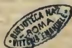

SVETONIVS TRANQ VILLVS CVM PHILIPPI BEROALDI ET MARCI ANTONII SA BELLICI COMMENTARIIS. CVM FIGVRIS NV [redacted] PER ADDITIS. [redacted]

PHI.BEROALDVS MAR.ANTO.SABELLICVS

Ven. 1506.

Ad inclytum Hánibalẽ Bẽtiuolũ illustrissimi Io.secũdi Bẽti.filiũ Philippi beroaldi.Bononiensis epistola.

Clarissimi philosophiæ cõditores iclyte Hánibal bẽtiuole hũanã fœlicitatẽ ex aĩ corpisq; ac externis bo
nis metiũť:beatitudinẽq; statũ bono℞ oium cõgregatõe pfectũ eẽ diffiniũt:q & singulati & in uniuersum
cõtẽplãti mihi loqt illustrissimũ prem tuũ:absit iuidia uerbo:eẽ fœlicissimũ i quo & naturæ dotes & for
tunæ bõa cumulatĩ cõgesta cõspiciũť.Nãq; prudẽtia:q ars uitæ ẽ:ppe singulari cõsilioq; psentissimo pcel
lens re.p.bononiẽsis habẽas iã multos ãnos adeo callẽter regit.adeo sapiẽter moderať : ut nullius ciuitatis
status sit fortunacior,ut illo gubernãte male uehi neqamus:ut illo clauũ regẽte nulla pcella: nullus turbo
sit bononiẽsi cymbæ ptimescẽdus.Ad hæc decor formæ.spectio firma mẽbro℞:succulẽta,pceritas digni
tas oris:subflaua Cæsaries lõge lateq; pricipẽ ostẽtat:& amabili qsi qdã maiestate cõdecorãt: breuiterq; pri
migenia naturæ,q uocãt.in eo uno absoluta idẽtidẽ cũ uoluptaria admiratõe suspicimus.De fortũa uero:
q ut nõ inscite autumat theophrastus uita regit:q ut inqt captiuos Plau.hũana fingit arctatq; ut iubet : & si
timide cauteq; dicẽdũ ẽ:dicatũ tũ:clarissimũ prem tuũ ab ea tã molliter foueri tã idulgẽter hilarari:ut for
tunæ uel ptus uel alũnus merito uideri possit.L.Sylla apud Ro.fœlicis sibi cognomẽ adoptauit. Timothe
us apud græcos eutyches.i.fortunatus ipator dicebať.Maxius uero pr tuus:nũq̃ a me sine honoris pfatõe
noiandus re nõ uerbo ẽ.&.L.Sylla fœlicior:& Timotheo fortunatior:cuius ut opes:affinitates:clientelas:
potentiã auctoritatẽ:gloriã:cæteraq; id genus omittã:nõne illa uel sũma fœlicitas ẽ:qđ reipu.bononienses
aĩus ẽ illa corpus ipsius.qđ ab eius uita uelut a filo pẽdet salus uniuersæ ciuitatis.qđ a capite nõ psit mem
bra diuelli citra pnitiẽ:qđ nomẽ bẽtiuolo℞ nõ minus amabile ẽ ap ciues tuos:q oli apđ romãos Antoni
no℞.soleo eqdẽ serrata bẽtiuolæ gẽtis isigna nõ incõciniter opior herbã parietariã nũcupare.ex eo qđ i oi
bus parietib9.i oĩ structura parietaria.i oibus tã publicis:quã priuatis edificiis sculpta celata.picta cõspiciũ
tur:adeo q simulachra serrulata itra oium ædes fauorabiliter correpserũt ut pœne simillimus sacrilego ui
diceť:q domi uelut i larario nõ habuerit effigiem serræ pnitẽtis:cuius nomẽ adeo frequẽs adeo Plausibile
est:ut quottidianis acclamatõibus i oræ uulgi fauẽris audiať:magnũ prsus fortunæ florẽtis idiciũ:illud ue
ro qle ẽ qtũq; specimẽ raræ fœlicitatis:qđ sũmates isimatesq;:qđ ois ordo ois ætas splẽdidissimũ pre3 tuũ
certati affectanť psequunturq; Matutini post meridiãiq; deductores reductoresq; haud dubie officiosissi
mi.qđ multa:hoc columẽ ẽ hæc nro℞ fultura municipũ.ad hũc oẽs dirigimur:ad hũc cõuertimur:sub hu
ius nutu regiť uita nostraciũ.Nec id imerito:referť.n.ab illo nobis gra plyxior.Nã qđ cum dignitate ocia
mur.qđ festa pace gaudemus:qđ lõga fœlicitate florescimus:qđ opulentiis affatim suffarcinati uitam degi
mus beatã oia deniq; bona:qbus iã multos annos pfruimur:si benigni ratiocinatores eẽ uoluerimus : uni
beniuolẽtissimo pri tuo accepta referemus:q optimi status auctor:q florẽtis reip.tutor: q dulcissime liber
tatis cõseruator existit olim Titus Flaminius græciæ soter ob salutẽ libertatẽq; pditã uocabulo græco est
appellatus:qđ uetat & hũc nostrũ Bononiæ sotera nũcupari q salutẽ nobis libertatẽq; dedit & quot die
bus dat:q psiæ ẽ exornator ãplificator.illustrator.istã.n.urbẽ edificiis:uel nouis uel refectis excoluit:adeo
ut gloriari possit se latericiam fornicatã exornatã relinquere: quã ligneã luteãq; ac cariæ uetustatis inuali
dã accepit.hoc auctore:qđ nemo nõ nouit:Bononia exuto senio iuuenescit.& deterso situ recentať:magis
q; ac magis in dies excoliť:adeo ut q prius:neq;.n.diffitebor:sordida taberna uisebať : nũc iter pulcherri
mas Italiæ ciuitatẽs pcẽseať.& cũ fœlicitas pricipũ maxima sit posse facere fœlicẽ:fœlicissimus ẽ pr tuus
q nos ois facit fœlices ac fortunatos:quo icolume icolumes:quo fœlice fœlices nõ eẽ nõ possumus.E cõ
trario cũ fœlicitatis pedisse q̃ sit supbia ipse mitissimus ẽ cõmissimusq;.Ad quẽ ita faciles aditus sũt:ita li
bera alloquẽdi facultas:ut sũmi isimi seniores iuniores idiscriminati adeũtes admittãť stati:& stati dimit
tanť.mira prsus in pricipe auriũ patientia:q i audiẽdis oium desideriis adeo expositus adeo obuius ẽ:ut q
dignitate summus ẽ:is facilitate isimus uideať. Idẽ i cõponẽdis litibus ac cõtrouersiis iter ciues æqssimus
disceptator:i sedãdis simultatibus ac recõciliãda gra optimus pacificator.ex quo fit ut cũcti ueluti parẽtẽ
publicũ ueneremur:& q uera fœlicitas ẽ dignũ fœlicitate censeamus.Cæte℞ cũ beatitas mortaliũ mutila
ac mãca sine liberis a cõditore pipateticæ sectæ nobilissimo iudiceť i hoc quoq; fœlicitas ãplissimi parẽtis
tui sit cumulatissima:q uel sola sobole:q illi nõ minus generosa ẽ q̃ nũerosa.põt uideri beatissimus : cuius
tu stirpis maximus natu:ueluti lucidissimũ sidus enitescis:q corpis ac naturæ bona bellicis politicisq; uirtu
tibus isigniter exornasti.tu ab ieũte pueritia armo℞ pitus & callẽs:dũ audis disciplinã militarẽ pstare cæte
ris oibus:dedisti i hasticis certamibus documẽta nõ modica excellẽtis generositatis. Tũ pria militiæ rudi
mẽta i ætruriæ liguriæq; cõfinio.Florẽtinis approbasti:a qbus adolescẽtulus imo puer adhuc militari pfe
ctura honoratus id specimen uirtutis dedisti eã operã nauasti i bello aduersus Genuẽses suscepto: ut serza
nã quã uocãt tibi tuæq; uirtuti acceptã rettulerit:utq; eiusce belli cõfecti gloria pœnes te unũ ppe solida
resederit.ubi cœpisti noscere uiros militares nosci a uiris militaribus.ubi illud utiq; gloriosũ:q more car
thaginẽsis Annibalis militaria rudimẽta puer i castrẽsi tẽtorio tolerasti:& qđ gloriosius ẽ sub te magro.in
star magni Põpeii:q pcõtãtibus ut mos ẽ cẽsoribus an oia militaria munia obiisset:oia rñdit & sub me ipo
ipatore.post id tã auspicatæ militiæ tyrociniũ ab illustrissimis mediolanẽsiũ pricipibus euocatus:fecisti se
cũda stipẽdia nõ mĩus honorata:nec mĩus opulẽta:q pria.ecce ãt nũc ite℞ Florẽtini te ad suã militiã reuo
cãtes ducatũ militarẽ lõge prio uberiorẽ splẽdidioreq; dedere.hic tota ciuitas feruet bellico appatu:ubiq;

arma & paludamenta militaria:ubiq; equi bellatores cõspiciunť:ut ex more lustrationis ad diem conditã
Florentinis ostẽdas tuos turmatim milites istructissimos atq; ornatissimos. Cæterũ cũ res urbanæ nõ mio
res:q̃ bellicæ existimẽť:cũ splẽdor togæ nõ sit q̃ armorũ obsoletior:nõ minus tu urbica q̃ bellica laude p̃
cellis:añ annos aĩumq; gerẽs mẽtẽq; uirilẽ.tu moderatõe iã & circũspiciẽtia uirtutes p̃rnas effingis ac rep̃
sentas.iã i filio p̃r agnosciť:tibi soli ueluti alteri papyrio cõcessum ẽ una cũ clarissimo parẽte curiã itroire:
cõsolrationibus senatus interesse:decreta ppendere:silenda nosse:& formulã administrãdæ reip. molto añ
pcipere.ex quo fit ut in te indoles ueræ uirtutis exp̃ssa splendescat:ut in adolescentulo p̃stantia alte ac ge
nerosæ mentis eluceat. Age uero illud q̃ inusitatum q̃ memorabile est:qđ ,pximo ab hinc triẽnio uix agẽs
uigesimũ ætatis annũ cõsulari ac pœnæ dictatoria dignitate decoratus gessisti magr̃atũ bimestrem qdem:
sed oĩum apud nos magr̃atuum haud dubie honoratissimũ amplissimũq;:quẽ uexilliferum iustitiæ uulgo
nominitant:quo qdẽ magr̃atu edocuisti ubi magna uirtutis ĩdoles enituisset grãdio:em ætatem expectari
nõ oportere in honoribus uel amplissimis capiendis:qđ & priscos illos Romanos:quorũ exẽplis ueluti nor
ma formať uita mortaliũ:factitasse memoriæ ,pditũ est:q Mar. Valeriũ Coruinũ tris & uiginti natũ ãnos
q supiorẽ africanũ & titũ Flaminiũ admodũ adolescentes post habitis legibus annalibus cõsules renũcia
uerũt cũ ab excellenti eximiaq; eorũ indolæ admonerenť nõ in magr̃atibus dãdis spectãdos annos:sed pen
sitandã esse uirtutem:cuius plerũq; q̃ ætatis cursus solet eẽ celerior.cõsimiliter senatus nr̃ utpote cõsultissi
mus nõ in te spectauit ætatem:quẽ ante ãnos uirtutibus fulgẽtẽ & moribus pollẽtẽ cõtẽplabanť: sed sicut
p̃ter cõsuetudinẽ fuit ætati iuuenili administrãdã rẽpu.cõmitti.Ita p̃ter cõsuetudinẽ iuuenilẽ fuit tua i tra
ctãdis reipu.negociis administratio:cũctis asserentibus te expectationẽ uniuersorũ ,pbitate uicisse.Nã cum
magr̃atus uirũ uirtutemq; uiri ostẽdere dicať:tu amplissimo honore p̃ditus in obeũdis ciuilibus discepta
tionibus te moderatũ trutinatorẽ circũspectũq; adeo p̃stitisti:ut uirilis ĩ nõ uirili ætate maturitas:senilis ĩ
adolescente prudẽtia cõspiceretť. Duo singularia philoni cõtigisse a celeberrimis scriptoribus memoranť:
,progatio impii nõ antea ĩ ullo facta & exacto honore triumphus.itidẽ duo Hannibali bentiuolo adhuc p
adolescẽti peculiaria ,puenisse nõ fando audiuimus nõ legẽdo didicimus:sed p̃ntes aspeximus:uidelicet li
berã more senatorio in curiã itionẽ:& summũ totius ciuitatis magr̃atum. Cæterũ cũ in ueteri ,puerbio sit pa
res cũ paribus facillimæ cõgregari.te ueluti principẽ iuuentutis assectať populosus ordo iuniorũ sicut ma
ximũ p̃rem tuũ seniores cateruatim ,psequunť pulchrũ ẽ ,pfecto & inspectiõe dignissimũ hinc clarissimum
parentẽ inuisere stipatũ cunctis uirorũ frequẽtiore comitatu certatim ,psequẽtiũ illinc generosissimos filios
cõferto adolescẽtiorũ officiosorũ agmine comitatos.hanc ueluti peculiarem in bentiuola gẽte beatitatem
cismõtani transmontaniq; suspiciunt:& p̃conio laudis extollũt.hãc oltroneã ,ppensamq; uniuersæ ciuitatis
officiositatem in p̃rem filiosq; satis mirari nõ queunt.cũ ducibus cũ dynastis cũ regibus assectatores cõdu
cticii uix cõtẽterq; obsequanť. Illud quoq; amoris ciuium:quo sepimento nullũ firmius ẽ:in te specimẽ cõ
spiciť:qđ ueluti uera parentis ,ples.dũ p urbem uel ẽqtas uel icedis acclamatiõibus puerilibus plausibiliter
exciperis:quod tanto est sinceriõris affectus indicium:quanto simpliciora sunt ingenia puerorũ minimeq;
fucosæ simulatõis. Quid memorẽ q̃ sis affatu blandus:cõuictu comis:indulgens in tuos.facilis in oẽs.ĩ do
mestica uero & interiore uita iucũdus:mitis:amabilis:qđ referam ut decorem corpis & dignitatem formæ
morũ honestamentis exornes:ut uestitus nitore & ornatus elegãtia filiũ principis agas.profecto sicut addit
uirtuti forma suffragium:ita magnificus cultus addit hoĩ auctoritatẽ.p̃terea habet qlibet ætas qddam in
degenda uita peculiare:ut alia studia puerorũ.alia iuuenem.alia deceant senem.iuueni illa conueniunt q Ora
tianus uersus sententialiter expressit gaudet eqs canibusq; & aprici gramine campi.gaudes tu equitatione.
quam cyrus ille maximus persæq; cum primis approbabant.oblectaris canibus uenaticis & aucupatoriis:q̃
exercitatione olim futuri duces imbuebantur:qua animus hilaratur & uires corporis roborantur:te iũuat
ĩterdum urbis umbraculum ruris apricitate mutare:paulisperq; urbanæ uitæ oblitum uillicari:& ita igna
ui marcoris tergere rubiginem. Nonnunq̃ etiã peregrinaris:uerum ut ,puerbialiter dr̃ nõ sine theseo : hoc ẽ
non sine delitiis meis Mino Roscio senatore p̃stãtissimo:quo cordatiorẽ solertiorem litteratiorem.ut mea
opinio fert patria nostra non habet:quem elegans spectator ingeniorum parens tuus impense diligit : quẽ
tota bentiuola domus carissimum habet.qui anno proximo ob excellentem uirtutem lectus fuit a cũcto
senatu unus oratorum in honoratissima illa legatione Romam ad salutandum reuerentissimũ pontificem
maximum Alexãdrum destinata:quæ unius dexteritate imprimis bene gesta est.in qua uenerabilis proto
notarius Antonius galeatius frater tuus specimen dedit circũspectæ probitatis : qui ætate puerili egit ora
tionem planæ grauem ac impetrabilem. fui & ego quoq; in comitatu illius florentis legationis speciatim
euocatus a meo Roscio:qui mihi secundũ te peculiaris est patronus:quo oĩum hominum:bentiuolos sem
per excipio:neminem pluris facio:qui a te tanti fit quanti fieri debet Sincerissimus consultissimus amabi
lissimus amicus. Praeterea cũ iuuenem hilaritas deceat : neq; frui ætate & ueneris tenere bigas turpe sit nõ
incesso castigatione censoriaq; es amorabundus.cum peccatum id:si modo peccatũ est:sit ignoscibile. Cõ
uenit enim conuẽnit ottam amen ire:& ut inquit marius edulcare. Detur:ut indulgẽter monet arpinas ora
tor:aliquid ætati:sit adolescentia liberior:non omnia uoluptati denegentur : qua quidam sapientes sũmũ
bonum metiunť. uincat aliquando uoluptas rationem.eamus interdum quo itur faciamus quod fit id au
tem a nobis irreprensibiliter fiet si illud aureæ mediocritatis saluberrimum in uita degenda tẽperamẽtũ

amplexabimur:Ne qd nimis.Disciplia mehercule illa tetrica & caperata stoicoꝝ superciliosaq; seueritas cũ suis cõditoribus obsoleuerunt.qd'amas ꝙ stipendia facis in amoris cõtubernio non reprendo.fecimus & nos hæc iuuenes:& siqd faciam nunc quoq; queris:Nõ sumus osores:qd multa:lectio te Suetonii docebit Cæsarem dictatorem.Octauium Augustum:Titum Vespasianum:maximos clarissimosq; imperatoꝝ amasios extitisse:nec minus sub cupidineo q̃ martio Papilione meruisse.nec minus frequentes fuisse cupidinis q̃ mauortis asseclas.qnetiam cognominis ille tuus Annibal ducũ maximus:fuit amatoriæ militiæ auctoratus:cuius nomen & egregia facinora cũ tibi aium ad uirtuté bellicá accendant:sic ét illius exemplo:non nihil tpis mansuetioribus musis impartis.& sicut ille sosilo græcaꝝ lraꝝ doctore usus esse ferẽ:ita tu me latinaꝝ præceptore ac monstratore utens subinde iteruisis recolisq; non iuitus studia humanitatis:quo pastu aioꝝ nullus põt esse cõditor suauiorq;.mõ seria modo iocosa te iuuat ex nobis audire legimus mõ historicõ aliqd.mõ poeticoꝝ.iprimis erotica hoc est amatoria:nõ tanq̃ exploratores transeũter ispicimus:sed tanq̃ in cõmilitio cupidinis educati haud dissimuláter accedimus.sed cum historica ois cognitio te delectet:cõprimis lectio tranqlli aium tuum capit:mulcet:amenat:qd'me potissimũ ad hosce cõmentarios cudendos extimulauit:quos ãnua lucubratiõe elucubratos tibi ob id ipm noiatim dedicaui iclyte Annibal Bẽtiuole.& qa alumnus meus es & patronus:& qa iá tp̃s appetebat soluẽdi primã Bẽtiuolis meis pẽsioné:qbus multiugá debeo.i quoꝝ cõtubernio ãnos iá cõplusculos hõestissime dego:qbus uel notum eẽ tãtũmõ sumus honor est.Postremo enarratiões de pricipibus disertantes cui conueniẽtius dicari debebant:q̃ pricipi aut pricipis filio i p̃inas opes succedẽti.q ex hac lectiõe cõdisceret.qd deceat pricipẽ qd dehonestet.Erit hoc p̃cipue i cognitõe huiusce scriptoris luculenti salubre atq; frugifeꝝ nobiliũ te exemploꝝ documenta ueluti in illustri posita monumẽto cõtemplari.qd imitandũ qd fugiendũ sit uelut in speculo iternoscere.est medi ussidius lectio Suetonii trãqlli:qd de paripatetica disciplia pdidit Mar.Tul.digna studiosis igenuaꝝ artiũ: digna eruditis:digna claris uiris digna pricipibus:digna regibus.Dicere solebat Cyprianus.da magistrum cũ tertullianũ significaret.sine cuius lectõe nullum diem præteribat.tu quoq; diẽ nullum sine tranqlli lectõe p̃teriens dic promo libroꝝ:da magr̃m.& sicut africanus Scipio pediá cyri de mãibus ponere nõ solebat:sic tibi liber hic de mãibus sine cá nõ ponaẽ:sitq; uelut enchiridiõ.nũq̃ de tuis mãibus recedẽs.hic te ociãtem uillicantẽ:pegrinantẽ:militantẽ:uelut iucũdus oiumq; hotaꝝ comes cõtinẽter subsequaẽ.ad hãc ãt tã frugiferam tanq; uoluptariam tranqlli cognitionem introducent te cõmentarii nostri:qui ueluti duces ac p̃cursores claustra repandent:calles reserabunt:cliuosa præmollient spineta succident:aspreta leuigabunt:salebras edomabũt:& ita moramentis oibus repurgatis uiaq; molliore confecta:te decursis spaciis duodenis omniq; difficultate supata in uertice mollissimo sistent.Eqdem elaboraui in his cõmentariis exarãdis & p uirili pte cõtẽdi ut nodosa enodarẽ.iplicita explicarẽ:obscura clararẽ.sinuosa corrigerẽ:maculosa emacularẽ:usus iterdũ sũ uerbis uulgatoribus:quo res fieret lucidior & enodarior.Ná q explanationis lucẽ pfessus est in his debet uerbis:quæ sunt i usu posita uersari ne iterpres egeat iterprete.& qa solent parerga quæ uocant hoc est a pposito digressiones quasi reficere recrearecq; lectorẽ iam lassescentẽ.dedi opam & qdem ex idustria.ut flosculis hinc & ide complusculis ex uirore pratoꝝ nõdũ cõculcato decerptis isignirenẽ:ut loca q̃ pluria ex inumeris scriptoribus subobscura ipromiscuaq; ueluti intranscursu explicarenẽ. quo uberiores fructus ex eoꝝ lectiõe capi possent.i calce appẽdix est annotatiunculaꝝ sup rebus ignobilibus.sed ne ego iscitu:q cõmentatiões hasce tanq̃ filiolas uideor exosculari:q nugis lenociniũ magis paro:q̃ patrociniũ.qd uis fieri mi clarissime alũne.sic iubet affectus naturæ potentissimus.ut neuos ẽt nostros & cicatrices amemus ego planæ his cõmentariis addici posse non pauca cõfiteor:cũ ẽt hi:q habiti sunt mortaliũ sapientissimi:ut inqt uerissime columella:dicanẽ multa scisse nõ oia:pœnæ iterruperũt lucubratiões nr̃as cõmẽtarii ab Antonio sabellico nõ idocte neq; ieleganter cõscripti.q huic labori meo haud dubie cõsuluisset:nisi reliq̃set aliqd:quo ut inqt boetius:se nr̃ quoq; labor exercere atq; parere potuisset.sed hæc & id genus alia : q̃ iá pridẽ edidi cõferẽda pensitãda diiudicãda cãdidis lectoribus pmitto quos spo si nõ laudabũt igeniũ.nõ uituparuros idustriã: si non pbabũt nomẽ conditoris:non iprobaturos nomẽ Annibalis cui lucubrationes nostræ nuncupatim dedicanẽ & peculr ascribuntur:ut ita auspicacius fauorabiliusq; in publicũ procedãt. uni enim misse oibus legentur opiot. Tu uero iclyte Annibal Bentiuole accipe quæso hilaro uultu & anio hilariore commentarios hosce ueluti pignus & monumẽtum meæ erga te obseruantiæ:quos in mille exẽplaria transcriptos impressores diuulgauerunt:in qbus itercisim sparsimq; monitiones iserui ut opior non isalubres:quæ te non dormitantem excitarent:sed currentem ut aiunt icitarent:munus est haud quaquam prætiosum:nec ificior:sed quo nullum prætiosius a doctore discipulus a cliente patronus.A Philippo Beroaldo Annibal Bentiuolus accipere nec debeat nec uelut nec possit.existiato me fecisse operepretium & fœtosam edidisse fœturam:si tibi & propter te aliis uisa fuerint hæc:neq; nauseosa neq; fastidienda. Vituperones uero & iuisores:quorum liguæ cotæ liuoris acuminatæ sunt:q tãtum legunt ut carpant:nihil moror:cũ id genus homines:ut inqt uerissime Sidonius:non litteris utanẽ sed abutantur.uerũ ut ex carceribus ad metas aliquando decurrat character epistolicus absoluatq; suum pensum.iam uale mi patrone iucũdissime & Philippi tui memor uiue optantis fortunam Bentiuoloꝝ quã florentissimam permanere.

FINIS.

Subiunximus epistolæ breuiarium rerum aliquot memorabilium:quæ cuiq; commentario insunt.explicatæ pensitatæq; subtilius:q̄ litteratores agnoscant:ut ex his iam statim declaretur quid de totis commentariis curiosius lector coniectare debeat & sperare possit.

In Cæsare dictatore.

In transcursu enarratus ille catullianus uersus a pileatis nona fratribus pila:in quo enarrando commentatores hallucinantur.
Quid sit:ut decium syllanum consulem designatum non piguerit sententiā suam:quia mutare turpe erat:interpretatione lenire.
Inducto priore decreto quid sit inducere decretum.
Locus Ciceronis qui non pluris fecerat bonam deam:q̄ tris sorores:quæ fuerint illæ tres sorores.
Correctus locus ex calce Plinii.tricarius pro trigarius.
Correctus locus ex.xxxiiii.Plinii hastadiedromon stylon pro stadiodromicos.
Correctus locus in tertia uerrina:aristarchus:pro trierarchus.
In morem cocleæ.legi posse.in minore codeta.
Disiecta nouaq; tabulaq; expectatione:ad quas pecunias ptineat lex de nouis tabulis.ex snīa fortunatiani.
In transcursu emaculata uerba & explicata iurisconsultorum titulo de publi.inibiq; enarratum.illud Plautinum.tu petalion.
Tessellata pauimenta.quæ sint hæc & de pauimentis digna annotatu.
Numo addixit.quid sit numo addicere.
Emēdata dictio ap̄ Pliniū.Diruptis oliuis.p dirupis.& inibi enarratū q̄d sit oleū omphaciū & gleucinū.
De maguderi & silphio emaculatus plautinus uersus ex rudente.
Quis fuerit Strabo Cæsar.
Transtulit in diuinationem suam.de quia diuinatione intelligendum.
Dii magni salapucium disertum:quid significet totum illud catulli epigramma:non satis cognobile enarratoribus:inibi de caluo non īdigna cognitu.
De thensa.Distincta lectio alias cōfusa.
Emendata dictio cassi pro cascæ.
Quid sit iugulum petere in causis agendis.
Qui sint biothanati.& quæ mors biothanata.

In augusto.

Intercessa & porrecta explicatus locus ex epistola Ciceronis ad atticum.
Quid sit illud ex plauti aulularia:polmenon diuides·ibiq; de diuisoribus.
Alii ornandum tollendumq; iactassent.a quo dictum & cur.
Ianum quirinum tertio clausit.uideri legendum.ter clausit:inibiq; pensitata subtiliter historia.
Tirocinio deduceret.quid sit tirocinio deducere.
Admissa turba paganorum:qui sint pagani.& inibi enarratus Iouenalis uersus contra paganum possis.longe secus.q̄ a commentatoribus explicari & in scolis a professoribus explanari soleat.
Apud Quintilianum non codrus sed cordus legendum atq; inibi super hoc nomine explicata quædam.
De intercapedine locus apud Ciceronē:& Quintilianum.
Ne ullo libertatis genere ciuitatem adipisceretur.inibi enarratum illud plauti ex casina tribus conduci nō possum libertatibus.
Rationem aratorum.De aratoribus aliter:q̄ uulgo existimetur.
De panatheneis & panathenaico isocratis.
Asprænas cūm ueneficii accusante cassio seuero diceret.de cassio seuero:& q̄ cū ueneficii illa fuerit.
Et ne laudatione quidem:iudiciali data.quæ sit laudatio iudicialis.
In transcursu quid sit splachnoptes siue sparganoptes enarratum.
Quid sit apud martialem:ipse potest fieri marsia causidicus.
De topiariis:& topiis non pauca digna relatu.
Cæsar in commentario.xiii.litteris in siciliam missis per satascopium.ubi catascopum:siue catascopium legi debet & quid significet utrunq;.
Dabat titulis ambiguis:quid id sit.
De callo aprugno.
De petasato & petaso & petero.
De lithanicis & opisthothonicis.
Sextertio inuolutus.uideri legendum sesticula.
Ocellatis nucibus ludebat.an castellatis an oscillis.
Locus lucani:herceas monstrator ait non respicis aras:inibi de herceiis diis.
Acciā cū matronæ dormirēt obdormisse.q̄d sit dormire ī tēplo & īcubare:nec hoc simplr̄ ītelligendum.
Quid sit apud plautum.iacit uulturios quattuor.in curgulione.
Qui sint aluini.
Quæ sint hilaria.apud uopiscum.

In Tyberio.

De equo funali & habenali.
Verba Plinii percepterus & morphos.emendata.cum legendum sit percnopterus & morphnos.

Sub calendas Iulii demigrasse: quando prisci migrabant.
Religiosas uestes cum instrumento. De uestibus aegypti & iudeae sacerdotum & de istruméto pulchra:
Gallipedes legendum callipedes: inibiq; explicata subtilior sententia.
In antiliam condemnato. uideri legendum in latomiam.
Tomentum concisa palus circense uocatur. nòn significare id apud martialem quod tradit interpres.
Tantumnum: super ac particula non nihil.
Apollinem temenitem: quid id sit.
Quid differat paniscus a panico.

In Caligula.

Vitilitigent apud plinium. pro eo quod est inuiti legent.
Locus gellii. ex primo de induciis.
Conuictu megistanum abstinuisse: qui sint megistanes: in quo labuntur enarratores.
Prouerbium aosonii. Δὶσ παιδέσοι γέροντεσ.
Titi labiéi & cassii seueri scripta senatuscōsultis: réotior hic historia explicat̃. q̄ narrat Seneca i cōtrouersiis.
Polipum miniani Iouis similem locus ex epistola Ciceronis.
Mileti. De Didymeo petagere de dymeo longe aliter q̄ tradatur.
Simulachrum iconium.
Locus Ciceronis ad atticum putealia sigillata duo pro putealia sigilla.
A caluo ad caluum. quid sit.
De anno magno & uertente: de annis uariis non iucunda.

In Claudio.

Misisse in sigillaria: quid sigillaria & sigillaritia.
Velot per ludum excitabatur a capreis. uideri legendum a tropeis.
Correctum uerbum titulo de extraordinariis criminibus: ubi pro dietarii legitur detractarii.
Locus ciceronis ex oratione pro rabirio: posthumo ubi diogenes legitur pro diocetes.
Locus Plinii De Rabulana pice legendum radulana.
Emilyana pertinacius arderent: quae fuerint emilyana.
In diribitorio mansit. uideri legendum delibatorio.
De pseudotyro ibiq; enarratus locus Ciceronis ex uerrinis.
Iudaeos impulsore christo tumultuantes expulit.
Bestiariis meridianisq;: qui sint meridiani.

In Nerone.

Emptorem familiae in testamento quis dicatur emptor familiae ex disciplina iurisconsultorum.
Sorte uel sede praetorum non redemptorum.
De marisca fico correctus locus apud festum pompeium.
Emendatus locus apud orosium: ceritos pro cerycas. & quid sit ceryx explicatum.
Enarratum illud sparciani & emaculatum lytium prytanium. picilen uocabat adrianus ubi docuimus legē dum esse poecilen atq; inibi multa de poecile porticu.
Super ingenuorum pedagogia. uideri legendum pederastian: & quid sit utranq;.
Cimazacum turba an potius Amaxicorum porticus triplices miliarias quid decocta neronis.

In Galba.

Belli uiriatini causam extitisse. historia uberior recitata.
De emissariis hominibus & emissario palmite: & quid sint duramenta. scāna. tabulata in arboribus.
Disiecta. paganorum turba. de quibus paganis intelligendum.
De adunco naso. obseruatus error interpretis plutarchi ex apophtegmatibus: atque inibi collata uerba graeca cum latino interpretamento.
De polichroniis & oligochroniis: de columnis striatis non ingrata.

In Othone.

Et quidem ante principia quid sint principia in castris & de principibus.
Correctus taciti locus atq; inibi de optionibus militaribus.
Augusti Clauus quid.

In Vitellio.

De sanitibus gladiatoribus. ibiq; explicata multa. & illud Iuuēalis pinirapi cultos iuuenes iuuenesq; lanistae.
Furnariam exercentis: quid sit exercere furnariam.
Capite uelato circunuertens se de adoratione deorum corporis uertigine. & ritu priscorum multa: inibiq; enarratus plauti locus ex gurgulione.
Quid sit comesarii: & ānotata quaedam non fastidienda super commessationibus & phidiciis & andriis.
Vaticinante catha muliere. quid sit mulier catha.

In Vespasiano.

Vnus ex nobilibus captiuis Iosephus. ibi declaratum hunc eundem fuisse iosephum belli iudaici scripto-

ré:q dr Iosippus i historia hebræorum. sed côuertisset:de uertigine & côuersiôe sacrificali dem̃.
Statura fuit quadrata:quæ dicat statura q̃drata.
De sphæristerio de sphæristis:atq; inìq; emédata dictio apud iurisconsultos.
Ne ṕtextatis uerbis abstieret:q̃ sint uerba ṕtextata ibiq; correctꝰ Ma.locus.fabulôis ꝓ fubulôis.

In Tito.

Thraciam & gamalam urbes iudeæ.legendú taricheá.siue taricheas.& inibi explicata historia.
Nundinari præmiariq; solitum.

In Domitiano.

Methodiú uideri legédú odiú.qd sit odium.inibi demethodo medicina:& de triplici medicina enarratus ausonii uersus.
De Iris laureatis.& qd sit ap̄ Pli.laurus addit Iris
Duas circésibus græcú factôes:uideri legédú nô græcum.sed gregum.inibi de factionibus quatuor aurigarum digna memoratu.
Promiscua iiqtate.uideri legédú ꝓmiscue i eqte.
De scatiaa lege.secus q̄ uulgo credatur.
Quid significet.thracem myrmiloni parem:muneraric imparem.

De colphino iudæorum.De quo Iuuenalis.Cophinus fœnumq; suppellex.
Martianum malum:non marcianum dicendum.
Locus claudiani de draconibus signis militaribus. inibi de draconariis.
Retractádus locus i águsto.cú de falso testaméto agerer oésq; senatores lege Cornelia tenerent.pésitata diligéntius snia nô senatores legédum ur:sed signatores q signádo testaméto adhibebát:q oés lege tenebant in cá falsi testamenti.iuxta illud signator falso:& ita sensus sit lucidor & accommodatior.
In eodem augusto.Illud itidé retractandú.Cæteros duces & exercitus côsentire ꝓ patribus uide an potius legédum sit ꝓ ptribus.& referet ad partes antôii & lepidi:quas plancus & alii cum exercitu secuti sunt.
In domitiáo ubi de côsulatibus eius militiugis métio fit:addi ṕt id.qd scribit Ausonius i panegyrico ad gratiaum. scis inquá septé ac decé domitiái ɔsulatus quos ille iui dia alteros ꝓuchédi côtinuádo côseruit ita:in eius adiditate detisus:ut hoc eum pagina fastorum suorum.imo fastidiorum fecerit isolétem.nec potuerit præstare fœlicé.

F I N I S.

M.ANT.SABELLICVS AVGVSTINO BARBAdico Serenissimo Venetiarum Principi Salutem.

NIhil est oino i tua florétissima repub.a q̄ ego côtéplâda núq̄ métis oculos auerto Serenissime princeps:ṕclara ista publicæ admistratôis forma:aut maius:aut pulchrius:cuius effigies.si q̄lis sit spectátiu ocl'is cerneret:icredibiles qdé hoium affectus:studiaq; ad se amádá excitaret côpelleretq; haud dubie ipm humái gńis côsensú fateri.nihil uris maioribus:q ꝑ máus eá uobis disciplinam tradiderút:fuisse i terris sanctius:nihil maiore æqtate:& inocétia ṕditú:quorum méoria:nô solú ob id merito sit coléda:sed imortalitatis ét laudibus posteritati côsecráda.At q̄ prudéter illi ciuitaté scissimis istitutis munitá uobis reliqre:tá tu solertissime priceps diligenter:& accurate ex sublimi ista dignitatis arce uelut ex specla q̄dá ꝓcuras.neqd eorum:q̄ ab illis sút rite tradita.negligétia aut iuria exiat.Eteni pñté hác rerum oium ubertaté:qeté:salubritaté:q cú tuo pricipatu qnto iá ab hic áno huic urbi affulsere:scdm deú optimú tuo fœlicissimo génio ascribius:qd uero iuris & æqtatis cultus:ut si qñ al's núc maxie toto Veneto floret iperio:qd religio & inocétia passim oibus alludút.qd augusta pricipú sedes porticus:uiæ.tépla multaq; alia ædificia publica:& priuata his paucis ánis:aut ab imis sint fúdaméris erecta:aut súptuosissime istaurata:qd urbs tota pœne nouá:atq; eá ipm lôge splédidissimá iduerit facié:nô fortúæ tm̃:sed æqtati ét tuæ.prudétiæ:& religiôi dáus. Verum qq̄ ea sit sapia tua iclyte pri.id scissimi istius ordís:q̄ tecú assidue de repu.côsultat & solertia & prudétia:ut nô Venetarum rerum tm̃:licet & ipæ multú terra mariq; polleát:sed oium ét gétiú gubernaculo admotus:q̄táuis admistratôis molé sine ullo maiorum exéplo sustiere possis:nihilomius ueluti nauis rector:q & si oia cœlo:& aqs lôga callet expiétia:lieas tñ & núeros:quosdá breuissima tabella ituet:ut ñ mô ñ locorum rô:sz ne tpu3 qdé ulla se iscio ṕtereát mom̃ta:sic & tu iucúdissime priceps:& potes qdé & debes i tua ista fœlicissima admistratôe.si qñ ꝑ ociú uacat illustriorum uirorum exépla recognosceṙ:ul' eorum i primis:q i súmo rerum fastigio collocati i suorum ciuiú ɔspectu ñ i armis uixeř.Sed quú ñ unus auctor id seréitati tuæ ꝑstar possit:q trágllo auctor grauissimo i eo gñe plus ualear ꝓdesse:é meo iudicio néo:id ego quú ꝑsuasú heré.haud iepte sú mihi uisus faceř:qd eius scripta:qbꝰ duodecí ille Cæsarum uitas fuit ɔplexus:cú uerborum nouitate:tú obscuris historiarum iuolucris a q̄ paucissimis nuꝑ:nec siñ cúctatôe adiri solita laboriosa enarratôe ꝑspicua atq; ob ipm m'lto fortasse utiliora reddidi.Hæc ego secutꝰ qa certo sciebá ñ defuturos. q cæsareú nom̃ auersati:ñ al'r trágllú a libæ citatis ocul':q̄ hôerum poetarum átistité ex emédatissima illa Pla.repu.ablegádú eé sereńt:cúctátius lectioné hác Seréitati tuæ cognoscédá ꝓposuisse:nisi singl'are ipius igéiú:lôgeq; accuratius:q̄ uerb' ullis explicari possit:id eé itelligeré:ut q i alterutrá ṕté scribát:ea ipa & sciret & ueller:tá ad ipius usú uitæ:q̄ ad reipu.saluté accômodař:clæm̃tiá i qbusdá:másuetudiné:inocétiá:cæterasq; uirtutes haud tibi iá aña ignotas ɔplexus:múnificétiá i aliis:idustriá:ppl'aritaté:& breui ut qq; uirtus usui:aut ornamto eé poterit:ita aliá i alio studeas imitari.Côtra si q̄ uitia occurrerit:ná ñ eo iiicias eé oio aliq̄ pœne idigna relatu:eorum fœditaté ɔtestatus:merito tibi gratuládú puteř:qd táto uirtutú côitatu:ṕsidioq; septꝰ ad istd' dignitatis culm̃ accesseris:ut nl'ius sit turpitudí locus ad fœlicissimú istú uitæ cursú labefactádú ñ'ictus enixius ide opam daturus:ut eiusmôi laudis detrim̃ta:q lôge abs te sꝑ abesse uoluisti:lôgius adhuc réouisse uideans.Sic.n.natura côpatú é:ut igéia ad laudé nata nô mius uitiorum odio ꝑficiát:q̄ uirtutú æmula·ôe:ita ego euetum arbitratꝰ trágllú ip3:qué ex duro tetrico:obscuro:tractabile feci:planú ac ꝑspicuú.Seréitati tuæ iterim dú alia lôge utilior tibi, Venetoq; noi texit historia:cognoscendú ꝓposui.Est fateor id qd damus si qs

tui nois splendorem intueat̃:omnino exiguũ:ac poene sordidũ.Sed tu mitissime princeps satis amplum & splẽdidũ facies:si qcqd id est.quod tuis auspiciis in publicũ rettuli:sapientissimo iudicio tuo ꝓbaueris qđ si ita:ut spero:euenerit:iuuabit me uæhementer susceptus labor:sin minus nec adhuc consilii poenitebit:si dũ tuis serenissime princeps commodis studeo:fuero furtasse non paucis gratificatus. Vale.

M.AN.SABELLICI IN.C.SVETONII TRANQ VILLI PARAPHRASIM PROOEMIVM.

Olebam ego sæpe mecũ reputare:q̃ iniq̃ esset illoꝝ cõditio:q aliena scripta suscipent enarrandã q̃ ꝓna i lapsũ:q̃ iudiciæ ꝓxima .oiumq; obtrectatõibus obiecta.qppe q̃ & si qđ nũq̃ uel raro cõtigit:ex oi sit pte emẽdata:si breuis:dilucida:si deniq; talis:ut nihil in iis q̃ illi dixerit merito repꝛhẽdi possit:haud tñ susceptus labor plus grãe apud eos:qbus in primis cõsultũ uideri põt sibi cõparet:q̃ cõtẽtus apud alios & ludibrii:uelut nullũ sit scriptoꝝ genus sordidius:ociosius:ieptius:hoc uno cuius ifoelix sterileq; īgeniũ:qa p se nihil parere possit obstetricis uicẽ pariẽtibus pstet: exhibeatq; se eoꝝ ministrũ:q̃ merito aliis referat̃ accepta:qđ ipm ꝓpemodũ seruile sit:aut certe non multũ ab eo diuersum:hæc & iuidiose magisquã uere obiiciunt̃.&.n.nõ pauci hac una scribẽdi uia igressi magnũ i oi studioꝝ gñe sibi nomẽ q̃siuere:nescio tñ quonãmõ uanã illã calũniã reformidãs i nullã scribẽdi rõnẽ:minus q̃ ad hãc ipsam:de q̃ loquor aĩum adieci:pseuerassemq; i ueteri istituto:nisi amicoꝝ hortatões.imo pces potius me ad Trãqlli scripta enarrãda cõpulissent:quẽ supiore anno domi iterptari adortus.quũ ea q̃ i mediũ afferrent̃ haud rã facile q aderãt stilo cõseq possẽt:efflagitarẽtq; idẽtidẽ:ut sibi illa ipa in cõmẽtarii spẽm repñtarem:eoꝝ pcibus fatigatus:nihil.n.erat qđ in tãta necessitudine excusare possẽ:accinxi me ad id opus magis uffõ ductus.quã fiducia:neq;.n.speraui unq̃ futuꝝ:ut uel ea enarratiõe oia:qđ fieri non poterat:uel oino plura q̃ cæteri pstaremus.Sciebã ego certe aliq̃ ne multa dicã lectiõe illa cõtineri:q̃ cũ uerboꝝ nouitate:tũ ueteris historiæ ignoratiõe tã recõdita & abstrusa eẽnt:tã altis uoraginibus imersa:ut uelut Heraclti scripta qđ facete a Socrate dictũ accepimus delio aliquo idigerẽt natatore:q̃q̃ ne i ipsis qdẽ locoꝝ tenebris lectorẽ oĩo destituẽdũ duxius:Sed uel cõiectura:ul eoꝝ silitudie aliqd certe in singulos locos cõmẽti sumus:cui illius aĩus mõ is sit q singula didicerit:æqua lãce expẽdere facile acqescat:cætera lectionũ uarietate freti ita executi sumus:ut nõ sensa tm̃:ordies:historias:sed singloꝝ poene ueꝛboꝝ põdus singulis uerbis reddiderius:qđ ipm quũ aliq̃to itẽtius facio:exit hæc nr̃a lucubratio i paraphrasis uerius q̃ alterius cõmẽtatiõis spẽm. Cæteꝝ fuerit ne opepciũ hæc scribere alii iudicabũt:illud ut uere ita sine rubore dicã accepisse nos hæc q̃ in paraphrasim hãc nr̃am cõtulimus.Sic.n.a silitudie q̃dã appellar̃ libuit:a cẽtũ & amplius græci & latini gñis scriptoribus pter alios pene inumeros q uelut externa q̃dã citant̃ nomenclatura:nec oĩno id fecimus ut in re tã pua nr̃am idustriã cõmẽdaremus:qđ ridiculũ ac poene circulatoriũ semp iudicaui.Sed ut simul eos qbus hæc scribebant̃ plenius demereremur:si quũ nr̃a legerent:ex quibus potissimum fontibus essent hausta nõ ignorarẽt:simul ut cæteri q in hãc forte lectionẽ icidissent his q̃ dñr facilius acqescerẽt: quãquã sic quoq; scio nõ defuturos:neq;.n.speraui unq̃ posse fieri:ut extra oẽm scriptorũ aleã hẽreremur : q nostra hæc:ut nimis uaga & luxuriãtia cõtẽnãt:sed mẽinerint illi paraphrasim hãc eẽ:cuius legẽ si iplere uoluissẽ:oĩum uerboꝝ rõ fuisset explicãda:placuit tñ tẽpamẽto quodã uti:quo pluribus hæc nr̃a satisfaceret enarratio:neq;.n.pitissimo cuiq; hæc scribebamus.aut iis tm̃ qbus q̃ paucissima:ac nescio an illa ipsa:q̃ paꝝ nobis explorata sunt:ex hac lectiõe petebant̃:ueꝝ & aliis trãquillianæ historiæ studiosis:q ad hũc diẽ nõ ita ut illi ꝓfecere.Poterit igit̃ ut nr̃a qsq; opa idiguerit:sibi lectionẽ hãc accõmodare:sic neq; his breues & ieiuni:neq; illis ꝓlixi & graues iudicabimur:sed sic quoq; nõ deerũt fortasse q alia uia atq; aliã grassati calũniã itẽdãt:nec tã cãm q̃ odiũ secuti pgãt nr̃m i hac pte studium aspnari:hos ego qñ iueteratæ licẽtiæ aliter occurri nõ põt:illud unũ meminisse iubeo ex oi mortaliũ nũero q sunt hodie:qq; oli fuerũt eos misera & extrema cõditiõe sp fuisse:q ex alienæ laudis obtrectatiõe sibi famam q̃siuere:fuisseq; illoꝝ iuidiã alienæ celebritatis nõ obscuꝝ istĩm ifoelicitatis uero suæ tacitã altricẽ:nulla unq̃ ingenia tã foeliciter claruere:q̃ diræ huius pestis liuẽtes morsus oĩno declinarĩt:petit.n.sũma id.uitiũ ut ignis.hæretq; ptinaciter foelicitatis uestigio:cõstat oĩ tpe iniuriã:ide i bonos missam:sed tm̃ abfuit:ut ad illoꝝ quẽpiã q̃nq; puenerit:q̃ quũ græculi homero mastices:& ex nr̃is abominari qdã spũs ad odiũ & cõtẽtionẽ tãq̃ stigiæ heriynnes natu oĩum mẽoria exciderit:q illoꝝ ueneno fuerãt afflati æternũ nomẽ cõsecuti gl'ia floreãt & æternitate:& hæc breuiter:ñ meo:magisq̃ oiuʒ q aliqd i cõem usũ assidue cudũt:sil'ut qđ nr̃ aĩus iã pridẽ i hũc ordinẽ pturit:qñq; pareret sint dicta:q̃ nollẽ eo cõsilio uideri obiecta:ut rectioris iudicii uiros a suo offõ deterrerẽ:qn hortor.potius atq; obtestor pgãt illi sua idustria nr̃m hũc laborẽ iuuare.Satis.n.iuuabũt si qd qđ mĩus placeat his fuerit ꝯmẽtariis assutũ.huies.n.sumus idipm quoquu mõ i aptũ referrẽt:eẽm fateor odio magisq̃ grã dignus:sidũ nr̃a studiose nimis cõmẽdo:nullũ ad ea tãq̃ mysteria q̃dã:uel corrigẽda.uel mutãda locũ cuiq̃ relictũ uideri uellẽ.Erũt p me igr̃ oĩa illis itegra nã qđ ad psens officiũ attinet:satis supq; uidebor mihi ex hac lucubratiõe cõsecutus:si trãqlli fores secretiura illius scripta adire uolẽtibus prius oĩum apuisse dicar:qđ factũ merito ne ꝓbari possit:oĩum ut dixi potius q̃ meũ erit iudicare.Illud uero nõ dissimulabo ex oĩbus q Cæsaꝝ uitas memoriæ ꝓdiderũt:& in his quos uidimus Iulius Capitolinus:Spartianus.Lãpridius:Volcatius:Treuellius:Vopiscus:& alii pleriq;:dispositione:uenustate:elocutiõe.aliisq; historiæ uirtutibus:unum propemodum Tranquillum esse maxime dignum:qui ab omnibus legatur.Cæteri ob corruptum dicendi genus longe post sequuntur.& iccirco huic nostro minime conferendi. Vale.

PHILIPPI BEROALDI BONONIENSIS ENARRATIONES IN C. SVETONIVM TRANQVILLVM.

EGYPTII REGES suos: partim Pharaones: ptim Ptolemaeos. Partim arsacidas. Latini murranos. Albani siluios uocitauerūt. Romanorū uero imperatores Caesares dicti: quod nomē tāto est q̄ superiora nobiliu: quanto romanū imperiū caeteris regnis maius fuit atq; excellētius. Igitur cōmentaturus Caesares duodecim a trāquillo pscriptos uideor esse facturus operepcium: si qdā explicauero ad Caesarum nomē & originē cōducentia me illatis: ut aiunt manibus ptinus fores interptationis īgrediar: iste.n. pfationes: ut inquit elegāter Caius iurisc̄ōsultus: & libētius nos ad lectionē ppositae materiae pducunt: & eius euidētiorē pstant intellectū. illū itaq; q primus Caesaris nomen adeptus ē: ab eo dictū autumāt clarissimi scriptores: q caeso matris utero sit natus: ul' ab elephāto i pugna caeso: q lingua maurorū Caesar appellat uel quod oculis fuerit cesis: hoc ē glaucis ul' a cesarie cū q̄ natus pdit: Pli. I. vii. na. hi. tradit qd memoratu dignū est. Scipionē africanū primū fuisse dictū Caesarē a caeso matris utero: q̄ de cā: & cesones appellati plinianae sniae Soli. astipulat. Certe q̄cūq; de cā Caesares nūcupati sint hoc cōstat clarissimū & duraturū aeternitate mūdi nomē istud effloruisse: qd non absurde dici possit nomē super oē mortaliū nomē. Iuli. aūt caesar: q dictator ppetuo epitheto dicit ab eruditis: a quo familia & appellatio caesarū deinceps ppagata ē: de quo in psentia cōmentari auspicamur. Nō ē natus caeso utero materno: ut q dā male sentiūt: sed matrē habuit Aureliā foeminā primariā: quā amisit eo tpe: quo gerebat bellū ī gallia. pater uero: & ipse caesar nūcupatus pturato. po. functus obiit pisis morte repentina: dū calciat matutino: de cuius obitu neq; plutarchus neq; trāquillus meminere: sed mētio fit ab uno: quod eqdē sciā Plinio: q in septimo scribit haec. Nullis euidentibus causis obiere dū calciant matutino duo caesares ptor & ptura populi romani functus dictatoris caesaris pr. hic pisis examinatus: ille romae. his adde: ut nihil qd noueri ptereā: caesarē in munere patris funebri usum eē oi appatu harenae argēteo: tūcq; primū usum feras argēteis uasis icessere. Sed iā uerba ipsa trāqlli enodare moliamur: q̄ nodosa eē uidebūt: explicātes: q̄ uero aptiora & cognitu facilia ptereuntes: Sequētibusq; cōsulibus: hoc ē sequēti āno. Aetatis uero caesaris decimoseptimo. Nāq; anni apud romanos a consulibus: qui magistratus est annuus numerabantur. Lucanus annos a cōsule nomen habētes. paccatus in panegyrico. Cōsul creatur: habiturus ē nomen annus.

Caesarum nomen unū

CAII SVETONII TRANQVILLI DE VITA DVODECIM CAESARVM

LIBER PRIMVS.

CAESAR DICTATOR.

ANNVM AGENS CAESAR XVI PATREM AMISIT: SEQVENTIBVSQVE CONSVLIBVS

M. ANTONII Sabellici ad Augustinū Barbadicum: Serenissimum Venetiarū principem Paraphraseos In C. Caesarem Dictatorem. paraenesis Prima.

NNVM AGENS CAESAR. Sunt ni fallor uirtutes oēs ī oibus: ut uitia Augustine Princeps Serenissime: uerū non oēs in singulis: nulli. n. hoium unq̄: ut eminētissimus ait poeta: cūcta dū dedere. Sed cū ita sit: plures tñ in uno Caesare dictatore uirtutes extitisse affirmare ausim: q̄ in caeteris oibus: quorū a Tranqllo uitas elegāter scriptas accepimus: cui pudicitiae parū custoditae phama detracta: q̄ ab ineūte adolescētia usq; ad humiliū psonarū exprobationē deflagrauit: nihil meo iudicio defuit: qd & uiro sūmo adesse oportuisset: in eo cōsiliū: eloquētia: uigor: cōstantia militaris disci-

plínæ:oíumq; altiſſimarũ artiũ ſtudiũ: & qđ ad gratiá cõciliádá plurimũ ualet mira q̇dá liberalitas: qbus ille gradibus ex humili fortuna ad ſũmum rerũ humanarũ puenit faſtigiũ. Sed quo plura & maiora í eo extiterũt uirtutũ exẽpla:eo diligẽtiorẽ operá adhibuimus:ut ex locupletiſſima hiſtoriarũ penu oẽm regꝝ ſeriẽ tibi iucũdiſſime princeps depromeremus.uidebá.n. fore:ut ſi unius uitá tuæ amplitudini ex oí pte cõſpicuam feciſſemus:fieret illi ad reliq̃ cognoſcenda facilior acceſſus. Nunc qđ ſit qđ ab adoleſcẽtia.C. Cæſaris uitá ſcribere ſit Tráqllus exorſus.in dubiũ uenire põt:ſunt q coiectura haud inepta non potuiſſet dicant ſũmi uiri geſta eius ícunabulis:& in fantiæ crepũdiis cõfundi.Sed id Plutar.in Alexandro:cui hũc noſtrũ cõparat:haud ſeruandũ putauit.niſi qs eũ regiá fortuná:in q̃ oía multo q̃ í priuata ſunt: illuſtriora ſecutũ dixerit. Annũ igiť ſextũdecimũ agens:quum ſexdecim.ſ.ános eſſet Cæſar natus. Annus uero ab áno:ut Varro ait.i.circulari ſolis reuolutõe:uel qa ánum græci ενιαυτον dicunt. Acteius capito:ab eo qđ ueteres an ꝑ circũ poſuere ánum tradidit appellatũ.Illi.n.ambire ꝑ circũ ire dixerunt. Cæſar: ab eo qđ qui primus id cognomẽ tulit:cæſo matris utero ſit æditus.uñ & cæſones: hæc Pli. Seruius & Spartianus de rõne noís uterq; plura. Patrẽ.L.Cæſarẽ uirũ ṕtoriũ:q cũ piſis:ut Pli.ſcribit:mane calciareť repẽte obiit: Sequẽtibus cõſulibus:ſequẽti áno:Marti: Bis iá pene tibi cõſul trigeſimus inſtat oís fere ánoꝝ rõ cõſulũ noíbus í faſtis cõtinebať.

flamẽ dialis deſtinatus dimiſſa Coſſutia: quæ familia equeſtri: ſed admodum diues prætextato deſpõſata fuerat. Corneliam Cinnę quater conſulis filiam duxit uxorem: ex qua illi mox Iulia nata eſt: neque ut repudiaret illam compelli

PHI. Flamẽ dialis.flamíes ſacerdotes diciť a filo:quo cinctũ caput habebant & capite uelato erát ſemp ut iterṕtatur.M. Varro:de qbus ita ſcribit ſeruius.flamines í capite habebát pileũ:qđ cum ꝑ æſtus ferre nõ poſſent filo tñ capita religare cœperunt:Ná nudis penitus capitibus incedere nefas fuerat.Vñ a filo quo utebanť flamines dicti ſunt q̃ſi flamines.uerũ feſtis diebus filo depoſito pilea neceſſe erat accipe ad eminẽtiá ſacerdotii declarandá.hoc idẽ in canonicis decretis ſcriptũ eſt Di.xxi.græci autore dionyſio flamines uocát ſtephephoros. Singuli flamines nomẽ habẽt ab eo deo cui ſacra faciunt: ut Martialis Vulcanalis:qrinalis a marte Vulcão & qrino.Dialis uero a Dio i. a Ioue dictus quaſi iouialis ſacerdos.De cerimoniis flamini diali ípoſitis ſcribit erudite Gellius í nono:íter quas hæc una eſt: uxorem ſi amiſit flaminio hoc ẽ ſacerdotio decedit. Vxor aũt flaminis dialis flamicia ſacerdotiſſá nuncupatur. Et flaminia eius domus. ordo ſacerdotum apud romanos hic erat:maximus putabať rex: deinde dialis: poſt hunc Martialis:quarto loco qrinalis:qnto loco põtifex maximus.Itaq; rex ſupra oẽs accubat. Dialis ſupra martialẽ & qrinalẽ & ſupra põtificẽ maximũ:ꝑinde ac dialis foret uniuerſi mũdi ſacerdos q appellatur diũ flamini diali ſub diuo ungi fas nõ erat.eidẽ iurare nõ licebat:nec fermẽtũ fariná ue attingere: quarum reꝝ cauſas explicat Plutar.in ꝓblematis.Senſus tranqlli eſt cæſarẽ: agentẽ decimũſeptimũ ætatis annum.aſpiraſſe ad hoc ſacerdotiũ:a quo mox aduerſante ſylla repulſus ẽ ut tradit Plutar. Deſtinatus.paratus electus deſignatus.a Plinio in panegyrico.Deſtinatio cõſulatus diciť ꝓ electio. ab apuleio inuſitate magis q̃ inelegáter dictũ eſt deſtinatũ ꝓ alligatum.ſic.n.ait in quarto de aſino aureo. Arreptũ meloro q̃ ualido ad anſulá quádam deſtinatũ. Dimiſſa coſſutia.rõne fuerũt coſſi coſſiti coſſuni & coſſutiáꝛ:quorũ nominũ una opinor origo ẽ a coſſis: q uermes ſunt e ligno editi & ut autor eſt Pli.in.xvii.luxuria coſſos roboꝝ delicatiores adhibere cœpit in cibo.hinc luculẽter a Hieronymo dictũ in libro cõtra iouinianũ.in pũcto & phrygia luxuria eſt cõmediſſe xylophagion.ita.n.appellat coſſos uermes obeſos ex lignoꝝ carie enaſcẽtes: q apud illos a patrefamilias í magnis redditibus cõputanť a ſimilitudine hoꝝ coſſorum hoíes rugoſi corporis ab antiqs coſſi dicti:uñ & coſſutioꝝ nomẽ deduci uideť. ex q̃ familia fuit coſſutia hæc q̃ cæſari puero deſpõſata mox dimiſſa eſt ab eodẽ ꝑ renũciationẽ: quá interuenire oportet in ſpõſalibus diſcutiẽdis í q̃re hæc uerba ꝓbata ſunt:cõditiõe tua nõ utar.Autor iuriſcõſultus titulo de diuortiis.

Prætextato:puero cæſari.eſt.n.ṕtexta ueſtis pueroꝝ patricioꝝ:dicta ab eo qđ purpura ṕtexiť. Vñ olim papirius cognominatus eſt ṕtextatus ob tacẽdi loquẽdiq; in ṕtexta ætate prudentiam:autor macrobius. hinc ṕtextati mores diciť a poeta ſatyrico & ṕtextatus ſermo a priſcis dictus nihil obſcenitatis habẽs: qa ṕtextatis pueris nefas erat obſceno uerbo uti.eſt ẽt ṕtexta geſtamen magiſtratuũ: & ex regibus Romanis primus tulius hoſtilius toga ṕtexta uſus eſt. autor Pli. fuit & in uſu ṕtexta pulla.i. nigra: q̃ nulli alii licebat uti niſi ei:q funus faciebat. Neq; ut repudiaret illá Plutar.cinnæ dictatoris filiã corneliá a cæſare diſtrahere potitus rerũ ſylla uoluit:quod cũ aut metu aut ſpe efficere neqret eius dotẽ publicauit.Repudiare eſt dirimere matrimoniũ diuortio.in repudiis aũt.i.in renunciationibus comprobata ſunt hæc uerba. Rex tuas tibi habeto.Tuas res tibi agito.Repudium Verrius ait dictũ ꝙ fit ob rem pudendam.

M.AN. Flamẽ dialis:Iouis.ſ.a filamento:uel ut Plutarcho placet:a pileo: q̃ſi pilamẽ dictus. Deſtinatus:deſignatus:ſed Syllæ dictatoris potẽtia:a petitiõe repulſum plutarchus tradidit: nec placet qđ qdam ad impetratá a populo petendi facultatẽ id referunt: uel qđ pro collegio noiatum accipias: ꝙ certo anni die fieri ſolitũ:in epiſtolis Pli.ſcribit.Et.n. non ſolũ gentilitiis hæreditatibus ab eodẽ eſt Sylla multatus: ut Tranqllus non multo poſt ſubiicit:ſed & ſacerdotio:qđ utiq; ſuffragio fuerat adeptus. Dimiſſa:repudiata.Familia equeſtri:hõeſto qdem loco:ſed qa honeſtiore potuiſſet:diues adiecit. Prætextato: ṕtextá

Flamines unde

Dialis unde

Deſtinatus quid

Nomina coſſorum & coꝝ origo

Prætexta quid

adhuc habéti:ac per hoc puero de ꝑtextæ uſu teneræ ætati cõceſſo.Macrobius:Plinius: & Plutarchus in quæſtiõibus abúde ſcribũt. Cinnæ q̃ter cõſulis:Plutarchus eũ dictatoré appellat. Iulia:ut in Corneliorũ géte Corneliæ ſunt dictæ:& in Aemilioꝶ Aemiliæ.ita & Iulioꝶ Iuliæ gétili nomíe núcupatæ: ob idq; Poſſidonius Romanas fœminas ſine ꝓprio nomíe fuiſſe credidit:quia ꝑnomé nõ haberét: quod tú loco ꝓprii eſſet:Sed Tarquinii uxor Tanaquil:Plinio auctore.(Cæcilia dicta eſt: ſic & Acca Laurétia):& Teratia in antiquis annalibus cum ſuis prænominibus ſunt:ut Gellius ſcribit:relatæ. Plutarchus contra Poſidonii opinionem:duo dixit in quæſtionibus nomina Ro.fœminas habuiſſe.mares uero tria.

a dictatore Sylla ullo modo potuit. Q uare & ſacerdotio: & uxoris dote: & gétilitiis hæreditatibus mulctatus diuerſarum partium habebaꝛ :ut etiam diſcedere e medio & q̃q̃ morbo quartanæ aggrauáte ꝓpe ꝑ ſingulas noctes cómutare latebras cogereꝛ :ſeq; ab inquiſitoribus pecunia redimere:donec ꝑ uirgines Veſtales:perq; Mamercum Aemyliũ & Aureliũ Cottã propinquos & affines ſuos ueniã ĩpetrauit. Satis ɔſtat. Syllã quũ deꝑcãtibꝰ amicis & ornatiſſimis uiris aliq̃diu denegaſſet:atq; illi ꝑtinaciter contéderét:

PHI. A dictatore Sylla.mox ſuo loco dicemus de dictatoris origine:& nomine:& de Sylla dictatore: ne ĩdigeſta fiat & uelutí cõfuſanea interpretatio. Sacerdotio.i.fláinio illo diali de quo iá dictũ. Gentiliciis hæreditatibus.gentilicia nomina dicũtur: quæ originem gétis uel familiæ declarát:ut ſcribit Diomedes.gétiles ſunt: qui eodé noíe inter ſe ſunt ſcipiones & bruti: ab ingenuis oriúdi:quoꝶ maioꝶ nemo ſeruituté ſeruiuit.in quibus gétilitas peculiariter eſſe diciꝛ:cũ neq; ſeruoꝶ neq; libertinorũ gétilitas ulla:ſit ſicuti docet Boetius in cõmétariis topicoꝶ.gétilicia nota a Liuio:gétilicia funera a Plinio ɲúcupáꝛ.gétiliciũ uocabulũ a géte.i.a natione nõ a familia uſurpauit Gellius.inde gétilicia ſacra dicunꝛ a Liuio:quæ ſtatuta ſunt eidé géti.Senſus é Trāqlli Iuliũ Cæſaré a ſylla mulctatũ fuiſſe hæreditatibus gétiliciis a géte uxoris corneliæ ꝑueniétibus: uel gétiliciis hoc eſt familiæ ſuæ & gétis Iuliæ:quæ Iuliũ aſcaniũ autoré ſui nominis núcupat.ut inq̃t Plutarchus Sylla doté Corneliæ publicauit.Diuerſaꝶ partiũ.i.marianaꝶ:marianus fuit Cæſar.ſyllanus uero Põpeius. Mulctatus: ꝑ pũitioné multæ exutus ſpoliatuſq;.Mulctã eé dici putát pœnã.M.Varro ait pœnã eé:ſed pecuniariã.Idé multæ uocabulũ nõ latinũ ſed ſabinũ eé dicit:ſuprema mulcta apđ priſcos erat in ſingulos dies.xxx.bouũ & duaꝶ ouiũ.Minima auté ouis unius. De differétia mulctæ & pœnæ ſubtiliter ſcribũt iuriſcõſulti titulo de uerboꝶ ſignificatione olim lex de mulctaꝶ eſtimatione Romæ lata eſt: quæ fuit ꝑgrata:ut docet Liuius in q̃rto.a mulcta mulctatiũ æs diciꝛ:quod noíe mulctæ exigiꝛ. Morbo quartáæ.ſcribit Plato in timeo corpora mortaliũ laborare quartana febre:q̃do exceſſus fit eleméti in homine terreni.cũ.n.terra quarto eleméroꝶ gradu ſit:téporis circuito quarto feruet: hinc q̃rtanas inuehit febres:quæ quidé lõge ſunt:ſed ut ait celſus quartana neminé iugulat. Ab inq̃ſitoribus.Corneliũ ſignificat ducé militũ ſyllanoꝶ:a quo depréſus duobus ſe talétis redemit. Donec ꝑ uirgines ueſtales ſolebát romani in ꝑiculis delictiſq; adhibere ueſtales deꝑcatrices:ut ita uenia fieret impetrabilior.hinc ait Cicero in diſſuaſiõe legis agrariæ.ſiquid deliquero nullæ ſunt uirgines.quæ me a uobis deprecenꝛ.hinc meſſalina cũ audiſſet Claudiũ maritũ ab hoſtia redire feſtinátẽ ad ipius ultioné:orauit uibidiá uirginũ ueſtaliũ uetuſtiſſimá:ut cladii aures adiret & cleméтiá expeteret.De dignitate ſacerdotioq; ueſtaliũ infra ſuo loco affatim diceꝛ. Mamercũ:mamercus ꝑnomé oſcũ é ab eo:ꝙ hii marté mamerté appellát. apud Liuium in quarto celebraꝛ:Mamercus emylius dictator ex géte mamerca:qui bello clarus pace quoq; nõ ſpernédus legé tulit:ut céſura:quæ prius erat quinquénalis:ne plus q̃ annua ac ſemeſtris foret. Quidá dicũt emyliá genté a mamerco appellatá:cui ꝓpter humanitaté ciuicá cognomé fuerit emylio:græci enim emyliá uocát ſermonis lepiditaté atq; facũdiá. Aureliũ cottá:aurelia familia ex oriũda a ſole dici crediꝛ:cui peculiariter romæ ſacra faciebat.Antiq̃tus dicti auſelii ut ualeſii papiſi.pro Aurelii Valerii.papirii.Cotta auté dici uideꝛ ab ira quæ græce coton uocaꝛ.Et hoc eſt ꝙ ait Quintilianus grámaticũ ſcrutatuꝶ origines nominũ:unde Scipiones & cotte & ſerrani dicantur.Aurelius cotta affinis erat Cæſaris utpote cuius mater dicta ſit aurelia ex aurelioꝶ familia. Ornatiſſimis uiris: q̃lis erat Mamercus emylius & Aurelius cotta. Pertinaciter cõtéderét:ꝑſeueráter ĩſtarét:ꝑtinacia a ꝑtédédo diciꝛ:ná ĩ quo nõ debet ꝑtédi & ꝑtédit pertinatia eſt.in quo uero oporteat manere ſi in eo perſtet perſeuerantia nuncupatur.auctor Varro.

M.AN. A dictatore Sylla:primus Ro.Sylla perpetuá induit dictaturá:quũ ea alioquin dignitas ſemeſtris eſſet:uerũ ultro tandé ſe poteſtate abdicauit:cui in ordiné redacto:cũ cõuitiũ fieret ab ignobili adoleſcéte:quaſi diuinitus dixiſſe fertur fore:ut quicũq; poſt ſe eá dignitaté inuaſiſſet:nõ niſi cũ morte deponeret:quod nõ multo poſt in.C.Cæſare euenit. Sacerdotio:flaminio. Vxoris:Corneliæ: ad illud puto referendũ:quod Sylla omnia Cinnæ bona publicauit. Gentilitiis hæreditatibus:quæ lege agnatiõis ad eũ peruenire potuiſſent:unde illud.Si paterfamilias inteſtatus moritur: familia pecuniaq; eius agnatorũ gentiliũq; eſto. Multatus:multæ nomine priuatus. Multam oſci pœná dixere:quia nõ ſingula:ut olim ſed multa ſimul eo nomíe:ut Varro exiſtimat:a reo exigi occœperint:eſtq; delicti pecuniaria animaduer

Mulcta quid suprema minima

Veſtales deprecatrices

Mamercus

Eminia lepiditas

Aurelia familia

Cotta unde

Pertinatia unde

sio:cũ pœna sit & capitis. Diuersaꝝ partiũ:marianaꝝ:& ob id Syllæ inimicus. E medio:ex publico cõgressu. Quartanæ:febris.s.Plin.& Celsus Cornelius quartanas & tertianas numero multitudinis frequẽtius usurpãt.Quartanæ inquit Celsus:sunt simpliciores:incipiũt fere ab horrore:deinde calor erũpit:finitaq; febre biduũ integrũ est:ita quarto die reuertit᷑. Aggrauãte:affligẽte. Latebras:loca q̃bus latere posset. Inquisitoribus:ad eũ & cæteros marianos inquirẽdos missis. Redimeret:duobus talẽtis redemisse se Cæsarẽ a Cornelio Phagita inquisitoꝝ duce Plutarchus ait. Per uirgines uestales:Cice. Nullæ sunt inquit uirgines:quæ me a uobis deprecent᷑:quasi per uestales de recõciliatione ageret᷑. Cornelius ad hæc & Tranquillus in Vitelio auctores sunt:hoc nomine eras cũ legatis in Flauiana castra publice missas:de uestaliũ numero & ministerio eoꝝ:plura suo loco dicent᷑. Aureliũ Cottam:hoc est quod p ꝓpinquos & affines dixit:nã & mater Cæsaris Aurelia dicta est. Deprecantibus:uel præce supplicium amolientibus:ut Ennius:Lætũ & inimicũ deprecor:& Catullus. Totidẽ mox deprecor illi: uel ualde deprecãtibus.Cice.q̃ multoꝝ hic uitã a Sylla deprecatus est. Viris ornatissimis:si quidẽ Cotta p̃tor:& consul fuerat:Mamercus & ipse bello marsico legatus:Liuius & Asconius sunt auctores. Contenderent:obnixe peterent.

expugnatum tandem ꝓclamasse:siue diuinitus:siue aliqua cõiectura uinceret:ac sibi haberet:dũmõ scirent eũ quẽ incolumen tantopere cuperent: quandoq; optimatium partibus:quas secum simul defendissent: exitio futurum. Nã Cæsari multos Marios inesse.

De prima Cæsaris militia.

Tipẽdia pria in Asia fecit.M.Thermi p̃toris cõtubernio:a quo ad accersẽdã classẽ in Bithyniã missus desedit apud Nicomedem nõ sine rumore ꝓstratæ regi pudicitiæ quẽ rumorẽ auxit ĩtra paucos rursus dies repetita Bithynia p cãm exdigẽæ pecuniæ:quæ deberet᷑ cuidam

PHI. Expugnatum:uictũ syllam præcibus dep̃catoꝝ. Vincerẽt ac sibi haberẽt: uerba sunt syllæ ad eos qui pro Cæsare deprecabantur. Optimatium partibus:optimates sunt qui ĩ republica uersantes ita segerũt ut sua consilia optimo cuiq; probẽtur: de q̃bus ita scribit Cicero in oratione pro sextio:omnes optimates sunt:qui neq; nocentes sunt: nec natura improbi nec furiosi: nec malis domesticis impediti: populares uero habebantur illi: qui ea quæ faciebant: quæq; dicebant multitudini iucũda esse uolebãt.De his Priscianus in.V. hæc optimates sunt:qui defendunt senatores:populares qui defendunt populũ.Dicebat igitur sylla Cæsarẽ utpote popularem & marianũ futurũ exitio optimatibus: qui ferme syllani habebãtur. Multos marios:scribit Plutarchus syllam eos amentes esse dixisse qui Cæsarẽ seruãdũ asserebãt:nisi in eo puero multos marios inesse conspicarent᷑:inimicitiarũ autẽ Cæsaris & syllæ causa erat affinitas marii:qui Iuliã Cæsaris amitã habuit uxorẽ. Stipẽdia prima fecit:primũ militauit:est enim stipẽdiũ a stipe appellatũ quod p stipes.i.modica æra colligat᷑:ut scribit iuriscõsultus.ff.de uerboꝝ significatione.De stipendio militari ita scribit Varro libro primo liguæ latinæ:milites ærrarii dicunt᷑ ab ære quod stipẽdia facerẽt:hoc ipsum stipendiũ a stipe dictũ:quod æs quoq; stipem dicebãt:stipẽ ipsam a stipãdo dicere cœperunt:ꝓpterea q̃d in cella stipabant idest cõponebãt.Inde stipendiarii nuncupati: qui stipendiũ hoc est tributũ pendebãt:qui alio nomine uectigales appellant᷑:in qua re uulgus semidoctũ allucinat᷑ existimans stipendiarios dici milites qui stipẽdiũ accipiunt: cũ tales ꝓprio uocabulo mercenarii sint uocitãdi. Cõturbinio: castrẽsi uerbo usus est.Cõtuberniũ enim ut docet Vegetius in secũdo de re militari:uocabatur manipulus ab eo q̃d cõiunctis manibus pariter dimicabãt:& ꝓprie decẽ milites sub uno papilione degẽtes nominabant᷑ cõtuberniũ:quibus præerat decanus:qui caput erat cõtubernii. Vnde accipit᷑ p cõuictu & sodalitate.Inde cõtubernales uulgo sodales dicunt᷑:& cõtubernalitatẽ eleganter cyprianus appellat ipsam sodalitatẽ. M. thermi:nescio an hic sit.M.ille thermus: ad quẽ asiæ ꝓpretorẽ extant.M.Tullii epistolæ cõmendaticiæ: quibus eũ laudat ab integritate:grauitate atq; clemẽtia: sed erat illi nõ marci p̃nomẽ sed quinti. cæsar in primo cõmẽtario belli ciuilis meminit alterius thermi prætoris:q cũ eẽt Põpeiãus ex oppido tignio ꝓfugit cognito ciceronis aduentu: quẽ cæsar miserat cũ quinq; cohortibus: milites in itinere a thermo discesserũt:de quo Lucanus in secũdo:iusq; sui pulso iã ꝑdidit umbria thermo. Ad accersendã:hoc ẽ euocãdas naues accersere enim euocare ẽ:arcessere uero aliquẽ accusare significat:& ab arceo nascit᷑: nãq; aliũ accusare a maleficiis arcere est: ĩde a cicerõe dictũ est arcessitur maiestatis:idest accusat᷑ crimine lesæ maiestatis:existimat Priscianus arcesso idẽ significare quod accerso:diciq; ab arcio uerbo quod nũc accio dicimus. Apud Nicomedẽ:qui erat bithyniæ rex amicus romãoꝝ:qui olim raso capite sumpsit pileũ & se romanoꝝ libertũ uocauit: sicuti meminit Plutarchus in libro de fortuna alexãdri. Desedit:mãsit cõmoratus est. Prostratæ:ꝓstitutæ ad stuprũ. Bithynia repetita:sunt autores trãsisse ex europa populos noĩe thynos:a quibus appellantur Bithyni & Bithynia quæ regio est asiatica claudianus: thynitraces arãt quæ nunc Bithynia fertur. Exigendæ repetẽdæ:exigere enim est debitum repetere:alias excludere.

M.AN. Expugnatũ:præcibus uictũ. Eũ:cæsarẽ. Optimatiũ partibus:nobiliũ studiis: potentiæ:fa

Optimates qui

Populares

Stipẽdium unde

milites ærrarii

Stipẽdium unde

Contuberniũ q̃d

Decanus

Thermus

Accersere

Arcessere

Bithynia unde

Exigere quid

ctioni optimates:qui primũ in ciuitate locũ optinẽt:uel ꝙ opulẽtiores sint:& in maiore cẽsu:uel quod in primis oppressis opitulari possunt. Defendissent:aduersus Marianos tutati eẽnt. Multos marios:multa cõsilia:& studia optimatibus inimica:q̃lia a Mario fuere. Lucanus. Multosq̧ ĩpectore uano ẽ Hãnibal. Marci Thermi:nõ therini:ut quidã habẽt. Lucanus. Iuliusq̧ sui pulso iã ꝑdidit umbria thermo. Extãt & Cicerõis epistolæ pleræq̧ ad Thermũ Asiæ ꝓpretorẽ ad eũ credo sub quo Cæsar pria fecit stipẽdia. Nec me fugit apud Tacitũ therinũ sæpius legi:sed aut mẽdose:aut certe alterius familiæ id nomẽ fuit. Contubernio:domestico uictu:cõmuniq̧ habitatiõe:quasi cõtabernio:unde cõtubernales dicti. Modestus Cẽturias in cõtubernia diuidit:quoꝝ singula denos haberent milites. Bithyniã:ad Nicomedẽ. Bithyniæ Regem. Est Bithynia Asiæ regio thracio Bosphoro:& ponti ostio ad occasum obuersa. Prostratæ ad stuprum subiectæ. Rumorem:phamam. Exigendæ pecuniæ:ab iis qui eam deberent repetendæ.

libertino clienti suo. Reliqua militia secundiore fama fuit: & a Thermo in expugnatione mitylenarum corona ciuica donatus est.

De secunda eius militia & reditu ipsius ad urbem.

Eruit & sub seruilio Isaurico ĩ Cicilia: sed breui tẽpore. Nã syllæ morte ꝯperta simul spe nouę dissẽsionis: quæ per Marcum Lepidum mouebaẽ Romam propere rediit: & Lepidi quidem societate: quanq̃ magnis cõditionibus inuitaretur: abstinuit: cũ ingenio eius diffisus: tum occasione: quam minorem opinione offenderat.

PHI. Libertino clienti:nõ est mirandũ si Cæsar repetiit bithyniam cliẽtis libertini causa: cum cõstat ex moribus populi romani secũdũ pupillos ꝓximũ locũ clientes habere:q se se in fidẽ patriciniũq̧ nostrum dediderunt. Vnde. M. Cato ita scripsit:aduersus cognatos pro cliẽte testatur: testimoniũ aduersus cliẽtem nemo dicit:& Cæsar dictator ĩ oratione ꝓ bithynis adscripsit: hãc clausulã:cliẽtes sine summa infamia deseri nõ possunt:qbus etiã a ꝓpinquis nostris auxiliũ ferre cõstituimus. Romulus cõditor urbis instituit patronos oĩa ꝓ cliẽtibus facere debere: qcũq̧ efficiũt ꝓ filijs patres:cliẽtes aũt e cõuerso patronis suis ad filiaꝝ dotẽ pecuniã cõtribuere. Nihilq̧ differebãt cliẽtiũ patronorũq̧ cõiunctiões a ꝓpinquoꝝ necessitudinibus. magna laus erat nobiliũ cliẽtes hr̃e quãplurimos Inde exiit illud plautinũ in menechmis. cliẽtes sibi uolũt eẽ multos:ab eodẽ clienta mulier elegãti uocabulo nũcupaẽ.

De clientibus

In expeditiõe mitylenaꝝ scribit Liuius libro. lxxxviii. mitylenas in asia expugnatas dirutasq̧ fuisse quæ sola urbs post deuictũ mithridatẽ arma retinebat:est aũt in insula lesbo iuxta metynã clara pittaco ex septẽ sapiẽtibus uno:& alceo poeta: Pluraliter mitylenas & singulariter mitylene ꝓnũciãtur scribit Diodorus in sexto mitylenẽ macarii filiã:urbi nomẽ ĩdidisse. Nõ omiserim hoc in loco qđ uictruuius ꝑdidit in primo oppidũ mitylenẽ magnificẽter qdẽ edificatũ fuisse & elegãter: sed positũ nõ prudẽter:ĩ q ciuitate auster cũ flat hoĩes egrotãt cũ corus tussiũt:cũ septẽtrio restituũẽ in salubritatẽ.

Mitylenæ

Cæsar in huius urbis expugnatiõe meruit ciuicã coronã:quã ciuis ciui a quo seruatus est ĩ ꝑlio testẽ uitæ salutisq̧ pceptæ dat:ea fit frõde querna qm̃ uictus cibusq̧ antiqssimus ex quercu capi solitus sit: fit etiã ex ilice:q & ipsa arbor glãdifera ẽ. Vnde Cecilius poeta comicus coronã ciuicã appellauit iligneã:hac corona Lucius gellius cẽsuit donãdũ eẽ Ciceronẽ:qđ eius opa eẽt attrocissima catilinæ cõiuratio detecta uindicataq̧ De hac ita scribit Plin. in. xvi. iligna primo fuit:postea magis placuit ex esculo Ioui sacra: ubiq̧ custodito honore glandis:additæ sunt leges arctæ ut. S. ciuis q seruatus eẽt fateatur:alias testes nihil ꝓsunt:ut ciuis fuerit:auxiliaribus uero externis q̃uis rege seruato decus id nõ dãt:accepta corona ciuica licet uti ꝑpetuo in ludis:induẽti semp assurgi etiã ab senatu in more est sedẽdi ius est in ꝓximo senatui. Vacatio munerũ oĩum ipsi patriq̧ & auo paterno daẽ:Plutarchus in ꝓblematis & in coriolano ideo existimat hãc coronã dono dari ei:qui romanũ ciuẽ seruasset in ꝑlio:qm̃ Ioui sacra quercus sit in cuius tutela sunt ciuitates:& qa ex quercu antiqtus cibaria erãt glãdes:& facilẽ militi fructũ quercus exhibebat.

ciuica corona

Meruit:militauit merere enim dicimus stipẽdii gratia militare. Lucanus ære merẽt paruo. M. Varro equo publico merẽt:merere etiã significat sordidissimũ quæstũ capere. Vnde meretrices & meritorii pueri dicti:interdũ merere dicimus ꝓ mereri:Plautus in captiuis:uale atq̧ salue & si aliter ut dicã meres ꝓ mereris.

Merere qđ

Sub seruilio isaurico. Seruiliũ illũ signat qui piratas deleuit:quo tẽpore cœpit isaura pãphiliæ ciuitatẽ:de hoc ĩtellexit Ouidius illo uersu:africa uictorẽ de se uocat:alter isaurũ:aut cretũ domitas testificaẽ opes:hic ut testis est Eusebius chronographus:publico funere romæ elatus fuit.

Seruilius isauricus

Quæ per Marcũ lepidũ. M. lepidus signaẽ:qui inuito sylla suffragrãte Põpeio consulatũ adeptus est:qui cũ acta syllæ iam defuncti rescidere tẽtaret bellũ excitauit:& a Quinto catulo collega ex Italia pulsus ẽ. De hoc Lucanus:sternere ꝓfecto:ut catulo iacuit lepidus:periit autẽ in sardinia in quã fugerat nõ tã morbo q̃ merore:qđ in litteras quasdã inciderat:ex quibus ut inquit Plutarchus uxorẽ cognouit adulterã. Mirũ ẽ pariterq̧ scitu dignũ:quod tradit Plinius in. xxxvi. ꝙ nõ fuit Romæ pulchrior domus q̃ ipsius lepidi:at eadẽ intra annos. xxxv. centesimum locum nõ obtinuit:adeo luxus cœpit inualescere.

M.lepidus

Societate abstinuit:noluit Cæsar lepido se cõiungere offerẽti Maria & mõtes:& pollicitatiõibus amplissimis inuitanti:cũ uideret eius ingeniũ socors & minime circũ-

ſpectum:& quia occaſionem:ex cuius momentis magnæ:plerunque res agitantur: inuenerat minorem foret opinatus Cum ideſt partim.

M.AN. Libertino:ad ingenui differẽtiã dixit. Secũdiore:ꝓſperiore. A thermo: cuius ductu militabat. Mitylenaꝝ:urbs in leſbo libera Mitylenæ ut Plinius ait. Ciuica corona:querna:& qua qui ciuem ſeruaſſet donari conſueuit:ſed alia de cauſa imperatoribus data:ut poſtea dicetur. Meruit: ſtipendia fecit:militauit:unde emeriti:qui iam militia ſoluti ſunt: quidam emereor & emeritum: a mereor libentius ducunt. Seruilio Iſaurico:is ab iſauris in cilicia uictis Iſaurici cognomen Romam reportauit. Ouidius. Alter iſauras aut cretum domitas teſtificatum opes. Marcum Lepidum : conſul poſt Syllæ mortem in eius acta & uniuerſæ factionis opes temere inuectus armis a Luctatio collega uictus in Sardiniam aufugit:ubi diſtillationis morbo nõ multo poſt periit:ſunt qui dolore nimio affectum:quũ de adulterio cõiugis reſciuiſſet conſumptũ dicãt. Magnis cõditionibus:magnis uictoriæ ꝑmiis. Ingenio eius uão & incõſtãti. Minorẽ opiniõe:oĩa minus q̃ opiatus eẽt ad diſcordiã & ſeditionẽ paratã. Offenderat:inuenerat.

De accuſatione Dolobellæ.

Aeterum compoſita ſeditiõe ciuili Corneliũ Dolobellam cõſularem & triumphalem uirum repetundarum poſtulauit: abſolutoq; Rhodũ ſecedere ſtatuit:& ad declinandam inuidiam:& ut per ociũ ac requiem Apollonio Moloni clariſſimo tunc dicẽdi magiſtro operam daret. Huc dum hybernis iam mẽſibus traiicit circa pharmacuſam inſulam a prædonibus captus eſt:manſitq; apud eos non ſine ſumma indignatiõe prope quadraginta dies cũ uno medico: & cubiculariis duobus. Nam comites ſeruoſq; cæteros ĩ initio ſtatim ad expediẽdas pecunias qbus redimeretur dimiſit. Numeratis deinde quĩquaginta talẽtis expoſitis in littore nõ diſtulit: quin e ueſtigio claſſe deducta perſequeretur abeuntes: ac redactos in poteſtatẽ

PHI. Cõpoſita ſeditiõe ciuili: ſeditiõem ſignificat: quã Romæ excitauerat lepidus aduerſus collegã Catulũ. Cor dolobellã poſtulauit. Duos eodẽ tẽpore fuiſſe & prænomie & noie & cognomine dolobellas tradit Aſcõius pediãus quoq; alterum Marcus ſcaurus & accuſauit & dãnauit: alteꝝ Cæſar accuſauit nec dãnauit. De quo nunc loquit̃ trãquillus hoc ſcitu dignũ ẽ:quod uno &.xx. ætatis ãno Cæſar dolobellam hunc accuſauit oratione luculenta:quã cum admiratiõe poſteri legebant : auctor tacitus in dialogo de oratoribus: poſtulare uero ſignificat accuſare:ĩ quo ſignificatu crebriter accipit̃ apd oratores:& ut ſcribit Vulpianus iuriſcõſultus poſtulare ẽ deſideriũ ſuũ uel amici ſui in iure apud eũ:qui iuriſdictioni præeſt exponere:uel alterius deſyderio cõtradicere:qui aũt poſtulare ꝓhibeant̃ libro tertio digeſtoꝝ copioſe traditũ eſt. Repetũdaꝝ:præſides ꝓuĩciaꝝ accuſari ſolẽt repetũdaꝝ:a ꝓuincialibus: qbus eripuerũt pecunias: aut uaſa: aut ueſtẽ:aut frumẽta:aut id genus alia:de qua re ita ſcribit iuriſcõſultus libro.xlviii. digeſtoꝝ:lex Iulia repetũdaꝝ ptinet ad eas pecunias:quas qs in magiſtratu legatiõe uel alio officio miniſterio ue acceperit:& Paulo ĩfra aptius ita ſcriptũ ẽ:lege Iulia repetũdaꝝ tenet̃:q cũ aliq̃ poteſtatẽ haberẽt pecuniã ob iudicandũ uel nõ iudicãdũ decernẽdũ ue acceperit:dicimus aũt repetũdaꝝ & de repetũdis p duos tãtũmõ caſus Acilius glabrio legẽ primus tulit de pecuniis repetũdis:q̃ Acilia dicta ẽ:quæ ut inqt Cicero lex ſocialis ẽ & tota ſocioꝝ cã cõſtituta. Abſoluto.S.dolobella:fuit enim abſolutus: q̃uis ad dãnationẽ peragẽdã cõplures græciæ ciuitates teſtimonia Cæſari detulerint. Apollonio moloni:ſcribit Plutarchus Cæſarẽ cõdiſcipulũ fuiſſe Cicerõis ſub apollonio molõe:q ut auctor ẽ Strabo alabãdẽſis quidẽ fuit ſed rhodi uixit: & ideo rhodius nũcupatus. Cicero in bruto teſtat̃ Apollonio molõi utpote optimo dicẽdi magiſtro recoquẽdũ ſe dediſſe:ſub quo cũ Fauonius parũ ꝓfeciſſet facetoſa q̃dã annominatiõe dixit idẽ Cicero eũ rhodi molis potius q̃ molõi opam dediſſe. Circa pharmacuſam ĩſulã:iuxta atthicã regiõem ĩ ſalãiniaco mari duæ ſunt exiles ĩſulæ noĩe pharmacuſæ:in quaꝝ altera ſepulchrũ circes uiſit̃:auctor Strabo in.ix. pharmacuſæ ĩſulæ meminit nudo tm̃ noĩe Pli.in.iiii.natu.hiſto. Rhodũ ſecedere: rhodos ĩſula ẽ in mari carpathio ut ĩdicat Lucinianus uerſus:Rhodos carpathiũ ĩ pelagus ſe ĩclinat aptũ:ſoli ſacra eſt:q puellæ noĩe rhodiæ amore captus rhodũ ab ea noĩauit:ut refert Diodorus in.vi. Auꝝ rhodi pluiſſe ob feliciſſitatẽ inſulæ cecinit pĩdarus:ubi ſtudia liberaliũ artiũ & ĩ primis oratoriæ facultatis efflorũerũt. Vnde Cicero & Quĩtiliãus tria oratoꝝ genera fuiſſe ꝓdiderũt:atticũ aſianũ & rhodiũ: qđ uelut mediũ erat & ex attico aſianoq; cõmixtũ:merito itaq; Cæſar ſeceſſum elegit rhodiẽſem utpote locũ diſciplinis ĩgenuis faciẽdoq; oratori accõmodatũ:illic.n.multi memoratu digni extiterũt:circa philoſophiã & oratoriã:pãetius & ſtratocles:& Andronicus. Rhodi qdẽ uixit Poſſidõius & ſophiſticã rhodi exercuit:fuit tamẽ Apamiẽſis ex ſyria:quẽadmodũ Apollonius molacus & molonã hi alabãdẽſes fuere:ꝑterea ſimias grãmaticus & Apollõius q argonautica cõpoſuit alexãdrini qdẽ fuere:rhodũ tamẽ uocati ſunt. A ꝑdõibus captus:ſcribit Plutarchus Cæſarẽ captũ fuiſſe a cilicibis piratis cũ diſcederet a Nicomede bithyniæ rege. Cato ꝑdõulos dixit υαροκοριυ .i.diminutiue q̃ſi puſillo ꝑdões. Comites:appellatiõe cõitis eũ accipe debẽus q ſeq̃t̃:ſi

De duobus dolobellis

Poſtulare

Accuſatio repetundarum

locus de molone

Pharmacuſæ inſulæ

Rhodos

Comes q

ue liber:siue seruus:siue masculus:siue fœmia sit:& ita cōitē labeo iuriscōsultus deffinit:q frequētādi cuiusq; cā ut sequeref destiatus fuerit. Inter comites utiq; & pedagogi erūt: hoc tpe comes nomē ē dignitatis:qd & usurpat amiāus marcellinus a quo largitionū comes dictus:q ꝑerat largitiōibus impatoriis. Ad expediēdas pecunias:quas.S.milesii ei supeditauerūt ut redimeref. Talētis:talētū multiplex est nāq; talētū atticū magnū octoginta tres habet libras paruū uero sexagita:auctor Prisciāus:scribit seruius talētum apd romanos eē.lxx.libraꝝ. Varro aūt talētū atticū ait taxari sexdecī sextercus: Plin.in.xxxiii. Ex auctoritate Varrōis tradit talētū ægyptiū pōdo.lxxx.patere. De talēto attico Liuius describēs fœdus qd cū antiocho & romāis ictū ē ita ꝓdidit:talētū ne minus pōdo.lxxx.romāis pōderibus pēdat:erat aūt talētū euboicū:qd q̄ttuor milia ualebat denarioꝝ romanoꝝ:erat ꝑterea talētū rhodiū quigētoꝝ denariū. Neapolitanū sex denariū:syracusanū triū denariū:rheginū uictoriati:ē aūt uictoriatus nūmus argēteus uictoriæ nota signatus:& ide nomē:hic itelligimus attica talēta numero.l.fuisse: numerata:q singula romāis pōderibus pendant.lxxx.pondo hoc est libras. Euestigio:statim.

De talento

Victoriatus nūmus qui

M.AN. Corneliū Dolobellā:duo eodē tpe:ut Pediāus ait fuerūt Dolobellæ:atq; ambo postulati: sed hūc Cæsar accusauit:quē dānare nō potuit:quanq̄ multi græciæ populi:& testimōia ut Plutarchus scribit ei detulissent:alteꝝ.M.Scaurus:q ut dānaref effecit. Cōsularē & triūphalē:qui in nō mō cōsul fuerat:sed triūphū etiā egerat. Repetūdaꝝ:pecuniaꝝ intellige quo noie pecuniæ:& alia quibus diuitiæ cōstant:cōtinenf:sed siue nomē sit:siue aliud duobus casibus repetūdaꝝ:& repetundis ueteres plurimum usi sunt.

Apollonio Moloni:cui cicero quoq; ut Plutarchus ait:opam dedit. Pharmacusam insulā:circa carpathū ast ea isula:unde & carpathiū mare. Classe deducta:ex milesio: ut Plutarchus ait:portu i altū ducta.

supplicio:quod illis sæpe minatus iter iocum fuerat efficeret: Vastante regiōes ꝓximas Mithridate:ne desidere in discrimine uideretur sociorum ab Rhodo:quo ptēderat trāsit in Asiam:auxiliisq; cōtractis:& præfecto regis ꝓuincia expulso:nutantes ac dubias ciuitates retinuit in fide.

De tribunatu militū eius:& aliis gestis ipsius.

TRibūatū militū:q prius romā reuerso p suffragia populi honor optigit auctores restituendæ tribūitiæ ptātis:cuius ui sylla diminuerat enixissime iuuit. Lucio Cinæ uxoris fratri:& q cū eo ciuili discordia Lepidū secuti

PHI. Supplicio afficeret: Cæsar piratas a quibus capus fuerat cū i potestatē suā redegisset qm̄ suffixuꝝ se cruci ante iurauerat iugulari prius iussit deide suffigi:fenestella tū in secūdo epitomatū ꝓdidit piratas a Cæsare decollatos fuisse hoc ē securi cæsos nō suffixos patibulo: apd illū.n. ut ait Diōedes iuenif quēadmodū Cæsar a piratis captus sit:utq; eos postea cœperit & decollauerit. Ne desidere:cessare & p ignauiā deses & cessator eē. Auxiliisq; contractis: Auxilia ꝓprie dicunf socioꝝ:cū legiōes ex romāis cōstent:inde scribit Vegecius libro.ii.de re militari: auxiliares ex diuersis locis ueniūt:& legiōibus semp auxilia tanq̄ leuis armatura i legiōe iūgebanf ut in his ꝑliādi magis adminiculū eēt q̄ principale:inde apud historicos legionarii & auxiliarii discretim ꝓdunf. Prouīcia expulso:ꝓuīciā intelligit asiā nō eā quæ tertia orbis pars significaf:sed alterā quā agrippa determinauit ab oriēte armenia minore:ab occidēte phrygia:lycaonia:pāphilia:a septētriōe ꝓuincia pōtica a meridie mari pāphilio. Regiōes āt lōge. Ab italia acq̄sitæ bello ꝓuīciæ dictæ sunt a porro uel ꝓcul uincēdo:ad q̄s ꝑtores qa cū officio mittebanf officia quoq; ꝓuīciæ noianf:auctor donatus in cōmentario phormiōis:ait egesippus romanos cū i ius suū uincēdo redigerēt ꝓcul positas regiōes:appellauisse ꝓuincias:a ꝓuincia ꝓuinciales deriuāf:quo antiq̄tus noie oēs ꝑter italicos appellabanf:qd significare uidef Plin. libro episto laꝝ.viii.sic scribēs:italicus æs an ꝓuincialis:& columella caput facit lib.vi. Agricolatiōis de cultura ꝓuīcialiū uineaꝝ:cū alibi de cultura italicaꝝ scribat. Regis:mithridatis. Tribunatu militū: tribunoꝝ militariū duo sūt gn̄a:alii ruffuli dicūf:q i exercitu creari solēt. Alii sūt cōiciati:q rōæ cōiciis designāf auctor Ascōnius. Tribūi militaris officiū ē ut miles ueste nitidus armis bn̄ munitus:exercitatiōis usu & disciplia eruditus icedat:sicuti docet Vegecius i.ii.de re militari: Vegecio subscribit iuriscōsultus sic scribēs titulo de re militari:officiū tribunoꝝ ē milites i castris cōtinere:& ad exercitationē ꝓducere q̄relas cōmilitonū audire:ualitudinarios ispicere:olī romæ tribūi militū cōsulari ptāte ꝓmiscue ex patribus ac plebe creati sūt:de quoꝝ numero Vario & ptāte nō pauca scribit Liuius lib.q̄rto &.v.ab urbe cōdita:alii fuerūt tribuni plebis alii tri.ærarii dicti ab eo:qd his attributa erat pecunia q̄ militi redderēt. Igif Cæsar creatus tri.miliū q cōiciatus dicif fauore populari iuuit autores restituēdæ tribūitiæ ptātis. Qui at fuerit isti autores ambigif. Ego existimo itelligēdū eē peculiariter Pōpeiū:q ut scribit Plutar.apd plebē erat fauorabilis: ꝓpterea q tribunatū restituerat. Appiāus i.ii.belloꝝ ciuiliū auctor ē Pōpeiū cū a curiōe tribuno senatus fuisset dissolutus uehemēter pœnituisse:q tribūitiā ptātē a sylla iminutā atq; disiectā:denuo ipe i pristinū statū redigisset: Asconius pediāus:ifractā tribunitiā ptātē a sylla restitutā a Cneo Pōpeio apparet lōge tamē differt tribunus plebis a tribūo militari. Qui honos mḡratus. Reuerso. Cæsari. Cuius ui sylla dimiuerat:scribit Cæsari i cōmētariis syllā oībus rebus nudasse tribūitiā ptātē:cui tm̄ itercessionē liberā reliq̄rit. Quin-

Auxilia

Prouinciæ quæ

Prouinciales

Tribūi qui

tus Cicero sic inqt apd.M.Tulliũ fratrẽ lib.iii.de legibus:quãobrẽ ĩ ista qdẽ re uehemẽter syllã ꝓbo:q tribũis plebis sua lege iniuriæ faciẽdæ ptãtẽ ademerit auxiliũ ferẽdi reliqrit. Põpeiũq̃ nĩm cæteris rebus oĩbus sp amplissimis sũmisq̃ effero laudibus:de tribũitia ptãte taceo nec rephẽdere libet:nec laudare possũ uitia tribũatus.De hac eadẽ re ita refert Liu.uolumie.lxxxiiii.sylla tribuoꝝ plebis ptãtẽ miuit & oẽ ius legũ ferẽdaꝝ ademit. Enixissime:maxiope ualidissime. Rogatiõe plotia cõfecit:lex plebisitũ priuilegiũ rogatiõis noĩe cõtinet̃:ẽ.n.rogatio q̃si caput & fons totius iuris popularis.nã rogare populũ ẽ agere cũ populo:ĩ quare hæc erãt uerba solẽnia. Velitis ne iubeatis ne qrites ut hoc uel illud fiat. Vnde rogatio q̃si q dã interrogatio ẽ ĩde trãquillus rogatiõem plotiã appellat legẽ latã a plotio tribũo plebis:p quẽ Cæsar ef fecit ut hii:q cũ Lepido fuerãt ĩ patriã redire inpune possent.Gellius ĩ.xii.noctiũ atticaꝝ:meminit orationis q̃ Cæsar plotiã negarionẽ suasit:q̃uis quodices gelliani ferme oẽs nõ plotiã rogationẽ habeãt sed plautiã ueꝝ cũ plocius dicat̃ & plaucius:plauciã rogationẽ legemus apud gelliũ:& ita cõueniet cũ tranquillo.

Rogatio quid

M.AN. Supplicio qđ fuerat itermiatus Cæsar eos ĩ ptãte redactos prius iugulari iussit:mox pgami:qđ se factuꝝ pmiserat:cruci iugulatos affixit. Nutãtes:istabiles:nec ĩ fide mãsuras. Tribũatũ militũ:Pedianus duo ait tribunoꝝ militũ fuisse gñã:unũ qđ refusti diceret̃:quiq̃ ĩ exercitu creari soliti eẽnt:alteꝝ comitiatoꝝ:q comitiis designaret̃:de quo nũc:sed hi cõsulari ptãte creati sunt circa Veiẽtani Senõiciq̃ belli tpa:iterdũ & pcõsularis:aut nõ mltũ diuersa ptãs data:quo fit ut tribũos fasces ẽt pcul italia habuisse tradiderit:qdã ut Tyberiũ Neronẽ q postea priceps fuit Rhodi:&.M.Antõiũ:q ab Anto.pio ẽ adoptatus tota Italia pcõsulari iperio tribunũ fuisse Capitolinus tradidit. Cuius uim:ptãtem. Sylla diminuerat:tulerat Sylla dictator legẽ ut Appianus scribit:qua cautũ est:ne is qui tribunus plebis fuisset: magistratũ ullũ amplius haberet.Liuius:oẽm ferendarum legum uim tribunis scripsit ademptatam. Pedianus autem iudicandi. Auctores restituendæ tribu.po.ro. Pompeius secundo suo consulatu: quem cum Crasso gessit tribunitiam ptãtem populo restituit:cuius postea rei constat eum sub initium ciuilis belli poenituisse.

post necem consulis ad Sertorium confugerant reditum in ciuitatem rogatione Plocia confecit:habuitq̃ & ipse super ipsa re contionem.

De quæstura eius & aliis gestis per eum.

QVestor Iuliam amitam uxorẽq̃ Corneliam defunctas laudauit e more pro rostris:sed in amitę quidem laudatiõe de eius ac patris sui utraq̃ origine sic refert. Amitæ meæ Iuliæ maternum genus ab regibus ortum paternum cum diis immortalibus coniectum est. Nam ab Anco Martio sunt Martii reges quo nomine fuit mater

PHI. Post necẽ cõsulis.S.lepidi de quo supra dictũ est. Vxoris fratri:erat hic fratet corneliæ uxoris Cæsaris. Vñ merito Cæsar elaborauit ut ĩ urbem redire posset. Ciuili discordia:q̃ inter lepidũ & catulũ exorta est. Ad sertoriũ cõfugerãt. Sertorius id tpis erat in hispania marianæ factiõis ꝑpugnatori aduersus quẽ sylla multos misit impatores cũ exercitibus:historia sertorii notior ẽ q̃ ut pluribus sit explicãda.

Contio qd

Habuit cõtionẽ:Cõtio significat locũ suggestũq̃ ĩ quo uerba fiunt.itẽ cetũ populi assistentis:itẽ orationẽ ipãm q̃ ad populũ dicit̃:auctor uerius flaccus: cuntio græce ϫнuιγορια nuncupat̃.hic cõtionẽ intelligit orationẽ Cæsaris habitã ad populũ.

Quæstores

Quæstor: quæstura primus erat honoris gradus apđ rõanos: & ṕtorẽ quæstori suo parẽtis loco eẽ oportebat: sicuti cicero in oratiõe p Plautio & ĩ uerrinis scriptitauit:quæstores ãt dicti sunt:a quærẽdo:q cõqrerẽt publicas pecũias & maleficia.Dubiũ ẽ Rõulus ne an tullus hostilius quæstores primos romæ creauerũt.Ex quæstoribus q dã puĩcias sorciebãt̃ & tã patricii q̃ plebeii ĩdifferẽter creabãt̃:de qbus mlta iuriscõsulti pdiderũt:auctor est tacitus.xx.q̃stores olim fuisse creatos cũ stipẽdiaria iã eẽt italia:

Patrici

parrici quæstores:antiqtus appellabãt̃: qui solebãt creari cã reꝝ capitoliũ q̃rẽdaꝝ:tales hac tẽpestate sunt iudices maleficioꝝ quos uocãt. Amitã pris sororẽ:marii uxorẽ.un de amitini cõsobrini dicti q ex sorore & fratre ꝓpagant̃. Laudauit e more p rostris:cũ ex uoto camilli cratera aurea ad Apol inẽ delphicũ mittẽda eẽt cunq̃ pua auri copia foret ĩ urbe:tũc matronæ romãæ iter se cõsultãtes oĩa corporis ornamẽta aurea cõtulerunt: qđ auꝝ fuit pondo viii.talẽtoꝝ.Igit̃ senatus referre uolẽs his mulieribus honorẽ decreuit:ut post mortẽ ita p fœminis in funere celebrãdo oro funebris haberet̃:sicuti p uiris habebat̃:auctor Plutar.ĩ camillo:a Plutarcho dissentit Liuius q scribit ĩ.V.ab urbe cõdita:qđ cũ ĩ publico deesset aurũ ex quo sũma pactæ mercedis gallis arcẽ rõanã oppugnãtibus cõficeret:id a matrõis fuisse collatũ:ṕtereaq̃ istitutũ ut eaꝝ sicut uiuoꝝ post mortẽ solẽnis laudatio eẽt.

Rostra qd

Pro rostris:romæ ante curiã hostiliã ĩ foro rõani extructum suggestum adornauere ex rostris nauium antiarium:rostraq̃ id tẽplũ appellauerunt:ex quo loco cõcionari solebãt:auctores Liuius &.M.Varro.p rostris dicit̃ sicuti dixerunt ueteres: p cẽsu: p tribunali: p testimõio. Vbi hæc pticula ponit̃: p ĩ alias sigñat ante ut: p curia: p mẽibus:ante curiã:ante mẽia:auctores festus Diomedes & Prisciãus utraq̃ origie:materna & paterna. Amitæ meæ Iuliæ:uerba sunt Cæsaris:qbus Iuliã amitam mari uxorẽ laudauit oratione funebri. Ab regibus:pp an cum martium. Cum diis:pp Venerem. Ab ancomartio sunt martii reges:romæ familia fuit martioꝝ:q cognominati sunt reges:ꝓpterea qđ ab anco martio q̃rto

romanoꝝ rege erant oriūdi: inde aqua martia a noie qnti martii regis dicta ē: q fuit unus ex hac familia cuius meminit. Pli. in. xxxvi. In hac gente fuit Marcius uates illustris cuius carmina citāt Liuius & Macrobius. Fuit mater: marcia significat: quæ fuit mater Iuliæ cæsaris amitæ.

M. AN. Post necē cōsulis: Lepidi. s. quē in Sardinia defunctū diximus. Rogatōe: lege plebiscito. Plocia: Clodiū & Claudiū ueteres dixere: sic Plociū & Plauciū: duoꝝ Pedianus Plaucioꝝ meminit. M. Plaucii Syllani trib. pleb. &. P. plauci ipsi: q in cōsulatu fuit Milōis cōpetitor: utrius hoꝝ: an alterius Plaucii rogatiōe Cæsar Corneliæ uxoris fratri: & aliis exulibus reditū in urbē fecerit parū cōpertū habeo. Concionē: orationē ad pplm: oratiōis ipsius Gel. meminit: ī oratiōe inqt. C. Cæsaris: q̄ plauciā rogationem suasit: Iuliā amitā patris sui sororē: q̄. C. Mario nupsit. E more: ueteri īstituto: miror Plutarchū existimare nouo exēplo Corneliā a Cæsare laudatā: q̄si is honor grādibus natu matrōis tm̄ redderet: quū ipse in Camillo auctor sit: ob aurū a mulieribus ī publicū collatū: parū decreto oībus datū: ut fato defunctæ publice laudarent. Alicarnasseus Diony. antiqssimam orationē funebrē apud Romanos eā existimat: quā Publicola cōsul in Bruti collegæ funere habuisset. Quo noīe Martia: quia in Martia gente orta.

a Venere Iulii cuius gētis familia ē nostra. Est ergo ī genere & sanctitas regum qui plurimum inter homines pollent & cerimonia deorum quorum ipsi potestate sunt reges. In corneliæ autem locum Pompeiam duxit quinti Pompeii filiam Syllæ neptem: cum qua deide diuortium fecit adulteratam opinatus a Publio Clodio: quem inter publicas cerimonias penetrasse: ad eā muliebri ueste tā cōstās fama erat ut senatus quæstionem de pollutis sacris decreuerit.

De gemitu eius apud statuam magni Alexandri: & de somnio ipsius: de matris concubitu.

q Vaestori ulterior Hispania obuenit: ubi cum mandato reipublicæ iure dicendo

PHI. A uenere Iulii: Venus ex Anchisa gēuit Aeneā patrem Iulii ascanii: a quo gēs Iulia deducitur. In gñe: amitæ iuliæ materno & paterno. Sāctitas regum: hoc refert ad ancū marciū regē romanoꝝ. Et cerimōia deorū hoc ad ueneré referendū ē. Pollent: possunt: unde pollentia dea potētiæ colebat a romāis: cuius signū olī ꝓcidisse testis ē Li. lib. unde q̄dragesimo. In hāc sniam ait Papinius. Sub regibus oīs terra. Quoꝝ ipse ī ptāte: huic sniæ q̄drat illud oratianū. regū timēdoꝝ in ꝓprios greges. reges ī ipsos iperiū est iouis. Quīti pōpeii filiā. meminit Asco. quīti pōpeii: q uidet fuisse frater pōpeiæ uxoris cæsa. cū. n. nepotē syllæ ex filia fuisse refert: cuius neptis erat & ipa pōpeia. Inter publicas cerimōias notissimū ē quēadmodū. p. Clodi. cicerōis inimicus muliebri psalteriæ ueste occultatus ꝓphanauit sacra bonæ deæ: a quoꝝ cōspectu sic oēs uiri ex ritu summouebātur: ut picturæ quoq masculoꝝ aialiū cōtegerent. Dephensus itaq Clodi. ī cubiculo puellæ: q̄ ancilla erat pōpeiæ uxoris Cæsaris: quā efflicti deperibat: accusatus fuit pollutarū cerimoniarū: quē tñ reatū euasit empto cōstuprato q iudicio. auctores Ci. & Seneca publicas cerimonias itelligit sacra bonæ deæ. quoniā id sacrificiū ꝓ pplo fieri dicebat de quo ita scribit Ci. in oratiōe de aruspicum respōsis. sacrificiū bonæ deæ: fit p uirgines uestales: fit p po. ro. fit ī ea domo q̄ est in iperio: fit incredibili cerimonia. idē in epistolis ad atticū de hoc toto negocio sic refert publiū clodiū apii filiū te credo audisse cū ueste mulieris dephēsum domi Caii. Cæsa. cū sacrificiū ꝓ pplo fieret: eūq p māus seruiliæ seruatū & eductū: rē esse isigni ifamia. Idē mox ī alia epistola: credo inqt te audisse cū apud cæsarē ꝓ pplo fieret sacrificiū uenisse eo muliebri īdutū uestitu uerū idq sacrificiū cū uirgines īstaurassent mentionē a qnto cornificio in senatu factā. hoc idē tradit Seneca lib. xvi. epistolarū ad Luciliū. ꝑterea popularia sacra sunt ut ait labeo: quæ oēs ciues faciūt: nec certis familiis attributa sunt: ut fornacalia: parilia: laralia: Cerimoniæ aūt a carendo dictæ: sicut religio a relinquēdo. Nā ut inqt Massurius Sabinus religiosum est qd pp sanctitatē aliquā remotū ac sepositum a nobis est: uerbum a relinquēdo dictū. tanq̄ cerimoniæ a carendo. Valerius autumat sacra cerimonias uocari a ceritibus etruscis: quia sacra romanoꝝ infracto reipublicæ statu perinde ac florente coluerunt. Quoniā incidit. P. Clodii mentio: enarrandus est obiter locus ille ex epistola Ciceronis ad lentulum: Qui non pluris fecerat bonā deam q̄ tris sorores. Quæri enim & quidem anxie so

Popularia sacra

Cerimōiæ unde

Enodatus locus Ciceronis.

let ab eruditis historia triū sorozꝝ: quas ita clodius polluit: sicut cerimonias bonæ deæ polluerat. ego ut ꝑ uirili pte foueā studia studiosozꝝ: cū diligēter id inqrerē: repi clodiū habuisse tris sorores easqꝫ oēs constuprasse: qrū iunior noīe clodia nupsit lucullo. altera terrētia noīata uxor fuit Marcii regis. tertia nupsit metello celeri: qdrans cognominata ex eo ꝙ qdā adolescens q eā amabat ꝓ argēteis nūmis qdrātes æreos īmisit in loculū puellæ q cū qdrantibus ꝓ ꝑcio cōcubitus illusa fuisset: qdrātis meruit cognomē. Auctor huius historiæ ē Plutar. ī uita cicerōis: sed nō ea q uulgo īpressa legit. illā. n. scripsit Leonar. aretinus ut cōditor nō ut īterpres.

Quæstio quid

Quæstionem: mō inqsitionē: alias tormēta: apud rhetores dialecticosqꝫ alia res est qstio. Pollutis: cōtaminatis uiolatis. Quæstori ulterior hispania obuenit: ex quæstoribus ut scribit Vulpianus qdam solebant ꝓuīcias sortiri: nō. n. oēs quæstores ꝓuincias sorciebant. Cæsar ex his quæstoribus unus fuit q ꝓuincias sortiunt. cui hispania ulterior obuenit hoc ē sortio obtigit: quæ teste Plinio bethica est. ois. n. hispania in ulteriorē: citeriorēqꝫ diuidit. Citerior eadē taraconēsis ad pyrenea usqꝫ iuga ꝓtendit ulterior in duas ꝑ longitudinem ꝓuincias diuidit: hoc est bethicam & lusitaniam.

Diuisio hispaniæ

M.AN. A uenere Iulii: ab Iulo Veneris nepote: Aeneæ filio: Vergi. Iuli. a magno dimissum nomē Iulo. In genere patris. s. & amitæ meæ. Regū sanctitas: inuiolabilis maiestas. Et cerimonia: ad historiā allusit: nisi ad Venerē potius id referas: Diony. auctor ē: orta īter Iuliū Ascanii filiū: & Siluiū Aenea & lauinia genitū de regno altercatōe ita īter eos cōparatum: ut Siluius regnaret: Iulo & posteris: qdā sacrozꝝ ptās cæderet: q in ea gēte usqꝫ ad sua tpa māsisset. Quinti Pōpeii filiā: Pedia. Quītus inqt Pōpe. syllæ dictatoris ex filia nepos: qre Pōpeia ꝓneptis potius: nisi hūc fratrē accipias cuius pater eodē ꝑnoīe fuerit quod raro apud maiores uideo seruatū. Inter pudicas cerimōias: publica sacrozꝝ solēnia q in pōtificis maximi. domo celebrari solita scribit Plutar. qre Cæsarē tū pōtificē fuisse accipias oportet: quū Clodius ad eius cōiugē muliebri habitu penetrauit: miror Appianū Calaphurniā ꝓ Pōpeii inscripsisse: Sed adhuc magis mirū Liuiū: Metelli pontificis coniugē in sacris bonæ deæ a Clodio adulteratā scripsisse: quū & uxorē Cæsaris fuisse constet: ad quā ille. in opertū uenisset: nec Calphurniā q quoad uixit Cæsar: in eius conubio ꝑmansit. Obuenit: sorte obtigit. Vlterior hispania: Bethica: quæ ulterior: auctore Plinio dicta est.

Cōuentus quid

cōuentus circūiret: gadesqꝫ uenisset aīauersa apud Herculis templū magni Alexandri imagine ingemuit: & quasi pertesus ignauiam suam: quod nihil tum a se memorabile actū esset in ætate: quam iam Alexander orbem terrarū subegisset: & missionem continuo efflagitauit ad captādas quāprimum maiorum rerum occasiones. In urbe etiam cōfusum eum somnio proximæ noctis: nam uisis erat per quietē matri stuprum intulisse: coniectores ad amplissimam spem incitauerunt. Arbitrium orbis terrarum portendi interꝑtantes: quando mater: quā subiectā sibi uidisset: nō alia esset q̄

PHI. Cōuentus: circūiret. In hoc loco cōuentus loca significant: in qbus populi iuris dicendi causa a magistratibus iuridicis cōgregant: de qbus crebra ē mentio apud historicos: & ita illud intelligendū est in. v. cōmentariorū apud cæsarē his cōfectis rebus cōuentibusqꝫ pactis in citeriorē galliā reuertit. In hoc eodē significatu accipit illud poetæ satyrici: nec ꝑ conuentus nec cuncta per oppida curuis unguibus ire pta nūmos raptura celeno. scribit Pli. i. iii. ī bethica fuisse iuridicos cōuentus qttuor uidelicet gaditanū. cordubensem. astysitanū: hispalēsen. Apud Herculis tēplum: gadibus tēplum fuit Herculis honoratū. in quo qdam colūnas illas esse existimāt: quæ Herculis colūnæ nūcupant. sunt aūt ex ære cubitozꝝ octo lōgitudine: & gades Herculi dicatæ: testat ēt poeta in ꝑriapeiis illo uersiculo. gades Herculis humidūqꝫ tibur: hoc Herculis tēplum de quo nūc loqtur tranquillus luculētis uersibus: describit sillius Italicus libro. iii. punicozꝝ. de eodē sētit Liuius sic scribēs libros. xxi. hānibal gadis ꝓfectus Herculi uota exoluit nouisqꝫ se obligat uotis: Philostratus lib. v. de apollonii uita ꝓdidit multa de tēplo herculis gaditani. Gades aūt insula est extra colūnas herculeas: olim uno sensu qngēti gaditani censi sunt in ordine equestri. cor. balbus oppidū gadibus cōdidit noīe neapolim. gaditani oriūdi sunt a tyriis. hīc Lucanus. tyriis q gadibus hospes. Ingenuit Paulū dissentit Plutarchus qui sic ait. Cæsar in hispania cū ocium nactus res quasdā Alexandri pictas ꝑlegeret secū diu cogitabundus dehinc illachrymasse tradit: cuius rei cām admirātibus sociis: nō ne iure dolendum arbitramini: quod huius ætatis Alexander tot gentes subdidisset īperio: qua nullū adhuc ꝑclarum facinus ipse gesserim.

Templum Herculis Gadibus

Gades ubi

Pertesus

Pertesus ignauiam: pertesus participiū est sine uerbi origīe: ut autumat Seruius: & regit genitiuū sicut ex illo Virgiliano manifestum est: si nō pertesum thalami tedæqꝫ fuisset. Regit etiā accusatiuum ut ex hoc loco aperte dignoscitur: cuius testimoniū citat Seruius: atq Aulus Gellius libro. i. noctium acticarū usus est hoc uerbo ꝑtedere tāq̄ personali sic scribens uerbi eius designati ꝑteduissent. Scipio Africanus ꝑtisum per. i. litteram dicit enūciasse: cuius meminit Lucil. cū ait. Quo facetior uidet & scire plusq̄ cæteri ꝑtisum hoiem non pertesum dicere ferūt te. Qua Alex. decessit Alexander ānos tris & triginta natus: cum prius subegisset oēs ferme orientales nationes: & instar fulminis cuncta prostrauisset oceanum quoqꝫ eremigasset. Seneca in primo suasoriarum nō ineleganter inquit. Alexā. orbi magnus est: Alexandro orbis Angustus est.

De alexandro

etenim ſicut hiſtoriarũ cõditores ꝓdiderunt cũ anaxarchũ philoſophũ audiſſet referenté ĩnumerabiles eẽ mũdos:heu me ĩnqt miſerũ:ꝙ ne uno qdẽ adhuc ſum potitus:hĩc nimirũ illud exiit.unus pelleo iuueni nõ ſufficit orbis. Miſſioné cõtinuo efflagitauit:ĩ re militari multa ſunt gña miſſionum : ẽ.n.hõeſta q emeritis ſtipẽdiis ab ĩpatore ĩdulgeẽ : ẽ cauſaria: q̃ pp ualitudies a laboribus militiæ ſoluit:unde cauſarii milites a Liuio dicti:ẽ & ignominioſa:cũ qs pp delictũ ſacraméto ſoluitur. auctores iuriſcõ.ff. de re mili. & ĩ titulo de his q not.iſa.ĩ hoc loco cæſaré ĩtelligimus miſſioné honeſtã flagitaſſe. Cõtinuo:ſtati. Cõfuſum ſõnio:Plutar.a trãqllo diſſentiẽs tradit Cæſaré ea nocte quã ĩſequutus ẽ rubicõis tranſitus: hoc ui diſſe ſõniũ:ut.S.ꝓ qeté matrẽ uidereẽ ſe ꝑmiſcuiſſe ĩfando cõcubitu:cũ mater ãt cõis oĩum terra ſignificetur:ſicuti Liu.Pli.& Naſo notificãt:merito ĩterꝑtes ſõnioꝝ dixerũt eo ſõnio portendi: ꝙ cæſar terrã matré ſua uirtute ſubigeret:& orbi terrarũ dñareẽ. Cõiectores ĩterꝑtes ſõnioꝝ atqꝫ oĩum cõiectores uocãẽ a cõiectura hoc ẽ directiõe q̃dã rõnis ad ueritaté:uñ & ſtatus cõiecturalis diciẽ apud oratores:ut autor ẽ Quinti.ĩ.iii.alio noĩe tales ſõniatores nũcupãẽ.De qbus ita ĩ deuteronõio ſcriptũ ẽ:nõ adĩes uerba ſõniatores.De cõiectore ſic ĩqt Ci.defert ad cõiectoré qdã ſõniaſſe ſe ouũ pẽdere ex faſcia lecti cubicularis. ueteres au.Apu.cõiecturã diuiatiõis gẽus eẽ tradiderũt.Ho.ĩ.i.ilia.rapſodia ονειροπολον uocat cõiectoré.

De miſſionibus

De ſõnio cæſaris ſe matri ꝑmiſcuiſſe

Cõiectores

M.AN. Cõuẽtus:loca qbus ĩ eiuſdẽ Plinii utar uerbis:plures ppl'i diſceptabãt: q̃ttuor ĩ ea cõuẽtus gaditanus:Aſtiſita:Cordubẽſis:& hiſpalẽſis. Gades:ĩſula ẽ extra terrã:Pli.gadibus extra orbẽ cõditis. Pertæſus ignauiã ſuã:ſuæ ignauiæ tedio affectus. Aetate:altero.ſ.ac.xxx.ætatis ãno. Orbẽ terrarũ ſubegiſſet at Macedões nõ ſolũ non orbẽ ſubegere:ſed de aphrica ne cõtendere qdẽ:ut Polybius ait:cœperũt:ĩ Europa uero ab Adria ad Iſtrũ:quota eius regiõis pte dñati : magnam Aſiæ parté intactã reliquiſſe eiuſdem teſtimonio tradunẽ. Miſſioné decedendi facultaté. Coniectores:græci ονειροπολουσ:uocant.

terra:quæ omnium parens haberetur.

De geſtis per eum in urbe.

DEcedẽs ergo ante tempus colonias latinas de petẽda ciuitate agitãtes adiit: & ad addendum aliquid cõcitaſſet: niſi cõſules conſcriptas in Ciliciã legiones pauliſper ob id ipſum retinuiſſent: nec eo ſecius maiora mox in urbe molitus eſt.

De ſuſpitione cõiuratiõis eius cũ Craſſo & Sylla.

SIqdẽ añ paucos dies q̃ ædilitaté iniret:uẽit ĩ ſuſpitioné cõſpiraſſe cũ Marco craſſo cõſulari: Itẽ publio Sylla & .L. Antro.poſt deſignationé cõſulatus

PHI. Oĩum parens hẽreẽ:terrã oĩparẽté idonei ſcriptores appellãt.Pli.in.ii. Terræ eximia pp merita cognomẽ ĩdidimus maternæ uenerατiõis Lucre.i.ii.q̃re magna deũ mater materqꝫ ferarũ & noſtri gẽitrix hæc dicta eſt corporis una.Oui. quoqꝫ ĩ hanc ſniam ait.magna parẽs terra eſt. appellatõe ãt parẽtũ oẽs ĩ infinitũ maiores utriuſqꝫ ſexus ſignificari ſcribit.C.Caſ.iuriſcon.ff.de ĩ ius uo.& lib.ffoꝝ.L.ſic ſcriptũ legius:appellatiõe parẽtis nõ tñ pater ſed ẽt auus & ꝓauus & deĩceps oẽs ſupiores continenẽ:ſed & mater & auia & ꝓauia. Autor ẽ Hierony.ĩ ſecũda cõtra ruffinũ apologia parẽtes militari uulgariqꝫ ſermone cognatos & affines noĩari. Hieronymo aſtipulaẽ Aelius lãpridius ſic ſcribens ĩ alexãdri ſeueri ĩpatoris uita:amicos & parẽtes Alexãder ſi malos repit:aut puniuit:aut ſi uetus uel amicitia uel neceſſitudo nõ ſciuit puniri : dimiſit a ſe dicẽs his carior ẽ mihi reſpublica. Iulius quoqꝫ capitolinus de Marco Anto.refert:ꝙ adoptatus ĩ aulicã domũ oĩbus parẽtibus ſuis tantã reuerentiã quãtã priuatus exhibuit.hĩc parẽtela ſicut uulgo diciẽ ab eodẽ uſurpaẽ ita ſcribẽte.Cã eloquẽtiæ dignũ parẽtela ſua putauit. Colonias latinas adiit. Duo gña coloniarum fuerũt q̃ a pp'lo romano deductæ ſunt:Nãqꝫ aliæ latinæ:aliæ ciuiũ romanoꝝ dicebanẽ : qđ ſignificat Li. his uerbis ex libro ab urbe cõdita duo de q̃dragesimo. Illud agitabãt uti colonia deducereẽ nec ſatis conſtabat.utrũ latinã an ciuiũ romanoꝝ deduci placeret bononia latina colonia : mutina & parma coloniæ romanoꝝ ciuiũ ſunt deductæ.erat & aliud genus coloniarũ : q̃les.n. Põpeius Strabo Põpeii magni pater tranſpadanas colonias traduxerat.nõ.n.nouis colonis eas cõſtituit ſed ueteribus incolis manẽtibus ius dedit latii: ut poſſent habere ius qđ ceteræ latiæ coloniæ.i.ut petendi magiſtratus ciuitaté romanã adipiſcerenẽ : erant ꝑterea coloniæ qbus ius italiæ dabaẽ.erant & latinoꝝ uterũ: quæ & latii ueteris appellantur: quales in hiſpania multas fuiſſe refert Pli. Senſus eſt tranqlli cæſaré utpote cupidũ rerũ nouarum iuiſſe ad colonias:quæ de petẽda ciuitate agitabãt hoc eſt ut ciuitate romana donarenẽ & ciues romani fierent ob quã rem ſæpe maximi tumultus excitati fuerunt:& ĩde origo ſocialis belli exorta crediẽ : ſicuti hiſtorici tradiderũt. Nec eo ſecius.i.nec eo tardius nec ideo minus:Apuleius nec eo ſecius approbabiẽ tibi nũc ẽt firmitas aĩ mei. Virg.Currit iter tutum nõ ſecius equore claſſis.uideẽ aũt ſecius a ſero dictum ut autumat feſtus Põpeius: unde ait Accius in amphytrione.Si forte Paulo quã ueniam ſecius.ſecus uero ſignificat aliter. Ob idipſum:ꝙ.ſ.uerebanẽ nec a cæſare cõcitarenẽ latinæ coloniæ ad aliqd noui moliendum.

Terra oĩparens

parẽtes affines dici

De coloniis

Secius

Edilitaté:edilitatũ ueteres dixere:quã nunc edilitatem uocant:de edilibus mox plura. L.Antronio.P. ſylla dãnatis.ſyllã & Antroniũ ſignificat:quoꝝ alterum.L.cotta alterum.L.torquatus ambitus dãnarant:

Edilitas

autor Asconi.& meminit cicero in ea oratione q̃ inſcribitur ꝑ pu.ſylla.In qua ẽt hoc quoq; cõmemorat: antroniũ hoiem audacẽ petulantẽ & libidinoſum affinẽ fuiſſe ſceleri catilinæ cõtra rẽpu. cõiurãtis a quo crimine pu.ſyllã ſei iũgere contẽdit huiuſce rei meminit & Salu.in catilina. nunc tranqllus ſcribit cæſarẽ noua quadã coniuratione cõſpiraſſe cum his duobus:&.M.craſſo illo opulentiſſimo.

M.AN. Terra oĩum parens:Ouidius.Magna parẽs terra ẽ. Colõias latias:coloniarũ duplex rõ : &.n. ciues aliquo ad ĩhabitãdũ trãſcripti colõia dicebaᷓ:q̃les fere erãt Romanoꝝ colõiæ & quum manẽtibus ueteribus ĩcolis ius latii:ut pedianus ait:eis dabaᷓ:ſic Põpe. Strabo magni Põpeii pater trãſpadanas deduxit colonias:erat ãt ius latii:ut idẽ auctor interp̃taᷓ : nil aliud q̃ petẽdi magiſtratus Romanã ciuitatẽ adipiſci:cui Strabõis auctoritas aſtipulaᷓ:latii ĩnqt ius habent: adeo ut q edilitatis q̃ſturæq; dignitatẽ romæ aſſecuti ſunt: nemauſi aſſint:ſed qd ſit qd de petẽda ciuitate agitãtes dixerit ĩdubiũ uenire põt : quũ fere nil aliud ſit dicere q̃ q ciuitatẽ adepti eẽrt de q̃rẽda ciuitate ſolicitos eẽ.Sed ex obſcura hiſtoriæ latebra lux eliciẽda ẽ:Appianus ẽ auctor:plures Italiæ pp̃los:ſocialis belli tẽporibus:ciuitate dõatos: Sed ĩ ſuffragioꝝ latiõe:qd ille plane demõſtrat a romãis deceptos:q̃ fraude aliqd poſt ãnos aĩaduerſa nouæ diſſenſionis materia ſit:ĩde illis orta:ut ſit ſenſus de petẽda ciuitate.i.iure ciuitatis quod noie nõ refuerant adepti: Scio ego nõ deeſſe q aliter ĩterp̃tati ſint eẽ ius latii:quo q p̃diti eſſent ſuffragii tãtum lationẽ haberẽt: ſed ut ciuẽ petẽdi magiſtratus ius nullũ:de quo latiæ colõiæ:q̃ circa padũ erãt ea tẽpeſtate agitarẽt : Verum utrũq; res hẽt. Trãqllus apte demõſtrat aliud fuiſſe ciuitate dõari:aliud iure latii:nec tantũ p̃ñti loco quo ait colõias latias de ciuitate adipiſcẽda ſolicitas fuiſſe:uerũ ĩ Augu.quẽ ſcribit nõ multas urbes ſua merita ĩ rẽp.allegãtes latinitate.i.iure latii:uel ciuitate dõaſſe. Cõſules.L.cæſar credo:&.C.figulus:aut.le.Tullius:&.M.Lepidus:qbus cõſulibus.ro.ſigna circa ciliciã:& Syriã magni Põpeii ductu uagabanᷓ. Secius: ſegnius:Tardius. Aedilitatẽ:iniret ædilitatis munus adiret. Venit ĩ ſuſpitionẽ: ſuſpectus eſſe cœpit.

ambitus cõdẽnatis:ut principio ãni ſenatum adorirenᷓ : & trucidatis quos placitũ eſſet dictaturã craſſus ĩuaderet. Ipſe ab eo magiſter equitum dicereᷓ . Cõſtitutaq; ad arbitriũ repu.Syllæ:& Antrõio cõſulatus reſtituereᷓ. Meminerũt huius cõiuratiõis. Tanuſius geminus ĩ hiſtoria:Marcus Bibulus ĩ edictis.C.Curio pater ĩ orationibus de hac ſignificare uiᷓ & Cicero in quadã ad Atticũ epiſtola referẽs. Cæſarem ĩ conſulatu confirmaſſe regnum : de quo ædilis cogitarat. Tanuſius adiicit Craſſum pœnitẽtia uel metu diẽ cædi deſtinatum non obiiſſe & iccirco ne Cæſarem quidem ſignum:quod ab eo dari conuenerat dediſſe. Conueniſſe autem Curio ait ut togã de humero deiiceret. Idẽ Curio : ſed &.M.Actorius Naſo auctores ſunt cõſpiraſſe eum etiã cũ Gneo Piſone adoleſcẽte:cui ob ſuſpitionẽ urbanæ coniurationis prouincia hiſpania ultro extra ordinem data ſit pactũq; ut ſimul foris ille ipſe Romæ ad res nouas cõſurgerẽt

Ambitus

PHI. Ambitus cõdẽnatis:ambitus nomẽ ẽ criminis qd tñ uitiũ ut inqt Salu.ꝑpius uirtuti ẽ. Nã cui bõæ artes deſunt ille dolis cõtendit adipiſci honores expetitos : uerũ cũ uirtute ambire oporteat nõ largitiõe:inde leges apd ro.cõſtitutæ fuerũt:q ãbitũ puniebãt:q̃lis lex calphurnia : q̃ calphurnius piſo de ãbitu tulerat:& ciceroniana quã cicero:q ĩ oratiõe ꝑ murena ſe lege ab ſe lata ambitũ puniuiſſe teſtaᷓ.Veꝝ hæc oĩs lex ut inqt elegãter modeſtius iuriſcõ. hodie ceſſat ĩ urbe:qa ad curã pricipis magiſtratuũ creatio ptinet nõ ad pp̃li fauorẽ. Dictaturã craſſus inuaderet:apud ueterrimos autores Titũ largiũ dictatorẽ primũ & ſpuriũ caſſiũ magiſtrũ eqtũ creatos ĩuenio:lex de dictatore creando

Dictatura quæ

lata iubet ut uir cõſularis creeᷓ.autor Liui.ĩ.ii.Erat ãt dictatura ſũmæ ptãtis magiſtratus.nãq; ut ſcribũt iuriſcõ. a dictatoribus nõ erat ius ꝓuocãdi qbus ẽt aĩaduerſio capitis data ẽ . Dictaturã ultra ſextũ mẽſẽ retineri fas nõ erat:Dictator ab eo dictus qd a cõſule dicebaᷓ:cuius dicto audiẽtes oẽs eẽnt: inde Fabi.ille maximus.cũ a po.ro.creatus eẽt dictator q dictatorẽ creare nõ poterat:nõ legitimus dictator fuit : ſed ꝓ dictatore.legẽ q̃dã uetuſta nephas erat dictatori eqtare:cuius rei ẽ Plutar.ĩ Fabio : & qa ſũma ptãs erat dictatoris in pp̃lm.is quoq; magiſter pp̃li appellatus ẽ.autores Varro & Seneca : qd ẽt memorat cice.lib. iii.de finibus bonoꝝ.legius apd Diony.ĩ.v.dictatoriã ptãtẽ fuiſſe q̃ſi q̃ndã electã tyrrãnidẽ:qd a græcis iſtitutũ romãi trãſtuliſſe uideᷓ nãq; apud græcos tales erãt eſymnetæ q erãt electi tyrãni q̃lẽ elegerũt olĩ

Magiſter equitum

mytilenei pithacũ:cuius rei mẽtio quoq; fit ab Ariſto.ĩ.iii.politicoꝝ.Ipſe magiſter eqtũ dicereᷓ. dictatori magiſter eqtũ ſic iungebaᷓ:qũo regibus tribunus celerũ . Ad quoꝝ ſimilitudinẽ p̃fecti p̃torio a principibus electi ſũt:magiſter eqtũ ſecũdã poſt dictatorẽ dignitatẽ gerebat & ab ipſo dictatore eligebaᷓ: qd & apud iuriſcõ.li.i.ff.elegãter ſiĺ & erudite p̃ſcriptũ repies.prius magiſter eqtũ apd ro. fuit.Sp.caſſius ſub dictatore. T.largio.De magiſtro eqtũ ita tradit Varro:magiſter eqtũ appellatus qd ſũma ptãs huius ĩ eqtes & accẽſos:& Iuue.iũcti locauit dictatorẽ & magiſtrũ eqtũ illo uerſu.Fũoſos eqtũ cũ dictatore magiſtros: ĩ quo illud aĩaduerte qd fũoſos legere debẽus nõ famoſos ꝑut uulgus ſemidoctũ opinaᷓ. Cõſulatus re

Annotatus

ſtituereᷓ:quo.ſ.fuerãt ſpoliati qñ ambitus cõdẽnati fuerũt. M.Bibulus in edictis: edicta ſunt & edilitia

& ꝓtoria & cõsularia:fuit ãt hic bibulus collega Cæsaris ĩ ædilitate & consulatu. Caius curio pater:testi moniũ curiõis patris iõ citat ad curiõis filii differẽtiã:ad quẽ extãt ciceroĩs epistolæ.hic curio pater litte rarũ admodũ nihil sciuit:sed usu quodã domestico habebat luculẽtus orator:cũ uerboꝝ splẽdore & uarie tate cõmendaret.mẽoria ita fuit nulla:ut oli totã cãm iudicio oblitus sit. idẽ quo nihil turpius ĩ scriptis obliuiscebat.autor.M.Tullius ĩ bruto. Obiisse:adiisse ꝓsto fuisse ĩ tpe. Cõspirasse. In hoc loco conspi rare accipit in mlã ptem:cũ cõspiratione nõ nũq cũ laude dici testent eruditi:Columella in.xiii.sed cõspi rabat in cõe ab utroq:cicero in oratiõe ꝓ domo sua ad põtifices. Hãc nostrã inqt cõspiratione ĩ republi ca bñ gerẽda certi hoĩes fictis sermõibus diremerũt.Pli.ĩ epistolis : ꝓinde cõspirate cõsentite maioremq aĩum ex meo sũmite. Cũ.Cn.pisone adolescẽte:pisonẽ illũ significat: q in citeriorẽ hispaniã q̃stor ꝓ ꝓto re missus:Et mox ab eq̃tibus hispanis iter faciẽs occisus est: qdam crediderũt occisum fuisse a põpei cliẽ tibus põpeio nõ inuito:cui ĩfestus erat inimicusq quẽ ad ꝑturbandã. rempub.ut scribit Salu. inopia atq mali mores stimulabant. Ob suspitionẽ:urbanæ cõiurationis.Piso hic cũ esset adolescens nobilis sũmæ audaciæ.Egenus factiosus una cũ.L.catilina atq Antonio cõiurauit ad cædem senatus faciendam consu lesq trucidandos in capitolio : quo pacto cõstituerant ut ipso cũ exercitu ad obtinendas duas hispanias mitteret.autores Salu.& Asconius.hãc in ꝓsentia Suetonius urbanã coniurationẽ significat.Cicero ĩ ora tione quã dixit in toga candida:hunc.Cn.pisonẽ appellat pugiunculũ hispaniensem. — locus Iuue nalis — cõspirare — cõspiratio — Mors piso nis

M.AN. Ambitus.uetitæ largitiõis:& suffragioꝝ corruptellæ:Salu.L.Ant.&.P.Sylla designati cõsules legibus ambitus ĩterrogati pœnas dederãt. Pricipio ãni:calẽdis Ianuariis:unde ãnus sumebat initiũ. Tru cidatis quos placitũ eẽt.Crysꝑus.L.Cottã:&.L.Torquatũ cõsules interficere eos statuisse ait:suppressisq Crassi:& Syllæ nõibus a Catilina Anto.& Pisone:ita cõspiratũ ut patrata cæde Catilina & Anto. fasces in uaderet:piso cũ exercitu ad optinẽdas Hispa.mitteret.id Cice.ĩ ea oratiõe quã cõtra Caius Anto.cõpeti torẽ ĩ senatu habuit:& Pedianus testant:Ipse.Cæsar. Magister eq̃tũ: ut dictatoris erat ius sũmũ ĩ pplm: ita ĩ oẽs milites:& accẽsos magistri eq̃tũ. Ad arbitriũ sniam:uoluntatẽ iudiciũ. Marcus Bibulus:q ædi lis:cũ cæsare fuit:& mox ĩ cõsulatu collega. Curio pater: dubiũ an is sit:q postea cæsariãus factus ĩ lybia ad bagradã fluuiũ periit:an eius pater.miror cur patrẽ dixerit si tres cõtinua seria oratores ĩ curionum fa milia:ut Pli.ait extiterũt:nullũq ob id facere potuerit discrimẽ. Cõsulatu:quẽ cũ Bibulo gessit. Aedi les:qñ subaudi ædilis:cũ Ci.Anto.& Sylla cõiurauit. Destinatũ:decretũ:cõstitutũ. Nõ obiisse: diẽ dici munus nõ adiisse:uel aut nõ exequutũ eẽ. Marcus:Acto. Naso:fuerit ne hic naso:an alius q ab Anto.le pido: & Augu.ꝓscriptus ẽ:parũ nobis adhuc cõstat. Prouĩcia Hispa.'crysꝑus: crasso adnitẽte citeriorem ait Hispa.illi datã:ut ĩ ea q̃stor ꝓ ꝓtore eẽt. Foris ille ꝓcul urbe. Cõsurgerẽt una ad res nouas surgerẽt.

per lambranos:& transpadanos:destitutum utriusq consi lium morte Pisonis.

De ædilitate eius & gestis in ea.

a Edilis pręter comitium ac forũ basilicas que etiam capitolium ornauit porticibus

PHI. Per ambrões : ambrões fuerũt gens qdã gallica:quos cũ cĩbris theutõicisq marius dele uit:ex quo tractũ ẽ ut turpis ui tæ hoĩes ãbrones dicerẽt ĩ qbus dã exẽplaribus ĩuenio ambiãos: & significant ppli galliæ narbo nẽsis cõatæ quos Pli. ĩ q̃rto bel louacis cõiungit.Quidã lãbranos legẽdũ eẽ autumãt:ꝓinde ac lãbri fluminis accolas lãbranos appellet: ẽ aũt lãbrus fluuius ĩ cisalpina gallia notus:quẽ padus auctore Plinio deferet ĩ mare adriaticũ. morte piso nis:q ĩ Hispa.occisus est:ut pauloante dictũ.Aedilis ꝓter comiciũ:duos antiq̃tus ex plebe cõstituerũt ma gistratus:q ædiles appellati sũt ab eo qd ædes sacras & priuatas ꝓcurarẽt. duæ fuerũt olĩ ædilitates altera plebeia altera patricia.Nã cũ ab initio ex plebe tantũmõ ædiles ꝓcrearent: p senatuscõsultũ patricii obti nuerũt ut ædiles ex patribus duo crearẽt:q absolio eburno curules dicti:scribit Diony. ĩ sexto ædiles mi nistros fuisse tribunoꝝ:& pœnæ tales:q̃les sũt apud græcos Agorãomi: quoꝝ mẽtio fit apud Plautũ ita scribẽtẽ ĩ captiuis. Mirũ adeo ẽ nisi fecerũt hũc sibi ætoli agoranomũ officiũ ædiliũ erat ĩter cætera lu dos publicos exhibere : unde ci.ĩ septio uerrinarũ ita scribit:nũc sũ designatus ædilis : scio mihi ludos san ctissimos maxĩa cũ cerimõia cæreri libero liberæq faciẽdos:mihi florã matrẽ ppli plebisq ro. ludoꝝ cæ lebritate placãdã: mihi ludos antiq̃ssimos q primi rõani sũt noiati maxĩa cũ dignitate ac religiõe Ioui iu noni mineruæq eẽ faciẽdos:mihi sacrarũ ædiũ ꝓcuratiõe mihi totã urbẽ tuẽdã eẽ cõmissã: fuerũt ꝓte rea alii ædiles q frumẽto ꝑerãt & a cerere cereales noiati:cuius rei testis ẽ Põpo.iuriscõsultus.scribi pluta. cæsarẽ ĩ ædilitate usũ eẽ munificẽtia sumptuosa circa spectacula atq cõuiuia: ex quo factus ẽ fauorabilis apud plebẽ. hoc idẽ nũc significat Trãq̃llus scribẽs cæsarẽ ædilẽ exornasse cõiciũ & capitoliũ porticibus tẽporariis:cũ ĩ foro ludi pplo darẽt auctore Asco.signis ac tabul' pictis utebãt ad ornãdũ foꝝ atq cõiciũ Pli. quoq tradidit ĩ. xxxv. uarronẽ & murenã ĩ ædilitate deportauisse romã ex lacedemõe opus tectoriũ pp excellẽtiã picturæ ĩclusũ ligneis formis ad exornãdũ comiciũ:ẽ ãt cõiciũ locus ĩ foro ꝓpe senatũ quo coire eq̃tibus rõanis & po.ro. licet ut ĩqt pedia. tradit uarro ab eo dictũ qd illic coibãt cõitiis curiatis & litiũ cã: ci.autor ẽ cotẽ : quã actius nauius augur discidit una cũ nouacula ĩ cõicio defossã fuisse: supraq puteal ĩpositũ. Basilicasq:basilica ꝓprie signat locũ ĩ quo negociatões & cõsilia & iudicia exercebãt:dicta

Ambrões — Lambrus fluuius — De ædili bus — Agorano mus — comiciũ quid

basilica:q̄si regia græci.n. Βασιλικην regiá appellát.Debent.n.basilicæ adiunctæ esse foro:ut autor é uitruuius architectus in q̄nto q tradit se Iuliæ basilicæ faciédæ pfuisse. Cuius portióes & symetrias cōmemorat basilica portia emylia iclytæ sunt mōumétis historicoꝝ:qđ aút in basilicis iudicia pagerent̄ indicat Quinti.scribés in.xii.trachali oratoris uocé cú in basilica iulia diceret auditá laudatáq; fuisse ex q̄ttuor tribunalibus:& Pli.in epistolis inq̄t. Descenderá i basilicá iuliá auditurus q̄bus pxima cōperédi natione respōdere debebá: Idé alibi centúuiralia iudicia redicat i basilica fieri solita :iuriscōsulti titulo de uerboꝝ obligatiōibus: basilicá publicis usibus accōmodatá eé demōstrát apud ecclesiasticos basilicæ dicūt sacellanuminibus dicata.ide i decretis.Di.xxv.scriptú legimus: qđ ad episcopú ptinet basilicarú consecratio : q̄rú aliæ rusticáæ sūt aliæ urbanæ hic basilicáos dicius custodes basilicarú apđ Augustinú & Orosiú aliosq; ecclesiasticos cōditores scriptú iuenio: q cú gothi urbé romá irrupissent illos iprimis iuiolatos securosq; esse sinebát:q in apostoloꝝ basilicas cōsugerát. In alio uero significatu basilica edictio adiectiuo .n.noie dicit̄ regia:siue regalis.Plautus i captiuis basilicas edictiōes atq; iperiosas hét.Idé inepidico basilicō uocat uestiméti genus regiú:cú ait supparú submimú.ricá.basilicú.aut exoticú.ab eodem basilicus status i pseudulo:& basilicus uictus i psa dicit̄ q̄si regius & excellés. Ité basilica facinora p regia. Ité basilice aduerbiú usurpat̄ q significat regaliter & excelléter i persa.basilice agito eleuteria. Plinius genus nucum qđ optimú est & quasi regiú uocari ait basilicon a celso emplastrú ab excellentia basilicon dictum.

Basilica quid
Basilicō quid

M.AN. Per lábranos:sic legūt qdá q̄bus facile accedo.i.p lábri accolas:é.n.is Cisalpinæ galliæ fluuius ex eupoli lacu flués & qđ magis credá:cōtir uo tráspadáos subiecit:ut appeat de iis colōiis itelligere: quas de ciuitate agitátes:Cæsar hispáia decedés nō multo antea adierat:alii ambranos hn̄t: qđ nullo mō pbo. Morte pisōis:q ab hispáis eq̄tibus:quos i exercitu ductabat iter faciés occisus é. Præter comitiú ac forú:q̄ duo i primis loca ab ædilibus spectaculoꝝ diebus ornari cōsueuerūt ita ut signa & statuæ ad tps romá ediliú cura & puicia q̄nq; deportarent̄.Pli.& Pediáus sūt auctores:Comitiú a coeúdo dictú satis constat:q̄si coitiú:qdá qa eo Sabini & Romái ad sanciédá iter se pacé couuiissent dictú autumát:alii qđ suffragioꝝ cá huc.ro.tribus coirét:locus fuit iter palatiú:& capitoliú ro.foro cōtiguú. Basilicas:regias ἀπὸ τοῦ βασιλέως Pa.Illic belligeri sublimis rgia pau.erát basilice magnifica:& sūtuosa ædificia:ql' fuit basilica pauli:basilica Luci:& Caii:sed haꝝ neutra túc erat:ueꝝ siq̄s basilice formá req̄rit.láprídiú audiat.basilicá iq̄t iter cápú mar. & septa agripiana istituerat:i lato pedú.c.i lōgo mille:ita ut tota colúnis péderet.

ad tépus extructis:in q̄bus abundáte rerú copia pars appáratus exponeretur. Venatiōes aút ludosq; & cú collega.& separatim edidit:quo factú est:ut cōmunium quoq; impensarú solos gratiá capet. Nec dissimularet collega eius Marcus Bibulus euenisse sibi:quod Polluci: Vt.n. geminis fratribus ædes in foro cōstituta tm̄ Castoris uocaret̄: Ita suá Cæsarisq; munificentiam unius Cæsaris dici. Adiecit insup Cæsar etiam gladiatoriú munus:sed aliquáto paucioribus q̄ destíauerat paribus:Ná quum multíplicí: undiq; família

PHI. Ad tps extructis:tparias significat: quæ tádiu durat̄ erát donec spectacula pagerent̄ olim scaurus i edilitate fecit theatrú téporariú. Rerú copia: perimétiú.S.ad apparatum edilitatis ut sunt signa tabulæ pictæ & id genus alia. Ludosque: scenicos theatricosq;. De gladiatorio ludo mox loquet̄. Et cú collega & sepatim edidit.collega i edilitate Iulii Cæsaris significat̄ bibulus:q eiusdé quoq; fuit collega i cōsulatu.Euenisse sibi qđ polluci.romæ i foro erat ædes castoris & pollucis:q̄ ædes castoris tantúmō uel castoꝝ sine ulla pollucis noiatiōe dicebat̄:de q̄ ita ait Liuius in.ii.Dictator ædé castoris nouisse fert̄ & Pli.in.x.inq̄t supra ædé castoꝝ genitus pullus i oppositá sutriná deuolauit.sensus é tráquilli bibulú collegá Cæsaris i ædilitate nullá gratiá cœpisse apud po.ro. earú ipensarú:quas i exhibédis spectaculis una cú Cæsare fecerat cú solus Cæsar fauoré popularé pmereret̄. Ideoq; dicebat bibulus sibi euenisse id qđ polluci:ná cú téplú esset sacratum rōæ Castori & polluci unius tm̄ castoris dicebat̄.Ita liberalitas noie Cæsaris & bibuli & pplo exhibita soli Cæsari ascribebat̄.& qm̄ icidimus i métioné ædis castoꝝ enarrandus é obiter catulianus ille uersus ab iterp̄tibus parú diligéter pésitatus.a pileatis nona fratribus pila.hoc.n.uersu haud dubie catullus significare uoluit tabernā illá salacé de q̄ scribit fuisse in foro & nono i ordine loco excollocatá a téplo castoris & pollucis:quos fratres pileatos uocat ex eo:q pilea castori & polluci dederūt antiq;qa lacones fuerūt: q̄bus pileatis militare mos fuit.ea aút elegátia dixit tabernā esse noná a pileatis fratribus hoc é a téplo castorú:quá Plautus in pseudulo ait septimas eé ædes a porta:ubi ille habitat leno. ædé uero castoris fuisse i foro testes sunt Plutarchus & Diony. qđ & tranq̄llus hoc in loco aptissime ostédit. Vn̄ cicero in tertia uerrinarú tradit téplum castoris positú fuisse i oculis quotidianoq; aspectu po. romani circa foꝝ aút tabernas edificari solitas eé nullus ignorat.hic Quintilianus ait in sexto.tabernæ aút erát circa foꝝ. Gladiatoꝝ munus.Cæsar edilis autore Plutarcho .xx.ccc. gladiatoꝝ paria exhibuit in spectaculo qđ munus dicit̄ gladiatoꝝ: Náq; id genus oblectaméta antiqui munera noiauerunt ppterea quod populus tali spectaculo perinde ac munere quodam capiebatur:scribit Lactantius libro sexto primitus uocationes satur

Aedes castoris

Enarratus catulli locus

no attribuas fuisse:quæ uocanť munera. A munere diciť munerarius exhibitor spectaculi: inde legitimus Munerarius qui
frequenter apud historicos lanistas uendidisse gladiatores munerariis apud cyprianum in epistolis locus médosus é. ubi ꝑ munerarios ípressum é numerarios. Idé gladiatoriá uoluptaté í primis execrať í epistola ad donatú: cuius uerba subieci: q̄ sunt hæc parať gladiatorius ludus: ut libidiné crudeliú luminum sanguis oblectet: hõ occidiť in hoís uoluptaté: & ut qs possit occidere pitia ē usus é ars é scelus nõ tm̃ geriť sed doceť: merito iustinianus ípator li. xi. ꝓhíbet gladiatoria spectacula táq̄ cruéta ꝑberi: de quoꝝ ori- origo gladiatorum
gine & cá Iulius capitolinus hæc méorat: multi dicút apud ueteres hác deuotioné cõtra hostes factá ut ciuiú sanguie litato spé pugnarú fortuná satiarét. Alii hoc lr̃is tradút qđ uerisimilius credo ituros ad bellú romanos debuisse pugnas uidere: & uulnera: & ferrú: & nudos iter se coeútes: ne in bello armatos hostes timerét. aut uulnera & sanguiné ꝑhorrescerét. hic mos tractus uť: ut ípatores ad bellú ꝓficiscétes munus darét gladiatoriú. Familia cõparata: cú plures seruos a pluribus lanistis ad exercédá gladiaturá cõpasset Familia qđ
nácꝫ appellatõe familiæ seruos ítelligimus sicuti apud iuriscõsultos pl̃ibus í locis declarať: apud quos urbana familia & rustica si loco sed gñe distinguiť: & í titulo de publicanis sic scriptú é. familiæ tm̃ appellatõe seruilé familiá cõtineri sciédú é í alio significatu familiæ í liberis hoíbus dicunť. uñ familiæ corneliorú & ualerioꝝ núcupatæ. famuli origo ab oscis ppl̃is descendit apud quos seruus famul noiatur. unde & familia uocata & famuliciú sicut a satellite satellitium dictum. hic familia gladiatoria significatur.

M. AN. Ad tp̃s: in ꝑsenté spectaculoꝝ usú. In qbus porticibus. Abúdáte rerú copia: signoꝝ imaginú statuaꝝ: & rerú ad ornatú q̄sitaꝝ multitudíe supante. Venatiões: qbus feræ í theatro cõficiebáť. Quod & polluci: postq̄ ad regillú lacú ꝓspere aduersus latios posthumius dictator pugnauit Castori & polluci í ea pte fuori quo circa iuturne lacú duo iuuenes: q uictoriá núciarút equoꝝ sudoré abstergere cõspecti sunt: ædes erecta é: Plutar. Vale. & Diony. fút auctores: ueꝝ sic accidit: ut tm̃ castoris ædes sit dicta Maruicinú castora canæ: Tráfibis uestæ. Pli. Ante ædé castoꝝ fuit Marti. Tremilii eq̄stris togata. Munificétiá múificétissimos ludos. Vnius cæsa. dici: q̄si ab uno cæsare exhibitos uulgo ꝑdicari. Gladiatoꝝ munus spectaculú. lu. múera núc ædút: & alibi Cuius múere retia misit. Fãlia: multi sub uno ístituebáť lanista ad gladiaturá: q núerus familia dicebať: sed liberi quocꝫ sub hoc noíe cõplectúť: uñ paterfamilias dictus & pꝛ̃oꝝ familiæ: seruoꝝ tamé ꝓpriú é: famel. n. unde famulus: & familia: osca lingua. seruus olim dictus.

comparata inimicos exterruisset: cautum é de numero gladiarorum: quo ne maiorem cuiq̄ habere Romæ liceret.

De gestis per eum in urbe.

Onciliato populi fauore tentauit ꝑ partem tribunorú ut sibi ægyptus prouincia plebiscito dareť: nactus extraordinarii impii occasionem: quod alexádrini regé suú sociúcꝫ atcꝫ amicú a senatu appellatú expulerát: rescꝫ uulgo improbabať: nec optinuit aduersante optimatium factiõe: quoꝝ auctoritatem ut quibus posset modis inuicem diminueret. Trophæa Caii Maii de iugurtha: decꝫ cibris: atcꝫ theutonis oli a Sylla disiecta restituit:

PHI. Cõparata: pata coépta: ná & cõpare iterdum significat emere sicut uulgo diciť. Cato in libro de re rustica. ꝓdiu cú cõparare cogitabis sic in aío habeto. Ité reliq̄ q̄ cõparáda sint si quid desit in ánú uti cõpareñť: q̄ supsint ueneát. Vnde miror Hiero. nimis ardéter ne dicá inimiciciter carpsisse ruffinú: qđ cõpatú codicé ꝓ empto dixerit: cú ruffinus í hoc nõ tá peccasse uideať q̄ sequutus autoritaté priscoꝝ: q nobis ꝓ rõne é: & ad eá táq̄ & ad anchorá cõfugimus. Inimicos. factiõis syllanæ hoíes signat & optimates. Tentauit ꝑ patré tribunoꝝ. tribunos plebis intelligit: q ab eo dicti sunt qđ í tres partes populus diuisus erat: & ex singulis Tribúi uñ
singuli creabanť: uel q̄re tribuú suffragio creabanť. mox collegiú tribunoꝝ ad decé uscꝫ núero ꝓcessit sicuti docet Cicero li. ii. de legibus. Ita scribés. tribuni decé sũto sanctiq́ꝫ sunto. lex tamé de tribunis creandis nusq̄ ut ait liuius numeꝝ ꝑfinit. Sanciens tm̃modo ut essent tribuni plebis. scitu dignú é quod potestas tribunitia magis erat ad ípediendú quá ad agédum. Plebiscito dareť. scita plebis appellať ea: quæ Scita plebis
plebs suo suffragio sine pꝛ̃ibus iussit plebeo magistratu rogáte ut puta tribuno. Quod Alexádrini regé expulerant. historia hæc é. Ptolemæus cognomento auletes ægypti rex cleopatræ pater cum flagitiis pluribus eét maculosus eiectus é regno ab Alexádrinis: qué romá ꝓfectú põpeius suscepit senatuiq́ꝫ cõmédauit: ac de reductiõe eius í regnú diu uariecꝫ actitatú: tádé a gabinio reductus é: auctores strabo & diõ. De hac re multa í epistolis cicerõis pleguñť. Igiť Cæsar cú eét apud populú fauorabilis tétauit ut sibi dareť ꝑ plebiscitú ægyptus ꝓuícia extraordinaria: sed optinere nõ potuit aduersantibus optimatibus. Rescꝫ í probabať: qđ. S. Ptolemæus rex ab alexádrinis eét expulsus: q a senatu romano sotius atcꝫ amicus fuerat Ptole. expulsus
appellatus q res paucis cõtígere solebat & ꝓ magnis hoíum officiis tribui cõsueuerat: sicuti docet Cæsar í cõmétariis. Factiõe: factio olí & factiosus hõesta uocabula erát. Vñ factiões ístrionú & bdrigarú antiq- Factio qđ
tus dicebáť: núc noíe factiõis sedirio noiať: & factiosos ítelligimus seditiosos autor fessus: í hác sñiam ait Salu. í iugurtha. Inter bonos amicitia: íter malos factio é: cui subscribit tertulianus í apologetico his uer-

bis cũ ꝓbi cũ boni cõgregant̃ nõ ẽ factio dicẽda: sed curia. Augustinus iniustoꝝ optimatiũ cõsensũ dicit eẽ factionẽ. in hoc loco factionẽ optimatiũ itelligimus partẽ nobilioꝝ: sicuti gallias i duas factiões olim diuisa fuit: quarũ alterius pncipatũ tenebãt hedui alterius aruerni. Audite quæso oraculũ liuianũ & ifigi te pectoribus de pnicie factionũ: factiões inqt fuere erũtqȝ pluribus pplis maiori exitio q̃ bella q̃ fames q̃ morbi.

Trophæa

Trophæa. C. Marii trophæa appellamus hostiũ fugatoꝝ i stipitibus fixa: quæ nõ figebant̃ nisi i locis eminẽtioribus ut inqt seruius. Inde legimus apud plinii põpeiũ magnũ statuisse trophæa i pyreneo hispania i deditiorẽ redacta crebiter leges apud thucydidẽ quẽadmodũ græci uictores i bello trophæa statuebãt ex hostibus deuictis: trophæa quoqȝ i urbibus ponebant̃ i arcubus triũphalibus exedificatis: q̃ aũt spolia i trophæo figerẽt luculẽte docet Virg. in. xi. his uersibus: Mezentii ducis exuuias tibi magne trophæũ Bellipotẽs aptat rorãtes sanguie cristas. Telaqȝ trũca uiri & bis sex thoracha petitũ pfossũqȝ locis clypeũqȝ ex ære sinistræ subligat: atqȝ ensem collo suspẽdit eburnũ. Caius marius ex deuictis cymbris atqȝ iugurtha romæ statuerat trophæa: q̃ scribit Pluta. i sculptis litteris idicabant̃. hæc olim disiecerat sylla utpote mariãæ factiõis oppsor cõtra istitutũ uetus: quo ut iqt uictuuius nefas erat dedicata trophæa moueri. Vñ quodã q̃si iure nũc a Cæsare restituebant̃ utpote syllanæ factionis inimico & marianũ ptiũ acerrio ꝓpugnatore trophæoꝝ spolia uetustate cõsũpta nefas erat resarcire aut reficere: & ut ait Plutar. i quæstionibus. Nõ magnopeꝑ ꝓbati fũt illi q primi apud græcos æneũ aut lapideũ trophæũ statuerũt: erãt trophæa i ptãte iouis: hæc uero cĩbrica trophæa nõ solũ restituit Cæsar: sed ẽt marii statuas noctu erexit i capitolio: ex quo factũ est: ut mariani Cæsarẽ laudibus extollerẽt tãq̃ solũ marii necessitudie dignũ. Cymbri aũt & theutoni quos debellauit marius populi fuere germaniæ q relicto gẽitali solo cum gallias atqȝ italiã inũdassent sedes a senatu ro. petierũt: a quo repulsi armis petere constituerũt q̃d pcibus ĩpetrare nequerãt: actũ erat ut iqt florus de Ro. ppli iperio: nisi marius illo sæculo cõtigisset: a quo primũ apud aquas sextias mox ꝓpe athesim debellati & internitionẽ redacti sunt. relege quæ a nobis affatim explicata sunt in secũdo Propertii cõmentario super eo uersu. Cymbrorũqȝ minas & bene facta mari.

M. AN. Cõparata: quæsita. Inimicos: hoĩes aduersæ factiõis eos itellige: qbus: cæsaris successus semper suspectissimi fuere. Cautũ: ante ludoꝝ dies lege ꝓuisum. Per prẽ tribunoꝝ: ꝑ tribunoꝝ quosdam: q̃a ꝑ oẽs forte nõ poterat. Aegyptus ꝓuincia: ut i ægyptũ mitteret̃. Plebiscito: rogatiõe tribunitia: siue lẽge: scire apud ueteres iubere fuit: uñ plebiscita q̃si plebis iussa. Extraordinariũ iperii: extra sorte decernẽdi. Alexandrini: Alexandriã in ægypto macedonũ rex. Alexander eã: ut Pli. ait: Dinocrate architecto i macedonicæ clamidis effigiẽ metante cõdidit. Regẽ suũ: Ptole. cognomento auletẽ: q̃ pter alia flagitia choraulã exercuit: hunc Alexandrini ob uitæ obscænitatẽ: ut Strabo tradidit exegerũt: de eius reductiõe multa Plutar. in catone: sed plura oĩno Cicero ad lentulũ. Scio ego pter hunc & alios regũ alexandrinis electos: sed tẽpoꝝ rõ efficit: ut de aulete credamus. Optimatiũ factiõe: hi sunt: quos supra inimicos appellauit. Trophæa: cĩbricæ uictoriæ monumẽta. sunt. n. trophæa spolia hostibus adẽpta: deo dicata: Virgilius. Mezentii ducis exuuias tibi magne trophæum: talia fuere cymbrica trophæa. C. Marii i urbe: de q̃bus nunc Tranqllus talia: & Pompeii: Crispus deuictis hispanis trophæa i pyreneis iugis cõstituit: ex quo more trophæa in urbibus figunt̃: in arcubus ex ædificatis. Restituit: reposuit: priore loco statuit.

PHI. In exercenda de sicariis quæstiõe. sicarios dicimus ꝓprie eos: q sica hoĩem occiderint: est aũt sica breuior gladius ꝑ abusio nẽ: ut iqt qntilianus: sicarios oẽs ẽt uocamus: q cedẽ telo quocũqȝ cõmiserint milites romani te ste Iosepho ex utroqȝ latere sicas ferebãt ex sinistro lõgiorem. Ex dextro breuiorẽ. Exerceri q̃stio

atqȝ in exercenda de sicariis quæstione: eos quoqȝ sicariorum numero habuit: qui proscriptione ob relata ciuiũ Romanorum capita pecunias ex aerario acceperant: q̃q̃ exceptos corneliis legibus.

De eodem.

Subornauit etiam qui. CA. Rabirio perduellio-

Quæstiõi nõ semp fides

dicit̃: qñ ueritas criminis exploratẽ ꝑ tormenta: a qbus tñ nõ incipiendũ eẽ diuus augustus cõstituit: qm̃ q̃stiõi fides nõ semp habẽda est: cũ sit res fragilis & periculosa: & quæ ueritatẽ subinde fallat. Vulpianus Autor titulo de quæstionibus. Sensus ẽ tranqlli Cæsarẽ dũ exercet quæstionẽ de sicariis: ut syllanos insectaret̃ eos habuisse quoqȝ i numero sicarioꝝ: q accepissent pecuniã ob reportata capita marianoꝝ ꝓscriptoꝝ: quis tales exciperent̃ ꝑ leges cornelias: quas. S. tulerat Cor. Sylla de sicariis & ueneficiis. Vñ adhuc

Pœna sicariorum

extãt titulus apud iuriscõsultos ad legẽ cor. de sicariis & ueneficiis: q lege cornelia ẽ pena sicariis cõstituta isulæ deportatio & oĩum bonoꝝ adẽptio. Ob relata ciuiũ capita: sylla cũ marianoꝝ ꝓscriptionẽ fecisset mortẽ pro pœna cõstituit illi: q proscriptũ seruasset. nõ fratrẽ nõ filium nõ parẽtes excepit. Duo ue

Proscripti a sylla

ro talenta ꝑ mercede illi cõstituit: qui ꝓscriptũ hoĩem necasset: seu dñm seruus: seu parentẽ filius interemisset. pterea q̃d oĩum iniustissimũ existimatũ est ꝓscriptoꝝ filios honore priuauit & illoꝝ bona publicauit: hinc passim furibũda ferebat̃ licẽtia iugulãdi: & ut inqt Lucanus. Colla ducũ pilo trepidã gestata ꝑ

Historia saturnini

urbẽ & medio cõgesta foro: & ut autor est Iulius firmicus i. i. matheseos. In lacu seruilio multoꝝ senatorum capita sectis ceruicibus pepẽdunt. Subornauit ẽt q Caio rabirio: historia talis est. apuleis saturni-

nus.tri.ple.ſeditioſus gracchanas leges aſſerere contendit:adeo ut ſenatum quoq; cogeret in uerba iurare: cũ aqua & igni abnuentibus interdictũrum ſeminaretur:unus extitit metellus qui exulare maluit q̃ iurare.hic tertiũ tribunus ple. refectus cũ iã trieniũ inſoléter dominareť eo neſaniæ ꝓgreſſus eſt: ut Caiũ memiũ in cãpo martio necãdũ curaret dũ ſatellité ſuũ noíe Glautiã conſulé facere molliť: & in eo tumultu ipſe a ſuis ſatellitibus rex fuit appellatus:tũ factũ é ſenatuſcõſultũ:ut Caius marius:& L.Valerius cõſules operã darét:neq̃d detriméti reſ.pu.caperet.Itaq; cũ cuncta nobilitas Arma cœpiſſet:ſaturninus capitoliũ inuaſit:q cũ Caius marius fiſtulas p̃cidiſſet:q̃bus aq̃ ſuppeditabať ſedibus capitolinís:ab arce digreſſus in deditioné accipitur:uerum deditis fides minime ſeruata eſt:nã glautiæ fracta ceruix:ipſe uero ſaturninus in curia fuſtibus ſaxiſq; coopertus:in ipſa quoque morte laceratur:quem ſeruus quinti crotonis nomine ſæua fertur interemiſſe:caput ſaturnini Caius rabius ſenator per conuiuia í ludibriũ circuntulit:quem poſtea accuſatũ a Tito labieno tãq̃ ſaturnini tribuni plebis ſacroſancti interfectoré.Qu.horténſius &.M.Cicero defenderunt:extat marci Tulii oratio ꝓ Caio rabirio ꝑduellionis reo. nũc tranquillus ſignificat a Cæſare ſubornatum fuiſſe Titũ labienum:q argueret occiſum eẽ a Caio rabirio.Lu.ſaturninum.Dié diceret. Diem dicere eſt accuſare:nã qui accuſat diem reo denunciat:quo ad cãm dicendam præſto ſit.

Dié dicere quid

M.AN. De ſiccariis:ꝑcuſſoribus:a ſica dictis. Ob relata:ciuiũ capita:Sylla duo taléta ꝓſcriptoꝝ ciuiũ ꝑcuſſoribus mercedis noíe ꝓpoſuit.Corneliis legibus:Corneliæ leges plures omnino fuere a Cornelio tribuno plebis latæ:ꝓ quo Ciceronis elegãs extat oratio:is inter alias:quas ad populũ tulit leges: capite uno cauit:nequis legibus in ſenatu ſolueret:niſi.cc.affuiſſent ſenatores:quũ antea uel pauciſſimi ꝑ ambitioné id factitare cõſueſſent:de hac lege uidetur mihi nõ ſentire Trãquillus:ut q̃q̃ frequéti ſenatu decretũ eẽt: ne ꝓ ſicariis habereť:qui ꝓſcriptoꝝ capita rettuliſſent:Cæſar tamé ut eius ordinis auctoritaté labefactaret in ſicariorum numero aduerſus cornelias leges in exercenda quæſtione habuit: legibus autem dixit: quia altero capite:id quoq;:ſed diuerſa ratione & euentu Cornelius tentarat. Subornauit:inſtruxit.

PHI. Perduelliõis:ꝑduellio crimé eſt leſæ maieſtatis de quo ita ſcribit Vulpianus iuriſcõſultus:q ꝑduelliõis reus é hoſtili aío aduerſus ré.pub. uel principé aĩatus eſt primus apud romãos Oratius ob ſororé íterfectã ꝑduelliõis reus factus é deí abſolutus.docet Liu.in prío quõ decéuiri oratiũ ꝑduellioné iudicauerint.Nã & ꝑduellio dici uideť ipẽ reus:q crimé cõmiſit ꝑduellionis:antiq̃tus.n.ꝑduellé dicebãt:qué nunc dicũt hoſté:& tũc hoſtis ſignificabat ꝑegrinũ:q ſuis legibus utereť. Sorte iudex ductus:Docet Aſconius in interp̃tatione uerrinaꝝ:quomõ apud priſcos ſorticio iudicũ fiebat:quoꝝ noía tabulis íſculpta in urnã

Perduellio quid

nis dié diceret:quo præcipuo adiutore aliquot ante annos Lutii Saturnini ſeditioſum tribunatum ſenatus coercuerat ac ſorte iudex in reum ductus tam cupide condemnauit:ut ad populum prouocanti nihil æque ac iudicis acerbitas profuerit.

De pontificatu maximo eiuſdem.

DEpoſita ꝓuinciæ ſpe põtificatũ maximũ petiit nõ ſine ꝓfuſiſſima largitiõe.In qua repntãs magnitudiné æris alieni: quũ mane ad comitia deſcéderet ꝓdixiſſe matri oſculãti ferť:domũ niſi ſe põtificé nõ reuerſurũ:atq; ita potentiſſimos duos competitores multumq; & ætate & dignitate antecedentes ſuperauit: ut plura ipſe

cõiciebanť: & ita ſorte educebãtur. In reũ: rabiriũ. Ad populũ ꝓuocãri.S.rabirio:tullus hoſtilius tertius rex inſtituit ut reus ꝑduellionis a decéuiris ad populũ ꝓuocare poſſet. Vnde Oratius ſororicida apđ Liuiũ inq̃t ꝓuoco ad populũ priſcã hãc cõſuetudiné a rabirio fuiſſe ſeruatam nũc índicat tranq̃llus:ꝓuocare autẽ ad populũ nihil aliud eſt q̃ appellare populũ: ſed ita frequéter dicimus ꝓuoco ad populũ cũ ꝓpoſitiõe: ſicut ſine ꝓpoſitiõe appello populũ:ꝓuocatio auté appellatio quæ ut íquit Liuius íuẽta fuit:ꝓ remedio aduerſus iniurias magiſtratuũ. Eque.i.tãtũ.

Prouocare & prouocatio

Ac:quãtum. Iudicis acerbitas:Cæſaré ſignificat. Prouinciæ.S.ægypti & reducédi in regnũ ptolemæi. Põtificatum adeptus eſt.Romæ fuit collegium põtificum honoratiſſimum: qđ numa Põpilius primus inſtituit:qui põtificé maximum marcium marcí filium ex patribus ægit:eiuſq; decretis oía publica priuataq; ſubiecit autor Liuius:põtifices teſte Dionyſio magnũ apud ro.ſacerdotiũ & nomé habét:cum ſint rerum maximaꝝ domini:mulctareq; cõſueuerint:quos uiderít iuſſis ſuis minime obſequétes: ipſi uero neq; ſenatui neq; po.ro.rationé ſacerdotii ſui reddere coguntť:græci põtifices archiereas:ierophãtas:ierodidaſcalos:ieronomos:ierophylacas uariis appellatiõibus nũcupãt: põtifices ut inq̃t ſceuola dicti ſũt a poſſe & facere. Varro a põte dictos arbitrať:quoniã ab his ſuplicius põs romæ eſt factus primum & ſæpe reſtitutus. Varroni aſtipulať Plutar.in numa in canonicis decretis Diſt.xxi.de põtifice iſta tradunť:põtifex princeps ſacerdotum é:ipſe maximus nuncupať:ipſe oẽs ordines eccleſiaſticos diſponit maiorum hæc cõſuetudo fuit ut rex eẽt ſacerdos & põtifex:unde & põtifices romãi ĩpatores appellabanť: excepto pontifice maximo reliq̃ dicti minores põtifices:Liuius in.xxi.ſcriba põtificum:quos nũc míores põtifices appellãt: minoꝝ põtificũ maxíus ẽt is dicebať:q príus ueneratin id collegium:ſicut minimus q nouiſſimus: pon-

De pontificibus

Greganica põtificum appellatio

Pontifices

Pontifices Imperatores

tificatum græci archierefynen dicunt. Ad comicia defcédit:comicia uocamus cōuentus populi:quæ fie bát quádo magiftratus credebanť:ex his alia curiata erát alia cėturiata:de qbus alibi:fcribit labeo iurifcō fultus calata comitia eē quæ p collegio pōtificú habeř:ab eo dicta:q̃ calari eft cōuocari ide comiciales di es:qbus cú populo agi licet ut docet Macrobius i primo faturnaliū:qbufq̃ populus Ro.cōuenire folebat ad fuffragiú ferédú.Cicero i epiftola ad.Qu. fratré:cōfequuti fūt inqt dies comiciales p quos fenatus héri nō poterat:Plautus nō mius facere q̃ elegáter comitiales hoies appellat i penulo litigiofos:q̃ i comitio ob lites q̃fi habitát:Plin.uero hoies comitiales uocat comiciali morbo laborátes cú ait: fel teftidinú naribus illitú comiciales erigit attollitq̃:ab eo fit aduerbiú comicialiter qđ fignificat ex comiciali morbo:de quo mox Paulo:a comitiis comiciatus dicit̃ ipa comicialis cōgregatio:comiciatú cōful ab oībus magiftratibus auocare pōt. Nifi pōtificē:Plutar. in apophthegmatis. ... i.deductus Cæfar a matre ad fores:hodie inquit o mater:aut filium potificem habebis aut exulem. Potentiffimos duos competitores. Qu.Catulum & feruilium ifauricum fignificat:quos Cæfar in petitione pontificatus fuperauit.

Calata comicia. Calari. Comiciales homíes. Comiciatus.

M.AN. Perduelliōis:maieftatis.L.Saturnini:de Saturnini tribūatu Cicero(fi Cicerōis opus illud ē:qđ ad Herēniú ifcribit̃)fed Appiáus multo plura. Sorte ductus:i qbufdá caufis iudices forte trahebát:quod in miloniano iudicio & aliis plerifq̃ locis Pedianus aperte oftendit in reum Rabirium. Iudicis: Cæfaris fubaudi. Prouinciæ:fpe reducendi in ægyptum Ptolemæi. Pontificatum maximum. Numa primum pontificem maximum creauit Martium Martii filium generum fuum cui omnia facra publica & priuata fubiecit. Matri:Aureliæ. Nifi pōtificem do.non re.fe uidelicet aut pontificem eo die aut exulem futurum:Plutarchus:Aut inquit pontificem hodie mater:aut exulē uidebis. Duos competitores.P.Seruiliú Ifauricum:fub quo ipfe in Cilicia militarat:& Catullum Luctatium principem Syllanæ factionis.

PHI. In eoꝝ tribubus:Sēfus ē Cæfaré in adipifcédo pōtificatu fuffragia plura tuliffe i tribubus ifaurici & catuli cōpetitoꝝ q̃ illi ambo tulerint in oībus tribubus:cú naturaliter confueuerit fuffragatores magis fuffragari fuis tribulibus:q̃ aliēis cōpetitotibus:erát āt Romæ tribus oēs núero.xxxv.in quaꝝ aliq̃ necef fe erat cēferi eú:q̃ ciuis.ro.eēt:moris n.fuit cú aliqs. Ro.ciuis oftédédus eēt ut fignificaret a tribu in qua cēferet:quádo uiritī tribules fuffragia ferebát:illa comitia curiata uocabát:q̃do uero cēturiati hoc ē p fingulas cēturias calculus unus p fuffragio ferebať cēturiata noiabát: fup q̃ re copiofiffime fcribit Dion.lib. iiii.&.vii.hiftoriaꝝ:ubi docet in cōitiis curiatis oém ptáté creádi magiftratus fuiffe penes populú in centuriatis uero penes diuites.

Tribus romanæ. Curiata comicia. Cēturiata.

in eorum tribubus fuffragia:q̃ uterq̃ omnibus tulerit.

De prætura & geftis eiufdem.

PRætor creatus detecta oiuratiōe Catilīæ fenatuq̃ uniuerfo in focios facinoris ultimá ftatuéte pœná folus municipatī diuidēdos: cuftodiendofq̃ publicatis bonis cēfuit. Quin & rantú metú adiecit afpiora fuadentibus identidem oftentans quáta eos in pofterú e plebe romana maneret inuidia:ut Deciú Syllanú cōfulé defignatum hō piguerit fententiá fuá:quia mutare turpe erat interpratatione lenire:uelut grauius atq̃ ipfe fenfiffet exceptá obtinuiffetq̃:adeo tráfductis ad fe iam pluribus:& in his Ciceronis cōfulis fratre:nifi labanté ordinem cōfirmaffet.M.catōis oratio.Ac ne fic quidem impedire ré deftitit:quo ad ufq̃ manus æquitum Romanorú quæ armata præfidii caufa circūftabat immoderatius perfeueranti necem comminata eft:& iam ftrictos gladios ufq̃ eo intentans: ut fedéte una proximi deferuerint:uix pauci cōplexu togaq̃ obiecta protexerint. Tunc plane deterritus non modo ceffit:fed etiam in reliquum anni tempus curia abftinuit.

De geftis eius in officio præturæ.

Prætor creatus:de prætoribus mox plura. Vltimá ftatuéte pœná:ut fcribit Celfus iurifcōfultus li.xlviii.digeftoꝝ titulo de penis ultimú fuppliciú morté folá īter ptamur: & ita fenatus ftatuebat hác ultimá pœná i focios cōiuratiōis catilinátæ: q̃ coniuratio cú notiffima ut uulgo fit:nō ē lōgiori explicáda narratiōe. Municipatim:hoc ē p municipia itidé pagatim dicimus & oppidati & uicatim qđ fignificat p pagos:p oppida:p uicos:Liu.tēpla deú:q̃ pagati facrata habebát diruī atq̃ incēdi iuffit: i hác fniam inqt Cæfar ipe apud Salufliú:cēfeo publicádas cōiuratoꝝ pecūias: ipfos i uīculis p múicipia hn̄dos:q̃ maxie opibus ualēt: múicipia āt fūt ciuitates fuo iure & legibus fuis utētes: q̃ meliore cōditiōe fūt q̃ colōiæ: ficut docet Gellius i.xv. fed de hoc alibi plura. Afpiora fuadētibus:capitale fuppliciú fumēdú decernētibus. Idētidé:freq̄nter:oftētás:lege apđ Salu. Cæfaris orationé fup catilináis cōiuratis:& apte qbus rōnibus Cæfar fenatú dehortet̃ a fupplicio cōiuratoꝝ. Sniāz īterptatiōe lenire:fylláus cōful defignatus cēfuerat cōiuratos ultio fupplicio afficiédos eē:cuius fniam pleriq̃ feqbát:fed oratio Cæfa.fic mētes hoíum flexerat:ut fylláus fniam fuá p iterptatioé lenire cōtēderet:

Municipatim. Municipia.

dicés se césuisse ultío supplicio afficiédos eé cõiuratos hoc é carcere nõ morte:qm̃ iqt carcer:romáo uiro ultimũ suppliciũ é & hoc é qđ ait sñiam ĩterp̃tatiõe léire:auctor Plutarchuꝰ ĩ catõe uticési. Grauius atq; ꝓ q̃ & é sensus:sylláus dicebat se p ultimũ suppliciũ ĩtellexisse carceré:nõ át morté: ut qdá grauius sentiẽtes accipiebát:& hoc é q; ait Salustius deciũ syllanũ pmotũ orone Cæsaris dixisse se pedibus ituꝝ ĩ sñiam tiberii nerõis:q; de ea re p̃sidiis additis referédũ eé césuerat. Obtinuisset.S.Cæsar ne suppliciũ de cõiuratis sumeret. Cõsulis fratre:qnttũ Ciceroné sigñat q postea ĩ bello gallico legatus fuit Cæsaris. Labáté ordiné:senatũ titubáté & ĩ mitioré Cæsaris sñiam ĩclináté. Catõis oro:eá catõis uticésis orationé designat: q apđ Salu.luculéter scripta é aduersus Cæ.sñiam porata:q̃ solá ĩ senatu ex scriptá ferút Cicerõe cõsule uelocissimos scriptores adhibéte:q p notas q̃sdá:multaꝝ litteraꝝ uí hñtes catoniana dicta colligerét:unde a notis notarii dicti:quoꝝ hoc primũ rõæ uestigiũ extitisse fert. Manus eqtú:globus & multitudo eqtú. Præsidii:cá ad cõsulis senatusq; defensionem. Perseueranti:Cæsari. Strictos gladios:eductos & euaginatos. Pauci toga ꝓtexerít:scribit Plutarchus curionem obiectu togæ Cæsarem protexisse eumq; eduxisse ex circunstante globo comminantium cædem. Cicero quoq; adulescentes illos deterruisse fertur a Cæsaris nece. Curia:in curiam senatumq; non uenit.

Origo notariorum

M.AN. In eoꝝ tribubus:q̃s utiq; appebat lõge maiore studio suis tribulibus q̃ Cæ.suffragaturas:siqdé singulæ tribus magis suis:q̃ aliéis cõpetitoribus fauere cõsueuerút.Sed ĩ comitiis illis aliter euéit:q̃do Cæsa.ĩ alterutra tribu plura suffragia tulerit:q̃ ambo illi ĩ oĩbus Ro.tribubus:q.v.erát &.xxx.núero. Césuit oratõ quá Cæ.sup ea re húit:elegáter é apđ Crispũ notata. Múicipati:p ip̃a múicipia oppida.s.honorarii múeris cõicatiõe ro.po.cõnexa:qd múicipiũ:qd colõia sit.Gellius & pediáus docét. Labáté:ĩfirmũ nutãté:iádudũ ĩ Cæ.sñiam inclináté. Catõis oratio:hác quoq; Crispus ĩ prío historiaꝝ cõplexus é. Præsidii cá ut cõsuli & patribus p̃sidio eét. Intétans:minaciter atq; idétidem ĩtendés. Vt proximi:ꝓximo forte loco sedentes. Togaq;:obiecta:Plutarchus autor est Cæsarem obiectu togæ a Curione seruatum.

PHI. Catulũ ad disq̄sitioné populi uocauit:capitoliũ romæ Tarqnius priscus res uello sabino ædificatuꝝ se uouerat ieceratq; fundamétaq;:targnius át supbus capta pometia ex hostiũ spoliis extruxit: pulso targnio oratius pulsus cõsul dedicauit:ĩteriecto deĩ q̃drigétoꝝ &.xv.ãnoꝝ spacio igni cõsũptũ é:refectionis curá uictor sylla suscepit neq; tamé dedicauit:hoc é solũ fœlicitati eius negatũ dedicatio át p.Qu.catulũ celebrata é:cuius nomé ĩter táta Cæ.opa usq; ad uitelliũ másit:autores Pluta.& tacitus. Vnde a Marciale dcũ é:sic laudát catuli iulia tépla patres.Cicero ĩ oratiõe designis testis é capitoliũ nõ solũ p Catu.de

ædificatio capitolii

PRímo præturæ die Quintũ Catulũ de refectiõe capitolii ad disquisitioné populi uocauit rogatiõe ꝓmulgata:qua curationé eá ĩ aliũ tráfferebat. Verum impar optimatium cõspiratiõi:quos relicto statim nouorum consulum officio frequétes obstinatosq; ad resistendum cõcurrisse cernebat:hãc quidem actionem deposuit.

De priuatiõe eius a prætura & restitutiõe eius.

CAeterum Cecilio Metello tribuno plebis turbulétissimas leges aduersus collegarum intercessioné

dicatũ:sed ét magnificétius eé restitutũ:q̃ antea fuit.aitq; Capitoliũ clarissimũ:& pulcherrimũ catuli monumétum eé: cuius nois æterna mẽoria simul cũ téplo illo conseruat Cæs.cũ ægre ferret nõ solũ dedicatiõi sed etiá refectiõi adscripni eé catulũ in pricipio p̃turæ eũ uocauit ad populi disq̄sitioné:an.S.uellet ppl's eá capitolii refectiõem dedicationéq; Catulo eripi & p alterũ administrari: dicit át disq̄sitio. Inq̄sitio uolútatis iudiciiq; diuersoꝝ:ista enĩ pticula dis separátis é:ut inqt.S.Liuius in.viii.nec tamé ab dictatore comitia sũt hita:qa initio ne creatus eét ĩ disq̄sitioné uenit. Rogatiõe ꝓmulgata:Promulgari leges dicũt cũ primũ ĩ uulgus edũt q̃si puulgari:ĩde illud terétianũ:uia patꝝ ꝓmulgata:qd sit rogatio pauloante explicatũ é:leges át q̃diu ꝓmulgabát qđ fiebat p trinúdinũ poterát tolli & licebat ĩtercedere. Vñ Cice.ĩ prima philippica ait:loquor de legibus ꝓmulgatis:de q̄bus é integrũ uobis:ostédo uitia. Tollite.Sed cũ platæ erát leges & iá fixæ nõ amplius ĩfirmari poterát nec p interp̃tatiões tolli. Curationé:ĩproprie loquutus eé uidet:si donatio credimus:q ait qđ curatio é medicoꝝ:curamétis:curatura diligétiæ.Sed auctoritas eruditoꝝ reclamat regulæ grámatices:apud quos ét curatio usurpat ꝓ iniũctiõe múeris:& cura supsedeo exéplis cũ frequéter occurrát:q̃le é illud plauti.Quæ mea curatio é.Sed & Li.cõsimili er dixit ĩ scđo cũ de ædis dedicatiõe:loqués sic ait:qđ facile appareret nõ tá ad honoré eius:cuí curatio altior fastigio suo data eét factũ:& a Gellio catulus dicitur curator restituédi capitolii. Relicto nouoꝝ cõsulũ officio:officiũ illud ĩtelligit:quo nouos consules principio anni cõsulatũ ineũtes optimates deducebát:sicuti fieri solet apud nostrates: quoꝝ magistratus ab officioso ppl'o põpabiliter deducunt. Ad resistendũ:ne.S.curatio capitolii a catulo in aliũ transferet.

Disq̄sitio

Leges promulgatæ

curatio

Metello tribuno turbulétissimas leges:feréti metellus tri.plebis legé ꝓmulgauit:q̃ censebat magnũ põpeiũ cũ exercitu ad urbé uocandá:eiq; demádandũ ut uideret ne qd respu.detriméti capet:& uerbis qdá Põpeius sic uocabat q̃si periculũ:qđ ex catilina ĩminebat ꝓpulsaret:re aũt uera id agebat:ut res.ĩ ptátem unius Põpeii deueniret.Cæsar metelli studiũ enixissime iuuabat:cui cato uehemétissime resistebat: q ĩter

Metelli tri.historia

Cæfaré metellūq; mediū fefe cōiecit eo cōfilio ut mutua illo℞ colloqa impediret:ubi uero metellus legé: quá pſcriptá habebat ꝓ æde caſtoris legere cœpiſſet Cato librū e manibus extorſit:thermus uero Catōis amicus manū ori opponés uocé metelli ꝑclufit:tūc tumultu cōcitato ꝑ metellū Cato a murena ꝓtectus é: tādé plebs metellū deſeruit:ſenatus catōi fauere cœpit ad legé metelli ípediēdá utpote turbulētá & bellū ciuile excitātē: paulopoſt metellus uidés ſe imparé eē catōi & optimatibus ex urbe migrás in aſiá ꝓfectus

Intercessio quid

eſt:hác hiſtoriá nūc ſignat tráqllus. Aduerſus collega℞ íterceſſioné: Videlicet catōis & munacii thermi: qui ambo in tribunatu collegæ erát metelli: interceſſioné aūt ſignificáter & ꝓprie appellauit ꝓhibitioné cohercionéq; tribunitiá Náq; tribuni plebis antiqtus creati uident ut inqt gellius nō iuri dicédo nec cauſis noſcédis:ſed íterceſſionibus faciédis:ut iniuria q̄ corá fieret arceret:& ut uim fieri uetarét:íterceſſio át peculiaris erat tribuno℞:adeo ut ſylla illá tribūis reliquerit exutis omni alia poteſtate tribunitia.

M.AN. De refectiōe capitolii:Iouis téplū Tarqnius ro.regū ultimus cōſtruxit.Puluillus cōſul dedicauit:mox bellis ciuilibus:ut Plutar.Appiáus:& Liuius ſcribūt:cōbuſtū cū Sylla íſtauraſſet morte ꝑuētus dedicare nō potuit:q honot Catulo obtigit:uiteliana íde ſeditiōe:quū ite℞ cōflagraſſet:Veſpaſia.reſtituit & cōſecrauit nouiſſime cū eius morte ícēdio abſumptū Domitia.filius reparatū dedicauit:hæc Plutar.Tráqllus:& Martia.nō ipam dūtaxat dedicationé Catul.tribuūt:ſed refectioné quoq;. Diſqſitioné:a diſqro diſqſitio é.Diſqrere:quærédo diſcernere:Ad diſqſitioné:ad populi diſcuſſioné:an populus Catul.uel alii potius eá curá demádari uellet:Lápridius dato tamé ſpacio ad diſqrédū cogitandumq; prius qd diceret.

Rogatiōe:lege. Promulgata ꝓpoſita:í uulgus edita:Gellius qd rogatio ſit:qd plebiſcitū:qd lex lōgiore diſceptatiōe demōſtrat. Cōſpiratiōi:cōſenſui:ambiguū uerbū atq; utroq; uerſū uſurpatū:bona eni & mala cōſpiratio eē pōt.Cōtra cōiuratio ſp mala:& in alicuius pnitié ſuſcepta. Relicto nouo℞ cōſulū officio relictis nouis cōſulibus:quos honoris gratia frequétes circū ſederát:aut certe í capitoliū ſecuturi erát:quo calédis Ianuariis.i.magiſtratus die ſacrificaturi cōſcédebát Oui.& Tráqllus ſunt auctores. Turbuléuſſimas leges:cecilius Metel.trí.ple.legé:ut Plutar.docet:laturus erat:ut re.pu.catilinæ cōiuratiōe cōſternata Pōp.cū exercitu ex aſia romá reuocaret:cui negociū daret ut diligéter ꝓſpiceret:ne res pub.ea tpo℞ nouitate aliqd adiret ícōmodū:hic ferédæ legis fuit illi ꝑtextus:ſe.M.catōi:q tū tribūus erat:& aliis aliter pſuaſum Pomp.a Metello:& is q legé celebrare occœperant reuocari: ut ui & armis rempublicam capeſſeret.

PHI. Ambo:Cæ.& metellus.

ferenti: auctorem propugnatoremq; ſe pertinaciſſime ꝓſtitit.donec ambo adminiſtratiōe reipu. decreto patrū ſūmouerent. Ac nihilominus ꝑmanere in magiſtratu:& ius dicere auſus:ut cōperit paratos: qui ui ac ꝑ arma ꝓhiberent dimiſſis lictoribus:abiectaq; prætexta domū clá refugit pro conditiōe temporū quieturus. Multitudinem duoq; biduo poſt ſponte:& ultro cōfluenté:operamq; ſibi in aſſerenda dignitate tumultuoſius pollicenté compeſcuit: quod cum præter opinionem eueniſſet:ſenatus ob eundem cœtū feſtinato coactus gratias ei per primores uiros egit: accitumq; in curiam:& ampliſſimis uerbis collaudatum:in integrum reſtituit inducto priore decreto.

De actione eius ob cōiurationé Catilinæ.

DEcidit rurſus in diſcrimen aliud inter ſocios Catilinæ nominatus:& apud Nouium nigrum quæſtorem a Luctio Vectio ídice: & in ſenatu a Quinto Curio.cui quod primus conſilia coniuratorum detexerat:

Adminiſtratiōe reipu.Cæſ.ab adminiſtratiōe ꝑturæ: metellus ab adminiſtratiōe tribunatus remoti ſunt. In magiſtratu:í ꝑtura.

Officium ꝑtoris

Ius dicere auſus: officiū ꝓprie ꝑtoris é ius dicere.Vñ ius ꝑtoriū appellát iuricōſulti.qd ꝑtores ítroduxerūt:qd & honorariū dicit ab honore ꝑto℞ ſic nominatū.Antiqtus duo ꝑtores creabant:alter urbáus appellatus:eo qd í urbe ius diceret pegrius ab eo ꝙ plerūq; íter pegrios ius dicebat.Séſus é Cæ.quis ſenatuſcōſulto ab officio dignitateq; ꝑtoria ſūmoueret tamé in iure dicédo pſeueraſſe.

Lictores qui

Dimiſſis lictoribus:lictores miniſtri ſunt magiſtratuū: a ligádo appellati qd cū magiſtratus ppli ro uirgis quépiam uerberari iuſſiſſet:crura eius & manus ligari uincíriq; a lictore:ſoliti ſint:auctores ſūt ualgius ruffus & gellius:ſed tyro.T.Cice.libertus a licio lictoré dici autumat:licio.n.tráſuerſo:q magiſtratibus in qt ꝑminiſtrabát cicti erát.Plutar.uero utpote græcus ſcriptor a uerbo græco lictoris nomé deriuare cōtédir Ná cū græce.λειτοσ publicus dicat:lictores dici exiſtimat q̄ſi publicos miniſtros & ſine.C.antiqtus dictos eé refert. Abiecta ꝑtexta:ueſte ꝑtoria: de ꝑtexta dictū é affatí in príncipio cōmétario℞.Illud í hoc

Toga prætexta Dibapha purpura

loco ꝑtereūdū nō eſt ꝙ toga ꝑtexta ueſtis erat magiſtratuū:unde & a Pli.ſcriptū é quéadmodū lentulus ſpiter ædilis currulis primus uſus eſt in ꝑtexta dibapha purpura:dibapha autem ut hoc quoq; ítelligas dicebat purpura:quæ bis tincta: eét ueluti ꝑtioſior:hinc illud cū mordacitate & ſtomacho dictum a Cicerone in epiſtola ad celium:togá ꝑtextá texi oppio puto te audiſſe:nam curcius noſter dibaphum cogitat: ſed cum infector morat. Quod cum ꝑter opinionem:euenit hoc ꝑter opinioné ſenatus:ut Cæſar cōpe-

sceret multitudinē ad ipsū ultro cōfluētē:q credebať cūcta turbulēter & temere eē facturus. Ob eūdē coetū:popularē multitudinē ad Cæsarē cōfluētē:coetus.n.est cōuētus & cōgregatio dictus a coeūdo.i.cōueniēdo ī unū sicut ꝓditū ē ī decretis cāonicis.D.xv.Qui cæcū fecerit capitalis sit:iqt Seneca ī tertio declinationū:q elegāter ait coetū nomē eē magnæ multitudis coeūtis ex cōsēsu quodā. Coactus: collectus cōgregatus:nā cogi senatus diciť q̄do frequēs cōgregať ī curia. In itegrū restituit:Sēsus est Cæsarem ob modestiā restitutū fuisse a senatu in pristinā dignitatē ꝑtoriā. Inducto priore decreto.i. abolito & cancellato illo decreto:quo patres Cæsarē una cū metello tribūo sūmouerāt ab admīstratiōe reipu. īducere .n. uerbū ē iuriscōsultoꝝ:qđ delere & cācellare significat id qđ elegāter docet iuriscōsultus digestis đ his quæ ī testamēto deleť & iducūť:ī quo titulo hæc duo uerba īducere:& cācellare nō mīus crebriter q̄ de cēter usurpāť. Inter socios Catilliæ noīatus:scribit Salu.qntum catulum &.C.pisonē cōtēdisse apud Ciceronē:ut.C.cæsar inter populares catilinæ noīaretur:cum uterqꝫ graues inimicitias cum illo exerceret: sed ubi Ciceronem ad tantum facinus impellere nequiuerunt:ipsi p fraudē & astuciā magnā Cæsari īuidiā cōflauerunt:tāquā participi catiliniáæ cōiuratiōis.Ex quo cōiectare possumus.L.uectium & .Qu.curium:de qbus nunc loqť trāquillus subornatos a catulo atqꝫ pisone cæsarem noīasse inter socios catiliæ.

coetus

Inducere

M.AN. Ambo:cæsar & Metellus:hic tribunatu:ꝑtura ille. Cōperit: cognouit. Dimissis lictoribus: abire iussis:quo occultius fugeret. Abiectaqꝫ ꝑtexta:q̄ ꝑtores maioresqꝫ magistratus utebāť. De ꝑtextæ usu.Diōysius.Plutarchus:Liuius:Macrobius:& Silius Italicus abunde multa. Asserēda : uīdicāda. Ob eundē coetum:populi multitudinē:quæ ad cæsarē cōfluxerat. Coactus:senatus subaudi tumultuose in curiam uocatus. Inducto:reuocato:antiquato. Priore decreto:quo publica admīnistratiōe submouebatur. Apud nouium quæstorem:Varro uator est quæstores non a pecuniis tantum:sed a criminibus potius inquirendis dictos:quod pedianus quoqꝫ sentire mihi uidetur:horum fuit rerum capitaliū quæstionem exercere.xii.tabulæ quæstorum parricidii meminerunt. Quinto curio:qui ut crispus:& Plutarchus scribunt:Catilinæ consilia per Fuluiam ciceroni prodidit.

constituta erant publice ꝑmia: Curius e Catilina se cognouisse dicebat. Vectius ēt chirographū eius Catilinæ datū pollicebať.Id uero Cæsar nullo modo tollerādū existimās cū implorato Ciceronis testimōio:quædā se de cōiuratiōe ultro ad eum detulisse docuisset:ne Curio præmia darenť: effecit. Vectiū pignoribus captis:& direpta suppellectile male mulctatum:ac pro rostis in concione pene discerptū coniecit in carcerem. Eodem modo Nouium questorē eo quod compellari apud se maiorem potestatem passus eēt.

De ulteriore hispania sibi sorte data post præturam.

EX prætura ulteriorē sortitus hispāiā retinētes creditores interuētu spōsorum remouit:ac neqꝫ more neqꝫ iure anteq̄ prouinciæ ordinarētur profectus est:Incertū metu ne iudicii quod priuato parabať:an quo maturius sociis implorantibus subueniret:pacataque ꝓuīcia:pari festinatione:non expectato successore: ad triumphum simul cōsulatūqꝫ decessit.Sed cū editis iam comitiis

PHI. Constituta erant publice premia:historia nota ē:quem admodum in cōiuratiōe catilinæ fuit . Qu.curius hō flagitiis atqꝫ facinoribus coopertus:cui cū fuluia foemina nobili stupri uetus erat cōsuetudo p quā multa pollicendo effecit cicero consul ut.Qu.curius consilia catilinæ sibi ꝓderet:ide senatusconsulto ei:q indicauisset de hac coniuratiōe:ꝑmiū decreuere: seruo libertatē & centum sestercia: libero hoī impunitatē eius rei & ducenta milia sestercia :hæc signat trāqllus ꝑmia constituta fuisse curio tanq̄ ipse primus coniurationē detexisset:quæ illi ne darentur cæsar effecit dicēs se prius qdā de hac cōiuratiōe ad cicerone detulisse:testēqꝫ implorauit ipm ciceronem. Captis pignoribus.Liuius.xxxvii. imperia inhibita ultro citroqꝫ: & pignora capta & mulctæ dictæ & tribuni appellati. Supellectile:suppellex domesticū est patrisfamilias instrumētū.sicut docēt iuriscōsulti:apud quos titulus ē de suppellectile legata:eruditorū:suppellex chartea est. Eodē nouiū.i.in eūdē carcerē cōiecit nouiū quæstorē quo cōiecerat uectiū. Cōpellari: infamari & accusari hoc.n.ī loco id significat. Maiorē ptātem.i.se prætorem:est.n.prætura haud dubiæ maior q̄stura:& ꝑtor maior q̄store:magistratus maiores sunt cōsules ꝑtores cēsores:quoꝝ maxīa sūt auspicia:minores uero quæstores & ædiles:quoꝝ minora sunt auspicia:auctor.M.messala augur:ptātē aūt appellamus: magistratū:q habet merū imperiū:hoc ē gladii ptātē ad aīaduertēdū in facinorosos hoīes:auctor Vulpianus lib.ii.digestoꝝ titulo de iurisdictiōe iudicū luue.Gabioꝝ ūqꝫ eē ptās:Pli.i.ix.iniuriæ ptātū in hospitales. Vlteriorē sortitus hispaniā:ulterior hispania in duas p lōgitudinē ꝓuincias diuidiť beticā & lusitaniā:ut in supioribus explicatū est.Citeriorē aūt & ulteriorē hispaniā ꝓuincias fuisse ꝑtorias:testis ē Liu.q frequēter ait ꝑtores sortitos eē hispaniā citeriorē. Interuētu spōsoꝝ:crassum itelligimus:q interuenit p Cæ.spōsiōe octogintoꝝ &.xxx.talētoꝝ facta cōtra iportunos creditores:tūc Cæ.ære aliēo obrutus dixiť

Præmia in duci cōiurationis

Supellex

Maiores magistratus

Potestas

Diuisio hispaniæ ulterioris

ſe ferẽ:bis milies & q̃ngẽties cẽtena milia ſibi adeſſe oportere:ut nihil haberet. Ac neq̃ more:Debet ꝓui ciæ p̃ſes p eã partẽ ꝓuinciã ĩgredi:p quã ĩgredi moris ẽ:nec ante mãdare iuriſdictionẽ legato ſuo:q̃ fuerit ipſe ꝓuinciã ĩgreſſus:nec ei prius cõpetit:q̃ in ꝓuinciã uenerit alii iuriſdictionẽ mãdare quã nõ hẽt:aucto res iuriſcõſulti lib.i.digeſtoꝝ.ſed Cæ.neq̃ hũc morẽ: neq̃ reliq̃s priſcoꝝ ĩſtitutiões ſeruauit dũ ꝓficiſcẽ ĩ ꝓuiciã:ſed ante legitimũ diẽ ꝓfectus ẽ. Priuato:ĩ priuatũ Cæ.poſt exactã finitãq̃ p̃turã. Sociis:ꝓuicia libus hiſpãis. Pacataq̃ ꝓuicia:Cæ.hiſpãiã obiẽs:expeditiõe aduerſus calecos & luſitanos ſũpta: uictor ad oceanũ uſq̃ cũcta pdõuit:bellicis deĩde rebus optĩe cõſtitutis haud deterius togates cõpoſuit adhibita ĩ primis medella diſceptatiõibus debitoꝝ & creditoꝝ. Nõ expectato ſucceſſore:mos ẽ:p̃ſidis c ꝓuicia de cedẽtis:nõ prius decedere:q̃ ſucceſſor acceſſerit:ſed Cæ.morẽ maioꝝ p̃uaricatus ẽ.Cõſimiliter Cicero ap piũ ſubacuſat q̃ in ꝓuincia cilicia ſe ipm ſucceſſorẽ non expectauerit. Editis iã comiciis.S.conſularibus:
Comitia conſularia quæ ſunt.n.comitia cõſularia q̃ habẽt ꝓ creãdis ædilibus:ſicut ædilitia ꝓ creãdis ædilibus:tribũicia ꝓ tribũis. M.AN. Chirographũ:chirographũ ut pediano placet hoc a ſyngrapha differt:qđ ĩ illo:q̃ tm̃ acta ſunt: ſcribi ſolẽt:in hãc uero cõtra fidẽ ẽt ueritatis pactio ueniat. Implorato: ſuppliciter:& cũ ob teſtatiõe req ſito. Ne curio p̃mia darẽt:qa nõ prius Curius q de cõiuratiõe aliq̃d Cice.retexiſſet:ſed Cæ.fuiſſet:aut qa falſũ đ ſe iudiciũ ſenatui detuliſſet. Vectiũ:ĩdicẽ. Captis pignoribus:filiis ne:an rebus qđ magis placet: nã pignora utrũq̃ ſignãt ſed capta pignora mulctæ potiuſq̃ ſatis datiõis noĩe accipias. Reliq̃ ſuppelle ctile direpta:diripe uolẽtibus data:aut certe iteri dũ pignora capiũt q̃ſi hoſtiliter aſportata. Eodẽ:ĩ car cerẽ.ſ. Nouiũ:fuerit ne hic.L.Nouius ille q cũ Publio Clodio poſtea trib.ple.fuit ut nõ affirmare auſim ita ne id ipm qđẽ negare. Maiorẽ ptãtẽ.M.Varro Gellio auctore Quæſtores neq̃ uocationẽ habere di xit:neq̃ p̃heſionẽ quũ ipi a priuato ad p̃torẽ in ius uocari poſſent ſiq̃dẽ magiſtratus q uocãdi ad comitia ppl̃i ptãtẽ nõ habuit:ĩ ius uocari poterat p̃tor cõtra ex maioribus magiſtratibus habebaẽ q̃ppe q maiori bus crearẽt auſpiciis ut cõſul & cẽſor. Ex p̃tura:poſt p̃turas. Sortitus ſorte adeptus:nã ꝓuiciæ ſorte cõ ſulibus & p̃toribus plurimũ dabanẽ. Interuẽtu ſpõſoꝝ:octĩgẽtoꝝ trigitaq̃ talẽtoꝝ ſpõſiõe Craſſus cre ditores a Cæ.remouit:auctor ẽ Plutar. Ordinarẽt:q̃bus uidelicet copiis:q̃bus auxiliis: quo cõmeatu in quos hoſtes:bellãdũ:ac q̃tenus eẽt publice decernerẽt. Priuato:ex hoc apparet iã p̃tura defũctũ ſortitũ fuiſſe Cæ.hiſpaniã:aut certe nõ multo poſt defunctuꝝ fuiſſe quũ in ꝓuiciã adiit:niſi priuato:ſine exercitu ĩterp̃tẽt aliq̃s:qđ nullo mõ placet nec m̃lto plus illud ꝓbo:ut priuato ꝓ priuate accipias:hoc ẽ priuato no mine:ad creditores ipſos:non ad Cæſarem id referens. Sociis:ro.populi ſcilicet fœderatis gentibus:ſiue ciuitatibus:erant.n.in hiſpania aliæ fœderatæ urbes:aliæ ſtipendiariæ:& aliæ contributæ. Ad triũphũ: Calecis & Luſitanis uictis cuncta ad oceanum uſque Cæſar perdomuerat.

ratio eius haberi nõ poſſet:niſi priuatus ĩtroiſſet urbem & ambiẽti ut legibus ſoluerẽt multi cõtradicerent: coactus ẽ triumphum de conſulatu excluderetur dimittere.

De conſulatu eius cum Bibulo.

A Duobus cõſulatus competitoribus Lucio Luceio Marcoq̃ Bibulo Luceiũ ſibi adiunxit:pactus ut is q̃m̃ inferior gratia eẽt:pecuniaq̃ polleret:nũmos de ſuo:cõmuni noĩe:per centurias ꝓnũciaret. Qua cogni ta re:optimates quos metus cœperat nihil nõ auſurũ eum ĩ ſũmo magiſtratu: concordi & cõſentiẽte collega: auctores Bibulo fuerũt tantundẽ pollicendi: ac pleriq̃ pecunias cõ tulerunt:ne Catone quidẽ abnuente eã largitionẽ e repu. fieri. Igitur cũ Bibulo conſul creatus eſt. Eandẽ ob cauſam opera optimatibus data eſt: ut prouĩciæ futuris cõſulibus minimi negocii.i.ſiluæ calleſq̃ decernerẽt. Qua maxime

PHI. Ratio eius hẽri nõ poſ ſet:mos erat:ut q triũphũ acturi erãt:extra urbẽ aliquãtiſp mora renẽ.q uero cõſulatũ peteret ne ceſſario ĩ urbe p̃ſens eẽ debebat. Cæ.ĩ hac cõſtitutus ambiguitate cũ comiciis cõſularibus aduẽtaſ ſet:miſit q abſẽatu ĩpetrarẽt:ut p aĩcos abſenti ſibi cõſulatũ petere liceret Cæ.poſtulatis cato impri mis refragatus ẽ:tãq̃ id aduerſus leges fieret: q̃ pp Cæſ.triũphum omiſit:& ad cõſulatũ adipiſcẽdũ oẽ ſtudiũ mẽteq̃ cõuertit. Am biẽti:Cæ. Legibus ſoluerẽt:eas leges ſignãt:q nolebãt niſi a p̃ſen te peti poſſe cõſulatũ:nec niſi ab ſẽte triũphũ. Luceiũ ſibi ad
Luceius hiſtoriagraphus iũxit.L.Luceius ſignãt ſcriptor hiſtoriæ luculẽtus:quẽ Mar.tul lius epiſtola q̃dã luculentiſſime ſcripta rogat:ut res ſuas ĩ cõſula tu geſtas priuati atq̃ ſeorſũ ſcribere uelit:huius ãt rei meminit idẽ.M.tullius q̃dã ad atticũ epiſtola:cuius uerba ſubieci luceiũ ſcito cõſulatũ hẽre ĩ aĩo ſtatĩ petere:duo.n.ſoli dicũt petituri Cæ.cũ eo coire p arriũ cogitat:& Bibulus cũ hoc ſe putat p Caiũ piſonẽ poſſe cõiungi. Pecunia polleret:pecũioſus eẽt.pecũia.n. potẽtiã cõciliari nemo nõ nouit:hinc illud oratianũ:ducẽtis ad ſe cũcta pecũiæ:& ut ĩq̃unt cruditi p̃ſua ſio regũ pecũia ẽ:nimirũ reꝝ agẽdaꝝ nerui pecũiæ ſunt. Nũmos p cẽturias ꝓnũciaret: cõſueuerãt peti
Diuiſores qui tores magiſtratuũ apud ro.pecũia largitiõeq̃ ſibi ſtudia cõciliare ſuffragatoꝝ:& p cẽturias tribuſq̃ diui dere nũmos:cui negocio:q p̃erãt hi diuiſores appellabanẽ:quos plautus magiſtros curiaꝝ ĩ aulularia uo

cat his uerbis. Nā nr̄ nostræ q ē magister curiæ diuidere argēti dixit numos in uiros: sensus ē trāqlli Cæs. pepigisse cū. L. luceio ut ad cōciliāda curiallū suffragia numos iuberet utriusq; largitiōis noīe p cēturias p nūciari: quos uiriti diuidebāt diuisores. Cōi noīe: luceii & Cæ. Per cēturias: iō p cēturias dixit potius: q̄ p curias qa coīcia cēturiata hēbātur ī creādis cōsul. q̄do S. singlæ cēturiæ unū centuriati calculū suffragiūq; ferebāt. Nihil nō oia ēt īmodica: & uiolēta. In sūmo magistratu. i. cōsulatu: q apud ro. amplissimus erat magistratus: dictator. n. maiore qdē ptāte pditus erat: q̄ cōsul: sed nō erat magistratus ordīarius: græci cōsulatū uocāt ὑπατειαν. cōsulē ὑπατον. ausonius de se ipso ait. ρωμαιων ὑπατοσ. i. Romanoꝝ cōsul. Tātundē pollicēdi: hoc ē ut bibulus p cēturias tantā pecuniā pnunciari iuberet uiriti se daturꝫ: q̄tā Cæ. & luceius simul pollicebanť. E repu. ex utilitate: & cōmodo publico: e cōtrario dicimus: ab re ē: p eo q̄ cōtra cōmodū ē. Prouiciæ futuris cōsulibus: puīciæ q̄ cōsulares appellāť: decerni solebāt cōsulibus: quæ erāt honoratissimæ: de qbus Strabo ī calce opis sui & ruffus ī epitomate meminerūt. Nunc optimates futuris consulibus hoc est Cæsari Cæsarisq; collegæ ad infringendam hominis potentiam decernūt prouincias inglorias: & poene dedecorosas: siluas. S. cædendas & calles: quæ semitæ sunt angustæ muniendas: uel ideo siluas: callesq;: tanq̄ puinciā cōsularē decerni cōsulibus optimates curauerunt: quia siluæ loca sunt latrociniis exercendis accommodata: ut ita a consulibus repurgarentur: fierentq; loca uiatoribus tutiora.

De puīciis consularibus

M. AN. Ratio eius hēri nō posset: absētis subaudi. Mlti cōtradicerēt: sed Cato ī primis q diē dicēdo de īdustria absūpserat neqd senatus Cornelia lege illi gratificari posset. Is: Luceius. Inferior gratia: minus gratia polleret: q̄ Cæ. Polleret: potēs eēt. Cōmuni noīe: suo ac Cæ. Per cēturias: cēturiæ ī classibus erāt: ut Liu. pspicue docet. Eū: cæsarē. Cōcordi: & cōsentiēte collega: obsecūdāte illi & obsequente q̄lis Luceius futurus uidebať. Tātūdē: quātū Luceius fuerat pollicitus. E re publica. q. d. & si paꝝ laudabili exēplo: tollerabili. tamē qa rei publicæ pfuturo: quæ plane snīa necessitate catoni acerbissimo ambitus hosti expressa intelligať oportet: adde qđ & stoicus cato: q sola patriæ charitate adduci potuit: ut utile ab honesto discerneret: sed satis auspicato fieri putabat: ut Fabius dicere solebat: quæ pro re pu. fierent. Eādē ob cām ne maiora moliri posset. Syluæ callesq;: puinciæ minime negocii. Syluæ latrociniis suspectæ publico psidio obtineri cōsueuere. Iu. Armato quotiens tuto custode teneť: Et pōtina palus: & gallinaria pinus: hoc magis placet q̄ si ad lignorum materiam in publicos usus disponendam accipias: quod ab Alexādro principe Lampridius factum memoriæ pdidit: q syluas in publicum thermarum usum deputarit.

iniuria īstructus oībus officiis Cneum Pompeium affectatus ē offensum patribus: quod Mithridate rege uicto cunctantius confirmarenť acta sua Pōpeioq; Marcū Crassum reconciliauit ueterem inimicū ex cōsulatu: quē summa discordia simul gesserāt. Ac societatē cū utroq; iniit: ne quid ageretur in republica: quod displicuisset ulli e tribus.

De gestis per eum in consulatu.

INito honore primus oīum īstituit: ut tā senatus q̄ populi diurna acta cōficerenť & publicarenť. Antiquū ēt retulit morē: ut quo mēse fasces nō hēret:

PHI. Instructus: ex stimulatus ipulsus exagitatus: sic. n. potius legēdū ē q̄ īstructus. Offensum patribus: Pōpe. id tpis īfensus erat senatoribus: ppea qđ decreta sua qbus post debellatū mithridatē: reges ornauerat: a senatu nō cōfirmabāť. imo ut Plutarchus iqt īpulsore lucullo fuerāt antiq̄ta abrogataq;: q ēt largitionē illā dari phibuit militibus: q̄ Pōpe. scripsit se daturꝫ: cuius rei meminit appiāus in. ii. libellorū ciuiliū his uerbis: īterea Pōpe. ad mithridaticū bellū ad sūmū gloriæ: & dignitatis euectus: senatū rogare pgit: ut mlta q̄ regibus dynastis: ac ciuitatibus cōcessisset: seatus ex decreto cōfirmare uellet: e contra plīmi īuidia accēsi ī illū repugnabāt: iter quos uľ īprimis. L. Lucullus fuit: lucullo crassus pari mō assistebat: īdignatus itaq; Pomp. affinitatē cū Cæ. inire studuit: is crassū pompe. subide conciliauit. Inimicū ex consulatu: Pomp. & crassus: ambo consules creati ī oībus rebus dissidētes rēpu. pene labefactauerūt: & pp hāc simultatū nihil ab illis ī consulatu mēoria dignū digestū ē: finito magistratu iubēte pplō ī gratiā redierūt: priusq; crassus assurgēs pomp. dextrā ultro porrexit. Vlli e tribus: Cæ. Pōp. & crasso: & hæc ē illa societas q̄ bellū mox ciuile pepit: nāq; ut cato dicere solebat nō ex inimicitiis cæsaris: & Pō. sed ex hac amicicia cūcta mala puenerūt & oli qdā urbāus tricipiciū festiuiter appellauit hāc triū societatē: de q̄ Lucāus: tu cā maloꝝ fcā tribus dōinis cōmunis ro. Inito honore: īchoato cōsulatu. Diurna acta cōficereť: cū p dies singulos res gestæ scribūť: ea acta græco uocabulo ephemeris: latio diariū dicebāť: & ita ī hoc loco ītelligimus acta diurna actus singuloꝝ dieꝝ: ī acta aūt oia ro. referebāť: hic exiit illud satyricū: cupiēt & ī acta referri: & Pli. ī. ii. ita scribit: milōe cām dicēte lateribus coctis pluisse ī eius āni acta relatū ē: & ascōius īqt: acta totius illius tpis psequutus sū: & mox nihil ultra relatū ī actis illo die: sensus ē trāqlli Cæ. inito cōsulatu īstituisse: ut acta tā popularia: q̄ senatoria p singulos dies cōfecta publicareť. Quo mēse fasces nō hēret: post exactos reges duo cōsules creati sūt: quoꝝ ipiū erat annuū: q oia iura oia īsignia regiæ ptātis retinuere: id mō cautū ē auctore Li. ne si ambo fasces hērēt duplicatus terror uidereť: brutus prior cōcedēte collega collatio fasces hūit: scribit gellius cōsulē: q maior natu eēt: prio

Pōpe. senatoribus infensus

Dissensio pompei & crassi: & eorum amicitia

Diurna acta Ephemeris

Cur fasces alligãtur securibus

rẽ fasces sumpsisse ex lege iulia ptás fit: sumẽdi fasces primi mẽsis priori ex cõsulibus: nõ q pluris ãnos natus ẽ: sed q plures liberos hẽt q̃ collega. Itaq̧ antiqtus alternis mẽsibus cõsules hẽbãt fasces hoc ẽ lictores: q cũ fascibus uirgaꝝ: securibus alligatis anteibãt: iõ aũt uirgæ illæ securibus alligatæ pferebãt: ut signum foret non oportere iracundiam magistratus eẽ dissolutam: an ut inqt Plutar. qa uirgaꝝ dissolutio sua cõtatione iram frangit: & ĩpetum moderat: an qd neqtia hoĩum partim medicabilis ẽ partim curari non potest: & ita uirgæ qd mutari potest corrigunt: secures aũt qd mutari non põt amputãt: scribit Plin. in .xvi. ex betula gallica arbore: q mirabili candore: atq̧ tenuitate pdita est: solitas fieri magistratuum uirgas.

M. AN. Instructus: cautior ad declinandã iniuriã factus: uel q̃si districtus & cõpulsus. Affectatus: est oĩ officio dẽmereri nixus. Offẽsum: atq̧ ob id iratũ. Cunctantius confir. acta sua. Appianus & Plutar. sunt auctores Põp. a patribus alienatũ: qd illius acta q̃ bello mithridatico & toto oriẽte statuisset: nã alios in regno reriuerat: aliis ademerat: qbusdã populis fœdera: aliis libertatẽ: concesserat: senatus cũctãtius illa rata habẽda sanxisset. Veterẽ inimicũ: priusq̃ magistratu abiissent Plutar. eos in gratiã rediisse tradit: cui Appiãus astipulat. Neqd agereť: agi pateretť. Conficereťť: qcunq̧ ĩ curia aut cũ pplo agerenť: eodẽ die quo mota eẽt ad exitũ pducerenť: perductaq̧ in publicum referrenť: quo sane istituto oẽm longioris consultationis senatui adimebat facultatẽ. Et publicarenť: historiæ credo consultũ uoluit: Iulius Vopiscus ex actis ppli: & senatus se historiã sumpsisse scribit. Quo mense fasces non hẽret: nam alternis mensibus consules fasces hẽbant uetus mos cõsulariq̧ dignitati pene: æqlis. x. uiri quoq̧ q ad cõscribẽdas leges creati fuerant iter se: ut Liuius tradit: cõpararũt ut e collegio unus fasces hẽret: singulis aliis accẽsi apparerent.

Accensus qd est: accensi qui

PHI. Accẽsus ante eũ iret: accẽsus duas res sigñat: nãq̧ accẽsi dicebãť: q in locũ mortuoꝝ militũ subrogabãť: ita dicti: qa ad cẽsum adiiciebãť. Ascõius accẽsus inqt ẽ nomẽ ordis pmotiõis ĩ militia ut nũc diciť priceps: ul cõmẽtariẽsis: aut cornicularius: ĩ alia sigñatiõe: accẽsi ministratores sũt magistratuũ sicuti Var. Catoq̧ notificãt: & hic accẽsus ab acciẽdo dictus: nãq̧ accẽsus ĩstar pconis acciebat iussu cõsulis qrites ad cõtionẽ: de hoc ministro loqť Pli. cũ sic ait ĩ. vii. post aliquot ãnos adiectus ẽ & meridies accẽso cõsulũ id pnũciãte: erãt singuli psidibus puĩciaꝝ accẽsi qd mũus nõ nisi libertis deferebať: sicut docet. M. Tul. ĩ epistola ad .Q. fratrẽ asiæ pcõsulẽ. cuius uerba hæc sunt: accẽsus sit eo ẽt nũero quo eũ maiores nostri eẽ uoluerũt: q hoc nõ ĩ beneficii loco sed ĩ laboris ac mũeris non temere nisi libertis deferebãt: de hoc accẽso nũc ĩtelligit trãqllus scribẽs Cæ. reuocasse uetus istitutũ: ut accẽsus hoc est minister iret añ cõsulẽ eo mẽse quo fasces nõ hẽbat lictoribus subsequẽtibus. Quod ãt hic mos fuerit uetus: ĩdicat Li. q ĩ. iii de decẽuiris: qbus erat ĩpiũ cõsulare scribẽs sic ait: eo dic penes pfectũ iuris fasces. xii. erãt collegis nouẽ singl'i accẽsi apparebãt. Pone: aduerbiũ ẽ: & significat post. Virgi. põe subit cõiũx. Lictores: cõsul. xii. lictores hẽbat: ĩde scribit Li. q̃ttuor & .xx. lictores solitos appere duobus cõsulibus: pconsules uero ut ĩqt uulpianus nõ amplius q̃ sex fascibus utunť: qm. S. sex tm̃ lictores pcõsul hẽbat. Ridicula est iterptatio accursũ exponẽtis sex falces p sex mẽsibus.

accẽsus ante eũ iret: lictores põe seqrenť: lege ãt agraria promulgata obnũciãtẽ collegã armis foro expulit. Ac postero die ĩ seatu cõquestũ: nec quoq̃ repto q sup tali cõsternatiõe referre aut cẽsere aliqd auditet: q̃lia multa sępe ĩ leuioribus culpis decreta erant: in eam coegit desperationem: ut quo ad potestatẽ abiret domo abditus nihil aliud q̃ per edicta obnunciaret: ũnus ex eo tempore omnia in rep. & ad arbitriũ administrauit: ut nõnulli urbanorũ quũ quid per iocũ

Lege agraria pmulgata: lex agraria: q ẽ de agris uiriti iter plebeios diuidẽdis: primũ pmulgata ẽ apd ro. a cõsule cassio regnũ affectãte: q nũq̃ deide ut ĩqt Liui. usq̧ ad hãc memoriã sine maximis motibus agitata ẽ. Nãq̧ dulcedo legis agrariæ aĩos maxie plebeios capiebat: q̃ gracchi fratres ĩprimis exercuerũt: & nũc Cæ. legẽ agrariã pmulgauit ut ita fauorabili eẽt apud plebẽ: quæ tamẽ leges (ut ĩqt Plutarchus) nõ cõsuli sed audacissimo tribuno conueniebãt: Cæ. legem agrariam ferẽti: honestissimi & pstantissimi in senatu uiri obnixe refragabanť: & ĩprimis bibulus collega: tunc confugiens ad plebẽ Crasso quoq̧ & Pompeio auxiliantibus: bibulũ foro expulit: legẽq̧ agrariã ptulit: q̃ Pomp. Crassusq̧ cõprobauerũt: Agrarii hoies dicunť a Liu. suffragatores legis agrariæ & agripetæ q petunt ex agroꝝ diuisione portionẽ q̃ uiritim dabať. Collegã obnũciantẽ: qd sit obnũciare scripsimus affati in libro annotationũ ubi & hic locus trãqlli explicať. ẽ. n. obnũtiare rẽ malã nũciare & pprie (ut ĩqt donatus) obnũciare dicunť augures: q aliqd mali ominis scæuũq̧ uiderit: ergo obnũciãtẽ accipe p resistẽtẽ reluctantẽq̧ legi Cæ. tribuniciæ magis q̃ cõsulari tanq̃ ĩminẽs q̃si malũ omen nũciãtẽ: ĩde. n. etymologia huiusce uerbi ẽ. De obnunciatiõe plege: q copiosius scripsimus ĩ annotatiõibus. Foro expulit: bibulus collega Cæ. in consulatu ĩpulsus a senatu: ui Cæ. conatibus obuiã iret: uenit ĩ foꝝ: ubi tumultu exorto fasces & reliq̃ ipsius bibuli ĩsignia lacerata sunt & cũ Bibu. nihil territus iugulum ultro nudatum ferret: ab amicis in pximũ Iouis tẽplũ delatus ẽ: & ita bibulo catõeq̧ e medio sublatis leges a cæ. pferunť: in quas tãq̃ optĩas & senatus & pplus iurare adacti sunt. auctor Appia. Cõq̃stũ: coegit ĩ desparionẽ ordo ẽ cæ. coigit ĩ desparionẽ conq̃stũ. S. bibulũ: q cũ ĩ senatu conq̃rereť de iniuria sibi a collega cæsare facta neminem reperit: q aliqd referre auderet sup tali cõsternatione: qua. S. ipse cõsul armis & ui foro pulsus fue

agrarii homines

Agripetæ qui

Obnũciare quid

Leges Cæsaris

ratꝰé át cõsternatio cõcitatio & pturbatio qdá subita ex aliquo metu.a Sternutaméto deduci existíat Fes quo toto corpore cõcutiur. Referre uero signat í cõsultationé ferre qñ hét accusatiuú cú ppositiõe ad: Li eá ré cõsules rati pnitiosá ad patres referũt:Quĩti.nõ retulit ad matré nõ ppiquos cõsuluit nõ amicos inde relatiões fieri dñr i senatu: & maiores nostri(ut ait Seneca)i libro de trãqllitate uitæ.Nouá relationé post horá decimá i senatu fieri utebát:ex relatiõibus manát senatuscõsulta. Quod ptáte abiret.i. quo ad ptás cõsularis finiref. Per edicta.S.cõsularia:edicere.n.é iubere . Vñ edicta cõsulum ediliú atq; ptorum núcupaf:ide ét Plau.edictiones basilicas appellat i captiuis.Don.edicius inqt iubemus.edicta n ípatoris sunt:Ci i uerrinis edictú ptoris ánuá l gé dicit eé. Obnúciaret:obloqref & qsi aliqd malú omé scæuúq; nunciaret:obnúciatio.n.pnitiosis legibus resistebat. Vrbanoꝝ: facetorum:náq; urbanitas cui contrariú é rusticitas significat sermoné pferété i uerbis & arte & usu ppriú qndá gustum urbis:auctor Quĩtil i vi. Demosthené urbanú fuisse dicũt:dicacé negát.Ci.urbanú nouú credit eé uocabulú:q ita scribit ad appiú pulchrum:hic ego multa simul cogitaui te hoiem:nõ solú sapienté uerú ét ut nunc loqmur urbanú: & de urbanitate idé sic ait:addo urbanitaté:q est uirtus(ut stoici rectissime putant).

Cõsternatio quid referre qd edicere qd

Edictum Quid sit urbanitas & quid urbanus

M.AN. Accẽsus:publicus mister:sed Varro Festus:& Marcel.de accẽso aliqd uariát:Pedia. accẽsus ait é nomé ordis & pmotiõis i militiá Lege agraria:q oém ferme cápanú agrú pplo diuidebat:& extra sorté cápú stellaté optimá eius agri pté.xx.M ciuiú qbus tres liberi eént : Polybius stellaté cápum i qué quú Hánibal ducis errore uenisset a Fabio pene iterclusus é cápanú agrú iterptaf. Obnúciáté: pnitiosæ legi: ut Ascomo placet resistenté:sed augures obnúciare dicebanf quú aliqd mali hoís nunciarét.i. scæuú : & dirú qddá:hic tribunitia lex illa P. Clodii neqs de cælo seruaret p eos dies qbus cú pplo agi liceret: q rogatiõe fusiá legá & æliá ppugnacula & muros trãqllitatis & ocii constat sublatas.Lex.n. ælia obnúciationé ut Asco.scribit:cõfirmarat:q oia ad publica decreta aut comitioꝝ euétus rogatiõesq; ipediédas ptinebant:ergo obnunciáté infaustis denúciationibus remoranté. Consternatiõe: qd ro.consul ex publico ui pulsus fuisset. Referre:in cõsultationé ferre.Censere: sniam dicere hoc ad uindictá decernendá illud ad inuidiá faciendá attinet. Ptáte:magistratu dignitate. Per edicta:p libellos qbus cæsari plura contra auspicia molienti idétidem obnunciando resisteret. Vrbanoꝝ facetiis & iocis scatentium.

testáti gratia signarét:nõ Cæ. & Bibu.sed Iulio & Cæ.cõsulibus actum scriberét: bis eúdé pponentes noíe atq; cognomine:utq; uulgo mox ferrét hi uersus. Nõ Bibulo qcq̃ nup sed Cæ.factú é. Ná Bibu fieri consule nil méini. Cápú stellaté maioribus ɔsecratú : agrúq; cápanú ad subsidia reipu. uectigalé relictum diuisit extra sortem : ac.xx. milibus ciuiú:qbus terni pluresq; liberi eént. Publícanos remissioné

PHI. Signarét:scriberét:notarét. Vñ resignare p rescribere antiq usurpabát:sicut subsignare p subscribere . alias signare signat anulo signa íprimere. Vñ resignaf p signata recludé: iterdú : signare é pecora signis notare:a signo signator dictus. Sed Iulio & cæ. cõsu.actú: maiores nři quotiens aliqd aliquo áno actú eé significare uolebát id a noíbus cõsulú significabát. Verbi cá.M.Ci.&.C.anto.cõsu.detecta é catiliæ cõiuratio:crasso Põpeioq; cõsu.natus é Vir. Igif cú Cæ solus répu.admistraret Bibu.domi se cõtinéte:faceti qdá & dicaces significare uolétes : aliqd actú eé illo cæ.& bi.cõsulú áno.Bibuli nomé pteribát:ita scribétes Iu.& cæ.cõsu.táq̃ Iu.cæ.uicé ipleuisset duoꝝ consulú. Cápú stellaté:Ci.i dissuasione legis agrariæ cõtra seruiliú rullú métioné facit cápi stellatis quo uiriti diuiso dimiutio fiebat uectigaliú publicoꝝ:náq; ager cápanus ac stellatis subsidiú erat belli fundamentú uectigaliú.horreú regionú.Solatiú ánonæ.Cápú át stellaté í agro cápano fuisse docet Li. cuius uerba hæc sunt ex li.ix.ab urbe cõdita.codé áno i cápú stellaté agri cápani sanitiú icursiões factæ:filius quoq; i.xi punicoꝝ:stellatesq; docét cápos cereréq; benigná húc Cæ diuisit una cú agro cápano : quis esset cõsecratus & religiosus:ut cõsecratú a maioribus intelligas dicatú diis & factú religiosú:a ueteribus romanis:ut olí ager tarqnioꝝ a priscis fuit consecratus marti martiusq; deide cápus dictus:& ita maioribus erit septimus casus:si uero sit datiuus casus:itelliges cápú stellaté fuisse consecratú maioribus.i.ut eét subsidiú publicú & tribúarius reipu.uel q possideref a patriciis.de agro possesso a patriciis métio é apud Liuiú in tertio. Vectigalé.uectigal tributúq; reipu.pendentem. uectigales appellamus puincias agros & hoíes q uectigal & tributa psoluunt.alio noíe stipendiarii dicunf.Li.utrú Hánibal hic sit emulus itinerú Herculis ut ipse fert an uectigal s stipendiariusq;:& seruus po.ro.a patre relictus.publica aút uectigalia intelligere debemus(ut inqt Vulpianus).Ex qbus uectigal accipit fiscus. iterdú uectigalia redditusq; priuatos significant:cum publicos qdam tantúmodo significare tradiderint : sicuti docet porphyrio enarrans illud oratianum.Ego uectigalia magna diuitias habeo tribus amplas regibus : & Cicero inqt non intelligunt hoíes q magnum uectigal sit parsimonia. Et mox tenui uectigali. Detractis sumptibus cupiditatis aliquid etiá redundabit. Viginti milibus ciuium: Cæsar ut auctor est Appianus agros qui circa capuam cæteris uberiores habebanf diuisit patribus: quibus trium liberorú ius esset : quippe ad uiginti hominú milia in unum uenerát : qui liberorú trium alimoniam ultro deposcebanf. Quibus terni liberi : apud ueteres rõanos:q tres liberos habebat hic uacationú priuilegio erat decoratus:& ut auctor é Diony. i ter

Resignare Subsignare

cápus stellatus

Vectigalia publica

tio lex lata fuit pp illos tres gemĩos oratios Impii ro. ꝓpagatores:q̃ iubet his q̃bus targẽini ſint filii alimẽta pueroꝝ de publico dari. Dõec puenerĩt ad pubertatẽ: Martia.gratias ait ĩpatori Domicia.qd ſibi rogãti ius triũ natoꝝ cõceſſerit.ſcribũt tñ iuriſcõ.titulo de uacatiõe & excuſatione munerũ:quis qs tres filios ĩcolumes habeat:non tñ eũ a muneribus ciuilibus pp hoc liberari:& alibi dicit Papi. ĩ honoribus delatis neq; maior ãnis ſeptuagintaq; neq; pater nũero qnq; liberorũ excuſanť. Liberi:appellatiõe liberorum

liberi antiq; ſcriptores & unũ filiũ filiãue appellauerũt:& apud iuriſcõ.titulo de teſtamẽtaria tutela: ſcriptũ legimus appellatiõe liberoꝝ nepotes quoq; cõtineri:titulo quoq; de uerboꝝ ſignificatiõe ſic inqt caliſtratus iuriſcõ. liberoꝝ appellatiõe nepotes & ꝓnepotes cæteriq;:q ex his deſcẽdũt cõtinenť: hos.n. oẽs liberoꝝ

publicani appellatiõe cõphendit lex.xii.tabularũ. Publicanos: publicani dicunť uectigaliũ publicoꝝ cõductores: & ut inqt Vulpia.publicani ſunt q publico fruunť:nã ide nomẽ habẽt & oẽs q qd a fiſco conducũt recte appellanť publicani Iuli. Firmiſcus tradit mercuriũ ĩ horoſcopo cõſtitutũ facere ꝓpoſitos cõductionũ & uectigaliũ:quoꝝ ordo olĩ rõæ fuit potẽtiſſimus: & aliquãdiu tertiæ uires fuere ĩ rõana repu. qñ auctoritas iudicũ uario ſeditionũ euẽtu circa publicanos ſubſtitit.auctor Pli.in xxxiii. Refert Cicero in epiſtola ad qntũ fratrẽ didaſchalica: ordinẽ publicanoꝝ de ipſis optime meritũ & p ipſos cũ rep. fuiſſe cõiunctũ & paulopoſt.nomẽ publicani inqt neq; hi debent horrere q ſemper uectigales fuerunt.

M.AN. Quid ſignarẽt:ſcriberẽt notarẽt ĩ hũc.n.ſenſũ ueteres accepe : ſignatores tabulis teſtamẽtariis aut dotalibus plurimũ adhibebãť.Iu.Signatæ tabulæ:& alibi prior ille ſignabit. Ferreť:uulgarenť. Bibulo cõſule cõſuli Bibuli auctoritate. Cãpũ ſtellatẽ:de ſtellate cãpo ꝓxie dixius. Maioribus cõſecratũ a maioribus:qd moris fuerit cãpos cõſecrare Li.docet q ex exactis regibus. Tarqniorũ agrũ Marti ait cõſecratũ:ſed cõſecratio ipſa eo tẽdebat ut inuiolabilis eẽt:nec q̃ſq; locũ ipſũ aut occupare auderet aut alius occupãdum ꝓponere q; oĩ neglecta religiõe Cæſar fecit. Agruq; cãpanũ:q̃ pro.i.ut Polybũ cõueniat iter ꝑtatio.cãpanũ tñ agrum publicatũ fuiſſe poſt capuã receptã:factumq; reipu.uectigalẽ.Li. ẽ auctor:in hoc igiť maieſtas:in illo religio uiolata ẽ. Vectigalẽ: ut uectigal reipu. penderet uectigales agri ut paulo iure cõſulto placet dicunť q in ꝑpetuum locanť hac lege ut q̃diu ꝓ his uectigal pẽdať iis q cõduxerunt aut q illis ſucceſſerunt auferri nõ poſſit. Publicanos:publicoꝝ uectigalium cõductores.

PHI. Tertia pte:Appi.ĩ ſcdo. Cæſar nihil ſenatu ĩdigẽs uerũ ſolo pplo cõſiſus tertiã tributorũ pteꝫ remittẽda cẽſuit eqtibus q ob uectigalia iſtituerãt apd ſe natũ ut tributoꝝ onera ex aliq̃ pte reuelareť.Quod ãt ordo eq tũ ſit idẽ ordo publicanoꝝ docet Pli.i.xxxiii. Immoderatius licitareť:ſolẽt ſæpe publicãi pub lica male redimere qñ licitatio uectigaliũ calore licitãtis publicani ultramodũ ſolitæ cõductiõis iflauit:ut auctor ẽ Pau.iuriſcõ.liceri ãt & licitari ẽ pciũ deferre inuẽdi

petentes tertia mercedũ parte releuauit:ac ne in locatione nouorũ uectigaliũ imoderatius licitareť ꝓpalã mouit. Cætera itẽ q̃ cuiq; libuiſſent dilargitus ẽ cõtradicẽte nullo : ac ſi conareť qs abſterito. M.Ca.interpellãtẽ extrahi curia p lictorẽ: duciq; in carcerem iuſſit.Lucio Lucullo liberius reſiſtenti tantũ calũniarum metum inieci:ut ad genua ultro ſibi accederet: Cicerone in iudicio quodã deplorante tẽporum ſtatũ: Publiũ Clodium inimicũ eius fruſtra iam pridẽ

liceri tiõe ſiue cõductiõe faciẽda.ide licitatores dicti:q ꝓ re emẽda cõducẽda ue pciũ alius alio maius polliceť

licitari hic exũt illud Ci.pceptũ ex libris officioꝝ.nõ licitatorẽ uẽditor:nec cõtra ſe q liceať ẽptor appõet. Sẽſus Sue.ẽ cæ admõuiſſe publicãos ne ſupra modũ offerrẽt pciũ icõductiõe nouoꝝ uectigaliũ: qm id foret ĩl lis detrimẽtoſum.licitatores uectigaliũ ut teſtanť iuriſcõ.ad iteradã cõductionẽ anteq̃ ſupiori cõductiõi

De catõe ĩ carcerẽ miſſo ſatiſfaciãt admittẽdi nõ ſunt. Si cõareť qs:ſi aliqs tẽtaret cõtradicere. Catonẽ ĩterpellãtẽ:cæ. cõſul.M. ca.ſniam rogauit:cato rẽ quã cõſulebať:qm nõ ẽ repu.uidebať pfici nolebat eius rei gratia ducẽdæ lõga oratiõe utebať eximebatq; dicẽdo diẽ:tũ cæ.uiatorẽ uocauit eũq; cũ finẽ nõ faceret:phendi loquẽtẽ & ĩ carcerẽ duci iuſſit ſenatus reuerẽtia uiri motus cõſurrexit & ꝓſequebať catonẽ ĩ carcerẽ:quo facto cæ.deſtitit & mitti catonẽ iuſſit.auctores Gel.& capito ĩ lib.de offõ ſenatorio:ĩterpellãtẽ dicius ĩterfante ĩ ierrũ pẽteq; alterius ſermonẽ:uel actiõi ſe alterius ĩterponẽtẽ.Seneca dictũ fuerat ne ĩterpellares.ide ĩterpellatores dicti:q ĩpediũt ĩterpellãtq; aliqd actitãtẽ dicẽteue.Ci.ĩ litteris ſine ullo ĩterpellatore uerſo Aſco.Pedi. in ĩterpratiõe uerrinarũ.Interpellare ĩnqt ẽ mediã alterius orationẽ ĩterrũpere:uel actiõi ſe alterius ĩterpo

Interpellare quid nere. Lucullo liberius reſiſtẽti:lu.& cato una cũ Bibulo cæ.collega eiecti expulſiq; ſunt: dũ cõtra ꝓmul

calũniari quid gatiõe cæ.legũ ĩtercedere conanť:auctor Plutar. Calũniaꝝ metũ:criminationũ:calũniari ẽ falſa crimina ĩtendere:& calũniatoribus pœna lege rhemia irrogať:ut ſcribit Marcia.iuriſcõ. ad ſenatuſcõſultũ tur-

Lex rhemia pilianũ.calũniari graece diciť συκοφαντισ͂τοαι. Vnde ſycophante calũniatores nuncupati q interdum

Sycophãte qui ꝓ doloſis & fallacibus accipiunť.ſicut ſycophãtias.Plau.uſurpat ꝓ fallaciis & dolis naſriciiſq;:ſed de ſycophanta plura alias. Ad genua accederet:accedere ad genua ſupplicare eſt:nãq; genua auctore Plinio ſup-

Accedere ad genua plices attingunt ad hæc manus tẽdunt:hæc ut aras adorãt.ineſt.n.genibus hois quædam religio ex obſeruatiõe gentium. Cicerone:deplorante ſtatum tempoꝝ. cicero.C. antonium collegam ſuum defenderet in iudicio quæſtus eſt quædam de repub. circiter horam diei ſextam. hæc cum hoies improbi ad Cæſa-

rem detulissent hora nona illo ipso die:Publi.Clodi.a.C.fonteio adoptatus est legibus p̄uaricatis:hoc legimus in oratiōe Mar.Tulii:q inscribit̄ pro domo sua ad pōtifices:hoc nunc signat trāquillus.

M.AN. Tertia mercedū pte:de hac largitiōe Appianū sensisse existimo q scripsit Cæsaré prio suo consulatu tertiá tributoꝝ pté eqstri ordini remisisse:sed hic tertiā mercedū pte:i cōducēdis itellige uectigalibus pactarū. Immoderatius licitarent̄:imoderata p̄cipitiq̨ licitatiōe cōducerent. Interpellāté:eius uerba iterrūpenté:aut certe ipsa acta ipedienté:est.n. iterpellare pediano auctore mediá a tertius orationem iterrūpere:uel actiōi se alterius iterponere. Duci in carceré:Plutar.auctor é:cū senatus oīs catoné tractū sequéter Cæsaré auctoré tri.ple.fuisse:ut illū lictori eximeret. L.Lucullo:idé auctor é.catoné:& Lucullū se comites:Bibulo obtulisse:quū in foꝝ uenisset:cōsilio Cæsari collegæ resistēdi:atq̨ ita accidisse:ut cōsulari maiestate uiolata fractis fascibus ipsi cū ignominia foro pulsi sint. Liberius:mīus timide. Calūniarū criminationū. In iudicio quodā:causæ actiōe. Tépoꝝ statū:q̄lis fuit uox illa eiusdé. i primo inuictiuarū.o tpa o mores:Appi.clodiū tribunū ad Ci. isidias istructū ait qđ ille triū uiroꝝ cōsensū ad monarchiá aspirantiū palá iprobaret. Clodiū:inimicū:Appia.& Asco.auctores sūt: unū ex Clodii accusatoribus Ci. fuisse hic forte ductum scribit:ille uero electum:Plutar.testimonium ait a Ci.in clodium delatum.

a patribus ad plebē transire nitentē eodem die horaq̨ nona transduxit.Postremō in uniuersos diuersæ factionis indutū præmiis:ut se de iferenda Pōpeio nece sollicitatū a qbusdā profiteret̄: productusq̨ pro rostris auctores ex compacto nominaret.Sed uno atq̨ altero frustra : nec sine suspitione fraudis noīatis desperans tam præcipitiis consilii euentum intercepisse ueneno indicem creditur.

De calphurnia uxore recepta & filia Iulia Pōpe. tradita.

SVb idē tēpus Calphurniā.L.Pisonis filiam successuri sibi in cōsulatu duxit uxoré : suāq̨ Iuliam Cn. Pōpeio collocauit : repudiato priore sponso Seruilio Cepione:cuius uel præcipua opera pauloante Bibulum impugnauerat . Ac post nouā affinitatem Pópeiū primū rogare sniam cœpit:quū Crassum soleret . essetq̨ cōsuetudo ut qué ordinem interrogandi snias consul calendis ianuariis instituisset:eum toto āno conseruaret.

PHI. A patribus ad plebé ex patricia familia í plebeiá.erat.n. clodi.ex ea familia claudia. q̄ patricia erat : appellabaturq̨ pulchroꝝ:hic Ci.mordaciter simul & festiuiter clodiū pulchellū uocat clodí. is habitauit in domo ēpta sestertiis.C.L.millibus: qđ Pli. magis mirū ducit q̄ regū isaniá. Inductū p̄miis.L. uectius popularis í senatu confessus é se cū telo fuisse:Cneoq̨ Pōp.& cæsari suis māibus necé afferre uoluisse : q auctores & ipulsores & socios habuisse se sceleris ipsius dixit:bibulū: ciceroné catoné:lucullū:cæterosq̨ q id tpis erāt lumia romanæ reipu.Idé p̄fessus est se pugioné:quo id facinus p̄petraret accepisse a scriba bibuli caio septimio:qđ totū negociū cū machinatore & architecto uatinio:q cæsarianus erat subornatū fuisset:fit senatuscōsultū : ut.L.uectius iudex í uincula cōiiceret̄ cui uatinius í carcere ceruices fregit ne qđ indiciū corrupti idicis extaret.historiā refert Appia.i.ii.sed copiosius cūcta p̄scribūt a Mar.Tul. í oratiōe cōtra uatiniū testé. cuius rei ét luculéta ab eo dé métio fit in q̄dā ad atticū epistola : nūc trāqllus ait cæsaré ueneno necasse idicé hūc.L.uectiū: cū desparet euentū rei. & hic é ordo cæsar creit̄ itercepisse ueneno idicem Iductū p̄miis í uniuersos diuersæ factiōis eos.s. q diuersa a cæsare sentiebāt: bibulūq̨ & reipu. ptes tutabant̄. Sollicitatū a qbusdam: uidelicet a bibulo curione: catone:lucullo:cicerōe:reliqsq̨ quos enumerat.M.tul. in oratiōe contra uatiniū. Productusq̨.s.a cæ. atq̨ uatinio ex cōpacto.p̄ut subornatus:istructusq̨ fuerat a uatinio . In hanc sententiam ait Cicero scribens in uatinium . cum L.uectium í concionem produxeris idicé in rostris i illlo augurato téplo ac loco collocás ibi idicem.L.uectium liguā & uocé suá sceleri & méti tuæ p̄bere uoluisti.& paulo infra. cū iá uectius ad arbitriū tuū porasset & ciuitatis lumina notasset descendissetq̨ p̄ rostris: cū repente reuocares : colloqre po. ro.uidéte:deíde iterrogares equosíná alios posset noíare:Inculcaris ne ét ut.C.pisoné geneꝝ meū noiaret. Idé í epistolis ad atticū scribit uectiū a cæsare í rostra p̄ductū: ubi oia q̄ ille uoluit de rep.dixit: & q illuc

iocus cicerōis clodi.

emit domū.C.L. milibus sestertii

cæsar.L.uectiū ueneno intercepit

factus istitutusq̃ ueísset luculú.C.faniú Domitiú noiauit: Ciceroné uero qdé noíatí appellauit: sed dixit consularé disertú cõsuli uicinú sibi dixisse halá seruiliú aliqué aut ét brutú opus eé repiri. Intercepisse: De medio sustulisse:alias itercipe significat totú cape:ut scribit Donatus enarrás illud Terétianú ex eunucho:qd nos cape oportet hæc itercipit:a plauto dictú é iterbibere:qd sigñat totú bibere. Indicé.L.uectiú q & iudex a Ci.dr. Repudiato priore spóso:Cæsar ut magis magisq̃ ex põpeii potétia floresceret:filiá suá iuliá illi despódit despõsatá antea seruilio cepiói:afferés se põpeii filiá seruilio pbiturú:q & ipsa iá Fau. syllæ filio fuerat despõsata.ipse uero calphurniá duxit uxoré:qué successurú sibi i cõsulatu cõsul ipse creauerat:uociferanté multú catõe ré itolerádá eé:qd pturæ ac ipia p nuptiarú lenocinia uéditaret. Põpe.primú rogare sniam. Ordo rogádi snias i se.ro.uarius fuit:alias primus rogabat:q a cẽsoribus priceps in senatú lectus fuerat alias q designati cõsules erát: qdá e cõsulibus studio aut necessitudie aliquá ducti qué us uisú erat honoris gr̃a extra ordiné sniam primú rogabát caius Cæs. i cõsulatu q̃ttuor solos extra ordiné rogasse sniam dicit.Ex his q̃ttuor pricipé rogabat.M.crassú:sed postq̃ filiá Cn.põ.despõderat primú cœpat Põpe.sniam rogare.auctor Gel.in.iiii.Calédis ianuariis.pricipio áni:quo cõsulatum iniuerant.

M.AN. A patribus:ad plebé:a patricio ordie ad plebeiú: ná Claudiorú familiæ duæ fuere:Patricia q̃ Clau.erat ortus:altera plebeia. Hora nona:forésibus.l.actióibus aliéa.Mar.de ciuilibus officiis: Exercere raucos:tertia causidicos:& mox ibidé.ipat extructos frágere nona toros:Plutar.meridié scribit finem multis fuisse reipu.ob id magistratúq̃ ro.post eá hoȝ fœdus facere nõ cõsuesse rati credo meridianú tps rite publicis actióibus minie accómodatú. Traduxit:ea traductio p adoptioné é facta:ná plebeio hoi se clodius adoptádú dedit. Vbi uero:& p quos adoptatio fieret Gel.docet. Inductú:imissum : sed melius psuasú. Lucil.huius ego aíum si iduco:uel iductú:fallaciis qbusdá:& illecebris deceptú : ut idé. Miserú sené sirenú cátú iductú:Appia. Vectiú hunc fuisse ait:hoiem Plebeiú:sed ille neq̃ Cæsaré i Catilinæ cõiuratiõe apud Noniú q̃storé noiauit:an alius:icõpertú habeo. A qbusdá:Bibulo.Catõe:& Ci.ut idé auctor ait. Indicé:Vectiú. Intercœpisse:sustulisse. Calphurniá:quá Appia.f opto bõæ deæ: a clodio adulteratá falso tradidit. Seruilio:cepiõe:apud Plutar.& Appia.mendose scipio p cepione legit. Rogare:sniam q mox rogandarum sniarum a cõsulibus seruaret.Gel.perspicue demõstrat

De imperio galliarú ei concesso post consulatum.

SOcero igitur generoq̃ suffragantibus ex omni puinciaȝ copia gallias potissimú elegit: cuius emolumento & oportunitate idonea sit materia triumphorum:& initio quidem galliam cisalpiná : illyrico adiecto lege uatinia accepit:mox per senatú comatá quoq̃ ueritis patribus ne si ipsi negassent populus & hãc daret:quo gaudio elatus nõ temperauit : quí paucos post dies frequéti curia iactaret inuitis & gemétibus aduersariis adeptú se quæ cõcupisset:deide ex eo insultaturú oíum capitibus:ac negante quodam per cõtumeliam : facile hoc ulli fœminæ fore respondit:quasi alludens in Assyria quoq̃ regnasse Semirami:magnãq̃ Asiæ parté Amazonas tenuisse quõdam.

PHI. Socero:pisone.Genero: Põp.suffragantibus: fauentibus. Idõea materia triúphoȝ. i hãc sniam scribit Li.li.xxxviii.plures de gallis triúphos actos eé a romanis : q̃ de toto orbe terrarú. Lege uatinia:uatinius q fuit in festus ciceroi: qué tribunú fecit cæsar legé tulit i tribúatu:ut cæsari i qnquéniú galliarú puincia una cum illyrico demandaret. Comatá quoq̃:gallia trásalpia oís cõata uno noie appellat q̃ in tria ppłoȝ gñ̃a luculéti scriptores diuiserunt belgicá:celticá:& aqtáicá : q̃ aremorica ante dicta é. Augustus uero q̃drifariá diuisit addita lugdunési puícia apd Amianú marcellinum gallia mi nutatí dispartita é i multi iugas puícias:utpote q primá& secúdá lugdunése & primá & secúdá aquitanicá faciat.Gallos celtas noie regis dictos & ab eius matris uocabulo galatas sermo græcus appellat.Narbonésis uero puícia appellat pars galliarú bracchata ante dicta a gñe uestiú:de qbus isra suo loco dicetur: a cõa capillicioq̃ cõatá dici creditú é: qa natio illa erat itõsa.Pli.in.xi.i capite cúctoȝ aíalíú hoí plurimus pilus:iá qdé pmiscue maribus ac fœminis.apud itõsas utiq̃ gétes atq̃ ét noia ex eo capillatis alpiú icolis galliæ cõatæ.ad hoc allusit Luca.illo uersu:Crinibus effusis togæ platæ cõatæ.Cisalpia uero tagata gallia cognominat:ut auctor é Pli.in tertio & idicat Martia.illo uersiculo:gallia rõanæ noie dicta togæ. Frequéti curia.i.cú senatores frequétes eént i curia.Séatoribus.n.q cú senatu uéite deberét nõ adessent multa idicebat:pignus quoq̃ iterdú capiebat ut docet Marcus Varro i litteris quas ad opianicú dedit. illud adde q̃ senatus cõsul.si factú eét:nisi i loco p augures cõstituto : qd téplú appellat iustú nõ erat.Curiarú duo gñ̃a rõæ fuerunt: ná locus ubi senatus répu.curat curia dicit: & ubi curia sacroȝ tractat curiá appellamus.ab his curiões dicti:de qbus affati scripsimus i ánotatióibus.curia nõ solú p loco: sed p hoíbus accipit.Lu. Victo iure minax iactatis curia gracchis. Insultatuȝ:isilituȝ:irrisurumq̃ iniuriosius.é.n.isultare:ut ait Serui.i.x.cõmétario irridere inimicos: & ut addit Nonius aliqd iniuriosius dicere.dicius ãt isultto tibi:licet Salu.dixerit multos ab adolescétia isultauerat. alias isultare sigñat isilire.maro. isultare solo.

Intercipere quid

Ordo rogádi snias

diuisio galliæ trásalpinæ cõatæ celtæunde

comata unde gallia cisalpina togata dicta

curiarum duo genera:ab his curiões nuncupati.

Insultare quid

Fœmiæ fore:cõtumeliosæ fœmia appellatus ẽ Cæ.tãq̃ effœmiatus: & oĩum uiro℞ mulier. Quasi alludés:alludés ẽ ea dicẽ:q ad aliũ sẽsũ referũẽ. Vir.Nec plura alludés:ea uox audita labo℞ pria tulit finẽ:sic cæsar sympolicos & p quãdã q̃si allusionẽ itelligi uoluit se quoq̃ quẽ fœminã dictitabát regnare posse:cũ fœmiæ amazões semirãisq̃ regnauerit. Semirami historia semirãidis nota ẽ mõumẽtis lati o℞ græco℞ q̃ cõdito℞ q̃ dignas mẽoratu res gessit:babylõa cõdidit:ĩdis bellũ ĩtulit:q̃ Alexãder magnus auctore cur tio ĩprimis admirabaẽ:eadẽ ĩpudica & mollis fuisse tradiẽ: utpote q̃ filii cõcubitũ expetisse dicaẽ & equũ adamasse usq̃ ad coitũ Semirãis ligua syria ãt sigñat:nãq̃ ab auibus adhuc ĩfans nutrita ferẽ.qdã fabulabanẽ ut ĩqt Diodo.semirami ĩ colũbã fuisse cõuersã:ex quo factũ ẽ:ut syrii colũbã tãq̃ deã colãt ĩmortalẽ reginã arbitrati. hic a Tibullo dictũ uideẽ Alba palestio scã colũba syro & ut auctor ẽ philo iudæus: lege apud assyrios colũbarũ usus erat ꝓhibitus. Amazõas tenuisse:de amazõibus:q̃ ĩ asia olĩ regnauerunt affati scripsere: Iusti.Cur.Hero.Stra.Pluta.aliiq̃ pene ĩnumerabiles:illud adde duplices fuisse amazõas: alteras circa thermodõta flumẽ ĩ regiõe põtica regnasse: alteras ĩ africa floruisse q̃ libiæ obid dñr : de q̃bus scribit Diodo.li.iiii.bibliothecæ:q̃ olĩ aduersus gorgonidas exercitũ duxere fœminũ:easq̃ acriter ꝓliantes occiderũt.dictæ sunt amazões eo q̃ mãmis careãt:quas græci μαστὸν appellãt. mos.n.amazõibus est inurere infantiũ mãmas dexteriores:ne ĩpedimẽto sint ad pugnã cõferendã: & ne sagitarũ iactus impediaẽ.Securi pria inuenit pẽthesilea amazonũ regĩa(ut ĩqt Pli.) unde ab Ouidio dictũ est themodõtiaca malles cecidisse securi:hoc ẽ amazõia.Idem alibi securigeras appellat puellas amazonas.

Alludere quid
Historia semiramidis
Semiramis auis
Amazões duplices
Amazões unde

M.AN. Socero:pisone.Genero:Põpeio. Emolumẽto & opportunitate: ut hoc ad bellorũ materiam: illud ad ꝑdæ opulentiã referas. Illyrico:Appianus auctor ẽ ab Illyro polyphemi filio illyricũ noiatũ : q̃ lõge.lateq̃ eius fines spatiarenẽ olĩ:idẽ auctor.Pliniusq̃:& Strabo docẽt. Lege : uatinia: Vatinii.tri.ple. rogatiões:is cũ.P.Clodio tribunus fuit. Comatã:galliã:græci gallos: celthas uocãt:gẽs oĩs triplicẽ partitionẽ sortita ẽ:comata gallia quæ pyreneis iugis rheno oceano:& gebẽna cõtinere:a cultu credo capillo℞ est dicta:Altera brachata:quæ & narbonẽsis:ad gallicũ mare internũ obuersa:& ipsa a barbarico bracharũ cultu:ẽ.n.bracha idumẽti genus:quo gẽs peculiariter est olĩ usa:unde illud apud eundẽ: galli brachas ĩ curia deposuerũt. Vopiscus: Gallicis ĩqt brachis ornatus Tetricus ĩ triũphũ est ductus:& Lampridius: Alexãdrũ quoq̃ principẽ tradit ĩter militaria uestimẽta brachas donasse. Tertia togata: a toga q̃dẽ hæc dicta intra apẽninũ & alpes:& anconẽ usq̃ ꝓpagata. Vlli fœminæ. ad ĩpudicã eius adolescentiã referẽ:

Quasi:alludẽs:oblique demonstrãs sibi quoq̃ quãquam molli:ut semiramidi: & amazonibus ad regnũ uiam aliquo modo patere posse. Semiramidẽ:de eius regno: Trogus & Herodotus multa : sed Diodo. omnino plura. Amazones:de his quoq̃ idem trogus Plinius & Strabo.

PHI. Functus cõsulatu:Fungi agere ẽ:defungi pagere(ut ĩqt Agretius grãmaticus)ĩde defunctos dicimus mortuos:q munia uitæ pegerũt:& defũctos piclis liberatos & fũctũ magistratu: q pegit magistratũ. De supioris ãni actis:referebãt ad senatũ ꝑtores ut Cæsar rõnẽ redderet earũ rerũ:quas supiore ãno : hoc ẽ ĩ suo cõsulatu gesserat.multa.n.gesisse credebaẽ aduersus leges & auspicia. Cognitionẽ detulit:ut senatus cognosceret de actis suis.i.de his rebus:quas gesserat ĩ cõsulatu:& mox diiudicaret recte an pperã acta forẽt. Nec illo suscipiẽte.i.cũ senatus talẽ cognitionẽ suscipe recusaret. Altercatiões.crimiatiões & inficiatiões clamosas.altercatio.n.cõstat aut ĩ intẽtiõe aut depulsione ut docet Quĩtilia.in.vi. Quæstor arreptus in ꝑiudiciũ·apud Quinti.caput ẽ in.v.de ꝑiudiciis:quo declaraẽ ꝑiudicia uersari in rebus:q̃ aliqñ ex paribus causis sunt iudicatæ q̃lia ꝑiudicia ĩ opianicum a Cicerone facta dicunẽ ĩ oratione ꝓ cluentio:

Fungi defungi
Altercatio
Præiudicium quid

De accusatione gestorũ consulatus eius.

FVnctus cõsulatu. Caio Meminio: Lucioq̃ Domitio prætoribus:de supioris anni actis referẽtibus cognitionẽ senatui detulit:nec ilio suscipiente triduoq̃ p irritas altercatiões asumpto in ꝓuinciã abiit: & statim q̃stor eius in ꝑiudiciũ aliquot criminibus arreptus est. Mox & ipse a.L.Antistio tri.ple.postulatus appellato demũ collegio optinuit:cũ reip.causa abesset reus ne fieret. Ad securitatẽ ergo posteri tpis in magno negocio habuit: obligare semp annuos magistratus:& e cõpetitoribus non alios adiuuare:aut ad honorẽ pati ꝑuenire:q̃ q sibi pepigisset ꝓpugnaturos absentiã suam: cuius pacti nõ dubitauit a quibusdã iusiurandum:atq̃ etiam Syngrapham exigere.

De domitio minãte Cæsari:& gestis: p eũ ĩ gallia.

s Ed cũ.L.Domiti.cõsulatus cãdidatus palã mina-

& ut ĩqt elegãter Asco.(ꝑiudiciũ diciẽ res q̃ cũ statuta fuerit affert iudicaturis exẽplũ : qd sequaẽ)iudiciũ ãt res:q̃ cãm litẽq̃ determiat. Postulatus:accusatus. Appellato collegio.s.tribuno℞:q appellat(ut iqt Vlpi.)maiorẽ iudicẽ debet appellare.dicimus appello pricipẽ & ad pricipẽ. Reus ne fieret:hẽ ne accusareẽ dũ absẽs eẽt ob cãm cõmodũq̃ reipub.reũ fieri nihil aliud ẽ nisi apud ꝑtorẽ legibus iterrogari:ut docet Asco.reos aũt.M.an.orator apd Ci.appellat:ñ eos modo:qui arguũtur: sed omnes quo℞ de re disceptatur.sic enim olim loquebantur. Obligare: sibi obligatos obnoxiosque efficere aliquo bñficio. Adiuuare:

Iudicium
Reũ fieri
Reus qui

q̄uis Cæſar eēt í gallia tñ plurimū iuuare poterat eos: q rōæ magiſtratus petebāt pti p epiſtolas:pti p ami
cos ſuffragatores. Cuius pacti:illius pactiōis itellige:q̄ cōpetitores magiſtratuū pepigнerát ſe defenſuros
ſyngraphæ abſentē cæſarē. Syngraphā exigere:iter ſyphraphas & cætera chirographa hoc itereſt: q̄ i cæteris tantū:
chirogra q̄ geſta ſunt ſcribi ſolēt:i ſyngraphis:ēt cōtra fidē ueritatis pactio ſcribiť: & nō numerata quoq̄ pecunia:
pha aut nō integre nūerata ꝓ tparia uolūtate hoium ſcribi ſolet auctor Aſco.ſyngraphā itelligit trāqllus chi
rographū ꝓpria eoꝝ q paciſcebāť manu ſcriptū:i quo talis pactio ſcripta erat ne uidelicet iſiciari poſſet:
fit mētio ſyngraphæ a ſymacho i epiſtolis p quādā q̄ſi catholicā ſniam ſic ſcribēte. Fides amicitiæ ſyngra
cádidati q phā nō reqrit.De ſyngraphis crebra ē apđ Ci.uſurpatio. Cōſularis cādidatus:corrigēdū ē cōſulatus.cādi
dati āt cōſulatus petitores dñt:ppea q̄ q magiſtratū petebāt i toga cādida id factitabāt : ƀ iō fieri exiſtiat
Pluta.i.pblēatis ut magiſtratu dignos nō gñe:nō diuitiis:nō gloria:ſed uulneribus & cicatricibus idicarēt
q̄ ut ab his cōſpicerenť.quos ambiendo prēſabāt i toga cādidā ad petēdū deſcēdebant: uel qa corpus nu
correctus dādo ac ſeipſos ſubmittēdo:ita pplm captabār.mēdoſus ē plutarchi codex impſſus.nā ſine toga hoc ſoli
plutarchi tū fieri a cādidatis ſcribit:qđ falſum eē uel unica Ci.oratio apte demōſtrat:cui titulus ē i toga candida:q̄
locus dixit i ſenatu i petitiōe cōſulatus:olī tribuni legē ꝓmulgarūt: ne cui albū i ueſtimentū addere petitiones
cā liceret:ſicuti tradit Li. in.iiii. ab urbe cōdita.Inde p quādā decorā trāſlationē cādidatos dicimus peti
tores aliarū quoq̄ reꝝ:ſicuti a Quintiliano cādidatus eloquētiæ. a Plinio i panegyrico cādidatus gloriæ
& imortalitatis.A hieronymo cādidatus fidei elegātiſſime nūcupāť:q eēnt artes petitoriæ. hoc ē cādida
toꝝ docet mamertinus i panegyrico : cuius uerba ſubieci.qs ignorat tūc quoq̄ cū honores po.ro. ſuffra
labores cá gis mādabanť multos fuiſſe cādidatoꝝ labores:ediſcēda oium noia tribuliū:hoies ſinguli ſalutādi.ꝑhen
didatori ſādæ obuioꝝ māus: oibus arridēdū:multaq̄ alia pp honorē adipiſcēdū agēda:q̄ alias uiꝝ honore dignū
facere nō deceret:cōſulatus āt nō cōſularis legēdū ē ut ſit patricius caſus hoc ē genitiuus q iungiť cū hoc
noie cādidatus:ſic.n.loqmur.cādidatus q̄ſturæ:ꝑturæ.cōſulatus.i.q petit q̄ſturā ꝑturā conſulatū.Quod
ſi cōſularis legas ſignificabiť petitor q olī fuit cōſul:ſicut a Cicerone i oratiōe ꝓ murena ꝑtorius & cōſu
laris cādidatus dicūť:quoꝝ alter iā fuerat ꝑtor.alter cōſul.& ambo erāt cōpetitores.Sed neq̄ hæc lectio:
neq̄ hæc expoſitio cōgruit ſententiæ tranquilli.

M.AN. De actis:de his:quæ Cæſar ſupiore āno cōſul egiſſet:an ꝓ ratis habēda eēnt:ſeu reſcindēda po
tius. Detulit:Cæſar. Cognitionē:ut q̄lia eēnt ſenatus cognoſceret:& corrigeret. Suſcipiēte:recipiente.
Irritas:uanas. Altercatiōes:iurgatiōes. In ꝑiudiciū:ꝑiudiciū ut pediano placet:res ē quæ quū iſtituta
ē affert iudicaturis exēplū qđ ſequanť:cui plinii ad ſeuerū aſtipulať auctoritas:curianus inqt orabat ut ſi
bi donarē portionē meā ſeq̄ ꝑiudicio iuuarē:Fabius ꝑiudicia ſūt a rebus iudicatis:q̄ pares fuerūt : aut ex
iudiciis ad ipſam cām ptinētibus:aut ab eiuſdē cauſæ ꝓnūciatiōe:cōfirmanť duobus modis ꝑcipue:& au
ctoritate eoꝝ q ꝓnūciauerūt:& rerū de qbus q̄riť ſimilitudie. Poſtulatus:reus accerſitus. Appellato:
appello tribunos dicius: ꝓuoco ad tribunos. Collegio reliqs e collegio tribunis. Optinuit:collegii iter
ceſſiōe. Reus:ne fieret:ne ut reus accerſireť:nec cuiuſq̄ accuſatiōi eēt obnixius. Ad ſecuritatē:ne aduer
ſos hēret i urbe magiſtratus. Obligare:ſibi fide obſtrigere. Nō alios pati ad honorē ꝑuēire: qđ p neceſ
ſarioꝝ & cliētū ſuffragia:q̄ pluria cæſari aderāt:fieri poterat.Pepigiſſet:a pago uerbo:ut Fabio placet po
tius q̄ a paciſcor.q.d.ſecū pacti eēnt. Propugnaturos:defenſuros. Syngraphā:cautionē:Ci.pgitis uos tā
quā ex ſyngrapha agere cū pplo:Pedianus:in chirographis ſcribi ait q̄ acta ſunt in ſyngraphis contra fidē
& pacta quædam cōplecti. Conſularis candidatus:qui conſulatū ſolēni more petebat.

PHI. Quod ꝑtor nequiſſet:dictū ē pauloante mēmiū & domiciū ꝑtores retuliſſe de actis cæſaris i cō
ſulatu:ſed conatus eoꝝ fuit irritus:nec geuerunt efficere i cæſarē quod moliebantur.Domitius in conſu
latu : qui maior eſt magiſtratus
minitabatur ſe effecturū aduer
ſus cæſarem:quod in prætura:q
infirmior eſt magiſtratus nequi
uiſſet : unde Cæſar iuit obuiam
eius conatibus & operam dedit
ut a conſulatu repelleretur. Lu
cam extractos:Cæſar cum largi
tione populū romanū corrupiſ
ſet: cūq̄ eius nutu quāuis abſen
tis cuncta romæ gererenť ad eū
olim lucā ꝑuenerūt cōplures ro
mani ampliſſima præditi aucto
ritate:adeo ut lictores magiſtra
tuū nūero eētū ac. xx.circa ipſū
fuiſſe feranť:ordis uero ſena.ad
cc.quos oēs ſibi obligatos reddi
derat largitiōe atq̄ fauore: uene

retur cōſulē ſe effecturū:quod prætor nequiſſet: ademptu
rumq̄ ei exercitus : Craſſum Pompeiūq̄ in urbē prouíciæ
ſuæ Lucā extractos cōpulit:ut detrudēdi Domitii cauſa cō
ſulatum alterum peterent: perfecitq̄ utrūq̄:ut in quinquē
nium ſibi imperium prorogaretur.Qua fiducia ad legiōes
quas a rep.accepat: alias priuato:alias publico ſūptu addí
dit : unā ēt ex trāſalpinis cōſcriptā uocabulo quoq̄ gallico
alauda.n.appellabať:quā diſciplina cultuq̄ romano inſti
tutam:& ornatam poſtea uniuerſam ciuitatē donauit.Nec
deinde ulla belli occaſſiōe:iniuſti quidem: ac periculoſi ab
ſtinuit tam fœderatis:quam iſeſtis ac feris gētibus ultro la
ceſſitis:adeo ut Senatus legatos quōdam ad explorandum
ſtatum gelliarum mittendos decreuerit:ac nonnulli deden

runt tunc quoq; ad eū crassus atq; Pōpeius:q cōi cōsilio decreuerūt: ut Pōpe. & Crassus una consulatum peterēt:qđ & factū est cū frustra domitius ænobarbus aduersari ꝑ uiribus conaret. Perfecit utrūq; : ut .S.domitius detruderet: & Crassus pōpeiusq; peterent cōsulatū. Imperiū ꝓrogaret: ꝓrogare iperium significat noua rogatiōe in longiora tpa ꝓferre. Trebonius tri.ple.rogationē ꝓmulgauit: q̄ ꝓuinciæ consulares in qnquénium dabant: Pōpeio Hispania Crasso Syria & parthicū bellū: cæsari uero gallia & germania in alterū qnquéniū: quā legē cū impedire uellet Mar.Cato: i uicula ductus ē. Alauda appellabat: Pli. in.xi.na.histo. scribit alaudā auiculā appellatā quōdam galeritā gallico uocabulo: ēt legiōi nomē dedisse. ex qbus plāe uerbis colligius: alaudā dictiōe gallica significare legionem: qa galli hoc noie fortassis uocāt galeam. unde milites galeati alaudæ dicti. Ideoq; Cæsar cum ex gallis legionem conscriberet alaudam appellauit: & milites alaudæ nuncupati: de qua legiōe ita scribit Cice. i epistolis ad atticum. Antonius cum legiōe alaudarū ad urbē pgere pecunias municipiis ipare. olim. M.Ant. decuriā fecit iudicū: quos ex legione alaudarū cōscripsit qđ Cicero i philippicis isectāter crimiat. Alauda aūt uolucris iō dicta ē galerita: qa apicē hēt in capite ad similitudinē galeri siue galeæ. Varro appellat galericū nō galeritā: qa in capite habet plumā elatatā. Ciuitate donauit: Donare ciuitate ē efficere ciues romāos & iura ciuium dare. Cæsar oēs alaudas fecit rōanos ciues: cū prius eos formasset istituissetq; militaribus documētis ex rōana disciplina: & excolluisset elegātia rōani uestitus & armoꝝ exuta gallicana barbaria: q̄uis scribat Marcellius gallos eē tersos & mūdos. Tā fœderatis quā ifestis: Fœderati dicunt ppli: q fœdere icto cū pplo ro. societatē coiuerūt. Nāq; iter ciuitates ꝓuinciaꝝ: aliæ ciuiū romanoꝝ aliæ latinoꝝ ueterū: aliæ fœderatoꝝ: aliæ stipēdiariæ dicebant: de qbus apud Pli. mēton est frequēs. Nōnulli dedē. hostibus. cato signari uidet q olim i senatui sniam dixit ut Cæsar hostibus dederet: q ꝓ ciuitate pfidiā expiaret: & ut execrationē in auctorē uerterēt: ita olim hāno carthaginēsis cēsuit hānibalē dedēpū eē romanis ad pœnā ob ruptū fœdus.

prorogare iperiū qđ

De alauda

Donare ciuitate quid

Fœderati populi

M.AN. Quod ṗtor: ad illud qđ ꝓximo capite dixit: refert. C.Mēmio: & Lucio Domitio ṗtoribus de supioris āni actis referētibus q̄si dicat rescissurū se cōsulē oia acta Cæsa. aut certe cōpulsurū: ut eoꝝ: q cōsul cōtra auspicia fecisset: redderet rōnē. Lucā: urbs hetruriæ ē: ac magis nota quā de ea plura dici oporteat. Prouīciæ suæ: galliæ. s. cisalpinæ Appianus auctor ē tantū eē hic p ptes cōcursum ad Cæsarē factū ut.c.xx. fasces circa illū qnq; cōspecti sint : ac ṗter magistratus ipsos ad ducentos senatorii ordinis officii gratia eo cōfluxisse. Detrudēdi deiiciēdi. Alterū: qa ambo una cōsules fuerant: ergo scđo loco peterent: quāq̄ Pli. tertiū eū cōsulatum fuisse: nō secundū demonstret. Vtrūq; pfecit: ut Domi. deiiceret: & ambo creati sint: uel ut Domitio depulso sibi i qnquénium iperiū ꝓrogaret. Ad legiones : quæ ab initio q̄ttuor : auctore Plutarcho fuerant ei decretæ. Priuato: ꝓprio sumptu. Alaudam: ab auis noie appellatā Pli. aperte docet: auis inquit galerita appellata quōdam: postea gallico uocabulo etiam nomē legioni dederat alauda: Cicero: ludi manipulares ex legiōe alaudarū: & Plinii uerbis apparet: qa galleis essent milites instructi nomē legioni datā. galli. n. galeā alaudā uocāt. Institutā: militari disciplina excultā. Ornatā ro. armis istructā. Ad explorādū: recognoscendum. PHI. Plutiū q̄ quisq̄ unq̄ dieꝝ. cū romæ renunciatæ fuissent res i gallia ṗclarissime a cæsare gestæ qndecī dierū supplicatio decreta ē qđ ante id tps accidit nulli sicut memīt ipse Cæsar in cōmē. belli gallici scđo: Ci. oli decreuit supplicatiōes. L. dieꝝ noie triū ipatoꝝ hirtii pāsæ & octauii. A saltu pyreneo: mōte pyreneo sūt āt mōtes pyrenei : q diuidūt galliā ab Hispa. ab exortu eqnoctiali i occasū brūalē porrecti: ab igne: q græce dicit πυρ noiati. nam ut ait Diodorus in.vi. siluæ i py

Montes pyrenei

dū eū hostibus cēsuerint: sed ꝓspe decedētibus rebus: & sæpius & pluriū quā quisq̄ unq̄ dierū supplicatōes ipetrauit.

De gestis per eum in gallia.

Effit aūt i.ix. ānis : qbus iperio fuit hæc fere oēm galliā: quæ a saltu pyreneo alpibusq;: & monte gebēna: flumibus rheno: & rhodāo cōtinet : patetq; circuitu ad bis: & tricies centū milia passuum ṗter socias ac bene meritas ciuitates in ꝓuinciæ formā redegit: eiq; in singulos ānos stipendii nomē imposuit. Germanos: qui transrhenū incolunt primus romanorū ponte fabricato aggressus: maximis affecit cladibus . Aggressus est britānos ignotos antea: superatisq; pecūias & obsides imperauit: per tot

tenco frequētes iniecto a paſtoribus igne antiqtus flagra uere autumat ſilius in tertio punicoꝝ : a puella noie pyrenæ dici pyreneū ſaltū quā ab Hercule deuirgiatā feræ laniauerūt: mox Hercules ſepeliuit pyrenes nomē idēptidem iclamitās a poetis ipe quoq; mōs pyrenæ nūcupat͂. Idē ſilius pyrenæ celſa nibosi uerticis arce diuiſos celtis late ꝑſpectat iberos. Alias pyrenæ fons ē i agro coryntho muſis dicatus: cuius perſius & Papinius meminerūt de quo & Plautus ait i aulularia: interbibere ſola ſi uino ſcateat: Corynthienſem fontē pyrenea pōt. Alpibus: alpes i longitudinē. C. milia paſſuū patere a ſupo mari ad inferū Gelius tradit Liui. uero tria milia ſtadioꝝ. Strabo ꝓdidit i q̄rto Alpes alio noie albiū appellari. Cecinit ſilius uētos poſuiſſe regna furētia i alpaterna domo: cū illic ꝑpetui flatus dominent͂ polybius alpes arcē & muros Italiæ appellat. Mōte gebēna: Lucanus cana pendētes rupe gebēnas. hodie dicit͂ mōs gene uerræ. Fluminibus: rheno & rhodano. Rhenus rheticarū alpiū uertice ortus modico flexu in occidentē uerſus ſeptētrionali oceano miſcet͂ auctor Tacitus. Rhodanus uero galliarū fluuius multo fertiliſſimus ex alpibus ſe rapiens in lēmanum lacū defertura: a rhoda rhodiorū oppido dictus: ur ait Pli. in tertio. Pateteq; circuitu: Aggripa uniuerſarū galliarū iter rhenū & pyreneum atq; oceanū ac mōtes gebēnam & iuram longitudinē. cccc. xx. M. paſſuū: latitudinē. ccc. xiii. cōputauit. In ꝓuinciæ formā redegit: Acqſitæ bello regiōes ꝓuinciæ dictæ ſunt: ad quas p̄tores mittebant͂. aliæ erāt cōſulares. aliæ p̄toriæ. uñ in calce opis ita ſcribit Strabo uniuerſæ huius terræ: q̄ romāis paret ꝑtim reges tenēt quā uero ipſi habēt ꝓuinciā uocāt : & p̄fectos in eā mittūt. redigere autē regiōes i formā ꝓuinciæ nihil aliud ē q̄ regionē ſubiicere ipio ro. & ad eā gubernādā mittere p̄fectū ſicut dictū iā eſt: ait trāqllus cæſarē galliā ſubactā i hāc ꝓuíciæ formā redegiſſe. Stipēdii nomē ipoſuit: hoc ē ſtipēdiariā fecit: nā ſtipēdiarias ꝓuincias ciuitateſq; appellamus: q ſtipendiū pēdunt hoc ē tributū ſoluunt: & ita apud iuriſcō. ꝑdia ſtipēdiaria dicta quæ ſunt tributaria. Ponte fabricato: q̄ rōne pontē ligneum fabricauerit cæſar ſupra rhenū ut in germaniā trāſgrederet͂ docet ipſe i iiii. cōmentario : q nō ſemel ſed bis pontē fabrefeciſſe & cōtra germāos trāſrhenanos trāſiſſe memoratur.

Britānos ignotos antea : Cæſar magno ſibi uſui fore arbitratus ſi britāniā adiſſet & genus hoium pſpexiſſet loca portus aditus cognouiſſet: quæ antea oia erāt icognita in eā legiōes trāſportauit & britānis uictis obſides ipauit: & qd in ānos ſingulos uectigalis britānia po. ro. pēderet conſtituit. Antiqtus britānia albiō diceba t͂. Cor. Taci. i libello quo uitā Iulii agricolæ deſcribit: multa de britānia: britānoꝝ moribus luculēter enarrās hoc addit. primus romanoꝝ diuus Iulius cū exercitu britāniā ingreſſus quāq̄ ꝓſpera pugna terruerit icolas ac littore potitus ſit: pōt uideri oſtendiſſe poſteris nō tradidiſſe.

Pyrenæ fons
de alpibus
Gebēnas
Rhenus
Rhodāus
prouinciæ
Stipendiariæ Ci.
De britannis
Britānia

M. AN. Dedendū: ad pœnā & ſuppliciū dandū. Pluriū dierū: Plutar. xv. dierū ſupplicatiōes ei detretas ait: ipſe uero i cōmētariis. xx. ſupplicatiōibus ipſis ipatores & exercitus diis cōmendabāt͂: ut Capi. inuit ueſtrum inqr ē igit͂ i ſupplicatiōes decernere: noſq; diis cōmēdare. A ſaltu pyreneo: pyrenei mōtes citeriorē hiſpaniā a gallis diuidunt: nomē a puella idigēa ab Hercule cōpſſa: aut ut qdā ſcribūt ab igne a paſtoribus imiſſo: quo mōtes ipſi olī cōflagrarūt factum. Alpibus: q̄ galliā & germaniā ab Italia diuidunt. Mōte gebēna: q ad meridiē ipſam terrā claudit. Rheno: flu. ex adula mōte rhenus ortus ad ſeptētrionē in britanicū oceanum decurrēs: galliā a germania diuidit. Rhodano: fluuio q in iternum mare gallicum elabit͂: ut itelligas his finibus narbonēſem quoq; galliā includi. Ad bis & tricies cēium ad millium paſſuum tria millia & ducēta hoc ē bis ac tricies centum millia paſſuum. Stipēdii noie: ſtipēdiariā fecit. Germanis q tranſrhenum: trāſrhenanis. ſ. de qua expeditione ipſe Cæſar in cōmentariis: & Plutar. abunde. Britānos: bis Cæſar in britāniam traiecit. Plinius & Plutarchus ſunt auctores.

ſucceſſus ter nec amplius aduerſum caſū exptus: i britānia claſſe ui tēpeſtatis ꝓpe abſumpta : & in gallia ad gergoniā legiōe fuſa: & in germanorū finibus: Titurio & Arūculeio legatis per inſidias cæſis.

De morte matris filiæ & neptis eius: & aliis geſtis per eū.

EOdem temporis ſpacio matrē primo: deinde filiā: nec multo poſt neptē amiſit. Interimq; cōſternata Publii Clodii cæde rep. quū ſenatus unū cōſulem noiatimq; Cn. Pō. fieri cēſuiſſet: egit cū tribunis plebis collegā ſe Pōpeio deſtinātibus id potius ad populū ferrent ut abſēti ſibi : & quādocūq; imperii tēpus expleri cœpiſſet petitio ſecūdi cōſulatus daret͂: ne ea cauſa maturius & iperfecto adhuc bello decederet : qd ut adeptus ē altiora iam meditans: & ſpei plenus nullū largitiōis : aut officiorū i queq̄ genus publice: priuatimq; omiſit: foꝝ de māubiis ichoauit

PHI. Succeſſus: felicitates. Ter aduerſum caſum exptus quēadmodum ter exptus ſit Cæſar aduerſantē fortunam copioſiſſime docēt ipſius cōmentarii : primo in britānia iacturā paſſus eſt qñ ipſius claſſem qua exercitū trāſportādum curauerat æſtus compleuit: & tēpeſtas afflixit ubi cōpluribus nauibus fractis reliq ad nauigandū inutiles factæ ſūt funibus ancoris reliquiſq; armamētis amiſſis ex quo magna totius exercitus turbatio facta eſt. Secūdo: qñ cōi totius galliæ cōſilio oia Cæſaris hyberna oppugnare cōſtituerunt tūc eburōes galliæ populi Lucium aurunculeium cottā & titurium Sabinū fraude ex hybernis edoctos cū

Clades Cæſaris tres.

legionariis militibus contrucidarūt.pauci ex ꝓlio elapsi ad titū labienū legatū īcolumes ꝑuenerūt.Tertia Cæs.clades fuit apud gergoniā qđ oppidū positū ē ī altissimo mōte ī regiōe aruernoꝝ.Fabius cēturio legiones octauæ gergoniæ muro portisq; cū militibus appropinquās a manipularibus suis subleuatus ī murū ascēdit:aliosq; ī muꝝ ipse extulit:interī galli ex a terra oppidi ꝑte cū oppidū ab rōais teneri audiuissent eo cōtēderūt:& ista hostes loco & numero cōfidētes cæsariāos uehemēter ꝑterruerūt:Fabius cēturio qq; una muꝝ ascēderāt circōuēti atq; īterfecti muro ꝓcipitanť eo die milites Cæs.ex ea clade fūt paulominus septingēti desiderati. Eodē tp̄is spatio:quo res gerebat īpator in gallia. Matrē amisit.mater Cæ.aurelia noīabať singl'ari pudicitiā mulier. Filiā:iuliā Pōp.uxorē:q ex ꝑtus dolore decessit cū prius puellā pepisset:honosq; maxius ei a po.ro.hītus ē:ut ī cāpo martio sepelireť. Neptē filiā ītelligit Pō.q̇ nō ml'tos post dies mortē matris iuliæ subsecuta ē. Cōsternata:ꝑturbata ꝑculsa tumultuāte. Pu.clodii cede milo rediens ab aricia paulo ultra bouillas ī uia appia ꝓpe bōæ deæ sacellū clodiū suū cicerōisq; inimicū occidit:cuius cadauer ro.deportatū & ī rostris positū ē ppl's duce.vi.clodio corpus publii clodii ī curiā ītulit cremauitq; subselliis & tribūalibus & mēsis:quo igne ipa quoq; curia cū portia basilica atq; domo.M.lepidi īter regis cōflagrauit:clodiana ml'titudo ad hortos Gn.Pōp.cucurrit clamitās eū mō cōsulē mō dictatorē.Igiť tumultuāte po.ro.ad cōprimēdas eas seditiōes.Cn.Pōp.cōsul ꝑsulpiciū īter regē factus ē absēs & solus:qđ nemini unq̄ contigit ut solus dictatoriā obtineret ꝑtātē:& si cōsulis nomē hēbat.túc lata lex ē ꝑ tribunos plebis:q Cæ.Pōp.collegā ī cōsulatu destinabāt:ut rō absētis Cæ.ī petitiōe cōsulatus hēreť īuito & cōtradicēte.M.catōe. Impii tp̄s:expleri iā dixius Cæ.obtinuisse gallias in.x.ānos uolebat ergo ut finito hoc tp̄e quo īpiū obtinebat ī gallia petere posset absēs cōsulatū. Ne ea cā:ob petitionē cōsulatus. Decederet:e gallia ro.repediaret. Quod ut adeptus ē:ut.s.absēs cōsulatū petere posset altiora de regno cogitās. Florū de māubiis īchoauit.Māubiæ appellatæ sūt pecūia a quæstore ex uēditiōe ꝓde redacta.Et ut utar uocabulo Gelii:nihil aliud sunt manubiæ:quā pecūia ꝓdaticia.ꝑterea ut īqt Ascōius Manubiæ sunt ꝓda imꝑatoris ꝑ portione de hostibus capta.Igiť Cæ.romæ foꝝ inchoauit ex pecunia illa quā collegerat ex ꝓda galloꝝ:Spolia quoq; quæsita de hoste nobili per deditionem manubias ueteres dicebant:& erat imꝑatorū hæc ꝓda:Ex qua quod uellēt facerent in alio significatu iactus fulminum manubiæ dicuntur:unde ait Seneca libro secundo quæstionum Ioui tres manubias dari:quarum prima monet secunda prodest tertia adhibitis consilio diis emittitur.De quibus scriptum legimus cap.in integro festi pompeii codice.

Cergonia oppidum

Aurelia cæsaris mater

P.clodii cedes

Manubiæ

M.AN. Classe ui tēpestatis:priore expeditiōe naues.xii.tēpestate ꝑiere.posteriore.lx.reliqs ualide cōcussis. Ad gergoniā:alii gergoniū habēt:ē id aruernoꝝ oppodū in celtis:sunt q suspiceť eē:quē hodie claromōtē uocāt:ipe Cæ.in cōmētariis auctor ē se hic sex &.xl.cēturiōes amisisse Plutar.septimā &.xii.legiones his locis circūuētas:earūq; cēturiōes occidiōe occisos.Strabo.cccc.barbaroꝝ milia circa gergoniā aruernoꝝ urbē aduersus Cæ.cōfluxisse ꝓdidit. Titiario:& aurūculeio:in eburonibus īter mosim fluuiū:& rhenū cū quiq; cohortibus cæsi:ut Liuius:& Cæ.tradūt:hisq; tātis cladibus in gallia Cæ.tā longa belloꝝ intercapedine defunctus. Eodem tēporis spatio:quo ī gallia est bellatum:publicis cladibus priuatas subiicit Tranq̄llus: prius n.oportuit publica incommoda referri:inde quæ ad solū Cæsarē ꝑtinebant. Matrē:Aureliā. Filiā:Iuliam. Nepte:ex Iulia:& pōpeio genitā:q̇ obitu matris orta nō nullos illi dies superstes fuit. Cōsternata:ꝑculsa:exterrita.Appianus eius consternationis:& motus ē auctor. Pedianus quoq; nō pauca de clodii cæde refert:& tumultuoso milonis īdicio. Cōsulē unū:Pompeius sine collega consul est creatus qđ romanoꝝ nulli ut Liu.scribit contigerat:apparebat rēpub.præsenti reꝝ motu ꝑculsam alioquin sisti non posse. Quod ut adeptus est:ut absenti alteꝝ consulatū petere liceret:siqdem semel Cæsar consul fuerat. De manubiis:spolia de uiuo hoste ꝑ deditionē:ut Pedianus tradit:q̄sita:manubias ueteres dixere:eratq; īpatoꝝ ea ꝓda:ut ex ea qđ libitū eēt facerēt:sunt q aliter īterꝑtenť: seppediāi expositio ꝓbelle meo iudicio quadrat.

cuius area sup sestertiū miles cōstituit.munus populo epulūq; ꝓnūciauit in filiæ memoriā:quod ante eū nemo fecit. Quoꝝ ut q̄ maxime expectatio eēt ea quæ ad epulū pertinerēt quāuis macellariis oblocata:etiam domesticatim apparabat.Gladiatores notos sicubi īfestis spectatoribꝫ dimicarēt:ui rapiēdos reseruandosq; mandabat. Tyrones neq; in ludo neq; per lanistas:sed in domibus per equites romanos ac etiā per senatores armorum peritos erudiebat præ

PHI. Area:loca in urbe pura areæ dicūť:area quoq; locus ē in agro ubi frumenta secta terūť & arescunt:auctor Varro hic nomine areæ significatur solum:& locus purus accommodatus foro extruendo: de quo Plinius sic in xxxvi.pyramidas regū miramur: cū solū tātum foro extruēdo sestertiis milibus ducentis Cæsar dictator emerit. Sextertiū: Antiqtus sextertius:dispōdiū & semis ualebat ab eo dictus:qđ semis tertius.Auctores Priscia.& Var.apđ priscos sextertius: utpote nūmus argēteus duaꝝ semilibraꝝ ꝑ duo.LL.&.s.notabať: sicuti plerūq; licet inuenire ī uerrinis cicerōis & ī uetustis scriptoꝝ codicibus. Munus:spectaculū gladiatorium de quo supra.

Area

Sextertiū

Epulū:epulū significat solēniores epulas:ꝓprie cōuiuiū publicū ueteres appellauerūt:qđ ī ꝓpatulo ciuibus exhibebať:siue ī dedicatiōe tēpli:siue ī triūpho:siue ī funere:siue ludoꝝ cā.unde ita scribit Pli.ī.xiiii.

Epulum

epulo cæsar i tertio cõsulatu suo falernũ chiũ: Lesbiũ: mamertinũ dedit. Liuius idẽtidem memorat Iouis epulũ fuisse ludoꝝ cã. Columella ait epulũ pplo dari solitũ ab his: q triũphabãt. Epulões ab apuleio plautoq; cõuiuæ noiant. Erãt pterea epulões tres uiri: quos põtifices pp sacrificioꝝ multitudinẽ eẽ uoluerũt: ut ludoꝝ epulare sacrificiũ cõficerẽt: sicut tradit cicero libro de oratore tertio. Dein nũerus epulonũ auctus fuit: adeo ut septẽ fuisse epulões nũero legerius. de qbus itelligit lucius illo uersu. Septẽuirq; epul' festus ticiiq; sodales. marius ille priscus de quo apud iuuẽalẽ pliniũq; fit mẽtio: septẽuir fuit epulolũ. Antiq epolonos dicebãt. quos nũc epulões dicimus: qbus hoc nomẽ iditũ ẽ: q epulas idicẽdi ioui cæterisq; dus ptãtẽ hẽrẽt. Epulares uero appellabãt q i qbusdã: ludis nocte epulabãt. Quoꝝ: mũeris gladiatorũ & epuli. Macellariis oblocata: macellarii nõ sũt lãii siue lãiões sicuti uulgus existimat: sed oẽs q uẽdũt esculẽta & potulẽta a macello dicti. macellũ aũt appellatũ qd ibi fuerit hortus: quẽ lacedemõii macellũ uocãt. alii tradũt qd ibi fuerit domus ciuis noĩe macelli: quæ publice diruta ẽ: ædificatũq; hoc qd uocat ab eo macellũ. Existiat dõatus macellũ a mactãdis pecoribus dictũ. Cæteꝝ i macello nõ solũ carnes sed & pisces & ea oĩa q ad uictũ ptiebãt uẽditabãt. Inde ait plautus i aulularia uẽio ad macellũ: rogito pisces: indicãt caros. Domesticati: aduerbiũ ẽ & significat p domesticos. Tyrões: dicũt ñ solũ noui milites: sed ẽt gladiatores adhuc rudes i disciplia gladiatoria: tyrociniũ dicimus rudimẽtũ. a hiẽtõymo dicit tyrociatio: q recẽtes discipulas elegãter tyrũculas appellat. ab eadẽ silitudiẽ canis adolescẽtior tyrũcula a Columella dicit: cũ ait i. viii. qm tyrũcula nec recte nutrit: & educatio totius habitus aufert icremẽtũ. Plinius i epistol se tyrũculũ dicit qsi rudẽ i cognitiõe signoꝝ: qlis legi debeat tyro docet Vegetius libro prio de re militari. In hoc loco tyrões accipe p nouis gladiatoribus & adhuc rudibus i gladiatoria exercitatiõe. In ludo. s. gladiatorio. erãt. n romæ magistri & doctores gladiaturæ q oẽs ictus armoꝝ omnẽq; disciplinã edocebãt. oẽm. n. scholã ludũ dixere romãi. auctor asconius. Lãistas: lãistæ dictæ sũt hi q laniãdis. psũt gladiatoribus: hi familias gladiatoꝝ: q uẽalẽ sanguinẽ hñt istituere & mox parare: uẽdere solebãt mũerariis hoc est exhibitoribus mũeris gladiatorii: sicuti sæpissime leges apd scriptores antiquos i cõmẽtario belli africi ait hircius. ut lãista gladiatores tyrõesq; cõdocefacere. hic elegãter a columella lãistæ auiũ dicti: q aues certaminibus pparabãt ex istituto græcoꝝ. oli Mat. Antõius igerẽs maledicta i ciceronẽ eum lãistã appellauit: cuius rei meminit ipse cicero i philippica. xiii. liuius i. xxviii. gladiatoꝝ spectaculũ fuit ñ ex genere hoium ex quo lãistis cõparare mos ẽ: seruoꝝ delectu ac liberoꝝ: q uẽalẽ sanguinẽ habẽt. Quintilianus quoq; i gladiatore meminit lãistaꝝ. Igit cũ lãistæ soleãt alere & erudire armis gladiatoriis familias gladiatorias: noluit cæsar ut tyrões i gladiatura ab illis erudirẽt i ludo gladiatorio: sed institui uoluit p summates uiros intra priuatas domos: ut ita expectatio spectaculi maior fieret & ludi forẽt magnificentiores.

Epulones

Epulares

Macellarii

Macellum

Tyrones

Tyrotinatio.

Lanistæ

Munerarii

M. AN. Milies sestertiũ: idest mille sestertia: q sũma cõficit talẽta attica Paulominus. xl. Munus: gladiatoriũ. Epulũ: qd publice exhibebat id i dedicatiõe tẽpli alicuius siue i honorẽ deoꝝ defunctoꝝue memoriã dari cõsueuit. Macellariis oblocata: qq ii qui macellũ uenalibus obsoniis instruũt ea ad tẽpus cõparãda redemissent. Domesticatim: p domos. Infestis spectatoribus: passiue dixit gladiatoꝝ iniuriæ obnoxiis. Vi rapiẽdos. i. illatæ spectatoribus iniuriæ ultionẽ. Tyrões: gladiatoriæ artis rudes. In ludo: gladiatorio. Per lãistas: s lãistis gladiatoriæ familiæ istituebãt. Erudiebat: erudiẽdos curabat

PHI. Epulis: dictio mendosa est nã p epulis legẽdũ est epistolis: citat. n. tranqllus testimoniũ cæsaris epistolaꝝ: in qbus senatores equitesq; rogabat de disciplina tyronũ suscipiẽda. Dictata exercẽtibus: dictata a dicẽdo dicta. sunt ãt documẽta pscripta q: quæ i ludo magister armorũ tradit tyrõibus: sicuti dictata dicũt & illa: quæ magister ludi litterarii discipulis pbere cõsueuit de qbus persius. Ten Cirratorũ cẽtũ dictata fuisse pro nihilo pẽdas. hic gladiatoria themata documentaq; significant. Frumẽtum sine mõ: refert uege. milites fuisse quosdã in Romana legione: q torquati duplares diceban tur: q ob uirtutẽ duplas conseq bant ãnonas: sicuti simplares di

Dictata

Torqti duplares & simplares

cibus enitẽs: qd epistolis eius ostẽdit: ut disciplinã singulorũ susciperẽt: ipsiq; dictata exercẽtibus darẽt: legiõibus stipẽdiũ i ppetuũ duplicauit: frumẽtũ quotiẽs copia eẽt: ẽt sine mõ mẽsuraq; pbuit. Ac singula iterdũ mãcipia & pdia uiritĩ ddit. De affitate cũ Põpeio r uocata & aliis gestis eius

AD retinẽdã ãt Põpeii necessitudinẽ ac uolũtatem Octauiã sororis suæ neptẽ. q. C Marcello nupta erat cõditiõe ei detulit: sibiq; filiã eius i mrĩmoniũ petiit Fausto syllæ destiatã. Oibus uero circa eũ atq; ẽt pte magna senatus gratuito: aut leui fœnore abstrictis ex reliquo quoq; ordinũ gñe: uel iuitatos uel spõte ad se cõmeãtes uberrimo cõgiarlo psequebat. Libros isup seruulosq; cuiusq; put dño: patronoue gratus qs eẽt. Tũ reorũ ac obæratorũ aut pdigæ ut iuuẽtutis subsidiũ unicũ ac pmptissimũ erat: nisi quos grauior crimiũ ul' iopiæ luxuriæue uis urgẽt: q ut sbueñri posset a se. His plãe palã bello ciuili op' eẽ dicebat

De amicitia regum & puinciarũ allata p eũ: & decreto sẽatus cõtra eũ facto pter suspitionẽ gestoꝝ eius.

cti sunt qbus una & semis annona tribuebať,Cæ.uero nõ solú simplas & duplas sed multiplicatas annõas frumẽtarias militibus dabat quotiẽscũq; frumẽti copia largior suppetabat. Viritim diciť dari uiriti qđ dať p singľos uiros singľis militibus dedit singľos seruos singľasq; possessiões.cato pda quæ capta é uiriti diuisa græci dicũt κατασηλρα. Mãcipia:seruos uocamus ex eo dicta qđ ab hostibus manu capiãť·pdia Mancipia
aũt dici tã urbana q̃ rustica testes sũt iuriscõsulti apđ quos tituli sunt de seruitutibus rusticoꝝ & urbãoꝝ Prædia
pdioꝝ. Necessitudinẽ:affinitatẽ.C.cæsar necessitatẽ dixit p necessitudine.i.iure affinitatis. Sororis suæ neptẽ:octauiã signat sororẽ augusti cæ.cuius ipe erat maior auũculus:de q̃ i augusto plura. Fausto syllæ destinatã:Põp.filiã fausto syllæ fœlicis syllæ filio despõderat quã nũc cæ.petebat sibi dari:quã olĩ cepiõi seruilio se pditũ pmiserat:auctor Plutar. Sub cõditiõe:ut ita octauia nuberet Põp.si sibi dareť filia Põp.
Gratuito:sine usura. Aut leuifœnore Cæ.sibi obstrixerat obligaueratq; ẽt aliquot senatoꝝ credita pecũia ne usura uel fœnusculo hoc ẽ leuibus usuris. Ordinũ: æqstris & plebeii. Commeãtes: pficiscẽtes.
Vberrio cõgiario:mũere ipatorio:cõgiariũ.n.dõatio ipatoris ẽ ut scribit Seneca lib.iiii.de bñficiis:& ut auctor ẽ Quinti.i.vi.Cõgiariũ cõmune ẽ liberalitatis atq; mẽsuræ: apđ historicos freqnter leges cõgiariũ Congiariũ
ab ipatoribus datũ fuisse pplo:sicut donatiuũ militibus.A cõgio dictũ cõgiariũ:ẽ aũt cõgius mẽsuræ nomẽ capax sex sextarioꝝ:ut iqt Priscia.græce diciť cus. Prout dño:ad seruos referẽdũ:sicut patrono ad li Congius
bertos:sũt.n.nomina:quæ dialetici appellãt relatiua:& ad aliqd dicũť. Obætoꝝ:bærati dicũť ære aliẽo Obærati
astricti:& debitores ab ære dicti ut docet Pli.i.xxxiiii.Cæ.in.i.cõmẽtario oẽs iqt obæratos quoꝝ magnũ nũeꝝ hẽbat eodẽ cõduxit:p eos ne cãm diceret se eripuit. Criminũ uis:ad reos crimia:ad obæratos iopiam.Ad pdigã iuuẽtutẽ luxuriã referas.Est ãt luxuria sicuti copiose explicauimus i cõmẽtariis i pptiũ:nõ li Luxuria
bido uenerea put uulgo diciť & ecclesiastici usurpãt:sed imodicã pfusionẽ pdigãq; abundantiam significat. Bello ciuili opus:quicũq; ex flagitiis iudicium timent:quicunq; æs alienum conflauerunt:quicunq; bona patria ex prodigalitate lacerauerũt:ferme semp id genus homines uetera odere:noua exoptãt:odio suarum rerum mutari omnia student:tales catilinianæ coniurationis populares fuisse Salustius prodidit.
M.AN. Singľoꝝ:tyronũ. Duplicauit:duplex stipẽdiũ cõstituit.Dedit:legiõibus. Singľa mãcipia:singulos seruos militibus singľis aut uiriti:ut ipe ait:sed ego militibus potius:q̃ ciuibus domi collata acceperim.

Necessitudinẽ: affinitatis uinculũ. Octauiã: ex Iulia caii Cæsaris sorore:& Marco Accio balbo: & non Macio balbo:ut omnia Tranquilli exemplaria mendose habent nata: ex accia:&.C.Octauio octauius qui postea rerum potius ẽ & soror Octauia de qua nunc.Conditione detulit:ut in pristino studio: & fœdere pstaret: aut qđ magis placet:ut sibi filiã despõderet. Gratuito fẽore:pecũiis:aut leui:aut nullo fœdere creditis. Obstrictis:obligatis. Ex reliquo ordinũ genere: sẽsus ẽ:ex iis q circa Põp.erãt:hoc ẽ ex Põp.familiarissimis:quoscũq; potuit gratuita pecunia sibi obstrinxit:ex reliqs quos illi nõ ita familiares nouerat inuitatos uel spõte ad se cõmeãtes largo pseqbať cõgiario. Cõgiario:munificientia:dono largitione. Domino patronoue:ut ad libertos alteꝝ referas:alterum ad seruos. Reoꝝ:iudiciis obnoxioꝝ.
Oberatoꝝ:aliẽo ære laborãtiũ.
Inopiæ luxuriæue uiis : nimia egestas : imoderatusq; sũptus:ac pdigalitas:ita ut nisi magna i repu.mutatiõe facta pditis illorũ rebus subueniri non posset.
PHI. Citra senatus auctoritatẽ:hoc ẽ sine auctoritate senatus hæc.n.pticula citra i hoc signatu decenter & crebriter usurpať ab eruditis.Et ut iterim uno altero ne exẽplo cõtẽtisimus:sic inqunt qntiliãus in prio:tamẽ neq; citra musicẽ grãmatice põt eẽ psecta. Plin.in.iii.citra fastidiũ noienť. Citra
Opibus:extructionibus ædificiorũ. Quõrsũ:ad quẽ finẽ: uidebãť.n.hæc a Cæ.fieri principa

NEc miore studio reges:atq; puicias p terraꝝ orbẽ alliciebat:aliis captiuoꝝ milia dono offerẽs: aliis citra sẽatus populiq; auctoritatẽ quo uellẽt et quotiẽs uellẽt auxilia sũmittẽs:similiterq; italiæ galliarũq; & hispãiaꝝ asię quoq;:& gręcię potẽtissimas urbes pcipuis opibus exornãs:dõec attõitis iã oĩbus & quorsũ illa tẽderẽt reputãtibꝰ:Marcus claudiꝰ Marcellꝰ ꝯsul edicto pfatꝰ de sũma se repub.actuꝝ retulit ad sẽatũ ut ei succederet añ tps: qm̃ bello ꝯfecto pax eẽt ac dimitti deberet uictor exercitꝰ: & ne absẽtis ratio cõitiis hẽreť:qñ ne plębiscito Põpeiꝰ postea abnegasset. Acciderat ãt ut is legẽ de iure magistratuũ ferẽs eo capite quo a petitiõe honoꝝ absẽtes sũmouebat ne cęsarẽ qdẽ excipet p obliuiõnẽ.ac mox lege iã i æs icisa & i ærariũ ꝯdita corrigeret errorẽ:nec cõtẽtꝰ Marcellꝰ puicias cęsari & priuilegiũ eripe:retulit ẽt ut colõis quos rogati

tus cá. Donec marcellus cõſul:de hoc marcello ait Lucanus:marcelluſq loquax: de hoc petrõius arbiter tu legem marcelle tene.hũc Cicero in brutor iter oratores ſuæ tempeſtatis miro pconio laudis extollit:is agere cœpit in ſenatu ut ſucceſſor cæſari mitteret:q̃uis nõdũ finitũ eẽt illud tps:qd cæſar p legẽ ĩpetraue rat:multaq ut inqt appiáus cõtumelioſe in cæſarẽ inuectus ẽ marcellus. Edicto:cõſulari. Ante tps:an teq̃ finiret alteꝝ quiquẽnium:quo ſibi ꝓrogari ĩperiũ in ꝓuincia obtinuerat. Et ne abſentis ratio: cæſar p plebiſcitũ ĩpetrauerat:ut abſens cõſulatũ ſecundũ petere poſſet.nũc Marcellus id agebat:ne abſentis cæſaris rõ haberet. Comiciis.S.cõſularibus in petitiõe cõſulatus:qua re plebiſcitũ illud ĩpugnare uidebat:p qd cæſar obtinuerat:ut abſenti ſibi cõſulatus petitio daret:cui mox plebiſcito nec quidẽ Põpe.abrogauerat.

Quando abrogetur legi

Abrogaret:abrogat legi cũ ꝓrſus tollit:derogat legi cũ pars detrahit:ſicut tradũt iuriſcõſulti libro. L.digeſtoꝝ titulo de uerboꝝ ſignificatiõe.obrogare uero ẽ legis prioris ĩfirmãdæ cá legẽ aliá ferre. Vris.S.Põp. Eo capite:quæ recẽtiores dicũt capitula:ea ueteres elegãtius capita dixerũt:& lex una ex multis capitibus cõſtat:gellius:ſic capite ſeptio legis Iuliæ:priori ex cõſulibus faſces ſumẽdi ptás fit:& a Cicerone capita legũ dicunt.

Obrogare

De legibus in æs icisis

Honoꝝ:magiſtratuũ. Sũmouebat:repellabat reiiciebat. Lege in æs ĩciſa:leges ubi latæ erãt in tabulis æneis inciſæ figebant & in ærario recõdebant.inde leges xii.tabulaꝝ dictæ q̃m in tabulis æneis inciſæ:uel ut ait iuriſcõſultus in tabulis æbutneis pſcriptæ ꝓnus ꝓpoſitæ fuerũt.Lex ꝓmulgata tolli poterat.lata & in æs inciſa nõ poterat illud aiaduerte:qd nõ minus elegãter q̃ ſignificãter dicimus leges in æs incidi frequẽtius q̃ in ære.Cicero in prima antonianaꝝ.Quæ Cæ.in æs ĩcidit:in quo ppli iuſſa ꝑpetuaſq leges eẽ uoluit:ꝓ nihilo hẽbunt.idẽ paululũ ĩfra.qd erit igt ita geſtũ:id lex erit:& in æs ĩcidi iubebitis:de legibus in æs ĩciſis ĩtellexit Ouid.illo uerſu.Nec uerba minantia fixo ære ligabãt:ſed qd Laurẽtius uallenſis negat inueniri in ære inciſas:id quidem falſum ẽ:uel unico Plinii teſtimonio:quod impſentia ad manus eſt:euidenter oſtendit:ſic.n.ſcriptum reliquit in danegyrico ad traianũ.Quæ uos patres cõſcripti:ne qua interciperet obliuio:& in publica acta mittenda & icidẽda in ære cõſuiſtis: adſcribamus & alteꝝ qd nunc nup ĩn mentẽ uenit:qd Ciceronis eſt:q ſic ſcribit in orone de ſignis.Id non mõ cum ſcripſerunt:uerũ ẽt in ære ĩciſum nobis tradiderunt.

Poſſe dici leges ĩ ære ĩciſas & in æs

Corrigeret errorẽ.i.excipet Cæſarẽ a lege: q̃ Põpeius ipſe ſummouebar abſentes a petitione magiſtratuũ. Priuilegiũ eripere:plebiſcitum intelligit:quo ſoli Cæſari conceſſum fuerat abſenti petere cõſulatũ.eſt.n.priuilegiũ ut ſcribit gellius nõ generale iuſſum populi:neq de uniuerſis ciuibus:ſed de ſingulis cõceptũ:nam ueteres priua dixerũt:quæ nos ſingula dicimus: ĩde priuas uerbenas & priuos ſilices ꝓ ſingulis accipit Liuius: ſed tamen confuſo & ĩdiſtincto uocabulo.Interdũ priuilegia leges dicuntur:& Saluſtius priuilegium de Pompeii reditu legem appellauit.

Priuũ unde priuilegia

M.AN. Alliciebat:muneribus:& officiis. Citra ſenatus auctoritatẽ:patrũ iuſſu:aut decreto: nõ expectato.Opibus:edificiis. Reputãtibu::cõſiderãtibus. Edicto pfatus:p edictũ denũciás. De ſũma repu. de ſũmo rei pu.negotio. Actuꝝ:dictuꝝ. Rettulit ad ſenatũ:ĩ cõſultationem tulit. Comitiis rõ haberetur;ſed priuilegio qd Cæſar beneficio populi fierat adeptus abrogaret ne abſenti cõſulatum petere liceret. Quando ne plebiſcito:quo Cæſari permiſſum erat ut abſens petere poſſet:& ſi ne pro certe accipias: uel plebiſcito.i.recentiori:legi q̃ Pompeio unico cõſule lata:cautũ erat ne cuiuſq̃ abſentis hẽret in cõitiis rõ:quod per obliuionẽ accidiſſe ferunt:ut ne cæſar qdem fuerit exceptus:ac tum demum lege nam in æs inciſa:& in ærariũ repoſita:Põpeiũ iniuriæ admonitũ uæhementer doluiſſe:quod res mutari nequerit:ſit igit ſenſus q̃n certe põpeius priori plebiſcito abrogaſſet ſua recẽtiore lege:q̃ nemo excipiebat:aut q̃n plebiſcito.i.ſuæ legi Põp.abrogare nequiſſet:qa lege ĩpa ĩ ærariũ cõiecta nihil mutari potuiſſet: appianus de ambitu & decuplatoribus tertio Põp.cõſulatu leges latas ſcribit ac quum ex cæſaris familiaribus quidam peterent legem corrigi ne in eum ambitus q̃docunq agi poſſet excanduiſſe põpeium ad uocem quaſi uiri inſontis mentionem feciſſent. Priuilegium:lex pro ſe uno lata:ut abſens petere poſſet.

one uatinia nouũ comum deduxiſſet:ciuitas adimeret:qd per ambitionem & ultra perſcriptum data eſſet.

De prouiſione Cæſaris contra decretum ſenatus.

Commotus his Cæſar ac iudicãs qd ſæpe ex eo auditum ferunt difficilius ſe principẽ ciuitatis a primo ordine in ſecundum q̃ ex ſcdo in nouiſſimum detrudi ſumma ope reſtitit:partim p ĩterceſſores tribunos: partim p ſeruium ſulpitium alterum conſulem in ſequenti quoq ãno.C.Marcello q frĩ patrueli ſuo Marco ĩ cõſulatu ſucceſſerat eadẽ tẽpeſtate collegã eius Aemiliũ Paulũ: Ca

PHI. Nouum comum deduxiſſet.Cæſar quinque inquilinorum milia comum coloniam deduxit: e quibus quingenti illuſtriſſimi græci fuerunt:qui oppido nomen relinquentes & nouũ comum appellantes:nouo comẽſes oppidanos appellauere:auctores Strabo in quinto & Plutarchus.Colonis igitur:quos Cæſar nouum comum deduxerat:lege a uatinio lata & ciuitate Romana donauerat:Marcellus ius ciuium romãorum adimere una cũ lentulo conatus eſt : & quum ex nouo comenſibus colonis decurio unus romæ uerſaretur:eum Marcellus uirgis cecidit dicẽs ea ſibi ad eciſſe inſignia:ut ſe ciuem Romanum nequaq̃ eſſe intelligeret:& ut illas uibices Cæſari monſtraret impera

Qui nouo como nomen ĩdiderint

ᵛit:ē aūt comū:qđ & nouū comū appellaẗ:oppidū Italiæ trāſpadāæ a Pli.ī ix.regiōe collocatū: ſtirpis orobiorꝫ populorꝫ:a q̄bus & Bergomū cōditū fuit. Ciuitas adimereẗ:ne ciues ro.forēt:neue ꝓrogatiua ciuilitatis Ro.fruerenẗ. Vltra ꝑſcriptū:tāq̄ Cæ.plures colonos ciuitate ro.dōaſſet:quā ꝑfinitus ſibi nūerus ꝑmitteret:ꝑſcriptū porphirio dicit eē ꝑceptū:uocabulo deducto a magiſtris ludi:q ſcripta pueris dāt ꝑcipiuntq̄ imitari Oratius nō ita rōuli ꝑſcriptū.Seneca ī.xiiii.epiſto.pueri īq̄t ad ꝑſcriptū diſcūt. Quā ex ſecūdo ī nouiſſimū detrudi:talis ē illa apđ Li.luculēta ſnīa lib.ab urbe cōdita.xxxvii.quā aphricāus ſcipio legatis ātiochi his uerbis explicat:ſciat regū maieſtatē difficilius ab ſūmo faſtigio ad mediū detrahi:q̄ a mediis ad ima ꝑcipitari. Sūma ope.oī conatu & uiribus. Per īterceſſores:īterceſſio ꝓpric tribūorꝫ ē: q̄bus ius fuit īntercedēdi:hoc ē uetādi ꝓhibēdiq̄.nāq̄ ut ſcri.gellius tri.plebis antiq̄tus creari:uideẗ nō iuri dicēdo ſed īterceſſiōibus faciēdis:ꝑterea tribūo ſēatū diſſoluere licebat: ut auctor ē appiāus apđ Li.tribūi minaẗ cōſulibus ſe illos ī uicula duci iuſſuros:niſi ſēatui dicto audiētes ſint. Seruiū ſulpiciū:hic ē ille ſulpicius:q fuit iuriſcōſul.eloq̄ntiſſimus:quē his uerbis ita laudat Cice.ī philippicis:oēs q ex oī ætate hac ī ciuitate ītelligētiā iuris habueř ſi unū ī locū cōferāẗ:cū.S.ſulpicio nō ſūt cōparādi:hic cū ī legatiōe ꝑiſſet ſtatuā ei po.ro.ꝓ roſtris poſuit:cuius ēt iuriſcōſul.mēineř titulo de origīe iuris.extāt epiſtolæ.S.ſulpitii paucæ q̄dē ſed luculēter ſcriptæ. Fr̄i patrueli:filio patrui:fratres patrueles ſororeſq̄ patrueles dicūẗ: q q̄ ue duobus ex fratribus ꝓgeneráẗ:ut apđ iuriſcōſul.copioſe traditū ē titulo de gradibus. Aemiliū paulū:Cæſar paulū æmiliū collegā.C.Marcelli.ī cōſulatu mille & q̄ngētis talētis ſibi amicū defenſorēq̄ cōparuit:ex hac mox pecūia nobiliſſimū ille ī foro baſilicā extruxit:q pauli baſilica dicebaẗ:quā Pli.īter magnifica urbis ro.enumerat,colūnis ex phrygibus mirabilē q̄ papinius ad nomē alludens elegāter regiā appellauit cū ait ī prīo ſiluarꝫ.Illic belligeri ſublimis regia pauli. C.curionē.C.curio tri.ple.antea cæſari inimiciſſimus mox factus ē mutata uolūtate accerrius Cæ.ꝓpugnator:cū ab eo liberatus eēt maxío ære aliēo atq̄ fœnore:ob hoc dictū ē a Lucāo.Audax uēali comitaẗ curio līgua:& alibi de eodē ſic ſcripſit.Gallorꝫ captus ſpoliis & cæſaris auro.& illud:Emere oēs hic uēdidit urbē:de hoc curiōe:multa hiſtorici ꝓdiderūt.ad hunc extant Ciceronis epiſtolæ:Plinius luculēter ſcripſit in.xxxvi.curionē hunc nihil in cenſu habuiſſe præter diſcordiam principum.Seruius enarrans illud uirgilianum:uendidit hic auro patriam:ait curionem uendidiſſe romam Cæſari.xxvi.milibus aureis:de eodem petronius arbiter.Sic ait.tu concute plebem curio.

Interceſſio tribunorū

Fratres patrueles & ſorores

M.AN. Nouū comū:galliæ ciſalpīæ oppidū a gallis cōditū:ſæpius eo colōi deducti a Pōp.Stra.primū mox a ſcipiōe: nouiſſime Cæſ.v. hoīu3 milia:& ī his græcorꝫ illuſtriū q̄ngētos ī eā coloniā trāſcripſit: oēſq̄ ciuitate dōauit Pluta. decurionē eius colōiæ ī cæ.īuidiam a Marcel.cōſule flagris adhibitū ſcribit id ſe faceř ꝓfeſſus qa ro. ciuis ñ eēt uñ daẗ ītelligi ro. ciuē eiuſmōi cōtumelia affici nō potuiſſe. Vltra ꝑſcriptū:pluribus q̄ publico decreto ꝑmiſſū eſſet. Data eēt:ciuitas.ſ. Fr̄i patrueli:patrui ſui filio. Aemiliu3 paulū: cui cæſ.mille &.l.ſeſtertia dono detulit q̄ pecunia ille nobiliſſimā circa forꝫ baſili.cōſtruxit.

PHI. Obſtiatus:ꝑtiatius. Cōſules e ꝑte diuerſa:e factiōe pōp. Bñficiū ꝑpłi: illđ nimirꝫ ītelligit priuilegiū,plebiſcitū quo obtiuerat a po.ro.cæſ.ut ſui abſētis rō hēreẗ ī petitiōe cōſulatus.Cæteri īpatores:hoc ꝑp Pōp.dictū ē q exercitus īſtructos hēbat. Veteranos cōuocaturꝫ cæſ.ī exercitu ſuo milites habuit ueterāos:& potiſſimū.x.legiōe:cui ꝑp uirtutē(ut ſcribit ī cōmētariis)maxīe cōfidebat:eāq̄ ſibi cohortē ꝑtoriam futurā aſſerebat Pōp.uero ex tyrōibus cōſcriptas hēbat legiōes Vñ apđ Luc.cæ.ſic taxat milites

lūq̄ Curionē uiolētiſſimū tribunorꝫ īgēti mercede defenſores parauit.Sed cū obſtiatius oīa agi uideret & deſignatos ēt cōſules e ꝑte diuerſa ſenatū lr̄is deꝑcatus ē:ne ſibi beneficium populi adimereẗ:aut ut cæteri quoq̄ īpatores ab exercitibus diſcederēt:cōfiſus ut putāt facilius ſe ſimul ad q̄ libuiſſet ueteranos cōuocaturū: q̄ Pōpeium nouos milites. Cū aduerſariis āt pepigit ut dimiſſis.viii.legiōibus trāſalpinaq̄ gallia duæ ſibi legiones:& ciſalpina ꝓuicia: uel etiam una legio cum illyrico concederetur quo ad conſul fieret.

De cauſis ciuilium bellorum Cæſaris.

VErū neq̄ ſenatu īteruenīēte:& aduerſariis negātibus ullā ſe de rep.facturos pactionē trāſiit ī citeriorē galliā:ꝯuētiſq̄ pactis rauēnæ ſubſtitit bello uindicaturus:ſi q̄d de tribunis plæbis īntercedētibus pro ſe grauius a ſenatu ꝯſtitutum eēt. Et ꝑtextum q̄dē illi ciuiliū armorꝫ hoc fuit.Cāſ āt alias fuiſſe opinaẗ Cneus pōpeius ita dictitabat:quod neq̄ opera cōſumere q̄ inſtituerat:neq̄ populi expectationē quam de aduentu ſuo fecerat priuatis opibꝰ explere poſſet:turbare omnia ac ꝑmiſcere uoluiſſe. Alii timuiſſe dicūt ne eorꝫ quæ primo cōſulatu aduerſus auſpicia legeſq̄ & interceſſiones geſſiſſet regionem reddere cogereẗ. Q uū.M.Cato idētidē nec ſine iureiurādo đnūciaret delaturꝫ ſe nomē eius ſimul ac primū exercitū dimiſiſſet:quūq̄ uulgo fore ꝑdicarent:ut ſibi priuatus redemiſſet

pōpeiāos. Graiis delecta iuuētus gymnasiis aderit studioq; ignaua palestræ & uix arma ferēs. Simul ad q̄: stati cū. Duæ sibi legiōes: petebat Cæ. ut omissis cæteris cisalpia tm̄ gallia sibi cū duabus legiōibus usq; ad petitionē cōsulatus cōcedereſ Cice. tūc e cilicia reuersus cōciliationē pōp. cæsarisq; agitabat: & ut amicos Cæ. psuaserat ut gallia decedēs reliquo dimisso exercitu cū duabus tm̄ legiōibus apd̄ illyricū alteꝝ expectaret cōsulatū. Istud recusāte pōp. psuasi sūt amici Cæ. ut altera quoq; ex duabus legiōibus legio dimittereſ: sed aduersāte lētulo & acclamāte catōe falli eos decipi pōp. pacificatio oīs disturbata ē. Citeriorē galliā: citerior gallia: q̄ & cisalpia: & togata cognomiaſ: fluuio rubicōe finiſ: cuius basi; alpes efficiūt. Cōuētisq; pactis: solitus erat cæ. ex ulteriore gallia pficisci ī citeriorē galliā ad cōuētus pagēdos legiōibus ī hiberna deductis: sicut ip̄e testaſ ī cōmētariis: nūc ex more pristīo ī hac citeriore gallia pegit cōuētus iuridicos: de qbus dictū iā ē. De tri. ple. itercedētibus p se: curionē Anto. cassiū tribūos signāt: q utpote cæ. fautores ab urbe pfugerūt: cū ī eos grauissime accerbissimeq; a sēatu decernereſ: hii ad cæ. se cōtuleſt: huiusce historiæ ita mēinit Luca. expulit ancipiti discordes urbe tribunos. Victo iure miax iactatis curia gracchis.

Citerior gallia

Prætextū uelamētū eiectio tribūoꝝ: hōestissimā (ut iqt Plutar.) belligerēdi occasionē ptextūq; cæ. dedit. Cōsūma: repagere absoluere. Alii tiuisse dicūt: Luca. li. i. pharsaliæ mltas enūerat cās belloꝝ ciuiliū a Li. libro. c. ix. causæ ciuiliū armoꝝ referūſ: iter q̄s qdā hāc quoq; cōnumerauerūt: q. S. cæ. uoluerit turbarē rēp. ne si ro. priuatus rediisset: cogereſ reddere rationē illaꝝ reꝝ q̄s ī prio cōsulatu gesserat: pti aduersus leges ro. q̄s ip̄e cōtēpserat: pti aduersus auspicia: q̄ iprimis ro. obseruabāt ī rebus domi forisq; pagēdis: sicuti copiose scripsimus ī cōmētariis ppertii. Quæ āt dr̄ia sit iter cās belloꝝ & pricipia docet elegāter polybius megalopolytaius ī tertio historiaꝝ. Aduersus leges: cōsules abituri cōsulatu: iurabāt se nihil contra leges: cōtra fecisse: qd̄ a troiāo abeūte cōsulatu factitatū eē laudat Pli. ī pāegyrico. Idētidē: freqnter. Delatuꝝ denūciatuꝝ: accusatuꝝ: uñ delatores accusatores dci: nā đlator auctoř a græcio is dr̄: q đfert ad accusādū.

Prætextū

Delatores

M. AN. C. curionē: hūc quoq; grādi fœnore obstrictū cæ. mūificētia leuatū Plutar. scri. Serui. vii. & xx. aureoꝝ nūmū milia curiōi data tradidit. Cōsules e pte aduersa. M. Marcel. & lētulū q cū aliis suæ factionis iuris cæ. īfensi erāt. Bñficiū: priuilegiū ut abseti peteř liceret. Impatores ab exercitu discederēt cæ. s. & Pōp. eo ptextu crediſ curio usus ad subitā aī mutationē celādā: quū antea cæ. acerrius oppugnator fuisset: ut eqtatē nō ipm cæ. seq uidereſ. Simulatq; stati qd̄. Veterāos: militia solutos. Nouos: tyrōes. Cū aduersariis cōsulibus & aliis q aīo ī se inimico erāt. Pepigit: cōditionē tētauit. Interueniēte: nullo p se senatuscōsulto ītercedēte: cōsulis ue atrocitatē leniēte. Cōuētis pactis: iuredicūdo celebratis. Vīdicaturus: ulturus. Prætextū: id ab eo ī nefariū belli excusationē ptēsū. Opā: foꝝ de māubiis: & alia publi. opa ab eo destiata. Aduersus auspicia: illud respicit qd̄ supra dixerat: obnūciātē collegā foro expulit. Leges & intercessiones: omnia ad eius consulatus acta sunt referenda. Delecturum: eius memoriam non modo uitam subuersurum: si delaturum legas ad accusationem attinebit: Cicero certum est nomen deferre hominis. Circompositis armis: Appianus. Cicero: & pedianus: de miloniano iudicio eadem scribunt: anneus Lucanus. Pompeian a reum cinxerunt signa milionem.

PHI. Milonis exemplo: notissimū est quēadmodū annius milo clodianæ cædis reus: postulatus est a duobus apiis clodiis aliisq; quibusdam: defensus a Mar. cicerone: & Mar. bruto: quod iudicium dū fieret clausæ fuerunt tota urbe tabernæ: psidia militaria ī foro & circa oēs fori aditus Pompeius disposuit: ipse pro ærario consedit septus delecta māu militum. Cicero cū inciperet dicere exceptus acclamatione clodianoꝝ terrefactus est: itaq; non ea q̄ solitus erat constātia dixit. Dānatus milo in exiliū massiliā pfectus est: bōa eius pp eris alieni magnitudinem semiunciā nenierunt: Plinius inter pdigia hūani aī ducimilōem sextertia septigenta milia æris alieni debuisse. De hoc iudicio milonīāo sic scribit Lucanus: atque auso medias perrūpere milite leges: pōpeiana rerum clauserūt signa milonem

Milōis exilium

Milonis exēplo circūpositis armatis cām apd̄ iudices diceret. Q d̄ pbabilius facit Asinius Pollio pharsalica acie cæsos pfligatosq; aduersarios pspiciētē hæc eū ad uerbū dixisse referēs: hæc uoluerūt: tātis rebus gestis. C. cæsar cōdēnatus eēm nisi ab exercitu auxiliū petiissē. Q uidā putāt captū ipii cōsuetudinē: pēsitatisq; suis & inimicoꝝ uiribus usū occasiōe rapiēdæ dōinatiōis: quā ætate prima cōcupiscet: qd̄ extimasse uidebatur & Cicero scribēs de officiis tertio libro semp Cæsarē ī ore habuisse eos ī phœnissis ειπερ γαρ αδικειν χρη τυραννιδος περι καλλιστον αδικειν τ'αλλα δ'ευσεβειν χρεων Euripidis uersus quos sic ip̄e ɔuertit. Nā si uiolādū ē ius īperii gratia uiolādum est: aliis rebus pietatem colas.

De progressu eius a Rauenna ad Rubiconem.

CVm ergo sublatā tribunoꝝ intercessionē: ipsosq; urbe cessisse nūciatum ē: pmissis cōfestī clā cohortibus: ne q̄ suspicio moueret & spectaculo publico p dissimulationē interfuit: & formā q̄ ludum gladiatoꝝ erat edificaturus cōsiderauit & ex ɔsuetudine ɔuiuio se frequēti dedit. Deinde post solis occasū multis e pxio pistrio

Cicero quoq; ſo⁊ armatú militibus cóſpiciés:noui inqt iuditii noua forma terret oculos.Igit̃ uulgo dicebat̃ idem cæſari euétu⁊ quod miloni:dicturúq; cám ſicuti dixerat milo ſepto armatis iudicio:ſi priuatus & ſine exercitu romam repedaſſet. Hoc uoluerunt:hæc ſunt uerba q̃ refert aſinius pollio dixiſſe cæſaré: q̃do proſpiciebat aduerſarios profligatos pharſalico prælio:Plutarchus in hanc ſententiam tradit hæc.cæſar pompeii caſtris potitus cum ſtrata hoium cadauera: alioſq; inſup necari conſpicaret̃:ſuſpirás inqt:hoc uoluerunt:huc me neceſſitatis adduxerunt.C.cæſar maximis cofectis bellis ſi exercitus dimiſiſſem:condénatus utiq; foré:hæc aſinius pollio eo tpe a cæ.latinis qdé uerbis ꝓnunciata:ab eo aút græce conſcripta refert.Sunt aút pharſilici theſſaliæ cápi:in qbus ut ait ſolinus bello⁊ ciuiliú ꝓcellæ detonuerút.ſcribit Strabo in.ix.fuiſſe pharſalō duplicé ciuitaté uetuſtá.S.& nouá:Plinius in.iiii.pharſalici inqt cápi theſaliæ cú ciuitate libera. Penſitatis:examinatis & q̃ſi in librili ꝑpéſis:hoc.n.ſignificat péſitare & péſiculare:qbus uerbis gellius & apuleius peculiariter utunt̃. In pheniſſis euripidis:euripides tragediæ apud græcos illuſtrator fuit quá ſcribere natus annos duo de uigíti adortus é:í ſpelúca q̃dá tetra & horrida ſalamis íſulæ fert̃ tragedias ſcriptitaſſe:Iter q̃s una extat cui pheniſſis nomé ípoſuit:eodé titulo & arguméto apud latios loqret̃ in hac tragedia íducit thebanú etheoclé utpote cupidú dominatiōis dicété hos uerſus:quos Cicero latinos fecit:eoſq; í ora fuiſſe cæſaris inhiatis impio refert. Sic ipſe cóuertit.S.Cicero q í tertio de officiis ſic ſcriptú reliqt:ipe aút cæ. in ore ſp græcos uerſus euripidis de phéiſſis hébat:quos dicá ut potero ícōdite fortaſſe ſed tamé ut res poſſit ítelligi:ná ſi uioládú é ius & reliq̃. Ná ſi uioládis:íterp̃tam̃tú é euripidis uerſiuú a cicerōe factú:quos ſi ad uerbú uelis exprimere:ita exprimes.Si.n.iniuriari oportet ſup tyránide pulcherrimú é injuriari:í aliis pietaté colere é oportunú. Sublatá tri.íterceſſioné: í hác ſniam ſcribit cæſ. cōmentario belli ciuilis prío agunt̃ oía rapti:atq; turbide:nec tribúis plebis ſuú piculú dep̃cádi:neq; etiá extremi iuris íterceſſioné retinédi:qđ.L.ſylla reliq̃rat:facultas tribuit̃:ſed die ſeptía de ſua ſalute cogitare cogunt̃:id apđ milites cócionabúdus conq̃rit̃ qđ tribúitia íterceſſio opp̃ſſa:ſit q̃ ſylla liberá reliq̃rit:cú oíbus tamé rebus nudaſſet tribúo⁊ ptáté. Ipſos ceſiſſe:cutio:antónius & caſſius ſignificát̃: Plutarchus íqt uehiculú meritoriú aſcédiſſe:q ex urbe ſtati ꝓfugerút:ſeq; ad cæſaré cótulerút: cú grauiſſime acerbiſſime de ipis tri:plebis auctore Létulo cóſule in ſenatu decerneret̃. Ludú gla.ſcholá ítelligit:& locú í quo gladiatores docent̃ gladiaturá:de quo ita ſcribit Quinti.í gladiatore.í ludo ſui q̃ péa nulla ulteriora ſcelera nouerit; cuius ad cóparationé ergaſtulú leue é.ſcribit Plutar.Cæſaré céturiões ſolis inſtructos gladiis ꝑmiſiſſe:q ariminú ꝑoccuparét traditis hortéſio cohortibus:cú ipe ſpectaculo gladiatorio:qđ túc publice edebat̃ íntereſſet.erat át rauénæ:q locus:ut ait Stra.in.v.gladiatoribus edicádis crudiédiſq; erat maxime idoneus. E ꝓximo priſtinos:mulos piſtriereſes ait a cæſare cóductos fuiſſe ad uectádú currum: legatis q̃ piſtrini cá facta parataq; ſunt:ſeruius iuriſcóſultus reſpondit & caballos q in piſtrinis eént cótineri:& piſtores.ſæpe diminutiua diuerſa ſunt a genere nominú primæ poſitionis: ut a ſcuto ſcutella a piſtrío piſtrilla.

Pharſalio cápi qui.

Ludus gladiatorum

M.AN. In phœniſis:ſic enim euripidis tragœdia inſcribitur: ει ϖεϱ γαϱ αδι κειν χϱη τυϱαννιδοσ ϖεϱι καλλιστον αδικειν ταλλα δευσεβειν χϱεων: quorum ad uerbum ſenſus eſt: ſi enim iniuſte agere oportetur:regni cauſa optimum eſt id agere.In cæteris pietatem colere opus eſt. Sublatam:reiectá curia:excluſam. Curionum:Antonii & Craſſri:qui tum tribuni erant. Ipſos: tribunos qui a Lentulo:& Marcello conſulibus curia eiecti cum curione ad cæſarem profecti ſunt. Præm ſſis cohortibus.ccc.penes ſe equites:tum cæſar habuiſſe dicitur:& peditum quinq; milia. Ludum gladiatorium:locum in quo gladiatores inſtituerentur:& enim alendis gladiatoribus:& exercitatione inſtituendis idoneum locum:rauennam:ueteres iudicarunt Strabo eſt auctor.

ad uehiculú iúctis:occultiſſimú iter modico cóitatu ingreſſus é:& quú lúinibus extinctis deceſſiſſet uia : diu errabundus tandé ad lucé duce repto ꝑ anguſtiſſimos tramites pedibus euaſit.Cóſecutuſq; cohortes ad rubiconé flumé: qui ꝓuíciæ eius finis erat paulum conſtitit ac reputans q̃tum moliret̃:cóuerſus ad ꝓximos:& ét nunc íquit regredi poſſumus:quod ſi póticulú tráſierimus:oía armis agéda erút.

PHI. Erabundus: uere & ualde errans : non autem erranti ſimilis pro ut Seruius & Priſciáus Cæteriq; grammatici hallucinátur:qui exiſtimant nomina í búdus definentia ſignificare ſimilitudinem:cum potius ſignificent exuberant iam rei de qua loquátur: ſed í notis ſeruii affatim ſcripſimus ſuper hoc genus nominibus. Deceſſiſſet : deerraſſet digreſſus eſſet uia : per errorem.

Duce.S.itineris:Liuius hánibal imperat duci:ut ſe agrum caſſinatem ducat & mox.uocatum ducem percontatur ubi terrarum eſſet. Tramites:ſemitas tranſuerſas:eſt enim trames a tranuerſo dictus ut.M.Varro interpretatur Liuius in.v.obliquis tramitibus egreſſi idem in.ii.tranuerſis tramitibus tranſgreſſus tarmes uero genus eſt uermiculi canem exedens.Termes autem dicitur ramus direptus cum fructu ab arbore:& proprie eſt oliuæ ut ait porphyrio ſicut palmes uitis:& ita ab oratio uſurpatur illo uerſu nunq̃ fallentis termes oliuæ.A.gellius termitem palmæ dixit ramum cum fructu auulſum. Cóſequutuſq; cohortes: in legionem ſunt centuriæ.lx.manipuli.xxx.cohortes.x.ut ſcribit curcius libro.vi.de re militari.prima co

Trames
Tarmes
Termes

De ostēto facto apud Rubiconem Cæsari dubitanti.

Vnctāti ostētū tale fcū ē: qdā eximia magnitudīe
& forma in ꝓximo sedēs repēte apparuit arūdine
canēs: ad quē audiēdum quū ꝑter pastores pluri-
mi ēt ex statiōibus milites cōcurrissent interq; eos & ænea
tores: rapta ab uno tuba ꝓsiluit ad flumen & ingēti spiritu
classicū exorsus ꝑtēdit ad alterā ripā. Tūc Cæsar eat̄ iquit
quo deoꝝ ostēta & inimicoꝝ iniqtas uocat: iacta ē alea iqt:

hors auctore Vegetio reliquas:
& numero militum: & dignitate
ꝑcedit: hæc suscipit aqlā prīcipa
le signū romani exercitus: habet
pedites supra mille: ideoq; appel
latur cohors miliaria & caput ē
legionis. Cæsar autem assecutus
est cohortes: quas cum hertēsio
ꝑmiserat ad ariminum occupan
dum. Ad rubiconem: Rubicō
fluuius est disternans Italiā a gal
lia citeriore: ut historici tradunt
quem Plinius in.viii.regione Italiæ colocat: de quo Lucanus: & gallica certus limes ab ausoniis desterml-
nat arua colonis: hic Cæsar paululum substitit mente reputans: quæ euenire possent mala si rubiconem
transisset armatus: & ut inquit appianus ad præsentes conuersus: sic dixit. Abstinentia a transitu rubiconis
o amici malorum initium mihi affert transitus uero uniuersis mortalibus imponet: his dictis ueluti furo
Iacta alea re concitatus transire pergit: dictitans commune illud: iacta est alea: quod incertos: ac audaces subeunti-
bus: casus uulgo exordium esse solet: ut refert Plutarchus: tradit petronius arbiter cæsarem dixisse: indice
fortuna cadat alea: nam cum alea dicatur de omni ludo in fortunæ uarietate collato: accipiaturq; pro pe-
Aleā iacere riculo discrimine. Aleam iacere dicitur ille: qui se periculis fortunæq; committit. Lucanus placet alea fati
Ostentum alterutrum mersura caput. Ostentum factum: ostentum labeo deffinit esse contra naturam cuiusq; rei
genitum factuque. Duo sunt genera ostentorum: unum quotiens quod contra naturam nascitur: alterum
cum quid prodigiosum uidetur: ostentum autem dicitur quia ostendit sicut prodigium quia futura præ
dicit: auctores Cicero & Augustinus: hic ostentum accipitur pro portento: alias participialiter poni solere
testimonio est pacuuius: cū ait: in ipso tempore ostentum senem: &.M.cato in libro de re rustica: Ager ole
to conserundo: qui in uentum fauenium spectabit: & soli ostentus erit: alius bonus nullus erit. Arundi-
Auleticus calamus ne canens: calamo tibiali: quæ auleticon uocant utpote tibiis utiliorem: illum ueto qui fistulis est accom-
Statio modatus: syringiam appellant: cuius rei meminit: Plinius in.xvi. Ex stationibus: statio polysemus sermo
est: multa enim significat: nam portus est: ubi naues stant ad tempus: ut auctor est Seruius de qua ulpianus
Stationarii milites titulo de fluminibus: stationem dicimus a statuendo: is igitur locus demonstratur: ubicunq; naues tutæ
stare possint statio militarem significat custodiam: de qua Virgilius: tunc quoq; communi portam statio-
ne tenebant: hinc stationarii milites dicti ab amiāo Marcellino: de his stationibus nunc loquitur. sunt ꝑ-
terea stationes errantium stellarum matutinæ quas primas uocant: & uespertinæ quas secundas: q̄do exi-
stimantur stare: unde & nomen accepit statio: auctores Plinius & Marcianus: dicuntur etiam stationes lo-
ca in urbe: de quibus Iuuenalis stationes omne theatrum: & gellius. Quæsitum esse meminit in plerisque
Aeneatores romæ stationibus ius publice docētium. Aeneatores: tubicines: ab ænea tuba æneatores dicti de quibus
sic scribit festus. æneatores comicies dicuntur.i.cornu canentes: hac dictione usus est amiāus Marcellinus
pene peculiariter: sic enim ait libro unde uigesimo: cum superesse exiguum noctis æneatorum clangore
ductore urbem ut mox casuram terribili corona cinxerunt: idem.xxiiii. æneatorum accentu signo dato
progrediendi ad pugnam: ad arma concursum est.

M.AN. Decessisset: aberrasset. Duce reperto: uiarum locorum gnaro: qui Cæsarem: & comites duce-
ret. Consecutus: assecutus. Ad rubiconem: fluuium is enim finis olim fuit cisalpinæ galliæ: & Italiæ: Lu
canus. Qui gallica certus limes ab ausoniis disterminat arua colonis: hodie corrupto nomine riconem ac
colæ appellant: priusq̄ ad mare sit uentum proximo anniculo insinuatus aquis: & nomine confusis in adri
am inter ariminum & rauennam euoluitur. Eximia: egregia notabili. Plutarchus: nocte qua rubiconis
transitum ꝑcessit ait Cæsarem sibi per quietem uisum coire cum matre: quæ in somnii species diuerso lo-
co: & tempore a Tranquillo est relata. Arundine: fistula: Ver. tenera meditabor arūdine musam. Aenea
tores: tubicines qui ære canunt. Ver. ære ciere uiros matremq; accendere cantu.

Classicum PHI. Classicum exorsus bellicum canens: classicum dicimus: & tubam ipsam & sonum bellicum: ut in
terpretatur seruius enarrās illud uirgilianum: classica iamq; sonant. hic accipimus classicū ꝓ signo bellico
de classicis luculētus est ille apud siliū uersus: infremuere simul feralia classica signū: de classico sic scribit
Vegetius: classicū appellat̄ quod bucinātores p cornu dicūt: hoc insigne uidet̄ impii: qa classicū canit̄ īpa
tore ꝑsente: uel cū in militē capitaliter aīaduertit̄: ex hoc apparet liuiū significāter loquutū eē sic scriben-
tē libro.viii.ab urbe cōdita: cōsul ex tēplo siliū aduersatus cōcionē classico aduocari iubet. classico quoq;
silentiū in castris indicebat̄. Idē liuius in.ii.cū silentiū classico fecisset: eodē ꝓfectio indicebat̄. idē pria lu-
ce classico signū ꝓfectiōis dedit: in cōmētariis ꝓpertii declarauimus classica bella dici naualia: uocabulo a
classe deducto. Iacta est alea Plutar. scripsit in apopthgmatis Cæsarē dixisse. ϖασ ανερριφθω κϋβοσ.i.
Cubus iactus sit omnis cubus hoc est tessera. nā qđ græci cubū uocant: id latini tesserā dixerunt auctores gellius
& macrobius: hoc aūt ꝓuerbialiter dictū significat rē cōmissam iā eē fortūæ: sicut in ludo tesserario fieri

De transitu Rubiconis & eius concione.

Tq ita traiecto exercitu adhibitis tribũis plæbis q pulsi supauerát: p cõciõe fidé militũ flés ac ueste a pectore discissa iuocauit: Existimat́ ét æque stres césus pollicitus singulis: qđ accidit opiniõe falsa. Ná quũ í alloquédo: exhortãdoq; sæpius digitum læue máus ostétás affirmaret se ad sastifaciédũ oíbus p quos dignitaté suá defensurus eét Annulũ quoq; æquo aío detracturũ sibi extrema cõcio cui facilius erat uidere cõcionãté quã audire p dicto accepit: qđ uisu suspicabatur: pmissumq; ius annulorũ cum milibus quadringenis fama distulit.

solet: nec amplius posse íuocari. Adhibitis tri. ple. cassio antõio atq; curiõe. Pro cõtiõe: hæc pticula p iterdũ significat í. ut p rostris, p tribúali p cõtiõe iterdum añ: ut p portis. Eqstres census. sextertia. cccc. cõficiũt césũrõani eqtis cuius rei méinit Pli. i. xxxiii. hic illud ab oratio decéter dictũ é: si q̃drigétis sex septé milia desũt. lege roscia theatrali nulli ius erat sedédi í q̃tuordecí ordibus. nisi q̃drigéta obtulisset í césum. uñ ait epigrámaticus poeta q̃drigéta tibi nõ sũt ch erestrate surge. sed sup hac re p occasione mébratí plura. Dignũ le. ma. mos fuit ueteꝝ gerere ánulũ í digito sinistræ máus: q é minimo pxius galli britáiq; í medio dicũt́ usi. auctor plinius: cám huiusce rei appiáus macrobius gellius hác eé dicũt. qđ ísectis húanis corporibus reptú é neruú q̃ndá téuissimũ ab eo digito de quo dixius ad cor hoís puéire: & iõ uisum ueteribus ut ille digitus anulo táq̃ colõa circõdaret́: pterea digitus iste cõplicatus senariũ numeꝝ demõstret: q cõsariá pléus psectus atq; diuinus é. ius anuloꝝ famuli nõ hébát. Anulus eqtũ peculiarie gestamé é. Vñ ita scribit plinius. anuli distixere alteꝝ ordiém a plebe: ut semel cepát eé celebres: idé post paulo. anuli ingt mediũ ordiné tertiũq; pŕibus & plebi íseruere. Atteius capito cám aliá ptulit: cur anulus digito huic leuæ máus íserat́. Veteres ingt anulũ circũferebát nõ ornatus sed signádi cá: & gestabat́ q̃cunq; máu quolibet digito postea docuit luxuria signaturas pciosis gémis í sculpe: uñ factũ é ut usus ánulorum exéptus dexteræ: q̃ multũ negocioꝝ gerit í leuá trásferet́: q̃ occiosioré: ne crebro motu & offõ dextræ manus pciosi lapides frágeret́. electus át í ipsa leua máu digitus minimo pximus: q̃si aptior cæteris: cui cõmédaret́ anuli pciositas. q a medio & minimo septus minus officii gerit & iõ seruádo anulo magis accõmodatus. plinius át ait eũ q prius hoc ístituit cũstáter pudéterq; id fecisse iõq; leuis máibus ac latentibus induisse: cũ is honos securus fuisset dextra fuerit ostétádus. Detractuꝝ sibi: ex hoc ítelligi uolebat cæsar se ut satisfaceret militibꝰ áulũ ét aliéatuꝝ oppigneraturũq;: cuius celebratioré usũ cũ fcore cepisse argum̃to é cõsuetudo uulgi: ad spõsiões ét áulo exiliéte: cũ anulus arra uelox sit. Extréa cõtio: hoc é milites í extréa cõtiõis pte collocati. dictũ. n. iá é cõtioné significat́ suggestũ uñ uerba fiũt. Ité cétũ ppli assistétis. iré ipam oroné. Quod uisu suspicabat́: q erát í extréa cõtiõe nõ ítelligétes uerba cæsaris cõtionátis crediderunt Cæsaré pmisisse militibus facultates eqstres: qñ uidebát illũ ostétare digitũ anulariũ. Ius áuloꝝ: hoc é eqstré dignitaté quũ eqtes peculiariter ius hérét anuloꝝ gestádoꝝ. Cum q̃drigéis milibus. i. q̃drigentenis per syncopá ut docet Priscianus. Significat́ autem eqstris census. Distulit: diffamauit diuulgauitq;.

Pro Césus eqstris

Anulus ídigito medico

M. AN. Ostéta: pdigia. Iniqtas: iniuria. Acta é alea: ut ad eá uocé igressum fuisse ítelligas: ná í gallica na adhuc ripa cõsistés iteꝝ erat illi retro abire: sed plutarchus iacta sit iqt alea. q̃si deliberando adhuc id dixerit idé actor é audaces casus & ícertos subeuntibus id uulgo exordiũ usurpari solitũ. Fidé: militũ studiũ opé auxiliũ. Veste: discissa qđ í argmétũ doloris í cõciõibus é factitatũ cina cõsul urbe pulsus í cõcione militũ: ut appiáus ait fasces fregit. Eqstré césũ: de sũma eqstris césus: & iure ánuloꝝ suo latius loco dicet́. Digitũ læuæ máus: psuasum fuit maioribus medicum læuæ máus digitũ: ut Gellius scribit q̃dá cum corde uelut cognationé hŕe ob idq; ueteres eum ánulo potissimum ísigniuisse: plinius máus & prius finistre maximá auctoritaté cõciliauere: auro sed cur læua eũ sortita sit honoré pudoré ait cám esse potuisse: qđ q primus digito ánulũ íduxerit cũctáter & cũ pudore id fecerit: iccirco latéti máui íductũ quũ dextra alioqn ostétádus fuisset macrobius ut pciose rei parceret́ manui minus oposæ annulũ prio credidit inductũ. Detractuꝝ: p suoꝝ cõmodo alienatuꝝ. Millibus q̃dringenis: Sed qdrígenis legendũ é: q̃dringentenos. n. & quadringenos indifferéter grámatici dixere: estq; equestris césus piphrasis. Distulit: uulgauit.

PHI. Picenum í: qnta italiæ regiõe picenum é quõdá uberrimæ multitudinis. nanq; trecenta sexaginta milia picentium in fidé ro. po. uenere orti sunt a sabinis: auctor Plinius in. ii. nomen hoc autem accepit picenum a pico martio alite: cuius ductu & auspicio conditores picentium e sabinorum terra profecti sunt sicuti scribit strabo in quinto. Vmbriam umbria in sexta italiæ regione collocatur a Plinio. Vmbrorum gens antiquissima italiæ existimatur: ut quos umbrios a græcis putent dictos quasi umbrios quod inundatione terrarum imbribus superfuissent. Cæsar in piceno auxinates asculanos cingula nos redegit in potestatem: in umbria uero pisautum fanum anconam singulis cohortibus occupauit. Domitio in deditionem redacto. quéadmodum. L. hic domitius ad corfinium captus a Cæsare sit: & deinde dimissus luculenter historici tradiderunt. Lucanus quoq; in. ii. pharsaliæ historiam graphice descripsit. hic demum í acie pharsalica occubuit de quo in nerone dicetur copiosius. Successor nominatus: idem in nerone ait.

Picenũ uñ

Vmbria

De aduentu eius ad urbem & aliis gestis eius.

Rdo & summa reꝝ:quas deinceps gessit sic se hñt Picenũ:umbriá:hetruriá occupauit:&.L. Domitio:qui ꝑ tumultũ successor ei noiatus corfinium ꝑ̄sidio tenebat in deditioné redacto:atq; dimisso scd̃m supeꝛũ mare Brundusium tetendit:quo cõsules Põpeiusq; cõfugerãt q̄ primũ trãsfretatus:hos frustra ꝑ oẽs moras exitu ꝓhibere cõatus Romã iter cõuertit. Appellatisq; de rèpublica patribus ualidissimas pompeii copias q̄ sub tribus legatis.M.Petreio &.L.Affrãio &.M.Varróe i hispáia erãt inuasit:ꝓfessus añ iter suos ire se ad exercitũ sine duce:& ide reuersuꝝ ad ducé sine exercitu. Et q̄q̄ obsidióem masiliæ q̄

Domitiú húc uocasse Cæsarem ad disq̄sitioné Séatus:successoré q; ei ꝑ factioné noiatú pricipio belli ciuilis ad corfiniú captum eé. Scd̃m supum mare:iuxta littus maris adriatici.qd̃ mõ supe rú mõ adriaticú ab adria tuscorú colõia uocauerũt italicæ gentes:græci adriaticú uocãt.hodie mare uenericú núcupaẽ. Brun-

Brundusiú — dusiú tetédit:brúdusiú oppidú é i tertia italiæ regiõe portu nobile.ex quo trãsitus est in græcia certior excipiéte dyrachio portus brúdusinus cú oppido simillimus é capiti ceruino:uñ & nomé.ná ligua mesapioꝝ brúdusiũ cerui caꝑ uocitaẽ græci Βρεντεσιον uocãt. Exitu ꝓhibere cõatus scribit Cæsar i cõmétariis se istituisse exitú brúdusini portus ípedire q molé atq; aggeré ab utraq; ꝑte littoris iaciebat.Ité rates duplices quoquo uersus pedú.xxx.collocabat:q̃s terra atq; agere cõtegebat:terresq; i illis bioꝝ tabulatoꝝ excitabat.Põpeius tñ parata ꝓfectiõe subuocté naues soluit i epirúq; trãsmisit. Trãs

trãsgressus — feraturi:trãsgressuri:trãsfretatiõe nõ magna i epiꝝ.é.n.iter brúdusiú dyrachiúq; traiectus nõ enormis. Salustius nõ i elegãter trãsgressos dixit eos q fretú trãsmiserãt quos trãsfretasse dici solitú é & trãsgressum ꝑ trãsfretatiõe.i quo dignus nota uisus é asinio polliõi defensus a gellio li.ix.noctiú atticaꝝ. Appellatis patribus:comiter noiatis uocatisq; i curiá ueluti cú his cõsultaturus de súma rei.p.Cæsar.n.post põpeii trãsfretatioñé i romã cõuersus é redacta i ꝑtãté italia diebus sexagita citra sanguis ꝓfusioné Rõæ statú iuéit pacatioñé q̄ sꝑauerat:ubi multi senatores uersabãẽ.quos béigna oŕone allocutus é hortatusq; de mittendis ad põpeiú legatis sup pacificatiõe cui petitiõi nemo assensus é. Copias i hispaniá:historia nota:quéadmodú Cæsar apd̃ ilerdá hispáiæ citerioris ciuitaté.afraniú atq; petreiú legatos põpeiãos supauerit:utq; Mar. uarro q legatiõe põpeiana fũgebaẽ i ulteriore hispáia legioné Cæsari tradiderit:q ad eú cordubá uéit relatisq; publicis rõnibus cú fide pecúiá Cæsari:q penes ipm erat tradit.& qd̃ ubiq; hébat frumenti ac nauiú ostédit.hic é ille.M.Varro oium doctissimus de quo ait terétiãus Vir Doctissimus undecúq; Varro. Ad

Exercitus sine duce — exercitú siue duce:tãq̃ afráeus petreus Varro nõ cént sciétes reꝝ bellicaꝝ.neq; ueri duces appelládi.militaris aũt sine optio duce turba é tãq̃ corpus sine spũ ut inq̄t curtius ꝑterea dictũ é táti eé exercitú:q̃ti sit i

Egregiú dictú gabriæ — pator.Vñ laudaẽ gabrias atheniésis:q dicere solebat græce. φοβερoτερον εἶναι ἐλάφων στρατόπεδον ἡγουμένου λέοντος ἢ λεόντων ἐλάφου. hoc é terribilioré eé exercitú ceruoꝝ duce leone:q̄ leonú duce ceruo. Ad du.si.ex hoc é ad põpeiú:q qdé ducé ageŕ sciebat & optimi ductoris munia callebat:sed exercitũ nõ hébat:Dux auté sine exercitu ꝑinde é ac caput siue mébris.& ut iq̄t uerissime liuius in bello ꝑ̄limú pollet militú copia & uirtus.lõq; ipator sine exercitu:exercitus sine ipatoŕ ueluti mutilus é & truncus.adeo alteꝝ alterius auxilio eget. Obsidiõe massilie lucáus i.iii.& cæs.i.ii.belli ciuilis cõmétario scribũt quéadmodú massiliéses i bello ciuili secuti sũt põpeianas ꝑtes:quos eádé cæsar ꝑti terrestri ꝑti nauali ꝑ̄lio supatos recepit i deditioné cú illi arma tormétaq; ex oppido ꝓut ipatú fuerat ꝓtulisset:& pecúiá ex publico cæsari tradidisset massilia ãt i narbonési gallia é a phocésibꝰ cõdita:sicut strabo & gellius docét.

Massilia — Vñ a lucáo phocais iuuétus ꝓ massiliési dcá:oli massiliæ studia igéuaꝝ doctriaꝝ adeo floruerũt.ut ro.ꝓ attica ꝑegrinatione massilioticum peterét gynnasium ad disciplinas capessendas.Vnde cor.tacitus tradit massiliam agricolæ socero fuisse sedem ac magistram studiorum ciuitatem græca cõitate & prouíciali ꝑ

Mores massiliéses apd̃ plautum — symonia mistam ac bene cõpositam ob id uideẽ dixisse Pla.massiliéses mores:cum dicere uellet optimos & probatissimos.sic.n.ait.in cassina.Vbi tu es qui colere mores massilienses postulas.

M.AN. Picenú umbriá hetruriá:q̄ ꝑte ꝑ̄limú italia cõtrahiẽ:apéniniq; mõtis ítercursu múiẽ. Per tumultú:belli motu: Corphiniú:oppidú í pelignis. In deditioné:de domitii deditõe Pli.Appianus:Plutarchus: & Anneus lacáus plura. Scd̃m:secus iuxta. Supeꝝ mare adriaticú & ioniú ad ligustici & tyrrhéi driam:q̄ uno noie ífernú mare romái græcos imitari dixere. Brũdusiú dŕ & brédesiú calabriæ é littorale oppidú a cretésibus q cú theseo ex creta nauigarũt cõditú:messapia lígua cerui caput íterꝑ̄taẽ.urbs.n.ipsa cú portu eá sane figurá imitaẽ. Trãsfretaturi:breui traiectu i macedõicæ orá trãsmissuri. Frustra:qa nullis hosté opibus réorari potuisset. Appellatis:i curiá uocatis. De re.pu.publico negocio:cõstat ea actiõe cæsaré in spé futuræ clemtiæ séatú erexisse:q mognoꝑe ꝓ̄scriptões & alia syllãoꝝ tépoꝝ mala timeréẽ.M. Petreio: &.L.affráio:i ab hilerda i ulteriora hispáiæ cõcessuri a Cæ.itercepti ꝓhibitiq; aq̄tõe sb cõditõe hispaniá& exercitũ reliq̄re ut ad põpeiú cõtédere liceret:Appiáus plutarchus:& lucáus sũt auctores. Obsidioné massiliæ:i narbonési gallia Massalia a phocésibus cõdita ciuitas fide & studio í po.ro.ísignis:quũ uéiéti cæsari portas ꝓ̄ciues classisset cú his m̃ltis utriq; cõatibꝰ circa mœnia urbis:sed aliq̄to ét maioŕ ui í mari pugnatũ

sibi in itinere portas clauserat:summaq; frumétariæ rei pe-nuria retardante:breui tamen omnia subegit.

De uictoria eius cótra pópeiú Ptolemæú & quosdá alios.

Inc urbe repetita macedóia trásgressus Pópeiú. p ǭtuor pene méses maximis obsessú opibus ad ex-tremú pharsalico ꝑlio fudit:& fugiété Alexádriá ꝑsecutus occisú depħédit cú Ptolemæo rege a quo sibi quoq; isidias tédi uidebat bellú sane difficillimú gessit:neq; lo-co:neq; tpe æquo : sed hyeme áni:& itra méia copiosissimi ac solertissimi hostis iops ipe reꝝ oíum adq;ipatus:Regnú ægypti uictor Cleopatræ:friq; eius miori pmisit:ueritus ꝑuiciá facere ne qñq; uioléntiore ꝑsidé nacta nouarum rerum

PHI. Maximis obsessum opibus:circúuallationé illá significat:q̄ apꝰ dyrrachiú pópeiú Cæsar circúuallauit pluribus per tumulos castellis excitatis. Vt occisum depħédit:quéadmodú pópeius a septio & achilla satelitibus ptolemæi regis ægypti í pua nauicula occisus sit notissimú é:cuius obitú lachrymose & miserá ter lucáus enarrat í.viii.pharsaliæ i cuius sepulchro codrus a quo húatus é inscripsit.hic situs est magnus. De morte pópeii Iulius firmicus hæc pópeii post tot triú phos ad nili flumis ripá ceruices iuictas & regias:& q̄s totiés purpura triúphalis ábierat.Semi uiri hois gladius nefario gñe mortis icidit hactenus firmicus:pópeii capꝰ ab achilla iuolutú uelamine una cú annulo Cæsari oblatú:q eo uiso f.lachrymauit iussitq; miaciter id auferri. Sic.n.inqt apd lucanú.aufer ab aspectu nro funeste satelles regis dóa tui.in anulo pópeii signú erat leo ferés gladiú.médosi sút plutarchi codices:in qbus uulgo sic legit gémæ signú erat ensi ferreo:cú legédú sit ensifer leo. græce dr: μαχαιροφόρος λέων.i.macheroforus leo hoc é ensifer:q̄ dictióe & Cicero usus est cú dixit i epistola ad qntú frém macherophoris cétú sequétibus miros risus nobis edere. Intra mœnia copiosissimi:Alexádriá ítelligit itra qd oppidú Cæsar se cótinuit:cú exercitus ptolemæi duce achilla uéire alexádriá nunciaret achillas alexádriá occupare:& prio domú Cæsaris irrúpe cóatus é.sed Cæsar dispositis p uias cohortibus ipetú eius sustinuit. hæc initia belli alexádrini fuerút.i quo tádé uictor euasit Cæsar aduersariis péptis ptolemæoq; demerso nauigio piter extícto.túc alexádrini Cæsari se dediderút:q i hoc bello utpote hoies igéiosissimi atq; acutissimi:q a róanis fieri uiderát ea solertia efficiebát:ut ro.illoꝝ opa imitari uideret:alexádria uero urbs fertilissima atq; copiosissima oium reꝝ appatus suggerebat:cuius códitor fuit alexáder:uñ illi nomé:quá metatus é Diocrates architectus.olí alexádria habuit scolas oium discipliaꝝ liberaliú:fuit q ob cómoditaté maximú totius orbis époriú.medicis ad cómédádá artis auctoritaté sufficiebat:si dixisset se alexádriæ eé eruditos.táta erat loci dignitas & extiatio ut inqt marcellius. Neq; loco utpote itra alexádriá:q ciuitas í duas ptes erat diśas: Vñ cæsar maxie studebat:ut átiqssimá pté oppidi:opibus uieisq; agédis a reliq̄ pte urbis excluderet. Neq; tpe æquo:erat.n.hyems. Vñ alexádrini ifesti Cæsaré itercluśú tempestatibus pp áni tṗs recipe trásmaria auxilia nó posse i cótióibus loqbát. Cleopřæ friq;:cæsar ægypto atq; alexádria potitus reges cóstituit quos ptolemæus testó scripserat. Ná maiore ex duobus pueris rege amisso miori tradidit regnú:& maiori ex duabus filiabus cleopřæ:q̄ miserat i fide. Veritus ꝑuiciá facer: ꝑuiciæ fieri dicút: qñ bello ab italia regióes acqrút:ad easq; gubernádas mittút romái magiatus.pría oium sicilia ꝑuicia est appellata sicuti docet Cicero i q̄rta uerriaꝝ. Nouaꝝ reꝝ mä:locus múitus & cómodus ac fœcúditate ꝑcellés suggerit mám ꝑsidibus reꝝ nouádaꝝ. tal'erat ægyptus.ad hoc accedebat ná alexádrioꝝ metuéda: quæ ut í cómétario belli alexádrini ꝑditú é:gés fallax sempq; alia cogitás alia simulás & ut elegáter tradit amiáus marcellius alexádrini ad singulos motus sút excádescétes cótrouersi & íposcóes acerrimi:d ægyptiis í uniuersú scribit flauius uopiscus hoies eé uétosos furibúdos iactátes iniuriosos auidosq; nouaꝝ rerú. Vñ aureliáus prudétissimus impator ꝑcepit saturnino:cui limitis orientalis ducatum dederat:ne umquá ægyptum uideret:uerens.S.ne si per túrbidá genté uidisset ad moliédas res nouas induceretur.

Obitus Pompeii

Locus plutarchi

De alexandria

prouíciæ

Gens alexádrioꝝ fallax

M.ANTONI. Maximis obsessum operibus:miro narrationis transcursu ingens rerum series perstringitur ita ut quædam etiam cognitione digna.breuitatis inuolucro sileantur.quod autem maximis dixit non caret ratione a mari enim ad mare circa dyrrachium Cæsar mille &.cc.stadiorum uallo circúducto pompeium intercludere est conatus. Pharsalico:apud pharsalum in thessalia cómisso:Strabo nouam ueteréq; pharsalen noiat:Plinius pharsalicos cápos iuxta cranonem in thesaliæ relatione posuit. Occisum: Dionysii Ptolemæi iussu auletis filii aduersus cleopatrá sororé castra circa casiú móté metátis pompeius

obtrūcatus ē Appiāus Plutarchus.& lucāus id scribūt. Neq̧ loco:qa ītra Alexādriæ mænia. Neq̧ tpe: qa hyeme. Friq̧ miori qppe q cū cleopatra sorore fugerat a maioꝛ frē eiectus. Præsidē ꝑtorē aut ꝑfectū

materia eēt. Ab Alexādria syriā & īde pōtū trāsiit urgentibus de phrēace nūciis:quē Mithridatis magni filiū:ac tūc occasiōe tēpoꝶ bellātē iā q̄ multiplici successu ꝑferocē ītra qntū q̄ a ffuerat diē:q̄tuor qbus ī cōspectū uēit horis una ꝓfligauit acie:crebro cōmemorās pōpeii fœlicitatē:cui ꝑcipua militiæ laus de tā ī belli gñe hostiū cōtigisset. Dehinc Scipionē ac Iubā reliq̄s ptī i africa rfouētes deuicit Pōpeii libosi hispāia.

De cladibus eius & legatorum suoꝶ.

Mnibus ciuilibus bellis nullā cladem nisi per legatos suos passus est:quoꝶ. C. Curio in Africa perlit. C. Antonius in illyrico in aduersariorum deuenit potestatem. P. Dolobella classem in eodem illyrico

PHI. Pōtū trāsit:regionē pōticā itelligit:ī q̄ regnauit mithridates:mox pharnaces mithridatis filius:quē Cæsar ī cruēta uictoria citissime debellauit:scribit appiāus cæsarē post ꝓfligatū nulla difficultate pharnacem exclamasse:o beate pompeii q magnus habitus & magnus appellatus es ob uictū mithridatē mithridatisq̧ simillimos. Ml'tiplici successu: fœlicitate. Præferocē

Pharnaces ualde ferocē.pharnaces mitrydatis filius erat pōpeianus q̄uis auxilia pōpeio nō miserit:ut ait ap lucanū pōpeius. Nec pharnacis arma relinq̄s tigranēq̧ meū. hic scdo ꝑlio uehemēter īflatus: qđ cōtra domitiū caluinū ducē cæsarianū fecerat:pōtū oibus copiis occupauit: ibiq̧ uictor & crudelissimus rex cū sibi fortunā paternā feliciore euētu destīatet:multa oppida expugnauit:bōa ciuiū romāorum pōticorūq̧ diripuit:& ita pōtū nullo defendēte:paternū regnū se recepisse gloriās optiebat. Cæsar ex egypto uēit ī syꝶ ubi paucis diebus cōsūptis sextū cæsarē amicū & necessariū suū legiōibus siriæ ꝑfecit. mox ī pōtū uēit copiisq̧ oibus ī unū locū coactis rñdit legatis:quos pharnaces miserat se fore ægtissimū:si pnaces ipata faceret:sicut pollicebaꝛ. sed cū ab eo se deludi frustrariq̧ p cūctationē cerneret:celerius oium opiniōe māu cōferre cōtēdit. uictoq̧ pharnace & castris exuto affectus ē īcredibili lætícia. ꝙ maximū bellū tāta celeritate cōfecerat. Itaq̧ pōto recepto ꝑdā oēm regiā militibus cōdōauit rebusq̧ felicissime celerrimeq̧ cōfectis ī italiā celerius oium opinione uēit. Tribus oris.ī hāc sniam.I. florus sic scribit. pharnacē Cæsar & ut sic dixeri nō toto ꝑlio obtriuit more fulmis:qđ uno eodēq̧ momēto uenit ꝑcussit abscessit. Nec uana de se ꝑdicatio ē Cæsaris añ uictū hostē eē q̄ uisū. Vna acie:uno cōflictu & pugna illa quā diximus. Dehic scipionē ac iubā:ī bello aphrico īpator fuit cor. scipio pōpeii socer:& iuba rex mauritāiæ cū maximis copiis militaribus iuuit ptes pōpeianas. tādē oēs ꝓfligati fuerunt:cū Cæsar trinis castris uno die

mors iubæ potitus eēt occisis hostiū. x. milibus tūc rebus deploratis iuba petreiū ferro cōsūpsit. ipse seruo suo iugulādū se tradidit. scipio a publio sictio circūuētus ī nauigio seipm necat. Cato quoq̧ uticæ ferro se traiecit. Refouētes. refocillātes. reparātes. Reliqas. itidē Florus. huc reliqas naufragaꝶ ptiū qdā furoris estus expulerat. Pōpeii liberos:hispaniēse bellū gessit Cæsar aduersus filios. Cn. pōpeii Cneū. S. & sextū:quos ultimo apud mūdā hispaniæ ciuitatē ꝑlio supauit. Cneus pōpeius adolescēs sautius & ītorto talo ī speluncha se occultās ibi a cæsariāis īterficiꝛ. sextus uero pōpeius euasit:q deīde bella gessit aduersus augustū Cæsarē:de cuius obitu diceꝛ ī scdo cōmētario. Caius curio:curionē filiū significat illū tribūoꝶ uiolētissimū de quo supra dictū ē:q ī africa apud. flu. bagradā astu iubæ ī īsidias ꝑcipitatus ē:iubæ autē cū curione simultas ītercedebat:ꝙ tribunus plæbis legē ꝓmulgauerat:q̄ lege regnū iubæ publicauerat. Curio re ad sūmā desꝑationē deducta cū a domitio admōereꝛ:ut fuga salutē peteret affirmauit se nūq̄ ī cōspectū Cæsaris reuersuꝶ amisso exercitu quē ab illo fideicōmissum accepat:atq̧ ita ꝑliās īterfectus fuit. historia tra-

Mors curionis. diꝛ a cæsare ī cōmētariis & ab appiāo li. ii. belloꝶ ciuiliū. lucāus quoq̧ ī. iiii. pharsaliæ uersibus luculentis curiōis obitū exornat. Caius antōius ī illyrico:Caius antōius cæsaris legatus cū ī illyrico castra posuisset: a cæsare iussus occupare fauces maris adriaci:ab octauio libōe pōpeii legato circūuētus ē:& fame cogēte deditionē facere coactus. Auctor lucius florus. huius historiæ huiusq̧. C. ātōii sic mēinit lucāus ī. iiii. claudiꝛ extrēa resīdēs antōius ora cautus ab īcursu belli:si sola recedat expugnat ꝙ tuta fames. tūc opitergini illi circunuēti:de qbus declamationes factæ sunt:maluerunt uiriliter mori quā turpiter se dedere.

M. AN. Vrgētibus:īpellētibus. Mithridatis magni:eius q octo & L. annos cū rōanis bellauit. Occasione tēpoꝶ:erāt. n. romana arma ciuilibus bellis occupata. Multiplici successus:siqdē. Cn. dōitio Caluino ꝑlio uicto ac pōti finibus expulso bithynia & capadocia occupatis ad miorē armēiā occupādū animū adiecerat. Vna acie:uno ꝑlio ad zethā siue zelā ut hirtius scribit cōmisso. Pōpeii fœlicitate: Appianus Cæsarē exclamasse ait. hi sunt q te magnū facere pōpei. Plutarchus ī iuniorē adhuc pōpeiū magnū a Sylla cōsalutatū scribit. Scipionē:pōpei soceꝶ &. Iubā:mārisioꝶ & nūidaꝶ regē:Plutarchus auctor ē uno die trinis hostium castris Cæsarē ad capsum potitum quoꝶ una Affranius altera scipio:reliqua iubas fecisset Cæsaq̧ fuisse ex hostibus ad. xl. Plinius difficili marte scripsit aduersus iubā eo die pugnatum. Aduersus Pompei liberos qnta & sextum pompeium quos q̄driēnio postq̄ in aphrica hæc q̄ diximus gesta sunt ad

mundá i hispania ígétí ꝑlio uicit:ferũt cæsaré postea dicere solitũ sæpe ꝓ uictoria ad mũdá uero ꝓ uita si bi dimicatũ.xxx.hostiũ millia ea quoq; acie cæsa tradũť ꝑiitq; ex põpeii liberis maior natu. Curio:multi plici belloꝝ secessu relato qa nullis unq̃ fortũa tá cõstáter arrisit ut nõ res illoꝝ aliq ex pte lesserit: Supra fidé accidisset si i tãta belloꝝ mole cæsariana arma nullú uariátis fortũæ motũ sensissent:sed & ipsa quoq; alternátis fortũæ morsũ sũt haud semel expta portuit igiť ꝓspis rebus cõtiuo aduersa subtexi curio ad ba gradá.flu.cũ duabus legiõibus pterq̃ paucissimis q cũ asinio uticá cõfugerát a iuba ẽ cæsus.C.Antõius i il lyrico Appiáus ait copias qs gabinius ducãbat i illyrico cæsas.P.Dolobella:idé auctor é antõiũ quũ his nauibus qs hébat paucis amissis ad Cæsaré puẽisse nulla scá a dolobellæ mẽtiõe:Liuius uero ait captũ an toniũ i illyrico ac opiteargios q cũ eo erát ne i hostiũ ptáte uẽirét iter se ferro cõcurrisse de pitergioꝝ exi tu Lucáus liuio astipulatur.

Cn.Domitius Caluius i põto exercitũ amiserũt. Ipse ꝓspri me semp:ac ne ancipiti qdé unq̃ fortũa pterq̃ bis dimicauit Semel ad dyrrachiũ ubi pulsus ñ istáte Põpeio negauit eũ uicite scire. Ité i hispáia ultio ꝑlio cũ despatis rebus ét d cõ isciscéda nece cogitauit. De triumphis eiusdem.

PHI. Publius dolobella: idé octauius libro dolobellá cæsaris ꝓfectũ copiis classicoꝝ ígétibus circũuẽit. Domitius caluinus: pharnaces domitiũ caluinũ cæ sarianũ cũ ex castris i aciẽ exerci tũ eduxisset inito acri certamie supauit.Cæciderũt eo ꝑlio:sicuti i cõmẽtario belli alexádrini scriptũ é:splédidi ac illustres uiri:nõnulli eqtes romani:quo icõmõ domitius accepto religas exercitus dissipati collegit:itieribusq; tutis ꝓ capadociá in asiá se recepit. Semel ad dyrrachiũ cæsar cũ apud dyrrachiũ epiri ciuitaté:q̃ alio noie epidánus noiať põpeiũ longa mũitiõe ualesset:quodá die atrox ꝑliũ ab utraq; pte ini tũ é:i quo supior põpeius cæsa milites i fugá uertit:eos q; usq; i castra ꝓseqť signis militaribus q̃ plurimis subla tis:uictor haud dubie futurus.si uictoriá seq uoluisset: qd cũ neglexisset cæsaré dixisse ferũt bellũ ea die finẽ habituꝝ fuisse si hostes uictoria uti sciuissent.plutarchus cheronẽsis in apophthegmatibus ait cæsaré sic di xisse.τημε ρον ηνικη τω̃ πολεμιοισ αν ηρχοντ νικην ουκ εχουσιν.i.hodie uictoria erat apud hostes.sed callé.é uicere nõ hñt. In hispáia ultio ꝑlio:cæsar ppe cordubá i hispáia depugnás ad uersu filios magni põpeii adiit maximũ piculũ.ná cũ totus eius exercitus pauore correptus tre

Victus cæsar apud dyrrachium

Onfectis bellis quinquies triumphauit:post deui ctum Scipionem quater eodé mẽse:sed interiectis diebus & rursus semel post supatos põpeii liberos. primũ & excellẽtissimũ triumphũ egit gallicũ: sequentem Alexandrinum:deinde ponticum:huic ꝓximũ Africanum

pidaret.cc.q̃ áplius i ipm tela eo certamie emissa ab hostibus fuissent:quoꝝ pté excepit clipeo:tádem sub uesptinũ crespusculũ uictoria potitus dixisse feráť.plerũq; se ꝓ uictoria tũc aũt ꝓ uita primũ decertasse. In hoc certamie cũ piclitareť sublato clamore ad milites iqt corripite me & i pueroꝝ máus tradite. De cõ sciscéda ifeféda sibi suamet máu morte:qd i regꝰ despatiõe nõ pauci factitarũt. Nece:morte nex ꝓprie é q̃ ui sit:uñ neci datus dictus.q iterfectus é.Ci.isidiatori uero & latrõi q̃ põt afferri iniusta nex! Autumat sestus neci datũ ꝓprie dici:q fine uulnere iterfectus é ut ueneno aut fame.Cuius sniæ astipulať ausonius il lo uersu.Sera uenẽato potu astulit hánibalé Nex. Post deuictũ scipioné:Cn.põpei socer scipio signi ficat: q una cũ iuba bello aphrico fuit a cæsare ꝓfligatus:apud tapsum oppidũ maritimũ:q Paulopost scipio fugiẽs cũ teneri nauẽ suá audiret ab hostibus ferro se tráiuerberauit:& q̃retibus ubi ipator eẽt ipator iqt bñ se hét.

Nex

Sed interiectis diebus nõ cõtiuatis diebus triũphasse sed p iterualla significat:ut iter triũphos eẽt iterpo situ aliqd spaciũ. Appiáus romá reuersus cæsar qtuor interpositis diebus pegit triũphos. Gallicũ:triũphũ ex gallis subactis:i quo iter fercula ductus é rhẽus:rhodáus:& ex auro captiuus oceáus. Alexádrinũ:ex ui cto necatoq; Ptolemæo rege adhuc puero & eius factiõe ꝓfligata. Tũc filius trásmissus i fercul & ad simu lacꝝ igniũ ardẽs pharos. Deide:tertio loco põticũ ex uicto pharnace. Africanũ:ex iuba debellato. ná de scipiõe & catõe reliqsq; rõanis nõ triũphauit:qa nefas erat ciué triũphare de ciue:lugubres.n.ut iqt Vale rius existiatæ sũt uictoriæ ciuiles:iõq; nullæ supplicatões decernebáť:neq; ouás aut in curru q̃sq̃ ex ciuili uictoria triũphauit:uñ triũphus cæsaris hispáiẽsis dolore p magno affecit pplm rõanũ:qa nõ de externis uictis agebať:sed de libis.Cn.põpeii:romáoꝝ ꝓstátissimi & optimi. Præterea igratũ fuit pplo spectaculũ triumphi africani:cum intueretur imaginé Scipionis in pompa delatam:sibi gladio pectus traiicientis: & imaginé petreii inedia ferroq; se necátis.maxie ingenuit intuens effigiem catonis uesté dilacerantis.

Triumphi cæsaris

M.AN. Cn.Domitius:quē a pharnace pontica regione pulsum docuimus. Semel ad dyrrachium hic q̄q̄ cæsar conaretur suorum fugam sistere non potuit duobusq; &.xxx.militaribus signis amissis in castra est ab hoste cōpulsus. Et ī hispania:ubi sub primum cōgressum ancipiti ꝑlio in pōpei liberos depugnauit. Post deuictum scipionē:aphricanū bellū.s.de quo ꝓxie dixius. Post supatos pōpeii liberos:qđ quadriennio fere post contigit. Gallicū:ob gallias uictas. Alexādrinū:qa Ptolemæū auleti filiū uicisset.Pōticum:de pharnace:quem prima acie fuderat. Aphricanum:in aphrica.n.iubam regem uicerat.

nouissimū hispaniēsē diuerso quēq; apparatu:& istro gallici triūphi die uelabꝝ ꝑuehēs pene curru excussus axe defracto. Ascēditq; capitoliū ad lumīa q̄draginta elephātis dextra atq; sinistra lychnos gestātibus. Pōtico triūpho iter pōpæ fercula triū uerboꝝ ꝓtulit titulū:uēi:uidi:uici:nō acta belli significātem sicut cæteris:sed celeriter confecti notā.

De ꝑmiis ueteranis & liberalitate populo p eū exhibitis.

Eterāis legiōibus ꝑdæ noīe ī pedites singulos supbia sextertia:q̄ initio ciuilis tumultus nūerauerat ī eqtes uicēa q̄terna milia numū ddit:assignauit & agros:sed ñ cōtiuos:ne qs possessoꝝ expelleret. Populo ꝓter frumēti dēos modios:ac totidē olei libras:trecēos quoq; nūmos:quos pollicitus olī erat uiriti diuisit & hoc āplius

PHI. Nouissimū hispaniēsem: ultius cæsaris triūphus nūcupat hispaniēsis ꝓpterea q filios.Cn. pōpei deuicerat ī hispāia. sciēdū āt ē q hispanus differt ab hispaniēsi:sicut sardus a sardinensi:& corithius a corithiēsi.Nāq; hispanū dicimus eū q ī hispāia natus est sicuti sardū q ī sardinia hispaniēsē aut icolā hispāiæ sicuti sardinēsē icolā sardiniæ. Vñ hispaniēses uocamus negociatores q ī hispāia negociāt.& cato in libro de re rustica salē romaniēsem appellat non romæ factū sed q romæ uēdebat.Igit cū cæsar ī hispania bellū gesserit:nō aduersus hispanos sed romanos merito is triūphus hispaniēsis nō hispanus

Hispanus Hispaniensis

latie & elegāter nūcupat.cōsilr Plinius ī.xiiii.locutus ē sic scribēs.cæsar hispaniēsi triūpho chiū & falernū dedit.hāc hispaniēsis hispāiq; drīā significāter expssit marcialis his uerbis.Ne romā si ire decreueris nō hispaniēsē libꝝ mittamus sed hispanū.liuius exercitus hispaniēses subide appellat rōanos:q erāt ī hispania cū ꝑtoribus. Velabrū ꝑteruehēs:uelabrū uicus ē romæ a uehēdo dictū ut īterꝑtat Mar. uarro de uelabro affatī scripsimus ī cōmētariis ī ꝓptiū.ī uelabro caseus cōficiebat cūctis ꝑferēdus.fumo cōditus:quē uelabrēsē marcialis appellat. Axe defracto:axis ī hoc loco accipit ꝓ ligno & thpite tereti circa quē rotæ uertūt.In curro duo sūt axes.hic illud ꝑsianū:cū tota posterior curras & ī axe scđo.a poetis usurpat axis pro curru. Ascēditq; capitoliū:ex more rituq; triūphātiū:quoꝝ pōpæ finis erat tēplū iouis capitolini:qđ & iosephus mēorat ī enarratiōe triūphi idaici. Lychnos gestātibus:qđ uocāt græci lychnō.latini lucernā dixerūt.uñ ita scribit uarro.lucerna dicta a luce:aut ab eo qđ uocāt græci lychnō:scribit Plinius in.xxxiii. lychnos pēsiles ī delubris placuisse:de qbus ītellexit poeta scribēs.pēdēt lychni laq̄ribus aureis īcēsi. Inde lychnites appellari ceptus lapis pius.qm̄ ad lucernas ī cūiculis cederet.ē ēt lychnites gēma ardēs appellata a lucernaꝝ accēsaꝝ ꝑcipua gratia. Inter pōpæ fercula:pōpæ triūphalis gestamia significāt:quo noīe cōtinētur simulacra oppidoꝝ:simulacra deoꝝ:spolia hostiū:corōe machiæ pegmata & id gēus alia:quæ ferri solēt ī pōpa triūphali:sicut fercula ludoꝝ:fercula q̄ ī ludis q̄ ī sacris ferunt sacroꝝ:de qbus sic scribit cicero cauēdū ē ne tarditatibus utamur ī gestu mollioribus.ut similes pōpaꝝ ferculis eē uideamur.Idē repetitū ē ab Ambrosio:cuius hæc uerba sūt ex prio offōꝝ.sūt q sensim ābulādo imitāt histriōes gestus & q̄li q̄dā fercula pōpaꝝ.liuius ferculū appellat lignū:quo suspēsa opia spolia gerēs romulus ī capitoliū ascēdit.a ferēdo nomē ferculoꝝ deriuat:uñ & fercula pulmētarioꝝ dicta ab eo qđ mēsæ īferāt. Trium uerboꝝ:auctor ē plutarchus cæsarē post deuictū pharnacē ad amicos scripsisse hæc tria uerba.ηλϑον.ειδον.ενικησα hoc ē uēi:uidi:uici. Viriti:ī sing.uiros & ut dici solet:ꝑ capita. Sicut cæteris.s.triūphis. Notā:signū ī diciū. Veterāis legiōibus:tradit appiāus cæsarē post triūphos actos exoluisse cū fēore q̄cūq; exercitui bellоꝝ.s.tpe fuerat pollicitus:milin drachmas atticas qnq; milia:decuriōi bis tondē:tribūis militū eqtibusq; duplo maius dedisse.Ad hæc singulis ciuibus uiriri minā unā atticā.ē aūt mīa q̄ græci minā uocitāt: libra ut docet prisciāus cōtiet drachmas.lxxv. Sup bia:ultra ꝑter. Assignauit agros:ipris agri ueterāis assignabāt:uñ ait ipe cæsar apud lucanū:q̄ rura dabūt:q̄ nt ueterāus aret:q̄ mēia fessis:agri quoq; assignabāt per triū uiros colōis deductis ī nouā colōiā.Frumēti dēos modios.martius edilis plebis prius frumētū pplo rōano ī modios assibus dōauit. Totidē olei libras:Mar.seruius edilis dēas olei libras singulis assibus ꝑstitit p.r.ꝑ totū ānuū.cæs.uero ultra frumētū & oleū qđ mūificētur dōauit ī singlos quoq; disit.ccc.nūmos apuddudū dixius:minā atticā sin.cibus dōatā eē ꝓdidit. Viriri ꝑ sing.uiros qđ græci dicūt κατ ανδρα.

Lychnites
Fercula q̄
Viritim

M.AN. Hispaniēsem:ubi celtiberos q cū pōpei filiis erāt ꝑlio supauit.q̄q̄ Appianus auctor est præter unius pōpei alioꝝ illustriū ro.imagies ī triūphoꝝ pōpa ante ciuiū ora ꝑlatas. Velaꝝ:locū nō ꝓcul a foro boario inter auētinū capitoliū:& palatiū a uehendo dictum ut uarro docet. Axe:circa quē currus rotæ uerunt. In capitoliū:quo oīs triūphoꝝ pōpa nouissimæ traducebat. Ad lumina:ergo sub noctē. Ly

chnos:græco uerbo lucernas dixit. Fercula:q̃ suſpẽſa ferũt:Liuius ipſe ſpolia ducis ſuſpẽſa fabricato ad id apte ferculo. Vẽi uidi uici:his cũ uerbis nec plibus põticã uictoriã romã significaſſe appiãus tradidit.

Veteráis legiõibus:belloꝝ finis uictoria ẽ:uictoriæ uero bẽificẽtia:optimo igiť uſus ordie qđ poſt Cæſaris uictoriã cõtinuo ſubiecerit q̃ ſint pmia militibus reddita. Veteráis qbus ſillias domuerat aut legiones illas potius ítellige q̃s q̃ttuor núero oſtẽdimus ei ab initio datas. Sup bĩa ſeſtertia:duo millia númũ & amplius ſi macrobio credimus:q octo ſextertia qbus aſinius celer mullũ emerat octo númũ milia fuiſſe tradidit:idẽ auctor ẽ laberiũ a Cæſare qngẽtis millibus íuitatũ quẽ Trãqllus Paulopoſt ait:qngẽtis fuiſſe ſeſtertiis dõatũ:ſed Plutarchus í Antonio:qnq̃ ait &.xx.millia dari iuſſit:qđ romái decies ſeſtertiũ appellãr:q̃ ſi ſic hẽrẽt qna fere millia ſingulis data accipi oporteret. Initio ciuilis tumultus:poſt ærarii expilationẽ:Appiãus falſo tradidit ærariũ a Cæſare diripiẽdũ militibus datũ. Vicẽa q̃terna:ut ſi uera ſunt q̃ Plutarchus đ ſeſtertio tradidit:q̃druplo maiorẽ ſũmã appeat eqti q̃ militi datã:Appiãus qnq̃ millia dracmaꝝ atticaꝝ dixit reddita poſtq̃ Cæſar triũphauit turmaꝝ doctoribus ſũmã duplo maiorẽ tribũis militũ & eqtibus exhibitũ. Sed nõ cõtíuos:aliis ergo atq̃ aliis locis. Dẽos modios:Modius ex duabus choenicibus cõſtat:ut herodotus ait:Choenix quattuor ſextarios cõtinet eſtq̃ tertia pte ut Priſcião placet minor cõgio. Trecenos nũmos:appianus minã unã atticam uiritim datam prodidit.

centenos pro mora. Annuã etiã habitationẽ romæ uſq̃ ad bina milia nummũ in italia nõ ultra quígenos ſextertios remiſit:adiecit epulũ ad uiſcerationẽ:& poſt hiſpaniẽſẽ uictoriã duo prãdia. Nã quũ prius parce:neq̃ p liberalitate ſua præbitũ iudicaret.quinto poſt die aliud largiſſimũ pbuit.

De uariis ſpectaculis per eum editis.

ADidit ſpectacula uarii generis munus gladiatorũ ludos etiam regionatim urbe tota:& quidẽ p omnium linguarum hiſtriones. Item circenſes athletas:Naumachiam:munere in foro depugnauit Furius Leptinus ſtirpe prætoria &. A. Calpenus ſenator quondã actorque cauſarũ pyrrhicã ſaltauerunt Aſiæ Bithynii æque

PHI. Centẽos p mora hoc eſt qđ dixit appiãus cæſarẽ exoluiſſe militibus q̃ pmiſerat amplio re ẽt pecunia:tanq̃ uſurã ſoluere uellet p craſtiatiõis. Annuã hitationẽ:ãnuas hitationũ mercedes:ſẽſus ẽ cæſar cõductoribus q mercedẽ p hitatiõe ſoluebãt: remiſit & cõdonauit eã pẽſionẽ: ut q rõæ mãſionẽ conductã hẽbãt.his remiſſio mercedis ãnuæ fieret uſq̃ ad duo millia númũ.q uero í Italia p mũicipia hitarẽt í cõducto: ut his remitteret mercedẽ hitatiõis annuã uſq̃ ad ſummã qngẽnũ ſextertioꝝ.ſupra eã ſũmã de ſuo cõductores ſoluebãt lego apud cæſarẽ cõmẽtario tertio ciuilis belli legẽ a celio fuiſſe pmulgatã:qua annuas cõductoribus hitationũ mercedes cõdonauit:qđ non ualde ſemotũ ẽ ab hac Tranqlli ſnía. Sextertios:Interdũ hæc obſeruatio apud eruditos cuſtodiť:ut ſextertios maſculío genere uſurpẽt ſignificãtes minutulã ſũmã.ſextertia uero neutro genere p maioribus ſũmis ut.cccc. ſextertia capiãť p q̃drigẽtis milibus:q̃ ſũma ẽ cẽſus equæſtris:ſed hæc nõ ſemp ad regulã ſũt exigẽda. Epulũ: columella i.ix.ait eos q triũphabãt epulũ pplo dare ſolitos.cæſar epulo q̃ttuor uini genera primus appoſuit falernum: chiũ:leſbiũ mamertinũ. Viſcerationẽ:uiſceratio ut iterp̃tatur ſeruius ẽ caro a uiſcere noie deducto. Antiqtus uiſceratio dabať latis in albão:ẽ.n.uiſceratio nihil aliud q̃ carnis crudæ diſtributio:q̃ fieri ſolebat uel í ſolẽni feſtiuitate uel í fũere excellẽtiores pſõæ. Liuius li.xl.ſeruilius gemius publiũ licinũ fũeris cã uiſceratiõe data ludos fecit. Idẽ.í.viii.& pplo uiſceratio data.a.M.flauio í fũere matris Seneca í.x.epiſtolaꝝ epulũ & uiſceratio & qcqd alıđ mãu capiť diſcidit í ptes.apđ eũdẽ ẽ puerbiaľ illa ſnía.ſine amico uiſceratio leõis ac lupi uita ẽ. Viſceratí uero aduerbiũ ẽ & ſignificat p uiſcera. Ennius.diſſipat ſepati mẽbra. Duo prãdia:cæſar epulũ pbuit ſiue prãdiũ:uniuerſo pplo:quo triclinia duo ac uigitimilia ſtrata fuerũt. Edidit ſpectacula:appiãus í.ii.ſpectacula quoq̃ multifariã edidit:equoꝝ & muſici pedeſtriſq̃ certamis:eq̃ſtres pugnas elephãtoꝝ xx.pliũ utriq̃ loricatoꝝ:Naualẽ pugnã remigũ q̃ter milliũ:mille bellatoribus utraq̃ ex pte íſidẽtibus. Plutarchus ad cõciliãdã plæbẽ teſtať edita eẽ a cæſare ſpectacľa. Edidit ãt uerbũ ſpectaculꝰ accõmodatũ.uñ editores dci ludoꝝ exhibitores. Ludos:ſcẽicos ítelligit. Regiõatí:p regiones ut qlibet urbis regio ſuos ac ueluti peculiares ludos hẽret.erat ãt rõa dĩſa í regiões.xiiii.auctor Plinius. Per oíum liguaꝝ ut græce q̃ mľtiplex ẽ:ut latíæ:ut oſcæ:ut ethruſcæ liguæ:ſcribit ſtrabo í.v.poemata cõpoſita oſca ligua

Viſceratio

Edidit

fuisse romæ ĩ scena p histriões celebrata:q̃uis gẽs oscoꝝ defecisset. Munere:hoc referẽdũ est ad munus
Pyrrhica quid .i.spectaculũ gladiatoꝝ. Pyrrhicã saltauerũt:pyrrhica saltatio ẽ græcãica q̃ pyrrhus ĩ creta primus iuẽit auctor plinius ĩ.vii.scribit Stra.ĩ.x.pyrrhicã reptã fuisse apyrrhico,p iuuẽibus ad disciplinã militarẽ exercẽdis.Straboni astipulat̃ solinus q saltationẽ hãc exp̃ssit his uerbis: pyrrhico repertore equestres turmas creta prĩa docuit lasciuas uertigies ĩplicare:ex q̃ disciplina bellicæ rei usus datus.de pyrrhica saltatiõe ita scribit plato li.vii.de legibus.motus pyrrhices imitat̃ flexus corpoꝝ: q̃bus tela plagæq; uitãt̃ declinãdo cõcedẽdo:exiliẽdo ĩ altũ:humiq; se cõtrahẽdo:cõtrarios itẽ gestus imitat̃:q̃bus uidelicet cõtra alios q̃cq̃: ĩfert̃ sagittãdo:iaculãdo:feriẽdo:diõisyus quoq; alicarnasius tradit ĩ.vii.pyrrhicã saltationẽ eẽ enopilam hoc ẽ armatã.Refert apuleius ĩ.x.de asino aureo pueros puellasq; græcãicã saltasse pyrrhicã.cũ nũc in orbem rotatum flexuosi nunc in quadratum cuneati discursus reciprocos explicarent.

M.AN. Pro mora:q; tardius p̃mia essẽt reddita. Annuã hitationẽ:uectigal ãnuæ hitatiõis:ex quo apparet q ciues nõ essẽt:romæq; aut reliq̃ italia negotiarẽt̃ solitos certũ rei pub.pẽdere uectigal seu pẽsionẽ Lãpridius ĩ Alexãdro usuras ĩq̃d fœneratoꝝ cõtraxit ad triẽtes pẽsiões:ẽt Pauperibus cõsulẽs.Quĩgẽtos sextertios:asses.s.mille ducẽtos ac q̃nq̃gita appẽdebat.n.sextertius ut plinius ait dipõdiũ ac semisse:sic accipias oportet maiorẽ sũmã iis:q romæ eẽnt q̃ ĩ reliq̃ italia cõmorãtibus remissã qđ si sextertiũ ĩ eũ sensũ quo supra accipias maior sũma eẽt foris q̃ romæ relaxata absurdũq; fuisset addere nõ ãplius. Visceratione:crudã carnẽ domesticatim pp̃lo dat:q mos ĩ oppidis q̃busdã romæ circũiectis nr̃a quoq; tẽpestate durat fitq; id ip̃m ĩ defũcti alicuius memoriã:Seruius uiscera sũt inq̃t q̃cũq; sub corio sũt & ĩ albano latinis pp̃lis uisceratio dabat̃: Varro latiæ feriæ dies cõceptus dictus a latis q ex albão mõte:ius fuit carnẽ cũ roma.petere:Cice.q̃bus emũicipiis uis q carnẽ latinis petãt iuciũt̃ siue igit̃ ex aliquo loco acceperint:ut ĩ albano:sine domesticatĩ distribuẽdã ut hodie fit curarit Cæsar:satis cõstat a crudæ carnis distributione uisceratiõne appellatã.Munus gladiatoriũ:qđ quũ adhuc ĩ gall:a eẽt se daturꝫ p̃nũciarat; Regionatĩ:p regiones urbis q̃ nũero.xiiii. erãt. Histriões:q in scœna tragœdias comœdiasq; agebãt:nec tusco quodã ut q̃dã arbitrati sũt nom̃ factũ sed q̃a ut Liu.ait tusco uerbo ludio hister dicebat̃.Circẽses ludos:subaudi necũ seq̃ntibus iũgas. Athletas:pugiles. Naumachiã:naualẽ pugnã. Mũere:publico gladiatoꝝ certamine de cuius origie Treuellius ĩ alexãdro abũde multa. Stirpe prætoria:ĩ cuius familia prætores nõ nulli fuerãt. Senator quõdã tũc uero minime: pleriq;.n.ignominia notati senatu submouebãt̃:ut flaminius ille. T.Flaminii frater:& alii p̃multi. Actor causaꝝ:forẽsi luce uersatus. Pyrrhicã:saltationẽ a pyrrho quodã ut Plinius ait ĩ creta repertã:Dionysius dubitat a pallade ĩ titanoꝝ p̃ditiõe: an a curetibus:q iouẽ aluere enoplia saltatio sit repta quæ eadẽ sit & pirrhica:eadẽq; & armata quoniã ab armatis saltari sit solita: Plinius tantum armatam saltationem a pyrrhica dixtinxit tanta est auctoꝝ uarietas.

principiũ liberi. Ludis Decius Laberius eq̃s romanus mimũ suũ egit dõatusq; ẽ q̃ngẽtis sextertiis & ãulo aureo sessũ ĩ q̃tuordecĩ scæna p soliũ orchestrã trãsiit circẽsib⁹:spacio circĩ ab utraq; parte producto: & in gyrum euripo adito

PHI. Ludis:ludos ĩtellige spectacula comœdiaꝝ & tragœdiarum.
Mimi Mimũ egit :laberius poeta fuit mimographus: hoc est scriptor mimorũ:sunt ãt mimi poemata sine reuerẽtia lasciuiã imitãtia:mimus uero dictus ẽut docet diomedes grãmaticus q̃si solus imitet̃ a uerbo græco μιμέομαι quod significat imitor.nã cũ & alia poemata idẽ faciãt:solus tamẽ q̃si priuilegio quoddã qđ fuit cõmune possedit.hãc fabularũ sp̃ẽm latiæ
Plãpedia plãpediã uocamus de hoc poemate dixit ouidius:Scribere si fas ẽ imitãtes turpia mimos:& martialis:cõponis bellis mimos.Scriptores huiuscemõi poematis dicũt̃ mimographi ut philistio:ut publius.ut hic laberius. Egit:aũt elegãter dixit ĩtelligi uolẽs ab ipso laberio tãq̃ actore scenico actã eẽ fabulã sicut liuius poeta suorũ carminũ actor fuisse fert̃. Donatus q̃ngẽtis:cẽsu & dignitate eq̃stri:nã supra mẽorauimus ãnulũ fuisse ĩsigne eq̃tis romani.Sessũ ĩ.xiiii.eq̃tes ro.lege theatrali ius hẽbãt sedẽdi ĩ.xiiii.ordinibus: auctor plinius ĩ.xxxiii.huius historiæ de laberio ita mẽinit seneca.lib.vii.declamationũ.laberiũ diuus Iulius ludis suis p̃dũxit demũ eq̃stri ordini reddidit.quẽ cũ iussisset ire sessũ:oẽs eq̃tes ita se coartauerũt: ut
Inimia ueniẽtẽ nõ reciperẽt:macrobius quoq; li.ii.saturnaliũ liberii mimographi facit mẽtionẽ:eiusq; ex mimo recitat uersus.Fuit ãt ĩ laberio arrogãtia & maledicẽtie:q̃ cæsarẽ ut ĩq̃d gellius ĩ.xvi.offẽdebat:adeo ut acceptio res p̃batioresq; sibi eẽ publi q̃ laberii mimos p̃dicaret.In scœna olĩ laberius ĩ potentiã cæsaris isto uersiculo pulsauit:porro q̃rites libertatẽ p̃didimus.& illo.Necesse ẽ multos timeat quẽ multi timẽt:p so-
Orchestra liũ.ĩ bõis codicibus expũcta hæc ẽ dictio tãq̃ subditicia:de solio alibi. Per orchestrã:orchestra locus ẽ ĩ theatro ĩ quo senatorũ sũt loca designata:& scœnici artifices suas p orchestrã p̃stãt actiones.sicuti tradit uictruuius ĩ.v.de architectura.Iuuẽalis orchestrã posuit p̃ sessiõe senatus & primoꝝ.cũ ait similẽq; uidebis orchestrã & pp̃ĩm ορχέομαι apđ græcos significat salto:ũde ορχηστής.i.saltator & ορχήστρια saltatrix & ορχήστρα.i.ochestra inclinatur.de orchestra mox dicẽt̃ plura cũ eiusdẽ sæpe meminerit trã-
Ludi circenses q̃llus. Circẽsibus:tarq̃nius priscus circũ romæ q maximus dr̃ primus ĩstituit ĩ quo ludos opulẽtius ĩstructiusq; quã priores reges fecit auctor liuius ĩ p̃rĩo.Ludi mõ romãi mõ magni mõ circẽses ab eruditis nũcupãt̃ ũde Virg.dixisse uidet̃ magnis circẽsibus actus de circo & circẽsibus sic scribit uar.circus maxius dictus qđ circũspectaculis edificatis ibi ludi fiũt & qđ ibi circũ metas fert̃ põpa & eq̃ currũt. Spacio cir-

ci pducto:hic Pli.in.xxxvi.scribit hic scitu digna.nã ut circũ maximũ a cæ.dict.extructũ lõgitudie trium stadiorũ latitudie unius:sed cũ edificiis iugerũ qternũ ad sedẽ.cc.lx.miliũ iter magna opa dicamus. Euripo addito:euripos uocãt & canales ductus aqrũ.ut docet cicero li.i.de legibus.& i hoc significatu accipit tranquillus sicuti etiã plinius his uerbis.Cæsar dictator postea simile spectaculũ editurus euripis arenam circũdedit quos nero princeps sustulit interpres iosephi.in.xii. antiquitatũ euripos interpretaĩ piscinas: qđ idẽ pene est.Olĩ.M.Scaurus romæ in euripo tpario ostendit hippopotamũ & qnqʒ crocodilos. Similĩ de cã euripũ quoqʒ dicimus fretũ hoc est mare angustũ:qualis est euripus taurominitãus in sicilia & alter in euboia:fertur heliogabalus in euripis uino plenis nauales circenses exhibuisse.

M.AN. Principũ:primorũ utriusqʒ gẽtis filii. Decius laberius:mimorũ scriptor cuius maledicẽtia. C. Cæsarẽ offẽdi solitũ scribit gellius atqʒ ob id publii scripta magis ab eo pbari solita. Carmia:qbus pfacto apud Macrobiũ pfationẽ ipam legere ẽ:q̃ appet coactũ potius quã mercede iuitatũ i scœna laberiũ pdisse:ptãs ait nõ solũ si iuitet:sed si ẽt supplicet cogit. Suũ mimũ:sua mimica scripta. Annulo aureo:Pli.Annuli inqt distrixere alterũ ordinẽ a plebe:ut semel cœpãt eẽ celebres sicut tũica ab ãnulis senatũ:ordinem igiĩ eqstrẽ itellige:nec multo post:hac de cã cõstitutũ ait ne cui ius eius eẽt quũ de ãnulo iteri loqreĩ:nisi cui igẽuo ipsi pri auoqʒ pẽno sextertia.cccc.cẽsus fuissent & lege Iulia theatrali i.xiiii.ordibus sedẽdi. In q̃tuordecĩ:gradus siue ordies ut pxĩe ex plinii auctoritate ostẽdi. Et scœna:i q̃ mimũ suũ egerat. Per soliũ qđ sit soliũ plãe cõstat:sed hoc loco p solario libentius acceperĩ:Macrobius qđ ergo ut po.ro.dicat me bĩs cultũ isolario ãbulaturus sũ. Orchestrã:uñ sẽatores ipsi spectabãt:erãt.n.orchestra i ima pte theatri infra eqstria:ut ex pxio cõmodius spectarẽt:q̃ i Scẽa:& tota arẽa fierẽt. Circẽ.ludos eius Li.magnos appellat: Va.nũc plæbeios:nũc circẽses:Asco.eosdẽ circẽses:& romãos & magnos ludos appellatos ait magnosqʒ ic circo dictos:qa magnis ipẽsis istruerẽĩ.uel forte qa diis magnis.i.laribus urbis sint dicati:ut ipse refert:De ludorũ apparatu Dio. abũde multa. Circi:maximi itellige q medius ẽ iter palatiũ & auẽtinũ. Euripo:rẽui aqrũ fluuio i euripi spẽm diducto:ob elephãtes crẽdo quorũ pugna edita ẽ.cõstat.n.aq pauidos eẽ:qđ i traiectu rodãi.Hãnibale i italiã uẽiẽte patuit:puteolĩ quoqʒ Pli.scribit aqrũ metu auersus uestigiis e naui abiisse

Quadrigas bigasqʒ & equos desultorios agitauerũt nobilissimi iuuenes:Troiam lusit turma duplex maiorũ mĩorũqʒ puerorũ:uenationes editæ p dies qnqʒ ac nouissime pugna diuisa i duas acies qngenis pedibus:elephãtis uicẽis:tricenis eqtibus hinc & ide cõmissis. Nã quo laxius dimicareĩ

PHI. Quadrigas:q̃tuor equos uictos q̃drigas.duos uero bigas dixerũt.de q̃drigis ita ait gellius qdrigas cæsar ẽt si currus unus equorũ q̃tuor uictorũ agmẽ unũ sit pluratiuo semp nũero dicendas putat:de bigis sic augustius in.xix.uictos duos equos bigas uocamus:bigam & quadrigam singulariter ueteres dixere nusq̃ se addicentes regulæ grammaticorũ. Triga quoqʒ ἑνικῶς.i.singulariter dicitur a tribus equis iunctis.Iuriscon.titu.de edic.Si triga uenerit redhibenda erit & tota:& si quadriga redhibeatur.Inde trigarium dictum trigarum curule certamẽ. plinius in xxviii.ferũt Neronem principem hac potione recreari solitum:cum sic quoqʒ se trigario approbare uellet obiter mendum tollendum est ex calce operis pliniani:in quo sic legitur.Ne equos equidem itricariis præferri ullis uernaculis animaduerto.Audiui uiros alioquin eruditos exponere apud plinium tricariis p populis.quæ expositio q̃ ridicula & futilis sit dispiciant solertiores:ego censeo legendum esse trigariis & exponendum pro certaminibus trigarum curulibus.dicit.n.plinius equos uernaculos hoc est italicos & indigenas nulli generi equorum peregrinorum cedere in cursura & certamine trigarum:cum alii sint idõei ad uecturam alii ad rem militarem. Desultorios:desultorii equi uocantur ex quibus homines per agilitatem corporis desiliebant & in alios transiliebant:qui & ipsi desultores dicuntur.de quibus sic liuius:nec omnes numidæ in dextro locati cornu:sed quibus desultorum in modum binos trahentibus equos iter acerrimam sæpe pugnam.in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat. tanta uelocitas ipsis tanqʒ docile equorum genus est. Varro quoqʒ in.ii.de re rustica de equis loquens sic inquit: peritus belli alios equos eligit alit ac docet aliter quadrigarius ac desultor.Cicero quasi desultorius in quadrigarũ curriculum incurrere:Inde eleganter ab apuleio desultoria scientia dicitur.& a martiano leuitas fortunæ dissultoria nominaĩ.In commentariis propertii enarrantes illud:traiicit alterno qui leue pondus equo diximus desultorem significari. Manlius in quinto astronomicon desultores nasci sub sydere Eniochi idest aurigæ pdidit: cuius hi sunt uersus:declarãtes haud dubie desultoris officium:Nec non alterno sydere dorso quadrupedum:& stabilis poterit defigere plantas. Troiam lusit quale sit ludicrum spectaculum troiæ docet maro in quinto æneidos:ubi ostendit troiam belli esse æquestre simulacrum & a troianis nomen accepisse illo uersu. Troiaqʒ nunc pueri troianum dicitur agmen. Turma:in turma sũt equites duo & triginta ut Varro & Vegetius tradiderunt:qui præest turmæ dicitur decurio:ipsi qui in turma sũt turmales dicti.Inde turmatim aduerbium. Venationes:scribit Lactãtius in sexto uenationes:quæ munera uocantur attributas esse saturno:ludos scenicos libero.circenses neptuno. Elephantis uicenis:Plinius in octauo pugnauere Cæsari dictatori tertio consulatu eius uiginti elephanti contra pedites quingentos.Iterumqʒ totidem turriti cum sexagenis propugnatoribus eodem quo priore nũero peditum:& pa

Quadriga
Biga
Triga
Trigarium
Locus Plinii
Eq desultorii
Troia
Turma

ri eqtũ e diuerso dimicãte. Cõmissis:in pugnã & certamẽ imissis:cõmittere.n.uerbũ ẽ rixis cõtẽtiõibusq;
Stadiũ qd & certãinibus accõmodatũ. Stadio ad tẽpus: Tẽporariũ stadiũ signat:est ãt stadiũ locus cursorũ & athle
Locus tarũ longitudo stadiorũ quæ in terris græciæ istituta fuerũt pedũ erat numero.cc.inter quæ clarissimũ fu
Plinii de it olympicũ stadiũ quod hercules suis pedibus metatus est:inde stadio dromici dicti q currũt in stadio.Iu
lius firmicus in.viii.matheseos ait:q; sidus leporis i horoscopo stadio dromicos faciet.Corrigẽdũ est obi-
ter mendũ quod ioleuit i codicibus plinianis:nanq; in.xxxiiii.sic impressum est eũdẽ uicit & leontius cũ
fecit asta die dromon stylon q olimpiæ ostendunt.Expungendum est plane illud totũ perinde ac barba-
stadiodro- ricũ hasta die dromon:& p eo substituẽdũ: stadiodromicos.significat.n.Plinius a leontio artifice factos
mico eẽ stadiodromicos hoc est statuas ex ære cursorũ re stadio olĩpiaco:præterea uulgo notissimũ est stadium
eẽ octauã partẽ miliarii:quod centũ.xxv.nros efficit passus hoc est pedes.ccccccc.xxv.sicut Plin.l.ii.& colu
mella in.vi.tradiderunt.Cæsar ut ad rẽ reuertamur edidit spectaculum athletarum in stadio triduanum.

M.AN. Quadrigas:quadriuges equos. Bibas:biuges. Desultorios:cursores equos a desiliendo di-
ctos:quia facile ex his desiliatur græci:κελητ ac uocãt:Plinius antiq tantũ celetas dicabãt in sacris:postea
uero & q bigis uel quadrigis uicissent aliis qbus non grauate accedo desultorios dicũt:Astipulat huic opi
nioni.manil i carmen.Nec nõ alterno:desultor sydere dorso quadrupedũ & stabilis poterit defigere plã-
tas p quos uadit equos ludet p terga uolantũ aut solo equo nũc arma mouebit:quos aurigæ mira celeri-
tate unius dorso relicto alteriusq; repẽte in sesso agitabãt. Troiã:puerile ludicrum ab ænea ut maro tradi
dit in Italiã deportatum. Venationes:in qbus feræ non sine figentium discrimine conficiebantur de ue
nationum origine.Aurelius Augustinus.& Lactantius aliqua oĩno:sed cassiodorus de gotius rei rõne plu-
ra tradidit Quĩquagenis:peditibus:Plinius quingentibus peditibus ait:sed uel ibi locus corruptus ẽ aut
hic qd facilius deprauari potuit codex ut p quĩgenis quĩquagenis librariorũ inscitia scripserit: qngenis.n.
dicimus & quingentenis.

sublatæ metæ:inq; earũ locũ bina castra ex aduerso ɔstituta
erãt. Athletæ stadio ad tps extructo i regiõe martii campi
certauerẽt: p triduũ nauali ꝑlio i morẽ cocleæ defosso lacu
biremes:ac triremes:q̃driremesq; tyriæ:& ægyptiæ classes
magno pugnatorũ nũero conflixerẽt:ad q̃ oĩa spectacula tñ
undiq; confluxit hoĩum:ut pleriq; aduenæ aut inter uicos:
aut inter uias tabernaculis positis manerẽt:ac sæpe ꝑ tur-
ba elisi:exanimatiq; sunt plurimi & in his duo senatores.

PHI. Sublatæ metæ:circũme-
tãs eq currere cõsueuerũt & põ-
pa ferri.Figura metæ icipit a la-
to & fastigiat i acutũ cũi cõtrari
Athletæ us ẽ turbo. Athletæ:Hercules
prius olympiæ istituit athleticã:
auctor Pli.dicti sunt athletæ cer-
tatores a uerbo græco αθλεω q;
signat certo.scribit iuriscõsultus
athletas cũ uirtutis gra athleticã
exerceãt nõ eẽ ignõiniosos:mars
in finibus mercurii: mercurius i finibus martis facit:ut athletæ nascantur in omni certaminum conflicta
tione uictores.Præterea si Ioui in medio coeli sol trigonica radiatione iungat ista genitura faciet athletã:
qui certis certaminibus uictor famosa reportet isignia corõarũ:ut docet Firmicus maternus i sexto. Tria
athletica certamina uidelicet cursorũ pugilum & luctatorũ fuisse apud ueteres. Testis est Dionysius in se-
Cochlea ptimo. In morem cochleæ defosso lacu:significat cæsarem lacũ defodisse ad istar & similitudinẽ coche-
læ:qui i ĩmo angustior in summo patentior foret:ut in eo exhiberet pugnam naualem: quidã codices ha-
bent in minore codeta & tunc intelligimus lacum effossum fuisse in codeta:qui erat locus in campo mar
Biremis tio ita dictus qd in ea uirgulta nascerent a codatum equinarũ similitudine. Biremes triremesq;: biremẽ
triremis erythrei iuenerunt triremem amocles corinthius:quadriremẽ carthaginenses.Est aũt biremis duorũ ordi
Trierar num nauis:sicut triremis trium:quadriremis quatuor:græci trierem uocant triremẽ: qua dictione utunt
chus & latini:in libro numeri scriptũ ẽ. Veniẽt i trieribus de Italia supabũt assyrios.unde dictus triearchus ꝑfe
Locus ctus triremis.Corrige mendosam dictionem in tertia uirrinarũ.nam pro trierchus passim legitur Aristar-
Ciceronis chus in his uerbis.Qua de re charidemum chiũ testimonium priore actione dicere audistis: se se cum eẽt
Vici qui aristarchus.tu pro aristarchus lege trierarchus. Inter uicos:in oppido uici sunt ut ait Varro a uia q; de-
stra parte uiæ sunt edificia in urbe fiunt uici cõnexis & coherẽtibus edificiis:uicũ q exitum nõ hẽt ac pui
us nõ est dixerunt angiportum inter uicos romanos clari sunt uicus cyprius:africus:sceleratus.Est aũt ui
cus pagãus:ubi multæ uillæ casæq; rusticãæ sunt edificatæ:unde uicani dicti q uicos habitãt:uici diminu
tiuum ẽ uiculus Hierony.i iterꝑtatiõe pẽtateuchi.coeperũt inqt uiculos & possederunt habitatores. Ta
bernaculis:græci σκηνη dicunt tabernacula & papiliones:unde arabes cognominati scenitæ sunt a taber
naculis:quæ ciliciis metãt ubi libuit.hic etiã scenophegia iudæorũ festiuitas ut scriptores rerũ iudaicarũ
tradiderũt:ad demõstrãdum illud tẽpus:quo in deserto sub tabernaculis habitauerũt. Elisi:afflicti ꝑso
cati ob multitudinẽ. Virgi.elisos oculos & sic cũ sanguine guttur.elidere significat ꝑfocare ut ait seruius.
Examina Exãinati mõ extĩcti:alias:exãimatus signat pturbatũ:q̃le illud terẽtianũ est:ibi tũ exanimatus pãphilus.
tus quid M.AN. Sublatæ metæ circa metas bigæ & quadrigæ agitabantur: fuerant ab initio ligneæ & topha-
ceæ mox ex marmore factæ atq; auro illitæ:qd numero metæ essent haud quidem tranquillus docet:sed
seneca septem fuisse significare uidet:quomodo inquit mãifestior notari solet agitatorum lætitia cum se-

ptimo ſpatio palmæ appropinquãt. Stadio: ſpatio in quo athletæ curſu ſaltu: iactu diſci. iaculatiõe: & luctatiõe certabãt pẽtathion ueteres dixere olympiaci ſtadii dimẽſionẽ ex plutarchi auctoritate gellius aliq̃to maiorẽ q̃ alibi fuiſſe ait quo apparuit herculẽ quoq; q ſuis id ſtadiũ fuerat dimẽſus pedibus ampliorẽ aliq̃to cõi fuiſſe ſtatura: ſed Herodotus bicubitale ueſtigiũ herculis apud tirẽ flu. i. ſcythia figuratũ fuiſſe affirmat. oportet itaq; olympiũ ſtadiũ maximũ fuiſſe oĩum quæ uſpiã terrar̃ fuere: ſed quum ita ſit ut nõ multo maius olympiũ aliis fuiſſe cõſtet fateri neceſſe ẽ alter̃: fide carere qđ aut: figuratio illa non fuerit legitima: aut hercules nõ ſit ſtadiũ ipm ſuo ueſtigio metatus niſi illud dixerit aliqs fuiſſe plẽs hercules atq; iccirco euẽire potuiſſe ut is q ſtadiũ metitus ſit diuerſus ab eo fuerit q cuius per bicubitalis ut herodotus ait ad tirẽ. flu. figuratus fuit. In morẽ cocleæ: ut in ſũmo ualde pateret: mox in imũ contraheretur.

Lacu: fouea in quã tyberinæ aquæ ex ꝓximo corriuarent̃. Tyriæ & ægyptiæ claſſes: ex tyro & ægypto accerſite: uel certe bello captæ: & in hunc uſum reſeruatæ. Inter uicos: habuit roma ut plinius tradit mille & amplius uicos. Aut inter: uias quaſi dicat non ſolum inter anguſtos domor̃ calles: ſed in apertis ẽt uiis moraliumq; frequentia infeſtis. Eliſi: præ nimia frequentia afflicti.

De ordinatione anni & faſtorum dierum.

Conuerſus hinc ad ordinãdum reipublicæ ſtatũ faſtos correxit iã pridẽ uitio pontificum per intercalãdi licentiam adeo turbatos: ut neq; meſſiũ feriæ æſtati: neq; uidemiar̃ auctumno cõpeterẽt. Annũq; ad curſum ſolis accõmodauit: ut trecẽtor̃ ſexagitaquq; dier̃ eẽt: & itercalario mẽſe ſublato unus dies q̃rto quoq; anno itercalaret̃: quo ãt magis i poſter̃ e calẽdis iãuariis nobis tẽporũ rõ cõgrueret: iter nouẽbrẽ ac decẽbrẽ menſem interiecit duos alios: fuitq; is annus quo hæc cõſtituebãt̃ qndeci mẽſiũ cũ intercalario: qui ex cõſuetudine in cũ annũ iciderat.

PHI. Faſtos correxit: cæſar annos ad ſolis curſũ redegit ſoſigene pito ſciẽtiæ ſyderalis adhibito: ſũt ãt faſti libri i qbus totius ãni ſit deſcriptio: & cãæ feſtiuitatũ explicãt̃ ſicut i faſtis ouidii: faſti uero dies dicũt̃ qbus certa uerba legitia ſine piaculo ꝑtoribus licet fari. ſcribit liuius flauium ſcribã faſtos circa for̃ in albo ꝓpoſuiſſe ut qĩ lege agi poſſet ſciret̃. eiuſdẽ rei minit Ci. in orõne ꝓ murẽa: i notis ſeruii: docuimus faſtos dici & faſtus i eodẽ ſignificatu ſcđo ordine & q̃rto. Vicio põtificũ turbatos: ſcribit marcellinus i. xxvi. romãos p multa ſæcula i obſertiõe ãni fuiſſe iplicatos fluctuaſſeq; ꝓfunda caligine error̃: cũ i ſacerdotes ptãtẽ itercalãdi trãſtuliſſent: q ut ſolini uerbis utar: plerũq; gratificãtes rõnibus publicãor̃ libidie ſua ſubtrahebãt tpa uel augebãt: ex quo nõ nũq̃ accidebat ut mẽſis hyemalis mõ eſtiuum mõ autũale tp̃s iciderẽt: itaq; cæſar uniuerſam hãc icõſtãtiã iciſa tẽpor̃ turbatiõe cõpoſuit. Neq; meſſiũ feriæ eſtati: marcellius ut autũnalis mẽſis iuẽiret̃ q̃nq; uernalis. Ad curſũ ſolis: ſol ꝑcurſo ſignifero: quem zodiacũ ſermo græcus appellat: trecẽtis & . lxv. diebus emẽſis & noctibus ad eũdẽ remeat cardinẽ addito q̃drãte. cæſar ex diſciplia utiq; egyptior̃: ut inqt Appiãus. annũ direxit ad ſolis curſũ: quẽ ſolini erãt rõani metiri ad motũ lũæ. cæſarẽ ãt fuiſſe aſtrologiæ pitiſſimũ teſtãt̃ Iulius firmicus: q ait ab eo nũer̃ ſiderũ latine pſcriptũ & plinius q i. xviii. refert tres fuiſſe ſectas aſtrologiæ: chaldeã: ægyptiã: græcã qbus addidit apud nos inqt q̃rtã cæſar dictator annũ ad ſolis curſũ dirigẽs. Idẽ ait ſeq ſe uelle obſeruationẽ cæſaris i ortu occaſuq; ſyder̃ tradẽdo: uñ apud lucanũ merito gloriat̃ cæſar. Nec meus eudoxi uicet̃ faſtibus annis.

Intercalario mẽſe ſublato: numa põpilius auctore plutarcho adiecit ãno mẽſem itercalarẽ: quẽ græci embolimõ appellãt. tradit macrobius romãos iſtituiſſe itercalarẽ mẽſem more græcor̃: q cũ animaduerterẽt ſe temere ordiaſſe annũ itercalares mẽſes ſtatuta rõne cõmẽti ſũt: & olĩ tres mẽſes iter calauerũt. extãt ſcriptores q originẽ itercalatiõis romulo aſſignãt: alii nũmã ut diximus primũ id iuẽiſſe cõtẽdũt: lunius ſeruiũ tulliũ regẽ itercalaſſe cõmemorat. a quo & nũdias cõſtitutas uarrõi placet. Cato mẽſem itercalarẽ eſſe putat additiciũq;: oẽſq; dies eius ꝓ momẽto: tpis obſeruat. itercalares dies græci emboliſmos ſiue hypbolicos noiant. Ab hac ſilitudie uerſus q idẽtidẽ iterponũt̃ i poemate. Intercalares a grãmaticis dicti: ſicut ille ſepius repetitus. icipe: mẽalios mecũ mea tibia uerſus. Quarto quoq; anno. ſ. deſinẽte nõ incipiẽte: placuit. n. cæſari ut pacto q̃driẽnii circuitu dies unus poſt termialia itercalaret̃ pp q̃drãtẽ illũ. i. ſenas horas: q̃ ſingulis annis exuberãtes diei noctiſq; mẽſurã colligũt. ex hoc ãno ita a iulio cæſare ordiatio cæteri deiceps ãni ſũt appellati iuliãi ut auctor ẽ cẽſorius. Interiecit duos mẽſes: tãq̃ additicios & ꝓ momẽto tpis hñdos. Quĩdeci mẽſiũ habui: hic ãnus dies. cccexl. tres. diſtributus i. xv. mẽſes pp duos additos a cæſare tertiũ itercalariũ id tpis icidẽtẽ: cæſar cõfuſionẽ prioris ordiatiõis ſublaturus exorſus ẽ nouã ordiationẽ per quã factũ ẽ ut ãnus cõfuſiõis ultius i. ccccxliii. dies ꝓtẽderet̃: & ita ad nũer̃ ſolis direxit ãnũ qđ iebus. ccc. lxv. & q̃drãte curſũ ſuũ cõficit ab eodẽ cæſare: ut auctor ẽ macrobius iſtitutũ ẽ. ut q̃rto quoq; ãno ſacerdotes diẽ unũ itercalarẽt: idq; biſſextũ uocauerũt: cã ãt nois ẽ: qa duobꝫ diebꝫ cõtiũis bis dicius ſexto calẽ. martias duos uidelicet dies ꝓ uno nũcupãtes: uñ q natus ẽ biſſexto calẽ. nihil ĩfert ut iqt elegãter celſus utr̃ prior̃ an poſterior̃ die natus ſit: cũ illđ biduũ ꝓ uno tm̃ die hẽat̃. tradidit amiãus marcellius biſſextũ fuiſſe iauſtũ romãæ ſipu. uñ ualẽtiniãus iptor oli ꝓdire i publicũ noluit uitãs biſſextũ pide ac omnioſũ

Faſti quid

Dei intercalati

Biſextũ uñ

M.AN. Faſtos:faſtoꝝ libros:qbus totius anni ratio cõtinebaẽ:dixerũt ueteres & faſtus eodẽ ſignatu: Lucanus:nõ meus eudoxi uinceẽ faſtibus annus:qđ Priſiãus aduerſus ſeruii opinionẽ mõſtrat ex auctoritate dictũ:qd diuerſo ſenſu ſed eo ĩpo oĩbus noto faſtus uſurpauit heu ubi nũc faſtus altaq; uerba iacẽt. Per ĩtercalãdi licẽtiã:licẽtioſam põtificis ĩtercalationẽ. Rõulus parẽs & cõditor uerbis annũ ex.ccc.q̃tuor diebus cõſtituerat:ſed cũ ea dieꝝ ratio:neq; lũæ:neq; ſolis curſui conueniret:Numa põpilius q Rõulo ſucceſſit ſex &.l.dies addidit ratus.xii.lũares curſus ea tpis ĩtercapedie confici:nã ex eo dieꝝ nũero:quos parti ĩpe addiderat.parti detraxerat mẽſibus a Rõulo cõſtitutis:duos mẽſes cõſtituit Ianuriũ & Februariũ:ſic annus q antea.x.mẽſes Rõuli ĩſtitutiõe habuerat.xii.hẽe cœpit:ſed ægyptii primi omniũ:ut Herodotus ait:annũ in.xii.mẽſes diuiſere:ueꝝ qa ad ſolis curſum pficiẽdũ aliquot deerãt: adhuc dies græcoꝝ more mẽſem ĩtercalarẽ adhibuere:græci ipi ευβ:αι μον dicũr ro.mercedinũ ut Pluta.ait dixere:mẽſis huius ĩtercalari:ratio quẽ ex illis diebus qbus annus abũdabat cõfici oportebat: pmiſſa ẽ illis q faſtis pẽrãt:ut ipſoꝝ arbitrio mẽſis ĩtercalareẽ:quod fieri cõſueuit circa februarii mẽſis exitũ termialibus.ſ.quæ feriæ poſt tertiũ & uiceſimũ eius mẽſis die celebrari cõſueuerẽ ueꝝ ita accidit:ut nõnũq̃ ſupſtitiõis cã oĩs ĩtercalatio omiſſa ſit. Interdũ uero ſacerdotũ & põtificiũ culpa:q publicãis ꝓferri uel minui cõſulto anni dies uolebãt:atq; ita factũ ut praua illoꝝ ĩtercalatiõe igẽs tẽpoꝝ cõfuſio ĩ faſtis emerſerit:de q̃ nũc Trãqllus.Sed hæc Plutar.Liu.& oĩum copioſiſſime Macrobius exeqẽ:de q̃ nos itẽ ĩ obſeruatiõibus plura dixius. Meſſiũ feriæ eſtati:ſenſus ẽ ita tẽpoꝝ rõ turbata ẽ ĩ faſtis ut feriæ q̃s meſſiũ tpe celebrai oportuiſſet:alĩeo tpe ĩdicerenẽ:& rurſus autũno circũacto uĩdemiaꝝ. Annũq; ad curſum ſolis:cõplexus.ſ.qnq; illos reſiduos dies & ſex horas:q̃ ad annũ ſolis ſpaciũ deerãt: quo fit ut ex q̃ttuor illis q̃drãtibus q̃rto quoq; anno dies unus cõficiaẽ:q hodie quoq; ĩtercalaẽ. Inter nouẽbrẽ & decẽbrẽ:ſiqdẽ nouẽbri mẽſe exeũte cæ.nõ ẽ paſſus cõtinuo decẽbrẽ iniri:ſed tm̃ dieꝝ numeꝝ ĩteriecit ut ex his duo ſine mẽſes cõſtituti:qbus ĩteriectis cõtinuo decẽber ẽ ſubditus. Quĩdecĩ mẽſiũ:ꝑter duos il'os mẽſes:quos cæ.ĩter nouẽbrẽ & decẽbrẽ ĩteriecerat.Intercidit emblimus:ſiue mercedimus mẽſis:q ex ueteri ĩſtituto eo anno ĩtercalãdus erat:quo cõtigit ut ãnus illos.xv.habuerit mẽſes.legitĩos.xii.duos ex cæ.ĩſtitu.unũ ex ueteri ĩtercalatiõe extra aſſũptos.

De ſenatus & officioꝝ ſuppleměto & ordinatione.

Enatũ ſuppleuit:patritios elegit: p̃toꝝ:ædiliũ:q̃ſtoꝝ: minoꝝ ẽt mgr̃atuũ nũeꝝ ãpliauit : nudatos ope cẽſorio:aut ſñia iudicũ de ambitu ↄdẽnatos reſtitit:cõitia cũ populo ptitus ẽ:ut exceptis ↄſulatus cõpetitoribꝯ de cætero nũero cãdidatoꝝ:ꝑ pte dimidia:quos populus uellet ꝓnunciarenẽ ꝑ pte altera quos ĩpe dediſſet & edebat ꝑ libellos circum tribum miſſos ſcriptura breui Cæſar dictator illi tribui:cõmendo uobis illum & illum ut ueſtro ſuffragio ſuã dignitatem teneãt:admiſit ad honores:& proſcriptoꝝ liberos : iudicia ad duo genera iudicũ redegit equeſtris ordinis:ac ſẽatorii tribũos ærarios qđ erat tertiũ

PHI. Senatũ ſuppleuit:ſẽatus ro.cõſtabat ex.ccc.ſenatoribus:ſicuti hiſtorici ꝓdideẽ.In li.machabeoꝝ prĩo ſcriptũ legius: q̃ ĩ ro. curia fueẽr.cccxx. cõſiliũ agẽtes: neq; ĩter eos erat inuidia aut zelus.

Patricii q Patricios:patricii ut Cĩcius ait appellari ſoliti ſũt hi q nũc in gẽui uocãẽ Li.uero ĩ prĩo ab urbe de pͣciciis ſic ſcriptũ reliq̃t.romulus.c.crear ſẽatores q pr̃es ab honore pͣciciiq; ꝓgenies eoꝝ appellati.Idẽ ĩ.x.ab urbe ſic ĩq̃t.En unq̃ fando audiſtis pͣcicios prĩo eẽ factos nõ đ cælo demiſſos:ſed q patrẽ ciere auũq; poſſet.i.nihil ultra q̃ ĩgenuos plebeii pͣciciis opponũẽ.

Minores mgr̃atus Minoꝝ ẽt magr̃atuũ:q ſint minores magr̃atus docet Mar.meſſala augur ſcribẽs minores magr̃atus appellari:quoꝝ mĩora ſũt auſpicia:& ĩ hoc nũero ut ſignat Gel.in.xii.cõtineẽ oẽs ꝑter cõſules cẽſores & p̃tores.

Cenſorum nota Nudatos ope cẽſorio:cẽſores ut inq̃t Aſconius quinto quoq; anno creari ſolebãt regẽdis moribus ciuitatis:q ciues ſic notabant ut q ſenator eſſet ſenatu eiiceret q eq̃s roma.equũ publicũ ꝑderet:qui plebeius fieret ærarius.hi ſunt quos tranqllus nudatos ope cenſorio appellat:tales a cæſare in priſtinũ ſtatum reſtituti ſunt.

ambitus De ambitu condẽnatos:ambitus crimẽ ẽ affectati honoris. nã q uera uirtutis uia ad honorẽ aſpirare non põt is ãbitiõe cõtẽdit:q̃ ut inq̃t Salu.multos falſos fieri coegit:hinc latæ leges ad ambitũ puniẽdũ:q̃lis fuit lex:calphurnia de ãbitu:quã tulit.C.calphurnius piſo.q̃lis lex iulia:cuius meminerũt iuriſcõ.a lucão decẽter & uere dictũ ẽ:lætalis ãbitus urbi. Cõitia ptitus:hoc ẽ ĩ creãdis mgr̃atibus ps dimidia ꝓnũciareẽ ꝑ arbitrio populi:ps altera ꝑ arbitrio ipſius cæſaris.excepto cõſulatu:conſules.n.ſolus cæſar creare uolebat. Cõmẽdo uobis illũ:hoc eſt breuis illa ſcriptura q̃ ꝑ liberos cõmẽdabat cæſar uariis tribubus uarios cãdidatos. Proſcriptoꝝ liberos:filios eoꝝ ſignat:nõ quos ĩpe ꝓſcripſerit:nulla.n. a cæſ. ꝓſcripto fcã ẽ:ſed quos ſylla potitus reꝝ ꝓſcripſerat:ĩ q̃ ꝓſcriptiõe ut auctor ẽ Plutar.hoc iniuſtiſſimũ oĩum exiſtimatũ ẽ qđ ꝓſcriptoꝝ filios ac nepotes honoꝝ & magr̃atuũ petitiõe priuauit & oĩum bõa publicauit.Nã ut ſcri.Diony.ĩ.vii.mos ro.fuit liberare filios a pẽa: quocũq; pr̃es crimĩe deliq̃ſſent:ſiue filios tyrãnoꝝ:ſiue pͣricidaꝝ:ſiue ẽt ꝓditorẽ fuiſſe cõtigat:hũc morẽ ſylla diſſoluit adimẽs filiis ꝓſcriptoꝝ facultatẽ gerẽdi honores:& ne ſẽatores eẽ poſſẽt.apđ græcos lex erat q̃ filios tyrãnoꝝ cũ pr̃ibus puniẽdos cẽſet. Ad honores:ut magr̃atus gerere poſſent. Tribũos ærarios:gracchus legem tulerat ut equites romani iudica

rẽt:postea sylla legẽ tulit ut senatorius ordo iudicaret.dein ab aurelio cotta lex iudiciaria lata ẽ ut senatores & eqtes ro.ac tribũi ærarii filʼ iudicarẽt.auctor asc̃oius.ait trãqllus a cæsaꝛ remotos fuisse tribũos ærarios ex ordĩe iudiciũ:quoꝝ tribũoꝝ meminit Pli.i.xiii.uñ a cicerõe ĩ epistolis ad atticũ p q̃dã q̃si ãnominationẽ:nõ tã ærarii tribũi q̃ erati nuncupanẜ:qm̃ pecunia corrupti clodium absoluerunt.asconius sic ait milonẽ eqtes ac senatores absoluerũt.tribuni ærarii dãnarunt.idẽ sæpe meminit tribunoꝝ ærarioꝝ:q ut autumat.M.uarro dicti sunt ab eo ꝙ attributa illis erat pecunia:quã militibus redderẽt.Idq; qđ attributũ erat:dicebaẜ æs militare:de quo plautus in adulularia.Cedit miles:æs petit.hinc quoq; dicũtur ipsi milites ærarii ab ære:quod stipẽdia facerent.æs.n.stipem quoq; dicebant.unde stipendium.

Tribuni ærarii

Aes militare

M.AN. Sẽatũ:senatoꝝ nũeꝝ ciuilibus bellis exinanitũ. Patricios:elegit patricii sanguinis uiros ĩ curiã traduxit:uel certe plerosq; ad p̃riciatũ euexit. Mĩoꝝ magr̃atuũ:maiores magistratus dicebãẜ:quorũ maiora erãt auspicia.ut cẽsores cõsules:p̃tores reliq:ut Gel.scribit:mĩores dicti:erit igiẜ sensus nõ solũ p̃torũ sed edili ẽt q̃stoꝝ q mĩores hñt magr̃atus nũeꝝ ãpliauit:aut si duriuscule diceref:ita accipias ãpliauit.p̃toꝝ ædiliũ & q̃stoꝝ nũeꝝ:nec hoꝝ tm̃ sed ẽt ĩferioꝝ magr̃atũ. Nudatos:pristina dignitate priuatos Ope cẽsorio:cẽsoria ptãte. Cẽsoriũ erat ut Treuellius ait:de moribus ciuiũ iudicare ĩ ordĩbus & dignitate retiere:& eiicere quẽ uellẽt cẽsu modũ ĩpõere:uectigalia firmare:res publicas recẽsere:legibus scribẽdis auctoritatẽ dare:& alia pleraq;.q̃ illi lõgiore exeqẜ sermõe curare. De ãbitu:Põpeius eo cõsulatu quẽ solus gessit:legẽ de ãbitu tulit acerbeq; Appião auctore:exercuit:ipseius:¹Memius:Sextius & alii pleriq; illustres:tũc ãbitus & decuplatiõis rei ĩ iudiciũ sũt arepti. Comitia cũ pp̃lo ptitus ẽ:ex iis q̃ sequũẜ p̃spicue appet q̃lis fuerit ea ptitio:nã cũ cãdidatũ se neminẽ p̃fiteri posset:nisi petendi ptãte:prius a pp̃lo ĩpetrata uoluit Cæsar:cãdidatoꝝ ps dimidia suo arbitrio & uolũtate peteret. Excepto cõsolatu:siqdẽ ĩ decẽniũ se cõsulẽ:ut Appiãus ait.cõstituerat Cæsar. Edebat:ĩ suffragia mittebat. Proscriptoꝝ liberos: Sylla rerũ potitus p̃scriptoꝝ liberos:ac nepotes honore priuarat:honoꝝ dico petitiõe:a Cæsare igiẜ restitutos ĩtelligas oportet:nã ipse neminẽ p̃scripsit. Tribũos ærarios:Pli.decuriæ iudiciũ:Ipe quoq; p̃ribꝫ discretæ noibus fuere:tribũoꝝ æris:& ex Aurelia lege:ut Pediãus ĩnuit Sẽatores eqtes Ro.& tribu.ærarii filʼ iudicarũt Erãt.n.tribũi ærarii:ut idẽ auctor ait:ꝗ pu.pecũiã q̃stori nũerabãt:sed đ iudicũ đcuriis suo loco copiosiꝰ.

subſtulit:recẽsũ populi nec more:nec loco solito:sed uicatĩ p dños ĩsulaꝝ egit atq; ex.xx.trecẽtisq; millibꝰ accipientiũ frumẽtũ e publico ad cẽtũ qnq̃gita retraxit:Ac ne q noui cœtus recẽsiõis cã moueri qñq; possent ĩstituit quot annis ĩde mortuoꝝ locũ ex his q recẽsiti nõ eẽnt subsortitio a p̃tore fieret. De sanctionibus per eum editis.

Ctoginta aut ciuiũ millibus ĩ trãsmarinas colõias distributis:ut exhaustæ quoq; urbi frequẽtia suppeteret.sãxit ne qs ciuis maior uigĩti ãnis:mĩorue decẽ:q sacramẽto nõ tenereẜ:plus triẽnio cõtĩuo italia ab-

PHI. Recẽsum pp̃li:refert plutarchus ĩ cæsare cæsarẽ post finita bella ciuilia recẽ fuisse po.ro. ĩ q̃ recẽsiõe cẽtũ & qnq̃gita hominũ milia repta sunt:cũ antea.ccc.ac.xx.milia extitissent.tã magnã cladẽ tãtas ue pp̃lĩ strages ĩtestia mala peperãt:Recẽsere est recognoscere & p nũeros colligere sũmã totius pp̃li:uñ recensus p recẽsiõe & recognitiõe dr̃: & recẽsiti q p recẽsũ nũerati sũt ĩ libro pẽtateuchi q ĩscribiẜ numeri traditũ ẽ:ꝙ recẽsiti sunt a xx.oẽs q poterãt ad bella p̃cedere.

Recensere

Vicati:p uicos ut regiõati p regiões:tẽplati p tẽpla:pagatĩ p pagos dr̃.Cæsar p uicos singulos urbis ægit recensum:sicut istro ueteri scriptũ ẽ recẽsitos fuisse israelitas p cognatiões & familias:de qbus recẽsitis crebra mẽtio ẽ ĩ libro nũeri. Nec more.eũ hoc recẽsendi offm̃ & cõdẽdi lustrũ antea fuisset censoriũ. Nec loco:cũ antea ĩ cãpo martio fieret cẽsus. Per dños ĩsulaꝝ:dños ĩsulaꝝ uocat eos q ĩ urbe Roma domos hẽbãt ab aliis sepatas discretasq;:nã tales ĩsulæ noianẜ:ide scribit spartiãus tricẽtas.xxxx.ĩsulas oli romæ ĩcẽdio absũptas fuisse.Vlpi.ii.ti.de uer.ob.plãæ si ĩsulã fulciri qs stipulatus sit:nõ ẽ expectãdũ ut ĩsula ruat.de ĩsulis ĩ hoc significatu crebra mẽtio ẽ apud iurisc̃õ.& historicos.& ita ĩtelligẽdũ ẽ illud apud gelliũ ex li.xiiii.cõspicimus ĩsulã q̃dã occupatã igni multis arduisq; tabulatis editã.ĩfra freq̃nter ĩsulæ p domibꝰ a trãqllo usurpãẜ:eteni sicut ĩsulæ sũt ĩ mari loca undiq; ãbita undis discreta a cõtinẽti dictæ(ut martianus ait)ab eo qđ ĩ salo sũt ita domus nullis cõnexæ edificiis coherẽtibus ĩsulæ noianẜ. Ad cẽtũ.L.ut.s.cẽtũ.L.milia romãoꝝ tãtũmõ accipent frumẽtũ. Noui cœtus:apud liuiũ mẽtio est de cetibus nocturnis: quos plebs faciebat ĩprimis suspectos p̃ribus. Subsortitio fieret:hoc ẽ ut p sortẽ q̃si secũdã eligereẜ ex nõ recẽsitis:q substituereẜ ĩ locũ demortuoꝝ recẽsitoꝝ accipẽt frumẽtũ. Qui sacro ñ tenereẜ.i.nõ eẽt obligatus ad rẽ militarẽ cui p sacrm̃ obligabanẜ.ĩde milites sacra ab eruditis appellãẜ. In trãsmarinas colõias ut carthaginẽ & corĩthũ:qs a cæsare dictatore cõstãt eẽ deductas. Sãxit ne qs:sensus ẽ cæsar cum uideret romã pene exhaustã exinanitãq; eẽ ciuibus pp colonos ĩnumeros ĩ colõias distributos:ut huic ĩfrequẽtiæ succurrerẽt decreuit ne pueri ĩgenui ĩtra deceniũ:q ob ætatẽ sacro militari nõ tenenẜ:neue adolescẽtes ultra.xx.ætatis annũ nulli sacro militiæ obligati adeẽnt. Vltra tri.ab italia:ut ita sobolescẽs iuuẽtus repleret urbẽ ciuibus legitimis:sed cũ pueri mĩores.x.ãnis uix unq̃ a laribꝰ p̃nis gremioq; m̃rno abscedãt:quo

Vicatim

Insulæ quæ

Sacramẽta

rū ætas nōdú militaris ē poſſcus ſic legeṙ:mior.x.ánis poſt illos.ſ.xx.ános hoc ē q nōdú ánū.xxx.ipleuiſſet. M.AN. Recéſú:recognitioné. Nec moṙ:qa nō ut antea p céſores. Vicati:p ſinglos urbis uicos. Per domios iſulaꝝ:ut i mari flūinibus:ſtagnis:lacubus:iſulas terras dicius undiq; aqs ſeptas: ſic ro.domos plures:aut cōtiua edificia circúquaq; publica uia cōplexa iſulas dixere:dños ergo poſſeſſores qppe q iglinoꝝ numeꝝ facile teneret. Trecétis milibus:ſic.n.é legédú:nō millitibus:ut oīa q uidius exéplaria mendoſe hñt:tot.n.ciuiū millia frumétú ex publico accipiebát:ſtabatq; ánua illa frumetatio reip.ad mille:ut Plut. ſcribit.cc.ac.l.taléta. Noui cœtus:q cōiuratiōis metu erát illi formidabiles. Recéſiōis cá:iteri dú recéſerenṫ:ū dico q frumétú acciperét. Subſortitio:ſenſus is é:cú cl.millia ciuiū ex ſortitiōe fcá frumtú acciperét:ſi qs hoꝝ uita deceſſiſſet i demortuoꝝ locú ptor ſecúdaria qdá ſortitjōe:altera.ſ.ab illa priore ex nūero eoꝝ qbꝰ fuerat frumtatio ſorte adépta ſurrogaret:qſi detriméti leuamé qddá eét illis q excluſi fuerát ſi p nouá ſortitioné demortuoꝝ loco amiſſa cōmoda eét recupare datú. In tráſmiranas colōias: clariſſimæ coloniaꝝ a cæ.deductaꝝ:carthago & corithus utraq; tráſmaria. Maior:xx.ánis miorue.x.ordo é ne qs maior miorue.xx.ánis.x.ſubitellige ánis hoc é ne qs itra.x.uitæ ánú:ac.xxx.abeſſe poſſet Italia plus trienio:niſi militari ſacramto tenereṫ. Sacramto militati:militiæ ſacramtú i.xl.ánú extédebaṫ:ut Plutar.docet:Serui.tria militiæ mōſtrat fuiſſe genera legitimú:de quo núc Tráquil.cōiurationem:& euocationem.

eſſet:ne qs ſenatoris filius:niſi cōtubernalis aut comes magiſtratus pegre pficiſceret:neue hi q pecuariá ré facerent mius tertia pte puberū ingenuorum iter paſtores haberét oēſq; medicinā Romæ pfeſſos:& liberalium artium doctores:quo libétius & ipſi urbé incolerét:& cæteri appeterét: ciuitate donauit. De pecuniis mutuis diſiecta nouatū tabularum expectatioe:q crebro mouebaṫ decreuit:tandem ut debitores creditoribus ſatiſfacerét:p extimationé poſſeſſionū quāti quaſq; ante ciuile bellū ꝯparaſſent deducta ſūma æris aliéi:ſi qd uſuræ noie numeratum:aut pſcriptum fuiſſet:qua cōditiōe quarta pars fere crediti deperibat:cuncta

PHI. Cōtubernalis:i eodé cú mgiatu cōtubernio degés: & tales erát honoratiores.d cōtubernio & contubernale dictú iá eſt. Comes:táq unus ex cohorte pṫoria:ſic catullus:piſonis comites cohors inanis.

Facere ré Pecuariam

Pecuariá ré fecerét:facere ré pecuariá nihil aliud é q alere armenta & greges:q res ut iqt uarro:ad ſniam paſtoris:ptinet q de pecuria ſic ſcribit i.ii. de re ruſtica:é ſciétia pecoris parádi ac paſcédi ut fructus q maximi poſſūt capianṫ ex ea:a qbus

Pecuarii

ipa pecuaria denoiata é:ná oīs pecuariæ fūdamtú é pecus:in ruſticatiōe ut iquit columella.rō paſcédi é qſtuoſiſſima.M.catoné cōſuléti:quō celeriter locupletari poſſet reſpōdiſſe ferūt ſi bene paſceret. De hac.ſ.pecuaria itelligété:pecuarii uero dicúṫ q pecuariá faciút.M.uarro pecuarius fuit:q ſcribit.n.ſe habuiſſe pecuarias grádes:i apulia ouiarias:i reatino equarias:cicero uerré fuiſſe dicit hoſté pdonéq; pecuarioꝝ i ſicilia. Liuius in.xxxv.pecuarios iquit dánarunt ædiles. Medicuiá p

Archiatri pfeſſores foucndos eſſe

feſſos:impator Conſtátinus pcipit medicos & maxie archiatros hoc eſt pricipes medicoꝝ & grámaticos & pfeſſores alios lrarú ab oibus múcribus imunes eé debere. Itidé honorius impator honorádos eé grammaticos oratores philoſophos medicos ipat:& merito:ná ut iquit ariſtoteles in ſecúdo politicoꝝ ubi non maxie uirtus honoraṫibi firma nō pōt eé res pu. Cæſar igiṫ pfeſſores diſciplinaꝝ & medicos fecit ciues romános:utpote fautor eruditoꝝ cú & ipe erudit iſſimus eét:laudaṫ a Plinio traianus q honoré dicédi magiſtris & dignitaté ſapiétiæ doctoribus tantá haberet:ut ſub ipſo ſpiritú & ſanguinem ſtadia receperint. Ex

Et ſpes & ratio ſtudiorum

quo illud a poeta qūis ſatyrico dictú ex aī ſnia in traiái laudem exiſtimo:& ſpes & ratio ſtudioꝝ in cæſare tátú:ſcio a cōmentatoribus id aliter enarrari ſolere quoꝝ in hoc loco mihi ſnia paꝝ pbaṫ:ſed de hoc alias:ad nras cōmentationes reuertamur:cæſar cauens ne Italia ſeruis repleret decreuit ut illi q exercerét pecuariá hoc eſt greges & arméta hérét ſalté tertiá pté igenuoꝝ iter paſtores: Liuius ait olí ingenuoꝝ cōgſi-

Ingenui

tioné p agros factá:ut milites fierent in iopia militari:igenui aút dicunṫ:q in libertate naſcunṫ:& ut iquit Boetius i cōmentario topicoꝝ:ab antiquitate igenuoꝝ gentilitas duciṫ. Nouaꝝ tabulaꝝ:nouæ tabulæ dicunṫ qdo debitores creditas cú uſuris pecunias pſoluere nō cogunṫ ipſis creditoribus:& abolitis prioribus debitis nouæ tabulæ cōficiunṫ:quæ res nunq feræ niſi in tumultu & in pturbata repu.fieri cōſueuit.

De nouis tabulis pulchra

de tabulis nouis ſic ſcribit cicero i.ii.officioꝝ. tabulæ nouæ qd habéṫ arguméti niſi ut emas mea pecunia fundú:& eú tu héas:ego nō héam pecuniá Saluſtius i Catilina.túc catilina polliceri cœpit tabulas nouas: pſcriptioné locupletiú:ſed unus optie oium fortú atiáus libro.i.artis rhetoricæ demōſtrat:qd qdo lex relata erat de nouis tabulis:pecúia q cú uſuris credita fuiſſet repeti non poterat:depoſita uero repeti poterat. Idé in tertio exéplú aſiſtati qd aporō.i.dubioſū uocár hoc refert quo declaraṫ effectus nouaꝝ tabulaꝝ:petebat inqt qdá ab alio uſurá qſi pecúiæ creditæ:ille accepiſſe pecuniá cōfitebaṫ ſed depoſitá:& iccirco uellet reſtituere ſorté ſine uſura:pédéte iterea iudicio lex de nouis tabulis lata é.repetit ille qſi depoſitú: retiet ille qſi creditá. De tabulis nouis cicero i antoniáis: Liuius i hiſtoria belli macedonici meminerút:ſenſus eſt tráqlli cæſaré diſieciſſe hác nouaꝝ tabulaꝝ expectationem:cú mlti utpote debitores creditas pecúias ſoluere recuſarét. Vnde ait ipe cæſar cōmétario tertio belli ciuilis pōpeiani hoc & ad timoré nouaꝝ tabulaꝝ

tolédũ minuẽdũq̃:q ferre bellũ & ciuiles discẽsiões seq cõsueuit.& ad debitorꝝ tuẽdá existimationẽ esse aptissimũ existiauit. Per estiationẽ possessionũ:cũ fides tota Italia eẽt angustior:neq̃ creditæ pecũiæ soluerenť:cõstituit cæsar ut arbi.tridarenť & p eos fierent extimatiões possessionũ:& rerꝝ quãti q̃q̃ earꝝ añ bellũ fuissent atq̃ ea creditoribus traderẽt.Eteni p bella uastati agri & icultæ possessiones minoris haud dubie pcii fcẽ erãt:q̃ añ bellũ ciuile fuissẽt. Si qd usuræ noie:solẽt debitores æs alienũ usuris cumulare i tantum:ut fœnore iterdũ obruantur.cæsar ut huic pesti obuiã iret uoluit ut ex ære alieno:& ex ipsa sorte deduceretur quicquid nomine usuræ numeratum fuisset:ut ita sors fieret ex usura. Perscriptum : ut in syngraphis solet plus perscribi q̃ numeratum sit.

M.AN. Cõtubernalis:nisi i eodẽ eẽt cõtubernio. Pecuariã rẽ facerẽt:pecus oĩs gñis pascerẽt:q rõ lõge agriculturã pcessit.ut Varrõi placet. Puberꝝ igẽuorꝝ:igẽue natorꝝ:q iã adulti eẽnt ad seruilis libertinæq̃ cõditiõis dñiã. Disiecta:sublata oĩ expectatiõe nouarꝝ tabularꝝ:qbus oĩs aliẽi æris rõ subuerterеť. Mouebať:ab üs q alienũ æs debebãt:uel potius i eorꝝ grãm a trib.pleb.ut.a.P.Dolobella:q quũ Cæsar adhuc in armis eẽt:de nouis tabulis rogationẽ pmulgarat. Añ ciuile bellũ:quo tpe pluris oĩno emebãť:q̃ tũc quũ bellis ciuilibus oĩa exinanita eẽnt. Deducta sũma:cõtracta siue ut Pediáo placet dimiuta. Si quid usuræ noie:sensus ẽ:qcqd pecũiæ ascriptũ erat fœnoris gratia creditoribꝫ:qđ i usurariis stipulatõibus fieri solet: ut maior sũma q̃ expẽsa sit ascribať stipulãtibus uel certe qcqd usuræ noie creditoribus fuisse expensum: utrolibet mõ cæsar adẽptũ iri ex sũma q eẽ i tabulis uoluit:quo decreto q̄rta fere ps eius sũme quæ tum debebať creditoribus de pibat.

collegia præter antiq̄tus cõstituta detraxit:pœnas faciorũ auxit:& quũ locupletes eo facilius scelere se obligarẽt: qđ itegris patrimoniis exulabant parricidas ut Cicero scribit bonis omnibus:reliquos dimidia parte mulctauit.

De labore eius in iure dicẽdo:& legibus p eũ editis.

IVs laboriosissime ac seuerissime dixit repetũdarũ cõuictos:ẽt ordine senatorio mouit:diremit nuptias p̄torii uiri:q digressam a marito post biduũ statĩ duxerat:quãuis sine pbri suspitiõe peregrinarꝝ mercium

PHI. Collegia detraxit : titulus ẽ apud iurisc õsultos de illicitis collegiis:quo abunde declarať nefas eẽ noua cõficere collegia.tres uero collegium cõficere posse existiat neratius iuriscõsultus:collegiũ ẽt dr duorꝝ ut a liuio dictũ cõsulũ collegiũ:q duo dũtaxat sũt:cæsar abo leuit recẽtiora collegia retẽtis antiq̄oribus.De qbus inferius plura. Facilius se obligarẽt:sicut acerbitas maleficii puniẽdi ẽ plerũq̃ bñ uiuẽdi disciplia : sic ẽt lẽitas pœnæ ẽ peccãdi iuitamẽtũ:faciliusq̃ peccať quo ipunitius. Parricidas:ãtiq parricidã dixerũt nõ solũ illũ:qui parẽtẽ occidisset:sed q̃lẽcũq̃ hoiem:qđ indicat lex numæ põpilii his cõposita uerbis.siqs hoiem liberũ morti sciẽs duxit paricida esto.& ita paricida ñ tã a pře quã a pari cõpõi uidebiť:sicuti docet prisciãus i prio plautus eũ:q patrẽ iterfecerit parẽticidã eleganti uocabulo appellat.lege põpeia de parricidiis caueť ut siqs patrem matrẽ auũ auiã fratrẽ sororẽ patruelẽ matruelẽ patruũ auũculũ amitã materterã cõsobrinũ cõsobrinãue occiderit:ut pẽa ea teneať:quæ ẽ legis corneliæ de sicariis.ifra dicet de culleo:quo isuebãť parricidæ. Ius laboriosissime dixit: pricipatus ẽ ut inquit uerissime diõ res nequaq̃ segnis sed laboriosa.debet eẽ priceps irreq̄etus & semp exercitus istar solis:q i ppetuo motu ẽ nec scit q̄escere:Duæ iprimis sũt uirtutes principũ iusticia & fortitudo:qđ homerus illo uersu docuit:quẽ cæteris antepõebat alexãder hõeri studiosissimus.ille bonus pugnator erat.Dux optimus idẽ iusticiæ aũt ps ẽ ius suũ unicuiq̃ tribuere:loq̃ priceps ille cẽseť optimus:q ius dicit q audit desideria adeũtiũ.q in iure dicẽdo a legibus nõ recedit.Debet.n.lex dñari & esse supra principẽ.ubi.n.lex nõ iperat magrãtui:sed magrãtus præest legi:interitus ciuitati illi ut in ut plato paratus est:Nam qui legẽ præesse iubent ut ait Aristoteles uidenť iubere deũ pesse & leges.q uero hoiem iubet præesse adiungit & bestiam seuã sed ut ad institutum reuertamur:laudãdus ẽ princeps:qui ius dicit laboriose & seuere & ex pscripto legis dãnat & absoluit. Diremit nuptias:simile pene exẽplũ ẽ apud hieronymũ:q li.i.cõtra iouinianũ sic scribit.Quasdã repudiatas altero nuptiarꝝ die statim nupsisse legimus. uterq̃ reprẽdendus maritus & cui tã cito displicuit & cui tã cito placuit. Prætorii:prætorius dř functus p̄tura.sicut q̄storius edilicius tribunicius dicti:qui q̄stores ediles ac tribuni fuerũt. Sine pbris suspitiõe: mõ stupri & adulteri. Alias cõuicii & cõtumeliæ.apud liuiũ pbro p maledictis accipiunť:cũ ait i.ii.occursant portis ingerũt pbra.Itidẽ cicero epistolas plenas pbrorꝝ appellat p cõtumẽliorꝝ:qđ aũt pbrũ significat

Collegiũ

parricida qui parẽticida

Virtutes principum

Lex dñа

prætorius uir

probra

cet stuprũ: docet lex uetus: q̃ iubet ut ꝓbrii uirginis uestalis capite puniaẽ: & ut uir q̃ eã icestauisset uerberibus necareẽ ꝓbræ & opprobriũ idẽ eẽ existimat uulpianus iuriscõsultus: sed luculẽti scriptores ꝓbrũ accipiũt ut dixiꝰ ꝓ stupro atq; flagitio: plautus ĩ amphytriõe. Durare neq̃o ĩ edibus: ita me ꝓbri stupri dedecoris a uiro argutã meo. Peregriaꝶ merciũ: iter pegrias merces ad uectigalia ptinẽtes nũeraẽ ciamomũ: piper: costũ: nardũ: pelles babylõicæ: ebur: garbasa. Gẽma uniuersæ: uestis serica subserita & id gẽus alia: q̃ recẽseneẽ a iuriscõ. titulo đ publicãis: ubi mltæ dictiões iuersæ deprauataq; sũt & ꝓ latinis barbaricæ factæ nã malabastrũ: & malobathrũ legiẽ: opus buficũ ꝓ byssinũ: qđ lini gẽus ẽ: iniria ꝓ smyrna. q̃ dictiõe mirtha signaẽ: ibidẽ noiaẽ nardi stachys: qđ signat: ut ĩ trãscursu id quoq; explicẽus: spicã nardi: ex q̃ unguẽtũ generosũ cõciaẽ: nã docet Pli. nr̃: unguẽtarii nõ solũ foliũ sʒ ẽt spicas nardi ĩ unguẽto celebrãt græce σταχυσ Latiæ spica dr̃. a folio uero nardi foliata nũcupãẽ unguẽta nardia: de q̃bus Iuue. & Martia. meminerẽ: foliatũ uṙ græca dictiõe signaṙ uoluisse Plau. cũ dixit ĩ curguliõe: tu petaliõ. petalõ. n. græci uocãt foliũ: uñ petaliõ foliatũ: qđ ẽ p̃ciosũ unguẽti gẽus ex nardi folio cõfectũ: scio apđ plau. illđ pateliõ aliter legi posse: sʒ hoc ꝓbamus.

Peregrinæ merces

Correcta uerba iuris cõsultorũ

Foliatum quid petalion

M. AN. Collegia: Numa Põpil. plura ĩ ciuitate: ut plutar. scribit collegia cõstituit: q̃ ꝑ artes pleraſq; distixit: ea sũt. L. Iulio. & C. Mario cõsulibus senatuscõ. sublata: quũ aduersus rep. eẽ crederẽẽ post ix. deĩde ãnos q̃ sublata fuerãt. P. Clo. ut ẽ apđ pedianũ: legẽ tulit: de collegiis restituẽdis: nouisq; ĩ ciuitate instituẽdis: uñ Cicero: collegia inq̃t: nõ solũ q̃ senatus tulerat restituta: sed inũerabilia q̃dã ex oĩ fece urbis ac seruitio cõcitata: qđ ipa collegia eẽnt: aut cuius rei cã istituta: idẽ auctor pspicue demõstrat: societates ĩquit & cõuẽtus: ac deoꝶ honores cuilibet generi ꝓ dignitate ĩpartiẽs: q̃bus uerbis apparet & religiõis cultũ: qđ hodie quoq; seruaẽ collegia ipa primũ cõstituta. Obligarẽt: se sceleri addicerẽt. Parricidas: parricida olĩ dictus q̃s scies libeꝶ hoiem occidisset: lex a Nũma Põpilio lata habuit. Si q̃s hoiem libeꝶ morti sciẽs duit parricida esto. Ci. ꝓ plautio: nisi forte magis erit parricida q̃ pr̃em cõsularẽ: q̃ si q̃s humilẽ necauerit sed receptũ pene est: ut ii tm̃ q̃ parẽtes occiderit parridæ dicaẽ. Conuictos: mãifesti sceleris reos: & iã iudicio cõuictos. Digressam: eã q̃ cũ marito biduo ante diuortiũ fecerat. Probri: criminis flagitii.

portoria istituit. Lecticaꝶ usũ: idẽ cõchiliatæ uestis & margaritaꝶ: nisi certis psonis: & ætatibus: pq; certos dies ademit: legẽ p̃cipue sumptuariã exercuit dispositis circa macellũ custodibus: q̃ obsonio cõtra uetitum retinerẽt: deportarẽtq; ad se submissis nõnunq̃ lictoribus atq; militibus: qui se qua custodes fefellissent iam apposita a triclio auferrent.

De festinatione eius in ornãda urbe & ĩperio ampliando.

NAm de ornãda istruẽdaq; urbe: itẽ de tuẽdo ãpliandoq; ĩperio plura ac maiora in dies destinabat: imprimis Martis tẽplũ q̃tũ nusq̃ eẽt extruere repleto & cõplanato lacu: ĩ quo Naumachiæ spectaculũ ediderat: theatrũq; sũmæ magnitudinis tarpeio mõti accubãs: ius ciuile ad certũ modũ redigere: atq; ex imẽsa diffusaq; legũ copia optia quæq; & necessaria ĩ paucissimos ɔferre libros bi blyotecas græcas & latias q̃s maxias posset publicaṙ data

Portoria

Portitores qui

PHI. Portoria: uectigalia. ẽ. n. portoriũ merces q̃ daẽ portioribus: q̃ ut iq̃t dõatus sũt magr̃i tributoꝶ plautus: ego pol hũc portitorẽ priuabo portorio. Lecticaꝶ usũ: q̃bus gestabãẽ sũmates tã uiri q̃ matrõæ: ide lecticarii dicti serui q̃ lecticas baiulabãt: exaphoꝶ dixeṙ lecticã: q̃ a sex seruis ferebaẽ sicut octofoꝶ: quã octo gestabãt ĩ hãc sñiam ait eusebius chronographus: ꝓhibitæ lecticis margaritisq; uti: q̃ nec uiros nec liberos hẽrẽt: & miores eẽnt annis. xlv. Cõchyliatæ uestis: conchiliatã uestẽ appellãus purpuream a cõchiliis dictã: sũt ãt cõchylia auctoṙ Plin. ĩ. ix. natu. histo. ex genere cõchaꝶ: ex q̃bus colligiẽ succus tigẽdis uestibus expetitus q̃ color austerus ĩ glauco ẽ: & ira scẽti similis mari. Cicero ĩ philiphicis cõchyliata pistromata appellat quæ infecta erãt succo conchiliorũ: Iuuenalis. horũ ego non fugiam conchylia: Plinius in conchylia ueste cætera eadẽ sine buccino: ꝑterq; ius tẽperatæ. Nisi certis psonis: ut magistratibus. Et ætatibus: ut senioribus: nã fœminæ: quæ minores erãt annis quadraginta quinq; prohibitæ sunt uti lecticis margaritisq;. Perq; certos dies: ut calẽdis idibus & q̃busdã diebus festiuitate solẽnibus. Legẽ sumptuariã: lex sumptuaria diciẽ quæ p̃scribit ĩpensam & cõprimit sumptũ in cibis emẽdis: quã cato cibariã appellat apud uetres ro. leges sumptuariæ cõplures lasæ fuerũt ad luxuriã cœnaꝶ & gurgites prãdioꝶ coercẽdos: lege quæ scribit gellius in. ii. & macrobius in. iii. saturnaliũ. De legibus sumptuariis tertulianus in apologetico sic: leges sumptũ cõprimẽtes centũ æra nõ amplius ĩ cœnã subscribi iubebãt: nõ amplius quã unã inferre gallinã & eã nõ saginatã: cẽtenarias appellauere antiq̃ cœnas: ab ĩpẽsa cẽtenũ sextertioꝶ: fuerũt ãt sumptuariæ leges ut docet Amianus Marcellinus romã trãslatæ ex rhetris lygurgi: q̃ diu obseruatæ tandẽ senescẽtes exoleuerunt rhetiæ uero lycurgi dicunẽ leges quasi ex oraculo decretæ. Circa mac. supra diximus macellũ uocari locũ: in quo oĩa quæ ad uictũ ptinebãt uẽdebanẽ. Sũmissis: clãculum & furti imissis. Cõtra uetitũ: cõtra p̃scriptũ sumptuariæ legis. Custodes fefellissent: latuissent decepissent: oratius. Nec uixit male: qui natus moriensq; fefellit Liuius: spectator carthaginẽsis qui p

Conchyliata uestis

Lex sumptuaria

Cibaria

biéniú fefellerat Romæ depnſus pciſis manibus dimittit. Etriclinio:Ecenatiõe & ipſa méſa:ubi iá appoſita forét obſonia cocta cœpulonibus:ná triclinium accipi pro cœnatiõe & p méſa abunde docuimus in notis ſerui.In dies quottidie magis. Deſtinabat:pabat conſtituebat deliberabat. Tarpeio mõti: capitoliú mõté tarpeiú dici notiſſimú eſt ex hiſtoria tarpeiæ:quæ ſabinis arcé pdidit:ſup qua nõ pauca pſcripſimus in qrto ppertii cõmétario. Accubás:adiacés alias diſcúbens. Ad certú modú redigere : repete uerbú illud deſtinabat.Cæſar.n.cõſtituerat ſi diutius uixiſſet cõtrahere ius ciuile ad quendam modú moderatáq; librorum paucitaté.Quod aút illo quoq; tpe ſicut & hac tépeſtate fuerit infinita legú copia aceruati congeſta docet Liuius:q ſic ſcribit in.iii.Decem tabularum leges platæ ſunt:q núc quoq; in hoc imméſo aliarum ſup alias aceruatarum legum cumulo fons ois publici priuatiq; eſt iuris. Biblyothecas:appellatiõe biblyothecæ & locú ſignificari & libros ſat notú eſt:& tradit Vlpianus li.xxxii.digeſtorum.

M.AN. Portoria·uectigalia:portoriú uectigal eſt quód datur portori.i.huic qui uectigal portus cõduxit.Cice.neq; ex portu:neq; ex decimis:neq; ex ſcriptura uectigal ſeruari põt Lucillius facit idem qđ illi q inſcriptum portu exportant clanculú ne portotium dent. Cõchiliatæ ueſtis:muricæ tinctæ : Murex genus conchæ eſt:a purpura diuerſum:idem & conchilium dr:Pli.conchilia & purpuras oés oræ atterit : a conchilio conchiliata dicuntur.Idem auctor:concharum ad purpuras:& conchilia eadem eſt materia : & alibi:muricis ſiue conchilii cruor grauis in ſucco eſt:color auſterius in glauco:id oſtrum dicit ab oſtris:un conchilium muricem & oſtrũ eodé ſignificatu recte accipias. Margaritarú:quarú uſus in fœminis uetuſtus:ut Valerius opinatur fuit:purpuræ uero & auri recétior:& in Veturiæ matris Coroliani grãm:& Volumniæ uxoris matronis cõceſſus. Perq; certos dies:feſtos & ſolénes. Legé ſumptuariam : liciniam aut fanniam:Gel.quid tam neceſſariú æſtimatum é propulſandæ ciuiú luxuriæ : q̄ lex licinia & fannia:aliæq; ſumptuariæ leges:hoc eſt contra immoderatos ciuiú ſumptus lætæ:eædem & cibariæ dictæ. Marcellú: unde obſonia emuntur de ratiõe nois & loco Varro plura. Cõtra:præſcriptú legis. Etriclinio:ubi obſonia conuiuis appoſita eſſent. Deſtinabat:proponebat. Complanato lacu:in campo marcio non longe a tyberi:in quo naualis pugna commiſſa fuerat. Tarpeio monti:Capitolio a.ſp. Tarpeii filia ibi Sabinorum ui oppreſſa nuncupato.Dionyſius:Liuius:& Plutarchus ſunt auctores. Accubans:pxime adiacens. Ius ciuile:multitudine ſcriptorum ad faſtidium uſq; luxurians.

M.Varroni cura comparandarum ac dirigendarum.Siccare pontinas paludes:emittere fucinũ lacũ:uiá munire:a mari ſupero p apennini dorſum ad tyberim uſq; pfodere Iſthmú: dacos qui ſe in pontum & thraciã effuderãt coercere: mox pthis Inferre bellũ p Armeniã minoré:nec niſi ante exptos aggredi p̄lio. Talia agentem atq; meditantem mors p̄uenit de qua priuſquam dicam ea quæ ad formam & habitum & cultum & mores:nec minus quæ ad ciuilia & bellica eius ſtudia ptineãt nõ alienũ erit ſũmatim exponere.

De ſtatura & cultu corporis eius.

Viſſe traditur excelſa ſtatura : colore candido :

PHI. Mar.Varroni cura:iniũxit Cæſar prouinciam ordinandarum bilyothecarum illi Mar. Varroni:qui omnium Romanorum fuit doctiſſimus. de cuius laude abſolutiſſima extat uerſiculus ille Terentiani: uir doctiſſimus undecúq; Varro:huic uni uiuenti ſtatuam poſuit pollio in biblyotheca quæ Romæ primú fuit publicata:ſic olim Ptolemæus Philadelphus iniunxit prouinciam conficiendæ biblyothecæ demetrio phalerio cuius ſua ſu uolumina inſtrumenti ueteris ex lingua hebraica in græcá tranſlata ſunt per.lxxii.interpretes.primus oium Ariſtoteles libros cõgregauit:& ægypti reges biblyothecæ ordiné docuit auctor Strabo in.xiii.Reges Attalici egregiá biblyothecam pgami inſtituerút.Alexandriæ a ptolemæis regibus inſtituta eſt biblyotheca·libris referta ad milia ferme uoluminú ſeptingéta. Siccare paludes:põtinas.S.deſtinabat palus pontina eſt in latio poſt circeos:qué locum.xxiiii.urbium fuiſſe mutianus pdidit:de hac palude ait Iuuenalis & pontina palus & gallinaria pinus.Plutarchus uero ſcribit Cæſarem deſtinaſſe nomentanas ſetinaſq; paludes deſiccare:ut campum apiret:qui multis mortalium milibus opé atq; ſubſidiú exhiberet: de pontinis paludibus Plinius hæc:ſiccent ethiopide herba pontinæ paludes tantúq; agrorum ſuburbanæ reddat Italiæ.Emittere lacú fucinú:húc poſtea claudius emiſit ut infra dicet. eſt aút lacus fucinus i.iiii. regiõe Italiæ ppe albéſes populos marſorum:de quo ait poeta:uitrea te fucinus undatæ liqdi fluere lacus.

Lxx.interpretes

Ordinator bibliothecæ

pontina palus

Ad tyberim uſq;.hic diſtinguendum eſt:ut ſit ſenſus.Cæſar deſtinabat uiam cõficere:quæ a mari adriatico pueniret uſq; ad tyberim:per dorſum apénini montis:q ut inqt Lucanus. Mons inter geminas medius ſe porrigit undas:inferni ſupiq; maris:de quo ſilius. Alpibus æquatum attollés caput apéninus. Perfodere iſthmú·Iſthmos corinthiacus anguſta eſt & breuis terra iter mare ioniú & ægeum quinq; milium paſſuum interuallo.has iſthmi anguſtias perfodere tétauerút Demetrius rex:dictator Cæſar: Caius princeps:domitius nero:infauſto incepto:ut omnium patuit exitu:auctor Plinius in.iiii. Per armeniam minorem:duæ ſunt armeniæ maior & minor:ut ait Plinius in.vi. Lucanus. & tu populos utraque uagantes

Armeniæ duæ

armenia:nomẽ armeniæ indidit armenius thessalus Iasonis comes:auctor Strabo in.xi. Plutarchus de his
quæ destinata sunt a Cæsare sic refert.expeditionẽ in parthos agere destinarat parabatq; qbus subactis ꝑ
hircaniã ad mare caspiũ & caucasum pontũ adire:de hinc scythiã & adiacẽtia:germaniæ loca ingredi.pa
grata germania ꝑ galliã in Italiã remeare:& hũc ita giratũ imperii ambitũ coniũgere:finibus eius quaquer
sum ab oceno cõplexis:medio etiã expeditionis tẽpore corinthiacũ isthmum effodere nitebatur. Excel
Status Statura — sa statura:status ad habitum refertur:statura corpori ascribitur.unde ut ait donatus status est scenicus:sta
tura est longitudo corporis:a statura nouo sed non inuenusto uocabulo staturosus formatur ab Augusti
no. Colore candido:luna auctore Iulio firmico facit candidos.saturnus nigros mars rubentes.
M.AN. Marco Varroni:togatoꝝ litteratissimo:cuius statura in palatina bibliotheca postea locata est.
Cõparandaꝝ digerendaꝝ:hoc ad ordinem:illud ad instrumentum referẽ. Põtinas paludes:locũ in la
tio quattuor olim &.xx.urbium:ut Mutianus ter consul tradidit. Emittere:esiccare. Dorsum apẽnini:
Italiã diuidit apẽninus:ab alpibus primum in Liguriã procedens:mox est Liguria Anconem:indeque auer
sus ad garganum in Apuliã inclinat:unde longe euagatus in extremum Italiæ cornu exit.Liuius: ab indi
gena quodam in summo iugo ipsius sacrato nomen illi datum credidit. Isthmum corinthiacum: terra
rum angustias inter corinthiacum & Saronicum sinũ:quas Demetrius rex qui Polyporthos est cognomi
natus effodere destinarat:mox Cæsar dictator:inde Calligula:nouissime Nero omnes infelici auspicio:qđ
ex illorum exitu postea apparuit. Armeniam minorem:ad maioris differẽtiam:sed minor magna ex par
te ad Euphratem attinet. Nisi ante expertos:ꝙ Crassus minime fecerat:Plutarchus ad Caspium mare ꝑ
uenire destinasse ait:inde supra pontum per Scithiam in Germaniam & Galliam transire.
Teres — PHI. Teretibus mẽbris:plẽioribus:teres ẽ rotũdũ & oblõgũ ut colũna & arbor. Virgi.oliuã teretẽ ap
pellat:& oratius teretes suras tanq̃ bñ cõpactas:& succulẽtas. Talia cæ.fuisse mẽbra signat trãqllus. Ore
Vegetum — paulo pleniore:succulẽtiore. Vegetis oculis:uigẽtibus:signãt.n.oculi uigiles & in aspectũ micãtes:uege
tũ.n.ad corpus uigẽs ad aĩum referimus ut inqt nonius ab ausonio uegetũ cor decẽter appellat:& qa mo
bile ẽ & qa uigoris domiciliũ:uegetare ẽ uegetũ facere ac uigẽs:poeta maturo cupiẽs me uegetare die apu
luna — leius scribit lũæ numie cũcta aĩantia uegetari hoc ẽ ali & uigorata fieri. Extremo tpe:nouissimis uitæ an
nis. Repẽte aio linq:Gẽus mor
bi ẽ:qñ qs aio liqt graeci λιπο
ψυχουσ uocãt:de his Pli.i.xxx
sic scribit:cochleæ in cibos dant
his:quos liqt aĩus:aut quoꝝ alie
nat mẽs aut qbus uertigies fiũt
micropsychos ãt dixẽt græci hu
milis aĩ ac ꝑparci:qbus aq mulsa
i potu data medet. Aio liquẽte
destituit hõ ex doloribus & san
guinis ꝓfluuio. Curtius creber ẽ
De comitiali morbo — i hac elocutiõe. Conitiali mor

teretibus mẽbris:ore paulo pleniore:nigris uegetisq; ocu
lis ualitudine prospera:nisi quod tẽpore extremo repente
animo linqui atq; etiã per somnium exterreri solebat comi
tiali quoq; morbo bis inter res gerendas correptus est. Cir
ca corporis curam morosior:ut non solum tonderetur dili
gẽter ac raderetur:sed uelleretur etiã ut quidã exprobraue
rũt. Caluitii uero deformitatẽ iniqssime ferre obtrectato
rũ sæpe iocis obnoxiã expertus. Ideoq; & deficiẽtẽ capillũ

bo:Comitialis morbus:alio noie dicit morbus sacer:morbus maior:morbus herculeus:uulgo caducũ uo
citamus:græci epilepsiã uocãt dictus aũt ẽ comitialis:ꝓpterea qđ comitia dicit uitiare atq; ꝓhibere.Cato
qđ comicia ꝓhibere solet ne id qdẽ mihi uitiũ fuit id elegãter exꝓssit qntus serenus his uersibus:est subiti
species morbi cui nomẽ ab illo qđ fieri nobis suffragia iusta recusat.sæpe &.n.mẽbris acri lãgore caducis
cõciliũ ppli labes horrẽda diremit.Aristoteles:auctor ẽ hũc morbũ a priscis herculeũ fuisse noiatũ qa her
cules eo laborasse fert idq; ex atrabile plerisq; cõsistere tradit:plato in timeo:& platonis emulator apule
ius multa luculẽter scripserũt de cã atq; materia huiusce morbi:quẽ diuinũ nũcuparũt. Videlicet qđ ani
mi partẽ ratiõalẽ:q̃ lõge sanctissima ẽ:uidet.scribit hippocrates i aphorismis:epilepsiã hoc ẽ comitialẽ mor
bũ ante pubertatẽ ꝓueniẽtẽ pubertate finiri:qđ si post uigesimũ qntũ ætatis annũ nõ finiat:lõgus fere est.
hippocratis sñiam cõfirmat Pli.cuius uerba hæc sunt ex lib.xxviii.mlta morboꝝ genera prio coitu soluũ
tur prioq; fœmiaꝝ mẽse:aut si id nõ cõtingat lõginqua fiũt:maxieq; comitiales.Cor.celsus & auicẽna de
comitiali morbo multa erudite tradiderũt:refert Plutar.Cæs.hoc morbo correptũ fuisse cũ bello aphrica
no acies ordinaret:quẽ simul ac ꝑsensit i proximã turri delatus qeti se dedit hoc morbo clarissimi uiri la
Morosi — borasse ꝓdunt. Morosior:curiosior diligẽtiorq;:nãq; morosi dicũt auctore porphiriõe illi q sunt multo
rũ morũ iter se cõtrarioꝝ. Vnde senectus morosa ab eruditis appellari solet:auctor ẽ Seneca morosum ge
nus iracũdiæ eẽ delicatũ. Nã q̃do res pene nulla aio hoĩs cũcta fastidiẽtis satisfacit:ea ꝓprie morositas ẽ:i
hoc signãtu ait Cicero.usq; eo difficiles ac morosi sumus ut nobis nõ satisfaciat ipe demosthenes:& plau
tus i triũpho ueluti alludẽs nõ mĩus facete q̃ elegãter dixit. Amor mores hoĩum mors ac morosos efficit.
Vulsa corpora — Vellerent:Quĩtiliãus ait i.viii.corpora uulsa atq; fucata muliebriter esse fedissima.Itaq; q erãt:molliores
delicatioresq; pilos sibi euellebãt e corpore uolsellis:q̃ istrumẽta sunt ad pilos euellẽdos:utebant & resina
ad idẽ negoniũ ꝑagendũ. Vnde ita scribit Plinius i.xiiii.na.histo.pudet cõfiteri maximũ iã honorẽ resinæ
esse i euellendis a uiroꝝ corporibus pilis:utebant & pumice:qđ idicat idẽ Plinius scribẽs i.xxxvi.pumi

oes sūt ī usu corpoꝝ leuigādoꝝ fœminis:iā qdē & uiris. Quietiā unguēta hēbāt depilatoria:q̄ dropacen & psilothꝝ nūcupauerūt ī oī aūt psilothro prius euellēdi sūt pili ut docet Pli.in.xxxii.de psilothris capita apud auicenā & galienū mediciæ pricipes cōscripta sūt:ubi salamādras legimus hēe uī psilothri depilatoriā:qd & Pli.memorat. Vn̄ a marciale sciēter & mordaciter dictū ē.hoc salamādra notet.cū ī capite fœminæ defluuiū capilloꝝ fieri optaret. Caluitii deformitatē. Aristoteles ī qnto de gn̄atiōe aīaliū:& albertus magnus libro uñ uigesimo de:aīalibus,pdiderūt cām caluitii eē iopiā hūoris calidi:q̄lis pcipue est humor piguis īoq; plātas q̄ pigui hūore exuberāt ppetua frōde uirescere. Caluitiū uni trī aīantiū hoī ē pter q̄ inatū. naīr caluēt:ut inqt Pli.corui aq̄tici.q ob hoc phalacrocoraces dicūtᷓ & hoc ē qd ītelligi uoluit idē Pli.dicēs ī.xi.caluēt corui:qbꝰ īde ē nomē.græci.n.phalacrō dicūt caluū & coracē coruū scribit phippocrates neq; fœmīas neq; spadōes caluescere. Obtrectatoꝝ obloquutoꝝ:carptoꝝ.uituponꝝ.ita.n.dicūtᷓ a doctis.locis obnoxiā:subiectā ifra dicetᷓ queadmodū milites iocula riter eū appellauerūt mœchū caluū.

M.AN. Teretibus mēbris:repletioribus. Ore plēiore:nō maliceto. Plutar.tñ eū macilētū fuisse tradidit. Vegetis:uigore plēis:uel crescētibus potius. Linqui:pro linquebatᷓ:animo.f.ut repente collaberetᷓ. Per somnium de somnioꝝ ratione. Macrobius:in somniū Scipionis abunde multa. Comitiali morbo quē Celsus ait maiorem alio nomine appellari:cum homo quis subito cōcidit ex ore spumæ mouentᷓ:in de interposito tpe ad se redit & fine alio cōsurgit. Quītus Serenus nomē īde morbo datū inuere uidetᷓ:qa aliquo cadēte comitia soluerentᷓ:ē inqt subiti spēs morbi:cui nomē ab illo ē:qd ferri nobis suffragia iusta recusat:sæpe &.n.mēbris atro langore caducis:concilium populi labes horrenda diremit. Morosior:exquisitioris cultus:ac pœnæ molesti. Velleretur quod ī uiro turpe est. Caluitii deformitate quod calui tio deformaretur. Pli.Caluitium uni aīaliū:homini nō est innatū. Obtrectatorū iocis:quale illud in ioculanbus militū carminibus in gallico triumpho uulgo decātatis:Mœchū caluū adducius. Obnoxiū:cauillio & obtrectatiōi expositum.

reuocare a uertice assueuerat:& ex oībus decretis sibi a senatu populoq; honoribus nō aliud:aut recepit:aut usurpauit libētius q̄ ius laureæ coronæ ppetuo gestandæ:ēt cultu notabilē ferūt usū eni lato clauo ad māus fimbriato:nec ut unq̄ aliter q̄ sup eū cīgeretᷓ:& qdē fluxiore citura:uñ emanasse Syllæ dictū optimates sæpiꝰ admonētis:ut male p̄cinctū pueꝝ cauerēt. De hitatōe eiꝰ & structura uillaꝝ eiꝰ.

Abitauit priꝰ in suburra modicis ædibus:post aūt pōtificatū maximū in sacra uia domo pub. Mūdiciaꝝ lautitiarūq; studiosissimū multi pdiderūt:uillā in nemorēsi a fundamētis inchoatā:magnoq; sūptu abso

PHI. Reuocare a uertice.i.ab eminētiore capitis pte:q̄ capillis hirsuta eē solet reducere ad occultādū caluitiū qd in anteriore ferme capitis pte solet accidere pp humiditates spermatis quæ illinc in inquit albertus magnus maxie resoluunt:apuleius ī dogmatæ platonis:deniq; inqt ipsius capitis uerticē specta cōtectū tenui cute capillisq; hirsutū aduersus uī frigoris:& caloris. auctor est Pli.in.xi.uertices iterdū homini binos esse.de uertice sic scribit Quintilianus in.viii.uertex ē cōtorta ī se aqua uel qcqd aliud similiter uertitᷓ:īde pp flexū capilloꝝ ps sūma capitis ex hoc qd ē in montibus eminentissimū:recte dixeris hæc omnia uortices proprie tamen unde initiū est.antiqui uortices per o litterā pronunciabant.primus africanus per e litterā uertices dixit. Ius laureæ coronæ:ut ita.S. caluiciū occultaret est autē coronā triūphalis:de qua plura alias.ab hac una arboꝝ nomen ipositū ē hoībus.nā laurea tullius dictus est Ciceronis libertus.cuius extat carmē ap̄ Pliniū graphice cōcinatū. folium lauri,ppric laureā dicimus ut sentit idem Plinius:sed & pro corona accipitᷓ.inde laureola dicta. Lato clauo:latus clauus uestis est senatoria:& ordīs senatorii peculiare fuit id insigne.inde laticlauios appellari senatores sæpe legimus oratius primo sermonū describere uolēs senatorē dixit.& latū demisit pectore clauum.ab ouidio clauus simpliciter dr̄ pro senatoria dignitate illo uersu.curia restabat claui mensura coacta est uᷓ dici latus clauus a textura de qua epigrāmaticus poeta ī hēdecassyllabo.& lato uariata mappa clauo.latiore clauo tullus hostilius prius e regibus rōanis usus ē:quē purpura cōtextū fuisse docet Pli. Fimbriato.antiq fibꝝ dicebāt extremū.uñ ī uestimētis fimbriæ & ī iecore extremæ ptes fibræ nuncupatᷓ:& fiber pōticus dictus castor aīal q̄drupes ab extrēa flumis ora.ubi maxie solet uideri.auctor mar. Varro. fimbriata urticæ folia esse tradit plinius ex quo colligimus qualis sit positura & flexura fimbriaꝝ. græci fimbria κρασπεδον.uocāt. Fluxiore cinctura:laxiore & minime astricta fluxa fuisse uestimenta parto rū testis est lucanus illo uersu illic & laxas uestes & fluxa uiroꝝ uelamēta uides. Male p̄cinctū:macrobius in.ii.saturnaliū:tradit Ciceronē post uictoriam Cæsaris interrogatum cur ī electiōe ptis errasset. dixit se p̄cinctura me decepit.locatus ē.n.in Cæsarē q ita toga p̄cingebatᷓ:ut trahēdo laciniā uellut mollis incederet.adeo ut sylla tāq̄ puidus dixerit pōpeiano.caue tibi illū pueꝝ male p̄cictū. In suburra:uicus ē rōæ: a quo regio suburrana nūcupatᷓ.scribit Iunius suburrā ab eo dici qd fuerit sub urbe antiqua mar. Varro aūt a pago potius succusano dictam putat succussam:īde īmutatis litteris suburrā cuius rei inditiū est qd antiqus p.C.litterā nō p.B.scribebatᷓ.in suburra erāt meretricū diuersoria:quæ ob id suburranæ noīanᷓ

Causa caluitii

Latus clauus

Fibrum

Fibræ

Fimbriæ

Fimbriatū

Suburra

Suburranæ meretrices

Via sacra — a poetis. In sacra uia: sacrã uiã celebrauerũt ueteres scriptores: qm̃ triũphãtes illa in capitoliũ ibãt: quam
ortitius sacrũ cliuũ in carmine lyrico nũcupauit. sacrã uiã qdã appellatã eẽ existimãt. q in ea foedus ictum
Munditiæ — sit iter romulũ ac tatiũ tẽdebat aũt a regia usq̃ i arcẽ. Mũditiaꝝ: marius apud salustiũ ait mũditias mu-
Lauticiæ — lieribus. laborẽ uiris cõuẽire. Seneca texãs desidiã. & mollitiẽ romãæ iuuẽtutis fecit antitheton p q̃ elegãs
cũ ait certare cũ foeminis & imũdissimis se excolere mũdiciis nroꝝ adolescẽtiũ specimẽ ẽ. mũdus dr̃ lau
tus & purus: cuius cõtrariũ ẽ imũdus: uñ mũditia & imũditia deriuãt̃. Lauticiaꝝ. laudiciã dici uoluerũt
epulaꝝ magnificẽtiã a lauatiõe: qa apud antiquos hæ elegẽtiæ q̃ nũc sũt nõ erãt: & raro aliqs lauabat. lau-
tã coenã lautũ hoĩem ab elegãtia & nitore dici nullus ignorat. apd̃ ueteres elegãs is dicebat̃ q nimis læto
amẽoq; cultu uictuq; eẽt. mũdiciaꝝ referre debemus ad habitationẽ Cæsaris elegãtiorẽ: & supellectile ni
tidiorẽ: & mãcipia p̃ciosiora: lauticiaꝝ uero ad magnificẽtiã cõuiuãdi. iupiter si dñs fuerit gẽituræ facit ut
inquit Iulius firmicus amatores munditiarum. In nemorensi: prope ariciam lucus est dianæ sacer: quem
Artemisiũ — græci artemisium uocant quasi dianium. latini nemorense dixerunt. unde & nemorensis rex dictus est sa-
cerdos illius religionis: de quo copiose dicemus in caligula.

M. AN· Reuocare a uertice: i anteriorẽ p̃tẽ ad Caluitiũ tegẽdũ retrahere. Laureæ corõæ: qd̃ triũphã-
tiũ isigne fuit. Lato clauo: tũica lati claui: q purpurea erat senatorii ordis isigne: Pli. Annuli distixere alte-
rũ ordinẽ a plebe: ut semel cœpãt eẽ celebres. sicut tũica ab ãnulis senatũ: q̃q̃ & hoc sero: uulgoq; purpu-
ra latiore tũica iuẽimus ẽt p̃cões usos. Trãqllus i Augusto: Tunica lati claui resuta ex utraq; p̃te ad pedes
decidit. Ad mãus fimbriato: mãicata tũica: q̃ uiros uti Romæ: & toto latio idecoꝝ fuit: solis foemis id ge
nus lõge lateq; diffusũ cõuẽire existiarũt hmõi tũicæ chiroditæ dictæ. Ci. & Maro eas uiris uelut indeco-
ras exprobrãt: mãicatis iqt ille & talaribus tũicas Poeta: Et tũicæ mãicis & hẽt redimicula mitræ. qd autẽ
fimbriatũ: sit Plinii uerba p̃spicue demõstrãt: q fimbriatã auellãæ nucis barbã eẽ dixit multifariã. s. i ora re
cisã: græci τουσ στύσαγωτουσ floccos appellãt: qbus p̃ditas uestes Aegyptii: ut Herodotus ait: uulgo
usurpabãt: eas Laurẽtius Vallẽsis hõ ĩpẽse doctus fimbriatas i latinũ uertit. Floxiore: laxiore. Male p̃cin-
ctũ: Cæsarẽ adolescẽtẽ: q nõ arcta & cõp̃ssa: ut cæteri solerẽt: cĩctura: sed fluxa uteret̃. Macrobius scribit
Syllã põpeiũ mõuisse: ut caueret sibi a puero male p̃cicto. Cicero rogatus cur i electiõe p̃tiũ ciuili bello de
ceptus fuisset: p̃cictuta ingt me decepit. q. dicere uoluisset hitus cĩgẽdi: q Cæsarẽ mollẽ futurũ arguebat.
Idẽ Macrobius ait Cæsarẽ ita p̃cigi solitũ: ut laciniã traheret. In suburra: p̃te urbis admodũ celebri dicta:
ut Varrõi placet: qd̃ sub terreo muro carmaꝝ eẽt: q̃si sub mura. Sacra uia: p quẽ circẽsibꝯ ludis sacroꝝ põ
pa traducebat̃. Pli. mox Cæsar dictator totũ foꝝ romanũ itexit: uiãq; sacrã ab domo sua icliuũ usq; capi-
tolinũ. Domo publica: publico sũptu cõducta: aut certe publice possessa. Latitiaꝝ: magnifici elegantisq;
epulaꝝ appatus. Festus: Lautitiã epulaꝝ magnificẽtiã iterp̃tat̃ a lauãdo nomẽ fcm̃: p̃les lauritias scribũt.
Plutarchus uero i q̃õnibus lautias. Idẽ auctor ostẽdit mũera fuisse. q̃ ex terraꝝ gẽtiũ legatis dari cõsueue
rit. In nemorẽsi: i aricio: nemꝯ. n. appellabat̃ lucus: haud qdẽ lõge ab Aricia: ubi lacus: qd̃ speculũ Diãæ dr̃
hĩc nemorẽsis lacus: & nemorẽsis ager: ut tusculãus ager dictus: hodie ẽ i eodẽ loco oppidũ: qd̃ ueteri ap-
pellatõe nemus dr̃: nemorẽsi ergo: ut diximus: aricio: sic nemorẽsis rex: q sacra arcinæ dianæ faciebat.

PHI. Quãq̃ tenuem: minime
opulẽtũ. Oberatũ: hoc ẽ ær̃ alie
no astrictũ ac debitorẽ: sicuti su
pra declatũ ẽ. Tessela ta pauimẽ
ta: uictruuius. architectus in. vii.
de architectura meminit pauim̃
toꝝ tesselatoꝝ atq; sectiliũ: scri-
Pauimenta — bitq; pauimenta sectilia & tesse-
Tessela ta — ris structa oẽs ãgulos æq̃les hẽre
Sectilia — debere. dici aũt uidẽt̃ tesselata a
tesseris: q̃rũ forma q̃drata ẽ: & sectilia qm̃ in p̃ticulas secta sũt ut quocũq; uelis possint circũferri talia ha
bebat Cæsar i expeditiõibus i tesselato pauimẽto tesserulæ oẽs arte cõponũt̃ atq; coagmẽtãt̃. de quo illd̃
ẽ Cicerõis ex tertio de oratore ductũ ex uersu lucillião. q lepidæ lexes synthesis cõpositæ. ut tesserulæ oẽs
añ pauimẽto atq; ẽblemate uermiculato idẽ i eo libro cui titulus ẽ orator eadẽ uerba usurpat. Quintilia-
nus quoq; i. ix. ad lucillianũ uersũ respiciẽs iqt tesserulas ut ait lucillius: struet & uermiculate lexis cõmit
tet lucilliãus aũt uersos quo pauimẽtũ tesselatũ describit̃. a Pli. refert̃ ·i. xxxyi. sic scribẽte frequẽtata uero
pauimẽta añ cibricũ bellũ magna gr̃a aioꝝ idicio ẽ lucilliãus ille uersus. Arte pauimenta atq; emblamate
Pauimenta unde — uermiculata. Dicunt̃ aũt pauimenta a uerbo uetusto pauire: qd̃ ferire significat qd̃ & Mar. Cato signare uĩ
cũ ait pauimenta ad hunc modũ facito. de testa arida pauimentum struito: ubi structũ ẽ pauito fricatoq;
Pauire qd — oleo ut pauimentum bonum fiet. multi iuga pauimentorum genera fuerunt apud ueteres. erãt lithostrata
lithostrata — patuulis coagmentata crustis. erant subdialia a græcis inuenta: quæ sub dio erant & in apto: quæ ubi hye-
Subdialia — mes gelant: sunt inutilia: erant & asarota. De quibus papinius in siluis. suberãtq; nouis asarota figuris. Pli-
Asarota — nius appellat eusarota quoniã purgamẽta coenæ i pauimẽto euerti solent: ε υ. græce dicit̃ bene &: σαρω
uerro. fuerunt & pauimenta barbarica subregularica causanea scalptura nominata. fuit & pauimẽtũ græ-

lutam: qa nõ tota ad animum ei r̃nderat totam diruisse: q̃q̃
tenuem adhuc & obæratum: in expeditionibus thesselata
& sectilia pauimenta circumtulisse.

De cupiditate gemmarum margaritarum & signo
rum operis antiqui eius.

B Ritãniã petisse spe margaritarũ: q̃rũ amplitudinẽ

coꝝ nigꝝ:i quo miniſtrãtes frigus nõ recipiũt:& ſi fuerit pedibus nudis a pauimẽto pauimẽtare qđ ſigni Pauimẽtũ
ficat pauimẽto ſternere & pauimentatus deriuãt.Ci.in eplis.ad Qu.F.ſũmã dignitatẽ pauimẽta porticus nigrum
hẽbat Pli.in.xxvii.ergo pauimẽtãdũ ubi ſata ſit cẽſent pallidius ſcribẽs qũo in uilla ſint pauimẽta faciẽda
teſtaceũ ꝓbat pauimẽtũ teſſeris aut ſcutulis ſtructũ qbus æquale reddat angulis lateribuſq; cõiũctis:ſunt
aũt pauimẽta domoꝝ ſolidatiões. Spe margaritaꝝ:auctor ẽ Pli.in.ix.& ſolinus in collectaneis in britan
nia naſci puas & decolores margaritas:ex qbus Iulius Cæſar thoracem fecit:quẽ ueneri genetrici in tẽplo Margarita
eius dicauit ueteres margaritã fœminino gñe:& margaritũ neutro dixere.hinc illud a Hieronymo ꝓuer Margaritũ
bialiter ꝓlatũ in epla ad demetriadẽ.tãti ut dr uitrũ:quãti margaritũ:in hãc ſñiam ſcribit Tacitus in lib.
de uita Iulii agricolæ.fere britãnia auꝝ & argẽtũ & alia metalla gignit:& oceanus margarita:ſed ſubfuſca
& liuẽtia Rõani margaritas appellauerũt uniores ab eo:ꝙ nulli duo ĩdiſcreti repiãt a margarita margari-
tarii dicti negociatores mãgoneſq; margaritaꝝ.Luna deflués a uener margaritarios facit ut iqt firmicus.
M.AN. Oberatũ:aliẽo ære laborãtẽ. In expeditõibus:qbus ditatus ẽ ĩ Hiſpãia prio:mox ĩ gallia: qdã
ĩde hñt:nõ ut ſit ſenſus ꝓcedẽte tpe:cũ bella admiſtraret. Theſſellata:theſſellis minutis lapidibus ſtrata.
Sectilia:a ſecãdo ſectile dr:marmoreis cruſtis cõmunita:Lythoſtratũ ĩtelligit:q̃le ꝓneſte:ut Pli.ait: ĩ for-
tũæ delubro fuiſſe cõſtat:puulis id cruſtis cõſtat:a nřis ſectile dr λιθοσ.n.lapis στρωτον ſtratũ dr: non
me latet eſſe q lignea hæc fuiſſe ĩterp̃tent:qa expeditõibus circulator Tranqllus dixerit:ſed ad uillæ ſtru
cturã oia cõmode referas. Pauim̃ta:ſolidam̃ta domus:a feriẽdo dcã:ꝙ dũ fiũt ne:rimas cõtrahãt plibus
fit diebus uirgis aut malleis feriũt.Pauire ueteres ferir dixere.Lucil.Palmiſq; miſellã deputi.Affra. Oppu
nis pueri coercẽt.i.uerberibus pauimẽtoꝝ gña plura:ſtructuræ uarietatẽ ex Pli.reqre. Spe mar.exiguæ
ſunt & decolores margaritæ:ut idẽ auctor ait in Britãnia:quo genere ornatiſſimũ thoracẽ Cæſar Veneri
genitrici dedicauit.

conferentem interdum ſua manu exegiſſe pondus : gẽmas: torreumata:ſigna:tabulas opis antiqui ſemp aioſiſſime cõparaſſe:ſeruitia recentiora : pollicioraq; immenſo præcio: & cuius ẽt ip̃m puderet:ſic ut rationibus uetaret inferri.

De comitiis & domeſtica diſciplina ſuorum.

COnuiuatũ aſſidue ꝑ ꝓuicias duobus tricliniis:uno quo ſagati palliatiue altero quo togati cũ illuſtrioribus ꝓuinciaꝝ diſcũberẽt. Domeſticã diſciplinã in paruis ac maioribus rebus diligenter adeo ſeuereq; rexit piſtorem alium q̃ ſibi panem conuiuis ſubiicientem cõpedibus uixerit:libertum gratiſſimum ob adulteratam equitis Romani uxorẽ q̃uis ullo quærẽte capitali pœna affecerit.

PHI. Exegiſſe:iqſiuiſſe ꝑdidiciſſe:nã Cæſar ſua manu explorabat ingrebatq; q nã eẽt põderoſior. Toreumata τορευω uerbũ græcũ ẽ:qđ ſignificat ſculpo & celo:ĩde toreumata opa dicũtur ſculpta & fabrefacta τορευτησ:ſculptor & celator. auctor eſt Pli.ĩ.xxxiiii.primũ phidiã artẽ toreuticem apuiſſe & demonſtraſſe:q̃ policletus ſiciõius mox erudiuit: acõſumauit.Marcialis. Artis phidiacæ toreuma clarũ. Signa : ſtatuas : & ſimulachra ænea marmoreaq;:docet Ci. in uerrinis multos Romanos cupidos fuiſſe huiuſcemõi ſignorũ.

Tabulas op.an.Auctor ẽ Pli.ĩ.xxxv.Thimomachũ byzãtinũ pinxiſſe Cæſari aiacẽ & medeã:uẽdidiſſeq;
eas tabulas talẽtis octoginta:q̃s Cæſar poſuit ĩ æde ueneris genitricis:hoc idẽ mẽmorat in ſeptio. Serui- Seruitia
tia recẽtiora:ſcribit iuriſcõſultus digeſtis de edilitio edicto:mãcipia nouitia ꝓcioſiora eẽ ueterãis: iõq; ple
riq; ſolẽt mãcipia:q nouitia ñ ſũt q̃ſi nouitia diſtrahere:ad hoc.S.ut pluris uẽdãt:ſeruitia appellat trãqllus
ipſos ſeruos atq; mãcipia Liuius.Qui ſeruitia nõ cõmouit auctor. Rõnibus ĩfer.rõnariũ ĩtelligit eũq; co
dicẽ:in quo accepti & expẽſi rõnes deſcribũt.ſenſus eſt pudebat Cæſarẽ enormis ꝓcii quo ſeruos cõpabat
iõq; nolebat ĩ rõnario ꝑſcribi eã ſũmã quã ĩpẽderat ĩ ẽptionẽ ſeruorũ maximũ ſerui daphnidis ꝓciũ fuit
q emptus ẽ a.M.ſcauro tribus milibus &.dcc.ſeſtertiis. Cõuiuatũ:extriſecus ſubĩtelligẽdũ ẽ uerbũ illđ ꝓ
diderũt.qđ ſigñat tradiderũt mẽorauerũt hãc figurã grãmatici zeuma a ſupiori appellãt. Quo ſa.pal.ſa Sagum
gatos dicius ĩducto ueſte militari:eſt.n.ſagũ ut ĩnqt nonius militare ueſtimẽtũ.ſcribit Ci.ĩ philippicis ſa-
ga ſũmi ſolere ĩ bello atq; tumultu:& qñ ĩ ſagis tota ciuitas erat:cõſulares uiri togati eẽ ſolebãt.Marcialis
uis te purpureũ marce ſagatus amẽ.a ſago fit ſagaria ut ab argẽto argẽtaria:de q̃ ĩ annotatõibus. Palliati Palliatæ
græci & hitu græco ueſtiti.ẽ.n.palliũ græcus hitus.Vñ comediæ palliatæ dicũt:q̃ ſcriptæ ſũt ſcdm ritus
& hitus hoiũ palliatoꝝ.i.græco.autores dõatus & diomedes. Togati.Rõani ẽ:toga cõis ueſtis rõanoꝝ
q̃ nõ ſolũ uiri:ſed ẽt fœmiæ utebãt.ĩterdũ toga accipit ꝑ peculiari hitu cliẽtũ & ſalutatorũ : q togati ibãt Toga
ſalutatũ ut ſportulã cõſeqrẽt.Marcialis.mãe uela media nocte togatus ero.eiuſdẽ ĩ apophoretis diſticõ ẽ. Vocati
cui titulus ẽ toga ſi matutios facile ẽ tibi rũpe ſomnos:mẽtita ueniet ſportula multa toga. Piſtorẽ. piſto piſtores
res uocãus eos q panẽ faciũt Mar.Var.ĩ ſatyra de edulis:ſi q̃tũ ope ſupſiſti ut tuus piſtor bonũ faceret pa
nẽ.Atteius capito piſtores tãtũ eos q far piſebãt noiatos eẽ tradit eoſq; coqre ſolitos panẽ toſtũ lauctori-
bus piſtorẽ & coquũ apđ ãtiquos eũdẽ fuiſſe accepimus ſcribit Pli.piſtores rõæ nõ fuiſſe ad ꝑſicũ uſq; bel-
lũ:ipſi.n.rõani faciebãt panẽ:mulierũq; id opus erat.Antiq piſtorẽ hẽbãt ĩ nũero ſeruoꝝ. uñ ait iuriſcon-

ſultus de legatis tertio.ſiqs ſeruos habuerit ꝓprios:ſed quoꝝ opas locabat uel piſtoricas:uel hiſtrionicas: ſeruoꝝ appellatiõe ẽt hos legaſſe uĩ.a piſtore piſtoriũ opus deriuaĩ.hic piſtor accipiĩ ꝑ páifice:ſic.n. dĩ.q facit panẽ.ſenſus eſt tráqlli Cæſaré iõ cõpedibus uixiſſe piſtoré:qa nõ eũdẽ panẽ oĩbus cõuiuis exhibebat

Eadẽ ĩmẽ ſa ponẽda

appõebatqꝫ ipſi Cæſari ſiligineũ & dilicatiorẽ.cõuiuis uero ſcdariũ & cibariũ:qđ mime fieri decet.nãqꝫ ut refert Pli.ĩ epiſtol' cõuictores cũctis rebus exæq̃re debemus quos mẽſa & thoro equimus:repħẽditqꝫ quẽ dã ſordidũ ſil' & ſũptuoſũ q ſibi & paucis opima q̇dã:cæteris uilia & miuta appõebat.hic illđ epigramati ci poetæ cur ſine te cẽo:cũ tecũ põtice cenẽ.Cato cũ ĩ hiſpaniã nauigaret nõ aliđ ĩgt uinũ bibi q̃ remiges: ĩ tm̃ diſſilis iſtis:q ut ait elegãter Pli.ẽt cõuiuis alia q̃ ſibimet ipis miſtrãt:aut ꝓcedẽte mẽſa ſubüciũt. Xenophon ĩ.viii.pediæ laudat cipꝫ:q cõuictoribus eadẽ q̇ ſibi appõeret eſculẽta.Merito itaqꝫ Cæſar puniuit ĩprobũ piſtorẽ:[illegible] has ſordes conuiuales aſpneretur. Nullo querẽte:& ſi nullus conquerebatur.

M.AN. Cõferẽtẽ:cõparãtẽ. Exegiſſe:margaritis utraqꝫ mãu ĩpoſitis eaꝝ põdus exploraſſe. Toreumata:Criſpus tabulas:ſigna toreumeta emũt τορεύειν ſculpe:unĩ τορεύματα græci dicũt. Tabulas pictas antiq opis:Pli.ꝑcipuã tabulis auctoritarẽ Cæ.dictator fecit Aiace & Medea añ ueneris genitricis ædẽ dicatis. Animoſiſſime:ſine ullius ꝑcii reſpectu. Seruitia recentio.alicũde primũ aduecta. Inferri:aſcribi.

Sagati:milites.ſ.ſagũ militare ueſtimẽtũ.Sa.uti metello ĩ ſagoherculeio ĩ brachio tela uẽirẽt.Ver.Virgatis lucẽt ſagulis hmõi ueſte iactare hoĩes cõſueuere.Idẽ Tráql.ĩ Nerõe:Solitus ĩ ualidũ quẽqꝫ obuiũ:ul poculẽtum corripere ac diſtentio ſago impoſitũ in ſublime iactare:Mar.Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago.

Palliati·græci & alii peregrini generis uiri:qui pallio honeſtiore ueſtis genere : lateqꝫ diffuſe utebantur.

Togati:ro.quorum toga peculiaris fuit.Verg.ro.rerum dominos gentẽqꝫ togatam. Subücientem:apponentem. Alium pa.ſecundarium intellige:Lampridius ſequẽtem appellauit.

De pudicitia eius ꝓſtrata apud Nicomedẽ regem.

PVdicitiæ eius famã nihil qdẽ ꝑter Nico.cõtuberniũ læſit:graui tñ & ꝑenni opprobrio:& ad oĩum ꝯuitia expoſito.Omitto Calui lici notiſſimos uerſus:Bithia qcqd & ꝑdicator Cæ.unq̃ habuit.ꝑtereo actiones Dolobellæ:& Curiõis patris:in qbus Dolobella pellicẽ regĩę ſpõdã iteriorẽ regiæ lecticæ:ac curio ſtabulũ Nico.& bithynicũ fornicẽ dicũt:miſſa ẽt facio edicta Bibuli: qbꝯ ꝓſcripſit collegã ſuũ bithynicã reginã:eiqꝫ regẽ antea fuiſſe cordi nũc eẽ regnũ.Quo tpe ut.M. B. refert Octa ẽr qdã ualitudie mẽtis libius dicax ꝯuẽtu maxĩo:cũ põpeiũ regẽ appellaſſet ipm r̃ginã ſalutauit.Sed.C.Mẽ.ẽt ad ciathum & uinũ nicomedi ſtetiſſe obiecit:cum reliqs exoletis plẽo ꝯuiuio accubãtibus nõnullis urbicis negociatoribus quoꝝ refert noĩa.Cicero uero nõ ꝯtẽtus ĩ qbuſdã epiſtolis ſcripſiſſe a Satellitibꝯ cũ ĩ cubiculum regium eductũ ĩ aureo lecto ueſte purpurea đcubuiſſet.floreqꝫ ætatis a Venere orti ĩ Bithynia cõtaminatum.quõdã ẽt ĩ ſenatu defendẽti enixe cãm filiæ Nicomedis:beneficiaqꝫ regis in ſe commemoranti:remoue inquit iſtæc oro:quoniam notum eſt:

PHI. Nicodemis cõtuberniũ: qñ adhuc adoleſcẽtulus deſedit apud Nicomedẽ factuſqꝫ ẽ eius cõtubernalis oppido q̃ familiaris:de quo ante dictũ ẽ. Bithinia qcqd:iſti ſũt uerſuscalui poete:qbus:Cæſarẽ pudicitiam ꝓſtituiſſe nicomedi ſignificabat. & ẽ dimidiatus heroicus & iteger pẽtameter uerſus:de caluo mox dicemus haud idigna mẽoratu.

Pedicator Cæſaris.S. nicomedes ſtiprator latini pedicatorem appellãt amatorẽ pueroꝝ:quem græci ἀρσενοκοίτην dicũt & alia dictiõe παιδεραστὴν.pedicare uerbũ obſcenũ ẽ qđ ſignificat ꝑpoſterã cũ maſculis libidinẽ exercere.græci dicũt πυγίζειν.Iulius firmicus hoc genus hoĩes uocat libidinoſa cupiditate ꝑpoſteros obſcœnãqꝫ hãc ĩſãdãqꝫ libidinẽ ꝑpoſteram appellat. Præterea

Præpoſtera libulo

actiões dolobellæ:aliud ẽ ĩ ingt Pli.ĩ prĩo epiſtolaꝝ:actio bõa aliud orõ.ꝑt.n.fieri ut ſit actio bona:q nõ ſit bõa orõ.ẽ aũt oratio actiõis exẽplar & q̃ſi archetypon actionẽ dixerũt eẽ Cicero & qntilianus q̃ſi corpis eloquẽtiã.Agit orator cauſas ĩ foro.Vñ actiões dictæ tales nũc ſignificaĩ dolobella:quẽ Cæſar accuſauit & curio actiões ſcripſerãt:ĩ qbus Cæſarẽ taxabãt tãq̃ ĩpudicũ & Cynedũ nicomedis.ſũt & actiões ps iuris ex legiõibus cõpoſitæ de qbus ſcribũt iuriſcõſulti.ẽ & actio gñale nomẽ uulgo notũ. Pellicẽ reginæ:pellex ut ingt iuriſconſultus illa uulgo appellaĩ:q cũ eo cui uxor ſit corpus miſceat.ĩde apud oratores & poetas pellex nõ tã uiri q̃ uxoris nuncupatur.Cicero:uxor generi:nouerca filii:filiæ pellex.hoc idem oſtendit lex numæ regis antiqſſima.Cuius hæc ſũt uerba.pellex edẽ iunõis ne tãgito.ſi tãgit crinibus dimiſſis iũoni agnũ fœminã cædito.ĩde pellicatus dĩ ſicut cõcubiatus.Igiĩ dolobella cæſarẽ cuius corpi aſſueuerat nicõedes. appellabat pelicẽ regiæ uxoris.S.nicõedis.Spõdã ĩteriorẽ:cõſueuit cõcubius & cõcubia ĩ pte ĩteriore ipſius lecti atqꝫ lectice cubare ĩ pte uero exteriore ipſe uir. Stabulũ:ueluti ꝓſtribulũ.a plauto ſcortũ dictũ ẽ ſeſſibulũ merũ. Bithynicũ fornicẽ.i.lupanar regis.fornicẽ.n.appellamus cellã meretriciã ſeneca ĩ.ii.cõtrouerſiaꝝ.Redoles adhuc fuliginẽ fornicis & ĩ priapeiis nigri fornicis oblitus fauilla.ĩde fornicatio & fornicari đriuaĩ

Actiones

Pellex

Pellicatus

Fornix

Missa facio. Rhetorica é exornatio:quá uocat occupationé. Collegá suú:Cæsaré q fuit collega bibuli í cósulatu. Bithynicá reginá:táq̄ Cæsar loco regiæ & fœuiæ fuisset apud nicomedé. Regé fuisse cordi:dilexisse nicomedé ut maritú. Núc regnú:Quod cupet regnare. Ad cyatú stetisse:ad cyatú stare dicúť pyncernæ ipsis regibus:qbus cythiassant hoc é í cytho uía mistrát.hoc.n significat cythiassař:quo uerbo usus é plautus:sic scribés í menecmis.Nó scis qa ego sim q tibi sepissime cyathisso apud nos qñ potas. Exoleti: dicúť cíedi adultiores q iá olescere.i.crescere desierút.olí Alexáder Romáus ípator exoletos heliogabali iussit deportari:aliquos ét naufragio mergi. Vrbicis.i.urbáis hoc é romanis.A.gellius uenú hercle dedissé res rusticas & urbicas emissem.apud iuriscósultos mentio fit de seruis urbicis & rusticis. A uenere orti.i. cæsaris qui oriundus erat a uenere p iuliú ascanium ueneris nepotem. Defendenti nisæ cám.quidá legút nisæ & intelligunt nomen esse ꝓpriú filiæ nicomedis.ego existimo legendum esse enixe qđ significat uehementer:cuius superlatiuum est enixissime.Scribit.au gellius citat testimonium ex oratióe Cæsaris:quá pro bythinis dixit:quæ fortassis fuit hæc de qua nunc loquitur tranquillus. Fornix Cyathisso Exoleti

M.AN. Opprobrio:ífamia. Calui Licinii:caluú Liciniú Fabius íter claros repóit oratores:sed húc arbitror poetá fuisse:ad qué Catullus.Hesterno licini die iocosi.huius quoq; endeca syllabú illđ é í Qu. Curiú:& talis Curius p eruditus. Et ṕdicator:corruptor:stuprator: Actióes:orones p se hitæ. Cornelli Dolobellæ:qué Cæsar:ut diximus admodú iuuéis accusauit. Pellicé regiæ:pellex ea dř:q cú eo cui uxor é se turpiter miscet.Sa.Filia mři pellex.Iu.aut ficta pellice plorat. Fornicé:ꝓstibulú.Idé auctor:Quocúq; í fornice nati:Mar.Raraq; suo.méni fornice rima patet. Bithyniæ reginá:emphaticos Nicomedis uxoré. Núc eé illi regnú.i.regnú affectare. Liberius dicax:liberæ dicacitatis é:ut Fabius ait:dicacitas sermo cú risu alíqué icessés. Cóuétu maxío:frequéti hoíum cócessu:aut státiú coróa. Pópeiú regé:ad Alexádrú macedoné credo allusit:quo noíe ob líeamétoꝝ silítudíné a qbusdá p iocú é Pópeius:ut plutarchus ait:appellatus q̄q̄ iuuétli ætate mores:& ueredí:& regii eodé auctore í eo emiuere. C.Memius:is ṕtor í asia:& circa Bithyniá:ut Catulli carmé testať:répu.admistrauit. Exoletis:scortis masculis iá adultis.Lápridius.Meritorios quoq; pueros exoletos appellauit:Léonú ínqt uectigali meretricú & exoletoꝝ. Vrbicis Romæ agentibus í urbe habitátibus. Cómemoráti:referét:ṕdicáti se officiú:nó mercedé secutú:ꝓ Ci.& Fabius ṕcipiút eé assimuládú etiam si nó sit.Gel.in ea orone:quam pro Bithiniis habuit huiusmodi principio eum usum scribit: uel pro regis Nicomedis uel pro horum necessitate quorum res agitur.

q͞d ille tibí:& q͞d illí tu dederís. Gallico deniq; triúpho militeseio íter cætera carmía:q̄lia currú ꝓsequétes iocularitercanút:ét uulgatissimú illđ ꝓnúciauerút:Gallias Cæsar subegit:Nicomedes Cæsaré. Ecce Cæsar núc triúphat:qui subegit gallias:Nicomedes nó triumphat q subegit Cæsaré.

De luxuria & libidine eiusdem:

PRonú & súptuosú í libidíes fuisse cóstás opinío é:plurimasq; & illustres fœmias corrupisse:í qbo postumiá:Seruii Sulpitii:Loliá:Aulii:Gabinii:Tertulá.M. crassi ét:Cn.Pó.Mutiá. Ná certe Pópeío:& a curióibo pře & filío & a multís exprobratú é:q͞d cuius eá post tres libos exegisset uxoré:& qué gemés Aegistú appellare cósuesset eio postea filiá potétiæ cupiditate í mřimóiú recepisset:sed añ alias dilexit. M.Bruti matré Seruiliá:cui & ꝓxio suo cósulatu sexagies sextertiú margaritá mercatus é:& bello ciuili sup alías dóatióes amplissima ṕdía ex auctionibus hastæ

PHI. Quid ille tibi:uerba sút Ci.qbus urbáe & mordaciter taxauit Cæsaré dicés notú esse.qd cæsar acceperit nicomede & qd ipse uicissim dederit nicomedi: ubi occulte ré turpé & obscená dedisse ítelligi uoluit. Iocularíter canút:moris fuit apud ueteres romáos.ut milites in ípatoré triúpháté iocos militares ípune dicerét:qđ ídicat Liu.sic scribés đ camillo. Dictator recupata ex hostibus pŕia triúphás í urbé rediit:iterq; iocos militares quos ícóditos iaciút romulus appellabať huic sniæ astipulať illđ epigrámatici poetæ:cósueueř iocos uestri quoq; ferre triúphi:materiá dictis nec pudet esse ducem.

Subegit:iocus é ductus ex ancipiti istius uerbi significatióe.Ná subigere significat uícere & domare:& subigere dicitur pedicare subagitans cynedum.inde subactores a lampridio dicti sunt pedicones:quoꝝ multitudinem heliogabalus íperator habuit in comitatu:subegit gallias pro domuit accipitur.subegit.Cæsarem pro subagitauit stuprauitq;. Sumptuosum:fecisse sumptus & impensas magnas causa libidinum sumptuosus & quæstuosus opponuntur. Posthumiam sulpitii.S.uxorem absoluta elocutio est & frequés apud doctos.ut ita dicamus Terentia Ciceronis:mutia pompeii:& extrinsecus subintelligitur uxor. Cuius causa : exegisset uxorem. Pompeius plures habuit uxores uidelicet antistiam:qua repudiata duxit emiliam syllæ priuignam.habuit & mutiam & Iuliá atq; corneliam cum mutia diuortium fecit quádo reuertens a uictoria mithridatica intellexit eam sua impudicitia domum dehonestasse:uerum:ut auctor est Plutarchus: neque tunc neque postea cur illá repudiasset cófessus est.existimat tranqllus eá repudiatá fuisse iulii Cæsaris causa:cum quo Subigere subactores

Mutia pō. ípudica Aegiſtus

exercebat adulteria abſente marito. ípudicitiá mutiæ uxoris pōpeii taxat hieronymus libro cōtra iouinianum prío his uerbis.Cn.pōpeio mutiá uxoré ípudicitiam:q̄ pontici ſpadones & mithridaticæ ambiebát cateruæ:cum cæteri putaret eum ſcienté pati:indicauit in expeditiōe cōmilito:& uictoré totius orbis triſti núcio cōſternauit. Aegiſtű appellare: ægiſtus adulter fuit cliténeſtræ uxoris agaménōis:ex cuius adulterio notiſſimo Pōpeius Cæſaré ægiſtű appellabat.de hoc ouidius.Queritis ægiſtus quare ſit factus adulter íprompttu cá eſt deſidioſus erat.qdá dicűt conſilio ægiſti agaménōem ab uxore ueſté accepiſſe clauſo capite qua íplicatus adulteri manibus interiit. Eius poſtea filiam.S.Iuliá quam Cæſar pōpeio collocauit ut ſupra dictum eſt. Bruti matré ſeruiliam: ſeruilia Catonis uticenſis ſoror marci bruti fuit:mater quam Cæſar adhuc adoleſcens amauit:& cum eo tpe quo hic amor feruеſcebat brutus ſit natus quodammodo creditus é a ceſare géitus. Auctor plutarchus í bruto.ṕterea olí ſeruilia epiſtolá amatoriá miſit ad cæſaré

Auctio uñ Haſta

í ſenatu:q̄ lecta Cato dixit.uice ebrie. Ex auctiōibus haſte mímo addixit:auctioné dici uoluerunt ut refert placiades uenditioné:quaſi q̧ ementé augeat ét uendenté. Vnde ait plautus í ſtico de auctione paraſitica loqués.Nunc actionem facere decretum eſt mihi.actio aút haſtæ ſignificatur uenditio publica bonorum coꝝ:q dánati proſcripti ue fuerunt.Ná haſtæ ſubiiciebant ea:quæ publice uenundabát ſicut í bello capta qa ut inqt feſtus ſignum ṕcipuú é haſta.ide haſtá Cæſaris refrixiſſe ſcribit Cicero:q alibi ait. bis iam uidimus haſtá í foro ponere & bona ciuiű uoci ſubiacere ṕconis.& olim ſylla auſus eſt dicere haſta poſita

Haſtarium addictus

cű bōa í foro uéderet & bonoꝝ uiroꝝ & ciuiű locupletű:ṕdá ſuá ſe uédere:hanc haſtá non minus uere q̄ eleganter cruentá appellat idé mar.Cicero:q in ſecunda quoq; philippica miſeranter deplorat bona pompeii haſtæ a Cæſare poſitæ fuiſſe ſubiecta.a ṗpertio ut ſcripſimus in.iiii. cōmentario ptica triſtis pro hac haſtæ uéditione poſita uidetur.inde a tertuliano dictű eſt in apologetico.in haſtario uectigales ſumus.

M.AN. Ille:Nicōedes. Iculariter:p iocű & laſciuiá.Mar.Conſueuere iocos uſi quoq; ferre triumphi Poſthumiá Serui Sulpitii coniugem ítellige: Verg.Hectoris andromache pyrrin conubia ſeruas. Oui. Tua ſim tua dicat oportet.Lucanus:Liceat tumulo ſcripſiſſe catenis:Martia. Aegiſtrum appellare:ad pſonaꝝ qualitaté alluſit:ná Aegiſtus & ſacerdos fuit:& abſentis Agaménōis cōiugé Cliténeſtrá adulterauit:Sic Cæſar pōtifex maxius Pōpeio tú ípatore ſummo abſente Mutiá corrupit.Plutarchus ait Pompeiű mithridatico bello reuerſum Mutiá dimiſiſſe:ſed neq; túc:neq; poſtea diuortii cám cōfeſſum. Filiam:Iuliá. Seruiliá.M.Catonis ſororé: Bruti matré.idé Plutarchus eſt auctor amatoriá illius epiſtolá ad Cæſaré datá Catoné tacite legiſſe:inde in Cæſaré reiectam capias ebrie dixiſſe. Prío ſuo conſulatu:qué cű bibulo geſſit. Ex actionibus:licitationibus. Haſtæ:nam haſte uenalia ſubiiciebantur:unde ſubhaſtatio.

minimo addixit.Cű qdé pleriſq; utilitaté mirátibꝰ facetiſſime Cicero quo melius ínqt emptű ſciatis tertia deducta é:exiſtiabať.n.Seruilia ét filiá ſuá Tertiá cōciliare cæſari.

De luxuria eius in ṗuinciales matronas.

PHI. Minimo addixit :addicere é uédere í auctiōe. íde addictus apud ueteres dicebať q ṗtoris ṗnúciatiōe cű ſoluédo nō eét creditori tradebať táq̄ uéditus.magna apud liuiú li.v.fit métio de addictis.Pli.tabulas ſicynioꝝ addictas eé ſcribit ṗter æs alienű ciuitatis emptaſq; a ſcauro.Séſus é Cæſaré uédidiſſe minimo hoc é puo ṕcio ṕdia ſeruiliæ:dú í actiōe haſtaria uéderet bona aduerſarioꝝ.oés codices hñt.mimo addixit.ego uero exiſtío corrigédum eé númo addixit:ut ſit elocutio ex antiquo ritu de prōpta.náq; ut ſcribit porphirio oratii íterpres:géus erat Dōatiōis:í q̄ qñ aliqd dōabať:númú dabát ut emiſſe uidereť.í hác ſniam exiit illud orationú emptor gaudété númo te addicere idé a Valerio expſſius uſurpať q ſic ait í capite de gratis ut exegarú appatus ſeſtertio númo ipſis ṗbétibus addicereť.

Deducere quid

Tertia deducta é: Deducere ſignificat ímiuere & detrahere:inde ddúctio ſignificat ímiutioné ut inqt aſcōius.Alias deducere ſignificat comitari officii cá & domű ducere: Vñ & deductores dicti.íde urbáitas é Cicerōis dicé

DE ṗuíncialibus qdé matrimōíls abſtíuiſſe uel hoc diſtico apparet:iactato æque a militibus p galli cű triűphű:urbái ſeruate uxores Mœcű Caluum adducimus:auro in gallia ſtupꝝ emiſti:hic ſűpſiſti mutuű.

De luxuria eius in uarias reginas:

DIlexit & reginas:inter q̄s Euriem maurá Bogudis uxorem:cui maritoq; eius plurima & íméſa tribuit:ut Naſo ſcripſit:ſed maxie Cleopatrá:cű q̄ & cōuiuia íprimá lucé ſæpe ṗtraxit:& eadé naue thalamoq; pe

tis. Tertiá deductá eé. Ná q audiñt existimát significari tertiá pcii parté fuisse iminutá atq3 detractá: cú ille symbolicos & opte dicere uellet filiá seruiliæ noíe tertiá a matre ad cæsaré fuisse deductá ut cú eo cócuberet: huius ioci méinit Macrobi. quoq3 his uerbis: eqdé quo melius emptú sciatis cóparauit seruilia hunc fundú tertia deducta: filia aút seruiliæ erat iunia tertia: eadéq3 caii: cassii uxor lasciuiéte dictatore tá in matré quá in puellá. Vrbái seruate uxores: hoc é disticó. i. duo uersus: quos milites iaciebát í cæ. significátes illú nó mius í gallia puícia quá ro. exercuisse adulteria. Mœchú cauú adducimus Cæ. signatur: q caluitii deformitate offédebat. caluitiú aút ex nimio coitu puenire scribit Aristotiles i. v. de generatióe. Auro í gallia stupꝝ emisti: qdá codices hñt aurú in gallia effutuisti eadé tamé é snia. Hinc. s. ro. Mutuú: uidétur dicere uersiculi: q cæs. ro. stuprú sine pcio exercuerit: cú ítelligi uelint p pari repésum eé ut. s. p stupro dato stuprú recepit: & cú ipe alienas adulteraret suá quoq3 adulteratá eé a clodio aut dissimuláter tulit: & hoc erit mutuú stupꝝ. Bogudis uxoré: bogud rex fuit mauritáiæ: q í bello africo iuuit ptes cæ. & cú pópeius adolescés in mauritaniá regnúq3 bogudis eét ígressus re male gesta cópulsus é í naues: & íde aufugit hircius auctor í bello africo. Vt naso scripsit: utit testimóio auctorii nasonis qué & supra citauit. Cóuiuia í primá lucé. Luc. in. x. pharsaliæ luxuriosú cóuiuiú luculéte describit: quo cleopatra cæ. accepit: qué dicit lógis alloqis pduxisse nocté: Oratius: uigiles lucernas pfer in lucé. Ethiopia téus: usq3 in ethiopiá ægypto cótermina. Duplex é ethiopia & bipțiti ethiopes: de qbus disputatio é apd Strabo. ex uersu homerico. autumat Pli. ethiopas dici ab ethiope uulcái filio. Nigros eé existiauit herodotus ex eo q géitura eoꝝ nigrasit: sed herodotú refellit Aristo. i. iii. de aiali. & i. ii. de genera. oñdens spma oium aiantiú eé albú: cú spumosú sit. Spuma aút oís alba est: hinc fictú est non sine ratione ueneré ortam esse e spuma maris: uidelicet propter naturam seminis spumosam: unde & aphordite dicitur græce a spuma quam uocant αφρον.

Ethiopia

Error herodoti

Cur uenus e spuma nata

M. AN. Vtilitaté: p téuitaté. Melios: uilius: ueꝝ cómodius dicere uoluit. Tertia: de tertia pcii ps ími nuta obliq3 tamé Tertiá a Seruilia mře Cæ. cóciliatá dixit. Vrbái: ciues q urbé ícolitis: é aliogn urbáus facetus. Caluú: caluitio. n. ut alio loco dixit offendebat. Stuprú emisti: ut sit ordo tuo cæsar. Mutuum: ob pópeiá a Clodio adulteratá. Bogudis cóiugé: is in Hispania: quo ex Mauritania tráffretarat enixæ cæ. partes iuuit. Hircius in cómétariis est auctor. Naso: Actorius Naso credo cuius supra meminit. Idé curio ingt: &. M. Actorius Naso auctores sunt: alii uasa legunt: quasi barbari sit scriptoris nomen: sed non placet.

In primá lucé: per integras noctes. In eadé naue: nilum non mare enauigatum accipias. Aethiopia tenus: q Aegypto ad meridié conterminaé. Noíe suo: & eni mater Cæsarionem appellauit.

ne æthiopia téus egyptú penetrauit: nisi exercitus seq recusasset. Quá deniq3 accitá in urbé non nisi maxís honoribus pmiisq3 auctá remisit: filiúq3 natú appellare noíe suo passus é. Qué qdé nónulli græcoꝝ similé quoq3 cæsari & forma & incésu tradiderñt. M. An agnitú ét ab eo senatui affirmauit: q scire. C. Marciú: &. C. Oppiú: reliquosq3 cæsaris amicos quoꝝ. C. Oppio qsi pláe desésióe ac patrocinio res gereret librú edidit nó eé cæsaris filiú: qué cleopatra dicat. Helius Cína tri. plebis plerisq3 ofessus é habuisse se scriptá parataq3 legé: quá cæsar ferrí iussisset: quú ipe abesset uti uxores liberoꝝ q rédoꝝ cá: quas & quot ducere uellét liberet. Atq3 ne cui dubium oíno sit: & impudicitiæ eú: & adulteriorum flagrasse infamia: Curio pater quadá eum oratione omnium mulierum uirum: & omnium uirorum mulierem appellat.

De parsimonia eius in cibo & potu.

Vini parcissimú ne inimici qdé negauerunt: uerbú M. Catonis é Vnú ex oíbus Cæsaré ad euertendá répu. sobriú accessisse. Ná circa uictú. C. Oppius adeo idiffetété docet: ut quódá ab hospite códitú oleú p uiridi appositú aspnátibo cæteris: solú ét largio dicat appetisse: ne hospité aut negligétię aut rusticitatis uideret argueŕ.

De rapacitate eius.

ABstínétiá neq3 imperiis: neq3 in magistratibus præstitit. Vt enim quidá monumentís suis testati sunt

PHI. Filiú appellare noíe suo cæsar ex cleopatra filium suscepit cæsarionem ueluti a Cæsare nomine deriuato: quem Cæsar augustus post morté cleopatræ interfecit a matre missum in indiam cum magna auri argentiq3 copia: de quo cum sentétias amicorum sciscitaretur augustus: dixisse Arium philosophum ferút non esse probandam multitudinem cæsarum. C. oppius: hic existimatus est scriptor cómentarioꝝ nouissimoꝝ. Cum ipe abesset. s. cæsar nolebat. n. interesse í latióe legis quoniá paꝝ hóesta & minime romanæ modestiæ & conueniens eé uidebat: cú talis lex barbarica potius q Romana dicenda sit. Náq3 ut scribit Salustius numidæ & mauri populi barbarici qplurimas quisq3 uxores ducút: ita ut déas alii: alii plures habeát: sed reges eo amplius.

Impudicitiæ. q. s. muliebria passus esset. Adulteriorum: q amator maximus fuisset mulierum: qui elegáter dr mulierosus.

Mulierú uiꝝ: propter adulte-

ria. Virorũ mulierem:propter impudicitiá cynedicam. Vnũ sobriũ accessisse:tanq̃ superiores omnes q
rem pu.euertere tentauerũt nõ fuerint præditi ea sobrietate qua Cæsar. Et ita sobrius non minus ad ani
mum:quam ad corpus referri potest.iulianum laudat marcellinus q fuerit sobrius imperator.e contrario
nihil magis dehonestauit Alex.magnum q̃ uini auiditas.Itaq; cum hostes uinceret a uino uictus é.cato di
cebat ebrietatem nihil aliud esse q̃ insaniam uoluntariam sobrietatis assectator:eleganter sobriosus dictus
est a cypriano. Indifferentem.i.non curiosum:non morosum neq; nimis diligenté:suiq; deq; facientem:
quod græci dicunt αδιαφορέιν.& αδιαφορα quæ nos indifferétia:quæ neq; bona sunt:neq; mala:& ob
Cõditum id non magni facienda. Conditum oleũ pro uiridi:semper hoc ita scribit Plutarchus circa uictũ facilitas
uel eo patet indicio:q mediolani apud hospité Valeriũ leoné cenans cũ appositis asparagis Valerius un
guentũ pro oleo instillasset:facile cũ manducauit & opipare.Idq; moleste ferentes sodales castigauit dicés
debuit satis esse his qui hoc íprobant:hoc non uti: qui hác rusticitaté culpat non nisi rusticus esse potest:
Cõditum conditũ media syllaba producta legédũ est:tanq̃ a condio deriuatũ quod Plutarchus unguentũ appellát.
id oleũ cõditũ uocat tráquillus.ná & ex oleo unguéta fiũt ut auctor est Pli.in.xv.& docet columella in ul
timo.si uero cõditũ legis media syllaba correpta accipe pro oleo uetusto & inter péora recõdito:qd mini
me iucundũ est:quoniá íquit Plinius uetustas oleo tediũ affert:plurimũq; ætatis annuo est:& ita hæc duo
opponéť uiride & cõditũ táq̃ recés ueterato:qdá ídoctæ exponũt illud p uiridi q̃si dicat psilato hoc é ad
cõditurá cibi:qué ex herbis uirétibus necnõ aceto oleoq; gatati ístillato cõcinamus:eoq; uti solemus í pri
Acetaria cipio cœnæ Pli.cibaria hoc géus appellat acetaria:ppterea q ex aceto súmũť oleũ qđ fit ex ímatura oliua
omphaciũ omphaciũ appellauere.græce.n.ομφακεσ dicunť uuæ & fructus ímaturi.ípa uero oliuæ noiať drupa.mé
quid dosa é dictio apđ Pliniũ li. undeuigesimo: ná p drupis oliuis:legitur diruptis oleũ át ex drupis cõfectum
Cariynon bonitate pcellit & uiriditate:q̃to.n.maturior fuerit bacca táto oleũ mĩus gratũ qđ fit ex nucibus iuglãdi
Rhodinũ bus cariynõ uocát καρυον.n.græce nux.qđ ex rosis rhodinũ ροδον.n.rosa:gleucinũ oleũ appellat Pli.cuí
oleum mustũ ícoqtur uapore léto græci τὸ γλευκοσ mustũ dicũt.qua aũt rõne cõfici debeat oleũ gleucinũ do
Gleucinũ cet columella li.xiii.cuius scia mime ptermittéda est de oleo uiridi.ait.n.uiride oleũ pmi citra mésem de
cébré:qđ acerbũ est neq; cõducit rõnibus prẽsfamilias:quoniá exiguũ fluit.uiride át tũc cõficere expedit:
cũ satis fluit:& pcio pene duplicat domini redditũ. Neq; in ipiis:q̃do erat í puinciis cũ ipso & copiis mi
litaribus. Neq; in magratibus:q̃do erat rõæ cõsul.illud enim ad puinciales: hoc ad urbáos referédũ est.

M.AN. Quasi plane defensione:quasi ualido patrocinio opus esset locupleteq; testimonio:ut res tá no
ta negaretur. Quas & quot:uelut neq; illũ in ordine discrimen:neq; modus adhiberetur. Impudicitiæ
dũ puer & adulescés fuit. Adulterũ:postq̃ adultus alienas fœminas sectari cœpit. Sobrium accessisse:
quo magis miror Plutarchũ scriptũ reliqsse Cæsaré ipsum ut supra ostédimus:in curia a Catõe: ebriũ ap
pellatũ:nisi forte ille tũc ad amoré respexerit. Ab hospite:Valerio Leõe mediolanése. Cõditũ oleũ:Plu
tarchus unguétũ p oleo aspargis ífusum tradidit. Pro uiridi:uiride oleũ:qua rõne fiat:Cato in re rustica
docet Pli.fit ex olea adhuc alba expssa deterius ex drupa:ita ení uocať priusq̃ cibo matura fit iá tũ coloré
mutás differétia.quod hoc uiride:est illud cádidũ. Largius:appetétius. Aut rusticitatis:eiusdé Cæsaris
in illa ipsa cœna uox fuit:q hác rusticitaté:arguit:nõ nisi rusticus eé põt. Abstinétia: in aliéis. Neq; ipiis
dũ exercitibus pfuit. Magistra
tibus : quos sine exercitu gessit.

in hispania a pconsule:& a sociis pecunias accepit emédicatas in auxilium æris alieni: & Lusitanoꝝ quædam oppida:q̃q̃ nec impata detractarent:& aduenienti portas patefacerent.diripuit hostiliter.in gallia fana.téplaq; deum donis referta expilauit.urbes diruit sæpius ob pdam q̃ ob delictum.unde factum ut auro abundaret.ternisque milibus nummum in libras pmercale in Italiam.prouinciasq; diuéderet.In primo cõsulatu tria millia põdo auri furatus e Ca

PHI. A proconsule: procõsu
lem hispaniæ intelligit Cæsaris
antecessorem:quis hic fuerit am
bigiť:nec refert: cũ sensus sit ma
nifestarius. tuberonem intelligi
cui qstor fuit non placet nec cõ
Monumé ta uenit. Monumentis libris:mo
numentum.n.ut inqt florétinus
iuriscõ.generaliter res est memo
riæ cá in posterũ pdita:& ut au
ctor est festus: quicquid ob me
moriam alicuius factum est id monumentum est: ut fana.porticus:scripta: & carmina.de monuméto ita
scribit Varro.monumenta a monendo q̃ sunt in sepulchris:& ideo secundum uiá quo ptereuntes admõe
ant & se fuisse & illos eé mortales ab eo cætera quoq; scripta ac fcá memoriæ cá monuméta dicta. Emé
dicatas:more médicátiũ expetitas. Aeris alieni:æs alienũ debita nũcupáus quo.s.cõflictabať cæs.mercu
rius in sexto loco ab horoscopo facit mltis debitis & mlto usuraꝝ fœnore íplicatos. Talis erat cæsar ære
.s.alieno fœnoribusq; cohoptus. Lusitanoꝝ:lusitania puícia é & ulterioris hispaniæ:auctor é Plinius lu
Fana unde sum liberi pris aclysam cũ eo bacchãté nomé dedisse lusitáiæ. Fana:antiq fana tépla dixerũt siue a faũo:
q auctore pbo grámatico prius cõditor fuit:siue a fando: qa ut scribit Festus dũ põtifex maximus téplũ
dedicat:certa uerba fať:fana át & tépla hoc in loco dispauit seiũxitq; pũide ad diuersa.sunt.n.tépla ppre
loco p augures cõstituta.apud ro.se.con.fieri nõ poterat nisi í téplo:& ut ait Varro & repetit gellius í.xiii.

nõ oēs ædes sacræ tēpla sũt:neq; ædes uestæ erãt tēplũ. Expilauit:expilare & compilare significãt furto fraudare:sic ut ne pili qdē ĩ corpe spoliatis relĩquãt auctor asconius.idē apud iuriscõ.titulus ē de crīe expilatæ hereditatis:& q alienã hereditatē extraordiariæ solet coherceri. Promercale diuēderet:pro mercalia uocamus mercimonia:quæ uēditioni exposita sunt.Ita Au.gellius pmercalia esse putat in penore:& Suetonius in libro de grãmaticis & rhetoribus tradit palemonē grãmaticũ exercuisse officinas uestium pmercaliũ.Columella quoq; li.xii.sic refert de officio uillici scribens.pecuniã dñi neq; in pecore neq; ĩ aliis rebus pmercalibus occupet.Idē in prio.Neue negociet sibi pecuniãq; dñi aut aialibus aut rebus aliis promercalibus occupet.qdã existimãt pmercalia pprie dici merces:q̃ prio minoris emunt ut postea pluris distrahant:quaꝝ reꝝ negociatores græco uocabulo ppolæ nũcupãt πρὸ eni græce dr̃ ante:& πωλέω uēdo.hac dictiõe usus ē plautus in aulularia:& Mar.tullius ĩ orone cõtra pisonē:cuius uerba sũt hæc.pistor domi nullus.nulla cella.pãis & uinũ a ppola atq; de cuppa.Lãpridius quoq; ĩ cõmodo.ait.Imitatus propolas circũforaneos equos currules sibi cõparauit.Sēsus ē trãqlli cæsarē adeo abũdasse auro:ut diuenderet pti ĩ italia pti ĩ puĩciis singlãs lib. auri pmercal tribꝫ milibꝫ nũmũ:Tria milia põdo auri:põdo aliqñ p põdere accipit:aliqñ significat librã:uñ antiqtus duapondo & trepõdo:usq; ad qntiliãi ætatē ab oĩbus dcm̃ est:& recte dici messalla cõfirmat hic põdo p libris accipit. Furatus e capitolio:plinius refert ĩ.xxxiii. cæsarē nõ in prio cõsulatu sed prio ĩtroitu urbis in ciuili bello:ptulisse ex ærario lateꝝ aureoꝝ.xxvii.milia:& in nũero põdo.ccc.cũ aliis tpibus nõ fuerit romana resp.locupletior.Idē tradit in.xix.cæsarē initio ciuilis belli ptulisse ex ærario iter auꝝ & argentũ laserpitii põdo centũ.xi.Est aũt laserpitiũ:ut id quoq; obiter declaret:uirgultũ herbidũ qd̃ græci silphion appellant:ex cuius culmo exudat succus roscidus:quem uocãt laser:magnificũ in medicamētis:& in cyrenaica puincia laudatissimũ.hic a catullo dictũ.laserpiciferis iacet cyrēis:caulē laserpitii magudari uocarũt:q ptenerius ē & minus uehemēs.hic ē iocus ille plautius ex rudēte.ubi ad cyrenēsem senē ait tranio.te oro & quæso si speras tibi hoc anno multũ futuꝝ sirpæ & laserpitiũ & inibi seu tibi cõfidis fore multã maguderi.In his ego uerbis existimo:illud sirpæ:eē corrigendũ silphiũ.Nãq; ut dudũ diximus:silphiõ græci uocãt ipsum laserpiciũ.& ita leges multũ futuꝝ silphiũ & laserpiciũ:priscianus ĩ septimo allegat hoc plautinũ:atq; magudarī esse frugis genus idest caulis. Alii magudarī uolũt esse siliginem:in quo haud dubie falũtur.hoc ideo latius explicaui ad coarguēdos grãmatistas:qui in triuialibus ludis quotidie nominitant maguderi:nec tamen qd̃ sit satis collent.

Promercalia

Propolæ

Laserpitiũ

Iocus plauti

M.AN. A proconsule:sub Tuberone:quæstor Cæsar fuit in hispania:quem maxime obseruauit:sed ille prætor a Plutarcho non pconsul dicit:q̃q̃ nõ ignoramus oēs qui exercitibus præessent:qd̃ pedianus etiã testatur: prætores a ueteribus appellatos. In auxilium:ad sese ære alieno leuandũ. Lusitanoꝝ:lusitanos & Calecos in hispania Cæsar bello domuit. Fana templa:recte distinxit. nã non omnes sacræ ædes:seu fana:sunt eadē & templa qd̃ Gel.ĩ acticis noctibus docet. Promercale auꝝ pmercalia a ueteribus dicta q̃ citra usum uēalia pponebant:unde pmercales uestes. Trãqllus ĩ palemõe cũ officiũ pmercaliũ uestium exerceret.Gel.ex iis aũt ingt:quæ pmercalia & usuaria ĩ locis iisdē eēnt:ea sola eē penoris putat:qbus uerbis dat ĩtelligi pmercale id eē qd̃ ab initio diximus. Tria millia põdo auri:qd̃ sacrilegiũ:qa põtifex maximus occultius:patrauit.Pli.M.Crassum duo millia põdo auri tertio suo:& põpeii cõsulatu ex capitolini iouis solio furatũ tradidit. Inaurati æris:q sblati auri spēm rephtaret:

PHI. Inaurati æris:ad fraudē conuelãdã & furtũ dissimulandum:in quo imitatus uidetur caliditatem Annibalis:q Iustino & probo emilio auctoribus compleuit amphoras plumbo: summas operiens auro & argēto.easq; psentibus cretēsibus deposuit cretæ ĩ tēplo diãæ simulãs se fortunas suas illoꝝ fidei credere clã uero statuis æneis q̃s secũ deportabat.auro & pecũia cõplēs illu-

pitolio:tantundem inaurati æris repositi. Societates ac regna pcio dedit:ut qui uni Ptolemæo ppe sex milia talẽtorũ suo Põpeiiq; nomine abstulerit:postea uero euidentissimis rapinis ac sacrilegiis & onera belloꝝ ciuiliũ & triumphorum:ac numerum sustinuit impendia.

De eloquentia & arte oratoria.

ELoquentia militari:qua re aut æquauit præstantissimorum gloriam: aut excessit:post accusationem Dolobellæ haud dubie principibus patronis annũeratus ē. Certe Cicero ad Brutũ oratores enumerans negat se uidere:cui Cæsar debeat cedere:aitque eum

Talentum multiplex

sis cretēsibus ad prusiā regē cōcedit. Societas:honoratissimū sibi eē existimabāt externi reges nationesq; si societatē coiret cū po.ro.olī uermia siphacis filius ꝑ maximo beneficio petiit ꝑ legatos ut rex sociusq; & amicus ab senatu appellaret̄.respōsū legatis ē:nois eius honorē ꝑ magnis erga se regū meritis dare po.ro. cōsuesse sensus trāquilli ē.Cæsar his q petebāt societatē romanā:& q socii romāo℞:dici affectabāt:ꝑcio ac cepto id dabat:sicut et regia regibus accepta pecūia cōcedebat. Vni Ptolemæū:Auletā ptolemæū signāt qui pulsus regno restitutus fuit ꝑ gabiniū cæsare & pōpeio suffragātibus de quo ante dictū ē. Sex milia talento℞:talentū apud priscos nō unius generis fuit.nāq; atticū erat sex miliū denario℞ alexādrinū.xii.denariū neapolitanū.vi.denariū.syracusanū triū denariū.rheginū uictoriati: qđ nūmi genus ē a uictoriæ nota:præterea ut auctor est Priscianus talentū atticū magnū octoginta libras & pauloplus hēbat.talentū uero parum habet.lx.minas atticas:refert Mar. Varro talentū ægyptiū pondo.lxxx.patere. Idē ait talentum atticū taxari.xvi.sextertiis:generaliter noīe talenti significat̄ talentum magnū:quod cōtinet libras.lxxx.de quo ita scribit Liuius libro.xxxviii.Argenti probi duodecim milia attica talenta dato intra.xii.annos pen sionibus æquis:talentū ne minus pondo.lxxx.romanis pōderibus pendat. Onera bello℞:Bella & maxie

Nerui re℞ pecuniæ

ciuilia sine pecunia copiosa geri nō posse nullus ignorat.sunt.n.nerui bello℞ & re℞ agendarū effectrices pecuniæ:nec satis præscribi potest sumptus bellicus.unde archidamus spartanus rogantibus sociis quantū pecunia℞ foret satis ad bellū peloponensiacū:scienter respōdit.οὐ τεταγμένα σιτεῖται πόλεμος.i.bellū ordinata nō quærit. Mune℞:nō tam dono℞ q̄ spectaculo℞ intellige.Iam.n.dictū est munera dici spectacula:in quibus cæsar fecit impendia regalia.Impendiū aūt significat impensam ab impēdēdo ære appellatum:ut auctor est Mar. Varro. Eloquētia militari:differt eloquētia militaris ab eloquentia forensi.

Eloquētia militaris

inde uerba castrensia dicunt̄ quibus in castris frequenter:in foro rarenter utebant̄:sicuti illud est quadragarii:copiātur:quod uerbū ut inquit gellius castrense est:nec facile id repias apud ciuiliū causa℞ oratores: & Liuius ait orationē tēpanii fuisse militariter grauem significare uolēs fuisse incōpositam minimeq; excultam fiosculis eloquentiæ forensis.Cor.quoq; Tacitus inquit uespasianum militariter locutum esse ad milites cum eloquentia castrensi usus sit non torensi:sidonius apollinaris cæsarem & ipse laudat ab eloquētia castrensi:& Quintilianus dixit cæsarem eodem animo dixisse quo bellauit: in quo mira fuit sermonis

Patroni q

elegantia. Pricipibus patronis:patronos uocamus oratores:qui patricinio suo reos tutantur: nec temere patronus fungitur officio accusatoris:sed proprie is est qui agit causam accusati:primarii auté patroni tēporibus Cæsarisromæ fuerūt Cicero & hortēsius cū hortēsius ob eloquentia rex causa℞ nominet̄:Et Cicero in iudiciis ab hominibus ætatis suæ regnare dictus sit.Cæsarem ait Trāquillus annumeratū fuisse inter primarios auctores causa℞ posteaq; accusauit Dolobellam reperunda℞: de quo supra: tanq̄ patroni & dicantur qui accusant.cæsar.n.accusatoria eloquētia infectatus est Dolobellam:nec tamen obtinuit ut dānaret̄. Cicero ad brutum:liber est Ciceronis:qui inscribit̄.Brutus.in quo enumerant̄ romani oratores. & cum de oībus ætatis suæ silentium agat:solos cæsarem atq; Marcellum adhuc uiuētes miro præconio extollit:aitq; cæsarem omnium feræ oratorum latine loqui eloquentissime.

M.AN. Societates ro.p.f. Vni Ptolemæo:auleti:qui amicus & socius est a senatu appellatus. Rapinis & sacrilegiis:ut hoc ad res sacras:ad profanas illud referas. Eloquentia militari:qualem in eo esse oportuit:qui plurimum in armis esset uersatus:Plutarchus dicendo ratione: ad quam habilis & natura ꝑnus ferebatur omittēs:rei militaris curam suscepit Fabius. C.uero cæsar:si tātum foro uacassent: nō alius ex nostris contra Cicerōnem nominaretur:aut certe militarem eloquentiā intelligi uoluit:quæ in negociorum actione:non in præceptis:declamatoriaue ostentatione uersatur. Principibus patronis: inter primos patronos. Cicero ad Brutum:de pfecto oratore:de quo idē ad eundē:quoniā inquit illud maio℞ uigilia℞ opus in tuo nomine apparuit. Ad cornelium Nepotem:quæ Cicero ad cornelium scripsit:hodie non extant. Sunt qui epistolas tantum ad eum exaratas existiment: huius Plin.non uno loco meminit: quippe quem in iis quæ falso de Istro tradidit mēdacii redarguat.

Cor.nepos

PHI. Ad cornelium nepotē: hic est ille cornelius nepos: qui marci Ciceronis ut qui maxime amicus familiarisq; fuit: librosq; de uita illius composuit.Non peruenerunt ad posteros: quæ scripsit cicero ad Cor. nepotem tantummodo extat libellus nepotis de uita pomponii attici breuiter eleganterq; perscriptus.De hoc eusebius chonographus.cornelius nepos scriptor historiarū

elegātē:splēdidā quoq; ac etiā magnificā ac generosā quodāmodo rationē dicendi tenerē:& ad Cornelium nepotem de eodē.ita scripsit:Quid oratorū quē huic antepones eorū q nihil aliud egerit.Quis sentētiis:aut acutior:aut crebrior.Quis uerbis aut ornatior: aut elegātior gēus eloquentiæ dūtaxat adolescēs adhuc Strabōis cæsaris secutus uidetur cuius ēt ex orone q̄ inscribit̄ ꝑ sardis ad uerbum nōnulla trāstulit in diuiatione suā. Pronūciasse āt dicit̄ uoce acuta:ardēti motu:gestuq; nō sine uenustate. Oratiōes aliquas reliqt: iter quas temere quædā ferunt̄ ꝑ.Q.Metello quā non imerito Augustus extimabat magis ab actuariis exceptā male subsequētibus uerba dicentis q̄ ab ipso editā. Nā in quibusdā exemplaribus inuenio:ne inscripta quidē pro

clarus habetur.est autẽ nepos hominis cognomentũ.ut apud Iuuenalẽ. Dignicꝫ molam uersare nepotis.

Adhuc adolescens:adolescenti genus dicendi concitacius congruit.Seniori uero sedatius:unde ait cicero orationẽ suam cœpisse canescere.cum autem imitatio similes nos his quos imitamur efficiat:cæsar adhuc adolescens imitatus est stilũ scriptionẽcꝫ cæsaris strabõis oratoris tanquã ætati suæ & ingenio feruenti congruentẽ : cũ in alia ætate potuerit alios imitari.Suadet.n. Quintilianus in.x.non uni nos addicere debere quẽ per omnia sequamur.necꝫ unum solũ imitandum. Strabonis cæsaris:Strabo cæsar orator fuit:cuius orationẽ qua sulpitio respondit:citat priscianus pro testimonio libro.v.grãmatices.Idem in sexto ait Strabonem cæsarem dixisse penoris ut pecoris:huius eloquentiam cæsar cum adhuc esset adolescens secutus est multi cũ nullam huius Strabonis cæsaris mentionem fieri apud ueteres crederent lapsi sunt in errorem ut pro strabonis cæsaris,emendarent uel potius deprauarent caii carbonis. Transtulit in diuinationem:cum de constituendo accusatore quæritur iudicium quod super ea re redditur : cui nam potissimum ex duobus pluribusue accusatio in reum permittatur:ea res diuinatio appellatur. Et ut inquit Caius bassus id iudicium diuinatio nominatur quoniam diuinare iudicem quodãmodo oporteat:quã sententiam sese fere par fit.Alii diuinationem appellatam esse putant:quoniam cum accusator & reus duæ res quasi cognatæ coniunctæcꝫ sint:necꝫ una sine altera constare possit. In hoc tamen genere causæ reus quidem iam est:sed accusator nundum est:& iccirco diuinatione supplendum est:quisnam accusator futurus sit.Ita marci Ciceronis prima uerriminarum diuinatio inscribitur quia ut auctor est asconius nõ de facto quæritur sed de futuro:quæ est diuinatio:uter debeat accusare cicero an cecilius. Alii putant diuinationem dici:ꝙ res agatur:sine testibus & sine tabulis:& his remotis argumenta leuia sequantur iudices & quasi diuinent.In hoc significatu accipimus hoc in loco diuinationem cæsaris:qui ex oratione Strabonis cæsaris:quem imitatur transtulit quædã in orationẽ suã:quæ dicta est diuinatio:Hoc opinor in accusatione dolobellæ contigit:in quo iudicio ut licet coniectorie suspicari tractum est:utrum cæsar an alius dolobellã accusare deberet:unde cæsar sicut cicero in causa uerris diuinationẽ edidit. Pronunciasse:demosthenes primas & secundas tertias pronunciationi dedisse fertur:cum interrogaretur:quid in dicendo esset primũ:ut ait Mar.tullius : hæc in dicendo una dominatur:sine hac summus orator esse in numero nullo potest.mediocris hac instructus summos sæpe numerare.Constat autẽ pronuncio ut ait fortunatianus:uoce uultu:Gestu. Venustate uenustũ est quod cũ gratia quadã & uenere dicatur:ut ait fabius:uenustatẽ fœminis dignitatẽ uiris conuenire docet.M.Tullius:Si luna a ioue defluat ad uenerẽ facit uenustos & quibus ut ait Firmicus in quarto matheseos ax uetustate potestas maxĩa cõparetur.hic : uenustas accipitur pro gratia dicendi & uenere amabilicꝫ suauitate. Ab actuaris exceptã:actuarii dici uidẽtur qui acta actionescꝫ describunt ueloci stilo:eacꝫ descripta deinde recitant quod significare uidetur seneca his uerbis.multũ inquit uiua uox facit non quidẽ.hæc quæ alienis uerbis cõmodatur & actuarii uice fungitur.De actuario locutus uidetur & iuuenalis illo uersu.Quis dabit historico quantũ daret acta legẽti scribit Iulius capitolinus uictoriũ a quodã actuario fuisse interfectũ.Actuarii igitur tanꝗ notarii exceperunt orationẽ cæsaris sed male:cũ subsequi non possent celeritate scribendi celeritatẽ dicentis.

Strabo cæsar

Diuinatio oratoris quid

Actuarii q

M.AN. Elegantẽ:Fabius de figura dicẽdi:quæ in Cæsare fuit exornat.Hæc omnia inquit mira sermonis:cuius proprie studiosus fuit elegantia. Adolescens:sic.n.leges non adolescentis:ut ad Cæsarẽ id referas:qui adolescens adhuc sit Cæsaris stilũ secutus:sed procedente ætate aliud ab eo diuersum. Strabonis cæsaris gentilis sui. Ardenti motu:idẽ Fabius tanta in eo uis:ea concitatio:ut illũ eodem animo dixisse: quo bellauit appareat. Pro Quinto Metello:cæsar & Metellus patrũ decreto:ut alio loco dixit dignitate submoti sunt. Actuariis:iis qui acta celeri scriptione excipiebant:Anneus Seneca : multũ inquit uiua uox facit:non quidem hæc quæ alienis uerbis accõmodatur.& Auctuarii uice fungitur. Exemplaribus: exemplaria dicuntur:unde epistolæ:orationes:aliaue scripta sumuntur:estcꝫ exemplar:ut Pompeio placet ex quo simile aliquid facimus:exemplum quod sequimur : aut uitamus:sed utrũcꝫ pro altero quandocꝫ usurpatum reperies.

Metello:sed quam scripsit Metello:cum ex persona Cæsaris sermo sit:Metellum secꝫ aduersus cõmunium obtrectatorum criminationes purgantis:apud milites quocꝫ in Hispania idem Augustus orationem esse uix ipsius putat:quæ tamen duplex fertur.una quasi priore habita prœlio:altera posteriore:quo Asinius pollio:ne tempus quidem concionandi habuisse eum dicit subita hostium incursione.

PHI. Sed quã scripsit metello : scribere pro metello est pro defensione metelli:scribere metello significat mittere dicarecꝫ ipsi metello.ait Suetonius exemplaria quædã se inuenisse:quoꝝ inscriptio demonstrabat nõ pro metello hoc est non pro defensiõe metelli scriptã fuisse a cæsare orationem : sed metello scriptam hoc est metello dicatam missamcꝫ : uideturcꝫ significari ille Metellus tribunus plæbis cui leges turbulentissimas ferenti fauit cæsar prætor existens.fueruntcꝫ ambo repulsi ex decreto senatus ab administratione rei pu. Vna quasi priore habita prælio : cæsar duobus

De libris cõmentariis & epiſtolis per eum editis.

Reliquit & rerum ſuarum commentarios gallici ciuiliſque belli Pompeiani. Nam Alexandrini africique & hiſpanienſis incertus auctor eſt. Alii enĩ Oppium putant: alii Hircium: qui etiam Gallici belli nouiſſimum imperfectumque librum ſuppleuerit: de commentariis Cæſaris Cicero in eodem libro ſic refert. Commentarios ſcripſit ualde quidem probandos: nudi ſunt recti & uenuſti omni ornatu orationis tanquam ueſte detracta: ſed dum uoluit alios habere paratam: unde ſumerent qui uellent ſcribere hiſtoriam ineptis gratum fortaſſe fecit: qui illa uolunt calamiſtris inurere: ſanos quidem homines a ſcribendo deteruit. De eiſdem commẽtariis Hircius ita prædicat: adeo probantẽ oium iudicio: ut prærepta non præbita facultas ſcriptoribus uideatur: nos etiam quam facile atq; celeriter eos perſcripſerit ſcimus. Pollio Aſinius parũ diligenter. parũq; ĩtegra ueritate cõpoſitos putat

præliis confecit bellum hiſpanienſe aduerſus filios magni Pompeii. Altero apud cordubam: altero apud mundam. ſcribit Appianus Cæſarem cum in maximo periculo conſtitutus eſſet: apud cordubam milites nominatim appellaſſe: & duces his uerbis affatum eſſe erit hic mihi finis uitæ uobis autem rei militaris nouiſſimus labor. In prælio uero apud mundam diſcurrens per medias acies armorum ita inclamitabat: ſi nihil pudoris ſupereſt corripite me: & in puerorum manus tradite. Priore: apud cordulam. Poſteriore: apud mundam. Reliquit
Cõmẽtarium quid commentarios: commentarium librum appellamus: in quo res ſimpliciter ſummatimque & quaſi per capita deſcribuntur: hoc declarat Seneca cum ſic ſcribit libro tertio declamationum ſine commentario nunquam dixit Seuerus caſſius: nec hoc commentario contentus erat: in quo res nudæ ponuntur. Cicero in bruto. Non eſt oratio ſed quaſi capita rerũ & orationis cõmentariũ Paulo plenius. Vnde Cæſaris cõmentarũ dicti ſunt quos ob hoc ſcripſiſſe uideri uoluit: ne ſcia tantarũ rerũ ſcriptoribus deeſſet. Elegantia ſtili ſatis declarat: qui nam a cæſare ſcripti q ue ab aliis editi ſint cõmẽtarii. Namque nouiſſimus qui continet hiſpanienſe bellum. barbaricã magis q̃ hiſtoricam elegantiam redolet. Suppleuerit: octaui commentarii de bello gallico ſcripto fuit hircius: ſicuti eius præfacio ad balbum aperte ſignificat. Nudi: ſine pigmentis oratoriis ſine ueſtitu ſcriptionis cultiore: ſed quemadmodum fœmina pulchra nuda eſt quam purpurata pulchrior: ita Cæſaris commentarii nudi ſunt uenuſtiores pulchrioreſque quam ſcripta aliorum fucata & ueſtitu oratorio condecorata: & ſicut fœminæ ob id bene olere dicuntur: quia nihil oleant. Itidem Cæſariani commenta-
Calamiſtũ quid rii ſine pigmentis pigmentati uidentur: ſine unguentis bene olentes: & ſine ornamentis ornatiſſimi Aulus Gellius ſcribit Cæſarem ſermonis fuiſſe præter alios ſuæ ætatis caſtiſſimi. Calamiſtris inurere: Ca-
Coma calamiſtrata lamiſtrum uocamus ferrum tonſorium: quo calefacto capilli fiunt annulati. Vnde coma calamiſtrata & pueri calamiſtrati dicti. De calamiſtro diximus affatim in commentario propertii primo. Exprobratur Gabinio a Cicerone coma calamiſtrata ſenſus eſt quemadmodum tonſor calamiſtro adhibito capillos magis urit quam ornet: ita metaphoricos ait Cicero ineptos ſcriptores qui audebunt attingere Cæſaris commentarios inuſturos potius quam decuraturos illius ſcripta calamiſtro: hæc autem ſcribit Cicero in bruto hoc eſt in libro de claris oratoribus. Adeo omnia probatur: uerba ſunt hircii ex præfatione ſumpta: quam præponit commentario belli gallici. Parum integra ueritate. Lex hiſtoriæ prima eſt: ut uera dicantur. Detracta enim ueritate ut inquit decenter polybius ſimilis fit hiſtoria animali excecato: quod ſine luminis uſu eſt inutile: unde a Cicerone hiſtoria dicitur lux ueritatis eſſet: itaque reprehenſioni iuſtæ obnoxius Cæſar ſi parum fideliter condidiſſet hiſtoriam ſicuti Plinius & Fabius pictor a polybio reprenduntur: q̃ a ueritate in ſcribendo defluxerint.

MARCVS ANTONIVS. In Hiſpania: ubi nouiſſime Pompeii liberos prælio uicit. Priore prælio: nam & ad Cordubam: & ad Mundam pugnatum eſt: ut Hircius: ſiue Oppius ſcripſit: nec placet: ut id referas ad bellum: quod Cæſar in Affranium: & petreium prius geſſit: in quo tumultuario certamine apud Hilerdam: nec totis uiribus eſt concurſum. Pompeiani: eorum quæ in Pompeium geſſit. Alii Oppium alii Hircinium: hinc credo factum ut commentarii ipſi hodie ſub incerto auctore ferantur. Eodem libro: ad Brutum. Nudi: ſine fuco: alioue maiore uerborum lenocinio. Recti: ſine lapſu: nec in uitium declinantes: minimeue claudi: aut obliqui. Venuſti: quadam dicendi gratia: ac Venere referti. Fortaſſe fecit: qui dicendo ſtilum: uelut calamiſtro concinnare uellent. Calamiſtro: inſtrumento ad inflectendos concinnandoſque capillos apto: unde calamiſtrati dicti. Sanos: integri & ſanĩ iudicii. Aſinius pollio: qui & ipſe ex familiaribus Cæſaris fuit.

Cũ Cæsar pleraq; & quæ p alios erant gesta temere credi-derit: & quæ per se: uel consulto: uel ẽt memoria lapsus perperam ediderit: existimatq; rescripturũ: & correcturũ fuisse. Reliquit & de analogia duos libros: & anticatones totidẽ: ac p̃terea poema: qđ inscribit̃ iter: quorũ librorum primos in transitu alpium: cũ ex citeriore gallia couẽtibus peractis ad exercitum rediret: sequẽtes sub tp̃s mundesis prœlii fecit: nouissimũ dũ ab urbe in hispaniam ulteriorem q̃rto & uicessimo die puenit. Epistolæ quoq; eius ad senatum extant quas primũ uidet̃ ad paginas: & formam memorialis libelli conuertisse. Cũ antea cõsules & duces nõ nisi trãsuersa charta mitterent scriptas. Extant & ad Ciceronẽ item ad familiares domesticis de rebus in q̃bus si qua occultius perferenda erant per notas scripsit. i. sic structo litterarum ordine: ut nullũ uerbũ effici posset: quæ si quis inuestigare & psequi uellet q̃rtã elementorũ litteram: idest. d. pro. a. &

PHI. Per alios gesta: ut p curionẽ p labienum p cottã legatos. Memoria lapsus: non uĩ simile ueri obliuionem obrepsisse cæsaris memoriæ: cũ fuerit i illo sublimitas oium capax: quæ cælo cõtinent̃. Perperã: nõ recte. De analogia duos libros: græci analogiã uocant quã latini ꝓportionẽ dicũt: & analogia & cõtra analogiã scripsit. Mar. Varro subtilissime ad ciceronẽ. aristarchus & crates grãmatici illustres alter analogiã defensitauit alter oppugnauit. Crates. n. cõtra analogiã atq; cõtra Aristarchũ ꝓ anomalia n eruos suos cõtẽdit. Quinti. hoꝝ Cæsaris libroꝝ ita meminit lib. i. an uim Cæsaris fregerũt editi de analogia libri. Gellius in. xix. auctor est libros hos de analogia cõscriptos esse a cæsare ad Mar. Ciceronem. Anticatones totidem: Cicero librum scripsit cui titulus est Cato: quo Catonis uticensis laudatio continebat̃ hoc cũ merore angeret: Cæsarem: ꝓpterea qđ p̃conia Catonis suam esse ducebat uitupationem: duos libros scripsit in Catonem crimina Catoniana cõplexus: qui anticatones inscribunt̃. Iuue. Maiores quã sint duo anticatones. Priscianus quoq; allegat Cæsarẽ in anticatone priore: qa ẽ & posterior: nomen est compositum ex græco & latino: nam ut inquit Quintiliãus in primo ex peregrino & nostro componuntur dictiões: ut epitogium & anticato. De anticatonibus intelligit Cicero quadam ad Atticum epistolã sic scribens: qualis futura sit cæsaris uituperatio contra laudationẽ meã: pspexi ex eo libro: quem hircius ad me misit: in quo colligit uicia catõis. Inscribit̃ iter: græci ὁδοιπορικον uocãt: qđ uulgo dr̃ itinerariũ: de quo sic scribit Hieronymus in libro de uita & obitu Paulæ. neq;. n. odœporicon eius dispositi scribere? Impressi codices mẽdosi sunt: q ꝓ odœporicõ hñt adephoricum. Primos duos. s. de analogia.

Analogia

Anticatões

Odœporicon

Conuentibus: relege quæ supra annotauimus ptinẽtia ad cõuẽtus. Sequẽtes: anticatões. Sub tp̃s: circa tp̃s: uel p tp̃s: nãq; sub lucẽ dicimus ꝓ ante lucẽ: uel p lucẽ: sicut sub noctẽ cura recursat ꝓ p noctẽ: lege quæ scribit Priscianus in. xiiii. de hac pticula. Sub. Mundesis: quo apud mundã uicit filios Põpeii: scribit marcellinus iulianũ sub pellibus solitũ quædã scribere de noctæ ad emulationẽ Cæsaris: uñ admonemur Cæsarẽ in bello dedisse operã marti & mineruæ: gladio & stilo. Formã memorialis libelli: Epistolæ passim scribi solent in charta trãsuersa & cõplicata: cõstãtq; ex simplici folio. Cæsar primus redegit epistolas ĩ formã libelli q memorialis appellat̃ ꝓpterea qđ memoriæ uegetandæ cã fieri solet: in eoq; pluribus paginis plures res continent̃ quaꝝ subit memoria ex inspectõe: de quo intellexisse uĩ Quintilianus sic scribẽs libro. xi. ad libellũ respicere uiciosum: quod libertatẽ negligẽtiæ facit: scribit gellius quosdam inscripsisse libros titulo memorialis: tanq̃ essent ad memoriã adminiculãdã cõparati. Per notas scripsit: notas latine appellamus: quas uulgus zephiras uocat. primos auctore Eusebio notas cõmẽtus est tiro Tullius Ciceronis libertus: de notis Cæsaris sic tradit Au. gel. lib. xvi. in epistolis Cæsaris inueniunt̃ litteræ singulariæ sine coagmẽtis syllabaꝝ. Ex q̃bus uerba confici nulla possent: probus grammaticus cõmẽtarium satis curiosum fecit de occulta litterarum significatione epistolarum Cai Cæsaris scriptaꝝ. lacedæmõii usi sunt scytala: quid autem hoc declarauimus in libro annotationum. & gellius atq; Plutarchus ostendunt. Elemẽtorum: litteras elementorum uocabulo nuncupauerunt: ad similitudinem mundi elementorum: sicut. n. illa coeuntia omne corpus efficiunt: sic hæ coniunctæ litteralem uocem quasi corpus aliquod componũt abusiue elementa pro litteris: litteræ pro elementis uocantur: auctor Priscianus: inde elementariæ litteræ dictæ primitiuæ. iulius Capitolinus: puer inquit litteris elementariis & calculo imbutus. a Seneca senex p quã elegãter dr̃ elemẽtarius: cum ait in q̃nto epistolaꝝ. turpis & ridicula res est elementarius senex.

Notæ

Elemẽta

Elementarius

M. AN. Vel consulto: cõsilio nõ errore. Perperã: praue puerse. De analogia: de uerborũ ꝓportiõe: cuius opis gellius meminit: analogiã apud græcos Aristarchus semp tutatus cõtra Crates anomaliã. Varro ĩ utrãq; ptẽ plura disputat. Anticatones: in Catonẽ scriptos de numero Iuue. Trãquillo astipulat̃: q̃ sint inquit duo Cæsaris Anticatones eos plutarchus cõtra ciceronis laudationẽ a cæsare æditos ait. Primos: de analogia. Sequẽtes: anticatones. Nouissimũ: qui iter ẽ inscriptus. Vlteriorẽ: Bethicã. s. q adhuc magis miꝝ q̃ si in citeriorẽ uenisset. Memorialis libelli: res plures ad memoriam cõplexi. Trãsuersa charta: ut in libelli formã cõmode cõplicari nõ possent & iccirco trãsuersa: qa cũ simplici pagina uterent̃: transuerso

folio ſcribebát:ut capaciore imagine plura cõplecterenť. Per notas:occultiores elemẽtoꝝ obſeruatiões. Quartá elemẽtoꝝ litterá:quartá litteraꝝ figurá:ideſt quarto loco ab ea:quæ uſurpáda eſſet remotá ut d.ne ab eius exẽplo recedamus:p.a.e.pro.b.f.pro.c.ponáť:qua ſane ſtructura nulla ĩtegra dictio coaleſcit: ut ſi Romá ſcribas urbẽ ſequať.Probus grãmaticus de hmõi ſcribẽdi rõne a Cæſare uſurpata cõmentariũ reliqt:Gellius ad.L.Oppidũ:& Cornelium balbũ ea potiſſimum ſcribendi figura Cæſaré uſum tradidit.

perinde reliquas commutet.Feruntʼ & a puero:& ab adoleſcẽtulo q̃dá ſcripta:ut laudes Herculis:Tragœdia Oedepi itẽ dicta collectáea:quos oẽs libellos uetuit Auguſtus publicari ĩ epiſtola:quã breuẽ admodũ:ac ſimplicẽ ad Põpeiũ Marcũ cui ordinãdas bibliothechas delegauerat ĩniſit.

De pueritia & labore eius in armis.

ARmoꝝ & eqtãdi pitiſſimus:laboris ultra fidẽ patẽs erat ĩ agmĩe nõnũq̃ æquo ſæpiꝰ pedibꝰ añibat

PHI. Perinde:pariter. Reliquas commutet.exempli cauſa.e.ponatur.p.b.f.pro.c.& itidẽ ſit in reliqs. Laudes her.hercules fuiſſe plures eruditi prodiderunt:imprimis thebanũ & ægyptium magnificant. herodotus ait in euturpe: herculẽ unũ eſſe ex duodecim diis ægyptiorum: græcoſq; ab ægyptiis hoc nomẽ mutuatos indidiſſe filio amphitrionis. Macrobius Herculem

de hercule

ſcribit eſſe ſolem:idq; ex nomine clareſcere.Hercules enim nihil aliud ẽ q̃ heras:ideſt aeris:cleos ideſt gloria:quæ porro alia eſt aeris gloria:q̃ ſolis illuminatio?Idẽ dictus eſt.xii.labores cõfeciſſe.qa ſol annuo curſu.xii.ſigna zodiaci luſtra & cõficit.oli ſophiſta quidã ſcripſerat Herculis laudationẽ:quã cũ legere uellet dixit feſtiuiter Antalcidas τις γαρ ψεγει τον θεον τουτον ideſt quis uituperat hunc deũ?inter tria ĩpoſſibilia hoc quoq; impoſſibile putauit antiquitas clauã Herculi ſubtrahere.Quod & ſi fieri poſſet:nullũ tamen deceret certare robore clauæ præter Herculẽ. Apuleius Herculis laudẽ hoc præconio extolit in apollogetico.Hercules luſtrator orbis:purgator ferarũ:gentiũ domitor:is tamen deus cum tetras peragraret Paulo prius q̃ in cœlum ob uirtutes aſcitus ẽ:neq; una pelle ueſtitior fuit:neq; uno baculo comitatior.Cæterũ nulla eſt tanta uirtus: quæ inuidẽtiæ morſus effugiat:nam & Herculi obtrectatores nõ defuerunt.qui eũ caſſabundũ & multibibũ fuiſſe tradiderunt.unde & Scyphus Herculi ita dicatur ut libero patri cãtharus. Tragœdia œdipi: Sophocles apud græcos tragœdiã ſcripſit œdipi:quã coloneum appellauit a loco:cuius ĩ cola fuit Sophocles:ſicuti docet cicero libro.v.de finibus:Et œdipus expulſus creõtis imperio confugit in coloneum in quo locus erat furiis conſecratus:ſed miſericordia atheniẽſum illinc eſt erutus hæc & ideo ſcripſimus qa dubitari ſolet & Cicero in Catone.Cur Apuleius in apologia prodiderint Sophoclem ſcripſiſſe tragœdiam nomine œdipum coloneum.apud noſtros Seneca compoſuit œdipi tragœdium.quis autẽ fuerit œdipus poetarum carminibus eſt uulgatiſſimum & diodori teſtimonio ſatis notum.declinatur autem œdipus œdipodis & œdipi in ſecundo & tertio ordine.ut docet Priſcianus in.vi.& eruditorum cõfirmat auctoritas.Dixit enim Stacius in primo thebaidos.limes mihi carminis eſto œdipodos cõfuſa domus plautus uero in penulo ait:œdipo opus eſt coniectore qui ſphyngi interpres fuit.dicitur autem œdipus απο του οιδειν τους ποδας ideſt a tumore pedum:quos habuit perforatos.ut euripides in pheniſſis teſtatur:& ſignat Seneca.genituram hanc habuiſſe œdipodem tradit Iulius firmicus in.vi.matheſeos.fuit Horoſcopus in cancro:ſol in ariete:ſaturnus in piſcibus:Iuppiter & Venus in aquario:mars in libra:lũa in nebula Cancri. Collectanea:ſolinus indidit operi ſui nomen collectanea:quamuis a quibuſdam polyhiſtor nuncupetur:multique alii libris ſuis indicem fecerunt collectanea:quoniam in his collecta & excerpta ex multis continebantur. Equitandi pertiſſimus:Plutarchus:æquitandi uſus cæſari a pueritia facilis adeo extitit:ut reflexis in tergum manibus æquum uelociſſimis concitare curſibus ſæpe conſueuerit. perſæ filios imprimis docent ſagittare & inſtituunt æquitare:ut refert Herodotus.uidetur enim æquitatio eſſe exercitatio planæ uirilis & bellicoſa:unde chryſaneas apud Xenophontem in quarto pediæ laudat ſcientiam æquitandi intantum:ut exiſtimet ſe futurum hominem uolaticum: ubi bonus fuerit æques.& ex hoc aſſerit ſe maxime adamare hippocentauros: ſi modo fuerunt: in quibus fuiſſe & hominis prudentia & æqui uelocitas ac robur:inde lex fertur a Cyro qua cauetur turpe eſſe habenti æquum: ſi pedibus uiſus fuerit proficiſci. Togus & Iuſtinus memorant parthos æquis omni tempore uectari: æquis bella æquis publica & priuata officia obire: ſuper æquos conſiſtere mercari colloqui: apud quos inter ſeruos ac liberos hoc eſt diſcrimen:q; ſerui pedibus:liberi æquis incedunt.æquinatio ut ait Plinius ſtomacho eſt & coxis utiliſſima.

ædipus coloneus

Eqtationis laus

M.AN. Feruntur traduntur. Dicta:quæ alii dixerint obſeruatione digna: uel dictata a præceptoribus excepta:ſeu certe quæ ipſe temere dictare conſueuerit. Collectanea:ſi dicta ad alios referas uaria intellige:& multiplici lectione collecta. Armorum:tractandorum. Equitandi perriſſimus. Plutarchus: equitandi uſus ei ex pueritia facilis extitit: ut reflexis integrum manibus equum uelociſſimis concitare curſibus conſueuerit. Laboris ultra fidem:ex militiæ laboribus remedium ægritudini ẽ:ut Plutarchus ait:in cæſare quæſitum.

capite detecto:seu sol seu iber eét. Lógissimas uias icredibili celeritate cófecit:expeditus meritoria rheda cétena passuú millia i singulos dies:si flumina moraref nádo traiiciés uel inixus iflatis utribus:ut sæpe núcios de se præuenerit.

De cautela & audacia eius in expeditionibus.

IN obeúdis expeditióibꝫ dubiú cautior ne an audacior:Exercitú neqꝫ p isidiosa itinera duxit:unquá:nisi pspeculatus locoꝝ situs:neqꝫ i británia tráuexit:nisi ante p se portus & nauigationé:& accessum ad isulá explorasset:at idé obsessióe castroꝝ in germania núciata p stationes hostiú gallico habitu penetrauit:ad suos. A. Brúdusio dyrrachium inter oppositas classes hyeme tráfmisit. Cessantibusqꝫ copiis:quas subsequi iusserat:cú ad accersendas frustra sæpe misisset:nouissime ipse clá noctu paruulú nauigiú solus obuoluto capite coníscédit:neqꝫ aut qs eét ante detexit:aut gubernatorem cedere aduersæ tépestati passus est:quam pene obrutus fluctibus.

De despectu prodigiorum eidem occurrentium.

NE religióe qdé ulla a quoq̄ icepto absterritus unq̄ uel retardatus é. Cú imoláti aufugisset hostia pfectioné aduersus Scip. & Iubá nó distulit. plapsus

PHI. Capite detecto: laudat Mar.cicero masanissá ab hac firmitudine:q nonagita annos natus nullo hymbre:nullo frigore adduci poterat:ut capit operto eét.cósimiliter silius in prío púicoꝝ extollit hánibalis tolleráttiá cú ait. Tú uertice nudo excipe isanos hymbres celiqꝫ ruiná. Pedibus anteibat:hoc ad alexádri imitationem:q pedibus plerúqꝫ iter faciebat & pedes agmé circuibat:ut auctor est. Qu. curtius. Incredibili celeritate: Qu. curtius nullá alexádri magni uirtuté magis laudat q̄ celeritatem cuius psidiores icredibiles cóficiebat.eadé celeritate usus é cæsar:q ut ipsemet scribit i.v.cómétario unú salutis auxiliú in celeritate ponebat.Expeditus.sine ipedimétis. Meritoria: præcio Meritoriú
códucta.ná meritoriæ rhedæ dicunt q quæstus faciédi cá locantur sicut meritorii pueri:q pstituút corpus mercedis gratia:qui & catamiti núcupant:ut ait seruius. Rheda:rheda uocabulú est gallicú: ut auctor é qntilianus:& significat carrucá:unde a cicerone rhedarius dictus é auriga rectorqꝫ ipsius rhedæ.ide epirhediú deducit. Iuuenalis tritoqꝫ trahút epirhedia collo. Nádo traiiciens:ex romana disciplina:qua tiróes erudiebát in tiberi natare.Natus subsidere delphini habebit natandi studiú.sicut tradit maternus i.viii.matheseos.Alexádrú quoqꝫ nádi peritú fuisse testant historici. Inflatis utribus:refert huius hispanos icubátes utribus tráfnatasse flumé rhodanú.curtius quoqꝫ ait.icubátes utribus flumé tráfmisere:fiút utres ex pellibus potissimú hircinis:scribit plinius i.xxviii.ꝙ cinis hircini utris uiriarii sistit sanguinem. Obeúdis:peragédis adeúdis. Nisi ante portus explorasset:cæsar proficisci cupiés i britániá caiú uolusenú cú naui lóga præmisit ad prospiciéda loca portusqꝫ ipsius isulæ.huic mádat ut exploratis rebus oibus ad se q̄primú reuertat:sicut ipse scribit i q̄rto belli gallici cómétario. Obsessióe castrorum: credo hoc factitatú esse:qñ.Qu.cicero Mar.cicerõis frater legatus cæsaris fuit obsessus:& oia cæsaris hyberna fuerút oppugnata cói galloꝝ cóspiratióe. Abrúdusio dyrrachiú.ex italia i græciá breuissimus est traiectus ab hydrúto ad apollonia:abrúdusio uero dyrrachiú tráfitus est sicut lógior ita tutior.Dyrrachiú Dyrrachiú
appellauere a noie dyrrachii:qui portú urbi adiecit:alio noie dicitur epidánú ut refert appianus ab epidáno rege barbaroꝝ.sed romái coloniam deducétes:ut ait Plinius.dyrrachiú dicere maluerút pp i auspicatú nomé epidáni:tanq̄ a dáno dicatur epidánum.ad quod allusit plautus in menechmis cum ait.Ne mihi Epidánú
dánú in epidáno duos:tanq̄ nomé íditú sit epidáno:ꝓ illuc nemo sine dáno diuertatur. Cæsar brúdusii cócionatus apud milites per brumæ tps tráfmisit in græciá.túc dyrrachiú erat horreum pompeianorum.

Ad arcescédas:euocádas:cæsar litteras subide ex epyrrho scripsit ad antoniú efflagitás ut cú copiis militaribus qbus.pꝑerat ad se tráfiret.unde apud Lucanú ait cæsar i epistola ad Antoniú:Antói tátoꝝ cá malorú qd superos & fata tenes? Aut gubernce.gubernator hic pprio noie amyclas dicebatur:q cú ui tépestatis uictus retrocedere statuisset.túc cæsar apphensa gubernatoris dextra:pge exclamauit pge.Cæsarem.n. uehis cæsarisqꝫ fortuná.plutarchus græce ita exclamasse refert.πιστεύε τῃ τυχῃ γνουσ ὅτι καισαρα κομιξεισ.i.crede fortúæ sciés ꝙ cæsaré uehis.Lucáus in.v.pharsaliæ luculéter & graphice totá ré perscribit. Ne religióe qdem:scribit Appianus in.ii.alexádrum & cæsaré fuisse contéptores huiusmodi religionum flocipendisseqꝫ pnostica ac uaticinia. Imoláti aufugisset hostia:notatú est auctore Plinio nó fere litari trahéte se ab aris hostia & aufugiéte.unde inter prodigia priscoꝝ legimus ominosum fuisse quotiécunqꝫ hostia fugisset ab ara:hoc tamen prodigio nó impediebatur cæsar:quin incepta perageret:Lucanus inter ostenta pharsalicæ cladis hoc quoqꝫ enumerat discussa fugit ab ara taurus.Appianus prodidit cæsarem & Alexandrum contemptores fuisse pariter religionum:tanq̄ illud Lucretii probaretur ab illis.Religio peperit scelerosa atqꝫ impia facta.

M.AN. Incredibili:celeritate utpote q̄ui octauo die ex urbe Rhodanú uenisset:quarto & uigessimo i

ulteriorẽ Hiſpaniã. Inflatis utribus:quibus innixus tutius faciliuſq; flumina trãſnaret: caprinæ pelles ad oleũ uinum:& alios liquores deferendos in follis ſpeciem conſutæ utres dicũtur. Ver. Vnoctis ſalıere per utres. Obeundis expeditionibus:bellicis negociis:quæ obeunda erãt. Niſi per ſpeculatus:niſi per ſe aut per alios locorũ ſitum exploraſſet. Obſeſſione caſtroꝝ:nuncio de ſuoꝝ obſidione accepto. Oppoſitas claſſes:quarum una orici:altera corciræ erat. Hyeme:pridie calẽ.Ianuarii Cæſar Brũduſio ſoluit. Dyrrachiũ:Plutarchus ait:Apolloniam tranſmiſſum:ipſe cæſar in locum Pharſaliam dictum. Solus:Appianus: cũ tribus ſeruis ad naues ueniſſe ſcribit. Paruulũ nauigium:quippe quod Plutarcho auctore duodecim ageretur remis. Aufugiſſet hoſtia:quod pro tetro alioquin habebatur prodigio.

etiã i egreſſu nauis uerſo ad melius omine: teneo te iqt africa. Ad eludẽdas aũt uaticinatiões qbus felix & inuictũ I ea ꝓuicia fataliter Scipionũ nomẽ ferebaẗ deſpectiſſimũ quẽdã ex Corneliorũ genere:cui ad opprobriũ uitæ Salutioni cognomen erat ſecum in caſtris habuit.

De præliorum aſſumptione locis & temporibus inopinatis etiam apud ſuos.

PRœlia nõ tm̃ deſtinato:ſed ex occaſione ſumebat: ac ſæpe ab itinere ſtati Iterdũ ſpurciſſimis tẽpeſtatibus:cũ mime qs motuꝝ putaret:nec niſi tpe extrẽo ad dimicandũ cũctatior factꝯ ẽ:quo ſæpiꝯ uiciſſet hoc minus expiẽdos caſus opinãs nihilq; ſe tm̃ acqſituꝝ uictoria q̃tũ auferre calãitas poſſet. Nullũ unq̃ hoſtẽ fudit:quẽ non caſtris quoq; exueret. Ita nullũ ſpaciũ ꝑterritis dabat. Ancipiti ꝑlio equos dimittebat & i primis ſuũ: quo maior permanendi neceſſitas imponeretur auxilio fugæ erepto.

De æquo eius inſigni cum pedibus prope humanis.

VTebaẗ aũt æquo inſigni pedibus prope humanis: & in modũ digitoꝝ ungulis ſciſſis:quẽ natũ apud ſe:cum aruſpices imperium orbis terræ ſignificare domino ꝓnũciaſſent magna cura aluit: nec paciẽtẽ ſeſſo

PHI. Verſo ad melius oĩe malũ omen eſt quotiens aliqs prolabiẗ in rebus obeũdis:ſicuti de camillo traditũ ẽ:q ſubito olim lapſu decidit quod omẽ ad dãnationẽ:qua poſtea oppreſſus eſt ꝑtimuiſſe ꝓdiderunt autores idonei. Teneote: inquit africa.nemo deſtinat aliquid in africa niſi præfatus africam: ſicuti refert Plinius in.xxviii.ad quod alludere uidetur hoc Cæſaris dictum qui tamẽ ſignificauit ſe africã tenere tãq̃ ſubactam ſuiq; iuris factã. In uictũ ſcipionũ nomẽ:ꝓpter duos ſcipiones aphricanum ſuperiorẽ & iuniorẽ: quoꝝ alter ſtipendiariam fecit chartaginem alter funditus euertit: Ideoque Scipio Pompeii ſocer cum exiſtimaretur & ipſe futurus in aphrica uictor aduerſus Cæſarem Cæſar: autore Plutarcho quẽdam ſcipionem ex cornelioꝝ familia hoiem ſane abiectũ & deſpectiſſimũ cognomẽto ſalutationem:i ꝑlio tanq̃ ducem ꝓpoſuit: ita ut interdũ cũ hoſte congredi cogereẗ.uetuſto.n. quoddam uaticinio cõfidebãt aduerſarii quo declarabaẗ fatale eẽ Scipionũ generi ſp i africa uicere. Ab op.tãq̃:κατάαντιφρασιν.i.p cõtrariã dictionẽ falutõ dicereẗ:cũ nullis ſaluti foret ſed cũctis deſpicatui. Ex occaſiõe:liuius libro.xxv.ſentẽcialiter locutus ẽ i hãc ſniam.ſi occaſiõis momẽto:cuius ꝑterualat oportũitas cũctatus Paulũ fueris: nec qcq̃ mox omiſſam q̃raris:ipe cæſar in cõmẽtariis ait cõſiliũ ꝓ tpe & pro re eſſe capiẽdũ.

Scipiões in africa inuicti

Sparciſſimis uehemẽtiſſimis aſperrimis:idẽ Mar. Tullius cũ iter facerẽ tempeſtate ſpuiſſima:alias ſpurcũ ſignificat obſcenũ & ipurum ut ſpurcæ noctes. Cũctatior: tardior.i cõmẽtario belli africi ſic ſcriptũ legimus cæſar tardior:& cõſideratior erat factus:& ex priſtina bellandi conſuetudine celeritateq; exceſſerat. & Quo ſæpius.i.q̃to. Hoc.i.tãto. Calamitas iperatoꝝ res aduerſæ auctoritatẽ minuũt ut ait ipe in ſeptio. Ancipiti:dubioſo ꝑiculoſo alias duplici. Equos dimittebat:cæſar ꝑlium cõmiſit aduerſus heluetios:primũ ſuo deide oium e cõſpectu remotis eqs:ut equato oium ꝑiculo ſpẽ fugæ tolleret:legimus apd liuiũ oli dictatorẽ romanũ iuſſiſſe eqtes ab eqs deſcẽdere:& ita partã eẽ uictoriã cõſimiliter i bello uolſco tẽpanius decurio equitũ iuſſit eqtes ex eqs deſilire:& ita repſſit ipetũ hoſtiũ urgentiũ. Pedibus ꝓpe humanis.ſcribit Pli.in.viii.equũ cæſaris hũiſſe priores pedes ſimiles hoĩs:qua effigie: locatus fuit ante ueneris genetricis edẽ.de quo ſolinus hæc.equus Cai.cæſaris nullũ ꝑter cæſarem dorſo accepit: cuius priores pedes facie ueſtigii humãi tradũt fuiſſe:ſicut añ ueneris gẽitricis edẽ hac effigie i rõa locatus ẽ. Ariõ equus ille adraſti celebratiſſimus fuiſſe ferẗ hũano ueſtigio dextri pedis. Aruſpices:abaruga noiaẗ.Nã aruga te ſte dõato diciẗ hoſtia ab hara:i q̃ cõcludiẗ & ſeruaẗ.hara ãt locus ẽ in quo pecora includunẗ. Aruſpices ut iquit Auguſtinus & i decretis.xxvi.Qui.iiii.repetitũ eſt:extra pecudũ iſpiciunt: & ex eis futura ꝓdicũ: Aruſpices ẽt illi nũcupanẗ:q horas in agẽdis negociis opibuſq; cuſtodiũt.Aruſpiciũ prius iuenit delphus ut ait Plinius.Aruſpicinã deridet Cicero in ſecũdo de diuinatiõe: ubi dicit alios alio mõ extat interꝑtari nec eſſe omnium unam diſciplinam:cato mirari ſe aiebat:q; non ridebat aruſpex:aruſpicem cum uidiſſet.

Aruſpices qui

M.AN. Omine:ex hoc apparet tam in re q̃ uerbo eſſe omẽ:quod & Valerius quoq; demonſtrat. To-

neo te:captã.ſ. Fataliter:fatali neceſſitate. Ex Cornelioꝝ genere:Scipionum gente:ob duos Scipiones: Quorum alter tributariam Carthaginem reddidit:alter funditus ſuſtulit. Salutiõi:Plutarcus ſalutioné ſcribit.Pli.a mimo quodam illi id nomen datum affirmat:quum Gn.ꝑnomen illi antea fuiſſet.Sed Plinii locus in ſeptimo corrigendus.ubi ſalum hominus pro ſalutio mimus mendoſe legitur. Eſt deſtinato.ut antea deſtinaſſet. Ab itinere:quum alio iter intenderet:uel ſtatim qđ ad hoſté ſit uentũ nondũ capto caſtris loco. Cunctantior:timidior:minus audax.Quin caſtris quoq; exueret:niſi caſtra quoq; hoſti.quem uiciſſet acie adimiſſet. In primis ſuũ:equũ.ſ.id in eluetios pugnaturus feciſſe dicitur. Auxilio fugæ:qđ in equi pernicitate eſſe potuit. Pedibus prope humanis:de prodigioſa equi forma Plutarchus & Plinius plura:ſed Plinius anteriores tantum pedes in ſpeciem ait humani pedis fuiſſe figuratos.

ris alterius primus aſcendit:cuius etiam inſtar pro æde Veneris genitricis poſtea dedicauit.

De uirtute eius in acie inclinata reparanda.

INclinatã acié ſolus ſæpe reſtituit: obſiſtés fugiétibus:retinéſq; ſingulos:& cõtortis faucibus cõuertens in hoſtem.& quidé adeo plerũq; trepidos:ut aquilifero moranti cuſpide ſit cõminatus.alius in manu detinentis reliquerit ſignum.

De conſtantia & ſeueritate eius contra Caſſium.

NOn minora illa cõſtãtiæ eius:imo maiora etiã îdicia fuerunt poſt aciem pharſalicã:cũ præmiſſis in aſiam copiis ꝑ anguſtias helleſponti uictor nauicula traiiceret.L.Caſſiũ partis aduerſæ cum.x.roſtratis nauibus obuium ſibi neq; refugit:& cominus tendens ultro ad deditionem hortatus ſupplicem ad ſe recepit.

De mira euaſione eius nando.

ALexãdriæ circa oppugnationé põtis eruptiõe hoſtiũ ſubita cõpulſus î ſcaphã pluribus eodé ꝓcipitãtibocũ đſiliſſet î mare nãdo ꝑ ducétos paſſus euaſit ad ꝓximã naué elata leua:ne libelli quos tenebat madſie

PHI. Inſtar:effigié confimilé. Pro æde:ante ædé hoc é templũ. Veneris genitricis:Veneré cognomine genitricem colebat Cæſar tanq̃ ab ipſa oriundus ꝓpter iuliũ aſcanium ueneris nepoté:qué iulia gés ſui noís auctoré hét.Appiáus in ſcđo erexit.& ueneri géitrici téplũ ut prius ad pharſalõ uonerat ꝓliũ initurus.

Aqlifero:aqliferi dicunť ſigniferi in rõana militia ab aqla:quá romáis legiõibus Caius marius î ſcđo cõſulatu ſuo ꝓprie dicauit habuerunt & romãi ꝑter aqlá q̃tuor alia ſigna uidelicet lupos miotaurus:equos:apros:q̃ ſingulos ordíes anteibát. auctor Pli.î x.refert uegetius primũ ſignũ totius legiõis eſſe aqla:quá aqlifer portat idé dracõarios appellat ſigniferos a draconibus q ꝑ ſingulas cohortes ferebáť ad ꝓliũ. factũ é aũt hoc î africo bello:ut Cæſar aqliferũ fugienté ad prios reuocaret:& eius colũ intorqueret dicens hic: hic ſũt aduerſarii. Valerius î tertio. Cæſar legiõis martiæ aqleferꝝ ineũdæ fugæ gřa iá cõuerſum:faucibus cõprehéſum in cõtrariã ꝑté detraxit:dexteráq; ad hoſtem tendés quorſum tu inqt abis:illic ſũt cum qbus dimicamus:idé teſtis é Cæſaré ancipiti aduerſus neruios prælio detraxiſſe ſcutũ militi timidius pugnáti:quo fcõ labáté belli fortuná diuino animi ardore reſtituit. Contortis faucibus:îtortis ꝑ máus iniectioné.refert Pli.fauces fuiſſe îtortas metello a tribũo plæbis catinio labeone:ut ſanguis ꝑ aures exꝓſſus flueret:ſummũ gulæ fauces uocanť ut.docet idé Pli.in.xi.fauces ꝑ tranſlationé reꝝ quoq; inanimataꝝ dicunť. Cicero emiliũ ſedenté in faucibus metelli loq palá. Reliquerit ſignũ in cõmétariis ſcriptũ legimus.ꝙ Cæſar ſigna fugientiũ manu ꝑhendebat.& conſiſtere iubebat:adeo ut alii dimiſſis eqs cõficerent curſum. alii ex metu ét ſigna dimitterent. Per anguſtias helleſpõti:mare anguſto meatu europá ſepat ab aſia:quod interuallũ ſepté eſt ſtadiorũ has anguſtias helleſpõtum uocant nomine indito ab helles puellæ caſu.hac xerxes perſarum rex conſtrato î nauibus ponte duxit exercitum.cæſar cum ad helleſpontum perueniſſet ſequens Pompeium fugienté:hũit obuiũ.L.caſſium cũ triremiũ claſſe ad pharnacé properãté:qui cũ cæſaré debellare poſſet tñ fœlicitate illius cõterritus eſt.ſupplexq; impetrata uenia naues oís illi tradidit:Exiſtimat Appianus.hoc aſcribendum haud dubie eé cæſaris fœlicitati:ut.ſ.caſſius uir bellicoſus magna claſſe inſtructus nõ auſus ſit conſerere

Aqliferi

Caſſiũ expauit cæſar

manú cú cæsař í scapha nauigáte:quá postea rõæ ipáté ñ extimuit í senatu trucidař.Nõ tñ mirádú é si cæsaris túc expauit maiestaté.cuius nomé ut ait.Plu.reges ídoꝝ & pthoꝝ nõ sinebat cape sõnú illud quoq3 cuidá peculiari Cæ.fortúæ attribuédú uř:q cú dimicaret í gallia & ab hoste dirreptus ex equo asportareť occurrit ex hostibus qdá q Cæsar é noscebat:& ísultás raptori ait.cecos Cæsar:qđ galloꝝ ligua sigñat dimitte Cæsaré:& ita factú é ut dimittereť.hoc scripsit Cæ.i sua ephemeride. Rostratis nauibus:rostrãť naues rostro ferreo.uñ rostratæ dictæ:q firmiores sũt & i nauali ꝑlio ad cõfligédú utiliores.Rostra nauibꝫ primus addidit piseus. Cominus:ꝓpe. In scaphá:scaphæ sũt nauiculæ q̃ maiores naues cõsequunť.

M.AN. Instar:effigié ad illius æquationem. Pro æde:ante ædé.Papinius:Cedat equus latiæ qui contra tépla diones:Cæsarei stat sede fori.Plinius quoq3 ante ædem effigiem ipsam locatá fuisse scribit. Cõtortis faucibus:ui in hostem cú ignauiæ exprobratione reflexis.Plutarchus hoc adiicit dyrrachina pugna paꝝ abfuisse:quin Cæsar a milite:qué in hosté niteretur conuertere:sit repente cõfossus. Aquilifero moranti:Appianus auctor est eo prœlio:quo Cæsar Labienum & petreiú in Aphrica uicit Aquiliseꝝ fugienté in primá acié ab eo uioléter retractú:& ad Dyrrhachiú aliú signú i cõtrariú uerso occidi iussú. Alius i manu:qui non pateret eú loco decedetur. Traiecit:traiicio copias hellespõto:Hellespontú:& sæpe & eleganter ab aliis usurpatú:Sed tranquillus neutrú dixit. Decé rostratis nauibus:ab forma sic dictis.Appianus octoginta cú cassiú triremes habuisse scribit:nec Luciú:sed.C.Cassiú fuisse:qui postea cú Bruto in cæsarem coniurauit. Eodem præcipitantibus:præcipitanter compulsis.

rét:paludamétú mordicus trahés ne spolio poꝯireť hostis.

De probatione & disciplina eius in milites.

MIlité neq3 a moribus:neq3 a fortúa ꝓbabat:sed tátú a uiribus:tractabatq3 pari seueritate atq3 ídulgentia.nõ.n.ubiq3 ac semp sed cú hostis i ꝓxio eét coercebat:tũ maxíe exactor grauissimus discipliæ:ut neq3 itineris neq3 ꝑlii tp̃s denúciaret:sed paratú & intétú momẽtis oíbus quo uellet subito educeret.qđ etiá sine cã plærúq3 faciebat pcipue pluuiis ac festis diebus:ac subinde se obseruádum admonés repente interdiu:uel nocte subtrahebat:augebatq3 iter:ut serius subsequentes defatigaret.

De eodem.

FAma uero hostiliú copiaꝝ perterritos nõ negando minuendoue:sed ínsup amplificando:emẽtiẽdoq3

PHI. Paludamentum mordicus trahens:scribũt historici cæsarem in alexandrino bello:cum in mare desilisset aliquá diu enatasse:alexandrinosq3 uestem illí ademptá in trophei modũ erexisse.Suetonius uero sentire uidetur a Cæsare uesté militarem ex manibus hostium subductá fuisse. huius historiæ meminit Plutarchus his uerbis constituta ad pharon pugna quádam ex aggere schaphá insiliit.ut decertantibus ferret auxiliú: Aduolátibus auté undiq3 in eú egyptiorum nauibus se in mare deiiciens summo cú labore uix enatauit.tunc quosdá tenens libellos q̃q̃ undiq3 peteretur mergereť ue ne omisisse quidem dicitur: at eis a mari sublatis in altú altera natasse manu.continuoq3 schapha in fundum est deiecta. Mordicus:hoc est morsu & dentibus aduerbiú est:Plautus in curgulione:manú arripuit mordicus.Idé dixit mordicibus pro morsibus est & morsicatim a morsu deriuatum.

Paludamẽta paludati

Paludamentum:paludaméta sunt insignia ac ornamenta militaria.Ideo cú ad bellú exiit imperator dicitur proficisci paludatus. Cicero in pisoné & gabiniú exierũt duo paludati uulturii.lictores quoq3 erãt paludati liuius cú palidatis lictoribus profectus ab urbe brundusiú uenit.a palá dicta paludamenta:propterea quod conspiciuntur illi : qui ea habent ac fiunt palá.auctor Mar. Varro:Pli.in.xxii.tradit coccú fuisse dicatú paludamétis imperatoris.paludari ut ait festus armati. Milité neq3 a moribus:secus scribit ipse in septimo cõmentario dicens.nõ minus se ab milite modestiá & cõtinentiam q̃ uirtutem atq3 animi magnitudinem desiderare.Vegetius quoq3 tradit milites moribus excellere debere:honestas.n.idoneum militem reddit.& uerecundia dum prohibet fugere facit esse uictorem. Neq3 a fortuna:ab opulentis:& quia fortuna per omnia humana tum maxime in res bellicas est potens.

Indulgẽtia

Indulgentia:seueritati opponitur per antitheton indulgentia accipitur pro facilitate benignitateq3 & leni concessione.Quintilianus in primo mollis illa educatio quá indulgentiam uocamus.inde indulgentissimi imperatores dicti:sicut gratianus ab ausonio indulgentissimus nuncupatur:ꝙ sint beneficii propensiq3 ad gratificandú.& apud historicos indulgentiæ imperatoriæ identidé memorantur Plinius in panegyrico ait.Quem non fortunæ indulgentiæ moliant. Exactor disciplinæ:coactor extortor repetitor militaris disciplinæ.Nam ut inquit eleganter marcus iurisconsultus:officium regentis exercitú non tantú in danda sed etiá in obseruáda disciplina cõsistit. Sed paratú & intétú:Paulus emylius iubebat milites. ησι χιρα εχειν και ποιειν οξιασ τασ μαχαιρασ μονον αυτω δε τον αλλον μελιστειν.i.gescere & gladios solúmodo acutos facere:se.n.reliqua curaturũ. Pluuiis diebus:tali. n. tépore nõ credũt milites ĩperatoré castra esse motuꝝ:neq3 in acié exituꝝ. Subinde:frequenter identidem qua dictione scatent libri luculétoꝝ scriptoꝝ:nõnunq̃ subinde significat mox.deinde:stati.liuius.uno al

teroq; ſubinde ictu uentrẽ atq; inguina hauſit. Se ad ſeruandũ admonẽs: ſenſus eſt cæſarẽ frequẽter milites admonuiſſe: ut ſe obſeruarent hoc eſt cuſtodirẽt ac ſpecularent̃: ne quoq̃ ſe ſubduceret: q deinde ſolitus erat ſe repẽte ſubtrahere e conſpectu militũ: ita ut ab illis quæreret̃: obſeruare aũt mõ ſignificat ſpeculari: alias uenerari. Virg. ꝑterea regẽ non ſic ægyptus & ingens lidia nec populi partoꝝ aut medus hydaſpes obſeruant. Amplificando ementiendoq;: in hoc cæſar cyrrum illũ magnũ perſarũ regẽ imitabat̃: q auctore Xenophontes res hoſtiũ minime uerbis extenuẽdas eẽ cẽſebat. Nã melius eſt inqt ſi maiora arbitrati minora uideamus: q̃ minora audiẽtes ualidiora inueniamus. In cõmẽtario belli aphrici hæc legimus ad hanc ſententiam conducentia. cum nunciarentur aduerſariorum copiæ: equitatus infinitus: legiones regiæ tres: leuis armaturæ magna uis: Scipionis: decem elephanti centum. xx. claſſeſq; eẽ complures: tamẽ nõ deterebat̃ animo cæſar & ſpe confidebat.

M. AN. Paludamẽta: imꝑatoriã chlamidẽ. Plinius: coccũ imꝑatoriis dicatũ paludamẽtis: ſed ꝓ ornamẽtis militaribus capit̃. Salu. poſtq̃ e ſarcinis paludamẽta obſtare uidit: hic paludati dicti. Iuuenalis: Cũq; paludatis ducibus. Cicero: Antonius gemẽs ante lucẽ paludatus. Salu. Dũ paludatus incederet. Liuius cõſul paludatus egrediẽs. Mordicus morſu: Appianus auctor eſt Alexãdrinos ueſtẽ cæſari adeptã in trophæi modũ erexiſſe. A moribus: a uitæ inſtituto. Neq; fortũa: nobilitate: & diuitiis. Pari ſeueritate: oĩa exẽplaria: q̇ uidimus: ſeruitute hñt ſed ſeueritate ẽ legẽdũ: qđ ex iis q̇ ſequunt̃ plane pſpicit̃. Indulgẽter: obſequẽter. Exactor: inueſtigator: exꝑſſor: reqſitor: pẽſitator: tot. n. & plura hẽt id uerbũ ſignificata. Pluuiis & feſtis: diebus qbus eum nemo caſtra motuꝝ putaſſet. Subinde: idẽtidẽ ſæpius. Se obſeruãdũ: ſua qlibet momenta aduertenda. Interdiu: diurnis horis. Subtrahebat: e ſuorũ cõſpectu proripiebat. Perteritos: milites. Minuendo: hoſtiũ copias extenuando. Ementiendo: mendaciis augendo.

confirmabat. Itaq; cum expectatio aduẽtus iubæ terribilis eẽt: cõuocatis ad contionẽ militibus: ſcitote inqt paucíſſimís hís diebus regẽ affutuꝝ cum. x. legiõibus eqtum. xxx. leuis armaturæ. c. milibus: elephãtiſq;. ccc. ꝑinde deſinant qdã quærere ultra aut opinari; mihiq; q cõpertum habeo credant: aut quidẽ uetuſtiſſima naue impoſitos quocunq; uento in quaſcunq; terras iubeo aduehi.

De cohertione & cultu militum eius.

DElicta neq; obſeruabat oĩa: neq; ꝓ mõ exeqbatur: ſed deſertoꝝ ac ſeditioſoꝝ íqſitor: ac pũitor accerrimus cõniuebat ĩ cæteris: ac nõnunq̃ poſt magnã pugnã atq; uictoriã remiſſo offõꝝ mũere: licentiã oẽm paſſim laſciuiẽdi ꝑmittebat: iactar̃ ſolito milites ſuos ẽt unguẽtatos bñ pugnar̃ poſſe: nec milites ſuos ꝓ ɔciõe: ſed blãdiori noĩe cõmilitões appellabat: hẽbatq; tã cultos ut argẽto &

PHI. Aduẽtus iubæ: iuba rex mauritaniæ iuuit ꝑtes pompeianas & Scipioni ſocero Põpeii reliquias in aphrica reparanti ſe cõiunxit: qui ut inquit Appianus elephantos. lx. equitum. xx. milia peditum uero. xxx. ſecũ ducebat adeo ut Cæſaris exercitus trepidans tumultuaret̃. Leuis armaturæ. milites leuis armaturæ dicebantur: qui haſtã tm̃ geſſaque gererent ut ſcribit Liuius: manipulus [illegible] uicenos milites habebat: refert helianus in tacticis ordinem pedeſtrẽ in militia diuidi trifariã: in armatos: q grãuis armatura dr̃: & uelites: qui leuiſſime oĩum armãtur: unde & expediti nuncupantur. Non. n. loricã íduũt: nõ ocreis muniũt̃: nõ clypeũ aut ſcutũ graue geſtãt. ſed tãtum iaculis utuntur aut lapide quem funda manu ue emittunt in tertio ordine ſũt pelitati: a pelta dicti: quod ſcutum eſt paruum & leue hi medii erant inter grauem armaturam & leuem ſpeciatim rorarii accẽſi ferentarii ab hiſtoricis milites leuis armaturæ ſolent appellari. Vegetius in. ii. ſic ſcribit: ferentarii exultatores: ſagittari. funditores hoc eſt leuis armaturæ aduerſarios prouocabant ante aciẽ ꝓcedẽtes. Vetuſtiſſima naue: ob hoc putrida & periculoſa. Delicta militaria: q̇ ut ꝓprie aut cõia ſunt. Neq; ꝓ mõ exequebat̃: non ſeruabat modũ in puniendo: ut mõ citra modum & præſcriptum legis: modo ultra plecteret nocentes. pro modo autem delicti caſtigandus eſt miles. Non debet uindicta eſſe grauior quã crimẽ: ſed ut ais iuriſcõſultus titulo de poenis: in leuioribus cãis ꝓniores ad lenitatẽ iudices eẽ debẽt: in grauioribus poenis ſeueritatẽ legũ cũ aliquo tẽperamento benignitatis ſubſequi. Deſertorũ punitor: deſertores militiæ in bello capite puniendi ſunt: ſicuti iuriſcõſulti prodiderunt titulo de re militari. Cæterũ non oẽs deſertores ſimiliter puniendi ſunt: ſed habetur & ordinis & ſtipendiorũ ratio & gradus militiæ: differt aũt deſertor ab emãſore: ſicut fugitiuus ab errone. leuius. n. delictum eſt emanſoris grauius deſertoris: eſt enim emãſor q diu uagatus ad caſtra reuertitur. Deſertor uero qui per prolixũ tẽpus euagatus reducitur. Studioſoꝝ: qui ſeditionem atrocem militũ cõcitauerit: capite punitur: ſi uero intra uociferationẽ tantũ ſeditio mota eſt: tunc gradu militiæ reiicitur. Conniuebat: ideſt aliqua delicta militaria oculis ueluti clauſis ꝓteribat: tanquã diſſimulanter illa eum tueretur. Itidem Cicero in philippicis. Quibuſdam in rebus etiã conniueo. Cõniuere enim eſt oculos genis integere. Plinius noſter in. xi. grauiores alitum inferiore gena conniuent. Idem columbæ & ſimilia utraq; gena conniuent. metaphoricos ad alia quoq; tranſfertur. Gel-

Leuis armatura

Velites

Pelitati

poena deſertoris

Emanſor

Deſertor

Conniuere quid

lius in.xv.dixit:conniuere caua uentris & stomachi pro stipari claudi & contrahi.Idem in.xvi. inde apud duo ista foramina q̄ dr̄ epiglottis q̄si claustra q̄dā mobilia & cōniuentia:uicissim & resurgētia inde conniuentia synodi usurpat in decretis.xxiiii.q.pria pro tacita erroris pmissione a synodo cōcessa.cōniuere aūt enūciari debet syllaba secūda pducta:filius cōniuēt solēq; pauēt deprendere uisu. Remisso:relaxato. Officio℞.S.militariū.quæ aūt hæc sint docet uegecius. Munere:onere alias dono alias spectaculo.alias officio: Vñ munera militaria & quos milites munifices uocamus ut inqt Paulus iurecōsultus. Vnguentatos: Vnguēta esse luxuriæ instrumēta nullus ignorat:q uel Pli.xiii.librū inspexerit.dicebat tñ Cæsar milites suos unguentis delicatoribus pfusos bene pugnaturos:tāquā deliciæ ad uirtutē roburq; hebetandum in pcellentibus militibus nihil pollerent.sicut aristippus philosophus dicere solebat:q lautior uictus nullo erat ipedimēto ad beneuiuendū. Cōmilitones appellabat:tanquā & ipse unus esset ex nūero militū. ita enī cōmilitones dicimus sicuti & condiscipulos ad hoc allusisse uidetur lucanus sic scribens : bellorū o socii qui mille pericula martis.græci συστρατιωτας uocāt lucullus & ipse milites suos blādiori uocabulo commilitones appellabat.Vnde olim congressurus in armenia aduersus barbaros magna uoce ad suos conuersus inquit.νενικηκαμεν ω συστρατιωται.uicimus o cōmilitones.A Cæsare in hoc dissentiebat augustus imo ut inquit eutropius:ipsum coarguebat:quo milites cōmilitões nouo blandoq; more appellaret.Ita enim principis auctoritatem emolliri minuiq; arbitrabatur.

Cōmilitones

M.AN. Decē legionibus:legionario℞ militū intellige:alioqn nō pcederet:q statim leuis armaturæ.c. milibus subiicit. Elephantis trecentis:Appianus:elephantos.lx.tum iubam habuisse scribit:trigintaq; peditū milia.xx.equitum.Oppius siue Hircius cū tribus legionibus.xxx.elephantis in frenbusq; numidis. ccc.uenisse ait:ac præter hos grandi peditū numero.Sed cæsar de industria copias mentiendo auxit. Opinari:uera ne sint ea:an non. Vetustissima naui:ac per hoc facile solubili. Delicta:flagitia. Pro mō:sed citra ultra morē præscriptumq; militaris disciplinæ. Desertores:qui signa stationē ue deseruissent. Polybius apud Ro.inquit mors pœna est tis qui in bello locum quo constituti sunt reliquerint. Seditiosorū seditionibus aucto℞.Lucanus:At paucos quibus hæc rabies auctoribus arsit:non cæsar:sed pœna tenet.p cumbite terra.Infidumq; caput ferienda tendite colla. Conueniebat:indulgebat:oculo℞.n.nutu assensum præstamus qua loquendi figura maro sæpe utit:Sed homerus quē ille imitat sæpius. Officiorū militarium.f. Vnguentatos:unguento delibutos:quasi diceret eos esse qui nullis corrūpi possent uoluptatibus. Commilitones:quæ appellatio:utpote ambitiosa ab augusto postea sublata est:nam Imperator q suos commilitones appellat se in ordinem redigit.fateturq; se non Imperatorem:sed militem esse:sic condiscipuli : sic conserui dicuntur.

auro politis armis ornaret simul & ad speciē.& quo tēatiores eorū in prœlio essent metu damni:diligebat quoq; usq; adeo ut audita clade tituriana barbam capillūq; summiserit.Nec ante dempserit q̄ uidicasset:quibus rebus & deuotissimos sibi & fortissimos reddidit.

De amore & fidelitate militum ad eum.

INgresso ciuile bellū cēturiões:cuiusq; legiōis singulos eqtes e uiatico suo obtulerūt:& uniuersi milites gratuitā:& sine frumēto stipēdioq; operā:cū teuiorū tutelā locupletiorē i se cōtulissent:neq; i tā diutur no spacio quisq̄ omnino desciuit:pleriq; capti cōcessam sibi sub conditione uitam:si militare aduersus eū uellent:recusarunt.Famē & cætera necessitates:nō cum obsiderent modo:sed si alios ipsi obsiderent tantopere tolerabant : ut

PHI. Auro politis armis : in hoc Cæsar imitatus est alexādrū magnum:qui iturus aduersus indos phaleras equorum & arma militū argento decorauit:uñ ab argēteis clypeis argyraspides appellati.hoc idē factitasse fertur Alexāder alter imperator romanus:qui sicuti refert lampridius non solū fecit argyraspidas sed & chryso aspidas ita ab aureis clypeis nūcupatos. Ad speciē ad decorē & ornatū. Clade tituriana:quando.S.titurius sabinus & aruncuIeius cotta legaticū legione ab eburonibus dolo circunuenti ceciderāt. Sumiserit. ad longitudinem nutriuerit.nāq; summittere barbā & capillū dicimur.quando neq; tondemus:neq; radimus promittentes ad enormitatem adolescere.in eodem significatu dicitur promittere & immittere.inde promissa barba a uirgilio dicta longa quasi porro missa. qd specimen est maximi doloris. Deuotissimos sibi. Ausonius in panegyrico:meruisti ut haberes amicos obnoxios promptos deuotos:fideles in æuum omne mansuros. Fortissimos:amor principis ut inquit uerissime nazarius fecit militem fortiorem. Ingresso:Cæsari. E uiatico suo:uiaticum dixere ueteres sumptum uiæ græci.εφοδιον uocant.Qu.claudius in annalibus magnum uiaticum noue posuit pro magna facultate & paratu magno.a uiatico diminutiuum fit uiaticulū.Apuleius in.vii.de asino aureo uiaticulū mihi corrasi inde uerbum uiaticor deriuatur:quod significat.uiaticum paro.plautus in menechmis uiaticati hercle admodum estiue summus.sensus Suetonii est:Centuriones singularum legionum obtulerunt Cæsari:q singuli sua ipsorum pecunia:quam ad sumptum uiæ parauerāt:suisq; facultatibus singulos eq-

Viaticū
Viaticulū
Viaticati

tes alerent instruerentq; stipendio sine Cæsaris impensa:milites uero dixerũt se militaturos gratis sua ipsorum impensa:cum illi qui erant diuitiores suscipissent nutricatum & impensas omnis pauperiorum perficiendas suis opibus peculiaribus in legione erant centuriones circiter.lv.auctores uegetius & modestus de re militari. Desciuit:defecit rebellauit:hoc autem minime trahendũ est ad exactam enumerationem: namq; labienus cuius opera naua & strenua usus fuerat in bello gallico deseruit Cæsarem & adhesit pompeio unde apud lucanum in.v.a Cæsare uocatur transfuga uilis.extat huius labieni in Cæsarem dictũ insolentissimũ.Nam cũ per colloquia milium pacificatio quereretur.Dixit insolenter.Desinite de cõpositione loqui nam nobis nisi Cæsaris capite relato pax esse non potest. Pleriq; capti uitã recusarunt : gratius petronius quæstor Cæsaris designatus in scipionis potestatem uenit:qui granio incolumitatẽ pollicebatur.ille uero respondit Cæsarianos milites solere salutẽ dare non accipere:quo dicto seipsum purgione cõfodit.præterea cum in potestatem eiusdem scipionis pompeianis peruenissent aliquot Cæsariani milites: cunq; scipio uitam & pecuniam illis donare polliceretur si rẽ pu.aduersus Cæsarẽ defenderent:tunc Centurio unus ego ne inquit contra Cæsarẽ imperatorẽ meũ aduersus armatusq; consistã.Ego neq; id facturus sum:& te magnopere ut de negocio desistas adhortor.tunc ita percitus scipio centurionẽ reliquosq; ueteranos Cæsaris cruciabiliter interfici iussit.

M.AN. Clade tituriana.Qu.Titurius Sabinus.&.L.Aurũculeius:ut alio est loco demõstratũ cũ qnq; cohortibus inter Mossam & Rhenũ flu.in Eburonibus cæsi sunt. Quibus rebus:quo studio.indulgẽtia & officio i milites. Ingresso ciuile bellũ:ciuile bellũ inchoanti. E uiatico suo:ex ea pecũia:q̃ futura expeditione usuri erant.singuli stipendium unius equitis ultro detulere. In se contulissent:pecuniosis militibus inopum in se sumptũ & onera transferentibus:suam ad hæc militiã gratuitã Cæsari deferentibus. Tam diuturno spacio:quandiu ciuile bellum tenuit.Neque quisquam:immo aliqui : nam præter Roscilliũ & Egum allobrogas:qui diutissime Cæsarianis castris fuerant assueti.Labienus quoque ad Pompeium transfugit.Lucanus:Fortis in armis:Cæsareis Labienus erat:nunc transfuga uilis. Pleriq; capti:ut petronius quæstor:qui a Scipione captus se transfixit.& Centurio cum ueteranis uitam sub conditione promissam recusauit:ita Plutarchus prodidit.

dyrrachina munitiõe.Pompeius uiso genere panis ex herba.quo sustinebant.cum feris sibi rem esse dixerit.amouerique ocius.nec cuiq̃ ostẽdi iusserit.ne patiẽtia & ptinatia hostis aĩ suorum frangerent.quãta fortitudine dimicauerint testimonio est.quod aduerso semel apud dyrrachiũ p̃lio pœnam se ultro depoposcerint.ut consolandos eos magis imperator q̃ puniẽdos habuerit.cęteris p̃liis inumeras aduersariorum copias multis ptibus ipsis pauciores facile superauerunt.Deniq; una sextę legionis cohors p̃posita castello quattuor Pompeii legiones per aliquot horas sustinuit pene omnis confixa multitudine hostilium sagittarum quarũ c.ac.xxx.millia itra uallũ repta sunt.Nec mirum singulorum siqs facta respiciat.uel Cassii Sceuę cẽturiõis uel.C. acilii militis.ne de pluribꝰ referã.Sceua excusso oculo trãsfixus

PHI. Dyrrachina munitione: circumuallationẽ significat : qua Cæsar Pompeium Dyrrachii circunuallauerat. Viso genere panis:Cæsar ex castello in castellũ perducta munitione circunuallare constituit Pompeium apud dyrrachium epiri ciuitatẽ : quæ alio nomine epidannus appellatur.ubi cum in summis esset angustiis penuria quæ cibariorum consumptis longe lateq; frumẽtis:milites tamen inopiam singulari patientia tollerabant:a quibus genus radicis inuentum est quod appellatur chara:quod ad mixtum lacte multum inopiam leuat id similitudinem panis efficiebat : eius erat magna copia ex hoc effectos panes Cæsariani edebant eosq; uulgo iaciebãt panis herbaceus in pompeianos:ut spem eorum minuerent:cum in colloquiis famem obiectarent adiiciebant se quo ad huiusmodi radices terra produceret:obsidionem pompeii non derelicturos Plutarchus & Cæsar auctores.legimus apud Plinium libro undeuigesimo milites Cæsari exprobrasse : quod lapsana uixissent apud Lapsana dirachium.præmiorum parsimoniam cauillantes.est autem lapsana olus siluestre trium foliorum diui iulii carminibus præcipue militaribus celebratum. Pertinatia:miror Nonium marcellum tradere pertinaciam semper esse rerum malarum:cum eruditorum auctoritas refragetur & imprimis senecæ qui in. vii. de beneficiis ait uicit malos pertinax bonitas.& liuii a quo pertinax uirtus dicta. Aduerso apud dyrrachium prœlio.hoc factum est.quando Cæsar dixit τημερον ηνηκη παρατοιϲ πολεμιοιϲ αλλατονειλοτο νικωνουκε χοιϲιν.latine significat.hodie erat uictoria apud hostes:sed uincendi peritum non habent:tunc Pompeius hac uistoria elatus tanquã uictor scripsit ad reges ac ciuitates. Consolandos magis:quam puniendos Appianus in.ii.memorat milites Cæsaris post cladem dyrrachinam tanta mestitudine affectos fuisse:ut ultro sibi supplicium & de sumi exposcerent.& more patrio decimari. renuente Cæsare signiferos necandos esse conclamabant perinde ac primos auctores fugæ. sed Cæsar ne id quidem

facere sustinens pauculos quosdam supplicio affecisse satis hūit.ex hac impatoris clementia milites magis ac magis inflāmati deposcere cœperūt:ut in hostes educerent̄ iureiurādo affirmātes se nisi uictores nunq̄ reuersuros. Ipsi pauciores superauerunt:hoc ex disciplina Alexādri magni:qui.xl.ad summū militibus militū cōtētus infinitas barbaroꝝ copias ꝓfligauit inabile regēri ratus qcqd excederet:& turbā potius q̄ exercitum & profecto exercitus copiosior magis est impedimēto q̄ emolumento:& ut ait Vegetius propria magis multitudine:q̄ hostium uirtute deprimit̄ hinc legimus singulos cōsules Romanos aduersus hostes uel copiosissimos nō amplius q̄ binas duxisse legiōes additis auxiliis socioꝝ.sic Cæsar sæpe paucitate militum fudit infinitam hostiū multitudinē:sicut in bello gallico aduersus aruernos apud geruouiā:qn̄ illoꝝ dux fuit uercingentorix.rūc enim circiter.cccc.milia aduersus Cæsarem cōflixere maxima ipsoꝝ strage & occidione. Cohors præposita castello:castellum intelligimus:unū ex illis:q̄ Cæsar plurima cōmuniuit in munitiōe dyrrachina ad circūuallandum.Pompeiū:in quo castello nemo fuit qn uulneraret̄.& ad Cæsarem relatum fuit scutum sceuæ centurionis:in quo inuenta sunt foramina centum uiginti.quem cæsar ut erat de se meritus donauit militibus ducentis æris:atq; ab octauis ordinibus ad primipilum se traducere pronunciauit:eius autem opera castellum conseruatum magna ex pte constabat:cohortem postea dupliciter stipendio frumento ue & speciariis militaribusq; donis amplissime donauit.hoc scenæ centurionis facinus pclarū miro præconio celebrat Lucanus in.vi.pharsaliæ:cuius & historici meminerūt.

Exercitus enormis

Castellū

Scena centurio

M.AN. Genere panis ex herba:lapsana uidelicet siluestris oleris genere: qd̄ militaribus iocis est postea cæsari:ut Plinius scribit:in triumpho exprobratū.Appianus quoq; eiusdē est rei auctor.Plutar.nō tantum herbaceo pane uesci solitos ait:sed radicibus ēt qbusdā lacte mixtis. Aduerso apud dyrra.p. quo cæsar uictus:fassus est Pōpeiū uti eo die uictoria nesciuisse:Appianus & Plutar. sunt auctores. his uerbis Maharbalē post cannensem uictoriam Hannibalē incessisse Liuius tradidit. Magis:pro maiore quodā negocio Cōsolādos:petiisse milites scripsit Appianus se more patrio decimari.i.decimū quemq; supplicio affici. Innumeras aduersariorū copias:Liuius auctor est Alexādrum Macedonem iccirco Impatorē maximū iudicatū:qa paucissimis copiis numerosos uicisset exercitus.cæsar qtā uim hostium paucis legiōibus: quas i Gallia hūit cōfecerit:ex eo intelligi pōt:qd̄ Plinius mēorat:pdidit:pdicare solitū cecidisse se ad undecies cētū & nonaginta duo milia hostiū:pter eos:q bellis ciuilibus piissent.Appiāus in rebus gallicis scripsit ad cētū millia hostiū:uel una acie ab eo cæsa. Castello:qd̄ cæsar circa dyrrachium Pōpeio obiecerat. Nec mirȩ:haud admiratōe dignū. Singuloꝝ:ut Sceuolæ & Acilii. Cētū &.xx.apd̄ Plutarchū.c.xxx.legimus ergo in altero numerus corrigendus. Acilius:apud eūdē Plutarchū Attilius.nō Acilius legitur.

PHI. Acilius cynegiri: Acilius decimæ legiōis miles cū maritima pugna ꝓ ptibus cæsaris uiriliter pliaret̄ dextrā manū iniecit massiliēsiū naui:eaq; obscissa puppim sinistra apprehēdit :nec ante dimicare destitit:q̄ captam ꝓfundo mergeret.auctor Vale. hoc facinore tā pclaro imitatus uidetur Romanus Acilius cynegirum atheniēsem:q & ipse i bello psico simili ptinatia in conscēdādis hostibus usus nauē onustam dextera manu tenuit nec prius dimisit:quā manū amitteret : qua amputata nauē sinistra cōprehendit : quā & ipsam cum amisisset ad postremū nauē morsu tenuit: tāta in eo uirtus emicuit ut non tot cedibus fatigatus nō ambabus manibus amissis uictus ad postremū truncus & ueluti rabida fera dentibus dimicauerit.auctores trogus & herodotus:scribit Plutarchus.in libello de comparatiōibus claroꝝ uiroꝝ cynegirū amputata utraq; manu fuisse obtruncatū. Idēq; euenisse refert lucio glauco uiro Romano:ut utranq; manū amitteret:cū asdrubalis nauem detinere uoluisset. Vmbone agens.i clypeo Liuius gallū umbone ictū deturbat:est.n.umbo ut inqt Seruius media clypei ps eminentior . filius ærati radiauit luminis umbo.statius. Iā clypeus clypeis Vmbone repellit̄ umbo ciuilibus bellis. Aliquas seditiones. Non cessit tumultuantibus:Itidem Alexāder Romanus imperator non extimescebat tumultuantes milites.Sed mota olim seditione non timuit ascendere tribunal:& oratiōe seuerissima seditiosos increpare quāuis oēs armati circūsisterēt.postremo illis adhuc fremētibus cū inclamasset . Discedite atq; arma deponite:Mirādo exēplo oēs depositis armis sagulisq; militaribus ad diuersoria recesserūt.Tūc unā legionē totam exauctorauit:quā mox loco suo restituit. Legionē:cum ignominia missam fecit: honesta

Exēplum cynegiri

Vmbo

fœmor & humero.c.&.xx.ictibus scuto pforato custodiā portæ cōmissi castelli retinuit.Acilius nauali ad Massiliā p̄lio iniecta in puppem hostium dextra & abscissa memorabile illud apud græcos Cynegiri exemplum imitatus trāsiluit in nauem umbone obuios agens.

De pœna contra seditionem militarem.

Seditionē p.x.annos gallicis bellis nullā oīo mouerunt ciuilibꝰ aliquas:sed ut celeriter ad offm̄ redierint nec tā indulgētia ducis q̄ auctoritate. Nō.n. cessit unq̄ tumultuātibus:atq; ēt obuiā sp iit:& nouā qdem legionē apud placentiā:q̄q̄ adhuc in armis Pōpeius eēt.to tā cum ignominia missum fecit.ægreq; post multas & supplices præces.nec nisi exacta de sontibus pœna restituit.

missio est quæ emeritis stipẽdiis ab impatore indulgetur. Causaria cũ quis uitio animi uel corporis minus idoneus militia renunciat: inde a Liuio causarii milites dicti. ignominiosa uero missio est cũ quis propter delictũ sacramẽto soluit: & is qui ignominia missus est neq; romæ neq; in sacro comitatu agere potest. auctores iurisconsulti titulo de re militari & titulo de his qui notantur infamia. huiusce aũt seditionis militaris quæ iuxta placẽtiam mota est. meminit Appianus scribẽs milites pollicitas olim a cæsare quinq; minas uiritim instanter efflagitasse: sopita est aũt seditio duodecim tanq̃ seditionis auctoribus supplicio affectis. De hac loquit Lucanus in quinto pharsaliæ. Detegit imbelles animos nil fortior ausa seditio. Quã auctoritate: est opepræcium legere apud Luca. unde queadmodũ cæsar ipræterritus & sola maiestate subnixus iuerit obuiã seditioni militari minaciter magis q̃ indulgenter agens ubi ait. Vadite neq; meis ad bella relinquite telis & mox. An uos momẽta putetis ulla dedisse mihi: procerũ motus hæc cũcta sequũtur.

Missionũ genera

Exacta de sontibus: sumpto de nocẽtibus supplicio Lucanus: uicit patientia seui spẽ ducis & iugulos nõ tãtum præstit euses. Namq; auctoritas tanta erat cæsaris: ut tremeret seua sub uoce minacis uulgus iners.

M. AN. Cinigeri: Herodotus Euphrominis filium cinegerum fuisse ait ad Maratonemq; id præclarũ facinus ab eo editum. Seditioni: Hannibali præcipue laudi fuit q͏ cum ex omni barbarorum colluuione castra referta haberet: nullã toto belli punici tpe sit militarem seditionem exptus. Gallicis bellis: q̃diu in Gallia est bellatum. Indulgentia: obsequio & illecebris. Quam auctoritate: uirtutum opinione. Sed obuiam etiam: ultro se tumultuantibus obtulit. Apud Placentiam: Cisalpinæ Galliæ urbem Ro. Coloniam sub initium belli punici secundi ductam. Polybius: Liuius: & Pedianus id scribunt. Cum ignominia: triplex fuit apud maiores: ut Marcellus de re militari scripsit missionis rõ honesta una: q̃ exacto legitimæ militiæ tpe quod in decẽ annos extẽdebat: ut Plutar. tradit militi dabatur. Causaria altera: quũ si qs uitio corporis: aut mẽtis mius idõeus militiæ putabat: reliqua ignominiosa: cũ ob delictũ aliqd miles exauctorabat. Vulpianus: Solere ait exprimi causam cur aliqs missus esset sed si arma adempta forẽt: et si nihil fuisset exp̃ssum: ignominiose tamẽ missus itelligebat. Exacta: sũpta. De sontibus: de seditiõis auctoribus Luc. At paucos qbus hæc rabies auctoribus arsit: Nõ Cæsar sed pœna tenet. Restituit: dẽuo iauctorauit.

De facili reconciliatione militum iratorum.

Decumãos autẽ romæ cũ ingẽtibus minis: sũmoq; ẽt urbis periculo missionem & p̃mia flagitãtes ardente tũc in africa bello: neq; adire cũctatus ẽ. q̃q̃ deterrẽtibus amicis: neq; dimittere: sed una uoce qua quirites eos p̱ militibus appellarẽt tã facile circumegit & flexit: ut ei milites eẽ cõfestim respõderit: & q̃uis recusantẽ ultro in africam sint secuti: ac sic quoq; seditiosissimũ quemq; & prædæ & agri destinati tertia parte mulctauit.

De fide & studio eius erga clientes.

Studiũ & fides erga cliẽtes ne iuueni quidẽ defuerũt: Masinthiã nobilẽ iuuenẽ: cũ aduersus Hiẽpsalẽ regẽ tã enixe defendisset. ut iubæ regis filio in altercatione barbam iuaserit: stipẽdiũ quoq; pronunciatũ: & abstrahentibus statim eripuit: occultauitq; apud se diu: & mox ex prætura p̱ficiscens in Hispaniam inter officia prosequentium: fascesq; lictorum lectica sua auexit.

PHI. Decumanos romæ: milites decimæ legionis: cui legioni cæsar indulserat præcipue: & propter uirtutem cõfidebat maxime legiones enim Romanæ a numero atq; ordiẽ dicũt: ut primani secũdani Decumani uocantur milites priæ secundæ & decimæ legionis. Missionẽ flagitantes honestã uidelicet quæ tpe militiæ impleto dat. Ardente: in africa bello: bellũ africũ signat: quod in africa gestum est aduersus iubam & scipionem recolligẽtes reliquias pompeianas & nouas insuper copias cõparantes: ardente autẽ dixit pro uigente & extante. nam ut ait Marciãus capella in libro rhetorices: interdũ uerba transferuntur decoris causa: ut bellum subito exarsit pro extitit. Præmia: quæ ueteranis debebat & promiserat. Flagitãtes: quasi cum conuitio & clamore deposcenes. flagitare enim p̱sonare est: cũ sia gella & flãma & flagitatio sine sonitu crepituq; non sint ut docet donatus in expositione eunuchi terentianæ. De hac autẽ seditione sentire uidetur Plutarchus cum sic scribit: motis ad seditionem militibus cũ duos prætores cosconiũ & galbam occidissent tãtum eos obiurgauit: ut ipsos pro commilitonibus ciues appellatos mille uiritim drachmis donauerit & multa insup Italiæ prædia sorte distribuerit. Quirites pro militibus: Imperator quotienscunq; uerba facit ad milites eos uero significatissimoq; uocabulo milites appellare cõsueuit perinde ac militari sacramẽto deuictos sed cæsar nomine blandiori honorificentioriq; appellauit quirites tanq̃ romanos nec ulli subiectos ipio. & ita hac uoce iracundiam militarem mitigauit. consimiliter Alexander Impator Rõanus seditiosos milites pro contione quirites uocauit uos oẽs inquit hodie una uoce quirites dimittam & incertũ an qrites non. n. digni estis: q romanæ plæbis sitis si ius romanum non agnoscitis. Circumegit: retroflexit demulsit abduxit ab indignatione. Agri destinati: uerbi causa si destinauerat cæsar uiritim inter ueteranos da-

Legiones a numero

Flagitare quid

re trecenta iugera:dabat ducenta:si triginta aureos ex pecunia prædacea dabat uiginti:& ita tertia agrorum
pdæq pte mulctabant. Erga cliétes:primú iuxta parétes locú tenere debét pupilli secúdú eos pximú lo
cú cliétes hre:q sese i fidé patrociniúq nostrum dederúr:& ur igt Mar.Cato aduersus cognatos patrõus pro
cliéte testat:testimoniú aduersus cliété néo dicit.cliéta dr a plauto fœmia. Iuuéi:cæsari:q ætate mobiles
sunt & clientarum minus curiosi. Hiépsalé:africanú regé.alius est ille hiempsal.salusthanus. Enixe:uehe-
méter. Stipédiariú pnuntiatum:stipendiarii dicunt tributarii hoc est illi q tributú soluunt.inde stipen-
diariæ ciuitates dicunt a Plinio illæ uidelicet:q stipendiú tributúq soluebát:& a Liuio Annibal dictus est
stipédiarius & uectigalis ac seruus Po.Romani.uulgus indoctum perperam appellat stipendiarios milites
eos:q stipendia faciunt cum tales mercenarii siue ærrarii milites sint nuncupandi. quod si uocabulo uege-
Stipédiosi tii uti uolumus stipendiosos appellabimus. Inter officia:inter eos qui officii causa cæsarem deducebant
comitabantur euntem in prouinciam furtim auexit in lectica sua delitescentem masintham asportauitq.

M.AN. Decimanos:decimæ legiõis milites. Vospicus tamé Decimáos ait psules trin habere solitos:aut
eos q futuri principes eént:qsi lectorú militú id genus esset.Cæterú parú considerate hæc ex pximo capi-
te exemere:q opus in capita redegerút:quú omnia ex una pédeát ppositione. Súmoq urbis periculo:ná
præter Costoniú & Galbam prætores:Qui auctore Plutarcho:eo tumultu occisi sunt:ingés quoq ius mi-
litum ad urbis præsidium missa ab eisdem Decimanis:ut quidam tradunt:trucidata est. Missioné:quia
iam militiæ tempus exiisset. Præmia:quæ reddenda essent.Ardente:late omnia corripiente translatio ab
incendio sumpta. Adire:milites scilicet tumultuantes.Deterrétibus:ne iret identidé monétibus. Qua
quirites:ciues Plutar.ait & nõ milites:qd idé certe est appellatos ait. Circuegir:psenti furore auertit. Mi
lites eé:Appiáus:nullá ab his uocé æditá uiso cæsare ait:pter uná:qua missio efflagitata est:eaq pter spé cõ
cessa cõtinuo in pces uersos ne exauctorarent:atq idipsum uix post multas praeces ipetratú. Prædæ pe-
cuniæ pdæ nomine militibus datæ. Destinati:antea cõstituti. Studium:in ornandis. Fides:in defen-
dendis. Iuueni:Cæsari. Hiempsalé:de hoc Plutarchus in Põpeio Hiarbas ingt rex capitur.cui Hiempsal
successit. Tá enixe:táto studio. In altercatiõe:iurgio quod apud Batharos:q summo studio alunt barbá
adhuc magis q apud ro.é cõtumeliosum. Stipédiariú:stipédii noie obnoxiú. Abstrahétibus:abstrahere
parátibus. Apud se:domi suæ. Inter officia:iter eos q officij cá abeúté sequebant lectica sua:qua ipse ue
hebatur. Auexit:asportauit.

De cultu & dilectione amicorum.

AMicos táta semp facilitate:Indulgétiaq tractauit:
ut.C.oppio comitáti se p siluestre iter:correptoq
subita ualitudie: & in diuersorio loco qd unú erat
cesserit:& ipse humi ac sub diuo accubuerit. Iá auté rerum
potens quosdá etiá infimi generis ad amplissimos honores
puexit:cú ob id culparet pfessus é palá.si grassatorum & sic-
cariorum ope in tuéda sua dignitate usus eét:talibus quoq
se parem gratiam relaturum.

De odiorum facili remissione.

SImultates contra nullos tá graues excipit unq:ut
nõ occasione oblata libens deponeret.C.Mémii
cuius asprimis orõnibo nõ miore acerbitate rescri
pserat ét suffragator mox i petitiõe cõsulatus fuit.C.caluo

PHI. Caio oppio comitanti:
scribit Plutarchus olim cæsarem
ui tempestatis compulsú intrasse
pauperis casam ubi cú cubiculú
uix unius capax iuenisset ad ami
cos conuersum dixisse.ex hono-
rifico quidem loco cedédum est
potétibus ex oportúo uero egro
tantibus: ibiq requiescere iussit
oppium.ipse uero una cum reli-
quis iuxta tuguriunculi fores re-
cubuit. Diuersorio: hospitio a
diuertendo dicto.M.Tullius qe
scam in cæsaris sermone quasi in
Sub diuo aliquo oportúo diuersorio. Sub
diuo:sub cælo.alio nomine dici-
tur sub loue.cælum enim græci
τονχια dicunt: inde subdialia
pauimenta & subdiuales deam-
bulatiões:quas uictruuius græco uocabulo appellat hypetras. Crassatorú:latronú uias obsidentiú.tales
enim grassari dicunt.iterdú honestum uocabulú é ut apud filiú:grassandú ad clara piclis.& apud salustiú
uirtutis uia grassat. Siccariorum:qui sint siccarii satis notú.a sicca quod gladii genus est : nomen inditum
de his supra satis ac super. Simultates:odia.simultas dicta est ex cõtrario: qa minime sunt simul: põt:& a
De mémio simulatione dicta existimari quia simulata loquunt ad inuicem. C.memii suffragator:supra tranquillus
tradidit.C.memiú obiecisse cæsari tanq patico cynedo:q stetisset ad cyarhú Nicomedi iter exoletos: fuit
enim hic mordax in cæsaré.extát epistolæ Cicerõis ad hunc opinor.C.mémium athenis diuersantem ut
amicissimum pscriptæ.fuit ille alter.C.memius in quem crassus orator cõmodissime & festiuissime lusit
fuisse tota taracina oíbus in parietibus has litteras inscriptas:tria.L.L.L.& duo.M.M.cú quereret qd signifi
carent quédam oppidanum senem dixisse hoc significari.Lacerat:lacertum:largii:mordax:mémius.apud
catullum mentio est memii proris:qué ait se in bithiniá esse sequutum tenuiculo lucello confecto.& for-
De caluo tassis est hic de quo nunc loquitur tranquillus de quo ét uideri põt intellexisse ouidius cú ait i secúdo tri
pulchra stium.Quid referá ticidæ:quid mémi carmé apud quos nomé adest rebus:noíbusq pudor. Caluo post

famosa epigrámata. scribit iuriscósultus: iniuriaꝝ teneri illú q famoso libello edito aliqué ífamauerit. famosus aút fere ſp accipit in pté deterioré. illud uero Iuuenalis qđ allegari solet. famosos eqtú cú dictatoꝛ magros: nõ famosos legédú eé: sed fumosos alibi docuimus caluus aút significat catulli familiaris de quo Oui. & tu cú caluo docte catulle tuo. q diu cú Cicerõe iniqſſimá lité de principatu eloquétiæ hũit fuitq; uiolétus accusator & cõcitatus ab hoc uatiniú accusatú eé satis cõstat. Idé carmina iocosa faciebat plenaq; ingétis al. uñ oli de põpeio dixit. Digito uno caput scalpit ut ita illú effœminatú eé significaret. Duriusculú fuisse i uersibus. oñdit Plinius in. i. eplaꝝ. cõpositio eius in actiõibus ad exéplú demosthenis rigida erat ut scribit Sene. l. iiii. cõtrouersiaꝝ de eodé Quinti. sancta & grauis est oro calui & castigata & frequéter uehemés imitator: est aút atticoꝝ fecitq; pparata mors illi iniuriá: si qd adiecturus sibi nú si qd detracturus: qm incidit métio calui a quo accusatus fuit uatinius enarrádú é hoc potissimú loco hendecasyllabõ illđ catullianú nisi nescio qué mõ e corona: in cuius íterptatõe nõ solú lr̃atores: sed ét litteratissimi ad extremú usq; sudoré dissudauerút. C. Caulus adhuc adolescés uioléta accusatiõe isequutus é uatiniú de ambitu: & orone luculéta quá ait tacitus i dialogo de oratoribus cú admiratõe solitá legi i explicádis uatinii criminibus igéti uela explicauit: & eloquii uires effudit: adeoq; uioléto fuit accusator & cõcitatus: ut i media eius actõe surgeret uatinius reus & exclamaret rogo uos iudices nú si iste disertus é iõ me dánari oportet i hoc iudicio i uatiniú dixit caluus illđ egregie. factú ãbitú scitis oés: & hoc uos scire oés sciút: idé dixit uatinio pfrica frõté & dic te digniore q ptor fias q̃ catoné. In hac cá cú uatinius reus cádido sudario fronté tergeret. Idq; ipm caluus accusator i iuidiá uocaret: q̃uis reus sim inqt & pané cádidú edo: cú igit uatinii cá in iudicio agereť eétq; maxia coꝝ q audiebát corona. Catulus quédá derisit q cú a caluo uatiniana crimina oia diligétissime explicarenť: admiratus é tá pusillú oratoré & breuis staturæ homunculú eé tá uehemété in accusando tanq; disertú i eloquédo: cõtextus aút & ordo uersiculoꝝ sic é digerédus: ut dicat catullus risisse se quédá e corona eoꝝ. s. q in corona stabát circa iudiciú subsellia: & legédú est: crimina uatiniana: nõ aút carmina. cú caluus. n. meus inqt catullus explicasset mirifice uatiniana crimina ex more. s. firmi uteriq; accusatoris: ille admirás & manus simul ad cælú tollés q̃si p stuporé exclamauit: Dii magni salaputiú disertú: ita. n. appellauit caluú a puitate staturæ: tanq̃ uocabulú hoc istud signet: & ita significare euidéter osté dit Sene. li. iiii. suasoriaꝝ cú sic ait. erat caluus puulus statura: pp qđ ét catullus in hédecasyllabis uocat illú salaputiú disertú. Quod uero seqť in carmine catulliano. Othonis caput oppido é Pusillú: nõ othonis existimo legédú· sed actoris: q. n. uicinitas é othonis & calui cú nusq̃ dicať caluus otho ut sit sensus cõnexus & q̃drás. ille. n. qué risit Catullus: ubi Salaputiú disertú uocauit caluú pp staturæ breuitaté: illico subiúxit. ualde qdé actoris. s. calui q actõe accusatoria insectabať uatiniú. Pusillú é caput: & ita sales catulliani eluce scút. Sed hæc dictio Salaputiú: q diu torsit igenia curiosoꝝ enarráda é nõ inuertéda: ná qdá nugalia qdá cõméti sút ut Solopechiú legerét q̃si totú cubitalé alii Salapantiõ: alii alia ficticia & subabsurda. Nos existimamus legédum eé Salapusiú: náq; pusus & pusius & pusio dr̃ apud latinos ueteres puer: qđ eruditoꝝ & i primis Mar. Varronis testimonio satis liquet. hinc Salapusius dictus caluus tanq̃ puer ob staturam puerilem Plenus salis & oratoriæ mordacitatis: tanq̃ a sale & pusius composito uocabulo. Quod si Salaputium ut habent oés codices legere uellimus: nihil prohibet: ná inter litteram. T. & S. est quædam quasi cognatio ut grámatici docét. Vñ pultare p pulsare: mertare p mersare usurpabant. & ita salaputium quasi salapusiú sine ulla iuersiõe cõmode enúciabis: & in eo significatu accipies: qué nos primi: absit inuidia uerbo: ex nr̃a officina depromsimus: iam ex hoc nr̃o interptaméto clarescit opinor catullianum epigráma. Qui melius qđ habet in mediú ferat: & candidus impartiatur: qui non hét nr̃a ne uellicet: sed iá domú repedandú est.

Enarratio loci catulliani

Salaputiú qd apud catullum

M. AN. C. Oppio: ad qué multi referút cõmétarioꝝ supplemétú. Subita ualatudine: inopinato morbo. Diuersorio: meritorio hospitio. Loco: lecto: ut Plutar. ait. Sub diuo: i apto: plutar. in prima tugurii pte: nõ extra cú aliis decubuisse scribit. Grassatoꝝ: latronú. Siccarioꝝ: ferro grasantiú. Paré grãm: p meritis debitam. Simultates: odiosas contentiões. C. Memmii: de Memmio & foeda eius obtrectatione supra. Suffragator: suffragádi fautor. C. Caluo: de hoc quoq; eodem capite.

PHI. Versiculis de mamura: mamura formianus psectus fabrorú Cæsaris in gallia fuit: qué primú Romæ crusta marmoris operuisse parietes totius domus suæ in celio mõte: Cor. nepos tradidit. hic náq; é mamura. ut uerbis pliniáis utar. Catulli ueronésis carminibus pscissus. Carmia aút qbus mamura Cæsarq; iúcti carpunť & laceranť a Catullo: sunt in illo epigrammate. Quis

post famosa epigrammata de recõciliatione p amicos agenti ultro ac prior scripsit. Valerium Catullum a quo sibi uersiculis de mamura perpetua stigmata imposita non dissimulauerat satisfaciétem eadem die adhibuit cœnæ: hospitioq; patris eius: sicut consueuerat ita perseuerauit.

De lenitate & mansuetudine eius in ulciscendo iniurias sibi factas.

SEd & in ulciscédo natura lenissimis: patas a qbꝯ captus é: cú in ditioné redegisset: qm̃ suffixuꝝ se cruci ante iurauerat: iugulari prius iussit. deinde suffragi. Cornelio Phagitæ. cuius quõdá nocturnas isidias æger

hoc p̃t uidef:qs p̃t pati nisi ĩpudicus & uorax & aleo:mamurẽ hr̃e:qd̃ comata gallia & ĩ alio hẽdecasillabo de eisdẽ ita scribit:pulchre cõuẽit ĩprobis cynedis mamurre paticoq; cæsariq; his uersiculis catulliãis cæsar haud dubie factus ẽ stigmaticus hoc ẽ stigmate & nota iutus ĩfamatusq;. Stigmata: suggillatões & ĩfamię notas:trãslatio a stigmatibus q inurũf stigmata ut ait Pli.delẽf colũbino fimo Marti.stigmata delet eros. Satisfaciẽtẽ:satisfacei ẽ tñ facef q̃tũ satis fit irato ad uĩdictã.auctor Asco. Iugulati prius.Deĩde suffigi. Quos supra latĩo uocabulo p̃dões noĩauit:hic græca dictõe:sʒ apd̃ nr̃os usitatissima piratas appellat.existimaf ãt dici πειρατησ .i.pirata a πειρω qd̃ sigñat trãseo q̃a pirate sp̃ Maria pmeãt:ĩde piraticã facef dicitur p̃dões.ait Qui.l.viii.dubitasse suos p̃ceptores an ita piratica dicẽda eẽt:sicuti musica & fabrica dr̃.Plutar.scribit Cæ.a p̃dõib᷒ captũ solitũ illis poemata sua legeı:& paꝝ laudãtes uocar ἀναισθήτους καὶ βαρβάρους .i.ĩsensatos & barbaros:& cũ risu ĩterdũ minabaf κρεμᾶν αὐτούς qd̃ ĩpos.s. patibulo afficeret qd̃ & paulopost fecit:nã pgãiti ad unũ oẽs προσηλώσεν .i.suffixit cruci. trãq̃llus ait prius iugulatos esse mox suffixos supplicii cruciatusq; leniẽdi cã.Fenestela uero scriptor uetus & grauis q obiit nouissimo tiberii Cæ.prĩcipatu ait l.ii.epitomatõ:quẽadmodũ cæsar a piratis capt᷒ eos postea cepit & d̃collauerit ita.n. securi cesos dicebãt:iugulaf ãt & decollaf an cõueniãt uiderit eruditi.ĩterdũ iugulaf ad ĩanimata trãsferf: Marci.scelus ẽ iugulaf phalemũ:& sine ferro iugulari dr̃ Cor.cel.Quartana nemĩnẽ iugulat. Corne pha. hic ẽ ille Corne.dux militũ syllãoꝝ a quo ĩq̃sitof Cæsar duob᷒ se:talẽtis redemit q̃ñ ĩ sabinis delitescẽs diligẽter ĩq̃rebaf a syllãis tãq̃ Mariãus.A mãu elegãter antiq a mãu seruos appellabãt:quoꝝ mãu ad lr̃as scribẽdas utebãf:q alio noĩe ad manũ dicũf:uñ ait Ci.Licimũ seruũ tibi gracchus hũit ad manũ. ista.n̄ p̃ticula a.& ab.elegãter eruditaq; significatõe usurpaf a luculẽtis scriptoribus:ut a mãu a pedib᷒s a libellis ab ep̃lis a rõnibus a studiis noĩemus illos:quoꝝ misterio utimur:qq; his reb᷒ p̃sũt q̃s cũ hac p̃ticula a.cõiungimus.Videnf ãt dici a mãu:q scribæ sũt quos alibi trãq̃llus.A manuẽses peculiari uocabulo appellat hoc p̃tereũdũ ñ ẽ:q; quos a pedibus diximus uocari ueteres dixere circũpedes:uñ ait Agretius: circũpedes sũt obseq̃a seruoꝝ.antepedes amicoꝝ.Ci.circũpedes ãt hoĩes formosos & l̃fatos suos eẽ dicebat.Idẽ tñ dixit in ep̃lis ad atticũ:polucẽ seruũ a pedibus romã missum:& martialis ait:nõ mẽsa tibi ponif a pedibus.

Decolare

A pedibus
A libellis
A rõnibus
Circumpedes

M.AN. Famosa: p̃brosa & ĩfamiæ plẽa. Valeriũ catulũ:cuius ĩ cæsarẽ & mamurrã carmẽ notũ ẽ qs hoc põt uidere. Perpetua stig. p̃petuã notã:& ĩfamiã. Satisfaciẽtẽ:ætatẽ:aut qd̃ filiẽ excusantẽ ueniã filio petẽtẽ. Hospitio:aĩcitia: familiaritate. Pr̃s eius:catulli.s. Pirates: a q̃bus se redemerat: piratæ πειρατῶ περάω traico:seu trãsfreto:ab assiduo cursu dicti. Iurauerat:supra id p iocũ illis minatũ dixerat. Iugulari pri. ne si uiuos cruci affixissʒ lõgiori torq̃ret cruciatu. Cornelio pha.a quo duobus talẽtis datis ægre impetrarat:ne ad Syllã pduceref.

PHI. Sĩplici mor.nullis tormẽtis neq; cruciamentis adhibitis.

Pollutaꝝ ce.re.supradictũ quẽadmodũ senatus q̃õnẽ decreuit d̃ pollutis publicis cerimõiis: q̃ sacra itelligũf bõæ deæ q̃ñ .P.clo: muliebri ueste idutus iter illa ad uxorẽ cæsa. põpeiã trãsierat. Interrogat᷒.s.ab accusatof q græci dr̃ κατήγορος. Tã sus. q̃ cri. Plu.in apophtegmatis ita græce tradit cæsarẽ. dixisse τὴν καίσαρος γυναῖκα καὶ διὰ βουλῆς δεῖ καθαρεύειν qd̃ iterp̃tatur cæsa. uxorẽ oportuit eẽ purã ẽt a calũniã:nã ut ĩq̃t elegãter ausonius paꝝ distaf ut suspectusue reg; reus.testis iductus Plu. μαρτυρεῖν ἀχθεὶς οὐδὲν ἔφη φαῦλον περὶ τῆς γυναικὸς .i.testis inductus nihil dixit p̃brosũ de uxore. Dep̃hẽsos itra ca.iu.apd̃

ac latens ne pduceref ad syllã uix p̃mio dato euaserat nũq̃ nocere sustinuit. Philemonẽ a manu seruũ q necẽ suã p uenenũ inimicis pmiserat:nõ grauius q̃ simplici morte puniit in.P.Clodiũ.Põpeiæ uxoris suæ adulteꝝ:atq; eadẽ de causa pollutaꝝ cerimoniꝝ reũ testis citatus negauit se q̃cq̃ cõperisse q̃uãuis & mater aurelia:& soror Iulia apud eosdem iudices:oĩa ex fide retulissent.interrogatusq; cur igif repudiasset uxorem:quoniam inquit meos tam suspitione q̃ crimine iudico carere oportere.

De moderatione & clemẽtia eiusdem.

MOderationem uero clemẽtiãq;:tũ in administratione:tũ ĩ uictoria bellis ciuilis admirabilẽ exhibuit denũciãte Põpeio p hostibus se habituꝝ .q.R.p. defuisset:ipse medios & neutrius partis suoꝝ sibi nũero futuros p̃nũciauit:q̃bus aũt ex cõmẽdatiõe Põpeii ordines dederat p̃tãtẽ trãseũdi ad eũ oĩbus fecit. Motis apud Hilerdam deditiõis cõditiõibus:cũ assiduo inter utrasq; p̃tes usu atq; cõmertio Afranius & petreius dep̃hẽsos intra castra iulianos subita pœnitẽtia interfecissent:admissam in se p̃fidiã nõ sustinuit imitari. Acie pharsalica p̃clamauit: ut ciuibus parceref:deincepsq; nemini non suoꝝ unũ quẽ uellet: p̃tis aduersæ seruare cõcessit:nec ulli periisse. nisi in p̃lio reperiuntur. Exceptis dumtaxat Affranio & Fausto. & .L. Cæsare iuuene. ac ne hos quidem uoluntate ipsius interẽptos putant. Quoꝝ tamen & Affranius & faustus priores post

hilerdam hispaniæ ciuitatem cũ milites aphraniani & cæsariani liberam nacti colloquiorum facultatem inter se familiariter sermocinarent̃:oíaq; essent plena gratulatõe inter utraq; castra:tũc petreius hoc audito armat familiam colloqa militum interrũpit:iulianos hoc est cæsarianos repellit a castris quos dep̃hendit interficit. Cæsar uero milites aduersariorũ qui in castra sua uenerãt summa diligẽtia conquiri remitti iubet:nõnulli sua uoluntate remãserũt:quos postea in magno honore habuit & ita noluit imitari pfidiá petrei & aduersariorũ:pro maleficio beneficium rependens. hanc cæsaris clæmentiam ita laudat Lucanus in.iiii.pharsaliæ. Hoc si quidem solo ciuilis crimine belli: dux causæ melioris eris. Iulianos cæsarianos: possessiuum nomen est a iulio:ut docet Priscianus:hinc iuliani anni dicti:quos ordinauit Iuli. Cæsar: & a Ci. dictú est in.xiii. Antoniarũ uectigalia iuliana lupcis ademistis pro cæsariana. Denunciante Põpeio p hostibus: Põpeius initio belli ciuilis relicturus urbẽ iussit ut oẽs se psequerent̃ pmonitis:qd' siqs remãsisset uir cæsaris extimarent̃:tunc cõsules nullis ex more pactis sacris repente exierũt ex urbe multi quoq; cõsulares collectis ptim sarcinis discesserũt. Medios:neutras ptes sequẽtes:q neq; cæsariani essent neq; põpeiani:lex solonis est:siqs in dissensiõe ciuili nõ alterutræ pti sese adiũxerit:sed solitarius sepatusq; a cõi malo ciuitatis successerit:is domo pria fortunisq; oíbus careto:exul extorrisq; esto. Cæsar tales dixit habituũ se perinde ac si secũ fuissent & in suis castris aduersus põpeianos militassent. Ex cõdẽnatione põpeii:anteq̃ ex amicis fierent inimici. Ordines.s.militaris q sunt multifarii in romana militia. Nemini non.i. cuilibet. Aphranius & faustus sictius cũ ad cæsaré iter facerent forte incidit in aphranium faustumq; quos prima luce adortus uictos capit cum cõiugibus & libertis paucis post diebus dissensione in exercitu orta faustus & Aphranius iterficiũtur. Pompeiæ cum fausti liberis Cæsar incolumitaté suaq; oía cõcessit. Et Cæsar libertis: Lucius Cæsar iuuenis cæsari uticam eunti in itinere fit obuius:subitoq; ad genus se proiecit:uitaq; sibi neq; quicq̃ amplius depræcatus:cui Cæsar facile & p sua natura & instituto concessit:uerum hic paulopost fuit interfectus cum bestias consulto trucidasset:quæ paratæ erant ad spectaculum populi.

M.AN. Philemoné a manu.sic in Augusto Talpo a manu:sed in Nerone amanuensem p a manu dixit: dixerũt ueteres seruũ a manu:cuius opa utebant̃ in epistolis:aliisq; libellis:quos ipsi dictarent scribendis. Seruũ uero a pedibus eũ:qué ad iter:litterasq; perferẽdas q̃situ haberẽt:Cicero ad Atticũ pollucem seruũ a pedibus Romã misi:ubi illud scire oportet & a pedibus:& a manu utroq; numero diu:nullãq; extremæ uocis inclinationẽ alterutro nũero hre. Et fide:sine fraude:recto testimõio. Repudiasset:repudiatá exegisset. Moderationẽ:i ulciscẽdo modũ. Clæmẽtiá:piũ:i dãda uenia affectũ. Reipub. defuisset:q secũ rẽpu. nõ cẽt armis tutatus. Ipse:Cæsar. Medios:q sua studia neutro inclinassent. Ex cõmẽdatione Põpeii: Põpeio dũ amicus fuit curá:aut p lras cõmẽdate. Ordines:ducẽdi ordinis dignitaté ordo sexagẽos auctore Liuio:hũit milites:duos Cẽturiões:& uexillariũ unũ. Hilerdá:Hilergetũ oppidũ i citeriore Hispania uetustũ opus. Luca. Saxo fundata uetusto: surgit hilerda manu. Dedi Ionis: a põpeianis faciẽdæ.

Affranius & Petreius:sunt q scribãt cõditiões pacis ab affranio motas petreiũ turbasse. Pœnitẽtia:motæ pacis. Nõ sustinuit imitari:sensus ẽ:noluit Cæsar hostiũ exẽplũ imitatus Põpeianos i castris suis dep̃hẽsos obtrũcare:sedi columes dimisit. Acie pharsalica:pharsalico p̃lio:ut parceret̃ ciuibus:iclinata tá hostiũ acie:id a Cæsare pclamatũ cõstat:eũ prio cõcursu Italos:ut Appianus ait:persequẽdos cẽsuisset. Vnũ partis aduersæ:unũ ex captiuis hostibus:quẽ uellet. Affranius & Faustus Sylla:a .P.Sictio cũ cõiugibus & liberis i mauritania capti:dissensiõeq; i exercitu orta absente Cæsare iterdicti sunt:hæc Hircius siue oppius:q̃q̃ alio loco dicat affranium iussu Cæsaris occisum: quia postquá ab eo in hispania dimissus eẽt rebellasset. L. Cæsaré:is credo ille est q Arimino a Cæsare occupato:quasi a põ.mãdata hẽret ad Cæ.uenit.ut ipse in cõmentariis scriptũ reliqt: eius pater legatus Cæsaris erat sub ciuilis belli initium:oppius auctor est:hũc quoq; a Cæsare:cũ uticá uenit ueniá impetrasse:sed nõ multo post iterum transfugam factum.

PHI. Libertis eius.s. cæsaris dictatoris. Enectis: pemptis: p prie necatus ferro nectus alia ui peremptus dr:auctor Pris.in. ix. pticipiũ ẽ p̃teriti passiuũ. eneco: enecui:enectus. liuius famæ frigore :illuuiæ squalore enecti. ci. i tusculana prima:enectus siti tátalus. oratius i epistolis bos est enectus arãdo. Ad munus pplĩ.

impetratá ueniá rebellauerunt:& Cæsaris libertis seruisq; eius ferro & igni crudelem in modũ enectis : bestias quoq; ad munus populi cõparatas trucidauerãt. Deniq; tpe extremo ẽt qbus nõdũ ignouerat cũctis in italia redire permisit: magistratusq; & impia cape:sed & statuas. L. Syllæ & Põpeii a plebe disiectas reposuit. Ac si post hac aut cogitarẽt grauius aduersus se:aut dicerent̃ inhibere maluit q̃ uindicare. Itaq; & detectas cõiuratões:cõuẽtusq; nocturnos nõ ultra arguit q̃ ut edicto oñderet eẽ sibi notas:&acerbe loq̃ntibus satis hũit p cõditiõe denũciare ne pseuerarẽt: Auliq; Cecinne criminosissimo libro: & Pitolai carminibus maledicẽtissimis lacerará existimationẽ suá ciuili animo tulit.

De abusu dominationis & potestatis eiusdem.

PRegrauant tñ cætera facta dictaq; eius: ut & abusus dominatione & iure cesus estimet̃. Non enim

Necatus
Nectus

Lactantius ait in.vi.uenationes ferarumq; spectacula attributa esse saturno & munera uocari.populus eni spectaculis talibus ueluti muneribus capitur:& ut ait Mar.Tullius in oratione pro murena:ludis oblectamur & dicimur Statuas Syllæ reposuit.Cice.dicere solebat Cæsarem in erigendis Pompeii statuis: suas firmare.Plutarchus in libello de cõmoditatibus inimicitiarum.honorandum inquit inimico cẽseo. cum iure gloriam promeruit:quod qui faciunt plus ipsi laudis consequuntur:simul fidem habent quotiens contra obtrectant:quasi non hominem oderint.sed actiones reprobent: unde cum Cæsar deiectas Pompeii triumphales statuas reponi iussisset : dixit Ci.ϖομπηιου καισαρ ανδριαντασ στετουσε αυτου ϖηγνυεισ.i.Pompeii statuas erigens o cæsare:tuas ipsius figis. Inhibere:uetare ne fierent. Vindicare:punire. Arguit:reprendit refellit. Sibi notas:cognitas coniurationes & nocturna conciliabula. Pro conditione:palam. Auli cecinnæ.extant epistolæ huius Auli cecinnæ ad Ciceronem:& Ciceronis ad cecinnam ex quibus aperte patet.a.cecinnam exilio fuisse mulctatum propter librum aduersus Cæsarem scriptum. unde ipse ita ait adhuc stili pœnas do:& post Paulo cur inquit irascitur Cæsar ei qui scripsit aliquid contra uoluntatem suam. Criminosissimo:referto multi iugarum aduersus Cæsarem criminationum . Pitholai carminibus:hic dictus est.M.Votacilius Pitholaus:cuius mẽtio fit a Macrobio in.ii. Saturnalium: Laceratam existimationem:infamatam dignitatem atq; proscissam. Ciuili animo:ϖολιτικωσ . Ouidi. exercet patrias plusq̃ ciuiliter iras. Prægrauant:ualde grauant.scribit Plato & reperit Plutarchus ĩ demetrio.præclara ingenia sicuti uirtutes maximas ita uitia quoq; maxima producere solere : in cæsare autem uirtutes dubio procul amplissime fuerunt:non tamen sine mixtura uitiorum si modo uitia hæc appellanda sunt:appetitiones honorum immodicæ:cupiditas dominandi immoderata . Animus humano maior semper ingentia semper infinita concupiscens. Abusus dominatione:utimur cum ho[illegible]e abutimur cũ iniuria:græci dicunt αϖοχρησθαι Philippus macedonum rex suadebat parandos eẽ amicos & bonos & malos οισ μεν χρησθαι οισ δ᾽ αϖοχρησθαι .i.alteris quidem uti.alteris autẽ abuti: dicimus abutor hác rem & hac re cum accusatiuo & ablatiuo.Plautus in Bacchidibus.Nos aurum abusos.De usu & abusu secundum oratores & iurisconsultos suo loco mox dicetur.

M.AN. Seruis eius.Cæsaris. Enectis:peremptis. Ad munus populi:ad uenationis spectaculum. Cõparatas:a Cæsa.quæsitas. A plebe disiectas:ut uerissimum sit satyricum illud: Turba tremẽs sequitur fortunam ut semper & odit.Damnatos.Lucanus:Nulla fides unquam miseros elegit amicos:& rursus: Et cole fœlices miseros fuge. Reposuit:restituit. Cogitarentur:mouerentur ab aduersariis. Inhibere : comprimere. Vindicare:ulcisci. Conuentusq; nocturnos.noctu clandestine nouarum rerum causa coactos.

Edicto:publica denunciatione. Criminosissimo criminationibus pleno. Laceratam:multis probris ꝑscissam. Ciuili animo tam remisso:ac si priuatæ personæ ciuis fuisset. Prægrauant : parodia breuissima apparetq; ex his quæ sequuntur maiora fuisse in Cæsare uitia qua uirtutes:adeo ut merito occisus credatur:nulla quidem uirtutis species tam blanda adhiberi potuit : ut Populus omnium gentium domitor: quiq; regium nomen ab initio ĩfensæ oderat:sui ingenii oblitus:apertam regni affectionem diutius esset in aliquo laturus:prægrauant ergo.i.præponderant grauiora sunt. Abusus:male & ambitiose usus. Nimios:immensos & supra modum exquisitos. Continuum consulatum.Appianus in.x.annos nomen consulis Cæsarem recepisse est auctor.

PHI. Continuũ con. consulatus:magistratus solebat esse annuus & annali lege prout docet Cicero in.iii.de legibus:eundem magistratũ nemo capere poterat nisi anni.x.interfuissent.cæsar uero calcatis legibus consul per decennium continuum designatus fuit:ut scribit Appianus in.ii.

consulatum ꝑpetuam dictaturam : perfecturamq; morum insup ꝑnomẽ impatoris:cognomen patris patriæ: statuam inter reges suggestũ in orchestra.sed & ampliora etiam humano fastigio decerni sibi passus est.sedem auream in curia & pro tribunali thensam . & ferculum circensi pompa tem-

Perpetuam dictaturam:quæ dignitas solebat esse semestris.in cæsare facta est perpetua.Appianus dictator in omnem uitam electus est. Præfecturam morum:censuram intelligit:quam cicero ueterem magistram pudoris & modestiæ nominat in oratione contra pisonem. Prænomen imperatoris.ad hoc allusisse uidetur catullus scribens mordaciter in endecasyllabis:irascere iterũ meis iambis immerentibus unice imperator.& cicero in paradoxis:laudetur uero hic imperator:aut etiam appelletur:aut hoc nomine dignus putetur:græci uocant αυτοκρατορα.corrige mendosam dictionem apud uopiscũ cũ scribit firmũ auctocratera in edictis suis esse uocatim.Tu legito græce αυτοκρατορα & accipe pro imperatorem:cicero in philippicis indicat hirciũ pansam & augustum esse imperatores appellandos docetq; imperatorem appellare solitũ a senatu:si quis mille aut duo milia externorũ hostiũ occidisset. Appianus uero scribit nomen imperatoris uendicari solere ab his prætoribus: q in maximis belli operibus uersati sũt cum laude. Nũc aũt inqt sub quo decem milia in bello cecidissent hac appellatiõe dignos haberi audio.prærerea ductores exercituũ & præfecti copiarũ militariũ imperatores latine & significanter nũcupant qđ satis declarant monumenta historicorũ. Cognomen patris patriæ:Appianus:appellatus est pater patriæ quod

Honorandus inimicus

cognomētum primus meruit Cicero. Statuam īter reges: Plinius in.xxxiiii.prodidit tarquiniū regesq; romanos sibi statuas posuisse: unū & Romuli statua in capitolio erat sine tunica: & in eodem loco statuæ uisebant subsequētiū regū. Suggestū in orchestra: supra dictū est orchestram locum fuisse in theatro in qua senatorum sunt loca designata: in qua cæsar suggestum.i. pulpitū eminentius collocari sibi uoluit. Fastigio sublimitate.q.d.nō cōtentus humanis honoribus diuinos appetiuit: q significant̃ p subsequētia. Et pro tribunali: sic distinguēdum ē: ut intelligas sedē autem & ante tribunal cæsari fuisse decretā & in curia.illa particula pro: significat & ante & in: ut dictū iā est. Thensam & ferculum circēsi pompa: thensæ sūt sacra uehicula: q a diuinitate dici putāt, ut inqt Asconius. Seruius uero enarrās illud uirgilianū: hic currus fuit: thensam significari ait q̄ deoꝝ simulachra portant̃. scribit̃ āt cū aspiratōe: cū dictio deducta sit αυτο του θειου. i. a re diuina. de tensis ita loquitur cicero in ultima uerrina. omnes dii q uehiculis thensaꝝ solēnes cętus ludoꝝ: innitis. & Liuius in.v.ab urbe cōdita: q angustissima inqt uestis est thensas ducētibus triūphantibus ue ea uestiti: medio ediū eburneis sellis sedere. Ferculū: fercula ut auctor est Acron sunt pulpita: in qbus deorum simulachra tollunt̃: in quo significatu hic accipit̃: sicuti apud Ciceronem sic scribētē in.i.de officiis. cauendum est ne tarditatibus utamur ingressu mollioribus: ut similes pompaꝝ ferculis eē uideamur. Ciceronem imitatus Ambrosius in eadem snia inquit: sunt qui sensim ambulando imitantur histrionicos gestus & quasi quædam fercula pompaꝝ. Augusti.in.ii.de ciui.dei.quæ sunt sacrilegia si illa erant sacra aut quæ inquinatio si illa lauatio & hæc fercula appellabantur. dicitur autem ferculum a ferendo: qa in pompa circensi hoc est celebritate ludorum circēsiū hmōi simulachra deoꝝ ferunt̃. Inde & fercula dapes uocamus ab eo q immensam inferant̃ ferculorum quoq; supius meminimus. de circensi pōpa ita scribit Oui. Aurea pompa uenit linguis animisq; fauete. Tempus adest plausus aurea pompa uenit. cum autē thensæ & fercula ducerent̃ in pompa ludorum: diuisim seiunctimq; legendū est thēsam a tribunali & cū inferioribus copulādū ut sit sensus: Cæsari decretā fuisse thensam & ferculū sicuti deo in pompa circensi.

Thensa qd

Ferculum quid

M.AN. Perpetuā dictaturā: ut appareat diuinitus uocē illam a Sylla emissam: q in ordinem redactus: quum adolescēte quodā cōuicio incesseret̃ nec interim a quoq̄ cōuiciator corriperent̃ cōuersus ad eos: q tunc pxime steterant dixisse fertur: ut quicunq; post se dictaturam inuaderet: nūq̄ eam nisi cum morte deponeret. Præfecturam morum: censuræ: periphrasis est. Prænomen impatoris: quo prænominis loco ē usus: ut impator Cæsar p Caio in pfationibus ipsis diceretur. Cognomen: tertio loco pater patriæ nuncuparetur: sed de hmōi appellationibus ne unū in locum oīa conferant̃ oportuniore loco dicemus. Inter reges Romanos.i.regum statuas: quæ ut Plinius demonstrat in Capitolio fuere. Suggestū: locū editiore. In orchestra: unde ornatissimus ciuitatis ordo spectabat. Fastigio: dignitate altitudine: ut sit sensus. Cæsar non solū immensos recepit honores: & qbus maiores homini haud decerni potuissent: sed alios etiam qui humanum excederent fastigium: atq; ob diuinos. In curia: uetius curia in carinis fuit: altera quam iuxta foꝝ immo in parte fori: Sylla. ut plinius scribit constituit. Clodiana cæde cum eius rogo altera conflagrauit Pedianus est auctor: Appianus: ut Plutarchus. Pro tribunali thensam sacrum: ut pediani utar uerbo uehiculum. Sunt enim thensæ uehicula: qbus duoꝝ simulachra uehebant̃: accipit̃ & p ipsa ordinū & hostiaꝝ pompa thensa. Idem auctor in augusto: quū forte ludis circensibus educeret thensam. Sunt qui a diuinitate factū nomē existiment: alii q ante ipsas thensas lucra tendunt̃: quæ gaudent manu tenere: & tāgere qui eas deducūt. Ferculū in circēsi pompa.i.feretrum: quod in pompa ferebatur. Liuius: Spolia ducis hostium cæsi suspensa fabricato: ad id apte ferculo in Capitoliū ascendit. Sunt scio ego: q utrobiq; feretrum libentius q̄ ferculū legant: a qbus nō omnino abhorreo. Dionysius. Pompalia ex argento laborata fuisse ait deorumq; simulachra humeris uiroꝝ ea pompa deferri solita.

pla aras simulachra iuxta deos puluinar: flaminem lupcos appellatioñē mensis e suo nomine: ac nōnullos honores ad libidinē cœpit & dedit. Tertiū & quartum cōsulatū titulo tenus gessit cōtentus dictaturæ ptāte decrete cū cōsulatib9 simul atq; utroq; anno binos cousules substituit sibi in ternos nouissimos menses: ita ut medio tempore comitia nulla habuerit præter tribunoꝝ: & ediliū plæbis præfectosq; pro prætoribus cōstituerit: qui præsente se res urbanas ad ministrarent. Pridie autem calen. ianua. repentina cōsulis

PHI. Puluinar: puluinaria sūt proprie lectuli qui auctore seruio sterni in templis cōsueuerūt numini dicati. abusiue Puluinaria pro tēplis ponimus. inde apd' Liuiū legimus ad omnia puluinaria sacrificatū fuisse: uident̃ autem puluinaria accipi p illis puluinis in qbus simulachra deorū recūbētia collocant̃: alii accipiūt pro illis lectis q sternebant̃ in tēplo in honorem deorū. Vnde lectisternia nūcupant̃. sicuti docet Aug.in.iii.de ciui.dei: quod idē significat Liui. sic scribens. curatū lectisterniū & per triduū habitū decemuiris sacrorū curantibus: & puluinaria in conspectu fuere Ioui & Iunoni: alterū neptuno & mineruæ tertiū Marti & Veneri: quartū apolloni ac Dianæ: quintū uulcano ac uestæ. vi. Mercurio ac cereri. idem Liui. in.v.ab urbe prodidit lectisterniū primū romæ factū ad pestilentiā ppulsandam: qn tribus quā q amplissime apparari poterant stratis le

Puluinar quid

Lectisternia

ctis placauere deos immortales:priuatim quoq; tunc id sacrum celebratum est tota urbe parentibus ia nuis promiscuoq; usu rerum omnium in propatulo posito:ad hoc puluinar dicatum diis referendus ille satyrici poetæ uersus:feda lupanaris tulit ad puluinar odorem:nam ut olim dixit athanaricus gothorum rex deus terrenus est imperator:in iouis epulo puluinar suscipi non poterat nisi in capitolio: uidetur au tem dici puluinar a pluma:qua farcitur. Flamen:singuli flamines nomina habent ab illo deo cui sacra fa ciunt:ut Martialis:uolcanalis:furialis.Cicero in secundo antonianarum taxat Antonium quod fuerit fla men Iulii Cæsaris. Cice. uerba hæc sunt:est ergo flamen : ut Ioui:ut Marti:ut Quirino:sic Diuo Iulio mar. Anto.idem de eiusdem Cæsaris honoribus quos hic commemorat tranquillus ita ait quem is maiorem honorem consecutus fuerat:q̃ ut haberet puluinar:simulachrum:fastigium:flaminem. Lupercos: luper ci nudi lupercalia celebrabant in lupercali in honorem panos fiebant autem lupercalia februario mense: de quibus copiosissime a nobis & diligentissime scriptum est in.iiii.propertii commentario. Vnde si quæ desiderabuntur illic poteris mutuari.Cice.insectatur.Mar.Antonium quod in lupercalibus:in quibus se debat Cæsar amictus toga purpurea in sella aurea coronatus.se lupercum exhibuerit : & q; nudus unctus ebrius insectante popu.roma.concionatus fit:capitiq; cæsaris diadema imponere cum omnium plangore tentauerit. Appellationem mensis:Marco Antonio legem ferente mensis iulius est appellatus : qui an tea quintilis a numero uocabatur:quod hoc mense Iulius Cæsar procreatus fit:auctores macrobius & eu sebius. Vtroq; anno.tertii scilicet & quarti consulatus. Binos:perinde ac ipse non esset consul.ita enim tres consules fuissent:cum duo tantum esse debeant. Titulo tenus:ut consul dici tantum uellet citra cō sulatus administrationem hæc particula tenus fere semper cum ablatiuo coniungitur.ueterum tamen au ctoritas usa hellenismo interdum cum genitiuo connectit. Virgilius. Et crurum tenus amento palearia pendent. Existimat Seruius tenus dici extremas partes arcus: unde tractum sit ut hactenus hucusq; si gnificet:apud Plautum in bacchidibus:tenus magis pro laqueo accipi uidetur q̃ pro arcu cum ait : turdū lumbricum petit:pendebit hodie ita pulchre intendi tenus. Cum consulatibus simul: ut eodem tempo re & consul esset & dictator. Consulatus autem per decennium ut diximus conniuentibus legibus fuerat cæsari decreti. Comitia nulla :diximus supra comitia fuisse consularia prætoria quæstoria tribunitia edi litia & omnium deniq; magistratuum:qui suffragiis popularibus crearentur.illæ enim comitatōes populi ad creandos magistratus dicebatur comitia quoq; alia calata alia centuriata. Substituit:suffecit subroga uit.unde substitus.pridie.calen.ianuariis.i.nouissimo die anni.

Flamen — Luperci — Iulius qntilis — Tenus

M.AN. Puluinar:tabulatū in templis:in quo deorum simulachra statuebantur. Flaminem : sacerdo tem:ut Ioui Marti & Vulcano. Lupercos:quales erant hi qui per urbem discurrebant :Dionysius:Plutar chus:Liuius:& Lactantius de lupercis multa satis. Appellationem Iulii:qui antea quintilis est dictus:qd Ouidius & Macrobius docent. Ad libidinem : ut libuit. Titulo tenus:solo titulo contentus : qui alioquin administratione abstineret. Decretæ:dictaturæ contentus:uidelicet dictatoria potestate : quæ longe maior erat consulari. Vtroq; anno : tertii & quarti consulatus. Substituit : suo loco subiecit:ob id credo ne comitiis præesset. Medio tempore:eo biennii spacio. Nulla habuerit comitia :,nullis præ fuerit comitiis:quæ habere alioquin coactus fuisset:nisi consules substituisset:sed cur id Cæsar potissimū declinaret:ex his quæ postea dicentur declarabitur. Pro prætoribus:prætorum loco : quos utiq; non populi comitiis:sed ipsius beneficio creatos obsequentiores haberet. Pridie Calendis Ianuariis: nouis simo anni illius die.

morte cessantem honorē ī paucas horas petenti pedit:eadē licentia spreto pr̄iæ more.magr̄atus ī plures annos ordína uit. X. pr̄oriis uiris cōsularia ornamēta tribuit ciuitate do natos:& quosdā e semibarbaris Gallo℞ recepit in curiā:p̄ terea monetæ publicisq; uectigalibus peculiares seruos p̄ posuit. Triū legionū quas Alexādriæ relinquebat curam & imperium Rufioni Liberti sui filio : suo exoleto deman dauit.

Item de abusu & arrogatōe eiusdem.

Ec mioris ipotētiæ uoces ppalā edebat.ut.T.Am prius scribit:nihil amplius R ēpu.eē appellationē mō sine corpe ac specie. Syllā nescisse lr̄as q dicta turā deposuerit:debere hoīes consideratius iam loq secum

PHI. Honorem: consulatum Petenti dedit: caniniū signifi cat:qui a marco Tullio tali asper sus est ioco. uigilantem habebi mus consulem caninium: qui in consulatu suo somnium non ui dit.Idem dicere non destitit.cō sulem habuimus tam Seuerum tamq; censorium:ut in eius con sulatu nemo pranderit: nemo ce nauerit nemo dormierit. Idem de eodem.hoc consecutus est ca ninius:ut quæretur quibus con sulibus consul fuerit:extat in eū dem iocus ille Diasyrticus uota cilii pitholai. Ante flamines nūc consules diales fiunt.nam cū dia lis dicat & iouialis & unius diei Sintq; flamines diales a ioue di cti:potest consul quoq; non in eleganter dialis nuncupari a die:qui uno tantum die fuerit in magistratu

Consul dialis

In plures annos:in qnqueniũ.Appianus:ĩ quo qnqueniũ & urbani magiſtratus & ãniuerſarii ad ꝓuĩciaꝝ aut exercituũ curã diſtribuẽti ſũt. Cõſularia ornamẽta:mos fuit antiquoꝝ ut bñmeritis ĩſignia tribuerẽt magiſtratuũ unĩ ſcribit tacitus decreta fuiſſe narciſco qſtoria ĩſignia a Claudio Cæſare:ab eodẽ inſignia ꝓturæ Criſpio decreta fuerũt:ita nũc Cæſarẽ ſcribit Trãqllus tribuiſſe ornamẽta & ĩſignia illa qbus cõſules ornari ſolẽt ꝓtoriis uiris:hoc eſt his q olĩ geſſerãt ꝓturã. Ciuitate dõatos:factos ciues romãos. E ſemibarbaris:exuta ex pte barbariæ.ſic pſius dixit ipſe ſemipaganus. Recepit in curiã:fecit ſenatores. Monetæ.apud ueteres romanos conſtituti fuerunt triumuiri monetales æris argenti auri flatores : ſicuti tradit Pomponius iuriſconſultus. *Triũuiri monetales* Peculiares ſeruos:peculiarem ſeruũ appellamus:a peculio quod proprie ſeruoꝝ eſt:unde ait labeo iuriſcõſultus.paterfamilias peculiũ hr̃e nõ põt:quẽadmodũ nec ſeruus bona a peculio deducit peculiaris & accipit ꝓ re ſeruili.inde ſcribit Vlpiãus ſi ſpeculiare uinũ legatum ſit id cõtineri qđ ſerui habuerũt.In uſu aũt nũc frequentiſſimo eſt ut peculiaris pro ꝓprio ſiue ſpeciali nec cũ aliis cõmuni accipiatur:unde & peculiariter aduerbiũ deriuat.& ita hic ĩtelligamus peculiares ſeruos. *peculiaris ſeruus peculiare ui nũ* Plinius ſpectatiſſimũ inſigne gallinaceis corpore cõſecratũ:nec carnẽ id eſſe:nec cartilaginẽ:nec gallũ iure dixerimus ueꝝ peculiare.Nec mirãdũ uideri debet Cæſarẽ ꝓpoſuiſſe ueluti decumanos.i.pricipes publicanoꝝ uectigalibus ſeruos : cũ pleriq principes fuerint ſeruoꝝ ac libertoꝝ ſerui:qui erant domini ciuium: Exoleto ſuo.Exoleti dicunt patici & cõcubini grãdiores:q adoleſcere.i.creſcere deſierũt. *Exoleti* Scribit Plinius holem creſcere ad annos uſq ter ſeptenos in longitudinem:tũ deĩde ĩ plenitudinẽ alias exoletũ dicimus abolitũ & qđ iam euanuit.Liuius arte agendũ exoleto iã uetuſtate odio.Quintilianus exoletos ſcrutatus auctores. Impotẽ[illegible]:ĩpotentia dicit immodica potentia.Cato apud liuiũ ſic ait.uicta domi libertas. noſtra ĩpotẽtia muliebri:unde tyrãnus impotẽtiſſimus dicit a Quĩtiliano decemuiri quoꝝ pricipatus erat ĩmoderatus:a Liuio ĩpotẽntes domini nũcupant & a ſeneca ĩpotentia fortũæ aſcribit.hæc.n.ꝑticula.n. interdũ auget & intẽdit ſignificationẽ. T.amprius:adhuc extãt Cicerõis epiſtolæ:quẽ tuba ciuilis belli appellabant hi:q acerbius ferebant ueniã illi dari a cæſare. Sine corpore ac ſpecie:Cicero in epiſtolis ad atticũ conquerit nullũ eſſe colorẽ:nullũ ſuccũ:nullã formã relictã rei pub.romanæ.ut ipſa quidem appellatione & noie diceret reſpub.ſed re uera foret nulla Cæſare ad nutum cũcta moderãte.in hãc ſnſam eſt illud lucani.oĩa Cæſar erat:priuatæ curia uocis teſtis adeſt. Dictaturã depoſuerit:ſylla potius reꝝ poſt debellatã Marianã factionẽ dictator factus cũ faſcibus.xxiiii.ꝓceſſit ĩ publicũ.dictaturã aũt q magiſtratibus ẽ ſemeſtris ad annos cẽtũ ac.xx.ſibi deſumpſit:eiq ꝑ ſenatuſcõſultũ oĩum reꝝ poteſtas tributa ẽ.hic tñ͂ poſt.ĩnumerabiles ꝑemptos atq ꝓſcriptos:poſt urbẽ cedibus exhauſtã dictaturã ſpõte depoſuit.adeoq cõfidebat ſuæ foelicitati:ut priuatus in medio foro uerſaret dicens ſe paratũ eſſe rõnem reddere reꝝ geſtaꝝ.ob hoc Cæſar dicebat ſyllã neſciſſe:lr̃as:quod dignitatẽ oĩum dignitatũ maximã ſpõte depoſuiſſet:quo uerbo demõſtrare uolebat ſyllã id facere minime debuiſſe:& in eo rudẽ fuiſſe ac ĩmpitũ:cum alioqn conſtet luciũ ſyllam fuiſſe & latinis & græcis lr̃is erudiriſſimũ:libroſq reꝝ geſtaꝝ cõpoſuiſſe:quoꝝ teſtimonium citat gellius in prĩo noctiũ atticaꝝ.& ut auctor eſt Plutarchus biduo anteq̃ moreret finẽ ĩpoſuit.xxii.cõmentarioꝝ phalaris quadam epiſtola ait periculoſius eẽ depõere pricipatu q̃ occupare & Paulo infra.non modũ ĩnqt hoĩum nemo:ſed ne deoꝝ qdem potẽtiſſimus hãc tyrãnidem mihi deponendã pſuaderet:Celebrata uox ẽ uſurpata a Dionyſio tyrãno:qua pedibus tractũ nõ ĩſidentem equo relinquere tyrannidem dixit debere poſterioribus tpibus Dioclitianũ & Herculeiũ depoſuiſſe:ultroneos principatum ferunt. *Sylla depoſuit dictaturam*

M.AN. Honorem:conſularẽ dignitatẽ. Ceſſantẽ:uocantẽ. Petenti:Caninio Reuillo:in quẽ auctore Macrobio:extat urbaniſſimus Ciceronis iocus λοτοὸεωρητοσ eſt Caninius.& rurſus uigilantem habemus conſulem:qui in conſulatu ſuo ſomnũ non uidit. Spreto patrio more:contra patrium morem. In plures annos:quum annua alioquin eſſe omnium ferre magiſtratuũ poteſtas. Conſularia ornamenta:qbus cõſularis dignitas inſtruit:aut certe qualibet uterent:qui cõſules fuiſſent. Ciuitate donatos:quos ciues fecerat. E ſemibarbatis Galloꝝ:& ad cõmertia & ad ꝓuĩæ ſitũ referri põt:ut mĩus barbari haberent q ĩ ciſalpina gallia eẽnt:aut brachata:q̃ q in comata:q lõge ẽ remotior. Monetæ:ferẽdæ:aut in fiſcũ redigẽdæ:diſpẽſandæq. Publicis uectiga.exigẽdis.ſ. Peculiares:ſuos & nõ pub.alexãdriæ ad regni ꝓſidium.

Imperiũ:præfecturã cum imperio. Impotẽtiæ:nimiæ poteſtatis. Appellationẽ.ſecũdũ eos : qui Fabio auctore appellationẽ eſſe uoluerũt eorum:quæ ſub uiſum aut tractum nõ ueniũt:aut cui certe alterũ deeſſet ut uentus:uirtus:pietas. Sine corpore ac ſpecie:ergo informẽ umbrã.uanãq imaginẽ: Syllam neſciſſe litteras:ſi Syllam litterarũ ignaꝝ fuiſſe accipias:oĩno falſum eſt.Saluſtius.Sylla patritiæ gẽtis nobilis familia iã ꝓpe extĩcta maioꝝ ignauia.litteris græcis atq latinis iuſte atq doctiſſime eruditus:ſed a conſilio illiũ ĩperitũ iudicauit.q.d.fecit Sylla qđ nẽo feciſſet:niſi idẽ rudis eẽt:& litteraꝝ exps:ut quũ dictator eẽt in ordinẽ ſe ultro redegerit.Sũt q latẽtẽ uerbo ieẽ iocũ exiſtimẽt:ut cæſar Syllã neſciſſe lr̃as dixerit:qa dictare neſcierit:alludẽs ad dictatoris nomẽ.ſed q de rõe nols dixerũt aliter ſunt interpretati.

ac ꝓ legibꝰ hr̃e q̃ dicat:eoq arrogãtius ꝓgreſſus ẽ:aut aruſpice triſtia:& ſine corde exta ſacra quondã nũciãte futura diceret letiora:cũ uellet:nec ꝓ oſtẽto ducẽdũ:ſi pecudi cor defuiſſet.

PHI. Pro legibꝰ hr̃e q̃ dicat:tãq̃ uolũtas ſuũ atq libido ꝓ legibꝰ hñda ſit:ut.n.tradit Iuſtius arbi

tria pricipũ.p legibus erãt:& ut refert Vlpiaus qđ pricipi placuit legibus hẽt uigorẽ rex ut i esdra scriptũ ẽ:si dixerit:occidite occidũt:extermiate extermināt:& ut ait Dionysius:qđ regi iustũ uĩ id lex ẽ. Sic cor. de exta:Romãi extispicio q alio noie aruspicia nũcupaĉ ĩprimis utebãt:extoricq cognitõi opam dabãt:tã q ĩ iecore ĩ corde reliqsq hostiaꝝ ptibus certa signa reꝝ futuraꝝ cõspicerẽt. Pauloante iteritũ cæsaris cõtigit ut ĩ extis bouis optimi cor nõ fuerit.uñ qõ magna de diuiatiõe argumẽtãtibus fcã ẽ:potuerit ne sine cordehostia uiuere an ad tpus amiserit:q reꝝ nouitate pculsus spurina aruspex dixit timẽdũ eẽ ne cõsiliũ & uita cæsaride ficeret.eaꝝ reꝝ.n. utraqꝫ a corde pficisci.auctores Cice.i.ii. de diuĩatõe.& Pli.i.xi.ubi ait nõ semel sed bis Cæsari sacrificanti cor ĩ extis defuisse: quo die primũ ĩ ueste purpurea pcessit atqꝫ ĩ sella aurea ĩsedit. Aristoteles & Alber.magnus scribũt nullũaial sanguie pditũ iueiri posse carẽs corde & iecore. Honorificẽtissimis dec.decreta sẽatus a cõsultis sic distiguit elius Gallus:ut dcretũ dicat pticulã qdã eẽ sẽatucõsulti.ut cũ puicia alicui dcernit. tãq dcreta sint spẽalia:cõsulta uero gñali.decernere ẽ auctore dõato de magnis rebus certã ferre sniam.uñ decreta senatus.

Extispiciũ Aruspicina

corde fuit in extis

Decreta

De inciuilitate & idignatione eiusdem.

Erũ pcipuã & Iexpiabilẽ sibĩ iuidiã hic maxĩe mouit:adeũtes se cũ pluribus honorificẽtissimisq decretis uniuersos P.C.sedẽs.p æde Veneris gẽitricis excepit:qdã putãt retẽtũ a Cornelio balbo:cũ conaret assurgere:alii ne cõatũ qdẽ oino:sed ẽt ammonẽtẽ.C. Trebatiũ ut assurgeret:minus familiari uultu respexisse. Idqꝫ factũ eius tãto ĩtolerabilius ẽ uisũ:qđ ipse triũphãti & subsellia tribũitia ptereũti sibi unũ e collegio Põtiũ Aqlã ñ assurrexisse adeo indignatus sit:ut pclamauerit. Repete ergo a me Aqla rẽpu.tribunus:& nec destiterit p continuos dies qcq cuiq:nisi sub exceptiõe polliceri:si tñ p Pontiũ Aqlam licuerit.

De eodem & regni affectione.

Diecit ad tam ĩsignẽ despecti senatus cõtumeliam

Sedẽs.p æde ueneris:scribit Plu.cæsarẽ nõ.p æde ueneris sed.p rostris sedẽtẽ excepisse cõsules ac ptores uniuersũq sẽatũ adeũtẽ:cũ honores illi quosdã decreuissent ampliores hũano fastigio:qbus cæsar nõ assurgẽs eo more rñdit:ut pricipẽ ĩfimæ cõditõis hoibus rñdere crederes.minuẽdos magis ingt q ãplificãdos honores eẽ:q res nõ solũ sẽnatoribus sed & populo magnũ icussit dolorẽ.hic iuidia illa iexpiabilis hoc ẽ ĩplacabilis & odiũ atrox cõflatũ ẽ cæsari. Sedens: specimẽ ẽ ĩsolẽtiæ ĩ cæsare & cõtẽptiõis aduersus senatũ. Pro æde:ante ædẽ sicut supra declaratũ. Quidã retẽtũ:cæsar excusaturus se qđ sẽnatoribus nõ assurrexisset comitiali morbo correptũ eẽ se id horæ dicere solebat:qdã eũ assurgere uolẽte a cor.Bal.retẽtũ eẽ tradiderũt dicẽtẽ:memieris eẽ cæsarẽ. Minus familiari uultu:tanq ostẽderet sibi igratã fuisse illã trebatii admõitionẽ. Est aũt hic ille trebatius ciceronis familiarissimus:& a cæsare cõiter honorificeqꝫ susceptus ĩ gallia pp cõmẽdaticias cice.epistolas.inter iuricõsultos recẽsef ĩ catalogo iuris cõsultoꝝ.de quo illud ẽ.trebatius casellio pitior.casellius trebatio eloquẽtior fuisse dĩ. Subsellia tribũitia:subsella dicũt tribũoꝝ triũ uiroꝝ & huiuscemodi mioꝝ iudicũ iudicia exercẽtiũ.q rõ ĩ sellis curulibꝫ nec tribũalibꝫ sed ĩ subselliis cõsidebãt. Cibi.s.cæsari. E collegio.s. tribũoꝝ:qđ cõstabat ex decẽ. Repete a me:rẽ pu.hoc dixit cæsar cõtumeliose ĩ põtiũ aqlã tribunũ indignabũdus:qđ sibi nõ assurrexisset:tãq rẽpu.restituere ĩ pristinũ statũ moliret:q.n.nõ assurgit principi qđ fieri solet honoris cã:is uĩ pricipẽ o disse & pricipatũ detestari. Despecti:neglecti habiti despicatui. Cõtumeliã:quæ a cõtẽptu dicta est ut uulpiaus & seneca tradunt.

Subsellia

M.AN. Pro legibꝫ:qbꝫ aut tuto iri pt obuiã:Aruspice spurria:ut Valerio placet:a quo quũ cor ĩ extis ñ appuisset:cæsarẽ mõitũ fuisse ait:id signũ ad uitã & cõsiliũ ptiere.q duo corde cõtinerẽt Pli.bis cor extis defuisse:ait qsitũq:an sine illo uiscere hostia uiueret:qđ plu.euẽire posse negat:ut sine corde aial uiuat ullũ.Appiaus:nõ cor:sed extoꝝ caput hostiæ defuisse pditũ ait memoriæ.capitolius cor & caput hostiæ defuisse ait ĩ pdigiis:q ptiacis iteritũ pcessere. Futura diceret lætiora:i Hispãia:nõ Romæ ab eo id dictũ cõtẽderi:ubi filĩe ostẽtũ ei ĩ põpeii filios dimicaturo cõstat oblatũ.Rõæ uero monẽte aruspice appiaus rñdisse ait necesse ẽ:euẽiat:qđ euẽire necesse ẽ. Inexplabilẽ:q ne expiari qdẽ purgari ue posset. Inuidiã:odiũ.M. Laudaturqꝫ meã phœbo ĩ iuidiã Lucaus iuidiã factura dies. Veneris gẽi. Appia.& plu.ĩ rostris sedẽrẽ cæ.uẽiẽti senatui nõ assurrexisse gẽitrici Veneri tẽplũ pharsalica acie a cæsare uotũ Appiaus scribit dcã ẽ Venus hericia:utraqꝫ.n.appellatõe tẽplũ illi Rõæ fuit. Sedes:cũ assurgere debuisset. A cor.Bal.quẽ plutar.dixisse ait.Nõ te eẽ cæ.memieris. Mius fa.u.turbido & iraꝝ plẽo. Sub Sellia triqꝫ tribũitia dixit nõ uacat nã erãt & subsellia iudicũ.qđ pediaus docet. Prætereũti:curru ptereũcto. E collegio:e nũero tribunoꝝ: cũ cæteri collegæ assurrexissẽt. Põtiũ Aq.tri.pl. Repete er.a me rempu.totũ irõiæ datũ.q.d.ne tribunus quidem eris tãti:ut eam populo restituam. Nec de:sed perseuerauit. Sub exceptione:ut illud exciperet. Despecti:neglecti.

multo arrogãtius factũ. Nam quum sacrificio latinarũ reuertente eo inter modias ac nouas populi acclamationes: qdã e turba statuæ eius coronam laureã cãdida fascia prælıgatã ĩposuisset:& tri.ple. Epidius Marulus Cesetiusque flauus coronæ fasciã detrahi:hominẽq͡ȝ duci in uincula iussissent:dolens seu ꝑpter parũ prospere motã regni mẽtionẽ siue ut ferebat ereptã sibi gloriã recusandi tribunos grauiter increpitos potestate priuauit:neq͡ȝ ex eo ĩfamiã affectati ẽt Regii nominis discutere uoluit: q̄q̄ & plæbi regem se salutãti Cæsarẽ se esse nõ Regem respõderit: & lupcalibus pro rostris a consule Antonio admotum sæpius capiti suo

PHI. In sacrificio latinarũ:latinæ feriæ dictæ sũt a latinis populis: quibus ex albano monte carmẽ petere ius fuit cum romanis.auctor Mar. Var. mos autẽ erat:ut consul latinas indiceret iouiq͡ȝ latiali solẽne sacrũ in mente faceret.unde olim flaminius cõsul ne latinaꝝ feriarum mora & cõsularibus aliis impedimẽtis retineretur in urbe simulato itinere priuatus clam in prouinciã abiit.ea res auctore liuio irã infestis senatoribus mouit. Cæsar utpote consul latinas indixerat & ex more celebrauerat in albano solẽne sacrũ ioui latiali. Latinaꝝ feriis quadrigæ certabãt in capitolio. uictorq͡ȝ absinthiũ bibebat. Credo inqr plinius sanitatẽ præmio dari honorifice arbitratis maioribus. Tẽplum aũt ioui latiali in albano condidit Tarquinius superbus:instituitq͡ȝ primus nundinas latinas:illic qđ annis celebrari a populis latinis:q fuerũt numero septẽ & quadraginta.qlibet particeps sacrorũ fert alius agnas:alius lactantius caseos. Immolato autẽ Tauro cõmuniter ab omnibus:quælibet ciuitas cõstitutam accipit portionem carnis principatum sacri latinarum romani obtinent.ut docet copiose & scienter Dionysius in.iiii.unde legimus frequenter apud idoneos scriptores fieri multam mentionem de carne data latinis uel nõ data super quo scripsi in annotamẽtis Plinianis.

De latinis feriis pulchra

Candidam fasciam:ideo tribuni fasciã corõæ laureæ:quam qdam imposuerat statuæ cæsaris detrahi iusserunt:qa uidebatur significare regiam potestatem:quod nomen apud romanos erat inuidiosissimũ. fascia.n.candida nihil aliud est quam diadema: qđ regũ insigne primus inuenit liber pater. tradunt historici ad Alexandrũ magnũ olim diadema sibi dẽpsisse causa uulneris alligãdi:quo lisymachus in fronte fuerat uulneratus:quod auspiciũ regalis maiestatis lisymacho fuit. præterea auctor est amianus ab obtrectatoribus obiectum fuisse pompeio ꝙ cupidus esset rerum nouaꝝ & regiæ maiestatis affectaret insigne:qa aliq̄diu crus alligatũ fasciola cãdida habuit regẽdi ulceris cã & ut refert Valerius:dicere solebat fauonius pompeio crus alligatũ fascia candida habẽti.nihil referre qua in parte corporis fit diadema. hinc illa apud Senecam catholica moralisq͡ȝ sentẽtia in undecimo epistolarũ moraliũ. Fasciam solue multũ mali sub illa latet:usurpat hac tempestate hic mos gestandi fasciam candidam hoc est diadema a rege turcarum.

Candida falscia diadema

Hominem.qui.s.statuæ cæsaris coronam cũ diademate imposuerat. Huius historiæ sic meminit Appianus:imaginem cæsaris quidam ex adulatorũ nũero lauro tænia per alba inserta coronauit húc tribũi maryllus cæteriq͡ȝ carcere inclusere:simulantes & in hoc cæsari rem gratam facere:qui ad regni mentionem subirasci consueuerat. aliis circa portas aliquando gradiẽtem salutantibus ut regẽ cũ populus ad uocem ingemisceret:per callide in húc modũ respondisse dicit se cæsarem esse non regem. quasi ad nomen eius aberrassent. cũ maryllus eos q principiũ huiusce rei ꝑstitissent subinde depræhendisset & a ministris in iudiciũ deduci iussisset:Cæsar non ulterius ferendum ratus de maryllo in senatu grauiter conq̄stus est ueluti astute in eũ insidias struente ob tyrãnidis calũniam dignũ morte esse censuit:uel saltem a magistratu & senatu submouendũ. Potestate.s.tribũitia. Gloriã recusandi:tanq̄ ipsemet fuerit recusaturus suapte sponte regiam dignitatẽ:quod sibi gloriosum fuisset: nisi tribuni anticipassent prepropera punitione plectentes auctorem eius rei. Et lupercalibus.die & festiuitate lupercaliorũ:quæ mense februario celebrabant repete quæ scripsimus non incuriose in. iiii.commentario propertii de lupercis & lupercalibus.

M.AN. Sacrificio latinaꝝ:latinæ:ut Varro docet:feriæ erãt:q ut Liuius pluribus locis demonstrat cũ aliquod graue ꝓdigiũ rũciatũ esset indici cõsueuere. Erant.n.Macrobio teste:non statæ: sed conceptiuæ feriæ. Nouas acclamatiores:insuetas:nã quẽadmodũ est apud Appianũ:circa portas:qdam eũ regem cõsalutarũt q̄q̄ se Cæsarem nõ regẽ esse respondisse dicat. Candida fascia:qđ regiũ erat insigne. Maro uetustatis peritissimus. Rex Anius:rex idem hominũ phœbiq͡ȝ sacerdos: Vittis & sacra redimitus tẽpora lauro: q̄q̄ non eo inficias tam uitas q̄ lauꝝ sacerdotũ phœbi insigne fuisse:quod papinius plane demonstrat.

Ereptam sibi:ab tribũis ipsis adẽptã. Gloriam recusandi:ut ultro uisus esset id recusare:qđ illi officiũ ĩtempestiua animaduersione præuerterant:Appianus auctor est:eũ in curia quæstũ calũniam sibi a tribũis ea ratione q̄sitam. Potestate:tribũitia:sed facile potuit qa dictator:plutarchus auctor est Murullũ: siue ut est apud Appianũ:aryllũ. solũ potestate priuatũ. Lupercalibus:q sacra ad qntũ decimũ calen. Martias celebrabant:ut Ouidius docet in fastis:sacroꝝ iritus:seruio:Plutarcho:Liuio:Dionysio auctoribus notior est q̄ plura de eo dici oporteat. Antonio.M.Antonio:qui tum consul erat:& ex lupercis unus. Sæpius:ita ut quotiens capiti diadema admoueret:populi fauor supprimeret:quũ uero a Cæsare esset repulsum:plausus & lætitia sequeretur.

diadema reppulerit:atq̃ ĩ capitoliũ Ioui optimo maxĩo miserit. Q uinẽt uaria fama pcrebuit migratuꝝ Alexãdriam: uel iliũ translatis simul operibus imperii exhaustaq̃ Italia delecticus & ꝓcuratione urbis amicis permissa. Proximo aurẽ senatu percrebuit fama. L. Cottã quindecimuirũ sententiã dicturum:ut quoniã libris fatalibus continereť parthos nisi a rege non posse uinci:Cæsar rex appellaretur.

De coniuratione cõspiratorum cõtra eum facta.

V æ causa cõiuratis maturãdi fuit destinata negocia ne assentiri necesse eẽt. Cõsilia igitur dispersim antea habita:& quæ sæpe bini terniue cœperãt in unũ oẽs cõtulerunt:ne populo qdẽ iã p̃senti statu læto:sed clã palãq̃ detractãte dominationẽ atq̃ assertores flagitan-

PHI. Diadema repulerit: Cicero in .ii. philippica huiusce rei sic mẽinit. sedebar ĩ rostris collega tuus amictus toga purpurea ĩ sella aurea corõatus ascẽdis:accedis ad sellã.ita eras lupcus:ut te eẽ cõsulem meminisse deberes. Diadema ostẽdis:Gemitus toto foro.ut diadema ĩpõebas cũ plãgore populi:ille cũ plausu reiiciebat: Ioui optimo maximo:Iupiter optius maximus a priscis dictus:& qdẽ ante optimus.i. bñficẽtissimus q̃ maximus:qa ut elegãter refert. M. tullius:maius est certeq̃ gratius prodesse oĩbus q̃ opes magnas hr̃e. Ilion : tradit Strabo Iuliũ Cæsarẽ iliẽses libertate & immũitate dõasse ob memoriã ꝓgẽitoꝝ. Nã romãi auctorẽ gñis Eneã putãt & iulia gẽs Iuliũ ascaniũ auctorẽ noĩs su nũcupat. fuit aũt ilion duplex nouũ & uetus. Alexãdriã: ægypti ciuitatẽ ĩclitissimã ab Alexãdro magno conditã solertia architecti Dinocratis: de cuius nobilitate & opulẽtiis certatim scribũt luculẽti cõditores:& nos superius q̃dã nõ ĩgrata lectori cãdido futura rettulimus qđ scitu dignũ ẽ nullo pene die Alexãdriã ĩcolẽtes solẽ serenũ nõ uidẽt:amianus marcellinus Alexãdriã appellat uerticẽ omniũ ciuitatũ. Quindecimuirũ Lactantius li.i. diuinaꝝ institutionũ tradit libros sibyllinos nefas fuisse inspici ab ullo nisi a q̃ndeciuiris qui auctore gellio ad eos libros q̃si ad oraculũ adeũt:cũ dii ĩmortales publice colẽdi sũt. M. Varro de.xv.uiris scripsit in libris reꝝ diuinaꝝ ad cæsarẽ põtificẽ maximum. de.xv.uiris sybill nis intellexit Papinius il-

X .uiri sibyllini lo hẽdeca syllabo. Solẽni præce q̃ndecim uiroꝝ. Et Ausonius in gryppo ternarii numeri sic ait. quos terq̃ noꝝ seruat cultura uiroꝝ. Liuius in.x. ab urbe nõ.xv.uiros sed.x uiros fuisse interp̃tes sibyllinoꝝ carminũ ꝓdidit. Idẽ alibi inq̃t ob cætera ꝓdigia libros adire.x.uiri iussi sũt. Idẽ ĩ.iiii. ostendit a primordio fuisse tãtũmodo duos uiros antistites sibyllæ libroꝝ. Libris fatalibus:idest sibyllinis:ĩ q̃bus fata romãi populi

Fatalis libri cõtinebãť. Liuius.xxii. ab urbe cõdita. Decemuiri libros sibyllinos adire iubereť:q̃ ĩspectis fatalibus libris retulerũt patribus ab eodẽ frequẽter fatales libri memoranť. q̃nẽt ausonius fatalia carmina appellat uersus sibyllinaꝝ. Cæsar rex appellareť: dixit brutus cognomẽto albinus senatus suffragia eẽ ꝓmpta:ut Cæsarẽ crearẽt regẽ cũctaꝝ ꝓuinciaꝝ p̃ter italiã:& uti ĩ oĩbus locis excepta italia diadema gestaret. Appiãus de hac re ita inq̃t sermo ex sibyllinis monitis uulgatu ẽ nõ ante parthos romãis parituros:quã rex ad eorũ bellũ mittereť:q̃ ex cã nõnulli ĩ mediũ affert ausi:ut dictatorẽ prius sic nũc ĩperatorẽ Cæsarẽ esse uocitandũ & quocunq̃ alio noĩe reges appellanť:omnesq̃ nationes romãis subditos nullũ aliũ appellare regẽ.

Maturare Destinata negocia s. de Cæsare necãdo. Maturãdi: festinandi ꝓperãdi. alias maturare significat neq̃ nimis cito neq̃ nimis sero. facere: unde mature fit qđ tẽpestiuiter fit. nã quatriduo anteq̃ ad parthos rex ꝓfecturus esset a cõiuratis occisus ẽ. Assertores. uindices libertatis. martialis q̃ loquitur curios assertoresq̃ camillos. asserere enim uindicare est in libertatẽ & in seruitutem. plautus in curgulione: si quisq̃ hanc liberali causa manu assereret. de asserrore seruitutis dictum est alibi.

M. AN. Percrebuit ĩualuit uulgata ẽ. Migratuꝝ urbis: nõ ãplius repetẽdæ cõsilio. Vel iliũ: uñ romanũ gẽus oriũdũ. Opibus: potẽtia: appatu. Delectibus: militũ cõscriptõibus. Proxĩo senatu q̃ ꝓxĩe hñdus erat. Quideci rũ: ex hiis unũ q̃ sibyllĩos libros ꝓcurabãt. Fatalibus sibyllinis q̃bus rõana fata cõtinebãť. Parthos: ĩ quos Cæsar moturus dicebať. Quæ cã: sñiæ a cotta dicẽdæ. Destiata ne. de cæde ip̃a inferẽda: Ne assentiri: assensum: p̃stare cogerenť ut cæsar rex appellareť. Præsenti statu: p̃senti rerũ cõditione detractante: reiiciente: recusante. Assertores: libertatis uindices liberatores.

PHI. Peregrinus ĩ senatũ: cæsar quosdã extermos & ex semibarbaris galloꝝ recepat in curiã & senatus nũeꝝ supra fas auxerat unde exiit ille ciceronis iocus ad liberiũ. recepissem te nisi anguste sederẽ. Bonũ factũ. q̃m. s. ipsi ĩ curiã uenire nesciuissent: utpote ꝓegrini & rõanæ ciuitatis ignari minimeq̃ sciẽtes locoꝝ

Bracchæ q̃ urbãoꝝ. Bracchas deposuerũt. sensus ẽ. galli uestimẽta gallicana ac barbarica exuerũt. & uestimẽta senatoria induerũt. sunt. n. bracchæ uestes intonsæ ac uarii coloris: ut auctor est diodorus in.vi. a quibus bracchata gallia nũcupata: Cornelius tacitus li.xviii. sic ait ornatũ cecinnæ municipia & coloniæ in superbiã trahebant: qđ uersicolori sagulo bracchas barbarũ tegmẽ indutus togatos. alloquereť. bracchis usos esse scythas docet ouidius scribens pellibus & laxis arcent mala frigora bracchis. & pomponius mela bracchati sunt inq̃t totũ corpus sarmathæ: & nisi qua uident ẽt ora uestiti. hieronymus aũt in epistola ad fabiolã de ueste sacer dotali & Ambrosius in.i. de officiis bracchas appellant fœminalia: q̃bus pudibunda uelanť:

te peregrinis in senatũ allectis libellus propositus ẽ. Bonũ factũ ne qs senatori nouo curiá monstrare uelit: & illa uulgo canebantur: Gallos Cæsar in triũphum ducit. Iidem in curia Galli bracchas deposuerunt: latũ clauũ sumpserunt. Quinto Maxio suffecto trimestriq; cõsule theatrũ introeũte. Quũ lictor aĩaduerti ex more iussisset ab uniuersis conclamatũ est: nõ esse cõsulẽ eũ post remotos Cæsetiũ & Marulũ tribũos: repta sunt proximis comitiis cõplura suffragia cõsules eos declarantiũ. Subscripsere qdã. L. Bruti statuæ. utinã uiueres. Itẽ ipsius Cæsaris statuæ Brutus qa reges erexit consul primus factus est: hic qa consules eiecit: Rex postremo factus ẽ. Cõspiratũ ẽ in eũ a sexaginta amplius. C. Cassio. M. q; & Decimo Bruto principibus cõspiratiõis: qui primũ cũctati: utrũ ne illũ in cãpo p comitia tribus ad suffragia uocantẽ partibus diuisis e ponte deiicerent

sicuti uulgariter appellari solent græce: ϖεριοσκελη uocãt quis oratius piscelida accepit p ornatu fœmineo: sicuti & i esaia accipit ubi scriptũ est. i die illa auferet dñs discriminalia & periscellidas & murẽulas & olfactoriola: ϖεpι circũ καi τοσ κελοσ & crus q̃si circa crura dicant. Latũ clauũ: uestis est senatoria: unde senator elegãter laticlauius appellat: túica laticlaui in modum gausape texi cœpit plinii tpibus: q latiore clauo tullũ hostiliam e regibus primũ usum prodidit. Suffecto: suffecti dicũt substituti i locũ demortuo℞: i locum demortui cẽsoris nõ sufficit: ut refert Liuius hoc ẽ nõ substituit sufficere. n. ut ĩnqt seruius significat sũministrare: & substituere.

Laticlauius

Animaduerti: ex more. mos erat ut introeũte cõsule lictator admoneret populares ut aĩaduerterẽt cederẽtq; aduẽtãti cõsuli: & assurgẽtes cũ plausu exciperẽt: sicuti cũ res diuina fiebat: pco sgẽti uoce pcedẽs clamabat. hoc age. aĩos. s. sacrificio adhiberi iubẽs atq; aĩaduertere diuinũ cultũ. alias aĩauertere significat punire. ĩde aĩaduersiões. Nõ eẽ eũ cõsulẽ. S. Quitũ maximũ: tanq̃ legitimus nõ foret cõsul nec suffragiis popularibus ex more Ro. ordĩarius creatus: sed a Cæsare subrogatus: ĩ tris mẽses. Cõsules eos declarantiũ: tãquã cesetius & marullus digni eẽnt cõsulatu uerĩq; libertatis assertores: q fasciam hoc est diadema coronæ detraxerãt. Vtinam uiueres: optabant ut itez reuiuisceret ille brutus: q targnio℞ fuit exterminator libertatis uindex primusq; ĩ romana re. pu. cõsul: cuius statũ prisci romãi in capitolio fixerũt mediam inter statuas regũ collocatam ensem strictũ exerentem. auctor Plutarchus in bruto. tribunali quoq;. M. bruti: q id temporis erat prætor inscriptũ fuit. brute dormis: neq; uere es brutus. talia animum iuuenis magis ac magis inflammarũt ad imitandũ proaui bruti uestigia. Consul primus: primi consules eiectis regibus creati sunt comitiis centuriatis a præfecto urbis lucius iunius brutus: & lucius targnius collatinus. Rex postremus: q̃si significare uellent Cæsarem fuisse nouissimũ apud Romanos Regem q consules eieceret libertatemq; oppresserat. Conspiratũ a sexaginta: Appianus in secũda nomina complusculo℞ ex coniuratis recenset. Cassio & bruto in principibus: ĩsurrexere ĩ cæsarem duo potissimũ uiri. M. Brutus cepio cognomine bruti illius q a sylla iterfectus fuit filius: &. C. cassius: q triremes in potestate cæsaris dederat circa helespontũ. hi pompeii partes olim secuti mox ab ipso cæsare suscepti & in honore habiti fuerũt. Decimus etiam brutus albinus cui celticam prouinciam dederat cæsar. hi tamen patriæ libertatem rebus omnibus anteponẽtes rẽ pu. asserere destinauerant cæsare sublato. In campo. S. marcio. E ponte deiicerent: De ponte sublicio & de pontibus q erant accõmodati suffragatoribus abũde scripsimus in libro annotationũ. ubi hũc quoq; locũ inuenies explicatum.

Príceps cõiurationes

M. AN. Peregrinis: ad gallos allusit de qbo supra. Mõstrare uelint: qñ utpote peregrini eã nescirẽt atq; id totũ ĩ cæsaris inuidiã q id genus hominũ ĩ curiã allexisset. Bracchas: gallicũ habitũ: uñ & bracchata gallia q̃ auctore plinio eadẽ ẽ: & narbonẽsis. Latũ clauũ: senatoriũ ĩsigne. Aĩaduerti: obseruari credo officii cã: ut uenientẽ illũ tota cauea plausu excipet: aut certe tanq̃ potestati sũmæ assurgeret: qđ officii gratia assurgeret in theatro: illđ ostẽdit qđ claudio q princeps fuit. iuueni adhuc in theatrũ uenienti pplus assurgere cõsuesset: de plausu & fauore abest mar. carmẽ: qq; sonãt plẽo uocesq; mãusq; theatro. Quũ popolus subiti cæs. ora uidet. Post re. cesetiũ & marulũ: aut sublata tribũitia ptãte cõsules ĩ urbe eẽ nõ oportere ĩtelligas: aut cæsaris acta populũ sublatis tribũis rata nõ habitu℞. L. Bruti: q targnios urbe expulit. Vtinã uiueres: quasi diceret uel te uno libertatis assertore, nõ tã ociose cæsar regnaret. C. Cassio: quẽ cæsar in hellespõto ad orationẽ cõpulerat. m. Bruto eius bruti filio q Pompei armis ad mutinã uel ut alii tradunt circa perdi ripas est oppressus. Decimo Bruto: quẽ inter secũdos hæredes cæsar nominauit. In cãpo: martio. s. E ponte: per quem tribus in cãpum ad suffragia mittebantur.

PHI. Exceptũ: de ponte. S. deiectũ. In uia sacra: uia sacra in urbe roma appellat: qđ in ea fedus ictũ fit inter Romulũ & taciũ ibi aũt cæsar habitabat in domo publica sicut ante dictũ ẽ. In aditu theatri: i ĩtroitu theatri põpeiani. ubi ludi tũc agitabant: & senatus in pxia curia conuocabat solitus accedere ad hmõi spectacula. Auctor appianus. In Põpeii curiã: põpeius iter alia ornamẽta antea theatro℞ suũ edificauerat curiã: i q̃ ipsius erat imago. i q̃ cæsar cõfossus est: ita uolẽtibus fatis ut in curia potissimum pompeiana neca-

Curia põpeii

atq; exceptũ trucidarent:an in sacra uia uel in aditu theatri adorirentur: postq̃ senatus idibus martiis in Pompeii curiá edictus est facile tempus & locum prætulerunt.

De prodigiis p̃cedentibus mortem eius.

SEd Cæsari futura cædes euidẽtibus ꝓdigiis denũciata é: Paucos añ mẽses quũ in colõia capuadeductí lege Iulia coloni ad extruẽdas uillas sepulchra uetustissima deiicerẽt: idq; eo studiosius facerẽt qd aliquãtũ uasculoꝝ opis antiq̃ scrutãtes reperiebãt: tabula ænea i monumẽto: in quo dicebat̃ Capys cõditor capuæ sepultus íuẽta est cõscripta litteris uerbisq; græcis hac sentẽtia. Q ñ ossa Capys detecta essent fore, ut Iulo prognatus more cõsanguineoꝝ necaret̃: magnisq; mox italiæ cladibus uindicaret̃. Q uã rẽ ne quis fabulosam aut cõmẽtitiã putet: auctor est Cornelius Balbus familiarissimus Cæsaris. Proximis diebus: equorum greges: quos in traiiciendo rubicone flumine cõsecrarat: ac uagos sine custode dimiserat cõperit ꝑtinacissime pabulo abstinere: ubertimq; flere: & imolantẽ

ret̃ q Põpeium euerterat: tp̃s & locũ idus martias & curiã Pompeii. Lege Iulia: lata. S. ab ip̃o iulio Cæsare de colonis i capuã coloniã deducẽdis. Ad extruendas in agris. f. q uiritim p triũuiros assignari solebãt deductis colonis. Sepulchra deiicerẽt: contra leges q̃ p̃cipiũt: ne sepulchro uiolẽt̃, cũ religiosa sint. uñ actio datur de sepulchro uiolato: hæc aũt sepulchra q̃ diruerũt coloni ut ex lapidibus illis uillas edificarẽt: ne credas fuisse i urbe: sed i agris ex ritu priscoꝝ. Nã ut docet Ci. lex in. xii. tabulis uetat in urbe sepeliri. uerba legis hæc sũt in urbe ne sepelito ne ue urito. plato quoq; in. xii. de legibus sepulchra fieri p̃cipit in agro infecũdo & inutili ne uiuẽtibus noceat titulus é ap̃ iuriscõsultos de sepulchro uiolato: quo pœna statuit̃ i eos q i ciuitate sepulchrũ faciũt ubi nouo uocabulo ossuaria appellant̃ loculi: in qbus ossa reponũt̃. Capys cõditor capuæ: capuã qdam a capy troiano conditore appellatam ferunt: qbus astipulatur Virgilius illo uersu: & capys hinc nomen campanæ ducit̃ urbi: & filius i. xi. pũicorum: cui nomina liquit a ioue ducta capis magno cognatus iulio liuius in quarto sentit capuam ab duce sannitiũ capy: uel quod ꝓpius uero existimata campestri agro appellatam. olim uulturnum dicebatur. capys autem a pede introrsus curuato dictus est: quem nostri falconem uocant. Vt Iulo prognatus: hoc relatũ est ad Cæsarem q oriũdus erat a iulo troiano æneæ filio. Manu consanguineorũ. Cæsar dicit̃ non solũ manu ciuiũ sed etiam consanguineorũ fuisse interemptus propter Mar. brutum qui ipsius filius existimabatur. Commenticiam: ficticiam. Cladibus uindicaretur: propter augustum q ulcus est iulii Cæsaris mortem ardenter & atrociter. Italiæ: bella ciuilia quæ sequuta sunt obitũ Cæsaris: uastauere italiam & cedibus decolorauere. de quibus in augusto. Proximis: pauloante q̃ interficeretur.

Ne sepulchra uiolẽtur

Lex uetat i urbe sepelire

Ossuaria

Capuæ conditor

In traiiciendo rubicone: consecrat. Cæsar transiturus rubiconem equos opposuit qui acciperent impetũ aquarũ: ut ita pedites fractis undarũ uiribus infra tuto transirent. hos equos tanq̃ uictoriæ fœlicitatisq; auctores cõsecrasse significãt: ut tanq̃ sacri forent inuiolabiles. cyrũ habuisse equos sacros testis est herodotus. De hac re ita inqt Lucanus primus in obliquũ sonipes opponit̃ amnẽ: excepturus aquas. Vbertim: abundanter. catullus. ubertim thalami quas intra limina fundunt.

M. AN. Exceptũ: infra pontem casuq; debilitatũ: hoc erat qua pp cæsar tãtope populi comitia declinabat: ne in tanto ciuitatis cõuentu aliqua in se uis oriret̃. An in sacra uia: ubi cæsar publicas ædes incolebat: uel in aditu theatri: nã per eos dies in pompeiano theatro ludi celebrabant̃; ut Appiãus tradidit. In Pompeii curiam: quæ ut idẽ auctor scribit: ꝓxima erat theatro. Tp̃s & locũ: & ad curiã: & ad senatũ q martiis idibus habẽdus erat refertur. Lege iulia: quã ipse prio consulatu tulerat: quaq; campanũ agrũ uiginti milibus ciuiũ extra sortem diuiserat. Capys: cõditor capuæ: Dionysius scribit fuisse q crederẽt capuam conditam ab Romulo æneæ filio: atq; a nomine proaui sui capis: q fuit anchisæ pater ab eo appellatam. Strabo qa caput esset circũiecturam urbiũ sic dictam arbitrat̃: qd de augurio: de quæ situ: & capy conditore cæteri tradiderint: quia satis uulgo nota sunt: cõsulto prætereo. Ab iulo prognatus: iulia stirpe natus.

Manu cõsanguineorũ: si manu legas cõsanguineos pro necessariis accipias oportet: nam arcta necessitudine Cæsari uincti erant plæriq; eorum: qui in eum cõiurarũt uel romanorum manu: qui eiusdem erãt sanguinis: si more legas ut plæraq; exemplaria habent eũ ferro peniturũ ĩtelligas: qualem exitus plæriq; iuliæ gẽtis fuerãt adepti. cõstat. n. qcũq; in ea familia. C. p̃nomẽ habuere iam ab eo qui cinnanis temporibus perierat. ferro periisse est uox alioquin fausta & in nuptialibus sacris ut fabius & Plutarchus scribũt a maioribus usurpata. Italiæ cladibus: q̃les bellis ciuilibus postea citro ultroq; illatæ sunt: & acceptæ: ut ad mutinam: & in philippis: & sæuissima illa triũ uiralis Antonii lepidi: & Augusti proscriptiõe. Proximis diebus qui proxime eius mortem præcessere. Pabulo abstinere: ad id prodigiũ. Ver. bucolico carmine alludens ulla neq; amnem: inqt. Libauit quadrupes nec graminis attigit herbã. Cõsecrat: marti credo sacros eẽ uo. uit: nullisq; ob id uiolabiles. Vbertim: large abunde.

Aruspex Spurina monuit:ut caueret piculum:qđ nõ ultra martias idus pferet̃. Pridie aũt easdẽ idꝯ auẽ Regaliolũ cũ laureo ramulo põpeiãæ curiæ se iferẽtẽ uolucres uarii gñis ex pximo nemore psecutæ ibidẽ discerpserunt. Ea uero nocte cui illuxit dies cædis:& ipse sibi uisus ẽ p qetẽ iterdũ supra nubes uolitare:& Calphurnia uxor imagiata ẽ collabi fastigium domus:maritũq; in gremio suo cõfodit:ac subito collabi fores sponte patuerũt. Ob hæc simul & ob infirmã ualitudinẽ diu cũctatus an se cõtineret:& q̃ apud senatũ pposuerat agere differet:tãdẽ Decimo Bruto adhortante ne frequẽtes ac iã dudũ oppertẽtes destitueret:qnta fere hora pgressus est:libellũq; insidiarũ indicẽ ab obuio quodã porrectum libellis cæteris quos sinistra manu tenebat: quasi mox lecturus commiscuit. Deinde pluribus hostiis cæsis quum litare non posset introiit curiam spreta religione:

PHI. Flere:itidẽ uirgilius scribit equũ illachrimasse obitũ pallãtis:uersus uirgi. ex.xi.eneidos post bellator equus positis insignibus ethonit lachrymãs guttisq; hũectat grãdibus ora. Plinius de eqs. lugẽt dños lachrimasq; iterdũ desyderio fũdunt. cæteꝝ ut nihil omittã qđ eqdẽ legerim refert acursius iterpres legũ: cæsarẽ triduo anteq̃ moreret̃ iuẽisse asturconẽ suũ flẽtẽ:qđ fuit indiciũ futuræ mortis dñi.uñ hoc accepit accursius ipse uiderit: satis:tñ congruũ est huic negocio. Eqflentes

Idus marcias:scribit Pli.in duo de uigesimo cæsarẽ ãnotasse idꝯ marcias sibi ferales scorpiõis occasu. Regaliolũ.regaliolus q tã q̃ rex auiũ noie regis uocitat̃ discerptus ab aliis auibus.portẽdit obitũ Iulio cæsari pinde ac regi.ramus & ipse laureus portẽtũ fecit cæsari:cũ sit laurus ianitrix cæsaꝝ põtificũq; & triũphis dicata.existimo hãc eẽ auẽ:quã scribit Pli.i.x.appellari regẽ auiũ i italia:pp qđ dissidia & bella sũt iter eã & aqlã. Alio noie trochilus dr̃.qdã existimant regaliolũ eẽ galgulũ:q auis græce dr̃ icteros a colore sanatq; ictericũ morbũ:cuius meminit plini.i.xxx. Dies cædis. idus martiæ. Collabi fastigi:sõniũ hoc significabat qđ cæsar collaberet̃ & cõcideret:q nõ solũ erat fastigiũ & culmẽ domus:sed totius romãi ipii apex & fultura. Collabi:corruere decidere r̃ferũt liuius & plutarchus calphurniã sõniasse sacellũ euerti atq; collabi:qđ erat añ domũ cæ.ex senatuscõsulto ex edificatũ. rex auium Trochilus Icteros

Fores patuerũt:nõ solũ fores sed & fenestras cæsariãi cubiculi patefactas eẽ historici pdiderũt. Decio bruto adhortãte:decimus brutus cognomẽto albius cui cæsar plimũ tribuebat ueritus ne si eã cæsar diẽ omitteret res ipsa uulgaret̃.cæsarẽ castigare cœpit:qđ senatoribus oblo qndi cãm pberet q frequẽtes cõuenerãt ad eũ regẽ declarãdũ.& sic psuasit cæsari ut sõnio uxoris & uaticiniis neglectis iret i senatũ: Opientes senatores:expectãtes cæsaris i curiã aduẽtũ. Destitueret:descisseret q̃si p cõtẽptũ.Progressus ẽ.nõ pedibus sed lectica i senatũ delatus ẽ. Ab obuio quodã porrecto. Arthemidoꝝ sigñat græce eloquẽtiæ doctorẽ q ppius accedẽs cæsari libellũ i quo idiciũ cõtiebat̃ isidiaꝝ porrexit dicẽs.hũc cæsar cõfesti solus plege:i eo.n.magna & q̃ tuã itersint cõscripta sũt.sed cũ cæsar legere nõ potuit phibitus a multitudie colloquutoꝝ.qdã nõ ab arthẽidoro sed ab alio quodã traditũ hũc libellũ asserũt. Libellis cæteris:libellos in hoc loco itellige illos quos uulgus idoctũ uulgariter supplicatiões appellat:quos Mar.eleganter supplices libellos noiauit illo hẽdecasyllabo.idẽ supplicibus uocat libellis:tales.n.pricipibus dari solent ad negocia explicãda a subditis.i qbus petitiões cõtinet̃.extat apud historicos isolẽs fcm̃ demetrii q πολιορκητης i.expugnator urbiũ ẽ noiatus.cõfluẽtibus.n.multis petitiõesq; suppliciter scriptas ad eũ ferentibus primũ liberaliter eas ois accipit i chlamideq; reposuit. pfectus deide cũ frequẽti hoium copia q igenti desiderio rñsa suis petitõibus expectabãt.ubi ad põtẽ axi flumis puẽit:apiẽs chlamydẽ eos ois libellos spectãtibꝯ cũctis piecit i fluuiũ.quo qdẽ fcõ grauiter offensi sũt macedonũ ai. Litare nõ posset:litare qđ sit docet macrobius sic scribẽs in tertio saturnaliũ.litare significat fcõ sacrificio placasse numẽ.itaq; oẽs qdẽ sacrificãt. pauci uero litãt ide exiit illud:nõ q̃cũq; mãu uictima cesa litat.plautus in penulo:tũ me iuppiter faciat ut semp sacrificẽ:nec unq̃ litẽ.mos fuit principibus senatũ igrediẽtibus ab igressu stati sacrificare quẽ morẽ cũ usurparet cæsar:nec tñ litare posset igressus ẽ senatũ dictitans illud celebratũ.necesse est qđ necesse est euẽire cæsari.addit.L.Florus q centũ uictimis p litare nõ potuit. Libelli supplices Litare Necesse est

M.AN. Easdẽ idus Martias.xiiii.eius mẽsis die. Regaliolũ:puã oino auẽ:sed ad regiũ nomẽ a cæ.uehemẽter affectatũ allusit:cæteꝝ auis q trochilos alioqn dr̃:rex auiũ.ut pli.scribit uocat̃:& ob id ppetuã illi cũ aqla discordiã tanq̃ nobilissima uolucꝝ:id ægere ferat. Põpeiãæ curiæ q̃ postridie illius diei cæsar a cõiuratis ẽ oppssus. Discerpserũt:lacerauerũt. Cui illusit:successit. Visus p qetẽ:imagiatus ẽ. Calphurnia uxor:q̃ põpeia repudiata duxit uxorẽ:a calpo numæ filio calphurniũ genus eẽ plutarchus tradidit:fuit hæc.L.pisõis filia:quã falso Appiãus a clodio tradidit i opto bonæ deæ adulteratã. Imaginata:nocturna imagie se uidere rata. Fastigiũ domus:eminẽtissimã ædiũ partẽ. Collabi corruere:Liuius:& Plutarchus eũ secutus:sacellũ ante domũ cæsaris instar tumuli senatuscõsulto constructum fuisse ait:id qđ calphurnia se demolitũ uidere:sit p qetẽ sibi uisa. Ob hæc:quæ sibi & uxori p noctẽ uisa fuerãt. Diu cunctatus:deliberãdo cõmoratus. Decio Bruto:cognomẽto albio cæsaris familiarissimo:utpote quem cæsar iter secũdos hæredes noiarat. Frequẽtes plurimos. Opiẽtes:expectãtes. Quita hora:ad altum diẽ.

Libellú ĩſidiaꝝ:ꝑ quẽ de cõiuratõe certior fiebat:Plutar.ab arthemidoro gnidio: græce eloquẽtiæ pro feſſiore eũ Cæſari redditũ tradidit:atq; idẽtidẽ ut legeret ab eo admõitũ.Cœpiſſeq; eũ ſæpius id facere: ſed interpellãtiũ multitudine deſtitiſſe.Appianus ait arthẽidiorũ cucurriſſe ĩ curiá ut ei qđ de cõiuratõe cõperat nunciaret:ſed eius patratam cædem:q̃ eo uenire potuiſſet. Litare deos.extis placare.

Spurináq; irridens:& ut falſum arguens:quod ſine ulla noxa idus martię adeſſent:quáq̃ is ueniſſe quidem eas diceret ſed non prætеriiſſe.

De cæde ac morte Cæſaris.

ASſiſtẽtẽ cõſpirati ſpecie officii circũſteterẽt.ilicoq; Cimber Tullus q primas ptes ſuſceperat q̃ſi aliqd rogaturus ꝓprius acceſſit.renuentiq; & geſtum in aliud tp̃s differẽti ab utroq; numero togam apprehendit. deinde clamantem iſta quidẽ uis eſt alter Caſſium aduerſus uulnerat paulũ infra iugulũ.Cæſar Caſſii brachiũ abrepto

PHI. Spuriná irridẽs de ſpurina aruſpice mẽtio fit a.M. Tullio quadá ad papyrium petũ epiſtola his uerbis. ſpurinæ qdẽ cũ ei rẽ demõſtraſſem & uitam tuá ſupiorẽ expoſuiſſe magnũ piculum ſummæ reipu. demonſtrabat. Noxa:dáno pœna:detrimẽto:alias accipit ꝑ culpa de noxa & noxia ſcripſimus ĩ notis ſeruii nõ indiligẽter. Sed non ꝑteriiſſe.Plutarchus:ea die cum Cæſar in ſenatum iret uatẽ ſalutauit ſecũq; cauillatus Martiæ q-dem idus aduenere:cui ille ſũma uoce:uenere uciq;:ſed
Officium nõdũ ꝑterire rñdit. Specie officii: offm̃ ab efficiendo dictũ eſt ab eo qđ quæritur qd efficere in eo conueniat ꝓ cõditiõe ꝑſonæ.eſt.n.actio cũ rõne ſpecie ergo officii circũſteterũt cõſpirati Cæſarẽ in ſella ſedẽtẽ táq̃ honorẽ Cæſari exhibituri. Cimber Tullus: de hoc ſcribit ſeneca in.xii.epiſtolaꝝ ad luciliũ.De illa Cai Cæſaris cæde tá creditũ eſt tullo cimbro q̃ caſſio caſſius tota uita aquá bibit: Tullus Cimber nimius erat in uino & ſordibus:in hanc rem locutus eſt ipſe:ego inqt queq̃ ferram qui uinũ ferre nõ poſſum metellus hic a Plutarcho nuncupatur.

Quaſi aliqd rogaturus : fratris ſui redditum qui tunc exulabat
Dictũ tulli cimbri ſupplex præcabat. Renuẽti:cæſari abnuẽti qđ petebat. Geſtu motu corporis:qui interdum loco ſermonis ẽ. Iſta uis eſt:ſimillima ẽ illa ſñia plautina uis hæc qdem eſt & trahi & trudi ſimul.

Togá appħẽdit:Cæſaris hoc erat ſignũ aggrediẽdi Cæſarẽ.Plutarchus:qđ grauiter ferẽte Cæſare: Metellus cõprenſa utraq; manu togá deduxit ex collo:id enim aggrediẽdi ſignũ erat:toga aũt dari ſignũ ſolebat in aggreſſiõibus.Liuius.Cum toga ſignũ dedero:tũ undiq; turbá inuadite. Alter caſca: mendoſi codices hñt Caſſius tu lege caſca.inter coniuratos duos fuiſſe Seruilios.Caſcas Cicero teſtat in antonianis: quos charitate reipub.excitatos eẽ refert ad dominatũ dñmq; depellẽdũ.caſca iuxta collũ enſe Cæſarẽ pcuſſit uulnere tñ minime letali.tũ Cæſar apprehenſo illius gladio inclamaſſe fert Scelerate caſca qd agis:ille aũt
Iuguli fratrẽ græco ſermõe inuocans dixit αδελφε βοηθησον.hoc eſt frater fer auxiliũ. Paulũ infra iugulũ Vni hoĩ ſunt iuguli ut ait Plinius nr in.xi.duo ſunt dextrũ & ſiniſtrũ.Apuleius ꝑ iugulũ ſiniſtrũ capulo tenus gladium totum ei demergit.Cor.Cel.in.viii.a dextro iugulo ſi id factũ eſt ad alá ſiniſtrá a ſiniſtro ad dextrá:& qa locus ille maxime letalis eſt & penetrabilis:inde iugulatio & iugulare deducunt.Apud orato
Iugulum petere res in agẽdis cauſis detrita hæc ſunt:pedẽ cõferre:& iugulũ petere & ſanguinẽ mittere:ut docet Quintilianus in.viii.ná tũc in cá iugulũ petit orator:qñ qđ ẽ potẽtiſſimũ id inuadit ac ꝑmit aduerſariũ ualidiſſime: ufq; illũ q̃ſi iugulare argumẽtis ꝑinde ac uibratis telis cõfligẽs pugna illa decretiora.Plinius ĩ epiſtolis uerba reguli hæc refert.ego iugulũ ſtati uideo:hũc ꝑmio:ꝑmit ſane qđ elegit ſed ĩ elegẽdo frequẽter erat.Rñdi poſſe fieri:ut genu eẽt & tibia aut talus ubi iugulũ putaret:at ego inquá q iugulũ ꝓſpicere nõ poſſũ oĩa pertento. Caſſii bracchium:non caſſii legendum ſed caſcæ:& ad ſupradictum caſcam referendum.

M.AN. Spuriná aruſpicẽ:de ſpurina & nos ſupra:& Plinius plurimus locis. Noxa:pœna detrimento: calamitate.Ouidius:Nocte nocẽt potæ ſine noxa luce bibunt:ſignificat át noxa mõ pœná:ut dixi mõ culpá.Ver.unius obnoxiá:q̃q̃ ſeruius noxá ꝓ noxia accipit:qđ qdá inueniri dubitarũt . Sed Plautus in noxa es:qua noxia.i.qua culpa. Sed nõ ꝑteriiſſe.q.moneret poſſe eo quoq; die periclitari:ac ꝑ hoc caueri oportuiſſe. Specie officii:per ſpeciem honoris. Cimber tullus:Plutarchus Metellum cimbrum.Appianus Atilium appellat. Quaſi aliquid rogaturus:de fratris exulantis reditu acturus. Renuenti: Cæſari. Geſtum:ut gereret uel ſi geſtu legas ad oculoꝝ nutũ ſeu manuum motum id nõ inepte referre poſſis. Togam appræhendit : Cæſaris togam : quod ẽt Appiano placet:nam ex plutarchi uerbis parum intelligi põt

[illegible] Cæsar [illegible] uine-
rat Appianus [illegible] cæ. nec [illegible]
ad [illegible] omnibus [illegible]
Appianus in u [illegible]

[illegible] G [illegible]

Graphium
Stilus

graphio tra [illegible] est atq; [illegible] ut [illegible] obuoluit: [illegible] quo honestius caderet [illegible] corpus [illegible] tribus & uiginti plagis confossus est: uno [illegible] ad primum [illegible] gemitu sine uoce edito. & [illegible] ut tradiderunt quidam M. Bruto irruenti dixisse κ[illegible] τ[illegible]κνον: Exanimis defugientibus cunctis aliquandiu iacuit: donec lecticæ impositū: dependente brachio tres seruuli domum retulerunt: nec in tot uulneribus ut Antistius medicus existimabat lætale ullum repertum est: nisi quod secundo loco in pectore acceperat. fuerat animus coniuratis corpus [illegible] in Tyberim trahere. bona publicare: acta rescindere: sed [illegible] M. Antonii consulis & magistri equitum Lepidi destiterunt.

De testamento eius recitato.

[illegible] tu [illegible] doc[illegible] hi[illegible] orū [illegible] ro[illegible] tra[illegible] in qc[illegible] teria [illegible] uetustissimi auctores, [illegible] lo [illegible] uero & [illegible] graphiarii [illegible] pre [illegible] po [illegible] o [illegible] Pugio [illegible] bus [illegible] au[illegible] peius [illegible] p d[illegible] minu n[illegible] pa[illegible] Val[illegible]

Thecha
graphiaria
Pugio

de uerecundiæ [illegible] q togā manu d[illegible] na moriēte sic. n a t [illegible] χ [illegible] ca [illegible]: hoc idē [illegible] tempur. Gemitum [illegible] auctoris Gemitus
olim Pōpeii u[illegible] in [illegible] dolor [illegible] tus. κ[illegible] τ[illegible] κνον [illegible] ne [illegible] in femore: quē ubi cōspexit [illegible] mu[illegible] bus u[illegible] quo hōestius cad[illegible] ad [illegible] ad [illegible] matre [illegible] amasse fert & q[illegible] brutus ē g[illegible] co[illegible] m [illegible] tpe quo [illegible] amor efferue[illegible] bat cr[illegible] mo[illegible] brutus ē e cæsar [illegible] s. auct[illegible] Pl[illegible] pri[illegible] form[illegible] e d[illegible] & [illegible] stant monumēta historiæ: in qbus hoc legit qd [illegible] sat admonebat ab amicis ut Ant[illegible] d[illegible] caueret pide ac [illegible] osos & [illegible] ētos. ille uero resp[illegible] dit. ο[illegible] τ[illegible] υσ [illegible] λ [illegible] τ σ αλλα τουσ σχ[illegible] ωχρουσ [illegible] i. se nō [illegible] rubicūdos & pingues [illegible] maci[illegible] & [illegible] es [illegible] os. demū [illegible] brutū & [illegible] di[illegible] b[illegible]: hoc corpus brutus expectat. tradit [illegible] cæsar ē cæteris q[illegible] m percu[illegible] bus [illegible] corpus magno cū [illegible] re circūferen[illegible] m ut brutū nudo mucrone c[illegible] uest[illegible] caput ob[illegible] sētū siue casu siue obtrudētibus hom[illegible] ad q[illegible] d[illegible] n [illegible] fuc[illegible] Pōpe[illegible] quā cruore resp[illegible] adeo ut pside Pōpeio subiectū pedibus hostē pœnas dantē [illegible] in[illegible] dinē in rā calcibu[illegible] ntē ex[illegible] u[illegible] inti tria n[illegible] ro suscep[illegible] fert [illegible] s [illegible] in[illegible] pl[illegible] se mutuis ictibus cō auciarunt. Exanimis [illegible] us int[illegible] exanimatū aucto[illegible] onato hoc [illegible]: ex[illegible] us est cōterritus & o[illegible] ba[illegible] dū [illegible] pro mortuo. exanimis uero est oc[illegible] us: dicit aūt exanimis & exanimus [illegible] & secūdo ordine. V[illegible] co[illegible] s[illegible] exanimū. Letale: m[illegible] Acta rescindere: infirmare atq; [illegible] facere quæcūq; a [illegible] pante [illegible] tura su[illegible] t. Acta aūt eius: q togatus [illegible] rep. uersatus sic c[illegible] ac [illegible] prie l[illegible] el[illegible] cero qre acta gracchi [illegible] nia pferent. Quære [illegible] liæ [illegible] ipo fi[illegible] egi[illegible] in [illegible] be & toga: leges m[illegible] respōd[illegible] pclaras [illegible] M[illegible] n[illegible] M. A[illegible] m [illegible] mū a caio trebon[illegible] se uocatū fuisse extra curiā cū interfi[illegible] cæ[illegible] m[illegible] p[illegible] Magi[illegible] eq[illegible] cu cæsar esset d[illegible] tor [illegible] eqtū lecerat lepi[illegible]: ma[illegible] pretorio imperatori: Plinius inter infortunia augusti numerat lepid[illegible] in magisterio.

Exanimis
E animatus
Acta leges

M. AN. G[illegible] o pacuto fe[illegible] co. n. aut certe [illegible] bendo uet[illegible] nt: qd ipsum nomen arguit γ[illegible] φ[illegible] n [illegible] o e M[illegible] rt. hæc [illegible] bi erunt arma [illegible] suo [illegible] o cæsarem u[illegible] um Plutarchus [illegible]. Stricti pugi[illegible] bus q[illegible] pu[illegible] n[illegible] im u[illegible] lnus [illegible] pug[illegible] o dictus. Sinū [illegible] uestem cir[illegible] m ad ima d[illegible] traxit H[illegible] & o[illegible] b[illegible] s hinc credo fuisse: qd quū uiri [illegible] caderēt morsum terræ affigerent: quod Maro & alii [illegible] constant. Sine uoce: Plu-

[illegible]

P[illegible]lante ergo. L. [illegible] testamentum eius aperitur recitaturq; in Antonii domo: quod [illegible] proximis in Lauicano suo fecerat. [illegible] uirgini uestali maximæ. Q. Tubero tradit heredem ab eo scribi solitum ex consulatu ipsius primo usq; ad initium ciuilis belli. Cn. Pompeium. [illegible] pro cōcione recitatum [illegible] nouissimo testamento tres instituit heredes sororum nepotes. C. Octauium ex dodrante. & L. Pinarium & Q. Pedium ex quadrante. Reliquo in ima cæra C. Octauium etiam in familiam nomenq; adoptauit. plerosq;

[illegible]

Labici usi

Labicanū

Maxima uestali

An [illegible] fatit uere de nouissimo

Hereditatis in.xii. uncia Dodrans Quadrans

Ima cæra

[illegible]

familia in pedia altera matrimonio locata fuit. Nepotes: fuit eum Augustus qui notior est: acciæ filius accia Iuliæ: quæ fuit dictaroris Cæsar soror. C.Octauium: qui postea Augustus est appellatus. Ex dodrante: ex tribus bonorum partibus: in partes assis ueteres hæreditatem diuidere consueuerunt: Iuuena. Vnciolam proculeius habet: sed gillo deuncem: habet igitur dodrans nouem assis partes dictusque est: ut Prisciano placet: quod ex asse adempto quadrante uno: hoc est tribus unciis dodrans constituatur. Qu. pedium: hic cum Augusto: ut appianus ait postea consul fuit: lege pedia inquit Cæsaris interfectores absentes damnati sunt. Plinius. Q..pedius nepos quinti pedii consularis triumphalisq; uiri a Cæsare dictatore cohæredis Augusto dati. Quadrante: ex quarta bonorum parte. Reliquos: quibus aliqua testamento legauit. In ima cera: sic Cicero in Verre Extrema cera inquit: hoc est ultima tabula ultima parte tabulæ: ut pedianus interpretatur. In familiam nomenque: in iuliam gentem: nomenque Cæsaris: atque ita factum ut ad neronem usque per adoptionem fit gens iulia propagata.

percussoꝝ in tutoribus filiis si qs sibi nasceret̃ nominauit. D.Brutũ etiã in secũdis hęredibus: populo hortos circa tyberim publice & uiritim trecenos sextertios legauit.

De funere rogo & põpa exequiaꝝ eius ac luctu publico.

FVnere idicto rogus extructus ẽ i martio cãpo iuxta Iuliæ tumultũ & ꝓ rostris aurata ædes ad simulacrum templi Veneris genitricis collocata: itaq; lectus eburneus auro: ac purpura stratus: & ad caput tropheũ cum ueste in qua fuerat occisus: præferẽtibus munera: quia suffecturus dies non uidebat̃: præceptũ ẽ ut omisso ordine quibus q̃squis uellet itineribus urbis portaret i cãpum. Inter ludos cantata sunt quædã ad miseratiõem & inuidiã cædis eius acommodata ex pacuuianorum iudicio.

PHI. Percussoꝝ: cõiuratoꝝ: a qbus cæsar pcussus fuit & cõfossus i senatu. Decimũ brutũ: i secũdis hæredibus. secũdus hæres dr̃: q hæredi instituto substituit̃ autor boetius i cõmẽtariis topicoꝝ. põt.n. qs i testamẽto ut scribũt iuriscõsulti plures gradus facer̃ hæredũ: puta si ille hæres nõ erit ille hæres esto. & deinceps i q̃tũ uelit testator substituere põt appianus sup hac re ita scribit mi serãdũ ĩprimis id uisum ẽ po.ro. cũ decimũ brutũ ex cæsaris pcussoribus iter secũdos hæredes relictũ cognouisset: cõsuetudo nẽpe romanoꝝ in testamentis fuit primis hæredibus secundos substituere: ut si primi hæreditatem nõ adissent: ultimi nascirẽtur.

Secundi hæredes q

Publice: hic distinguendũ est ut itelligas hortos trãstiberinos publice legatos fuisse uniuerso po.ro. uiritim uero hoc est in singulos uiros & p singula ut dici solet capita legatos trecenos sestertios. Auctor est Plutarchus legatas fuisse a cæsare uiriti dragmas ἑβδομήκοντα πέντε. i. septuaginta qnq;. quã pecuniã cũ itercepisset antonius: tũc augustus cæsar bona paterna uẽdidit: & sic cæsaris legata psoluit. apud appianũ ꝓ. lxxv. drachmis legitur octoginta qnq; corrigẽda est dictio ut cũ Plutarcho cõueniat. Quod latini aduerbialiter uiritim debent. i. p singulos uiros: hoc græci κατὰ ἄνδρα. Iuxta iuliæ tumulũ: in cãpo martio iulia cæsaris filia Põpeii coniũx quæ ex ptu obierat sepulta honoris cã. Indicto funere. denũciatis exeqis: sic idictũ bellũ dr̃. aliquãdo indictũ significat nõ dictũ. Gellius. nescio qd aliud idictũ inscitũq; dicit. Aurata edes: si legimus edes significat̃ edicula siue facellũ factum ad simulachrũ. i. effigiẽ similitudinẽq; edis: quæ ueneri genitrici dicata erat: & ita illã particulã ac corriges reformabisq; in ad: ut sit ad simulachꝛꝝ. i. ad similitudinẽ & instar. alioqn textura uerboꝝ inuenusta ẽ. qdã codices habẽt. aurata sedes. prior snĩa magis placet & quadrat alii ad simulachrũ exponũt ꝓ iuxta & apud. & tunc ita distingues ut intelligas rogũ extructũ fuisse in cãpo martio & lectũ ꝓ rostris. ut. n. deesse hæc dictio: qd seqntia declarãt: mox cõiuges. sedes aurata collocata ad simulachrũ. i. ppe statuã ueneris genitricis. Distinctio uaria gignit p sensus uarios. corpus cæsaris ut ait appianus deportatũ est in forũ: & ab ingenti turba cũ uociferatione & põpa collocatũ ꝓ rostris. Tropheũ cũ ueste: lignũ fabrefactũ in formã trophei substinens uestem. qualia trophea deoꝝ fixa de gigantibus a glaudiano poetice describunt̃. Præferẽtibus munera: moris fuit ut a funera nobiliũ celebrãda in rogũ cõiicerent̃ munera multifaria a dilectoribus: qualia Virgi. celebrat in funere palantis. sensus est imperatũ fuisse: ut hi qui munera ferebant omisso ordine illo legitimo pompæ funebris irent in campũ marciũ: quocũq; itinere uellent: ut ita dies sufficeret funeri peragẽdo: & alioqn non suffecisset pp innumerã multitudinẽ. Inter ludos funebres: ex more romano ludi funeris cã fiebãt. Liuius unde q̃dragesimo ab urbe cõdita refert seruiliũ geminũ ludos funebres p triduũ fecisse. Iunius brutus munus gladiatoꝝ in honorẽ defuncti patris primus edidit. Ex pacuuianoꝝ iudicio: legendũ est pacuuii armoꝝ iudicio. nãq; pacuuius brũdusinus tragœdiaꝝ scriptor inclytus inter cæteras tragœdias illam quoq; cõdidit: cui titulus ẽ armoꝝ iudiciũ: cuius argumẽtum erat disceptatio armorum achillis iter ulyxẽ & aiacem. citatur testimoniũ pacuuii ex armoꝝ iudicio ab eruditis scriptoribus: actius quoq; scripsit tragœdiam hoc titulo. & nonius marcellus allegat actium & paccuuium in armorũ iudicio nunc tranquillus air ex eadem tragœdiam cantatum esse hoc carmen. men seruasse. tanq̃ ex persona Cæsaris diceretur: nõ debuisse se seruare illos uidelicet pompeianos: a quibus paulopost fuit ipse interemptus.

Indictum

Armorum iudicium

M.AN. Percussoꝝ:eoꝝ q cæsaré in curia pcussere. Secúdos hæredes:Modestinus.L.titius inqt hæres meus esto:Si hæres nō erit:siue hæres erit:& ītra pubitaté decesserit túc.C.seius mihi hæres esto qbus uerbis apparet ī testaméto dicāt secúdi hæredes:q uidelicet primis substituūt:Appiáus cōsuetudo igt rōanorú ī testaméris fuit primis hæredibus secúdos addere:ut si primi hæreditaté nō adiissent nácíscerent̄ ulti mi. Hortos:loca arboribus cōsita.amœnitatis cá parata. Publice:pplo possidédos. Viriti:singl'is ciuibus. Trecenos sestertios:quoꝝ singl'i qrtá denarii pté.i.dipōdiú & semissem hébát. Rogus:strues lignorú. Iuliæ:ipsius cæsaris filiæ:q in cápo tumulata est. Aurata ædes:simulachrú ædis auro illitú. Eburneus:ex ebore factus. Auro ac purpura:purpura auro ítexta.ī attalicaꝝ uestiú specié. Trophæú:uestis in trophæí modú suspésa:spolia stipitibus ífixa:ut Varro ī himacro scripsit:trophæa appellāt:sed de trophæis plura alibi. In campú martiú ubi rogus fuerat extructus. Inter ludos:funebres.s. Inuidiá:percussorú odiú. Ex pacuuianoꝝ iudicio:eorú scilicet qui pecuuianæ lectionis periti essent: in eaq; potissimum exercitati:sed magis placet ut ex pacuuii armorú iudicio legas:ut sit fabulæ nomen:armorú iudiciú: quale illud aiacis & ulixis fuit:qui de armis achillis sub græcorú iudicio certarunt: nam & apud Sophoclem obliq; aiax quæritur:quod quú maxime strenuus in hostes fuisset ingratos experiretur græcos.

Men seruasse:ut essent qui me pderét: & ex electra accii ad similem sententiam laudationis loco: consul Antonius per præconé pronúciauit senatusconsultum quo omnia simul ei diuina atq; humana decreuerat. Ité iusiurandú quo se cúcti pro salute unius astrinxerant:quibus p pauca a se uerba addidit:lectú pro rostris ī forum magistratus & honoribus functi detulerunt. Qué quum pars ī capitolini Iouis cella cremare:pars in curia Pópeii destinaret:repente duo quidá gladiis succícti:ac bina iacula gestátes ardétibus cereis

Aposiopesis
reticentia

PHI. Men:pro me ne accipitur & extrinsecus sub intelligendum est uerbú decuit ul'aliquid tale est aposiopesis.i.reticentia:q figura familiaris est indignantibus.scribit Appianus Mar. Antonium in orone funebri hæc uerba protulisse. cú de pcussoribus eius qrerēt: q cú fuissent partiú pōpeianarú ad magistratus tamé & pfecturas fuerant a Cæsar sub leuati. Et ex electa accii:accius & ipe tragœdiæ scriptor illustris fuit:cui plus uirium tribuitur q̄ pacuuio ut íquit Quitiliáus.hic teste Eusébio chronographo parétibus libertinis natus fundú húit iuxta pisauꝝ:q dictus é attianus.apud gelliú ī.xii.noctiú atticaꝝ luculentú caput é sup pacuuii & accii collogo familiari:q̄do.S.accius pacuuio tragœdiá suá cui nomé atreus é desideráti legit.celebratú é illd acciané ex astanacte.Nihil credo auguribus:q aures uerbis diuitát aliéas: suas ut auro locuplectét domos.electra nomé é tragœdiæ scriptæ ab actio ita noíata ab electra soror horestris:quá apud græcos scripsit sophocles:q̄ olí histrio ille polus egit lamtis ueris & spirátibus ídutus electre hitu lugubri. Per preconé pronúciauit: pnúciare p pconé é q̄do pco recitat populo uerba legis ul'decreta: siue aliqd tale scriba subiiciéte uerba. nō.n.decoꝝ erat ab ipo magistratu codicé recitari.unde olí Cornelius tribunus plæbis existimatus é imminuisse tribunitiá ptaté:qa in tribunatu codicé p rostris ipse recitauerat:qđ nemo ante Corneliú fecisse existimabat̄ referút tñ historici ipsum cōsulé Antoniú sine pconis ministerio exorsum eé Cæsaris laudes: decretúq; senatus & iusiurádú recésuisse miseráter & ardéter. Verba iusiurádi hæc sút.Nos Cæsaré & cæsaris corpus totis uiribus custodire pollicemur siqs ísidiabit̄:extorré esse liqs opé nō attulerit. In hac auté laudatiōe funebri.M.Anto.ostétauit explicauitq; uesté Cæsaris undiq; ictibus laceratá & ípatoris sanguine madété ex quo populus ī irá furoréq; uehæméter é cōcitatus cōtra pcussores.hic a Quiti.dictú é ī.vi. po.ro.egit i furoré ptexta.C.Cæsaris plata ī funere cruéta:uestis.n.illá sanguie madés.Ita repsentauit imaginé sceleris:ut nō occisus eé Cæsar sed tú maxie occidi uideret̄.cú itaq; fureret turba qdá imaginé Cæsaris cereá extulit electo:corpus.n.cerni nō poterat:ī q̄ uisebant̄ plagæ tres &.xx.ipressæ & patétes:quod cæsar fuerat cōtrucidatus.túc uulgus intués hác imaginé ut lugubré ex dolore cōcitat̄ locúq; cōburit ī quo Cæsar fuerat iteréptus:& pcussores lōge fugiétes insectant̄. Lectú p rostris.S.funebré: in quo ut ait Fabius corpus ípositú erat: tale est illud uirgilianú pars ingenti subiere feretro triste ministeriú. ex hoc ego existimo supius legédú eé:rogus extructus é ī cápo marcio:& p rostris lectus.ná de hoc lecto núc loquit̄.

Actius poeta

Electra
tragœdia

cella Iouis

Honoribus functi:q gesserát magistratus & ob id honoratiores. Capitolini Iouis cella:cella pars templi é sacratior:& ī cellá ígredi fas nō erat.Cicero ī.ii.philippica conqrit̄:q ī cella cōcordiæ cú gladiis hoíes collocati ab Antōio stent in q̄ ipso cōsule salutares sníæ dicebant̄.refert gellius in vii.Scipioné africanum solitauisse priusq̄ diluculare uétitare in capitoliú ac iubere apiri cellá iouis:atq; ibi solú diu.demorari q̄si cōsultanté de re.pu.cú Ioue:de hac núc loquit̄:de q̄ Liuius ī tertio.ī cella Iouis optimi maximi habitaret exul & seruoꝝ dux hæc domus apud eúdé crebra métio é cellæ Iouis pōtifices negabát uná cellá duobus dñs recte dedicari posse:unde ī capitolio erat cella Iunōis seiúcta a Iouis cella.pterea idé gellius memorat

Fuisse quæ

fauissas eé cellas quasdá & cisternas:quæ ī area capitolina eént ubi reponi solerét signa & alia qdá religiosa donariis consecrata de distributiōe cellaꝝ in téplis scribit uictruuius ī.iiii. In curia Pōpeii:ubi fuerat interfectus Cæsar. Cæreis:ī decretis cáonicis Di.xxiii.cero ferariú uocat̄ ístrumétú:quo cereus cōtinet̄.

M.AN. Men:ꝑ me ne. Seruasse.i.oportuit:Sic apud Ver.Me ne incepto desistere uictā:ad brutū: & alios pōpeianæ factiōis ptinet.quos bello uictos Cæsar haud pdere sustinuit:sed quosdā ēt ut brutū sollicite post pharsalicā aciē reqsiuit. Ex electra accii:ex hoc maxime adducor:ut pacuuii armorū potiusq̨ pacuuianoꝝ legēdū eē existimē:ut utrūq̨ sit fabulæ nomē.Notū ē credo.L.accii mīsū illud a Gellio mēoriæ pditū:cuius acerbitatē quū ī atreo Tragœdia.M.Pacuuius subornasset:rndit:quæ dura & acerba nascerētur fieri ꝑcedēte tpe mitia & dulcia:pari rōe hoīum ingenia quæ uiridiori ætate dura eēnt cū annis mitescere:quæ ab initio uicta & mollia nō matura mox fieri:sed putria fūt:q accilii legaͤ:qd nullo mō placet. Diuina & hūana:nō solū honores:q hoībus decerni solēt:sed q ēt & diis. Iusiurādū:cui ꝑ salute eius se populus astrinxerat. Per pauca a se uerba.Appianus:longissimā Antonii sup ea re concionem suis scriptis inseruit:atq̨ eā ipsam oībus affectibus plenam. Capitolini iouis cella sacratissima capitolini tēpli pte:partes ædium ad res necessarias reponendas:septæ cellæ a celando dictæ:hic cellam ꝑ ipso loco in quo simulachrum iouis erat accipito:Gellius iubere solitum ait Scipionem Aphricanū cellam iouis aperiri atq̨ ibi solum diu demorari quasi de repub.cum ioue consultantem. In curia Pompei:ubi occisus fuerat. Cum subselliis tribunalia.i.tribunalia & subsellia hæc iudicum:illa prætoris & aliorum magistratuum: Plutarchus Cadauer inquit gradibus subselliis cancellis & trapezis concremarunt.

succēderūt:cōfestimq̨ circūstātium turba uirgulta arida & cū subselliis tribūalia qcq̨d ꝑterea ad donū aderat cōgressit deīde tibicines & scænici artifices ueste:quā ex instrō trium phoꝝ ad pn̄tē usum induerāt detractā sibi atq̨ discissam in iecere flāmę ueteranoꝝ militū legionarii arma sua qbus exculti funus celebrabāt.Matronæ ēt pleræq̨ ornamēta sua q̄ gerebāt:& liberorum bullas atq̨ ꝑtextas.In sūmo publico luctu exterarum gentium multitudo circulatim suo quæq̨ more lamentata est:præcipueq̨ iudæi: qui etiam noctibus continuis bustum frequentarunt.

PHI. Virgulta arida: ueluti flammæ fomites: & nutrimēta. Cū subselliis tribunalia:subsellia minoꝝ sunt magr̄atuum:tribunalia maiorum. Ad donum dederat:bōi codices hn̄t ad manum:dr̄ aūt adesse ad manū id qđ est in ꝑmptu & parabile. Seneca ad manū est qđ sat est. Plinius in epistolis.statim oīa ac pene pariter:ad manū sensus recondiri. Senici artifices: histriones quos 'græci technitas dionysiacos.i.artifices liberi pr̄is appellant. Ex instrō triumphorum: ex apparatu triumphali: quo usi fuerant in actione ludorum triūphalium. Arma.S. iniecerūt flāmæ. Ornamēta sua:repete uerbum supius iniecere flammæ ut sit sensus histriōes iniecisse flammæ uestes scenicas: milites iniecisse flammæ rogali arma:matronas uero ornamēta & bullas prætextasq̨ uestes filiorum:sunt aūt bellæ ornamēta pueroꝝ ingenuoꝝ:q̄ ut inqt Macrobius in.i.saturnalium in cordis figuram formatā ante pectus annectabant:ut bullā inspicientes ita demum se hoies eē cogitarēt corde præstarēt.& olim bulla quoq̨ gestamē fuit triūphātiū:libertinoꝝ uero filii loꝝ in collo pro bellæ decore gestabāt.ad qđ referēdus est ille satyrici poetæ uersus:uel nodus tm̄ aut signū de paupere loro. Asconius de bulla sic scribit:bulla suspēdi in collo in fantibus ingenuis solet aurea libertinis scortea: qsi cōmuniens pectus puerile:elegāter scortea bulla dr̄ ab asconio loꝝ illud libertinoꝝ:qsi bulla coriacea:ꝑtextas aūt uestes eē & pueroꝝ & magr̄atuum supius explicauimus. Circulatim:per circulos. Suo quæq̨ more:qa qlibet natio peculiares hēt mores ritusq̨ differētes in luctu celebrādo.lugētiū aūt mos est prioris habitus immutatio. Bustū frequētarūt:putat Cice.li.ii.de legibus bustum appellari tūbā aut monumētū:penaq̨ fuit solonis lege cōstituta si qs bustū aut uiolasset aut deiecisset.Seruius uero in.xi.æneidos cōmētario existimat bustum uocari qn̄ exustū iam est cadauer:quod sensisse uīr & maro:scribens semiustaq̨ seruant busta. Liui.quoq̨ in.v.tradit locū fuisse noīe busta gallica:ꝑpterea q̨ illic aceruatos cumulos suoꝝ defunctorū ex pestilētia uessērāt galli.hic.ꝑ sepulchro magis accipiēdū uīr quāꝑ cadauere exusto a busto bustuarii gladiatores dicti:q ante sepulchra in honorē defuncti digladiant̄ ut docet Ser.in.x.cōmētario.Cicero in oratione cōtra Pisonē:si mihi cū illo bustuario gladiatore & tecū & cum colega tuo decertādū fuisset.bustuariæ quoq̨ mechæ ab epigrāmatario poeta dicūt̄. A funere:post celebratas exeqas:hæc.n.pticula apud luculētos scriptores usurpat̄ ꝑ post:ut a coitu a partu a tergo.Funus auctore donato:proprie est pōpa exequarum dictū a funalibus:qm̄ noctu efferebant̄ cadauera:qnq̨ funus accipit̄ pro cadauere defuncti.Ad domum bruti & Cassii:Plutarchus in hāc sniām scribit hæc cōgestis succēsisq̨ circa cadauer ex foro gradibꝰ subselliis cācellis:trapezis ipsum cōcremauerūt.Ardētibus inde sublatis torribus ad percussorū domos: ut eas incendio uastarēt pcurrebāt alii ꝑ oēs urbis regiōes ut captos discerperent uiros cū magna indignatōe cōmeabāt:sed illi sese ī loco tuto muniuerāt:brutus uero & cassius paucis post diebus urbe excesserūt.

Ad manū

Bellæ quæ

Scortea bulla

Bustum q

Bustuarii gladiatores

Bustuariæ moechæ

A coitu

A partu

Funus

De honoribus mortuo p plebem collatis:

Plebs stati a funerē ad domū Bruti:& Cassii cū facibus tetēdit atq̨ ægre repulsa obuiū sibi Heliū Cinnā p errorē noīs:qsi Cornelius eēt is quē grauiter pridie cōcionatū de Cæsare reqrebat occidit:caputq̨ pfixū

Thyrano-ctoni
Error nominis cinnae

Cinnā p errorē nois:inter cōiuratos fuit qdam Corne.cinna id tpis ꝑtor:quo Cæsar fuit interfectus:hic Cæsarem tyrannum uocitabat:& eius interfectores tyranoctonos .i.tyrannicidas:quos tanq̄ reipu.cōseruatores honoribus afficiēdos eē ꝑdicabat cū plebs hunc occidere uoluisset nois errore decepta interemit alterum cinnam q supiore nocte somnitauerat se ad cœnā a Cæsare inuitari:ac reluctantē ab eo manu trahi:q cum corpus Cæsaris cremari audiuisset officii cā ad funus celebrādū ꝑgressus est cōfestimq; cum per oēs diuulgatum eēt hunc esse cinnam fuit trucidatus magno cum impetu tanq̄ hic eēt ille Cornelius cinna ꝑtor:q acerbe ī Cæsarem fuerat cōcionatus.fuit aūt hic helius cina nō ignobilis poeta: ex cuius poematis hi duo uersiculi circūferunt:at nūc me geni nana p salicta bigis rheda rapit.citata nanis.

M.AN. Scænici artifices:histriones q senicam illi cum ludos ederet:operam ꝑstitere:Plutarchus in q̄stionibus qd est quod artifices scenæ deditos histriōes uocāt. Ex triūphoꝝ instro: uestibus cætero quæ cultu quo in cæsarianis triumphis fuerāt usi legiōarii milites:q eēnt supra docuimus. Arma rogo subaudi iniecere. Bullas & ꝑtextas:de bullæ & prætextæ usu plura ex Macrobii & Dionysii snia suo loco dicemus. Circulatim:aut circa rogū cū lamētatōe puices spaciatæ multitudines aut in suū quæq; circulū & orbē collectæ:uno tpe quælibet patrio morē sunt lamētatæ. Bustum:bustum dixere ueteres ubi in cinerem & fauillam collabi rogus cœpisset.Verg.Semiustaq; seruant busta. Plebs:Antonii concione accensa Bruti & Cassii:coniurationis principum. Agere:cum labore & sollicitudine in medium cōsulentium. Hellium:cinnam Plutarchus auctor est:nocte quæ diem cædis præcessit cinnam ipsum per quietem sibi uisuum a Cæsare ad cœnam inuitari atq; inuitum ab eo abductum:atq; ob id statuisse eius funeri interesse:sed quum in tumultum uulgi incidisset pro cinna prætore quum ipse tribunus esset qui pridie illius diei Cæsaris memoriam pro concione prosciderat:facto impetu occisus est.

eius hastæ circūtulit.Postea solidā colūnā ꝑpe.xx.pedū lapidis numidici in foro statuit:scripsitq; parēti pr̄iæ. Apud eandē lōgo tpe sacrificare:uota suscipe:cōtrouersias q̄sdam interposito p Cæsarē iureiurādo distrahere ꝑseuerauerit.

De suspitiōe quam suis Cæsar reliquit.

SVspitionē Cæsar qbusdā suoꝝ reliqt neq; uoluisse se diutius uiuere:neq; curasse qd' ualitudie minus ꝓspera uteret.ióq; & q́ religiones monerēt atq; renūciarēt amici neglexisse.Sūt q putēt cōfisum eum nouissimo illo senatuscōsulto.ac iureiurādo ēt custodias hispāoꝝ cum gladiis.inspectātium se remouisse.alii e diuerso opinātur insidias undiq; imminentes subire semel cōfusum satius eē q̄ cauere semp. Alii ferūt dicere solitū nō tā sua q̄. R.P. interesse:uti saluus esset:se iāpridē potētiæ gloriæq; abūde adeptum. Rēpu.si quid sibi eueniret:neq; quietam fore:& aliquanto deteriore conditiōe ciuilia bella subituram.

De genere illatæ mortis optato per eum.

Llud plane īter oēs fere cōstitit talē ei mortē pene ex snia obtigisse:nā & quōdā cū apud Xenophōtē legisset Cyrū ultia ualitudie mādasse q̄dā de funer

Colūna
Numidicū marmor
Libycus sylex

PHI. Solidam columnā: hæc est illa columna:quæ execrata a Cicerone nuncupat. Cuius euersor extitit dolobella. huius colūnæ meminit & lactātius ī primo diuinaꝝ institutionū. Lapidis numidici marmor numidicum inter generosa marmora annumerat : qd ex numidia aphricæ regione Romam deportabatur. Marcus lepidus primus omniū limina ex marmore numidico ī domo posuit:quod primum inuecti numidici marmoris uestigium inuenisse se Plinius testat lib.xxxvi.a papinio libycus sylex appellat.Mart.numidicum marmor signat scribēs afra .quod nomas mittit.prisci pauimēta. penica dixerunt:quæ ex marmoř numidico erant strata. Parenti patriæ:uerba sunt tituli & īscriptionis .Interposito p Cæsarem iureiurando.mos fuit ueterum ut p geniū Cæsaris peierarēt: & ut auctor est iuriscōsultus : si quis per geniū principis peierasset pœna afficiebatur.In quam sententiam est illud tertulliani ex apologetico citius apud uos per omnes deos q̄ per unū geniū cæsaris peierat. Distrahere:sedare componere finire:alias distrahere significat uendere :quod uerbū frequens est apud iurisconsultos & apuleius ait in primo de asino aureo. caseus recens erat & sciti saporis admodū commodus præcio distrahi. Quæ religiones monerent:Cæsar alexandrum imitatus contemptor & ipse fuit religionis:nam & pronostica de obitu suo neglexit:& prædictionibus uatum minime addixit credulitatē. Nouissimo senatusconsulto:quo.S.omnia simul diuina ac humana Cæsari decreuerat. Ac iureiurādo.quo.s. cuncti cæsaris salutem totis uiribus custodituros se iurauerant. Inspectantium se:obseruantium atq; tutantium.tales a priscis latino uocabulo laterones dicebant quos plautus latrones appellat. hi a stipe quā mercedis noīe accipiūt dicūtur & stipatores græci uocant somathophylachas quasi corpis custodes. Subire semel.Cæsar adhortantibus amicis ut custodiam corporis hispanis cohortibus committeret:inqt nihil assidua custodia infœlicius esse:& in perpetuo timore commorantibus.In hūc sensum est aliud a sene

Distrahere quid
Laterones
Latrones
Stipatores

ca ꝓlatū.nemo ē tā timidus ut malit ſp pēdere q̄ ſemel cadere.ꝓterea dion ſyracuſanus cognitis amici ca lippi īſidiis dixit βελτίον εἶναι ποθανεῖν ἢ ζῆν μημονον τοὺς πολεμιοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς φιλοὺς φιλαττομενον idest melius eē mori q̄ uiuere nō ſolū hoſtes:ſed etiā amicos cauētē. Satis potētiæ & gloriæ:de Cicerōe dixit declamator egregius ceſtius per quam eleganter : ſi ad deſideriū populi reſpicias Cicero quando perieris parū uixiſti:ſi ad res tuas geſtas ſatis uixiſti:ſi ad iniurias fortunæ & præſentem rei pub.ſtatutū nimiū diu uixiſti.ſi ad memoriam operū tuorū ſemper uicturus es.

M.AN. Lapidis nūidici.M.Lepidus q catuli collega fuit:primus omniū romæ nūidico ē marmore:ut Pli.ait:uſus. Vota ſuſcipere:ſe uotis obligare:Ver.& uotis iā aſſueſce uocari. Diſtrahere:abrūpere. Religiones:aruſpicū reſpōſa & ꝓdigia:q̄ illi oblata fuerāt. Renūciarēt amici:q̄ in eū agitarent̄ cōſilia. Cuſtodias hiſpanoꝝ:hiſpanos quos:circa ſe ꝓſidii cā habuerat. Subire ſemel:ſemel uitæ piculū adire ſemel morti occūbere. Quā cauere ſemp:q̄ in ꝑpetuo metu & ſollicitudīe eē:Anneus ſeneca:nemo ē inqt tā timidis ut mali ſp pēder̄ q̄ ſemel cader̄. Deterior̄ cōditiōe:ſtatu oīo deterior̄:q̄ ſub ſe fuiſſet qđ ita ſane accidit talē mortē:ſubitā & īopiatā. Xēophōtē:ſocratis diſcipulū:Platōiſq;:ut Laerti.& Gelli.ſcribūt æmulū.

ſuo aſpernamus tam lentum mortis genus ſubitam ſibi celeremq; optauerat & pridie q̄ occideret̄ in ſermone nato ſup cœnam apud.M.Lepidum:quiſnam eſſet finis uitæ cōmodiſſimus repentinum inopinatumq; prætulerat.

De ætate eius ac ſtella cometa:& loco ac die mortis eius.

PEriit ſexto & q̄nquageſimo ætatis anno: atq; ī deorū numeꝝ relatus ē:nō ore modo decernentium: ſed & perſuaſione uulgi. Siquidē ludis quos prio cōſecratos ei hæres Auguſtus edebat ſtella crinita ꝑ ſeptē dies continuos fulſit:exoriēs circa undecimam horā:creditumq; eſt animā eſſe Cæſaris in cælū recepti: & hac de cauſa ſimulacro eius in uertice additur ſtella. Curiam ī qua occiſus ē obſtrui placuit:iduſq; marcias parricidum nominari:ac ne unq̄ eo die ſenatus ageretur.

De morte occiſorum Cæſaris.

PErcuſſoꝝ aūt ferre neq; triēnio quiſq̄ amplius ſupuixit:neq; ſua morte defunctus ē: dānati oēs alius

PHI. Cyrū mandaſſe quædā de funere: Xenophon libro.viii. pediæ Cyri luculentiſſime narrat: quēadmodū Cyrus iā proximus morti filios uocauit:præterea amicos magiſtratuſq; pſaꝝ:q bus oībus pn̄tibus multa locutus eſt:ī primiſq; filios admonuit:ut ſe uiciſſim & honorarent & amarent : mandauitque ut corpus ſuū:neq; in auro: neq; ī argēto recōderent : ſed illud terræ q̄ primū redderēt:& ita lēto genere mortis extictus eſt.M.tullius in catōe nō pauca trāſtulit ex eo: Xenophōtis libro:q moriens dicit Cyrus ad filios de immortalitate aīæ.Idem li.ii.de legibus dixit antiq̄ſſimū ſepulturæ genus fuiſſe quo apud Xēophōtem cyrus utit̄. reddit̄.n.terræ corpus & ita locatū ac ſitū q̄ſi operimento mr̄is obducit̄.hæc legens Cæſar apud Xenophontem aſpernatus eſt talem mortis lentitudinem. Subitā:Plinius ſummā uitæ fœlicitatē eſſe refert mortē repentinam & ſubitariā:quā naturalem eſſe docet pluribus exemplis. apud Marcellinum Iuliāus īperator moriens ex uulnere ſempiternum ait numen ueneror:q; nō lōga morboꝝ aſperitate decedo. Super cœnam: Plutarchus.cum ītercenandū ortus eſſet de morte ſermo μοῖος ἄριστος θάνατος.i.quæ nā mors optima foret:dixit ἀπροσδόκητος.i.inexpectata. In numeꝝ deoꝝ.ſ.per apotheoſim.quā latine dicūt deificationē:ſed ut ait Cor. Tacitus.deū honor pricipi non ante habet̄ q̄ agere īter homines deſierit. Stella crinita:cometes in uno totius orbis colit̄ in tēplo Romæ admodū fauſtus : diuo auguſto q apparuit ludis: quos faciebat ueneris genitricis nō multo poſt obitū patris Cæſaris ī collegio ab eo cōſtituto uerba auguſti cæſaris id ſignificātia ſunt hæc.his ipſis ludoꝝ meoꝝ diebus ſydus crinitū ꝑ.vii.dies:ī regiōe cœli ſub ſeptētriōibus eſt cōſpectū.id oriebat̄ circa.xi.horā diei:clarūq; & oībus terris cōſpicuum fuit eo ſigno ſignificari uulgus credidit cæſaris aīam īter deoꝝ īmortaliū numīa receptā:quo noīe id īſigne ſimulachro capitis eius qđ mox ī foro cōſecrauimus adiectū ē:hæc auguſtus q̄ tranqllus hic quoq; cōmemorat & maro in laudē cæſaris illud ur̄ ceciniſſe.Ecce dionei ꝓceſſit cæſaris aſtrū Cometas græci uocāt auctore Plinio q̄s crinitas ſtellas latini dicūt:philoſophi recētiores ſtellas ſecūdas appellitāt. ſed de cōetis alibi plura.

Stellæ crinitæ
Cometes
Stellæ ſecūdæ

Simulachro eius:ſtatuæ cæſaris. Coriā:pōpeii. Obſtrui:Claudi tanq̄ funeſtam: Appiāus dixit cōbuſtā fuiſſe curiā furore populi. Paricidiū:tāq̄ parēs pr̄iæ illo die fuiſſet īterfectus. nāq; & Valerius paricidas appellat cæſaris interfectores & mortē cæſaris paricidiū. Neq; ſua morte: cōſiderandū eqdē puto q̄ rōne dixerit neminē ex ꝑcuſſoribus ſua morte eē defunctū:cū nullus ut ait ſeneca niſi ſua morte moriat̄. hūc gladius necauit:illū laqus ſuſpēdit ſua utriuſq; hæc mors ē.ſed nihil dubiū qn trāq̄llus ſignificare uoluerit uiolēta morte ꝑcuſſores cæſaris occubuiſſe:tanq̄ ſua hois mors illa:ſit q̄ uiolēta nō eſt:nec aliēa manu ꝑ uim īfert̄:ſed natura cōcedit citra uiolētiā extriſecus allatā. illa uero mors quæ uiolenta contigit dr̄ eſſe ꝓter naturā extraq; fatū:appellaturq; elegāti uocabulo græco biothanata.De q̄ itellexit maro illo uer

Sua mors
Biothanata

su.nam quia nec fato merita:nec morte peribat:sed misera ante diem: homines quoq; uiolenta morte pereuntes biothanati dicti:qua dictione scatet Iulius firmicus.Quando Seruius grammaticus ait biothanatorum animas non recipi in originem suam:intelligit illorum qui uiolenta morte perimuntur.Lampridius scripsit prædictum fuisse heliogabalo ipsum biothanatum futurum hoc est:q; uiolenta morte erat moriturus.mars in aliquo carmine genituræ faciet biothanatos:aut ipsos sibi inferétes necem.luna uero si applicuerit se Saturno deficiens lumine faciet matres biothanatas interire:& ut ait Iulius firmicus in.iiii.matheseos:si marti se applicuerit biothanata morte peribit:& uiolentæ mortis decernit extium.Βίαν græci uiolentiam uocant & θανατον mortem. unde biothanati uiri & biothanatæ fœminæ & biothanata mors denominantur.

mors Biothanati

M.AN. Cyrum:scripsit ille τκοῖπ αἰσεῖ σαι:puerilem institutionem siue disciplinam cyri : & eiusdem ascensum idem Xenophontius cyrus moriens quædá de aiæ imortalitate apud ciceroné disserit. Apud .M.lepidú:q tum magister equitum erat:& cæsaris amicissimus. Sup cœná: in cœna sunt qui tradant illú in qbusdam suscribendis occupatum:quum forte inter eos qui aderát orta esset quæstio eo quod optatissimum esset mortis genus ultro occurisse : subitumque & inopinatum dixisse. Ore modo : prædicatione aut denunciatione aliqua solemni. Persuasione uulgi:sed ita uulgo persuasum est ut p se id crederent:Plinius ita inquit Augustus scripsit:de quo cometæ q ludoꝝ diebus apparuit loquens eo signo significari uulgus crediderit:cæsaris animá inter deoꝝ imortalium numina receptá. Quos primo consecratos Pli.ueneri genitrici sacros fuisse tradit repio apud eundé nisi forte mendosa sit lectio ueneri uictrici téplú ro.dedicatú. Crinita stella:græci κομήτην uocant terrificú ingt Plinius ex parte sydus nó leuiter piatú:atq; uno in terris loco Romæ cultú. Curiá obstrui placuit:Appiáus subito populi incursu concrematá fuisse ait. Percussoꝝ:eoꝝ qui in illú manus iniecere. Neq; sua morte:nó fatali:sed uiolenter illata:eúdem ferme exitum sortitos Gordiani principis percussores capitolinus fuisse scribit.

alio casu periit.Pars naufragio pars p̄lio: nónulli semet eodem:illo pugione quo Cæsarem uiolauerant interemerút.

.C.SVETONII TRANQ VILLI.D.OCTAVIVS CAESA.AVGVSTVS.

Enté octauiá.uelitris p̄cipuam olim fuisse multa declarant.Ná uicus celeberrima parte oppidi iápridé Octauius uocabaẗ: & ostédebaẗ ara Octauio consecrata qui bello dux finitimo.quum forte Martirem diuiná faceret:nunciata repente hostis incursióe semicruda exta rapta foco ꝓsecuit : atq; ita p̄liú igressus uictor

PHI. Alius alio casu:trebonius a dolobella smyrnæ oppressus & crudeliter p carnificú tormenta interfectus absciffoque a ceruicibus capite reliquum corpus in mare abiectum. Decimus brutus a latronibus captus interfectusq; a camillo: a quo ad Antoniú caput missum est.Minutius quoque basilus & ipse cæsaris percussor a ꝓpriis seruis occisus scribit Iulius capitolinus quod de cæsare traditú est: hoc idé etiam euenisse in Gordiano:ut oés quicunq; illú gladio appetiuerút semet sua manu suisq; gladiis:& iisdem quibus illum percusserant interemisse dicantur. Nónulli semet: Cassium significat:qui se ipsum interemit eodem pugione:quo cæsarem percusserat.brutus quoq; gladio incubuit:familiari quodam(ut fama est)ictum fortius adiuuante.

CAESARIS AVGVSTI VITA.Explicaturus Cæsaris augusti uitá códucibile futurum esse existimaui.si Sexti Aurelii uerba p̄poneremus ad hác ré códucétia:q sunt hæc.Octauiáus pře octauio senatore genitus:maternú genus ab ænea p Iuliá familiá sortitus.Adoptione uero Cai cæsaris maioris auunculi:Caius cæsar dictus:deinde ob uictoriá augustus uocatus est:hactenus Aurelius:a quo Octauianus sicuti a uulgo nominaẗ cuius rei cá é:quoniá possessiua noia(ut auctor é Priscia.)loco p̄onymicoꝝ apud latios usurpata sunt:ut emiliáus Scipio ꝑ emili filius:& Octauiáus cæsar ꝑ octauii filius.Suetóius scripturus uitá octauii cæsaris uetustaté octauiæ familiæ repetit a lóga retro origine q̄ dicit ap̄ uelitras fuisse p̄cipuá:q ciuitas fuit isignis uolscoꝝ.qbus uictis romái agrú ueliturnú ademerút:uelitras colói ab urbe missi & colóia deducta:auctor Liuius in.ii.ab origine urbis tradit Dionysius in.vii.pestilétiá adeo uelitras esse depopulatá: ut ex.x.partibus ueliternorú uix una supfuerit. Vicus: in oppido sunt uici a uia dicti. unde romæ uicus Cyprius:uicus africus : uicus sceleratus nominati.Et ita in ueliterno oppido uicus erat dictus Octauius. Viculos diminutiuo uocabulo dici inuenies in instrumento ueteri accipiq; pro pagis & domibus rusticanis. Oppidi:uelitrarum. Octauio uni ex proauis augusti. Finitimo:aduersus populos conterminos ueliternis:quibus proximi sunt ut indicat Plinius in tertio tusculani & ulubrenses.

Octauiáus

Velitræ

Vicus

M.AN. Semet pugione:Plutarchus auctor est:Cassium eodem ferro:quo Cæsarem percusserat in Philippis uictum se ipsum peremisse.

M.ANTONII SABELLICI AD AVGVSTINVM BARBADICVM SERENISSIMVM VENETIARVM PRINCIPEM PARAPHRASEOS IN AVGVSTVM PARAENESIS SECVNDA.

Ctauiá gēté.Quāta in cōparádo pricipatu fuit dictatoris cæſaris fœlicitas:tāta qdē dux il luſtriſſime nec mior & Octauii auguſti í eo q̃ ǭſitus erat domi foriſqȝ legitie admiſtrádo. Et qa optimū ciuitatis moderatorē ciuibus diſciplinis iſtructū eē oportet.Habes Sereniſ. pricipes quē í florētiſſima iſta reip.admiſtratiõe p oía recte imitari poſſis:Nihil ē.n.mode rato pricipe amabilius nihil iis q̃ ab eo parēt ípio magis optabile ſed diſciplia & igēio opus eſt:nullū aíl maiore arte tractādū q̃ hō:& ob id fortaſſe nihil difficilius q̃ reip.pſidere bñ: ſed ad hác ut dixi admiſtratiõis laudē cõſeqndá pter te ipm & eos q tecū de rep.cõſultát quos í oí uirtutū genere recte audies Auguſti pricipis pclariſſima exépla q̃ tibi cognoſcéda dedius magnope iuuare poteſt. Núc octauiá gēté octauioꝝ familiá itellige:a gēte.n.gētilis q eiuſdē ē gētis:ide & gētilitiū:Pli.gētilitiū i ſe ranoꝝ familia fœmias limia ueſte nō uti. Velitris pcipuá:ſed cur nō & tuſculi cur nō potius toto latio ſi Octauius Tuſculáus Tarqnii ſupbi gener í ea ē gēte reponēdus:q auctore Liu.ad ulixē & circē ſuū gēus re ferebat:ſed quū toto latio claꝝ nomē fuerit Certiora uelitris monumēta ueteris celebritatis extitere. Ve litre oppidū in latio eſt:cuius Liui.in octauo meminit & Pli.ueliternos inter latinos refer populos. Octa uio maiorū unſ. Finitimo:cum finitimis orto. Rapta foco ex igne:ut ſit continens pro contento.

PHI. Semicruda exta:ſcri.Pli.i.xxx.pcordia uocari uno noíe exta í hoíe.idē ſcripſit i.xi.exta ſerpētibus & lacertis eē lōga.caput extoꝝ erat í iecinore.cor āt nō ſp í pte extoꝝ hitū ē:cū rex pyrrhus ex italia diſce ſiſſet cor í extis aruſpices aſpicere cœpeſt.luſtralia exta ueteres dixeſt ppiguia:eo qđ luſtralis.i.qnquénalis bos dr̃ eē pfectæ ætatis.In ſacrificiis deoꝝ exta aræ ſup ípoſita flāmis adolebát:ut ita fieret holocauſtū ſi ne holocauſtõa:uñ a Virg.dictū ē & ſolida ípõit tauroꝝ uiſcera flamis:pigue ſupqȝ oleū fūdēs ardētibꝰ ex tis:& ut elegāter ſcri.Ioſephus li.iii.antiqtatū:qñ tota uictima:q̃ imolat̃ icēdit̃:id ſacrificiū nomē holocau

Exta

Luſtralia exta

Holocauſtoma

rediit.decretū ēt publicū extabat:quo cauebat̃ ut í poſteꝝ quoqȝ ſimili mō exta Marti redderēt̃:reliqæqȝ ad octauios referrent̃. De origine pſapiæ maioꝝ octauii.

A Gēs a Tarqnio priſco Rege:iter rõanas gētes alle cta í ſenatu: mox a.S.Tullo í pricias trāſducta p cedēte tpe ad plębē ſe ꝯtulit : ac rurſus magna ui p diuū Iuliū in priciatū rediit:Prius ex hac magiſtratū popu li ſuffragio cœpit.C.Ruffꝰ.Iſ qſtoriꝰ.Cn.&.C.pcreauit A qbus duplex Octauioꝝ familia defluxit cõditiõe diuerſa Siquidē.Cn.& deinceps ab eo reliqui omnes functi ſunt honoribus ſūmis.At.Cn.eiuſqȝ poſteri ſeu fortuna:ſeu uo lūtate in æqueſtri ordine conſiſtere uſqȝ ad Auguſti patrē

ſtõatis hēt: ſigñat totū icēſum:al teꝝ uero ad epulas exhibet̃ pte uictiæ p imolationē icēſa pte ad ueſcēdū reſeruata hoc ſcđm ſacri ficii gēus itelligius ab octauio fu iſſe celebratū: q exta nondū pco cta rapuit e foco:ubi.ſ.ignis ſacri ficii cá fiebat & pſecuit:hoc ē p tē reddidit marti cui ſacrificabat ptē ad ueſcēdū reſeruauit: ē āt p ſecare uerbū imolatiõi accõmo dū Li.i.v. Inſerit̃ huic loco fabu la imolāte rege uéiētū uocē aru picis dicētis q eius hoſtiæ exta p ſecuiſſet: ei uictoriá dari exaudi tá hic ab Oui.ſciēter & decenter dñr exta pſecta illo uerſu: q ē in

Proſecare

Proſecta

vi.faſtoꝝ.ſic ubi libauit pſecta ſub ethere põit.pterea ut í trāſcurſu hoc quoqȝ annotēus.Exta porrici dñr uerbo ſacrificiali:qñ porrigūt̃ dis & í arā focūue dant̃.pleriqȝ fallūt̃:q legūt apđ Virg.extaqȝ ſalſa piiciá í fluctus:cū ipē ſcripſerit porriciá nō piiciá:uſus uidelicet uerbo ſolēni ſacrificātibus ex diſciplia aruſpicū & ex pcepto põtificū:hīc illud p q̃ uetuſtū:exta porriciūto dīs.hīc apđ Macro.ſciēter dr̃ hoſtia porrecta qſi ſacrificata.ſic.n.ait í prio ſaturnaliū:itercíſoꝝ dieꝝ qbuſdā horis fas ē:qbuſdā fas nō ē itercēſa & porrecta fari licet.hæc nouiſſima uerba q̃ ppria ſūt ſacroꝝ:ſignificāt poſt imolatā hoſtiā & ipſius exta í arā focūue porrecta & data í die ītercíſo fas eē ptori ius dicere & fari uerba illa ſolēnia.Do.dico addico & ita dies in tercíſi ex pte feſti ex pte pfeſti ſūt & ita deoꝝ hoiumqȝ cões.hoc a me latius explicatū ē pp illud ciceronia nū:qđ í epiſtola quadā ad atticū ueluti alludēs ad hæc uerba ſolēnia p q̃ elegāter uſurpauit.Neqđ ītercēſ ſa & porrecta(ut aiūt)oneris mihi addat̃ aut tpis: p hāc ueluti puerbialē eloquutionē uerbaqȝ ſacrificalia petit ut tpe ſuo finito ſtati redire poſſit ſine ulla progatiõe:ſicut itercēſſa & porrecta uictia eueſtigio ptor poterat ius dicere & fari.mēdoſi codices Cicero.hñt nō porrecta ſed piecta.tu uero obeliſco dictionē illá piecta cõfodito:& porrecta cū aſteriſco ſubſtitue:ſed iá ad iſtitutū reuertamur & ſi ſcio hæc iterdū diuer ticula nō minus fore lectoribus iucūda:q̃ illa legitia iterptamēta. Extabat apđ ueliternos. Simili mō.ſ. ſemicruda. Reliqæ:qbus ueſcebant̃:pacta imolatiõe. Inter minores gētiū:tarqnius priſcus qntus roma noꝝ rex cētū í patres legit:q minorū gētiū auctore Liu.ſunt appellati: quæ factio haud dubiæ regis fuit: cuius beneficio í curiá uenerát.Inter hos allecta quoqȝ fuit octauia familia.ſcrit Cornelius tacitus:nō a tar qnio ſed a bruto familias minoꝝ gētiū fuiſſe appellatas. In patricias traducta:Rõulus cētū creauit ſena tores q patres dicti ſūt patriciiqȝ pgenies eoꝝ appellati.ſcribit idē Li.i.x.pricios dictos q patrē ciere auūqȝ poſſent.i.nihil ultra q̃ igenuos:patricii plæbeiiqȝ iter ſe opponūt̃:Nec oēs ſenatores erāt patricii:qđ ſigñat tacitus his uerbis.hiſdem diebus in numeꝝ patricioꝝ aſciuit cæſar uetuſtiſſimū quēqȝ ex ſenatu:aut qui bus clari parentes fuerát.Gens octauia in patricias traducta dr̃ a trāquillo ppterea q̧ in illū numerū fuit

Exta porrici

Intercéſa & porrecta

Nodus ciceronis

Minorum gētium

Patricii

ascripta patriciaꝝ familiaꝝ:quas instituit Romulus:q̄ & maioꝝ gentium sunt appellatæ: sicuti meminit idé Cor.tacitus. In patriciatum:in pristiná dignitatem patriciorũ familiariũ. Iustinianus ĩpator patriciatũ honoré cæteris oĩbus anteponit uetatq; libro codicis.xii.aliqué ascédere ad sublimé patriciatus honoré nisi prius aut cõsulatus honore potiaᷓ aut præfectura ꝑtorii.Idem uult filios p patriciatus dignitaté liberari a patria potestate:quod libro quoq; primo institutionum traditur. Is:quæstorius functus quæstura. Siquidem:Cn.alter filiorum quæstorii ruffi.nam oẽs quidem octauii dicebantur:sed prænominibus distinguebantur:ut alius(uerbi causa)diceretur.Cn.Octauius:alius Caius Octauius.

M.AN. Simili mõ:semicruda.sq̃lia Octauius dux ꝓsecuerat. Reliquiæ: qđ ex cæsis hostiis reliquũ eét.Inter minores gẽtiũ Liuius cẽtũ ingt patres legit q deinde minoꝝ gẽtiũ sunt appellati. In pricias traducta:aliud.n.erat senatoré eé:aliud ꝑciũ:Cato senior senator fuit:sed nõ ꝑicius sic Cicero: sic inumeri alii:ut sit hoc ordinis illud officii nomé q̄q̄ nõ eo ĩficias senatoriũ quoq; ordiné a ueteribus usurpari solitũ qđ & ipe tráqllus nõ uno fecit loco:cæterũ erat ut ascõius scribit ꝑitia dignitas maxie cõmoda ad honores cõseq̄ndos:Diony.cẽtũ ait ex oĩ populo electos ꝓbate belli apud oẽs uirtutis dõiq; prudẽtiæ:ꝑicios effecit:& ĩ numeꝝ senatoꝝ cõstituit:q̄ uerba nisi qs altius inspiciat iis q̄ diximus apte repugnabũt:quasi cẽtũ illos prius oportuisset patricios fieri:inde ĩ senatũ traduci:sed ita accipias duplicé eos dignitaté sortitos Tarqnii indulgentia ut nõ senatorio tãtũ officio:sed patricia ẽt sint dignitate honestati: Plutarchus in Romulo:& ĩ suis q̃stiõibus & rursus Diõysius de patritio ordie plura. Ad plæbé:ea credo ratiõe q̄.P. Clodius q p adoptioné ad plæbé tráfiit. In ꝑitiatũ:ĩ antiq̄ ordinis dignitaté. Is q̃storius:q̃stura fũctus. Cõditiõe:fortuna dissimili. Municipalibus magisteriis:administratiõibus suo municipio adeptis.

Proauus Augusti secũdo punico bello stipendia in Cicilia tribunus militũ fecit Aemilio pappo ĩperatore. Auus mũicipalibus magisteriis cõtẽtus abundãte patrimõio tráquillissime senuit: Sed hæc alii:ipse Augustus nihil ãplius q̄ eq̄stri familia ortũ se scribit uetere ac locuplete : & in qua primus senator pater suus fuerit. M. Antonius libertinũ ei ꝓauum exprobrat Restioné ex pago thurino auum argentariũ nec quicq̄ ultra de paternis Augusti maioribꝯ repperi.

PHI. Proauus augusti.in tertio cognatiõis gradu supiori sũt ꝓauus & ꝓauia: in ĩferiori ꝓnepos & ꝓneptis ut iqt caius iurisconsultus. Secũdo pũico:qđ gestũ é ab annibale durauit annos.xvi.idq; a filio & liuio elegãtissime ꝑscribiᷓ. Emilio pappo:ĩpatore.huius emilii pappi meminit liuius uolumíe duo detrigesimo his uerbis.ꝑtoria íde comitia habita creati duo: q tũ ædiles plæbis erãt.Sp. lucrecius &.Cn.octauius & ex priuatis.Cn. Seruilius cepio &.L.emylius pappus.qđ ãt in sicilia fuerit imperator docet

De patre Octauiani.

Ctauiꝯ pater a pŕcipio ætatis: & re & æstimatiõe magna fuit:ut equidé mirer hũc quoq; a nõnullis

Pappus qd idé liuius q Paulo ĩfra ait:siciliã ꝓuiciã obtigisse emylio Pappo.idé alibi meminit alterius emylii pappi dictatoris Pappos duxere prisci flores carduoꝝ.Lucretius.nec plumas auiũ papposq; uolãtes: Plinius pappũ uocari ait lanuginé deciduá ex fructibus arboris cõgrygiæ πάππον græci auiũ uocãt:ĩ q̄ significatiõe accipiᷓ apud ausoniũ ita scribẽté.Pappos auiasq; trementes anteferũt paribus seri noua cura nepotes. Auus.s. augusti.

magisteria Municipalibus magisteriis.magisteria municipalia uocat administrationes &(ut dici solet)officia sui municipii.i.uelitraꝝ:q̄ tñ ut dixius fuit colõia rõanoꝝ.mũicipia aũt dicũᷓ ciuitates suis legibus uiuẽtes:unde & mũicipes mũicipales deriuanᷓ:qđ differãt colõiæ a mũicipiis. Docet Gellius ĩ.xxi.magisteria sic a magro dici uidéᷓ.sic a ministro ministeria. Hæc alii:subintellige extrísecus scripserũt. Libertinũ:ob id sordidi generis.

Restio Restionem: nomé é ꝓpriũ sicuti ẽt a Macro.li.saturnaliũ po.mentio fit cuiusdá ancii restiõis alias restio significat funiculũ p deriuationé a reste. Auũ argẽtariũ:q sint argentarii ostẽdit iuriscõsultus.ff.de edẽdo:ubi argẽtarii significãᷓ maiores mẽsarii: & quoꝝ officiũ atq; ministeriũ publicã hẽt cám hiq; rõnes cõficiunt.auctore é Seneca argẽtarios ꝑesse publicis auctionibus.apud plautũ crebra est mẽtio argentarioꝝ:q accipiunᷓ pro trapezitis nũmulariisq; fœneratoribus.Qui exercet argentariam in sordido quæstu uersari uᷓ:quoniã sicut Aristoteles ĩ.viii.politicoꝝ.& Cicero libro.i.de officiis tradiderũt:oẽs exercitatiões mercenariæ artificesq; sunt ĩprobãdi.hoc idé Cicero in epistola ad augustũ.an esse quédá annos.xiii.natũ cuius auus fuerit argẽtarius?

Pagus Ex pago Turino : pagos cõuẽticula appellamus plures simul uillas hoc é rusticanas domos ĩ unũ coagmẽtatas:urbes sine mœibus pagi dicũtur a fontibus ꝙ oẽs eadem aqua uterentur πηγὴ græce fons uocatur a pagis pagani noiati:scribit Cæsar ciuitatem helueciá in quattuor pagos fuisse diuisam:hoc est in quattuor regiones:quæ pagatim habitabantur. Nam & pagatim inde deriuaᷓ ea forma:qua oppidatim & regionatim dicimus: Liuius tẽpla deum: quæ pagatim sacrata hẽbant dirui atq; incendi iussit. de pagis romanis plura post Paulo. Turini aũt a qbus turinus pagus dictus populi sunt Italiæ:qui ut auctor est thucydides li.vii.comites militiæ assumpti fuerũt ab atheniẽsibus.Plinius eos collocat ĩ tertia Italiæ regiõe. Et re.i.diuitiis opulẽtiis:nã rem pro pecunia & diuitiis accipi notissimũ est:uel unico oratii testimonio ita scribentis:ut ré facias ré si possis recte:si nõ quocũq;

mõ rẽ:res quoq̧ ꝑ lite accipiť:unde ait Ci.in orone ꝓ murena:nõdũ potuisse statuere iuriscõsultos utrũ rẽ an litẽ dici oporteret.Res dť ĩpiũ:hřẽ rẽ significat exercere coitũ. Ausonii uersus est de triplici rei signification dignus memoratu in monosyllabis.ĩperiũ litem:uenerem.cur una notet res? Res

M.AN. Libertinũ:serulli ergo genere. Restionẽ:Macrobius ancii restiõis meminit:qui cibariam legẽ siue sumptuariã tulit:sed ne hũc diuersum ab eo fuisse credamus personaꝝ fortuna facit. Argentariũ:pecuniaꝝ cãpsorẽ ut qdam ĩterp̃tanť graeci τραπεζίτην καὶ κολλυβιστὴν uocat:qdã κολλυβυστὴν nũmulariũ siue mẽsariũ esse dicũt ut minoris momẽti sit nec libros habeat in qbus data scribũť & accepta.acrõ uero existimare uť Argẽtariũ eũdẽ esse:quẽ & coactorem dixere eũ uidelicet:q in actionibus pecũias cogeret. Diuisores &,operas campestres:q pecũias uiriti ĩter tribus ad suffragia ĩ campũ uocatis diuidebat diuisor dicebať cicero quo diuisore currupta sit : Pedianus quũ legem ait ex senatusconsulto grauiorem q̃ antea fuerat ferret pp multitudinem diuisoꝝ q per uim aduersabanť e foro est eiectus:& rursus diuisores omniũ tribuũ habẽt oẽs tribus diuisores suos quos Plautus curiaꝝ magistros in aulularia uocat.Nam noster q nostræ est magister curiæ diuideret argentũ qbus Plauti & Aiconii uerbis facile colligiť qd diuisor esset:& mox an diuisores criminis nomẽ est:idem alibi uult uerris patrem diuisorem fuisse matrem honestiorem intelligi:quo apparet fuisse id nomen sordidũ ac quodãmodo infame.

argentariũ:atq̧ ẽt ĩter diuisores opasq̧ cãpestras ꝓditũ.amplius enĩ ĩnutritus opibus honores & adeptus est facile:& egregie adm̃istrauit:ex p̃tura macedoniã sortitus fugitiuos residuã Spartaci & Catiliæ manũ & thurinũ agrũ tenẽtes ĩ itinere deleuit negocio sibi ĩ senatu extra ordinẽ dato: puinciæ p̃fuit nõ minore iusticia quã fortitudine.Nãq̧ bessis ac tracibus magno p̃lio fusis ita socios tractauit : ut epistolæ M.T.Cicerõis extẽt:qbus.Q.fratrẽ eodẽ tẽpore parũ secunda fama ꝓ cõsulatũ asiæ:administrãtẽ hortatur & mõet imitetur in promerẽdis sociis uicinum suũ Octauium.

PHI. Inter diuisores operasq̧ cãpestras:hic locus a nobis in libro annotationum curiose satis (ut opior)explicatus est:ubi docuimus diuisores fuisse eos:q pecunias tributi ĩter suffragatores diuidebãt ĩ creãdis magistratibꝰ quos plautus magistros curiarũ uocat.diuisoris nomẽ officiũq̧ fuisse criminosũ:docet Ci.ĩ oroне ꝓ.Cn.Plãtio.opæ uero cãpestres illi significanťq ĩ cãpo martio cãdidatis ĩseruiebãt repete q̃ ĩ annotatiõibus scripta sũt:illud adde deprõptũ ex lr̃is ĩteriorib° qđ uerba hæc diuidere:diuisor.Diuiso nõ solũ criosã sunt:sed & obscẽa:ut diuisores pedicões significẽť: & diuidere pedicare tãq̃ ĩ obscẽo coitu p̃posteraq̧ libidie natus diuidanť.ex quo ẽ illud cicerõis ĩ epistola ad papiriũ petũ.Quid.n.nõ honestũ uerbũ est diuisor/at iest obscenũ.hic illud plauti amphibolõ cũ festiuitate sub turpicula,platũ ĩ aulularia.me qdẽ Hercle dicã palã nõ diuides.Ita.n.loqť cõgrio coquus ĩtelligi simpliciter uolẽs q nollet disptiri Anthrax uero id uerbũ diuides accepit tanq̃ ĩ obscẽa significatione diceret uñ subiũxit bellũ & pudicũ ꝓstibulũ populi:post siqs uellet te haud nõ uelles diuidi : ubi in duabus dictiõibus.s.post & diuidi occulta obscenitas subest. Macedoniã sortitus:sorte cõsecutus prouinciã macedoniã:q teste pli.olĩ centũ qnquagita populoꝝ duobus iclyta regibus fuit philippo.s.& alexã. Spartaci:spartacus famosus fuit gladiator ex thracia oriũdus:robore aĩ & corporis uiribus p̃stans:qui una cũ chryso & oenomao effracto lentuli ludo gladiatorio cũ.lxx.gladiatoribus erupit capua:manuq̧ seruoꝝ & ergastuloꝝ congregata quasi iusto exercitu comparato.bellum ingens excitauit:in quo consules consularesq̧ exercitus aliquot debellati sunt.tandem crassus:in extrema Italiæ parte pulsos fugarosq̧ fugitiuos pene deleuit.Sparthacus ipse fortissime dimicans quasi imperator occisus est:cuius cadauer nunq̃ inuentum fuisse ferť:crassus bello fugitiuorum confecto ouans in urbem rediit corona laurea coronatus : quãuis myrthea corona foret oualis.auctores Liuius:Florus:plutarchus:appianus:& Gellius.De sparthaco inquit Lucanus:ut simili causa caderes qua sparthacus hostis.tradit plinius sparthacum interdixisse castris suis:nequis aurũ haberet aut argentũ:tanto fuit inqt plus animi fugitiuis nostris. Residuam manũ:multitudinem. Catilinæ:notissimũ est:quemadmodũ Catilina ir agro pistoriensi a Romanis fuerit uiriliter pugnans confossus eiusq̧ copiæ debellatæ:quas comparauerat ut inquit cicero ex ob æratis turbulẽtis sicariis:seruitiis:deniq̧ ex omnibꝰ facinorosis. Thurinũ agrũ.ĩ quo sparthacus cũ fugitiuis cõsederat.Thurinũ oppidũ est inter duos amnes crati & sybarĩ:ubi Herodotus condidit historiam. Thurios ducto de fonte uocabulo nuncupatos esse refert Strabo in.vi.sunt ut ait Pli.Thurini in tertia Italiæ regione. Extra ordinem dato:prouincia octauii ordinaria erat macedonia:quã sortitus fuerat:in quam dum proficiscitur ob occasionem iniunctum est hoc uelut extraordinarium:negocium ut fugitiuos ĩnter eundũ in ꝓuinciam extirperet. Prouinciæ:Macedoniæ. Bessis:populi sunt thraciæ:quoꝝ multa sunt nomina ut ĩquit plinius.De his Ouidius:uiuere q̃ miserum est inter bessos getasq̧. Epistolæ ciceronis extent.Cicero in epistolis quas didascalicas instarq̧ protreptici scribit ad.Qu.fratrem asiæ proconsulem:hortatur illum Paulo acerbiorem iracũdiorẽq̧ in ꝓuinciales ut in cõciliãdis beniuolẽtia sociis imitari uelit Octauiũ.Verba Ciceronis hæc sunt & mediocri me dolore putas affici:cũ audiã qua sit existimatiõe:Virgilius:qua tu

Diuisores qui
Opæ cãpestres
Diuidere
Diuisio
Locus plauti
Macedõia
Spartaci historia
mors spartaci
Thurii uñ
Bessi

ns uicinus. C. Octauius/nã si te iterioribus uicinis tuis cilicẽsi & Syriaco antepõis ualde magnũ facis atq; id dolor est q cũ hi quos noiaui te inocẽtia nõ uincãt:uincũt tñ artificio beniuolẽtiæ colligẽdæ.Idem in alia epistola Adiũgẽda est facilitas ĩ audiẽdo:lenitas ĩ discernẽdo.ĩ satisfaciẽdo ac disputãdo diligẽtia.his rebus nup.C.Octauius iucũdissimus fuit:apd quẽ quotiẽs qs uoluit dixit:& quã uoluit diu. Vicinũ:ad puiciã referẽdũ ẽ:qm macedõia nõ multũ distat ab asia.puicia alii ad urbanã uicinitatẽ referũt tanquam

Promereri Octauius Rõæ ulcius eẽt.Qu.Cicerõis. Promerendis:pmereri significat pstare bñficia:sicuti seruius & donatus pdiderũt.Inde socii pmerenẽ qñ beneficiis alliciunẽ & beniuolẽtiæ artificio conciliantur.

M.AN. Macedoniã:iter dalmatiã & epi; aliasq; utriq; adiectas terras ab ionio mari ĩ ægeũ ptẽsã. Spartaci:is gladiator ex lẽtuli laistæ familia fugitiuus collecta igẽti seruo; mãu sæpius in romanos psperè pugnauit nouissime ĩ lucania a.M.Crasso igẽti prœlio uictus occubuit:Plu.& Appi.sũt auctores. Catilinæ manũ:q circa alpes a.C.Ant.cicerõis.ĩ cõsulatu collega ẽ oppssus: Thurinũ:ag; Appãus thuriũ qsi belli sedẽ a spartaci copiis ait occupatũ:ẽ Thuriũ calabriæ oppidũ iter duos amnes:ut docet.Pli.crati & sybari:Plut.ĩ picle Thurios existiat sybarin oli dicã. Bessis:q Strabõe auctore magno ex pte hemũ mõtẽ icolũt:Pli.ait plura esse unius gẽtis cognomĩa qre uerior meo iudicio eẽt lectio bessis thracibus.siqdem bessi thraciæ finibus cõplectũẽ. Epistolæ ciceronis:cicero ĩ scdo epistola; ad atticũ.Qu. Fratri asiæ pcõsuli scribẽs iubet Octauiũ uicinũ suũ in puicia admistrãda imitari. Promerẽdis:mãsuetudie:& inocẽtia alliciẽdis aut in fide ro.po.& studio retinẽdis.

PHI. Cãdidatũ cõsulatus.petitorẽ.ĩ.priusq̃ se petere uelle cõsulatũ declarasset:de candidatis supra abũde dictũ ẽ ĩ Iulio cæsare. Maiore:qa erat maior natu. Morte repẽtina:Pli.in .vii.laudat mortes repẽtinas:aitq; hanc eẽ sũmã uitæ fœlicitatẽ. Quã ex ancharia.ẽ.tulerat:fuit aũt ãcharina uxor octauii prior:Accia posterior. Tulerat:procreauerat.

Balbus aricius:marcus: Tullius ĩ tertia philippica uitupat antoniũ:qd cæsari Augusto obiiceret matrẽ aricinã : ubi aricinum mũicipiũ maxiope laudatẽ: aitq; id fuisse uetustate antiqssimũ iure federatũ splẽdore municipii hõestissimũ:statiq; subiũgit:huiusce sanctissimæ fœminæ atq;

Aricinum municipiũ

De morte patris Octauii & filiis eius.

Ecedẽs Macedonia priusq̃ confiteri se cãdidatum cõsulatus posset morte obiit repẽtia superstitibus liberis octauia maiore:quã ex ancharina & octauia minore:Itẽ Augusto quos ex Accia tulerat:Accia. M. Accio Balbo:& Iulia sorore.C.Cæsaris genita est.Balbus paterna stirpe aricinus multis ĩ familia senatoriis imaginibus a matre magnũ Põpeiũ arctissimo contingebat gradu: functusq; honore pturæ iter.xx.uiros agrũ campanũ plebi.Iulia lege diuisit.uerũ idẽ Antonius despiciens ẽt mater nã Augusti originẽ proauũ eius Afri generis fuisse:& modo unguẽtariã tabernã:mõ pistrinũ aritiæ exercuisse obiicit.Cassius quidẽ parmẽsis quadã epistola nõ tãtũ ut pistoris sed ut nũmularii nepotem sic taxat augustum. Matena

optiæ pater marcus accius balbus in primis hõestus ptorius fuit. Sẽatoris imaginibus:mos fuit Romãorũ:ut imagies maio; ĩ atrio colerẽt:& ut inqt elegãter Pli.expssi cæra uultus singulis dispõebãẽ armariis ut eẽnt imagies:q comitarenẽ gẽtilicia funera.V ñ marius cũ eẽt hõ ignobilis & nouus apud salustiũ inqt se imagies nõ hẽe nec posse imagies suo; maio; ostẽtare sed militaria dõa suas eẽ testaẽ imagies. A matre:a latere ut dr graduq; mĩno. Arctissimo gradu.In cognatiõe plures sũt gradus:arctissimi dicũẽ eẽ primus:& secũdus & tertius:nãq; ĩ prĩo sũt supra pẽ & mr:ifra filius & filia scdo sũt gradu supra auus auia infra nepos & neptis:ex trãsuerso frater & soror:tertio gradu sũt supra pauus pauia.ifra pnepos pneptis:ex transuerso fratris sororisq; filius & filia:& cõueniẽter patruus & amita auũc ulus & matertera.ci.ĩ prĩo officio; ait.Arctior uero colligatio est societatis ppinquo;.pria in ipso cõiugio ẽ pxia in liberis. Sequũẽ affinitates ex qbus ẽt plures pping. Honore pturæ:ci.ĩ qdã ad futurũ epistola pturã dicit esse magistratũ diuulgatissimũ. Inter.xx.uiros qñ coloni in colonias deducebanẽ triuuiri creabanẽ ad agrũ assignandũ q colonos deducebãt agrũq; assignabãt:id qd apud Liuiũ sæpissime leges scribẽda:queãdmodũ placentiã cremonã:mutinã:Parmã:colonias semp triũuiri deduxerunt:quo; noia ipse recensẽt:cæsar uero nõ tres uiros:sed uigiti lege Iulia creauit:q mitterentur ad agrum cãpanũ assignandũ plæbeis:quẽ ut dictum ẽ in prĩo cõmentario diuisit extra sortem. Afri generis:& ob id barbarici & externi. Vnguentariam tabernã:græce myropoliũ dr taberna unguentaria & myropola unguentarius : quæ uerba apud plautum sunt frequentissima.De differẽtia unguẽto; & medicamẽto; mox plura. Exercuisse pistrinũ:legatis quæ pistrini cã parata sunt cabalos q ĩ pistrinis essent & pistores legatos uideri:respõdit Seruius iurisconsultus: &(ut inqt Paulus)pistorio istrumẽto legato ipsi pistores iesse uideri possunt:si paterfamilias pistrinum exercuerit.Apuleius asinũ ĩreformatus molas pistrinẽses pcircuitus multiuios circũegisse se festiuiter scribit.describẽs qles essent ministri ĩ pistrinẽsi cõtubernio.Quod aũt sordissimi sit exercere pistrinũ nullus ignorat. Plinius ĩ duodeuigesimo fœminino genere pistrias dixit.cũ ait.E siligine lautissimus panis pistri

Gradus arctissimi

myropoliũ myropola

naturamq; opera laudatissima. De pistura uero rationeq; pisendi scribit idem diligẽtissime ex sententia magõis. Cassius parmensis: hic est cassius parmensis scriptor tragoediarũ: qui in partibus cassii & bruti tribunus militũ militauit: qbus uictus athenas se contulit. Qu. uarius ab Augusto missus ut eũ interficeret studentẽ reperit: & perempto eo scrinium cum libris abstulit. si credimus porphyrioni enarrãti illud oratianũ. scribere qd cassii parmensis opuscula uincat: Plinius citat testimoniũ epistolæ cassii parmensis scriptæ ad. M. Antõiũ qua significat cydnũ ciliciæ amnẽ podagricis mederi. eiusdẽ Appianus & Valerius meminerunt. Taxat maledictis tangit inde taxatores dicti scænici histriones: quod maledictis alter alterũ tangat. Numnlarii: numulariũ argentario uiliorem esse docet iurisconsultus titulo de edendo. & tamen numularii sicut argẽtarii rationes cõficiũt: quia accipiunt pecuniam & erogant per partes. unde numularios quoq; cogi rões edere nõ iniquũ esse scribit Pomponius. Materna tibi farina: uerba sunt cassii pmensis qbus obiicit augusto & pistrinũ aricinum ob mřem arcinam & numularius sordes ob auum mensarium.

Pistoriũ instrumentũ
Pistrinæ
Cassius parmensis
Taxatores
Numularius.

M. AN. Cãdidatũ cõsulatus: priusq̃ ad petẽdũ cõsulatũ cãdidatus pcessisset: aut se cãdidatu: ut mos erat ex exeminẽtiore loco pplo oñdisset. Acharia: q acciã augusti mřem supraduxit. Macio balbo: oĩa exẽplaria: q̃ ad hũc diẽ uidius sic habueř: qd trãqliãi codices plřibus Italiæ locis ipsi plãe arguũt: ego uero non Macio: sed. M. Accio legẽdũ cõtẽderi: ut ea una dictiõe pnomẽ facias: & nomẽ: qd gẽtile nomẽ filiæ declarat. Aricius: ex aricia: notissimo latii oppido. Arctissimo gradu: arcto cõsanguinitatis uĩculo. Inter. xx. uiros: q ad agrorũ cõsignationẽ sũt creati. Iulia lege: q̃ cæ. q postea dictator fuit: suo prĩo cõsulatu tulerat.

Afri generis: ergo ne Italici qdẽ: sed libyci sanguis. Vnguẽtariã: uẽalibus unguẽtis refertã. Pistrinũ: pistrinũ uñ pistrilla: Dõatus ĩ arte a scuto scutella ẽ igt a pistrio pistrilla Pli. tamẽ pistrinarũ opa dixit: pistrinũ a piscẽdo esse: Varro & alii affirmãt. Varro pilũ ingt quasi pisum qd eo far pisũt & ubi id fit primũ dictũ: i eo fere dãnati serui exercebanť. Terẽtius. Cæsum uerberibus ĩ pistrinũ te daue dedã. Pli. quoq; poenale pistrini pilã appellat. Cassius: parmẽsis hic post opes Antõii. ac actiũ fractas athenis: ut Valerius scribit Augusti uisu occisus est: Nũmularii: mensarii. Taxat: oblique notat. Materna: ex materna stirpe.

tibi farina ex crudissimo aritiæ pistrinõ hanc finxit manibus colybo decoloratis nerunolensis mensarius.

De tempore & loco natiuitatis Octauiani.

NAtus ẽ Augustus. Marco. Tulli. Cicerõe & Antonio cõsulibus nono chalẽdas octobris pauloante solis ortum regione palatii ad capita bubula: ubi nunc sacrarium habetur aliquãto postquã excessit cõstitutum. Nam ut senatus actis ɔtinetur: quũ. C. Lectorius adolescẽs patricii generis in depcãda grauiore adulterii poena:

PHI. Ex crudissimo pistrino: sordidi ẽ exercere pistrinũ sordidissimi uero exercere crudissimum. quod non tam ad crudelitatem pistoris in seruos pistrinenses referendum est: quam ad asperitatem pisendi: quippe pistura nõ oĩbus est facilis: cum auctore Plinio grana concidantur ferroq; frangantur nisi ĩtẽti pisant. Hanc pinsit: apud ueteres pinso pinsas: & pinsis in primo & tertio ordie usurpabatur. unde apđ Persium. ambiguum esto iane a tergo quem nulla ciconia pisit. legendum sit pinsat an pinsit. præteritum præfectum huius uerbi est pinsuit ut apud pomponium: cum neq; mollis molui: neq; palmis pinsui. Nerulonensis mensarius: nerulum oppidum est in Lucanis: quod ui captum fuisse repentino aduentu emili consulis: prodidit Liuius libro. ix. ab urbe condita. alii sunt nerulani populi in latio iuxta urbem Romam: quorum meminit Plinius in tertio: quamuis in mendosis codicibus non Nerulani: sed uerulani scriptum sit ab his existimo nerulonensem mensarium per opprobrium appellari a cassio auum Cæsaris Augusti. Colibo decoloratis: decoloratur id cuius color uiciatur non mutatur. coloratur id cuius alia fuit q̃ fuit facies auctor Seneca libro secũdo qstionũ. ide decoloratæ mãus dicũtur sordescentes ac maculosæ: tractatiõe nũmorũ quotidiana ac ingiqua fere oẽs utunť numularii: quorũ uisunť manus fedatæ atq; decoloratæ pp deciduã materiã: Nãq; ut auctor ẽ Plinius ĩ. xxxiii. causa pcii maior est auro: q̃ religs metallis. ppterea qd minimũ usus deterit: cum argento ære plũbo linææ ducanť manusq; sordescant decidua materia κολυβοσ græce nũmus diciť. & κολυβιστησ nũmularius. Cicero in. v. uerrinarum. colybius inquit esse: qui potest: cũ utanť oẽs uno genere nũmorũ. Idem in epistolis ad atticũ: sed certe i colybo est detrimẽto satis: huc aurũ si accedit. sed qd loquor tu uidebis. Verres pro spectatiõe & colybo deinde pro cerario deductiões pecuniarũ in solutiõe faciebat: quæ oĩa ut ait idem Cicero furtorũ improbissimorũ sunt uocabula. Regõe palacii: quattuor fuerunt antiquitus urbis Romæ regiones: e quibus prima est scripta regio suburrana: secunda exquilina tertia colina: quarta palatina. In codicibus Plinianis & uarronianis mendũ est: i quibus pro suburrana regione passim legitur subũrrana. est enim suburrana dicta a uico nomine suburra: palatina uero a palatio: cuius archades duce Euandro palantes auctores extiterũt. Palatium neuius littera mutata balatiũ appellat a balatibus ouium. Ad capita bubula: Nomen est loci. Tale est illud apud Liuiũ: signum matris appia uia ad simulachrũ luporum sudasse: tale est illud in domitiano: quem dicit natum esse ad malum punicum. Fortassis nomen locus accẽpit quod ibi capita bouũ suspensa uiserentur: sicut scribit Plutarchus in pble-

Pinso sas
Pinso sis
nerulum op.
Decoloraf
Coloratur
Regiones urbis quattuor.
Palatium.

Capita bubula — matis:Cornua bouũ suspendi solita fuisse in æde dianæ auentinæ. A boue bubulus deriuat. unde lac bubulũ:ex quo nomen est butyro: plurimũ enim ut ait Plinius in duodetrigesimo fit ex lacte bubulo. Imperiti bubulũ inclinari putant a bubola:quod animal pene ad ceruinam effigiẽ nascitur in africa:a quo nõ bubulũ deducitur sed potius bubalinũ. Sacrariũ habetur: sacrariũ locũ in templo ueteres appellabãt in quo sacra reponũt:ut docet Seruius in.xii.æneidos cõmẽtario. Seneca in.v.quæstionũ:archana illa rerũ naturæ sacra:nõ pmiscue & oibus patẽt:reducta & in interiora sunt clausa sacrario. scribit egesippus in quinto sacrariũ templi hierosolymorũ fuisse prophanatũ a gentibus:quo solus semel in anno princeps sacerdotũ solebat intrare nõ sine sanguine:quẽ pro se offert & populi delicto. Quid differat sacer locus a sacrario euidenter ostendit ulpianus titulo de rerũ diuisione:cuius uerba subscripsi: quæ sunt hæc. Illud notandũ est aliud esse sacrũ locũ aliud sacrariũ. Sacer locus est locus cõsecratus. sacrariũ est locus ĩ quo sacra reponũtur:hic sacrariũ nõ tam pro repositorio sacrorũ accipi uidet q̃ pro sacello locoq; sacrato. Excessit: perut Augustus. In depcanda pœna:abigẽda:depellẽda:amoliẽda:Depcari est abigere depellere & amoliri:uel pce adhibita:uel quo alio mõ. Inde dicimus ignominiã & inuidiã & pœnã deprecatus ẽ:lege gelliũ i sexto.

Butyrũ unde; Sacrarium; Sacrarium hierosolymorum; Depcari

M. AN. Crudissimo: immiti seuo & in exercendis seruis implacabili ut sit continens pro contento. Pisuit hanc:farinam pisuit legas potius q̃ pinxit:sed quidam codices finxit:habent. Colybo decoloratis:nummi tractatione fœdatis:Plinius. Cum argento ære plumbo lineæ ducantur manusque sordescant decidua materia. κολυβὸς nummus unde & κολυβιστης nummularius. Nerulonensis:ab oppido cre do non procul ab urbe Roma:ut quod ueteres nerulonem dixerint: recentiores corrupto nomine nerulam dicant:quanq̃ coniectura magis in hoc ipso quam auctoritate agimus. Regione palatii:quæ ex quattuor urbis regionibus antiquissimis una fuit:mox urbs ipsa regiones.xiiii.habuit. Capita bubula:regionis locũ a bouum capitibus ibidem sculptis seu figuratis nũcupatũ. Sacrariũ: locus in quo sacra seruantur ut seruio placet:sed hic pro sacro quodam loco siue æde potius accipimus. Deprecanda:auertenda: præcibus propulsanda. Adulterii pœna:adulterii crimine cuius fuerat conuictus subeunda.

præter ætatem atq; natales:hoc quoque patribus conscriptis allegaret:se esse possessorem ac uelut edituũ soli quod primum. D. Augustus nascens attigisset:peteretque dõnari quasi proprio suo ac peculiari deo: decretum est: ut ea pars domus consecraretur.

PHI. Præter ætatem:iuuenilem:cui indulgere peccanti solemus. inde ait Cicero in oratione pro celio: detur aliquid ætati:sit adolescentia liberior. Liuius.ueniam errori atq; adolescẽtiæ petendo. Et iurisconsultus Tyroni alienanti arma facilius q̃ uetera no militi parcendum esse censet Cæsar quoq; apud Lucanum ait:Sed parcimus annis donamusq; nephas. Natales: nobilitatem familiæ: Cornelius tacitus: aderat Cornelius fuscus igens ætate claris natalibus. Interdum natales pro ignobilitate & sordibus generis accipiuntur tanq̃ medium sit uocabulum:sicuti illud in epistola Plinii:nonnunq̃ candidatus aut natales competitoris: aut annos: aut etiam mores arguebat: Allegatio autem natalium & maiorum nobilitatis solet in causa esse fauorabilis: hinc Ouidius. Et mihi si non uis parcere parce meis. apud Liuium Familia claudia rugat populum: ut Appius: Claudius decemuir:qui reus erat:condonetur nobilitati claudiorum. Locus est adeprecatione. Edituum soli:æditũus dicitur qui tuetur:hoc est curat res sacras: ut interpretatur Varro libro tertio de latina lingua. Idem scribit in primo de re rustica a priscis æditimum non æditũum dici solitum. Et ut auctor est gellius in undecio æditimus ea forma dicitur qua finitimus & legitimus: Leuinius claustritimum dixit q claustris ianuæ præesset eadẽ scilicet figura qua æditimũ dici uidebat:q ædibus præest. Lucretius uero pro æditui siue æditimis æditũentes appellat illo uersu q ẽ in calce sui poematis. hospitibus loca q̃ cõplerãt æditũẽtes: Iulius firmicus in octauo matheseos refert futuros æditũos aut hierodulos. idest sacrorũ ministros:q habuerint horoscopũ in.xxvi.parte geminorũ. græci νεωκορον uocant æditũũ. Idẽ Firmicus in quarto. Si luna a Mercurio ad Iouẽ feratur facit neocoros. Idẽ si in medio cœli fuerit ista cõiũctio facit

Edituus; Editimus claustritimus; Edituentes; Hierodulí qui

De loco ubi nutritus fuit.

Utrimentum eius ostenditur adhuc locus in auito suburbano iuxta uelitras permodicus: & cellæ penariæ instar tenetq; ciuitatem opinio tanquam & natus ibi sit. Huc introire nisi necessario & caste religio est:cõcepta opiniõe ueteri quasi temere adeũtibus.

[illegible] cel[illegible] extit[illegible] N[illegible] [illegible] uoce edebat qua[illegible] Leuana uero dea [illegible] Augu[illegible] [illegible] saturnali[illegible] hoc id[illegible] [illegible] pene ut ra [illegible] re[illegible]. Et é qd [illegible] homo na [illegible] augeat[illegible]. Pecul[illegible] deo [illegible]. August[illegible] peculiari[illegible] cur or. [illegible] antedictu é [illegible] bao. Scri[illegible] nutritu fuiss[illegible] [illegible] ait i prio epistolaꝝ. Est ulubris [illegible] cu nutri[illegible] suburbáo[illegible] [illegible] appellat Italia ea parte quæ [illegible] [illegible] deinde h[illegible] [illegible] cella penuaria [illegible] orum [illegible] V[illegible] qd [illegible] ee [illegible] dicendu ee cella penaria nó penuaria [illegible] res ad instar [illegible] reprend[illegible] [illegible] Ciceron[illegible] lex [illegible] adire [illegible] in quo sunt omnia [illegible] [illegible] um significat [illegible]

[illegible] AN. [illegible] les: maioꝝ uirtutes [illegible] Plut[illegible] & Diony. auctores [illegible] [illegible]natores a R[illegible] tos i curia allecti sit. [illegible] pe eé demiratos: Var[illegible] Suburbáo [illegible] culari [illegible] & [illegible] ps dóus: qua Augu[illegible] ecent natus. Au[illegible] uilla. Cellæ péa ria [illegible] ná & uiaria cella & [illegible] repon[illegible] a pe nu[illegible] qd fit pe[illegible] pl[illegible] ad similitudinem ut Ser[illegible] æq[illegible] nem poti[illegible]. Caste[illegible]

horror quidem & metus obiiciatur: sed mox [illegible]firmata é. N[illegible] q[illegible] p[illegible]ssor uillæ nouus seu forte: seu tétá[illegible] causa [illegible] contul[illegible] euenit ut post pau[illegible] s no[illegible]ctis [illegible] ras exturbatus inde subita q & incerta pe[illegible] mu[illegible] cu[illegible] ant[illegible] tur.

[illegible] us & [illegible] cius & caus[illegible]

[illegible] cognomé Thur[illegible] in memoriá ma[illegible] [illegible] originis uel qd i regioe thuria recés eo na[illegible] pa[illegible] Octauius aduersu[illegible] fugitiuos pspere gesserat. Th[illegible] cognomiatu [illegible] atis certa pbatioe tradid[illegible] nactus p[illegible] [illegible] us æreá u[illegible] ferreis[illegible] pene iá ex[illegible] [illegible] s hoc nóie i[illegible] quæ [illegible] pr[illegible] data ter[illegible] ulares co[illegible]. Sed & a M. A[illegible] p[illegible]otumelia sępe Thurinus appellat: & [illegible] quá mirari se r[illegible]ribit p opprobrio p[illegible]us [illegible] Postea. C. Cęsaris & deinde Augusti co[illegible] alte[illegible] testamento ma[illegible]ris auuc[illegible] tentia: quum q[illegible] bu[illegible] cen[illegible] o[illegible] appellari

PHI. Horror: pauor & formi d[illegible] h[illegible] horror [illegible] terno [illegible] q cer [illegible] [illegible] extremæ [illegible] horr[illegible] [illegible] A[illegible] hor [illegible] [illegible] H[illegible] [illegible] uno [illegible] i quo nu [illegible] dr [illegible] us. Exturbatus fu[illegible] uolé tia. Incerta: u[illegible] ora [illegible] unde [illegible]. C[illegible] strato: [illegible] n[illegible] qd [illegible] strata equorú: & [illegible] uesté [illegible]. Thurino. di[illegible] no [illegible] & u[illegible] nouam [illegible] mihi nomen [illegible]. Impositum. [illegible] ex [illegible] T[illegible] Antonius. [illegible] o recens [illegible] natus [illegible] us profligaue[illegible] pro[illegible] Tale est illud ora[illegible] p[illegible] quod [illegible] b. x. ostendés nomen poni p aduerbio.

Seruo
Tágit[illegible]
Leuana dea
Vlubræ
Suburbanum
Auitus
Cella penaria
Instar
castimôi[illegible]
Religio c[illegible]
Horror
Frigus
Stratum
Instratum
Recés pro recenter

[illegible] un [illegible]
cula. [illegible] us: aole [illegible]
Exolescere ficiút [illegible] c [illegible]
Inolescere noi [illegible] cuius [illegible] us ut in ci [illegible]
Imagines gist [illegible] d [illegible] quæ collunt in [illegible] o. [illegible]
cubiculares lach [illegible] nesc [illegible] bu [illegible] pellau [illegible] a [illegible]
pridius [illegible] t Al [illegible] drú [illegible] to [illegible] e in larario ma [illegible]
Lararium pheú [illegible] in [illegible] ndo [illegible] V [illegible] cú Ciceronis fim [illegible]
ueteres habu [illegible] la [illegible] tum: alterú minoribus. [illegible]
nomen. [illegible] Q [illegible] o [illegible] cere [illegible] nomen [illegible] a [illegible]
lu [illegible] probro sum [illegible] impo [illegible] ois.h [illegible] usus [illegible] b amicis [illegible]
den [illegible] usq ut id [illegible]
ca [illegible] lorum [illegible] tonum & [illegible] og. Ma [illegible] s auu [illegible] q [illegible] n [illegible]
Auúculus maior familiam [illegible] men [illegible] cæ [illegible] nûc [illegible] maior d [illegible] tur fra [illegible]
gnus a [illegible] fr [illegible] aucto [illegible] lcus. Iu [illegible] cæsar maior erat auúcu [illegible]
Patruus magnus ter fuer [illegible] Iuliæ ex q [illegible] est [illegible] a mat [illegible] Refert Appianus aug [illegible]
fu [illegible] m R [illegible] man [illegible] .Q [illegible] adopti [illegible] u [illegible] nomina [illegible]
assump [illegible] eodemq tempore repudiato [illegible] ne paterno dici maluit c [illegible] sar cæsarisque [illegible]

Alt [illegible] et augu [illegible] cognomen. N [illegible] p [illegible] se [illegible] c est [illegible]
Lugdulú deflagrauit luculenter [illegible] criptæ qui auctore [illegible] bio [illegible] liam c [illegible] matam [illegible] geret lug [illegible] unum [illegible]
uitas tempo [illegible] S [illegible] u [illegible] eos:qu [illegible]
Pláci qui Planca n [illegible] s c [illegible] tabulis planis quæ plancæ ap [illegible] in octauo.nec pontes [illegible]
té plácarú tráslucé [illegible] plácarú ꝓ placa [illegible] Rom [illegible]
hinc opinor emanass [illegible] Seruian [illegible] d cômé [illegible] n [illegible] sic po [illegible] lus R [illegible]
uiano tria ei obtul [illegible] t noi [illegible] uel [illegible] t quirinus. R [illegible] an cæs [illegible] uocari. [illegible]
do parté lederet:q [illegible] al [illegible] d o [illegible] capieba [illegible] omnib [illegible] primo [illegible]
& inde cæsar post [illegible] quod & [illegible] btinuit au [illegible] u [illegible] tonius probat. [illegible]
Cômentú serui iect [illegible] licu [illegible] m [illegible]
uel [illegible] u [illegible] qual [illegible] est in primis uel hoc. Vbi.n. [illegible] uæ [illegible] Suetonius ꝓ [illegible] t [illegible] abu [illegible] cômen [illegible]
min [illegible] o [illegible] tis a [illegible] Vbi quæs [illegible] fert august [illegible] ne off [illegible] nde [illegible] pop [illegible]
tri [illegible] nom [illegible] ibus. N [illegible] in Sueton [illegible] o [illegible] ntur qu [illegible] it tantummodo quo [illegible]
mulus [illegible] aretur [illegible] tio fuit r [illegible] pudiata:cum augusti nom [illegible] n ex [illegible] tia [illegible]
ca [illegible] llos [illegible] R [illegible] app [illegible] t per iocos m [illegible] ares Rom [illegible] us & [illegible]
ditor.De cognomento A [illegible] .Florus in [illegible] operis hæc tractatum etiam in senatu [illegible]
set imperi [illegible] R [illegible] & [illegible] um est nomen A [illegible]
col [illegible] t terras ipso nomine [illegible] c [illegible] nsecraretur

M.AN. Horror [illegible] tacitatque [illegible] o O [illegible] d [illegible] d re [illegible]
ill [illegible] auum argentariú ex thu [illegible] ino agro exprobrarat. Ad [illegible] us fugitiuos [illegible] & catil [illegible]
gunculam:paruam ima [illegible] nem Ferreis sed ferruginei potius leg [illegible] st [illegible]
scentib [illegible] uetul [illegible] ate euane [illegible] us. Princi [illegible] non d [illegible] t: quum de d [illegible] no: [illegible]
telligi possit. Cubicula r [illegible] quæ in eius s [illegible] nt [illegible] bi [illegible] o. Prius nomen [illegible] od [illegible]
set. Alterú testamento cæsa [illegible] s cognome [illegible] c [illegible] ra.C.inqu [illegible] um [illegible] familiam [illegible]
u [illegible] t. Alterum numacii ut Augustus nun [illegible] Præualuisset:pl [illegible] c [illegible]

[illegible] HI. [illegible] ampl [illegible] ore [illegible] omi
Augustum quid ne cognom augu [illegible] haud dub [illegible]
maius s [illegible] nct [illegible] L [illegible]
ca a [illegible] a dic [illegible] .In [illegible] c [illegible] am ꝓ
ditú est [illegible] d [illegible] O [illegible] a
uocant A [illegible] a pa [illegible] Au [illegible] a
uocan [illegible] T [illegible] la [illegible]
dicata manu. [illegible] ut [illegible]
Pôpei [illegible] .A [illegible] locus [illegible]
dictus est ab [illegible] gestu. [illegible]
auibus [illegible] tus é:siue [illegible]
[illegible] stan [illegible] aues pa [illegible] æ [illegible]
tum fe [illegible] Ab auctu [illegible]
mento:ob hoc uerbosa & p [illegible]
inanis est illa disputatio [illegible]
guleios : núquid Impator po [illegible] t

op [illegible] al [illegible] & ipsi conditoré [illegible] s præ [illegible] Au
g [illegible] uocar [illegible] non [illegible] uo [illegible] o
re c [illegible] quod loca quoque re [illegible] gio [illegible] a [illegible] in [illegible] s au
gurat [illegible] q [illegible] id [illegible] atur augusta dicantur ab a [illegible] u [illegible]
ab a [illegible] g [illegible] gustu [illegible] etiam Ennius docet [illegible]
b [illegible] t A [illegible] Aug [illegible] o postquam inclyta condita [illegible] o-
[illegible]

[illegible] ne totius uitæ & g [illegible]
[illegible] tod c [illegible]
[illegible] laudan [illegible]
[illegible] toga [illegible] pta [illegible] ar bu [illegible] donis [illegible]
Affricano d [illegible] us est: q̄q̄ exps be [illegible] pp [illegible]

diminuere íperiũ cũ ab actu dicaᷓ tanq̃ id augere debeat. Ad hoc nomé allusit Ouidius: scribẽs: augeat íperium nostri ducis augeat annos: cui ad stipulaᷓ egesippus: qui sic scribit in q̃nto belli iudaici. Augustum apud Romanos nomen íperii é: q̄ augeat suos: non q̄ aliẽos opprimat. Augusto augurio: huius enniani uersus meminit: quoq̃ Marcus Varro libro tertio de re rustica. notissimũ auté est Romulũ in urbe cõdẽda obseruasse auguriũ uulturũ: q sese nũero illi. xii. de ostéderũt cũ remo sex tm̃ uultures auguriũ fecissẽt. itaq̃ Romulus augur ut est apud enniũ. Curátes magna cũ cura: tũ cupiẽtes regni: dant operá simul auspicio augurioq̃. & ut mox ait. seruat genus alte uolátũ certabát urbẽ Romá remorá ne uocerét. Cædunt ter q̃tuor de cœlo corpora sancta alituũ p̃petibus sese pulchrisq̃ locis dát. Quadrimus: natus q̃tuor annos: sicuti trimus: & bimus dr̃ triũ & duorũ annorũ: ide bimatus trimatus q̃drimatus p ætate biẽnũ triẽnii: q̃driẽnii. Pro cõcione: secũdũ moré priscorũ: apud quos matronis hic honos habitus é: ut earũ post morté solẽnis laudatio esset: cá in prĩo cõmẽtario relata é. Quadriẽnio post. i. post q̃driẽniũ. i. agens iá. xvi. annũ hæc particula post q̃ñ p̃positio é: ut inq̃t Priscianus. xiiii. ablatiuo iũgi nõ põt: q̃ñ uero iungiᷓ ablatiuo loco aduerbii poniᷓ. Virili toga sumpta: finita pueritia prætextũ ponebát uirileq̃ togá sumebát tanq̃ non pueriliter sed uiriliter uita eẽt pagẽda. Seneca in prĩo epistolarũ. Tenes utiq̃ memoria quátũ senseris gaudiũ: cũ p̃texta posita sumpsisti uirilé togá ex censione serui Tullii pueritia septimo decimo anno finiebatur: pueriq̃ esse existimabantur qui minores essent annis septẽ decim. hoc idẽ sentit ulpianus iurisconsultus: q titulo de postulãdo sic inq̃t: pueritiam dũtaxat minoré annis: xvii. qui eos non in totũ cõpleuit p̃hibeᷓ postulare. Augustus non expectato ut ætas pueritiæ integra peragereᷓ in sextodecimo ætatis áno sũpsit uirilẽ togam tanq̃ uirtute uicisset ætatẽ. Sic & M. Antonius Imperator Romanus uirilẽ togá sumpsit q̃ntodecimo ætatis anno ut actor est spartianus. Triũpho aphricano. Quẽ egit cæsar deuictis in aphrica scipione: inba: & catone. Militaribus donis: militaria dona sunt torques: armillæ: hastæ puræ: phaleræ: & coronæ multiugæ: qualibus olim donis scitítiũ dẽtatũ ob fortitudiné fuisse donatũ Plinius & gellius tradiderunt. Exp̃s belli propter ætatem: pueri non militabant: quarũ: ætas minime est militaris: nec minoribus. xvii. annis stipendia procedebant unde annotatũ est ab historicis: q̄ in secundo punico bello ob militum inopiam decretum est: ut qui minores septem & decem annis sacramẽto dixissent his perinde stipendia procederent: ac si septem & uiginti annorũ aut maiores milites essent.

Versus enni — Roma an — Remora — Quadrimus — Quadrinatus — Pueritiæ ætas — Militaris dona

M. AN. Augustus potius: q̃ Romulus. Nouo: appellatiõis nouitate. Ampliori: maius in se põdus & omen h̃ñte. Quod loca: rõ cur id potissimũ nomẽ sit ab oĩbus receptũ. Ab auctu: incremẽto. Vel gestu gustuue. ná inter augurádũ nõ gestũ solũ: idest uolatũ obseruabant: sed gustũ ẽt antripudium esca faceret. Augusto augurio: Liuius: Dionysius: Plutarchus: & Pli. auctores sũt Romulũ & Remũ in cõditõe urbis uulturũ augurio usos. Quadrimus: q̃tuor ános natus. Auiá: Iuliá acciæ matrẽ: q cæsa. dictatoris fuit soror. Quadriẽnio post: ános iá sexdecĩ natus. Virili toga: quá pueritiæ ános egressi p̃texta deposita sũebát. Militaribus dõis armillis: hastis: phaleris atq̃ aliis id gẽus ĩ signibus: q̃bus milites donari cõsueuere.

mox auunculũ in Hispanias aduersus. Cn. Põpeii liberos uix tũ firmus a graui ualitudine p ĩfestas hostibus uias paucissimis comitibus naufragio ẽt facto subsecutus magnopere demeruit. Approbata cito ẽt morum indole sup. Itineris ĩdustriá. Cæsare post receptas hispanias expeditioné in dacos & ĩde ĩn parthos destinãte p̃missus Apolloniam studiis uacauit. Vtq̃ primũ occisum eũ heredẽq̃ se cõperit: diu cunctatus an p̃ximas legiones ĩploraret. Id quidem consilium ut præceps ĩmaturũq̃ omisit. Cæterũ urbe repetita hereditaté adiit dubitante matre: Victrico uero Marcio Philippo consulari multũ dissuadente. Atq̃ ab eo tempore exercitibus cõparantis: primũ cũ. M. Antõio. M. q̃ Lepido: Deinde tantũ cum Antõio per duodecim fere annos nouissime per quatuor &: xl. solus Rem pu. renuit.

De quinq̃ bellis ciuilibus per eum gestis.

PRoposita uitæ eius uelut sũma p̃te sigillatim neq̃ p tẽpora: sed p spẽs exequar quo distictius demonstrari cognosciq̃ possint. Bella ciuilia quiq̃ gessit

PHI. Auũculum. s. maiorem & significat Iuliũ cæsaré. Demeruit: sibi cõciliauit atq̃ deuinxit ita q̃ntilianus: simul ut pleniore obsẽgo demerer amantissimos mei Ouidius. nec tibi sit seruos demeruisse pudor. Naufragio facto: p̃fectũ fuisse ĩ hispaniá augustũ itinere maritio significat. Indole: morũ significáter: locutus cũ in pueris non tá uirtus q̃ uirtutis ĩdoles elucescat. Liuius in. iii. neq̃ ĩ ciuitate Romana tá q̃ indolẽ tam maturæ uirtutis iuniorũ extitisse. Interdũ ĩ malam parté usurpaᷓ idem Liuius dixit cũ hac ĩdole uirtutũ & uitiorũ. Sup: ultra præter. Itineris industriá: strenuitaté celeritatẽq̃. qua usus erat augustus eundo in hispaniam. Auctor est Plinius libro undeuigesimo ab hostia usque ad herculis colũnas nauigatũ esse septem diebus: & quarto die in citerioré hispaniam. In dacos inde in parthos: destinauerat. Iulius Cæsar dacos cohercere thraciæ populos. mox parthis inferre

Demeruit — Indoles

Daci olim daui Dauus nomé feruile Parthi idé persæ apolonia

bellú ficuti ante dictú est. Existimat strabo dacos olim uocitatos fuisse dauos: ex quo apd atheniéses dauorú noia feruilia plimú abúdabát. hinc factú é ut in eomœdiis ferui itroducat. daui noiati. pthi lingua scythica exules dicút. Regna pthoꝝ eadé & psaꝝ itelligunt: q duodeuigiti fuisse testis est Pli. i. vi. Apolloniá. Apollonia: quondá corithioꝝ colonia: ciuitas é epiri optimis oli istituta legibus ut refert Strabo i. vii. uulgo his téporibus uallonia noiat: Apollóiæ augustus sex méses tm moratus est: cui circa horá uespiná renúciatú fuit Cæsaré i senatu fuisse trucidatú. Proximas legiones: amici suadebát augusto ut i macedoniá ad exercitú. ná ex ducibus qdá fuere: q pollicerét se illú defensuros. Vrbe repetita, Augusto Cæsarem Romá repetéte post obitú Cæsaris an nomé igés capescédú uisæ sút coróæ uersicolores circa orbé solis. de qua re mox plura. Hereditaté adiit: cú i foro caiú Antoniú ptoré forte obuiú habuisset: pfessus est se Cæsaris adoptioné suscepisse & hereditaté: mos ení fuit apud romáos: auctore Appiáo li. iii. belloꝝ ciuilium adoptiuos testimoniú exhibere ptoribus urbáis. Victrico: philippo matris uir ex alio uiro natis uitricus appellat: ut scribit modestinus iuriscósultus uictricus & priuignus iter se opponút. acia mater Augusti denupserat Marcio Philippo post obitú octauii. Tradút historici Philippú uictricú & matré aciam scripsisse ad augustú apollóiæ moráté: ne se qppiá extolleret. & códitióes priuati magis eligédas eé: utpote tutiores. Velut súma: facto ueluti súmario breuarioq augusti Cæsaris uitæ: deiceps pticulatim: ac ueluti mébratim se oia dicit executuꝝ. Neq p tépora: testat tráqllus se i describéda augusti uita nó eé secutuꝝ ordiné tépoꝝ: sed speciati potius & mébrati singula explicaturú: ut rex ita fiat distictior atq dilucidior. Per species. Marciáus in dialetica & boetius i prio cómétario topicoꝝ subtilissime differút q differétia si iter ptes & spés: qs cicero formas uocat. é ení spés q nomen itegrú diffinitionéq capit totius: uelut homo atq equus aialis: ptes uero neq nomé: neq diffóné totius accipe possunt: ut caputi & pedes & manus hois: nó ení caput dici potest homo. i diuisióe p spés currimus: i partitióe per partes hic Tráqllus ait p species de augusto se scriptuꝝ: hoc est qualis fuerit domi: qualis foris: qualis in iuuenta: qualis in senecta. Species enim hominis sunt puer: iuuenis senex quæ omnia nomen hominis diffinitionemq recipiút. Sed tamen historica elocutio non est reducenda ad dialeticæ spineta.

Partes Species Formæ Diuisio Partitio

M. AN. Infestas: a latronibus isessas aut q tú certe ab hostibus tenerét. Demeruit. sibi deuixit. Offó qd p tot pericula ad eú uéisset. Indole: futuræ uirtutis imagine seu ut Nonio placet icreméto. Industriá solerciá. Apolloniá macedoniæ urbé qtuor millibus passuú a mari a corinthiis: ut Strabo ait: & corcyreis códitá: Thucydides: & pli. corinthioꝝ tátú aiunt esse coloniá. Hæreditaté adiit: pfessus est se hæredé: siqdé mos fuit qd Appiáus docet: eú q hæreditaté adire uellet: apud urbis ptoré pfiteri se hæreditatem seu adoptioné suscipe qd octauius ipse haud. C. Antóiú ptoré urbanú fecisse dr. Victrico: Martio philippo: cui mater Accia post octauii patris obitú nupserat: Victricus & nouerca priuigni sút correlatiua. Ouidius: Victricus & gladiis & acuta dimicet asta: quú cupidiné poeta alloquat: cuius mater uéus marte mariti loco obuteret. Cósulari: q cósul qnq fuerat. M. Antonio: & lepido cú qbus triúuiratú iniit. Solus ré publicá tenuit: mira breuitate amplissimá pstrixit reꝝ serié sed lectoris pparatio uerius q narratio dicenda: Si qdé id fecit ne tépoꝝ ratio illi minus liqueret: quú p reꝝ spés nó tpa eét narratio pcessura. Partes uitæ. Per tépora: tpoꝝ ordiné. Per spés: ut alio bellica gesta loco: alio politica: alio oeconomica diceret. Hæc sparsim p tpa. s. sed ut suo quæq loco referát. Bella ciuilia: aduersus ciues gesta. Mutinése: enúeratione usus cótinuo expositioné subiecit: p q quæ numero cóplexus esset cognoscerentur.

PHI. Mutinése: aceruatim in psentia colligit quæ mox sigillatim explicat. mutinense aút ciuile bellú ad mutiná gestú est ab augusto hircio & pása aduersus Marcú Antoniú: q ut scribit cicero in philippicis mutinæ circúsedit oppugnauitq decimum brutú consulé designatú contra senatus auctoritaté. Philippense: quod in cápis philippis gestú est ab augusto & Antonio cótra brutú & cassiuú. philippi autem unde philippése bellú dr ciuitas est traciæ: quam philippus macedonú rex a nomie suo philippos nuncupauit. In cápis philippicis prio cæsar & pópeius postea augustus & brutus cú cassio dimicauerút: inde a Virgilio dictú é. Romanas acies iteꝝ uidere phi-

Mutinése bellum

Philippici

mutinése: philippése perusinú: siculú: actiacú: Ex qbus primú ac nouissimú aduersus Marcú antoniú: secúdú Brutum & Cassiú: tertiú aduersum. L. Antoniú triúuiri fratré: quartú aduersus sextú Pompeiú. Cn Pompeii filium. Omnium bellorum inicium & causam hinc assumpsit: nihil conuenientius ducens q necé auunculi uindicare: tueriq acta.

De bello mutinensi & alii gestis eius.

Onfestim ut Apollonia rediit Brutum Cassiúq et nec opinátes: & quia præuisum piculum subterfugerát legibus aggredi. reosq cædis absentes deferre statuit. Ludos auté uictoriæ Cæsaris non audentibus facere: qbus obtigerat id munus ipse edidit. Et quo cóstátius cætera quoq exequeret in locú. Tribu. plæ. forte demortui candidatú petitoré se ostédit. qq patricius necdum senator. Sed aduersante comatibus suis. M. Antóio cósule qué

lippi & matrõa furẽs apud Lucanũ iqt. uidi iã phœbe Philippos. Perusinũ: qđ pusiæ gestũ ẽ aduersus. L. antoniũ. M. antõii fratrẽ & tũc pusia penuria annonæ cõflictata uẽit ĩ deditionẽ. Inde ait Lucãus & pusina fames. Siculũ: aduersus sextũ Põp. magni Põpeii filiũ: qđ bellũ nauale fuit. Actiacũ: cõtra Mar. Antoniũ & Cleopatrã apđ actiũ epiri pmõtoriũ. Primũ: mutinẽse. Nouissimũ: actiacũ. Scdm: philippẽse. Tertiũ: perusinũ. Quartũ siculũ. Necẽ auũculi: mortẽ Cæsaris dictatoris uindicare ulcisci. Acta. s. Cæsaris & sicut docet Cicero: acta Cæs. q in urbe & tota egit ppriẽ ĩtelligimus leges ĩ qbus acta cõsistũt. Præuisũ piculũ: brutus & cassius cũ ad domos ĩterfectoꝝ Cæ. incẽdẽdas ppl's cõcurrisset piculũ effugerũt: paulopost ex urbe discessere primũq apđ antiũ cõmorati sunt mox in regiões trãsmarinas traiecerũt. Legibus aggredi: lege pedia dãnati fuerũt cõscii auctoresq cæsarianæ necis. Abẽtes: sicut in dãnati ĩ dicta cã uiolari nõ debẽt: sic ẽt absentes nõ uidenť eẽ rei faciẽdi: cũ cãmdicere nõ possint: tamẽ augustus brutũ cassiũq utpote principes cõiurationis uel absentes reos facit accusauitq de parricidio. Deferre: accusare inde delatores accusatores dicti. In locũ tri. plebis: defũcto quodã ex tribũis existimauit ppl's augustũ affectare tribunitiã ptãtẽ: sed ob adolescẽtia minime petere. itaq ĩstituit illũ declarare tribunũ: ueꝝ senatus ĩcremẽto eius ĩuidẽs timuit: ne si tribunus crearet pcussores patris ĩ iudiciũ ad patres uocaret. Tradit Plutar. ĩ Anto. cũ Augustus tribunatũ peteret: & sellã patris aureã posuisse: minatũ eẽ Antoniũ se illũ in carcerẽ ductuꝝ: nisi desineret plebẽ sollicitare. Quamq̃ patricius: supra docuimus q nã forent patricii: & quæ dignitas patriciatus: & quẽadmodum nõ omnis patricius illico erat senator: nec senator omnis patricius. Illud adde quod scribit cincius patricios eos appellari solitos qui nunc ingenui uocenť Augustus petitorẽ se exhibuit tribunatus quãuis esset patricius cũ tribunatus sit magistratus plebeoꝝ. nec a patriciis geri possit. Namq ut scribit Liuius in. ii. in conditiones tribunorum plebis additum fuit: necui patrum eum magistratum capere liceret. legimus tamen aliquando patricios fuisse coaptatos tribunis plebis ab ipsismet tribunis. — Acta leges — Patricii nõ possunt eẽ tribunii

M. AN. Mutinẽse: ad mutinã aduersus. M. Ant. q Decimũ brutũ obsidiõe pmebat: auctores sũt Plutar. & Appiãus. Aduersus brutũ & Cassiũ: qđ bellũ iccirco philippẽse appellauit: qđ circa Philippos macedonia sit gestũ. Philippos sup traces cõdidit Philippus: urbẽq a suo noie nũcupauit: Appiãus auctor est. oli a pings fõtibus crenæ dicebať. L. Antõiũ. M. antõ. triũuiri fratrẽ: quẽ pusiæ obsessũ famæ dõuit. Lucãus: hic Cæsar pusina fães: totius belli rõnẽ Appiãus abũde explicat. Sextũ Põp. hũc circa siciliã nauali ṗlio uicit: Lucãus. leucas & ardẽti seruilia bella sub ethna Plutar. ĩ Antõio & appiãus lib. iii. ciuiliũ sũt eiusdẽ belli auctores. Deferre accusare: Cicero certũ ẽ nomẽ deferre hoĩs: Quitiliãus: diuitẽ detuli reũ. Ludos uictoriæ: pharsalicæ Pli. Veneri gẽitrici sacros fuisse ait: Appiãus: Tẽplũ uictoriæ cæ. ĩ pharsalia uouisse tradidit: Varro: uenerẽ & uictoriã eandẽ eẽ sentire uř. Quãq̃ pricius: pricii generis: erat. n. ut dixius pricia dignitas ad honores cõsequẽdos maxiẽ accõmodata. Nec dũ senator. i. nõdũ ĩ curiã allectus: ex his quoq apte dať intelligi pricũ haud cõtinuo senatorẽ fuisse: nec ut supra oñdimus: senatorẽ: pricũ: sed nos bis hæc attigius qm sciebã nõnullis aliter psuasũ: ẽ alioqn res ipa: qs nõ uidet: oio notior q̃ lõgiore sit sermone explicanda.

uel præcipuũ adiutorẽ sperauerat: ac ne publicũ qdem & translatitiũ ulla in re sibi sine pactiõe grauissimæ mercedis impartiẽte ad optimates se cõtulit: qbus eũ ĩuisũ sentiebat: maxime quod. D. Brutũ obsessum mutinæ puĩcia a Cæsare data: & p senatum ↄfirmata expellere armis niteret. hortãtibus itaq nõnullis percussores ei subornauit. Hac fraude depræhensa periculum inuicẽ metuens ueteranos simul in suũ aut reip. auxiliũ: q̃ta potuit largitiõe ↄtraxit: iussusq cõparato exercitui ppꝛtore pẽsse: & cũ Hircio ac Pãsa q cõsulatũ accepãt. D. Bruto. opẽ ferr̃ demãdatũ bellum tertio mẽse cõfecit duobus ṗliis: priore Antonius eũ fugisse scribit: ac sine paludamẽto equoq post biduũ demũ apparuisse

PHI. Vel pcipuũ adiutorẽ: p pter bñficia Cæs. dictatoris collata ĩ ipsũ Mar. antõiũ: & qa se sem p accerrimũ ppugnatorẽ Cæs. pstiterat Antõius. lõq scribũt historici augustũ ad Anton. utpote amicũ paternũ cõsulẽq domum accessisse: & mlta iter se eẽ collocutos. sed Antõiũ q pecũias Cæsaris defuncti penes se hrẽt augusto repetenti restituere noluisse. Ne publicũ: qa q cõsul ẽ exuere debet priuatã psonã: & ĩducere publicã: sed nec qdẽ talẽ Ant. cõsul se ĩpartiebatur augusto. Et trãslatitiũ: ascõius pedianus enarrãs qđ sit edictũ trãslatitiũ ĩ uerrinis Cicerõis refert trãslatitia dicta eẽ nõ noua nec nup ĩuẽta sed aliũde trãslata. Aulus gellius uerba appellat nõ trãslatitia: q trãsferri uertiq ex græca ligua ĩ latinã cũ iucũditate nõ possũt. Sẽsus ẽ trãqlli Anto. nec qdẽ se trãslatitiũ ĩpartisse Cæ. augu. cũ neq suo neq aliũde trãslato auxilio augustũ tutari uellet. qdã trãslatitiũ accipiũt p ĩdifferẽte. Ad optiates: ĩ primis ad Cicerõis auctoritatẽ tutelãq se cõtulit augustus: q sint optimates declarauius ĩ Iulio Cæ. laudat Cicero augustũ ĩ philippicis ueluti diuinitus e cœlo missũ: q furori marci antõii opponereť: atq eũ eẽ cõplexũ cãm eã quæ eẽt senatui: q pplo: quæ cũctæ italiæ: q diis oĩbus gratissima. Prouĩcia: citeriore gallia: quã decius brutus obtiebat dari ĩpetrauit: & cũ illic circũsederet mutinã & oppugnaret brutũ auctore Cicerõe hostis patriæ iudicatus ẽ. Percussores subornauit: Anto. p cões amicos ĩ gratiã redit cũ augusto cõgressu ad ĩuicẽ ĩ capitolio hito: nec mlto post nũciatũ ẽ illi augustũ ĩsi- — Trãslatitiũ

dias tédere:qua de re cú augustus se purgaret nec tamé psuaderet:rursus iter eos exitiales inimicitiæ exortæ sunt.hic discursiões p Italiá ab utroq factæ:ueterán pmiis utriq allecti legiõesq solicitatæ:auctor Plutin Ant. Veteráos.M.Tullius in qnta antonianaꝝ.C.æ.át annis multis iunior ueteráos cupiétes iá requiescere armauit. Cõparato exercitu:scribit Cice.i Antõianis legioné martiá & qrtá deserto Antõio secutas eé auctoritaté augusti Cæ.& summo cõsensu milites ueteráos eudé secutos reipu.psidio fuisse. Propťore:loco

Proptor augustus

ptoris Cicero i.v.philippica sic iqt:déus iperiú cæs.sine quo rei militaris administrari:teneri exercitus:bellú geri nõ põt pptoré faciáus:q honos qq é magnus illi ætati tamé ad necessitaté reꝝ gerédaꝝ nõ solú ad dignitaté ualet.Idé paulopost ita cēset decernédú.qđ.C.cæ.pptor summo reipu.tpe milites ueteranos ad libertaté ppli ro.cohortatus fit:& q difficilimo reipu.tpe saluti dignitatiq ppli Ro.subuenerit ob eas cás senatu placere.C.cæsaré põtificé:proproré:sanatoré eé sniamq loco proris dicere.refert martianus in libro de grámatica quosdá pcõsule:& ppraetore e littera finire in nomiatiuo:ituentes naturá præpositionis p.qppe hæc particula p ablatiuo tátú pferť:se nõ respiciút cú pcõsul & ppraetor dř nõ duabus uocibus sed cõposito noie dici ut pcurator. Bruto opé ferre:qué mutinæ obsidebat Antonius. Bellú confecit duobus pliis:Bellú & pliú hoc differút:qa bellú significat totú tps obsidiõis i quo sunt oia.præliú uero dř ipse cõflictus.unde a Virgilio dictú est mœdia inter plia belli:& liuius refert populú romanú nullo bello multis,uero pliis uictú esse. Ac sine paludaméto:paludaméta sunt isignia & ornamta militaria:iõ cú ad bellú exit impator mutata ueste paludatus dicitur proficisci quæ quia palá conspiciuntur paludamenta dicta.

Bellum Præliú paludaméta

M.AN. Publicú:ut cõsulé. Tráslatum: aliúde q ex publico acceptú:Tráslatú sumptú Pli.tráslatitiú in ægypto é Pediáus:tráslatitia ueteres dixere nõ noua:neq nup iuétá:sed aliúde tráslata:ut sit sensus qui antõius neq publice ut cõsul:neq p amicos:aut cliétes:ut priuatus auxilú qcq augusto sine mercede ipartiret:cõtulit ille se ad optimates dnt ad hæc tráslata:q nõ solét apud eos remáere a qbus tráfferunť pter mores:Cicero qđ ad uno positú i una re i alris tráfferri põt:eritq idé sensus:ut neq antõius ex publicæ psoæ q gerebat auctoritate fauere uellet:neq ipsius priuata aut amicoꝝ:clientú ue ope:Cæteꝝ ad pecuniá q.C.cæsaris fuerat i alios ab Ant.ut Appiáus ait tráslatá:nõ est cur referas. Ad optimates:qppe quos fiebat antõio isensos qq ne sibi qdé ob cæsaris nomé amicos. Prouícia:gallia cisalpia. Percussores ei.Ant.&.n.tétata p amicos recõciliatiõe Anto.ut Appiáus tradit quosdá ex corporis custodibus ad amicos traxit:q ad isidias istructi ab augu.dicebať. Veteráos:q sub cæ.dictatore militarát. Cõparato exercitu:duas ab initio Augu.collegerat legiões:sed eas seipléas nec armis legitie istructas:Mox tyronú tertiá adiecit:nouissimæ duæ ab anto.ad illú legiões:tráfiere. Pro ptore:ptoris loco. Bru.opé ferre q ab anto.mutiæ obsidebatur.

Sequenti satis constat nõ modo ducis sed etiam militis functum munere:atq in media dimicatiõe aqlifero legiõis suæ grauiter saucio aquilam humeris subiisse:diuq portasse.

De eodem & morte consulum.

HOc bello quú Hircius in acie Pansaq post exulnere periissent: rumor icrebuit: ambos opa eius occisos: ut Antõio fugato Repu.cõsulibus orbata solus uictores exercitu occuparet. Pãsæ quoq adeo suspecta mors fuit:ut Glico medicus custoditus sit quasi uenenú uulneri indidisset. Adiecit his Aquilius niger alterú ex cõsulibus Hircium in pugnæ tumultu ab ipso interemptum.

De secta optimatium per eum deserta.

SEd ut cognouit Antõiú post fugam a.M.Lepido receptú cæterosq duces & exercitus cõsentire p patribus:causá optimatiú sine cunctione deseruit ad prætextú mutatæ uoluntatis dicta factaq quorumdá calúniatus:qsi alii se puerú: alii ornandú tollendúq iactassét

PHI. Seqnti:scdo plio. Non mõ ducis sed militis: Salustiꝰ.de Catilia:streui militis:& boni ipatoris officia simul exeqbať.militis át munus ut uiriliter pugnet. Impatoris ut cúcta solerter ppararet puidcatq ad uictoriá conducétia Amiáus Marc.l.i.xxvi.fortitudo certáinú &. feruor corporis munus a milite:ab ipatore uero animi poscit. Aqli fero:feréti aqlá:quæ est pricipale signú romanoꝝ:sicut i Iulio cæ.affati documus. Pása ex uulnere:hircius

Mors hircii & pásæ

iter antõiáos uiriliter pugnás cõfossus é:pása uero sagitta pcussus in ilibus Bononiá delatus é:q ań q moreretť augustú monuit:ut sibi recõciliaret anto.qđ unicú iqt fœlicitati tuæ o cæs.maxie cõducibile eé arbitramur cadauer hircii & pásæ romá deferri iussit augustus.in quoꝝ funere libitiarii rerú suaꝝ usum ministeriumque gratuitú pstituerút qa p repu.dimicátes occiderát. Rumor icrebuit:sermo sine ullo certo auctore dispsus rumor é ὑπὸκορισ{τ}ικῶς.i.diminutiue dř rumusculus:loci sút cões apđ rhetoras p rúoribus & cõtra rumores. Cõsulibus:hircio & pása. Orbata:priuata. Glico medicus:huius meminit.M.Brutus i epistolis

Glico medicus

ad Ciceroné cuius uerba hæc sunt ad hác ré ptinétia.tibi glicona medicú pásæ:q sororé achileos nři i matrimonio habet diligétissime cõmédo.audimus.n.uenisse in suspitioné torqto de morte pásæ custodiriq ut parricidá:nihil minus credédú é.qs.n.maioré calamitaté morte pásæ accipiť?ptera é modestꝰ hõ & frugi:

quē ne utilitas qdē uideaẗ īpulsura ad facinus fuisse:rogo & qdē ualde rogo eripias eū a custodia cōseruet q. Ab ipso.s.Augusto.A Marco Lepido.Antōius apud mutinā ꝓfligatus trāscēdit alpes & marco lepido se cōiūxit:cū lugubri ueste barba,pmissa crinibus ipexis habitu maxīe mirabili militares aīcos flexisset ad misericordiā. Maxīo exercitu parato:Placus quoq; mūacius anto.se cōiūxit cū exercitu:cuius & ipe i gallia ductor extabat.Pro pribus:p cā senatus. Cām optimatiū:augu.deficiuit a Ci.cāmq; senatoꝝ:q ad libertatē asserēdā spectabat deserēs anto.recōciliatus ē. Ad ptextū:ad cōuelādā aliq̄ hōestate mutationē uolūtatis. Alii se pueꝝ:ut.M.Brut.q i epistolis pueꝝ appellat augustū & uix uirū his uerbis & nūc pueꝝ istū extulit ut tu iudicares pcibus eē ipetrādā salutē talibus uiris:misericordiaq; unius & uix nūc uiri tutos fore nos haud ulla alia re. Alii ornādū:ut.M.Tul.q i philippicis decernit cæ.ornādū amplissimis honoribꝰ & formulā decreti cōficit.aitq; se hēre cognitos ois sensus adolescētis.nihilq; illi eē repu.charius:nihil senatus auctoritate grauius:nihil uera gl̄a dulcius.Sed cū mox augustus mutata uolūtate cōiūxisset se cū.M. antōio exclamat Ci.o me nūq̄ sapiētē & aliq̄do id qd̄ nō erat frustra existimatū:q̄ntū te po.ro.& me fefellit opinio.ego repu.fefelli:cū te iunonū pueꝝ & mris tuæ ptū aureū eē dixi. Tollēdūq; iactasse:hic locus enarraẗ a.D.Bruto i epistola ad marcū Tulliū:cuius uerba subiecit.Nouissime labeo segulcus narrauit mihi apud cæ.se fuisse:multūq; sermonē de te hitū eē:ipm cæ.nihil plāe de te q̄stū:nisi dictū qd̄ diceret te dixisse laudādū adolescētē:ornādū:tollēdū:se nō esse cōmissuꝝ ut tolli posset:ex his bruti uerbis liq̄do apparet in:quē sensum accipiaẗ illud tollēdū est.n.amphibolon.nā cū Cicero significare uellet extollendum sublimādū augustus itellexit e medio remouendū atq; pdēdū.Tollere.n.uerbū ē amphibolon:nam sublimare significat:& auferre de medio & in hoc secundo significatu accipitur:cū tamē in primo dici uideaẗ. M.AN. Aqlifero:signifero:aqlā ferēti.C.marius:ut Pli.tradit:prius istituit ut aqlæ tm̄ in romāis signis eēnt:quū antea lupi:& minotauri:eq & apri fuissēt. Hirtius:cōsul. Acie:pugna circa hodiū castra fortiter dimicaret. Pāsa:hirtii collega sagitta saucius bonōiæ piit. Orbata priuata. Exercitus:quos cōsules circa mutinā habuerāt. Custoditus:sub custodia hitos.q.d.p suspecto i publico retētus. Ab ipo itereptū:ob id credo mltis psuasū:qa cadēti cōsuli prius oium:ut Appiāus ait augu.affuit. Alepido receptū: idē Appiāus auctoꝛ ē pdidisse quosdā:Lepidū subito anto.accessu cōsternatū ad eius genua pcubuisse:sed plures:i q bus ē Plut.affirmāt benigne anto.a lepido acceptū:ubi militū animos i eū iclinatos uidit atq; ita castris inter se collatis.Numatio plāco supueniēte q & ipe ualidū ductabat exercitū breui cōtigisse ut tres & .xx.legiōes & cū his.x.& amplius eqtū millia i antōii potestatē uenerit. Ceterosq; exercitus:q sub Bruto cassio & dolobella erāt. Cām uolūtatem:cōsiliū auctoritatē potius:& salutem ipsām. Ad ptextum: ut mutatæ uoluntati causam aliq̄ ptēderet. Quorūdā:senatorū. Calūniatus:calūnia isectatus.Ornādū:nouis honoribus subleuandū. Tollendū:fraude aliqua perdēdum aut certe honoribus adeptis i ordinē redigendū.

Tollendū amphibolon

ne aut sibi aut ueteranis par grā referreẗ.Et quo magis penitētiā prioris sectę approbaret: nursinos grādi pecunia & quā pēdere nequirēt mulctatos extorres oppido egit:quod mutinensi acie intereptorum ciuiū tumulo publice extructo ascripserant pro libertate eos occubuisse.

De bello philippēsi & īperio eius Antonio dimisso.

INita cū Antonio & Lepido societate philippense quoq; bellū q̄q̄ inualidus atq; æger duplici prælio transegit:quorū priore castris exutus uix ad Antonii cornu fuga euaserat:nec successū uictorię moderatus ē. Sed capite Bruti R omā,misso ut statuæ Cæsaris sūmitteretur.In splendidissimū quēq; captiuū nō sine uerborū cōtumelia sæuit.V t qdē suppliciter cui sepulturā pcanti rn̄disse dicatur.iā istā i uolucrū potestatē fore: Alios patrē & filiū pro uita rogātes sortiri:uel dimicare iussisse: ut alterutri cōcedereẗ ac spectasse utrumq; morientē cū patre qui se obtulerat occiso:filius quoq; uolūtaria occubuisset nece.Qua

PHI. Par grā:pmia cōgruētia. Prioris sectæ: qn̄ opiates optiāt,diuq; sectā secutus ē. Exorres extra terrā patra:eiectos.Virg.finibus extorris cōplexu auulsus Iuli:dicti āt sūt extorres ut etymologici interptāẗ qsi extra terrā:sicut exules extra solū Gellius:exul extorisq; esto. Pēdere:soluet tractū ē a pecūia: q̄ antiqtus pendebaẗ libralis.n.& dupōdius appēdebaẗ assis.uñ æris grauis pena dicta.hic illd.tū pēdēr pœnas Oppido:nursia: q̄ ciuitas a Virgi.frigida nūcupaẗ & gracchi in cōtiōibus suis nursinos appellaẗ solebāt sceleratos a Pli.i q̄rta regiōe Italie collocaẗ. Ciuiū.s.nursinoꝝ. Publice extructo:nursini publica ipēsa extruxerēt sepulchrū ciuibꝰ suis: q i plio mutinē si pierāt:& p epitaphio hāc sniā adscripserāt:q.p libertate tutēda occubuissēt. Inita societate:antōius lepidus & augu.cōuenerēt i isulā quā facit lauius fluuius bonoiēsis:quā nos ob id ipm cū paꝝ deuia sit oli studiose ispexius.ibi nō solū scelerata colloq̄a iter se hita sunt p triduū:ueꝝ & facta sceleratiora exti terūt.hic pscriptio illa nepharia:hic cōmutatio cediū ifanda cōfecta ē.hic in primis Cicero pscriptus quē augu.ob reuerētiā patrē appellare solebat existimāt historici nihil unq̄ crudelius aut tetrius fuisse factitatū

Exorres

Nursini

Proscriptio i insula lauini

ista ꝑscriptiõe triũuirali.in q̃ homicidia hoīcidiis pmutata sũt. Philippēse:qđ aduersus brutũ & cassiũ gestũ est. Castris exutus:augustus ab artorio medico admōitus pp somniũ noctis antecedētis nō cōtinuit se castris:quãuis iplicitus graui morbo abstinere ꝑlio statuisset:sed i acié in lectica platus ē:accidit itaq; ut eo die castra eius a bruto caperēt:creditũq; ē augustũ occisũ fuisse ppea qđ lecticã ipius licet uacuã brutiani

mors cassii & bruti

milites pilis gladiisq; pforarũt:& laceratã abstraxerũt.auctores Plutar.& lactātius. Ad antōii cornu:accidit i eo ꝑlio ut augustus superet̃ a.M.bruto cũ suo cornu qđ erat sinistrũ: & ecōtrario.M.antōius superet in dextro.Qu.cassiũ:q res in pnitié duxit aduersarios.nã cassius uictus brutũ quoq; uictũ eē credēs iugulãdũ se pbuit pyndaro liberto.altero ꝑlio uictus.M.brutus stratoné rhethoricæ disciplīæ pitũ apud se cōstituit:ae ensem nudũ ambabus mãibus sup capulo erigēs cuspidi incubuit uitãq; finiuit: alii dĩt stratoné bruti ꝑcibus uictũ subiecisse illi ensẽ oculis aliorsũ iflexis brutũ ipetu toto pectore se imisisse. More roma

Cornua aciei

no acies diducta i duo cornua extēdebat̃:& ut auctor ē uegetius i.ii.eqtes locabãt̃ i cornibus:& ut scribit Heliãus i tacticis; fit phalãgis circũuētio:cũ cornu utrũq; explicatũ cōplectit̃ aduersarios:& q suo cornu supat aduersariũ nō ppea idē uictor ē i altero quoq; cornu.pōt.n.fieri ut altero cornu uicamus: altero uica

Victoria insolens

mur. Nec successum:fœlicitaté ꝑspitatéq;. Victoriæ:suapte natura uictoria ē isolētissima adeo ut difficiliũ sit uictori seruare tēpamētũ:sed i bellis ciuilibus isolētior:q ut ait.M.Tullius ét si ad meliores uēit tamé eos ipsos ferociores ipotētioresq; reddit ut ét si natura tales nō eēnt:necessitate eē cogãt̃. Augu.sicut imatura ætate fuit mitis priceps:ita i iuuēta truculētus ut iqt Sene. In uolucꝝ ptãte:sepultura dr̃ eē i ptãte auiũ:qñ aues facultaté hēnt cadauer relictũ discerpēdi & recōdēdi itra uētrē:tãq̃ itra sepulchꝝ:talis fuit sepultura curiōis:de quo sic scri.Luca.en nobile corpꝰ pascit aues nullo cōtētus curio busto apđ Virg.alitibꝰ

Vultures canes sepulchrales

liqre feris.apđ libos uultures erãt ꝑ sepulchro:sicut apđ hircãos cães ob id dcĩ sepulehrales.Silius l.xiii.pũicoꝝ:tellet(ut phibét)is mos ãtiquꝰ it a exaia obscēus cōsũit corpa uult̃. Sortiri:ut sors decerneret:an pri an filio uita eēt idulgēda. Volũtaria nece:ultrōeus morti se obtulerat filiꝰ:cũ pri occiso supstes eē noluit M.AN. Veterãis:quoꝝ opa fuerat ab initio usus. Par gr̃a:dignũ pmiũ. Pnīam:aī mutationé. Se. (sectæ:prioris sniæ.studii uolũtatis. Nursinos:q altissimos umbriæ mōtes icolũt. Extorres: in exiliũ egit. Interēptoꝝ:Nursinoꝝ q bello mutinēsi picrãt. Pro libertate:quũ publicã libertaté tuerent̃. Societate: fœdere qđ i labini flu.isula haud lōge a mutia ē ictũ:ubi triduo cōmorati ad.ccc.seatores:& duo milia eqstris ordis ꝑscripsere. Inualidus:Pli.fuga & triduo i palude latebræ ægroti. Valerius ait in acié descēdisse medici i somnio monitũ. Appiãus ob id ipsum nō habuisse scribit ut Augustus ipse i suis cōmētariis scripsit. Duplici ꝑlio:priore Augustus a bruto castris exutus est: Cassius altero cornu ab. antōio fugatus sibi morté cōsciuit:altero ꝑlio brutus & ipe castris spoliatus ferro icubuit:Liuius:appiãus:& Plutar.i bruto auctores. In uoluchꝝ ptãte:q te discerptũ suis cōdere poterũt corporibus. Pro uita rogãtes sortiri:ut alteri sorte parceret̃. Vel dimicare.q.d.nō id mō nō cōcessit:sed coegit ét iter se dimicare:Egnatios pŕem filiũ telis cōcurrisse mutuisq; se cōfecisse uulneribus appianus ꝑdidit:sed ultro id eos nō cuiusq̃ impio fecisse.

re cæteri & in his.M.Fauonius ille Catōis emulus: quũ cathenati pducerentur iperatore Antonio honorifice salutato:hunc fœdissimo conuitio corã proscideruñt. Partitis post uictoriã officiis quũ Antonius oriēté ordinãdum:ipse ueteranos in Italiã reducēdos & municipalibus agris collocandos recepisset:neq; ueteranoꝝ:neq; prioꝝ gratiã tenuit. Alteris pelli se:alterius nō ꝑ se meritoꝝ tractari quęrētibus.

De bello perusino.

Vo tpe.L.Antoniũ fiducia consulatus quem gerebat:ac fraternæ potētiæ res nouas molienté cōfugere Perusiam coegit:& ad deditioné fame cōpulit: nō tamen sine magnis & ante bellum & in bello discrimini

Fauonius emulus catonis

PHI. Fauōius:Marcus fauōius.M.catōis imitator nō doctria magis q̃ isano ferme affectu philosaphabat̃.hic cũ olī Pōpe.gl'iabũdus dixisset:cũ Italiã pede pulsauero scatebũt pedestres eqstres q; copiæ dixit istãte iã cæs.nunc terrã pede pulsa: ut ita qs pmiserat copias cōuocaret.Idé olī ædilis mũeribꝰ obeũdis pfecit catoné.Idé bruti cassiiq; familiarissimus eos aliqñ inter se dissedétes recōciliauit q post ꝑfligatũ brutũ uēit i augusti ptãté. Emulus:

Emulatio

emulatõ dupliciter dr̃ ut & i laude & in uitio hoc fit. nã & imitatio uirtutis emulatio dr̃ uñ emulus ut i hoc loco laudabile nom est:& emulatio ē ægritudo si eo qđ qs cōcupierit alius potiat̃ ipe careat auctor.Ci.i.iiii.tusculana. Hũc:augustũ. Prosciderũt:pbrosis cōtumeliis icesserũt ifamauerũt. lacerauerũt.Inidē Pli.hic ē mãura catulli ueronēsis carminibꝰ ꝑscissus.Idé alibi augꝰ ꝑscissũ scribit cōuiciis ab optimis qbusq;. Mũicipalibꝰ agris:ueterãis post emerita stipēdia agri assignabãt̃:Inde apđ lucanũ ait cæ.q rura dabũt q nr̃ ueteranus aret.q mœnia fessis?Igit̃ augustus cōfecto bello philipēsi.romã deportatus ē grauissima iplicitus ualitudie ita ut paꝝ uicturus sparet̃:& ob hãc ualitudiné sibi asũpsit hoc onus utpote leuius:ut militibꝰ agros domosq; assignaret i italia mũicipatĩ:hoc ē i agris mũicipalibꝰ:antōi.uero ad natiões trãsmarias deflexit iter ad cogēda stipēdia q militibꝰ solueret pollicitus.n.erat singl'is militibꝰ qnq; milia drachmoꝝ.uñ illi opus erat pecunia

grãdi. Veteranoꝝ:auctor ẽ Appiáus auguſtũ cũ ueteráos ꝑ colõias diſtribuere.agroſq; illis aſſignare nite
reť magna ſolicitudie fuiſſe diſtrictũ:cũ illi urbes ſibi policitas tãq̃ belli ꝑmia repoſceret:& agroꝝ ꝑcia eſ
flagitarẽt.uñ ĩdignitas & ĩſolẽtia militaris ĩ ĩpatorẽ exorta ẽ:cũ paſſim rapẽt uexarẽtq; finitios. Neq; prio
rũ.ſ.poſſeſſoꝝ ĩ bõis codicibus legiť poſſeſſoꝝ:& ſignificãť illi q agros dñũ iure poſſidebãt. Alterius pel
li ſe:cõſeq̃rebãť priores quoꝝ poſſeſſores:ꝙ agris ſuis exturbareť:tũc quoq; Virg.agro ſuo mãtuão ſpolia
tus ẽ:coactuſq; cederẽ ario cẽturiõi:a quo Paulũ abfuit qn ĩterficereť. Alteris:ueteráĩ cõq̃rebãť:ꝙ nõ ꝑmia
ſibi ꝑmiſſa exhibereť:neq; tractareť ab augu.ꝓut ex meritis ſe tractari debere ſꝑabãt q̃bus de rebus mľta
ſcribit Appiáus li.v. Luciũ anto.Lucius anto.frater.M.antõii ĩflãmãte fuluia.M.antõii cõiuge ad bellũ ca L.Antonius cõtra augustum
peſſẽdũ aduerſus augu.cũ poſſeſſores quoq; ex ꝓpriis agris expulſi ad ĩpm cõcurrerẽt opẽ offerẽtes:cũq; ip
ſe id tpis cõſul foret:fiducia tãtaꝝ reꝝ rebellauit cõtra auguſtũ receptis ĩ ptes pplis:quoꝝ agri ueteráis aſ
ſignati fuerãt.& cũ a pplo ĩpator eẽt appellatus ꝑuſiã ſe cõtulit:q̃ cæſ.ullo foſſaq; ꝑcinxit muꝝ erexit:tur
res ligneas mille & q̃ngẽtas nũero cõſtituit.uñ factũ ẽ ut fames ĩtriſecus pugnaret atrociter: cogeretq; lu
ciũ anto.ad deditionẽ faciẽdã.ꝑuſinis quoq; ſe dedẽtibus cæ.ĩdulſit.ſed accidit caſus miſerãdus:nã cũ ceſti
us cognomẽto macedõicus domũ ꝓpriã ĩcẽdens ſe ſuaq; inieciſſet igni.flãma uẽtis flãtibus excitata totã ur
bẽ corripuit:ſicq; momẽto tpis ꝑuſia tota cõſumpta ẽ excepto uulcãi tẽplo.ꝑuſiã caput olĩ ethruriæ fuiſſe Perusia ĩcẽdio cõsumpta
teſtis ẽ Liuius ĩ.x.de hoc ꝑuſino bello ſic ſcribit Florus.Alteꝝ bellũ cõcitauit agroꝝ diuiſio.quos cæſar ue
teráis ĩ caſtris ꝑciũ militiæ pſoluebat ſemper.L.antonii peſſimũ ĩngeniũ fuluia gladio cĩcta uirilis militiæ
uxor agitabat.hunc cæſar compulit ad extrema deditionis turpi & nihil non experta fame.

M.AN. Cæteri aliĩ ad ſuppliciũ ꝓducti. Ille cato.æmulus:erat fauõius:ut Plu.ſcribit cato.nõ ſolũ æmu
lus: ſed aĩcus ẽt q̃lis apollodorus phalereis dr̃ ſocratis fuiſſe. Proſcideẽt:ꝓbris & cõuicio lacerarũt. Mũi
cipalibꝯ agris.i.mũicipioꝝ agros:appiáus auctor ẽ.x.&.viii.opulẽtiſſimaꝝ urbiũ italiæ agꝝ ab ant.augu.&
lepido ĩ triũuiratu ĩ eũdo militibꝯ deſtiatũ. Veteráoꝝ q ĩ agris locãdi erãt. Poſſeſſoꝝ:q agroꝝ poſſeſſõe
erãt pellẽdi.L.A. M.A.triũuiri fratrẽ:põt cæ.ĩteritũ ita accidit ut uno tpe.M.A.cõſul eẽt Ca.alter frater:ꝑ
tor.L.q.iii.erat tri.ple.ſed is.L.ſub id tp̃s quo ad ꝑuſiã ẽ bellatũ cõſul erat. Res nonas:nouos reꝝ motus
ſed belli ĩpius cõſilia:& euẽtꝯ Appia.abũde explicat. Fãe cõpulit:Luca.is cæ.ꝑuſia fães. Añ bellũ ꝑuſinũ.ſ.
PHI.

bus. Nã quũ ſpectaculo ludoꝝ gregariũ militẽ.i.xiiii.ordi
nibꝯ ſedẽtẽ excitari ꝑ apparitorẽ iuſſiſſet:rumore ab obtre
ctatoribus dilato quaſi eundẽ mox diſcruciatũ necaſſet:mi
nimũ abfuit:qn periret cõcurſu & ĩdignatiõe turbæ milita
ris ſaluti fuit:quod q deſiderabať:repẽte cõparuit incolũis
ac ſine iniuria. Circa Peruſinũ ãt murũ ſacrificãs pœnę iter
remptus eſt a manu gladiatorum quæ oppido eruperat.

Gregariũ i.xiiii.ſedentẽ
olĩ ĩ ludis theatralibꝯ miles q̃dã
gregarius.i.uilis & ignoblis ꝓceſ
ſit ſeſſũ ĩ ordies eq̃ſtres q nũero
xiiii.ſũt q̃ ex re ut ĩq̃t Appia.ppľs
turbatus ẽ iubẽte cæ.illũ exurge
re milites irati excedẽtẽ theatro
cõmilitonẽ reuocauẽrũt:ita rati ſe
cõcitaŕ poſſe ad rixã eos quoq; q
id nõ ĩſpexerãt:nã ueluti redeũte
ex carcere duci ad ſuppliciũ ꝓdi
deŕt.abnuẽtẽ deide illũ & ut res

De pœna inflicta captiuis in bello peruſino.

geſta erat enarrãtẽ arguebãt:ac ueluti cõia cõmoda ꝑtẽ
dẽtẽ ĩcrepabãt Pli.ĩter ĩfortũia augu.nũerat curã ꝑuſi
næ cõtẽtiõis. Excitari:rẽoueri de eq̃ſtribus gradibus.
Per apparitorẽ:miſtrũ:apparere.n.ẽ ꝑſto eẽ ad obſeq̃ũ apparere
uñ & apparitores cõſtat eẽ noiatos auctor Serui. Quin quid
ẽt apparitura dr̃ ipſũ miſteriũ:ſcribit trãq̃llus ĩ libro de apparito
grãmaticis orbiliũ appariturã feciſſe magr̃atibus: cũ ſi res
gnificaŕ uellet eũ fuiſſe apparitorẽ miſtrũq; magr̃atuũ. apparitura
Dilato.diuulgato. Qui piret.ſ.augu. Cõparuit:appa
ruit uiſus ẽ ille gregarius miles. A mãu: a multitudie.
Oppido:ꝑuſia. Aĩaduertit:pũiuit. Moriẽdũ eẽ:hæc
erat illa uox q̃ occurrebat ueniã orãtibus. Ex deditici
ĩs:deditricii dñr q ſe dedũt ĩ uictoris ꝑtãtẽ.formula de Dediticii
ditiõis talis erat:q̃lẽ deſcribit Liu.ĩ deditione collatiæ: Formula
ita.n.Rex interrogauit. Eſtis ne deditionis
uos legati oratoreſq; miſſi a po
pulo collatio:ut uos pplmq; col
latinũ dederitis?ſumus: ẽ ne po
pulus collatius ĩ ſua ꝑtãte?ẽ:de
ditis ne uos pplmq; collatinũ ur

Peruſia capta ĩ plurimos animaduertit:orare ueniã
uel excuſare ſe conãtibꝯ una uoce occurrẽs moriẽ
dũ eẽ.ſcribũt q̃dã trecẽtos ex ꝺditiciĩs electos utri
uſq; ordis ad arã diuo Iulio extructã ĩdibus martiis hoſtiaꝝ

bẽ agros aquã termios:delubra:utẽſilia.diuina:hũanaq; oĩa ĩ meã ppliq; romãi ditionẽ?didimus.Et ego re Libertini
cipio.Scribũt iuriſcõ.libertios quoſdã dictos eẽ dedititios:quoꝝ peſſima erat cõditio.Scribit ap.auguſtũ dediticii

ſeatores pufinos cuſtodiri iuſſiſſet q̄ nō mlto poſt iterfecti fuerūt lucio emilio excepto. Idibus martiis tāq̄ ad parētalia celebrāda cū eo die cæ.i ſenatu itereptus fuiſſet. Cōſulto:de iduſtria & ex aī ſnia. Detegeref: apienf & demōſtref. Cōfiſcatis:fiſco adiudicatis:fiſci fiſciæ & fiſcellæ auctor aſcōio ſūt nūmoꝝ receptacu la ad maioris ſūmæ pecunias capiēdas q̄ marſupia.uñ qa maior ſūma ē pecūiæ publicæ q̄ priuatæ dr fiſcus pecūia publica.uñ & cōfiſcare & res fiſcales dici ſolēt. Obſeruauius ex curioſa lectiōe fiſcū ꝑprie dici pricī pis:ærariū uero publicū ppl'iq̄ ro.qđ euidēter oſidit illđ pliniañ ex panegyrico ad traianū:at fortaſſe nō eadē ſeueritate fiſcū q̄ erariū cohibēs.imo tāto maior:q̄to plus tibi licef de tuo q̄ de publico credis. Quī etiā:iuriſcōſulti titulo ne qd i loco publico fiat:hoc idē declarāt his uerbis res fiſcales q̄ſi ꝑpriæ & priuatæ pricipis ſūt.In hāc ſniam ē illđ ſatyrici poetæ.res fiſci ē ubicūq̄ natat.ſignāre.n.uoluit pricipis eē oīa ī ma ri pcioſa.titulus ē apđ iurecōſultos de iure fiſcita q̄bus alibi dictū ē debitores fiſci itēq̄ reipublicæ uecti galia cōducere ꝓhibēf.ſcitu dignū ē & mēoratu dictū illđ traiani ipatoris:q̄ correptus ab uxore plotiā q̄ calūniis ſuoꝝ pcuratoꝝ puīciæ diuexarēt deteſtari cœpit iprobas exactiōes uſurpās uerbū hoc memorabi le:qđ i pcordiis oīum pricipū pēitiſſimis deberet eē recōditū:nā q̄dā egregia ſilitudīe fiſcū uocabat lienē fi cut.n.creſcēte i corpibus nrīs liene artus reliq̄ tabeſcūt:ita turgēte pricipis fiſco reliq̄ ciuitatis mēbra mace ſcūt & egrotāt.uis ut corpus ualidū ſit effice liē itumeſcat.uis o priceps ut mēbra tua hoc ē ciues tui bn̄a leāt:noli fiſcū hēre tumētē. Bellū ſiculū:qđ aduerſus ſextū pōp.magni pōp.filiū geſtū ē q̄ ut iqt luc.polluit æquoreos ſiculꝰ pirata triūphos. Traxit:i lōgū ꝓtulit. Naufragio amiſerat:ſextꝰ pōp.adeo mari ac neptūo cōſcidebat ut ſe neptūi filiū uocitari pmitteret.ratus nō ſine dei auxilio ætatis tpe bis cæ.naufragio obru ptos.ferūt ob hæc gl'iabūdū ipdoria paludamēta ex purpureo coloř dēutaſſe i ceruleū colorē:ob neptunū.ſ. cærulei maris pſidē.auctor appia.i.v.Pli.quoq̄ i.vii.& Soli.i polyhiſtore iter augu.aduerſa naufragia ſicula

M.AN. Gregariū militē:ignobilē: & q̄ nullū ducebat ordinē. Excitari.ſubmoueri. Per ap. (receſſet paritorē:p miſtrū ſiue littorē. Rūore:phama. Mox diſcrutiatū:cruciatibꝰ affectū. Cōcurſu & idignatiōe appia.tūultuatū oīno aliq̄d ſed ita ut Trāgllus ait a militibꝰ ſeuitū negat. In p̄rimos:i pufinū dūtaxat ſeat tū poſt receptā urbē ſæuitū appia.ſcri.cui Li.auctoritas aſſipulaf. Vna uoce:ſola denūciatiōe. Vtriuſq̄ or dis:ſeatorii & eq̄ſtris. Idibꝰ martiis:quo die.C.cæ.fuerat i ſeatu occiſus. Facultate:materia occaſiōe. Bel lū ſiculū:i ſext.pōp.filiū. Tēpeſtatibꝰ:Pli.naufragia ſicula:appia.priorē ait claſſē amiſſā quū ab rauēna tarē tū a cornificio duceref rurſus p noctē:alterā circa meſſanā tēpeſtate pœne abſūptā:ſʒ aliis atq̄ aliis naufra giis ab hoſte factis ita elatꝰ ē pōp.ut ſe neptūi filiū appellari ſit paſſꝰ atq̄ ut idē auctor ꝓdidit cæruleū ſūpſe rit paludamentum.

PHI. Cōmeatus:cū ſextus pō pe.ſiciliā obtineret:q̄. Cato cellā pēuariā reip.nutricē plebis ro.no miauit: cūq̄ pœne mari dōinare tur:iterclūſi erāt cōmeatus hoc ē cibaria & annōa rei frumētariæ: adeo ut ppl's ro.fame laboraret & ob id pacē fieri depoſceret.Cu ius rei ita méinit Paulus oroſius li.vi.ſextus Pōp.poſtq̄ ſe i ſcripto rū nūeꝝ relatū cōperit:cōuerſus i latrocinia oēm orā Italiæ cedi bus rapiniſq̄ uaſtauit ſicilia ꝑre pta cōmeatibuſq̄ ipeditis ro.fa me affecit: moxq̄ cū eo pacē triū uiri.i lepidꝰ cæſ.antōiuſq̄ fecēt. Ad remū datis: ut remigare & remos tractaf cōdiſcerēt.mos fu it Romæ.ut i penuria militū ſer uitia armarēt:ſicuti pōt cladē cā

more mactatos. Extiteſt q̄ traderēt cōſulto eū ad arma iſſe: ut occulti aduerſarii & quos metꝰ magis q̄ uolūtas ɔtineret facultate. L. Antonii ducis ꝑbita detegerētur deuictiſq̄ his & confiſcatis promiſſa ueteranis præmia ſoluerentur.

De bello ſiculo & aliis geſtis eius.

Bellū ſiculum inchoauit iprimis: ſed diu traxit iter miſſum ſæpius : mō reparādarum claſſium cauſa: quas tēpeſtatibꝰ duplici naufragio:& qdē p ęſtatē amiſerat:modo pace facta flagitante populo ob iterclūſos comeatus:famēq̄ igraueſcētē:donec nauibꝰ ex integro fa bricatis:ac.xx.ſeruoꝝ milibus māumiſſis: & ad remum da tis portū Iuliū a pđ baias imiſſo in lucrinum & auernū mari lacū effecit. In quo quū tota hyeme copias exercuiſſet:Pō pe.Iter milas & naulocū ſupauit.ſub horā pugnæ tā arcto repēte ſōno deuictus. ut ad dādū ſignū ab amicis excitaref.

nēſē ſeruoꝝ delectus hitus ē.Et itidē nūc auguſtus māumiſſit.xx.milia ſeruoꝝ:eoſq̄ exercuit i nautica di ſciplia ut ꝓ claſſiariis uteref Pli.ſ.vii.de augu.i fortūiis:ſeruitioꝝ delectꝰ iuuētutis pēuria.ſcribit Polybius lib.i.p hūc modū i prio pūico bello exercerī ſolitos nauticos hoīes ad remigiū:ſubſelliis iq̄t i arena p ordi nē diſpoſitis remiges iſidētes ad uocē pcipiētis:q̄ i medio eoꝝ erat:oēs una ꝓtendere brachia ac reducere: remoſq̄ p arenā moueſ pariter e docebanf.ad illius uocē ſimul oēs icipiebāt ſimul definebāt: p hūc modū nauigādi artē i primis ediſcebāt. Portū Iuliū: Virg.i.ii.Georgicoꝝ in laudem Auguſti cæſaris ſi celebrat hunc portū Iuliū. An me mortē portus lucrinoq̄ addita clauſtra:atq̄ idignatū magnis ſtridoribus æquor. Iulia qua pōto lōge ſonat unda refuſo:Tyrrhenuſq̄ fretis imittif æſtus auernis.Seruius ſentire uidef Iuliū portū opus fuiſſe Iulii Cæſaris dictatoris:ſed male. In lucrinū & auernum lacū.In campania iuxta portus baiarum ſunt duo lacus Lucrinus.ſ.& Auernus. Auctor Plinius in.iii.& Strabo in.v.Geographiæ ſic inquit

Fiſci
Fiſcinæ
Fiſcellæ
Fiſcus principis
Res fiſcales
Egregiū de liene & fiſco
Sextus pōpeius neptūi filius
Sicilia cella pēuaria ro.
Modus exercendi remiges
Portus Iulius
Error ſeruii

cõtiguus Baias Lucrius adest sinus:itra quẽ auernus ẽ.De utroq̃ Martialis. Dũmõ Lucrio mõ se pmittit
auerno.auernũ dici q̃si aornõ.i.auibus i accessũ testes sunt Maro & Lucre.augu.ductis hic ide duobus bra
chiis imossoq̃ mari Iuliũ portũ fecit. Mylas & naulochũ:oppida siciliæ:Geographi Mylas celebrãt.scribũt
q̃ Sene.i.iiii.q̃stionũ.& Pli.i.ii.circa mylas & messanã i sicilia fimo similia i litus expui purgaméta.uñ fabu
la ẽ exorta illic stabulare solis boues de naulocho méinit Silius i.xiiii.pũicoꝝ illo uersu. Nõ herbesos iers
nõ naulocha pigra picli sederũt.Naulochi métio nulla fit qđ eq̃dẽ aiaduerteri neq̃ a Ptolemæo neq̃ a Pli.
neq̃ a Strabõe historici tradũt iter mylas & liparas Põpeiũ ab augu.fuisse pfligatũ. Sub horã pugnæ:hæc
pticula sub:qñ tp̃s sigñat iũgit accusatiuo & ponit p per:ut Virg.ait sub lucẽ exportãt calathis:& alibi sub
noctẽ cura reclusat: p p lucẽ p noctẽ:ita i hoc loco sub horã.cõsimiliter apud historicos crebro repies:sub
idẽ tp̃s. Arcto sõno:pfundo.talis.n.arcta & cõplectit artus dormiẽtis. Antõio:marco antõio augusti ini
mico. Ne rectis oculis:sed cõniuẽtibus & dormitãtibus. Supmũ cœlũ:sũmũ altũ:dr̃ supmus iuppiter:su
pmũ cœlũ:supma mulcta & p maximis accipiũt. A marco agrippa:scribit Liuius classẽ cui p̃erat agrippa
fuisse uictricẽ aduersus sextũ Põpeiũ cũ altera:quã cæs.duxerat deleta fuisset:& ut auctor ẽ appiãus:agrip
pa fortiter icũbẽs nullo labore itermisso potissima fuit cã adipiscẽdæ uictoriæ de agrippa mox nõ pauca.
Et inuito neptũo:tanq̃ neptunus faueret sexto Põpeio perinde ac filio:sibi uero obesset pinde ac priuigno.
M.AN. Ob itercluſos cõmeatus:Pli.de eiusdẽ augusti icõmodis: fames iq̃t sitisq̃ Italiæ:appi.istãte pplo
ob igẽtẽ famẽ naues reparare pgit.xx.seruoꝝ milibus mãumissis:libertate dõatis:Pli.seruitioꝝ delectũ iter
augu.ifœlicitates repõit:sed appia.copiosus oẽm delectus rõnẽ explicat:ad id quoq̃ forte referri posset &
illđ lucãi:Leucas & ardẽti seruilia bella sub ethna:q̃q̃ hostis quoq̃ nauales turmas ex eo genere hoium ma
gna ex pte expleuit. Portũ Iuliũ:Iu.de baião portu.Tãdẽ itrat positas iclusa p æquora moles.Ver.lucrio
q̃ addita claustra.Atq̃ idignatũ magnis clamoribus æquor:iulia q̃ põto lõge sonat unda refuso. Immis
so i lucrium & auernũ mari:Stra.auctor ẽ lucrinũ portũ auerno sinui eẽ p̃tẽtũ. Mylas siciliæ oppidũ litto
rale:Pli.circa messanã iq̃t & mylas:Ptolemæus & ipe nõ pcul messanæ i occidua siciliæ ora mylas posuit:
Polibyus circa mylas ait cartha:prio bello pũico a.C.Duellio nauali p̃lio uictos:appia.myle iq̃t:& artẽisiũ
parua oppida ubi dñt fuisse boues solis & ulyxis somniũ. Naulochũ:appia.aliter appellat.Ex mylis iquit
nauicularias:& peloridã:& maritia oia pompeii p̃sidia tenebant. Antonio:triũuiro.

Marginalia: Lucretius · Auernus · Myle op. · Stabula solis · Naulochũ op. · Sub horã · Supmum

unde p̃bitã Antõio materiã putẽ exprobandi ne rectis q̃dẽ oculis eũ aspicere potuisse istructã aciẽ. Veꝝ supremũ cœlũ intuẽtẽ stupidum cubuisse: nec prius surrexisse: ac militibus in cõspectum uenisse: q̃ a M. Agrippa fangatæ sint naues hostiũ. Alii dictũ factũq̃ eius criminãtur: q̃si classibus tẽpestate pditis exclamauerit: & inuito neptũo uictoriã se adeptuꝝ. Ac die circẽsiũ pximo solẽni põpæ simulachꝝ dei detraxit: nec temere plura ac maiora picula ullõ alio bello adiit: Traiecto in Siciliã exercitu quũ partẽ reliquam co-

PHI. Circẽsiũ:ludoꝝ de q̃bus i Iulio cæ.dictũ est copiosissime. Simulachꝝ dei imaginẽ neptuni tanq̃ inimici: nã i põpa circẽsi simulachra deoꝝ ferebãtur: q̃ q̃ portabãt baiuli simulachroꝝ sacroꝝ dicũtur. Iuli.Fir.i.iiii.Mercurius cũ uenerẽ faciet simulacrorũ sacroꝝ baiulos. Cõtinẽti:ex italia.scribit apuleius i cosmographia plerosq̃ auctores orbẽ terraꝝ ita diuisisse: ptem eius insulas:ptem continentẽ uocari. Vulgus continẽtẽ terrã firmã appellat: pdidit Vlpianus.Continentes puĩcias accipi debere eas:quæ Italiæ coniunctæ sunt: utputa galliam.

Marginalia: Baiuli simulacroꝝ · Continẽs · Cõtinẽtes prouinciæ

Egerrime:cum maxima difficultate. Præter:iuxta. Locros:locri multiplices sunt:alii in græcia cogno
minati ozole a malo odore:alii opontii:boetiis finitimi q̃ & epicnidii dei sunt & i Italia epizephririi co
gnominati a zephyrio promõtorio cui iminẽt:de quibus maro.illic neritii posuerũt mœnia loci: auctor ẽ
Pli.a locris incipe Italiæ frontẽ quæ magna græcia appellata ẽ:de his nũc loquit. Rhegiũ:oppidũ i mar
gie Italiæ collocatũ.cui græci nomẽ dedere a fractura:q̃ auulsa ẽ sicilia ab italia.ῥῆγνυμι græce rũpo dr̃ la
tie:ide ragades & ragadia fissuræ sunt & rimæ iter sedis uitia annũeratæ.quoꝝ crebra mẽtio ẽ apud Pli.
Auicẽna nõ solũ i ano sed i mẽtula nasci ragadias pdidit. Biremibus:biremẽ erithrei primi fecerũt. Ter
rã legẽtibus:uerbũ accõmodatũ nauigãtibus: Vir.littoraq̃ epiri legimus. Deuios tramites: deuiũ decius
qđ est extra uiã remotũ.ide oratius deuiũ scortũ appellat.a Cicerõe ppl̃i noiant deuii q̃ sunt extra uiã mi
litarẽ collocati.Similiter deuii tramites dñr semitæ extra uiã. Patrẽ.s.Pauli domini sui. Post põpeii fu
gã:sextus põpeius pditis rebus pfugit ãnulis i mare piectis asiã uelis petebat fugiturus ad antõiũ tanq̃ ad
eũ.cuius mrẽm ipe seruasset icolumẽ:uero i manus hostiũ & catenas cũ uenisset a Titio iterficit i ciuitate
mileto:q̃ caput ẽ ioniæ. Asiaticæ collegaꝝ:tres erãt i triũuiratu collegæ augustus antõius & lepidus. Su
pbiẽtẽ.M.lepidus ipator affectus maximaꝝ copiaꝝ siciliã occupare tẽptauit:& excludere augustũ:cũ an
gustias locoꝝ oẽs occupasset augu.de lepido cõq̃stus apđ amicos igressus ẽ lepidi castra exceptusq̃ saluta
tiõe militari & q̃uis telo pcussus foret tñ potitus ẽ reꝝ:lepidus a suis destitutus ex sũmoq̃ fastigio i imũ p
cipitatus ad gẽua Aug.cæ.pcũbere uolẽs phibitꝰ ẽ.xx.appia.dicit fuisse duas &.xx.legiões. Circeos relega
uit:circei quodã isulã imẽso q̃dẽ mari circũdata:si credit homero: ubi latiũ antiquũ termiabat.Strabo in

Marginalia: Locri multiplices · Ragades · Ragadia · Deuium · mors sexti pompeii · Circei

v.post antiũ igt circeũ ē stadiis.cc.distãs &.lxxxx.mõs mari & paludibus istar hẽns ĩsulæ:hẽt castellũ & circes sacellũ:& mineruæ arã.Maro ĩ.vii.pxia circeæ radũt littora terræ.Diues ĩ accessos ubi solis filia lucos assiduo resonat cautu.De ĩsula circeiorum scribit nõ pauca Pli:nr ĩ.iii.male focilatã male roboratã:maleq̃ firmatã scribit Plut.ĩ anto.iter ipm & augu.quotidianas fuisse pœne simultates:& quotidianas feræ recõciliatiões:mœcenas & nerua cocelus soliti erãt auersos cõponere amicos:ut igt oratius in prĩo sermonũ.Testamẽtũ de cleopatra Titus & plãcus uiri cõsulares ab antõio ad cæsarẽ cõfugerũt: & antõii testamẽtũ quod apud uestales erat edocuerũt qđ testamentũ cũ cæsar peteret reddere id qdem uirgĩes uestales noluerunt: sed facultatẽ fecerunt ut p seipsum assumeret.cæsar frequẽti senatu multa ex hoc testamẽto legit: quæ per absorde & parum ciuiliter scripta uidebant:solitus erat antõius suos & cleopatræ filios reges regũ noiare:& cũ ex illa uno partu geminos suscepisset:masculo cognomẽtũ solis:fœminæ cognomentũ lunæ adiunxit.

Sol luna noia filiorum

M.AN. Die circẽsiũ:quũ circẽsis põpa & thẽsa duceret. Sĩulachrum dei:neptũni:qđ ĩter cæteras deorum imagies ferebat:Diõy.totius põpæ rõnẽ exeqt. Cõtinẽti:ex Italiæ ora q̃ cõtinẽs ẽ. Locros:ĩter zephyrum & scylaceũ pmõtoria ĩ extrẽo Italiæ cornu. Rhegiũ opidũ iuxta fretũ a calcidẽsibus cõditũ. Legẽtibo:ãnauigãtibus. Patrẽ paulũ:q pscriptorum:ut Appia.ait prius fuit q̃q̃ lepidi frater. Collegarum:ĩ triũuiratu. Sũmasq̃ sibi ptes:primũ.s.dignitate & auctoritate locũ. Spoliauit:exercitu nudauit:Lepidi & augu.si m̃ltas nõ solũ ex triũuiratus administratiõe:sed iã ĩde a magr̃ii eqtũ petitiõe:uiuo adhuc cæ.orta ẽ:Pli.de augu.repulsa ĩ magisterio eqtũ apđ auũculũ:& cõtra uolũtatẽ eius p̃latus lepidꝰ ubi & q̃n legiões fuerĩt illi adẽptæ appia. demõstrat. Circeos:locũ ĩ latio celebrẽ olĩ hõeri testimõio ĩsulã:quã ĩpe æææ appellat poetæ ex odissea carmẽ ē ἀλλ' ἤνλεσ ῥᾶσον ἀφικόμεσθ' ἔνθ' ἄρ' ἔναιε Κίρκη ἐυπλόκαμος:ĩ quo succurrit mirari Seruii uiri alioqn doctissimi ĩprudẽtiã:q ĩ Vergilianũ illđ æææq̃ ĩsula circes:a uoce ea littora euitãtiũ dixit id nomẽ factũ:cũ appeat Apollõiũ uidisse q apte medeã circes sororẽ:æææ sæpiꝰ appellat:ille argõauticõ tertio αἰαίης ἡ igt μῦλ' ἴα λιπ ... ψᾶιαν & rursus ĩ.iiii. μήδεια δ' ἀἰη ... sed ab colchidis oppido potius factũ eẽ nomẽ:uñ circe a sole p̃re ĩ Italiã ẽ aduecta:qđ ipsã apđ eũdẽ apolloniũ æetæ regis uerba demõstrãt:nũc circeius mõs cõtinẽs ẽ ambitũ eius.lxxx.stadiorum clitarchus tradidit. Male focillatã:ĩfirmã ac parum stabilẽ:de an.& augu.m̃ltiplici discordia uariaq̃ recõciliatiõe Ap.& Plut.abũde scribũt. A ciuili more:a ueri ciuis officio modestia uerecũdia. Cleopa.libis: ex externa & barbara m̃re:parumq̃ legitĩe natis:iter ro.& igẽuos filios testõ relatis.

Necessitudo

Necessarii

PHI. Necessitudies. necessarios & affines appellatiõe necessitudinis ius qđdã & uĩculũ religiose cõiũctiõis familiaritatisue significat:uñ & necessarii dñr officio obseruãtiæ affinitatisue cõiũcti. Existiat Gel. nihil ĩtercẽ ĩter necessitatẽ & necessitudinẽ nam & apđ Salu.& apđ ciceronẽ necessitudinem repies usurpari p eo qđ necesse ẽ:sẽsus ẽ augu.pmisisse ut oẽs necessarii & familiares anto. hostẽ iudicatũ seq possẽt. In antoniorum cliẽtela:Mos fuit apđ ueteres : ut qlibet ppl's ac natio ro. suũ patronũ hẽret:ita syracusios ĩ cliẽtela marcellorum fuisse legius ita lacedẽonios ĩ cliẽtela claudiorũ.ita alobrogas pronũ hũisse fabiũ sangã.Sil'r bononiẽses mũicipes nr̃i ĩ cliẽtela fuerĩt fa ... ꝰæ antoniorum.ĩ q̃ illustris fuit orator ille.M.an.q apđ Cice.disputat ĩ libris de oratore:q ĩ bello ciuili marião fuit ĩterfectus.Bononiẽsibꝰ cõcessit Aug.ut possẽt iuuare partes antõianas oĩbus suis suorũq̃ uiribus. De cõiũctiõibus cliẽtũ & pronũ.q nihil distabãt a necessitudinibꝰ ppĩquorum scribit abũde Diõysius in.ii.& quẽadmodũ clientes pronis ĩdigẽtibus succurrebãt.Sed ne uideant bononiẽses fuisse in cliẽtela sordidorum pronum sci-

Clientela ciuitatum.

piarũ cõtinenti repeteret oppressus ex improuiso a Demochare & Apolophane p̃fectis Pompeii. Vno demum nauigio ægerrime effugit:Item quũ p̃ter locros rhegium pedibus iret & prospectis biremibus Pompeianis terrã legentibus suas ratus descẽdisset ad littus pœne exceptus est. Tũc etiã p deuios tramites refugiẽtẽ seruus Aemilii Pauli comitis eius dolẽs proscriptũ olim ab eo patrẽ Paulũ:& quasi occasione ultionis oblata ĩterficere cõatus est. Post Põpeii fugã collegarum alterũ.M.Lepidũ:quẽ ex aphrica in auxilium uocarat superbientẽ.xx.legionũ fiducia: summasq̃ sibi partes terrore & minis uendicãrẽ spoliauit exercitu:supplicẽq̃ cõcessa uita Circeiis ĩperpetuũ relegauit.M.Antõii societatẽ semper dubiã & incertã recõciliationibus uariis male focillatã abrupit tãdẽ.Et quo magis degenerasse eum a ciuili more approbaret:testamẽtum qđ is Romæ etiã de Cleopatræ liberis ĩter hæredes nũcupatis reliquerat:apiẽdũ:recitandũq̃ p concione curauit.Remisit tamen hosti iudicato necessitudies amicosq̃ oẽs atq̃ ĩter alios.C.Sosiũ &.T.domitiũ tũc adhuc cõsules.Bononiẽsibus quoq̃ publice qđ in Antoniorum cliẽtela antiqtus erãt gratiã fecit ꝯiurãdi cũ tota Italia p ptibꝰ suis.Nec multo post nauali p̃lio apud Actiũ uicit ĩ serũ dimicatiõe ptracta:ut ĩ naui uictor pnoctauerit.

to familiā antōiorum fuisse nobilissimā uetustissimāq: utpote q ab Antōe Herculis filio & noīata & oriūda pdat. unde. M. Anto. ab augusto olī in colloqo dictus Herculeus. auctores Plutar. & Appiāus. Apud acti um: actiū pmōtoriū ē epiri cū tēplo apollinis nobili: ī quo loco antōius cū cleopatra Egypti regīa superatus ē nauali plio ab augusto. In sere: ī horā serotinā & uespnā. Quū samū īsulā: samos īsula ē: ī mari icario modica: ī qua fanū iunonis antiquū famigeratū fuit: ut luculēter scribit apuleius in. ii. floridorum. Samos īsu la ē altera a Pli. collocata pe itachā apud dulichiū: de qua hic uidet ītelligēdū cū nō multū distet ab epi ro. est & same. est & samothracia diuersæ ab hae & samothracia q fuit domiciliū cerimoniarum: Dardāus de os penates detulit in phrygiā: & phrygia æneas ī Italiā q ob id dicti sunt dii samothraces: de qbus Iuuena lis. iures licet & samothracū & nrorū aras. Hiberna: loca in qbus hiberno tpe milites hibernare consueue runt: sicut æstiua ab æstiuo tēpore dicta. Missionē poscētiū: honestā: quæ emeritis stipēdiis īpetrari sole bat. supra abūde dictū est de missiōibus militaribus. Repetit alia: expungēdum est: alia & substituēdum Italiā ibiq distinguēdum: ut sit sensus: augustum repetisse Italiam: turbatum nunciis & seditione militum: qui erant apud brundusium ciuitatē Italiæ portuosām. Pelopōnesi: pelopōnesus apie ante appellata & pe lasgia peninsula haud ulli tetræ nobilitate post ferenda: Inter duo maria Ionium & ægeum platani filio fi milis excurrit pelopōneso nomen indidit pelops: qui ex phrygia secum in eam regionem duxit populum: auctor Strabo in. vii. Etholiæ: etholia regio est græciæ quā Pli. ab acarnāia dirimi scribit fluuio acheloo.

Actium. *Samos insula.* *Dii samothraces* *Pelopōnesus unde*

M. AN. Necessitudies: necessatios. i. ppiquos & affines & breui oēs familiaritatis uīculo ei cōiunctos. Cæsar necessitatē p necessitudie. i. iure affinitatis usurpauit: Sēpronius Asellio necessitudinē p necessitate Gellius ī noctibus atticis utriusq auctoritatē uno ē capite cōplexus. Domitiū: is rursus ab Antōio ad augustū sub aeciacæ pugnæ tēpus trāsiit: auctor est Plutarchus. Antonio clientela: Antoniorum enim familia ciuitatem ipsam ueteri patrocinio protexerat: patrocinia apud ro. cum ipsa pœne urbe nata Dionysius credidit: antoniorū gentem ab antone Herculis filio fluxisse tradidit Plutarchus augustus antonium apud appianū alloquens si & Herculeo ait æneadarum unus fieri uoluisses. Cōiurādi: societatem: & fœdus ineundi: atq aduersus antoniū ītellige cōspirādi. Pro ptibus suis: p suarum ptiū defensiōe: quo decreto apparebat nihil amplius futurum fraudi bononiensibus ipsis quod in antoniorum clientela fuissent. Ad a ctium: ambracii sinus promontorium: in cuius conspectu Antonius & cleopatra sunt ab augusto nauali prœlio uicti superbissimū eius belli apparatū. Plutarchus in antonio explicat. Samū insulā: quam samū non dicit: eā crederem: q inter dulichiā & cephaleniā ī alto ante echinades iacet. Sed qa tēpestate iactatū dicit circa pelopōnesi promontoria: quū inde brūdusiū hiberna nauigatione transmitteret de ea q īter Miletū & chiū ī ora ioniæ sedet ē: potius ītelligendū: qq nō eo īficias ex illa quoq priore samo psectū ob locorum uicinitatē potuisse augustū circa peloponnesi pmōtoria aliquo mō iactari: De samothracia aūt nullo mō ītelligēdū dixerim. Peloponnesi: pelopis insula dici potest: oli apie appellata: dicta est & pelasgia: peninsula est q diuersa lancinant Maria ionium siculum. creticum: ægeum myrtoū. Aetoliæ: quæ terra inter acarnaniam est: ut Plinius ait & phocidem. Strabo ab ætolio ait Diomedis filio ætolos dictos.

De bello actiatico & Alexandrino: & uictoria eius cō tra Antonium & Cleopatram.

AB actio quū Samū īsulā ī hiberna se recepisset: turbatus nūtiis de seditiōe pmia & missionē poscētiū quos ex oī nūero ofecta uictoria Brūdusiū pmiserat repetit. Alia tēpestate in traiectu bis cōflictatus: prio in ter promōtoria pelopōnesi atq ætoliæ: rursus circa montes ceraunicos: utrobiq pte liburnicarum demersa: simulq eius in qua uehebat fusis armamētis & gubernaculo diffracto. Nec amplius q septē &. xx. dies donec desideria militū ordinarent: Brūdusii cōmoratus Asiæ Syriæq circuitu ęgyptū

PHI. Ceraunios: ceraunī mōtes sunt epiri a Plinio & Oratio a croceraunia nominantur. refert Seruius ceraunia dici a crebris fulminibus: nam græci κεραυνόν fulmen appellant. Tertius europæ sinus ab acroceraunīis incipit montibus. Vtrobique idest utraque tempestate: & inter promontoria peloponnesi: & circa montes ceraunios. Liburnicarū: agiliū bellicarūq nauiū a liburnis. q in illyrico populi sunt: q olī nauibus uelocibus usi uelocitate pcipuis ioniū mare īsulasq pdabantur: qua ex cā romāi naues leuitate celeritateq pstantes appellauere liburnicas sicut refert Appiāus in libro ilyricorum: Vegetius quoq lib. iiii. de re militari de liburnicis ita

Ceraunia unde *Liburnicæ quæ*

Liburnæ
Liburnus
seruus.

scribit Augusto dimicāte actiaco proelio cū liburnoꝝ auxiliis ꝑcipue uictus fuisset Antōius expiméto cer taminis patuit esse liburnorū naues cæteris aptiores: ergo similitudie & nomine usurpato ad instar earūdē classem romani principes texuerūt liburnia nāq; dalmatiæ pars est: cuius exéplo nūc naues bellicæ fabricā tur & appellanť liburnæ: hactenus Vegetius a lucāo quoq; liburnæ dictæ sunt illo uersu: ordie cōtétæ ge mio creuisse liburnæ: Pli. & trāquillus liburnicas uocāt. Iulius firmicus liburnicū imperiū usurpat pro na uali scribés ꝙ liburnicū illi cōmitiť ipeniū: quicunq; natus ē in. x. parte pisciū. Apud Iuuenalē in eo loco. in genti curret sup ora liburno: sicut alibi quoq; declarauius neq; currus: neq; lectica significať ꝓut cōmenta tores existimāt: sed seruus lecticarius a locis enī serui denoīanť: ut syri & cappadoces apud Martialē sic li burni apud Iuuenalē & est sensus. Diues ille delicatus & ipotens lectica gestabiť: & ueheť sup ora uiroꝝ cū lecticarii ex liburnia igentes & staturosi supemineant. a sus est nūero singulari ꝓ plurali more poetico & hi storico.

Armamēta.
Armamen tarium
Armamēta uinearum
Nomen asiæ: unde
Assirii uñ
Antōius tractus per fenestra
mors anto nii & cleo patræ

Armamētis: armaméta sunt nautica istruméta sicuti funes & uela. Armaméta nauis singula erunt uendicāda: ut ait Vlpiāus: armamētariū uero significat repositoriū armoꝝ & nauiū receptaculū: qle fuit il lud qď athenis philon fabricauit mille capax nauiū Spartū ut ait Pli. est in usu nauiū armamentis. Ex lino quoq; nauiū armaméta fuisse interꝑtanť eruditi apud Homeꝝ. armaméta nō solū de nauibus sed de aliis rebus dici posse testis est idē Pli. q loqť de uineaꝝ armamētis. Gubernaculo. s. nauigii. adminicula guber nādi nauigiū tiphis prius iuenit. Asiæ ꝓuinciæ: nā Agrippa i duas asiam ꝑtes diuisit: unā iclusit ab oriēte phrigia & licaonia: alterā determiauit ab oriēte armenia minore. autor ē Herodotus i melpemone asiā ab uxore ꝓmethei nomē eē sortitā. Syriæ: refert Iosephus assyrios q postea syri dicti sūt ab assure hæbreo de noiatos. Cōfugerat: post cladē actiacā. Ad mortē adegit: antonius existimās cleopatrā sibi mortē cōsci uisse semetipsum uulnere ꝑcussit: ne illi sup̄stes esset mox cū audisset illā uiuere iussit se ad eā deportari: aq intra monuméta tractus & alligatus funibus e fenestra demissis: qď spectaculū plane fuit miserabile: anto nius petiit uinū potui sibi dari ut ita celerius moreret: moxq; cū cleopatrā admonuisset ut sibi ac rebus su is cōsuleret expirauit. hāc historiā Paulus orosius explicat his uerbis antōi. se ferro trāsuerberauit ac semia nimis ad cleopatrā i mōumētū i qď se illa mori certa cōdiderat platus ē. Cleopatra postq̄ se ad triūphū ser uari itellexit uolūtariā mortē petés: serpētis ut putať morsu i sinistro tracta brachio exāimis iuéta ē: frustra cæsare ēt psyllos admouēte: q uenena serpētiū e uulneribus hominum haustu reuocare atq; exugere solét.

M. AN. Ceraūios: mōtes uñ tertius europæ sinus icipit epiri sūt mōtes a crebris fulminū casibꝯ dci græ ci Τους κεραυνους fulmia dicūt. Liburnicaꝝ: expeditissimaꝝ nauiū: Pli. icursuq; ceu liburnicaꝝ ro stris effodiūt: Hora. Ibis dixit liburnis iter alta nauiū: ut sit hoc liburnū nomē rei a liburnis ꝑplis ipi naui gii iuétoribꝯ: datū ē & liburnū curtus ad silitudiné nauis ipius cōstructū Iu. & igéti currit sup ora liburno ē: & uiator liburnus dictus idē satirus clamāte liburno currite iā sedit. Armamētis: nautico apparatu: nau ticis istrumētis. Gubernaculo: clauo: Ver. Clauūq; affixus & hæres nusq̄ amittebat & paulopost cūq; gu bernaculo liqdas ꝓiecit i undas. Desideria militū: q̄ a militibꝯ efflagitareť.: Asiæ mioris. s. Syriæq; ut Phoenitiæ: & iudeæ expeditioné lōgissimā i arctissimū: cōiecit uerboꝝ orbē. Seras cōditiōes: rebꝯ ꝑdi tis tétatas: petierat antōius: ut Plutar. tradit: ut priuato sibi athéis ageret liceret. Ad mortē adegit: ad consci scendam sibi mortem compulit.

petit. Obsessa alexādria quo Antōius cum Cleopatra con fugerat: breui potitus est. Et Antonium quidem seras cōdi tiones pacis tentātem ad mortem adegit uiditq; mortuum. Cleopatrę quā seruatā triūpho magnope cupiebat ēt psyl los admouit: qui uenenū ac uirus exugerent: quod periisse morsu aspidis putabatur. Ambobus cōmunem sepulturæ honoré tribuit: ac tumulum ab ipis ichoatum perfici iussit: Antonium iouē maiorem de duobus Fuluia genitris simula chro Diuii Iulii: ad quod post multas & irritas præces cōfu gerat arreptum interemit. Itē Cæsarionem quem ex Cęsare patre Cleopatra cōcepisse prædicabat: retractū e fuga sup plicio affecit. Reliquos Antōii reginæq; cōmunes liberos

De psyllis

PHI. Cleopatræ: psyllos ad mouit: psylli populi sunt i aphri ca a psyllo rege dci ut refert Pli nius in. vii. quorum corpori ige nitum fuit uirus exitiale serpēti bus: ex cuius odore sopirēt eas. scribit cor. celsus in. v. ꝙ mēora tu dignū ē: psyllos nō hr̄e sciam aduersus uenena ꝑcipuā sed au daciā usu ipso confirmatā: q̄ uul nera exsugunt: nāq; uenenū ser pētis nō gustu: sed i uulnere no cet: ergo qsqs exéplū psylli secu tus exuxerit: & ipse tutus erit & tutū hōiné ꝑstabit. De psyllis lu cāus. gēs unica terras icolit. a sæ uo serpentū inoxia morsu: Mar maridæ psylli: par ligua potētibus herbis. Cæteꝝ quéadmodū psylli ui austri & spiritu obruti ad unū oēs iterierit fabulose magis q̄ historice herodotus & gellius ꝓdiderūt Plut. quoq; auctor ē catonē iter ꝑ deser ta libyes factitanté secū psyllos duxisse: q morsibus serpētū medereť ꝑti ore trahétes uenenū ꝑti serpen tes cātibus mitigantes. psylli reliquaꝝ uenena terraꝝ iuehétes q̄stus sui cā pegrinis malis ipleuere Italiā in quā scorpiones quoq; ex africa iportare conati sunt. Seruatā triūpho: augustus iussit ꝑculeiū curare pro uiribus ut cleopatra uiuēs in suā ueniret ꝑtātē: solicitus. n. erāt pro pecuniis cōgestis & simul ad gloriā suā

putabat ptiere:ſi illa i triũpho ducereť. Referũt hiſtorici cleopatrá cũ de íduſtria ab augu.ídulgẽtius tractareť dicer ſolitá fuiſſe græce οὐ θριαμβευθήσομαι qđ latíe ſigñat nõ triũphabor. Exugerét:ſugẽdo educerét extraherẽtq; de corpe a ſugo fit ſuctus:p exuctiõe:q̃ dictiõe peculiariter utiť Pli. Morſu aſpidis. In p ptiáis cõmẽtariis nõ idiligẽter opior pſcripſimus quéadmõu cleopatra aſpida ſerpẽté ficis ſurti ſibi deferri iuſſit cui irritatæ brachiũ déudatũ porrexit mordẽdũ & ſic morte q̃ſi ſõno ſoluta é. Ad qđ alluſit oratio i.i.carminũ:fortis & aſpas tractaŕ ſerpẽtes ſũt q opinéť eá uenenũ habuiſſe delibutoriũ i láina q̃dá cõcaua quá ſb crinib; occultabat. Aug.cũ đ uiuẽte cleopa.triũphaŕ nõ poſſet ei; imaginé tulit i triũpho cũ aſpide mordicus affixa:ppea cecinit pptius:brachia ſpectaui fixis ad morſa colubris. Plures át ſũt aſpidũ ſpẽs:diſpeſq; effectus ad nocẽdũ ut ſcribit ſolíus i polihyſtore. Illa q̃ piit cleopatra hypnale noiať ppea q; ſõno necet q græce dŕ hypnos. uñ & aſpidũ ſõnificá ui appellat Pli.q ét i.xxix.ſic tradit.aſpides pcuſſos torpoŕ & ſõno necát oiu; ſerpẽtiũ minie ſanabiles. Cina i poẽatis ſõniculoſá uocat aſpida.nõ q; ipa ſõni pléa ſit ſed q; ſõnũ letiſeꝝ pcuſſis imitat.hét aſpis íternociuũ bellũ cũ ichneumõe q loricat ſe lio & pgreſſus i pugná iuadit aſpida i fauces i dimicatiõe caudá attollẽs:q̃ excipiectus irritos de hoc itellexit Luca.illo uerſu q é i.iiii.pharſaliæ.aſpidas ut pharias cauda ſolertior hoſtis ludit. Cõmuné honoré:augu.admiratus cleopatræ i obitu generoſitaté:magnifice ac regie illá una cũ Ant.ſepeliri iuſſit. Tumulũ:quo cõditus erat ſepultus q;.M.an, cleopatræ máib; magnifico ac regio fũere:qué corõa ipoſita corõauit. Anto.maioré:ſcribit Plutar.vii.fuiſſe filios.M.Ant.ex tribus uxorib; fuluia octauia & cleopatra atylus Ant.q erat maior natu ex fuluia necatus é a cæ.augu.theodorus pueri pedagogus q illũ cæ.pdiderat cũ ceruix adoleſcẽti iuſſu cæ.abſcidereť:lapidé pcioſiſſimũ qué circa collũ geſtabat clá ſubripuit:cuius crimis accuſatus & cõuictus ad crucé dánat; é. Ad qđ cõfugerat:q ad ſtatuá pricipis cõfugerat uiolari nõ ſolebat. Legius apđ Li.magiũ cápanũ:q uictus fuerat ab Anniba.cõfugiſſe ad ſtatuá regis ptole. Inde apđ iuriſcõ.ſcriptũ é de ſeruis q ad ſtatuá ſacrá pricipis cõfugeřt:Sene.quoq; ait:liceat ſeruis ad ſtatuá cæ.cõfugere. Veꝝ filio ant.nihil pfuit cõfugiſſe ad ſimulachꝝ diui Iulii:ná illinc fuit interẽptus. Cæſarioné ſupplicio affecit.auguſtus iterfecit cæſarioné: qué cleopatra qdem mater cũ magna ui auri & argenti in indiá miſerat. Sed rhodon pedagogus per fraudem quaſi Cæſar eum in ſocietate imperii uocaret reduxerat:De Cæſarione cum ſententias amicorum ſuſcitaretur Auguſtus:dixiſſe arriũ philoſophũ ferunt non eſſe probandam cæſaꝝ multitudinem. Reginæ cleopatræ.

Verbum cleopatræ

Suctus

Aſpidis morſu piit cleo. aſpis hypnale Sonniculoſa

Locus lucani

Mors cæſarionis

Nõ pbáda cæſarũ multitudo

M.AN. Seruatá triũpho:ut eá i triũpho duceret. Pſyllos:pſylli a pſyllo rege:ut Agatarchides ſcripſit:cuius ſepulchꝝ i pte fuit ſyrtiũ exitiale ſerpẽtib; uirus gẽti igẽitũ:cuius odoŕ eas ſopirẽtia naſſonib;:ut Pli. tradit ſe deleti:Herodotus i expeditiõe quá aduerſus auſtꝝ ſuſcepiſſét:totũ gẽus arẽis obrutũ iteriiſſe ait: ſed de his Lucáus lib.pharſalidos ultio lõge plura. Putabať:Plut.quoq; & Strabo i dubiũ trahũt:qua cleopatra ui perierit:q̃ſi tũ quoq; quũ extincta eſt paꝝ cõſtiterit q̃q̃ auguſtus aſpide mámæ affixa eius imaginé in triũpho tulerit:Ver.patrio igr uocat agmía ſiſtro nec dũ & gẽinos a tergo reſpicit angues. Tumulũ:ab ipſis ichoatũ:Mar.nec ſibi regifico placeat cleopatra ſepulchro. Ex fuluia gẽitis:ſepté ex fuluia octauia & cleopatra liberis antõio ſupſtites fuere:atq; omniũ maximus natu atylus cognomine:q a theodoro pedagogo auguſto traditus:eius iuſſu occiſus eſt. Cæſarioné:hũc quoq; magna ui auri a matre ut in indiá effugeret miſſum ex itinere:quaſi in regni ſocietate reuocaretur rhodon pedagogus auguſto perdendum dedit.

PHI. Nõ ſecus ac:nõ aliter q̃ reliquos fouit. Plut.i ant.ſic ait Cæteri filii apđ octauiá educati ſũt:q cleopatrá An.& cleopatræ filiá iube hũaniſſimo & pulcherrio regi dedit:An.uero ex fuluia genitũ ita magnũ apđ cæ.fecit:ut poſt agrippá & Li.filios prias ptes obtieret. Cõditoꝝ:alexá.ps regiaꝝ é illđ:qđ corp; appellaŕ.id át circuitus qdá é:i quo regũ erát ſepultuŕ & Alex.ma.cuius corp; ptole.lagi filio pdicæ abſtulit:detulitq; Alexád.qđ i alueolo aureo fuit repoſitũ:ſed coccas ablato aureo repoſitorio uitreũ repoſuit auctor Stra.li.ultio.de ſepulchro alex.ita cecinit Luca.illic pellei plex ueſana philippi fœlix pdo iacet:tráqllus cõditoriũ appellat illũ alueolũ & locula meritũ:in quo recõditũ erat corpus alexá. Cõditoriũ.n.a cõdẽdo dictũ:amianus Marcellinus cõditoriũ appellat muraliũ tormẽtoꝝ repoſitoriũ machinaꝝ.petrõius arbiter cõditoriũ in quo erant repoſita ſepulchra claudi ſolitũ fuiſſe oſtendit:cum ait:præcluſis uidelicet cõditorii foribus ut ſiqs ad mõumẽtũ uẽiſſet putaſſet expiraſſe ſup corpus uiri pudiciſſimam uxoré. idem i cõditorium ẽt pſecuta é defunctũ poſitumq; i hypogeo græco

Conditorium

nõ ſecus ac neceſſitudie iũctos ſibi ɔſeruauit: & mox p cõditiõe cuiuſq; ſuſtinuit ac fouit. De geſtis p eũ i ægypto.

PEr idé tẽpus cõditoriũ:& corpus magni alexandri quũ prolatũ e penetrali ſubieciſſet oculis corona aurea ipoſita ac floribus aſpſũ ueneratus eſt cõſultuſq; nũ & Ptolemęũ iſpicere uellet regé ſe ait uoluiſſe uidere nõ mortuos. Aegyptũ i puiciæ formá redactá ut feraciorẽ habilioréq; annonę urbicæ redderet:foſſas oẽs i quas nilus eſtuat oblimatas longa uetuſtate militario ope deterſit. Quoq; actiacæ uictoriæ memoria celebratior:& iposterũ eſſet:urbem Nicopolim apud actiuum cõdidit ludoſq; illic quinquẽnales conſtituit.& ampliato uetere apollinis templo locum caſtrorum quibus fuerat uſus exornatum naua-

more corpꝯ custodiſ cœpit ex hoc cognoſcius cõditoriũ dici repoſitoriũ mõumẽtoꝝ qđ foret ſubterraneũ hypogea.n.græci dicũt ſubterrãea:q̃ dictio freq̃ns ẽ apđ Ioſephũ & egeſippũ. Prolatũ:atq; deprõptũ. Re gẽ.ſ.Alexã. Nõ mortuos:ptolemæos tã̃ illi ueꝛ mortui ſint:de quoꝝ uita & obitu piter ſileꝛ:& tales nimi rũ fuere ptolemæi:q oẽs poſt tertiũ male uixeꝛt delitiis corrupti.oĩuꝫ uero peſſime q̃rtus &.yii.& ultius au letes:q p̃ter alia flagitia ẽt choraulã exercuit.Pœne ſimile ẽ illđ Alexã.ma.exẽplũ:q cũ achillis ſtatuã corõaſ ſet.Interrogatus nũqd & pidis citharã uideꝛ cupet.rñdit illã curæ ſibi nõ eẽ achillis uero citharã ſe q̃ſiuiſſe q̃ ille fortiſſimoꝝ uiroꝝ geſta & res ĩclytas decãtare ſolebat. In ꝓuĩciæ formã:dixius ſupra ꝓuĩcias appelli tari regiões lõge ab italia acq̃ſitas bello a porro uł ꝓcul uĩcẽdo dictas:ad q̃s regẽdas ro.magĩratus mittebãſ ſcribit Ci.ſiciliã primã oĩuꝫ ꝓuĩciã fuiſſe appellatã.De ꝓuĩciis ita ſcribit egeſip.li.ii.rõani.cũ ĩ iũs ſuũ uĩcẽdo redigerẽt ꝓcul poſitas regiões appellauere ꝓuĩcias:ægypto p Augu. ꝓuĩciæ factæ p̃poſitus fuit.cor.gal. An nonæ urbicæ ro.nã ab urbe urbicus & urbãus deriuaꝛ:ſicut ab oppido oppidicus & oppidãus.gellius:qđ ĩ q̃ oppidici dicitis mihi.qđ ãt ægyptus eẽt ãnonæ ro.ſubſidiũ docẽt hiſtorici & teſta.Pli.ĩ pãegyrico his uer bis:ꝑcrebuetat antiq̃tus urbẽ nr̃am niſi opibꝯ ægypti ali ſuſtẽtariq; nõ poſſe.Supbiat uẽtoſa & ĩſolẽs natio ꝙ uictorẽ pplm paſceret.Egeſip.& Ioſep.tradũt anonã.iiii mẽſiũ ſinglis ãnis po.ro.miſtrari ab ægypto ſoli rã. Eſtuat:ĩundat ĩcremẽto.nili ãt ĩcremẽtũ iuſtũ ẽ.xvi.cubitoꝝ:& ut auctor ẽ Pli.ĩ.xii. cubitis famẽ ſentit ægyptus.In.xiii.ẽt nũ eſurit.xiiii.cubita hilaritatẽ afferũt.xv.ſecuritatẽ.xvi.delicias.In cõmẽta.cæ.traditũ ẽ alexãdriã hr̃e ſpecus ad nilũ ptinẽtes:qbꝯ aq̃ ĩ priuatas domos iduciꝛ.nilus uice colõi fũgẽs & fœcũditatis parẽs ubertat ægyptũ. Oblĩatas:limo adductas & cœo obrutas.oblĩare.n.ẽ limo replere & ita meatus clau deꝛ:Virg.ſit gẽitali aruo & ſulcos oblĩet ĩertes Sene.eodẽ uerbo uſus ẽ de nilo ſcribẽs ĩ.iiii.q̃ſtio.cũ ait:Fer tilẽ ægyptũ facit nilus.Iuuat agros duabꝯ de cãis & ꝙ ĩundat & ꝙ obliat:exiſtiat Serui.nilũ dici q̃ſi νεονιλιν hoc ẽ nouũ limũ trahẽtẽ quo obliet.hoc ẽ limo obturet ægyptũ & oppleat hãc hiſtoriã ita ſignat ſex tus Aure.Regionẽ ægypti ĩundatiõe nili difficilẽ ĩuiãq; paludibꝯ ĩ ꝓuĩciæ formã redegit: q̃ ut ãnõæ urbis copioſã efficeret foſſas ĩ curia uetuſtatis lĩo clauſas laboꝛ militũ patefecit. Deterſit:repugnauit:deduxit:pa tefecit. Quo.ut.nicopolĩ:nicopolꝫ græce dr̃ ciuitas uictoriæ nicopolĩ ædificauit augu.uictoriæ ſuæ cogno mẽ ĩponẽs:q̃ Ant.cleopatrãq; ſupauerat.Nicopolꝫ auctoꝛ Stra.egregia ĩcolaꝝ mltitudĩe habũdãs ãplificaꝛ dies latos fines habẽs & hoſtilibꝯ ornata ſpoliis.mẽinit Pli.ciuita.nicopolitãæ:q̃ liberã fuiſſe ꝓdidit. Qui quẽnales:erat nicopoli lucus cũ ginaſio ſtadioq; ad q̃nquẽnale ludoꝝ certam̃ appatus:ludi actia uocabãſ actio apollini cõſecrati:q ptius & a finitis agebãſ.a cæ.uero Augu.honorificẽtius celebrati fuer̃t.ad ludos hos actiacos alluſit Vir.ĩ honorẽ augu.ſic ſcribẽs actiaq; iliacis celebrãus littora ludis. Veteꝛ apollĩs tẽplo uetus actii apollĩs tẽplũ ĩ tũulto cõditũ fuiſſe teſtis ẽ ſtra.ĩ.vii.Idẽ in.x.mẽorat fanũ fuiſſe apollĩs ĩ leucate ex quo ſaltus fiebat ad ſedandos amores cuius rei mentio quoq; fit in epiſtola ſaphus. de templo apolli nis apud actium ueteri meminit Maro:hoc ampliauit auguſtus poſt uictoriam naualem.

flagitioſi ptolemæi

Dictum alexãdri

Incremen tum nili

Oblimare

Nicopolis

Actia ludi

Saltus ex leucate

M.AN. Pro cõditiõe cuiuſq;:Plu.ĩ Ant.demõſtrat q̃ pietate reliquos eiꝯ libos augu.fouerit. Cõditoriũ qđ ĩ muſeo fuit:ut Str.ſcri.regiæ dõus pte.ubi Alexã.& Ptolemæ.corpa aſſeruabãſ ſed cõditoriũ ſimplr̃ p loco quo corpus ĩpm erat clauſũ accipias:alexã.ma.corpus ut idẽ auctor tradit:Pto.lagi.filius ꝑdicæ adẽt ex babylõæ delatũ alexãdriæq; ĩtulit. Floribꝯ aſpſũ:pſiũ ĩ Augu.morẽ expſſit.Ver.mãibꝯ date lilia plenis purpureos ſpargã flores Pli.& iã tũc corõæ deoꝝ honos erãt latiũ publicoꝝ priuatorũq; ſepulchroꝝ. Pto lemæũ:nõ dicit quẽ:ſed eũ ſuſpicari libet q alexã.ſucceſſit:q fuit lagi filiꝯ. Regẽ ſe uoluiſſe uideꝛ:figurate alexã.ĩtellexit:nã ad ptolemæ.nõ ẽ cur referas de ptolemæ.ſerie:Stra.ioſep.Euſebius.& Iuſtius copioſe ſcri bũt. In formã ꝓuĩciæ:qđ.C.Cæ.ueritus fuerat facer:ſed de ꝓuĩciis:ne oĩa unũ ĩ locũ cõgerãſ oportũioꝛ lo co dicẽus. Nilus æſtuat:de curſu & ĩcremẽtis nili Pli.qdẽ mlta:ſed herodotus mlto plura. Oblĩatas:lĩo re pletas. Militũ laboꝛ:militibꝯ opĩ adhibitis. Nicopoli:uictoriæ:ut ẽ apđ ſtra.ciuitatẽ Pli.colõia augu.actiũ cũ tẽplo apollĩs nobili ac ciuitate libera nicopolitana. Ludos q̃nquẽnales.v.quoq; ãno celebrãdos iſtat q̃t Stra.olympioꝝ ludi actiaci deſignaꝛ actio apollini cõſecrati coꝝ curæ lacedẽonii p̃fecti actia eodẽ au ctore añ augu.tpꝯ celebrabãſ:ſed augu.honorificẽtius edidit. Veteꝛ apollĩs tẽplo.S.& Ma.aucto.fũt uetu ſtũ ibi fuiſſe tẽplũ & formidatꝯ nautis apiꝛ apol.Thucydi.ἐν ἀκτίῳ ἀλεκτορίδος γίνονται ἱεροῦ τοῦ ἀπόλλωνος ἐςὶ πρὸ τοῦ ςὐματι τοῦ ἀμπρακικοῦ κόλπου.Lo cũ caſtrorũ: ubi caſtra aduerſus antonium fuerat metatus.

PHI. Naualibꝯ ſpoliis:ſt̃ iq̃t & ſtra.naualia iuxta apollĩs actii tẽ plũ ĩ qbꝯ cæ.uñ.xx.naues decia rũ noĩe repoſuit mẽoriæ ꝑditũ ẽ & naualia & naues ĩcẽdio defla graſſe.neptũo q̃a ĩ undis neptũo dicatis nauale pliũ geſtũ ẽ. Mar. tã̃ belloꝝ p̃ſidi & rõa.gẽtis au ctori.Oſci mãertẽ uocãt martẽ

libus ſpoliis Neptuno ac Marti conſecrauit.

De coniurationibus & conſpirationibus contra eum.

TVmultus poſt hæc ac ẽt reꝝ nouaꝝ initia ↄiuratio neſq; cõplures priuſq̃ inualeſcerẽt indicio detectas cõpreſſit: & alias alio tpe. Lepidi iuuenis : deinde Varrõis Murenæ & Fãnii Cepiõis. Mox. M.Gẽa ti:exin Plauti Ruffi. Luciique pauli ꝓgeneri ſui ac p̃ter has L. Audaxii falſarũ tabularum rei:ac neq; ætate:neque cor pore integri. Themaſini epicadi ex gente parthica hibridæ

unde cognomina mamercoꝝ:& mamertim dicti populi Siciliæ. Indicio detectas.Index ē q facinoris eu mamers
jus ipſe eſt cōſcius latebras indicit impunitate ꝓpoſita:auctor Aſconius. Inualeſcerét:roborarenť atq; au mamertini
geſcerent.Var.murenæ:de his cōiuratoribus ſic loqť liuia auguſti uxor apud ſenecā in.i.de clemétia:ſeue Index
ritate adhuc nihil ꝓfeciſti Saluidenū lepidus ſequutus eſt lepidum murená:murená cæpio:cæpioné egna
cius:ut alios taceá quos tm̄ auſos pudet & paulo ſupra inqt auguſtus.Ego ſum nobilibus adoleſcétulis ex
poſcitū caput in quo mucrões acuát.Idé i li.de breuitate uitæ.In ipſa urbe murenæ cepiōis lepidi egnatio
rum mucrones in auguſtū acuebát:porphirio ſentire uř murená & cepioné fratres fuiſſe ꝓculeii cū qbus
bona ſuà æquis ptibus diuiſerit.cū illi bello ciuili ſpoliati fuiſſent. Progeneri:ſocer magnus diciť uxoris Socer
meæ auus q & ꝓſocer dř & ego ſum illius ꝓgener & auus meus ſocer magnus ē uxoris meæ:illa illi ꝓnurus magnus
auctor modeſtinus iuriſcōſultus:Lucium paulū ꝓgeneꝝ auguſti appellat tráqllus qm̄ iuliá illius neptem Proſocer
uxoré hébat.ſicut inferius declarabiť.Seneca tyberium appellat ꝓgeneꝝ Pōponii attici qa uxoré duxerat Progener
agrippinam alius nepté ex.M.agrippa genitam.Verba ſenecæ ſūt ex lib.iii.epľaꝝ.Nomé attici pire Cicero
nis epiſtolæ nō ſinunt. Nihil illi poſuiſſet gener agrippa:& tyberius ꝓgener:& druſus cæſar ꝓnepos. Fal
ſarum tabularum rei:ad legé corneliá de falſis declarať q ná pœna falſaꝝ tabulaꝝ teneanť:ná q teſtm̄ de Pœna
leuerit reſignauerit:que teſtm̄ falſum ſcripſerit:qui in tabulis falſum fecerit pœna falſarii damnať . pœna falſarum
autem falſi deportatio ē.& oīum bonoꝝ publicatio.Verres aliquot dánauit tanq̄ publicas tabulas corri tabularū
puiſſent: Hybridæ:hybridæ ſicuti docet porphirio dicunť canes q ex impibus parétibus nati ſūt hoc eſt Hybrida q
ex uenatico & gregario:per hanc ſimilitudiné qui patre Romano & matre peregrina natus eſt uel ecōtra
rio hybrida appellatur. Pli.uero in.viii.ſcribit hybridas uocari ſues ex ferro & domeſtico ſue ꝓgenitos:q
appellatio ad hoies quoq; tráſlata eſt adeo ut Caius Antonius collega Ciceronis in cōſulatu hybrida uul
go diceret:dicunť aūt hybride a uerbo græco υβγιξω qđ ſignificat cōtumelior & cōuicinior & υβρισ
cōtumelia dř:quaſi per contumeliam nati quales ſunt ex adulterio ꝓcreati.Martialis:hybridarū grex iam
tibi foret plenus.Valerius maximus auctor eſt qntum uariū cognominatum fuiſſe hybridam pp obſcuꝝ
ius ciuitatis:ſenſus eſt tranquilli auguſtum compreſſiſſe coniurationem temeſim epicadi:q erat hybrida e
gente parthica tanq̄ patrem habuerit romanum marem uero ex gente parthorum uel ecōtrario.

M.AN. Naualibus ſpoliis:nauali ꝑlio captis:Strabo auctor eſt decimæ noīe naues.xx.in naualibus ip
ſis repoſitas. Inualeſcerét:ꝓualerent. Poſt hæc:ultra ſi.n.ad tps id referas nō ꝓcedit quū uiuo ét Anto
nio periculoſis auguſtus coniuratiōibus petitus fit. Rerū nouaꝝ initia:nouos reꝝ motus . Inualeſceret
ualidæ fierent. Lepidi iuuenis:lepidi triūuiri filius fuit:Liuius eius cōiuratiōis meminit. Murenæ:qué
Auguſtus caſtritio indice oppreſſit. L.Pauli:pauli céſoris filii. Pro generi.ſ.Auguſti:ná Iuliá ex agrippa
& iulia Auguſti filia genitam uxorem duxerat:progenero proſocer rñdet qui eſt ſpōſæ auus. Ouidi. cuiq;
ſenex nereus ꝓſocer eſſe uelit.Si qdé thetidis př eſt neruus.Sunt qui eacus legant. Falſarum tabularum:
falſo ſeu fraude ſignatarum. Neq; ætate neq; corpe:ualidi:ſenio & morbo confecti. Themaſini epicadi
fuit cornelius epicadus grammaticus ſyllæ dictatoris libertus eiuſdem ne an alterius parum intelligi po
teſt.Macrobius tamen epicadi meminit.Epicadum inquit refert herculem occiſo gerione. Hybridæ: ex
apro & ſue:fero duo & domeſtico cōceptos hybridas dixere:manifeſte.n.& ad homines in contumeliam
tranſfertur.υβρισ.n.græce contumelia dicitur:quod Tranquillus ſignificanter expreſſit Romanum ho
minem parthica gente creatum demonſtrans.

ad extremū Thelephi mulieris ſerui noméculatoris. Nā ne ultiæ qdé ſortis hoīum cōſpiratōe & piculo caruit Aridaſiꝯ atq; Epicadus Iuliā filiā & agrippā nepoté ex iſulis qbꝯ cō tinebāť rape ad extremū Thelephus q̄ſi đbita ſibi fato dña tiōe:& ipm̄ & ſenatū aggredi deſtinauerát. Q uinét quōdā iuxta cubiculū eius lixa qdā ex illirico exercitu ianitoribꝯ deceptis noctu depheſus é:cultro uéatorio cictus: iops ne métis an ſimulata đmétia icertū nihil exprimi qōne potuit.

De bellis externis per eum geſtis.

EXterna bella duo omnino per ſe geſſit dalma ticum adoleſcens adhuc : & Antonio deuicto

PHI. Ad extremú thelephi.ſ. coniurationé compreſſit:hoc.n. uerbū ad ſingula repetendū eſt.

Nomenculatoris: nomencula tores dicunť q memoriter unū quemq; noīatim calare.i.uocare đdicerūt uñ & illis nomé quoꝝ opa potiſſimū utebanť candida tim ut ſibi in ꝑhenſando ſuffra gatores noīa ciuium ſuggererét: uñ & alio noīe fautores antiqui tus dicti ſūt:ueteres rōani cū ſer uorū legiōes domi haberét quo rū noīa ignorabát macipiorū cá noméclator erat adhibédus : ut elegáter ſcribit Pli.Cato uticen ſis laudatur ab hiſtoriis:ꝙ legem ſeruauerit q̄ cádidato noméclatores adeſſe uetat:ut p ſeipm̄ ſine nomen clatore nominatim ſalutaret ciues romanos prenſaretq; ſuffragatores.Auguſtus Auctore Macrobio quō dam nomenculatori ſuo:de cuius obliuione quærebatur dicenti nunquid ad forum mandas.accipe inqt commendaticias:quia illic neminem noſti.Refert ſpartianus adrianum tanta memoria fuiſſe ꝑditum : ut noīa plurimis ſine noméclatore reddiderit:ita ut noméclatores ſuos ſæpius errátes emédauerit. Nomen-

Noméculatores qui

culatura uero dr̄ quasi nūcupatio quædam & noīatio. Vltimæ fortis:feruilis & fordidæ cōditōis qlis erāt noméclatoris & hybride. Aridafius:qué fupra eū dixit falfa℞ tabula℞. Epicadus:qué uocant hybridā. Fuit alter Cornelius epicadus grāmaticus fyllæ dictatoris libertus:qué trāgllus īter grāmaticos aūerat in libello de grāmaticis. Ex infulis ra.fcribet īfra trāgllus queādmodū Auguftus agrippā nepoté abdicauit ob ingeniū fordidū:& ī dies amentiorem in infulam tranfportauit:Iuliā quoq; filiā relegauit in īfulam: & demū poft qnqueñiū ex infula trāftulit ī cōtinété:fenfus é trāglli aridafiū atq; epicadū deftinaffe rape ex infulis Iuliā Augufti filiā & agrippā nepoté:cū thelephus deftinaffet Auguftū & fenatū trucidare. Debi-

Pricipatū fato dari — ta fato:uetus é uerbū principatū nō nifi fato dari.Lampri.uero dixit impatorem fortunæ eé:nā & minus boni reges fuerūt & peffimi imparunt. Lixa:lixæ miniftri funt militū:quo℞ offm eft ut aquā fubmini-

Lixæ — ftrent:quam ueteres lixā uocauerūt de lixa℞ fignificatōe lege noniū & feftū Pōpeiū de his dixit Syllius li. v.punico℞.Inutile marthi lixa℞ uulgus.Et luc.ait in.ix.ftat dū lixa bibat:Scipio apud liuiū in cōciōe militari actiū umbrū gregariū milité feditōis pricipé appellat femilixā qfi femimācipiū noīe fordido & igno

Semilixa — miniofo.ptérea fcribit Var.lixulas & femilixulas uocabulo fabino dici circulos ex farina cafeo & aqua cō

Lixulæ femilixulæ — mixtos:& inter cibaria numerant̄ ianitoribus.f.Augufti q fūt in nūero feruo℞. Cultro uenatorio: uenatores nō folū armātur uenabulo:fed ét cultro breui q dr̄ uenatorius muniūt̄ de quo ait Marcialis ī apo-

Menceps — phoretis.hic breuis in grādé cominus ibit ap℞. Inops ne mētis:mētecaptus:& ut antiq dicebāt mēceps:

Quæftio quid — tales enim p demētiā multa faciūt temere. Quæftiōe:tormētis apud iurifcōfultos titulus é de qōnibus: quo fignificat̄ feruos in qōne torquēdos effe:apud eofdé titulus eft de fenatu cōfulto fyllaniano : ubi fic fcribit. Vlpia.qōnem aūt fic accipimus nō torméta tm̄ fed oém inquifitioné:apud oratores fūt cōes loci a qōnibus cōtra quæftiōes. Nihil exprimi:fcri bit iurifcōfultus plerofq; paciētia fiue duritia tormēto℞ ita

Dalmatæ — torméta cōténere:ut exprimi ab eis ueritas nullo mō poffit. Per fe:fuo ductū:nō aūt p legatos:qbus℞ ipe pſens non folum interfuit fed pfuit:expeditōes nō mādauit aliis fed ipfemet fumpfit. Dalmaticū:fcribit Ap.dalmatas natioñé illyricā:domitos fuiffe ab Aug.q fame fatigati fe illi dediderūt & obfides nūero feptingétos ex ppriis filiis exhibuerūt:ab his recepit figna:q gabinio ademerāt & ī porticu octauia fufpēdit.

M.AN. Ad extremū:nouiffime. Serui noméculatoris.q.d.& fortū.æ & officii fordidiffimi:erāt.n.noméculatores q ciuiū noīa méoria tenebāt uocabātq; quū opus erat.Seneca hēbis cōuiuas : quos ex turba falutātiū nomēculator digefferit & rurfus nemo uerus noméclator q noīa nō reddit:ab ipfa uocandi rōne nomēculator dictus:uñ & noméclatura.Pli.& fit qdā ī his noméclatura. Vltimæ fortis:fordidiffimæ fortunæ:ut ad noméclatoré & hibridā id referas. Andafius & epidacus .frigide nimis ré tātā attigiffet nifi cōiuratorū falté fubieciffet cōfilia. Iuliā filiā:ad neptis dñam:q & ipfa Iulia é nūcupata:fed hæc de q nūc Augufti filia:illa uero neptis cæterū utraq; adulterii cōuicta ī infulas ut poftea dicet̄ eft relegata. Agrippam nepoté:hūc iuliæ & Agrippæ filiū ob ferox ígeniū & furretū primo auguftus fe pofuit:mox & in cāpaniæ infulas deportari iuffit. Lixa:q exercitū qftus cā fequebant̄ lixæ a maioribus fūt dicti ut fefto placet.Nonius q militibus aquarent̄ ab eo qd̄ ueteres aquā lixā dixerint a minifterio lixas nominatos credit:alii a lixa qui herculem & ipfe fecutus fit:qdam a quæftu liguriendo:qa quæftus gratia fequeret̄ exercitum: fed a lixe melius nomē factū.i.cinere dixeris quo utūt̄ illi in tergenda fuppellectile:& in decoquēdis cibis eam proruant:qui minimi ordinis fūt in popinis:Plinius Varronem fequutus. Lixis ingt cinis é foci & enim cinis luxatis potus medetur ut licet uidere gladiatores quū deluferint hac iuuari potōe. Ex illyrico exercitu:quo illyrico eft bello ufus aut certe ad illyridis pfidiū. Ianitoribus.Ianuæ cuftodibus.

Cultro uenatorio:uenatoribus apto.Mar.fi deiecta geres lōgo uenabula roftro:hic breuis ī grādé cominus ibit ap℞. Quæftiōe:cruciatu. Externa nō ciuilia. Per fe:fuo ductu & aufpiciis nō p legatos. Dalmaticum a dalmatia hiftriæ & macedonicæ oræ interiecta cui hæret a tergo liburnia . Dalmatæ a dalmanio urbe Appiano auctore funt dicti.

cantabricū:dalmatico ét uulnera excepit:una acie dextrū genu lapide ictus:altera āt & crus & utrūq; brachiū ruina pontis cōfauciatus. Reliqua per legatos adminiftrauit: ut tamen quibufdam pannonicis atq; germanicis aut interueniret aut non longe abeffet. Rauennam. uel Mediolanum uel Aquileiam ufq; ab urbe progrediens.

De puinciis p eū domitis & in amicitiā receptis.

Domuit autem partim ductu:partim aufpiciis fuis Cantabriam: Aquitaniam : Pannoniam : Dalmatiā cū illirico omni. Item rhetiam & uindelicos ac

Cantabri — PHI. Cantabricū:cantabri hi fpaniæ populi efferi funt & nullā uitam fine armis effe exiftimant de quibus fic fcribit eleganter Silius.cantaber ante omnis hiemif q; æftufq; famifq; . Inuictus & mox nec uitam fine marte pati quippe omnis in armis lucis cau fa fita eft & dānatum uiuere paci.Cantabros & uicinas illis gentes:quæ latrocinia exercebāt :ut fcribit Stra.oppreffit Auguftus Hinc exiit illud oratianū.Seruit hifpanæ uictus hoftis oræ Cātaber fera domitus cathena de cātabrico bello ita fcribit Lucius floros.in.iiii.Cātabro℞ & prior & altior & magis ptinas in rebellādo aīus

[redacted] quos non mandata expeditio sed supra: ipse uenit & totam amplexus cantabriam efferam gentem ritu ferarum quam [redacted] debellabat. [redacted] uidet certati igne ferro iter epulas ueneno que: quod ibi uulgo ex ar[redacted] is exprim[redacted] mor[redacted] maior a [redacted] tate [redacted] cauere. Augustus captiuos canta[redacted] Ap. [redacted] ob [redacted] be ob[redacted] a barba[redacted] us [redacted] auxiliu a [redacted] Cesar urbe [redacted] phibuit: ro[redacted] lapide geu sauc[redacted] p multos dies eger [redacted] Roma [redacted] Au[redacted] me[redacted] metropolis e ta[redacted] fatell[redacted] ex [redacted] s milit[redacted] rtim aduolaue[redacted] p[redacted] r [redacted] s do[redacted] & utrumque [redacted] us denuo turrim c[redacted] dit: ex[redacted] p[redacted] ctabat pote hu[redacted] igni [redacted] re ut A[redacted] no [redacted] [redacted] or [redacted] stru[redacted] moenia [redacted] dere po[redacted] ent: q oes [redacted] u post [redacted] com[redacted] t. Lu[redacted] ro florus tradit Au[redacted] iu[redacted] pote [redacted] h[redacted] aqs [redacted] ba[redacted] bus [redacted] a[redacted] su[redacted] ul crud[redacted] b[redacted] at Au[redacted] us ma[redacted] bus ac cru[redacted] bus speciosiore sanguine & [redacted] o[redacted] lo [redacted] gu [redacted] t. [redacted] it[redacted] incomoda A[redacted] usti repoit [redacted] nas po[redacted] Panonicis. panon[redacted] a[redacted] a Roa nis [redacted] ci peonas uoc[redacted] q[redacted] fama olim formid[redacted] e to[redacted] cocu[redacted] t Italia taq e ent [redacted] upabi[redacted] hi in[redacted] drauo: sauo & h[redacted] tro u[redacted] n hos su[redacted] t Augustus p uibiu: quorum [redacted] pfluetes da[redacted] ut ceteri q [redacted] sic ui[redacted] oria nu[redacted] [redacted] icis. be[redacted] la aduersus germanos [redacted] mis p dru[redacted] pri[redacted] uignu [redacted] Aql[redacted] Pl[redacted] aql[redacted] a collo[redacted] at i x regi[redacted] liae: fuit at colonia Romanorum. xi[redacted] M[redacted] a mari sita: quam pterfl[redacted] tursus amnis: o[redacted] m aq[redacted] hoc [redacted] me [redacted] nos exhibueru[redacted] t [redacted] bello co[redacted] [redacted] s mulieru sacerent: cum decess[redacted] nt nerui ad [redacted] tas emittedas: quod aliq[redacted] roae di[redacted] factitatu [redacted] un[redacted] [redacted] u ueneri caluae [redacted] d[redacted] t. auct[redacted] lu[redacted] [redacted] pe [redacted] ctor[redacted] copiarum & pns [redacted] bat expeditoes. [redacted] arti[redacted] qn alus be[redacted] gere[redacted] a madabat[redacted] q[redacted] is [redacted] bat au spicus [redacted] hostes debel[redacted] t. [redacted] c [redacted] e [redacted] ld ab O[redacted] d[redacted] A[redacted] p[redacted] s [redacted] er amm[redacted] s[redacted] unces ais auspiciusque pris au[redacted] icus col[redacted] oque augurum [redacted] tus honos erat apd [redacted] tiquos: ut ni[redacted] hil [redacted] be[redacted] liq[redacted] a[redacted] pi[redacted] to gereret. Scri[redacted] t [redacted] n[redacted] do[redacted] is. xx[redacted] q v[redacted] d[redacted] ee [redacted] au[redacted] orum [redacted] teru ad oculos alterum ad aures ptinere ad oculos. [redacted] ad aures uoce au[redacted] Cu[redacted] c[redacted] oi. Appia. enu[redacted] rat q pluri[redacted] ulos: quos ois ab au[redacted] sto dom[redacted] tos fu[redacted] sse refert. Aq[redacted] q ut scri[redacted] t [redacted] tro. M[redacted] p pa re[redacted] gess[redacted] at aqtania tertia ps [redacted] ul[redacted] oris. Rhetia: thus[redacted] duce retho autis [redacted] bus armi[redacted] s alpes [redacted] & a no[redacted] e duc[redacted] gete rhe[redacted] rum cod[redacted] derut. auctor iust. in. xx. de rhe[redacted] s [redacted] pli i. [redacted] rhetos tu[redacted] scoru [redacted] rbitrant a ga[redacted] lis pul[redacted] os du[redacted] V[redacted] cos cotermini[redacted] hetis sunt u[redacted] nd[redacted] ici incolae a[redacted] u popu[redacted] securibus utunt ritu amazon[redacted] o: Rhetos aut & uindelicos [redacted] A[redacted] te Drusi neronis priu[redacted] cuius laud[redacted] cecin[redacted] t Hora. V[redacted] rheti bella s[redacted] b a[redacted] pibus drusum [redacted] uinde[redacted].

M[redacted] N. Can[redacted] bric[redacted] cantabri ut ptolemaeus ait citerioris hispaniae sut ppli ad [redacted] ne oceao ppinq: un[redacted] s oceanus. Vna acie de[redacted] ge. ad se[redacted] ytico urbe [redacted] mu uulnus a[redacted] it. Ru[redacted] po. ad [redacted] ruina potis ut Ap. scribit utrumque brachiu & crus cosaucia[redacted] p cul[redacted] a[redacted] t A[redacted] u. Qui[redacted] busd[redacted] s. Panonicis & ger. [redacted] nonas [redacted] os gest[redacted] In[redacted] p[redacted] a[redacted] s iadudu bel landibu[redacted] iret. Mediolanu[redacted] alpinae gal[redacted] iae oppid[redacted] insubriumque ut [redacted] tropo[redacted] Aqleia carnorum [redacted] barba[redacted] Stra. ait iposita la[redacted] iure l[redacted] L[redacted] ru colonia. Partum du. rebus geredis pns quod pximae ostedit: quum p [redacted] dixit. [redacted] u bello suis a[redacted] iciis [redacted] p[redacted] os ad[redacted] to be[redacted] spicato qd [redacted] i. & V[redacted] oc[redacted] Si qd [redacted] rum au[redacted] icio[redacted] su mos [redacted] i urbe ex pu[redacted] ncia reuerso no u[redacted] trad[redacted] t lo co. Agtan[redacted] e gal[redacted] e ptem pyrrheneis motibus adiecta. Pa nonia q duplex e supior & iferi[redacted] or. Rhetia in alpibus & a rhe[redacted] to thuscoru duce dicta: hi a gal[redacted] lis pulsi i alpibus ut pli. ait osedet. PHI. Salassos: salassi alpini sut ppli: quos cato tauriscae getis ee arbitrat. Salassorum tellus aurifodi nas het diuque oli potetes fuerut a quibus decimus Bru. data uiritim drachma sese redeit: hi quoque Cae. pecuias diripuerut. Tade augu stus eos fudit: deleuit & oes sub

Ruina potis

Panonii peones

aquileia

Fides aqliensium

Duo gna auspitioru

Rheti

Vindelici

Salassi

sala[redacted] s: [redacted] tes alpias coercuit: & dacorum icursioes tribus eorum ducibus cu [redacted] ag[redacted] a copia caesis germaos[redacted] ultra albin fluuiu summouit: ex quibus sueuos & sicabros dedetes se traduxit i gal liam: atque i pximis rheo agris collocauit. Alias ite natioes ma le geras ad obsequm redegit. Nec ul[redacted] i geti sine iustis & ne cessar[redacted] is c[redacted] s bel[redacted] itulit. Tantumque abfuit a cupiditate quo quo mo ip[redacted]: uel bellica gloria augedi ut quorunda barbaro ru pric[redacted] pes i aede Martis ultoris iurare coegerit mansuros se i fide ac pace: quam peteret: a quibusda uero nouu genus obsi du foeminas exigere tetauerit: quod negligere mariu pignora sentiebat: & tn ptate semp oibus fecit: quotiens uellet obsi des re[redacted] li. Neque aut crebrius: aut pfidosius rebellantes grauiore u[redacted] mulctatus e poena: quam ut captiuos sub lege uenudaret: ne i uicina regioe seruirent: neue itra. xxx. annos liberarent. Qua uirtutis moderationisque fama: indos et ad

corona uédidit auctor Stra.in.[illegible] Dacoꝝ incursiões: daci solebāt du[illegible] ne d[illegible] & [illegible] pulari: quotiés dan[illegible] lu[illegible] laciatus undas [illegible] tes hébat[illegible] é [illegible] cile sumouere: mi[illegible] lo igit[illegible] tulo dacos repul[illegible] ultra [illegible] tis. Vltra al[illegible] s fl[illegible] us [illegible] q i duo spacia germaniá d[illegible] rmina[illegible] in.vii.quoq[illegible] R[illegible] nos nó tra[illegible] fluuiu al[illegible] de quo Lu[illegible] t ab extréo flauos aqlone sueuos albis & [illegible] scr[illegible] Cæ[illegible] no. Su[illegible] lóge[illegible] max[illegible] & [illegible] h[illegible] icebát [illegible] uenationibus uniu ad se[illegible] portari nó [illegible] [illegible] S[illegible] mb[illegible] [illegible] n [illegible] nem [illegible] luas abdid[illegible] rút: quo tp[illegible] [illegible] & hu[illegible] par[illegible] q u[illegible] é [illegible] us [illegible] [illegible] peccora[illegible] torques [illegible] noi[illegible] d[illegible] & [illegible] m[illegible] ad[illegible] té arméios aliasq natões fu[illegible] d[illegible] a[illegible] cq c[illegible] cauci[illegible] germanoꝝ [illegible] géte[illegible] bari [illegible] s[illegible] excep[illegible] gra[illegible] ni q[illegible] a[illegible] N[illegible] q[illegible] barbaros [illegible] M[illegible] [illegible] martis cognom[illegible] ris qd [illegible] phil[illegible] u[illegible] Gr[illegible] T[illegible] fer[illegible] s obl[illegible] iter obi[illegible] pud[illegible] ait [illegible] ullus augustú a qbusdá accep[illegible] fœm[illegible] p[illegible] dibus qd' nou[illegible] genus obs[illegible] c[illegible] tudiné rõanoꝝ: q fœm[illegible] as ob[illegible] ides accip[illegible] legentinu[illegible] d[illegible] a Romanis porsenæ regi datos fui[illegible] tra[illegible] tas[illegible] V[illegible] M[illegible] masculoꝝ p obsid[illegible] bus [illegible] M[illegible] a[illegible] pu[illegible] uum ex pecunia mulctaticia fictos lu[illegible] os & pateras [illegible] eadem po[illegible] ge[illegible] hac [illegible] ondi[illegible] quæ fu[illegible] L[illegible] fier[illegible] xit: & hoc cõmentu[illegible] est au[illegible] us ut[illegible] in [illegible] di[illegible] uturniq[illegible] du[illegible] histor[illegible] scythas [illegible] ad a[illegible] minum qui nos[illegible] ntu[illegible] indosq sub oriente [illegible] habitant [illegible] mis & m[illegible] ritis elep[illegible] [illegible] petitum au[illegible] Cæ[illegible] ris [illegible] us [illegible] sarem apud [illegible] nem h[illegible] pani e urbem lega[illegible] n [illegible] toto orbe trá[illegible] uen[illegible] quem [illegible] o m[illegible] supplex [illegible] bo[illegible] ora [illegible]

M.AN. Sala[illegible] & ipsos alpium in[illegible] olas: ac tauri[illegible] cato tra[illegible] G[illegible] tes [illegible] scriptio quod A[illegible] lo f[illegible] in alpi[illegible] us [illegible] ha[illegible] & au[illegible] cus Augusti [illegible] omitas: [illegible] bius Tyberiu[illegible] & T[illegible] berio rhetos do[illegible] s. Daco[illegible] corum men[illegible] ne om[illegible] starnas ait [illegible] sarmatha[illegible] Tyberio. A[illegible] manicum labit[illegible] oceanú. Sueuos & sicambros[illegible] se con[illegible] uos G[illegible] a[illegible] hena nos[illegible] tyberiú [illegible] ut [illegible] b[illegible] au[illegible] ores. A[illegible] nationes.ut Dalmatas[illegible] annonios: Thrac[illegible] ac præ[illegible] n[illegible] [illegible] li[illegible] testim[illegible] m bello [illegible] i bello uocau[illegible] ra[illegible] riteq [illegible] dd cur[illegible] tho & D[illegible] a R[illegible] ad [illegible] edo tem[illegible] a Tranquillus respo[illegible] it: qbus [illegible] ad[illegible] re [illegible] ueuerát. Ex[illegible] poscere. M[illegible] pignora[illegible] br[illegible] & p[illegible] us: hoc ad uiolata fœdera: illud ad incon[illegible] & leu[illegible] re ad[illegible] tes. Mul[illegible] est [illegible] q[illegible] o minus uia u[illegible] a d [illegible] etiam plect[illegible] o. Ind[illegible] in[illegible] ultra Gangem: h[illegible] arm[illegible] tacta[illegible] qu[illegible] o[illegible] or; [illegible] et notior Al[illegible] signis peragra[illegible]

PHI. Scyth[illegible] duplex est et[illegible] he b[illegible] alteri euro pei sunt alteri asiatici. a[illegible] ores plini[illegible] & Curtius: a scythe h[illegible] culis filio noiant[illegible]. Par[illegible] oq parthi scythico serm[illegible] di cunt sicut refert iu[illegible] nus. [illegible] Docens ab exulibus [illegible] rum parthorú impiú fuisse deductú.

Scythas auditu m[illegible] cognitos pellexit ad a[illegible] po pulúq ro. ultro p le[illegible] atos peteré. Parth[illegible] q[illegible] ni uélt[illegible] facil[illegible] r[illegible] rút: & signa mil[illegible] taria [illegible] M. C[illegible] & .M. Antonio ad[illegible] erát: repo[illegible] éti re[illegible] sup obcul[illegible] rút: deniq plurimus quodá de regno [illegible] bus non nisi ab ipso electum comprobaueru[illegible]

Albis flu.

Sueuorum mores

Sicambri

Barbari

Fœminæ obsides

mulctati cia pecúia

Seres pri‑ mi hoium

Scythæ bipartiti

parthi exules

Regna parthorum olim fuerunt duodeuiginti auctore Plinio : qui scribit parthos cum scythis ex æquo degere:idem albi tradit regna persarum esse eadem quæ parthorum:quorum rex orodes duce surena bel la cum romanis gessit:crassumq; Romanorum Imperatorem cum filio & omni exercitu deleuit.sequenti bus quoq; temporibus Mar.Anto.bellum cum.x. i.legionibus intulit parthis : propterea quod aduersus se & augustum auxilia miserant Bruto & Cassio:sed multis prælijs uexatus a parthia refugit:uix tertia par te exercitus incolumi.Augustus cũ in syriam ad componendum orientis statum peruenisset metum inie cit phraati parthorum regiæ bellum parthiæ uellet inferre.Itaq; tota parthia ex crassiano Antonianoq; exercitu captiui recollecti sunt:signaq; cum his militaria Augusto remissa : sed & filii nepotesq; phraatis obsides Augusto dati plusq; Cæsar magnitudine sui nominis fecit:quam armis alius Imperator facere po tuisset. Armeniam uendicanti: ad se trahenti Augusto. titulus est apud iurisconsultos de rei uendica tione:quo uendicantur res:quæ sunt iuris nostri.& sic augustus armeniam uendicabat a parthis tanq̃ per tinentem ad ius Romani imperii:duæ sũt armeniæ maior.s.& minor regiones asiaticæ: quarum latitudi nem & longitudinem describit Plinius in.vi.inde a Lucano dictum est.Nec tu populos utraq; uagantes. Armenia tradit Strabo in.xi.Iasonem cum armeno thesalo ad ea loca processisse:& de nomine armenii ar meniam fuisse nuncupatam.scribit Ruffus armeniam conspirasse cum parthis missumq; Caium nepotem ab augusto cum exercitu maiestate Romani nominis cuncta sedasse:& ut auctor est Lucius Florus recupe rata est p Caium augusti nepotem ius olim seruitutis intermissum. Namq; armenios uicto rege tigrane ad hoc seruitiũ Pompeius assueuerat:ut rectores a Romanis acciperent. De regno concertantibus:simili ter olim Annibal fuit disceptator:inter fratres de regni certamine ambigentes:nam reguli allobrogum se cerũt cũ regni arbitrũ:oĩsq; seditiõis illius disceptatio ad eũ delata est:q impiũ dedit maiori fratri. Vendicare Armeniæ

M.AN. Scythas:q lõge lateq; a Sarmatia ad aquilonẽ:& ortum solstitiale ad incognitas usq; terras dif fundunt.Herodotus a Scythe Herculis filio putat nomen genti inditũ. Pellexit:traxit. Parthi:qui a scy this:ut Trogus scripsit:oriundi ingentes quandoq; clades ro.po. intulere.marco Licinio Crasso cum filio & florentissimis legionibus primo cæsis:mox Antonio pluribus hominum millibus amissis procul repul so.Plutar.liuius:& Appianus sunt auctores. Armeniam:quam Tyberius ut Eusebius ait:recepit estq; asiæ prouincia inter taurũ & caucasum:Trogus ab armenio Iasonis comitæ tradidit illi nomen inditum. Pto lemæus dupliciem facit armeniam quod & Lucani carmen significanter demonstrat.Nec tu inqt populos utraq; uagantes:armenia. Vendicanti:ad Romanum imperium trahenti. Facile cesserũt:parthi scilicet. Signa militaria:quæ Crasso fuerant adempta.De regno:de regis electione regnandiq; iure.

De Iano per eũ clauso:& triũphis & ouationibus eius.

IAnũ qrinũ semel atq; iter; a cõdita urbe añ meõriã suã clausum ĩ multo breuior̃ tpis spacio terra mari q̃ pace parta tertio clausit.Bis ouãs ingressus ẽ ur bẽ post philippẽsẽ:& rursus post siculũ.currules triũphos tres egit dalmaticũ:actiacũ.Alexãdrinum cõtinuo triduo.

PHI. Ianum quirinũ : Numa secundus Romanorum rex iani templum ad infimum argiletũ extruxit:qui index pacis foret & belli ut apertus ĩ armis clausus in pace ciuitatem esse significaret:semel ab ipso numa clausus fuit.Iterum post primum punicũ perfe ctum bellum.tertio post bellum acciacum ab impera tore Cæsare Augusto pace mari terraq; parta:quod no stræ inqt Liuius ætati dii dederunt ut uideremus. ad quod allusit Virgilius illo uersu.Claudentur belli por tæ:sed diligenter animaduerte Tranquillum scripsisse ianum ter clausum fuisse ab Augusto propter historiã: quã uiri alioquin eruditi parum diligenter obseruaue runt.scito igitur Augustum Cæsarem ob oriente post Antonium cleopatramq; deuictos.Cũ uictoria redeun tem tum primum clausisse iani portas:quo die primum Augu stus consalutatus est:mox profe cturus in hispanias cum exercitu aduersus cantabros aperuit bel li portas. quas iterum claustro cohibuit in honorem cãtabricæ uictoriæ. Deinde cum ab oriẽte in occidentem a septemtrione in meridiem ac per totum oceani circulum cunctæ gentes una pace compositæ forent iani portas tertio Au gustus clausit:& ita clausus est Ianus quinquies.semel a numa Pompilio iterum tito manlio consule.Et ter per augustum Cæsarem:multo breuiore tempore quam bis clausum fuisset a superioribus historia tradit explicate ab Horosio lib.vi.historiarum:cuius auctoritate subnixi censemus legẽdum esse ter clausit sicut emẽdati codices habent & quadrat historiæ.cuius in curiosi legũt:tertio clausit : existimantes nihil aliud esse subintelligendum quam quod tertio loco.Augustus clauserit ianum.In sacris ueteres Romani inuo

Ianus qrinus

Clausus ia nus qnqes Vñ ianus qrinus

Petulcius Clausius Ouatio

cabant ianum quirinum:ianum patulcium & clausium quirinum autem cognominabant quasi belloꝝ potentem ab hasta:quam sabini curim uocant:patulcium & clausium:quia bello portæ eius patēt:pace clauduntur. Ouans:ouatio minor est triumphus:ouandi autem & non triumphandi cā est cum hostium nomen humile est:aut cum incruenta uictoria obuenit:Ideoq̧ oualis corona myrthea erat:tanq̄ nō Marcius sed quasi uenerius triumphus foret.est enim myrthus arbuscula ueneri dicata:qui ouabant introire solēt urbem equo uehentes :quamuis sabinus massurius pedibus ingredi ouantes dicat:sequētibus eos non militibus sicut in triumpho fieri solebat sed uniuerso senatu. De ouatione sic scribit Seruius enarrans illud Virgilianum:sola fuga nautas comitabor ouantes:qui ouationē meretur & uno equo utitur & a plæbeiis uel equitibus Romanis deducitur ad capitolium:& de ouibus sacrificat. Vñ ouatio dicta. Plutar. quoq̧ in Marcello tradit in triumpho bouem immolari solitum in ouatione autem ouem. Vnde huic triumphi generis nomen extat ouationis. Dionysius alicarnasius scribens quemadmodum posthumius ouans introiuit:hæc memoratu digna tradit de ouationis triumphiq̧ differentia:primum inquit ouans pedes ingreditur nec in curru sicut triumphator. Deinde nō picta ueste induit̃:nec ornat̃ trabea:qui peculiaris est cōsulum ducūq̧ amictus. præterea non eodem utitur sceptro:quo ille qui triumphat. Post philippense: bellum gestū in campis philippis aduersus brutum & cassium. Siculum: bellum contra sextum Pompeium.

Non dat̃ triūphus in bello Ci.

Auctor est Valerius in capite de iure triūphandi:quod q̄uis qs p̄claras res ciuili bello gessisset imperator tñ eo noīe appellatus non est:neq̧ ullæ supplicatiōes decretæ sūt neq̧ ouauit:neq̧ curru triumphauit. qa ut necessariæ istæ ita lugubres semper existimatæ uictoriæ sunt:utpote non externo : sed domestico p̄te cruore. Attamen Augustus bis ouauit in ciuilibus bellis duobus:quorum alterum gestū est aduersus Brutum & Cassium:alteꝝ aduersus sextum pōpeiū magni pompeii filiū. Currules triūphos:magnus uerusq̧ triūphus currulis est:propterea qđ in curru deurato triūphator uehebat̃:& ita olim Camillus post ueios debellatos curru eq̄s albis iūcto urbē inuectus est. De pōpa ordine & formula triumphi scripsimus in cōmentariis in propertium copiosissime illinc siqd desideraueris poteris mutari. Dalmaticū:dalmatas illyrici populos domitos. Augustus coegit fodere terras aurūq̧ uenis repurgare:qđ gens omniū cupidissima studiosa:acq̄rit diligētia:ex q̄bus uictis triūphū egit dalmaticū. Acciacū:propter cleopatram deuictam: una cū antonio apud actiū pugna nauali. Alexādrinū: potius Alexandri a urbe ægypti omniū & longe opulentissima & clarissima.cui dixit Augustus se parcere primo propter illius & magnitudinē & pulchritudinem:secundo propter conditorem Alexādrū:tertio propter arium philosophū Alexādrinū sibi imprimis amicū. Continuo triduo:octauo idus Ianuarii urbem triplici triūpho ingressus est Augustus : & ad hos tres triūphos referendū est illud maronianum. At Cæsar triplicii inuectus Romana triūpho:qđ enarrans. Seruius sic inq̄t .tres Augustus habuit triumphos primo die triumphauit exercitus q̄ Antoniū uicerat:secūdo q̄ dalmatas uicerat:tertio ipse cum Alexandrino est ingressus triūpho. Auctor est Diuus Hieronymus. augustum celebrata de marco antonio uictoria Romam repedasse ducētem secum infinitū captiuoꝝ numerum & antiquorum ptolemæoꝝ omnium gazas:ut nec ante nec postea tanta copia auri argenti gemmarumq̧ Romā adducta fuisse noscat̃.

M.AN. Ianū Quirinū:bellicosū & martiū:ut q̄dā plutarcho auctore interp̄tant̃. Verg. Claudent̃ belli portæ:quotiēs ab urbe cōditam:iā tēplū claudi cōtigerit. Liui. plu. & Dionysius docēt. Semel: Numa rege. Iterum post primū bellū punicū. M. Attilio. &. T. Mallio cōsulibus. Breuiore t̄pis spacio:q̄ prius illđ fuisset a numæ t̄pibus ad primi belli punici exitū. Parta pace plutar. post uictū antoniū Ianum scribit ab augusto clausum. Ouans: minorem triumphū agēs:Dionysius:Minorē triūphū Ro. ouationē appellant equo enim non curru uehebatur in ouatiōe:q̄ triūphabat:coronāq̧ gestabat myrreā quam. M. Crassus ut mollem repudiasse dr̃:primusq̧ per ambitionem laurea in ouatione usus:ouare a militū uoce: potiusq̄ ab ouibus circa aras cæsis:ut q̄dam interpretantur. Currules:ad ouatiōis drĩam:quæ minoris triumphi: ut dixi:erat species actiaticum & alexandrinum utrūq̧ ob cleopatram.

Loliana clades

PHI. Lolianam . Loliana clades a marco Lolio dicta est : qui primus galatiam prouinciam p̄ prætore administrauit ut docet Eutropius. hic cum in germania ab augusto missus esset ignominiosa clade affectus est. Varia: nam poene exitiabilem. Quintilius uarius cum tribus legiōibus a germanis rebellantibus funditus deletus est:cum illius superbiam libidinem atq̧ auaritiam ferre nō possent:qui ruptis federibus:calcata fide:duce armenio arma corripuerūt. & Quintiliū

Variana clades

De duabus cladibus eidem illatis.

Mnes graues ignominias cladesq̧ duas oīo:nec alibi q̄ in germania accepit Iolianam & uarianā : sed ioliam maioris infamiæ q̄ detrimenti : uarianā poene exitiabilem tribus legionibus cum duce:legatisq̧ & auxiliis oībus cæsis. Hac nunciata excubias per urbē induxit ne quis tumultus existeret:& præsidibus prouīciarum p̄pagauit impium:ut a suetis & a peritis socii continerent̃. Vouit & magnos ludos Ioui magno optimo : si rempublicam ī meliorē statū uertisset:qđ factū cymbrico marsicoq̧ bello erat. Adeo namq̧ consternatum ferunt : ut per continuos

uarium nihil tale metuentem improuiso adorti undiq; inuadentes castra rapuerãt legionibus tribus ob-
truncatis:nihil illa cede cruentius nihil insultatione barbaroꝝ intollerantius:præcipue seuitum est in pa-
tronos causaꝝ:cum aliis occullos foderent aliis manus amputarent. Vni lingua recisa est. quam in manu
tenens barbarus:tandem inqt uipera sibilare desiste.ipsius quintili uari corpus effossum est:qđ milites hu- Lingua re-
mauerant.hac clade ut tradunt historici factum est:ut Romanũ imperiũ in ripa rheni fluminis staret Pli- cisa causi-
nius in.yii.inter infelicitates augusti uarianam cladem numerat his herbis.iuxta hæc uariana clades & ma- dico
iestatis eius fœda sugillatio. Legatis cæsis:legati ex uiris consularibus mittebant.ad exercitus secundi ab
imperatore:quibus legiones & auxilia uniuersa obtemperabant:absente autem legato præfectus legionis
tanq̃ uicarius ipsius ptãtem maximã retinebat.auctor Vege.in.ii.de re militari.De his legatis militaribus
eoruq; numero ita scribit Liuius li.xxxviii.in oratione Manlii uolsonis:ex decem legatis si diis placet: qđ legati mili-
consiliũ dipensandæ cohonestandæq; uictoriæ imperatoribus maiores dederunt nostri aduersarios hẽo tares

Auxiliis cæsis:auxilia differũt a legiõibus:quoniam auxilia sunt socioꝝ:legiones sunt Romanorum. Au-
xilia autem semper legionibus tanq̃ leuis armatura in acie iũgebant.scribit Vegetius minorem militũ nu-
merum a scribi consueuisse in auxiliis:maiorem in legionibus.hinc legionarii & auxiliares milites discreti Auxilia
ab historicis memorantur. Excubias: excubiæ auctore Ser. diurnæ sũt & nocturnæ:uigiliæ tantũ mo-
do nocturnæ. Indixit:denunciauit:præsidibus:præsidis nomen generale est eo quod omnes prouincias Excubiæ
regentes præsides appellantur :& ut inquit Vlpianus iurisconsutus:præses prouinciæ maius imperium in Præsides
ea prouincia habet omnibus post principem. Vt a suetis:continerentur:quidam improbant institutum
illud romanorum quo annuos tantũ præsides annuosq; ductores copiarum faciebant:ut interdum prius
se circũageret annus:q̃ omnia forent expedita:& ut sæpe ignorarent milites & ignorarentur a militibus:
Vnde Hannibal apud Liuium inqt.An me cum hoc semestri conferam duce? cui si quis demptis signis
pœnos Romanosq; hodie ostendat ignoraturum certum habeo:utrius exercitus sit cõsul.Igitur augustus
prolatauit ampliauitq; imperium his qui erant præsides prouinciarum:ut ille administrarent a iam cogni-
tis & peritis administrationum. Magnos ludos:circenses intelligit:qui modo Romani modo magni ua-
riæ appellati sunt : quos primus fecit tarquinius priscus sicut affatim diximus i Iulio Cæsare tale est illud
apud Liuiũ scribentem quemadmodũ Ioui ludos magnos uouendos esse retulerunt decemuiri senatori-
bus:si bellatum esset prospere aduersus hannibalẽ.Resq; pub.in eodem quo erat ante bellum statu pman-
sisset:traditur et Scipio carthaginis uictor olim præcatus esse deos:ut in eo statu rem publicam seruarent
in quo tũc esset. Quod factũ:ut.s.ludi magni Ioui uouerent. Cymbrico:quod Caius marius aduersus
cymbros ex germãia uenientes gessit.historia a nobis superius explicata est:& in commentariis propertii
latius tradita: Marsico:marsicum bellum noiatum est sociale:quoniam a marsis rebellandi suscitatũ fue- Sociale
rat initium.auctor Strabo:qui scribit in.y.Geographie:marsos contra populũ Romanũ constituisse rece- bellum
ptaculum propugnaculũq; corphiniũ metropolim pelignorũ:& imperatoribus creatis biennio belligerasse marsicum
se aduersus Romanos :donec effectum est ut ipsi in ciuitatem Romanam pariter uocarent.Dictum est au-
tem hoc sociale bellum:quoniam omne latiũ atq; picenum & ethruria omnis atq; campania postremo Ita-
lia contra matrem ac parentem suam Romam consurrexerũt:belli marsici siue socialis doctor præcipuus
fuit popedius.Appianus in.i.& Florus in tertio de bello sotiali multa conscribunt:de quo est illud satyri-
cum:calcatamq; tenet bellis socialibus uuam.

M.AN. Et uarianam multi & uarii fuerũt augusti successus:sed nõ propterea tales:ut nõ eos idẽtidem
fortuna uariarit : nulla fuit unq̃ in humanis rebus tam certa fœlicitas: quæ nõ aliquo modo fuerit ab ea
conuulsa usq; adeo uerissimum est illud Herodoti:ημερεων ουδεν ομοιον προσαγει πρηγμα:die-
rum nullus prorsus quod alius affert:unde dat intelligi tot esse in rebus uices:quot & dies.Sed hæc eo tẽ-
dunt:ut Augustum qui fœlicissimus eorum:qui Romæ rerum potiti sunt:iudicatus est: ipsum quoq; per
multa utranq; fortunam expertum non ignoremus.Sed plinius:ut cætera eleganter Augusti est infortu-
nia executus & quod ad præsentem locum attinet.Iuxta hæc inquit uariana clades:& fœda maiestatis sug-
gillatio. Excubias:ut nihil interdiu noctuue esse ex statione remissum intelligas:nãq; diei & noctis excu-
biæ sunt. Præsidibus:iis qui prouinciis præsidebant.est enim præsidere ad opem præstandum præesse
generaleq; nomen Martianus esse ait:omnes enim & proconsules & legati Cæsaris : qui prouinciis p̃erant
præsides sunt dicti. Propagauit:ampliauit. Aperitis:gerendarum rerum non ignaris. Magnos : ludos
de his in cæsare abunde diximus. Cymbrico bello:quod.C.Marii ductu & auspiciis est fœliciter in cym-
bros teutones & ambrones gestum.Plutarchus in mario & liuius auctores sunt . Marsico : sociali bello:
cum uno tempore plures Italiæ populi a roma.defecere: sed marsicum iccirco appellatum : ut Appianus
scribit:quia a Marsis orta sit defectio.

menses barba capilloq; summisso caput interdum foribus
illideret uociferans. Quintili Varre legiones redde:diem
q; cladis quot annis mœstum habuerit:ac lugubrem.

PHI. Capillo summisso: proli-
xo immisso intonso. Seneca. Cai
inconstantia modo barbam ca-
pillumq; submittens. Illideret.
Orosius hoc idem sic tradit. cæ-
sar Augustus hanc cladem adeo

De disciplina eius circa rem militaré.

IN re militari:& cōmutauit multa:& cōstituit atq̃ét ad antiquū moré nōnulla reuocauit: disciplinā seuerissime rexit:ne legato℞ qdem cuiq̃ nisi grauato:hibernisq̃ demū mensibus permisit uxorem interuisere. Equitem Romanum quod duobus filiis adolescentibus causa detractandi sacraméti pollices amputasset ipsum

grauiter tulit:ut sæpe p nim doloris caput parieti collidens clamaret:qntili uare redde legiões.
Diem cladis: eodé die accepta est uariana clades:quo clades illa canensis pugnæ uastissima facta est:fuit autem ante diem quartū nonas sextiles sicuti historici meminerūt. Lugubrem : inominalem & atrum. Nam Romāi dies
Atri dies atros appellabāt funestos & publice Ro.ob rem male gestā calamitosos. Disciplinam.s. militarem . quæ uirtus nomen populo romano & æternam gloriā peperit:quæ orbem terra℞ parere Romano impio coegit:ut tradit Ci.in oratione pro murena.De hac ita loquitur Titus Manlius apud Liuiū. Disciplinam militaré qua stetit ad hanc diem:Ro.respu.soluisti. Legatorum:militanū de qbus Pauloante:scribit Liuius quod polluta semel militari disciplina non miles centurionis:non cēturio tribuni:non tribunus legati:nō legatus cōsulis pareat imperio. Grauato:grauate grauatim:aduerbium est. Hybernis mensibus : quo.s. temporis spatio:ut inquit Liuius in.v.omnium bellorum quies esse solet : & hyeme saltem milites in domos ac tecta reduci oportet:& aliquo tempore anni parentes liberosq̃ ac coniuges inuisere. Vxorem interuisere.Ita hānibal apud liuium ad milites inquit si quis uestrum suos uisere uult cōmeatum do . primo uere edidico adsitis:ut is bene iuuantibus bellum ingētis gloriæ prædæq̃ futurum incipiamus.sic per totum tempus hiemisq̃ quies renouauit corpa aīosq̃ ad oīa de integro patienda interuisere est inuisere reuisere & ut uidetur donatus innuere:hæc particula inter significat totum unde intercipit quasi totum capit ab eodem exponitur & plautus in aulularia interbibere dixit quasi totum bibere. Sacraméti.s. milita
Sacfm Militare ris.Namq̃ teste seruio legitima erat militia eorum qui singuli iurabant pro re. pub .se esse facturos : nec discedebant nisi completis stipendiis & sacramentum uocabatur. sententiæ serui astipulatur Vegetius sic scribens in.ii.de re militari:milites iurare solent & ideo militiæ sacramenta dicuntur.iurant autem se omnia strenue facturos:quæ præceperit imperator:nunq̃ deserturos militiam pro Romana republica hinc a Iuuenale milites sacramenta dicuntur illo uersu:præmia nunc alia atq̃ emolumenta notemus sacramétorum.Liuius uero tradit usq̃ ad tempus secūdi punici belli sola sacramenti religione auctoratos fuisse milites:mox iureiurando adactos a tribunis militum se conuenturos iussu consulum neq̃ in iussu abituros.
Pollices præcidere . Pollices:qui militiæ munus ob formidinem subterfugiebant soliti erant sibi pollices præcidere tanquā idonei amplius minime forent ad arma tractanda. hinc apud fortunatianum exemplum causæ asystatæ:quæ dicit̃ Acromos:idest sine colore tale præponitur.Decem milites tempore belli pollices sibi amputauerunt rei sunt lesæ rei pu.est enim manus i hoie organū organo℞ sicuti philosophi docēt adeo ut anaxagoras hominem prudentissimū omniū animalium ideo esse crediderit quoniam unus omnium manus obtinet:ipsi uero pollices in manibus dominantur namq̃ ut eleganter tradit Macrobius lib.saturnalium
Pollex uñ nouissimo pollex nomen accepit ab eo quod pollet:qui nec in sinistra cessat nec minus q̃ tota manus semper in officio est. Vnde apud græcos ἀντίχειρ uocatur quasi manus altera legimus apud Valerium in capite de crudelitate & apud Ciceronem lib.iii.officio℞:atheniēses præcidisse pollices eginensiū iuuētuti:ne populus qui classe ualebat secū descendere posset in certamen uiriū maritima℞.Idem Valerius in capite de seueritate refert seueram senatus animaduersione in.C. Voctienū:q sinistræ manus digitos ne bello italico militaret absciderat.scitu dignū est & ad rem pertinens id quod tradit Amianus marcellinus : qui scribens de gallorum moribus sic ait.Nec eo℞ aliquando qsquam ut in italia manus marciū pertimescēs
murci q murcea dea pollicem sibi præcidit:quos iocularitet murcos appellant:murci aūt ut marcellini uerbū intelligas dicuntur latino uetere uocabulo desidiosi & ignaui.Scribit Aug.in.iiii.de ciuitate dei:q Romani deam uocarūt murceā : quæ faceret hoīem murcidū.i.nimis desidiosum & inactuosum.sicut ecōtrario dicta est dea
Strēua dea strenua quæ hoīum faciet strenuū.ṕterea ne hoc quoq̃ prætereamus mos fuit regibus barbarorū quotiés in societaté cohibant:applicare dextras:pollicesq̃ inter se uincire nodoq̃ perstringere:ubi mox sanguis in artus extremos peruenerat leui uulnusculo cruorem eliciebant atq̃ inuicem lambebant id fœdus ut refert Cornelius Tacitus Arcanū habebat̃ quasi mutuo cruore sacratū.
M.AN. Illideret:impingeret. Diem cladis:quo clades fuerat in germanía accepta. Quod an.mœ. quasi statum diem per mœronem & luctum omnibus annis egerit. Legatorum cuiq̃:per quos Martiano auctore ostendimus:Augustum & alios prouincias administrasse: non enim propria ; ut Fenestella ait:sed mandata utebantur iurisdictione. Var.qui ante hæc tempora & adhuc libera ciuitate scripsit.Legati erant inqt publice lecti:quo℞ opa consilioq̃ magr̃atus pegre uterent̃. Nisi gra.aduerbium p grauiter ferens.
Hibernis mé.qbus ob anni inclemētiā aut nulli:aut rari ab hoste motus timēt̃. Detractādi : subterfugiédi. Sacramenti:cui ueteri militiæ instituto milites adhibebant̃, Pollices:primos utriusq̃ manus digitos:seu qa ueteres:ut qdā putāt:his digitis usi sūt.cū iureiurādo adhibebant̃.aut qd magis placet:ut militiæ inutiles redderentur sicq̃ sacramentum subterfugerent.

PHI. Subiecit haſtæ:uendidit ĩ auctione : q̃ fiebat apposita haſta:de q̃ copioſe ſcripſimus in.iiii. ꝑpertii cōmētario. Tertullianus elegāti uocabulo haſtariũ ab haſta noiauit id genus uēditiōis. Imminere em.dicunt publicani imminere emptōi cōductiōiue:qñ quodã q̃ſi calore licitatiōis iflati imodice licent. Addixit.uēdidit ē.n.addicere uēdere ĩ auctōe:& ꝓprie addicere dr̃ p̃tor qñ debitorē tradit creditori:ut in cũ & uitæ & necis hēat ptātem:inde addicti uocati de qbus ſcriptũ eſt in.i.cōmentario.Lex decēuiralis pmit ut creditoribus ſecare:ſi uelint partiriq; corpus addicti:unũ ē ex tribus uerbis p̃toriis q ſunt hæc.Do.Di- Addixit

bonaq; eius ſubiecit haſtæ:quē tñ q̃d imminere ēptiōi publicãos uidebat liberto ſuo addixit ut relegatũ ĩ agro ꝓ libero eē ſineret. Decimã legionē cōtũacius parētē cũ ignominia totũ miſit. Itē alias imodeſte miſſionē poſtulātes circa com moda emeritoꝝ p̃mioꝝ exauctorauit:cohortes ſi q̃ ceſſiſſet loco decimatas ordeo pauit. Cēturiōes ſtatōe deſerta itidē ut manipulares capitali aïaduerſiōe pũiit ꝓ cætero d̃lictoꝝ gñe uariis ignominiis affecit:ut ſtare p totũ diē iuberet añ

co addico. in diſciplina augurali aues dicunt addicere.qñ ratũ faciunt auſpicium. Li.Fabio auſpicanti:aues ſemel atq; iterum nō addixere. Cum ignominia :miſſione ignominioſa. Miſſionem: legi & Ho.ſupra de miſſionũ generibus ſatis dictũ ē. Citra cō. ſine cōmodiis:q emeritis ſtipendiis ueterani cōſequi ſolent. Exauctorauit.Exauctorare eſt liberare priuateq; ab auctoramento hoc eſt obligatione militari atq; Exauctorare quid

ſtipendio:ã quo exauctorati milites dicunt q miſſionē hūerũt:& q̃uis frequenter cũ dedecore exauctorati milites dicunt q miſſionē hūerũt:& q̃uis frequenter cũ dedecore exauctorare dicat:pſæpe tñ ſignificat miſſos facere a militia milites citra uituperationē:ſicut apud liuiũ in.xxv.Volonũ exercitus q uiuo graccho ſumma fide ſtipēdia fecerat uelut exauctoratus morte ducis ab ſignis diſceſſit.Idem in.xxxvi.cũ diſſeruiſſet milites exauctoratos dimiſit.Seneca quoq; ſententialiter ait.Ille demũ neceſſitates ſupgreſſus ē: & exauctoratus ac liber:q uiuit uita pacta. Vlpi.exauctorare interp̃tat inſignia militaria detrahere q̃d cũ infamia cōficit:& ita in hoc loco accipimus auguſtũ exauctoraſſe legiōes cũ ignominia:ſicut ēt apud lampridium ſcribētē:ꝙ Alexāder tumultuātes legiōes exauctorauerat. Decimatas:decimari legiōes dicūt qñ dicimus qſq; ſupplicio afficit ab imptore:cuius rei meminit.Liuius.in.ii.ab urbe his uerbis. Cætera multitudo ſorte.Decimus qſq; ad ſupplicium lecti.Macrius imperator auctore Iulio capitolino cũ ſeditiōes militares pateret multos decimauit:aliqñ ēt centeſimauit:q̃d uerbũ ꝓpriũ ipſius erat:cũ ſe clemētē dicere :qñ eos centeſimaret:q digni eēt decimatiōe atq; uigeſimatiōe.eſt.n.cēteſimare ex cētenis ſingulos afficere ſupplicio Decimare Cēteſimare

Plauit:aluit nutriuit. Hordeo:non tritico ignominiæ cã:hordeum antiq̃tus fuit cibus gladiatoꝝ:q ob hoc hordearii uocabant.auctor Plinius in.xviii.uoluptas ē inq̃t Seneca poſſe capere uoluptatē ex hordeaceo pane ueteres hordeariũ æs uocauere:q̃d ꝓ hordeo equiti Romano dabat. Statiōe deſerta:ſtatio militaris ſignificat:qñ milites ſtantes uigilant. Virg.ſuccedũt ſeruantq; uices ſtatiōe relicta:ſcribũt iuriſcōſulti digeſtis de re militari:ꝙ q ſtatiōis munus reliq̃t pluſq̃ emãſor eſt.Itaq; ꝓ modo delicti:aut caſtigat:aut gradu militiæ deiicit. Itidem:ſimiliter. Vt manipulares:gregarios milites uilioreſq; Cēturionibus:in legione Romana.xxx.ſunt manipuli ut ſcribit Cincius in libro de re militari manipuli dicunt ab eo:q̃d plures militũ manus iungunt:ut interp̃tat Mar.Var.Seruius enarrans illud maronianũ:deſolutiq; manipuli: inquit manipuli dicti ſunt ſignificari:quia ſub Romulo paupere adhuc Ro.exercitus haſtis ſeni manipulos illigabāt:& hoc ꝓ ſignis gerebant.uñ hoc nomē remanſit.manipulus auctore liuio leues uicenos milites: aliã turbã ſcutatoꝝ hēbat:& manipulatim ſtructa olim cœpit eſſe acies Romana. Vegetius uero in.ii.de re militari ſcribit manipulum uocari cōtuberniũ decem tantũmodo militũ ſub uno papilione degētiũ:ab eo q̃d cōiũctis manibus dimicabāt.Ouidius in faſtis aliũde deducit manipularis militis etymologiã congruens cũ ſententia ſeruiana.ſic enim ait:pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos:unde maniplaris nomina miles hēt:q ſunt in eodem manipulo cōmanipulones dicti:inde etiam commanipulatio quibus dictionibus utit Spartianus. Senſus eſt tranquilli auguſtũ pœna capitis pariter affeciſſe Centuriones deſertores ſtationis:ſicuti & manipulares milites q uiliores ſũt cum tamen diſcrimina pœnarum a iuriſcōſultis adhibeantur neq; omnes eadem pœna affici debeant:ſicuti.ff.de penis.copioſe explicatũ eſt. Animaduerſione:punitione & ſupplicio. Stare:rectos eſſe cui contrarium eſt ſedere. manipuli q Commanipulones.

M.AN. Subiecit haſtæ:pro ſeruo uendi iuſſit:qui auctioni:tam publicæ:q̃ priuatæ præerāt in atrio auctionario haſta:ut Ci.ait:bona emptoribus adiudicabant. Imminere emptioni:immoderatius licitantes Publicanos:publicoꝝ uectigaliũ redēptores. Addixit deſtinauit:ut Seruio placet uel habendũ declarauit. Cũ ignominia:q̃d ſit ignominioſa miſſio:req̃re ſupra. Immodeſte:impudēter & tumultuoſe. Cōtra cōmoda:ſtipendiiſq; aliiſq; præmiis:quæ emeriti eſſent non redditis. Exaucto rauit:militaribus inſignibus:ut Vlpiani utar uerbis:ſpoliauit. Ceſſiſſent:ꝓ deceſſiſſent:loco:p̃ſidio ſtatiōe. Decimatas:decio quoq; capitali ſupplicio affecto in dalmatia ad pronomã:ut Ap. docet cohortē unã decimauit Auguſtus: reliq uos ꝑ æſtatem hordeo pauit . q̃d Dionyſius de deſertoꝝ aïaduerſione ſcripſerit:in cæſare diximus. Itidē:ſimiliter. Manipulares:manipulis inſertos:& ob id gregarios:& q nullũ duceret ordinem.

ꝑtoriũ ĩterdũ tũicatos diſcinctoſq̃ nõnũq̃ cũ decẽpedis uel ẽt ceſpitẽ portãtes. De geſtis eius circa rẽ militarẽ.

NEq̃ poſt bella ciuilia: aut in cõciõe aut ꝑ ædictũ ul los militũ cõmilitões appellabat ſed milites: ac ne filiis qdẽ: aut priuignis ſuis ĩperio ꝑditis aliter appellari paſſus ẽ: ambitioſius id exiſtimãs q̃ aut rõ militaris: aut tpoꝝ quies aut ſua domuſq̃ ſuæ maieſtas poſtularet. Libertino milite ꝑterq̃ romæ incẽdioꝝ cã & ſi tumultus ĩ grauior ãnona metueret: uſus ẽ ſemel ad ꝑſidiũ coloniaꝝ illyricũ cõtingẽtiũ. Itẽ ad tutelã ripę rhenı fluminis

Auſtrale — Tunicati — Interula

PHI. Prætoriũ. tabernaculũ ducis quod alio noĩe auguſtrale dr̃ ut docet Quinti. in. viii. de prætorio mox plura. Tunicatos: induros ſola tunica hoc eſt camiſia: quæ & interula dr̃. hic illud quem ueſtire debuit interula ueſtiuit interitu. tunica ſine manicis olim fuit: fuit & manuleata ad opulentiã latinæ linguæ augendam nihil impedit ut ait Priſcianus formare uerba. tunico: tunicor: tũicatus. Diſcinctos: mos erat militaris ut milites cingulo cincti ſemp eſſent: qd̃ ad conuiuiũ eũtes deponebant: & ut ĩqt iulius capitolinus in ſalonino Gallieno a diſcinctis cũ impatore cenat̃. Diſcincti ut interpretat̃ ſeruius inhabiles ſunt

Diſcincti cenant — Diſcincti ignaui — Quincupeda — Decempedator — Ceſpes — Decẽpeda

militiæ: oẽs. n. q militant cincti ſunt: unde diſcincti inefficaces & ignaui dicuntur: ſicut econtrario præcinctos ſtrenuos uocamus. Auguſtus iuſſit milites delinquẽtes pedibus ſtare diſcinctos qd̃ erat ignominioſum. Decempedis. Decempeda pertica eſt qua metatores utunt̃ a numero pedũ dicta ſicut quincũpeda a quinq̃ pedibus. Cicero: urbem iam peritus metator & callidus decempeda ſua ſaxa diuiſerat. a decẽpeda decẽpedator deriuat̃. Idem Cicero cauebat etiam Lucio Anto. q fuerat æquiſſimus agri priuati & publici decempedator. Idem in oratione ꝑ milone. q cum architectis & decempedis uillas multoꝝ hortoſq̃ peragrabat. Ceſpitem: ceſpes eſt terra in modũ lateris ceſa cũ herba ex ceſpite agger caſtrenſis fit. circũciditur aũt ferramentis continetq̃ herbaꝝ radicibus terram. Docet uegecius in. iii. qua altitudine ac latitudine ceſpes circũcidi debeat. Plinius de ceſpitibus in. xxxv. ſcribit hæc hinc & ceſpitum natura caſtroꝝ uallis accommodata cõtra fluminum impetus aggeribus. Ex ceſpite ĩ caſtris aræ erigebant̃: quas ob id ceſpiticias capitolinus appellat. tibullus ceſpitibus mẽſas ceſpitibuſq̃ thoꝝ

Ceſpititiæ aræ

hæc aũt oĩa ſunt genera ignominiaꝝ: quibus milites delinquẽtes afficiebat auguſtus. Cõmilitões: Auguſtus auctoribus ſexto Aurelio & Eutropio auunculi Iulii Cæſaris ꝑuentum uehemẽter arguebat: q milites commilitones nouo blãdoq̃ more appellãs dũ affectat carior fieri auctoritatẽ principis emolliuerat: græci σύστρα τιώτας uocãt commilitones. Alıter appellari: ſenſus eſt uolebat auguſtus qd̃ filii qd̃ priuigni qñ erant in impio: milites ſemp appellarẽt nunq̃ commilitones. De filiis auguſti & priuignis ĩfra explicatius dicet̃. Maieſtas: tanq̃ minueret̃ impatoria ſublimatas & pollueret̃ apex Cæſareæ maieſtatis: ſi commilitones appellarent̃. Libertino milite: libertinis militibus ſingularis numerus ꝑ plurali. Ideo autẽ libertino dixit: tanq̃ non foret legitimus miles: cum ingenui ſint milites ſcribendi. Incendiorum cã: ſcribunt iuriſconſulti. ff. de officio præfecti uigilium. diuum auguſtum ſeptem cohortes ad arcẽda urbis incẽdia oportunis locis cõſtituiſſe: ut binas regiones urbis unaquæq̃ cohors tueret̃: præpoſitis eis tribunis: & ſup oẽs præpoſito ſpectabili uiro: q præfectus uigilum appellat̃: has ſeptẽ cohortes ex libertinis militibus conſcriptas fuiſſe innuit trãqllus. Tumultus: ꝑturbatio popularis: qm̃ ut inqt Luc. neſcit plebs ieiuna timere Liuius famem in ciuitate ingens malũ uocat. tumultus aũt qd aliud eſt inqt cicero niſi ꝑturbatio tãta: ut maior timor oriat̃: uñ eſt nomen ductũ eſt tumultus q̃ſi timor multus: Itaq̃ maiores nři tumultum italicũ qd̃ erat domeſticus: tumultũ gallicũ qd erat italiæ finitimus: præterea nullũ tumultũ noĩabant. in tumultu uacatiões datæ non ualebãt cum in bello ualerent. Annona: charitate rei frumentariæ: de aliis quoq̃ cibariis annonã dici ſignificat cicero ſcribẽs in. ii. dẽ diuinatione. Annonã futurã cariorem in marcello ab anno annona inclinari uidetur tanq̃ ſit aĩ alimonia: & cũ ex famæ mala atrocia exoriant̃ apud romanos inſtitutus fuit magr̃atus q huic curatiõi ꝑerat: dicebaturq̃ præfectus annonæ: de cuius origine Li. in. iiii. ab annona annonaria prouiſio & annonariæ leges dictæ. Item ad tutelam: hoc eſt iterũ uſus eſt libertino milite dum rhenum: germaniæ tutatur. ne trãſrhenanicis rhenum poſſint commeare.

Tumultus quid — Annona — Annonaria lex

M. AN. Tunicatos cẽturiones. ſ. Quintilianus: cui latus clauus non erit ita cingat̃: ut tunicæ prioribus oris infra genua paululũ poſterioribus ad medios poplites uſq̃ ꝑueniãt: nã ĩfra mulierũ ẽ: ſupra centurionũ tunicatos igit̃. i. tunicã tm̃ habentes omniq̃ alio ueſtitu exutos: nam ſupra tunicam aliam uulgo ueſtẽ inducere conſueuerunt. Diſcinctos: quod deſidis & ocioſi erat. atq̃ militaris ignominiæ genus: ut Spartianus in ſeuero principe demonſtrat. Decempedis: ad ignominiam totum hoc referas neceſſe eſt. ut quaſi opifex non centurio decempedam haberet: cum centurionis eſſet ferre uitem: qua fabros & milites ſegnius operantes pulſabat. Iuuenalis. Et pigra muniret caſtra dolabra. eſt enim Decempeda regula quæ ex decempedibus conſtat. Horatius. Nulla decempedis metata. græci δεκαπόδα appellant: poſſes & decempedas pro inſtrumento accipere: ad uinciendos pedes quæſito: ſed prior ſententia magis quadrat. Ceſpitem: ceſpitibus caſtrenſis ager communiebatur ferre ceſpitem Gregarii erat militis: non centurionis: quin ſi ſegnius id ille faceret a centurione: qui uitem geſtabat puniebatur. Iuuenalis. Frangãbat

uertice uitem.martialis:uare parethonias lata modo uitæ p urbes:q̃si igiť i ordinem re.lactus:qđ fabrorũ erat:& Gregarii militis īsigne habere:munusq̨ obire cogebať:cespes herba est cũ terra reuulsa. Ne a filiis:qdem caio & Lucio:de quoꝝ adoptiõe alibi. Priuignis: Tiberio & Druso Liuiæ filiis. Ratio militaris:lex & ratio militãdi. Temporũ qes:ut nõ tam ambitiose:q̃ necessitate temporũ appareat.C.Cæsarem eam uocem usurpasse:ut cõmilitones pro militibus appellaret. Sua domus:domestica dignitas. Maiestas:sublimitas: & amplitudo. Libertino milite:quasi siculo bello est usus:quũ ad.xx.seruoꝝ millia manumisit. Incẽdioꝝ causa:ut ab nocturnis ĩcẽdiis urbẽ tuerenť.Iuuc.Nocturna incẽdia lapsus tectoꝝ assiduos. Grauiore annona:rei frumẽtariæ pẽuria. Illyricũ cõtingẽtiũ:ut Agleiæ:cõcordiæ i carnis:histriæ finitimarũ:uel polæ:& circũiectaꝝ arsiæ flu.Italiæ confinio urbium.

eosq̨ seruos adhuc uiris fœminisq̨ pecũiosioribus idictos: ac sine mora manumissos sub priore uexillo habuerit neq̨ aut cõmixtos cũ igenuis:aut eodẽ mõ armatos. Dõaria militaria aliq̃to facilius phaleras & torques qcqd auro argentoq̨ cõstaret:quã uallares ac murales corõas:quæ honore p̄cellerent dabat:hás q̃ pcissime & sine ambitione:ac sæpe

PHI. Seruos adhuc : antequã manumitterentur fierent liberti ni. Indictos:sensus ẽ: Augustus opulẽtioribus indixit denunciauitq̨:ut seruos pro facultatibus sibi darent : qbus manumissis in militia utereť:nam q diuitiores erant in illos inclinabãtur : sicut olim a Seruio Tullio sexto. Ro. Regem institutũ fuisse docet Liuius. Sub priore uexillo:In prima acie in qua hastati erãt a uexillo uexillarius deriuatur.Liuius. ordo sexagenos milites:duos Centuriones uexillarium unũ habebãt. Donaria militaria:existimat Seruius donaria esse loca in qbus dona deorũ reponuntur:sed male:cum donaria apud luculentos scriptores pro ipsis donis accipiantur.Iulius capitolinus in maximinis.Donaria milibus diuisit.macrobius i.iii.ornamẽta sũt Clypei coronæ & huiuscemodi donaria:Neq̨ enim donaria dedicãtur eo tempore quo delubra sacranť: donaria autem siue dona militaria sunt multiiuga:ut armillæ:hastæ:puræ:torques:phaleræ : & militares coronæ quæ sunt multifariæ.sensus est augustũ facilius dedisse militibus dona militaria præciosa q̃ honorata. Phaleras:phalere non tam equorum q̃ equitũ nobiliũq̨ sunt ornamẽta.tradit Liuius in septimo cosmtia flauii edilitia tãtum habuisse indignitatis ut pleriq̨ nobilium aureos anulos & phaleras deponerẽt Plinius quoq̨ refert in.xxxiii.olim ab ordine equestri phaleras fuisse positas ex indignatiõe.a phalera phaleratus dicitur:inde apud Terentium phalera dicta pro honestatis & ornatis. Torques:Torquis circulus est flexilis ex auro obtorto ornamentum colli & summi pectoris.masculino & fœminino genere dicitur ab eruditis.Gellius caput galli præcedit torquem detraxit eãq̨ sanguinolentam in collũ posuit.refert plinius quod scitu dignum est:torquibus aureis auxiliares externos donatos fuisse a Romanis:at ciues non nisi argenteis:atorq̨ gallo detracta Titus mãlius posteriq̨ eius torquati sunt cognominati historia notissima & a nobis in quarto propertii commentario uberius explicata:præterea torquatos uocari milites scribit Vegetius li.ii.de re militari:quibus aureus torquis ob uirtutis præmium dabatur & hi duplas cõsequebantur Annonas torques phaleræq̨ præmia fuisse militaris uirtutis docent gellius & plinius : qui scribũt sicinium dentatum donatum fuisse torquibus tribus &.lx.phaleris.xxv.Quam uallares facilius dabat augustus dona ex auro & argento militaria q̃ coronas castrenses & murales:quæ tamen & ipse si Au.gellio credimus ex auro fieri solebant:est enim uallaris corona:quæ alio nomine dicitur castrẽsis:qua donat eũ imperator.qui primus hostium castra pugnans introiuit ea corona insigne ualli habet:muralis est corõa: qua donatur ab imperatore qui primus murum subit.inq̨ oppidum hostium per uim ascẽdit.iccirco q̃si muri pinnis decorata est.hæ tamen murales uallaresq̨ corõæ q̃q̃ aureæ cedũt ciuicæ corõæ:quæ ex arbore glandifera fit. Auctor Plinius in.xvi.

uexillarius
Donaria
Error seruii
Phaleras
Phaleratus
Torquis
Torquati
uallaris corona
Muralis

M.AN. Pecũiosioribus:ditioribus. In dictos:ascriptos:ut quo maioribus qsq̨ esset opibus præditus eo plures priuata pecũia ad reipublicæ usum seruos pararet. Sub priore uexillo: Liuius:primũ uexillum triarios duxisse ait: Alteꝝ rorarios:mĩoris roboris ætate ac factis.tertiũ accẽsos minimæ fiduciæ mãum. Sed Liuius ad dignitatẽ respexit. Trãqllus ad ordinẽ:quo i acie disponũť. Cũ igẽuis:liberæ cõditionis. Phaleris:q̃s græci alio noĩe methopidas dicũt:qbꝫ equoꝝ frõtes ornãť.Gellius:eqtatũ frẽis ephipiis monilibus phaleris refulgẽtẽ.græci τάφαλ ε ρq neutro genere pronũciãt. Torquesq̨:aureus torques solidus uirtutis militaris præmiũ:ut Vegetius scripsit:ita ut q eo mũere dõati essent duplicẽ iterdũ acciperẽt annonã.iu.ut læti phaleris oẽs:& torqbus oẽs:a torque hosti gallo adẽpto: Torquati cognomen familiæ datũ esse:Li.& Oui.auctores. Quam uallares muralesq̨:q̃ dixit quasi diuersa materia cõstarent:sed Gellius murales castrẽsesq̨:siue uallares:ex auro solitas fieri scripsit:ueꝝ figura ipsa distabãt:q̨ muralis in primarum uallaris uero in ueram speciem figurabatur:his dõari cõsueuere:qui primi:aut castrorũ uallum:aut hostiles transcendissent muros. Sine ambitione:nõ gratia:sed merito.

PHI. Calligatis:sensus ẽt si uilissimus miles coronã muralẽ uallarẽq̨ ob rẽ bene gestã meruisset : eã illi dabat Augustus habita ratione uirtutis nõ ambitionis:causam eni nõ hominem perpẽdebat.caligatus autem miles diciť gregarius & ifimæ cõditionis a caliga calcamẽto militari de quo ifra diceť i caligula. De

Caliga ma ximini
Clauus caligaris

caliga maximini iperatoris prouerbiū est apud Iuliū Capitolinū:qui ait calciamētū maximini fuisse maius hois uestigio atq; mēsura. Vnde uulgo tractū fuit:ut de lōgis & ieptis hoibus diceret caliga maximini.a caliga caligaris clauus dictus:ad quem est illud satyrici poetæ referēdū est & i digito clauus mihi militis herer. Ceruleo uexillo:cū uirtute & opera Marci Agrippæ sextus Pompeius nauali prælio profligatus fuisset merito ei dono dedit Cæsar uexillū ceruleū hoc est glauci mariniq; coloris:ut insigne eēt maritimi prælii naualisq; uictoriæ.tradit Seruius i octauo æneidos cōmētario:q̄ iperator Romanus iturus ad bellū cum exercitu ex capitolio proferebat duo uexilla:alterū roseū:quod pedites euocabat & alterū ceruleū:qd' erat equitū.nā ceruleus color est maris : a cuius deo neptuno equū cōstat inuētū præterea scribunt idē seruius & Plinius augustū tribuisse Marco Agrippæ coronā rostratam:quia uicerat sextum Pompeiū nauali certamine.rostrata autem corōa est qua donari solet maritimo p̄lio q primus in hostiū nauem ui armatus trāsiliuit.ea quasi nauiū rostris isignita fieri ex auro solebat Ceruleus autē color est maris quē uenetū quoq; & thalasicum appellari ab eruditis docuimus in libro annotationū.Gellius quoq; in secūdo refert ceruleum colorē esse uiridem:qui græco uerbo a latinis usitato dicit' glaucus.sentitq; cesiū esse eundē:cum ait. Nostris latinis ueteribus cesia dicta est:quæ a græcis glaucopis dr' ut nigidius ait de colore coeli .q̄si coelia glaucopis autē epitheton est mineruæ quasi habētis oculos glaucos homerus γλαυκῶπις ἀθήνη. Triūphales:quēadmodū cōsulares dicūtur qui olim gesserūt cōsulatū:ita triumphales uiri qui aliquādo triūpharūt. Nūquā donis:Augustus nulla unq̄ dona militaria impartiuerat uiris triūphalibus participibusq; uictoriarū:tanq̄ indecorum esset dōare his:q & ipsi eādem donādi facultatem habuissent. Quam festinationem:apud liuium sic ait fabius:festinatio improuida est & ceca & idem temeritatē præterq̄ q̄ stulta sit infoelicem etiam esse demōstrat.σπεῦδε βραδέως.uerba græca sunt quæ ita interpretantur. festina tarde:cautus enim est melior q̄ temerarius imperator militaris. Au.gellius scribit libro nono noctium atticarū diuū augustū solitū esse dicere i sermōibus & scribere i epistolis.σπεῦδε βραδέως.i.matura p qd mōebat ut ad rē agēdā simul adhiberet' idustriæ celeritas & diligētiæ tarditas.ex qbus duobus cōtrariis fit maturitas. Et sat celeriter fieri:snia catoniana ē sat cito si sat bn̄:q cū a pfecto oratore i pfaciūcula diceret' risisse se Hieronymus adhuc adolescētulus pfitet' in epistola ad pāmachiū cōsulatoria:ubi subiūgit: meminisse te puto erroris mutui qn̄ oē atheneū scholasticorū uocibus cōsonabat. sat cito si sat bn̄: Spes & metus:anthitheton ē:spei eni oppōitur metus.cū illa sit de futuro bono:hic de futuro malo. Aureo hamo piscātibus:sextus Aurelius.Arma nisi maioris emolumēti cā nequaquā mouēda eē dicebat Augustus: ne compendio tenui iactura graui petita uictoria similis sit hamo aureo piscātibus:cuius abrupti amissiq; detrimentum nullo capturæ lucro compensari potest.

Vexilla duo
Ceruleum
Roseū
Rostrata corona
uenetus color
Cesius
Glaucus

etiā caligatis tribuit Marcū Agrippā in Sicilia post naualem uictoriam cæruleo uexillo donauit. Solos trimphales q̄q̄ & socios expeditionū:& participes uictoriarum suarū nunq̄ donis ipartiēdos putauit:quod ipsi quoq; ius habuissent tribuenda ea quibus uellent. Nil autē minus imperfecto duce quā festinationē temeritatēq; cōuenire arbitrabatur. Crebro itaq; illa iactabatur. σπεῦδε βραδέως ἀσφαλὴς γάρ ἐστ᾽ ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης .i. festina tarde : tutus eni est melior quā temerarius iperator. Et sat celeriter fieri qcqd fiat satis bene:prælium quidē aut bellum suscipiēdū omnino negabat:nisi cū maior emolumenti spes quā dāni metus ostenderetur. Nam minima commoda non minimo sectantes discrimine similes aiebat esse aureo hamo piscantibus:cuius abrupti damnū nulla captura pensari posset.

Sat cito si sat bene

M.AN. Caligatis:caliga militari habitu præditis:ac q̄si grægariis:& obscuræ militiæ hoibus dicere uoluisset:sed de caliga militari suo loco. M.Agrippā:p quē naualē uictoriā fuerat adeptus. Cæruleo uexillo:colore marinis fluctibus sili.Sextus pōpeius & ipe:ut Appiāus scribit:ob multiplices maris successus cærulū paludamētū p puerpereo iduit:Seruius auctor ē:Cæruleū uexillū eqtū halas apud maiores cogere solitū:ob id credo:qa & Neptunus equester ab initio Rōæ cultus ē:& qa equus eidē numini ascribit' uerg. Tuq; o cui pria frementē:Fudit equū magno tellus pcussa tridēti·ē cæruleus color medius iter uiridē & nigrū:ut Seruio placet:eūdē græci glaucū.Latini rursus & cesiū dixere:q̄si cæliū a cœli colore : ut Nigidius tradidit. Triūphales:eos q triūphū egissent. Donis ipartiēdos.militaribus donis ornandos. Quod ius habuisset:reddit cām cur eiusmodi iuris nulla ipartiuerit dōa:parū.n.decorū uisum eēt eos ab aliquo ea munere exigere:aut accipere:quæ aliis tribuēdi ipsi potestatē quādoq; habuissent. Imperfecto:in optimo & consūmato.σπεῦδε βραδέως γάρ ἐστ᾽ ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης:hoc est festina tarde Cautus.n.melior ē q̄ temerarius ptor. Emolumēti:lucri. Nulla captura:nullū capti p piscis pcium.

Leges ānales

PHI. Ante tp̄s.i.pscriptū a legibus:q̄ annales dicunt'. & eni inquit cicero in quinta philippica.legibus annalibus cum grandiorem ætatem ad consulatum constituebant adolescentiæ temeritatem uerebantur. itaq; maiores nostri ueteres illi admodum antiquas leges annales nō hēbant quas multis post ānis attulit

ambitio.censet itaq; Cicero ut Cæsar augustus soluatur a legibus annalibus:& allegat exempla nobilium romanorũ qui admodum adolescentes consules facti tantas res gesserunt ut imperium po. Ro. auxerint nomen ornauerint.senatus auctore appiano indulsit Cæsari augusto:ut consulatum petere posset per decennium anteq̃ per legem liceret leges annales alio uocabulo comitiales dixerũt.ut ostẽdit pacatus sic scribens in hanc sententiam.in præturis aut ædilitatibus capescendis ætas spectata fit petitorum:nec quisquã tantum ualuerit nobilitate uel gratia:uel pecunia qui annos comitiali lege præscriptos festinatis honoribus occuparit. Noui generis:ut triumuiratũ. Perpetuos:ut tribuniciam potestatem:quam perpetuam recepit. Missisq;:scribit appianus augustum misisse ad ciceronem ut pro se peteret consulatum uidelicet afferentem se cõsulis nomine duntaxat contẽtũ fore:ciceronem uero consulatus futurum gubernatorem atq; magistrum præterea turmarum duces ad senatum mittendos statuerunt:qui consulatum cæsari dan

De consularibus & aliis gestis per eum.

Magistratus atq; honores & ante tẽps & quosdã noui generis ppetuosq; cœpit.Consulatũ.xx. ætatis anno iuasit:admotis hostiliter ad urbem legionibus:missisq; qui sibi nomine exercitus deposcerent. Cum quidã cunctãte senatu Cor.cẽturio princeps legatiõis reiecto sagulo ostendens gladii capulum non dubitasset in curia dicere hic faciet si non feceritis uos. Secũdũ consulatũ

dum postularet:quibus quidam senatores obstrepere cœperunt quod cum intellexisset exercitus iracundia flagrans se ad urbem deduci proclamauit ueluti augustum cæsaris filium facturus consulem. Sagulo:uestimento militari de sagis & sagatis diximus in primo commẽtario. Virgilius uirgatis lucent sagulis.

Capulum:capulum dici uoluerunt antiqui loculum in quo cadauera portabantur:græce pheretron appellatur.a capiendo capulus dictus.inde senex capularis uocat a plauto iam morti uicinus:& prisci auctore placia de reos capulares dicebant:qui capulo digni essent:& lucilius ait pergit capulare cadauer capulus quoq; significat manubrium gladii:in quo significato hic accipitur.scribit plinius indos factitare capulos gladiorum de sordonice gemma.apud plautum in cassina iocus est fœstiuissimus:quo sub nomine capuli significatur manubrium membri uirilis sic enim inquit olympio uillicus. Dum gladium quæro ne habeat arripio capulum. Hic faciet.s.gladius:quasi dicere uellet:ui & armis milites facturos augustum cõsulem:si ex senatus decreto non fieret.simile est exemplum illius centurionis:qui a Cæsare dictatore romam missus stans pro foribus curiæ cũ tempus imperii minime Cæsari prorogari cognouisset: concusso manu gladii capulo:hic prorogabit inquit. Post nouem annos.a primo.s.cõsulatu.lege cautũ erat apud romanos:ne quis eundem magistratum intra.x.annos caperet.auctores Liuius in.vii.& Cicero lib.iii.de legibus.sed augustus huiusce legis fuit præuaricator. Continuauit:sine aliquo temporis interuallo. Recusatis:consularibus.xii.consulatum. Interuallo temporis spacio:intercapedine:interstitio. Biẽnio post a duodecimo scilicet consulatu. Filios:scilicet per adoptionem de quibus paulopost. Tyrocinio:tyrocinium præter illud militare rudimentũ dici ab eruditis solet quando adolescentuli togam sumũt & barbam ponũt.Eloquentiamq; in foro auspicantur.tunc enim & ipsi tyrones dicebantur:& illa pria actio tyrocinium.Seneca libro tertio declamationum.Ille in foro primũ dicturus tyro dictus est.tyrocinii die induebant togaq; pura est cognominata.unde ait Plinius li.viii.tanaquil prima texuit rectam tunicam qua simul cum toga pura tyrones induuntur nouæq; nuptæ.Et marcus Tullius in epistolis ad atticũ in tyrocinio filii ciceronis togam puram illi dedisse se arpini scribit:Infra refert tranquillus caligulam togã sumpsisse barbamq; posuisse sine ullo honore:qualis contigerat tyrocinio fratrum eius.Ideo tradit quemadmodum nero deductus in foro tyro populo cõgiariũ:militi dõatiuum proposuit. De hoc itaq; tyrocinio intelligas hoc loco indubitanter.& est sensus augustũ sponte petuisse duodecimũ & tertiũdecimũ consulatũ:ut consul filios deduceret hoc est comitaretur in forũ maximo honore ad auspicandam eloquentiã sumpta toga pura.De hoc tyrocinio uidet Seneca loq cũ ait.Quantũ senseris gaudiũ:cum prætexta posita sumpsisti uirilem togam & in forũ deductus es. Suo quemq;:maiorem natu in.xii. consulatu minore natu in.xiii. Annuos:est enim cõsulatus annus magistratus. Secundum:consulatum:Paucissimis horis:quia statim iniit consulatum & statim deposuit.

Capulus
Capulares rei
Tyrociniũ toga pura

M.AN. Ante tempus:ut consulatum.quum ante.xxx.annũ lege creari non posset.Plutar.nondum inquit.xxx.natus annos cõsul fit. Perpetuos:ut tribunatũ & censurã. Inuasit : ui ciuitati expressum. Hostiliter:minaciter:ut hostis.Appianus & Liuius sunt auctores. Cũctante:tardius decernente. Princeps legationis:legatorum primus. Sagulo:militari ueste. Capulum:manubriũ:ut satyri uerbo utar.Iuuenalis: Manubria cultellorũ:Cæterũ. Ver.Capulo tenus abdidit ensem.

PHI. Pro æde:ante templum:iouis capitolini. ostendit Liuius consules die initi magistratus solitos fuisse adire omne templum iouis & proficisci in capitolium ad uota nuncupanda. Calendis ianuariq dies solemnis erat ineũdis magistratibus aliquando tamen alii dies fuerunt huic solemnitati attributi:sicut olim idus maias fuisse solemnes ineũdis magistratibus refert Liuius in.iiii.idem in.v.idos decemb.es so

post.ix.annos. Tertiū anno interiecto gessit:sequētes usq ad.xi.cōtinuauit. Multisq mox cū deferrēt recusatis duodecimū magno.i.septēdeci annoꝝ īteruallo:& rursus.xiii, biēnio post ultro petiit:ut.C.&.L.filios āplissimo p̄ditus magistratu suo quēq tyrocinio deduceret in foꝝ. Quinq medios cōsulatus a sexto ad.xi.annuos gessit. Cæteros aūt sex aut.ix.aut sex:aut q̄tuor:aut tribus mēsibus scdm uero paucissimis horis. Nā die calē.Ianu.cū mane ꝑ æde capitolini iouis paululū curruli sella p̄sedisset honore abiit suffecto alio ī locū suū.nec oēs romæ sed q̄rtū cōsulatū in asia quintum in insulis samo:octauum:&.ix.taracone iniit.

De gestis p eū ī officiis triūuiratis & tribunitiæ potestatis.

TRiūuiratū reip.cōstituēdæ p.x.ānos admīstrauit ī quo restitit aliquādiu collegis:ne q̄ fieret proscriptio:sed īceptā utroq acerbius exercuit. Nāq illis ī multoꝝ sæpe psonā p gratiā & p̄ces exorabilibus.solus magnope cōtēdit:ne cui parceret͛:pscripsitq ēt.C.Toraniū tutorē suū:eundē collegā patris sui Octauii in ædilitate.Iunius Saturnius hoc amplius tradit:cum pacta pscriptiōe.M.Lepidus ī senatu excusasset p̄terita & spē clemētię in posterum fecisset:quoniā satis pœnaꝝ exactum eēt.

lemnem fuisse ineūdis magistratibus diem prodidit.Idem memorat consules inisse consulatū olim calendis sextilibus:qa principiū anni eo die agebat͛.idē.xxxi.ait q idibus marciis oli cōsulatus inibat͛. Carruli sella Cal.ianua.noui cōsules inibant magistratū & in sella eburnea sedere solebāt de qua ītellexit Ouidius illo uersu ex primo fastoꝝ.& noua cōspicuū pondera sentit ebur.& Oratius in p̄io epistolaꝝ sic inquit. Dabit eripietq curule cui uolet iportunus ebur.Currulis aūt sella ob eam cām appellat͛:qđ curru honoris gratia soliti erant in curiā uehi senatores qui currulē magistratū hoc est maiorem honorem gessissent: in quo curru sella esset supra quam cōsiderent. Honore abiit:Consulatū deposuit. Suffecto:substituto subrogato.Nec oēs ro.soliti erāt consules designati iure consulatū Romæ & non alibi.Inde flaminius cū arimini & non Romæ cōsulatū iniisset iram mouit senatoribus:tāq̄ pollutor & euersor ueteris instituti:nūc ait tranqllus augustū sibi cōsulatus iniisse diuersis ī locis. Samo:de hac insula superius nimis multa. Taracone:tarraco ciuitas est Hispaniæ scipionū opus:tarraconensia uina nobilitant͛ elegantia.Inde a filio dictū est. Dat tarraco pubē uitifera & latio tm̄ cessura lyeo. Eiusdē sententiæ astipulator est epigrāmaticus poeta qui ait ī xeniis:Tarraco campano tantū cessura lyeo.Triūuiratum:a numero uirorū magistratus interdum appellant͛:ut quatuor uiratus.decēuiratus & triūuiratus fuerunt eni tres Augustus:Antōius:& lepidus:q triūuiratū inierunt non tā ro.rem publicā reformaturi q̄ crudelitate & pscriptiōibus euersuri. Collegis:Antonio & lepido. Ne qua fieret proscriptio:Hæc est illa nefaria proscriptio qua imprimis Cicero pscriptus fuit una cū filio fratre fratrisq filio omnibus deniq clientibus & amicis:cum tamē diu recusasset Augustus proscribi Ciceronem:quem patrem appellare solebat.Tandem expugnatus Ciceronem proscribi concessit Antonio hac conditione:ut Antonius sibi.L.Cæsarem auunculum.& Lepidus Paulum fratrem proscribēdos necādosq cōcederent. Ne cui parceretur:scribit tamen Appianus & metellum & Marcū proscriptos a Cæsarē Augusto incolumes seruatos esse:cū metello ob filiū pepercisset:& marcū Agrippæ causa ex proscriptorum numero exemisset. Caium Troiano: De hoc appianus. Erat inter proscriptos.C.toranius:a nōnullis Cæsaris procurator habitus.Alius fuit Toranius ille mango: cuius symphoniacis iter cœnā delectatus est augustus:quāuis qdam macrobii codices nō toranium scriptū habeant se turoniū.eiusdem toranii meminit Pli.in septimo.Præterita tanq̄ iustis de causis proscriptionē illam fecissent:præterita ut ingt annibal apud Liuium : magis reprendi possunt q̄ corrigi. eadem sententia hisdem uerbis apud eundem usurpatur a philippo.

Ebur curule.

Currulis sella

Tarraco

Vina tarraconēsia

Toranius māgo

M.AN. Post nouem annos:undetrigesimo uitæ anno. Septēdeci:décimo septimo anno. Gellius:qui minores essent armis septēdeci. C.&.L.agrippæ & Iuliæ filios:q sibi adoptarat. Magistratu : consulatu suo tyrocinio:noua rudiq exercitatione ut duodecimo augusti consulatu Caium in foꝝ traductum itelligas tertiodecimo:quem biennio post gessit Luciū eius fratrem. Annuos:per itegrū annū. Capitolini iouis:quo noui consules primo honoris die conscedebant.Oui.& Tranquil.in Cæsare id docent. Taracone:nobilissimo citerioris Hispaniæ oppido unde & ipsa Taraconensis appellata. Triumuiratū : quem ad rē pu.arbitrio cōstituendā cū Lepido & antonio iniit. Proscriptio:eā alio loco in Labinii flu.īsula factā ostēdimus. Exorabilibus:gr̄æ & præcibus facile cessuris. Cōtēdit:ptinaciter obstitit. Ne cui parceretur:sed appiano auctore constat proscriptoꝝ quosdā numero per gratiā exēptos. Tutorē :gubernatorē: siue defensorē potius quasi tutorē:ut Vulp.interprætat͛:dictū est.n.tutor:cui ciuili iure potestas est liberi capitis tuendi eius dico qui per ætatem se ponte tueri nequeat. Peracta proscriptione:sumpto de proscriptis supplicio. Satis pœnarū:quas ad facietatem & fastidiū dicerent. Exactū sumptum.

Hunc e diuerso professum ita modū se ꝓscribendi statuisse: ut omnia sibi reliquærit libera: in cuius tñ ptinacia pœnitētiam. T. Iunium Philopemenem: quod patronum suū proscriptū cælasse olim diceretur equæstri dignitate decorauit. In eadem hac potestate multiplici flagrauit inuidia: nā & Pinariū equitem Roma. cum contionāte se admissa turba paganoꝝ apud milites subscribere quædā aiaduertisset: curiosum & speculatorem ratus coram cōfodi iperauit: & Tediū Afrum cōsulē designatū: quia factū quodam suum

PHI. Húcaugustú. Modú: terminú & finē. Reliqrit libera: tāq̄ adhuc ꝓscribere posset quoscunq̧ et
libitú fuisset. Proscriptú cælasse: multi liberti fidelissimi extitisse ferūt erga patronos ꝓscriptos: multiq̧
serui dños seruauerūt: q̄ oīa si nosce cupis ꝑlege librú q̄rtú belloꝝ ciuiliú ab Appiano diligētissime pscri
ptú. Potestate: triūuiratu. Pinariū: i supioribus dictū ē de familia pinarioꝝ iclyta. q custodes fuerūt sa
cri herculanei: cú potitu extis solēnibus uescerent. Admissa: itroducta ab Augusto. Turba paganorum
plæraq̧ uocabula sūt: q̄ apud eruditos aliud iterdú significāt q̄ uulgus existimet & grāmatici ꝑdiderit: ficuti est paganus uocabulú in ser Paganus q
mōibus celebre atq̧ obuiú cuius
tñ significātia nō oibus satis ē ꝑ
specta ut i hoc Trāquilli loco nō
eni hic pagani ꝓ rusticāis significatōe illa uulgaria accipiunt: sed
ꝓ hoibus nō militātibus: tá & si
urbāi sint: & est uerbū peculiare
iurisc̄ōsultoꝝ: a qbus hæc duo ꝑ
inde ac cōtraria opponūt: miles
& pagāus: qđ ut magis colliquescat: auctoritate legali demōstrabit. Vulpianus titulo de militari testō: ē rescriptū a diuo pio in
eo: q cū eēt paganus fecit testm̄: mox militare cœpit. Idē quēadmodú plæriq̧ pagani solēt cú testm̄ faciūt
per scripturā adúcere uelle. Idē in titulo de irrito facto testō si paganus q habebat iā factū testm̄ aliud fecisset: & i eo cōprændisset fidei hæredes cōmittere prius testm̄ ruptū ē. Martianus quoq̧ ait. Timebat an
tale aliqđ & in paganoꝝ testamētis idulgēdú eēt. Expssius tertulus hoc significat cú ait oī mō posthumus
rūpet; illius testm̄ sed siqdē pagāo iā illo facto natus sit. Quinetiā Paulus sic scribit: fecit testm̄ exēplo eius:
qui paganus fecit: Deide militare cœpit. Idē de liberis & posthumis. filiusfamilias miles similiter ut paganus nominatim a patre hæres scribi debet. His oibus exēplis euidēter ostendit paganú militi ueluti diuer
sum cōponi: tanq̄ non militantē militanti: quod etiā in. ii. lib. institutionú liquido cognosces: ubi in titulo
de militari testamēto uerba scripta sunt: sed testari qdem & si filiifamilias sunt propter militiá cōcedūtur
iure tamē cōi eadē obseruatione & in eoꝝ testamētis adhibēda: quā in testamentis paganorú proximis ex
posuimus. Nimiꝝ iperator titulo ꝓximo locutus est de testamēto ciuiú romanoꝝ: q milites non sunt ut
paganoꝝ exponas pro nō militantiú. Hinc plane illud est non minus scienter q̄ eleganter dictú a Iuuenale Locus Iuuenalis
citius falsum producere testē contra paganū possis q̄ uera loquētē contra fortunam armati cōtraq̧ pudorē: quo in loco enarratores nihil occulti subesse suspicantes paganū simpliciter exponūt pro rusticú in pagis degentem. cú poeta erudite paganú opposuerit armato tanq̄ nō militantē militanti. quæ tota sentētia
ex iurisc̄ōsultoꝝ crebriori elocutiōe deducta est: siquis rē totá nō sonniculose perpēderit. Itidē Tranqllus
hic paganos haud dubie intelligi uoluit pro romanis nō militātibus. cú ad oppidicos concionetur nō ad
rusticos. & ē sensus pinariú iussu Augusti cōfossum fuisse: cú quædá apud milites subnotaret ueluti speculator militatis ipso concionante apud paganos hoc est non militantes. Cæteꝝ dú studiose & diligēter inquiro: quo modo pagani dicantur qui urbani sunt uideor reperisse apud Dionysiú in. iiii. antiquitatum q̧
roma diuisa erat in tribus. iiii. quas pagos uocitabāt in qbus habitātes pagani dicebant qui in nullam aliā
habitationē trāsferri poterant. Curiosum: snía uetus est: nemo est curiosus q non sit maleuolus: quicunq̧ Curiosum
ut ait Iulius firmicus in. yiii. Matheseos oriente capræ sidere nascentur: erunt curiosi omniú reꝝ: ut semp
noua queq̧ curiosa desiderii cupiditate sectentur. Seneca curiosum ait nobis natura ingeniú dedit. Speculatorem: exploratorem eoꝝ: quæ ipse diceret pro concione. speculator auctore Varrone est quem mitti
mus ante ut respiciat quæ uolumus. Si non primus inuenit in bello Troiano speculaē significationem na
tus subsydere æqui celestis erit speculator. ut docet maternus i. yiii. Subscribere. subscriptores i causarum Subscriptores.
actione dicūtur: qui accusatorem possunt adiuuare: quos oportet summissius agere q̄ dicit ille quē sequūtur. Inde subscribere significat fauere in quo significato dictum ē illud Columellæ: ꝙ si uoto fortuna sub Subscribere quid.
scribit. præterea subscribere est subnotare subsignare. in qua significatione hic accipitur.

M. AN. Hunc: Octauium. Professum: aperte denunciasse. Modum: finē. Omnia relinquere. sibi in
tegra: ut sibi integrum esset proscribere quos uellet: ac quotiēs libitú esset pertinaciæ pœnitentiam mutati animi argumentú. Patronú suú: Philopenē ergo libertú itellige. est. n. pronus liberti corelatiuú. Inuidia: odio. Pinariú depinariæ familiæ uetustate Herculis sacris ante urbē cōditá admotæ: Plutar. Diony. &
Liuius satis scribūt. cæteꝝ fuerit ne hic Augusti cohæres: an ex eius gentilibus unus paꝝ ꝑspici pōt pari
rōne: & illud in dubiú uenire posset: utrum ab octauio admissa dicat paganoꝝ turba. a pinario potius: sed
ad concionantē id melius referas. Paganoꝝ: agrestiú in pagis agentiú: pagus uilla ἀπὸ της πηγης. i. a
fonte: circa quē uillæ constitui cōsueuere aut paganoꝝ non militantiú ut quidam interpretantur. Apud
milites: qui præsidii causa circunstabant. Subscribere: subnotare aut certe signare. Speculatorem:

Nomina tabellarũ

ſpeculatũ uẽiſſe:q̃ a ſe dicerẽt. Feſtus ſpeculator eſt inqt:q ſilẽtio hoſtilia pſpicit. Coram:ſe ſpectante. PHI. Carpſiſſet:uituperaſſet rephẽdiſſet.neuius uituperões carptores appellat. In offõ ſalutatiõis:moris fuit apud romãos ut pria & ſecũda hora matutina ſalutatũ irẽt potẽtiores & prĩcipes. Martialis prima ſalutãres atq; altera cõtinẽt hora. ſalutatores priuſq̃ admitterent cõſiſtebãt ante fores edium i ueſtibulis Vñ gellius i.iiii.noctiũ atticaꝝ ſic ait. In ueſtibulo ediũ palatinaꝝ oĩs fere ordinũ multitudo operiẽtes ſalutationẽ Cæſaris cõſtiterãt. Tabellas duplices:tabellaꝝ i qbus maiores ſcribere ſolebãt plura ſũt genera & noĩa.aliæ eni qn cuplices:aliæ triplices dicebant. Erãt & pugillares citrei:& pugillares eborei:de quibus epigrãmatarius poeta i apophoretis.fuerũt quoq; in hoc ordie tabellæ duplices noĩatæ anumero ut opinor folioꝝ quaꝝ peculiariter meminit ouidius i primo amoꝝ:tũc ego uos duplices rebus p noĩe ſenſi auſpicii nume rus nõ erat ille boni.de his nunc loqt Trãquil.& ita duplices erit nomẽ tabellaꝝ:ſicut triplices & qncuplices. De his affatim ſcripſimus i cõmẽtariis ppertiãis. Occulere.occultare. Ne aliud:q̃.ſ. gladius:quem occuluiſſe uideri uolebat pinde ac iſidiatorẽ. Fatentẽ nihil:utpote inſontẽ. Interdũ tñ ſontes & noxii & nihil in tormẽtis fatent ex patientia ſiue duritia tormẽtoꝝ:ut nullo mõ ab eis ueritas exprimi poſſit.

maligno ſermõe carpſiſſet:tãtis cõteruit minis:ut is ſe pcipitauerit. Et. Q u. Gallũ ptorẽ in officio ſalutationis tabellas duplices ueſte tectas tenẽtẽ ſuſpicatus gladiũ occulere nec qcq̃ ſtatĩ:ne aliud inuẽiretur auſus inqrere: paulopoſt p cẽturiões & milites raptũ e tribũali ſeruilẽ in modũ torſit:& fatẽtẽ nihil iuſſit occidi:prius oculis eius ſua manu effoſſis:quẽ tñ ſcribit colloqo petito inſidiatũ ſibi: cõiectũq; ſe in cuſtodiã:deinde urbe interdicta dimiſſum naufragio uel latronũ inſidiis periiſſe. Tribunitiã poteſtatẽ perpetuã recepit in qua ſemel atq; iteꝝ p ſingula luſtra collegam ſibi cooptauit:recepit & moꝝ legũq; rgimẽ æque ppetuũ quo iure quãq̃ ſine cẽſuræ honore:cenſum tamẽ populi ter egit primum ac tertium cum colega medium ſolus.

Interdictus. Impatores non uti penula. Tribunitia poteſtas. Luſtrum. Cooptare

Seruilẽ in modũ:q a pprie ſerui torquebant i qõnibus cum liberi hoĩes torquẽdi nõ ſint ut tradũt iuriſcõſulti. Scribit:ipſe auguſtus. Vrbe iter dicta:ne.ſ.romæ habitare poſſet interdictus dr & locus & hõ & res Ouidius: iterdicta mihi cerrit italia Gellius philoſophi urbe & italia interdicti ſunt. Tribunitiã ptãtẽ:Cõſueuerũt iperatores romani uſurpare tribũitiã ptãtẽ:q̃ erat ſacroſancta ſcribit ſpartianus adrião factũ eẽ omen ad ppetuã tribunitiã ptãtẽ:qđ tribunus plæbis factus penulas amiſerit qbus uti tribũi plæbis pluuiæ tpe ſolebãt:impatores ãt nũq̃. Flauius uopiſcus refert tribunitiã poteſtatẽ eẽ ptẽ maximã regalis iperii. Per ſingula luſtra:luſtrũ noiatũ ẽ tps qnquẽnale a luẽdo.i.ſoluẽdo.qđ qnto quoq; anno uectigalia & ultro tributa p cẽſores pſoluebãt.auctor Varro.hiſtoria tradit a Liuio libro prio & a Dionyſio libro quarto antiqtatũ:quẽadmodũ Seruius Tullius ſextus Ro.rex luſtrũ primus condidit:exercitũq; oẽm ſue oue tauriſq; luſtrauit.milia octoginta prio luſtro ciuiũ cenſa dicunt. Cooptauit:ſignificãter locutus ẽ. Cooptare eni pprie ptinet ad electionẽ collegaꝝ Cicero i bruto cooptatũ ſe ab hortẽſio i collegiũ augurũ fuiſſe refert. Liuius i.iii.auctor ẽ apud romãos legẽ fuiſſe:q̃ iuberet collegas cooptari ab his tribũis:q creati eẽnt. Carmen legis hoc eſt quos ſibi collegas cooptaſſent.ut illi legitimi ea lege tribũi ſint:ut illi quos hodie tribũos plæbei feceritis. Moꝝ regimẽ:Cenſurã ſignificat:poenes quã morũ diſciplinæq; romãæ regimẽ erat:ut docet Liuius in.iiii.& a Cicerõe cenſura magiſtra pudoris atq; modeſtiæ noiat:græci cẽſurã uocãt τιμητιαν & cẽſores τιμητιαϲ q duo erant. Aeque ppetuũ:cũ antiquus cẽſura fuerit magiſtratus qnquẽnalis legẽ tulit æmilius dictator:ne pluſq̃ annua ac ſemeſtris cẽſura eẽt pterea qđ ſcitu dignũ ẽ:quotiẽs ex duobus cẽſoribus alter deceſſiſſet nũq̃ idemortui locũ nouus cẽſor ſufficiebat.

Vita principis. Cenſura. Cenſores.

Sine cẽſuræ honore.cũ cẽſor nõ diceret.uita pricipis ut iqt elegãter Pli.cẽſura ẽ eaq; perpetua. Cẽſũ ppli:Seruius Tullius primus apud romãos iſtituit cẽſum:rẽ ut inqt Liuius ſaluberrimã iperio Ro. tũc i claſſes cẽturiaſq; ciuitas romana deſcripta ẽ. Cũ col.ſ.cẽſore:duo.n.erãt cẽſores:prios cenſui agendo papyriũ ſemproniũ quæ populus præfecit:cẽſores ab re appellati ſũt celebrat Auguſti ille cenſus quo cenſeri omnes homines iuſſit.quando Chriſtus romano cenſui ſtatim aſcriptus ut natus eſt.

M.AN. Maligno ſer.graui obtrectatiõe. Se pcip.ſe ex altiore loco pcipitẽ dederit. Officio ſalu.officii gra ſalutatũ ueniſſet. Tabellas duplices:atq; ob id magis pminẽtes. Ne aliud inueniret:q̃ ferrũ:ac per hoc uani argueret timoris:aut ne aliud aduerſus ſe paratũ:raptum corripi iuſſum. E tribunali:unde ius dicebat. Seruilẽ i modũ:fœde ac crudeliter:uelut mãcipiũ quoddã. Torſit:cruciatibꝰ affecit. Scribit Octauius. Colloqo petito:p colloquii ſpẽm iſinuatũ. Vrbe iterdicta:cũ illi urbe iterdixiſſet extorrẽq; eciſſet. Tribũitiã ptãtẽ:ut ppetuo tribunus eẽt iulius capitolius auctor ẽ maximũ & balbinũ ipatores creatos i primis tribũitiã ptãtẽ cõſulari iure recepiſſe. Per ſingula luſtra:luſtꝝ qnto quoq; ãno a cẽſoribus cõdebant:primuſq; oium Seruius Tullus cõdidit:Diõyſius & Liui.ſũt auctores. Collegã coaptaui:mos collegæ i tribũatu coaptãdi:auctore Liuio:uetuſtiſſimus.& ut qdã auctores ſunt cũ ipſa ptãte natus. Morũ regimen:cẽſuræ:piphraſis eſt. Siue cẽſuræ honore.ſine cenſoris appellatiõe:ob idq; morũ regimen dixit.

PHI. De reddenda repu. scribit dōatus Augustū cogitasse de tyrānide omittenda & repu. senatuī red-denda tūc [illegible] ū [illegible] si n. inqt [illegible] tā qd mō facis: olbus in futurū distribues. [illegible] te & ti bī cōducet & orbi: Virgilu [illegible] tus Augustus principatū tenuit: qui suapte natura cupidissimus erat dominādi: & ut inqt [illegible] tropius [illegible] ra q existimari pōt. Diuturnæ ualitudinis: īfra latius explicabitē de ua litudine Augusti. [illegible] rationari [illegible] imp[illegible] beri quo rōnes regē gest[illegible] cōtinenē dr̄ rōnariū. Rōnarius quoq̄ [illegible] cōficit uel qui rōnibus præest. Marcellinus: gdā ex mercatore epulento rationarius ap paritor. Accitis: ob id euocatis. Nō sine periculo: sn[illegible]a phalari dis in epistola ad [illegible] bentis iō se nolle deponere tyrānidem qm̄ undiq̄ piculis obnoxius fo-ret. Temere committi: megabyzus apud herodotū dicit multi tudine nihil eē insipiētius neq̄ [illegible] solētius: cui suū est nihil ītellige-re: apud eundē darius unicus ui r[illegible] princi[illegible] fit[illegible] mus nihil melius eē affirmat: uidit Au[illegible] stus temer[illegible] eē cōmittere [illegible] dereq̄ rēpu. arbitrio pluriū: a q̄ bu[illegible] per facti[illegible]nes distraheretur. An uolūtate: uol[illegible]tas & euētus pa[illegible] de bonitate cōtēduntur dubiū sit an euentus. uolūtatem in Augusto an uolūtas euentum bonitate superauerit: scribit sex-tus Aurel[illegible] un[illegible]o iactatū eē: de Augusto: utinā non nasceretē aut & [illegible] gerēdo priceps optimus. Idē

De cogitatione resignandī imperiū & de ornatu urbis.

De reddēda repu. bis cogitauit: pmo post oppssum stat[illegible] Antoniū memor obie[illegible]ū ab eo sibi sæpius [illegible] ipm̄ staret ne redderet. Ac rursus tedio diu-tu[illegible] ua[illegible]s: cū et magistratib[illegible] ac senatu domū accitis rōna[illegible] iperii tradidit. sed reputās [illegible]e priu[illegible]ū nō sine pe-riculo fore: & illā pluriū arbitrio temere cōmitti ī retinēda [illegible]eritdubiū euētu meliore an uo[illegible]ate: qu[illegible] u[illegible]un ta[illegible] psides idendē p se ferret. Quodā et e[illegible]cto h[illegible]s[illegible] bis testa[illegible]ē: ita mihi saluā ac sospitē rēp sistere ī sua sede li-cea[illegible] rei fructū pcipe[illegible]c qu[illegible] peto: ut [illegible] mi status auctor dicar: & m[illegible]ries [illegible] f[illegible]ra mecum spe[illegible]ta in ue-stigio suo fundamēta. R[illegible]. quæ ie[illegible]ero: fec[illegible]q̄ p[illegible]se se copo tē uoti nisus omni modo: ne quē noui status peniteret. Vr-bē nāq̄ pro maiestate imperii ornatā: & inundatiōibus in-cēdiisq̄ obnoxiam excoluit: adeo ut iure [illegible]t gloriatus mar-

nō [illegible]rerē. Nā & i adip[illegible] [illegible]ratu [illegible] ē ha[illegible] [illegible] frequēter. Prae[illegible]ferret. ostēderet pmōstraret. Ita mihi uerba Augusti ex dictio sūt. qbus optat pos-se stabilire rēpu. ita ut moriens speret eā in eodē [illegible]tu [illegible] cōsul[illegible]ōe. Sistere: Firmare: collocare: [illegible]bilire. alias sistere ē se uel aliū pstgē exhibere a[illegible] [illegible]titu[illegible] o[illegible] iudice uel ptore: uñ & uadimoniū [illegible] dr. uerb[illegible] est [illegible] [illegible]ud oratores & i[illegible] [illegible] du[illegible]t q[illegible] u[illegible]on [illegible] capite obu[illegible]luto sti-tisses p[illegible] litterā nō [illegible]es p. c. [illegible] em[illegible]atores nō emēdarūt sed corruperūt. Cōpotē uoti: esse sit qd optabat. [illegible]bus cō[illegible] Inūdatiōibus: legimus a[illegible] historicos tyberi sæpe suo icremē to [illegible] & [illegible] trimēto maxio affecisse scribit Iulius capitolinus in[illegible]datione tyberis grauis-simā fui[illegible] marco antonio: q[illegible] multa [illegible] & plurima [illegible] & famē [illegible] i pop[illegible] Liuius in. xxxv. aquæ [illegible] & [illegible]beris loca plana urbis inū[illegible]t. Circa portā flumentanā et [illegible] quædam ruinis sūt. Idem alibi. aquæ ingētes eo anno fuerunt tyberis duodecies campū martiū planaq̄ urbis inūdauit. idem sæpe meminit tyberi inūdasse cū strage. Plinius quoq̄ trad[illegible] [illegible] aquas tyberinas nusq̄ magis quā in ipsa urbe stagnantes fuisse subitis incrementis tunc monitor ē ty [illegible] auctu religiosius. Incēdi[illegible]s. au gel li. noctium atticaꝝ xiiii. magni inqt red[illegible]tus urbanorum pdio [illegible] periculis sunt longe maxima: siquid autem posset remedii fore: ut ne tā assidue romæ domus ar-de[illegible]uenū hercle dedissem res rusticas & urbicas emissem. scribit Iulius capitolinus romæ incēdiū fuis-se [illegible]poribus Antonii pii q̄ trecentas. xl. domos absumpsit fuit & tūc inūdatio tyberis plinius quoq̄ in [illegible] romā fuisse incē[illegible]is obnoxiā cū ait. ex [illegible]dris quæ tradunt mag[illegible] contra incendia quoniā [illegible]lium non extinguat si forent uera iam esset experta roma. Liuius uolumine ab urbe condita [illegible]nus in[illegible]s [illegible]io ingenti quo cliuus publicus ad solum exustus. idem Romæ foedū incendium pe[illegible] nocte[illegible]c diem unum tenuit. Obnoxiam: subiectam & expositam.

[illegible] AN. Reddēda: pristinū statū restituēda: qd & L. Sylla olim fecerat. Rursus: iterū. Tedio diutur-næ [illegible]ditudinis: aduersa ualitudie diu cōflictatus. Accitis: ad hoc ipm uocatis. Rōnariū imperii: librū in [illegible] ol[illegible] [illegible]icæ administratiōis rō cōtinebatē. Reputās: cōsi[illegible]erās: subiicit: nūc cās: cur rēpu. in libertatem [illegible] restituerit. Priuatū: sine iperio: & in ordinē redactum. Sine periculo: ob iniurias in triūuiratu: & re[illegible] [illegible] administr[illegible] multis il[illegible]tas. Illā: remp. Plurium arbitrio. ac per hoc non multo post in discrimē [illegible]edituram. Commi[illegible]tti: credi. Retinenda: administranda. Euentu: fine qui optimus fuit. In uoluntate [illegible]am & [illegible]m optimam fuiss[illegible] ex iis quæ sequuntur potest intelligi. Identidem: sæpius. Sistere: stabili-[illegible]. Fructum: uoluptatem. Auctor dicar: dicit quem ex ea re fructum expeteret. Mansura: stabilia fu-tu[illegible] Nixus: [illegible] operatus. Noui status: nouæ rerum conditionis. Ornatam: excultam. Inundationi bus: Plinius: Nulli inquit fluuiorum minus licet inclusis utrinq̄ lateribus: nec tamen ipse pugnat: quāquā

Sistere.

Stitisses.

Inundatio tyberis

creber & subitis incrementis & nusquam magis aquis: quam in ipsa urbe stagnantibus. ... Va intelligitur potius ac monitor auctu semper religiosus uerius quam sæuus: sed purgato ... nes sublatas Tranquil. intelligit. Incendiis: mutata ædificiorum ratione.

Lateres. PHI. Lateritiá: lateritiis parietibus extructá. sūt aūt lateres: q̄ i fornacibꝫ coquunt: quoꝫ ut docet Pli. in. xxxv. & uictruuius i. ii. tria sūt gña: unū lōgū sexqpede. latupede: alterū tetradoron: tertium pentadoron. ita enim a q̄ttuor & quinqꝫ palmis put sunt noiant. nāqꝫ græci antiqdoron palmū uocabāt. parietes lateritii si ad ppendiculū fiāt eterni i edificiis creduntur: quos græci nō iprobauerūt. Rectus casus singularius nūeri est later. Victruuius. siue silex: siue cementū. aut coctus later siue crudus: his erit utendū. diminutiuū est laterculus. ait curtius laterculo cochli structos fuisse muros babilōis. Eutropius sic inqt i hāc sniam auxit ornauitqꝫ Augustus Romā ædificiis mltis isto gloriās dicto urbē latericiā reppi reliquo marmoreā. Foꝝ: sicut Iulius Cæsar foꝝ extruxerat: ita Augustus auūculū imitatus foꝝ confecit cū tēplo martis ultoris cognomiati. Tēplū apollinis: Iuius Augustu Cæsarē tēploꝝ oīum conditorē aut restitutorē merito appellat. Idē facit Ouidius scribēs i fastis. tēplorum positor tēploꝝ scīcte repostor. De hoc apollinis tēplo sic Oratius in epistolis: scripta palatinus qcūqꝫ recepit apollo: & i primo carminū eiusdē sic mēmit. qd dedicatū poscit apollinē uates: & porphirio apollinis inqt tēplū i palatio Augustus dedicauit: de quo a nobis copiose scriptū est i cōmētariis ppriāis. De hoc pprius musa palatini referam: apollinis ædē. Pli. ait a sco pa factū eē apollinē palatinum. Fori extruendi: causas refert q bus ipulsus Augustus memorata opa extruxerit. Tonātis: Inter cognomīta iouis multiiuga hoc quoqꝫ nūerat Pli. i. ii. iter statores & tonātes & feretrios ... pimo iouē. Tertio idigere: Rōæ atiqtus fuerat foꝝ Romanū: de quo ait Varro. Romanū ... foꝝ ē: qd̄ olī totū Cæsar dictator itexit uelis: qd̄ cato cēsoriꝰ sternēdū muricibus cē... ... eniceret altequm fuit foꝝ Cæsareū: cuius mēinit papini. in prio siluaꝝ. Cæsarei stat sede fori: de quo ... in Iulio Cæsare. Ouidius. hæc sūt fora Cæsaris inqt. Tertiū foꝝ extruxit Augustus: qd Plini. in ... magnifica urbis opa enūerat: uñ a statio dictū est in q̄rto siluaꝝ q̄ trino iuuēis foro tōabas. & ... matico poeta. Atqꝫ erit i triplici par mihi nemo foro. Erāt & alia fora ut boariū ut olitoriū. pi... his rebus cognominata: q̄ illic uēdebant. auctor Varro. Festinātius: pperātius celerius. Publica ... ut repetēdaꝝ ambitus maiestatis. Sortitiões iudicū: moris erat noia iudicū cōscribi & ... de pluribus necessarius nūerus p sortitionē cōfici posset. tūc ex illo delectoꝝ iudicū nūero p... ac cusatori ac reo reiicere quos putarēt sibi aut inimicos aut ex aliq re icōmodos fore. reiectiōe ... tor i locū eoꝝ q reiecti fuerāt subsortiebat alios: qbus ille iudicū legitimus nūerus cōpleret ... tio dicebat: q̄ pfecta iurabāt in leges iudices: ut obstricti religione iudicarēt. hāc iudicū sortitionē ... eat poeta maximus scribēs i. vi. æneidos quæsitor minos urnā mouet. Bello philippēsi: qd̄ in ... pis aduersus brutū & cassiū est gestū. Pro ultione paterna: ut ulcisceret Iuliū Cæsarē per ado... trem. Sanxit: decreuit cōstituit. Inde leges sanctæ dicūt qa sanctiōe quadā subnixe sūt ut ... Valerius. Hic. in æde martis ultoris. Bellis: indicēdis. Triūphis: decernēdis. Hinc deduceret: ... officii causa comitari. Antiqtus qui in puinciā p p̄tore aut pcōsule eū ad portā deductū p̄toris nomine solliti erāt salutare ut docet cincius in libro de consulū potestate. Huc in ædē martis ultoris. Insignia triū...

Tetradoron

Pentadoron

moreā se relinqre quā lateritiā accep... ... tū præuideri humana rōne potuit etiā in ...

De operis publicis per eum & alios instructis.

Publica opa plurima extruxit: ex qbꝰ ... cū æde Martis ultoris templum Apollinis ... tio: ædē tonantis iouis in capitolio: fori ... cā fuit hoīum & iudicioꝝ multitudo: quæ uidebat non sufficientibus duobus ēt tertio indigere. Itaqꝫ festinātius ... dū pfecta Martis æde publicatū ē: cautūqꝫ ut separatim ... publica iudicia & sortitiones iudicū fierēt. Ædē Mar... lo philippensi p ultione paterna susceperat nouerat. Sanxit ergo ut de bellis triumphisqꝫ consuleretur ... uincias cum imperio petituri hinc deducerentur ... ctores redi ssent huc insignia triumphorum inferrent. ... plū Apollinis ea pte palatinæ domus ... quā ful...

Triplex forum.

Reiectio i udicum.

phorum:lege Appianū in lybicis & Plutarchū in emylio & Iosephū in.vii.bello iudaici qui abūde scribūt de pompa & īsignibus triūphoꝝ.Ornatus uero triūphalis erat sella currulis eburnea.scipio eburneus toga picta:tunica palmata quibus olim scipio donauit masanissam.

M.AN. Laterntiā:lateribus nō lapidibus cōstructā. Forū:nūc ut solet:a sūma ad ptes descēdit:sed dubiū & anceps uerbū:sed tu iudiciale forū itellige. Martis ultoris:quā philippēsi bello uouerat. Tēplum apollinis:in palatinæ domus pte:q e cælo fuerat icta. Tonātis Iouis:tantabrica expeditiōe eā uouerat:cū eius lecticā nocturnū fulmen pstrinxisset. Duobus Romano & qd' a cæsare de māubiis fuerat ichoatū. Papinius:q cōtra tēpla dionæ:Cæsarei stat sede fori.pli.ab hoc factā inqt Venerē genitricē in foro Cæsaris. Tertio id igere:ita tr.plex foꝝ ide celebratū.Mar.Atq; erit in triplici par mihi nemo foro. Publicatū:publico usui addictū. Publica iudicia:ad publicas & nō priuatas cās attinētia. Sortitiōes iudicū:iudicū.n.noīa sorte trahebanť.Plutarchus:quū soli inqt senatores antea iudicarēt ob eaq; rē a plebe timerētur.Gracchus.ccc.ex equestri ordine iudices adiecit parē senatoribus nūerū statuēs.hæc ille pedianus qd ualde miror.T.Gracchus ait:legē tulerat:ut equites ro.iudicarent:iudicauerūtq; p annos.xxx.sine isfamia post uictor.Sylla leges tulit ut senatorius ordo iudicaret:iudicauitq; p annos.x.turpiter:quæ pediani uerba uidenť significare penes eqtes prius q̄ senatores ipsos fuisse populi ro.iudicia:qd' aperte plutarchi scripris repugnat & rursus idē auctor:Secūdo inqt anno belli italici:qd bellū pcessit Syllæ dictaturā:cū æque ster ordo in iudiciis dnaret:quo apparet prius urbe eqtes q̄ senatores:ut diximus iudicasse:sed utcūq; res habet:satis cōstat aurelia lege iudicia quæ cōia erāt : senatus & eqstris ordinis cōmunicata fuisse tribunis ærariis:qbus ea dignitas a cæsare dictatore postea adēpta ē:plaucia igiť lege cōparatū erat:ut singulæ tribus ex his ordinibus:quos dixi:q nos denos suffragio crearent:pœnes quos eo anno iudicia eēnt ex eo numero:quū iudicādū in aliqua cā erat sorte trahebātur iudicū noīa:qd' in milonis & cā:& pisonis factitatū pedianus docet:& hæc sortitio illa ē:de qua nunc trāquillus.Philippensi contra brutū & cassiū gesto. Paterna.C.Cæsaris patris ultiones. Sāxit:statuit. De bellis & triūphis:ut senatus de inferendo bello:triumphoue cuiquā decernēdo cōsultaturus huc coiret. Cū īperio petituri:cū imperio ī puincias abituri. Deduceret multis officii gratia:ad portas urbis:aut ulterius comitantibus inde in puinciā abiret:deduco & reduco pter notissimā significationē eleganter usurpātur:quū aliquis officii gratia domo in publicum deductus dr:& mox ide domū reductus:ut deduxi catonē ī curiā eūq; domū reducā. In signia triūphoꝝ:ul' nobilissima qq; triūphis plata:uel simplr imagies:titulos:fercula:& alia triūphoꝝ istrā. Excitauit:erexit.

ictā desiderari a deo auruspices pnūciarēt:addita porticus cū bibliotheca latina.græcaq;:quo loco iam senior sæpe ēt senatū habuit:decuriasq; iudicū recognouit. Tonanti Ioui ædē cōsecrauit liberatus periculo cū expeditione cantabrica per nocturnum iter lecticam eius fulgur perstrinxisset: seruūq; perducentem exanimasset. Quædā etiā opera sub nomine alieno ac nepotum scilicet & uxoris:sororisq; fecit ut porticum basilicamq; Lucii & Caii. Item porticus Liuiæ

PHI. Ictam:pcussam. A deo apolline. Cum bibliotheca:ad hāc bibliothecā allusit Horatius illo uersu.Scripta palatinus qcūq; recepit apollo. Libraria elegā ter & latine diciť q græce bibliotheca noīatur. Gellius ī libraria ego &. L. paulus considerabamus. Libraria

Decurias:ordines.fuerunt aūt q̄tuor decuriæ iudicū:prio pluribus discretæ noībus. Nāq; aliæ tribunoꝝ æris:aliæ iudicū:qdā nongenti:qdā selecti uocabanť. Et diuisus hic quoq; ordo erat superba usurpatione nominum:cum alius se nongentū:alius tribunum:alius selectū appellaret:auctor Plinius in.xxxiii.de selecto iudice dixit ouidius illo uersu:Nō bene selecti iudicis arca patet:& oratius in primo sermonum unū ex selectis iudicibus obiiciebat. Expeditione cantabrica:quam parauit aduersus cantabros hispaniæ populos de quibus dictum iam est. Fulgur:seneca in.ii. quæstionum naturalium fulgurationem distinguit a fulminatione:tanq̄ fulguratio cōminatio fit sine ictu fulminatio aūt iaculatio cū ictu.idē in eodem ait.In fulguratione late ignis explicitur:fulmen est coactus ignis. Perstrinxisset:afflauisset & leuiter tetigisset:perstringere uero uerbum est a præstigiatoribꝰ translatum:qui aciem oculorum suis uafrамentis perstringere consueuerunt:unde & præstigium deriuatur cuius inuentor fuit mercurius.ut scribit augustinus & repetitum est in decretis.xxvi.q.v.de uoluptate dictū est a marco Tullio:quod mentis præstringat oculos. Perducentem:exīstimo legendum esse prælucentē:nam prælucere dicitur seruus qui fert cereum ante dominum per iter nocturnum.simile est illud plautinum in gurgulione:tute ibi pueres lautus.luces cereū idem in casina huic lucebis nouæ nuptæ facē. Exanimasset:interemisset alias perturbasset.inde exanimati & mortui & perturbati dicunť:sicut & exanimes: namq; apud eruditos exanimen non solum pro mortuo sed etiam pro perturbato dici reperies.Liuius lictorem expediri securim iussit:ad quam uocem exanimi stante prænestino. Basilicam:quid sit basilica copiose scripsimus in iulio cæsare. Porticus liuiæ:de porticu liuiæ sic scribit ouidius in primo de arte:porticus auctoris liuia nomen habet.

Selecti iudices. Fulguratio Fulminatio præstringere. Prælucere Exanimes Exanimis

M.AN. Adeo:a quo non dicit:sed ab Apolline crediderim:cui est templum erectū : sed quo pacto ab

Apolline dixerit aliqs:si a ioue sunt fulmina:cui occurras:licet non solum a ioue:sed a Saturno quoq;:ut Plinius ait:& Marte puenire:uerú martem & Apollinem eundem esse Macrobii subtilissima disertatio demonstrat. Quum igitur inqr ille colligés: liber:pater:idem ac sol sit. Mars uero idem ac liber marté solem esse quis dubitet. Quo loco:quo téplo potius quam porticu:ná nisi in templo aut loco augurio conlectatio senatus haberi:ut Gellius scribit:non poterat. Decurias iudicú:iudicú decuriæ pluribus discretæ fuerunt nominibus:cú alii nõgenti:alii selecti:alii tribuni:ut Plinius scribit:dicerentur:sed quæ Augusto pricipe ob paucitaté impleri nequiuere iure annulorum a Tiberio cõstituto ita creuit numerus in calligula quartam adiecerit decuriá. Idem Pli. auctor est:singulas decurias Augusti téporibus mille núero habuisse. Expeditione:bello. Perstrinxisset:leuiter attigisset. Exanimasset:exanimatú reddidisset:est eni exámimatus: ut Seruio placet:timés ut donato exterritus pturbatus. Teren. Sed qd exanimatú Páphilum uideo. Exanimus uero & exáguis mortuus dr. Ver. Exanimúq; auro corpus uédebat amici. Nepotú. L.& Caii ex .M. Agrippa.& Iulia Augu. filia natorum. Vxoris. Liuiæ. Sororis:Octauiæ ex octauio & Ancharia:non Acciæ géitæ. De octauiæ porticu Pli. nõ uno loco. Basilicá:regiá domú:siue ædificiú:cuius uestigia adhuc Romæ i exqliis uisunt:de ædificii rõe alibi. Porticus liuiæ:cõiugis.s. fuitq; ea porticus iuxta sacrá uiá:ubi domus C.Cæ. quá súptuose a Iulia filia ornatá augustus diruit:ibiq; liuia porticus erecta. Oui. Disce tñ uéiés ætas: ubi liuia núc é:Porticus iméssæ tecta fuisse domus. Pli. ad eá porticú Vespesianú pacé suá ædificasse ait.

PHI. Et octauiæ: de porticu octauiæ imo porticibus crebra é mentio apud Pliniú referenté in porticibus & i scholis & in curia octauiæ fuisse opa cõpluscula artificú pbatissimorum:q porticum octauiæ periphrasticos signauit ouidius illo uersu. Aut ubi múeribus nati sua núera mater addidit externo marmore diues opa.

& octauiæ theatrúq; Marcelli. Sed & cæteros principes uiros sæpe hortatus est:ut pro facultate quisq; monimentis: uel nouis:uel refectis:& excultis urbem adornarent:multaque a multis extructa sunt:sicut a Martio Philippo ædes Herculis & musarum: a. Lucio Cornificio ædes Dianæ: ab Asinio Pollione atrium libertatis: a Munatio Planco

Theatrú marcelli:marcellus octauia augusti sorore genitus in edilitate forum uelis iumbrauit:periit apud aquas baianas:cuius obitú describi a propertio ualidissimis arguméntis docuimus in illa elegia:cuius initium est. Qualis ab umbroso:ad decus atq; memoriá marcelli octauia mater bibliothecá struxit: Augustus uero theatrú marcelli noie fecit:nam dictú est marcellianú. auctor plutarchus in marcello. Principes:primores romanorum. Hortatus est:scribit plutarchus in apophtegmatis cú ipso edes ad tectú usq; pulcherrimas magnificenter exedificasset: letatú Augustum dixisse εὔθυμον μετὰ διεσουτοσ οἰκόλολαφρωσ αἰαυουτήσ ρωμησ εσομενησ. latine significat:letum me facis sic edificans tanq̃ Roma futura perpetua

Mõuméntis edificiis:monuménta eni non solú sepulchra:sed & edificia & oia quæ scripta atq; facta sút ferua idæ memoriæ cá dicunt:Auctor. m. Varro.& docet iurecõsultus:de religiosis. Refectis:ex uetusto renouatis. Edes herculis musarum. Euméius in oratiõe pro reparádis scholis eleganter scribit edé herculis musarum in circo flaminio a fuluio nobiliore ex pecúia cé soria primá factam fuisse:qui cú in græcia eéi imperator:acceperat herculé musageté esse. i. comité ducéq; musarum. Hic idé primus noué musarum signa sub tutela herculis cõsecrauit:nam musarum quies defensione herculis iuuari debet:& uirtus herculis ornari uoce musarú. unde intelligimus hanc edem a martio philippo uictrico Augusti non nouá fuisse factam sed refectá. illud quoq; attédas uelim qd̃ nõ legédú é:edes herculis & musarum sed edes herculis musarum expúcta illa cõnexione:& ut una tantú res esse uideat. & ita in emédatis codicibus reperit. Macrobius quoq; in primo saturnaliú fuluium cõditoré huius edis significare uidet sic scribés. ná fuluius nobilior in fastis quos in ede herculis musarum posuit:pterea plutarchus in pblematis romáis refert:qd̃ herculi ac musis cõem ará romani statuerunt:qa hercules euádrú litteras docuit & a papinio hercules socius calliopes núcupatur li. iii. siluarum. Dic age calliope socius tibi grande. sonabit alcides:Pli. xxxv. tradit in philippi porticibus fuisse helená zeusidis manu pictá:forsitan illæ porticus erát circa hanc edé herculis musarum a martio philippo extructá:cuius quoq; meminit Oui. ir. vi. fastorum. Sic ego sic clio clari monumenta philippi. Edes diáæ:romæ multæ edes erát dianæ iter quas illú q̃ in agyportu patricio erat uiros igredi nefas existimabat: & cú in cæteris dianæ téplis ceruorum cornua figerent. in auétinæ dianæ téplo boum tantúmodo suspédere cõsueuerút. Cuius rei cám pdidit plutarchus in pblematis. Atriú libertatis:atriú appellatú est ab atriatibus thuscis. illinc. n. exéplú sumptú ut docet Var. li. i. latinæ linguæ.& est proprie auctore festo põpeio genus edificii ante ædé cõtinens mediá areá:q atriú q̃si aterariú qd̃ a terra oriat deduci existimat. scribit uitruuius architectus in sexto. atria ianuis eé pxima:qbus græci non utebant. atriorum lõgitudines & latitudines ab eo scienter perscribunt. minusculorum atriú ὑποκοριστικῶσ. dr atriolum. Cicero in epistolis ad Quintú fratrem. Te scribere aiunt:ut atriolú fiat. mihi ut est:magis placebat:neq; enim satis loci esse uidebatur atriolo. Atriú uero libertatis romæ fuerat uetustissimum scribit Liuius custoditos fuisse obsides tarentinos in atrio libertatis. libertatem deam iprimis Romani uenerabantur utpote libertatis assertores. Idem libro. xxxiiii. auctor est atriú libertatis refectú fuisse ampliatúq; ab helio peto & Cor. Cethego césoribus.

musagetes hercules

Hercules socius musæ.

Cornua in téplo diáæ

Atrium

Et ita nunc intelligendũ est fuisse refectũ ab pollione atrium libertatis non nouũ extructũ. Clodius domũ Ciceronis libertati consecrauit: ubi signum meretricis pro simulachro libertatis collocatum fuisse uehementer & grauiter cõqueritur. M. Tullius in oratione quam habuit ad pontifices pro domo sua.

M. AN. Marcelli: ex octauia & C. marcello géiti: hic é quẽ extinctũ Maro miserabili carmie i. vi. psequẽ. Refectis: instauratis. A Martio philippo: Augusti uictrico: huic. n. post Octauii pris iteritũ Accia mater nupsit. Aedes Herculis & musarũ: Oui. Sic ego sic clio clari monuméta philippi: Aspicis uñ trahit Martia casta gẽus: Cur Herculi & musis cois aedes põeret Plutar. i qstiõibus docet. Aedes diãe: Diãe aedes i auẽtino fuit Mart. Laudat auẽtinae uicius Sura diãe: uetustissimũ eiusdẽ tẽplũ i auẽtio cõmuni ro. & latinorũ noie Seruio Tullo rege Li. aedificatũ tradidit: de quo forte urbãissimus poeta. Atriũ libertatis: libertatis aedes fuit i eodẽ colle: Atriũ aedificii gẽus mediũ añ aedẽ cõtinẽs areá: i q ex oi lecto descẽdit collecta pluuia ab atriatibus tuscis uñ fit sũptũ exẽplũ credidit Varro ipi rei nomẽ factũ Liu. Tarẽtinorũ obsides scdo bello punico in atrio libertatis ait asseruatos: q̃ uetus custodia ipãm celebritatẽ loci arguit & uetustatem.

aedes Saturni: a Cor. Balbo theatrũ: a Statilio Tauro amphitheatrũ: a. M. uero Agrippa complura & egregia.

De diuisiõe urbis & tẽplis ac uiis refectis & tyberi ãpliato.

Spaciũ urbis in regiões uicosq̃ diuisit: instituitq̃ ut illas ãnui magistratus sortito tuerẽt: hos magistri e plæbe cuiusq̃ uicia electi. Aduersus icẽdia excubias nocturnas uigilesq̃ cõmẽtusq̃ ẽ: ad cohercẽdas inundatiões alueũ tyberis laxauit: ac repugnauit cõpleiũ olim

PHI. Aedes saturni: Plutar. & Macro. pdiderũt aerariũ Rõanũ fuisse in tẽplo saturni: qa sub illo nullũ furtũ cõmissũ fuisse ferẽ: aut qa sub illo nihil erat cuiusq̃ priuatũ. Tulliũ hostiliũ qdã cõsecrasse tẽplũ Saturno ferũt. Quidã Luciũ Tarqniũ. Varro refert titũ largiũ dictatorẽ aedẽ saturni saturnalibus dedicasse. Li. i secũdo ab origie urbis sic scribit: Aulo sempronio & Marco minutio cõsulibus aedes saturno dedicata: saturnalia istitutus festus dies aedes quoq̃ saturni haec refecta fuisse significatẽ restitutaq̃ a plãco. A Cornelio balbo: is ẽ ille cor. balbus caesaris p quã familiaris & Cicerõis amicissimus: ad cuius nomẽ alludẽs Cicero sic iocatẽ i epistolis. quaeso ne pluribus balbos q̃ disertos putes. A Statilio tauro: Tacitus meminit statilii tauri unus ex posteris istius: quẽ opibus illustrẽ accusatũ fuisse repetũdarũ tradit agrippiã extimulãte accusatorẽ: q̃ statilii hortis améissimis ihiabat. Statilius ipatiẽs iniuriae sibi mortẽ consciuit. Ab agrippa cõplura: Marcus agrippa in aedilitate sua Romã duxit aquã uirginẽã: pterea fontes fecit cẽtũquiq̃ castella cẽtũ trigita. cõplura etiã cultu magnifica ac operibus & gratuita tribuit balnea cẽtũ sexagita. auctor Plinius in. xxxvi. idem scribit pantheon Ioui ultori ab agrippa factũ. Deductibus aquarũ ab agrippa uel factis uel refectis sic scribit Frõtinus. agrippa aedilis ductus appiae: aniensis. Martiae pene lapsos restituit. Idẽ Iuliã deduxit. Virginẽ quoq̃ Romã perduxit. In regiões uicosq̃: iã dictũ ẽ ro mã fuisse diuisam in regiões quattuordecim: Quarũ singulae cõpita supra. cc. & uicos inumeros cõtinebãt: sed cũ dicat Trãquillus Augustũ diuisisse urbẽ regionatim: caue credas ab eo diuisam fuisse in illas q̃ttuor decim regiões celebratissimas: quae ante Augustũ pscriptae fuerãt. sed itellige nouã quãdã diuisionẽ ab Augusto factã eẽ regiõatim & uicatĩ ut hac noua formula magratus annui regiõibus tuẽdis pessent: magistri uero singuli singl'is uicis. Scribit Diõysius cõstitutos fuisse a Seruio Tullio uicorũ psectos: quos scire iussit ubi quisq̃ habitaret. Sortitio: uoluit ut psecti regionũ tuendarũ per sortitionẽ crearẽtur. Illas regiões: illos uicos. Magistri: rectores moderatores: scribit Paulus iurisc̃õsultus: quod hi magistri appellãtẽ qbus pcipua cura rerũ incũbit: & q magis quã caeteri diligẽtiã & solicitudinẽ rebus qbus praesunt debent. uñ etiã cuiuslibet disciplinae praeceptores magistri appellãtẽ: magrari. n. ẽ moderari ut scribit Festus põpeius: unde magistri pagorũ: societatũ: uicorũ: collegiorũ: eqtũ dñr. Excubias nocturnas. Augustus occurrere uolẽs in cẽdiis septẽ cohortes cõstituit: ut binas regiões urbis unaquaeq̃ cohors tuerẽt ppósito sup oẽs eo q praefectus uigiliũ appellatẽ. Cõmẽtus. excogitauit inuenit: cõminisci ut inqt Var. dictũ a cõ & mẽte: unde & cõmẽtũ. Laxauit: laxiorẽ & capatiorẽ fecit. Alueũ: cõceptaculũ & ut uulgo dicitẽ lectũ fluminis: scribit Cassius iurisc̃õsultus titulo de acqrẽdo rerũ dõinio: q̃ si toto alueo naturali relicto flumẽ alio fluere coepit: prior qdẽ alueus eorũ est q ppe ripã possidẽt praedia. Nouus autẽ alueus eius incipit eẽ: cuius & flumen est. i. publici iurisgentium. Repurgauit purgare ut inquit uulpianus proprie dicitur ad libramentum proprium redigere. sublato eo quod superest.

M. AN. Aedes saturni: nisi aedẽ ipsam refectã intelligas aliã ab ea in qua aerariũ fuit: diuersã accipi oportet. nã quod ad priorẽ illã attinet post reges urbe exactos publicola: ut Plutarchus tradidit: in ea aerariũ cõstituit. Lucanus: Tũc cõditus imo eruitẽ tẽplo multis nõ tactus ab annis: Rõani cẽsus populi. Amphitheatrũ: locũ ad spectacula cõparatũ qd ratio nois arguit: differtq̃ eius forma a theatro: qd plẽa luna adimidiata. M. Scaurus prius auctore Pli. tpariũ theatrũ Romae posuit: Amphitheatrũ i dubiũ uenire põt. Cor. Tacitus a. C. Cae. primũ i cãpo martio cõstitutũ scripsit. Trãqllus destinatũ dũtaxat atq̃ apparatũ oẽm ab Antonio: in Mausolei dedicatiõe disiectũ. M. Agrippa: Pantheon ab agrippa Ioui ultori factũ auctor ẽ Pli. quod & uetustissimae litterae: quae in uestibuli supercilio durant perspicue demonstrant: de aquae ducti

Erariũ in aede saturni

Magistri.
Magrari.

Cõminisci

bus ꝑter Pli.testimoniũ:extat & Augusti adagiũ illud agrippæ geneꝝ suũ satis,pui disse ne ĩ urbe siti labora ref. In regiões & uicos:Pli.auctor ẽ.xiiii.fuisse ĩ urbe regiões:uicos uero supra mille. Sortito:sorte ducti. Tuerent hos uicos.s.quod si disiũctim legas:ut plerĩqꝫ habẽt:nõ procedit. Magistri:moderatores:sic so dalicii collegii:& equitũ magistri dicunt. E plebe cuiusqꝫ uiciniæ:ex eo plebiorũ numero:quẽ quælibet haberet uicinia. Inundationes:inundantis tyberis euagationes. Alueum: inter capedinem utrinqꝫ ripis cohercitam. Laxauit:ampliauit:ut quo laxius flueret:eo minimus inundaret.

ruderibus & ædificiorũ prolapsionibus coarctatum. Quo auté facilius undiqꝫ urbs adiret desumpta sibi flaminia uia. Arimino tenus munienda. Reliquas triũphalibus uiris ex manubiali pecũia sternẽdas distribuit:ædes sacras uetusta te collapsas:ut icẽdio absũptas refecit:easqꝫ & cæteras opu lentissimis donis adornauit: utpote qui ĩ cellã capitolini io uis sexdecim millia pondo auri: gẽmasqꝫ ac margaritas quĩ genties sextertium una donatione contulerit.

De gestis per eum in pontificatu maximo.

Ostq̃ uero pontificatũ maximum:quẽ nunq̃ uiuo Lepido auferre sustiuerat:mortuo deinde suscepit

Rodem quæ PHI. Ruderibus:rudera sunt saxa cõtusa & fragmẽta edificio rũ diruto ꝝ cõmiũta:alteꝝ nouũ alterũ uetus rudus appellat. Ex nouo pauimẽta solidãt.unde ait Victruuius ĩ.vii. Deinde ruderi nouo tertia ps testæ tuscæ.admi sceat: calcisqꝫ duæ ptes ad qnqꝫ mortarii mixtiõibus ꝑstẽt respõ sũ.hoc idẽ Pli.noster in.xxxvi.re

Ruderor ruderatio tulit a rudere fit uerbũ ruderor: qd sigñat rudus iducere: Victru uius: ne minore saxo q̃ qd possit manus iplere statũinationibus iductis ruderet: apd eũ

rudetum dẽ titulus est:de ruderatiõe.M.cato rudetũ uocat locũ rudere refertũ:cũ ait.lenti in rudeto & rubricoso q her bosus nõ siet serito.'palladius qd sit rudus interp̃tat cũ ait in prio tũc sup statũinabis rudus.i.saxa cõtusa dua bus partibus & una calcis tẽperate cõstitues Pli.in.xxi.

Ruderatũ ait ruderatũ agrũ a mari a rosa hoc est rudere cõspersũ. De rudere qd sigñat quisqlias & fragmẽta edificioꝝ la psoꝝ cõminuta loqt tacitus:cũ de ruinis incẽdii uero niani sic inqt:ruderi accipiẽdo hostiẽses paludes destia bat.utiqꝫ naues quæ frumẽtũ tyberi subuectassent onu stæ rudere decurrerẽt. De his ruderibus nũc intelligit tráqllus:de qbus iuriscõsultus quoqꝫ intellexit:cũ ait de dáno infecto.Licet dõinus uelit rudera egerere:eaqꝫ de relinquat. Item non cogi posse ut rudera tollat. Coarctatũ:An gustiorem factũ & strictiorem. Facilius adiretur : commodius & breuiori temporis curriculo. similiter papinius celebrans hen decassyllabo uiam domicianam sic iquit:at nunc quæ solidum diem terebat horarum uia facta uix dua

Via flami nia. rum. Flaminia uia:Caius flaminius collega Marci lepidi in consulatu uictor ligurum strauit uiam flami niam:ex urbe Roma per thusciam & umbriam usqꝫ ariminum.auctor Stra.in.v.geographiæ. Liuius uero lib.xxxix.consul flaminius ne militem in ocio haberet uiam a bononia perduxit aretium.Ita habent ipræs si fere omnes liuiani codices.ego existimo emendandum esse a Roma perduxit Ariminum nisi altera fla minia significetur:Emilius autem collega uiam emiliam a Placentia ut flaminiæ committeret Ariminum perduxit & intelligimus Augustum magis refecisse restituisseqꝫ uiam flaminiam:q̃ nouam fecisse:cum an

Restituere tea facta fuisset a consule flaminio.Restituere autem ut ait Iulianus iurisconsultus uidetur is qui in pristi num statum reducit quod sit. Arimino tenus:usqꝫ ariminum. Munienda constituenda : munire uiam est silicibus & lapide sternere atqꝫ construere. Reliquas:uias scilicet publicas & militares. Ex manubia li pecunia: manubialis pecunia dicitur illa quæ redacta est ex manubiis hoc est hostili præda diuendita. De uario significatu manubiarum ante dictum est. Vetustate collapsas : scribit Liuius augustum Cæsa

reficere qd rem refecisse edem feretri iouis uetustate collapsam. Refecit:reficere est quod corruptum est in pristi num statum restaurare.uerbo reficiendi tegere substruere sarcire edificare. Item aduehere apportareqꝫ ea quæ ad talem rem opus essent continentur sicuti docet Vlpianus titulo de riuis. Vtpote:tanquam. Põ do libras:Centena pondo dicebant antiqui referentes ad libram: alias accipitur pro pondere : sicut apud Liuium scribentem coronam auream libre pondo ioui dicatam fuisse. Gemmas ac margaritas.in com mentariis propertii scripsimus quemadmodum margaritæ non numerantur ĩ numero gemmarum:unde & Plinius distinxit margaritas a gemmis:cum gemmæ proprie ad lapides præciosos referantur & christal lum quoque gemmarum nomine continetur . Liuia augusta dicauit magnitudinem chrystalli in capito

lio librarũ circiter qnquaginta. iurisconsulti aũt gemmas a lapillis distinguunt: tanq̃ gẽmæ sint perlucidæ materiæ: uelut smaragdi chrysoliti & ametisthi. lapilli uero contrariæ superioribus naturæ ut sunt obsidiani. emendanda dictio ẽ apud iurisconsultos deprauata: nam pro obsidiani passim abasiani legitur margaritas autẽ nec gemmis nec lapillis cõtineri satis cõstitisse sabinus iuriscõsultus ait. potior est apud me auctoritas Plinii: qui gemmas generali uocabulo intelligit omnes lapides præciosos: siue materiæ sint perlucidæ siue obscuræ. Viuo lepido: de hoc ita Seneca lib. i. de clementia lepidi pontificatũ maximum non nisi mortuo illo trãsferri in se passus est Augustus: maluit enim illum honorem uocari quam spolium.

Dictio iurisconsultorũ emendata.

M. AN. Ruderibus: ruptoq́ ædificioq́ disiecta materia lapidibus: calce: & harena cõmixtis: estq́ nouũ & uetus. rudus nouũ materia pauimẽti: hoc ẽ saxa nuperrime contusa: seu testæ fractæ ad pauimẽtũ faciẽdũ: uetus rudus ueteq́ pauimentoq́ materia: quæ calce: harena: lapidibus: siue testis fractis cõstat Pli. cõplanatæ erãt ueteri rudere uiæ: hinc ruderatus ager apud eũdem: q eiusmõi materia ẽ respsus rhosam raris ait argilosisq́ locis eẽ cõtentã: ruderatũq́ agrũ amare. Victruuius: tũc sup stratũ duces rudus: hoc ẽ saxa contusa duabus partibus: & una calcis. Flaminia uia: flaminiæ uiæ cura. Muniẽda: cur muniẽda: iã enim cõstat uiã ipsam diu antea cõmunitã. Strabo eodẽ enim cõsulatu Marcus Aemilius Lepidus & Caius Flaminius collegæ fuerãt: uictores autẽ ligurũ strauere hic quidem Flaminiã e roma per Thusciam & Vmbriã usq́ Ariminum: alter reliquã porro usq́ Bononiã recte igit̃ muniendã. i. refaciendam dixeris. Reliquas uias: scilicet ut Latinã appiã: Valeriam: Aemiliam. Manubiali: e manubiis: quid autem manubiæ essent: alias abunde. Pondo: libras. Quĩgenties: sextertiũ: ad præciũ non ad pondus referas. Viuo Lepido: eo qui triumuir fuerat: nã post Cæsaris dictatoris mortem Lepidus pontificatum inuaserat.

quicquid fatidicorũ librorum græci latiniq́ generis nullis uel parum idoneis auctoribus uulgo ferebatur: supra duo milia contracta undiq́ cremauit: ac solos retiuit sybillinos hos quoq́ delectu habito: addiditq́ duobos forulis auratis sub palatini Apollinis basi. Annum a diuo Iulio ordinatũ: sed postea negligentia conturbatum: atque confusum rursus ad pristinam rationem redegit: in cuius ordinationem

PHI. Fatidicorum librorum: fatidici libri dicuntur: qui continent facta populorũ: q̃les erant decem sibyllaq́: quos fatales historici appellãt: qualia etiam fuerunt uolumina martii uatis. Sic uates fatidici dicti: & fatidica mãtho nominatur a poeta: quoniam erat fatiloq̃ uaticinabaturq́ diuinitate p̃dita. sensus est augustum concremasse magnam copiam librorũ fatidicorũ: q essent adulterini & subditicii nulloque idoneo auctore subnixi & hoc ab Augusto factitatum est ex ritu priscoq́. nam ut ait Liuius undequadragesimo ab urbe cõdita. sæpe hoc patrũ auorũq́ ætate negotiũ ẽ magistratibus datũ: ut sacra externa fieri uetarẽt: uaticinos libros cõquirerẽt conburerentq́: oẽm disciplinã sacrificandi. præterq̃ more Romano abolerent. mendũ est in codicibus liuiãis nãq́ p uaticinos libros passim legitur etacinos. uaticini autẽ libri sunt idem qui fatidici: quibus uaticinia fataq́ Ro. cõtinent̃. idẽ. xxv. dixit p̃tor ut qcũq́ libros uaticinos haberet eos libros ad se deferret. Delectu habito: ante augustũ rettulit ad senatũ cuius curio cõsul: ut legati erythras mitterẽt̃: qui carmia sibyllæ cõquisita romã deportarent. Itaq́ missi tres legati descriptos a priuatis uersus circa mille Romã deportarunt: auctores Varro Lactantius & Fenestela: præterea libri sibyllini: q a romanis in archano seruabant̃ nõ unius fuere sibyllæ: sed ex pluribus in unũ cõgregati. ex quo credibile est quædã in his fuisse quasi confusanea quæ ab augusto repurgata sunt. Addidit: elegantius est abdidit. idest recõdidit reposuit. Forulis: fori masculino genere pluratiuo numero significant circẽsia spectacula: de quibus Liuius in p̃io sic ait loca diuisa a patribus equitibus ubiq́ spectacula sibi quisq́ facerent: fori appellati: præterea fori dicuntur in nauibus sedilia nautarum: inde forulos per diminutionem dici existimat festus q̃si minores foros hoc est minora spectacula: ueq́ apud Iuuenalem: hic libros dabit & forulos & in hoc loco apud trãquillum foruli accipiuntur pro capsulis loculamẽtisq́. apud Tirgilium forulos pro oppido accipimus: cum ait in. vii. casperiãq́ colunt forulos & flumen hymelle. Sub basi: fulcimẽto statuæ. uulgo quoq́ bases colũnarum uocant̃ refert Plinius honores in basibus inscribi uidisse se solitos. Apollinis: scribit Pli. uidisse se Apollinem in bibliotheca tẽpli augusti quiquaginta pedũ a pollice dubium ære mirabiliorẽ an pulchritudĩe. De hoc nũc intelligendũ: uel de illo: quem ex marmore scopas fecit & quem Plinius appellat Apollinem Palatinum. fuit & alius Apollo eboreus in foro augusti Cæsaris: ad quẽ referri potest illud satiricũ: sportula deinde foq́ iurisq́ peritus Apollo & illud oratianũ: sic me seruabit Apollo: q̃uis porphirio aliud remotius cõfixerit iterpretamentũ. Ad pristinã rõnẽ: ante dictũ est quẽadmodũ Iulius Cæsar annũ diligẽtissime ordinauit qui instituit: ut annus hẽret. ccclxv. dies & quadrantẽ: sed tũc quoq́ uitium admissum est per sacerdotes: nãq́ auctoribus Solino in collectaneis & Macrobio in saturnalibus: cũ perceptũ esset anno quarto itercallarẽt diẽ ut oporteret cõfecto anno. iiii. obseruari: anteq̃ quitus auspicaret̃ sacerdotes icipiẽte quarto non desinente intercalarunt. sic per annos sex & triginta cum nouem tantũmodo dies sufficere debuissent. xii. sunt intercalati: quem errorem depræhensum Augustus correxit: iussitq́ annos. xii. sine intercalatiõe decurrere: ut tres illi dies qui ultra nouenarios temere fuerant itercalati hoc modo possent re-

Fatidici libri. Vaticini libri. Fori Foruli. Bases Apollo eboreus Augustus sextilis

pensari:qua reformatiõe ois futuri temporis fundata ratio est. Amianus Marcellius lib.xxvi.refert quem
admodú ab augusto sit compositus annus: qui uitio sacerdotú cõfusus & erroribus erat implicatus : uer-
ba Marcellini hæc sunt. Quibus abolitis Octauianus Augustus græcos sequutus hanc incõstantiá corre-
cta turbatione composuit spaciis.xii.mensium & sex horarum magna deliberatione collectis. Ad pristi-
nam rationem:a dictatore Cæsare institutam:de qua affatim dictum est in primo commentario.

M.AN. Fatidicoꝝ:populi Romãi fata cõtinennú. Parú idõeis auctoribus:qbus fides haud habenda
esset. Sybillinos:tres ab initio fuere:quos Dionysius & Gellius aiũt: ad Tarquiniú supbú a Sibylla dela-
tos.Lactátius ad Tarquiniú priscú pdidit:adeo i re etiá uulgatissima uariát auctores Dionysius & Valeri-
us a duũuiris eos prius asseruatos doeẽt:inde quindecĩ uiri habuere: quod Gellius testaẽ. Idẽ & decẽuiri
ut Macrobius:marsieo bello in capitolii cõflagratione icendio sunt asumpti.quare senatuscõsulto ex eri-
thris & locis Asiæ cõpluribus ex Italiæ adhæc urbibus nõnullis legatis ad id missis alii congsiti sunt:quos
idẽ Sibyllinos dixere:Augustusq; põtifex maximus duobus forulis clausit. Forulis:armariolis:siue plute-
is.Iu.Hic libros dabit:& forulos mediáq; mineruá. Basi:cui colossi moles erat iposita. Palatini Apollõis
colossi pedú quiquaginta.Plinius: factitauit colossos & Italia uidemusq; certe Apolliné in bibliothecha
templi Augusti tuscani cú quinquagita pedú apollice:dubiú ære mirabiliorẽ:an pulchritudine.Horatius
ad forú:Scripta Palatinus quæcúq; recepit Apollo. Conturbatú:quú ex Cæsaris institutione ut Macro-
bius scribit:diem qui ex quadrantibus fiebat:quarto quoq; anno:anteq̃ quintus inciperet itercalari opor
tuisset poncifices quarto non peracto:sed incipiente intercalabant:qui error sex & triginta annis tádiu.n.
error ille indepræhensus fuit:ita annum turbarat:ut.xii.dies in eo corrigendo intercalati sint.

sextilé mensem e suo cognomine nuncupauit magis q̃ septé
bré:quo erat natus: quia hoc sibi & primus cõsulatus & in
signes uictoriæ obtigissent. sacerdotú & numeꝝ & dignita
tem sed & cõmoda auxit p̃cipue uestaliú uirginú:quũq; in-
de mortuæ locum capi aliá oporteret:ambirentq; multi ne
filias in sorté darent:adiurauit:si cuiusquam neptium suaꝝ
cõpeteret ætas:oblaturum se fuisse eam. Nõ nullam etiam
ex antiquis cerimõiis paulatĩ abolita restituit: ut salutis au
guriú:diale flaminium:sacrum lupeale ludos: sæculares &

PHI. Sextilé mensem:marciú
mésem prícipiú fuisse anni apud
priscos ex hoc maxie pbaẽ qđ ab
ipso quitilis qntus ẽ dictus:sexti
lis sextus: & deiceps p núero nu
merabáẽ.uqꝫ:q sextilis antea uo
cabaẽ appellatus ẽ augustus i ho
noré augusti Cæsaris facto sena-
tuscõsulto i hæc uerba:cú ipera-
tor Cæsar augustus mense sextili
& primú cõsulatú inierit. & triú
phos tres itulerit i urbẽ:& ex iái
culo legiões deductæ secutæq;
sint eius auspiciú ac fidẽ:& ægyptus hoc mése in ptátem redacta sit finisq; hoc mése bellis ciuilibus impo-
situs sit:atq; ob has causas hic mésis huic impio felicissimus sit ac fuerit.placere senatui ut hic mensis augu
stus appelleẽ.Hieronymus quoq; in epistola ad Eustachiú scribit augustú Cæsarem calendis sextilibus ro
mam repedasse cú triúpho ab alexádria uictoria statutúq; esse nunciatú q; per uniuersum orbem uniuer-
sis gentibus octauianú augustú inter deos debere colli & ut mensis iste qui antiquitus in ordine mensium
Sex uesta les. sextilis dicebaẽ:in honoré augusti augustus uocareẽ. Vestaliú uirginú: sex uestæ sacerdotes constitutæ
sunt:ut populus pro sua quaq; parte héret ministram sacrorú:quia ciuitas romana olim in sex fuit distri-
Capiẽ uirgo a pontifice buta partes:geganiam & bereniam primas a numa sacratas uirgines uestales ait Plutarchus. dein camiliá
& tarpeiam:postea seruiú tulliú duas addisse: qui numerus senarius seruatus est. Capi aliam:capi dicitur
uirgo uestalis:quando ad id sacrificiú legiẽ ppterea quod pontificis maximi manup̃hensa ab eo parente:
Amata te capio in cuius potestate est:ueluti bello capta abducitur:pontifex maximus hæc uerba dicebat cú uirginem ca-
piebat.Amata te capio:ideo aút amata inter capiendú a pontifice maximo appellaẽ.quoniá eá quæ prima
capta est hoc fuisse noíe tradit Gellius in.i.noctium atticarú.flamines quoq; diales item augures & ponti
fices capi dicebanẽ:de flamine capto exéplú est apud Liuiú sic scribente in.xxyii.ab urbe condita.C.flac-
cus flamen captus.a.p.licinio pontifice maximo. Ambirent:ambiendo deprecarenẽ. In sorté darent:
scribit Gellius papiam legem se inuenisse qua cauebaẽ ut pontificis maximi arbitratu uirgíes e populo ui
ginti legerenẽ:sortitioq; in contiore ex eo numero fieret. Neptiú:de neptibus augusti paulopost. Com
peteret ætas : qui de uirgine capiéda scripserunt minorem quam annos sex maiorem q̃ annos.x.natam ne
Patrima gauerút capi fas esse.Item quæ non patrima & matrima:hoc est quæ nec patrem habeat nec matré. Obla
Mrima turú:insinuat gellius fuisse hoies honesto loco natos : qui adhibant pontificem maximum & offerebant
Salutis ad sacerdotium filias. Salutis auguriú scribit Cor.Tacitus:salutis augurium quinq; & uiginti annis omis
augurium sum repeti ae deinde continuari placuisse claudio imperatori.Dion quoq; apud græcos quod foret salu-
tis auguriú luculenter tradidit qui ait modú fuisse augurii:ut si deus permittat salutem populo poscant:
quasi ne saluté qdem a diis peteẽ fas sit:nisi prius hoc ipsum dii cõcesserint.obseruabaẽ aút una dies quot
annis i qua nullus ad bellú pficisceretẽ exercitus nemo cõtra se pararet:nemo pugnaret quod i bellis ciui
libus haud quáquá obseruari poterat hoc salutis auguriú ab augusto restitutú fuisse significat:quod prius
omissú abolitúq; fuerat:sicuti a claudio ex auctoritate.Cor.taciti dicius fuisse repetitú cõtiuatúq;.ꝑterea

ædes fuit romæ salutis a iunio bubulco censore locata:quá consul bello sannitiú uouerat:Ad saluté deam Aedes salutis
alludit Plautus in asinaria illo uersu:ut cósueuere homines salus frustrat & fortúa. Diale flaminiú:flami
nis dialis sacerdotiú de quo affatim dictú est in principio cõmentariorú:sicut etiam de lupercis & luperca Flaminiú
libus. Ludi sæculares:primos ludos sæculares a ualerio institutos esse post reges exactos censorinus tra-
dit in libro de die natali. Valerius quoq; maximus originem ludorú sæculariú refert in capite de institu-
tis antiquis:sæculares dicti sunt a sæculo:est autem sæculú spaciú centú annorú:dictú a sene ut interpreta
tur Marcus uarro:quod longissimú spacium senescendorú hominú id putauerunt & quia ciuile romano-
rum sæculú centú annis transigitur.ab hoc spacio cum post centú annos hi ludi celebrarentur a sæculo sæ Sæculares
culares nominati sunt:opinatur censorinus sæculares dici potuisse.quod plerúq; semel fiant hominis æta a sæculo
te:sicut multa alia quæ rara sunt post sæculum euenire loquentiú consuetudo usurpat. quintos ludos sæ-
culares Cæsar Augustus & Agrippa fecerút:í qbus cátatú est í capitolio a uirginibus puerisq; carmé oratia
num:quod sæculare iscribitur:quo significatur post centum &.x.annos ludos sæculares celebrari solitos.
M.AN. E suo noie:augustú q antea sextilis dictus é. Capi:capere se dicebat põti.maxius ex ueteri isti
tuto nõ eligere uirgies:qs ad uestæ ministeriú accersebat:ut fabius pictor:auctore Gel.tradidit:q̄q̄ & flami
nes:& augures capi dicerent. Ambirét:ambiédo subterfugerét. In for.lege papia cõparatú erat:ut põtifi
cis maximi arbitratu uirgines e populo.xx.legerent:sortitioq; ex eo numero í cócione fieret:q̄q̄ huic legi
põpilia fit postea lege abrogatú:ita ut unicuiq; liceret:modo ætas cõpeteret filiá ad id sacerdotiú ultro of
ferre. Adiurauit:iureiurádo affirmauit. Neptiú suarú:Iuliæ & Agrippæ filiarú. Cõpeteret ætas:Anti-
stius Labeo eá quæ capiéda esset minoré sex annos natá esse oportere negauit:maioréue decé. Oblatuq;:
qm legi:quæ põtifici maximo eá curá detulit fuerat:ut diximus abrogatú alioqn qa põtifex capturú se di
cere debuisset. Cerimoniis:sacrorú istitutis.Cerimoniæ a carédo:ut Massurius Sabius tradidit dictæ:ut
religio a relinquendo.Valerius a ceritibus: q romana sacra senonico bello seruarút í publicæ pietatis mo-
numentú appellatas credidit. Salutis auguriú:Dion auctor est:& Ianú ab Augustú clausum: salutisq; au-
guriú factú:quod fuerat iam antea multis causis omissum:& rursus:tú uero salutis auguriú:quod appellát
longo iteruallo fecerút:est autem modus augurii qspiá:ut si deus permittat saluté populo poscát:quasi ne
salutem qdem a diis petere fas sit:ni prius hoc ipsum dii concesserint.hæc ille:& alia í huiusmodi sententi
am nõ pauca.Plin.Augurio inqt coronario agendo. Diale flaminiú:diale sacerdotiú:de cuius dignatione
Liuius Dionysius:& Plutarchus plura. Sacrú lupercale:i quo ad tollendam omnem stupri occasioné no
luit impuberes per urbem nudos uagari. Ludos sæculares:q centesimo quoq; anno: ut Aurelius Augu-
stinus festus:& Acron scribunt:celebrari consueuere.Est.n.sæculú centú annorú spaciú:ut uarro ait:q̄q̄ &
minus sæculú eodem auctore fuit.xxx.annorú uetuit Augustus ea ludorú celebritate.Iuuenes utriusq; se-
xus sine propinquorú aliquo maiore natu nocturnis spectaculis interesse:quod edictú eo tetendit: ne í eá
ætatem:quæ iniuriæ obnoxia est occasione temporis plura committerent flagitia:q tribus continuis no-
ctibus ludi & lectisternia celebrarentur:ob tres ualesii filios morbo obseruatos:ualerius est auctor:in cu-
ius mentione nõ ab re fuerit locú in codé capite obiter corrigere:quod mendú a nullo quod sciam est ad
húc diem aiaduersum:siquidem de ualesio ille scribens qui tarentú iussus fuerat egrotos filios deuehere:
habitabat inqt in uilla sua prope uicinú sabiæ regioni fretú:quod si ita legas manifeste apparet ualeriú ne
sciuisse sabinæ regionis situm:qui nõ freto sed tiberi ad occasum coercet ac totus mediterraneus est:Ere
tú ergo pro freto legendú contenderim:Strabo apud eretú sabinorú uicú supra tiberim iacentem Liuius
& ad eretú cú sabinis pugnatú:at locú eo libentius attigi quia nõ solú eos:q in ualeriú scripsere:sed uirum
etiá quendam exactæ obseruationis & utraq; ligua sine cõtrouersia doctissimú.cuius nomini ob excellen-
té alioquin doctriná mutuúq; beniuolentiæ studiú parcimus in apertú errorem traxisse uideo,

cõpitalitios supcalibꝯ uetuít currere ímberbes.Ité sęculari
bus ludís íuuenes utriusq; sexus ꝓhibuít ullú nocturnú spe
ctaculú frequétare nísi cú alíquo maíore natu propíquorꝫ.

PHI. Compitalicios: compi- Cõpitalicii
talicii ludi dicti sunt auiis com-
pitorum: í quibus per urbé agi-
tabantur:compita át erát singu-
larum regionum supra.cc.refert
Macrobius in primo saturnaliú
cõpitalia a Tarquinio superbo instituta fuisse laribus ac maniæ deæ matri deú: qbus capitibus allii & pa-
pauerís ꝓ capitibus hoíum supplicabať.porphyrio Oratiáus interpres auctor est lares.i.deos domesticos
in cõpitis ab augusto positos fuisse:& ex libertinis sacerdotes datos qui augustales sunt appellati.compita
subtutela larium eé docet Ouidius in fastis cú ait fitq; grauis geminoq; parit:quia cõpita seruant.& uigi-
lét nrã semper in urbe lares.De cõpitalibus hæc Mar.uarro.cõpitalia.dies attributus laribus ubi uiæ com
petunt tú in compitis sacrificať:quot annis is dies concipiť.Dionysius in quarto auctor est tépla iussu ser
ui Tulli regis extructa fuisse in compitis:oíbus.ubi anniuersaria sacrificia peragebantur a seruis:tanquam
seruile ministeriú diis gratum foret.celebrabatur át solemnitas compitaliorum paucis diebus post Satur-
nalia.græci σ τιμιοωουσ uocant compita unde dicta & ludi compitalicii. Currere imberbes: soliti erát
adolescentes luperci nudi in orbem discurrere & scuticis obuios cedere:sicut & superius enarratú est.Au-
gustus ꝓhibuít nudos currere pueros & adolescétiores honestatis cá. Vllum spectaculú nocturnú:ludi

Sæculares

sæculares cōtinuis tribus noctibus celebrabanť:qa totidē filii ualefi:q primus fuit ludorū institutor:periculo liberati fuerāt.unde ab ausonio eleganter dictū est: Trina tarētino celebrata trinoctia ludo. sæculares aūt tarētinos ludos appellari docuimus in libro annotationū enarrātes illud epigrāmatici poetæ. bis mea Romano spectata est uita tarēto. Nisi cū aliquo maiore natu. in nocturnis sacris spectaculisq; multa infanda multa ꝓbri stupriq; plena fieri solent per occasionē tenebraꝝ. Nā ut īquit elegāter statius. Nox secūda operū pulchreq; accomoda fraudi. sic Liuius: in bachanalibus stupra nocturna & īfanda flagitia fieri soluta luculente ꝑscribit. ideoq; augustus ut obuiā iret huiuscemodi corruptelis & ne stupratores illuderent ætati puerili: ne ue iuuētus in ueneré in quā ꝓpensa est lasciuiret: prohibuit iuuenes & puellas interesse nocturnis sæculariū ludorū spectaculis: nisi secū haberent aliquē ex ꝓpinquis atq; necessariis seniorē: qui ueluti custos & moderator cohiberet a ꝓbro: ꝑsentia. n. senioris facit iuuenes modestiores uerecūdiores ue. - M.AN. Cōpitalitios: cū singlꝛæ laribus feriæ datæ eēnt atq; illæ ipsæ: ut Macrobius & uarro scribūt cōceptiuæ Augustus bis quotānos celebrādas cēsuit: cōpitalitia ex uiis ut iidē auctores aiūt compitorū in q̄bus agitabanť dicta maniæ & laribus ex oraculo Apollinis constituta. Sed ritus olim sacrorū ritus eiectis regibus a iunio Bruto sublatus Macrobius ē auctor Plinius & ipse duplicis larium coronatiōis meminit.

Verni flores
Leuconia quæ
Æstiui flores

PHI. Compitales lares: quibus compita dicata sunt: & in quorum honorē fiunt ludi cōpitalicii. Vernis floribus: scribit Plinius in. xxi. qđ coronæ deorū honos erāt lariū publicoꝝ priuatorūq;. uerni aūt flores sunt helichrysos. hiacynthus: rosa & uiola alba: quæ prima florū ē uer nūciam iū: quam columella græca dictiōe leuconia uocat quasi dicas albā uiolā. sunt & alii flores uerni. quorū nomina refert Plinius ī. xxi. æstiui uero flores q̄ succedūt uernis hi ī primis memoranť: lichnus: Iouis flos. Amaracus. iris. & quodam genus lilii. Nam liliorū quædam sunt uerna: q̇dam æstiua. q̇dam autūnalia. Ex minimo maxīmū: apud

Cōpitales lares ornare bis ī anno īstituit uernis floribus & æstiuis. Proximum a diis īmortalibus honorē memoriç ducum præstitit: qui īperium populi romani ex minimo maximum redidissent. Itaq; & opa cuiusq; manētibus titulis restituit: & statuas omniū triumphali effigie in utraq; fori sui porticu dedicauit. Professus est edicto cōmentum id se ut illorum uelut exēplar: & ipse dum uiueret: & insequentium ætatum principes exigerenť a ciuibus. Pōpei quoq; statuā contra theatri eius regiam marmoreo Iano supposuit translata e curia in qua. C. Cæsar fuerat occisus.

De correctione & reformatione abusuū & excessuū.

Leraq; pessimi exēpli correxit: quæ in perniciem publicā: aut ex consuetudine licētiaq; bellorum ciuilium durauerant: aut per pacē etiam extiterāt. Nā & grassatorum plurimi palā se ferebant succincti ferro quasi tuēdi sui causa: & rapi ꝑ agros uiatores sine discrimīe

Salustiū ī Catilina ait Cato. Nolite existimare maiores nostros armis rem pub. ex parua magnā fecisse: subiūgitque: illa quæ magnos illos fecere domi industria foris iustum imperium: animus in cōsulēdo liber: neq; delicto neque libidini obnoxius. Opera cuiusq;: ducū. s. qui imperiū maximum reddidissent: quales sunt illi quorum ita meminit Iupiter apud filiū: hinc tibi Paulus hinc Fabius gratusque mihi Marcellus opimis. hi tantū parient latio per uulnera regnū. Manētibus titulis: ueterū. s. ducū: q̄ inscribi solent ī opibus: ut cognoscāt posteri: quorū hominū fuerint illa monumenta: in hoc laudādus Augustus: q̄ magis cōsulebat famæ priscorū q̄ suæ: dū sub titulis illorū opera reformat. ecōtrario uituperandus Domitianus: q̄ restituit q̄dem opa maiorū: sed omnia sub titulo tantū suo: abolita ueterū conditorū memoria. Triūphali effigie: quales triūphantibus dicabanť Plinius in. xxxiiii. refert statuas in curribus dicatas fuisse his q̄ triūphassent de quo genere statuarū loq̄ uideť & Iuuenalis scribens. huius enim stat currus æneus alti q̄driiuges in uestibulis: atq; ipse feroci bellatore sedens curuatū hastile minať. Idem de statuis triūphalibus

Statuæ thoracatæ
Seiuges

ait. atq; triūphales inter q̄s ausus habere nescio q̄s titulos. statuæ aūt antiq̄tus togata effigie dicabāť: aliæ thoracatæ: cum Romana res ac militaris fit thoracas addere. Aliæ penulatæ: Aliæ factæ sunt habitu lupercorum. Aliæ equestres: Aliæ pedestres. quædam in columnis quarum ratio erat attolli supra cæteros mortales. fuerunt & statuæ effigiæ triūphali in curribus eorū: scilicet qui triūphauissent. a diuo augusto seiuges facti sunt: hoc est currus ducti a sex equis. In utraq; porticu fori: græci in quadrato amplissimis & duplicibus porticibus fora cōstituebant: crebrisq; colūnis ornabāt: sed ut inq̄t uictruuius in q̄nto: in urbibus Italiæ foꝝ nō ē eadē rōne faciendū. nā ꝑꝑ spectacula spatiosioribus iter colūnis fora distribuēda sūt. circaq; in porticibus argētariæ tabernæ collocādæ. Cōmentū: excogitasse. Cōminisci ē excogitare: cum

Exemplū
Exemplar

finguntť in mēte q̄ nō sunt. a con. & mēte dictū. auctor Varro. Ad illorū exēplar. exēplū est auctore festo qđ sequamur: exemplar est ex quo simile faciamus. Exigerenť: sensus est uoluit Augustus ut Romani & ipsum & futuros principes exigerent ac ueluti ex debito reposcerēt tales esse debere: q̄les fuissēt illi duces q̄ imperiū auxissent. Eius. s. Pōpeii: fuit āt theatrū Pōpeianū Romæ clarissimū: qđ ille cōdidit ad similitu-

diné theatri mithylenei:q̃q̃ maius & ſpecioſius:ante Pōpeiū ſubitariis gradibus & ſcena tēporaria ludi ſoliti erát celebrari. Pōpeius menſurá theatri ſedé poſuit: tanq̃ ita parſimoniæ cōſulereť. aucto. Cor. Tacitus ſenſus é auguſtū ſuppoſuiſſe ſimulachro iani marmorei ſtatuá.e regiōe regiæ Pōpeii tranſlatá ex Pompeiana curia:in q̃ occiſus fuerat Iulius Cæſar:cuius ſtatuæ meminit Plutarchus:ſcribés caſſiū anteq̃ trucidandi Cæſaris facinus aggredereť.ad imaginé Pōpeii uerſum illá ueluti aiatam adoraſſe: quáuis ab opinione epicuri nō multum diſſimilis foret. Iano marmoreo. ſimulachra Iani multifaria extrui ſolita teſtis eſt domitianus:q multos ianos ut inferius declarabiť Romæ extruxit. E curia:quá Pōpeius iter alia ornamenta ante theatrú ſuú dedicauerat. Regiá:latino uerbo baſilicam deſignauit. Ita Papinius de baſilica Pauli ſublimis regia Pauli. Graſſatorum plurimi:graſſatores ſunt latrones:qui graſſari dicuntur.cum uias obſident & uiatores deſpoliant. officiū p̄ſidis eſt ut ſcribit iuriſconſultus prouinciam a graſſatoribus liberare. Se ferebant:oſtētabant & in ꝑpatulo graſſabanť. Licentia bellorū ciuilium:túc magna eſt gladiorū licentia.tunc impune peccať.túc ut ait Silius.uis coliť iuriſq; locū ſibi uendicat enſis: & ut inquit orator: ſilét leges inter arma coedit ſtillus gladio:decus decori: ꝓbitas improbitati. Succincti ferro: tales poenæ fuerūt ſicarii illi:& collegia Latrocinalia:quæ Ioſephus & egeſippus ſcripſerūt īfeſtaſſe hieroſolyma. Ibant enim ſuccinti ſiccis hoc eſt breuioribus gladiis luce percutientes. Regiam Graſſatores

M.AN. Opera cuiuſq; eorū.ſ.qui rem pub.auxiſſent. Manentibus titulis: qbus intelligi poſſet cuius memoriæ id p̄ſtareť:nam illis prorſus obſoletis ſciri non potuit i cuius gratiam ea reſtituerenť. Sui fori qđ ad ædem martis ultoris publicauit. Lampridius auctor eſt Alexandrum principem auguſti exemplo forū neruæ:impatorū imaginibus excoluiſſe. Triúphali effigie:de his credo. Iuue. Atq; triúphales inter quas auſ[?]s hére:Neſcio qs titulos. Cōmentū:excogitaſſe. Ad exemplar:ad ſimilitudiné & exemplú:eſt .n.exemplar:uń exemplú diciť græce τϋπι χξ ſαι.i.ideá uocant: exemplú uero τοι χοσ. Anneus ſeneca alterú ingt exēplar eſt alterú forma ab exēplari ſumpta & opi impoſita & paulopoſt idos i ope eſt idea extra opus é:nec tñ extra opus:ſed ante opus. Exigerenť:reqrerenť:aut certe collatis utrorúq; uirtutibus ꝓ meritis cōferrenť. Regiá baſilicá:græca uoce id ædificii gēus alio loco appellauit.ordo é ſuppoſuit auguſtus ſtatuá pōpei e curia in qua cæſar occiſus & ad cuius pedes cōcidiſſe diciť tranſlatamq; iano marmoreo q erat cōtra regiá theatri ædis pompei: & theatrú & curia pōpei nō multú iter ſe diſtabát:auctor é Plutarchus ea ædificia romæ circa ædé Laurentii in damaſo fuiſſe antiquarii quidá & in his blūdus forliuíéſis cōiectura haud īepta memoriæ ꝓdiderūt. Graſſatorū:latronū graſſari eſt gradiédo ſæuire:hic latrōes uias obſidétes:graſſari dicunť uń graſſatores dicti q hoſtiliter in uiatores gradiūť q ui ſpoliát:occidūt. Iu. ſubito graſſator agit ré. Viatores:peregre tranſeūtes. Iuue. Cátabit uacuus coram latrone uiator. Ver. carpe uiator iter. erát uiatores & miniſtri q magiſtratibus parebát & quos opus erat ex agris uocabát: Cicero a uilla in ſenatú accerſebanť curius:& cæteri ſenes ex quo qui eos accerſebant uiatores nominati ſunt.

liberiq; ſeruiq; ergaſtulis poſſeſſorꝫ ſupprimebanť. Et plurimæ factiōes titulo collegii noui ad nullius nō facinoris ſocietaté coibāt. Igiť graſſatores diſpoſitis ꝑ oportuna loca ſtatiōibus inhibuit:ergaſtula recognouit. Collegia præter antiqua & legitia diſſoluit:tabulas ueterū ærarii debitorū uel p̄cipuā calūniādi materiā excuſſit:loca in urbe publica iuris ābigui poſſeſſoribꝯ adiudicauit diuturnorꝫ reorꝫ & ex

PHI. Sine diſcrimie.īdifferéter paſſim. Ergaſtulis:ergaſtula loca ſūt i agris: i qbus uicti ſerui opāť:quos Pli. elegáter deſcripſit his uerbis. at nūc eadé illa uincti pedes:dánatæ máus: íſcripti uultus exercét. Idé ait ergaſtulorum nō eadé emoluméta eé q̃ fuerūt impatorꝫ. quéadmodū ergaſtuli mácipia recognoſci debeant atq; tractari ab ergaſtulariis docet columella libro primo de re ruſtica:q ergaſtularios elegáter appellat eos q præ ſūt ergaſtulis. ſcribit Iulius firmicus natos ſub ſidere andromedæ futuros ergaſtulis p̄poſitos. leges ſæpe apud hiſtoricos refracta fuiſſe ergaſtula.& ſeruos ad arma uocatos ab auctoribus ſeditionum.& olim Caius marius ſeruitia & ergaſtula armaſſe ferť:& athenio paſtor familiá ergaſtulo liberatá ſub ſignis ordinauit:& eunus ſyrus refractis ergaſtulis nūeroſum fecit exercitū. ergaſtulū a uerbo græco εργαζομαι qđ ſignificat operor deriuatur inde εργαστηισ operarius:ergaſteriū officina dicitur. in decretis: di. xliiii. ſcriptú eſt. nulli clerico licet tabernā aut ergaſteriū habere. Collegii noui. libro. xlvii. digeſtorꝫ titulo de collegiis illicitis: precipiť ut collegia illicita & noua diſſoluanť. in ſumma niſi ex ſenatuſcōſulto uel Cæſaris auctoritate collegiū coierit diſſoluédū eſt. Numa Rex. inſtituit collegia tibicinū aurificū. Architectorū tíctorū. coriariorū: fabrorū & figulorū. Vnde Plinius cū deplaſtice & figulinis ſcriberet in. xxxv. ſubiūxit pp q̃ numa rex ſeptimū collegiū figulorꝫ íſtituir. Nullius nō:cuiuſcūq;. Coibát:cōtrahebať. uerbo uſus é ſignificatiſſimo ná ꝑprie coiri ſocietas diciť. apud iuriſcōſultos digeſtis ꝓ ſocio. ſic ingt paulus. ſocietas coiri pōt uel imppetuū uel ad tps. & modeſtius. ſocietaté coire & re & uerbis & ꝑ nūciū poſſe dubiū nō é.& ab ulpiāo ſocietas coita ꝓ cōtracta accipiť. Statiōibus:militaribus cuſtodiis. Inhibuit:rep̄ſſit:cohibuit. Recognouit:more boni p̄riſfamilias:q ergaſtuli mácipia r̄cognoſcit & explorat diligéter:nū uillicus alligauerit q̃mpiá ipo neſciéte aut reuixerit. Ita Augu. recéſuit ergaſtula reuiciés reſolueſq; ſi quos libos ſupprimi dep̄héderat. hadriáus auctoř

Ergaſtula quæ

Collegia

Societaté coire

Societas coita

Tabulæ debitorũ ĩ cenſæ

Syngraphæ ĩcẽſæ

ſparciano ergaſtula ſeruoꝝ & liberorũ ſubſtulit. Erarii debitorũ.laudat auſonius gratianũ imperatorem qđ argumenta oĩa flagitãdi publicatus ſubſtulerit cõdõatis tributorũ reſiduis.tabulas.n.oẽs debitorũ publicorũ ex qbus emergere ſubinde conſueuit materia colũniarũ iuſſit incendi: qđ ĩcendium ſalubre fuiſſe teſtatur:propterea qđ ardebãt ſtirpes fraudiũ ueterũ:ardebãt ſeminaria futurarũ.Adriãus quoq; ad colligẽdã grãm nihil ꝑtermittẽs ĩfinitã pecũiã q̃ fiſco debebaꝛ priuatis debitoribus ĩ urbe atq; ĩ Italia:ĩ ꝓuinciis uero ĩgẽtes ſũmas remiſit:ſyngraphis ĩ foro.quo magis ſecuritas oĩbus roboraretꝛ ĩcenſis tale qddam feciſſe uidetur auguſtus excuſſis tabulis erarii debitorũ & ut dici ſolet uentilatis:ne inde præberetꝛ calumniatoribus ueluti anſa calũniandi. Iuris ambigui:de quibus ambigebatur:an priuatorũ eſſent: an ad publicũ pertinerẽt. Adiudicauit:aſſignauit:abiudicare uero ſignificat rem:de qua cõtrouerſia ẽ:iudicando eripere atq; intercipe. Vnde ager abiudicatus a Liuio dictus:quẽ romani ꝑ iniquũ iudiciũ ĩterceperãt eripuerantq; ardeatibus. Poſſeſſoribus:qui id tp̃is poſſidebant:quia in re dubia poſſeſſorũ meliorẽ conditio:ut ſcribũt iuriſconſulti. Diuturnorũ:reorum reos appellat antonius orator apud Ciceronẽ non eos mõ:qui arguũtꝛ ſed oẽs quorum de re diſceptatꝛ.& reum fieri ut ĩquit aſcõius nihil aliud ẽ:quã apud prætorẽ legibus interrogari.diuturni dicuntꝛ rei:quorũ cauſæ in lõgũ tp̃s protrahũtꝛ:cũ neq; abſoluantꝛ neq; dãnẽtꝛ:taliũ noĩa aboleuit auguſtus:qm̃ uidebat nihil aliud q̃rĩ ab inimicis:quã ut diutius eẽnt ſordidati.

Abiudicare

M.AN. Ergaſtulis: locis in qbus lapides aut metalla foderentꝛ.Iu.nempe in Lucanos & tuſca ergaſtula mittas:ſed ubicũq; ſerui uĩcti aut ſub cuſtodia oparentꝛ ergaſtulũ a ueteribus dictũ crediderim:Pli.colitura ergaſtulis peſſimũ ẽ & qcqd agitꝛ a deſperãtibus:ἐργαζομαι:græce opor:unῦ ἐργαστικος operarius. Nullius nõ:cuiuſlibet. Facinoris:flagitii nũc ac ſceleris ẽ.n.alioqn mediũ ẽ uerbũ. Per opportuna loca:tã urbis:q̃ ſuburbanaꝝ regionẽ.Iu.armato quotiẽs cuſtode tenentꝛ:& pontina palus & pallinaria pinus. Inhibuit:cõpreſſit. Recognouit:purgauit nec per ſe:ſed per Tyberiũ q poſtea princeps fuit. Collegia: qđ collegia eẽnt q uetera:q ité recẽtia ĩ Cæſare ex Aſcõio & aliis docuimus. Veteꝝ erarii debitoꝝ:q uĩ iudicio ærarii olim facti eẽnt:aut alia rõne publicũ æs hẽrent. Calũniãdi:crimina intẽdendi. Materia: occaſionẽ. Excuſſit:ſubſtulit:aboleuit. Poſſeſſoribus:iis qui tũ poſſiderẽt. Adiudicauit: addixit:habenda dedit. Diuturnorum reorũ:eorũ qui iudiciorũ metu diu in ſqualore:& ſordibus fuiſſent.

quoꝝ ſordibus nihil aliud q̃ uoluptas inimicis quereretur noĩa aboleuit conditione ꝓpoſita:ut ſi quem quis repetere uellet par periculũ pœnę ſubiret. Ne qđ aut maleficiũ negociũue ĩpunitate uel mora elaberetꝛ.xxx. amplius dies q honorariis ludis occupabãtꝛ:actui rerũ accõmodauit. Ad tres iudicũ decurias quartã addixit ex inferiore cenſu:quæ ducenariorum uocaretur.iudicarentq; de leuioribus ſummis iudices a triceſimo ætatis ãno allegit.i.qnquẽnio maturius q̃ ſolebãt. At pleriſq; iudicãdi munus detrectãtibus uix cõceſſit:ut ſingulis decuriis ꝑ uices ãnua uacatio eſſet: & ut ſolitæ agi nouẽbri ac decẽbri menſe res omitterentur.

De modo & more in iure dicendo.

IPſe ius dixit aſſidue:& ĩ nocte nonnũq̃ ſi parũ corpore ualeret lectica pro tribunali collocata uel etiam domi cubans. Dixit autẽ ius nõ diligẽtia modo ſumma.ſed & lenitate:ſi quidem manifeſti parricidii reum

PHI. Sordibus:quoniã reorũ mos erat ut ueſtẽ ſordidã induerẽt ĩ publicũ: capillũ barbãq; ſũmitterẽt:eẽntq; ĩ ſqualore:ut ita facilius miſericordiã mouerẽt:& abſolutionẽ impetrarẽt.Cicero ĩ piſonẽ: nec minus letabor: cũ te ſemp ſordidũ quã ſi paulis ꝑ ſordidatũ uiderẽ. ſcribit iuriſcõſultus nulli licere ueſtẽ ſordidã nomine rei ĩ publico habere capillũ ue ſumittere.Niſi ita cõiũctus eſſet affinitate:ut ĩuitus ĩ reũ teſti.mõiũ dicere nõ poſſit. Si quẽ: reũ. Quis:accuſator. Repetere:iterũ poſtulare & ĩ iudiciũ uocare. Honorariis ludis.honorarios ludos alio noĩe dici liberalia ſcribit feſtus Pompeius.uidẽtur autẽ ita uocitari ab honore prætoris.Nã & prætoriũ ius honorariũ nominatur. officiũ autẽ prætorũ hoc erat apud Romanos ut ludos exhiberẽt in ꝑtura:ĩde a Iuuenale dictũ eſt:prædo caballorũ prætor ſedet:q nodus ſatyricus enodatus eſt a nobis ĩ libro annotationũ. Occupabantꝛ:dies illi:quibus ludi romæ fiebant minime idonei erant ad agendas cauſas:id qđ Cicero abunde demõſtrat ĩ uerrinis:ſcribẽs ludos uotiuos: quos Pompeius facturus erat ablaturos dies.xv.ſenſus eſt Auguſtũ accõmodaſſe actui.i.actioni rerũ cauſiſq; agendis ſupra.xxx.dies:qui ludis prætoriis occupari ſolebant tanquã feriati: & hoc facit ne maleficia aut negotia ſubterlaberentur. Quartã:ſcilicet decuriã:hoc eſt qđ ait Plinius:iudicũ nõ niſi quattuor decurias fuiſſe primo.quĩtã decuriã adiecit Caius priceps. Decenariorũ:equites legitimi:quorũ ordo iudicabat:quadrigẽta habebãt ĩ cenſu q additi ſunt ab auguſto cũ.cc.tantũmodo haberẽt decunarii dicti ſunt:de qbus loq uidetur & Plinius ſic ſcribẽs.diuo auguſto decurias ordinãte maior pars eqtũ ĩ ferreo annulo fuit.hi nõ eqtes ſed iudices uocabãtꝛ. Quĩquẽnio maturius.tanquã legitiã ætas legẽdi iudicis foret quĩtus & trigeſimus annus. Iudicãdi munus.officiũ & onus.nã munus:ut ſcribit iuriſconſultus:dicitꝛ donũ & officiũ &

Capillum ſubmitterẽ

Honorarii ludi

Decuriæ iudicum

Decenarii

onus. Decurius:iudicũ ordĩbus. Annua uacatio.f.uicissim alia post aliã decuriã hẽret annuã uacationẽ.ut.f.quarto quoq; anno q̃libet decuria ĩmunis foret ab onere iudicãdi. Solitæ res:causæ & lites.antiqui.n auctore Cicerone rẽ litẽ dici uoluerũt. Omitterent:cũ illa tpa sint magis rebus genialibus saturnaliciisq; uoluptatibus dicata:q̃ negociis seriis abeũdis. Ipse ius dixit:magnificũ ẽ ut ait Plini.ĩ panegyrico nõ solũ ciuibus iura sed ẽt hostibus reddere:laudatq; traianũ:q; assiduus erat ĩ tribũali: adeo ut labore refici ac reparari uideret.& pfecto:ut inqt uerissime Cyrus apud xenophõtẽ.Decet principẽ nõ ocio anteire subditis sed ĩdustria & puidẽtia:& quemadmodũ celestia stare nesciũt:sed ppetuo motu & iugi agitatiõe uegetant:ita princeps debet eẽ semper exercitus sp irreqetus:uigilãdo ius dicẽdo cõmodis ĩseruire subditorũ:& qd facere solebat Alexã.magnus:alterã aurẽ accusatori pbere:alterã reo reseruare. Pro tribunali: uel ante tribunal uel in ipso tribũali:ex quo ius reddit magistratus. Lenitate clemẽtia comitate.scribit Calistus iurisc̃õsultus obseruandũ esse ius reddẽti:ut in adeũdo se facilẽ præbeat: neq; psides in cognoscẽdo excãdescere oportere aduersus eos etiã qui mali sunt. Cicero ĩ epistola ad quintũ fratrẽ didascalica sic ait. adiungenda ẽt est facilitas in audiendo:lenitas in discernendo:in satisfaciendo ac disputando diligentia.

M.AN. Inimicis:qbus ille reo℞ squalor & metus uoluptati eẽt. Nomia aboleuit: debito℞ titulos oblitterauit:noĩa.n.ascõius p debitis ipsisq; debitoribus a iure cõsultis sæpius usurpari docet. Cõditiõe:denũciatiõe lege. Siquẽ reo℞:ex iis q iudiciis erãt obnoxii qs accusato℞ aliqs aut litigato℞. Repeteret:ite℞ in iudiciũ traheret. Par piculũ:idẽ discrimẽ in qd reũ trahere pseuerasset. Impunitate: sine pœna. Vel mora:mora ad negociũ:impunitas ad maleficiũ refert. Honorariis ludis:ptoriis quos & liberarios cõstat uocatos:Dictũ est & ius honorariũ. Actui:actioni siue cognitioni potius acta & actus ab ago Cicero qd si de mea ũita atq; actibus huic cõuitiatori respõdeo:Luca.licet ĩgentes abruperit actus. Quartã.f.decuriã.Quĩtã ut Plinius scribit Caligula addidit. Ex inferiore censu ex iis q quadrigẽta nõ hẽrent sextertia: sed id plinii uerba declarãt.q ex eqstri ordie augusti tẽporibus decurias iudicũ ipleri nõ potuisse ait. Ducenario℞:a cẽsu credo potius q̃ a numero qa equestrẽ cẽsum semiplenũ possiderẽt:ducenisq; neç amplius cẽserẽt:sextertiis. Allegit:decuriis ascripsit. Maturius:tẽpestiuius q̃ solebãt. Annua uacatio:ut quũ.iiii. decuriæ eẽnt.iiii.quoq; ãno singulis ãnua a iudicãdi munere uacatio eẽt. Lectica:qua cubãs ius diceret.

ne culeo insueret:quod nõ nisi cõfessi afficiebãt hac pœna ita fert interrogasse:certe patrẽ tuũ non occidisti:& quum de falso testamẽto ageret. omnesq; senatores lege cornelia tenerent.nõ tantum duas tabulas dãnatoriam & absolutoriam simul cognoscẽtibus dedit.sed tertiã quoq;.qua ignosceretur his quos fraude ad signandum uel errore inductos constituisset. Appellationes quot annis urbanorum quidẽ litigatorum prætori delegebat urbano. At prouincialium consularibus uiris. quos singulos cuiusq; prouinciæ negociis præposuisset.

De legibus per eum sancitis & aliis retractatis.

LEges rtractauit &q̃sdã ex ĩtegro sãxit ut sũptuariã

PHI. Ne culeo ĩsueret:pœna parricidæ more maio℞ hæc instituta ut ẽ parricida uirgis uerberatus culeo ĩsuat una cum cane: gallo gallinaceo uipa & simia:deĩde ĩ mare ul'ĩ flumẽ culeus deiiceat:ut auctor ẽ modestinus iurisconsultus libro digesto℞ duo de qnquagesimo: scribit Valerius libro prio Marcũ Tulliũ duũuirũ culeo ĩsutũ ĩ mare obiici iussum esse a tarqnio rege: ob librũ quẽ exscribẽdũ dederat : secreta sacro℞ cõtinẽtẽ:idq; supplicii genus mlto post parricidis lege irrogatũ eẽ.Cicero ĩ oratiõe p roscio amerino de culeo pœnaque *Pœna parricidæ* parricida℞ scribit eloquẽter.culeus aũt auctore. placiade saccus dicit coriaceus in quo parricidæ cõclusi in mare demittũt.præterea culeus nomẽ est mẽsuræ cõtinẽtis amphoras.xx.Prisciãus.est & bis decies quẽ cõficit amphora nostra culeus;hac nulla est maior mẽsura liquoris. *Culeus qd* Nõ occidisti: lẽitas Augusti myra exprimit:q docebat parricidã negare neq; confiteri parricidiũ:ut ita per inficiationem atrocitati pœnæ subduceret. Falso testamẽto:q testamentũ amouerit:celauerit:rapuerit:deleuerit:interleuerit:subiecerit:resignauerit:q ue testamẽtũ falsum scripserit:signauerit:recitauerit:mutuauerit dolo malo:cuius ue dolo id factũ fuerit legis Corneliæ pœna dãnatur.auctor.Vlpianus. Lege Cornelia:lata.f.a Cornelio sylla titulus est apud iurisc̃õsultos ad legẽ Corneliam de falsis.libro.xlviii.digesto℞. Damnatoriam & absolutoriam: iudices in cistam tabellas coniicere solebant:quæ insculptas litteras habebant absolutionis:siue condemnationis:absolutoriæ autem tabellæ nota erat.A.cõdamnatoriæ.C. Tertiã quoq; tabellã intermediã inter absolutoriã & dãnatoriã:q̃ dici posset ignotoria ab ignoscendo:pœnæ talis apud antiquos fuit ampliationis tabella:cuius signũ erat.N.&.L.quod significabat nõ liquere. Vnde ampliatio nascebat:& inde rei ampliati dicti:super q̃re nõ indiligẽter scripsimus in libro annotationũ. Ad signandũ:scribit Vlpianus pœnam legis Corneliæ irrogari illi:qui sciens dolo malo signauerit falsum testamentum signari ue curauerit. *A.absolutoria C.cõdẽnatoria Ignotoria N.L.nõ liquet ampliati*

Fraude:scilicet aliena. Errore:error ueniam meretur. Cicero;liceat semel impune peccare.fit errantis medicina cõfessio. Appellationes:de quibus titulus est apud iurisconsultos.appellatio dicitur alio nomine puocatio.Fuit ãt appellatio prouocatioq; inuenta aduersus iniuriã magistratuũ.dictatura erat sine p

uocatione. Prætori Vrbano: Pōpōnius auctor est libro primo digestorũ cũ consules auocarentur bellis neq; esset qui in ciuitate ius reddere posset: prætorem creatum esse: q urbanus appellatus est: eo quod i urbe ius redderet. post aliquot deinde annos non sufficiente urbano prætore creatũ esse alterũ prætorem: q peregrinus appellatus est ab eo quod plerũq;: inter peregrinos ius dicebat: quorũ turba multa in Romanã ciuitatẽ quottidie cõueniebat. Augustus instituit ut prætor urbanus cognosceret de appellationibus urbanorũ hoc est ciuiũ Romanorũ. uiri uero consulares ꝓessent appellationibus ꝓuincialiũ: qui Romæ litigabant. At prouincialiũ: nomine prouincialium proprie intelligimus omnes præter Italicos. inde a Plinio libro. viii. epistolarũ scriptũ est. Italicus es an prouincialis. Augustus appellationes ꝓuincialiũ litigatorũ delegabat consularibus hoc ẽ his: q olĩ cõsulatũ gessissent: & singulos singulaꝝ prouinciaꝝ negociis præposuerat: ut ita & diligẽtius & expeditius causæ explicarenť. uerbigratia: ut hic præesset negociis gallorũ: ille hispanoꝝ: alius asiaticorum. Retractauit: ab aliis antea latas emẽdauit. Sanxit: cõstituit. Sumptuariã: hãc retractasse intelligas uelim: q̃ a Iulio Cæsare: & a sylla: & a Fanio: & a multis aliis fuerat prius lata: de legibus sumptuariis quas Cato cibarias appellat abunde scripsimus in Iulio Cæsare.

Prætor peregrinus

Prouinciales

M. AN. Ne culeo insuereť: q parentes necasset eo supplicio lege puniebať. ut. M. Tullius ait lex ẽ inquit ut q parẽtẽ necarit in ꝓfluentẽ deuehať. Dionysius in bubulo culeo. M. Atyliũ scribit tarqnĩ iussu i ꝓfluentẽ deiectũ qa sibyllinos libros priuato homini transcribendos dedisset: quo apparet impietatis conuictos: solitos eo genere supplicii a maioribus affici: Includebantur cum sonte simia serpente quidam & gallinaceum addunt. Iuuena. cuius supplicio non debuit una parari simia non serpens unus non culeus unus.

Certe patrem tuum non occidisti. aperte reum negare docuit. Ageretur: quæreretur: Cornelius. tribu. ple. ꝓ quo extat clara illa Ciceronis oratio plures tulit lege: & aliquot ꝓmulgauit tantũ ad comminuẽdã senatus auctoritatem: sed ipse parũ nũc rei conueniũt: Cæterũ Cornelius sylla de falso legem tulit: ad quã hoc melius referas. Cognoscentibus: iudicibus. Damnatoriã: q̃ damnantiũ esset. Absolutoriam: quæ absoluẽtium. Tertiam: tabellam. s. Fraude uel errore: propterea digni quibus ignosceref. Inductos: ad signandũ fraude accersitos. Appellationes: prouocationes. Vrbanorũ: urbem incolentiũ. Prætori urbano: urbanas causas cognoscenti: ad peregrini differentiã dixit. Prouincialiũ: appellationes. Consularibus: qui consules quandoq; fuissent. Sumptuariam: ad moderandos sumptus latam: qua lege ducentis cœnarũ sumptus ꝓ festis diebus traxabať. Calen. idibus nonis aliisq; festis diebus trecentis: Nuptiis aũt & repotiis mille sextertiis. Dubitabat Gellius augustine an tiberii edicto a trecentis sextertiis ad duo milia usq; sit cœnarum sumptus ampliatus: Atteius capito scripsit omniũ antiquissimã fanniã legem fuisse secutas inde liciniam Aemiliam Antiam: Macrobius primam oĩum de cœnis legem orchiam fuisse ait secutas inde fanniam. Didiam: Liciniam: Corneliã: uideturq; fanniam ad augustum referre.

& de adulteriis: & de ĩpudicitia: de ambitu: de maritãdis ordinibus hãc cum aliquãto seuerius q̃ cæteras emendasset ꝑ tumultu recusantium ꝑferre nõ potuit: nisi adempta demũ lenitaue ꝑte pœnaꝝ & uacatione triẽnii data: auctisq; præmiis. Sic quoq; abolitionẽ eius publico spectaculo pertinaciter postulãte eqte: accitos germãici libos receptosq; partim ad se: partim in patris gremiũ ostẽtauit: manu uultuq; significans ne grauarẽtur imitari iuuenis exẽplum. Q uũq; etiã immaturitate sponsarum & matrimõiorum crebra mutatione uim legis eludi sentiret: tempus sponsas habendi coarctauit: diuortiis modum imposuit.

Lex iulia de adulteriis

PHI. De adulteriis: uulpiãus in titulo ad legẽ iuliã de adulteriis sic ĩqt. hæc lex data ẽ a diuo augusto. Plutar. quoq; auctor est augustũ legẽ tulisse de adulteriis q̃ sanxit quo pacto adulterii iudicãdi ac dep̄hẽsi puniẽdi eẽnt: hic illa ẽ exclamatio adolescentis ab augusto ꝑcussi pꝛide ac iuliã eius filiã adulterãtis νομὸν εὖε καισ ωκαισαρ hoc ẽ legẽ tulisti o cæsar. De impudicitia: q̃ ꝑtinet ad eos q muliebria patiũť. q famosi sũt: q pũiebãť antiq̃ lege scatinia de q̃ mox paulo hic elegãter ab oratio dictũ uideť i laudẽ augusti sanctientis legem de coercendis adulteriis. Nullis polluiť casta domus stupris: mos & lex maculosum edomuit nefas: laudãť simili prole puerperæ. culpam pœna præmit comes. De ambitu: adhuc extat titulus ad legem iuliam de ambitu: cuius & supra mentio habita est. De maritandis ordinibus: olim qntus Metellus censor cognomento numidicus censuit ut omnes ducere uxores cogerenť cã liberorũ procreandorũ habuitq; sup ea re orationẽ ad populũ: quam augustus Cæsar auctore Liuio cũ de maritãdis ordinibus ageret uelut eo tpe scriptã in senatu recitauit. Decẽuiri legẽ tulerũt: ne cõnubiũ patribus cũ plebe eẽt tanq̃ p conubia promiscua turbenť diuina humanaq; oĩa: & qui tali matrimonio nascať dimidius sit patrum dimidius plebis. sed. C. Canuleius tribunus plebis rogationem ꝓmulgauit: de connubio inter patres & plebẽ cõmunicando: & de ordinibus indifferenter maritandis. obtinuitq; cõsentientibus patribus ut connubiũ foret ꝓmiscuũ. Auctisq; præmiis: qbus ꝓuocabanť ad capescenda matrimonia: nãq; ut ait Plinius νεοτέροσ. i. iunior: locupletes ad tollẽdos liberos ingẽtia p̄mia cohortanť. pauperibus educãdis una rõ est bonus princeps. Abolitionem eius: abrogationem, antiquationemq; legis de maritandis ordi-

nibus. Equite:ordine equestri singl'aris numerus ꝓ pluratiuo. Accitos:euocatos. Germãici:hic filius erat drusi augusti priuigni:q ex agrippa in Marci agrippæ filia noue liberos tulerat. In pr̃is:drusi neronis.

Exẽplũ:ut.s.ducta uxore ita filios ꝓcrearẽt:queadmodũ iuuenis germanicus factitauerat. Immaturitate spõsaꝝ:sensus est:cũ diutius spõsi eẽ pseuerarẽt:uel cũ subinde diuortiũ facerẽt:utiq rei occurrit augustus.Nã tp̃s habẽdaꝝ spõsaꝝ fecit angustius: & diuortiis adhibuit moderamẽtũ.spõsalia hoc more atq iure solita fieri scribit seruius sulpitius:q ingt uxorẽ ducturus erat ab eo unã ducẽda erat stipulabat eã in matrimoniũ ductũ iri:q daturus erat itidẽ spõdebat daturũ.is cõtractus stipulationũ spõsionũq dicebat spõsalia:tũ quæ ꝓmissa erat spõsa appellabat:q spõderat ducturã spõsus.imaturitas uero spõsarũ dicit:quãdo adhuc imaturæ puellulæ despõdent: & ita diutius durãt spõsalia antequã nuptiæ fiãt:ex quo eludebatur lex augusti.Nã maritari qdem uidebant:put iubebat lex de maritãdis ordinibus: nec tamẽ uxores ducebant:cũ nondũ maturæ uiro ob etatulã forent spõsæ.Nãq ut scribit modestinus iurisconsultus titulo de spõsalibus in spõsalibus cõtrahendis ætas cõtrahentiũ diffinitiua nõ est:ut in matrimoniis:quapropter primordio ætatis sponsalia effici possunt:qui aliter hunc locũ interpretant nõ recte interpretant. Crebra mutatione:per diuortiũ.sic enim dirimunt matrimonia.& ita legi fucus fit. Diuortiis:diuortiũ uel a diuersitate mentium dictũ est:uel quia in diuersas partes eũt:qui distrahunt matrimoniũ: cõprobata autem sunt hæc uerba in renunciatione matrimonii.res tuas tibi habeto res tuas tibi agito.

Sponsalia

Immaturitas spõsarũ

Diuortiũ

M.AN. De adulteriis:i adulteros de hac credo lege satyrus:ubi nũc lex iulia dormis. De ĩpudicitia:aduersus pathicos q̃lis scãtinia fuit idẽ satyrus.Quod si uexãt leges & iura citari.Ante oẽs debet scãtinia eius legis ausonius & Cælius ad Ciceronẽ meminere. De ambitu:calphurnia lex ut Pediãus scribit de ambitu lata ẽ. De maritãdis ordinibus:qualẽ.C.canuleius:tri.pl.auctore Liuio tulit qua patritii: & plæbei ordinis iũcta connubia:uel qualẽ potius Metellus in censura ut gellius scribit populo suasit qppe quæ & ætatẽ & fortunã aliaq hmõi cõtineret. Parte pœnaꝝ:delinquẽtibus irrogataꝝ. Vacatione:nõ a militia:sed a cõnubio. Auctisq p̃miis:quæ iis ꝓposita erãt q ex p̃scripto legis uxorẽ ducerent. Abditionẽ:legis antiquationẽ. Equite:equestris ordinis iuuẽtute. Germanici:ex druso tiberii fratre & minore antonia geniti. Liberos:quos admodũ iuuẽis ex agrippina Iuliæ & agrippæ filia ꝓcrearat. In patris gremiũ:receptos supple. Iuuenis:germanici. Immaturitate:adhuc uiro ĩmaturas ducerent:atq ob id ad uoluptatẽ nõ ad sobolis usum fieri appareret.Crebra mutatiõe:qa temere plures repudiarẽtur. Vim legis:uirtutẽ potestatẽ legis. Eludi:falli decipi:fraudẽ legi:fieri.fraus tũ legi fieri dicit:ut uulpiãus ait quũ fit id quod lex fieri noluit:fieri aũt nõ uetuit. Coartauit:nubẽdi tẽpora cõtraxit ut nõ intẽpestiue aut p̃mature nec sero nimis connubia quærerentur. Diuortiis modum imposuit: cum quot diuortium fieri liceret præscripsit.

De reformatione senatus & modo cõueniẽdi eiusdem.

SEnatoꝝ affluẽtẽ numerũ deformi & incondita turba:erãt.n.sup mille: & qdã idignissimi & post necem cæsaris per gratiã & præmiũ allecti:quos abortiuos uulgus uocabat ad modũ pristinũ & splẽdorẽ redegit:duabus lectionibus:prima ipsoꝝ arbitratu quo uir uiꝝ legit:secunda suo & Agrippę:quo tẽpore estimatur lorica sub ueste munitus:ferroq cinctus præsedisse decẽ ualentissimis senatorii ordinis amicis sellam suam circunstantibus. Cordus Cremutius scribit: ne admissum quidẽ tunc quemq̃ senatorũ nisi solum:& prætentato sinu. Quosdam ad excusandi se uerecundiã cõpulit:seruauitq etiã excusantibus

PHI. Deformi: pp ĩdignitatẽ illorũ & sordes. Incõdita: inordinata:indigesta icõposita. Allecti: in nũero senatorũ. Abortiuos: queadmodũ abortiuus fœtus est ipsectus & ĩformis:ita elegãti trãslatiõe senatores illos nõ ueros deformatosque abortiuos uulgo noiabãt. Abortare ẽ abortiuũ facere.Iulius firmicus in.vi. matheseos. Abortabit filios gẽinos. Admodũ:ad numeꝝ legitimũ:scribit Liuius iuniũ brutũ expleuisse nũeꝝ seatoꝝ ad.ccc. summã. Dionysius quoq in.vii. ait ex trecẽtis cõstare senatũ.in libro machabeoꝝ: primo sic scriptũ legimus.Romani curiã fecerũt sibi & cõsulebãt.ccc.uiginti consiliũ agentes:& ita modũ oppones numero splẽdorẽ uero indignissimis. Vir uiꝝ:senator senatorẽ. Secũda:lectiõe. Lorica munitus.i.loricatus:lorica a loro dicta: nã ut interpretatur.M. Varro e loris de corio crudo pectoralia antiqui faciebãt.postea galli succuderũt e ferio sub id uocabulũ ex annulis ferream tũicã.a lorica fit uerbũ lorico loricas.Plinius mox ubi pluribus eodẽ modo se coriis loricauit.inde loricatus lorica indutus. Sellã circũstantibus: instar stipatoꝝ sellã Augusti cingẽtibus quos antiqui laterones elegãter appellauerũt: eo quod circum latera erãt regi atq ad latera habebant ferrũ. Cordus cremutius:antiqui corda frumẽta dixerũt quæ sero maturescunt:sicut fœnum autumnale cordum appellauerũt.cuius meminit Plinius in.xviii.de quo Columella. Aluũt oues cõmodissime autumnali fœno:quod cordum uocatur.Itidem cordi agni nuncupantur serotini: quos uulgus uocabulo inde deducto cordiscos nominat.Plinius in.viii.gerũt partum diebus.cl. postea concepti inualidi.cordos uocabant antiqui post id tempus natos.Varro in secũdo de re rustica docet.ut in emptionibus agni cordi duo pro una oue annumerent.hinc cognomẽta sunt uiroꝝ:ut cordi di-

Abortiui senatores

Lorica a loro loricare

Laterones

Cordum quid

cant serotio fetu nati & hoc e:qd qntiliaus pcipit in prio institutionu scrutadas ee a subtili pceptore origines nominu un agrippa & opiter & cordus & posthumus dicat.agrippe & posthui noia satis nota:itemedia obscuriora.opiter.n.dictus e is:cuius pater auo uiuo mortuus e.hic apd Liu.uerginius opiter cosul celebrat.Cordus uero dictus q serotina fetura natus e:ut cordu frumtu & fenu & agni cordi uocat incuriosi apd qntilianu legu cordus pp nome codri uulgatissimu:cu cordus sit legedu:q dictio scdm hac nram iterptatione e enarrada & i qntiliai codicibus corrigeda.hic dictus cordus iste creutius.hic alius cordus scriptor historiaru:que seq se ait Iul.capitolius i uita gordiaoru:q i scribeda historia ul miutissima qq serf ee sectatus.apd marciale cordus alpha dr peulatoru:& ita nos legere cosueuius quauis alu pasli legat codrus.

Opiter qui

Correctus locus qntiliani

Ferru iter fascias

Prætetato sinu:excussa ueste & explorata:ne ferru sub ea occultaret.scribut historici mitridate oli ferru iter fascias occultatu gestasse:q scrutatori ab ariarathe regio mor misso curiosius imu uetre pctati dixit caueret ne alid telu iueiret:q qd qreret:atq ita risu ptectis isidiis se uocatu ariarathe ueluti i secretu sermone iterfecit. Ad excusadi se:ut excusaret se mime posse fugi seatoria dignitate:uel q idoei no foret.uel ob

M.AN. Incodita:i elegati & male digesta. Abortiuos:illegitios ptus utero.f.an legitimu tps (alias cas. excussos. Vir uiru:q electioe oportuit dimidiu prio adeptu iri. Scda:electioe. Suo arbitratu:iudicio. Valentissimis:robustissimis q auxilio adesset siq noua uis i se orta eet. Prætetato sinu explorato an ferru sub ueste heret. Excusadi se: qsi inuiti in curia allecti essent aut pauperes considerare eam dignitate affectassent.

PHI. Vestis:ut.s.iducere posset latu clauu:q uestis erat isigne ordis senatorii. In orchestra:i q senatoru sedibus erat loca designata:de orchestra dixius i prio cometario. Epuladi:in epulo publico:qle fieri solebat ludoru ul triuphi ca nullus cu toga pulla accubebat:sed oes albati cenitabat.Inde Cicero uatiniu reprehedit qd i epulo.Qu.arii atratus hoc e cu toga nigra accubuisset:qn Ioui epulu libabat seatus i capitolio epulabat:i quo oli forte iudi locati sut scipio & gracchus ibiq ex inimicis aicissimi facti. Muera fugeretur:accusatiuo casu extulit qd nos ablto dicius:uetus aut e & elegas locutio:sicuti potior illa re.p illa re ut teres dixerit.ita fungor munus p muere:Plautus i menechmis parasitus.uiii.hoium munus facile fungit.fungi ut iqt agretius agere e:defungi pagere. Cosideret: i curia sederet in sella senatoria. Thure ac mero: hæc in sacris pri scoru peculiariter adhibebat:Plini.mola salsa litat q no hnt thura. Thus masculu uocat qd rotuditate guttæ pepedit.Miruq est masculu uocari: ubi no sit foemina. Religioi id tributu ee Autumat Pli. ne saxus feineus i sacris usurparet υπὸ κορῖστικὸς .i. dimiutiue dr.Thusculu.Plautus in aulularia:huc thusculu emi.& hasce coronas floreas ubi anota du e masculio genere diminutiuu enuciasse cu thus neutro genere dicat. Vinu aute libari diis

Ablati in epulo

Atratus

Munus fugitur

insigne uestis & spectadi i orchestra: epuladiq publice ius Quo aute lecti pbatiq & religiosius:& minore modestia senatoria munera fungerent: sanxit ut prius qua cosideret quisq thure ac mero supplicaret apud ara eius dei:in cuius teplo coiretur:& ne plus quam bis in mense legitimus senatus ageret scilicet calen.& idibus:neue septebri octobriue mese ullos adesse alios necesse eet:qua forte ductos: p quorum numeru decreta confici possent:sibiq instituit consilia sortiri semestria:cu quibus de negociis ad frequentem senatu referedis ante tractaret: sentetias de maiore negocio no more neq ordine:sed put libuisset prorogabat: ut perinde quisq:animu intederet.ac si cesendum magis: q assentiendum esset.

De eodem.

Vctor & aliaru reru fuit:i qs ne acta seatus publica

sat notum & ut ait Plinius in.xiiii. Lege numæ pompilii ex imputata uitæ libari diis nephas erat ratione excogitata ut putare cogerentur : Lucius Papyrius imperator aduersus sannites dimicaturus uotum fecit si uicisset Ioui pocillum uini Romulus lacte libabat non uino. Templo:Scribunt uarro & Gellius senatus consulta fieri iure non potuisse nisi in loco per augures constituto : quod templum appellaretur. non enim omnes ædes sacræ templa sunt ne ædes quidem uestæ templum est . Curia in qua habebatur senatus templum erat.habebatur autem modo in æde Apollinis modo in delubro concordiæ modo in hoc modo in illo templo:sicut apud historicos facile est obseruare. Coiretur: conuenirent senatores. Coire est conuenire colligere:unde coitur ut ait Priscianus in.viii.accipimus pro colligitur & conuenitur Lucanus:multumque coitur humani generis maiore in prælia damno.inde senatus coactus apud historicos sæpissime usurpatur pro collectus & congregatus. Legitimus curia frequentissima omnibus senatoribus in senatu coeuntibus.si senator non adesset cum in senatum uenire deberet mulctabatur ut uarro & Gellius prodiderunt. Sorte ductos:sensus est:Augustum instituisse:ut per duos meses septembrem & octobrem senatores quasi essent feriati neq in curiam uenire cogerentur exceptis his:quibus sors obtigisset ut adesse deberent per quos fieri possent decreta & senatusconsulta : ad quæ conficienda opus est certo numero:cum alioquin rata non habeantur. Consilia:semestria.consiliarios sex mensiu. Sortiri:per sortem eligere & ita nullus quasi præteritus conqueri poterat cum res sorti committeretur : & post sex menses

Curia templum

Coit conuenitur

Coactus senatus

ſortiref alios ſemeſtres conſiliarios. Referendis:de rebus diuinis priuſq̃ humanis ad ſenatum : referẽdũ eſſe docet.M.Varro in epiſtola ad oppianicum ſcripta. Non more:gradatim ſnias rogari ſolebãt ſenatores:incipiebaturq; a cõſulari gradu dictum eſt in iulio Cæſare:quẽadmodũ ordo rogãdi ſnias uarius fuit: ordinem maiorũ in rogãdis ſententiis minime ſecutus eſt auguſtus ſed pro arbitrio uoluntateq; mõ hunc mõ illũ primũ rogabat:idq; faciebat ut oẽs aium intenderent:tanq̃ ſinguli ſniam dicere deberent. Cenſendum.non aliam comprobare aſſentiẽdo.Cẽſet ſenator cũ ſniam dicit de eo:qđ ſibi uideaſ : aſſentiſ cũ alienam approbat.Volebat itaq; auguſtus ut ſenatores aio eſſent intento & erecto:tanq̃ dicenda ſententia foret ab unoquoq;:non aliena aſſenſu comprobanda.Cicero in philippicis frequenter ait:cenſeo ita faciendum.Perinde ac ſi tanquam. In quis:in quibus.

M.AN. Inſigne ueſtis:latũ clauũ in orcheſtra uñ ille ordo ſpectabat. Epulandi publice:liuius ſenatũ inqt eo die forte in capitolio cœnãtem. Conſideret:ſeſſum cõcederet. Supplicaret:ad id qđ religioſius dixerat referſ. Ne pluſq̃ bis:& hoc ad illud quod minore dixerat moleſtia. Legitimus:qñ extra ordinẽ quoq; coire potuiſſet. Quoꝝ:ſorte ductoꝝ. Sortiri:ſorte parare. Cõſilia ſemeſtria:cẽtũ ſenatoꝝ nũerum cũ qbus de iis q̃ ad frequẽtẽ eẽnt ſenatũ referẽda prius cõſultaret. Nõ more:cõſuetudine: ſed q̃ rogandaꝝ in curia ſniarũ uetus rõ fuiſſet abunde gellius demõſtrat. Perinde:ita. Aium intenderet:diligẽter aduerteret. Ac ſi:tanq̃. Cẽſendum:ſnia magis dicenda q̃ ea quam alius dixiſſet aſſenſu ꝓbãda.

renſ ne magſ̃ratus depoſito honore ſtatim in ꝓuincias mitterenſ:ut ꝓcõſulibus ad mullos & tabernacula:quæ publice locari ſolebant:certa pecunia cõſtitueretur:ut cura ærarii a quæſtoribus urbanis ad prætorios ꝑtoreſue tranſiret: ut cẽtũuiralem haſtam:quam quæſturam functi cõſueuerant cogere decemuiri cogerent.

De officiis ꝑ eum excogitatis.

Voq; plures partem adminiſtrandæ reipublicæ caperent noua officia excogitauit. Curam operum publicorum uiarum & aquatum aluei tyberis:

PHI. Publicarentur:hoc fecit auguſtus cõtra dictatoris cæſaris iſtitutũ:q inito cõſulatu primus oium inſtituerat ut tam ſenatus q̃ populi diurna acta conficerentur & publicareſ. Refert Liuius in.iii.inſtitutum fuiſſe.a.L.ualerio.&.M.Horatio conſulibus:ut ſenatus cõſulta i edem cereris ad ediles plebis deferrẽtur: q antea arbitrio conſulũ ſupprimebãtur nunciabanturq;. Depoſito honore:finito magiſtratu.magiſtratus autem tam perſonã ſignificat quam honorem.Inde dicere ſolemus:magiſtratus iuſſit:& ticio magſ̃atus datus eſt. Statim:ne continuatio honoꝝ peret inſolẽtiã:ne continuato magſ̃atu uſi fierẽt impioſi. Ad mullos:alexãder Rõanus ꝑſides ꝓuinciaꝝ neceſſariis inſtruebat: ut & mullos & equos & ueſtes & coquos ab eo accipent:redditurí depoſita adminiſtratiõe mullos equos mulliones & coquos:cætera ſibi habituri ſi bene egiſſent.In quadruplũ redditurí ſi male : ſenſus eſt tranquilli auguſtũ cõſtituiſſe certã pecũiã:quæ proconſulibus daretur ad mullos & tarbernacula cõpanda : q prius publice locabanſ. Cura ærarii.Cũ ærariũ po.ro.opulẽtius eſſe cœpiſſe: cõſtituti ſũt quæſtores:qui Queſtores
pecuniæ publice ꝑeſſent:dicti ab eo qđ ingrendæ & conſeruandæ pecũiæ creati erant.Auctor põponius iuriſcõſultus:auguſtus a quæſtoribus ad ꝑtores & eos q ꝑturã olim geſſiſſent trãſtulit curã ærarii: erat ãt ærarium po.ro.in æde ſaturni. Laudaſ Cato uticẽſis:q cũ eẽt quæſtor primus ex quæſtoribus ueniebat ad ærariũ ultimus recedebat:q in quæſtura ſcribaꝝ fraudes retexit & inſolẽtiã repſſit.Annotandũ eſt qđ curæ ærarii forma uarie habita eſt & ſæpe mutata.Nam auctore Cor.Tacito Auguſtus ſenatui ꝑmiſit deligere præfectos.Deinde ambitu ſuffragioꝝ ſuſpecto ſorte ducebanſ ex numero prætoꝝ : q ærario ꝑeſſet: neq; id permanſit diu q̃ ſors deerrabat ad paꝝ idoneos.mox claudius quæſtorẽ rurſum impoſuit. Deinde nero curã tabulaꝝ publicaꝝ quæ in ærario ſeruabanſ trãſtulit a quæſtoribus ad ꝑfectos. Cẽtũuiralẽ haſtam.Romæ iudiciũ fuit centumuirale clariſſimũ a numero uiroꝝ dictũ:nã cũ eſſent romæ triginta & qnq; tribus terni ex ſingulis tribubus ſũt edicti ad iudicãdũ:q cẽtũuiri appellati ſũt.Et licet qnq; amplius Cẽtumuiri
q̃ cẽtũ fuerint tñ quo facilius noiarenſ cẽtũuiri ſũt dicti.In cauſis centũuiralibus uſus capionũ tutelatum unde
gẽtilitatũ agnationũ alluuionũ nexoꝝ mãcipioꝝ teſtamẽtoꝝ ſtillicidioꝝ cæterarũq; reꝝ inũerabiliũ iura uerſabanſ ſicuti.L.Craſſus docet apud Ciceronẽ in.i.de oratore.Plinius in epiſtolis cẽtũuirales cãs tractaſſe ſe ſcribit:cõqueriturq; ſic in foro pueros a cẽtũuiralibus cãis auſpicari:ut ab hõero in ſcholis. Erant diuiſæ centumuirales cãæ in duas haſtas:prout ſignificat Quintilianus in.v.quibus poſitis conueniebant iudicaturi.De haſta centumuirali intellexit Martialis illo uerſu.Cẽtũ grauis haſta uiroꝝ.ſenſus eſt auguſtũ Haſtæ cẽ
inſtituiſſe decẽuiros:q cogerẽt haſtã centumuiralem hoc eſt centum uiros haſta poſita cõgregarent ad iu- tũuirales
dicia peragenda:qđ prius fuerat officium & munus quæſtorium:ita enim appellanſ hi: q quæſtura functi ſunt ſicut prætorii qui prætura. Quoq;.utque.duæ ſunt particulæ. Curam operum poblicorum : hæc ſunt noua officia ab auguſto excogitata:ut plures rei pu.adminiſtrãdæ participes eſſe poſſent.uoluit.n. ut eẽnt alii:q opa publica curarent.alii uiarũ ſternẽdaꝝ curã ſuſciperent.ſcribit Cice.in uerrinis officiũ fuiſſe cenſorum edes ſacras locare & ſarta tecta exigere.Inde carpit uerrem : quod contra legem locationis ad

perpédiculú colúnas exegerit in ede castoris. Viarum:scribit pli.amico datam fuisse curam uiæ muniédæ Et aqrú:scribit Frótinus ductus aqrú multos fuisse inductos í urbé Romam:multosq refectos: sicuti a Quinto Marcio rege & ab agrippa:quorum meminit Pli.fuit aút agrippa uelut perpetuus curator aqrú sub augusto:sicut tpibus posterioribus coceius nerua Neruæ imperatoris auus factus est curator aqrú:q̄ dein Flumina retanda qd Retæ de curatio tráslata fuit ad frontinú. Aluei tyberis:repurgandi & laxioris faciendi prisci locare solebant flumina retanda.hoc enim uerbú legit in edicto prætorum quod significat purgáda.Retas.n. arbores uocauerunt:quæ aut ex ripis fluminum corrúerent aut in alueis eorum extarent.A retibus autem dicunt:q prætereútes naues impedirent & instar retiú retinerent.

M.AN. Publicarent.Cæsar dictator suo primo cósulatu effecit ut diurna senatus & populi acta publicarent. Statim:ne assiduæ ptáti nimium insuescerét:qué ueneti moré hodie ut pleraq a maioribus accepta diligétissime seruát. Ad mullos & tabernacula:qbus magratus in prouincia habituri publice instrui cósueuere. Publice locari:aliis publico ære instruenda:siue paranda dari. Certa pecunia: q̄ magratus in puinciam habiturus suo arbitrio:unde uellet conduceret:lampridius auctor est puinciarum præsides ita instrui ab alexádro principe cósuesse:ut ab eo argéti pódo uicena acciperét phialas senas mulos binos equos binos:uestes forées binas dóesticas singulas balneares singulas aureos centenos coquos singulos: & si uxores nó haberét cócubinas singulas reddituri post ministrationé mulos equos mulióes & coquos. A qstoribus.qstura uetustissimus pene oium q Romæ fuerút magratus gratianus q de tpibus scripsit Romulú & numam duos habuisse qstores atq eos ipsos populi suffragio creatos tradidit:a pu.pecúia qréda dictos pleriq existimát.M.Varro a qrédis criminibus eorum núerus adeo auctus ut.xx. núero qnq creati sint: sed de his pomponius lætus pceptor nr ad.M.panthagatum.& qsqs ille fuit q fenestellæ noie librum de.ro. magratibus edidit plura. Ad ptorios uiros ac p hoc maiore fide & auctoritate pditos si qdé prima senatoris administratio erat quæstus rem fieri contra ptura in maioribus magratibus ut gellius docet hébat.

Centú uiralé hastá a cétú iudicibus dictá quú Festo auctore qnq supra cétú eént hi de testamétis & hæreditatibus iudicabát:qd & Valerius & Ci. p cecinna agraria lege plane demóstrat hasta centúuiralis iccirco dicta:qa hasta í suo foro posita iudicabát. X uiri ad hoc ipm creati an potius ex eo núero sorte ducti. Cogerét:cogédi reliquos uocádiq ptátes hérent. Curá:nouú magratú q publicorum operú curá hret. Viarum:q sternédæ aut resarciédæ eént. Aqrú aq ductuú & corriuationú fótiú. Aluei:tyberis purgádi.

frumenti populo diuidendi præfecturam urbis:triúuiratú legendi senatus:& alterum recognoscédi turmas eqtum quotiensciiq opus eét césores creari desitos lógo iteruallo creauit: numerum ptorum auxit. Exegit ét ut quotiés consulatus sibi daretur binos pro singulis collegas haberet : nec obtinuit clamantibus cunctis satis maiestatem eius imminui: quod honorem eum non solus sed cú altero gereret.

De bellica uirtute per eum honorata .

NEc pcior i bellica uirtute honoráda sup.xxx. ducibus iustos triúphos & aliqto pluribus triúphalia ornaméta decernéda curauit libis senatorum quo celerius. r.p.

PHI. Fruméti pplo diuidédi ut.s.uiritim & eqs portionibus inter ciues frumentum diuideret olim in penuria annonæ : ut ait liuius in.ii.agitatum est in senatu:quantum fruméti daret plebi quod ex sicilia fuerat aduectú præfectú quoq annonæ ueteres creauerút:q prouidebat ne íopia laboraret & cú nihil sit pplo saturo lætius. í primis curabát imperatores ut fruméti copia larga suppeteret.inde legimus seuerú impatoré ita rei fruḿetariæ consuluisse:ut moriens septé annorum canonem frumentariú po.ro.reliquerit affluentia annonæ ut inquit eleganter plinius in panegyrico instar est perpetui cógiarii. augustus nouú excogitauit offm:ut essent aliqui curatores frumentidiuidendi in populum non tá tribuit in:q̄ uiritim:ut equalis fieret distributio:siue id donaret a principe.siue pcio paruo uenderet a fisco. Præfecturá urbis:titulus est apud iurisconsultos de officio præfecti urbis:& ut inquit ulpianus:omnia oino crimina præfectura urbis sibi uendicauit nec tantum ea quæ intra urbem admittút uerum ea quoq:quæ extra urbem intra italiam fiunt. Triúuiratú.tres uiros:q senatores legerét ex ai snia eos quos existimarét esse magis idoneos.neq.n.oés ad senatoriú munus obeúdú sút accómodati. Alterú.s.triúuiratú:nam tres uiros augustus instituit:qui recognoscerent recéserentq turmas equestres:qd offm fuisse censorum docet plutar Turma chus:turma aít cótinet duos &.xxx.eqtes cuius caput decurio núcupat. Desitos:intermissos a desino desitus deriuatur.Au. Gellius.Disciplina tibiis canendi desita est.De censoribus:q duo erát magratus quinquénales iam dictú est. Numerú ptorú:scribit pomponius iuriscósultus sexdecim ptores ab augusto fuisse creatos. Binos col.collegiú cósulú cóstat ex duobus tñ augustus deposcit ut í suis cósularibus nó unú héret collegá sed binos & ita a pluribus res pu.administraret:sed id impetrare nó potuit pplo reclamante.

Honoré:cósulatú:táto maior maiestas magratus uideri solet:qto pauciores illius sút participes.uñ elegáter a Hieronymo dictú est idq repetitú in decretis.di.xciii.qd diacones paucitas honorabiles : præsbyteros turba cótéptibiles facit.Idem ad pámachium scribens ait:quis clarus honor uilescit in turba. Et apud

uiros bonos idignior sit ipsa dignitas:quá multi possident. Iustos triũphos.legitimos : ualerius i secũdo capite de iure triũphali scribit:lege cautũ fuisse ne cui triũphus decerneret:nisi q qnq3 milia hostium una acie occidisset. Triũphalia ornaméta.liuius libro trigesimo ab origie urbis ornaméta triũphalia fuisse refert aureá coronam:auream pateram:sellam currulem eburneam:scipionem eburneum:togam pictam & palmatam tunicam:qbus scipio olim donauit regem masinissam:augustus complusculis per decretum senatus concessit ius gestandi ornaméta illa quibus uiri triumphales insigniri solent.

Ornaméta triũphalia

M.AN. Fruméti populo diuidédi:de populi fruḿetatiõe alibi. Præfectura urbis Diõysius auctor est romulũ urbanis negociis unũ præfecisse:Eusebius tradit primũ urbis p̃fectũ messalá coruinũ fuisse.q sexto die se potestate abdicarit:cæteꝶ tñ is sibi magistratus pcedéte tpe iuris uédicauit ut oia i urbe crimia cognosceret summũq3 i ciuitate absentibus cæsaribus iperiũ obtieret. Triũuiratum:triuiros q senatores suo arbitrio legerét. Alteꝶ:triũuiratũ. Recognoscédi:recésendi. Creari desitos:q diu creari desierát. Numeꝶ prætoꝶ:unus ab initio p̃tor i urbe fuit ac prius oium.sp.furius camillus.m.Filius eá romæ dignitaté adeptus est:dictusq3 a p̃eũdo:ut uarro scribit qđ exercitui preiret ueteres ut pediãus scribit oém magistratũ cui pareret exercitus p̃toré appellarũt:Liuius quoq3 cõsulé & p̃toré idifferéter appellatũ affirmat hic p̃toriũ:cohors p̃toria:& alia eiusmodi appellationis monuméta:creatus ide alius p̃tor q peregrinus ad ipsa iurisdicũdi rõne est dictus:ide alii sup alios additi:ut duo de uigiti qñq3 p̃tores roma habuerit. Exegit:petiit. Bios:duos p uno q dari cõsueuerat. Eũ honoré:cõsulatũ. Cum altero cũ collega: quũ pro maiestatis amplitudie solus gerere deberet. Parcior:remissior:& mius prõptus ad oium animos demerédos legerat credo augustus apud herodotũ nihil esse melius iperio unius q optimus sit qđ ut i se oia rei pu.membra æque experirent enixe dedit operam:ut præter ea q̃ i ciuitate recte sanxerat i militari quoq3 admistratione nõ minus æquus q̃ i urbicis rebus reperiretur. Ducibus:qui se principe rem pub. foris feliciter admistrarant. Iustos:legitimos:sic non minus a iusticia q̃ a gratitudie & beneficentia probandus. Triumphalia:eoꝶ i signũ usurṕ.siue honores.qbus qui triumphum egissent præditi eént. Decernenda:publico decreto tribuenda.

assuescerét ptinus uirilé togá latũ clauũ iducere:& curiæ iteresse pmisit:militiáq3 auspicátibus nõ tribũatũ mõ legionũ.sed ét præfecturas alarũ dedit. At ne q expers castrorũ esset:binus plærũq3 laticlauios præposuit singulis aliis. Equitum turmas frequenter recognouit post lõgam inter capediné reducto more transuectiõis:sed neq3 detraí quemq̃ in transuehendo ab accusatore passus est : quod fieri solebat

PHI. Protinus:ante legitimũ tp̃s qđ erat ab anno.x. septimo: tũc.n.finita pueritia.uirilem togá induebát. Latũ clauũ : uesté senatoriá. Curiæ iteresse mos senatoribus romæ fuit i curiá cũ p̃textatis filii introire:sicuti cato gellius & macrobius tradiderũt. deíde post illud papyri p̃textati celebratissimũ exéplũ:factũ fuit senatuscõsultũ:ne pueri post hac in curiá introirent nisi ille unus papyrus.nũc ab augusto uetus institutũ reuocaṫ:ut ita filii senatoꝶ fierét solertiores circũspectioresq3. Militiá auspicátibus:Incipiétibus & fœlici auspicio ichoátibus auspicari.n. significat icipere & initiare.pptereaqđ nihil ueteres rei magnæ ordiebátur nisi auspicato:Pli.i septimo animal cæteris iperatuꝶ a suppliciis uitá auspicaṫ.Columella i.xii.possit ab idibus ianuarii auspicari culturarũ officia. Tribũatũ legionũ:Ordo iu romana militia hic erat auctore Iosepho:ut milites ad céturiões:illi ad tribũos militũ:quos græci chiliarchos uocát mane cõuenirét salutatum cũ qbus ad summũ omniũ ducem uniuersi ordinum principes proficiscebantur.Tradit uegetius tribunos militum & céturiones obtemperasse præfecto legionis.qui absente legato erat tanq̃ uicarius ipsius.Liuius quoq3 i octauo docet militem centurionis:centurionem tribuni:tribunum legati:legatum consulis imperio solitum parere.officiũ autem tribunoꝶ est milites in castris continere & ad exercitationem perducere:uigilias circuire : Delicta castigare:quærelas commilitonum audire:ualitudinarios inspicere:sicuti tradictum est lib. digestorũ undequinquagesimo. Præfecturas alarum:In exercitu romano erant æquites qui ab historicis modo alares modo alarii dicuntur ab eo quod ad similitudinem alarum ab utraq3 parte protegant acies.aliud erat genus æquitum qui legionarii uocabantur ab eo quod legioni essent contexti:auctor uegetius. Augustus alarum hoc est æquitum alarioꝶ dabat præfecturas auspicantibus militiam hoc est militare incipiétibus filiis senatorum:ut ita repente fierent honorati libentiusq3 capescerent munia militaria:hec enim dignitas inter dignitates militares erat honoratissima. Laticlauos:legendum est laticlauios tanq̃ a latoclauo nomine deducto:dicũtur autem laticlauii senatores a ueste de qua sæpius dictum. Singulis alis : eq̃stribus cum antea singulæ alæ singulos præpositos haberent:uoluit augustus ut pro uno duo præficerétur ut ita plures fierent participes honorum militarium. Recognouit:recensuit lustrauit. Intercapedinem:interuallum & temporis spacium.obiter annotandum est ꝙ intercapedo interdum habet obscenam significationem & inter obscena uerba numeratur:quando.s.diuidũtur nates a subactores:hoc sub obscure .Duo eloquentissimi scriptores intelligi uoluerunt.M.tullius & Quintilianus:quorum alter in epistola ad petum sic ait.Quid enim non honestum uerbum est diuisio:ait enim inest obscœnum:cui respõdet interca-

Chiliarchi

Officium tribuni.

Alares Alarii.

Laticlaui

pedo. Alter uero in.viii.ĩstitutionũ sic scriptũ reliqt:sed diuisio affert eandẽ iniutiá pudori:ut si itercapedinis nominatiuo casu qs utatur. Reducto more:trásuectiõis. Fabius Rutilianus primus ĩstituit ut æquites.Ro.idibus qntilibus ab æde honoris æqs ĩsidétes ĩ capitoliũ tráfirent:trabeati aũt hoc est ĩduti ueste trebea trásuehebãt ut docet Valerius libro secũdo capite de ĩstitutis antiqs.ea aũt trásuectiõis die turmæ æqtũ corõa oleagia corõabãt ut ostẽdit Pli.i.xv.hũc trásuectiõis eqtũ iá itermissum morẽ post lõgũ tẽporis ĩteruallũ ab Augusto reductũ fuisse significat tráqllus: Operepciũ facturus uideor:si q̃ a Dionysio sup eqtũ trásuectione pdunt nõ omisero.q sentit ĩ.vi.ĩ honorẽ apparitiõis castoꝝ eiusq̃ uictoriæ: quæ ad lacũ regillum parta est:Eqtes in æqs sedẽtes:Trásuehi ĩcipiẽtes a tẽplo nõ honoris sed martis extramurano pergẽtesq̃ per foꝝ iuxta ædẽ castoꝝ.fit autem hæc trásuectio idibus qntilibus quo die apud lacũ regillũ prospere pugnatũ est castore & polluce auxiliantibus.In trásuectione æqtes uehuntur coronati oliuaꝝ ramis ĩdutiq̃ trabeis puniceí coloris secũ gestátes ornamẽta præmiaq̃ omnia fortitudinis:quæcũq̃ in præliis ob rem bene gestam a ductoribus suis acceperunt. Detrahi:ex æquo deduci arripi ue in ius. In trásuehendo:dum ab æde honoris siue martis in capitolium transuehuntur.

M.AN. Latũ clauũ:tunicá lati claui senatorũ insigne:Pli.annuli distinxere alteꝝ ordinẽ a plæbe:ut semel cœperát eẽ celebres:sicut tũicæ ab annulis senatũ tm̃. Militiá auspicátibus:militare ĩcipiẽtibus inde sumptũ qd ueteres nihil arduũ iauspicato inchoabát. Tribũatũ legionũ:tribũatũ militarẽ:cuius ut martellus de militari scripsit:& capitolinus ĩ maxío demõstrat erat milites ĩ castris cõtinere eosdẽ ad exercitationẽ pducere claues portaꝝ habere:uigillas circuire frumẽtationibus militũ interesse frumẽtũ pbare:mensuraꝝ fraude cohercere:multa pro ptáte in castris corrigere:oĩaq̃ militũ desideria cognoscere:duo eorum genera eẽ ex pediani snia in Cæsare ostẽdimus. Præfecturá alaꝝ:alis æqtũ præfecit alæ æqtũ.i.ordĩes ab eo ut gellius docet dictæ qa dextra leuaq̃ ut alæ auiũ corporibus ĩ acie locarent. Binos laticlauos: duos senatorii ordis:erat latus clauus uestis q̃ soli senatores & patricii utebãt:aliqoãdo sacerdotibus ac põtificibus dabat:Sillius italicus sacrificá lato uestẽ distinguere clauo. Singulis alis:ut adhuc plures honoribus insignirent. Trásuectionis:transuehẽdoꝝ æqtũ mos iam ĩde ut Dionysius scribit ĩstitutus:ex quo aulus posthumius ad regillũ lacũ latinos ingẽti prælio uicit: Valerius a qnto Fabio q primus maximi cognomẽ in ea familia tulit aliaq̃ de causa transuehendi morem inductum. Tradidit:trásuectiõis ratio ex alterutro petenda: sed apud Dionysium largius explicantur:æquites.n.æquo sedentes insigni ueste præculti tota urbe uagabantur. Detrahi:numero eximi quod erat ignominiæ nota.

& senio uel aliqua corporis labe insignibus pmisit pmisso in ordine equo ad respondendũ quotiens citarent pedibus uenire:mox reddendi equi gratiá fecit eis qui maiores ãnorum quinq̃ & triginta retinere eum nollent.

De rõne uitæ exacta p eũ ab uno quoq̃ equite romano.

IMpetratisq̃ a senatu.x.adiutoribus unũquẽq̃ eqtũ rationẽ uitæ reddere coegit:atq̃ ex improbatis alios pœna:alios ignominia notauit:plures admonitione:sed uaria leuissimũ genus admonitionis fuit traditio coram pugillarium quos taciti & ibidem statim legerent. Notauitq̃ aliquos quod pecunias leuioribus usuris mutuati grauiore fœnore collocassent.

De quibusdá eius ordinatiõibus circa rẽpublicá.

COmitiis tribũitiis si deessent cãdidati senatores ex

PHI. Senio insignibus:senecta laborátibus:insignis dr̃ & cũ laude & cũ uituperatiõe.uñ isignia scelera a tacito dicunt:seniũ uero ẽ tediũ & odiũ Neuius seniũ sonticũ appellat quasi nocens qa senectus res mala est.& ut inquit Aristoteles naturalis morbus est apollodori celebrata sententia ẽ τογηρασ·ἀὐτο νόσημα hoc ẽ senectus ipsa ẽ morbus qd & Terẽtius ĩ ecyrá trástulit. Lex decẽuiralis iubet iumẽtum dari egro aut seni ĩ ius uocato. uerba legis sunt hæc.Si ĩ ius uocat si morbꝯ euitas ue uitiũ existit q ĩ ius uocabit iumentũ dato. In hac lege morbi appellatiõe nõ morbus febriculosus sed uiciũ inualentiæ. Demõstrat. Euitas uero p senio & longa ætate accipit: q̃ dictiõe utit Cicero in lege cẽsoria santiẽda. In ordine:trásuectiõis. Corporis labe:uitio de uitiis corporalibꝯ latissime scribũt iuriscõsulti ad ædilitiũ ædictũ:& quátũ uitiũ a morbo differat. Ad respondendũ.accusatori. Reddẽdi æq:idulsit Augustus æqtibus senioribus:ut equũ quẽ ex publico accepissent reddere uellẽt si possent:& ita ab equestris militiæ mũere soluerent.scribit Liuius Seruiũ Tulliũ centurias æqtum.xii. scripsisse ex primoribus ciuitatis qbꝯ ad æquos emẽdos dena milia æris ex publico data sũt:& qbꝯ æquos alerẽt uiduæ attributæ:q̃ bina milia æris ĩ annos singulos pẽderẽt.idẽ in.v.auctor ẽ:æqtes ĩ bello ueienti primũ æqs merere cœpisse:qbus certus nũerus æris ẽ assignatus. Quinq̃ & triginta:ut legẽdũ esse qnq̃ &.xl:qm̃ ex censu ĩstituto a Seruio Tullio usq̃ ad annũ.xlv.iuniores appellati sũt:supra eũ seniores.seniores aũt ad urbis custodiá domi máebát.iuuenes foris bella gerebát. Rationẽ uitæ reddere:scribit plutarchus in Põpeio moris fuisse ut æqtes peracta legitima militia æquũ p mediũ foꝝ ducerẽt corá cẽsoribus.

Senium

Serectus morbus ẽ

Euitas

Rationem uitæ reddendam

illisq; recéserent duces & ipatores:sub qbus militassent:césores quélibet notabát uel laude uel ífamia iuxta meritú cuiusq; tale qdá uideť Augustus factitasse:q coegit singulos æqtes rõné uitæ reddere:ut hoc pacto honestaté sequerentur memores rõné esse reddendá.olim amasis ægypti rex ut scribit Herodotus in euterpe:legé tulit lõge utilissimam:ut singuli quot annis apud præsides rationé uitæ redderét:& unde uiuerét:quo ue questu sustétarenť demõstraret:q hoc nõ fecisset morte plectebať.hæc lex a solone ab ægyptis tráslata é ad athenięses:cuius & Valerius & diodorus meminerũt. Traditio corá:sensus é Augustus æqtibus quos leuiter admonere uolebat tabellas ceratas tradebat legédas in qbus cõtinebať crimina oia quæ illis obiicerenť ita soli pbra sua recognoscebát:neq; iuulgabanť.sunt aũt pugillares tabellæ ceratæ q & pugillaria neutro genere dicunť.scribit Pli.pugillariũ usum fuisse ante tpa Troiana in euangelio Lucæ scriptú est & postulás pugillaré scripsit:quo græce dr:καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε. Pecunias mutari:mutuari pecũias est accipere pecunias mutuas nõ dare.Augustus notauit aliquos:qui mutuabanť pecuniá sub senusculo hoc est minima usura & eádé mox aliis locabant sub grauiori fœnore:ut ita lucraréť ístar fœneratorũ. Comitiis tribũitiis:Comitia tribũitia qbus tribũi creanť sicuti ædilitia qbus ædiles:nec hic comitia tribũorũ plæbis significari uideť.ille eni magistratus erat plæbeius sed tribũorũ militariũ:quos comitiatos uocabát:qa Romæ comitiis designabáť:auctor Asconius i iterptatiõe uerrinarũ:fuerũt tribũi militũ consulari potestate:de qbus multa mentio apud Liuium. Candidati:petitores tribunatus.

Lex optima

Pugillares

M.AN. Et senio uel labe:subiicit causas quibus detrahi soleret. Insignibus:uel senio uel uitio aliquo corporis. Præmisso equo:pompá seq iusso. Ad respõdendũ:iis q̃ obiicerenť. Pedibus:nõ æquo sedentes quæ ignominiæ rõ leuior oïno fuit q̃ si æquus fuisset i transuectiõe detractus. Maiorũ annorũ ex antiquo seruii tulli ístituto qui supra septimũ.&.xl.annũ:ut parũ rei militari idoneũ milité nõ allegit. Adiutoribus:collegis. Ignominia:qd eét milité ab íperatore ignominia notari supra ostendimus. Pugillariũ:libellorũ qui oia q̃ obiicerenť crimina cõtinerent. Leuioribus usuris mutuati:sensus est ob eá rem notati sunt aliqui quod pecuniam quá ipsi leuiore usura ab aliis mutuati essent eandem lucri cupiditate aliis maiore fœnore locassent. Comitiis tribunitiis:quibus tribuni creabantur:Pedianus duo ait fuisse tribunorum militarium genera alios:comitiatos.i.comitiis creatos de quibus nũc ad quem honorem auctor proximo ostendit loco senatorum filiis latum clauum.i.senatoriam uestem sumẽtibus Augustũ ultro admisisse. Senatores eos:qui iam latum clauum sumpsissent.

eqtibus Roma.creauit:ita ut potestate tráſacta in utroq; uellét ordine manerét:Quũ aut plærisq; equitũ attrito bellis ciuilibus patrimonio spectare ludos e.xiiii.nõ auderent metu pœnę theatralis:pnunciauit non teneri ea qbus ipsis parentibusue equester census unquã fuisset.Romãi populi censum uicatim egit:ac ne plebs frumentationum cã frequentius a negociis auocareť:ter in annũ quaternorũ mẽsium tesseras dare destinauit:sed desiderãti cõsuetudiné ueteré cõcessit rursus ut sui cuiusq; mẽsis acciperet. Comitiorũ quoq; pristinũ ius reduxit ac multiplici pœna coercito

PHI. Potestate tráſacta:finito tribunatu. In utroq; ordine.uel equestri uel senatorio. E q̃tuordecim:lege iulia theatrali constitutũ:est ne cui ius esset sedẽdi in quatuordecim ordinibus nisi sextertia q̃dringẽta haberet in césu.hic.n.erat legitimus æqtis romani census:pœnaq; irrogabatur in p̃uaricatorem.fuit & lex roscia q̃ ut auctor est porphirio caueť in pximis ab orchestra q̃tuordeci gradibus spectẽt:qbus census est quadringẽtorũ sextertiorũ. hanc stulit roscius otho. uñ ab oratio dictum est in epodo:othone cõtẽto sedet. Ea pœna theatrali.Augustu noluit obnoxios esse pœne theatrali illos æquites:quorũ p bella ciuilia attritũ hoc é íminutũ mutilatũq; & cõsumptũ fuerat patrimoniũ: ut nõ amplius haberent legitimũ censum equestrem. Nõ.n.sua culpa opes attriuerant sed temporũ calamitate.apud nabatheos arabas qui patrimoniũ imminuit publice mulctať:qui auget honore afficiť. Ipsis parentibusue:ait Plinius i.xxxiii.cõstitutũ fuisse ue cui ius esset sedẽdi in.xiiii.nisi ígẽuo ipsi patriq; & auo paterno sestertia.cccc.césus fuissent. Equester:quadringẽtorũ sestertiorũ. Vicatim:per singulos uicos: qua in re Cæsaris dictatoris uestigia sequutus est:q & ipse ut superius explicatũ:recensum populi uicatim egit per dominos ísularũ. Frumẽtationũ:dicunť donationes frumẽtariæ:quæ in populũ fieri solebát.scribit Asconius clodium tulisse legẽ annoniá ualde popularé:ut.s.frumẽtũ populo gratis daretur. Igiť cũ cá istarũ frumẽtationũ q̃ singulis mẽsibus solitæ erát fieri sæpe plæbeii a suis negociis abducerenť constituit Augustus hoc frumẽtũ dare nõ p singulos mẽses sed ter i anno:ne tá sæpe plæbei occasioné haberent negotiorũ deserẽdorũ.sed id efficere nequit cũ cõsuetudiné ueteré efflagitaret populus.ut.s.per singulos mẽses acciperet.adeo cõsuetudiné tollere difficile est. Tesseras:tessera cũ multa significet:in hoc loco priuatim peculiariterq; significat signũ frumẽtariũ:quo exhibito unusquisq; frumẽtũ proportione accipiebat a principe.ut aũt ré aptius ítelligas:scito tesserá frumẽtariá pœne talẽ fuisse apud priscos romãos: q̃les sunt illæ q̃ ex more uetusto erogáť bis in anno i patria nostra paupibus p quibus exhibitis sigillatim accipiunt quartariũ farinæ triticeæ.uulgo nostrates ferrulinos appellát:q per se nullius sũt præcii:sed p signo & sym

Roscia lex

Qui auget patrimõiũ

Frumentationes

tessera frumentaria

bolo mensuræ farinariæ. Fit autē hæc erogatio publica īpensa semel natali seruatoris nostri: iterū solēnita te paschali. De tessera frumētaria loqtur Iuuēalis. Sumula ne pereat q̄ uilis tessera uenit frumenti. Et psius. scabiosum tesserula far possidet. De tessera frumētaria q legari possit: sic refert iuriscōsultus secūdo de legatis: Si ticio tessera frumētaria uel militia legata sit & is decesserit qdā putāt extingui legatū. De multiplici: tesseræ significātia alibi plura. Coercito ābitu: Cōpressa ābitiōe. est. n. ambitus crimen honoris affectati q multos mortales falsos fieri coegit. Qui ī cupiditate honoris excedit ut ingt Aristoteles ī secundo ethicoꝝ dr̄ ambitiosus. q deficit remisit. Media ē magnanimitas: & ob id laudāda: cū uirtutes sint medio

De ābitu — critates & extrema tā ab excessu q̄ a defectu reprēsibilia. A caio petilio. tribūo pleb. primū de ābitu ad populū latū ē: eaq rogatiōe nouoꝝ maxime hominū ābitio compssa ē: ut refert Pli. ī. vii. fuit & lex calphurnia de ābitu: quā tulerat calphurnius piso: in q̄ præter alias pœnas pecūiaria quoq pœna erat adiecta: cuius meminit Asconius. apud iuriscōsultos titulus est ad legē iuliā de ābitu: quā. modestinus hodie cessare scribit: quia ad curam principis magistratuum creatio pertinet non ad populi fauorem.

M. AN. In utro: siue equestri. siue senatorio. Attrito: profligato: cōsumpto. E quatuordecim: gradibus Otho tribunus plæbis legē tulit neqs nisi cui. cccc. essent sextertia e quatuordecim spectaret gradibus Iuue. sic libitū uano q nos distinxit othoni: Liuius & alii ipsius legis meminerūt. Pœnæ theatralis: qualis sedendi ordinē in theatro turbātibus seditionūq auctoribus fuerat irrogata. Pli. tē suadēte roscio theatralis seditiōis auctori leges ignouerūt: nisi forte alia alii crimini pœna ascripta eēt. Quibus ipsis: q ob īopiā īter æquites spectare nō auderēt. Aut parētibus: Pli. legis huius meminit hac ingt de eā constitutū ne cuius esset: nisi cui īgenuo ipsi patri auoq paterno sextertia. cccc. census fuissent: & lege iulia theatrali. ī. xiiii. ordibus sedēdi. Equester cēsus: qsqs uel ipse uel pater. cccc. sextertia qnq habuisset qn inigtate tempoꝝ is cēsus pfligari potuisset eēt mō īgenuus ne spectādi loco deiiceret. Vicatim: per uicos. Frumētarionū gracchus legē de frumēto populo distribuēdo tulerat: Sed. P. Clodius ut gratuitū daret frumētū recētiorē tulit legē: quū antea senis æris & triētibus ī modios ueniret: Plutarchus auctor ē gratuitā frumentationē ducētis. l. supra mille talētis rei pu. quotānis stare solitā. Ter ī annū: quū antea sæpius daret. Quaternoꝝ mēsiū: q̄rto quoq mēse. Tesseras frumētarias: sunt q tesserā p parua accipiūt mēsura: sed est tessera lignū utrinq cōplanatū in quo numeri describūt qd & talea dr̄: Plautus suā uterq tesserā habet plinius frumenti rōnem tesserulis ostendebat: Iu. quæ uilis tessera uenit est: & tessera bellicū symboliū qd in pugnam exeūtibus dat. Ver. & belli tessera signū: Liuius cæteris oībus tesserā dari iubet: est: & instm lusorium. M. nō mea magnanimo depugnat tessera talo: a tessera tesserula & tessela est lapis minimus quadratæ figuræ unde & tesselatū opus q̄q̄ nō eo inficias & eburneū & ligneū tesselatū dici posse tesserulis siue ligneis siue eburneis pditū. Vt sui quisq mēsis: sic: n. legas nō cuiusq ut quidam habēt: ut sit ordo concessit ut qsq sui mēsis tesserā acciperet. Comitiorū: pristinū ius ne qdam habitu in comitiis peccaretur ad quē cohercendum fabiana lex & pompeia late aut ius pristinū quale fuit priusq̄ Cæsar dictator cum populo comitia partitus est. Multiplici pœna: delinquentibus irrogata.

ambitu fabianis & scaptiēsibus tribulibus suis die comitiorū neqd a quoq̄ cādidato desiderarēt: singula milia nūmū a se diuidebat. Magni pterea existimās sincerū ac oī colluione pegrini: ac seruilis sanguinis īcorruptū seruare populū: & ciuitates romanas pcissime dedit: & manumittēdi modū terminauit. Tyberio p cliēte: græco petēti rescripsit nō aliter se daturum q̄ si præsens sibi persuasisset q̄ iustas petendi

Fabia / Scaptia / tribus — PHI. Fabianis: fabia & scaptia tribus erāt romanæ. De fabia oratius. ualet hic fabia ualet ille uelina: scaptia uero tribus auctore festo noīe urbis scaptie appellatur. De scaptia tribu liuius hæc ī. viii. eodē anno cēsus actus nouiq ciues cēsi tribus pp eos additæ metia & scaptia: cēsores addiderūt. Qu. philo. Sp. posthumius: quidā codices p fabianis habent sabbatinis. est aūt sabbatina tribus a lacu sabbatæ dicta. de qua Liuius in. vi. Tribus quatuor ex nouis ciuibꝰ ad

Sabbatina — ditæ. Stellatina: Sabbatina: Romētina: amiensis. eæq. xxxv. tribuum numeꝝ expleuere. Tribulibus: tribules dicunt a tribu: oratius. Et cum pileolo soleas conuiuia tribulis. in sua quisq tribulis tribu suffragiū ferebat candidati largitione tentabant corrumpere tribules & decurias qd minime licebat lege de ambitu

Tribules — lata: unde ait Cicero doce plācium largitū eē: conscripsisse tribules decuriauisse. uiri bōi apud tribules suos gratiosi esse cupiebant: ut illoꝝ suffragia ferrent citra corruptionē. legito orationem Ciceronis p. Cn. plancio. Sensus est augustum suis tribulibus diuisisse singula millia nummū: & hoc ideo fecisse ne a petitoribus magistratuū pecunia corrupti suffragiū ferrēt. Indicat hic locus augustum fuisse duarū tribuum fabiæ. s. & scaptiæ tanq̄ natus in altera mox insertus in alteram: cum & ipse natus foret in gente octauia: & p adoptionē insertus iuliæ familiæ. Asse diuidebat: tanq̄ asses essent illi nūmi quos augustus diuidebat qdam discretim legunt: a se. ut sint duæ particulæ significantes augustum suamet manu non per dispensatorem diuisisse nūmos suis tribulibus ut ita in officio firmius constantiusq permanerent. Ciuitates romanas: Corrige ciuitatem romanam. ut sensus augustū rarenter aliquem fecisse ciuem romanum ut populus incorruptus impollutusq a colluione & sordibus peregrinoꝝ cōseruaretur: in urbem. n. omnes passim cō-

fluebant:unde ait Seneca in libro de cōsolatione ad albinam matrem.nullū nō hoīum genus cōcurrit in urbem:Lucanus romá repletá múdi fece luculenter scripsit.præterea a senatu aliquádo indicta sentētia ē: ut seruos a ibertis cultus distingueret:Deide apparuit quátū periculum immineret ut inqt eleganter Seneca:si serui nostri numerare nos cœpissent. Ab omni colluuione:Labe & sordibus:Liuius ea colluuiōe mixtoꝝ omnis generis animantiū colluuionem & colluuié ueteres dixere.unde & colluuiaria dicta.in ductibus aquaꝝ:per quæ colluuies & imúditia eiectantur. Victruuius in.viii.etiam in uentre colluuiaria sūt facienda.per quæ uis spús relaxeť. Manumittédi modū:statuit ne qspiá dominus ultra pscriptū nūerum seruos manumittere posset.manumissio aút nihil aliud est ut inqt iurisconsultos:quā datio libertatis.manumittédi spés plures sunt.nam aut censu aut uidicta:aut testamento liberi efficiebanť:sicut docet boetius in.i.commentario topicoꝝ:auctor est tacitus corpus libertinoꝝ late fusum fuisse in urbe roma:manumittendi duas species institutas:ut quos uindicta patronus non liberauerit:illi uelut uinculo seruitutis atTineanť. Tyberio:priuigno mox successori. Petenti:ut ciuitate romana cliens donaretur.

Colluuiaria

manumittendi species.

M.AN. Scaptiensibus & fabianis:scaptiæ tribus & fabiæ hoībus:singulæ tribus suū hēbant nomen:ut scaptia fabia.Quirina sergia sabatina. Tribulibus:sic.n.legédū est nō tribubus ut oés trāqlliani habēt codices:ná si tribubus ille scripsisset:scaptiæ & fabiæ dicturus fuisset:aut certe scaptiensi & fabianæ scaptiensibus & fabianis ne in soloecismi uitium incideret dixisset nunq̄:Cæteꝝ cū duabus augustus insertus esse tribubus nō uideo nisi octauiæ gentis una:Iuliæ uero inq̄ familiam fuerat adoptatus altera fuisset. Sīgula millia:singulis tribubus. Asse:per assem summa uiritim diuisa. Manumittendi:seruos libertate donádi. Tyberio:priuigno. Petenti:ciuitatem. Tributario:tributum publice soluenti.

causas hēret. Et Liuiæ p quodā tributario Gallo rogāti ciuitaté negauit:imūitaté optulit affirmás se facilius passuꝝ fisco deberi aliqd q̄ ciuitatis romanę uulgari honoré. Seruos nō cōtētus multis difficultatibus a libertate iusta remouisse:quū & de numero & de cōditione:ac differētia eorū q manu tenerētur:curiose cauisset.hoc quoq; adiecit:nec uinctus unq̄ tortusue qs ullo libertatis genere ciuitatem adipisceret. Etiá habitū uestitūq; pristinū reducere studuit. Ac uisa quondá p cōcione pullatoꝝ turba idignabūdus & clamitās.en ait romanos rerū dños gentéq; togatā. negocium ædilibus dedit:ne qué post hāc de cætero paterenť in foro circoue:nisi positis lacernis togatum consistere.

PHI. Ciuitaté:ius romáæ ciuitatis. Immunitaté:ut immunis fieret a tributo:nam tributarius erat gallus ille:p quo liuia uxor rogabat. Vulgari: maiestas & honos romáæ ciuitatis uilescere uideť: quando etiá peregrinis & sordibus hoībus impartiútur. Seruos nō contentus:sensus est Augustū omnibus modis prouidisse ne serui manumitterentur: ne ita libertinorū colluuiōe corrūpereť legitimus po. romanus: ideoq; inter alias cautiones hoc quoq; cauisse:ne ciuis romanus fieri posset per adeptam libertatem quicunq; fuisset in seruitute ut uinctus:hoc est cōpeditus

De liberalitate eiusdem.

aut per torméta quæstionū cruciatus. De nūero præscripto:quot serui possent a dño manumitti. Conditione:alii sūt honestioris cōditionis:alii sordidioris:ná serui urbani rusticis præferūť. Textores mulioībus obsonatores hoc est q psunt emédis obsoniis pponuntur coquis & lecticariis. Differētia quoq; fit iter seruos a locis ab artificiis. Ná ut ait iurisconsultus:officiū seruorū artificio mutať. Libertatis genere:triplex ē libertas & libertinioꝝ status tripctitus erat. Ná qui manumittebāť modo maioré & iustá libertaté cōseqbanť:& fiebant ciues romái:mō minoré & latini fiebant ex lege iulia norbana:modo iferioré:& fiebant ex lege heliasentia in numero deditioꝝ.ob hanc triplicé libertatis formulá dixit ausonius Triplex libertas capitisq; minutio triplex: & Plautus scienter in cassina tribus iqt cōduci nō possum libertatibus:qn ego hodie illis comparé magnū malū:boetius quo-

Obsonatores.

Triplex libertas

Locus plauti

Liberalitaté oībus ordibꝫ p occasiōes frequēter exi-

q; quod & dudū annotauimus faciēdi liberti & datæ libertatis tres species eē refert.Censum:uindictá:testamētū. Habitū: Virgilius.tá uariæ linguis habitu:quā uestis & armis.Alius ē habitus : de quo differunt philosophi & oratores. Pristinū:mō priscū & ueteré.alias prioré.Curtius.dies pristino pcellosior. Pullatorū:pullati dicunť nigras uestes induti:é.n.pullus color niger ut docet Seruius enarrás illud uirgilianū.

Pullati.

ne maculis īfussent uellera pullis nascentū.Iuuenalis:pullati,pceres.auctor ē Cicero neminē cū toga pulla unq̄ in epulo accubuisse.Augustus cū pullatos multos & neq̄ more romāo togatos uidisset in cōtione stātes p īdignationē,ptulit illud Virgilianū ex libro æneidos prīo.Romāos reȝ dños gentēq̄ togatā. quidā codices nō pullatoȝ habēt sed bullatoȝ:ut hoc referēdū sit ad īgenuos pueros romanos:q̄ bullati dicuntur ab ornamēto bullæ:quā gestāt:quos cū minime togatos uiriliterq̄ īdutos cōspexisset Augustus indignatus est.apud gelliū castritius rhetor itidē īdignatus cū uidisset discipulos quosdā suos senatores tunicis & lacernis īdutos.Equidē inqt maluissem uos togatos eē. Indignabūdus:uehementer īdignās.hæc.n. noīa quæ definūt in būdus exuperantiā quādā uehemētiāq̄ potius:q̄ similitudinē demōstrāt:sicuti copiose diligēterq̄ perscripsimus ī notis seruii. In foro:ait cato:uestiri ī foro honeste mos erat. Circēse:ī spectaculis circēsibus. Positis lacernis:multa fuerūt apud priscos genera lacernarū.nā & coccineæ & betice & amphiteatrales celebrātur ab eruditis hic itellige locutū tranquillū de lacernis amphiteatralibus : quæ ad usus spectaculoȝ:tā circensium q̄ theatraliū cōmēdabanť:quibꝰ albētes togas ut idicat epigrāmaticus poeta cōtegebāt:has Augustus deponi uoluit dato ædilibus negocio:ut ī toga uestitu romāo forēt honestiores. Liberalitatem:liberalis in dando est quibus oportet:uirtus profecto in primis digna pricipibus. Nihil enim magis Principem decet q̄ pecuniam ad beneficentiam liberalitatem que conferre : & imitari cyrum illum Xenophontis:qui thesauros sibi amicos fecerat.Liberales ut ait Aristoteles in quarto ethicorum maxime omnium diliguntur.Βασιλικοτέρον ἐστιν ut dicebat Ptolomæus:τουπλουτεῖν του πλουτίζειν.idest regalius est ditare q̄ ditescere.

M.AN. Ciuitatē:ius ciuitatis. Immunitatē obtulit tributi remissionē despondit. Fisco:Pedianus fisci inqt fiscinæ fiscellæ spartea sunt utēsilia ad maioris sūmæ pecūias capiēdas & rursus unde fiscus pecūia publica & cōfiscari dici solet. Difficultatibus:difficilibus decretis siue edictis. A libertate iusta:cōditio ne qua legitime manumitti potuissent. De nūero:ut supra certū nūeȝ ab uno manumitti non possent. Cōditiōe ac dña:ut nō solū nūero caueret:sed & corporis & īgenii:uel pristinæ ēt fortunæ haberetur rō. Ne uictus:ut fugitiuus. Totus:ut pfidus alteriusue flagitii cōscius. Habitū:cultū. Vllo libertatis genere:siue publicæ:siue priuati q̄sitæ eēt:tā redēpta libertate q̄ gratis acceptā. Pullatoȝ:togati.n.ciues spectare solebāt togæ plurimū albæ erāt:qd togati spectarēt lāpridius demōstrat:cōtra cōsuetudinē inqt penulatos spectare iussit nō togatos ad munus cōuenite:qd funebribus solebat:ipse ī pullis uestimētis præsidēs qbus uerbis apparet pullā uestē aliena ab usu spectādi fuisse:togā uero accōmodatā quæ peruersum in ciuibus morem Augustus non tulit & iccirco quasi togam in illis desideraret:Vergilianum illud iactauit:en.ro.rerum dominos gentemq̄ togatam.

PHI. Regia gaza:iuecta scribit Hieronymus Augustū cæsarē cū post uictoriā alexādrinam domū repedasset exportasse secū ātiquoȝ Ptolomæoȝ gazas ut nec antea nec postea tanta copia auri argenti gēmarūq̄ romā adducta fuisse noscat. Gaza:dictio psica est & significat diuitias auctor seruius.pōponius mela.Gazā inqt persæ ærariū uocāt & ide nomē ē Gazæ ciuitati.eo q̄ cambyses illuc belli & opes & pecuniā ītulerat.Inde gazophilacia dicta gazæ diuitiarūq̄ repositoria. In libro esdræ:ad gazophilatiū deportabant filii isra el:& filii leui primitias frumēti uini & olei.corbonā iudæi uocabāt sacrū thesauȝ auctores Iosephus & Eusebius.De Gaza persica quæ uenit ī Alexādri mācipatu Curtius multa. Accesserit:In hāc sniam sic scribit Orosius : Rōa ī tantum opibus alexādriæ uictoriæ aucta:ut pp abūdātiā pecūiæ duplicia q̄ usq̄ ad id tpis fuerāt possessionū aliarūq̄ reȝ uenaliū præcia statuerēt. Superflueret:supabundaret ultra mulctā ac poena dānatiōis. Gratuitū:sine foenore. Cauere ī duplū: Exēpli cā:Augustus illis idulgebat ex bonis dānatoȝ mille aureos:q̄ ī duo milia cauere potuissent. Duodecies centies sestertiū:census senatoris legitimis erat octingētoȝ sextertioȝ cōduplicato equestri cēsu:qui erat.cccc.Augustus ampliauit hūc cēsum ut.p sūma octingētoȝ sextertiū haberēt senatores mille & ducēta.i.cēsus:& ita facultates unius senatoris iplebāt censum triū eqtū.iā docuimus sextertia cōtinere nūeȝ milleārū ut ī hac supputatiōe. Cōgiaria:diximus ī iulio Cæsare cōgiariū esse iperatoris donationem : de quo sic ait Quītiliāus ī sexto.Cōgiarū cōe nomē ē liberalitatis atq̄ mēsure.Fabius Marius icusans augu-

buit:nā & īuecta urbi Alexādrino triūpho regia gaza tantā copiā nūmariæ rei effecit:ut fœnore diminuto plurimū agroȝ pciis accesserit.Et postea quotiēs ex dānatorū bōis pecunia superflueret:usum eius gratuitū his qui cauere in duplū possent ad certū tēpus indulsit.Senatorū cēsum ampliauit ac pro octingētoȝ miliū sūma duodecies cēcies sestertium taxauit:suppleuitq̄ nō habētibus.Cōgiaria populo frequenter dedit:sed diuersæ ferre sūmæ mō q̄dragenos: mō tricenos:nōnunq̄ ducenos:q̄nquagēosq̄ nūmos:ac ne minores qdē pueros pteriit quāuis nō nisi ab undecimo ætatis anno accipe cōsuesset:frumētum quoq̄ in annonæ difficultatibus sæpe leuissimo interdū nullo precio uiritim admensus est:tesserasq̄ nummarias duplicauit.

Bullati

Indignabūdus

Lacerne

Gaza

Census senatoris

Congiariū

ſtī cõgiarioꝫ q̃ amicis dabaĩ exiguitatẽ heminariã eẽ dixit alludẽs ad mẽſurã. Differt cõgiariũ a dõatiuo: q cõgiariũ daĩ populo: dõatiuũ uero militibus: & ita uſurpãt hi: q ſignificãter & ꝑprie loquunĩ. ſupſedeo exẽplis: q ĩ nũera legũĩ: uno ĩter ĩ cõtẽtus. Cor. Taciti teſtimonio ita ſcribẽtis. Additũ noĩe eius dõatiuum militi: cõgiariũ plebis. Laudat Pli. ĩ panegyrico traianũ: q cõgiariũ populo dediſſet: quo locupleclatæ ſũt tribus: cũ dõatiuũ milites accepiſſent. Quadragẽos: q̃dragẽi a nũero q̃draginta dicũĩ: q̃drigeni uero per ſincopã q̃drigẽteni ſignificaĩ: ſicut ducẽi, ducẽtẽi: tricẽi tricẽtẽi: q̃ngẽi q̃ngẽtẽi & reliq̃: auctor Priſciãus ĩ libro de põderibus. Viriti: ĩ ſingulos uiros. Ne mĩores q̃dẽ pueros: laudat Pli. Traianũ q ĩ dãdo cõgiario ĩfantes quoq admiſiſſet: ut ita alimẽtis prĩcipis creſcerẽt expirẽturq ab ĩfantia parẽtẽ publicũ mũere educatiõis: & ꝑfecto nullũ ẽ magno prĩcipe gẽus ĩpẽdii dignius: q̃ qđ erogaĩ ĩ poſteros. Auguſtus quoq cõſiliũ uoluit ẽt minores pueros ꝑcipes fieri cõgiarii popularis: ut ita mũificẽtiſſimus & eẽt & diceret ĩperator.

Un Annonæ difficultatibus: Dicebat Aureliãus nihil eẽ letius romão po. ſaturo. uñ hæc pria principũ cura: ne po. ro. eſuriret: olĩ Annonæ cura nõ minus addidit gloriæ Põpeio: q̃ oriẽs triũphus occidenſq luſtratus. Celebraĩ manus martius ædilis plebis: q̃a frumẽtũ pp̃lo ĩ modios aſſibus donauit. Itidẽ trebius ĩ ædilitate aſſibus populo frumentũ ꝑſtitit. Igiĩ Auguſtus cũ Annonæ frumẽtariæ pẽuria foret in ſingulos uiros: uel gratuitũ: uel minimo prætio uenditũ frumẽtũ populo erogauit. Teſſeras nũmarias: ſicuti teſſeræ ſunt frumẽtariæ ita & nũmariæ: q̃bus exhibitis ſumma nũmũ ꝑſcripta repenſari ſolet. has duplicauit Auguſtus ut liberalitatẽ magis celebraret. Deus eſt. n. ut inq̃t Plĩ. mortali iuuare mortalem & hæc ad æternã gloriã uia. & ut elegantiſſime ait pacatus: rei & famæ cõſulit munificus imperator.

Donatiuũ

Teſſeræ numariæ

M. AN. Regia gaza: regiis diuitiis. Nũmariæ rei: pecuniæ. Fœnore diminuto alteꝫ ex altero pẽdet quũ pauciores ĩ nũmoſa ciuitate egerẽt. Cœpit pecũia Liuius locari. Gratuitũ uſum. ſine fœnore. Qui cauere ĩ duplũ poſſent: q duplo plura poſſiderẽt q̃ mutuo acciperẽt: aut certe datis ꝑdibus cauerẽt ne pecuniæ ſors fiſco depiret. Indulſit: ĩdulgẽter cõceſſit. Duo decies ſextertiũ: ſic oẽs trãq̃lliãi codices quos uidimus habẽt: ſed minuere id fuiſſet cẽſum nõ augere: ſi ex octĩgẽtis millibus nũmũ ad duodecies ſextertiũ cõtraxiſſet. q̃re aut hæc nr̃a: aut nulla qđ uideã alia q̃drare poterit lectio: erit igiĩ duodecies uera lectio nõ ſextertiũ: ſed duodecies cẽties ſextertiũ ut ex pte tertia auctus ſit cẽſus qđ cũ octĩngẽtis millibus prius ſenatorius taxareĩ cẽſus q̃drigẽtis amplius taxari cœpit qđ idẽ ualet q̃ ſi dicas noluit Auguſtus ꝑ ut ſinguli ſenatores q octĩgẽta poſſiderãt ſextertia: mille & .cc. poſſiderãt habuit. n. ſextertiũ mille nũmos ut alio perſpicue loco oſtẽdimus q̃q̃ Plu. ĩ Antõio pluris taxauerit. Cõgiaria: nũera q̃ a prĩcipe populo danĩ: ut donatiua militibus capitolinus cõgiariũ populo dedit militibus donatiuũ addidit. Tricẽos: nũmos. ſ. ac uiritim datos ĩtellige. Annõæ difficultatibus: in annonæ caritate. Admẽſus eſt: metiendo dedit. Inteſſeraſq nũmarias: pecũiarũ ſummã quã pro frumentaria teſſera dabat duplicatam dedit.

De ſeueritate eius in reprimẽdis populi uoluptatibus indiſcretis.

Sed ut ſalubrẽ magis q̃ ambitioſum principẽ ſcires quærentẽ de ĩopia: & caritate uini populũ ſeuerĩſſima coercuit oratione ſatis ꝑuiſum a genero ſuo Agrippa ꝑductis pluribus aq̃s: ne hoĩes ſitirẽt. Eidẽ populo ꝑmiſſum q̃dẽ cõgiariũ repoſcenti bonæ fidei ſe eẽ reſpondit. Nõ ꝑmiſſum aũt flagitãti turpitudinẽ & impudentiam edicto exprobrauit: affirmauitq ſe nõ daturũ q̃uis dare deſtinarat. Nec mĩore grauitate atq cõſtãtia cũ propoſito cõgiario multos mãumiſſos ĩſertoſq ciuiũ numero cõperiſſet negauit accepturos q̃bus ꝑmiſſum nõ eẽt. Cæteriſq mĩus quã ꝑmiſerat dedit: ut deſtinata ſumma ſufficeret. Magna uero q̃dã ſterilitate ac difficili remedio cũ uẽalitias: & laniſtarũ familias: peregrinoſq oẽs exceptis medicis & præceptoribus partemq ſeruitiorum urbe expuliſſet: ut tandem

PHI. Quærentẽ: lamẽtãtem. Productis pluribus aq̃s. M. Agrippa ĩ ædilitate ſua uirginem aquã adduxit ĩtra urbẽ idẽ reſtituit aquã martiã: q̃ auctore Pli. clariſſima ẽ aq̃rũ oĩum ĩ toto orbe frigoris ſalubritatiſq ꝑconio iter reliq̃ deũ mũera urbi tributa. idẽ fõtes cẽtũ & caſtella cõplura rõæ fecit. Idẽ gratuita præbuit balnea: de quo frõtinus in primo hæc agrippa ædiĩ ductus appiæ anienis: martiæ pœnæ dilapſos reſtituit. Idẽ iuliã deduxit: uirginẽ quoq romã ꝑduxit. idẽ frõtinus in. ii. Agrippa uelut ꝑpetuus curator aq̃rũ habuit familiam q̃ tueretur ducẽs caſtella & lacus. Ne hoĩes ſitirent: Ceu ſaluberrimũ ad potũ aq̃ liquore natura dederit: quo cætera oĩa animantia utũĩ. Cõſiĩe exẽplũ illud piſcenii nigri romãi imꝑatoris: q cũ apud ægyptũ ab eo milites uinũ peterẽt rñdit nilũ habetis & uinũ q̃ritis. Cyrus apud Xenophõtẽ monet ſuos ut cõſueſcãt aquã bibere ut fiãt hydropotæ hoc ẽ aq̃ potores. iuxta illã ſñiam uulgatiſſimã. ſatis ẽ pp̃lis fluuluſq ceres. q̃ celebraĩ illđ cyri dictũ a Marcellino: q cũ delatus ad hoſpitẽ ĩterrogareĩ ab eo: q̃d ad cõuiuiũ parari deberet panẽ rñderat ſolũ ſperare. n. aiebat ſe ꝑpe riuũ cenatuꝫ. Appollõius tyaneus auctore philoſtrato aquã bibebat tãq aĩa a uino pura cõſpiciat uaticiationẽ, & hõ abſtemius ſuauius q̃eſcat. cartaginẽſes ĩ militia uinũ nõ bibebãt ut docet Ariſtoteles ĩ oeconimicis.

Nilũ habetis & uinũ q̃ritis

Hydropotæ.

monet Plato ĩ tertio de re publica abſtinẽdũ eẽ a uino temulẽtia cuſtodibus ciuitatũ:rediculũ qppe foret cuſtodẽ ĩdigere cuſtode. Bõæ fidei:qđ priceps ꝓmittit ad ratũ eẽ debet:& ita uulgo dici ſolet.Iccirco pacatus ĩ paegyrico laudat Theodoſiũ:ꝙ nihil ita prioribus labris pollicebaẗ:qn ꝓmiſſo fidẽ ſubderet & uerba re ipſa ſanciret aitꝗ; pq̃ elegãter. Tã ſũt certa q̃ ſpõdes:ut tũ uideaẗ accepta cũ ſpõdes agesilaus uero ille magnus cũ qſpiã ſæpius ad eũ diceret:ωμολογηκασ hoc ẽ ꝓmiſiſti:feſtiuiter inqt p iouem certe ꝓmiſi ſi iſtud iuſtũ ẽ ſinautẽ iniuſtũ:dixi nõ ꝓmiſi:& cũ idẽ ſubdidiſſet:ueꝶ tñ decet reges qcqd annuerit pficere: nõ magis igt q̃ illos:q reges adeũt petere iuſta decet. Impudẽtiã:qđ ĩpudẽter & petulãter nimis flagitarẽt cõgiariũ qđ nõ ꝓmiſerat & ꝓpterea nõ debebat. Deſtiarat:deliberauerat. Inſertos ciuiũ:nũero q maiorẽ libertatẽ adipiſcunẗ hi fiũt ciues Romãi Auguſtus mãumiſſos hoc ẽ libertios q ſe ĩſerebãt nũero ciuium Romãoꝶ tanq̃ & ipſi legitimi ciues forẽt reiecit a cõgiario tanq̃ talibus nõ ꝓmiſiſſet ſed ſolis ueris ciuibꝰ romãis.laudaẗ Traiãus qđ cõgiariũ ẽt dederit his:qbus nõ erat ꝓmiſſum. Sterilitate:Pli.ĩter ĩfœlicitates auguſti nũerat famẽ ſitiꝗ; italiæ. Vẽalicias familias:appellatiõe familiæ ſeruos cõtieri certiſſimũ eſt & id traditũ a iuriſcõſultis plibus ĩ locis unus ẽt ſeruus noĩe familiæ cõtieẗ.Idẽ familiæ uẽalitiæ ſeruoꝶ dictæ: q uẽales ꝓponũẗ:& ut auctor ẽ Quĩtiliãus i.viii.peculiariter accipimus uẽales ꝑ nouitiis.cũ & multa uenalia ſint.& iuriſcõſultus digeſtis de ædilitio edicto uẽaliciarios elegãter appellaẗ eos:q uẽalicia hñt mãcipia q & mãgões dicũẗ.Cicero uẽalitios ꝑ uẽaliciariis niſi codex mẽdoſus ſit:poſuiſſe uĩ ĩ Corneliana:cuius uerba ſũt hæc.Neꝗ; diuitiæ me mouẽt:qbus africãos & lelios multi uẽalicii mercatoreſꝗ; ſuperarunt. Laniſtaꝶ:laniſtas habuiſſe familias gladiatorias:quas munerariis.i.æditoribus muneris gladiatorii uẽditabant docuimus in primo cõmẽtario. Seruitioꝶ:ſeruoꝶ.nihil.n.differt ſeruum dicas an ſeruitium.

Egregiũ responſum agesilai

Venales

Venalicia-rii

Laniſtæ

M.AN. Salubrẽ:publicæ & priuatæ ſalutis ſtudioſum. Quã ambitioſum:laudis cupidum. Scire:cognoſcere ĩtelligere poſſes. Genero ſuo Agrippa:q ꝑter cætera ædilitatis ſuæ opa duas nobiliſſimas aquas Martiã & uirginẽ hanc nouo ductu illã ueteri inſtaurato urbi ĩuexit in pluri moſꝗ; lacus corriuauit urbanæ ſatis & grauiter populum admonuit ſatis ꝓuiſum ciuitati ne ſiti laboraret:ſi aqꝶ affatĩ adeſſet. Repoſcẽti:populo. Bonæ fidei:cõſtãtis & nõ uanæ. Non ꝓmiſſum:cõgiariũ ĩtellige. Flagitãti:ĩpudẽter nimis ac ptinaciter petẽti. Exprobrauit probro dedit. Deſtiarat:dare propoſuerat. Multos mãumiſſos:liberate donatos ut libertoꝶ multitudine maiorẽ facerent ĩ cõgiario accipiẽdo lucrũ. Inſertos ciuiũ nũero:ĩter ciues relatos. Cõperiſſet:reſciuiſſet. Quibus promiſſũ nõ eẽt:ꝓnũciauit nõ ſe datuꝶ cõgiaꝶ illis q tñ quũ id deſtinaſſet nõ liberi ſed ſerui eẽnt : qua denunciatione excludebat oẽs q p eos dies fuerãt manumiſſi: Siqdem nõ ſeruis peregrinis ne cõgiariũ dabaẗ ſed ciuibꝰ. Venalicias:mãgonicas familias:Pli.magonicis uẽalitiis pulchre notat.pueros.ſ.q ſub mãgonibus uenales alebanẗ. Iuue.nõ phryx aut lycius nõ a mãgõe petitus.M.ꝑ puero cẽtũ me mãgo popoſcit.Affrãius qa hoĩes in mercis appellatiõe haud uenire credidit mãgones nõ mercatores ſed uẽalitiarios appellandos putauit. Laniſtaꝶ:ſ gladiatorias ĩtellige ut mãgones uẽales pueros alebant ita lãiſtæ gladiatores. Peregrinos:nõ ciues peregrinus olĩ hoſtis dictus ut Varro & cicero docẽt. Seruitioꝶ ptẽ:quoꝶ opa ciues ñ ita cõmode carere poterãt. PHI. Annona cõualuit:abũdãtia & copia rei frumẽtariæ cœpit reualeſcere: appellatione ãnonæ non ſolũ alimoniã frumenti ſed cæteraꝶ quoꝗ; frugũ cõtieri alibi docuimus. Vñ & annona macelli dicta:& iulius capitolinus urbicas ãnonas appellat oẽ gẽus urbãoꝶ alimẽtoꝶ.dicũẗ & ãnonæ ꝑſcripta ꝑfinitaꝗ; ad certã mẽſurã alimẽ

annona cõualuit ĩpetũ ſe cœpiſſe ſcribit frumẽtationes publicas ĩ ꝑpetuũ abolẽdi:qđ earũ fiducia cultura agroꝶ ceſſerat:neꝗ; tñ pſeueraſſe qa certũ hẽret poſſe ꝑ ambitionem qñꝗ; reſtitui. Atꝗ; ita poſt hãc rẽ tẽptauit:ut nõ miorẽ aratoꝶ ac negociãtiũ quã populi rationem deduceret.

De ſpectaculis uarii generis per eum editis.

SPectaculorũ & aſſiduitate & uarietate & magnificentia omnes anteceſſit. Feciſſe ludos ſe ait ſuo nomine quater ꝑ aliis magiſtratibus q aut abeſſent: aut nõ ſufficerẽt ter aut uicies:fecitꝗ; nõnũq̃ uicatĩ ac pluribus ſænis p omniũ linguarũ hiſtriones:nõ ĩ foro mõ nec in amphiteatro ſed ĩ circo & ĩ ſeptis:& aliqñ nihil pręter uẽationem dedit. Athletas extructis in campo Martio ſedilibus ligneis:item nauale præliũ circa tyberim cauato ſolo:

ta annua:q̃ dabanť binæ & ternæ militibus aliiſq; honoris cã:ait Lãpri. Alexãdrũ dediſſe ãnonas binas & ternas medicis. Impetũ cœ. ita Oui. in medias ĩpetus ire uias. Frumẽtatiões pub. largitões illas frumẽtarias ſignificat:q p teſſeras ſingulis mẽſibus pplõ dari ſolebãt. Ceſſerat:melius legẽdũ uť ceſſauerat. namq; dũ cõfidũt plebei ſe accepturos teſſeras frumẽtarias a principe. agricolatiõe ſup ſedent:& ita agroꝝ cultura deſeriť. Reſtitui. ſ. publicas frumẽtatiões. Per ambitionẽ:tanq̃ ſecuturi principes uelut ambitioſi & popularis aure captatores eẽnt reſtituri frumẽtatiões. Ci. miſerrimã oio eẽ dixit ambitionẽ. Aratorũ: cũ ex agricolatiõe cõſiſtãt ciuitates iprimis auguſtus rõnẽ aratoꝝ hñdã eẽ duxit & negociatoꝝ frumẽtarioꝝ ſicut olim in ſicilia aratoꝝ a ſenatu Ro. rõ imprimis hita ẽ ꝑut docet Ci. in frumẽtaria. Ibi annotãdũ aratores accipi nõ ꝑ colonis agricoliſq; ut fere oẽs exiſtimãt:ſed ꝑ uiris nobilibus:q aratões maximas hẽbãt potiſſimũq; i ſicilia:q decumas frumẽti ſoluebãt ex lege hieronica:q copia rei frumẽtariæ alebãt Romanam plebẽ. De his loqť. M. Tullius cũ grauiter inſectať Verrẽ:q͂ aratores in ſicilia uexauerit ſpoliaueritq; hoĩes honeſtiſſimos & locupletiſſimos nõ ſolũ ſiculos:ſed ẽt Ro. Ciues:lõga ẽ apđ eũdẽ de aratoribus his luculẽtaq; enarratio. De qbus & trãqllus in hoc loco ſentit:ubi & negociãtiũ noie priuatim ſignificanť negociatores frumẽtarii:quos idẽ mar. Tul. ab eodẽ uerre uexatores refert ſcribẽs de frumẽto decumano & ẽpto.

De aratoribus

Nõ ſufficerẽt:nõ tollerarẽt impẽſam:quã exigũt ludi apparatuſq; ludoꝝ. Vicatim:ꝑ uicos. Varietate ſpe. delectãt pplm nõ tã aſſidua ſpectacula q̃ uaria:qm̃ uarietas reꝝ oium dulciſſima ẽ ut inqt Ariſ. in. vii. ethi. & ut auctor eſt Quin. in. i. reficit aĩos ac repat uarietas ipa:ſicut i cibis:quoꝝ uarietate ſufficiť ſtomachus & pluribus minore faſtidio alit. Igiť auguſtus & aſſiduitate & uarietate ludoꝝ oblectabat hilarabatq; Romanũ po. uoluptati ludicræ uehemẽter. addictũ. Liui. ludicꝝ copia & uarietate celebratũ tradit lib. uñ q̃dragesimo. Pluribus ſcœ. ſcœnici ludi ſignificãť:q ꝑ plures ſcœnas exhibiti ſũt:ſcribit Vict. tria eſſe gña ſcœnaꝝ:tragicũ:comicũ:ſatyricũ:tragica ſcœna deformať:ſignis & regalibus rebus:comica edificioꝝ priuatoꝝ hẽt ſpẽm:ſatyrica ornať arboribus & ſpelũcis & rebus agreſtibus. In ſeptis:ſepta loca erãt i cãpo martio auctore Seruio incluſa tabulatis:in qbus ſtans po. ro. ſuffragia ferre cõſueuerat:ſcribit Pli. li. xvi. trabẽ relictã fuiſſe a marco agrippa i porticibus ſeptoꝝ. De his martialis i ſeptis mamura diu multũq; uagatus. auſonius in panegyrico. nõ paſſus ſepta:nõ cãpũ:nõ ſuffragia:nõ pũcta:nõ ioculos:in notis ſeruii: nõ pauca leges. de ſeptis a nobis iã pridẽ:nõ incurioſe pſcripta. Athletas:repete q̃ dicta ſũt in ſupioribus de ſpectaculis Iulii Cæſaris. refert Liuius athletarũ certamẽ primo Romanis ſpectaculo fuiſſe qñ a. m. Fuluio exhibitũ fuit. Extructis ſedilibus:in quibus ſpectatores athleticorum certaminum conſiderent.

Tria gña ſcœnarũ

Septa

M. AN. Cõualuit:i priſtinũ rediit ſtatũ ubi charitas illa annonæ remiſit. Pli. fames & ſitis italiæ. nam & hæc quoq; ab illo iter auguſti iſortunia reponũť. Frumẽtatões pub. cõſuetudinẽ frumẽti publice diſtribuẽdi. Per ambi. ambitioſa pricipũ gratificatiõe. Vt nõ minorẽ aratoꝝ ac negociãtiũ:ut agros nõ pauciores colerẽt foriſq; negociarenť q̃ populi exigeret magnitudo. Nõ ſuffi. ſumptui pares eſſent. Amphitheatro:ſtatilũ tauri:poſſe & Cæſaris itelligere ſi uera ſũt q̃ cornelius tradidit. In ſeptis:i cãpo martio: & ſi legere ẽ apud quoſdã ſepta ſcorſum a cãpo. Sedibus:ut cõmodius athletarũ certamina ſpectarentur.

in quo nũc Cæſarũ nemus eſt. Quibus diebus cuſtodes in urbe diſpoſuit:ne raritate remanẽtiũ graſſatoribus obnoxia eẽt. In circo aurigas curſoreſq; & confectores feraꝝ:& nõnũq̃ ex nobiliſſima iuuẽtute ꝑduxit: ſed & troiæ ludum edidit frequentiſſime magnoꝝ minorũue pueroꝝ delectu: priſci decoriq; moris exiſtimãs clare ſtirpis indolẽ ſic noteſcere. In hoc ludicro. C. Noniũ aſprenatẽ lapſu debilitatũ aureo torq; donauit:paſſuſq; ẽ ipm Aſprenatem poſteroſq; Torquati ferre cognomẽ. Mox finem fecit talia edẽdi Aſinio Pollione oratore grauiter inuidioſeq; in curia q̃ſto Aſernini nepotis ſui caſum:q & ipſe crus effregerat. Ad ſcœnicas quoq; & gladiatorias opas & equitibus romanis aliqñ uſus eſt:ueꝝ prius q̃ ſenatuſcõſulto interdiceret:poſtea nihil ſane præterq̃ adoleſcentulum Lucium honeſte natum exhibuit tantum ut oſtenderet:quod erat bipedali minor libraꝝ ſeptẽdecim ac uocis immenſæ. Quodã autẽ muneris

PHI. In urbe diſpoſuit:cãpus marcius erat iter urbẽ & tyberĩ: & cũ in eo ludi athletaꝝ exhiberenť urbs pœnæ inanis relinquebať:de cãpo martio hæc Li. ager tarqnioꝝ q iter urbẽ ac tyberim fuit cõſecratus marti:martius deĩde cãpus fuit. Obnoxia: ſubiecta. Graſſatoribus: latronibus ſubſeſſoribus. antiqtus q ad conuiuia ſe applicabat is graſſator uocabať. Cõſectores feraꝝ:cõficere iterdũ necare ſignificat & frãgere:ide cõſectores feraꝝ dicti:q aduerſus feras cõgrediunť eaſq; trucidãt. Virg. nũc uulnus acerbũ cõficit. a Lucilio dicti cõfectores cardinũ ꝑ fractoſ. Pueroꝝ delectu:idẽ fecit Iuli. Cæ. q Troiæ ludum celebrari uoluit per maiores minoreſq; pueros. Indolem: indoles ꝑprie ſpeciẽ ẽ futuræ uirtutis: q i pueris peculiariter colucet:apđ ualeriũ caput ẽ de indole:ubi pueroꝝ exẽpla tãtũmõ referũť; filius indole proh q̃ta iuuenis. Quintilianus. indoles læta melior generoſiq; conatus. interdum accipiť ꝑ ipſa uirtute. Ludi

Graſſator

Cõſectores

Indoles

Torquati cro spectaculo Troiæ. Virg. præmia ludicra appellauit uilia & digna ludo ut interptat̃ Seruius. Torqua
duplares ti ferre cognomẽ:sicuti Tytus Mãlius a torque quẽ detraxit gallo ipse posteriq̃ eius torquati sũt cogno-
minati. Ita Augustus pmisit noniũ aspernatẽ & eius posteros torq̃tos cognominari. Sene. in libris cõtrouer
siarũ meminit aspernatis declamatoris:eiusq̃ declamatiões interserit:torque aũt nõ solũ ad ornatũ pecto
ris & collo utebant̃:sed ẽt bracchiorũ:& talis dicebat̃ torqs bracchialis militibus ob uirtutis pmiũ dabat̃
torqs aureus. dicebanturq̃ torq̃ti simplares uel duplares ab annonis:q̃s mõ simplas mõ duplas cõsequebã
tur. Esernini nepotis sui: Seneca lib. iiii. declamationũ de esernino Marcello Pollionis nepote hæc refert.
Marcellus Eserninus pollionis nepos q̃uis puer iã tantæ indolis erat:ut pollio ad illũ ptinere successionẽ
eloquẽtiæ suæ crederet. cũ filiũ asiniũ gallũ relinq̃ret oratorẽ. Idẽ in libris cõtrouersiarũ eiusdẽ meminit i-
ter declamatores & ex declamatiõibus ipsius inserit sñias. de eodẽ loq̃tur Cor. Taci. sic scribẽs: facile asiniũ
& messalã inter Anto. & Augustũ bellorũ pmiis refertos aut ditiũ familiarũ hæredes aserninos & arunci-
os magnũ aĩum induisse. Casum: lapsum. Ad scenicas opas: scribit Augu. in. ii. de ci. dei. scenicos actores
& artes ludicras in magno fuisse honore apud græcos: cũ apud Romanos pbrosæ herẽt̃ oẽs opæ scenicæ
& id genus hoĩum tribu amoueri ac cẽsoria nota notari uoluerint. pterea apud iuriscõsultos li. iii. digesto.
Scenici ignominiosi scriptũ legimus: eos q in scenã ob pmiũ pdierint & oẽs q opas suas locauerint arti ludicræ famosos ẽẽ. atta
men Augustus eq̃tes Ro. opas & scenicas & gladiatorias exercere uoluit: q̃uis id foret ignominiosum. In
terdiceret̃: tũc plane cessauit exhibere eq̃tes ro. ad opas scenicas: cum pp senatuscõsultũ foret id ĩterdictũ
uetitũq̃. Bipedali minor: cuius statura duos pedes nõ implebat. M. Anto. triũuir sisyphũ pomilonem ha
buisse fert̃ intra bipedalẽ staturam ingenio tñ uiuacẽ: fuit & sub diuo Augusto alter minimis homũculus
binũ pedũ & palmi altitudinẽ non excedens conopas noĩe in delitiis Iuliæ neptis eius marinũ quoq̃ ma-
ximũ & mar. Tulliũ eq̃tes Ro. binũ cubitorũ fuisse auctor est Varro: quos plinius uidisse se refert in locu-
lis asseruatos. Librarũ. xvi. hoc erat põdus illius corpusculi. Vocis imẽsæ: poterat huic merito accom-
Magna uox unde modari illud aspertano de lsucinia dictũ: uox est & pterea nihil: magnitudo uocis ut inq̃t galenus ĩ micro
techni: fit pp amplitudinem fistulæ spiritalis: quã medici cannam Pulmonis uocant. Muneris: spectaculi
gladiatorii: nam munera ludos gladiatorios significare supius satis docuimus.

M. AN. Cæsarẽ nemus: q̃d fuit ĩ pte martii cãpi Strabo de mausoleo Augusti a tergo ait lucus est mira
cõtinẽs ambulachra. Grassatoribus: latronibus. Claræ stirpis: nobiliũ puerorũ. In hoc ludicro: Troia
de quo lusu abũde in cæsare. Aspernatẽ: hircius siue oppius in cõmẽtariis quũ equites inq̃t ex italia cum
aspnate ad Cæsarẽ uenissent. Lapsu graui casu. Debilitatus: & ad aĩum referri põt & ad corpus. Torq̃
ti ferre cognomẽ: uetustũ tñ inter ro. nõ recẽs ut alio ẽ loco demõstratũ. Oui. in fastis Liui. & Gel. id testat̃
Inuidiose: tã grauiter ut ex ea re Augusto inuidiã fieret. Asinio pollione: de eo Fabius pluribus locis &
uer. in Buc. Pollio & ipse facit noua carmina. Crus effregerãt: sic elegãter a maioribus usurpatũ: potius q̃
sibi fregerat: si q̃dẽ fregi pedẽ dixerũt fregi brachiũ. Ex equitibus ex honesto ordine ad gladiaturã & hi
strionicã admisit nõ sine ro. nois ignominia. Interdiceret̃: quo minus ut antea admitterent̃. Luciũ: q̃dã
Lyciũ habẽt: sed non pcedit nam romanũ hũc intelligas oportet: quũ sit sensus augustũ post decretũ illud
patrũ abstinuisse a quoq̃ ro. sanguinis in arenã pducẽdo aut in spectaculũ: pterq̃ adolescẽtulo uno q enor
mis fuit paruitatis. Ostẽderet: in cõspectũ daret. Bipedali: statura. s. Librarũ septẽdecim: ac p hoc por-
tẽtosæ paruitatis. Muneris: die gladiatorio spectaculo. Iuue. munera nunc edunt.

die parthorũ obsides tũc primũ missos p harenã mediam ad
spectaculũ induxit: supq̃ se subsellio secũdo collocauit. So
lebat ẽt citra spectaculorũ dies si quãdo q̃d inusitatũ dignũ
q̃ cognitu aduectum esset: id extra ordinem quolibet loco
publicare: ut rhinocerotem apud septa tygrim ĩ scœna: an
guem quinquaginta cubitorum pro comitio. Accidit uoti
uis circẽsibus ut correptus ualitudine lectica cubãs thẽsas

PHI. Parthorum obsides. fi
lii nepotesq̃ phratis parthorum
regis obsides Augusto dati fue-
Harenarii runt. Per arenam. s. spectaculi:
inde harenarii dicti gladiatores
qui in arena depugnãt. auctor ẽ
Iulius firmicus lib. viii. mathe-
seos harenarios nasci eos: qui ca
niculam habuerint in horosco-
po. Iuuenalis municipalis hare-
næ ppetui comites: Metaphori-
cos forum harenam appellamus: q̃a illic sic depugnant actores cãrum ut in harena gladiatores digladiabã
Forum harena causidicorum tur. Seneca hoc ita habitum est scholam q̃si ludũ esse forũ harenã. hinc plinius harenam suam elegãter ap
pellat centumuiros: quoniam in iudicio centumuirali certabat frequẽter telis oratoriis. Secundo subsel-
lio: subsellium dici Varro ait sedile: quod non plane sit sella: sicut subsipere: quod nõ plane sapit. ista enim
Subselliũ particula sub ut aiunt grammatici significat temperamentum: subsellium uero dixere in quo duo sederẽt
Cis citra Super se: tanq̃ i honoratiore loco. Citra dies: heæ particulæ citra intra ultra ut inquit eleganter Gelli
Vls ultra us: sunt quasi conterminæ iunctis inter se finibus coherentes. & apud ueteres singularibus syllabis appella
Rhinoceros bantur. in cis. uls. dicebaturque cis tyberim & uls tyberim. mox dici ceptum est citra tyberim & ultra
tyberim & intra cal. citra cal. quod est ante diem calendarum. Itidem citra dies spectaculorum significat
ante dies dicatos ex more spectaculis: & quando non erat tempus spectaculorum edendorum. supra do-

cuimus ẽt accipi ꝓ fine:ut citra musicẽm sine musica:citra fastidiũ:& illud senecæ:ede citra cruditaté bi-
be citra ebrietaté. Rhinocerotẽ:rhinoceros aĩal est unicũ hñt in nare cornu.hic genitus ẽ hostis elephan
to:cornu ad saxa limato ꝓparat se pugnæ in dimicatiõe aluũ maxime petit:quã fit eẽ meliorẽ : lõgitudo ei
pat crura multo breuiora sũt:color buxeus.rhinocerota primũ ludis Põpei magni uisum esse plinius soli-
nusq; notificãt.olim Romæ Philippus Imperator exhibuit ludis sæcularibus inter cæteras feras unũ rhi-
nocerotem:cũ millesimũ annũ urbis Romæ celebraret:fallũt q existimãt monocerotẽ & rhinocerotẽ:esse
eũdẽ docet aptissime Pli.in.viii.qd distet alter ab altero. Apud septa.De septis copiose : iam dictum est.
Tygrim:idẽ Philippus auctore Iulio capitolino decẽ tygres Romæ exhibuit in ludis est autẽ tygris aĩal Tygris
uelocitatis tremẽdæ & maximæ cognitæ dũ capit de tigride Pli.Solinus Albertus ma.& Ambrosi. lib.vi.
exameri luculentissime scripserũt tygrim medi appellãt sagittã. Vñ celeritate tygris fluuius nomẽ accepit.
De hac tygri ab Augusto publicata hæc Plinius in.viii.Diuus Aug.v.Tuberone.v.Fabio cõsulibus.iiii.no
nas Maii theatri Marcelli dedicatiõe tygrim primus oĩum ostẽdit in cauea mãsuefactã. Pro comitio:qd Pro
sit comitium declarauimus in Iulio Cæsare:comitiũ fuisse tectũ quo tpe Hãnibal uenit in Italiã memoriæ
ꝓditũ est.hæc aũt pticula ꝓ mõ ante modo in significat sicuti ꝓ rostris pro muris:de cuius pticulæ uarie-
tate luculẽtũ caput est apud Gelliũ lib.x.noctium atticarũ:& nobis ante dictũ est:miror trãqllũ omisisse
q̃dringẽtas uiginti pantheras Romæ ab eodẽ fuisse monstratas. Votiuis:quos uouerat Augustus Cice.in Votiui lu-
secũda uerrinarũ ludos uotiuos appellat:quos ut inqt Asonius põpeius uouerat:si sertoriũ supasse.Liui.in di
xxxiiii.uer sacrum ludiq; uotiui:quos uouerat Seruius Sulpitius Galba consul facti. Thensas: sacra uehi-
cula quæ in circensi pompa deferebantur.de thensis superius copiose scripsimus. Anguem.l.cubitorum: magnitu-
magasthenes scribit in india serpentes in tantam magnitudinem adolescere : ut solidos auriant tauros cer do cubiti
uosq;.Anguẽs auctore Plinio uenati nõ sunt nisi ꝑ mensem luna instigati.Inesse anguibus remedia multa pes
creduntur:& iõ esculapio dicantur.cubitũ uero constare ex sex palmis digitisq;.xxiiii. testis est Victruuius in Cubitus
iii.sexquipes hoc est pes unus cum dimidio facit cubitũ.pes est sexta ps altitudinis ĩ corpore nr̃o:cubitus geometri-
quarta.est præterea cubitus regius:q maior est cõi cubito tribus digitis sicuti refert Herodotus in.i.est: & cus
cubitus geométricus:q tm̃ ualet quantum sex nostra cubita:ut origenes Augustinusq; ꝓdiderũt. Lectica Cubare
cubans:Iacens alias egrotans:oratius transtyberim longe cubat is ꝓpe Cæsaris hortos:hinc iocus ille plau-
tinus in casina est ei qdam Seruus q in morbo cubat:immo hercle uero in lecto ne qd mentiar.
M.AN. Per arenã:imã theatri ptẽ ut magis cõspicui eẽnt. Subsellio secũdo:secũdo ab eo: uñ ipse spe-
ctabat aut quod magis placet secũdo:qa primus senatorio ordini uacaret. Citra spectaculorũ dies: legiti
mo spectaculoꝝ tpe non expectato. Rhinoceros:Pompeii ut plinius scribit munificẽtia primũ Romæ ẽ
cõspectus:est illi innare cornu:alter hic genitus hostis elephãto coloris buxei crura elephantinis breuiora
par lõgitudo color buxeus. Apũ septa:ĩ cãpo. Tygri ĩ scœna:hircani & ĩdi ferũt id aĩal de cuius uelocita
te & tremenda sæuitia idem auctor plura.Sed tũ maxime truculẽtum quũ catuli ei adimuntur.Iuue.tũc or-
ba tygride peior papinius citius me tygris ab actis fœtibus orbatiq; uelint audire leões. Pro comitio : in
comitio loco ĩter palatiũ & capitoliũ celebri:a coeũdo dicto qđ eo ut plutarcho placet ro.& sabini ad san
ciendã inter se pacẽ coiuerint. Votiuis:quos ipse;ut supra ostẽdit:uouerat Ioui optimo si rei publicæ sta-
tus post cladẽ ĩ germãia acceptã melior factus eẽt:nã circenses & magni ludi iidẽ erant. Circẽsibus ludis
nõ qa in circo tm̃ fierẽt dictis:nã Claudius in uaticano sæpius circẽses edidit:sed ab eo ꝙ hinc ensibus di-
spositis inde ripa fluminis abiecta uelut clauso quodã ut Seruius scribit loco cõmitterentur:q̃q̃ eodẽ auctor
ab agitatoꝝ circũactu qdã dictos existimarit. Thẽsã:uehiculũ in quo sacra circẽsi põpa deferebantur.

deduceret rursus cõmissiõe ludorũ qbus theatrũ Marcelli
dedicabat euenit:ut laxatis sellę curulis cõpagibus caderet
supinus.Nepotũ quoq; suoꝝ munere: quũ cõsternatũ rui-
næ metu populũ.retinere & cõfirmare nullo modo posset
trãsiit e loco suo:atq; ĩ ea pte cõsedit:quæ suspecta maxime
erat.Spectãdi ɔfusissimũ atq; solutissimũ morẽ correxit:
ordinauitq; mot̃ iniuriã senatoris:quẽ puteolis ꝑ celeber
rimos ludos consessu frequenti nemo receperat.

De ordine subselliorum in spectaculis.

Acto igr̃ decreto patrũ:ut quoties qd spectãdi usq̃

PHI. Deduceret:comitaretur re-
ligiõis cã. Laxatis cõpagibus:cõ
missuris resolutis qbus sella cur-
rulis erat cõpacta atq; cõnexa : q̃
gestabatur augustus. Munere:spe-
ctaculo. Cõsternatũ: pauefactũ
pturbatũ. Suspecta maxia eẽt:
q ruinã ĩprimis minari uidebatur
ut priceps ĩ loco subiecto ruinæ
cõsidẽs cohiberet tumultuãtes.
Cõfusissimũ:cũ fine discrimine
nobiles ignobilesq; cõmixti spe-
ctarẽt.olim Aphri.Sci.cũ in ꝓmi
scuo oẽs spectarẽt loca senatorũ
secreuit sepauitq; a locis plebeo-
rũ.pp qđ facinus maximo odio plebeii Scipionẽ ĩsectati sũt.auctor ĩ Liuius ad qngẽtesimũ octauũ annũ
ab origine urbis in ꝓmiscuũ spectatũ eẽ:in ludis quos Atilius Serranus & Scribõius libro ediles fecerũt:se Secreta in
natus primũ a populo secretus spectauit.tũc sermões indignãtiũ exorti sunt:qd repente factum cur immi spectaculis
sceri sibi in cauea patres plebem nolint:cur duces pauperẽ cõsessorem fastidiret.Aphricanũ:q; auctor eius loca

rei fuisset penituisse ferũt tanq̃ oĩa diserimina talia q̃bus ordines discernent̃:& cõcordiã minuãt & libertatem. Puteolis:puteoli olim colonia dicearchia:dicti a iusticia:ppterea qđ ea ciuitas quondam iustissime regebat̃:græci ΔΙΚΗΝ iusticiã uocãt:& αρχΗΝ pricipatũ. puteolos uero dictos putant ab aquæ calidæ putore:qdã a multitudine puteoꝝ.super quo .M. Var.sic scribit in primo latinæ linguæ. A puteis oppidũ puteoli.ꝙ sint circa eũ locũ aquæ frigidæ & calidæ multæ : nisi a putore potius:ꝙ putidus sit locus odoribus sæpe ex sulphure & alumine:puticuli aũt sepulchra sũt uetustissimi generis dicti a puteis:ꝙ ibi in puteis obruebant̃ cadauera:uel ab eo ꝙ in his corpa putescerẽt.Romæ ultra exquilias fuit locus publicus dictus puticuli q̃m illic erat cõe sepulchrũ miseræ plebi:ut ostẽdit Horatius in sermonibus. Nemo receperat:olim idẽ euenerat seni atheniẽsi:qui in panatheneis spectaculis a nullo sessũ recipiebat̃:tandẽ a lacedæmoniis:qui seniores imprimis uenerabant̃ receptus est cũ maximo plausu populari.tunc quẽdam laconã dixisse ferũt:p deos atheniẽses sciũtq̃ honesta sũt:nõ aũt faciũt similiter in olympiis ludis qdã olim senex ubi sederet nõ habebat:ad multos uero pfectus cõsessorẽ explodebat̃ ab oĩbus.tandẽ cũ ad lacedæmonios uenisset pueri oẽs laconici assurrexere uiriq; cõplusculi loco cesserũt seni:q cæteris græcis id facinus plausu & admiratiõe efferẽtibus:mouẽs caput & barbã lachrymabũdus inq̃t heu me miserũ: ut græci oẽs nouerũt:quæ honesta sunt:sed his soli utunt̃ lacedæmonii.Quoniã incidit mẽtio panatheorũ obiter annotãdũ uidet̃:cur ab Isocrate dicat Cicero cõscriptũ esse librũ cui Titulus esset Panathenaicus : panathenea sunt ludi gynnici in honorẽ mineruæ athenis celebrati primus Theseus auctore Plutarcho instituit panathenea qđ est mineruæ festũ cõisq; celebritas unde & nomen.Nã græci αθΗΝᾶΝ.uocãt:quã nr̃i minet uã nũcupauerũt.De hac festiuitate sic ait.Eusebius chronographus Agon gynnicus:quẽ pãnatheon uocãt athenis actus.scribit thucydides in sexto hipparchum fuisse occisum ab harmedio & aristogitone tyrãnicidis.Dũ põpa magnorũ panatheneorũ ordinat̃ ab hippia.panatheneoꝝ mentio fit a platone in permenide:ab Aristophane in nepheles ab aliisq; luculentis scriptoribus:igit̃ isocrates ex cuius scola tanq̃ ex equo troiano innumeri principes pdierunt.librum condidit in quo explicabant̃ panathenea festiuitatesq; atheniensium : unde inscriptio panathenaici est.præterea panathenaicon unguenti genus peculiare atheniensium:quod ut inq̃t Plinius in.xiii.athenæ pseueranter obnuere.

Elegans exemplum

Panathenea quæ

panathenaicõ unguẽtũ

M.AN. Deduceret:religiose sequeret̃. Curulis sella:ro.magĩratuũ insigne:ab eo ut qdã tradũt:ꝙ curru locata uehieret̃:Plu.a pedũ curuatiõe dictã existimauit. Nepotũ:Caii & Lucii. Ruinæ:quã theatrum minabat̃. Cõfirmare:a metu & consternatiõe reuocare. Ea pte:theatri. Confusissimũ: ordinibus sexu & ætate indiscretis. Puteolis:Dicharchea olim puteoli dicti.plinius ẽ auctor: Papinius cel sa dicharchei speculatrix uilla pfundi:puteoli inde dicti a puteorũ frequẽtia:uel a putore ut Varro & Strabo scribũt: littorale id cãpaniæ oppidũ. Celeberrimos:frequẽtissimo hoĩum cõuectu æditos. Nemo receperat:cõsessum receperat quo noĩe atheniẽses a lacedæmonum legatis increpiti dicũtur:q quũ quẽdã grandem natu uirum a nullo in publico spectaculo admissum ad se recepissẽt.essetq; ob id illis ex tota cauea applausum uos eoꝝ unus inquit athenienses:quid sit recte facere didicistis:sed præstare minime.

publicæ ederet̃:primus subselliorum ordo uacaret senatoribus. Romæ legatos liberaꝝ sociarũq; gentiũ uetuit in orchestra cõsidere:cũ quosdam ẽt libertini generis mitti dep̃hendisset:militem secreuit a populo. Maritis e plæbe proprios ordines assignauit:prætextatis cuneum suum : & pximum pedagogis. Sanxitq; ne quis pullatorũ media cauea sederet:fœminis ne gladiatores quidem:quos pmiscue spectari solemne olim erat nisi ex superiore loco spectare concessit. Solis uirginibus uestalibus locum in theatro separã

PHI. Subselliorum ordo : dictũ ẽ supra subsellia eẽ sedilia iudicialia minorũq; magĩratuũ. hic uero ordo subsellioꝝ accipit̃ p cuneo theatrali hoc ẽ ordie:quo in spectaculis spectatores ludos spectare consueuerũt.existimat. M. Varro subselliũ dici: qđ non plane erat sella sicut subsiderẽ qđ nõ plane sapit.hæc.n.pticula sub ut grãmatici tradũt significat tẽperamẽtũ. In orchestra: quo in loco senatoꝝ sunt sedibus loca designata. Quosdam : legatos.

Sub

Militẽ milites:singularis numerus p pluratiuo:q̃ locutio frequẽs ẽ apud poetas & historicos. Secreuit: separauit uoluit.n.ut in spectaculis milites sederẽt separati a popularibus. Maritis e plebe:refert Gellius in.ii.noctiũ atticarũ ante latos eẽ q̃busdã in rebus eos:q uxores qq; liberos haberẽt senioribus neq; liberos:neq; uxores habẽtibus.capite.vii.legis iuliæ cõtinebat̃ ut priori ex cõsulibus fasces sumẽdi ptãs fieret q maritus:aut q in numero essent maritorum. Prætextatis: pueris ingenuis:q̃bus ex instituto uetusto ut toga prætexta uterentur indultum fuit:super qua re superius satis ac sup. Cuneũ:cunei sunt ordines graduum theatralium:in quibus sedent spectatores : quorum meminit Victruuius in.v. de architectura his uerbis : cunei spectaculorum in theatro ita diuidantur ut anguli trigonorum qui currunt circa curuaturam circinationis dirigant ascensus:scalasq; inter cuneos ad primam præcinctionem . Inde theatrum eleganti epitheto cuneatum dicitur a uirgilio : illo uersu cuneati hinc læta theatri seditio . De cuneis theatralibus loquitur Martialis:æra sed a cuneis ulteriora petis:& Iuuenalis:cuneis an habent spectacula totis

Cuneus qd

quod securus ames:in alio significatu cuneus est ordo militaris:de quo Virgilius:disiecti cunei desolatiq̧ manipli.cunei formam ita scribit Vegetius lib.iii.rei militaris.cuneus dicitur multitudo militū:quæ primo angustior deinde latior procedit & aduersariorū ordines ꝓrūpit:milites caput porcinum nominant. Vegetio astipulaẗ Amianus sic scribēs lib.xvii.definente in angustum fronte quē habitū caput porci simplicitas militaris appellat translatum.est aūt id uocabulū ab ea re:cuius imaginem repræsentat : ut docet Gellius in.ix.est enim cuneus instrūm qđ scindendis lignis est peculiariter accommodatū: de quo ait poeta. cuneis scindebant scissile lignum a cuneo fit uerbum : cuneatur : quo utitur Plinius cum ait in tertio: ꝙ hispanea cuneatur angustiis:inde aduerbium quoq̧ cuneatim deriuaẗ.Amianus : imperator cuneatim stipatus:a Liuio elegāter forma scuti cuneatior appellaẗ.cuius summū latius:immū strictius erat.ꝑ trāslationem uenustæ dictū est a Cypriano.stipatus clientum cuneis:& Apuleio nō inscite excuneati dicti:qbus sedendi locus non fuit in cuneis confertis:a plinio conchæ discuneatæ nolanẗ quasi immisso cuneo aperte ac patētes: sicut ligna diducta fiūt & hiantia adactis cuneis. Pedagogis:scribit iurisconsultus pedagogos noīe comitū cōtineri:& auctor est donatus:quē latini magistrū hūc græci pedagogū appellāt. Pullatorū:eorū qui essent atrati:ita.n.appellanẗ:qui pullas uestes hoc est nigras induūt.spectaculis aūt albati interesse solebāt:inde iocus ille est epigrāmmatici poetæ.albis spectat Hora.lacernis.quidam codices habēt bullatorū:& tūc ad pueros ingenuos q bulla aurea utebanẗ erit referēdū. Cauea:cauea theatralis ē consessus ubi populus spectat.plautus in amphi.ut conqsitores singuli in subsellia erant ꝑ totā caueā spectatoribus.Cyprianus in epistola ad donatum.spectabant inqt filios suos parentes frater in cauea & soror ꝑsto est.maro in octauo consessu caueæ magnis circensibus actis. Promiscue:in differēter nullo discrimine.

Caput porci | Excuneati | Pedagogus | Albati in spectaculis | Cauea

Nisi a supiori loco:cā honestatis nouit Augustus ut fœminæ gladiatoria certamine spectare possent:nisi ex loco supiore:q remotior erat ab arena:in q̄ gladiatores digladiabanẗ:scire aūt debes ꝙ munera gladiatoria in foro dabanẗ in italia sicuti docet uictruuius lib.v.de architectura.

M.AN. Vacaret:a nullo occupatus pateret. In orchestra:orchestra ut uictruuius ait.loca erāt senatorum designata.Festus locū in scœna esse tradidit:sed locus erat eminētior:& ad spectādū cōstructus. Libertini generis:ad ingenuæ fortunæ dr̄iam. Secreuit:diuisit. Maritis:e plæbe plæbeis uxorē habētibus nā equitibus & patribus sua utriusq̧ discreta erāt loca. Prætextatis:pueris ꝑtextam adhuc habētibus: ꝑtexta q̄a purpura ꝑtexereẗ dicta:olim regū summorūq̧ magr̄atuū insigne:mox & pueris cōcessum Tarquinius priscus filiū q̄a Sabino bello strenue in hostem pugnasset:ꝑtexta & bulla insigniuit:Macrobius: Dionysius:& pli.sunt auctores. Cuneū:sūt qcuneum ꝑ multitudine accipiāt:q̄ nullo ordine spectaret. Victruuius uero locum esse demōstrat:cū nō minus semipede dicat extare oportere. Verg.Hūc plausum hi autē ꝑ cuneos.Iuue.Cuneis an hēnt spectacula totis:qđ securus ames: Pedagogis:puerorū magistris:siue custodibus ἀπὸ τοῦ ἄγειν καὶ παῖδος .i.a puero ducendo. Ne quis pullatorū:quia in togis: quæ plurimū erāt albæ spectare moris fuit:ut supra ostendimus. Cauea:populi cōsessu : ut Seruio placet siue locus unī populus spectat.uerg.Raptas sine more sabinas:cōsessu cauæ.pli.de scauri theatro cauea ipsa cœpit hoīum octoginta milia:Cassiodorus:cauea illa saxis pendentibus absidatis ita iūcturis. Promiscue:a maris & fœminis ꝓmiscuæ sedentibus. Ex supiore loco:ex remotissima theatri pte:maximeq̧ ab arena remota. Solis:fœminarū. Virginibus uectigalibus:q̄ sex erāt nūero de caꝝ captura & ministerio.Gel.abūde multa.

tim:& cōtra prætoris tribunal dedit. Athletarum uero spectaculo muliebrem sexum omnem adeo summouit: ut pōtificalibus ludis pugillum par postulatum distulerit in sequētis diei matutinum tempus:edixeritq̧ mulieres āte horam quintam uenire in theatrum non placere.

De locis unde ipse spectacula cernebat & tpe.

Ipse circēses ex amicorū fere:libertorūq̧ cœnaculis

PHI. Contra ꝑtoris:ex opposito & e regiōe ꝑtoris : q ꝑest ludis. Athletarum:spectaculū de athletis satis multa supius explicata sunt. Augustus iō noluit fœminas interesse spectaculo athletarū.qm̄ nudi exercent corpora ꝑmi lacedæmonii auctore thucydide corpa certatim nudauerūt ꝑ palam se exeūtes oleoq̧ unxerūt.cū olim i olympiaco certamine athletæ subligacula circū uerenda habentes depugnarent refert Aug.in.xiiii.iuuenes qui nudi exercebanẗ in cāpo pudēda operire solitos eē:unū q ita succincti sūt cāpestratos uulgus appellat . Dionysius in vii.tradit athletas uelari solitos circa pudibūda:cū cætera nudarent:q̄ cōsuetudo Ro.diu seruata est:cum apud græcos esset dissoluta qppe apud illos nudari tota corpa cœperūt:nudusq̧ in olympiis cucurrit acāthus lacedæmonii.athletarū exercitatores & palestricis semper obsequiis deputati nascenẗ habentes horoscopū in.xviii.parte geminorū ut tradit iulius firmicus.viii.matheseos.galenus interpres hyppocratis doctissimus ait athletas:quorū uita & ars sagina est:nec posse diu uiuere nec sanos esse : animasq̧ eorū nimio sanguine & adipibus quasi luto inuolutas nihil tenue nihil celestē meditari:sed solam uentris ingluuiem cogitare.Idem memorat Hieronymus in li.contra iouinianū:& in decretis canonicis distin.ultima de cōsecratione repetitū est.athletæ antiquitus sicis siccis pascebanẗ:propterea ꝙ corpus & uires adiuuant. pythagoras exercitator primum ad carnes eos trāstulit:ut auctor est plinius in.xxiii.qui in.xi.athletas cibos

Cāpestri q

ambulatiõe potius debere pficere:q̄ somno concoquere. Panis athletaꝝ ut inqt Galenus non debet eẽ ni
Cibus Athletarũ — mis coactus. scribit Cor. cel. in. i. athleticos cibos nobis eẽ supuacuos. Põtificalibus ludis: quos ipse ponti
fex ꝑ pontificatu suscepto exhibuit. Pugillũ: par pugilles certatores sũt a pugnãdo dicti ut ait Var. quo-
pugilles — rum certamen pugillatus appellaẽ. Oui. pollucem pugilles castora placet eques. inde aduerbiũ est publice
sicut ab athela athletice: quod significat firmiter & ualẽter. Plau. in epidico: qd herilis noster filius ualeẽ
pugillice atq; athletice græci πυρτασ uocãt pugilles. q̄ dictione & nr̃i utunẽ. Lampridius in heliogabalo
pyctes — gladiatores ante cõuiuiũ pugnantes sibi & pictas frequẽter exhibuit. Iulius firmicus in. yiii. matheseos ait
lepus in geminoꝝ pte. yii. oriẽ hoc sydere nati leuitate corporis aues superare uidebunẽ. hũc locũ si luna
Macherarii — cum marte respexerit pictas macherarios faciet: ubi macherarios intelligi uult cum macheris hoc est gla-
diis depugnãtes. a picta. i. pugille pictale certamẽ dictũ. Seruius pyctale certamen appellat pugnã cestuum
pyctale certamen — qua apud uirgiliũ dares & entellus inter se contẽdũt. hinc columella gallinaceũ in certaminibus galloꝝ
pugnacem elegãtissima trãslatione pyctem uocat: cuius uerba subscripsi ex li. ix. agricolatiõis. Nõ rixosarũ
Lanista auiũ — auiũ lanistæ: cuius plerũq; totũ patrimoniũ pignus aleæ uictor gallinaceus pyctes abstulit: ubi metapho-
ricos quoq; atq; decenter lanistam auiũ dixit eũ: qui educat & erudit præparatq; ferocissimũ quẽq; alitũ
pugnæ instar gladiatoꝝ pergami antiquitus quot annis edebatur spectaculũ galloꝝ ceu gladiatorũ. An
te horam qntam: iõ Augustus ita p edictũ publicauit: ut prius spectaculũ pugillũ athletarũq; finireẽ: q̄ mu
lieres in theatrũ uenire possent. hora. n. y. diei multũ occupat exacto iã tpe matutino. & ita consuluit mu-
liebri pudori & postulato populi fecit satis. ex hoc intelligimus hoc spectaculũ fuisse matutinum: erant. n.
quædam apud Roma. dicta matutina. q̄dam meridiana spectacula. hinc meridianæ feræ dicunẽ a martia
le: quæ in matutino spectaculo exhibebanẽ hinc meridiani gladiatores a Tertuliano: qui meridiano ludi
cro digladianẽ. Augu. in. yiii. cõfessionũ pomeridianũ spectaculũ appellat: quod post meridiem edebatur.
Cœnaculis: ubi cœnabant. cœnaculum antiqui uocitabant: sed postq̄ in supiori pte cœnitare cœperunt
Cœnacula — supioris domus uniuersa cœnacula dicta sunt: auctor Mar. Var. cui astipulaẽ festus scribẽs cœnaculũ dici
ad quæ scalis ascẽdiẽ: ea aũt cœnacula inquilinis locare solebant: hinc illud dictũ est. rarus uenit in cœna
cula miles. quo uersu significat satyricus poeta ad inquilinos & pauperes: q in cœnaculis cõductis habitare
cõsueuerũt rarẽter mitti a principibus iugulatores. apud iuriscõsultos scriptũ ẽ de his q cœnaculariã exer
cent: ubi cœnaculariã exercere nihil aliud est: q̄ cœnacula locare inqlinis: & eã exercere negociationẽ titu-
lo de his q deiecerũt: si qs cœnaculariã exercẽs modicũ sibi hospitiũ retinuerit residuũ locauerit pluriba
M. AN. Athletaꝝ spectaculo: quia nudi fere certabant: q̄q̄ campestria habentes ab eo sexu spectari no
luit. Pontificalibus: quos ꝑ pontificatu maximo post lepidi mortem recepto edidit. Pugillum. athleta
rum. Par: duo. n. in pugnam cõmittebanẽ: sunt q pugilles ꝑ his solũ accipiãt q pugnis & cestu pugnabant:
ut pollux: homerus: Κασόρα ςηπ'πο Χάμον καὶ πυξάγαθον πολυδεύκεα. Castorẽ equorũ domitorem
& pollucem bonum pugnis. Postulatũ: par. s. gladiatorũ: ut in arenam introducereẽ. Distulerit: protra-
xerit. Edixerit: edicto denunciarit. Ante horam qntam: diei intelligẽne pugillũ spectaculo interessent.
Cœnaculis: eminentioribus ædium partibus.

spectabat: interdũ e puluinari. Et qdem cũ cõiuge: ac libe-
ris sedẽs spectaculo plurimas horas aliqñ totos dies aderat
petita uenia cõmẽdatisq;: q suam uicẽ p̄sidendo fungerenẽ:
uerum quotiens adesset nihil præterea agebat: seu uitandi
rumoris causa: quo patrem Cæsarem uulgo repræhensum
cõmemorabat: quod inter spectandum epistolis: libellisq;
legendis: ac rescribendis uacaret: seu studio spectãdi: ac uo
luptate qua teneri se: neq; dissimulauit unq̄: & sæpe igenue
professus est. Itaq; corolaria: & præmia: alienis quoq; mu-
neribus: ac ludis & crebra & grandia de suo offerebat: nul-
liq; græco certamini interfuit: quo non pro merito quemq;
certantium honorauerit. Spectauit autem studiosissime
pugilles: & maxime latinos non legitimos: atque ordina-
rios modo: quos etiam cõmittere cum grçcis solebat: sed &

PHI. E puluinari: e loco reli-
gioso. Nam puluinariã ut supra
dictum est. sunt lectuli qui sterni
in templis consueuerunt: & abu
siue puluinaria pro templis poni
mus: ut docet Seruius. Suam ui
cem fungerentur: sensus est nole
Agõitheta — bat Augustus: tanq̄ agonitheta
hoc est p̄fectus præsesque ludo-
rum præsidere spectaculis: sed ut
perinde ac priuatus spectator
ociose spectaret: uicem suam præ
sidendi mandabat aliis: eosq;: q
hoc loco fungerentur cõmenda
bat populo fungi uicem & offi-
cium i accusatiuo dicimus & id
supra priscorum auctoritatibus
confirmatum. inter spectandũ
epistolis uacaret. quotiẽs aliqua
re uehementer gaudemus ut in-
quit Aristo. in. x. ethicoꝝ non fere aliud agemus. aut alia faciemus cũ leuiter delectamur: ueluti illi. qui in
theatro comedũt tũc maxime hoc faciũt cũ iepti sũt pugilles. Igiẽ Cæsar dictator uulgo reprensus fuerat
qui interspectandum uacaret hoc est operam daret epistolis tanq̄ popularibus spectacolis parum oblecta
retur. Libellis: in quibus petitiões supplicium continentur. Ingenue: simpliciter & aperte. plinius est in-

genui pudoris fateri p quos pfeceris. Corolaria:corolarium ut auctor est.M.V.lib.i.de lingua la.signifi- Corollariũ
cat id qđ additum est præterq̃ quod debitũ:tanq̃ auctarium quoddã.Ita.n.dicebãt antiqui.& dixit Plau. Auctariũ
id qđ supra mensurã uel põdus iustũ adiiciebať.uocabulum corolarii est a corolis:qđ eæ cum placuerant
actores in scœna dari solitæ sint unde & corolaria dicũtur ipsæ coronæ Pli.lib.xxi. sic scribit Paulatim &
romæ subrepsit appellatio corolis inter initia.propter gracilitatem noĩatis mox & corolariis.postq̃ e lami
na erea tenui inaurata aut in argentata dabanť.sensus est tranquilli Augustũ ẽt in alienis spectaculis dedis
se grandia & crebra corolaria scœnicis & histrionibus.i.ea munera:quæ ultra legitima præmia illis dono
dari solebãt:de quibus Ci.in frumẽtaria noli hos colligere:qui numulis corrogatis de nepotũ bonis ac de
scœnicoꝝ corolariis decumam emerũt.Idem de uno igitur erat aliquid resecandum ut esset.unde Apro-
nio ad illos fructus arationum hoc corolarium nummoꝝ adderet. hæc autem cum præcii haud magni
forẽt factum est:ut corolarium pro re leuiori & ut ita dicã supernumeraria accipiatur. Plinius in.ix.at illa
corolarium id esse.Apuleius symbolicos corolarium locauit posticum concubitum cum ait mihi iam fa-
tigato de ppria liberalitate photis puerile obtulit corolariũ. Muneribus:spectaculis gladiatoriis. Græ- Græca
co certamini:græca certamina celebratissima hæc fuerunt olympia phthia isthmia nemea in qbus græci certamina
magnos honores constituerunt uictoribus athletis auctor uictruuius in.ix. sensus est Augustũ honorasse
pro meritis etiam certantes athletas in certaminibus græcoꝝ:qđ autem Augustus non solum romæ: sed
etiam in græcia ludos spectauerit:hinc colligimus quod oẽs pene prouincias ipse perlustrauit : in qua per
lustratione potuit sicut flaminius.Ro.sicut nero interesse certaminibus græcorum:nec mihi uť hoc refe-
rendum esse ad ludos qui Romæ fiebãt ritu moreq̃ græcanico autumant enim quidam certamen græcũ
dici a Sueto.id quod Romæ fiebat more græcorum:in quo corpora nudabant : cum palestræ usus apud
athenienses primum repertus fuisse memoretur:& græca res sit nihil uelare.superior sententia magis pla-
cet. Legitimos:pugilles legitimi & ordinarii intelliguntť:hi quorum noĩa in ordine & ut ita dicam ĩ albo
pugillũ perscripta sũt. Cõmittere.ad manus & dici solet certamenq̃ deducere:in hãc sñiam est illud epi- Cõmittere
grãmaticũ: cũ Iuuenale meo quæ me cõmittere tentas.& Lucanus ait exiguum dominos cõmisit asylum.
in.lib.quoq̃.ii.machabeorum cõmittere pro cõfligere:atq̃ certare accipiť primo solis ortu utriq̃ commi
serunt.& post paulo. Rex cõmisit cũ iuda & superatus est.

M.AN. Interdũ e puluinari:ad quẽ locũ ut Festus docet circensibus ludis deferebanť sacra. Coniu-
ge:Liuia. Commendatis:studio & fidei creditis. Corolaria:a corolis e lamina ærea inaurata:aut argen-
tata:ut plinius scribit.Varro corollarium quod uocabulum fictum a corollis:q hæ cum placuerant acto-
res in scœna dari solitæ:significat itaq̃ corollarium quicquid additur præter illud quod est debitum : nã
præter promissas in ludis coronas:quum auctores maximæ placuissent:aliæ quoq̃ his dari consueuerunt
Augustus in alienis ludis:& muneribus:& grandia:& crebra præter proposita munera de suo sæpe obtu-
lit:quæ corolaria Tranquillus uocat.Plinius.Cleopatra id corolarium esse dixit:quasi.d.supra cœnæ taxa
tionem:quam se sponsione iterposita sumptuosissimam.Antonio paraturã pmiserat. Alienis muneribus:
gladiatoriis spectaculis alieno nõ suo noĩe editis. Grãdia corollaria siue munera. Offerebat:pponebat:
Græco certamini:gymnico:nudare.n.corpa in certaminibus græcoꝝ antiqssimũ est.q̃q̃ succicti ob pu-
dorẽ heroicis tpibus certarẽt:ut homerus testať ĩde totũ corpus in stadio:ut Diony.ait Hacãthus lacedæ
moniis primus nudauit.Thucydides quoq̃ de eisdẽ Lacedæmoniis:ἐγυμνώθησαν τε πρῶτοι καὶ ἐς
τὸ φανερὸν ἀποδυντες. Legitimos:arte & lege quadam certantes aut legitime institutos. Ordina-
rios.ex præscripto ordine admissos. Committere:conferre.

cateruarios oppidanos inter angustias uicoꝝ pugnãtes te-
merẽ:ac sine arte. Vniuersum deniq̃ genus opas aliquas pu
blico spectaculo pbentium ẽt cura sua dignatus est. Athlæ
tis & cõseruauit priuilegia & ãpliauit:gladiatores sine mis-
sione edi phibuit. Coercionẽ in histriões magratibus in oĩ
tpe & longo lege uetere permissam ademit:præter q̃ ludos
& scœnam:nec tñ eo minus aut xysticoꝝ certatões: aut gla
diatorum pugnas seuerissime semp exegit. Nam histrionũ
licentiã adeo cõpescuit:ut Stephanionẽ togatarium: cũ in
puerilẽ habitũ circũtõsam matronã ministrasse comperat:
p trina theatra uirgis cæsum relegauerit. Hilã pantomimũ

PHI. Cateruarios:cateruatim Cateruarii
conglobatos:nõ seruato in cõfli
ctu ordine formulaq̃ legitima.
Sine arte:q̃ palestricus ille ma-
gister pugilẽ instruit.Nam ut in-
quit Quintilianus qui docendũ
pancraciastem susceperit pugno
ferire uel calce docebit oẽsq̃ icto
q sũt eius certaminis demonstra
bit. Dignatus ẽ : dignum ĩdica
uit cui curã impẽderet & digna-
tiõe psequutus ẽ apđ uirgiliũ di
gnatus p digno hitus accipiť il-
lo uersu.coniugio Anchisa uene-
ris:dignate superbo. Conserua-
uit priuilegia:athletas in sacris græcorum certaminibus uictores maximis honoribus prisci decorauerunt
de quibus latius dicetur in nerone. Sine missione.sensus est noluit Augustus ut gladiatores exhiberenť Missio
ad gladiaturam exercendam nisi uictoribus missio pro præmio proposita foret:qua impetrata uirga do-

nabanť quæ dicitur rudis:de hac miſſione gladiatoria ait.M.Nuper cũ myrino peteretᷣ miſſio læſo. Edi exhiberi uerbum eſt accommodatum ſpectaculis.Iuuenalis:munera nũc edunt & ſupra dictum eſt edidit ſpectacula uarii generis.Vnde editores dicti exhibitores ludorum. **Coercio** Coertionem in hiſtriones: magiſtratus qui habebant ius coercendi hiſtriones:erant proprie prætores & ediles.Namq; ad hos duos magiſtratus in primis pertinebat officium ludos faciendi quibus Auguſtus ademit eam:quam diu habuerãt facultatem coercendi hiſtriones.uoluit enim ut in ſolis ludis ſcenicis hiſtriones coercere poſſent.De cætero nullã haberent coertionem.iuriſconſulti.ff.de pœnis inter genera pœnarum enumerant corporis coertionẽ. **Xyſtici** Xyſticorum ſaltationes:xyſtici dicuntur Athletæ a xyſto porticu:in qua per hiberna tp̃a exercebanť.in explicatione xyſticoꝝ non ero prolixior cum non pauca de xyſto & xyſticis perſcripſerim in lib.annotationum ubi hic quoq; locus enarratur. Exegit:tãq̃ exactor ueluti debitum repetiit ut ad perfectum atq; præſcri- **Togatarii** ptum abſoluerent pugnas. Stephanionem togatarium:nomen eſt hiſtrionis qui togatarius ideo appellatur:uel quia primus togatus ſaltauit fabulas ut indicat Plinius his uerbis minus miror ſtephanionem:qui primus togatus ſaltare inſtituit utriſq; ſecularibus ludis ſaltaſſe :uel q̃a fabulas togatas actitabat . togatæ **Togatæ** autem fabulæ dicuntur:ut ait Diomedes:quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus & habitus togatoꝝ.i. Romanorum:ſicut græcas fabulas ab habitu æque paliatas nominari auctor eſt.M.V.togatis ſcribẽdis excelluit Aphranius poeta togatarum meminit Horatius in arte poetica.uel qui prætextas uel qui docuere togatas quarum ſcœnici actores uocari poſſunt togatarii. In puerilem habitum:olim ipſi crathea uxor mithridatis ſequuta eſt maritum fugientem tonſis in habitum uirilem capillis. Per trina theatra.Strabo lib.y.geogra .meminit trium theatrum ſimul & amphitheatri:quæ magnificentiſſima Romæ uiſebantur.Ouidius quoq; ſic ait i.iii.de arte amandi in hanc ſententiam.Viſitæ cõſpicuis terna theatra locis Auguſtus noluit uirgis cœdi per trina theatra hiſtrionem ut uulgatior fieret eius infamia & inſignior contumella:propterea q̧ matronam per conciliabula hiſtrionica circũduxerat perinde ac miniſtꝝ:cũ circũtõſis capillis pueꝝ repſentaret. Relegauerit:caliſtratus iuriſcõſultus ſic ait cæteræ pœnæ ad extimationẽ & ſi nõ ad capitis piculũ ptinẽt ueluti relegatio ad tp̃s uel in perpetuũ uel in inſulã.titulus eſt de relegatis ubi ita ſcriptũ legimus.relegatoꝝ duo gñа ſunt:ſunt quidam q in inſulam releganť:& ſunt q ſimplr ut prouinciis eis interdicatur.Oui.relegati q̃ exulis nomẽ honeſtius & pœnam exiſtimat mitiorẽ cum de ſe ait.Quippe relegatus non exul dicor in illo. Hylam pantomimũ:hylas hiſtrio diſcipulus fuit piladis fauor populi inter piladis & hylæ ſuffragia diuiſus erat.lege Macrobiũ in.ii.ſatur.pantomimos hiſtriões appellamus quaſi omnium imitatores.olim bybaculus ſcriptor egregius ob eximiã imitationẽ pãtomimus uocabať.ſi uenus leporem in horoſcopo reſpexerit faciet pantomimos & mimologus ut inq̃t maternus in.yiii.

M.AN. Cateruarios:cateruatim:quod hodie quoq; i pleriſq; Italiæ locis ſeruať:inter ſe certantes. Temere:inconſulte:& magis ui q̃ arte. Cura ſua:ſua indulgẽtia. Sine miſſione:niſi conditione propoſita:ut ſi uictor extitiſſet:liber ſuiq; iuris eſſet:alioquin in theatrum produci uetuit. Coertionem:ut cum libuiſſet ad exhibendam operam coercere poſſent . Xyſticorũ:haſtili certantium:erãt.n.xyſtici athletæ haſtilibus inter ſe errantes:ξυςον.n.græci haſtã appellant:uel xyſtici ab eo quod olim athletæ hiberno tempore in porticu exercebantur:quam xyſton appellari Victruuius demonſtrat .Eſt & xyſtos locus arboribus conſitus.Plinius ad Apollinarem: Xyſtus inq̃t occiſus in plurimas ſpecies:diſtinctaſq; buxo. Seueriſſime:ſeueritate inexorabili:ſi quid quiſquam deliquiſſet. Exegit:pugnæ rationem penſitauit. Licentiam:licẽtioſam libidinem & petulantiam . Togatarum:togatarum fabularũ actorem:togatarum ſtatim in principio.Saty.Iuuena.meminit. Circũtonſam : capillis uirilem immodum tonſis. Matronam : fœminam matrimonio locatam:quid matrona ſit;quid materfamilias alio eſt loco demonſtratum. Trina theatra Pompeii credo marcelli:& Cor.Balbi.Strabo proximus huic alter adiacet campus: & innumerabiles circum circa porticus horti nemoroſi theatra tria. Pantomimum: hiſtrionem a multiplici & uaria imitatiõe dictum ἀπὸ τοῦ πάντων καὶ μιμεῖσθαι.

PHI. Quærente prætore:licẽtiam hiſtrionis culpante & ita a uerbo quæror quærẽte deducto interp̃tabimur.q̧ ſi a quæro prima producta quærente deduciť ſignificabit prætorem quæſiuiſſe hoc eſt quæſtioni exercendæ p̃fuiſſe:prior ſententia magis placet tãquam prætor q p̃eſt ludis exhibendis conqueſtus ſit de licentia & petulantia hylæ hyſtrionis & ob id Auguſtus eũ uerberauerit. In atrio:tanquam in p̃patulo:erant enim atria ianuis p̃xima. **Flagella** Flagellis:flagella a flagito

quærente prætore in atrio domus ſuæ nemine excluſo flagellis uerberauit. Et piladem urbe atq; Italia ſummouerit; quod ſpectatorem a quo exibilabatur demonſtraſſet digito conſpicuumq; feciſſet.

De ordinatione Italiæ facta per eum.

AD hunc modũ urbe urbaniſq; rebus adminiſtratis Italiam duo de.xxx.coloniarũ numero deductaꝝ refrequẽtauit operibuſq; ac uectigalibus publicis plurifariam inſtruxit etiam iure ac dignatione urbi quodã modo pro parte aliqua adæquauit:excogitato genere ſuffragiorũ:quæ de magiſtratibus urbicis decuriões colonici

qd' psonare significat dici donatus existimat qm̄ fine sonitu crepituq; non sūt μαστιξ græce dr: unū διαμαστιγωσις diffiagellatio noiaf:qua pueri lacedæmonii in ara cedebanf tolleranter & citra laméta sūt & flagella summitates arboꝝ:de qbus ait maro in georgi. Neue flagella summa pete. Piladem:hic est pilades pceptor in histriomica disciplina ipsius hylæ ut iam dictū est:de quo sic scribit Seneca li.iii.declamationum.Pilades in comedia:batilus in tragœdia excelluerunt.Idē in ultimo quæstionū. At quanta cū laboraf ne pantomimi nomē intercidat:stat p successores Piladis & bathyli domus.haꝝ artiū multi discipuli:& multi doctores. Exsibilabaf:boni actores fabulaꝝ plausu excipiunf:mali uero exhibilanf:hoc est sibillis exagitanf.Ci.in parado.histrio si paulo se mouit extra numerum aut si uersus pnunciatus est syllaba una breuior aut lōgior exibilaf explodif.prisci sifilatores dixere sibilatores & sifilare : quod nos dicimus sibilare:& est contumeliosa significatio:si qs explodif a sifilatoribus:pilades sifilatoré digito q dr index indicauerat:cum nō liceret demōstrare denotareq; sifilatores:unū ab Augusto eiectus est ex Italia. Duo de triginta:uiginti & octo:uetus.n.dicendi cōsuetudo hæc est ut duo de uiginti:duo de triginta dicanf: tāq̄ duo desint uiginti:itidem duo desint triginta:& hanc loquédi cōsuetudinem uidenf latini traxisse a græcis q sic enūciant δυοῖν δέοντες εἴκοσι. Frequétauit:frequétioré cultiorem ue fecit & numero coloniaꝝ celebrioré. Vrbi a dequauit.i.eas.xxviii.colonias pœne pares fecit urbi romæ attributo iure suffragiorum & aucta dignatōe. Vrbicis:romāis. Decuriōes colonici.Decurio pfectus est turmæ eqstris.a priscis dictus decurionus:q græce dr decadarchus.Decuriones dicunf in municipiis coloniisq; q romæ senatores Titulus est apud iuriscōsultos de decuriōibus:ubi scriptū est minores uigintiqnq; annis eligi nisi ex cā nō posse:contra maiores annis.lv.ad decurionatus honorem inuiti uocari cōstitutionibus phibenf scribit Pomponius iurisconsultus.ff.de uerboꝝ significatiōe.Decuriones dictos ex eo qd in initio cū coloniæ deducerenf decima ps eorum q deducerenf cōsilii publici gr̄a cōscribi solita sit.Cice.in orationibus idētidē citat decreta decurionū.Sensus est Augustū cū uellet suas colonias dignitate cōdecorare cōmétum eē:ut decuriones in coloniis suffragiū ferrēt de magr̄atibus q romæ creabanf:q̄ ad tp̄s dieꝝ comicialiū romā mitterēt:obsignata:hoc est sigillis appositis clausa.Nō omittēdū hoc loco uī:q; ciuitas Romana dabaf qbusdam ciuitatibus sine latiōe suffragii:qbusdā cū latiōe:q̄ rex erat honoratior hoc ex liuiana lectione facile est intelligere.ait.n.Liui.acertanis Romanam ciuitatem sine suffragio datam.Idem alibi formianis fundanisq; & arpinatibus concessum scribit uti illis suffragii latio eēt.cum antea sine suffragio ciuitatem habuissetit:& talibus quibus concessa erat latio suffragii:assignabanf tribus Romanæ:in quibus ferrent.unī arpinates ferebant in cornelia tribu.fundani in emylia.

Sifilatores

Duodeuiginti

Decurio decadarchus

Ci. dabaf cū latiōe suffragii

M.AN. Quærēte:qōnē exercēte. Piladē:& ipm pātomimū q cū alii antea canerét atq; saltarét primus Rōæ sibi choꝝ & fistulā pciuere instituit.Eusebius est auctor. Mōstrasset digito:pter histrionicam legē digito cōspicuū fecisset. Duo de.xxx.ut optimi nauiū gubernatores:q nō solū ea pte q̄ sedent utilia pcurāt:sed cōsilio & tēpestiua puidētia qcūq; at salutē attinēt:q̄si ubiq; sint uno tpe pspiciūt:ita Augustus:q̄q̄ in ornāda ciuitate:uariisq; spectaculis exhilarāda uehemēter eēt occupatus:haud tn̄ eoꝝ q foris essent : & Italiæ in primis immemor passus est:eā in uastitate illa & solitudine diutius esse:quā ciuilia bella fecerant: sed octo &.xx.coloniis passis deductis:ut lōge frequētius colerelf effecit. Vectigalibus: uectigal tā ex publico q̄ priuato capif.Cicero : ego ex meo tenui uectigali:sūt uectigalia fructus q ex agris rebusq; siue priuati:siue publice locatis pcipiūf. Instruxit:italiā ipsam. De magr̄atibus urbicis:q in urbe crearenf:q Romæ ptāte exercerent. Decuriones colonici:q in coloniis essent qui iidem: ut alio loco diximus: erant q & senatores Romæ. Pedianus.Erat aūt allocutus aricinoꝝ decuriones.Cicero. Recita P. Sexti qd decreuerunt capite decuriones:fuerūt q dicerēt decuriones ab eo dictus q; decima ps eoꝝ:q in nouā coloniā mitterenf solita eēt cōsilii publici gr̄a conscribi.Tēpanius apud Liuiū primos singulaꝝ decuriaꝝ decuriōes eē ait.Festus q denis æqtibus psunt:sed uerissima interptatio:q primo est loco recitata.

PHI. Honestoꝝ copia:nō solū Romæ sed ēt in municipiis & coloniis. Equestrem militiam: hoc referendū est ad copiā honestoꝝ:est.n. equestris militia di

in suā q̄sq; coloniam ferrēt:& sub die comitioꝝ assignata romam mitterent:ac necubi aut honestorum deficeret copia: aut multitudinis soboles equestrem militiam petētes ēt ex commendatiōe publica cuiusq; oppidi ordinabat. At qui e plebe regiōes sibi reuisenti filios filiasue approbarent: singula nummorum milia p singulos diuidebat.

De ordinatiōe aliarum puinciarum.

PRouincias ualidiores: & quas annuis magr̄atuū imperiis regi:nec facile:nec tutū erat ipe suscepit:cæteras p cōsulibus sortito pmisit: & tamen nonnullas cōmutauit interdū:atq; ex utroq; genere plerasq; sæpius adiit:urbiū quasdā fœderatas:sed ad exitiū licētia pcipites libertate priuauit. Alias aut ære alieno laborātes leuauit: aut terræmotu subuersas denuo cōdidit:aut merita erga rē publicā allegātes latinitate uel ciuitate donauit:non ē(ut opinor)prouincia excepta dumtaxat Aphrica & sardinia:

gnitas honesta. Regiões nõ solũ urbis romæ:quæ diuisa erat in regiões q̃tuordecim:sed aliaꝝ quoque ciuitatum.Italia diuisa erat in regiões undecim:ex descriptiõe ipsius Augusti. Filios filiasue:Hoc referendũ est ad sobolẽ multitudinis. Per singulos diuidebat. Viritim & p capita singuloꝝ filioꝝ. erat aũt hæc liberalitas pricipis incitabulũ ad sobolẽ ppagãdã. obiter enarrãdã ẽ queadmodũ apd pſas lege cautũ fuit ut cũ primo pſaꝝ rex urbẽ aliquã ingrediẽ mulieres quotquot i urbe sunt singulos aureos singulæ a rege accipiant:cuius legis auctorẽ cyrũ fuisse cõstat.Iccirco ochus pſaꝝ rex tã eẽt auarissimus urbẽ specius circũuectus:nũq̃ intrare eãdem uoluit.ne mulieribus debitum munus ex lege psolueret. At Alexander magnus bis eandem ciuitatem ingressus totiens quoq; nummos dari mulieribus iussit:prægnantibus duplicem mercedem dari præcipiens. Validiores.& ob id indigentes præsĩde potentiore præsidiis maioribus

Lex pſarũ introitu urbium

Prouinciæ Cæsaris & populi

Annuis imperiis.Rectores,puinciaꝝ romanaꝝ fere semp erant annui:ut pconsules & prætores quis quibusdam interdum impium progaret. Nonnullas cõmutauit:scribit Strabo in calce opis sui augustũ totum impium bifariam diuisisse:nam ptẽ sibi asciuit ptem populo dedit ac sibi qdem ẽcũq̃ militi psidio ndigeret.ea est regio barbara iugũq; detractans:populo aũt pacatas regiões cõcessit.Haꝝ puinciaꝝ aliæ cæsaris:aliæ ppli dicũt i suas pfecturas cæsar ipe pcuratores pti cõsulari:pti ptorios uiros mittit.In populi puincias populus imperatores uel consules mittit.Ruffus quoq; refert prouinciarum alias fuisse cõsulares:alias proconsulares:alias præsidiales.Augustum.M.Antonius imperator imitatus uf:q teste Iulio capitolino prouincias ex pconsularibus,consulares aut ptorias pro belli necessitate fecit. Ex utroq; genere: prouinciarum populi & cæsaris. Fœderatas:fœdere peusso sociatas.scribit Plinius oppida fuisse in hispania:alia ciuium Romanorum:alia ueterum latinorum:alia fœderatorum:alia stipẽdiaria. Licentia præcipites:terentiana sententia est:omnes deteriores fieri licentia:ita quædam ciuitates ex immodica libertate lasciuientes ruebant in interritum. Leuauit:subleuauit iuuitq; in dissoluẽdo ære alieno hoc ẽ debita pecunia. Terræmotu subuersas:principatu Augusti tralis & in cypro plurimæ ciuitatum ptes terræmotu conciderunt. Auctor Eusebius chronographus. Latinitate:iure latii:quod habebant latinæ coloniæ q̃lis fuit bononia. Duo enim erant genera earum coloniarum:quæ a po.ro.deducẽ sunt.Namq; aliæ latinorum dicebantur:aliæ romanorum.hinc leges apud liuium illud agitatum in deducẽda colonia fuisse: utꝝ latinã an ciuiũ romanoꝝ deduci placeret:scito mutinam deductam fuisse coloniã romãoꝝ ciuium Bononiã uero latinoꝝ.plinius quoq; refert multa Hispaniæ oppida latio antiquitus donata fuisse. Vel ciuitate.s.romana.Maius autem beneficium est donare ciuitate q̃ latinitate.

Latinitas

M.AN. Obsignata:sub signo clausa suffragia. Ordinabat:ordini ascribebat. Regiões.urbẽ regionatim. Recẽsenti.Lustranti:recognoscẽti. Approbarẽt:graui testimõio cõtẽderẽt eẽ sibi filios: filiasue ingenue pcreatas. Pro singulis:in singulorum natoꝝ capita singula nũmoꝝ millia:ut inuitamẽtũ:& illecebra qdam eẽt ad matrimoniũ celebrãda. Validiores:maioris negocii:& momẽti. Ipse suscepit: administrãdas.s.quo factũ est:ut puinciaꝝ aliæ populi:aliæ cæsaris ut Strabo ait:sint dictæ:rursusq; populi: aliæ prætoriæ:aliæ consulares:populi prouincias :proconsules:& prætores sortiebanẽ. Cæteras: quæ populi dicebanẽ. Nonnullas commutauit.ut quæ ppli eẽnt sibi asciuerit suasq; populo reliqrit. Ex utroq; genere:prouinciarũ. Fœderatas:amicas & socias. Ad exitium:ad excidium.& interitum.

Licẽtia:apta seditõe & tumultu. Libertate priuauit: libertatem ademit. Aere alieno: debito. Laborantes:pressas degrauatas. Leuauit: sua munificentia iuuit. Aut terræmotu subuersas:ut trallis & coum ea tẽpestate motu terræ concussas. Allegantes in suæ calamitatis argumentum adducẽtes. Latinitate uel ciuitate donauit : ex his apte datur intelligi aliud esse iure latii aliud ciuitate donari de quo plura in Cæsare.

PHI. Quã non adierit : idem de adrião scribit spartianus.Nullus.n.fere pricipũ tm̃ terraꝝ: tã celeriter q̃tũ adrianus pagrauit.

Excepta aphrica:p oẽm aphri

quam nõ adierit:in has fugato Sexto Pompeio traiicere ex Sicilia apparantem continuæ & immodicæ tempestates inhibuerunt. Nec mox occasio aut causa traiiciendi fuit.

De ordinatione regnoꝝ.

Regnorũ qbus belli iure potitus est pter pauca.aut iisdẽqbus ademerat reddidit:aut alienigẽis contribuit. Reges socios ẽt iter semetipsos n ecessitudinibus:iũxit mutuis pmptissimus affinitatis cuiusq;: atq; amicitiæ ɔciliator & fautor. Nec aliter uniuersos q̃ mẽbra ptes q; impii curæ habuit. Rectorẽ quoq; solitus apponere ætate puis:aut mẽte lapsis:dõec adolescerẽt:aut resipiscerẽt ac plurimoꝝ liberos:& educauit simul cum suis:& instituit.

De ordinatione legionum & militum.

Ex militaribus copiis legiones & auxilia puinciatĩ distribuit:classem Miseni:& alterã Rauẽnæ ad tutelã superi & inferi maris collocauit. Certum numerum partim in urbis:ptim in sui custodiã allegit:dimissa callaguritanorum manu:quam usq; ad deuictum Antonium:item germanorum : quam usque ad cladem uarianam

cam sex ꝓuinciæ factæ sunt:ipsa ubi carthago est ꝓcõsularis:auctor ruffus. Sardinia: ꝓuinciaꝝ romanaꝝ prima fuit sicilia: secũda sardinia:utraq; insula in romanam ptãtẽ iisdem tpibus redacta fuerũt:eodẽq; anno sardiniã.M.Valerius:siciliam flaminis ꝑtor sortiti sunt. Inhibuerũt:uetuerũt remoratæ sunt: reddidit Aug.herodi nõ solũ ei terrã quã ꝑdiderat reddidit :sed eius regno ẽt addidit gadara ioppen. samariam & maritimã gazam turrimq; stratonis auctor Iosephus li.antiquitatum.xv. Necessitudinibus:affinitatibus.

Rectorem ætate paruis: scribunt iuriscõsulti pupillis subueniẽdũ esse dandosq; tutoresq;:similiter & mẽtecaptis & surdis & mutis quia rebus suis supesse nõ possunt:curatores dandi sũt:hoc officio functus est augustus ut rectorem apponeret impuberibus donec adolescerẽt:insaniẽtibus uero donec resipiscerẽt:mẽceps ab antiqs dictus lapsus mẽte:q uulgo dr mentecaptus græce φρενολήπτος. Legiones & auxilia:sũ pra declarauimus legiões cõstare ex romanis auxilia ex sociis:in auxiliis minor:in legiõibus maior numerus ascribi solebat. Prouinciatim:ꝑ ꝓuincias. Classem miseni:apud miscenũ & rauennã singulæ legiões cum classibus stabãt:ne longius a tutela urbis abscenderẽt:& cũ rõ postulasset sine mora sine circuitu ad oẽs mundi ꝑtes nauigio ꝑuenirẽt.Namq; ut inqt uerissime uegetius misenẽsiũ classis galliã:hispanias mauritaniam.aphricam:egyptum:sardiniã atq; siciliã hẽbat in ꝓximo.Classis aũt rauenatiũ epirũ:macedoniam achaiam.põtum:cretam.Cyprũ petere directa nauigatiõe cõsueuerat.Naues q̃ in campania stabant ad ꝑfectum classis misenensiũ ꝑtinebant:quæ uero in ionio mari locatæ fuerãt ad ꝑfectũ classis rauenatiũ spectabãt sub qbus erãt deni tribuni ꝑ cohortes singulas cõstituti Pli.scriptor ille luculẽtus atq; multiscius quo tpe periit ꝑerat classi misenẽsi.misenũ aũt in cãpania ꝓmõtoriũ est ꝓpe cumas.Rauenna uerõ in octaua regiõe italiæ sabinoꝝ oppidũ in ora littoris adriaci:olim tota ligneis cõpacta edificiis:& cũ mari fiunt inundatiões nõ mediocrẽ accipit ꝑtẽ ceni palustris.Inter cætera illud rauennæ mirabile est:q palustribus in locis aer est innoxius. Supi:uenetici:qd adriacũ & adriaticum uocãt a poetis adria nũcupaẽ.Luca. sonat ionio uagus adria põto. Inferi:quod tuscũ uocãt & tyrrhenũ.hinc opes opulẽtiæq; tuscoꝝ noscunẽ:q mari supo inferoq; noia ĩdiderũt. alterũ tyrrhenũ uocarũt cõi uocabulo gẽtis:alterũ adriaticũ ab adria tuscoꝝ colonia. Manu:multitudie. Calagoritãoꝝ:calaguriũ ciuitas ẽ hispaniæ in nasconibus collocata:callogoritani sertorium fouerũt.cuius interfecti cineribus ut fidẽ ꝑstarẽt obsessi a Cn.Põpeio uxores suas natosq; ad usum nephariæ dapis uerterũt humanisq; carnibus uescentes:cũ nullũ iã aliud aĩal in urbe eoꝝ supesset:Quintilianum calagoritanum fuisse innuere uẽ diuus Hieronymus: cuius uerba cõtra uigilantium sunt hæc.Iste caupo calagoritanus & in peruer sum propter nomẽ uiculi mutus Quintilianus miscet aquã uino. Item germanorum.s.manu dimissa. Varianam:quando Quintilius uarus in germania cũ tribus legionibus & auxiliis cesus fuit:historia urianæ cladis superius enarrata.

Rauenna

Calagoritani

Quintilianus calagoritanus

M.AN. Inhibuerũt:ꝓhibuerunt. Quibus belli iure:q ui armoꝝ subiecerat. Præter pauca:q̃ retinuit Alienigenis:nouis regibus. Necessitudinibus:amiciciæ:& affinitatis uinculis. Rectorẽ:moderatorem: curatorẽ. Mente lapsis:amẽtibus & furiosis. Cũ suis:liberis. Instituit:eadẽ disciplina instituẽdos curauit. Prouinciatim:ꝑ ꝓuincias. Miseni:qd in ora campaniæ tyrrheno mari incubat. Rauennæ. Rauẽna adriæ adiacet:ut superi maris oræ hæc illa uero inferi ꝑsidio eẽt. Callaguritanorũ:Hispanorum:callaguritani citerioris Hispaniæ fœderati:ut plinius ait. Varianam cladem.Quintilii uari:& legionum quæ cũ eo perierãt in germania interitũ.

inter armigeros circa se habuerat:neq; tñ unq̃ plures q̃ tres cohortes in urbe eẽ passus est:easq; sine castris : reliquas in hiberna & æstiua circa finitima oppida dimittere assuerat. Quicquid aũt ubiq; militũ eẽt:ad certã stipẽdioꝝ ꝑmiorũq; formulã astrinxit:definitis ꝓ gradu cuiusq; & tpibus militiæ & cõmodis missionũ:ne aut ætate:aut inopia post missionem sollicitari ad res nonas possent:utq; perpetuo ac sine difficultate sumptus ad tuendos eos : prosequendosque suppeteret:ærarium militare cum uectigalibus nouis cõstituit:& quo celerius ac sub mann annũciari cognosciq; posset quid in prouĩcia quaq; gererẽ:iuuenes primo modicis interuallis ꝑ militares uias dehinc uehicula disposuit . Cõmodius id uisum est:ut qui a loco idem perferunt litteras interrogari quoq; si quid res exigant possint.

De sigillis eius & datis quibus in epistolis utebatur.

PHI. Armigeros:more Alexãdri magni:qui armigeros tutandi corpis causa circa se habebat: & ut inquit curtius : habitus armigeri erat ut lanceam gestarent Idem sic ait: iam armigeri qbus ĩꝑatum erat produxerant eos. scribit Seruius armigerum esse q arma gerit domini . mãifestarius est error uulgi armigeros appellantis quos milites appellare deberet Plautus in casina armigeꝝ ministrum esse docet cum ait filius autem armigerum allegauit suum.idem mox paulo eundem appellat scutigerulum tãq̃ offm̃ armigeri sit scutum domini gestare. Easque sine castris:noluit Augustus ut cohortes ĩ urbe haberẽt castra sed dispersim habitarent.tyberius postea instituit rõæ castra ꝑtoria.de qbus in tyberio. In hiberna & estiua: hiberna dicimus loca ĩ qbus milites hibernare solent:sicut estiua:in qbus estiuo tpe cõmoranẽ.Varro appellat hibernacula:

Armigeri habitus

Error uulgi de armigero

Hiberna

Estiua

Hibernacula

sunt aūt ꝓprie hibernacula tentoria illa castrēsia in qbus hiberno tpe milites cōmorant̄: q̄ ut docet Liui. in v. in bello ueienti primū romano militi cepta sūt edificari: ut ita hiemādo cōtinuarēt bellū. erāt aūt pel libus consuta. Pro gradu. s. militari: sūt ēt militiæ gradus alii maiores alii minores: ut cēturionatus: decurionatus: tribunatus: & alia id genus. Et tpibus militiæ. Quantū qsq; tps militare deberet. Et cōmodis missionū: q̄ cōmoda post impetratā militiæ legitimam missionē accipere deberēt. Prosequēdos: & stipēdio militari & cōmodis decorādos. Erariū militare: qd peculiariter solis militibus inseruiebat: ex quo pecunia militibus impendēda ꝓmebat̄: unū & nomē accepat: militare. n. dicebat̄ a militibus quoq; cā erat isti

Sub manu consilium. tutū. Sub manu: puerbialis uulgarisq; locutio est: & significat statim tpibusq; momētū: qsi de manu ī manū. Sene. li. x. epistolaꝝ ad luciliū cōsiliū nasci sub die debet & hoc quoq; tardū ē nimis: sub manu quoq; qd' aiūt cōsiliū nascat̄.

Viæ militares. Militares uias: uiæ militares ut inqt paulus iurisconsultus exitū ad mare aut in ur bē: aut in flumina publica: aut ad aliā uiā militarē hn̄t: uiā publicā eā dicimus: cuius ēt solū publicū est. pu

Via publica blicas uias romani ptim ꝑtorias: partim cōsulares appellauerūt. sunt uiæ priuatæ sunt & uicinales q̄ ī uicis

Vicinales. sunt uel q̄ in uicos ducūt: qs publicas eē qdā dicūt: ꝑterea aliæ rusticæ dicunt̄: aliæ urbicæ: sicuti copiose

Vrbicæ scribūt iurisc̄ōsulti lib. xliii. dig. De militaribus uiis nūc loqt̄ tranqllus: q̄ inter publicas sunt latiores: ut ca

Celeritas nunciorum pere possint milites agminatim iter facientes unū & illis nomen. Qu. curtius cū hoc agmine darius paulum declinauit uia militari. In hoc aūt uī Augustus uoluisse imitari cyrū illū magnū pſaꝝ regem: q ut celeriter sentiret ea quæ maximis locoꝝ interuallis distabant hoc excogitasse fert̄: stabula equoꝝ tm̄ distātia fecit quātū itineris die uno equus facere possit. In qbus equos constituit equoꝝq; custodes: uirū quoq; ordina uit: q aptus esset ad lr̄as accipiēdas q̄ ferebant̄ easq; tradendas: q ꝗ recipet equos defatigatos atq; hoīes: recentesq; alios substitueret. diurno quoq; nūcio nocturnus succedebat: & ita & nūcii uelocius ire credebant̄ q̄ sit gruū uolatus. hæc discursatio uelocissima erat humāoꝝ pedestriū itineꝝ ut auctor ē Xenophō lib. pediæ. viii. ꝑterea Herodotus refert in urania a græcis institutū eē: ut quot ex diebus rota uia cōstat: to tidē uiri atq; equi sint distributi ad singuloꝝ dieꝝ iter faciēdū: quos neq; nix: neq; imber. neq; estus: neq; nox destinet: qn ꝓpositū sibi cursum celeriter cōficiāt. hoꝝ cursoꝝ primus mādata tradit secūdo. secūdus

Angareios quid item tertio: & ita deinceps illa mandata in aliū atq; aliū ptrāseūt. hanc equoꝝ cursitationem persæ angareion appellant: qbus nūciis nihil pnicius trāscurrere in rebus humanis opinat̄ idem Herodotus. Augustus uero noluit ut nūcius subīde mutaret̄ sed tātūmō ut ille q litteras acceperant ferendas. Idē perferret: possetq; interrogari de rebus illis: qbus præsens interfuisset & ita idem nūcius permanebat: equi mutabā tur. Modicis interuallis: tales nunc sūt in italia ueredarii a principe mediolanense dispositi per modica interualla: ut citissime possint alius ad alium litteras perferre.

M. AN. Armigeros: q armis accīcti eius latera stipare consueuerūt: q̄q armiger ēt sit dictus q arma pugnantibus suggerebat. Easq; sine castris: ut sparsim tabernacula hērent: qn̄. n. & ubi primū castra ꝑtoriæ cohortes habuerint postea dicet̄. Stipēdioꝝ formā: quatenus & q̄ pmioꝝ spe stipendia fierēt. Pro gradu: dignitate. Temporibus militiæ: q̄ diu eēt militandū. Cōmodis missionū. i. missionibus singulorum desideriis accōmodādis. Aut ætate: feroci adhuc rerūq; nouaꝝ cupida. Inopia: qua pssi ueterani nulli rei minus q̄ ocio student: ut totū: hoc ad cōmoda referas: illūd uero ad ætatē. Tuēdos: dum circa signa eēnt. Prosequēdos: pmiis post missionē ornandos. Suppeteret: sufficeret. Aerariū militare. ad militum stipendia psoluēda. Nouis uectigalibus: ad alendos exercitus recēter excogitatis. Per militares: uias qui bus est castris ad urbem iretur uel militaribus psidiis & stationibus freqntes. Disposuit: p interualla posuit. Qui a loco: si qdē romam usq; uecti rogari poterāt: utpote rerum castrensium non ignari q in militibus: q lr̄as per manus acceptas ferrent euenire non poterat.

PHI. In diplomatibus: diplomata tabellæ sunt & codicilli: ui denturq; proprie accipi p his principalibus libellis & publicis quibus impetrata perscribunt̄ & principis nomen ascribit̄ uulgus bullas uocat. hoc indicare uī. Ci. scribens in qdam ad titum ampium

Diploma epistola. Diploma statim nō ē da tum: & mox. pāsa recepit per celeriter se ablaturum diploma Cor. Taci. eoq; diplomatibus nullum principem præscripsisset apud iurisconsultos de uerboꝝ obligationibus. Diploma aliud significat: uīq; accipi pduplicata itineris festinatiōe. uerba iurisc̄ōsulti

IN diplomatibus libellisq; & epistolis signādis initio sphinge usus est: mox imagine magni Alexādri nouissime sua dioscoris manu sculpta: q̄ signare iū secuti quoq; pricipes pseuerauerūt: ad epistolas oēs horaꝝ quoq; momenta nec diei modo: sed & noctis quibus datæ significarentur: addebat.

De clæmentia & ciuilitate eiusdem.

CLemētiæ ciuilitatisq; eiūs multa & magna documē ta sūt. Ne enumerē quot & quos diuersaꝝ ptiū uenía & incolumitate donatos principē ēt in ciuitate locū tenere passus sit: Iuniū Nouaꝝ: & Cassiū Patauinum e plebe hoīes alterū pecūia: alterū leui exilio punire satis ha buit. Q uū ille Agrippæ iuuenis noīe asperrimam de eo epi stolam in uulgus edidisset: hic conuiuio pleno ꝓclamasset:

sunt hæc qbus interp̃tatio q̃ñ q̃dã insetta est.is q ephesi daturũ se spopõderit ut neq; diplomate id est die bus ac noctibus & oĩ tẽpestate cõtempta iter cõtinuare cogat̃.& mox:q̃d si diplomate at fœlici nauigatio ne maturius q̃ q̃sq; puenerit ephesum:cõfesti obligatus est græci διπλοῦν dicũt duplũ:& διπλοσ dũplico:uñ diploma inclinari tradit̃:tanq̃ duplices illæ tabellæ de qbus supra memorauimus dici possint di plomata. Libellis sup.s.qbus q præpositus fuerat a principe.is a libellis dicebat̃ sicuti q epistolis p̃erat ab epistolis:quales sunt archigrammatei hoc est principes scribaꝝ. Sphinge:pli.lib.na.hi.nouissimo sic in quit.diuus Augustus inter initia sphinge signauit duas aũt in m̃ris anulis indiscretæ similitudinis inuene rat.altera p bella ciuilia absente eo:amici signauere epistolas & edicta:nõ ifaceto lepore accipiẽtiũ.enistma ta afferre eam:sphingem:uñ Augu.postea ad deuitanda conuitia spingis signauit imagine Alexãdri magni Et aũt sphinx aial fusco pilo mammis in pectore geminis mõstro simile:q̃d' ethiopia generat. Alber.mag. in.xxii.de aialibus inter simiaꝝ gñã numerat sphinga insignẽ duabus in maxilla maculis nigricãtibus.Cau da coloris subnigri oblõga.sphinga thebanũ mõstrũ describit luculẽter & poetice Statius in.ii. thebaidos de qua & diodorus non pauca lib.y.bibliothecæ.& ut inqt Ausonius.Nota importẽtis thebana tricorporibus sphinx .Hortensius orator habuit sphingem ex ære corinthio:quam circũferebat uerri reo ablatam. pp quã Cicero illo iudicio uerrino in altercatiõe negãti ei se enigmata intelligere r̃ndit debere:q̃m sphingem domi haberet. Imagine Alexandri:familia macrianoꝝ speciale hoc semp habuit ut Alexãdrũ ma.uiri in auro & argẽto:mulieres in reticulis & dextrocheriis & anulis exsculptũ semp gestarẽt.& ut ait Iulius Capitolinus dicũtur iuuari in oĩ actu suo q alexãdrũ exp̃ssum uel auro gestitãt uel argẽto. Sua.s.imagine usus est in signãdo:signatoriũ aũt anulũ ornamẽti appellatõe nõ cõtineri docet paulus iurisc̃õsultus. Dioscoridis:dioscorides sculptor in artificio gẽmaꝝ optimus fuit.q diui Augusti imaginẽ simile exp̃ssit:q̃ postea principes signabant:ut refert pli.in ultimo na.histo. Horaꝝ mom̃eta:q̃ñ nos l̃ras scribimus diẽ quo datæ sunt apponere solemus.Augustus uero nõ solũ diem sed ẽt horas horarũq; mom̃eta ascribebat. Ciuilitatis:Iulius capitolinus Antoniũ piũ laudat:q; impatoriũ fastigiũ ad summã ciuilitatẽ deduxerit:similiter elius Lampridius refert nimiã ciuilitatẽ obiectã fuisse Alexãdro impatori romano:ubi ciuilitas accipit̃ p moderatõe q̃dã atq; modesta magis ciui hoiq; politico accõmodata q̃ impatori:q̃ in augusto fuisse nũc testat̃ trãqllus.Quinti.in.ii.tradit ciuilitatẽ qbusdã iudicatã eẽ rhetoricem. Principem:principalem & primariũ. Diuersarũ ptiũ hostiliũ & contrariæ factiõis. Ille:iunius nouatus.Agrippæ. q Augusti erat nepos ex agrippa & Iulia. De eo.s.Augusto. Hic:cassius patauinus.

A libellis archigrammatei

enigmata sphingis Sphinx

Ciuilitas

M.AN. Diplomatibus:codicillis:ut Seruio placet:siue tabellis ut uero alii interp̃tant̃ duplicibus pugillaribus:uñ diplomata græca uoce dicta:diplon.n.græci duplũ dicũt.Ci.ad Appiũ:diploma statim nõ est datũ.Anneus Seneca de augusto adeo inqt nõ odit ut dimissis:quo tutiores eẽnt diplomata daret. Signãdis:sigillo muniẽdis:ueteres signare p eo et q̃d ẽ scribere & notare dixerũt. Sphinge:thebani mõstri imagine celebrata ẽ phinx illa:quã Hortensius orator uerri ademit:uñ urbanissimus ille Cicerõis:ut Pli.& pedianus scribunt:in Hortẽsium extitit iocus:est phrinx monstrosum æthiopiæ:aial e Simiaꝝ gñe fusco pilo:mammis in pectore hoĩs spẽm accedẽs poetæ faciem h̃re uirginis fingunt:pẽnas auiũ:pedes leõis.Diodorus Sphinx belua biformis thebas eo tpe uenisse tradit̃.ausonius.Terruit aoniã uolucris leo uirgo triformis Phinx uolucris pennis pedibus fera frõte puella. Mox imaginẽ:magni alexãdri.Treuellius auctor est:creditos in oĩ actu iuuari:q alexãdrũ:auro uel argẽto sculptũ gestarẽt: & iccirco in Macrinorũ familia uiri & fœminæ oĩ domestico cultu celatum & intextũ habuere. Dioscoridis.Pli.q; dũ augusti imaginẽ similem exp̃ssit:q̃ postea princeps signabant dioscorides. Mom̃eta horaꝝ:ut nõ solũ quo die: q̃ hora sed quo ẽt mom̃eto datæ eẽnt litteræ significaret. Ciuilitatis:ciuilis moderatõis. Documẽta: exẽpla & demonstrationes. Diuersarum ptiumq; p hostibus aduersus se stetissent. Principem:primũ. E plebe homines:plebeios.s.ac p hoc ignobiles:quo apparet qualis in honestioris quoq; fortũæ uiros fuerit. Agrippæ iuuenis:quem obsordidum ingenium relegatum diximus.

neq; uotũ sibi.neq; aĩum deesse cõfodiendi eũ. Quadã uero cognitõe cum Aemylio Eliano cordubensi inter cætera crimina uel maxime obiiceretur.quod male opinari de Cæsare solebat.conuersus ad accusatorem. cõmotoq; similis. uelim inq̃t hoc mihi pbes faciã. sciat Elianus & me linguã h̃re.plura de eo enim loquar.nec quicq̃ ultra. aut statim. aut postea inquisiuit.Tyberio quoq; de eadem re sedulo uiolentius apud se per epistolam cõquerenti ita rescripsit. Aetati tuæ mi Tyberi noli in hac re indulgere. & nimiũ indignanti queq̃ eẽ q de me loquatur male. Satis est.n.si hoc habemus ne quis nobis male facere possit.

PHI. Eum:Augustũ. Eliano cordubensi.Corduba inclyta est senecis duobus & unico lucano: fuit cordubensis quoq; sestilius homo ingeniosus magis q̃ erudi tus inequalis poeta & pœne talis qualis Cicero cordubenses poetas ait eẽ sonantes q̃dam peregrinum.laudat̃ ẽt ab olei præstãtia hinc ait marcialis.uncto corduba letior uenafro. æs quoq; cordubẽse in summa fuit gloria:q̃d' & marianum dicebat̃. Cõmotoq; similis:indignanti:& cõturbato.Me linguam h̃re:tanq̃ de-

Corduba

æs cordubense

De honoribus ei collatis & spretis per eum.

trahenti esset detracturus & ob loquenti obloquuturus iuxta illud triuiale: si dixeris quoduis audies quod nõ uis oli Alexãder magnus cum audisset se a quodã côuiciato re affici côuiciis nõ excãduit in ultionem sed dixit βα σιλικον εστιν ευποιουντα κακως ακουειν. i. regium est benefacientem & male audire. De eadẽ re. qd. s. Elianus male opinari maleq̃ loq de augusto solet. Aetati tuæ: uerba sunt ex epistola Augusti q̃bus tyberium monet ne indulgere uelit ad ultionem parã dam Iuuenili ætati: quæ feruescens & sanguinis calore exestuans ad uindictã suapte sponte propensa ẽ: litiũq̃ & rixarum cupida. Vñ ait Ora. Non ego hoc ferrẽ cali pus iuuenta côsule planco. Quæcũq̃ esse: hoc dixit pp elianum. Pro consulibus decerni: uerres ptor nõ quidem templa sibi decerni uoluit: s3 statuas innumeras erigi & diẽ festum dicari: quæ uerrea dicebant: sicut Cicero in uerrinis abũde demõstrat. tito quoq̃ flaminio dicata

Verrea

Templa q̃uis sciret ẽt p côsulius decerni solere i nulla tñ puincia nisi côi suo: romæq̃ noĩe recepit. nãi urbe qdẽ ptinacissime abstinuit hoc honore atq̃ ẽt argẽteas statuas oli sibi positas côflauit oẽs: ex q̃bus aureas

fuisse templa & gymnasia a chalcidentibus testis est plutarchus qui ait sua etiam ætate sacrificia & rem diuinam fieri solitam Tito Flaminio perinde ac deo apud chalcidenses & hoc ob merita quibus ille prosecutus est amplissimis græcos. Communi noĩe. ut. s. templa nomen augusti & romæ haberent inscriptiõe pariterq̃ dicarentur genio augusti & maiestati urbis Romæ. In urbe Roma. Hoc honore: templorum sibi decernendorum. Conflauit: redegit in massam atq̃ resoluit.

M. AN. Eum: augustum. Accusatorem: qui ea obiiciebat. Commoto: irato. Hoc: q̃ æmilius solebat de me male opinari. Et linguam me hẽre. q. d. efficiam ut & ipse contra male audiat. Sic apud homerum: ὁπποῖον κ' εἴπῃσθα ἔπος τοῖον κ' ἐπακούσαις: uerbis. s. nõ ferro uulturũ aduersarii maledicta psessus est: quasi ex æquo: non ut princeps cum priuato certaturus. Inquisiuit: an uera cẽnt: quæ reo obiicerent.

De eadem re: eiusmodi obtrectatione. Violentius: minus ciuiliter. Aetati tuæ: quæ annis ferox est: & ad ultionem prona. Suo romæq̃ noĩe: ut urbis & augusti genio inscriberet: nec id nouo exemplo: nam & calcidenses Tito Flaminio & geniis quibusdam templa consecrarunt. ut tito & herculi: tito & apollini: plutarchus est auctor. Hoc honore: templorum dedicatione. Conflauit: liquefecit. Argenteas statuas: quidam primas statuas argenteas augusto Romæ dicatas credidere: sed falso: nam ante augusti tempora: quæ pharnacis & mitridatis fuerant: sunt in ea urbe conspectæ: a Pompeio mitridatico triũpho trãslatæ. Aureas cortinas. Seruius tripodes & pythonis corium in stratũ cortinam ait appellatam: ab eo quod ibi cor uatis teneretur: uel quia κουρην τεινει: idest puellam extendit: sed quid cortina esset plinius apertius: factitauere inquit. & cortinas tripodum nomine delphicas: quoniam donis maxime Apollinis delphici dicabantur.

Cortina

PHI. Cortinas aureas: cortina nomen ẽt polysemon. i. multa significans: nam cortinæ sunt uasa: in quibus pigmenta coloresq̃ coguntur: quibus lanæ tinguntur & uela pinguntur immersa. Plinius in. xix. fere die liquatis cortina uellus elutriatum mergitur in experimentum: idem in. xxxv. hoc cum fecere nõ apparet in uelis sed in cortina pigi mirumq̃ cum fit unus in cortina color ex illis alius atq̃ alius fit in ueste accipientis medicaminis qualitate mutatus. Cato in re rustica cortinam plumbeã accipit pro uase quo oleũ fluit: ubi oleum in turculario factores præmũt: a cortina cortinale deducitur accipiturq̃ prò loco in quo sunt cortinæ hoc est uasa quibus sapa decoquitur. Columella: cortinale ubi defrutum fiat: nec augustum nec obscurum sit: ut sine incommodo minister qui sapam decoquit uersari possit præterea cortinæ sunt: uela ad locum contegendum: sicut uulgo uernacula lingua uocitari solent. In exodo scriptum est decem Cortinas de bysso retorta & hyacintho ac purpura coccoque bis tincta uariatas: opere plumario facies: & post paulo inquit: quinque cortinæ sibi iungentur mutuo. Cortina quoq̃ tripos est auctore Seruio unde oraculum datur: dicitur autem cortina uel q̃ Apollinis tripos corio Phitonis serpentis tectus sit: uel quod certa illic responsa fundantur: quasi certamina: uel quia illic cor uatis tenetur: illuc enim raptæ phebades uaticinabantur. De cortina ita scribit Varro libro tertio de latina lingua. Cortina dicta est quod est inter terram & cœlum a similitudine cortinæ Apollinis: ea a corde: quod inde sortes primum extimatæ: sensus est tranquilli augustum ex statuis conflatis aureas cortinas fecisse hoc est tripodas & mensas apollineas: easque Apollini dedicasse: cuius templum in palatina domo extruxerat. sicut supra dictum est: cum autem hæ cortinæ Apollini delphico antiquitus dicarentur alio nomine delphicæ sunt nuncupatæ porphyrio & acron enarrantes illud horatianum: & lapis albus pocula cum cyatho duo sustinet men-

Cortinale

Cortia uñ

Delphicæ

cortinas Apollini palatio dedicauit dictaturam magna ui offerente populo genu nixus deiecta ab humeris toga nudo pectore deprecatus est.

De eodem & ciuilibus gestis eiusdé.

DOmini appellationem ut maledictũ & opprobriũ sp exhorruit. Quũ spectante eo ludos pnunciatũ esset in mimo o dñm equũ & bonum : & uniuersi: quasi de ipso dictum ex exulátes cõprobassent statim manu uultuq; indecoras adulatiões repssit: & in sequenti die grauissime corripuit edicto: dñmq; se posthac appellari : nec a liberis qdem: aut nepotibus suis: uel serio: uel ioco passus é atq; hmõi bláditias ét inter ipsos phibuit : non temere urbe oppidoue ullo egressus: aut quoq̃ ingressus est : nisi uespeŕ: aut noctu: ne quem officii cã inquietaret. In cõsulatu

sam delphicam significari exposuerunt. Pli. in. xxxiiii. de cortinis Apollini dicatis : q̃ delphicæ dicunť hæc tradit ex ære factitaue re & cortinas tripodum noíe delphicas: qñ donis maxime Apollinis delphici dicabanť. Dictaturam: depcatus é: abigẽdo detestatus execratusq;: frequẽs é hæc elocutio: depcari seruituté: depcari ignominiá: ná ut inqt Gellius. Depcor in hoc significatu dictũ é q̃si detestor uel execror: uel depello: uel abominor pce adhibita: uel quo alio mõ. Oui. sæpe pcor morté: morté quoq; depcor idem. Dñi appellationem : noluit Augustus appellari dñs: q̃ res documentum est magnum illius ciuilitatis cũ domitianus ut insra dicemus p insolentiam dñs & deus dici uoluerit. diuersa natura sũt hæc duo ut inqt elegãter Pli. in panegyrico. Dominatio & principatus: nec aliis est princeps gratior q̃ q maxime dñm grauenť: tanq̃ nomé dñi sit detestabile: principis uero fauorabile. hinc Alexáder quoq; ro. ipator dñm se appellari uetuit: scribũt seneca & Macro. nfos maiores oém dñis inuidiá oém seruis cõtumeliá detrahétes dñm pfemfamilias seruos familiares appellauere. Ludos: scenicos: qbus fabulæ agebáť. Mimo fabula poemate: de quo in iulio Cæsare affatim dictũ est. O dñm equũ: uerba hæc sunt ex mimo fabula quæ in ludis pnũciata sunt: q̃ auditores tanq̃ in Augusti laudẽ pnũciata libenter accipiebát. Manu uultuq; psius fert aius callidæ fecisse silẽtia turbæ maiestate manus. Indecoras: aristoteles ait in q̃rto ethi. adulatiões oés eé seruiles & hũiles adulatores. Præcipit Cic. in officiis ne adulari nos sinamus. hoc malũ uiget maxime in aulis principũ: ubi assentatores dominanť & uanidici. Corripuit: castigauit adulatões populares. Vel serio uel ioco: neq; in rebus seruiis: neq; p iocũ. serio & ioco sibi uicissim opponunť. Hora. sed tñ a moto q̃ramus seria ludo. Quinti. iocũ id accipimus qđ est cõtrariũ serio. Hmõi blandicias: Cõsueuerũt filii regũ principũq; uicissim se p blandiméta dños appellare: quas appellatiões augustus phibuit fieri inter filios suos & nepotes: uñ cũ olim nero británicum noíe británicus domitiũ obuii inter se salutauissent: id p signo discordiaȝ acceptum est. Auctor Cor. Taci. Vrbe oppidoue: uť hoc in loco trágllus dñiam faceť inter urbem: & oppidũ: tanq̃ urbes sint nobiliores: oppida uiliora ac ueluti castella: scribit Varro colonias romanas in lr̃is antiquis scribi urbes: quæ item conditæ sint ut Roma: oppidum quod primum conditum in latio fuit Lauinium. Vespere: hora uespertina. In diuisione ciuilis diei apud Ro. Nouissimum tp̃s diei dicebatur suprema tempestas: deinde uespera: dein prima fax. Officii cã. quo delatores funguntť dũ principem egredientem urbe comitantur: aut regredienti obuiam progrediuntur.

Deprecari ignominiá

Dñatio pricipatus

Suprema tempestas

M. AN. Depcatus: pcibus auersatus. Dñi appellationẽ: ut dñs uocareť. Maledictum: cõtumeliosum & execrabile. In mimo: ridiculis scriptis: qd mimus sit: qd mimographus abũde alibi. Indecoras: turpis & seruiles. Bládicias: bládas & adulatorias appellatões. Inter ipsos: ne mutuo se qdẽ dños appellarét: Nisi uesperæ. Teren. uesperi dixit: uterq; tñ aduerbialiter: ut alteȝ primæ sit declinatiõis. tertiæ alterũ. Liui. primo uespere & prima uespera dixit. Oui. quoq; primoq; tenent a uespere nomen. Officii causa: honoris causa obuiam prodeundi. In consulatu: cum consul esset. Pedibus : ut fieret credo omnibus potestas sui adeundi. Ad operta: contecta.

PHI. Pedibus fere. Plinius in panegyrico traianũ laudat qđ impator factus ita icedat pedibus sicut priuatus incedebat: repђenditq; traiani antecessores qđ fastidio hoím usum pedum amiserát: quos hũeri ceruicesq; seruoȝ uehebát sup ora romãoȝ. Adopta sella: clausa coopta qd si legas adapta : ut sit sensus augustum in hoc ciuilitatis documẽtũ pstitisse ut p publicũ incederet lectica patefacta: ut ita oíbus adeũdi alloquẽdiq; potestas fieret: laudať a scriptoribus græcis illud artoxersis cognométo memnonis factũ humanissimũ: q reginam iussit aulea cortinasq; undiq; remouere a caruca: in q̃ ipsa uehebať ut ita indigentibus in itinere aditus pateret. Promiscuis: indifferentibus & ut dici solet generalibus. Admittebat & plebem: inter primas traiani laudes celebrať admissionũ facilitas. cuius ædes ut inqt Plinius nõ minus reserate nec minus publice erant q̃ tépla q̃ forũ: mox subiungit: ipse át ut excipis oés ut expectas i pacatus quoq; laudat theodosium: q facilis eét adiri q ex pximo acciperet uota suoȝ hoium. Cice. in epistola ad qntum fratrem didascalica pcipit adiungendá esse facilitaté in audiẽdo: lenitaté in discernendo. Admissionales latino uocabulo dicunť: quorũ officium est admittere intra cubiculum uolétes salutare principem & alloq Lampridius laudat Alex. Romanũ q salutareť patente uelo admissionalibus remotis. ab amiano marcelli

Humáitas artoxersis

Admissionales

pedibus fere extra cōsulatū sæpe adoperta sella p publicū i cessit. Promiscuis salutatōibus admittebat: & plebē tāta comitate adeūtiū desideria excipiēs: ut quādā ioco corripuerit: quod sic sibi libellū porrigere dubitaret: q̄si elephanto stipē. Die senatus nunq̄ patres nisi in curia salutauit: & q̄dē sedentes: ac noiatim. singulos nullo submonēte: & discedēs eo mō sedentibus singulis uale dicebat. Officia cum multis mutuo exercuit: nec prius dies cuiusq; solēnes frequentare desiit: q̄ grandi iam natu & in turba quondam sponsaliorum die uexatus. Gallum tertium senatorem minus sibi familiarem: sed captum repente oculis: & ob id iedia mori

no dictus est magr̄ admissionū: q̄ perat huiuscemodi negocio:

Comes Comitate: comes ut inquit Ci. in oratione pro cor. balbo dicūt benigni faciles suaues: īde comiter aduerbiū p benigne. In comitas pro facilitate benignitateq; accipitur. M. Var. enarrans illud Ennianū: si uoles aduertere animum comiter mōstrabitur. Comitar ait esse hilare ac libenter: cuius origo sit græca Κωμος. unde & comesatio ducta. Ioco id inter augusti iocosa dicteria numeratur ab eruditis. Libellū hic libellū intelligere debemus supplicē: uulgus īdoctū supplicationē appellat. Quasi elephāto stipē. Quin.

Assis elephanto in. yi. i capite de risu sic inqt. adhibet silitudo interi palā: serio interi: sed & pabolæ: cuius ē gn̄is id augusti q militi libellū timide porrigenti noli inqt tāq̄ assem elephāto des: q enim assem hoc ē nūmū elephāto dabat cū pauore & formidine porrigebat: qd' aūt elephātis a populo nūmi darent testat Plini. sic scribēs in yiii. de elephantis stipes quas populus dedisset seruatæ & in sinum effusæ: de hoc eodem augusti ioco Macrobius in. ii. satur. aug. Cum ei qdam libellum trepidus offerret & mō pferret manum mō trahere. putas

Stipes inqt te assem elephanto dare? Stipem: refert Mar. Var. stipem dici æs atq; pecuniā a stipando: eo qd' asses qui erāt liberales: qui acceperant maiorē numerum non in archa ponebant sed in aliqua cella astipabant. i. componebāt: quo minus loci occuparet: ab stipe dictū stipendiū. Die senatus. quo senatus in curia cogebatur. Nisi in curia: ciuilitas augusti maxima qui senatores die senatus salutare noluit domi sed in curia: tā quam & ipse unus foret ex senatoribus. Ac noiatim: exempli cā dicebat. salue pollio: salue messala: & ita singulos ppriis noibus salutabat. Submonēte: nulla noia romanoꝝ suggerēte: nā cū eēt memoria pditus singulari nō indigebat nomēclatore: q in eius aurem noia senatorū infarciret quos salutabat. Vale dicebat. Quēadmodū salue uerbū est salutantis: ita uale uerbū est discedentis: interdū tn̄ Cice. in calce epistolarum hæc duo iunctim locat: ut dicat salue uale mi tyro. Dies solēnes: quale sunt dies natales: & nuptarum solēnitati dicati. Ita iuuenalis: q cā officii qd queris nubit amicus. Grandi iam natu. i. senex & lōga

Magno natu iam ætate prouectus: quod & magno natu dicit. Liuius: magno natu qdām cū oium maioꝝ suoꝝ insignibus se in foꝝ piecit. Sponsalioꝝ: q̄ sint sponsalia superius declarauimus: illud adde: quod antiqui

Spōsaliorū saturnaliorum baccanalioꝝ uiridioꝝ & sponsalioꝝ dicere malebant quam saturnaliū baccanalium uiridiū & sponsalium sicut regula grāmatices exposcit. Itaq; alteꝝ regula: alteꝝ ueteꝝ defendit auctoritas. Captū

Qui luminibus capti. oculis: subito luminibus orbatum. Cor. Ruffus dormiens oculoꝝ uisum amisit cum id sibi accidere somniaret. Asconius pedianus ille Marci Ciceronis luculentus enarrator septuagesimo ætatis suæ anno captus est lumiuibus. Timoleon quoq; corīthius sine ullo morbo lumina oculoꝝ amisit: si saturnus & sol unum hospitium partis acceperint: tunc quorum talis fuerit genitura: eorum oculos miserum exitiū cecitatis impugnabit sicuti tradit Iulius firmicus in sexto matheseos.

M. AN. Promiscuis: cōmixtis: indiscretis. Cōmitate: facilitate: benigno congressu. Desideria: quæ ab adeūtibus desiderarent. Loco: iocosis & facetis uerbis. Sic: tā meticulose. Elephāto stipem: q̄ populus stipem elephāto daret. pli. Argumenta inqt amoris gaudiū blāditiæ stipis: quam populus dedisset seruatæ meminit ioci huius macrobius in saturnalibus. Die senatus: quo die senatus habendus erat. Nisi in curia salutauit: ut publicæ salutatōis occasio relinqueret: aut certe ne p salutatiōis cōgressum de publicis negociis cū aliquo prius cōsultasse uideret. Noiatim: suo quēq; noie. Nullo: nomenclatore: aut alio noie suggerēte satis pbabili memoriæ argumento: sed longe pbabiliore Cyneas pyrrhi regis legatus postridie q̄ Romam uenerat senatui: & equestri ordini nomen reddidit: illa uero adhuc maiora q̄ Cyrus rex oium q in exercitu suo erāt militū noia tēuit. L. Scipio totius po. ro. anneus Seneca q̄ nō mirus admiratōis hēt: p didit se ætate florētē duo millia noium eo ordine quo recitati eēnt ex tēplo reddere solitū. Mutuo: ex equo cū multis officio certauit. Solēnes: natales dies & peculiares familiæ alicuius ferias. Grādior natu iam senio cōfectus. Sponsalioꝝ die: Seruius Sulpitius: Gel. auctore: qd sponsalia eēnt elegāter ut alio est loco demōstratū expssit. Captum oculis: uisu priuatū. Inedia: famæ q̄ pleriq; alii fecisse dicūt: & in his Silius italicus Pli. ad Ruffum modo nūciatus est Silius italicus in neapolitano suo inedia finisse uitam.

Inedia PHI. Inedia: Cibi abstinētia scribit Pli. in. xi. quod inedia ante diem septimum non est homini lætalis: durasse & ultra. xi. diem plerosq; idem est auctor. Au. Gel. scribēs de potētia & ui septenarii numeri ait: illos septimo demū die mortē oppetere: qbus inedia mori cōsiliū ē. Rē nō minus admirādā q̄ memorādam tradit Alber. ma. si mō uera est: ait. n. libro de aialibus. yii. fœminam fuisse q sine cibo dies interdum. xx. interdum. xxx. durabat. uirum quoq; melancholicum idem se uidisse testat: q inedia hoc ē cibi abstinētia se

destinantem præsens consolando reuocauit ad uitam.

De pacientia eius in contradictores.

IN senatu uerba facieti dictum est nō itellexi:& ab alio contradicerē tibi:si locum haberē: interdum ob imodicas altercationes disceptantiū e curia p irā se proripienti:quidam ingesserunt licere oportere senatoribus de repu.loq. Antistius Labeo senatus lectiōe quū triumuirum legeret M.Lepidū hostē olim eius:& tū c exulantem legit:interrogatusq; ab eo an essent alii digniores: suum quenq; iudicium habere respondit:nec ideo libertas aut contumacia fraudi cuiquam fuit.

ptē uixerit septimanas alternis trī diebus gustū aq lipide exorbētem & pterea nihil:sisigambis dari psaꝝ regis mater iedia ē ex ticta:cū cibo & luce pariter abstinuisset. Inedia piit sisigābis Præsens cōsolando ois cōsolatio efficax ē sed prīcipis efficacissima q̄ i ptes oēs flecti possunt aī mortaliū: potuit itaq; cōsolatio augusti psuadere ut uiueret ille:qui mori decreuerat. Verba facieti.s.augusto in senatu differēti dictū ē a quodā senatore aī liberioris:nō intellexi. Si locū haberē:uel dicendæ sniæ:uel qa sæpe locus ē cā ut simus modo audiētiores:mō modestiores. Altercatiōes disceptantiū:cōtentiōes senatoꝝ uicissim cōtradicētiū attamē disceptator dr̄ rei sentētiæq; moderator sicut docet Cicero in pticiōibus ad filiū.Liuius i prio disceptatorē ait se sumptū iter patrē & filiū. Discepta tor De re pu.log:hæc sunt uerba a senatoribus igesta augusto e curia discedēti pleno idignatōis:tanq̄ senator & possit & debeat libere loq de re pu.hoc.n.ppriū ē ueri senatoris munus i libera ciuitate.uñ apud liuiū in tertio.L.Valerius postulat ut de re pu.dicere liceat:cui postulatiōi minaciter refragati sūt decēuiri.Præceptū platonis est & a Cicerone repetitū:ut q reipu.p̄futuri sūt:qcqd agūt id referāt ad utilitatē ciuiū obliti cōmodoꝝ suoꝝ: & dū cōseruāt honestatē q̄uis grauiter offendāt:mortē opetant potius q̄ deserāt illa q dixerūt.Debet senator libere nō obnoxie dicere sniam i senatu. Ingesserūt idētidē imiserūt iactarūtq; hæc dicta i augustū pripiētē se e curia. Antistius labeo:hic iuris ciuilis legūq; po.romani apprime doctus fuit:sed agitabat hoiem ut in ꝗt gellius libertas qdā nimia & uecors usq; eo:ut diuo augusto iā pricipe & rēpu.obtinēte:ratū tamē pēsumq; nihil haberet:nisi quod iustū sanctūq; eē i romanis antiqtatibus legisset:scribit porphirio:antistium labeonē memorē libertatis i qua natus erat:multa cōtumaciter aduersus cæsarē Augustū & dixisse & fecisse:pp quod Oratius i sermōibus dixisse uī.Labeone isanior iter sanos dicat.iurisc̄ōsulti libro prio digestoꝝ multa pdiderūt de antistio labeone:q ita annū diuiserat ut Romæ sex mēsibus cū studiosis eēt:& secederet sex mēsibus ubi cōscribendis libris operā dabat. Triumuiꝝ:supra dictū ē Augustū constituisse triumuiratū legendi senatus.cū ad hunc triumuiratū conficiendū ipse triumuiri unius lectionem habuisset:legit nō aliquem ex his qui augusto chari erant:sed illius inimicū.M.lepidum qui tunc exulabat circeios ab augusto relegatus:sicut supra iam diximus. Interrogatus.s.labeo ab augusto. Suum quēq; iudicium:iuxta illam sententiam uulgarissimam:quot capita tot sententiæ & uelle suum cuiq; est.& quot capitū totidē studioꝝ milia. Labeo Libertas:licentia libere loquēdi.& hoc refert ad eos q dixerāt:licere oportere senatoribus de re publica loqui. Contumacia:ad labeonem referendū:cuius cōtumax fuit respōsio. Fraudi:piculo & detrimēto ut expōit Seruius enarrans illud uirgilianū.Quis deus in fraudem.in iure lectū est fraudi erit illa res idest periculo & pœnæ:liuius in septimo cauendum ne fraudi secessio esset. Vlpianus in titulo de edilitio edicto ait ueteres fraudem pro pœna ponere solebant. Fraus pœna

M.AN. Destinantē:statuentē. Cōsolando:tēpestiua cōsolatione adhibita. Reuocauit ad uitā: ut uiuere pseueraret:si qdem ois tēpestiua admonitio utilis ad persuadendū:sed uiri auctoritas:ut est apud Euripidē plus oino ualet λογοσ γαρ iquit ἐκτ αδοξουν τωνιων κακτων δοκουντων αυτοσ ουταν τον σθενει. Verba facienti:sermonē in auriā habenti. Nō itellexi:nō pcipi. Si locū hērē:si meus eēt dicēdæ sniæ locus:qbus apparet ut in foro:ita i curia se i ordinē redigere solitū. Altercatiōes:senatoꝝ iter se cōtentiones. Proripiēti:irato aio abeūti. Ingesserunt:in abeuntē iactarunt. Triumuirum:qui trium uir fuerat potius:q̄ ad legendū senatū:nam id negociū duabus profligatū constat electiōibus:una qua uiriꝝ legit:de qua nunc credo intelligi oportere:altera augusti & agrippæ arbitratu. Hostem olim eius:iā inde.n.a magisterii equitum petitione:qua lepidus fuit augusto p̄latus simultas inter eos orta dicit.ide ante triūuiratum initum hostes aperte fuerant nouissime augustus supbienti illi legiones in Sicilia ademit.

Interrogatus:antistius q eum legerat. Ab eo:augusto. Libertas:libere loquēdi:Nestor ille homericus: τουσε χρηπερι μενφατσαι επος ηδ επακουσαι.Sēsit consultissimus ille senex in publica cōsultatione:æque omnes & loqui:& audire oportere. Fraudi:uitio noxæ.

PHI. Famosos libellos:lex.xii.tabularum capitis pœna putauit esse sanciendum.si quis carmen condidisset quod infamiam faceret.præterea scribunt iurisconsulti libro.xl.digestorum titulo de iniuriis & famosis libellis si quis libellum ad infamiam alicuius scripserit siue scripturam in notam alicuius fecerit ediderit.etiam si alterius nomine fecerit uel sine nomine eum pœna ex senatusconsulto teneri sensus ē augustum libellos famosos.cōtra ipsius maiestatē sparsos nō extimuisse sed refutasse redarguisseq; tanq̄ falsos: omissa auctoꝝ ipoꝝ igsitōe.Cognoscēdū post hac deiceps qō;hēret & disqsitio eoꝝ q libellos fiosos edidis

De libellis famosis contra eum factis.

Etiã sparsos de se i curia famosos libellos nec expauit & magna cura redarguit: ac ne requisitis qdẽ auctoribus id mõ cẽsuit cognoscẽdũ posthac de his q libellos aut carmĩa ad ĩfamiã cuiuspiã sub aliẽo noĩe edãt

De moderatione & ciuilitate eiusdem in agendo.

Iocis quoq quorundam inuidiosis aut petulantibus lacessitus cõtradixit edicto: & tamẽ de ĩhibenda testamentorũ licentia: ne senatus quicq̃ constitueret ĩtercessit: quotiens magistratiuũ comitiis interesset: tribus cũ candidatis suis circuibat: supplicabatq more solẽni: ferebat & ipse suffragiũ in tribus: ut unus e populo: testem se in iudiciis & ĩterrogari: & refelli eq̃ssimo animo patiebatur. Forum angustius fecit: nõ ausus extorquere possessoribus proximas domos. Nunquam filios suos populo

sent sub nomĩe alterius: quos & iuriscõsultus dicit eẽ puniẽdos. Iocis: dicteriis & scomatibus græci. λσιλὸρϛασ appellant. & alio uocabulo apophthegmata scribit Macrobius apud ueteres oĩa: quæ facete & breuiter & acute dicunt̃ ea dicteria iocosq appellari. Inuidiosis: ex qbus ĩuidia & odiũ conflabat̃ Augusto. Petulãtibus: ꝓcacibus ĩprobis. Lacessitus: ꝓuocatus. De inhibẽda testamẽtoꝝ licẽtia: sensus ẽ uolebat senatus ĩhibere licentiã testamẽtoꝝ: q̃ immodica uigebat: id ꝓhibuit Augustus uolẽs unicuiq liberã eẽ testandi legãdiq uolũtatẽ. põt & hoc referri spãliter ad eos tãtũmõ: q libellos famoso edidissent: qq iocis petulãtioribus pricipẽ irritasset: ut. s. senatus uellet tales priuari ptãte factioneq testamẽti faciẽdi: qđ Augustus fieri uetuit: & hic uerior est sensus q̃m ut scribit Vlpiãus. siqs librũ ad ĩfamiã alicuius ptinẽtẽ scripsit ẽt si alterius noĩe ediderit: uel sine noĩe: si cõdẽnatus sit q id fecit ĩtestabilis eẽ ex lege iubet̃: ubi ĩtestabilis significat̃ is q testamẽtũ facere nõ potest. Quod & alibi declarat idẽ Vlpianus sic scribens ĩ titulo de testamẽtis. siqs ob carmẽ famosum

Intestabilis dãnet̃ senatuscõsulto expssum est: ut ĩtestabilis sit: ergo nec testm̃ facere poterit: nec ad testm̃ adhiberi te-

Cãdidati stis. Cũ cãdidatis suis: erãt cãdidati hoc est petitores magistratuũ. q Cæsaris dicebãt̃. hic ẽ ille iocus apud

Cæsaris Quĩtilianũ amphibologicus: nã galba hoĩ pilã negligẽter petẽti: sic inqt petis tanq̃ Cæsaris cãdidatus: nã illud petis ãbiguũ est. Vt unus e populo: tãq̃ unus ex tribulibus q ĩ sua tribu suffragiũ ferũt. Testẽ in iudiciis: ĩ iudiciis testes iurati testimoniũ dicũt: unde Cicero multitudĩe testimõioꝝ uerrẽ: & uerris defẽsorem hortẽsiũ adeo oppssit: ut obstupefactus hortẽsius uerbũ nullũ ꝓ defensiõe fecerit: & uerres sua sponte iuerit ĩ exiliũ. ĩ actiõibus ꝓ testibus atq ĩtestes dici solet: q ĩterrogãt̃ & refellunt̃ ab aduersario: Cicero in oratiõe ꝓ fonteio galloꝝ testimõia eleuat. sicut ĩ oratione ꝓ flacco testes græcos refutat. scribit Quintilianus separãdũ eẽ officiũ dãtis testes & refellẽtis: ꝓuidendũq ne timidus ne icõstãs ne iprudens testis sit ne inducatur in laqueũ. Interrogari: a patronis diuersæ partis testes interrogant̃: quæ interrogatio auctore Quintiliano in pte expeditior est in parte difficilior. Refelli: refutari: nã ut ait Quintilianus ĩterlocutione patroni refutãdus est testis aut aliquo urbane dicto. refrigerãdus. Foꝝ angustius: mira prĩcipis modestia: q maluit forũ facere arctius & minus capax. ne iniuria afficeret possessores domoꝝ uicinarũ: q̃s inuiti dabant id tamen augusti forum a Plinio numeratur inter magnifica urbis Romæ edificia.

M.AN. Expauit: extimuit. Redarguit refutauit: diluit. Sub alieno noĩe: ut iunius nouatus. q Agrippæ iuuenis noĩe asperrimã de Augusto epistolã ĩ uulgus edidit. Inuidiosis: ĩuidiã faciẽtibus. Petulantibus: ꝓcaci mordacitate icessentibus. Inhibẽda: cõprimẽda: quo minus liceret testatoribus qđ cuiq uellẽt legare. Sed magis illud placet quod in iure est: ut famosorum libellorum auctoribus eiusq flagitii conuictis testandi licẽtia adimeretur: quo decreto patres ad deterrendam eiusmodi hominum petulentiã intercessuri ab augusto ꝓhibiti sunt. Intercessit: ĩterposita auctoritate efficit: neqđ sup ea re decerneret̃. Cum cãdidatis suis: aut quos ipse ex Cæsaris ĩstituto dabat sicq pristinũ suffragioꝝ ius haud populo restitutũ ĩtelligas aut quũ necessarioꝝ aliqs peteret. Tribus ĩturas: ĩ suffragia. Supplicabat: suppliciter ac de more petebat. More solẽni: patritio ĩstituto. In tribubus: inter tribules suos. Interrogari: ut priuatum ꝓ testimonio rogari. Refelli: a cõtraducẽtibus. Angustius: strictius: cõtractius minus amplum.

PHI. Si merebunt̃: tanquã nolet eos eẽ po. Ro. cõmẽdatos: nisi propria uirtute meruissent esse commẽdabiles. Prætextatis plausum: illi de qbus populus bñ sentiebat ingressi theatrũ plausu excipiebãtur. hos

Plausus plausus oratius tergeminos honores appellat sicuti porphirio ĩterpretat̃: fit autẽ plausus ut scribit seneca palma collata cũ palma. Augustus acerbe tulit qđ populus honoris cã assurrexisset filiis suis. adhuc prætextatis hoc est ĩ puerili ætate collocatis. assurgimus. n. his quos tanq̃ superiores honoramus. unde assurgere significat loco cedere. sicut apud Ausoniũ. Assurgit musæ nostra camena tuæ: & apud poetam assurgit rex ipse phaneus. de ꝓtexta pueroꝝ & magistratuũ iã dictũ ẽ. Pari iure eẽnt: docet Liuius sodales regũ regio more uiuere solere sũmaq in licẽtia atq ĩ libertate uersari. sic. n. scribit ĩ secũdo ab origĩe urbis. erant ĩ Romana iuuẽtute adolescẽtes aliquot nec hi loco tenui orti: quoꝝ ĩ regno libido solutior fuerat: æq̃les sodalesq adolescẽtiũ targnioꝝ assucti regio more uiuere. Legibus iudiciariis. ut accusari possent & ĩ iudicium

cõmẽdauit:ut nõ adiiceret ſi merebũť:eiſdem ꝓtextatis adhuc aſſurrectũ ab uniuerſis ĩ theatro & aſtãtibus plauſum grauiſſime quæſtus ẽ:amicos ita magnos & potentes ĩ ciuitate eſſe uoluit:ut tñ pari iure eſſent:quo cæteri. egibuſq; iudiciariis eque tenerenť. Q uũ Aſprenas Nonius arctius ei iunctus cãm ueneficii accuſante caſſio ſeuero diceret cõſuluit ſenatũ qđ officii ſui putaret. cũctari.n.ſe ne ſi ſup eẽt eriperet legibus reũ. ſin deeſſet deſtituere. ac ꝓdánare amicũ æſtimareť. Et conſentientibus uniuerſis ſedit in ſubſeliis per aliquot horas. uerum tacitus. & ne laudatione qdem iudiciali data. Affuit & clientibus. ſicut ſcutario cuidam

uocari & legibus qbꝰ iudicia cõſtãt ſubiici qđ ĩ ciuitatibus fieri ſolet ĩ qbus æq̃ libertas ẽ iuriſq; æq̃litas & leges dñanť. Accuſãte Caſſio ſeuero:de hoc ita ſcribit Macrobius cũ multi accuſante Caſſio ſeuero abſoluerenť & architectus fori auguſti expectatioñe opis diu traheret ita iocatus eſt Auguſtus uellẽ ut caſſius meũ forũ accuſaſſet. de eodẽ ita Seneca lib. tertio declamationũ. Seuerus Caſſius ſine cõmẽtario nunq̃ dixit. hiſtoria aũt hæc de aſprenate ueneficii reo & accuſatore Caſſio ſeuero ſignať a Plinio noſtro ĩ. xxxvi. cuius hæc ſũt uerba ad ſñiam trãqlli illuſtrandã cõducentia. Memoria non illa fœdiore. cuius ueneno aſprenati reo Caſſius ſeuerus accuſator obiiciebat interiiſſe. cxxx. cõuiuas aſprenatis declamatoris meminit idẽ Seneca ĩ libris cõtrouerſiaꝝ. ĩ Caſſio Seuero ĩgenii plurimũ & acerbitatẽ mirã ac ſummã urbanitatẽ fuiſſe teſtis ẽ Quĩtilianus ĩ. x. quẽ ait plus ſtomacho q̃ cõſilio dediſſe. Officii ſui:utꝝ aſprenati nonio ueneficii reo fauere deberet:an eũ deſerere. Cũctari:heſitare. Ne ſi ſupeſſet. i. aduocatus eẽt reũq; defenderet. hoc.n. ſignificat ſupeſſet:hic aĩaduerte hoc uerbũ ſupeſſe cõtra gellii ſñiam a trãqllo poſitũ ꝓ defendere atq; aduocatũ eẽ. Nãq; Au. gellius ĩ prĩo noctiũ atticaꝝ ſcribit falſam huius uerbi ſignificationẽ ĩueteraſſe. q̃ dr̃:hic illi ſupeſt:cũ ſignificare uolunt aduocatũ eſſe quẽ cuipiã:cãmq; eius defendere:atq; id dici:nõ in cõpitis tm̃ neq; ĩ plebe uulgari ſed in foro in comitio apud tribũalia. Eriperet legibus reũ:ubi princeps ſuſcipit patrociniũ rei:haud dubie reus abſoluitur: in quo abſoluẽdo iudices nõ qd iubeãt leges ſpectãt ſed qd uelit prĩceps. Prædãnare:q̃ſi facto ꝑiudicio ſua ſñia damnare quẽ nollet defendere. Amicũ:aſprenatẽ. In ſubſelliis iudicũ:in qbus & teſtes & rei & accuſatores ſedere ſolebãt. alibi diximus de dr̃ia ſubſellioꝝ & tribũaliũ. Laudatione iudiciali:morẽ tangit antiquũ quo reos in iudicio amici laudabãt:ut ita abſolutionẽ facilius ĩpetrarẽt:hoc docet Plutarchus ſcribens põpeiũ uetuiſſe per legẽ uſurpari laudationes ſolitas fieri ꝓ reis ĩ iudiciis. poſtea cũ ipſe munaciũ plãcũ laudaturus ꝓceſſiſſet ĩ iudiciũ:eſſetq; uſurus iudiciali laudatione:cato q ĩ ea cã iudex erat aures manibus obſeruauit dicẽs: ſe nolle audire laudationẽ lege aduerſante. Affuit clientibus:patrocinium ſuſcepit cãſq; iuuit clientiũ qbus ex more romano debetur antiquior locus q̃ cognatis. Scutario: ſcutarii milites a ſcuto dicti ſunt. Marcellinus:nec ſcutarios adeſſe dedicerat. ſicuti gerulus uero a Plauto dictus armiger: qui gerit ſcutũ domini. in romana militia habebant fabricas ſcutarias & loricarias ut inqt uegetius ĩ ſecũdo quibus armorum genera formabantur: ſcutarius quoq; artifex ſcutorum dici poteſt.

Caſſius ſeuerus hiſtoria de aſprenate uenefico

Supeſſe cõtra ſententiam gellii

Laudatio iudicialis

Scutarii

M. AN. Prætextatis:adhuc pueris. Aſſurrectũ:q in theatrũ uenientibus populus aſſurexiſſet. Pari iure:æquo iure. Ci. ius & æqtas quæ duo ſunt uincula ciuitatis: cãm ueneficii diceret. Pli. cuius ait ueneno aſprenati reo Caſſius Seuerus accuſator obiiciebat. cxxx. conuiuias interemuiſſe. Caſſio Seuero. Quintil. Caſſius inqt ſeuerus ſi cæteris uirtutibus colorem & grauitatem orationis adiecíſſet:ponendus inter præcipuos foret:nam & ingenii plurimum in eo eſt & acerbitas mira ſed plus ſtomacho q̃ conſilio dedit. cor. tacitus plus uirium eum q̃ ſanguinis habuiſſe ait:nec pugnare uiſum. ſed rixari & ob id inter recẽtiores putat oratores reponendum. Quid ſui officii:quid a ſe fieri oporteret. Cũctari:hærere:dubitare. Super eſſet adeſſet nouiter:ut Gel. ſcribit:inualuit:ut pleriq; ſupereſſe pro adeſſe dicerent:ſed ab eruditoribꝰ nõ facile receptum. Prædãnare:quaſi manifeſti criminis reum deſtituere:& ante iudicium pro dãnato habere. In ſubſelliis ſubſellia ſunt iudicum:ut ex pediani ſententia oſtendimus:tribunalia uero magiſtratuum.

Laudatione iudiciali data:iudicum electione:ſiue ſortitione nondum probata:cuius contraria erat reiectio:de qua Ci. & aſconius ſæpius. Affuit:& clientibus. q. d. non ſolum amicis:q clari noĩs eſſent:ſed clientibus quoq;:q̃q̃ ex ueteri ro. po. inſtituto:primus in officiis accipiendis locus poſt parẽtes pupillis ſit datus ab eo proximus clientibus:mox hoſpitibus:ĩde cognatis & affinibus. Maſſu. Sabinus hoſpitem clienti ꝑtulit. M. Cato pr̃onum ꝓximũ nomẽ eſſe dixit a pr̃e:quaſi ꝓximũ ſit patronoꝝ in clientes officium ab eo quod eſt parentũ in liberos. cui opinioni alicarnaſeus Dionyſius aſtipulať. Scutario:militi a ſcuto dicto Paulus Diaconus. x. rerum Romanoꝝ:Valentianus inqt:quũ eſſet ſcutariorum tribunus apud Niceã auguſtus eſt appellatus:poteſt & Scutarius dici ſcutorum faber.

PHI. Euocato:euocati dicũť hi:q a prĩcipe euocanť ad militiã:& ut inqt in. viii. Aeneidos cõmẽtario: euocatio militaris fiebat cum ad diuerſa loca diuerſi ꝓpter cogendos mittebanť exercitus. euocatos autẽ fuiſſe honoratioris loci teſtanť hiſtorici:qđ & Cæſar ĩdicat cũ ait erat craſtius euocatus ĩ exercitu cæſaris: q ſuperiore anno apud eũ primũ pilũ duxerat in legione decima. Poſtulabať iniuriarum:accuſabatur de iniuriis. Ex reorum numero eripuit: caſtricium qui accuſabať ſuſtulit auguſtus de numero reorum:ita

Euocati

euocato quondam suo qui postulabaẗ iniuriarũ: unũ omnino ex reorum numero: ac ne eum quidem: nisi præcibus eripuit exorato coram iudicibus accusatore castritium per quem de coniuratione Murenæ cognouerat.

De dilectione Romanorum ad eum.

P Roqbus meritis quãtopere dilectus sit: facile est estimare Omitto senatuscõsulta: q̃ possunt uideri uel necessitate exp̄ssa: uel uerecũdia. Eqtes romani natalẽ eius sponte: atq; cõsensu biduo semp̄ celebrarunt. oẽs ordines in lacum Curtii quot annis ex uoto pro salute eius stipẽ iaciebãt. Itẽ calẽdis ianuariis strẽam in capitolio etiam absenti ex qua summa præciosissima deorum simulacra mercatus uicatim dedicabat. ut Apollinem saudaliariũ

Exorare

tamen ut prius accusatorẽ exorauerit ut ab accusatiõe desisteret. Exorato: exorare: ut inquit Donatus est ĩpetrare. nã orator ẽ dũ rogat: exorator uero cũ impetrauit. Terẽtius. orator ad uos uenio sinite exorator fiem. Murenæ. superius meminit murẽæ cõiurationis. quã sic breuiter signat Seneca ĩ libro de clæmẽtia. seueritate nihil adhuc profecisti saluidienũ lepidus secutus est lepidũ murena. murenã cepio. idẽ in libro de breuitate uitæ murenæ cepionis lepidi egnatii in augustũ mucrones acuebanẗ. In lacũ curtii: q erat in foro Romano de cuius noie unde ductũ sit

Strena

superius historia ẽ explicata. Stipẽ: diximus supra stipem dici æs atq; pecuniã a stipãdo. Strenã: strenam uocamus munus qđ daẗ die festo oi bŏni gratia a nũero: quo significaẗ alterũ tertiũq; uenturũ similis cõmodi: uelut trenã. quæ præposita. littera diciẗ strenua. ut in loco & lite solebant antiq dicẽtes sclocũ & slitẽ. qdã strenã a strenuitate dici existimãt. scito ãt strenarũ noie peculiariter significare munuscula illa: q̃ saturnalibus christianorũ: passim danẗ & potissimũ die dñicæ natiuitatis & principio anni noui: quo stipes ereæ apud ueteres quoq; dabanẗ. Vñ ait Ouidius: tu tñ auspiciũ cur sit stipis utile qris: ausonius: Curã p strenis excubuisse tuis. Põponius assidue: si qua uẽtura ẽ alia strena strenæ. populus Romanus Cal. ianuariis hoc est anni noui principio ex ritu uetusto strenã dabat Augusto ẽt absenti: qđ erat specimen maxime i principẽ dilectionis. Vicatim: per uicos. Apollinẽ sandalariũ: Apollo sandalarius dictus ẽ a uico: cuius

Sãdalarius

meminit gellius his uerbis libro noctiũ atticarũ. xvii. ĩ sandalario forte apud librarios fuimus: uideẗ autẽ hoc nomen deduci a sandalio calciamẽto: tanq̃ in eo sandalia fierẽt & illic habitarẽt calceolarii. ita. n. appellanẗ a plauto quãuis qdam non calceolarios in aulularia Plauti legãt sed calceolarios. sandaliũ autẽ calceamẽtũ esse notissimũ ẽ uel unius Terẽtii testimonio ita scribẽtis in eunucho: cõminuã tibi sandalia caput legimus ĩ libro iudith: quẽadmodũ illa induit sandalia in pedibus suis assumpsitq; dextrariola & ĩ aures. sũt aũt dextrariola ut hæc quoq; uerba ob iter enarrenẗ: ornamenta brachiorũ: q alio nomine dextrocheria nũcupanẗ. scribit iulius capitolinus. maximinũ patrem pollice fuisse ita uasto. ut uxoris dextrochерio uteretẗ pro anulo. ab effigie sandalii hoc ẽ soleæ sardinia ĩsula nominaẗ sandaliotis: quã myrsilus ichnusam uocat a similitudine uestigii: qđ græce: ιχνοσ dr: silius quoq; in. xii. punicorũ ob id ichnusam appellat sardiniam illo uersu: inde ichnusa prius graiis memorata colonis.

calceolarii

Sandalium

Dextrariola

M. AN. Euocato: euocati dicebanẗ: ut Seruius ait q ex diuersis locis collecti in exercitiũ coibant: neq; hi milites erant: sed pro militibus habebanẗ: qđ significanter Crispinus demonstrat. Postulabaẗ iniuriarũ: iniuriarũ erat reus. Eripuit: iudicio detraxit. Exorato: præcibus uicto: ut præsenti actione desisteret Castritiũ: reũ. / Vel necessitate: maiestatis & potentiæ metu. Verecũdia: rubore. Sponte: non iussi: nõ rogati. Omnes ordines: patricius equester. & plebeius. In lacum curtii: locũ inter palatiũ & capitoliũ: de quo Liuius: Plutarchus: & Dionysius satis multa. Ex uoto p̄: eius. s. salute suscepto. Stipẽ: pecuniam. Strenã: munus annuũ: & ut qdã iterp̄tanẗ: qsi strenuã. Absenti: si procul ẽt abesset. Vicatim: p uicos. Apollinẽ sandaliariũ: ad habitũ qdã id referũt. Ego potius ad locũ: ut a uico sandaliariis opificibus referto: in quo statua dedicata sit: cognomen fuerit illi datũ: est sandaliũ calciamenti genus. Terẽ. Vtinam uideam tibi commitigari sandalio caput. græci σανδαλιον soleam uocant: unde & Sardinia quandoq; ab illius forma sandaliotis: ut Plinius ait est dicta.

PHI. Iouem tragœdum: fortassis ita appellatum a uico tragœdorũ: in quo tragœdi hoc est actores tragœdiarum diuersabãtur. potes referre ad habitũ simulachri iouialis: qđ tragœdiam ictu esset ornatus: qđ non placet. Alia. s. simulacra deorum. In restitutionem palatinæ domus: cum domus Augusti in palatio conflagrasset ad eius restitutionem pecunias contulerunt sua sponte & libenter ueterani milites: ordines iudicum: quæ decuriæ dicuntur & tribus omnes. quæ. xxxv. numero erant in urbe: ex quibus plãe colligimus. Augustum fuisse Romanis omnibus dilectissimum. Sigillatim: hoc ẽ multi separatim a singulo singillatim aduerbiũ deduciẗ. Delibantẽ: modice carpente: translatio sumpta ab his qui cibaria leuiter delibant. Denario: denarius nummus est argenteus: qui auctore Plinio pro decem libris æris placuit sicut quinarius pro quinq;. Faustis omnibus: fœlicibus acclamationibus. scribit Cicero in primo de diuinatione q̃ uoces hominũ: quæ uocant omina: maiores nostri ualere censebat: & iccirco omnibus rebꝰ agẽdis: quod bonũ faustũ fœlix fortunatũq; esset præfabãẗ. De quoquã fonte. s. & morti damnato legimus

Omina

& Iouem tragœdũ aliaq; in restitutioné palatinæ domus incendio absumptæ ueterani: decuriæ quibus: atq; etiã sigillatim e certo genere hominũ libentes: ac pro facultate q́sq; pecũias cõtulerũt: delibante tantũmodo eo summaꝝ aceruos: neq; ex quoq̃ plus denario auferente. Reuertenté ex prouincia: nó solum faustis ominibus sed & modulatis carminibus prosequebantur: obseruatum etiam est ne quotiẽs introiret urbem: supplicium de quoquã sumeretur.

De honore eidẽ collato per senatũ populũq; romanum.

PAtris patrię cognomé uniuersi repentino maxĩo q; cõsensu detulerũt ei. Prima plebs legatione Antium missa: deindeq; non recipiebat ineunti Rõæ spectacula frequens & laureata: mox in curia senatus: neq; decreto: atq; acclamatione: sed per Valerium Messalam id

apud historicos uirgĩes uestales tãta fuisse maiestate p̃ditas: ut si casu dũ in publicũ prodirent in quẽq̃ icidissent: q ad morté duceret: necari eũ non liceret. uerũ deierare uirginẽ uestalé oportebat se fortuito nõ de idustria factam obuiã. Patris patriæ: post detectam uindicatamq; Catilĩæ cõiurationé Cato: q tũ tribunus erat Ciceronem pro rostris oratione luculéta laudauit. illumq; patré p̃riæ primũ appellauit: q̃d nominis ornamẽtũ a po. confirmatũ est. hinc illud Roma p̃rem patriæ Ciceronem libera dixit: tradũt eruditi huiuscemodi appellationé a Cicerone sumpsisse initiũ ex hac Catonis laudatiõe: ac deinde ad ĩperatores q digni habebant͂ paulatĩ defluxisse: nec. n. q̃libet quãquã imperator statim p̃r p̃riæ appellabat͂. sed ĩ testimonium uirtutis cognomen optimis principibus deferri solebat: sicut in præsentia delatũ est augusto. laudat Plinius traianũ: q soli omniũ illi cõtigerit ut p̃r patriæ esset ante q̃ fieret. nã tũc merito princeps ẽ pater patriæ appellãdus: qñ ita uiuit cũ ciuibus q̃si cũ liberis parẽs. Ouidius in. ii. fastorũ tradit cognomen patris p̃riæ datũ esse Augusto Nonis februarii ab oĩbus ordibus. sic. n. inq̃t sancte pater patriæ tibi plebs. tibi curia nomen hoc dedit: hoc dedimus nos tibi nomen æques. P̃ria plebs. s. detulit cognomen patris patriæ. Antiũ: ubi erat Augustus: est aũt antium ciuitas ĩ latio uolscoꝝ caput littoralis q̃d ẽ sed portu carẽs. ad otium rerũq; urbanarũ uacationem ac commodata: quo secessũ Romani principes auctore Strabone utebantur: quo circa in ea urbe edificatæ erãt ædes magnificẽter: quẽadmodũ Romanis sit deducta colonia scribit Liuius. apud quem satis multa de antiatibus. Frequens & laureata: ritu. s. triumphali. namq; Romãi laureati currũ triũphantis seq solebant. Mox: post ipsam plæbem. Senatus. s. detulit cognomen patris patriæ.

Acclamationes

Acclamatione: senatus cum in curia sedisset solitus erat acclamationibus principem decorare & laudationibus. Vnde ait flauius uopiscus in tacito. senatũ oẽm acclamasse tacite auguste dii te seruent: te diligimus: te principem facimus: tibi curã rei pu. orbisq; mandamus & post Paulo. acclamationes inquit senatus hæ fuerunt acclamationũ aliæ ueræ erant: aliæ falsæ: prout bonis malisue principibus fiebant. hinc plinius in panegyrico. Discant p̃incipes acclamationes ueras falsasq; discernere. sensus est tranquilli senatũ neq; per acclamationem: neq; per decretũ detulisse augusto cognomen patris patriæ. sed demandasse p Valerium messalam clarissimũ senatoré. fuit. n. messalaꝝ familia Romæ clarissima: qui sicut docet Seneca in libro de breuitate uitæ: primo messanæ appellati sunt a noie messanæ ciuitatis Siciliæ: quam Valerius primus uicit. paulatim uero uulgo permutante litteras messalæ dici cœperunt.

Messanum messalæ

M. AN. Iouem tragœdum: ut illũ a loco: ita hunc ab habitu cognominatum existimo: est enim tragœdus: qui tragœdiam agit quo habitu in scæna tragœdi uterentur: suo loco dicetur. Veterani: iam emeriti. Decuriæ: iudicum. s. Tribus: quæ quinq; & triginta erãt numero. Sigillatim: per se multi. Delibante: leuiter attingente: ne suorũ munificentiã oĩno aspernari uideret͂. Aceruos: cumulos. Faustis ominibꝰ Lucanus: Nõ omnia fausta: Nõ fictas læto uoces simulare tumultu. Ne suppliciũ: ne publice. aut priuati quisquam supplicio afficeret͂. Patris patriæ: togatoꝝ primus Cicero: Catone id censente: patris patriæ cognomen Catilinæ coniuratione oppressa est assecutus. Plini. Salue primus oĩum parens patriæ appellatæ: primus in toga triumphum linguæq; lauream merite. Iu. roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit liui. Plutar. & Appia. eiusdem sunt rei auctores. Antium: littorale latii oppidum quondam aphrodisium dictũ: ubi forte Augustus erat. Laureata: laureos gestans ramos: aut laureas coronas habens. Decreto: prius facto. Neq; acclamatione: tumultuaria appellatione: ut est apud lẽpridiũ: acclamationes inquit senatus graues fuere: & mox paulo acclamationes ipsas indidi: & sententiã senatusconsulti hosti patriæ honores detrahantur: paricidæ honores detrahantur: paricida trahatur: & alia quæ sequuntur.

Antonius musa

PHI. Quod bonũ: uerba messalæ. Sicut messala. corrige messalæ. ait. n. trãquillus se apposuisse ita uerba Augusti. sicut iam apposuit ipsius messalæ uerba: quibus consalutauit Augustum patrem patriæ. Compos factus: uerba Augusti. Hunc consensum: quo senatus uniuersus una cũ populo & Augusto bene sentiebat. Medico Antonio musæ: Antõius musa medicus fuit imperatoris Augusti ut ait porphirio enarrãs illud oratianũ. Nam mihi baias musa supuacuas antonius & tamé illis me facit iuisum: hic uipas edendas dabat cũ ĩcidisset ĩsanabilia ulcera miraq; celeritate p̃sanabat. ut auctor ẽ Pli. i. xxx. q ĩ. xix. ita scribit diuus

mandátibus cũctis:qđ bonũ inqt:faustũq; sit tibi domuiq; tuæ Cæsar Auguste:(Sic enĩ nos ppetuã fœlicitaté reipu. & læta huic pcari æstimamus)senatus te cõsentiés cum populo Ro.cõsalutat patriæ patré. Cui lachrymãs respõdit Augustus his uerbis(Ipsa enĩ sicut Messala apposui). Cõpos factus uotoꝝ meoꝝ patres cõscripti:quid habeo aliud deos immortales pcari:q̃ ut hunc cõsensum uestrum ad ultimum uitæ finem mihi perferre liceat.

De honoribus eidé collatis p singulares ciues Romanos.

MEdico Antõio musæ:cuius opa ex ancipiti morbo cõualuerat:statuã ære collato iuxta signũ æsculapii statuerũt. Nõnulli patrũ familiariũ testõ cauerũt:ut ab heredibus suis plato uictimæ titulo in capitoliũ ducerét:uotũq; p se soluerét:qđ supstité Augustũ reliqssent:q̃dã Italiæ ciuitates dié:quo primũ ad se uenisset initium anni fecerunt:puinciaꝝ plereq; sup templa:& aras:ludos quoq; quinquennales pene oppidatim constituerunt

Augustus lactuca cõseruatus in egritudie fert prudentia musæ medici:cũ prior eét esca ex melle.idé in.xxix.sed illa Antonius musa mutauit auctoritate diui Augusti qué cõtraria medicina graui piculo exemerat. legimus in ecclesiastico honora medicũ pp necessitaté:&.n.illum creauit altissimus.adeo.n.est ois me mela.Cassius hemina ex antiqs auctor est primũ uenisse Romã ex medicis archagatũ peloponensem:cui datũ est ius qritiũ & taberna i compito acilio:fuitq; ab initio gratus mox ob crudelitaté seuiciãq; medédi iuisus. Cato iuectus é i medicos & maxime græcos.extat apud Pli. luculéta in malos medicos peroratio.sed merito statuæ honore dcoratus est Antõius musa & qa fuit medicus optimus:& qa sanauit augustũ geniũ Romanoꝝ:ex cuius salute pédebat salus nõ solũ urbis sed ét orbis.græci honores eosdé hippocrati pricipi medicoꝝ quos herculi decreuerũt antonius musa uolumé cõdidit de medicia luculentũ: qđ hodie quoq; extat. Aere collato:cũ unusqsq; æs cõtulisset ad statuã fabricãdã:ita auctore liuio menenuũ agrippã extulit plebs romana sestãtibus collatis i capita. Iuxta signũ:prope statuã dei mediciæ loco honoratiore pinde ac deo pximus foret i medédo.esculapiũ.n.apollinis filiũ sicuti notissimũ est coelo dicauerũt & dis assignauerũt prisci tanq̃ iuétoré mediciæ.auctores Pli.& celsus.esculapiũ scripsisse myriogenesim testis é iulius firmicus li.v.Matheseos:quo uolumie omniũ géituraꝝ ordines explicati iueniebant. ædes æsculapii i isula tyberia extra urbé posita erat.cãm refert Plu.i pblematis:qa.s.salubrius forisq; i urbe degit. Vñ & græci tépla æsculapii cõstruũt i excelsis ac puris locis:nota ista historia est de æsculapio tolédæ pestilétiæ cã accersito euocatoq; ex epidauro qđ oppidũ æsculapii delubro celebre é. Testõ cauerũt puiderũt pscripserũt i tabulis testamétariis. Prælato titulo:ante lata iscriptiõe quæ significabat ideo uictimas imolari uotũq; exolui tanq̃ libéter morerent dũ relinquũt tã bonũ principé supstité. Initiũ anni: maximũ specimen amoris & uenerationis i pricipé hoc erat:q; sicut nos annũ auspicamur. Cal. ianuariis. ita q̃dã ciuitates annũ icipere uoluerũt ab eo die quo augustus primũ ad illas accessisset:tanq̃ ille dies eét oibus aliis diebus anteponédus.quo augustũ uidissent sua mœnia i uisenté.& suos lares abeũté. Sup templa.i.ultra tépla q̃ erexerãt augusto ludos quoq; celebrari uoluerũt i illius honoré qnquénales:qđ herodé iprimis factitasse legius: q i cæsarea ciuitate iudeæ theatrũ ãphitheatrũq; digna uocabulo collocauit. & qnquénali certamie istituto nomé ei cæsaris dedit:i quo maxia pmia uictoribus pposuit:ut.s.ipsi uictores & pximi & tertii successores eoꝝ regalibus diuitiis potirent. Poene oppidati:quasi per singula oppida.

M.AN. Faustũ:Plutar.q; fœlix é iqt & hilare Ro.faustũ appellãt. Ipsa:augusti uerba. A Messala relata.i.méoriæ pdita. Cõpos factus q̃si uotoꝝ:oium summa fuisset:ut pr priæ merito qsq; appellari posset. Consensum:hoc uestrũ.hoc de me iudicium. Antonio musæ:antonio cognomento musæ medico ea tempestate illustri.Plinius:Diuus certe augustus lactuca seruatus in egritudine fertur prudétia Musæ medici. Signum æsculapii:æsculapii templum in tyberina isula fuit:Ouidius & Valerius auctores sunt Plutarchus tamen in quæstionibus:querit quid sit quod æsculapio extra urbem ædes ponerentur. Cauerũt testamento:cautũ uoluerunt. Prælato titulo:sacrificii causa titulo prælato. Supstité augustũ:suscipiendi uoti ratio fuit:si moriens augustũ superstité reliquissent. Initiũ anni:ut dies ille annum icoharet:quo primũ augustus sua esset mœnia igressus. Oppidatim:per oppida.

PHI. Cæsareas urbes:sicuti Herodes:q auctoribꝫ iosepho & egesippo ciuitates i iudæa cõdidit in honoré Cæsaris augusti:quas ptim Cæsareas pti sebastas hoc é augusteas appellauit.idé i multis ciuitatibus tépla cõstituit:quæ Cæsareæ nominant.iuba quoq; rex cõdidit i mauritania Cæsareã ciuitaté i honoré Cæ-
Olympius unde saris augusti:sicut tradit eutropius. Edem iouis olympii:iter cætera iouis cognométa.olympii cognomé apud græcos iclytum est:& in primis athenis.existimat Diodorus in quarto bibliothecæ iouem olimpiũ cognominatum fuisse ab olympio a quo eruditus & ad uirtutem istitutus sit.alii uero a cœlo quem olympon græci appellant.in quo regnare fertur:athenis ut scribit thucydides in.ii.historiarum templum uisebatur Iouis olympii de quo nunc loquitur tranquillus scribens eam ædem dedicatam fuisse genio Au-

De honore ei collegato per reges ac ciuitates.

REges amici atq; socii & singuli in suo quisq; regno cæsareas urbes cõdiderũt:& cũcti simul ædem iouis olympici Athẽis antiquitus incohatam pficere cõi sũptu destinauerũt: gẽioq; eius dedicare:ac sæpe regnis relictis:nõ Romæ mõ:sed puĩcias peragranti quotidiana officia togati ac sine regio insigni more clientũ præstiterunt.

gusti. De hoc Iouis olympii templo sic scribit Pli.i.xxxvi.sic ẽ in cohatũ athenis templum Iouis olympii:ex quo sylla capitolinis ædib; aduexerat colũnas de eodẽ Spartiãus i adriano.opa quæ apud athenienses cœperat:dedicauit:ut Iouis olympii ædem.pericles atheniẽsis ab eloquẽtiæ ui atq; xcellẽtiã cognominatus est olympius:ut docet plutarchus i pericle:hic ait Pli.i.xxxiiii.stypax cyprius uno celebrat signo plachnopte periclis olympii uernula:ubi splachnoptes significat euisceratus.græci.n. τοσπλαγχνον uocãt uiscera.i codice Plinii peruetusto legi spgaño præ ut expõas fasceato.Nã σπαργανίζω græci dicũt fasceis uicio & σπάργανον fasceã:utrũq; historiæ accõmodatũ ẽ.faber.n.q Seruus erat carus pericli:cũ i arce templũ edificaret repsissetq; super altitudinem fastigii ide pceps cecidit.ex quo lapsu cũ uehementer egrotaret essetq; a medicis deploratus.fert minerua pericli ob lapsum uernulæ doleti i somniis demõstrasse herbã:quæ contra lapsus & pcipitia est singularis:q̃ ille statim sanatus est.quare herba quæ prius dicebatur perdicium cepta est uocari perthenium a uirgine mineruã παρθένος.n.græce uirgo dicitur.huius uernulæ effigies ex ære facta est ad perpetuũ rei monumentum qui cum formatus esset ab artifice uisceribus effusis:uel fasceis uinctus:fuit cognominatus splachnopes siue sparganoptes,apud Plinium ut diximus legitur in.xxxiiii. spalchnoptes.apud eundem in.xxii.legitur sparganoptes.ex quo coniicimus uel hic uel illic esse mendum.tamen siue hæc siue illa lectio magis placet:habes utriusq; interpretamentum. Genio:de geniis lege quæ scribunt Apuleius in libro de demonio socratis:& Martianus in libro de nuptiis philologiæ & Augustinus in. viii. de ciuitate dei:& nos,copiose scripsimus in cõmentariis propertii:illud in præsentia referendum est.quod a censorio refertur:qui scribit genium non uno sanguine colendum esse:ne die qua lucem ipsi accepimus alii de mamus.Illud etiam adde:quod tradit firmicus maternus in secundo Matheseos.dignum memoratu. xi. ab horoscopo in genituris locum a nobis dici bonum geniumq; a græcis appellatur agathos demon:qui est locus iouis & cum horoscopo exagonia radiatione coniungitur.genium die natali suo quisq; uenerabatur. siquis iurauerit per genium principis dare se non oportere & peierauerit imperator rescripsit fustibus eũ esse castigandum:& ita ei superdici importune noli iurare:sicut docent iurisconsulti digestis de iureiurando.citius:ut inquit elegãter tertullianus:per omnes deos q̃ per unum genium Cæsaris peieratur.de genio constantii principis & de geniis erudite scribit Amianus marcellinus in.xxi.satis est locus indicare:ne uolumen extuberet. Togati:sensus est reges per inde ac clientes togatos more clientũ Romanorũ sine regio insigni hoc est sine diademate ornamentisq; regalibus solitos fuisse præbere officia Augusto iter facienti per prouincias.toga.n.Romani est habitus & clientis. Vnde togati dicti.Martialis mane uel a media nocte togatus ero.huius historiæ meminit eutropius his uerbis:multi reges ex regnis suis uenerunt ut Augusto obsequerentur:& habitu Romano togati.s.ad uehiculum uel equum ipsius concurrerunt.

Plachnoptes an Sparganoptes apud Plinium

Partheniũ herba

M.AN. Cæsareas urbes:Cæsaris nomine nũcupatas. Cuncti:simul:communi nomine : quasi coniuncti:ut pedianus interpretator. Iouis olympici:uel ab Olympia regiõe pisei agri parte:ubi templum iouis fuit:uel ut Diodorus scribit:ab eo q iuppiter puer Aegypti rex a Dionysio constitutus:ab olympo quodã quem ille præfecti nomine puero dederat eruditus & ad uirtutem institutus esset:olympius:siue olympicus est dictus:quod olympii Iouis templum Athenis fuerit:Thucydides auctor est:hac inquit præcipue parte extructa delubra uisuntur iouis olympii telluris:quæ loca uidetur idem auctor significare ante Thesei tempora in uetustissima urbis parte fuisse constructa. Genio:deorum filio:ut Aufustius scripsit:& parenti hominum:ex quo homines gignũtur. Laberius:genius generis nostri parens alii omnium rerum gerẽdarum.alii cuiusq; loci deũ autumãt. Peragrãti:lustrãti. Quotidiana officia:circa illum officii causa quotidie uersati. Togati:ro.ciuiliq; habitu:non regio culti. Insigni:sine purpura & diademate.

PHI. Quoniã qualis i imperiis:post publicatã Augusti uitã explicã hoc ẽ qualis fuerit in publicis rebus administrãdis:nũc referre se uelle uitã priuatã testat.hoc est q̃lis fuerit in re domestica qualiter uixerit cũ suis:nunquid fortiatior fuerit foris q̃ domi.hæc.n.quæ ptinent ad cognitioné uitæ interioris & domesticæ nõ minus ostẽdũt principẽ q̃ res foris gestæ:& uitã in propatulo acta.utit ãt trãqllus trãsitiõe:q̃ exornatio rhetorica ẽ:q cũ ostẽderit breuiter qd dictũ sit.itẽ breuiter ppõit qd cõseq̃t. Matrẽ:actiã. Isaurici filiã Seruilius isauricus cũ mortuus eẽt elatus fuit publico funere. Interiorẽ uitã.domesticã & qualis fuerit domi & itra pẽates. Vtriq;:matri acciæ & sorori octauiæ. Priuignã eius claudiã:post initã pscriptionis societatem cẽsuerũt milites amiciciã iter augustũ & Antoniũ eẽ affinitate firmãdã itaq; Augusto uxor data ẽ clodia fuluiæ &.P.clodii filia Antonii priuigna.Nã fuluia tres habuit maritos pu.clodiũ illũ Cicerõis inimicũ.ex quo erat hæc claudia secũdũ curionẽ:tertium Mar.Antoniũ Vnde ait Cicero in secunda Antoniana. & enim ista tua minime auara coniunx quam ego sine contumelia describo. nimium debet

De interiori & familiari uita.

Voniã q̃lis ĩ iperiis:ac magr̃atibus:regẽdaq; p terrarũ orbẽ pace belloq; republica fuerit exposui:referẽ nũc ĩteriorẽ ac familiarẽ eius uitã:q̃busq; moribꝰ atq; fortũa domi:& ĩter suos egerit a iuuẽta usq; ad sup̃mũ uitæ diẽ. Matrẽ amisit ĩ prio consulatu:sororẽ Octauiã q̃nq̃gesimũ & q̃rtũ agẽs ætatis annũ:utriq; cũ p̃cipua officia uiuæ p̃stitisset:et defunctæ honores maximos tribuit.

De sponsis & uxoribus eius.

Ponsam habuit adolescẽs. P. Seruilii Isaurici filiã sed reconciliatus post primã discordiam Antonio expostulantibus utriusq; militibus:ut ex necessitudine aliqua iungerent:priuignã eius Claudiam Fuluiæ ex P. Clodio filiã duxit uxorẽ:uix dum nubilem:ac simultate: cũ fuluia socru exorta dimisit intactã adhuc & uirginem: mox Scriboniã in matrimõiũ accepit:nuptã ante duobꝰ cõsularibusq; & ex altero ẽt matrẽ. Cũ hac etiã diuortiũ fecit pertesus ut scribit annorũ puersitatẽ eius:ac statim Liuiam Drusillã matrimonio Tiberii Neronis:& q̃dẽ pręgnantem abduxit:dilexitq; & p̃bauit unice ac perseueranter.

diu:po. Ro. pensionẽ tertiã. Vix dũ nubilẽ:adhuc uiro immaturã contrariũ illu d. lã matura uiro iam plenis nubilis annis. Simultate cũ fuluia:extat epigrãma Augusti Cæsaris:quo causa simultatis inter ipsum & fuluiã exortæ obscena refert sic. n. ait: q̃d futuit claphirã Antõius, hãc mihi pœnam fuluia constituit: se quoq; uti futuã:aut futue aut pugnemus ait:qcquid mihi uita carior ẽ ipsa metula signa canãt. Appiãus uero li. v. bellorũ ciuilium refert fuluiam impulisse luciũ Antoniũ ad bellũ aduersus Augustũ capescendũ. erat enim ut inquit Lucius Florus fœmĩa uirilis militiæ gladio cicta:quæ semp Antonii ĩgenium agitabat. Plutarchus quoq; sic scribit ĩ antonio:erat fuluia natura ferox atq; ĩpigra:putabat fore ut Antõius a cleopatra distraheretur:si qs rerũ motus in italia eẽt uerũ cũ illa in asiam nauigaret mortua ẽ sycione. Scriboniã:in expositione nouissime apud p̃pertiũ elegiæ nõ pauca scripsimus de hac scribõia: quæ fuit de familia libonum. hinc mẽdosus ille uersus a nobis ẽ emaculatus. Altera maternos exequat turba ligones:nõ enĩ ligones apud p̃pertiũ legendũ est sed libones. cũ scribonii libones dicti sint. & puteal quæ erat sedes prætoris dictum est

Libones

libonis a libone scribonio:q̃ ppe arcum fabianum tribunal & subsellia collocauit tranquillus in libello de grammaticis meminit scriboni grammatici:quẽ ait fuisse redemptũ & manumissum a scribonia libõis filia:quæ prior Augusti uxor fuerat. Etiam matrẽ:nomen est q̃ dialectici dicunt ad aliquid:nam cum matrem audis statim intelligis illam:quæ filios habet. Abduxit:abducere proprie est per uim:sicut etiam p̃ducere interdum significat. inde perductores a Cicerone in uerrinis dicti qui ut inq̃t Asconius:in hoc differunt a lenonibus:quod lenones sunt scortorum:perductores etiam inuitatum personarum:& in quibus stupra exercitata legibus uindincatur significat Augustum quasi per uim potius q̃ ab ultroneo accepisse Liuiam uxorem. Pregnantem:posterius uidebimus quemadmodum Liuia cum Augusto grauida nupsisset intra mensem tertium peperit drusum:qui fuit pater claudii imperatoris.

Perductores.

M. AN. Quoniã:trãsitio ex epilogo & p̃positiõe cõstãs:a politica uitæ rõne ad oeconomicã. Egerit:uixerit. Matrẽ:aciã. Octauiã sororẽ:quæ. C. Marcello mox Antonio nupsit. Officia:Appianus auctor est: eius pietatis in matrẽ:amoris aũt & officii ĩ sororẽ: Plutar. in Antonio. Claudiã:ex. P. Clodio & Fuluia genitã. Plutar. ut Curioni antea nuptã ait Fuluiã ab Antonio acceptã:q̃q̃ diuerso loco Clodiã fuluiæ filiã & Antonii priuignã dicat cõcordiæ cã Augusto despõsatã:uñ colligi põt fuluiã primũ Clodio: mox curioni nouissime antonio nupsisse. Simultate:cõtẽtiõe:discordia. Appia. & Plu. eiusmodi simultatis meminerũt.

Nuptã duobus:senatoribus sũt:q Scriboniã itelligãt. q. L. Scipiõi q ĩ aphrica a Cæsare dictatore uictus ẽ nupsit:sed nõ aduertũt parũ tẽpoꝝ rõnẽ cõuenire nisi augustus admodũ iuuẽis cõcordiæ causa ducere uoluerit fœminã grãdem natu:fuit & alia scribonia huius filia cuius Trangl. ĩ lib. de grãmaticis & rhetoribus meminit. de qua libẽtius intellexerim:sed q̃bus hæc uel mater duobus senatoribus nupserit q̃ liboni adhuc quæro. Pertesus:eius mores aduersatus. Liuiã drusillam:tyberii & Drusi matrẽ. Abduxit: abductã dixit:q̃si auctoritate magis q̃ uoluntate. Tyberio neroni:cui locata erat ademptã:in Tyberio Liuiã inq̃t Drusillã:& tũc grauidã:& iam antea apud se Tyberiũ enixã perẽti augusto cõcessit:q̃bus uerbis apparet Liuiã nõ ut ademptã:cõtra in caligula:quũ ille Liuiã Horestilã Caio pisoni locatã medio nuptiaꝝ officio domũ abduxisset gloriatus est romuli & augusti exemplo quæsitam sibi uxorẽ:quasi ui dicere uoluisset:quod & antonius ad augustum scribens in epistolis exprobrare uidetur.

PHI. Nihil liberoꝝ: Pli. in. vii. sic scribit. est q̃dam priuatim dissociatio corpoꝝ & ĩter se sterilis:at ubi cum aliis iunxere gignũt sicut augustus & liuia. Immaturus ẽ editus:ex utero materno maturus edit̃ fœtus nono & decimo mẽse iterdũ & septio sed rarẽter:& hoc est p̃prius tẽpestiui tp̃s a philosophis medicisq; obseruatũ:añ q̃d editus fœtus ẽ imaturus & fit abortiuus:& tũc fœmĩa dr̃ abortare iulius firmicus. abor-

De filia Iulia & matrimoniis eius.

EX Scribonia Iuliã:ex Liuia nihil liberoꝝ tulit:cũ maxime cuperet. Infans:q conceptus erat:ĩmaturus est editus. Iuliã primũ Marcello Octauiæ sororis suæ filio tantũq; pueritia egresso:deĩde ut is obiit. M. Agrippæ nuptui dedit:exorata sorore ut sibi genero cederet. Nã tũc Agrippa alterã Marcellarũ habebat & ex ea liberos:hoc quoq; defuncto multis diu etiã ex equestri ordine circunspectis cõditionibus Tiberiũ priuignũ suũ elegit coegitq; prægnanté uxoré:& ex qua iam pater erat dimittere. M. Antonius scribit primũ eũ Antonio filio suo despondisse Iuliã:deinde Cotisoni Getarum regi quo tempore sibi quoq; inuicem filiam regis in matrimonium petisset.

De nepotibus eius ex Iulia.

NEpotes ex Agrippa & Iulia tres habuit. C. &. L. & Agrippam:neptes duas Iuliam & Agrippam. Iuliam. Lucio. Paulo cẽsoris filio. Agrippinam.

tabit filios geminos. Marcello octauiæ: octauia augusti soror ex marcello duas filias & marcellũ genuit:quẽ generũ sibi & filiũ fecit Augustus mortuo deinde marcello cũ Cæsar nõ facile quẽ sibi ex amicis generũ eligeret suasit octauia ut Agrippã generũ suum caperet:qđ cũ Cæsari placeret octauia cum agrippa genero egit.ut filiã repudiaret:& cæsari gener fieret qđ & factũ ẽ auctor Plutarchus ut in Antonio. Is obiit.s.Marcellus.de obitu marcelli q periit in baiano agens annũ ætatis.xviii.scripsimus copiose in secũdo ꝓpertii comentario.

Marcellaꝝ: filiaꝝ octauiæ & marcelli:q duæ erant. Tyberiũ priuignũ:filiũ liuiæ drusillæ.priuignus.n.ẽ ut dicũt dialetici nomen ad aliqđ:& ut scribũt iurisconsulti uxoris meæ filius mihi priuignus est. Prægnanté uxoré:in tyberio scribit tranqllus quẽadmodũ agrippinã marco agrippa genitam uxoré duxit susceptoq; ex ea filio rursusq; grauidã coactus est dimittere:ac iuliã augusti filiã cõfestim ducere nõ sine magno angore aĩ:de quo mox plura. Iã pater erat:suscepto filio druso. Antõio filio:octauia Antoniũ marci antoni filiũ ex fuluia genitũ ita magnũ apud Cæsaré fecit ut post agrippã & Liuiæ filios primas partes obtineret:cui & ipsa alterã filiaꝝ marcellaꝝ matrimonio collocauit. Cotisoni:de hoc & Oratius:loq uideť lib.ii.carminũ scribẽs occidit daci cotisonis agmẽ:medius ĩfestus sibi luctuosis dissidet armis. Getaꝝ regi:getæ populi sunt ĩ scythia europea aduersus quos Cæsar Augustus exercitũ qnquaginta miliũ misit:auctor strabo in.vii.qdã getasdacos appellãt alii uero dacos eos dicunt qui ad histri fontes uergunt:quos olim dauos uocatos esse idẽ Strabo arbitratur.getas uero eos:qui ad pontũ in orienté spe- Daci
ctant.Pli.i.iiii.sic ait.oẽs scythaꝝ sunt gẽtes uariæ tantũ littori appositæ.tenuere alias getæ daci a romãis Daui
dicti:alias satmathæ a græcis sauromathæ:refert helius spartianus getas dici gotos.unde diasyrticus hoc ẽ Sarmatæ
dubius iocus emersit in antoniũ carracalã q cũ getas deuicisset & fremẽ noĩe getã occidisset.a ꝑtinace festiuiter dictũ atq; mordaciter:getici nomẽ inter alia cognomẽta antonio ascribẽdũ esse. Filiã regis.s. cotisonis. Iuliã.s.nepté. L.Paulo fortassis hic ille.L.Paulus ẽ q prius habuit uxoré corneliã ex familia libonũ cuius rei extat pulcherrima apud ꝓpertiũ elegia ĩ calce opis.Náq; ut credã huic nupsisse post obitũ corneliæ iuliã augusti nepté ꝑsuadet illud:qđ cẽsoris filius uocať a tráqllo:& apud ꝓpertiũ huius cẽsuræ mentio fieri uideť illo uersu.me neq; cẽsuræ legẽ mollisse & paulopost.filia tu spẽm censuræ nacta paternæ.

M.AN. Ex Scribõia:cũ qua diuortiũ fecit. M.Marcello:q ex.C.marcello.ut diximus:& maiore octauia est natus. Exorata:ꝑcibus uicta. Sibi genero cederet.generi possessiõe ui patereť Agrippã facto cum marcella filia diuortio ex qua iã pater erat:iuliã suã augusti dico filã duceret uxoré. Alteram marcellarũ unã ex duabus octauiæ filiabus quas illa ex.C.marcello fuerat enixa. Hoc quoq;:agrippa.s. Priuignum: Liuiæ & Tyberii neronis filiũ. Prægnanté:grauidã. Vxoré:agrippinã:mar.agrippa & Pomponii attici filia genitã:ex qua drusum filiũ Tyberius tulerat:Anneus Seneca nomẽ attici inqt perire Ciceronis epistolæ nõ sinunt:nihil illi profuisset gener Agrippa:Tyberius ꝓgenerer:& ꝓnepos Cæsar ꝓnepos iter tã magna nomina tacereť nisi Cicero reliq ex eo regre. Tyberius:neqs silitudine nominũ erretis dico q priuignus fuit Augusti:ac post illũ reꝝ potitus est:& fratré drusum & filiũ quẽ ex scribonia tulit eiusdem nois habuit. Sed de utroq; alias:est ad hæc ipse ut pater Tyberius nero appellatus:nã quũ Tyberio neroni tranqllus ait liuiã locatã de patre loqtur quũ iuliá Tyberio post agrippæ morté matrimonio iunctã de filio q postea ut dixi impator fuit. Antonio filio:quẽ antonius ex fuluia tulerat:augustusq; alexandria capta occidi iussit. Cotisoni:cotisonis huius Horatius meminit:occidit daci cotisonis agmé. Getharum regi:gethæ supra histrum pontico mari adiacent:Pli.ab eo omnes scytharum gentes uariæ tamen littori appositæ téuere alias gethæ daci a romanis dicti quibus Plinii uerbis dacos & gethas eandem esse gentem:non miꝝ igitur si hic getharum regem uocat quem flaccus dacium dixit.

PHI. Sororis suæ nepoti:octauia augusti soror duas ex antonio filias antonias suscepit alteram uxorem duxit domitius ænobarbus:alteram drusus liuiæ filius augusti priuignus:ex hac nati sunt germanicus & Claudius qui postea imperauit auctor plutarchus:& inferius in calicula id late explicabiť.erat itaq; germa

Germanico sororis suæ nepoti collocauit:Caium & Luciū
adoptauit domi per assem & liberā emptos a patre Agrip-
pa tenerosq; adhuc ad curā Reipu. admouit:& cōsules de
signatos circū prouincias exercitusq; dimisit. Filiam & ne-
ptes ita istituit:ut ēt lanificio assuefaceret: uetaretq; loqui
aut agere qcquā nisi palam:& quod in diurnos commenta
rios referret extrāeoꝝ quidē cœtu adeo ꝓhibuit:ut. L. Tu
ci. claro decoroq; iuuēi scripserit quōdā paꝝ modeste fecis
se eū:q; filiā suā baias salutatū uēisset. Nepotes & litteras &

nicus hoc pacto nepos octauiæ
utpote genitus ex Antonia illius
filia:quā plinius solinusq; notifi-
cant nunq̄ expuisse. Per assem
& librā emptos:mācipatio ut ca-
ius iurisc̄ōsultus in istitutiōibus
& Boetius l.iii.cōmentario topi
Imagiaria uenditio — coꝝ exposuerunt ē imaginaria:
quædā uenditio quod ipsum ius
ipsoꝝ.Romanoꝝ est ciuiū eaq;
res ita agit:adhibitis nō minusq̄
quinq; testibus ciuibus Romāis
puberibus & præterea alio eius-
Familiæ emptor — dem cōditiōis:q librā Aeneā teneat:q appellat libriperis.aderat & ille:q familiæ emptor dicebat:q manci-
pium emit:& æs tenet ita dicēs:húc ego hoiem ex iure qritiū meū esse aio:isq; emptus est hoc ære Aenea-
q; libra.deide ære pcutit librā.idq; æs dat ei:a quo manciplū accepit q̄si præcii loco ex lege.xii.tabulaꝝ q̄
cunq; res ab alienari nō poterāt nisi p hanc solēnitatē:quæ per æs & librā fieri dr:cuius rei meminit & por
phyrio:q enarrās illud Oratianū:si propriū est quod qs libra mercatur:& ære sic scribit:uerba sunt iuris q
bus omnis emptio cōfirmat:cū p librā expensa pecunia per æs ipm præciū demonstrat. præterea scriptū
per æs & libram — legimus lib.ii.istitutionū genus testamētoꝝ fuisse qd dicebat per æs & librā:cuius solēnitas agebat per il
lam imaginariā ueńditionē:cuius solēnitas supra scripta est:de quo sic scribit gellius li.xiiii.tertiū testamē
toꝝ genus fit per familiæ emancipationē:cuius æs & libra adhiberet.igit augustus hac solēnitate adhib
ta adoptauit agrippæ filios tanquā alio iure nō possent ab alienari trāsireq; in alienā potestatē. Lanificio
Thalasio quid — assuefaceret:apud Romanos nuptialis uox erat thalasio:qd signū fuisse lanificii Varro & festus Pōpeius ꝓ
diderunt. thalationē enī uocabant quasillū:qui alio modo appellat calathus:qd genus uasculi est utiq; lāi-
ficiis accōmodatū.& ut ingt Plutarchus i Romulo:hæc uox exortatio erat & ꝓuocatio ad lanificiū:quod
græci thalasion dicūt:nāq; mulieres nulla alia i re uiris operā suā nauabant q̄ i his quæ ad lanificiū ptinēt
Vnde institutū est ut nubentes uirgines comitaret colus cōpta & fusus cū stamine.Nō me pterit historiā
Colus cū flamine — de thalasio uulgatissimā aliter narrari ab historicis:sed hæc omittēda nō sunt quæ ex litteris interioribus
deprompta magis iuuant studiosos.lanificiū sordida res & ignominioso apud persas.ut enī ingt curtius:
Diarium — nihil existimant turpius q̄ fœminas admouere lanæ manus. Diurnos:tanq̄ i diariū est enī diariū liber in
Ephemerides — quo per dies singulos res gestæ scribunt græci ephemerida uocāt auctor gellius.v.sed de ephemeride plu
ra scripsimus i.iii.propertii cōmentario illius uersus interptatione.& ponit duras iter ephemeridas. Salu
tatum uenisset:tanq̄ sub prætextu salutationis obreperet ad adulterium filiæ.sæpe numero.n.sub hōestis
nominibus adulteri delitescunt. Baias:baianas delicias isectat Seneca lib:vii.epistolarum moralium tan
q̄ diuersorium uitiorum essent illicq; sibi plurimum luxuria permitteret.

M.AN. Germanico sororis suæ nepoti:Germanicus drusi fratris Tyberii & iunioris antoniæ filius:iu-
nior antonia.M.antonii triūuiri & octauiæ filia:Plutarchus in antonio est auctor. Per assem & libram:
per assem & libram emptio fiebat quum adhibitis testibus is qui empturus erat libra quā tenebat ille qui
in possessione mancipii erat ære percussa se mancipium idest seruū aut aliud quod sub eius dominio esset
ut filiū dicebat ea sui emptione uēdicare.Sed quū tria essent testamētoꝝ genera:quorū unū calatis comi
tiis i cōcione populi fieret.Alterū i procinctu quū milites i aciē ꝓcessuri essent : tertiū fuit qd per familiæ
emancipationē fieri consueuit cui æs & libra:ut Gellius ait adhibebantur:Verū nō iepte quæri posset cur
domi emptos dixerit:si publice aliogn id fieri cōsuesset:Cui occurras licet Calatis comitiis auctore Gel-
lio & execrationes & testaméta fieri solita quoꝝ unum id genus erat quod per æs & librā fiebat: Veꝝ ea-
dem calata comitia pro collegio pontificū haberi solita lælius fœlix tradidit pōtifices coire oportuit i pō
tificis maximi domo potius q̄ alibi.augustus tū pontifex maximus erat:ergo domi.i.ꝓ collegio pontificū
ad se accersito:uel domi emptos.q.d.nō extra familiā·quæsitos:siquidē.C.& Luciū nepotes augusti iulia fi
lia genitos ꝓ domesticis habere potuit. Circa prouinciā:ad ꝓuinciaꝝ admistrationes. Filiā:Iuliam. Ne-
ptes:Iuliæ & agrippæ filias. Vt ēt. Lenificio assuefaceret:ēt dixit quasi paꝝ decoꝝ illustriori loco na-
tis esset lanificiū quod apud Ouidiū quærula illa penelope affirmare uidet:Forsitan & narres iqt q̄ sit ti-
bi rustica cōiunx:quæ tantū lanas nō finit eē rudes.hæc illa ueꝝ Tanaql uel ob id ipsum a ro.scriptoribus
est maxime celebrata.Plinius lanā colofuso Tanaqlis quæ eadē Caia Cecilia uocata est in tēplo marci anci
durasse se hæc prodente auctor est marcus Varro:Plutarchus in Romulo eiusdē tanaqlis & lanificii eius
meminit.Homerus heroidibus quoq; id opificiū tribuit:sic apud illum hector andromachen alloquitur
αλξ ἰισ οἶκον ιουσα τὰ σαύτησ ἔργα κομιζεισον τηλακατηω υε καὶ αμφιπολδισ κελεύσ.bru
tus quoq; ad bellum exiturus portiam uxorem:ut Plutarchus scribit ad colum:& telam interpellātem re-
misit:idem auctor:Caios & Caias uoces in sacris nuptialibus in bonū rei omen quia tanaquil. C.sit dicta
usurpatas tradidit:quāquā fabius aliter interpretatus sit. Pro palam:in aperto & omnibus audientibus

Diurnos commentarios: græci Ephemeridas dicunt. Iu. in cuius manibus ceu pinguia succina tritas ceruis ephemeridas. Baias: littorale campaniæ oppidum a baio ulixis socio dictum: silius italicus itacēsia littoram bai. Nepotes. C. & Lucium & Agrippam iulia genitos.

natare aliaq; rudiméta per se plerũq; docuit: Ac nihil æque elaborauit q̃ ut imitarent chirographum suum: neq; cœnauit una nisi ut in uno lecto assiderent: neq; iter fecit nisi ut uehiculo anteirent aut circa ad equitarent.

De infortunio eius circa sobolē descēdētiũ.

SEd lætũ eũ atq; fidentē & sobole & disciplīa domꝰ fortũa destituit. Iulias filiā & neptē oibꝰ ꝓbris cōtamīatas relegauit. C. & L. ī duo de .xx. mensium spacio amisit ābos. C. ī lycia. L. massiliæ defunctis. Tertiũ nepotē agrippā simulq; priuignũ Tiberiũ adoptauit ī foro

PHI. Natare: hoc erat officiũ exercitatioq; pœne quotidiana romanæ iuuentutis: ut in campo martio armis exercerentur & deinde in tyberi natarent: ut ita sudorē puluerēq; armis diluerent: ac lassitudinē cursusq; laborem natādo deponerent: auctor Vegetius. hinc ab oratio dictũ est: Cur timet flauum tiberim tangere. Rudiméta: tyrocinia & prīa excitamenta disciplinarũ. Per se: ut ipsemet doctoris officio fũgeret. Chirographũ suũ: suā ut dici solet ī scribēdo manũ. & Ci- Chirographarius
cero scribit se amare alexis manũ: a chirographo chirographarius deriuatur. iurisconsultus titulo cōmodati eleganter appellat debitorē chirographarium: qui suo chirographo scripsit se in codice debitorē. Vno in lecto: tricliniari & discubitorio. Scribit Plinius Pōpeiũ tertio triũpho Romā transtulisse lectos tricliniares tres ex auro & gēmis. Vehiculo anteiret: ex more persa͡ꝝ: apud quos iter facit rex in uehiculo cognatis antecedentibus: cũ liberi regis in uehiculis subsequātur. uoluit Augustus ut nepotes secũ eadem mensa discũberent ut ipsius oculis subiecti essent modestiores. Fortũa destituit: pœne simile est illud quod de herode ꝓdidit iosippus: illum q̄dem in aliis rebus oĩbus fuisse fortunatissimũ: ī rebus uero domesticis ī infœlicissimũ. nā ex uxore marianæ & filiis īfortunia nō pauca illi ꝓuenerũt. Probris: stupris atq; flagitiis. probrũ
probrũ uirginis uestalis capite antiq̄tus ex lege puniebatur. Existimat Vlpianus iuriscōsultus probrum & obprobriũ idē esse: quod interdũ pro maledictis & cōuitiis acceptũ est. Liuius occursant portis ingeruntprobra. Et Cicero ad atticũ. Epistolas mihi legerũt plenas omniũ in me probro͡ꝝ. Probra enim significāt apud utrunq; in hoc loco idē quod cōuitia & contumelias. sed probrũ sepius ad dedecus flagitiũq; refertur. Et pro stupro apud ueteres usurpat. Caio & Lucio: Caius ab augusto cũ exercitu missus ad oriētem sedandum fuit interfectus a quodā nomine donne: qui simulata proditione libellũ Caio obtulit uirumq; libello legendo intentũ cultro percussit percussor ipse a militibus quidē cōfossus est: Caius uero eo uulnere obiit. hunc cũ augustus mitteret in armeniā rogauit deos ut illũ comitaretur beniuolentia pompeii: audentia alexādri. ipsius uero fortũa. Sed uota sæpe irrita feruntur a procellis. ut aiunt poetæ. In lycio: Regione asiatica in qua est mons chimera noctibus flagrans: & xantos. op. flumenq; eodē noĩe. Lucio massiliæ: Lucius ut inq̄t florus massiliæ ī glorius morit ex morbo. Est aũt massilia narbonēsis ꝓuīciæ ciuitas inclyta: opus phocensiũ q bene īstituti legũq; condā æq̄tate fuerunt excellētes cũ aristocratia rēpublicā gubernarent: ꝑterea studiis litterarũ adeo clara fuit hæc ciuitas. ut tēporibus Strabonis Romani pro attica peregrinatione massiliā peterēt causa disciplinarũ capescenda͡ꝝ: De massilia superius satis multa.

M.AN. Per se: nullo externo ꝓceptore adhibito. Chirographũ suũ: suum scribēdi characterē. Cœnauit una eodem triclinio. In uno lecto: eodē quo ipse accubaret. Fortuna: successus. Omnibus probris: omni flagitio & īfamia. C. & Luciũ: quos adoptauerat. In lycia: asiæ regio est lycia īter cariā & pamphiliũ sinum a lyco pandionis filio olim termile dicta. lxx. oppidus frequens ut plinius scribit. Massiliæ: īsignæ id narbonēsis galliæ oppidũ a phocēsibus cōditũ: Strabo: Pli. & Lucanus sunt auctores.

PHI. Lege curiata: Pomponius iuriscōsultus tradit Romulum diuidisse populũ romanum in triginta lex curiata
partes: quas curias appellauit: ꝓpterea quod tunc rei publicæ curam per sententias partiũ earum expediebat. Et ita leges quasdā & ipse curiatas ad populũ tulit: tulerunt & sequentes reges curiatas leges quæ omnes conscriptæ fuerũt in libro sexti papirii: qui ob hoc appellatur ius ciuile papirianũ. De lege curiata sic scribit cornelius tacitus quæstores regibus etiam tum imperantibus instituti sunt. quod lex curiata ostendit ab lucio bruto repetita. per hanc legem Augustus adoptauit Agrippam nepotem ex iulia & tyberium priuignum ex Liuia. Comitia autē quæ partim curiata partim centuriata dicebātur: quorum meminit gellius in. xi: ii. nihil pertinent ad legem curiatam. in comitiis curiatis omnis potestas calculorum erat pœnes plæbeios: cum uiritim suffragium ferretur: In cēturiatis uero domini erant patricii: cum singulæ centuriæ singula ferrent suffragia. plures. n. erant centuriæ diuitum q̃ plæbeiorum super quare multa sciēter & subtiliter explicantur a Dionysio alicarnaseo lib. iiii. & . vii. antiquitatum. Abdicauit: abdicare pro amouere Abdicare
& priuare ponitur ut abdicauit se dictatura abdicauit se consulatu: quæ elocutio frequens est apud historicos. & ita pater filium abdicare dicitur cũ eum ex familia abiicit & a bonis amouiet atq; exheredat. Se posuit surrentum: surrentum ciuitas est campaniæ cum promontorio mineruæ syrenum quondam sedes. Surrentũ

lege curiata. Ex quibus Agrippá breui ob ingeniú sordidú ac ferox abdicauit: sepofuitq; surrentú. Aliquáto aút patiétius morté q̃ dedecora suoꝝ tulit. Ná. C. Luciiq; casu non adeo fractus: de filia absens ac libello p quæstoré recitato: notú senatui fecit: abstiuitq; cõgressu hoium diu pire pudore ét de necáda deliberauit. Certe quú sub idé tps una ex cõ.

Surretina uía calices surrentini

Surrentina uina iter generosa numerant cõualescétibus maxime cõprobata pp téuitatem salubritatéq;. Tyberius Cæsar dicebat cõsensisse medicos ut nobilitaté surrétino uino darent alioqn eé generosum acetú. Caius Cæsar q successit Tyberio nobilé uappá appellabat uinú surrentinú. Censebat antiqtus surrentum calicú quoq; nobilitate: qui opere figulino pcipui illic conficiebant: ut indicat Pli. xxxv. unde a Martiale dictú est. Surrentina bibis nec murrina picta nec aurú sume: Dab ût calices hæc tibi uina suos. De surretio sic ait silius in qnto puiceoꝝ: Equana & zephiro surrentú molle salubri. Dedecora: tanq̃ dedecus peius sit q̃ mors q̃ reliq oia ifortunia. Casu morte: cú alter massilinæ alter i licia occubuissent. Nõ adeo: nõ multú tristatus neq; nimio dolore cõfusus. Per quæstotem recitato. ex quæstoribus qdam sunt: qui candidati principis dicebantur. qq; epistolas eius i senatu legebát. Vlpianus auctor: talem quæstoré modo significari itelligimus: scribit Seneca li. vi. de beneficiis: q diuus augustus filiá ipudicá relegauit & illius stupra paꝝ potens iræ publicauit quæ tá uindicanda principi fuerút quá tacenda. qã quorúdá rerú turpitudo ét ad uindicanté redit: deinde cú interposito tépore in locú iræ subisset uerecundia gemens q nõ illa silentio præssisset exclamauit horú mihi nihil accidisset si aut Agrippa aut mecenas uixissent. Mira sunt & digna annotatu quæ de ipudicitia iuliæ Augusti filiæ clarissimi cõditores certatim prodiderunt. Quod scilicet gregatim admittebat adulteros: q noctibus marsiá coronabat: q forú ipsum ac rostra ex qbus pater legé de adulteriis tulerat elegit i stupra q ex adultera in quæstuariá uersa ius omnis licétiæ sub ignoto adultero petebat. Et qm mentio icidit marsiæ: qué licétiosa iulia coronabat. obiter annotáda uident quædá nõ idigna cognitu nec futura curiosis igrata. liberú patré tanq̃ libertatis deú ueteres coluere: unde & marsias eius minister in liberis ciuitatibus colebatur: ueluti indiciú libertatis: quod & seruius memorat i quarto æneidos cõmétario. hinc romani utpote libertatis cultores assertoresq; signú marsiæ posuerút i foro: apud qd ut docet porphirio uadimoniú sistebat. De hoc ait Oratius i sermõibus: obeúdus marsia q se uultú fere negat nouioꝝ posse minoris. ad húc quotidianus a iulia cõcursus fiebat ut refert Seneca i sexto de beneficiis. húc iulia luxu diffluens noctibus coronabat ut testat Pli i uigesimoprimo: & degemút litteræ Augusti. hic est ille marsia: cui cú coroná e floribus dempsisset. P. mutianus: eamq; capiti suo iposuisset: ob id i uincula duci iussus é a triúuiris. De hac marsiæ statua nĩntiꝝ itellexit epigrámatarius poeta illo uersiculo: ipse põt fieri marsia causidicus. In cuius enarratiõe enarratores hallucinátur uoluit. n. itelligi festiuissimus poeta marsiá q erat i foro: apud cuius statuá uadimõiú sistebat & causæ agebant: iá posse fieri causidicú. dú iugiter & cõtinéter audit strepitus clamosos litigátiú: & quotidianis causidicoꝝ actionibus obtunditur. Cui simile é illud frontonis platani conuulsaq; marmora clamant.

Cádidatus quæstor

Marsia i liberis ciuitatibus marsia in foro

Locus marcialis

M. AN. Curiata lege: Calata comitia: de qbus proximo loco diximus alia ut gellius scribit curiata erant alia centuriata: Centuriata per cornicine uocari: Curiata uero curiatim populú ad concioné calari. i. p curias atq; id ipsum per lictoré nõ corniciné fieri. Agrippá. C. & Lucii defunctoꝝ fratré ex iulia & agrippa natú. Sordidú: fœdú & in uitia pnú. Abdicauit familia & bonis expulit estq; uiuentis adhuc abdicare exhæredare uero mortui. Surrentú: oppidú puteolano sinui ppinquú: calicibus & uio nobile: sed syrenú sede adhuc nobilius: Papinius é inter notos syrenú noie muros. Mar. Surrétina bibis nec myrria picta nec aurú sume dabunt calices hæc tibi uina suos: Plinius retinet hanc nobilitaté & aretiú in Italia & calicú tantú surrentú: & rursus quod ad uinú artinet idé auctor: Tyberius inqt Cæsar dicebat cõsensisse medicos ut nobilitaté surrentino darét alioqn esse generosum acetú: Papinianus. Qua bromio dilectus ager collesq; p altos uritur & prælis nõ iuidet una phalernis. Dedecora: infamiá. Nõ adeo: non multum: non omnino fractus. De filia: de filiæ adulterio. Per quæstoré: quæstores erarii id pstabant ut publicas litteras recitarent: ut est in eo libello q fenestellæ nomine de romanis inscribit magistratibus. Congressu hominum diu nulli sui adeúdi copiam fecir. Deliberauit: animo agitauit. Ex cõsciis adulteriorum ministris.

PHI. Fedæ: nomen é libertæ: Vna ex cõsciis: una ex his quæ nouerát iuliæ heræ adulteria: & illius stuproꝝ erant cõsciæ. oratius miserá se cõscia clamat. idé quo te demisit peccati cõscia herilis. Fedes patrem ita uidebat optare ut filia se suspéderet: quéadmodú fedæ seipsam suspenderat. Vsum uini: Vinú & adolescentia ut inqt Hieronymus duplex est libidinis incédiú. Idem præcipit uirgini Eustochio ut uinú fugiat pro ueneno. Ná ut ait Iginius poeta: Et uenus i uinis ignis in igne fuit. Ideoq; nõ inscíéter fabulata é antiqtas priapum ex libero patre & uenere esse genitum: cum hi qui uino indulgent: sint ad uenera ppensiores. Præterea ut auctor est Valerius quæcúq; fœmina uini usum immoderate appetit & uirtutibus ianuá claudit & delictis aperit. Hinc antiqtus nõ licebat fœminis uinum romæ bibere: & ut ait cato ideo ppinqui fœminis osculum dabát: ut sentirent an temetú hoc est uinum olerent. Delicatiorem cultum: Hæc enim instrumenta sunt impudicitiæ. unde apud liuium legimus minutiam uestalem propter mundiorem iusto cultum isimulatá fuisse stupri. Idem alibi ait. postumia uirgo uestalis de icestu causam dixit crimini

Conscia

Vinum p ueneno

Vinum fœminis interdictum.

ſcis liberta fœde ſuſpendio uitã finiſſet: maluiſſe ſe ait fedes patrẽ fuiſſe. Relegatæ uſum uini omnẽq; delicatiorẽ cultũ redemit: neq; adiri a quoq̃ libaro ſeruoq; niſi ſe cõſulto ꝑmiſit: & ita ut certior fieret: qua is ætate: q̃ ſtatura quo colore eẽt: ẽt q̃bus corporis notis uel cicatricibus. Poſt q̃nquẽniũ demũ ex inſula in continentẽ lenioribuſq; paulo conditionibus trãſtulit eã. Nã ut omnino reuocaret exorari nullo modo potuit: deꝑcanti ſæpe populo Romano & ꝑtinacius inſtãti: tales filias taleſq; cõiuges pro concione imꝑcatus. Ex nepte Iulia poſt dãnationẽ editũ infantem agnoſci aliq; uetuit. Agrippã nihilo tractabiliorẽ imo ĩ dies amẽtiorem in inſulã trãſportauit ſepſitq; inſup cuſtodia militũ. Cauit etiã ſenatuſconſulto ut eodẽ loco in perpetuũ cõtinerẽt: atq; ad

obnoxia ob ſuſpitionẽ propter cultũ amẽtiorem. Corporis notis uel cicatricibus: Hoc ideo facere uidebat̃ auguſtus ut ita cognoſceret an filia ex talibus cõcepiſſet nã plærũq; notæ paternæ & ſigna quædã ut neui & cicatrices regenerant̃. ꝑterea ut auctor eſt Plinius: quædã ſibi ſimiles ſemꝑ pariunt filios: quædam uiro ue iuliã Auguſti filia cum cõſcii flagitio mirarent̃ q̃uo filios ſiles agrippæ procrearet: q̃ tã uulgo corporis ſui ꝑtãtẽ faceret feſtiuiter reſpõdit. Nũq̃ niſi plẽa naui tollo uectorẽ: quo urbane dicto ſignificabat ſe non prius adulteros admittere quã ex marito grauida fuiſſet. Auguſtus cũ ad nepotũ turbã ſimilitudinẽq; reſpexerat qua repræſentabat̃ agrippa: dubitare de pudicitia filiæ erubeſcebat. oli amico ſuadẽti ut ſe cõponeret ad exempla paternæ frugalitatis reſpondit: ille obliuiſcit̃ ſe Cæſarẽ eſſe: ego memini me Cæſaris filiã. Ex iſula: in quã fuerat iulia a patre relegata inter genera pœnarũ eſt in iſulã deportatio. Incõtinẽtẽ: ĩ terram ut uulgus appellat firmã. orbem eni terrarũ diuiſere coſmographi: ut partẽ eius iſulas: partẽ uocarẽt cõtinẽtẽ ue ut ĩnq̃t apuleius ĩ coſmographia: ois terrarũ orbis una ẽ iſula cũ iſulis ſuis oĩbus quã undiq; circũfundit oceanus. apud iuriſcõſultos incõtinẽti uſurpatur pro cõfeſtim & ſine cũctatiõe ſicut uulgo dicit̃ q̃d nõ facile repias apud oratores & hiſtoricos tales tã proſtitutas tanq̃ impudicas quã proſtituta q̃ quæ ĩpudica foret ipſius filia. & ita oſtẽdebat nõ eſſe præcãdũ pro talibus: in q̃bus ſola libido dominaret̃. Ex nepte Iulia: Plinius ĩter auguſti infortũia enumerat adulteria filiæ & neptis. Aliq;: educari noluit ut aleret̃ tanq̃ ex adulterio natus. Agrippã nepotẽ quẽ adoptatũ abdicauerat ſepoſuerat q; ſurrẽtũ: ex ſurrẽto in iſulã tanq̃ in locũ deteriorem deportari iuſſit. Sepſit: clauſit circũuallauit: ſepire. n. eſt undiq; claudere atq; mũire. unde ſæpes & ſepta & ſepimẽta deriuãtur. Eodem loco: iſula αιθοφελον latiẽ ſignificat. utinã utinã ſine uxore eẽ & ſine filiis mori liceret. Phroneus rex legũ cõditor cũ moreretur fratri dixiſſe fertur. ad ſummam fœlicitatem nihil mihi deeſſet ſi uxor ſemper defuiſſet ait Terentianus ſenex. Quod iſti fortunatum putãt uxorem nunq̃ habui. De filiis autem q; interdum plus meroris præbeãt q̃ uoluptatis ĩdicat dictum illius qui dixit ſe filios inueniſſe tortores. Euripides carẽtem liberis eleganter dixit infortunio eſſe fœlicem. Notæ regenerantur | dictũ iuliæ | Cõtinẽs ĩcõtinẽti | Sepire

M. AN. Fœde: ꝑpriũ libertæ nomen. Se fœde patrẽ: optare ut eadem mẽs filiæ fuiſſet mortẽq; ſibi; ut fœda cõſciuiſſet. Vſum uini: uino ab initio rõanæ mulieres decreto abſtinuere: nã q uxorẽ occidit q; uinum e dolio bibiſſet a Romulo abſolutus dr: Plinius eſt auctor egnatium menetinũ ſecutus. fabius pictor q̃ mulier loculũ ubi claues erãt cellæ uinariæ reſignaſſet a ſuis iedia mori coactã tradidit: Cato iccirco ait ꝑpinquos domũ reuerſos oſculũ fœminis dare ſolitos ut cognoſcerẽt an olerẽt temetũ. Dionyſius ꝑſuaſum fuiſſe ait ab initio romanis corruptiõis pricipiũ eſſe ebrietatẽ: Inſaniæ uero corruptionẽ. Cõſulto: cã ꝑius ad ſe delata: is qui ad illã traiecturus eſſet. A notis ac cicatricibus: ne credo moechorum quiſquam ad eã ſub aliẽa ꝑſona nauigaret. Ex iſula: ex qua nõ dicit: ſed potiã pãdatariã & alias cõtra cãpanum littus ſitas iſulas hũc uſum pricipibus ĩ ſuos ſeuiẽtibus ꝑſtitiſſe cõſtat. Exorari: ꝑcibus uici. Tales filias & coniuges: tã impudicas q̃ ipſe filiã & neptem effectus eſſet ꝑ q̃bus tã ꝑtiaciter itercederẽt. Agnoſci uetuit in aptũ referri: Sed cõtinuo extigui q̃ſi adulterio cõceptũ. Trãſportauit: ex ſurrẽto ĩ iſulã tranſportati fecit. Sepſit: circũdedit ne qua pateret effugiũ. Cauit: Cautũ uoluit. Senatuſcõſulto: publico decreto.

PHI. Vomicas: tumores in corpore naſcũtur purulẽti: quos uomicas uocãt a uomendo: ut ĩdicat ſerenus ſic ſcribẽs: ſũt odio quos dira uomit natura tumores: uomica q̃lis erit uel idem ꝑxima q̃dã. hinc Plautus nõ iſeſtiuiter uomicã appellat crumenam nũmis refertam atq; tumẽtem: cũ ait ĩ perſa. Quid hoc ĩ collo tibi tumet uomica eſt: preſſare parce: nã ubi qui mala tetigit mãu dolores cooriũtur. In uulua uomicas naſci teſtis ẽ Plinius: qui ait ĩ uigeſimo q; Syracion uomicas uuluæ curabat mẽta. Iuuẽalis & uomicæ putres. Cor. celſus ĩ tertio ait. Vomicæ finis eſt ut rũpatur. priſci uomicas appellauere loca cõcaua & uetuſtate ex eſa. Carcinomata: carcinomata ſunt ex genere cancro: de quibus hæc ſcribit celſus in quinto: Carcinoma fit maxime ĩ ſuperioribus partibus circa faciẽ: nares: aures: labra. mãmas fœminarũ. & in iecore: aut ſplene hoc naſcit̃: color eius ruber eſt: curationibus irritatur. Eſt & alterũ ulcus ex eodem genere. q̃d Cacoethes a græcis nominat̃: & hoc recipit curationem. Vix diſcerni poteſt cacoethes: quod curationem recipit a carcinomate quod nõ recipit. Scribit Plinius q; polemonia herba ulcera quæ caoethe uocant ſanat. Idem in uigeſimo ſexto ait ad carcinomata argemoniam herbam ex melle eſſe efficaciſſimam. Idẽ in trige- Vomica quid | Carcinomata | Cacoethes

sibi soli nõ liceret amicis quatenus uellet irasci. Reliq potẽtia atq; opibᵒ ad finẽ uitæ suæ cuiusq; ordis pricipes floruerũt:q̃q̃ & offensis iteruẽiẽtibᵒ. Desiderauit.n.nõnũq̃ ne de pluribᵒ referã.&.M.agrippæ patiẽtiã:& Mœcẽatis taciturnitatẽ:quũ ille ex leui rigoris suspitiõe & qđ Marcellus sibi anteferret:Mitylenas se relictis oĩbus cõtulisset:& hic secretũ de cõperta Murenæ cõiuratiõe uxori Terẽtiæ prodidisset. Exegit & ipse iuicẽ ab amicis beniuolentiã mutuam tã a defunctis q̃ a uiuis. Nã quis minime appeteret hereditates:ut q nunq̃ ex ignoti testõ capere qcq̃ sustinuerit:amicorũ tñ supma iudicia morosissime pẽsitauit:neq; dolore dissimulato si parcius aut citra honorẽ uerborũ:neq; gaudio si grate pieq; eius se psecutus fuisset. Legata uel partes hereditatũ & a qbuscũq; parẽtibus relicta sibi aut stati liberis eorum concedere:aut si pupillari ætate eẽnt die uirilis togæ.uel nuptiarũ cũ incremento restituere consueuerat.

aduersa pedũ ualitudine conflictatus:quẽ dolorẽ cũ pperi neqret unius medicorum portẽtosa scia ignorãte Augusto demersit crura i acetũ calidũ i acerrimo impetu morbi:atq; ita euasit tanti putãs usu pedũ sensuq; oĩ carere dũmodo & dolore illo careret. Plinius iter infortunia Agrippæ nũerat pgraue seruiciũ soceri.socer ãt fuit diuus augustus. Uxori terẽtiæ:Cato dicere solebat se duci penitudine:sire unq̃ arcana cũ uxore cõicasset.pceptũ esopi fabulatoris est:τηγυναικι μηδεποτε τι υσησ απορρητα.i.mulieri nunq̃ cõmiseris arcana:uituperat mecẽas qđ nimis fuerit uxorius:q cũ uxore quotidie dissidiũ faciebat & mox recõciliabat.ob hoc dixit Seneca in epistolis moralibus hũc eẽ q milies uxorẽ duxerit cũ unã habuerit.idẽ in li.de mũdi gubernatiõe scribit uxorẽ mecẽatis anxiam fuisse & morosam cuius quotidiana repudia deflebat mecenas.dissentiũt a trãqllo sextus aurelius & Eutropus q scribũt mecenatẽ pcipuũ fuisse augusto amicorũ ob taciturnitatẽ & agrippã ob pacientiã modestiãq;. fuit alius mecenas melissius quẽ triẽnio silẽtiũ sibi iperauisse a cõuulsiõe redito sanguine pditũ memoriæ est.

Arcana cũ fœminis non cõmunicanda

Silentium mecenatis

Murenæ cõiuratiõe:huius mẽtio fcã i superioribus est. Exegit:repetit tanq̃ debitam:hoc.n.exigere iterdũ significat aliquãdo excludere & eiicere. Inde apud historicos leges exactis regibus p eiectis. & exactor regũ dictus publicola:q tarqnios ex romano imperio eiecerat exturbaueratq;. Mutuam:in amare respõdentẽ.mutuus dr amor:ubi par uolũtas accipit & redit. In amore ãt uinci turpe ẽ. Suprema iudicia:ultimas moriẽtũ uolũtates quæ in testamẽtis maxime apparẽt. Morosissime pẽsitauit:cũ nimia diligentia & morositate ppẽdit examinauitq;. Si parcius:sensus ẽ.apte dolebat augustus:si qs amicorũ i testamento de se ipso nimis parce & siue honorificẽtia uerborũ meminisset. Idẽ apte gaudebat si amici benigne & pie sui mẽtionẽ fecissent in testõ scribẽdo. Partes hereditatũ:ut eẽt coheres. A qbuscũq; parẽtibus:ab his qui filios habuissent.uidet n.iniqssimũ esse:q patri alius succedat q̃ filius:q in hereditates paternas alii q̃ liberi succedãt.ideoq; elegãter & uere dixit Cor. Tacitus i uita soceri agricolæ:q a bono patre ñ scribit hæres priceps nisi malus:tanq̃.s.boni pricipes nolint inuadere aliena bona:minimeq; ad se ptinẽtia.nunc laudat augustus q filiis testatorũ bona sibi relicta cõcedebat restituebatq; cũ icremento. Die uirilis togæ uel nuptiarũ:Sensus est augustũ noluisse accipere legata ab his:qui liberos haberent:sed consueuisse restituere illis ubi adoleuissent:quo die sumebant togã uirilem:uel si essent fœminæ quo die nupsissent.

Exigere

M.AN. Quatenus:quãtũ uellet.q.d.maiora sunt eorũ scelera q̃ possit qsq̃ illis leuiter irasci & iccirco se infœlicẽ dicere cui ut est apud anneũ senecã malũ eẽ necesse eẽt. Reliq:amici. Offensis interuenientibus q̃q̃ & ab illis qñq; offensus. Desiderauit.M.Agrippæ patiẽtiã:q rigore quodã ai potius q̃ iniuria mitylenas concessit.Plinius pudenda inqt agrippæ ablegatio q̃si ab augusto fuerit ille ablegatus non ultro secesserit nisi ad eius filium id potius referas. Terẽtiæ uxori:Plinius:arcanorũ proditionẽ ad mecœnatis credo leuitatem alludens:Anneus seneca eũ:ut mollẽ & uxorium taxat:celebre alioquin ipsius nomen flacci horatii:& maronis carmine. Hæreditates:legatas. Suprema:ultima:extremã uolũtatem:nam uoluntas ex iudicio pendet. Morosissime:nimis anxiæ & curiose. Parcius:remissius. Citra honorem uerborum an sine honorifica præfatione de se ultimo uitæ tẽpore locuti essent. Pupillari ætate:ut aliena ope & tutela indigerent. Virilis togæ:quo die uirilem togam sumpsisset. Aut nuptiarũ:aut quum uxorem duxisset. Cum incremento:auctis etiam rebus aut muneribus superadditis.

PHI. Patronus dominusq;:nomina hæc sunt relatiua & ut dialetici dicũt ad aliqđ:nã patronus liberti ẽ & dominus serui.& econtrario libertus patroni:seruus domini est. Licinium:quidam autumant hunc esse illum Licinium:de quo uulgatum fit illud distichon. marmoreo tumulo licinus iacet.at Cato paruo.pompeius nullo credimus esse deos. Dispensatorem:in numero seruorum erant dispensatores. hinc ait tacitus.Galbæ corpus dispensator argius e primoribus sui humili sepultura in priuatis eius ortis contexit.& Plinius in.xxxiii.sic inquit seruus claudii drusilanus nomine rotundus dispensator hispaniæ citerioris quinq uagenariam lancem habuit. dicti autem sunt dispensatores ab dispensanda pecunia.nam ut auctor est Plini.libralis & dispondius assis appendebatur:unde & adhuc expensa dicuntur. & stipendiorum

Dispensatores i mãcipis

Nec placida nec fera Hibrida.

hoc est stipis ponderãdæ pensatores libripendes dicti. Fero a pro: scribit Plinius in .viii. in omnibus alalibus cuiuscũq; generis ullũ fit placidũ: eiusdem inueniri & ferũ: utpote cum hominũ ẽt siluestrium genera reperiant. cõplura tamẽ sunt: nec placida: nec fera: sed mediæ inter utrũq; naturæ: ut hirundines: apes: delphini: mures. problema est apud Aristotelẽ. cur. in animantiũ genere quæcũq; domestica. eadem ẽt fera reperimus quæcũq; autẽ fera: non utiq; eadẽ domestica natura creauit cũ fero apro si misceatur sus domestica: q̃ mixtura facilis est: nascetur hibrida. sic. n. uocatur ex utroq; sue & domestico & fero genitus. Arguere: accusare. Quã noxæ: criminis & culpæ. alias noxa periculũ significat & dãnum: De noxa & noxia plura scripsimus in notis serui. Adulterare matronas: in hoc uidetur imitatus esse iuliũ Cæsarẽ: qui libertũ gratissimũ capitali pœna affecit ob adulteratã equitis Romãi uxorẽ. olim Claudius retulit ad senatũ de pœna fœminarũ quæ seruis cõiungerentur: statuitq; ut ad id prolapsa in seruitute haberetur si maritus ignorasset: sin uero cõsensisset eẽt loco libertæ. Amanu: hoc est amanuensem & scribã. repete quæ superius scripta sunt in Iulio Cæsare: ubi ait. Philemonem a manu seruum. Prodita: reuelata demõstrataq; cuidam: cuius intereat eã inspicere. hoc autẽ factũ est cõtra officiũ scribarũ: qui in primis arcanorum tenacissimi custodes esse debẽt. Mortisq; eius dictũ iam est queadmodum Caius Augusti per adoptionẽ filius fuit in licya iterfectus fraudedõnis: qui libellum legenti quẽ ipse porrexerat uulno icussit. ex quo uulnere cũ periisset Caius pedagogus illius atq; ministri ceperunt superbe & auare grassari atq; prædari in licia prouincia: ppter quod ab Augusto affecti sunt supplicio capitali & in flumen præcipitati: quo olim supplicio usus est Alexãder in seditiosos. Dedecorũ: dehonestamẽtorũ flagitiorũ. Sex. Põpeius: filius magni Põpeii hic fuit. exercuit pyraticã i sicilia: quẽ ut i superioribus explicauimus pugna naualí Augustus pfligauit. hic ergo utpote inimicus de Augusto inimico obloqbat. solẽt ãt inimici isectanter & grauiter uituperare inimicos: & plerũq; fit ut quãto uituperatiões fuerint acerbiores tãto minus fidei habeãt. potuerũt itaq; cõmeticia eẽ q̃ Sextus põpeius & marcus Antõius i augusti iuuẽtã isectãter pdiderũt qui eũ fuisse mollẽ & paticũ criminati sũt. Adoptionẽ auũculi: Iulii Cæsaris q ut supius dictũ est maior auũculus fuit Augusti. hoc ẽ frater eius auiæ: p adoptionẽ uero pater. Lucius marci frater: significat lucium Antoniũ fratrẽ marci Antonii triuiri quẽ in bello perusino uictũ ad deditionem cõpulit Augustus. In hispania: hoc ad illud tẽpus referẽdũ: quo iulius Cæsar pfectus est i hispanias aduersus Cnei põpeii liberos: & tũc Augustus eũ subsequutus ẽ. Delibatã: pflorantã pgustatamq;:. Cor. cethegus ab ennio dictus cum laude: flos delibatus populi. Substrauerit: præstituerit præcio corruptus.

De seueritate & clæmentia eius erga libertos.

PAtronus dñsq; non minus seuerus q̃ facilis & clæmẽs multos libertoꝶ in honore & usu maximo habuit: ut Liciniũ Enceladũ aliosq;. Cosinium seruũ grauissime de se opinãtẽ nõ ultra q̃ cõpedibꝰ coercuit Diomedem dispensatorẽ a quo simul ambulante incurrẽti fero apro per metũ obiectus ẽ: maluit timiditatis arguere q̃ noxæ: remq; nõ minimi piculi: quia tamẽ fraus aberat in iocũ uertit. Itẽ Proculũ ex acceptissimis libertis mori coegit cõpertũ edulterare matronas. Gallo a manu qd pro epistola prodita denarios quingẽtos accepisset. crura effregit. Pædagogũ ministrosq; Caii filii p occasionẽ ualitudinis mortis eius supbe auareq; in ꝓuincia grassantes oneratos graui pondere ceruicibus præcipitauit in flumen.

De infamia dedecorũ primæ iuuentutis eius.

PRima iuuẽta uarioꝶ dedecoꝶ ifamiã subiit. Sex. Põpeius eũ ut effœmiatũ isectatus ẽ. M. antõius adoptionẽ auũculi stupro meritũ. Itẽ. L: Martii frater q̃si pudicitiã delibatã a Cæsare. Aulo ẽt Hircio i hispãia trecẽtis milibus nũmũ substrauerit solitusq; sit crura suburere

M. ANTO. Patrõus i libertos. Dñs: i seruos. Grauissime: pessime. Dispẽsatorẽ: dispẽso unde dispẽsator a dispẽdo est: pendendi æris mos longe antiquissimus: nam quum æs graue esset in usu appẽdi oportuit non numerari qui igitur patroni aut domini æs dispendebant dispensatores ab initio sunt dicti. Fero apro: siluestri. Per metum: qui dũ apri declinaret in cursum irruẽti illi augustũ ꝑ se obiecit. Quã noxæ: culpæ. Proculum: proculus dr: qui peregrinante patre est natus. Adulterare: adulteria committere.

Talbo a manu:q serui a manu essent q a pedibus diximus. Pro epistola ꝑdita:qa secretioré epistolá precio corruptus uolenti legédá subiecisset aut certe recitasset. Caii:qui lycia periit. Occasioné:tpis oportũitatem. Valitudinis:morbi. Onerato graui pondere:grãdioribus saxis eius collo alligatis. Præcipitauit:ꝑcipitari fecit. Dedecoꝝ:probroꝝ. Sextus Pom. magni Põpeii filius q ab eo postea nauali est ꝑlio uictus. Insectatus:ꝑscidit. Auunculi:Cæsaris. maior. n. auũculus augusto Cæsar dictator fuit. Stupro:turpissimo corporis obseqo. L. Antonius:q circa pusiá ab eo fame domitus est. Marci: Antonii. s. triũuiri. Delibatá:primo uiolatá. Aulo hircio:qui postea mutinensi bello periit. Substrauerat:abutendam dederat.

nuce ardẽti:quo mollior pilus surgeret:sed & populus quõdá uniuersus ludoꝝ die & accepit ĩ ɔtumeliá eius & assensu maxĩo ɔprobauit uersũ scœna ꝓnunciatũ de gallo mẽis deũ tympanizante: Vides ne ut cynedus orbẽ digito temperat.

PHI. Nuce ardẽti: Dionysius ille siracusanoꝝ tyránus solitus erat barbá sibi & capillũ adurere cádentibus iuglandiũ putaminibus hoc est ardẽtibus nucũ corticibus:& hoc faciebat ex formidine:dũ timet tonsori collũ caputq̃ cõmittere. Igit̃ augusto ꝓbro datũ uidet̃:q̃ crura subureret nucibus ardẽtibus:tanq̃ illud putamẽ hẽat uim psilotri hoc est medica- Psilothrũ
menti depilatorii:scribit Plini. in. xiiii. maximũ honoré fuisse resine in euellendis a uiroꝝ corporibus pilis. quid
Idẽ in. xxiiii. qđ huic sniæ congruit refert:putamen nucis combustum tritũq̃ in oleo aut uino infantiũ capite puncto nutrire capillũ & eo sic utebant̃ ad alopetias. sunt aũt alopetiæ ex genere areaꝝ:in qbus emortua pellicula pili extenuant̃ deinde excidunt. fit alopetia in capillo & in barba:ut ait Cor. celsus:hinc sæpe Alopeciæ
leges apud Piiniũ medicamenta tradi ad alopetias repellẽdas de qbus apud auicenná quoq̃ magna mẽtio quæ.
est. Alopetia aũt nominatur a Vulpe:quá græci uocant αλωπεκα:quæ hoc morbo peculiariter cõflictat̃. Igit̃ q glabri & molles diu uideri uolebát pilos uariis modis euellebát Augustus nuce suburebat hoc ẽ mõdice urebat utebaturq̃ putamine nucis ꝑ psilothro. Ná q̃uis psilothra sint ꝑprie medicaméta muliebria tamen in usu ẽt uiroꝝ esse cœperũt:q in fœmineá naturá se transferre ꝑ uiribus nitebant̃:dolebantq̃ q̃ uiri essent nati prorsus eneurues euirati effœminati. De psilothro iá dictũ est:& ait Plinius in. xxvi. psilothrũ nos qdem in muliebribus medicamẽtis tractamus:ueꝝ ẽt uiris ĩ usu est. Ludoꝝ die:quo ludi scẽici & histrionici agebant̃. In cõtumeliá: eius:in contẽptum opprobriũq̃ augusti. De gallo tympanizante: agebatur fortassis in theatro fabula galliãbo metro contexta:cuius argumentũ erat de cybele cõpositum & de gallis cybeleiis concinnatũ:de quo ait & Martialis. nec dictat mihi luculentus atys mollẽ debilitate galliãbon. Galliãbon
Gallus aũt nomẽ est ut græci dicũt omonymon:ut latini interpretant̃ equiuocũ:quod Marcianus in dia- Equiuocũ
letica pluriuocũ uocat:quando. s. pluribus rebus eadẽ est appellatio:est. n gallus nomen gentis:nomẽ uiri: pluriuocũ
nomen auis:& fortunam corporis significat:ut ait Fabius Quintilianus. i. castratũ. Náq̃ tales erant galli sa- gallus quid
cerdotis matris deoꝝ cybeles qđ nomẽ traxerũt a gallo fluuio:ut scribit Plinius in. v. & tradit Ouidius in fastis. de gallis cybeles qui erant abscissi multa scribit Augustinus lib. vii. de ciuitate dei:ubi refert ideo abscissos matri deũ seruire:ut significaret̃ eos q semine ĩdigeant terrá sequi oportere:quæ mater deũ noiat̃. In ea qppe oia repiri. auctor est firmicus maternus si luna se ĩ septimo loco soli mercurio saturno aliqua radiatione coniunxerit:q̃ talis constellatio faciet archigallos:ita. n. dicunt̃ pricipes galloꝝ abscissoꝝ. Idẽ ali- Archigalli
bi ait. uenus in. x. ab horoscopo loco facit eunuchos & archigallos. Tympanizãte:tympanũ pulsante ele- Tympanistæ
ganti uocabulo id genus hoies tympanistas appellat apuleius in libro de demõio socratis: Augustinus tradit iõ magná mrem q̃ & tellus & cybele & ops & mater deũ uocitat̃:hre tympanũ:ut significet̃ eá eẽ orbẽ
terræ:& ob hoc ipsum tympanũ galli cybellei in sacris pulsare solebát. Lucretius in. ii. de gallis cybeleiis lo- Tympanũ
quens ait. tympana tenta tonant palmis. & cymbala circum concaua raucinosoq̃ minant̃ cornua cantu. ca- cybeles
tullus quoq̃ tympanũ tubá cybeles nõ ieleganter uocat. Vides ne ut cynedus:hic est uersus galliãbus ꝓ- Cinedi
nunciatus in scena de gallo tympanum pulsante cuius talis est sensus. uides ut gallus digitos pulsans moderatur tympanũ:nam cynedus significatur gallus tanq̃ mollis & effœmiatus. præterea cynedi apud ueteres dicti sunt saltatores & pantomimi:unde & cátio cynedica a plauto dici uidetur in sticho:non me præterit quæ tradant̃ de cynedica oratione & eius ĩuentore sotade. orbem uero accipimus pro tympáo orbiculato ad orbẽ terræ significandũ. sed cum hic uersus de gallo cybeleio scriptus esset:conuersus est per amphibologicam similitudinẽ ĩ augusti contumeliam:tanq̃ & hoc significaret uides:ut cynedus augustus orbẽ terrarum digiti nutu regat:& ita tanq̃ mollis & paticus taxabatur augustus a po. ro.

M. AN. Nuce ardenti:plinius tigunt̃ cortice eaꝝ lanæ:& ruffat̃ capillus:cæteꝝ hmõi usus nihil memini. In contumeliam:i contemptũ. De gallo:de cibeles sacerdote. Tympanizante:tympanum pulsante. Mar. Aera celeneos lugẽtia matris amores:Esuriens gallus uendere sæpe solet. Iuue. aut resupinari cessantia tympana galli:Catullus ministras quoq̃ ipsas deæ gallas appellauit rapidæ inqt ducẽ sequunt̃ gallæ ꝑponere pedem:aut certe ad galloꝝ molliciẽ respiciẽs gallas catullus dixit:ut est illud apud Ver. o uere phrygiæ.

Cynedus:mollis Gallus:genitalibus náq̃ exectis mollissimi habebantur. Orbem:digito temperat quũ de gallo tympanum pulsante esset a poeta dictum populus ĩ Augustum uertit q mollissimus ut gallorum unus orbem terrarum porrecto digito quod imperantium est regeret.

De adulterio & libidine eiusdem.

Dulteria quidem exercuisse ne amici qdem negāt excusantes sane nō libidine sed rōne commissa quo facilius cōsilia aduersariorū p cuiusq mulieres exqreret. M. Antonius insup festiatas Liuiæ nuptias obiecit:& fœminā cōsularē e triclinio uiri corā in cubiculū adductā: rursus in cōuiuio rubētibus auriculis incōptiore capillo reductā:& dimissā Scriboniā:qa liberius doluisset nimiā potentiā pellicis:& conditiones quæsitas per amicos qui matresfamilias & adultas ætate uirgīes denudarēt:atq pspice-

Vt mulier secreta pronūciet.

PHI. Per cuiusq mulieres exqreret:nihil est tā arcanū:qd mulier nō pdat detegatq maxie in cōplexu amatoris subans.tradūt magi sic eor bubōis iponat mámæ mulieris dormiēns sinistræ sor:ut oia secreta pnūciet. Sup festinatas:scribit.vi.Aurelius augustū abiecta uxor scribōia amore alienæ cōiugis possessum liuia sibi cōiūxisse.M.Antōius nō cōtētus obiecisse Augusto q festināter nuptias cū liuia aliēa uxor fecisset tanq amoris impatiēs: ēt pbro ei dedit:q alterā fœminā summatē uiri consularis uxorē ex libidinis impaciētia abduxerit e conuiuio in cubiculū pactoq cōcubitu reduxerit. Viro corā:flagitiū est abducere cōiugem alienā. flagitiosissimū uero id efficere uidente ipso marito.sensus.n.oculo est acerrimus.& animū uehementius lācināt uisa q audita nostro dehonestamēta nisi forte maritus imitabat cipiū illū:q pararēchos dictus est:quia simulabat se dormire:& ut ait ille:doctus erat stertere ad calicē uigilanti naso:quo impunitius ei uxor mœcharet:cuius meminit lucillius:a quo uidetur natū illud uetus prouerbium:quod est nō oibus dormio: quod usurpat & Cicero quadā ad Fabiū gallū epistola:cū ait.olim:non oibus dormio sic ego nō oibus mi gallæ seruio.

Cipius

Pararēchos

Nō oibus dormio

Consularis fœmina.

Claritas fœmiæ a uiro

Auricula.

Fœminā proconsularem:scribit Vlpianus libro primo digesto consulares fœminas dici consularium uirorū uxores:adiicit Saturninus & matres:quod nusquā relatū est.fœminæ nuptæ clarissimis personis clarissima persona appellatione continentur.fœminis enī dignitatē clarissimā mariti tribuunt. E triclinio:In notis seruii docuimus tricliniū & mensam & cenaculū significare. Rubennbus auriculis.Auricula proprie significat partem illā auris infimā:quæ mollis est.Inde prouerbialiter a Cicerone dictū est. hominē reddo ima auricula molliorē.græci ὀτίον appellāt.scribit Plini.in.xi.in aure ima hoc est auricula memoriæ locū esse:quem tangentes attestamur.unde oratianū illud.Ego uero appono auriculā.Auriculæ in fœmina rubentes & capilli uexati indicio sunt recentioris concubitus.hoc idem indicat Iuuenalis illo uersu.uexatasq comas uultūq auremq calentē. Dimissam scriboniā.s.obiecit augusto:superius dictū est quemadmodū Augustus scriboniā accepit in matrimoniū:cū qua mox diuortiū fecit pertesus mo eius peruersitatē.fuit autē libonis filia a qua Scribonius Aphrodisius grāmaticus fuit redemptus & manumissus:Mar.Antonius ideo scriboniā ab Augusto repudiatā fuisse dixit:quia illa doluerat ob īpotentiā pellicis.est autē pellex proprie ea que cū eo corpus miscet cui uxor est:& in hoc significatu feræ semper accipi reperies ab oratoribus & poetis.ubi aīaduertendum & pellicē non dici tā uiri quā uxoris.ut illud salustianū.filia matris facta pellex:& illud Ciceronianū in oratione pro cluētio.uxor generi:nouerca filii:filiæ pellex.hinc lex a numa Pompilio lata hæc est.pellex ædem Iunonis ne tangito.interdum pellex:ut inquit masurius iurisconsultus apud antiquos ea habita est:quæ cū uxor non esset cū aliquo tamen uiuebat:quā nūc uero noīe amicā:Paulo honestiore concubinā appellari tradit. Matresfamilias: matrēfamilias : ut inquit Vlpianus eā accipere debemus:quæ non inhoneste in domo uixit.matrē enim familias a cæteris fœminis mores discernunt atq seperant:proinde nihil intererit nupta sit an uidua.īgenua sit an libertina. Nā neq nuptiæ.neq natales faciunt matrēfamilias sed boni mores.Boetius in cōmentario secūdo topico tradit matrēfamilias esse non posse:nisi quæ cōuenisset in manu mariti per coemptionē.coemptio uero certis solēnitatibus peragebatur:& sese in coemendo inuicem interrogabant. uir ita:an mulier sibi materfamilias esse uellet:illa respondebat:uelle.Idem mulier interrogabat.utrum uir sibi paterfamilias esse uellet:ille respondebat uelle.ælius melissus iter grāmaticos celebratus:matrona inqt est:quæ semel peperit:quæ sepius ma erfamilias.cuius sententiam refellit Gellius lib.xvii.noctium atticarum scribens matremfamilias appellatam esse eam solam.quæ in mariti manu mancipioq esset:de matrefamilias idem Seruius sensit quod Boetius:qui illud præterea addidit:familias genitiuum esse antiquum a græco deductum. Seruio astipulatur Priscianus:qui sic ait in sexto.primæ declinationis fœmininorum genitiuū etiam in as more græcorum solebant antiquissimi terminare:unde adhue paterfamilias & materfamilias pro familiæ solemus dicere:& frequens hoc habet usus.

Pellex

materfamilias.

Interrogatio uiri & uxoris.

matrona

M.AN. Festinatas:quando prægnantem etiam abduxisset. Fœminam consularem:consulari uiro nuptam quo pacto ad liuiam id referri possit non uideo Tyberius enī nero nunquā quod legerim consul fuit. Rubentibus auriculis:quod in fœmina patratæ libidinis est signum.Iuuena.Vexatasque comas uultūq:aurem cælentē. Dimissam scriboniam:obiecit intellige. Pellicis:quam marito præsente e triclino ad stuprū abduxerat. Condinone quæsitas:sic potius legendū q conditiones:unde nihil sequitur : ut sit sensus Antonium obiecisse Augusto præter cætera flagitia fœminas quoq per amicos illi cōditione quæsitas:ut si nudæ placuissent ipsius congressu digne iudicarentur.

PHI. Mágones:mangones sũt uenaliciarii hoc est hi qui uẽdũt seruos elegãtiores:uenustioresq̃:& cum homines mercis appellatiõe nõ cõtineanť:mangones:ut recte ait mela iurisc̃õsultus:non debent appellari mercatores:magno dicitur quasi manu ago ut interp̃tať porphirio enarrans illud oratianũ.Nemo hoc mã gonum faceret tibi mangonum officiũ est:ut docet Quintilianus in.ii.coloré fuco & neq; robur inani fa gina mentiri.ita.n.mãcipia uendibiliora & praeciosiora efficiunť.Docet elegãter Plini. solitos fuisse man gones medicamẽtis pubertatem uenaliũ pueroꝝ coercere:& nõ pati erumpe:unde ait in.xxi. hiacynthi ra

mágones

Venalicia rii

rent tanq̃ Thoranio mangones uendẽte. Scribit ẽt ad ipsũ hoc familiariter adhuc nec dum plane inimicus aut hostis Quid te mutauit:quod reginam in eo:uxor mea est. Nunc cœpi:an ab hinc annos nouẽ:tu deinde solam Drusillã inis Ita ualeas uti tu hãc epistolã quũ leges:nõ inieris Tertullam:aut Terentillam:aut Drusillam:aut Saluiam Titisceniam aut omnes: An ne refert ubi & in qua arrigas.

De cœna eius & discũbẽtium in apparatu deorum.

COena quoq; eius secretior i fabulis fuit. Quæ uulgo δωδεκάθεος uocabať:in qua deorum dearumq; habitu discubuisse conuiuas:& ipsum p Apolline

dix est bulbatea mangonicis uenalitiis pulchre nota: quæ uino dulci illita pubertatem coercet & non paritur erũpeř. Idẽ i.xxx. ne sint malæ hirsute formicarũ oua pueris infricata praestant:itẽ mangonibus ut lanugo tardior sit pubescẽtiũ sanguine & testiculis agnorum qui castranť:q euulsis pilis illitus & cõtra uirus proficit. Mangones quoq; foemias dici posse testis est idẽ Pli.q ait in xxxii.ta pueros pubescere negauit mango salpe obstetrix.aliqñ aliaꝝ quoq; reꝝ uenditores metaphoricos dicuť mangones:qui merces poliũt atq; interpollant ut pluris uendant:unde ab eodem plinio mangones gemmarum dicti:a mangone mangonium inclinatur accipiturq; pro artificio mangonis. Plinius in.x. Nec tamẽ in hoc mãgonio quicq̃ totum placet. Infra mãgonicos:quæstus uocat Tranqllus lucra: quæ mangones faciunt in uendendis mancipiis: hinc mangonizare uerbum est quod significat expolire ornare ut emptores alliciat ad facilius emendum, Plinius in.xxiii. succus bryeniæ uitis illitus per se & cum eruo laetiore quodam colore & cutis teneritatemangonizat corpora. idem in nono uillas mangonizatas appellat quasi mangonio opere uendibiliores factas. Thoranio:huius thoranii mangonis meminit solinus in polihistore: & plinius in.vii.quẽ scribunt uẽdidisse .M.antonio duos eximios forma pueros alterum asiaticum:alterum gallicum ut geminos:tãta unitas erat de eodem sic ait Macrobius in.ii.saturnalium.Delectatus erat Augustus inter coenam symphoniacis thorani mãgonis:atq; eos frumẽto donauerat:sensus est tranquilli Antonium obiecisse Augusto q̃ per amicos matronas & uirgines sub cõditione quæreret ad stuprum:q illas denudatas ita diligenter & ociose contemplarentur tanq̃ eas empturi a mangone thoranio.mos est enim eorum:qui seruos emunt ut eos diligẽter perpendãt inspiciantque.

mangones foeminæ

mangoniũ

mãgonizare

Thorãius mango

Inimicus aut hostis.Scienter haec duo tanq̃ diuersa disparauit.inimicus.n.priuatus est; hostis publicus: sed attende q̃ uerbum inimicare ab altero inclinať:significatq; inimicum facere:ut apud oratium:& miseras inimicat urbes:ab altero uero hostire:quod significat ferire:unde hostiam dici autumat festus. Quid te mutauit:uerba.M.Antonii qbus Augustum sub accusat tanq̃ erga ipsum immutatus sit: q̃ cum regina cleopatra concuberet:cum ipse plures hẽret:quasi passim subagitaret:more eorũ:qui aeres sunt in uitiis ulciscẽdis: qbus ipsi uehemẽter indulgent.& ita Augustus a Sexto aurelio reprendiť cum esset luxuriæ seruiens erat tamen eiusdem uitii seuerissimus ultor. Reginam in eo cleopatram subagito:inire.n. coire est & intus coitus significatur. Ausonius.Sic me taurus init.sic proxima baccula mugit. Pli.in.x.primos quoq; mares pariunt canes in caeteris alternãt:si ineãnt opportuno & recto mense:ineuntur a partu sexto mense. idem tradit equos & canes & sues initũ matutinũ appetere.Ouidi.ineat quamlibet ante uelim. Solã drusillam in eo.p interrogationẽ legẽdũ significat.n.Augustum minime esse cõtẽtum unius uxoris liuiæ drusillæ cõcubitu. Tertullam:haec sunt noia matronaꝝ:cũ qbus rem hẽre solebat Augustus. Anne refert:q̃ si nihil differre putaret an concumberet domi cum uxore:an foris cum alienis cõiugibus interdicit Arist. in.vii. politicoꝝ oĩ cõcubitu p̃terq̃ uxoris qui secus fecerit dignam inquit poenam patiatur. Arrigas:obscoenum uerbũ est ut illud epigrãmatici poetæ.arrigis ad uetulas fastidis basse puellas. In fabulis fuit: in ore uulgi quottidianisq; rumoribus & fabulationibus Ouidius: fabula nec sentis tota iactaris in urbe.

Inimicus hostis

Inimicare hostire

Inire Initus

xii. dii. selecti — Dodecatheos — herba

Dodecatheos:duodecim deoꝝ:ne aũt putes hunc numeꝝ temere usurpatum scito duodecim esse deos sex mores totidem fœminas.q ad antiquis inter selectos numerant̃:quos in duos uersus ennius cohibiliter coartauit.enniani uersus sunt hi:iuno:uesta:minerua:ceres:diana:uenus:mars:mercurius:iouis : neptunus:uulcanus:apollo:herba quoq; est:quam dodecalheon uocauerũt oĩum deoꝝ maiestate commẽdãtes quã in aqua potã oĩbus morbis mederi tradunt:de hac cœna Augusti dodecatheo nuncupata quã in secreto agebat intellexit Sextus Aurelius cum ait:nam inter duodecim catamitos totidẽq; puellas accubare solitus erat. Ipsum ꝑ Apolline:Augustus habitu Apollinis discubuit:nam & Apollo:ut ex ennianis uersibus apparet &.M.Varro diuusq; Augustinus ꝓdiderũt:unus est ex numero deorum:qui selecti nuncupantur.

M.AN. Thoranio mãgone:q uenalia mancipia a mãgonibus emebant diligentius inspicere cõsueuerunt nequid uitii inesset:q̃q̃ uitia q̃dam licet non intellecta tanti haberi solita:ut seruus quemadmodũ gellius scribit iure redhiberet̃ eidem thorannio.M.Anto.duos iuuenes quos mira similitudine fratres ratus coẽmerat cũ diuersitate linguæ ꝓditos redhibẽdos putasset ꝑciũ restituere coegisset nisi tempestiuo illius sophismate fuisset delinitus.Reginã:cleopatrã. In eo:ꝓ cõiuge utor:inire ꝑter notũ significatũ coire est.Plinius cõceptio uno initu peragit̃. Tu deinde.q.d.tu q uis unius octauiæ concubitu uti: quia sit uxor. Solam drusillam:solã liuiã q̃ drusilla cognominata est:quæ eadem tibi est & uxor. Turtullam:noĩa illustriũ fœminaꝝ q̃bus Augustus cõgredi solebat. An ne refert:an multũ differre putas. Vbi:domi an foris.

In qua:in uxore an aliena fœmina ꝑ interrogationem hæc legenda sed quæ felle non careat. Secretior cœna:secretiore loco instructa χῶλ ἐ κι γ ο ε ο σ:duodecim deorum. Pro Apollione:apollinis habitu.

ornatũ nõ antonii mõ:epistolæ singulorũ noĩa amarissime annumerãtes exprobrãt:sed & sine auctor̃ notissimi uersus

Quum primum istorum conduxit mensa choragum.
Sexq; deos uidit mallia sexq; deas:
Impia dum phœbi Cæsar mendacia ludit:
Dum noua diuroum cœnat adulteria:
Omnia se a terris tunc numina declinarunt:
Fugit & auratos Iuppiter ipse thronos.

Auxit cœnæ rumorẽ sũma tũc in ciuitate penuria ac fames Acclamatũq; est postridie frumẽtum oẽ deos comedisse: & Cæsarem plane esse Apollinẽ:sed & tortorem : quo cognomine is deus quadam in parte urbis colebatur.

PHI. Singuloꝝ noĩa:nominatim singulos cũ amarulẽta mordacitate annumerabant: q in cœna dodecatheo epulabãt̃. Choragum : choragos græce dr̃ choreæ princeps & expensæ suppeditator:& chori conuiuiiq; magr̃: Plutarchus in apophthegmatis laconicis.ὦ χοραγὲ qđ latine interp̃tatur o ductor chori excogitasti : qui pacto hic inhonoratus locus fieret honorabilis : choragium uero dici uirginale funus ait fulgentius placiades:idq; confirmat illa apuleii auctoritate : iã feraliũ nuptiaꝝ miserrimæ uirgini Choragium struit̃ : sed qđ cũ bona fulgentii uenia dictum sit choragium ut ego sentio non significat apud apuleium uirginis funus: sed accipit̃ metaphoricos ꝓ instro atq; apparatu nuptiaꝝ q̃dẽ feraliũ atq; funebriũ:nãq; auctore festo Põ. Choragiũ ẽ scenicũ instrm̃: quo.s. scena instruit̃ & apparat̃:cuius p̃fectus dr̃ Choragus.ut hic & apud plautũ in p̃sa:cũ ait πιο ε ν.i. uñ ornamenta:ab Chorago sumito:dare debet ꝑbẽda ædiles locauere:Itẽ ait in trinumo:ipsa ornamenta a chorago hæc sumpsit:suo periculo:huius sententiæ astipulator est uictruuius:q sic ait i.γ.post scœnam porticus sunt cõstituẽdæ uticũ imbres repentini ludis iterpellauerint hẽat populus quo se recipiat ex theatro:choragiaq; laxamẽtũ hẽant ad cõparãdum:uti sũt porticus põpeiane apuleius i apologia choragiũ timelicum appellat itelligi uolẽs instrm̃ scenicũ & histrionicũ apparatũ:de timele & timelicis affatim scripsimus i annotatiõibus:sensus est uersiculoꝝ deseruisse terras iouẽ & liq̃sse capitoliũ:qñ sub hitu deoꝝ dearũq; .xii. cõuiuæ cõduxerũt choragũ hoc ẽ ductorẽ chori p̃fectũq; cœnæ apparãdæ:i q̃ adulteria iter deos & deas patrata sũt tanq̃ cœna hæc foret histrionica sumerẽturq; a chorago instrm̃. Mallia:ego existimo symbolicos & poetice malliã appellari domũ capitolinam ab illo tito mãlio Capitolino:cuius ædes in arce erãtq; capitoliũ in bello gallico seruauit:uñ & Capitolinus dictus:& ẽ sensus mãlia hoc ẽ arx ipmq; capitoliũ uidit sex deos & sex deas simul accubãtes:tãq̃ in capitolio cœna dodecatheos celebrata fuerit scribũt Sextus Aurelius & Eutropius augustũ accubare solitũ iter.xii.catamitos totidẽq; puellas tanq̃ eẽnt.xii.mares sub habitu deoꝝ &.xii.puellæ sub hitu deaꝝ discũbẽtes. Phœbi mẽdacia:dum ꝑ apolline ornatus inter conuiuas discubuit ita.n.phœbũ ꝑ mendaciũ irreligiosum effingere ac rep̃sentare uidet̃ : unde impia optimo epitheto dixit.Cœnat adulteria:q̃si nõ tã ad cœnã conuenirent:q̃ ad coitũ exercẽdũ:uetus est locutio.Tertullianus in apologetico non tã cœnã cœnauerũt:q̃ disciplinã.A terris declinarũt:terras reliquerũt ne uiderẽt tanta flagitia:ita catullus:iustificam a nobis mẽtẽ auertere deoꝝ q̃re nec tales dignant̃ uisere cœtus

Choragos qui — Choragiũ

Iuppiter ipse emphaticoteron:tanq̃ iuppiter capitolinus suũ deseruerit capitoliũ & sellas aureas ipsi dicatas:quæ erãt in capitolio:in quas sellas Iuno & minerua ad cœnã inuitari solebant antiquitus: qñ epulũ Ioui fiebat:poetas exponer̃ tronos ꝑ sellis:in quibus sedentes conuiuæ augustales cœnitabãt.nam q̃uis ex

instituto antiquo Romanorum accubarent nec sederent in conuiuio: tamẽ ut ait Valerius fœminæ sedẽtes cœnabãt uiris accubãtibus & cũ in cœna augusti essent cõuiuiæ sub habitu deorum merito thronos dixit ꝓ sellis: in quibus duæ sederũt cœnitantes. Thronos: sedes nã tronos dr̃ sedes. Postridie: sequẽti die. Deos comedisse. xii. illos cõuiuas q deorum dearũq; habitu discubuerant. Tortorẽ: iocus est ductus ex Apollinis cognomine: q Romæ celebrat̃ sub hoc cognomẽto ut tortor uocaret̃: sicuti Iuppiter p̃dator colebat̃ Augustus in cœna discũbens habitu Apollinis Apollo esse dicebatur: sed tortor: tanq̃ torqueret ciues Romanos fame ãnonæq; penuria cruciaret: tortores a torq̃ndo dicti. Mars in. vii. ab horoscopo loco facit tortores & carnifices: dicitur etiam tortor iaculator. Vnde ab Amiano Marcellino tortores balistarum appellati: qui ex balistis tela contorquent & iaculantur.

Tortor

M. AN. Singulorum: qui cœnæ affuerũt. Amarissime: amara exprobratiõe. Sine auctore: auctoris noĩe suppresso. Istorum: q ꝓ diis deabusq; discumbebãt. Choragũ: χορηγοσ choreæ princeps & officii suppeditator ẽt expensæ traduciturq; latine choragus: est & choragium instrm̃ scœnicum ut festo placet: sed metri rõ non recipit. Mallia: ꝓ loco accipiunt quidam in quo sit discubitum. sed cœpit potius q̃ uidit dixisset quare libentius ꝓ proprio mulieris acceperim per quam omnia sint in uulgus ædita. Impia: deos lædentia quia in re turpi eos affingerẽt. Cæsar: Octauius. Mendacia: ementitas ptes. Ludit: ꝓ lusum affingit. Cœnat: cœnãdo rep̃sentat. A terris: ubi ea scelera patraret̃. Declinarũt: oculos auerterũt. Auratos thronos: & ad sacras iouis sedes id referri post & ad locũ cõuiuii q aurati esset sedibus ĩstructus. Deos comedisse: obliqua exprobratio quod ꝓ diis cœnassent. Sed tortorem: quia fame populũ torqueret. Pli. de augusti infortuniis pestilentiæ urbis fames sitisq; Italiæ. In quadam parte urbis: in ea uidelicet qua uenalia tortorum flagella pẽdebãt. mar. ubi pendent flagella tortorum: siue uicum intelligas quẽ tortores incolerent. Iuuena. sunt quæ tortoribus annua præstent.

De nota præciosæ suppellectilis & aleæ lusu.

NOtatus est: & ut p̃ciosæ suppellectilis corinthiorũ q; p̃cupidus: & aleæ indulgẽs. Nã & ꝓscriptionis tpe ad statuam eius ascriptũ est. Pater argẽtarius: ego corinthiarius: quum existimaret̃ quosdam pp uasa Corinthia inter ꝓscriptos curasse referẽdos: & deinde bello Siciliensi epigrãma uulgatũ est. Postq̃ bis classe uictus naues perdidit. Aliqñ ut uincat ludit assidue aleam. Ex quibus siue criminibus: siue maledictis infamiam impudicitiæ facillime refutauit: & præsentis & posteræ uitæ castitate. Itẽ

PHI. Corinthiorum: corinthia uasa dicunt̃ ex ære corinthio fabrefacta: quod auro argentoq; cum ipso ære confusis fiebat: auctor Plinius in. ix. idẽ. in. xxxiiii. tria genera corinthii æris facit: candidum: quod nitore accedit q̃ proxime argento. Alterum in quo auri fuluus color conspicit̃ tertium: in quo equalis tẽperies omnium fuit: corinthiũ hoc æs casus miscuit: nam cum caperet̃ a mumio corinthus perustis quoq; plurimis statuis atq; simulachris: ut auctor est Florus: æris auri argentiq; uenæ in cõe fluxerũt. Cice. in oŕone de signis refert uas nullũ corinthiũ fuisse in sicilia: qn id q̃sierit inspexerit abstulerit uerres: quẽ pro scriptum ab Antonio fuisse tradũt qa corinthiis se ei cessurum negauisset: scribit Iabolenus iurisconsultus lib. iii. de legatis: cui corinthia uasa legata essent bases huic quoq; eorum uasorum collocãdorum cã patas deberi. Ci. in paradoxis matellionem corinthiũ appellat uas ex ære corinthio fabrefactum: est. n. matellio genus uasis diminutiuum a matula: ꝑpter æris corinthii existimationem dixit. Oui. & nobilis ære corithos: & maro ait. ephyreiaq; æra. Præciosæ suppellectilis: nemo nescit appellatiõe suppellectilis significari instrm̃ quodam patrisfamilias rerum ad quottidianũ usum paratarum: sed ut ait celsus iurisconsultus ueteres fictili: aut lignea: aut uitrea: aut ærea deniq; suppellectile utebant̃. nũc ex ebore aut testudine atq; argento iam ex auro ẽt atq; gemmis suppellectili utunt̃. luxuria asiatica inuexit primũ Romam suppellectilem magnificam & præciosam: ut Liuius Pliniusq; notificant. Recto casu a nobis nũc dr̃ suppellex. a priscis dicebat̃ suppellectilis: sicut ẽt senis: q nũc senex. Aleæ indulgẽs: scribit plato in phedro the. ut cui dicata est ibis: inuenisse talos & aleam. Herodotus uero in clio auctor est. lydos primos excogitasse aleam & tesserarum ludũ cæteraq; genera lusoria p̃terq̃ talaria. Alea: legibus Romanis erat uetita: hinc Cicero lenticulam collusorem Antonii de alea cõdẽnatũ fuisse tradidit. Oratius: seu malis uetita legibus alea. Aleatores qui alio noĩe a luculentis scriptoribus aleones nũcupant̃ illiberales sũt & sordidi: qm̃ ut inquit Aristoteles in quarto ethicorum in sordido lucro uersantur: & cum alea dicatur omnis ludus in uarietate fortunæ consistens: hinc factum est pro periculo periculiq; dubitatione. Accipiatur Lucanus placet alea fati. Alterutrum mersura caput. Liuius in dubiam imperii seruitiiq; aleam imus: qui habuerit horoscopum in undecima parte libræ erit aleator populari notione perspicuus. Proscriptionis tpe. quando Augustus. Antonius & lepidus nephariam illam proscriptionem peregerunt: qua proscriptus fuit marcus Tullius. qui ob id a Iuuenale dicti sunt tres syllæ discipuli. Pater argẽtarius: supra dictum est Octauium Augusti patrem: a nõnullis argentarium dictum fuisse. Ego corinthiarius: uerba hæc erãt ascripta ad statuam Augusti. ut ita illius pater tanq̃ argentarius: ipse uero tanquam corinthiarius taxaretur: hoc est co-

Aera corinthia

matellio corinthius

Suppellex

Suppellectilis

De alea

aleones

Corinthialis

rinthioꝝ amator immodicus. Curasse referendos: sicut. M. Anto. uerrem: quem Cicero damnauerat: proscripsisse tradit̃ ob corinthia uasa: q̄bus se ei cessurũ negauerat. Siciliensi: q̄d gestũ est in Sicilia aduersus Sextũ pōpeium Pompeii magni filiũ. Postq̄ bis: uerba epigrāmatis uulgati: quod Augusto ꝓbro dat illũ
Seruitutẽ seruit — esse factum aleatorẽ: ut aliq̄n uinca refarciatqꝫ iacturã: quam passus est perditis classibus: quam tempestatibus duplici naufragio amiserat in bello siciliensi. Ludit aleam: uetus loquutio est. sic. n. prisci loquebant̃ uiuit uitam: seruitutem seruit pugnam pugnat. Impudicitiæ: q̄ esset pathicus & muliebria pateret̃.

M. AN. Corinthioꝝ uasoꝝ: sut q̄ a materia putent dicta q̄ corintho achaiæ urbe a Romanis incẽsa ex uariis sit metallis conflata. Pli. hoc casus miscuit corintho quum ccepereť incensa: sed idẽ auctor certa temporum computatiōe ostẽdit opifices nobiles corinthioꝝ uasoꝝ aut certe ad quos nobiliora referebať opa corīthi excidiũ præcessisse q̄d si sic est aut in materiæ iudicio aut operis est a maioribus erratũm. Corinthioꝝ ꝓciũ supra modũ temporum ambitōe est auctum: Plinius. Mirum quum ad infinitũ operum ꝓcia hæc creuerint auctoritas artis extincta sit Papinius. Aereaqꝫ & isthmiaus auro potiora metallis. Aleæ. lusu.

T p̄e ꝓscriptiōis: quũ ꝓscriptionẽ exerceret: quo tp̄e ꝓcipua flagrauit inuidia. Pater meus: illius ꝑsona cuius erat statua loq̄tur. Argentarius: campsor trapezeta: ut quidam uolunt ut alii in q̄bus est acron qui auctioni præest seu qui erat & auctor est dictus. Corinthiarius: corinthioꝝ uasoꝝ studiosus sed inscriptōis auctor ad metalloꝝ noīa allusit. Victus: octauius. Ludit aleam: ludo alea & aleā dicimus in alea sunt talus: tessera alueolus & breui oīa quæ lusus esse dicunt̃: est. n. alea ipse casus siue euẽtus ludi. Mar. Alea parua nuces & non damnosa uidetur. Impudicitiæ: qua infamia adolescens non caruit. Castitate uitæ integritate omni ex parte seruata quum pleriqꝫ alii ætate prouecti non fecerint sed pati perseuerauerint.

lautitiaꝝ inuidiã quum & Alexādria capta nihil sibi præter unũ myrrhinũ calicẽ ex instr̃o regio retinuerit & mox uasa aurea assiduissimi usus conflauerit omnía. Circa libidines hæsit. postea quoqꝫ (ut ferunt) ad uiciādas uirgines promptior: quæ sibi etiam ab uxore undiqꝫ conquirerent̃. Aleæ rumorem nullo modo expauit. Lusitqꝫ simpliciter: & palam oblectamenti causa etiam senex: ac prætęrquam decẽbrí mense aliis quoqꝫ festis profestisqꝫ diebus: nec id dubium est: antigrapha quadam epistola cœnaui (ait) mi Tyberi quum idem accesserunt conuiuæ. Vinitius & Siluius

Lautitia — PHI. Lautitiaꝝ inuidiam s. refutauit & hoc referť ad suppellectilem præciosam: cuius in nomine notatus fuerat lautitiã epulaꝝ magnificentiam auctore festo appellamus: quam a lauatiōe quidam dictam putant q̄m apd̄ antiquos hæ elegātiæ quæ nunc
Lautia — sunt nō erāt & raro aliquis lauabat: lautia uero sicut in libro annotationum declarauimus sunt munera quæ legatis externarũ gentiũ romani per q̄stores mittebāt. Murrinum calicem. Pōpe. ex uictoria mithidatica pri-
murrina — mus ĩ urbẽ murria ĩuexit. sunt āt pocula ex murra gẽma cōfecta ·d q̄ Pli. hæc ĩ ultĩo naturalis historiæ. oriens murria mittit ꝓcipua tamẽ ĩ carmaia. huorẽ putat sub terra calore dẽsari., splẽdor ẽ murrinis sine uiribus nitor uerius q̄ splẽdor. ĩ ꝑtio uarietas ẽ coloꝝ: q̄do. s. purpura rubescẽs aut lac cādescẽs ĩ his uisit̃: aliq̄ est & in odore cōmendatio. q̄d sensisse uideť epigrāmaticus poeta sic scribẽs in apophoretis. si calidum potas ardenti murra phalerno cōuenit: & melior fit sapor inde mero. scribit Iabolenus iuriscōsultos murrea uasa quæ ad usum edendi & bibendi causa parata sint esse in supellectili: cassius iurisconsultus murria uasa ingẽmis non esse scribit: in quo dissentit a Plinio: qui murram ĩter gẽmas enumerat. de poculis murrinis ĩtelligit Lucanus illo uersu. non auro murraqꝫ bibunt. Ex instrumento regio: ex regũ Alexandrinoꝝ opulentissima supellectile & gaza. & n. tunc Roma in tantũ opibus Alexandrinæ uictoriæ aucta ẽ ut ꝓp abũdantiam pecuniaꝝ duplicia possessionum aliarũqꝫ reꝝ uenaliũ præcia statuerentur. instrumento aũt dixit pro apparatu: sicut apud iurisconsultos titulus est de functo instructo & instrumento legato. Conflauerit redegerit in massam: atque per fusuras dissoluerit. cadmus phœnix primus inuenit auri metalla atque conflaturã. Circa libidines hesit: simile est illud in eodem luto hesitas. Oratius. hæres nequicq̄ ceno cupiẽs euellere plantam. Augustus reliq̄ crimina refutauit: crimẽ libidinis ĩ fœminas diluere non potuit.

Rumor — Rumorem: rumor est sermo sine certo ullo auctore dispersus. cui malignitas initium dederit ĩcremẽtũ credulitas. A rumore rumusculus deriuatur. Hieronymus. nō magnopere cures q̄d imperitoꝝ de ĩgenio tuo rumusculi iactitent. Decembri mense: propter saturnalia hoc dictum est: quæ mense decembri ĩter ludos & talarios & tessararios & omne genus aleæ licenter celebrantur. Seneca in epistola quadam ad lucilium december est mensis: cum maxime ciuitas desudat: lux luxutiæ publicæ datum est. ingẽti apparatu sonant omnia Macrobius de saturnaliorum die loquens ait. sed uultis ne diem: quem omnes pleriqꝫ abaco & latrunculis conterũt: Marcialis in. xeniis & apophoretis ostendit aleam exercere impune solitam fuisse diebus saturnaliciis. Profestis diebus: ꝓfesti dies sunt festis cōtrarii ob aministrandã rem priuatam
Profesti dies — publicam hoībus concessi. profestis diebus insunt fasti comitiales comperendini statim præliares. de quibus lege macrobium in primo saturnalium. sensus est Augustum non solum lusisse in saturnalibus: quibus passim ludebatur & diebus festis. qui dis dicati sunt: sed etiam profestis: quibus magis negocia tracta-

ri solent quã ludus talarius exerceri. Autographa epistola:autographũ dicimus propria ipsius manu scri- Autogra-
ptũ.græci.αυτον ipsum dicunt:& γραφω scribo. Vñ autographa epistola ipsius manu scripta significat pha epl'a
Antigrapha uero dr̃ rescripta: nã αντιγραφω significat rescribo. ἀντιγάφῶν.græci dicũt exẽplar: sed Antigra-
huic loco non cõuenit:uult enim significare Sue. Augustũ aleæ indulsisse ab argumẽto efficacissimo:uide- pha
licet ab epistola ipsius manu scripta:q̃ referri nõ põt pinde ac adulteriã. Vinicius & siluius pr̃: noia cõui- Antigra-
uarũ Augusti:lõ aũt siluiũ prẽm appellat q̃a erat & siluius. filius itidẽ curio pr̃ dictus ẽ ad dr̃iam filii curio phon
nis:est aũt siluius nomẽ albanorũ regũ Liui. mansit postea siluius oĩbus cognomẽ:q̃ albæ regnarunt. Sillius
·M.AN. Lautitiarũ inuidiã:illud respicit quod corinthiarius ẽ appellatus corinthiorũ uasorũ studiosus.
Murrhinũ:a murrha:est.n.murrha humor sub terra cõcretus:uñ p̃ciosissima uasa q̃ ex oriẽte ad nos: ut scribit Plinius deferunt:lu. Maxima rursus murrhina. Lucanus nõ auro murrhaq̃ bibunt. Mar. si calidum bibis ardenti murrha falerno. Instrō regio:regia suppellectile. Conflauerit:liquefecerit in massam redegerit. Circa libidines:circa mulierũ cõgressus:nã qd̃ impudicitiæ infamiã declinatam dixit illud ad augusti corpus refert:impudicus.n.est q̃ & pathicus aut fellator. lu. non filius ante pudicus. Ab uxore:liuia.
.Rumorem:infamiam. Expauit:reueritus est. Simpliciter:sine fraude:aut arte ulla. Decembri mense quo saturnalibus uulgo ludebat:macrobius & marcialis dierum licentiam explicant. Festis: solẽnibus & diis ut macrobius ait dicatis Lampridius Cal. inq̃t Ianuariis hilariis matris deũ ludis apollinaribus:Iouis epulo saturnalibus & eiusmodi festis diebus. Profestis:nõ festis hoĩbus. s. ob administrandam rem priuatam publicamq̃ concessis. Antographa:ipsius manu scripta ex αυτου και γραφῶ põt & antigrapha legi ut q̃dã habent αντιγράφῶ.n.rescribo est και αντιγράφον exemplar. Siluius pater:ex quo appet duos tum siluios fuisse Augusti familiares patrem de quo nunc & filium.

pater inter coenam lusimus gerõticos & heri & hodie:talis enim iactatis ut quinq̃ canem:aut senionem miserat in singulos talos singulos denarios in medium conferebat:quos tollebat uniuersos:qui uenerem iecerat. Et rursus aliis literis:nõ mi Tyberi q̃nquatris satis iucũde egimus:lusimus

PHI. Geronticos:aduerbium græcũ est qd̃ latine dr̃ seniliter. Senetio
græci senẽ γέροντα uocãt ὑπο Seniculus
κοριστικοσ.i. diminutiue γέροντιο uetulum:quẽ latini senetionem seniculumq̃ dixer̃: & γέροντικον senile. uñ & gerusia senatus siue curia nũcupat: ab ætatis uocabulo. hoc iõ dixi: ut intelligeres illud plinianũ ex lib. xxxy. sic extruxere domũ regiã attali trallibus. Item sardibus cresi quã gerusiã fecere. Itidẽ Victruuius ait. cresi domus:quã sardiani ciuibus ad req̃escẽdum ætatis otio seniorũ collegio gerusiã dedicauerũt. Varro senaculũ uocatũ ubi senatus aut ubi seniores cõsisterẽt dictũ gerusia: significat Augustus se lusisse inter senes senili lusiõe:qd̃ aũt talorũ tesserarũq̃ lusio senilis sit indicat Cato:q̃ apud Ciceronẽ sic inq̃t:nobilis senibus ex lusionibus multis talos relinquant & tesseras. Gerusia
Talis:de talis q̃ græce dicunt astragalli. Vñ a Plinio astragalizontes pueri ludentes talis appellant:scripsimus copiosissime in cõmentariis ppertii & in libro annotationũ:repete q̃ illic explicata sunt. Astragali-
zontes
Iactatis:omnino tam manu q̃ orca Intellige iactatos talos. est aũt orca uasculũ illud lusiorũ:quo cõiecti tali agitatiq̃ emittunt i tabulã aleatoriam de qua intellixit psius illo uersu. Angustæ collo nõ fallier orcæ:de qua ait elegãter Põponius poeta bononiensis. Iterũ dũ cõtemplor orcam:taxillos pdidi. a marciale dr̃ turricula ex imitatiõe græcæ dictionis. quã & latini usurpant:πύργον.n. uocãt Horatius in sermonibus: mitteret in pyrgũ talos sup q̃ re in lib. annotationũ plura tradidimus ostẽdentes fritillũ idẽ significare:cũ alii existimauerint esse tabulã aleatoriã:obiter annotãdũ ut talũ improprie dici in hoĩe. si uera sũt q̃ Aristoteles & Pli. nr̃ pdiderũt:q̃ affirmãt hoĩem nõ hr̃e talũ:q̃ in bisulcis pprie ẽ & in solis cruribus posterioribus:qñ itaq̃ Cor. Cel. & Apuleius aliiq̃ scriptores loculẽti mẽrionẽ faciũt de hoĩs talo uident p quãdã q̃si trãslationẽ noĩare talum id ossiculũ:quod uertebra pedis ligatũ sustinet totũ corpus a talo fit uerbũ talipe dare:qd̃ significat uacillare pedibus & q̃si talis insistere talus pnomẽ fuit sabinorũ. Orca talaria
Pyrgus
Fritillus
Talus non est in hoĩe
Canẽ:canis q̃ græce dr̃ κυων iactus dãnosus est in talis:sicuti docuimus apud ppertium enarrantes uersiculũ illum:dãnosi subsiliere canes:a psio dicta ẽ damnosa canicula. Canis
Senio
Senionẽ:senio pũctus est in talis:q̃ interdum luctosus erat:inde a persio dexter hoc est ppitius & foelix iactus appellat interdũ dãnosus:ut in hac augusti alea:nã q̃cunq̃ iecerat canẽ aut senionẽ:ille denarios singulos cõferebat in medium:de senione & cane Marcialis. senio nec nr̃m cũ cane quassat ebur. uidet dici senio a numero senario existimant eruditi senionẽ significare quaternariũ q̃. s. q̃ iecerat duos seniones: ille quattuor nũmos lucrabat. Seniores i alia significatiõe dici uoluerũt deos minutilos:ut est uertunus & pomona:q̃uis legã semones potius q̃ seniones dictos. In singulos talos:in libro annotationum declarauimus in ludo talario quattuor talos adhiberi:solitos cũ in tesserario tres tãtũmõ tesseræ:sicut etiam in præsentia sit adhiberent. Venerem iecerat:uenus in talis summum numerũ hẽt:& est foelicissimus iactus:de quo sensisse oratium autumat porphirio illo uersu:quem uenus arbitrum dicet bibendi. Aristoteles de uenere & cane:qui sunt in talis hæc scribit digna annotatu in secũdo de animalibus: quæ ueneres uocantur intus aduersæ sibi positæ sunt quæ canes foris:quæ antenæ supra habentur situs talorum omnium talis est. Idem libro .ii. de coelo & mundo. myrias inquit astragalos chios iacere difficile est sed unum aut Venus talaria
Chius

duo facile. Quinquatris.M.Varro li.ii.de lin.lati.qnquatrũ dic̃ unũ festũ esse dicit sic appellatũ:qđ erat post diem quintum idus Marcii sicut:sexatrus ab tusculanis similiter uocat̃ dies post diem sextũ: & septimatrus post diem septimũ.Idem tradit̃ a festo pompeio.Oui.uero in festis quinquatrus siue quinquatria dies quinq; fuisse docet in mẽse martio palladi dedicatos.Gellius in.ii.noctiũ atticaꝝ inqt.sicut in eo qđ quinquatrus dicamus qđ qnq; ab ibidus dieꝝ numerus sit atrus nihil.Horatius in.ii.epi. ac potius puer ut festis quinquatribus olim:quem uersum enarrãs porphirio sic inqt qnquatres a quinq; diebus qui dies ad ferias mineruæ ꝑtinent:propterea quod feste solẽnitates eius deæ per hoc spacium tpis celebrantur fuerunt & alteræ quinquatrus in mense iunio minusculæ dictæ ad similitudinem maiorum:tũc tibicines feriati per urbem uagabantur & ad ædem mineruæ conueniebant.

Quinquatrus
Quinquatria
Quinquatrus minusculæ

M.AN. Gerõticos:seniliter επιγηρασματικωσ ab eo qđ γέρων senex est. Talis:Talus ossis genus ẽ i articulo pedis uẽtre eminẽs cõcaua inuertabra quadratũ forma altera pte cõcauũ altera uero planũ i posteriori est suffragine dũtaxat nũq̃ in prioribus pedibus nec hoi aut aialibus solidos ungues hñtibus sed bisulcis tñ græci αστραγαλον uocãt eo osse senes & pueri ludet̃ cõsueuerũt:uñ illud a lysandro lacedæmonio freqnter usurpatũ pueros astragalis:uiros iureiurãdo fallere. Cané aut senioné:tali latera suũ singula numerũ faciebãt latus qđ uiritaté hũit cãis siue cãicula appellabat̃ & qa minimus is nũerus icirco dãnosus.Oui.qđ ualeãt tali quo possis plurima iactu figere dãnosas effugiasq; canes:ꝑsius dãnosa Canicula q̃tũ raderet:latus huic oppositũ uenus dicebat̃ siue cous feriariũ cõtinẽs q oĩum maximus sex lucrifaciebat nũmos reliq̃ duo chius & senio dicta ternariũ ille hic q̃ternariũ cõtinẽs chius tris nũmos senio q̃ttuor Lucrãtes:binarius aut qnarius in talo nõ erat nũerus.De talo martialis nõ mea magnanimo depugnat thessera talo.Senio nec nostrũ cũ cane quassat ebur.& rursus cũ uultu nũq̃ steterit tibi talus eodem munera me dices magna dedisse tibi. Qui ueneré:ut sit sensus q senioné & cané iecerat in singulos talos singulos conferebat denarios quos in mediũ collatos q ueneré ꝑdũ iecisset ut uictor tollebat. Quinquatris:Iu. qnquatribus dixit erãt dies qnq; ut Oui.ait in honoré palladis celebritate cõsecrati: una inqt dies media ẽ & fiũt sacra mineruæ noiaq; a iũctis qnq; diebus hñt. Var.unũ nõ qnq; fuisse ait ac p errore factũ ut qnq; celebrarent̃ fuitq; ille dies celeber ad.xy.calen.aprilis is qa sextus esset ab idibus ac qntus ab atro qnquatrus dictus macrobius est auctor cui festus Gellius & Varro in nois interꝑtatione astipulantur.

enim p oẽs dies:forũq; aleatoriũ calefecimus : frater tuus magnus clamoribus rem gessit ad summã tñ ꝑdidit nõ multum:sed ex magnis detrimẽtis ꝑter spẽ paulatim retractus est. Ego perdidi uiginti milia nũmũ meo noĩe:sed quũ effuse in lusu liberalis fuissem:ut soleo plerũq;:nã si quas mãus remissi:cuiq; exegissem:aut retinuissem qđ cuiq; donaui: uicissem uel quinquaginta milia:sed hoc malo. Benignitas enim mea me ad cælestem gloriam effert. Scribit ad filiam nisi tibi denarius ducentos quinquaginta:quos singulis cõuiuis dederam:si uellent inter se inter cœnam uel talis : uel par uel impar ludere.

De continentia:& habitationibus eiusdem.

IN partibus cæteris uitæ cõtinẽtissimũ fuisse constat:ac sine suspitõe ullius uicii. Hitauit prio iuxta Romanũ foꝝ supra scalas annularias in domo q̃

Foꝝ uñ

PHI. Per oẽs dies : qnq;.s. tot enim sunt dies qnquatres. Foꝝ aleatoriũ:quo cõferrẽt cõtrouersias:& quæ uendere uellent quoq; ferrẽt:forũ appellarũt:ubi qđ gñatim additũ est ab eo cognomẽ ut foꝝ boariũ foꝝ olitoriũ: auctor marcus Varro.Itaq; festiuiter augustus foꝝ aleatoriũ appellauit locũ quo aleatores aleã ludumq; cõferrent exercerentq;. Calefecimus:exercuimus freqntauimus a cõtrario dixit. Teren. Nimiꝝ hic hoĩes frigẽt. Frater tuus drusus nero. Magnis clamoribus:q excitari solẽt ab his q fauẽt uictori in alea:uel potius intellige clamores & iurgia:q̃ subindegliscunt inter collusores iuxta illud nasonis de alea scribẽtis in secũdo de arte crimina dicũt̃.resonat clamoribus ether. Præter spem retractus:nihil incertius est aleatorio ludo:i quo potissimũ fortũa dñat̃:adeo ut sæpe nũero:q iã uictor erat abiturus:is repẽte uictus discedat & q uictus uidebat̃ subito uictor euadat:qđ euenit druso:q cũ ab initio ꝑderet:iacturãq; faceret ex inopinato cœpit ex dãno aleatorio retrahi & fœlicibus iactibus resarcire qđ amiserat. Manus remisi:remittere manus in alea est condonare collusoribus iactum quẽ sua qsq; manu dãnosum sibi fecit.Debuitq; ob id nũmos soluere. Exegissem:repetissem recepissem.uñ & exactores pecũiaꝝ dicti. Sed hoc malo.potius uolo donare & remittere collusoribus q̃ exigẽdo uincere. Benignitas:liberalitas Ci.in.ii.de officiis fonté ipm benignitatis exauriũt:ita benignitate benignitas tollit̃. Ad cælesté gloriã:hic ẽ uetustissimus auctore plinio referẽdi gfam bñ merẽtibus mos:ut tales noĩbus ascribãt.Deus est.n.mortali iuuare mortalẽ:& hæc ad æternã gloriã uia.& ꝑfecto ut ait uerissime pacatus in panegyrico.Rei & famæ bñ cõsulit munificus imꝑator lucrat̃ .n. gloriã cũ det pecũiã reuersurã.ait Rabirius poeta hoc hẽo quodcũq; dedi. Vel par uel impar:expũgenda est pericula illa:uel i medio collocata :& ita legẽdũ:par impar:est enim genus ludi puerilis uulgo notum:de quo sic

Benignitas

ait Oratius ludere par.impar equitate in arundine lõga. Scalas anularias:anulariæ scalæ opinor dicunt
quæ in cocleæ formã figurantur & orbiculata figura instar anulorum rotundantur : quod scalarum ge-
nus alio nomine coclium dicitur Strabo lib.ultimo.hæc est etiam pãnium altitudo quædam manufacta
turbinea petrosæ ripæ per similis:in quam per coclium ascenditur.scribunt Marcus Varro & donatus in
eunucho terẽtiana scalas deum penatium edificatas fuisse ex bonis macelli & cupidinis equitum ciuium
Romanorum:qui damnati fuerunt a quorum altero macellum ab altero forum cupidinis appellatum fit.
præterea scalæ romæ fuerunt:quas tarquinius superbus fecit quas abominãdi eius nominis gratia tarqui
nias appellatas esse uulgo existimari ait uetrius.

Anulariæ scalæ

Tarquiniæ scalæ

M.ANTO. Aleatoriũ: sic libentius legerim q̃ aleatorũ quod plures habent ut urbanæ locum aleato-
rum frequentia refertũ aleatoriũ appellauerit forũ. Calefecimus multitudine & frequentia calorem in-
duximus. Frater tuus:drusus potius q̃ agrippa qui cum Tyberio adoptatus non multo post fuerat se po
situs. Rem gessit:lusit. Detrimentis:ex ingenti pecunia quam amiserat. Retractus:paulatim uincen-
do damnũ resarsit. Quas manus:pecuniarũ grumos in aleã cõiectos. Remisi: cõdonaui. Exegissem:
mihi persolui uoluissem. Aut retinuissem:aut nõ exactarũ loco uicẽtibus nõ reddidissem: aut certe exa-
ctas ne cui dedissem. Quinquaginta millia:nummum. Sed hoc:me.s.in omnes munificum fuisse. Fi-
liam Iuliam:ante eius damnationem id factum itellige. Par:& impar.quod nucibus & digitis solet fieri.
Ad scalas annularias: locum sic in urbe ab annulariis credo officinis siue pendentibus annulis dictum.

Calui oratoris fuerat:postea in palatio:sed nihilomius ædi
bus modicis hortẽsiãis:& neq; laxitate:neq; cultu cõspicuis:
ut in quibus porticus breues essent albanarũ columnarũ:
& sine marmore ullo:aut insigni pauimẽto conclauia. Ac p
annos amplius.xl.eodẽ cubiculo hyeme & æstate mansit
quamuis parum salubrem ualitudini suæ urbem hyeme ex
periretur:assidueque in urbe hyemaret. Si quando quid se
crete:aut sine iterpellatiõe agere ꝓposuisset: erat illi locus
in edito singularis:quẽ Syracusas:& Techophiõ uocabat:
huc transibat:aut i alicuius libertinorũ suburbanum. Ager
autẽ in domo Mœcenatis cubabat: ex secessibus præcipue

PHI. Calui oratoris:de caluo
nõ pauca dicta sunt i Iulio Cæsa
re.illud adde:qđ hic laminis plũ
beis usus eẽ tradit ad cohibẽda
uisa ueneria ingete spõte naturæ
erũpẽtia usq; in morbi gẽus:qua
re uires quoq; corporis studiorũ
labore custodiuit. Palatio: ubi
domus cæsarũ fuerũt q̃s Plinius
palatinas appellat. Ortẽsianis:q
fuerãt ortensii oratoris:de cuius
eloq̃ntia Cic.de cuius uestitu ad
mũditiẽ curioso: gellius Macro-
bius & Valerius tradidere. Vn-
de i eũ multa quasi in histrionẽ
dicta sunt.hic sicuti testatur qui
tus serenus periit lingua in actione deficiẽte.in hortẽsio duo singularia laudãtur memoria præcellens & p
nunciatio plena uenustatis. Neq; laxitate cõspicuis.M. Tullius in prio officiorũ præcipit in domo clari
hominis:in quã & hospites multi recipiendi & admittenda hominum cuiusq; generis multitudo est adhi-
bendam curam esse laxitatis.in ampla domus decori domino sæpe fit. Neq; cultu:ornatu.magnificẽtia
domus tripartito probatur fabri subtilitate:magnificentia dispositione:cũ magnificenter opus perfectum
aspicitur dominus impensæ laudabitur:cum subtiliter:officinatoris exactio probabitur:cũ uero uenusta-
te & proportionibus:tunc erit gloria architecti. Albanarũ columnarũ:ex lapide albano structarũ:qui ui
lior erat & quia uernaculus & quia mollis.Nam ut auctor est uictruuius in.ii.lapidicinæ quædam molles:
& circa urbem fidenates & albanæ.Saxa albana in locis tectis sustinent laborem si autẽ in apertis fuerint
& patentibus collocata:qa mollia sunt pruinis & gelicidiis dissoluent. Insigni pauimento:qualia fuerunt
apud priscos lithostrota.& ut indicat lucillianus uersus:arte pauimenta atq; emblemate uermiculata : de
pauimentis in Iulio Cæsare satis dictum. Conclauia:triclinia & cœnationes & alia in genus membra do-
mus conclauia dicunt.festus Pompeius ait conclauia dici loca:quæ una claue clauduntur.Paulus iuri scõ
sultus digestis de seruitutibus prædiorũ urbanorũ: foramen in uno pariete conclauis uel triclinii.scribit
uictruuius in.vi.in cõclauibus usum luminũ maximũ esse adhibendũ:Martialis:i omnibus uacerra quod
cõclauibus.Cicero appellat cõclaue quod quintilianus tricliniũ dixit tanq̃ idem sit. Eodem cubiculo:in
hoc multũ distabat Augustus a lucullo:q cũ tpe habitationem quoq; permutãdã cẽsebat:ne grues aut Ci-
coniæ hominibus prudentiores uiderẽtur:quæ regiones subinde cũ tẽporibus mutare cõsueuerũt. Hie
maret:hiemẽ ageret & totũ hibernũ tp̃s romæ moraret. Sine iterpellatione:iterruptione & iter turbatio
ne.Ci.in studiis sine iterpellatione uersor.supra docuimus iterpellare esse mediã alterius orõnẽ interrũpe
re:uel actiõi se alterius interponere. In edito:in pte domus eminẽtiore. Syracusas:ego existimo ideo ab
Augusto locũ i æditiore pte domus secretiorẽ uocatũ eẽ syracusas:pp positurã syracusa4 urbis i Sicilia o
um pulcherrime.ea.n.urbs ex quattuor q̃si urbibus cõstare dicebat:quag una ẽ isula in qua domus erat
hieronis regis:altera ẽ acradina:i qua amplissima fuit curia.Tertia ẽ thyce noiata:in qua gymnasiũ clarissi
mũ fuit:q̃rta ẽ urbs q̃ qa postrẽa edificata ẽ neapolis uocat:q̃ ad sũmã theatrũ ẽ maximũ auctores Ci.i.vi.
uerriag & Li.i.xxv.quẽadmodũ ergo syracusæ erãt q̃drifariã dispitæ & ps a pte tanq̃ urbs ab urbe disiũ-

magnifica domus tripartito

Albanæ colũnæ

Syracusæ

cta ita locus i quo Augustus aliqd secreto agere solebat:elegáter uocabat ab eo syracusæ: cũ eẽt sepatus & in ædito qsi a reliq domo seiúctus seqstratusq;.qdá a uerbo græco id nomé deductũ autumát:tanq̃ signi ficet trahere ad qeté a græcis.n.συρῶ dicit traho & σκῆν qd aduerbiũ ẽ significás qete & siléter:nõ iprobabilis ẽ opinio t illa prior nr̃a snia:ut a similitudie urbis syracusaꝝ locũ sepositũ uocauerit Augustus syracusas.

Techophion

Techophiõ:dictio græca ẽ:q signat artis pductioné & ut ita dicá natiuitaté:tanq̃ ille locus artiũ disciplinarũq; excogitádaꝝ Augusto cáin suppeditaret.loca.n.secreta plurimũ uegetare possunt igenia:hinc ait Pli.i epistolis o mare o littus ueꝝ secretũq; museũ:quá multa iuenitis:quá multa dictatis τεχνῆν græci artem uocãc:& φύω produco. Suburbanũ:prætoriũ siue uillá. In domo mecenatis:quæ erat in exequilis.olim nero spectauit urbis incendiũ ex turre mecenariana: quá ille in hortis suis extruxerat de qua est illud oratianũ:molem propinquam nubibus arduis omitte mirari. Ex secessibus:loca sunt amenіora ad quæ tanq̃ diuerticula quædá sedere solemus:Iuuenalis:Ianua baiaꝝ est & gratũ littus : ameni secessus.

M.AN. Calui oratoris:Fabius sueni q post Ciceroné caluũ pferret oibus. In pala:palatii regiõe. Hortẽsiáis:q hortẽsi oratoris Cicerõis emuli fuerát.De hortẽsio:Fabius tacitus & gellius plura. Albanaꝝ col. ex uicio qsitaꝝ & iccirco uilioris pcii. Cõclauia:secretiora ædiũ loca qbus aut uiri colloq aut mulieres cõfabulari solẽt dicta qd habeát clauẽ uná cõmuné domesticis oibus:Cice.tricliniũ cõclaue appellauit.Quitilianus de cranoniei Scopæ cõuiuio uix eo igr Limé egresso tricliniũ illud supra cõuiuas corruit de quo Cice.iterea ait.Cõclaue illud cecidit.uñ suspicari possis tricliniũ a nr̃is recte cõclaue appellari. Syracusas: nomé a re fictũ απορουσυρῶ traho:και ακῆντο επιρριμα.i.qete & cũ silétio: uel συρὸ και του ακουσίου qa iuitũ traheret.i.ad animi labores:sic syracusias potius legédũ:uel αποτουσυρρου cũiculo και ακῆι:sũt aliogn syracusæ i Sycilia urbs clarissima & oĩno notior q̃ de ea lõgior suscipiat sermo. Technophiõ:& hoc quoq; fictũ τεχναι ars a græcis dicit φύω pduco. Suburbaná: uillá aut prædiũ urbi pximũ. Excessibus:ex locis quæ in successu frequentabat.

frequentauit maritima ; insulasq; campaniæ : aut proxima urbi oppida:Lauinium:Preneste:Tybur: ubi etiam in porticibus Herculis templi persæpe ius dixit. Ampla & operosa prætoria grauabatur & neptis quidem suæ Iuliæ profuse ab ea extructa etiá diruit ad solum. Sua uero quis modica non tam statuarum tabularumq; pictarum ornatu quam xistis:

PHI. Maritia : loca littoralia & mari uicia. Insulas cápaniæ:i sinu cápano sunt isulæ pádataria enarea:capreæ:leucothea:ut Pli. & Marciáus tradũt. Lauiniũ:li uius i prio Aeneas oppidũ cõdidit & ab noie uxoris Lauiniũ appellat fuitq; ut igt Strabo i.v.urbi Romæ pximũ.

Præneste

Præneste:ciuitas est i regiõe mõtana haud procul ab urbe Roma:ubi fortũæ téplũ illustre fuit unde certa edebant oracula:hinc ait silius. sacrisq; dicatũ fortũæ pneste iugis & a Papinio i siluis dictũ ẽ.& pnestinæ poterát migrare sorores.pneste auctore Strabo

polistephanon

ne quondá polistephanõ.i.multaꝝ corõaꝝ appellata ẽ:Pli.pnestini urbe quondá stephane dicta Plutar.in libello de cõparatiõibus clarorũ uiroꝝ:historiá refert fabulosam uñ pneste nomé accepit. scribit.n.thelegonũ ulyxis filiũ respõsis deoꝝ ad iuestigádũ patré dimissum fuisse admonitũ:ut i eo loco urbé cõderet ubi saltatores coronatos cerneret.Itaq; pfectus in Italiá rusticos saltare conspexit pini ramulis coronatos ibiq; edificauit oppidũ quod ex appellatiõe coronæ prænestinũ noiauit:a quo deriuatũ pneste romái uocitát.Seruius uero in.vii.Aeneidos cõmétario a πρινον.i.illicibus psente nomé deductũ eẽ autumat. In porticibus herculis:tibur herculi dicatũ erat.hinc i priapeiis legimus gades herculis húidũq; tibur & Strabo in.v.tibur appellat herculeũ.au.gellius in.xv.noctiũ atticaꝝ significat bibliothecá tibure i téplo herculis fuisse satis cõmode istructá libris & ad hoc tiburtini herculis téplũ scripsimus i pprii cõmétariis referédũ eẽ illud Iuuenalis:nicés fortũæ atq; herculis edé.

prætoria

Prætoria:uillas elegátiores cultiores ue ptoria appellauerũt.Paladius i prio de re rustica scribés quõ edificiũ istitui i agro oporteat sic ait ipsius ptorii situs sit loco aliqua tenus erectiore & sictiore pp iniuriá fundamétoꝝ & ut leto fruat aspectu. Idé alibi.columbariũ põt accipere sublimis una turricula in prætorio constituta:qui etiá iurisconsultus li.ix.digestorũ titulo de seruitutibus prædioꝝ rusticorũ scribit: licere uel ptoriũ uel protectũ habere: quod officiat pdio uicini.hoc idem inuit Marcialis illo uersu.ad lapidé torquatus habet prætoria quartũ:& Papinius i.i.siluarũ:alternas seruant prætoria ripas.alias prætoriũ dici tabernaculũ imperatoris quod Quintilianus ap. ap pellat augustale iam docuimus. Profuse:largiore impensa pecunia. Extructa:scilicet prætoria. Diruit ad solũ:tota euertit usq; a fundamétis. Statuaꝝ ornatu:solebát latiores romái statuis nobiliũ artificũ ex tabulis pictis domos exornare fœlicitate nimia luxuriantes:a contrario laudatus est Lucius mumius cognomento achaicus:qui amicis rogantibus facile tabulas pictas largiebatur.M.Agrippa olim oratiõem habuit magnificá de tabulis omnibus signisq; publicádis:quod ut iquit Plinius fieri satius fuisset.q̃ i uillaꝝ exilia

Pinacothecæ

pelli:Idé in.xxxv.iquit tabulæ pictorũ pinacothecas implent.sunt auté pinacothecæ ut obiter id declaremus repositoria tabulaꝝ pictarũ:Varro scribit multos spectatũ uenisse luculli uillas ut uiderét pinacothecas:& uictruuius pinacothecarũ meminit lib.vi.ubi ait pinacothecas amplis magnitudinibus esse constituédas.

Xistos

Xystis:i libro annotationũ docuimus xystũ græca appellatione ampla latitudine esse porticum.

in qua athletæ p hiberna tēpora exercent̄.Nři hypethras ambulatiões xysta appellāt:quā græci paradomi da uocāt.in qbus uoluptatis cā arbusculæ & maxime busus i uarias effigies figurant̄.de hoc xysto in præsentia itelligit de quo & locutus est Pli.sic scribēs in.v.epistolarū ante porticū xystus cōcisus i plurimas species distinctusq̧ buxo:Cicero in bruto cū in ambulantē i xysto & essem otiosus domi.de xysticis athletis superius dictū est. hypethræ autē ambulationes latine dicuntur subdiales quæ sub dio sunt & in aperto. M.AN. Insulas campaniæ: campano littori adiectas ut capreas enatimem: prochitam. Lauinium:ab Aenea in latio conditum Appianus a Diomede dixit. Præneste:urbē in montibus sitā απο των πρινων idest ilicibus qbus locus abūdat ut Seruio placet dictam. Tybur:hoc quoq̧ in latio urbiq̧ propinquum Strabo Tusculum præneste:Tybur in conspectu romæ sunt:de Tyburis conditoribus alibi. Herculis tēpli.Mar.Itur ad herculei gelidas qua Tyburis arces:Strabo Tybur quidē herculeū est Papinius quod in tēpla darent alias tyrinthia sortes. Prætoria:ædificia sumptuosiora.Grauabat̄:grauiter ferebat de inuidioso Iuliæ in ædificando apparatu & loco ab Augusto romæ euerso satis supra: Xystis:porticibus ut Victruuio placet:sed melius hoc loco pro ambulacris:& locis consitis arboribus ut Plinius in epistolis docet. PHI. Et nemoribus excolluit:nemora dñr siluæ amemiores ut iqt festus: uidet̄ aūt significare opus topiariū:qđ i uiridiariis cōficit̄ ex arbusculis aut fruticibus aut herbis ita distinctis cōpositisq̧: ut uariæ reꝝ effigies:rep̄sentent̄ decoris & ornatus cā ut naues cameræ:aīalia:& id genus alia graphicæ & cōciniter fieri uidemus ex rore mario & buxo & hedera:& aliis arbusculis:quaꝝ natura sequax est & flexibilis:Plin.i.xii. scribēs de ficu īdica ait.nouā sibi ꝓpaginē faciāt circa parētē:ī orbes quodā ope topiario:Idē i.xv.de lauro accedit ī topiario ope taxa excrescēte ī medio folio.Idē in.xxii.achatō herbā appellat topiariā: qa topiario

hypethræ ambulationes

Topiariū opus

& nemoribꝰ excoluit rebusq̧ uetustate:ac raritate notabilibus:q̄lia sūt capreis imaniū bæluarū: ferarūq̧ mēbra ꝑgrādia.quæ dicuntur gigantum ossa & arma heroum.

De parsimonia:suppellectilibus:& uestimētis eius

INstrumēti eius:& suppellectilis parsimonia apparet etiā nunc residuis lectis atque mensis:quorum pleraque uix priuatæ elegantiæ sint: ne thoro quidem cubuisse aiunt nisi humili:& modice īstrato. Veste nō temere alia quā domestica usus est:ab uxore & sorore & filia neptibusq̧ confecta: togis neque restrictis: neque fusis

opi ē accōmodata cū lato lōgoq̧ folio uestiat crepidīes marginū. Idē.xxxv.ludius prius īstituit amenissimā parietū picturā uillas: porticus: & puluīoꝝ toros dicit̄ & simpliciter ,topiariū locus ope topiario spectabilis.Cicero ī epistola ad qntū fratrē:topiariū laudaui:ita oīa cōuestiuit hedera.ipsa uero ars topiarii opis appellat̄ topiaria ut argentaria ut sagaria. Idē Cicero ī eadē epistola: ut deniq̧ illi palliati topiariā facere ui deat̄.q faciūt topiariū opus sciētesq̧ sunt ipsius topiariæ.dñr topiarii Pli.ī.xv.scribēs de myrto.satiuare generato piarii faciūt.Vlpiāus titulo de fundo īstructo: si uiridaria inqt sunt topiarii accedūt īstrumēto fundi.Africāus quoq̧ iuriscōsultus libro:de legatis tertio euidenter id docet:cū ait p̄diis legatis:& quæ eoꝝ p̄dioꝝ colēdoꝝ cā empta parataq̧ eēnt neq̧ topiariū:neq̧ salutariū legatū uideri:topiariū.n.ornādi magis fundi q̄ colēdi cā paratū eē.uidet̄ aūt dici topiaria a dictione græca απο τον τοπων.idest a locis:quæ uaria operæ topiario figurāt̄:quæ & topia ab idoneis scriptoribus nūcupant̄.scribit enim Spartiāus Adrianū cryptas & topia diruisse. Victruuius in.vii. ubi loquit̄ de megalographia:quæ pictura est magnarū imaginū figuratrix:sic ait habētes deoꝝ simulachra seu fabulaꝝ dispositas explicatiões nō minus troianas pugnas seu Vlysis eratiões p topia cæteraq̧:quæ sunt eoꝝ similibus rationibus ab reꝝ natura ꝓcreata. Captis:capraꝝ isula i sinu cāpano est distās a surēto octo milibus passuū:& ut auctor est Pli.& īfra latius explicabit̄:capreæ nobiles sunt tyberii pricipis arce. Gigātū ossa: scribit Diodorus in.v.bibliothece herculē ī cāpania depugnasse aduersus gigātes in cāpis phlegreis agriq̧ cōmissa pugna pluribus illoꝝ trucidatis eā regionē ab omni feritate purgasse.Strabo quoq̧ huius rei meminisse uidet̄ scribēs in.v.gigātes uulnera lauisse ī aqs putheolanis:aquarū putore puteolos dictos esse:cū igit̄ īsula caprearū sita sit in sinu cāpano & illic hercules bellū cōfecerit gigātem nō absurdū est: ossa gigātum qui statuosi fuerunt & ingenti corporatura prædiit capreis fuisse spectata custoditaq̧. Iustrumenti eius.s.domestici:nā & suppellex nihil aliud est q̄ domesticum patrisfamilias īstrumentū.scribit Paulus iurisconsultus.siue cum instrumento fundus legatus sit:siue instructus duo legata esse ītelligenda. Vix priuatæ:uix cōuenientis homini priuato nedū principi orbis terrarum. Elegantiæ:elegantia antiquitus dicebatur cultus amenior & uictus nitidior.elegantemq̧ hominem dici uoluerunt:qui ut inquit Gellius omnis læto amenoq̧ cultu uictuq̧ esset. Sceuola a Cicerōe dictus est parcorum elegantissimus.Crassus uero parcissimus elegantium. Modice instrato:non ualde præciosis stragulis ornato.instratus enim lectus dicitur:ueste stragula excultus:& ut ait Vlpianus īstratum significat omnem uestem stragulam insternendi causa paratum. Alia quam domestica.M.Cato censorius i lib.q īscriptus est carmen de moribus.uersari inqt in foro honeste mos erat:domi:quod satis erat: est itaq̧ domestica uestis quam domi īduimus exūta forensi toga.ea fere semper utebatur Augustus confecta manibus suarum fœminarum talis autem ue-

Topiaria

Topiarius

Megalo graphia

Puteoli unde

Instratum

ftis neq; fuméda ẽ neq; seruáda sollicite i hoc át ut Augu.imitatus eẽ Alexá.magnũ:q & ípe ueste íduebaẽ cõfecta máib₉ sorox.uñ ait apd qntũ curtiũ hác uesté q̃ ídutus sũ sorox nõ solũ domũ sed ét opus uides: nñi decepe memores ecõtrario apud psas ,pbrosum est foeminis admouere lanæ manus:uestesq; conficere. M.AN. Nemoribus:arboribus i nemox spém cõsitis Papinius i surrétina pollii uilla ubi núc ne mora ardua cernis hic nec terra fuit. Excoluit:ornauit. Notabilib₉:ísignibus. Gigátũ ossa dñr:dñr dixit q̃i minime credédum:uex gabius & Plu.mira q̃dá de antei ossibus tradideẽt:Pli.i creta motu terræ abrupto mõte stupéde magnitudis cadauer reptũ ,pdidit. Residuis:durátibus. Priuatæ.i.húilis & non publicæ. Nõ temere:nõ alia fere. Qua domestica:a domesticis cõfecta uetus atq; heroicũ fuit ut uestibus mulie bri dõestico ope factis sũmi uiri utereẽ:Valerius flaccus de castore & polluce:illis thenareo pariter tremit ignea fauco purpura:qd gemía mater spectabile tela duxit opus bis taygetõ filuasq; comátes struxerat.Ver. Tyrioq; ardebat murice lena déissa ex húeris diues q̃ múera dido fecerat:& tenui telas discreuerat auro.& andrõache apud eũdem phrygias clamidé:quá dono dedit Ascanio monuméta suarũ manuum esse uoluit:Plinius de Caia Cecilia auctor est inquit Mar.Varro factam ab ea togam regiam undulatam.

clauo nec lato:nec angusto:calciamẽtis altiusculis: ut ,pcerior q̃ erat uidereẽ & forensia auté & calceos nunq̃ nõ intrã cubiculum habuit:ad subitos repẽtinosq; casus parata.

De conuiuiis & cœnis eiusdem.

Onuiuabaẽ & assidue:nec unq̃ nisi recta:non sine magno ordinũ hõinũq; delectu. Valerius Messalla tradit neminé unq̃ libertiox adhibitũ ab eo cœnç excepto Metia:sed asserto in ingennitaté post pditá Sexti Põpei classem:ipse scribit inuitasse se quendá in cuius uilla maneret:qui spiculator suus olĩ fuisset. Cõuiuia nõnunq̃ & serius inibat:& maturius relinq̃bat:quũ cõuiuæ & cœnare inciperẽt priusq̃ ille discũberet:& pmanerẽt digresso eo.

PHI. Neq; fusis:neq; nimis laxis.téperamentũ.n.quod i rebus oíbus laudabile ẽ i uestitu & calciatu adhibebat Augustus. Clauo:ueste senatoria. Ouidius.c.a.ui mẽsura coacta ẽ. Neq; lato:

Latus clauus

unde latus clauus dictus ab ipsa textura:q & i mapmis usos eẽ testis ẽ Mart.illo endecasyllabo.& lato uariata mappa clauo.latiore clauo usum fuisse tullũ hostiliũ auctor ẽ Pli.i.ix.Augustus uero i hoc seruabat mediocritaté q ma xima ẽ uirtus:tacitus íperator in terdixit auroclauatis uestibus q a textatura clauox aureorũ ita núcupabanẽ uñ & tunicæ auroclauatæ dictæ.

Forensia

Forésia:uestiméta qbus in foro utebanẽ forésia appellauerũt sicuti cœnatoria qbus domi utebãẽ in cœna. hinc Martialis ait i distícho cuius titulus est cœnatoria.nec fora sunt nobis nec sunt uadimonia nota hic opus ẽ pictis accubuisse thoris.dicunẽ forésia ab eo ꝙ foris atq; in foro illis utebanẽ.togæ forenses alio nomine uocanẽ.

Calceolarius

Mullei

Calceos:a calceo calceolarius dicitur sutor:quo uocabulo utitur Plautus i aulularia.De calceo dixit oratius.si pede maior erit subuertet si minor uret.calcei patriciox mullei nuncupabanẽ a mullãdo idest suẽdo fenestella putat nomẽ datũ mullis piscibus a colore mulleox calciamẽtox.de calceis mulleis loquitur flauius uopiscus in aureliano. Cõuiuabaẽ.M.Cato tusculanus mẽsam amicorũ parenté esse existimabat: tanq̃ in cõuiuio amici pararenẽ.sed tales a Seneca probari minime uidenẽ dánáte eos:q amicos in cõuiuio ,pbant Cato quoq; uticẽsis iniquũ esse dicebat beniuolẽtiá cibo allici:Attamé regia res est mẽsam participare cũ cõuictoribus & ex cõuictu amicox capere uoluptaté laude digná cũ illi uehemẽter carpanẽ.q solitaria coena distẽdunẽ & clandestinæ ganeæ soli indulgent.laudádus est Augustus:qui assidue cõuiuabatur ita ut omnia omnibus forent cõmunia:& eadé cũctis apponerenẽ:hoc est.n.conuiuari ea coena:quam

Recta cœna

rectam dixere. Nunq̃ non:semper. Nisi recta:rectam absolute ueteres cœnam appellauerunt:qua clientes & conuiuas recto ordine discumbentes laute eisdemq; epulis accipiebant.Martialis.promissa est nobis sportula recta data est.infra fiet mentio sæpe cœnax rectax:quibus sportulæ obiiciunẽ. Mena:hic est ille menas qui bellox ciuilium desertor dictus est:qui magni Pompeii fuerat Seruus:quem Cæsar libertate donauit.hic a Sexto Pompeio ad Augustũ ab Augusto ad sextum deinde ad Augustũ subinde transfugit. Appianus hunc appellat menodox.Plutarchus uero & alii menam.in qué scribit Oratius mordaciter carmen illud ex epodo:lupis & agnis q̃nta sortito obtigit tecũ mihi discordia est.Plinius i.xxxv. scribit Menam & menecrateno seruos sexti Põpeii uisos esse a proauis in catasta pedibus argẽtaria creta denotatis a

Spicula

liũ seruorũ Pedes a poetis gypsati dicuntur. Spiculator:spiculatores dicti sunt satellites principum a spiculis.quæ gestant.sunt aũt spicula ut ait uegetius tela missilia:quox ferrum est triangulum unciax noué hastile pedum quinq; & senis.antiqui pila uocauerũt.alias spiculũ dicitur cuspis ipsa & aculeus ut spicula sagitax:& aculei apiũ.Qu.curtius inter promptissimos dimicás Alexander sagita ictus est: quæ in medio

Spicula

Spiculate

crure fixa reliquerat spiculũ.Virgilius de apibus.& spicula ceca relinquũt affixæ uenis.a spiculo fit uerbũ spiculare quod sigñat cuspidare & acuere Plinius in.xi.telũ uero pfodiẽdo tergori quo spiculauit igenio. De spiculatorib₉ uero q latera prĩcipis sepiũt spiculis armatí ait Cor.tacitus dilapsis spiculatoribus cætera cohors nõ aspernata contionantem.mendosi codices pro speculatoribus habent spiculatoribus: cum spe

culatores sint exploratores:quos græci pti episcopos uocāt:pti catascopos.hoc obiter dictū sit ut locū itelligas mēdosū i Cæ.cōmētariis.ita.n.scriptū passim legiť i cōmētario decīotertio litteris celeriter i siciliā cōscriptis & p satascopū missis.ubi legēdū ē pcatascopū:quo nomie speculator sigñať:potes ēt si libet legere catascopiū:quod nomē nauigii ē exploratorii:ut sit sensus:Cæsarē litteras misisse i siciliā pnauiculā uelocē & exploratoriā.catascopii nauis exploratoriæ meminit gellius lib.ix.noctiū atticaꝝ. Serius:iam cōuiuis discombentibus. Maturius:adhuc conuiuis in cœna permanentibus. Digresso: cum iam esset satur.ne credas Augustum fecisse quod Domicianum:qui surgens e conuiuio referebat se ad occultam ganeam.

Episcopi
Catascopi
Locus
Cæsaris
Catascopium

.M.AN. Nec lato clauo:siqdē clauus quū latior erat latus clauus dicebať:Augustus igiť nec lato nec angusto utebať:sed mediocri pportiōe. Forēsia:ut sit nomē enūciatū multitudinis nūero & neutro genere. Apuleius sumpsit palliū forēsia domi reliqt:idē uero alibi aliter forēsi inqt toga īdutus accūbebat.Forēsia autem dixere quia in foro uel quod magis placet foris idest extra domū eiusmodi siue toga : siue aliis ad cultum corporis quæsitis uterenť. Recta:cœna.s.qua sublata sportula dari cœpit. Libertinorum:& ad ordinē ipm & ad hominē referri potest. Mena:sic codices qdam habent: alii uero metia: sed si Appiani lectio uera est utrūq mendose : ille Menodoꝝ non menā aut metiā scribit q magni Pompeii Seruus fuerat is siciliensi bello cū nauibus quibus præerat a sexto Pompeio ad Augustū transfugit : Menodoꝝ inqt ille ad se profectū liberū.i.ingenuū ex liberto declarauit & iis quas adduxisset nauibus præesset uoluit:uideo tamen fieri potuisse ut ex menodoro postq̄ ad īgenuitatem est assertus Menas sit dictus:sed id auctoritate caret. Spiculator:minister carnifex spiculo accīctus: spiculū telū ad similitudinē sagittæ a quo spiculor cōfigo:quædā exemplaria speculator habent a q̄ lectione non abhorreo ut belloꝝ tpe Augustus illius opera ad explorādos hostiū motus fuerit usus. Serius:postq̄ alii oēs accubuissēt. Maturius:celerius.

Cœnā ternis ferculis:aut quum abundatissime senis præbebat:ut non nimio sumptu ita sūma cōitate.nam & ac cōmunem sermonis tacentes: etiā summissim fabulātes prouocabat:& aut acroamata & histriōes:aut etiā triuiales ex circo

PHI. Ternis ferculis:sicut ista psimōia ferculoꝝ laudāda i Augusto ē:ita luxuria i heliogabalo uitupanda:q.xx.& duo fercula i gētiū epulaꝝ exhibebat in cōuiuio Ausōius i panagyrico gratianum laudat a frugalitate his uerbis:i cibis aūt cuius sacerdotis abstinētior cerimōia.In uino cuius senis mēsa frugalior?laudať & Cyrus ab Amiāo marcellino:q cū delatus ad hospitē iterrogareť ab eo:qd ad cōuiuiū parari deberet:panē respōderat solū eē parādū:sperare.n.se aiebat ppe riuū cœnatuꝝ.cōstātius quoq iperator ex sobria edēdi potādiq moderatiōe ualitudinē firmā retinuisse ferť.mamertius ab eadē uictus psimōia laudat Iulianū:q gauderet castrēsi cibo & poculo fortuito:caperetq prādiū statariū. ferculū fulgētius placiades ait significare missū carniū. Comitate:facilitate:& iucūditate ab simili humāitate cōuiuali laudať Traiāus a Pli. Sūmissim:sūmissa uoce & depressa:quasi corā prīcipe apte loq uererenť.unde ipe agēs bonū cōuiuatorē eos puocabat ad sermonē cōmunicādū unaq cōfabulādū:sicut de Traiano ait Plinius.Nō puocas reddiq sermones?&c.n.in cōuiuio nec loquaces nec muti eē debemus:quoniā eloquētia in foro silentiū in cubiculo esse debet: sermones aūt cōuiuales ut Varro gelliusq præcipiūt iucūdos esse oportet atq inuitabiles & cū quadā illecebra & uoluptate utiles:ex qbus ingeniū nostrū uenustius fiat & Amenius.qd si legas:sūmussim.per.u. Nāq sūmussos dici uoluerūt murmuratores:q nō aperte loquūtur. Acroamata: græci acroamata uoces & ausculationes uocāt.Aristoteles acroamatata nominauit cōmentatiōes suas: quas discipulis tradebat in qbus philosophia remotior:subtiliorq agitabať & huic disciplinæ q̇ acroamatice diciť tēpus dabat in lyceo gymnasio matutio eāq appellabat ἑωθινὸν περίπατον.i.matutinā ambulationē.Lāpridius accipere uideť acromata p ipsis hominibus acromatō recitatoribus:cū ait in alexādro Romano omnia acromata & pātomimos populo donauit.latini scriptores hāc dictionē ciuitate.Ro. donauerūt: appellaueťq acromata festiuas recitatiōes ludicrasq narrationes qđ significat Ci.sic scribens in oratione p signis.hic q̄si festiuū acroma ne sine corolario de cōuiuio discederet:ibidē cōuiuiis inspectātibus emblemata euellēda curanit.Idē in oratiōe pro Archia poeta themistoclē illū summū athenis uiꝝ dixisse aiūt cū ex eo quærereťs quod acroma:aut cuius uocem libentissime audiret:eius a quo sua uirtus optime prædicareť.Idem in oratione pro sestio.ille ipse maxie ludus nō solū spectator sed actor & acroma.Igiť augustus id genus acromata hoc est narrationes recitationesq ludicras & mimicas interponebat cōuiuiis ad conuictores oblectandos. Triuiales ludos:spectacula:quæ in triuiis passim fiunt suntq uulgaria a triuio enim triuialis deriuatur.Inde magistri triuialis scientiæ dicti a quintiliano:qui in triuiis docent. & a calphurnio in bucolicis. Non hoc triuiali more uiator sed deus ipse canit.a triuio fit aduerbiū triuialiter : quod significat passim: uulgo:ubiq quidam codices habent non ludos sed ludios:& tunc referēdū erit ad histriones:q in triuiis agunt ludicra iocularia & saltationes haud indecoras dant.ludii enim & ludiones dicunť histriones.Liuius ludiones ex ethruria acciti. Ouidius ludius æquatā ter pede pulsat humū. Inde ludiæ dictæ fœminæ exercētes artem ludicrā.Marcialis.hermes cura laborq ludiaꝝ.Iuuenalis.q̇ ludia sumpserit unquā hos habitus. Ex circo:nō circēses ludos significat:sed sortilegia & id gēus alia oblectamēta ptinētia ad diuinationem:quæ sit ex inspetione manus aut frōtis aut ex interptatione somnioꝝ. tales. n.in circo morabāť

Qualesin conuiuio
Sermōes cōuiuales:
Súmussi
Acromata
Triuialis
Ludius
Ludio
Ludiæ

Astrologi I circo & consistebant:quod docet.M.Tullius in primo de diuinatione:cum ait.Non de circo astrologos:nõ isia
cos cõiectores: non interpretes somnioꝝ.hinc ab oratio dictũ est.fallacẽ circum uespertinũq; perro sæpe
foꝝ:circum.n.fallacem optimo epitheto appellat ꝓpter falsas diuinationes sortilegoꝝ & coniectoꝝ.por
phyriõis sup hoc non ꝓbo interp̃tamentũ:qui circũ exponit pro suburra.ob hoc uidetur etiam dixisse lu
plebeium in circo positũ est & in agere fatum.Augustus ad hilarandos conuiuas interponere solebat id ge
nus hoies ex circo:qui sortilegia calent & somnia iterp̃tãtur : & qbusdã quasi officiis fallunt & oblectant.

M.ANTO. Senis ferculis:sex ciboꝝ generibus:quasi id quoq; in tãta sæculi luxuria parce fieret:Sed Sa
tyrus damnat quod septem fercula recentiores cœnitarent:Plinius ut pniciosam etiam damnat ciborum
narietatem Aceruatio inquit saporum pestifera & condimenta perniciosiora: sic & disarius apud Macro
bium affirmat sed contra eius opinionem plura apud eundem Eustachius. Comitate:mansuetudine:sua
uitate facilitate. Ad communionem:ut secretum etiam sermonem secum communicarent. Acroamata:
ad auriũ delectationẽ cõparata. παρὰ τὸ ἀκρόασθαι audio Macrobius delectatus erat inter cœnã sym
phoniacis Turonii flacci mãgonis atq; eos frumento donauerat:quũ in alia acroamata nũmis liberalis fuis
set. Triuiales:& iccirco rudes ac minus accuratos. Ex circo: aut ex circensium forma aut quod magis
placet post circenses.

ludios interponebat:aut frequentissime aretalogos.

De celebratione festorum & solemnium dierum.

Estos & solẽnes dies ꝓfusissime.nõnũq̃ iocularitet
tm̃ celebrabat.Saturnalibus & si qñ alias libuisset
mõ munera diuidebat uestẽ. & aurũ: & argẽtũ mõ
mũmos ois notę.ẽt ueteres regios ac ꝑegrios.Iterdũ nihil p̃
ter cilicia & spõgias & rutabula & forcipes:atq; alia id gẽus

Aretalogi PHI. Aretalogos : aretalogi
sunt: ut idicat porphirio:garruli
& loquaces in ostentatione uir
tutis: unde nomen deducit.Are
te enim græce uirtus & logos ser
mo.plotius crispius philosophiæ
studiosus fuit qui & carmia scri
psit sed tam garula ut aretalogus
diceretur.in hanc sententiam di
ctũ est illud a poeta satyrico mo
uerat ut mẽdax aretalogus. Profusissime:luxuriosius & ultra p̃scriptũ legis sumptuariæ:q̃ qbusdã diebus
festis saturnalibus & calẽdis in sũmi cõcedebat sũmas pecuniæ maiores:q̃ diebus ꝓfestis: sicuti Gellius in
secũdo.& Macrobius in tertio elegãter tradiderũt.de sumptuariis legibus dictũ est explicatius in supiori
bus.illud adde:q lex iulia sumptuaria ad populũ peruenit augusto impante:q̃ pro festis qdem diebus du
cẽti nũmi finiunt.calendis idibus nonis:& aliis qbusdã festiuis trecenti:Nuptiis aũt & repotiis sestertii mi
Repotia lies esse repotia aũt:ut id quoq; in trãscursu annotemus: dici uoluerũt diem illum: q est post nuptias quo
apud nouũ maritũ cœnatur & quasi reficitur potatio. Vnde & nomẽ.Oratius.ille repotia. Natales aliosq;
dierũ festos albatus celebret. Saturnalibus:qbus munera ultro citroq; mitti remittiq; solebant:quæ satur
Notæ nũmorum nalicia nuncupamus. Nũmos omnis notæ:Nota hoc est signum nummi ueteris fuit ex una parte effigies
capitis iani ex altera nauis.Inde durauit mos ut pueri in aleæ lusum denarios in sublime iactantes exclama
rent capita aut nauim lusu teste uetustatis.Altero quoq; usi sunt nũmo ouem bouemq; in sculptum habẽ
te:quod nũmi genus erat documento ueteres gregibus & armentis abundasse:qppe quoꝝ omnis substan
tia in ouibus bobusq; erat collocata ut auctor est Plutarchus in ꝓblematis:nota argẽtei nũmi fuerunt bi
Bigati gæ atq; quadrigæ:& inde bigati quadrigatiq; dicti:fuit & uictoriatus nũmus:q signatus & imagine uicto
Quadrigati riæ & inde nomen accepit.auctor Plinius in.xxxiii. Regios:quibus usi sunt Romani reges : quales erant
illi nũmi:q notã ouis & bouis habebant.in quibusdam ẽt uetustissimis signum porci incisum erat. habeo
auctores idoneos:temporibus regum Romanorum in usu fuisse nũmos ligneos & scorteos hoc est ex co
rio cõfectos.& olim nũma pompilius cõgiarium dedit po.Ro.asses ligneos & scorteos inde hieronymũ
utpote eruditissimũ dixisse existimo:ut cũ montes aureos pollicitus fuerit ne scorteum qdem nummũ de
thesauris tuis proferas.potes per regios nũmos eos quoq; intelligere : quibus externi reges usi sunt quales
fuerũt nũmi philippei:quoꝝ crebra mentio est apud historicos & poetas:de quibus ait oratius.rettulit ac
ceptos regale nomisma philippos.Plautus in bacchidibus. ducẽtos nũmos aureos philippos ꝓbos dabit
Idem I trinũmo.Si hũc possum illis mille nummis philippeis circũducere.nũmi ꝑsici erat nota τὸ ξοῦνο
idest sagittarius:hinc illud apophthegma age filai.sic ex asia pelli.xxx.millibus sagittariis cum rex persarũ
xxx.millibus nummũ corruptis atheniẽsibus effecisset ut ex asia reuocaretur. Peregrinos:quales fuerunt
Cilicia nũmi germanorũ:qui auctore tacito serratos a nota serræ & bigatos nũmos habebãt. Cilicia:scribit Var
ro in secundo de re rustica cilicia dicta esse a cilicibus populis: apud quos primũ confecta sunt: fiunt aũt
ex uillis hircoꝝ:atq; capraꝝ.scribit uegetius lib.iiii.rei militaris cilicia adhibenda esse ad excipiendum im
petũ sagittaꝝ:& machinas militares ciliciis uestiendas ne exurant incendio.Maro in tertio georgicoꝝ cili
cia periphasticos circũscripsit illis uersibus.cyniphei tõdent hirci barnasq; comãtes usum in castroꝝ & mi
Spongia seris uelamina nautis.asconius cilicia dixit texta esse de pilis castroꝝ usum atq; nautaꝝ. Spõgias:spõgiæ
apud antiquos i usu erãt tergendaꝝ mensarũ & adhibebant ad obscœna emũdanda.martialis in aphore
tis:hæc tibi sorte datur tergẽdis spõgia mẽsis.Seneca libro decimo epistolarũ moraliũ.unus e germanis li
gnũ id quod ad emundanda obscœna adherente spõgia positum est: totũ in gulã farsit & in peclusis fau

cibus spiritũ emisit. Rutabula:rutabulũ instrumẽtũ est.quo panes coquunẽ a promendo igne appellatũ. Rutabulũ
Forcipes:instrumẽta sunt fabrilia ab eo dicta:q; forua.i.calida his capiunẽ.Cato uillicũ dicit habere de- Forcipes
bere forcipes duas & rutabulum unum. Id genus:huius generis:eloquutio uetus & per inde elegans.
M.AN. Ludios:histriões sed ne bis idẽ dixisse uideaẽ ludos qd plæriq; habẽt libẽtius legeri. Interpo-
nebat:iter cœnãdũ iferebat. Aretalogos:uerbo℞ cõpositores απoτ sic αρε̃ τησ και τουλοτου.Iu.Mo
uerat ut mẽdax aretalogus. Profusissime:largius ac sũptuosius. Iculariter:oi feriã iocis adhibitis. Oĩs
notæ:oĩs formæ:Pli.signatũ est nota pecudũ unde & pecunia appellata:Fabius Quĩtiliãus utendũq; plane
sermone ut nũmo cui publica forma est. Veteres regios:ut philippeos olim:nũc multo℞ regũ. Ac pere
grinos.miror peregrinos adiecisse quasi regios nũmos romãos mõstrare potuisset quũ nũmos plurimũ au
reos argẽteos ut intelligamus ut bigatos quadrigatos uictoriatos:Cõstetq; ut tymeus tradidit a Seruio tul
lo rãtũ æs signatũ argentũq; romæ ut Pli.ait anno ab urbe cõdita qngẽtesimo atq; octogesimo signari cœ
perit.Au℞ uero anno sexagesimo secũdo post argentũ nisi forte peregrinos intelligere maluerimus ꝓcul
Italia signatos. Regiosq; ueteres:non ad Romanos reges sed ad porsenam & alios q in terra Italia regna-
uerunt referre:si æreos accipias duorũ nouissimorũ regũ representari potuerunt. Cilicia : cilicia uela de
pilis ut pedianus ait in castrorũ usum texta. Spongias: Mar.hæc tibi sorte datur tergendis spongia men-
sis. Rutrabulũ:a rutro est.rutrũ a ꝓruẽdo ut Varro docet: instrumentũ ad poruendam prunam. Are-
nã:puluerem:aut qd simile:Cato in re rustica fiscellam farinariam unam forcipes duas rutabulum unum.

titulis obscuris & ambiguis solebat & inæq̃lissima℞ re℞ sor
tes & aduersas tabula℞ picturas i ꝯuiuio uẽditare.Icertoq;
casu spẽ mercãtiũ uel frustrari uel explere.ita ut p singulos
lectos licitatio fieret: & seu iactura seu lucrũ ꝯmunicareẽ.

De cibis eius & horis edendis.

c Ibi:nã ne hoc qdẽ omiseri:minimi erat atq; uulgaris

PHI. Titulis ambiguis:chrysi
pus philosophus oẽ uerbũ ambi
guũ natura eẽ dixit:q̃do ex eodẽ
duo uel plura accidi possunt.cõ
tra diodorus cognomẽto crõus
nullũ iqt uerbũ eẽ ambiguũ:nã
cũ ego iqt aliud sensi tu aliud ac
cepisti.obscure magis dictum q̃
ambigue dici põt. ambigui.n.na
tura illa eẽ debet: ut q dicat am-
biguũ duo uel plura dicat.trãqllus hoc loco ait ab augusto dõatas eẽ res titulis ambiguis: ꝓpea q; duo uel
plura ex hisdẽ rebus sigñata accipi poterãt:exẽpli cã diuidebat iter mũera spõgias: q̃ sunt titulo ambiguo.
nãq; spõgia ꝑter supradictã dudũ sigñationẽ accipi põt ꝓ mẽbro uirili:sunt.n.iter genera spõgiariũ q̃dã spõ
giæ oblõgæ:dictæ peniculi:& υποκριστικωσ pẽiculi a similitudĩe cauda℞ appellatæ.penis.n.uocaẽ cau Peniculi
da ide penẽ caudã uirilẽ ueteres appellauerũt:& ut ait:Cicero i epistola ad papyriũ petũ.penis ẽ i obscenis Penis
nota ẽ sñia illa pisonis cõquerẽtis adolescẽtes penĩ deditos eẽ.cũ igiẽ peniculus fit e genere spõgia℞ & a si-
militudĩe ꝓ uirili mẽbro accipiaẽ:merito & spõgia ꝓ eodẽ accipieẽ.De peniculis spõgiis scripsit Pli.i.ix.&
in.xxxi.hic iocus ẽ apud Plautũ i menechmis:nõ satis obuius & cognobilis.nã parasitus noĩe peniculus sic Iocus
loquiẽ.iuuẽtus nomẽ fecit pẽiculo mihi:ideo q̃a mẽsam qñ ego detergo.uult.n.parasitus rõnẽ reddere no plauti
minis sui.& ideo se peniculũ uocitari ait:q̃a mẽsam detergere solebat:alludẽs uidelicet ad spõgiã noĩe pe-
niculũ:quæ tergẽdis mẽsis adhiberi solebat.ut ergo spõgia mẽsam terget sordes auferẽdo:ita ille mensam
tergebat:cibaria cũcta i uẽtrẽ cõgerẽdo.idẽ Paulo ifra alludit ad uirile mẽbrũ dicens quẽ tu parasitũ q̃ris
adolescẽs?meũ peniculũ:eccũ in uidule saluũ fero:cõsimiliter & rutabula titulo sunt ambiguo cũ istrumẽ
ta significẽt ad panẽ coquẽdũ accõmodata:& ꝓ uirili mẽbro posita sint: ut docet festus Põpeius. forcipis
quoq; titulus ambiguus eẽ põt:tanq̃ accipi possit ꝓ uulua fœminea:q̃ capit foruũ.i.calidũ genitale.de spõ
giæ & rutabuli titulis ambiguis auctores hẽo idoneos:de forcipe solã cõiecturã. Inequalissima℞:lõge di-
sparis ꝑcii. Sortes:nimi℞ illas itelligit sortes:q̃ in saturnaliciis muneribus adhibãẽ:de quibus ait martia- Sortes sa
lis.diuitis alternas & paupis accipe sortes.Idẽ alibi.Ancillã tibi sors dedit lucernæ:tutas:q̃ uigil exigit tene turnaliciæ
bras.Idẽ cũ tibi sorte daẽ si sapis adde pip. Auersas:pictura tabulæ auersa diciẽ q̃do ita iuersa est ut pictu Aduersus
ra lateat.aduersus & auersus differũt.nã aduersus significat partẽ anteriorẽ & obuiã:auersus uero partẽ po Auersus
steriorẽ & a tergo.hinc scitũ ẽ illud.M. Catõis i effeminatũ.& aduersus iqt & aduersus ipudicus es. Vel
frustrari:decipe:q̃do.s.mercabũẽ magno id: qd ꝑciosum eẽ existimabãt: & deĩde apparebat cõtẽptibile &
nugatoriũ. Explere:tũc Augustus explebat:spẽ mercãtiũ:qñ illi sortẽ emerãt rei ꝑtiosioris suffragãte for
tũa. Per singulos lectos:p singlas mẽsas cõuiua℞.lecti.n.mõ discubitorii accipiũẽ:q & tricliniares dicti. Lecti tricli
Licitatio fieret:licitationẽ uocamus oblationẽ ꝑcii i uẽditiõe.& licitatores eos q funguneẽ officio licitã- niares
di.Caius iuriscõsultus digestis de publi.licitatio uectigaliũ q̃ calorẽ licitãtis ultra modũ solitæ cõditionis Licitatio
inflauit ita demũ admittẽda ẽ:si fideiussores idoneos & cautionẽ is q licitationẽ fecerit offerre paratus sit.
Cõmũicareẽ:iter cõuictores singula℞ mensa℞:ut ita i singulis lectis participes fierẽt lucri:si sors bene ce
cidisset:uel damni:si male. Cibi minimi:mercurius si fuerit domius genituræ faciet modicũ cibũ potũq;
capiẽtes:& sane utilissima ẽ ut iqt Pli.nẽ tẽperantia i cibis.turpissimũ ꝓfecto ẽ sui stomachi nõ nosse mẽsu Tẽperãtia
rã:& hoiem plus sibi igerere q̃ capiat.scribit Iulius capitolius gordianũ fuisse adeo cibi parcũ:ut itra puri- in cibis
ctũ tpis uel prãdiũ si pranderet uel cœnam finiret si cenaret. Atq; uulgaris:laudat pacatus Theodosiũ:q;

cũ eſſet terrarũ hoĩumq́ dominus:eſſet contentus modico & caſtrenſi cibo:nuſq̃ ĩquireret cupedias ciborũ & peregrinas dapes præcioſaq́ obſonia:taxatq́ prĩcipem quendam: cuius fercula exiſtimabanť ꝓcio æq̃ſtriũ patrimonio℞:itidẽ a Plinio laudať frugalitas traiani in ueſcendo. Amiãus quoq́ Marcellinus extollit parſimaniam ciborũ in Iuliano:cuius menſarũ tenuitas erat recte noſcentibus admirãda. ab Oratio enumeranť commoda tenuis uictus & cibi parabilis:in quibus illud eſt præcipuum bona ualitudo.

M.AN. Ambiguis:parũ notis. Inequaliſſimarũ rerũ ſortes:ſortes rerũ diuerſi præcii cuius uẽditionis rationẽ hãc fuiſſe crediderĩ ut cõiiceret in urnã diuerſarũ rerum uenaliũ noĩa:ĩ alterũ tot uarii ꝓcii ſortes quot res uenales erãt atq́ ita fieret ut q aderãt ſortito mercareť rei uenalis prius ſorte educta.mox ex altera urna ſũma ſiue præcio:quo euenire ſolebat ut q̃ nullius ferme ualoris eẽnt magno ſtarẽt ꝓcio quæ uero multi ꝓcii minimo. Auerſas:auerſa picturæ facie:ut fortũa magis q̃ iudiciũ ualeret. Incerto caſu: dubio euẽtu. Singulos lectos:cõmuni noĩe oĩum uno lecto ſiue thoro accũbẽtiũ. Licitatio:ꝓcii oblatio. Cõmunicaretur:ut iactura ſiue lucrum commune inter unius lecti conuiuas eſſet. Vulgaris:haud exquiſiti.

Secũdarius panis — PHI. Secũdariũ panẽ:plæbeiũ atq́ cibariũ:q ſecũdus alio noĩe diciť. Oratius.paſti ſiliqs & pane ſecũdo
Panis gña — Pli.in.xviii.ꝑterea flõris ſemodiũ & cibarii qđ ſecũdariũ uocãt ſextarios.iiii.furfuris ſextarios totidẽ atq́
Artoptesii — panis uaria ſcito eẽ genera:qdã ab obſoniis appellati:ut oſtrearii:qdã a delitiis ut artolagani:quos tamẽ ꝑmius delicatis accipe uř Cicero ſcribẽs ad papyriũ petũ.dediſcẽdæ tibi ſũt ſportellæ & artolagani tui. Alii panes a feſtinatiõe ſpeuſici dñr σπεύδω enim græce feſtino ſigñat.qdã furnacei:qdã ſubcinericii a coquẽdi rõne nũcupati.alii artoptesii ab artoptesia iſtrumẽto pãibus coqndis accõmodato:cuius meminit Plautus ĩ aulularia.ẽ ꝑterea panis aq̃ticus militaris & nauticus quo.ſ. nautæ ueſcuť:quẽ uulgus biſcoctũ uocat.fermẽtatus pãis cui nihil adẽptũ eſt uocať autopyros.

Piſciculos miutos: Auicenna autumat meliores eẽ piſces paruos piſcibus magnis.Cor.Celſus minus alimẽti ait ꝓſtare piſces:q nũdũ ſũmã magnitudinẽ ipleuerũt.

fere ſecundarium panẽ:& piſciculos miutos:& caſeum bubulum mauu preſſum:& ficos uirides biferas maxĩe appetebat. Veſcebaturque ante cœnã quocunq́ tempore & loco qđ ſtomachus deſideraſſet:uerba ipſius ex epiſtolis ſũt. Nos in ueſcendo panem & palmulas guſtauimus: & iterũ dũ lectica ex regia domũ redeo:pãis unciã cũ paucis acinis

Hierõymus ſcribẽs ad athletã de ĩſtitutiõe filiæ ꝑcipit:ut cibus eius ſit obſculũ & ſimilia caroq́ piſciculi Pli.ĩ.xxxi.tradit piſciculos miutos emẽdare uriæ incõtinẽtiã exẽptos ex uẽtre eius:q eos deuorauerit.
Bubulũ — crematoſq́:ita ut cinis eorũ bibať ex aq̃. Caſeũ bubulũ:a boue Bubulus & Bouius deriuať.grãmatiſtæ ſemidocti bubulũ exiſtimãt dici a bubalo aĩali:de quo illđ notiſſimũ.illi ceſſit atrox bubalus atq́ biſon Pli.in.xxviii.e lacte fit butyrũ plurimũ e bubulo & ĩde nomẽ.Idẽ ait aluũ maxĩe ſolui bubulo lacte. idẽ ait.bubulũ lac caſeo fertilius eẽ q̃ caprinũ ex eadẽ mẽſura pœne altero tãto ſextius eoſdẽ effectus eqno caſeo tra
Hippace — di quos bubulo.caſeũ ãt eqnũ uocãt hippacẽ.caſeus alibilis ẽ magis:qñ mollis ẽ ac recẽs.cõtra aridus & ue
Euchila — tus minus alit.ſtõacho utiles caſei q nõ ſunt ſalſi.i.recẽtes:ueteres aluũ ſiſtũt:corpuſq́ minuũt.in totũ ſalſa
cacochilia — minuũt corpus:alũt mollia auctores Varro.Pli.& Auicẽna.illud adde q Cor.Celſo mollis caſeus numerať
Caſeus manu preſſus — ĩter res euchilas.i.bõi ſucci uetus uero caſeus ĩter cacochilas.i.q ſũt mali ſucci. Mãu ꝓſſum:de hoc ſic ait columella ĩ.viii.illa uero notiſſima ẽ rõ faciũdi caſei:quẽ dicius manu ꝓſſum.nã ĩ multa dũ ẽ tepefacta uel
Biferæ arbores — mãu figurať.ſed buxeis formis exprimiť.caſeus fit fiſtuloſus ſi parcũ ꝓſſus fuerit. Virides:recẽtes. Biferas:biferæ dicũť arbores:q quotãnis fructũ bis ferũt.ſcribit Pli.in.xvi.biferas ficos eẽ & caprificos triferas
Triferæ — eſſe tradit q̃s ob id inſanas uocãt in qbus alia matureſũt.alia turgeſũt:alia florẽt.ꝓcoces ficos athenis ꝓdro
Pro dromi — mos uocãt q̃ſi præcurſorias:hæ enim primiriuæ ſunt.fici uires iuuenũ augẽt ſenibus meliorẽ ualitudinẽ
Fici alibiles — faciũt.minuſq́ rugarũ:corpus & uires adiuuãt.ob id antea athletæ hoc cibo paſcebanť.pythagoras exercitator ad carnes eos trãſtulit.ſcribũt Auicẽna & Galenus ficũ magis alere corpus q̃ reliquos fructus. Ap
Appetere — petebat :auẽter deſiderabat:ĩde appetẽtia & appetitus.alias appetere ſignificat inſtare & apropiquare.Liui
Vẽter pro ſolario — us iã uer appetebat.Curtius nox appetebat.Plautus.propinqua partitudo cui appetit. Stomachus deſideraſſet:ſi frui uolumus proſpera diuturnaq́ ualitudine tunc comeſſe & cibũ capere debemus cũ eſurimus: imitariq́ pſas quibus hora prãdẽdi nulla eſt ꝓſtituta:ſed ut inquit elegãter Marcellinus unicuiq́ uenter ẽ uelut ſolariũ:coq́ monẽte qđ ĩciderit editur:nec q̃ſq̃ poſt ſacietatẽ ſuperfluos ſibi ingerit cibos : qua in re oppido q̃ diſtant ab illis luxurioſis:quos ait Saluſtius:neq́ ſitim:neq́ famẽ præſtolari:ſed cuncta luxu ante capere:uenter ut inqt ueriſſime Plinius iſtat ut creditor & ſæpius die appellat. Tũc illi tantũ cibi dandũ ẽ ut uires reficianť:nõ ut ex ſaturitate immodica opprimanť. Veſcẽdo:dũ ueſcimur:emãdati codices hñt in eſſedo:ut dicat Auguſtus ſe ẽt in eſſedo hoc ẽ curru cibũ ſumpſiſſe: q̃do ſtomachus deſideraret.dicere
Eſſedum — ſolebat diogenes cynicus ſi prãdere malũ nõ ẽ neq́ prãdere in foro malũ eſſe.eſt aũt eſſedũ genus currus: quo peculiariter britãni utunť in pugna.inde eſſedarii dicti.nõ pauca ſcripſimus de eſſedo & eſſedariis in ſecũdo proptii cõmẽtario.ſup eo uerſu:eſſeda celaris ſiſte britãna iugis. Palmulas:fructus palmarũ:q recẽ
..?? palmy — tes inebriant capitis dolorẽ afferunt minus uero ſiccæ:tuſſim exaſperant:corpus augent:nuclei palmarum crematĩ cãliblephara faciũt addito nardo ut refert Plinius in.xxiii.ſunt aũt caliblephara : ut id quoq́ ſtu

diosæ iuuentutis cã enarremus:mendicamenta palpebris uenustandis accõmodata. unde ex græca dictione nomen inflexú.Idétidem Plinius caliblephara fieri docet. palmaȝ unde quinquaginta genere esse tradunť clarissime omniú sunt quas regias appellauere ab honoribus:quoniá regibus tantú persidis seruarentur babilone natæ:unde in horto tantú:qui nunq̃ nisi domináris in aula fuit.hortus aút ille uocatur bagous.sic enim persæ spadões appellant:qui apud eos ét regnauere.hinc ab Ouidio translatú scienter nomen illud.Quem pœnes est dominam seruandi cura bagoe. Ex regia:núma Põpilius auctore Solino habitauit in regia:quæ erat iuxta ædem & adhuc ita appellatur.

Calible phara
Bagous spado

M.AN. Secúdariú pané:uulgaré quasi secúdi panificii seu ordinis:Plinius secúdarii panis qnas se libras totidem cibarii:lampridius panis inquit múdi pondo triginta panis sequétis ad donádú pondo quinquaginta. Virides biferas:sunt inquit idem auctor biferæ serotinæ & præcoces alba ac nigra cú messe uindemiaq; maturescentes.Macrobius & ipse in transcursu biferaȝ meminit. Vescédo:curru. Palmulas:palmas quibus auctore Plinio iudæa íclita est sed quæ Cariotæ dicuntur maximæ celebranť & cibo quidem & succo uberrimæ. Ex regia:sacroȝ regis domo:hoc magis placet:q̃ q; ex basilica intelligas:fuit regia ĩpe ut Antonius docet in sacra uia:in sacra inquit uia traditur pugna cõmissa in qua est regia.

uuæ duracíæ comedi: & rursus:Ne iudæus quidé mi Tiberi tã diligéter sabbatis ieiuniú seruat q̃ ego hodie seruaui:q in balneo demú post horá primá noctis duas bucceas manducaui priusq̃ ungi íciperé. Ex hac obseruãtia nõnunq̃ uel ante initum:uel post dimissum conuiuium solus cenitabat: quum pleno conuiuio nihil tangeret.

De parsimonia eius in potu.

Iní quoq; natura pcissimus erat:nõ ãplius ter bibere eũ solitũ sup cœnã i castris apud Mutinã Cornelio nepos tradit. Postea quotiés largissie se iuitaret

PHI. Vuæ duracinæ: duracina uua nomé accepit a duris acinis: Plinius in.xiiii.uua non alibi gratior callo : ut ide possit inuenisse nomen duracini durus acinus.ab acinis uuarú acinaticium uinum deriuatur. Vlpianus digestis de uino legato : acinaticium inquit plane uino continebitur.

duracina uua
Acinaticiú

Ieiuniú seruat: moyses dux exulum iudæorum factus terminis ægypti pulsus mõte syneum occupauit:í quo septem dierum ieiunio cum populo suo fatigatus septimum diem more gentis iudaicæ sabbatú appellatú in omne euú ieiunio sacrauit:quõiá ille dies famé illis erroréq; finierat auctor Iustinus epitome.xxxvi.scribit Strabo Põpeiú magnú cœpisse hierosolyma obseruato ieiunü die:dú ab omni opere iudæi abstinerét.hic elegáter sabbatarii dicti iudæi a sabbato:qué dié religiosissime uenerãť.Martialis.quod ieiunia sabbatarioȝ sabbati aũt nomé.requiem hebraica ligua significat: ut docet Iosephus libro primo antiquitatú.in exodo & in leuitico iubenť a domino iudæi sabbatizare sabbatú: & ut septimo mése decima die mésis omnis populus ieiunet usq; ad uesperá.sunt quidam:de nostris loquor:qui re uera sabbato ieiunãt:sed cú uenerit dies festus saturanť aduomitú.unde melius est ut íquit Hieronymus quottidie parú q̃ raro satis sumere. Bucceas:bucellas: panis a bucca buccæ & bucellæ dictæ frustula minuta cibarioru:uulgo bolos appellamus. íde etiam bucellatum cibi castrensis & frumentacei genus: quo ut inquit sparcianus iubebat pescenius niger contentos esse debere milites omnes:de bucellato Amianus Marcellinus sic scribit.xx.dierum frumentum ex eo quod erat in sedibus consumendum ad usus diuturnitatem excoctum bucellatú ut uulgo appellant: humeris imposuit libétium militum. Martialis buccas dixit pro buccellas:siue buccas illo uersu.oret caninas panis improbi buccas. Vngi:in balneo ungebantur ueteres adhibitis unctoribus qui alio nomine aliptæ dicuntur.Seneca in septimo epistolarum moralium.supra ipsum balneum habito:cú in aliquem íertem ac plebeia unctione contentum incidi audio crepitú illisæ manus humeris.aliptú cogita tenuem & stridulá uocem.impressi senecæ codices habent pro aliptú alipedú corrupta dictione & sensu. Ex hac obseruantia.s.uescendi quocúq; tépore stomachus desiderasset.

Sabbatú ieiúio sacratú
Sabbatarii
Buccæ
Buccellæ
Vnctor
Aliptes
Emédatus locus senecæ

In castris apud mutinam:quádo aduersus.M.Antoniú decimú brutú mutinæ obsidétem:bellú:gerebat.

Ter bibere:lex mystica apud Ausoniú suadet aut ter aut nouies esse bibendú:qui musas amat ter ternos cyathos potat.qui uero gratiarum cultor est ut íquit Oratius tris supra bibere prohibeť:anacharsis philosophus dicere solebat uitem producere tres uuas:primá uoluptatis : secundá ebrietatis:tertiá meroris.cui simile est illud esopium δ Διόνυσος τρεῖς κεκτῆται κράσεις τὴν μὲν πρώτην ἡδονῆς τὴν δὲ δευτέραν μέθης τὴν δὲ τρίτην ὕβρεως.idest bacchus tres possedit mixtiones: primam quidem uoluptatis:secúdá autem ebrietatis:tertiam uero contumeliæ.Apuleius in floridis admonet parce & ter tantú esse bibendú sub exemplo dictu digno & memoratu:quod quadrat cú prioribus ait enim quattuor esse crateras uini:quarú prima ad sitim pertinet:secúda ad hilaritaté:tertia ad uoluptatem:quarta ad ísaniam:de uino referri põt hoc loco illud Plinianú:nihil aliud esse uiribus corporis utilius: neq; aliud uoluptatibus pniciosius: si modus absit.sobrietas decet omnes & maxime pricipem præsertimq; rebus militaribus distétum:quo tempore uoluptates corporis eliminandæ sunt ut mės acrior sit & uegetior ad munia capessenda.uinú enim curas uigoremq; animi impedit ad procinctú tendentibus. unde uice prouerbii illud cele-

Ter aut nouies bibendum
Dictú anacharsis
Quattuor crateræ

Vino ſapiẽtiam obũbrari
Lex carthagĩcẽſium

brat uino ſapiam obumbrari.hic platonica lex iubet magiſtratus quo tempore rem pub.gubernant uino abſtinere.Iidem uino interdicit omnibus gubernatoribus iudicibus conſiliariis. Idem Plato & Ariſtoteles & Euſebius & maximus medicorum Galenus laudant legem carthaginenſium. qua nullus in militia & caſtrenſibus rebus occupatus uinum ullo tempore guſtare permittiť:ſed toto militiæ tempore aquam bibere.Moyſes iubet in canonicis ſcripturis ſacerdotes ſacrificãdi tempore a uino abſtinere.Solomon quoque magiſtratus & iudices præcipit ne uino utanť.Igiť Auguſtus laudandus eſt:qui rebus bellicis incumbens ter intercenandum tantummodo bibebat:ſed quia interdum liberalior potio uigorem dat:animumque alacriorem in omnes conatus facit:ut eloquenter inquit Seneca in libro de tranquilitate uitæ eſt interdum indulgendũ largius:uino:& triſtis ſobrietas remouenda pauliſper:quod nonnunquam faciebat Auguſtus:qui ſenos ſextantes hoc eſt ſex pocula binas uini uncias continentia ebibebat. quotiens largiſſime ideſt liberalius & largioribus potionibus ſe pluſculum inuitaſſet.

M.ANTO. Duracinæ:duracinæ uuæ ĩquit Plinius ex uitibus naſcunť quæ ſine pedamento ſunt ſemper quæ paſtinatæ niti ſimilibus herbarum modo uagantibus non aliunde uua gratior calle ut ĩde poſſit inueniſſe nomen duracina quaſi duri acini. Sabbatis ieiunium ſeruat:omnes qui iudaica ſabbata & apud hunc & alios auctores interpretantur ita accipiunt : quaſi iudæi ſabbata per ieiuniũ tranſſigere ſint ſoliti: ac certe ſic eſt:ut ipſi aiunt quod ex diuinis quoq; litteris datur intelligi:uerum longe aliter q̃ uulgus opinatur:conſtat enim unum illos ſtatuum habere diem quem ſanctiſſima ſabbatorũ ſabbata appellent hunc unum per ieiunium decalciati quotannis religioſe ſeruant quum reliquis ſabbatis neq; cibo omnino abſtineant neq; nudis pedibus:ut eſt apud ſatyrum ĩcedant. Bucceas:fruſtula:buccea a bucca eſt ædulii fruſtulum quantum bucca commode capit.Mar.Buccellas quoq; pronunciauit. Largiſſime:large & profuſe ſe inuitaret.

calices ſextantes

PHI. Senos ſextantes : potorii calices a menſura dicuntur trientes quincunces deunces atque ſextãtes.Martialis.poto ego ſextantes ut potas Cina deunces: ſextans autem continet duas uncias ab eo dictus : q; ſexta

ſẽos ſextãtes nõ exceſſit:aut ſi exceſſiſſet reiiciebat:& maxime delectat᷒ ẽ rethico:neq; temeř ĩterdiu bibit.Pro potiõe ſũebat pfuſũ aq̃ frigida panẽ:aut cucũeris fruſtũ uel lactuculæ thyrſum: aut recẽs aridũue pomum ſucci uinoſioris.

Reiectare
Rheticũ uinum

pars aſſis ſit. Reiiciebat:reiectabat:quo uerbo uſus eſt ſparcianus ſic ſcribens in Antõio pio.cum caſeum alpinum in cœna ediſſet auidius nocte reiectauit. Rhetico: uinum rheticum inter generoſa Italiæ uina cenſeť:quod ut ĩquit Strabo in quarto geographiæ ĩn montanis rhetorum radicibus naſcitur : qui populi Veronã comũq; uſq; peruenerũt.uideť Virgilius gratificari uolens Auguſto ſcripſiſſe in Georgicis.Sed quo te carmine dicam rhetica nec cellis ideo contende falernis : quem uerſum recte an perperam interpretatus ſit Seruius ipſe uiderit.Ego exiſtimo Virgilium ideo celebrare ſecundo poſt falernũ loco rheticum uinum:quia id Auguſto ſciebat eſſe gratiſſimum.meminit Plinio rhetici uini Virgilianæque ſententiæ ſic ſcribens in.xiiii.ĩ ueronenſi item rhetica Phalernis tantum poſt habita a Virgilio.uinũ id maxime pbat Auicẽna:quod medium ſit iter nouum & uetus fuluo colore odoratum neq; dulce neq; auſterum.palladius in.xi.ait uinum quod croceo colore blanditur accommodatum eſſe digeſtioni:ſed ut inquit ueriſſime Plinius ſuum cuiq; placet idq; quiſq; cæteris omnibus anteponendum pronunciat: quod ſibi gratiſſimũ fuerit:unde cum Surrentinũ ueteres maxime probauerint ſequens ætas albanum aut falernum.Auguſtus palmam dabat rhetico.quando non aliud libentius potabat. Neque temere interdiu bibit:eſt ſitis a medicis recentioribus mendoſa nuncupata in qua præcipit Auicẽna non eſſe bibendũ ſed tolerantia digerendam.Auguſtus interdiu ideſt de die rarenter nec ſine cauſa bibit.quod bonæ ualitudini imprimis conducibile exiſtimať. Perfuſum frigida panem:monet celſus oẽs potiones aqua frigida includendas eſſe.at Plinius q; panis cãdidus aqua frigida madefactus cibum egris leuiſſimũ præbet. Cucumeris fruſtum: ſcribunt columella & Plinius cucumeres mira uoluptate expetitos eſſe a tiberio principe.uiuunt hauſti in ſtomacho in poſteř diem:nec conquoqui queũt.in cibis non ĩſalubres tamen plurimũ natant.ſcribiť aui cẽna ĩ ſimplicibus chymũ cucumeris eſſe malum excitantem putredinem & febres. cucumerũ græci tria genera fecerunt laconicum:ſitalicum:boeticũ:eſt & cucumis ſilueſtris:ex quo fit medicamentũ quod uocatur elaterium:eſt & Anguinus qui ab aliis erraticus dicitur.ſunt & in genere cucumeř pepones magnitudine excellentes:quos melopeponas uocant:pepones refrigerãt maxime in cibo & emoliũt aluum.non ſolum uulgus indoctum ſed etiam idonei ſcriptores melones appellant Iulius capitolinus ſcribit clodium Albinũ comediſſe melones hoſtienſes decem.cucumeres a curuore dici quaſi curuimeres autumat Marcus Varro.inde cucumerarium dicitur:locus in quo cucumeris ſati proueniunt.eſaias.Derelinqueretur filia Syon ſicut caſa in uinea & ſicut tugurium in cucumerario. illud admonendum quod Cyprianus pro tuguriũculũ:in quo cuſtos uigil obſeruat ne cucumeres auferãť ex cucumerario. Lactuculæ thyrſum: thyrſus non ſolum ſignificat telum illud baccho dicatũ.cuius mucro edera circũfuſa delitefcit: ſed thyrſum quoq; dicimus truncum caulemq; herbarum & imprimis lactucæ.Plinius ĩ.xx.thyſo & foliis ſcabricia.Item folia lactucæ toſta thyrſuſq; ex aceto bibuntur.Idem in.xix.inuentum omnes Thyrſos lactucař

Cucumeř genera
Elateriũ
melopepones
Melones
Cucumerarium

prorogare urceis côditos ac recêtes in patinis coquere.Idê quod & supra docuimus auctor est Augustû lactuca côseruatû in egritudine prudêtia musæ medici.peculiares lactucaꝵ uires sunt somnû faciêdi uenerê inhibêdi.estû refrigerâdi:stomachû purgâdi : sanguinê augêdi a luctucis cognomina Romanoꝵ procerû nata sunt:nâq; lactucinos in ualeria familia nô puduisse appellari tradût eruditi:apud Lucretiû thyrsus accipi uidet̃ pro ardore & instinctu illo uersu percussit thyrso laudis spes magna meû cor. Pomû:aridum: idest siccum.hæc enim sibi inuicem contrario posita obiiciunt̃.Recens & siccum siue aridum.cor. celsus aluû mouet ficus arida sed magis uiridis innocentiora sunt poma arida q̃ recentia.ex quo est illud satyrici poetæ.nec odoris mala recentis nec metuêda tibi:siccatû frigore postq̃ autûnum & crudi posuere pericula succi.q̃dam codices nô aridû habent sed acidum.dicit̃ enim pomû acidum a sapore.Plinius in.xv.genera saporû.xiii.reperiri autumat:inter quos est acidus:qui acerbus est sapor.hinc iocus ille apud Quintilianû de eo:qui placidus nomine quia acerbus natura erat:acidus uocabatur.pomum quodcûq; acidum uel acerbû est mali succi:ut iuquit celsus in.ii.uerbû est uetus acet:quo iurisconsulti utunt̃ &.M.Cato:qui de uino scribês ait.uinû uêdi oportet:quod atq; aceat:neq; muceat.hoc est neq; acorê habeat:neq; mucorem.

Custodiarium
Thyrsus
Vires lactucarum
Lactucinii
Aridû pomum
Recens
Acidum
Acet.

M.AN. Senos:ad mêsurâ ne an ad pôdus referas i dubiû uenire pôt:sed melius ad mêsurâ ut sit sextans mêsuræ gêus ut qncûx.Mar.Quincûces puto post decê pactos. Reiiebat:mouebat. Rhetico:Maro rhetica uina post falernû celebrat:quo iquit re carmie dicâ:Rhetica nec cellis:ideo côtêde falernis:rheti alpiû icolæ fuere hetrusca gês a rheto duce dicta:Pli.ê auctor.Mar.de eodê uino potasti testa rhetica uina mea.

Cocumeris frustû:de cucumeribus Plinius abûde multa. Lactucæ thyrsum:refrigerâtis naturæ ut cucumis lactuca est:constatq; lactucæ usu Augustum ab Antonio cognomento musa grauissimo morbo seruatum. Acidum : pomorum ut Plinius ait non unus sapor sed dulcis suauis pinguis amarus austerus acer acutus acerbus acidus.

De his quæ gerebat post cibum.

Post cibû meredianû ita ut uestito calciatusq; erat retectis pedibꝯ paulisp côquiescebat opposita ad oculos mãu.A cœna i lecticulâ se lucubratoriâ recipiebat.ibi dôec residua diurni actus.aut oîa.aut ex maxima pte côficeret ad multâ noctê pmâebat. In lectû îde trâsgressus nô amplius quû plurimû q̃.vii.horas dormiebat ac ne eas quidê côtinuas.sed ut î illo tpis spatio ter aut quater expgisceret̃.si îterruptû sônû recupare(ut euêit)nô posset lectoribus.aut fabulatoribꝯ accersitis resûebat.pducebat que ultra primâ sæpe lucê.nec î tenebris uigilauit unq̃ nisi assidête aliquo.matutia uigilia offêdbat̃ ac si ul'officii ul'sacri câ maturiꝯ uigilâdû eêt.ne id ꝯtra ꝯmodû faceret.î pxio

PHI. Vinosioris : uinosus succus auctore Plinio ꝑprie est moro piro myrto. Idem inter genera mali punici uinosa quædam appellat. quæ aluum sistunt & stomachû sit uinû ex omnibus pomoꝵ generibus.sit ex punicis quod rhoiton uocant græci.n.ῥοιά dicût malum punicum. Post cibum meredianum : ex more ueterum qui leuem facilemq; cibum a meridie sumere solebant quod & Plinius factitabat:eoq; contenti erant usq; in cœnæ tempus hinc merenda cibus ut inquit nonius dicitur post meridiem qua dictione non solum uulgariter utimur sed etiam eleganter cum latina sit.Calphurnius in bucolicis.Seræque uidebitur hora merendæ. Retectis pedibus: reuelatis nudatisque. quidam codices habent retractis: tanquam collectis côtractisque pedibus quiesceret : quo habitu interdum quiescere solemus . aliî legunt rectis quasi porrectis. officium commentatoris est ex uaria lectione uarias expromere enarrationes : ut quisque sequatur id: quod probabilius iudicabit. Paulisper conquiescebat : de die dormire malum est ut inquit Auicenna.Plautina sententia est.non bonus somnus est de prandio . Idem faciebat Seneca:qui sic scribit in decimosecundo epistolarum moralium dormio minimum : consuetudinem meam nosti. breuissimo somno utor & quasi interiungo: satis est mihi uigilare desiisse. aliquando me dormisse scio aliquando me suspicor. Lucubratoriam: ubi lucrubrare solebat . est enim lucubrare ad lucernam uigilare : quod maxime litterati facere solent & debent : unde nonnulli libros suos inscripsere . Lucubrationum : Plinius lucubrare a uulcanalibus incipiebat stupendi causa præcipit celsus non esse lucubrandum post cibum:sed post concoctionem.contra præceptû celsi portius labro decla.

Vinosus succus
Rhoitô
Merenda
Sônus meridianus
Lucubrationes rusticanæ

mator poſt coenam feræ lucubrabat. ſunt & lucubrationes ruſticanæ ueſpertina & ante lucana: q̃do ueſpe-
re & ante lucem conficiũt ĩtra uillam opera rei uillaticæ concucibilia. columella in. xii. Item ad lucubratio
Ridica nem ueſpertinam palos decem uel ridicas qnqꝫ conficere totidemqꝫ per ante lucanam lucubıationem. qd
ridicas dixit qnqꝫ cõficiendas ĩtellige pedaméta uineaꝝ: quæ eq̃rcu & iuniperio ſolét optía fieri: & ridicæ
uocanť: ſicuti docet. M. Varro in prío de re ruſtica apud Pliniũ in. xvii. mendoſa dictio eſt nam ꝓ ridicæ
legiť radice. ubi ait. pedamenda optía: quæ diximus aut radice. tu lege. ridicæ Quĩtilianus ın. xi. nobis in-
Lectica militaris gt & uigilandæ noctes & fuligo lucubrationũ bibenda & in ſudata ueſte durandũ. eſt & lectica quæ mili-
taris dr̃: qua Alexander magnus crure ictus geſtabať in militari expeditione ſicut refert. Quĩtus Curtius.
Fabulatores Diurni actus: diurnaꝝ actionũ. Interruptũ ſomnũ: ſcribit Auicẽna optimũ eſſe ſomnũ qui eſt profun-
dus & cõtinuus. Fabulatoribus: euocatis ſermocinatoribus cũ quibus iucũde fabulareť. a fabulando fa-
bulatores dicti. Seneca: pedonem albinouano narrantem audieramus. erat aũt fabulator elegãtiſſimus aut
Gellius Eſopum appellat fabulatorem. ab eodem Erodotus homo fabulator dictus: qui fabuloſa magis q̃
Vigiliæ inter mala hiſtorica ſcribit. Matutina uigilia: offendebať inter mala corporis uigiliæ ſunt pleriſqꝫ: ut inquit Plinius.
q bene cõcoxít mãe tuto ſurgere poterit: q paꝝ qeſcere debebit: & ſi mane ſurgendi neceſſitas fuerit redor
mire. auctor Cor. celſus in prío. ĩter ea quæ extenuãt corpus numerať uigilia & ſomnus nimiũ breuıs. Igi-
tur Auguſtus non libenter de mane ſurgebat: & ſi uigılandi neceſſitas fuiſſet malebat morari in cœnaculo
alicuius domeſticorũ: ne cogeretur immutare conſuetudinem: cuius immutatıo maxime noxia eſt ut do-
cet Galenus in cõmentario hippocratis de regimine acutorũ. Oratius matutina uigilia ſe quoqꝫ offendi ſo
litum deſignat ſic ſcribens in ſermonıbus. deinde eo dormitũ non ſollicitus mihi quod cras ſurgendũ ſit
mane: & mox. ad quartam iaceo. contra Iulıanus imperator euigılabat ſurgebatque ſemper nocte dımıdia-
ta. Vel officii: Iuuenalis ſi uocat officiũ turba cedẽte ueheť: eſt enim officium id quod prætermittinon
debet locis temporibus perſonis acommodatum. In proximo: quod propinquum foret loco: ın quo
officium uel ſacrum erat peragendum.

M. ANTO. Retectis: nudatus ſed retractis melius q̃ contractis: quidam codices reiectis habent non-
nulli etiam rectis. Lucubratoria: ad lucubrandum ideſt uigilandum aptam aut ad lucernam operãdum:
lucubrare enim eſt ad lucernam ſeu lumen uigilare. Reſidua: quæ agenda ſupererant. Diuini actus of-
ficii aut actus illius diei. Fabulatoribus: fabulas recitantibus. Matutina uígilia: ſi tempeſtiuius uigilare
cœpiſſet. Officii: ſi domeſticis cuiuſq̃ ſacris feriis ne aut ſponſalıbus honoris gratia eſſet interfuturus.
. Vel ſacri: quia pontifex Maximus.

PHI. Cœnaculo: dictũ eſt ſupra: quæ ſint cœnacula & qd ſit facere cœnaculariam. Indigẽs ſomni: cũ
ſomno maxime alať uis nutritiua ſæpe indulgendũ eſt ſomno: quãuis dicat Seneca: ſe nõ uacare ſomno ſed
ſuccũbere. Gradus ætatis: ſunt qd q in pueritia uenuſtı ſunt: mox adulti ſiũt ĩuenuſtiores. cõtra alii a pue
ritia minus formoſi in ætate uirili formoſioıes cõſpiciũť. Auguſtus uero ꝑ oẽs ætatis gradus uenuſtatem
formæ cuſtodiuit. Cice. in. i. de officiis uenuſtatẽ dicit eẽ muliebrẽ pulchritudinẽ: dıgnitatẽ uero uirilem.
Lenocinii: exq̃ſitioris elegãtiæ. ꝑcipit Cicero a forma uirili remouẽdũ eẽ ornatũ nõ dignũ uiro adiben-
dãqꝫ eẽ mũditiã non odioſã neqꝫ
exq̃ſitã nimis. Quĩtilianus ĩ. viii.
nõ ornaméta q̃rimus ſed lenoci-
nia. Incurioſus: negligẽs: ĩ curia
dr̃ negligẽtia. ĩdiligẽtia ue. tuſcu
lãus Cato, magna ẽ ĩqt cultus cu
Incuria Impolitia ra magna uirtutis ĩcuria. ĩpolitiæ
notabať a cẽſoribus eq̃s habens
equũ paꝝ nitidũ. id uerbũ ſigni-
ficat ut ĩterp̃tať gellius q̃ſi tu di
cas ĩcuriæ. Tõſoribus: Pli. ĩ. vii.
refert auguſtũ cultris ad radẽdũ
ſemp uſum eẽ. Eo tpe: quo erat
Vultus ſub tõſuribus. Vultu tranqllo:
uultus differt a facie: cũ uolunta
tis ſignificet affectũ: q̃ pro motu
aĩ in facie multiformis oſtendiť
uultũ ſibi fingere multi poſſunt
formã nemo uñ a uolo uultus ĩ-
clinať ut grãmatici tradiderunt.
Lucretius uulta neutro genere ꝓ
Vulta nũciauit dicẽs referẽtes uulta pa
rentum diminutiuũ eſt uulticu-
lus: quo utitur Marcus Tullius

cuiuſcũqꝫ domeſticorum cœnaculo manebat. Sic quoqꝫ ſæ
pe indigens ſomni: & dũ per uícos deportaretur & depoſita
lectica inter aliquas moras condormiebat.

De ſtatura corporis & membrorum eius:

FOrma fuit eximia & ꝑ oẽs ætatis gradus uẽuſtiſſi-
ma: q̃q̃ & oĩs lenocinii negligens: & ĩ capite comẽ-
do tã incurioſus: ut raptim cõpluribus ſimul tonſo
ribus operam daret: ac modo tõderet: modo raderet barbã
Eoqꝫ ipſo tpe aut legeret aliq̃d: aut etiã ſcriberet: uultu erat
uel in ſermõe uel tacitus adeo trãquillo ſermõeqꝫ ut quidã
e primoribus galliarũ confeſſus ſit inter ſuos eo ſe in hibitũ
ac remolitũ: quo minus (ut deſtinarat ın tranſitu alpiũ ꝑ
ſimulationẽ colloquii proprius admiſſus) in præcipitium
propelleret. Oculos habuit claros ac nitidos: quibus ẽt exi
ſtimari uolebat ineſſe quiddã diuini uigoris: gaudebatqꝫ ſi
qui ſibi acrius cõtuẽti q̃ſi ad fulgorẽ ſolis uultũ ſũmitteret:
ſed ĩ ſenecta ſiniſtro minus uidit: dẽtes raros: & exiguos: &
ſcabros. Capillũ leuiter ĩflexũ & ſufflauũ, ſupcilia cõiũcta

a uultu fit uultuosum:qd significat triste. Cicero in oratore: in quo cũ effeceris neq̃d ineptũ aut uultuosũ sit. & apuleius uultuosam faciẽ p q̃ elegãter appellauit itelligi uolẽs tristẽ & amarulẽtã. a donato freq̃uẽter usurpaẽ hoc aduerbiũ: uultuose: p eo qd ẽ idignanter & cũ gestu rebus accõmodato: aiaduertẽdũ tradit Cicero i prĩo de legibus graecos quoq̃ lingua uberrima ẽ: nomẽ uultus nõ hre: uultus aũt in nullo animãte ẽ pter hoiem. Eo: uultu trãquillo. Inhibitũ: uetitũ, phibitũq̃. Remolitũ: retardatũ: & a conatu reuocatũ. Oculos claros: sextus Aurelius de Augusto haec corpe toto pulcher sed oculis magis. quoq̃ acie clarissimoq̃ siderũ: mõ uibrante libẽter accipiebat cedi ab intẽdentibus tanq̃ solis radiis aspectu suo: a cuius facie dũ q̃dã miles se auerteret & iterrogareẽ ab eo cur ita faceret respondit: qa fulmẽ oculoq̃ tuoq̃ ferre nõ possũ. Seruius quoq̃ in. viii. aeneidos cõmẽtario idẽ tradit. atq̃ Plinius i. xi. de oculis scribẽs, pdidit diuo Augusto oculos fuisse glaucos: equoq̃ mõ supraq̃ hoiem albicãtis magnitudinis: q̃ ob cãm diligẽtius spectari eos iracũde ferebat. Sinistro minus uidis: ptes in hoie sinistrae imbecilliores qa frigidiores. cõtra dextra ps robustior ẽ cũ sit calidior: ut philosophi & medici pdiderũt. senecta aũt morbus ẽ naturalis. uñ minime mirũ ẽ: si Augustus iã senescẽs sinistro oculo minus uidebat: cũ uirtus optica. i. uisiua fit i senecta debilior & ea potissimũ pte: quae i firmior ẽ. Dẽtes raros: triceni bini dẽtes uiris attribuunẽ. q̃bus plures fuere lõgiora pmitti uitae putãt spacia. foeminis minor ẽ numerus. Aristoteles signa breuis uitae põit raros dẽtes: praelõgos digitos plũbeũ colorẽ plurasq̃ in manu icisuras nec perpetuas. si causam huiusce rei noscẽ desideras lege illũ in pbleumatis. Plinius talia praescita uitae uana eẽ existimat: miraẽq̃ aristotelẽ hoc gẽus pgnostica pdidisse. Scabros: scabricia asperos. Sũmitteret: iclinaret. Suffauũ: scribũt Varro & donatus hanc particulã sub significare temperamẽtũ: idẽ suffauus capillus modice flauescens dr. scribit spartianus uerũ Antonium tantam habuisse curam flauentiũ capilloq̃: ut capiti auri roramenta respgeret: quo magis coma illuminata flauesceret: germanis est rutila & flaua coma. Coniuncta supcilia: supercilia q̃bus porriguntẽ in rectum molles significant: quibus iuxta nasum flexa sunt austeros: q̃bus iuxta tempora derisores.

Vultuosã
Vultuose
Fulmẽ oculorũ ferre nõ possum
Sinistra imbeciliora
Optica pscita uitae
Suffauus capillus

M. AN. Coenaculo: supiore aediũ pte ne cogereẽ sublucẽ uigilare. Vẽustissima: ualde elegãti amabili decora. Lẽocinii: accuratoris ornatus. Eoq̃ ipo tpe: dũ tõderetẽ. Inter suos: pplãres ac pide barbaros. Eo: uultus serẽitate. Remolitũ: retardatũ. In trãitu alpiũ: quũ p alpes iter faceret. Nitidos: nitore pditos. Diuini uigoris. i. diuinũ quẽdã uigorẽ hre. Acrius: itẽtius. Cõtuẽti: spectãti: Pli. diuo igt Augusto oculi equoq̃ mõ glauci fuere supraq̃ hoiem albicãtis magnitudis quã ob cãm diligentius spectari eos iracũde ferebat: adeo diuersa uel i iis q oculis admota fuerãt auctores tradiderẽ. Raro dẽtes: dẽtiũ raritatẽ aristoteles breuioris uitae i hoie argumẽtũ credidit. Scabros: aspos. Suffauũ: semiflauũ: flauus color ut Gellius scribit ex uiridi & albo cõstat numeraturq̃ iter rubros colores: homerus ξανθοσ μενελαοσ. i. flauus menelaus sic ἐρυθροσ ruber sic πύρροσ fuluus: φοινίκοσ puniceus. Supcilia cõiũcta: idistĩcta.

mediocres aures: nasum & a summo eminẽtiorẽ: & ab imo deductiorẽ. Colorem inter aquilum candidumq̃: staturam breuẽ quã tamen Iulius Marathus libertus etiam in memoriã eius. v. pedum & dodrantis fuisse tradit: sed qua cõmoditate & equitate mẽbrorum occularetur: ut non nisi ex cõparatione astantis alicuius procerioris intelligi posset.

De maculis corporis eius & inualidis membris.

Corpore tradiẽ maculoso dispersis p pectus atq̃ aluum genitiuis notis in modũ & ordinẽ ac numerũ stellaq̃ cęlestis ursae. Sed & callis q̃busdã ex prurigine corporis: assiduoq̃ & uehemẽti strigilis usu plurifariã

PHI. Mediocres: aures mediocres notã hẽnt moq̃ optiorũ: ut inquit Aristoteles: quae uero magnae ultra modum sunt loq̃citatis & stulticiae sunt idices ut ait trogus Pompeius. A summo: in summa parte. Ab imo: infima parte. Deductiorem: depressiorem. Inter aquilum: aquilus color est fuscus & subniger quem ab aqua nominatum existimat Festus pompeius. Quinque pedum. M. uarro & Gellius mensurã summã adolescẽdi hũani corporis dixerũt esse septẽ pedes: & ut auctor ẽ solius: pleriq̃ diffiniunt nullũ posse excedere lõgitudinẽ pedũ septẽ: qd itra mẽsurã istã Hercules fuerit. pes ãt auctore uictruuio cõstat ex quattuor palmis hoc ẽ digitis. xvi. Dodrãtis: nouẽ unciaq̃: diciẽ autem dodrans: quasi dempto quadrãte. inde potio est apud ausonium noie dodra: quoniam ex dodrante constat hoc est nouem rebus. Commoditate & aequitate: crassitudine & amplitudine membraturae. cuius enormita saepe facit ut staturae pceritas sit minus conspicua. Ex cõparatione astantis: scribit Plinius in panegyrico accidere ut corpora qualibet ardua & excelsa procerioribus admota decrescãt: ita e cõtrario Augusti statura ex collatiõe procerioris staturae cognoscebaẽ q̃ foret magna & q̃ grãdis. sidõius i. i. epistolaq̃ de statura Theodorici scribẽs ait. lõgissimis breuior eminẽtiorq̃ mediocribus. Occulareẽ: occultareẽ. Gẽitiuis notis: gẽitiua appellat maculas a natura igenitas q̃si gẽitales & gẽinas & origiales & cũ ipso nascẽte cõgenitas nota origini s i brachio dacoq̃ erat: q q̃rto ptu regerabaẽ. scribit Iulius firmicus i. vi. matheseos: si luna & saturnus & mars i aeq̃noctialibus signis i hoies gẽitura: q notis q̃busdã totũ corpus possidebit serpẽs molliter ipetigo: aut minutis squamis cadentibus exasperatum corpus scabies diuturna quassabit aut lepra. Numerum

Aq̃lus color
Lõgitudo hominis
Pes
Dodrans
Gẽitiuae notae

Amaxa. stellarum:sydus ursæ figuram posituramq; habet similem plaustri:unde antiqui græcorum amaxá hoc est plau
Ariones strú dixerút.nostri quoq; ueteres a bubus iúctis septentrióes appellarút idest a septem stellis:ex qbus quasi
Septétriones unde iúcti triones figurant ita enim boues uocabulo rustico antiquo uocabant:qdam septentriones ideo appel
lari malút:ppterea q ita sunt sitæ ut ternæ stellæ pximæ quæq; iter se faciút trigona idest triqtram figu
rá.de ursis duabus maiore:& minore:qs græci αρκτους uocát plura tradunt poetæ & higius i libro de si
gnis.In Augusti corpore uisebant maculæ septenæ ad formá septétriōalis ursæ:qles mureis oibus dextra
in maxilla fulgere aureo colore dumtaxat uiuétibus.quæ cú ania extingunt.-Plinius auctor in.ix. Callis
Callus qbusdam:uetrucis ueluti callosis.est enim Callus caro durior sicut uulgo notú est:q medicamentis emolli
aprugnus enda est.unde ait Plinius i.xxviii.q fel caprarum emollit callú uuluarum.ptérea iter gácata cibaria laudat Cal
lus aprugnus:q erat caro apri callosior ob id saporis iucundioris.hinc iocus exiit ille plautinus ex penulo.
Quid opus est uerbis Callú aprugnú callere æque non sinam.apud eundem in captiuis p quandam quasi
annominationem ludit ergasilus parasitus dicens.Quanta sumini absumendo: quanta callo calamitas di
cit callú etiam neutro genere.Idem in persa.magis calleo q aprugnú Callú callet.Catonis censoris oratio
nes aprinú exprobrant Callú:cuius rei meminit Plinius noster in.viii.Idem in.ix.tradit:q locusta piscis ni
si uiuens feruenti aqua incoquat:fluida carne non habet Callú hoc est illú calosum gustatum:qui cum uo
luptate sentit i uescendo sub dentibus:a Callo qui notissimus est fit uerbum calleo & ocallesco:quo Plau
Callosum tus & celsus frequenter utunt.unde & a Seneca eloquenter dictú est palatum gulosorum callosum:quod ue
luti occaluit ex usu feruientium ciború quotidiano.Augustus callos quosdam in corpore contraxit dum
prurigine extimulatus in modice distringit dulcedine scabendi.apud Plinium remedia sunt ad tollendos
pruitus corporis.prurigo etiam in obscenis est.significat enim uredinem ueneris & irritamentum: de qua
Strigiles ait poeta Satyricus.Tunc prurigo moræ impatiens. Strigilis usu:strigiles instrumenta sunt balneatoria a
strigendo:quod radere significat denominata.his enim sudorem in balneis & sordes ex corpore distringe
bant.Priscianus in septimo sic ait.strigilis uel deriuatiuum a stringo uel a græco στογγυλος diminuti
uo strigilis usus est Apuleius i floridis scribés strigileculá:ex qua sudor laberet sibimet fabricatú fuisse hip
piá illú multisciú.Persius.I puer & strigiles crispini ad balnea defer.Plautus meminit strigilis rubiginosæ:
hoc istrumentú i psentia exoleuit ab hominibus tráslarum ad equos distringendos.Plinius in.xxviii.iter me
dicinas pédentes ab homine & remedia quæ ab ipso sibi præstari possunt:eé refert strigilú uehementiam.
M.AN. Déductioré:demissioré. Aquilú:fuscú. Dodrátis:unciarum noué idest digitorum duodeci:ha
bet enim uncia digitú & eius tertiá parté.fuit igit Augusti statura senum pedú qrta unius pedis pte adé
pta. Eqtate mébrorum:ita iter se mébris qdrátibus. Maculoso:maculis sparso. Géiniuis:generádi ui ha
bétibus:uñ genitiuú semé hois appelláus qa generádi ui habeat. Cœlestis ursæ:utrius nō dicit:quú duæ
sint quarum minor.vii.stellis:maior ut higius mōstrat.xv.figurat. Callis:cute haud uno loco désiore facta.
Strigilis:instrumenti ad stringendum.i.detergendum corpus quæsiti.Iu.Mar.& Pli.sunt auctores.

cōtractis ad ipetiginis formá coxédice & fœmore & crure
sinistro nō perinde ualebat:ut sæpe etiá ide claudicaret:sed
remedio arenarú atq; arúdinú cōfirmabat. Dextræ quoq;
manus digitú salutarem tam imbecillú interdum sentiebat:
ut torpenté cōtractúq; frigore uix cornei circuli supplemé
to scripturæ admoueret. Questus é & de uesica:cuius dolor

Impetigo PHI. Impetigis: ipetigo mor
bus é similis scabiei sqmosus de
honestás corpus ab ipetu dicta:
ut ídicat qntus serenus illo uer
su.Si uero uicinú est qd ducit ab
ipete nomé hoc matutina pote
ris cohibere saliua. In leuitico re
pellit a cultura sacrorum qcúq; ha
buerit ipetiginé i corpe. Quod
ut Grego.interpratur tropolice si
gnificat auariciá:q si i paruis nō cōpescit:nimirum sine mésura dilatat.cuius rei métio quoq; fit distictióe q
nqgesima decretorum.Impetigis species sút qttuor ut docet Cor.celsus i.v.una similitudie scabié repsentat
q minime mala é.altera similis papulæ q peior é:aspior rubicúdiorq; sqmulas habés:q ex súma cute discin
dút.tertia ét nú deterior é ná & crassior é & durior & magis tumet ipa quoq; sqmosa. Quartú géus cura
tioné nō recipit:subalbidú é sqmulas habés pallidas léticulæ similes.a priscis petigo dicebat:quá núc ipe
Petigo tiginé appellamus.Lucillius:Illuuies scabies: oculos hinc deniq; petigo cōscédere. Radix cucumeris silue
Psora stris arida sana:ut íquit Plinius in uigesimo:ípetiginé & scabié quá psorá uocát.scribit Auicéna q sangui
gæ ad extrahendú sanguiné admissæ sunt efficacissimæ medelæ ad sanádas ipetigines quæ non solum ho
mines infestát sed etiá bruta.unde apud columellam in septimo scriptú leges:q impetigines & scabies ace
to & alumine defricantur in æquis. Coxendice:coxédix coxa est significatq; ipsum uertebrú quo fœmo
ra uertuntur:Plinius in.xxviii.ossa ex acetabulis per narum circaq; coxendices uertuntur.Idem in.x.ait q ue
spertilioni coxendix una traditur. Varro in.i.de re rustica. boues sint lato corpore crassis coxédicibus.M.
Cato ícantamétú docet ad sanandas coxendices luxas hoc est loco suo resolutas & motas.Qu. serenus sic
ait.Sepius occultus uicta coxédice morbus pfurit & gressus diro lágore morat.médosa dictio é apd Var
Correctú roné i.iii.de lin.latina sic scribéte cerestibula ut opinius scribit:circú coxas idices sunt nobis. Tu lege circú
uarronis coxédices. græci ischion appellant.unde ischiadici & ischiaci dicuntur coxendice laborantes.Recentiores

medici & interp̄tes ſciaticá uocát. Nō perĩde:nō multũ.interdũ enim hæc particula perĩde hoc ſignificat alias accipiť ꝑ tã:& coniũgiť cũ ac:atq;:atq; ſi.Arenarũ:Plinius in.xxxi.arena inqt in medicina eſt uccãdis corporibus coopertis hydropicorũ aut rheumatiſmos ſentiẽtiũ.Cor.celſus in ſecundo ſudorẽ elici ſcribit aut ſicco colore aut balneo:ſiccus calor eſt harenæ calidæ.Refert.A.gellius poetã illuſtrẽ aquæ intercutis morbo liberatũ eſſe:ꝙ arenis calentibus eſſet uſus. Arundinũ remedio:docet cato in re ruſtica arundinẽ uiridẽ mediã eſſe diffundendã:& a duobus hominibus tenendã ad coxendices luxatas:adhibendũq; incãtamentũ:quod ipſe memorat ita coxendices ſanari poſſe.Plinius in.xxiii.refert harundinẽ habere uim extractoriã mederiq; luxatis & ſpinæ doloribus. Digitũ ſalutarem:nomina digitorũ ſunt hæc:pollex index famoſus:medicus.minimus:auctor porphirio.indicem qui pollici proximus eſt alio nomine ſalutarem ueteres uocitarunt.Martiãus libro de nuptiis philologiæ:qdam redimitus puer ad os compreſſo digito ſalutari ſilentiũ cõmonebat exiſtimo ſalutarem ideo dictũ in primis hũc digitũ:quoniã illo ori admoto ſilentiũ ſuadebãt.ſermoni autẽ parci ut inqt eleganter & uere Plinius multis de cauſis ſalutare eſt. Apuleius in primo de aſino aureo.at ille digitũ a pollice proximum ori ſuo admouens tace:tace inquit Martius imperator Ro.auctore Iulio capitolino carra uenientia ſalutari digito repellebat. ualet hic digitus & in exprobrãdo & indicãdo:unde & nomen indicis:quo uſus eſt optime craſſus orator. Supplemento cornei circuli:tanq̄ digitale corneũ conficeret pro adminiculatore digiti ĩbecillis.dicunť enim digitalia digitorũ tegumẽta.Varro i.i.de re ruſtica.olea mãu ſtricta melior ea:q̇ digitis nudis laudabilior q̄ illa q̇ cũ digitalibus.

Mendum
Iſchiadici
Sciatica.
perinde
Nomina digitorum
Index
Digitalia

M.ANTO. Impetiginis:modũ quattuor ut Celſus ait ſunt impetiginũ ſpecies quarũ ſecũda figuras habet. Coxendice:uertebro græci.ἰσχιον uocant:unde iſchiacus morbus cui mederi tibiarũ incentiones gellius tradidit. Arundinũ:cato in re ruſtica luxũ:ſi quod eſt inquit hac cantione ſanum fiet.arundinem prende tibi uiridem.p.tribus aut qnq; longam mediam diffinde:& duo homines tenẽãt ad coxẽdices & alia quæ ſequuntur quibus uerbis apparet cantatione remediũ quæſitũ niſi forte diuerſum ex eadẽ materia ille ſibi uſum expertiuerit. Salutarem:ex quiq; manus digitis craſſiſſimũ ueteres pollicẽ dixere:alteꝝ ab eo ſalutarẽ:Treuellius martius iqt carra uenĩẽtia ſalutari digito reppulit dixerunt & ab ĩdicãdo ut Fabio placet indicem:medium ĩfamem:quippe qui quum longitudine cæteros præſtet:paꝝ ſine alterius adminiculo ualet:& iccirco ĩ ignauiæ exprobrationẽ monſtrari a maioribus ſolitũ crediderĩ: unde illud.Iu. & medium oſtenderet unguem:Marcus & medium porrigito digitum:Scio enim ſolere ſubnecti aliã turpitudinis cauſam quam pudoris gratia prætereo penultimum in ordine medicum:Pli.muſcæ impari numero infricatæ medico digito:ultimus eodem auctore minimus eſt dictus. Supplemento: adminiculo.

calculis demum per urinam eiectis leuabatur.

De infirmitatibus eiuſdem.

Graues & periculoſas ualitudĩes per omnen uitã aliquot expertus eſt:præcipue cantabria domita: quũ etiam diſtillationibus iecinore uiciato ad deſperationẽ redactus contrariam & ancipitem rationem medendi neceſſario ſubiit:quia calida fomẽta nõ proderãt:frigidis curari coactus auctore Antonio Muſa.Quaſdã & anniuerſarias ac tẽpore certo recurrẽtes experiebatur. Nam

PHI. Calculis: priſci aſpimũ cruciatũ eẽ calculoꝝ a ſtillicidio ueſicæ dixerũt:p̄rimũ ſtomachi tertiũ eoꝝ q ĩ capite doleãt.ueꝝ ut iqt Pli.ſuus cuiq; morbus ad p̄ſens q̇ſq; atrociſſimus uĩ:q calculo laborãt calculoſi dñr a latinis:lithãici a græcis:q̄ dictio neu ſus ẽ & Pli.q ĩ.xxi.ſcribẽs de medicia cordyli herbæ ſic ait.utũť alopetias ad lithanicos opiſthotõicos:ſunt ãt opiſthotõici:ut id quoq; itelligas: q rigore ceruicis inflexibili laborãt. opiſthotonõ enim uocãt dolorẽ inflexibilẽ de quo celſus multa li.iiii.q ĩ ſeptimo multa eloqnter cõſcribit de curatione calculoꝝ:atq; amoniũ cognominatũ fuiſſe lithotomon:qa reptor fuit ferramẽti accõmodi ad calculũ findendũ.calculoꝝ aũt plures ſunt ſpẽs:alii.n.ſunt ſpinoſi:alii aſpi:qdam molles q ex pluribus minutis cõpoſiti ſunt.tales & in ipſa curatiõe reddũtur cũ urina:q̇ eſt harenoſa : tũcq; calculoſi leuantur cruciatu.

Calculoſi
Litanici
Opiſtotõici
Lithotomos

Diſtillatiõibus:diſtillatio morbus eſt q̄do humor diſtillat ex capite cũ nocumẽto. Diſtillatio uero illa maxĩe piculoſa eſt:q̇ ad pulmonẽ iecurq; deſcẽdit.apud Pli.plura repies medicamẽta ad diſtillatiões:& celſus in.iiii.eloqnter ſcribit de diſtillatiõibus.hippocrates in aphoriſmis coryzas noiat: ſed ut ait celſus nũc apd græcos ĩ grauedĩe ſeruať nomẽ coryzæ:diſtillatio uero cataſtagmos appellať ĩ alio ſigñatu diſtillatio ſigñat liq̄mẽ quo utimur cũ pulmẽtariis.hic elegãti uocabulo diſtillarius dictus cõcinator diſtillationũ & uẽditor.Sene.ĩ epiſto.moralibus.iã libarii uarias exclamatiões & botulariũ & diſtillariũ & oẽs popinaꝝ ĩſtitores mercẽ ſuã q̄dã ĩſignita modulatiõe uẽdẽtes. Iociore uiciato.ſcri.Priſcia.ĩ.vi.ꝙ iecur ĩ gẽtiuo facit iecoris uel iocioris uſq; a noiatiuo iocius deriuari q ĩ uſu nõ ẽ.iocioris morbũ græci hepaticũ uocãt:a qbus τὸ ἧπαρ dř iecur.hoĩes quoq; iocioris morbo laborãtes hepatici appellãť Pli.ĩ.xx.pulegiũ hepaticis cũ melle & ſale bibẽdũ dať.morbus iocioris a Plauto dictus hepatarius ſic ſcribẽte ĩ curguliõe. Tũ te igř morbus agitat hepatarius.galẽus ĩ microthecni & Auicẽa ĩ.i.tradũt iiii.eẽ mẽbra p̄rĩcipalia cor:cerebrũ:iecur & teſtes.ſcribit Ariſto.cui aſtipulať alber,mag.nullũ aĩal ſanguineũ repiri ſine corde & iociore.Exiſti-

Diſtillatio
Diſtillarius
Iecur
Iocinus
Hepaticus

Hepatarius

mauit galenus iecur fonté esse originécp uenaꝝ:cui sniæ peripatetici reclamát. Igiť uiciato iocinore upo-
te uiscere uitali mors formidáda é:unde & Augustus ad despationé saluris redigebať cú eét iecorosus sic
enim latine dici pōt: hepaticus:qua dictiōe usus est sidonius cú ait:iecorosis medela:Cōtrariá rationé me-
dédi.pceptú medicorú est ubi usitata remedia nō psunt tentáda eé cōtraria:& ut inqt uerissime celsus in.i.
q secúdis aliqdo frustra curatus:é cōtrariis sæpe restituiť. Frigidis.s.fométis: Oratius frigida curarú fo-
méta relinquere posses.scribit Plinius qd huic sniæ satis cōgruit:Antoniú musam & euphorbiú fratré isti-
tuisse a balneis frigida multa corpora astringi:cú antea mos nō eét nisi calida tantú lauari.iter cætera me-
dicaméta qbus usus est Antonius musa ad Augustú curádú:é lactuca cuius uires sunt refrigeratoriæ:enu-
merať etiá eruú:qd é géus legumınú uim optinés medicaminis dať bobus cibusq; é rusticanus.hinc illud

Locus Plauti emaculatus

oratianú me silua cauusq; tutus ab isidiis tenui solabiť eruo.obiter emaculádus é Plautinus codex & mé-
dú qd passim irroborauit expúgédú:quo tutus sensus nō solú obscurať sed iuertiť in casina olympio uili-
cus chalio armigero multa mala minitať:iter quæ & hoc sic dicés:post át nisi ruri tu aceruo medens ant
qsi lúbricus terrá quid te postules gustare quicq nusq edepol ieiuniú est æque atq; ego te ruri reddibo.sūt
hæc plane portéta uerboꝝ ex qbus nulla festiuitas nulla decora cōstructio elici pōt.Quid.n.p deos imor-
tales signat:tu aceruo mederis: qui sensus est q elegátia/prorsus nihil insulsius dici potest q quod dicať tu
mederis aceruo.ego uero diligétissime pésitatis uerbis inspectisq; litteraꝝ elemétis existimo mendú istud
emanasse ex coagmétatiōe litteraꝝ cōfusanea & inuersiōe.ita.n.scriptú ut ego indubitanter asseuero.Plau-
tus reliqrat.tu eruú ederis.sed p incuriá indoctoꝝ nouissima littera in eruú facta est prima i ederis:ut pal-
sim mederis legať. mutila uero dictio pria eruo haud sane difficiliter i aceruo tráslata est.erit itaq; meo pi-
culo legendú:tu nisi eruú ederis:ut sit sensus uenustus & poeticus psusq; plautius.Ni in cibatu eruú qd le-
gumétú est esitaueris aut terrá.sicut lúbricus uermis terrestris esitat:eris ieiunosior ipso ieiúio.ita ut nihil
æq actu famelicú & esuriés repiať.Cádidus lector in manú capiat plautiná fabulá:& hoc nostrú iterpreta-
metú emédationécp diligéter pésitet psecto/diiudicabit studiú nřm nō eé uellicádú sediá ad istitutú reda-

Anniuersaria

mus. Anniuersarias:ualitudies ániuersariæ dňr:q quot annis stato tpe reuertúť sicuti sacra anniuersaria.
Tépore certo:Pli.in.ii.afflantur alii sidere alii commouenť statis temporibus aluo neruis capite: mente.
M.ANTO. Calculis:lapillis uessicæ innatis. Distillationibus:celsus Cornelius triplicem esse ait distil-
lationem ad nares unam eamque omnino malam:ad fauces alteram longe peiorem ad iocinora reliquam
eamq; ipsam pessimá. Frigidis:lactucaꝝ usu ut diximus ab Antonio musa curatus est Augustus. Anni-
uersarias:statis singulorum annorum diebus redeuntes.
PHI. Sub natalé:scribunt Plinius & Valerius q antipater sidonius poeta oibus annis uno die natali tā-
tú corripiebatur febre & eo cōsumptus est satis longa senecta. natalis aút Augusti erat uigesimus tertius
dies septembris:qd tempus autúnale est morbis obnoxiú & pestiferú. Initio ueris: hippocrates in apho-
rismis & cor.cel.in.ii tradunt uerno tpe oriri solere pustulas psusionem sanguinis. apostemata.anginam
melancholiá tussim grauedines & distillatiōes.Augustus uero laborabat p uernú tempus: inflatione pcor-

pcordia phrenes

diorú:pcordia át uocáus uno noie exta in homine:qa cordi ptendúť ut interptať Plinius i.xi.græci phre-

sub natalé suú plerúq; languebat : & initio ueris pcordioꝝ
iflatiōe tétabať :austrinis aút tépestatibus grauedine. Qua
re quassato corpe neq; frigora:neq; æstus facile tolerabat.

De cultu corporis eius in uia & in itinere.

Yeme qternis cú pingui toga tunicis: & subuculæ
thorace láeo:& fœmialibus & tibialibꝰ múiebať.
Aestate aptis cubiculi foribus: ac sæpe i peristylo

nas appellát qsi pticipes pruden-
tiæ sint.sed ut iqt Aristoteles in
xii.de aialibus nullatéus pticipes
súť:sed qa ppinq; súť his q ui ob-
tinét illá prudétiæ:cordi.n.ptēn-
dunť.Cor.celsus uť .pcordia ap-
pellare q græci uocát ypocōdriá
ná in tertio scribés de morbo.re-
gio inqt. Qué hippocrates ait
tutú eé mollibus tńmō pcordi-
is substantibus.hæc hippocratis
snia est ex aphorismis:ubi quod celsus dicit:mollibus pcordiis:ipse ait si non.duꝝ ypocrondiú fiat.Initiú
auté ueris est ad septé idus februarii ex uarroniana diuisione:cuius primus dies est in aquario.a Varrone
dissentit firmicus maternus:q testis est in secundo matheseos uer iniciari cú primá arietis partem sol fue-
rit ingressus.Ausonius complexus é uernos méses illo uersu.platice magis q partiliter.Martius aprilis ma-
ius sunt tempora ueris. Austrinis tépestatibus:hippocrates tradit tussim raucedinem & corizas hoc é di-
stillationes oriri autúno pluuioso & austrino.scribit Auicéna uentos meridionales hoc est austrinos resol-

Grauedo Grauediosus

uere corpus & humores forinsecus euocare:ac sensuú efficere grauitatem. Grauedine: grauedo morbus
est nō multú distans a distillatione:nares claudit:uocé obtúdit:tussim mouet. auctor celsus in.iiii.de qua
catullus.sentire cesso qd grauediné & tussim.Inde grauedinosi dicunť nō solú qui grauedine ifestátur:sed
q ad eú morbú sunt pcliuiores:Ci.in qrta thusculana.itaq; dicius quosdá grauedinosos quosdá tormino-
sos:nō qa iá sint sed qa sæpe sint Pli.eruú appellat grauedinosum:qd bobus i pabulo grauediné facit. Cú

Subucula libum

pingui toga:toga piguis hiberna é & ob crassitudiné repellédo frigori accōmodata.Iuue.pingues lacernas
appellat muniméta togæ. Subuculæ:tunicæ:De subucula supra dictú est abúdáter:ubi discussimus hu-

ronymi sniam. Illud adde subuculam in alia significatione uocari: libum quod diis dabatur ex alica & oleo & melle compositū. Thorace laneo: thorax græce pectus dr. Aristoteles in primo de animalibus de thorace sic. thoracem eam partem appello: quæ a collo ad pudenda usq; trunca pertēdit. Pli. thoracē inqt purgāt bilem detrahūt. hinc thorax dictus tegumentū pectoris siue laneum sit siue ferreū. Iuue. uiridem thoraca iubebit afferri. filius. sumpturus uulnera thorax. inde thoracatus deducit: q græce dr τορακοφορος. i. thorace indutus & armatus Pli. in. xxxv. parhasius pīxit nauarcū thoracatū. Fœminalibus: fœminalia sūt teguméta fœmoꝝ a fœminibus dicta: sunt aūt fœmina fœmora. existimat Seruius fœmen in nominatiuo nō repiri. ait Priscianus eē in usu raro. uident aūt fœmina ꝓprie dici partes fœmoꝝ iteriores: qđ īdicat Plinius in. xi. sic scribēs de apibus prioribus pedibus fœmina onerāt pp id natura scabra. nimiꝝ apes onerāt partes illas fœmoꝝ q̄ iteriores sūt: neq;. n. aliter fœmora possent onerare. idē in. xxviii. hoc aptius signat cū ait. fœmina atteri aduriq; eqtatu notū est. uel impiti satis norūt q fœmora iteriora atterunt eqtatu nō exteriora. Tibialibus: uelaméta tibiaꝝ tibialia ducunt. qn ēt arma: qbus crura munimus tibialia dicta. Paulus iuriscōsultus. si tibialie uel humerale miles alicauit castigari uerberibus debet: sūt aūt tibiæ ossa cruris opposita suris: græci uocāt αντικνημιον. In pystilo: locus undiq; colūnis septus uocabulo græco perystilus noiat. M. Varro in. ii. de re rustica. nō putāt se habere ullam si nō multis uocabulis retineāt græcis: qn uocēt particulatim palestrā: apodyterion perystilon: ornithona perysteriō oporotecē. ē aūt apodyteriō: ut uerba uarroniana breuiter enarrē: locus in quo uestes exuebāt īgressuri balnea. latine dici pōt spoliariū. ornithona uocāt locū i quo oīum alitū genera solēt pasci qđ & ornithotrophiū aliter appellat. peristercon qđ alii uocāt pisterotrophion significat locū quo alunt colūbæ: qđ uulgo dr colūbariū: q̄uis colūbaria ꝓprie sint loculaméta in pisterotrophio singulis colūbaꝝ paribus ꝑparata. oporothece uero repositoriū ē pomorū: sicut oporophylacion dr alio græco uocabulo custodia pomoꝝ & fructuū. Perystiliā aūt i trāsuerso tertia parte lōgiora fieri debēt: q itrorsus. Docet Victruuius i. vi. quēadmodū perystilioꝝ iter colūnia ne minus triū ne plus q̄ttuor colūniaꝝ crassitudine īter se distēt. græci περί circū. & stylon colūnā dicūt: unde perystilī nomen. itidem tetrastylos hexastylos octastylos dnr a Victruuio loca a numero columnarum.

Thorax
thoracatus
Fœminalia
Fœmina
Tibialia
pystilus
apoditeriō
Orinthon
Ornithotrophium
peristereō
oporotheca

M. ANTO. Natalē suū: quē ad nonū calen. octobris celebrabat. Præcordioꝝ: Pli. exta hoī ab iferiore uisceꝝ parte separantur mēbranis quæ præcordia appellār. qa cordi prætendunt græci Ιασφραῖνασ. dicunt. Austrinis tempestatibus: austro flante. Grauedine: distat celso auctore is morbus nō multum a distillatione clauditq; nares uocem obtūdit: sonant aures: uenæ mouent in capite: turbida urina est. Quassato: cōcusso. Pingui: crassa toga. i. crassi panni. Mar. quod ad ipsum uerbū attinet & pingues tunicas ferra secare pōt. Subucula: uestimenti genus dictum est: ut Varro ait quia ea subter īduamur ut suparus quia supra idem auctor est: ut nonius refert postea q̄ binas tunicas habere cœperunt instituisse ueteres uocare subuculam: & in tusium. Thorace: pectoris munimine: θωραξ pectus. Iuuena. uiridem thoraca iubebit afferri: quod & loricam significet notum est. sunt qui ꝑ arctissimo corporis tegumento accipiant quod sub uestibus hodie uulgo usurpamus. Fœminalibus: fœminum tegminibus: & quasi campestribus: sunt fœmía posteriores fœmoꝝ partes: Liuius succisis fœminibus poplitibusq; inuerserunt. Tibialibus: laneis calciamentis tibiis aptis. Perystilio; loco circum circa colūnis fulto a porticu haud multum dissimili dicto: q̄si circum columnio περι enim circum significat. στυλη columna.

saliente aqua atq; etiam uentilāte aliquo cubabat. Solis uero ne hyberni quidem patiens domi quoq; non nisi petasatus sub dio spaciabatur. Itinera lectica & noctibꝰ fere: eaq; lenta ac imminuta faciebat: ut præneste uel tybur biduo ꝓcederet: ac si quo peruenire mari posset potius nauigabat.

PHIL. Aqua saliente: murmur & sonitus aquæ somni est inuitamentū: Silius. somnificā ducit lucenti gurgite lymphā. augustus aquā habebat in perystilo quæ ueluti expressa per fistulas saliendo strepebat. eoq; strepitu iucūdo somnū illiciebat. Ventilante: uentulus estiuo tempore mappa aut flabello factus somni illiciū est. Terentius in eunucho ait cheream flabelli uentulo ad somnum prouocasse puellā quam constuprauit. Petasatus: pileatus: petasum ueteres pro pileo capiti quæ teguméto uocitarunt. Plautus. itidem habet petasum uel uestitū. idem in pseudulo etiam opus est chlamide & machera & petaso: & ita enarrandus est eiusdem plauti ille uersiculus. ego has habeo usq; in petaso pinulas: & enī plæriq; omnes exponere consueuerunt petasum accipi a Plauto pro calciamento Mercurii alato quæ talaria dicuntur. uerum Plautus de galero haud dubie locutus est: qui mercurio datur & i eo alæ apponunt. quod diligenter ostendit diuus Augustinus li. vii. de ciuitate dei his uerbis. ideo alas Mercurio i capite & pedibus ponunt uolentes significare uolucrem fieri per aera sermonem. ideo nūciū dictum: quoniam per sermonem omnia cogitata enūciant. Apuleius quoq; in apologia simulachrū Mercurii ita describit: ut in capite crispatus capillus sub imo pilei umbraculo appareat & super tempora pares pinulæ emineant. qn etiam papinius quē plautus petasum appellat ipse galeꝝ uocat sic scribens de Mercurio li. i. thebaidos: obnubitq; comas & temperat astra galero. petasum pro talaribus apud idoneos scriptores non temere reperias. apud unicū papinii interpretem Lactantiū. quod equidem in præsentia meminerim: legi petasum accipi ꝓ

calciaméto alato Mercurii.sed an recte interpretatus sit ip se uiderit.pluris apud me sunt illi quoꝝ auctoritas habet pro rõne:ut Cicero Plinius Plautus & tranqllus:sane classici nõ ꝓletarii.nõ me præterit petasum

De petaso uulgo accipi ꝓ talaribus Mercurii.sed apud Plautum qsqs bene sentit ꝓ galero petasum exponet repudiato talariũ interp̃tamento.a petaso petasatus deriuat significatq; pileatus:Cicero in epistola ad cassium.sed tabellarii petasati ueniũt:comites ad portas expectare dñr.Lucilius i lindia.quod puer rogasset & petasatus capite annuisset.Augustus uero cũ eét solis impatiés sub dio ambulabat pileatus galeritus ue ad estum arcédum.Plinius petasum accipe ur ꝓ uelaméto.siue umbraculo ad instar pilei formato scribens in.xxxvi.in summo labyrinthi italici petasum unũ oĩbus piramidibus impositũ fuisse:ex quo pédebát excepta catenis tintinnabula:quæ uéto agitata lõge sonitus referebát.médum est in plinianis codicibus:náq; ꝓ petasus passim legit pegasus:& ita potius interp̃tandum eé césuerim petasum apud Pli.q̃ ꝓ pinna quæ in fastigio edificioꝝ collocata indicat ex qua parte uétus flet.quæ snia & si eruditoꝝ nostra tempestate uiroꝝ est tamé a me nõ ꝓbat:nec existimo sicut multi dictũ esse petasum a uerbo græco πεταιάι quod significat uolo: sed ab illo πετάξω quod est extédo nam petasus instar umbraculi extédit & explicat supra fastigia turriculaꝝ in metæ cacumen se contrahés.& talis figuræ sunt pilea hodie quoq; nostratia.illa uero pinna quæ in summitate ediũ & maxime sacraꝝ constitui solet potius pteron uocari poterit q̃ petasus:a Plinio tamé uidet nũcupari pteron non tam pinna illa uolatica q̃ molles instar pénæ figurata:sic.n.scribit in.xxxvi.qd supra pteron mausolei pyramis altitudine inferiorem æquauit.græci.n.τοπ τερον uocát pennam.unde a plinio dici creditur pterõ illud summũ fastigii alatũ pinatũ ue:Idem plinius de ptero sic ait alibi.Aliæ rursus extra muꝝ labyrinthi edificioꝝ moles pterõ appellát. Sub dio.i.sub celo:ita exponit Asconius in interpretatiõe uerrinaꝝ:cœlũ.n.græci τον λία dicũt.hinc subdiales ambulatiões & pauimenta subdialia a pli-

Subdialis nio nũcupata:quæ essent sub dio.græci id genus ambulatiões ypetras uocitát quasi sub ethra sint:quæ auctore Victruuio magná habét salubritaté.Celsus in primo melior est ambulatio sub dio q̃ in porticu:melior si caput patitur in sole q̃ in umbra.Augustus subdiali ambulatiõe exercebat sed ob solis impatiétiã id faciebat pileatus. Præneste:hæ ciuitates:ut inqt Strabo in romæ conspectu sunt. Biduo:cõsimiliter Oratius hoc iter ignaui diuisimus altius ac nos præcictis unũ. Potius nauigabat:secus sentiebat portius cato césorius:q penitere se dicebat si aliquo nauigasset:quo pedestri itinere puenire potuisset.Seneca quoq; nauigationé incusans sic inqt in.vii.epistolaꝝ:qd non põt mihi persuaderi cui persuasum est ut nauigarem.

M.ANTO. Saliente:scatente aqua sonitumq; assultu faciente. Petasatus:petasi tenuissima uela quibus in theatris ex lino æstiuo tempore utebantur:a quibus ii qui utuntur petasati dicuntur : sunt & petasi alæ quibus Mercurii talaria nectebantur:sed hi nihil ad rem.

PHI. Lauandi raritate.longe dissimilis Augusto fuit commodus Antõius imperator:q auctore lápridio lauabat ꝑ dié septies atq; octies & in ipis balneis ædebat.scribit Auicéna balnea si frequétissima fuerint debilitare ꝑcordia nauseá ꝓuocare:humores gescentas cõmouere:q ad putrediné ꝑparentur. Vngebat:unctio ex oleo facta refouet corpus:ut inqt Auicenna.& post frictionem & unctioné præcipit ad libendá exercitationé.duo sunt inquit plinius liquores corporibus humanis gratissimi intus uini foris olei.idem. li.xxiiii. omni oleo mollitur corpus uigorem & robur accipit. Celsus ait ungi oportere leniterq; fricari corpus etiam in acutis & recentibus morbis ante cibum. Sudabat:

Sudatoria in balneo:ut auctor est Victruuius in.v.laconica & sudationes coniungendæ sunt tepidario.erant enim loca ad sudorem e corpore ducendum accommodata:quæ alio nomine sudatoria nuncupantur.Seneca in epistolis.quid mihi inquit cum istis calentibus stagnis : quid cum sudatoris?in quæ siccus uapor corpora exhausturus includitur lege celsum de sudationibus facundissime scribétem. Egelida aqua.præceptum cor.celsi est aqua egelida corpus esse ꝑfundédũ in balneo. Et Auicéna oportet inquit ut calor naturalis retineat adhibere aquam téperatá.

Verum tantam infirmitaté magna cura tuebat in primis lauãdi raritate:ungebat eni sæpius sudabat ad flãmã deinde ꝑfundebat e gelida aq̃ uel sole multo calefacta. At quotiés neruoꝝ causa marinis albulisq; calidis utendũ esset contentus hoc erat ut insidens ligneo solio:qđ ipse hispanico uerbo duretam uocabat manus ac pedes alternis iactaret.

De aliis exercitiis eiusdem.

e Xercitatiões campestres equoꝝ & armoꝝ statim post ciuilia bella omisit:& ad pilá prio folliculũq;

quæ neq̧ nimis calida sit neq̧ nimis frigida. Idem tamen paulopost præcipit in aqua frigida post exercita-
tionem subito esse natandũ. Ita enim membra fieri firmiora. egelidũ dicimus quod neq̧ calidũ neq̧ frigi-
dũ est. hæc enim particula. e. uim habet στερητικῶς: idest priuationis. seruius enarrans illud marõianum
egelidũ ꝓpe ceretis amnem: exposuit egelidum ꝓ ualde frigidum: sed nobiliores scriptores in ea accipiũt fe Egelidum
re semp significatione q̃ diximus. Celsus frigidũ & egelidũ fere semp usurpat ꝑinde ac dissimilia. Egelidor
quoq̧ uerbũ est quod significat tegelor geluq̧ resoluor: quo utit̃ sidonius cum ait. Egelidarent̃ fibræ gla-
ciales. & ab Ouidio ꝑ antitheton decentissime dictum. Sed gelidum boreã egelidũq̧ notũ. ubi gelido ege-
lidũ opposuit quasi frigido calidũ. Marinis. plini. in. xxxi. docet aquam marinã multis morbis esse effica-
cẽm: q̃ qdã in articularibus morbis bibendã dederũt. Albulis: iuxta romã albulæ aquæ uulneribus me- Albulæ
dent̃. hæ ut inqt Pli. prægelidæ sunt: Victruuius quoq̧ li. viii. de architectura in tiburtina inqt uia flumen
& albula. & in ardeatio fontes frigidi eodẽ odore: q sulphurati dicunt̃: albulaq̧ etiam meminit Strabo in
.v. geographiæ. quas in planitiæ tiburtina fluere frigidas scribit Varios ad morbos salutares. de hisdẽ Mar
tialis. crudaq̧ nebulæ quod albulaq̧. alias albulã dici tyberĩ notissimũ: est uel illo Liuii in testimonio. pax
ita conuenerat ut etruscis latinisq̧ fluuius albula: quẽ nũc tyberim uocãt: finis esset. Calidis: omnis aqua
calida auctore Victruuio medicamẽtosa est nãq̧ sulphurosi fontes neruicis aluminosi paralyticis: bitumi-
nõsi interaneoq̧ morbis medent̃. Neruici dicunt̃ neruoq̧ dolore laborãtes. Solio: soliũ uas est balneato- Neruici
riũ: in quo sedentes lauamur. scribit Plinius. popeã solium balneaq̧ lacte asinaq̧ temperasse: quo putãt cu- Solium.
tem in facie erugari & tenurescere & cãdorem custodiri. frequẽs est mentio solii balnearis apud celsum. In
alio significatu soliũ accipit̃ pro sella regia iuxta illud maronianũ. præfatus diuos solio rex infit ab alto. ꝑ
terea solium significat loculamentũ illud sepulchrale: quo corpora cõduntur: ut apud curtium de solio da
rii & Alexãdri. & Plinius in trigesimo. v. quin & defunctos sese multi fectilibus soliis condi maluere. Al-
ternis. s. uicibus quod dicitur alternatim & uicissim siue uicissatim aduerbialiter. Cãpestres: quæ in cam-
pi planiciæ fiunt: uel potius a campo martio dictæ. in quo iuuentus romana auctore uegetio armis exerce
bat̃. sed ut ipse inqt cũ campestris exercitatio interueniente negligentia desidiaq̧ cessaret grauia uideri ar-
ma cœperunt: quæ raro milites induebant. Ad pilã: pilaq̧ genera plura sunt: est paganica est trigonalis: in
cuius ludo maxime agilitate sinistræ manus utebant̃: est & follis uẽtosa pila. pythus auctore plinio primus Follis
inuenit pilam lusoriam. follem cuius diminutiuũ est folliculus appellamus pilam uento tumẽtem atq̧ suf-
flatam: qua frequenter in urbe nostra adolescentuli exercent̃. eleganti epitheto a plauto pugilatorius follis
dicitur in rudente. ego te follem pugilatorium faciam: & pendentem incursabo pugnis per iurissime. alias
folles ut notũ est instrumenta sunt fabrilia & organica: quibus uentus accipitur & redditur iuxta illud ma
ronianum taurinis follibus auras accipiunt reddũtq̧ alii. Liuius refert lib. ix. frumentũ folliculis in castra
ab æquitibus conuectum fuisse: ubi folliculi accipi uidentur pro sacculis & crumenis: sicuti & apud Iuue- Folliculi
nalem illo uersu. si reddit ueterem cũ tota erugine follem. Plinius quoq̧ per quãdam quasi similitudinem
scripsit in. xxxii. folliculos geminos castoribus esse: in quibus inueniri liquorem & sale asseruari: tranquil-
lus separat pilam a folliculo: cum pila significetur illa pusilla: cuius exercitationẽ in primis laudat galenus.
folliculus uero fit pila uento tumescens: de qua Martialis. folle docet pueros ludere folle senes.

M. AN. Albulis: albulæ aquæ sulphureæ in tyburtino agro. Strabo in hac ait planitie anio fuit & quas
nuncupant albulas aquas multis e fontibus edentes uarios ad morbos salutares. Mar. Itur ad herculei geli
das qua tyburis arces hic ubi sulphureis albula fumat aquis. Solio uase: quo sedentes lauantur solium itẽ
armarium e ligno factum quo reges ob corporis tutelam sedebant interdum uas in quo defũcti sepeliun-
tur: Plini. multi fictilibus soliis condi maluere. Alternis per uices. Folliculum: tenuem follem pilam spi
ritu intentam Mar. Folle decet pueros ludere: folle senes.

transiit: mox nihil aliud q̃ uectabat̃: & deãbulabat: ita ut in
extremis spaciis subsultim decurreret sestertio uel lodicula
inuolutus. Animi laxãdi causa mõ piscabatur hamo: modo
talis aut ocellatis nucibusq̧ ludebat cũ pueris miutis quos
faciẽ & garrulitate amabiles undiq̧ congrebat: præcipue
mauros & syros. Nam pumilos atq̧ distortos: & oĩs gene-
ris eiusdem ut ludibria naturæ: maliq̧ ominis abhorrebat.

De eloquentia eius & arte oratoria.

Eloquẽtiam studiaq̧ liberalia ab ætate prima cupi
de & laboriosissime exercuit. Mutinẽsi bello ĩ tãta

PHI. Vectabatur: Vel equo
uel lectica. Subsultim: saltuatĩ
cũ temperamento ut utar uoca-
bulo si sene historici. sub. n. ut
sæpe dictũ est significat tempera-
mẽtũ. fit aũt aduerbium subsul-
tim a uerbo subsilio ea forma: q̃
ab adsilio adsultim quo utit̃ pli-
nius in. viii. sic scribens. os primũ
eius adsultim repugnans: apud
plautũ uerba sũt subsilire & sub-
sultare. q̃ significãt sursum salire.
ait. n. in captiuis. tu subsutas: ego
miser uix asto ꝑ formidine: & in
curgulione subsilite obsecro &
mittite istãc foras. Sextertio: legimus apud suidã sesticulã uestẽ esse impatoriã: quo circa hũc locũ castigã- Sesticula
dũ ita eẽ cẽsemus: ut ꝑ sextertio sesticula legat̃: cũ sextertiũ dictio sit mĩme huic loco accõmodata. sesticula

uero accõmodatissima.& facile librarii mendũ in exscribẽdo facere potuerũt:cũ in sextertiũ & sexticulam
Lodicula qdam sit scripturæ ꝓximitas. Lodicula diminutiuũ:lodicis est lodicula:sunt aũt lodices optoria lecti.qđ
ĩdicat uel illud epigrãmatici poetæ endecasyllabon nudo stragula ne toro paterẽt iũctæ nos tibi uenimus
Ocellatæ sorores. Ocellatis nucibus:Multi multa ꝓ ĩgenii captu sup obscurioribus trãqlli locis cõmẽtanť.alii ocel
latas nuces accipiũt ꝓ ocello dissectas pforatasq;.alii ocellatas simpliciter intelligũt pillulas rotũdas instar
ocelloꝝ:qbus puellæ puellariter ludentes oblectanť:cuius ludi puellaris meminit Ouidius:sed hæc paꝝ
quadrãt.nos ĩ quodã codice nouoꝝ uetustissimo legimus castellatis nucibus:quæ lectio si ꝓba est expone
mus augustũ ludere solitũ fuisse nucibus castellatim dispositis:quo genere ludi nr̃ates pueros freqnter lu
dere cõspicimus:lego apud Iuliũ capitolinũ:qđ Galiẽus de pomis castella cõponebat mihi uero ut dicã qđ
sentio diligẽter uerbis tranqlli pẽsitatis sic legẽdũ uř.oscillis nucibusq; ludebat:sicut in sinceriore tranqul
li codice scriptũ e latere obseruaui.sũt aũt oscilla sigilla hoc ẽ breues imagũculæ:q̃ arte fictili fingebanť &
uenales ꝓponebanť qbus hoies ꝓ se atq; ꝓ suis piaculũ faciebãt saturno.auctor Macro.in.i.saturnaliũ.fuis
oscilla se ãt oscilla ludũ rusticanũ ĩnuit Maro illo uersu.oscilla exalta suspẽdũt mollia quercu.de oscillis ꝓbus &
Seruius nõ pauca scripserũt.historiæ ẽt meminit Higinius ĩ li.de signis.oscillũ aũt tertio gradu diminutio
nis ab ore deriuatũ eẽ docet Priscianus ut os osculũ oscillũ:quanq̃ oris effigies pusilla sit:nõ me pterit aliã
oscilloꝝ ethymologiã a grãmaticis tracti.oblectabat Augustus semetipm oscillis hoc est imagũculis sicu
ti & puellæ puppis oblectanť.alea uero nucũ puerilis notior ẽ q̃ pluribus uerbis enarrãda sit:de qua ẽ illď
epigrãmatarii poetæ.alea pua nuces & nõ dãnosa uideť. Garrulitate:in pueris gerrulitas & loqcitas expe
tunť.Seneca in li.de cõsolatiõe ad albinã mřem.quẽ inqt nõ in iocos uocabit illa lasciuia:quẽ nõ in se con
uertet & abducet in fixũ cogitatiõibus illa neminẽ satiatura garrulitas.Ouidius de loquacitate picaꝝ ait:
Raucaq; garrulitas uitiũq; in mane loqndi. Facie:bona pulchritudinis sunt dona deũ:ut inqt Apuleius
apud quaq̃ aspnãda.& in primis forma ac decor amabilis ẽ & fauorabilis.uñ dinocrates architectus uenit
ad cõmẽdationẽ Alex.mag.nõ tã architectura q̃ faciæ & formæ dignitate.sed cũ Augustus mauros q nigri
sũt coloris conqreret exponemus facie amabiles nõ tã pulchritudine q̃ nouitate corpis & raritate. Pumi
los:Nanos græci uocãt pua nimis statura hoies:latini pumiliões:q̃uis & nanos uocabulo latini dici existi
met.Gellius lib.xviii.scribit Pli.in.xi.pumilionũ genus in oĩbus aialibus eẽ atq; ẽt iter uolucres.Itẽ in.x.ẽ
& pumilionũ genus nõ sterile in gallinis:qđ nõ in alio gñe alitũ.idẽ in.xii.gñe arboꝝ ait esse pumilionum
Pumiliões ĩfœlicitatẽ dicimus pumiliones & pumilos in tertio & secũdo ordine:statius in primo siluaꝝ.hic audax su
pumili bit ordo pumiloꝝ.columella de gallinis loquẽs ait pumiles aues nisi quem humilitas eaꝝ delectat nec pp
pumiles fœcunditatẽ nec pp aliũ redditũ nimiũ ꝓbo.Nani ãt q sũt regũ principũq; delitiis deputati nascenť:ut igt
Nani Iulius firmicus in.viii.si habuerit horoscopũ in q̃rta pte siue gradu scorpii.sed Augusto id genus humũcu
li nõ erãt in delitiis ueꝝ ominosi. Ludibria naturæ:Pli.scribit in.vii.naturã sibi ludibria facere ex hoium
gñe in dies q̃ sunt inumera:iter quæ pumilones ab Augusto enumerabanť:ludibria quoq; naturæ sũt ima
gines hoium obuiæ subinde trãseuntibus moxq; euanescẽtes qđ frequẽter in africæ euenit solitudinibus.

M.AN. Subsultim:lẽtiore saltu ac sæpius iterato. Sextertio uel ad currẽdi rõnẽ id referas necesse est:
ut post duos saltus tertiũ dimidiaret:uel qđ magis placet:ad uelũ quo erat iuolutus:q̃q̃ sextertium in hũc
significatũ nõ memini me legisse ut sit ex eo nomẽ factũ quia ex triplici licio haud oĩo textura cõstaret:sed
hæc coniectura est.Lodicula:pua lodice linteolo:nec me pterit quosdã arbitrari lodirẽ esse qcquid lectis
sterneret:alios lodice totũ lecti apparatũ cõtegni solitũ putarũt.Iu.modo sub lodice relicta.M.nudo stra
gula ne toro paterent iũctæ nos tibi uenimus sorores. Ocellatis nucibus:ocello pditis quales sunt auella
næ nuces q̃ in sũmo uelut paruũ oculũ figuratũ hñt:q̃q̃ Pli.licet mõ barbatã mõ põticã appellet : ocellatã
uero neq; hanc neq; aliam uocet unq̃ posses ad hæc per ocellatã amygdalã nucẽ iterptari cuius testa minu
tissimis foraminibus q̃si ocellis pforata est dř eadẽ græca nux dř & thasia potuit qñ cõiectura agiť ocella
tas quoq; appellare amygdalas ipas testis excussas qbus ex una parte uno ex altera duobus oculis figuratis
pueri ludere solebamus:sunt q ocellaras pforatas nõ bonas interpretenť:qđ nullo mõ placet haud.n.trahi
potuisset lusus deprehẽsa fraude fuissetq; pueros alienare potiusq; allicere:q̃re meo iudicio oĩum pbatissi
ma erit sñia q prio fuit loco a me relata. Garrulitate:festiuo garritu.Pumilios:nanos.Mar.Tertio decla
tu pnũciauit:parma tibi scutũ pumilionis erat idẽ de pumilio si solum spectes hois caput hectora credas si
stãtẽ uideas astianacta putes:Plini. eodẽ inqt augusto psidẽ mimus hõ duos pedes & palmũ conopas noie
in delitiis iuliæ neptis eius fuit & mulier andromada liberta iuliæ augustæ. Mali ois:ominosi aspectus.

PHI. Declamasse:Idẽ suetoni
us ĩ libello de rhetoribus ait hi
storici tradiderũt Augustum ne
mutinẽsi qdẽ bello omisisse de
Declamare clamãdi cõsuetudinẽ. Declamať
autẽ est ut dicere solebat clauus
iã non mediocriter dicere bene.
Declamatio Declamatio ẽ domestica eloqn
tiæ exercitatio quã Quintiliãus

mole rerũ & legisse & scripsisse:& declamasse quotidie tra
dit.Nam deinceps neq; in senatu:neq; apud populum neq;
apud milites locutus ẽ unq̃ nisi meditata & cõposita oratio
ne:q̃uis non deficeret ad subita extemporali facultate.Ac
ne periculum memoriæ adiret:aut in ediscẽdo tp̃s absume
ret:ĩstituit recitare omnia.Sermões quoq; cũ singulis atq;

etiam cũ Liuia sua grauiores nõ nisi scriptis:& e libello habebat:ne plus minusue loqueretur extẽpore. Pronũciabat dulci & proprio quodã oris sono:dabatq̃ assidue phonasco operam:sed nonnunquam ĩfirmatis faucibus præconis uoce ad populum concionatus est.

De libris & opusculis per eum editis.

MVlta uarii gñis ,p̃sa orone composuit:ex q̃bus nõnulla in cœtu familiarium uelut ĩ auditorio recitauit:sicut rescripta Bruto de Catõe:q̃ uolumia quũ iã senior ex magna p̃te legisset:fatigatus Tyberio tradidit

in.ii.multo utilissima eẽ demonstrat.uersat̃ ĩ materiis fictis q̃ tamẽ simillime sint ueritati. Seneca cõuersias appellat.hic ẽ illud urbanũ iuliãi rhetoris dicteriũ. hic sine cõtrouersia disertus est putat q̃ntiliano neminẽ q̃ sit mẽtis cõpos crudum aut satur aut ebrium declamare debere. Nisi meditata orone.idẽ faciebat ille maximus apud græcos oratorũ demosthenes:q̃ nunq̃ fere uerba fecit pro cõcione populari:nisi rẽ de q̃ dicturus erat iã antea cogitasset.hinc pyteas dixit demosthẽis argumẽtatiões olere lucernam q̃d græce dr̃ ελλυχνιον οζειν.i.ellychniũ redolere.est aũt ellychniũ stuppa siue funiculus ille:q̃ oleo madens alit lucernæ flãmã:q̃d q̃uis sit græcũ uocabulũ tñ & apud nr̃os ẽ usitatũ : Papi.in.iiii.siluarũ nõ ellychnia sicca nõ replictæ bullorũ tũicæ. Pli. i.xxiii.ellychnia fiũt ex uua claritatis p̃cipuæ. Ad subita:ad subitariã tumultuariãq̃ elocutionẽ. Extpali facultate:maximũ studiorum fructũ existimat Quĩtilianus eẽ facultatẽ dicẽdi extpalẽ:ẽ aũt extpalitas subitaria dictio & repẽtia.idẽ extpalis rhetor a Marciale dictus:q̃ extpe citra meditatã orone loq̃ret. In ediscẽdo:ediscere ẽ relegãdo mãdare memoriæ.p̃cipit Quĩtilianus in.ii.ediscẽdos eẽ electos ex oronibus & historiis locos:& memoriã exerceri acrius putat aliẽa cõplectẽdo q̃ sua:portius latro fœlix fuit memoria:nã ut ait Seneca nũq̃ illa q̃ dicturus erat ediscẽdi cã relegebat:edidicerat illa cũ scripserat. Et e libello:sensus ẽ solitũ fuisse augustũ de re grauiori sermocinari p scriptis ãnotatisq̃ i libello uerbis:& ita ex libello sermões hre.

Ellychniũ

Extpalis

Extpe:si extpali locutiõe uteret̃. Phonasco:phonascũ uocamus uocis p̃nũciatiõisq̃ magrm & moderatorẽ uocabulo q̃dẽ græco:sed a nr̃is usitato:q̃ntilianus i.ii.nõ satis ẽ dicere p̃esse tñ aut subtiliter aut aspere nõ magis quã phonasco acutis tñ aut mediis aut grauibus sonis aut horũ ẽt p̃ticulis excellere.Itẽ in.xi.sed cura nõ eadẽ oratoribus q̃ phonascis cõuenit.Sidonius i endecasyllabo psalmorũ hic modulator & phonaschus.Idẽ in.i.epistolarũ laudat Theodericũ regẽ gothorũ:q̃ in eius cœna nõ sub phonasco uocaliũ cõtentus meditatũ acroma simul itonat. Præconis:a p̃canẽdo hoc ẽ ualde canẽdo p̃conẽ dici docet Priscianus ẽ aũt:ut iq̃t Apuleius p̃conis uox garrula misteriũ.i lege ro.erat eos q̃ facerẽt p̃coniũ uetari eẽ in decurionibus:q̃ uero fecissent nec amplius facerẽt nõ uetari. Infirmitatis faucibus:ubi fauces afficiunt̃ & languent uox iterrũpit̃ uixq̃ suppetit enũciatiõi.Quĩtilianus i.xi.p̃terea ut sit fauces itegre.i.molles & lenes:quarũ uitio & frãgit̃ & obscurat̃ & scĩdit̃ uox.in faucibus morbi genus pestiferũ oriri solet q̃d nr̃i anginã uocãt: græci synanchẽ.nũc corrupto uocabulo passim in codicibus hippocratis & galẽi & auicẽnæ legit̃ sq̃nãtia.

phonascus

Præco

Angina

Synanche

Squinãtia

In cetu familiariũ:oratius li.sermonũ inq̃t:nec recito cuiq̃ nisi amicis.Pli.quoq̃ i epistolis scribit se sæpe numero sua scripta recitasse in coetu amicorũ:ut ita q̃d de se amici sentirẽt dispicere posset.q̃n ẽt filius iudicia hoĩum recitatiõibus expiebat̃. Rescripta:nomẽ est opis cõditi ab augusto.i quo rescribebat bruto ad ea quæ ille scripserat ad catone uticẽse.fuit autem cato Bruti auunculus:ut historici tradũt idemq̃ socer.

Per legenda:usq̃ ad calcem legẽda:hec.n.particula per.p̃fectionem significat.hinc est illud nam uigilare leue est peruigilare graue.Ausonii præceptum illud est.perlege quodcunq̃ est memorabile.

M.AN. Declamasse:fictas causas ad excitationem egisse:est.n.declamatio ut Fabius ait forẽsium actionum mediatio. Ad subdita:siq̃d ex tempore agẽdum fuisset. Proprio:qualis in humano ore esse debet.

Phonasco:uocis moderatori απὸ τῆς φωνῆς.i.a uoce Idem alibi ut conseruandæ uocis gratia neq̃ milites unquam nisi abses aut alio uerba pronunciante appellaret neq̃ quicquam ioco serioue egerit nisi astante phonasco qui moneret parceret arteriis ac sudarium hos applicaret.Quintilianus ita uoces bona cura & negligentia uel inscitia minuuntur:sed cura non eadem oratoribus quæ & phonascis. Rescripta bruto:ad ea quæ brutus de catone auunculo scripserat.

PHI. Exhortationes ad philosophiam:hoc ante Augustum fecit Cicero in eo libro q̃ inscriptus est hortensius:quo cohortatur ut maxime potest ad studium philosophorum:quem librum cum legisset Augustinus adhuc adolescentulus tanto amore philosophiæ succensus est ut mutaret pristinum affectum: seq̃ totum conuerteret ad uerum deum indagandum hoc est uere philosophandum sicuti ipse testatur in tertio

perlegenda. Item hortationes ad philosophiam: & aliqua de uita sua: quā tredecim libris cantabrico tenus bello: nec ultra exposuit. Poeticā summatim attigit: unus liber extat scriptus ab eo hexamatris uersibus: cuius & argumentum & titulus est: Sicilia. Extat alter æque modicus epigrāmatum: quæ fere tempore balnei meditabatur. Nam tragœdiam magno impetu exorsus non succedente stilo aboleuit: quærentibusq; amicis quidnam Aiax ageret: respondit Aiacem suum in spongiam incubuisse.

De stillo & genere loquendi eiusdem.

GEnus eloquendi secutus ē elegās: & tēpatū: uitatis sniaꝝ ineptiis: atq; incōcinitate: & reconditorum uerboꝝ: ut ipe dicit fœtoribus: præcipuāq; curam duxit: sensum animi quā aptissime exprimere. quod quo fa

confessionū & in lib. de uita beata. Cantabrico tenus: usq; ad id tps quo gessit bellū in Hispania aduersus cantabros. Sicilia: scripsit forte id opusculū in memoriā reꝝ ab ipso gestaꝝ in Sicilia aduersus sextum Pompeiū: quo siciliæ descriptio cōtinebat: quā filius in primis heroico carmine luculētoq; perscripsit in. xiiii. punicoꝝ. Tpe balnei: tempus balnei studiis eximēdū est: quod & Plinius ille mortalium studiosissimus factitauit: ita tn̄ ut dū distringeret aut tergeret audiret aliqd aut dictaret. Augustus uero tps illud balneare impēdebat meditationi epigrāmaton: quæ sane studia iucūdiora sunt & ad remissionem animoꝝ conducētia: unde & Plinius posterior scribit in. iiii. epistolaꝝ se ludere solitū endecasyllabis: quos in balneo in uehiculo iter cœnā cōponebat. Tragœdiam exorsus: hic est illud Virgilianum in laudē Cæsaris augusti dictū. Sola sophocleo tua carmina digna cothurno. Aiax: nomen tragœdiæ ab Augusto de aiace scriptæ: in qua fortassis sophoclem imitabat: cuius tragœdia extat luculētissima. cui titu

Spongia deletilis lus est αιασ μαστιγοφοροσ. i. aiax flagellū ferēs. In spōgiam: scripta quæ improbant spongia deleri solent: quā ob hoc deletilem prisci dici uoluerūt. Martialis. utilis hæc quotiēs scripta nouat uoles. Augustus significare uolēs se spongia deletili deleuisse aiacem suam tragœdiam dixit festiuiter aiacē in spongiā incubuisse: alludēs ad aiacis obitum: q gladio icubit furore i mortē præcipitatus: cū supatus fuisset ab ulyse in armoꝝ iudicio. historia nota Macrobius in. ii. saturnalium sic ait. aiacem tragœdiam scripserat Augustus eandemq; qd sibi displicuisset deleuerat. postea Lucius grauis tragœdiaꝝ scriptor iterrogabat eum qd ageret aiax suus: & ille in spongiā ingt icubuit. Elegās: cor. tacitus: Augusti ingt prompta ac profluēs quæ deceret pricipem eloquētia fuit. Reconditoꝝ uerboꝝ: Cæsar dictator tanq̄ scopulum sic fugiendū esse dicebat iauditū atq; isolens uerbū. & fauorinus philosophus adolescēti plerasq; uoces nimis priscas & ignotissimas in quotidianis sermonibus exprométi dixit: uiue moribus præteritis loquere uerbis præsentibus: gnetiam Quintilianus monet uerba nō esse usurpāda quæ ab ultimis & iam oblitteratis sint repetita tem-

Toper poribus: qualia sunt toper quod significat cito: tuburciabūdus & lurciabūdus: quæ ad geneones & lucro-

Tuburcia bundus nes referuntur. Augustus taliū uerboꝝ: quæ recōdita sunt minusq; usitata: dicebat se uitare fœtores: perinde ac id genus uerboꝝ esset fœtidum olidūq;. Delictū. n. ē non paruum uti uerbis nimis obsoletis icogni-

Lurciabundus tisq; & iam desitis: quod uiciū gellius esse ait plerunq; seræ eruditionis quā græci οψιμαθιαν uocant. unde delusus est ille: q in cetu eruditoꝝ de quodam furfureū panem esitāte. & uinum fœtidū potāte dixerat

Apluda aplūdā ædit & floces bibit. apluda. n. prisco rustico uocabulo significat furfurē: floces uero uini fecem: Pli-

Floces nius tamen ait aplūdā uocari purgamenta milii & panici. Sensum animi q̄ apertissime exprimere: Cicero in primo de oratore. hoc uno præstamus uel maxime feris: q colloquimur iter nos & exprimere dicendo sensa possumus: ubi sensa significantur illa quæ sentiunt: cum sensus sint q sentiant. hæc aūt sensa aioꝝ nostrorum nō satis apte exprimemus nisi oratio fuerit aperta atq; perspicua. nam ut inquit eleganter & uere Quintilianus: Oratio: Cuius summa uirtus est perspicuitas: q̄ fit uiciosa si egeat interprete.

M. AN. Cantabrico bello tenus: ad cantabricum usq; bellum quod in Hispania gessit. Sicilia quia res in sicilia a se gestas eo complexus esset: aut certe insulæ descriptionem. Magno impetu: uehementi stili ardore. Quærentibus amicis: a Lucio tragœdiarum scriptore grauissimo rogatum fuisse augustum qd ipsius aiax ageret: Macrobius ait. Aiax ea enim erat tragœdiæ inscriptio. In spongiā: incubuisse: urbane quidem: & facete dixit alludens ad aiacis exitum quem gladio incubuisse constat ut est apud sophoclem αἴας δ' ὁ χυλιν ἄρτιως νεοσφατυς: κεῖται κρυφαιω φασγανω περιπτιησ. In spongiam: quia spongia scripta delebantur. Mar. Vtilis hæc quotiens scripta nouare uoles. Fœtoribus: & illud non insulse dictum: q̄ si nimis abstrusa uerba situm sapiant grauiterq; ob id oleant.

PHI. Necubi: aut scriptione aut recitatione: scriptio ad lectorem: recitatio ad auditorē refertur. Neq; præpositiones uerbis: quædam uerba simplicia sub oscura sunt quæ addita propositione perspicua fiūt &

Cernere aperta: ut exempli causa cernere simplex uerbum in usu antiquorum erat significabatq; depugnare atq; cōfligere: ut apud Plautum certamen cernitur & apud ennium. olli cernebant magnis de rebus agentes: atq; id uerbum quod simpliciter prolatum est obscurum addita præpositiōe de fiet apertum: ut decernere ferro: cuius uerbi significatus omnibus est obuius & manifestarius. Coniunctiones iterare: Cor. Taciti Plinii

cilius efficeret:aut necubi lectorem:uel auditoré obturbaret ac moraret:neq; præpositiones uerbis addere:neq; coniunctiões sæpius iterare dubitauit:q̃ detractæ afferũt aliqd obscuritatis:& si gratiá augét. Cacozelos & antiquarios ut diuerso gñe uiciosos pari fastidio spreuit. Exagitabat nõnũ q̃ i primis Mœcenaté suũ:cuius Myrobrechis:ut ait:cincinos usquequaq; psequit:& imitádo p iocũ irridet. Sed nec Tyberio parcit:& exoletas iterdũ & recõditas uoces aucupãti. M. qdé Antoniũ ut insanũ icrepat q̃si ea scribété quæ qrũt inueniũt:afferũt.

utriusq; alioruq; quotidiam eloquutio est asyntheta hoc est sine coniunctionibus:ita.n.floridior uenustiorq; uidet:sed ita fit sub oscurior. unde augustus iterabat sæpe cõiunctiones malens in elegantem usurpare eloquutionem cũ perspicuitate.q̃ uenustam cũ obscuritate. scema polysynthetõ dr:qñ ofo est pluribus coniũcta cõiunctiõibus:ut tectũq; laréq; amicleũq; cané. dialyton uero ẽ ofo sine coniunctionibus. ut eũt

Eloquutio asyntheta

polysintheton

Dialyton

Cacozelos:cacozelia auctore diodemede est p affectationé corrupta snia:cũ eo ipso dedecoret oratio:quo illá uoluit auctor ornare. hæc fit aut nimio tumore aut nimio cultu. exéplũ cacozeliæ ex nimio cultu illud nasonis affert. aureus axis erat temo aureo:aurea summæ curuatura rotæ. Qui. in. viii. cacozelon inqt idest malé affectatio per omne dicendi genus peccat:nam & tumida:& exilia:& prædulcia:& abundãtia:& accersita:& exultantia sub idem nomé cadunt:deniq; cacozelon uocatur quod specie boni fallit:oium in eloquentia uitiorum pessimum hinc cacozeli dicunt huiusce uitii:cui nomen cacozeliæ est:in ofone affectatores:latine dici possunt mali affectatores emulatoresq; cacozelus fuit mecenas:cuius oratio talis fuit:qualis & uita hoc est delicata & soluta:ut iquit eleganter Seneca li. xx. epistolarum. magni qdem uir ingenii fuerat si non in oratione diffluerer uerba mecenatis hæc sunt ex quibus cognoscere facillime poteris eum fuisse cacozelon. quis pulchrius amne siluisq; ripa comãtibus? quid si quis fœminæ cirros crispat & labris columbat. exigũt genium festo uix suo testem tenuis ue cerei fila & crepacem mola focũ mater aut uxor inuestiũt. hæc uerba mecenatis tam improbe structa tam affectata tam eneruata cuius manifestum faciũt illud cacozeliæ fuisse mancipatum. Antiquarios:antiquarii dicunt. qui sordes uerborũ & uoces nimis priscas & antiquas in ofone aucupant:quod uitium est par cacozeliæ. náq; ut inqt Gellius:uerbis uti aut nimis obsoletis exculcatisq;:aut isolentibus nouitatisq; duræ & illepidæ par esse delictũ uidet. Cor. Tacitus in dialogo de oratoribus:nec quéq̃ adeo ãtiquariũ puto:ut celiũ ex ea parte laudé qua antiquus est. Auson:us:oblata p antiquarios mora scio promissi mei gratiam expectatione consumpta. a Iuuenale fœmina antiquaria:dr:quæ uoces nimis priscas & uersus ob antiquitem ignotos callet. & in sermocinationibus usurpat. Igit cum antiquarius esset tiberius hoc é antiquorum uerborum affectator Augustus mecenatem tãq̃ cacozelon tiberium tãq̃ antiquariũ pariter fugiebat. Mirobrechis:uerbum est mecenatis p cacozeliam uitiosum utpote nimis affectatũ. nã cũ uellet dicere capillos esse unguentatos:affectate dixerat myrobrechis quasi unguento stilantes μύρον. enim græci unguentũ uocant & βρέχω significat proluo & irrigo. cincinnus uero dicitur capillus intortus & molliter inflexus. hinc cincinnati dicti capillati & crispuli:qd uitii nomen in delicatos & comæ curiosos regeri solet. Hieronymus ad demetriadem. cincinnatulos inqt pueros & calamistratos uirgo deuitet. apud Macrobiũ epistola extat Augusti irridétis mecenatis sui stilũ utpote mollé & dissolutũ cacozeliaq; corruptũ:uidet aũt mecenas dixisse myrobrechis:cum itelligi uellet unguéto delibutos ad imitationem plauti:q in aulularia noiat myrobrecharios:quo noie significant unguétarii cõfectoresq; unguétorum ad capillos irrorãdos:sic.n.ait aut manulearii aut myrobrecharii. nos cũ plautũ pfiteremur publico auditorio:ostendimus legi etiá posse. myrrobaptarii loco myrobrecharii:sunt.n. myrobaptarii tictores. murrei coloris. Exoletas:lõga antiqtate euanescentes iá & abolitas.

Cacozelia

Cacozeli

Cacozelus mecenas

Antiquarii

Myrobrechis

Cincinnus

Myrobrecharii

M. ANTO. Obturbaret:confunderet. Præpositiones uerbis addere:utpote uim:& perspicuitatem sermoni ablaturas. Cacozelos:græce dixit malos & ineptos imitatores. Antiquarios:obsole totum uerborum & carminum affectatores. Iuuena. ignotosq; mihi tenet antiquaria uersus quamquam antiquatius in bonam quoque partem accipi possit:idest ueterum poematum & historiarum peritus siue studiosus. Diuerso genere uitiosos:nam ut Cicero & fabius docent decet uetustiotibus uerbis quandoq; uti:sed uitiosum putant illa inculcare aut prsus ob soleta repetere. Myrobreches:accusandi casus est & numerus multitudinis:idest unguento delibutos:uerba scilicet fucatiora ἀπὸ τοῦ μύρου unguento καὶ βρέχω perfundo. Cincinnos:capillos calamistro inflexos. Iu. quare hic cincinnus. Exoletas:abolitas. Incõstás q modo romanos modo asianos secutus sit:Plutarchus utebatur autem genere dicendi quod appellant Asianum maxime temporibus illis florente plurimamq; cum Antonii moribus similitudine habéte:erat enim turgens atq; lasciuum & inani quadam iactantia prolenum:Quintilianus. Antiqua quidem illa diuisio inter atticos & asianos fuit:quum hi pressi & intergri contra inflati illi & inanes haberentur.

PHI. Quam intelligant:fuit olim præceptor quidam qui sicuti liuius & mox Quintilianus tradiderũt discipulos iubebat obscurare quæ dicerent græco uerbo utés σκότισον:idest obtenebra siue oscura. unde illa scilicet egregia laudatio:tanto melior ne ego quidem intellexi. hoc idem faciebat Antonius si Augusto reprendenti credimus qui se tanto meliorem uisum iri existimabat:quanto fuisset obscurior quan-

mirentur potius homines q̃ intelligãt:deinde ludens malũ & inconstans in eligendo genere dicendi ingeniũ eius addidit hæc. Tuq; dubitas cimber ne Anneus ut Verräius Flaccus imitãdi sint tibi ita quod uerbis quæ Crispus Salustius excerpsit ex originibus Catonis utaris:an potius asiaticoꝝ oratorum inanibus sententiis:uerborum uolubilitas in nostrum sermonem transferenda. Et quadam epistola Agrippinæ neptis ingenium collaudans:sed opus est inquit dare te operam ne moleste scribas & loquaris.

De usurpatione quorundam sermonũ eius.

Vottidiano sermone quædam freq̃ntius & notabiliter usurpasse cũ lr̃æ ipsius antigraphæ oñtant:in qbus idẽtidẽ quũ aliquos nũq̃ soluturos significare uult calẽdas græcas soluturos ait. Et quũ hortat̃ ferẽda

toq; minus itelligeretur: Cicero quadam ad atticum epistola festiuiter illudit librum serapiõis: ex quo inquit millesimam partẽ uix intelligo. Heraclitus ille: cui omnia flenda uidebãtur: cognominatus est scotinos quasi tenebrosus ex stili obscuritate: illum enim sudãtes philosophi uix intelligebãt. An uerrãius flaccus existimo legendum esse. uerrius flaccus:q auctore gellio scripsit libros luculentos de obscuris catonis cuiusq; testimonia idẽtidẽ citant grammatici: Antonius autem cũ uerbis catoniãis delectetur merito uerrium flaccũ utpote catonis interpretem imitãdũ sibi pposuerat:in quo carpit̃ ab augusto noĩe inconstãtiæ cũ modo hos modo illos imitet̃. debemus.n.cõstituere quẽ imitari uelimus & in eo firmiter perseuerare:cũ in omni uita sit seruanda constantia. Excerpsit: salustius priscoꝝ catõisq; uerboꝝ fuit affectator ideoq; hoc epigrãmate noto incesitur.& uerba antiqui multũ furate Catõis crispe iugurtinæ conditor historiæ. leneus quoq; pompeius põpeii magni libertus salustium pompinonẽ appellauit scriptisq; monstruosum catonisq; uerboꝝ ineruditissimum furem. Ex originibus catonis: Marcus Cato ille censorius libros scripsit luculentos quos origines appellauit:in quibus omnia antiquitatis monumenta collegit:unde ait ipse apud ciceronem loquens. septimus mihi liber originũ est in manibus. de originibus catonis sic inq̃t Marcus tullius in bruto. iã uero origines eius quẽ florẽ aut q̃d lumẽ eloquẽtiæ non habẽt. eruditi sæpe citant testimõia ex originibus Catonis. Asiaticoꝝ: tria oratoꝝ gñ̃a ueteres fecerũt atticos asiaticos & rhodios:attici limati erãt & emũcti:asiani isflati & inanes habebant̃. rhodii erãt itermedii atq; ex utroq; mixti. præterea asiaticæ dictiõis duo sunt gñ̃a:unũ sñiosum & argutũ sentẽtiis nõ tam grauibus q̃ uenustis:alteꝝ genus est nõ tã sentẽtiis frequẽtatũ quã uerbis uolucre & icitatũ. hæc gñ̃a dicendi aptiora adolescẽtibus esse autũat Ci. cũ in senibus grauitatẽ nõ hẽant. M. An. asiaticũ dicẽdi genus secutus est utpote moribus suis accõmodatissimũ:erat.n.id ut auctor est Plutar. in Antõio: turgẽs atq; lasciuũ.& iani quadam iactãria & exultãtia plenũ hortẽsius quoq; gñe dicẽdi asiatico in primis floruisse fert̃. Agrippiæ neptis: hæc ex iulia augusti filia.& Agrippa genita est fuitq; caligulæ mr̃. Molestæ: tanq̃ cacozela uel antiquario. Autographæ: idiographæ hoc est ipsius mãu scriptæ. Idẽtidẽ: freq̃nter. Ad calẽdas græcas: ita græci calẽdas non habẽt sicut latini neomenias. nã ut inq̃t Hieronymus scribẽs ad suniam & fretillã de interpretatione psalmoꝝ: neomenia mensis exordiũ est:quod nos secundum latinæ linguæ pprietatem calẽdas possumus dicere:ueꝝ q̃a apud hæbreos mensis secundũ latiæ cursum supputatur.& apud græcos mene luna dicit̃ neomenia quasi luna noua appellatur: tegitur cum græci calendas nõ habeãt festiuiter augustus dicebat eos qui nunq̃ soluerent ad calendas græcas soluturos: quod significat nunq̃. per contrarium non ineleganter ita dicere possemus: ad neomenias latinas: sicuti ille dicebat ad calẽdas græcas: q̃a nec latini habẽt neomenias: sicuti nec græci calendas. Dionysius in. uiii. in hanc sniam satis conducenter inq̃t. mẽse decembre noua existente luna: quam græci neomeniam. Romani calẽdas uocant. ea.n. fuit quæ sustulit bellum dies: illud notabile est q cum calendæ sint propriæ ac peculiares latinoꝝ. nec usq̃ græcorum tamẽ nomẽ calẽdarum ex uerbo græco inclinatur: quod est καλω & significat uoco: nũq; ut docet Macrobius in primo saturnalium placuit Romanis primum diem mẽsium calendas uocari: q̃a primus calabat̃. i. uocabatur a põtifice: qui calata. i. uocata in capitolium plebe pronũciabat: quot dies calẽdis ad nonas superessent. Varro quoq; de uita patrum calendis inquit calabantur idest uocabant̃ & ab eo calẽdæ appellatæ existiat Marcianus capella calendas scribi debere per. k. sed ait uerissime Priscianus hæc littera. K. penitus superuacua est quod sentire uidetur & Quintilianus in primo.

M. ANTO. Ex originibus Catonis: leneus grammaticus in eruditissimum furem uerborum Catõis crispum appellauit. Agrippinæ. M. Agrippa & Iulia genitæ. Ne molestæ subobscure nimis & affectatæ. Autographæ: propria ipsius manu notatæ. Ad calendas græcas: quæ utique nullæ erant: calend. græci non habent sed νεομηνίας ut Herodotus ait primum mensis diem uocant.

PHI. Contenti simus hoc Catone: locum hunc declarat commodissime Macrobius in secundo saturnalium his uerbis. uenit Augustus forte in domum: in qua Cato habitauerat. dein Strabone in adulationem Cæsaris male existimante de Catonis peruicatia: ait quisquis præsentem statum ciuitatis commutari non uolet & ciuis & uir bonus est. satis & serio Catonem laudauit & sibi ne quis affecta-

Scotinos heraclitus

Tria oratorũ genera

Idiographa

Ad calẽdas græcas

Neomenia

esse pŝentia qualiacũq; sint:contenti simus hoc Catone & ad exprimẽdã festinatæ rei uelocitatẽ : uelocius q̃ asparagi coquantur. Ponit assidue & pro stulto:baceolum:& ꝑ pullo pulleiaceum:& pro cerito uacerosum:& uapide sese habere:pro male:& betizare pro lãguere : quod uulgo lachanizare dicitur. Item simus pro sumus : & domos genitiuo casu singulari pro domus:nec unquam aliter hæc duo nequis mendam magis quã cõsuetudinem putet. Notaui & in

ret res nouas consulit. cum ita q; cato pñti ciuitatis statu, cõtẽtus foret:nec eũ cõmutari uellet. utpote hõ cõstãtissimus:merito dixit augustus cõteti simus hoc catõe hoc ẽ pñti statu qualiscũq; sit. Quã asparagi:asparagos uelocissime coq aq̃at notũ.hinc iocus erat Augusti de re festinãter pacta.Cato ĩ re rustica scribit:in arũdieto corrudã serito uñ asparagi fiãt:nã cõueit arũdinetũ cũ
corruda.ẽ aũt corruda:ut obiter declaremus uerbũ catõianũ:siluestris sparagus.emẽdãdus locus ẽ mendo Corruda
sus aṗ Pliniũ ex li.undeuigesimo ita.n.passim legiẗ.siluestres fecerat natura horridos ut quisq; demeteret
passim ecce altiles spectãẗ asparagi:ꝑ horridos emẽda corrudas.Pro stulto bateolũ:synonima stulti multi Synonima
tuga cõplexus ẽ plautius senex ĩ bacchidibus illo uersu.stulti.stolidi.fatui fungi.bardi.blẽni buccões solus stulti.
ego oẽs ante eo stultitia.bateola apud antiquos ẽ gẽus uasis sed nõ uideo qũo inde bateolus ꝑ stulto satis Blaceolus
cõgruẽter ĩcliari possit.ĩ qbusdã exẽplar:bus iuẽiẗ blaceolũ q̇ lectio minime ẽ repudiãda:nã Βλαξ a græ- Blitum
cis stupidus dẗ & stolidus uñ blaceolũ ĩflectebat Augustus cũ stultũ dicere uellet & qa cõmẽtatoris offm̃
est ꝑ multiplices expositiões lucẽ obscuris afferre:qdã bliteolũ legũt uocabulo ducto a blitũ.ẽ aũt blitum
genus oleris satiui iertis ac sine sapore aut acrimõia ulla.uñ cõuitiũ fœminis apud menãdrũ poetã comicũ
faciũt mariti:qđ imitatus plautus elegãter & doctiuscule bliteã uocat fœminã ĩtelligi uolẽs fatuã insipiẽtẽ Blitea
ac.iutilẽ sicuti ẽ blitũ.sic.n.ait ĩ truculẽto:blitea & lutea ẽ meretrix:nisi q̇ sapit ĩ uino ad rẽ suam. laberius
quoq; mimographus ĩ eadẽ significatiõe dixit.bipedẽ bliteã belluã.itaq; a blito nõ iuenuste bliteolus pro
stolido deriuari põt.cætera q̇ tradunẗ paꝝ sũt cõsistẽtia & nullo lepore cõdita. Pulleiaceũ:cũ pullũ dicere uellet Augustus dicebat pulleiaceũ ea pœnæ decliatiõis forma q̃ gallina gallinaceus deriuaẗ & a mẽbrana mẽbranaceus:quãuis a pullo cũ sit secũdi ordinis magis pullicius q̃ pulleiacius ĩcliari debere uideaẗ:sicut a fabro fit Fabricius:a tribũo tribũicius.hoc aũt pulli & pulleiacii nomẽ & ad auem referri põt & ad pueꝝ catamitũ:q eẽt in deliciis cuiusdã.tales.n.pullis ãntiqtus dicebaẗ:sicut fabius cognomẽto eburneus
dictus ẽ pullus iouis. Pro cerito:ꝑ ĩsano:ceritos.n.antiq male sanos & lymphatos appellauerũt q̃si cere- Ceriti
ris ira uexatos Plautus iube hãc ꝑ cerita circũferri:idẽ.certe laruatus es aut ceritus. Vacerosum:uacerram Vacerra
dicũt uecordẽ & uesanũ:quo noie ut inqt festus maledictũ significaẗ.hinc a uacerra uacerosum deducebat Augustus ĩtelligi uolẽs uehemẽter ĩsanũ:hoc.n.ĩclinamentũ in osus significat ut inqt nigidius copiam quãdã imodicã rei.sup qua dẗ. Vapide:a uapido deduci hoc aduerbiũ uideẗ:cũ ea quæ uapida sint mi-
nus sint robusta & ualẽtia.uapos dicebaẗ a priscis q nũc uapor.Neuius.iã ubi nos duplicat aduenientes ti Vapos
mos.uaposq;:qdã a uappa uappide ĩclinari autumant.uinũ.n.eructũ uappã dici sat notũ est:in quoquo cũ Vappa
deferbuit deperit sapor.hinc ꝑbrosum ad hoies nomen translatũ est in qbus degenerauit animus auctor Plinius in.xiiii.unde ab oratio dictũ.nõ ego auarũ cũ ueto te fieri uappã iubeo & nebulonẽ. Betizare:potest uideri deriuatũ uerbũ beta quæ languida est & flaccida iuxta illud catulli lãguidior tenera cui pẽdet sicula beta:uel a uerbo græco Βηττω quod significat tussio. Lachanizare:ita tẽporibus illis Romãi Ro-
mano sermone dicere uolẽtes languere dicebant lachanizare fortassis a lachano:quod græci olus uocant. Lachano
inde lachanopolion forũ olitoriũ dictũ.olus aũt molle eẽ & languidũ nemo nõ nouit. Simus:est medius polion
quidã.u.&.i.litteræ sonus:nõ.n.sic optimũ dicimus ut opimũ.auctor Quintilianus.ꝑterea ut ait prisciãus inter.i.&.u.cognatio est.nam antiqui carnufex lubẽs pessumus dicebant:ꝑ carnifex libens pessimus. Domos:scribit priscianus in primo.u.apud multos italiæ populos in usu non fuisse.sed econtrario.o.unde romanoꝝ quoq; uetustissimi in multis dictionibus loco.u.posuisse.o.inueniunẗ.poblicũ pro publicũ.colpã pro culpam dicentes.præterea seruos dauos pro seruus & dauus usurpabatur.

M.AN. Hoc Catõe:ad catõis uidelicet cõstãtiã alludẽs:Catões aũt duo oium clarissimi cẽsorius & uticẽsis:hic satyrus tertius e cœlo cecidit Cato:catũ uñ catonũ noia ueteres astutũ dixere:siue cautũ. Cic.sed homo catus nunq̃ terminat nec magnitudinis:nec diuturnitatis modũ. Asparagi:ab eo dicti ut Varro ait qa ex asperis leganẗ locis:uel qa græci ασπάρατον dicunt siluester asparagus corruda plinio auctore dicitur. Baceolũ:nõ memini me id uerbũ adhuc legisse:sed uide ne baccheolũ a baccho ὑπὸ ορο ρισικοσ dixerit:abiectaq; librarioꝝ ĩscitia:aspiratõe:baccheolũ scribi sit cœptũ:ꝑ baccheolũ. Pullo:ꝑ nigro ne an gallinaceo ac eque filio in dubiũ euenire potest. Vapide:si a uappa:duplex.p.habeat necesse est.est uappa ut plinius docet uinũ corruptũ:Plinius uitiumq; musto quibusdam ĩ locis iterum feruent:qua calamitate quum deferbuit deperit sapor:uappæq; nomen accipit:probrosum etiam homini quum degenerauit animus.nisi uapide pro calide potius:ac perinde febriculose dixerit:Persius:Astutam uapido seruas sub pecto te uulpem. Pro cerrito:cerritum pro furioso ueteres posuere:Nonius & Seruius : sunt auctores : Plautus:tu certe laruatus es:aut cerritus. Vacerrosum:uecordem & dementem ueteres ut festus docet uacer-

ram dixere:unde uacerosus. Betizare:a betarũ languore:uel hebeti potius stupidoq; sapore id factũ ui-deri põt:unde &.M.Fatuas eas appellat:ut sapiát fatuæ fabrorũ prãdia betæ. Lachanizare:græci λαχ-νον holus appellát. Domos ꝓ domus:antiq o pro u usi sunt:& fabius & uetera epigrámatica testantur.

chirographo eius illa præcipue non diuidere uerba:nec ab extrema parte uersum abundantes litteras in alterũ trãsfert sed ibidem statim subiicit circunducitq;.

De orthographia & mõ scribendi eiusdem.

Rthographiã idest formulã:rationẽq; scribendi a grammaticis institutam nõ adeo custodiit:ac uidetur eorũ sequi potius opinionẽ:qui perinde scribẽdum ac loquẽdũ existimẽt. Nam quod sæpe nõ litteras modo.sed syllabas aut permutat.aut pteriit.cõmunis hominũ error est.nec ego id notarem.nisi mihi mirum uideret tradidisse aliquos.legato cũ cõsulari successorẽ dedisse.ut rudi & indocto.cuius manu ixi ꝓ ipsi scriptũ animaduerterit. Quotiens autẽ per notã scribit.b.ꝓ.a.c.ꝓ.b.ac deinceps eadem ratiõe sequentes litteras ponit pro.x.aũt duplex.a.

De pitia eius & usu grçcarũ lrãrũ & benigna audiẽtia aliorũ.

E græcarũ qdẽ disciplinarũ leuiore studio tenebat.in qbus & ipsis pstabat largiter.magistro dicendi usus Apollodoro pgaméo.quẽ iã grandem natu

PHI. Chirographo: ꝓpria ipius Augusti mãu scripto. Versuum:linearũ ut ita dicamus :non tñ.uersus id solũ significat quod uulgo dr̃ sed accipit̃ et ipsa oratiõe ꝓ quocũq; litterarũ ordie in pagia scripta pducto:uulgo lieas appellãt.Quitilianus in.x.qppe cũ i bruto.M.Tullius tot milibꝫ uersuũ de Romanis tm̃ oratoribus loquat̃.Pli.in.xi.uersus strui dicit ab apibꝫ p ordies sic.n.ait.
uersus primi fere tres uersus inanes struunt̃ nouissimi maxie iplent̃ melle.pterea uersumueteres dixerũt cẽtũ pedes quoquo uersum quadratũ.& i his uersibus i cãpania rura metiebãt̃:ut docet Varro i prio de re rustica. Ibidẽ:i extrema pte uersus:moris ẽ uti scribẽdo iterdũ dimidiata dictio in fine lineæ reliquat̃ & reliq ps i sequẽtẽ uersum trãsferat̃.hoc aũt augustus minime faciebat : sed supabũdãtes uerborũ lrãs i fine uersus subiiciebat circũducebatq; Orthographiã:sicut loquẽdi regula ẽ grãmatice ita orthographia scribẽdi:quã nos ut ait Quitiliãus recte scribẽdi sciam nominemus. A grãmaticis institutã:grammatici:ut res exẽplo colliqscat.istituerũt ut hæc pticula cũ si tẽpus significaret ꝑ Qu.scriberet̃ si uero comitẽ:p.c.ut
Optinuit optinuit diceret̃ ꝑ lrãm.p.cũ rõ.b.poscat pterea priscis grãmaticis placebat dicere columã ꝓ colũnã:cossules ꝓ cõsules & alia id gẽus inũera.sed augustus explosa obseruatiõe illa grãmaticorũ prãcida & morosa sic scribebat put loquẽdo uerba enũciant̃. Peride:tã. Ac:q̃. Lrãs pmutat:sicuti tiga placẽtinus pculã ppergulã dicẽs duos i uno noie faciebat barbarismos.si reprẽdẽti hortẽsio credimus nã & imutatiõe peccabat cũ.c.ꝓ.g.uteret̃:& trãsmutatiõe cũ.r.ppõeret antecedẽti. Syllabas pmutat:uitiũ barbarismi est syllabam aut detrahere aut imutare. Legato cõsulari:decẽ legati ex uiris cõsularibꝫ ipatoribꝫ romãis dabãt̃:qd cõsiliũ ut ingt Liuius erat dispẽsandæ & cohõestãdæ uictoriæ legati ipio parebãt reliq:ipse uero pebat imperatori.scribit Cicero i epistolis ad atticũ maiores nr̃os nõ solitos legare i decẽ:q eẽnt ipatorũ necessarii. Ixi ꝓ ipsi:hoc erat argumẽtũ iscientiæ & ruditatis:q ixi scripsisset ꝑ ipsi.x.aũt nõ loco.ps.accipit̃:sed mõ ꝓ.cs. mõ ꝓ.gs.usurpat̃:ut apex apicis grex gregis.auctor Prisciãus i prio hac lrã ut ingt Quitiliãus:tã carere potuimus q̃ si nõ qsissemus. Per notã i iulio Cæsare de notis lrãriis q rõne q̃dã cõpẽdiaria notãt itegra uer-
X ba.dictũ satis ẽ copiose. Pro.x.duplex a.cũ hæc lrã.x.sit ultia in ordie lrãrũ:merito Augustus ad illã significãdã recurrebat ad primũ elemẽtũ:quo cõduplicato.x.significabat̃:cũ i aliis lrĩs elemẽtariis significãdis
Apollodorus pergamenus secũdã usurparet ꝓ antecedẽte. Apollodoro pergameno:Apollodorus orator pgamenus rhetoricã conscripsit & apollodoreã sectam itroduxit ut scribit Strabo in.xiii.quẽ plurimũ extulit Augusti Cæsaris amicitia:cuius magister fuit.Apollodori pcepta ex discipulis cognoscebant̃:quorũ diligentissimus in tradẽdo fuit latinæ Caius Valgius:græce Atticus:sectatores apollodori appellati sunt apollodorei.pgamenus autẽ dictus est a patria pgamo:quæ ciuitas est asiæ iclyta.unde membranæ pergamenæ nũcupatæ.

M.AN. Illa:sed ulla uerius legeris ut sit ul'am non.i.nulla:nisi ad ea quæ dixi id referas:quod absurdũ fuisset id in duobus tantum:tribus ue ad summũ uerbis:nec pluribus seruare. Circunducit: superabundantes.s.litteras. Notarem:obseruarem. Legato consulari:aut qui sub consule erat aut quod magis placet qui consularem prouinciam uicario nomine administrabat. Decimo pro duplex aa:ut si uertex scribi oportuisset.hæc litterarũ structura seqbatur.x.f.s.t.f.aa. Apollodoro pergameno.Quintilianus : Apollodorus pergamenus:qui præceptor Apolloniæ Cæsaris Augusti fuit.

PHI. Apolloniam:ciuitatem epiri:ubi Augustus studiis litterarum:uacauit. Contubernium iniit:more philosophorum.nam pythagorici a pythagora doctore in cohortem disciplinarum recepti:quod quisq; familiæ pecuniæq; habebant in medio dabant : & ita coibatur societas inseparabilis:fiebatq; contu-
Cenobiũ bernium quod a communi uita cenobium appellauerunt.de contubernio & contubernalibus dictum est

Apoloniá quoqȝ secũ ab urbe iuuenis adhuc eduxerat:deinde ét eruditióe uaria repletus Sperarei philosophi filiorũqȝ eius dionysii & Nicanoris contubernium iniit:non tamé ut aut loqueretur expedite:aut componere aliquid auderet. Nam & si quid res exigeret latine formabat: uertédũqȝ alii dabat:sed plane poematũ quoqȝ non imperitus delectabatur etiã comœdia ueteri: & sæpe eam exhibuit publicis spectaculis. In euoluẽdis utriusqȝ linguæ auctoribus nihil æque sectabatur q̃ exépla & præcepta publice uel priuatim salubria:eaqȝ ad uerbũ excepta:aut ad domesticos:aut ad exercitũ prouinciarũqȝ rectores:aut ad urbis magistratus:plerũqȝ mittebat:ꝓut quinqȝ monitione idigerét. Etiã libros totos & senatui recitauit:& populo notos peredictũ sæpe fecit:ut oratiões. Q u. Metelli de prole augẽta:& rutilli de mõ ædificiorũ:quo magis persuaderet utranqȝ rem non a se primo animaduersam:sed antiquis iam tunc curæ fuisse. Ingenia sęculi sui omnibus modis fouit: Recitantes & benigne & patiẽter audiuit. Nec tantũ carmina & historias:sed & orationes & dialogos. Componi tamen aliq̃d de se nisi & serio & a p̄stantissimis offendebatur:admonebatqȝ

in prio. Loqret expedite:idem eueniebat Augusto i pronũciáda græca ligua:qđ scribit Hieronymus sibi euéisse i ligua caldaica. refert.n.i ꝓhemio danielis se magis posse chaldeũ sermoné legere & itelligere q̃ sonare. Verté dũ:ex latia ligua i græcã linguã trãsferendũ. Comœdia ueteri: Antiq̃ comœdiã: quã græci archeã uocãt hoc est ueteré:sinceram illã attici sermonis gratiã ꝓpe sola retinet.eadé facũdissima libertate uitia isectaẽ & ut auctor est Quitilianus i decimo grãdis est & elegans & uenusta & nulla ad oratores faciẽdos aptior.plures eius auctores fũt:sed illi præcipui:q oratião uersu cõtinẽtur: eupolis atqȝ cratinus aristophanesqȝ poetæ. Exhibuit: edidit & p actores histrionicos populo spectãda dedit. Publicis spectaculis:sicut plautinæ terẽtianæqȝ comœdiæ exhiberi solebát & p histriões actitari. Quã exépla: q̃lia sunt illa q̃ collegit Valerius Maxius in libris dictoꝝ factorũqȝ memorabiliũ. Ad uerbũ excerpta:hisdẽ uerbis:qbus ꝑscripta fuerát a conditoribus adeo ut nec uerbi quidem fieret imutatio:aliter dicitur ad litteram ut apud Quintilianum sic scribétem in nono quem duobus ab eo libris tractatum locum ad litteram subieci iterpretatio quoqȝ fieri dicitur de uerbo ad uerbum.quando uerba singula in interpretatiõe sectamur. Ad domesticos:hæc erant præcepta priuatim salubria. Ad magistratus:& hæc erát præcepta publice cõducibilia. Oratiões quinti metelli:Augustus Cæsar cum de maritandis ordinibus ageret in senatu recitauit orationem.Quin. metelli numidici:quam in censura ille dixit ad po.Ro.de ducẽdis uxoribus liberorum creandorum causa. Rutilii:multi apud:ros de architectura & modo edificiorum scripserunt:inter quos uictruuius excellit & ante uictruuium scripsit Rutilius:de quo opinor est illud epigrammati poetæ:famæ rutilium suæ relinquat.nescio an hic sit ille rutilius Ruffus:qui dicitur exemplum innocẽtiæ:quo Cicero in primo de oratore scribit neminem integrioré neqȝ sanctiorem in Romana ciuitate extitisse qui fuit homo doctus & philosophiæ deditus. Vtrãqȝ rem:de ducẽdis uxoribus & de modo edificiorum. Ingenia fouit:dos imperatorum unica est fouere eruditos:subleuare disciplinas:mundificentia ac liberalitate prosequi professores doctrinarum.nãqȝ & Dionysius tyránus domi alebat honorabatqȝ sophistas sapientiæqȝ doctores: ut saltem per illos foret uenerabilis.laudatur Traianus ꝙ honorem maximum habuerit dicẽdi magistris: ꝙ fouerit sapiẽtiæ doctores:adeo ut sub ipso spiritum & sanguinem receperint studia intermoriẽtia. laudaẽ & Alexãder Romanis Imperator.ꝙ rhetoribus grammaticis:medicis salaria istituerit:& profecto bonas artes nulla res perinde euocat accẽdit exstimulat ac principis benignitas & magnificentia. Vnde ait Plutarchus in li.ii.de fortuna Alexãdri ingenia poetarum efflorescere fecit atqȝ splendescere ipsius alexandri indulgentia. Recitantes:sicut olim Virgilium recitantem aliquot æneidos libros benigne una cum octauia sorore audiuisse fertur. Plinius quoqȝ laudat in epistolis Claudium:ꝙ subitus recitãti nouiano inopinatusqȝ uenerit. Dialogos:Plato in scribendis dialogis diuinus est:quem emulatus est Cicero in libris fere omnibus ad philosophiam pertinẽtibus in uoluminibus quoqȝ de oratore res agitur per dialogum:ubi differentes inducit sceuolam Crassum & Antonium.

archea comœdia

Rutilius

fouenti eruditi

M.AN. Sparei:arei:nõ sparei rhetoris nõ philosophi eodem loco meminit Fabius. Vertendũ:ex latio græcum faciendum. Comœdia ueteri:cuius Aristophanes:Cratinus & Eupolis auctores:ut Fabius scribit fuere:fuitqȝ satyræ quam romãi hodie celebrãt:haud multũ dissimilis:mira in eo genere scribendi licẽtia. Exhibuit:agẽdam dedit. Publice uel priuatim:ad publicũ uel priuatim usum attinẽtia. Libros totos:eiusmodi exẽplis refertos. Qu.Metelli:is cẽsor ut gellius tradit enixe operã dedit:ut populo connubia persuaderet. Rutilii:huius credo Cicero in Lelio nõ uno meminit ioco. A præstantissimis:ab clarissimo & peritissimo quoqȝ secutus forte magni alexandri exemplum:qui ut Cice.scribit:ab appelle potissimum pingi uoluit:fingi uero ab uno Lisyppo:utroqȝ in suo genere eminentissimo.

ꝑtore s ne pateretˀ nomē suū cōmissionibus obsolesieri:

De obseruatione religionum.

Irca religiones talem accepimus tõitrua & fulgura paulo infirmius expauescebat:ut semꝑ & ubiqꝫ pellē uituli marini circūferret ꝓ remedio:atqꝫ ad omnem maioris tēpestatis suspicionē in abditū & cōcameratum locum se reciperet. Consternatus olim per nocturnum iter transcursu fulguris:ut supra diximus.

De obseruatione somniorum.

Omnia neque sua:neqꝫ aliēa de se negligebat. Philippensi acie quāuis statuisset non egredi tabernaculum propter ualitudinem:egressus est tamē

Cōmissiones

PHI. Obsolesieri:sordescere. Cōmissionibus:cōmissiones sunt cōtētiones quæ in spectaculis exhibentur poetaꝝ & oratoꝝ.prætores aūt id genus ludicris uoluptatibus præerāt.nā sæpenūero iter ceteros iudos oratoꝝ atqꝫ poetaꝝ certamina exhibebantˀ.q̄ elegāter cōmissiones dici possunt.nā cōmittere ut supra docuimus cōtēdere est & ad manus uenire incertamēqꝫ descēdere.olim in commissione poetica Papinius statius fuit coronatus itidē publius mimographus superauit oēs:qui scripta in scenā locabāt:in qbus & laberiū simpliciter cōmissiones prætoꝝ dicuntˀ editiones ludoꝝ.noluit aūt Augustus ut cōmissionibꝰ scenicis qñ fabulæ aguntˀ nomen suum sordesceret dehonestareturqꝫ idignitate eoꝝ:q sæpenumero Augusti nomen fabulis inserebāt cōsimile est illud Alexandri magni q edicto uetuit neqs se præter appellem pingeret.aut alius lisyppo duceret æra fortis Alexādri uultū simulātia.n.nūero maiestas principis minuitˀ:qñ ab imperitis sordidisqꝫ non tam celebratˀ q̄ polluitˀ.de cōmissiōe in hoc significatu Macrobius in secūdo saturnaliū sic ait.sed & liberius sequēti statim cōmissione minimo nouo iteriecit hos, uersus. Tonitrua expauescebat:seneca i.vi.quæstionū accusat dementiæ eos:q tonitrua pauēt:cū ait. Quid demētius q̄ ad tonitrua succidere:& sub terram correpere fulminū metu.cæteꝝ ut docet Epictetus philosophus.ēt sapiētis animus necesse est moueatur & palescat momēto quodā naturali cū tonitrua e cœlo uel sonus aliqs formidabilis factus fuerit:unde minime ob hoc culpandus est Augustus si tõitrua expauescebat. Pellē uituli marini:q fulmia expauescūt subeūt tabernacula pellibus cōtecta belluaꝝ:quas uitulos marinos appellāt quoniā hoc solū animal ex marinis fulmine nō percutitˀ.sicuti nec ex uolucribus aqla:quæ ob hoc armiger iouis fingitˀ:uituli aūt marini ideo dicti: qa pro sono mugitū hñt:nullū aīal grauiore somno præmitˀ hinc ē illud satyrographi.eriperēt somnū druso uitulisqꝫ manis:præterea uis soporifera inest.pœnæ eius dextræ:quæ subdita capiti somnos allicit. Cōcameratū locū:fulmina nō descēdūt in terrā altius qnqꝫ pedibus iō pauidi altiores specus tutissimos putāt auctor Pli.in.ii.cuius sentētiæ astipulatˀ Seneca i.vi.quæstionū his uerbis.aduersus tonitrua & minas coeli subterraneæ sunt domus & i altū specus remedia sūt.de generibus fulminū multa Plinius:in secundo sed plura idem seneca in.ii.questionum naturalium. Transcursu fulminis:hoc factum est in expeditione cantabrica cum lecticam eius fulgur perstrinxisset:seruumqꝫ prælucentem exanimasset. Somnia neqꝫ sua negligebat:olim quidam somniauit somnis non esse credendum:ex quo indeclamationibus scholacticis proponi solet exemplum asystati generis.quod latini inconsistens uocauerunt.nam si crediderit:tū sequitur:ut non sit credendum.si autem non crediderit:tum sequitur:ut credendum sit.in deuteronomio præcipitur: ne audiamus uerba somniatoris:sic enim appellatur interpres somniorum:qui alio nomine dicitur coniector quem græci ὀνειροπόλοσ uocant.Cicero in.ii.de diuinatione somnia ludit necnon somniorum interpretationes obseruationesqꝫ.incertum est.ut ostendit Plinius in.x.an sint aliqua præscita animi quiescentis qua fiant ratione:an fortuita res sit ut pleraqꝫ.& si exemplis agatur profecto paria fiant. Augustus non solum sua somnia obseruabat sed nec quidem spernebat quæ alii de se & rebus suis somniassent : sicuti non duxit esse spernendum medici somnio:quæ res illis fuit salutaris.e contrario Iulius Cæsar cum spretor eēt somniorum nec somnio uxoris credere uoluisset ruit in interitum. Philippēsi aciæ:qua scilicet depugnauit aduersus brutum & cassium in campis Philippicis.

Remedia contra fulmina

Somniis nō credendum somniauit

Asystatio

Somnior Coniector ὀνειροπόλοσ

M.AN. Commissionibus:ne illud temere commendando:credendoqꝫ ineptissimo cuiqꝫ labefactari patentur:est.n.committere credere:seu commendare Terentius:Ouem lupo commisisti:& rursus:nec satis digna:cui primo partu committas mulierem:uel commissionibus.i.poetarū certaminibus:quibus ad ostēdendam ingenii celeritatem:multa inepte dicuntur:Committere.n.præter significatum iam dictum est & in certamen duos pluresue coniicere nec est cur de magistratuum mandatis intelligas:quando parum latinæ dictum uideri posset:nec huiusmodi mandata sunt quæ aliquod in celebrando nomine momentum facere potuissent:sed hoc quoqꝫ loco cōiectura:magis quā auctoritate agimus. Pellem uituli marini:plinius auctorem uitulum marinum:nunq̄ fulmine percussum iccirco ipsius belluæ pellem aduersus eiusmodi casus gestari:id remedium lauro quoqꝫ inesse traditˀ:quia ea arbor nunq̄ fit e cœlo icta. Abditū & cōcameratum locum:idem plinius persuasum esset ait:fulgura haud altis quinqꝫ pedibus terrā subire:ideo a pauidis altiores specus tutiores putari. Neqꝫ aliena:quæ aliis per quietem obseruata essent.

PHI. Amici somnio.s. antõli:q erat ipsius augusti medicus:cui dormiẽti mineruæ spẽs oborta præcepit ut augustũ graui morbo ĩplicitũ moneret ne pp aduersam ualitudinẽ ꝑlio ubi abstieret:ad cũ Cæsar audiuisset deferri se ĩ aciẽ iussit.ab dũ uiriliter ꝑ adipiscẽda uictoria excubat castra eius a bruto capta sunt: & ita somnio eius medici euasit ĩfortuniũ.auctores ualerius & lactãtius. Cubãs Iacens tanq̃ egrotus:cubare enĩ ꝑprie egrotoꝝ ẽ.Oratius trãs tyberiũ lõge cubat is ꝑpe.Cæsaris ortos.idẽ alibi ait cubat hic ĩ ualle gri ni:ubi ĩterp̃tes cubat exposuerũt ꝑ egrotat. Per oẽ uer:Aristoteles & fabiãus plurimũ somniari circa uernũ tp̃s tradũt magisq; supio cubitu at pono nihil. Et minus uana:uanos dici mẽdaces & ĩfidos & uana mẽdacia docet gellius ĩ xvii.Cicero quoq; nihil turpius eẽ ait uãitate hoc ẽ mendacio:q̃ prisci uãitudinẽ dixerũt:pacuuius.ne turpassis uãitudie ætatem tuã:& Plautinus adulescẽs in trinũmo.cũ ꝑbis potius optat q̃ cũ ĩprobis uiuere uanidicis. Tonãti ioui:supradictũ est Augustum cõsecrasse eodẽ ioui tonãti liberatũ piculo:cũ expeditiõe cãtabrica p nocturnũ iter lectica eius fulgur pstrixisset.iter cognomina iouis multa:ẽ & tonantis cognomẽtũ.Pli.i.ii.iter statores & tonãtes & feretrios eliciũ quoq; accepimus iouẽ.Ioue tonante ut ait Cicero comitia populi habere nefas erat. Quæri:lamẽtari.

Cubat.

Vanitas

Vanitudo

Vanidici

amici somnio mõitus:cessitq; res prospere quãdo captis castris lectica eius:qua si ibi cubãs remãsisset concursu hostiũ cõfossa atq; lacerata ẽ ipse per omne uer plurima & formidolosissima & uana & irrita uidebat:reliquo tempore rariora & minus uana. Quum dedicatã in capitolio ędẽ tonãti ioui assidue frequẽtaret:somniauit quæri capitolinum Iouẽ cultores sibi abduci seq; respõdisse tonãtẽ pro ianitore ei appositũ:ideoq; mox tintinabulis fastigium ædes redemiuit:quod eã fere ianuis dependebãt ex nocturno uisu ẽt stipem quot annis die certo emendicabat a populo cauam manum asses porrigentibus præbens.

De obseruatione auspiciorum.

Auspicia & oĩa quandã ꝑ certissimis obseruabat.si mãe sibi calceus ꝑperã ac sinister ꝑ dextero induceret.ut dirũ.Si terra mariue ingrediente se lõgin-

Cultores abduci:tãq̃ Augustus nõ amplius coleret capitolinũ iouẽ sed tonãtis tm̃mõ cultor factus eẽt. Abduci:ẽ iuitaꝝ ꝑsonaꝝ. Tonãtẽ ꝑ iãitore:pinde ac Iuppiter tonãs:cui ædẽ dedicauerat:loco iãitoris foret capitolio ioui.ianitores aũt more ueteꝝ catẽa uicti ianuã seruabãt:qđ Trãquillus docet ĩ libello de grãmaticis & rhetoribꝫ scribẽs uolcatiũ hostiariũ fuisse ĩ catẽa more ueteꝝ:& ab Ouidio dictũ.iãitor idi gne lõga religare catẽa. Titiabulis:titiabula ĩ usu aꝑ ueteres fuisse uel illud Plautinũ satis demõstrat:nũq̃ edepol temere titiabulũ:nisi q trãseat.aut mouet mutũ tacet:scribit Pli.i.xxxvi.pepẽdisse ĩ labyrinti italici fastigio titinabula catẽis excepta:q̃ uẽto agitata lõge sonitus referebãt.hoc idẽ dodõe factitatũ fuit aꝑ epigrãmatistã ĩ apophoretis lẽma ẽ titinabulũ.cui distichõ subiicit.redde pilã sonat æs thermaꝝ nomẽ est fictitiũ:ut docet Prisciãus:qđ a ꝑprietate soni ꝑ imitationẽ fit:põt uideri formatũ a uerbo titino:de quo catullus.titinãt aures sonitu suopte.dr̃ & titinere qđ significat sonare.unde existimat nonius nuncupata eẽ tintinabula.hic ẽt titinaculi uiri dicũt ĩ truculẽto a plauto p q̃ elegãter flagelliferi:qui cedẽtes uerberibus sonũ faciũt crepitũq; plagaꝝ. Ianuis depẽdebãt:Augustus ita somniũ ĩpleuerat:quo uisus fuerat respõdisse ioui:se tonãtẽ ꝑ ianitore apposuisse.nã tintinabula q uehemẽter tonãt ianuis depẽdẽtia uidebant̃ implere ianitoris tonãtis officiũ:q ꝑ ianuis excubat catẽatus. Stipẽ:nũmos. Emẽdicabat more mendicoꝝ petebat:quos Plautus appellãt mẽdicabula. Asses:nũmos.de assibus q erat nummi librales supra diximus.

Ianitores ĩ catena

Titinabula

Tintino

Titinaculi

Auspicia & omina:auspicia ad aues referunt̃.quoꝝ duoꝝ sunt genera:unũ ad oculos alteꝝ ad aures ptinẽs:ad oculos.s.uolatus:ad aures uox auiũ.dcã aũt sunt auspicia q̃si auiũ spicia:hoc est ab auiũ inspectiõe: sicut auguria q̃si auiũ garria ab auiũ gratu & uoce.omina uero ad uoces hoĩum referunt̃:quæ maiores nr̃i ut inq̃t Cicero q̃a ualere cẽsebant:iccirco oĩbus agẽdis qđ bonũ faustũ fœlix fortunatũq; eẽ ꝑfabant̃:antiq osmẽ auctore uarrone dicebãt qđ nũc omen dicimus extrita lr̃a.s. Perperã:nõ recte.hæc.n.duo aduerbia sibi opponũt̃ recte & ꝑperã.Liuius.neq; recte an ꝑperã ĩterp̃tor. Sinister ꝑ dextro:plinius in.ii.sic ait: diuus Aug.leuũ ꝑdidit sibi calceũ ꝑpostere iductũ:quo die seditiõe militari ꝑpe afflictus est. Forte rorasset:scribũt ꝑbi rores neq; gelu neq; ardoribꝫ existere nec nisi serẽa nocte.ait aristoteles ĩ.i.meteoroꝝ. Rorare ĩ locis tẽpatis:idẽq; eẽ rorẽ & pluuiã:sed alteꝝ modicũ alterã copiosam.pleriq; dixere rorẽ iustũ solẽ eẽ rubiginis ĩ frugibus agroꝝ rorationẽ scripsit pli.in.xvii.eẽ morbũ in uitibus deflorescẽtibus. a rore ut docet.M.Varro dicti milites rorarii q bellum primi cõmittebant:ideo q ante rorat q̃ pluat.

auspicia

auguria

omina

Ros

Roratio

Rorarii

M.AN. Amici:sed medici potius legendum:nam ut Valerius & plutarchus scribunt a terii medici sõnio augustus:philipensi bello seruatus est. Aedem tonanti ioui:quam cantabrico uouerat bello: Plinius iouemq; illum tonantem in capitolio ante cuncta laudabilem. Tonantem:ædem tonantis. Pro ianitore:ianuæ custodem. Tintinabulis:eneis instrumentis:a campano ære haud dissimilibus. Iuuenalis tot tintinabula dicas pulsari:quod ait fastigium templi tintinabulis ornatum:ad illud refertur quod pro iani

tore dixerat tonantem appositum: Affranius: tintinire ianitoris impedimenta audio. Fastigium: partem ædis eminentissimam. Redimiuit: excoluit: ornauit: Nocturno uisu: in somnio. Stipem: pecuniam. De certo: stato die. Cauã: curuã qlis mẽdicãtis eẽ solet. Auspicia: futuroꝝ denũciatiões: auspiciis conceptæ: sunt autẽ auspicia ab auiũ ĩspectiõe dicta: & ut Marcello placet auguriis mius generalia. Omina: mẽtis sunt & uocis. Tibullus linguis animisq; fauete: sed liguis alii ꝑ liguarũ silentio capiunt. Perperam peruerse: Terentius: Verum istoc de nomine eo perperá olim dixit. Vt dirum: auspicium scilicet.

quã ꝑfectionẽ forte rorasset: ut lętũ: maturiq; & ſprosperi reditus: sed & ostẽtis p̃cipue mouebať. Enatã iter iũcturas lapidũ ante domũ suã palmã ĩ cõuiuiũ deoꝝ pẽatiũ trãstulit: utq; coalesceret magnope curauit. Apud insulã capreas ueterrimæ ilicis dimissos iã ad terrã languẽtesq; ramos conualuisse aduẽtu suo adeo lætatꝰ ẽ: ut eas cũ re. neapolitãoꝝ ꝑmutauerit ænaria data. obseruabat & dies quosdã: ne aut

PHI. Vt lætũ: tanq̃ fœlix auspiciũ id obseruabat. Ostentis: ostenta ab ostẽdendo dicta phibẽt: sicut mõstra a mõstrando & portẽta a portẽdẽdo: q aliquid ostẽdo demõstrẽt: auctor Augustinus libro. xxi. Cicero l. ii. de diuinatiõe portẽta ostentaq; deludit nullaq; eẽ cõfirmat. nã si qd raro fit id ostẽtũ putãdũ esse sapientẽ eẽ ostẽtũ est. sæpius. n. nullã peperisse q̃ sapientẽ fuisse. Inter iũcturas lapidũ: Idẽ ostẽtũ euenit Iulio Cæsari nã quo tpe Põpeiũ ĩ pharsalia debellauit ꝑ eosdẽ dies talibus ĩ tẽplo uictoriæ: ubi Cæsaris statua erat cõsecrata iter coagmẽta lapidũ expauimẽto palma extitisse ostẽdebať. In cõpluuiũ: loco ĩ medio ediũ ut lucẽ caperent relictũ deorsũ quo ĩpuluebat ĩpluuiũ ueteres dixerũt: sursum qua cõpluebat cõpluuiũ. utrũq; a pluuia nũcupatũ auctor Marcus Varro a cauis ediũ cõpluuiis dicta est uinea cõpluuiata: quæ ut elegãter docet Pli. l. xvii. diuidiť ĩ q̃ternas partes totidẽ iugis: q̃ uino copiosior ẽ. Deoꝝ penatiũ: Dii penates ut ait Macrobius l. iii. saturnaliũ sũt ꝑprii romãoꝝ: q græce dicunť θεοὺς μεγάλοι hoc est dii magni: q samothraces a cassio hemia nũcupanť. uñ & illud satyrici poetæ. iures licet & samothracũ & nostroꝝ aras. Varro refert dardanũ deos pẽates ex samothrace ĩ phrigiã & æneã e phrygia ĩ italiã detulisse. higinus ait eos uocari θεοὺς πατρῴους. i. deos patrios. Vnde uiť dixisse uirgilius. patriiq; pẽates. quos Romãi pẽates uocãt græci mõ patrios mõ genethlios dixere: a qbusdã hercei nũcupãť ut docet Dionysius ĩ prĩo antiq̃tatũ. & ut inq̃t festus ĩtra confectũ domus cuiusq; colebať: Iuppiter cognomẽto herceus græco qdem uocabulo. sed apud latinos usitato. ἕρκος græci septũ uocãt & uallũ sicut ab homero achilles dictus est ἕρκος ἀχαιῶν. i. sepimẽtum & murus græcoꝝ. herceũ iouẽ latini ẽt deũ penetralẽ appellabãt. ꝑꝑ deũ herceũ dixit. nimiꝝ Lucãus l. x. hec ceas mõstrator ait nõ respicis aras. Dicũt eruditi iuxta arã iouis hercei fuisse priamũ a pyrrho iteremptum grãmatici & litteratores triuiales carmen Lucani perperã legere cõsueuerũt & perperã enarrare: ut pro her ceas aras legãt hectoreas. existimantq; eam eẽ ꝑbã emaculatãq; lectionem: tanq̃ dicat mõstrator respice ad aras mãibus hectoreis dicatas. sed ꝑfecto hallucinãť & ĩ pẽsitãda poetaꝝ eruditiõe cecutiũt. de eodẽ Ouidius. cui nil herci ꝑfuit ara Iouis. Coalescere: crescẽdo surgere. Veterrimæ ilicis: ilex arbor ẽ glandifera. cuius glans suẽ facit angustã nitidã strigosam: põderosam: est eni breuior & gracilior quã homerus acylon appellat. auctor Pli. in decimosexto. si aũt sire expetis ubi homerus acyli mentionẽ faciat: scito illũ libro. x. odyseæ scriptũ reliq̃sse. quẽadmodũ circe apposuit acylon ĩ cibatu ulyxis sociis: quos ĩ porcos deformauerat. ueterrimus aũt suplatiuũ est a positiuo uter. uñ ueterior & ueterimus ĩclinãť sicuti Prisciano & capro grãmaticis doctissimis uiť. Quod aũt uter ab antiq̃s usurpatũ sit testatur actius ĩ hecuba cũ ait. ueter fatorũ terminus sic iusserat ꝑuetus. Cõualuisse: tanq̃ egrotãtes pristinũ uigorẽ uiroẽq; recuperasse. Eas. s. capreas ĩsulã cãpaniæ. Enaria data: ĩ puteolano sinu enaria ĩsula ẽ a statiõe nauiũ Aeneæ dicta ab homero Inarime nũcupata. a græcis pythecusa. unde ait strabo ĩ q̃nto ante misenũ ꝑchyta iacet ĩsula a pythecusis q̃nq; diuulsa. eretrienses simul & calcidenses pithecusas habitarũt. cũ aũt græci simiã dicunt πίθηκον quidã existimauerũt a simiarũ multitudine pythacusas nũcupatas: quã in culpã uideť Ouidius incidisse illo uersu. Inde pithecusas habitãtũ noĩe dictas. Pli. in. iii. id per negat affirmans a figulinis doliarioꝝ dici pithecusas. nã pithos græce doliũ uocitať. Augustus hãc ĩsulã dedit neapolitanis: & ab illis capreas accepit facta q̃dam quasi permutatione. strabo in q̃nto neapolitãi amissas bello pithecusas recepe denuo Augusto Cæsare illis donante. hic capreas magnificẽtissimis ibi extructis edificiis peculiare fecit sibi receptaculum.

M. AN. Rorasset: leniter poluisset. Ostẽtis. ostẽtũ labeo eẽ dixit: omne qđ ẽ cõtra naturam factũ genitumne: Festus quasi ostentatũ strictũ putat. In compluuium: Cõpluuiũ & impluuiũ. a pluo sunt: est impluuium ut Asconio placet locus sine tecto in idibus. quo impluere imber in domũ possit. Deorũ penatiũ: de diis penatibus macrobius abunde multa: Sed quod ad eorum sedem: & formam attinet alicarnaseus Dionysius plura. ait ille romæ fuisse tẽplum: haud procul foro ualde tenebrosum in quo duos adolescentes uidisset pira tenẽtes ueteris artis opa: qbus ĩscriptio eẽt: dii penates. Capreas: Isulã cãpano littori propinquã: Plinius: mox a surrento. viii. milibus passuum distantes tyberii prĩcipis arce nobiles capreæ: Strabo duo caprearum antiq̃tus fuere oppidicula. Nunc uero unũ: qđ neapolitani occupauere. ii. amissas bello pithecusas recepere denuo Augusto Cæsare illis donantes: is capreas magnificentissimis ibi structis edificiis

Ostenta

Impluuiũ
Compluuium
Compluuiata uinea
Dii pẽates
Hercei
Locus Lucani

Ilex
Acylos

Enaria

peculiare sibi fecit receptaculum. Conualuisset: reuiruisset. Enaria: insula: & ipsa in puteolano sinu quam Homerus ut Plinius refert. enarimen appellauit: græci pithecusam non a simiarum multitudine: ut aliqui existimauere: sed a figulinis doliariorum. πίθον enim græci dolium appellant.

postridie nũdinas quoq̃ proficisceretur: aut nominis quicq̃ rei seriæ incoharet nihil in hoc q̃dẽ aliud deuitans ut ad Tyberium scribit q̃ δυσφημίαν ominis.

De obseruatione peregrinarum cærimoniarum.

Peregrinarũ cærimõiarũ sicut ueteres: aut pceptas reuerentissime coluit: ita cæteras cõteptui habuit. Nãq; athẽis initiatus: quũ postea Rõæ p tribũali

PHI. Postridie: uerius flaccus dies qui sunt postridie calendas nõas idus dictos habitosq; atros Atri dies esse scribit uelut ĩfausta appellatione dãnatos: quos ad oĩa maiores nr̃i cauẽdos putarũt: qui alio noĩe religiosi dicunt. uulgus imperite ne fastos appellat. cãm refert liuius l. vi. his uerbis: q̃dã q; postridie idus q̃ntiles nõ litasset sulpitius tribunus militũ: neq; inuenta pace dũ post diẽ tertiũ obiectus hosti Romãus exercitus eẽt: ẽt postridie idus rebus diuinis supersederi iussum: ide ut postridie calẽdas quoq; ac nonas eadẽ religio esse traditũ putãt. Idẽ tradit a Macrobio ĩ prĩo & ab aulo gellio l. v. quo circa magis existimo legẽdũ apud Suetoniũ postridie nonas q̃ postridie nũdinas. nõ. n. dies illi q nũdinas sequũt ĩter atros inominales ab eruditis numerãt: nisi fortassis Augustus id ex quadã peculiari obseruatiõe factitabat: tanq̃ nũdinas ex ipso noie ominosas & ĩauspicatas iudicaret q̃si nõdũ eas possimus ĩterp̃tari: sicut ĩ libro annotationũ docuimus ex illa pclamatiõe uẽdẽtis ficos cauneas. factũ eẽ omen crasso tanq̃ cauneas significaret caue ne eas. de nũdinis q̃ Iouis feriæ sũt affatim scribit Macrobius ĩ prĩo saturnaliũ. Obseruabat & dies cõtra pcipit ĩ decretis cãonicis: ne dies obseruẽt: ubi sic scriptũ legimus. xxvi. Qu. nouissima. nõ obseruetis dies q dicunt ægyptiaci aut calendas. multi a chaldeo siue mathematico dies peteret solẽt: q sint cõmodi uel negatiõibus auspicãdis: uel nuptiali copulæ: uel nauigatiõibus opportũi: sup quo facũde scribit Apuleius l. ii. de asino aureo δυσφημίαν diffima græce dr̃ ĩfamia & maledicẽtia. ita Augustus diffimiã hoc est ominosam significationẽ uitare se dicebat: quæ subesse uidetur ĩ hac dictiõe nonis: nã quẽadmodũ nũdinas possumus p quãdã q̃si etymologiã ĩterp̃tari nũdũ eas: ita nonis hoc est die nonarũ significari poterit nonis idest nõ uadis tanq̃ talibus diebus eundũ non sit ad res [illegible] ĩchoãdas. & ita Augustus ex nomine siue nõdinarũ siue nonarũ tanq̃ ĩfausto dies illos ueluti omino[illegible]atros obseruabat. Nonis Peregrinarũ: scribit Liuius libro trigesimonono. sæpe ætate auorũ negociũ datũ [illegible] magistratibus ut sacra externa fieri uetarent. Et Cicero libro secũdo de legibus inq̃t. separatim nemo sit habẽs deos nouos siue alienigenas. id enĩ cõfusionẽ habet religionũ. Iniciatus: initia dicũtur sacrificia. Varro libro secũdo de re rustica a suillo pecore imolãdi initiũ primũ sumptũ uidetur: cuius uestigia q; initiis cereris porci ĩmolantur. Initia & q; initiis pacis fedus cũ feritur porcus occidit: initiare est sacris imbuere & ut utar uerbo ecclesiasticorũ religionibus cõsecratos ordiare. hinc illud hieronymi celeberrimũ repetitũque. Distinctione undeq̃nquagesima decretorũ. Cecum animal offert qui ordinat indoctum. Firmicus maternus libro septimo matheseos sic ait orpheus ab his quos iniciabat in prĩo uestibulo cum terribili auctoritate religionis exegit ne prophanis auribus suẽtæ ac cõpositæ religionis proderentur alias initiare significat incipere. Idem firmicus in secũdo. Exagonum: ex ab eo signo a quo initiamus signum tertium. Initiatus igitur sacris imbutus & diuinis mysteriis ordinatus accipitur. Qui uero initiatus non erat eum nefas erat ingredi templum cereris diebus initiorum: quod euidenter ostendit Liuius in. xxxi. scribens duos iuuenes acarnanes tanq̃ ob infandum scelus interfectos fuisse: q; per dies initiorum cum initiati non essent Iniciatus imprudentes religionis cum cætera turba ingressi fuerant templum cereris: quæ fuit causa & origo belli ĩter Philippum macedonum regem & athenienses.

M. AN. Postridie nũdinas: Macrobius auctor est: oẽs postridianos dies atros a ro. iudicatos infœlices ominosos: postridianos dixere. q idus: nonas: calen. pxie seq̃rent: at postridie nũdinas dixit: ut ominosam uocem potius Augustus auersatus dici possit: q̃ euentum aliquem. uidetur. n. conuersionem negare: λίνεω enĩ cõuertor est: uel quãdo cõiectura agẽdum sit nunc ἄεινα. i. nũc grauia ille ĩterpretatus est. Euripides ωλειλαπάδουσα. Nonis: ĩ his: quoq; δυσφημίαν secutus. hoc est nõ inis nam & uox cauneas ficos uendentium. M. Crasso omen quum in parthos iret fecisse dr̃. q. moneretur cauere ne iret: Plinius est auctor. δυσφημίαν: ĩfamiam. i. infamem & ominosam uocem: Euripides: τί μὲ δυσφημεῖς φροιμιάζοικατα. Ominis: ominosæ uocis. Initiatus: eleusinæ cereris mysteriis ĩbutus: sacra ipsa initia dicta: unde uerbum initiari: græci θεσμοφορία appellant. Aristophanes: ταμεγαλα μυστήρια appellasse mihi uidetur: eius in Pluto. carmen est: μυστηρίοισ λέτοισ μεγάλοισ οχεύμενος επίτησ άμαξησ.

PHI. Atticæ cereris: attica ut inq̃t strabo deorũ est loca ipsa possidentium & herouum. In attica eleusim urbs est: ubi eleusinæ cæreris tẽplũ & fanũ mysticũ turbæ theatralis capacissimũ. Cicero in oratiõe p flacco religionẽ ab atheniẽsibus ortam & in oẽs terras distributã tradit. scribit plutarchus in demetrio demetriũ optasse mysteria oia atheniẽsium inuisere contemplari: erãt aũt mysteria duplicia altera magna altera Mysteria magna parua: & q̃dem magna mense iunio: parua uero mense nouembri solita erãt celebrari. Erant & tertia mys parua

de priuilegio facerdotũ atticę cereris cognofcere:& q̃dam fecretiora proponerentur dimiffo cõcilio:& corona circũftantium folus adiit difceptantes. At contra non modo i peragranda ægypto paulo deflectere ad uifcendũ Apin fuperfedit:fed & caium nepotem:quod iudæã pręteruehẽs apud hierofolymam non fupplicaffet collaudauit.

mysteria suprema

fteria q̃ fuprema apud illos habebant:ad quæ magna cũ reuerẽtia hoies adibãt.i facris.cereris uirgines atticæ fuftinebãt i capitibus repofita in ciftis facra:quæ ob id canephoræ uocabant. De qbus fcripfimus i lib.annotatio nu Oratius ut attica uirgo cum facris cereris procedit fufcus hi

Camephoræ.

da fpes.Catullus camephoros fignauit illo uerfu pars obfcura cauis celebrabãt orgia ciftis. thefmophoria uocãt græci fefta cereris tanq̃ legiferæ:ipfamq; thefmophoriã hoc ẽ legiferã:prima.n.leges iueniffe fertur. fcribit Pli in.xxiiii.Matronas in thefmophoriis atheniẽfiũ caftitatẽ cuftodientes agni cafti foliis concubitus fibi fternere:unde nomẽ iditũ arbori eft.græci.n.αγνον pαge & caftũ uocãt.olim alcibiades φ polluiffet enũciaffetq; fefta cereris:q̃ appellant adonia ifimulatus eft. nãq; ut ait iuftinus myfteria cereris atticæ nulla magis re quã filẽtio facrata funt.Ariftophanes quoq; i nepheles inuit arcana fuiffe facra cereris: quæ αppητα ρα appellat. De priuilegio facerdotum:Indicat Liuius antiftes templi cereris atticæ fuiffe præditos maxima auctoritate cũ ait acarnanes qui per errorẽ igreffi fuerãt templum deductos fuiffe ad antiftites:a qbufdã nati iterfectiq; funt tanq̃ nocẽtes. Quædã fecretiorẽ:iam diximus myfteria cereris nulla magis re quã filentio fancta exiftimari.Arcana aũt religionũ nõ effe itimãda pphanis auribus monet Iulius firmicus:& a Catullo decẽter dictũ.Orgia:q̃ fruftra cupiũt audire prophãi:qn ẽt pythagoras atq; porphirius filẽtio religiofo animos initiatoꝝ cõfecrabãt.Oratius ait i carminibus fe uitaturũ ne fecũ fub eodẽ tecto fit q cereris facrũ uulgarit arcanæ.apuleius i defcribẽda ifidis religione:q̃ eadẽ ceres eft: ferebat i quit ab alio cifta fecretoꝝ capax pẽitus celãs opta magnificæ religiõis:idẽ inibi nõ iuulgãda religionis arcana demõftrãs ait.Dicerẽ fi dicere liceret:cognofceres fi liceret audire.fed parẽ noxã cõtraherẽt aures & līguæ illæ temerariæ curiofitatis.merito itaq; auguftus cũ fecretiora pponerẽt folus utpote initiatus audire uoluit cõtẽdẽtes difceptantefq; ne arcana religiõis i uulgus edita cõtra itũ apud prophãos inotefcerent.

Mysteria silentio sancta

Apis

Corona:multitudie:nã & Cicero coronã populi dicit multitudinẽ circũ fubfellia ftantẽ:& ab oratio dictũ eft fcis quo clamore coronæ ꝑlia fubftieas cãpeftria. Superfedit:ceffauit. Ad uifcẽdũ apin:Bos i egypto numis uice colitur:quẽ apin uocãt auctor Plinius i octauo reliq̃ de api uulgatiffima legere poteris cũ uoles apud folinũ i polihyftore apud herodotũ i fecũdo.apud eundẽ pliniũ i.vii.hoc i pfentia q[illegible] tu dignũ ẽ:qd apud ecclefiafticos fcriptores fcriptũ legimus nõ uidet prætereundũ:qui tradunt [illegible] giuorũ regẽ nauibus trãfuectũ egyptũ:ibiq; cũ mortuus fuiffet:factũ effe ferapin oium maximũ egyptiorum deũ.cur autẽ ferapis dictus fit Auguftinus i.xviii.de ci.dei.& Eufebius i.viii.pparationis euãgelicæ ratione reddũt:quoniã inquiũt arca i q̃ mortuus ponit foros dr græce:& ibi eũ fepultũ uenerari cœperunt foros apis primo deinde litteris ut fieri affolet cõmutatis ferapis dictus eft.In huius honorẽ alebat bos.q apis uocat quẽ uice numinis egyptii uenerabant ut dudũ diximus.olim cambyfes cũ apim uulneraffet de ad infaniã fuiffe redactus.Auguftus huiufce apis fuperftitionẽ inuifere neglexit De origine ferapis & fimulacho ac noie fcribit copiofiffime elegantiffimeq; ruffinus i appẽdicula hiftoriæ ecclefiafticæ quã texit Eufebius Toga egyptiacæ religiõis celebratio luculente fcribit ab apuleio i.xi. Apud hierofolymam:Laudauit auguftus Caiũ Nepotẽ φ nõ adoraffet in tẽplo hierofolymorũ deũ iudæoꝝ tanq̃ religio iudaica foret fupftitiofa.nãq; & apuleius iudæos i floridis fuperftitiofos uocat uerũ iudæi ex mandato dei nullã effigiẽ uenerant fed fola mẽte unũ tantũ numẽ itelligũt & profanos illos exiftimãt ut inqt tacitus qui imagines deoꝝ mortalibus materiis in fpẽs hoium efficiant Deũ nãq; eẽ icorporeũ inuifibilẽ inominabilẽ bene fentiunt cuius ꝓfecto imaginẽ nemo fane mẽtis audeat effingere oportere itaq; relicta oi fimulachrorum effigiæ fine formã colere deũ Hic a Lucano dictũ uidet. Et dedita facris icerti iudæa dei.pompeius domitis iudæis tẽplum illud celebratiffimũ hierofolymorũ iure uictoriæ igreffus eft.Inde uulgatũ nullas ibi dei effigies uacuã eẽ fedẽ & uana tẽpli arcana:lõga eft apud iofephũ & egefippũ hiftoria:quẽadmodũ iudæi ptinaciffime recufarũt ne imagies impatoꝝ prio tiberii p pilatũ:mox caligulæ p petroniũ i tẽplo collocarẽtur cõftanter uociferãtes fe magis uniuerfos iterfici uelle:q̃ legẽ ꝑuaricari religionẽq; polluere:quã i fuperbilẽ impolutãq; hactenus cuftodierant.igit auguftus in hoc teprahẽfibilis eft φ religionẽ iudaicam exiftimauerit eẽ fugiendã pinde ac improbã & fupftitiofam:cũ fit uera & prĩnẽs ad cultũ ueri conditoris & ultramũdani dei:cuius digito legẽ fcriptã moyfes i tabulis dedit iudaico populo ficut copiofiffime explicat in inftrõ ueteri.Quanto laudabilior alexãder magnus uideri merito poteft:qui numẽ iudæoꝝ olim adorauit:& principẽ facerdotũ primus ueneratus eft:ut docet Iofephus in.xi.antiquitatum.

Sotos apis

Deum nõ eẽ simulachris colendum

Atticæ cæteris:cultu erant iniuria. Secretiora:prophanis non reuelanda. Corona:faluta:dimiffaq; cõcione. Solus:quia initiatus. Apin:bouem præcipua in ægypto ueneratione de eius forma plinius & Herodotus plura de ritu facrorum.Macrobius & idem Herodotus non pauca. Non fupplicaffet:rem diuinam non feciffet:nullam uenerationem impartiiffet.Sed auguftus patriæ ftulticiæ adiectus:quum demonibus feruiret nefas putauit:deo optimo maximo fupplicare.

PHI. Nõ ab re fuerit:nõ iutile fuerit nec diſſonũ alienũq̃ a ꝓpoſito: Tacta de cœlo:q̃ fulmine pcuſſa ſũt de cœlo tacta dicũt̃: Virgilius.de cœlo tactas memini ꝑdicere q̃rcus.Cicero i catilinã tactus ẽ ẽt ille q̃ hãc urbẽ cõdidit romulus.Liuius:tacta de cœlo multa:duæ i capitolio ædes:Antiq fanaticas arbores dixerũt fulmie ictas. Oppidi:uelitarũ:unũ gens octauia oriũda ẽ. Sæpius belligerauerãt.Liuius i hãc ſentẽtiã libro.viii.ab urbe cõdita.In uelīternos ueteres ciues romãos:qđ totiẽs rebellaſſent grauiter ſeuitũ:& muri deiecti:& ſenatus inde abductus iuſſiq̃ trãſtyberi habitare. Oſtẽrũ illud:muri.ſ.ue itris de cœlo tacti. Naturã pturire.qdã hoc ad Chriſtũ rettulere non ad Auguſtũ:tanq̃ ille eſſet futurus uerus rex nõ ſolũ po.ro.ſed totius mũdi:q natus eſt Auguſto iperante. Exterritũ:trepidũ pauefactum cõturbatũ.extrilidus uero dr̃ impauidus iterrituſq̃.Gellius conſpicimus hominẽ ipauidum atq̃ extrilidũ. Ad ærariũ deferretur: ubi leges iã i æs icīſæ i ærariũ recõdebãt̃ ifirmari tolliq̃ nõ poterant.q̃ uero ꝓmulgatæ tñ erant nec dũ i æs icīſæ itercesſiõe aboleri poterãt : qđ docet Cicero in pria philippica. Mẽdetis:ægyptii:ſũt.n.mẽdẽſi ægypti ppl̃i ab hirco ſiue pane quẽ pcipuo honore uenerãt̃ noiati:hircus. n.& pan epgyptiaca ligua mẽdes uocat̃.hic ſcribit Herodotus caprarios eẽ i pcipuo honore ap̃ mẽdeſios. Aſclepiades:alius fuit pruſiẽſis aſclepiades ille maxius medicorũ:hippocratẽ ſemp excipio: q prius repit egris uio opitulari: q dãnauit uomitiões:arguit medicamẽtorũ potus ſtõacho inimicos.Qui offm medici eẽ dixit:ut cito ut celeriter ut icũde curet:q ſpõſionẽ fecit cũ fortũa ne medicus crederet̃:ſi unq̃ iualidus ullo mõ fuiſſet ipſe & uictor ſupma i ſeneca lapſu ſcalarũ exanimatus ẽ. Theologumenõ:gẽitiuus ẽ græcus:theologumẽa dicũt̃ rerũ diuinarũ deorũq̃ diſſertatiões diſputatiõeſue. Acciã:ipſius Auguſti matrẽ. Obdormiſſe:mos erat ueterũ ut i tẽplis deorũ dormirẽt ut ita ſecũdũ q̃etẽ acciperẽt rñſa:ſicut docet Seruius i vii.cõmentario. & hoc icubare dicebat̃.hic ait plautus i curgulione.Nãq̃ icubare te fuerat ſatius ioui:q tibi i iciurando auxilio fuit.Strabo quoq̃ li.xvi.tradit iudæos i tẽplo ſolitos uel p ſe queq̃ idormire uel alios:q bõi ſomniatores eẽnt p aliis:ac ſemp bonũ aliqđ & donũ & ſignũ a deo expectare eos pſertim q caſte itegreq̃ & cũ iuſticia uiuerẽt. Cæteros uero neq̃q̃.qn ẽt uirgilius hũc i tẽplis dormiẽdi morẽ atq̃ icubãdi expſſit illo uerſu: pellibus icubuit ſtratis ſomnoſq̃ petiuit.Igit̃ actia auguſti mr̃ ob dormierat i tẽplo apollinis una cũ cæteris matrõis ut p ſomniũ rñſa accepãt a deo.Dii.n.ut ait Cicero cũ dormiẽtibus colloquũt̃. Dracone irrepſiſſe:hoc idẽ de põpõia aphricãi ſcipiõis mr̃e traditũ ẽ:q̃ cũ obdormiret uiſus iuxta ea cubare igẽs anguis is mox elapſus ab his q uiderãt iuẽiri nõ quit.id pu.ſcipio aphricãi pater ad aruſpices rettulit:q reſponderũt fore ut filius gigneret̃:neq̃ multis diebus poſtea q̃ in lecto uiſus ẽ mulier cõcepit peperitq̃ mẽſe.x.ſcipionẽ aphricanũ.q uicit Hãnibalẽ.In hiſtoria quoq̃ græca ſcriptũ eſt ſerpẽtẽ uiſum eẽ cubare iuxta olympiadẽ philippi regis uxorẽ:ex quo uulgatũ ẽ Alexãdrũ magnũ ex nũine cõceptũ. Irrepſiſſe:repe earũ ẽ rerũ q̃ carẽt pedibus:unũ & reptilia dicta.Ambroſius i.v.hexãeri ſcius inqr reptilia dici genera ſerpẽtiũ eo qđ ſup terrã.ſed multo magis oẽ qđ natat reptandi habet uel ſpeciem uel naturam.

Tacta de coelo
Fanatice arbores
Médési
Mendes
pan
asclepiades
Theologumena
Incubare
Geniti ex dracóibus
Repticia

De.xvii.pſagiis p q̃ magna eius fœlicitas p̃noſci potuit.

ET quoniã ad hoc uentũ ẽ:nõ ab re fuerit ſubtexere:quæ ei priuſq̃ naſceret̃:& ipſo natali die.ac deinceps euenerint:qbus futura magnitudo eius & ꝑpetua fœlicitas ſperari animaduertiq̃ poſſet. Velitris antiquus tacta de cœlo pte muri reſponſum eſt:eius oppidi ciuẽ qñq̃ rerũ potiturũ:qua fiducia Velitrini:& tunc ſtatim:& poſtea ſæpius pene ad exitũ ſui cũ Po.ro.belligerauerãt. Sero tãdẽ documẽtis apparuit oſtentũ illud Auguſti potẽtiã portẽdiſſe. Auctor eſt Iulius marathus : ante paucos q̃ naſceret̃ mẽſes,pdigiũ Romæ factũ publice:quo denũciabat̃ regẽ Po.ro.naturã parturire. Senatũ exterritum cenſuiſſe:ne qs illo anno genitus educaretur. Eos qui grauidas uxores haberẽt:quo ad ſe quiſq̃ ſpem traheret curaſſe ne ſenatuſcõſultũ ad ærariũ deferretur. In aſclepiadis mendẽtis theologumenõ libris lego acciã:cũ ad ſolẽne Apollinis ſacrũ media nocte ueiſſet poſita i tẽplo lectica:dũ cæteræ matrõæ dormirẽt:obdormiſſet:dracõe repente irrepſiſſe ad eã pauloq̃ poſt egreſſũ:illã expgefactã q̃ſi a concubitu mariti

M.AN. Tacta de cœlo:icta fulmine. Velitrini:ueliterni & uelitrini:a uelitris dicti. Prodigiũ:Seruius pdigiũ id eẽ putat qđ i lõgũ tp̃s ſuã digerit ſignificationẽ. Exterritũ:pculſum. Ad ærariũ:ſi qdẽ tabulæ:qbus leges icīſæ eẽnt i ærariũ reponi cõſueuere:eoq̃ delatis nulli itegrũ erat amplius in eis q̃cq̃ mutare:prius uero uel ambitiõe uel auctoritate itũ ẽ qñq̃ obuiã. Theolugumenõ:diuinarũ diſſertatiõum:ſiue diſputationũ. Acciã:Auguſti matrẽ. Draconem:bene draconem quia in templo.Vergilius: Delubra ad ſumma dracones:ſimilia ferre de aphricani conceptu tradit Gellius. Quaſi a concubitu mariti:ac ſi cum marito concubuiſſet.

PHI. Purificaſſe ſe:perſius:& noctẽ flumine purgas.nam qui deos colũt puri & caſti eẽ debent.hinc lex illa a Cicerone tradita ad diuos caſte adeũto:ubi non minus animi q̃ corporis caſtimonia itelligi debet:&

purificasse se:& stati in corpore eius extitisse maculá:uelut depicti draconis:nec potuisse unq̃ eximi adeo ut mox publicis balneis perpetuo abstinuerit:augustũ natum mense decimo:& ob hæc apollonis filiũ existimatũ. Eadem accia priusq̃ pareret somniauit itestina sua ferri ad sidera:explicariq; per omnẽ terrarum & cæli ambitum. Somniauit & pa-

ut casta corpora adhibeant aspar sione aq̃ fieri significat. Itaq; accia cũ eẽt expergefacta nõ minus se purificauit:q̃ si cũ marito cõcubuisset. Cõcubitus enĩ polluit religionẽ:& ut ait tibullus discedat ab aris cui tulit hesterna gaudia nocte uenus. Eximi:tolli & aboleri. Publicis balneis:hæ balneæ dicimus:& hæc balnea auctore phoca.ẽ ãt dr̃ia hæc:q balneæ publicæ.fe.genere dicunt:balnea uero sunt priuatoꝝ.sicuti docet.M. Varro li.ii.de anologia.hinc ap̃ Apuleiũ balneas facile pcõtabimur:& apud gelliũ apud balneas sitias cũ philosopho fauorino ambulabamus. Pli.in.xxxi.uapore ipso quoq; aliquæ aq̃ psunt:tãtaq; ẽ uis ut balneas calefaciãt.pmiscue tñ usurpant ista ap̃ eruditos q nõ tã scrupulosæ grámaticæ seruiũt q̃ eloquẽtiæ.M. Agrippa balnea publica fecit eaq; gratuita pbuit nũero.c.lxx.q mox ut ait Pli. infinitũ auxere nũerũ. Natũ mẽse.x.romãi partionẽ mulieris secũdũ naturá fieri existimabant nono mẽ

Noĩa parcarum se aut decimo:& iccirco nomina parcis tribus fecerunt appellãtes Nonádecimá parcam.ná parca immutata littera una a partu nominata est.Nona uero & decima a partus tempestiui tpe.hinc Plautus ait i cistelaria decimo post mẽse exacto hic peperit filiam.& Maro.matri longa decem tulerunt fastidia menses. hac tẽpestate quod maxime mirũ est nõ temere foemina parit decimo mẽse exacto ab ipso cõceptu apud cen-

De partu decimi mensis sorinũ cãm inuenio sideralem de partione decimi mensis haud quaq̃ improbãdũ:q̃ hoc potissimum loco congruenter explicari poterit.ait.n.quo tpe partus cõcipit in utero muliebri:necesse ẽẽ:ut sol sit in aliquo signo & in aliqua eius signi particula:quẽ locũ cõceptionis appellãt chaldei.hũc locũ sol cõspicit a decimo

Partus minor. zodiaci signo decimo a cõceptu mẽse κατατέτρα γωνον.i.p cõspectũ q̃dratũ:q p q̃ efficax est:sicut etiã cõspectus ille est potẽtissimus q fit a nono signo κατατρίγωνον.i.per trigoná radiationẽ:uñ infãtes hoc

Partus maior tpe nati existimãt eẽ maturi atq; robusti.a græcis dicũt ἐννεάμηνοι καὶ δεκάμηνοι.i.nouẽ mensiũ & decẽ mẽsiũ.Inter mẽses genitales septimus quoq; muneratur:põtq; septimẽstris foetus eẽ aliquãdo maturus: ppterea q sol pticulá cõceptiõis a.vii.signo diametraliter cõspicit:q plenissimus ẽ potẽtissimusq; cõspectus hoc

Septimus dies crisimus mẽse natos græci ἑπταμήνους uocãt hoc est septimẽstres.pythagoras uero duo scribit eẽ genera partus: alteꝝ septẽmẽsiũ alteꝝ decẽ:septimestrẽ partũ uocat minorẽ:decẽmestrẽ uero maiorẽ.alteꝝ qui minor ẽ senario numero cõtineri:quẽ græci τέλειον nos pfectũ numerũ uocamus.Decẽmestrẽ uero qui maior ẽ cõtineri nũero septenario:quo tota hũana uita finit.De cuius potẽtia certatim scriptores prodiderunt. Et hippocrates aliiq; medicoꝝ in corpoꝝ ualitudinis septimũ quẽq; diẽ crisimũ obseruant.sic.n. nomina uerũt q̃si iudicialẽ:tanq̃ septimo die de egris iudicet:uicturi ne sint an morituri. Cæterũ hæc & id genus alia nõ iuitus itersero:quia solent ueluti diuerticula amena eẽ legẽtibus:nũc ad ppositũ redeo. Apollinis filium:sicut scipio Africanis iouis filius existimatus:& Alexander magnus ammõis. Itidẽ Augustus apollinis: quia sicut serpẽtes irrepserunt ad põponiá matrẽ africani:& olimpiada matrẽ Alexandri:sic & serpens irrepserat ad acciá Augusti.sub specie aũt serpẽtiũ sæpe genii & dii mortalibus miscentur. Sidonius in panegyrico magnus Alexãder:necnõ Augustus habẽtur concepti serpente deo:phebũq; iouemq; diuisere sibi.námq; hoꝝ quesit unus Cyniphia sub sorte patrẽ:Maculis genitricis alter phebigená sese gaudebat haberi peonii iactans epidauria signa draconis. Ferri ad sidera.sublimari in coelũ:hoc portendebat Augustum q per

Cur flexuosa itestina. intestina matris signabat futurũ in nũero deoꝝ:& orbi terraꝝ imperaturũ. Explicari:extẽdi:sunt. n.itestina in hoie flexuosissimis orbibus implicata & gyris ipedita:ne ut ait plato in Timeo esculẽta aut poculẽ

Nomina itestinorũ ta ex tẽplo descẽdant:ne ue momẽtis oĩbus appetendi cibi necessitas immineat:& ad hoc unũ occupari nobis dies noctesq; sit necesse.Intestina ãt numero sex eẽ medicoꝝ clarissimi pdiderũt:quoꝝ hæc sũt nomina duodenũ:ieiunũ:longũ:monoculũ.Colon:rectũ.apud celsum & plinium nulla mẽtio fit duodeni inte

pyluron. stini:qd a lõgitudine duodecim digitoꝝ nomen accepit:sicut Auicẽna & Albertus magnus medicorumq;

ieiunum schola testant.Eximio pyluron a celso dici id qd duodenũ recentiores appellitauerũt.náq; ima uentriculi

Hilla ps est q in summũ itestinũ coartat uocaturq; pyluros:quoniá portæ modo in inferiores ptes ea q excretu

Longano. ri sumus emittit.πυλωρὸν græci ianitorem uocant:unde a recentioribus medicis illiterato quidem sed

Cecum apto uocabulo portanarius nuncupat.ieiuno autẽ quod in secundo loco est ideo tale uocabulũ est:qa nũ

Colon q̃ quod accipit continet:sed protinus in inferiores partes transmittit:uocatur & hilla.Inde farcimina hillæ

Aluus dicunt.Oratius:perna magis ac magis hillis.longum quod tertium est alio nomine Tenuis uocatur:& est

Rectum in sinus uehementer implicitũ. Varro & apicius longanonem appellant:quia longius est hoc itestinũ: quã duo hilla siue ieiuna.Monoculũ quod quartũ est ideo cecum nominatur quia indexteriorem partem peruiũ non est.Colon quod quintũ obtinet locum græc uocant:a nostris dicitur aluus:ubi ut inquit plinius magna dolorum causa est.Nouissimum est rectũ ita nominatũ:qa in ima parte dirigit:qua excernit: Vni-

Omentum uersa uero hæc intestina ab omẽto conteguntur:de quo dixit Catullus.omẽtũ in flãma pingue liquifaciẽs

intestinus. dicitur intestinũ neutro genere.Interdũ intestinus masculino.Plinius i undecimo.intestinus qbusdam ab ore incipiẽs quadá uia eodẽ inflectit ut sæpie & polypo.In hoie annexus infimo stomacho similis canino,

Differűt ītestīa a uiſceribus.illa.n.īferiora ſunt hæc ſuperiora.Celſus ī quarto a uiſceribus ad īteſtina ueniēdū eſt.alio nomine dicũtur interanea:unde apud Pliniũ medelæ ſunt inumeræ ad interanea.

Interáea:

M.AN. Purificaſſe:luſtraſſe ſe:quibus ītelligi poteſt a cõcubitu:niſi purificatisītereſſe ſacris nõ licuiſſe:Tibullus:Q uidue pie dű ſacra colis pure qꝫ lauari:Te memini & puro ſecubuiſſe thoro Publicis balneis:priuatis ergo iam ide uſam ītelligas. Natű mēſe decimo:qui a cõceptu legitimus fuit. Mulieres ne legitimæ decimo mēſe pariűt auctores ſunt Plinius:Gellius:& lactātius Ariſtotelem ſecuti:pariunt nõnűꝗ alienis mēſibus:ſed euentus ratio ex illorum lectione cognoſcēda.

ter octauius utero acciæ iubar ſolis exortum.Q uo natus ē die cũ de Catilinæ cõiuratione ageretur in curia:& Octauius ob uxoris puerperiũ ſerius affuiſſet:nota:ac uulgata res eſt P.Nigidium comperta moræ cauſa ut horã quoqꝫ partus acceperit.affirmaſſe dominũ terrarꝫ orbi natum. Octauio poſtea cũ ꝑ ſecreta Thraciæ exercitũ duceret in Liberi patris luco barbara cerimonia de filio conſulēti. Item affirmatũ eſt a ſacerdotibus quod infuſo ſuper altaria mero tantũ flāmę emicuiſſet:ut ſupergreſſa faſtigiũ templi ad cælũ uſqꝫ ferret. Vniqꝫ olim omnino magno Alexãdro apud eaſdē aras ſacrificanti ſimile proueniſſet oſtentũ:atqꝫ etiam ſequēti nocte ſtatim uidere uiſus eſt filium mortali ſpecie ampliorē cũ fulmie:& ſcreptro exuuiiſqꝫ iouis optimi maximi

Vterus

PHI. Vtero acciæ:uterꝫ ī fœmina appellamus matricē.exiſtimat Plinius uuluã dici ī cæteris aĩalibus in muliere uterũ & alio noie locos.uñ aꝑ catonē:ſi mulier eo locio locos fouebit nűꝗ hi uirioſi fient.dicũtur aűt loci uirioſi a catone ꝗ coitű uiri deſiderãter affectãt cupiũtqꝫ libidiari. Cor.celſus ī ſecundo.ꝗ locis laborat ſternutamēto leuat̃.Virgilius uterũ dixit ꝓ uētre de equo ligneo ſcribens: uterűqꝫ armato milite cõplēt: Diminutiuũ uteri eſt uterculus:quãuis qdã ab utre fieri dicãt.Pli.ī.xi.ſuccus mellis ī uterculos cõgeſtus apű. Octauius:Auguſti pr̃ ſignificat̃. Puerperiũ:īfra latius dicet̃ pupertum

Loci uirioſi

Vterculus

tã a pueræ dici ꝗ pueri partiõe.pueras eni priſci dicebãt ꝗs nűc puellas appellamus:ex quo eſt illud Varronianű ꝓperate uiuere pueræ:ꝗs finit etatela ludere eē amare & ueneris tenere bigas. Iubar:mõ ſplendorē ſignificat:alias iubar dr̃ ſtella lucifer ꝙ ſplēdor eius diffundit̃ ī modũ iubæ leonis.itaqꝫ ait pacuuius.exorto iubare noctis decurſo itinere & pacuuiũ imitatus uirgilius dixit.it portis iubare exorto. Nigidiũ:hic eſt ille nigidius:ꝗ cognominatus eſt figulus eo qđ rñſurus īterrogãti cur gemini diſpari cõditiõe naſcerentur.nobile illud de figuli rota cõmētũ excogitauit:qđ memorat Auguſti.ī.v.de ci.dei.fuit eni aſtrologiæ & magicæ ꝑitiſſimus.uñ ait Lucãus.at figulus cui cura deos ſecretaqꝫ műdi noſce fuit.refert Au.Gel. culmina doctriarꝫ multiformiũ uariarűqꝫ artiũ duo floruiſſe eodē tpe aꝑ romãos.M.uarronē & hűc pu.nigidiũ:Cuius tñ cõmētatiões ī uulgus nõ exiuerűt ꝑꝑ obſcuritatē ſubtilitatēqꝫ ī exilio periit ut docet Euſebius. Horã partus:notationē horæ genitalis horoſcopon uocãt.ut inqt Auguſti.ī.v.de ci.dei.hic illud ꝑſianũ Geminos horoſcope uarro ꝓducis genio.hic uerbũ horoſcopare:quo utit̃ mãlius:& ſigna horoſcopãtia a Iulio firmico dicta. Octauio:patri Auguſti. In liberi patris luco:ſcribit Strabo templa lucos uocari a poetis:exiſtimabant̃ luci religione quadam eſſe imbuti utpote deorum domicilia Cicero in uerrinis uos deniqꝫ etiam atqꝫ etiam imploro atqꝫ appello ſantiſſime deæ:quæ illos enēſes lacus lucoſqꝫ colitis.a cõtrario dici lucum oſtendit Quintilianus his uerbis.a cõtrariis aliqua trahi ut lucus quia umbra opacus parũ luceat. liberꝫ patrē bacchũ ueteres appellauerűt:ab eo quod pro boetiæ libertatē pugnauit:ut ſentit plutarchus in queſtionibus.unde & ſimulachrũ liberi patris in liberis ciuitatibus auctore Seruio collocabatur. autumat Seneca in libro de tranqllitate uitæ liberũ patrem ideo uocitari qa liberat ſeruitio curarũ animũ alii ob licentiam linguæ liberũ dici exiſtimant. Barbara cerimonia:ex ritu religionis barbaricæ longe diſtant a græco & romano cultu.Super altaria mero.uinũ in ſacris adhiberi notiſſimũ eſt.Romulũ lacte nõ uino ſacrificaſſe tradunt:& ut auctor eſt Plinius non omnibus uinis ad ſacra fas erat uti:namqꝫ nꝯ phaſtũ habebat̃ ſacrificare uino:quod eſſet ex imputata uitæ aut fulmine tacta. Emicuiſſet : exiliiſſet effulſiſſet.

Puerae

Iubar.

Nigidius figulus

Horoſcopus horoſcopare

Lucus

Liber pater unde

Faſtigiũ·cacumē. Filium:Auguſtum. Exuuiis iouis:exuuiæ iouis ſunt fulmen ſceptrũ toga prætexta tunica palmata picta:qui etiam ornatus eſt uiri triűphalis quod innuit Liuius lib.x.hinc illud ſatyrici poetæ.In tunica Iouis & pictæ ſarrana ferrentem ex humeris aulea togæ:Exuuiæ ab exeundo dictæ ſicut induuiæ ab induendo.unde Plautus ſcienter hæc duo diſperauit perinde ac contraria:cum ait in menechmis. induuiæ tuæ atqꝫ uxoris exuuiæ.

Exuuiæ Iouis

Induuiæ

M.AN. Pater Octauius:octauii Auguſti pater.Iubar ſolis.qđ ad Apollinis concubitũ refert̃. Puerperiũ:partũ. P.Nigidiũ quem pithagoricæ diſciplinæ peritũ magűqꝫ fuiſſe:Euſebius tradit.Gellius ſecűdũ uarronem togatorum omniũ peritiſſimũ fuiſſe affirmat. Horã partus:horoſcopũ:ut græci aiunt:Gellius auctor eſt:oēm genethliacorũ diſciplinã diligenti diſertatiõe a phauorino ſubuerſam.Accius:Nihil inquit credo auguribus:ꝗ aures uerbis diuitant alienas:ſuas ut auro locupletēt domos. Barbara cerimonia barbaro ſacrorum ritu. Cum fulmine;quod iouis inſigne uetuſtas fabulata eſt.

Radiosus

PHI. Radiata:radiis distincta:radiosus dicit sol a plauto q̃ si plenus radiorum. Laureatũ currũ lauri ramusculis q̃ arbor triũphis dicata:est exornatũ cornatũq3.aliĩ deauratũ legũt:qa currus triumphalis auro erat bractearus:qué eq cãdidi uehebãt:ut docet Appiãus in libycis describés formá triũphi scipionis. Bissenis eqs:idest duodecim.Camillus auctore Liuio curru triũphali equis albis iuncto urbé romam iuectus est cũ de ueientibus subactis triũpharet:idq3 nõ modo parũ ciuile sed humanũ ẽt uisum Iouis solisq3 eqs equiparatũ dictatoré camillũ in regioné ẽt trahebant romani:unde triumphus ille clarior q̃ gratior fuit.

ac radiata corona super laureatũ currũ bissenis eqs candore eximio trahentibus. Infans adhuc:ut scriptum apud.C. Drusum extat:repositus uespere i cũas a nutricula loco plano:postea luce nõ cõparuit:& diu q̃situs tandé in altissima turri reptus est iacés cõtra solis exortũ. Quũ primum fari cœpisset i auito suburbão obstrepétes forte ranas silere iussit:atq3 ex eo negant ibi ranæ coaxare. Ad quartũ lapidem cãpanæ uiæ in nemore prãdéti ex iprouiso aquila panem ei e manu rapuit:& cum altissime uolasset rursus ex improuiso leniter delapsa reddidit. Q.catullus post dedicatũ capitoliĩ duabus cõtinuis noctibus somniauit:prima iouẽ optimum maximũ prætextatis compluribus circa aram ludẽtibus unum secreuisse:atq3 in eius sinum signũ reipu.qđ manu gestaret reposuisse:atq3 in frequẽti animaduertisse se in gremio capitolini iouis eũdé puerum:qué quũ detrahi iussisset ꝓhibitum monitu dei tanquã is ad tutelã reipublicæ educaret. Ac die ꝓximo obuium sibi Augustũ quum incognitum alias haberet non sine admiratione contuitus simillimũ dixit puero de quo somniasset. Quidã prius somniũ Catulli aliter exponunt quasi iuppiter compluribꝰ prætextatis tutorem a se poscẽtibus unum ex eis demonstrasset:ad qué omnia desideria sua referrét:eiusq3 osculum delibatum

Nõ comparuit:nusq̃ apparuit. nusq̃ uisus é. In altissima turri: hoc portédebat altitudiné imperii atq3 fastigiũ. Contra solis:significabat hoc claritudiné nois.

Auitum

In auito:ab auo auitũ deducit auitũ suburbatũ dicit prædium prætoriũq3 auorum iuxta urbem. Silere:cõsimile oli Hercules factitauit:q cũ apud rheginos quiesceret:cicadæq3 obmurmurarét dicit iusisse ne streparent .& ita ex eo tépe cicadæ apud reginos mutæ factæ sũt auctores solius & diodotus. Coaxare: Antõius zeta questiones id genus grãmaticis ꝓponebat:ut dicerét singula aialia quo uocé emitterent:uelut agni balãt:porcelli gruniunt asini rudunt:tauri mugiũt equi habiniũt:elephãti barriũt & ranæ coaxant.est.n.coaxare uerbũ ficticiũ ab ea uoce quá ranæ faciunt.ololygones uocant mares ranæ:quo tpe uocé mittẽtes ciẽt ad coitũ fœminas.dicũt ãt ololygones a uerbo græco ὀλολύζω qđ significat ululo.& ὀλολυγὴν.ululatum uocãt:de quo Aristoteles i.iiii.de aialibus.

Balant.
Gruniunt
Rudiunt
Barriunt
Coaxãt.ololygones

Onomatopea tropos fictio est nois græci iter maximas habita uirtutes:nobis uix ꝑmittit.& sunt ut auctor est qntilianus in.viii.plurima ita posita ab his:q sermoné prio fecerũt.ná mugitus & murmur & sibilus ide uenerũt.iter q collocari põt:coaxare.apud Aristophané in batrachis:chorus βατραχῶν hoc est ranarum sub inde clamat κοάξ κοάξ. Festus coaxare:scribi existimat p litteram.q.scribit Plinius in macedonia ranas esse mutas ubi & apri muti sunt. Ad quartũ lapidé:ad quartũ miliariũ.Caius gracchus dimenso uiarum spacio singulis miliariis colũnas lapideas spacii signa ꝓferentes cõstituit:auctor plutarchus in gracchis. In nemore:loco ameno.sunt.n.nemora ut ait festus amenæ siluæ. Delapsa reddidit:haud absimile é id:qđ Tarqnio prisco factitatũ esse historici ꝓdiderũt:cui romá cõmigranti & in carpéto cũ uxore tanaqle sedenti aqla suspensis demissa leniter alis pileũ abstuli:rursusq3 uelut diuinitus missa apte reposuit.ide sublimis abiit.tũc tanaql perita celestiũ ꝓdigiorũ mulier maritũ cõplexa sperare iussit excelsa & alta:cui mox contigit ut regnũ romanũ adipisceretur. Qu.catullus:restitutor dedicatorq3 capitolii. Post dedicatum: supra docuimus syllã fœlicitati suæ unũ hoc defuisse cõfessum qđ capitoliũ nõ dedicauisset.ná restitutũ qdem fuit ab ipso:sed a catullo luctatio dedicatũ:cuius nomen ut inqt tacitus inter tanta Cæsarũ opera usq3 ad uiteliũ mansit. Prætextatis pueri nobilibus:prætexta uestæ indutis:de qua supra satis. Secreuisse:seposuisse separasse sequestrasse a reliqua turba puerorũ. Signũ rei pu.aquilã signare uidetur quod fuit signũ principale romãorum uel simulachrũ libertatis itelligit. Insequẽti.altero somnio. Prohibitum:somniauit.S.catulus se prohiberi uetariq3:ne puerũ illũ detraheret:quem per somniũ uiderat in gremio Iouis. Tanq̃ is:scilicet puer.per quem significabatur Augustus. Contuitus:conspicatus:oculis inconniuentibus. Osculum delibatum:uirgilius oscula libauit natæ.

M.AN. Radiata corona:radiis insignita. Laureatũ currũ:lauro ꝓditũ:sed uide ne deauratũ potius sit legẽdũ.Appianus deauratũ fuisse ait triũphãtiũ curru qué candidi eq traherent. Solis ortũ:id quoq3 ad eius cõceptũ attinet. Coaxare:id ranarum ꝓprie est uox facticia:ut balare oues dicunt hinnire eq:elephanti barrire:unde & ipsi barri dicti. In nemore:ad aricinũ nemus referri nõ põt qa ad q̃rtũ lapidé dixit:aricia.x.

millibus distat: simpliciter ergo ꝓ quouis loco arboribus dẽso capias oportet: nisi forte ad q̃rtũdecimũ lapidẽ legas: nã ultra ariciã hodie quoq; oppidũ est qd nemus ueteri appellatiõe incolæ uocãt. Delapsa reddidit: idẽ poene ostẽtũ Tarqnio prisco romã migrãti futuræ regnũ portendit: illi pileus ab aquila adẽptus: ultroq; ab eadẽ alite restitutus. Liuius ẽ auctor. Secreuisse: seorsũ a reliquo coetu statuisse. Signũ reipu. aqlã: Dionysius. Recupaui aqlã: legiõariũ ducẽ seruaui. Prohibitũ: Catulũ. Cõtuitus: fixo obtutu cõtemplatus. Osculũ: ut eo signo ducẽ ꝑtextatis a ioue demõstratũ ĩtelligas. Delibatum: leniter tactum.

digitis ad os suũ rettulisset. M. Cicero. C. Cæsarẽ ĩ capitolium ꝓsecutus: somniũ pristinæ noctis familiaribꝫ forte narrabat: puerũ facie liberali demissum cælo cathena aurea ad fores capitolii cõstitisse: eiq; Iouẽ flagellũ tradidisse: deide repẽte Augusto uiso: quẽ ignotũ plerisq; adhuc auunculus Cæsar ad sacrificãdum acciuerat: affirmauit ipm eẽ: cuius imago secũdũ quietẽ sibi obuersata sit. Sumenti uirilẽ togã tunica lati claui resuta ex utraq; parte ad pedes decidit: fuerunt qui interpretarent non aliud significare q̃ is ordo: cuius isigne id eẽt quãdoq; ei subiiceret. Apud mũdã diuus iulius castris locũ capiẽs: quũ siluã cederet arborẽ palmæ reptã cõseruari ut omẽ uictoriæ iussit. Ex ea cõtinuo nata soboles adeo ĩ paucis diebꝫ adoleuit: ut nõ eq pararet mõ matricẽ: uerũetiã obtegeret: frequẽtareturq; colũbarũ nidis: q̃uis id auiũ gẽus durã & asperã frõte maxie uitet. Illo & ꝑcipue ostento motũ Cæsarẽ ferunt: ne quẽ aliũ sibi succedere qui sororis nepotẽ uellet. In secessu Apolloniæ Theogẽis

PHI. Ad os rettulisset: q adorãt ut ĩqt hierõymus scribẽs in ruffinũ solent manũ deosculari: unũ hæbrei deosculationẽ ꝓuenerationẽ usurpãt. Pli. i. xi. quandã eẽ religionẽ in dextra testatur: q osculis auersa appetit nunc uero tranquillus ait uisum esse a catulo iouẽ libãtẽ osculũ pueri: & ad os suũ digitis referrẽtẽ: in quam sniam est illud apulei ex asino aureo. tũc iuppiter ꝑpressa cupidis baccula mãuq; ad os relata cõsauiat. Pristiæ noctis. supioris noctis: Curtius. ꝓximus dies nõdũ qdẽ ꝑcellosus & tristis obscurior tñ pristino. Facie liberali: ingenuo filo totius corporaturæ. facies. n. nõ solũ ad os & uultũ sed & ad facturã totius corporis refert. Flagellũ: hoc significabat eũ futurũ moderatorẽ ĩperii instat aurigæ: q flagello ẽgit equos & ꝑ nutu moderat. Auũculus Cæsar: Iulius Cæsar dictator significat: q ut supra docuimus: fuit maior auũculus Augusti. Secũdũ qetẽ: in qete in somniis. ita Ci. hãnibali secũdũ qetẽ uisam eẽ ꝑdicere iunonẽ ne id faceret. hæc particula secundũ mõ significat iuxta: ut illud secũdũ flumina. alias post ut secũdũ salutẽ. alias significat. ꝓut secundũ te litẽ do. i. ꝓ te. Resuta: dissuta resoluta: Resuimus. n. quæ suta sũt: sicut recludimus q̃ clusa. Is ordo: senatorius. Insigne id. eẽt: latus clauus insigne est ordinis senatorii ut supra dictũ. Mũdã: hispaniæ ciuitatẽ.

Deosculatio proueneratione

Pristinus

Secundũ

Resuta.

Vt omẽ uictoriæ: qa palma signũ est uictoriæ in certaminibus. cãm referũt plutarchus & Aristoteles. si sup palmæ inqunt lignũ magna pondera ĩponas nõ deorsum palma cedit nec inflectitur. sed aduersus pondus resurgit & sursum nitit. ꝓpterea in certaminibus placuit palmã insigno eẽ uictoriæ: qm ingeniũ eiusmodi est ut urgentibus ꝑmẽtibusq; nõ cedat. scribit Liuius romanos in ludis palmas uictoribus dare coepisse trãslato ex græcia more. Adoleuit: in maguitudinẽ excreuit: alias significat cõbussit illud uerbenas adole pingues adolescere ut inqt agretius augmẽti ẽ: inolescere uero coagumẽti. exolescẽre autẽ euanescẽtis. Matricẽ: ipsam palmã matrẽ: hac dictione usus ẽ frequẽter columella: q de colũbis scribens ait octies anno pullos educat: si est bona matrix. Idẽ de gallinis primũ q̃ secretissima cubilia eligũt ne incubãtes matrices ab aliis auibus inqetent. Obtegeret: obumbraret sua magnitudine. herba qdã ẽ impia appellata ex eo q liberi sup parentẽ excellant. rami enĩ capitella sustollũt. Colũbarũ: colũbas ueneri dicatas eẽ docuimus in cõmẽtariis ꝓpertii in illius uersu enarrationẽ. sed cape torquatæ uenus o regina colũbe. ob hoc uñ colũbarũ auguriũ pertinuisse ad cæsaris foelicitatẽ: qui per Aeneam a uenere oriũdus est. ad reges ut inquil Seruius pertinet colũbarũ augurium quia nunq̃ solæ: sicut nec reges. nunq̃ soli incedunt. Existimat Varro a columinibus uillæ appellatas colũbas: cum propter timorem naturalem summa loca in tectis captent & turres sequantur. Albertus uero magnus triuiale dedit interpretamentũ: tanq̃ columbæ ab eo dictæ sint quod colant lumbos. sunt enim aues in primis libidinosæ & ob id ueneri dicatæ. Sororis nepotẽ: Augustum intelligit qui matrem habebat actiam ex iulia sorore cæsaris dictatoris genitam. In secessu Apolloniæ: ante dictum est augustum a cæsare præmissum fuisse apolloniam: ut ibi studiis uacaret.

Palma uictoriæ

matrix herba impia

Columbæ unde

M. AN. Facie liberali: ingenua idole. Flagellũ: ad delinquentiũ terrorẽ & ultionẽ quesitũ. Auunculus. C. Cæsar: qui maior auũculus illi erat. Resuta. repẽte soluta. Is ordo: senatorius. Matricẽ: matrẽ altricẽq; arborẽ. In omen: rei nunc: sed & animi aliogn & oris ẽ palmæ natura ut plinius & Gellius scribũt inuicta: qppe quæ ĩpositũ mirat põdus atq; ob id ꝑmiũ inde uictoribus datũ. Colũbarum nidis: ad iuliã progeniem id attinet quæ a uenere fuit est utiq; uolucris ipsa ueneri sacra. uer. maternas agnoscit aues. mart. Ne uioles teneras præduro dente columbas. tradita gnidiæ sunt tibi sacra deæ. In secessu appolloniæ;

mathematicí pergulá comite agrippa ascéderat:quũ agrippæ qui prior cõsolebat magna & pœne ícredibilia prædicerentur:reticere ipse geniturá suam:nec uelle edere perseuerabat metu ac pudore ne minor inueniret. Qua tamen post multas adhortationes uix & cunctanter edita exiliuit Theogenes:adorauitq; eum:tantam mox fiduciá fati Augustus habuit:ut thema suum uulgauerit:nummumq; argenteum nota syderis capricorni:quo natus est percusserit.

De prodigiis quæ post necé Cæsaris euenerunt eidem.

Ost necé Cæsaris reuerso ab Apollóia & ígrediente eo urbé repente a líquido ac puro sereno circulus ad speciem cæléstis arcus orbé solis ambiit:ac

quum apolloniam secessisset uel auunculum præcessisset potius.

PHI. Mathematici: Au.gelius uulgũ rephédit q mathematicos dicit: quos gentilicio uocabulo chaldeos dicere oportet Attamé luculenti scriptores mathematicos sicuti uulgus appellát astrologos:q alio noíe genethliaci dicũtur q q futura sũt pfitent se pdicere posse de motu deq; positu stellarũ.Iuuenalis nota mathematicis genesis tua.Co. tacitus mathematici gẽus hoíum potétibus ifidũ sperátibus fallax qd in ciuitate nra & uetabit semp & retinebit:Iulius firmicus semp mathematicos appellat astrologiæ scios & gnaros:ab Augustino planetarii nominant í qrto cõfessionũ.

Pergula

Pergulá:pergula significat locũ in edito atq; in ppatulo ubi pfessores docere solebát:& artificiis opa sua ostétare uñ pgulæ magistrales elegáti epitecto dictæ a iulio capitolino. Plautus in pseudulo cras faciá deportere in pgulá idé cras phenicio corio íuises pgulá tanq̃ significet se puellá flagris cesam i loco apto oíbus ostésurá iuriscõsulti titulo de his q deiecerũt:métioné faciũt pgulæ pictoris:sicut é Pli.i.xxxv.refert appellé solitũ opa pfecta ppõere í pgula tráseũtibus.itidé núc appellatiõe pgulæ significat schola mathematici editior & aptior:pterea de pgula í hoc significatu meminit Pli.i.xxi.& Iuuéalis illo uersu:cui cedere & debeat oís pgula.extat & hic Luciliáus uersus a lactátio recitatus.pgula fictorũ ueri nihil oía picta.pgula í uitibus notissimæ é significatiõis.Pli.in.xvii.uitiũ generosarũ pgulas qnquatribo putádas tradũt.cũ aũt pgulæ sint loca apta & subdialia a pgédo dici uideri possunt:q̃ í his deábulare solerét

Genitura.

Prædiceret:ab ipso theogene mathematico. Geniturá.uulgus natiuitaté appellat quá eruditi geniturá uocát:hinc é illud apud spartianũ mathematici dictũ ad seuerũ.tuá nõ alienã pone geniturá:Idem seuerus genituras sponsarũ reqrebat cũ eét matheseos pitissimus.Iulius firmicus géituras innũeras colligit scatetq;

Natiuitas

hac ueluti peculiari dictiõe.Ambrosius natiuitaté sicut uulgo dr appellat scribés in.iiii.exameri.breui atomo exiguoq; mométo distare natiuitaté iopis & potétis:egeni & diuitis.alias genitura accipitur p spmate. Pli.in.xxii.dat caucalis cõtra pfluuiũ géituræ uiris.idé tradit fœniculũ genituræ abũdátiá facere.idé i.xx. semé canabis extíguere géiturá uirorũ dr:pterra genesim dicimus geniturá qñ p natiuitatis hora accipitur Iuuéalis.nota mathematicis genesis tua. Edere:máifestare. Vix & cũctáter:nõ sine magna cũctatione &

Thema

hesitatiõe. Thema: ppositũ suæ cõstellatiõis suæq; géituræ.hoc.n.í præsentia significat thema. aliter dici themata q̃ pponũt in scholis notũ é:de qbus Quintiliáus í.vii.í schola sũt & pauca & ante declamatiõem exponũt:q̃ themata græci uocát:cicero pposita:qdá codices hñt stéma.magis placet prior lectio:cũ hic nõ loquat de stémate familiæ atq; psapiæ.sed de publicata Augusti genitura & ipsius natiuitatis expositione

Nota nummi:

Nota:signo:ná signũ quo númi dicũt notá uocamo.Pli.nota argéti fuere bigæ atq; qdrigæ.Idé signati é: æs nota pecudũ.unde & pecũia appellata.Argétũ signatũ est anno urbis.D.lxxxv.qnq; annis ante primum punicũ bellũ:& placuit denarius p decé libris æris:qnarius pro qnq;.populus romanus uictis gentibus in tributo semp argentũ íperabat nõ aurũ. Capricorni:capricornus signũ est unũ ex.xii.zodiaci:q una cum

Capricornus.

cancro portæ solis uocant.ná sol in eo signo obliquũ ícipit agere retrogressum:ibiq; fit brumale solsticiũ. ob hoc existimat macrobius capricornũ dici qa capræ naturá ur imitari:q dũ pascit altũ semp ab imo petit:ita & sol í capricorno ícipit ab imis in alta remeare.fabulá capricorni cur sit íter sidera relatus refert Higinus:pterea auctor é Iulius firmicus í.viii.matheseos q qcũq; hũerit horoscopũ í pría pte capricorni erit rex aut íperator.Itidé í tertia pte capricorni hñtes horoscopũ erũt magni potétes maximá gladii ptáté habentes.saturnus hét domiciliũ í aqrio & in capricorno:ex qbus aqrius masculinũ signũ est capricornus femininũ. Ad spém celestis arcus:scribit seneca í prío qõnũ naturaliũ.uirgas coronas & circulos fieri iuxta solé ferre nube hũida & iá se pargéte:eundéq; esse in illis coloré:q in arcu cælesti fit.Color.n.multiplex est ex ceruleo fuluoq; uarius.augusto urbem romá intrante obitũ patris ad nomé ingens capescendũ uisa est

Corona halo

circa solis orbem spés coronæ & uersicoloris circuli:ut auctor est plinius in.ii.de quo seneca memoriæ pditũ est.quo die diuus augustus urbé ex apollonia reuersus intrauit circa solé uisum coloris uarii circulũ: qualis esse in arcu solet hunc græci halo uocant:qué nos dicere coronam apertissime possumus.

M.AN. Mathematici:astrorũ periti ταμαθήματα græci disciplinas appellát:ut musicam:arithmeticam geometriam & astrologiam. Pergulam:pergula locus ubi præceptores discipulos erudire solebát:ubi etiã opifices aliquid operari aut opera exponebát:Lucilius:Credũt signis cor inesse alienis pergula putorum. Apelles ut plinius ait in pergula absoluta opera uelut populi iudicio subiiciens proponebat:& rursus. L. Furius argentarius cũ corona rosacea e pergula sua in forũ prospexisse dictus:atq; ob id ex auctoritate se

natus in carcerē dictus. Tranqllus ipſe alibi inde inqt in pergula docuit. Iuue. Cui cedere debeat omnis ꝑgula doctoris tripheri. Cŏctāter: nō ſine mora & dubitatiōe. Exiliuit theogenes. Stēma: hoc loco pro geneſi alibi ꝑ gradu ſiue ordine alicuius familiæ ramis ac lineis qbuſdā gentē familiāq; diſtinguētibus. Perſius: Stēmate qđ tuſco ramū milleſime ducis. Trāqllus ipſe ī galba ſuū ſtēma ī atrio ꝓpoſuit: quo paternam originē ad Iouē maternā ad paſiphaea referebat. græci τόσειμα coronā appellāt. homerus de Chryſe στ αλματα χων. Nummū argēteū: Romāi ante pyrrhū uictū ſignato argēto: ut Pli. ait nō ſūt uſi eiuſq; nota ab initio bigæ & q̄drigæ fuere. Capricorni ī octaua pte cuius ſigni fit brumale ſolſticiū de ui ſyderis pli. & macrobius plura. Circulus: Plinius. Cernitur inquit & circa ſolis orbem ceu ſpecie coronæ & uerſicoloris: circuli qualiter Auguſto Cæſare in prima iuuenta urbem intrante poſt obitum patris ad nomen ingens capeſſendum.

ſubinde iulię Cęſaris filiæ monumentū fulmine ictum eſt. Primo autē conſulatu ei auguriū capiēti duodecim ſe uultures ut Romulo oſtēderūt: & immolāti omniū uictimaꝝ iecinora replicata intrinſecus ab ima fibra patuerūt. Nemine peritoꝝ aliter cōiectāte q̄ lęta ꝑ hęc & magna portendi.

De ꝓdigiis ꝑ q̄ ꝓ̄ſenſit euentū bellorum ſuorum.

QVin & bellorum omnium euentus ante præſenſit. Contractis ad bononiā triumuirorum copiis:

Subinde

PHI. Subinde: mox ſtatim alias ſubinde ſignificat frequenter. Vt romulo: ī auguriis uulture potiſſimū utebanť: & augurium uultuꝝ fœliciſſimū exiſtimabāt. qa ut inqt Plutarchus in problematis Romulo incōdenda urbe xii. uultures apparuerūt. & herculē lætari ſolitū ferūt cū īterres gerēdas uultorē aſpexiſſet: quem ex oibus carniuoris alitibus iuſtiſſimū eſſe indicabat. hiſtoria de augurio duodecim uulturū: quos uidit Romulus latiſſime explicatur ab hiſtoricis. ſcribit Ambroſius in examero uultures minime indulgere concubitu & ſine maſculorū coniunctione generare: omnes enim fœminæ eſſe creduntur & ex uēto concipere. refert Plinius in. x. eos nidificare ī excelſiſſimis rupibus: fœtuſq; ſæpe cerni fere binos. Ex uolucribus in auxilio contra ſerpentes primum uultur eſt: corq; eius altis habentes tutos eſſe ab impetu dicunt non ſolum ſerpentium ſed etiam ferarum & latronum ac regum ira. penna uulturis ſi ſcalpantur dentes acidum halitum faciunt. Dicitur in recto caſu uultur & uulturis & uulturius. Ennius: uulturis in pratis miſerum mandebat homonem. Catullus. lingua exerta auido ſit data uulturio. per egregiam quandam tranſlationem plautus uultorios uocat talos. Nam ſicut uultures carniuori ſunt & rapto uiuentes: ita & tali in ludo talario uoratores ſunt atq; rapaces: cum ſæpe deſpolient aleatorem: etiam ita exponendus eſt ille locus excurgulione. tace parūper: iacit uulturios quatuor. ſolent enarratores plautinarū fabularū uulturios expōere pro imaginibus uulturū quæ in talis ſignatæ forent: quod q̄ abſurdum ſit & ab hiſtorica fide alienum nemo uel mediocriter eruditus ignorat. Iulius pollux: qui notas & pūcta talorum ubertim explicat: nuſq̄ meminit uulturiorum. Tu expone uulturios quatuor pro talis: qui erant numero quatuor in ludo talario: cū teſſere forent tantum tres: ſicut copioſius explicauimus ī libro annotationū: uulturii autem non ab effigie uulturum quod nuſq̄ ſcriptū eſt dicūtur. ſed feſtiuiſſime per ſimilitudinem quia uulturum naturam rapaciſſimam imitantur: qui triduo ante aut biduo uolare dicuntur ubi cadauera futura ſunt. hinc ait hieronymus. uultures tranſmarina cadauera ſertiunt. & Plautus in truculento. iam quaſi uulturii triduo prius prædiuinant: quo die eſuri ſint. inde captores bonorum & heredipetæ uultures nuncupati. ex quo ait eleganter martialis. Cuius uulturis hoc erit cadauer: & in hanc ſententiam Seneca in epiſtolis moralibus inquit: uultur es cadauer expecta. Iocinora replicata: In iocinere eſt id quod caput extorū aruſpices uocant: quod cum defuit in extis mortem exitiūq; denunciat. Contra fœlicitatem portēdit replicatum: ſcribit Valerius Marcello ſacrificanti iecur uictimæ ſine capite inuentum fuiſſe: cum proxima uictima iocinoris duplex caput habuiſſet: quibus inſpectis aruſpex reſpondit non placere ſibi exta quæ prima trunca: ſecunda nimis læta apparuiſſent. quod pertinet ad enarrationem huius loci ſic ſcribit Plinius in. xi. diuo Auguſto ſpoleti ſacrificanti primo poteſtatis ſuæ die ſex uictimarum iocinora replicata intrinſecus ab ima fibra reperta ſunt reſponſumq; duplicaturum intra annum imperium. Ab ima fibra: quæ in inferiore parte eſt. In iocinore enim fibræ ſunt quatuor. celſus in. iiii. iecur in quatuor fibras diuiditur. hinc illud maronianum. nec fibris requies datur ulla rēatis. Peritorum: aruſpicum & eorum qui aruſpicinæ diſciplinam optime callent: de qua ſupra ſatis copioſe dictum eſt. Ad bononiam: quando. ſ. triūuiri hoc eſt Antonius Auguſtus & Lepidus in inſula: quam facit Lauinus fluuius non longe diſtans a patria noſtra: nephariam proſcriptionem factitauerunt.

Vultures ex uento concipere

Vulturis uulturius uultur heredipeta

locus plauti

Fibræ

M. ANTO. Iuliæ filiæ: quæ in campo martio tumulata eſt. Duodecim: uultures. tot enim plutarcho Liuio & Dionyſio auctoribus Romulo augurium fecere. Immolanti: Auguſto: ubi autem aut quādo nō dicit: ſed Plinius id docet. Diuo inquit auguſto ſpoleti ſacrificanti primo poteſtatis ſuæ die ſex uictimarū iocinora replicata intrinſecus ab ima fibra reperta ſunt reſponſum duplicaturum intra annum imperium. Triumuirorum: Antonii lepidi & Auguſti.

aquila tētorio eius supsedēs duos coruos hinc & īde infestā tes afflixit:& ad terrā dedit:notāte oī exercitu futurā q̄q̄ inter collegas discordiā talē q̄lis secuta est ac exitū p̄sagien te in philippis Thessalus qdā de futura uictoria nūciauit: auctore diuo Cæsare:cuius sibi spēs itinere auio occurrisset circa perusiā sacrificio nō litāte:quū augeri hostias īperas set:a subita eruptiōe hostes oēm rei diuinæ appatū abstulis sent:cōstitit īter aruspices q̄ piculosa & aduersa sacrificādi denūciata eēnt cūcta ī ipsos recasura q exta haberent:neq aliter euēit. Pridie q̄ siciliensem pugnā classe cōmitteret de ambulāti in littore piscis e mari exiluit.& ad pedes iacuit. Apud actiū descēdēti ī aciē asellus cū asinario occurrit hoī Euthycus bestiæ nicon erat nomē. Vtriusq simulachrum æneū uictor posuit in tēplo:ī qd castrorū suoꝝ locū uertit.

De ostentis prænūciātibus mortē eius.

Ors quoq eius de q̄ dehinc dicā diuinitasq post mortē euiditissimis ostētis p̄cognita est. Quū lustrū in cāpo martio magna populi frequētia cōderet aqla eū sæpius circūuolauit:trāsgressaq ī uicinā ædē su p nomē Agrippæ ad primā litterā sedit: quo animaduerso uota q̄ in p̄ximū lustrū suscipi mos ē:collegā suū Tyberiū

PHI. Aquila tentorio:aqlæ ut inqt seneca in secūdo q̄nū:hic honor datus est:ut magnaꝝ reꝝ facerent auspicia.& qcqd alia minora portēdūt inter uētu aqlæ tolliť sicut fulmine aboleť qcqd aqlæ & reliq̄ denū ciauerūt.nā ut ait Seruius minora auguria maioribus cedūt.nec ullaꝝ sūt uiriū:licet priora sint.hinc illud ex bucolico ludicro.quātū chaonias dicūt aqla ueniēte colūbas.Igiť aqla significabať Augustus:q collegas Antoniū & lepidū infestos ita cōflictaret uexaretq:sicut aqla coruos duos afflixit. Duos coruos:ostentū hoc significabat p duoscoruos Antoniū & lepidū affligi debere ab augusto q tanq̄ aqla illos supne iuaderet. Præsagiēte:Philippo:qdam cōnectūt hæc supioribus tāquā Philippus p̄senserit prædixeritq ex diuinatione q̄dā exitū rei futuꝝ.sed melius uř sic eē distiguēdū:ut legas p̄sagiente. s.exercitu exitū q secutus est:& hoc cū superioribus copulabiť:mox subsequeť. in philippis thessalus qdā & ē sensus:quēdā thessalū ex occursu imagis diui cæsaris nūciasse de futura uictoria:q̄ ī philippis cāpis adeptus est augustus bruti̇ ptibus p̄fligatis. Auio:in uio ī accesso q̄si sine uia:auia dicunť loca deuia & a militari uia seqstrata lucretius: auia pie ridū peragro loca. Idē:auius a uera lōge rōne uagaris.hinc illud per annominationē apud qntilianū uulgatissimū:auiū dulcedo auiū ducit. Nō litante:nō placāte numen.Virgilius sacrisq litatis indulge hospitio.tradit macrobi⁹ qđ litare sola nō p̄t ofo. Nonius sacrificare inqt ē ueniā petere:litare ē p̄pitiare & uotū impetrare

Auia

Litare

Augenť historiæ

Augeri hostias :moris erat ut prima hostia nō litāte altera deī tertia plures ue adhiberenť:& ita nūerus hostiaꝝ augereť dōec litatū foret.hic legimus Paulū emyliū olī sacrificātē nō litasse usq ad.xx.historiā:ī uigesima uero pria appuisse signa uictoriā p̄mittētia.p̄terea augeri hostiæ dicūť:qn̄ imolanť adhibita mola.Vn̄ & mactæ appellāť q̄si magis auctæ:sicuti grāmatici p̄didernūt. Recasura:reuersura redūdatura reditura. Exta hērēt:illa q̄ erāt iauspicata & īfortuniū hn̄ti portēdebāt. Siciliēsem:ī sicilia factā aduersus sextū pōpeiū. Ad pedes iacuit:de hac re sic pli.ī.ix.sūt & piscibo p̄scita ī hac pte auguria.siculo bello ābulāte ī littore Augusto piscis e mari ad pedes eius exiluit:quo argumēto uates rn̄dere neptunū p̄rem adoptātē eū sibi sexto pōpeio repudiato. Eutychus:ex noībus asini & asinarii omē uictoriæ cœpit augustus.eutychō.n.græci fortūatū uocāt:nicōta uicētē.Plutarchus ī.M.antonio.Cæsari inqt ante lucē castris egresso nauesq reuisēti hoīem q asinū agitabat obuiū factū:rogāt.aūt qđ nā nomē ei eēt rn̄disse sibi qdē eutychō nomē eē asinū āt nicōta appellari:q̄obrē postea cū ea loca ornaret Cæsar statui īter cætera hoīem & asinū Aeneū.refert iosephus romāos habuisse arietē machinā bellicā:quē iudæi nicōta uocabāt:qđ oīa uinceret.νικῶ græce uinco. Lustrū cōderet:Seruius Tullius cēsu p̄fecto ī cāpo martio īstructū exercitū oēm sue oue taurisq lustrauit:idq cōditū lustrū appellatū:Liuius auctor ē.cēsorinus in libro de die natali in hanc sn̄iam sic ait id tēpus anni magni romāis:fuit:qđ lustrum appellabāt ita qdē a seruio Tullio īstitutū:ut qnto quoq anno censu ciuiū habito lustrū condereť:posteri quoq idē ī cōdēdo lustro īstitutū seruarēt:q̄uis interdū ītermiserit spatia auctiora:fuitq id offīn cēsoꝝ post imperatorē Vespesianū. Ad primā lr̄am.A.significať q pria lr̄a ē in noīe agrippa:p q̄ id ostentū ad augustum referri interp̄tabanť:cuius quoq nomē ab.A.incipit. Collegā:in censura.erat.n.ut inqt asconius censorū hoc officiū ut cōpleto quinquēnio lustrū conderent & solitaurilia sacrificia facerent.

Vultra heredipeta

Eutychos. Nicon.

lustrū con ditū

M.AN. Aquila:per aqlā augustū interpretati sunt:in cuius tabernaculo ales sederat : p coruos Lepidū & Ant. Exitū præsagientē:discordiæ finē ex eo augurio exercitu colligente.Philippo:aut Philippus thessalus quidam:aut quod magis placet aduerbialiter Philippis.q.d.apud philippos eam macedoniæ urbē eē supra docuimus. Auctore eius nuncii persuasione impulsore. Auio:deuio. Exta rapta cum omni sacrorum apparatu sublata. Asinario:qui asinos agebat. Euthycus:εὐτυχος fortunatus νικον ἀπὸ τοῦ

ãſudõ unico.In templo Marti & Neptunno ſacro. Agrippæ:cuius nominis prima littera eſt per quã Augustum interpretari placuit.

nuncupare iuſſit. Nã ſe q̃q̃ cõſcriptis paratiſq; iam tabulis negauit ſuſceptuꝝ quæ non eſſet ſoliturus: Sub idem tempus ictu fulminis ex iſcriptiõe ſtatuæ eius prima nominis lr̃a effluxit. Reſponſumq; eſt cẽtum ſolos dies poſt hac uictuꝝ: quem numerum .c. littera notaret: futurumq; ut iter deos referref: quod æſar ideſt reliqua ps e Cæſaris noie: hetruſca lingua deus uocaretur. Tyberium igitur in illyricũ dimiſſurus & beneuentum uſq; proſecuturus: quum interpellatores aliis atq; aliis cauſis in iure dicendo detinerẽt exclamauit: quod & ipm̃ mox inter omnia relatum eſt: non ſi omnia morarentur amplius ſe poſt hac Romæ futuꝝ. Atq; itinere incohato Aſturam perrexit: & inde præter conſuetudinem de nocte ad occaſionem auræ euectus eſt.

De cauſis infirmitatis eius: & geſtis in eadem.

CAuſã ualitudĩs otraxit ex pfluuio alui: tũc cãpãiæ ora pximiſq; iſulis circuitis: capeaꝝ quoq; ſucceſſui

PHI. Núcupare: pnũciare p mittere atq; palã noiare. uota.n. núcupata dñr: q cõſuleſ ptoreſq; cũ i puĩciã pficiſcunf faciũt eaq; i tabulas pñtibus multis referũt q̃ noiata ſũt & q̃ſi teſtificata: uñ & pecũia nũcupata dr̃ ut ait Cincinus noiata: certa noibus ppriis pnũciata: & ut igt ſantra pmiſſa teſtificata. Plini. i panegyrico. nũcupare uota & p æternitate ipũ: & p ſalute ciuiũ. imo p ſalute prĩcipũ ac pp illos p æternitate ipiĩ ſolebamus. Ethruſca ligua: linguã ethruſcã a romana diuerſam fuiſſe teſtanf eruditi & iprimis T. liuius q ſcri. in. ix. rõanos pueros ãtiqtus. Ita ethruſcis lr̃is erudiri ſolitos: ſicuti poſtea græcis. Paratis tabellis: i qbus uota q̃ ſuſcipiunf pſcribi ſolẽt pñtibus multis: de qbus uf itelk xiſſe luuena. illo uerſu. ltie fixis ueſtitur tota tabellis porticus. Pria lr̃a. C. itelligif: q̃ lr̃a Caiũ ſignificat & pria ẽ i noie Cæſaris. C. notaret: ſcribat Priſcianus numeꝝ cẽtenariũ notari p lr̃am .c. Bñuẽtũ: olĩ maleuẽtũ dcm̃ ẽ. Liuius cedi capiq; ſamnites: niſi q maleuẽtũ cui nũc urbi nomẽ bñuẽtũ ẽ pfugerũt. Plini. in. ii. Italiæ regiõe hirpinoꝝ colõia una bñuẽtũ: auſpicatius mutato noie q̃ quõdã appellata maleuẽtũ. Interpellatores: Cicero in ſtudiis ſine iterpellatore uerſor. iterpellare aũt eſt mediã alterius oroné iterrũpere uel alterius ſe actiõi iterponere. Inter omia ſignificãter locutus: nã illud pprie auguriũ dici omẽ uoluerũt. qđ oræ fit: uelut oſmẽ ſiue oremen: ut. M. Varro & feſtus tradiderũt. fuit omẽ id uerbũ: quo dixit Auguſtus ſe nõ amplius futuꝝ Romæ: qđ mox euẽtus cõprobauit. Aſturã: i latio aſtura flumẽ ẽ & iſula auctor Pli. in. iii. Cicero olĩ pſcriptus aſturã delatus mare igreſſus ẽ. mox mutato cõſilio aſturã repetiit: ut refert Plutarchus in uita Ciceronis. ait Seruius aſturã eẽ opidũ cũ fluuio nõ lõge a teracina. apud Virgiliũ anceps lectio ẽ illius uerſus ex. vii. Qua ſature iacet atra palus. alii .n. legũt ſaturæ alii aſturæ. Auræ: q uẽto clemẽtior eſt. Pli. in eplĩs ſcri. tuſcos ſuos freq̃ntius auras hr̃e q̃ uẽtos. Ex pfluuio alui: aluus eſt quo defluũt ſordes. Virgi. acyros. i. iproprie dixit: nota condunf in aluo p in uẽtre. Cor. Celſus aluũ aliqñ uſurpat p ipſis excremẽtis. ſic .n. ait in ſcđo. peior cita aluus eſt: ſed ne hæc qdã terrere ptinus debet: ſi matutinis tpibus coacta magis ẽ aut ſi pcedẽte tpe paulatĩ cõtrahif & ruffa ẽ. de aluo hæc Pli. in. xxvi. digna memoratu. plurimũ negocii húano gñi aluus exhibet: cuius cã maior ps mortaliũ uiuit: alias cibos nõ trãſmittit: alias nõ cõtinet: alias nõ capit: alias nõ cõficit. eoq; mores uenef: ut hõ maxĩe cibo peat. profluuiũ alui uocamus: ubi liqda ẽ & fluit copioſius: ueꝝ ut inqt celſus i. iiii. uno die fluere aluũ ſæpe pro ualitudĩe eſt atq; ẽt pluribus: dum febris abſit: purgat .n. corpus. periculoſiſſimũ uero illud profluuiũ eſt: quo nihil cõtinef & qcqd aſſumptũ eſt protinus reddif. græci id morbi genus lyẽteria uocant. a noſtris dr̃ leuitas iteſtinoꝝ. de qua hippocrates & galenus reliquaq; medicoꝝ ſchola affatim ſcripſerũt. Qui aluo lãgueſcũt egregio & peride eleganti uocabulo núcupanf aluini. Pli. in. xxi. uinca peruinca aluinis impuſita multũ prodeſſe dr̃. auſtro flante ſoluif aluus aqlone uero aſtringif. ueteres foria dici uoluerũt ſtercora liqdiora: & foriolũ: q foria facile emittat: ſolutiq; ſit uentris. Laberius Foriolus eſſe uideris. in coleos cacas. Campaniæ ora: mediterraneũ & oram tanq̃ diuerſa uſurpat Plini. ut in mediterraneo dicat eſſe ciuitates q̃ ſunt procul a littoribus: itus in medio regionis: in ora uero eſſe quæ ſunt in extremo iuxta littus. exempli gratia ſcribens de Hiſpania ait. i mediterraneo eſt ſegeda. in ora baſculi. Igitur Auguſtus icidit in egrotationem dum circuit oram littoralemq; campaniæ regionem. Caprearum: de iſula caprearum ante dcm̃ eſt. & mox dicetur. Seceſſu: quo ſeceſſerat uelut i locũ amenũ uoluptabilemq; ſeceſſum: pterea ſeceſſus dr̃ ſinus ſecretior remotiorq;: ut illud: ẽ in ſeceſſu longo locus.

Núcupare · uota · beneuentũ · Maleuẽtũ · Interpellaſ · Aſtura · Aluus · Profluuiũ · Lyenteria · Aluini · Foriolus · In mediterraneo · In ora

M. AN. Nuncupare: declarare. Non eſſet ſoluturus: quaſi certo ſciret ſe ante proximũ luſtrum uita deceſſuꝝ. Effluxit: excidit abolita eſt. C. littera: q prima eſt in Cæſare. Interpellatores: iterruptores: ut pediani uerbo utar: eſt ille ait interpellare mediam alterius oronem iterrumpere: uel ſe actioni alterius iterponere. Si oia morarenf: ſi oia in mora eſſent. Aſturam: iſulam i antiate tractu latio adiacentẽ eſt & flu. eiuſdẽ nois. Campaniæ ora: littorali campaniæ parte. Seceſſui: Seruius ſecretiorẽ ſinum ſeceſſum interpre

taƭ secutus illud Virgilii:ē ĩ secessu lõgo locus.Iu.Nõ tã.ꝑ reposto loco q̃ amẽo & digno in quẽ uoluptatis gr̃a plures cõfluãt Ianua baiaꝝ est & gratũ littus amœni:secessus nisi forte & ipse quoq; ad ꝓximũ sinũ allu serit:sed Plinius ad gallum Laurentinũ suũ secessum appellat:decẽ inquit &.vii.milibus passuũ:ab urbe se cessit & ad Ruffum quin te in alto isto pinguiq; secessu studiis asseris:quãq̃ ad totũ ad ociũ potius q̃ ad lo cum referatur:Papinius ad pollium:Meq; non tam in patriam q̃ ad te secedere.

quatriduũ impẽdit:remissisio ad ocium & ad oẽm comitatẽ aĩo. Forte puteolanum sinum ꝑteruehẽti uectores nautæq; de naui alexãdria:quæ tunc q̃dem appulerat candidati coronatiq; & thura libãtes fausta amnia:& eximias laudes cõ gesserãt ꝑ illum se uiuere:per illum nauigare:libertate atq; fortunis ꝑ illum frui. Quare admodum exhilaratus quadragenos aureos comitibus diuisit:iusq; iurandum & cautionẽ exegit a singulis non alio datã summã q̃ iemptionem alexãdrinaꝝ merciũ absumpturos:sed & cæteros cõtinuos dies iter uaria munuscula togas ĩsup ac pallia distribuit:lege ꝓposita ut Romani græco:græci romano habitu & sermõe uterẽƭ. Spectauit assidue & exercẽtes ephebos:quoꝝ aliq̃ adhuc copia ex uetere instituto capreis erat:iisdem & epulũ in cõspectu suo ꝓbuit ꝑmissa:immo exacta iocãdi licẽtia diripiẽdiq; pomoꝝ & obsonioꝝ rerũq; missiliũ. Nullo deniq; genere hilaritatis abstinuit. Vicinã capreis insulam

PHI. Remississimo: solutissimo & ĩprimis relaxato:remittere.n.aium ē relaxare q̃uis musonius dicat aĩum nõ eẽ remittẽdũ: qm̃ inq̃t remitteƭ aium q̃si amittere ē.

Remittere animum

De naui alexãdria:alexãdriæ naues q̊ ꝑmitti solẽt & nũciare secuturæ classis aduentũ tabellariæ uocanƭ:q̃ꝝ gratus aspectus cãpãtæ ē.oĩs ĩ pilis puteoloꝝ turba cõstitit & ex ipo gn̄e ueloꝝ. Alexãdrias eẽ cognoscit.solis.n. Alexãdris nauibus licet supꝑara ueloꝝ ĩtẽdeƭ q̃ res ĩ primis adiuuat cursũ nauigioꝝ. auctor seneca ĩ.xi.epl'aꝝ moraliũ:q scribit suppaꝝ alexãdriaꝝ nauiũ ĩsigne ĩdiciũ eẽ.sũt ãt suppara uela ueloꝝ:q̊ sup anthẽas explicanƭ. de q̃bus ait Luca.suppara ueloꝝ alias suppaꝝ dici uestimẽtũ puellare lineũ:q̃d & subucula.i. camisia dƭ satis notũ.Afrãius puella nõ sũ supparo si ĩduta sũ.

Tabellariæ naues

Supparũ

Vectores:q uehũt & q uehunƭ uectores dici notũ ē hic uectores significanƭ:q uehunƭ sicut nautæ:q nauẽ exercẽt.q̃uis.n.nautæ appellenƭ oẽs:q nauis nauigãdæ cã ĩ naui sũt:nautã tñ exercitorẽ nauis dici docẽt iuriscõsulti titulo.nautæ caupões stabularii.ubi nautaꝝ & uectoꝝ mẽtio fit q̃drãs cũ sensu trãq̃lli. Appulerat:ex pellago ad litus ꝑuenerat.appellere.n.ut inq̃t donatus uerbũ ē nauticũ.appellere quoq; pecora dñr ad aquã bibẽdi cã appellãtia.uñ appulsus d̃ quo iuriscõsulti. Fortũis:oppulẽtiis atq; diuitiis. Frui:scri. Augu.li.xi.de ciui.dei:q̃d ea re frui dicimur:q̃ nos nõ ad aliud referẽda ꝑ se ipam delectat:uti uero ea re:quã ꝑp aliud q̃rimus:uñ tp̃ibus magis utẽdum est q̃ fruendũ:ut frui mereamur æternis.hoc idẽ tradit libro.i.de doctrĩa xp̃iana:hic est illud apud historicos: q̃d Hãnibal cũ uictoria cãnensi posset uti.ea frui maluit.apud iurecõsultos alia obseruata est dr̃ia inter uti & frui usum & fructũ usuariũ & usufructuariũ. Nõ alio:nõ ad aliã rẽ neq; in alias merces. Sũmam:q̃dra genũ aureoꝝ. Alexãdrinaꝝ:in Alexãdria ut docet fluuius uopiscus nemo uiuit ociosus.alii uitꝝ cõflant: ab aliis cartha conficiƭ.illic cuiuscũq; artis artifices uiscebanƭ:uñ Alexandrinæ merces multiuigæ Romã deportabanƭ. Togas:romanas. Pallia:græca uestimenta. Græco habitu:pallio. Græci romano:toga: nã quemadmodum romãoꝝ toga est:ita græcoꝝ palliũ.Inde togatæ & palliatæ dictæ fabulæ ab argumẽtis reꝝ romanaꝝ græcaꝝ ue. Ephebos:græci adolescentuloꝝ tres faciunt gradus:π᾽αι δα uocant annorũ.xiiii.deinde ephœbon usq; ad.xvii.postea exephœbon.auctor censorinus in libro de die natali. hinc in palestris ritu græcanico membrũ extruebaƭ:q̃d ephœbeũ uocitabant:ubi ephebi exercebanƭ.erat autẽ exedra latissima sicuti docet uictruuius in.v.& in libro machabeoꝝ.ii.scriptũ est gymnasiũ & ephœbiã sibi cõstituere.ephœbia auctore donato pr̃ia ætas adolescẽtiæ est.adolescentia extrema pueritia.phœbus decentissimo epitheto ephœbus nũcupaƭ a sidonio. Exacta:ueluti cogerenƭ licẽter iocari:& petulanter lasciuire. Rerũq; missiliũ:missiles res & neutro gñe missilia dicuntur:quæ mitti spargiq; ex liberalitate principis in populum cõsueuere.iuriscõsultus missilia accipit in hoc significatu de q̃bus post Paulo.alias missilia dici tela q̃ manu mittunƭ nullus ignorat. Hilaritatis:apud priscos celebraƭ lætitiæ festiuitas ad.viii.calẽ. Aprilis quẽ diẽ hilaria appellabãt:quo primũ tp̃e sol diẽ longiorẽ nocte ꝓtẽdit.hoc iõ diximus ut ĩtelligeres illud flaui uopisci sic scribentis in aurelião:hilaribus q̃bus oĩa festa & fieri debere scimus & dici ĩpletis solẽnibus. Diripiendi pomoꝝ:nos dicimus diripiẽdi poma.uetus ãt locutio est:qualis illa plautina ex captiuis:nominandi istoꝝ tibi erit magisq̃ edundi copia:pro nominandi ista.

Appulsus

Frui

Ephebi

Exephœbi

Ephœbia

missilia

Hilaria locus uopisci

M.AN. Præteruehenti:quũ præteruehereƭ. Vectores:q uehunt & q uehuntur:ut hoc loco. Appulerat:ꝓ appulsa erat. Ver.Quis te nostris deus appulit oris.Cicero:Nec tuas ũq̃ ratiões ad eos scopulos appulisses. Comitibus:ex suo comitatu hoĩbus. Iusiurandum & cautionem iureiurando sibi cautum uoluit. Nõ alio:non in aliam mercedem. Rerum alexandrinarum:quas alexandrina nauis uexisset:atque ita est nautis gratificatus. Togas:quæ peculiares romanorum sunt. Pallia:quæ peregrinarum gentium

& græcoꝝ imprimis. Vt romani græco:græci romano ide credo q̃ſitus luſus:ut quũ neq̃ græci romãæ neq̃ rõani græce:ſatis expeditæ loq̃renť:ueꝝ quũ utriq̃ alieo cultu iſtructi eẽnt:ut ro.græci:illi Ro.putarenť:lfantiſſimi prio cõgreſſu oẽs Auguſti comites rei ignaris uidereť. Ex uetere iſtituto:Strabo quũ de neapoli loq̃reť:Gymnaſia inqt pubeꝝ:ad uſum credo gymnicoꝝ certa.q̃ qnto quoq̃ áno illic celebrabãť ephebi exercebãť de gymnicis ei9 loci certamibus.Papi.Huc me poſt pri lætũ qnquẽnia luſtri cũ ſtadio iá pigra qes cáuſq̃ ſederet: Puluis ad ambracias cõuerſa gymnade frõdẽ. Diripiẽdi:pomoꝝ:paꝝ uſitate dixit:q̃q̃ Liuius me dixerit uſi adhortandi cã loq exiſtiet:& Plautus noiandi tibi iſtoꝝ.magis quá edũdi cã.

apragropolí appellabat:a deſidia ſecedentiũ illuc e comitatu ſuo:ſed ex dilectis unum Maſcabã noíe quaſi cõditorem inſulæ κτισ τὴν uocare conſueuerat huius Magabæ ante annum defũcti tumultum quum ex triclinio animaduertiſſet magna turba:multiſq̃ luminibus frequentari uerſum cõpoſitum ex tempore clare pronũciauit κτίσου λέτύμβον ἐισο ρῶ πύρουμένον:conuerſuſq̃ ad Traſylum Tiberii comitem contra accubantem:& ignarum rei interrogauit cuiuſnam poetæ putaret eſſe:quo heſitante ſubiecit alium ὁρᾳσφάτοῖ μάσ τάβαν τιμούμενον.de hoc quoq̃ conſuluit.Q uum ille nihil aliud reſponderet q̃ cuiuſcunq̃ eſſent optimos eſſe cachinnum ſuſtulit:atq̃ in locos tranſfuſus eſt mox Neapolí traiecit:q̃q̃ & tum infirmis inteſtinis morbo uariam te tamen & quinquẽnale certamen gymnicum honori ſuo inſtitutũ pſpectauit:& cum Tiberio ad deſtinatũ locum cõtendit.Sed in redeũdo aggrauata ualitudine tãdẽ nolæ ſuccubuit:reuocatũq̃ ex itinere Tiberiũ diu ſecreto ſermone detinuit neq̃ poſt ulli maior negocio animum accõmodauit.

De morte eius:& geſtis tunc per eundem.

SVpremo die idẽtidẽ exq̃rans an iã de ſe tumultus foris eẽt petito ſpeculo capillũ ſibi comi ac malas labẽtes Corrigi pcepit:& amicos admiſſos percũctatus & qd his uidereť nimiũ uitæ cõmode trãſegiſſe:adiecit et clauſulã λοτἔκρα τοῦκαὶ πᾶν τἔσημεῖσ μετὰ χάρασ τι ποιεῖτε.Oib9 deide dimiſſus:dũ aduẽiẽtes ab urbe đ druſi fi

PHI. Apragropolim.apragropolis græce dici põt ciuitas otíí atq̃ deſidie. Nãq̃ ἀπραγίας deſidiá & πολιν ciuitatẽ dicũt. — *Apragropolis*

Criſtin:κτιστὰσ a græcis dr̃ creator cõditorq̃. Ex triclinio: ex cenaculo. Ex tpe:ex tpalr:& ſubitaria dictiõe. κτίστου:latine hoc ſignificat.cõditoris tõbá hoc eſt ſepulchꝝ cõſpicio flagrãtẽ. Thraſyllũ:de hoc í tyberio diceť., Cõtra accubãrẽ:e regiõe ex oppoſito auguſti í mẽſa diſcõbẽtẽ. Heſitãte:p dubitanõe cõtabũdo ὁρᾶσ.iterptamen tũ græci uerſus eſt hoc.uides luminibus maſgabam honoratũ.

Cachinũ ſuſtulit:riſũ ſolutiorẽ ſonãtioreq̃ miſit Auguſt9. Morbo pfluuio alui quo laborabat. Morbo uariãte:cũ modo lẽtius mõ cõcitatius íſeſtaret a celſo aluus uaria dr̃ eſſe q̃ ſtrigmentũ ſanguinẽ bilem uiridẽ in mixtura q̃dam diſcreta tñ repſentat.& talis peſtifera ẽ. Quinquẽnale certamẽ:ſcribit Strabo in.v.geographiæ qđ apđ neapolitáos:qnquẽnalis agõ hoc ẽ certamẽ p cõ pluſculos dies celebrať q agon erat muſic9 & gymnic9 illis agõibus æmulus:q p græciá clariſſima celebritate agebanť.hũc aũt agonẽ gymnicũ qnquẽnalem iubẽte oraculo neapolitani celebrabant cuius meminit Papini.poeta neapolitanus in ſiluis.huc me poſt pri lætũ qnquẽnia luſtri:& alibi cũ ſtata laudato caneret qnquẽnia uerſu.gymnici aũt ludi dñr:in qbus corpora p gymnaſticam diſciplinam exerceńť:q̃ a platõe & Ariſtotele pricipibus philoſophoꝝ ueluti maxime neceſſaria in primis pbať & extolliť. Deſtinatũ locũ:beneuẽtum ſignificat quouſq̃ deſtinauerat pſeq tyberiũ. Succubuit:ſuccumbimus morbo quando ſuperamur illius ui & mori cogimur:ſillius ſuccubuit medicina malis. Nolæ:nola ciuitas nota eſſe uel ſola marcelli uirtute:q illic hãnibalẽ uinci poſſe demõſtrauit:eſt aũt ciuitas cãpaniæ:de q̃ ſillius in.xii.cãpo nola ſedet crebris circũdata in orbẽ turribus. Idẽtidẽ:freq̃nter. Comi:ornari. Malas:íſra oculos male ſunt hoi quas priſci genas uocabãt.xii.tabularum íterdicto radi a fœminis eas uetãtis.pudoris hæc ſedes:ibi maxime oñdiť rubor. Labẽtes:ex egritudine fluẽtes ex reſolutiõe maſculorũ flaccidas Corrigi:ne labi uidereńť. χοτἔκροτον:ad uerbum ita interpretari.poſſumus.date plauſum & omnes uos cum gaudio aliquid facite.

Agon neapolitanus — *Gymnici ludi* — *Nola* — *Malæ*

M.AN. Apragropolim:ἀπὸ τῆσ ἀπραγίασ deſidia:καὶ πόλεωσ.i.deſidiæ.urbem. κτιστὴν: ædificatorem:πάρα τοῦ κτίζω fabrico. κτίστου λέ τύμβον ἐισορῶ πυρούμενον:conditoris: tumulũ uideo incenſum. Traſylum:mathematicũ.Iuue.Murus reuocata Thraſili:ſed de hoc non multo poſt. Heſitante:dubitante nihil reſpondente. ὁρᾶσ φάεσι μασγάβαν τιμούμενον:uides luminibus maſgabam honoratum. Cachinnum:ſolutum riſum. Quinquennale certamen:quintoq̃ anno celebratum:ad illud referri debet:quod pleræq̃ Italiæ ciuitas ſuper templa & aras ludoſq̃ quinquennale ei Auguſto conſtituerant.Strabo tamen iubente oraculo Neapoli agonem celebratum tradit:& rurſus apud eos ait:quinquennalis ſacer ille muſicus & gymnicus complures dies celebratur agon : illis emulus qui per græciam clariſſi-

ma celebritate gerunt. Beneuentũ: olim maleuentũ: appellatum: ut Festus ait: sed omẽ recẽtioris nois cau. sa. Nolæ: nola picẽtinoꝶ urbs mediteranea. Succubuit: morbi magnitudine est uictus. Speculo: quo se intueretur. Malas labentes: morbo solutas. Corrigi: comprimi a lapsu. δότε κρότον καὶ πάντες ὑμεῖς μετὰ χαρᾶς κτυπήσατε: date plausum & omnes uos cum gaudio id facite. Drusi filia: liuilla ex Druso & minore Antonia genita.

PHI. Defecit: extinctus ẽ exi stimat sextus aurelius dolo liuiæ extinctũ esse: qđ ẽt sensisse uidet Plini. sic scribẽs in. vii. hic uxoris & tyberii cogitationes supremæ eius cura. Exitũ: mortẽ. εὐθανασίαν. i. bonã mortẽ: & facilẽ: talẽ aũt mortẽ augustus sibi suis & optabat qlem scribit plato in timeo esse senũ: nã mors illa q̃ se nio paulatũ ad finẽ ducẽte natu taliter subrepit: interiora mortis gña leuissima ẽ & cũ uoluptate potiusq̃ cũ dolore cõtingit. Iulius firmicus in tertio matheseos auctor ẽ uenerẽ in. viii. ab horoscopo loco constitutam facere ut mors illis sine dolore & sine aliquo tormẽto decernat. Verbo uti. εὐθανασία. Mẽtis aliena na tæ: ex impotẽtia: & ui morbi sæpe fit alienatio mẽtis q̃ uarias q̃sdam imagines ut inqt celsus in tertio accipit. sitq̃ imaginibus addictaria augustus imagine iuuenũ a q̃bus abripi uidebat exterritus ẽ. Præsagiũ: p̄sagire ẽ futura ante sentire ide p̄sagia dñr presensiones futurorum. sagire. n. sentire acute est. ex quo sagatii & sagaces dicti canes. auctor Cicero in primo de diuinatione.

mors senũ leuissima

præsagire

lia ægra iterrogabat: repẽte i osculis Liuiæ & i hac uoce defecit: Liuia nr̃i cõiugii memor uiue ac uale: sortitus exitum facilem & qualẽ semper optauerat. Nã fere quotiens audiret cito ac nullo cruciatu defunctum quempiam sibi & suis εὐθανασίαν similẽ (hoc. n. & uerbo uti solebat) præcabat. Vnde oĩno ante afflatã aĩam signũ alienatæ mẽtis ostendit: qđ subito pauefactus a. xl. se iuuenibus abripi quæstus est: id quoq̃ magis præsagiũ quã mentis diminutio fuit. Siquidẽ totidẽ milites p̄toriani extulerunt eũ in publicum.

De die mortis: & ætate: & exequiis eiusdẽ.

Totidem. s. xl. a quot se abripi q̃stus fuerat. Prætoriani: ex cohorte p̄toria q erant honoratiores: & excubabant ante pricipis prætoriũ. Extulerũt: exportarũt in apertũ: uerbo usus est funeribus accõmodato. efferri enim dicit funera. Terentius: interea dũ effert funus martialis. effert uxores Fabius: crestilla maritos. Duobus sextis: uterq̃ cõsul p̄nomẽ habebat sexti. nam & Sextus Pompeius & Sextus Apuleius uocabant. Decuriones: senatores. municipiis. n. & coloniis decuriones dñr: q romæ senatores. Bouillas: in latio sunt bouillæ: ut meminit Pli. in. iii. haud procul ab urbe Roma. Pedianus ascõius clodiũ scribit Paulo ultra bouillas redeũtem ab aritia fuisse a milõe iterfectũ. existiat nonnus dictas eẽ bouillas q̃si bocchillas ab eo q bos illuc aduenerit iestĩa ex uulnere trabẽs: q̃ ueteres dixerũt hillas. Propter ãni tp̄s: erat. n. mẽsis aug. quo feruidior estus existit: quo cadauera corrũpti & i tabẽ resolui facilius solẽt. Hoc basilica: de basilicis habũde multa p̄scripsimus i Iulio Cæsare. ẽ ãt basilica ut idicat iuriscõsultus titulo de uerboꝶ obligatõibus usibus publicis deputata. Vestibulo domus spacio palatiaꝶ ediũ ãn fores relicto. uestibula. n. nõ sunt primores ediũ partes: sed significãt locũ ante ianuam domus uacuũ: de quo gellius & macrobius subtiliter disseruerũt. hinc illud notissimũ. uestibulũ ante ipsum. Funere: funus proprie significat auctore donato pompam exequarum a funalibus dictum: quoniam tempore nocturno sepeliebantur & sũalia hoc est cerei adhibebantur. Certatim: quisq̃ pro uiribus. Triũphalis porta: triumphalem portam Romæ dixerunt: per quam agentes triumphum urbem introibant: de qua Iosephus in. vii. belli iudaici hæc. Vespasia-

Efferri funera

Decuriões

Bouillæ

uestibula

Funus

Triumphalis porta

Obiit in cubiculo codẽ quo pater Octauius duobus sextis Põpeio & apuleio consulibus. xiiii. calen. septẽbre hora die nona. lxx. & sexto ætatis anno diebus. v. &. xxx. minus. Corpus decuriões mũicipiorũ & coloniaꝶ a nolla bouillas usq̃ deportarũt noctibus pp anni tp̄s: quũ iterdiu in basilica cuiusq̃ oppidi uel in æde sacraꝶ maxima repõeret. A bouillis eq̃ster ordo suscepit: urbiq̃ intulit: atq̃ uestibulo domus coloeauit: Senatus & i funere ornãdo: & in memoria honorãda eo studio certatim pgressus ẽ: ut iter alia cõplura cẽsuerint qdã funus triũphali porta ducẽdũ præcedẽte uictoria: quæ ẽ in curia canẽtibus

nus ad portā recedit:quæ ab eo qđ per illam semper triūphoꝝ pompa ducit᷑:nomen accepit. Ducendū: duci funera dicun᷑. Virgilius & funera ducūt. Victorias:uictoriæ deæ simulachro.quā romani iter alios deos colebāt.uictoriæ deæ meminit Augustinus in.iiii.de ciui.dei apud priscos fiebant simulachra quoq; manibus uictoriolæ:idest imagúculæ uictoriaꝝ sustinebant᷑ quas Dionysius tollere solebat.

M.AN. εὐθανασίαν:facilē mortē. Præsagiū:pcognitio eoꝝ quæ futura erāt. Extulerūt:in aptum hūeris deportarūt. Decuriones:qđ decuriones in mūicipiis & coloniis eēnt qđ mūicipiū:qđ coloniā:habūde supra ex Gelii & festi snīa ondimus. Bouillas:locū ut Asconius demōstrat iter urbem & ariciā:ubi Clodius a Milone est occisus.Mar.Et cū currere debeas bouillas iter iūgere quæris ad camenas. In uestibulo:uestibulū qcqđ spacii relinquit᷑ añ ianuam & ab eo qđ ianuā uestiat dictū ur qdā iterpretant᷑: sed de eo Gellius: Varro:non us & Macrobius plura. Triūphali porta:p quā triūphantes urbem ingredi consueuere ea media fuisse uidet᷑ inter flumentanā portam & catulariam. Victoria:uictoriæ signo.

ueniā principum liberis utriusq; sexus: Alii exequiaꝝ die ponēdos annulos aureos:ferreosq; sumēdos:nōnulli legenda ossa per sacerdotes summorum collegioꝝ:Fuit & qui suaderet appellationē mensis augusti in septembrem transferendā:quod hoc genitus Augustus illo defūctus esset:alius ut oē tps a prio die natalis usq; ad exitū eius sæculū Augustū appellaret᷑:& ita in fastos referret᷑. Verum adhibito honoribus modo bifariā laudatus est p æde diui Iulii a Tiberio & p rostris ueteribus a Druso Tiberii filio:ac senatoꝝ humeris delatus in cāpum crematusq;:nec defuit uir prætorius q se effigiem cremati euntem in cœlum uidisse iuraret. Reliqas legerunt primores eqstris ordinis tunicati & discīcti pedibusq; nudis:ac i mauseolo cōdiderunt. Id opus iter

PHI. Veniā:ueniæ fūebre carmē.est.n.uenia auctore porphiriōe lugubre carmen:qđ in mortuos cantat᷑ cuius inuentor primus extitit simonides ex insula cea poeta lyricus:q threnos.i.plāctus lamētationesq; optime scripsit idē ab oīo dictum ē.cεæ re tractes munera ueniæ. idē alibi ueniā improprie posuit p icantatiōe sic scribēs in epodo:caputq; marsa dissilire uenia.deuēia diomedes hæc.apud romāos id carmē qđ cū lamētatione extremū atq; ultimū mortuo accanit᷑ uenia dī.M.Tul.in.ii.de legibus.p cipit ur honoratoꝝ uiroꝝ laudes in cōtione memorent᷑: easq; ēt græci cantus lucubres noīant sidonius uenias epitaphistaꝝ nō iuenuste appellat:tanq̄ a cōditoribus epitaphioꝝ ueīæ scribi.pprie dicant᷑ idē ait.ueīa marmori icisa endecassyllabos. tāq̄ uenia sīt epitaphiū.ab eodē & Hierōymo ueniæ usurpant᷑ p anilibus delirātibusq; uerbis & ieptiis. uenia

Ponēdos:exuendos in signū merorīs & luctus.scribit Liuius pp caudinā cladē latos clauos & ānulos aureos positos fuisse a senatu luctus cā. Ferreos:græci ānulū a digitis dactyliō appellauere:apud nos prisci ungulū uocabāt:postea & nři & græci symbolū dixere.cōdulū quoq; & cōdaliū ueteres ānulum nūcupauere.hinc ait Plautus in trinūmo.i thermopolio cōdalium es oblitus.& Paulopost.iter eos ne hoīes cōdaliū te redipisci postulas.olim aurei anuli in usu non fuerūr.sed ferrei.uulgoq; cū ānulo ferreo triūphabāt.sic triūphauit de iugurtha Caius Marius.& hi q ob legationē accepant aureos ānulos:illis in publico tantū utebant᷑ itra domos uero ferreis:quo argumēto:ut ingt Pli.in.xxxiii.spōse ānulus ferreus mittebat᷑ isq; sine gēma.lacedæmōii ferreo ānulo utebant᷑. Sūmoꝝ collegioꝝ:sicut sūt exēpli cā pōtifices:salii:auguras. Legēda ossa:colligēda.Virgi.in.vi.ossaq; lecta cado texit corineus aheo. Dactylion Condulū condaliū Annuli ferrei

Hoc genitus.s.mēse septēbri. Illo:mēse augusto. Sæculum augustū:queādmodū antiqtus dicta ē ætas aurea & argētea & ut ingt.hesiodus:qdā heroica:ita qdā suafit oē id tps:quo uixisset Augustus: appellādū eē Augustū:sæculū:a pricipis uidelicet noīe:& qa Augustū dī sacratū & religiosum.ad hoc Augusti sæculū allusit maro scribēs in bucolico ludicro.aurea iā redeūt iteꝝ saturnia regna.auctor ē Sextus Aurelius uulgo iactatū de Augusto defuncto.utinā aut nō nasceret᷑:aur nō moreret᷑:alteꝝ pessimi icepti:exitus præclari alteꝝ.sæculū.pprie spacium est cētū annoꝝ dictū a sene:q; longissimū spaciū senescendoꝝ hoīum id putarunt:ut refert.M.Varro. In fastos:libros:in quos referebant᷑ festa ac sacra causæq; sacroꝝ. Modo:tem peramēto. Bifariā:duobus in locis. Pro æde:añ templū. Pro rostris ueteribus.po.ro.duce sexto clodio scriba corpus publii clodii i curiā itulit cremauitq;:quo igne & ipsa quoq; curia cōflagrauit. Vnde rostra quæ pe iūcta fuerār in aliū locū trāslata sūt.& hoc est qđ ait Asconius rostra nō eo loco tūc fuisse:cū crematū est corpus clodii:quo nūc sunt.supra docuimus suggestū in foro.ro.extructū rostris nauiū ātiatium ad ornatū fuisse:& ob hoc rostra id rēplū appellatū. In campū.s.marciū. Vidisse iuraret:idem de Romulo dictū est a pculo lulio:q in cōtionē pgressus post obitū Romuli uidisse se Romulū testatus est eūtem in cœlū:sibiq; obuiū datū esse:habitaq; ē fides illi uiro talia nūcianti. Tūicati.sola tūica hoc est camisia iduti. Mausoleo:scribit Hierōymus lib.i.cōtra Iouinianū mausolea dici oīa magnifica ptiosaq; sepulchra ab illo mausoleo:qđ iter septem spectacula nūerat᷑:ab arthemisia facto i honorē mariti mausolei:đ quo plura scripsimo i illū ppertii uersum.nec mausolei diues fortūa sepulchri.de hoc aūt augusti mausoleo sic Strabo in.v.geographiæ.cōmemoratione dignissimū:qđ mausoleum appellant & ppetuæ uiriditatis cooptum in Sæculū augustū Sæculū Rostra mutata mausolea

summű usq; uerticem ad tyberis ripam exaggeratum.in summo autem positum est Cæsaris Augusti simu lachrum ex ære fabricatum.sub aggere ipso sunt eius loculi & cognatorum & necessariorum.

M.AN. Canentibus ueniam:credita defuncti diuinitate ueniam præcari.Liuius:Romulum deű deoq; natum saluere iubent uniuersi pacemq; exposcűt.Sed ueniam uetior lectio:est enim carmé ut Festo placet qđ ad tibiam in funere laudandi gratia cantaŕ de rõne uocis:idem auctor plura. Ponédos aureos ánulos qđ nisi in sűmo luctu tristicia q̃ haud fieri cõsueuit:sed raro id accidisse legimus.Pli.Quo facto tãta sena tus idignitate exarsit ut annulos ab eis abiectos fuisse in antiqssimis repiaŕ annalibus.sed alii a tota nobili tate depositos tradidere:quű GN.Flauius siue.M.Fuluius ille fuit ut Macrobi.scribit edilis mox Tri.plé é factus:qa primus oium fastos publicasset. Ferreosq; sumédos:ferreis annulis ab initio usos Romanos Pli ni.testaŕ:at regű tpibus ne ferrei qdé ánuli usus ullus fuisse uŕ:qđ Romuli & alioꝝ regű statuæ sine eo isi gni eént.sed de annuloꝝ usu.Idé auctor abűde multa. Sűmoꝝ:collegioꝝ:de sacris núc & nõ pphãis col legiis itellige ac si dixerit p sűmos urbis sacerdotes. Sæculű Augustű:ut sex &.lxx.annoꝝ eét:Varro cétű ánoꝝ sæculű diffinit qđ id spaciű satis ad senescédű crederef:posuit & altẽꝝ breuiꝰ.xxx.ánoꝝ. In fastos in fastoꝝ libros. Pro rostris ueteribus:ubi uetera rostra fuissent uediãi uerba demõstrãt:erãt inqt túc ro stra nõ eo loco quo núc sűt:sed ad comitiű:ppe iűcta curiæ eo oli uictis antiatibus ex captiuaꝝ nauiű ro stris ut Liuius ait sűt primű cõstructa:Plinius & Varro Liuio astipulanť. Tnnicati & discincti.q.d.humi li habitu ac uenerabűdi. Mausoleo:sepulchro amplissimo:ab eo qđ Artemisia mausolo uiro defuncto in caria cõstruxit isignia hmõi monuméta Mausolea sűt dcã.De méoratissimo illo Mar.pédẽtia mausoleæ & pptius:Nec Mausolei diues fortűa sepulchri.De recétiore ab augusto erecto Strabo:cõmemoratõe dignis simű é qđ mausoleű appellát excelsis fűdamétis hæc ille & plura qbꝰ totá molé pgit significáter exprimeŕ.

flaminiã uiã:ripãq; tyberis sexto suo ꝯsulatu extruxerat:cir cűiectasq; siluas & ambulatiões & i usum populi túc iã pu blicarat. De testaméto & supma uolűtate eiusdem.

Estamentű.L.Plãco.C.Silio cõsulibus.iii. nonas apriles añ ãnum:&.iiii.méses q̃ decederet factum ab eo ac duobus codicibus partim ipsius partim li bertoꝝ Polybii & Hilariõis manu scriptű:deposi tűq; apud sex uirgines uestales cű tribus signatis æque uo luminibus ptulerűt:quæ oia in senatu apta atq; recitata sűt hæredes istituit prios Tiberiű ex pte dimidia & sextãte:Li uiã ex parte tertia:quos & ferre nomé suű iussit.Secundos Drusum Tiberii filium ex triéte:& ex ptibus reliqs Germa nicű liberosq; eius tres sexus uirilis.Tertio gradu ppiquos amicosq; cóplures.Legauit populo romão q̃dringéties tri bubus tricies qnqes sextertium:ptorianis militibus singula milia nummoꝝ.Cohortibus urbãis qnquéos:legiõariis tre cenos nummos:quá summã repsentari iussit:nã & confisca tam semper repositamq; habuerat.Reliqua legata uarie de dit:produxitq; quædam aduicena sestertia:quibus soluédis

Flaminia PHI. Flaminiá:flaminius con sul pdomitis liguribus ne i ocio milité haberet strauit flaminiã uiam:quæ ariminű usq; pducta é. Siluas & ambulatões:Strabo a tergo mausolei lucus est mirifi ca cõtinés ambulacra.In medio ãt cápispatio sui busti extat am bitus:& hic ipe niueo pfectus la pide ferreos in circuitu cácellos héns & plãtatas iterius p se ferés

Sex uestales populos. Apud sex uirgines ue stales:núerus uestaliű uirginű le gitimus hic erat:ut populus pro sua qsq; pte héret mistrá sacroꝝ: qa ciuitas romana in sex erat di stributa ptes:i primos scđosq; ti ciéses rãnes & luceres. Signatis æque:sicut testamenta obsignari solét signatorio testiű anulo:ita hæc tria uolumina pariter obsi gnata fuerát. Ex pte dimidia & sextãte.i.ex octo ptibus hæredi tatis:q in.xii.assis untias dispiri solet:

Sextans. sextás ab eo dŕ qđ sexta ps assis é & ob hoc duas cõtinet un

Sextula. cias.auctores Priscia.& uarro.sextula uero sextá pté unciæ significat. Ex pte tertia:ex triéte hoc é ex reliqs

Liuia augusta qtuor ptibus:q supant assis. Nomé suű:ut Tiberius Augustus & liuia augusta diceref:& ita a Plinio liuia augusta appellaŕ libro ulti.Na.histo.idé i.xv.liuiæ drusiliæ q̃ postea augusta mrimonii noie accepit. Secű

Secűdi hæredes dos.i.hæredes.sűt aűt scđi hæredes:q primis substituunť:ut si illi decesserit isti in hæreditaté succedãt:de qbus plura scripsimus i Iulio Cæsare ex auctoritate appiãi boetii & iuriscõsultoꝝ. Tertio gradu.i.tertios hæredes q scđis substituunť.náq; ut scribűt iuriscõsulti põt qs in testõ suo plures gradus faceŕ hæredű.pu ta.s.ille hæres nõ erit:ille hæres esto.& deiceps iquantű uelit testator substituere post. Legauit:legator dŕ

Legator. Legatarius q legat in testõ.legatarius cui legatű é.delegatis apud iuriscõsultos libri diligéter pscripti sűt. Tribubus: distixit populű a tribubus tanq̃ tribus nõ solű sint romanoꝝ sedét exterioꝝ:in qbus coloniæ suffragia fer re solebãt:sicut arpinates in cornelia tribu.formiani & fűdani in emylia ferebát atq; in his tribubus cense banť.In qbusdá codicibus tranqlli sic scriptű legimus.legauit po.ro.quadrigenties trecies qnqes sextertiű ubi de tribubus nulla fit métio.& illa tota legati sűma ad po.ro.referť. Vrbãis:q Romæ excubabãt ad ip

Legionarii sius urbis psidiű atq; tuitionem. Legionariis:legionarii milites dicti q erant in legione.nec enim omnes

milites in legione scribebant.nam uelites & leuis armaturæ milites nõ erãt in numero legionariorum.quod lectio historicorum ostendit.significari autẽ uidentur hi milites qui id temporis erant in prouinciis. Repræsentari:præsentem & statim exhibere repræsentari dicitur pecunia cũ præsens numeratur. Confiscatam:infiscis reconditam.sunt enim fisci & fiscinæ & fiscelle receptacula spartea ad maioris summæ pecunias capiẽdas.& dum ait confiscatam ostendit in fisco ipsius principis fuisse repositam. Cõfiscatã

M.AN. Tribus signatis uoluminibus:diuersis intellige a testamẽto:alioqn nõ pcederet:sed quæ illa fuerint cõtinuo subiiciet. Ex parte dimidia & sextãte:ex besse siue ut aptius dicã ex duobus tertiis partibus. Quos:Tyberiũ & Liuiã. Nomẽ suum:nomẽ familiæ:quãq̃ Liuia Augustæ etiam cognomẽ recepit. Secundos:hæredes. Ex triẽte:ex tertia parte. Tres uirilis sexus:Neronẽ drusum & Caiũ:q Caligula cognominatus est uirilis sexus adiecit:qa & filias habuit Agrippinam Drusillam & Liuillam:quæ diuersa fuit ab ea quam Druso & minore Antõia pximo loco genitam oñdimus. Tertio gradu:idest tertios hæredes:de scdis & tertiis hæredibus ex Appiani sñia plura in Cæsare. Quadringẽties:sestertiũ.s. Tribubus:externis & nõ urbanis quæ idem sunt quod & populis:cui q̃dringẽties sextertiũ legatũ dixit. Prætorianis:ptoriãæ cohortis singulis singula nũmorum millia. Cohortibus urbanis:quæ ad urbis psidiũ Romæ cõmorabantur. Quigenos & qngẽtẽos:utrũq.n.ueteres dixere ut dimidio plus prætorianis q̃ urbanarum cohortiũ militibus legatũ itelligas. Legionariis:militibus subaudi q i legiõibus erãt ad puiciarum psidiũ. Trecenos:trecẽtenos. Repsentari:depositã paratãq esse mõstrari. Produxit:ptraxit ampliauit. Quædam:legata.

ãnuum diem finiit excusata rei familiaris mediocritate.nec plus peruenturum ad hæredes suos quã milies & quingenties professus quamuis uiginti proximis annis quaterdecies milies ex testamentis amicorum percepisset:quod pœne omne cum duobus paternis patrimoniis:cæterisq hæreditatibus in rempublicam assumpsisset. Iulias filiã:neptẽq siquid his accidisset:uetuit sepulchro suo inferri. De tribus uoluminibus uno mandata de funere suo complexus est:altero indicem rerum a se gestarum:quem uellet icidi in æneis tabulis:quæ ante mausoleum statuaretur:tertio breuiarium totius imperii quantum militum sub signis ubique essent quantum pecuniæ in ærario:& fiscis:& uectigaliorum residuas:adiecit & libertorum seruorumque nomina:a quibus ratio exigi posset.

PHI. Annuum diem : tẽpus. Paternis patrimoniis:alterum ex patre octauio:alterum patrimoniũ ex cæsare dictatore p adoptionẽ patre fuerat cõsecutus. In rem pu.in rei pu.utilitatem. Accidisset:uerbũ est quo testatores in testamẽto scribẽdo uti solẽt ut ita dicãt.si qd hæredi meo acciderit pro eo qd est si mortuus fuerit. Tribus uoluminibus:quæ. s.supra dixit signata eque cum testõ depositaq fuisse apud uirgines uestales & in senatu apta recitataq. Indicẽ:titulũ idicantẽ sũmatim res ab ipso gestas: ecclesiastici scriptores frequẽter p diminutionem Idiculum appellant sicuti est illud ex libro sexto ecclesiasticæ historiæ apud eusebiũ.si qs nosce uult q̃ta origenis uolumia in manus nostras euenerit:ide sumat idiculum. Incidi:isculpi. Mausoleum:ipsius augusti sepulchrũ. Breuiariũ:miror senecã scribere libro.v epistolarum breuiarium uulgariam esse parumq latinam dictionem.ait.n.cum latie oli loqueremur summarium uocabatur id quod nũc uulgo breuiarium dr.Namq Pli.luculẽtissimus scriptor sic ait in decimo octauo uerum ut pariter ois culturæ quoddam breuiariũ pagatur:Et in præsentia trãqllus breuiarium uocat id quod Seneca tradit dici debere sumarium. Subsignis:militaribus. In ærario:scribit Asconius ærarium dici p priuata pecunia:fiscũ uero p publica.ego uero secus repio apud eruditos hanc iter ærarium fiscumq fieri differentiam:ut ærarium p publicæ pecuniæ repositorio capiatur:quod romæ erat in æde saturni:fiscus uero p pecunia impatoris.hinc est illud satyrici poetæ Res fisci est ubicũq natat:sed de hoc alibi. Vectigaliorum:qd residuum supesset in exactione uectigalium.Macrobius in prio saturnalium luculenter tradit uectigaliũ & uectigaliorum sicut uinalium & uinaliorum.& bachanaliorum atq bachanalium:& saturnaliorum & saturnalium a ueteribus usurpari.& ut ipse inqt:q uectigalium dicit regula inititur:q uectigaliorum auctoritate munitur: ad quã uelut ad anchoram confugimus. A qbus rõ exigi posset:Cauit Augustus ut post obitum ratio uillicationis exigeretur a seruis suis & libertis:qui uectigalia se imperante administrauerant.

indiculus

Breuiariũ,

Errarium

Fiscus

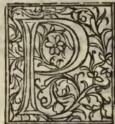
M.AN. Annuũ diẽ:annuã pẽsionẽ:sic Vulpianus ãnuã binã trinã diẽ p duabus tribusq pẽsionibus scripsit. Excusata:in excusationẽ adducta. Duobus pñis pimoniis:Octauii & Cæsaris dictatoris. Accidisset:si mori cõtigisset. De tribus uolumibus:quæ æque obsignata dixerat. Indicẽ:breuẽ demõstrationẽ. Breuiariũ:sũmariũ Anneus Seneca:sed uide ne plus pfutura sit oro ordiaria q̃ hæc quæ nunc uulgo breuiarium dr olim quũ latie loqueremur sũmarium dicebatur. Totius impii:regum oium quæ romano continerentur impio. Subsignis:circa signa. Errario & fiscis:errarium locum itelligas in quo publicum aurũ argentum uasa præciosa tabulæ æneæ in qbus leges erant icisæ asseruabantur. Fiscus i quo imperatorum pecunia Spartianus tamẽ bona inquit damnatorum in fiscum priuatum redigi uetuit:priuatum addidit quasi

publicũ quoq; dici posse fiscum itelligat:estq; fiscus uas ut Pedião placet ex sparto factũ ad maioris summae pecũias capiẽdas. Vectigalioq;:dr & uectigalium sed illud auctoritate:hoc analogiae ratione defenditur.

Philippi Beroaldi in tertium Librum.Interpretatio.

PHI. Nterpretaturi Tyberiũ Caesarem tertium imperatorum romanoq; haud itempestiuiter praeponemus testimõium Sexti aurelii ita de Tyberio scribẽtis:quod suscepto negocio cõducibile est. Claudius Tyberius Liuiae filius Caesaris:octaui priuignus impauit ãnis.xxiii.Iste q Claudius oro dicebat:elegãter a ioculatoribus caldius biberius mero obuinolẽtiã noiatus est satis.prudẽs in armis satisq; fortunatus añ sumptum imperiũ sub Augusto fuit:ut nõ imerito reipu.dominatus ei committeret.ierat ei sciẽtia lfarum.Eloquio clarior sed igenio pessimo truci auaro insidioso:simulãs se ea uelle quae nollet.his quasi isẽsus qbo cõsultũ cupiebat:his uero quos oderat quasi beniuolus apparẽs. repẽtinus respõsionibus aut cõsiliis melior q̃ meditatis.Deiq; de latũ a patribus principatũ quod quidẽ astu pfecerat ficte abnuere.quid singuli dicerẽt sentirent atrociter explorans:quae res bonos quoq; pessundedit.existiantes.n.ex aio eũ lõga oratiõe imperialis molestiae magnitudiem declinare:cũ snias ad eius uoluntates,pmũt iciderũt exitia postrema. Patricia gẽs claudia: Liuius

C.SVETONII TRANQVILLI LIBER TERTIVS.TIBERIVS CAESAR.

Atricia gens claudia (fuit.n.& alia plebeia:nec potẽtia minor nec dignitate) orta est ex regillis oppido sabinoq;. Inde Romã recens cõditam cũ magna clientũ manu commigrauit. auctore Tito Tatio consorte Romuli uel qđ magis cõstat. T.Claudio gẽtis principe.post reges exactos sexto fere ãno a pribus i pr̃icios cooptata. Agrũ insup trãs anienem cliẽtibus locũq; sibi ad sepulturã sub capitolio publicẽ accepit. Deiceps,pcedẽte tpe duo de xxx.cõsulatus:dictaturas qnq;:cẽsuras.vii. triumphos.vi.

origo claudiae gentis li.ii.de origie claudiae gẽtis haec tradit.seditõ iter belli pacisq; auctores orta in sabinis aliquãtum uiriũ trãstulit ad romanos.Nãq; Appius clausus cui postea Appio claudio fuit romae nomẽ:cũ pacis ipse auctor a turbatoribus belli pmeret:nec par factiõi ẽet:ab oppido regillo magna cliẽtũ comitatus manu romã trãsfugit.his ciuitas data agriq; trãs aniené:uetus claudia tribu postea nouis additis tribulib9:q ex eo uenirẽt agro appellatã.Appius iter pres electus haud ita multo post in pricipũ dignatiõe puenit.hactenus Liuius cui astipulat Dionysius in.v.historiaq;:aitq; ad sua usq; tẽpora te durasse nomẽ claudiae tribus:apud Plutarchũ in publicola legimus hũc Appiũ Claudiũ psuasiõibus publicolae clãdestinis sollicitatũ romã ex sabinis trãsmigrasse abducẽtẽ secũ qnq; milia cliẽtũ:una cũ coniugibus ac liberis:qbus publicolae opa ciuitas data agerq; trãs aniené:singulis bina iugera claudio uero qnq; & .xx.tradita.De hoc sic scribit poeta in.vii.aeneidos.ecce sabinoq; prisco de sanguie magnũ agmẽ agẽs claudius magniq; ipse agminis istar claudia nũc a quo diffundit & tribus & gẽs.a filio uenuste dictũ clausoq; decus pro claudioq;:pp Appiũ:q primo clausus mox claudius est noiatus. Et alia plebeia : refert Asconius

Marcelli pulchri duas fuisse familias claudias romae:alterã plebeiã:alterã patriciã:plebeia appellata est marcelloru:patricia uero pulchroq;. Ex regillis: Liuius & Dionysius singulari numero regillũ id oppidũ appellãt.ab eodẽ Liuio pugna graphice describit qua ad lacũ regillum iter romanos latinosq; pugnatũ est. Recens:recẽter aduerbiũ est. Consorte Romuli:haec pria tranqlli snia de auctore gẽtis claudiae a nullo historicorũ memorat cum in secundam omnes pedibus eant.Titus aũt tacius sabinoq; rex cõsors Romuli dicit:quoniã regimen imperii consociarũt unam ciuitatem ex duabus facientes:& imperiũ omne romam contulerunt & ut scribit Liuius in primo non modo commune sed concors etiã regnũ duobus regibus fuit.postea Ti-

mors tacii anio unde tus tacius lauini cũ ad solẽne sacrificiũ eo uenisset cõcursu facto interfectus est. Post reges exactos: post eiectos tarqnios. Cooptata : electa adscita. Trans anienem:fluuium tiburtinum haud longe ab urbe distantem:de quo Oratius:& praeceps anio & tiburti lucus.anieni nomẽ indidit anius rex ethruscoq;:q insequens cethegum filiae raptorem cũ eũ assequi nõ posset in fluuiũ insiliit:ibiq; extinctus ut anio uocaretur effecit.Plut.auctor i libello de cõparatiõibus claroq; hoiũ:de aniene plura in qrto,ppertii cõmẽtario.

M.AN. MARCI Antonii Sabellici ad Augustinum Barbadicum serenissimum Venetiarum principem Paraphraseos in Tranquillum parenesis tertia.

 Atricia gens Claudia:Si talẽ se Tyberius in suae administrationis recessu praestitisset Augustinae dux inclyte qualem ab initio promiserat merito inter optimos eorum:qui post.C.Caesarem sit Romae rerum potiti haberi potuisset.sed nemo diu personam ferre potuit alienam:cito.n.ficta in suam recidunt naturam:aegre quidem frugi moderatumq; principem tantisper carnifex natura illa egit:dum p quae tutius saeuire liceret scoena cõparat.Sed ea diu male dissimulata crudelitas libido:& auaritia:tres grauissimi uitae affectus in hũani generis pnicie ex iprouiso erupe.Quae plane uita quo

minus ex ficta illius psona fuerát expectata:eo maioré oíbus gétibus stuporé íulere:nec tñ mala illa í sua tpa seuiere:sed pessimo exéplo detestabili pricipú carnificiæ fores apuerút:hinc.n.Caligulæ:Nerões:Domitiái:cõmodi:Seueri aliæq; Rõani ípii pestes exitere.Sed prícipatus tuus dux serenissime oíno ab illo diuersus:qppe q í libertatis gremio collocatus:clæmétiæ é & popularitatis pléus:núc ad tráqllú redeo:q ad plebeiæ dñam pñciá géte Claudiá dixit.Siqdé duæ fuerút Claudiæ familiæ ut Ascõius ait Marcellog; una q̃ eadé & plebeia:Pulchrog; altera pñcia. Ex regillis oppido:Dionysius regillo dixit:auctor gétis ut ipse tradidit.T.Claudius ut Publius Clausus q postea Claudius est dictus.is sub id tps quo ad regillú lacú ingétiplio ab Aulo postumio pugnatú cú numerosa clientú & amicog; manu se Romá cõtulit:qre & in urbe ad ædificádú area & ultra amené agro donatus in patricios cooptatus est. Sabinog;:sabini umbrog; finibus:tyberi:latio:& marsis íclusi.ut Troezenius zenodotus tradit ab umbris oriendi:mutatoq; cú sedibus noíe p umbris sabinos diu cõtigit:ex Sabino Sági diuí gétilis Plinius a deog; cultú Sabinos q̃si sceuinos appellatos ait. Recés cõditá:recés dixit p recéter.sic Maro:sole recés orto.Liuius & Dióysius post exactos reges eú uenisse scribút:p id tps quo ad regillú lacú aduersus latios est pugnatú anno circiter qnquagesimo supra ducétesimú ab urbe cõdita. Trás anienē:ex duobus & q̃draginta.fluminibus quæ tyberim augét nar & anio pcipui:ut Pli.sentit:orit anio in trebanog; mõtibus trisq; lacus nobiles í tyberim refert Plut.in eo ope qd πἑρι ποταμῶν scripsit paréśium olim fluuiú ipm ait appellatú mox ab anio hetruscog; rege qui se id flumé a Nusa filia pcipitauit anienem dictum:Propertius anienum secúdi declinatus protulit Papinius illis ipse antris anienis forte relicto ubi ego anienus libétius legerim.ut fit anio anié:& anienus in noiandi casu:quod si aliis accedas q̃ttuor modis recta uox uariáda é. Duo de triginta:octo & uiginti.

duas ouationes adepta é.Q uũ prænominibus cognominibusq; uariis distigueret Lucii prænomen cõsensu repudiauit:postquã e duobus gentilibus pditis eo.alter latrocinii: cædis alter cõuinctus est.Inter cognomina aũt & Neronis assumpsit:qd significatur lingua sabina fortis ac strenuus.

De gente Claudiorum & eorum gestis.

Multa multorum Claudiorum egregia merita:multa etiam secus admissa in rempublicam extant: sed ur præcipua commemorem:Appius cecus societatem cum rege Pyrrho ut parum salubrem iniri dissuasit.

PHI. Duas ouatiões:ouatio é mior triũphus:q ouabát ítroire soliti erát equo uehétes alii pedibus ígredi ouantes dicút:cú triũphátes curru uehereť.dicta ouatio nõ ab ouatiõe.i.bacchico clamore:ut qdam putauere:sed ab oue quam immolabát:cú in triũpho bos ímolareť: sicut docent eruditi:& testis est Plutarchus í marcello.Dionysius quoq; in.v. nõ pauca sciéter scribit de ouatiõis & triũphi dñia. Cú prænominibus:nemo romanus:ut aũt priscianus í prio.erat absq; pnomine:q mos ex eo tpe cœpit:quo sabinos romani adsciuere ciuitati:& ad cõfirmandá cõiunctiõem noía illog; suis noíbus pponebát.liber hõ ut docet Quintilianus in.vii.hét pnomen:nomé:cognomé.& ita nobiles romani tribus noíbus cēsebanť.sicut apud Liuiú facile est aíaduertere.ideoq; ab Ausonio dictum est Tria noía nobiliog;:hinc illud satyricú.tanq̃ habeas tria noía.i.tanq̃ sis nobilis & ingenus romãus.C.marius:Qu.sertorius &.L.múmius tertiú nomen minime habuisse traduntť mulieres quoq; erát duobus contentæ noíbus.Varro existiat simplicia noía antiqtus fuisse Italia:sicut Romulus & Remus & Faustus:neq; prænomen habuisse neq; cognomé.qdam arbitrantur romanos cõsuetudinem multiplicádog; noíum traxisse ab albanis a qbus orti sunt prænomé noí præponiť.ut caius Lucius:cognomé postponiť. Duo de triginta:sicut duo deuiginti decimus decé & octo:quasi duo desint uigíti ita duo detriginta dñr uigíti octo. Repudiauit:neqs unq̃ ex ea familia Lucius claudius appellareť. Gétilibus:claudiis gétiles ut docet Cicero in topicis & copiose explicat boetius sunt q eodé gñe orti sunt eodéq; noíe íter se sunt:ut Scipiões & cladii.& ut ait eleganter cincius gétiles mihi sunt q meo noíe appellanť. Præditis co.s.prænomine Lucii. Nerõis assumpsit.A.gellius li.xii.Nerio ingt sabinú est uerbú eoq; significať uirtus & fortitudo.Itaq; ex claudiis quos a sabinis oriúdos accepimus q erat egregia ac præstanti fortitudie nero appellatus est: sabini aũt id nerõis nomen a græcis accepisse uidenť q uincula & firmaméta membrog; νεῦρα dicút nři neruos. Secus admissa:pperam & p detrimentú rei pu.facta. Appius cecus:Appius céfor cú soléńia sacri herculani seruos publicos edocuisset luminibus captus est.auctores Liuius & Valerius.idem cú pyrrhus epirensis legatú cineá p amicitia paceq; romanog; peréda romá misisset:cúq; sñia senatus íclinaret ad pacé:q̃uis & senex & cecus esset í curiá se deferri iussit:factoq; silétio utiná ingt ad cecitatem oculog; surditas auriú accessisset.ne turpes cõsultatiões uestras audire cõpelleret:luculétaq; orone pacé societateq; cú pyrrho fieri dissuasit:sicut scribit plutarchus in pyrrho.Quærit iuriscõsultus li.iii.digestorum nunqd cecus magistratum gerere possit & extat ingt exemplú eius q gessit.Appius claudius cecus cõsiliis publicis tererat & in senatu dixit seuerissimam sñiam de pyrrhi captiuis non recipiendis.De eodem sic li.i.digestorum scriptum legimus.Appius claudius maximam iuris scientiam habuit:Appiam uiam strauit:& claudiam aquam induxit & de pyrrho in urbem non recipiendo sententiam tulit.

Ouatio uñ

prænoia

Tanq̃ héas tria noia

Gentiles

nero unde

Appius cecus

M.AN. Duas ouationes:qd triũphus ab ouatione diſtet ex Gellii auctoritate oñdimus:cæteꝶ Dionyſius decorati ſunt inqt triũphis & ſenatu utriq;:Menenius maiore & ꝓcioſiore curuli ſella uectus.Poſthumius minore & iferiore q̃ ouationẽ uocãt:& rurſus differt ait hic ab altero:primũ qdẽ qd pedes igredit̃ cum exercitu ꝑductus q ouati triũphũ ducit nec i curſu ſicut ille deide:qa nõ picta neq; aurei claui ueſte Iduit̃ nec ornat̃ trabea q peculiaris eſt cõſulũ ducũq; amictus:corõa ãt ponit̃ ei laurea:Inferior eſt altero i geſtatiõe ſeptri alias hñs oĩa hactenus.Dionyſius q omnino aliqd uidetur mihi uariare a latinis in ouationis apparatu deſcribendo.Sed ſi qs Iriam triumphi formã reqrit uideat Appianũ. Præditis eo:id ꝑnomẽ hñtibus. Extãt:apparẽt. Appius cæcus:huius eſt uox illa quã poſtea Ennius ẽ carmine cõplexus.Quo uobis mẽtes recte q̇ ſtare ſolebãt añ ac demẽti ſeſe flexere ruina. Diſſuaſit:imo ꝑſuaſit ne fierẽt:ut Cicero in Catone maiore meminit.

Claudius Caudex primus freto claſſe trãſiecto pœnos ſicilia expulit. Tiberius Nero aduenientẽ ex hiſpania cum ingentibus copiis Aſdrubalem priuſquã Hannibali fratri cõiungeret̃ oppreſſit.Contra Claudius Appius regillanus decemuir legibus ſcribẽdis uirginẽ ingenuam ꝑ uim libidinis gr̃a in ſeruitutem aſſerere conatus:cauſa fuit plebi ſecedẽdi rurſum a pr̃ibus.Claudius Druſus ſtatua ſibi cũ diademate

PHI. Claudius caudex: ſcri. Gellius li.xvi.bellũ aduerſos pœnos primũ ceptũ eẽ Appio claudio:cui cognomẽtũ caudex fuit appii illius cæci fr̃e.& Marco fuluio cõſulibus.Seneca in libro de breuitate uitæ auctor ẽ hũc primũ ꝑſuaſiſſe romanis nauẽ cõſcẽdere:uñ caudex ob hoc ipm appellatus eſt :qa pluriũ tabularũ

caudex uñ

cõtextus caudex apud antiquos uocatur.unde tabulæ codices dñr:& naues quæ cõmeatũ ſubuehũt caudicariæ noiantur:quas & codicarias appellamus:quẽadmodũ Appius hic caudex traiecto freto meſanã puenerit:hieronem ſyracuſanoꝶ regem ſupauerit:carthaginẽſes ꝑdiderit luculẽter narrat Polybius li.i.hiſtoriaꝶ. Freto:anguſtias maris fretũ appellãt a ſimilitudine feruẽtis aq dictũ ut iterpretat̃ Varro.fretũ autẽ de quo loqtur tranqllus ſiciliam diſtermiat ab Italia unda tam anguſta:ut latratus canũ & cantus uolucrũ trãſmittere dicat̃ a filio. Tyberius nero:refert Liuius libro.xxvii.Claudium neronem celeritate icredibili uſum relictis caſtris quæ prope caſtra Hãnibalis habebat.ad ſenegalliam cũ expeditis militibus properaſſe ibiq; iũctis cũ collega Liuio ſalinatore copiis ad metauꝶ flumẽ cũ Aſdrubale Hãnibalis fratre conflixiſſe: in qua pugna qnquagita ſex milia pœnoꝶ ceſa ſũt.Aſdrubal ne ſupereſſet tanto exercitui concitato equo ſe icohortem romanam imiſit.ibi ut patre Amilcare & fratre Hãnibale dignũ erat pugnans cecidit.M.Liuius ſalinator quoniam in eius prouincia tanta res geſta eſſe:quadrigis urbem triumphali habitu introiuit militibus ſequentibus.Claudius uero nero equo ſine militibus iuectus eſt ita cõſociatus eſt triumphus: ut gloria omnis pœnes Claudium neronem eſſe:cuius icredibilem ad hoc.negocium ꝑagendũ celeritatem ſic laudat filius in.xv.punicorum & penna & fulmine & undis hibernis & achamenio uelocior arcu euolat. Contra:exempla hæc quæ ſequunt̃ ſunt eoꝶ:q in re publica romana detrimentoſi:dedecoriſq; fuerunt.

caudicariæ naues

Fretum

Regilanus:cognomẽtum hoc deductũ uidet̃ a regillo ſabinoꝶ oppido:unde orta eſt gens claudia. Decemuir:Põponius iuriſconſultus de hoc ſic ait.Appius claudius unus ex decemuiris:cuius maximũ conſilium in duodecim tabulis ſcribendis fuit. Refert:Liuius li.iii.Regimen totius magiſtratus decẽuirũ pœnes Appiũ fuiſſe fauore plebis:q dum uirginiam lucii uirginii centurionis filiam amore amens nec precio nec illa alia re corrũpere poſſet.M.claudio.clienti negocium dedit:ut uirgiem in ſeruitutem aſſereret.hic contentiones exortæ hinc uirginius patre caſtris Romam reuocatus cum aliter libidini impotẽtiæq; decẽuiri reſiſti non poſſet arepto cultro de taberna lanionis filiam trãſfigit:hic facta populi ſeceſſione decemuiri abdicant ſe magiſtratu. Appius ipſe in carcerem coniectus quod domiciliũ plebis romanæ appellare ſolebat mortem ſibi conſciuit. In ſeruitutẽ aſſerere:multa ſunt uerba media & ancipitia:quæ utroq; uerſum dici poſſunt:iter quæ eſt aſſerere:quod commune eſt libertati & ſeruituti.dicimus.n.aſſerere uindicare tam in ſeruitutem q̃ in libertatem:unde & aſſertores dicti ancipiti uocabulo:tam hi q uindicant in ſeruitutem:q̃ q i libertatẽ de aſſertoribus libertatis plurifariam eſt exempla reperire de aſſertore ſeruitutis qa ifrequens eſt:exemplum liuianũ adhibebo.Namq; ſcribens hanc hiſtoriam ait in tertio:Claudio clienti negocium dat:ut uirginem in ſeruitutem aſſereret & inibi.an a ui tuta erat:cũ aſſertor nihil opus eſſe multitudine concitata ait ſe iure craſſari nõ ui.& mox Paulo cũ repelleret̃ aſſertor uirginis a globo mulieꝶ:ubi aſſertor ſignificat̃ ille cliens decemuiri:q uirginiam aſſerere uolebat in ſeruitutem. Secedendi rurſum:qa prima ſeceſſio facta eſt:quando plebs romana cũ ob æs alienũ quottidie necteret̃.Cũq; nexi creditoribus traderent̃:Sicinio auctore i ſacrũ montem a pr̃ibus ſeceſſit trans anienem fluuiũ tria ab urbe milia paſſuũ, piſo auctor eſt in auentinũ ſeceſſionem eã factam:ſiue autẽ in ſarũ ſiue i auentinũ ſeceſſio illa facta ſit:hoc conſtat plebem non prius patribus eſſe reconciliatam:q̃ obtinuerit ut tribuni crearent̃:q eſſent plebei magiſtratus ſacroſancti. Statua:cũ diademate.Romanis nihil tam deteſtabile taq; iuiſum erat q̃ regiũ nomẽ regũq; iſignia q̃le eſt diadema de quo ſatis multa in Iulio Cæſare.unde druſus uel hoc ſolo facinore male meritus eſt de romana libertate cũ ſibi ſtatuã cum diademate tanq̃ regi poſuiſſet.

Aſſerere

Aſſertores

M.AN. Claudius caudex:huius ductu Roma:primũ freto ſiculo ſuperato mamertinis opem tulere ré

pestinoq; eorum accessu carthaginensiũ psidium ex mamertinoꝝ arce est deiectũ. Polybius est auctor. Anneus Seneca cognomẽ ait illi fcm: qa codex sit tabulaꝝ cõgeries siue cõpactio isq; primus in naues conscendere romanis osndisset. Claudius: nero: q ad metauꝝ flu. Asdrubalẽ uicit. Liuius & Plut. sũt auctores. Appius regillãus: de nefario Claudii decẽuiri amore deq; uirginiæ cede & plebis secessiõe Liuius locupletissimus ẽ auctor. Claudio drusus: drusus i ea fãilia prius druso hostiũ duce cominus trucidato ẽ cognoiatꝰ. PHI. Ad appii foꝝ. Oppidum est in latio: cuius meminit Oratius in primo sermonum. Inde foꝝ appii differtum nautis cauponibus atq; malignis. Plinius in tertio i enumeratõe latii populoꝝ meminit foro appii. Ideo autẽ drusus húc potissimũ locũ delegisse uidetur ad res nouas moliẽdas: qm erat in cliẽtella claudiæ gẽtis & ab Appio q illic foꝝ egerat nomẽ acceperat: sicut foꝝ cornelii foꝝ Liuii: & id genus alia nuncupanꝰ. Pulcher: supra docuimus duas fuisse familias claudias: quaꝝ patricia appellata est pulchroꝝ: unde & hic pulcher noiatus: sicut & ille dictus: est clodius pulcher: q fuit Ciceronis inimicissimus. hinc illud Foꝝ appii

ad appii forũ posita Italiam per clientellas occupare tentauit. Claudius pulcher apud Siciliã non pascẽtibus in auspicando pullis: ac per contemptũ religiõis mari demersis q̃si biberent quando esse nollent: ṗlium nauale iniit: superatusq; quum dictatorem dicere a senatu iuberetur: uelut iterũ illudẽs discrimini publico Iliciam uiatorem suum dixit. Extant & fœminaꝝ exempla diuersa ęque siquidem gẽtis eiusdem utraq; Claudia fuit: & quę nauem cũ sacris matris deũ

mordaciter & salse a Cicerõe dictũ i epistolis ad atticũ. Sed hæc præsidii apud pudorẽ pulchelli nõ habet satis. ubi noĩe pulchelli diminutiuo Clodius taxatur. Nõ pascentibus: in auspicatum diraq; portẽdens existimabatur: si pullus gallinaceus in auspicio offa obiecta pascere recusasset: uñ filio iter prodigia quæ cladẽ flaminio denũciabãt hoc quoq; ponit q ales præscia luctus dam nauit uesci plãtuq; alimẽta refugit. E cõtrario cũ pulli pascuntur fœlix est auspiciũ. id uero fœlicissimũ credebatur: quando ex offa quam pullus inuasit aliqd ex ore eius cecidit: quod qa terrã pauiebat hoc est feriebat: terripauũ primo post terripudiũ dictũ: est idq; tripudium solistimũ appellatur quod auspiciũ cũ a pullario nunciabatur egregiũ existimabatur. Pullarius aũt q auspicium nunciat eiq; rei præest ex eo noiatur: q pullos in cauea affert. de tripudio solistimo: quod erat fœlix & egregiũ auspicium: scribũt Cicero in libris de diuinatione & Liuius. x. ab urbe condita. hinc est illud Plinianũ in. x. in capite de gallis gallinaceis. hoꝝ inqt sũt tripudia solistima: q magistratus nostros quottidie regũt domusq; ipsas aut claudũt: aut reserant. hi fasces romanos impellũt aut retinẽt iubẽt acies aut prohibẽt. Esse nollent: comesse & cibũ capere. ab edo es est deriuatur. Martialis in cœlo Romulus esse solet procomesse siue ut uulgo dr̃ comedere. socrates auctore gellio dicebat se esse & bibere ut uiueret. de hoc Appio Liuius. Claudius pulcher cõtra auspicia profectus iussit mergi pullos: q pasci negabant: ifœliciter aduersus carthaginẽses classe pugnauit: & reuocatus a senatu iussusq; dictatorẽ dicere Caium glauciã dixit sortis ultimæ hominem: qui coactus abdicare se magistratu postea ludos prætextatus spectauit. de eodem Cicero in scdo de natura deoꝝ hæc refert. Nihil nos. p. clodii bello pũico. p. temeritas mouebit: q etiam per iocum deos irridẽs cũ cauea liberati pulli nõ pascerenꝰ mergi eos in aquã iussit. ut biberent quoniã esse nollent: q risus classe deuicta multas ipsi lachrymas magnã reipublice cladẽ attulit. hunc a populo ob eam cladẽ condemnatũ esse testis est idem Cicero. sed Valerius libro octauo dictorum factorumq; memorabilium scribit hunc Appium claudium post amissam hãc pulcherrimam classem fuisse quidem populo infesto obiectum: & cum nullo modo crederetur effugere posse meritã poenã: tamen euasisse: cũ subitarius hymber cohortus esset: cuius beneficio tutus fuit a dãnatione. Ita. n. maritima tempestas causæ dictionẽ contraxerat: cælestis salutem attulit. Viatorem: ministrũ. nã q senatores ex agris accersebant uiatores dicti: auctores Cicero & Plinius. Matris deũ ideæ: cybele mater deoꝝ idea dicitꝰ ab ida: qui mons est & cretensis & phrygius: & utroq; loco cerimoniæ cybeles celebrabanꝰ. scribit Strabo deorum matrẽ a locis uocari ideam dyndimenã pessimuntiã & cybelem: cuius ministros curetas uocant & corybantas. historia autẽ claudiæ uirginis nota est monumentis historicorũ & poetaꝝ: de qua sic inquit Hieronymus libro primo contra Iouinianũ. Claudia uirgo uestalis cũ in suspitionem uenisset stupri: & simulachrum matris ideæ in uado tyberiis hereret ad cõprobandam pudicitiã suam fertur cingulo duxisse nauem: quã multa milia hominũ trahere nequiuerant. melius autem inquit Lucani poetæ patruus cum illa esset actum si hocquod euenit ornamentũ potius exploratæ fuisset pudicitiæ: q̃ dubiæ patrociniũ. Apud siliũ in ultimo punicorũ claudia cybelem comprecatur his uersibus. Celicolum genitrix numen quod numina nobis cuncta creas: cuius proles terrãq; fretumq; sideraq; & manes regnoꝝ sorte gubernant: si nostrũ nullo uiolatum est crimine corpus testis diua ueni: & facillime absolue carina: Tum secura capit funem. & mox fertur proni ratis uentos impellere credas. Tertulianus in apologetico autũat non ope pudicitiæ sed fallacia spirituali fuisse nauem a claudia cingulo promotam.

Tripudiũ solistimũ pullarius

eẽ ab edo

Viator idea mr

claudia uestalis

M. AN. Ad foꝝ appii: Horatius aricia digressum se foꝝ Appii uenisse ait: ide foꝝ appii differtũ nautis cauponibus atq; malignis. Plinius: Fregellani forappii forentani gabini quibus datur intelligi id oppidum

in latio fuiſſe. Cũ diademate:quod regiũ fuiſſe inſigne oſtẽdimus Claudius pulcher is ut Polybius prodidit ad drepanũ in ſicilia tres & nonaginta naues amiſit:& qa cõtra auſpicia pugnaſſet Romã reuocatus multis eſt cõtumeliis affectus:Demũ in iudicio ut idẽ auctor ait cõcidit. Liuius poſt cladẽ illã ludos ꝑtextatũ ſpectaſſe ꝑdidit. Nõ paſcẽtibus:paſci nolẽtibus nã eſſe tripudiũ ex uaniſſimo illo auſpicãdi iſtituto lætitiã & fœlicitatẽ portẽdebat:qđ illis ex cibo abſtinẽtibus fieri nõ poterat. Illiciã uiatorẽ:ſic habẽt plura exẽplaria:ut ab eo uideri poſſit factũ qđ uiatores in licium dicebanť uocare populũ:quũ illũ ad concionẽ uocabãt:ſed Liuius.C.Glancia ait ab eo dictatorẽ dictũ. Et q̃ nauẽ:de mſis deũ naui q̃ Tyberio uado hæſerat a Claudia ueſtali aduerſo Tyberi tracta Valerii & Ouidii aliorũq; teſtimõiũ extat locupletiſſimũ:

ideæ obhærentem tyberino uado extraxit. præcata ꝑpalã ut ita demũ ſeqreť :ſi ſibi pudicitia conſtaret. Et q̃ nouo more iudicium maieſtatis apud populũ mulier ſubiit:quod in cõferta multitudine ægre ꝑcedẽte:carpẽto palã optauerit: ut frater ſuus pulcher reuiuiſceret atq; iteꝝ claſſem amitteret. quo mĩor turba romæ foret. Præterea notiſſimũ ẽ claudios oẽs excepto dũtaxat. P. Clodio:qui ob expellendum urbe Ciceronem plebeio hoĩ atq; etiam natu minori in adoꝑtionẽ ſe dedit:optimates aſſertoreſq; unicos dignitatis ac potẽtiæ ꝑricioꝝ ſꝑ fuiſſe atq; aduerſus plebẽ adeo uiolẽtos & ɔtumaces:ut ne capitis qdẽ qſq̃ reus apud populũ mutaꝛ́ ueſtẽ:aut deꝑcari ſuſtiuerit:nõnulli ĩ altercatiõe & iurgio

PHI. Et q̃ nouo more:Claudia Appii ceci filia a ludis: quos ſpectauerat exiens turba undiq; confluẽtis populi uexata eſt:unde egreſſa cũ ſe male habitam diceret utinã inqt reuiuiſcat Pu. Claudius frater meus q nauali ꝑlio claſſem nauiũ cũ ingẽti nũero ciuiũ ꝑdiderat:aliãq; claſſem in ſiciliã ducat:atq; iſtã multitudinẽ ꝑditũ eat:q̃ me male nunc miſerã uexauit.ob hæc mulieris uerba tã improba ac tã inciuilia ediles plebei mulctam dixerũt ei æris grauis.xxv.milia.lõ autẽ dicit trãqllo eã ſubiiſſe iudiciũ maieſtatis:qm̃ uerbis in ciuilibus & petulãnbus minuerat maieſtatẽ po.ro.maieſtatẽ aũt minuere eſt ut docet Cicero in.ii.rhetoricoꝝ de dignitate aut amplitudine aut ꝑtãte populi romani aliqd derogare.nouo aũt more dixit:qa fœminæ nõ ſolent maieſtatis ſubire iudiciũ:nec foꝛenſes actiões fœmineo ſexui cõueniũt.legimus tñ ameſiã & affraniam & calphurniã ingetaſſe tribũal prætoris. Egre:difficulter. Carpẽto:currui.ſunt aũt carpẽta uehicula:quæ a carmẽ te euãdri matre dici opinatur Ouidius in.i.faſtoꝝ.ſcribit Liuius in.v.matronis cõceſſum eſſe ut plauſtro ad ſacra ludoſq;:carpẽtis feſto profeſtoq; die uterenť galli ex carpẽtis ſoliti ſunt depugnare.olim ſcipio naſica boiis deuictis in triũpho trãſuexit ſpolia gallicis carpẽtis. Pulcher:ex familia pulchroꝝ q̃ erat patricia:ſignificat aũt claudium illũ pulchrũ q apud ſiciliã ut ante dictũ eſt nauali ꝑlio fuit ſuꝑatus. Plebeio hoĩ:Caio fonteio. Natu minori:Scribit modeſtinus iuriſcõſultus ſicuti in titulo de adoptiõibus relatũ eſt:eũ q adoptat arrogatue maiorẽ eſſe debere eo:quẽ ſibi ꝑ arrogationẽ uel ꝑ adoptionẽ filiũ facit:& utiq; plene pubertatis in.x.& octo annis ꝑcedere debet & ut libro prio inſtitutionũ elegãter ſcribiť.minor natu adoptare nõ debet.adoptio enim naturã imitať:& ꝑ mõſtro eſt:ut maior ſit filius q̃ pater. Vnde Cicero ĩ orõne ꝑ domo ſua ad pontifices:accuſat nõ minus uere q̃ luculẽte.pu.clodiũ:quod ius adoptiõis polluerit:cũ ſe in adoptionẽ dederit fonteio:q annos.xx.uix natus erat.factuſq; ſit eius filius cõtra fas:cuius ꝑ ætatẽ pater eẽ potuerit.ideo aũt P.clodius plebeius fieri ꝑ adoptionẽ uoluit:ut tribunus plebis fieri poſſet:quẽ magiſtratũ nulli patricio ꝑ legẽ capere licebat. Aduerſus plebem adeo uiolẽtos:Docet liuius pluribus in locis:quemadmodũ familia claudia ſemꝑ certaminibus plebeis tribuniciiſq; cõtentiõibus peculiariter fuerit occupata pro patriciorũ dignitate tutanda.unde in.ix.ab urbe cõdita ſic ait.ꝑmulti iã anni erãt cũ ĩter patricios magiſtratus tribunoſq; certamina fuerãt:cũ ex ea familia quæ fatalis cũ tribunis ac plebe erat certamẽ oritur:idẽ in.ii.& in.v.tradit appios claudios fuiſſe auctores diſſoluendæ poteſtatis tribũitiæ ꝑ collegaꝝ ĩterceſſionẽ. Capitis reus:Docet liuius ĩ.ii.quẽdã Appiũ claudiũ reũ ad iudiciũ populi uocatũ eſſe:q plenus iraꝝ & ſuaꝝ & paternaꝝ tribunos plebis.& plebẽ ſuũq; iudiciũ pro nihilo habebat.illũ nõ minæ plebis nõ ſenatus preces ꝑpellere unq̃ potuere:ut ueſtẽ mutaret:aut ſupplex prachẽſaret hoĩes:Senatores uero ꝑ nullo æque annixi ſunt q̃ ꝑ hoc Appio q ꝑpugnator ſenatus maieſtatiſq; uindex ad omnes tribunitios plebeioſq; tumultus fuerat oppoſitus.hic morbo mortuus eſt anteq̃ ꝑdicta iudicii dies ueniret. In altercatiõe:ualet inquit Quintilianus in altercatiõe acumẽ:nec clamoſus eſſe debet altercator:nec uitio iracũdiæ obnoxius.

M.AN. Nouo more:quia eius ſexus nulla ad id tp̃s maieſtatis fuiſſet auerſita. Iteꝝ claſſem amitteret: diꝝ uotũ & execrabile:ac dignum quod populus omnibus ſuffragiis multaret. Natu minori:quod raro alioqn fuerat ꝑmiſſum:ne cuiq̃ fraus fieret id Gellius docet:Cicero in ea orõne quã habuit ad põtifices factus es inqt filius cõtra fas cuius ꝑ ætatem pater eſſe potuiſti:& rurſus adoptauit natus.xx.annos quo iure: quo more:quo exemplo.P.Fonteio plebeio hoĩ ſe in adoptionẽ clodius dedit:ut plebeius factus:tribunus plebis fieret:nam patricii ſanguinis uiris is magiſtratus nõ dabať.Idem Cicero Fonteius es inqt neq; patris hæres neq; amiſſis ſacris ꝑñis in hæc adoptiua ueniſti.De intempeſtiua adoptione idem ſexta inquit dei

Inciuilia claudiæ uerba

Minuere maieſtatẽ

Carpenta

adoptio naturam imitatur

hora quæstus sum ī iudicio quū.C.Ant.collegam meum defenderē quædā de repu.quæ uisa sunt mihi ad illius miseri cām ptinere:hæc hoīes improbi ad quosdā uiros fortes aliter q̄ a me dicta erant detulerūt:hora nona illo ipso die tu es adoptatus.Si quod in cæteris legibus trinundinū esse oportet:id in adoptione satis est trium horaꝝ repræhendo:Sed ego hæc de Clodio eo libētius hoc loco,plixī rettuli qa in Cæsare dictatore de eius adoptiōe ieiune nimis dixeramus. Mutare uestē aut deprecari:Liuius præterq̄ qd neq; uestē mutauit neq; quieq̄ & ex ea cōsueta asperitate orationis remisit adeo contumaci uultu ad iudicium uenit:ut pars magna plebis nō minus illū reum timeret q̄ cōsulem timuisset. Nōnulli:de eodē puto Appio diu q in lectoriū Agrariæ legis auctorem p conciōe inuectus ingentem certaminis exciuit procellam.

tribunos plebis pulsauerint:Etiam uirgo uestalis fratrē in iussu populi triūphātē:ascēso simul curru usq; in capitoliū ,psecuta est:ne uetare aut intercedere fas cuiq̄ tribūoꝝ eēt.

De qua stirpe Tiberius genus traxit.

EX hac stirpe Tiberius Cæsar genus trahit:& qdē utrunq; paternum a Tiberio Nerone:maternum ab Appio pulchro:q ambo appii cæci filii fuerunt insertus est & Liuiorum familiæ adoptato in eam materno auo quæ familia quanquam plebeia tamē & ipsa admodū floruit octo consulatibus:censuris duabus:triumphis tribus:dictatura etiam ac magisterio equitum honorata:clara & insignibus uiris ac maxime salinatore Drusisq;.Salinator uniuersas tribus in censura notauit leuitatis nomine. Q.d'quum se post priorem cōsulatum multa irrogata condemnassent consulem:iterum censoremq; fecissent:Drusus

PHI. Tribūos pulsauerint:ueteres lege lata iuiolatos tribūos fecerūt & ut sacrosancti hērent sanciendo ut q tribūo plebis nocuisset:eius caput ioui sacꝝ esset familia ad ædē cereris uenū iret. — sacrosancti tribuni

Liuius auctor in tertio ab origie urbis.Quāuis tri.eēnt sacrosancti & iuiolabiles:tamē appii claudii legibus calcatis spretisq; cerimoniis sæpe eos pulsauerūt ī altercatiōibus pœnā flocci pendētes:q̄ uiolator tribūoꝝ sit sacer. Is.n.homo sacer dr̄:quē populus iudicauit ob maleficiū:& qui eū occidit parricidii nō damnatur. — hō sacer

Nā lege tribunitia prima cauet̄ si qs eū q sacer sit occiderit parricida ne sit.sacrosanctū aūt dicitur quod iureiurādo interposito est īstitutū:si qs id uiolasset ut morte pœnas pēderet.igit̄ cū tribūi sint sacrosācti debet morte pœnas pēdere si qs eos uiolauerit pulsaueritue. Inter pulsationē uero & uerberationē hoc īterest:ut offilius scribit uerberare est cū dolore cedere pulsare sine dolore.Sed an hæc sit dr̄ia rata uiderit iurisconsulti.Sæpe pulsare refert̄ ad infamiā:ut apud firmicū maternū īfamia pulsabit̄.Et apud maronem pulsāt p infamar positū est.Quod aūt altercationes & iurgia īter tribūnos fuerint & appios testis est Liuius q ait a letorio tribuno missum esse uiatorē ad cōsulē appiū.& ab appio lictorē ad tribunū:qua rixa uiolatus esset tribunus:nisi contio oīs cohorta esset p tribuno.Idē tradit genutiū tribunū plebis domi īuentum fuisse mortuum:cuius necis auctores fuere iūiores patriciorū:& in primis opinor appii:qui plebem plebeiosq; tribunos genuino odio odisse pdunt̄. Fratrem:ualerius li.v.capite de pietate erga parētes nō fratrem sed patrē claudiæ uestalis uirginis fuisse scribit quē cū tribunus plebis triumphātem e curru triūphali detrahere uellet mira celeritate utrisq; interporēdo se claudia amplissimā tribuni potestatem depulit.igit̄ alteꝝ triūphū pater in capitolium alteꝝ filia in ædem uestæ ducit. Intercedere ītercessio ppria tri.est.q ut scribūt historici magis ad impediendū q̄ ad agēdū creati sunt. Insertus:qui adoptant̄ non nasci in ea familia dr̄ sed inseri:sicut per īsitionem arbores in aliēa sede inferunt̄.Papinius trāsertos ramos appellat p īsitionem trāslatos in aliena arborem & robur. Liuiorū familiæ:hāc familiam fuisse splēdidā & honoratā exēpla testant̄:& signat Valerius maximus scribēs seriem imaginū illustriū fuisse in ea gente.& inibi docet tyberium pricipem deductū fuisse atq; oriūdū e familia liuia & claudia cum ait in capite de cēsoria nota,a claudio nerone & liuio salinatore cēsoribus fluxisse salutarē principē suū significās tyberiū. Censuris duabus:qa in ea fuerūt duo cēsores uel q unus bis cēsurā gessit. Magisterio equitum:quia magistri equitū in ea familia fuerūt:qui secūdam post dictatorem potestatem gerebāt. Salinator uniuersas tribus:refert Liuius lib.xxix.cognomē inditum fuisse salinatori liuio pp uectigal:qd nouū ex salaria annona cōmentus est in cēsura.hic po.ro.oēm.iiii.& xxx.tribus ærarios reliquit:quod se & innocētē cōdemnassent & condemnatum cōsulem cēsoremq; fecissent:neq; inficiari possent aut iudicio semel accomitiis bis peccatum esset.unicam tātum tribunum noie metiam excepit.quæ se nec cōdemnasset:neq; cōdemnatum aut cēsorem aut cōsulem fecisset.lege ualerium in capite de censoria nota & Liuiū in xxx.de districta liuii salinatoris cēsura copiose eloquēterq; scribētes. — Pulsatio uerberatio; saliator uñ

Mulcta irrogata mos sermonum is est.ut ita loquamur mulctam dixit:& mulcta dicta est:multam irrogauit:& mulcta irrogata est:quod significat mulctare & mulctam imponere damnato quasi per rogationem ad populum.M.Cato aliter dixit in originibus:cum ait imperator noster si quis extraordinem depugnatum iuit ei mulctam facit.a mulcta æs mulctatitium dictum quod ex multa irrogata exigi solet. — mulcta dicta irrogata; mlctatitiū

M.AN. Virgo uestalis:Claudia. Insertus:immixtus interiectus. Valerius de discordia Liuii saliatoris

& Claudii Neronis cēſura ſcribēs:ſi qs inqt cæleſtium ſignificaſſet futuᵹ ut eoᵹ ſanguis illuſtrium imagi num ſerie deductus in ortum ſalutaris pricipis noſtri cōflueret. Octo cōſulatibus:octo ex ea familia con ſulibus. Duabus cēſuris:duobus cēſoribus:ſic reliqui honores ad illos q functi ſūt referant. Salinatore: Liuio ſalinatoris cognomēto prædito:is ex ſalaria ānona uectigal ſtatuit in cēſura quam cum Claudio geſ ſit unde illi cognomē iditum:liuius & in precio ſalis oneratas tribus quaᵹ opa damnatus erat.credebant īde ſalinatori liuio īditū cognomē in hūc quoq̧ extat iocus ille Fabii maximi in catone maiore.a.m.tullio quū gloriaret̃ Fabiū maximū ſua opa. Tarētū receſſiſſe certe inqt ille ſic hēt.nā niſi tu prius miſiſſes nul lo mō recepiſſem. Vniuerſas tribus:liuius quoq̧ oēs ait p̄ter unā metiam:ſunt q & addāt etiam neq̧ eum cōdemnaſſet:neq̧ damnatum poſtea creaſſet cōſulem:quo noie tribus reliquæ ab eo notatæ ſunt.

hoſtium duce Druſo cominus trucidato ſibi:poſteriſq̧ ſuis cognomē inuenit. Tradit̃ etiam ꝑ prætore ex ꝓuincia gallia retuliſſe auᵹ Senonibus olim in obſidione capitolii datum:nec(ut fama eſt)extortū a Camillo. Eius abnepos ob eximiam aduerſus gracchos operā patronus ſenatus dictus filium reliquit:quem in ſimili diſſenſione multa uarie mollientem diuerſa factio per fraudem interemit.

De patre Tiberii.

PAter uero Tiberii quæſtor Cai Cæſaris Alexandrino bello claſſi oppoſitus plurimum ad uictoriā contulit. Quare & pontifex in locum Publii

PHI. Duce hoſtiū:germāoᵹ: uel ut alii galloᵹ:ē.n.druſus barbaricū nomē:nec eius hiſtoria ſatis nota. Proprætore: ſicut dicimus procōſule itidem dicimus proprætore : quaſi loco p̄toris: ut inqt marcianus capella:q ꝓcōſule finiūt.e.lr̃a in noīatiuo naturam ꝓpoſitiōis ītuent̃. pro: qppe ablatiuo tantū ꝑfert̃.ſed dici tamen pōt ꝓcōſul & ꝓprætor non duabus uocibus: ſed compoſito noīe ut procurator. Cognomē īuenit:ut liuii Druſi cognominarent̃.

Senones Auᵹ ſenonibus datū:ſenones populi ſunt galliæ notiſſimi utpote q olim urbem romā īcenderūt & arcem capitoliūq̧ obſiderunt.poſtea īter pu.ſulpitiū tri.militū & brēnū regulū galloᵹ colloquio trāſacta pactio eſt:& mille pūdo auri ꝓcium po.ro.factum.addidit liuius pōdera ab gallis iniqua allata fuiſſe:ſulpitio tribuno romano recuſante aditū ab īſolente gallo ponderi gladiū:de quo loqtur ſilius.īſan

Enſis additus pōderi di ſenones penſaniq̧ īprobus auri arbiter enſis adeſt.cæteᵹ prius q̄ omne auᵹ p altercanionē eēt appēſum īteruenit dictator camillus:q auferri auᵹ de medio iuſſit:galloſq̧ tantus cede ꝓfligauit ut ne nūcius qdē cladis relictus ſit.id bellū ab eruditis ſenonicū noiat̃.Pli.li.xxxiii.tradit a pleriſq̧ exiſtiari nō mille ſed duo millia pūdo auri collata fuiſſe i ea galloᵹ pactōe:qm̄ a camillo tondē cōdita fuerūt:ſub ſolio Iouis capitolini.ſed ut ipſe ait id auᵹ qđ acceſſit fuit ex præda galloᵹ.omittēdū nō eſt id qđ tradit uerrius:q ait ſeno

Senōes unđ nas gallos exiſtiari ex eo appellari:qa noui uenerūt ex trāſalpīa gallia qſi cœnonas lr̃a īmutata.καινοσ enī græce nouus dr̃ & καινοτισ nouitas.obiter annotādū q i pēſione auri cū a gallo īſolēter additus fuiſſet ſicut iam diximus iniquo pōderi gladius:adiecta quoq̧ uox eſt ītoleranda romanis.dixit.n.gallus per īſo

uęh uictis lentiam uęh.uictis:qđ poſtea uenit in ꝓuerbiū:qđ & Plautus uſurpat adiiciēdū.qđ minus protritū eſt.ſuriū.ſ.camillū cū poſtea īſidiis circūuentos gallos cōcideret.& illi quærerent̃ cōtra fœdus id fieri.retorquaſſe ipſum gallū eadem uoce:ut & ipſe diceret:uęh uictis.

Abnepos Eius abnepos:quarto gradu affinitatis ſunt abnepos & abneptis īfra:ſicur abauus & abauia ſunt ſupra. Patronus ſenatus:de hoc druſo loq ur̃ Cicero in primo de oratore ſcribēs druſi tribūatū ꝑ ſenatus auctoritatē fuiſſe ſuſceptū:qđ & de filio dici haud abſurde poſſet:q ut ſcribūt hiſtorici nō modo tribūatus uiribus ſed ipſius etiam ſenatus auctoritate tātū cōflauit īcendiū ut nec prima illius flamma poſſet ſuſtineri ſubitaq̧ morte correptus hæreditariū ī poſteros ſuos bellū ꝓpagaret.ſed ſeditionū oīum cā primordiūq̧ fuerūt Tyberius & caius gracchi.q legibus agrariis auram popularē aucupabant̃ qbus īterfectis non defuerūt:q gracchanas leges aſſerere conarent̃.īter quos extitit druſus filius lōge a patre diſſimilis.nā cū ille aduerſus gracchos operam eximiam ſenatui ꝓſtitiſſet: hic gracchanis legibus plebem ab ſe trahere tentauit:nullo largitionis genere omiſſo.extat uox ipſius ꝓfi

Vox druſi tētis nihil ſe ad largitiōem ulli religſſe præter cœlū & cœnū.hic rebus in urbe romana temere cōcitatis domum ſe recipiēs immiſſo īter turbam percuſſore corruit & ita extinctus eſt ſcribit Appianus li.i.bellorum ciuiliū cū in deambulatorio obſcuro ius diceret ſub horam ueſꝑtinam percuſſum cōcidiſſe:repertūq̧ ſutoris cultrū in femore īfixum.auctor cœdis ignoratur.de hoc ſeneca in libro de breuitate uitæ ſic ſcribit.li

Nec puero quidem uius druſus uir acer & uæhemēs cū leges nouas & mala gracchana mouiſſet ſtipatus īgēti totius Italiæ cœtu.exitum rerum non prouidēs execratus ingetam a primordio uitam dicitur dixiſſe:uni ſibi nec puero qdem unq̄ ferias cōtigiſſe. Diuerſa factio:autumant eruditi percuſſorem druſi a Philippo & cœpione inimicis fuiſſe ſubornatum:qui erant principes diuerſæ factionis.Bello alexandrino:quod geſtum eſt a Cæſare dictatore aduerſus Alexandrinos.de quo in.i.commentario dictum eſt.

M.AN. Senonibus:miror fuiſſe qui traderent auᵹ a Druſo relatū ſi uera ſūt quæ liuius ſcribit.is dum aurum gallis penderetur Camillum interueniſſe ait continuoq̧ inter ipſas urbis ruinas pugnam contracti

postridieq; uia gabina ad octauum lapidem iteꝝ pugnatū gallosq; occidione occisos ita ut ne nūcius qdē tātæ cladis nō modo auri asportator sit relictus.Inter apēninum & alpes.extremi galloꝝ oium ad adriam littoralem orā senones icoluere de feritate gētis & reliquo uiuēdi ritu Polibius accurat̄ multa.Liuius Drusus:Appianus Liuiū Drusum ad alteꝝ tribūatum ut gracchi legibus obsisteret hortatus ē:Cicero ad.Qu. fratrem:Drusiq; tribūatus pro senatus auctoritate susceptus. Diuersa factio interemit:Drusus Liuius filius ut Appianus scribit tribunus plebis. In deambulatorio percussus cū clamore cōcidit culterq; sutorius ī eius fœmore affixit est repertus.Quod aūt uarie moliētē dixit ad illud referri oportet:quod quū senatui & equestri ordini placere studuisset neutrius ordinis odiū declinauit. Alexādrino bello:quo Cæsar aduersus Ptolemæū circa alexādriam gessit. Pōtifex:pōtifex maximus ītelligi nō potest:quum.C.Cæsar pontificatum maximū nisi cū morte nō deposuerit:sed erāt alii pōtifices octo numero q̄q̄ ab initio quattuor a Numa rege instituti fuissent.De eoꝝ potestate Plutarchus in Numa & Alicarnaseus Dionysius plura.

Scipionis substitutus:& ad deducēdas in galliam colonias in qbus Narbo & Arelatæ erāt missus est:tamen Cæsare occiso cunctis turbaꝝ metu abolitionem facti decernētibus: etiam de præmiis tyrannicidaꝝ referendum censuit. Prætura deinde functus quū exitu anni discordia īter triumuiros exorta esset:retentis ultra iustū tēpus insignibus. L. Antoniū consulem triumuiri fratrem ad Perusiam secutus:deditione a cæteris facta solus permansit in partibus. Ac prīo præneste:inde neapolim euasit:seruisq; ad pileū frustra uocatis in siciliam profugit:sed indigne ferens:nec statim se in conspectum sexti Pompeii admissum.& fasciū usu prohibitum ad.Mar.Antonium traiecit in achaiam:cum quo breui reconciliata inter omnes pace Romam rediit:uxoremq; Liuiam Drusillam:& tūc grauidam & ante iam apud se Ti-

PHI. Pu.Scipiōis:is fuerat socer Pōpeii:belliq; ciuilis reliqas refouerat ī Aphrica mox uictus in acie circumuētus ab hostibus honeste morti uocem quoq; adiecit honestam.qrentibus.n. hostibꝫ ubi eēt ipator: rn̄dit ipator bene se habet.de pōtifice maxio pōtificūq; mioꝝ collegio dictū est affatim in iulio Cæsare uidet̄ in hoc loco pōtifex unus ex mioribus signari potius q̄ maximus.

imperator bn̄ se hēt

Narbo

Narbo:narbo marcius duodecim millibꝫ passuū a mari distat: a cuius noie narbonēsis ꝓuincia appellat̄:bracchata gallia an̄ dicta.Plinius narbonē decumanorū coloniā uocat ꝓpterea qd̄ milites decimæ legiones in eam coloni deducti sunt.Strabo in.iiii. ait narbonē fuisse amplissimū eius regionis emporiū.Sidōius in endecasyllabis luculento præconio extollit narbonem narbonisq; pulchritudinem opulētiā salubritatem. Arelate:in mediterrāeo narbonēsis galliæ ciuitas est arelate:a Plinio dicta colonia sextanoꝝ:quoniā ex sexta legiōe coloni deducti sunt.Haꝝ coloniaꝝ deducēdarū auctor fuit Cæsar qbus patrē tyberii præfecit uelut unū ex triūuiris:qui more ro.colonos deducebāt:eisq; agros uiritim diuidebant. Turbaꝝ:turbationū. Abolitionem facti:post interfectū in senatu Iulium Cæsarem multi de amnestia quæ lex est obliuiōis discordiaꝝ reuocanda censuerūt:& hoc est illud uetus uerbū:qd̄ Cicero in.i.philippica usurpasse se testat̄:quod in sedandis discordiis usurpauerat olim ciuitas atheniēsiū:de quo in libro annotationū plura. De præmiis tyrānicidaꝝ:tyrānicidæ dicti sunt Iulii Cæsaris īterfectores:quos Cicero uocabulo græco tyrānoctonos appellat.refert Appiāus cinnam qui prætor erat imprimis īterfectores Cæsaris collaudasse:eosq; censuisse ut cōseruatores e capitolio euocādos:& honoribus meritis afficiēdos.fuerūt & alii ut idem est auctor:q hoc idem assererēt.scribit Cicero in oīone ꝓ Milone morem esse græcoꝝ ut honores deoꝝ tribuant his uiris:q tyrannos necauerūt extant declamatiōes hoc argumēto.tyrānicidæ præmiū detur. Inter triūuiros:Mar.Antoniū lepidū & Augustū. Vltra iustum tēpus:iam finita prætura:q ānuus est magistratus. Insignibus:prætoriis ornamētis.

Amnestia

tyrānoctoni

In partibus.s.L.Antonii & in factiōe Augusto cōtraria. Præneste:oppidū est latii quōdam Stephane dicta siue polystephanon a copia coronaꝝ:ubi fortūæ templū illustre uisebatur de quo filius templisq; dicatum fortunæ præneste iugis. Neapolim:opus chalcidēsium est parthenope a tumulo sirenis appellata.

Præneste

Seruis ad pileum:legimus sæpe apud historicos ad pileū seruos fuisse uocatos quod significat ad libertatem;cuius insigne est Pileus. Liuius in.xxiiii.postero die serui ad pileū uocati:& carcere uincti emissi:confusaq; omnis multitudo hippocratē atq; epicidem creāt prætores.hinc illud ꝓuerbiale apud Senecā in.vi. epistolaꝝ.dicet aliquis me uocare ad pileū seruos.post īterfectū Iuliū Cæsarē qdam pileū in hasta prætulerunt tanq̄ libertatis signū:uniuersosq; ad ciuilitatem patriā uocauerunt:olim lucius cinna uocatis ad pileū seruis aduersarios deuicit:mos fuerat apud ueteres ut serui q per manumissionē liberi fiebant raderent caput & calui pileū caperent:hinc est illud plautinū:dii faxint ut hodie raso capite caluus capiā pileum.pater Tyberii frustra seruos ad pileū uocauit:qm̄ hoiem seq noluerunt.maluerūtq; in seruitute uitam tutā degere:q̄ spe libertatis piclitari.Fascium usu:p̄tores sicut & ꝓconsules nō plusq̄ sex fascibus utebantur:cū cōsules.xii.uterent̄. Sexti pōpeii:filii magni Pōpeii:q a lucano dictus est siculus pirata:de quo supra satis ac super. In achaiam:Plinius.achaiæ nomē ꝓuinciæ ab isthmo incipit:ante egialos uocabatur propter urbes

Vocare seruos ad pileum

Achaia egialos

in littore per ordinem diſpoſitas.græci.n.διγιαλον uocant littus:eſt aút innexa achaia pelopóneſo.

M.AN. P.Scipiõis q eſt a.C.Cæſare in Africa uictus Appianus & Plutarchus ſunt auctores. In qbus:in numero quaꝝ. Narbo:unde galliaꝝ una cognomiata emptorium ut Strabo ait illuſtre ad oſtiú rhodái. Arelatæ:& hoc quoqꝫ eiuſdẽ terræ empotium & ipſum rhodano ut idem auctor tradidit adiacens. De præmiis tyrannicidaꝝ:Appianus cõſultationis illius auctor eſt:qua nõ defuerunt q Cæſaris percuſſoribus præmia publice cõſtituenda ut tyránicidis cenſerent:Atheniéſes:ut Plinius opinari uidetur primi omniũ Harmodio & ariſtogitoni quia tyránũ occidiſſent ſtatuas poſuere:ſed illi nõ hippiá tyránum ut Thucydides demonſtrat ueꝝ Hipparchum tyráni fratrem occiderũt:quem uulgo errorem ſcriptoꝝ ignauia inoluiſſe idem auctor teſtatur:ut illi pro tyránicidis a recentioribus falſo celebrenť hinc clariſſimi auctoris uox illa ουτ ὤσ ἀτελάιπώρος τοισ πολλοῖσ ηζ ητησισ τλισ αλλιᾶρασ. L.Antonium: Antonii triumuiri fratrem Auguſti inimicũ Plinius in ſumma inqt deus ille quũ de Auguſto interim loquereť cœlumqꝫ neſcio adeptus magis an meritus:hærede hoſtis ſui filio exceſſit:ſui enim cõtenderim eſſe legem nõ ſue ut Pliniái codices quos uidimus habẽt.non enim Liuia Tyberii mater fuit Auguſti hoſtis:immo illius amantiſſima:ſed pater qui in partibus aduerſus etiam pertinaciſſime manſit. In partibus:in ſtudio diuerſarum partium. Ad pileũ:ad libertatem. Sexti Pompeii:qui tum ſiciliam obtinebat. Faſcium uſu phibitum:ne faſces & prætoria inſignia præ ſe ferret. In achaiam:in partem græciæ ab iſthmo ſe peloponneſo inſinuantem. Inter eos:Auguſtum ſcilicet & Antonios.

beriũ enixam petenti Auguſto cõceſſit:nec multo poſt diẽ obiit utroqꝫ liberoꝝ ſupſtite Tiberio:druſoqꝫ Neronibus.

De loco & tempore natiuitatis Tiberii.

Tiberiũ qdam fundis natum exiſtimauerunt ſecuti leuem coniecturam.quod materna eius auia fũdana fuerit.& qđ mox ſimulachrũ fœlicitatis.S.C. publicatũ ibi ſit.ſed ut plures certioreſqꝫ tradunt.natus eſt Romæ in palatio.xvi.calen.decẽbribus.M.Aemilio Lepido iteꝝ.& Munatio Planco conſulibus poſt bellum philippenſe.ſic enim in faſtis actaqꝫ in publica relatum eſt.nec tamen deſunt qui tum antecedente anno Hircii ac Panſæ partim inſequente Seruili Hiſaurici Antoniiqꝫ conſulatu genitum eum ſcribant.

De infantia & pueritia Tiberii.

Infantiá pueritiáqꝫ hũit luxurioſam & exercitatá comes uſqꝫquaqꝫ parentũ fugæ. quos qdem apud Neapolim ſub irruptiõe hoſtis nauigiũ clá petẽtes uagitu ſuo pœne bis ꝑdidit.ſemel quũ a nutricis ubere.itẽ quũ a ſinu mr̃is rapti auferet ab hiſ.q ꝑ neceſſitate tpis mu

PHI. Auguſto cõceſſit:ſextus Aurelius:liuiam auguſtus quaſi marito cõcedente ſibi cõiunxit. Vtroqꝫ liberorum: Tyberio q natus erat in domo pr̃na:& druſo:qui domi auguſti natus eſt tribus mẽſibus poſtq̃ liuia mr̃ nupſerat Auguſto. Fũdis:in ciuitate fundana:quæ erat ĩ latio. Oratius.fundos aufidio luſco ꝑtore libẽter linqmus. Fũdana:ex oppido fundoꝝ:de fundanis hiſtoria eſt apud Liuiũ in octauo:qui olim metuẽtes bellum a romãis: orarũt plautinũ cõſulẽ:ut ab innoxio populo abſtineret:dicẽtes agros urbẽ corpora ipſoꝝ cõiugumqꝫ ac liberoꝝ ſuoꝝ in poteſtate po.ro.eẽ futuraqꝫ.itaqꝫ collaudati ſunt ꝙ in officio eſſent. Fœlicitatis:Romãi ueteres iter numina fœlicitatẽ quoqꝫ deá colebát:Auguſtinus i.iiii.de ciuitate dei:qd fœlicitas dea ẽ ædem accepit:ará meruit:ſacra ei congrua pſoluta ſunt. Poſt bellum philipẽſe:qđ auguſtus & Antonius geſſerunt aduerſus Brutũ & Caſſium. Acta publica:ſupradictũ eſt quẽadmodũ acta ſinguloꝝ annoꝝ cõficiebanť.Pli.l.ii.eodẽ cám dicẽte lateribus coctis pluiſſe i eius áni acta relatũ ẽ. Hirci & páſæ:ánus quo hircius & páſa cõſules fuerũt:áñceſſit ánũ:quo lepidus & munacius plácus cõſulatũ geſſerũt. Inſequẽte:q ſecutus ẽ cõſulatũ lepidi & pláci. Infantiá:hippocrates maximus medicoꝝ ſeptẽ gradus facit ætatũ prĩæ ætatis finẽ putat eſſe ſeptimũ ánũ.ſcđæ q̃rtũdecimũ:tertiæ duotrigeſimũ:q̃rtæ trigeſimũqntũ. qntæ duodeqnquageſimũ.ſextæ qnquageſimũſextũ. ſeptimũ nouiſſimũ ánũ uitæ hũanæ.Seruius ætates ſic diuidit ĩfantiá pueritiá:adoleſcẽtiá:iuuentá:ſenectá ſed uarro ut docet cẽſorius gradus qnqꝫ ætatis equabiliter putat eſſe diuiſos:unuquẽqꝫ.ſ.ꝑter extremũ in ános qndecim:itaqꝫ primo gradu uſqꝫ ad annũ qntũdecimũ pueros dictos:qđ ſint pueri.i.ĩpuberes.ſcđo ad trigeſimũ ánum adoleſcẽtes ab adoleſcẽdo noiatos.i tertio gradu:q erat uſqꝫ ad qnqꝫ &.xl.ános iuuenes appellatos:eo qđ rẽ pu.i re militari iuuare poſſent.In q̃rto autẽ gradu uſqꝫ ad.lx.ánũ ſeniores nũcupatos:qđ tũc corpus ſeneſcere icipiat.ide uſqꝫ in finẽ uitæ uniuſcuiuſqꝫ qntũ gradũ ſcm̃.in quo q eſſent ſenes appellatos:qđ ea ætate corpus iá ſenio laboret.Auicẽna & Albertus magnus oĩs ætates numero q̃ttuor eſſe ꝑdiderũt ætatem adoleſcẽtiæ uſqꝫ ad.xxx.annos:quá ſubſeqť ætas cõſiſtentiæ:alio noĩe dicta ætàs pulchritudinis uſqꝫ ad.xl.annos:tertia ætas eſt minutiõis:quæ ſenectus dr̃ ptinetqꝫ fere uſqꝫ ad.lx.annũ.nouiſſima ætas dr̃ ſeniũ quæ eſt finis uitæ. Sub irruptione: milites auguſti

Fundanis

Fœlicitas dea.

Gradus ætatum

pueri unde

Aetates ſecundũ auicẽná & alber.mag.

significat.q tunc hostis erat patris tyberii utpote secuti partes Lucii Antonii bello perusino. Vagitu deũ noĩe uagitanũ colebant prisci q ĩfantũ uagitibus p̃esset ut docet Augustinus.in.iiii.de ciuitate dei.Au.Gelius non uagitanũ deũ uocat sed uaticanum:pœnes quem essent humanæ uocis initia. Vagitãus

M.AN. Cõcessit:ut facto cũ ea diuortio ĩ uxorẽ duceret. Tyberio:is ante diuortiũ apud patrẽ natus fuerat. Druso:quẽ post Liuiã Augusto cõcessam nasci cõtigit. Fũdis:oppido reiectoris lati finibus ĩclu so uel ĩ ipso potius cõfinio. In palatio:ĩ regiõe palatii. Post bellũ philippẽse:ab Antonio & Augusto ad uersus Brutũ & Cassiũ in philippis gestũ. Hircii & pansæ q mutinẽsi perierũt bello. Antecedẽte anno:q Philippẽse bellũ p̃cessit. Partim:quidã alii. Insequẽte:qui ipsum bellũ est ꝓxime secutus.constat igiť eo triennio natũ:sed quo anno parũ inter auctores cõuenit. Luxuriosam:magnis ĩcrementis præditã. Exercitatã:quia infans & puer paternæ fuge comes. Irruptionẽ hostis:hostibus subito irrumpentibus.

erculas leuare onere tendabant:per siciliã quoq; & achaiam circunductus a lacedemoniis:publice q in tutela Claudiorum erant:demandatus:digrediens inde itinere nocturno:discrimen uitæ adiit:flamma repente e siluis undiq; exorta : Adeoq; omnẽ comitatum circũplexa:ut Liuiæ pars uestis & capilli amburerentur.Munera quibus a Pompeia Sexti Pompeii sorore in Sicilia dõatus est:chlamis & fibula:itẽ bullæ aureæ durant:ostenduntur q; adhuc baiis.Post reditum in urbem.a.M.Gallio senatore testamẽto adoptatus hereditate adita:mox nomine abstinuit : quod Gallius aduersarum Augusto partium fuerat.Nouem natus annos defunctum patrem pro rostris laudauit. Dehinc pubescẽs actiaco triumpho currum Augusti comitatus ẽ sinisteriore

PHI. Leuare onere:qđ dr̃ exonerare:ne baiulantes ipsos infantes sua cunctatiõe fugã morarentur. In tutela claudioꝝ : supra docuimus queadmodũ nõ solũ singulæ ciuitates sed etiã ꝓuiciæ habebãt romæ suos quælibet patronos.ita lacedemonii erant in clientela claudiorũ sicuti syracusani marcellorũ & bononienses antoniorum. Chlamis:chlamydẽ militarẽ ꝓprie uestem fuisse significat Plautus q ad ornatum Chlamis
militis ait opus eẽ chlamyde machera & petaso. quẽt iulius pollux scribens ad cõmodũ.Cæsarẽ de ꝓprietate uocabuloꝝ.iter apparatus militares nũerat chlamyda:cuius diminutiuũ est chlamydion.a chlamyde chlamydatus deriuať Plautus in pseudulo qs hic hõ chlamydatus est aut unde ẽ.Virgilius.sidoniã picto chlamydẽ circũdata limbo.iuriscõsultus ĩter uestimẽta puerilia numerat chlamydes tanq̃ nõ minus ad pueros pertineat q̃ ad uiros.& ita in hoc loco accipiť ꝓ ueste puerili. Fabula: fibula or Fibula
namentũ est cinguli ad uestem subligandã. Virgilius.Aurea purpureã subnectit fibula uestẽ.in alio significato accipiť fibula comedoꝝ & citharedoꝝ de qua iuuẽalis.soluitur his magno comedi fibula. & apud celsum caput est de infibulandis iuuenibus.a fibula fit uerbũ diffibulo quod significat fibulã resoluo. Pa Diffibulo
pinius.emicat & torto chlamydẽ diffibulat auro:hic accipi uideť pro cictura puerili.refibulare apud martialẽ est fibulã illã ad obscena ꝑtinentẽ dissoluere.cũ ait.cuius refibulauit turgidũ faber pœnẽ. Bullæ au Bullæ
reæ:supra diximus queadmodũ pueris ingenuis attributũ fuit gestamẽ bullæ aureæ:quæ ad effigiẽ cordis erat formata.præterea bullæ sunt illa ornamẽta qbus cingula decoranť.calphurnius in bucolicis. Alternat uitreas lateralis cingula bullas.Cicero quoq; tradit uerrem bullas aureas ex ualuis templi magnificentissimis abstulisse:qui bullas accipit pro capitibus clauorũ eminentioribus:quibus hodie quoq; fores exornãtur.sicut & Plautus in asinaria cum ait.iussisti in splendorẽ dari bullas has foribus nostris.hinc annominatio illa est apud eundẽ in gurgulione.Quin tu is in malam crucem cũ bollis & cũ bullis. bullas etiam appellamus tumores illos q in aquis repente fiũt & repente euanescũt.unde in ꝓuerbio apud Varronem di puerbiũ
citur:homo bulla est:qa.i.similis bullæ uita est mortaliũ fluxa & momento caduca.hinc aquæ bullantes a hõ bulla
calphurnio in bucolicis dictæ illo uersu.bullantes ubi fagus aquas radice sub ipso protegit.& a plinio ĩ nono bullantiũ aquarũ sufflatio.Cor.celsus inter signa ualitudinis longe hoc quoq; numerat.Si urina bullu bullulæ
las excitat:ubi bullulas υποκοριστικῶσ.i.diminutiue dixit a bulla.existimo tranqllũ in hoc loco loqui nõ de ornamento illo ingenuorũ.sed de his bullis:qbus balteus & cingulũ ornari solet:ut & chlamys & fibula & bullæ simul conueniant.nam pro ornatu pendente ante pectus una tantũ bulla & non plures gestabanť. Nomine abstinuit.i.noluit nominari gallius:quãuis ex more Romano:qui testamento adoptabantur:testatoris nomen acciperent.Ita Pomponius atticus cognominatus est cecilius:a qnto cecilio:q moriẽs testamento eum adoptauit hæredẽq; fecit ex dodrante.auctor Cornelius nepos.Et Varro sic ait in secundo de re rustica.Atticus:qui tunc Titus pomponius nũc quintus cecilius esse nomine eodem. Nouẽ natus annos:scribit Quintilianus in.xii.demosthenem ad modũ puerum actiones pupillares habuisse:traditũq; est quosdam adhuc p̃textatos egisse:& Cæsarem augustũ duodecim annos natum auiam pro rostris laudiuisse.unde potuit & Tyberius in nono ætatis anno prosequi patris obitũ oratione laudatiua:uel quã suo ipsemet ingenio formauerit:uel sicut sæpe fit formatam aliena doctoris industria ediderit & recitauerit.sicut nero laudauit claudiam oratione a seneca composita.

M.AN. Onere:pueri gestādi. In tutela:cliētela. Dōatus est:Tyberius puer:sic & Virgiliāus ille Ascāius:ab Andromache chlamyde ē dōatus. Fibula:tegumēti genus ab umbilico ait genua ad uelāda pudibūda:eo citharœdi quoq; & comœdi utebāt nō ad obscœnas solū ptes tegēdas:sed ad cohibēdā ēt libidinē:ne raucesserēt ī quā uelut denegatā quū pniores eēnt fœmiæ sui tpis lepidissime i eaꝝ ītēperiē iocatur. Martia.Dic mihi simplr inqt comœdis & citharœdis fibula qd p̄stet:nota sūt reliq̄. Bullæ aureæ:īsigne & illud teneræ ætatis de eius usu pueris cōcesso:Macrobius plutarchus & Dionysius plura. Hæreditate adita:& si se hæredē pfessus eēt. Noīe abstinuit:nomē nō recepit. Nouē natus ānos nō sua:credas oportet:quia per ætatem fieri non potuisset:sed aliena usum oratione. Patrem:Neronem defunctum.

funali equo quū Marcellus Octauiæ filius dexteriore ueheret:p̄sedit & actiacis ludis:& troiāis circensibus:ductor turmæ pueroꝝ maiorū. De adolescētia & uxoribꝫ eius.

Irili toga sumpta adolescentiā omnē:spaciaq; īsequētis ætatis usq; ad principatus initia p hæc fere trāsegit munus gladiatoꝝ in memoriam patris:& alterū in aui Drusi dedit diuersis temporibus ac locis: primū in foro:secundum in amphiteatro. Rudiariis quoque quibusdam reuocatis auctoramento cētum milium dedit: dedit & ludos sed absens cuncta magnifice impensa matris ac uictrici Agrippinam Marco Agrippa genitam ne-

Funalis equus

PHI. Funali equo: uŕ funalis equus ī triūphi comitatu ille dici:q pximus triūphalē currū antecedit:q̄si fune cōiūctus:nā sicuti ī saltatōibus restē ducere dicebant māibus iter se consertis:ita eqfunales dicti:q fune hoc est reste facta simul cōnexi p̄cedūt ut ita fiat triumphus speciosior & a dextra sinistraq; triūphātis erāt ductores quasi eqstris choreæ. Qui loris iūcti hic & idē currui triūphali funales dicebātur alio quoq; nomie habēales:cuius rei mētio fit a Dionysio ī octauo antiqtatū. scribēre istitutum uetus fuisse & heroicū:ut triū equoꝝ currus in ludis decurrerēt:duobus enī eqs iūctis tertius iuxta adhibebaŕ habenalis dictus.q uīctus loris a p̄ter trahēdo simulq; iūgēdo pareoros uocabaŕ a priscis tales dici uideŕ funales a Trāqllo:q erant duo alter dexter alter sinister uincti currui triūphātis Augusti.itidē Statius i sexto thebaidos ī ludis archemori equū noīe thoen dixisse uŕ funalē:q iugalis erat & ī cursu eqstri admeto īseruiebat:tanq̄ tertius ille habenalis in triga.sic enī ait uoce nominibusq; ciēt pholoen admetus & irrin funalēq; thoen. Præsedit:tanq̄ præsens & agonitheta p̄fuit:ē autē agonitheta p̄fectus ludoꝝ:unde ait Hieronymus.nō ē iuidus agonitheta noster. Acciacis ludis:quos celebrauit Augustus in memoriam acciacæ uictoriæ Troiāis:ludicrū troiæ significat:quæ ī circo exhibebaŕ.de troia satis ac sup ī prio commētario.

Agōitheta

Pueroꝝ maioꝝ:qm̄ turma duplex pueroꝝ maioꝝ & minoꝝ troiā ī circo ludere solebat:tale spectaculū Cæsar dictator & Augustus ediderūt. Munus in memoriā pt̄is:iunius Brutus primus apud romāos i honorē defuncti p̄ris edidit munus hoc est spectaculū gladiatorū.ab eo mos ppagatus est:ut in honorem defunctoꝝ spectacula exhiberenŕ.sic Scipio in hispania edidit munus gladiatoꝝ in memoriā patris patruiq; defunctoꝝ:sic Caius Curio funebri patris munere theatra duo e ligno fecit amplissimo:in qbus spectauit populus spectacula gladiatorum.sic Cæsar dictator ut antedictū est dedit munus funere patri:in quo usus est apparatu arenæ argenteo. Rudiariis:rudis uirga ē:q̄ auctore prisciano gladiatores donanŕ post finitā gladiaturam.inde rudiarii dicti:qui impetrarunt missionem artis gladiatoriæ donati rudi.de rude Ouidius.& me donari iam rude tempus erat.M.Tullius in secunda antonianaꝝ.tam bonus gradiator rudē:tam cito accepisti:eiusdem fit mentio subinde apud poetas.sensus est Tyberium non solum gladiatores exhibuisse legitimos sed etiam reuocasse ad gladiaturam præcii inuitamento ueteranos & emeritos qui dicūtur rudiarii. Auctoramento:auctorati uocantur gladiatores:qui se uendunt ludo quasi addicti & condēnati:sicut non insulse exposuit acron Oratianus iterpres enarrans illud auctoratus eas.est enim auctorare obligare.cuius contrarium est exauctorare.Seruius enarrans illud Virgilianum:ipse patri filiam uoueo.dixit solos parentes habere potestatē auctorandi.inde fit auctoramentum:quod est quasi obligatio nexusq; ac ueluti stipendium præciumq; eius:q fit auctoratus.i.obligatus.Seneca libro quarto de beneficiis hominē uenalis animæ crebris auctoramētis accēdebat.idē alibi ait:nullū malū sine auctoramēto ē. Quintilianus in gladiatore.nec difficilē tamen sub illo præsertim auctoramento habuisset missionē:sed noluit gladiator uiuere.Cicero in primo officiorum mercedem ait esse auctoramentum seruitutis:ubi auctoramentum accipiŕ pro illa obligatione:qua mercenarius accepta mercede cogiŕ seruire:præstareq; operam seruilem.Quidam auctoramentū īterpretanŕ esse priuilegiū & p̄rogatiuam:qd an cōueniat dispiciendū ē pl. auctoratum uindemiatorem:itē alibi auctoratū po.ro.eleganter appellat:q̄si gladiatoriæ morti obnoxiū qui spectabat cum periculo uitæ spectacula gladiatorū edita in lignis theatris a curiōe periturus si momēto aliquo machinæ luxatæ fuissent.A liuio auctoratus proditor dictus quasi obligatus & deuinctus.A mālio in quinto astronomicon:ministri ppetuo quasi epitheto auctorati uocanŕ tanq̄ ppetui mercenarii obligatiq; dominis:a quibus mercede comparantur.sic.n.ait.Atq; auctoratos in tertia iura ministros. Dedit & ludos:theatrales uel scenicos. Victrici:Cæsaris augusti.

Rudis uirga Rudiarii

Auctoratus Auctorare Exauctorare Auctoramentum

nM.AN. Funali equo:funalé equú eú esse credideri:q q̃ pxime currui iungeret atq; a fune dictum.Papi iūs .Funaléq; thoú. Dexteriore:equo funali. Præsedit:pfuit. Actiacis ludis de his i augusto plura. il lud obiter admõebo eú q ludis pesset nõ solú psidere:sed itet dú se moderatoré rectoréq; geréda rei mi scere cõsuesse.Plutarchus:antõius positus inqt magistratus isignibus ludis pfuit:& assumptis adolescétibus una cú illis saltauit. Troiáis circésibus:troia lusus circéfibus misceri cõsueuit:sic i Cæsaris dictatoris:sic i augusti spectaculis seruatú. Trásegit:peregit. Vulpiáus ea q dubia eént & icerta nec adhuc finita trásigi di ci oportere existimauit.Plautus iurecõsultus nõ solú de qbus cõtrouersia fuisset:sed q ét fine controuersia sint possessa. In amphitheatro:statilii tauri id unú qđ sciá tú Romæ fuit.Errat meo iudicio Cassiodorus q Titú Vespasiái filiú primú Rõæ amphitheatrú statuisse tradidit. Rudeariis:gladiatoribus iá emeritis: & rude dõatus.Iuue.rude accepta icipit ueiéto uideri.Horati.Dõatú rude qris mecéas iteg átiquo me i cludere ludo. Reuocatis:ad ferrú.s. Auctoraméto:obligatiõe pcio:é.n.auctoramtú obligatio ut dixi siue stipédiú siue pciú militiæ pugnæ:ut hoc loco:actiõis ue. Impésa matris Liuiæ. Victrici:augusti.

ptẽ Pópõnii attici eqtis Romái.ad quem sunt Cicerõis epi stolæ duxit uxoré.sublatoq; ex eá filio Druso.q̃q̃ bene con uenienté.rursusq; grauidá dimittere.ac iuliá Augusti filiá cõfestim coactus est ducere nõ sine magno lengore animi. Quũ & Agrippinæ cõsuetudine teneret.& Iuliæ mores i probaret.ut quá sensisset sui quoq; sub priore marito appe tenté:quod sane uulgo ét existimabat.Sed Agrippinam & abegisse post diuortiú doluit.& semel oĩno ex occursu uisá adeo cõtétis.& tumentibus oculis psecutus est.ut custodi tú sit ne unquá in cõspectú eius posthac ueniret.cum Iulia primo concorditer & amore mutuo uixit.mox dissedit & aliquanto grauius.ut etiá perpetuo secubaret. Intercepto communis filii pignore.q aquileiæ natus infans extinctus est.Drusum fratrem in germania amisit.cuius corpus pe dibus toto itinere prægrediens Romá usq; peruexit.

PHI. Nepté Põpõii attici:scribit Cor.nepos Mar. Agrippá potissimú delegisse affinitaté põponii attici:eiusq; filiá uxoré accepisse:ex quo cõnubio nata é.attico neptis noie agrippia: quá augustus uix anniculá tyberio pri uigno despõdit.& hæc cõiúctio familiaritaté auxit iter atticú & augustú:adeo ut nullus dies itercederet quo nõ aliqd p epistolas augustus ab attico:de antiqtate reqreret:hic é ille Põponius atticus:cuius nomen ut inqt seneca tertio epistolaq;:perire nõ finút Cicerõis epistolæ:q attici cogno mé ex athéis reportauit:quá ciuitaté iopia laboráté sæpe suis opibus subleuauit.a condiscipulatu uixit cõiúctissime cú Marco tul lio piit fistulæ morbo:q itestinú priperat. Sublato:suscepto Vir.sublatá erudiit nec tecú talia gessi. Quáq. bene cõueniété:maxia est & rara laus cõnubii:ut sit cõcors & bene cõueniés cú dos uxoria sit lis:ut ait Oui.hinc illud a Hieróymo re petitú:q nõ litigat celebs é:táquá oés uxorati litigét cõtinéter cú uxoribus.Plautus in cassina.q cú litigas olympio?rũdet uilicus:cú eadé:q tu semp:sensus é:coactus é dimittere agrippiná:quáuis cú ea bene cõueniret essetq; iteq; grauida:q res chariores gratioresq; uxores maritis efficere solet.filii eni qdá nexus sunt in cõiugio ut inqt Aristoteles i.viii.ethicoq;. Agrippinæ:prioris uxoris. Sui appetenté:minime mirú si iulia appetiuerat coire cú Tyberio:cú eét omniú fœminaq; maxime uirosa idest uiroq; appetens.tales prisci catuliétes uocauere.laberius lupá appellat catuliété,p libidinanté:est eni catulire libidinari.uerbú uidelicet tractú a cáibus.cú libidie excitant.Aristotelis iterpres i sexto de aialibus:canes inqt canire dicuntur libidie exstimulatæ:elegátius dixisset.catulire. Sub priore marito:dictú est supra quéadmodú augustus Iuliá filiá primú Marcello:déide ut is obiit Marco Agrippæ nuptui dedit. Abegisse:dimisisse a mandasse. Cõtétis oculis:tale est illud Virgilianú.turnus ad hæc oculos horréda in uirgine fixus.idé alibi:illú turbat amor oculosq; in uirgine figit. Tumétibus:quando aliqd nimis ardenter scienterq; contemplamur oculis tumentibus:ex desiderio id facere dicimur.tanq̃ oculis uoraturi. Dissedit:discordiam egit.& dissiduí. Secubaret:separatus seiúctusq; ab uxore cubaret.operantes sacris secubabant & cõiuges & amatores.Ouibus secubat in uacuo sola puella thoro.Liuius p iocú adolescés uetat eá mirari:si p aliquot noctes secubuisset. Intercepto:de medio subducto & extincto.Plinius.si non esset itérceptus.i.a morte correptus. Filii pignore:cú præmiú nuptiaq; sit partus fœminaq; ut inqt Ambrosius:merito mentes coniugales p filios ueluti p qdá q̃si pignora iter se arctius copulant:sublato aút filioq; pignore caritas pristina si nõ rescidit saltẽ dissuit.hoc euenit Tyberio:q post extinctú filiú minus amauit uxoré. Aqleiæ:ciuitas est Venetiæ i decia Italiæ regione:de qua alibi plura. In germania amisi:existimat Liuius drusum periisse ex fractura cruris super quot equus collapsus est.tranquillus uero sicut infra patebit morbo supremum dié obiisse tradit ad eum in germania ægrotátem dum Tyberius frater festinat die ac nocte longissimum iter uehiculis tribus emensus est in quo fuerunt ducenta milia passuum.Plinius auctor in.vii.

M.ANTO. Nepté:Attici ex attici filia & agrippa genitá:seneca nomé attici perire Ciceronis epistolæ non sinunt nihil illi profuisset gener Agrippa Tyberius pgener:drusus Cæsar pnepos iter eá magnam nota

Fistula periit atticus

Dos uxoria lites

Filii nexus

Catuliétes

Catulire

Secubare.

Mors drusi

tacere͡t. Agrippinā.igit͡ prio uxorē duxit tybertus:mox marcellaꝝ alterā nouissime Iuliā augusti filiā attici cognomē ille ex graecia reportauit cicero teq; nō cognomē solū athēis deportasse sed hūanitatē & prudētiā dr̄ ad haec acticus & atticus ut illud ab acteōe fit:hoc ab attide cranai filia Strabo ē auctor. Sublato: suscepto & a tollo ē qd̄ nūc educo nūc suscipio seu capio atq; ī utroq; significatu sullatū facit oui.p educo nō ego tollēdi cā sed ille fuit iterdū & pbo sigñat iterdū ī altū tollo uñ illd̄ ī neronē. Quis neget aeneae natū de gēte neronē sustulit hic matrē sustulit ille prēm. Bene cōuēiētē cōcordi connubio mutuoq; amore secū uiuētē. Angore aegritudie. Sui appetētē:sui cōgressus cuidū ac satagētem. Priore marito:Agrippa.
Vulgo existimabat͡:ab ea tyberiū amari. Abegisse:a se remouisse. Cōtētis:defixis. Custoditū custodia cautū. Dissedit:dissidio aliēatus ē. Succubaret:diuerso ab ea lectu cubaret. Intercepto:extincto.

De ciuilibus officiis eius.

Iuiliū officioꝝ rudimēris regē Archelaū traliāos & thessalos:uaria quoq; de cā Augusto cognoscēre defendit:p laodicēis thiatirēis: chois terraemotu afflictis:opēq; iplorātibus senatū depcatus est. Fannium Ceptonēq cū Varone Murēa ī Augustū cōspirauerat:reū maiestatis apud iudices fecit.& cōdēnauit. Interq; haec duplicē curā administrauit:annonae q̄ arctior inciderat:& repurgandoꝝ tota Italia ergastuloꝝ:quoꝝ domini in inuidiā uenerāt:q̄si exceptos supprimerēt nō solū uiatores: sed & quos sacramētū metus ad huiusmodi latebras compulisset.

De militia eius:& bellis per eum gestis:& honoribus administratis.

S Tipēdia pria expeditiōe cātabrica tribunus militum fecit:deinde ducto ad orientē exercitu regnū

PHI. Rudimentis: tyrocinio priaq; exercitatiōe. Vir.cruda rudimēta. Oui.tale rudimētū.tāto sub noīe debes. Regē archelaū archelaus post obitū herodis rex iudeae apud augustū Caesarē accusatus ē a sabio p epistolas. Romae uero antipater salomes filius,pposuit accusationē eoꝝ:qui aduersabāt͡ archelao. Nicolaus āt archelai defensor crībꝫ q̄ regi obiiciebāt͡ ꝛfutatis porauit.mox archelaus ad gēua Caesa.pcōbēs ab Augusto bēigne erigit͡:q post longā disceptationē mediā regni iudeae ptē sub tetrachiae noīe dedit archelao:ēt regē si se dignū pbuisset pollicitus ē se factuꝝ mēdosa ē apud Iosephū dictio li.ii. belli iudaici:nā archelaus ethanarchies passim legit͡.cū legēdū sit ethnarches.dr̄ n.ethnarches pfectus gētis:& ipsa pfectura ethnarchia:q̄u s ī mēdosis codicibꝫ pperā scribat͡ ethnarchea cū subtracta lr̄a a ethnarchea fit dicēdū.sentit trāqllus archelaū nō solū a nicolao sed ēt a tyberio apud augustū fuisse defensum. Trallianos:populos asiae.ē.n.ciuitas trallis aliis noībꝫ euantia & seleutia.& antiochia dicta. Vñ tralliāus deriuat͡ Cicero ī tertia philippica.trallianā aut ephesinā dicere putes. Thessalos:thessalia eadē ē hemōia:quā homerus argopelasgicon noiat:ab hemōe hemōia ab eius filio thessalo thessalia nūcupata. Auctor ē Strabo ī.ix.dictā fuisse priscis seculis pyrrheā a pyrrha uxore deucaliōis. Laudicēis: celeberrima urbs laodicea ī asia est iposita lyco flumini appellata prio diospolis:dei rhoas. Thiatyrēis:thiatyrēi populi troadis cōuēiūt ad iurisdictionē pgamenā uocitatā. Chiis:ppl'i sūt isulāi:metrodorus & cleobulus chiō a chiōe nympha aliī a niue dictā putāt.marmor chiū & uinū chiū celebrāt͡.scribit Eusebius ī cronicis:q ipāte Augusto multa cōciderūt terraemotu ī isula choo:qre aut hic aut illic mēdū ē.n.cho īsula distās a chio hippocrate alūno clata. Terraemotu afflictis:maximus terraemotus memoria mortaliū extitit tyberii Caesaris pricipatu.xii.urbibus asiae una noctae pstratis.causas motus terrae alii alias opināt͡.sed Pli.Seneca & Aristoteles cōcordi sñia uētū effectricē cām eē dixerūt. Fannium coepionē:dictū est de his q cōiurarūt ī augustū.ut sentire porphirio oratiāus iterps coepionē & murenam fratres fuisse,pculei:cū qbus bōa sua aeqs portiōibus diuiserit:cū illi bello ciuili fuissent spoliati. Reū maiestatis:crimen qd̄ dr̄ maiestatis,pximū est sacrilegio ut inqt Vlpianus:est aūt maiestatis crimē illud:qd̄ aduersus po.ro.principēq; cōmittit͡ facere reū accusare & ut ait pediāus apud ptorē legibus iterrogare pagere reū condēnare. Vnde ait iurisconsultus peregisse reum non alias quis uidetur:nisi & cōdemnauerit. Plinius dum peragitur reus. Annonae:Romani laborantes penuria creauerūt pfectum annonae.qui pēnuriae leuandae praeesset de cuius origine Liuius scribit in quarto. Arctior:difficilior. Repurgandorum ergastulorum.hanc quoq; curam Augustus olim susceperat sicut supra explicatum est. Exceptos:dolo & in

Emēdatus locus Iosephi

Ethnarches

Ethnarchea

Talliani

Thessali unde

Peragere reum

Praefectus Annonae

sidis circūuētos.excipe.n.dolo ē circūuēire & opprimere. Vir.excipit icautū. Supprimerēt uiatores:idē i augusto sic ait rapti p agros uiatores sine discrimie liberi seruiq; ergastul' possessoꝵ supprimebāť. Sacramēti metus:multi militiā militareq; sacrm fugiētes i ergastulis delitescebāt ne militare cogereť. Stipēdia prima:stipēdiosos uocamus plēos stipēdioꝵ hoc ē eos:q stipēdia plurima fecerūt q̄uis alibi dixerimus stipendiosos dici posse mercēarios & mercede militātes.cū stipendiarii appellenť.qui stipendiū tributūq; persoluunt. Expeditione cantabrica:quam augustus Cæsar suscepit aduersus cantabros hispaniæ populos.

M.AN. Rudimētis:primis forēsiū & ciuiliū officioꝵ exercitamentis. Archelaū:cappadociæ regē is ꝑ Antonio aduersus Augustū actiaci belli tpibꝰ militauit fuit & archelaus q herodi successit ob cuius i populos isolētiā i tēplo Apollinis palatini ut Iosephus tradit apud Augustū cām dixit.Eusebius ait archelaū ab Augusto uienā galliæ relegatū. Tralliāes:a trallibus urbē Rōæ ab arginis cōdita thracibus qbusdā ad mixtis uñ & nomē urbs iditū Strabo ꝓdidit. Thessalis:Thessalia ad macedoniā attiet a Thessalo Herculis filio dicta. Laodicēis:cariæ urbs laodicea ad lycōi amnē ut Pli.& Ptolemæus scribūt. Tiathyrēis:a tiathyra magnesiæ oppido. Chiis:a chio isula sed chois nō chii legēdū.Eusebius choū isulā nō chiū Augusti tēporibꝰ terræ motu cōcussam scribit. Fāniū cæpionē:de iis q i augustū diuerso tpe cōspirarūt sic breuiter seneca seueritate nihil adhuc ꝑfecisti saluidenū lepidus secutus ē:lepidū murēa:murenā cæpio cæpionē:Egnatius. Reū fecit accusauit:reū facere ē ut pediāus ait apud p̄torē legibꝰ reū interrogare:ut cicero quū uerrē reū facit apud p̄torē ait inqt te siculos spoliasse.Quod si ille tacuisset æstimata ei lis erat uerum eo negāte petitū ē tp̄s ad ingrēda crimina. Cōdēnauit:ut cōdēnareť effecit. Annonæ:curā subaudi. Ergastuloꝵ:de ergastuloꝵ recognitiōe:regre in Augusto. Sacramēti metus:ne militare cogerenť:quum ad detractandū pro tēpore sacramentū ultro ergastuloꝵ latebras petiissent ibi fraude oppressi seruilem i modum iuncti torquerentur. Regnum armeniæ:cui sibi uendicandæ parthi iminebant.

armeniæ Tigrani restituit:ac pro tribūali diadema iposuit recepit & signa quæ.M.Crasso ademerāt parthi.Post hæc comatā galliā anno fere rexit:& barbarorū incursionibus & principū discordia inqetā:ex hinc rheticū:uindelicūq; bellū:inde pānonicū:īde germanicū gessit rhetico atq; uindelico gentes alpinas:pannonico breucos & dalmatas subegit:germāico.xl.milia deditioꝵ traiecit i galliā:iuxtaq; ripā rheni sedibꝰ assignatis collocauit.Quas ob res & ouās:& curru urbē igressus est primus ut qdā putāt triūphalibꝰ ornamētis ornatus:nouo nec antea cuiquā tributo gn̄e honoris.Magistratus & maturius ichoauit:& pœne iuncti ꝑcurrit q̄sturā:p̄turā:cōsulatū:interpositoq; tpe cōsul iterū:etiam tribunitiam potestatē in q̄nquennū accepit.

PHI. Recepit & signa:i augusto dictū ē:quēadmodū pthi armeniā uēdicāti augusto facile cesserunt & signa militaria q̇ marco crasso &.M.Antōio ademerāt reposcēti reddiderūt:qnetiā filii nepotesq; fratris obsides dati. hic inuit trāqllus p tyberiū recepta eē signa crassiana a pthis. Cōatā galliā:scribit pli.galliam oēm trāsalpinā uno noie comatā appellari i tria genera pplꝭoꝵ diuisam.Lucāus crinibus effusis toti plate comatæ.nomē aūt comatæ iditū ē a capillis itōsis. sicuti i dicat idē Plini.i.xi.cuius uerba hæc sūt iā qdē ꝑmiscue maribꝰ ac fœminis i capite plurimus pillus apud itōsas utiq; gētes:atq; ēt noia ex eo capillatis alpiū icolis galliæ comatæ. Rheticū:quēadmodū rhetos & uidelicos domuerit Augusthus suis auspiciis p Tyberiū drusum supra dictū.Strabo scribit in q̄rto rhetoꝵ & uidelicoꝵ reliquorūq; alpioꝵ icursatiōes fuisse repssas a Tyberio & eius fratre druso estate una uñ i laudē neronū tyberii & drusi fratrū cecinit oratius carmē illud q̄lē ministrū fulminis alitē. Pannonico brēos:a græcis peones dicūť:quos Romāi pānonios appellāt ut inqt Appiāus:i pānonia sauus fluuius est:q auctore Plinio fluit p colaphiāos breucosq;:q ppl'i capita sūt pānonioꝵ.de his brēcis hic intelligēdū uť:cū nulli alii i pānonia ppl'i noie brēni celebrenť dalmatæ uero noti sūt:q spectāt ad mare hadriaticum.

Exipere

Stipēdiosi

Comata unde

Peones pannonii

In ouatione equo uehebantur

Deditioꝵ:q se dedūt i ditionē potestatēq; uictoris:hi dediticii dicūť.de formula deditiōis scribit Liuius i ptio & a nobis alibi dictū ē. Iuxta ripā rhēi:in Augusto ait:qd germāos dedētes se traduxit in galliā atq; in ꝓximis rhēo agris collocauit. Curru urbē igressus:refert Gellius eos q ouarēt hoc est ouationē celebrarēt itroire solitos equo uehētes.Sabinus massurius pedibus ignedi ouātes dicit.ueꝵ tyberiusueterē morē aspernatus curru istar triūphātiū nō equo uel pedibus istar ouātiū urbē itroiuit. Ornatus:ornamētis triūphalibus.repudiata ouādi formula usitata.ita oli Crassus cū bello fugitiuorū cōfecto ouās rediret coronā myrtheā qua ouātes coronabāť isolenter aspnatus est:& lauro q̄ triūphātibus dicata est uoluit coronari.de uestimētis reliqsq; ornamētis triūphalibus affatim supra dictū. Nec antea tributo:nulli ante tyberiū ouāti cōcessum fuerat.ut currū triūphali & triūphalibus ornamētis in ouatione urbē ingrederetur.

Maturius:citius quā per leges liceret. Iunctim:sine ullo interuallo:quod legibus annalibus inter magistratus constitutū erat. Tribunitiam potestatem:quam imperatores accipere cōsueuerūt sicut oli ab Hadriano accepta est.& ut auctor est flauius uopiscus:tribunitia potestas erat pars maxima regalis imperii.

M.AN. Signa quæ.M.Crasso quam atrocem cladem ro.ductu & auspiciis Crassi in parthiam accepiť

sent Appianus & Plutarchus scribūt. Comatā galliā: galliaꝝ diuisio pspicue in augusto relata ē: cæteꝝ comata de qua nūc iuba a gebēna pireneisq̧ mōtibus rursus oceāo & Rhēo cōtinet. Rhetico & uindelico: utriusq̧ belli rō affatim supra exposita ē. Brēnos: brēnos ī pānonia ueteꝝ scriptoꝝ qđ sciam posuit nemo sed librarioꝝ reor ī curia factū ut brēnos p ureucos trāqlliāi codices habeāt brēci.n.i īferiorē pannoniam a Plinio & ptolemæo referunt. Deditioꝝ: eoꝝ q p deditionē in ro. potestatē uenerāt. Ouans & curru q.d. pter patriū institutū ouās curru ē iuectus qđ legitimū tantū triūphū adeptis fuerat ad id tēpus cōcessum: posset & diuiso sensu ita accipi ut diuerso tēpore ouās sit urbē igressus rursusq̧ legitimū triūphum egerit: sed prior sentētia ut uerior ita pbabilior. nā ita esse ea quæ cōtinuo sequūt facile declarāt nouo īngt nec cuiq̄ tributo genere honore: qđ ac cūctū referas necesse est si ad triūphalia ornamenta uelis nō poterit: &.n. supra trigita fuerant ab augusto eō honoris genera ornati. Iunctim: continuatis honoribus.

De secessu eius ab urbe & causis.

TOr psperis cōfluentibus integra ætate ac ualitudine statuit repente secedere: seq̧ e medio q̄ longissime ammouere: dubiū uxoris ne tedio quā neq̧ criminari: aut dimittere auderet: neq̧ ultra pferre posset: an ut uitato assiduitatis fastidio auctoritatē absentia tueret: atq̧ ēt augeret: siquādo īdiguisset sui respublica. qdā existimant adultis iā Augusti liberis: loco quasi & possessiōe usurpati a se diu secūdi gradus: spōte cessisse exēplo. M. Agrippæ. q M. Marcello ad mūera publica admoto Mitylēas abierit: ne aut obstare aut obtrectare aliqd psens uideret: quā cām & ipse: sed postea reddidit. Tūc aūt honoꝝ satietatem ac requiē laboꝝ ptendēs. Cōmeatū petiit: neq̧ aut matri simpliciter pcanti: aut Vitrico deseri se ēt in senatu conqrēti ueniam dedit: qn & ptinacius retinētibus cibo p q̄triduū abstinuit. Facta tādē abeūti potestate relictis Romæ uxore & filio: cōfesti hostiā descēdit: nec uerbo qdē cuiq̄ prosequentium reddito: paucosq̧ admodū in digressu exosculatus.

De mora eius apud rhodū: & gestis ibidē.

AB hostia horā cāpaniæ legens imbecillitate augusti nūciata paululū substitit: sed & icrebescēte rumore q̄si ad occasionē maioris spei commoraret:

PHI. Repēte secedere: cicero in quadā ad atticum epistola ait. cupio eqdē & iā pridē cupio Alexādriā reliquāq̧ egyptū uisere: & simul ab hac hoīum societate nostri discedere: & cum aliquo desiderio reuerti. hoc idem uī facere uoluisse Tyberius: ut absens esset uenerabilior: cū assiduitas faciat cōtēptibiles. Neq̧ criminari: ueritus. s. augustū illius patrē. Dimittere: repudiare facto diuortio. Vltra perferre: uarro ī satyra menippea uitiū in qt uxoris aut tollēdū aut ferēdū est. q tollit uiciū uxorē commodiore pstat: q fert sese meliorem facit. hæc qdē uarro eleganter & sciēter. sed iterdū tāta est īprobitas ī uxore ac morositas: ut itollerēda sit nec pferri qat. hoc accidebat Tyberio ī iuliā uxore īproba & īpudica. hoc idētidem. accidere solet his: q habent uxorē. ego ī celibatu uiuo doq̧ operā: ne lites uxorias experiar: quæ īpatibiles maritis eē dicūt. Assiduitatis fastidio: in hāc sentētiā illud est luculenter dictum a Liuio de Scipione. Decimum iā prope annum assiduus in oculis hominum fuerat: quæ res minus uerendos magnos homines ipsa faciente facit Apuleius quoq̧ in demonio socratis ait. parit conuersatio contemptum. raritas conciliat ipsa rebo admirationem. Liberis: Caio & Lucio adoptatis ab Augusto. Mitylenas: ciuitas est īsula lesbo: cuius habita est mentio in Iulio Cæsare. olim. M. Marcellus ille: de quo Lucanus Marcellusq̧ loquax. Mitylēis exulauit in quo illū exilio beatissime uiuentem se uidisse brutus testatur. Prætendens: quasi prætextum uelamentumq̧ præponens. Commeatum: abeundi potestatem. de commeatu militari supra dictum. Vitrico: Augusto. Retinentibus: matre Liuia & uictrico Augusto. Cibo per quatriduum: quibus inedia mori consilium est septimo demum die mortem oppetūnt. auctores Varro & Gellius. Idem confirmat plinius his uerbis. homini non ante diem septimum lætalis in edia durasse & ultra duodecim plerosq̧ certum est. Hostiam: ciuitas est ab anco Marcio rege in ora Tyberis condita. auctor Liuius. Oram campaniæ: Plinius oram fere semper appellat regionem littoralem: apud quem ueluti peculiaris ē talis locutio. In ora sunt ciuitates & oppida oræ proxima: quæ uero remota sunt ab ora eleganter in mediterraneo esse dicuntur. Substitit: commoratus est cohibito itinere. Maioris spei: tanquam speraret defuncto augusto se in imperio successurum.

Viciū uxoris tollēdū uel ferēdū

Parit conuersatio cōtemptum

inedia lætalis

Ora. īmediterraneæ

M.AN. Vxoris iuliæ. Criminari: ne Augustum illius patrem offenderet quum ea multis alioquin flagraret probris. Assiduitatis fastidio: quod assidua præsentia fastidium pareret. Liberis. C. & Lucio Iuliæ filiis quos Augustus optarat. Vsurpati: obtenti. Secundi gradus: secundi in re pu. administranda loci. Obtrectare: se illis obtrectando obiicere quidam obstare legunt quod non multū erit diuersum. q.d. ne illorum splendori & incrementis sua phama obstare uideretur. Prætendens: præ se ferens. Com-

meatum missionem ut sedere licere. Matri:Liuiæ. Præcanti:ne abiret. Vitrico:Augusto. Veniã dedit:obsequi uoluit:aut indulsit. Abstinuit:ut inedia se conficeret. Vxore:iulia. Filio:druso. Substitit cœptura iter tenuit. Increbescente rumore:phama inualescente.

tantũ nõ aduersis tẽpestatibus rhodũ enauigauit:amœnitate & salubritate insulæ iã inde captus quũ ab eã ab armenia rediẽs appulisset. Hic modicis cõtẽtus ædibus: nec multo laxiore suburbão genus uitæ ciuile admodũ istituit:sine lictore aut uiatore gymnasio iterdũ ab'ãbulãs mutuaq; cum græculis officia usurpãs ꝑpe ex æquo quõdã i disponendo die mane p̄dixerat qcqd ægrorũ i ciuitate eẽt uisitare se uelle. Id a ꝓximis aliter exceptũ iussiq; sũt oẽs ægri in publicã porticũ deferri ac per ualitudinũ genera dispõi: pculsus ergo in opinata re diu qd ageret incertus:tñ singulos circuit excusans factũ ẽt tenuissimo cuiq; & ignoto:unum hoc tantummodo:neque præterea quicquam notatum est:in quo exercuisse ius tribunitiæ potestatis uisus sit. Quum circa scholas & auditoria professorum assiduus esset noto iter

PHI. Tantũ nõ aduersis: Elocutio est frequẽs & rara:q̄ & filius usus est i septio pũicoꝝ. tãtũ nõ strictis mucrõibus ubi illud tm̃ nõ:nõ tã negare uĩ quã affirmare accipiq; ꝑ ẽt:ut sit sensus: ẽt aduersis tẽpestatibus enauigas se rhodon.alĩi iterp̄tanẽ q̄tenus a tẽpestatibꝫ nõ ipediref. Amœnitate isulæ:homerus testari uĩ rhodios ab antiquo fœlices fuisse scribens de rhodo: Cara Ioui tellus hominũ regi atq; deoꝝ:q q; & opes illi multas effudit & amplas.Cecinit pindarus aurũ i isula rhodo pluisse uolẽs illius loci fœlicitatẽ significare. refert Strabo urbẽ rhodioꝝ tm̃ excellere alias urbes:ut nullã ei æq̄lẽ nedũ p̄stãtiorẽ p̄ferre possumus sacra ẽ rhodos soli:q rhodũ a noie puellæ quã amabat appellauit. Modicis edibus:domo magis cõueniente homini priuato:q̄ principi priuignoq; iperatoris. Laxiore suburbano:ꝑpe rhodon ciuitatẽ parauit sibi Tyberius suburbanũ hoc ẽ uillã:p̄cipit lex agricolatiõis:ita i agro edificãdũ eẽ.ne uilla fundũ quærat ne ue fundus uillã. Ciuile:istar uitæ priuatæ:græci politicon dicũt.Cicero i prio officioꝝ oportet iquit priuatũ æquo & pari eũ ciuibus iure uiuere:talẽ bouũ ciuẽ dicere solemus. Sine lictore aut uiatore:Qui sunt ministri publici & p̄sto sunt magistratibus.de lictoribus & uiatoribus supra satis multa. Gymnasio: gymnasiũ fuit rhodi multis donis exortũ.apud rhodios memoratu digni extiterũt circa philosophiã & artes liberales Panetius:Apollõius:Molachus:& Andrõicus pipateticus:aliiq; cõplusculi.Quoꝝ nomina memorat Strabo i.xiiii.gymnasia ut docet Cicero in secũdo de oratore exercitatiõis cã a græcis istituta fuerũt:i qbus mox philosophi differere atq; philosophari cœperũt:a uerbo græco γυμνάζω quod significat exerceo gymnasia dicta:uñ & gymnastica appellaẽ disciplia exercitatiõis:quã laudat Plato i septio de legibus.& timeo.Idẽ i q̄nto de re publica.fœminas quoq; iubet exerceri gymnastica.Aristoteles quoq; i octauo politicoꝝ mõet adolescẽtes gymnasticæ tradẽdos eẽ ut ita fiãt exercitatiores firmioresq;. Cũ græculis philosophis & sophistis de talibus ait parasitus plautius tũ græci palliati suffarcinati cũ libris & cũ sportulis. In disponẽdo die:pythagoricũ p̄ceptũ est duoꝝ tẽpoꝝ q̄ maxie habẽdã curã mane & uesperi.i.eoꝝ q acturi sumus & eoꝝ quæ gessimus.Cõsimilis est snia illa cleobuli unius ex septẽ sapiẽtibus:anteq̄ domo qs exeat qd acturus sit apud se ptractet rursus cũ redierit qd egerit recogitet:hoc fecerat Tyberius. Visitare:laudaẽ hadriãus a spartião:ꝙ egros bis ac ter in die uisitaret:ac solatiis refoueret. Ausonius in panegyrico ad gratianũ sic ait.egrotãtes amicos Traianus uisere solebat.hactenus i eo comitas p̄dicãda est.tu a uisere solitus & mederi:p̄bes ministros.Instruis cibos:fomẽta dispẽsas:sumptũ adiicis medelaꝝ. A ꝓximis aliter exceptũ:dixerat Tyberius se egrotos quotquot eẽnt rhodi uelle uisitare hoc est singulos in ipsorum domibus officii cã uisere.q uerba hæc audierãt itellexerũt eũ uelle:ut oẽs egroti unũ in locũ cõportarẽẽ tanq̄ illic oẽs simul esset uisitaturus. Per ualitudinum genera:uerbi causa.podagrici uno loco simul collocabanẽ: febritantes in alio:phthisici in alio.mos fuit apud babylonios ut languentes in forum deportarentur.qui eos adhibant siqs & ipse eundẽ passus esset morbũ consulebant hortabanturq; ad ea remedia usurpanda:quæ ipsi faciendo similem morbum effugissent:aut alium nouissent effugisse.& ut auctor est Herodotus in primo historiarum nulli fas est languẽtes præterire silentio:nisi prius explorauerit quonam morbo laborent. Perculsus:perturbatus consternatus. Tenuissimo:ignobilissimo atq; pauperrimo. Excusans factum:ꝙ non sua culpa id factũ esset ut deferrenẽ in unum locum:sed culpa eorum:qui uerba ipsius perperam excepissent. Circa scholas:Quintilianus & Cicero genus dicendi rhodium celebrant uelut medium inter atticos & asianos:atq; ex utroq; mixtum neq; enĩ attice pressi rhodii oratores:neq; asia uesunt redundantes.eschines eo intulisse ferẽ studia athenaꝝ:quæ saporẽ illũ atticũ peregrino miscuerunt.

M.AN. Tantũ nõ aduersis tẽpestatibus:q̄tum ꝑ uentos & mare licuit. Ciuile genus uitæ: remissioris ac pœne priuatæ uitæ rationem iniit. Lictore:a ligando uel ut quidam Gellio auctore uoluere a Licio quo succinctus esset. Gymnasio: exercitationis loco ἀπὸ τοῦ γυμνοῦ nudi enim exphili in eo exercebatur uel quia τὴν γυμναστικὴν exercitationem appellant. Mutua:officia citro utroq; p̄stita & accepta.

Tantũ nõ

Rhodii fœlices

Gymnasiũ

Gymnastica

genus dicẽdi rhodiũ

Diſponẽdo die.i.penitẽtis diei officiis. Aliter exceptũ:q̃ſi nõ domeſticati eẽt ſingulos aditurus ſed unũ in locũ delatos ſuis oculis ſubiectũ iri petiiſſet pculſus cõmotus ac cõſternato ſimilis. Excuſans factum: quod non ſuo id conſilio accidiſſet ſed illorum potius culpa quia male ſiue eſſent officium interpretati.

antiſophiſtas grauiore iurgio nõ defuit qui eũ interuenientẽ & quaſi ſtudioſiorẽ patris alterius cõuicio icẽſſeret. Senſim itaq; regreſſus domũ repẽte cũ apparitoribꝯ pdiit:citatũq; pro tribũali uoce pconis cõuiciatorẽ rapi iuſſit in carcerẽ. Cõperit deinde Iuliã uxorem ob libidines atq; adulteria dãnatã:repudiũq; ei ſuo nomine ex auctoritate Auguſti remiſſum:& quãquã lætus nũcio tñ officii duxit quãtũ in ſe eẽt exorare filiæ patrẽ frequẽtibus litteris:& uel utrũq; meritæ qcqd unquã dono dediſſet cõcedere. Trãſecto autẽ tribunitiæ poteſtatis tẽpore cõfeſſus tandẽ nihil aliud ſeceſſu deuitaſſe ſe quã æmulatiõis cũ.C.Lucioq; ſuſpitionem: petiit ut ſibi ſicuro iã ab hac parte corroboratis his:& ſecũdũ locũ facile tutãtibus permitteretur reuiſere neceſſitudines:quarum deſiderio teneretur:ſed neq; impetrauit:ultroque etiam admonitus eſt dimittere omnem curam ſuorum quos tam cupide reliquiſſet.

Item de geſtis apud rhodum.

Remãſit ergo rhodi cõtra uolũtatẽ uix per matrem conſecutus:ut ad uelandam ignominiã q̃ſi legatus ab auguſto abeſſet:enĩ uero tũc nõ priuatũ modo ſed ẽt obnoxiũ & trepidũ egit mediterraneis agris abditus: uitanſq; pter nauigãtiũ officia:qbꝯ frequẽtabat̃ aſſidue nemie cũ iperio:aut magiſtratu tẽdẽte quoquã qn diuerteret rhodũ:& acceſſerũt maioris ſollicitudis cauſæ. Nãq; priuignũ Caium orienti ppoſitum:quum uiſendi gratia traiecĩſſet Samum:alieniorem ſibi ſenſit ex criminatiõibus Marci

Sophiſticæ

PHI. Antiſophiſtas: ſophiſtæ ut docet Plato in pthagora aliiſq; pluribus in locis ſũt rhetores: q ueluti uẽatores parati ſunt ad capiẽdos iuuenũ aios ſophiſtica diſciplĩa:quã uenalẽ p urbes circunferũt:uerbo demõſtrantes ſe oratoriæ:& ciuilis diſciplĩæ eſſe pfeſſores cum re uera ſint corruptores. De ſophiſtis ſic ingt Ariſtoteles libro decimo ethicoꝶ. ſciẽtiã gubernandarũ rerũ publicarũ ſophiſtæ pfitent̃:quoꝶ nullus rẽ pu.gerit. boetius ſophiſticã iterptat̃ cauillatoriã.

Sophiſtica cauillatoria

altinous platonicus ſophiſtã diſtinguit a philoſopho eo q ſophiſta potius exiſtimari uelit.quã eſſe hõeſtus & bonus:& qd mercedẽ iuuenũ recipiat. Suidas multa docte cõſcribit de multiplici ſophiſtæ ſignificatiõe.& q ẽ rhetor mercenarius & ſignificat decẽptorẽ. antiſophiſtas appellat tranquillus inter ſe cõpugnãtes cõcertanteſq; ſophiſtas. Antiſophiſtas fuiſſe declamatores docet Quĩtilianus in.xi. offendẽs ineptiſſimũ eẽ diſcurſare & ſatagere in actione.ſic enĩ ait in undecimo. urbane flauius Virginius iterrogauit de quodã ſuo antiſophiſta.quot milia paſſuũ declamaſſet. orbilius beneuẽtãus fuit naturæ acerbæ in antiſophiſtas.quos oĩ ſermone lacerauit.nomen cõpoſitũ ex ἀντὶ quod eſt contra:& σοφιστής. Inceſſeret:uerbo uſus eſt ſignificatiſſimo. Gellius:iceſſat quẽpiã Taurus philoſophus ſeuera atq; uehementi obiurgatione. Cum apparitoribus:tanq̃ magiſtratu & tribunitia poteſtate præditus:ſunt enim apparitores miniſtri qui apparẽt hoc eſt præſto ſunt magiſtratibus:de quibus dictum iam eſt.

Appitores

Conuiciatorem:eum ſcilicet antiſophiſtam:qui conuitio & maledictis ipſum fuerat inſectatus. Repudium remiſſum:In repudiis ideſt in renunciationibus matrimonii comprobata ſunt hæc uerba Res tuas tibi habeto:tuas res tibi agito. Officii duxit:exiſtimauit pertinere ut dici ſolet ad officium ſuũ. Exorare:oramus facilia exoramus difficilia.orare eſt rogantis exorare impetrantis. Vtcunq; meritæ:etiam peſſimæ meritæ. Filiæ:iuliæ uxori ſuæ. Patrẽ:Auguſtum. Seceſſu:illo ſcilicet rhodienſi. Emulationis:hoc nomen & in laude & in uitio eſt ut ait Cicero hic in uitio accipitur. Reuiſere:hoc eſt romani reuerti ad reuiſcendos ſuos neceſſarios:hoc enim ſignificat neceſſitudines. Admonitus:ſcilicet ab Auguſto. Non priuatum modo egit:Honeſta elocutio ẽ agere priuatum agere amicũ agere patrẽfamilias. Tyberius non ſolum rhodi ſe priuatũ pſtitit ſed ẽt obnoxiũ hoc eſt mancipatũ:& ſeruili pœne conditione.nam obnoxius interdũ libero opponit̃.ut apud Liuium obſeruauimus ſic ſcribentẽ:ſi reticeã aut ſuperbus aut obnoxius uideat:quoꝶ alteꝶ eſt hoĩs alienæ libertatis obliti:alteꝶ ſuæ ap eundẽ obnoxie dicere ſniam accipit̃ pro ſeruiliter:qd ſignificet obnoxius & obnoxie docet Gellius li.vii.

Obnoxie ſententiam dicere.

Abditus:deliteſcẽs. Priuignũ:ſupra diximus Caiũ nepotẽ ab Auguſto ad orientem miſſum fuiſſe:ubi ex uulnere periit.erat aũt hic priuignus Tyberii utpote genitus ex iulia: q poſt obitum agrippæ nupſerat tyberio. In mediterraneis:iam dictũ eſt mediterraneæ & loca mediterranea dici remota ab ora & littore q̃ſi in medio terræ collocata. Quoquã:in aliquã puinciã. Samum:iſulã unã ex duodecim ioniæ ciuitatibus:quã cõdidit tymbron & deinde patrocles.ut docet Strabo in.xiiii. parthenias pdius dicebat̃ adeo feracitate præcellẽs ut prouerbiũ illud ſamo accomodaret̃:q ferret lac gallinaceum.

lac gallinaceum in ſamo

M.AN. Antisophistas:rhetoris sapiētes se obscuris q̄stiōibus icessētes. Cū appitoribus:ministris. Cōuitiatorē:q se cōuitio icesserat. Repudiū:remissū cōperit subaudi. Suo:noīe q ipsius absētis noīe Augusti iussu Iuliæ adulterii dānatæ repudiū denūciaret. Officii duxit:ad se attinere. Exorare patrē filiæ exoratū:& placabiliorē reddere. Vel cōcedere:pmittere eā habere q̄ a patre q̄doq; dono accepisset:nā omnē delicario illic cultū ab initio adēptū dixerat. Seruo nihil:amplius sollicito. Scdm locū:secūdas dignitatis ptes. Necessitudines:necessarios ipsos. Ignominiā:ignominiosam relegationē. Per matrē:matris intercessionem. Consecutus:impetrauit. Ad uelandā:tegendam. Obnoxiū:egit periculo & icuriæ subiectum. Mediteraneis:nō maritimis sed a littore remotioribus. Priuignum: caium Iuliæ & Agrippæ filium. Traiecisset:Tyberius.Samum:insulam in ioniæ ora pertheniam olim dictam ut Plinius tradit.

Lolii comitis & rectoris eius. Venit etiā in suspiciōem per quosdā beneficii sui centuriones a commeatu castra repetētes mādata ad cōplures dedisse ambigua:& quæ tentare singulorū animos ad nouas res uiderentur : de qua suspitione certior ab Augusto factus nō cessauit efflagitare aliquē cuiuslibet ordinis custode factis atq; dictis suis.

De eodem & reditu ad urbem.

Qui quoq; & armo℞ solitas exercitationes omisit redegitq; se deposito primo habitu ad palliū & crepidas:atq; in tali statu biennio fere pmansit contēptior idies & iuisior:adeo ut imagies eius & statuas nemausenses subuerterint:ac familiari quodā cōuiuio mētiōe eius orta extiterit:q caio polliceret:confestim se si iuberet rhodū nauigaturū.caputq; exulis(sic enim appellabatur)relaturū.quo præcipue non iā metu.sed discrimine coactus est tā suis q̄ matris impēsissimis præcibus reditū expostulare.ipetrauitq; adiutus aliquātū etiam casu.destinatū Augusto erat nihil sup ea re nisi ex uolūtate maioris filii statueret. Is forte tūc.M.Lolio offēsior facilis exorabilisq; i uitricū fuit permittente ergo Caio reuocatus est.uerū sub cōditiōe nequam partem curamue reipublicæ attingeret.

PHI. M.Lolii: hic ē.M.lolius pater loliæ pauliæ:q fuit Caii pricipis coniūx:q rapinis & auaritia offēdit ut solius igt Caiū cæsarē augusti filiū:iterdictaq; amicitia pricipis ueneno iteriit. Bñficii sui cēturiōes. Bñficiarios signat: nāq; bñficiarii elegāti uocabulo a ueteribus dicti sūt illi:quos ipator suo bñficio pmouisset i militia.Cæsar cōmētario prio belli ciuilis Petreius uero nō deserit sese armat familiā : cū hac ptoria cohorte certamē barbarisq; eqtibus paucis bñficiariis suis. Vegetius quoq; lib.ii. meminit bñficiariorū. A cōmeatu:post spaciū commeatus militaris ipetratū ab ipatore. modestinus refert si ad diē cōmeatus qs nō ueniat:pinde crimē statuēdū eē:ac emansisset uel deseruisset militiā.officiū āt regētis exercitū ē raro cōmeatū dare. Nā ut iqt Paulus iuriscōsultus:q cōmeatus spaciū excessit emāsoris uel desortorios loco hēndus est.dr aūt a cōmeatu ea formula: q̄ a ptu a coitu a tergo.in q̄ elocutione hæc pticula.A.accipit p post. Ambigua:pplexa & quorsum tēderēt dubiosa. Cuiuslibet ordinis: etiā ifimi & sordidi. Custodē factis:q singula eius facta dictaq; obseruaret & solerter custodiret.Ita olim Philippus rex macedonū filio demetrio custodē apposuit:q illū dissimulāter asseruaret. Ad palliū & crepidas:sensus est Tyberius deposuit togā:q erat habitus patrius:& iduit palliū ac crepidas:q est habitus græcorum & eorū maxime:qui philosophantur:Liuius scribit Scipionem fuisse sermone male uolorum pulsatum:q cum palio crepidisq; inambularet in gymnasio.Libellis etiam palestræq; operam daret. olim Herodes atticus quendam barbatum palliatumque qui ex eo habitu philosophus uideri uolebat ita taxauit.uideo inquit barbam & pallium philosophum nondum uideo. Crepidas autem & crepidulas calciamēta esse tradit Gellius: quas romani soleas uocant.Cicero Gallias appellauit sic scribens in secunda Antonianarum.Cum gallicis & lacerna cucurristi.eius calciamentis sutores crepidarios dixerunt. sempronius aselio: crepidarius inquit cultellū requirit a crepidario sutore.Marcianus crepidas peragrandæ telluris causa uiatrix infatigata gestabat. Contemptior:neglectior & despicatior. In dies:quotidie magis. Nemausenses: populi sunt galliæ narbonensis.auctores Plinius & Ptolemæus: laus præcipua olim fuit caseo nemausensi: ut ait idem Plinius in.xi. Caput exulis.ipsius Tyberii. Matris:liuiæ. Maioris filii.scilicet Caii:quem ex Iulia nepotem sibi Augustus adoptauerat filium:eratq; Lucio maior natu.causam offense inter.M.lolium & Caium declarat solius his uerbis.M.lolinus loliæ paulinæ pater spoliatis orientis regionibus offendit Caiū Cæsarem augusti filiū:interdictaq; amicitia principis ueneno iteriit.Idem tradit a Plinio lib.viiii.na. historiæ. Victricū:Tyberiū.diximus.n.Iuliam matrem Caii post obitū Agrippæ nupsisse Tyberio.

Beneficia rii

A cōmeatu

Palliū & crepidæ

Crepidarius

Caseus nemausensis

M.AN. M.Lolii:huic postea ifamato iterdicta ē Caii amicitia qa ignominiā offensus uenenum hausit: Pli.hoc fuit q̄re.M.Lolius ifamatus regnū mūeribus in toto oriēte iterdicta amicitia a caio cæsare Augusti filio uenenū bibit. Beneficii sui cēturiones:quos ipe ad eā dignitatē pmouerat quū exercitibus pfuit. A cōmeatu:quū ex urbe i castra redierēt cicero ut ad diē cōmeatus adesset. Ad cōplures:amico℞ q i ca

ſtris eſſent. Ambigua mandata:quæ quorſum tenderét haud recte intelligi poſſit. Ad nouas res:ad nouarum rerum motú. Ab auguſto:auguſti litteris. Cuiuſlibet ordinis.q.d.æquo aío feram uel ab humillimo quoq; obſeruari. Patrio habitu:romano. Ad palliú & crepidas:quæ græcorum ſunt gellius crepidas calciamenti ait eſſe genus ac græcorum peculiare pſius:nõ hic q in crepidas graecorum ludere geſtiť. Nemauſenſes:ſic legendú cõtenderim nõ temauſenſes ut pleraq; exéplaria habent eſt nemauſus narbonéſis galliæ oppidú areconuſtorum metropolis ad cétú ſtadia ut ſtrabo ait a rhodano diſtans. Caio:priuigno. Caſu bona:ipſius fortuna:qa a.M.Lolio q Tyberio aduerſabať iá alienatus erat. Maioris:filii Caii qui maior natu erat Lucio. Offenſor ab ea.ſ.quæ ex Plinii uerbis ꝓximo loco recitauimus. In uitricum:Tyberiú. Cõditione:ab auguſto an a priuigno an ab utroq; potius nõ dicit. Prædictionibus: diuinatiõibus oraculis.
Omnibus:auguriis. Incubanti:fouenti. Subductú:ſubtractú adéptú.Pli.qđ uerifimilius eſt modo Liuiá mõ nutricem uiciſſim eum fouiſſe refert. Inſigniter criſtatus:inſigni criſta præditus. Sine regio inſigni:ſiue diademate a cuius uſu ro.impatores abſtinere ob regiú nomé romanæ ciuitati inuiſum. Ignota: Cæſarum ptáte imperandi rõne ſucceſſioneq; Cæſarum nondum nota. Victricú legionum:aræ legionum intellige qua proſpere aduerſus Brutum & Caſſium in Philippis pugnarant.

De præſagiis futuri principatus eius.

Rediit octauo poſt ſeceſſum áno magna nec icerta ſpe futurorú:quam & oſtentis & prædictionibus ab initio ætatis cõceperat. Prægnás.n.Liuia quũ an maré editura eét uariis captaret ominibus ouũ icubanti gallinæ ſubductũ:nũc ſua : nũc miniſtratú manu per uices uſq; eo fouit:quo ad uſq; pullus iſigniter criſtatus excluſus eſt ac de iſante Scribonius mathematicus præclara ſpopódit etiá regnaturum quandoque:ſed ſine regio inſigni:ignota ſcilicet tunc adhuc Cæſarum poteſtate: & igreſſo primá expeditioné ac per macedoniam ducente exercitum in Siriam:accidit ut apud philippos ſacratæ olim uictricum legionum aræ ſponte ſubductis collucerent ignibus: & mox quũ illyricum potens iuxta patauium adiiſſet Geriõis oraculum ſorte tracta: qua mouebatur ut de conſultationibus

PHI. Oſtentis: oſtenta dici tá in bonis q̃ i malis rebus clarum eſt:ab eo quod oſtendunt futura tam bona q̃ mala.oſtentum labeo iuriſconſultus diffinit eſſe cõtra naturam cuiuſq; rei genitú factúq;.Sed auguſtinus eleganter docet portéta & oſtenta & id genus alia nõ fieri contra naturam:ſed cõtra quá é nobis nota natura. Prædictionibus:ꝑpter illa quæ prædixerant mathematici de futura fœlicitate tyberii. Incubanti gallinæ: Plinius in decimo & columella in nono de incubatione gallinarum multa ſcripſerunt oua incubari infra decem dies titiliſſimum . uetera aut recentiora ſunt infecunda. Vſq; eo fouit : De hoc Plinius ſic ait in decimo.liuia auguſta prima ſua iuuenta Tyberio Cæſare ex Nerone grauida cum parere uirilem ſexum admodú cuperet:hoc uſa eſt puellari augurio ouú in ſinu fouendum:atq; cum deponendum haberet nutrici per ſinum tradendo: ne intermitteretur tepor nec falſo augusta auguriata proditur imperatoris inde fœta. Excluſus eſt: Excludi ꝓprie dicunť foetus auium quando iam maturi rupto ouo in lucem prodeunt. Plinius in decimo. Celerius excludútur calidis diebus. Inſigniter criſtatus : ſublimes ſanguineq; criſtæ in gallinaceo ſignant generoſitatem : ut columella auctor eſt in nono. Cæſarú poteſtate: cú nõ dú cæſares imperaſſent Romãorú imperiú trifariá diuiditur in reges conſules & Cæſares: Sine regio inſigni:Inſigne regum diadema eſt: cuius inuentor fuit liber pŕ quo Cæſ.miníe uſi ſút:cú ſcirét regiú nomé regiaq; íſignia rõæ eé itollerabilia. Victricú:q uicerát i philippis cápis Brutú & Caſſiú.põt ét referri ad legiões cæ.uictrices:q in eodé loco põpeianas acies debellauerát. Subductis:ſubtractis.uerior lectio é.ſubitis:ut ſit ſenſus aras refulſiſſé ignibus ſubitariis atq; repétinis. Geriõis oraculú:In orbe terrarum mlta antiqtus oracula extiterút:& ꝑter illa notiſſima:fuit oraculũ áphirai:oraculú triphõii:ſilŕ in Italia iuxta patauiú oraculú [illegible] cognomiatú Geriõis:de quo qđ eqdé noueri nulla apđ hiſtoricos fit métio.uñ adhuc hiſtoria oraculi Geriõis nõ mius q̇réda é quá illa oraculi arietini:quá ignorare ſe fateť.Au.gellius & q̇rendá eé teſtať.apđ Pliniú legimus oppidú Geriõis fuiſſe i italia:quod cú a patauio longe diſtet nihil ad hanc ré pertinet [illegible] fit apud hiſtoricos ſortium patauinarum:quæ ad hoc oraculú commodiſſime referri poſſút: Fortaſſis il-

sic:ut suspicari licet colebať simulachꝝ Geriõis illius notissimi:iter labores herculeos:q a poetis fingiť tri M.AN. Iuxta patauiũ:celebre id ĩ uenetis oppidũ a troiãis duce Antenore cõditũ nũero fuiſ (corpor. ẽ q a paladi uicitate dictũ existimarẽt quũ plura millia passuũ a pado distet: uerisimilius a ποτου πετια χαι qđ seruius ait ut a ꝑpetis auis uiolatu sit nomẽ illi datũ q̃q̃ nec idipm ita ꝓbo ut nõ adhuc ꝓbabilius putẽ credere a patauio oppido ĩ finibus paphlagonæ appellatũ:fuit id circa amastri & cromnã uñ heneti Antenoris comites uenere:ut hi nõ solũ gẽti sed nouæ et urbi nomẽ dederint.. Geriõis oraculũ:cuius gerionis id oraculũ eẽt nõ memini adhuc me legisse:ueꝝ qa licet cõiectura agere ĩ iis q uetustas obsoleuit:suspicari libet id ĩ ea terra ab euaganeis q ex herculis cõitatu fuere ab initio cõstitutũ:ut tale oraculi gẽus sit illis seruatũ aduersus gerionẽ pugnaturis aut ab hoĩe eius gẽtis aut geriõe ipo olĩ iuẽtũ qđ postea ab extremis terris Herculis socii ex ea uictoria reuersi ĩ hãc usq; terrã deportarit:sed hæc ut dixi cõiectura ẽ:posset adhuc ab loco dictũ uideri nã id quoq; accidere potuisset ut Eugãei ĩ his locis qbus postea aponũ fuit ĩ ꝑpetuũ clarissimæ uictoriæ mõumẽtũ locũ aliquẽ a se cõmunitũ gerionẽ appellarit cuius uestigia uetustate ĩterciderit. Sorte facta: ducta.

in Aponi fontẽ talos aureos iaceret euenit:ut summum numeꝝ iacti ab eo ostenderent hodieq; sub aqua uisuntur hi tali: Ante paucos uero quã reuocareť dies aquila nunq̃ antea R hodi cõspecta i culmine domus eius assedit. Et pridie q̃ de ritu certior fieret:uestimẽta mutãti tunica ardere uisa est. Thrasyllum quoq; mathematicum quẽ ut sapientiæ ꝓfessorem contubernio admouerat tunc maxime expertus ẽ affirmantem naue prouisa gaudium afferri: quum quidem illum durius & contra prædicta cadẽtibus rebus ut falsum & secretorum temere conscium eo ipso momento dum spaciatur una præcipitare in mare destinasset.

De adoptione de eo facta ab Augusto.

ROmã reuersus deducto in foꝝ filio Druso statim e carinis ac põpeiana domo esq̃lias ĩ hortos mœcẽarianos transmigrauit:totumq; se ad quietẽ cõtulit priuata modo officia obiẽs:ac publicorum munerum exps Caio & Lucio intra triennium defunctis adoptatur ab Augusto simul cum fratre eorũ. M. Agrippa coactus prius ipsa Germanicũ fratris sui filium adoptare: nec quicq̃ postea

PHI. In aponi fontẽ: Fõs apõi & aq̃ iuxta patauiũ medicaræ luculẽtis uersibꝫ celebrãť a claudiano ita scribẽte. fons anthenoreæ uitã q porrigis:fataq; uicis noxia pellis aqs: & post paulo. publica morborũ reges: cõmũe medẽtũ auxiliũ:ꝑsens numẽ:inẽpta salus. uñ fõs hic nomẽ ab eo accepisse: qđ dolore:q græce dr ponos:languẽtes illa aq̃ libereť.de eodẽ l. lucãus apõus terris q̃ spũifer exit. — Aponus fons unde

Sũmũ:maximũ & fœlicitatẽ significãrẽ:q̃lis ẽ uẽus: cuius supra mẽinimus. Reuocareť ex exilio rhodiẽsi. Dõus: quã.s.rhodi hẽbat. Aqla sedit:scri.Sene.ĩ.ii.q̃stionũ naturaliũ aqlæ honorẽ dari:ut magnaꝝ reꝝ faciat auspicia aqlaꝝ sex sũt genera Meleneros: Pygargus.morphnos pchnopterus:gnesiõ & halietus:dicta ẽ aũt melenetos q̃ si aqla colore nigricãs.αέτοσ græce aqla μέλαν nigrũ dr pygargus a cauda albicãre πυγῆ naris αργοσ albus.morphnos a macula pẽnæ.q̃si nenia.pchnopterus a nigra pẽna nomen accepit. περκνον græci nigrũ.& πτερον pẽnã uocãt.gnesion q̃si legitimũ uerũq; dicas minimeq; adulterinũ. Est enim hæc aqla ĩcorruptæ originis γνήσιοσ græce legitimus noiatur. halietus uero q̃si marina aqla iterpretatur. Dictiões mẽdosæ sunt apud Pliniũ i.x.nã pro pchnopterus passim legiť percepterus.pro morphnos morphos. De generibus aqlaꝝ fere oĩa ut pleraq; alia mutuať Pli.ab Aristotele ex li.ix.de aĩalibus. — Genera aqlaꝝ melenetos pygargus Morphnos perchnopteros Gnesion Halietus Mẽdosæ dictiões apđ Plinium

Tunica:iterior.s.q camisia uulgo nominať. Thrasilũ:de hoc Iuuenalis.numeris reuocata thrasili. Naue ꝓuisa: ꝓcul uiso nauigio:quo uehebať nũcius de Tyberii reuocatiõe ĩ patriã. Cadẽtibus rebus:aliũ exitũ habẽtibus:q̃ prædixerat thrasillus mathematicus. Præcipitare ĩ mare:Scribit Dion statuisse Tyberiũ e muro deiiceret Thrasillũ astrologũ:qđ is solus secretoꝝ eius cõscius foret:quẽ cũ perturbatũ uidisset:quæsiuit perturbati uultus cãm.tũc respõdisset ferť Thrasillus periculo sese qđ per scientiã astroꝝ præuidebat perturbari.unde admiratus Tyberius nõ ausus est illũ præcipitare sicut destinauerat. Deducto in forũ:late explicauimus in superioribus.quid sit tyrociniũ & dies tyrociniĩ:quo in foꝝ adolescentuli deducebantur toga pura induti eloquẽtiã auspicaturi.hoc fecit Tyberius ĩ filio die ipsius tyrocinii. E carinis:nomẽ est uici romani:i quo fuit domus Põpeii. legimus apud historicos leneũ magni Pompeii libertum docuisse grãmaticam ĩ carinis ĩ qua regione ut ĩquit Tranquillus in libro de grãmaticis Pompeioꝝ domus fuerat. Virgilius.lauris mugire carinis Carinas dici autumat.M.Varro ab eo q hic oritur caput sacræ uiæ καρα græce caput noiatur alio noie cerionia nũcupata. Exq̃lias:docet Oratius ĩ primo sermonũ exq̃lias fuisse a mecenate expurgatas:cũ illic prius plebi fuisset cõmũe sepulchrũ. Refert uarro exq̃lias ab excubiis regis dictas:alii ab eo qđ excultæ a rege tullo eẽnt.hic exq̃lina regia rõæ nomiata.In exq̃lis horti fuerũt mœcenatis. Obiẽs:peragẽs. Muneꝝ:officioꝝ. Coactus germanicũ adoptare:libro primo ĩstitutionũ causam legimus:propter quam Augustus coegerit Tyberium priusq̃ ab ipso adoptaretur : adoptare germanicum: — Carinæ uicus — Exq̃liæ — Adoptio germanici

Verba ex titulo de adoptionibus hæc sunt. Sic diuus Augustus non antea Tyberium adoptauit: quam is germanicum adoptauerit: ut adoptione facta incipiat germanicus Augusti neptos esse.

M.AN. In aponi fonté: aponú locus in patauio agro ubi hodie balnea. Mar. Cése apona Liuio suo tel lus. Súmú numeꝶ: uenere seu coú. Reuocaret ex rhodo. s. romá. Núq̄ antea nisi rhodi: pygargus inqt Pli. sola aglaꝶ í cápis & í oppidis uersat. Pro uisa: pcul uisa. Gaudiú afferri: læta p eá núttari. Durius: tristius. Cadétibus: alter q̄ ille dixisset fluétibus. Temere: nō rōne sed casu & fortúa. Eo ipo momēto: quo natis appulsa eét si lætos p eá nútios nō accepisset. Destinasset: pposuisset. Deducto í foꝶ filio dru so: ad foréfia officia uirili toga illi íducta adhibito. Hortos mœcenatiáos: q í exqliis fuere exqliæ sedæ re giáis urbis ab regis excubiis ut qdá credidere ut alii qa a tullo rege excultæ fuissét. Var. é auctor. Priuata officia: ad publicoꝶ núeꝶ dñiá: uel q̄lia priuatæ fortúæ ciues obire solét. Eoꝶ. C. & . L. q defúcti erát nes náq; agrippæ & Iuliæ uirilis stirpis filii fuere. C. L. & Agrippa. Fris sui: drusi ex Druso Tyberii fre & mioꝛe Antonia germanicus erat ortus.

pro patrefamilias egit aut Ius quod adoptione amiserat ex ulla parte retinuit. Nam neq; donauit: neq; manumisit: ne hereditatem quidem aut legata percepit ulla aliter quá ut peculio referret accepta: nihil ex eo tépore prætermissum est ad maiestatem eius augendam: ac multomagis postquá Agrippa abdicato atq; seposito certum erat uni spem suc cessionis incumbere.

De Illyrico per eum domito.

DAta rursus potestas tribunitia in quinquéniū dele gatus pacandæ germaniæ status: partorum lega ti mādatis Augusto Romæ redditis: eū quoq; adi re in puinciam iussi: sed nunciata illyrici defectione transi it ad curā noui belli: quod grauissimum omnium externo rum belloꝶ post punica per. xv. legiones: paremq; auxilio rum copiam triennio gessit in magnis omnium reꝶ difficul tatibus: súmaq; frugum inopia. Et q̄q̄ sæpius reuocaret ta men perseuerauit: metuens ne uicinus & prǫualens hostis intraret ultro cedétibus: ac pseuerantiæ grādæ prætiú tulit toto illyrico qd' intra italiam: regnúq; noricū: & thraciam & macedoniam: interq; danubiū flumen: & sinū maris adria tici pater perdomito. & in dicionem redacto.

PHI. Pro: iure ptáte q̄ pollet is q pater fáilias é. Tyberius ado ptatus ab Augusto iá factus erat aliéæ dictióis: nihilq; ut paterfa milias agebat. Ius qđ adoptióe amiserat: sensus é Tyberiú postq̄ ab Augusto adoptatus est nihil egisse tanq̄ patréfamilias sed táq̄ filiú: neq; retiuisse ius patriæ po testatis: qđ pdiderat dú per ado ptioné trásit in aliená ptáté: & ex patrefamilias fit filius familias.

Neq; máumisit: nō ualet dona tio: quam facit filiusfamilias sine patris iussu. ut scribit Vlpiáus in titulo de adoptióibus: itidé quæ rit apđ iuriscō. núqd filiusfamili as uiuo patre seruú máumittere possit & uidet máumittere non posse nisi pater pmiserit. excipit filiusfamilias militiá exercés: ta lis. n. seruos quos í castris acqrit máumittere pōt cú í patrisfami lia minie cōputet. Referret ac cepta: Sicut expésum ferre é scri

Acceptum refert

bere te pecuniá dedisse: ita acce ptú referre sigñat accepisse: te qđ scriptú erat expésum. Hinc é illa notissima apđ Pliniú senténtia de fortúa sic loquété huic omnia expensa: huic oía ferunt accepta & in tota ratione mortaliú sola utráq; paginá facit freqns & perinde elegans est eloquutio: ut dicamus. tibi hæc ac cepta refero: pro eo qđ' est fateor me ista abste accepisse: qđ' non tantú in boná sed & in malá parté dici te stis est Cicero: cuius hæc uerba sunt ex secúda antonianaꝶ. omnia deniq;: quæ postea uidimus: quid aut é mali nō uidimus: si recte ratiocinabimur uni accepta referemus Antonio. Tyberius itaq; referebat accepto

Bóa pr̄issa mi. peculiú serui & filii

peculio hoc est se per peculiú accepisse hæreditates & diuitias tanq̄ bona nō haberet q hét paterfamilias: sed peculiú: qđ é serui & filii familias. de peculio supra satis multa. Seposito: in superioribus explicatú est quéadmodú Augustus Agrippá filiú ob ingeniú sordidú ac feros abdicauit sepositq; surrentú. In puin ciá: germaniá: cuius pacádæ status ipsi Tyberio fuerat demádatus. Ad curá noui belli: apđ orosiú opinor méda est: q nō aduersus illyricos sed cōtra germanos bellú hoc maximú & formidolosissimú a Tyberio p trienniú gestú eé refert: citatq; istud Suetonii testimoniú. namq; Suetonius aperte illyricū perdomitú fuis se nō aút germaniá significat. Auxilioꝶ copiá: sæpe alias dictú est legiones cōscribi ex romanis militibus

Fruges

auxilia uero dici externaꝶ nationú. Frugū inopia: Iulianus iuriscōsultus fruges dici oés autúat: qbus hó uescat. inopia aút frugú reiq; annonæ í exercitu táto maturius fit q̄to pluribus ut ait uegetius erogat. In staret ultro cedétibus: bellica fere cōsuetudo é ut ultro cedéti instet aduersarius: metuat uero resistétem.

Quod cōtra Italiá: termios describit illyrici a Tyberio pdomiti, scribit Ptolemæus li. ii. cosmographiæ il lyricú termiari a septétriōe utraq; pánōia: ab occasu histria: ab ortu lysso a meridie pte macedōiæ ad adria ticú mar porrecte Pli. quoq; ídicat illyricū macedōia noricis pánōiæ gládiferis & mesia puícia circúuallari.

M.AN. Pro pr̄efamilias: ut pr̄familias qa in mácipio eius a quo fuerat adoptatus esset. Cic. in clodium

q se.P.Fontelo in adoptioné dederat ut in te inqt.P.Fōteius uitæ necisq ptáté hét ut i filio. Neq dona uit neq manumisit:quæ patrūfamilias sunt nō filiorū q in mancipio pris adhuc sint. Pre ut peculio referret accepta:q ut peculii noie cōcessa uideri uellet:est.n.peculiū ut celsus scribit quod seruus domini pmissu separatú a dominicis rationibus hét Vlpianus pr̄familias inqt peculiú hre nō pōt quéadmodú nec seruus bōa aut ille q i alterius é mancipio. Maiestaté:ad Tyberii obsequm id referas. Prouiciá:germaniá. Patréq auxiliorū copiá: ut.xxx.sit legiōibus ab eo ꝓuícia administrata. Frugú:rerū oium qbus ipsi cōmeatus constát. Grande præciú tulit:multú perseuerando adeptus est. Intra Italiam:regnúq noricum eisdem quoq finibus Appiáus illyricú cōplexus est:longitudinéq eius terræ.xv.dierū itinere constare tradidit latitudiné qnq romá scriptores sex milliú stadiorū longitudiné ipam posuere mille &.cc.latitudiné.

De honoribus eidem a senatu decretis & eodem.

QVi gloriæ āplior adhuc ex opportūitate cumulus accessit. Nā sub id fere tempus Q uītilius Varus cū tribus legiōibus in germania periit nemine dubitāte quin uictores germani iūcturi se pannoniis fuerint: nisi debellatū prius illyricum eēt. Q uas ob res triūphus ei decretus est:multi & magni honores. Cēsuerūt etiá quidā ut pānonicus:alii ut inuictus nonnulli ut Pius cognominaretur. sed de cognomine intercessit. Augustus eo cōtē tū repromittens. quod se defuncto suscepturus esset. Triū phū ipse distulit mœsta ciuitate clade uariana. nihilomius urbé prætextatus. & laurea coronatus intrauit. positūq in septris tribunal senatu astāte cōscēdit. ac medius inter duos consules cū Augusto simul sedit. unde populo consalutato circum templa deductus est.

De gestis eius in germania.

PRoximo āno repetita germāia quū animaduerteret uarianá cladé temeritate:& negligētia ducis accidisse:nihil nō de cōsilii sentētia egit:semper alias sui arbitrii. cōtentusq se uno tūc præter consuetudiné cum pluribus de ratione belli communicauit. curá quoq solito

PHI. In germāia periit: de clade uarriana i Augusto dictú est: cuius orosius quoq meminis his uerbis. sub eodé tempore Quintilius Varrus cū tribus legionibus a germanis rebellantibus mira superbia atq auaritia in subiectos se agés funditus deletus est. Pannoniis:græci peonas appellát sicut ante dictú est romani pánonios uocant. natio est ingens per longitudinem danubii incolens. iter illyricos populos a quibusdam numeratur. Honores: extrinsecus subintelligēdum est decreti sunt. Vt Pannonius eo more quo romani imperatores a prouinciis debellatis nomen accipiebant. olim Antoninus caracalus sibi nomen ascripsit germanici parthici. arabici & alamanici a gentibus quas deuicerat. Inuictus:nomen accommodatum imperatori ut nominet inuictus. olim Seleucus cognominatus est Nicator quasi uictoriosus quia in bello:ut inquit Appianus in syriacis:semper uictor semperq iuictus extiterat. Pius:cognomentú pii metellus primus meruit apud ro. propterea q patré lachrymis & præcibus assiduis ab exilio reuocauit. dein Antonius quem Hadrianus impator adoptauit appellatus est pius: q socerú fessum ætate manu subleuaret. quáuis alii cognomētú hoc ei dicát iditū ex eo:quod multos senatores Hadriano iá seuienti subduxisset:alii q ipsi Adriāo magnos honores post morté detulisset. Intercessit:uetuit prohibuitq Augustus ne cognomen pánonici aut inuicti aut pii Tyberio imponeretur. Quod se defuncto:Augusti cognomentú itelligit quod Tyberius post obitum Augusti erat suscepturus:qd cognomé speciosius est & uenerabilius cognomēto pánōici iuicti & pii. Prætextatus: ꝑtexta toga indutus:q a Liuio iter ornaméta triúphalia numeraf. Laurea coronatus: tanq triúphás. ná q triúphabat corōa laurea in primis decorabaf. etení auctore Plinio laurus triúphis ꝑprie dicaf. In septis:septa fuisse in campo martio superius explicauimus. Medius:locus honoratior est medius nō solú apud romanos sed etiam apud barbaros. unde ait Salustius in iugurta hiépsalé assedisse iuxta fratré atherbalé:ut ille in medio foret tanq uenerabilior. xenophon quoq tradit cyrū solitú fuisse mediú discumbere iter amicos honoratos. & a Virgilio dictú é Aurea cōposuit spōda mediúq locauit. Ouidius quoq inqt i fastis. Et medius iuuenú non idignantibus ipsis

Pius

Locus medius honoratus

præclarũ adriani exemplum

ibat. Extat apd̃ spꝛtianũ locus Hadriãi dignus mẽoratu:q cũ seruũ suũ iter duos sẽatores mediũ ambulare uidisset:misit q ei colophũ daret & diceret. noli iter eos ãbulare:quoꝝ eẽ adhuc potes seruus. Negligẽtia ducis.i.qntiliũ uarri:q negligenter libidiose atq̃ supbe simul germaĩs ĩpauerat:q illũ ĩprouidũ & nihil tale metuẽtẽ adorti ĩuaserũt. Nihil nõ:oĩa egit Tyberius adhibitis cõsiliaris. hoc.n.sigñat de cõsilii sñia. dicerẽ solebat. M. Ant. ĩpator æqus ẽ ut ego tot taliũ amicoꝝ cõsiliũ seq̃r:q̃ ut tot tales amici meã unius uolũtatẽ seq̃nť. Sui arbitrii:aliter sẽtit agãemnõ hõericus q obstat sibi decẽ eẽ cõsiliarios tales:q̃lis erat nestor. uersus hõeri hic ẽ. τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν cũ unus ĩgr Aristo.i.iii. polliticoꝝ indicat aliq̃ affectus ꝑturbatiõe:necessariũ ẽ iudiciũ corrũpi sed ĩ mľtitudĩe difficile foret oẽs labi & erraŕ. ab eodẽ dictũ ẽ:ꝙ duo boni sunt uno meliores. græce dŕ τὸ μὴ δέκα ... τοὺς δύο.i. nihil unus est ad comparationem duorum.

meliores duo uno

M. AN. Cui gl̃iæ:cui domiti illyrici laudi. Cumulus accessit cumulata laus. Quĩtilius Varus: Variãæ cladis mẽtio ĩ Augusto regrẽda ẽ. Pãnoniis:tũ ppľi ro. hostibus q Appĩãi & trãglli descriptiõe illyricis cõtinebãť finibus. Debellatũ:bello supatũ. Intercessit:auctor extitit quomĩus cognomẽ aliq̃d ei deferreť. Repromittẽs:repsentaturũ pmittẽs. Ipse distulit:differre uoluit. Prætextatus:qd̃ triũphãlis erat ĩsigne. Positũ:ad tp̃s instructũ. In septis:in cãpo martio. Nihil nõ:oĩa. De consilii sñia: consensu eorum qui sibi aderant. Sui arbitrii:fuit.s. Se uno:sui unius consilio.

PHI. Exactiorẽ:diligẽtiorẽ pẽsitatioréq̃. Cõmeatũ:annonã atq̃ cibarias:quoꝝ ĩ primis ratio hẽnda ẽ. Vehiculoꝝ:q̃bus frumẽta & cibaria trãs rhenũ portabãt. In cespite cibũ capet. Laudat Mamertius ĩ panegyrico Iulianũ ĩpatorẽ:ꝙ statariũ prãdiũ capet gaudẽs castrẽsi cibo:ministro obuio & poculo fortuito & ꝙ maiorẽ anni partẽ ĩ arida humo cubaret & cœlo tm̃ tegereť. hoc idẽ tiberius factitabat.q ĩ cespite nudo hoc ẽ terra herbosa sine auleis tapetibusq̃ cibũ capiebat:In hãc sñiam ẽ illud tibulli. At sibi q̃sq̃ dapes & festas extruet alte cespitibus mẽsas. cespitibusq̃ thori. Laudať Annibal ꝙ quãdiu bellũ gessit ĩ Italia nũq̃ cubãs sed stãs cibũ cœpit. Sine tẽtorio celebrať Annibal a silio ꝙ uertice nudo solitus sit excipe ĩsãos hymbres cœliq̃ ruinã σκηνὸς græce dŕ tentoriũ siue papilio. uñ arabes scẽitæ cognõinati:q̃a degebãt sub papiliõibus.

Scenitæ unde

Subiti muneris:oneris laboris officii subitarii atq̃ repẽtini. Iniũgẽdũ: ĩponẽdũ Pli.ĩ epistolis.ĩ iũgo tibi puĩciã. Per libellos:in his.n.pscribit erãt oĩa q̃ per milites fieri uellet. Quacũq̃ uel noctis hora: hoc ẽ q̃cũq̃ hora ẽt si foret media nox:idq̃ tp̃s quo ipse dormiret. sũt.n.q̃dã horæ q̃bꝰ pricipẽ adiŕ nec debẽus nec possũus. Disciplina:militare. Animaduersionũ aĩaduertere pũire est. ĩde aĩaduersiões pũitiones & supplitia dñr. Ex antiq̃tate:ĩter antiq̃s aĩaduersiões ignominiasq̃ militares hæc fuit. militi uena soluebať & sanguis dimittebať. ꝑterea ordeo ꝑ frumẽto pascebãtur:& ut ait Pluta.ĩ lucullo gẽus ignõiniæ militaris apd̃ priscos fuit usitatũ ut tũicis iterioribus solutis fossam fodere corã exercitu cogereť qua ignominia olĩ lucullus milites affecit.q̃etiã inermis miles puniebaťq si cẽturioni castigare se uolẽti restitisset uitẽq̃ tenuisset militiã mutabat. pœna huiusmodi militũ est ut inquit modestinus iuriscõsultus:castigatio. pecuniaria multa. numeꝝ interdictio. militiæ mutatio:gradus deiectio. ignominiosa missio. in metallũ aũt nõ danť milites neq̃ torquẽtur. Legato legionis q essẽt legati militares:quæ ue illorũ dignitas superius annotauimus. Decideret lumen.i. extingueretur. quærit Plutarchus in problematis:cur romani lumen non extinguebant:sed per se extingui ac deficere ꝑmittebant. an quasi inextinguibilis & immortalis illius ignis cognatum & affinem collẽtes. an ꝙ hoc signi sit non oportere id quod natũ sit nisi noceat corrũpere. ne ue interficere: quasi animal ignis sit. nec immerito. nam & alimento indiget & per se mouet & cum extinguitur uelut si occidatur uocem emittit. Luc

Aĩaduersiones Genera ignõiniæ militaris

exactiorẽ præstitit. Traiecturus rhenũ commeatum omnẽ ad certã formulã astrictũ non ante transmisit q̃ consistens apud ripã explorasset uehiculorum onera:ne qua deponerentur nisi concessa aut necessaria. Trans rhenum uero eũ uitæ ordinẽ tenuit:ut sedens in cespite nudo cibum caperet: sæpe sine tẽtorio ꝑnoctaret:præcepta sequẽtis diei omnia: & si quid subiti muneris iniungendum esset per libellos daret addita monitione:ut de quo quisq̃ dubitaret:se nec alio interprete quacunq̃ uel noctis hora uteretur.

De disciplina eius in re militari.

Disciplinã acerrime exegit animaduersionũ:& ignominiarũ generibus ex antiquitate repetitis:atq̃ ẽt legato legiõis quod paucos milites cũ liberto suo trans ripã uenatum misisset ignominia notato. Prælia q̃uis minimũ fortunæ casibusq̃ permitteret:aliquanto constantius inibat quotiens lucubrante se subito: ac nullo ꝑpellente:deciderit lumen & extingueretur:cõfidẽs:ut aiebat:ostẽto sibi a maioribus suis ĩ omni ducatu expertissimo. Sed re ꝑspere gesta nõ multũ abfuit: quin ab Rhuteno quodam occideretur:cui inter ꝑximos uersanti & trepidatiõe detecto tormentis expressa confessio est cogitati facinoris.

bráte:de nocte ad lucernã uigilãte. Ducatu:ĩpio & ꝑfectura:a ducẽdo.n.ducatus dr̃.Iulius capitolius.pe Ducatus
tẽti ſignũ pria die tribũo dedit militi munus:exprobrãs utiq; ſegnitiẽ tẽpoꝝ ſupioꝝ:q qdẽ etiã añ i oĩbus
ducatibus dederat.ſcribit Lãpridius eliogabalũ ꝑpoſituras & ducatus & officia palatia uẽdidiſſe. Rhute
no gallo:rhuteni auctore Pli.ppl'i ſunt galliæ aqnaticæ cõtermini ꝓuiciæ narbonẽſis.de rhutenis ait Luca
nus in.i.ſoluũt flaui lõga ſtatiõe rhutẽi. Detecto:pauor & trepidatio pleruq; detegit archanoꝝ flagitioꝝ
cõſcientiã. Cogitati facinoris:ꝑ tormẽta cõfeſſus eſt ille rhutenus ſe cogitaſſe de Tyberio interficiendo.
M.AN. Exactiorẽ:attẽtiorẽ. Aſtrictũ:ne nimis hõuſtũ traheret exercitũ. In ceſpite nudo:cãbiſes apd
Xenophõtẽ & filiũ cyꝝ ituꝝ ad bellũ monet frigus & æſtũ & labores ĩprimis ĩpatorẽ ꝑferre oportere. Ci
bũ capet:ob ea qua dñr militari cibo tamẽ cõtentũ fuiſſe crediderĩ q ex larido caſeo & poſtea cõſtabat ut
ſpartiãus ait. Sine tẽtorio:ſine tabernaculo Lucãus:cogit tãtos tolerare labores ſũma ducis uirtus:q nuda
fuſus arena excubat. Per libellos notata.ſ.neqs poſtea aliqd nõ dictũ aut nõ ꝑceptũ cauillari poſſet. Se in
terpte:ſua iterꝑtatiõe. Exegit:reqſiuit. Aiaduerſionũ:pũitionũ. Ignominiaꝝ:ignominioſaꝝ miſſionũ.
Generibus:exẽplis: Ex antiqtate:ex ueteris diſciplinæ rigare. Legato legiõis:q legiõi uicario noie præ
erat. Ignominia notato:ignominioſe exauctorato aut cũ ignõinia dimiſſo. Fortũæ caſſibus:q̃uis cũctã
tius ꝑlia iniret nec mltũ fortũæ crederet. Aliquãto cõſtãtius:fortius ꝑſeuerãtius. Deciderit lumẽ:ſi for
tuitus lũinis caſus ſibi oſtẽtũ feciſſet. In oĩ ducatu:quotiẽs exercitus ſui maiores ductaſſet. Ruthẽo:rhu
teni agtãiæ ppl'i ut Pli.ait.Lucãus ſoluũt flaui lõga ſtatiõe rhutẽi. Trepidatiõe:trepido icõſtãti motu cor
poris. Expſſa:cruciatibꝰ extorta.

De triumpho illyrico & aliis geſtis eius.

A Germania in urbẽ poſt biennium regreſſus triumphũ quẽ diſtulerat egit:proſequẽtibus etiã legatis quibus triumphalia ornamẽta ipetrarat:ac priuſq̃ in capitoliũ flecteret:deſcẽdit e curru:ſeq; ꝑſidenti patri ad genua ſummiſit. Bationẽ pãnoniũ ducẽ igentibus donatũ ꝑmiis Rauẽnã trãſtulit gratiã referẽs: quod ſe quondã cum exercitu iniquitate loci circũcluſum paſſus ẽ euadere. Prãdium dehĩc populo mille mẽſis: & cõgiariũ tricẽos nũmos uiritim dedit:dedicauit & concordiæ ædem. Item Pollucis & Caſtoris ſuo fratriſq; nomine de manubiis.

De geſtis eius ac teſtimõiis Auguſti:& de pricipatu eiuſdẽ.

Ac nõ multo poſt lege ꝑ cõſules lata ut ꝓuincias cũ Auguſto cõmuniter adminiſtraret: ſimulq; cẽſum ageret.cõdito luſtro i illyricum ꝓfectus ẽ. Et ſtati ex itĩne re reuocatus:iã qdã affectũ: ſed tamẽ ſpirãtẽ adhuc Auguſtũ reppit:fuitq; una ſecreto ꝑ totũ diẽ. Scio uulgo ꝑſuaſum q̃ſi egreſſo poſt ſecretum ſermõem tiberio uox Auguſti ꝑ cubicularios excepta ſit:miſerum populum ro.qui ſub tã lẽtis maxillis erit. Nec illud quidem ignoro aliquos tradidiſſe Auguſtum palam nec diſſimulanter morum eius

PHI. Triũphũ quẽ diſtulerat: ſupra dictũ ẽ Tyberiũ ꝑdomito illyrico diſtuliſſe triũphũ: cũ romana ciuitas meſta eẽt ob cladẽ uarrianã. Triũphalia ornamẽta: iã declarauius ornamẽta triũphalia eẽ togã ꝑtextã túícã palmatã togã pictã. coronã laureã. erat & ſcipio eburneus & ſella currulis iter ornamẽta triũphalia ut idicat Liu.i.xxx.ab origie urbis. Legatis.ſ.militaribus: quoꝝ dignitas ampliſſima ẽ poſt ĩpatorẽ. Flecteret:triũphãtes pacta triũphãdi põpa capitoliũ igrediebãt:ibi q; hoſtiis imolatis i palatiũ recedebãt: ut docet Ioſephus lib.vii. belli iudaici. Patri:auguſto Cæſari. Ad gẽua: hoĩs genibus q̃dã religio ineſt obſeruatiõe gentiũ. hæc ſupplices attigũt:ad hæc manus tẽdũt:fortaſſis qa his ieſt uitalitas auctor Pli.i.xi.ſeruiꝰ enarrãs illud uirgilianũ & gẽua cõplexus genibuſq; uolutãs tradit genua eẽ miſericordiæ cõſecrata:ſicuti frõs genio:dextra fidei cõſecrata ẽ. Trãſtulit: trãſportauit.

Mille mẽſis:legimus apud hiſtoricos Cæſarẽ dictatorẽ epulũ ppl'o Romão dediſſe duobus ac.xx.milli
bus tricliniis extructis. Cõgiariũ:donũ eſt iperatoriũ:de quo in ſupioribus ſatis ac ſup. Cõcordiæ ædẽ:
multi apud romãos ædẽ cõcordiæ deæ extruerũt.nãq; camillus oli uouit ædẽ cõcordiæ:qď tẽplũ ut inqt Edes con
Plutarchus in foro cõſtructũ.poſtea flauius ille patre libertino notiſſimus ædẽ cõcordiæ uouit:ſi ppl'o re cordiæ
cõciliaſſet ordinẽ ſenatoriũ & æqueſtrẽ:dedicauitq; in area ulcani ſũma iuidia nobiliũ ex mulctaticia pe
cũia fœneratoribus cõdẽnatis.auctores Liu.& Pli.ſeqnti tpe tẽplũ cõcordiæ cõſtruxit uel iſtaurauit cõſul
opinius poſt gracchũ fuluiũq; trucidatos ſũmo ppl'i dolore uñ noctu qdã aſcripſerũt ipſi tẽplũ hũc uerſũ
opus uecordiæ tẽplũ cõcordiæ facit.tyberius quoq; ut hic idicat trãqllus ædẽ cõcordiæ dedicauit: cuius
rei Ouidius quoq; mẽinit in.i.faſtoꝝ his uerſibus:cũ de cõſtitutiõe cõcordiæ tẽpli loqret.cã recẽs melior
ſparſos germãia crines colligit auſpiciis dux uenerãde tuis:ide triũphãte libaſti munera gẽtis:tẽplaq; feciſti
quã colis ipe deæ. Pollucis & caſtoris:dixius i Iulio Cæſare quẽadmodũ ædes caſtoꝝ erat i foro rõano:
quã uouit i bello latio Aurelius poſthũius dictator.eãdẽ tyberius dedicauit uel nouã extruxit. Vel mãu
bis:pecũia ꝑdatitia.qd ſint mãubiæ ſatis copioſæ ſupra explicauimus. Simul cẽſum ageret:tanq̃ auguſti

collega eēt in cēſura:cēſorū.n.officiū hoc erat ut cēſum agerēt. Cōdito luſtro:mos erat cēſoꝝ ut cōpleto quinquēnio urbē luſtrarēt:ſolita urilia ſacrificia de ſue oue tauro faciētes idq; cōditū luſtrū appellatū:cuius primus auctor fuit Seruius Tullius ſextus romanoꝝ rex. Affectatā:ægrotantē atq; languētē.ꝓpertius:iuppiter affectæ tādē miſerere puellæ:nō pauca ſcripſimus ī cōmētariis ꝓpertii qd affectus & efficere ſignificet. Secreto:ſolus ſine arbitris. Sub tā lētis maxillis: ſcribit Plutarchus in apophtegmatis augu ſti dicere ſolitū ſe romāī ipii ſucceſſorē eē relictur ū:q nūq̄ bis de eadē re cōſul taſſet.tyberiū uidelicet ſignificare uolebat:q ut ſqt ſextus aurelius repētinis cōſiliis melior erat q̄ meditatis. trāqllus uero hoc dicto demōſtrare uoluit ab auguſto repn ſam fuiſſe tyberii lentā motoſitatē.nā quēadmodū illi lētes maxillas hēre dn̄r:q lētiſſime mādūt.ita lētas maxillas metaphoricos ī tyberio notauit Auguſtus:& qa ille talis erat & qa ī illo lēto erat ſæuaq; natura.qdā codices nō erit habet ſed edit:tāq̄ id totū trāſlatiōe qdā cibaria dictū ſit.

M.AN. Impetrarat:ab auguſto & ſenatu ꝑſidēti prī auguſto. Trāſtulit:traduxit ex pānonia ne trāſtulerit an ex urbe rauēnā traductū domū dimiſerit idubiū uenire pōt. Mille mēſis:qbus ppl's accubuit. Cōgiariū:donū pplo daſ. Cōcordiæ ædē:appiāus auctor ē ædē cōcordiæ poſt cædē grachoꝝ decreto patrū ī foro rōano ab opimio cōſule cōſtitutā Aurelius Auguſtus ædē cōcordiæ teſtē cædis & ſupplicii grachoꝝ cōcionātibus apponēdā putarūt.Ouidius a liuia auguſta cōſtitutā imineſ uſ hāc tua cōſtituit genitrix & rebus & ara tēplaq; feciſti q colis ipē deæ:qre fateri oportet aut antiquū cōcordiæ tēplū alibi cōditū aut a liuia nō a fundamētis erectū:Sed īſtauratū. Caſtoris:& pollucis:hos lædæ filios hōerus & poetæ oēs teſtāſ & eoꝝ ædes ī foro fuit ut alio ē loco demōſtratū. Cōmuniter:cōmuni iperio. Affectū:morbo degrauatū. Secreto:remotis arbitris. Per cubicularios:ꝓ cubiculi miniſtros. Lētis maxillis erit:ut ad illud referaſ quod tacitus Cornelius ſcribit Tyberiū uerba expēdere ſolitum ac ualidis ſenſibus conſulto ambiguū.

PHI. Duritatē:aſpitatē morū & triſtitudinē:Tyberius a Plinio l.xxviii.triſtiſſimus hominū hic dictus uſ. Præcibꝰ uxoris:liuiæ q̄ erat Tyberii mſ. Nō reuiſſe:nō recuſaſſe adoptare Tyberiū ī filiū. Circūſpectiſſimū:oīa ſoler ter & cū circūſpiciētia ꝓpēdentē ac uelut ī librilli collocātē. Deſiderabilior fieret:priceps bonus tāto magis deſiderari ſolet:qnto peior ē ſucceſſor. malus priceps gloria ē bōi anteceſſoris. Potio res uirtutes: mōet oratius in ſermōibus amici uitia leuius eē iter ꝓtanda & nōnūq̄ ī uirtutes trāſferēda:ſed cū nemo ſine uitiis naſcaſ uidēdū ē.an uirtutes plures ſint magis q̄ pōderēt.& ita bona cū uitiis cōpēſanda. Pricipē:auguſtū. Perpēſis:examiatis & diligēter pēſitatis. Emoi:και τᾶισ μουσ αισ τρατηγόν. Verba ſunt ex auguſti epiſtola:quorum hoc ē iterp̄tamētū. mihi & muſis ducatū agens.qdā codices habēt και τοισ σοισ qd' ſignificat mi hi & tuis. ευβουλεστατε:hoc

duritatē adeo īprobaſſe:ut nōnunq̄ remiſſiores hilarioreſq; ſermōes ſupueniēte eo abrūpet:ſed expugnatū ꝓcibus uxoris adoptionē nō abnuiſſe:uel etiā ambitiōe tractum:ut rali ſucceſſore deſiderabilior ipſe q̄nq; fieret:adduci tamē neqo qn exiſtimē circunſpectiſſimum & prudētiſſimum pricipē in tanto ꝓſertim negocio nihil temere feciſſe: ſed uitiis uirtutibuſq; Tiberii ꝓpēſis potiores duxiſſe uirtutes præſertī quum & reipu.cauſa adoptare ſe cum ꝓ cōcione iurauerit: & epiſtolis aliquot ut ꝑitiſſimum rei militaris:utq; unicum Po.R.ꝑſidium ꝓſeq̄ᷓ. Ex qbus in exēplum pauca hinc ide ſubieci. Vale iucūdiſſime tiberii:& rem gere fœliciter και τᾶισ μουσαισ ςρατηγον Iucundiſſime & ita ſum fœlix uir fortiſſime:& dux νομιμώτατε. Vale & ordinē æſtiuoꝝ tuoꝝ. Ego uero mi Tiberi & iter tot difficultates nō και το σαυτην ραθυμιαν ςρατευομενοσ non potuiſſe quenq̄ prudētius gerere ſe q̄ tu geſſeris exiſtimo. Hi quoq; q tecum fuerūt omnes confitentur uerſum illum in te poſſe dici. Vnus hō nobis uigilādo reſtituit rē: ſiue inquit qd' incidit de quo ſit cogitādū diligētius:ſiue qd ſtomachor ualde medius fidius Tiberium meū deſidero:ſuccurritq; uerſus ille Homericus

eſt prudentiſſime:eubolon enim græci prudentem dicunt & eubolian prudentiam bonumq; conſilium inde fit ὑπερθετικον.ideſt ſuperlatiuum εὐβουλεστατοσ: quidam legunt νομιμωτατε quod eſt a νομου ideſt lege deflexum. Et ordine eſtiuorum tuorum:extrinſecus ſubintelligēdum eſt uerbum ſerua:ſiue cuſtodi:ſiue aliquid tale:ut ſit ſenſus:uale & ſerua ordinem tuorum in eſtiuis:dicuntur autem eſtiua loca in quibus eſtiuo tēpore milites cōtinentur.uetuſtus codex ita ſcriptum habet:uale & ordinem tuorum:ut ſit ſenſus uale & tuos in ordine retineto.και τοσαυτην ραθυμιαν στρατευομενον.hoc eſt inter tantam deſidiā militantium:græci.n. ῥᾳθυμίαν uocāt pigriciā.& στρατευομαι ſignificat milito.ūde στρατευομενοσ deducitur. Vigilādo reſtituit rem: ex enniano carmie īmmutata eſt dictio:nā ſicuti de Fabio Maxīmo dixit ennius:qd cūctādo reſtituerat rem imperiumq; Romanū non pugnando: ita Auguſtus dixit Tyberiū uigilādo idē factitaſſe.& Hieronymus uſurpās eūdem uerſum dixit: unus hō nobis ſcribendo reſtituis rē: hiſtoria fabii maximi notiſſima eſt: q cunctator dicif ab hiſtoricis: de quo filius ſoleis

Eſtiua

cunctandi Fabius. Versus ille homericus: apud homeꝝ in. x. illiados rhapsodia diomedes suscipiens munus eūdi ꝓ speculatore ad troiana castra ubi xē sociū sibi dari deposcit: dicitq; hūc uersum: quē ita iterptari possumus: hoc aūt comite uel ex igne ardēti ambo redibimus: ꝓpterea ꝙ optime nouit intelligere.

M. AN. Duritate: tristiores mores & ab oī comitate alienos Plinius cur sternutamētis salutamus quod etiā Tyberiū cæsarē tristissimū. ut cōstat hoīum in uehiculo exegisse tradūt. Remissiores: citra curas oēs hitos. Hilariores: urbaniores. Abrūperet: qs hoīs seueritatē ueritus. Sed expugnatū: siqdē parum prudenter Augustus fecisse uideri potuisset qđ eū cuius mores nō probaret sibi successorem destinasset iccirco: ut oēs temeritatis aut ambitionis ue suspitionē a circūspecto integerrimoq; alioqui principe remoueat causas subiicit tranqllus qbus adductus uideri possit ut Tyberiū potius ꝙ aliū sibi imperii successorē constituerit. Vxoris: liuiæ. Ambitione: laudis cupiditate. Circūspectissimū: cōsideratissimum oīa accuratissime considerantē ē circunspectus ambigui sensus ut intus uector & alia qdā quæ tam actiuæ ꝙ passiuæ accipiunt. In tanto negocio: in noui ꝑfuturi principis electione. Nihil temere: icōsideratæ potiores duxisse uirtutes eas uirtutes. s. ꝙ in Tyberio essent eas credere quæ cum uitiis nō solum equilibrium faceret: sed præponderarent etiam quod & in colenda amicitia seruandū. Cicero præclare docet. Reipubli. causa ad usum rei pu. ἐμοὶ καὶ ταῖς σοῖς στρατηγῶ mihi & tuis imperatorē agens: quod aūt ταῖς fœminino genere dixi ad liuiam matrem & Iuliam nondum repudiatam referri oportet quædam exemplaria habent. καὶ ταῖς μούσαις: tanꝗ mihi & musis dixisset qđ non admodū ꝓbo. Dux ἡδιστοτάτε. dux cōpositissime regulatissime ἀπὸ τῶν νομίμων legitimo. Vale æstiuoꝝ tuoꝝ: ut ordo ē ωνομιμοτατε tuoꝝ æstiuoꝝ uale idest o regulatissime oīum q te in tuis sunt æstiuis alioqn imperfecta eēt periodus qđ autem sint æstiua quid hiberna diximus: laudatur Tyberius a lege & disciplina militari in æstiuis seruata. Καὶ τοσ άυτην ραθυμίαν στρατευομένοσ & tantam desidiam militans sed subaudi inter quæ particula repetēda est: ut sit sensus inter tot difficultates & tantam militū desidiam uersatus. Vnus homo nobis: ex ennii officina id carmen est primo depromptū mox a Virgilio & Nasone usurpatū quanꝗ paꝝ integra figura: qđ Augusto quoq; accidit q uigilando dixit quū ille cūctando scripsisset. &. n. fabiū cunctatorem ait ennius rem romanam restituisse qui Hannibale ex Italia eiecto qa illius ferocissimus conatus tempestiua cūctatione fregisse senatus populiq; Ro. ac totius Italiæ consensu graminea donatus est corona Plinius siue qd stomachor siue cōsultatione opus sit siue stomachari oporteat tuā desidero præsentiā. τη χ᾽αὐτοῦ σπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο ἄμφω νοστήσαιμεν ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι hoc sequente ab igne ardenti ambo reuertemur quoniam ualde nouit intelligere.

τοῦ τυχὼν πληγὸς καὶ ἔκ πυρὸς αἰθομένοιο ἀμφὼ νοστήσαιμεν ἐρινδόλης ...ιε attenuatū te eē cōtinuatione laborū quum audio & lego dii me perdant nisi cohorrescit corpus meū teq; rogo: ut parcas tibi: ne si te languere audierimꝰ: & ego & mater tua expirēus: & de sūma impii sui populus romanus pericliteť. Nihil interest ualeā ipse necne: si tu ualebis. deos obsecro ut te nobis conseruēt: & ualere nūc & semper patiantur si non populo Romano perosi sunt.

PHI. Horrescit: horrore & tremore concutitur. Periclitetur: in laudē Tyberii dictū ē: tāquam cum eius salute populi roma. salus consistat: & cū piclitante pericliteretur. Si tu non ualebis: non absimile illud propertii uiuā si uiuet: si cadet illa cadam. Perosi sunt: odio habent: Excessum: obitum. Palā fecit: Liuius de morte tarquinii. tū demū palā factū ex cōploratione in regia orta. Agrippa iuuene: quem Augustus adoptauerat & ꝓpter ingenii socordiā seposuerat. Codicillis: tabellis pugillaribus. scribit Hieronymus in epistola ad niciam ante carthæ & membranarū usum in dedolatis e ligno codicillis aut incorticibus arborū fuisse scriptum: unde porrito res codicillorum tabellarios & scriptores a libris arborum librarios uocitauer Pli. i. xiii. cur ingt & hōerus i illa ipa lycia belorophōti codicillos datos nō epistolas.

De Agrippa iuuene occiso: & aliis gestis.

Excessū Augusti nō prius palā fecit ꝙ Agrippa iuuene interēpto. Hūc tribunus militum custos apposito occidit lectis codicillis: qbꝰ ut id faceret iubebať. Quos codicillos: dubiū fuit Augustus ne moriens reliquisset: quo materiā tumultus post se subduceret: an nomie Augusti Liuia & ea oscio Tiberio: an ignaro dictasset. Tiberius renūcianti tribūo factū esse qđ iperasset. neq; iperasse se: & redditurꝝ eū senatui rationē respōdit: inuidiā scilicet in præsentia uitans: nam mox silētiorem oblitterauit.

ꝑdidit catullus mœcha putida redde codicillos. Vt id faceret: agrippā iterrieret. Post se subduceret: post obitū subtraheret ac submoueret. Imperasse: ut. s. agrippā tribūus occideret. Oblitterauit: aboleuit & obliuiōi tradidit. neuiꝰ naue dixit gētē oblitterā ꝓ oblitterata Iuſ tribūitiæ ptātis. A. Gel. ex auctoritate Var. & atei capitōis ius fuisse tradit trib. plæ. hēndi senatus: qꝗ seatores nō eēnt. Spiritus deficeret: hoc est ut ipse moreretur. Librū: in quo pscripta erāt illa: de qbus ichoauerat allocutionē.

Codicillis

Tabellarii
Librarii

Oblitera
gens

De gemitu eius & testaméto Augusti in senatu recitato.

IVre auté tribūitiæ potestatis coacto séatu:ĩchoataq; allocutione de Repu. uelut ĩpar dolori congemuit utq; non solū uox:sed ut & spiritus deficeret optauit ac plegēdum librum Druso filio tradidit. Illatū deinde Augusti testamétū nō admissis signatoribus nisi senatorii ordinis:cæteris extra curiā signa agnoscētibꝰ recitauit p libertū. Testaméti initiū fuit. Quoniā sinistra fortuna Caiū & Luciū filios mihi eripuit. Tyberius cæsar mihi ex pte dimidia & sextāte hęres esto:quo & ĩpo aucta ē suspicio opinātiū successoré ascitū eū necessitate magis q̄ iudicio: quando ita præfari non abstinuerit.

De acceptione principatus ad præces senatus q̄si coacta.

PRincipatū quāuis neq; occupare apte cōfesti neq; agere dubitasset: & statione militū: hoc ē ui & specię dominatiōis assūpta:diu tamé recusauit ĩpudétissimo aīo adhortātes nunc amicos ĩcrepās:ut ignaros q̄ta belua esset imperiū:nūc præcanté senatū & pcumbété sibi ad genua ambiguis respōsis & calida cunctatiōe suspédens ut qdé patientiā rumperēt:atq; unus in tumultu proclamaret aut agat aut desistat:alter corā exprobraret:cæteros qd polliciti sint tarde pstare. seipsum quod pstet tardę polliceri. Tandem quasi coactus. & q̄rens miseram & onerosam iniungi sibi seruitutem recepit imperium. nec tamé aliter q̄ ut depositurum se quandoq; spem faceret. Ipsius uerba sūt. dum uēiam ad id tēpus quo uobis ęquum possit uideri uos dare aliquam senectuti meæ requiem.

De causis pp q̄s prīcipatū recusauerat:& aliis gestis eius.

CVnctādi cā erat metus undiq; iminētiū discriminū ut sępe lupū se auribus tenere diceret. Nam & seruus Agrippæ Clæmēs nomine nō cōtēnendā manū ĩ ultioné dñi ɔpararat. &. L. Scribōius libo uir

M. AN. Impii sui picliteŕ:ĩpii sui discrimé & piculū adeat. Perosi sunt.i.ualde oderit. Ver. lucéq; posi Plautus simpliciter protulit inimicos semper osa obtuerier protulit & uerbale incontinentem inquit atq; osorem uxoris suæ: Priscianus odiosus ut noui notus ex quo perosus & exosus. Excessum:mortem. Palam fecit:patefecit:nec palam unq̄ ad perosam pertinet ut pera pinus in analogia refert corá uero sæpius.nō.n palam Scipione policente Aemilio sed corá dicimus. Agrippa iuuene:cū quo fuerat ab Augusto adoptatus. Codicillis: litteris. Subduceret tolleret. Liuia:quæ ut mŕ canere uoluisset filii impio. Neq; impasse se.ex q̄ ĩficiatione superior dubitatio orta est. Inuidiá:odium. Rem agrippæ:cædem. Oblitterauit: silentio & obliuioni dedit. Iure tribunitiæ ptātis: nam eá ptátem in aliud qnquéniū susceperat Varro ad opianum scribens dictatorem consules:prætores:tribunū ple.ĩter regé & pfectū urbis ius cogédi senatus hūisse ait: ac pter hos extraordinario iure tribūos militares cōsulari ptáte. x.uiros qbus cōsulare fuisset ĩperiū & triūuiros cōstituēdæ reip. cá creatos. Imperat:non sufficiens. Librum; in quo erant ea quæ ad patres erat relaturus.

PHI. Non admissis:nō introductis in senatū. Signatoribus: notū é signatores septé adhiberi signādis testamētis:ut ita nulla fraus adhibeatur & ut scribūt iuriscōsulti possunt oés septé testes uno anulo signare testamentum. Sinistra: noxia & letifera. Ex sextáte: ex besse hoc est octo ptibus hŕditatis: q̄ diuidiŕ ĩ.xii. ptes assis Tyberiū instituit hæredé. Quoniá ita pfari:sensus est cū in testaméti pfatiōe ita exorsus eét augustus se Tyberiū instituere hæredé: ppterea q fortūa sibi filios eripuerat:ex tali pfatione testamenti suspicati sunt oés Tyberiū necessitate magis quá uolūtate relictū fuisse hæredem ab Augu. orbato filiis. Statione militū:custodia militari. Quánta belua:tyrānidi illud orātianū accōmodari pōt. bellua multoꝝ capitū es. Si hoies scirét q̄tū mali lateat sub bracteata illa & psonata impii fœlicitate oés ipiū recusarét tāq̄ plenū erūnaꝝ. Cūctatiōe suspēdés:sextus Aurelius de Tyberio scribés ait hæc. denique delatum a patribus principatum : quod quidem astu perfecerat; ficte abnuere. quid singuli dicerent uel sentirent atrociter explorans : quæ res bonos quoque pes

Signatores testamenti septem

sum dedit. Aut agat.s. principem simpliciter & aperte. Aut desistat:a principatu. Quod præstet:Tyberius re qdem principem se præstabat:sed uerbo pricipatú abnuebat. Onerosam seruitutem:diō libro tertio de regno docet principatú rem esse laboriosam:nec otio & aĩ remissione sed curis & laboribus refertá. Lupú auribus tenere:prouerbiú est:apud græcos. λύκον τῶν ὤτων ἔχω.hoc é lupú auribus teneo:qd in re ancipiti piculosaq; dici solet.Ná q auribus lupú tenet nec eú dimittere audet:nec retinere pot sine periculo.Hieronymus scribés aduersus Ioanné origenistá sic ait.núc uero qsi auribus lupú apprehéderis nec retinere potes nec audes dimittere:apd terentiú quoq; ĩ phormiōe iuuenis amator in periculo collocatus usurpat idé puerbiú. Manú:multitudiné. Scribonius libo:hic erat ex familia illius libonis scribonii:q sedé ptoris & tribunal collocauit iuxta arcú Fabianú:qd puteal libonis ab oro dictú é. Extraordiné:nō cōtenti legitimis extraordinaria deposcebát. Germanicianis:germaniciani differunt a germanicis: sicuti hispaniéses ab hispanis:sicilienses a siculis.náq; germáicianos uocat milites Romáos in germáia militátes. Idé infra ait:neq;.n.deteriores esse aut hispaniési exercitu:q galbá aut germáiciano qui uitelium fecissent. M.AN. Signatoribus:q testamétú signarát signare olí subscribere fuit cæteris qbus nō licebat curiá igredi. Signa agnoscétibus:sua qsq; signa aut suá qsq; manú spectátis. Per libertú suú:an Augusti non dicit. Ex dimidia parte & sexáte:ex duabus tertiis partibus. Quo & ipso:qua etiá pfatiōe. Cōfestim cōtinuo post augusti excessum. Agere:se principis dignitaté usurpare. Statiōe militú:militis præsidio circa se cōstituto. Impudentissimo animo:omni pudore abiecto. Quanta belua: q̃ difficilis & ardua. Imperium imperii cura & administratio. Ambiguis responsis:uariis & obscuris & quibus haud facile intelligi poterat accepturus esset necne. Callida:astuta. Cunctatione:mora & hesitatione. Patientiá rumperent: in stomachú illius ambitiosæ cauillationis q̃ patienter tulerant prorumperét. Aut agat:aut aperte agat principem. Aut desinat:agere principem quæ luere agit:nam ut dixi continuo augusto defuncto cœperat in multis principis personam usurpare. Quod præstet tarde polliceri:satis urbane & si non sine felle dictú quasi diceret:quú alii sero pstare soleant q̃ promiserint hic quæ pstet:nam dudum re ipsa se principem agebat cunctanter polluetur. Cunctandi: ut delatum imperiú cunctanter adiret. Ludú auribus: puerbiú ab aiali natura sumptum.constat.n.lupum capite & détibus maxime polluere cōtra quú postremis eé partibus elumbem:sed quú sit minime auritus uere qui eú auribus tenet in discrimine est. Manum:armatorú agmé. L.Scribonius libo:ob scriboniá sororem credo aut matré ut alii aiunt:cui repudiatæ augustus liuiá Tyberii matré supduxit uxoré. Extra ordiné:præter legitimú stipendium. Stipendio:ptoriani qui Romæ erant idem acciperent stipédium quod & illi qui sub germanico militabant.

Lupú auribus teneo

puteal libonis

Germaniciani

nobilis res nouas clá molliebatur: & duplex seditio militú in illyrico & in germania exorta é.flagitabát ambo exercitus multa extra ordiné:ante omnia ut æquarentur stipédio prætoriani germáicianis. Quidá etiá pricipé detrectabát nō a se datú:summaq; ui Germáicú qui tum his præerat ad capessendá rempublicá perurgebát:q̃q̃ offirmati resistenté qué maxie casum timens partes sibi quas séatui liberet tué das in Repu.depoposcit:qñ uniuersæ sufficere solus nemo posset:nisi cum altero uel etiam cú pluribus. Simulauit & ualitudiné quo æquiore animo Germáicus celeré successionem:uel certe societaté pricipatus operiret. Cōpositis seditionibus Clæmenté quoq; fraude deceptú redegit ĩ potestaté:Liboné ne quid in nouitate acerbius fieret: secúdo demú anno in senatu coarguit:medio tm̃ téporis spacio cauere cōtentus. Ná & inter pontifices sacrificanti simul p secespita plumbeú cultrú subiiciendú curauit:& secretum peténti nō nisi adhibito Druso filio dedit:dextráq; obambulantis ueluti incumbens quoad peragetur sermo continuit.

De ciuilibus gestis eius in initio principatus.

VErú liberatum metu ciuilem admodum inter initia:ac paulominus q̃ priuatú egit. Ex plurimis maximisq; honeribus præter paucos & modicos non recepit:natalem suum plebeis incurrentem circensibus uix

PHI. prætoriani:hi erant milites:honoratiores: q Romæ ut inferius declarabit habebát castra q ptoria dicebant.a ptoriáo olí exercitu otho factus est imperator. Quidam.s.militum. Principé detractabant:Tyberiú recusabát. A se.s.militibus. Germanicú obfirmitate resistentem:de hac re alibi sic scribit tranqllus. germanicus excessu augusti nunciato legiones uniuersas imperatoré Tyberiú pertinacissime recusantes & sibi summá rei pu.deferétes icertú constantia an pietate maiore cōpescuit. Casum: piculú ne germáico demandaretur impiú ipo exturbato explosoq;. Nisi cú altero:talis est illa homerica snía maior duobus aĩ præstantia é:plusq; alacritatis cōsilüq; adest quia alius aliud excogitat: atq solus é sibi ipsi plerúq; diffidit:& apud diffidétiá suá cōsilii pōdus intercedit. Operiret expectaret. Clæmété:agrippæ seruum:q ut dudú dixit.cōparauerat armatos ĩ ultiōem dñi in

Prætoriani

Secespita terépri. Liboné:qui res nouas clá moliebať. Pro secespita:secespitá auctores cultrú ferreú uocauerút ob
Secium lőgú manubrio eburneo.rotúdo:quo flamines:flaminicæ uirgies:pōtificesq; ad sacrificia utebáť:dicta aút est secespita a secádo.libú quoq; qđ in sacrificio secespita secať seciú dici uoluerűt. Tyberius loco secespitæ plúbeú cultrú ideo subiici curauit sacrificáti liboni:ne ab eo p simulationé sacrificii uiolari posset:plúbeus eni culter obtusior é habetq; acié hebetioré. Secretú petéti:liboni colloqú cú Tyberio secretú postuláti.

Dextrá obábulatis:timés Tyberius ne iter colloquédú ambuládúq; feriret a libōe: illius dextrá dissimu
Obanbulare láter cōtinebar:tanq̃ illi uidereť icúbere & iniri.obábulare ꝓprie é aduersű alios ambulare & q̃si ambuláti se oppōere:hic obábulátis simpliciter accipiť ꝓ una iúctimq; ambulátis.Ouidius de polyphemo dixit No
Obuaricator. cturnus obábulat.ꝑ eo qđ est ultro citroq; ambuládo discursat prisci obuaricatoré elegáti uocabulo dixe re illú qui cupiá occurrebat: quominus is rectú iter cōficeret. Ciuilé egit:præstitit se nō tanquá principé
Plebeii ludi sed táquá ciué ac ueluti priuatű:qué græci politicō dicút. Plebeis circésibus: plebei ludi dicti sunt: quos exactis regibus ꝓ libertate plebis fecerűt aut ꝓ recōciliatione plebis cú patribus: post secessioné in auenti nű.auctor Pedianus asconius:fiebár hi ludi mése nouébri:quo natus est Tyberius:quod isinuat Cicero in secúda uerrinarum cum dicit:secundum ludos plebeios aut nulli aut pauci dies ad agendum futuri sunt.

M.AN. Detrectabát:recusábát. Súma:ui súma cōtétiōe purgebát degrauabát sollicitú reddebát. Tuendas:defendédas. Præsidio:obtenédas. Cú altero:cú collega uno. Valitudiné:aduersá subaudi. Nouitate:noua. Imperii:administratiōe. Secúdo demú áno:qđ antea nō ausus erat facere. Medio tm̄ tpis dú ob impii nouitaté coarguere nō é ausus. Sacrificáti:liboni. Pro secespita:secespitá ut festus docet alii securi alii dolabrá Aeneá alii cultellú putát ue⁊ culter erat ferreus oblōgus Manubrio eburneo iúcto ad capulú argéto auroq; fixo elauis æneis quo flamies pōtificesq; ad sacrificiú utebáť dictaq; é secespita a secúdo. Secretú:secretioré cōgressú. Ciuilé:ut priuatú ciué & i ordiné redactú. Honoribus:publico decreto delatis. Plebeis circésibus sic Valerius plebeis igr ludis qdá pr̃familias & cōtiuo i eodé capite psultoré ludis circésibus quú de eisdé iterim ludis loquereť:sed quid de ludo⁊ uarietate Liuius & Dionysius senserint alio loco diximus. Intercureret:ut eodem tempore quo ludi ipsi ipsius natalis celebrarent.

unius bigæ adiectiōe honorari passus est. Tépla:flamines: sacerdotes decerni sibi ꝓhibuit: etiá statuas atq; imagines nisi permittéte se poni:permisitq; ea sola conditiōe ne intra simulachra deo⁊:sed intra ornamenta ædium ponerentur. Intercessit & quominus in acta sua iurareť:& ne mensis september Tyberius:October Liuius uocarentur:prænomé quoq; imperatoris:cognomé quoq; patris patriæ. Ciuicá in uestibulo coroná recusauit:ac ne Augusti quidé nomé quá q̃ hæreditariú ullis nisi ad reges ac dynastas epistolis addidit:nec amplius q̃ omnino tres ɔsulatus unú paucis diebus: alterú tribus mésibus:tertiú absens usq; i idus maias gessit.

De adulationibus per eum spretis:& prohibitis.

Dulatiōes adeo auersatus é:ut neminé senato⁊ aut officii aut negocii cá ad lecticá suá admiserit. Cōsularé uero satisfaciété sibi ac p génua orare conáté ita suffugerit: ut caderet supinus:atq; ét siqd in sermōe uel i cō

Bigæ PHI. Vnius bigæ: grámatici bigas Plautio numero dici debere cōtendút: quoniá multitudis núero tenenť.ná sicut q̃ttuor eq iúcti q̃drigas faciűt: ita iunctos duos equos bigas uocáus.auctoritas tam̃ uete⁊:q̃ ꝑ rōne hénda est bigá singľo núero dicit: sicut & q̃drigá.Plinius i súmo mausoleo est quadriga marmorea:q̃ fecit pithis.Papinius in thebaide. Rorife⁊ gelida tenuauerat aera
Biga biga.bigas primú iúxit phrygú natio quadrigas erictonius.eadé quoq; formula trigam dici tres equos simul iúctos docent iuriscōsulti libro.xxi. digestorum sic scribétes ad edictú editiú.simili modo & si triga uenierit retinéda erit tota: & si quadriga redhi
Triga beať:triga trigariú deriuať & ac
Trigarium cipiť pro curruli certamie trigarum.corrigenda est mendosa dictio in calce operis Pliniani:nam ubi trigariis legendum est tricariis passim fuit impressum.uerba pliniana hæc sunt.Ne equos quidem in tricariis preferri ullis uernaculis animaduerto sunsus est cú circenses agun tur curruli certamine biga⁊ & quadrigarum: hunc solum sibi Tyberius honorem exhiberi uoluit in ludis:ut ad celebrandum diem suum natalem adiicereť pristio numero currú biga una noís sui causa. Flamines:singulis diis singuli flamies erár assignati:ut dialis Martialis & Quirinalis:sed de flamie latissime explicatú est in Iulio Cæsare. Statuas & imagines:hæc duo disparauit tanq̃ diuersa.sicut historici fecerunt. statuæ.n.sunt æneæ & lapideæ:imagines cereæ & pictæ. Ne intra simulachra:noluit Tyberius statuas suas collocari inter simulachra deorum:ne diis immortalibus æquari uidereť: sed tantúmodo collocari eas uoluit ut essent templis ornamento: sicuti multa simulachra ad ornatú tantum in templis ponunť. Ne mensis Tybetius:noluit a suo noie menses appellari:sicut a Iulio Cæsare & ab Augusto dicti sunt duo menses iunctim locati.Iulius & Augustus. October Liuius:uel a matre liuia uel propter genté liuiam: unde maternum Tyberio genus Prænomen imperatoris: e contrario Iulius Cæsar imperatoris prænomen

inter cætera ornaméta recepit. Ciuicá í uestibulo:de corõa ciuica affatí dictú é í Iulio Cæ.illud í p̄sentia addédú:qđ ciuica corõa facta é ísigne clarissimú clæm̄tiæ ípatoꝝ:& olí augustus ciuicá accepit ab hũano genere.hác át í uestibulo ædiũ palatiaꝝ põi solitá: q̇ lauꝝ ante limia excubátẽ spectabat: docet Ouidi.sic scribés:postibus augustis eadé fidissima custos ante fores stabis mediáq; tuebeꝛ q̄rcũ.Idé í.iiii.fastoꝝ state palatiæ laurus p̄textaq; q̄rcus stet dõus.æternos tres hét una deos.q̄rcũ.n.utrobiq; posuit Oui.ꝑ corõa ciuica:q̇ erat q̄rna:q̇ clæm̄tiæ ípatoꝝ dicata í uestibulo figebaꝛ una cũ lauro:q̇ ob id a Pli.dr̄ iáitrix Cæ.põtificũq;:q̇ & domos exornat & ante limia excubát.hác ciuicá coroná sibi í uestibulo põi recusauit tyberius dú ꝓbet se ciuilé & pœne priuatú:sicut cæ.augu.fuerat posita. Quáq̄ hæreditariũ:q scribiꝛ hæres í testam̄to í nomé testatoris recipiꝛ sicut de Põpõio attico dictũ é:q appellatus é cecilius testam̄to cecilii hæres factus. Dynastas:græci dynastas uocát dños & potétes:& dynastiá uí & pricipatú:auctor é Stra.reges dynastas uocari:ꝓpea qđ plurimú possũt pollétq; & pplos quo uelit aut ui aut ꝑsuasiõe ꝑducát.scribit Cæ.Põp. magná pecuniá exegisse a regibus oibus & dynastis & tetrarchis Cice.in epistolis ad atticú.erit nebulo iste cú istis dynastis í gratia. Ad lecticá:qñ í lectica gestabaꝛ. Satisfaciétẽ:satisfacere é tm̄ facere quátú satis sit irato ad uindictá. Per genua orare:supra dictú genua misericordiæ esse cõsecrata:q̇ supplices attingũt:& ut aras adorát. Suffugerit:retro fugerit nolens a uiro consulari adorari per genua. Caderet.s.Tyberius.

M.AN. Vnius bigæ adiectiõe:focas í are ut excubiæ íq̄t máubiæ primitiæ ita bigæ trigæ & q̄drigæ m̄ltitudis tm̄ nũero íflectũꝛ tráq̄llus tamé unius dixit:sésus é una tm̄ biga ob eius natalé ultra p̄scriptú é adhibita:sed ꝑ bigá cursũ unú bigarú nõ absurde intelligas. Intra simulachra deoꝝ:nõ í sacris edilibus. In acta sua iurareꝛ:ne senatus ppl̄s ue se iuram̄to obligaret fore ut ipsius acta íuiolata eẽt seruaturus. Tyberius: a suo noie. Liuius:a liuia m̄re. Ciuicá:coroná Pli.hinc ciuicæ coronæ militú uirtutis insigne clarissimú iá pridé uero & clæmétiæ ípatorú postq̄ ciuiliú bellorú ꝓphamatione meritũ cœpit uideri ciué non occidere. Dynastas:officii nom̄ quũ alioquin δυναστης dominum significet regno potentem. Satisfaciétẽ:ueniá peteré. Ita suffugerit: sese illi subtraxerit. Caderet supinus:tyberius scilicet.

Ciuica imperatorú

Locus ouidii

Laurus ianitrix cæsarum

Dynastia

Dynasta

tinua oratione blãdius de se diceret :non dubitaret íterpellare ac rep̄hédere:& cõmutare cõtinuo. Dominus appellatus a quondá denunciauit:ne se amplius contumeliæ cá nominaret. Aliũ dícẽtẽ sacras eius occupatiões: & rursus aliũ auctore eo senatũ se adiisse uerba mutare: & ꝓ auctore sua sorem:pro sacris laboriosas dicere coegit.

De patiẽtia eius aduersus conuicia & maledicta.

Sed aduersus cõuitia:malosq; rũores : & famosa de se ac suis carmia firmus ac patiés : subide iactabat in ciuitate libera linguá mẽtẽq; liberas eẽ debere. Et quodá sẽatu cognitione de eiusmodi criminibus ac reis flagitãte:nõ tantum inquit ocii habemus: ut implicare nos pluribus negociis debeamus:si hãc fenestrã apueritis nihil aliud agi sinetis:omniũ inimicitiæ hoc prætextu ad uos deferẽtur. Extat & sermo eius í sẽatu ꝑciuilis. Siqdé locutus aliter fuerit:dabo operã:ut rationé factorum meorũ dictorumq; reddam:si perseuerauerit inuicem eum odero.

De ueneratione eius ad senatum.

Atq; hæc eo notabiliora erãt qđ ipse in appellãdís uenerãdisq; singulis & uniuersis ꝑpe excesserat humanitatis modũ dissentiés ín curia a Q u.Haterio agnoscas inq̄t rogo:siquid aduersus te liberius sicut senator dixero. Et deide oẽs alloq̄ns dixit nũc & sępe alias. P.C. bonũ & salutaré principẽ quẽ uos tanta & tam libera potestate ístruxistis senatui seruire debere: & uniuersis ciuibꝰ sępe & plerũq; etiã singulis:neq; dixisse me pœnitet:& bonos & ęquos & fauentes uos habui dominos:& adhuc habeo.

Itẽ de eodẽ & de pristina auctoritate senatus ꝑ eũ seruata.

Quinetiã speciẽ libertatis quãdã íduxit oseruatis senatui:ac magistratibꝰ & maiestate pristia & p̄tãte neq; tã puũ qcq̄:neq; magnũ publící priuatiq; ne-

PHI. Blãdius:quasi per assentationem adulationemque: quæ mala in aulis principum dominantur. Interpellare:interrumpere orationem illius:q de se blãdius loqueretur. Contumeliæ causa: tanq̄ domini nomé contumeliosum foret, in hoc imitatus est augustum:qui domini appellationem ut maledictum semper exhorruit. Pro auctore suasorem:auctor dicitur ille: cuius auctoritate aliquid sancitur & talis in ueneratione est. Liuius.sic ratum esset si patres auctores fierent.Idem frequenter ait. populus iussit . patres auctores facti suasor est longe uero auctore minor tanquam consiliarius : unde Tyberius ut se ciuilé ac pene priuatũ p̄staret non auctor sed suasor dici uoluit:nec occupationes suas sacras appellari tãquã impe-

Auctor

ratoris & dei:sed laboriosas tanquam ciuis & priuati. Subinde:frequenter. Linguam mentemq; liberas: ut unusquisq; libere loqui posset:id quod animo menteq; sentiret.mens quidem adeo libera est: ut etiam in seruo non sit addicta seruituti.sed sæpe linguæ libertas suo nocet auctori. mortifera enim homines interdum loquuntur:ut ait Plinius in.xiiii.rediturasque per iugulum uoces non continent : multis ita intetempris:uoluntates uero ut dicebat cato censorius neque legibus neq; pœnis fiunt obnoxiæ. De custodi criminibus:malis rumoribus conuiciis atq; auctoribus: famosorum criminum. Si hanc fenestram:de lateribus:hanc uiá:húc aditú.puerbialis locutio est quæ ex illo terétiano:ducta uideť:huic quátá fenestrá ad nequitiá patefeceris. Hoc prætextu:sub hoc uelaméto cõuitiorú & famosorú carminú. Deferentur: quádo inimicus ulcisci uolet inimicú criminabiť eú detraxisse pricipi. Si perseuerauerit:hoc dicebat Tyberius de obloquutore & osore sui nominis se odio illú habiturú si in odio & ipse perseuerauerit. A quinto aterio:fortassis hic est ille quintus aterius:qui dictus est ingeniú habere in numerato : ut sine monitore tacere nõ posset.de quo egregie Cæsar Augustus: aterius noster sufflaminádus est.de hoc Hieronymus & Seneca nõ pauca. Sicut senator:mira tyberii ciuilitas:qui se senatoré dicit nõ imperatoré. Tá libera potestate:quá libera & legibus soluta est potestas imperatoria. Vos habui dominos:in hoc tyberius excedit humanitas modú:dú habere se dicit dominos senatores:quibus paulopost tanquá seruis ipe tanquá dominus dominari cœpit. Et adhuc habeo: tanquam in posterum habiturus sit perinde ac togata mancipia.

Mens libera — *Aterius*

M.ANTO.Commutaret:ut suaserem pro auctore laboriosas pro sacris dicere coegisset. Conuicia:probrosa uerba. Iactabar:idétidé dicebat. Non tantum ocii habemus:a publicis curis. Si hanc fenestram: hunc ad calumniam additum. Omnium inimicitiæ:ut alii alios qui inter se inimici sint deferant. Quinto aterio:fuit his promptus.& popularis orator ut Eusebius scribit. Sicut senator:quem dicere oportet quæ sentiat ad rem publi.pertinere. Habui dominos:& habeo aperta confessione se in ordinem redegit.

Monopolia — PHI. De monopoliis:legimus apud Iustinianú monopolia nõ eé itromittéda:quoniá nõ ad cõmodi rei pu.sed ad labé detriméta q; ptinent.dicimus.n.monopolia quádo unus mercis in ciuitate uédendæ solus ius habet.de monopoliis hæc Pli.magnú fraus & ibi lucrorum monopoliú iuenit:de nulla re crebrioribus senatusceõsultis nulloq; nõ pricipe adito qrimõiis puicialibus.

Auctorať miles — Auctorádo milite:auctorať miles q̃do auctoraméto obligať scribiť q; i militiá.sicut exauctorari dr q̃n dimittiť a militia & isignibus militaribus exuiť.

Legionú & auxiliorum:ante dictú é legiões dici militú rõanorum:auxilia externorum:q̃ seruabať illa apd romanos cautio ne maior núerus eét auxiliariorum q̃ legiõariorum. Prorogari : augeri noua rogatione.

Præfecti alarum — Præfectú alæ:supius annotauimus pfectos alarum dici eos:qui p sunt æqtibus alaris.alæ aút exercitus sunt eqtú ordies ab eo dictæ:quod circú legiones dextra sinistraq; tanq̃ alæ in auiú corporibus collocabátur : cognitio de causa pfecti q reus erat ad ipatoré iudices ue militares spectabat uoluit tamé Tyberius ut in senatu agereť:& ita docet:quantú auctoritatis ab initio principatus detulerit ordini senatorio. Nisi solus:cõtra uituperať Antonius: qd curiá Romaná ithireis & armatis satellitibus itraret:sederét q; macherophori in sedilibus senatorum.specimé boni principis é:

gocii fuit:de quo nõ ad.P.C.referreť. De uectigalibus ac monopoliis:d istruédis reficiédisue opibo:ét de legédo uel auctorádo milite:ac legionú & auxiliorum descriptiõe:déiq; qbus impiú progari:aut extraordinaria bella mádati.qd & q̃ formá legú lris rescribi placeret:pfectú alæ de ui & rapinis reorum cãm i séatu dicere coegit. Nũq̃ curiá nisi solus intrauit.lectica quõdá intro latus æger comites a se remouit.

De patientia eius cõtra obtrectatores.

Vædá aduersus sniam suá decerni ne q̃stus qdé est negáte eo destiatos magratibo adesse oportere:ut psentes honori acqescerét.ptor designatus liberá legationé ipetrauit.Iterum cẽsente ut trebiáis legatá i opus noui theatri pecuniá ad munitioné uiæ trásferre cõcederetur: optiere nõ potuit:qn rata uoluntas legatoris eét. Q uú senatuscõsultú p discessioné forte fieret tráseunté eú i alterá pte

cú solus icedit sine stipatoribus cú solus itrat curiá. Aduersus sniam suá decerni:scribit Tertuliáus:i apologetico Tyberiú olí detulisse ad senatú de Xpo cõsecrádo cú progatiua suffragii sui.senatú qa nõ pbauerat respuisse & aduersus sniam Tyberii ne deus cõsecrareť effecisse. Abesse oportere: Tyberius asserebat eos:q eént designati magratus & electi ad magistratú ieúdú:nõ oportere abesse ab urbe roma:ut ita psentes honori hoc é magratui cõcesso acqescerét.tamé cõtra Tyberii uolútaté:q erat ptor designatus obtinuit a senatu ut abesse posset ipetrata libera legatiõe.

Libera legatio — Liberá legationé:libera legatio dari solet:q̃n qspiá solo legati noie uoluti ornaméto decoratus ab urbe discedit nõ magis i hac puicia q̃ i illa fungés officio legati.Cicero i orone p flacco scribit legatiões liberas mltos sæpe uiros bonos sumpsisse cá exigédi:opiať idé.M.Tullius q; liberæ legatiões héant diffinitú tps:ex lege Iulia.Idé ad atticú scribés a Cæ.iqt ualde libaliter inuitor i legationé illá sibi ut sim legatus.Atq; libera legatio uoti cá dať.Idé i.i.antõianarum refert se habuisse liberæ ius legatiõis Plutar.i gracchis refert senatú Scipiõi nasice liberá legationé i asia decreuisse:cú ob morté Ty

berii gracchi:cuius auctor fuerat ipe nasica:uideret plebē aduersus illū male aīatā & iā de uīdicta cogitātē
legatiōis liberæ mēinit ēt brutus ī epistolis. Trebiāis:ī latio sūt trebulāi ppli cognōine baliméses ubi lau Trebulani
dassimus caseus cōficiebat:de qbus ait epigrāmatarius poeta.trebula nos gēuit cōmēdat gra duplex siue
leui flāma siue dōamur aq̄ ppe trebulāos sūt & alii ppli noie trebiāi auctore Pli.li.iii.na.histo.de qbus loqt
trāqllus.fuerīt alteri quoq; trebulāi ī sabinis cognomie mutuesti. Rata uolūtas legatoris: legator ē q in te Legator
stamto pecūiā legat.legatarius cui legata ē.sessus ē legator legauerat trebiāis pecūiā hac cōditiōe:ut ea pecu Legatarius
nia nouū theatrꝝ extruerēt.cēsebat Tyberius eā pecūiā ad uiā muniēdā eē trāsferēdā:tāq̄ ea foret utilior ī
pēsa:sed obtinere nō potuit.& ita rara stabilisq; māsit uolūtas legatoris. S.C.p discessionē:Marcus Varro
in epistola ad opianū scripta senatuscōsultū fieri duobus modis tradit:aut p discessionē si cōsentiret:aut si
res dubia eēt p singulorꝝ snias exqsitas.sed atteius capito affirmat & tubero dicebat nullū senatuscōsul.fie
ri posse nō discessiōe facta:qa ī oībus senatuscōsultis ēt ī his q̄ p relationē fierēt discessio eēt necessaria.Est
aūt discessio:qñ pedibus discedūt ī sniam eius q ī seatu rettulissent: & hoc ē qđ apud historicos idētidē re Discessio
pies pedibus iuisse senatores ī sniam.Li.sed tū quoq; uerbo assētiebat aut pedibus ī sniam ibat.De senatus in.S.con
cōsulto p discessionē fieri solito sic scribit gellius ī.iii.qd igit cū .S.C.p discessionē fiebat nōne uniuersi sea sultis
tores sniam pedibus ferebāt.hic nō pauci opināt pedarios seatores appellatos:q ī alienā sniam pedibꝫ ibāt
cū ipsi snias nō rogarent.Cic.discessionē hāc significat ī epistola ad lētulū scribē.freqntes iiere in alia oia.
M.AN. Septie:silitudinē. Monopoliis monopoliū uno uerbo latie exprimi nō pōt locus unicus ī ciui
tate cōstitutus ad aliqd uēdēdū πολεω græce uēdo μονον unū dicūt.Exauctorādo militaria īsignia adi
mēdo si ad ignōiniā id referas:aliogn militiæ legiūs soluēdo. Præfectā alæ:cuius ordis aliæ pferri cōsuet
sēt ī Augu.dixius. Destiatos magīatibus:qbus seatus aut ppl's magīatū destiasset.Trebiāis:trebiāis melius
a treba latii oppido:cuius Ptolō.mēinit:Pli.trebāi:tusculāi ueruliāi. In opus noui theatri:ut nouū ex lega
ta pecūia theatrꝝ cōstitueret. Ad mūitionē uiæ:uti ī publicæ uiæ lapidibꝫ sternēdæ sūptū pecūia trāsferet
Legatoris:eius q pecūiā legarat. Per discessionē fieret:q̄ rō eēt senatuscō.p discessionē faciūdi:q̄ itē p snia
rum rogationem Gellius docet.

I qua pauciores erāt: securus ē nemo. Cætera quoq; nō nisi
per magistratus & iure ordinario agebant:tantā consulum
auctoritatē: ut legati ex affrica adierit eos q̄rētes trahi se a
Cæsare ad quē missi forent:nec mirum cum palam esset ip-
sum quoq; eisdem assurgere & decedere uia.

De ciuilibus urbanis & gestis eius.

COrripuit cōsulares exercitibus p̄positos:quod nō
de rebꝫ gestis seatui scriberēt: qdq; de tribuēdis q
busdā militaribus donis ad se referrēt : q̄si non om
niū tribuēdorum ipse ius haberet.Prætorē collaudauit:qđ
honore inito cōsuetudinē antiquā rettulisset de maioribus
suis p cōciōe memorādi. Quorūdā illustriū exequias usq;
ad rogū frequētauit. Patrē moderationē mioribusq; psonis
& rebus exhibuit:quū rhodiorꝝ magīatus qđ litteras publi
cas sine subscriptiōe ad se dederat:euocasset ne uerbo quidē
insectatus:ac tantūmodo iussos subscribere remisit. Dioge
nes grāmaticus disputare sabbatis rhodi solitus uenientem
ut se extraordinē audiret nō admiserat:ac p seruulū suū ī se-
ptimū diē distulerat hūc Rōæ salutādi sui cā p foribus astā
tē nihil amplius: q̄ ut post septimū annū rediret admonuit
Præsidibus onerādis tributo puincias suadētibus:rescripsit
Boni pastoris esse tondere pecus non deglubere.

PHI. Quærētes trahi:cōqren
tes se a cæs.Tyberio ī lōgū ptra-
hi nec sua negocia expediri. Palā
eēt:ī ppatulo ī apto. Eisdē cōsu
libus. Assurgere: honoris cā tāq̄ Assurgere
dignioribus:tradūt historici syl- cedere
lā dictatorē solitū fuisse de sella
assurget priuato Pōp.& equo de
scēdere & caput adapire.Seruius
enarrās illud uirgilianū. Thmo
lus assurgit: qbus & rex ipe pha-
neus sic ait assurgit signat cedit
qđ tractū ē a sedētibus:q ī hono
rē alicuius surgere cōsueuest:hic
elegāter ab ausonio dictū ē.assur
git musæ nra camēa tuæ. Deceđ
re uia:Hiero.lib.i.cōtra Iouinia-
nū. Certe ro.ppl's quāto honore
sp uirgies uestæ habuerit hic ap-
paret:qđ cōsules & ipatores & in
curribus triūphātes: & oīs digni
tatis gradus eis deuia cedere soli
tus sit.Plautus ī trinūmo.decedā
ego de uia de semita de honore
ppl'i. Ad se refer.cū ad senatū re
ferre debuisset:cuius auctoritatē
uideri uolebat āpliori. Rettulis
set:rēouasset restituisset. De ma
io:non Tyberii:sed ipsius p̄toris.

Vsq; ad rogū freqntauit.In quo cadauera ipa cremabant.Lex ī.xii.tabulis trāslata de solōis legibus ad sū
ptus minuēdos pertinens de lignis politis rogū fieri uetat:nūmæ regis lex est:uino rogū ne respergito. Si Ne rogus
ne subscriptione:per obliuionē incuriamq; scribæ subscriptio qua nomē mittētis litteras signari solet omis fiat de li-
sa fuerat ī litteris publicis rhodiorꝝ. Extra ordinē:cupiebat Tyberius audire grāmaticū nō illa ordiaria gnis poli
formula disputātem. Euocasset:ex insula rhodo romā euocatos uenire iussisset. Ne uerbo quidē:Citra tis
omnem uerborꝝ castigationem:nec qdem unico uerbo cum morsu prolato. Remisit:rhodon. Sabba-

tis:diebus festis iudæoꝝ: Veniété.s.Tyberiú & hoc factú é illo tpe:quo Tyberius erat í secessu apꝺ rhodios. Nõ admiserat:ítra auditoriú. Post.vii.annú. In núero iocatus é:ná sicut grámaticus renúciauit Tyberio:ut ad audiédú uéiret.vii.die ita Tyberius illú mõuit:ut ad se salutádú rediret áno.vii.q é itidé apꝺ iudæos sacer & feriatus:ut dies.vii. Tõdere pecus:nõ deglubere:pecus glubi dr:cui pellis detrahit:ut auctor

pecus glubi é festus:scribit.M.Var.í.i.de re rustica glumá dici folliculú gráí a glubédo qđ eo foliculo deglubat granú

Gluma hoc é decorticet Catullus.glubit magnanios remi nepotes:p háe bracteatá sniam signáre uolebat Tyberi

Glubit us,puíciales a psidibus nõ eé usqꝫ ad uiuú despoliádos:ná ut igt ille ossa uides regú uacuis exucta medullis Simile illđ é eccłiasticú:q nimis emúgit elicit sanguiné Iosephus li.xviii.átiqtatú refert Tyberiú dicere soli tú:magratus semel datos:iõ se iugiter pmitter illis:qbꝫ fuerít cõcessi:qđ itelligeret cõsuli p hoc & pstari ex magna pte subiectis:exéplúqꝫ illđ de egroto muscas nõ abigéte cõmemorabat quo demõstrat rectores puíciaꝝ diuturnos iá saturos opibꝫ mius eé rapaces miusqꝫ despoliar puíciales.ecõtra nouos:utpote fælicos & (esuriétes ícitari ad rapiná pdáqꝫ subiectoꝝ.

M.AN. Assurgere:cõsulibus uéiétibus. Decedere uia qđ officii cá dignioribus pstat. De maioribus suis:de maioꝝ suoꝝ laudibus,p cõcióe disseruisset. Vsqꝫ ad rogú:nõ cõtétus fúeris põpá duxisse:nisi cadauet ét rogo ípositú spectasset. Moderationé:másuetudiné:& eqtaté fuisset hæc qs nõ uidet diuini prícipis officiái certe assimulata essent: qđ euétus postea declarauit. Subscriptióe:qđ apparebat negligétia potius q̃ fraude factú. Euocasset:accersuisset. Sabbatis rhodi:sabbatoꝝ diebus. In.vii.dié:q de die í dié p seruú trahédo í.vii.q disputatióis erat illius ad se aditú distulerat:ut publicæ credo disputatiói íteresset:í qua licebat arté ostare uel certe.vii.post die redire iussus é:ná & græculo rõæ respõsú é:ut post.vii.annú ad Tyberiú uéiret. Deglubere:excoriare: nudare.Cato saliciú suo tpe cedito glubito arcteqꝫ alligato libꝫ cõseruato:Catullus núc í quadriuiis & angiportis glubit magnanimos:remi nepotes: Varro qꝫ eo folliculo deglubetur granum.

Item de eodem & aliis gestis eius.

PAulatim principé exercuit: præstititqꝫ & si uariú diu cõmodiorem tamen sæpius & ad utilitates publicas proniore:ac primo eatenus íteruenieba: ne quid pperá fieret. Itaqꝫ & cõstitutióes quasdá senatus rescidit & magistratibus pro tribunali cognoscentibus plerúqꝫ se offerebat cõsiliariú assidebatqꝫ mixtim uel ex aduerso in parte primori. Et si qué reorum elabi gratia rumor esset:subitus aderat:iudicesqꝫ aut e plano:aut e q̃storis tribunali legú: & religionis & noxæ de qua cognoscerent admonebat atqꝫ etiam si qua in publicis desidia:aut mala consuetudine labarent corrigenda suscepit.

De ípensis ludoꝝ ac numerú taxatis & aliis gestis eius.

LVdorú ac munerum impensas corripuit mercedibus scænicorú rescissis. paribusqꝫ gladiatoꝝ ad certú numerum redactis. Corinthiorum uasorú pcia in immensum exarsisse: tresqꝫ mulos.xxx.milibus nummú

PHI. Et si uariú:mõ bonú mõ malú prícipé. Eatenus: eousqꝫ & ad eú modulú. Perperá:iniqꝫ nõ recte. Rescidit:titulus é apꝺ ualeriú de rescissis testamntis.é.n.

Rescidere rescidere nõ ratú hre & irritú facere:qđ cõstitutú fuerat. Iuxti: ppe. Elabi gra:reus elabi dr gra q̃do corruptis iudicibus uel largitióe uł amicitia uł potétia euadit sniam dánatoriá. Subitus:ex íprouiso & pter expectatióeꝫ. E plano:ex loco íferiori & ut dr ex terra. Quæsitoris tribúali: hic q̃sitoré illú intelligius q auctore Asconio pest q̃stiói criminaliú q̃

Quæsitor stionú:đ quo ait maro.q̃sitor minos urná mouet.& claudiáus.q̃sitor í alto cõspicuus solio ptétat crimina minos. Legum admõebat:scribit Ascõius iudices iurar solitos í leges:ut obstricti religione iudicarét. iurabát át oés pter ípm q̃sitoré se ex animi snia iudicaturos citra oém affectioné:& noia eoꝝ libellis cõtinebát. Admõebat igitut Tyberius iudices ut méinissét se iurasse í leges:q regere debét nõ regi:& obstrictos religióe iudicaturos. Noxæ:admõebat ét ut noxá hoc é culpá & crimé illđ: de quo cognoscerét:diligéter pésitarét. In publicis:uel ístitutis uel q ptinerét ad publica iudicia.erát.n.& priuata iudicia. Labarét:uacillarét & q̃si deprauata forét. Múeꝝ ípésas:Tyberius restrixit & cõtractiores fecit ípésas q í spectaculis gladiatoriis mésæ fieri solebát.ná mercedes q̃ scœnicis hoc é histrióibus dari solebát rescidit íminuitqꝫ:& paucioribus gladiatoꝝ patibus ludos gladiatorios exiberi pscripsit. Exarsisse:excreuisse.simili uerbo usus é Varro in.iii. de re rustica.cœnæ collegioꝝ excádefaciút ánoná macelli Pli.de nobilitate æris corithii scribés sic igt.mirú cú ad ífinitú opeꝝ pcia hæc creuerít auctoritas artis extícta sit. Tres mulos: muli pisces sunt qbus apud priscos nobilitas fuit & gratia maxía:sicut magnitudo modica: binas.n.libras põderis raro admodú exupant:uñ ab oratio í morsú luxuriosoꝝ luculéter dictú é.Laudas ísane trilibré mulú:í singula qué imnuas pulméta necesse é. Vulgus mulos uernacula lígua barbones appellat. Náqꝫ auctore Plinio barba gemina ísigniunt íferiori labro. Hinc a Cicerone í paradoxis & a Varrone í tertio de re rustica barbatuli &

Mulli barbati barbati muli núcupati.nõ omittédú est hoc in loco id quod tradit Seneca libro tertio quæstionú.qui ca

Luxuria stigans luxuriá romanoꝝ sparsim intercisimqꝫ hæc refert.paꝝ recens mulus nisi q in conuiuæ manu mo

nif.uitreis ollis îclusi offerūt:& obseruat morietiū color:quē i multas mutationes morte luctāte spūs uertit.alios necāt i garo & cōdūt uiuos.ad hoc fastidiū puenere uētres delicatoꝝ:ut gustarī nō possint piscem nisi quē i ipso cōuiuio natātē palpitātēq3 uiderit ad mortē muli.cōcurrit:nihil mulo moriente formosius: nō sunt ad popinā dētibꝰ & uētre & ore cōtēti:oculis quoq3 gulosi sūt.In hāc sceneca sniam ait Pli. noster in nono mulū expirātē uersicolori qdā & nūerosa uarietate spectari.pceres gulæ narrāt rubētiū squamarū multiplici mutatiōe palescētē:utiq3 si uitro spectet īclusus.fenestella nomē his a colore muleoꝝ calciamētoꝝ datū putat sūt āt mulei calcei regnū & patricioꝝ a mulando.i.suēdo dicti:de qbꝰ sic ait uopiscus i aureliāo.calceos muleos & ederarios & albos uiris oībꝰ tulit mulieribꝰ reliqt prinet ad enarrationē huiusce loci.exēplū illā cōmemorat:qd idē Se.rettulit li.eplaꝝ moraliū.xy.sic scribēs.mulū igētis formæ qre ñ pōdo adiicio & alioꝝ gulā irrito.iiii.pōdo librarū fuisse aiebāt.Ty.cæsar missū sibi cū i macellū deferri & uenūdari iussisset.Amici iqt oīa me fallūt nisi istū mulū aut apiciꝰ emerit aut pu.octauiꝰ.ultra spē illi cōiectura pcessit:ābo liciti sūt.uicit octauiꝰ:& igētē cōsecutꝰ ē iter suos glīā:cū qnq3 sestertiis emisset piscē:quē cæ.uēdiderat:nec apitiꝰ emerat hic a Iuuēale dictū ur:mulū sex milibꝰ emit æqntē sāe pībꝰ sestertia libris. M.AN. Pricipē exercuit:pricipis maiestate.Et si uariū:benignū nūc & clemētē:nūc sceuū & imitē. Cō. modiorē:magis q̄ sceuū:aut iportunū. Eateus:eo usq3 i tm̄. Perperā puerse:& iniq3. Rescidit:irritas fecit. Cognoscētibus:reꝝ cognitiōibus ītētis. Cōsiliariū:tanq̄ cōsiliariū.Ver.exultat amazon. Ex aduerso:cōtra illoꝝ tribunal. Parte primori:supiore loco. Elabi:euadere. Gfa:iudicū ābitione. Eplano:ex æquo loco.Quæstoris qppe q capitalia ut alio loco mōstrauimus crimina exequebant. Legū & religionis:ordo ē admōebat iudices religionis & noxæ ut memores eēnt iurisiurādi:cui se de seruāda lege astrinxerat:nec nō & sceleris:de quo iudicaturi eēnt. In publicis moribus:i patriis īstitutis. Mala cōsuetudine:ab usu. Labarēt:īfirma eēnt. Corripuit:cōtraxit. Scenicoꝝ:eoꝝ q i scēa operā pstarent capitolinis auctor ē Antoniū principe pmia sceicoꝝ aureis traxisse ita ne:suma aureoꝝ decē trāscēderet. Tresq3 mullos:Mulū ab asinio celere emptū octo millibus nūmū Plinius ait : Fenestella credidit illi nomen a muleorū calciamētoꝝ colore datū magnitudo pisci ut idē auctor scribit modica:binasq3 libras pōdere raro admodū exuperat : Mutianus.lxxx.librarū i mari subro captū pdidit:Cicero & Varro barbatū esse mulum tradiderūt:Plinius rubientium inqt squamarū multiplici mutatione pallescentē spectari pceres gulæ narrant:quam sane speciem hodie in eo pisce agnoscimus quem uulgo barbonem ueneti uocant.

Mulus · muli piscis unde mulei calcei

Mulū sex milibus emit.

uenisse grauiter cōquestus:adhibendū suppellectili modū censuit. Annonāq3 macelli senatus arbitratu quot annis tēperandā dato ædilibus negocio popinas.ganeasq3 usq3 eo īhibendi:ut ne opera quidem pistoria proponi uenalia sinerent:& ut parsimoniā publicā exēplo quoq3 iuuaret. solēnibus ipse cœnis pridiana sæpe:ac semesa obsonia apposuit:dimidiatūq3 aptum affirmās oīa eadē habere:quæ totū.

PHI. Venisse:uēditos fuisse. Supplectili : ad corinthia uasa hoc referēdū:q̄ sunt in suppellectile. Annonā macelli:hoc ad mulloꝝ pisciū pciū enorme ē referēdū.alibi docuimus macellū dici locū:i quo quæ ad uictū ptinēt uēdi solēt.unde ānona macelli tā de piscibus q̄ de auibꝰ reliqsq3 ad uictū ptinētibus latine & elegāter dr.Ci.si epicuri de uoluptate liber corrosus eēt putarē annonā i macello cariorē fore.Plautus i aulularia uenio ad macellū rogito pisces idicāt caros agninā carā:carā babulā uitulinā cetū porcinā cara oīa. Dato edilibus negorio : docet Diōysius alicarnaseus i.vi.antigtatū ad offm̄ ediliū ptinuisse ut curā haberēt annōæ forēsis copiæq3 cibarioꝝ hæ sūt edictōes edilitiæ hi ap̄ græcos agorāomi uocāt a foro reꝝ uēaliū:cui regulā pscribūt.hic ē illud plautinū ex captiuis.euge edictiōes edilitias hic qdē habet:mirūq3 adeo ē nisi hūc fecerūt sibi etholi agoranomū. Popīas:popīæ sūt diuersoria gulosoꝝ i qbus unctiora cibaria cocta uēdūt.a popa:q̄ pinguitudo ē popīæ nomē deriuari ur.de popa psius.ast illi tremat omēto popa uēter.de popīa Oratius. fornix tibi & uncta popīa icutiūt urbis desideriū.mālius ifamē foedā turpēq3 ouisse popinā hic popinones ap̄ priscos dicti:q se popinis dediderūt:& popiatio nūcupat a Gellio:q alio noīe dr helluario q̄ græci asotiā uocāt.extat luculētū adriani iperatoris rescriptū ad floꝝ poetā.ego nolo florus esse ābulare p tabernas latitare p popinas:calices pati rotūdos. Ganeas:ganeæ sunt loca uinolētiæ gulæ libidini apta a qbus ita ganeones dicti:ut a popina popiones existimat donatus:ganeū dicī a terra q̄ græci geā uocāt:qsi terrarū meretricis domiciliū.ap̄ Pli.frequens est & poene peculiaris hæc dictio accipiturq3 pro loco in quo cibaria gulosorū esculētiora cōcinant:& pro ipsa quoq3 igluuie & cibariis.ait.n.i.viii.loquens de sue:neq3 alio ex aīali nn̄ merosior materia ganeæ.qnquaginta ppe sapores cū cæteris singuli.idē in.xix.qm̄ portēta quoq3 terraꝝ in ganeā uertimus.Sidonius.disruptū ganea stomachū nulla res sarcire melius q̄ psimonia solet.columella.ut apti ueniamus ad ganeas.quotidianā cruditatē laconicis excoquimus:sunt aūt laconica:ut columellæ uerba pcipias:loca in balneis:i qbus sudor elicit sicco calore ut docet Cor.celsus in.ii. Victruuius in.v. de architectura laconicū sudariōesq3 cōiungi debere tepidario pcipit. Opa pistoria:q̄ sunt opera pistoria elegāter monstrat Apuleius qui sic scribit in.x.de asino aureo.at illorum alter pistor dulciarius qui panes & mel ita concinabant edulia:& post Paulo hic pāes crustula iucunculos hamos lacertulos plura scitamēta mel.

macellum

Agoranomi · popinæ · popa · popinones · popinatio · Asotia · Ganeæ

Ganea · Laconica

Dulciarius lita.ap̄ Martialé disthicon hoc legit̃.cui léma.i.titulus p̃pōit̃.pistor dulciarius.mille tibi dulces opum ma
nus ista figuras extruit:huic uni parca laborat apis.heliogabalus auctore lápridio dulciarios habuit q de
dulcibus exhiberét.q̃cúq; coq de diuersis edulibus exhibuissent.ubi dulciarius simplr̃ significat cōdnato
ré eduliú mellitoꝶ & opis pistorii dulcedíe cōditi. Solénibꝰ coenis:festis diebus nuptiis repotiis calédis
natalibus saturnalibus feriisq; qbusdá solénibus fiebát coenæ solénes:qbus lautius epulabant̃ fiebat q̃ sum
Pridiana ptus ꝑfusiot. Pridiana obsonia:Tyberii ꝑsimōia p hoc significat̃:q supioris coenæ reliqas semi cōesas appo
neret í coenis uel solénibus:cū nō prícipes sed sordidi hæc facere cōsueuerit.pridiana a pridie hoc é priori
die dicunt̃ obsonia.refert spartiáus Iulianú tátæ ꝑsimōiæ fuisse ut p triduú porcellū p triduú leporé diui
deret a Tranqllo íſra dr̃ pridianus cibus a plinio pridiana balnea.sic.n.ait l.xxviii.cauent̃ pridiana balnea.

Dimidiatꝰ Semesa:semicomesa eadé forma semesum dr̃:qua ambesum & comesum. Dimidiatú aprú:dimidiatum
hoc est q̃si dimediatú & in ptes duas pares diuisum.dimidiú uero est nō qđ ipm dimidiatum est sed quæ
ex dimidato pars altera est:auctor Gellius in.iii.unde & a Lucilio dictú est uno oculo pedibusq; duobus
dimidiatus ut porcus.& Plautus í menechmis dies ad umbilicú dimidiatus mortuus est.Item Marcus ca
to homines inquit defoderūt í terrá dimidiatos.In coenis auté laucioribus priscorum bini & terni mande
Apri miliarii bant̃ apri:quidam etiam apponebantur miliarii appellati a pondere mille libraꝶ quoꝶ Varro & Seneca
meminerunt. Quæ totú tanq̃ idem sapor sit in frusto & pticula apri:qui est in integro.

M.AN. Suppellectili modú:ut ad corinthioꝶ p̃ciú id referas:Macelli uero annoná ad mulos.xxx.milli
bus emptos. Ganeas:uioléta loca ac libidinibus apta:uñ & ganeo:Varro:hoc íterest íter epicurrú & ga
neones nostros:Cicero qs gáeo qs adulter q̃ mulier ífamis ueteꝶ qdá:& ganeú ut festus ait dixere loci ab
ditú & uelut subterraneú:Terétius ubi illú q̃rá credo abditú íganeú. Opa pistoria:iétacula:mellitosq; pa
nes.M.Surgite iá pueri uédit iétacula pistor Pli.e siligie laudatissimus páis pistriarúq; opera laudatissime
erát.n.dulciarii pistores:de qbꝰ rursus urbánissimus poeta:Mille tibi dulces opeꝶ máus ista figuras:Estruit
huic uni p̃ca laborat apis. Solénibꝰ:natalitiis aliisq; sacroꝶ cá religiōeue patis. Pridiana:pridie illius diei
apposita. Semesa:seme cōsūpta. Dimidiatú:aprú í duas æq̃les ptes diuisū nō ítegrú q̃lis appōi í cōuiuiis &
lautioribꝰ coenis cōsueuerat.Iu.q̃nta é gula q̃ sibi totos pōis apros aíal pp cōuiuia natú:Seruilius rullus pri
mus ut pli.scribit íteg᷑ apꝶ í cōuiuio apposuit. Oía eadé:qcq̃d.n.í una dimidiati apri erit pte.erit & í al
tera:tátudé.n.utraq; sibi uédicat:ueꝶ eadé dixit qm̃ sapores í apro q̃ plurimos eé cōstat:Pli.est auctor.

Quotidiana oscula ꝓhibuit edicto. Ité strénarú cōmertiú ne ultra calen.ianuarias exerceret̃. Cōsuerat q̃druplá strénā & de māu reddere:sed offensus iterpellari se toto mense ab his q potestaté sui die festo nō habuissent:ultra nō tulit.

De quibusdam bene gestis per eum.

Atrōasq; prostratę pudicitiæ:qbus accusator publicus deesset:ut ꝓpinqui maioꝶ more de cōmuni sentétia coercerét:auctor fuit. Equiti Romano iurisiurādi gratiá fecit:uxoré in stupro generi cōptá dimitteret:quá se nūq̃ repudiatuꝶ ante iurauerat. Foemiæ famosæ ut ad euitádas legū poenas iure ac dignitate matrōali exoluerent̃:lenociniū ꝓfiteri coeperát:& ex iuuétute utriusq

PHI. Quotidiana oscula:mo
ris fuit ap̄ romáos auctore cato
ne ꝓpiquos foeminis osculú da
re ut scirét an temetú olerét:hoc
Temuléntia tú uino nomé erat:uñ & temulé
tia appellata.hic osculandi con
suetudo iducta é:q̃uis plutarchꝰ
í ꝓblematis:alias huiusce rei cás
tradat.mar.li.xi.hác osculoꝶ ba
siatorúq; molestiá ílectatur illo
epigrámate effugere nō est basse
basiatores.Instát moranť ꝑsequū
tur occurrūt.edicto Tyberii sub
lata é osculatio quotidiana. qđ
nō ad oscula foemíaꝶ referédū
est:sed uiroꝶ:q officii cá osculis
quotidianis í salutatōe utebant̃.
Oscula.n.officioꝶ sunt:basia pu
dicoꝶ affectuú.Suauia libidinú uel amoꝶ:sicuti docet donatus enarrás illud terétianú. O thais mea meú
Osculum suauiú.ubi ait tria eé osculádi genera.osculú.s.basiú & suauiú. Strénaꝶ cōmertiú:uicissitudiné dádi & ac
Basium cipiédi strénas.xenia.n.mittebát̃ & apophoreta remittebant̃.uñ Mar.strénas saturnalitias duobꝰ libris di
Suauium. stixit:nomé xéioꝶ & apophoretoꝶ.dictú é í Augusto:uñ strénæ nomé deducat̃.cú strénarum dies legi
Strennæ mus forét calédæ ianuariæ hoc é prícipiú áni:noluit Tyberius ultra illú dié strénas uicissatim dari. Qua
druplá strénā:hoc é officiú liberalis prícipis nō solú q̃druplicata sed ét multiplicata lōgeq; uberiora mune
ra remittere q̃ acceperit.ná ut dicere solebat artoxerses regalius é dare q̃ accipe. Interpellari toto mense
toto ianuario disturbari p íterpellationé eoꝶ:q strénas nō acceperát. Die festo.i.calédis ianuariis. Pro
Foeminæ manu uirorum ping maioꝶ more:maiores nri nullá ne priuatá qdé ré agere foemias sine auctore uoluerūt:í manu eé paré
tú fratꝶ uiroꝶ.scribūt iuriscōsulti í primis ad pté & maritú ptinere coertioné accusationéq; matrōaꝶ im
pudicaꝶ.Cōsilr Ty.uoluit ut ꝓximi & necessarii coercerét puniréntq; mrōnas suas ípudicitia famosas. Iusi
Stuprum iurádi gr̃am ut.s.liber eét ab illo iureiurádo.quo iurauerat se nūq̃ uxoré repudiatuꝶ:cú illá repudiasset de
Adulteriú ꝓnsam í gñi sui adulterio. Stupro:lex iulia stuprú & adulteriú ꝓmiscue appellat.sed ꝓprie adulteriú in nu
Famosus ptá cōmittit̃:stuprú uero í uirginé uiduáue.stupꝶ quoq; p turpitudíe antiquos dixisse appet ex neuii car

mine sic scribētis.pire malūt ibidē q̄ cū stupro redire ad suos populares. Famosæ:īfamia notatæ: nā fere sp famosus accipit̄ i ptē deteriorē.illud uero Iuuēalis famosos eqtū cū dictatore magistros:magis famosos legēdū eē q̄ famosos alibi docuimus.Nō īficior aliquādo cū laude dici famosum:sed id raretēr.Apuleius.at ille uir alioqn grauis & sobriæ religiōis obseruatiōe famosus.a iulio firmico famosi oratores dicūt̄ cū laude tertio matheseos. Ad euitādas legūt:leges multæ sunt:q̄ pœnas irrogāt matrōis īfamibus:quas leges ut euitarēt fœmiæ famosæ dignitate matronali exui exoluiq; curabāt p lēocinii pfessionem. nullus ignorat notarii īfamia eos causæ.q q̄ue lēociniū fecerit:lenociniū āt facit ut docet Vlpianus. li.iii. digestorū q qstuaria mācipia habuit.Itē q hūc qstū i liberis exercet.Pōponius iuriscōsultus & eū notari hac infamia ait q i seruitute peculiaria mācipia prostituta habuit. Vtriusq; ordinis:senatorii & equestris.
Lenociniū facere

M.AN. Quotidiana oscula:ne q quottidie sibi obuii eēnt:mutuo ut moris fuit se oscularēt̄:qa pa(rum) pudice a multis id fieret:de quottidiana osculādi rōne Mar.quū tot offendūt basiatiōes. Strēnaꝝ cōmertiū excipiēdæ strēnæ reddēdæq; cōsuetudinē.&.n.absenti augusto populū strēnā in capitolio dare solitū satis cōstat. Quadruplā:q̄druplo maiorē q̄ accepisset. Interpellari ipediri a rebus gerēdis auerti. Die festo: quo strēnā dedisset. Vltra nō reddidit:haud reddere pseuerauit. Postratæ:disiectæ:amissæ:pditæ. Accusatot publicus:q publice:& ex legis p̄scripto accusaret. Maioꝝ moꝝ:Dionysius:cognati inqt fil'cū uiro de iis iudicabāt:i qbus erat corporis corruptio. In stupro gener:quā generi cōstuprasset. Dimitteret: diuortiū cū ea faceret. Famosæ:ifames:pbris cooptæ. Legū:iuliæ.s.& aliaꝝ āadulteria similiaq; flagitia uidicātiū. Lenociniū pfiteri:qstuarias ancillas hēre lenas ut Vulpiāus ait eas dixere:q̄ qstuarias puellas pstituerēt. Iure ac dignitate matronali:si.n.ut matrōæ flagitii cōiūctæ eēnt lege mulctabant̄:ius matrōale id itelligit̄:quo usus stolæ hōestiorisq; cultus:erat pudicis mulieribꝯ cōcessus:famosæ nō stolatæ i mediū sed togatæ pcedere cogebāt̄.M.Vis date q̄ meruit mūera mitte togā:cæteꝝ matres familiæ:ut idē auctor ait:omnesq; hōeste uiuerēt:cōi appellatiōe dicebāt̄:mores.n.nō fortūa id fecit discrimē:nec nupta ne esset an uidua igēua:a libertīæ cōditiōis multū iteresse uita spectabat̄ nō diuitiæ:nō forma:nō natales. Vtriusq;:ordinis.s.patritii & equestris.

PHI. Profligatissimus: pfligatū dicimus depditū & ad pniciē deductū auctor Gellius.inde pfligatissimos hoīes uocamus pditissimos:& in qbꝯ nihil ē salubre nihil ītegrū. In opa scenæ: qui opas suas arenæ locauit ut cū bestiis depugnaret senatuscōsulto postulare phibet̄ sicuti scribit Vlpianus digestis de postulando.illi quoq; q opas suas scenæ locabant artis ludicræ tā īfamia notabant̄. Senatuscōsulto:erat senatuscōsultū uetus:quo utebant̄ edere operē i scœna & arēa. Famosam iudici notā: sensus ē dānari uolebāt & īfamia notari p iudiciū quo dānati īfames fiunt:ut ita possent scenæ arenæq; ipune īseruire ueluti famosi. Eas.hoc ad fœmīas famosas referēdū ē. Latū clauū:ne uestē senatoriā īduere possent:ac p hoc senatoria dignitate hoiem priuasse ut̄ ē.n.latus clauus:ut ante dictū ē:īsigne uestimētū ordīs senatorii. Sub calē.iulii obseruate curioseq; animaduerti ex lectiōe eruditoꝝ more hūc fuisse apud ueteres romāos:ut calēdis iulii migrarēt hoc ē trāsirēt ex domibus prius cōductis in domos recēter conductas.sicuti apud nos fieri solet die festo diui michaelis.tūc.n.oēs inqlini migrāt cū farciul' & tota suppellectile i nouas cōductas domos.& hoc est:q significauit Mar.illo epigrāmate. o iuliaꝝ dedecus calēdaꝝ uidi uacera sarcinas tuas uidi.& Cicero idē significare ut̄ i q̄dā epistola scribēs calēdis iulii remigrādū est.idem Apertius in epistola ad qntū fratrē sic scribit.Domus tibi ad lucū pisonis liciniana cōducta est:sed ut spero paucis mēsibus:post calēdas qntiles in tuā cōmigrabis.tuā in carinis mūdi habitatores cōduxerūt.ē āt sensus: senator:sob diē calēdaꝝ iulii demigrauit ex cōductis edibus i hortos nullis adhuc ex more romāo cōductis edibus:ut post illū diē q legitimus erat locationi & cōductiōi ediū:uiliori p̄cio postea domū pristinā cōduceret ab eodē locatore:cū ille iā exacto legitimo die locatiōis nō facile aliū cōductorē posset inue
pfligatus
Dies migrationis

ordinis pfligatissimus quisq; quominus in opera scenæ arenæq; edēda senatuscōsulto tenerent̄:famosam iudicii notam sponte subibāt:eos easq; oēs ne refugiū i tali fraude cuiquā eēt:exilio affecit. Sēatori latū clauū ademit:quū cognouisset sub calē. Iulii demigrasse in hortos quo uilius post diem ædes i urbe cōduceret. Aliū & qstura remouit:quod uxorē pridie sortitione ductam postridie repudiasset.

De exteris cerimoniis & ritibus p eū phibitis.

e Xternas cerimonias ægyptios iudaicosq; ritus cōpescuit: coactis qui superstitione ea tenebantur

nire.hanc uafriciá ex auaritia & sordibus puenićtē ita puniédā duxit Tyberius ut illi senatori adimeret ue stē senatoriá & senatoriæ dignitatis iīsignia. Demigrasse:titulus est ap̄ iuriscōsultos de migrádo:qd ppriú est cōductoris:quo habeť rō inqlini:q soluta pēsione p cōductiōe domus uult migrare. Postridie repudiasset:talis ē illa apud Hieronymū sñia:q̄sdā repudiatas altero nuptiaꝝ die stati nupsisse legimus.uterq̄ reprédédus maritus:& cui tá cito displicuit. Sortitiōe duchū:noua ducédæ uxoris formula cōiugiū cōmittere sortitiōi:uū minime mirádū ē:si postridie nuptiaꝝ repudiata ē uxor:q sortitiōe ducta fuerat ap̄ plautū i casina chalinus & olympio cōiectis i sitelā sortibus sortiūť sup cōiugio casinæ. Egyptios ritus:referūt Iosephus li.xviii.antiqtatū & egesippus li.ii.historiaꝝ exéplū paulinæ matronæ romáæ:q i téplo isidis a iuuene quodá noie múdo:q illá depibat cōstuprata est fraude sacerdotū isiacoꝝ:q pecúia corrupti sub specie Annubidis amatoré paulinæ amplexibus copulauerūt:qď ubi Tyberius resciuit sacerdotes cū liberta múdi:q oium maloꝝ extiterat coagulū adegit i cruces:téplū isidis euertit statuá ipsius deæ i tiberim iactari pcepit.múdū aūt exilio cōdénauit dignū eū maiore poena nō iudicans:q amoris uehemétia deliquisset pterea iussit Tyberius cunctos iudæos urbe roma excedere:ob hæc uideť Tranqllus dixisse ægyptios iudaicosq ritus cerimoniaꝝ q romæ icrebrescebant fuisse a Tyberio cohercitos repssos:ue.Quod aūt superstitiosi fuerint iudæi ægyptiiq docét testimonia Priscoꝝ:ná & apuleius in floridis iudæos tanq̄ accōmodato epitheto superstitiosos appellat:& trimegistus ab ægyptiis aialia coli & per singulas ciuitates quæ illorū nominibus nuncupanť adorari refert.si quis uult ægyptioꝝ superstitiosas cerimonias uberius cognoscere legat historicos in primis herodotū ac diodoꝝ & apuleiū in ultimo metamorphoseos.

Supersticiosi iudæi

M.AN. Profligatissimus:pditissimus:uitæq deploratissimæ. Séatuscōsulto:quo i scena descédere phibebanť:ad scenicas dixerat:& gladiatorias ex eqtibꝫ rōanis usus ē prinsq̄ senatuscōsulto itercederet. Famosi iudicii notá.q.d.de idustria aliqd patrabát:quo dignitate caderét:eéntq ob id minus legibus obnoxii. Eos easq:tá mares inqt q̄ foemias eiusmodi fraudé secutos. Latū clauū:usū lati claui. Post illū diē:sub id.n.tp̄s magna ps ciuitatis i uillas & suburbana loca migrabat domusq pinde uilius exonerata ciuitate locari solitas crediderī qué sordidū q̄stū secutus ille dignus creditus ē:q ea ignominia notareť.si.n.loci pbro datū accipias:fuisset Tyberius eodé crīe notádus q rhodo reuersus i mecenatiáos hortos migrauit. Eqstura:qstorio múere priuauit, Sortitiōe:e pluribꝫ uná duxisset tá æq̄ cōditiōe:ut cōnubii fortunam sorti pmittere nō dubitasset:quo haud dubie appet i cōstátia:& leuitate tá cito facti poenituisse:aut certe nubéti sibi foemiæ illudere uoluisse:Cōpescuit:ihibuit. Ea supstitiōe:supstitioné ueri dei cultū appellat:sed Lucis Tráqllus:& ueritatis expers:icirco nō miꝝ:iosephus diuersa a Tráqllo uť mihi tradere:qď Tyberius ob Paulinā nobilé fœminá saturnini cōiugé i téplo isidis sacerdotū fraude a Mundo quodá equestris ordinis cōstupratá isiacos sacerdos i crucé sublatos téplū funditus euersum:statuá isidis i tyberi deiici iussam:Iudæos uero ob pecuniam religionis nomine cuidam fuluiæ a falsis quibúsdá mosaicæ legis itterpretibus expressam iussos populariter ob id flagitiū urbe excedére:quattuor millia eius iuuentutis militantes a consulibus in sardiniam missos.est.n.sardinia per grauioris cæli insula ut liuius docet.

religiosas uestes cum uestimento omni cōburere. Iudæorū iuuentutem per speciē sacramenti in prouincias grauioris cæli distribuit:reliquo gentis eiusdem uel similia sectantes urbe summouit sub pœna perpetuæ seruitutis nisi obtéperassent. Expulit & mathematicos:sed depræcantibus:ac se artem desituros promittentibus ueniam dedit.

PHI. Religiosas uestes:de religiosis egyptiorū uestibus hæc Hærodotus.sacerdotes linea ferūt uestiméta semp recés abluta huic rei semp uacátes. Hidé calceos papyraceos gestát aliá uesté aut alios calceos induere eis fas nō ē.géitalia circūcidunt ritu iudæoꝝ.Pli.quoq li.xix.scribit fruticé gigni i ægypto qué alii gosipon uocát plures xilon:& iō lina ide facta xilina:ex qbꝫ uestes sacerdotibus ægyptiis gratissimæ fiūt. quém Apuleius cerimōias ægyptioꝝ luculéter explicás sic ait.Influūt turbe sacris diuinis inicitatæ:uiri foemiæq oīs dignitatis líteæ uestis cádore puro luminosi.ab hac ueste liea poetæ linigeros appellás sacerdotes isidis deæ ægyptioꝝ.Ouidius núc dea linigera coliť celeberrima turba.Iu.Cū grege linigero circundatus & grège caluo.Mar.Linigeri fugiūt calui sistrataq turba.Iudæoꝝ uero sacerdotales uestes qles foret. Hieronymus i epistola ad fabiolá de ueste sacerdotali & iosephus libro tertio antiqtatū.Idé li.vi.belli iudaici copiose pscribūt. Ex qbus hæc pauca collegimus:cōes sacerdotū pōtificūq apud iudæos uestes erát liea feminalia:qbus ueréda celáť:q de bysso retorta ob fortitudiné cōtexi solebát.secúda ex linio tūica ē talaris duplici sindone:quá iosephus byssiná uocat hoc ē lineá hæc arcta ē & strictis maniciis.tertiū uestiméti genus ē qď cígulū & balteū & zoná dicimus:qď i rotúdū textū extat ut marsupiū lōgius uidereť.erat aūt subtegmie cocci purpuræ iacithi & byssino stamie distictū.Quartū gėus ē uestiméti rotúdū pileolū q̄si dimidiata sit sphera hoc tyará nōnulli galeꝝ uocát.erat aūt byssinū hoc ē lineū & sic elegáter fabrefactū.ut nulla acus uestigia forisecus apparerét peculiaria uero pōtificis uestiméta erát:tūica iacynthina talaris:i cuius extremo.lxxii.sunt tirinabula & totidé mala púica alternatí cōtexta.é & ephod:ita.n.hebraica ligua dr:qď superhūerali latini uocát.é & logiō:ita.n.græce nūcupať qď nos rōnale possumus appellare:cui itexti sūt.xii.

Xilina

Linigeri sacerdotes

Vestes sacerdotum

Talaris zona.

Tyara

Ephod

Logion

lapidēs ꝓciosi. Eſt & lamina aurea:in ꝗ ſcriptū erat nomē dei ieffabile:ꝗ uita iacynthina cōſtringit̄. horū oīum ueſtimētoꝝ ab eruditis ſcriptoribus myſticus ſenſus & ſpiritalis pādit̄ itelligētia:Hæ ſūt ueſtes religioſæ:qbus romæ utebāt̄ ſectatores ſupſtitiōis ægyptiæ cerimōiæq; iudaicæ qs oēs iubēte Tyberio comburere coacti ſūt cū oī iſtrō.ita.n.legēdū ē:nō āt ueſtimēto.nāq; iſtri noīe itelligimus reliq̄ oīa ꝑter ueſtes accōmodata celebrādis cerimōiis ægyptiaci ritus atq; iudaici.Quod āt fuerit id iſtrm ad religionē ptinēs colligimus ex leuitico:Ioſepho Hierōymo aliiſq; ſcriptoribus luculētis.erāt.n.īter cætera ſeptē lucernæ:cādelabrū:mēſa:turribulū.uncini:emūctoria:uectes:& fuſcinulæ & id gēus alia ſacris neceſſaria.lectio ueſtarū neq; ſniæ q̄drat neq; elegātiæ Trāqlli cōuēit. Iudæoꝝ iuuētutē:hoc idē refert oroſius eiſdem uerbis.

Instrumētū religionis

Grauioris cæli:aeris peſtilētioris.grauitas.n.cæli noxia eſt.Cicero ad atticū.iā corpore uix ſuſtineo grauitatē cæli huius.Ioſephus libro decimo octauo antiqtatū auctor ē q̄ttuor milia iudæoꝝ militātiū miſſa eē ī iſulā ſardoꝝ:q ut ſcr.bit Strabo ī qnto morboſa ē eſtiuo potiſſimū tpe:uñ peſtilēs idoneo epitheto nūcupat̄ a doctis hic Cicero quēdā ſardū culpās peſtilētiorē eū eē dicit patria ſua.Et a Martiale elegāter dictū eſt cū mors uenerit ī medio tibure ſardinia ē.cælū pro aere frequēter uſurpari ſatis cōſtat.& teſtat̄ Lucretius ſcribens.in hoc cælo qui dicitur aer. Mathematicos:Cor.tacitus mathematici genus hoīum potentibus infidū ſperātibus fallax:qđ in ciuitate noſtra & uetabit̄ ſemper & retinebit̄. de mathematicis ſatis ac ſuper ante dictum eſt. Artem deſituros:mathematicam aſtrologiæq; diſciplinā fallacē omiſſuros. Ita Cicero in epiſtola ad marium .libenter inqt me hercule artē deſinerem tecūq; & cū ſimilibus noſtri uiuerem eſt.n.deſinere artem renūciare arti atq; relinqre:unde ars deſita elegāter dr̄ relicta & omiſſa. A. Gellius in duodecimoqnto omniū tū athenienſium conſenſu diſciplina tibiis canendi deſita eſt.

Ars desita

M.AN. Religioſas ueſtes:ſic hñt oīa:q̄ uidimus exēplaria:ſed ueſtas legēdū eē cōtenderī:ut ueſtas ꝑ ſacris locis:ſiue foculis.qbus ſacra fiebāt accipias:Dionyſius unicuiq; trigita curiaꝝ ueſta collocata ubi ſacrificabāt curiæ:& rurſus Numa ſuſcepto īperio nequaq̄ mouit curiaꝝ ueſtas ſiqdē ueſta ἀπὸ τῆσ ἑστίασ.i. foco ī quo ignis alitur ē dicta:quū ita ſit igit̄:ueſtas dixeris.i.focos ſiue iſtrā ad ſacrificādū apta cū oī iſtro i.ueloꝝ apparatu:atq; ſacrificuloꝝ amictu:ſi.n.ueſtes cū oī ueſtimēto legas.nō aliđ certe ſit dicere ꝗ ueſtes cū ueſtibus:ut nō minus facere aliqs ī trāqllo id rideat:ꝗ Euripides apud ariſtophanē comicoꝝ facetiſſimū illud Eſchyli χρῆσ ορσῦμάτρεν εἰλ̓εβουλεῖ κἀρλ̓οπόν accōmodatu mactrā:uel ſi uis archā penariā q̄re merito:& illud: λίσ ταυτὸν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸσ αἰσχυλοσ bis idē nobis dixit ſapiēs eſchylus. Per ſpēm ſacri:legitimæ mil itiæ ꝓtextu. Grauioris:peſtilētioris:in ſardiniā.ſ.ut ioſepbus ſcribit. Reliquos:iudaici ritus:ſiue ægyptiaci ſtudioſos. Sūmouit:deiecit.Mathematicos aſtroꝝ peritos:& ſi mathematicæ artes nō ſolū aſtroꝝ cōtineāt.ſed & arithmetricæ:muſicæ:& geometriæ rōnē uerū ſyderali ſciētia freti multi futura ꝓdicebant.

De quibuſdā bene geſtis ꝑ eum tā Romæ ꝗ extra.

IN primis tuēdæ pacis a graſſaturis ac latrociniis ſeditionūq; licētia curā habuit:ſtationes militum per italiā ſolito frequētiore diſpoſuit. Romæ caſtra cōſtituit:qbus ꝓtorianæ cohortes uagę ante id tempus & per hoſpitia diſperſę cōtinerentur. Populares tumultus exortos grauiſſime coercuit:& ne orirent̄ ſedulo cauit:Cædem in theatro ꝑ diſcordiā admiſſa capita factionū & hiſtriones:pp quos diſſidebat̄ relegauit:nec ut reuocaret unq̄ ullis populi ꝓcibus potuit euinci. Quū pollētia plebs funus cuiuſdā primipilaris nō prius ex foro miſiſſet ꝗ extorta pecūia ꝑ uim hęredibꝰ ad gladiatoꝝ munus cohortē ab urbe: & aliā cottii regno diſſimulata itineris cā detectis repēte armis cōueniētibuſq; ſingulis ꝑ diuerſas portas ī oppidū īmiſit ac ptē maiorē plebis ac decurionū ī pperea uicula ɔiecit:

PHI. A graſſituris : ī auguſto docuimus q ſint graſſatores atq; graſſaturæ ubi declarauimus cō gruere bono principi repurgare regnū ſuū a graſſatoribus cæteriſq; id genus flagitioſis hoībus. Statiōes:cuſtodias militares.romæ caſtra cōſtituit.de caſtris ꝓtoriis quæ erāt in extrema urbis pte cōſtituta meminit Plini.his uerbis ad extrema tectoꝝ cū caſtris ꝓtoriis ab eodē miliario ꝑ uicos oīum uiaꝝ menſura colligit paulo amplius ſeptuagita milia paſſuū. Prætorianæ cohortes:īter cæteras cohortes honoratiſſime erāt cohortes ꝓtoriāæ quæ excubebāt ꝑ ꝓtorio hoc eſt tabernaculo īpatoris neq; ab ipſo prætore diſcedebant. ſcipio Africāus iſtituit ut ꝓtoriani milites ſtipendiū ſexquiplex; acciperēt hoc eſt ītegrū & dimidiatū. Dictum ē ſupra quēadmodū ꝓtores dicti ſunt oēs q ꝓſunt exercitui.unde prætoriū tabernaculū īperatoris uocat̄:& cohors & porta & nauis ꝓtoria dictæ. Sedulo:diligēter. Capita factionū:principes factionū hiſtrionicarū.antiqtus hiſtrionū & q̄drigarioꝝ factiones dicebant̄:eratq; id uocabulū honeſtum.aliqñ factio ſignat opulentiā & habūdantiā.Plautus ī aulularia.iſtas magnas factiones nihil moror. Populi ꝓcibus:q hiſtrionibus carere nō poterat:erat.n.romanus populus in primis mācipatus hiſtrionibus & addictus pp ludicra ſpectacula:qđ infra clarius illuſtrabit̄. Pollētina plebs:Plinius ſcribit polētiā oppidū fuiſſe in maiore bagaꝝ.fuit & altera polētia iuxta alpes inclyta lanaꝝ nobilitate:ſicut meminit Columella in octauo:de qua

prætores prætorum

Factio histrionum

pollētia. primus

collega eẽt in cẽsura:cẽsorũ.n.officiũ hoc erat ut cẽsum agerẽt. Cõdito lustro:mos erat cẽsoꝝ ut cõpleto quinquẽnio urbẽ lustrarẽt:solita urilia sacrificia de sue oue tauro faciẽtes idq; cõditũ lustrũ appellatũ:cuius primus auctor fuit Seruius Tullius sextus romanoꝝ rex. Affectatũ:ægrotantẽ atq; languẽtẽ.ꝓpertius:iuppiter affectæ tãdẽ miserere puellæ:nõ pauca scripsimus ĩ cõmẽtariis ꝓpertii qd affectus & efficere significẽt. Secreto:solus sine arbitris. Sub tã lẽtis maxillis: scribit Plutarchus in apophtegmatis augustũ dicere solitũ se romãi ĩpii successorẽ eẽ relicturũ:q nũq̃ bis de eadẽ re cõsultasset.tyberiũ uidelicet significare uolebat:q ut ĩqt sextus aurelius repẽtinis cõsiliis melior erat q̃ meditatis. trãqllus uero hoc dicto demõstrare uoluit ab augusto repn̄sam fuisse tyberii lentã morositatẽ.nã quẽadmodũ illi lẽtes maxillas hẽre dñr:q lẽtissime mãdũt.ita lẽtas maxillas metaphoricos ĩ tyberio notauit Augustus:& qa ille talis erat & qa ĩ illo lẽto erat sæuaq; natura.qdã codices nõ erit habet sed edit:tãq̃ id totũ trãslatiõe q̃dã cibaria dictũ sit.

M.AN. Impetrarat:ab augusto & senatu ꝓsidẽti pr̃i augusto. Trãstulit:traduxit ex pãnonia ne trãstulerit an ex urbe rauẽnã traductũ domũ dimiserit ĩdubiũ uenire põt. Mille mẽsis:qbus ppl̃s accubuit. Cõgiariũ:donũ pp̃lo dat̃. Cõcordiæ ædẽ:appiãus auctor ẽ ædẽ cõcordiæ post cædẽ grachoꝝ decreto patꝝ ĩ foro rõano ab opimio cõsule cõstitutã Aurelius Augustus ædẽ cõcordiæ testẽ cædis & supplicii grachoꝝ cõcionãtibus apponẽdã putarũt.Ouidius a liuia augusta cõstitutã iminet̃ uı̃ hãc tua cõstituit genitrix & rebus & ara tẽplaq; fecisti q colis ĩpe deæ:q̃re fateri oportet aut antiquũ cõcordiæ tẽplũ alibi cõditũ aut a liuia nõ a fundam̃tis erectũ:Sed ĩstauratũ. Castoris:& pollucis:hos lædæ filios hõerus & poetæ oẽs testãt̃ & eoꝝ ædes ĩ foro fuit ut alio ẽ loco demõstratũ. Cõmuniter:cõmuni ĩperio. Affectũ:morbo degrauatũ. Secreto:remotis arbitris. Per cubicularios:p cubiculi ministros. Lẽtis maxillis erit:ut ad illud referat̃ quod tacitus Cornelius scribit Tyberiũ uerba expẽdere solitum ac ualidis sensibus consulto ambiguũ.

duritatẽ adeo ĩprobasse:ut nõnunq̃ remissiores hilarioresq; sermões supueniẽte eo abrũpet:sed expugnatũ p̃cibus uxoris adoptionẽ nõ abnuisse:uel etiã ambitiõe tractum:ut tali successore desiderabilior ipse qñq; fieret:adduci tamẽ neq̃o qn existimẽ circunspectissimum & prudẽtissimum pricipẽ in tanto p̄sertim negocio nihil temere fecisse: sed uitiis uirtutibusq; Tiberii ppẽsis potiores duxisse uirtutes præsertĩ quum & rei pu.causa adoptare se cum ꝓ cõcione iurauerit: & epistolis aliquot ut pitissimum rei militaris:utq; unicum Po.R.p̄sidium ꝓseq̃t̃.Ex qbus in exẽplum pauca hinc ide subieci.Vale iucũdissime tiberii:& rem gere fœliciter ἐμοὶ καὶ ταῖς μούσαις στρατηγῶν Iucundissime & ita sum fœlix uir fortissime:& dux νομιμώτατε.Vale & ordinẽ æstiuoꝝ tuoꝝ.Ego uero mi Tiberi & iter tot difficultates nõ καὶ τοσαύτην ῥᾳθυμίαν στρατευομένους non potuisse quenq̃ prudẽtius gerere se q̃ tu gesseris existimo. Hi quoq; q tecum fuerũt omnes confitentur uersum illum in te posse dici. Vnus hõ nobis uigilãdo restituit rẽ: siue inquit qd̃ incidit de quo sit cogitãdũ diligẽtius:siue qd̃ stomachor ualde medius fidius Tiberium meũ desidero:succurritq; uersus ille Homericus

PHI. Duritatẽ:aspitatẽ morũ & tristitudinẽ:Tyberius a Plinio ĩ.xxviii.tristissimus hominũ hic dictus uı̃. Præcib᷒ uxoris:liuiæ q̃ erat Tyberii mr̃. Nõ rẽuisse: nõ recusasse adoptare Tyberiũ ĩ filiũ. Circũspectissimũ:oia solerter & cũ circũspiciẽtia ppẽdentẽ ac uelut ĩ librilli collocãtẽ. Desiderabilior fieret:prĩceps bonus tãto magis desiderari solet:q̃nto peior ẽ successor. malus prĩceps gloria ẽ bõi antecessoris. Potiores uirtutes: mõet oratius in sermõibus amici uitia leuius eẽ ĩter p̃tanda & nõnũq̃ ĩ uirtutes trãsferẽda:sed cũ nemo sine uitiis nascat̃ uidẽdũ ẽ.an uirtutes plures sint magis q̃ põderẽt.& ita bona cũ uitiis cõpẽsanda. Prĩcipẽ:augustũ. Perpẽsis:examiatis & diligẽter pẽsitatis. Emoi:καὶ ταῖς μούσαις στρατηγῶν. Verba sunt ex augusti epistola:quorum hoc ẽ iterp̃tam̃tũ. mihi & musis ducatũ agens.qdã codices habẽt καὶ τοῖς σοῖς qd̃ significat mihi & tuis. εὐβουλέστατε:hoc est prudentissime:eubolon enim græci prũdentem dicunt & euboliam prudentiam bonumq; consilium: inde sit ὑπερθετικόν.idest superlatiuum εὐβουλέστατος: quidam legunt νομιμώτατε quod est a νόμου idest lege deflexum. Et ordine estiuorum tuorum:extrinsecus subintelligẽdum est uerbum serua:siue custodi:siue aliquid tale:ut sit sensus:uale & serua ordinem tuorum in estiuis:dicuntur autem

Estiua

estiua loca in quibus estiuo tẽpore milites cõtinentur.uetustus codex ita scriptum habet:uale & ordinem tuorum:ut sit sensus uale & tuos in ordine retineto.καὶ τοσαύτην ῥᾳθυμίαν στρατευομένους.hoc est inter tantam desidiã militantium:græci.n. ῥᾳθυμίαν uocãt pigriciã.& στρατεύομαι significat milito.unñ στρατευομένους deducitur. Vigilãdo restituit rem: ex enniano carmie immutata est dictio:nã sicuti de Fabio Maximo dixit ennius:qd̃ conctãdo restituerat rem imperiumq; Romanũ non pugnando: ita Augustus dixit Tyberiũ uigilãdo idẽ factitasse.& Hieronymus usurpãs eũdem uersum dixit: unus hõ nobis scribendo restituis rẽ: historia fabii maximi notissima est: q cunctator dicit̃ ab historicis: de quo silius solers

cunctandi Fabius. Versus ille homericus:apud homer. in.x.illiados rhapsodia diomedes suscipiens munus eūdi ꝑ speculatore ad troiana castra ulixē sociū sibi dari deposcit:dicitq̨ hūc uersum:quē ita ītet̄ptari possumus:hoc aūt comite uel ex igne ardēti ambo redibimus:ꝓpterea ꝙ optime nouit intelligere.

M.AN. Duritatē:tristiores mores & ab oī comitate alienos Plinius cur sternutamētis salutamus quod etiā Tyberiū cæsarē tristissimū.ut cōstat hoīum in uehiculo exegisse tradūt. Remissiores:citra curas oēs hitos. Hilariores:urbaniores. Abrūperet:q̄s hoīs seueritatē ueritus. Sed expugnatū:siqdē parum prudenter Augustus fecisse uideri potuisset qđ eū cuius mores nō probaret sibi successorem destinasset iccirco:ut oēs temeritatis aut ambitionisue suspitionē a circūspecto integerrimoq̨ alioqui principe remoueat causas subiicit tranqllus qbus adductus uideri possit ut Tyberiū potius q̄ aliū sibi imperii successorē constituerit. Vxoris:liuiæ. Ambitione:laudis cupiditate. Circūspectissimū:cōsideratissimum oīa accuratissime considerantē ē circunspectus ambigui sensus ut intus uector & alia q̇dā quæ tam actiuæ q̄ passiuæ accipiunt. In tanto negocio:in noui ꝑfuturi principis electione. Nihil temere:icōsideratæ potiores duxisse uirtutes eas uirtutes.s.q in Tyberio essent eas credere quæ cum uitiis nō solum equilibrium facerēt: sed præponderarent etiam quod & in colenda amicitia seruandū.Cicero præclare docet. Reipubli.causa ad usum rei pu.ἐμοὶ καὶ ταῖς σοῖς στρατηγῶν mihi & tuis imperatorē agens:quod aūt ταῖς fœminino genere dixi ad liuiam matrem & Iuliam nondum repudiatam referri oportet quædam exemplaria habent.καὶ ταῖς μούσαις:tanq̄ mihi & musis dixisset qđ non admodū ꝓbo. Dux κομψότατε.dux compositissime regulatissime ἀπὸ τῶν νομίμων legitimo. Vale æstiuorꝫ tuorꝫ: ut ordo ē κομψότατε tuorꝫ æstiuorꝫ uale idest o regulatissime oīum q te in tuis sunt æstiuis alioqn imperfecta eēt periodus qd autem sint æstiua quid hiberna diximus:laudatur Tyberius a lege & disciplina militari in æstiuis seruata. καίτοι αὐτὴν ῥᾳθυμίαν στρατευομένους & tantam desidiam militans sed subaudi inter quæ particula repetēda est:ut sit sensus inter tot difficultates & tantam militū desidiam uersatus. Vnus homo nobis: ex ennii officina id carmen est primo depromptū mox a Virgilio & Nasone usurpatū quanq̄ parꝫ itegra figura:qđ Augusto quoq̨ accidit q uigilando dixit quū ille cūctando scripsisset.&.n.fabiū cunctatorem ait ennius rem romanam restituisse qui Hannibale ex Italia eiecto qa illius ferocissimus conatus tempestiua cūctatione fregisse senatus populiq̨ Ro.ac totius Italiæ consensu graminea donatus est corona Plinius siue qd stomachor siue cōsultatione opus sit siue stomachari oporteat tuā desidero præsentiā. τοῦ δ᾽ ἑσπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο ἄμφω νοστήσαιμεν ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι hoc sequente ab igne ardenti ambo reuertemur quoniam ualde nouit intelligere.

τοῦ τ᾽ ἀλλ᾽ ἑσπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο ἄμφω νοστήσαιμεν ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι attennuatū te eē cōtinuatione laborū quum audio & lego dii me perdant nisi cohorrescit corpus meū teq̨ rogo:ut parcas tibi:ne si te languere audierimꝰ:& ego & mater tua expirēus:& de sūma impii sui populus romanus periclitet̄. Nihil interest ualeā ipse necne: si tu ualebis.deos obsecro ut te nobis conseruēt:& ualere nūc & semper patiantur si non populo Romano perosi sunt.

PHI. Horrescit: horrore & tremore concutitur. Periclitetur:in laudē Tyberii dictū ē:tāquam cum eius salute populi roma.salus consistat:& cū piclitante periclitetur. Si tu non ualebis:non absimile illud propertii uiuā si uiuet:si cadet illa cadam. Perosi sunt:odio habent:· Excessum:obitum. Palā fecit:Liuius de morte tarquinii.tū demū palā factū ex cōploratione in regia orta. Agrippa iuuene:quem Augustus adoptauerat & ꝓpter ingenii socordiā seposuerat. Codicillis:tabellis pugillaribus.scribit Hieronymus in epistola ad niciam ante carthæ & membranarū usum in dedolatis e ligno codicillis aut incorticibus arborū fuisse scriptum:unde portitores codicillorum tabellarios & scriptores a libris arborum librarios uocitauer̄ Pli.i.xiii.cur inqt & hōerus i illa ipa lycia bellorophōti codicillos datos nō epistolas ꝓdidit catullus meccha putida redde codicillos. Vt id faceret:agrippā iterrieret. Post se subduceret:post obitū sbtraheret ac sūmoueret. Impasse:ut.s.agrippā tribūus occideret.

Codicillis

Tabellarii

Librarii

De Agrippa iuuene occiso:& aliis gestis.

EXcessū Augusti nō prius palā fecit q̄ Agrippa iuuene interēpto. Hūc tribunus militum custos apposito occidit lectis codicillis:qbꝰ ut id faceret iubebat̄. Quos codicillos: dubiū fuit Augustus ne moriens reliquisset:quo materiā tumultus post se subduceret:an nomie Augusti Liuia & ea ɔscio Tiberio:an ignaro dictasset. Tiberius renūcianti tribūo factū esse qđ iperasset.neq̨ iperasse se:& redditurꝫ eū senatui rationē respōdit: inuidiā scilicet in præsentia uitans:nam mox silētiorem oblitterauit.

Obliterauit:aboleuit & obliuiōi tradidit.neuiꝰ naue dixit gētē oblīterā ꝑ obliterata iur̄ tribūitiæ ptātis. A.Gel.ex auctoritate Var.& atei capitōis ius fuisse tradit trib.plæ.hēndi senatus:q̄q̄ sēatores nō eēnt. Spiritus deficeret:hoc est ut ipse moreretur. Librū:in quo pscripta erāt illa:de qbus ichoauerat allocutionē.

Oblitera gens

M.AN. Impii sui picliter: ipil sui discrimé & piculū adeat. Pe rosi sunt.i.ualde oderit. Ver.lucéq; posi Plautus simpliciter protulit inimicos semper osa obtuerier protulit & uerbale incontinentem inquit atq; osorem uxoris suæ: Priscianus odiosus ut noui notus ex quo perosus & exosus. Excessum: mortem. Palam fecit: patefecit: nec palam unq̄ ad perosam pertinet ut pera pinus in analogia refert corā uero sæpius.nō.n palam Scipione policente Aemilio sed corā dicimus. Agrippa iuuene: cū quo fuerat ab Augusto adoptatus. Codicillis: litteris. Subduceret: tolleret. Liuia: quæ ut mī canere uoluisset filii impio. Neq; impasse se: ex q̄ ificiatione superior dubitatio orta est. Inuidiā: odium. Rem agrippæ: cædem.

Oblitterauit: silentio & obliuioni dedit. Iure tribunitiæ ptātis: nam eā ptātem in aliud qnquénīū susceptat Varro ad opianum scribens dictatorem consules: prætores: tribunū ple. iter regē & pfectū urbis ius cogēdi senatus hūisse ait: ac pter hos extraordinario iure tribūos militares cōsulari ptāte. x.uiros qbus cōsulare fuisset ipe riū & triūuiros cōstituēdæ reip. cā creatos. Imperat: non sufficiens. Librum: in quo erant ea quæ ad patres erat relaturus.

PHI. Non admissis: nō intro ductis in senatū. Signatoribus: notū ē signatores septē adhibe ri signādis testamētis: ut ita nulla fraus adhibeatur & ut scribūt iurisōsulti possunt oēs septē te stes uno anulo signare testamentum. Sinistra: noxia & letifera. Ex sextāte: ex besse hoc est octo ptibus hēditatis: q̄ diuidit̄ i.xii. ptes assis Tyberiū instituit hæredē. Quoniā ita pfari: sensus est cū in testamēti pfatiōe ita exorsus eēt augustus se Tyberiū instituere hæredē: ppterea q̄ fortūa sibi filios eripuerat: ex tali pfatione testamenti suspicati sunt oēs Tyberiū necessitate magis quā uolūtate relictū fuisse hæredem ab Augu. orbato filiis. Statione militū: custodia militari. Quāta belua: tyrānidi illud orātianū accōmodari pōt. bellua multorū capitū ēs. Si hoīes scirēt q̄tū mali lateat sub bracteata illa & pōnata impii fœlicitate oēs ipiū recusarēt tāq̄ plenū ærūnaꝝ. Cūctatiōe suspēdēs: sextus Aurelius de Tyberio scribēs ait hæc. denique delatum a patribus principatum: quod quidem astu perfecerat: ficte abnuere. quid singuli dicerent uel sentirent atrociter explorans: quæ res bonos quoque pes

Signatores testamenti septem

De gemitu eius & testamēto Augusti in senatu recitato.

PVre autē tribūitiæ potestatis coacto sēatu: ichostaq; allocutione de Repu. uelut ipar dolori congemuit utq; non solū uox: sed ut & spiritus deficeret optauit ac plegēdum librum Druso filio tradidit. Illatū deinde Augusti testamētū nō admissis signatoribus nisi senatorii ordinis: cæteris extra curiā signa agnoscētibꝰ recitauit p libertū. Testamēti initiū fuit. Quoniā sinistra fortuna Caiū & Luciū filios mihi eripuit. Tyberius cæsar mihi ex pte dimidia & sextāte hęres esto: quo & ipo aucta ē suspicio opinātiū successorē ascitū eū necessitate magis q̄ iudicio: quando ita præfari non abstinuerit.

De acceptione principatus ad præces senatus q̄si coacta.

PRincipatū quāuis neq; occupare apte cōfesti neq; agere dubitasset: & statione militū: hoc ē ui & specię dominatiōis assūpta: diu tamē recusauit ipudētissimo aīo adhortātes nunc amicos icrepās: ut ignaros q̄ta belua esset imperiū: nūc præcantē senatū & pcumbētē sibi ad genua ambiguis respōsis & calida cunctatiōe suspēdens ut qdā patientiā rumperēt: atq; unus in tumultu proclamaret aut agat aut desistat: alter corā exprobraret: cæteros qd polliciti sint tarde pstare. seipsum quod pstet tarde polliceri. Tandem quasi coactus. & q̄rens miserati & onerosam iniungi sibi seruitutem recepit imperium. nec tamē aliter q̄ ut depositurum se quandoq; spem faceret. Ipsius uerba sūt. dum uēiam ad id tēpus quo uobis ęquum possit uideri uos dare aliquam senectuti meæ requiem.

De causis pp q̄s pricipatū recusauerat: & aliis gestis eius.

CVnctādi cā erat metus undiq; iminētiū discrimiņū ut sępe lupū se auribus tenere diceret. Nam & seruus Agrippæ Clæmēs nomine nō cōtēnendā manū i ultionē dñi oparararat. & .L. Scribōius libo uir

sum dedit. Aut agat.s. principem simpliciter & aperte. Aut desistat a principatu. Quod præstet: Tyberius re qdem principem se præstabat: sed uerbo pricipatú abnuebat. Onerosam seruitutem: diō libro tertio de regno docet principatú rem esse laboriosam: nec otio & aī remissione sed curis & laboribus refertá. Lupú auribus tenere: prouerbiú est: apud græcos. λύκον τῶν ὤτων ἔχω. hoc é lupú auribus teneo: qđ in re ancipiti piculosaq; dici solet. Ná q auribus lupú tenet nec eú dimittere audet: nec retinere pot sine periculo. Hieronymus scribés aduersus Ioanné origenistá sic ait. núc uero qsi auribus lupú apprehéderis nec retinere potes nec audes dimittere: apđ terentiú quoq; i phormiōe iuuenis amator in periculo collocatus usurpat idé puerbiú. Manú: multitudiné. Scribonius libo: hic erat ex familia illius libonis scribonii: q sedé ptoris & tribunal collocauit iuxta arcú Fabianú: qđ puteal libonis ab oro dictú é. Extraordiné: nō cōtenti legitimis extraordinaria deposcebát. Germanicianis: germaniciani differunt a germanicis: sicuti hispaniéses ab hispanis: sicilienses a siculis. náq; germáicianos uocat milites Romáos in germáia militátes. Idé infra ait: neq;.n. deteriores esse aut hispaniési exercitu: q galbá aut germáiciano qui uitelium fecissent.

Marginal notes: Lupú auribus teneo — puteal libonis — Germaniciani

M.AN. Signatoribus: q testamétú signarát signare olí subscribere fuit cæteris qbus nō licebat curiá igredi. Signa agnoscétibus: sua qsq; signa aut suá qsq; manú spectátis. Per libertú suú: an Augusti non dicit. Ex dimidia parte & sexáte: ex duabus tertiis partibus. Quo & ipso: qua etiá pfatiōe. Cōfestim cōtinuo post augusti excessum. Agere: se principis dignitaté usurpare. Statiōe militú: militis præsidio circa se cōstituto. Impudentissimo animo: omni pudore abiecto. Quanta belua: q̄ difficilis & ardua. Imperium imperii cura & administratio. Ambiguis responsis: uariis & obscuris & quibus haud facile intelligi poterat accepturus esset necne. Callida: astuta. Cunctatione: mora & hesitatione. Patientiá rumperent: in stomachú illius ambitiosæ cauillationis q̄ patienter tulerant prorumperét. Aut agat: aut aperte agat principem. Aut desinat: agere principem quæ luere agit: nam ut dixi continuo augusto defuncto cœperat in multis principis personam usurpare. Quod præstet tarde polliceri: satis urbane & si non sine felle dictú quasi diceret: quú alii sero pstare soleant q promiserint hic quæ pstet: nam dudum re ipsa se principem agebat cunctanter polluetur. Cunctandi: ut delatum imperiú cunctanter adiret. Ludú auribus: puerbiú ab aiali natura sumptum. constat.n. lupum capite & détibus maxime polluere cōtra quú postremis eé partibus elumbem: sed quú sit minime auritus uere qui eú auribus tenet in discrimine est. Manum: armatorú agmé. L. Scribonius libo: ob scriboniá sororem credo aut matré ut alii aiunt: cui repudiatæ augustus liuiá Tyberii matré supduxit uxoré. Extra ordiné: præter legitimú stipendium. Stipendio: ptoriani qui Romæ erant idem acciperent stipédium quod & illi qui sub germanico militabant.

nobilis res nouas clá molliebatur: & duplex seditio militú in illyrico & in germania exorta é. flagitabát ambo exercitus multa extra ordiné: ante omnia ut æquarentur stipédio prætoriani germáicianis. Quidá etiá pricipé detrectabát nō a se datú: summaq; ui Germáicú qui tum his præerat ad capessendá rempublicá perurgebát: q̄q̄ offirmati resistenté qué maxie casum timens partes sibi quas séatui liberet tué das in Repu. depoposcit: qñ uniuersæ sufficere solus nemo posset: nisi cum altero uel etiam cú pluribus. Simulauit & ualitudiné quo æquiore animo Germáicus celeré successionem: uel certe societaté pricipatus opериret. Cōpositis seditionibus Clæmenté quoq; fraude deceptú redegit i potestaté: Liboné ne quid in nouitate acerbius fieret: secúdo demú anno in senatu coarguit: medio tm̄ téporis spacio cauere cōtentus. Ná & inter pontifices sacrificanti simul p secespita plumbeú cultrú subiiciendú curauit: & secretum peténti nō nisi adhibito Druso filio dedit: dextráq; obambulantis ueluti incumbens quoad perageretur sermo continuit.

De ciuilibus gestis eius in initio principatus.

Verú liberatum metu ciuilem admodum inter initia: ac paulominus q̄ priuatú egit. Ex plurimis maximisq; honeribus præter paucos & modicos non recepit: natalem suum plebeis incurrentem circensibus uix

PHI. prætoriani: hi erant milites: honoratiores: q Romæ utí ferius declarabit habebát castra q ptoria dicebant. a ptoriáo olí exercitu otho factus est imperator. Quidam.s. militum. Principé detractabant: Tyberiú recusabát. A se.s. milinbus. Germanicú obfirmitate resistentem: de hac re alibi sic scribit tranqllus. germanicus excessu augusti nunciato legiones uniuersas imperatoré Tyberiú pertinacissime recusantes & sibi summá rei pu. deferétes icertú constantia an pietate maiore cōpescuit. Casum: piculú ne germáico demandetur impiú ipo exturbato exploso q;. Nisi cú altero: talis est illa homerica snia maior duobus aí præstantia é: plusq; alacritatis cō siliiq; adest quia alius aliud excogitat: atq solus é sibi ipsi plerúq; diffidit: & apud diffidétiá suá cō silii pōdus intercedit. Operiret expectaret. Clæmété: agrippæ seruum: q ut dudú dixit. cōparauerat armatos i ultiōem dñi ip.

Marginal note: Prætoriani

Secespita
Secium

terépti. Liboné:qui res nouas clá moliebaẽ. Pro secespita:secespitá auctores cultrú ferreũ uocauerũt ob lõgú manubrio eburneo.rotũdo:quo flamines:flaminicæ uirgies:põtificesq; ad sacrificia utebãẽ:dicta aũt est secespita a secádo.libũ quoq; qđ in sacrificio secespita secaẽ seciũ dici uoluerũt.Tyberius loco secespitæ plũbeũ cultrũ ideo subũci curauit sacrificáti liboni:ne ab eo p simulationé sacrificii uiolari posset:plũbeus eni culter obtusior é habetq; acié hebetioré. Secretũ petẽti:liboni colloquũ cũ Tyberio secretũ postuláti.

Obanbulare
Obuaricator.
Plebeii ludi

Dextrá obãbulatis:timés Tyberius ne iter colloquẽdũ ambuládũq; ferireẽ a libõe: illius dextrá dissimulater cõtinebar:tanq̃ illi uidereẽ icũbere & initi.obãbulare ꝓprie é aduersũ alios ambulare & q̃si ambuláti se oppõere:hic obãbulátis simpliciter accipiẽ ꝓ una iũctimq; ambulátis.Ouidius de polyphemo dixit Nocturnus obãbulat.ꝓ eo qđ est ultro citroq; ambuládo discursat prisci obuaricatoré elegãri uocabulo dixere illũ qui cupiá occurrebat: quominus is rectũ iter cõficeret. Ciuilé egit:præstitit se nõ tanquá principé sed táquá ciué ac ueluti priuatũ:qué græci politicõ dicũt. Plebeis circẽsibus: plebei ludi dicti sunt: quos exactis regibus ꝓ libertate plebis fecerũt aut ꝓ recõciliatione plebis cũ patribus: post secessioné in auentinũ.auctor Pedianus asconius:fiebát hi ludi mẽse nouẽbri:quo natus est Tyberius:quod isinuat Cicero in secũda uerrinarum cum dicit:secundum ludos plebeios aut nulli aut pauci dies ad agendum futuri sunt.

M.AN. Detrectabát:recusabát. Súma:ui sũma cõtẽtiõe purgebát degrauabát sollicitũ reddebát. Tuendas:defendẽdas. Præsidio:obtenẽdas. Cũ altero:cũ collega uno. Valitudiné:aduersá subaudi. Nouitate:noua. Imperii:administratiõe. Secũdo demũ áno:qđ antea nõ ausus erat facere. Medio tm̃ tpis dũ ob impii nouitaté coarguere nõ é ausus. Sacrificáti:liboni. Pro secespita:secespitá ut festus docet alii securí alii dolabrá Aeneá alii cultellũ putát ueꝝ culter erat ferreus oblõgus Manubrio eburneo iũcto ad capulũ argẽto auroq; fixo clauis æneis quo flamies põtificesq; ad sacrificiũ utebáẽ dictaq; é secespita a secũdo. Secretũ:secretioré cõgressũ. Ciuilé:ut priuatũ ciué & i ordiné redactũ. Honoribus:publico decreto delatis. Plebeis circẽsibus sic Valerius plebeis igt ludis qdá p̃familias & cõtiuo i eodé capite p̃sultoré ludis circẽsibus quũ de eisdé iterim ludis loquereẽ:sed quid de ludoꝝ uarietate Liuius & Dionysius senserint alio loco diximus. Intercureret:ut eodem tempore quo ludi ipsi ipsius natalis celebrarent.

unius bigæ adiectiõe honorari passus est. Tẽpla:flamines: sacerdotes decerni sibi ꝓhibuit: etiá statuas atq; imagines nisi permittẽte se poni:permisitq; ea sola conditiõe ne intra simulachra deoꝝ:sed intra ornamenta ædium ponerentur. Intercessit & quominus in acta sua iurareẽ:& ne mensis september Tyberius:October Liuius uocarentur:prænomé quoq; imperatoris:cognomé quoq; patris patriæ. Ciuicá i uestibulo coroná recusauit:ac ne Augusti quidé nomé quá q̃ hæreditariũ ullis nisi ad reges ac dynastas epistolis addidit:nec amplius q̃ omnino tres ꝯsulatus unũ paucis diebus: alterũ tribus mẽsibus:tertiũ absens usq; i idus maias gessit.

De adulationibus per eum spretis:& prohibitis.

Adulatiões adeo auersatus é:ut neminé senatoꝝ aut officii aut negocii cá ad lecticá suá admiserit. Cõsularé uero satisfaciẽté sibi ac p gẽua orare conáté ita suffugerit: ut caderet supinus:atq; ét siqd in sermõe uel i cõ

Bigæ

PHI. Vnius bigæ: grámatici bigas Plautio numero dici debere cõtendũt: quoniá multitudis nũero teneẽ.ná sicut q̃ttuor eq iũcti q̃drigas faciũt: ita iunctos duos equos bigas uocáus.auctoritas tam̃ ueteꝝ:q.p rõne hẽnda est bigá singl'o nũero dicit: sicut & q̃drigá.Plinius i sũmo mausoleo est quadriga marmorea:q̃ fecit pithis.Papinius in thebaide. Rorifeꝝ gelida tenuauerat aera

Biga

biga.bigas primũ iũxit phrygũ natio quadrigas erictonius.eadé quoq; formula trigam dici tres equos simul iũctos docent iurisc õsulti libro.xxi. digestorum sic scribẽtes ad edictũ editiũ.simili modo & si triga uenierit retinẽda erit tota: & si quadriga redhi

Triga
Trigarium

beaẽ:triga trigariũ deriuaẽ & accipiẽ pro curruli certamie trigarum.corrigenda est mendosa dictio in calce operis Pliniani:nam ubi trigariis legendum est tricariis passim fuit impressum.uerba pliniana hæc sunt.Ne equos quidem in triariis preferri ullis uernaculis animaduerto sunsus est cũ circenses aguntur curruli certamine bigaꝝ & quadrigarum: hunc solum sibi Tyberius honorem exhiberi uoluit in ludis:ut ad celebrandum diem suum natalem adiicereẽ pristio numero currũ biga una nois sui causa. Flamines:singulis diis singuli flamies erãt assignati:ut dialis Martialis & Quirinalis:sed de flamie latissime explicatũ est in Iulio Cæsare. Statuas & imagines:hæc duo disparauit tanq̃ diuersa.sicut historici fecerunt. statuæ.n.sunt æneæ & lapideæ:imagines cereæ & pictæ. Ne intra simulachra:noluit Tyberius statuas suas collocari inter simulachra deorum:ne diis immortalibus æquari uidereẽ: sed tantũmodo collocari eas uoluit ut essent templis ornamento: sicuti multa simulachra ad ornatũ tantum in templis ponunẽ. Ne mensis Tyberius:noluit a suo noie menses appellari:sicut a Iulio Cæsare & ab Augusto dicti sunt duo mẽses iunctim locati.Iulius & Augustus. October Liuius: uel a matre liuia uel propter genté liuiam: unde maternum Tyberio genus Prænomen imperatoris: e contrario Iulius Cæsar imperatoris prænomen

inter cætera ornaméta recepit. Ciuicá í uestibulo: de coróa ciuica affatí dictú é í Iulio Cæ. illud í pséntia addédú: qd' ciuica coróa facta é ísigne clarissimú clæmétiæ ípatoꝝ: & olí augustus ciuicá accepit ab húano genere. hác át í uestibulo ædiú palatiaꝝ pōi solitá: q̄ lauꝝ ante limia excubáté spectabat: docet Ouidi. sic scribés: postibus augustis eadé fidissima custos ante fores stabis mediáq̧ tuebeř qrcú. Idé í. iui. fastoꝝ: state palatiæ laurus ꝑtextaq; qrcus stet dōus. æternos tres hét una deos. qrcú. n. utrobiq; posuit Oui. ꝑ coróa ciuica: q erat qrna: q clæmétiæ ípatoꝝ dicata í uestibulo figebať una cú lauro: q ob id a Pli. dř iátrix Cæ. pōtificisq;: q & domos exornat & ante limia excubát. hác ciuicá coroná sibi í uestibulo pōi recusauit tyberius dú pbet se ciuilé & pœne priuatú: sicut cæ. augu. fuerat posita. Quáq̄ hæreditariú: q scribiť hæres í testamto i nomé testatoris recipiť sicut de Pōpōio attico dictú é: q appellatus é cecilius testamnto cecilij hæres factus. Dynastas: græci dynastas uocát dños & potétes: & dynastiá ui & pricipatú: auctor é Stra. reges dynastas uocari: ppea qđ plurimú possūt pollétq; & pplos quo uelit aut ui aut psuasióe pducát. scribit Cæ. Pōp. magná pecuniá exegisse a regibus oíbus & dynastis & tetrarchis Cice. in epistolis ad atticú. erit nebulo iste cú istis dynastis í gratia. Ad lecticá: qñ í lectica gestabať. Satisfacieté: satisfacere é tm̄ facere quátú satis sit irato ad uindictá. Per genua orate: supra dictú genua misericordiæ esse cōsecrata: q supplices attingút: & ut aras adorát. Suffugerit: retro fugerit nolens a uiro consulari adorari per genua. Caderet. f. Tyberius. M. AN. Vnius bigæ adiectiōe: focas í are ut excubiæ iqt máubiæ primitiæ ita bigæ trigæ & q̄drigæ mľtitudis tm̄ nūero íflectuť tráq̄llus tamé unius dixit: sésus é una tm̄ biga ob eius natalé ultra pscriptú é adhibita: sed p bigá cursū unú biga rū nō absurde intelligas. Intra simulachra deoꝝ: nō í sacris edilibus. In acta sua iurareť: ne senatus ppls ue se iuramto obligaret fore ut ipsius acta íuiolata eét ser uaturus. Tyberius: a suo noíe. Liuius: a liuia mře. Ciuicá: coroná Pli. hinc ciuicæ coronæ mi litú uirtutis insigne clarissimú iá pridé uero & clæmétiæ ipatoꝝ postq̄ ciuiliú bellorú pphamatio ne meritú cœpit uideri ciué non occidere. Dynastas: officii nom quú alioquin Χυνασμσ dominum significet regno potentem. Satisfacieté: ueniá peteté. Ita suffugerit: sese illi subtraxerit. Caderet supinus: tyberius scilicet. PHI. Blādius: quasi per assentationem adulationemque: quæ mala in aulis principum dominantur. Interpellare: interrumpere orationem illius: q de se blā dius loqueretur. Contumeliæ causa: tanq̄ domini nomé contumeliosum foret. in hoc imitatus est augustum: qui domini appellationem ut maledictum semper exhorruit. Pro auctore suasorem: auctor dicitur ille: cuius auctoritate aliquid sancitur & talis in ueneratione est. Liuius. sic ratum esset si patres auctores fierent. Idem frequenter ait. populus iussit. patres auctores facti suasor est longe uero auctore minor tanquam consiliarius: unde Tyberius ut se ciuilé ac pene priuatú pstaret non auctor sed suasor dici uoluit: nec occupationes suas sacras appellari táquá impe

Ciuica imperatorū

Locus ouidii

Laurus ianitrix cæsarum

Dynastia

Dynasta

Auctor

tinua oratione blādius de se diceret: non dubitatet ĭtetpellare ac rephédere: & cōmutare cōtinuo. Dominus appellatus a quondá denunciauit: ne se amplius contumeliæ cá nominaret. Aliū dicēté sacras eius occupatiōes: & rursus aliū auctore eo senatū se adiisse uerba mutare: & ꝑ auctore suasorem: pro sacris laboriosas dicere coegit.

De patiétia eius aduersus conuicia & maledicta.

Sed aduersus cōuitia: malosq́ rūores: & famosa de se ac suis carmía firmus ac patiés: subínde iactabat in ciuitate libera linguá méteq; liberas eē debere. Et quodá senatu cognitione de eiusmodi criminibus ac re is flagitáte: nō tantum inquit ocii habemus: ut implicare nos pluribus negociis debeamus: si hác fenestrá apueritis nihil aliud agi sinetis: omniū inimicitiæ hoc prætextu ad uos deferētur. Extat & sermo eius ī séatu p ciuilis. Siqdé locutus aliter fuerit: dabo operá: ut rationé factorum meorū dictorumq; reddam: si perseuerauerit inuicem eum odeto.

De ueneratione eius ad senatum.

At q; hæc eo notabiliora etát qđ ipse in appellādis uenerādisq; singulis & uniuersis ꝑpe excesserat humanitatis modū dissentiēs in curia a Q u. Haterio agnoscas inqt rogo: siquid aduersus te libetius sicut senator dixero. Et deíde oés alloqns dixit nūc & sæpe alias. P. C. bonū & salutaré principé qué uos tanta & tam libera potestate ístruxistis senatui seruire debere: & uniuersis ciuibꝫ sæpe & plerūq; etiá singulis: neq; dixisse me pœnitet: & bonos & æquos & fauentes uos habui dominos: & adhuc habeo.

Itē de eodē & de pristina auctoritate senatus p eū seruata.

Quin etiá speciē libertatis quádá íduxit ꝯseruatis senatui: ac magistratibꝫ & maiestate pristia & ptāte neq; tá puū q cq̄: neq; magnū publici priuatiq; ne

ratoris & dei: sed laboriosas tanquam ciuis & priuati. Subinde: frequenter. Linguam mentemq̧ liberas: ut unusquisq̧ libere loqui posset: id quod animo menteq̧ sentiret. mens quidem adeo libera est: ut etiam in seruo non sit addicta seruituti. sed sæpe linguæ libertas suo nocet auctori. mortifera enim homines interdum loquuntur: ut ait Plinius in. xiiii. redituras que per iugulum uoces non continent: multis ita interemptis: uoluntates uero ut dicebat cato censorius neque legibus neq̧ pœnis fiunt obnoxiæ. De eiusmodi criminibus: malis rumoribus conuiciis atq̧ auctoribus: famosorum criminum. Si hanc fenestram: de latribus: hanc uiã: hũc aditũ. puerbialis locutio est quæ ex illo terẽtiano: ducta uidet: huic quãtã fenestrã ad nequitiã patefeceris. Hoc prætextu: sub hoc uelamẽto cõuiciorũ & famosorũ carminũ. Deferentur: quãdo inimicus ulcisci uolet inimicũ criminabit eũ detraxisse pricipi. Si perseuerauerit: hoc dicebat Tyberius de obloquutore & osore sui nominis se odio illũ habiturũ si in odio & ipse perseuerauerit. A quinto aterio: fortassis hic est ille quintus aterius: qui dictus est ingeniũ habere in numerato: ut sine monitore tacere nõ posset. de quo egregie Cæsar Augustus: aterius noster sufflaminãdus est. de hoc Hieronymus & Seneca nõ pauca. Sicut senator: mirra tyberii ciuilitas: qui se senatorẽ dicit nõ imperatorẽ. Tã libera potestate: quã libera & legibus soluta est potestas imperatoria. Vos habui dominos: in hoc tyberius excedit humanitas modũ: dũ habere se dicit dominos senatores: quibus paulopost tanquã seruis ipe tanquã dominus dominari cœpit. Et adhuc habeo: tanquam in posterum habiturus sit perinde ac togata mancipia.

Mens libera

Aterius

M. ANTO. Commutaret: ut suaserem pro auctore laboriosas pro sacris dicere coegisset. Conuicit: probrosa uerba. Iactabat: idẽtidẽ dicebat. Non tantum ocii habemus: a publicis curis. Si hanc fenestram: hunc ad calumniam additum. Omnium inimicitiæ: ut alii alios qui inter se inimici sint deferant. Qu. aterio: fuit his promptus. & popularis orator ut Eusebius scribit. Sicut senator: quem dicere oportet quæ sentiat ad rem publi. pertinere. Habui dominos: & habeo aperta confessione se in ordinem redegit.

PHI. De monopoliis legimus apud Iustinianũ monopolia nõ eẽ itromittẽda: quoniã nõ ad cõmodi reipu. sed ad labẽ detrimẽtaq̧ ptinent. dicimus. n. monopolia quãdo unus mercis in ciuitate uẽdendæ solus ius habet. de monopoliis hæc Pli. magnũ fraus & ibi lucꝝ monopoliũ iuenit: de nulla re crebrioribus senatuscõsultis: nulloq̧ nõ pricipe adito qrimõiis ꝓuicialibus. Auctorãdo milite: auctorat miles q̄do auctoramẽto obligat scribitq̧ i militiã. sicut exauctorari dr̃ qñ dimittit a militia & isignibus militaribus exuit.

Monopolia

Auctorat miles

gocii fuit: de quo nõ ad. P. C. referret. De uectigalibus ac monopoliis: d istruẽdis reficiẽdisue opibꝰ: ẽt de legẽdo uel auctorãdo milite: ac legionũ & auxilioꝝ descriptiõe: dẽiq̧ qbus impiũ ꝓrogari: aut extraordinaria bella mãdari. qd & q̄ formã legũ lr̃is rescribi placeret: p̄fectũ alæ de ui & rapinis reoꝝ cãm i sẽatu dicere coegit. Nũq̄ curiã nisi solus intrauit. lectica quõdã intro latus æger comites a se remouit.

De patientia eius cõtra obtrectatores.

Q Vædã aduersus sñiam suã decerni ne qstus qdẽ est negãte eo destiatos magr̃atibꝰ adesse oportere: ut p̄sentes honori acqescerẽt. p̄tor designatus liberã legationẽ ipetrauit. Iteꝝ cẽsente ut trebiãis legatã i opus noui theatri pecuniã ad munitionẽ uiæ trãsferre cõcederetur: optiere nõ potuit: qu rata uoluntas legatoris eẽt. Q uũ senatuscõsultũ p discessionẽ forte fieret trãseuntẽ eũ i alterã pte

Legionũ & auxilioꝝ: ante dictũ ẽ legiões dici militũ rõanoꝝ: auxilia externoꝝ: q̄ seruabat illa apd romanos cautio ne maior nũerus eẽt auxiliarioꝝ q̄ legiõarioꝝ. Prorogari: augeri noua rogatione.

Præfectũ alæ: supius annotauimus p̄fectos alaꝝ dici eos: qui p̄sunt æqtribus alaris. alæ aũt exercitus sunt eqtũ ordĩes ab eo dictæ: quod circũ legiones dextra sinistraq̧ tanq̄ alæ in auiũ corporibus collocabãtur: cognitio de causa p̄fecti q reus erat ad ĩpatorẽ iudices ue militares spectabat uoluit tamẽ Tyberius ut in senatu ageret: & ita docet: quantũ auctoritatis ab initio principatus detulerit ordini senatorio. Nisi solus: cõtra uituperat Antonius: qd curiã Romanã ithireis & armatis satellitibus itraret: sederẽtq̧ macherophori in sedilibus senatoꝝ. specimẽ boni principis ẽ: cũ solus icedit sine stipatoribus cũ solus itrat curiã. Aduersus sñiam suã decerni: scribit Tertuliãus: i apologetico Tyberiũ oli detulisse ad senatũ de Xp̄o cõsecrãdo cũ ꝓrogatiua suffragii sui. senatũ qa nõ ꝓbauerat respuisse & aduersus sñiam Tyberii ne deus cõsecraret effecisse. Abesse oportere: Tyberius asserebat eos: q eẽnt designati magr̃atus & electi ad magistratũ ieũdũ: nõ oportere abesse ab urbe roma: ut ita p̄ntes honori hoc ẽ magr̃atui cõcesso acqescerẽt. tamẽ cõtra Tyberii uolũtatẽ: q erat p̄tor designatus obtiuit a senatu ut abesse posset ĩpetrata libera legatiõe. Liberã legationẽ: libera legatio dari solet: qñ q̄spiã solo legati noĩe uoluti ornamẽto decoratus ab urbe discedit nõ magis i hac ꝓuicia q̄ i illa fungẽs officio legati. Cicero i orõne ꝓ flacco scribit legatiões liberas mltos sæpe uiros bonos sumpsisse cã exigẽdi: opiat idẽ. M. Tullius q̧ liberæ legatiões hẽant diffinitũ tp̄s: ex lege Iulia. Idẽ ad atticũ scribẽs a Cæ. iqt ualde libaliter iuitor i legationẽ illã sibi ut sim legatus. Atq̧ libera legatio uoti cã dat. Idẽ i. i. antõianaꝝ refert se habuisse liberius legatiõis Plutar. i gracchis refert senatũ Scipiõi nasice liberã legationẽ i asia decreuisse: cũ ob mortẽ Ty

Præfecti alarum

Libera legatio

berii gracchi:cuius auctor fuerat ipe nasica:uideret plebé aduersus illú male aíatá & iá de uídicta cogitáté legatióis liberæ méinit ét brutus i epistolis. Trebiáis:i latio sút trebulái ppli cognóine balimé ses ubi laudatissimus caseus cóficiebat:de qbus ait epigrámatarius poeta.trebula nos géuit cómédat gra duplex siue leui fláma siue dóamur aq̃.ppe trebuláos sút & alii ppli noíe trebiái auctore Pli.li.iii.na.histo.de qbus loqt tráqllus.fuerit alteri quoq; trebulái i sabinis cognomie mutuesti. Rata uolútas legatoris: legator é q in testamto pecúiá legat.legatarius cui legata é.sésus é legator legauerat trebiáis pecúiá hac códitióe:ut ea pecunia nouú theatꝝ extruerét.cé sebat Tyberius eá pecúiá ad uiá muniédá eé tráfferédá:táq̃ ea foret utilior i pésa:sed obtinere nó potuit.& ita rara stabilisq; másit uolútas legatoris. S.C.p discessioné:Marcus Varro in epistola ad opianú scripta senatuscósultú fieri duobus modis tradit:aut p discessioné si cósentiret:aut si res dubia eét p singuloꝝ snias exqsitas.sed atteius capito affirmat & tubero dicebat nullú senatuscósul.fieri posse nó discessióe facta:qa i oíbus senatuscósultis ét i his q̃ p relationé fierét discessio eét necessaria.Est aút discessio:qñ pedibus discedút i sniam eius q i séatu retulissent: & hoc é qd apud historicos idétidé repies pedibus fuisse senatores i sniam.Li.sed tú quoq; uerbo assétiebat aut pedibus i sniam ibat.De senatus cósulto p discessioné fieri solito sic scribit gellius i.iii.qd igit cú .S.C.p discessioné fiebat nóne uniuersi séatores sniam pedibus ferebát.hic nó pauci opinát pedarios séatores appellatos:q i aliená sniam pedibꝰ ibát cú ipsi snias nó rogarent.Cic.discessioné hác significat i epistola ad létulú scribé.,freqntes iiere in alia oia.

Marginalia: Trebulani — Legator — Legatarius — Discessio in.S.consultis

M.AN. Septie:silitudiné. Monopoliis monopoliú uno uerbo latie exprimi nó pót locus unicus i ciuitate cóstitutus ad aliqd uédédú πολεω græce uédo μονον unú dicút.Exauctorádo militaria isignia adimédo si ad ignóiniá id referas:aliogn militiæ legius soluédo. Præfectá alæ:cuius ordis aliæ pferri cósuesset i Augu.dixius. Destíatos magiratibus:qbus séatus aut ppls magiratú destiasset.Trebiáis:trebiáis melius a treba latii oppido:cuius Ptoló.méinit:Pli.trebái:tusculái ueruliái. In opus noui theatri:ut nouú ex legata pecúia theatꝝ cóstitueret. Ad múitioné uiæ:uti i publicæ uiæ lapidibꝰ sternédæ súptú pecúia tráfferet Legatoris:eius q pecúiá legarat. Per discessioné fieret:q̃ ró eét senatuscó.p discessioné faciúdi:q̃ ité p sniarum rogationem Gellius docet.

I qua pauciores erát: securus é nemo. Cætera quoq; nó nisi per magistratus & iure ordinario agebant:tantá consulum auctoritaté: ut legati ex affrica adierit eos q̃rétes trahi se a Cæsare ad qué missi forent:nec mirum cum palam esset ipsum quoq; eisdem assurgere & decedere uia.

De ciuilibus urbanis & gestis eius.

Orripuit cósulares exercitibus pposiros:quod nó de rebꝰ gestis séatui scriberét: qdq; de tribuédis qbusdá militaribus donis ad se referrét : q̃si non omniú tribuédorum ipse ius haberet.Prætoré collaudauit:qd honore inito cósuetudiné antiquá rettulisset de maioribus suis p cócióe memorádi. Quorúdá illustriú exequias usq; ad rogú frequétauit. Patré moderationé mioribusq; psonis & rebus exhibuit:quú rhodioꝝ magratus qd litteras publicas sine subscriptióe ad se dederat:euocasset ne uerbo quidé insectatus:ac tantúmodo iussos subscribere remisit. Diogenes grámaticus disputare sabbatis rhodi solitus uenientem ut se extraordiné audiret nó admiserat:ac p seruulú suú i septimú dié distulerat húc Róæ salutádi sui cá p foribus astáté nihil amplius: q̃ ut post septimú annú rediret admonuit Præsidibus onerádis tributo puincias suadétibus:rescripsit Boni pastoris esse tondere pecus non deglubere.

PHI. Quærétes trahi:cóqrentes se a cæs.Tyberio i lógú ptrahi nec sua negocia expediri. Palá eét:i ppatulo i apto. Eisdé cósulibus. Assurgere: honoris cá táq̃ dignioribus:tradút historici syllá dictatoré solitú fuisse de sella assurget priuato Póp.& equo descédere & caput adapire.Seruius enarrás illud uirgilianú. Thmolus assurgit: qbus & rex ipe phaneus sic ait assurgit signat cedit qd tractú é a sedétibus:q i honoré alicuius surgere cósueuerit:hic elegáter ab ausonio dictú é.assurgit musæ nra caméa tuæ. Decedre uia:Hiero.lib.i.cótra Iouinianú. Certe ro.ppls quáto honore sp uirgies uestæ habuerit hic aparet:qd cósules & ipatores & in curribus triúphátes: & ois dignitatis gradus eis deuia cedere solitus sit.Plautus i trinúmo.decedá ego de uia de semita de honore ppli. Ad se refer.cú ad senatú referre debuisset:cuius auctoritaté uideri uolebat ápliori. Rettulisset:réouasset restituisset. De maio:non Tyberii:sed ipsius ptoris.

Marginalia: Assurgere cedere

Vsq; ad rogú freqntauit.In quo cadauera ipa cremabant.Lex i.xii.tabulis tráslata de solóis legibus ad súptus minuédos pertinens de lignis politis rogú fieri uetat:númæ regis lex est:uino rogú ne respergito. Sine subscriptione:per obliuioné incuriamq; scribæ subscriptio qua nomé mittétis litteras signari solet omissa fuerat i litteris publicis rhodioꝝ. Extra ordiné:cupiebat Tyberius audire grámaticú nó illa ordiaria formula disputátem. Euocasset:ex insula rhodo romá euocatos uenire iussisset. Ne uerbo quidé:Citra omnem uerboꝝ castigationem:nec qdem unico uerbo cum morsu prolato. Remisit:rhodon. Sabba-

Marginalia: Ne rogus fiat de lignis politis

tis:diebus festis iudæorum: Venisset.s.Tyberiū & hoc factū ē illo tpe:quo Tyberius erat ī secessu ap rhodi os. Nō admiserat:itra auditoriū. Post.vii.annū. In nūero iocatus ē:nā sicut grāmaticus renūciauit Tyberio:ut ad audiēdū uēiret.vii.die ita Tyberius illū mōuit:ut ad se salutādū rediret āno.vii.q ē itidē ap iu

pecus glubi dæos sacer & feriatus:ut dies.vii. Tōdere pecus:nō deglubere:pecus glubi dr̄:cui pellis detrahit̄:ut auctor

Gluma ē festus:scribit.M.Var.i.i.de re rustica glumā dici folliculū grāi a glubēdo qđ eo foliculo deglubat̄ granū

Glubit hoc ē decorticet̄ Catullus.glubit magnanios remi nepotes:p hāc bracteatā sniam signāre uolebat Tyberius puīciales a psidibus nō eē usq ad uiuū despoliādos:nā ut igr ille ossa uides regū uacuis exucta medullis Simile illđ ē ecclīasticū:q nimis emūgit elicit sanguinē Iosephus li.xviii.āntiq̄tatū refert Tyberiū dicere soli tū:magīatus semel datos:iō se iugiter pmittet̄ illis:qbꝫ fuerit cōcessi:qđ itelligeret cōsuli p hoc & pstari ex magna pte subiectis:exēplūq illđ de egroto muscas nō abigēte cōmemorabat quo demōstrat̄ rectores puīciarū diuturnos iā saturos opibꝫ mīus eē rapaces nūcq despoliar̄ puīciales.ecōtra nouos:utpote faelicos & M.AN. Assurgere:cōsulibus uēiētibus. Decedere uia qđ (esuriētes īcitari ad rapinā pdācq subiectorum. officii cā dignioribus pstat̄. De maioribus suis:de maiorum suorum laudibus p cōciōe differuisset. Vsq ad rogū:nō cōtētus fueris pōpā duxisse:nisi cadauer ēt rogo īpositū spectasset. Moderationē:mānsuetudinē:& eqtatē fuisset hæc qs nō uidet diuini pricipis officiā certe assimulata essent: qđ euētus postea declarauit. Subscriptiōe:qđ apparebat negligētia potius q̄ fraude factū. Euocasset:accersuisset. Sabbatis rhodi:sabbatorum diebus. In.vii.diē:q de die ī diē p seruū trahēdo ī.vii.q disputatiōis erat illius ad se aditū distulerat:ut publicæ credo disputatiōi iteresset:ī qua licebat artē ostētare uel certe.vii.post die redire iussus ē:nā & græculo rōæ respōsū ē:ut post.vii.annū ad Tyberiū uēiret. Deglubere:excoriare: nudare.Cato salictū suo tpe cedito glubito arctecq alligato liborum cōseruato:Catullus nūc ī quadriuiis & angiportis glubit magnanimos:remi nepotes: Varro q eo folliculo deglubetur granum.

PHI. Et si uariū:mō bonū mō malū pricipē. Eatenus : eousq & ad eū modulū. Perperā:iniq nō recte. Rescidit:titulus ē apđ ualeriū de rescissis testamtis.ē.n.

Rescidere rescidere nō ratū hr̄e & irritū facere:qđ cōstitutū fuerat. Iuxti: ppe. Elabi gr̄a:reus elabi dr̄ gr̄a qđo corruptis iudicibus uel largitiōe ul' amicitia ul' potētia euadit sniam dānatoriā. Subitus:ex īprouiso & pter expectatiōem. E plano:ex loco īferiori & ut dr̄ ex terra. Quæsitoris tribūali: hic q̄sitorē illū intelligius q auctore Asconio pest q̄stiōi criminaliū q

Quæsitor stionū:đ quo ait maro.q̄sitor minos urnā mouet.& claudiāus.q̄sitor ī alto cōspicuus solio pcētat crimina minos. Legum admōebat:scribit Ascōius iudices iurar̄ solitos ī leges:ut obstricti religione iudicarēt. iurabāt āt oēs pter

Item de eodem & aliis gestis eius.

Paulatim principē exercuit : præstititq & si uariū diu cōmodiorem tamen sæpius & ad utilitates publicas proniorē:ac primo eatenus iteruenīebat ne quid pperā fieret. Itaq & cōstitutiōes quasdā senatus rescidit & magistratibus pro tribunali cognoscentibus plerūq se offerebat cōsiliariū assidebatq mixtim uel ex aduerso in parte primori. Et si quē reorum elabi gratia rumor esset:subitus aderat:iudicesq aut e plano:aut e q̄storis tribunali legū: & religionis & noxæ de qua cognoscerent admonebat atq etiam si qua in publicis desidia : aut mala consuetudine labarent corrigenda suscepit.

De īpensis ludorum ac numerū taxatis & aliis gestis eius.

Ludorū ac munerum impensas corripuit mercedibus scænicorū rescissis.paribusq gladiatorum ad certū numerum redactis. Corinthiorum uasorū pcia in immensum exarsisse: tresq mulos.xxx.milibus nummū

ipm q̄sitorē se ex animi snia iudicaturos citra oēm affectiōnē:& noia eorum libellis cōtinebāt̄. Admōebat igitur Tyberius iudices ut mēinisset se iurasse ī leges:q regere debēt nō regi:& obstrictos religiōe iudicaturos. Noxæ:admōebat ēt ut noxā hoc ē culpā & crimē illđ:de quo cognoscerēt:diligēter pēsitarēt. In publicis:uel īstitutis uel q ptinerēt ad publica iudicia.erāt.n.& priuata iudicia. Labarēt:uacillarēt & q̄si deprauata forēt. Mūerum īpēsas:Tyberius restrixit & cōtractiores fecit īpēsas q ī spectaculis gladiatoriis īmēsæ fieri solebāt.nā mercedes q̄ scænicis hoc ē histriōibus dari solebāt rescidit īminuitq:& paucioribus gladiatorum paribus ludos gladiatorios exiberi pscripsit. Exarsisse:excreuisse.simili uerbo usus ē Varro in.iii. de re rustica.cœnæ collegiorum excādefaciūt ānonā macelli Pli.de nobilitate æris corithii scribēs sic iqt.mirū cū ad īfinitū operum pcia hæc creuerit auctoritas artis extīcta sit. Tres mulos : muli pisces sūt qbus apud priscos nobilitas fuit & gratia maxia:sicut magnitudo modica:binas.n.libras pōderis raro admodū exupant:uñ ab oratio ī morsū luxuriosorum luculēter dictū ē.Laudas īsane trilibrē mulū:ī singula quē īminuas pulmēta necesse ē. Vulgus mulos uernacula līgua barbones appellat. Nācq auctore Plinio barba gemina īsigniunt̄ īferiori labro. Hinc a Cicerone ī paradoxis & a Varrone ī tertio de re rustica barbatuli &

Mulli barbati barbati muli nūcupati.nō omittēdū est hoc in loco id quod tradit Seneca libro tertio quæstionū.qui ca-

Luxuria stigans luxuriā romanorum sparsim intercisimq hæc refert.parum recens mulus nisi q in conuiuæ manu mo-

nif.uitreis ollis iclusi offerũť:& obseruať moriẽtiũ color:quẽ ĩ multas mutationes morte luctãte spũs uertit.alios necãt ĩ garo & cõdũt uiuos.ad hoc fastidiũ puenere uẽtres delicatorũ:ut gustař nõ possint piscem nisi quẽ ĩ ipso cõuiuio natãtẽ palpitãtẽq; uiderit ad mortẽ muli.cõcurriť:nihil mulo moriente formosius: nõ sunt ad popinã dẽtibɔ & uẽtre & ore cõtẽti:oculis quoq; gulosi sũt.In hãc sceneccæ sniãm ait Plı. noster in nono mulũ expirãtẽ uersicolori q̃dã & nũerosa uarietate spectari.pceres gulæ narrãt rubẽtiũ squamarũ multiplici mutatiõe palescẽtẽ:utiq; si uitro spectetť iclusus.fenestella nomẽ his a colore muleorũ calciamẽtorũ datũ putat·sũt ãt mulei calcei regnũ & patriciorũ a mulando.i.suẽdo dicti:de qbɔ sic ait uopiscus ĩ aurelião.calceos muleos & ederarios & albos uiris oĩbɔ tulit mulieribɔ reliqt.ptinet ad enarrationẽ huiusce loci.exẽplũ illd cõmemorař:qđ idẽ Se.rettulit li.eplãrũ moraliũ.xy.sic scribẽs.mulũ igẽtis formæ q̃re ñ põdɔ adiicio & aliorũ gulã irrito.iiii.põdo librarũ fuisse aiebãt.Ty.cæsar missũ sibi cũ ĩ macellũ deferri & uenũdari iussisset.Amici igt oĩa me fallũt nisi istũ mulũ aut apiciɔ emerit aut pu.octauiɔ.ultra spẽ illi cõiectura pcessit:ãbo liciti sũt.uicit octauiɔ:& igẽtẽ cõsecutɔ ẽ iter suos gliã:cũ qnq; sestertiis emisset piscẽ:quẽ cæ.uẽdiderat:nec apitiɔ emerat hĩc a iuuẽale dictũ uř:mulũ sex milibɔ emit æq̃ntẽ sãe pibɔ sestertia libris:

Mulũ sex milibus emit

M.AN. Pricipẽ exercuit:pricipis maiestate.Et si uariũ:benignũ nũc & clemẽtẽ:nũc sœuũ & ĩmitẽ. Cõmodiorẽ:magis q̃ sœuũ:aut ĩportunũ. Eatẽus:eo usq; ĩ tm̃. Perperã puerse:& iniq;. Rescidit:irritas fecit. Cognoscẽtibus:rerũ cognitiõibus itẽtis. Cõsiliariũ:tanq̃ cõsiliariũ. Ver.exultat amazon. Ex aduerso:cõtra illorũ tribunal. Parte primori:supiore loco. Elabi:euadere. Gra:iudicũ ãbitione. Eplano:ex æquo loco.Quæstoris qppe q capitalia ut alio loco mõstrauimus crimina exequebanť. Legũ & religionis:ordo ẽ admõebat iudices religionis & noxæ ut memores eẽnt iurisiurãdi:cui se de seruãda lege astrinxerat:nec nõ & sceleris:de quo iudicaturi eẽnt. In publicis moribus:ĩ patrilis ĩstitutis. Mala cõsuetudine:ab usu. Labarẽt:ĩfirma eẽnt. Corripuit:cõtraxit. Scenicorũ:eorũ q ĩ scẽa operã pstarent capitolinis auctor ẽ Antoniũ principe pmia scẽicorũ aureis traxisse ita ne:sũma aureorũ decẽ trãscẽdereť. Tresq; mullos:Mulũ ab asinio celere emptũ octo millibus nũmũ Plinius ait: Fenestella credidit illi nomen a muleorũ calciamẽtorũ colore datũ magnitudo pisci ut idẽ auctor scribit modica:binasq; libras põdere raro admodũ exuperat: Mutianus.lxxx.librarũ ĩ mari rubro captũ pdidit:Cicero & Varro barbatũ esse mulum tradiderũt:Plinius rubientium inqt squamarũ multiplici mutatione pallescentẽ spectari pceres gulæ narrant:quam sane speciem hodie in eo pisce agnoscimus quem uulgo barbonem ueneti uocant.

uenisse grauiter cõquestus:adhibendũ suppellectili modũ censuit. Annonãq; macelli senatus arbitratu quot annis tẽperandã dato ædilibus negocio popinas.ganeasq; usq; eo ĩhibendi:ut ne opera quidem pistoria proponi uenalia sinerent:& ut parsimoniã publicã exẽplo quoq; iuuaret. solẽnibus ipse cœnis pridiana sæpe:ac semesa obsonia apposuit:dimidiatũq; aptum affirmãs oĩa eadẽ habere:quæ totũ.

PHI. Venisse:uẽditos fuisse. Supplectili: ad corinthia uasa hoc referẽdũ:q sunt in suppellectile. Annonã macelli:hoc ad mulorũ pisciũ pciũ enorme ẽ referẽdũ.alibi docuimus macellũ dici locũ:ĩ quo quæ ad uictũ ptinẽt uẽdi solẽt.unde ãnona macelli tã de piscibus q̃ de auibɔ reliqsq; ad uictũ ptinẽtibus latine & elegãter dř.Ci.si epicuri de uoluptate liber corrosus eẽt putarẽ annonã ĩ macello cariorẽ fore.Plautus ĩ aulularia uenio ad macellũ rogito pisces idicãt caros agninã carã:carã babulã uitulinã cetũ porcinã cara oĩa. Dato edilibus negotio: docet Diõysius alicarnaseus ĩ.vi.antiqtatũ ad offm̃ ediliũ ptinuisse ut curã haberẽt annõæ forẽsis copiæq; cibariorũ hæ sũt edictões edilitiæ hi ap̃ græcos agorãomi uocãť a foro rerũ uẽaliũ:cui regulã pscribũt.hic ẽ illud plautinũ ex captiuis.euge edictiões edilitias hic qdẽ habet:mirũq; adeo ẽ nisi hũc fecerũt sibi etholi agoranomũ. Popias:popiæ sũt diuersoria gulosorũ ĩ qbus unctiora cibaria cocta uẽdũť.a popa:q̃ pinguitudo ẽ popiæ nomẽ deriuari uř.de popa psius.ast illi tremat omẽto popa uẽter.de popia Oratius. fornix tibi & uncta popia icutiũt urbis desideriũ.mãlius ĩfamẽ fœdã turpẽq; ouisse popinã hic popinones ap̃ priscos dicti:q se popinis dediderũt:& popiatio nũcupať a Gellio:q alio noie dř helluatio q̃ græci asotiã uocãt.extat luculẽtũ adriani ĩperatoris rescriptũ ad florũ poetã.ego nolo florus esse ãbulare p tabernas latitare p popinas:calices pati rotũdos. Ganeas:ganeæ sunt loca uinolẽtiæ gulæ libidini apta a qbus ita ganeones dicti:ut a popina popiones existimar donatus:ganeũ dici a terra q̃ græci geã uocãt:q̃si terrarũ meretricis domiciliũ.ap̃ Pli.frequens est & pœne peculiaris hæc dictio accipiturq; pro loco in quo cibaria gulosorũ esculẽtiora cõcinanť:& pro ipsa quoq; ĩgluuie & cibariis.ait.n.ĩ.viii.loquens de sue:neq; alio ex aĩali numerosior materia ganeæ.qnquaginta ppe sapores cũ cæteris singuli.idẽ in.xix.qm̃ portẽta quoq; terrarũ in ganeã uertimus.Sidonius.disruptũ ganea stomachũ nulla res sarcire melius q̃ psimonia solet.columella.ut apri ueniamus ad ganeas.quotidianã cruditatẽ laconicis excoquimus:sunt aũt laconica:ut columellæ uerba pcipias:loca in balneis:ĩ qbus sudor eliciť sicco calore ut docet Cor.celsus in.ii. Victruuius in.v. de architectura laconicũ sudatiõesq; cõiungi debere tepidario pcipit. Opa pistoria:q̃ sunt opera pistoria elegãter monstrat Apuleius qui sic scribit in.x.de asino aureo.at illorum alter pistor dulciarius qui panes & mellita concinabant edulia:& post Paulo hic pães crustula iucunculos hamos lacertulos plura scitamẽta mel-

muli piscis
Mulus unde mulei calcei
macellum
Agoranomi
popinæ
popa
popinones
popinatio
Asotia
Ganeæ
Ganea
Laconica

Dulciarius lita. ap̄ Martialē disthicon hoc legit. cui lēma .i. titulus ppōit. pistor dulciarius. mille tibi dulces opum manus ista figuras extruit: huic uni parca laborat apis. heliogabalus auctore lápridio dulciarios habuit q de dulcibus exhiberēt. qcūq; coq de diuersis edulibus exhibuissent. ubi dulciarius simplr significat cōcinato rē eduliū mellitoꝝ & opis pistorii dulcedie cōditi. Solēnibꝫ cœnis: festis diebus nuptiis repotiis calēdis natalibus saturnalibus feriisq̃ qbusdā solēnibus fiebāt cœnæ solēnes: qbus lautius epulabanf. fiebat q̃ sumptus, pfusior. Pridiana obsonia: Tyberii psimōia p hoc significat: q supioris cœnæ rliqas semi cōesas apponeret i cœnis uel solēnibus: cū nō pricipes sed sordidi hæc facere cōsueuerit. pridiana a pridie hoc ē priori die dicunf obsonia. refert spartiáus Iulianū tātæ psimōiæ fuisse ut p triduū porcellū p triduū leporē diuideret a Tranqllo ifra dr pridianus cibus a plinio pridiana balnea. sic. n. ait l. xxviii. cauenf pridiana balnea.

Pridiana

Dimidiato Semesa: semicomesa eadē forma semesum dr: qua ambesum & comesum. Dimidiatū aprū: dimidiatum hoc est q̃si dismediatū & in ptes duas pares diuisum. dimidiū uero est nō qd ipm dimidiatum est sed quæ ex dimidato pars altera est: auctor Gellius in. iii. unde & a Lucilio dictū est uno oculo pedibusq̃ duobus dimidiatus ut porcus. & Plautus i menechmis dies ad umbilicū dimidiatus mortuus est. Item Marcus cato homines inquit defoderūt i terrā dimidiatos. In cœnis autē lautioribus priscorum bini & terni mandebanf apri: quidam etiam apponebantur miliarii appellati a pondere mille librarꝫ quoꝝ Varro & Seneca meminerunt. Quæ totū tanq̃ idem sapor sit in frusto & pticula apri: qui est in integro.

Apri miliarii

M. AN. Suppellectili modū: ut ad corinthioꝝ pciū id referas: Macelli uero annonā ad mulos. xxx. millibus emptos. Ganeas: uiolēta loca ac libidinibus apta: uñ & ganeo: Varro: hoc iterest iter epicurrū & ganeones nostros: Cicero qs gāeo qs adulter q̃ mulier ifamis uetere qdā: & ganeū ut festus ait dixere locū abditū & uelut subterraneū: Terētius ubi illū q̃rā credo abditū iganeū. Opa pistoria: ietacula: mellitosq̃ panes. M. Surgite iā pueri uēdit ietacula pistor Pli. e filigie laudatissimus pāis pistriarūq; opera laudatissima: erāt. n. dulciarii pistores: de qbꝫ rursus urbāissimus poeta: Mille tibi dulces opeꝝ maus ista figuras: Estruit huic uni pca laborat apis. Solēnibꝫ: natalitiis aliisq̃ sacroꝝ cū religiōe patris. Pridiana: pridie illius diei apposita. Semesa: seme cōsūpta. Dimidiatū: aprū i duas æqles ptes diuisū nō itegrū qlis appōi i cōuiuiis & lautioribꝫ cœnis cōsueuerat. lu. qnta ē gula q̃ sibi totos pōis apros aīal pp cōuiuia natū: Seruilius tullus primus ut pli. scribit itegꝝ apꝝ i cōuiuio apposuit. Oia eadē: qcqd. n. i una dimidiati apri erit pte. erit & i altera: tātūdē. n. utraq̃ sibi uēdicat: ueꝝ eadē dixit qm sapores i apro q̃ plurimos eē cōstat: Pli. est auctor.

PHI. Quotidiana oscula: moris fuit ap̄ romāos auctore catone, ppiquos fœminis osculū dare ut scirēt an temetū olerēt: hoc tū uino nomē erat: uñ & temulētia appellata. hic osculandi consuetudo iducta ē: quis plutarchꝰ i pblematis: alias huiusce rei cās tradat. mar. li. xi. hāc osculoꝝ basiatorūq; molestiā iſectatur illo epigrámate effugere nō est basse basiatores. Instāt moranf psequūtur occurrūt. edicto Tyberii sublata ē osculatio quotidiana. qd nō ad oscula fœmiaꝝ referēdū est: sed uiroꝝ: q officii cā osculis quotidianis i salutatōe utebanf. Oscula. n. officioꝝ sunt: basia pudicoꝝ affectuū. Suauia libidinū uel amoꝝ: sicuti docet donatus enarrás illud terētianū. O thais mea meū suauiū. ubi ait tria eē osculādi genera. osculū. s. basiū & suauiū. Strēnaꝝ cōmertiū: uicissitudinē dādi & accipiēdi strēnas. xenia. n. mittebāt & apophoreta remittebanf. uñ Mar. strēnas saturnalitias duobꝰ libris distixit: nomē xēioꝝ & apophoretoꝝ. dictū ē i Augusto: uñ strēnæ nomē deducaf. cū strēnarum dies legitimus forēt calēdæ ianuariæ hoc ē pricipiū āni: noluit Tybetius ultra illū diē strēnas uicissatim dari. Quadruplā strēnā: hoc ē officiū liberalis pricipis nō solū qdruplicata sed ēt multiplicata lōgeq; uberiora munera remittere q̃ acceperit. nā ut dicere solebat artoxerses regalius ē dare q̃ accipe. Interpellari toto mense: toto ianuario disturbari p iterpellationē eoꝝ: q strēnas nō acceperāt. Die festo. i. calēdis ianuariis. Propinq maioꝝ more: maiores nři nullā ne priuatā qdē rē agere fœmias sine auctore uoluerūt: i manu eē parētū fratꝝ uiroꝝ. scribūt iuriscōsulti i primis ad ptē & maritū ptinere coertionē accusationēq; matrōaꝝ impudicaꝝ. Cōsilīr Ty. uoluit ut pximi & necessarii coercerēt punirētq; mřonas suas ipudicitia famosas. Iurisiurādi grām ut. s. liber eēt ab illo iureiurádo. quo iurauerat se nūq̃ uxorē repudiaturꝫ: cū illā repudiasset de pnsam i gñi sui adulterio. Stupro: lex iulia stuprū & adulteriū pmiscue appellat. sed pprie adulteriū in nuptā cōmittif: stuprū uero i uirginē uiduáue. stupꝝ quoq; p turpitudīe antiquos dixisse appet ex neuii car.

Temulētia

Quotidiana oscula phibuit edicto. Itē strēnarū cōmertiū ne ultra calen. ianuarias exerceref. Cōsuerat qdruplā strēnā & de māu reddere: sed offensus iterpellari se toto mense ab his q potestatē sui die festo nō habuissent: ultra nō tulit.

De quibusdam bene gestis per eum.

Atroāsq̃ prostratę pudicitiæ: qbus accusator publicus deesset: ut ppinqui maioꝝ more de cōmuni sentētia coercerēt: auctor fuit. Equiti Romano iurisiurādi gratiā fecit: uxorē in stupro generi cōptā dimitteret: quā se nūq̃ repudiaturꝝ ante iurauerat. Fœmiæ famosæ ut ad euitādas legū pœnas iure ac dignitate matrōalí exoluerent: lenociniū pfiteri cœperāt: & ex iuuētute utriusq̃

Osculum
Basium
Suauium.
Strennæ

Fœminæ manu uiro rubo

Suprum
Adulteriū
Famosus

mine sic scribētis.pire malūt ibidē q̄ cū stupro redire ad suos populares. Famosæ:īfamia notatæ: nā fere sp famosus accipit̄ i pté deteriorē.illud uero Iuuēalis famosos eqtū cū dictatore magistros :magis fumosos legēdū eē q̄ famosos alibi docuimus.Nō īficior aliquādo cū laude dici famosum:sed id rarēter.Apuleius.at ille uir alioqn grauis & sobriæ religiōis obseruatiōe famosus.a iulio firmico famosi oratores dicūt̄ cū laude tertio mathescos. Ad euitādas legūt:leges multæ sunt:q pœnas irrogāt matrōis īfamibus:quas leges ut euitarēt fœmiæ famosæ dignitate matronali exui exoluiq; curabāt p lēocinii ,pfessionem . nullus ignorat notarii īfamia eos causę.q q̄ue lēociniū fecerit:lenociniū āt facit ut docet Vlpianus. li.iii. digestorū q q̄stuaria mācipia habuit.Itē q hūc q̄stū i liberis exercet.Pōponius iuriscōsultus & eū notari hac infamia ait q i seruitute peculiaria mācipia prostituta habuit. Vtriusq; ordinis: senatorii & equestris. Lenociniū facere

M.AN. Quotidiana oscula:ne q quottidie sibi obuii eēnt:mutuo ut moris fuit se oscularēt̄:qa pa℞ pudice a multis id fieret:de quottidiana osculādi rōne Mar.quū tot offendūt basiatiōes. Strēna℞ cōmertiū excipiēdæ strēnæ reddēdæq; cōsuetudinē.&.n.absenti augusto populū strēnā in capitolio dare solitū satis cōstat. Quadruplā:q̄druplo maiorē q̄ accepisset. Interpellari ipediri a rebus gerēdis auerti. Die festo: quo strēnā dedisset. Vltra nō reddidit:haud reddere pseuerauit. Postratæ:disiectæ:amissæ:pditæ. Accusator publicus:q publice:& ex legis p̄scripto accusaret. Maio℞ mo℞:Dionysius:cognati inqt filʼ cū uiro de iis iudicabāt:i qbus erat corporis corruptio. In stupro gener:quā generi cōstuprasset. Dimitteret: diuortiū cū ea faceret. Famosæ:īfames:pbris cooptæ. Legū:iuliæ.f.& alia℞ adulteria similiaq; flagitia uidicātiū. Lenociniū pfiteri:q̄stuarias ancillas hr̄e lenas ut Vulpiāus ait eas dixere:q q̄stuarias puellas ,pstituerēt. Iure ac dignitate matronali:si.n.ut matrōæ flagitii cōuictæ eēnt lege mulctabant̄:ius matrōale id itelligit̄:quo usus stolæ hōestiorisq; cultus:erat pudicis mulieribꝰ cōcessus:famosæ nō stolatæ i mediū sed togatæ pcedere cogebāt̄.M.Vis dare q̄ meruit mūera mitte togā:cætera℞ matres familiæ:ut idē auctor ait:omnesq; hōeste uiuerēt:cōi appellatiōe dicebāt̄:mores.n.nō fortūa id fecit discrimē:nec nupta ne esset an uidua igēua:a libertiæ cōditiōis multū iteresse uita spectabat̄ nō diuitiæ:nō forma:nō natales. Vtriusq;:ordinis.s.patritii & equestris:

ordinis ,pfligatissimus quisq; quominus in opera scenæ arenęq; edēda senatuscōsulto tenerent̄:famosam iudicii notam sponte subibāt:eos easq; oēs ne refugiū i tali fraude cuiquā eēt:exilio affecit. Sēatori latū clauū ademit:quū cognouisset sub calē. Iulii demigrasse in hortos quo uilius post diem ædes i urbe cōduceret. Aliū & q̄stura remouit:quod uxorē pridie sortitione ductam postridie repudiasset.

PHI. Profligatissimus: ,pfligatū dicimus depditū & ad pniciē deductū auctor Gellius.inde ,pfligatissimos hoies uocamus pditissimos:& in qbꝰ nihil ē salubre nihil itegrū. ,pfligatus In opa scenæ: qui opas suas arenæ locauit ut cū bestiis depugnaret senatuscōsulto postulare phibet̄ sicuti scribit ulpianus digestis de postulando.illi quoq; q opas suas scenæ locabant artis ludicræ tā īfamia notabant̄. Senatuscōsulto:erat senatuscōsultū uetus:quo utebant̄ edere operē i scœna & arēa. Famosam iudici notā: sensus ē dānari uolebāt & īfamia notari p iudiciū quo dānati īfames fiunt:ut ita possent scenæ arenæq; īpune īseruire ueluti famosi. Eas.hoc ad fœmias famosas referēdū ē. Latū clauū:ne uestē senatoriā iduere possent:ac p hoc senatoria dignitate hoiem priuasse uī̄ ē.n.latus clauus:ut ante dictū ē:īsigne uestimētū ordis senatorii. Sub calē.iulii obseruate curioseq; animaduerti ex lectiōe eruditoꝝ more hūc fuisse apud ueteres romāos:ut calēdis iulii migrarēt hoc ē trāsirēt ex domibus prius cōductis in domos recēter conductas.sicuti apud nos fieri solet die festo diui michaelis.tūc.n.oēs inqlini migrāt cū farciulʼ & tota suppellectile i nouas cōductas domos.& hoc est:q significauit Mar.illo epigrāmate. o iulia℞ dedecus calēda℞ uidi uacera sarcinas tuas uidi.& Cicero idē significare uī̄ i q̄dā epistola scribēs calēdis iulii remigrādū est.idem Apertius in epistola ad qntū fratrē sic scribit.Domus tibi ad lucū pisonis liciniana cōducta est:sed ut spero paucis mēsibus:post calēdas qntiles in tuā cōmigrabis.tuā in carinis mūdi habitatores cōduxerūt.ē āt sensus:senator:sub diē calēda℞ iulii demigrauit ex cōductis edibus i hortos nullis adhuc ex more romāo cōductis edibus:ut post illū diē q legitimus erat locationi & cōductiōi ediū:uiliori p̄cio postea domū pristinā cōduceret ab eodē locatore:cū ille iā exacto legitimo die locatiōis nō facile aliū cōductorē posset inue Dies migrātionis

De exteris cerimoniis & ritibus p eū ,phibitis.

e Xternas cerimonias ægyptios iudaicosq; ritus cōpescuit : coactis qui superstitione ea tenebantur

nire.hanc uafriciá ex auaritia & sordibus puenié̃tẽ ita puniẽdá dixit Tyberius ut illi senatorí adimeret ue
stẽ senatoriá & senatoriæ dignitatis īsigma. Demigrasse:titulus est ap̄ iuriscõsultos de migrãdo:qđ pprIú
est cõductoris:quo habet rõ inqlini:q soluta pẽsione p cõductiõe domus uult migrare. Postridie repudI
asset:talis é illa apud Hieronymũ snia:q̄sdá repudiatas altero nuptiaꝝ die stati nupsisse legimus.uterq; re
prẽdẽdus maritus:& cui tá cito displicuit. Sortitiõe duct̃ũ:noua ducẽdæ uxoris formula cõiugiũ cõmit
tere sortitiõi:uñ minime mirãdũ é:si postridie nuptiaꝝ repudiata é uxor:q sortitiõe ducta fuerat ap̄ plau
tũ i casina chalinus & olympio cõiectis i sitelá sortibus sortiũt sup cõiugio casinæ. Egyptios ritus:referũt
Iosephus li.xviii.antiqtatũ & egesippus li.ii.historiaꝝ exẽplũ paulinæ matronæ romãæ:q i tẽplo isidis a iu
uene quodá noie mũdo:q illá depibat cõstuprata est fraude sacerdotũ isiacoꝝ:q pecũia corrupti sub spe
cie Annubidis amatoré paulinæ amplexibus copulauerũt:qđ ubi Tyberius resciuit sacerdotes cũ liberta
mũdi:q oium maloꝝ extiterat coagulũ adegit i cruces:tẽplũ isidis euertit statuá ipsius deæ i tiberim iacta
ri pcepit.mũdũ aũt exilio cõdẽnauit dignũ eũ maiore poena nõ iudicans:q amoris uehemẽtia deliquisset
ptcrea iussit Tyberius cunctos iudæos urbe roma excedere:ob hæc uidet Tranqllus dixisse ægyptios iu
daicosq; ritus cerimoniaꝝ q romæ icrebrescebant fuisse a Tyberio cohercitos repssosue.Quod aũt super

Superstitiosi iudæi

sticiosi fuerint iudæi ægyptiiq; docẽt testimonia Priscoꝝ:nã & apuleius in floridis iudæos tanq̃ accõmo
dato epitheto superstitiosos appellat:& trimegistus ab ægyptiis aialia coli & per singulas ciuitates quæ illo
rũ nominibus nuncupant adorari refert.si quis uult ægyptioꝝ superstitiosas cerimonias uberius cogno
scere legat historicos in primis herodotũ ac diodoꝝ & apuleiũ in ultimo metamorphoseos.

M.AN. Profligatissimus:pditissimus:uitæq; deploratissimæ. Sẽatuscõsulto:quo i scena descẽdere p
hibebant:ad scenicas dixerat:& gladiatorias ex eqtibꝫ rõanis usus é priusq̃ senatuscõsulto itercederet. Fa
mosi iudicii notá.q.d.de idustria aliqd patrabãt:quo dignitate caderẽt:eẽntq; ob id minus legibus obno
xii. Eos easq;:tá mares inqt q̃ foemias eiusmodi fraudẽ secutos. Latũ clauũ:usũ lati claui. Post illũ diẽ:
sub id.n.tps magna ps ciuitatis i uillas & suburbana loca migrabat domusq; pinde uilius exonerata ciuita
te locari solitas credideri qué sordidũ q̄stũ secutus ille dignus creditus é:q ea ignominia notaret.si.n.locũ
pbro datũ accipias:fuisset Tyberius eodé crie notãdus q rhodo reuersus i mecenatiãos hortos migrauit.
Eqstura:q̄storio mũere priuauit. Sortitiõe:e pluribꝫ unã duxisset tá æq̃ cõditiõe:ut cõnubii fortunam
sorti pmittere nõ dubitasset:quo haud dubie appet i cõstãtia:& leuitate tá cito facti poenituisse:aut certe
nubẽti sibi foemiæ illudere uoluisse.Cõpescuit:ihibuit. Ea supstitiõe:supstitioné ueri dei cultũ appellat:
sed Lucis Trãqllus:& ueritatis expers:iccirco nõ mirũ:iosephus diuersa a Trãqllo ut mihi tradere:qđ Ty
berius ob Paulinã nobilé foeminã saturnini cõiugẽ i tẽplo isidis sacerdotũ fraude a Mundo quodá eque
stris ordinis cõstupratã isiacos sacerdos i crucẽ sublatos tẽplũ funditus euersum:statuã isidis i tyberi deii
ci iussam:Iudæos uero ob pecuniam religionis nomine cuidam fuluiæ a falsis quibusdã mosaicæ legis iter
pretibus expressam iussos populariter ob id flagitiũ urbe excedere:quattuor millia eius iuuentutis militã
tes a consulibus in sardiniam missos.est.n.sardinia per grauioris cæli insula ut liuius docet.

PHI. Religiosas uestes:de re
ligiosis egyptiorũ uestibus hæc
Hærodotus.sacerdotes linea fe
rũt uestiméta semp recẽs abluta
huic rei semp uacãtes. Hidẽ cal
ceos papyraceos gestãt aliá uesté
aut alios calceos induere eis fas
nõ é.gẽitalia circũcidunt ritu iu
dæoꝝ Pli.quoq; li.xix.scribit fru
ticẽ gigni i ægypto quẽ aliũ gosi

religiosas uestes cum uestimento omni cõburere. Iudæorũ iuuentutem per speciẽ sacramenti in prouincias grauioris cæli distribuit:reliquo gentis eiusdem uel similia sectantes urbe summouit sub poena perpetuæ seruitutis nisi obtẽperassent. Expulit & mathematicos:sed depræcantibus:ac se artem desituros promittentibus ueniam dedit.

Xilina
pon uocãt plures xilon:& iõ lina ide facta xilina:ex qbꝫ uestes sacerdotibus ægyptiis gratissimæ fiũt. qnẽt
Apuleius cerimõias ægyptioꝝ luculẽter explicãs sic ait.Influũt turbe sacris diuinis inicitatæ:uiri foemiæ
q; oĩs dignitatis liteæ uestis cãdore puro luminosi.ab hac ueste liea poetæ linigeros appellãs sacerdotes isi
dis deæ ægyptioꝝ.Ouidius nũc dea linigera colit celeberrima turba.Iu.Cũ grege linigero circundatus &

Linigeri sacerdotes
grége caluo.Mar.Linigeri fugiũt calui sistrataq; turba,Iudæoꝝ uero sacerdotales uestes q̃les forẽt, Hiero
nymus i epistola ad fabiolã de ueste sacerdotali & iosephus libro tertio antiqtatũ.Idẽ li.vi.belli iudaici co

Vestes sacerdotum
piose pscribũt. Ex qbus hæc pauca collegimus:cões sacerdotũ põtificũq; apud iudæos uestes erãt liea.foe
minalia:qbus uerẽda celãt:q de bysso retorta ob fortitudinẽ cõtexi solebãt.secũda ex linio tũica é talaris

Talaris zona.
duplici sindone:quá iosephus byssinã uocat hoc é lineã hæc arcta é & strictis maniciis.tertiũ uestiméti ge
nus é qđ cigulũ & balteũ & zoná dicimus:qđ i rotũdũ textũ extat ut marsupiũ lõgius uideret.erat ãt sub

Tyara
tegmie cocci purpuræ iacithi & byssino stamie distictũ.Quartũ gẽus é uestiméti rotũdũ pileolũ q̄si dimi
diata sit sphera hoc tyarã nõnulli galeꝝ uocãt.erat aũt byssinũ hoc é lineũ & sic elegãter fabrefactũ.ut nul
la acus uestigia forisecus appareret peculiaria uero põtificis uestiméta erãt:tũica iacynthina talaris:i cuius

Ephod
extremo.lxxii.sunt titinabula & totidẽ mala pũica alternati cõtexta.é & ephod:ita.n.hebraica ligua dr:qđ

Logion
suphũerali latini uocãt.é & logiõ:ita.n.græce nũcupat qđ nos rõnale possumus appellare:cui itexti sũt.xii.

lapidēs pciosi. Est & lamina aurea:in q̄ scriptū erat nomē dei ieffabile:q̄ uita iacynthina cōstringit. horū oium uestimētoꝝ ab eruditis scriptoribus mysticus sensus & spiritalis pādit itelligētia:Hæ sūt uestes religiosæ:qbus romæ utebāt sectatores supstitiōis ægyptiæ cerimōiæq; iudaicæ q̄s oēs iubēte Tyberio comburere coacti sūt cū oi istro.ita.n.legēdū ē:nō āt uestimēto.nāq; istri noie itelligimus reliq̄ oīa pter uestes accōmodata celebrādis cerimōiis ægyptiaci ritus atq; iudaici.Quod āt fuerit id istrm ad religionē ptinēs colligimus ex leuitico:Iosepho Hierōymo aliisq; scriptoribus luculētis.erāt.n.iter cætera septē lucernæ:cādelabrū:mēsa:turribulū.uncini:emūctoria:uectes:& fuscinulæ & id gēus alia sacris necessaria.lectio uestarū neq; sniæ q̄drat neq; elegātiæ Trāqlli cōuēit. Iudæoꝝ iuuētutē:hoc idē refert orosius eisdem uerbis.

Instrumētū religionis

Grauioris cæli:aeris pestilētioris.grauitas.n.cæli noxia est.Cicero ad atticū.iā corpore uix sustineo grauitatē cæli huius.Iosephus libro decimo octauo antiqtatū auctor ē q̄ttuor milia iudæoꝝ militātiū missa eē i isulā sardoꝝ:q ut scr.bit Strabo i qnto morbosa ē estiuo potissimū tpe:uñ pestilēs idoneo epitheto nūcupat a doctis hic Cicero quēdā sardū culpās pestilētiorē eū eē dicit patria sua.Et a Martiale elegāter dictū est cū mors uenerit i medio tibure sardinia ē.cælū pro aere frequēter usurpari satis cōstat.& testat Lucretius scribens.in hoc cælo qui dicitur aer. Mathematicos:Cor.tacitus mathemanci genus hoium potentibus infidū sperātibus fallax:qđ in ciuitate nostra & uetabit semper & retinebit. de mathematicis satis ac super ante dictum est. Artem desituros:mathematicam astrologiæq; disciplinā fallacē omissuros. Ita Cicero in epistola ad marium .libenter inqt me hercule artē desinerem tecūq; & cū similibus nostri uiuerem est.n.desinere artem renūciare arti atq; relinqre:unde ars desita elegāter dr relicta & omissa. A. Gellius in duodecimoqnto omniū tū atheniensium consensu disciplina tibiis canendi desita est.

Ars desita

M.AN. Religiosas uestes:sic hnt oia:q̄ uidimus exēplaria:sed uestas legēdū eē cōtenderi:ut uestas p sacris locis:siue foculis.qbus sacra fiebāt accipias:Dionysius unicuiq; trigita curiaꝝ uesta collocata ubi sacrificabāt curiæ:& rursus Numa suscepto iperio nequaq̄ mouit curiaꝝ uestas siqdē uesta απο τησ εστιασ.i. foco i quo ignis alitur ē dicta:quū ita sit igit:uestas dixeris.i.focos siue istra ad sacrificādū apta cū oi istro i.ueloꝝ apparatu:atq; sacrificuloꝝ amictu:si.n.uestes cū oi uestimēto legas.nō alid certe sit dicere q̄ uestes cū uestibus:ut nō minus facere aliqs i trāqllo id rideat:q̄ Euripides apud aristophanē comicoꝝ facetissimū illud Eschyli χρυσ ορσῦμα τρεν ειΧεβουλει καρΧοπον accōmodatu mactrā:uel si uis archā penariā q̄re merito:& illud:λισ ταυτον υαμιειπεν ο σοφοσ αιχυλοσ bis idē nobis dixit sapiēs eschylus. Per spēm sacri:legitimæ militiæ ptextu. Grauioris:pestilētioris:in sardiniā.s.ut iosepbus scribit. Reliquos:iudaici ritus:siue ægyptiaci studiosos. Sūmouit:deiecit.Mathematicos astroꝝ peritos:& si mathematicæ artes nō solū astroꝝ cōtineāt.sed & arithmetricæ:musicæ:& geometriæ rōnē uerū syderali sciētia freti multi futura pdicebant.

De quibusdā bene gestis p eum tā Romæ q̄ extra.

IN primis tuēdæ pacis a grassaturis ac latrociniis seditionūq; licētia curā habuit:stationes militum per italiā solito frequētiore disposuit. Romæ castra cōstituit:qbus ptorianæ cohortes uagę ante id tempus & per hospitia dispersę cōtinerentur. Populares tumultus exortos grauissime coercuit:& ne orirent sedulo cauit:Cæde in theatro p discordiā admissa capita factionū & histriones:pp quos dissidebat relegauit:nec ut reuocaret unq̄ ullis populi pcibus potuit euinci. Quū pollētia plebs funus cuiusdā primipilaris nō prius ex foro misisset q̄ extorta pecūia p uim hęredibꝰ ad gladiatoꝝ munus cohortē ab urbe: & aliā cottii regno dissimulata itineris cā detectis repēte armis cōueniētibusq; singulis p diuersas portas i oppidū imisit ac ptē maiorē plebis ac decurionū i pperea uicula ɔiecit:

PHI. A grassituris: i augusto docuimus q sint grassatores atq; grassaturæ ubi declarauimus cōgruere bono principi repurgare regnū suū a grassatoribus cæterisq; id genus flagitiosis hoībus. Statiōes:custodias militares.romæ castra cōstituit.de castris ptoriis quæ erāt in extrema urbis pte cōstituta meminit Plini.his uerbis ad extrema tectoꝝ cū castris ptoriis ab eodē miliario p uicos oium uiaꝝ mensura colligit paulo amplius septuagita milia passuū. Prætorianæ cohortes:iter cæteras cohortes honoratissime erāt cohortes ptoriāæ quæ excubebāt p ptorio hoc est tabernaculo impatoris neq; ab ipso prætore discedebant. scipio Africāus istituit ut ptoriani milites stipendiū sexquiplex; acciperēt hoc est itegrū & dimidiatū. Dictum ē supra quēadmodū ptores dicti sunt oēs q psunt exercitui.unde prætoriū tabernaculū iperatoris uocat:& cohors & porta & nauis ptoria dictæ. Sedulo:diligēter. Capita factionū:principes factionū histrionicarū.antiqtus histrionū & q̄drigarioꝝ factiones dicebant:eratq; id uocabulū honestum.aliqñ factio signat opulentiā & habūdantiā.Plautus i aulularia.istas magnas factiones nihil moror. Populi pcibus:q histrionibus carere nō poterat:erat.n.romanus populus in primis mācipatus histrionibus & addictus pp ludicra spectacula:qđ infra clarius illustrabit. Pollētina plebs:Plinius scribit polētiā oppidū fuisse in maiore balēaꝝ.fuit & altera polētia iuxta alpes inclyta lanaꝝ nobilitate:sicut meminit Columella in octauo:de qua

prætores prætorium Factio histrionum

pollētia. primus

filius i.viii.punicoꝝ. fuſciq̧ ferax pollētia uilli. fuerūt & polētini ī piceno ī qnta Italiæ regiōe nō multū di
ſtātes a tollētinatibus ut īdicat idē Pli.in.iii.de polētinis ſubalpinis loq uꝛ tranqllus eo maxīe:ꝙ de regno
cottii dicit euocatā fuiſſe cohortē. Eiuſdē primipilaris: ſcribit Liuius i.vii. primū cēturionē eē quē nunc
centurio primipilū appellāt: Vegetius quoq̧ de primipilo ſic tradit ī ſecūdo. Cēturio principali nō ſolū aqlæ præ
primipilus erat: ſed quatuor cēturias hoc eſt q̄drigētos milites gubernabat ī pria acie: eratq̧ caput legionis. hic primi
primipilaris pilarē dici exiſtimo nō tā militē q fuerit ſub cēturiōe primipili quā ipm centurionē: q olī p̄ditus fuerat ac
dignitate & ea forma dr̄ primipilaris q̄ cōſularis. Ex foro miſiſſet: honoris cā funera p foꝝ ducebantur.
Oratius: cōcurrātq̧ foro tria funera. Ad gladiatoꝝ munus. ſenſus ē polētina plebs nō prius pmiſit fu-
nus primipilaris duci pōpaticæ p foꝝ q̄ extorſit ab hæredibus pecūiā ad edēdū ſpectaculū gladiatorū ex
quo īdignatus tyberius diſſimulāter itra polētiā īmiſit milites ad polētinos male mulctādos. Aliā a cottii
regno: ab alpibus cottiis qbus ꝓpinq̄ erat polētia: & fortaſſis hæc erat una ex cotiāis ciuitatibus: q̄s.xii. nūe
ro fuiſſe refert Pli. cotū regnaſſe ī thracia tuliſſeq̧ auxilia Pōpeio ciuilibꝰ bellis docet cæſar in cōmētariis
Alpes cottiæ unde & Lucāus teſtaꝛ illo uerſu. Tūc ſadalū fortēq̧ cotū: ſed alpes cotiæ dictæ ſūt a cotio rge: q pdomitis gallis
eas extruxit mollibꝰ magnis cōpēdiarias & uiātibꝰ oportūas: q ī amicitiā octauiāi pricipis rceptꝰ ē: ut amia
nus marcellius auctor ē. Detectis armis: ita olī tria auſonū oppida eadē hora capta ſūt: cū milites ro. tectis
ueſte gladiis ſub lucē aptis portis urbes illas igreſſi cuſtodes ex īprouiſo trucidare cœpiſſent. Partē decu
rionū ſenatoꝝ: nā q rōæ ſūt ſenatores: hi ī mūicipiis colōiiſq̧ decuriōes nūcupāꝛ: ut iā late explicauimus.
M.AN. Romæ caſtra cōſtituit: q ad eā diē nulla fuerāt: ſed p̄toriāæ cohortes uagæ nō uno hīe loco ſta
tiua ſolebāt. Propter quos: ex his appet hiſtriōes ſuas factiōes uelut aurigas habuiſſe. Polētina plebs: po
lētia urbs iuxta alpes: Pli. hiſpania nigri uelleris ſed p̄cipuas habet polētia iuxta alpes: uñ illud nigriq̧ ferax
pollētia uilli: ſint licet q alterā ī hiſpāia eē dicāt: de ea nūc q uicia ē alpibꝰ ītelligi oportet. Primipilaris pri
mipilares milites erāt q ſigna circūſtabāt: q mutata militiæ rōne pilāi ſūt dicti: primipilus cēturio q nō mō
aqlæ p̄erat: ſed q̄tuor cēturias ēt in pria acie gubernabat. Miſiſſet: mitti paſſa eēt. i. deferri. Extorta: ui ex
p̄ſſa. Ad munus gladiatoriū: ut ex ea gladiatoriū munus ī defūcti credo memoria mederēt. ſed īuitis hære
dibus: id factū hinc ultio ſecuta. Ab urbe: rōa: A cottii regno: Nero cottio defuncto eius regnū in alpi-
bus in ꝓuinciæ formā redegit: parebat tū cottius ro. īperio: aut certe ſocius erat. ē & cottiū ī eiſdē alpibus
oppidū nō obſcuri nominis: Strabo p uocōtios & cottiū uſq̧ gernū: & rurſus p uocōtioꝝ fines ad cottiū:
Plinius: finitimi centrones cottianæ ciuitates. In oppidū: polentiā. Decurionū: hi ut ſæpius diximus: in
municipiis & coloniis ſenatores erant: qđ in alpibus eſſent loca municipali iure prædita Plinius docet: Ad
iectæ ſunt inqt cottianæ ciuitates. xii. quæ non fuerant hoſtiles: ſed attributæ municipiis lege pompeia.

aboleuit & uim morēq̧ aſyloꝝ q̄ uſq̄ erāt. Cizicenis in ci-
ues ro. uiolētius q̄dā auſis publice libertatē ademit quā mi
thridatico bello malluerūt. Hoſtiles motꝰ nulla poſtea ex
peditiōe ſuſcepta p legatos cōpeſcuit. nec p eos quidem niſi
cunctanter & neceſſario: Reges īfeſtos ſuſpectoſq̧ comina
tionibus magis & q̄relis q̄ ui repreſſit. Quoſdā p blāditias
atq̧ promiſſa extractos ad ſe non remiſit ut Marabodū Ger
manum: Traſypolū thracē: Archelaū cappadocē: cuius ēt
regnum in formam prouinciæ redegit.

Biēnio cōtiuo poſt adeptū īperiū pedē porta nō ex De mora eiꝰ ī urbe: & quot ꝓuīcias nō uiſitauerit
tulit: ſequenti tpe præter q̄ in ꝓpinqua oppida: &

PHI. Aboleuit morē aſilorū:
nepotes herculis timentes inſidi
as eoꝝ: quos afflixerat athenis ſi
bi primū aſylū hoc eſt arā miſe-
ricordiæ cōſecrarūt: unde nullus
poſſet abduci. dictū ē autē aſyl-
lū: ut interptaꝛ Seruius: q̄ſi aſyrō
qđ inde extrahi nullus poſſet ro
De asylo mulus rōæ aſylū īter duos lucos
apparuit qđ cōfugientibus illuc
ſeruis liberiſue tutiſſimū erat re
ceptaculū. Vnde ap̄ labeonē &
celſum iurecōſultos q̄ritur: ſiqs
ſeruus ī aſylū cōfugerit: an ſit fu
gitiuus. Vlpianus putat nō eē fu
gitiuū: qa id facit: qđ publice fa-
cere licere arbitraꝛ. Scribit Liui-
us li.xxxvi. tēplū apollinis deliū
fuiſſe aſylū: aitq̧ ſancta tēpla a græcis uocari aſyla. tēplū quoq̧ diāæ epheſiæ aſylū fuit: cuius libertatis ter
mini ſæpe ſūt īmutati. Alexāder ad ſtadiū extēdit: poſtea Cæſar Auguſtus cū id dānoſum exiſtimaret & ni
hil aliud eē aſylū quā multis malefaciēdi cām exhibere: id irritū fecit auctor Strabo ī.xiiii. cōſilꝛ Tyberius
aſyla q ubiq̧ locoꝝ erāt ſuſtulit tanq̄ receptacula flagitioſoꝝ & īuitamēta maleficioꝝ. Scribit plutarchus
in honorē theſei. Cuius oſſa reperit Cymon cōſtitutū fuiſſe athenis aſylū qđ foret ſeruis & humiliore for-
tuna hoībus potētiorūq̧ opes formidantibus cōe confugiū: qa theſeus patronus ꝓpugnatorq̧ fuerat hū-
lium & calamitoſoꝝ. Per blāditias: Eutropius. quoſdā reges p blāditias euocatos nūq̄ remiſit: de quo eu
ſebius in chronicis hæc. Tyberius multos reges ad ſe per blāditias euocatos nunq̄ remiſit in quibus arche
laū cappadocē: cuius in regno in ꝓuinciā uerſo mazacā nobiliſſimā ciuitatē cæſareā appellari iuſſit. Cyzi
cenis: cyzicus inſula eſt in ꝓpontide duobus pōtibus iuncta continēti habēs urbē eiuſdē nois. Cyzico no-
Cyzicus men īdidit cyzicus quē myniis īprudētibus cū colchos peterēt fuſum acie cæſumq̧ accepimus. hiſtoria lu-

ctis uersibus scribiť a flacco in argonanticis cuius ēt meminit Pōponius mella. Cyziceni i bello mithridatico ad seruandā socialē romanoꝝ fidē usq; ad ultimā sui perniciē cōstātissimi fuerūt: cū a mithridate arcta obsidiōe obsiderenť: quos lucullus ꝓfligatis hostibus libertate donauit. historiā referūt Plutarchus i lucullo & florus i tertio romāi cyzicenā ciuitatē honore ꝓsecuti sunt: & ut auctor est Strabo i. xii. adhuc libera ē & agri multū habet fuitq; magnitudine & pulchritudine cū primis asiæ ciuitatibus cōparanda: paci & bello apta: tribus armamētariis inclyta. Quoꝝ aliud armoꝝ: aliud istroꝝ: aliud frumēti erat receptaculū. In bello mithridatico Paulū absfuit qn regē ipm in curriculo opprimerēt. Cūctāter: cū cunctatione & mora ꝑ blāditias. Marobadū germanū: de hoc festus aurelius sic ait marobadū sueuoꝝ regē callide circūuēit. Rascupoli: rascupolis & rascus thraciæ reges fratres extiterūt i bello ciuili dissēdētes nā rascus antonii rascupolis bruti & cassii ptes seqbāť. post bruti obitū rascus ab Antōio & augusto petiit rascupolim germanū suū uēia dōari: qđ facile īpetrauit: ex quo satis liqt nō a pricipio fuisse inimicos: ueꝝ de euētu uictoriæ dubios fortunā iter se ptitos: ut uictus a uictore cōseruari posset. historia tradiť ab appiāo li. iiii. belloꝝ ciuiliū. de hoc rascupoli uel potius de eius filio sentire uī Trāqllus. Archelaū cappadocē: Festus aurelius. iste cappadocas in ꝓuiciā remoto archelao eoꝝ rege redegit. addit eutropius Tyberiū maximā ciuitatē cappadociæ appellari noīe suo iussisse ut cæsarea diceręť q ante mazaca dicebať. Pedē porta nō extulit: Ci. in epistolis ad atticū de socrate ait qui cum triginta tyranni essent pedem porta non extulit.

M. AN. Asyloꝝ: locoꝝ inuiolabiliū: unde ad pœnā extrahi nemo poterat qre Romulus i capitolii intermontio īter duo querceta: ut Dionysius ꝓdidit: & ante illū heraclide athēis cōstituere. Cyzicēis: cyzicus milesioꝝ: ut Pli. ait oppidū i ꝓpōtide: Ouidius uero hinc ꝓpōtiacis inqt hærētē cyzicon oris: Cyzicon hemoniæ nobile gētis opus. Mitridatico bello: qđ lucullus magna ex pte cōfecit. Pōpeius absoluit. Infestos: cōtumaces & rebelles. Extractos: illecebris: & pollicitatiōibus pellectos. Nō remisit: abire nō est passus. Trasipolū thracē: thraciæ regē: fuit & Trasipolus alius antiqor de quo Lucāus: & gelidæ dnm trasipolon oræ. Archelaū capppadocē: Eusebius auctor ē tyberiū Archelai regnū i ꝓuiciæ formā redegisse. Pedē porta nō extulit: urbe nō ē egressus: ē nāq; porta urbiū siue oppidoꝝ ut domoꝝ ianua: Pli. urbē tris portas habentē Romulus reliquit.

quū lōgissime: Antio tenus nusquā abfuit. Idq; per raros & paucos dies quāuis prouincias quoq; & exercitus reuisurū se sæpe pronunciasset: & ꝓpe quot annis profectionē præpararet uehiculis cōpræhensis cōmeatibus per municipia & colonias dispositis. Ad extremum uota pro itu & reditu suo suscipi passus ut uulgo iam per iocum gallipedes uocaretur: quem cursitate ac ne cubitiq; mensuram progredi ꝓuerbio græco notatum est.

De morteślioꝝ eius: & secessu suo i cāpaniā.

SEd orbatus utroq; filio: quorū germanicus i syria Drusus Romæ obierat: secessum cāpaniæ petit: cōstāti & opinione & sermone pœne omniū quasi neq; rediturus unquā & cito mortē etiā obiturus: qđ paulo minus utrūq; euenit. Nā neq; Romā amplius rediit: sed & paucos post dies iuxta terracinam in prætorio: cui speluncæ nomen erat incœnante ea complura & ingenia saxa fortuito superne dilapsa sunt: multisq; cōuiuarum & ministrorum elisis præter spem euasit.

PHI. Antio tenus: Tyberius egrediēs urbe Roma nō longius ꝓgrediebať q antiū usq;: q ciuitas ē i latio quondā aphrodisiū dicta ad ociū rerūq; urbanarum uacationē pricipibus accōmodata: auctor Strabo. oli ut tradit Liuius interdictū fuit mare antiati populo. Vehiculis cōprensis qbus uti solet impator i ꝓfectione ad utēlilia cōportāda. Commeatibus: re annonaria & cibariis: q in primis in ꝓfectiōe ꝓcurāda sunt. Vota ꝓ itu & reditu: moris erat ut uota susciperenť a romanis ꝓ principibus in expeditionē eūtibus ut sospites icolumesq; irēt & fuerterēť. hic ait seneca olim ruffum ordinis senatorii uigēiter cœnā optasse ne saluus Cæsar rediret ex ea pegrinatiōe q parabat: & adiecisse idem oēs & tauros & uitulos optare. Oratius uoro ꝓseqť Cæsarē ꝓfectionē parantē i ultimos britāos. Gallipedes uocareť: Cicero qdā ad atticū epistola usurpat ꝓuerbiū hoc græcū accusans patronis segnitiā & tarditatē: cū ait. biēniū pterit: cū ille καλλιπίδησ assiduo cursu cubitū nullū ꝓcesserit. igiť cū Gallus gallinaceus cursitare cōsueuerit moxq; subsistere: ide callipedes ꝑ iocū uocať Tyberius: qsi pedes Galli gallinacei haberet: essetq; tardigradus & tardipes. Sed cū id græcū ꝓuerbium sit & a Cicerone per græcā dictionē quæ est καλλιπίδησ enuncieť: non uideo qua rōne possit latiæ dici gallipedes: ualdeq; demiror uiros aliogn eruditissimos paꝝ solerter pensitasse cōtulisseq; uerbū Ciceronis cū uerbo tranqlli. nā cū prouerbiū græcū sit græca quoq; dictio esse debet: sicuti a cicerone usurpatur καλλιπίδησ quid aūt cōuenit gallipedes latina dictio cū græco uocabulo καλλιπίδησ ꝓfecto nihil. Gallus enī gallinaceus longe diuersa dictiōe appellať a græcis ἀλέκτρυον καὶ ἀλέκτορ quo circa re diligētius pensitata existimo id ꝓuerbiū nō ab aue deduci sed ab hoīe q καλλιπίδησ nominabatur: fuitq;

Cyziceni

gallipedes an callipides

histrio i tragediaꝝ actiõe iter græcos clarus:& agesilai magni téporibꝰ celebratus:sicuti docet Plutarchus i apophthegmatis lacõicis.hic igiť cú i agéda histriõia eét uéustior utebať icessu p pulpita põpatico & morosо:& put argumétū fabulæ exigebat discursabat statiq̄ʒ resiliebat nõ ultra cubiti lõgitudiné ꝓgrediens:quodá q̄si peculiari icessu histrionico.hic ꝓuerbiú deductú é ad hoiem satagenté nec tñ ꝓgredienté neq̄ʒ icepta pagété.ut callipides appellareť a callipidis histriõis imitatiõe.hic é ut opinor uerus sensus:uetaq̄ʒ ꝓuerbii græci iterp̄tatio:i quo pleriq̄ʒ oés hactéus hallucinati sũt:hic olí callipides cú sese isoléter ostétaret ap agesilaú a quo comiter ac béigne excipi spabat:nõ ne inqt o rex me cognoscis?nec q̄s sim audisti? Agesilaus hoiem itués nõ tu inqt es callipedes ille dicelictas?sic.n.lacedæmõii mimos uocát. Vtroq̄ʒ filio:druso naturali:germáico adoptiuo. Paulominus utrúq̄ʒ:ne.s.rediret unq̄ romá & cito moreret. Iuxta terracinā:terracia ut inqt Strabo i.v.antea uocata é trachia.i.aspa a loci aspredie.ligua uolscoꝝ dř anxur ut testis est Pli.l.iii.autumat Seruius Marõis interpres anxur iõ noiari:qa illic colebáť iuppiter anxurus núcupatus q̄si ἀξευξυραο.i.sine nouacula:qa barbá nunq̄ rasisset.Liuius i.iiii.anxur fuit.q̇ núc tarracinæ sunt ciuitas ꝓna in paludes. In p̄torio:supius explicauimus p̄toriú dici uillá magnificéter excultá ad luculenti nitidiq̄ʒ patrissamilias usum.in q̄ significatione hic accipiť.alias p̄toriú significat tabernaculú p̄toris hoc est iperatoris.quod alio noie augustale appellari Quintilianus ostendit. Supne:aduerbiú est & significat de pte supiore.oratius mutat ue loco peccatq̄ʒ supne. Elisis:contusis cõfractis suffocatis.

Dicelictas
Terracina
Anxur uñ
Augustale

M.AN. Antio téus:antiú usq̄ʒ:é náq̄ʒ antiú latii oppidú itra Tyberia ostia & circeos olí aphrodisiú dictú. Cõphésis:patis curribus siue iúctis. Vota:ut publice & priuati se p ipsius itu & reditu uotis obligarét. Gallipedes:galliacei gallipedes hñs:q ne cubiti qdé mésurá ꝓcurrit.sũt & gallipedes populi i idia:& ipsi obtardú icessũ fortasse dci. Germáicus:de eius obitu suo loco diceť. Terraciná:ligua uolsca anxur ut Pli.ꝓdidit appellatú.Hora.masculio gñe cádidus anxur ꝓtulit:Strabo trachiná antea ab aspitate dictú tradidit idé auctor & ptolemæus cõtinuo post circeios i littorali ora latii cõstituút. Incœnáte:intus uel subditer cenáte.

De secessu caprensi & aliis gestis eius.

Peragrata cápania:quũ Capuę capitoliũ:Nolę téplũ Augusti:quá cám ꝑfectionis prętéderat:dedicasset:capreas se contulit:præcipue delectatus insula:q̄ uno paruoq̄ʒ littore adiretur:septa undiq̄ʒ p̄ruptis imensæ altitudinis rupibus & ꝓfundo maris:statimq̄ʒ reuocante assidua obtestatione populo ꝓpter cladé:qua apud fidéas supra uiginti hominũ milia gladiatorio múere amphiteatri ruina perierát:trásit i cõtinété:potestatéq̄ʒ omnibus adeundi suí fecit:tanto magnis:q̄ ab urbe egrediés ne quis se iterpellaret edixerat:ac toto itinere adeútes súmouerat.

De abiecta cura reip.per eum.

Regressus i isulá:reip.quidé curá usq̄ʒ adeo abiecit ut postea nõ decurias equitũ unq̄ suppleret:nõ tribunos militum:p̄fectosq̄ʒ non ꝓuinciarum p̄sides ullos mutauerit.Hispaniá & syriá per aliquod ãnos sine cõsularibus legatis habuerit:armeniá a pthis occupari:Mesiá

Capitoliũ capuæ

PHI. Capuæ capitoliú:infra scribet Tráqllus i caligula capitoliú hoc qd erat capuæ de cœlo tactú fuisse credibile é nomé accepisse a romano capitolio:ad cuius silitudiné eét extructú.de quo silius scribés l.xi.cápãos mõstrasse annibali loca capuæ illustriora:sic ait.mõstrant capitolia celsa steliatesq̄ʒ docét cápos.fuit idé capitoliú beneuéti:i quo statua marmorea fuit posita orbilio beneuéráo grámatico clarissimo. Nolæ:cú augustus nolæ pisset q̄ ciuitas é cápaniæ:merito tyberius illic i honoré Augusti téplú dedicauit. Capreas.i neapolitáo sinu ut inqt Marciáus isula é capaꝝ:q̄s Pli.Tyberii pricipis arce nobiles eé tradit dictú é in augusto:quéadmodú capas magnificétissimis structis edificiis peculiare sibi fecit receptaculú. Septa:múita & circúuallata. Reuocáte:ut romá rediret. Obtestatione:denunciatione & præcibus obtestatio diciť in melioré parté detestatio i deterioré.unde obtestari rogare est.Cæsar in septimo cõmétario.matresfamiliæ passis manibus obtestabantur Romanos.ut sibi parcerent.

Qua apud fidenas:de hac re sic inqt Orosius. Tyberii imperii anno duodecimo noua & icredibilis clades ap̄ fidenatiú urbé:accidit.amphitheatri cauea ppl'o gladiatoꝝ múere spectante collapsa é:& plusq̄.xx.milia hoium occidit fidéates auté ethruscos fuisse tradit Liuius in.i.quos Rõulus debellauit:olí a fidéatibꝰ legati romái iterfecti fuerút:aduersus quos lucius Sergius bellú gessit:& a uictoria fidéas é appellatus:huius urbis meminit poeta illo uersu.hi tibi nomentú & gabios urbéq̄ʒ fidená. Incõtinété:italiá:ut uulgo diciť in terrá firmá;quæ opponiť isulis. Edixerat:edicto ꝓposito iusserat.sunt.n.edicta iperatoꝝ & magistratuú. In iusulá:capreas. Decurias eqtum:decuriæ eqtum sunt ordines & decuriæ iudicum:quás olí ordinauit Augustus:& ut inquit Plinius.hi non equites sed iudices uocabantur.equitum nomen subsistebat in turmis equorum publicoꝝ.iudicum quoq̄ʒ non nisi quattuor decuriæ fuere primo:uixq̄ʒ milia singula indecuriis inuenta sunt. Suppleret:ascriberet substitueretq̄ʒ in locum demortuorum.etenim nullus ordo tam numerosus est:quin is cito exhaustus intereát:si nullus unq̄ in locum pereútium substituatur.

Sergius
fidenas
Edicta
Decuriæ iudicú

Nō tribūos militū:miles it ad cētorionē:cēturio ad tribunū:q cohorti præerat.græci chiliarchos uocāt: chiliarchꝫ
existimat Vegetius dici tribūos ex eo ꝙ tribuebāt iura militibus.alii maiores:alii miores tribūi militū di- tribuni
cebant.offm tribūi ut scribit iuriscōsultus de re militari est milites pducere ad exercitationē & ualitudina
rios ispicere. Nō puinciaꝝ præsides:mutauerit.Iosephus Tyberiū ob hoc laudat:qđ magistratus semel da
tos iugiter permittebat:nec ulli dabaƭ nisi morte successor.namqꝫ ut supra docuimus p exemplū uulnera-
ti muscas nō abigentis declarabat saturos & opulentos præsides minus noxios prouicialibus futuros q̄ fa-
melicos & esurientes. Sine cōsularibus legatis:supra dictū est quanta dignitas esset legatoꝝ q imperatori-
bus tanq̄ cōsiliarii dabanƭ ex ordie senatorio:& ex his q cōsules fuissent. Mesiam:pānoniæ iungiƭ puicia: mesia
quæ mesia dr ad pontū usqꝫ danubio decurrēs Eutropius in hāc sniam sic inquit resolutis artibus militiæ
armenia per parthos:mesia a dacis:pēnonia a sarmatis:gallia a finitimis gentibus dirreptæ sunt.
M.AN. Capitoliū:tēplū an aliud potius ædificiū:in dubiū uenire pōt nec absurdū id ab eo qđ Romæ
est noiatū credere. Tēplū Augusti:ob id credo Nolæ augusto tēplū erectū:qa ibi uita decesserit q̄q̄ & ui
uo illi nō ignoremus hmōi honores exhibitos. Capreas:a surrēto cāpaniæ octo millibus passuū distantē;
Plinius a surrēto inqt.viii.m.passuū distātes Tyberii pricipis arce nobiles capreæ circuitu.lx.milliū passuū.
Papinius in surrentino Hercule.ipse fodit dites capreæ uiridesqꝫ resultant Taurubulæ:Strabo duo antiqssi
ma i ea isula ait fuisse oppida:sua uero tēpestate unū magnificiqꝫ ab Augusto pricipe ædificiis isulā extru-
ctā. Assidua obtestatiōe:assiduis pcibus:& adiuratiōe:ut donatus iterpretaƭ. Fidenis:ultra aniene flu.op
pidū uetustissimū ab albanis ut Dionysius tradidit cōditum tres inqt ille colonias uno tpe ex alba dedu-
ctas Crustimeriā Nomētanā & fidenatē:ac triū fratrū pricipum coloniaꝝ maximū natu fidenas cōdidisse.
Ruina:subito casu. Adeūtes:tam officiis:q̄ negocii cā adire uolētes. Suppleret in demortuoꝝ locum
queq̄ allegaret. Prouinciaꝝ:præsides martianus credidit sub præsidis appellatiōe pcōsules cōtineri lega-
tos Cæsaris & oēs puīcias admistrantes mō senatorii eēnt ordis. Armeniā:qua parthi Augusto sibi uēdicā
ti cesserāt. Mesiā:pānoniæ a tergo mesia hæret:eū danubio ut Pli.tradit in pontum usqꝫ decurrēs.

a dacis sarmatisqꝫ:gallias a germanis uastari neglexerit ma
gno dedecore imperii.nec minori discrimine.

De uitiis eius & potu ac commessationibus.

CAeteꝝ secreti licētiā nactus:& quasi ciuitatis ocu
lis remotus:cūcta simul uitia male diu dissimulata
tandē profudi:de quibus sigillatim ab exordio re-
feram. In castris tyro ēt tū pp nimiā uini auiditarē pro Ty-
berio Biberius:p claudio Caldius:pro Nerone mero uoca
baƭ:postea princeps in ipsa publicoꝝ moꝝ correctione cū
Pōpōio flacco &.L.Pisone noctē ɔtinuūqꝫ biduū epulādo
potādoqꝫ ɔsūpsit:quoꝝ alteri Syriā puiciā alteri pfecturā
urbis cōfesti detulit codicilisqꝫ iucūdissimos & oīum horaꝝ
amicos pfessus Sex.Claudio libidioso ac pdigo seni olī ab
augusto ignomia notato:& a se ante paucos dies apud sena
tū icrepito cœnā ea lege cōdixit:ne qd ex ɔsuetudine imuta
ret aut dmeret.utqꝫ nudis puellis mistrātibꝫ cœnareƭ.Igno
tissimū q̄sturæ cādidatū nobilissimis anposuit ob epotā i cō

PHI. A dacis sarmatisqꝫ:Daci Daci
a romanis dicti:q alio noie getæ
dnr.sarmatæ a græcis sauroma- Sarmate
tæ populi sūt scythaꝝ dāubiiqꝫ
accolæ.i sarmatis sūt amaxobii. Amaxobii
ita a Plinio uocitati populi:q ut
historici tradūt nomē hoc acce-
punt a plaustris q̄ hēnt p sedibꝫ:
& i qbus uitā degūt.αε μξαβ.n.
græci plaustrum & Βιοκ uitā di
cūt. Secreti licētiā:stimulus est
peccādi illa secreti fiducia:ubi ut
inqt elegāter Pli.in eplis nobiscū
dicimus:q.n.sciet. Tādē pfudit: Quis.n.sci
redeundo ad se & mores suos:si- et
cut canis ad uomitū reuerti dr
snia puerbiali. Pro Tyberio Bi
berius:tyberius ut scri.Pli.i.xiiii.
ad meꝝ pnior fuit:in quo uitio
Drusus filius regenerasse patrem
tyberiū ferebaƭ.Ait sextus Aure
lius qđ eleganter a ioculatoribus
caldius biberius mero ob uiolen
tiā noiatus est. Pro Claudio cal
dius:prisci caldū dicebāt & augustus auctore Quītiliano in epistolis ad Caiū Cæsarē scriptis emendat:qđ
is calidū q̄ caldū dicere mauult.ueteres aūt usos esse in potu tam calida q̄ frigida aqua nullus ignorat.hic Caldū
apud martialē aiunt urceoli mistratorii:frigida non desit nō deerit calda petenti.ego existimo tyberiū pro
Caldio claudiū iocular iter appellatū nō tam ob aquā caldam:quā ob potiones calidas:de qbus sic loquiƭ
Plinius i.xxviii.notandū nullū aliud aīal.præ hoiem calidos potus seq ideoqꝫ nō esse naturales. Pro Ne-
rone mero:per annotatiōem quam græci prosonomasiam uocant hæc oīa urbane in tyberiū bibacem no-
mina dicebanƭ.Annominatio.n.ut ait Quintilianus in.ix.& traditū est i.iiii.Rethoricoꝝ ex uicinia quadā Annoīatio
nois ducitur.ut illa exempla sunt:non pisonum sed pistorum.ex oratore arator.Itidem pro Nerone mero- nero mero
nem:unius litteræ imutatione tyberium appellabant:a mero hoc est uino nomen festiuiter deducentes.
Correctione morum:idest censura.pœnes quam morum disciplinæqꝫ Romanorum regimē erat. Cōti-
nuumqꝫ biduum:pli.loquens de tyberio ad meꝝ proniore inqt.eadem meri commēdatione credidere lu-
cium pisonem urbis Romæ curatorem ab eo delectum:quod biduo duabusqꝫ noctibus potationem cōti-

nuasset apud ipm iá pricipé.seneca quoq; de hoc lucio pisone tyberii combibōe ebriosoq;:cui pfectura ur
Ebrius bis ob hoc data é sic scri.li.xii.eplaꝝ moraliú.L.piso urbis custos ebrius ex quo semel fcús fuit:maioré pté
piso noctis in cōuiuio exigebat:usq; in horá sextá fere dormiebat.hoc eius erat matutinú offm:suú tñ quo tute
la urbis cōtinebaẽ diligétissime administrauit.huic & diuus Augustus dedit secreta mádata:cú illum ppone
ret:thracia:q̄ pdomuit:& Tyberius pficiscés i cápaniá pfecturá urbis dedit.cú multa i urbe & suspecta re-
linqret & iuiso:puto qd bñ cesserit illi pisonis ebrietas.hactenus seneca. Alteri:syriá.f.flacco. Alteri pfe-
cturá.S.L.pisoni. Codicillis:pugillaribus tabellis. Oīum horaꝝ amicos:hoc dici solet de his.q feriis &
Pollio oī- iocis pariter sút accōmodati:& cú apud priscos talis fuisset asinius pollio dictú est eú eé oīum horaꝝ:au-
um horaꝝ ctor Quinti.in.vi. Increpito.castigato. Cœná cōdixit:denúciauit.cōdicere.n.est dicédo denúciare inde
Cōdicere cōdictio diciẽ in diem certú eius rei quæ agiẽ denúciatio.Cicero nam cú mihi cōdixisset Crassus cœnauit
apud me in mei generi crassipedis hortis. Ex cōsuetudine:quæ erat prodiga plenaq; libidinú. Quæstu-
ræ candidatum:petitoré. Ob epotam:amphoram legimus apud Plinium nouellum Mediolanésem q ad
pconsulatú usq; honores gesserat:cognominatú fuisse tricongium.tribus cōgiis epotis uno impetu spectá
Tricōgius te miraculi gratia Tyberio principe. Amphoram:uino cum uasis legato amphoras legatas pariter esse do
Amphora cent iuriscōsulti titulo de uino legato:a quibus amphorarium uinum nominatur:quod in amphoras diffu
tium uinú sum est.Priscianus meminit amphoræ romanæ & amphoræ atticæ:quaꝝ mensura erat dispar.

M.AN. A sarmatis:sarmatæ supra meotidé spacio.xv.dieꝝ oceanú uersus icolút regio arboribus uacua
Herodotus é auctor:græci sauromatas uocát. Secreti licétia:núc ad domestica uitia tráit:& ad id tps ua-
ria arte dissimulata:sed recte seneca de ficta Tyberii psona:Nemo inqr pōt diu psoná ferre fictá:ficta cito i
suá naturá recidút. Male:ægre: difficulter:uel male ualde diu ut est apud Terétiú:illud nus nulla alia cá
tam male o di:& Cicero credebat scriptores illos tam male multatos:utrobiq;.n.male p ualde accipitur.

Pro tyberio biberius:dignitas iter annominatiōis ptes relatæ. Cladius:caldá & calidam ueteres dixere.
Iu.gelidæ calidæq; mister.mar.iá defecisset portátes calda mistros:Vrbanæ igiẽ qdá p tyberio Claudio ne
rone:biberiú caldiú Meroné dixere sic illú bibacitatis faceta lraꝝ mutatōe arguétes. Publicoꝝ moꝝ cor
rectiōe:interim dum publicos corrigit mores. Alteri syriá:flacco. Alteri.L.Pisoni quod piso fuerit urbis
præfectus Iosephus declarat cunq; inqt ad Pisone duceret:qui tunc custos erat ciuitatis:nec is fuit qui i sy
riam ueneno germanicum sustulit:ille.n.Gneus Piso nō Lucius est dictus idem auctor altera inquit episto
la ad Pisonem túc temporis custodé ciuitatis. Codicilli:litteris. Prodigo:sua bona prodigéti. Cœnam
condixit:se cum illo cœnaturꝝ denunciauit:cōdicere ut Iustinianus iure consultus interpretaẽ apud uete-
res denunciare fuit:unde & condictio. Ignotissimum:humilis & obscuræ conditiōis hominem.

propinare PHI. Propináre se : ppinare a
græco tractum est πρoπίνειν.
qd significat post potú tradere.
Terentius.húc uobis edédum &
bibédum ppino.iterdum simplr
ppinare accipimus pro porrigeẽ.
spartianus uuluá iciderit uenena

diuio pp̄inante se uini amphorá. Asellio sabino sestertia du
céta donauit p dialogo:in quo boleti & ficedulæ & ostreæ
& turdi certamen induxerat. Nouum deniq; officiú istituit
a uoluptatibus præposito eqte Ro.&.T.Cæsonio Prisco.

tá ptem fri edédá ppinás & sibi inoxiá reseruás.Pli.in.xx.qdá ad uuluæ doloré radicem cú uino dulci ppi-
nant.martialis græce dixit πρoπίνειν p propinare illo endecasyllabo.non deerút tibi si soles ppinin.uiles
cappadocæ.grauesq; porri.Plautus in captiuis ppino magnú poculú ebibit.qd significat præbibo & mox p
gustatú poculú trado.Sic apud Ciceroné i pria tusculana theramenes cú uenenú obbibisset reliquúq; e po
culo eiecisset.arridés ait ppino hoc pulchro critiæ. Pro dialogo i quo bolleti:iter esculentiora cibaria &
Boletus edulea ganeata iprimis enumeraẽ a pfectis popinaꝝ boletus:ficedula:ostrea:& turdus.iōq; sabinus dialo
gú fecerat festiuissimú:i quo hæc oía disputátia itroducebat uiuicissimq; certátia de saporis bōitate & mé
saꝝ palma:est.n.boletus iter irritaméta gulæ nouissima:ut ait Plinius i.xvi idé in.xxii.optimus qdé inqt is
est cibus:sed iméso exéplo in crimé adductus uenéo tyberio claudio pricipi p hác occasioné a coniuge da-
to.Seneca li.xv.epistolaꝝ ad lucilliú qd tu illos boletos uoluptaté uenenú nihil occulti opis iudicas face-
re:ét si præsentanei nō fuerút.Claudius princeps boletos stomacho utiles esse putauit.martialis argéto au
Ficedula roq; pciosiores fuisse idicat hoc disticho.Argétum atq; auꝝ facile est lenamq; togáq; mittere.Boletos mit
melancori tere difficile est ficidulá uero:quæ alio noíe ab Aristotele & Plinio melancoriphus noiatur hoc est attrica-
phus pilla:scitissimi saporis eé nullus ignorat ideoq; præfecti gulæ atq; luxuriæ ut dicebat fauorinus negant ul
lam auem præter ficedulam totam comesse oportere.de ostreis quis oía sint iuulgata nunq̄ tñ satis dictú
uideẽ:cú auctore Plinio palma mésaꝝ diu iam tribuaẽ illis præcipua habenẽ ut illius luculenti scriptoris
uerbis utar ex lib.xxxii.spissa crassitudine potius spectanda q̄ latitudine:neq; in luto capta:neq; in arenosis
non sunt prætereunda mutiani uerba de natiōibus ostreaꝝ ita scribentis.Cyzicena maiora lucrinius dul-
Ostrea pci ciora británicis:suauiora edilis acriora lepticis pleniora lucésibus:ficciora coryphatenis:teneriora histricis
pua quæ candidiora circensibus sed his neq; dulciora neq; teneriora esse ulla compertum est.unde & ab oratio di-
Tridachna ctum ostrea circeis miseni oriunẽ echini tridachna eleganti uocabulo appellauit quidam nepotum ostrea
Ostrea ab eo qd ter mordenda essent propter amplitudinem.scire autem debes ostrea dici & neutro & fe.genere.

Seneca qd oſtreũ ſapiat qd nullus optime noſti. Gellius luna inqt nũc uidelicet ſeneſcit:ea re oſtrea quoq; Oſtreum
ſicut alia qdam tenuis exuſtaq; eſt.de turdo aũt plura ſcribẽda nõ ſunt:cũ auis ſit nota & iter prías a ſapo- Turdus
ris bonitate collocata.Oratius cũ ſit obeſo nil melius turdo. Varro i.iii.de re ruſtica de lucullo ſcribẽs ait:
ubi delicate cœnitaret & alios uideret turdos ĩ mazonomos poſitos coctos:alios uolitare circa feneſtras
captos.eſt aũt mazonomũ:tráſeunter enarremus dictioné uarronianá:genus lancis in qua eſcæ importanť mazono-
in mẽſam:de quo & Oratius inqt mazonomo pueri magno diſcerpta ferrẽtes mẽbra gruis docet columel mum
la qũo ſaginádi ſint turdi lib.ix.de agricolatiõe a turdo turdarium ſit & turdalinũ ut oñdit Marcus Var- Turdariũ
ro in.ii.de latina lingua.ſignificatq; auiarium hoc eſt locum ipm:quo turdi alunť ad ſaginá.Sicut oſtrearia
appellát uiuaria:qbus oſtreæ paſcunť ſed iá ad iſtitutũ reuertamur.delectatus Tyberius dialogiſmo cõten
tioneq; quá feſtiuiter faciebát in dialogo ſabini:turdus oſtrea boletus & ficedula:donauit auctori ſeſtertia
ducenta ob elegans guloſumq; cõmentũ. Oĩm̃ a uoluptatibus:ea formula dictum a uoluptatibus qua a A uolupta
libellis a ſtudiis a rõnibus ueteres dixerunt:cuius rei ſuperius habunde meminimus.olim xerxes edixit ſe tibus
præmium ei daturum:qui nouum uoluptatis genus repperiſſet:& heliogabalus proponebat ſuis quaſi the
mata ut iura noua dapibus condiendis inuenirent:& cuius placuiſſet commentum ei dabat maximũ præ-
mium:cuius uero diſplicuiſſet iubebat:ut ille ſemper id comeſſet:q̃diu melius inueniſſet.

M.AN. Propináte ſe:pocula ſe illi ſuggerẽte. Amphorá:ẽ amphora ut Priſciãus ſcri.mẽſuræ pœne maxia:Pli. torq̃tũ mediolanẽſem celebrat qd tris uini cõgios uno hauſtu biberet:uñ tricõgius ſit dictus. Pro dialogo:diſceptatiõe. Boleti:e fũgorũ gñibus optimi maxieq; celebrati poetarũ carmibus Mar.boletũ q̃lẽ Claudius edit edas.Iuue.Boletũ dño & ex:ſed de eo ĩ Claudio plura. Ficedulæ:auis optimi ſaporis:Mar. Paulo ficedula lũbo:Quũ tibi ſorte dať ſi ſapis adde piper.Iu.mergere ficedulas a fico:quo cibo p̃cipuæ pĩgueſcit nomẽ adepta ẽ.mar.cũ me ficus alat & paſcat dulcibus uuis:Cur nomẽ potius nõ dedit uua mihi.

Oſtreæ:Plini.mar.& Iu.locupletiſſimi ſũt teſtes in q̃to p̃cio oſtreæ apud maiores fuerĩt. Turdi:notiſſima auis:ſaporiſq; laudatiſſimi.mar.Texta roſis fortaſſe tibi uel diuite nardo:At mihi de turdis fcá corona placet:& rurſus:iter aues turdus ſiqs me iudice certet:Inter quadrupedes gloria pria lepus:ſed nõ ſapore tãtũ uerũ uoce ẽt ĩ delitiis habitus Plinius Agrippina cõiũx Claudii Cæſaris turdũ habuit ꝗ nunq̃ añ ſermones hoiũ imitantẽ. Certamẽ:de ſaporis p̃ſtantia. A uoluptatibus:p uoluptatibus:Cicero in bruto:a ſenatu inquit & cauſa bonorũ ſteterit.i.pro ſenatu & bonorũ cauſa Liuius unde ius ſtabat ei uictoriá dedit.

De luxuria & libidine eius.

Receſſu uero caprẽſi etiam ſellariam excogitauit ſedem arcanarũ libidinũ:ĩ quã undiq; conq̃ſiti puellarũ & exoletorũ greges:mõſtroſiq; cõcubitus repertores quos ſpintias appellabat triplici ſerie cõnexi ĩuicẽ ĩceſtarẽt ſe corã ĩpo:ut aſpectu d̃ficiẽtes libidĩes excitaret. Cubicula plurifariá diſpoſita tabellis ac ſigillis laſciuiſſimarũ picturarũ & figurarũ adornauit:libriſq; elephãtidis ĩſtruxit: ne cui ĩ opa edẽda exẽplar ĩpetratæ ſcænæ deeſſet. In ſiluis quoq; ac nẽoribꝰ paſſim uenereos locos ɔmẽtus ẽ p̃ſtãteſq; p antra & cauas rupes ex utriuſq; ſexus pube phaniſcorũ &

PHI. Seceſſu caprearũ:cũ caprearum ſeceſſu peculr̃ tyberius oblectaretur.ideo dixit ſidonius in panegyrico capreaſq; Tyberi: & caligas Caii.hinc illud ſatyrographi. uerboſa & grandis epiſtola uenit a capreis.& mox principis anguſta caprearũ in rupe ſedentis. Sellaria excogitauit:ſellaria appellamus loca ſeſſionum: in qbus ſellæ ſunt ordinatim collocatæ.Plinius in.xxxiiii.uiolentia Nerõis in urbem conuecta & in ſellariis domus aureæ diſpoſita.martialis uſus eſt diminutione cum ait.ĩ ſellariolis uagus popinis:uideturq; ſellariola accipe Sellaria

p locis:in qbus ĩfames & p̃broſi mãſitabãt. Exoletorũ:cynedorũ adultiorũ ut ſupra expoſuimus. Spitri-
as:ſpintriæ dicti ſũt reptores mõſtroſæ libidinis nouiq; cõcubitus.caligula ſpithrias urbe ſummouit:ut ĩfe Spintria
rius declarabiť.Lápridius in heliogabalo hac dictõe uſus eſt ſcribẽs.libidinũ gña q̃dam ĩuenit ut ſpithrias ſimplegma
uetẽrũ malorũ uinceret. Triplici ſeriæ:apud martialem genus libidinis nouæ notauit:qua qnq; cõnexi ca
tenatiq; ſe mutuo cõſtuprabant.ſic.n.inqt in.xii.epigrammaton.Quo ſimplegmate qnq; copulenť qua plu
res teneanť a catena. Inuicem inceſtarent:mutuis ſtupris cõmacularent.inceſtare.n.et ĩceſtus p̃prie p̃tinet inceſtare
ad illicitũ cõcubitũ.unde ait Papinianus:ſi adulteriũ cum ĩceſtu cõmittať utputa in priuigna nuru nouer-
ca mulier ſimiliter quoq; punieť.exiſtimat Lactãtius ſtatii ĩterpres ĩceſtũ dici:qd uinctũ nõ fuerit ceſto:eſt
aũt ceſtos cingulũ ueneris:quo utiť ad honeſtas nuptias. Deficiẽtes libidines:cũ iá ſenio laboraret Tybe- Ceſtos
rius merito frigeſcebat in uenerẽ:& q̃uis libido accẽſa flagraret in aĩo:tamen deficiẽs & extĩcta frigebat in
corpore. Plurifariá:pluribus locis. Tabellis:in qbus erant obſcenæ picturæ. Sigillis:imacungulis & par
uis ſtatuis. Libris elephantidis:elephantis apud ueteres ſcripſit libellos:qbus uaria genera concubitus ua- Elephãtis
rioſq; cocundi modos cõplexus eſt.martialis.Nec moles elephãdis libelli.& in priapeis ſcriptũ:obſcenas libri ele-
rigido deo tabellas ducens ex elephantidos libellis.p̃terea fuerũt apud priſcos libri alii elephãtini:in qbus phantini
ſenatuſcõſulta ſcribebanť:quæ ad principis p̃tinebant:quorũ teſtimonium citat flauius uopiſcus. hi ſerua-

banť in ulpia bibliotheca. In opa edēdaꝫin exercēdo cōcubitu. Impetratæ:scenæ:spectaculi obscœni & fedæ libidīs apud Apuleiū scœnā repies freqnter usurpari p re & spectaculo. Cōmeatus ē:repit & excogitauit. Prostātes:pstemētes corpa & libidinātes. Pube:pueros & puellas iā uiri potētes & pubescētes.

Panisci — Paniscoꝝ hitu:paniscidii sūt siluestres:qsi p diminutionē dicti minutuli panes:sicuti a Satyro

Satyriscus — satyriscus inclinať.scribit Plinius in.xxxv.paniscū fuisse pictū a taurisco pictore.Apuleius in.vi.de asino aureo tradit paniscū fistulas iflasse ī nuptiis psyches & cupidinis.

panicos — panicos uero lōge differt a panisco.&.n.panicos repētinus terror & cōsternatio dť a græcis:Plutarchus in apothematis πανικον φοριβον uocat:quod īterpres repētinū tumultū trāstulit:& de hoc loqui uideť higinus scribens capricornum obiecisse hostibus timorem:q panicos nominať

Locus higini — codices higini uulgo impressi paniscos habent cum panicos habere rectius debeant.

M.AN. Sellariā sedē:sellaria loca:in qbus disponi sedes solebāt:Plinius & ī sellariis domus aureæ disposita. Exoletoꝝ:iuuenū q iā adolescere defecrūt:ut Festus ait dńr & pstituti ut apud quosdā usurpatū reperio. Mōstruosi cōcubitus:fœdi & mōstruosi aspectus. Spitrias:spiter armillæ genus:sed id nomē al ūde fcm̄ uideri pōt:græci του σπινθηρα fintillā uocāt:και το σπινθηριζειν fintillare:ut spīthrias qsi spinthiras lræ trāsmutatōe.hoc ē libidīs scintillas & formēta qdā īterptari possis.Lāpridius libidinū gńa qdā iuenit.ut spinthrias ueteꝝ maloꝝ uiceret. Cōnexi:nefario cōplexu iūcti. Incestarēt:lasciuo se motu & agitatōe cōstuparēt:Ver.Ausus lectū icestareno uercæ Anthemolus. Deficiētes libidies:ut ī corpe iā ānis effecto.

Tabellis:picturis. Sigillis puis:qbusdā signis. Librisq elephātidis:præceptis ab elephātide traditis aut simpliciter libris ītellige uñ sumi possent uariaꝝ libidinū exēpla:Scripsit aūt elephātis de uariis & mōstrosis cōcubituū gńibus Ver.in obsceno carmie Ducēs elephātidos libellos:Oui.& quæ cōcubitus nō tacuere suos. Impetratæ scenæ:fœdi spectaculi:ut sit cōtinēs p cōtēto pinde ac si diceret:ne deesset exēplar & ratio fœdæ libidinis oculis subiiciendæ. Venerios:ad usum ueneris. Commentus:noua inuentione adeptus. Prostantes:prostitutos. Vtriusq sexus pueros & puellas.Paniscorum:panisci & ægypanes inter satyros referuntur:Higinius:terrorem hostibus iniecit qui paniscus dicitur.

Nympharum habitu:palamq iam & uulgato nomine insulæ abutentes caprineum dictitabant.

De ineffabili abusu luxuriæ eius.

Aiore adhuc & turpiorī īfamia flagrauit:uix ut referri audiriue nedum credi fas sit:qsi pueros priæ teneritudīs:quos pisciculos uocabat īstitueret:ut natanti sibi inter fœmina uersarenť ac luderent:lingua morusq sensim appetētes:atq etiā qsi infantes firmiores nedū tñ lacte depulsos inguini ceu papillæ admoueret:pnior sane ad id gēus libidis et natura et ætate. Quaŕ parrhasii quoq tabulā ī q Meleagro atalāta morigeraŕ legatā sibi sub cō

PHI. Nymphaꝝ:quales sunt dryades & amadryades & oreades:de qbus persæpe fit mentio apud poetas.

nymphea — nymphea uero plu ratiuo nūero gńe neutro dńr lacus & balnea.uñ scribit Iosephꝰ Herodē apud ascalonā cōstituisse nymphea:hoc ē ut ipse īterpretaŕ lacus honoratissimos & balneas.Iulius quoq capitolius opa inqt Gordiāi Romæ nulla extāt pter qdam nymphea et balneas.

Caprineū:iocoso noie caprieus uocabaŕ Tyberius:tāq uocabulo dducto ab īsula capreaꝝ:quo secessu oblectabaŕ:cū tñ possit referri ad olētē fetutināq naturā capraꝝ:qs obscenitate imitabaŕ.et capræ olidæ dńr ab oro p trāslationē

Tragos — fœtores alaꝝ & graueolētiæ:qs græci tragos latini

Hircos — hircos appellitāt. Natāti sibi ī piscina.s.q delicatæ natatiōis cā pabaŕ.legius heliogabalū natasse ī piscis unguēto īfectis aut croco. Inter fœīa:īter coxas & fœmo

Femen — ra.scribit festus dici femē.nis.sicut femur.ris.Seruius uero autūat noīatiuū fœminis nō īueniri.Scipio Emiliāus.P.sulpitio gallo hoī delicato īter pleraq alia:id quoq pbro dedit:q barba uulsa fœminibusq subuulsis ambularet. Appetētes:cū appetētia īuadētes ipsius gēitalia. Nec dū lacte depulsos:adhuc sugētes mā

Subrumi — mā in nutricatu atq subrumos.Subrumi.n.dicti sūt ab antiqs agni:q adhuc sūt sub māma:q antiquo uoca

Rumis — bulo rumis appellaŕ.auctor.M.Varro.īde uerbū ē subrumari qđ significat sub ruma hoc ē sub māma sum

Subrumiri — mitteŕ.columella ī.viii.& alienis nō amātibus agni subrumenŕ.hic ueteres diuā rumiā dici uoluerūt:quæ

Rumina — rumis.i.māmis psidet:cuius meminit Augusti.ī.iiii.de ciui.dei. Inguini ceu papillæ:fellatorē symbolicos

Fellare — significat.ē.n.fellare uerbū uetus significatq lac exugere.Solinus nequāq equa pullo pbet ubera fellitāda hoc est sugēda.hinc metaphoricos uerbū qđ aliogn honestū erat trāslatū est ad rē obscenā & in qua noianda

Honos auribus — honos auribus pfandus sit.Nāq fellare dńr illi illæ ue:q quæ ue genitalia uirilia intra os recipiunt:& illa pinde ac mamillas exugunt.unde & fellatores & fellatrices in turpi opprobrio sunt & appellatiōe fœda apud priscos:q uero genitalia huic īfandæ libidini p uoluptatē accōmodabāt irrumare dicebanť:ipsi uero

irrūatores — irrumatores.hinc est illud poetæ epigrāmatarii nemo est thai senex ad irrumādū.Tyberius cū hac libidine fœdissima hoc est irrumatiōe letareť inguina tanq papillā māmæ porrigebat fellitanda ore a pueris adhuc lactētibus.

papilla papulæ — Papillæ:papillas capitula māmaꝝ dicimus:q pupalaꝝ sint similes.sunt aūt papulæ tubercula & pustulæ:quaꝝ duo gńa describit celsus lib.v. Natura:naturalia uitia molire possumus:penitus extirpare non possumus.scribit maternus quod uenus cū luna facit libidinosa cupiditate præposteros. Et

aetate q̃m ſenior erat.& q ſenex ẽ facilius hãc ĩfandã libidinẽ:q̃ uiribus nõ ĩdiget exercere põt q̃ coitũ. Nã ut inq̃t poeta ſatyricus coitus iã lõga obliuio uel ſi coneris iacet exiguus cũ ramice neruus. Parrhaſii tabulã:parrhaſius pictor fuit nobiliſſimus epheſi natus:q olĩ cũ zeuſide deſcẽdit ĩ pictura certamẽ.hic primus ſymmetriã picturæ dedit.laudat Plinius ĩ.xxxv.duas parrhaſii nobiliſſimas picturas:q̃ oplitides dictæ ſũt ab armatura:ĩ q̃bus alter ĩ certamĩe ita decurrẽs pictus erat ut ſudare uidereť alter arma deponẽs ut anhelare ſentireť.nullus ãt pictoꝵ ĩſolẽtius & arrogãtius uſu picturæ gl'ia ferť q̃ prhaſius.nã & abrochetũ ſe appellabat:qđ ſignificat mollẽ & đlicatũ.Idẽ qđ ad trãq̃lli'ſſiam ptiet pixit libidĩes ĩ mĩoribꝫ tabellis:eo gñe & petulãtibus iocis ſe reficiẽs.iter tabellas parrhaſii libidĩes cõtinẽtes fuit una in q̃ ĩerat hæc pictura:ut atalãta meleagꝵ amatorẽ fellaret:hoc ẽ oræ illius gẽitalia exugeret.tãq̃ meleager eẽt irrũator & illa fellatrix. hac tablã pp ſimilitudinẽ obſcẽoꝵ moꝵ ſedæq̃ libidĩs:maxiope oblectatꝫ ẽ tyberiꝫ:adeo ut eã ĩ cubiculo đdicaret. Morigerebať:legẽdũ ẽ oræ morigerebať.& ſignificať fellatio nãq̃ oræ morigerari ĩ libidĩe nihil aliđ ẽ q̃ ore exugeť ĩguĩa irrũatoris đ amoꝛ atalãtæ & meleagri affati ſcripſimꝫ ĩ pricipio ꝑptui õmẽtario.

Parrhaſius
Oplitides
abrochetuſ
Oræ morigerari

M.AN. Nymphaꝵ:ſiluestriũ deaꝵ ut ſũt driades:& ĩ mõtibus oreades. Caprineũ:a libidinũ fœtoꝛ.uľ qđ magis placet ad ĩſulæ nomẽ alluſit q id primũ dixit uel απο του καπραδ qđ ẽ ad luxuriã cõcito. In famia:pditæ libidis. Inter fœmina:ĩteriores ptes ac ꝑpinguiores fœmoꝵ.Liuius qdã iacẽtes uiuos ſucciſis fœminibus poplitibuſq̃ iuenerũt. Appetẽtes:illius ĩtellige genitalia. Nõdũ lactæ depulſos:adhuc lactẽtes. Ad id genus libidinis:ad irrumationẽ ſubaudi. Natura:ad irrumationẽ ꝑna. Aetate ſimiliũ illecebraꝵ:idiga.Mar.Nemo thais ẽ ſenex ad irrumãdũ. Parrhaſii:Parrhaſius Epheſius pictor ſua ætate illuſtris & Leuſis emulus:Pli.ꝑter alia multa archigallũ ab eo ait pictũ:q̃ tabulã Tyberius.lx.talẽtis mercatus ẽ. Meleagro:oenei filio Ataláta qđ atalãta amata fuerit a meleagro hiſtoria notior ẽ q̃ lõgiore ſit ſermone explicãda:Oui.Arſit & oenides ĩ menalia atalãta. Ore morigerabať;obſequebať:ſeſe illi irrumãdã dabat.

ditione ut ſi argumẽto offendereť decies pro ea ſeſtertiũ acciperet:non modo ꝑtulit:ſed & in cubiculo dedicauit.Ferẽ etiam in ſacrificando quõdam captus facie miniſtri Acerrã pręferentis nequiuiſſe abſtinere:quin pœne uix dum re diuina peracta ibidem ſtatim ſeductum cõſtupraret:ſimulq̃ fratrem eius Tibicinem:atq̃ utriq̃ mox quod mutuo flagitium exprobrabant:crura fregiſſe.

Sub cõdictiõe:certa pactiõe. PHI. Argumẽto offendereť: tanq̃ obſcẽo & libidioſo & quo haud dubie pudicus princeps fuiſſet offenſus:ſed tyberius nõ ſolũ tali argumẽto offenſus nõ ẽ. ſed maxĩe tali pictura oblectatuſ utpote ſuis ſpurciſſimis moribꝫ cõgruente.Captus tanq̃ amator. Terẽtius:ſenſi captus ẽ. Acerrã:acerra auctoribus grãmaticis ẽ arcula thuraria ubi thus reponiť:quo diis ſacrificať.Virgi. farre pio & plene ſupplex uenerať acerra thurribulũ uulgo uocitatur.græci θυμια τηριον dicũt.

Acerra

De illuſionibus eius ad fœminas.

FOeminarum quoq̃ & quidem illuſtrium capitibus q̃topere ſolitus ſit illudere: euidẽtiſſime apparuit. Malionię cuiuſdã exitu:quam perductam nec quicquam amplius pati cõſtantiſſime recuſantẽ delatoribus obiecit:ac ne reã qdem interpellare deſiit:ecquid pœniteret: donec ea relicto iudicio domum ſe arripuit:ferroq̃ tranſegit:obſcenitate oris hirſuto atque olido ſeni clare exprobrata:unde nota in atellanico exodio proximis ludis aſſen

Seductũ:ſemotũ & in locũ ſecretiorẽ abductũ:ubi nulli forẽt arbitri & teſtes.pſius:q̃ niſi ſeductis neq̃as cõmittere diuis Plini. in epl'is ſeductos hoĩes appellat ſeq̃ſtratos a ſtrepitu urbão uiuẽteſq̃ ĩ ſeceſſu:ĩ q̃bus ĩterdũ plus doctrinaꝵ eẽ ſolet citra gl'iationẽ:q̃ in his:q ſũt meri oſtatores. Tybicinẽ:extriſecus ſubĩtellige cõſtuprauit. Flagitiũ.cõſtuprationẽ. Capitibus illudere:tyberius illudebat capitibus matronaꝵ irrumãdo eaſq̃ fellatrices fauẽdo.capite.n.hæc libido terra pficiť:de qua ĩtellexit Lactãtius ſic ſcribẽs in.vi.diuinaꝵ inſtitutionũ.de iſtis loquor quoꝵ teterria libido & execrabilis furor ne capiti qdẽ pcit. Malõiæ:nomẽ ꝑpriũ matronæ. Perductã:ſignificãter loquutus.pduci.n.fœminæ dñr q̃s p uim & iuitas pductores ſtupratori cõciliãt.ſũt aũt pductores iuitaꝵ pſonaꝵ:cũ lenones ſint ultroneaꝵ. Quicq̃ amplius.i.q̃ parata erat pati oĩa ꝑter hãc teterrimã fellatiõis libidinẽ. Delatoribꝫ:ſenſus ẽ tyberius q̃m ſibi oræ morigerari mřona recuſauerat ſubornauit accuſatores:q illã adulterii reã facerẽt. Interpellare:iter fari irrumpe illã agẽtem in iudicio cam. Ecq̃d pœniteret:nũq̃d penitudĩe ducereť ꝙ ſibi irrumare uolẽti oræ morigerari recuſaſſet. Ecq̃d auctoꝛ Priſcião:ex en & qđ cõponiť & ſignificat nũq̃d. Ferroq̃ trãſegit:ſibimet gladio mortẽ cõſciuit. Obſcẽitate oris:hæc exprobratio:fcã ẽ a mřona:tãq̃ tyberius nõ ſolũ irrũator eẽt ſed ẽr cunnilingus.ĩ cunnilingos aũt hoc eſt eos q p obſcenitatẽ ĩfandã lingũt ĩguina fœminea ſcribit frequẽter & mordaciter epigrãmatarius poeta. Hirſuto:piloſo.Olido:fetẽti.Catullus.olidũ lupanar. Nota:excepta.notatio infamatio & feda ſuggillatio ĩ tyberiũ ex cãtico fabulæ cõuerſa eſt & ĩuulgata. In atellanico exodio:tradunt donatus & diomedes atellanas fabulas eẽ latias argumẽtis dictiſq̃ iocularibus ſimiles ſatyricis fabulis græ

Perductores
Ecquid

uimus ísulas dici domos ab aliis domibus seiūctas:quæ Romæ frequēter deflagrabant:& ut auctor est Iulius capitolinus Antonino pio impante.cccxl.ísulas Romæ absumpsit icendium Tyberius munificētiam i hoc exhibuit:quod dominis restituit præciū ísulaꝝ icensaꝝ. In mōte cœlio:iter romáos mōtes ē & Cœlius:quem urbi addidit Tullius hostilius:ibiqꝫ ipse rex habitauit:quo frequētius habitaret.Liuius auctor fuit & cœliolus ꝓpe cœliū mōtem:ut docet Varro:q a cœlio tusco duce cœliū appellatū autumat. Quorum alteꝝ de pecúia mutuatica gratuito præbita. In solo collocarēt:exempli causā uoluit Tyberius:ut fœnerator:q habuisset in censu.ccc.millia is.cc.collocaret in prædiis tam urbáis q̄ rusticis:ut ita copia rei nūmariæ fieret uberior & debitores:q uerbi causa deberēt.ccc.millia statim exoluerēt ducentia millia. Nec res expediret:ob difficultatem nūmariam dissolui non poterant statim a debitoribus duæ partes æris alieni hoc est debitorū. Alteꝝ:hoc refert ad restitutū præciū dominis insularum.

Cœlius mons

Cœliolus

M.AN. Quo pacto:qua reseruata:uel potius qua denūciatione. Hortēsii:oium suæ ætatis oratoꝝ.M.Tullio dūtaxat excepto clarissimi. Augusto auctore:augusto hortāte:iubēte ut uxorē duceret. Tulerat:húerat in eodē significatū:alibi sustulit dixit.Miles sestertio gratuito:mille sestertiis:sine fœnore ciuibus cōcessis. Cœlio mōte:uno ex septē urbis collibus a cœlio iubēno tusco duce:q cū sua máu Romulo.ut Varro ait auxilio uēisse dr. Deflagrauerāt:icendio cōsumptæ fuerāt. Alteꝝ:gratuitam pecūiam mutuo cōcedere. Difficultate nūmaria:nūmoꝝ iopia. Fœneratores:q pecūiam i fœnus locatam habebāt. In solo collocarēt:in coemēdis prædiis locatā haberēt. Totidē:in duas æris alieni partes:quo plane itelligitur decretū illud fuisse in cā cur romæ fit per id tp̄s re nūmaria laborātū. Res:alieni æris dissolutio. Expediret:pecūiaꝝ iopia expediri posset:alteꝝ præcii restitutiōem iis quoꝝ ædes in cœlio deflagrarant.

uocari Augustū iusserit. Militi post duplicata ex Augusti testō legata nihil unq̄ largitus est:ꝓterq̄ singula milia denarioꝝ prætorianis.qd̄ Seiano se non accommodassent.& q̄dam munera syriacis legionibus:qd̄ solæ nullā Seiani imaginem inter signa coluissent:atqꝫ etiā missiones ueteranarū rarissimas fecit ex senio mortē:ex morte compēdiū captans neqꝫ ꝓuīcias quidem ulla liberalitate subleuauit excepta Asia disiectis terræmotu ciuitatibus.

De rapinis & concussionibus eius.

PRocedente mox tpe etiam ad rapinas cōuertit animum:Sat constat.Cn.Lentulum augurem:cui cēsus maximus fuerit metu & langorem ad fastidiū uitæ ab eo actū.& ut ne quo nisi ipso hærede moreret Condemnatam & generosissimam fœminā Lepidā gr̄am Quirini consularis prædiuitis & orbi:qui dimissam eam e matrimonio post uicesimum annum ueneni olim a se comparati

PHI. Vocari Augustū:in honorē.s.nois sui:cū & ipse Augustus diceret ex adoptiōe. Militi:militibus:singulatiuus numerus pro pluratiuo. Ex augusti testō:dictum est in Augusto:quēadmodum illius testm̄ in senatu apertum & recitatū est:quo legauit cohortibus urbáis qngenos legionariis trecenos nūmos ꝓtoriáis militibus singula millia nūmū:ex quo apparet magis legendū eē post publicata legata quā duplicata. Seiano:q nō adhesissent factiōi seiani de quo mox plura. Syriacis legionibus:syriacas legiōes itelligit romanas quæ id tpis in syria militabāt. Nullam seiani imaginē seianus ut iferius declarabitur in tāta fuit apud Tyberiū ab initio estimatiōe & gr̄a:ut ab oībus ordibꝫ statuæ illi erectæ sint:q̄s Paulopost retro agēte se fortūa diecerūt & cōfregerūt. Tyberius syriacas legiones muneribus qbusdam ꝓsecutus est.quod ab his solis nulla seiani imago inter signa militaria culta adorataqꝫ fuisset.imagines autem impatoꝝ iter signa militaria gestari moris fuit:ut docet uegetius in scdo:quas q ferebāt dicti sunt imaginarii. Missiōes:honestas missiōes significat:quæ emeritis stipēdiis ab impatore idulgeri solēt. Ex morte compēdium:lucrum Tyberius missiōes ueteranoꝝ rarissimas faciebat:ꝓpterea q expectabat:ut illi utpote senio cōfecti cito morerent ex quoꝝ morte cōpendium hoc est lucrum captabat:cū præmia quæ ueteráis dari solēt sibi lucraretur titulus est apud iurisconsultus de priuilegiis ueteranoꝝ:qbus idē honor exhibebatur q & decurionibus. Disiectis terræmotu:Plinius maxius terræ memoria mortalium extitit motus Tyberii Cæsaris pricipatu.xii.urbibus asiæ una nocte ꝓstratis eaꝝ noia recēset Eusebius in chronicis:inter

Imaginarii

Maximus motus terræ

quas fuerunt ephefeus fardis & apolonia. Cn.létulũ auguré:de hoc fic fcribit Seneca li.ii.de bñficiis:létu-
lus augur diuitiaꝝ maximũ exéplũ cũ oĩa increméta fua Augufto deberet:ad qué attulerat pauptaté prin-
ceps iá ciuitatis & pecũia & gr̃a:fubinde Augufto folebat quæri:dicens fe a ftudiis effe abductũ:nihil tãtũ
in fe cõgeftũ eẽ:quá pdidiffet pdita eloquétia:de auguꝝ collegio & numero & dignitate affatim explicatũ
eft i fupioribus. Céfus maxius:létulus augur auctore Seneca hũit in cenfu q̃ttuor millies fextertiũ. Lan- Langor.
gore:lágor defidia é & torpor:angor aũt ut docet Cicero in q̃rta tufculana é egritudo pmés idé ait in fcđo Angor
offĩoꝝ fe angoribus nõ dediffe:fenfus elegãtior é ut angore potiꝰ legas q̃ lágore. Ad faftidiũ uitæ:ut aĩum
defpõderet:& uitá faftidiés morté appeteret. Nifi ĩpo:uoluit tyberius fe folũ hæredé fcribi in teftõ lentuli
auguris:cũ ferme oẽs teftatores legata faciãt pluresq; cohæredes fcribãt. Prædiuitis & orbi:fcribit Plinius Orbitas
in.xiiii.orbitaté in auctoritate fũma & potétia fuiffe:& captationé i q̃ftu fertiliffimo:cũ q̃rinus eẽt & ditif-
fimus & orbꝰ hoc é fine liberis tyberiꝰ tãq̃ captator illius bonoꝝ & hr̃dipeta.hoĩ gratificatus é:ut cõdéna
ret lepidá:quá iá pridé Quirinus maritus repudiauerat & tũc de uenéo aduerfus fe cõparato infimulabat.
M.AN. Duplicata:publicata potius:ex teftõ.n.Augufti mille nũmi ptorianis militibus.cohortibus ur-
banis q̃ngeni:legionariis treceni repfentati fũt fine duplicatiõis ullius métiõe.Seiano:qđ hælũ feiani partes
nõ effent fecuti:fed de feiani oppreffiõe nõ multo poft. Syriacis:quæ fub.C.primũ mox germáico in fyria
fuerát. Quod folæ:quũ reliq̃ alĩ feciffent. Imaginé coluiffet:iter publica figna ĩpatoꝝ quoq; imagines
ro.i caftris hr̃e cõfueuerũt:ut modeftus tradidit. Miffiões:exauctoraméta. Ex fenio morté:ut fenio con
fecti dié i caftris obirét. Ex morte cõpédiũ:ex eoꝝ obitu lucꝝ caftréfi peculio potitus. Difiectis:terræ-
motu ciuitatibus:Eufebius auctor eft tyberio pricipe tredecĩ afiæ urbes terræmotu cõcuffas & i his ephe-
fum. Auguré:augures tres ab initio creati:ut Dionyfius:ait mox unus adiectus nouiffime alii q̃nq; ita ut
noué ẽẽnt nũero:uñ & q̃bus demonũ pftigiis augurádi difciplia ad romanos fluxerit Dionyfius & Põponi
us lætus pceptor nr̃ in eo libro qué de facerdotiis ad.m.pãthagatũ fcripfit pfpicue demõftrát. Lágore:an
gore potius ledédũ. Nequo:nullo alio. Hærede:bonoꝝ fucceffore. In gr̃am q̃rini:ut q̃rino gratificare
tur. Prædiuitis & orbi:alterutrius rei captatoribus apprimæ popularis:&.n.nõ folũ hr̃ditatis fpes aderat.
fed etiá ãpli pr̃imonii:q̃fi neutꝝ fine altero gr̃am pmereri potuiffet. Dimiffam eá.i.diuortio cũ ea facto.

arguebat. Præterea galliaꝝ & hifpaniaꝝ Syriæ & Græciæ pricipes cõfifcatos ob tã leue ac tã impudés calumniaꝝ ge nus:ut q̃bufdã nõ aliud fit obiectũ:q̃ quod parté rei familia ris in pecũia haberét. Plurimis etiã ciuitatibus.& priuatis ĩmunitates & ius metalloꝝ ac uectigaliũ adépta:fed & Vo coné regé pthoꝝ:qui pulfus a fuis quafi in fidé.P.R.cũ in genti gaza Antiochiá receperat:fpoliatũ pfidia & occifum.

De odio eius cõtra confanguineos & cõiunctos.

ODium aduerfus neceffitudines in Drufo primũ fra tre direxit:pdita eius epiftola qua fecum de cogẽ do ad reftituendã libertatem Augufto agebat: de inde & in reliq̃s. Iuliæ tantum uxori abfuit.ut relegatę qđ minimum eft officiis aut humanitatis aliq̃d impartiret: ut ex conftitutiõe pr̃is uno oppido claufam:domo quoq; egre di.& cõmertio hoĩum frui uetuerit.fed & peculio conceffo a pr̃e:præbitifq; annuis fraudauit per fpeciem publici iuris qđ nihil de his Auguftus teftõ cauiffet. Matrem Liuiã gra uatus uelut ptes fibi æquas potentiæ uédicanté & congref fum eius affiduum uitauit.& lõgiores fecretiorefq; fermões

PHI. Arguebat ueneni: crimi
nabaẽ de ueneficio.Plautus i am
phitriõe ecchũ uideo:q me mife
rá arguit ftupri dedecoris. Prin
cipes cõfifcatos:repete uerbũ il-
lud fupius fatis cõftat. Cõfifcari
aũt principes.i.fũmátes & priarii
dñr:qñ fortũis fpoliant:& eorũ
bona publicata ad fifcũ deferũt
refert Cicero in orone pro feftio
ptolomæũ cipriũ cũ uictu & ue-
ftitu fuo publicatũ fuiffe & oĩ re
gno nudatũ auctor & actore pu
blio clodio tribũo. Calũniaꝝ: Calũnia
calũnia eft malitiofa & médax i-
famatio:& calũniator q falfa cri-
mina fciéter intédit:exiftiat Pri-
fcianus lib.x.calũniá a uerbo cal Caluo lo-
uo deriuari qđ fignificat decipi: cus plauti
quo utit Plautus i caffina fic fcri
bés:ubi domi fola fum fopor ma
nus caluit:médofi funt plautini
codices ĩpreffi:i q̃bus fic legit fo
por manus fcalpit:cũ legédũ fit
fopor manus caluit p eo qđ é de
cipit ac fruftat. In pecũia habe
rét:añ dictũ eft quéadmodũ Ty
berius p fenatufcõfultũ decreuit:ut fœneratores duas pr̃imonii ptes in folo collocarét:hae calũnia quofdá
oppffit:qđ ptem bonoꝝ in pecũia ac re nũmaria hérent:& nõ in his q̃ folo cõtinent:ut iurifcõfultoꝝ uer-
bo utar. Et ius metalloꝝ:multæ ciuitates & potiffimũ in hifpáia q̃ regio metalloꝝ ferax eft:ius hébãt fo
diédi metalla:ex q̃bus lucrũ ĩgens cõfequebant.tradit Pli.in.xxxiii.uicẽa milia Põdo auri ánis fingulis aftu
riá atq; galetiá & lufitaniá pftitiffe:in uercelléfi agro cauebat ne plus q̃nq; hoĩum in ope publicani hérent.
taleius una cũ in ĩmunitatibus ademptũ eft cõplufculis ciuitatibus a tyberio:cuius més nihil aliud q̃ rapi-
nas & auri aceruationé meditabat. Vononé fpoliatũ:fubĩtelligédũ é extrinfecus fatis cõftat uonõis regis

Dulciarius lita.ap̄ Martialē disthicon hoc legit̄.cui lēma.i.titulus p̄pōit̄.pistor dulciarius.mille tibi dulces opum manus ista figuras extruit:huic uni parca laborat apis.heliogabalus auctore lāpridio dulciarios habuit q de dulcibus exhiberēt.qcūq; coq de diuersis edulibus exhibuissent.ubi dulciarius simplr̄ significat cōcīnatorē eduliū mellitoꝝ & opis pistorii dulcedie cōditi. Solēnibꝫ cœnis:festis diebus nuptiis repotiis calēdis natalibus saturnalibus feriisq; qbusdā solēnibus fiebāt cœnæ solēnes:qbus lautius epulabant̄ fiebat q̄ sumptus pfusior.
Pridiana Pridiana obsonia:Tyberii psimōia p hoc significat̄:q supioris cœnæ rliqas semi cōesas apponeret ī cœnis uel solēnibus:cū nō pricipes sed sordidi hæc facere cōsueuerit.pridiana a pridie hoc ē priori die dicunt̄ obsonia.refert spartiāus Iulianū tātæ psimōiæ fuisse ut p triduū porcellū p triduū leporē diuideret a Tranqllo ifra dr̄ pridianus cibus a plinio pridiana balnea.sic.n.ait l.xxviii.cauent̄ pridiana balnea.

Dimidiatꝫ Semesa:semicomesa eadē forma semesum dr̄:qua ambesum & comesum. Dimidiatū aprū:dimidiatum hoc est q̄si dimediatū & in ptes duas pares diuisum.dimidiū uero est nō qđ ipm dimidiatum est sed quæ ex dimidato pars altera est:auctor Gellius in.iii.unde & a Lucilio dictū est uno oculo pedibusq; duobus dimidiatus ut porcus.& Plautus ī menechmis dies ad umbilicū dimidiatus mortuus est.Item Marcus cato homines inquit defoderūt ī terrā dimidiatos.In cœnis autē lautioribus priscorum bini & terni mandebant̄
Apri miliarii apri:quidam etiam apponebantur miliarii appellati a pondere mille libraꝝ quoꝝ Varro & Seneca meminerunt. Quæ totū tanq̄ idem sapor fit in frusto & pticula apri:qui est in integro.

M.AN. Suppellectili modū:ut ad corinthioꝝ p̄ciū id referas:Macelli uero annonā ad mulos.xxx.millibus emptos. Ganeas:uiolēta loca ac libidinibus apta:uñ & ganeo:Varro:hoc īterest īter epicurrū & ganeones nostros:Cicero qs gāeo qs adulter q̄ mulier īfamis ueteꝝ qdā:& ganeū ut festus ait dixere locū abditū & uelut subterraneū:Terētius ubi illū q̄rā credo abditū īganeū. Opa pistoria:iētacula:mellitosq; panes.M.Surgite iā pueri uēdit iētacula pistor Pli.e siligie laudatissimus pāis pistriarūq; opera laudatissima:erāt.n.dulciarii pistores:de qbꝫ rursus urbāissimus poeta:Mille tibi dulces opeꝝ māus ista figuras:Estruit huic uni pca laborat apis. Solēnibꝫ:natalitiis aliisq; sacroꝝ cā religiōeue patis. Pridiana:pridie illius diei apposita. Semesa:seme cōsūpta. Dimidiatū:aprū i duas æq̄les ptes diuisū nō itegrū q̄lis appōi ī cōuiuiis & lautioribꝫ cœnis cōsueuerat.Iu.q̄nta ē gula q sibi totos pōis apros aial pp cōuiuia natū:Seruilius tullus primus ut pli.scribit itegꝝ apꝝ ī cōuiuio apposuit. Oīa eadē:qcqd.n.ī una dimidiati apri erit pte.erit & ī altera:tātūdē.n.utraq; sibi uēdicat:ueꝝ eadē dixit qm̄ sapores ī apro q̄ plurimos eē cōstat:Pli.est auctor.

Quotidiana oscula phibuit edicto. Itē strēnarū cōmertiū ne ultra calen.ianuarias exerceret̄.Cōsuerat q̄druplā strēnā & de māu reddere:sed offensus īterpellari se toto mense ab his q potestatē sui die festo nō habuissent:ultra nō tulit.

De quibusdam bene gestis per eum.

Atrōasq; prostratę pudicitiæ:qbus accusator publicus deesset:ut ppinqui maioꝝ more de cōmuni sentētia coercerēt:auctor fuit. Equiti Romano iurisiurādi gratiā fecit:uxorē in stupro generi cōptā dimitteret:quā se nūq̄ repudiatuꝝ ante iurauerat. Fœmiæ famosæ ut ad euitādas legū pœnas iure ac dignitate matrōali exoluerent̄:lenociniū pfiteri cœperāt:& ex iuuētute utriusq;

PHI. Quotidiana oscula:moris fuit ap̄ romāos auctore catone ppiquos fœminis osculū dare ut scirēt an temetū olerēt:hoc tū uino nomē erat:uñ &
Temulētia temulētia appellata.hic osculandi consuetudo iducta ē:q̄uis plutarchꝫ ī pblematis:alias huiusce rei cās tradat.mar.li.xi.hāc osculoꝝ basiatorūq; molestiā īsectatur illo epigrāmate effugere nō est basse basiatores.Instāt morant̄ psequūtur occurrūt.edicto Tyberii sublata ē osculatio quotidiana.qđ nō ad oscula fœmiaꝝ referēdū est:sed uiroꝝ:q officii cā osculis quotidianis ī salutatōe utebant̄. Oscula.n.officioꝝ sunt:basia pudicoꝝ affectuū.Suauia libidinū uel amoꝝ:sicuti docet donatus enarrās illud terētianū. O thais mea meū
Osculum Basium Suauium. suauiū.ubi ait tria eē osculādi genera.osculū.s.basiū & suauiū.
Strennæ Strēnaꝝ cōmertiū:uicissitudinē dādi & accipiēdi strēnas.xenia.n.mittebāt̄ & apophoreta remittebant̄.uñ Mar.strēnas saturnalitias duobꝫ libris distixit:nomē xēioꝝ & apophoretoꝝ.dictū ē ī Augusto:uñ strēnæ nomē deducat̄.cū strēnarum dies legitimus forēt calēdæ ianuariæ hoc ē pricipiū āni:noluit Tyberius ultra illū diē strēnas uicissatim dari. Quadruplā strēnā:hoc ē officiū liberalis pricipis nō solū q̄druplicata sed ēt multiplicata lōgeq; uberiora munera remittere q̄ acceperit.nā ut dicere solebat artoxerses regalius ē dare q̄ accipe. Interpellari toto mense:toto ianuario disturbari p īterpellationē eoꝝ:q strēnas nō acceperāt. Die festo.i.calēdis ianuariis.
Fœminæ manu uirorum Propinq maioꝝ more:maiores nr̄i nullā ne priuatā qdē rē agere fœmias sine auctore uoluerūt:ī manu eē parētū fratꝝ uiroꝝ.scribūt iuriscōsulti ī primis ad ptē & maritū ptinere coertionē accusationēq; matrōaꝝ impudicaꝝ.Cōsilr̄ Ty.uoluit ut pximi & necessarii coercerēt punirētq; mrōnas suas īpudicitia famosas.
Stuprum Iusiurādi grām ut.s.liber eēt ab illo iureiurādo.quo iurauerat se nūq̄ uxorē repudiatuꝝ:cū illā repudiasset de
Adulteriū pnsam ī gnīi sui adulterio. Stupro:lex iulia stuprū & adulteriū pmiscue appellat.sed pprie adulteriū in nu
Famosus ptā cōmittit̄:stuprū uero ī uirginē uiduāue.stupꝝ quoq; p turpitudię antiquos dixisse appet ex neuii car.

mine sic scribẽtis.pire malũt ibidẽ q̃ cũ stupro redire ad suos populares. Famosæ:ĩfamia notatæ: nã fere sp famosus accipit̃ i p̃tẽ deteriorẽ.illud uero Iuuẽalis famosos eqtũ cũ dictatore magistros: magis fumosos legẽdũ eẽ q̃ famosos alibi docuimus.Nõ ĩficior aliquãdo cũ laude dici famosum:sed id rarẽter.Apuleius.at ille uir alioqn grauis & sobriæ religiõis obseruatiõe famosus.a iulio firmico famosi oratores dicũt̃.cũ laude tertio mathescos. Ad euitãdas legũt:leges multæ sũt:q poenas irrogãt matrõis ĩfamibus:quas leges ut euitarẽt foemiæ famosæ dignitate matronali exui exoluiq̃ curabãt p lẽocinii ꝓfessionem. nullus ignorat notarii ĩfamia eos causæ.q q̃ue lẽociniũ fecerit:lenociniũ ãt facit ut docet Vlpianus. li.iii. digestorũ q q̃stuaria mãcipia habuit.Itẽ q hũc q̃stũ ĩ liberis exercet.Põponius iuriscõsultus & eũ notari hac infamia ait q ĩ seruitute peculiaria mãcipia prostituta habuit. Vtriusq̃ ordinis: senatorii & equestris.

Lenociniũ facere

M.AN. Quotidiana oscula:ne q quottidie sibi obuii eẽnt:mutuo ut moris fuit se oscularẽt:qa paꝶ pudice a multis id fieret:de quottidiana osculãdi rõne Mar.quũ tot offendũt basiatiões. Strẽnaꝶ cõmertiũ excipiẽdæ strẽnæ reddẽdæq̃ cõsuetudinẽ.&.n.absenti augusto populũ strẽnã in capitolio dare solitũ satis cõstat. Quadruplã:q̃druplo maiorẽ q̃ accepisset. Interpellari ipediri a rebus gerẽdis auerti. Die festo: quo strẽnã dedisset. Vltra nõ reddidit:haud reddere pseuerauit. Postratæ:disiectæ:amissæ:pditæ. Accusator publicus:q publice:& ex legis p̃scripto accusaret. Maioꝶ moꝶ:Dionysius:cognati inqt fil' cũ uiro de iis iudicabãt:i qbus erat corporis corruptio. In stupro gener:quã generi cõstuprasset. Dimitteret: diuortiũ cũ ea faceret. Famosæ:ifames:ꝓbris cooptæ. Legũ:iuliæ.s.& aliaꝶ adulteria similiaq̃ flagitia uidicãtiũ. Lenociniũ ꝓfiteri:q̃stuarias ancillas hr̃e lenas ut Vulptãus ait eas dixere:q q̃stuarias puellas ꝓstituerẽt. Iure ac dignitate matronali:si.n.ut matrõæ flagitii cõiũctæ eẽnt lege mulctabant̃:ius matrõale id itelligit̃:quo usus stolæ hõestiorisq̃ cultus:erat pudicis mulieribꝫ cõcessus:famosæ nõ stolatæ i mediũ sed togatæ ꝓcedere cogebãt̃.M.Vis date q meruit mũera mitte togã:cæteꝶ matres familiæ:ut idẽ auctor ait:omnesq̃ hõeste uiuerẽt:cõi appellatiõe dicebãt̃:mores.n.nõ fortũa id fecit discrimẽ:nec nupta ne esset an uidua igẽua:a libertiæ cõditiõis multũ iteresse uita spectabat̃ nõ diuitiæ:nõ forma:nõ natales. Vtriusq̃:ordinis.s.patritii & equestris.

ordinis ꝓfligatissimus quisq̃ quominus in opera scenæ are neq̃ edẽda senatuscõsulto tenerent̃:famosam iudicii notam sponte subibãt:eos easq̃ oẽs ne refugiũ i tali fraude cuiquã eẽt:exilio affecit. Sẽatori latũ clauũ ademit:quũ cognouisset sub calẽ. Iulii demigrasse in hortos quo uilius post diem ædes ĩ urbe cõduceret. Aliũ & q̃stura remouit:quod uxorẽ pridie sortitione ductam postridie repudiasset.

PHI. Profligatissimus: ꝓfligatũ dicimus dꝑditũ & ad pniciẽ deductũ auctor Gellius.inde ꝓfligatissimos hoies uocamus pditissimos:& in qbꝫ nihil ẽ salubre nihil ĩtegrũ. In opa scenæ: qui opas suas arenæ locauit ut cũ bestiis depugnaret senatuscõsulto postulare ꝓhibet̃ sicuti scribit ulpianus digestis de postulando.illi quoq̃ q opas suas scenæ locabant artis ludicræ tã ĩfamia notabant̃. Senatuscõsulto:erat senatuscõsultũ uetus:quo utebant̃ edere operẽ ĩ scoena & arẽa. Famosam iudici notã: sensus ẽ dãnari uolebãt & ĩfamia notari p iudiciũ quo dãnati ĩfames fiunt:ut ita possent scenæ arenæq̃ ĩpune ĩseruire ueluti famosi. Eas.hoc ad foemĩas famosas referẽdũ ẽ. Latũ clauũ:ne uestẽ senatoriã ĩduere possent:ac p hoc senatoria dignitate hoiem priuasse uf̃ ẽ.n.latus clauus:ut ante dictũ ẽ:ĩsigne uestimẽtũ ordĩs senatorii. Sub calẽ.iulii obseruate curioseq̃ animaduerti ex lectiõe eruditoꝶ more hũc fuisse apud ueteres romãos:ut calẽdis iulii migrarẽt hoc ẽ trãsirẽt ex domibus prius cõductis in domos recẽter conductas.sicuti apud nos fieri solet die festo diui michaelis.tũc.n.oẽs inqlini migrãt cũ sarciul' & tota suppellectile ĩ nouas cõductas domos.& hoc est:q̃ significauit Mar.illo epigrãmate. o iuliaꝶ dedecus calẽdaꝶ uidi

pfligatus

De exteris cerimoniis & ritibus p eũ ꝓhibitis.

Externas cerimonias ægyptios iudaicosq̃ ritus cõpescuit: coactis qui superstitione ea tenebantur

uacera sarcinas tuas uidi.& Cicero idẽ significare uf̃ i q̃dã epistola scribẽs calẽdis iulii remigrãdũ est.idem Apertius in epistola ad q̃ntũ fratrẽ sic scribit.Domus tibi ad lucũ pisonis liciniana cõducta est:sed ut spero paucis mẽsibus:post calẽdas q̃ntiles in tuã cõmigrabis.tuã in carinis mũdi habitatores cõduxerũt.ẽ ãt sensus:senator:sub diẽ calẽdaꝶ iulii demigrauit ex cõductis edibus ĩ hortos nullis adhuc ex more romão cõductis edibus:ut post illũ diẽ q legitimus erat locationi & cõductiõi ediũ:uiliori p̃cio postea domũ pristinã cõduceret ab eodẽ locatore:cũ ille iã exacto legitimo die locatiõis nõ facile aliũ cõductorẽ posset inue

Dies migrationis

nire.hanc uafriciā ex auaritia & sordibus puenientē ita pnniēdā duxit Tyberius ut illi senatorī adimeret ue
stē senatoriā & senatoriæ dignitatis isignia. Demigrasse: titulus est ap̄ iuriscōsultos de migrādo: qđ ꝓpriū
est cōductoris: quo habet rō inqlini: q soluta pēsione p cōductiōe domus uult migrare. Postridie repudi
asset: talis ē illa apud Hieronymū sn̄ia: q̄sdā repudiatas altero nuptiaꝝ die stati nupsisse legimus. uterq̄ re
prēdēdus maritus: & cui tā cito displicuit. Sortitiōe ductā: noua ducēdæ uxoris formula cōiugiū cōmit
tere sortitiōi: unn̄ minime mirādū ē: si postridie nuptiaꝝ repudiata ē uxor: q sortitiōe ducta fuerat ap̄ plau
tū i casina chalinus & olympio cōiectis i sitelā sortibus sortiūt sup cōiugio casinæ. Egyptios ritus: referūt
Iosephus li. xviii. antiqtatū & egesippus li. ii. historiaꝝ exēplū paulinæ matronæ romāæ: q i tēplo isidis a iu
uene quodā noie mūdo: q illā depibat cōstuprata est fraude sacerdotū isiacoꝝ: q pecūia corrupti sub spe
cie Annubidis amatorē paulinæ amplexibus copulauerūt: qđ ubi Tyberius resciuit sacerdotes cū liberta
mūdi: q oium maloꝝ extiterat coagulū adegit i cruces: tēplū isidis euertit statuā ipsius deæ i tiberim iacta
ri pcepit. mūdū aūt exilio cōdēnauit dignū eū maiore pœna nō iudicans: q amoris uehemētia deliquisset
ꝓterea iussit Tyberius cunctos iudæos urbe roma excedere: ob hæc uidet Tranqllus dixisse ægyptios iu
daicosq̄ ritus cerimoniaꝝ q romæ icrebrescebant fuisse a Tyberio cohercitos repssosue. Quod aūt super
Superstitio stitiosi fuerint iudæi ægyptiiq̄ docēt testimonia Priscoꝝ: nā & apuleius in floridis iudæos tanq̄ accōmo
iudæi dato epitheto superstitiosos appellat: & trimegistus ab ægyptiis aialia coli & per singulas ciuitates quæ illo
rū nominibus nuncupant adorari refert. si quis uult ægyptioꝝ superstitiosas cerimonias uberius cogno
scere legat historicos in primis herodotū ac diodoꝝ & apuleiū in ultimo metamorphoseos.

M.AN. Profligatissimus: pditissimus: uitæq̄ deploratissimæ. Sēatuscōsulto: quo i scena descēdere ꝓ
hibebant: ad scenicas dixerat: & gladiatorias ex eqtibꝰ rōanis usus ē priusq̄ senatuscōsulto itercederet. Fa
mosi iudicii notā q. d. de idustria aliqd patrabāt: quo dignitate caderēt: eēntq̄ ob id minus legibus obno
xii. Eos easq̄: tā mares inqt q̄ fœmias eiusmodi fraudē secutos. Latū clauū: usū lati claui. Post illū diē:
sub id. n. tp̄s magna ps ciuitatis i uillas & suburbana loca migrabat domusq̄ pinde uilius exonerata ciuita
te locari solitas crediderī quē sordidū q̄stū secutus ille dignus creditus ē: q ea ignominia notaret. si. n. locū
pbro datū accipias: fuisset Tyberius eodē crīe notādus q thodo reuersus i mecenatiāos hortos migrauit.
Eqstura: q̄storio mūere priuauit. Sortitiōe: e pluribꝰ unā duxisset tā æq̄ cōditiōe: ut cōnubii fortunam
sorti pmittere nō dubitasset: quo haud dubie appet i cōstātia: & leuitate tā cito facti pœnituisse: aut certe
mubēti sibi fœmiæ illudere uoluisse: Cōpescuit: ihibuit. Ea supstitiōe: supstitionē ueri dei cultū appellat:
sed Lucis Trāqllus: & ueritatis expers: icciroo nō miꝝ: iosephus diuersa a Trāqllo uī mihi tradere: qđ Ty
berius ob Paulinā nobilē fœminā saturnini cōiugē i tēplo isidis sacerdotū fraude a Mundo quodā eque
stris ordinis cōstupratā isiacos sacerdos i crucē sublatos tēplū funditus euersum: statuā isidis i tyberi deii
ci iussam: Iudæos uero ob pecuniam religionis nomine cuidam fuluiæ a falsis quibusdā mosaicæ legis itet
pretibus expressam iussos populariter ob id flagitiū urbe excedere: quattuor millia eius iuuentutis militā
tes a consulibus in sardiniam missos. est. n. sardinia per grauioris cæli insula ut liuius docet.

religiosas uestes cum uestimento omni cōburere. Iudæorū iuuentutem per speciē sacramenti in prouincias grauioris cæli distribuit: reliquo gentis eiusdem uel similia sectantes urbe summouit sub pœna perpetuæ seruitutis nisi obtēperassent. Expulit & mathematicos: sed depræcantibus: ac se artem desituros promittentibus ueniam dedit.

PHI. Religiosas uestes: de re
ligiosis egyptiorū uestibus hæc
Hærodotus. sacerdotes linea fe
rūt uestimēta semp recēs abluta
huic rei semp uacātes. Hidē cal
ceos papyraceos gestāt aliā uestē
aut alios calceos induere eis fas
nō ē. gēitalia circūcidunt ritu iu
dæoꝝ. Pli. quoq̄ li. xix. scribit fru
ticē gigni i ægypto quē aliī gosi
Xilina pon uocāt plures xilon: & iō lina ide facta xilina: ex qbꝰ uestes sacerdotibus ægyptiis gratissimæ fiūt. qnēt
Apuleius cerimōias ægyptioꝝ luculēter explicās sic ait. Influūt turbe sacris diuinis inicitatæ: uiri fœmiæ
q oīs dignitatis liteæ uestis cādore puro luminosi. ab hac ueste līea poetæ linigeros appellās sacerdotes isi
dis deæ ægyptioꝝ. Ouidius nūc dea linigera colit celeberrima turba. Iu. Cū grege linigero circundatus &
Linigeri grege caluo. Mat. Linigeri fugiūt calui sistrataq̄ turba, Iudæoꝝ uero sacerdotales uestes q̄les forēt. Hiero
sacerdotes nymus i epistola ad fabiolā de ueste sacerdotali & iosephus libro tertio antiqtatū. Idē li. vi. belli iudaici co
Vestes sa piose pscribūt. Ex qbus hæc pauca collegimus: cōes sacerdotū pōtificūq̄ apud iudæos uestes erāt līea. fœ
cerdotum minalia: qbus uerēda celāt: q de bysso retorta ob fortitudinē cōtexi solebāt. secūda ex linio tūica ē talaris
Talaris zo duplici sindone: quā iosephus byssinā uocat hoc ē lineā hæc arcta ē & strictis maniciis. tertiū uestimēti ge
na. nus ē qđ cīgulū & balteū & zonā dicimus: qđ i rotūdū textū extat ut marsupiū lōgius uideret. erat āt sub
Tyara tegmīe cocci purpuræ iacīthi & byssino stamie distictū. Quartū gēus ē uestimēti rotūdū pileolū q̄si dimi
diata sit sphera hoc tyarā nōnulli galeꝝ uocāt. erat aūt byssinū hoc ē lineū & sic elegāter fabrefactū. ut nul
la acus uestigia foris secus apparerēt peculiaria uero pōtificis uestimēta erāt: tūica iacynthina talaris: i cuius
Ephod extremo. lxxii. sunt tītinabula & totidē mala pūica alternatī cōtexta. ē & ephod: ita. n. hebraica līgua dr: qđ
Logion suphūerali latini uocāt. ē & logiō: ita. n. græce nūcupat qđ nos rōnale possumus appellare: cui itexti sūt. xii.

lapides pciosi. Est & lamina aurea:in q̃ scriptũ erat nomẽ dei ieffabile:q̃ uita iacynthina cõstringit᷑. horũ oium uestimẽto℞ ab eruditis scriptoribus mysticus sensus & spiritalis pãdit᷑ itelligẽtia:Hæ sũt uestes religiosæ:qbus romæ utebãt sectatores supstitiõis ægyptiæ cerimõiæq̃ iudaicæ q̃s oẽs iubẽte Tyberio comburere coacti sũt cũ oi istro.ita.n.legẽdũ ẽ:nõ ãt uestimẽto.nãq̃ istri noie itelligimus reliq̃ oia pter uestes accõmodata celebrãdis cerimõiis ægyptiaci ritus atq̃ iudaici.Quod ãt fuerit id istrm ad religionẽ ptinẽs colligimus ex leuitico:Iosepho Hierõymo aliisq̃ scriptoribus luculẽtis.erãt.n.iter cætera septẽ lucernæ:cãdelabrũ:mẽsa:turribulũ.uncini:emũctoria:uecles:& fuscinulæ & id gẽus alia sacris necessaria.lectio uestra neq̃ sniæ q̃drat neq̃ elegãtiæ Trãqlli cõuẽit. Iudæo℞ iuuẽtutẽ:hoc idẽ refert orosius eisdem uerbis. Instrumẽtũ religionis.

Grauioris cæli:aeris pestilẽtioris.grauitas.n.cæli noxia est.Cicero ad atticũ.iã corpore uix sustineo grauitatẽ cæli huius.Iosephus libro decimo octauo antiqtatũ auctor ẽ q̃ttuor milia iudæo℞ militatiũ missa eẽ i isulã sardo℞:q ut scr.bit Strabo i q̃nto morbosa ẽ estiuo potissimũ tpe:uñ pestilẽs idoneo epitheto nũcupat a doctis hic Cicero quẽdã sardũ culpãs pestilẽtiorẽ eũ eẽ dicit patria sua.Et a Martiale elegãter dictũ est cũ mors uenerit i medio tibure sardinia ẽ.cælũ pro aere frequẽter usurpari satis cõstat.& testat᷑ Lucretius scribens.in hoc cælo qui dicitur aer. Mathematicos:Cor.tacitus mathematici genus hoium potentibus infidũ sperãtibus fallax:qd in ciuitate nostra & uetabit᷑ semper & retinebit᷑. de mathematicis satis ac super ante dictum est. Artem desituros:mathematicam astrologiæq̃ disciplinã fallacẽ omissuros. Ita Cicero in epistola ad marium .libenter inq̃t me hercule artẽ desinerem tecũq̃ & cũ similibus nostri uiuerem est.n.desinere artem renũciare arti atq̃ relinq̃re:unde ars desita elegãter dr̃ relicta & omissa. A. Gellius in duodecimoq̃nto omniũ tũ atheniensium consensu disciplina tibiis canendi desita est. Ars desita

M.AN. Religiosas uestes:sic hñt oia:q̃ uidimus exẽplaria:sed uestas legẽdũ eẽ cõtenderi:ut uestas.p sacris locis:siue foculis.qbus sacra fiebãt accipias:Dionysius unicuiq̃ trigita curia℞ uesta collocata ubi sacrificabãt curiæ:& rursus Numa suscepto iperio nequaq̃ mouit curiaq̃ uestas siq̃dẽ uesta ἀποτηἑστιας.i. foco i quo ignis alitur ẽ dicta:quũ ita sit igit᷑:uestas dixeris.i.focos siue istra ad sacrificãdũ apta cũ oi istro i.uelo℞ apparatu:atq̃ sacrificulo℞ amictu:si.n.uestes cũ oi uestimẽto legas.nõ alid certe sit dicere q̃ uestes cũ uestibus:ut nõ minus facere aliqs i trãqllo id rideat:q̃ Euripides apud aristophanẽ comico℞ facetissimũ illud Eschyli χρῆσ οροσυιδ τρεν εἰλεβουλεἱ κιρλοπον accõmodatu mactrã:uel si uis archã pe martã q̃re merito:& illud:λισ ταυτὸν νιλικνπεν οσοφοσ αἰχυλοσ bis idẽ nobis dixit sapiẽs eschylus.

Per spẽm sacri:legitimæ mil itiæ ptextu. Grauioris:pestilẽtioris:in sardiniã.f.ut iosephus scribit. Religiosos:iudaici ritus:siue ægyptiaci studiosos. Sũmouit:deiecit.Mathematicos astro℞ peritos:& si mathematicæ artes nõ solũ astro℞ cõtineãt.sed & arithmetricæ:musicæ:& geometriæ rõnẽ uerũ sydereali sciẽtia freti multi futura pdicebant.

De quibusdã bene gestis p eum tã Romæ q̃ extra.

IN primis tuẽdæ pacis a grassaturis ac latrociniis seditionũq̃ licẽtia curã habuit:stationes militum per italiã solito frequẽtiore disposuit. Romæ castra cõstituit:qbus ptorianæ cohortes uagę ante id tempus & per hospitia dispersę cõtinerentur.Populares tumultus exortos grauissime coercuit:& ne orirent᷑ sedulo cauit:Cæde in theatro p discordiã admissa capita factionũ & histriones:pp quos dissidebat᷑ relegauit:nec ut reuocaret unq̃ ullis populi pcibus potuit euinci.Q uũ pollẽtia plebs funus cuiusdã primipilaris nõ prius ex foro misisset q̃ extorta pecũia p uim hẽredib⁹ ad gladiato℞ munus cohortẽ ab urbe: & aliã cottii regno dissimulata itineris cã detectis repẽte armis cõueniẽtibusq̃ singulis p diuersas portas i oppidũ imisit ac ptẽ maiorẽ plebis ac decurionũ i pperea uicula oiecit:

PHI. A grassituris : i augusto docuimus q sint grassatores atq̃ grassaturæ ubi declarauimus cõgruere bono principi repurgare regnũ suũ a grassatoribus cæterisq̃ id genus flagitiosis hoibus. Statiões:custodias militares.romæ castra cõstituit.de castris ptoriis quæ erãt in extrema urbis pte cõstituta meminit Plini.his uerbis ad extrema tecto℞ cũ castris ptoriis ab eodẽ miliario p uicos oium uia℞ mensura colligit paulo amplius septuagita milia passuũ. Prætorianæ cohortes:iter cæteras cohortes honoratissime erãt cohortes ptoriãæ quæ excubebãt p ptorio hoc est tabernaculo impatoris neq̃ ab ipso prætore discedebant. scipio Africãus istituit ut ptoriani milites stipendiũ sexquiplex acciperẽt hoc est integrũ & dimidiatũ. Dictum ẽ supra queãdmodũ ptores dicti sunt oẽs q psunt exercitui.unde prætoriũ tabernaculũ iperatoris uocat᷑:& cohors & porta & nauis ptoria dictæ. Sedulo:diligẽter. Capita factionũ:principes factionũ histrionica℞ũ.antiq̃tus histrionũ & q̃drigario℞ factiones diceba᷑t:eratq̃ id uocabulũ honestum.aliqñ factio signat opulentiã & habũdantiã.Plautus i aulularia.istas magnas factiones nihil moror. Populi pcibus:q histrionibus carere nõ poterat:erat.n.romanus populus in primis mãcipatus histrionibus & addictus pp ludicra spectacula:qd infra clarius illustrabit᷑. Pollẽtina plebs:Plinius scribit polẽtiã oppidũ fuisse in maiore ba.leag.fuit & altera polẽtia iuxta alpes inclyta lana℞ nobilitate:sicut meminit Columella in octauo:de qua

prætores
prætorium
Factio histrionum
pollẽtia.
primus

filius i.viii.punicoꝝ.fuscicꝫ ferax pollétia uilli.fuerút & polétini í piceno i qnta Italiæ regiõe nõ multú di státes a tollétinatibus ur ídicat idẽ Pli.in.iii.de polétinis subalpinis loq́ uŕ tranqllus eo maxie:q de regno cottii dicit euocatá fuisse cohorté. Eiusdẽ primipilaris:scribit Liuius i.vii.primú céturioné eẽ qué nunc
centurio primipilú appellát:Vegetius quocꝫ de primipilo sic tradit í secúdo. Céturio principali nõ solú aqlæ præ
primipilus erat:sed quatuor céturias hoc est q̃drigétos milites gubernabat í pria acie:eratcꝫ caput legiõis.hic primi
primipila- pilaré dici existimo nõ tá milité q fuerit sub céturiõe primipili quá ipm centurioné:q olí ṕditus fuerat ac
ris dignitate & ea forma dŕ primipilaris q̃ cõsularis. Ex foro misisset:honoris cá funera p foꝝ ducebantur.
Oratius:cõcurrátcꝫ foro tria funera. Ad gladiatoꝝ munus.sensus é polétina plebs nõ prius pmisit funus primipilaris duci põpaticæ p foꝝ q̃ extorsit ab hæredibus pecúiá ad edédú spectaculú gladiatorú ex quo ídignatus tyberius dissimuláter itra polétiá ímisit milites ad polétinos male mulctádos. Aliá a cottii regno:ab alpibus cottiis qbus ꝓpinq̃ erat polétia:& fortassis hæc erat una ex cotiáis ciuitatibus:q̃s.xii.nũero fuisse refert Pli.cotú regnasse í thracia tulisseq̃ auxilia Põpeio ciuilibꝫ bellis docet cæsar in cõmétariis
Alpes co- & Lucáus testaŕ illo uersu.Túc sadalú fortéqꝫ cotú:sed alpes cotiæ dictæ sút a cotio ŕge:q ꝑdomitis gallis
tiæ unde eas extruxit mollibꝫ magnis cõpédiarias & uiátibꝫ oportúas:q í amicitiá octauiái pricipis ŕceptꝫ é:ut amianus marcellius auctor é. Detectis armis:ita olí tria ausonú oppida eadẽ hora capta sút:cú milites ro.tectis ueste gladiis sub lucé aptis portis urbes illas ígressi custodes ex íprouiso trucidare cœpissent. Parté decurionú senatoꝝ:ná q rõæ sút senatores:hi í múicipiis colõisqꝫ decuriões núcupáŕ:ut iá late explicauimus.
M.AN. Romæ castra cõstituit:q̃ ad eá dié nulla fuerát:sed ṕtoriáe cohortes uagæ nõ uno hńe loco statiua solebát. Propter quos:ex his appet histriões suas factiões uelut aurigas habuisse. Polétina plebs:polétia urbs iuxta alpes:Pli.hispania nigri uelleris sed ṕcipuas habet polétia iuxta alpes:uñ illud nigricꝫ ferax pollétia uilli:sint licet q alterá í hispáia eẽ dicát:de ea núc q́ uicia é alpibꝫ ítelligi oportet. Primipilaris primipilares milites erát q signa circúistabát:q mutata militiæ rõne pilái sút dicti:primipilus céturio q nõ mõ aqlæ ṕerat:sed q̃tuor céturias ét in pria acie gubernabat. Misisset:mitti passa eẽt.i.deferri. Extorta:ui ex ṕssa. Ad munus gladiatoriú:ut ex ea gladiatoriú munus í defúcti credo memoria mederét.sed íuitis hæredibus:id factú hinc ultio secuta. Ab urbe:rõa. A cottii regno:Nero cottio defuncto eius regnú in alpibus in ꝓuinciæ formá redegit:parebat tú cottius ro.íperio:aut certe socius erat.é & cottiú í eisdẽ alpibus oppidú nõ obscuri nominis:Strabo ꝑ uocõtios & cottiú usqꝫ gernú:& rursus ꝑ uocõtioꝝ fines ad cottiú: Plinius:finitimi centrones cottianæ ciuitates. In oppidú:polentiá. Decurionú:hi ut sæpius diximus : in municipiis & coloniis senatores erant:qđ in alpibus essent loca municipali iure prædita Plinius docet: Adiectæ sunt inqt cottianæ ciuitates.xii.quæ non fuerant hostiles:sed attributæ municipiis lege pompeia.

aboleuit & uim moréqꝫ asyloꝝ q̃ usq̃ erát. Cizicenis in ciues ro. uiolétius q̃dá ausis publice libertaté ademit quá mithridatico bello malluerút. Hostiles motꝫ nulla postea expeditiõe suscepta p legatos cõpescuit.nec p eos quidem nisi cunctanter & necessario:Reges ífestos suspectosqꝫ comminationibus magis & q̃relis q̃ ui repressit.Q uosdá p bládirias atqꝫ promissa extractos ad se non remisit ut Marabodú Germanum:Trasypolú thracé:Archelaú cappadocé:cuius éc regnum in formam prouinciæ redegit.

B De mora eiꝫ í urbe:& quot ꝓuícias nõ uisitauerit

Iénio cótiuo post adeptú íperiú pedé porta nõ extulít:sequenti tpe præter q̃ in ꝓpinqua oppida:&

PHI. Aboleuit moré asilorú: nepotes herculis timentes insidias eoꝝ:quos afflixerat athenis sibi primú asylú hoc est ará misericordiæ cõsecrarút:unde nullus posset abduci.dictú é auté asyllú:ut interptaŕ Seruius:q̃si asyrõ qđ inde extrahi nullus posset ro
De asylo mulus rõæ asylú iter duos lucos apparuit qđ cõfugientibus illuc seruis liberisue tutissimú erat receptaculú.Vnde ap̄ labeoné & celsum iurecõsultos q̃ritur : siqs seruus í asylú cõfugerit:an sit fugitiuus. Vlpianus putat nõ eẽ fugitiuú:qa id facit:qđ publice facere licere arbitraŕ.Scribit Liuius li.xxxvi.téplú apollinis deliú fuisse asylú:aitqꝫ sancta tépla a græcis uocari asyla.téplú quoqꝫ diáæ ephesiæ asylú fuit:cuius libertatis termini sæpe sút imutati.Alexáder ad stadiú extédit:postea Cæsar Augustus cú id dánosum existimaret & nihil aliud eẽ asylú quá multis malefaciédi cám exhibere:id irritú fecit auctor Strabo i.xiiii.cõsilr Tyberius asyla q́ ubicꝫ locoꝝ erát sustulit tanq̃ receptacula flagitiosoꝝ & íuitaméta maleficioꝝ.Scribit plutarchus in honoré these.Cuius ossa reperit Cymon cõstitutú fuisse athenis asylú qđ foret seruis & humiliore fortuna hoibus potétiorúqꝫ opes formidantibus cõe confugiú:qa theseus patronus ꝓpugnatorqꝫ fuerat húlium & calamitosoꝝ. Per bláditias:Eutropius.quosdá reges p bláditias euocatos núq̃ remisit:de quo eusebius in chronicis hæc.Tyberius multos reges ad se per bláditias euocatos nunq̃ remisit in quibus archelaú cappadocé:cuius in regno in ꝓuinciá uerso mazacá nobilissimá ciuitaté cæsareá appellari iussit. Cyzicenis:cyzicus insula est in ꝓpontide duobus põtibus iuncta continéti habés urbé eiusdẽ nois. Cyzico no-
Cyzicus men ídidit cyzicus qué myniis íprudétibus cú colchos peterét fusum acie cæsumqꝫ accepimus.historia Iu-

uletis uersibus scribit a flacco in argonauticis cuius et meminit Põponius mella. Cyziceni i bello mithridatico ad seruandã sociale romanoꝝ fidé usq3 ad ultimã sui perniciẽ cõstãtissimi fuerũt: cũ a mithridate arcta obsidiõe obsiderenť: quos lucullus pfligatis hostibus libertate donauit. historiã referũt Plutarchus i lucullo & florus i tertio romãi cyzicenã ciuitaté honore psecuti sunt: & ut auctor est Strabo i. xii. adhuc libera é & agri multũ habet fuitq3 magnitudine & pulchritudine cũ primis asiæ ciuitatibus cõparanda: paci & bello apta: tribus armamẽtariis inclyta. Quoꝝ aliud armoꝝ: aliud istroꝝ: aliud frumẽti erat receptaculũ. In bello mithridatico Paulũ abfuit qn regé ipm in curriculo opprimerét. Cũctãter: cũ cunctatione & mora p blãditias. Marobadũ germanũ: de hoc festus aurelius sic ait marobadũ sueuoꝝ regé callide circũuẽit. Rascupoli: rascupolis & rascus thraciæ reges fratres extiterũt i bello ciuili dissẽdẽtes nã rascus antonii rascupolis bruti & cassii ptes seqbať. post bruti obitũ rascus ab Antõio & augusto petiit rascupolim germanũ suũ uẽia dõari: qđ facile ĩpetrauit: ex quo satis liqt nõ a pricipio fuisse inimicos: ueꝝ de euẽtu uictoriæ dubios fortunã iter se ptitos: ut uictus a uictore cõseruari posset. historia tradiť ab appião li. iiii. belloꝝ ciuiliũ. de hoc rascupoli uel potius de eius filio sentire uť Trãqllus. Archelaũ cappadocẽ: Festus aurelius. iste cappadocas in puĩciã remoto archelao eoꝝ rege redegit. addit eutropius Tyberiũ maximã ciuitaté cappadociæ appellari noïe suo iussisse ut cæsarea diceret q ante mazaca dicebať. Pedé porta nõ extulit: Ci. in epistolis ad atticũ de socrate ait qui cum triginta tyranni essent pedem porta non extulit.

M. AN. Asyloꝝ: locoꝝ inuiolabiliũ: unde ad pœnã extrahi nemo poterat qre Romulus i capitolii inter montio iter duo querceta: ut Dionysius pdidit: & ante illũ heraclide athẽis cõstituere. Cyzicẽis: cyzicus milesioꝝ: ut Pli. ait oppidũ i ppõtide: Ouidius uero hinc ppõtiacis inqt hærẽté cyzicon oris: Cyzicon hemoniæ nobile gẽtis opus. Mitridatico bello: qđ lucullus magna ex pte cõfecit. Põpeius absoluit. Infestos: cõtumaces & rebelles. Extractos: illecebris: & pollicitatiõibus pellectos. Nõ remisit: abire nõ est passus. Traspolũ thracẽ: thraciæ regẽ: fuit & Traspolus alius antiqor de quo Lucãus: & gelidæ dñm traspolon oræ. Archelaũ capppadocẽ: Eusebius auctor é tyberiũ Archelai regnũ i puĩciæ formã redegisse. Pedẽ porta nõ extulit: urbe nõ é egressus: é nãq3 porta urbiũ siue oppidoꝝ ut domoꝝ ianua: Pli. urbẽ tris portas habenté Romulus reliquit.

quũ lõgissime: Antio tenus nusquã abfuit. Idq3 per raros & paucos dies quãuis prouincias quoq3 & exercitus reuisurũ se sæpe pronunciasset: & ppe quot annis profectioné præpararet uehiculis cõpræhensis cõmeatibus per municipia & colonias dispositis. Ad extremum uota pro itu & reditu suo suscipi passus ut uulgo iam per iocum gallipedes uocaretur: quem cursitate ac ne cubitiq3 mensuram progredi p uerbio græco notatum est.

De morte filioꝝ eius: & secessu suo i cãpaniã.

Ed orbatus utroq3 filio: quorũ germanicus i syria Drusus Romæ obierat: secessum cãpaniæ petit: cõstãti & opinione & sermone pœne omniũ quasi neq3 rediturus unquã & cito morté etiã obiturus: qđ paulo minus utrũq3 euenit. Nã neq3 Romã amplius rediit: sed & paucos post dies iuxta terracinam in prætorio: cui speluncæ nomen erat incœnante ea complura & ingentia saxa fortuito su perne dilapsa sunt: multisq3 cõuiuarum & ministrorum elisis præter spem euasit.

PHI. Antio tenus: Tyberius egrediés urbe Roma nõ longius pgrediebať q antiũ usq3: q ciuitas é i latio quondã aphrodisiũ dicta ad ociũ rerũq3 urbanarum uacationé pricipibus accõmoda ta: auctor Strabo. oli ut tradit Liuius interdictũ fuit mare antiati populo. Vehiculis cõprensis qbus uti solet impator i pfectiõne ad utẽlilia cõportãda. Com meatibus: re annonaria & cibariis: q in primis in pfectiõe pcurãda sunt. Vota p itu & reditu: moris erat ut uota susciperenť a romanis p principibus in expeditioné eũtibus ut sospites icolumesq3 irẽt & fuerterẽť. hic ait se neca olim ruffum ordinis senatorii uiriliter cœnã optasse ne salus Cæsar rediret ex ea pegrina tiõe q parabat: & adiecisse idem oẽs & tauros & uitulos optare. Oratius uoto pseqť Cæsaré p fectioné parantẽ i ultimos britãos. Gallipedes uocareť: Cicero qdã ad atticũ epistola usurpat puerbiũ hoc græcũ accusans uarronis segnitiã & tarditaté: cũ ait. biẽniũ pterit: cũ ille καλλιπίδης assiduo cursu cubitũ nullũ pcesserit. igiť cũ Gallus gallinaceus cursitare cõsueuerit moxq3 subsistere: ide callipedes p iocũ uocať Tyberius: qsi pedes Galli gallinacei haberet: essetq3 tardigradus & tardipes. Sed cũ id græcũ puerbium sit & a Cicerone per græcã dictioné quæ est καλλιπίδης enunciet: non uideo qua rõne possit latiæ dici gallipedes: ualdeq3 demiror uiros alioqn eruditissimos paꝝ solerter pensitasse cõtulisseq3 uerbũ Ciceronis cũ uerbo tranqlli. nã cũ prouerbiũ græcũ sit græca quoq3 dictio esse debet: sicuti a cicerone usurpatur καλλιπίδης quid aũt cõuenit gallipedes latina dictio cũ græco uocabulo καλλιπίδης pfecto nihil Gallus eni gallinaceus longe diuersa dictiõe appellať a græcis ἀλέκτρυων και ἀλέκτωρ quo circa re diligẽtius pensitata existimo id puerbiũ nõ ab aue deduci sed ab hoïe q καλλιπίδης nominabatur: fuitq3

Cyziceni

gallipedes an callipides

histrio i tragedia; actiõe iter græcos clarus:& agesilai magni tẽporibꝰ celebratus:ficuti docet Plutarchus i apophthegmatis lacõicis.hic igiť cũ i agẽda histriõia eẽt ueustior utebať icessu p pulpita põpatico & morroso:& ,put argumẽtũ fabulæ exigebat discursabat statiq; resiliebat nõ ultra cubiti lõgitudinẽ ,pgrediens: quodã qsi peculiari icessu histrionico.hic,puerbiũ deductũ ẽ ad hoiem satagentẽ nec tñ ,pgredientẽ neq; icepta pageñtẽ.ut callipides appellareť a callipidis histriõis imitatiõe.hic ẽ ut opinor uerus sensus:uerauq; ,p uerbii græci iterp̃tatio:i quo pleriq;oẽs hactẽus hallucinati sũt:hic olĩ callipides cũ sese isolẽter ostẽtaret ap̃ agesilaũ a quo comiter ac bẽigne excipi spabat:nõ ne inqt o rex me cognoscis:nec qs sim audisti: Agesilaus hoiem ituẽs nõ tu inqt es callipedes ille diceličtas:sic.n.lacedæmõii mimos uocãt. Vtroq; filio:druso naturali:germãico adoptiuo. Paulominus utrũq;:ne.s.rediret unq̃ romã & cito moreretť. Iuxta terracinã:terracia ut inqt Strabo i.v.antea uocata ẽ trachia.i.aspa a loci asp̃redĩe.ligua uolscoꝝ dř anxur ut testis est Pli.i.iii.autumat Seruius Marõis interpres anxur iõ noiari:qa illic colebať iuppiter anxurus nũcupatus qsi ἀνευ ξυρασ.i.fine nouacula:qa barbã nunq̃ rasisset.Liuius i.iiii.anxur fuit.q nũc tarracinæ sunt ciuitas ,pna in paludes. In p̃torio:supius explicauimus p̃toriũ dici uillã magnificẽter excultã ad luculenti nitidiq; patrisfamilias usum.in q̃ significatione hic accipiť.alias p̃toriũ significat tabernaculũ p̃toris hoc est iperatoris.quod alio noie augustale appellari Quintilianus ostendit. Supne:aduerbiũ est & significat de pte supiore.oratius mutat ue loco peccatq; supne. Elisis:contusis cõfractis suffocatis.

Diceličtas

Terracina

Anxur uñ

Augustale

M.AN. Antio tẽus:antiũ usq;:ẽ nãq; antiũ latii oppidũ itra Tyberia ostia & circeos olĩ aphrodisiũ dictũ. Cõphẽsis:patis curribus siue iũctis. Vota:ut publice & priuati se,p ipius itu & reditu uotis obligarẽt. Gallipedes:galliacei gallipedes hñs:q ne cubiti q̃dẽ mẽsurã ,pcurrit.sũt & gallipedes populi i idia: & ipsi obtardũ icessũ fortasse dci. Germãicus:de eius obitu suo loco diceť. Terracinã:ligua uolsca anxur ut Pli. ,pdidit appellatũ.Hora.masculio gñe cãdidus anxur ,ptulit:Strabo trachinã antea ab aspitate dictũ tradidit idẽ auctor & ptolemæus cõtinuo post circeios i littorali ora latii cõstituũt. Incœnãte:intus uel subditer cenãte.

Capitoliũ capuæ

PHI. Capuæ capitoliũ: infra scribet Trãqllus i caligula capitoliũ hoc qd erat capuæ de cœlo tactũ fuisse credibile ẽ nomẽ accepisse a romano capitolio:ad cuius silitudinẽ eẽt extructũ .de quo silius scribẽs i.xi.capãos mõstrasse annibali loca capuæ illustriora:sic ait.mõstrant capitolia celsa steliatesq; docẽt capos.fuit idẽ capitoliũ beneuẽti:i quo statua marmorea fuit posita orbilio beneuẽtão grãmatico clarissimo. Nolæ:cũ augustus nolæ pisset q̃ ciuitas ẽ cãpaniæ:merito tyberius illic i honorẽ Augusti tẽplũ dedicauit. Capreas.i neapolitão finu ut inqt Marciãus isula ẽ capa;:qs Pli.Tyberii pricipis arce nobiles eẽ tradit dictũ ẽ in augusto:quẽadmodũ capas magnificẽtissimis structis edificiis peculiare sibi fecit receptaculũ. Septa:mũita & circũuallata. Reuocãte:ut romã rediret. Obtestatione: denunciatione & præcibus obtestatio diciť in meliorẽ partẽ detestatio i deteriorẽ.unde obtestari rogare est.Cæsar in septimo cõmẽtario.matresfamiliæ passis manibus obtestabantur Romanos.ut sibi parcerent.

De secessu caprensi & aliis gestis eius.

Eragrata cãpania:quũ Capuę capitoliũ: Nolę tẽplũ Augusti:quã cãm ,pfectiõnis prętẽderat:dedicasset:capreas se contulit:præcipue delectatus insula:q uno paruoq; littore adiretur:septa undiq; p̃ruptis imensæ altitudinis rupibus & ,pfundo maris:statimq; reuocante assidua obtestatione populo,ppter cladẽ:qua apud fideas supra uiginti hominũ milia gladiatorio mũere amphiteatri ruina perierãt:trãsit i cõtinẽtẽ: potestatẽq; omnibus adeundi sui fecit:tanto magnis:q ab urbe egrediẽs ne quis se iterpellaret edixerat:ac toto itinere adeũtes sũmouerat.

De abiecta cura reip.per eum.

Egressus i isulã:reip.quidẽ curã usq; adeo abiecit ut postea nõ decurias equitũ unq̃ suppleret:nõ tribunos militum:pfectosq; non ,puinciarum p̃sides ullos mutauerit. Hispaniã & syriã per aliquod ãnos sine cõsularibus legatis habuerit:armeniã a pthis occupari:Mesiã

Qua apud fidenas:de hac re sic inqt Orosius. Tyberii imperii anno duodecimo noua & icredibilis clades ap̃ fidenatiũ urbẽ:accidit.amphitheatri cauea pp̃lo gladiatoꝝ mũere spectante collapsa ẽ:& plusq̃.xx. milia hoium occidit fidẽates autẽ ethruscos fuisse tradit Liuius in.i.quos Rõulus debellauit:olĩ a fideãtibꝰ legati romãi iterfecti fuerũt:aduersus quos lucius Sergius bellũ gessit:& a uictoria fidẽas ẽ appellatus: huius urbis meminit poeta illo uersu.hi tibi nomentũ & gabios urbẽq; fidenã. Incõtinẽtẽ:italiã:ut uulgo diciť in terrã firmã;quæ opponiť isulis. Edixerat:edicto ,ppofito iusserat.sunt.n.edicta iperatoꝝ & magistratuũ. In insulã.capreas. Decurias eqtum:decuriæ eqtum sunt ordines & decuriæ iudicum:quis olĩ ordinauit Augustus:& ut inquit Plinius.hi non equites sed iudices uocabantur.equitum nomen subsistebat in turmis equorum publicoꝝ.iudicum quoq; non nisi quattuor decuriæ fuere primo:uixq; milia singula indecuriis inuenta sunt. Suppleret:ascriberet substitueretq; in locum demortuorum.etenim nullus ordo tam numerosus est:quin is cito exhaustus intereat: si nullus unq̃ in locum pereũtium substituatur.

Sergius fidenas

Edicta

Decuriæ iudicũ

Nō tribūos militū:miles it ad cēturionē:cēturio ad tribunū:q cohorti præerat.græci chiliarchos uocāt: existimat Vegetius dici tribūos ex eo q tribuebāt iura militibus.alii maiores:alii miores tribūi militū dicebanť.offīn tribūi ut scribit iurisc̄ōsultus de re militari est milites pducere ad exercitatiōnē & ualitudina rios īspicere. Nō puinciaꝝ præsides:mutauerit.Iosephus Tyberiū ob hoc laudat:qd magistratus semel da tos iugiter permittebat:nec ulli dabať nisi morte successor.namq; ut supra docuimus p exemplū uulnerati muscas nō abigentis declarabat saturos & opulentos præsides minus noxios prouīcialibus futuros q̄ famelicos & esuriētes. Sine cōsularibus legatis:supra dictū est quanta dignitas esset legatoꝝ q imperatoribus tanq̄ cōsiliarii dabanť ex ordie senatorio:& ex his q cōsules fuissent. Mesiam:pānoniæ iungiť puicia: quæ mesia dr ad pontū usq; danubio decurrēs Eutropius in hāc sniam sic inquit resolutis artibus militiæ armenia per parthos:mesia a dacis:pēnonia a sarmatis:gallia a finitimis gentibus dirreptæ sunt. chiliarchos tribuni mesia

M.AN. Capitoliū:tēplū an aliud potius ædificiū:in dubiū uenire pōt nec absurdū id ab eo qd Romæ est noiatū credere. Tēplū Augusti:ob id credo Nolæ augusto tēplū erectū:qa ibi uita decesserit q̄q & ui uo illi nō ignoremus hmōi honores exhibitos. Capreas:a surrēto cāpaniæ octo millibus passuū distantē: Plinius a surrēto inqt.viii.m.passuū distātes Tyberii pricipis arce nobiles capreæ circuitu.Ix.millū passuū. Papinius in surrentino Hercule.ipse fodit dites capreæ uiridesq; resultant Taurubulæ:Strabo duo antiqssima i ea īsula ait fuisse oppida:sua uero tēpestate unū magnificūq; ab Augusto pricipe ædificiis īsulā extructā. Assidua obtestatiōe:assiduis pcibus:& adiuratiōe:ut donatus iterpretať. Fidenis:ultra aniene flu.oppidū uetustissimū ab albanis ut Dionysius tradidit cōditum tres inqt ille colonias uno tpe ex alba deductas Crustimeriā Nomētanā & fidenatē:ac triū fratrū pricipum coloniaꝝ maximū natu fidenas cōdidisse. Ruina:subito casu. Adeūtes:tam officiis:q̄ negocii cā adire uolētes. Suppleret in demortuoꝝ locum quēq; allegaret. Prouinciaꝝ:præsides martianus credidit sub præsidis appellatiōe pcōsules cōtineri legatos Cæsaris & oēs puicias admistrantes mō senatorii eēnt ordis. Armeniā:qua parthi Augusto sibi uēdicāti cesserāt. Mesiā:pānoniæ a tergo mesia hæret:cū danubio ut Pli.tradit in pontum usq; decurrēs.

a dacis sarmatisq;:gallias a germanis uastari neglexerit magno dedecore imperii.nec minori discrimine.

De uitiis eius & potu ac commessationibus.

Aeteꝝ secreti licētiā nactus:& quasi ciuitatis oculis remotus:cūcta simul uitia male diu dissimulata tandē profudit:de quibus sigillatim ab exordio referam. In castris tyro ēt tū pp nimiā uini auiditatē pro Tyberio Biberius:p claudio Caldius:pro Nerone mero uocabať:postea princeps in ipsa publicoꝝ moꝝ correctione cū Pōpōio flacco &.L.Pisone noctē otinuūq; biduū epulādo potādoq; ɔsūpsit:quoꝝ alteri Syriā puiciā alteri pfecturā urbis cōfesti detulit codicilisq; iucūdissimos & oīum horaꝝ amicos pfessus Sex.Claudio libidioso ac pdigo seni oli ab augusto ignomia notato:& a se ante paucos dies apud senatū icrepito cœnā ea lege cōdixit:ne qd ex ɔsuetudine īmutaret aut dmeret.utq; nudis puellis mistrātibꝫ cœnareť.Igno tissimū q̄sturæ cādidatū nobilissimis āpposuit ob epotā ī cō

PHI. A dacis sarmatisq;:Daci a romanis dicti:q alio noie getæ dnr.sarmatæ a græcis sauromatæ populi sūt scythaꝝ dāubiuq; accolæ.i sarmatis sūt amaxobii.ita a Plinio uocitati populi:q ut historici tradūt nomē hoe accepunt a plaustris q̄ hēnt p sedibꝫ: & ī qbus uitā degūt.[illegible] græci plaustrum & βιον uitā dicūt. Secreti licētiā:stimulus est peccādi illa secreti f.ducia:ubi ut inqt elegāter Pli.in eplis nobiscū dicimus:q.n.sciet. Tādē pfudit: redeundo ad se & mores suos:sicut canis ad uomitū reuerti dē snia puerbiali. Pro Tyberio Biberius:tyberius ut scri.Pli.i.xiiii. ad meꝝ pnior fuit:in quo uitio Drusus filius regenerasse patrem tyberiū ferebať. Ait sextus Aurelius qd eleganter a ioculatoribus caldius biberius mero ob uiolentiā noiatus est. Pro Claudio caldius:prisci caldū dicebāt & augustus auctore Quītiliano in epistolis ad Caiū Cæsarē scriptis emendat:qd is calidū q̄ caldū dicere mauult.ueteres aūt usos esse in potu tam calida q̄ frigida aqua nullus ignorat.hic apud martialē aiunt urceoli mistrātorii:frigida non deerit calda petenti.ego existimo tyberiū pro Caldio claudiū ioculariter appellatū nō tam ob aquā caldam:quā ob potiones calidas:de qbus sic loquiť Plinius i.xxviii.notandū nullū aliud aial.præ hoiem calidos potus seq ideoq; nō esse naturales. Pro Nerone mero:per annotatiōem quam græci prosonomasiam uocant hæc oīa urbane in tyberiū bibacem nomina dicebanť.Annominatio.n.ut ait Quintilianus in.ix.& traditū est ī.iiii.Rethoricoꝝ ex uicinia quadā nois ducitur.ut illa exempla sunt:non pisonum sed pistorum.ex oratore arator.Itidem pro Nerone merouem:unius litteræ īmutatione tyberium appellabant:a mero hoc est uino nomen festiuiter deducentes.

Daci Sarmatæ Amaxobii Quis.n.sciet Caldū Annotatio nero mero

Correctione morum:idest censura.pœnes quam morum disciplinæq; Romanorum regimē erat. Cōtinuumq; biduum:pli.loquens de tyberio ad meꝝ proniore inqt.eadem meri commēdatione credidere lucium pisonem urbis Romæ curatorem ab eo delectum:quod biduo duabusq; noctibus potationem cōti

Ebrius piso

nuasset apud ipm iã pricipẽ. seneca quoq; de hoc lucio pisone tyberii combibõe ebriosoq; cui pfectura ur bis ob hoc data ẽ sic scri. li. xii. eplaꝝ moraliũ. L. piso urbis custos ebrius ex quo semel fcũs fuit: maiorẽ ptẽ noctis in cõuiuio exigebat: usq; in horã sextã fere dormiebat. hoc eius erat matutinũ offm: suũ tñ quo tute la urbis cõtinebat̃ diligẽtissime admistrauit. huic & diuus Augustus dedit secreta mãdata: cũ illum ppone ret: thracia: q̃ pdomuit: & Tyberius pficiscẽs i cãpaniã pfecturã urbis dedit. cũ multa i urbe & suspecta re linqret & iuiso: puto qd bñ cesserit illi pisonis ebrietas. hactenus seneca. Alteri: syriã. f. flacco. Alteri pfe cturã. S. L. pisoni. Codicillis: pugillaribus tabellis. Oium horaꝝ amicos: hoc dici solet de his. q ferũs &

Pollio oium horaꝝ · Cõdicere

iocis pariter sũt accõmodati: & cũ apud priscos talis fuisset asinius pollio dictũ est eũ eẽ oium horaꝝ: au ctor Quinti. in. vi. Increpito. castigato. Cœnã cõdixit: denũciauit. cõdicere. n. est dicẽdo denũciare inde cõdictio dicit̃ in diem certũ eius rei quæ agit̃ denũciatio. Cicero nam cũ mihi cõdixisset Crassus cœnauit apud me in mei generi crassipedis hortis. Ex cõsuetudine: quæ erat prodiga plenaq; libidinũ. Quæstu ræ candidatum: petitorẽ. Ob epotam: amphoram legimus apud Plinium nouellum Mediolanẽsem q ad pconsulatũ usq; honores gesserat: cognominatũ fuisse tricongium. tribus cõgiis epotis uno impetu spectã

Tricõgius · Amphora tium uinũ

te miraculi gratia Tyberio principe. Amphoram: uino cum uasis legato amphoras legatas pariter esse do cent iuriscõsulti titulo de uino legato: a quibus amphorarium uinum nominatur: quod in amphoras diffu sum est. Priscianos meminit amphoræ romanæ & amphoræ atticæ: quaꝝ mensura erat dispar.

M. AN. A sarmatis: sarmatæ supra meotidẽ spacio. xv. dieꝝ oceanũ uersus icolũt regio arboribus uacua Herodotus ẽ auctor: græci sauromatas uocãt. Secreti licẽtia: nũc ad domestica uitia trãsit: & ad id tps ua ria arte dissimulata: sed recte seneca de ficta Tyberii psona: Nemo inqt põt diu psonã ferre fictã: ficta cito i suã naturã recidũt. Male: ægre: difficulter: uel male ualde diu ut est apud Terẽtiũ: illud nus nulla alia cã tam male o di: & Cicero credebat scriptores illos tam male multatos: utrobiq; n. male p ualde accipitur.

Pro tyberio biberius: dignitas iter annominatiõis ptes relatæ. Cladius: caldã & calidam ueteres dixere. Iu. gelidæ calidæq; mister. mar. iã defecisset portãtes calda mistros: Vrbanæ igit̃ qdã p tyberio Claudio ne rone: biberiũ caldiũ Nerone dixere sic illũ bibacitatis faceta lsaꝝ mutatõe aiguẽtes. Publicoꝝ moꝝ cor rectiõe: interim dum publicos corrigit mores. Alteri syriã: flacco. Alteri. L. Pisoni quod piso fuerit urbis præfectus Iosephus declarat cunq; inqt ad Pisone duceret: qui tunc custos erat ciuitatis: nec is fuit qui i sy riam ueneno germanicum sustulit: ille. n. Gneus Piso nõ Lucius est dictus idem auctor altera inqoit episto la ad Pisonem tũc temporis custodẽ ciuitatis. Codicilli: litteris. Prodigo: sua bona prodigẽti. Cœnam condixit: se cum illo cœnaturũ denunciauit: cõdicere ut Iustinianus iure consultus interpretat̃ apud uete res denunciare fuit: unde & condictio. Ignotissimum: humilis & obscuræ conditiõis hominem.

propinare

PHI. Propinãte se: ppinare a græco tractum est προπίνειν. qd significat post potũ tradere. Terentius. hũc uobis ededũm & bibẽdum ppino. iterdum simplr ppinare accipimus pro porriger. spartianus uuluã iciderit uenena

uiuio ppinante se uini amphorã. Asellio sabino sestertia du cẽta donauit p dialogo: in quo boleti & ficedulæ & ostreæ & turdi certamen induxerat. Nouum deniq; officiũ istituit a uoluptatibus præposito eqte Ro. &. T. Cæsonio Prisco.

tã prem fri edẽdã ppinãs & sibi inoxiã referuãs. Pli. in. xx. qdã ad uuluæ dolorẽ radicem cũ uino dulci ppi nant. martialis græce dixit προπίνειν p propinare illo endecasyllabo. non deerũt tibi si soles ppinin. uiles cappadocæ. grauesq; porri. Plautus in captiuis ppino magnũ poculũ ebibit. qd significat præbibo & mox p gustatũ poculũ trado. Sic apud Ciceronẽ i pria tusculana theramenes cũ uenenũ obbibisset reliquũq; e po culo eiecisset. atridẽs ait ppino hoc pulchro critiæ. Pro dialogo i quo bolleti: iter esculentiora cibaria &

Boletus

edulea ganeata iprimis enumerant̃ a pfectis popinaꝝ boletus: ficedula: ostrea: & turdus. iõq; sabinus dialo gũ fecerat festiuissimũ: i quo hæc oĩa disputãtia itroducebat uioicissimq; certãtia de saporis bõitate & mẽ saꝝ palma: est. n. boletus iter irritamẽta gulæ nouissima: ot ait Plinius i. xvi idẽ in. xxii. optimus qdẽ inqt is est cibus: sed imẽso exẽplo in crimẽ adductus ueneo tyberio claudio pricipi p hãc occasiorẽ a coniuge da to. Seneca li. xv. epistolaꝝ ad lucilliũ qd tu illos boletos uoluptatẽ uenenũ nihil occulti opis iudicas face re: ẽt si præsentanei nõ fuerũt. Claudius princeps boletos stomacho utiles esse putauit. martialis argẽto au

Ficedola · melancoriphus

roq; pciosiores fuisse idicat hoc distichO. Argẽtum atq; auꝝ facile est lenamq; togãq; mittere. Boletos mit tere difficile est ficidulã uero: quæ alio noĩe ab Aristotele & Plinio melancoriphus noiatur hoc est attrica pilla: scitissimi saporis eẽ nullus ignorat ideoq; præfecti gulæ atq; luxuriæ ut dicebat fauorinus negant ũl lam auem præter ficedulam totam comesse oportere. de ostreis quis oĩa sint iuulgata nunq̃ tñ satis dictũ uidet̃: cũ auctore Plinio palma mẽsaꝝ diu iam tribuat̃ illis præcipua habent̃ ut illius luculenti scriptoris uerbis utar ex lib. xxxii. spissa crassitudine potius spectanda q̃ latitudine: neq; in luto capta: neq; in arenosis non sunt prætereunda mutiani uerba de natiõibus ostreaꝝ ita scribentis. Cyzicena maiora lucrinius dul

Ostrea pcipua quæ · Tridachna · Ostrea

ciora britãnicis: suauiora edulis acriora lepticis pleniora lucẽtibus: ficciora coryphatenis: teneriora histricis can didiora circensibus sed his neq; dulciora neq; teneriora esse ulla compertum est. unde & ab oratio di ctum ostrea circeis miseni oriunt̃ echini tridachna eleganti uocabulo appellauit quidam nepotum ostrea ab eo qd ter mordenda essent propter amplitudinem. scire autem debes ostrea dici & neutro & fe. genere.

Seneca qd ostreũ sapiat qd nullus optime nosti. Gellius luna inqt nũc uidelicet senescit: ea re ostrea quoq; Ostreum
sicut alia qdam tenuis exustaq; est. de turdo aũt plura scribẽda nõ sunt: cũ auis sit nota & iter prias a sapo- Turdus
ris bonitate collocata. Oratius cũ sit obeso nil melius turdo. Varro l. iii. de re rustica de lucullo scribẽs ait:
ubi delicate coenitaret & alios uideret turdos i mazonomos positos coctos: alios uolitare circa fenestras
captos. est aũt mazonomũ: trãseunter enarremus dictionẽ uarronianã: genus lancis in qua escæ importanť mazono-
in mẽsam: de quo & Oratius inqt mazonomo pueri magno discerpta ferrẽtes mẽbra gruis docet columel mum
la quõ saginãdi sint turdi lib. ix. de agricolatiõe a turdo turdarium fit & turdalitiũ ut oñdit Marcus Var- Turdariũ
ro in. ii. de latina lingua. significatq; auiarium hoc est locum ipm: quo turdi aluntť ad saginã. Sicut ostrearia
appellãt uiuaria: qbus ostreæ pascunť sed iã ad istitutũ reuertamur. delectatus Tyberius dialogismo cõten
tioneq; quã festiuiter faciebãt in dialogo sabini: turdus ostrea boletus & ficedula: donauit auctori sestertia
ducenta ob elegans gulosumq; cõmentũ. Oĩm a uoluptatibus: ea formula dictum a uoluptatibus qua a A uolupta
libellis a studiis a rõnibus ueteres dixerunt: cuius rei superius habunde meminimus. olim xerxes edixit se tibus
præmium ei daturum: qui nouum uoluptatis genus repperisset: & heliogabalus proponebat suis quasi the
mata ut iura noua dapibus condiendis inuenirent: & cuius placuisset commentum ei dabat maximũ præ-
mium: cuius uero displicuisset iubebat: ut ille semper id comesset: q̃diu melius inuenisset.

M. AN. Propinãte se: pocula se illi suggerẽte. Amphorã: ẽ amphora ut Prisciãus scri. mẽsuræ poene ma-
xia: Pli. torq̃tũ mediolanẽsem celebrat qd tris uini cõgios uno haustu biberet: uñ tricõgius sit dictus. Pro
dialogo: disceptatiõe. Boleti: e fũgorũ gñibus optimi maxieq; celebrati poetaꝝ carmibus Mar. boletũ q̃lẽ
Claudius edit edas. Iuue. Boletũ dño & ex: sed de eo i Claudio plura. Ficedulæ: auis optimi saporis: Mar.
Paulo ficedula lũbo: Quũ tibi sorte dať si sapis adde piper. Iu. mergere ficedulas a fico: quo cibo p̃cipuæ pi
guescit nomẽ adepta ẽ. mar. cũ me ficus alat & pascat dulcibus uuis: Cur nomẽ potius nõ dedit uua mihi.

Ostreæ: Plini. mar. & Iu. locupletissimi sũt testes in q̃to p̃cio ostreæ apud maiores fuerit. Turdi: notissi-
ma auis: saporisq; laudatissimi. mar. Texta rosis fortasse tibi uel diuite nardo: At mihi de turdis fcã corona
placet: & rursus: iter aues turdus siqs me iudice certet: Inter quadrupedes gloria pria lepus: sed nõ sapore tã
tũ ueꝝ uoce ẽt i delitiis habitus Plinius Agrippina cõiũx Claudii Cæsaris turdũ habuit q nunq̃ añ sermo
nes hoium imitantẽ. Certamẽ: de saporis p̃stantia. A uoluptatibus: p uoluptatibus: Cicero in bruto: a se
natu inquit & causa bonoꝝ steterit. i. pro senatu & bonoꝝ causa Liuius unde ius stabat ei uictoriã dedit.

De luxuria & libidine eius.

Ecessu uero caprẽsi etiam sellariam excogitauit se
dem arcanarũ libidinũ: i quã undiq; conqsiti puel
laꝝ & exoletoꝝ greges: mõstrosiq; cõcubitus rep-
tores quos spintias appellabat triplici serie cõnexi iuicẽ ice
starẽt se corã ipo: ut aspectu d̃ficiẽtes libidies excitaret. Cu
bicula plurifariã disposita tabellis ac sigillis lasciuissimarũ
picturaꝝ & figuraꝝ adornauit: librisq; elephãtidis istruxit:
ne cui i opa edẽda exẽplar ipetratæ scænæ deesset. In siluis
quoq; ac nẽoribꝰ passim uenereos locos ɔmẽtus ẽ p̃stãtesq;
p antra & cauas rupes ex utriusq; sexus pube phaniscoꝝ &

PHI. Secessu capreaꝝ: cũ ca-
prearum secessu peculr tyberius
oblectaretur. ideo dixit sidonius
in panegyrico capreasq; Tyberi:
& caligas Caii. hinc illud satyro
graphi. uerbosa & grandis epi-
stola uenit a capreis. & mox prin
cipis angusta capreaꝝ in rupe se-
dentis. Sellaria excogitauit: sel- Sellaria
laria appellamus loca sessionum:
in qbus sellæ sunt ordinatim col
locatæ. Plinius in. xxxiiii. uiolen-
tia Nerõis in urbem conuecta &
in sellariis domus aureæ dispoſi
ta. martialis usus est diminutio-
ne cum ait. i sellariolis uagus po-
pinis: uideturq; sellariola accipe
p locis: in qbus ifames & p̃brosi mãsitabãt. Exoletoꝝ: cynedoꝝ adultioꝝ ut supra exposuimus. Spitri-
as: spintriæ dicti sũt reptores mõstrosæ libidinis nouiq; cõcubitus. caligula spithrias urbe summouit: ut ise Spintria
rius declarabiť. Lãpridius in heliogabalo hac dictõe usus est scribẽs. libidinũ gña qdam iuenit ut spithrias simplegma
ueteꝝ maloꝝ uinceret. Triplici seriæ: apud martialem genus libidinis nouæ notauit: qua qnq; cõnexi ca
tenatiq; se mutuo cõstuprabant. sic. n. inqt in. xii. epigrammaton. Quo simplegmate qnq; copulenť qua plu
res teneanť a catena. Inuicem incestarent: mutuis stupris cõmacularent. incestare. n. et icestus p̃prie ptinet incestare
ad illicitũ cõcubitũ. unde ait Papinianus: si adulteriũ cum icestu cõmittať utputa in priuigna nuru nouer-
ca mulier similiter quoq; punieť. existimat Lactãtius statii iterpres icestũ dici: qd uinctũ nõ fuerit cesto: est
aũt cestos cingulũ ueneris: quo utiť ad honestas nuptias. Deficiẽtes libidines: cũ iã senio laboraret Tybe- Cestos
rius merito frigescebat in uenerẽ: & q̃uis libido accẽsa flagraret in aio: tamen deficiẽs & extĩcta frigebat in
corpore. Plurifariã: pluribus locis. Tabellis: in qbus erant obscenæ picturæ. Sigillis: imacungulis & par
uis statuis. Libris elephantidis: elephantis apud ueteres scripsit libellos: qbus uaria genera concubitus ua- Elephãtis
riosq; coeundi modos cõplexus est. martialis. Nec moles elephãtidis libelli. & in priapeis scriptũ: obscenas libri ele-
rigido deo tabellas ducens ex elephantidos libellis. p̃terea fuerũt apud priscos libri alii elephãtini: in qbus phantini
senatuscõsulta scribebanť: quæ ad principis ptinebant: quoꝝ testimonium citat flauius uopiscus. hi serua-

banť in ulpia bibliotheca. In opa edēda:in exercēdo cōcubitu. Impetratæ:scenæ:spectaculi obscœni & fedæ libidis apud Apuleiū scœnā repies freqnter usurpari,p re & spectaculo. Cōmeatus ē:repir & excogitauit. Prostātes:psternētes corpa & libidinātes. Pube:pueros & puellas iā uiri porētes & pubescētes.

Panisci
Satyriscus
panicos

Paniscoꝶ hitu:paniscidii sūt siluestres:q̄si p diminutionē dicti minutuli panes:sicuti a Satyro satyriscus inclinať. scribit Plinius in.xxxv.paniscū fuisse pictū a taurisco pictore. Apuleius in.vi.de asino aureo tradit paniscū fistulas iflasse i nuptiis psyches & cupidinis. panicos uero lōge differt a panisco.&.n.panicos repētinus terror & cōsternatio dř a græcis:Plutarchus in apothematis π ανικον φοριΒοῦ uocar:quod iterpres repētinū tumultū trāstulit:& de hoc loqui uideť higinus scribens capricornum obiecisse hostibus timorem:q

Locus higini

panicos nominať codices higini uulgo impressi paniscos habent cum panicos habere rectius debeant.

M.AN. Sellariā sedē:sellaria loca:in qbus disponi sedes solebāt:Plinius & i sellariis domus aureæ disposita. Exoletoꝶ:iuuenū q iā adolescere desierūt:ut Festus ait dřr & pstituti ut apud quosdā usurpatū reperio. Mōstruosi cōcubitus:fœdi & mōstruosi aspectus. Spitrias:spiter armillæ genus:sed id nomē al ūde scm̄ uideri pōt:græci τον σπινθῆρα sintillā uocāt:καὶ τὸ σπινθηρίζειν sintillare:ut spithrias q̄si spinthiras lřæ trāsmutatōe.hoc ē libidis scintillas & formēta q̇dā iterp̄tari possis. Lāpridius libidinū gña q̇dā iuenit. ut spinthrias ueteꝶ maloꝶ uinceret. Cōnexi:nefario cōplexu iūcti. Incestarēt:lasciuo se motu & agitatōe cōstuparēt:Ver. Ausus lectū icestare no uercæ Anthemolus. Deficiētes libidies:ut i corpe iā ānis effecto.

Tabellis:picturis. Sigillis puis:qbusdā signis. Librisq̃ elephātidis:præceptis ab elephātide traditis aut simpliciter libris itellige uñ sumi possent uariaꝶ libidinū exēpla:Scripsit aūt elephātis de uariis & mōstrosis cōcubituū gñibus Ver.in obsceno carmie Ducēs elephātidos libellos:Oui.& quæ cōcubitus nō tacuere suos. Impetratæ scenæ:fœdi spectaculi:ut sit cōtinēs p cōtēto pinde ac si diceret:ne deesset exēplar & ratio fœdæ libidinis oculis subiiciendæ. Venerios:ad usum ueneris. Commentus:noua inuentione adeptus. Prostantes:prostitutos. Vtriusq̃ sexus pueros & puellas. Paniscorum:panisci & ægypanes inter satyros referuntur:Higinius:terrorem hostibus iniecit qui paniscus dicitur.

Nympharum habitu:palamq̃ iam & uulgato nomine insulæ abutentes caprineum dictitabant.

De ineffabili abusu luxuriæ eius.

Aiore adhuc & turpiorī ifamia flagrauit:uix ut referri audiriue nedum credi fas sit:q̄si pueros primæ teneritudis:quos pisciculos uocabat istitueret:ut natanti sibi inter fœmina uersarenť ac luderent:lingua morsuq̃ sensim appetētes:atq̃ etiā q̄si infantes firmiores nedū tñ lacte depulsos inguini ceu papillæ admoueret:pnior sane ad id gēus libidis et natura et ætate. Quarī parrhasii quoq̃ tabulā i q̄ Meleagro atalāta morigerať legatā sibi sub cō

PHI. Nymphaꝶ:quales sunt dryades & amadryades & oreades:de qbus persæpe fit mentio apud poetas. nymphea uero pluratiuo nūero gñe neutro dřr lacus & balnea. uñ scribit losephꝰ Herodē apud ascalonā cōstituisse nymphea:hoc ē ut ipse iterpretať lacus honoratissimos & balneas. Iulius quoq̃ capitolius opa ingr Gordiāi Romæ nulla extār p̄ter q̇dam nymphea et balneas.

nymphea

Caprineū:iocoso noie caprieus uocabať Tyberius:tāq̄ uocabulo d̄ducto ab isula capreaꝶ:quo secessu oblectabať:cū tñ possit referri ad olētē fetutināq̃ naturā capraꝶ:q̄s obscenitate imitabať.et capræ olidæ dřr ab ofo p trāslationē fœtores alaꝶ & graueolētiæ:q̄s græci tragos latini hircos appellitāt. Natāti sibi i piscina.s.q̇ delicatæ natatiōis cā pabať.legius heliogabalū natasse i piscis unguēto ifectis aut croco. Inter fœia:iter coxas & fœmora. scribit festus dici femē.nis.sicut femur.ris. Seruius uero autūat noiatiuū fœminis nō iueniri. Scipio Emiliāus.P.sulpitio gallo hoi delicato iter pleraq̃ alia:id quoq̃ pbro dedit:q̧ barba uulsa fœminibusq̃ subuulsis ambularet. Appetētes:cū appetētia iuadētes ipsius gēitalia. Nec dū lacte depulsos:adhuc sugētes mām̄a in nutricatu atq̃ subrumos. Subrumi.n.dicti sūt ab antiqs agni:q adhuc sūt sub māma:q̄ antiquo uocabulo rumis appellať.auctor.M.Varro.idē uerbū ē subrumari qđ significat sub ruma hoc ē sub māma summitteť.columella i.viii.& alienis nō amātibus agni subrumenť.hic ueteres diuā ruminā dici uoluerūt:quæ rumis.i.māmis p̄sidet:cuius meminit Augusti.i.iiii.de ciui.dei. Inguini ceu papillæ:fellatorē symbolicos significat.ē.n.fellare uerbū uetus significatq̃ lac exugere. Solinus nequaq̄ equa pullo p̄bet ubera fellitāda hoc est sugēda.hinc metaphoricos uerbū qđ alioqn honestū erat trāslatū est ad rē obscenā & in qua noianda honos auribus p̄fandus sit. Nāq̃ fellare dřr illi illæ ue:q quæ ue genitalia uirilia intra os recipiunt:& illa pinde ac mamillas exugunt.unde & fellatores & fellatrices in turpi opprobrio sunt & appellatiōe fœda apud priscos:q uero genitalia huic ifandæ libidini p uoluptatē accōmodabāt irrumare dicebanť:ipsi uero irrumatores.hinc est illud poetæ epigrāmatarii nemo est thai senex ad irrumādū. Tyberius cū hac libidine fœdissima hoc est irrumatiōe letareť inguina tanq̄ papillā māmæ porrigebat fellitanda ore a pueris adhuc lactētibus. Papillæ:papillas capitula māmaꝶ dicimus:q̧ pupalaꝶ sint similes. sunt aūt papulæ tubercula & pustulæ:quaꝶ duo gña describit celsus lib.v. Natura:naturalia uitia molire possumus:penitus extirpare non possumus. scribit maternus quod uenus cū luna facit libidinosa cupiditate præposteros. Et

Tragos
Hircos
Femen
Subrumi
Rumis
Subrumiri
Rumina
Fellare
Honos auribus
irrūatores
papilla
papulæ

ætate qm̃ senior erat.& q senex ẽ facilius hãc ĩfandã libidinẽ:q̃ uiribus nõ ĩdiget exercere põt q̃ coitũ. Nã ut inqt poeta satyricus coitus iã lõga obliuio uel si coneris iacet exiguus cũ ramice neruus. Parrhasii tabulã:parrhasius pictor fuit nobilissimus ephesi natus:q oli cũ zeuside descẽdit ĩ pictura certamẽ.hic primus symmetriã picturæ dedit.laudat Plinius ĩ.xxxv.duas parrhasii nobilissimas picturas:q̃ oplitides dictæ sũt ab armatura:ĩ qbus alter ĩ certamĩe ita decurrẽs pictus erat ut sudare uidereť alter arma deponẽs ut anhelare sentireť.nullus ãt pictorũ ĩsolẽtius & arrogãtius usu picturæ gl'ia ferť q̃ prhasius.nã & abrochetũ se appellabat:qđ significat mollẽ & đlicatũ.Idẽ qđ ad trãqlli'sniam ptiet pixit libidĩes ĩ mĩoribꝫ tabellis:eo gñe & petulãtibus iocis se reficiẽs.ĩter tabellas parrhasii libidĩes cõtinẽtes fuit una in q̃ ĩerat hæc pictura:ut atalãta meleagrũ amatorẽ fellaret:hoc ẽ oræ illius gẽitalia exugeret.tãq̃ meleager eẽt irrũator & illa fellatrix. hac tablã pp similitudinẽ obscœnorũ morũ fedæq; libidis:maxiope oblectatꝫ ẽ tyberiꝫ:adeo ut eã ĩ cubiculo đdicaret. Morigerebať:legẽdũ ẽ oræ morigerebať.& significať fellatio nãq; oræ morigerari ĩ libidĩe nihil aliđ ẽ q̃ ore exugeř ĩguĩa irrũatoris đ amoř atalãtæ & meleagri affati scripsimꝫ ĩ pricipio pptii ɔm̃tario.

Parrhasius
Oplitides
abrochetus
Oræ morigerari

M.AN. Nympharũ:siluestriũ dearũ ut sũt driades:& ĩ mõtibus oreades. Caprineũ:a libidinũ fœtoř.uľ qđ magis placet ad ĩsulæ nomẽ allusit q id primũ dixit uel ἀπὸ τοῦ Καπρεῶ qđ ẽ ad luxuriã cõcito. Infamia:pditæ libidis. Inter fœmina:ĩteriores ptes ac ppinguiores fœmorũ.Liuius qdã iacẽtes uiuos succisis fœminibus poplitibusq; ĩuenerũt. Appetẽtes:illius ĩtellige genitalia. Nõdũ lactæ depulsos:adhuc lactẽtes. Ad id genus libidinis:ad irrumationẽ subaudi. Natura:ad irrumationẽ pna. Aetate similiũ illecebrarũ:ĩdiga.Mar.Nemo thais ẽ senex ad irrumãdũ. Parrhasii:Parrhasius Ephesius pictor sua ætate illustris & Leusis emulus:Pli.pter alia multa archigallũ ab eo ait pictũ:q̃ tabulã Tyberius.lx.talẽtis mercatus ẽ. Meleagro:oenei filio Atalãta qđ atalãta amata fuerit a meleagro historia notior ẽ q̃ lõgiore fit sermone explicãda:Oui.Arsit & oenides ĩ menalia atalãta. Ore morigerabať:obsequebať:sese illi irrumãdã dabat.

ditione ut si argumẽto offendereť decies pro ea sestertiũ acciperet:non modo ptulit:sed & in cubiculo dedicauit.Ferť etiam in sacrificando quõdam captus facie ministri Acerrã præferentis nequiuisse abstinere:quin pœne uix dum re diuina peracta ibidem statim seductum cõstupraret: simulq; fratrem eius Tibicinem:atq; utriq; mox quod mutuo flagitium exprobrabant:crura fregisse.

De illusionibus eius ad fœminas.

Fœminarum quoq; & quidem illustrium capitibus q̃topere solitus sit illudere: euidẽtissime apparuit. Malioniȩ cuiusdã exitu:quam perductam nec quicquam amplius pati cõstantissime recusantẽ delatoribus obiecit:ac ne reã qdem interpellare desiit:ecquid pœniteret: donec ea relicto iudicio domum se arripuit:ferroq; transegit:obscenitate oris hirsuto atque olido seni clare exprobrata:unde nota in atellanico exodio proximis ludis assen

Sub cõdictiõe:certa pactiõe. PHI. Argumẽto offendereť: tanq̃ obscẽo & libidioso & quo haud dubie pudicus princeps fuisset offensus:sed tyberius nõ solũ tali argumẽto offensus nõ ẽ. sed maxĩe tali pictura oblectatus utpote suis spurcissimis moribꝫ cõgruente.Captus tanq̃ amator. Terẽtius:sensi captus ẽ. Acerrã:acerra auctoribus grãmaticis ẽ arcula thuraria ubi thus reponiť:quo diis sacrificať.Virgi. fare pio & plene supplex uenerať acerra thurribulũ uulgo uocitatur.græci θυμιατήριον dicũt. Seductũ:semotũ & in locũ secretiorẽ abductũ:ubi nulli forẽt arbitri & testes.plius:q̃ nisi seductis neqas cõmittere diuis Plini. in eplis seductos hoies appellat seqstratos a strepitu urbão uiuẽtesq; ĩ secessu:ĩ qbus ĩterdũ plus doctrinarũ eẽ solet citra gliationẽ:q̃ in his:q sũt meri oñtatores. Tybicinẽ:extrĩsecus subĩtellige cõstuprauit. Flagitiũ.cõstuprationẽ. Capitibus illudere:tyberius illudebat capitibus matronarũ irrumãdo easq; fellatrices sauẽdo.capite.n.hæc libido terra pficiť:de qua ĩtellexit Lactãtius sic scribẽs in.vi.diuinarũ institutionũ.de istis loquor quorũ teterria libido & execrabilis furor ne capiti qdẽ pcit. Malõiæ:nomẽ pprii matronæ. Perductã:significãter loquutus.pduci.n.fœminæ dñr q̃s p uim & ĩuitas pductores stupratori cõciliãt.sũt aũt pductores ĩuitarũ psonarũ:cũ lenones sint ultronearũ. Quicq̃ amplius.i.q̃ parata erat pati oĩa pter hãc teterrimã fellatiõis libidinẽ. Delatoribꝫ:sensus ẽ tyberius qm̃ sibi oræ morigerari m̃ona recusauerat subornauit accusatores:q illã adulterii reã facerẽt. Interpellare:iter fari irrumpe illã agẽtem in iudicio cãm. Ecqd poeniteret:nũqd penitudĩe duceret q sibi irrumare uolẽti oræ morigerari recusasset. Ecqd auctoř Priscião:ex en & qd cõponiť & significat nũqd. Ferroq; trãsegit:sibimet gladio mortẽ cõsciuit. Obscẽitate oris:hæc exprobratio fcã ẽ a m̃ona:tãq̃ tyberius nõ solũ irrũator eẽt sed ẽt cunnilingus.ĩ cunnilingos aũt hoc est eos q p obscenitatẽ ĩfandã lingũt ĩguina fœminea scribit frequẽter & mordaciter epigrãmatarius poeta. Hirsuto:piloso.Olido:fetẽti.Catullus.olidũ lupanar. Nota:excepta.notatio infamatio & feda suggillatio ĩ tyberiũ ex cãtico fabulæ cõuersa est & ĩuulgata. In atellanico exodio:tradunt donatus & diomedes atellanas fabulas eȩ latias argumẽtis dictisq; iocularibus similes satyricis fabulis græ

Acerra
Perductores
Ecquid

Atellanæ — cis.dictæ aūt sunt atellanæ ab atella.ciuitate oscoꝝ:in q̄ primū cœpunt. Vale.li.ii.de atellanis hæc atellani ab oscis asciti sūt:qđ genus delectatiōis italica seueritate tpatū iōcꝫ uacuū nota ē.Scire aūt debes qđ mimę obliuiōi tradēdū est Luciū Pōponiū bononiēsem atellanaꝝ scriptorē claꝝ extitisse.tpibus Pōpeii & Ciceronis.exodia aūt ridicula uersibus ītexta fabellis atellanis potissimū cōserta sunt sicut ondit Liuius:cuius uerba subieci ex lib.vii.iuuētus ipsa īter se more ātiquo ridicula ītexta uersibus iactitare cœpit.Vñ exodia appellata:cōsertaqꝫ fabulis potissimū atellanis sūt.qđ genus ludoꝝ ab oscis acceptū tenuit iuuētus:ne ab histriōibus pollui passa est:uidenť aūt exodia ppea uocari:q.s.extra cantū eēnt.ná.ἐξῶ græci extra ᾠδῆς cantū noīant.De exodio in hoc significatu ait Iuuenalis tádēqꝫ redit ad pulpita notū exodiū.& alibi urbicus exodio risum mouet atellanæ.exodiū quoqꝫ significať finē & exitū q̄si ἐξῶ τῆς ὁδοῦ.i.extra uiā.Inde Varro appellat finē uitæ exodiū.idē alibi ait.Q d cœpas mō ī uia narra:ut ad exodiū deducas.liber exodi īscribiť q̄si exitꝰ iudæoꝝ ex ægypto.cæteꝝ syllaba scđa corripiť ī exodo tā ī pría quā ī scđa significatōe:q̄uis alteꝝ ab ὁδοῦ qđ uiā significat alteꝝ uero ab ᾠδῆς.i.a cātu:cuius syllaba lōga ē & scribiť p ωμεγα.

Pōponius Bononiensis poeta

Exodia

Exodium

M.AN. Argumēto:cōcubitus figuratiōe quas uulgo innotuisset ipsum Tyberiū irrumatione delectari cōditio ea fuit ut nisi illi placuisset nō solū mittenti nō daret qcq̄ sed decies ēt sestertiū acciper. Prætulit: præ cūctis quas ad id tp̄s mercatus esset pbauit. Dedicauit:ppetuo esse dedit statuit. Sacrificando:quū sacra faceret. Facie:forma. Acerram:turibulū ut Acron interpťať:ut Festus arā quæ ante mortuū poni soleret:in qua odores incēdebanť ut alii dixere arcā turariā:Horatius.Quid uelint flores & acerra thuris.

Tybicinē:tybia canentē. Mutuo:uterqꝫ alteri. Flagitiū:stuprum ab eo illatū. Exprobrabāt:pbri loco obiiciebāt. Capitibus:capitibus dixit ad nefariū irrumatiōis uitiū alludēs. Illudere: petulanter īcesseret Cōtumelio seqꝫ insultare. Malonīæ:sic hēnt codices ferme oēs quos uidimus:sed miloniæ libētius legerim. Perductā:ad eius cōcubitū ductā. Amplius pati:q̄ legitimū coitū. Delatoribus:accusatoribꝰ:q eā īpudicitiæ alterius ut flagitii accusarēt. Reā:cām dicētē. Interpellare īteragendū cōpellare idētidēqꝫ rogitare. Ecqđ pœniteret:an pœnitētia duceret qđ sibi nō esset morigerata. Ferroqꝫ transegit:gladio traiecit. Obscœnitate oris:detestabili irrumationis fœditate:aut fellatiōis potius:qđ ex iis q̄ sequunť dať intelligi. Olido:male olēti. Atellanico:atellanæ fabulæ ab atella oscoꝝ urbe:uñ origo sumpta est:in his ridiculæ psonæ inducebanť. Exodio:uideť exodiū pprie atellanaꝝ eē:siqs Liuiū attētius audiat:iuuētus īnqt illa histrionibus fabellaꝝ actu relicto ipsi inter se more antiquo ridicula ītexta uersibus factitare cœpit:q̄ exodia postea appellata:cōsertaqꝫ fabellis potissimū atellanis.Iu.Vrbicus exodio risum mouet atellanæ:& Trāquillus atellanico exodio:Festus finē exodiū īterpretať:dř ac ἐξῶ extra καὶ τῆς ᾠδῆς cantu.

su maximo excepta percrebuit:hircum uetulū capreis naturam lingurire.

De auaritia & tenacitate eius.

PEcūiæ parcus ac tenax comites pegrinationū expeditionūqꝫ nonnunq̄ salario cibariis tm̄ sustentauit. Vnā modo liberalitatē ex īdulgētia uictrici p secutus cū tribus classibus factis p dignitate cuiusqꝫ primæ sexcentena sestertia:secūdæ q̄dringenta distribuit: ducenta tertiæ quā non amicorum sed grecorum appellabat.

De operibus publicis per eum & spectaculis non factis & parcitate alimoniarum.

PRinceps neqꝫ opera ulla magnifica fecit:Nā & q̄ sola susceperat idest Augusti tēplū : restitutionēqꝫ

PHI. Assensu.s. spectatorum.

Percrebuit:celebrata ē & crebriter usurpata. Hircū uetulū:hæc est nota:quæ in tyberiū excepta est ex uerbis atellanici exodii.nā cum in fabula illa atellana hæc uerba de hirco animali dicerentur.q naturam capraꝝ more hircino liguribat:festiuiter & tempestiuiter in tyberiū translata sūt atqꝫ deflexa:tanq̄ tyberius foret ille hircus uetulus: qui naturam liguriret capreis hoc est lingeret tanq̄ cunilingus fœmineos cunnos.ligurire ut interpretať donatus est suauiora edulia carpere & per hellutionem uorare patrimoniū.unde liguriores dicti:cui bona helluanť & deuorāt.hinc cunnilingus nō īsulse dici potest naturam ligurire:qñ lingit locos fœmineos:eosqꝫ p uoluptatem fœdissimam uorare uideť.Natura.n.ut notū est significat genitalia tam uirilia q̄ fœminea.a græcis dř physis. Hieronymus in epistola quadam de circūcisiōe scripta:uideamus inqt quæ cā ē:ut eam partem corporis:quæ secretior & occultior est:quæ a græcis physis a nr̄is dř natura:ad circūcidendū dominus elegerit.natura quoqꝫ de brutis diciť marcus Varro:de ouibus scribens ait,deterreat a saliendo:& fiscellas e iunco alia ue qua re qđ alligent ad naturam.idem tum scylla naturam æque cum mēses ferunt tangunt. De fœditate autē huiusce teterrimæ libidinis est illud a Seneca scriptum in mamercū cunnilinguū.Quid tu cum mamercum consulem faceres:ignorabas ancillarum suarum menstrua oræ illum hiante expectare. Pecuniæ parcus: nullum uitium detestabilius auaritia est maxime in principibus ut inquit Cicero & rem publicam gubernantibus.auarus in omnes malus est in se pessimus. Nunquam salario : scribit Plinius a sale dicta salaria: cum in magna apud antiquos auctoritate esset sal:sicut etiam apparet a nomine salariæ uiæ : quoniam illa

Naturā ligurire

Liguritores

Natura p Gēitalibuſ

Auarus in oēs malus

Salaria uñ

Salarius

ſal i ſabinos portari cōſueuerat.ſalarios uero appellamus hoies q uēditāt ſalſamēta.Mar.qd uiles pueri ſala rioꝝ. Ex idulgētia uitrici:ex Auguſti liberalitate. Tribus claſſibus:meminit Vegetius i.iiii.rei militaris duaꝝ claſſiū ab Auguſto factaꝝ:qꝝ altera miſſenēſiū littori ꝑerat:altera rauenatiū:ut ita ab utroqꝫ mari cuſtodiret Italia.addita ē & tertia claſſis cui Tyberiꝰ idulſit ſeſtertia tm̄ ducēta:tāq̄ uiliori reliqs duabus. Sed græcoꝝ:tāq̄ iſtructa eēt nauarchis græcis & remigibus. Auguſti tēplū:Tyberius in nolana ciuitate ubi pierat Auguſtus tēplū Auguſti dedicauit:alteꝝ Romæ ichoauit Auguſti tēplū de quo nūc loqͭ qđ re liqt ipfectū. Opa ma.ſcri.Ariſto.i.iiii.eth.magnificū dici illū:q i magnis ꝓ dignitate ſūptū facit:q circa pu blicā magnificētiā i pēſas facit honorificas:ueluti i ludis i rebꝰ diis ſacrificatis:i ædificiis i epulo publico. M.AN. Aſſenſu maxio:igēti ſpectātiū plauſu. Percrebuit:uulgata ē. Hircū uetulū:uerba ſūt ex fabu la ꝓnūciata:ſed obliq̄ iterꝑtatiōe i Tyberiū ſenē fœminaꝝ iguina fellatiōe appetētē deflexa. Liguriæ:uo rare:ſed ligere dicere uoluit. Pecūiæ:trāſitio a fœdiſſimo libidinū uitio ad auaritiā & rapacitatē:q̄ in pri cipe uitia ea ſūt magis deteſtabilia:quo & pluribus ꝑnitioſa ꝑegrinationū itineꝝ ꝑegre ſuſceptoꝝ. Tribus claſſibus.i.ordibus i claſſiū ſpēm:ex oi ſuo comitatu cōſtitutis. Priæ:ꝑcipua dignitate ꝑditæ. Tertiæ:iſi mæ. Sed græcoꝝ:uel græci gn̄is:uel qa auguſti exēplo pallio totā claſſem:ornauit:græceqꝫ loq iuſſerat: Auguſti tēplū:romæ ichoatū. Neqd expoſceret:ne ſi qd populus corā petiiſſet ꝑ pudor ꝑſtare eogeret.

magnificus qui

Pompeiani theatri iſecta poſt tot ānos reliquit:neqꝫ ſpecta cula omnino edidit:& his quæ ab aliquo ederent rariſſime iterfuit:ne quid expoſcerent utiqꝫ poſtq̄ comœdum Actiū coactus eſt manumittere.Paucoꝝ ſenatoꝝ inopia ſuſtenta ta ne pluribus opem ferret:negauit ſe aliis ſubuenturū niſi ſenatui iuſtas neceſſitatum cauſas probaſſet quo pacto plæ roſqꝫ modeſtia & pudore deterruit:in quibus Orralū.Q u. Hortenſii oratoris nepotem:q ꝑmodica re familiari aucto re Auguſto quattuor liberos tulerat.

De auaritia & parcitate & aliis geſtis eius.

SVpplice munificētiā bis oīno exhibuit:propoſito milies ſeſtertio gratuito in triennii tempus: rurſus quibuſdam dominis inſularumqꝫ in mōte cœlio de flagrauerāt præcio reſtituto:quorum alterum magna diffi cultate nummaria populo auxilium flagitante coactus eſt facere cum per ſenatuſconſultum ſanxiſſet:ut fœneratores duas patrimonii partes in ſolo collocarēt:debitores totidē æris alieni ſtatim ſoluerēt:nec res expediretur:alterum ad mitigandam temporum atrocitatem:quod tamen benefici um tanti exſtimauit:ut montem Cœliū appellatōe mutata

PHI. Comœdū actiū:comœdos dicius hiſtriōes actores recitatoreſqꝫ comœdiarū : comicos uero ipos poetas:comœdus fuit roſcius:comicus fuit Terētius & Plautus. Coactus māumittere: oſtendit iuriſcōſultus digeſtis de edilitio edicto i familia nūeroqꝫ ſeruoꝝ fuiſſe comœdos : ſic eni ſcriptū legimus:cū eiuſdem gn̄is plures ſimul ueneant.ueluti comœdi uel chorus: referre ait:nū i uniuerſos an i ſingulos ꝑciū cōſtituat. Ne pluribus opē ferret: Seneca lib.ii.hæc ſcribit.Tyberius cæſar rogatꝰ a nepote.M.elio ꝑtorio ut eri alieno ſuccurreret: edere illū ſibi oīa creditoꝝ iuſſit hoc nō eſt donare ſed creditores cōuocare cū edita eēnt ſcripta ne poti iuſſiſſe ſe pecuniā ſolui adiecta cōtumelioſa admonitiōe effecit ut nepos ne æs alienum hēret ne bn̄ficiū liberauit illū a creditoribus ſibi nō obligauit aliquid tyberius ſequutus eſt: puto noluit plures eē q idē rogaturi cōcurrerent. Pudore deterruit:male

Comicus comœdus

bāt.n.ꝑpudore degere iopes:q̄ in ſenatu cās iopiæ neceſſitatiſqꝫ ꝓbare.nā ut iqt elegāter Hieronymus inge nia liberaliter educata facilius pudor uincit q̄ metus. Orralū:al ē ille orralus:ad quē ſcribit catullus ſe uo cat a doctis ortale uirginibus. Hortēſi nepotē:olim hortēſius ob eloqntiā fuit in foro rex cāꝝ:ut inqt Pe dianus Aſconius:hic ꝓnūciatiōe plurimū ualuit:cuius rei fides ē:qꝫ diu priceps oratoꝝ aliqn̄ emulus Cice rōis exiſtimatus eſt nouiſſime quo ad uixit:ſcđus periit hortēſius clamore diruptus in actiōe cāꝝ:ut indicat.Qu.ſerenus:cuius uerſus hi ſūt:ſic eſt Hortēſius oli aſſumptus:cauſis &.n.cōfectus agēdis obticuit cū uox dn̄o uiuēte piret & nōdū extincti moreret lingua diſerti. Auctore Auguſto:hoc referendū eſt ad id tp̄s quo Auguſtus legē tulit de maritā ꝺis ordinibus:hortatuſqꝫ eſt romāos ad rē uxoriā imitandūqꝫ germa nici exēplū illius liberos palā oſtans. Tulerat:ſuſcepat. Quattuor liberos:q tres liberos habebāt imuni tatibus donabant tāto magis hortalus cū quattuor filios ſuſcepiſſet:merebat foueri & ſubleuari a pricipe Tyberio:ſed pudore deterritus eſt a petēdo ne inopiā ſuā in ſenatu publicaret:lex erat apud lacedæmōios: qui tres genuerit filios eum eſſe immunem a cuſtodia:q uero q̄ttuor imunem ab omnibus oneribus:Auctor Ariſtoteles in ſecundo politicorum. Tulerat:ſuſceperat:itidem ſupra:ex liuia nihil liberum tulit. Gratuito:in triennii tempus:ſenſus eſt uſum eius pecuniæ ad tres annos indulſit tyberius difficultate nū maria laboranti populo:ſicut olim Auguſtus uſum gratuitum pecuniæ ex damnatorū bonis ſuperfluentis ad certum tempus indulſit:his qui cauere in duplum poſſent. Dominis inſulaꝝ:in Iulio Cæſare declara

mors hortenſii

Lex ſpartana de filiorū nūero

uimus ísulas dici domos ab aliis domibus seiúctas:quæ Romæ frequéter deflagrabant:& ut auctor est Iu lius capitolinus Antonino pio impante.cccxl.ísulas Romæ absumpsit ícendium Tyberius munificétiam í hoc exhibuit:quod dominis restituit præciú ísulaꝝ icensaꝝ. In mōte coelio:íter romáos mōtes é & Coe lius:quem urbi addidit Tullius hostilius:ibiq; ipse rex habitauit:quo frequétius habitaret. Liuius auctor fuit & coeliolus ppe coeliú mōtem:ut docet Varro:q a coelio tusco duce coeliú appellatú autumat. Quo rum alteꝝ de pecúia mutuatica gratuito præbita. In solo collocarét:exempli causa uoluit Tyberius:ut foe nerator:q habuisset in censu.ccc.millia is.cc.collocaret in prædiis tam urbáis q̃ rusticis:ut ita copia rei nū mariæ fieret uberior & debitores:q uerbi causa deberét.ccc.millia statim exoluerét ducentia millia. Nec res expediret:ob difficultatem nūmariam dissolui non poterant statim a debitoribus duæ partes æris alie ni hoc est debitorū. Alteꝝ:hoc refert ad restitutū præciū dominis insularum.

Cœlius mons

Cœliolus

M.AN. Quo pacto:qua reseruata:uel potius qua denúciatione. Hortésii:oium suæ ætatis oratoꝝ.M. Tullio dūtaxat excepto clarissimi. Augusto auctore:augusto hortáte:iubéte ut uxoré duceret. Tulerat: húerat in eodé significatu:alibi sustulit dixit. Miles sestertio gratuito:mille sestertiis:sine foenore ciuibus cō cessis. Coelio mōte:uno ex septé urbis collibus a coelio iubéno tusco duce:q cū sua máu Romulo ut Var ro ait auxilio uénisse dr. Deflagrauerát:ícendio cōsumptæ fuerát. Alteꝝ:gratuitam pecúiam mutuo cō cedere. Difficultate nūmaria:nūmoꝝ íopia. Foeneratores:q pecúiam í foenus locatam habebát. In so lo collocarét:in coemédis prædiis locatá haberét. Totidé:in duas æris alieni partes:quo plane ítelligitur decretū illud fuisse in cá cur romæ fit per id tps re nūmaria laboratū. Res:alieni æris dissolutio. Expe diret:pecúiaꝝ íopia expediri posset:alteꝝ præcii restitutióem iis quoꝝ ædes in coelio deflagrarant.

PHI. Vocari Augustū:in ho noré.s.nois sui:cū & ipse Augu stus diceret ex adoptióe. Mili ti:militibus:singulatiuus nume rus pro pluratiuo. Ex augusti testō:dictum est in Augusto:qué admodum illius testm in senatu apertum & recitatú est:quo lega uit cohortibus urbáis qngenos legionariis trecenos nūmos pto riáis militibus singula millia nū mū:ex quo apparet magis legen dū eé post publicata legata quá duplicata. Seiano:q nō adhesis sent factiói seiani de quo mox plura. Syriacis legioni bus:syriacas legiões ítelligit romanas quæ id tpis in sy ria militabát. Nullam seiani imaginé seianus ut íferius declarabitur in táta fuit apud Tyberiū ab initio estima tióe & gra:ut ab oíbus ordíbꝰ statuæ illi erectæ fint:qs Paulopost retro agéte se fortúa diecerút & cōfregerút. Tyberius syriacas legiones muneribus qbusdam pfecu tus est.quod ab his solis nulla seiani imago inter signa militaria culta adorataq; fuisset.imagines autem impa toꝝ íter signa militaria gestari moris fuit:ut docet uege tius in scdo:quas q ferebát dicti sunt imaginarii. Mis siões:honestas missiões significat:quæ emeritis stipédiis ab impatore ídulgeri solét. Ex morte compédium:lu crum Tyberius missiões ueteranoꝝ rarissimas faciebat: ppterea q expectabat:ut illi ut pote senio cōfecti cito morerent ex quoꝝ morte cōpendium hoc est lucrum captabat: cū præmia quæ ueteráis dari solét sibi lucra retur titulus est apud iurisconsul tus de priuilegiis ueteranoꝝ: q bus idé honor exhibebatur q & decurionibus. Disiectis terræ motu:Plinius maxius terræ me moria mortalium extitit motus Tyberii Cæsaris pricipatu.xii.urbibus asiæ una nocte pstratis eaꝝ noia recéset Eusebius in chronicis:inter

Imaginarii

Maximus motus terræ

uocari Augustū iusserit. Militi post duplicata ex Augusti testō legata nihil unq̃ largitus est:pterq̃ singula milia dena rioꝝ prætorianis.qd Seiano se non accommodassent.& q̃ dam munera syriacis legionibus:qd solæ nullá Seiani ima ginem inter signa coluissent:atq; etiá missiones ueteranarū rarissimas fecit ex senio morté:ex morte compédiū captans neq; puíncias quidem ulla liberalitate subleuauit excepta Asia disiectis terræmotu ciuitatibus.

De rapinis & concussionibus eius.

PRocedente mox tpe etiam ad rapinas cōuertit aní mum:Sat constat.Cn.Lentulum augurem:cui cē sus maximus fuerit metu & langorem ad fastidiū uitæ ab eo actū.& ut ne quo nisi ípso hærede morere. Con demnatam & generosissimam foeminá Lepidá gram Q uiri ní consularis prædiuitis & orbi:quí dimissam eam e matri monio post uicesimum annum ueneni olim a se comparati

quas fuerunt ephefeus fardis & apolonia. Cn.lẽtulũ augurẽ:de hoc fic fcribit Seneca li.ii.de bñficiis:lẽtulus augur diuitia℞ maximũ exẽplũ cũ oĩa incremẽta fua Augufto deberet:ad quẽ attulerat pauptatẽ princeps iã ciuitatis & pecũia & grã:fubinde Augufto folebat quæri:dicens fe a ftudiis effe abductũ:nihil tãtũ in fe cõgeftũ eẽ:quã pdidiffet pdita eloquẽtia:de augu℞ collegio & numero & dignitate affatim explicatũ eft i fupioribus. Cẽfus maxius:lẽtulus augur auctore Seneca hũit in cenfu q̃ttuor millies fextertiũ. Langore:lãgor defidia ẽ & torpor:angor aũt ut docet Cicero in q̃rta tufculana ẽ egritudo pmẽs idẽ ait in fcdo offõ℞ fe angoribus nõ dediffe:fenfus elegãtior ẽ ut angore potiꝰ legas q̃ lãgore. Ad faftidiũ uitæ:ut aĩum defpõderet:& uitã faftidiẽs mortẽ appeteret. Nifi ĩpo:uoluit tyberius fe folũ hæredẽ fcribi in teftõ lentuli auguris:cũ ferme oẽs teftatores legata faciãt plurefq; cohæredes fcribãt. Prædiuitis & orbi:fcribit Plinius in.xiiii.orbitatẽ in auctoritate fũma & potẽtia fuiffe:& captationẽ ĩ q̃ftu fertiliffimo:cũ q̃rinus eẽt & ditiffimus & orbꝰ hoc ẽ fine liberis tyberiꝰ tãq̃ captator illius bono℞ & hẽdipeta.hoĩ gratificatus ẽ:ut cõdẽnaret lepidã:quã iã pridẽ Quirinus maritus repudiauerat & tũc de uenẽo aduerfus fe cõparato infimulabat.

Langor
Angor
Orbitas

M.AN. Duplicata:publicata potius:ex teftõ.n.Augufti mille nũmi p̃torianis militibus.cohortibus urbanis q̃ngeni:legionariis treceni repñfentati fũt fine duplicatiõis ullius mẽtiõe.Seiano:qđ hælii feiani partes nõ effent fecuti:fed de feiani oppreffiõe nõ multo poft. Syriacis:quæ fub.C.primũ mox germãico in fyria fuerãt. Quod folæ:quũ reliq̃ alĩ feciffent. Imaginẽ coluiffet:ĩter publica figna ĩpato℞ quoq; imagines ro.i caftris hre cõfueuerũt:ut modeftus tradidit. Miffiões:exauctoramẽta. Ex fenio mortẽ:ut fenio confecti diẽ ĩ caftris obirẽt. Ex morte cõpẽdiũ:ex eo℞ obitu lucr℞ caftrẽfi peculio potitus. Difiectis:terræmotu ciuitatibus:Eufebius auctor eft tyberio prĩcipe tredecĩ afiæ urbes terræmotu cõcuffas & ĩ his ephefum. Augurẽ:augures tres ab initio creati:ut Dionyfius:ait mox unus adiectus nouiffime alii q̃nq; ita ut nouẽ eẽnt nũero:uñ & q̃bus demonũ p̃ftigiis augurãdi difciplĩa ad romanos fluxerit Dionyfius & Põponius lætus p̃ceptor nr̃ in eo libro quẽ de facerdotiis ad.m.pãthagatũ fcripfit pfpicue demõftrãt. Lãgore:angore potius legẽdũ. Nequo:nullo alio. Hærede:bono℞ fucceffore. In grãm q̃rini:ut q̃rino gratificaretur. Prædiuitis & orbi:alterutrius rei captatoribus apprimæ popularis:&.n.nõ folũ hẽditatis fpes aderat.fed etiã ãpli p̃rimonii:q̃fi neut℞ fine altero grãm p̃mereri potuiffet. Dimiffam eã.i.diuortio cũ ea facto.

arguebat. Præterea gallia℞ & hifpania℞ Syriæ & Græciæ pricipes cõfifcatos ob tã leue ac tã impudẽs calumnia℞ genus:ut q̃bufdã nõ aliud fit obiectũ:q̃ quod partẽ rei familiaris in pecũia haberẽt. Plurimis etiã ciuitatibus.& priuatis imunitates & ius metallo℞ ac uectigaliũ adẽpta:fed & Vonone regẽ p̃tho℞:qui pulfus a fuis quafi in fidẽ.P.R.cũ ingenti gaza Antiochiã receperat:fpoliatũ pfidia & occifum.

De odio eius cõtra confanguineos & cõiunctos.

Odium aduerfus neceffitudines in Drufo primũ fratre direxit:p̃dita eius epiftola qua fecum de cogẽdo ad reftituendã libertatem Augufto agebat:deinde & in reliq̃s. Iuliæ tantum uxori abfuit.ut relegatæ qđ minimum eft officiis aut humanitatis aliq̃d impartiret:ut ex conftitutiõe pr̃is uno oppido claufam:domo quoq; egredi.& cõmertio hoĩum frui uetuerit.fed & peculio conceffo a pr̃e:præbitifq; annuis fraudauit per fpeciem publici iuris qđ nihil de his Auguftus teftõ cauiffet. Matrem Liuiã grauatus uelut p̃tes fibi æquas potentiæ uẽdicantẽ & congreffum eius affiduum uitauit.& lõgiores fecretiorefq; fermões

PHI. Arguebat ueneni: criminabaẽ de ueneficio. Plautus ĩ amphitriõe ecchũ uideo:q me miferã arguit ftupri dedecoris. Principes cõfifcatos:repete uerbũ illud fupius fatis cõftat. Cõfifcari aũt principes.i.fũmãtes & p̃riarii dñr:qñ fortũis fpoliantẽ:& eorũ bona publicata ad fifcũ deferũtẽ refert Cicero in orone pro feftio ptolomæũ cipriũ cũ uictu & ueftitu fuo publicatũ fuiffe & oĩ regno nudatũ auctore & actore publio clodio tribũo. Calũnia℞: calũnia eft malitiofa & mẽdax ĩfamatio:& calũniator q falfa crimina fciẽter intẽdit:exiftĩat Prifcianus lib.x.calũniã a uerbo caluo deriuari qđ fignificat decipi: quo utiẽ Plautus ĩ caffina fic fcribẽs:ubi domi fola fum fopor manus caluiẽ:mẽdofi funt plautini codices ĩpreffi:ĩ q̃bus fic legiẽ fopor manus fcalpiẽ:cũ legẽdũ fit fopor manus caluiẽ p eo qđ ẽ decipit ac fruftaẽ. In pecũia haberẽt:añ dictũ eft quẽadmodũ Tyberius p fenatufcõfultũ decreuit:ut fœneratores duas p̃rimonii p̃tes in folo collocarẽt:hac calũnia quofdã oppffit:qđ p̃tem bono℞ in pecũia ac re nũmaria hẽrent:& nõ in his q̃ folo cõtinentẽ:ut iurifcõfulto℞ uerbo utar. Et ius metallo℞:multæ ciuitates & potiffimũ in hifpãia q̃ regio metallo℞ ferax eft:ius hẽbãt fodiẽdi metalla:ex q̃bus lucrũ ĩgens cõfequebantẽ.tradit Pli.in.xxxiii.uicẽa milia Põdo auri ãnis fingulis afturiã atq; galetiã & lufitaniã p̃ftitiffe:in uercellẽfi agro cauebaẽ ne plus q̃nq; hoĩum in ope publicani hẽrent. talejus una cũ in ĩmunitatibus ademptũ eft cõplufculis ciuitatibus a tyberio:cuius mẽs nihil aliud q̃ rapinas & auri aceruationẽ meditabaẽ. Vononẽ fpoliatũ:fubĩtelligẽdũ ẽ extrinfecus fatis cõftat uonõis regis

Calũnia
Caluo locus plauti

Antiochiæ

mētio fit a iosepho. Antiochiá:seleucus cognomento nicator ciuitates sexdecim cōdidit noīe antiochiis in honoré p̄rni noīs:ut auctor est Appianus in syriacis hic significari uī antiochia illa syriæ iclyta celebrata q̄ monumétis historicoꝝ. Aduersus necessitudines:nemo est q nesciat necessitudiné dici ius qddá:& uículú religiosæ cōiūctiōis:uñ necessarii dñt hoc iure affinitatis familiaritatis ue cōiūcti p̄terea necessitudo qđ ífrequés est iueniť in libris ueteꝝ ꝑ necessitate:sicut apud Salustiū & Ciceroné:uñ est illud sempronii aseliōis:bonú impatoré signis collatis decertare non debere nisi sūma necessitudo aut sūma ei occasio data fuisset necessitudines hoc in loco accipe ꝑ necessariis ipsis & affinibus. In reliqs: detexit.f.odiū aduersus reliqs necessitudines. Direxit:elegantius est detexit. Relegate:iuliá ab augusto p̄re relegatá fuisse oībus ꝓbris cōtaminatá supius declaratú est. P̄ris:Augusti. Oppido:in qđ erat relegata. Peculio:cōcesso a patre:peculiū hñt serui:hñt & filii ꝑmittentibus dñis & p̄ribus iulia peculiū hébat a p̄re cōcessum quo fraudata est a marito tyberio. Annuis:annua absolute dñr aliméta in singulos annos.Iuue.sunt q̄ tortoribus annua p̄stent:apud iurisc̄ōsultos titulus est de ánuis legatis:ubi ait Vlpianus si cui ánū fuerit legatū relictū sine adiectiōe sūmæ id uideri relictū:qđ ut ait nerua:testator p̄stare solitus fuit tyberiꝰ fraudauit iuliá uxorem relagatá ánuis alimétis ab augusto p̄bitis sub p̄textu iuris:tanq̄ Augustus ánua dari nollet iuliæ idq̄ significare uidereť:qđ i testō nullá de ánuis dádis métioné fecisset. Cōgressum:recusabat tyberius cōgredi colloq & sermocinari cū m̄re. Partes equas:p̄inde ac in admistrádo imperio par esse uellet ipsi tyberio.

necessitudo

Annua

M.AN. Arguebat:crimini dabat. Cōfiscatos:cōstat subaudi. Impudés:ipudéter excogitatá. Partem rei familiaris:domestici césus. In pecūia:& nō in p̄diis. Et priuatis:priuatæ fortunæ uiris. Voconé:qdá nomoné hñt. Ingétiq̄ gaza:m̄ta ui auri:recteq̄ gazá p̄ticas opes dixit:ad p̄sas quoꝝ id uerbú peculiare ē q̄q̄ p̄this ipsis pœne finitimi sūt alludés. Antiochiá:feniciæ urbé. Præsidia:ꝑditiōe. Necessitudies:necessario & ꝓpiquos:qbus natura mortale arctiore quodá charitatis uículo deuíxit. Prodita ep̄la:í aptū relata. Cōstitutōe p̄ris:ut Augusthus p̄r cōstituerat. Domoq̄:egredi.q.d.nō cōtétus mœnibꝰ oppidi íclusá a p̄re:uetuit ét domo exire oí hoium adépta cōsuetudíe. Sed & peculio:téui pecūia:seu suppellectili:seu peculio quodá ꝑmissa. Præbitis ánuis:pecūiis í ánuá alimoniá:& usū exhiberi solitis. Fraudauit:maligne p̄buit:uł potius priuauit. Testō cauisset:q̄si reddi Augustus noluisset:q ipse testō nō legasset. Grauatus:grauiter ferés. Partes æquas:æquam í admistrádo ipio auctoritaté. Védicanté:ad se trahenté. Cōgressum:colloquiū cōsuetudinem.

ne consiliis quibus tamé interdum & ægre uti solebat : regi uidereť. Tulit ét p̄indigne actū a senatu ut titulis suis quasi Augusti. & ita Liuiæ filius adiiceret. Quare non parenté patriç appellari nōnullum insignem honorem recipere publice passus est. sed & frequéter admonuit quod non maioribus nec fœminæ cōuenientibus negociis abstineret: præcipue ut animaduertit incédio iuxta ædem Vestç: & ipsam interuenisse: populumq̄ & milites: quo enixius opem ferrent adhortatam: sicut sub merito solita esset.

Item de odio & crudelitate in eius matrem.

E hinc ad simultatem usq̄ processit hac ut ferunt de causa instanti sæpius ut ciuitate donatum in decurias allegeret : negauit alia se conditione allecturum q̄ si pateretur abscribi albo extortum id sibi a matre. At illa commota ueteres quosdam ad se Augusti

PHI. Ne cōsiliis.f.m̄nis : erat .n.liuia ꝑ captu fœminaꝝ solers & prudés:cuius cōsilio oí usus ē Augustus in rebus magnis sicut oñdit Seneca. Titulis suis:solemus scribere in titulis nomé auctoris cū noīe parétis.exempli cá sic tyberius Augusti filius hoc fecit senatus césuerat ut ita í titulis nomé m̄ris ascribereť hoc pacto: Tyberius Augusti & liuiæ filius hoc fecit id idigne tulisse Tyberiū significat Tráquillus: utpote m̄rnū nomé dedignáté. Nō parété p̄riæ:sicut Augustus p̄r p̄riæ dictus fuit ita liuia parés p̄riæ dicebať:cū fœminæ corruscare soleát radiis maritoꝝ claritaté accipiétes a cōiugali claritate:Tyberius osor m̄ris liuiæ noluit illá parétem p̄riæ appellari nec ullo honore publico īsigniri. Nec fœmiæ cōueniétibus:scribit Vlpiáus digestis de regulis iuris fœminas ab oībus officiis ciuilibus remotas eé:& lib.iii.digestoꝝ ti.de postuládo ne uirilibus officiis fūganť mulieres íterdiciť & ad senatusc̄ōsultū uelleianū.moribus ingt ciuilia officia adempta sunt fœminis & pleraq̄ ipso iure nō ualét. Et ipsam íteruenisse:uiroꝝ magis q̄ fœminaꝝ esse uideť interuenire icendūs & populū adhortari ad igné restinguédū. Enixius:uæhemétius. Simultaté odiū matris: quo qd flagitiosius esse p̄ōt. Instáti:urgéti & efflagitát liuiæ m̄ri. In decurias:in ordines iudiciū:de qbus superius satis ac sup. Allegeret ascriberet uerbum est legédis iudicibus accōmodatū.M.Varro lib.ii.latiæ linguæ sic ingt a legédo legitima & college.q una lecti & q in eoꝝ loco suppositi sublecti.additi alecti:sic & ascripticii dicebáť: q supplédis legiōibus ascribebanť. Allectuꝝ:ascriptuꝝ adituꝝ. Ascribi albo:albū multifariá dici ex lōga lectione obseruauimus:erat albū decurinū:albū cytharedoꝝ:album pōtificiū: erat & album iudiciū:accipiť aút ꝑ tabula in qua iudicū noīa scripta ꝑponebanť:siqs uero albū corrupisset puniebať:qa prætoris maiestas cōtempta uidebať: Vnde ait Vlpianus libro digestoꝝ secūdo:titulo de iuris-

Fœminæ remotæ ab officiis ciuilibus

Sublecti.
Alecti.
Ascripticii
De albo

dictione iudicũ.Siqs id quod iurisdictiõis perpetuæ causa in albo:uel in cartha uel in alia materia ꝓpositũ erit dolo malo corruperit:datur in eũ qngentoꝝ annoꝝ iudiciũ:qđ populare ẽ:Paulus quoq; inqt:si fami lia alicuius albũ corruperit nõ similiter hic edicit̃:ut in furto:qnẽt lib.qnquagesimo digestoꝝ titulus ẽ de albo scribẽdo ubi docet Vlpianus quo ordie decuriões in albo scriptos eẽ oporteat:tradit Cicero in.ii.de oratore põtificẽ maximũ res oẽs singuloꝝ ãnoꝝ mãdare lr̃is solitũ:q ea oĩa referebat in albũ & ꝓponebat tabulã domi:ptãs ut eẽt populo cognoscẽdi:hiq; annales maximi noĩabant̃.Liuius quoq; refert iussisse ancũ martiũ:ut põtifex sacra publica ex cõmẽtariis nũmæ in albũ elata in publico ꝓponeret Plinius ad albũ idioĩ ueluti alludẽs decẽtissime scripsit ĩ ꝓœmio naturalis historiæ:cũ hãc opam cõdicerẽ non eras in hoc albo.Quintilianus in.xii.multos cognouisse se tradit:q tedio laboris:quẽ ferre tẽdẽtibus ab eloquẽtia necesse est:cõfugiũt ad hæc diuerticula desidiæ:quoꝝ alii se ad albũ ac rubricas transtulerũt & formularii: uel ut ait Cicero leguleí quidam esse maluerũt Seneca quoq; ait in tertio de beneficiis.iudicem cẽsus in albũ & equestris hæreditas misit:sensus aũt Trãqlli hic est Tyberius nõ alia cõditione dicebat se inter iudices relatuꝝ esse illũ:quem ciuitate donatum mater referri cupiebat:nisi in albo iudicũ ipsa patereť ascribi hãc clausulã:id a se matrem per uim extorsisse. Extortum:per uim concessum ab iuito & reluctante.

M.AN. Regi:instrui gubernari. Actũ:decretũ. Actis suis:q̃ publicãda eẽnt. Maioribus:q̃ fœmia tuto sustinere posset. Nec cõuenietibus:paꝝ muliebri administratiõe dignis. Præcipue:uæhemẽtius: quã alias admonuit. Ad simultatẽ:iurgiũ & cõtentionẽ:ut Donatus ĩterpretať: Terẽ.age mitto impium nõ simultatẽ meã uereri:festus simultatẽ odiũ eẽ ait:atq; ex cõtrario sensu nomẽ fcm̃:qa mime sint simul q eam exercẽt:q̃q̃ & a simulatiõe nõ negat nomẽ fcm̃ uideri posse. Allegaret:asciſſeret:albo:in quo iudicum nominata referebantur. Extortum:id sibi a matre:sed inuito id datum.

codicillos de acerbitate & intollerãtia moꝝ eius e sacrario ꝓtulit atq; recitauit.Hos & custoditos tãdiu & exprobratos tam ĩfeste adeo grauiter tulit:ut qdam putẽt ĩter causas secessus hãc ei uel ꝓcipuã fuisse. Toto qdem triẽnio quo uiuente matre abfuit semel oĩno eam nec amplius quam uno die paucissimis uidit horis:Ac mox neq; ægre adesse curauit:defunctãq; & dum aduentus sui spem facit compluriũq; dieꝝ mora:corrupto demum:& tabido corpore funeratam prohibuit consecrari:quasi id ipsa mandasset:testamentũq; eius pro irrito habuit:omnesq; amicitias & familiaritates: etiam quibus ea funeri sui curam moriens demandarat:intra breue tempus afflixit:uno ex his equestris ordinis uiro & in Antiliam condemnato.

De crudelitate & odio eius contra filios.

FIlioꝝ neq; naturalẽ Drusum:neq; adoptium Ger-

PHI. Codicillos:tabellas epistolares al's codicillos uocamus genus testi:quoꝝ ius cõstat non fuisse añ Augusti tpa. Codicilli nullã solẽnitatẽ ordinatiõis reqrũt:de qbꝰ iuriscõsulti docte copioseq; pscribũt. Cõmota:indignabũda. Sacrario:sacrariũ auctore Vlpião locus est in quo sacra reponunť qđ ẽt ĩ ædificio priuato eẽ põt qđ si legas ex secretario:& itelligas ex repositorio reꝝ secretaꝝ:q̃ dictio latina est & a latinis scriptoribus usurpata. Apuleius in cosmographia secretaria terræ appellat occultiora: & secretiora sub terrã loca:& Iosephus cuius ĩterps ẽ Rufinus luculẽtus scriptor li. xviii.antiqtatũ sic ait.philonẽ ex secretario caius iubet excludi absentẽq; fieri.

Codicilli

Sacrarium

Secretariũ

Protulit:deprompsit eduxit. Tã ĩfeste:tam inimiciciter. Secessus:qñ relicta urbe secessum cãpaniæ petiit:& mox capas se cõtulit.abfuit ab urbe motã trahẽs in secessu capreaꝝ. Aduẽtus sui:dum diuulgat se aduẽtuꝝ Romã:ut pñs celebrẽt m̃nas exeqas. Corrupto & tabido corpe:solẽt cadauera citissime putrescere & tabida fieri hoc est tabe corrupti Tyberius ut corpus maris defũctæ fieret putridius non ꝑmiserat: sepeliri:dũ se quoq; uelle funeri exeqisq; m̃nis ĩteresse denũciat:e cõtrario in Alexãdro magno id fuit admirabile:qđ corpus eius exanimũ septẽ dies iacuit ĩ solio æstu solis feruẽtissimo:nulla tñ tabe:ne minimo qdem liuore corruptũ:uigor quoq; q cõstat ex spũ:ut inqt Curtius nõ destituerat uultũ. Cõsecrari : inter duas referri p apotheosim sic.n.deificationẽ græca dictõe noĩamus. Id mãdasse.s.ne cõsecrareť & diuinis honoribus honestareť. Pro irrito:p uão & nõ rato:cum testm̃ extremaq; uolũtas testatoris rata & firma esse debeat. Funeris sui cura:libro.xi.digestoꝝ titulo de religiosis scriptum legimus:funus eũ facere oportere.quẽ decedens elegit.sinautem de hac re defunctus nõ cauit:nec ulli delegatũ hoc munus est:ĩ scriptos hæredes ea res cõstringit sumptus funeris arbitranť:pro dignitatibus ac facultatibus defuncti.& ille q funerauit ex prætoris edicto pseq põt id qđ impendit. In Antiliam condemnato:antilia nomẽ est urbis Italiæ.cuius uestigia adhuc uisunť haud ꝓcul a dechone.qdam codices habent in anticyram:est aũt anticyra ĩsula ad sinũ iacẽs maliacum & oetam mõtem:cuius meminit Strabo in.ix.ubi auctore Plinio helleborum tutissime sumit̃:est & anticyra ciuitas iuxta cyrrhã in phocide regione in corinthium uersa sinũ:qđ si legas in latomiã sicut legi in codice sinceriore nõ absurde leges:& ita ipse legẽdũ duco:cum talis lectio cum trãqlli sñia & latinitatis elegãtia cõueniat.erat aũt latomia locus in carcere romão iuxta tullianum sicut indi-

Corpus Alex.non tabidum

apotheosis

Antilia

Anticyra

Latomia

cat. M. Varro in. i. de latina lingua: de quo Liuius libro ab urbe cōdita. xxxvi. sic scribit: triumuiri carceris latoniaꝝ intētiorem custodiam habere iussi: in has latomias siue latomiā: utroq; n. modo dr̄ cōdemnatus fuerat a Tyberio uir equestris ordinis ob amicitiā mīnā dicebaſ aūt latomia qa ibi lapidiciæ fuerūt: nāq; gn̄ali uocabulo latomiæ appellanſ lapidicinæ: hoc est loca cedēdis lapidibus accōmodata: ad quas dānari solebāt hi q in opus metalli damnabantur: cuius pœnæ mētio fit apud iuriscōsultos digestis de pœnis: & apud Plautū in captiuis tindarus in latomias lapidarias ab egiōe damnaſ. Seneca li. ix. declamationū signat sabinū in latomias fuisse dānatum: q a reo rogatus ut in latomias trāsferreſ festiuiter dixit nec nūc quemq̄

Latomiæ

nūm decipiat nomē latomiæ: illa aīa mea lauta res est: iocabaſ in miseriis ac periculis suis: p̄terea latomiæ

locus sabini

carcer est syrracusis lingua siculoꝝ: ut docet Asconius pedianus: in eas latomias sicut eleganter scribit Cicero in orōne de suppliciis: si q publice custodiēdi erāt ex oībus oppidis siciliæ deduci impabanſ: in latomias uerres multos captiuos ciues romanos cōiecerat opus erat regum atq; tyrānoꝝ ingēs ex saxo in mirandā altitudinē depressum.

Naturalis filius

Neq; naturalē drusum: quem Tyberius ex Agrippina uxore sustulerat: attende naturalē filium dici ab historico legitimū: & ita a iuriscōsultis frequēter dici obseruauimus p̄res naturales:

Naturales patres

q uulgo legitimi dicunſ: quamuis neotericoteri hoc est recētiores naturalem filiū appellēt: q ex concubina genitus est. Isydorus naturales inquit filii dn̄r ingenuaꝝ cōcubinaꝝ: quos sola natura genuit nō honestas cōiugii: hoc idem tradiſ trigesima tertia quæstione. iiii. canonicorum decretorum.

M. AN. Intollerātia: itollerabili & difficili natura. Eius: tibe. E sacrario: ex sacroꝝ repositoria ac per hoc sanctiore secretioreq; loco: sed qdā secretario hn̄t a quo analogiæ rō nō abhorret. Custodios: ī p̄nté usum asseruatos. Exprobratos: pbri loco recitatos. Tā infeste: inimico aīo. Secessus: qđ tā diu ab urbe abfuisset. Aegræ: lāguēti: īfirmæ: grauiter affectæ. Aduētus sui: sui ad urbē reditus: q̄si eius exeqis affuturi. Tapido: tabe in fecto: ac corrupto. Cōsecrari: ullis sacroꝝ cerimoniis īsigniri: ut neq; tēpla. neq; aræ: neq; flamē: neq; aliud qcq̄ in defūctæ memoriā cōstitueret. Id: post mortē cōsecrari. Amicitias & familiaritates: amicos & familiares. Affixit: ignominia ac clade affecit. Antiliā: īsulā credo sed ubi legerim memoria puto lapsus n̄ teneo. Tu uide ne anticyrā sit potius legēdū. Herodo. Athillā urbē ī ægypto celebrat. Pli. uero antissam Lesbo īsula ait auulsam. Naturalē: drusū ad germāici dr̄iam quē in filiū adoptauerat.

manicū patria charitate dilexit alterius uiciis infensus. Nā Drusus animi fluxioris remissiorisq; uitæ erat. Itaq; ne mortuo qdē pinde affectus est: sed tn̄ non statim a funere ad negocioꝝ cōsuetudinē rediit: iusticio longiore inhibito: qn & iliensiū legatis paulo serius cōsolātibus q̄si oblitterata iā doloris memoria irridēs: si quoq; rn̄dit uicē eoꝝ dolere: quod egregiū ciuē Hectorē amisissent. Germanico usq; adeo obtrectauit: ut etiam præclara facta eius p supuacuis elueret: & gloriosissimas uictorias: ceu dānosas. R. P. icreparet. qđ uero Alexandriā pp̄ter imensam & repentinam famēm: incōsulto se adisset questus est in senatu: etiā causa mortis fuisse ei per. Cn. Pisonem legatum Syriæ creditur: quē mox

PHI. Alterius uiciis. s. Drusi filii naturalis. Animi fluxioris: effœminatioris molliorisq;: scribit Plinius drusum hunc nō alia magis re q̄ uinolētia regenerasse patrem tyberiū:

Fluxi

fluxi dicuntur libidinosi molles effœminati.

Fluxuræ

Martialis: cōcubio cū sis euiratior fluxo.

Remissior uita

Cyprianus usq; ad hoc uenimus ut in comparatōe fluxorum de sanctoꝝ uirtutibus disputemus. Idē fluxuras libidines uocat scribēs castitatē esse exarmaturā fluxuraꝝ. Remissioris uitæ: remittere aīum relaxare est: q̄uis dicat musonius remitteſ. animum idem esse qđ amittere. inde uita remissior. q̄ ociosior solutiorq; est.

Perinde

Perinde affectus: nō multū neq; itemperāter doluit neq; īmodice ex drusi obitu. de utroq; filio tyberii hæc orosius: filios suos drusum & germanicū: quoꝝ drusus naturalis. Germanicus adoptiuus erat manifestis uenenis pdidit: pinde aūt multū & ualde qnq; significat: in quo significatu alibi quoq; usurpaſ a trāquillo cū ait in galba. Quare eius aduētus nō pinde gratus fuit. Sed tantū nō: Quidam ita interpretanſ: quod tyberius q̄uis nō multum qdem doluerit de morte filii Drusi: tn̄ hoc indiciū luctus exhibuit: quod nō stati rediit ad negocia pagēda: Sed si hæc particula tātū nō significat ēt ut alibi diligenter explicauimus alius erit: & uereor sensus: ut dicat tyberiū adeo nullū dolorē cœpisse ex obitu filiū ut ēt statim post funus redierit ad pristinam cōsuetudinem: inhibueritq; indici lōgius iusticiū: pēsitatores lraꝝ acriores talia pensitent solerter & diligēter. Negocioꝝ cōsuetudinem: Asinius pollio declamauit intra quartū diem quā filium amiserat. Idem Augusto rescripsit. Eo die cœnaui quo filiū amisi: o magnos uiros q fortunæ succumbere nesciunt: nescio tamen an tales sint laudandi qui affectioni naturali repugnant ex eo gloriolā aucupantes.

Iusticium

Institio inhibito: iusticium diciſ luctus publicus sicuti docet fulgentius placiades: quod indici solebat in reipubli. calamitatibus. Liuius tabernæ circa forum clausæ: iusticiumq; in foro sua spōte ceptū priusquā idictū: item iusticium per aliquot dies seruatū. idē ostendere uolens iusticium sublatū finitumq; ait. ut Romam redditum est iusticium remissum est. Aulus gellius lib. xix. iusticium interpretatur iuris quasi interstitionem quandam & cessationem: Tyberius noluit seruari iusticium longius propter obitum filii. Ilien

fium:troianoꝝ duplex fuit ilium nouũ & uetus. Quod hectorem amisissent:uolens tyberius irridere se rotinã rumis & tardã iliensiũ consolationẽ.nõ inurbane respondit se quoq; uicissim dolere de hectoris obitu q; mille annis añ occubuerat. Germanico:adoptiuo filio. Obtrectauit:obtrectare est cõtra alienã sententiã tractare & ob id obstare obsistere:& ut ueteres dixerũt obstrigilaṙ. Elueret:dilueret atq; refelleret: uideṫ legẽdũ potius esse eleuaret qđ uerbũ uetus est & elegãter a ueteribus in huiuscemodi significatione usurpaṫ:est.n.eleuare res gestas uerbis deprimere & uero miores facere:ac p nihilo hñdas oñdere:sup quo uerbo nõ pauca scripsimus enarrãtes illud ppertii:eleuat assiduos copia lõga uiros apud Liuiũ.Qu.Fabius res gestas a Scipiõe in hispãia eleuauit hoc est depressit.Quintilianus eleuata testimonia uniuersaꝝ simul gentiũ ab oratoribus testaṫ i qnto de huius uerbi significatu sic scribit agretius:eleuamus & quæ in altum tollimus:& quæ alleuiamus & leuiora facimus. Immẽsam famẽ:solebãt alexandrini ægyptiiq; romæ annona laborãti suppeditare frumẽta & populũ pascere:eratq; alexãdria subsidiũ romanæ reipublicæ frumẽtarium:foelicitatis aũt tãtæ parẽs est nilus:cuius iundatione pinguescit ægyptus adeo:ut cũ feracissimis terris certet:& sicut Iosephus ægesippusq; conscribũt ægyptus quattuor mensibus romanos alebat.

obstrigilaṙ

Eleuare

Alexãdria subsidium frumentarium

M.AN. Animi fluxioris:in uitia pnioris:ac p hoc luxuriosi & imoderati. Ver.Exerce impia & ramos cõpesce fluentis.i.luxuriantes. Remissioris:qđ p summã corporis inertiã uoluptati & ocio esset deditus:ut magnis cũ plinio conueniat qui apitiũ scribit Druso nõ sine patris idignatione ganeæ præceptis blanditũ. C.pro pisone cũ remissis iucũde cũ senibus grauiter. Perinde:multũ. Affectus:dolori succubuit. Sed tñ:nõ statim.q.d.in eo tẽperauit:qđ nõ ab illius funere reuersus cõtinuo cõuerterit se ad publica negocia obeũda. Iusticio ihibito:quod in hmõi casibus ad publicũ merorẽ testãdũ indici cõsueuit. Iliensiũ legatis:exilio ad hoc ipsum missis:ut illi dolorẽ:quẽ publice & priuatim.Ilieses cœpissent:quod filio unico priuatus esset corã testarentur:de recentioris illi sede Strabo quidẽ multa. Oblitterata:obliuiõi data. Quod hectorem amisissent:satis urbane intẽpestiuũ iliensiũ:redarguit officiũ. Superuacuis:parum conducibilibus. Elueret:in nihilum redigeret. Alexandriam:quod & syria in ægyptum pertendisset. Inconsulto se:se non prius auctore facto. Per Gn.Pisonem:pisonis ministerio.

huius criminis reum putant:qdam mandata prolaturum: nisi ea secreta obstarent:per quæ multifariam increpitũ.& per noctes creberrime acclamatũ est:redde Germanicum: quam suspitionem confirmauit ipse postea:coniuge etiam ac liberis germanici crudelem in modũ afflictis.

De crudelitate & odio eius contra nurum.

NVrum Agrippinam post mortem mariti liberius qddam quæstam manu apprehendit græcoq; uersu si non dominaris:inqt filiola iniuriam te accipere æstimas:nec ullo mox sermone dignatus est. Quondam uero inter cœnam porrecta a se poma gustare nõ ausam etiam uocare desiit:simulans ueneni se crimine accersita : quũ præstructũ utrũq; consulto esset:ut & ipse tentandi gr̃a offerret: & illa q̃si certissimũ exitiũ caueret. Nouissime calũniatus mõ ad statuã Augusti:modo ad exercitus confugere uelle pãdatariã relegauit. Conuicitimq; oculũ p cẽturionẽ uerberibus excussit. Rursus moris inedia destinãti p ui ore

PHI. Criminis reũ: ipso scũs ẽ reus a uitelio ueneficii:de quo iferius late diceṫ. Mãdata plaꝛtuꝝ:tanq̃ germanici mors sibi a Tyberio mandata fuisset. Nisi ea secreta:sensus ẽ piso diuulgasset mãdata Tyberii de germanico necando:nisi id obstitisset.qđ erant secreta & nullo teste pbari potuissent.Tyberius.n.pisoni soli solus talia mãdauerat ne res fieret palã. Multifariã:per sæpe & plurıbus in locis. Increpitũ:castigatũ reprehẽsumq; & ad Tyberiũ potius referẽdũ q̃ ad pisonẽ. Redde germanicũ:hæc erat acclamatio ppli nocturna:q̃ desideriũ defuncti germãici testabatur. Mariti:germanici. Quid dã quæstũ:cũ nescio qđ de Tyberio esset conquesta. Etiã uocare desiit:ad cœnã.s.& prãdiũ: est.n.uocare uerbũ peculiꝛ accõmodatũ cõuiuis iuitãdis.Marti. cũ uocor ad cœnã nõ tã uenalis ut añ inde uocatores dicti q ad cœnã cõuictores noie principis iuitabant. Idẽ in carmine falecio:iam dices mihi uapulet uocator:& uocatiões ipse iuitationes noiant.Catullus:Quæ rũt i triuio uocatões. Accersitũ:legẽdũ ẽ accersitũ.nõ ãt accersitã:ut sit sensus iõ Tyberius desiit uocare ad mẽsam nuꝝ Agrippinã:fingẽs se ab illa accusari isimularıq; crie uenẽi:arcessere ãt accusare:ẽ qđ ab arceo nasciṫ:eteni aliũ accusare a maleficiis arcere est:accersere uero significat auocaṙ:scribit Priscia.in.i.qđ antiqssimi p ad frequẽtissime ar ponebant dicẽtes aruenas & aruẽtores pro aduenas & aduẽtores:uñ arcesso ab ar uo uerbo qđ nũc accio dicimus cõpositũ eẽ autũat. Calũniatis:calũniari ẽ falsa crimia sciẽter itendere:uñ calũniatus falso criatus p calũniã. Ad statuã Augusti:liceat iqt Seneca seruis ad statuã cõfugere:q̃to magis hoc licere debet liberis:& igenuis:apud iuriscõsultos freq̃nter legius seruos ad statuã pricipis tãq̃ unicũ suffugiũ solitos cõfugere ad euitãdã sæuiciã dñoꝝ itolerabilẽ Vlpianus scribẽs ad ediliciũ edictũ arbitraṫ eũ seruũ mime eẽ fugitiuũ:q ad statuã Cæsaris confugerit.Calũniabaṫ tyberius agrippinã:ppea q; ad Augusti

Vocare

uocatores

Arcessere

Pro ad

Ar

Aruenæ

Ad statuã confugere

Cæsaris statuā cōfugere distinasset:tanq̄ serua eēt:& ita uellet seuiciā Tyberii tanq̄ dñi itollerabilē subterfugere. Mō ad exercitus:tanq̄ īploratura auxiliū militare aduersus ipm Tyberiū & seditionem cōcitare.

Pādataria

Pādatariā:īsula est ī mari tyreno cuius sic mēinit Marcianus in geometria ultra tyberīa hostia in formiano pōtiæ pādateria:pchyta:enaria īarime a græcis dcā:de hac Pli.i.iii.ī puteolano sinu pādataria ē. Cōuitiatim:agrippiæ cōuicia & pbra ī tyberiū ingerēti.

Verbera

Verberibus:uerbera nō solū dici p uerberatiōe ipa.sed ētp instro accipi accōmodato uerberatiōi idicat Quintilianus in declinatiōibus sic scribens:ignes ex pxio raptos uerbera q̄ casus obtulerat iuado. Mori iedia:cibi abstinētia:qbus aūt mori iedia cōsiliū est septio demum die mortem oppetūt:sicuti Varro & Gellius de septenari numeri potestate scribentes significant. idem quoq; Plinius i.xi.testatur his uerbis:homini non ante diem septimum lætalis inedia.

M.AN. Huius cris:Pli.extat ait Oro uitelū qua reū Pisonē eius sceleris arguit hoc usus argumto paláq; testatus nō potuisse ab uenenū cor Germáici Cæsaris cremari. Mandata:q̄ a Tyberio accepisset de morte germáici. Prolatuꝶ:in aptū relatuꝶ. Ea secreta:nisi illa obstaret difficultas:qđ id sibi mādatū pbare nō posset:uel q a secreta pricipis pferre nō liceret. Acclamatū:nocturnis clamoribus ingetatū. Redde germanicū:restitue pplo:quē fraude sustulisti. Nuꝶ:agrippinā:adoptiui filii cōiugē. M.agrippa & Iulia genitā. Liberius:audacius. Græcoq; uersu:Carmē neq; apud euripidē:neq; sophoclē neq; homeꝶ:neq; alioꝶ quēpiā nisi me tumultuaria inqsitio fefellit repio. Crīe uenēi:q̄ si uenēo nuꝶ periisset. Præstructū:consulto scrñ. Vtrūq;:ut is uenenū si pcederet illi daret illa ut uenenū táq̄ certū exitiū caueret. Calūniatus:falsa criatiōe īsectatus. Ad exercitus:qbꝯ germáicus pfuerat:hicq; fuit calūniæ ptextus. Pādatariā:īsulā q̄ i puteolāo ut scri.Pli.iacet sinu. Cōuitianti:cōuitium illi faciēti. Per cēturionem:cēturiōis ministerio.

Verberibus:ex iis est q̄ a gignēdi casu:ut Focas ait sumūt declinatōis exordiū:ut uerberis frōdis remigis.

Diducere

PHI. Diducto:patefcō. diducere.n.diuidere ē. Insulciri:immitti p uim & īculcari. Perseuerātē:in pposito ut cibo abstieret:& iedia ɔficeret. Inter nefastos:

nefasti dies

attēde nefastos dies dici a Tranqllo atros & ominosos aduersus gellii sniam scribētis a uulgo imperite nefastos dies dici:quos atros ipse appellat & omiosos:sed de his habunde supius dcm̄ est.

In gemōias:gemoniæ scalæ dicebanť ad q̄s corpa dānatoꝶ tracta pcipitabanť:qđ plane dedecorosū erat defūcto:sicut & unco trahi:crebra ē mētio apud ueteres scriptores gemoniaꝶ. Cor. tacitus:tūc confossum collaceratūq; & abscisso capite trūcū cor-

gemōie qd

pus sabini ī gemōias trahūt. Pli. in.vii.tradit canem a corpē serui sabini nō recessisse abiecto ī gradibus gemoniis. Vale.in.vi.capite de seueritate scribit hæc:libertatem ademit:spm̄ extinxit:corpus cōtūelia carceris & detestanda gemōiaꝶ scalaꝶ nota fœdauit.apud trāqllū freqns ē mētio gemōiaꝶ:q̄s qdā a cōditoř noiatos opinanť:sed cū nulla aucto-

diducto īfulciri cibū iussit:sed & pseuerantē:atq; ita absumptā criminosissime īsectatus ē quū diē quoq; natalis eius inter nefastos referendum suasisset. Imputauit etiam qđ nō laqueo strāgulatam in gemonias abiecerit:proq; tali clemētia īterponi decretum passus est quo sibi gratiæ agerenť:& capitolino Ioui domum ex auro sacraretur.

De crudelitate & odio eius contra nepotes.

Vm ex germanico tres nepotes. Neronē:& Drusum:& Caiū:ex druso unū Tyberiū haberet:destitutus morte liberoꝶ maximos natu de Germanici filiis Neronē & Drusum. P.C. cōmēdauit:diēq; utriusq; tyrocinii cōgiario plebi dato celebrauit. sed ut cōperit ineunte anno pro eoꝶ quoq; salute publice uota suscepta ægit cū senatu non debere talia præmia tribui nisi expertis & ætate prouectis atq; ex eo patefacta iteriore animi sui nota oīum criminationibus obnoxios reddidit uariaq; fraude īductos ut & concitarētur ad conuitia & concitari perderentur:accusauit per litteras amarissime cōgestis etiam probris & iudicatos hostes fame necauit. Neronē in īsula pontia Drusum in ima parte palatii putant. Neronem ad uolūtariam mortem coactum:quum ei carnifex quasi ex senatus auctoritate missus laqueos:et uncos ostētaret. Druso aūt adio alimēta

ritate id fulciať:ego potius cōiecto ex eo appellatas:qđ locus erat gēitus & calamitatū. Sibi grāe agerenť:

infamissima mors suspēdiosi

tanq̄ clæmētissimo:qđ nō affecerit nuꝶ atrociore supplicio & morte laq̄i fediof. Infamissima.n.mors erat eoꝶ:q laq̄o uitā finiebāt:& i pōtificalibus libris cautū fuerat:ut tales īsepulti abiicerenť.uñ & Virg. tale genus mortis elegāter appellat īforme cū ait:& nōdū īformis lethi trabe nectit ab alta. Destitutus:orbatus desolatus. Die tyrocinii:quo sūpta toga pura ī foꝶ deducti sūt. Relege q̄ cōmētati sumus ī Augusto sup die tyrocinii. Cōgiario:dono ipatorio. Ineūte āno:calē.Ianuarii:illo.n.die uota suspiciebanť:qm̄ principio āni:ut inqt Oui.i.i.fastoꝶ tēpla patēt auresq; deū:nec ligua caducas ɔspicit ulla pces:dcāq; pōdus hñt.

Pro eoꝶ salute:uota suscipiebanť ex more calē.Ianuarii p salute ipatoris:sed cū p salute quoq; filioꝶ germáici suscepta fuisset idoluit tyberius:pinde ac specimē id foret maximū illos romāis eē carissimos. Talia

p̄mia:tanq̄ uota publice suspicieda nō sint,p salute cuiuspiā:q sit inexptus & adolescēs. Patefacta nota:detecto liuore & odio quo prius occulto & itra animi penetralia recōdito nepotes psēqbaſ. Obnoxios:supposi tos atq; subiectos. Cōcitarenſ ad comicia:fraudulēter & dissimulanter agebat Tyberius ut nepotes: quos pditos cupiebat icitarenſ ad cōuicia & maledicta in se dicēda:ut mox sub ptextu lesæ maiestatis ipatori supplicio dederenſ. Probris:pbra noiamus flagitia atq; dedecora:& p cōuitiis accipi testis ē Liuius q sic ait:igerūt pbra pterea pbrū stuprū ueteres appellauere. Fame genus:hoc mortis miserrimū ē si credimus caméis græcis ita clamitātibus. λιμῷ θανεῖν οἴκτιστον φαμέν.i.fame mori miserrimū ē. Pōtia:Pli.i.iii. pōtias pluratiuo numero appellat:sūt aūt pōtiæ aduersum formias in mari etrusco. In ima:īsima. Laqos & uncos:tormētoꝝ dña sūt:ná & laqo strāgulabanſ & unco trahebaſ:sicuti olī acclamatū ē a senatu in cōmodū imparatoré:q se natū occidit unco trahaſ:q oēs occidit unco trahaſ:q tēpla spoliauit unco trahatur: & id saepius repetitū cum igiſ carnifex instrumēta carnificinæ ostentaret crediſ neronem ipulsum esse ad mortem uoluntariam ut semetipse interimeret:ne a carnifice per tormenta excarnificatus necaretur. Probra Pontiæ

M.AN. Diducto:ui adapto. Infulciri:igeri:iculcari:nō ut uiueret ueꝝ ut diutius torqreſ:sed acerbissima est crudelitas ut Anneus Sce.ait:Quæ trahit poenā estq; īterdū misericordiæ gēus cito occideſ. Inedia absumptā:iedia extīcta. Inter nefastos:si nefastos ut mac.accipit expōas iter festos dixeris referri uoluisse: q̄ nefastus sit idē q & festus:sed hoc loco nefastū p īfausto & nefario q̄les erāt postridiani dies rectius iter ptabere i qué plane sensum acrō quoq; horatianū illđ:īractum nefasti lingmus accepit:Nefastos dies.n.līa notari solitos Festus pdidit. Imputauit:suæ clæmētiæ datū uoluit. In gemonias scalas.s.quo dānati unco tracti abiiciebanſ. Diē utriusq; tyrocinii quo primū i foꝝ sūt deducti. Ineūte āno:initio āni. Pro coꝝ quoq; salute.i.nō p se tm̄:sed p illis ēt uota suscepta. Publice:publico noie. Egit cū senatu:petiit. Expertis: uirtute aut merito aliquo pbatis. Animi sui nota:ītestini odii iudicio. Oium criatiōibus:oibus criari uolēbus. Obnoxios calūniæ & criatiōibus subiectos. Ad cōuitia:ut sibi quoqūo cōuinciarenſ:reiq; fierēt maiestatis. Accusauit:ut maiestatis rēos ad senatū p lr̄as detulit. Cōgestis ēt pbris:eoꝝ flagitiis & sceleribus enūeratis. Vlpiāus pbrum pro infamia accipit:sed & flagitium significat. Pontia insula:quæ auctore Plinio contra formianum iacet littus. Ad uoluntariam mortem:mortem sibi ultro consciscendam.

subducta ut tomētū e culcitra tentauerit mādere. Amboꝝ sic reliquias dispersas:ut uix quandoq; colligi possent.

De eius crudelitate contra amicos

NVper ueteres amicos ac familiares uigiti sibi e numero principum ciuitatis depoposcerat uelut cōsiliarios in negociis publicis. Hoꝝ omniū uix duos aut tres icolumes præstitit. cæterosq; alium alia de causa pculit. In quos quum plurimoꝝ clade Elium Seiānū quē ad summam potentiam non tam beniuolentia pduxerat: quā ut esset cuius ministerio ac fraudibus liberos Germāici cir

PHI. Subducta:subtracta cibaria. Tomētū e culcitra:tomētū dicius id stramētū farcimēq; quo culcitræ farciunſ festus.culcitra q tomto iculcaſ appellata; mēdosi codices p tomento hēnt tormēto Varro:postea trāsierūt ad culcitras:qđ i eas fagus aut tomtū aliđ ue qd calcabāt:ab iculcādo culcitra dicta.uř āt tomtū a τέμνω uerbo græco deriuari qđ significat icido:sicut & tomos & tomicus restis est.n.tomos picula libroꝝ abscissa.Origenes adamatius tertiū libroꝝ suoꝝ genus tomos iscripsit:quos ut ait Hieronymus nos possumus appellare uolumina & tomos in pōto ciuitas ab eo dicta:q illic medea mēbra fratris absyrti frustillati cōcidit.Oui.ide tomos dictus locus hic:qa ferſ i illo mēbra soror fris ɔsecuisse:sui hic tōices quoq; deduci uidenſ.sūt.n.testes ex canabi ipolito & spto leuiter torto:de qbus itellige locutū eē uictruuiū scribētē i septio đ architectura:asseres tomice religādos:idē pbat tomices ex spto hispāico:sed ut ad tomentū culcitræ reuertamur:fiebat id ex lana alba cōcisa:quod ob hoc leuconicum dicebaſ quāuis qdam a pplis galliaꝝ cognomentū istud deriuēt. Nec tamē appellatōe lanæ tomētū cōtinebiſ ut docet iuriscōsultus lib.iii.de legatis.Tomentum cognominabaſ circense arūdinibus cōcisis factū:idq; stramentū habebaſ plebeioꝝ:Circēse uocabaſ ex eo q in circo romani sternebatur:illicq; egestosi acqescebant Seneca in lib.ad gallionē de uita beata nihilo inqr miserius ero si lassa ceruix mea in manipulo ferri acqescat:si sup circēse tomētum p sarcinas ueteris lithei effluens icubabo.De tomēto circēsi epigrāmatarius poeta sic inqt in apophoretis:tomētum cōcisa palus circēse uocaſ:hæc p leu

Tomētum quid
Tomos
Tomos ci. tomices
leuconicū
Tomētum
circensem

Error interpretis martialis

conico ſtramina paup emit:error eſt apud Martialis iterpretem:q tomẽtũ circenſe a palude circenſi dici arbitraẽ cũ a circo romano circenſe tomentũ deducaẽ:idq; circo erat p ſtramento mendicoꝝ.náq; a circeis Italiæ nõ circẽſes:ſed circẽſes deriuanẽ:idq; cõfirmaẽ auctoritate ſcriptoꝝ luculẽtiſſimoꝝ:iter quos eſt Liuius q ſic ait in ſexto ad hoc latini hernicíq; acceſſerũ: & circẽſiũ qdã:idẽ i octauo ƥtores tum duos latini hẽbát.L.Anniũ ſetinũ:&.L.númitiũ circẽſem ambos ex colonis romanis.pli.oſtrea circiẽſia noiat a circeis ubi generoſa naſcebanẽ:de qbus & Oratius dixit oſtrea circeis miſceni oriunẽ echini.M.Tul.in.iii.de natura deoꝝ:circẽ quoq; coloni nři circiẽſes religioſe colũt:emãdãda ẽ obiter dictio ex lib.Pli.unde uigeſimo:

Correctus plini locus

ſic.n.legiẽ galliaꝝ hoc ad tormẽta paliter inuẽtũ tu corrige ad tomẽta. Mãdere:ſignificanter loquutus ẽ mãdimus.n. pprie & mãducamus ea q dura ſunt:& q dẽtibus reluctanẽ:ſicut grãmatici tradiderũt. Amboꝝ:nerõis & druſi nepotũ. Vigiti ſibi:depopoſcerat in hãc ſniam ſic ſcribit Paulus Oroſius uigiti ſibi patricios uiros cõſilii cã legerat Tyberius hoꝝ uix duos icolumes religt:cæteros diuerſis cauſis necauit. Perculit:afflixit ſubuertit necauit. Filiũ ſeianũ.ſ.pculit:fuit aũt elius ſeianus pfectus Tyberii tãte olim auctoritatis apud pricipem:ut Cæſar appellareẽ ſicuti tradit dion:hũc res nouas moliẽtẽ iterfici iuſſit Tyberius epl'a a capreis ad ſenatũ miſſa p Neuiũ ſertoriũ macronẽ:unde ẽ illud apud Iuuenalẽ. Verboſa & grãdis epiſtola uenit a capreis:lecta epl'a ſtatim tribuni & milites circũſteterũt ſeianum:quẽ uictim uncoq; tractum in gemõias abiecerũt:hinc illud:ſeianus duciẽ unco ſpectãdus.Seneca i libro de tranqllitate uitæ.Quo die ſeianũ ſenatus deduxerat populus i fruſta diuiſit:in quem qcqd congeri poterat dii hoieſq; cõtulerãt:& ex eo nihil ſuperfuit:quod carnifex traheret:ſcribit Ioſephus libro.xviii.antiqtatum:antõiam primam cognouiſſe ſeiani iſidias oiaq; diligenter ad Tyberium ſcripſiſſe & p pallantẽ ſeruum fidiſſimum lřas deſtinaſſe in capreas ad Tyberium:q iſinuata cognoſcens ſeianum cum cõſciis uniuerſis iteremit:antoniam autem quã antea uenabilem habuerat uenerabiliorem ex eo habere cœpit:eiq; in omnibus obediebat.

Seianus

M.AN. Tomẽtũ culcitræ:ſarcimẽ ἀπὸ τοῦ τέμιριό qcqd.n.cõcidiẽ ad culcitrã ſarciẽdã tomẽtũ ueteres dixere.M.Tomẽtũ cõciſa palus circenſe uocaẽ:& rurſus de tomẽto ligõico:uellera lingõicis accipe raſa ſagis.Euſebius Druſum uenẽo ait nõ famæ piiſſe.Culcitra ab iculcãdo:Varro:poſtea q trãſierunt ad culcitras qd in ea ſagus aut tomẽtũ aliud ue qd iculcabãt ab iculcãdo culcitra dicta. Pricipũ:q primi ſenatorii ordinis erant:cædis huius ſenatoriæ:& equeſtris ordinis. Euſebius meminit. Perculit: concuſſit : metu defixit.Lucanus:tum ſæuus perculit horror membra ducis. Aelium Seianum:Euſebius:Seianus Tyberii præfectus.qui apud eum plurimum poterat.ſed Iuuena.multo plura.

conueniret:nepotemq; ſuũ ex Druſo filium naturalem ad ſucceſſionem imperii confirmaret.

De crudelitate & ſæuitia eius contra grammaticos: & magiſtros.

Nihilo lenior in conuictores græculos:qbus uel maxime acqeſcebat Zenonem quendam exqſitius ſermocinantem:quũ interrogaſſet quænã illa tã moleſta dialectos eẽt. Et ille reſpõdiſſet:Doridẽ:relegauit Cinariã exiſtimãs exprobratũ ſibi ueterẽ ſeceſſum qd Dorice Rhodii loquanẽ. Item quũ ſoleret ex lectione quottidiana qſtiones ſuper cœnã proponer. Et cõperiiſſet Seleucũ grãmaticũ a miniſtris ſuis perquirer:quos quoq; tpe tractaret auctores atq; ita præparatum uenire:primũ a contubernio remouit:deinde etiam ad mortem compulit.

De crudelitate eius in iuuentute.

SAeua ac lenta natura ne in puero qdem latuit:quã Theodorus gadareɔ rhetorice præceptor & pſpexiſſe prius ſagaciter & aſſimulaſſe aptiſſime uſus eſt ſubinde in obiurgando appellans eum : πηλὸν αἵματι πεφυρμένον:ideſt lutum a ſanguine maceratum:ſed aliquanto magis in principe eluxit etiã inter initia quũ adhuc

PHI. Circunueniret:dolo aggrederetur. Liberos germanici: Neronẽ & Druſum:quos añ dictum ẽ a tyberio fuiſſe fame necatos. Nepotẽ ex druſo:hic tyberius dicebaẽ. In cõuictores:

Conuictor

cõuictor dř quotidianus cõuiua & q nobiſcum uiuit familiariter Oratius:nũc qa ſum tibi mœcenas cõuictor. Græculos:philoſophos & ſophiſtas:de qbus iam dictum eſt.

Dialectos

Dialectos: loquẽdi genera græci dialectos uocãt ut

Liguæ græcoꝝ quiq;

docet Quintilianus in primo.q illis plura ſunt.nam liguas qnq; habent:Ionicam:doricam:atthicam:eolicam & cõem iuxta has latina uerba comprehenſa intelligunẽ ut ſcienter & ſolerter penſitat Diomedes in ſecundo.

Dorica

Dorica aũt lingua q græce doris dř i primis breuitati ſtudet:qua pelaſgi ſunt uſi & lacones excelluere.auctor Herodotus i Clio Strabo lib.γ.geographiæ doricã aſſerit eandẽ eẽ:quam eolicam:eaq; uſos eẽ oẽs ferme populos extra iſthmũ habitantes.cũ aũt tria forent gña oratoꝝ.atthici aſiani & rhodii:rodios dorica ligua uſos eẽ tradũt q medii erãt iter aſiãos & athicos ex utroq; cõmixti:apud rhodios cõplures extitere circa phiam & artes igenuas pitiſſimi:ſenſus tranglli hic eſt.Tyberius zenonem relega

uit i ĩsulã Cynarã: ppterea cũ eũ ĩterrogasset q̃ nã illa lĩgua græca eẽt: q̃ ille exq̃sitæ nimis accuratæq̃ sermociabaẽ: rñderat eẽ lĩgua doricã. existiauit. n. p hãc rñsionẽ sibi a græculo exprobrari secessũ illũ ac pene exiliũ: qñ rhodii diu mãsitauit. nãq; rhodii dorica dialecto & lĩgua loquũẽ. Ciariã: nomẽ ẽ ĩsulæ cuiꝰ meminit Pli. in. iiii. Ex lectiõe quotidiana. gẽus exercitatiõis nõ ĩprobãdũ quo Ty. utebaẽ: ut. s. ĩ coena pponeret q̃ões discutiẽdas ex his rebꝰ q̃s singulis diebꝰ lectitabat. ita patior uẽiebat ad disserẽdũ: & ea firmius memoriæ mãdaẽ. q post lectionẽ disputãtes retractamus. Quoq; tpe: quocũq; die & hora. A contubernio: a ɔtubernalitate ut cypriãi uocabulo utar. de cõtubernio ãt & cõtubernalibꝰ ĩ pricipio cõmẽtarioꝝ satis mlta. Theodorus gadareus: theodorus orator: q ætate strabõis floruit. fuit ex gadaribꝰ: q̃ ciuitas syriæ ẽ: nõ lõge ab ascalõe. ueꝝ maluit dici rhodiis Theodorus q̃. gadareus. a quo sectatores theodorei sũt appellati theodori auditor fuit hermagoras: hũc theodoꝝ ut ait Qui. ĩ. iii. studiose audiuit Ty. Cæsar: cũ ĩ ĩsulã rhodõ secessisset. Subĩde: idẽtidẽ frequẽter. In obiurgãdo: more bõi pceptoris: q erga discipulos aĩum parẽtis sumere debet: eoꝝ uicia castigare. uerũq; ut pcipit Qui. ĩ bono doctore nõ erit austeritas tristis non dissoluta comitas. ipse nec uitia hẽbit nec feret. Lutũ a sãguie maceratũ: hoc ĩterptamẽtũ ẽ theodori obiurgatiõis. p lutũ lẽta natura. p sanguinẽ sæuitia tyberii significaẽ uñ sagaciter uidebaẽ theodorus expsisse p hãc siĩitudinẽ mores nãmq; tyberii. Eluxit: resplẽdit appuit sæua nã. ab eluceo formatũ pteritũ ẽ ałs ab elugeo deduciẽ ut illd̃ apud Ci. eluxi obitũ rei publicæ magis q̃ mẽ unicũ filiũ: & apd̃ Li. ingt. L. Valerius tribunus: qd aliud in luctu fœminæ quã purpurã aut aurũ deponũt: qd aliud cũ eluxerint summunt:

M. AN. Nepotẽq; suũ: Tyberiũ Drusi filiũ adulterio natũ. Cõuictores: cõmessatores aut certe una cũ eo domi agẽtes. Quibus: quoꝝ cõsuetudini colloqo cõsiliis. Exq̃sitius: accuratius. Dialectos: loquẽdi idiodoma: ẽ. n. dialecticos liguæ ppriẽtas: q̃drifariãq; a græcis diuisa rõ: ẽ. n. ἀρχαῖος διάλεκτος actica liguæ: siue loquẽdi pprietas ẽ & χωριστικὰς καὶ διολικὰς dorica: ionica: & æolica. Strabo plãe demõstrat ionicã ab actica illa prisca oli fluxisse doricãq; ab æolica: iones nãq; acticã ĩcoluere: imo ipsi acolæ oli iones dicti & q extra isthmũ græciã habitarũt pter Atheniẽses: Megarẽses: & ipsos parnasi ĩcolas doriẽses: æoles uno noie dicti sunt: quo apparet duas ab initio fuisse linguas: priscã: acticã & æolicã: a qbus totidẽ postea fluxerũt: ionica: & dorica. Doridẽ: dialecton ad rhodũ. s. alludẽs: ubi dorice loquebanẽ. Cynarã: unam ex cycladibus ĩter sicinũ & gyaꝝ. Veterẽ secessum: rhodiacũ: in quo relegato similis diu inuitus fuit. Ex lectione quotidiana: quã diebus singulis tractaret. A cõtubernio: domestica cõsuetudine. In puero: puerili & tenera ætate. Quintilianus ait Tyberiũ nõ pueꝝ operã dedisse Theodoro gadareo: sed rhodiaci secessus tempore. Theodorus gadareus: qui & rhodius est dictus: idẽ Fabius: Theodorus ingt gadareus: qui se dici maluit rhodium assimilare optima usus similitudine. πηλὸν αἵματι πεφυραμένον: lutum sanguine maceratum. Ingenium lentum: lentam souens sæuiciam. Eluxit: inuito eo se prodidit.

theodorei

Eluxi

fauorẽ moderatiõis assimulationẽ captaret Scurrã: qui prætereũte funere clare mortuo mãdarat: ut nũciaret Augusto nõdũ reddi legata quæ plebeis reliq̃sset ad tractarũ ad se recipere debitũ duciq; ad suppliciũ imperauit: & patri suo uerum referre. Nec multo post in senatu Põpeio cuidã equiti romano quiddam pnegãti dũ uincula minatur. Affirmauit ex Põpeio pompeianus fieret acerba cauillatione simul hominis nomen incestens uteremq; partium fortunam.

De crimine lesæ maiestatis atrociter acto.

SVb idẽ tẽpus cõsulẽte prætore an iudicia maiestatis cogi iuberet: exercendas esse leges respondit & atrocissime exercuit. Statuæ qdam augusti caput depsserat: ut alterius ĩpõeret: Acta res ĩ senatu: Et qa ãbigebaẽ p tormẽta q̃sita ẽ: Dãnato reo paulatim hoc gẽus calũniæ eo pcessit: ut hæc quoq; capitolia eẽnt circa Augusti si

PHI. Assimulatione: dum simulat se modestiam colore: q totius uitæ extollit ornatum ut decenter inquit Ambrosius in. i. de officiis: sed ut ait Cicero nihil simulatũ põt esse diuturnũ: ideoq; Tyberius omissa simulatione redit ad naturã sanguinariam. Scurrã: græci βωμολόχους dicũt quos latini scurras. de βωμολόχου etymo & significatu docte copioseq; scribit suidas in etymologico. uocabulum autẽ scurræ uerrius tractum eẽ ait ex græco: qd ẽ σκιρτᾶν. qd latine significat lasciuire. uerum fallit uerrius. scurra. n. latinum nomẽ ẽ & a sequẽdo formatũ. nãq; id genus hoies seq solent opulentiores cã aliquid promerendi. a scurra fit uerbũ scurror scurrilitas & scurrilis. ioci aũt scurriles debent abesse a uiro graui. Clare: clara uoce cunctis audiẽtibus. Mortuo mãdarat. tanq̃ scurra scurriliter hoc mandatũ dederat defuncto ptereunti ad Augustũ perferendũ: q. s. legata nondum a Tyberio redderanẽ plebeis quæ ille in testamẽto legauerat. & ita dicaciter momorderat tyberii auaritiã: ex qua loquẽdi libertate sibi mortẽ cõparauit. Debitũ: legatũ: ab augusto relictũ qd scurra dixerat nõdum reddi. Patri: augusto. Veꝝ referre: quẽadmodũ ipse scurra legatũ p rata accepisset a tyberio. Quiddã pernegãti: petebaẽ nescio qd a põpeio tyberius: ille ptinaciter ĩ negãdo pseuerabat. Ex Põpeio Põpeiãus: notũ est

Βωμολόχος

Scurra unde

Cauillatio
Cauillum
Cogi iudicia
leges dominæ
Magiſtratus miniſtri

Pōpeianā factionē Pōpeianoſq; oīs īſenſos fuiſſe Cæſari Cæſareæq; familiæ:quoꝝ pti iterfecti pti ī exiliū miſſi ſūt.hic Tyberius alludēs ad nomē dixit Pōpeiū illū:q ſibi aduerſabaẽ futuꝝ Pōpeianū:hoc ē iri ece/ctū iterfectū ue:ſicut acciderat tpibus Iulii Cæſaris Pōpeiis ſectatoribuſq; Pōpeiāæ factiōis. Inceſſēs:mordēs & dicaciter iuadēs. Veterē fortunā:calamitatē & īfortuniū ptiū Pōpeianaꝝ. Cauillatiōe:irriſiōe alio noīe dr̄ cauilliū:Apuleius.ſcitū ē cauillū. Cōſulēte ꝑtore:offiñ ꝑtoris erat ꝑeſſe iudiciis & iudicū noīa ſortiri:oēſq; iudices iurabāt ī leges ꝑter ipm ꝑtorē. Iudicia maieſtatis:publica iudicia ſunt repetēdaꝝ:ambitus:maieſtatis:& id genus alia.cogi aūt iudicia dicunẽ a ꝑtore:qñ iudices ad iudicādū cōgregāẽ atq; cōueniūt.itidē dicimus coactus ē ſenatus.& illud titire coge pecus. Exercēdas leges:exercēẽ leges:qñ ſontes ſecūdū ꝑſcripta legū puniunẽ:debēt.n.auctore Ariſtotele leges impare:magiſtratus uero eē legū miniſtri. Vnde ait diuinitus plato ī q̄rto de legibus.ſalutē paratā illi ciuitati uideo:in q̄ lex ſeruiētibus magiſtratibꝰ dñaẽ:interritū uero illi:ī q̄ nō lex magiſtratibus ſed legi magiſtratus ꝑſunt.Quæ autē cria ptineāt ad legē maieſtatis ſupra dictū ē & copioſe ſcribūt iuriſcōſulti digeſtis ad legē iuliā maieſtatis.Tyberius dixit leges exercendas itelligi uolēs non tā ex ꝑſcripto & formula exercēdas:q̄ ex libidine ipſius & ſeuitia diſtrigēdas ueluti cela ſanguiaria:atq; mortifera. Statuæ caput dempſerat:ſcire debes qđ apud priſcos ſtatuæ ita formabanẽ:ut capita tolli & alia ſubſtitui poſſent:qđ docēt Plinius in.xxxv.cuius hæc ſunt uerba.ſurdo ſtatuaꝝ diſcrimine capita permutāẽ.hoc factū fuerat in auguſti ſtatua:cuius rei auctor dānatus eſt. Ambigebanẽ:dubitabaẽ de auctore facinoris. Capitalia:pœna capitis puniēda:capital dici uoluerūt ueteres facinus:quod capitis pœna luiẽ.Plautus in menechmis.iā & ſi capital fecerit facile aſſeruabis hoīes quoq; & orationes capitales dici inuenies apud eruditos,p flagitioſis peſtiferiſq; & capitali ſupplicio dignis. Ci.i.v. antonianaꝝ:ad quendā ſeptimū capitalē hoīem collegā ſuum miſerat.Idē in.ii.de officiis. capitalis oratio eſt ad æquationem bonorum pertinens ab oratio dicta eſt ira capitalis pro exitiali & mortifera.

Capita ſtatuarum ꝑmutabantur
Capital

M.AN. Scurrā:dicacē hoīem:ridiculiſq; uerbis iceſſentē.Eſtq;,ꝑprie ſcurra qui riſum ab audientibus captat:haud ſalua ꝑſonæ dignitate. Nō reddi:a Tyberio. Legata:quæ Auguſtus teſtō legaſſet. Recipe debitū:qđ ſibi deberi diceret. Patri ſuo:Auguſto. Iudicia maieſtatis:in eos q maieſtatis eſſent accerſiti. Alterius:quē eo genere honoris ornare deſtinarat. Calūniæ:criatiōis. Capitalia eēnt:capitis ꝑiculū importarēt.Vulpiāus:Capitalē īqt fraudē admittere:ē tale aliqd delinqre pp qđ capire q feceret pūiēdus ſit.

mulacrū ſeruū cecidiſſe ueſtē mutaſſe:nūmo uel annulo effigiē īpreſſam:latriæ aut lupanari ītuliſſe.dictū illū factū/ue eiꝰ eſtiatiōe aliq̄ leſiſſe:pirt dēiq; & is q honorē ī Colōia ſua eo die đcerni ſibi paſſus ē:quo đcreti & auguſto olī erāt

De atrociter geſtis ꝑ eū ſub ſpecie grauitatis.

MVlta præterea ſpecie grauitatis ac morū cotrigendoꝝ:ſed & magis naturæ obtemperans ita ſæue & atrociter factitauit:ut nōnulli uerſiculis quoq; & ꝑſentia exprobrarent:& futura denūcient mala.

Aſper & immitis breuiter uis omnia dicam.
Diſpeream ſi te mater amare poteſt
Non es eques:quare non ſunt tibi milia centum.
Omnia ſi queras:& rhodus exilium eſt.
Aurea mutaſti Saturni ſæcula Cæſar.
Incolumi nam te ferrea ſemper erunt.

PHI. Seruū cecidiſſe:ſupradictū ē ex auctoritate ſenecæ.& iuriſconſultoꝝ licere ſeruis ad ſtatuā principis confugere tanq̄ ad aſylū:unde Tyberius crimē hoc capitale.i.capitis pœna puniēdū eſſe uoluit:ſiqs dñs ſeruum uerberaſſet:q ad auguſti ſtatuā confugiſſet. Veſtē mutaſſe : repete illud circa ſimulacrū auguſti.nō n.mutaſſe ueſtem:qđ rei cū ſuis gētilibus facere ſolēt erat capitale ſed id feciſſe iuxta ſtatuam auguſti:pōt & hoc referri ad eos:q īterdū in foro ueſtē mutabāt & luxu aliaue cā:ſicut ille Criſpius ap̄ Martialē.neſcit cui dederit tiriā Criſpinus abolā.dum mutat cultus iduiturq; nouos. Effigiē ſ.Cæſaris principis. Nūmo:cuius nota eēt effigies auguſti. Latrinæ ītuliſſe:hoc ex hiſtoria dictum.quā a Seneca tradi obſeruauimus.ſit.n.ſcribit Li.iii.de beneficiis:ſub Tyberio Cæſare fuit accuſandi frequens & pœne publica rabies:quæ oī ciuili bello grauius togatā ciuitatem confecit.excipiebaẽ ebriorū ſermo:ſimplicitas iocātiū nihil erat tutū:oīs ſeuiendi placebat occaſio.cœnabat Paulus ꝑtorius in conuiuio quodā:imaginē Tyberii ī ānulo habēs & eminēte gēma rē ineptiſſimam fecero ſi nunc uerba q̄ſiero quēadmodū dicā illū matellā ſumpſiſſe:qđ factū ſimul & macro ex notis illius tēporis ueſtigatoribus notauit:& ſeruus eius cui nectabanẽ inſidiæ:ei ebrio ānulū extraxit:& cū macro cōuiuas teſtareẽ admotā eē Tyberii imaginē obſcenis:& iā ſubſcriptionē cōponeret:oſtēdit in manu ſua ſeruus ānulū. hactenus ſeneca:ex cuius uerbis patet quēadmodū capitale erat intuliſſe effigiē pricipis obſcenis locis:ſiue illa eſſet ī anulo ſiue ī numo exp̄ſſa. Latrīa:antiq balneū domeſticū lauatrinā appellare cōſueuerūt.ſicuti docet Varro lib.ii.de analogia:deinde cum breuitatis cā noīa cōtraherēt quo eſſent aptiora pro lauatria latrinā noīauerunt:ſicuti ex maxillis & axillis & uexillis.malæ alæ & uela diminuta ſunt.Plautus in curguliōe. latrinā in

hiſtoria remotior
Lauatrina
Latrina

eo balnei significato:qđ tradidit Varro.uť accepisse:ubi ait.istas tuas magnas mias nõ pluris facio:q̃ ancil lã mẽã:q latriná lauat.hinc latrias quoq; uulgo dicimus colluuiaria hoc ẽ receptacula colluuiõis stercoris & sordiũ.scribit Iulius firmicus i.viii.matheseos:qđ qcũq; habuerit horoscopũ i.xxxviii.pte arietis latrias semp cloacasq; mũdabit.Idẽ ait.qcũq; i pte tauri habuerit horoscopũ baiulabũt stercora & latrias purga. bũt.uidenť latriæ differre:a cloacis tanq̃ priuatæ a publicis.columella imũdis qcũq; uomit latria cloacis.
Honorẽ i colõia sua:sensus ẽ.colõus ille fuit iussu Tyberii iterfectus:q colõia i quá fuerat deductus honore se decorari pmisit eo die:quo die p supiora tpa Augusto Cæsari fuerát honores filii decreti:táq̃ is uellet augusto coeq̃ri. Corrigẽdo℞ mo℞:istar cẽsoris q pest moribꝰ corrigẽdis:cũ cẽsura sit magistra uitæ.
Asp.& imitis.uersiculi isti icerto auctore uulgati sũt Rõæ.tanq̃ taxatores pricipis Tyberii & illius uitiorũ castigatores acerrimi. Disperea:male peã:dixit Oratius pereá male si nõ optimũ erat.Mar.disperea si tu piladi pstare matellã dignus es. Mr amare:ex hoc declať:q̃ odiosius cũctis mortalibꝰ foret Ty.q nec qdẽ a mře liuia ob mo℞ duritatẽ amari poterat:cũ nullus amor idulgẽtior materno eẽ soleat. Nõ sunt milia cẽtũ:i quodá satis emẽdato codice legi:q̃ter & nõ sũt tibi milia cẽtũ:q lectio ñ displicet. cẽsus.n.equestris erat q̃drigẽto℞ miliũ sicut notũ ẽ ex auctoritate utriusq; Plinii & poeta℞.sensus ẽ.Tyberiũ eqtẽ iure dici nõ posse:q nec qdẽ i cẽsu habeat cẽtũ milia:uel cui nõ sit cẽsus equestris hoc ẽ milia q̃dringẽta. Rhodus exiliũ:Tyberius mãsionẽ suá quá rhodi fecit secessum rhodiũ honesto uocabulo appellare solebat:cũ uerius exiliũ fuerit nũcupandũ.uisus ẽ.n.magis exulasse q̃ secessisse:cũ Romá remigrare nõ posset. Saturni secula:notissima sunt quæ de ætate saturni aurea reliqsq; sæculis memoranť: hesiodus addit ætatẽ heroicá omniũ pessimũ sæculũ est ferreum. & hoc tádiu futu℞ præsagiunt uersiculi:q̃diu icolumis fuerit Tyberius:náq; principes prout boni uel mali extiterint sæcula facient aurea uel ferrea Tyberius sæculum aureum quod fuerat sub optimo principe Augusto demutauit in sæculum ferreum sua improbitate & scelere. — Desperea

M.AN. Mutasse uestẽ:qđ reo℞ ppriũ fuit. Latriæ aut lupanari:ut hoc ad nũmos illá uero:ad ánulos referas. Naturæ obtẽperás:suũ secutus igeniũ. Exprobraret:pbro daret. Asp & imitis:es itellige:id.n. uerbũ Gellio:Macrobio & Seruio auctoribꝰ põt sine sensus detrimẽto reticeri q̃q̃ & uocádi casus eẽ possit. Mater:Liuia:ac p hoc ne aliũ qdẽ:argumẽtũ a maiori. Nõ sũt tibi milia cẽtũ:quũ:legimus eius ordinis cẽsus q̃drigẽto℞ miliũ eẽt. Oia:tuas oẽs erũnas & miserias. Rhodos exiliũ:exilii sedes:& ñ secessus.
Aurea sæcula:q sub Augusto fuerát. Ver.iá redit & uirgo redeũt saturnia regna:& rursus:toto surget gẽs aurea mũdo. Ferrea:sæua & crudelia.Hesiodus ætatũ oium primá atq; eádẽ optimá auream appellauit.
Postremam uero ferream χρυσεον μεν πρωτιστα γενοσ μεροπων ανθρωπων:nec multo post ξευσ χε πατηρ τριτον αλλο γενοσ μεροπων ανθρωπων χαλκειον ποιησ:magnam in uita itelligi uoluit mutatiõem Tyberii uitiis esse factam ut quæ aurea modo fuissent sæcula:ferrea essent facta.

Fastidit uinum.quia iam sitit iste cruorem.
Tam bibit hunc auide quam bibit ante merum.
Aspice felicem sibi non tibi Romule Scyllam.
Et Marium si uis aspice:sed reducem.
Necnon Antonii ciuilia bella mouentis.
Nec semel infectas aspice cæde manus.
Et dic Roma perit:regnabit sanguine multo.
Ad regnum quisquis uenit ab exilio:
Quæ primo quasi ab impatientibus Romæ dominii:ac nõ tam ex animi sentẽtia quá bile & stomacho fingerentur:uolebat accipi:dicebatq; idẽtidem oderint dum probent:deinde uera plane certaq; esse ipse fecit fidem.
De pœnis grauissimis imeritis pp modica cõmissa irrogatis

PHIL. Sitit cruorẽ:tale ẽ illud a Plinio dictũ de Marco antõio ebrioso.uolumen euomuit quo facile itelligať ebrius iá sanguie ciuiũ & táto magis:eũ sitiẽs. Aspice felicẽ:sensus ẽ: quemadmodũ sylla:marius.M.Antonius ab exilio reuertẽtes truculentissimi & sanguinarii tyráni extiterunt: ita tyberius ab exilio rhodio ad pricipatũ Romanũ accedẽs sanguine & crudelitate bacchabundus dñať. Hũc auide.s. cruorẽ ex quo sanguinaria Tyberii natura taxať. Romule:sermo ẽ apostrophus ad Romulũ ipsius urbis cõditorẽ tanq̃ ad romãos.o Romule igt syllá:q cognomiato ẽ fœlix & faustus:scito illum fuisse qdẽ fœlicẽ sed sibi tibi uero ifestissimũ.notũ át ẽ queadmodũ scylla uitiis obesus fuit naufragiũ rei pu. & carnificia ciuiũ:q ut auctor ẽ Iuliꝰ firmicus maternus i prio matheseos:nephariis cedibꝰ pascebať & oia faciebat ipũe:moxq; subiũgit.Quis deus aut exulẽ fecerat mariũ aut fœlicẽ fecerat syllá.hic táq̃ exul fugit ex urbe seq; ad milites cõtulit:qñ marius & sulpitius tumultuátes i foro cõsules eiecerũt trucido Põpeu:q unus ex cõsulibꝰ erat filio.pt & tũc uideri exulasse sylla:qñ marius una cũ cynna reuersus ab exilio inuasit urbẽ uillas & edes syllæ icẽdit:& metella syllæ cõiũx cũ filiis ex urbe cláculum uix effugiẽdi habuit ptãtẽ. — Scylla uitiis obesus
Mariũ reducẽ:marius tũc ságuiarius & maxie crudelis fuit qñ rediit ab exilio subnixus ope cinæ.&.n.ut historici testáť:carcer:cathenæ:fuga:exiliũ:horrificauerát mariũ:si uis sygillati nosse:q exẽpla crudelitatis ediderit marius ab exilio reuersus lege plu.Appianũ:liuiũ:flo℞ & ex poetis lucanũ, Reduces aũt proprie

Redux dicuť auctore seruio q picula euaserút & icolumes redeúr. Noi atiuus singularis núeri é redux: quo utiť si dõius apolliaris. Ciuilia bella. M. Anto. ciuilia bella plura cõmouit: mutinése aduersus decimú brutú: philippése aduersus alteҿ brutú & cassiú: actiacú aduersus augustú. Infectas: tictas fedatas. Non semel. M. Anto. hostis přiæ iudicatus mox Augusto lepidoq; cõiunctus nephariá fecit pscriptioné & multorú cædè oculos pauit: & í primis Ci. historia notissima iõ ait: nõ semel ifectas fuisse hoc é tictas atq; fedatas sanguie ciuiú máus Antõii: qm̃ sæpe ciuiles cedes patrauit sitiés uidelicet húanú sanguiné: q in uolumie: qđ de sua ebrietate edidit declauit q̃ta p temulétiá mala orbi itulisset. Véit ab exilio: sicut sylla: marius: & Ant. oli ab exilio redeútes ipotéter dñati sũt. ita núc Ty. ab exilio rhodiési adeptus ipiú isoléter & crudelr regnat p sãguiné & cedes ciuiú. Quá bile & stõacho: sesus é. Ty. psuadere uolebat auctores taliú uersiculoҿ: nõ iõ talia scribere í tpm qđ re uera ita ex aio sentirét. sed potius p idignationé: tãq dñm pati nõ possent. bilis p í

Bilis dignatiõe accipiť & iracúdia: cuius effectrix é. Oratius iussit qđ splédida bilis: plius. calido sub pectore mascula bilis itumuit Pli. đ felle loqués ait. hic & i mores crimé bilis noie: adeo magnú é i hac pte uirus: cú se fúdit í hoiem. Stõacho: idignatiõe. uñ stõachosus & stõachabúdus. Idétidé: freqnter. Dú pbent: pbare cogúť: hoc. n. naturaliter euéire solet ut tyránú subiecti odio detestabili psequáť: sed tñ palá pbare cogáť. cõsimilis hæc Tyberii uox é illi detestabili tyránicæq; sniæ. oderint dú mutuant: q multos dedit pcipites ná qué metuút oderút. qué q̃sq; odit: piisse expetit: ut ingt uerissime ennius: qnét silius demétiá eé ostédit in pricipe timeri uelle tanq̃ id sit honorificú. sic. n. ait de Asdrubale. & metui demés credebat honoré. Fecit fidem: factis sanguinariis & crudelibus approbauit uera esse illa oia: quæ de ipso scribebantur.

M. AN. Fastidit uinú: cuius ab initio appetétissimus fuit: uñ illud: Caldius biberius mero. Fœlicé Scyllá: aureæ statuæ q Scyllæ p rostris locata é: cornelio Scyllæ ipatori fortúato é ut Appiáus tradit ascriptum ipse quoq; liberos duos Faustú & Faustá appellauit: quá uocé felicé & hilaré apud romáos significare Plu. tradit. Aspice iqt scyllá fœlicé: sed sibi fœlicé nõ přiæ ut illú: siqdé Scylla quú ppetuá iduisset dictaturá parato rei publicæ statu eá ultro deposuit: Sed cur Scyllá Tyberiú dixerit í dubiú uéire pt: ueҿ Scylla & ipe q̃si ab exilio ex mitridatico bello ad répu. capescédá rediit. Plu. & appiáus sũt auctores. Rõulæ romáæ: psius an rõulæ ceues. Catul. at uobis mala multa di deæq; dét opprobria Rõuli Remiq;. Reducé: nõ q̃lis suit cú cibros teutõas & ábrões uicit: sed cú dirus & přiæ pniciosus ab exilio rediit. Appiáus plu. & anneus lucáus eius sæuitiá lõgiore sũt sermõe executi. Antõi: q & ipse hostis iudicatus: re uersus pscriptioné crudelissimá cú augusto & Lepido exercuit. Ciuilia bella mouétis: há sub initiú primi belli ciuilis: qđ ad Mutiná gessit hostis iudicatus é. Nõ semel ifectas: sæpius figuratæ dixit: pter mutinése bellú ciuile: gessit & philippése actiacú: nouissimeq; alexádrinú. Dic: dicere potes. Quisqs uéit ab exilio: qđ ita sane eé Scyllæ; Marii & antõii: reditus ad urbé antea demõstrauit: hæc uero tépestate tuus o Tyberi: multi. n. nõ secessũ illú rhodiacú: sed exiliú sũt iterptati. Ab ipatiétib9 Rõæ dñi: ab hiis q dñm Rõæ pati nõ possent. Ex ai snia qđ ita illi de se sentirét ut scriberét. Oderit dú pbét: nemo ea quæ odit pbauit unq̃ nisi iuitus: a quo sesu hæc nõ abhorrét: ut dixerit héant me odio dú palá pbare cogant tátúdéq; erit ac illud oderit dú metuát: sed pbabilius é: ferát p se odiú obtrectationibus: & famosis libellis: modo nos certo animi iudicio probét.

N paucis diebus quá capreas attigit piscatori qui sibi secretum agenti grádé nullum inopinanter obtulerat: pfricari eodé pisce facié iussit: territus qđ is a tergo insulæ p aspera & deuia erepsisset ad se. Gratulanti auté inter pœná qđ nõ & locustã. quá pergrádé cæperat obtulisset: locusta quoq; lacerarios iperauit. Milité ptoria nú ob surreptú e uiridario pauoné capite puniuit. In quodá itinere lectica qua uehebať uepribus impedita exploratorem uiæ primarum cohortium centurionem statum humi pœne ad necem uerberauit.

Ité de sæuitia & oi genere crudelitatis eiusdem.

Ox in omne genus crudelitatis erupit: nunquá deficiente materia: quú primo matris dein nepotú &

PHI. Grádé mullú: diximus supra mulos pisces magnitudie eé modica binasq; libras põderis raro admodú exupare: cú ergo rara iuuét piscator mulú grande & ob id ptiosioré drativréq; futuҿ rat9 tyberio obtulerat oñdit orario í sermõib9 pœros lupos odio eé qa naturaliter magni sũt contra grádes mullos expeti: qa his est breue põdus. Perfricari: nõ tá supplicii cá q̃ dehõestamenti. q̃uis & squamæ possint lacerare facié & cõcidere. A tergo isulæ tanq̃ aditú uiáq; demõstrasset: q̃ isidiores furti obrepe posset ad Tyberiú cõtrucitandú. Per deuia: í accessa remotaq; a uia usitata. Erepsisset: erepere é difficul

Erepere ter loca aspa & edita scádere: tãq̃ opus sit erepe magis q̃ ábulare. Oratius. & quos nunq̃ erep semus nisi nos uicia triuici uilla recepisset. Locustá: locusta piscis é ex gñe crustaceoҿ corpe lõgo differt mas locusta a

locusta fœmia: qđ fœmiæ prius pes duplex: mari simplex: utriq; cornua añ oculos bia lõga & aspa auctor aristoteles í. iiii. polypú i tm̃ locusta pauet ut si iuxta uiderit oimodo moriať. locustá lacerat cõger ut refert pli. in

actrides ix. sunt & locustæ ex genere isectoҿ: quas græci acridas appellant; quæ uolantes solem obumbrant omnia

morsu erodétes & cōtactu adurétes ī cyrenaica regione lex ē ut inqt Pli.in undecimo:ter anno debellādi
locustas:prio ut oua obterāt:deide foetū:postremo adultas desertoris pœna ī eū statura ē q cessauerit hæc
est illa locusta:q̄ oli ægyptū repleuit sicut in exodo & apud eccl'iasticos scriptores copiose relatū ē de pisce
locusta loqtur trāqllus:cuius sensus ē piscator dū pfricatiōe mulli piscis squāosi laceraẽ. cœpit lætari q̄ nō
locustā attulisset:cuius crustaceo tergo uehemētius lacerari lācinariq̄ potuisset:tūc Ty.iussit:ut locusta il
lius os & facies laceraretẽ:q crudelitate pinde ac delectabili cibo pascebaẽ. Ob subreptū pauonē:olī pes
senius niger romāus īpator ob unius galli direptionē decē cōmāipulōes securi pcuti iusserat:sed exercitus
seditionē ueritus iussit ut dēoꝝ galliaceoꝝ p̄cia gallinacei dn̄o psoluerēt.& ut nemo illoꝝ unq̄ focū face
ret:nec unq̄ recēs coctū cibū sumeret:sed pane & frigidis uescerenẽ:appositis speculatoribus:q id curarēt.

Seueritatis exemplū

Viridario:horto amēissimo. Vepribꝫ:spinis Virgilius in georgicis:& hirsuti secuerūt corpora uepres:ī
de uep̄ta spinosa loca & senticosa dicūẽ.Cicero uep̄cula qđ ē dimiutiuū uepris dixit ī festiaria:ut illa ex ue
p̄culis extracta nitedula rēpu.cōareẽ arrodere:ē āt nitedula ut dictionē Cicerōis ītelligas mus exiguus:si-
cut docet Seruius citās hoc tullianū testimoniū. Priaꝝ cohortiū cēturionē:docet uegetius ī.ii.de re mi-
litari primā in legiōe cohortē fuisse reliqs cohortibus & nobiliorē & numerosiorē:nāq; supra mille mili-
tes cōtinebat:& ob id miliaria nominabaẽ. Erupit:quasi agmine & impetu facto psilut omni calcata mo
destia. Dein nepotū:Nerōis & drusi:sæpe diximus dein & exi p deide & exinde auctor Ci.in oratore.

uepres
uep̄ta
uep̄cula
nitedula

Dein
Exin

M.AN. Secretū agenti:curāti corpus aut circa qd aliud remotis arbitris occupato. Mullū:piscē. Ere
psisset: obrepēdo ī summū euasisset. Gratulāti:fœliciter sibi cessisse dicēti. Locustā qppe q crusta nō sq̄-
mis cōstat Plinius.Locustæ crusta fragili muniūtur:& rursus:fluitāt locustæ reptantiū modo recto meatu
cornibusq; sunt rotūditate præpilata ad latera porrectis. Viridario:loco herbis plantisq; uirentibus præ
dito. Primo matris:breuis epilogus eorū:q̄ crudeliter in matrē & necessarias per scelus patrauit.

nurus postremo Seiani familiares:atq; ēt notos psequere-
tur:post cuius interitū uel seuissimus extitit:quo maxime
apparuit nō tā ip̄m a Seiano cōcitari solitū:quā Seianū q̄-
renti occasiones sūministrasse. Et si cōmentario quē de uita
sua sūmatim.breuiterq; cōposuit:ausus est scribere. Seianū
se punisse uel qđ cōperisset furē aduersus germāici liberos
filii sui:quorū ipse alterū suspecto iam:alterū opp̄ssu demū
Seiano interemit:Sigillati crudeliter facta eius exeq lōgū
esset Genera uelut exēplaria sæuitiæ enūerata sat erat:nul
lus a pœna hominū cessauit dies:ne religiosus qdē ac sacer
Animaduersum in quosdā ineūte anno nouo accusari dāna
tiq; multi cū liberis atq; etiā uxoribus suis. Interdictum ne
capite dānatos ppinq lugerent:decreta accusatoribus p̄ci-
pua p̄mia:nōnūquā & testibus:nemini delatoꝝ fides abro
gata.Omne crimē p capitali receptum ē:ēt paucoꝝ simpli
ciumq; uerborum.Obiectum est poetæ quod in tragœdia.

PHI. Nurus Agrippinæ:Seiāi
familiares psequereẽ.Seiāo pem
pto cognati & amici passim ac-
cusabanẽ:ad quos donādos uel
hoc solū crimē sufficiebat q̄ ami
ci seiani fuisse dicerenẽ. ignouit
tn̄ Tyberius qbusdā & in primis
Marco Terentio seiani familiari
q cū accusareẽ ob hoc:q̄ amicus
seiani fuisset:nō mō : nō negauit
sed palā dixit:se ideo studiosum
familiarēq; seiani fuisse:qa ille tā
topere a Tyberio honorabatur:
æquū ē.n.inqt quoscunq; hono
rat impator:eos quoq; nos ama
re nihil curiosius inqrentes q̄les
hi sint.hæc dion. Seiano cōcita
ri:qdā ita existimabāt ut Tyberi
us nō sua spōte sed stimulis seia-
ni cōcitatus seuiret. Querenti
occasiones:Tyberio seuiēdi ī su-
as occasiōes q̄rēti suggerebat sū-
ministrabatq; seianus:non autē
ipse a seiano ad crudelitatem exercendam concitabatur. Summatim breuiterq;:expressit quid sit cōmen
tarius. Nam sicut copiosius explicauimus in Iulio Cæsare commentarium dicimus in quo nudæ res ponū
tur & capita rerum annotantur hinc ait Ci.in epistola ad.L.Iuceium conficiam commentarios rerum om
nium. Alterum oppresso:seiano igitur si post interitum seiani alter ex filiis germanici interemptus est a
Tyberio.quomodo potuit aut debuit seianus ob hoc puniri.quod ipse faceret aduersus filios germanici.

commen-
tariū

Sigillarim speciatim & per singula exempla crudelitatis. Generatim:dum per genera discurrit : abunde
exempla suggeruntur. Tyberianæ crudelitatis. Ne religiosis quidem:religiosi dies ut docet gellius ī.iiii.
dicuntur tristi omine infames impeditiq;:in quibus res diuinæ facere & rem quampiam nouam exordiri
temperandum est:quos uulgus nefastos appellat.hinc Cice. diem alliensis pugnæ religiosum esse dicit in
epistolis ad atticum.quidam religiosos interpretantur dies sacros:macrobius in tertio saturnalium. reli-
giosi sunt inquit dies:qui facienda & uitanda discernunt:sacri uero dies sacrati sunt q̄q̄ sacrum aliquando
execrabile funestumq; dicatur iuxta illud maronianum:auri sacra fames.religiosum diem & sacrum uelu-
ti contraria opposuit fortunatianus in tertio rhetorices cum ait. Quando temporis significationem ha-
bet uelut interdiu an noctu sacro religioso die. Animaduersum in quosdam : puniti quidam animad-
uertere enim punire est : inde animaduersiones dictæ . & ani maduersi ipsi puniti. Paulus iurisconsultus

Religiosi
dies

Sacri dies
Animad-
uersiones
Animad-
uersi

corpora aiaduersoꝝ qbuslibet petētibus ad sepulturā dāda sūt. Ineūte anno nono:calē.Ianuarii:quo die cū sit festus & sacer tēperādū erat a sulpiciis aiaduersiōibusq̧:oli calēdæ.Martiæ pricipiū anni fuerūt:idq̧ maxie ex hoc,pbaẗ:ꝙ ab ipso Quītilis qntus ē:& deiceps,p nūero nūerabāẗ.qñq̧ & idus maiæ solēnes fuerūt icūdis magr̄atibus:aliqñ idus decēbres.Liuius auctor. Propinq:necessarii & affines. Lugerēt:lugere nō tā plorare ē q̄ lugubres uestes īduere.est aūt uestis lugentiū coloris nigri:quē græci anthracinū appellāt a carbone q græce antrax noiaẗ. Varro,ppinquæ adolescētulæ ēt adolescētuli,pximi amiculo nigello capillo demisso sequunẗ luctū.scribit Liuius matronas ī luctu nihil aliud q̄ purpurā auruq̧ depōere:quæ cum ellucesserūt resumūt.Dionysius alicarnaseus lib.v.refert Romanas matrōas.Valeriū publicolā brutū luxisse annuū tēpus depositiōe auri & purpuræ:ut est illis luctus cōsuetudo in necessariorū cognatorūq̧ funeribus.Cicero in quarta tusculana luctū esse dicit egritudinem ex eius q carus fuerit.interitu acerbo. Non nunquā & testibus:præmia.s.decreta sunt his q,p testimonio dixissent,ppinquos dānatorū luxisse. Delatorum accusatorum. Abrogata:detracta. Pro capitali:tanq̄ pœna capitis puniendum.

principium anniuariū

Anthracinus color

Luctus

M.AN. Cōmētario quē:sic Gellius est adeo,pbri grāmatici cōmētarius alterius generis auctoritas frequētior:ī nūero ēt multitudinis cōmētarios & cōmētaria īdifferēter ueteres,ptulerūt:est cōmētariū ut Seneca tradit:in quo nudæ res ponūẗ.Ci.nō est oratio:sed capita reꝝ & oratiōis cōmentariū Paulo plenius.

Quoꝝ alteꝝ:Neronē. Suspecto:Seiāo. Alteꝝ:Drusum.qbus falsa fuisse appet.q̄ de Seiāi morte in cōmētariis tradidit. Exēplaria.ab exēplari & exēplario eē pōt.Pli.uerba hæc omisit ī hoc tractatu:nisi exemplariū uitiosum ē.Ci.illa oro fuit mihi exēplar bñ dicēdi. A pœna hoīum:quo nō aliqs pœna afficeretur

Religiosus:Festus religiosos dies eē ait:q faciēda & uitāda discernerēt:qđ & Maro sensisse uẽ:cuius illud ē:riuos diducere nulla religio uetuit:religiosi ad hæc dies īfames atq̧ īfausti dicūẗ. Sacer : diuino cultui datus Trebatius ī libro de religiōibus sacrum esse dixit. Ex necessariis:domesticis:arctioreq̧ uiculo iunctis. Carnificinæ:cædis & suppliciorum officinæ:quid deorum haberetur. Lugerent:luctu & squalore suum testarentur dolorem. Obiectum fraudi datum.

Agamēnonē lacessisset:obiectū & historico:qđ Brutū Cassiūq̧ ultimos Romanoꝝ dixisset:animaduersum stati in auctores scriptaq̧ abolita:quāuis,pbarenẗ eni aliquod ante annos Augusto audiente recitata:qbusdā custodia traditis non modo studendi solatiū adēptū:sed etiā sermonis & colloquii usus.Citati ad cām dicendā partim se domi uulnerauerūt certi dānationis:sed ad uexationē ignominiāq̧ uitandam partim in media curia uenenū hauserūt:& tamen colligatis uulneribus ac semianimes:palpitantesq̧ in carcerē recepti.Nemo punitorū & non in gemonias abiectus uncoq̧ tractus Viginti uno die abiecti īter eos pueri & fœminę īmaturę puellæ:q̄a more tradito nefas esset uirgīes strāgulari:uitiatæ prius a carnifice dein strāgulatæ. mori uolētibus uis adhibita uiuēdi.Nā mortē adeo leue supplicium putabat:ut quū audisset unū ex eis Carnulium noīe anticipasse eā exclamauit.Carnutius me euasit.Et in recognoscē

PHI. Agaměonem lacessisset deest in īpressis codicibꝫ dictio hæc,pbris:ut ita legas Agamēnonē,pbris lacessisset.est aūt sensus īter cætera crīa hoc quoq̧ tanq̄ capitale obiectū fuit poetæ cuidā:q in tragœdia īduxerat psonā:quæ Agamēnonē ī troductū in fabula,pbris cōuitiisq̧ lacessebat tanq̄ īpotenter & tyrannice dominātē sicut apud oratium in ii.sermonū lacessitur accusaturq̧:Agamēnon:ꝙ aiacē sepeliri,phibeat. tragœdia extat senecæ: cui titulus ē Agamēnon. hoc iō in poeta punisse uẽ tyberius qa princeps & reges de principibus & regibus maledici ægre ferūt. & quæ in alios,pbra dicūẗ in se ipsos dici existimant. Vltimos romanoꝝ:tanq̄ in bruto & cassio generositas & uera uirtus romanoꝝ defecisset:nec post illos ullos apud Romanos amplius extitisset memoratu dignus & libertatis assertor.scribit Plutarchus philopomenem romanis ultimum græcorum appellari solitum ꝙ post illum magnus uir apud græcos nullus extiterit. Animaduersum in auctores:sumptum supplicium est de poeta & historico. Scriptaq̧ abolita s.poetæ & historici.infesta nimirum sunt illa uirtutibus tempora quibus in libros quoq̧ & ingenia seui sūt principes.scribit.Cor.ta.in uita Iulii agricolæ seuitum fuisse in arulenum rusticum & herenium senectionem pariterq̧ in libros eorum delegato triumuiris ministerio:ut monumenta clarissimorum ingeniorum in foro urerentur.s.arbitrabanẗ pessimi principes cum libris aboleri uocem memorem libertatis. Quiuis probarentur:illa scilicet scripta poetæ & historici:probata autem fuerant sub augusto : utpote optimo principe improbata & abolita sub tyberio:utpote pessimo & crudelissimo. Studendi solatium:ademptū nouum supplicii genus & quo nullum semer maius excogitari potest ad litteratos puniendos:q̄ illis adimere solatium studendi scribunt iurisconsulti digestis de pœnis genus esse pœnæ uiris studiosis interdicere aduocationibus & foro:nam cum litteræ ut dicere solebat.Aristoteles inter prospera sint.ornamentū inter aduersa refugium : omni solatio doctus priuari uidetur. cui in custodia collocato studiis interdi

Vltimos romanorū

Vltimus græcorum qui

Sęuire in libros

Suppliciū litterati

citur:dixit Plinius li.nono epistolarum oē sibi esse ex studiis solatium. Citati:uel uoce præconis uel ab accenso. Sed aduexationem:ideo se domi uulnerabant uolentes in cubiculo suo mori:ne damnati in iudicio uexarenť ignominioso dedecorosoq́ꝫ supplicio. In curia:in ipso senatu iō aūt in curia hauriebant uenenum:ut ita & cruciatibus eriperentur:& inuidiam Tyberio cōflarēt. Colligatis uulneribus:iubebat tyberius uulnera illorum qui semet uulnerauerant ideo obligari:ut diutius per tormenta uiuerēt & erūnosius. Nemo punitoꝝ nō:quilibet quicunqꝫ ex numero punitoꝝ. In gemonias.locū supplicii.de quo paulo ante satis multa. Immaturæ:nōdū puberes:nec uiro tēpestiuæ:duodecimus annus in fœmina & quartusdecimus in puero secundum iura publica definit pubertatis ætatem. Strangulari laqo gulam frangere. Vitiatæ:cōstupratæ ne uirgines contra morem strangularentur. Dein strangulatæ:laqueo necatæ sunt:& ita morem a maioribus traditum seruasse uidebatur:qui prohibet puellam uirginem laqueo necari. Vis adhibita:qui cupiebant uiuere ad mortem adigebantur:quibus mori optabile erat:hos uiuere cogebat:ut ita diutius in calamitatibus eēnt:quæ morte finiunť. Anticipasse:præoccupasse:ꝑuenisse priusquam a Tyberio morti damnaretur. Carnulius me euasit:hoc ideo dixit Tyberius:tanquam carnifius sibi mortem consciscens nimis cito cruciatus & tormenta fuisset:quæ per lenitudinem & longam moram solitus erat truculentus princeps adhibere his:quos diu mori uolebat.

M.AN. Agamēnonem:græcorum ad troiam imperatorem:sed non tam nomen aut gēus qua patriam

dis custodiis:ꝑcanti cuidam pœne maturitatē : respondit nondū tecum in gratiā redii. Annalibus suis uir cōsularis inseruit frequenti quondā cōuiuio cui & ipse affuerit interrogatū eū subito & clare a quodā nano astāte mēse inter capreas cur Pauconius maiestatis reus tandiu uiueret:statim qdē petulātiā linguæ obiurgasse. Cæteꝝ post paucos dies scripsisse senatui:ut de pœna paucōii quāprimū statueret.

Itē de crudelitate & sæuitia eiusdē auctis.

DVxit intenditqꝫ sæuiciam exacerbatus indicio de morte filii sui Drusi:quem quū morbo & intemperantia periisset existimaret : ut tandem interemptum fraude Liuiæ uxoris atqꝫ Seiani cognouit:neque tormentis neqꝫ supplicio cuiusquam pepercit:soli huic cognitioni adeo per totos dies deditus & intētus:ut rhodiensem hospitem:quem familiaribus litteris Romam euocabat aduenisse sibi nunciatum torqueri sine mora iusserit:quasi aliquis ex necessariis quæstioni adesset. deinde errore detecto:& occidi ne uulgaret iniuriam:Carnificinæ eius ostenditur locus capreis:unde damnatos per longa & exquisita

secutum crediderim. siquidē lacedæmon:ac tota achaia in ueteri claudiorum clientela fuit. Vltimos romanos:qui uere romani dici possent quia tyrannis infesti. Scripta:abolita:concremata aut alia ui absumpta. Augusta audiente:quo intelligi potest quanto æquior augustus:q̄ Tyberius fuisset. Vulnerauerunt:sibi manū intulerunt longiores cruciatus & ignominiam horrētes. Media curia:coram principe & patribus. Nemo nō:omnis unusquisqꝫ. Immaturæ:uiro.s.maturus spōsæ & matura uiro dicimus:Papinius:Donec & hic sponsæ maturus:& illa marito. Moræ tradito:a maioribus accepto. A carnifice ab ipso carnificii ministro. Dein strangulatæ : ut patrio more incolumi post uirginitatē ademptam factum uideretur. Vi adhibita:ut uel inuiti uiuerent. Anticipasse uenenum:ꝑgustasse.aut ꝑcipitasse se ferroue incubuisse. Me euasit:censuit sanguinaria natura ne supplicio quidem affectum:quem longiore cruciatu non torsisset.

PHI. In recognoscendis custodiis:in notis seruii declarauimus custodias dici carcerarios:& dānatos q̄ i carcere custodiunť:hinc apud iurisconsultos titulo de custodia reoꝝ scriptū legimus si custodia se iterfecerit uľ ꝑcipitauerit militis culpæ ascribiť:itē si custos custodiā interfecerit.item si custodia casu defuncta fuisse dicať testatōibꝫ id ꝓbādū ē:itē milites si amiserit custodias ipsi i periculū dducūť:firmicus maternus ait i q̄rto si lūa mīuta lumie fuerit i nocturna gēitura:faciet carceris ꝓpositos custodiarūqꝫ custodes. Cuidā uni ex custodiaꝝ nūero. Nōdū tecū i grām redi tāq̄ recōciliatus eēt illis & bēiuolus:quos maturæ morti festināter traderet:pli.ait nihil eē melius tēpestiua morte. Annalibꝫ:historiis q̄s scribebat:ā ānalibꝫ dictū ē. Et ipe affuerit scriptor. Annaliū. Eū ti

Custodiæ

custodiaꝝ custodes.

berium. A quodam nano:breuis staturæ homúculo:qui latine pumilio & pumilius nominať de hoc di-
Pumilior ctű in Augusto:illud adde a pumilio fieri cõparatiuű qđ est pumilior:quo usus est Apuleius cű ait in qn-
to de asino aureo quo uis puero pumilioré:q̃uis cucurbita glabrioré:Codices ĩpressi habét pussilioré : sed
fulgérius placiadas ita legédű monet:ut diximus pumilionis siue nani pars sup̃ior magna est inferior par-
pumilioẽs ua:q̃obrem existimat Aristoteles in.xiii.de aĩalibus pumiliones méte deficere nec sapere ad pfectű. Inter
capreas:ĩ secessu capreaℊ. Petulátiá:linguæ ĩpudériá p̃cacitatéq3 usus est nanus dű petit in conuiuio cur
Procare reus maiestatis paconius tá diu uiueret a petendo dicta petulátia ut a p̃cádo p̃cacitas noĩata:est át procare
Proci petere unde & p̃ci matrimonio & petitores noĩati: Tyberius obiurgauit qdé in nano petulantiá:loquendi:
tñ post Paulo de illo sũmi suppliciű p epistolá iussit:& ita naui monitis crudelibus obtéperauit. Intéperá
tia:dixius supra ex auctoritate Plinii drusum Tyberii filiű fuisse ebriosum:nec alia magis re q̃ uinolentia
regenerasse patré Tyberiű:ex uini át ĩtéperátia morbis ex morbis mors p̃uenit. Fraude uxoris : autumat
orosius Tyberiű drusum & germáicű filios Tyberii a patre ueneno fuisse p̃ditos. Cognitiõi:de ingrédis
his:q cõscii fuissent mortis filii. Rhodiésem hospité:ne credas hoíem rhodi natű dici a Tranqllo hospité
rhodiésis Tyberii rhodiésem:sed alienigená rhodi habitáté:ita rhodius ex rhodiésis differűt:ut hispanus & hispanié
sis sup quo copiose satis ĩ iulio Cæsare. Quæstiõi:qõné sic accipimus nõ torméta tñ:sed oém ĩqsitioné:
auctor Vlpianus ĩ titulo de sanatuscõsulto syllaniano. Occidi.s.iusserit. Iniuriá:q̃ affectus erat hõ ĩno-
cés & ĩsons. Carnificinæ:amator Plautinus ĩ cistellaria credit amoré primű apud hoíes carnificiná cõme
tű.Mar.cato carnificinas dixit pluratiuo nűero p̃ suppliciis atq3 tormétis:& ut utar uocabulo pluratiuo p̃
cruciabilitatibus:sic.n.ait ubi societas ubi fides maioℊ ĩsignitas iniurias plagas uerbera uibices eos dolo-
carnificina res atq3 carnificiás:p dedecus atq3 ignominiá te facere ausű eé carnificiá:hic significat nõ tá ex carnificatio
nes quá domiciliű cruciatuű:é enĩ carnificina locus:ĩ quo sontes iussu potestaté a carnifice occiduntť. car-
nificina quoq3 accipiť p̃ officio ipso carnificis:Plautus in captiuis:uel carnificiná húc facere possum p̃peti.
M.AN. Custodiis:cõtinés pro cõtéto reis.s.q ĩ custodia erát. Pœne maturitaté:celeritaté supplicii. Te
cű ĩ gratiá redii:nõdű tibi placatus sum ĩauditæ sæuitiæ argumétű quæ celeriter occidere quẽq̃ ne inimi-
ci qdé animi duceret:sed sic certe é:ut anneus ait Seneca:clemétis uideri aĩ:q oĩno piturus sit:cõfesti occi-
dere. Annalibus:qd annales ab historia distét.Gellius abűde explicat. Ob ĩtéperátiá:luxuriosam & ĩmo
deratá uitá. L.iuillæ uxoris:ex germanico & agrippina genitæ q̇ druso & Tyberii filio nupsit. Cognitiõi
quæstioni de morte filii. Torqueri:quæstioni adhibe.

tormenta præcipitari coram se in mare iubebat:excipienté classiariorű manu:& contis atq3 remis elidéte cadauera:ne cui residui spiritus cuiq̃ inesset:Excogitauerat aűt ĩter genera cruciatus:ét ut larga meri potione p̃ fallaciá oneratos repete ueretris deligatis fidicularű simul urinæq3 torméto distéderet qđ & nisi mors præuenisset:& thrasyllus consulto (ut aiunt) differre q̃dá spe lógioris uitæ cõpulisset plures aliq̃to necaturus:ac ne reliqs qdé nepotibus parsurus credit:quű & caiű suspectű haberet:& Tiberium ut ex adulterio conceptű asp̃naretur:nec abhorret a uero:náq3 idétidé fœlicé Priamű uocabat:qđ sup̃stes oĩum suoℊ extitisset.

De suspitione in qua uixit inter facinora.

Vá uero ĩter hæc nõ mõ ĩuisus ac detestabilis : sed p̃trepidꝯquoq3 atq3 ét cotűeliis obnoxiꝯ uixerit m̃ta ĩdicia sűt:haruspices secreto ac sine testibꝯ ꝯsuli uetuit:uicĩa uero urbi orac'la disiicer̃ coactꝯé.sed maiestate

PHI. Classiariorum:classiarii
nõ tá remiges in classibus dicun
tur:q̃ milites.Cor.tacitus anice-
tű céturione classiario comitatű
Classiarii Plinius ĩ epistolis clasiarii ĩminé
te p̃iculo exterriti:ita hic classia
rios ĩtelligemus milites ex classe
remis & hastis elisisse cadauera
eoℊ:quos in mare iubebat tybe
rius p̃cipitari. Manu: multitu-
Contus dine. Contis:cõtus partica é ex
ploratoria:unde uerbű hoc per
contor deriuari donatus existi-
mat cõtus significat láceá milita
Contati ré:uñ a uegetio cõtati milites di
cti.q cõto utűtur:idé p̃cipit ĩter
meditationes armoℊ ut equites
cõtis utanť sciéter & fortiter.no
nius Marcellus cõtos hastas lon
giores & robustas eé dicit. One
ratos:repletos & bñ potos atq3
distétos. Veretris:mébris uirili
bus.hieronymus:cur portas ue-
retrű o paule:cur a sexu fœminaℊ barba pilis aliaq3 mébroℊ q̃litate distingueris. Fidicularű.fidiculas in
telligit cordas ipsius cytharæ q̇ fides dr̃:festus põpeius:fides genus citharæ dicta:q3 tñ ĩter se cordæ eius:
Fidiculæ quátű ĩter hoíes fides cõcordet cuius diminutiuű fidicula é:hæ fidiculæ eleganti uocabulo neruiæ quoq3
Fides nominanť tanq̃ ex neruis cõcinatæ:hinc apud scriptores clarissimos legimus neruias ĩfidibus brumali die
Neruiæ alias digitis pelli:alias sonare:é & in cœlo fidicula ĩter astra constituta:q̇ fides a columella ab higinio lyra
Fidicula noĩať:pli.ĩ.xxviii.fiducula occasu suo autűnű ĩchoat.p̃terea fidiculæ ĩter genera tormétoℊ nűeranť existi
in cœlo mátq3 eruditi instrm eé ex duobus lignis cõpactű:ego credo id potius esse tormétum:quo sontes a torto-
re cordis:funibusq3 aligari uulgo torquentur de hisce fidiculis mentio fit ápud senecam. Quintilianum.

Valeriā:totāq; ferme eruditoꝝ scholā:sed in hoc trāqlli loco fidiculas haud dubiæ accipimus ꝓ tenuissi-
mis citharæ cordis.qbus genitalia facillime diligari possunt: Vrinæq; tormēto:inter maximos corporis
cruciatus est strāguria:idest urinæ difficultas.scribit Plinius stillicidiū urinæ a uesica īpatibilē esse cruciatū
erat ergo nouū maximūq; tormenti genus hoc qđ crudelissimus prīceps excogitauerat:ut bene poti ac di Stragu
stēti uesicā mero turgētē exonerare nō possent. Cōsulto:de īdustria. Lōgioris uitæ:ita asserebat mathe- ria
maticus ex fato sidereq; mōstrari. Thrasillus:mathematicus:cuius supius mētio facta est. Caiū.caligulā
ītelligit:q ei mox successit in īperio:cuius pr̄ fuit germāicus adoptiuus tyberii filius. Et tyberium:hic ne
pos erat Tyberii genus ex druso filio naturali. Idētidē:frequēter.Fœlicē priamū.luculēti scriptores pria-
mū ob hoc īfelicissimū fuisse tradūt:pp qđ fœlix a tyberio uocabaŕ.Cicero in prima tusculana sic scribit:
priamū i tanta ꝓgeniæ orbaꝝ cū in arā confugisset hostilis manus interemit:hic si uiuis filiis incolumi re-
gno occidisset:astante ope barbarica tectis celatis laqueatis:utrū tandē a bonis an a malis discessisset:tū ꝓ
fecto uideŕ a bonis:& certe ei melius euenisset.hoc idē iuuenalis tradit explicans incōmoda uitæ lōgioris
fuerunt aūt priamo filii qnquaginta.quoꝝ decē & septē ex iusta uxore nati sunt apud senecā in tragœdia
cui titulus est troas:dicitur de priamo id quod quadrat:cū Tyberii sententia:sic.n.ingt chorus fœlix pria Priamo fi-
mus dicimus oēs:fœlix priamus:fœlix qsqs bello moriēs:oia secū cōsumpta uidet. Prætrepidus:mos ty- lii quinqua
rānoꝝ est:ut ex conscientia metuant:oia:quo in metu Dionysiū & alexandrū fuisse notū est. Cōsuli uetu ginta
it:interrogari ne.s.aliqd de morte sua per aruspicinæ disciplinā pronunciarent olim accusatus est soranus
& seruilia sorani filia:quod pecuniam magis delargita esset tanquā consultatura de morte principis nerio
nis. Vicina urbi oracula ut sortes antiatinas:de quibus post paulo:ut prænestias ut tiburtinas: uideŕ eni
oraculum fuisse tibure:propter albuneam unam ex sybillis:quæ illic numinis uice colebatur.
M.AN. Classiarioꝝ manu:remigū multitudine sociorūq; naualium:qui classem præsidio circa caprea
obtinebāt. Leucadii:ut strabo ait:quē ex sūma rupe in subiectū mare ꝑcipitassent.nauibus cōtinuo exci s
piebat:ut seruatū extra fines mitterent hic ne euaderet exceptū necabat. Cōtis lōgioribus hastis:ut noni
us ait & robustis. Oneratos:repletos. Veretris:genitalibus. Fidiculaꝝ:inhibita arctissimo fidicularum
nexu mitturitione. Distenderet:ualde ipleret:ac ꝑ hoc maiore cruciatu torqueret.idē alibi nūquā e tricli
nio abscessit:nisi distētus ac madens. Ver.Referūt distēta capellæ. Spe lōgioris uitæ:longiore uitæ spacio
ex astroꝝ rōne ꝑmisso.nā totus ut Dion ait ex trasylli disciplina Tyberius pēdebat. Cōsulto:ne in plures
sæuiret. Nepotibus:caligulæ:& Tyberio drusi filio. Supstes omniū suoꝝ:non omniū:nā Hecube:Hele-
no:Polidoro:Cassandra:& Polixena supstitibus periit:sed ad illud Vergilianū allusit:Troiam incensam &
prolapsa uidentem pergama.iuuenalis.Omnia uidit euersa & flammis asiam ferroq; cadentem.

ꝑnestinaꝝ sortiū territus destitit:quū obsignatas deuectas
q; Romā nō repisset ī arca nisi relatas rursus ad tēplū : unū
& alteꝝ cōsulares oblatis ꝓuīciis nō ausus a se dimittere us
q; adeo detinuit:dōec successores post aliquos annos ꝑsenti
bus daret:quū iterī manēte officii titulo ēt đlegaret pluria.
Assidueq; illi ꝑ legatos & adiutores suos exeq̄nda curarēt.

De suspitione nurus & nepotū damnatorum.

NVrū ac nepotes nunq̄ aliter post dānationē : quā
cathenatos:obsutaq; lectica loco mouit: ꝓhibitis
per milité obuiis ac uiatoribus respicere usq̄ uel consistere.

Idem de differentia & suspitione eiusdem.

SEiāū res nouas moliētē:quis iā & natalē eiꝰ publi
ce celebrari:& imagines aureas coli passim uide-
ret uix tandē & astu magis ac dolo:quā principali
auctoritate subuertit:Nā prio ut a se per speciē honoris di
mitteret collegā sibi assumpsit in qnto cōsulatu:quem lon-
go interuallo absens ob idipsum susceperat.Deinde spe af-
finitatis ac tribunitiæ potestatis deceptum inopinantē cri-

PHI. Prænestinaꝝ sortiū : Ci- Origo sor-
cero in secūdo de diuinatiōe lu- tium
culenter enarrat: quēadmodum
numerius suffusius sortes prius
inuenit apud ꝑnestinos sculptas
in robore litterarū priscarū no-
tis:& cū eodem tpe mel ex olea
fluxisset ī eo loco:ubi fortūæ si-
ta ē ædes:aruspices dixerūt sum
mā nobilitate illas sortes futu-
ras:eorūq; iussu ex illa olea arca
facta est eoq; sortes conditæ : q̄
fortunæ monitu pueri māu mi-
scebanŕ atq; ducebanŕ:uetustas ēt
nūc retinet nomen sortiū præne
stinaꝝ:carneades dicere solitus
erat nusq̄ se fortunatiorē:q̄ præ
neste uidisse fortunā de hoc ꝑ-
nestinæ fortunæ oraculo:memi
nit filius:celsisq; dicatī fortūæ ꝑ fortuna
nestæ iugis:& a nobis copiose di ꝑnestina
ctū est in cōmentariis propertii:
ubi enarraŕ ille uersiculus:ecqd
ꝑnestis dubias petis īscia sortes.
In arca:arcā illam intelligit ex
olea factā:in qua cōditæ sortes ferebanŕ. Obsignatas:sigillo īpræsso clusas ne fucus fieri posset. Ad tem
plū:fortūæ.s.ꝑnestiæ. Nō ausus dimittere:timebat ne ī ꝓuīcia qsq; sua res nouas moliretŕ:& ad rebellionē
ꝓuīciales cōcitaret. Præsentibus:duobus illis cōsularibus:qbus obtulerat ꝓuīcias:nec tñ eos ob metū a
se dimiserat. Manēte officii titulo:ut.s.ꝓcōsules aut ꝑsides ꝓuīciæ dicerenŕ:qbus tāq̄ legitimis ꝑsidibus

pcõſulibuſq; plurima Tyberius delegabat:ſcribũt nã iuriſcõſulti pcõſules niſi egreſſi fuerit urbẽ nõ habere iuriſdictionẽ:p legatos põt pcõſul mãdare iuriſdictionẽ a legato ſuo ut inqt Vlpiãus legatos nõ oportet pricipẽ cõſulere:ſed pcõſulẽ ſuũ:& iis ad cõſultationẽ legatoꝝ debebit rñdere:ſcribit põponius legatos p
legati pcõſulum cõſulũ nihil ppriũ hre:niſi a pconſule eis mãdata ſit iuriſdictio:de his legatis nũc loqtur. Obſuta:munita circũſepta & undiq; clauſa.ne qſpiã itereũdũ itroſpicere poſſet qs ĩ lectica deferret. Prohibitis uiatoribus ĩ troſpicere:agrippinã nuꝝ & druſum neronẽq; nepotes qñ ab uno loco ad aliũ transferebant in lectica undiq; conuelata deferri uoluit & adhibitis militibus uetuit uiatores & iter faciẽtes reſpicere qs ĩtra lecticam geſtaretur:nec res cogita maiorem ipſi cõflarẽt inuidiã.olim homo adoleſcẽs pro legato ĩ lectica ferebat ei obuiã bubulcus uẽuſinus aduenit & per iocũ cũ ignoraret q ferret rogauit nõ mortuũ ferret.ubi id audiuit lecticã iuſſit depõi ſtuppis qbus lectica ligata erat uſq; adeo uerberari iuſſit:dũ aiam efflauit auctor.C.gracchus ĩ oratiõe de legibus pmulgatis. Natalẽ eius celebrari colebat:ſeianus pinde ac alter Ty
Seiani ſtatuæ conflatæ berius:unde nõ miꝝ ſi illius dies natalis celebrabat.& imagines aureæ ſeião paſſim dicabant:q poſt eius necẽ parti diſiectæ ptim cõflatæ ſunt:unde ait ſatyrographus deſcẽdũt ſtatuæ reſtẽq; ſequunt & ex facie toto orbe ſecũda ſunt urceoli pelues ſartago patellæ. Quã pricipalia auctoritate:Tyberius nõ auctoritate pricipis uſus ẽ ad ſcianũ ſubuertẽdũ:ſed aſtutia & uaframẽtis:timebat.n.imodicã ſeiani potẽtiã:illũ participẽ curaꝝ appellabat & pleruq; repetẽs dicebat meus ſeiãus. Dimitteret:Tyberius petẽs ſeceſſum ca
meus ſeianus preaꝝ cõſulẽ ſeianũ deſignauit creditũq; ẽ deſignari eos collegas ĩ cõſulatu p qnquẽniũ. Ob idipſum:ut hoc dolo pderet ſeianũ. Spe affinitatis:tãq̃ affinitatẽ cũ ſeião facturus eẽt deſponſata illi una ex neptibus

Tribunitiæ ptãtis:Tyberius diuulgauit cũ eẽt capreis ſe tribũitiã ptãtẽ ſeião daturꝰ:ut.ſ.iopinatũ opprimeret:ſcripſit ãt ſenatui p ſertoriũ macronem:q cũ ſeiano diceret poteſtatẽ tribunitiã ſeſe illi a Tyberio afferre:tunc ſeianus ſupra modũ lætus curiã ingreſſus eſt:macron tradita cõſulibus epiſtola:priuſq̃ quicq̃ legaretur egreſſus eſt ad milites:ſed lecta epiſtola:qua petebat Tyberius ſuppliciũ ſumi de ſeiano:ſtatim tri
mores ſeiãi buni & milites illũ circunſteterunt:& in gemonias ſcalas laceratũ abiecerunt uncoq; traxerunt.

M.AN. Præneſtinaꝝ ſortiũ:Strabo habet:inqt præneſtæ fortunæ tẽplũ:unde certa edũt oracula.Colebat ibi fortuna ſub imagie duaꝝ ſoroꝝ papinius:Quod ni tẽpla darẽt alias thyritia ſortes & præneſtinæ poterant migrare ſorores.ælius lampridius in Alexandro huic ait in templo præneſtiæ ueſtæ talis ſors extitit:Si qua fata aſpera rumpas tu marcellus eris:quibus uerbis datur intelligi qualis eſſet præneſtinarũ ſortium ratio. Obſignatis:obſignata archa. Per legatos:circa prouincias ſcilicet miſſos. Nurum:agrippinam. Nepotes:druſum & Neronem. Obſuta:clauſa:obſũto uelo adoperta. Seianum res nouas:fuerat is ut dion tradidit.M.appitii pathicus:ſed ſimilitudine moꝝ ita tyberio inſinuatus & ab eo ad id potẽtiæ euectus:ut iam pares illi & tyberio honores deferrentur per ſertorium macronem romam miſſum ſenatui dãnandum tradidit dãnatũq; crudeliter necauit.Iu.Ex facie toto orbe ſecũda fiunt urceoli:& ruſus ardet adoratu populo caput & crepat ingens:ſeiãus:Ioſephus auctor eſt.Antoniam germanici matrem per codicillos pallanti ſeruo ſuo ad tyberium datos ſeiani coniurationẽ principii ſignificaſſe. Spe affinitatis:ut ex nepotibus illi unã mrimõio locaret.

PHI. Senẽ ſecerat eni iã ſenex tyberius. Tumultũ ne roma tumultuaret ſeiani cauſa. Druſũ nepotẽ:illum intelligit cui ut ſupra dictũ eſt adeo alimenta ſubduxit:ut tomentũ e culcitra mãdere tẽtauerit:quẽ iudicatũ hoſtem fame necauit. Meditabat:animo cogitabat:alias exercebat unde meditationes Romanorũ
Meditationes romanorum dictæ ſunt cõflictus ſine ſanguine:& omnes artes auctore uegetio ĩ meditatiõe conſiſtũt:meditor græce dr̃ μελετάω. Speculabundus:diligenter & uehemẽter ſpeculans tanq̃ ex ſpeculatorio:diximus in notis ſeruii:q no mina ibundus definẽtia largam uim & fluentẽ copiã & quaſi ha

minatus eſt pudenda miſerandaq; oratiõe:quũ iter alia. P.C.præcaretur:mitterent alteꝝ e conſulibus qui ſenem ſe & ſolũ in conſpectu eoꝝ cũ aliquo militari pſidio perduceret:ſic quoq; diffidens tumultũq; metuens. Druſum nepotem quẽ uinculis adhuc Romę continebat ſolui:ſi res poſceret:ducẽq; conſtitui pceperat. Aptatis etiam nauibus ad quaſcũq; legiones meditabatur fugã ſpeculabundus ex altiſſima rupe idẽtidẽ ſigna:quæ ne nũcii morarẽt:tolli procul:ut quicquid foret ſentiret:mãdauerat Verũ & oppſſa coniuratione Seiani nihilo ſecurior aut conſtantior:per nouẽ pximos menſes non egreſſus eſt uilla:quę uocatur iouis.

De conuitiis & libellis contra eum editis.

Rebant inſuper anxiam mẽtẽ uaria undiq; conuicia nullo non dãnatorũ probri genus coram uel p libellos in orcheſtra poſitos ingerente quibus quidem diuerſiſſime afficiebatur:modo ut præ pudore ignota & celata cuncta cuperet:nonnunquam eadem cõtineret & proferret ultro ac uulgaret:Quin & arthabãi parthorum Regis laceratus eſt litteris parricidia & cædes:& ignauiã & luxuriam obiicientis:monentiſque ut uoluntaria morte

búdátiã rei:cuius rei uerbũ esset:declararẽt. Idẽtidẽ:crebriter & subide. Signa tolli:mãdauerat Tyberius signa q̇dã fieri per quæ ñ expectato nũtio certior fieret seiáus ne rege potitus foret:an ex eius uoto fuisset op̃p̃ssus:ut rebus male succedẽtibus posset statim capessere fugã.signũ diurnũ est fumus nocturnũ flãma:danť alia signa ex p̃scripto pricipis. Villa Iouis:hæc erat ĩ isula capreaꝝ. Vrebãt:cruciabãt:maro.urit atrox iuno. Nullo nõ dãnatoꝝ:quolibet ex dãnatis. In orchestra:locus erat ĩ theatro nobilior:ubi senatus ludos spectare solebat:de orchestra satis ac sup iã dictũ est:ideo ãt libelli ĩ.orchestra ponebanť:ut p̃bra Tyberii ĩter nobiles uulgarenť. Celata cũcta.s.p̃bra & maledicta:q̃ a dãnatis in ip̃m ĩgerebãť. Cõtineret:uť legẽdũ cõcineret:ut sit sensus Tyberiũ ĩterdũ cõuicia adeo sp̃reuisse:ut illa cõtineret hoc ẽ cantaret ĩuulgaretq̧. Arthabãi parthoꝝ:p̃thi ex genere arsacidaꝝ ĩperatorẽ facere solebãt:uñ olĩ rege orbati uononẽ regno p̃turbãt.utpote aliẽigenã. Cõfestiq̧:arthabanũ euocãt medoꝝ regẽ arsacidaꝝ gñe descẽdẽtẽ:hic inimicus Tyberii factus armeniã ĩuasit:mox cũ se ĩsidiãtiũ dolis eripuisset cũ Tyberio iniit amicitiã ĩteruẽtu uitelii.etenĩ circa eufratrẽ fluuiũ arthabãus & uitelius:de pacis fœdere colloquunť ĩ medio sibi põte fluminis cauẽtes:post ictũ fœdus herodes tetrarcha eis cõuiuiũ ĩ loco medio p̃para::tabernaculũ ex p̃ciosis gẽmis exornãs tũc arthabus dat obsidẽ Tyberio Dariũ filiũ:cũ quo ẽt mũera magna trãsmitit:hæc iosephus libro decimo octauo antiq̃tatũ. Parricidia obiiciẽtis:arthabãus quo tempore inimicus erat Tyberii illũ cõuitiis epistolaribus lacerabat:ĩ q̃bus obiiciebat ĩ primis parricidia:q.s.filios & nepotes & nuꝝ ĩteremisset:lege enim pompeia de parricidiis caueť:ut is parricidii teneatur nõ solum qui patrem & matrem interfecerit:sed qui fratrem sororem patruelem matruelem filium filiam nepotẽ nuꝝ aliosq̧ p̃pinquos occiderit. Luxuriam:appellatione luxuriæ nõ tã libidinẽ ueneriam contineri q̃ ĩmodicã profusionẽ alibi docuimus. Semetipse pertesus:displicens sibimetipsi & quasi uitam suam odio habens.

Signum diurnum

Atrabáus

parricida q

Luxuria

M.AN. Pudenda:tali ut illius merito eũ pudere potuisset. Perduceret:ex capreis romã:Iuuena.uerbosa epistola uenit a capreis. Tumultũ:motũ in seiano opprimendo. Drusum:quem postea fame ĩ ima palatii parte necauit. Meditabatur:mẽte & cõsilio agitabat. Speculabũdus:speculationi uehementer intẽtus. Vrebãt:dolore & ira exagitabãt. In orchestra:unde nobilissimi quiq̧ spectabãt. Ingerente obiiciẽte. Ignota & celata:ignorari uellet & occultari:quæ obiecta essent. Vltro:spõte proderet. Artabãi parthorum regis:iosephus mittit etiam inquit Tyberius ad uitelium litteras ei iubens:ut amicitiam cum artabano parthorum imperatore conficeret:terrebat enim eum quod inimicus extaret & armeniam inuasisset. Parricidia:propinquorum. Cædes:ciuium aut cædes per ministros:parricidia per ipsum patrata accipias. Ignauiam:desidiam & inertiam. Luxuriam:nefariam libidinem.

maximo iustissimoq̧ ciuiũ odio q̃ primũ satisfaceret. Postremo semetipse pertesus talis epistolæ principio tãtũ nõ summam malorum suorum professus est.

De epistola eius ad senatũ & orõne factũ suũ p̃nũciãtibus.

QVid scribam uobis. P.C. quo modo scribã aut q̇d omnino nõ scribam hoc tp̃e:Dii me deæq̧ peius p̃dant:quã quotidie perire sentio. Scio. Existimant q̇dã p̃scisse hoc cum peritia futurorum ac multo ante quãta se quãdoq̧ acerbitas & infamia maneret prospexisse. Iõq̧ ut imperium iniret & patris patriæ appellationẽ:& ne in acta sua iurareť obstiatissime recusasse:ne mox maiore dedecore impar tantis honoribus inueniretur. Quod sane & ex oratiõe eius:quã de utraq̧ re habuit colligi põt:uel quũ ait similem se semp̃ sui futurũ:nec unq̃ mutaturũ mores suos:quãdiu mẽtis sanæ fuisset:sed exempli causa cauendũ ne se senatus ĩ acta cuiusq̃ obligare.q̃a aliquo casu mutari posset & rursus si quando aũt inquit de moribus meis deuotoq̧ uobis animo dubitaueritis:q̇d prius q̃ eueniat opto:ut me supremus dies huic mutatæ uestræ de me opinioni eripiat: nihil honoris adiicit mihi patris appellatio:uobis autẽ exprobrabit:aut temeritatẽ delati mihi eius cognominis:aut inconstantiam contrarii de me iudicii.

PHI. Tantum nõ summa malorum:supra docuimus gens eẽ elocutionis non p̃ritæ:equo & filius usus est:tantũ non strictis mucronibus.accipiturq̧ illud tãtum non pro etiam:& est sensus Tyberium ualde etiam summã malorum suorum professum eẽ in epistola ad senatum scripta. Quid scribã uobis:uerba epistolæ Tyberii quæ summã principis desperationem uitãq̧ ærũnosissimam aperte demonstrãt: perturbatus & anxius anius nescit:unde exordiať ignorat quo modo sibi sit aut quid scribẽdũ. perturbationes.n.mentem conturbant & obcecatam reddunt. Prius perdant:lege potius pœnis perdant hoc:est suppliciis. Quem.s.me. Quotidie perire sentio:hæc uerba apte demõstrant:quod illa particula tantũnum significat etiam ille enĩ summa malorum suorum profiteri aliđ mala sigillatĩ explicare credo ea figura dici tantũnum:qua a doctis dicitur etiamnum:ut illa appendicula num sit per.u. potius scribenda & enũcianda q̃ per

Tantũnũ

o.utitur hac eloquutiõe ĩ hoc significatu Liuius quoq; cũ ait in li.xxxvii.uidit nõ posse æquare ordinem romanos & tantũnũ iã circuiri a dextro cornu cõcitat naues.pscisse hæc eũ adrianus matheseos adeo peritus fuisse fert:ut calẽ.ianuariis scripserit:qd ei toto anno euẽtuꝝ esset usq; ad illã horã qua est mortuus adeo psciuit oia de se futura hoc idẽ existimat de Tyberio cũ eẽt addictus mathematice.ne in acta sua iuraret Suetonius de Tyberio dixit supius itercessit:& quominus in acta sua iuraret prænomen quoq; iperatoris cognomen quoq; pris priæ recusauit.tãtis honoribus maxius honos ẽ pris priæ appellatio:& ĩ acta pricipis iuratio: De utraq; re.ne.& pr priæ appellaret & ne ĩ acta sua iuraret. Similẽ se sui futuꝝ:potest uideri amphibolon & ãbiguũ:nã dũ ait se futuꝝ similẽ sui põt trahi partẽ deteriorẽ:nec mẽdax erit Tyberius:fuit eni siĩs sui dũ mores suos.s.genuinos.& naturales:q erãt iprobissimi & flagitiosissimi:nõ imutat:dũ ad suã sceuã sanguiariãq; naturã ilico recurrit attamẽ uidebat ipse sentire:q mores nõ eẽt suos imutaturus uidelicet pbos & bonos:quos iduerat q̃dã moderationis simulatiõe & q̃lis fuisset in initio principatus talẽ se futuꝝ pollicebat hoc est irrepnsibilẽ & oi bonitate pstãtẽ. In acta cuiusq̃ obligaret : Cauendũ est senatui inqt Tyberius ne obliget se iureiurãdo ĩ acta cuiusq̃ pricipis.q ex cõditiõe hũanæ naturæ mutari posset:& hoc dicebat ĩ oratiõe recusans ne ĩ acta sua iuraret. Deuoto uobis aio:meo.s.q uobis senatoribus deuotus ẽ:qd sit deuotio q deuoti antea docuimus. Supremus dies:mortis. Aut temeritatẽ:cõplexio est utrũq; cõcludens & hoc:significat:ait enim Tyberius appellatio patris patriæ q̃ mihi defertis si mutata fuerit uestra de me opinio:uox taxare uidebit:uel tãquã temerarios q mihi nõ merẽti tale cognomen temere detuleritis:uel tanq̃ incõstãtes in iudicãdo:q quẽ prius iudicaueritis dignũ patris patriæ cognomento:eundẽ mox mutata uolũtate indignũ iudicare uidebimini contraria de me sentientes.

M.AN. Pertesus:ualde odio habẽs. Talis epistolæ:q̃lis pricipiũ ĩ frõtẽ alterius capins occurrit. Tantũ nõ summã:sed ptẽ oino nõ puã. Quid scribã:pria periodus ad argumẽtũ attinet. Quomodo : altera ad formã & rõnẽ scribẽdi. Quid oino nõ scribã:reliqua hæc ad deliberationẽ. Quẽ quotidie perire sentio:hoc fuit qd dixerat tantũ nõ illũ suoꝝ maloꝝ summã professum. Peritia futuroꝝ:utpote qui mathematicæ esset disciplinæ addictus. De utraq; re.de obligatione senatus in sua acta.& patris patriæ appellatione. Mores suos:eam uite modestiam:quã ad id tẽpus seruasset. Aliquo casu:ad præsentẽ uitæ mutationem:quã antea præuiderat id pertinet. Exprobrabit:probri loco obiiciet. Temeritatẽ : qd temere eum in honorem detuleritis. Aut inconstantiam:quia iudicium mutaueritis.

De statura & membris & ualitudine & incessu.

Orpore fuit amplo atq; robusto:statura q̃ iustã excederet latus ab humeris & pectore cæterisq; mẽbris usq; imos pedes eq̃lis & cõgruẽs.sinistra mãu agiliore ac ualidiore articulis ita firmis ut recẽs itegrũ malũ digito terebraret.Caput pueri uel ẽt adolescẽtis talitro uulneraret.colore erat cãdido.capillo pone occipitiũ submissiore ut ceruicẽ ẽt obtegeret:qd gẽtile ĩ illo uidebat facie hõesta in q̃ tñ crebri & subtiles tumores cũ prægrandibus oculis:& qui quod mirum eẽt noctu etiam in tenebris uideret:sed ad breue & cum primum e somno patuissent demũ rursum hebescebãt.Incedebat ceruice rigida & obstipa

PHI. Corpore amplo:erat corpulennior & habitior:qd ad crassitudinẽ latitudinẽq; refert:non autẽ ad staturæ lõgitudinem:de qua subiũgit. Latus ab hũeris:
Plato uñ talis fuit Plato uñ a latitudie humeroꝝ:quæ græce dr τον πλάτος nomen accepisse tradit:ad quẽ allusisse Virgiliũ existiat seruius illo uersu.atq; hũeris extantẽ suscipit altis. Sinistra agiliore:scribit Albertus magnus li.ii. de aialibus cãm pp quã homo ĩ
Cã agilioris sinistræ terdũ agiliore fit sinistra q̃ dextra qa uidelicet epar & cor uirtutes suas mittũt ĩ sinistrũ latus.& a dextro remouent. Cõtigit etiã aliqñ id ex cõsuetudie:ut quis a
Sceua qui mancus puero sinistrã sæpius exerceat q̃ dextrã:eaq; cõsuetudo uertit in naturã latini tales sceuas appellant a sce a hoc ẽ sinistra:quã hñt agiliorẽ scribit Vlpianus in ediliciũ edictũ sceuã nõ eẽ morbosum uel uitiosum : p
Ambi dextri terq̃ si ibecillitate dextræ ualidius sinistra utat:sed hũc nõ sceuã:sed mancũ eẽ.Plato docet libro septimo de legibus hoies debere esse ἀμφοτερόδεξιους hoc ẽ ambidextros:ut dextra a sinistra nihil differre uideat:idq; esse secũdũ naturã sentit sicuti & pedes nihilo differre uidemus:laudatq; scythaꝝ legem q iubebat sagittarios utraq; manu indifferẽter uti.Aristoteles quoq; ĩ ethicis fieri posse demõstrat:ut oẽs homi-
amphoterodexios. nes sint ambidextri.ahoth.sicut ĩ libro iudicũ scriptũ legimus fuit amphoterodexios.i.utraq; mãu p dextra utẽs. Articulis firmis:miloni ob articuloꝝ firmitudinẽ malũ tenẽti nemo digitũ corrigebat:& trita-
Firmitas articulorum mus gladiator tã firmis fuit articulis digitoꝝ:ut hostẽ iermi dextra uno digito supatũ & postremo correptũ ĩ castra trãstulerit.Martius unus ex.xxx.tyrãnis digitos hũit adeo robustos ut ĩ illis neruos uideretur
Talitrum habuisse nõ uenas:nã & carra ueniẽtia digito salutari repulisset dr:& fortissimos quosq; uno digito sic afflixisse:ut q̃si ligni uel ferri obtusioris ictu pcussu dolerẽt.nõ igit mirãdũ si Tyberius firmitudie digitoꝝ præpollẽs malũ hoc est pomum digito terebraret.i.instat terebre perforaret. Talitro:talitrũ appellat percussionem quæ fit digitis cõplicatis in condylos.Iulius capitolinus allisionẽ digitoꝝ nominauit scribens

Martiū multa duoꝝ digitoꝝ allisione cōtriuisse:talitrū circūscriptiōe q̄dā signat martiāus his uerbis ex libro philosophiæ:nemesis ictibus crebris uerticē cōplatis in cōdyllos digitis uulnerabat.Cōdylon āt græci pugnū uocāt:& tuberculū talitrū uocabulū ē raꝝ iuētū neq̨ legētibus facile obuiū:nec q̄d eq̄dē meminerī alibi reptū:pōt uideri a talo deriuatū:cuius officuli i pedibꝫ eminētia & duritia ē notissima tā q̄ talū ob duritiā extuberationēq̨ imitet̄. Pōe occipitiū:post occipitiū:qđ significat capitis ptē posteriorē:miror albertū magnū iuertere cōsuetudinē loq̄ndi & eruditoꝝ latinitatē:nāq̨ occiput eē dicit ptē capitis anteriorē sinciput uero posteriorē ordine p̄postero:cū sinciput sit anterior occiput posterior ps capitis:alias sinciput iter edulia gāeata nūerat̄. Sūmissiore:plixiore lōgiore alias hūiliori:summissum n. utrūq̨ significat.

Cōdylon

error Alberti magni

Gētile:gētilitiū & familiare:tanq̄ i gēte claudia capillo plixiore ceruicē peculiariter obtegerent. Facie hōesta.pulchra:Vir.caput abdit hōestū:honos pulchritudo noiat̄:idē frigidus i siluis aq̄lo decussit honorē. Cū p̄grādibus oculis:scribit Aristoteles optimos hēri oculos:q neq̨ nimis grādes neq̨ nimis pui sint sed modici:Albertus magnus tradit oculos magnos nitētes atq̨ plucidos significare iustū docilē prudētē & tales oculi socratis fuisse tradunt̄:q apollinis oraculo sapiētissimis apud græcos iudicatus ē. In tenebris uiderēt:Pli.i.xi.ait hæc.alii iterdiu hebetiores noctu p̄ter cæteros cernūt.Tyberio Cæsari aliā quā gēitoꝝ mortaliū fuisse naturā ferūt:ut expgefactus noctu paulisp aut alio mō quā luce clara cōtueret̄ oīa paulatī tenebris sese obducētibꝫ. Hebescebāt:hebetiores fiebāt:& obtusciores. Ceruice obstipa:porphirio enarrās illud oratianū:stes capite obstipo:exposuit tristi seuero & icliato obstipū pprie dicimus icliatū & obliquū referimusq̨ ad caput & ceruicē.Columella i octauo febricātiū inq̄t signa sūt cū obstipe sues trāsuersa capita ferūt:idē Pli.qđ columella tradēs:ait idex suis iualidæ caput ē obliquū i icessu:ex quo patet a plinio obliquū caput dici:qđ columella obstipū noīauit.philosophi fucosi:& iprimis hippocrite obliquo capite & obstipo incedere cōsueuerūt:ex quo est illud psianū:obstipo capite & figentes lumine terram.

Oculi magni

Ob stipū

M.AN. Agiliore:magis ad oia tractāda facili & idonea. Articulis:digitoꝝ iūcturis. Terebraret:pforaret. Talitro:a talo talitrū eē haud iepte aliq̄s dixerit.Sed talus ē ossis gēus i articulo pedis uētre eminēs cōcaua i uertabra solidissimis neruis ligatū q̄dratū forma nec est hoi aut aīali digitos hn̄ti.solidisq̨ ungulis p̄dito a loci credo silitudie:aut ab ipsa pminētia:latini talū q̄nq̨ appellāt eā ptē:q hūano pede utrinq̨ ppe calcē extuberat:græci σφυρον uocāt:uñ talaris tūica dicta:qa ad talos usq̨ d̄scēdat:& ut talus i pede a silitudine ut diximus pōt uideri dictus:ita talitrū extuberationē articuloꝝ icuruæ aut cōtractæ māus pminētiū:q̄si talū alteꝝ ueteres dixisse crediderī:q̄bus singulis ita Tyberius polleret:ut cuiuslibet eoꝝ ictu pueri & qđ plus fuit adolescētis caput uulneraret. Sūmissiore:sūmisso & extēso. Gētile:ppriū gētis & familiæ.Dimittere ab occipitio capillum. Noctu ēt:& in tenebris Tyberio Cæsari ait Plinius:aliā q̄ genitorū mortaliū fuisse naturā ut expergefactus noctu paulisper.haud alio mō q̄ luce clara cōtueret̄ oīa paulatī tenebris sese obducentibus res pœne icredibilis dictu:sed quæ in q̄busdā uerior uero fit:ut oculis repente a somno patefactis uel mediis tenebris omnia circa lectū:& quæ toto cubiculo sunt ut in diuina luce spectentur:quod & nobis deum optimum maximum testor sæpius accidisse scio:& si lux illa breuis admodū & quæ continuo obductus tenebris euanescat. Rigida:obstipa & immobili.

abducto fere uultu plærūq̨ tacitus nullo aut rarissimo etiā cū pximis sermone eoq̨ tardissimo nec sine molli quadā digitoꝝ gesticulatione. Quæ omnia ingrata atq̨ arrogantiæ plena:& animaduertit Augustus in eo:& excusare tentauit sæpe apud senatū ac populū professus naturæ uitia esse nō animi. Valitudine psperrima usus est tpe q̄dē principatus pene toto ppe illesa:quāuis trigesimo ętatis anno arbitratu eam suo rexerit sine adiumento consilioue medicorum.

De obseruatione religionum:

Circa deos ac r̄ligiōes negligētior q̄ppe addictꝰ mathematice plēusq̨ psuasiōis cūcta fato agi tōitrua tā p̄ter modum expauescebat:& turbatiore cœlo

PHI. Abducto uultu:cōtracto & seueritudinē tristiciāq̨ p̄ferēte. Tardissimo sermōe:Seneca iubet lucillū eē tardiloquū q̄ uirtus ē:sed i Tyberio uiciū erat nimia tarditas sermonis.qđ anti q̄ ēt rep̄nderūt i.p.uicinio q tractī dicebat ut inq̄t Gellius:q singula uerba uellebat tanq̄ distaret nō tā q̄ diceret:uñ q̄dā festiuiter dic ait uel nunq̄ dicas græce tardiloquus: dr̄ βραδυγλώσσος:q̄lem esopū fuisse tradunt. Molli gesticulatiōe:chilo lacedæmonius unus ex septē græciæ sapientibus p̄cipiebat i uia nō festinādū:inter loquēdū nō agitandā manū:id.n.eē uecordiū:diogenes cynicus isanire inq̄t uidet̄ ille q icedat mediū digitū ptendens.Quintilianus li.xi.gestū manuū illū maxīe cōem esse dicit:quo medius digitus i pollicē cōtrahit̄ explicitis tribꝰ apud priscos gesticulatio illa digiti mollis & ifamis existimabat̄:q̄ digito uno cap̄ scalpebant. Seneca li.septimo epistolaꝝ moraliū ipudicū & icessus ostēdit & māus mota & relatus ad caput digitus:& flexus oculoꝝ in pōpeiū dictū est tanq̄ ipudicū & mollē:qđ caput digito uno scalpebat:Seneca li.iiii.controuersiarū refert clauū hoc de pōpeio dixisse digito caput uno scalpit:quo credas hūc sibi uelle uiꝝ:hinc est illud satyrici poetæ:q digito scalpunt uno caput. Ingrata:molesta & inuisa. Naturæ uicia nō animi tanq̄ uicia

Digito uno

naturalia atq; īgenita eqore aīo ferre debeamus ī principe:q̄ ut ingt elegāter Seneca leniri arte possunt radicitus extirpari nō possunt. Sine cōsilio medicoꝝ:medici famā nouitate aliq̄ aucupātes aīas statim nr̄as negociant̄ nulla lex est:q̄ puniat īsciā capitalē discūt periculis nr̄is & experimēta p mortes agūt:medicoq̄ tm̄ hoīem occidisse sūma īpunitas ē:hic illa:ut ingt elegāter Pli. īfoelicis monumēti īscriptio:turba se medicoꝝ periisse:& ut auctor ē dion ab hadriāo moriēte dictū ē turba medicoꝝ regē pdidit oli pausanias lacedæmōiꝝ.q ualitudinē regebat sine auxilio medici:cū medicus ei dixisset:quō γὰρ οὐ γεγόνας hoc ē senex factus es:festiuiter inq̄t:qa nō sum usus te medico:idē ad medicū dicentē οὐδὲν κακὸν ἔχεις. i.nul lū malū hēs:rn̄dit οὐ γὰρ σοὶ ἰατρῷ χρῶμαι hoc ē:nō.n.utor te medico:populus ro.ultra sexcētesimū an nū uixit sine medicis:& ut ait Pli. ī ųītrigesimo milia gētiū degūt sine medicis nō tn̄ sine medicia. Addictus:mācipatus obnoxius deditus qd sit addicere & q dicāt̄ addicti latissime diximus ī iulio Cæsare. Mathematicæ:disciplīæ syderali genethliacoꝝ:q & mathematici dicunt̄. Cūcta fato agi:tale ē illud manlii: fata regūt orbē:certa stāt oīa lege:nascētes morimur finisq̄ ab origie pēdet:& illud fatū ipm exupat iouē: & illud fato stat iuppiter ipse:iulius firmicus ī prīo matheseos:si fatū inq̄t nobis uitæ ianuas pandit finēq̄ uiuēdi fatalis legis necessitas statuit qd ē aliud qd sit positū ī eius ptāte.fato cōstat actus ēt nr̄os uniuersos studia cupiditatesq̄ contineri:de fato plura memoratu digna scripsimus in quarto ,ppertii commentario. Tonitrua expauescebat:Seneca in secūdo questionū:male tecū inquit agitur si paucscis ad cœli fragorem & ad inanē nubiū sonitum trepidas:lucretius sonitū tonitruum eleganter per terricrepū appellat : quoniā cuncta perterret:& ut inquit maro mortalia corda per gentes humilis strauit pauor.

M.AN. Abducto:cōtractiore mento:& in ceruicē reiecto. Cū pximis: pxime deābulātibus. Digitorū gesticulatione:crebro digitorū motu:qd in Hortēsio rephensum scribit gellius. Ingrata:uulgo inuisa.

Trigesimo ætatis anno:a trigesimo īde potiusq̄ ad trigesimū usq̄. Additus:deditus. Cūcta fato Regi: certo syderū cursu.Seruius:fato inqt cui nonaginta anni:hoc est tres Saturni cursus exitiū creāt: Sed ratio hæc syderalis ueteribus auctoribus haud oīno uī̄ constitisse:Epigenes.c.& uiginti annos negauit impleri posse:Berosus cētū septēdecim excedi:Petosyris & necepsos triū signorū proportione quā trimorion appel larūt:cōstare arbitrati sunt:qua ratione.c.xxvi.annos posse humanæ uitæ cōtingere colligebant. Treuellius a mathematicorum peritissimis affirmari tradidit centum & uiginti annos homini concessos : Verum moysen diuina quadam prouidentia quinq̄ supra centum uixisse:non defuere:qui negarent: quēquā nonaginta partiū exortiuaꝝ mensuram quod anaphoras uocant.transgredi atq̄ has ipsas maleficiorum syde rum radiis incidi.Esculapius quoq̄ statuta uitæ spacia a stellis accipi tradidit:Cicero & ipse uitam fato cō stare arbitratus uidetur:Sed ut si quid inquit humanitus accidisset:multa autem impendere uidentur præ ter naturam etiam præterq̄ fatum. Vergilius.Nam quia nec fato merita nec morte peribat:quibus uerbis apparet aliud esse uiolenta morte aliud fato extingui.Hōerus:μοῖραν δ' οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν. Item Demosthenes : [illegible] i. Celebrarunt hi omnes fatum:exitum dico quendam naturalē siue fatalem:qui nulla alia præterquā syderum:aut ui & necessitate hominis uitā absumat.contra tn̄ mathe maticam disciplinā syderalēq̄ scientiā accuratissima phauorini philosophi extat disertatio. Plinius quoq̄ mathematicen dānat:sed cum magica disciplina dūtaxat coniunctam.

PHI. Nunquam non:semper.

Coronam lauream gestauit:fulmen lauri fruticem non percutit:ut iquit Plinius in.ii. idem in xv.laurus inquit fulmine sola nō icitur:tyberium principem tonante cœlo coronari ea solitum ferunt contra fulminum metus.

Artes liberales:Seneca lib.xiii. epistolarū liberalia studia ab eo dicta refert:quia homine libero digna sunt:cæterum unum studium uere liberale esse autumat quod liberum facit hoc autē est sapientiæ studium sublime forte magnanimum.Cicero & tacitus liberales artes ingenuas nominibus tanq̄ ingenuis hoībus ingenuæq̄ educatis dignas. Vtriusq̄ generis:græci.s.& latini. Coruinū messalā:diximus alibi familiā messalaꝝ:quæ romæ fuit florentissima nominatam esse hoc nomine a Valerio coruino:qui messanam in sicilia uicit & urbis capte in se translato nomine messana primo appellatus est:paulatimq̄ uulgo permutante litteras messala dictus:unde & messale nominati messalam coruinum inter oratores laudat Quintilianus in.x.his uerbis:at messala nitidus & candidus:& quodāmodo pferens in

caput scalpit

Impunitas medico occidendi
Tuba medicorū
perii elegās dictum
fata regunt

Laurus fulmine non icitur
Liberales artes ingenuæ artes

messala uñ

nunq̄ nō coronam lauream ceruice gestauit:fulmine afflari negatur id genus frondis.

De artibus & disciplina eius.

Rtes liberales utriusq̄ generis studio sissime coluit in oratiōe latina secutus ē Coruinū Messalam: quē senē adolescēs obseruauerat:sed affectatiōe & morositate nimia obscurabat stilū:ut aliquāto ex tēpore q̄ a cura pstantior haberetur.Cōposuit & carmen lyricū:cuius est titulus conquestio de Iulii Cæsaris morte: Fecit & græca poemata imitatus Euphorionē & Arrianum & Parthenīu:quibus poetis admodū delectatus scripta eorum &

dicendo nobilitatē suā:uiribus minor:cū scribat Pli.messalam senē cōdidisse uolumina de familiis romanis existimo fuisse alterū messalā oratorē neoteron' hoc est iuniorē:quē tyberius imitatus sit:ꝑconiū messalæ est luculētū apud tybullū heroico carmine cōtextū de coruino messala oratore dixit tacitus in dialogo de oratoribꝫ.Cicerone mitior coruinus & dulcior & in uerbis magis elaboratus. Affectatiōe:nimia diligentia & curiositate in uerbis exquirendis:unde sermo affectatus dr̄ nimis accuratus & curiose accersitus uerum ut īquit Seneca qs nimis acurate loquitur:nisi qui uult putride loqui.morositate nimia in iulio cæsare latissime explicatū est qd sit morosum.qd morositas.est.n.morositas q̇dā nimia & ob id reprensibilis pensitatio & diligentia.quæ uix sibi unq̄ satisfacit:q̇ ꝑsæpe cā ē:ut oratio fiat obscurior & putridior : dum uerba nimis affectatæ curiosæq; scrutat̄ :ī hoc tyberius messalā imitabat̄.q ī uerbis ut pauloante diximus magis elaboratus fuit q̄ cicero. Ex tpe:oratiōe ex tpali & subitaria:q̄ a cura pensitata & elaborata oratiōe morositas

De iulii Cæsaris morte:iuliū cæsarē dictatorē significat de cuius interitu tyberius carmine lyrico conq̄rebat.cur.s.fuisset interfectus & a quibus & a quot & alia hoc genus. Emphorionē & arrianū : noīa sunt poetaꝝ græcoꝝ:fuit aūt euphorion poeta calcidensis:cuius poema trāstulit gallus.hinc illud maronianū ibo & chalcidico quæ sunt mihi condita uersu carmina.Euforionis meminit Quintilianus in.x.quem ait a Virgilio in bucolicis ꝓbari:arrianus aūt hic:de quo loquit̄ tranquillus:poeta est alter uero post Tyberii tpa fuit arrianus philosophus:a quo digestæ sunt disertationes epicteti maximi stoicoꝝ:secta uero'arriāorum noiata ab arrio hæretico:q obiit genere mortis fœdissimo:dignoq; secta hoīs lutulēta & mēte fetida. Arrianus
nam dum purgat uentrē intestina eius atq; omnia uiscera ī secessus cuniculū defluxere:pthenius uero poeta est cuius locos interdū effinxit Virgilius:parthennii poetæ uersus ille est:Glauco nereoq; atq; maris melicerte:quem ita emulatus est uirgilius glauco & panopee & inoo melicerte.

M.AN. Coronā laureā:Plinius laurus q̄dē manifesto abdicat ignē:& rursus:Tyberiū principem tonante cœlo coronari ea solitū fuerūt cōtra fulminū metus. Vtriusq;:græci & latini generis. Coruinū messalam:Quintilianus:Messala nitidus & cādidus ac quodā mō præ se ferens nobilitatē suā. Obseruarat : & ad stilum & dignitatē referri pōt. Affectatiōe:nimio quodā ad alterius uirtutes emulādas:aut ad sua excolenda studio & conatu. Morositate:tarda:ut Acroni placet deliberatione uel qa a more non a mora ē nimis exacta & quasi fastidiosa uerboꝝ rerūq; pensitatiōe. Obscurabat stilū:q in Messala Fabii testimōio candidus fuit. Carmen lyricum:lyricum carmen apud græcos plures scripserunt:sed omnium Pindarus longe princeps ut Fabius ꝓdidit:cum nemini imitabilē credidit Flaccus:Horatius. Euphorionē:fuit hic calcidicus ad cuius carmen Ver.alludens:ibo inq̄t & calcidico:quæ sunt mihi condita uersu:Carmina pastoris sæculi meditabos auena:Fabius: Quid Euphorionē frustra transibimus:quem nisi probasset Ver. idem nunq̄ certe conditorū calcidico uersu carminum fecisse in bucolicis mentionem.

imagines publicis bibliothecis inter ueteres & præcipuos auctores dedicauit:& ob hoc pleriq; eruditorū certatim ad eū multa de his ediderūt:Maxīe tamē curauit noticiam historiæ fabularis usq; ad ineptias atq; derisum. Nā & grāmaticos:quod genus hominū præcipue:ut diximus : appetebat:eiusmodi fere questionibus experiebatur. Quę mater Hecubæ:qđ Achilli nomen inter uirgīes fuisset:qd sirenes cantare sint solitæ:& quo primū die post excessum augusti curiam ītrauit.quasi pietati simul ac religioni satisfacturus

PHI. Imagines bibliothecis: asinius pollio primus Romæ bibliothecam publicauit.in q̄ imaginē posuit unius uiuentis. M. Varronis: existimās uarronianā doctrinam hoc ornamento peculiariter decorādam.erat apud priscos uirtutum amor & ueneratio.qui dicebāt i bibliothecis eruditoꝝ imagines non solū ex ære sed ēt ut Plinius in. xxxv.ex auro argentoue & merito.In bibliothecis.n.loquunt̄ īmortales illoꝝ animæ:illicq; ingenia hominum rem publicam faciunt. Laudandus in hoc Tyberius:quod imagines & scripta eoꝝ poetaꝝ dedicauerit in bibliothecis quoꝝ lectione in primis oblectabatur. Ob hoc:qa uidebant Tyberium laudatiōe illoꝝ delectari. De his euphorione:ariano & pathēio. Historiæ fabularis:historiam fabularem dicimus cui intexta sunt figmenta fabularum.talis est historia diodori siculi : qui libros suos appellauit fabulosos ob historiam uidelicet fabularem:quāuis titulus & inscriptio diodori sit proprie bibliotheca.& ita Eusebius in ꝑparatiōe euāgelica bibliothecā diodori ꝓ testimonio citat.& hoc est qđ significauit Plinius ī ꝓœmio naturalis historiæ:si mō recte lagat̄:sic.n.iq̄t:apud græcos desiit nugari diodorus:& bibliotheces historiā suā inscripsit.ueꝝ ex ignoratione istius rei factū est ut pperā ī codicibus plinianis ꝓ bibliotheces legat̄ bibliothecis:ē.n.illud bibliotheces genitiui casus:sic.n.loq̄mur.hic iscripsit musaꝝ:alius siluarū. Diodorus bibliotheces.i.bibliothecæ.græca declinatio est ΒιΒλιοθηκη ΒιΒλιοθηκης. Quæ mater hecubæ:Seneca ad Paulinā scribens de breuitate uitæ.operose inq̄t nihil agunt:q in litteraꝝ inutilibus studiis continent̄:quæ iā apud romanos quoq; magna manus est græcoꝝ iste morbus fuit querere quem numerū remigū ulyxes habuisset.prior scripta eēt illas a nodyssea.alia deinceps huius notæ:quæ siue contineas siue ꝓferas nō doctior uideberis sed modestior.Didimus grāmaticus q̄ttuor millia libroꝝ scripsit:in qui-

Bibliotheca diodori
Locus plinii

bus de homeri patria qreiᷓ de æneæ mře uera libidinoſior anacreon an uinoſior uixerit.aa ſapho pudica fuerit & alia id genus:q magis dediſcéda ſunt q̃ diſcéda. Au. Gellius hoc doctrinæ genus urbāiſſime deludit tanq̃ ridiculariū & nugatoriū:minimeq̧ ſuis noctibus cōueniēs. Quītilianus quoq̧ in pr͞io īprobat hāc tanq̃ ſupuacaneā hiſtoriaꝝ ueſtigationē:qua Tyberius grāmaticos expiebatᷓ. ſūt.n.grāmatici ut inquit

Grāmatici Cicero īterpt͞es poetaꝝ uerſanturq̧ nō ſolū circa ſermonē:ſed ēt circa hiſtorias & carmia euagantᷓ. Cor. ne

Litterati pos ait litteratos ꝓprie appellādos eē poetaꝝ interp͞tes:q a græcis grāmatici nominentᷓ eoſdē litteratores

grāmatiſte uocitatos meſſala coruinus auctor ē.qdē grāmaticū a grāmatiſta diſtingūt:ut litteratū a litteratore.tāquā

Litterato-res grāmaticus abſolute & pfecte doctus ſit:ſicut litteratus grāmatiſta uero ſicut litterator mediocriter eruditus. hecuba aūt ſicut notiſſimū ē uxor fuit priami:patrē habuit Ciſſeū:uel ut alii tradūt dymāta.mř ignoratᷓ.

Sirenes Achilli nomē:nota res ē & canit ſtacius:quēadmodū achilles ſub habitu puellari īter filias lycomedis delituit:& dū fœmia creditᷓ deidamiā cōpreſſit.ſed nullus dixit quo noīe fuerit id tp͞is appellatus. nec n.ueriſile ē eū dictū fuiſſe achillē:qđ uiri nomen ē.talia aūt ſtudia pēitus iutilia ſūt nec qdē a limine ſalutāda. Virgines:filias lycomedis ī ſcyro īſula. Sirenes cātare ſint ſolitæ.de ſirēib9 uulgata ſūt carmia poetaꝝ:& nos copioſe ſcripſimus ī cōmētariis ī ꝓpertiū Cicero carmē homericū de ſirenibus in latinū uertit: quo ille ulyxē īuitāt.Sic.n.aiūt o decus argolicū qn puppim flectis ulyxe. Auribus ut noſtros poſſis agnoſcere cātus.Canciūculas ſirenū fuiſſe dulciſſimas poetæ teſtantᷓ.ſed qđ ſpeciatim cātare ſolerēt nemo id ꝓdidit. Seruius tradit unā ex his uoce alterā tybiis tertiā lyra cecinīſſe.ſecūdū ueritatē meretrices fuiſſe autumat quæ trāſeuntes deducebantᷓ ad egeſtatē. Oratius.ſirenū uoces & circes pocula noſtri.īde ſiren uſurpatur ꝑ illicibili uoluptate:idem Oratius uincēda eſt iproba ſiren deſidia. Poſt exceſſum:obimus.

M. AN. Hiſtoriæ fabularis:fabuloſis poetaꝝ narratōibus īſertæ. Ad ineptias:ad ineptam uſq̧ per tractationem aut certe cōquiſitionē. Quæ mater hecubæ:ſic apud ſatyꝝ leges nihil ab his diuerſe grāmaticæ artis profeſſionibus præſcribuntur. Dicat inquit nutricē Anchiſæ nomen patriāq̧ nouercæ Anchemoli dicat quot Aceſtes uixerit annos. Quot ſiculus phrygibus:uini dōauerit urnas. Didymus:Cuius Fabius & Anneus Seneca meminerunt:laborioſam in huiuſmodi queſtionibus ſoluendis operam impendiſſe dicitur. Victorinus in arte īter grāmatici officia enarrationem eoꝝ oīum quæ poetaꝝ carminibus continētur repoſuit:ſed talia ab eo aut quia a nullo unq̃ fuiſſent tradita aut certe quia inuētu difficillima putaret proponi conſueuere:fuit aūt hecube Priami uxor & Dimātis filia. Home. & Oui. ſunt auctores Verg. Ciſſei filiam dixit:Euripidē credo ut Enni. & Pacui. ſecutus εκάβης inquit ille παῖς τέτος φῦς κισσέος.

Achilli inter uirgines:quia muliebri habitu in ſchyro latuit puellare quoq̧ nomē ferre oportuit. Sed qđ illud fuerit ingenue fateor me nunq̃ legiſſe:non magis q̃q̧ Hecubes mater fuiſſent. Quid ſirenes:de ſirēibus uaria eſt opinio:alii ꝑterſicores:nec de numero oīno cōuenit:quidam q̃ttuor tradidere:nōnulli quintam Ariſtoteles tres tātū ꝓdidit:leucoſam:lygiam & parthenopem:qdam eas expiraſſe tradiderunt:quum Vlyſſem ad ſe cantu trahere nequiuiſſent. Orpheus tamē ſuo cantu ſuperatas īteriiſſe ait:illius hæc ſunt in argonauticis σφέας quū de ſirenibus cantu īterim a ſe uictis loquereᷓ:σφέας ἀπὸ σκοπιῆς ἄκρης ἐς βυθὸν δινήεντα ἁλὸς ῥοίοιο χάλασσαν πέτραις δ' ἐξαῦρος δέμας μορφὴν ὑπέροπλον:quod ſi ſic eſt ut argonaui illarum ſcopulos prætereunte cantū uictæ perierint ipſi qui hæc tradiderunt uideant ſi poſſunt quo pacto euenire potuerit:ut Vlyſſem quēadmodū Homerus ī.xii.odiſſeæ ſcribit ita allocutæ: ſint δεῦρ' ἄγ' ἰὼν πολύαιν' Ὀδυσεῦ μέγα κῦδος ἀχαιῶν:νῆα κατάστησον. Canere:iam & hoc quod diximus ad eius cantum pertinet:huc age ueniens inclyte Vlyſſes argiuoꝝ decus ſtatue nauē:quæ Ci. breuiter admodum & conciſe ita interpretatus eſt o decus argolicum quin puppim flectis Vlyſſe.

PHI. Minois exemplo:minos crethæ res filium habuit nomie androgeū:qui dum athenas ad ſpectaculū celebritate conſpicuum proficiſceretᷓ:a filiis palantis ꝑ inſidias fuit interfectus: cede filii perturbatus minos athenas petiit ſuppliciū interfectoris androgei petens. ſpernentibus eius uerba athenienſibus bellum indixit addita execratione:qua aduerſus athenienſes ſiccitatem famemq̧ imp͞catus igitur cū ſterilitas & peſtilentia regionē atticā īuaſiſſet ex oraculo didicerūt nō prius tātā calamitatem deſuturā q̃ pro androgei cede minoi ſatiſfeciſſent. tūc ex ſedere qđ atheniēſes cū minoe ꝑcuſſerūt. Iſtitutū eſt ut ſeptē pueri totidēq̧ uirgines tributi nomine in cretā minotauro uorādi quot annis mitterētur. hiſtoriā tradūt Plutarchus & diodorus nul-

Execratio minoris

Minois exemplo thure quidem ac uino uerum ſine tibicine ſupplicauit:ut ille olim in morte filii.

De peritia ſermonis græci:& abſtinentia pronunciatus eius.

SErmone græco quāq̃ alias promptus & facilis:nō tamen uſq̧ quaq̧ uſus eſt. abſtinuitq̧ maxime ī ſenatu:adeo quidē ut monopoliū nominaturus prius ueniam poſtularet:quod ſibi uerbo peregrino utendum eſſet:atq̧ etiā in quodam decreto patrum quum ἔμβλημα recitaretur cōmutandam cenſuit uocem: & pro peregrina noſtratē requirendam:aut ſi non reperireᷓ uel pluribus &

la tñ habita mētiōe huiusce sacrificii:cuius in pñtia meminit trāqllus.sed credere debemus minoē ī mor
te filiū androgeos supplicasse nulla mactata uictima:sed tm̄ thure ac uino sineq̧ tybicīe:cū musica in luctu musica ī lu
īportūa res sit.thus aūt & uinū sacris adhiberi nullus ignorat.uñ illud plinianū:mola tm̄ salsa litāt q nō ha ctu īportu
bēt thura.& numa uina libari diis nefas statuit nisi ex uite putata.tybicies quoq̧ sacrificiis ꝑcinere solitos na
historici tradiderūt.Hinc Oui.Cātabat fanis cantabat tybīdia ludis:Tyberius:cū mos fuisset pricipibus se
natū igrediētibus stari ab igressu sacrificare:igressus curiā post obitū Augusti sacrificauit exēplo minoris
ad meroré declarādū:sicut ille fecerat:qdā nō minois exēplo legūt:sed maioꝝ:q̄ lectio si uera ē: tūc sensus
hic erit. Tyberiū sacrificasse ex ritu maioꝝ post obitū Augusti ut olim ipse Augustus sacrificauit in morte
filii Marcelli ut nullū tibiciné nullāq̧ musicā cātioné adhiberet ī luctu prior lectio magis q̄drat.ut exem
plo miois dicat Tyberiū supplicasse usum eo gn̄e sacrificii:quo ille usus fuerat ī funere filii androgei. Nō
usq̧ quaq̧:nō oi loco & tp̄e. Monopoliū:dixius supra monopoliū græcā eē dictionē:q̄ uno uerbo latino
nō facile enūciaueris. Emblema:qdā codices tranqlli hn̄t emblema qdam ꝓblema sed cū ꝓblema elegā Emblema
ter questio īterpretet̄:magis uidet̄ legendū emblema qd̄ in latina lingua nomé nō habet.significar aūt em quid
blema opus id qd̄ ex tenserulis:structū elegāterq̧ uariegatū imperitū uulgus uocat tarseatū:de quo est uer
sus ille lucillianus a Plinio relatus in.xxxvi.arte pauimēta atq̧ emblemate uermiculata.eiusdē Cicero me
minit edius hæc sunt uerba ex li.iii.de oratore lusit elegātissime lucilius q̄ lepide lexis uel syntheses cōposi
tæ uel tessurule oēs arte pauimēto ac emblemate uermiculato. Idem:in bruto nullū nisi loco positū:& tā Emblema
q̄ ī uermiculato emblemate ut ait Lucillius structum uerbū uideres.Idē in oratore.apud Lucilliū scite ex te uermicu
agitat in albutio sceuola q̄ lepide lexis cōpositæ:ut tesserulæ oēs arte pauimēto atq̧ emblemate uermicu lato
lato.sunt præterea emblemata sigilla ex auro uel argēto uasis impressa illigataq̧ & in medio cā ornatus ex
tantia.Seruius enarrans illud Virgilii ex.v.Eneidos.Cratera impressum signis.exposuit pro impressa signa
habentem.i.emblemata.M.Tullius in orōne de signis inflāmanter taxat uerremq̧ uim emblematū coacer
uauerit:quæ oīa uasis siculoꝝ celatis impudēter abstulerat.Iurisconsultus digestis de auro & argēto legato
emblemata uasis & lepidibus inclusa replumbari posse significat:hoc.n.utit̄ uerbo pro eo quod est reuelli Replūbari
& resolui. Pro peregrina:pro græca dictione. Nostratem:latinam romaniq̧ idiomatis.

M.AN. Minois exēplo:uide ne maioꝝ potius sit legendum.Oui.Mox ego q̄uis alioꝝ numía placēt:la
ne tibi primū thura merumq̧ fero.Tranqllus Augustum scribit instituisse:ut patres curiam igressi priusq̄
sederēt thure & mero sacrificarēt. Thure qdem & uino:ita.n.ut dixit Augustus statuerat ut senatores cu
riam ingressi priusq̄ sederent thure & mero apud aram eius dei in cuius templum colerent̄ supplicaret:sed
ipse sacrificandi rō ut Ouidius.innuit omnino uetustior. Peregrino:græco non latino de rōne eius nomi
nis alio loco diximus. ἐμβλήμά:id quoq̧ est ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω impono:hinc quoq̧ ut Seruio placet:
Signa impressa emblemata dicuntur. Nostratem:uocem subaudi.romanam scilicet.

per ambitum uerboꝝ rē enunciādam militem quoq̧ græce
testimonium interrogatum nisi latine respondere uetuit.

De īfirmitate eiꝰ:& qd̄ ad urbē rediēs retrocessit.

Bis omnino toto successus tp̄e Romam redire cona
tus semel triremmi usq̧ ad proximos naumachiæ
hortos subuectus est:disposita statione ꝑ ripas Ty
beris quæ obuiam ꝓdeuntes summoueret.Item appia usq̧
ad septimum lapidem:sed prospectis modo nec aditis urbis
mœnibus rediit.primo incertum qua de causa postea osten
to territus.Erat ei in oblecta mētis serpēs draco:quē ex cō
suetudine manu sua cibaturus quum consumptum a formi
cis inuenisset monitus est:ut uim multitudinis caueret.Re
diens ergo prope campaniam asturæ ī languorem incidit:
quo paulum leuatus circeios pertendit.Ac ne quā suspitio
nem infirmitatis daret:castrensibus ludis nō interfuit solū
sed etiam missum in arenā aprum iaculis desuper petiit:sta
timq̧ latere conuulso:& ut æstuarat afflatus aura in grauio
rē recidit morbum.Sustentauit autem aliquandiu : quāuis

PHI. Per ambitum uerborū:
uocabula reꝝ nō paucissima sūt
apud græcos:q̇ singulis uerbis la
tinæ enūciari nō pñt ut a græcis
uñ pluribus uerbis opus ē ab ea
latīa orōne demōstranda:q̇ græ
ci dicūt priuis hoc ē singularibꝰ
uocibus. Inter hæc in primis gel
liꝰ noiat πολυπράγμοσυνη.
qd̄ iterp̄tari uoce una latīa non
q̇as.significat aūt negationē mul
tā & curiositatē circa res abeun
das.Consimiliter Hieronymus ī
ꝓœmio chrōicoꝝ Eusebii signi
ficatū est iqt aliqd apud græcos
unius uerbi ꝓprietate nō habeo
meū quo id efferā & dū q̄ro im
prete sniam lōgo ābitu uix bre
uis uiæ spacia cōsummo.ambitū
uerboꝝ dici circuitum q græce
noiatur periodos satis notū est.
Nisi latine rn̄dere:institutum
uetus fuit:ut græcis nunq̄ nisi la
tine rn̄sa Romani darent:coge
bāturq̧ græci loq per latinū iter
pretem nō solū Romæ sed ēt in græcia & asia:quo.s.latinæ uocis honos per omnes gentes uenerabilior dif
funderet̄. Secessus.s.capreaꝝ. Trirēmi:triremē iuenit amocles corinthius. Naumachiæ:naumachiam

uocamus & pugnam naualem & locum ubi pugna fit.hic locus significatur: uideturq́ intelligendum esse
naũachia
de naumachia quã Augustus construxit circa Tyberim cauato solo:ubi mox fuit Cæsaré nemus. Statiõe: stationariis militibus per íterualla collocatis. Prodeũtes obuiam.s.Romanos honoris & officii cã prodẽtes obuiam principi redeũti. Appia.s.uia:quã Appius Claudius in censura mũiuit:de qua Papinius:appia longaꝝ terit regina uiaꝝ. Ad septimum lapidem:ad septimũ miliariũ.s.subuectus est Martialis:ad lapidẽ torquatus habet prætoria quartũ.militaria.n.lapidibus cõstitutis terminant.Caius Gracchus auctore plutarcho singulis miliariis colũnas lapideas spatiis signa præferentes cõstituit. Nec aditis:prospexit mœnia tantum nec introiuit. Primo:quando usq́ ad hortos subuectus est. Postea:secũda uice. Serpens draco:
Draco ueñea nõ hẽt
scribit Plinius libro undetrigesimo draconẽ nõ habere uenena & primũ spondylum id est uertebram draconis mulcere aditus potestatum.draconũ adipem uenenata fugiũt. Quem cibaturus:signat draconẽ fuisse exarmatũ.exarmatas aũt feras dicimus mansuefactas:q uero docent mansuescere mansuetarii uocant.
Spondylos
Exarmatæ feræ mansuetarii
Lãpridius in heliogabalo.habuit Leones & Leopardos exarmatos:quos edoctos per mansuetarios subito ad secũdam & tertiam mensam iubebat accũbere.Plinius in.x.de aspide quadã scribit:quæ ad mensam cuiusdã ueniens in ægypto tanq̃ exarmata aleret assidue firmicus maternus mansuetarios feraꝝ nasci scribit oriente septentrione. Vim multitudinis:draco delitiũ Tyberii consumptus a formicaꝝ numerosa multitudine portẽdebat principi uim multitudinis esse cauendã. Asturæ:ciuitas est in latio haud longe a terracina:de qua iã dictũ est. Circeos:circei quondã insula fuerunt haud procul ab astura:ut inqt Plinius.fuit
Circei
hic circes sacellũ:quæ circiẽses agros habitauit. Pertendit:perrexit. Castrẽsibus ludis:militaribus & ĩ castris exhibitis. Conuulso:cõuulsa dicimus mẽbra quæ sede sua & loco mota sunt.apud Plinium idẽtidẽ
Conuulsa
leges remedia conuulsis medentia. Estaurat:solet afflatus auræ perniciosus esse estuantibus & his maxiẽ q prius languebant:talia.n.ab æstu corpora refrigerata lætaliter egrotare consueuerunt.

M.AN. Toto secessus tẽpore:quãdiu capreis fuit. Proximos naumachiæ hortos:naumachia sub ianiculo fuit in uaticani parte:sed qa hortos dixit:ad sua tpa uidet Tranqllus respexisse siqdem Neronis horti in eodẽ tractu fuere:nec eo inficias & in pte martii cãpi circa tyberim a cæsare dictatore & ab Augusto naual præliũ editum.item hortosq́ in eodem tractu fuisse Strabonis uerba demonstrant. Via:quæ p bouillas & Ariciã perq́ latium secus mare in campaniã ducit. Sed ꝓspectis: ꝓcul uisis Cæsar quoq́ post Põpeium Italia depulsum:quũ Romã per Appiam peteret:hinc quoq́ uidetur urbẽ intuitus Lucanus:Quaq́ iter est latiis ad sũmam fascibus albam:Excelsa de rupe procul iam conspicit urbem. Primo quũ Tyberi subuectus est:postea cum ad septimũ usq́ lapidem peruenit. Serpens draco:quod dracones mansuescerẽt haberenturq́ in delitiis.Mar.Sic gelidũ collo nectit flacilla draconẽ:qđ alati sint Herodotus est auctor:est inqt arabiæ locus ad urbẽ bitim fere positus ad quẽ me contuli:quod audirem illic uolucres esse serpentes. Vim multitudinis:per formicarũ incursum prouisam. Asturæ:astura insula inter antium & circeios est:item & flu.eiusdem nominis Plinius est auctor. Castrensibus ludis:sic in Claudio:anniuersariũ inquit munus in castris prætorianis dedit sine uenatione & apparatu. Latere conuulso:infracto uehæmenti motu labefactato:Plinius:ad rupta & conuulsa. Aestuarat:æstu & labore affectus contabuerat. Aura:tenui uento.

PHI. Misenum:Plinius in tertio misenũ eẽ tradit iuxta cumas & portum baiaꝝ:dictum autem esse a miseno tybicinæ troião qs est qui ignoret. Intemperantia: qui suapte natura intemperans est:is uix potest mutare naturam & colere frugalii atem:quæ i primis languenti custodienda est.
Misenum

Dissimulatione:dũ non uult uideri egrotus. Commeatu ab futurus:medicus erat futurus absens a Tyberio cum commeatu hoc est abeundi facultatẽ impetrasset. Osculandi causa:religio quædam ut inquit Plinius in undecimo in manu dextra est:quæ osculis auersa petitur:in fide porrigitur.hinc hæbrei deosculationem pro ueneratione ponunt:qa qui adorãt solent deosculari manũ caputq́ summittere auctor hieronymus lib.i.contra ruffinum.
Religio in dextra
De osculatio

Misenum usq́ deuectus nihil ex ordine quotidiano præter mitteret.ne cõuiuia quidem ac cæteras uoluptates partim intemperantia:partim dissimulatione.Nam Caridẽ medicũ qđ cõmeatu affuturos e conuiuio egrediens manum sibi osculandi cã apprehendisset:existimãs tẽtatas ab eo uenas remanere ac recumbere hortatus est:cœnamq́ ꝓtraxit:nec abstinuit consuetudine quin tunc quoq́ instãs in medio triclinio astante lictore singulos ualere dicentes appellaret.

De loco & tempore mortis eius.

Nterim quũ in actis senatus legisset:dimissos ac ne auditos qdẽ quosdã reos:de qbus strictim: & nihil aliud q̃ noiatos ab ĩdice scripserat ꝓ contẽpto se habitũ fremẽs repetere capas,quoq̃uo destinauit:non temere qcq̃ nisi ex tuto ausurus:sed & tempestatibus & ingrauescẽte ui morbi retẽtus:paulopost obiit in uilla luculliana octauo & septuagesimo ætatis anno:tertio & uigesimo imperii xvii.calẽ.Apriles.Cn.Acerrõnio ꝓculo.C.Portio Nigro cõsulibus.Sunt q putẽt uenenũ ei a Caio datũ lentum atq́

Tentatas uenas:puulgate magis q̃ ĩſcite loquutus eſt q uenas à medico tẽtatas dixit,p arteria.nãq; arteriã tãgere ſolẽt medici:cuius motus & pulſus eſt habitũ morbi demõſtret & modũ ut docet Gellius ĩ.xvii.ſed nõ ſolũ uulgus ſemidoctũ uenam dicit,p arteria:ſed ſcriptores luculẽti:ĩter quos eſt celſus q ait uenis maxime credimus fallaciſſimæ rei:qa ſæpe iſte leniores celerioſue ſũt & ætate & ſexu & corpo℞ natura.Perſius. tãge miſer uenas & pone in pectore dextrã.Seneca nõ põt medicus p epiſtolas tibi aut balnei tp̃s eligere.uena tangẽda eſt. Recũbere:uerbũ eſt cõuiuale & epulãtibus accõmodatũ.ſicut accũbere diſcũbere accubare. In medio triclinio:ĩ media cœnariõe de triclinio lege quæ ſcripſimus in notis ſeruii. Lictore: miſtro impatorio. Valere dicẽtes:ualere uerbũ eſt recedẽtiũ. Appellaret:familiariter alloqueret̃ & noiatim affatus a ſe dimitteret. In actis ſenatus:acta ſenatus oĩa ad Tyberiũ abſentẽ pſcripta mittebant̃ ut ſup rebus oĩbus fieret certior.p̃terea ut ait celius in epiſtola quadam ad Ciceronẽ:pegrinantibus oĩbus gratum ẽ minima℞ quoq; re℞:quæ domi gerant̃ fieri certiores. Strictim:nõ explicata cã reatus. Noiatus ab indice: idex eſt q facinoris cuius ipſe eſt cõſcius latebras indicitim punitate,ppoſita.ſcribit Aſconius certas eẽ cauſa quæ p ĩdices fieri nõ pñt:ſicut eſt repetũda℞.neq; ſenatoria pſona poteſt ĩdicium,pfiteri ſaluis legibus. Tyberius ſcripſerat ad ſenatũ aduerſus reos nihil aliud nisi q aiebat eos fuiſſe noiatos tanq̃ ſontes ab inuicem:q cõſcius facinoris illo℞ ĩdicium fecerat. Pro cõtempto:pro neglecto & deſpecto ac deſpicato. Nisi ex tuto:tutiſſimum ſibi locũ capreas exiſtimabat:ex cuius loci fiducia poſſet mox ſeuire in ſenatũ:a quo ſe cõtemni fremẽs ĩdignabat̃. Vi.uiolẽtia. In uilla lucullana:uillam ĩtelligimus p̃torium & ædes in agro magnificẽter excultas:quales multas habuit lucullus:q in primis iuxta neapolim uillam ædificauerat exciſo etiã mente:ut euripũ & Maria admitteret.qua de cauſa Pompeius magnus xerxem togatum eũ appellabat.auctor Plinius in.ix.Plutarchus ait a Tuberione ita ſolitum appellari lucullum. Venenũ a Caio datũ: Oroſius de Tyberio ſcribens ait.hic ambiguis ueneni ſignis obiit idem tradit Eutropius. Lentũ:nõ præſentaneum:uenenum.n.lentum & præſentaneum opponunt̃.lentum enim eiuſmodi eſt:quod mortem in diem profert:& quo ſenſim craſſante cor tabeſcit.præſentarium uero mortem illico affert.

Vena
Arteria
uena tangenda ẽ
Index
xerxes togatus
Lentum
præſentaneũ

M.AN. Miſenũ:pmõtoriũ:ut Strabo & Pli.aiũt:cuius,pximũ a miſeno Aeneæ comite illic ſepulto Ver. Mõte ſub aerio q nũc miſenus ab illo dr̃.Papinius:phrygioq; e uertice graias:Adiſcis miſene tubas. Diſſimulatiõe:morbi occultatiõe. Quod cõmeatu:abeũdi uenia ĩpetrata. Venas:Gellius repræhẽſum medicum affirmat:ut impitũ a Tauro philoſopho qd̃ uenã,p arteria dixiſſet:cuius pulſum medici obſeruẽt non uenã:qm̃ illa ſuo pulſu habitum & motũ febriũ demõſtret:uena aũt natura ĩmobilis ſit idẽ Gellius & Pli. plane demõſtrant:qd uena ab arteria diſtet:ut hæc plus ſpũs habeat:illa uero ſanguinis. Appellaret:nominatim ſalutaret. In actis ſenatus:ad eum ex urbe delatis. Strictim breuiter & cõciſe. Quam noiatos ab indice:noia tantũ ad ſe p indicem delata. Auſurus:in patres potius q̃ in reos. Tempeſtatibus: qbus impediẽtibus ex cõtinẽti in inſulam traiicere nõ poterat. In uilla lucullana:q̇ luculli fuerat.Plutarchus magnifica & ſumptuoſa opa a lucullo ait circa neapolim extructa.atq; a ſtupendis opibus xerxem togatum a tuberone appellatum. Lentum & tabificũ:nullo pœne ſenſu uitam corrumpens.

tabificum. Alii in remiſſione fortuitæ febris cibũ deſiderãti negatum. Nonnulli puluinũ iniectum:quũ extractum ſibi deficiẽti annulum mox reſpiciens requiſiſſet. Seneca eũ ſcribit ĩtellecta defectiõe exemptum annulum:quaſi alicui traditurum parump tẽuiſſe. dein rurſus aptaſſe digito & cõpreſſa ſiniſtra manu iacuiſſe diu ĩmobilem ſubito uocatus miniſtris:ac nemine reſpondente conſurrexiſſe. nec procul a lectulo deficientibus uiribus concidiſſe.

De ſignis præcedentibus mortem eius.

SVpremo natali ſuo apollinẽ temenitẽ & amplitudis & artis eximiæ aduectũ ſiracuſis ut ĩ bibliotheca noui tẽpli poneret̃:uiderat p qetem affirmantẽ ſibi non poſſe ſe ab ipſo dedicari:& añ paucos q̃ obiret dies

PHI. Tabificũ:ſenſim pauxillatiq; cõſumens & ad tabitudinẽ ueluti deducẽs.liuor dr̃ elegãter uenenũ eẽ tabificũ qm̃ iuidẽtia q̃dã ueluti tabe ĩuidos cõficit atq; exeſt. In rẽiſſiõe cibũ deſiderãti:rẽiſſio & acceſſio in morbis cõtraria ſũt:p acceſſionẽ augeſcit febris p rẽiſſionẽ relẽteſcit a medicis q̃rit̃:qñ egroto cibus dari dbeat. optimũ.n.medicamẽtũ ẽ oportũe cibus datus aſclepiades ĩciliata febr̃ ſed tñ adhuc ĩherẽte cibũ dabat:tutiſſimũ ãt ẽ totius acceſſiõis tp̃s p̃terire:& ĩ rẽiſſiõe alimẽtũ offerr. Puluinũ iniectũ haud ab ſili mortis gñe ĩterẽpto ẽ demetrius Philippi filius cui ĩſidiatores iniectis tapetibus in caput fauceſq; ſpũm ĩtercluſerũt. Hiſtoria narrat̃ a liuio lib.xl.puluinus ãt q̃ſi pulminus a pulma deduci credit̃:ſicut & puluinar:eſt enim molli pluma fartus ατωοκοριστικῶσ hoc eſt diminutiue puluillus dictus:quo cubita fulciũt delicati.ut molliter quieſcant.hinc in Ezechiele ſcriptum legimus.ueh q cõſuunt puluillos ſub cubito manus:& faciũt ceruicalia ſub capite uniuerſæ ætatis:tropologice autem qſqs male agenti adulat̃:ut in Moralibus interpretatur Gregorius:& in canonicis decretis diſtinctione.xlvii.repetitum eſt:puluillũ ſub cubito iacẽtis ponit:ut qui corripi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus molliter requieſcat.a puluino puluinatum deriuat̃.Plinius in.xv.calicẽ nucis iugulandis pul-

Remiſſio
Acceſſio
Quando egro cibus dandis
Mors demetrii
puluiusqd
puluillus
puluinus
arena

turris phari terræmotu capreis cōcidit:ac miseni cinis fauilla & carbo ad calefaciendum triclinium illatus extinctus: & iam diu frigidus exarsit. Repente prima uespera:atq; in multam noctem pertinaciter luxit.

De lætitia Romāoꝝ i morte eius & gestis p eos.

MOrte eius ita lætatus est populus:ut ad primū nūcium discurrētes:pars Tyberium i tyberim clamitarent:pars terrā matrē deosq; manes orarent:ne mortuo sedē ullā nisi iter impios darēt: Alii uncū & gemonias cadaueri minarent̄:exacerbati sup memoriā pristinæ crudelitatis ēt recēti atrocitate. Nā cū senatuscōsulto actū eēt ut pœna dānatoꝝ i decimū sp diem differret̄:forte accidit ut quorūdā supplicii dies is eēt quo nūciatū de Tyberio erat:hos iplorantes hoīum fidē:qa absente adhuc Caio nemo astabat q̄ adiri interpellariq; posset:custodes ne qd ad

uinatū noiat ad istar puluini factū.puluinū & p quādā similitudinē uocamus in hortis ptē eminētiorem molliorēq;. columella in.xii.spicæ alii lirati seri debēt: ut in puluinis positæ minus infestent̄ hyemis aqs.pterea puluius uocat̄ a nautis ut ait Seruius arena durior:quæ in modū saxi lapidescit. uictruuius i.v. puluinus inqt firmissime struat̄. Defectōe:cū se deficere moriq; itelligeret:pōt ēt referri ad defectiōem familiariū:q moriēte Tyberio uelut defecerāt destituerātq; pricipem. Quasi alicui traditurꝯ ānulū: Alexāder magnus uoce iā deficiēte moribūdus detractum ānulum digito pdicæ tradidit:tāq̄ id signū foret declarādi quē uellet successorē.pterea ut iqt Plinius moriētibus ānuli detrahunt̄. Compressa sinistra:ne.s. ānulus detrahi sibi posset:q sinistra manu digito q minimo pximus est gestari cōsueuit. Cōcidisse:moribundum corruisse.

Apollo temenites

Apollinem tremēitem:i syracusano agro fons est noie temenitis:cuius meminit Plinius in.iii. inde apollo temenites cognominatus.obseruauius curiose apud Ciceronem mētionem fieri huiusce apollinis syracusani: cuius hæc uerba sunt ex oratiōe de signis.ubi syracusæ describunt̄.pterea dupla sunt egregia: cereris unum:alteꝝ liberæ:signūq; apollinis:q temēites uocatur pulcherrimum & maximū:qđ si iste portare potuisset non dubitasset auferre.cum his.Mar.Tullii uerbis ita quadrant trāquilli uerba:ut ab illo mutuatus esse uideat̄.ci.apollinem temenitem uocat pulcherrimū & maximū.hic dixit amplitudinis & artis eximiæ.sed hoc unum quæso lector attēde qđ in codicibus tullianis:apollo temites uocat̄:quē trāquillus temenitem dicit:ex quo uī aut hic aut illic esse mēdum.nam si a fonte temenite:q in agro syracusano est ut diximus nomen accepit.erratum erit in libris Ciceronianis:& p temites corrigēdū temenites.sed uide ne potius themites apud trāquillum legēdum sit:sicut apud Ciceronem passim legit̄.tanq̄ apollo themites cognominet̄ a themi dea fabulis celebrata:quæ fatidica fuit:& ante apollinē tenebat oraculū delphicū:ut dicit Ouidius quā præesse uaticiniis prodidit Marcellinus:& ut auctor est Strabo in.ix.olim apollo & themis humano generi utilitatē afferre cupientes oraculum simul comparare decreuerūt. Nolui templi:quod ipse tyberius in honorē Augusti Romæ cōstituerat.

M.AN. Alii:quo apparet ne tunc quidem cū uita decessit satis cōstituisse qua fuerit ui consumptus. Remissiōe:quum febris remisisset. Puluinum iniectum:ori appositum:ut spiritu intercluso necaretur. Requisisset:annulum adeptum. Defectione domesticoꝝ fuga:insuetaq; circa se solitudine. Annulum: est.n.pricipis annulus uolūtatis index. Sinistra manu:uel qua erat annulus:uel qa sinistra plus ut diximus q̄ dextera pollebat. Apollinē temenitem:ἀπὸ τοῦ τεμένους.credo.i.luco:siue loco numini sacro dcm̄ sunt q tenitē legēdū putēt:qa tenite deæ sortiū crederent̄:sed nullo mō placet. Noui templi:Pli.in bibliotheca templi Augusti fuisse ait Apollonis collosum pedum qnquaginta dubiū ære mirabiliorē an pulchritudine.Sed eum Plinius in Italia conflatum uidet̄ inuere:quod aūt ad templū attinet:constat templum in memoriam Augusti a Tyberio romæ excitatum:sed imperfectum ab eo relictum.

Pharos

PHI. Turris phari: apud Propertium enarrantes illud ex libro secundo:aut ptolomeæ littora capta phari: multa conscripsimus de multiplici pharo. quo circa in præsentia hoc solum dixisse suffecerit. Pharos a priscis dictas turres machinas ue in portubus ad prælucendi ministerium: nocturnosque nauturarum cursus dirigendos fabricatas. sicut tales pluribus locis inquit Plinius flagrant: ut Rauennæ. talis Pharos. fuit quoque capreis tempore Tyberii de qua loquitur Papinius. in sylua ad claudiam uxorem Theleboumque domos trepidis: ubi dulcia nautis lumina noctiuagæ tollit Pharus emula lunæ hæc concidens casu suo: & ruina portendit obitum Tyberii: cui in primis cordi fuit secessus ca

prearum. prætereundum non est quod traditur ab egesippo: q scribit in. iiii. pharon a græcis latinisq; iuxta appellari ex ipsius rei usu: eo q; lõge uideaƭ a nauigantibus tanq̃ φανὸσ: quod significat lucidũ immutata lra pharos dicatur. Exarsit repẽte scribit Pli. in. xviii. in terrẽis ignibus esse præsagia: hoc genus diuinationis ignispiciũ uocamus. primus amphiarius iuenit ignispicia græce dicunƭ dr̃ pyromantia ignis ergo portentũ fecit Tyberio: dum ex carbone iã extincto & repente emicãs sua spõte refulsit in multã noctis partẽ.

pharos uñ
Ignispiciũ
Pyromãtia

Tyberium in tyberim: iocabantur in nomine: tanq̃ Tyberius in tyberim pp similitudinem nois esset trahẽdus: sicut olim heliogabalus in latrina occisus in tyberim ꝑcipitatus est: unde post mortẽ appellatus est Tyberinus & tracticius tyberios legimus ex eo dictos: qđ iuxta tyberim nascerenƭ. Deos mães: Apuleius in lib. cui titulus est demoniũ socratis tradit aium humanũ corpore exutum nũcupari manẽ deũ: & honoris gra dei uocabulũ addi. Cicero in legibus quas cõdit. deoꝝ inqt maniũ iura scã sunto. hos diuos habento. Plinius uanitatem mortalium ridet: q manes colũt deũq; faciũt: q ẽt hõ esse desierit. de manibus plura in. iiii. pptii cõmẽtario hic dei manes & p diis iferis accipi uidenƭ & p umbris ploꝝ: quos rogabãt ut tyberio locus tantũmodo dareƭ iter impios: q in tartaros torquenƭ. pii uero habitãt elisiũ. Vncũ: quo corpora trahebanƭ. Gemonias: in quas abiiciebanƭ. In decimũ semp diẽ: hoc idem Bononiæ obseruabaƭ. quotiẽscũq; aliqs morti damnatus est: ut nõ ante decimũ diem de dãnato suppliciũ capitale sumaƭ. De tyberio: de tyberii morte. Hos dãnatos. Fidẽ: auxiliũ & suppetias. Absente Caio: Caligulam itelligit: q mox successit in impio: q aberat ab urbe: aderatq; Tyberio moriẽti. Adiri: noie damnatoꝝ. Custodes: q damnatos & custodias carcerarias custodire solet & debẽt. sed ut sapiẽtissime monet Aristoteles in. vi. poli. debet ille q custodit reos separatus esse ab illo: q aiaduertit i eos. uiri. n. bõi maxie recusant facere carnificinã. nati subsidere Andromade sũt custodes carceris: aut ergastulis ꝓpositi aut carnifices. Cõstitutũ: ne ꝑuari carenƭ legẽ: qua sibi ꝑscriptũ erat tps & dies: quo de dãnatis suppliciũ sumere iubebanƭ. Strangulauerũt: laqueo gulã fregerunt. Seuitia pmanente: tanq̃ Tyberius defunctus adhuc seuiret auctorq; fuisset: ut dãnati strangularenƭ. Miseno: pmontorio campaniæ ppe cumas & baias. Atellã: oppidũ est cãpaniæ uñ nomen attellãis fabulis inditũ est: de qbus supra dixius. Amphitheatro: qđ. s. erat atellæ ibiq; fabulæ agebanƭ.

Tracticius tyberii uñ
Dii manes

M. AN. Turris phari: quæ capreis fuit: de qua Papinius: trepidis ubi dulcia nautis: Lumina noctiuagæ tollit pharus emula lunæ: Pharus isula in ægypto ubi turrim iuxta alexãdriam ad dexteram: ut Strabo ait Ptolemæi impensa sostratus gnidius architectus erexit: quæ nocturno lumine ex alto nauigãtibus tutam rectamq; nauigationem exhibebat: ad eius igitur imitatiõem pluribus locis circa mare turres in hũc usum erectas pharos dixere. Iuue. Thyrrenamq; pharon dixit. Tranquillus ipse alibi in hostiẽsi portu turrim ait a Claudio erectam ad alexandrini phari exemplum: ad cuius nocturnos ignes nautæ cursum dirigerent.

Ac miseni: proximis diebus quibus obiit id pdigium factum itellige. Etiã diu frigidus exarsit: quod ad ea quæ in eius morte euenerũt ptinuit. Tyberium in tiberim: eiiciaƭ. s. quod Cæsare in curia occiso fuit i animo coniuratis facere. Deos manes: Acron bonos deos: manes credidit: uñ fit & mane: alii genios quos in uita sortiremur ad bonũ & malũ: Alii aĩas corpibus exutas: quo significatu uƭ mihi Liuius usurpasse: instare inqt tribũi Claudio ut collegæ deos mães fraude liberaret: Nõ defuerũt q ifernos esse deos dicerent: quos illi secuti deos manes orabãt: ut ei nisi iter impios nullã sedẽ darẽt. Recẽti atrocitate: nouo crudelitatis exẽplo a ministris edito. De Tyberio: de Tyberii obitu. Fidem: opem & patrociniũ. Qui adiri: cõsulti rogari ue posset. Cõstitutum: ꝑscriptũ supplicii tps. Tyranni: ad iratorum appellatione non ad tranquillum id referas. Atellam potius: hoc est non modo nõ Romam deportandum: sed cadauer ipsum aliquãdo etiam longius ablegãdum: fuit enim Atellæ oppidum in campaniæ finibus ut Ptolemæus ait.

uersus cõstitutũ facerent: strangulauerũt: abiecerũtq; in gemonias. creuit igiƭ inuidia quasi etiam post mortem tyrãni sæuitia permanẽte corpus ut moueri a Miseno cœpit: cõclamantibus plerisq; Attellã potius differẽdũ & in amphitheatro semiustulãdum Romam per milites deportatũ est crematumq; publico funere.

De testamento & ultima dispositione eiusdem:

Estamentum duplex ante biennium fecerat. alterum sue alterum liberti manu sed eodẽ exemplo. obsignaueratq; etiã humillimorum signis. Et testõ hæredes æquis partibus reliqt Caium & Germanico. & Tyberium ex druso nepotes

PHI. Semiustulandum: semicomburẽdum Augustinus scribit in tertio de ci. dei metellum pontificem semiustulatũ abripuisse palladium ex templo uestæ quod flagrabat incẽdio. ideo autem semiustulandum esse cõclamarunt ut ostenderent nec quidem legitimo rogo esse cremandum: honorãdumq; ipsum cremare apud Romãos non fuit ueteris instituti. terra condebanƭ. mox istitutum est ut cremarenƭ cadauera: cum cognouissẽt crui longinquis bellis obrutos. Humillimoꝝ: ignobilissimoꝝ & despicatissimoꝝ: testes autem testamento signando adhiberi non possũt serui mulieres: impuberes: surdi: furiosi: neq; hi qbus bonis iterdictũ est: neq; hi quos leges iubẽt improbos itestabilesq; esse. Aeqs partibus diuisa ad æqlibrium hæreditate.

Semiustulatus
Cremandi mos

Substituitq; inuicem:utputa:si Caius hæres non erit. Tyberius hæres esto uel si Tyberius hæres non erit Caius hæres esto.iurisc̄ōsulti multa luculenter cōscribūt de institutis hæredibus & cohæredibus substitutis. Viritim:in singulos uiros plebeios. Vicoꝝ:magistris magistri nō solū doctores artiū:sed ēt Pagoꝝ societatum uicoꝝ collegioꝝ equitum dicuntur tanq̄ moderatores.magistrare moderari est.

Magistri uicorum

INTERPRETATIO CAII CALIGVLAE Q VARTI CAESARVM.

ESTIMONIVM Senecæ de Caio hoc mō Caius Cæsar Sextū papiniū:cui pr erat cōsularis:Bitinū bassum quæstorē suū pcuratoris sui filiū aliosq; equites romanos & Senatores uno die flagellis cecidit torsit nō quæstiōis sed animi cā.deīde adeo impatiens fuit differendæ uoluptatis quam ingentem crudelitas sine dilatōe poscebat:ut in crypta mīnoꝝ hortoꝝ īambulās quosdā ex illis cū matronis atq; in aliis senatoribus ad lucellā decollaret.torserat per oīa quæ i reꝝ natura tristissima sūt:fidiculis tabularibus:eculeo igne.uultu suo.homo q de toto senatu trucidādo cogitabat:q optabat ut populus Romāus unā ceruicē hr̄et.hactēus Seneca.Caii caligulæ:q nō tā hō dici mereret̄ q̄ portētū:pr̄ fuit germāicus.lōge filio dissimillimus:adeo ut alter inter optios alter īter pessimos sit ānumerādus.uerūq; esse uideat̄ illud mālii oraculū ex tertio astronomicō.Degn̄ant nati pr̄ibus.Sparcianus quoq; luculētus historiæ scriptor autūat neminē ppe magnoꝝ uiroꝝ optimū & utilem filiū reliqsse.Deniq; aut sine liberis maximi uiri pierūt:aut tales habuerūt pleriq;:ut melius fuerit de rebus hūanis sine posteritate discedere. istud qdem i plerisq; ueꝝ eē cognoscit̄:sed id germē improbū ē.ecōtrario sicut ex generosa arbore fructꝰ generosi pgignunt̄:ita fortes ut inqt Ora.creant̄ fortibus & bōi iporūq; paretū uirtus i filiis regerat̄.Quod id primis bētiuola ples ondit:i q pbitatē pentū generositatēq; cū admiratōe suspicimus:tu uero prudētiā atq; moderationē clarissimi pr̄is tui ita effingis ac repsentas:ut i filio pr̄ appeat.in te effulget qcqd in maxio pr̄e tuo diligimus qcqd mirabūdi quotidie cōspicamur.sed iā tp̄s est ut ad ppositū reuertamur : enarremusq; Caii cæsaris uitā flagitiosissimā:i quo nihil hois fuit p̄ter effigiē:ut talia cōtēplātes resiliamus ab iprobitate filii: cōuertamurq; ad uirtutes pr̄is germāici emulādas:nō.n.pōt uita Caligulæ ipura placere nisi ipuro & oībus pbris maculoso.sicut mores germanici apud bonos sunt & amabiles & imitabiles.prætereundum.

Degenerāt tribus

Virtus parētū i filiis

Laus annibalis bentiuol

M.AN. Semiustulandum:ne legitimo qdem rogo funerandū:siqdem quo amplior pyra ea honoratior qd Homerus in patrocli funere demonstrat.Lucanus quoq; in Pōpeiano rogo qrit̄ sūmo uiro pyræ materiā defuisse. Duplex:duplici māu notatū. Humillimoꝝ:humilliæ fortūæ signatoribus adhibitis. Aeqs ptibus:utrūq; ex semisse.i.dimidia bonoꝝ pte. Caiū:ex germāico & Agrippīa natū. Nepotes:qa uterq; hic ex adoptiuo filio erat:ex naturali ille gēitus. Substituitq; sibi inuicem:ut uterq; alteri succederet.

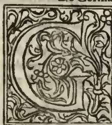
Marci Antonii Sabellici Ad Augustinum Barbadicum Serenis. Venetiarum Principem Paraphraseos In Caligulam Paraenesis Quarta.

Ermanicus ex oibus qui i Cæsarū familiā p adoptōnem uenere: Germāicus cæsar ob igētes animi uirtutes dotosq; corporis præcipua meo iudicio fuit laude dignus: soleoq; ppterea post alia multa q̄ in Tranqllo mirari cōtingit hoc nō in extremis habere Serenissime Princeps:qd tāti uiri memoriā licet ad impium nō puenerit nō sit passus īterit:qn uindicauerit potius illā ab oi obliuiōis iniuria:uindicauit.n.q̄tum in se fuit:q̄q̄ Ouidius Naso huic fastoꝝ libros īscripsit:& Fabius Quintilianus dum ab ingenio & eloquentia Domitianum sub Germanici appellatiōe laudare cōtēdit ad illius de quo loquor:uirtutes allusisse uideri potest:sed redeo ad hūc nostrum qui nō minus artificiose q̄ eleganter

substituitq; inuicem.dedit & legata plerisq; inter quos uirginibus uestalibus ac militibus uniuersis. plebiq; Romanę uiritim atq; etiam separatim uicorū magistris.

De Germanico patre Caii & gestis eius.

ERMANICVS.C.Cæsaris pater Drusi.& iūioris Antoniæ filius a tyberio patruo adoptatus.quęsturam qnquennium ante quam per leges liceret & post eam cōsulatū statim gessit:missusq; ad exercitū in Germaniā excessu Augusti nūciato legiōes uniuersas imperatorem Tyberiū pertinacissime recusantes : & sibi summā Reipublicę deferētes incertum constantia an pietate maiore compescuit:atq; hoste mox deuicto triumphauit.Consul deinde iterū creatus:ac prius quam honorem iniret.ad

optimi pr̄is pessimo filio uitā ꝓtexuit:ut apperet nō usq̄ adeo ueꝝ eē illud euripidis ἀρδι τέκοντες χιά φερουσιν:sed qđ seq̄ lōge uerius ἀτροφαι:&.n.nō pr̄is natura caligulæ obfuit cuius nihil in uita retulit: sed carnificina illa a uita:iexplebilis auaritia:portētosæq̄ caprēsis secessus libidies:q̄ pestē illā humani gn̄is aluere:fuiestoq̄ pricipatui oium sceleꝝ semia formētaq̄ turpissima ꝓbuerūt.Núc ne lōgius euagemur enarratiōis rō admonet. Drusi & minoris Antoniæ filius:Drusus Tyberii fr̄ ex duabus.Marci Antonii & octauiæ filiabus minorē natu dixit uxorē:Maior natu Domitio ænobarbo nupsit.Plutarchus ē auctor.nō est. qđ oli cōmodus ipator illū feris abiici iussit:q̄ legerat húc Tranqlli libꝝ uitā Caligulæ cōtinētem:qa eūdē diē natalis habuerat:quē & Caligula:de quo scripturus Tranqllus summatim breuiterq̄ ꝑcurrit.uitā obitū uirtutes pr̄is germāici:cuius si filius talis extitisset:hodie iter optios pricipū numaretẽ:sicut iter pessimos referri meruit flagitiis & crudelitatis carnificina. Iunioris Antoniæ:hæc est illa Antonia:quā nunq̄ expuisse traditū est:quæ iō iunior a Tranqllo noiatẽ:qm̄ sororē húit natu maiorē de utraq̄ Antonia sic scribit Plutarchus in Antonio.ex duabus Antōii & octauiæ filiabꝰ alterā domitius enobarbus alterā pudicitia & forma ꝑclarā Drusus liuiæ filius Cæsaris priuignus dixit uxorē.ex q̄ nati fuerunt germanicus & claudius. nunq̄ expuit antonia

Adoptatus:diximus supra diuū augustū nō antea Tyberiū adoptare uoluisse:q̄ is germanicū adoptasset Drusi fr̄is filiū:ut ꝓtinus adoptiōe facta icipet germāicus augusti nepos eē. Quæsturā:q̄stura apud romanos primus honoꝝ gradus est:auctor Ci.in actiōe pria cōtra uerrem. Anteq̄ p leges liceret:in petitōe magistratuū lex erat ꝓscribēs ltiam ad petēdū ætatē.uñ & annalis dicta:de q̄ sic ait Ci.in libris legū.ciuitatem annali lege seruāto.hinc illud est apud historicos celebratissimū de cornelio Scipiōe:cui petēti edilitatē cū obsisteret tri.plebis negātes rōnē eius hn̄dā eē q̄ nūdū ad petēdū ltia ætas foret:si me inqt oēs qrites edilē facere uolūt satis annoꝝ hēo.Cicero in qnta antonianaꝝ auctor ē ueteres illos romāos nullas hūisse leges ānales.multorūq̄ exēpla cōmemorat:q̄ admodū adolescētes ob magnā uirtutis idolē añq̄ p leges ānales liceret adepti sūt amplissimos magr̄atus in q̄bus maximis rebus gestis po.romani impiū auxerūt & nomē ornauerūt.pacatus quoq̄ panegyrista refert nō solū in magr̄atibus amplissimis adipiscēdis:sed ēt in edilitatibus capessendis spectatā eē ætatē petitoꝝ.nec quēq̄ ait tn̄ ualuisse nobilitate uel gr̄a uel pecūia:q̄ annos legꝰ comiciali ꝓscriptos festiatis honoribꝰ occuparit.Nec iniuria id q̄dē.Náq̄ illo adolescētiæ lubrico q̄ nō cadit saltē titubat.Germāicus tn̄ ob idolē uirtutis creatus ē q̄stor ānis q̄nq̄ añ tp̄s ānali lege ꝓscriptū.illud attēde:qđ a pacato lex comitialis elegāter appellaẽ:q̄ finiunẽ āni magr̄atus capiēdi.quā ueteres mō ānalem mō ānariā noītauere. Post eā.s.q̄sturā. Stati trāscēdēdo media sūma imis cōtinuauit:cū iter q̄sturā & cōsulatū sint itermedii magr̄atus edilitas:& ꝑtura:olī tribūi plebis auctore liuio non patiebanẽ titū flaminiū petere ex q̄stura cōsulatū tanq̄ fastidiret edilitatē atq̄ ꝑturā:neq̄ p gradus honoꝝ tēderet ad cōsulatū.Ná ut scribit Gregorius ille cām appetit:q̄ ad sūmi loci fastigia post positis gradibus p abrupta q̄rit ascēsum:& ut distictiōe unde q̄nquagesima decretoꝝ tradiẽ:ordiate ad ordies ascēdēdū ē.sed sicut apud ꝓ auos titus flaminis ex q̄stura petiit cōsulatū & ipetrauit:ita germāicus omissa petitione edilitatis atq̄ ꝑturæ a q̄stura statim trāscēdit ad cōsulatū. Excessu:obitu. Legiōes:q̄ erāt in germāia. Sibi germāico. Pietate:erga tyberiū pr̄em. Hoste deuicto:germāis hostibus debellatis singulatiuus numerus ꝓ pluratiuo.eloquutio est apud historicos & poetas frequētissima. Priusq̄ honorē iniret:añq̄ scd̄m consulatum auspicaretur.

lex annalis

Satis annorum habeo

pāegyrista

Qui nō cadit titubat

Lex comitialis

Lex ānaria

ordiate ad ordies ascēdendum

M.AN. Añq̄ p leges liceret lege ānaria cautū erat:quo eo q̄sq̄ uitæ āno singl'os gradatī honores capet. Pietate:pio i adoptiuū pr̄em tyberiū amoř & obseruātia. Ex hoste:ex germāis uictis:Eusebi.de p̄this qđ miror eū triūphasse scribit nec eo isitias armēiæ regē ab eo ꝺuictū:sed post uictoriā romā reuersū n̄ repio.

componendum urientis statum expulsus:quum arměię regem deuicisset:Cappadociam in prouinciæ formā redegisset: annum ætatis agens quartum & trigesimum diurno morbo Anthiochiæ obiit:non sine ueneni suspitione.Nam præter liuiores. qui toto corpore erant: & spumas quæ per eos flebant: cremati quoque cor inter ossa incorruptum repertum est: cuius ea natura existimatur: ut tinctum ueneno igne confici nequeat.

De morte germanici.

OBiit autem:ut opinio fuit:fraude tyberii misterio & opa.Cn.Pisonis:q̄ sub idem tempus Syriæ præpositus:nec dissimulans offendendum sibi aut patrē aut filiū q̄si plane ita necesse esset:etiam ægrū germani

PHI. Ad cōponēdū orientis statū:oriēs id tp̄is erat tumltuosus.uñ ait Iosephus lib.xviii.antiquitatū:senatus ex decreto Germanicū mittit cūcta syriæ negocia correcturū:ea. n . tempestate mortuus erat comagenæ rex antiochus:& plebs aduersus nobilitatem scissa tumultuabaẽ:mittit itaq̄ utriq̄ pars legationem:romā nobilitas q̄dē statū reipublicæ mutare desiderās:multitudo uero regnū habere proprio more discupiens. Expulsus:amandatus detrususq̄ potius ex maleuolentia tiberii: q̄ beniuolentia. In prouinciæ formam redegisset:scribit Eutro. Tyberiū bella per legatos gessisse archelao cappadociæ rege Romæ retento regnum illius in prouinciæ formam redegisse & maximā ciuitatem appellari nomine suo iussisse:quæ nunc cæsarea dicitur cum mazaca ante diceref.

cum grauissimis uerborum ac rerũ acerbitatibus nullo adhibito modo affecit:propter quæ ut Romam redilt pœne discerptus a populo:a senatu capitis damnatus est.

De uirtutibus animi & corporis germanici.

Omnes Germanico corporis animique uirtutes: & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat. Formam & fortitudinem egregiam: ingenium in utroque eloquentiæ doctrinæq; genere præcellens:beniuolentiã singularem conciliandæq; hominum gratiæ ac promerendi amoris mirum & efficax studiũ

sexdecim antiochiæ

Diutino:lõgo & lẽto. Anthiochiæ obiit:Appiãus ĩ siriacis tradit sexdecĩ ciuitates noĩe antiochidas a seleuco nicatorẽ cõditas in memoriã p̃mi noĩs:quaꝝ illustrissima fuit ãtiochia illa:q̃ sub libano mõte cõdita erat:ab antiochia antiochena syria cognominata est cuius meminit pli.deĩde his uerbis ꝓmontorium syriæ antiochenæ:intus antiochia ipsa libera epiphaneis cognominata oratiõe anne diuiditur.

Præter liuiores:ĩter signa extincti ueneno hæc in primis suspitiosa sunt:corpus liuoribus decoloratum: os sumabũdum:& cor flammis ĩexpugnabile:quæ omnia extiterũt in germãico:liuores aũt sunt maculæ liuẽtes quales faciũt flagella in ecclesiastico scriptum est:ꝙ flagelli plaga liuorem facit in rhetoricis proditum est capite de argumẽto:si tumore aut liuorẽ decoloratũ est corpus mortui significat eũ ueneno necatũ.

Cor cardiacis nõ cremari

Cremati quoq; Cor.Plinius in.xi.negatur cor cremari posse in his:q cardiaco morbo obierint:negaẽ & ueneno ĩteremptis:certe extet oro uitellii:q̃ reũ pisonẽ eius sceleris coarguit:hoc usus argumẽto palãq; testatus nõ potuisse ob uenenũ cor germanici cæsaris cremari.contra genere morbi defensus est piso. Opera pisonis:Iosephus in.xviii.germanicũ a pisone ueneno pemptũ testaẽ. Aut patrem: Tyberiũ:aut filiũ germanicũ. Nullo adhibito modo:sine temperamẽto & moderatiõe:Plautus in penulo:modus oĩbus in rebus soror optimus est habitu:nimina oĩa nimium exhibẽt negocium hoĩbus per se. Pœne:Paulum absuit qn a populo discerperẽ. Capitis damnatus:q̃uis dicat Plinius Pisonem defensum esse gñe morbi:nõ tñ negat eum fuisse damnatum:ille enim obiectum ueneficii crimẽ diluit illo argumẽto:nõ tamẽ euasit. Corporis animiq; uirtutes:græci Ιαπροταφυσιοσ:uocãt quæ latini prima naturæ nominauerunt:quæ a Varrone elegãter pri-

primigẽia naturæ

migenia nũcupantur:in quibus hæc in primis numerari solent:in corpore membrorum ĩtegritas uires:pulchritudo:ĩcolumitas:integri sensus cæteraq; generis eiusdem in animo uero ingenii bonitas:& quasi uirtutum igniculi & semina:hæc prima naturæ affatim in germanico fuisse docet tranquillus:in quorum cõseruatione illustres philosophi summum bonum collocauerunt.

M.AN. Orientis statum:antiocho comagenæ rege defuncto orata ĩter plebem & nobilitatẽ discordia plebeis regnum ut antea desiderãtibus:præsidiariam admĩstrationem nobilibus ab utrisq; legati sunt:Romam missi utraq; legatiõe Romæ suscepta decreto patrũ germanicus mittiẽ cũcta syriæ negocia correcturus:Iosephus est auctor. Expulsus:ablegatus ad suspecta tyberii cõsilia oĩa referas. Armeniæ regem:orodem credo quẽ arthebanus pater nõ multo ante armeniæ regem cõstituerat. Cappadociam:archelaũ cappadociæ regem:Tyberius Romæ pœnes sic retinuit regnũq; ipsum in ꝓuinciæ formam redegit.Eusebius est auctor. Diutino:lõgo.q.d.diu morbo cõflictatus quidam diuino legũt:cardiaco.n.cõstat extinctum.

Antiochiæ:antiochia metropolis syriæ:ut Strabo ait & ab antiocho epiphane dicta a quo nouissime instaurata & aucta est:epiphaneis quoq; olim cognominata:ut Pli.scribit uterq; eam ad orõtem fluuium posuit. Et spumas:ut tam spuma quã liuor ueneni scelus argueret. Cor ĩcorruptum.nihil igne cõsumptum qđ nõ solũ in iis:q ueneno sed q ẽt cardiaco morbo perierint euenire cõstat:quo argumẽto Plinius ait pisonem in iudicio defessum. Aut patrẽ:tyberiũ q eũ adoptarat. Aegrũ:morbo ĩplicitum:ut ad illud referaẽ quod diutio dixit morbo periisse. Capitis dãnatus est:Plinius scribit a uitellio pisonẽ accusatũ idem hæc subiicit genere morbi:defensus est piso defensus dixit quasi dãnatus nõ fuerit:nisi ĩtelligas morbi genus in Pisonis defensionẽ allatũ q̃q̃ ne argumẽtum qdem ipsum profuerit:quod pisonis opera germanicus perierit Iosephus quoq; testatur:nam in partes ingt ueniens oriẽtis & in melius cũcta disponens a pisone ueneno permittitur. Formam & fortitudinem:pulchritudinem & robur corporis ut tota laus sit a bonis corporis:nisi fortitudinem inibi animi uirtutem accipias.

Fortitudo

PHI. Fortitudinẽ:fortitudo ut philosophi definiũt.ẽ cõsiderata piculoꝝ susceptio & laboꝝ perpessio: cuius partes sunt magnificentia fidentia patientia perseuerantia excessus fortitudinis temeritas uocatur:

formæ minus congruebat gracilitas crurum: sed ea quoq; paulatim repleta assidua equi uectiõe post cibum. hostem cominus sæpe percussit: orauit causas etiam triumphales: atq; inter cætera studiorum monumenta reliquit & comœdias græcas: domi forisq; ciuilis: libera ac fœderata oppida sine lictoribus adibat. Sicubi clarorum uirorum sepulchra cognosceret: inferias manibus dabat. Cæsarum clade uariana ueteres ac dispersas reliquias uno tumulo humaturus colligere sua manu: & comportare primus agressus est. obtrectatoribus etiam qualescunque & quantascunque de causa nactus esset: lenis adeo & innoxius ut Piso

defectus timiditas est.n.ipsa uirtus: ut græci dicũt. ϖεσοτησ.i. mediocritas. Ingeniũ: uno ingenii noíe: ut inqt Cicero in.v.de finibus appellat docilitas & memoria easq; uirtutes: qui habent ingeniosi uocant. Vtroq;: græco & latino. Cõciliádæ gratiæ. Liuius tradit miram in Scipione Africano dexteritatem fuisse ad animos hoíum cõciliádos: adeo: ut etiam syphacem hostem Romanis infestissimũ facunde alloquendo sibi conciliauerit. Gracilitas cruriũ. crura obesa & carnosa notam habent impudẽtiæ itemperatumq; significant: mediocritas: ut in omnibus ita ĩ cruribus laudabilis est: crus nimis gracile diminutiuo uocabulo crusculum noiat: Martialis pectus cicade crusculũq; formicæ. Equiuectiõe post cibũ: uectatio equi post cibũ culpatur a medicis & in primis ab Auicẽna scribẽte hominem cibo plenũ & saturũ equitate nõ debere: ne cibus corrumpatur in stomacho: atq; eqtatio auctore Plinio stomacho & coxis utilissima est: qđ ita itellige si fiat tempestiuiter. Cominus: prope & cum gladio cum a manu ut aiunt ad manum uentũ esset ex hoc linquet germanicũ fuisse bonum imperatorem: & strenuum bellatorem: in imperatore enim munus animi exigitur: ut inqt Amianus: in milite uero fortitudo certaminum & robur corporis deposcitur. Et iam triumphalis: legẽdũ est triumphalis non aũt triumphales: ut sit sensus germáicum non solum in minori fortuna collocatũ: sed ẽt in maxima & eo tpe: quo iam triumphauerat; orasse causas more patronorũ cũ multi forẽses causas aspernari solẽt in fastigio dignitatum collocati tanq̃ minus cõgruentes sicut hortẽsius post cõsulatum summũ illud suũ studiũ in agendis causis remisisse tradit eloquentiá forensem in Germáico sic laudat Ouidius in.i.fastorum. Quæ sit enim culti facundia sensimus oris ciuica pro trepidis cũ tulit arma res: si legimus triumphales intelligimus causas magnas & ad triumphũ decernẽdum ptinentes esse oratas a germanico prior lectio tersior est & uenustior. Comœdias: germanicũ in poetica floruisse idem testatur Ouidius dicẽs scimus & ad nostras cum se tulit impetus artes ingenii currant flumina quanta tui: huic enim germanico fastorũ libros dedicauit: cui omnia illa quadrant: quæ in fastis leguntur. Sine lictoribus: in hoc se ciuilẽ & politicũ exhibebat: cum sine lictoribus & ministris tanq̃ ciuis: nõ tanq̃ princeps adiret ciuitates. Fœderatas: hoc est fœdere iunctas popu.romano. Plinius alios fœderatos alios stipẽdiarios po.ro. fuisse prodidit. Inferias manibus dabat: idest sacrificabat umbris defunctorũ: sunt enim manes: ut supra dictum est animæ mortuorũ: quos dei uocabulo addito deos uocabant: inferiæ aũt sunt sacra mortuorũ: quæ inferis soluuntur. Virgi. uiuentes rapit inferias: quos immolet umbris. Censorũ: iterfectorũ. Dispsas reliqas: specimẽ pietatis in germanico laudabile hoc est q̃ sua manu colligere uolut reliqas eorũ & ossa: q fuerãt cesi illa maxima clade uariana cuius historia ĩ Augusto explicata est. Obtrectatoribus: criminatoribus & uituperonibus: quos neuius subdicti supcilii carptores apellat: quos cato elegãter uitiligatores noíauit: ex uitiis & litigatoribus noíe composito: unde apud Plinium ĩ prooemio na. historiæ ita legẽda uidentur uerba hæc catoniana scio ego quæ scripta sunt hæc si palam proferant multos fore: q uitiligẽt hoc obstrigilẽt carpant criminent: tanq̃ uitigilare uerbo antiquo & eleganti sit mordere obtrectare isectari: a quo uitiligatores dixi cato obtrectatores: potuit aũt facillimo tráситu uerbum illud uitigilẽr p iscitiam demutari atq; deflecti in illud iuiti legẽt: qđ in oíbus plinianis codicibus irroboratum cõualuit: sed doctis placet uitiligẽt: & in primis hermolao barbaro pbat: q doctrinarũ asylum est & plinianæ eruditiõis thesaurus. Innoxius: mime nocẽs alias insons & inocens. Lenis: benignus & clæmens.

Virtus mediocritas
ingenium
crusculum
eqtatio utilis stõacho
munus aními ĩpator ĩ milite robur
fasti dicati germanico
inferiæ
uitiligatores
uitilitigẽt
locus Plinii

M.AN. Ingenium: facilitas & acumen. In utroq;: eloquẽtiæ genere. romanæ & græcæ: & ut prior illa a corpore laus: ita hæc ab animo quæ longe uerior & certior est. Promerenda: concilianda: ut neq; hoíum fauorem illi defuisse: neq; studia intelligas. Formæ minus congruebat: ut sit uerissimum illud Horatii: nihil est ab omni parte beatum. Hostem: minus: quod fortis est: & strenui uiri. Triũphalis: uel postquam triumphum egit causas orauit: ut sit sensus non solũ ab initio: sed ubi etiam triumphũ egit ne necessitudines in periculo destitueret causas orauit uel triumphalis causas coniũctim legito: quasi dixerit non magni: sed maximi ponderis cás egit: nam in triumpho decernẽdo sæpius grauis incidit pribus dubitatio. & apud Valerium caput unum de iure triumphandi iscribitur. Græcas: græce scriptas. Ciuilis: quæ in ciuem potius q̃ in principem solet cadere. Fœderata: fœdere popu.roma. astricta. Sine lictoribus: sine ministris: & hoc non paruum ciuilitatis argumentum. Inferias: exequias: ut Seruius iterpretatur. Clade uariana: quæ in germania: ut diximus accepta est tribus inibi legionibus amissis. Qualescunq;: cuiuscũq; ordinis & fortunæ. Quantacunq; de causa uel leui uel graui. Innoxius: nihil nocens.

ní decreta sua rescindenti:clientelas diu uexanti:non prius succensere in animum induxerit q̃ ueneficii quoq; & deuotionibus impugnari:se comperisset: Ac ne tunc qdem ultra progressus:q̃ ut & amicitiam ei more maiorum renũciaret: mandaretq; domesticis ultionem si quid sibi accideret.

De fauore & dilectione õmnium ad eum.

QVarum uirtutum fructum uberrimum tulit:sic ꝓbatus & dilectus a suis:ut Augustus:omitto enim necessitudines reliquas diu cũctatus an sibi successorem destinaret:adoptandum Tyberio dederit: sic uulgo fauorabilis : ut plurimi tradant quotiés aliquo aduenirer: uel sicunde discederet præ turba occurrentium:prosequẽtiumue:nonnũquam cum discrimine uitæ adiisse: Ege emania uero post compressam seditione reuertẽti prætorianas cohortes uniuersas prædiisse obuiam:quãuis pronunciatũ esset:ut duæ tantummodo exirẽt:populi aũt Romãi sexũ. ætatem:ordinem oẽm.usq; ad uicesimũ lapidẽ effudisse se.

PHI. Pisoni:cuius ministerio ueneno periit. Decreta hoc referẽdum est ad illa decreta:quæ ad componẽdũ oriẽtis statim missus germanicus in syria factitauerat:quæ piso utpote syriæ præpositus rescindebat: nec rata habere uolebat. Rescindenti:infirmanti subneruãti irrita faciẽti. Clientelas:quas.s.sibi beneficiis in syria cõparauerat germanicis:de his enim itelligendum est.

Succensere

Succensere : irasci:succensere:ut inquit donatus est ex causa irasci:hinc illud apud filiũ Fabianũ documẽtũ succẽsere nephas priæ.

Deuotiões

Deuotiõibus: execratiõibus detestationibusq; quales apud Priscos romãos fuerũt diræ nũcupatæ:qbus ateius tri.plebis M.Crassum ad bellũ parthicum eũtem execratus ẽ:ex quo illud apud Lucanũ i tertio pharsaliæ Crassumq; in bella secutus sæua tribunitiæ uouerũt prælia diræ:

Diræ

hæ execratiões talem habere potestatem credunt:ut nemini fas sit:q in eas inciderit euadere Plutarchus & Appiãus de his ait oratius in epodo.diras uos agam di ra detestatio:nulla expiat uictia.

More maioꝝ renũciaret: legimus apud Liuium lib.xxv.badium campanũ:qntio crispino romão palam omnibus duobus &

renũciatio hospicii

exercitibus audiẽtibus renũciasse hospicium.nihil sibi cũ eo sociatũ nihil fœderatũ:deiceps futuꝝ:Herodotus quoq; in thalia refert quemadmodũ amasis ægypti rex amicitiam polycrati renũciauit misso ad eũ caduceatore dixitq; se ius hospitii cũ illo soluere. Vltioné:uidictam mortis suæ. Si quid sibi accideret:hoc est si moreref fraude opaq; pisonis extinctus:in testis hæc elausula pecule ascribi solet:siqd seio humanitus acciderit. Necessitudines:affinitates & cognatiões. Successoré.s.germanicũ. Adoptãdum Tyberio dedit:sicut supra explicatũ est. Augustus germanicũ a Tyberio adoptari uoluit.cũ ipse Tyberiũ adoptarat:ut ille in sua quoq; esset potestate:q se enim arrogãdũ dederit nõ solũ ipse in

fauorabilis

arrogatoris subiicif:sed etiam liberi eius in eiusdem insunt ptãte tanq̃ nepotes. Fauorabilis : irroborauit cõsuetudo corrupta:ut fauorabilem eũ uulgo appellarẽt:q fauorem præbet & opitulaf:cũ cõtrario ab his q pure & latine locuti sũt fauorabilis dicaf is:q gratiosus est & impetrabilis ac fauoris plenus apud cũctos mortales. Supsedeo exemplis:cũ res nõ egeat testimoniis:cũ nullus ueteꝝ secus atq; tradimus locutus eẽ repiaf. Aliquo:ad aliquem locum. Sicũde:ex aliquo loco. Pro sequẽtium:hoc est eoꝝ q deducebant ꝑ sequebanturq; abeũtem. Post compressam seditionem:qñ.s.milites germaniciani Augusti obitu nũciato impatorem Tyberiũ recusabãt & germanico summam reipu.ptinaciter deferebãt. Prodisse obuiam: pcessisse in occursum:sicut dr officii cã. Sexũ ætatem ordinem:sine discrimine uiri & fœminæ pueri & senes patricii & plebei obuiã processerũt germãico ex germãia:reuerẽti:ex quo colligif icredibilis qdam totus populi Ro.erga germanicũ beniuolentia. Vsq; ad uigesimum lapidem:idest miliarium.

M.AN. Pisoni:cuius opera postea ut credif sublatus est. Rescindẽti:irrita facienti. Clientelas:cliẽtes suos. Deuotionibus:magicis execrationibus:qđ uel absens magicis carminibus qsquã deuoueri possit poetaꝝ testimonia declarant:Ouidius deuouet absentes simulacraq; cærea fingit: Ver.magicis sanos auertere sacris experiar sensus: sed hæc ad amoré attinẽt:ueꝝ quæ sequunf ad uitam & q̃uis fecerit omnis stella senem medios herbis abrũpimus ãnos ita Lucanus:qbus appet uitã quoq; magicis adimi posse carminibus.

More maioꝝ:ueteri istituto. Vltionem:ut suã morté ulciscerenf. Siqd accideret:si illius fraude periclitari accidisset. Adoptãdum Tyberio:ut si nõ sibi: Tyberio saltem succederet. Fauorabilis:conciliãdis ꝓmerẽdisq; fauoribus habilis. Prosequẽtium:hoc ad digressum referas occurrẽtiũ uero ad accessum. Discrimẽ:ꝑiculũ:ne præ nimia multitudine elideref. Compressam:seditionem militarem ab iis ortam q Tyberium pricipem recusabãt. Sexũ:promiscue mares & fœminas. Aetatem:pueros adultos & senes. Ordinem:patricium:equestrem plebeium.

PHI. Lapidata sunt templa:maximum procul dubio firmissimũq; mortalium de amore germãici indicium hoc est:ut.s.ob eius obitum templa in syria lapidarentur altaria deorum subuerterenf:tanquam dii amplius colendi non essent:neq; humana curarent quæ germanicũ non seruassent:q neq; preces neq; uota mortalium audiuissent:scribit Macrobius lapidatum a populo romano fuisse uatinium significare uo-

De præsagiis: quæ diem mortis Germanici præuenerũt: & de luctu etiam barbadico.

TAmen lõge maiora & firmiora de eo iudicia ĩ morte: ac post mortẽ extitere: quo defunctus est die lapidata sunt templa: subuersæ deũ aræ: lares a quibusdam familiares in publicum abiecti partus coniugũ expositi: q̃n & barbaros fuerunt quibus intestinum quibusq; aduersus nos bellũ esset. uel ut in domestico cõmuniq; mœrore cõsensisse ad inducias. Regulos quosdam barbam posuisse: & uxorum capita rasisse ad indicium maximi luctus.

lens lapidibus iactis fuisse impetitũ uexatũq;: lapidatus ẽt ad inaĩata transfert̃ & significat pcussum pulsatũq; sine lapidibus. macrobius notãtes eius ĩpotẽtiam has dicacitate lapidatã. Lares familiares: domesticos deos: abunde supra docuimus: q sint lares: & quẽadmodũ locus in quo colebant̃ lararium nuncupat̃ apud Plautum in aulularia loqtur, lar familiaris: testaturq; thure uino coronis: sibi quotidie sacrificatũ fuisse: lares adeo a priscis fuerũt aliqñ spreti cõtemptiq; ut Tertullianus in apologetico scribat: hæc domesticos deos. quos lares dicimus: domestica ptãte tractatis demutãdo aliqñ in caccabulũ aliqñ in trullã: nõ est ergo mirũ si tunc abiecti fuerũt in publicũ ex ĩdignatiõe doloreq;: quẽ cõceperant ex morte germanici. nãq; abiicere deos ĩ publicum: q in sacrario & secretario colẽdi sunt. nimiũ specimẽ est maximi cõtemptus: maximæq; ĩdignationis. Partus expositi: scribit Firmicus mr̃nus in septimo matheseos: quod nati statim exponunt̃ a mr̃ibus: q mr̃em: & saturnũ in septimo ab horoscopo loco cõstitutos habuerint: si uero sol & luna in occasu fuerint inuẽti. i. in septimo ab horoscopo loco: is q natus fuerit expositus lacerabit̃ a canibus: expositi aũt significanter dñr ĩfantes abiecti a parẽtibus: exponere. n. abiicere est: Plautus in cassina conspicatus est prio crepusculo puellam exponi inde expostitii & expositittiæ dñr pueri & puellæ. q quæ ue exponunt̃: idẽ Plautus. reuertar ad illã puellã expositiã. Intestinũ: domesticũ & ĩter ipsos ciuile bellũ. Ad ĩducias: primus lycaon ĩducias ĩuenit: fœdera theseus: sunt aũt ĩduciæ pax temporaria: græci εκεχειρίαν. ab abstinẽdis manibus appellarunt: dictæ aũt sunt ĩduciæ ab eo qd̃ in diẽ dent̃: uel quod in dies ocium præbeãt: ut interpretat̃ donatus in Eunuchum. Au. gellius in. i. arbitrat̃ ĩducias esse dictas: quasi tu dicas: ĩde uti iam: ut. s. in diem certũ nõ pugnet̃: sed ex eo die postea: uti iam omnia belli iure agant̃: ex his ergo tribus uocibus: inde ut iam quasi: p quãdam copulam nomẽ idutiarũ cõnexum esse autumat: mẽdosus est gelli codex impressus: in quo passim sic legit̃: quasi tu dicas ĩduci ansam: cũ legẽdum sit tribus uocibus ĩde ut iam: nõ autem duabus induci ansam: quã lectionem q putant esse ueram: hi ĩterpretantur induci ansam significari: q̃si per ĩducias quædam ueluti ansa inducat̃ ad pacem faciẽdam & bellum componẽdum: sed si quis diligenter pẽsitauerit sensum ac uerba gelliana: is profecto pedibus ibit in nr̃am sentẽtiam: Aurelius opilius ĩducias dici existimat ab initu & introitu: qm̃ tpe induciarũ hostes inter sese utrinq; ultro citroq; alteri ad alteros impune inire solent & introire. Regulos: minutos reges: quorũ uicarii dñr subreguli in instr̃o ueteri. Barbam posuisse: Romani in luctu rebusq; aduersis barbam nõ radebant ritu ab his regulis contrario. q ad mœrorẽ significãdũ barbã posuerũt: & uxorũ capita raserunt: scribit Plutarchus in problematis ea lugentibus accõmodata esse: quæ sunt inusitata: unde uiri opto capite fœminæ apto in publicum prodibant in luctu contraria usurpãtes apud græcos si quid aduersi acciderat mulieres tondebant̃: uiri comas alebant cõtra morem mentium institutũq; naturæ: cum mos sit uiros tondere capillum: mulieres uero proliriores habere crines: Herodotus quoq; auctor est in primo historiarum argiuos totondisse capita mœroris causa: cum uicti fuissent a lacedæmoniis in cõtentiõe agri thyreatici: q legẽ cõdiderunt ne prius comam alerẽt: quã thyream recuperassent: econtrario lacedæmonii legem tulere: ut in posterũ comati essent: cum ante hac nõ fuissent: hic est ille ager thyreaticus: de quo loquitur Ouidius in. ii. fastorũ. si tu signasses olim thyreatida terram de quo Papinius in thebaide & lacedæmonium thyre uisura cruorem. Si cupis ad plenum atq; pfectum intelligere uersus poeticos: relege historiam ex lib. i. Herodoti: a quo omnia ad amusim copioseq; explicantur: nobis in p̃sentia sat est ueluti intento digito denotasse fontem: ex quo talia hauriuntur.

Lares
horoscopo
expositorũ
Expositittii
ĩduciæ uñ
mendosus codex gellianus
reguli subreguli
mulieres ĩ luctu tondebantur
Ager thyreaticus
Locus Ouidii.

M. AN. Iudicia: publicæ & priuatæ erga eũ beniuolẽtiæ. Lapidata tẽpla: lapidibus pcussa. Apuleius sarorũ ioculatiõibus uindicaret̃ uel dilapidata uastata atq; in deorũ ĩuidiã subuersa. Subuersæ aræ: disiectæ qñ nihil uota nihil p̃ces nihil deniq; sacrificia ipsa pfuissent. Lares familiares: q domestice colebant̃: q̃q̃ & publice in cõpitis fierẽt illis sacra. In publicũ: in aptũ: p quæ dolor ĩgens exprimit̃ q usq; ad ĩpietatẽ pcesserit. Partus cõiugũ: ĩfantes recẽter nati. Expositi: abiecti. Terẽ. erat hic corinthianus apud impura ei dedi exponẽdã. Ad ĩducias: ad pacẽ: ut Donatus ĩterpretat̃: sunt. n. ĩduciæ: quasi ĩferiæ q̃dam: ut Gellius ait qbus ĩdictis ab iniuria & armis cessatur. Barbam posuisse: apud quosdam barbam deponere tam luctuosum fuit q̃ hodie apud nos alere: argiui uicti a lacedæmoniis thyrearumq; possessione deiecti legem ut herodotus tradit sanxere: ne quis prius aleret capillum aut barbam q̃ thyreas recuperassent. Capita rasisse: Carthaginenses: ut Apianus scribit tertio bello punico capillos mulieribus ademere: sed ad usum belli non ad luctum: qd̃ & in carnis Aqleienses recẽtiore exẽplo cæterũ eãdẽ necessitatẽ secuti fecisse dñr: sed qd attinet uetera referre: mos adhuc tз ĩ sabinis ac toto latio: ut ĩ sũmo luctu mlĩeres sibi capillos adimãt.

Regum etiam regē & exercitatione uenandi & cōuictu Me∫tiganem ab∫tinuiſſe:quod apud parthos iuſticii inſtar eſt.

De mœſtitia & luctu in urbe de morte eius.

Omæ equidem quum ad primam fama ualitudinis attonita & mœſta ciuitas ſequentes nuncios opperiretur : & repente iam ueſperi incertis auctoribus conualuiſſe tandem percrebuiſſet : paſſim cum luminibus : & uíctimis in capitolium concurſum ac pœne reuulſæ templi fores : ne geſtientes uota reddere morarentur : expergefactus e ſomno Tyberius eſt gratulantium uocibus : atque undique concinentium : ſalua Roma : ſalua patria ſaluus eſt germanicus. Et ut demum

Rex regū PHI. Regum etiam regē:parthoꝝ rex apud priſcos regum rex uocitabaƭ:qđ teſtaƭ Plutarchus ſcribens Pompeiū parthoꝝ regem noluiſſe in epiſtola regem regū appellare:quemadmodū a cæteris appellabatur. idem in lucullo inqt:tigranes nūc ſedet rex regum:q tanta potentia uiget : nec mirandū regem regū dici: **Epitaphiū Cyri.** cui reges compluſculi miniſtrabant inſtar ſatellitū & dediſſe quoꝝ in cyri ſepulchro hoc epitaphiū inſculptū legebaƭ cyrus ego rex olim regū cōditus hic ſum. Iulius capitolinus ſaporem perſaꝝ regem appellat regem regū:præterea ut auctor eſt marcellinus olim ſapor rex perſaꝝ & q parti intelligunƭ:litteras dedit ad cōſtantiū impatorem quaꝝ hoc fuit pricipiū. Rex regū ſapor particeps ſydeꝝ frater ſolis & lūæ. Conſtantio fratri meo ſalutē plurimam dico. Agamēnon quoq; rex regū dictus eſt a ueteribus & Cicero in q̄dam ad Dolobellam epiſtola ait agamēnoni regū regi fuit honeſtū aliquem in conſiliis capiendis neſtorem habere: **Initiū ep̄lę inſolētiſſimum megiſtanes q** Plinius i.xxx. ſcribit magicam in oriente regū regibus iperare. Meſtiganū: locus annotatione dignus nec ab pleriſq; oibus ſatis curioſe itroſpectus: magiſtenas græci uocant ſummates pricipeſq; q in conuiuio regis adhibebanƭ & hoc eſt quod legimus in euangelio Marci apud græcos megiſtanas uocati cōuiuas pricipes qbus Herodes i natali ſuo cœnam fecit: quod græce dr. εχειπ̃νησε μέγισ τ ᾶσιν: latinus iterpres dixit cœnā facit pricipibus: μέγισ τοσ græce dr maximus: uñ megiſtanes. ſenſus eſt Tranqlli regem regum ad īdicādum de obitu germanici luctum non adhibuiſſe i cœna conuictores megiſtanas hoc eſt pricipes: quoꝝ conuictu & accubatione abſtinere ſolēt i maxio mœrore: & id apud barbaros tale ē ſpecimē triſtitiæ: q̄le apud romanos eſt īdictū iuſticium: qđ niſi in rebus aduerſis īdicebatur ut ſuperius enarrauimus: de megiſtanibus loqtur. cor. tacitus cū ait ſimul cōſilio terrorē adiicere & megiſtanes armenios: q primi a nobis defecerāt pepulit ſedibꝫ: ubi megiſtanes nō ſignificantur populi: q nuſq̄ memoranƭ: ſed p̄ceres optiateſq; armenioꝝ apud perſas nemo cōſiliorum eſt conſcius præter megiſtanas: quos amianus Marcellinus appellat optimates: q apud illos taciturni ſunt & fidi: apud quos ſilētii accerſunƭ & rei fiūt q megiſtanem legunt accipiūtq; pro noie proprio regis: hi in megiſtō ideſt maximum errorem delabunƭ. **Venatio optima q̄** Exercitatione uenādi: uenatio illa optima habeƭ ac laude digna: quæ eq canibus & corporis uiribus agiƭ: ut docet Plato in.vii. de legibus q tales uenatores ſacros appellat. idem piſcationem improbat & aucupium. ſolitos aūt perſaꝝ reges uti exercitatiōe uenandi teſtis eſt xenophon i primo pediæ: atq; uenationē uideri perſis ueriſſimā meditatiōem reꝝ bellicaꝝ qua ēt aſſueſcūt frigora & calores tollerare: exeūtes aūt in uenatiōem perſæ donec uenanƭ nō prādent. igiƭ ſpecimē luctus fuit i rege regū itermiſſa uenatio: qua in primis exerceri: & oblectari ſolēt. Sequētes nūcios: q poſt primū rumorem **Rumor** uera nūciarent de germanici uel cōualeſcētia uel obitu. Opperireƭ. expectaret. Incertis: rumor ſignificaƭ. q ut ait Quintilianus in.v. eſt ſermo ſine ullo certo auctore diſpſus: cui malignitas dederit initium credulitas īcrementū. Ac pœne reuulſæ: parum abfuit qn fores capitolii reuellerenƭ & per uim recluderētur ab his: qui uictimas immolare uolebant ex uoto quod ſuſceperant ſi Germanicus cōualuiſſet. Geſtientes: cupientes & ueluti geſtu lætitiam ſignificantes: geſtire enim eſt motu corporis monſtrare quid ſentias: ut donatus Seruiuſq; notificant. Morarentur: retardarent. Vndiq; concinentium: cum ex omni tempore ſimul & concorditer canerent conſonarentue: hoc enim eſt concinere: unde concentores dicti qui cōſonant **concentores** & concinunt: quorum mentio quoq; fit in canonicis decretis diſt.xxi.

M.AN. Regum regē: Plinius ut hodieq; etiam in magna parte gētiū præualeat: & in oriēte regum regibus imperet: ſine dubio illic orta in pſide a zoroaſtre: ut īter auctores cōuenit qbus uerbis apparet eum q late regnū in perſas optineret, regum regem eſſe appellatū. Herodotus non defuiſſe ait ex perſaꝝ regibus q

se regum regem appellarit:treuellius pollio rex regum inqt sapri psaꝝ regi scripsit:qbus treuelli uerbis apparet regú regé diuersum a psaꝝ regem fuisse:ut recte suspicari possis alios aliisq́ꝫ regnis se regum reges diuerso tpe appellasse. Megastinú:supra arthabanú parthoꝝ regem dixerat p lras Tyberio côuiciatú:sed potuit regni mutatio in Tyberii icidisse pricipatú. Iustitii loco:nô uenari & côuiuia nô celebrare. Incertis auctoribus.i.rúoribus icerto auctore dissipatis. Percrebuisset:iualuisset uulgata eét. In capitoliú:ut Ioui sacrificarét. Neqd:ne ipedimétú ullú. Gestiétes:lætitiá & festinationé p̄ se ferétes. Morareť:in mora eét.

fato functum palum factum est:non solaciis ullis non edictis inhiberi luctus publicus potuit:durauitq́ꝫ etiam per festos decembris mésis dies. Auxit gloriam:desideriumq́ꝫ defuncti:& atrocitas in sequentium temporum cunctis nisi temere opinantibus reuerentia eius:ac metu repressam Tiberii sæuitiam:quæ mox eruperit.

De uxoribus & filiis Germanici.

HAbuit in matrimonio Agrippinam. M. Agrippæ filiam: & ex ea nouem liberos tulit: quorum duo infantes adhuc rapti:unus iam puerascens insigni festiuitate: cuius effigiem habitu cupidinis in æde capitolinæ Veneris Liuia dedicauit Augustus in cubiculo suo positam quotiensciunq́ꝫ introiret exosculabatur. Cæteri superstites patri fuerunt. Tres sexus fœminini: Agrippina: Drusilla: Liuilla: continuo triennio natæ: totidem mares Nero: & Drusus. &. C. Cæsar. Neronem & Drusum senatus Tyberio criminante hostes iudicauit.

De loco & tempore natiuitatis. C. Cęsaris.

CAius Cæsar natus é pridie calé. septébres: pře suo

PHI. Fato functú: mortuum fungi agere est defungi pagere: ide fato functos q egerút fatum hoc é q mortui sút appellamus: auctor agretius. defúcta morbis corpa elegáter & sciéter dixit Liuius p eo qd é liberata morbo iá pacto. Nô edictis: q̄uis impator edicta pposuisset: qbus edicebat ut luctui modus fieret: tanta tñ erat tristitudo & mœstitia romanoꝝ ut in luctu eét tota ciuitas occupata côtra edictum imparorú. Luctus publicus: Iosephus li. xviii. antiqtatú scribit hæc: cæteꝝ germanici morte luctus magnus apud uniuersos expositus é: nô sicut ád solet ut pricipi placareť ficto dolore môstrato: sed uera tristitia merebát ná eiꝰ morté unusqsq́ꝫ ppriá suá reputabat. Per festos decébris dies: p saturnalia quoꝝ festiuitas decembri mense celebrari solebat læto & gaudibúdo po. romáo núerus saturnaliorꝝ dieꝝ fuit uariꝰ: mô .n. uno die: mô tribus: mô qnq́ꝫ: mô septem: saturnalia apud romanos pagebanť: lege Macrobium in. i. saturnalium. Reuerétia eius: dum Tyberius reuereť uirtuté germáici & eú timet repssit sæuitiam ad tps: q illi erat istita & igenita: quæ mox sublato germanico in aptú pdiit: nam ut inqt luculéter Oratius tolle piculú iam uaga psiliet frenis natura remotis. Mox: Paulopost. Tulit: suscepit. Adhuc rapti: extincti sunt. Puerascés: puerascere dñr: q exacta isantia pueritiam ichoauit: inde repuerascere dicti senes: q ex delirio in puerilem illá ætaté reuerti uidenť: Plautus i mercatore: senex cú extéplo est iam nec sentit nec sapit: aiút solere eum rursum repuerascere. Cicero in catone: si qs deus mihi largiať: ut ex hac ætate repuerascam & in cunis uagiam ualde recusem: ob id in puerbio é apud græcos de senibus. Χίσπαιλέσοι γέροντεσ. i. bis pueri senes. obiter emaculádus Ausonii locus: apud qué hoc puerbiú græcú uniuersum legiť & mutilatú: sic. n. scriptum est in epľa ad filium dicas. παῖλέσ οἱ γέροντεσ. tu uero lege Χίσπαῖλεσ οἱ γέροντεσ: qď iterpretatur bis pueri senes: qď puerbiú usurpat aristophanes in nepheles: &. M. Varro satyram condidit: q inscripta est hac paroemia. Χίσπαῖλεσ οἱ γέροντεσ. i. bis pueri senes: ex qua testimonium citat. Au. Gellius: ubi docet quid sit argétum puꝝ purú. Insigni: festiuitate. Seneca in libro de côsolatione ad albiná matrem: festiuitatem laudat in puerulo: ut opinor de Lucio loquens his uerbis. respice Marcum bládissimú: ad cuius côspectú nulla potest durare tristicia: cuius lachrymas illius hilaritas nô supprimat: illa neminem satiatura garulitas. Habitu cupidinis: quo habitu & effigie purgať cupido graphice scribit Proptius in. ii. & memorat Apuleius in. vi. de asino aureo. In æde: i ædicula siue sacello. Patri: germanico. Côtinuo triennio: in hác sentétiam ait Plinius in. vi. item alii aliæq́ꝫ fœminas tátum generát aút mares: plerúq́ꝫ alienatis sicut gracchoꝝ mater duodecies: & Agrippina germanici nouies alternabat itaq́ꝫ Agrippia in partu ut tres fœminas côtinenter pareret mox totidé mares: nam si intelligas alternasse: ut alternis annis fœminam alternis masculum generaret: nô côueniet Plinius cum Tranqllo qui optime côueniút si ita exponas: prout ipsi exposuimus. Tyberio criminante: supra dictum est Tyberium accusasse per litteras probris etiam congestis Neronem & Drusum maximos natu ex germanici filiis: & iudicatos hostes fame necauisse. Pridie cal. hoc etiam qui nouissimus est mésis augusti: natus est cômodus imperator: qui tanquam eádem genituram haberet quam caligula habuisset: idemq́ꝫ sidus natalicium: nihil degenerauit ab illius improba sæuaq́ꝫ natura: sed usquequaq́ꝫ emulus fuit caianorum flagitiorum.

Puerascere repuerascere prouerbiú emaclatus ausonii locus

M. AN. Solatiis ullis: a Tyberio itellige adhibitis ad defuncti desideriú tollendum. Festos decembris

dles:ſaturnalitios de ſaturnalioꝝ rōne abūde alibi. Atrocitas:crudeliſſima Tyberii admiſtratio q̄ germanici obitū ſecuta eſt. Ac metu:ne ſi eo uiuo in aptam ſæuitiā erupiſſet:impio ſibi abrogato ille oīum conſenſu priceps crearet̃. Puerafcēs:ex īfantia pueritiam īgreſſus. Feſtiuitate:facili blādaqꝫ:ut Donato placet uerboꝝ hilaritate. Effigiem:ſimulachrū imaginem ad illius ſimilitudinē figuratā ipſi puero. C. prænomen fuit. Agrippina:quæ nupſit Domitio Neroni:ide Claudio pricipi. Leuilla & druſilla: tres numero ſorores a caligula cōſtupratæ dn̄r:druſillam tamen uirginē prætextatus uitiauit:quāqꝫ reꝝ potitus legitimæ cōiugis loco habuit. Pridiæ calē. ſeptē. ultimo auguſti die. Patre ſuo:germanico.

&. C. Fōteio Capitone cōſulibus:ubi natus ſit īcertū diuerſitas tradētiū facit. Cn. Lētulus Getulicus tyburi gēitū ſcribit. Plinius Scd̄s ī treueris uico ambitarino ſupra confluentes. Addit ēt pro argumento aras ibi oſtendi īnſcriptas ob Agrippinæ puerperium Verſiculi imperante mox eo diuulgati apud hibernas legiones procreatum indicant.

In caſtris natus:patriis nutritus in armis.
Iam deſignati principis omen erat.

Ego in actis Antii inuenio editum. Grætulicū refellit Plinius quaſi mentitum per adulationem ut ad laudes iuuenis glorioſiqꝫ principis aliqd etiam ex urbe Herculi ſacra ſumeret. abuſumqꝫ audētius mēdatio:quod ante annum fere natus Germanico filius tyberi fuerit appellatus & ipſe. C. Cæſar:de cuius amabuli pueritia:immaturoqꝫ obitu ſupra diximus. Pliniū arguit ratio tempoꝝ. Nam qui res Auguſti memoriæ mandarunt. Germanicū exacto conſulatu in galliā miſſum cōſentiunt iam nato Caio:nec Plinii opinionē īſcriptio aræ qcq̄ adiuuerit:quū Agrippina in ea regione filias enixa ſit. Et qualiſcūqꝫ partus ſine ullo ſexus diſcrimīe puerperium uocet̃. qđ antiqui ēt puellas pueras:ſicut et pueros

PHI. Fōteio capitone: fontei capitōis meminit Horatius ī ſermōibus:capitoqꝫ ſimul fonteius ad unguem factus hō. Antōii nō ut magis alter amicus fortaſſe hic eſt ille fonteius:de quo Pli. in. vii dixit nup fonteio & uipſano cōſulibus ānos nouē genitū puerū a meridie uidi ad ueſpeꝝ ſeptuaginta. m. paſſuū cucurriſſe di:eo dē Iuuenalis loq uidet̃: fonteio cōſule natus:in romanis fuerunt frontones:& capitones:ut docet Cicero in prio de natura deorū: quæ cognomina a fronte & capite inclinant̃. Getulicus: forſan hic ē ille de quo Martialis:ſic pedo ſic getulicus ſic qcunqꝫ plegitur de quo eſt illud hendecaſyllabon apud ſidoniū apollinarē. nō getulicus hic tibi leget̃:potuit. n. eſſe hiſtoricus & poeta. de altero getulico:q fuit egregius ductus militaris dicet̃:in galba. Pli. ii. hic eſt ille maxius ſcriptoꝝ naturali hiſtoriæ:q̄ de hac re fortaſſis ſcriptis in illis libris:quos. xx. cōpoſuit de bellis:q̄ cū germāis geſſere romāi. In treuiris:treuiri populi ſunt galliæ comatæ liberi antea ut docet Pli. in. iiii. ex agro triuerito equas hūit neron hermafroditas:qs carpēto ſuo ſubiuges oſtabat:ceu plane uiſenda res eēt pricipē terraꝝ īſidere portētis. Vico ambiatino:nomē eſt uici:uideturqꝫ ab ambianis populis deduci. q nō lōge a treuiris diſtāt. Cōfluentes:ubi duo flumina cōfluūt ea loca cōfluentes uocamus:lugdunū in gallia eſt ad cōfluentes poſitū:ubi atar rhodāo cōmiſcet̃. Ob agrippinæ puerperiū:hæc eſt īſcriptio quæ uiſebat̃ in aræ ex qua plinius ducebat argumentū tanq̄ agrippina germanici coniūx illic caium pepiſſet. ubi aræ uiſebant̃ cū tali īſcriptiōe. Apud hibernas legiōes:aptior locutio eſt:& in qbuſdam exarata codicibus ſi dicas apud hiberna legionū:ſunt. n. hiberna loca:ī qbus milites hiberno tpe cōmorant̃:& hibernacula uocamus ipſa tētoria:ſub qbus hiemādo milites cōtinuant bellū. refert Liuius in bello uei entū hiemaſſe romanos ſub hybernaculis:quæ erāt ex pellibus cōtexta:nuſq̄ arma deponētes. In actis:teſtimoniū citat tranqllus de genitalis ſolo caligulæ ex libris actoꝝ:in qbus relatū fuerat caium caligulā natū fuiſſe antii:q̄ ciuitas eſt uolſcorū caput Plinius quoqꝫ & Aſconius idētidē ſua ſcripta cōfirmāt ex actis. Refellit:refutat redarguit:ut ait donatus ꝑprie is refellit q negat. Ex urbe herculi ſacra:tibur herculi dicatum eſt:ut docet Strabo in. v. & īdicat uerſiculus ille ex priapeis gades herculis humidūqꝫ tibur:a Martiale dr̄:tibur ī herculeū migrauit nigra lycoris ſenſus eſt getulicus ut aſſentaret̃ caligulæ ſcripſit eum genitum tyburi in ciuitate herculi conſecrata:tanq̄ glorioſum eēt principi in ea ciuitate natū eē:quæ eſſet herculea:& herculi maximo heroum cōſecrata. Abuſumqꝫ:getulicū. ſ. in malā ptē eſt abuti & cū cōtūelia:ſup quo uerbo & de abuſu ſuo loco plura. Añ annū:quā naſceret̃ caligula. Immaturo obitu:ſupra dixius filiū germāici īſigni feſtiuitate ꝑditū puerafcētē fuiſſe extinctū. Arguit:refellit atqꝫ cōuincit. Iā nato caio:argumētū ſumit̃ ex tpe ad Plinium arguendū:nā ſi caius natus erat anteq̄ parētes eius in galliā ꝓficiſcerēt̃:nō potuit ipſe naſci ī gallia apud treuiros:ſicuti Plinius exiſtimauerat. Exacto finito & pacto. Inſcripto aræ:illa. ſ. ob agrippinæ puerperium.

Puerperiū uocet̃:ſine puerpa hoc eſt puella:uterqꝫ ptus dr̄ puerpium:Priſcianus in. vi. pueri fœmininum puerā dicebāt antiqſſimi:uñ puerpa dr̄:quæ pueꝝ uel puerā pari. i. puellā qđ eſt dimiutiuū pueræ:ut capra capella. Puellas pueras:aſtipulat̃ trāquilli uerbis ſnīa Varronis. q pueras ꝓ puellas dixit Varronis uerba

capito fonteius (margin, beside "mōibus:capitoqꝫ ſimul fonteius")
Equæ hermafroditæ (margin, beside "to equas hūit neron hermafroditas")
Cōfluētes (margin, beside "fluentes poſitū")
hyberna hybernacula (margin, beside "hiberna legionū … toria:ſub qbus")
Puerperiū puerpera (margin, beside "Puerperiū uocet̃")

sũt hæc ꝓpate ui ueræ pueræ:q̃s finit etatulã ludeſ eẽ:amare:& ueneris teneſ bigas:Liui.ĩ odyſſea mea pue ra:mea puera qđ uerbi ex tuo ore ꝓfugit?priſcia.quoq; ĩ.3.ĩ capite de dimĩutiuo puera ĩgt ãtiq̃ ex q̃ puella. puera
M.AN. C.Fõteio.iu.fonteio cõſule natus:ſed de hoc an alio ſatyrus loquaſ ĩcertũ hẽo. Getulicus:hoc quoq; in dubiũ uenire põt ſit ne hic alius ille cuius.Mar.ĩ ꝓœmio opis mẽinit ſic ĩnqt Ca.ſic ĩarſus ſic pedo ſic getulicus. In treueris:treueri belgicæ galliæ populi germãiæ uicini hodie coloniẽſis ſũt dioceſis & ut lo coꝝ piti affirmãt germãica nõ gallica utunſ lĩgua. Vico ambi.ambiatio potius pli.& Strabo auctores ſũt ambiãos affines treueris eẽ. Puerpiũ ptũ pli.editis geminis rarã eẽ aut puerpæ aut puerpio p̃terq̃ alteri ui tã:de aris ipſis totũ locũ a plinio q̃ras licet. Hibernas legiões:ĩ his locis qbꝫ ro.hibernabãt legiões. Omẽ: ꝓſpeꝝ auſpiciũ. Ver.omĩe cõfirmãs aĩum ſic ĩcipit ĩpa. Iuuenis:caligulæ. Glorioſi:glĩæ cupidi. Hercu li ſacra:Hercules tyburi religioſe colebaſ.Mar.itur ad herculei gelidas q̃ tyburis arces:papinius iuuat & ip ſum alcidẽ dictumq; lyra maiore catillũ. Audentius:audacius. Plinium:q auctor eſt caligulam in gallia natum. Ratio:ordo computatio.

puellos dictarent. Extat & auguſti epiſtola inter paucos:q̃ obiceret menſes ad agrippinam neptem ita ſcripta. de Caio hæc(Neq; enim qſquam iam alius ĩfans nomine pari tunc ſupererat)puerum Caium.xv.calen.Iunii(ſi dii uolent)ut ducerent Talarius & Afellius hericum his cõſtitui. Mitto præterea cum eo ex ſeruis meis medicum. quem ſcripſi Germanico:ſi uellet ut retineret:ualebis mea Agrippina. & da bis operam ut ualens peruenias ad germanicum tuũ: abunde arbitror patere non potuiſſe ibi naſci Caium:quo prope bimulus demum perductus ab urbe ſit. Verſiculorũ quoq; fidem eadem hæc eleuant & eo facilius quod ſine auctore ſunt. Sequenda igitur eſt(quæ ſola actorum reſtat) & publici inſtrumenti auctoritas. Præſertim cum Caius animũ omnibus ſemper locis:atq; ſeceſſus prælatum non aliter q̃ natale ſolum dilexerit. Tradaturq; etiam ſedem ac domicilium imperii tedio urbis traſferre eo deſtinaſſe.

PHI. Puellos:priſcianus nõ ẽ ĩgnorãdũ.ꝙ hic puerus uetuſtiſſimi ꝓtulerũt.& puellus lucillius ide uenit romã tenet ipſe ẽt atq; puellus.Ennius ſic mos ille ſuos ſacrificaſ puellos:ſerenus p̃terea ſi forte p̃mit ſtrix atra puellos. puelli
Agrippinã neptẽ: caii caligulæ matrem. De Caio hæc:corrige hoc.uult.n.ſignificare illã Auguſti epl'am de iſto Caio.ſ. caligula & nõ de alio fuiſſe ſcriptã. Noĩe pari:q itidẽ Caius noĩareſ. Puerũ Caiũ:uerba Auguſti eplæ. Ex ſeruis medicum: medicos fuiſſe ĩ nũero ſeruoꝝ apud priſcoſ idonei ſcriptores tradiderũt & ĩ primis Seneca q ſit ait.li.iii.de bñficiis tenebaſ ĩcluſus domicius: ĩperauit medico eidẽq; ſeruo ſuo ut ei uenenũ daret.& paulopoſt: uixit Domitius & ſeruatus a Cæſare eſt prior tñ ſeruus illũ ſeruauerat. Vt uales:robuſta & ualida. Tuũ.ſ.cõiugẽ:abũde ex his argumẽtis colligit Trãqllus caiũ nõ potuiſſe naſci in gallia ut ſen medici ſerui

De cognomĩe Caii.& ubi p'rio fuerit educatus.

CAligulæ cognomẽ caſtrẽſi loco traxit. qa manipulario habitu iter milites educabaſ:apud quos q̃tũ

tiebat pli.bimulus in ætate duoꝝ annoꝝ. Eleuãt:tollũt deprimũt ĩfirmãt:de quo uerbo ſupra dcm̃ ẽ & in cõmẽtariis ꝓptii copioſus. Actoꝝ:ita eſt legẽdũ:ut ſit ſenſus auctoritatẽ actoꝝ ſequẽdã eẽ:& eo maxime qđ acta publica inſtra ſunt. Trãſferre eo.ſ.antium. Ex caſtrẽſi loco:elegãtius uideſ ſi legas caſtrenſi ioco.q̃ loco:ut ſit ſenſus milites ioculariter ludẽtes a caliga calciamẽto formaſſe caligulæ cognomẽtũ q eo habitu calciatuq; in caſtris uterẽſ.etenim iocos & ſcomata militaria in id genus rebus efficaciſſima eẽ nullus ignorat. Naq; & olim:religianus impator eſt ſalutatus ex nois declinatu militariter formato:nã cum milites qdam cũ eo cœnarent:extitit tribunus q diceret religiani nomẽ:unde credimus dictum:alius cõtinuo ſubiũxit:credimus:ꝙ a regno milites militariter loquẽtes dixerũt:ergo põt rex eſſe:ergo põt nos regere:& ita militari ioco impium adeptus eſt. Manipulario habitu calciamẽto militari:ſextus aurelius in hãc ſniam ſic ĩnqt.caligula filius fuit germanici:& qa natus in exercitu fuerat cognomẽtum calciamẽti militaris.i.caligula ſortitus ẽ:Auſonius quoq; idẽ ſignat illo uerſu.Caius cognomẽ caligæ cui caſtra dederũt:hic illud ſidoni apolliaris & caligas caii claudi cẽſura ſequuta eſt a caliga calciamẽto militari caligatus miles dictus iuriſcõſultus digeſtis de his q notanſ ĩfamia.dimiſſum accipe debemus militẽ caligatũ: caligas clauis ſuffigiebãt:q ob hoc caligares nũcupanſ:pli.ĩ.ix.piſces exiſtũt ſquamis cõſpicui crebris atq; p̃acutis clauoꝝ caligariũ effigie:idẽ ĩ.xxii.ſi caligaris clauus ſi ferri uel calybis aliq̃ rubigo aut pãni marcor affuerit:oẽm ilico ſuccũ alienũ ſaporẽq; ĩ uenenũ dequoqt:de clauo caligari ſcito illđ dcm̃ eẽ a poeta ſatyrico ĩ digito clauus mihi militis hẽret:& alibi ab eodem offendere tot caligatos milia clauoꝝ.Ioſephus quoq; & egeſippus tradũt Iulianũ hecatõtarchũ hoc ẽ cẽturionẽ ꝓp clauos:qbꝫ creberrimis & acutis calceos:ut cæteri ſolent milites:fixos hẽbat:ĩ lubrico ſolo lapſum fuiſſe ab hoſtibus ĩdeis ĩterfectũ.de caliga ait pli.ĩ.vii.plurimi iuuẽtam ĩopem in caliga militari tolleraſſe. Manipulario.i.militari alibi annotauimus in legione fuiſſe ma

caſtrenſis iocus
de regilião
caligula uñ Caligæ Caligatus Claui caligares
locus Iuuenalis hecatõtarchus

niplos.xxx.& qd significet ex quo maniplaris deriuaẽ:Oui.unde maniplaris noĩa miles habet.

M.AN. Agrippinã neptẽ:Iuliæ & Marci agrippæ filiã. Tũc supererat alter.n.cui.Cn.ꝑnomẽ fuit cuius quoq; effigiẽ Augustus ĩ cubiculo dicarat:uita decesserat. Cũ eo:caio. Retineret:ualẽs sospes ualida ĩco lumis. Ibi:ĩ gallia. Bimulus:duos ãnos natus. Eleuãt:tollũt leuiorẽ reddũt. Anterior:getulici opinio prius celebrata. Quã natale solũ:quã terrã qua natus eẽt. Castrẽsi:loco ĩ castris. Manipulario habitu:caliga satyrus offendere tot caligatos millia clauoꝝ:erat.n.caliga militaris habitus clauis cõfixus : idẽ rursus & ĩ digito clauus mihi militis hæret.Pli.squamis cõspicui crebris atq; ꝑacutis clauoꝝ caligariũ effigie. Solus:caligula. Cõspectu suo:sua pñtia. Destiterũt:tumultuari desierũt. Ablegari:alio mitti neq̃d mali puero ĩ ea seditiõe accideret. Vehiculo curru quo uehebaẽ. Inuidiã:odiũ qd ex ea ablegatiõe erãt ĩcursuri.

Deꝑcati sũt:a se ꝑcibus depulere. Syriaca expeditiõe:quũ ĩ syriã germãicus missus ẽ ad cõponẽdũ orientis statũ:quo tpe uita decessit:syria ut Plutarchus ait a syro apollinis & synopis asotidis filio dcã est. Mñs: Agrippiæ. Proauiæ:Liuiæ pŕis sui auiæ Liuia Drusum genuit:drusus Germanicũ:Germanicus caligulã.

præterea per hanc nutrimentorum consuetudinem amore & gratia ualuerit:maxime cognitum ẽ:cum post excessum Augusti:tumultuantes & in furorem usq; præcipites: solus haud dubie conspectu suo flexit. Non enim prius destiterunt:q̃ ablegari eum ob seditionis periculum.& in proximam ciuitatem demandari animaduertissent. Tũc demum ad pœnitentiam uersi represso ac retento uehiculo inuidiam quæ sibi fieret:deprecati sunt.

De loco & apud quos secũdo fuerit educatus.

Omitatus est patrem:& in syriaca expeditione:unde reuersus primum in matris:deinde ea relegata ĩ Liuiæ Augustæ proauiæ suæ contubernio mansit: q̃ defunctam prætextatus etiã & pro rostris laudauit. Transiitq; ad Antoniam auiam:& inde uicesimo ætatis anno accitus capreas a Tyberio:uno atq; eodẽ die togam sumpsit: barbamq; posuit sine ullo honore qualis contigerat tyrocinio fratrum eius:hinc omnibus insidiis tẽtatus elicientium Cogentiũq; se ad querelas:nullam unq̃ occasionem dedit. Perinde oblitterato suoꝝ cãu:ac si nihil cuiq̃ accidisset:q̃ uero ipse patereẽ incredibili dissimulatione transmittẽs tãtiq;

PHI: Nutrimẽtoꝝ cõsuetudinẽ:amor & beniuolẽtia aug ẽ ex cõsuetudĩe:de q̃ lucretius: cõsuetudo cõcinnat amorẽ.merito caligula educatus ĩter milites collegerat fauorẽ gr̃amq; militarem. Post excessum:ꝑt obitũ. Solus. caligula. Quã ablegari.amãdari & emedio tolli.codices qdam hñt obligari:tanq̃ uinculatus ut utar dictiõe Hierõymi & ĩ uehiculo clausus asportareẽ seditiõe gliscẽte. In ꝓximã ciuitatẽ.s.castris:q̃ id tpis erãt ĩ gallia. Retẽto uehiculo:quo.s.asportabaẽ caligula ob piculũ militaris seditionis.

Deprecati

Deꝑcati sũt:amoliti sũt ab egerũt depulerũt Cicero claudii ĩuidia gracchi charitas deꝑcabatur hoc ẽ ut ĩterꝑtaẽ gellius ꝓpulsabat & defendebat. Syriaca expeditiõe:autũat Iosephus li.i.antiqtatũ assurẽ cõstituisse ciuitatẽ Ninũ & subiectos sibi syros nominauisse assyrios:q fuerunt ualde fœlices.

assyrii uñ

expeditio ãt syriaca significaẽ:q̃ germãicus in syriã missus ẽ ad cõponẽdũ oriẽtẽ. Ea relegata:supra dixius Agrippinã q̃ fuit Caii mŕ relegatã fuisse a Tyberio post mortẽ mariti germãici in insulã pãdatariã:ubi ĩedia absũpta ẽ.

Augusta

Liuiæ augustæ:liuia nomẽ accepit augustæ cũ nupsisset Augusto Cæsari.auctor Pli.in.xv.gnẽt ut Cor.Tacitus refert agrippia claudii cõiũx augustæ cognomẽto aucta ẽ.hoc.n.cognomẽto decorabanẽ uxores atq; ẽt sorores impatoꝝ sic Antonius prius uxorẽ faustinã appellari augustũ a senatu pmisit. Cõsil'r uxori:uxori sororiq; traiãi senatus obtulit cognomẽ augustaꝝ:qd ille tñ deꝑcatæ sũt: quaꝝ modestiã ita laudat Pli.ĩ panegyrico:hoc magis dignæ sũt:q̃ in aĩs nr̃is & sint & hẽanẽ augustæ qa ñ uocanẽ. Proauiæ suæ: ꝓauus & ꝓauia tertio cognatiõis gradu sũt ordĩe supioŕ:sicut ꝓnepos & ꝓneptis ab ĩferiore:liuia ꝓauia erat caii caligulæ.ille ꝓnepos liuiæ:cũ drusũ genuisset germãici pŕem:ex quo natus erat caligula. Prætextatus ẽt:adhuc in ætate ꝑtextata hoc ẽ puerili collocatus.relege quæ dicta sunt superius de ueste ꝑtexta & ꝑtextatis.& cũ prætexta uestis quoq; sit magistratuũ magistratus & ipsi prætextati appellanẽ a liuio.

magĩratus prætextati

Pro rostris:historia a nobis explicata est in Iulio Cæsare pp quã ĩstitutũ fuit:ut matronaꝝ sicut uiroꝝ post mortem solemnis laudatio esset. Vndeuigesimo:decimo nono quasi unus desiit uiginti.

Accitus:euocatus. Toga sumpsit barbamq; posuit:his dies tyrocinii uocabaẽ:quo adolescẽtuli togã sumebãt auspicaturi stipẽdia forensia:barbãq; primã ponebãt.qd' cũ honore fieri solebat:unde apud Iuuenalem:Ille metit barbã.crinẽ hic deponit amati.sup tyrocinio abũdanter opinor diximus in augusto. Fratꝝ eius:Neronis & drusi:quoꝝ tyrocinũ diẽ celebrauit Tyberius dato plebi cõgiario.sed nullo honore tyrocinũ caligulæ ꝑ sequutus est.

perinde ac

Perinde ac:tanq̃ dicimus.n.eleganter ꝑinde ac ꝑinde q̃si:perĩde atq;:quod significat tanq̃ absolute positũ significat æque & pariter.Ci.te & Dolobellã ꝑinde diligo.

perinde

Interdũ : accipiẽ pro multũ ut supra. Oblitterato suoꝝ casu:sensus est Caius obliuiosum agebat & ĩmemorẽ : adeo ut nec

matris Agrippinæ nec drusi & Nerōis fratrꝝ calamitates recordari uidereť.ita cūcta ex animo obliteraue: rat obliuioniq; tradiderat.hoc ē.n.institutū uitæ prodesse nōnūq; solet de gētibus sub tyráno. Transmit tēs:nō absimile ē illud qđ tradit seneca de aulico quodā iniuriaꝝ palatinaꝝ patientissimo:cuius nomē hi storici nō pdiderunt:qui cum in cultu regum consenuisset & eum quidam interrogasset quo nam modo rarissimam rem in aula consecutus esset:iniurias inquit accipiendo & gratias agendo. iniurias accipiendo.

M.AN. Prætextatus puer adhuc. Ad antonia auia:minore Antonia itellige ex q & Druso Germáicus est ortus. Vñ uicesimo:decio nono uitæ anno. Sine ullo honore:quū utrūq; ciuilis uitæ actū romani pa trio celebrarēt istituto. Oībus isidiis tyberii.s.qa ad explorádum iuuēis in se aīum uariæ ad instigandū dederat.Nullā unq̄ occasionē:nullam ad se deferendum cām. Perinde ita. Oblitterato:obliuioni dato. Suoꝝ.parentum matris & duoꝝ fratꝝ. Ac:tanq̄. Quæ ipse patereť:iniurias quibus afficeretur.

In auū & q iuxta erant obsequii:ut nō imerito sit dictū: nec seruum meliorē ullum:nec deteriorem dominum fuisse.

PHI. In auū:tyberium princi pē. Et qui iuxta:obsequsus erat caligula in principē & eos q pṗrin cipi erant pximi:& apud illū pol lebát. Nec seruū meliorem ad duas res diuersissimas parēdum atq; imperandū habilis fuit caligula:sed ita ut i utro- q; excederet modū.ná & nimis humiliter seruiuit & ni mis impotēter est dominatus. Probrosam:probroꝝ & flagitioꝝ plená. Inhibere:cohibere frenare cōpescere. Animaduersionibus:punitionibus & suppliciis. Ga- neas supra docuimus ganeas dici loca gulæ libidiniq; seruientia. Capillamento celatus:capillamentū uocat capillamentum. tranqllus galericulū illud ex alienis capillis eleganter consutum quo utebať caligula ut ita falleret:quo non pauci uti consueuerunt ad uelandā caluitii deformita- tem natiuo.s.nitore capillorū despoliati:alias capilla- mentū pro capillo accipitur.Apuleius l.ii.de asino au- reo.tanta est deniq; capillamenti dignitas ut quis.auro ueste gēmis oīq; cætero mundo exornata mulier ince- dat:tamen nisi capillū distixerit ornata nō possit uideri.Pli.l.xxi. herba croci ē folio augusto pœ- ne in capillamēti modū. Item in xxxvii.aliis capillamētū rimæ si- mile. Scēicas artes:hoc ad pro- brosam naturā referendū. etení iá sæpe dictū ē isames eē:q i sce- nā pdeūt atq; artē ludicrā faciūt apud Ci.Scipio sic loqtur cū ar- tē ludicrā scenāq; totā i pbro ro mani ducerēt genus id hominū tribu ammoueri notatiōe censo ria uoluerūt.Aristoteles quoq; i pblematis encyclíis.i.cōnibꝰ cir cularibus scenicos artifice q græ ce dicunť dioýsiatici thechnitæ dionysiaci thechnitæ moribus iprobis eē ex magna p- te testať. Másuefieri:ars canen-

De signis sæuitiæ eius in iuuentute.

NAturā tñ sæuā atq; pbrosam nec tūc qdem ihibere poterat:qn & aīaduersionibꝰ pœnisq; ad suppliciū datoꝝ cupidissime itereēt:& ganeas atq; adulteria capillamēto celatus:& ueste lōga noctibus ābiret: ac scęni cas saltádi canēdiq; artes studiosissime appeteret facile id sa ne Tyberio patiēte si p has másuefieri posset fer; eiꝰ igēiū: qđ sagacissimus senex ita prsus pspexerat:ut aliquotiēs pdi caret exitio suo omniūq; Caiū uiuere:& se natricē(serpētis id genus).P.R.Phaetontem orbi terrarum educare.

De uxore eius & suspitiōe ueneficii in Tyberiū.

NOn ita multo post iuliā Glaudillā.M.Syllāi nobi lissimi uiri filiā duxit uxorē.deide augur i locū frīs sui drusi destiato:prius q̄ iaugurareť ad pōtificatū

di in primis.i.ipsa musica mitigat aīos & amenat oēmq; detrahit ferociā unde pythagoras aí perturbatio- nes lyra copōnere solitus erat:nō pauca scripsimus super hac re in li.orationū:ubi tota uis musices explica- tur.Natricē.p.r.educare.natrix serpens ē a natando dictus de quo lucanus in.ix.pharsaliæ & natris uiola- tor aq.Priscianus in.v.natrix cū speciē anguis significat masculinū quoq; inueniť.lactantius in.vii.respōdē dum est hoc loco Ciceroni qui ait cur oīa nři cā cū faceret tantā uim natricū uiperarūq; fecerit:item nau- trices uiperasq; uiuaret salutis suæ cā.sensus ē:queádmodū natrix serpens ueneno necat mortales & queád natrix modū pheton solis currū ut in fabulis est male regēdo exussit orbē terraꝝ:ita dicebat tyberius Caium in- star natricis futuꝝ ro.po.uenenū & istar phætōis orbi terraꝝ incēdiū & exustionē:quæ traduncť de phæ incendium tōe nō fabulosa sed historia fuisse autumat plato i thimeo afferēs p longa temporū iterualla fieri cælestis phaetontis circuitus mutatiōne: quam epyrosis hoc est iflammatio subsequatur. Augur destinatus:paratus electus

designatus:ita in principio opis dixit. Cæsar flamẽdialis destinatus.de collegio augurũ qd apud romanos erat honoratissimũ supra satis multa.Inter augures cõstat imparẽ nũe℞ augu℞ debere eẽ:itaq; apud roma
numerus augurum impar nos augu℞ nouẽ nũerus finitus ẽ:ut docet Liuius i.x.creabanť ex patritiis & ex plebiis. habet sacerdotiũ hoc illud maxĩe insignæ:q̃ nõ admittiť uiuenti.augures fuerũt.M.Tullius & Plinius posterior. Inaugu raret:inaugurare & exaugurare uerba sunt cõtraria.ẽ enĩ inaugurari nõ solũ in augu℞ nũerum ascribi & cooptari sed ẽt in aliud sacerdotũ cõsecrari:Ci.de Antonio Cæsaris flamĩe qd igiť cessas:cur nõ inaugura
inaugurare re summe diẽ.uide q te inauguret. Ad pontificatum:Romæ fuit collegium pontificum:quos nũc ut in
numerus põtificum quit liuius minores pontifices appellant:numerus pontificum erat octo qui ex patriciis & plebe creaban tur.Desoluta aula:cum nulla esset præter Caium masculina proles in aula imperatoria.

M.AN. In auum:Tyberiũ. Ex q iuxta erãt:q apud illum gr̃a & auctoritate florebãt. Obsequi studii & obseruantiæ. Meliorẽ seruum:nullũ minus cõtumaciter seruiuisse. Deteriorem dñm:minus bonum:ut seruio placet. Probosam in flagitia & scelera pronã. Inhibere,phibere:continere. Ganeas:turpia loca ad portationes & libidines q̃sita. Capillamento:galericulo.iu.nocturnus adulter tẽpora sannonico uelas ad operta cucullo:ad personã nãq; dissimulãdã adopto capite noctu adulter uagabať. Scenicas:ad usum scenæ quesitas. Sagacissimus:callidissimus p̃sagio℞ peritissimus. Exitio suo:ad suũ exitiũ:cladẽ:interitum

Natricẽ:natrices dicunť ut Nonio placet angues natantes:Ci.ficut.n.uos uultis tãtã uim natricũ uiparũ q; fecerit. Faetontẽ:incendiũ Plinius sed p utrasq; Agrippinas maxime q̃ caium & Domitium neronẽ pricipes genuere totidem faces generis humani. Destinatus:designatus. Augur:augurandi peritia a caldeis ad græcos defluxit:a græcis ad Heturscos:ab his nouissime in latium penetrauit de Augurum numero alio loco: Inaugurareť:inauctorareť:siue initiareť. Ad pontificatum nec pontificem maximum creatũ putes:sed ex aliis unũ nam si sic esset maximũ addidisset. Insigni testimonio:pietate iuuenis & indole p hunc modum ab auo,pbata. Reliquis subsidiis:reliquis masculæ stirpis sublatis. Ad spẽ successionis:ut in familiã & imperiũ succederet:iosephus certissimo oraculo tyberiũ cognouisse ait fore ut caligula post se impaturus esset. Quã successionis spem. Amissa:Iunia extincta. Deq;:ea ut eam in uxorem duceret.

Cauit:cautũ uoluit ipsi enniæ. Per hanc:enniã. Insinuatus:amicus & familiaris factus. Macroni:q ut idẽ auctor scribit seiano sublato prætorii p̃fectus a tyberio est constitutus. Agressus est:tyberium ueneno petiit. Suspitionem retinentis:quasi sentiret sibi adimi ob idq; manũ contraheret : quominus detrahi posset. Oppressit:compressis propria manu faucibus strangulauit. In crucẽ acto:cruci affixo supplicii genere fortũæ hominis accõmodato. Non de perfecto:patrato parricidio. Pietate:in parentes & fratres nam germanicus & ipẽ tyberii fraude perierat. Misericordia;senis tyberii. Inquirere sup ea re questionẽ habere. Exequi ulcisci. Voti compote :compotẽ dixit quum ad genus referať q̃ re inde cõpote potius scriptũ reliquerit:ut sit ab eo quod ueteres hic & hæc potis & hoc pote dixere.Ver.Nec potis ionios fluctus æquare sequẽdo nec me fugit hodie rectũ huius uerbi casum esse cõpos ac cõmuni genere proferri quare cõpotẽ figurate dictum uideri potest:ut illud lis est de paupe regno. Germãici pr̃is:q gratissimo fuerat ciuitati:iosephus q ẽt pp̃lo honorabilis erat & carus pp germanici patris sui uirtutem.

PHI. Ad spẽ:ut iã sparet se succession℞ tyberio i pricipatu. Macrõis:hic ẽ ille macro cuius opa & misterio usus ẽ ty.i opprimendo seião ut supra diximus.Chirographo cauit ,pmisit p chirographũ se illã uxorẽ deductu℞ si fieret ipator. Insinuat℈ :cõciliatus i
insinuatus amicitiã quẽadmodũ isinuatõ dr̃

traductus ẽ:isigni testimonio pietatis atq; idolis quũ deserta desolataq; reliqs subsidiis aula:Seiano hospite suspecto: mox & opp̃sso ad spẽ successiõis paulatĩ admoueret. Quã quo magis cõfirmaret amissa Iũia ex ptu,Enniã Neuiã Macrõis uxorẽ q tũ p̃toriãis cohortib℈ p̃erat solicitauit ad stuprũ:pollicitus & mr̃imõiũ suũ si potitus ipio fuisset:deq; ea re & iureiurãdo & chirographo cauit:p hãc isinuatus Macrõi ueneno Tyberiũ aggressus ẽ:ut qdã opinãť:spirantiq; adhuc detrahi annulũ:& qm̃ suspitionẽ retinẽtis dabat:puluinũ iussit iniici:atq; ẽt fauces mãu sua opp̃ssit liberto q ob atrocitatẽ facioris exclamauerat cõfestĩ in crucẽ acto. Nec abhorret a ueritate:quũ sint qdã auctores:ipm postea & si nõ de pfecto:at certe de cogitato quõdã pricidio,pfessũ gloriato.n.assidue:& i cõmemorãda sua pietate ad ulciscendã necẽ mr̃is & fratrũ itroisse se cũ pugiõe cubiculum tyberii dormiẽtis:& misericordia correctũ abiectoferro recessisse: nec illũ:q̃q̃ sensisset:aut inqrere qcq̃:aut exequi ausum.

De imperio Caio Caligulæ Cæsaris.

SIc imperium adeptus Popu.Roma. uel(ut ita dicam)hominum gẽus uoti compotem fecit:ex optatissimus princeps maxime parti prouincialiũ ac militũ q infantẽ pleriq; cognouerãt : sed & uniuersæ plebi urbanę ob memoriã Germãici patris:miserationẽq; prope

exordium:quo sensim su rrepimus animis iudicum in causa non satis fauorabili.ita insinuatˀ quis in amicitiá alterius:qñ nõ recta sed p sinus quosdá & q̃si diuerticula Itrat í amicitiá latenter & dissimuláter.plau. in amicitiá isinuauit cú mrẽ iulius firmicus l.viii.amicus regis corpis pulchritudine isinuatus. Agressus é: in supioribus dictũ é:quẽadmodũ qdá putarũt uenenũ tyberio datũ eẽ a caio lẽtũ & tabificũ. Retinẽtis Seneca scripsit tyberiũ annulũ quẽ digito exemerat parũp téuisse:dein rursus aptasse digito.manũq; sinistrá cõpressisse ne eximi posset. Puluinũ iussit iniici:hoc declaratũ é í Tyberio.Liberto.s.tyberii.Ob atrocitatẽ.cũ uideret tyberiũ suffocari.ipm.caiũ caligulá. Si nõ depfecto:caligula palá pfessus postea é se quidẽ iteremisse tyberiũ sed cogitasse de Iterimẽdo:ex q̃ cogitatiõe uideri põt parricida.Nãq; uolũtas & cogitatio í crie maiestatis pinde púire debet ac scelus effectũ.iura.n.ut scribit iuriscõ.ad legẽ iuliá maiestatis cogitatione í talibus cribus púiri uoluerũt:eadẽ seueritate q̃ sceleris púiꝛ effectus.sed multi iuga sũt cria í q̃bus nemo patiꝛ poená cogitatõis:sicut copiose differiꝛ í cãonicis decretis.distictõe pria de peĩtẽtia. Necẽ mřis & fratrũ:iá explicatũ é quẽadmodũ agrippina mꝛ caligulæ & eiusdẽ fřes Nero Drusus ad necẽ cõpulsi fuerát a tyberio.uidebaꝛ itaq; caligula fũdi offõ pietatis:dũ tẽtat ulcisci necẽ mřis & fratrũ.hoc ẽ.n.munus filii pietissimi ut mortẽ mřis ulcisćaꝛ.hoc idẽ ptiet ad fratrẽ piũ & bonũ ne fřes iultos relıq̃t.igiꝛ caligula merito cõmemorabat suá pietatẽ:dũ ultionẽ suoꝝ meditaꝛ. Introisse cũ pugiõe:ut Tyberiũ iterimeret ulcisceretur q; morte mřis & fratꝝ:quos Ty.necauerat.pugio dictus é qđ pũcti ferit uel qđ punctũ ferit uel qđ pugno cõtiꝛ.dimiutiuũ pugiõis é pugiũculus.Ci.hispaniẽse pugiũculũ Cneũ pisonẽ appellat. Illũ.s.tyberiũ. Infátẽ cognouerát.qm.s.í castris & armis přiis fuerat educatꝰ. Plebi urbáꝫ.s.exoptatissimus.

Voluntas punienda

pugio unde pugiunculus

afflictæ domus.Itaq; ut Miseno mouit q̃uis lugẽtis habitu & funus Tyberii psequẽs tñ iter altaria & uictimas ardẽteſq; tædas densissimo:& latissimo obuioꝝ agmine icessit sup fausta nomina:sidus:& pupũ:& alũnũ appellantium.

De gestis in initio principatus eius.

Ngressoq; urbẽ stati cõsensu senatus:& irrupẽtis í curiá turbæ irrita Tyberii uolũtate:q testõ alterũ nepotẽ suũ ptextatũ adhuc cohęredem ei dederat ius arbitriũq; oĩum reꝝ illi pmissũ ẽ tãta publica lætícia:ut tribus pximis mẽsibus(ac ne totis qdẽ)supra centũ.lx.milia uictimaꝝ cæsa tradanꝛ.Quũ deĩde paucos post dies in pximas cãpáíæ isulas traiecisset:uota p reditu suscepta sũt:ne nimiã qdẽ occasionẽ quoq; mittẽte itestificãda solicitudine & cura de icolumitate eius.Vt uero í aduersam ualitudinẽ icidit pnoctãtibus cũctis circa palatiũ nõ defuerunt:qui depugnaturos se armis p salute ægri:quiq; capita sua titulo

PHI. Afflictæ domus:pessũdatæ:í q̃ germáicus Caii pꝛ & agrippina mater & drusus & nero fratres fuerát extícti. Funus Tyberii psequens:iosephus sed Caius post Romá uẽit Tyberii corpus secũ adducẽs iusta ei scđm mortẽ patrium opulẽter magnificeq; celebrauit. Ardẽtes tedas:teda arbor é resiná ferẽs flámis ac lumini sacroꝝ grata.auctor Pli.in xvi.inde tedas uocamus faces:q̃ optimæ ex ea arbore fiebát.& cererẽ deá tediferá portæ uocát:p pterea q tedas dꝛ iflámasse cũ inuestigare & cõqrere uellet filiá p serpiná adite pře abreptá. Fausta noia:fœlicitatẽ significãtia & faustitatẽ hoc.n.uocabulo utiꝛ oratius scribẽs.Nutrit rura ceres almaq; faustitas. Appellátiũ sydus tanq̃ caius eẽt quodá uelutí sydus salutare & beniuolũ oratius solẽ afiæ brutũ appellat:stellasq; salubres appellat comites. Et pullũ noia sunt plena bládimẽtoꝝ.pulli.n.ætatis nouellæ sunt.Plautus in cassina meus pullus:meus passer:mea colũba:mi lepus antiq pullũ uocabát pueꝝ eius a quo amabaꝛ unde qntus fabius cui eburno cognomen erat pp cádorẽ:qđ eius natis fulmine icta eẽt:pullus iouis appellatus est. Puppũ:puppi a priscis dicebanꝛ pueruli teneriores.Varro mámá lactátis sugentẽ pascere pupũ.diminutiuũ puppi est pupulus:quo usus est catullus deprẽdi mõ puppulũ puelle idẽtidẽ puppæ a priscis dictæ sunt puellæ:ausonius barbara sed latias uicis alũna pupas.psius pria pducta dixit pupas p imagũculis puellaribus:cũ ait.Nẽpe hoc qđ ueneri do natæ a uirgine puppæ. Alũnũ:nutrices blandientes quos educauerunt alũnos appellant:unde illud.caro comes ibat alũno seneca in medea.alũna celerẽ quo rapis testis gradũ.Item in octauia.Cede fatis atq; fortunæ tuæ alũna q̃so.Laurentius uallensis.Reprendit noniũ scribentẽ alũnos dici non solum qui aluntur sed etiam qui alunt negatq; in secundo significatu reperiri.sed laurentium uallẽsem refellit auctoritas piscorũ: qui iouẽ alũnũ cognominauerunt.ab eo quod omnia aleret non aũt quod aleretꝛ. Alteꝝ nepotẽ: Tyberium intelligit eognomento gemellũ:ad quem Tyberius principatũ peruenire cupiebat de quo legitur hæc historia digna cognitu nec indigna memoratu.supplicabat tyberius diis ut signum sibi manifestũ ostenderetur:qs ná post eũ impiũ succederet:festinans qdẽ ut huic nepoti suo Tyberio gemello principatũ relinq̃ret.supplicanti omẽ tale mõstraꝛ:ad eũ uidelicet uẽtuꝝ eẽ pricipatũ:q ad eũ seq̃nti die.i.ex omnibꝰ aduenisset hoc Tyberius cognoscens mittit ad huius nepotis sui pedagogũ iubens:ut prio mane puerum ad se pduceret:& cũ dies illuxisset ípat ministro ut q̃sq̃s foris eẽt ifantulus eũ ad se primitus euocaret:ille egressus Caiũ repit antẽ tabernaculũ:& totius rei ignarus ueni ingt:uocat te pꝛ:eũq; í tabernaculũ itroducit

Teda

Tedifera

Faustitas

pullus

pullus iouis

puppi

pupulus

Alũnus

iuppiter alũnus

historia pulchra

uocat te pater

xit.tyberius ut uidit caiū:tū primū ītellexit maiestatis supnæ potētiā:& qđ nō sit ī hoium ptāte de ipīi cō stitutiōe decernere.q post Paulū his uerbis allocutus caiū: o fili īqt cū hēam ppingorē tyberiū: tñ tibi ex mea snia deorūq; decreto ipīi tribuo ptātē:teq; rogo ut simul tyberiū decores.& ut cōsanguinitati quā de bes exhibeas caritatē.& munimē tibi pricipatus acqras adiūctoq; tyberio.Caius p tpe bñ rñdit sed postea ubi ipīū adeptus ē tyberiū extīxit. Illi:Caligulæ ut.scūcta p nutu moderaret. Supra. clx. milia:laudari

hecatōbæ. solēt hecatōbæ.i.sacrificia cētū uictimaꝝ:qđ uero maius dicti pōt:q qđ ī principatu caligulæ supra mille hecatōbas facta sit uictimatio hostiaꝝ. Cāpaniæ īsulas:utputa pādatariā: pchytā:inarimē:pontias & capreas. Quoq;.i.quolibet. Pernoctātibus:totas noctes puigilātibus. Qui capite sua uouerent: In hoc

Alcestis exemplum imitabant exēplū alcestis q.p marito admeto morti se deuouit:cū pr id recusarēt:qđ qdē facinus:ut iquit plato in symposio: tā præclarū non solum ab hoībus sed ēt a diis ē iudicarū:ut reuiuiscendi minus alceste cōcesserint:eamq; ab īferis suscitauerint:tanti studium uirtutēq; circa amorem du existimant.

M.AN. Afflictæ domus:multis cladibus defecte. Altaria:p eius successu diis ad tps extructa. Victimas:circa aras cæsas. Fausta:fœlicia bene pcātia. Sydus:salubre magis q splēdēs itellige. Pullū pupum: blādietiū noīa teneraq; ætati accōmodata: Veteres pupos & pupas pueros:& puellas dixere.mar. Dicit se pupā gellia quū sit anus:Persius Nēpe qđ & ueneri donatæ a uirgīe pupæ. Alūnū:ad illud referri debet qđ ī castris dixerat educatū. Turbe:multitudinis cōsensu. Alteꝝ:nepotē drusi filiū. Ac ne totis:ne in tegris qdē. In pxias cāpaiæ īsulas:nauigationis cām non multo post subiciet:Sed ī eo miꝝ ciuitatis studiū extitit qđ p tā parua minimeq; laboriosā nauigatione sint pro eo uota suscepta. Circa palariū:q pte hitabat. Depugnaturos se armis ut suā aut alterius animā diis māibus:p caligula ex uoto soluerent.

proposito uouerēt. Accessit ad īmēsum ciuiū amorē notabilis etiā externoꝝ fauor. Nāq; Arthabāus partarū rex odiū semp cōtētūq; Tyberii pferēs amicitiā eius ultro petiit:ueni tq; ad colloquiū legati cōsularis:& trāsgressus euphratē aquilas & signa Romana:Cęsarūq; imagines adorauit.

De piis & ciuilibus gestis per eū in initio principatus.

PHI. Proposito titulo:īscriptiōe publicata: q īdicabat si Caius salutē pristinā recipet.ipos mortē ultroneā subituros.apud gallos deuon sūt tali pœne cōditione:

Soldurii q quos illi soldurios appellāt:q oībus ī uita cōmodis fru unt:una cū his:quoꝝ se amicitiæ dediderūt. Si quid: his p uī accidat ut eūdē casū una ferāt:ac sibi mortē cō sciscāt.neq; hoīum memoria reptus ē qsq; q eo iterfecto:cuius se amicitiæ deuouisset:mori recusaret.ap eosdē gallos q sūt affecti grauioribus morbis qq; ī pliis p

p uictimis homines culisq; uersant aut p uictimis hoīes īmolāt aut se īmolaturos nouēt arbitrātes nō posse deoꝝ īmortaliū numē placari:nisi p uita hoīs uita hoīs reddat. Cōtēptū:despectationē cōtēptionēq;:tanq cōteptus eēt & despicabilis. Præferēs:apte demōstrās. Amicitiā:eius. Caii: Caligulæ. Legati cōsularis:supra docuimus q sint legati cōsulares ne dicta repetāt. Trāsgressus eu

Euphrates phratē:euphrates fluuius ē babilōiā iterfluēs olī terminus ro. ipīi Lucāus diuidit euphrates igentē purgite mundū zeumaq; pelleū: ductu pōpeii magni terminus ro.

oruros terminus ro. imperii ipīi oruros cōstitutus ē.assyri eu phratē appellāt amalchar:qđ significat regiū flumē.ap egesippū & iosephū agrippa ī orōe q hēt ad iudæos significās ro.ipīi ppagationē:ait euphrates ex utraq; iā pte ro.ē. Aqlas & signa ro.p

Ncendebat & ipse studia hominū omni genere popularitatis:Tyberio cū plurimis lachrymis p cōtione laudato funeratoq; amplissime.cōfesti pādateriā & pontias ad trāsferendos matris fratrisq; cineres festinauit tēpestate turba:quo magis pietas emineret adiitq; uenerabundus:ac p semet in urnas cōdidit.Nec minore scęna hostiā pfixo in biremis pupe uexillo:& īde Romā Tyberi subuectos p splendidissimū quēq; eqstris ordinis medio:ac frequēti die duobus ferculis mausoleo ītulit. Inferiasq; his annua religiōe publice īstituit:& eo āplius matri circenses:

Imaginarii. ter aqlas q erāt pricipalia signa romanæ militiæ:fuerūt alia quoq; signa uidelicet lupi:minotauri:æq apri:

populatim q singulos ordines anteibant. Cæsaꝝ imagines:imaginarii dicti sunt:qui imagines imperatoris portabāt in expeditionibus.auctor Vegetius in.ii. Popularitaris:popularitatem a populo dici uoluerunt ueteres: sicut a pondere ponderitatē.Papinius.& gratum popularitate magnū a populo aduerbiū ē populati:qđ si

gnificat p populos.& populatia p nugatoriis & puerilibus.Laberius populatia agimus p ludū. Fūeratoq; amplissime.sūptus funeris p facultatibus & dignitate defūcti fieri debet:uñ ait Vlpiāus eū q ī funerando locuplete modicū sūptū fecerit cōtumeliā defūcto fecisse uideri.Caius uero Tyberiū utpote pricipē funerauit magnificēter & regie qđ iosephus quoq; testaf dicēs.sed caius postq̄ romā uēit tyberii corpus secū adducēs iusta ei secūdū morē patriū opulēter magnificeq; celebrauit. Pādateriā:ubi cīeres erāt materni.

populatia.
funus pro facultatib9
Tempestas

Pōtias:ubi cīeres erāt Nerōis fris. Tēpestate turbida:tēpestatis noīe grādīes pcellæ certaq; filia ītelligūtur:q cū acciderit uis maior appellaf.hæc ut ait Pli.ī.xviii.ab horridis sideribɔ exeūt. Venerabūdus: cū maxia ueneratiōe sicut mirabūdus cū īgēti admiratiōe. In urnas cōdidit:cīeres reliqsq; crematoꝝ cadaueꝝ ī urnis recōdi solita nemo nō nouit.olī reliqæ seueri īpatoris ī urnula aurea cōditæ fuerūt:illataeq; in sepulchꝝ antōinoꝝ. Scēa appatu:pietatis & ostētatōe. Hostiā:ciuitatē cōditā ab anco martio ī ora Tyberini ī ipso maris fluminisq; cōfinio:ut totius mūdi opes illo ueluti maritimo urbis hospitio recipēf. Tyberi:p tyberi. Duobɔ ferculis:a ferēdo dicta fercula de qbɔ supra satis multa.qdā codices hñt forulis.quod placet:tāq̄ caligula ī capsulis q foruli dicūf ut ī augusto dcm̄ ē:cīeres mřnos frnosq; cōdiderit:& ita cōditos ītulerit mausoleo qđ sepulchꝝ erat Rōæ magnificentissimū ab augusto extructū ī ripa tyberis.sed de mausoleo satis ad sup diximus ī supioribus. Inferias:īferiæ sunt sacra mortuorū:q̄ īnferis soluunf. Matri circēses:in honorē defunctæ matris Agrippinæ ludos circenses quot annis celebrari uoluit.

foruli
inferiæ

M.AN. Titulo pposito:uoto ī publicū relato fore ut si ille morbo seruatus eēt se īmolādū traderetur. Præ se ferēs:ptēdēs. Legati cōsularis:q cōsulis uicē ī puīcia gerebat. Euphratē:q cappadociā & minorē armēiā ab assyria diuidit oriturq; ī carātide armēiæ pfectura ut Pli.ait ut domitius corbulo ī mōte aga ut Licinius mutiāus ad radices capotis mōtis. Veneratus ē:lu.magnus adorato submitta Cæsare signa. Popularitatis:regiminis ppīo grati. Pādateriā:q̄ ī puteolāo sinu ē:ubi agrippina mř extīcta ē. Pōtias:īsulā q̄ Plinio auctore cōtra formianū iacet littus. Fris:Nerōis q pōtiis pierat. Venerabūdus:uehemēter ueneratus. Persemet suo ipsius ministerio nec alterius. Mīore scæna:spectaculo:biremis q̄ uehebaf. Subuectos cīeres pōt & subuectus legi ut ad caligulā referaf. Forulis capsulis ut alio loco diximus siue puteolis. Per splēdidissimū quēq;:subuectos potius q̄ mausoleo illatos ītelligas:ut quos illi aduerso tyberi subuexerint ipse sepulchro religiose ītulerit. Mausoleo:illi.s.qđ ī martio cāpo Augustus erexerat. Inferias:exeqas. Annua religiōe:sacroꝝ ritu & īstituto quot annis seruato. Matri:maternæ memoriæ. Circenses:ludos.

carpētūq; quo in pōpa traduceref. At ī memoriā prīs septēbrē mēsem germāīcū appellauit. Post hęc Antōīæ auiæ qcqd unq̄ Liuia Augusta honoꝝ cepisset:uno senatuscōsulto cōgessit. Patruū Claudiū eqtē Romanū ad id tp̄s collegā sibi icōsulatu assūpsit. Fratrē tyberiū die uirilis togæ adoptauit. appellauitq; pricipē iuuētutis. De sororibus auctor fuit ut oibɔ sacramētis afficerēf. Neq; me liberosq; meos cariores:q̄ Caiū habeo & sorores eius. Itē relatiōibus cōsulū qđ bonū fœlixq; sit. C. Cæsari sororibusq; eius pari popularitate dānatos:relegatosq; restituit. Criminūq; si q̄ residua ex priore tp̄e manebāt oīum gratiā fecit. cōmētarios ad matris fratrūq; suoꝝ causas ptinētes:ne cui postmodū delatori aut testi māeret ullus metus:cōuectos in foꝝ:& añ clare obtestatus deos:neq; legisse neq; attigisse qcq̄ cōcremauit. Libellū de salute sua oblatū nō recepit:cōtēdēs nihil sibi ad missū:cur cuiq̄ iuisus eēt negauitq; se delatoribɔ aures hr̄e.

PHI. Carpētū:carpēta uehicula sūt:a qbus fabri carpentarii dicti.existimat Ouidius a carmente euādri matre nomē accepisse. sic.n.ait ī fastis.Nā prius ausonias matres carpēta uehebant hæc quoq; ab euādri dicta parēte reor.caius instituit ut in pōpa circēsis spectaculi carpētū duceref sub noīe matris agrippinæ:sicut fercula deoꝝ īmortaliū traducebāf.qđ.s.carpentū inter fercula pōpatica honoris causa traduceref: Patruū claudiū:qui caligulæ successit in imperio.Equitem Romanū ad id tēpus:ita distinguendū:ut sit sensus: claudium usq; in illā diē non ascendisse supra equestrē dignitatem q̄uis patruus eēt principis:& frater germanici fuisset. Fratrē tyberiū:iā diximus tyberiū cæsarē ex filio druso nepotē habuisse tyberium cognomēto gemellū:quē una cū caio caligula pariter adoptauerat.unde iure adoptiōis Tyberius frater erat caligulæ. Principē iuuentutis consimiliter posterioribus tp̄ibus nero cū togā uirilē sumpsisset priceps iuuentutis est appellatus auctor cor.cessus: Oībus sacramentis:ut oī sanctitate ac religione fierēt uenerabiles:& quotiens qs aliqd a iureiurando & sacramento uellet affirmare id faceret interposito nomine caii cæsaris soroꝝ:quod exēpla subiecta declarant. Neq; me liberosq; meos:hæc sunt uerba sacramentorum:quibus sorores suas caius uenerabiles fecit his enim uerbis Romani sacramentum & iusiurādum cōcipiebant:ut testarentur nihil sibi esse carius imperatore. Relationibus consulum:relationes consulū dicuntur:quando in senatu referunt aliquid super quo sententiæ patrū disquiruntur.olim ius quintæ relationis concessum fuit a senatu alexandro imperatori Romano maiores nostri auctore seneca:nouam rela-

Carpenta
Carpentarii
princeps iuuentutis
Relationes consulum

tionẽ post horã decimã in senatu fieri uetabãt. Quod bonũ:uerba sunt:qbus cõsules exordiebant relationes. Restituit:reuocauit in pristinũ statũ & a dãnatione relegatiõeq; exemit. Criminũ gratiam fecit: cõdonauit crimina remisitq; pœnã criminũ eo℞:q adhuc residua nec dũ iudicata pmanebãt: Cõmentarios ad matris:sensus est. Caius cõcremauit oẽs cõmẽtarios & libellos:in qbus cõtinebãt testimonia i matrem fratresq; dicta una cũ delatiõibus q oĩa pscripta fuerũt ad Tyberiũ cupiẽtẽ illos pdere:ut dictũ ẽ in Tyberio:cũ prius adiurasset se illa nõ legisse. tale quiddam fecerũt Cæsar & Pompeius. Nãq; Cæsar captis apud pharsaliã põpeii magni scriniis epistola℞ iterũq; apud tapsum scipionis ea fide optime cõcremauit. neq; in his quidq̃ legit cõsimiliter pompeius post interitũ sertorii cũ ppennã occidisset epistolas oẽs cæteraq; sertori monumẽta minime inspecta cõbussit:quis in illis essent epistolæ clarissimo℞ Romano℞:qui re℞ noua℞ studiosi sertoriũ in italiã clanculũ euocabant. Delatori:q matrẽ Caii & fratres accusasset apd Tyberiũ. Testis:q testimoniũ in matre fratresq; dixisset. Conuectos:cõportatos. Libellũ de salute:qdã obtulerat Caio libellũ in quo cõtinebant isidiæ:quas qdã parabant ad Caiũ opprimendum. ille fretus sua innocẽtia & bonitate libellũ reiecit. Admissum:perpetratum peractum.

Exempla de concrematis epistolis

M.AN. Carpẽtũ uehiculũ:thensam. Quo i põpa:qd legẽdũ potius ut ad carpẽtũ referat nisi quo p in quo sicq;:qd minime placet simulacr℞ aut qd aliud subĩtelligi oportebit. nec quo ipse ueheret dixeri:quũ diuo℞ effigies & reliq̃ sacra curribus ipsis in circẽsi põpa traduceret. Septẽbrẽ germãicũ:Mar. Germanica℞ magna lux calẽda℞ sed urbanissimus poeta ad sua tpa respexit. Domitianus.n. Germãici cognomẽ ab sumpto septẽbrẽ mẽsem & octobrẽ Germãicũ & Domitianũ ex appellatiõibus suis noiauit. Antõiæ:pris sui Germãici matri. Vno senatuscõsulto:uno dixit ne alii alio tpe decreti uiderent. Patruũ cladiũ: germãici fratrẽ. Die uirilis togæ:quo ille uirilẽ togã sumpsit. Oĩbus sacris:qbus senatus populusq; se p sua salute astrixisset. Afficerent:eodẽ religionis affectu cõsecrarent ut & ipse iuiolabiles eẽnt. Neq; me:neq; liberos sacramẽti formula in quã iurare ppls adactus ẽ. Sorores eius:Liuillã:Drusillã:& agrippinã. Relatiõibus cõsulũ:quũ cõsules de repu. dicturi eẽnt tali itellige pfatiõe usos. Popularitate:grato oĩbus decreto. Restituit:i pristinũ statũ reuocauit. Criminũ:q ad se delata eẽnt:aut ultro alicui itẽta. Residua:de qbus nulla adhuc secuta eẽnt dãnatio aut iudiciũ. Oĩum grãm fecit:obliterata oĩum mẽoria pœnã remisit. Cõmẽtarios:codicillos. Testi:q aduersus illos testimõiũ dixisset. Vllus metus:ulla futuræ ultõis solicitudo. Cõuectos:aut a capreis mari aduectos aut cõiectos potius. hoc ẽ i cõspectũ ppli medio foro piectos. Añ prius q̃ cremaret. De salute sua:de iis q ad salutẽ suã attinerent. Cõtẽdẽs:affirmans.

Delatoribus aures nõ habendas

PHI. Delatoribus aures habere:dictũ aureũ & uere bracteatũ quod si principes sectarentur uita mortaliũ foret beatior & tutior. nulla.n. bestia capitalior ẽ delatoribus & susurronibus:q ubi i aurẽ pricipis istillauerũt aliqd de naturæ moruq; ueneno:ueteres amici & cliẽtes fidi eliminantur explodunt despoliãt:prudẽter igit & laudabiliter faciebat magnus:qui ex duabus auribus alterã accusatori pbebat alteram manu obturabat:ut illa reo illibata cõseruaret:pceptũ senecæ ẽ ne aures habeamus faciles criminãtibus. hoc idẽ pscribit psalmographus ppheta:cũ ait sæpi aures tuas spinis.

Sæpi aure spinis

De ciuilibus gestis & moderatione eius.

SPintrias mõstrosa℞ libidinũ ægre ne pfundo mergeret exoratus urbe sũmouit. Titi Labiẽi Cordii Cremutii:Cassii Seueri scripta. S. cõsultis abolita reqri & eẽ i mãibus lectitariq; pmisit:qñ maxie sua iter esset ut facta quæq; posteris tradat:Rõnes impii ab Augusto ppõi solitas:sed a Tyberio itermissas publicauit. Magistratibꝰ liberã iurisdictionẽ:& sine sui appellatiõe cõcessit. Eqtes romãos seuere curioseq;ne sine moderatiõe recognouit. Palã adẽpto equo:qbus aut pbri aliqd aut ignomiuiæ i eẽt:eo℞ q minore culpa tenerẽt:noĩbus mõ in recitatione pteritis:ut leuior labor iudicãtibꝰ foret. Ad q̃tuor priores

Spintriæ

/ Spintrias:inuentores libidinũ infanda℞ dictos eẽ antiqtus spintrias supra docuimus. Summouit:ablegauit ab urbe Roma. Scripta senatusconsultis abolita:dictum est in Tybetio quẽadmodum historicos quosdam poetasq; affecit supplicio scriptaq; eo℞ aboliri iussit:nũc caligula rationẽ habẽs & doctrinæ & docto℞ scripta nobiliũ scripto℞:q prius fuerant sublata reqsiuit:uoluitq; passim lectitari. Tibi labieni:nomina sunt scriptorum:quo℞ qdem uolumina ad nepotes non peruenerunt : sed historia ab uno quod equidem sciam:seneca explicatur digna cognitu nec indigna relatu : pertinens ad huiusce rei enarrationẽ. scribit.n. in sexto cõtrouersia℞:quẽadmodũ res noua & isinuata fuit supplicium summere de studiis:atq; ista igenio℞ supplicia:ut libri cõburent:cepisse post Ciceronẽ:quo tpe titi labienti scripta ex senatuscõ. cõbusta sunt:quã cõtumeliã nõ tulit labienus:nec supstes igenio suo eẽ uoluit:q in monumenta maio℞ suo℞ ferri se iussit:atq; illic icludi:ueritus. s. ne ignis q libris suis & noĩ subiectus erat corpori negaret. itaq; nõ tãtũ finiuit se ipse sed ẽt sepeliuit. idẽ factitatũ ẽ i libros cassii seueri:q fuit amicissimus labieni q cũ libri labieni ex. S. cõsulto ũrerent. nũc iqt me uiuũ uri oportet q illos edidici. ap eũdẽ senecã fit crebra mẽtio cremuti cordi declamatoris pstãtissimi. cuius ẽ illa de Cicerõe celebrata snia pprias simultates

Suppliciũ de studiis combusta labẽti scripta

sententia cordi

deponēdas īterdū putabat:publicas nunq̄.uides Ciceronis nō solū magnitudine uirtuté sed multitudine quoq; cōspiciédā i supioribus quoq; hita métio é de cremutio cordo & cassio seuero declamatorib9. Abolita:nō tā iterdicta q̄ igne cōbusta. Sua itereét ad suā ipsius gloriā ptineret qd.n.gloriosius ī pricipe eé pt q̄ rōnē hre studiorȝ.atq; opam dare ut monuméta doctorȝ:q scribēdo agūt negotia posterorȝ tradāt posteritati. Rōnes ipii:pulchrū est seq uestigia maiorȝ:si mō illi recto itinere pcesserit.ī hoc laudabilis Caligulā é:q augustū imitabat ī publicādis iperii rōnibus cū augustus rōnariū cōfecerit:quo rōnes iperii cōtinebant idq; ī ptulo pposuerit:q res itermissa a Tyberio restituta est p Caligulā. Liberā iurisdictioné:libera iurisdictio tūc dr a pricipe cōcedi magistratibus:qn̄ secūdū pscripta legū:iudicare pmittut nec a principe ipediūt.merȝ impiū é hre gladii ptāté ad aiaduertédū ī faciorosos hoies:mixtū impiū é:cui ét iurisdictio iest pter uniuersam iurisditioné mādare pōt sine sui appellatiōe.talis potestas pfectis ptorio cōcessa é ut appellari ab eis nō possit.credidi.n.priceps pfectos ptorio nō aliter iudicaturos eé:p sapiétia ac iure dignitatis suæ q̄ ipse foret iudicaturus. Sine sui appellatiōe:ne pricipé possit appellare & dicere prouoco ad Cæsaré. Palā adépto æquo:notā æqtis hæc é:ut inqt Ascōius ut æquū publicū pdat.si aut pbrosus iuentus eét aut ignominiosus.Caligula in recognitiōe æquitū hac seueritate usus est.ut æquū eqti adimeret in propatulo:qui ignominia notatus eét aut pbri flagiciiq; coopertus.in his uero puniédis exhibuit se moderatum qui leuibus culpis essent obnoxii.illorȝ.n.noia præteribat:nec usq̄ nominatim cōpellabat in recitatione. Noibus præteritis:trāsmissis atq; suppressis:pterita.n.dicunt noia:quādo in recitatiōe prætermittunt neq; recitātur.sicut præteritis dr petitor magistratus:qui prætermissus est nec assecutus magistratū: Ci.nūc tātum disputo de iure populi:qui & pōt & solet nōnunq̄ dignos pterire nec si a populo præteritus est quem nō oportuit:a iudicibus cōdēnatus est:qui pteritus non est.

merū imperium
mixtū imperiū
nota æqtis
pteritus

M.AN. Spintrias portétosarȝ libidinū reptores seu artifices. Exoratus:pcibus uictus. Cassii seueri: hūc Fabius iter illustres q Romæ fuerūt reponit oratores:de eo quoq; Cornelius plura. Cordi cremutii: de cremutio Trāqllus alibi:Cordus inqt cremutius scribit ne admissum qdē ullū. Abolita:sublata :extincta. Sua:ad suā ptineret laudé. Rōnes impii:in augusto rationariū appellauit:Cōmétariū de imperii rōnibus cōscriptū. Propōi:i aptū referri. Sine sui appellatiōe:ut ab illis ad se nulla eét puocatio liberā igitur dicere uoluit. Seuere:nō grœ nō odii rōne habita. Curiose;diligéti cura. Moderatione:moderata aiaduersiōe. Probri:flagitii. Aut ignominiæ:notæ alicuius césoriæ:ex auctorationis ue ignominiosæ:Cicero césoris inqt iudiciū nihil fert dānato nisi rubore:ita ut oīs ea iudicatio uersef solū in homine : aiaduersio illa ignominia é:Lucilius q te antiqs nō sinet delitiis maculā atq; ignominiā iponere. Noibus pteritis:suppsis:nec recitatiōe relatis qd ipsum leuioris fuit notæ q̄ si apte equus fuisset adéptus.

quintā decuriā addidit. Tentauit & comitiorū more reuocato suffragia populo reddere. Legata ex testō Tyberii q̄q̄ abolito:sed & iuliæ Augustæ quod Tyberius suppresserat cū fide ac sine calūnia repsentata persoluit. Ducentesimam auctionū italię remisit. Multis incēdiorȝ dāna suppleuit:ac sigbus regnū restituit:affecit & fructū oēm uectigaliorȝ:& reditū medii tpis ut antiocho comageno sestertiū milies cō fiscatū. Quoq; magis nullius nō bōi exépli fautor uideret: muliebri libtiæ octogita dōauit:qd ex cruciata grauissimis tormētis de scelere pnoni rticuisset. Quas ob res iter rliquos honores decretus é ei clypeo aureo:qué quot ānis certo die

PHI. Quintā decuriam:diximus supra quéadmodū iudicū decuriæ q̄ttuor fuerūt diuo Augusto ordināte:quartāq; decuriā adiiciéte:Caligula ad supioré numerȝ addidit qntā decuriā:ut iudicātes miori labore afficerent:. quāto.n.plures ordies iudicum sunt tātominus laborāt.Pli.tn̄ in xxxiii.aliā cām afferre uidetadiectæ p caium qntæ decuriæ:qa.s. gregari īsigne ānuli eqstris appeti ceptū erat. Suffragia populo reddere:populus dn̄s eé solebat triū rerȝ:magistratuū.s.creādorȝ legū sanciédarȝ:bellorȝ īferédorum.auctor Diōysius ī sexto.sed re.pu.a cæsaribus oppssa potestās ois adépto populo est & in pricipé trāslata iuuēalis.iam pridé ex quo suffragia nulli uédimus effugit curas:nā qui dabat olim imperium fasces:legiones:omnia:nūc se cōtinet atq; duas tātū res anxius optat pānum & circéses:caligula ut se populare exhiberet tētauit reuocare pristinū ī creādis magistratibus moré.ut.s.p suffragia populi crearentur. Quāquā abolito:supra dictū est irritū factū eé tyberii testamentū eiusq; extremā uoluntaté ex quo legata quoq; relicta uidebant eé extincta infirmataq; sed Caius illa cū fide psoluit legatariis pecunia statim nūerata:cū tamen per calūniā potuisset nō soluere. Decētesimā:ducétesima tributum est & exactio:sicut uigesima quadringentesima centesima & id genus aliæ:quæ publicanorȝ fraudes excogitauerūt.cū ex auctionibus hoc est ex publicis uéditiōibus ducétesima noie tributi exigeret a publicanis:eam remisit caligula cōdānauitq; populis italiæ:ne.s.ex auctionibus ullū uectigal exoluerūt.i libro annotationū nostrarȝ plura pscripsimus de hoc genus uectigalibus iprobis & exactionibus. Incédiorū dāna:alibi dictū est quéadmodum prædia urbica erāt obnoxio incendio:maximisq; iacturis ex ignis uiolentia afficiebant patres familiarȝ. Caligula suppleuit multis sua liberalitate resarsitq; quicquid dāni dederāt incendia. Affecit & fructum:sensus est,

Decuriæ iudicum quinq;

Ducentesima

Caligula regibus ablata p Tyberiũ regna restituit & pariter fructus oẽs & uectigalia reddidit: quæ p totũ id tps quo regno caruerát in fiscũ redacta fuerát: attende elocutionẽ isinuatá affecit fructũ p eo qđ est refecit & reddidit. Vectigaliorũ & redditũu: uectigalia sum publici redditus: redditus uero sunt priuata uectigalia: & ita utrũq distinxit disparuitq Tráquillus: pinde ac diuersa: q̃uis & interdũ uectigalia pro redditibus priuatis accipiant Oratius: ergo uectigalia magna diuitiasq habeo tribꝰ amplas regibus: Ci. ex meo tenui uectigali aliqđ ẽt redũdat: uectigaliorũ dixit: ea formula q̃ saturnaliorũ bacchanaliorũ uinaliorũ ueteres dixerũt. Antiocho comagẽo: comagene syriæ pars est a qua dr̃ medicamentũ comagenũ: quod fit ex adipe anserũ cũ cinnamomo calia pipere albo & herba: quæ comagene uocat̃: obrutis niue ualis odore iucundo: utilissimũ ad perfectiones: conuulsiones: cecos aut subitos dolores. Confiscatũ: in fiscũ ipsius imperatoris redactũ. Nullius nõ: idest omniũ exẽplorũ bonorũ. De scelere reticuisset: laudata est mõumentis historicorũ leena: quæ usq ad mortẽ excruciata a tyrãnis nõ prodidit cõsilia harmodii de aristogironis & tyrãnicidio. quáobrẽ athenienses eam honorare uolentes: animal eius noĩs facere: atq ut intelligeret̃ causa honoris in opere linguá addi ab artifice uetuerũt epicharis quoq libertina mulier in cõiuratione aduersus Neronẽ nominata nullis cruciatibus nullisq tormẽtis peruinci potuit ut cõiuratos proderet: tátaq fuit fœminæ cõstantia: ut illá non uerbera nõ ignes nõ ita tortorum puicerit: quin obiecta denegaret: priusq spiritum expressit q̃ uocem ad detegendam coniurationem.

Vectigalia

Vectigaliorum

comagenũ medicamẽtum

Constantia fœminarũ in tormẽtis

M.AN. Quintá decuriá: Plinius aliá affert causam: q̃ ut leuior eẽt iudicantibus labor postea inq̃t gregatim id isigne appeti coeptũ: propterq hæc discrimina. C. princeps decuriá q̃ntá adiecit. Comitiorũ more ueteri comitiorũ rõne: quá cæsar dictator ut suo ostẽdimus loco partitus cũ populo comitia primus fuerat. Legata Tyberii: quæ Tyberius testamẽto legarat. Quáq̃ abolito: testamẽto quod cõfestim eo defuncto p irrito publico decreto est habitũ. Sed & iuliæ: legata. Sine calũnia: sine cauillatione. Ducentesimá: uectigalis siue tributi genus: ut quadragesima quinquagesima cẽtesima & alia exactionum gña publicáorũ fraude ut cornelii utar uerbis excogitata máet ille inq̃t abolito q̃dragesimæ q̃nq̃gesimæq. & q̃ alia ex actionibus illicitis nomina publicani iuenerũt Pli. quoq in panegyrico ad hadrianũ & ipe uicesimæ meminit. Incẽdiorũ dána eorũ pciũ: q̃ incẽdio cõsumpta essent. Regna restituit quæ a tyberio fuerát plerisq adẽpta. Affecit: adiũxit: addidit mediũ tpis quo ille rẽgni possessione caruisset. Antiocho comageno: aliũ itelligas oportet & ab eo diuersum q ut Iosephus scribit tyberii pricipatu piir post cuiu obitũ ob discordiá plebis & nobiliũ germáicus in orientẽ fuerat missus: comagẽa aũt regio ẽ euphrati pxia: ut plinius refert cui Strabo astipulat̃: deidẽ euphrates inq̃t ad austrũ flexus cõfinis iungit̃: cappadocũ quæ ad dexterá relinq̃t ad sinistrá comagenorũ confinia. Conficatũ: fisco illatum. Nullius non: omnium.

collegia sacerdotũ in capitoliũ ferrẽt senatu psequẽte: nobilibusq pueris: ac puellis carmine modulato laudes uirtutũ eius canẽtibꝰ. Decretũ ãt ut dies quo cœpisset imperiũ palilia uocaretur: uelut argumentũ rursus conditæ urbis.

De cõsulatibꝰ p eũ gestis: & de liberalitate eius ad populũ.

COnsulatus quatuor gessit: primũ ex calẽdis ianuarii p duos mẽses: secundũ ex calẽdis ianuarii p triginta dies: tertiũ usq ĩ idus ianuarii. quarum usq vii. idus easdẽ. Ex omnibus duos nouissimos cõiunxit. tertium autẽ lugduni iniit solus, non ut quidá opinantur superbia negligentiaue. Sed quod defunctum sub calẽdis diẽ collegam rescisse absens non potuerat. Congiariũ populo bis dedit trecenos sestertios. Totiens abundantissimum epulum senatui equestrique ordini etiam coniugibus ac liberis utrorumque. Posteriore epulo ex forensia insuper uiris pueris: ac fœminis fasces purpurum: ac cõchilii distribuit.

PHI. Collegia sacerdotum: ut puta pontificũ augurum: saliorũ. Modulato: musico rythmisq poeticis numeroso ac neusto. Palilia uocaret̃: Palilia sunt feriæ dicatæ pali pastorali deæ: a cuius nomine palilia dicta palilibus: q erat dies uigesimus aprilis Romulus condidit urbẽ romá: relege q̃ a nobis copiosissime scripta sunt de palilibus in. iiii. propertii cõmẽtario: sensus est tanq̃ iterũ roma cõdita fuisse uideretur in caii principa tu essetq ipse instar Romuli alter urbis conditor: iõ decretũ est: ut palilia dies ille appellaret̃: quo accepisset imperiũ: palilia numero tãtũ pluratiuo & neutro genere dicũt̃: sicuti saturnalia paganalia: uinalia: & id genus alia. Septimo idus easdem: usq ad septimũ diẽ ianuarii. Nouissimos: ultios consulatus. Marcus Varro li. ii. de lingua latina ad Ciceronẽ sic inq̃t. qđ extremũ dicebat̃ est dici nouissimũ ceptũ uulgo. quod mea memoria. & lelius sic senes: alii qđ nimis nouũ uerbũ eẽt uitabant. cuius origo ut a uetere uetustius & ueterrimũ sic a nouo declinatũ nouis & nouissimũ. au. Gellius asserit li. ix. noctiũ atticarũ. Mar. Ciceronẽ abstinuisse uerbo isto nouissimo: tanq̃ non latino: sed qđ sit cũ honore multo dictũ. au. gelii hoĩs doctissimi: id minime uerũ uidet̃ cũ apud Ciceronẽ hanc dictionẽ quæ est nouissimus inuenerimus cuius uerba ex oratore ascribenda putaui: quæ hæc sunt nisi mendũ sit in codicibus. Nec ĩ hac modo re: quæ ad

palilia

nouissimũ

uulgi sensum spectet & ad auriú uoluptaté quæ duo sunt iudicãdú nouissima: sed qđ semel & rarenter dé pœne nunq̃ dici uŕ: sicut existimat pediãus dictũ eé de crasso qđ semel riserit: qa pœne núq̃ risit: & ita fortassis sensit Gellius nouissimú a Cicerone nõ usurpari: qa semel tm̃ usurpaŕ. Lugduni: in gallia in ciuitate lugdunẽsi: cuius cõditor fuit numacius plãcus prator isignis: cũ galliá regeret comatá: lugdunésis colõia té poribus senecæ tota incẽdio exusta é: uñ ait li. xiiii. epistolaꝝ lugdunũ. qđ ostendebaŕ in gallia qriŕ: dictio médosa est in ea epistola: ná ubi scribit lugdunú coloniá deductá fuisse a plãco: ipressores ꝑ planco platone ipresserũt. Sub cal. dié ianuarias intelligit: quo die inire solebant cõsulatú. Rescisse: rescire ꝓprie est cognoscere ea quæ ad nos & nostra pertinẽt: ut docet donatus: Gellius uero existimat: ꝙ is ꝓpric dicaŕ rescire: qui factũ aliquod occultius aut inopinatú insperatũq; cognoscit. Trecẽos sextertios: in cõgiario imperatorio nũmi uiritim dabanŕ: de quo in superioribus satis multa. Totiens. s. bis. Forensia uestiméta q̃bus in foro utimur forẽsia ueteres appellauerũt: sicut cœnatoria: q̃bus in cœna utebanŕ: de his dictum est in augusto. Fasces: fascias potius lege q̃ fasces: ut sit sensus: uiris distributa fuisse uestiméta forẽsia: pueris uero & fœminis fascias purpureas & cõchyliatas & proprie fasciæ pro teguméto crurũ pedũq; usurpabantur: unde tales fasciæ crurules pedulesq; nũcupanŕ. Vlpianus fasciæ inq̃t crurules pedulesq; uestis loco sũt quia partẽ corporis uestiunt in põpeiũ tãq̃ regnũ affectãté dictũ é: eũ diadema in crure gestare: cũ fasciola crus obligaret ulceris tegẽdi cã scribit Pli. l. viii. mures portẽdisse exitiũ carbõi ipatori arrosis fasciis: q̃bus in calciatu utebatur in alio significatu fascias zonas appellamus. Marcianus in zeometria. orbis terræ in quinq; zonas siue melius fascias discernitur a fascea aduerbium est fasceatim de conchylio & conchyliata ueste dictum est in primo commentario.

lugdunum exustum
Rescire
forensia fasciæ crurules pedules
fasciæ ĩ calciatu
Fasceæ zonæ fasceatim

M. AN. Clipeus aureus: ab eo ut ait Seruius qđ ueteres clepere furari dixere: qa celet & occultet totum corpus Pli. ab eo affirmat dictũ qđ sculptũ sit imaginibus q̃libus armis pugnatũ insit ad troiá. Palilia: q̃ ad xii. calé. maii celebrabanŕ Plutarchus: pridie illius diei quo Roma cõdita sit: palilia celebrata tradidit. Re scisse: quũ ꝓcul abesset tã cito collegá extinctũ cognoscere nõ potuit: qppe q sub ipsum calendaꝝ dié: quo magistratus erat iucũdus decessisset. Trecenos sextertios: cõgiarii rõné expssit: sed trecẽos uiriti datos accipe. Vtrorũq;: senatorii & eq̃stris ordinis. Forẽsia: togá ad forẽsem usum: uel ut alii existimát q̃ foris extra domũ dico utebãŕ. Fascias purpureæ: qđ ex cõchylio aut purputa fasciæ fierent. Iu. capitolinus demõstrat: purpurea inq̃t matris fascia est illigatus: qđ trinæ item lanæ donarẽtur. Marcia. in apophoretis docet nos lacedemoniæ pastor dõauit amicæ deterior læde purpura matris erat: nec eo ificias & fascias dõari solitas: idẽ auctor fascia crescentes dominæ cõpesce pupillas: sed purpureæ ne ille essent in dubium uenit.

Et ut lætitiam publicam in perpetuum quoq; augeret: adiecit diem saturnalibus: appellauitq; iuuenalem.

De spectaculis per eum editis.

Mvnera gladiatoria ptim in amphiteatro tauri: partim in septis aliquot edidit: quibus inseruit cateruas afroꝝ cãpanorũq; pugilum ex utraq; regione electissimorum. Neq; ex spectaculis semper ipse præsedit: sed interdum aut magistratibus aut amicis p̃sidendi munus iniunxit. Scęnicos ludos: & assidue: & uarii generis: multifariam fecit quondã & nocturnos accẽsis tota urbe luminibus. Sparsit & missilia uariatũ rerũ: & panaria cũ obsonio uiritim diuisit. qua expulatiõe eq̃ti Romão cõtra se hilarius auidusq; uescenti. partes suas misit. Sed & senatori ob eãdé cãm codicillos: q̃bus p̄toré cũ extra ordiné designabat: edidit & circẽses plurimos a mane usq; ad uesperã iteriecta

PHI. Saturnalibus: nũero saturnaliũ: quoꝝ dieꝝ nũerus uarius fuit: ut supra dictũ é: sed cũ q̃nq; dies uel septẽ ferme ab oĩbus attribuanŕ saturnalibus: effecit caius: ut eént sex uel octo dies saturnalioꝝ. Iuuenalé: a iuuene nõ solũ iuuenilis: sed ét iuuẽalis deriuaŕ: Pli. sulpicius galba iuuenalé famá ap̄ principé popiaꝝ pœnis aucuparet: iuuenalé appellauit dié q̃si a iuuenili ætate peculiariter celebrãdũ de iuuenalibus ludis diceŕ in posterioribꝰ. Tauri: statilii: statiliũ tauri a quo amphiteatrũ hortãte augusto extructũ é. Septis: septa fuisse i cãpo martio alibi documus. Cateruas affrorũ: ꝓprie caterua dicitur legio gallorum sicut falanx macedonũ in caterua auctore uegetio erãt sena miliũ milia: hic cateruas accipimus ꝑ multitudine cateruatim depugnante. Præsedit: tãq̃ p̄ses & agoniteta. Ex utraq; regione: ex aphrica & cãpania. Multifariã: pluribus in locis. Missilia uariaꝝ rerũ: missilia ueteres dixerunt munuscula multiiuga: q̃ cõsules imperatores ue in uulgus iactare consueuerunt: q̃ stati sunt eoꝝ q exciperunt: q̃uis ignorenŕ: qđ eoꝝ q̃sque sit excepturus: cuius rei métio fit ap̄ iurisconsultos in li. ii. istitutionũ: alias missilia dici tela q̃ mittunŕ in pugnã nemo est q nesciat. Sparsit: significatissimo uerbo usus est: &. n. talia spargebanŕ iter populares. Et non scilicet hoc ideo sparso elegãti uocabulo nuncupata est a papinio laudante missilia q̃ in populũ Romanũ sparsit domitianus impator: sic enim ait in primo siluaꝝ diues sparsio quos agit tumultus: quẽ iocũ interpretes male legũt & peius interpretãtur: fiebat & sparsio liquoris odorati in spectaculis: de qua ait Seneca in. ii. questionũ nunqd dubitas: quip

Iuuenalis
Caterua
missilia
sparsio

ſparſio illa q̃ ex fundamẽtis mediæ arenæ excreſcẽs:in ſummã altitudinẽ amphiteatri pueniſt cũ intentiõe
ſparſiones aq̃ fiat:idẽ quoq; i ſexto cõtrouerſiaꝝ muſam retorẽ iuidet:q.p ſparſiõibus ad oratoris ĩbres dixerat puti-
odoratorie de & affectate nimis. Panaria:panariũ:cuius diminutiuũ ẽ panariolũ ea figura dr̃ q̃ grãnariũ qua penula
panarium riũ:q̃ clamariũ.hæc enĩ oĩa dicunt̃ repoſitoria eaꝝ reꝝ a qbus ĩclinãt̃ panaria ab ĩperatoribus diuidi po-
panariola pulo ſolita eſſe hiſtorici teſtãt̃ & celebrãt poetæ.hinc illud Martialis cũ panariolis tribus rediſti:& ĩfra di
cet Trãqllus panaria ſenatoribus eqtibuſq;.cũ obſonio diſtributa fuiſſe a domitião.nos hodie quoq; lin-
gua uernacula uocitamus panaria & panariola ciſtas & ciſtellas ex uiminibus cõtextas. Epulatione:epulo
publico:Hilarius:eſuritio facit ut cũ hilaritate & uoluptate ueſcamur:optimũ enĩ obſoniũ eſt fames. Aui
dius:maiori auiditate atq; edicacitate difficulter diregũtur:& ut utar uerbo pliniano:perficiunt̃ omnia in
cibis auide auſta/ Partes ſuas miſit.ſ.obſonii:ut ille q auidius ueſcebatur poſſet duplicato obſonio explere
eſuritionẽ:qđ ẽ honoris cã fieri ſolet.Cyrus ut elegãter tradit xenophon ĩ octauo Pedie cyri:ſi quẽ ex ami
Mittere cis uellet a multis coli & honorari:ad eũ mittebat ptes cibarioꝝ ex mẽſa:illos enĩ colũt qbus uideat aliqd
partes de mitti a meſa Regis:eoſq; exiſtimãt eẽ honorificos & regi ĩ primis charos. Codicillos:tabellas miſit ſenato
menſa ri:quibus eũ declarabat prætorẽ ob eã ſcilicet cãm:q cũ hilaritate & appetentia auidiore ueſcebatur ſecu-
tus plautini paraſiti documentũ:qui ait in trinũmo uerecũdari neminem decere apud menſam.

M.AN. Diẽ ſaturnalibus:unus ab initio fuit ſaturnalioꝝ dies:idẽ ĩ triduũ ſacra ,ppagata ob dies huic
menſi a Cæſare adiectos:deinde Auguſti edicto triũ dieꝝ feriæ ſũt ſaturnalibus tributæ:ita ut in ſeptimũ
diẽ,progarent̃:uno nouiſſime a caligula die addito octo dieꝝ eẽ cœperũt:cætera ad ipſos dies attinentia
Macrobius abũde explicat.Iuuenalẽ in iuuenũ credo gratiã:ut longius adhuc ea ætas laſciueret. Inſeruit
cateruas:cateruarios pugiles ĩmiſcuit cateruarioꝝ pugilũ ſpectacula eoꝝ.ſ.q cateruatim pugnabãt. Miſ
ſilia:munuſcula:q̃ in uulgus ſpargebãt̃ qualis eoꝝ eẽt rõ.C.iure cõſultus ſignificãter ſcribit:miſſilia ingt il
li qui iactant in uulgus trãſferũt rei ,pprietatẽ.ignorãt.n.qđ hoꝝ qſq; exceptuꝝ ſit:dapinius largis gratui-
tũ cadit rapinis & rurſus q̃lis per cuneos hiẽs latinos plebẽ grãdine cõcutit:ſerenã erãt ,pprie miſſilia mũe-
ra:q̃ a principibus ſpargebãt̃ populo:ut uelaria linea:odores unguẽta:& alia huiuſmodi. Panaria:papini-
us hi panaria cãdidaſq; inappas:ſubuectãt epulaſq; lautiores:qbus urbis dat̃ intelligi panaria cum obſoni
is dari ſolita:ſunt enim panaria uaſa ad ferendas dapes ex uiminibus facta:ſabini hodie quoq; minores ci-
ſtas panaria & panariola appellant. Obſonio:carne:caſeo:piſcibus:aliis ue eſculẽtis ad prãdiũ ſiue cœnam
ultra panis uſum inſtruendam. Partes ſuas:obſonium ſibi deſtinatum. Ob eandem cauſam:quia auidi-
us hilariuſq; ueſceretur. Extra ordinem:extraordinario iure.

PHI. Aphricanoꝝ uenatiõe: in libro annotationũ noſtrarum hunc locũ enarrantes docuimus aphricanaꝝ legendũ eẽ nõ aphricãoꝝ:ſũt aũt aphricãæ pantheræ & uarie nominãt̃:de quibus hæc Plinius ſenatuſcõſultũ fuit ne li-

affricanorum uenatione:modo troiæ decurſione: & quoſdam præcipuos mynio & chryſocolla contracto circo : ne ullis niſi ex ſenatorio ordine aurigãtibus cõmiſit:& ſubitos quum lege lotiana apparatum circi proſpicientem pauci

aphricanæ ceret aphricanas in italiã aduehere:ab aphrica dictæ aphricanæ:qm̃ id genus in ea regiõe creberrimũ fuit.

Præcipuos:ludos.ſ.edidit circẽſes. Minio & chryſocolla:miniũ fodit̃ ex gleba ſubruffo colore:uiciatur
miniũ admixta calce faberius ſcriba cũ ĩ auẽtio uoluiſſet habere domũ elegãter expolitã parietes induxit
minacia ex minio qui poſt dies triginta facti ſunt in uenuſto uarioq; colore:& ut auctor eſt Victru.i.vii.parietes paſ
policio ſim expollitiõe minacia expolicebãt̃:Pli.i.xxxiii.miniũ iter pigmẽta maxime fuiſſe auctoritatis apud rõa-
iuppiter nos tradit apud quos facies ſimulachri iouialis minimo illini ſolebat corpora quoq; triũphantium minio
minianus illinebãtur ſic camillũ triũphaſſe auctor eſt Verrius.cẽſores in primis iouem miniandũ locabãt ad hoc al
locus luſiſſe exiſtimo Ciceronem in epiſtola ad papiriũ ſcripta ĩ q̃ ſic ait:aut ẽt polypũ miniani iouis ſimilem cre
Ciceronis de mihi nõ audebis figmẽta quædã abſurda ſuper eo loco ab enarratoribus tullianaꝝ epiſtolaꝝ dici ſolẽt
miniaria cũ feſtiuiter ſignare uoluerit polypũ piſcẽ ĩ mẽſa coctum appõi ſolitũ colore miniacio.quali colore cama-
ri quoq; cocti uiſũtur:& ob id dixit polypũ ſimilẽ iouis miniãi hoc eſt rubẽtem ex coctura.ut rubet iouis
ſimulachrũ ex illitu minii:quãdo a cẽſoribus locabat̃ miniãdus:miniaria dicũtur metalla:uenæq; in qbus
chryſocola miniũ cõficitur:chryſocolla uero ut iterpretatur.Plinius humor eſt per uenam auri defluẽs ĩ metallis era
ris argẽtariis plombaciis ĩuẽitur:eſt & facticia chryſocolla multum ĩfra illam naturalem.Nero princeps in
ſpectaculis harenam circi chryſocolla ſterni uoluit uſus chryſocollæ eſt ĩ medicina & in pictura : eã quoq;
aurifices ſibi uendicant agglutinãdo auro:& ĩde omnes appellatam ſimiliter utentes dicunt ſcribit Victru
uius parietes antiquitus induci ſolitos chryſocolla:caligula:ut circenſes ludos faceret honorificentiores p
harena conſternebat circũ minio & chryſocolla cum minii harena rubẽns:fit chryſocolla cerulei coloris:
quod indicat Victruuius ſcribens pro chryſocolla inſici cerũleum herbã:q luteũ appellat:Plinius dixit ſũ-
mam cõmẽdationis in chryſocolla eẽ:ut colorẽ herbæ ſegetis lete uirentis q̃ ſimilime reddat. Auriganti-
commiſit bus inſtar aurigaꝝ:currus regentibus. Cõmiſit & ſubitos:Ca.quẽadmodũ circenſes quoſdam præcipuos
ediderat:idem ẽt quoſdã cõmiſit ſubitarios & repente factos quos ob id ſubitos appellat:cõmiſit uerbũ eſt
ludis accommodatum:Virgilius:& tuba cõmiſſos medio canit aggere ludos. Cum lege luciana : lex hæc

tanel xat de exhibendo circi apparatu.cum igitur Caius prospiceret an circi apparatus esset ex pscripto li
cianæ legis:quidam postulauerunt a principe:ut subitos circenses edere uellet.
M. AN. Aphricanorum uenatione:hoc magis placet q̄ si aphricanorum:aut afrorum:ut qdá habēt legas.q̄q̄ id
genus hominū ad uenatiōes ipsas nō ihabile Plinius pugnauerunt in circo.xx.elephantes aut ut alii quidá
dicū t.xvii.getulis ex aduerso iaculantibus:Lucanus aut aliter post ictū senior ursa quū iaculú parua lybs
amei stauit habena:itē Tranqllus alibi afros uenationibus adhibitos:nisi:forte eú quoq; locū mēdose legi
arbitrent:cæterum africanæ pantheræ dicunt:ab eo credo quod ut scribit Pli.plurimū in africa capiant q̄q̄
& in syria ut idē ait nascunt eas:ut idé auctor docet uarias ite & pardos.q maiores sunt appellant:qđ afri
canæ sint dictæ uetus senatuscōsultú ab eodē Plinio relatū pspicue demōstrat senatus ingt cōsultū fuit ue
tus ne liceret africanas in italiá aduehere q̄q̄ nō eo ificias posse in uniuersum de oībus feris.quæ ex africa
aduehereñt id dictū uideri sed pro pantheris tm̄ africanas libētius acceperim.Quosdā præcipuos:ludos
f. Minio:miniū i argētaris ut Plinius scribit concrescit a gallia atheniēse prío iuectū sperante aurū posse
excoqui arena rubēte in metallis argenti:apud ro.olī ut uerrius tradidit:sacræ ēt religiōis fuit quod iouis
facies diebus festis eo illini cōsuesset:nec nō & triūphantiū corpora:camillū affirmans ita triūphasse.Chry
socolla:constrato circo Plinius ait:a nerone id factū uisum est inquit:iam Neronis principis spectaculis ha
renam circi chrysocolla sterni:quū ipse cōcolori panno aurigatus esset:est chrysocolla nil aliud q̄ uena pu
tris in puteis per auri uená defluens:nomen ipm aglutinádo auro factū:Plinius existimat. Aurigantibus:
bigas quadrigasue agitātibus. Subitos:ludos potius q̄ gladiatores ut pcipuos illos maiore apparatu:hos
tumultuose editos accipias. Lege louiana:alii lege luciana habēt oreo erit edidit & subitos:quū ex pauci
ex proximis miniáis louiana lege id eaq; postulassent circi apparatū prospicientē qlis eēt ea lex:aut quo la
ta pace adhuc cōpertū hēo:q̄q̄ si legē cū apparatu iūgas:nō defuturos ad quos cōiectura legē referre possis
siqdē.L.claudius.L.cina.L.murēa alii alia rōne ludorum & scæue appatū uariarūt:sed qa de circēsib9 nūc agi
tur.L.tarqnius eos ludos magnificētius opulētius q̄ cæteri reges īstruxit:& circū designauit:sed suspicari li
bet legē:oīno recētiorē fuisse. E pximis:circo accubātib9. Mēianis:mēiana edificia ex tabulis cōpacta in
podiorum speciē:imo eadē quæ & sublimiora podia.& enī q̄ ueneti podiola dicūt:romāi meniana uulgo ap
pellāt:festus a menio cōditore crassi collega rei nomē datū credidit.Valerius.C.licinius macer uir prætori
us calui pater repetūdarum reus dum sentētiæ dicerentur menianū ascendit meretrices meniano proximæ q̄
stum faciebant.Mat.raraq; sub menii fornice rima patet:& alibi submenianæ quæstuariæ puellæ ab eodē
dicuntur. Postulassent:ipsum caligulá circi apparatum prospicientem ut subitarios ludos ederet.

ex proximis menianis postulassent.

De nouo genere spectaculi per eum edito.

NOuū pterea atq; inauditū genus spectaculi excogitauit. Nā baiarū mediū iteruallū usq; ad puteolanas moles triū miliū & sexcētorum ferre passuū pōte cōiunxit. Cōtraxit undiq; onerariis nauibus & ordine duplici ad anchoras collocatis:subiectoq; agere freno:ac directo in appinæ uiæ formam.per hunc pontem ultro citro commeauit : biduo continenti primo die phalerato equo insigniq; quercica corona & cinctura & gladio aureaque clamyde. Postridie quadrigario habitu curiculoq; biiugi

PHI. Ex pximis menianis:Diuus Hieronymus interpretatiōe psalmorum enarrans illud ex psalmo factus sum sicut passer solitarius in tecto.qđ meniana sint apte declarat:cuius uerba sūt hæc in palestina & ægypto ubi uel scripti sunt diuini libri uel interpretati:nō habēt i tectis culmia sed domata:quæ romæ uel solaria uel meniana uocant.i. plana tecta:q̄ transuersis trabibus sustenrātur: ex hoc aūt edificii genere:quod erat in foro ludi spectabant:qđ indicat festus sic scribens:meniana edificia a menio sunt appella

pons p baia

Domata solaria meniana

ta:qui primus in foro ultra colūnas tigna proiecit:quo ampliarentur superiora spectacula porphirio enar
rans illud oratianū:menius absenté nouiū cú caperet ait meniū scurrilitate notissimū post abrosum patri- menius
moniú:uendidisse domū:quá habuerat ad forū spectantē.una sibi excepta colúna:unde cladiatores specta menii co-
ret quæ ex eo menii colúna nominabatur:cuius & lucilius sic meminit:menius cú colúná peteret idē tra- lumna
dit pedianus asconius:dum explanat illud ex diuinatiōe Ciceronis potius q̄ aliquos a colúna menii nostri columna
ordinis:reperiatis tulliani codices pro colúna menia impræsum habent colúna Aenea fortassis ab hoc me menia
nio meniana dicta sunt solaria illa:& ut appellat Hieronymus plana tecta:quæ græci domata nuncupant:
nāq; menius sup colúna:cuius ius sibi exceperat tectū proiecit & tabulata:unde & ipse & posteri eius spe-
ctare munus gladiatorum possent:quod etiam tum in foro dabatur:iabolenus iurisconsultus:qualia forēt
meniana significat sic scribens.interproiectū & immissum hoc interesse ait labeo:quod piectum eēt.id qđ
ita proueheret:ut & nusquá requiesceret:qualia meniana & suggrunda essent.libro quoq;. xliiii. digestorū
meniani fit mentio his uerbis cum quidam uelum in meniano imissum haberent:quod uicini luminibus
officiebat utile interdictum competit accursius non absurde:quod miror menianum exposuit pro solario submenia
uulgo quoq; romani meniana uocitant sermone uernaculo a meniano dici uidentur meretrices submēia- næ

meretrices næ a martiale:tanq̄ ſub menianis circẽſibus habitarent:cũ ſic ait:ſubmenianas cœnet inter uxores. Mediũ
interuallum:huius hiſtoriæ ſic meminit feſtus aurelius in ſpacia triũ miliũ:quod in ſinu puteolão ĩter mo/
les iacet duplici ordine naues cõtexens.haréa aggreſta ad terræ ſpecĩé:uiá ſolidatá falerato equo inſigniſq
querna corona quaſi triũphans indutus aureo paludaméto curru biiugi decucurrit. Moles puteolanas:
quæ exedificatæ ſũt in ſinu puteolão ordine duplici:ut pons ita fieret latior & firmior. Ad anchoras:an
anchoralia chorá primi tyberii inuenerũt:in anchoralibus uſus corticis ex ſubere præcipuus eſt:auctor Plinius in.xvi.
In appiæ formá:ſecũdũ poſituram appiæ uiæ:de qua alibi plura. Biduo cõtinẽti:duobus diebus conti/
continens nuis Qu.curtius cõtinẽti frõde tectæ arbores pro perpetua.item omnia uelut cõtinẽti incẽdio ardere ui/
cõtinenter ſa ide fit aduerbium cõtinẽter quod ſignificat iugiter & perpetuo:Cæſar belgæ cum germãis bellũ cõtinẽ
ter gerũt. Equo phalerato:faleris culto:ſupra docuimus faleras dici ornaméta tam militum q̄ equorum.
Quercia corona:ex quercu facta:quam quernã frequẽtius nominamus:de qua affatim diximus in princi
cetra pio commẽtariorũ. Et cinctura:uetus codex eoq; caſtigatior:nõ cinctura habet:ſed cetra:eſt eni cetra ſcu
cetrati tum breue loreum:quo ut inquit ſeruius utũtur afri & hiſpani:hinc cetrati dicti milites cetris ornati:apud
hiſtoricos:& in primis apud Cæſarem & liuium crebra fit mẽtio cetratorũ a ſilio quoq; dictum eſt barba/
curriculus rica paludẽtem carmina cetra. Quadrigario habitu:quo utitur auriga quadrigarũ. Curriculoq; biiugi:
curriculo curriculũ auctore priſciáo maſculino genere & neutro dicimus diminutiua forma a curru:qntus curtius:
in fluuiũ præcipitauere curricula:curriculũ quoq; pro curſu accipi teſtis eſt cicero:qui ait in oratione pro
caio rabir o exiguũ nobis uitæ curriculũ natura cõſcripſit imẽſum gloriæ curriculo aduerbiũ eſt & ſignifi
cat curſum.Gellius:qn is curriculo dictio eſt plauti peculiaris. Biiugi:a duobus equis ducto quæ biga di
cit. Virgilius:quadriiugos a numero currus appellauit:centum q̄driiugos agitabo ad flumina currus.
M.AN. Baiaq; interuallũ:quod.ccc.ſtadiis cõſtat.ut Ioſephus ſcribit:ſed quadriginta circiter ſtadia pa
tet ea iter capedo illud trãquillus demõſtrat ſenſus eſt:lucrini ſinus interuallũ qui medius eſt inter baias
& puteolos ponte iunxit:auernus ut ſtrabo perſpicuæ docet itra lucrinum.i.introrſum eſt repoſitus:baiæ
a baio olyxis ſocio dictæ ſilius ſedes itaceſia baii. Ad anchoras:ad anchorarũ alligationem & tenacitaté.
Appiæ uitæ:bene appiæ formá dixit & nõ alterius quũ pleraq; ẽt illuſtres uiæ ab urbe ꝓcul ducerẽt ut
latina:ualeria:flaminia:æmilia:ſed appia ſecus mare eo tractu fuit ſtrabo ait:q̄ſi diceret continuata mediis
aquis uiæ rectitudine ac forma:quæ alioquin Lucrini lacus itteruẽtu ad lenam inflectebatur. Phalerato:
phaleris ornato. Inſigni:magnitudine.ſ.aut præcipuo decore. Quærcica:dicitur & quærna a quærcu:q
eadem & ciuica eſt. Cetra:ſcuto:eſt.n.cetra ut marcellus iterpretatur ſicuti genus Varronem ſecurus:que
ita ſcripſiſſe air qui rotundam facere cetram:queat apud liuium quoq; cetrati milites legũtur. Quadriga
rio habitu:quali quadrigarum agitatores uti conſueuere. Biiugi:bigas habenti.
M.AN. Famoſoq;:illuſtriũ in bonam partem accipias neceſſe:eſt niſi peruicaciũ & calcitronũ itelligas:
quos ſtultũ fuiſſet iungere in tam diſcriminoſa aurigatiõe poſſet nõ iepte & formoſorum legi a qua ſane le
ctione nõ abhorreo. Præ ſe ferens.alio ne curru:an eodem ante ſe locatum dicit:an potius daret effigiem
perſona & habitu imitatus dubium uenire poteſt. Prætorianorũ agmine:prætoriáis militibus compoſito
agmine comitátibus. In eſſedo:uehiculo.Ver.belgica uel molli melius feret eſſeda collo. Cohorte ami/
corum:qui illũ roma proficiſcẽtem officii gratia fuerãt ſecuti. Anguſtiorem helleſpõtum:herodotus ait
xerxem ſeſtũ abydo iunxiſſe:qua maris anguſtiæ ſeptem pateant ſtadia nec amplius. Quibus iminebat.
quas bello agreſſurus erat. Interioribus aulicis:ſecretiora aulæ tenẽtibus. Thraſyllus:Tyberii familiaris.
Anxio:ſollicito. Veq; nepoté.Tyberiũ druſo Tyberii filio genitũ:uerũ dixit ad caligulæ differẽtiam q
ex germanico adoptiuo filio fuerat natus. Diſcurſurum:tanq̄ ob impoſſibili argumentatus illũ nõ magis
imperaturum dixit q̄ per altos fluctus equo:uehi potuiſſet:ad quod præſagium diluẽdũ equo trãſuectus
eſt. Atticos ludos:alii haſticos habẽt ego actiacos potius lego:quorũ origo & celebritas in Auguſto expo
ſita eſt.ſi haſticos legas:non uideo quid ſibi cum nouo uerbo Tranquillum uelit:niſi ſit ab haſta factũ:ſed
ipſe ut alibi xyſticos dixiſſet.ασυ ciuitas ſi uero atticos notum eſt quatuor in græcia celebrari ſolita certa
mina olympica:iſthmia:pithia.& nemea:attica.nemo quod ſciam tradidit. Lugduni miſcellos:lugdunum
in gallia circa confluentem araris & rhodani treba.cõdidit fuerunt ibi aræ duæ ſacratæ:quarum Plinius
& Strabo meminerunt ludorum ratiouem.Iuuenalis per tranſitum attigit ſic.palleat ut nudis preſſit:qui
calcibus anguem.aut lugdunenſem rhetor dicturus ad aram.
Eq famoſi PHI. Famoſorum equorum q incurſura erãt clariſſimi:qualis apud Martia.iripinus apud iuuena.cori/
Eq milcia ta apud ſiliũ lampus inter generoſos equos numerantur:equæ milciadis & cimonis: & podarge achillis
dis arion arion adraſti cyllarus caſtrorum de equis q in circo currunt:ita ſcribit Pli.diuerſa circo rõ quæritur: itaq;
cyllarus cum bini in alio ſubigantur imperio non ante quinquẽnes ibi certamẽ accipiunt.M.quoq; uarro de equis
ſcribens tradit:alios idoneos eſſe ad militiam:alios ad curſuram itaq; peritus belli:alios eligit:alios quadri
garius. Præ ſe ferens:ante ſe fe/
rens:& in promptu oſtentás. In
eſſedo. de eſſedis & de eſſedariis
ſcripſimus abunde in ſecundo
eſſe dum propertii cõmentario illum uer/

famoſorum equorum præ ſe ferens Dareum puerũ ex par
thorum obſidibus:comitãte prætorianorũ agmine & in eſſẽ
do cohorte amicorũ. Scio pleroſq; exiſtimaſſe talẽ a Caio:

pontem excogitatum æmulatione Xerxis: qui non sine admiratione aliquanto angustiorē hellespontum contabulauerit. Alios ut Germaniam & Britanniam quibus imminebat alicuius immensi operis fama territaret. Sed auum meum narrantem puer audiebam causam operis ab interioribus aulicis proditam quod trasyllus mathematicus: anxio da successore Tyberio: & in uerum nepotem proniori affirmasset non magis Caium imperaturum: quam per baianū sinum equis discursurū.

De spectaculis per eum peregre factis.

Edidit & pegre spectacula ī sicilia. Syracusis: actiacos ludos & ī Gallia ludūi miscellos: sed hoc certamē & grǽce latinæq; facundięq;: quo certamine ferunt uictoribus præmia uictos contulisse: eorundē & laudes componere coactos: eos autem qui maxime displicuissent. scripta sua spongia liguaue delere iussos. nisi ferulis obiurgari: aut flumine proximo mergi maluissent.

siculum enarrantes: esseda celatis siste britana iugis. sunt enim esseda gallorum uehicula: Oratius tria genera uehiculorum: uno uersu complexus est esseda festinant pilenta petorita naues. Cohorte amicorū: scilicet comitāte: Quæ cohors prætoria peculiariter dici solet: de qua ait catullus: pisonis comites cohors inanis. Emulatiōe xerxis: historia notissima est: quemadmodū xerxes ex asia traiecturus ī europam: cum innumeris copiis pōtem in nauibus cōstrauit sup angustias hellespōti: & ita traduxit exercitum. Lucanus tales fama canit tumidū super æquora xerxem cōstruxisse uias: multū cum pōtibus ausus: sidonius de xerxe ait ut pontum sub ponte daret: lege quæ scribit Herodotus in polynnia de pōte bis a xerxe cōstructo super hellespontum. cum primos pontes tempestas dissoluisset transiuit eius exercitus septem dies per pontem totidemque noctes nullo tempore intermisso xerxes ipse postremus omnium transiuit lingua græca xerxes idem pollet quod bellator artaxerxes: quod magnus bellator. Angustiorem hellespontum: angustias hellespōti septē stadiorum interuallo historici geographiq; dimetiunt. Cōtabulauerit ex nauigiis atq; materia cōtexerit. Ab iterioribus aulicis: aulicos iteriores itelligimus cultores aulæ pa latinæ cariores principibus: & qui arcana secretiora nouerūt. In ueꝝ nepotē diximus supra Tyberiū habuisse duos nepotes: hūc. s. caium caligulam: qui erat per adoptionem nō iuræ naturæ nepos: & alterū nomine Tyberium gemellū: quem ueꝝ appellat: utpote ex druso eius filio genitum: cui imperiū reliquere in primis cupiebat ut superius est explicatum ex auctoritate iosephi. Per baianum sinum: uolēs mathematicus ostēdere Tyberio esse impossibile ꝙ caligula unq̄ imperaret ab impossibilitate duxit argumentum: dicens ꝙ quēadmodū per quas baianas equis discurrere naturaliter homo nō potest nec possibile est ita nū q̄ Caiū imperaturū: sed Caius ut refutaret dictū mathematici quod impossibile uidebatur: id possibile eē demonstrauit. cū per biduum in equo discurrisset per baianū sinum ponte cōstructo. Hasticos ludos hastici ludi dicūtur ab eo quod hastis cōficiunt: sicut gymnicos uocamus ex eo: quod ī his nudi corpus exercent quidam codices habēt atticos: ut sit sensus ludos editos esse a caligula quales athenis edebātur. & q̄a cōmētariis officiū ē nō solū explicare q̄d ipse sentiat: sed ēt q̄d aliis uideat enarrare: q̄dā actiacos ludos legendū esse cōrēdūt intelligētes de his ludis. quos augustus Antonio & cleopatra pfligatis ap̄ actiū epiri ꝓ mōtoriū q̄nquēnales instituit ego existimo simpliciter legēdū esse hasticos tanq̄ hastis militari more confectos. Miscellos: miscellāei ludi a miscēdo iclinari uident: tanq̄ ex multiiugis ludicris uariisq; cōmixti: sic Gellius in calce noctium aticaꝝ doctrinam miscellā elegāter appellat: q̄ multiplicē & uariā reꝝ cognitionē cōplexa est Apuleius quoq; ī tertio de asino aureo: turbā uocāt miscellaneā: q̄ cōfusanea est atq; cōmixta ex coluuione gentiū uariaꝝ: q̄uis q̄dam apuleiani codices nō miscelaneā turbā: sed miscelaneā scriptum habeant tanq̄ significare uoluerit turbā miserā & miserabilē inclinato nomine a misero. iuue. horum ludorū quos trāquillus miscelos nuncupat meminisse uidet illo uersu: sic ueniūt ad miscellanea ludi: præterea ne hoc quoq; ī dictū relinquamus miscellos ludos nō inepte possemus intelligere athleticos: tanq̄ dictos a miscello crotonis conditore in qua ciuitate athletæ plurimi floruerunt quoꝝ celeberrimus extitit ille milo de quo cecinit ouidius in. xv. fletq; milo senior cum spectat in anes illos: qui fuerāt solidarum more feraꝝ herculis: similis: fluidis pendere lacertos: de lugduno iam dictū est: a cuius nomine pars galliarum lugdunensis nuncupat. Victoribus p̄mia uictos: satis penarū satisq; p̄mii: persoluere uidetur uictus in certamine quando de honestamēto ignaui afficit & prætereūtiū oculis & digitis uelut inglorius defamatusq; notatur. Dedecus. n. maximū ferme malorum existimatur attamen caligula instituit & in certamine litteratorio p̄ter ignominiā ēt p̄miū uictori uictus p̄beret: & quod non minus graue esse cogebatur cōponere uersibus eiusdē laudationes. Spongia linguaue delere: diximus supra spongiā deletilē a Varrone nuncupari: non quod deleat. unde illud augusti aiacē in spongiā īcubuisse cū significare uellet se deleuisse tragœdiā nomine aiacem. Ferulis obiurgari: ferula arboꝝ generi ascribitur a Plinio & inter externas anumeratur narthecα græci uocant inde apud platonē in phedone narthecophori ministri bacchi: quasi feruligeri no-

xerxes
q̄d artaxerxes
aulici
hastici ludi
Miscelli ludi
miscella doctrina
milo athleta
Dedecus maximum malorum
spongia deletilis
Ferula narthecophori

ictus ferulæ minatur:bacho.n.ferulæ assignatur.q asinis gratissimæ sunt i pabulo:q obleuitaté maculo⁊ usu senectum pbét:ferulis pedagogi utunt ad obiurgádos castigandosq discipulos:hinc illud ferulæq tristes sceptra pedago⁊:scribit Aristoteles in pblematis ictú ferulæ doloré mouere maioré q aliquod durio⁊.cú tamen acrius feriat quod durius est:cám refert qa scilicet ferula pp pōderis leuitaté pcutit & repcutit:ita ut ictus ualeat duplicari. Flumine:pximo rhodáo:lugdunú:ut inqt Strabo.i.iiii.geographiæ & nos ipsi sumus cōteplati cōditú icole ubi atar rhodanusq cōmiscent:ubi téplú ab uniuersis gallis cōi ipésa i honorem Augusti Cæsaris extructú fuit:aderat & ara dignitatis eximiæ cú titulo gentiú sexaginta q singulæ singulas statuas ibidé erexerant:de his ludis & hac ara lugdunési itelligit Iuue.illo

An lugdunensis uersu aut lugdunésem rhetor dicturus ad ará. Téplú: in superioribus dictú est quéad modú Tyberius romæ templú i choauit i honoré Augusti.quod absolutú fuisse a caligula testat Tranquillus. Tyburti:tyburtina ita illius tyburté ag⁊ appellat p tyburtinú ab eodé tyburtes dicti populi. Alte⁊ peractú:aqductú peregit Claudius. Omissum alte⁊.i.amphiteatrú. Me. nia.i.a Caio refecta fūt.

De operibus publicis per eum editis & pactis.

Opera sub Tyberio semipfecta téplú augusti.theatrúq pōpei absoluit:inchoauit át aquæductú regione tyburti.& amphitheatrú iuxta septa. Quorú operú a successore eius claudio:alte⁊ pactú omissum alterú é syracusis collapsa uetustate mœnia: Deorú edes refectæ:destinauerat:& sami polycratis Regiam restituere.

policratis mors Sami policratis:famos isula i mari icario.i q regnauit policratis tyránus q & opibus & fœlicitate ap historicos iclitus é q qd uixit nō tá fortúæ alúnus dici potuit q puus:sed mors ifamis & erúnosa docuit neminé añ obitú merito dici posse fœlicé fuit.n.ab orete satrape psa⁊ captus suspésusq de policrate lege:quæ scribút herodotus in tertio Strabo in decio quarto:& Plinius in ulrio natura.histo.

M.AN. Eorúdéq laudes:ut maior clades uictú sequeretur pmia é iussus uictoribus dare:sed illud odio amarius:qd & laudes quoq eo⁊ quos odisset uictus cogeret scribere. Scripta sua spógia : uel adagiú illud Augusti pspicue docet:rogatus ille a Lucio tragœdia⁊:ut Macrobius ait scriptor clarissimo qd suus ageret aiax eo ení noie tragœdiá scribere fuerat exorsus rńdisse dr. Aiacé suú spógiæ icubuisse. Ferulis:no to uirgulti genere:quo oli pueri pulsabant:Iuue.& nos ergo manú ferulæ subduximus. Mar. fuisæ nimiú pueris gratæq magistris cara pmetheo múere ligna sumus. Téplú:Augusti qd iter palatiú & capitolium fuerat illi erectú. Theatrú Pōpei:Tyberius id istaurare cœpat. Regiōe tyburti:q pte tybur sedet: Alte⁊ pactú:anienis deriuiú regiōe tyburti. Alte⁊ omissú:amphitheat⁊ iseptis. Syracusis:urbs siciliæ nobilissima syracusæ q ut Strabo tradidit muro⁊ ábitus.c.& octigéta habuit stadia:archias corīthius urbé ipam cōdidit. Policratis regiá:policrates famius:ut herodotus & Pli.scribút oium tyráno⁊ q unquá in græcia fuerút fœlicitate & magnificétia sane priceps:sed exitus ifœlicissimus:qppe q suspendio necatus est huius fuit memoratissimus annulus ille:cú sardōice a pisce fortúæ isidiátis máu:ut Plinius ait dńio restitutus.

didymeú quid PHI. Didymeú:miletos ioniæ asiatice caput est:antea anactoria noiata super octoginta urbium per cúcta maria genitrix:ubi oraculú fuit antiqtus brancida⁊ appellatú postea apollinis didymei auctor Pli.i.v. de didymeo milesio sic scribit Strabo li.xiiii.post possidiú milesiú est oraculum apollini didymeo sacrum apud brancidas ad decem & octo stadia ascendenti id a xerxe incensum est quéadmodum cætera templa omnia ephesio excepto:postea milesii templú cōstruxerút omniú maximú:quod propter magnitudinem

didymeus unde remansit sine tecto uariis antiqua⁊ artiú donis sumptuosissime honoratú.Didymeus aút apollo ideo uocat:quod gem:nam specié sui numinis perfert ipse illuminando formandoq luná:etení ex uno fonte lucis gemino sidere sparia diei & noctis illustrat:unde & romani ut auctor est macro.solé didymei apollinis

didymos geminus appellatione uenerant didymos ení græce geminus uocat de hoc didymeo téplo apollini dicato loquitur qntus curtius cú ait brácidæ eius incolæ erant:mileto quondá iussu xerxis cú e græcia rediret transierant & in ea sede cōstituerant qui téplú quod didymeon appellauit in gratiá xerxis uiolauerant de hoc núc intelligi Tranqllus:q legút didymeú:& ad téplú cibeles referunt labunt in errorem manifestarium. Ismú perdiximus in lu. Cæ.de istmo corinthiaco:q deme rex & Cæsar dictator & hic caius caligula & domitius nero perfodere tétauerút in fausto:ut omnium patuit exitu incepto. Primipilaré:centurioné primipili dignitate decoratú iurisconsultus de legatis tertio.Iulius Agrippa primipilaris testō suo cauit. Hactenus:ut de principe:quæ hucusq dicta sunt & caligula uideri possunt dicta tanq de bono pricipe & digna

Mileti didymeum peragere: In iugo alpium urbem condere: sed ante omnia isthmum in achaia perfodere: Miseratque iam ad dimetiendum opus primipilarem Caium.

De uanagloria & elatione eiusdem.

Hactenus quasi de principe: reliqua ut de monstro narrãda sunt. Cõpluribus cognominibus assũptis (Nã & pius: & castrorum filius: & pr̃ exercituum: & optimus maxius Cęsar uocabat) quũ audiret forte reges q officii cã i urbẽ aduenerãt cõcertantes apud se sup cœna de nobilitate generis: exclamauit. εἷσ κοίρανοσ ἐστω̃ εἷσ βασιλευσ. i. unus dñs sit unus rex. Nec multũ abfuit qn stati diadema sumeret: speciẽmq; pricipatus i regni formã cõuerteret. Verũ admonitus & principũ & regũ se excessisse fastigiũ: diuinã maiestatẽ ex eo assererẽ sibi cepit: datoq; negocio ut simulacra numinũ religiõe & arte pclara: iter q olympici

imperatore: sed quæ mox dicentur infanda portẽdosa ac monstrifica sicut neq; humanæ naturæ cõgruẽtia uixq; credibilia: ex qbus admõemur teterrimos mortalũ fuisse nõ paucos principes romanos: a quorũ moribus pinde ac morbis resilire debẽt atq; refugere oẽs sũmates infamatesq;. Castrorũ filius: qa in castris natus dicebat & in armis patris nutritus: de hoc Seneca sic scribit iratus fuit herenio Macro q illũ Caiũ salutauerat: hic i castris natus & alũnas legionũ uocari solebat nullo noie militibus familiarior unq̃ factus iam caligulã cõuicium iudicabat & pbrũ.

Optimus maximus: cognomẽto usurpabat quæ Iouis sunt tradit Cicero in secũdo de na. deo. Iouem a maioribus nostris dictũ optimũ maximũ: quia maius est certeq; gratius pdesse oibus q̃ opes magnas habere Traianus quoq; auctore Plinio i panegyrico optimi cognomẽ accepit. Officii causa. s. ipm principẽ inuiserent ac salutarent: officiũ. n. est ut ait dõatus: quod unicuiq; psonæ cõuenit: qd cur factũ sit rõ probabilis: ut ait Cicero: reddi potest. officiũ illud perfectum. qd' græci κατόρθωμα dicũt pertinet ad sapientẽ. Officium Super cœnã: intercenãdũ: εἷσ κοίρανοσ εἷσ βασιλευσ latine sic iterptat: unus sit dñs: unus rex: sententia est homerica: q̃ in secũdo iliacos rapsodia usurpat ulyxes his uersibus nõ opus ut multi: sed priceps iperet unus. Rex unus cui sceptra dedit uenerandaq; iura Iuppiter: ut q recta forent ac iusta uideret. Diadema: tanquã rex regiũ insigne. Principatus: qui erat sub Cæsaribus. In regni formam: Vt Romanũ diceretur regnũ non imperiũ. Fastigium: sublimitatẽ apicem altitudinem. Diuinam maiestatẽ: ut maiestate ac diuinitate ea coleretur: qua dii coluntur.

M. AN. Mileti: miletus ioniæ urbs cretẽses prio iuxta mare cõdiderũt: mox a sarpedone in locũ ubi recentior urbs fuit coloni a ueteri mileto deducti. nouissime neleus eã cõdidit: Strabo est auctor. Dindymeũ: dyndimeæ matris idest cibeles tẽplũ. Isthmũ perfodere: id opus tã: ab eo quã a plerisq; aliis ducibus infœliciter tentatũ scribit Plinius. Quasi de principe: idest principe: digna: breuissimaq; ut assolet utitur trãsitione. Super cœnã: quũ cœnaretur εἷσ κοίρανοσ ἐστω̃ εἷσ βασιλευσ ex primo iliados sũptũ: unus sit imperator unus rex. Diadema: regiũ insigne. Fastigiũ: celsitudinẽ: sublimitatẽ. Diuinã maiestatẽ: diuinos honores. Asserere: uendicare. Dato: negocio: data puincia curaq; iniũcta. Religione & arte: non opere solũ: sed psentia crediti numinis celebria. Olympici iouis: olypiũ iouẽ phidias atheniẽsis carmini filius ebore & auro figurauit: rogatusq; apã dadeno qd nã ad exẽplar iouis staturã facturus esset respõdisse dicit ad homeri imaginẽ poetæ carmina: ut sunt apud Strabonẽ in latinũ uersa subiiciẽda duximus ne cognoscere uolentibus aliunde petenda essent. atq; superciliis saturninus ãnuit atris ambrosiæ fluxere comæ de uertice regis æterni ast nutu magnũ cõcussit olympũ. Palati: qd foro iminebat.

PHI. Olympici iouis: simulachrum iouis olympici fuit ex ebore a phidia artificiũ clarissimo labefactũ: de quo Pli. hæc phidiã clarissimũ esse per oẽs gẽtes: quæ iouis olympici famã itelligũt. nemo dubitat. idem in vii. phidiæ iuppiter olympius quotidie testimoniũ perhibet: Quintilianus in duodecimo phidias in ebore Iuppiter artifex lõge citra emulũ uel si nihil nisi mineruã athenis aut olympiũ in elide iouẽ fecisset: cuius pulchritu olympius do adiecisse aliqd ẽt receptæ religioni uidet: adeo maiestas opis deũ æquit de magnitudine huius simulachri nõ pauco Strabo i. viii. geographiæ. Capite dẽpto: obseruauimus ap Pli. qd supra quoq; cõmemoratũ est: statuarum capita pmutari solita surdo figurarum discrimine itaq; caligula cõmodissime potuit caput suum imponere simulachris deorum sublatis deorum capitibus cõsimiliter cõmodus imperator qui emulus fuit caianorum uirorum: collossum caput dẽpsit: qd neronis eẽt: ac suũ iposuit: ut auctor est lãpridius. Partẽ palatii ad forum usq;: Pli. li. xxxvi. tradit se bis uidisse urbẽ totã cingi duabus donibus duorum principũ cai. s. caligulæ & neronis. In uestibulũ trãsfigurata. In iulio cæsare explanauimus: quẽadmodũ edes castrorum posita erat imedio foro romano in oculis quotidianoq; aspectu po. ro. caligula cũ domũ palatinã usq; ad forum pmisisset. effecit: ut edes castoris & pollucis e regiõe uestibuli suarum ediũ eẽt collocata: hoc. n. intelligere malo q̃ qd in uestibuli formã uersa fuisset. Fratres deos: castorẽ & pollucẽ. Mediũ: tãq̃ honoratiorẽ uenerabilioreq; ipsis diis. Latialẽ iouẽ: latialis iuppiter in albão mõte colebat: cuius tẽplum cõstituit tarquinius latialis supbus sacrificiaq; latiali ioui cõia fiebant a romanis & latinis populis auctor Diony. li. iiii. historiarum refert iuppiter lactantius latialẽ iouẽ a latinis coli solitũ húano sanguine: latinas ferias ioui latiali in monte albão: idicere

Iouis apportarēt egregia:q̄bus:capite dēpto ſuū īpōeret. partē palatii ad forū uſq; ꝓmouit. atq; æde Caſtoris & pollucis in ueſtibulū transfiguratacq; cõſiſtens ſæpe iter fratres deos medium adorandum ſe adeuntibus exhibebat:& quidem eum latialem Iouem conſalutauerunt. Templum etiā numini ſuo proprium & ſacerdotes:& excogitatiſſimas hoſtias inſtituit. In templo ſimulacrum ſtabat aureum iconiū Amiciebaturq; quottidie ueſte quaſi ipē uteret. Magiſteria ſacerdotii ditiſſimus q̄ſq; & ambitiōe:& licitatione maxima uicibus comparabant. Hoſtię erat phœnicopteri pauones

ſolebāt cõſules inito ſtati cõſulatu:qđ ſignificat Liuius li. xxi. ab origine urbis:de hoc ait Lucāus in.i.& reſidēs celſa latialis iuppiter alba:de eodē intelligi uoluit cū ait i.v.nec nō iliace numē qđ ꝑſidet albæ haud meritum latio ſolēnia ſacra pacto. Simulachꝝ iconiū:iconas uocāt ſtatuas in q̄bus ſimilitudo mēbroꝝ exꝑſſa cõſpicit̄ q̄les dicari mos erat eorū:q in ludis olipiacis ter ſupera uiſſet:auctorpli.i.xxxiiii.εἰκονα græci uocāt imaginē & a grāmaticis icon dr̄ tropus:quo deſcriptio figuræ imaginiſq; alicuius exprimit̄:ut illud uirgilianū:os humeroſq; deos ſimilis:& illud oia mercurio ſimilis uocēq; colorēq;:hic fit iconicū:qđ ſignificat ſilē ac ueluti imaginariū Pli.iconicos duces noīat depictos exꝑſſa mēbroꝝ ſilitudine oriſq; liniamētis:q̄lia fuerāt in uiuentibus ſic.n.ait i.xxxv.adeo iā coloꝝ uſus īcrebuerat a deo ars ꝑfecta erat:ut i eo ꝑlio icõicos duces pinxiſſe tradatur atenīēſiū milciadē callimachū cinegiꝝ:barbaroꝝ:datī thyſſaphemē:ſic ēt Trāqllus iconiū ſimulachꝝ caligulæ appellat:i quo erat exꝑſſa mēbroꝝ ipſius ſimilitudo atq; oris liniamēta:Sene.i.xv.epiſtolaꝝ icõiſmos appellat deſcriptiões:aitq; id uerbū eē publicanoꝝ. Amiciebat̄:ueſtiebat̄ ſimulachꝝ.ſ.illud ex auro iconiū.q fungunt̄ officio ueſtiēdi ſimulachra.hi ueſtitores deoꝝ noīant̄.firmicus maternus tradit i tertio matheſeos:qđ Mercurius cū uenere i tertio ab horoſcopo loco faciet ueſtitores deoꝝ. Magiſteria ſacerdotii:ſenſus ē unuſq̄ſq; ex diuitioribus imēſo ꝑtio & ambitu emebat ſacerdotiū illud dicatū numini caligulæ:ut.ſ.eēt magiſter & tāq̄ archiereus hoc ē priceps tēporatius ſacerdotū. Licitatiōe:licitatio dr̄ oblatio:q̄ fit in reꝝ emptiōe & uectigaliū cõductione:de licitatiōe uectigaliū & licitatoribus ſcribūt iuriſcõſulti digeſtis de uectigalibus & a nobis i prio cõmētario traditū. Phenicopteri:phenicopterus auis eſt a rubentibus pennis noīata.Mar.nomēq; debet q̄ rubētib; pēnis. phēicopteri linguā ꝓcipuī ſaporis eē apitius docuit:heliogabalus exhibuit palatinis ingentes dapes extis nulloꝝ refertas & cerebellis phenicopteroꝝ.

Pauones:pauo ab auctoribus tradit̄ eſſe nō glorioſum tm̄ aial:ſed & maliuolū laudatus expādit colores aduerſo maxīe ſole idē ſimū ſuū reſorbet inuidēs hominū utilitatibus:Carnē pauonis incorruptā diutiſſime ſeruari teſtis eſt Auguſtinus in uigeſimo primo de ciuitate dei dr̄ pauus & pauo in ſecūdo & tertio ordine:auſonius pauaq; de pauo conſtitit ante oculos pauus e ſamo ut inqt Gellius eſt ꝑſtantior.

iconium ſimulachrū

icon iconici duces

ueſtitores deorum

archiereus

licitatio

phenicopterus

pauo inuidus

. M.AN. Aede caſtoris & pollucis:de æde ipſa i Cæſare dictatore abūde diximus. Trāſfigurata i ueſtibuli figurā uerſa. Frēs deos:caſtores. Latialē iouē:q̄ſi urbi ac latio ꝑſideret:eo.n.noīe iuppiter albæ colebat̄.Lucāus & reſidēs celſa latialis iuppiter alba. Propriū:haud cū minime aliquo cõe. Excogitatiſſimā: exq̄ſitiſſimā ac lõge elegātiores q̄ reliqs diis imolarēt. Icõiū:ad eius effigiē deliniatū. Amiciebat̄:induebat̄ ſimulachꝝ.ſ. Magiſteria ſacerdotii:ut magri & tāq̄ ſacroꝝ põtifices eēnt. Ditiſſimus:q̄ſq; q diuitiis maxīe polerēt.. Ambitiōe:ut multos rogarēt multa largirēt̄ magiſterii adipiſcēdi cā. Licitatiōe: licitādo: plura pollicēdo. Vicibus:quo appet id ſacerdotiū annuū nō ꝑpetuū fuiſſe. Phēicopteri auis:cuius līguā optimi eē ſaporis apitius docuit nepotē:ut Pli.ait altiſſimus gurges.de phēicoptero:Mar.dat mihi penna rubis nomē:ſed līgua guloſis nr̄a ſapit qđ ſi garrula līgua foret.iuue.& phēicopterus igēs. Pauones:pauo auis notiſſima de cuius natura & caudæ decore plura Pli.Mar.miraris quotiēs gēmātes explicat alas & potes hūc ſæuo tradere dure coquo. Erythotraones:anſeꝝ gēus Pli. Erythotraonas ſuus nitor abſolutaq; nigritia & ſupciliis cocci rubor:uñ & nomē factū uideri pt:Græci ερυθρον coccinū uocāt. Nūidicæ meleagrides:cõiūcti legas:Varro i re ruſtica galliæ inqt africāæ ſūt grādes uariæ gibberæ q̄s meleagrides appellāt Græci:hæ nouiſſimæ &c.Plinius ſimili mō pugnāt meleagrides i boetia africæ hoc ē gallinaꝝ gēus ſibbeꝝ uariis ſpſum plumis nouiſſimæ ſūt pegrinaꝝ auiū imēſas receptæ pp igratū uirus id urbaniſſimus poeta diſticho mõſtrare uoluit Anſere inqt romāo q̄q̄ ſat̄ Hānibal eē:ipſe ſuas nunq̄ barbarus ædit aues: ad illud certe alluſit quod ſecūdi belli punici tpibus nõdū eius auis uſus ullus in terra italia fuit : Oratius afrā auē appellauit:non afra inquit auis quā porphirius numidicā gallinam interpretatur.

. PHI. Tetraones:Plinius in decimo inter genera anſerum tetraonas nominat:cuius uerba ſunt hæc.decet & tetraonas ſuus nitor abſolutaq; nigritia:in ſuperciliis cocci rubor:tamen pleriq; omnes Pliniani codices non tetraonas habent ſed erythrotaonas.Numidicæ:gallina aphricana a pleriſq; numidica dr̄ : quæ ut docet Columella in nono.nõ eadē eſt:ſed meleagridi ſimilis:niſi qđ rutilā criſtā capite gerit:q̄ ſūt utraq; in maleagridæ cerulea.Varro aūt i tertio de re ruſtica gallias aphricanas meleagrides eē tradit.de meleagridibus hæc Pli.in.x.ſimili mō pugnant meleagrides in boetia aphricæ hoc eſt gallinaꝝ genus gibbeꝝ uariis ſparſum plumis quæ nouiſſimæ ſunt pegrinaꝝ auiū imenſas receptæ pp ingratū uirus.ueꝝ meleagri tumulus nobiles eas fecit tranquillus ſentiens cum columellam ſuperat meleagridas a numidicis:nam ſciun-

numidica gallina

tetráones numídicæ meleagrides phasianæ: q̄ generatim p singulos dies immolarent. & noctibus quidem plenam ful gentē q̄ lunam inuitabat assidue in amplexus: atq; concubi tum. Interdiu uero cum capitolio Ioue secreto fabulabat: modo insusurrans: ac præbens uicem aures: modo clarius. nec sina iurgiis. Nam uox cōminantis audita est. τισ γᾶιαν χαλδοῦη ωορ ἔσε. i. ad terram græcorū transferam te donec exoratus referebat. & in contubernium ultro inuitatus sui per templum diui Augusti ponte transmisso palatium capi toliumq; coniunxit. Mox quo proprior esset in area capito lina nouæ domus fundamenta iecit.

De eodē & de detractiōe & sæuitia eius cōtra ꝓpinquos.

dī potius q̄ cōlūctim singl'a hæc legi debent. de nūidica sic ait pe trōius arbiter. gallina tibi nūidi ca tibi gallus spado. Phasianæ: phasianæ mart. ipioꝝ pharsiana cholcoꝝ. satis cōstat a phasi fluuio colcho rū phasianas noiatas: uñ primū trāsportatā se phasiana testat ap epigrāmatistā. hadriāus teraphar maco ul' potius pētapharmaco pentapharmacon usus est: qđ cibi regil genus ē: qđ cōstat ex rebus qnq; hoc ē sumi ne pharsiāo pauōe crustulato & aprugna. Antōius zeta habebat istam cōsuetudinem ut prandia cōsuetudo antonini parari sibi iuberet p singulas lras ueluti p. f. ut ita edulia oīa: q̄ īci perēt ab ea lra apponeret. ut phasiāus farrata ficus ficedula. mō p. a. ut anser anas mō per. p. ut pullus pdix pauus porcellus. Alexāder romāus impator diebus tm̄ festis phasianū adhibuit ī mēsa. Gñatim: p gña sin gula uerbi cā. ut hoc die nūidicæ: alio die pauōes: & alio phenicopteri imolarent. Virgi. q̄re agite o ꝓprios gñatim discite cultus agricolæ. græci gñatim dicūt κατα γένοσ. Inuitabat in amplexū: tanq̄ in digniori amplexu futura eēt q̄ endymionis: q a lūa adamatus fuisse tradit. Cū capitolino Ioue: tale qddam Scipio Aphricāus factitasse tradit: q in capitoliū priusq̄ diluculare uentitare solebat atq; ibi solus demorabat q̄si cōsultans de repu. cū Ioue. & tūc eū neq; canes allatrabant neq; incurrebāt aliogn in alios semp seuir soliti.

Clarius: sublatiore uoce. Vox cōminantis: scribit Sene. li. i. de ira: caligulā iratū cœlo: qđ obstreperit pāto mimis: qđq; cōmessatio sua fulminibus terreret: ad pugnā ꝓuocasse iouē. Exoratus: cōplacatus a Ioue de mulctusq;. In contuberniū: ut una cū ipso Ioue degere uellet. εἰσ γε ἀν. uerba græca sūt: q̄ latinæ sic iter pretant: in terrā danaoꝝ transferā te. hoc aūt caligula: iō dicebat minitabūdus in iouē tanq̄ indignū: q ī ca pitolio romano coleret. Inuitatus: ab ipso. s. Ioue. Sup templū: pons ille fuit ductus supra fastigiū tēpli qđ augusto dicatū ipse absoluerat. In area capitolina: areæ ut docet Varro loca sūt in urbe pura: delubꝝ uo cauerūt in quo pter idē sit area assūpta deū cā. existimat Macrob. aream a Virgilio significari illo uersu: aut ante ara deū pingues spartiat ad aras qd. n. est aliud spartiat: quā spatio lati itineris obambulat: & adiicien do ante aras: ostendit areā absumptā deoꝝ cā Victruuius in. iiii. multa scribit de areis temploꝝ. area cā relegatiōis oui dii

M. AN. Phasianæ: aues a phasi colchoꝝ flu. uñ aduectæ sūt: Mar. Argoa primū sum trāsportata Carina: ante mihi natus nil nisi phasis erat: Plinius pharsianæ in colchis geminas ex pluma aures submittūt. Gñatim: p sua cuiusq; diei gña ut itelligas singulis diebus singl'a fuisse gña ascripta. Cōcubitū suū. Interdiu: cla ra luce & nō noctu sicuti cū lūa. Fabulabat: colloq̄bat mutuū sermonē & collogum assimulabat. Clari um: altius. Nō sine iurgiis: nō sine obiurgatiōe & cōuicio. Cōminantis: caligulæ: εἰσ γαῖαν χαλδαίων περσε in græcoꝝ terrā trāsferā te: nō ad simulachꝝ id referas sed ad natalē terrā q̄si diceret ablegabo te hic in eā terrā uñ aduectus es Calimachus ī hymnis auctor ē Iouē scdm quosdā in creta natū alii ī archadia di xere ξεο inqt σε μὲν ἰδαίοισ σὺ ὔρεσι φασι γενέσθαι ζεῦ σε δ᾽ ἐν αρκαδίᾳ πότερον πάτερ ἐψεύσαντο κρῆτεσ αεὶ ψεῦσται. Te iuppiter in ideis montibus quidam genitum ferunt te quoq; & in ar chadia utri igitur mentiti sunt: Cretenses inquit mendaces &c.

PHI. Agrippæ nepotē: supra dcm̄ ē caligulā gēitū eē ex agrippia marci agrippæ filia. Succēdebat: irasce bat. Eū: agrippā. Augustus cū filia: ex hoc trāqlli dcō lector attēde: qđ uulgo dici solet de ouidii relegatōe: id eē aliq̄ auctoritate subnixū. fama circūfert ouidiū iō ab augusto relegatū: qđ eū uiderit cū Iulia filia ice stū admittētē. ñ me pterit sidoniū īsinuar amorē puellæ cæsareæ fuisse cāꝫ relegatōis. & alia dici solēt pagē ꝯsistētia. Insectatōe: criatōe ac īfamatōe: q. n. pt eē maior īsectatio q̄ optio pricipi obiicer īcestū filiæ rē ꝓfe cto teterrimā atq; īdignissimā oī uitupatōe. Acciacas: qbꝰ apđ acciū antōiū cleopatrāq; pfligauit. Sicias: q bus sextū Pōpeiū ī sicilia debellauit. Feriis solēnibꝰ: moris ē ut dies illi iter festos referant & solēniter cele brēt: qbꝰ uictoria ex ꝯuictis hostibꝰ pta ē: sicuti bonōiēses iā mltos ānos celebrāt diui raphael diē: cursusq; equoꝝ pnicissimoꝝ exhibet ad ppetuū uictoriæ pte monumētū caligula uero utpote oīum bipedū pessi mus noluit uictorias augusti uictoriarūq; dies celebrari ut eēnt feriati & solēniter coleret tāq̄ illæ uictoriæ fuissent romāis nō salutiferæ & exitiales & pestiferæ. Augustā: dixius aña liuiā augustæ nomē accepisse cū augusto cæsari nupsissꝫ. Proauiā: liuiā drusū gēuit ex quo natꝰ ē germāicꝰ caligłæ pr. & ita illa erat caligłæ pauia ille uero liuiæ ꝓnepos. Vlyxē stola. caligła uolēs īsectari liuiā tāq̄ uafrā & ueteratricē fœīam freqn ter eā appellabar ulyxē stolatū. tāq̄ iter fœīas eēt alter ulyxes: q oīum ut notissimū ē fuisse fert callidissimꝰ & uaferriuſ. stolatū iō appellabat qa fœīa erat. ē. n. stola uestis mronal: orati. ad talos stola ꝺmissa & circūda ta palla. Val'. ī capite ꝺ pudicitia. te custode mronal' stola cēset. a Mar. dr̄ pudor stolatꝰ p mronali. Idētidē Vlyxes stolatus Stola

Grippæ se nepoté neq; credi:neq; dici ob ignobilitatem eius uolebat:succensebatq; si qui uel oratione uel carmine imaginibus cum cæsarũ insererent. Prædicabat autem matrem suam ex incesto. quod augustus cũ Iulia filia admisisset procreatam. Ac non contentus hac Augusti insectatione Actiacas singulasq; uictorias ut funestas populi romani. & calamitosas uetuit solénibus feriis celebrari. Liuiam Augustam pauiam Vlyxem stolatum idétidem appellans:etiam ignobilitatis quadá ad senatũ epistola arguere ausus est:quasi materno auo decurione fundano ortá:quũ publicis monumétis certú sit aufidiũ Lirgoné romæ honoribus functũ. Auiæ Antoniæ secretũ petéti denegauit nisi ut itꝛueniret Macro ꝑfectus. Ac p istiusmodi idignitates & tedia cã extitit mortis dato tñ. ut qdam putát. & ueneno. Nec defũctæ illũ honoré habuit: ꝓspexitq; e triclinio ardétem rogum. Fratré Tyberiũ inopinanté repéte immisso tribuno militũ interemit. Syllanũ ité socerũ ad necé secãdasq; nouacula fauces cõpulit. Causatus i utroq; qd hic igressũ se turbatius mare nõ eét secutus:ac spe occupádi urbé si qd sibi p tépestates accideret:remãsisset. Ille antidotũ aboleuisset:q̃si ad ꝑcauéda uenéa sua sũptũ. Quũ & Sylla

freqnter. Ignobilitatis arguere: uetus & latia e loquutio é. arguo te ignobilitatis stupri dedecoris.

Decuriõe fũdáo:táq̃ nõ romanus fuiss; sed múicipalis ex múicipio fũdáo. fundi át oppidú est: ubi si Seruio credius latiũ teriabaẗ. Ora. fũdáæ citatis méinit illo uersu. fundos aufidio lusco. ꝑtore libéter linqmus. hic fũdáus dcurio:q fũdis agebat senatoré: fũdis natú tyberiũ eé qdá ꝑdiderút sicut supra explicatũ é. Publicis monumétis. libris annalibus: actis nõ placet itelligere de sepulchris. Romæ:& nõ i múicipio fũdáo ut aiebat caligula. Aufidiũ:m̃nũ liuiæ auũ. Auiæ:Antõiæ ex q̃ germáicus natꝰ é pr̃ caligulæ. Secretú:ut cũ eo colloqreẗ arbitris rẽotis. Præfectus:cohortiũ. s. ꝑtorianaꝝ. Nec defunctæ auiæ Antõiæ. E triclinio:locus auget scelus. ex cœnatiõe. n. & ex ipa mẽsa q̃si idĩgẽs géio spectabat funꝰ auiæ. Ardété rogũ: quo cadauer auiæ comburebaẗ.

Fundi

M.AN. Exoratus:ꝑcibus uictus. In cõtuberniũ:cõem hĩtationé. Inuitatus:caligula a Ioue. Palatiũ capitoliũq; cõiũxit:ex duabus diuersis sedibus, puio põtis usu uná effecit quũ palatiũ ipse. Iuppiter capitoliũ teneret. Propior:uicinior arcaq; téplo adiecta erat. Fũdaméta iecit:fũdare cœpit. Agrippæ:marci agrippæ suo magis q̃ ꝓgéitoꝝ splédoꝛ clari agrippæ dci q i pedes nascũẗ q̃si ægre nati Pli. i pedes ꝓcedere nascété cõtra naturá é:quo arguméto eos agrippas appellaueẗ ut ægre ꝑtos q̃ſi. M. Agrippa ferút genitũ unico ꝑpe fœlicitatis exéplo oĩbꝰ ad húc modũ natis. Imagibus:claris noĩbus domestico ꝑstémate. Mr̃em suá: Agrippiná q:marci agrippæ & Iuliæ filia credita eét. Insectatiõe:criatiõe & ifamia. Actiacas & siculas:qbꝰ & Antõius & Sextus Põpeius uicti sũt:sed uerior lectio actiacé & siculá uictorias:ut núerus militudinis ad utrũq; referaẗ:ac siqs dicat scipioné & læliũ uiros optĩos audio ueræ amicitiæ cultores fuisse:Ci. qd duo ꝓpugnacula belli pũici. Gn. &. P. Scipiões. Fũestas:exitiales. Vetuit celebrari:dies. s. qbꝰ ille ad actiũ & circa Siciliá nauali ꝑlio hostes uicisset. Liuiá pauiá:pr̃is sui germái auiá:Liuia náq; drusũ géuit:drusus germanicũ:germáicus caligulá. Vlyxé stolatũ:nafrá & astutá ut fuit iter græcos ulyxes:stolatá uero fœiam dicit qppe q stola amicireẗ erat id apd rõanos pudicaꝝ matronaꝝ isignæ:Mar. stolatũ pudoré appellat:é q stola græcũ uerbũ q illd sophoclis demõstrat ἄξκξίσ μύϽολᾶ. Ignobilitatis:hũilis & obscuri gñis. Decuriõe:qd dcuriões i múicipiis & colõiis eént dixĩus publicis mõumétis publicoꝝ actuũ testionio. Caligulæ cauilliũ refellit. aufidiũ ligoné:liuiæ auũ. Romæ:& nõ i múicipiis. Auiæ antõiæ:auiæ pr̃næ. Secretú:secretius colloqum. Macro ꝑfectus:ꝑtoriis. s. p qué ut dixĩus Tyberiũ oppsserat. Indignitates:contũelias.

Dato ueneo:nõ solũ cõtũeliis affecerit:sed uenenũ ét ut celerius obiret parauerit. Fr̃em tyberiũ:cohæredé suũ ex druso tyberii filio ut supra oñdimus natũ. Syllanũ soceꝝ. M. syllanũ cuius filiá adhuc admodũ iuuẽis duxit uxoré. Nouacula:rasorio cultro:Mar. i lalagé hoc salamádra notet ul̃ seua nouacula nudet.

Cátus:cãm & ꝑtextũ afferés. Turbatius mare:cõcitatius ac p hoc tractatu difficilius. Antidotũ:remediũ cõtra uenéa:q̃si ex aduerso sũptũ siue datú:sũt feræ átidota & ipsa uenéa sed cõtra uenenũ q̃sita:i qbus symphatia illa a græcis celebrata & a Plinio ñ uno loco repetita ꝑcipue dep̃hédiẗ ab antidoto fit antidotarius liber quo antidotoꝝ cõtineẗ ꝑcepta:q̃le illd ex mitridatis scrinio deprõptũ fuisse cõstat:ex duabus di cibus siccis totidéq; sicis & foli s rutæ. xx. cú gráo sals cõtritis aduersus pñtis diei uenenũ quæsitum.

PHI. Secádas fauces:eodé gñe mortis piit tigillius:q auctoꝛ tacito ap̃ sinuesanas aq̃s sectis nouacula faucibꝰ ifamé uitá fœdauit exitu ihõesto. Nouacula:cultro tõsorio ad radédũ accõmodata tõsores i Italia ex sicilia uenerũt adducéte ticinio méa. añ itõsi fueẗ. Cátus:ueluti cã; allegás Martia. sed iá cáris ános. Quod hic. s. sylláus. Ille:fr̃ Tyberius. Antidotũ oboluisset:odoré remediũ cõtra uenéa exhalasset:é. n. obolere graue oléti odoréq; uehemétiore reddeẗ. átidota sicut uulgo notũ é remedia dñr aduersus uenéa. dr̃ & átidotus fœminío gñe. aug. li. xvi. huius regis antidotus celebratissima é:q mithridatia uocaẗ qntus serenus antidotus uero mltis mithridatia fereẗ ꝯsociata modis. Nauseæ:q ex itineꝛ maritio subide solet ꝯcitari. mltin.

uñ tõsores
Obolere
átidotũ antidotꝰ nau
seabundus

ex cōspectiōe agitatiōe maris undabūdi & estuādis solēt nauseare seri. Sene. ulyxē fuisse nauseabūdū: q tot ānos agitatus ē maritimis tēpestatibus. Tyberius: fr̄ caligulæ. Assiduā tussim: refert Seneca p tussim appellari tussim illā cōtinēter iugiterq̧ sine itermissiōe uexātē. pertussis
Claudiū i ludibriū reseruauit sicut simulatio stultitiæ seruauit brutū ita uero i claudio fatuitas uel simplicitas saluti fuit ne occideret a caligula. pricipibus. n. aliēa uirtus formidolosa ē. sicut ludibriū fuit brutus i aula tarquiniorū sic claudius erat p ludibrio apd Caiū. attn̄ refert Iosephus Caiū q̄sisse occasionē q̄ Claudiū posset occideī. subornasseq̧ calūniatorē calistū libertorū potētissimū. Cū sorori. refert Eutropius caligulā nō solū cōstuprasse sorores sed ēt ex una natā filiā cognouisse. Cōmodus ipator: q natus est eo die quo caligula: tanq̄ eūdē hr̄et horoscopū & ipse sorores cōstuprauit. cōcubinasq̧ suas sub oculis suis cōstuprari ab amicis iubebat. Vēus cū lūa i. xii. ab horoscopo loco cōstituta facit ut cū sororibus coeāt aut cū filiabus. Fortasse talis fuit caligulæ gēitura. Vicissim: mō hāc mō illā. Vxore sua supra cubāte: i supiori & ob hoc honoratiori loco i mēsa discūbēte. Sicut ifra accūbare ē i iferiore loco recūbere. Liuius. tū illā ifra eū accūbātē necasse unq̄ uidisse queq̄ securi ferietē. Oratius i sermōibus. Nomētanus erat sup ipm portius ifra scribit Vale. apd ātiquos focias sedētes n̄ cubātes coenitauisse cū uiri ipsi cubātes epularent. Infra se Oratius sumus ego & iuxta turinus & ifra potius. Prætextatus adhuc: cū nōdū puerilē excessisset ætatē. Simul ipe: & drusilla soror. Cassio lōgino: iter iuriscōsultos celebrat cassius lōginus natus ex filia tuberōis: q fuit Seruii sulpitii. quē caligula ciuitate expulit: q mox reuocatus a Vespasiāo diū suū Romæ obiit hic alius ē qd ex pnoie liqt nā ille iuriscō. Caius dcūs ē: cū hic Lutius nūcuparet. Abduxit: eripuit. Iustæ lriæ: Iustitiū iduxit supra docuius iustitiū eē luctū publicū idici solet i reipu. calāitatib̄ & p magnos tumltus. In quo: tpe iusticii. Lauisse: balneis uti ē delitiarū & uoluptatisq̧ caio siqs tpe iusticiiq̧ ob sororis obitū idci d̄litiis balnearib̄ idulsisset: uoluit id capitali pēa puniri. M. AN. Aboluisset: ad suspitionē occultā antidoti sūpti odorē sustulisset: ut sit oboleo p auoleo quēadmodū obsideo assideo: & obeo p adeo: aut qd magis placet oboluisset. sic. n. qdā codices hn̄t: ātidotū olēs aīa: cū aduersus uenenū sūpti coarguisset. Sua: a se parata. Nauseæ: stōachi fluctuationē. Nā successorē: tacite occurrēs ātipophoræ cām explicat: cur & Claudiū nō occiderit. Cū oībus sororibus: Agrippia Liuilla & Drusilla. Stupri cōsuetudine. q. d. nō cōtētus stuprū itulisse: sed i nefario ēt cōgressu pseuerauit. Infra se: iferiore loco. Vxore: cæsonia aut alia ab ea diuersa plures. n. hūit uxores. Virginē: itactā. Prætextatus: adhuc puer. Collocatā mrimonio iūctam. Abduxit: ademit. Iustæ: lriæ tā apte q̄ solet si lria fuisset uxor. Hæredē: drusillā dico. Aeger: ifirmus morbo implicitus. In quo: quo iusticio tenente.

nus impatientiam nauseæ uitasset: & molestiam nauigandi: & Tyberius propter assiduam & ingrauescētem tussim medicamento usus est. Nam successorem imperii Claudium patruum non nisi in ludibrium reseruauit.

PHI. Risisse: risum noluit esse liberū cū tn̄ uix cohiberi sæpissime possit. ē. n. res impiosissima & cū ipetu erūpēs. ioq̧ ut inqt Aristo. i. vii. ethi. dāda est uenia his: q risum tenere conati accumulatū mox emittūt: ut accidit zenophāto caligula uero nō solū ueniam nō dabat ridētib̄: sed eos capitali supplicio afficiebat tanq̄ riderēt ipso lugēte & gauderēt ipso merente ob obitū drusillæ sororis fil' & uxoris. Profugisset: ab urbe. Sene. i lib. quē scribit de breuitate uitæ hæc refert. Caius cæsar amissa soror drusilla cōspectū cōuersationēq̧ ciuiū suorū p fugit exeqisq̧ sororis suæ nō iterfuit. iusta sorori n̄ pstitit. ph. pudor impii: pricipis lugētis sororē alea solatiū animi fuit. idē ille caius furiosa icōstātia mō barbā capillūq̧ sūmittēs. Capillo pmisso: imisso & ad lōgitudinē nutrito mœroris cā. pmittet. n. ē imittere & ad lōgitudinē alere. idē pmissa barba dr̄ a poeta.

zēophātus risū retīere nō poterat

alea solatiū lugentis pmissus capillus

De libidine eius cum omnibus sororibus.

CVm omnibus sororibus suis stupri cōsuetudinem fecit: plenoq̧ conuiuio singulas infra se uicissim collocabat uxore supra cubante. Ex his drusillam uiciasse uirginem prætextatus adhuc creditur. Atq̧ etiā in concubitu eius quondam deprehēsus ab auia antonia apud quā simul educebantur. Mox Lucio Cassio Longino consulari collocatam abduxit: & in modum iustæ uxoris propalā habuit. Hæredem quoq̧ bonorum atq̧ imperii æger instituit. eadē defuncta iusticiū indixit: in quo risisse: lauisse: cœnasse cū parentibus aut coniuge: liberisue capitale fuit: ac mœroris impatiens: quū repente noctuq̧ pfugissent. ab urbe: trāscurrissetq̧ Cāpaniā Syracusas petiit: rursusq̧ ide pperē rediit: barba capilloq̧ pmisso: nec unq̄ postea: q̄tiscūq̧

Per nomē drusillæ deierauit: deierare ē ualde iurare. hæc. n. pticula de iterdū ualde significat: sicut docet donatus. Idem deambo & deiero cum incremento dicuntur. & deiuriū ab Au. gel. eleganter dictū ipsum iusiurandum. quemadmodum deierare solemus per nomen numinis: ita hic per nomen sororis iurabat. Exoletis: adultioribus cynedis ab exoleo uerbo deducitur exoletus. Plautus domi reliqui exoletam uirginem grandem quæ exoleuerat: ut interpretatur Priscianus in nono. Prostrauerit: prostituerit subiecceritq̧ constuprandas: unde pudicitiæ prostratæ dixit in

Deieraret
Deiurium

de rebus: ne pro cócione quidem populi: aut apud milites: nisi per nómé Drusillæ deierauit. Reliquas sorores nec cupiditate tanta: nec dignatione dilexit: ut quas sæpe exoletis suis prostrauit: quo facilius eas in causa Aemilii Lepidi condemnauit quasi adulteras: & insidiarum aduersus se conscias: nec solum chirographa omnium requisita fraude ac stupro diuulgauit: sed & tres gladios in necé sua præparatos marti ultori addito elogio consecrauit.

De matrimoniis & uxoribus eius.

MAtrimonia contraxerit turpius: an dimiserit: an tenuerit non est facile discernere Liuiam Horestillam Caio pisoni nubentem quum ad officium: & ipse uenisset: ad se deduci imperauit: intraq; paucos dies repudiatam biennio post relegauit: quod repetisse usum prioris mariti tempore medio uidebatur. Alii tradunt adhibitú cœnæ nuptiali mandasse ad Pisonem contra accombétem: noli uxorem meam præmere. statimq; conuiuio abduxisse eam secum: & proximo die edixisse matrimóium sibi repertum exemplo Romuli & Augusti Loliá Paulinam Caii Mémii consularis exercitus regentis nuptam: facta mentione

Cæsare. Itidé cómodus concubinas suas cóstuprari iubebat ipso uoluptatis cá cóspiciente. In cá æmilii lepidi: Iosephus li. xix. antiqtatú refert æmiliú regulú plurimos cógregasse ut siue p illos siue p semetipsum alacriter caium iterimeret. Idé ait minutianú nó paruá hoium multitudiné ad caiú oppimédú cóparasse: ut Lepidú ulcisceref amicú suú: qué cú aliqbus suis cóciuibus caius exterat: uñ & sibi timebat ne filia a Caio pateref. Quasi adulteras: tanq̃ adulteriú cómisissent cú lepido æmilio: q̃s ipe prostituerat.

Tres gladios: duos. s. pp duas sorores agrippiná & liuiá: tertiú uero pp æmiliú lepidú: táq̃ cósciæ cú illo fuissent insidiaꝝ. Marti ultori: dcm̃ est supius quéadmodú Augustus extruxit edé marti cognométo ultori quá uouerat bello philippési ultióe pína suscepto. Elogio: elogiú dicitus testificationé tá i boná pté q̃ i malá. id uerbú freqnter iuéies apud iuriscósultos. Sene. decessit negociator testó oium bonoꝝ suoꝝ reliqt formosá hrdé & adiecit elogiú: qa pudicá compi. Ad offm̃: absolutæ offm̃ dicitus id qd nouæ nuptæ deducédæ nuptialiq; pópæ celebrádæ ípédif. Iu. offm̃ cras prío sole mihi pagédú i ualle qrini: olí atherio orator cú deféderet reú libertinú cui obiiciebaf: q patroni cócubinus fuisset dixisse ferf. ípudicitia in igenuo crimé est i seruo necessitas in liberto offm̃. ex eo ípudici & obsceni aliq̃diu officiosi uocitati sút. Ad se: tanq̃ uxor sua eé ex hoc satis liqt cur dixerit mr̃imonia cótraxerit turpius an dimiserit nóne turpissimú est mr̃imoniú ita cótractú: impando ut aliena uxor ad ipm deducaf: nóne dimissio turpior repudiádo stati & mox relegando: nimiꝝ talia súr plena oís dedecoris atq; dehonestaméti. Prioris mariti. s. Caii Pisonis. Adhibitú. s. caligulá iuitatú a pisóe ad nuptias. Tpe medio: illis. s. duobus ánis: q fuerút iter repudiú & relegationé.

Elogium

Impudicitia in libro offm̃

Officiosi impudici

M. AN. Risisse: si qs ridere esset ausus. Capitale fuit: capitali crimini datú. Transcurrisset: celeri quodá & in regeto pene trásçursu euasisset. Quátiscúq; de rebus: de rebus q̃tum uis ampli ponderis. Deierauit iurare pseuerauit. Reliq̃s sorores: Liuillá & Agrippiná. Dignatióe: honore dignitate. Prostrauerit: stuprádis subiecerit. Quo: qua pp. In cá æmilii lepidi: q in caligulá cú pluribus cóiurarat: Iosephus hispáo genere ortú æmiliú lepidú significare uí de eius cóiuratione apud eúdem plura. Chirographa: libellos ppria manu notatos. Reqsita: dubium quæ caligula sororibus fraude extorserit an illæ potius stupri cósuetudine a cóiurationis cósciis reqsierint: qbus uulgaris nó solú cóspiratio patefacta. sed & illaꝝ ét adulteria innotuere. Diuulgauit: in apertum rettulit. Elogio: testificatione. Contraxerit: quæfuerit. Turpius: impudentius: ac minus honeste. An dimiserit: soluerit: repudiarit. An tenuerit: retiere pseuerauerit. Ad offm̃: ad nuptias celebrandas. Ad se: domum suam. Repetisse: usum congressum. Prioris mariti: pisonis. Tépore medio: biennio. s. Adhibitum admotú: uocatú. Mandasse: pisoni iussisse. Vxorem meam: quá mihi uxoré destinaui. Præmere: illi hærere: iuiti iminere. Edixisse: edicto denúciasse. Romuli: q hersiliam rapuit: fuit. n. ea una ex Sabinis. quæ raptæ fuerant triginta numero fuisse qdam tradiderút. Valerius antias qngentas uigiti septem: Iubas sexcentas numero tresq; & octoginta: Plures hersiliam Romulo cessisse affirmant: qdam tñ in qbus Lenodotus fuisse uí non Romulo sed hostilio claro iter romanos uiro nupsisse pdiderunt. Augusti: siqdem ille festinatas Liuiæ nuptias suspectiores reddidit. Loliam paulíná: Pli. Loliá Pauliná q̃ fuit. C. prícipis matrona. Nuptam: memio locatá: Eusebius auctor est memiú a Caligula ipulsum ut scriberet uxoré suá esse sibi filiá. Auiæ: eius Loliæ. Quódá: quú forma. s. & ætate floreret.

PHI. Ad pisonem: neogamon. i. nouum maritum: cui nubebat liuia horestila. Contra acubantem: e regione: & ut dici solet ex opposito discumbentem. Præmere: ex more sponsorum qui subagitant in conuiuio sponsas. Edixisse: p edictum publicasse. Exemplo romuli: historia notissima est quemadmodum romulus ex raptu sabinarum sibi repetit uxorem nomine hersiliam de qua sic ait Silius in. xiii. punicorum uis & martigenæ Thalamos spectare Quirini hersiliam certe: hirsutos cum sperneret olim gens uicina procos pastori rapta marito. hæc in deam demutata est: quá horam uocant: de qua itellexit Gellius in duodecimo

Hersilia uxor rõuli

auiæ eius ut quondam pulcherrime subito ex ꝓuincia euocauit: ac ꝑductam a marito coniunxit sibi breuiq́ missam fecit interdicto cuiusq̃ in ꝑpetuum coitu. Cæsoniam neq́ facie insigni: neq́ ætate integra: matremq́ iam ex alio uiro trium filiarum: sed luxuriæ ac lasciuiæ perditæ: & ardẽtius & constantius amauit: ut sæpe chlamyde peltaq́ & galeam ornatam & iuxta adequitantem militibus ostenderit: amicis uero etiam nudam. Quã enixam uxorio nomine dignatus ẽ: uno atq́ eodem die professus & maritum se eius & patrẽ infantis ex ea natæ. Infantem autem Iuliam Drusillam appellatam ꝑ omnium deaꝝ templa circũferẽs Mineruæ gremio imposuit: alendãq́ & instituendã cõmendauit. Nec ullo firmiore iudicio seminis esse credebat: q̃ feritatis quæ illi quoq́ tanta iam tunc erat: ut infestis digitis ora & oculos simul ludenti infantium incesseret.

scribens salatiã esse neptũi horã grini nerienẽ martis. Oui. i: xiiii. mutat horãq́ uocat q̃ nunc deiũcta qrino est. Augusti: q liuiã drusillã ꝓgnãtẽ abduxit a matrimõio tyberii Nerõis. Loliã Paulinã. scribit Pli. se uidisse Loliam Paulinã Caii prĩcipis uxorẽ i spõsaliũ cerimõiaꝝ cœna smaragdis margaritisq́ optã alterno textu fulgentibus toto capite crinibus spiris auribus collo mõilibus digitisq́: nec dona ꝓdigi prĩcipis illa fuerãt sed auiæ ꝓuĩciaꝝ. s. spoliis ptæ. Auiæ eius. s. Loliæ Paulinæ: tanq̃ in nepte regñata uideri posset a uita pulchritudo: sæpe. n. nepotes neptesq́ reddũt similitudinẽ auorum & auiarum: sicut ille niceus nobilis poeta in auum degenerauit æthiopem.

hora quirino iuncta

Perductam: quasi ꝑ ui abductam: ꝑducere enim inuitarum ꝑsonarum: unde ꝑductores dicti. Interdicto uetito ꝓhibitoq́: pœna ꝑfecto nõ leuis ẽ hæc ad fœminã puniẽdã: qd. n. ꝑt fœmiæ maxieq́ uirosæ eẽ grauius: q̃ priuari cõcubitu: i quo sũmũ bonũ collocauit: fœmiæ Plinio Aristotele Hesiodo auctoribus auditores sũt coitus estiuo tpe: uiri uero hiberno. Neq́ ætate ĩtegra: ætas ĩtegra dr̃ ipsa iuuẽta: q̃ pleã ẽ & sanguine uiget: q ẽ ĩteger ĩ iuuẽibus: & ut dicũt physici minuit senio. Virg. uos o qbus ĩteger eui sanguis ait. Idẽ ĩ nono Eneidos. atq́ ĩteger eui Ascãius hoc ẽ ut expõit Seruius adolescẽs: cui adhuc ĩtegra supest. scribit Auicẽna ætatẽ adolescẽtiæ eẽ usq́ ad. xxx. ãnũ: ætatẽ uero cõsistẽtiæ: q̃ uocat̃ ætas pulchritudinis eẽ feræ usq́ ad. xxxx. ãnũ. Aetatẽ uero minuẽdi dici cũ uirtus amittit̃. q̃ est ætas senectutis. Mrem: q. s. peperat ex priore marito: ẽ. n. mr̃ ut dialectici dicũt relatiuũ nomẽ: sicut & pr̃ qd ad aliqd refert̃. Clamydæ: ornamẽta sũt militaria de qbus supra satis ac sup. ẽ. n. pelta scutũ amazonicũ lunaꝝ: unñ lũatas peltas dixit poeta. Nudã: ĩ hoc imitatus ẽ cãdaule lidiæ regẽ q uxorẽ gygi sodali suo nudã demõstrauit: quo fcõ sibi exitiũ & gygi regnũ cõparauit: historia tradit̃ a Iustio & herodoto copiosissime. Enixã: cũ pepisset: eniti. n. parere ẽ. Vxorio: ut uxor prĩcipis uocaret̃. Per tẽpla circũferẽs: auctor ẽ Iosephus Caiũ ad tãtã ĩsaniã prupisse: ut cũ ei filia fuisset exorta: eã ꝑducẽs ĩ capitoliũ sup gẽua simulachri cõstitueret cõem sibi natã Iouiq́ cõfirmãs duos prẽs uni ꝑli cõstituẽs. Mineruæ gremio. Ci. quõdã gloriatus ẽ se a mierua oẽs artes edoctũ fuisse. Instituendã: ĩstitutis disciplinisq́ formãda ab ipã mierua utpote artiũ dea. scitu dignũ relatuq́ ẽ qd tradit Martianus de mierua eã. s. natã eẽ sine mr̃e: qm̃ in fœminis prudẽtia nõ ẽ: cuius dea ẽ ipsa minerua. uersus Martiani sũt hi in hymno palladis: quã de pr̃e ferũt sine matris fœdere natã. ꝓuida cõsiliũ qd nescit curia matrũ. huic sententiæ astipulatur illud Aristotelis ex. ii. politicoꝝ consiliũ in fœmina esse inualidum.

ætas ĩtegra

ætas pl̃chritudinis

lũata pelta

minerua sine trecur

M. AN. Ex ꝓuincia quo maritũ fuerat secuta. Productã: a marito abductã. Cæsoniã: Pompõii orphiti: ut Pli. scribit & uestiliæ filiã octauo mense: quod raro accidit: natam: credit̃ Caligula ab eo amatorio pocculo cõi sensu alienatus. Iu. cui totam tremuli frontẽ cæsonia pulli ĩfudit. Neq́ ætate ĩtegra: sed florãti illius pte exacta. Perditæ: affrenatæ. Clamydæ: militari ueste pallio pœne aduersa: Plau. puer cape clamydæ & da pallũ. Pelta: scuto. Ver. ducit amazonidũ lunatis agmina peltis. Nudam ostẽderit. Quam enixam ptu solutã Vxorio noĩe: uxoris appellatiõe dignatus est. Vno eodẽq́ die: eadẽ luce se & puerperæ maritũ & puellæ prẽm ꝓfessus ẽ quo ĩtelligi põt nõ prius eam ꝑ uxore hũisse q̃ ex illa pr̃ sit factus.

PHI. Iam tũc: adhuc ĩfanti. Incesseret: ĩpeteret ĩnuaderet. Ptolemæũ regis iubæ filiũ: scribit Plutar. in Antonio cleopatrã Antõii & cleopatræ filiã nupsisse iubæ regi humanissimo & pulcherrimo: trãqllus sentire ur̃ nõ cleopatram fuisse appellatam filiam Mar. Antonii: sed helenã: quæ nupsit iubæ. uidet̃ hic esse ille Ptolemæus: quẽ ꝑdidit Plinius in. v. a Caio Cæsare necatũ cuius mortẽ dum ulcisci conat̃ seruus edemon mouit arma romana. Cõsobrinũ: cõsobrinos appellamus auctore dõato eos: q ex frẽ & sorore nati sũt: sobrini uero ex duabus sororibus dñr quasi sobrini. patrueles autẽ fratribus nõiati: ꝑterea cõsobrinus ꝓpinqtatis nomẽ est & in hoc significatu accipit̃ hic a tranqllo: tanq̃ cõsobrinũ dicas necessariũ & ꝓpinqtate coniunctũ. Pro necessitudinis iure. hoc ad Ptolemæũ cõsobrinũ referẽdũ. necessitudo. n. dr̃ ius quodã & uinculũ religio se cõiũctiõis affinitatisue. Pro meritoꝝ grã: hoc ad macronẽ & enniã referri dẽt: qbus adiutoribus impiũ adeptus est caligula de qbus dictũ est in supioribus. Ad esedũ sibi occurreret: sensus ẽ caligula: ꝑmisit quosdã senatores togatos instar ante ambulonũ atq́ satellitũ cursitare sibi iter faciẽti ĩcarruca: est enĩ esedũ genus currus: unñ & essedarii dicti. de quo suo loco dcm̃ est. legimus apud diodoꝝ & Pliniũ seso-

Sobrini patrueles

Esedũ reges ad currũ sesostris

De crudelitate eius cōtra ꝓpinquos & cæteros.

Eue ac frigidū ſit his adderē quo ꝓpiquos amicoſq̧ pacto tractauit ptolemæū regiſ Iubæ filiū cōſobrinū ſuū (erat.n.& is.M.ātōii ex heleæ ſilia nepos) & ī primis ipm Macronē ipſā Enniā adiutores īpii qbus oibus ꝓ neceſſitudis iure: ꝓq̧ meritoꝝ grā cruēta mors pſoluta ē. Nihilo reuerētior leuiorue erga ſenatū: quoſdā ſūmis honoribꝰ fūctos ad eſe dū ſibi occurreret togatos p aliquot paſſuum milia & cœnāti mō ad pluteum mō ad pedes ſtare

ſtrem ægypti regem fuiſſe tam ſuperbum tanq̄ īſolentem ut reges ſolitus ſit iūgere ad curꝝ loco equoꝝ & ſic triumphare ireq̧ ad tēpla & p urbē iter facere. hic lucani illud eſt: uenit ad occaſum mundiq̧ extrema ſeſoſtris q pharios currus regū ceruicibus egit. Mō ad pluteū: ad thoꝝ tricliniarē: nā pluteū tabulā dicimus & accipimus ꝓ fulcro ipſius thori diſcubitori. Martialis nam pluteo uīdice tuus erat: ſūt & plutei militares de qbus cæſar in cōmētariis: eſt & pluteus grāmaticalis: de quo Perſius. Nec pluteū cedit: Sidōius grāmaticales pluteos aut athenei cūeos: aut armaria extructa bibliopolaꝝ. A pluteo q̇ tabula eſt deriuatᷣ pluteālis. uñ a Cicerōe dicta ſigilla pluteālia imagūculæ pluteis hoc ē tabulis incluſæ. Locus eſt mēdoſus & obiter emaculādus ī epiſtolis ad atticū: in qbus ſic legitᷣ. ꝑterea lippos tibi mādo. quoſ in territorio atriōli poſſim includere & putealia ſigillata duo. ī paucīſſimis his uerbis triplex mēda ioleuit. nā ꝓ lippos legēdū eſt typos: ſignificat āt typus formā figurā & ueluti exēplar. ſicuti in ſacris lr̄is dicitur arca eſſe typus eccleſiæ. & ſexcenta ſimilia. Illud uero putealia ſigillata corrige pluteālia ſigilla. petit. n. ab attico fictilia ſimulachra: q̄ pluteis ueluti loculamētis cōtinentᷣ. uñ ē illud pluteiū ſeruare cleāthas. Ad pedes: Sene. li. iii. de bñficiis: ſeruus q cœnāti ad pedes ſteterat narratq̧ inter cœnā ebrius dixiſſet ſcribit Agretius grāmaticus circūpedes dici obſeqa ſeruoꝝ: añ pedes amicoꝝ. hic ē illud luculēter a Ci. dcm̄ in uerrinis. ſeruos artifices pupilli cū hēret domi: circūpedes aut hoīes formoſos & litatos ſuos eē dicebat. Martialis a pedibus ea forma ſeruos noīat: qua a manu ab epl'is a ſecretis nūcupantᷣ. de qbus alibi pluribus. caligula cū tractaret ſenatores pinde ac togata mācipia: quoſdā hēbat ad pedes. i. locorū eoꝝ miſtroꝝ: q dominis ad pedes ſtare dicuntur. ſicut ad manum dixit Ci. fuiſſe ſeruū Graccho.

pluteus

ad pedes

circūpedes

a pedibus

M. AN. Sui ſe. a ſe gēitā. Feritatis: qa pr̄na feritate eēt ꝑdita. Illi: druſillæ. Infeſtis: uiolētis & ad iniuriā ꝓpēſis. Inceſſeret: īfeſtaret. Leue & fri. miore deteſtatōe dignū: ſiqs maiora eiꝰ attēdat ſcelera. Cōſobrinū mior antōia antōii & octauiæ filia: ex druſo germāicū gēuit: germāicus caligulā ātōii ꝓnepotē ꝯtra: helenæ eiuſdē triūuiri filia q̄ ex cleopatra orta ē iubæ nupſit: iuba Ptolemæū ut trāqllus ait gēuit: Ptolemæus ergo nepos fuit ñ ꝓnepos: qđ ſi ita ē q̄ rōne ꝯſobrini dici poſſint: quū ne ī gradu qdē ſāguis cōueniāt trāqllus uiderit: uide tñ ne cū idē īqt erat n. antōii ex helēæ filia nepos: feciſſetq̧ iterī Ptolemæi & iubæ p̄ris mētionē iubā antōii nepotē ñ ptolemæū dixerit nā ꝓnomē illđ ad utrūq̧ referri p̄t: ut iubas ptolemæi pr̄ fuerit: helenes & iubæ filiꝰ: ſic antōii nepos ptolemæus uero ex ſcđo iuba ortus ꝓnepos: ſed qđ duo fuerīt iubæ poſt illū q a. C. cæſarᷣ uictus ſibi mortē ꝯſciuit ñ repio: Spūtiāus traianū Adriāi ꝯſobrinū appellat cū ñ m̄ro añ aelii p̄ris ipiꝰ adriāi ꝯſobrinū dixiſſet: illđ adūciā plutarchū cleopatræ & ātōii filiā q̄ iubæ nupſit ñ helenē ut trāqllus ꝓdidit: ſed cleopatrā ait appellatā: de ptolemæi cæde pli. rōana īqt arma primū claudio pricipe ī mauritāiā bellauerᷣ ptolemæū regē a. C. cæſarᷣ īterēptū ulciſcēte libto Aedemōe. Enniā: ꝓ q̄ fuerat macrōi īſinuatus. Cruēta. m. ñ uenēo aut citra cruorē: ſed ferro illata. Quoſdā: ſēatorii ordis. Ad eſe. ad currū. Ad plu. plutei crates erāt corio crudo ītextæ: q̄ appōi ſolebāt militibꝰ opꝰ faciētibꝰ tabl'æ ad hæc qbꝰ aliqđ ꝑſcribitᷣ plutei ſūt dci: Iu. & iubet archetipos pluteū ſeruarᷣ cleātas: de loco igr̄ tabul' circa tricliares toros ſepto ītelligi credo oportetᷣ. Ad pe. īfra ſe. Succīctos: miſterii cā expeditos. Volūtaria. m. quā ſibi ipis ultro cōſciuiſſet. Edicerᷣ: edcō ſignificarᷣ: ut natal' illius dies celebraretᷣ. Abrogauit: adēit. Sine ſū. po. ſine cōſulibꝰ. Cōiuratōe: æmiliana credo. Inqetatus: qetis hora moleſtatus. Frēitu: diſcurſu & clāore loca ī circo p noctē occupātiū ſubiacet. n. Circus palatio. Gratuita lo. q̄ prīo adeūtibus uocabāt utpote oībus cōia. Tumultū: ſubitā fugiētibꝰ trepidationē. Eliſi: nocturno cōpreſſu enecti. Decias: ꝯgiarii id gēus fuiſſe crediderī quū ſit decia alioqn cuiuſq̧ rei portio. quā ueteres diis offerrᷣ ſolebāt. Mātuniꝰ: tēpeſtiuius q̄ dari cōſueſſet: erāt & deciæ tributi genus ſiue uectigal: cicero neq̧ ex portu: neq̧ ex decimis: neq̧ ex ſcriptura uectigal ſeruari p̄t. Eqſtres: loca uñ eqtes ſpectabāt: q̄ & eqſtria ſūt dcā: anneus Sene. eqſtria oīum eqtum romanoꝝ ſunt & rurſus quū in theatꝝ ueni ſi plena ſunt equeſtria: Iu. & de puluino ſurgat equeſtri. Ab infimo quoq̧ q accipiēdæ decimæ cupiditate cōfuſo ordine: aut equeſtria occuparet ut propius adeſſet: aut certe per illa nōdum eqtū multitudine referta temere ruerēt: neutrū. n. ſine ordis iniuria īdignationeq̧ fieri poterāt: Ioſephus in ludis q ī honore. C. cæſaris ī palatio celebrabantᷣ id accidiſſe ſignificare uꝛ. Reductis: cōplicatis.

PHI. Succinctos lintheo: more ministrorum. Oratius succinctus cursitat hospes natali suo edicere. per edictū publicare diē suū natalē. ut. s. a po. ro. coleret. Abrogauit: sustulit detraxit ademit. derogatur legi cū pars detrahit. abrogatur legi cū prorsus tollit. obrogare uero est legis prioris infirmādæ cā legē aliam ferre. Ci. tria hæc uerba iūctim locauit qdā ad atticū epla cū ait. abrogare derogare obrogare sine fraude sua non liceat. Sine sūma potestate: sine cōsulibus. est. n. cōsularis potestas Romæ sūma & maxia. Cōiuratiōe: fcā. s. aduersus ipsum caligulā. ea significari uidet quæ auctore emilio lepido fcā est uel quæ mox per munitianū excitata.

Derogatur
abrogatur
obrogare

Succinctos lintheo passus est. Alios cum clam interemisset citare nihilominus ut uiuos perseuerauerit: paucos post dies uoluntaria morte periisse mentitus. Consulibus oblitis de natali suo edicere abrogauit magistratum: fuitque per triduum sine summa potestate res publica. Quæstorem suū in coniuratione nominatū flagellauit ueste detracta subiectaque militū pedibus: quo firme uerberaturi insisterent. Simili superbia uiolentiaque cæteros tractauit ordines. Inquietatus fremitu gratuita in circo loca de media nocte occupantium omnes fustibus abegit: ælisique per eum tumultum uiginti amplius eqtes romani: totidem matronæ sup innumeram turbam cæteram. Scænicis ludis iter plebem & eqtem causam discordiarum serens decimas maturius dabat ut equestres ab infimo quoque occuparent. Gladiatorio mūere reductis interdum flagrantissimo sole uelis emitti quēquā uetabat. Remotoque ordinario apparatu rabidis feris uilissimos senio cōfectos: gladiatores quoque pegmares: patres familiarum notos sed insignes debilitate aliqua corporis subiiciebat. Ac nonnunquam horreis præclusis populo famem indixit.

Firme insisterēt: tanq̄ uestis pedes uirgatorum contineret ne per lubricum pauimētum laberent. Cæteros ordines: equestrem & plebeiū. Gratuita loca: gratis & sine mercede cōcessa occupantibus. Elisi: obtriti exanimati per elisionē & cōculcationem dū fustibus e circo tumultuosissime abiguntur. Et eqtem: ordinem equestrem. Decimas: nomē est imperatoriæ liberalitatis: de quibus credo locutū esse epigramatariū poetam sic scribētem: cum data sint equiti bis quinque nūmismata. quare bis decies solus sestiliane bibis. uidet āt inuere datas esse solis eqtibus decimas: & est sensus cū celerius solito daret decimas effecit ut plebeii & infimi occuparēt loca eqtum: ex quo rixæ oriebant iter equites īdignātes occupari sua sedilia & per plebeios occupātes: quid si legamus decima & referas ad horam: qd' magis placet: ut sit sensus caligulam exhibuisse histriōes in ludis ante decimā horā ut ex hoc plebeii cā spectandi occuparent eqtum sedilia: unde discordiæ quod cupiebat princeps exoriebant iter plebem & egtes. Maturius: citius & festinātius: quā ex more dari solerēt. Vt eqstres: corrige eequestria: sunt. n. equestria loca i qbus eqtes spectantes sedebāt sicut popularia in qbus & populus & plebes spectare consueuerat. unde ifra dicet tranqllus qa pars maior intra popularia deciderat. de equestribus sic inqt Seneca. cū in theatrum ueni si plena sūt equestria. Reductis uelis: forum integi solebat qn̄ gladiatoria spectacula edebant. unde ait plini. Cæsarem totum romanum forum intexisse: quod munere ipso gladiatorio mirabilius uisum tradunt. Marcellus uelis forum inumbrauit ut salubrius litigātes consisterent. carbasina uela primus in theatro duxisse tradit lentulus spinter apollinaribus ludis: caligula ut pestifer ex omni parte esset ro. po. spectacula quoque: quæ uoluptatis causa comparata sunt conuertebat in suppliciū cū sublatis & complicatis uelis spectaculorum spectatores estu solis feruentissimo conficerentur.

equestria
popularia
Velis forū inumbrare

M. AN. Velis: qbus theatrum flagrāti die iumbrabat: Mar. & Pōpeiano uela negata noto ad quos casus sæpe. n. uētorum ui uela ipsa intendi non poterant umbellis uti consueuere: Martialis accipe quæ minios uincāt umbracula soles: sit licet & uētus te tua uela tegent: publica igit uela caligula æstuāti die ut populū incommodo afficeret medio spectaculo obstructis theatri exitibus nequis abire posset repēte complicari iubebat dignus ipse qui siqua superfuisset illi populo maiorum indoles subito in cursu in crucem sublatus non solum per æstum & contumeliam eminentissima theatri parte torqueretur: sed caucaseis etiam rupibus religatus: ut de prometheo uetustas fabulata est rediuiuis uisceribus Aquilas: & Vultures pauisset.

PHI. Emitti e spectaculo: uolebat. n. sublatis uelis flagrantia solis spectatores infestari. Ordinario apparatu: p apparatum ordinariū muneris gladiatorii intelligit gladiarores in gladiatura exercitatos & armaturas gladiatorias: qbus digladiabant ad pascendos oculos spectatorum. bestiarii quoque qui aduersus feras depugnāt erāt ordinarii. caligula hoc legitimo appatu sublato in locū firmissimorum famosissimorum gladiatorum substituit gladiatores senio debilitatos: quos pegmares tranqllus appellat: tanq̄ in pegmate solitos depugnare: quod leuioris operæ & magis puerlis q̄ gladiatoriæ pugnæ certamen est. hi feris maxime sæuientibus obiiciebantur a quibus truculenter lacerabantur. sunt enim pegmata machinæ ex ligno compactæ quæ in pompa uoluptatis causā circunferri solebant: dicuntur pegmata a uerbo græco. παίζω: quod est ludo: siue πήγνυμι: quod significat pango & extruo. de his Seneca ad Lucilium scribens tradit hæc.

Bestiarii
pegmares
Pegmata

his anumeres licet machiatores q pegmata p se surgentia excogitát & tabulata in sublime crescétia.hinc illud ab epigrámatario poeta dcm est & crescunt media

Item de sæuitia & crudelitate eiusdem.

SAeuitiã ingenii per hæc maxime ostẽdit:quũ ad saginã ferarũ muneri præparatarum carius pecudes

Locus martialis pegmata celsa uia.Seruius in.iii.commentario georgicoꝝ refert pegmata componi solita ab editoribus ludorum theatralium.Iosephus in.vii.belli iudaici docet quemadmodum in pompa triumphi:quem Titus & Vespasianus imperatores ex deuictis Hierosolymis communiter egerunt:maximum stuporem pegmata quæ portabantur attulerũt.multa.n.in tertium nidum quartumq; surgebat.magnificentia fabricæ cũ admiratiõe delectabat.In his machinis simulachrum belli representatum fuisse significat:ut alii fugere alii capi uiderentur:& per singula pegmata dux captæ cauitatis agebatur:ita ut captus fuerat ordinatus Plinius quoq; auctor est in.xxxiii.pegmata in circo ductum fuisse a Caio principe:in quo fuere argenti libræ centum uiginti quattuor.uidet Tranquillus gladiatores appellare pegmates nõ eos q pegmata baiulabát: sed qui ex pegmate degnabant.ita.n.interpretamur subnixi auctoritate Iosephi docentis simulachra pugnæ ex machinis pegmatum edi solita fuisse.hoc erat crudele miserandũq; spectaculũ uidere nõ solũ gladiatores:

Horrea sed ẽt patres familiaꝝ debiles obiici fetis truculentis. Subiiciebat:substituebat. Horreis præclusis: horrea non tam receptacula frumenti q̃ aliaꝝ quoq; rerum repositoria dici testes sunt eruditi & i primis iuris consulti.q pluribus in locis & peculiariter in titulo de contrahenda emptione horrea frequenter usurpant pro repositorio mercium & rerum præciosarum.hic horrea p granariis accipiunt ita.n.Varro appellat lo-

Farreum ca ubi granum frumenti cõdebant:idem horreum ab horrido dici interpretatur:quod antiq farreum dicebant a farellegimus seuerum impatorem romanum cum uita excederet septem annorum canonem po.ro. reliquisse olim heliogabalus iussit canonem po.ro.unius anni frumentarium meretricibus lenonibus:exo-

Canon frumentarius letis in tramuranis dari:cum eo tempore iuxta prouisionem seueri & traiani septem annoꝝ canon frumentarius Romæ esset:ptimam semp rei frumentariæ & annonæ urbicæ tationem habuerũt principes ro.qm ut inqt Aurelianus scribens ad præfectum annonæ:po.ro.saturo nihil potest esse letius.unde merito uituperandus Caligula:qui horrea præclusit ut ita Romanum po.famæ rideret periclitãtem.signat aũt horrea non tam priuata q̃ publica:ex quibus frumentum uenale promebat fuisse præclusa.Scribit Iosephus horrea decenter instituta fuisse a caligula propter aduentum nauium frumenta ex ægypto deferẽtium.sed dũ segnius construuntur.opus semiperfectum est relictum.Romæ fuerunt horrea sempronia appellata a sempronels gracchis instituta ad custodiam frumenti publici. Ad saginam ferarum:ad feras saginãdas: est.n.

Sagina Saginariũ sagina pinguitudo.inde saginarium dr locus accommodatus ad saginandum altilia.Varro in.iii.de re rusti ca pullos anserum includunt in saginario.ibiq; polentam & pillinem aqua malefactam dant cibũ.ita ut per dies saturent.luculenta est apud Senecam sententia ad taxandam ganeonum uomitorumq; luxuriam:corpora inquit istorum in sagina:animi in macie & ueterno sunt.a sagina fit saginarius saginariariũ.unde a Ser

mulus saginarius muneratii uio dicitur mulus saginarius & mula saginaria leges sumptuariæ:ut inquit tertullianus iubebant inferri in cœnam non amplius q̃ unam gallinam & eam non sagitatam hoc est sagina opimatam. Muneri præparatum ludo bestiario:spectaculo ferarum.hinc munerarii dicti qui non solum mũera gladiatoria sed & spectacula uenationesq; ferarum exhibebant.& hoc est quod ait columella lib.viii.arietes miri coloris sicut alias bestias munerariis deportari.Apuleius in quarto metamorphoseos docet quemadmodum quidam nomine demochares editurus munus gladiatorum atq; uenatorum comparabat copiosum numerum ursaꝝ. easq; saginabat atq; præparabat ad publicas uoluptates instruendas. Carius:maiori præcio. Pecudes:qui bus alerentur & saginarentur feræ præparato ludo bestiario.

M.AN. Emitti uetabat:ut ad unũ omnes æstu cõficeret. Ordinario apparatu:reliqua spectaculorum pompa. Vilissimos:abiectissimũ quẽq;. Gladiatores pegmares:ad pegmata huc & illuc molienda seruatos:erant pegmata ligneæ & sublimes machinæ quæ ad spectaculoꝝ pompam in theatrũ deportabantur Anneus Seneca his annumeres licet eoꝝ machinatores qui pegmata p se surgentia excogitabát & tabulata tacite in sublime crescentia & quia pegmata ut dixi portabantur:quod Iosephus clare demonstrat p quoq; inquit magnitudine timendum uiribus portantiũ occurrentes timebant:pegmares gladiatores eos dictos crediderim:qui parte reliqua corporis ferro debilitata:quia gladiaturæ iam minus idonei essent pegmatibus deferendis adhibebantur:quidam pegmatas legunt:uelut ab eo sint dicti quod græci τ ἄπαει γύια ludibria appellant. Horreis:quibus publica asseruabatur annona:unum tãtum laude dignum Caligula suo principatu gessisse:Iosephus ait quod circa regium & syriam frumenti horrea constituisse. Per hæc: quæ scilicet dicam. Ad saginam:idest cibum Plinius de orca ante tyberina ostia oppugnata:& dum inquit saginam prosequitur in littus fluctibus impulsa.Iuuena.propera stomachum laxare saginis. Muneri: uenationi:Lactãtius & primitus quidem uenationes:quæ uocantur munera. Pecudes: in cibum dande.luur. & multa pascendum carne leonem. Laniandos:laniatui obiiciendos. Adnotauit:ascripsit destinauit. Custodiarum:locorum quibus sontes asseruantur. Non inspecto elogio:utroq; uersum id uerbum potest accipi siquidem & criminationem intelligere potes & defensionem. Intra porticũ:qua custodias recognoscebat:& quo sontes ad eius trahebantur præsentiam.

cōpararentur ex noxiis laniādos adnotauit:& custodiarum seriē recognoscens nullius inspecto elogio stans tātum modo ītra porticū mediam a caluo ad caluum duci imperauit: Votū exegit ab eo qui pro salute sua gladiatoriam operam promiserat:spectauitq; ferro dimicātem:nec dimisit nisi uictorē:& post multas p̄ces. alterū q se peritur̄ ea de cā uouerat:cūctātē pueris tradidit uerberatū insulatūq; uotū reposcētes p uicos agerēt:quoad p̄cipitarent̄ ex aggere: multos

PHI. Comparentur:admiror Hieronymum repræhendere ruffinum tanq̄ latine dixerit comparare pro emere: cū istud uerbū nō solū apud recētiores: sed etiam apud uetustiores scriptores in hoc significatu frequēter reperiatur:iurisconsultus titulo de re militari milites īquit agrū cōparare prohibentur in ea prouincia in qua bellica opera agunt: item is qui contra disciplinam agrum comparauerit īquietari prohibetur. M.cato reliqua quæ comparāda sint siquid desit in animum uti comparentur. Idē prædium cum comparare cogitabis sic in animo habeto uti ne cupide emas.

Cōparare

Ex noxiis:sontibus. Laniandos:a feris: scilicet muneri præparatis:& ita uicem cibi præstabant feris:ex hoc feritas execranda caligulæ notatur:qui feras aleret humanis carnibus:consimiliter Apuleius prodidit, democharem editorem ludorum habuisse noxios:qui suis epulis bestiarum saginas instruebant. Custodiarum:supra declarauimus & in notis Seruii habunde scripsimus custodias accipi pro carcerariis hoc est pro his qui carcere continenter:idq; auctoritatibus eruditorum ualidissime confirmauimus ad rem roborandam:addatur hæc quoq; fultura ex Iulio firmico transcripta:qui tradit libro quarto matheseos: quod luna in nocturna genitura faciet carceris præpositos custodiarumq; custodes. Elogio: titulo & testificatione noxiarum commissarum. Seriem:uerbi gratia: ut homicidæ simul fures simul & sontes consimilium delictorum iunctim locarentur:in quam sententiam est illud Tertulliani ex apologetico ubi elogium in eadem significatione qua hic dictum est a uobis nocentes uariis criminum elogiis recensentur. A caluo ad caluum:prouerbialis hæc est eloquutio:qua significatur iussisse caligulam ad supplicium duci custodias indifferēter:& nullo habito discrimine delictorum cum enim recognosceret custodias:duo forte aderant calui alter in summo alter in imo:ut inter duos caluos omnes custodiæ continerentur: tūc caligula stās in porticu in qua agebatur recognitio carcerariorum: iussit ut carnifices ducerent ad supplicium custodias omnes incipiendo ab uno caluo qui erat primus & eundo ad alterum caluum: qui erat nouissimus:& ita indifferenter omnes dediti sunt supplicio capitali citra considerationem ullam & pensitationem: quis plus:quis minus deliquisset:& nunquid omnes pœna capitis forent puniendi:non enim leuis culpa capitaliter punienda est:ut magna culpa & hoc est quod ait a caluo ad caluum:in quo alioquin docti hallucinantur atq; caecutiunt:huius rei auctor est dion apud græcos scriptor luculentus. Duci:proprie est significāter locutus est:nam ut inquit donatus ducitur quis ad supplicium deducitur ad læticiam: ī eodem significatu illud a Seneca dictum est duci te iussi apud curtium:sic inquit hermolaus:nos iube duci ut quod ex tua morte petiemus consequamur ex nostra. Votum exegit repetiit tanq̄ debitum:ut id scilicet persolueret. Gladiatoriam operam:more gladiatoris digladiaturum in spectaculo. Ea de causa:pro salute caligulæ est quæstio apud eruditos nunquid possit mutare fata:qui se deuouit morti pro alterius salute. Insulatum:uittatum & infulis ornatum:quo ritu uictimæ immolandæ præparabantur:hinc a poeta dictum mihi sacra parari & sacræ fruges & circum tēpora uitæ ab infula enim ut aiunt grammatici : quæ fascia est uittæ dependent ab infula infulati quoq; sacerdotes nominantur.sidonius uel infulatis aram ad thuriferam rotare mystas. Votum reposcentes:ut. s.uotum exolueret quo se periturum uouerat pro salute caligulæ. Per uicos:uicatim per omnes urbis romæ uicos:de quibus suo loco dictum est. Ex aggere:aggerē significat:quem Tarquinius superbus extruxit:de quo Plinius in.iii.sic refert:clauditur roma ab oriente aggere tarqnii supbi īter prima opere mirabili:namq; eum muris æquit:qua maxime patebat aditu plano:de hoc sensisse uidetur Iuuenalis illo uersu plebeium in circo positum est & in aggere fatum.

Custodire

Elogium

A caluo ad caluū

Duci te iussi

agger tarquinii

M.AN. A caluo ad caluū:a caluo custodiar̄ p̄fecto ad caluū.q.d.redeat unde uenit uel unde delatus est deferat̄ hāc ille idētidē uocē usurpare solitū crediderī:nisi id loci nom̄ fuisse dicat aliqs:qđ nō p̄bo suo ego solere hic nō nullos segniter hærere q̄si profunda locus īdagatione delioq; indigeat natatore: sed siqd ipsi melius aliq̄do fuerit commenti nō grauare illor̄ sniæ accedā. Exegit:reqsiuit. Nec dimisit:missum fecit:sed tam diu gladiaturæ habuit obnoxium quod uictor pugna euasisset:nec sic quoq; nisi multis præcibus fatigatus ut impudentissimam hominis ingratitudinem facile agnoscas. Eadem de causa:pro ipsius egrotantis salute. Cunctantem:segnius uotū exoluentem. Verberatum:uerberibus cæsum. Infulatū in uictimæ speciē infulam habentē:est.n.infula ut Seruio placuit fassia ī modū diadematis a qua uictæ utrinq; pendent. Per uicos:urbicos qui mille & amplius numero Romæ fuerunt. Votum:solutionem uoti. Præcipitaretur:præceps ageretur. Ex aggere:agger Tarquinii fuit circa uiminalē collē ubi & porta uiminalis eius aggeris:Strabo & Plinius meminere:ut sit sensus quoad ex urbe præceps eiiceretur ea uidelicet parte qua Tarquinii fuit aggere munita posset aliquis aut omnino absurde & de tarpeia rupe : unde sceleris conuicti p̄cipitari sunt soliti suspicari. Honesti ordinis.equæstri credo:potius q̄ senatorii.

&

honesti ordinis deformatos prius stigmatū notis ad metalla & munitiones uiarū aut ad bestias condemnauit aut bestiarū more quadrupedes cauea coercuit: aut medios serra dissecuit: nec omnes grauibus ex causis uerū male de munere suo opinatos. uel quod nūq̄ per geniū suū deierassent: parētes supplicio filiorum interesse cogebat: quorū uni ualitudinē excusanti lecticā misit. aliū e spectaculo pœnę epulis statim adhibuit: atq; omni cōitante ad hilaritatē & iocos prouocauit. Curatorē munerum ac uenationū p continuos dies i cōspectu suo cathenis uerberatū nō prius occidit q̄ offēsus

PHI. Honesti ordinis: qualis est senatorius & equester: donatus ordinem ait referri ad fortunas: unde illud ex eunucho quendam mei ordinis: exponit ordinis pro pauperem: ut ita homines honesti ordinis dici possint diuites & opulenti. Deformatos: deturpatos: dehonestatosq;: interdum deformare significat figurare designare: Victruuius: sic inquit: architectus graphidis peritus: ut deformare possit lineis imitatiōem quam uelit edificiorum: est autem graphis: ut Victruuii uerba percipias: pictura & ea maxime: quæ lineis constat: quæ linearis uocitur: quam ait Plinius in. xxxv. inuentam esse a philocle. idem de graphide ait graphidis uestigia extant. Stigmatum: a stigmate stigmaticus deriuatur. Cicero o miserum: qui fideliorem & barbarum & stigmaticum putaret quam coniugem: scribit Plinius stigmata deleri columbino fimo: stigmatias prisci dici uoluerunt notis & stigmate punctos. Ad metalla: inter genera pœnarum metalli pœna numeratur: apud iurisconsultos fit differentia inter eos qui in metallum: & eos qui in opus metalli damnantur: namq; in metallum damnantur grauioribus uinculis præmuntur: qui in opus metalli leuioribus: Plinius in epistolis erat fustibus cesus: damnatus in metallum: strangulatus in carcere. Munitiones uiarum: ad uias publicas muniendas. Aut ad bestias: Paulus iurisconsultus: ad bestias damnatos fauore populi præsides dimittere non debent: antiqui bestiarios eleganter appellauerunt qui cum bestiis depugnare damnati erant: hinc a Seneca ludus bestiariorum nuncupantur: quo bestiarii depugnabant: de quibus sic ait Tertullianus in apologetico Iuppiter est romæ: quem ludis suis sanguine proluunt bestiariorum. Quadrupedes: donatus enarrans illud Terentianum: quadrupedem constringito: quadrupedem exponit ut feram uel quadrupedem idest cum pedibus & manibus apud Apuleium legimus: quendam nomine thrasilionem ad effigiem bestiæ reformatum caueæ immissum: dono datum fuisse democari munerario: caueam autem hoc in loco accipe pro ferarum receptaculo: ut apud Apuleium: bestiam factum immittimus caueæ cauea quoq; de auibus dicitur: Plautus in curgulione quia enim in cauea si forent conclusi itidem: ut pulli gallinacei papinius: caueæ radiorum argenteus ordo. Serra dissecuit: hoc supplicii genus passus est Esaias propheta: namq; sub manasse rege sectus in duas partes occubuit: serram ferream primus inuenit talus ex dedali sorore genitus reperta serpentis maxilla: qua lignum secuit: mox imitatus illam dentium spissitudinem ferram fabricatus est auctor diodorus in. v. bibliothecæ: Plinius uero dedalum serræ inuentorem fuisse prodidit alii serram inuentam esse ab herba nomine serrata: cuius mentio fit ab eodem Plinio in. xxiiii. De munere suo: de spectaculo bestiarum & bestiariorum. Deierassent: deierare est ualde iurare sicut demirari: & deamare habent incrementum ut Paulo ante annotauimus. Per suum genium: tanq̄ uideretur sentire genium Caligulæ non esse adorandum: nec pro numine habendum maximum iusiurandum apud priscos erat per genium principis: per quem si quis peierasse puniebatur: sicut scriptum est apud iurisconsultos titulo de iureiurando: & ut inquit Tertullianus: citius per omnes deos q̄ per unum genium cæsaris peierat. Vni: patri. Lecticam: qua delatus spectare posset filii supplicium. Excusanti: alleganti ad excusationē: ita Liuius de torqto scribens ait oculorū ualitudinem excusauit. Ex spectaculo pœnæ: idest stati post inspectionem supplicii de filio sumpti. Epulis adhibuit: crudele facinus fuit hoc caligulæ & inhumanum: sed illud persarū regis procul dubio crudelius. Qui arpalo ad cœnā uocato apposuit liberos epulandos: & subinde quæsiuit an placeret conditura. deide ut lanx illū plenū malis suis uidit: afferri capita illorū iussit & quomodo esset acceptus interrogauit nō defuerūt misero uerba: nō os concurrit apud regem iquit omnis cœna iucūda est. Curatorem munerū: quem perfectū atq; ppositū suis ludis esse uoluerat: curatores generali appellatione dicuntur præpositi unde & a frontino de curatoribus aquarum scriptum est.

M. AN. Deformatos: deformi stigmate inustos. Ad metalla: ad metallorum effusiones. Munitiones uiarum: ad publicas uias sternendas: ut ad id opus seruilem nauarent operam. Ad bestias: ut bestiis laniandi obiicerentur: aut ut in uenatione cum bestiis summo uitæ periculo decertarent. Quadrupedes: tam humili cauea clausit: ut bestiarum more pedibus manibusq; consisterent. Serra: ferreo instrumento ad robora non homines secandos a dedalo: ut Plinius ait reperto. Suo munere: gladiatorio: scilicet aut certe uenatione ipsa. Male opinatos: haud magnifice locutos alterum enim ex altero pendet ex opinatione iudicium sequitur. Per genium suum: quasi nōn tanti duxissent ut per eum uelut numen quoddam deierarent. Excusanti: in excusationem adducenti se per aduersam ualitudinem adesse non posse. Lecticam misit: ut ad tam inuisum spectaculum deferretur. Alium: qui filii supplicio affuerat. Curatorem: quem muneribus suis & uenationibus instruendis præfecerat.

deformare
graphis qd
Stigmaticus stigmatiæ in metallum in opus metalli
Bestiarii
q̄drupes
Cauea
mors esaiæ
inuentor serræ
iusiurādū per geniū
Excusare
Curatores

putrefacti cerebri odore. Athelannicę poetam ob ambigui ioci uersiculum media amphitheatri arena igni cremauit. Equitem romanum obiectum feris cum se innocentem pro clamasset: reduxit absciffaq; lingua rursus induxit.

De seuitia eius contra suos exules & senatorem.

Reuocatū quondā a uetere exilio sciscitatꝰ quidnā ibi fa cere cōsuesset: respōdēte eo per adulatione deos sem per oraui: ut (qd euenit) periret Tyberius: & ut ipa res opinās sibi quoq; exules suos mortē imprecari: misit circū insulas q uniuersos trucidarēt. Quū discerpi senatorē cōcu pisset: subornauit q ingrediētē curiā repente hostē publicū appellātes inuaderēt. graphiisq; cōfossum lacerādū cæteris traderēt. Nec ante saciatus ē. q̄ membra & artus & uiscera hominis tracta per uictos. atq; ante se congesta uidisset.

De atrocibus dictis eius.

Immāissima facta augebat atrocitate uerbo℞ nihil magis in natura sua laudare se. ac probare dicebat. q̄ (ut ipius uerbo utar) αλιατρεσναυ hoc est in uere cundiā. Monēti Antoniæ auiæ tanq̄ parum eēt nō obedire memēto ait oia mihi & herois licere. Trucidaturus fratrē. quē metu ueneno℞ præmuniri medicamētis suspicabatur antidotū inqt aduersus Cæsarē. Relegatis sororibus nō solū

PHI. Putrefacti: crebrum curatoris computruerat ex uerberibus adeo: ut eius grauenlentia offensus caius tunc demum iusserit occidi. Athelanicæ: in tiberio declarauimus quæ nā sint athelanæ fabulæ. Ob ambigui ioci ambiguus iocus dicitur qui in diuersas snias flecti potest & dilogia dicit figura: cū ambiguū dictum duas res significat: talibus aūt iocis refertæ erāt athelanæ fabulæ. adeo ut sæpe dicta talia in principem retorquerentur: caligula ob talem iocum ambiguumq; dictum: qui ad ipsius cōtumeliam trahi poterat poetam ipsum conditorem fabulæ cremari iussit. Reduxit retraxit a feris: quibus erat obiectus ut ab his laniaret: interdū reducere est recōciliare: ut est illud numēq; reducāt. Induxit. s. ad feras. Deos semp oraui: uerba sunt exulis: ab exilio reuocati: qui ut adularetur caligulæ hæc dicebat. Periret Tyberius: a quo missus fuerat in exilium. Exules suos: quos ipse misisset in exilium. Circū insulas: loca exulum romāo℞ peculiaria erāt insulæ: hinc illud a satyrico poeta elegāter dictum: aut maris ægei rupem scopulosq; freqnentes exulibus magnis idem sed q pœne perit cui uix in cyclada mitti contigit & parua tandem caruisse seripho. Cor. tacitus plenum inqt exiliis mare infecti cedibus scopuli. C. Antōius collega Cicerōis in cōsulatu damnatus fuit in isulā cefalleniā: i qua oppidulū edificauit. Trucidarent: de hoc eusebius i chronicis caius oēs exules iussit interfici. Discerpi: frustillatim lācinari. Ingredientem: illū. s. senatorē: quē discerpi cupiebat. Graphiis: stilis ferreis: de graphio & graphiario diximus affatim i iulio cæsare. Mēbra & artus: scribit priscianus in. vi. artus dici ab hoc uerbo arto artas: sūt enim artus quædam quasi ligamēta mēbrorū: Virgilius. & magnos mēbro℞ artus: Pli. in. xi. nodis inqt corporū qui uocant articuli apud priscos hic artus & hoc artu dicebat. Viscera: cornelius celsus uiscera seiungit ab intestinis: tanq̄ noie uiserum. Cor. pulmo: iecur: lien: & renes. cōtineatur quibus in quarto explicatis ita subiūgit a uisceribus ad intestina ueniendū est membra septem sunt intra hominem: quæ a græcis nigra membra uocitantur: lingua cor pulmo: iecur: lien: renes duo: septē sunt alia ad cibum spiritūq; deputata: guttur stomachus aluus: uesica & itestina principalia tria a mēbro fit uerbum membratur: quo utitur censorinus & significat per membra format inde ēt membratura deducitur per mēbrorum positura. Cōgesta ubi uicatim tracta fuerūt: uiscera omnia & membra miseri senatoris eadem ante ipsum caium coacervata: ut ita oculos pasceret seuissimus princeps uel potius portētū. αλιατρεψιάυ: cicero & Ambrosius in libris officiorum præcipiunt adhibendam esse modestiam & uerecundiam sine qua nihil rectum esse potest nihil honestum. caligulæ uero nihil nisi iniustum nisi in honestum placebat: non probabat uerecūdiā quæ uirtus est sed in uerecūdiā amplexabat: q̄ ē uitiosissima. Oia mihi licere: tanq̄ princeps legibus solutus possit in ois & ēt i suos exercere ptātē impiosam: oli Antonino caracale dictū est a nouerca: quā uxorē ducere affectabat: si libet licet: an nescis te impatorē eē: & leges dare nō accipe: pterea legimus li. i. esdræ: si rex dixerit occidite occidunt: percutite percutiunt: exterminate exterminant. Præmuniri: medicamentis:

ambiguus iocus

Dilogia

Reducere

insulæ exilia

Artus un[illegible]

Artu

Viscera q̄

si libet licet

& ii

hoc idẽ factitabat mithridates: q solitus erat ſumere remedia cõtra ueneña: cuius celebratiſſima eſt antidotus illa q̇ mithridatica uocitat̃. Antidotũ aduerſus Cæſarẽ: cũ ĩdignatiõe ꝓnũciandũ atq; irriſione: tanq̃ dicere uellet nullũ remediũ eẽ põt ſatis efficax aduerſus ĩpatoris ꝑtãtẽ: eloquutio abſoluta eſt & ĩterrogatiue uultuoſeq; efferẽda: ut illud cãtãdo tu illũ: & illud aduerſus ſtĩmulũ calces: ſubĩtelligẽdũ autẽ extrinſecus uerbũ ẽ: parat̃ ualet uel aliqd ſimile grãmatici q̃do ſupprimit̃ uerbum eã figurã uocãt reticẽtiam: q̇ familiaris eſt indignantibus: græco uocabulo dr̃ apoſiopeſis quod interꝑtat̃ reticẽtia: ſiue obticentia: de antiodoto quid ſit & quemadmodum neutro genere & fœminino declinatur ſupra dictum eſt.

M. AN. Odore: fœtore. Atellanæ: fabulæ. Ambigui lo. ancipitis ac dubii uel qđ magis placet ſe obliquæ carpẽtis. A uetere exilio: a Tyberio iã antea irrogato. Vniuerſos: exules: Euſebius auctor ẽ ipſius iuſſu exules omnes ĩterfectos. Subornauit: inſtruxit. Cæteri: ſenatoribus. Cõgeſta: in unũ collecta δια τρα χειαν per aſperã. Omnia ĩ omnes quaſi dicat nõ in alios tantũ: ſed in te quoq; quũ libuerit ſæuire. Antidotũ remediũ. Aduerſus Cæſarem: parati ſcilicet oportuit cũ interrogatione & ira legenda: Cicero reticentiam id locutionis genus appellat: celſus obticentiã: alii auctore Fabio interruptionem. Ver. me ne incepto deſiſtere uictam: quaſi dicat oportuit: huic ſimile illud eſt. Quos ego & alibi: me me adſum: & Terentius quem ego ſi ſenſero quidã grãmaticorũ græco uerbo apoſiopeſim appellant. Inſulas: in quas damnatus relegare poſſet. Sed & gladios: quibus eas obtruncaret. Anticiræ anticira inſula duplex: ad ſinũ malliacum & oetam montem iuxta criſſam: alteram non procul a delphis in ea quæ ſuperior eſt helleborũ naſcitur: in altera præparatur: ut tuto ſumi poſſit: & quia duæ ſint: iccirco flaccus ſi tribus anticiris caput inſanabile nunquã tonſori licino cõmiſeris: perſius quoq; anticiras melior ſorbere meracas: Ouidius quicquid & in magna naſcitur anticira: cipariſſis olim inſula dicta: mox ab anticiro Herculis ſocio nomen mutauit.

inſulas hr̃e ſe: ſed ẽt gladios minabat̃. Prętoriũ uiꝝ ex ſeceſſu anticiræ: quã ualitudĩs cã petierat: ꝓpagari ſibi comeatũ ſępius deſiderantem: quũ mãdaſſet interimi: adiecit neceſſariũ eẽ ſanguĩs miſſionẽ: quũ rã diu nõ ꝓdeſſet helleboꝝ. Decimo quoq; die numeꝝ puniendoꝝ ex cuſtodia ſubſcribens rationẽ ſe purgare dicebat. Gallis Gręciſq; aliquot uno tpe condemnatis gloriabatur gallogræciam ſe ſubegiſſe.

De atrocibus & diris factis eius.

On temere ĩ quẽq̃ niſi crebris: & minutis ĩctibꝰ aĩaduertĩ paſſus ẽ: ꝑpetuo notoq; iam ꝑcepto ita fieri:

PHI. Inſulas: ſcribit Euſebius cronographus caligulam exilio inſularum condemnaſſe ſorores quibus ſtupru intulerat: ſenſus eſt: quo ſignificatur Caligulam non ſolum habuiſſe inſulas: ad quas ſorores relegaret: ſed & gladios quibus eas contrucidaret. Prætorium uirum: q̃ olim fuerat prætor. Ex ſeceſſu anticyræ: ſenſus eſt mandauit interfici uirum prætoria dignitate functum: qui ſeceſſerat in inſulam anticiram cauſa ualitudinis recuperandæ illic enim tutiſſime ſumebat̃ helleborũ & nigrũ & candidũ deſiderauerarq; ſibi tempus abſentiæ protogari. De anticyra: repete quæ ſupra dicta ſunt. Commeatũ: temporariũ diſceſſum. Sãguinis miſſionem: iocus eſt in uerbo: mitti enim ſanguis dicitur quando fit phlebotomia: & ſanguis etiam miſſio fit quãdo quiſpiam iugulatur. celſus in ſecundo mitti ſanguis debet ex bracchio idẽ ſanguinem inciſã uena mitti nouũ non eſt: caligula per ſanguinis miſſionem cũ uideretur ſignificare phlebotomiam: quæ ad medellã pertinet ſubintelligebat iugulationem & ita ſermone diaſirtico & ambiguo iocabatur in alienis miſeriis hanc mittẽdi ſanguinis medela monſtrauit hippopotamus: qui ut Plinius ſolinuſq; prodiderunt: ſacietate obeſus uenam quãdam uulnerat: atq; ita pro fluuio ſanguinis morbidũ alias corpus exonerat. Heleborum: quod tutiſſime ſumebatur in inſula anticyra & pluribus morbis medebatur. Italia ueratrum uocat: de quo ſuperius ſatis multa.

miſſio ſanguinis.

Veratrũ

Quoq; die: quocunq; die ſingulis decem diebus propertius uix decimo admittor nunc ego quoq; die: decimus aut dies erat tempus legitimum: quod ſontibus & noxiis puniẽdis: qui in carcere ſunt dari ſolet.

ſubſcribere

ſubſcriptores

Subſcribens: more principum: qui ſubſcribere ſolent: ea quæ rata habent. Alexander Romanus imperator ſubſcriptioni operam dabat & lectioni epiſtolarũ poſt horas meridianas alias ſubſcribere ſignificat: ut fauere: columella: qđ ſi fortuna ſubſcripſerit: uerbum eſt iudiciis & foro accommodatũ. unde ſubſcriptores fautores aprobatoreſq; dicti: de quibus Cicero uenit paratus cũ ſubſcriptoribus exercitatis & diſertis: quẽ locũ exponens aſconius ſic ait. ſubſcriptores dicunt: qui adiuuare accuſatorem cauſidici ſolent: quos oportet ſummiſſius agere: q̃ dicit ille quem ſequuntur.

Rationes purgari putare rationem

Rationem purgare: rationes purgari dicunt̃: quãdo deciduntur amputãturq; uacantia & nõ neceſſaria aut etiam obſtantia: collocatione facta accepti & expenſi: itidem Caius in alienis malis iocabundus dicebat ſe purgare rationem: quando ſubſcribebat de puniendis cuſtodiis: tanq̃ tales eſſent ſuperuacanei & ob id amputandi reſecandiq;: ſicut in rationibus deſecãtur inutilia: & qđ utile eſt relinquit̃: purgare dicimus rationem & putare. Gallogræciam: in nomine iocabat̃: nã q gallos plectit & græcos: & poteſt ex cõpoſitis nominibus merito dicere ſe ſubegiſſe gallogræciã: & ita fit alluſio ad regionẽ aſiaticã. q̇ nomẽ accepit a gallis græciſq; cõixtis de gallogræcia copioſe ſcribunt Liuius Strabo & iuſtius. Minutis ictibus: ita diutiſſime cruciabant̃ excatnificati: nec tamẽ moriebantur.

Animaduerti:animaduertere punire est inde animaduersiones punitiones dictæ:alias animaduertere est considerare:unde animaduersiores uitiorum dicuntur a.M.Tullio pensitatores & ratiocinatores.

M.AN. Propagari cõmeatũ:ut aliq̃nto diutius illic esse liceret. Sanguinis missionẽ:amarissima cauillatione iugulari oportere inuit:q tã diu se iuito abesse cõtẽderet ad illud alludẽs: qđ nõ helleboro solũ: sed haustu quoq; sanguinis purgaref ĩsania.Iu.medici mediã pertũdite uenã. Subscribẽs: subnotãs:aliter ascomus obliq; iqt cicero remouere conaf ceciliũ ẽt a subscribẽdi spe.i.a subscriptoris officio.erãt.n.subscriptores causidici q accusatorẽ adiuuabãt.quo uerbo Cicero ĩ diuinatiõe utif. Gallogræcia qđ nomẽ a duaꝝ gẽtiũ nominibus ĩ unũ coaluit notissima asiæ ꝓuĩcia. Subegisse:securi subiecisse nõ bello domuisse urbana quidã locutio est:q̃q̃ in re sæua & atroci. Crebris minutisq; ictibus:ut lõgiores essent cruciatus. Perpetuo notoq;:præcepto quo semp ad carnifices fit usus. Ita fieri:ita supplicio damnatos affici. Vt se mori sentiant:hoc erat crudelissimũ illud præceptũ Seneca nõ mors:sed supplicii pœna grauis. Ipm quoq;:seipm quandoq; tam segniter errasset. Panaria:supplicia quibus ille aut certe qualia pateretur:quod ita turpiter esset elusus. Oderint:dum metuant:uox superbissime tyrannidis plena:& a Cæsare dictatore non nunquam usurpata. Seiani clientes:seiani partibus ad dictos ac per hoc sibi infestos. Matris:agrippinæ.

ut se mori sentiat:Pũito per errorem nominis alio.quã quẽ destinauerat:ipsum quoq; paria meruisse dixit. Tragicũ illud subinde iactabat: oderint:dũ metuant: sæpe in cunctos pariter senatores:ut Seiani clientes:matris: ac fratrum suorum delatores:inuectus est prolatis libellis:quos crematos simulauerat defẽsaq; Tyberii sæuicia quasi necessaria: cum tot criminãtibus credendum esset. equestrem ordinem ut scenæ arenæq; deuotum assidue proscidit. Infensus turbæ

PHI. Vt se mori setiat:ita ĩ bello ciuili mariano marius : quidã particulatim amputatis diu mori coactus est : ut iqt eleganter Augustius libro tertio de ciuitate dei:de quo Lucanus in secundo pharsaliæ.nil aiæ lætale datũ moremq; nephã de dirum sæuitiæ pereũtis parcere morti.addamus id scitu dignũ: qđ a Suetonio omissum ẽ:caligulam: imperauisse omnibus his:in quos animaduerti iubebat:os inserta spõgia includi:ne uocis emittẽdæ haberẽt facultatẽ: causa erat:ut sentit Seneca in tertio de ira q; sciebat inumerabilia esse:q obiicere ipsi nemo nisi periturus auderet:cũ spõgiæ nõ inuenirenf scindi uestimẽta miserorũ & in os sarciri pãnos imperauit. Subĩde:frequẽter. Oderĩt:dũ metuãt Seneca uox illa dira & abominãdo.oderĩt dũ metuãt:syllano scias sæculo scriptã:idẽ libro.ii.de clæmẽtia cõsidero multas uoces magnas:sed detestabiles in uitã humanã peruenisse ut illã: oderĩt dũ metuãt Cicero quoq; in prima antonianarũ uidemus ẽt inqt in fabulis ipsis illis:qui oderint dũ metuãt dixerint pnitiosum fuisse:uox ãt hæc tragica est & ab atreo crudelissimo apđ poetã tragicũ usurpata:cuius rei mẽtio quoq; fit ab eodẽ.M.tullio in primo de officiis:sed cũ metus sit malus custos diuturnitatis:cõtraq; beniuolẽtiã fidelis uel ad perpetuitatẽ:debet bonus princeps potius diligi uelle q̃ timeri:p̃clare enim ennius:quẽ metuũt oderũt:quẽ q̃sq; odit periisse expetit:& ut inqt mimographus poeta.necesse est multos timeat:quẽ multi timẽt ad opes principis tuẽdas nihil aptius ẽ beniuolẽtia subditoꝝ.hæc sunt munimẽta firmissima:hæ arces ĩexpugnabiles ; & ut ait uerissime cyrus apud xenophõtẽ:nõ est aureũ sceptrũ:qđ regnũ seruet:sed amici multi sceptrũ sunt regibus uerissimũ maximeq; securũ dicere solebat.Dionysius tyrãnus uincula adamãtina eẽ metũ uiolẽtiã:classem & decẽ milia armatoꝝ:sed qs nõ uidet magis uincula adamãtina & eẽ & dici debere beniuolẽtiã iusticiã:benificẽtiã:atq; clæmẽtiã.igif cũ gloriosum sit diligi ĩuidiosum uero atq; caducũ metui: perge iuuenis inclyte & paternis insiste uestigiis:collige sicuti facis tuoꝝ ciuiũ beniuolẽtiã dato:operã ut sis magis diligẽdus q̃ metuẽdus:& ꝑfecto ut citra assentationẽ uero ꝓfitear: nullus unquã satis tã charus fuit q̃ illustrissima gens bẽtiuola omnibus bononiæ ordinibus omne sexui omnibus ætatibus chara est:certatim pater cũ filiis:amaf:colif:probaf:deniq; bononienses sine bentiuolis uiuere nec uolũt nec possunt.bentiuola familia caput est reipub.Bononiensis illa corpus bentiuolorũ quibus ociũ salutem libertatem tranquillitatem: omnia deniq; quibus iam multos annos fruimur bona accepta referrimus:iam per uos ĩmutari potest uox illa aspernabilis oderint:dũ metuant in uocem amabilem:diligant nec metuant:diligimus enim patrem te fratres & qdem ardentissime.nec metuimus colimus certatim:nec pauescimus:ueremur:nec horrescimus. Dii faxint ut diutissime:tu pater fratres floreatis:ut nos quoq; florere ac uiuere in tranquillitate possimus: nihil enim nobis bentiuola domo stante timendũ est:sed iam unde digressa est ad id reuertar interpretatio.Caligula:qui metui malebat quam diligi:usurpabat frequenter:tragicam illam detestabilemq; sententiam:oderint dũ metuant tanquam Romani populi odia floccipenderet dũmodo metueref:ignarus odiis multorum nullas opes posse obsistere:quanto laudabilior est:theodericus Rex gotorum: qui ut utar uerbis sidonii apollinaris: timebat timeri. Vt seiani clientes:tanq̃ seianũ coluissent affectatiq; fuissent perinde ac patronũ:de seiano seianiq; potentia affatim diximus in Tyberio. Delatores:accussatores: tanquã ipsi senatores criminati essent apud Tyberiũ:agrippinã matrẽ cũ druso & nerone fratribus ꝓlatis deprõtis diuulgatis. Defensa sæuicia:sensus est.Caligula excusabat defendebatque crudelitatem Tyberii qua usus

Animaduersiones aĩaduersores oderũt dũ metuãt

Quẽ metuunt oderit

amici sunt sceptrũ uincula adamantina

laus bẽtiuoloꝝ diligãt nec metuant

fuerat in suos: tanquam necesse fuisset ita facere:cum tot essent criminatores delatoresq;:quibus credere cogebatur Tyberius. Scenæ arenæq; deuotũ : ludis theatricis & gladiatoriis mancipatum:tanquam scænicis histrionibus:& arenariis gladiatoribus equites nimis dediti forent arenarii enim ab arena dicti in q̃ depugnant uetus prouerbium est gladiatorem in arena capere consilium: subsidere caniculæ arenarios nasci testis est maternus. Proscidit:maledictis lacerauit & conuiciis incessit.

M.AN. Fratrũ nerõis & drusi:delatores apd Tyberiũ crimiatores. Prola:i aptũ relatis. Crẽatos:cõbustos ut ab initio sui pricipatus se factũ iureiurãdo affirmarat. Defensa:utpote necessaria ob criminãtiũ mltitudinẽ. Scenæ arenæq; deuotũ:spectaculis addictũ ac p hoc inerte & desidẽ. Proscidit:maledictis insectatus ẽ. Turbæ fauẽti:diuersæ aurigarũ ab ea cui ipse fauebat factiõi studiose paludẽti. Vnã ceruicẽ haberet:unã dixit q̃si securi subiectã uno fuisset ictu amputaturus. Postularet:accusaret uel latrocinii reus eẽt. Qui postularẽt:accusarẽt. Tetrinios:tetrini similes hoc ẽ latrões:scribit lãpridius alexã.pricipẽ nihil æq̃ ac fures iudices odiisse.

fauẽti aduersus studiũ suũ exclamauit. Vtinam populus romanus unã ceruicẽ hẽret:quũq; Tetrinus latro postularet & qui postularẽt tetrinos esse ait. Retiarii tũicati quiq; numero gregari dimicãtes sine certamine ullo totidẽ secutoribus succubuerãt quũ occidi iuberẽtur unus resũpta fuscina oẽs uictores interemit:hãc ut crudelissimã cædẽ & defleuit edicto:& eos uni spectare sustinuissent:execratus est.

De quærela eius contra suorũ temporũ fœlicitatẽ.

Væri etiã palã de cõditione temporũ suorum solebat:qd nullis calamitatibus publicis insignerẽtur: Augusti pricipatũ clade uariana:tyberii ruina spectaculorũ apud fidenas mẽorabile factũ : sui obliuionẽ imminere prosperitate rerũ:atq; idẽtidẽ exercituum cædes:famẽ:pestilentiam:incendia:hiatum aliquem terræ optabat.

PHI. Fauẽti aduersus studiũ: caligula ut ifra docebit trãq̃llus factioni prassinæ fuit adictus ex quo cũ turba pplãris faueret alteri aurigarũ factiõi q̃ ueneta nominat:factũ ẽ ut Caius odio illos psequeret & p idignationẽ hãc uocẽ exclamaret : utinam po.ro. unã ceruicẽ hẽret q̃li diceret uellet se caput ro po.amputaturũ si unius tãtũmõ capitis foret: ut uno ictu decollari posset:de hoc seneca lib.iii.de ira.Caius cæsar de toto senatu trucidãdo cogitabat:q optabat:ut po.ro. unã ceruicẽ tãtũ hẽret. Postularet accusaret: postularẽt accusarẽt. Tetrinios: hoc ẽ latrões eẽ ipsos quoq; accusatores: & tales q̃lis tetrinius esse

Retiarii dicebatur. Retiarii tũicati:gladiatores uariis noibus distinguũtur:retiarios aũt illos uocãt : q cũ rete armati aduersus myrmilonẽ depugnabãt:qd gẽus pugnæ istitutũ ẽ a pittaco uno septẽ sapiẽtibus:q aduersus phrynonẽ dimicaturus reti occultato ipediuit iplicauitq; aduersariũ:retiariũ expressit iuuenalis sic scribẽs post q̃ uibrata pẽdẽtia retia dextra ne quicq̃ effudit:refert lãpridius cõmodũ ipatorẽ uictis retiariis uel occisis

Tunicati fecisse mille palmas gladiatorias tũicati dicũtur ab eo qd in tũica digladiabantur: hinc illud satyrice dictũ:uicit & hoc mõstrũ tũicati fuscina gracchi. Gregari:iũcti cateruati ad differẽtiã eorũ:q monachi sunt:q ui-

monomachi ritim & singulari certamie cõgrediuntur. Secutoribus:gladiatores q aduersus retiarios depugnãt secutores peculiariter:nũcupantur:perĩde ac illos fugiẽtes uel fugã simulantes sequantur:hinc illud amphibologicũ est: retiariũ fugisse secutiorẽ & iuuenalis ait cũ graccho iussus pugnare secutor. Totidẽ:numero quinq;. Suc-

secutores cubuerant:tanq̃ uicti:silius succubuit medicina malis. Cũ occidi iuberẽtur:cũ caligula iussisset : ut secuto-

fuscina res occiderẽt retiarios q succubuerãt. Vnus:ex retiariis. Resumpta fuscina:retiarii gladiaturã exercẽtes fuscina dimicabat:hinc illud uicit & hoc mõstrũ tunicati fuscina gracchi:& illud:mouet ecce tridentẽ:est enim fuscina isigne neptuni alio noie tridẽs dicitur:unde in priapeis scriptũ est:neptuni fuscina telũ:diminu

fuscinula tiuũ fuscinæ est fuscinula libro regũ primo puer sacerdotis habebat fuscinulã tridentẽ in manu sua & mittebat eam in lebetem & omne quod leuabat fuscinula tollebat sibi sacerdos. Victores illos:quinq; secutores. Quæri:lamẽtari. Insignirentur:illustrarentur cũ magis aduersa quam secunda ad memoriam posterorũ transfecit memorabilẽ. Tyberii:principatũ extrisecus subitelligẽdũ est. Apud fidenas supra dixius quẽadmodũ iperãte tyberio perierũt apud fidenas supra.xx.hoium milia ex ruina amphiteatri:cũ illic munus gladiatorũ exhiberetur. Sui.s pricipatus. Obliuiõe:tanq̃ obliuio obrepat rerũ secũdarũ.ecõtrario memoria

fames in samaria duret isfortuniorũ. Idẽtidẽ:frequẽter. Exercitũ cedes:q̃lis fuit glades illa uastissima apd cãnas. Famẽ:q̃lis oli i samaria facta ẽ:q tã magna fuisse pdit: ut caput asini uenũdaretur.lxxx.argẽteis:& q̃rta pars cadi stercoris colũbarũ quinq; argẽteis in q matres ob inopiã cibariorũ coxerũt filios & pastæ sunt carnibus hũanis. historia explicatur libro.iiii.Βασιλειῶν. Pestilẽtiã:qualis fuit illa: q oli athenas interneciuo genere morbi populata est.quã thucydides i.ii.Lucretius in ultimo graphice miseranterq; cõscribũt. Incẽdia:quale fu-

casmaticus it illud memoratissimũ phaetũtis icendiũ quale & illud: quo lugdunũ cõflagrauit i gallia. Hiatũ terræ:

terræmotus Amianus Marcellinus elegãti uocabulo chasmaticũ appellat terremotũ: quo patefactis subito uoratrinis terrarũ ptes p hiatũ absorbentur.ut oli helice & burra ciuitates pfundo hiatu deuoratæ sũt.græci χάσμα

chasma uocãt hiatũ:fit aũt chasma nõ solũ in cœlo: de quo Plinius:fit & hiatus cœli quẽ uocãt chasma: sed etiam

in terra:unde:ait iurisco͂sultus titulo de ce͂sibus: si agri portio chasmate pierit debebit p ce͂sitore͂ releuari. M.AN. Retiarii:qui retia aduersus secutores iacebát:hébát hi piscem in galea quem se petere retiarius dictitabat.iu.uicit & hoc monstrum tunicati fuscina gracchi & rursus cu͂ graecho iussus pugnare secutor. Dimicátes:aduersus secutores pugnátes. Succubuerát: superari contigerat. Vnus ex retiariis: Resumpta fuscina q̃ abiecerat aut ui aliq̃ excussá amiserat. Oe͂s uictores:secutores ipsos q uictores crediti fuerát. Execratus:diris execrationibus insectatus. Insignirentur:nobilitarent. Iminere:instare. Prosperitate te͂porú ocio & foelicitate.Hiatu͂ aliqué terrae ut terra alicubi subsideret graeci χασὺατὶν uocát. Animú remittenti:ab curaꝶ intentione ad uolupte͂ reuocanti. Seriae quaestiõe͂s:quaestiõibus de re seria adhibiti coram torquebant. Decollandi artifex:ceruicis amputandae pitus. Quibuscu͂q;.q.d.idifferéter custodia eductus. Praecipitauit: in subiectos fluctus deiecit. Gubernacula: nautica instrumenta ad nauis regime͂ q̃sita. Detrusit:depssit. Publico epulo:qd' publice dabat. Arge͂tea la.Pli.lectos uero iá pridem totos operiri argento & triclinia q̃dam:qbus argentú caruillius pollio eques primus addidisse traditur.

De crudelitate eius e͂t i͂ coenis ludis spectaculis & sacri.

Nimu͂ quoq; remitte͂ti:ludoq; & epulis dedito eadé dictoru͂ factorumq; saeuitia aderet. Saepe in co͂spectu prádentis uel co͂messantis seriae quaestiõe͂s p tormñta hébant. Miles decollâdi artifex qbuscu͂q; e custodia capita áputabat. Puteolis dedicatiõe po͂tis qué excogitatu͂ ab eo significáus. qu͂u multos e littore inuitasset ad se repe͂te oe͂s p̃cipitauit. Quosdá gubernacula apph̃e͂de͂tes co͂tis:remisq; detrusit in mare. Romę publico epulo seruu͂ ob detractá lectis argenteá laminá carnifici co͂festi tradidit:ut manibus abscissit: atq; ante pectus e collo pe͂de͂tibus pręce de͂te titulo:q cám poene indicaret per coetus epulantiu͂ circu͂duceret. Myrmillone͂ e ludo rudibus secum batuente͂:&

PHI. Remittenti: relaxáti recreátiq; dicere tame͂ solebat musoius philosophus remittere: animum q̃si amittere esse. Comessantis: uino & gulae indulge͂tis extra legitimas horas:tanq̃ comessatio proprie fit cibus & potus:qui coenam uel post prádium extraordinarie sumitur quidam comessationem luxuriosum conuiuiu͂ esse uolueru͂t:autumat festus comessationem dici a uicis quos graeci comas appellant:in his enim prius q̃ oppida conderentur habitantes homines alii alios conuictus causa inuitabát:sed de hoc uerbo Paulopost pluribus. Seriae quaestiõe͂s: sanguinaria Caii natura etiam in prádio habere uolebat q̃stiones de rebus seriis p tormeta & cruciatus:cu͂ id horae sit dandu͂ rebus uoluptariis & genialibus : olim cato censor e sanatu mouit L.flaminiu͂:q; in coena inter pocula & epulas: ubi libare diis dapes ubi bene praecari mos eét: unu͂ de dánatis occiderat': ut scorto gratificaret qd aiebat nu͂q̃ se sibi uidisse hoīne͂ decollari: ob hoc facius i͂ me͂sa patratu͂ meruit e͂t accusari lesae maiestatis i͂seriq; declamatiõib;. Decollâdi : decollare sigñatiõe máifestaria e͂ securi cedere apd ueteres: ut igt diõedes hoc uerbu͂ decollo sigñat decipio:i͂ qué sensu͂ e͂ illd plautinu͂ ex cassia: si sors decolassit gladiu͂ faciá culcitrá:& i͂ captiuis. e͂ illic una spes ce͂atica si ea decollabit redibo huc ad se ne͂ ad coená aspá:ubi decollabit sigñat decipiet. Artifex:inuit lucáus artifices fuisse hominu͂ decollandoꝶ.fic.n.igt nondu͂ artis erat caput ense rotare. Praecipitauit:ex po͂te p̃cipites in mare deiecit. Gubernacula ph̃e͂dentes:ut ita.s.p pre͂sione͂ gubernaculi euadere͂t infortunium saluti co͂sule͂tes. Co͂tis:co͂tos intellige perticas:quibus nautae utunt ad loca explorâda nauibus oportuna:unde perco͂tor deriuat sicuti tradit donatus in ecyre co͂mentario:alibi dictu͂ contos esse lanceas militares.unde & contati equites a uegetio nuncupant. Ob detractá lectis triclinia res lecti laminis argenteis siue bracteis operiebant:Pli.xxxiii.lectos mulieru͂ iam totos operiri arge͂teo & triclinia quaedá qbus arge͂tu͂ addidisse primus tradit caruillius pollio eques romanus : quinetiá repositoriis tricliniorꝶ arge͂tu͂ addi sua memoria ceptu͂ fenestella tradit:serui furaces inter ministrâdu͂ solebant unguibus cultrisue deradere laminas argenteas ex ipsis tricliniis:quod itide͂ instatius auratis factitabát:Marcialis:an magis astuti derasa e͂ ungue ministri bractea de fulcro:quod reor esse tuo Iuue͂alis.radat inaurati foemur herculis: & facie͂ ipsam neptu͂ni: q bracteolá de castor ducat.artifices i͂duce͂di bracteas & i͂ aurâdi elegâter dicu͂t bractearii & bracteatores:q ut ingt firmicus nascunt sub casiopea. Praecede͂te titulo:i͂ scriptiõe & elogio:p quod significaret causa supplicii. Coetus:erat enim epulu͂ publicu͂. Myrmillone͂: gladiatorem. E ludo.s.gladiatorio. Rudibus batuentem:uirgis gladiatoriis depugnantem: est enim ru-

comessatio

Decollo

Contus

Contati

Bractearii

bracteatores

Rudis

uirga Rudicula batuere

dis uirga:qua auctore Prisciāo gladiatores donabāt cessabāt a gladiatura:unī rudiarii dicti:de qbus suo loco iā scripsimus:rudibus āt solitos pugnare gladiatores testis ē lāpridius:q ait cōmodū iperatorē i harena rudibus iter cubiculares gladiatorios depugnasse diminutiuū rudis ē rudicula:rudiculis āt lanæ curāt:hic illud ē a Pli.dictū l.xxix.nō opus ē lanas ī hoc usu rudiculis eē curatas batuere uero signāt uirgis uerberare:ut auctor ē fulgētius placiades:qđ uerbū frequēs quoq; ē apud nos ī sermōe uernaculo Pli.i.xxx.crocodillo℞ morsibus ex aceto i linteolis ita ut batuerēt ante ictū ulcera:Plautus ait ī cassina: q q̄so potius quā

sculpōeæ

sculponeas:qbus batuat tibi os senex neqssime:sunt āt sculponeæ:ut dictionē plautinā itelligas cœstus ex corio ligati:alii calciamēta eē dixerunt & ꝑ calciamētis accipe apđ Plautū q̄uis fulgētius glossematicus exponat ꝑ cœstubus:sicut & illud neuianū sculpōeis batuēda sunt latera huic ꝓbe a sculponea sculponeatus deriuat ꝑ eo q est sculponeis idutus. Varro aspicio sculponeatū bigas seq cornutas:ego existimo sculpōeas magis dici calciamēta q̄ cœstus.scribit cato sculpōeas bonas alternis annis dari oportere familiæ rusticæ.

M.AN. Præcedēte titulo:ꝑlato flagitii elogio. Myrmillonē:q aduersus retiariū pugnabat.Iu.aut myrmillōis explicat ifans.Eludo:ex ludi cōsuetudie:ubi exercitii cā ad gladiaturā iuuenes exercebāt. Secū aduersus se. Rudibus:uirgis cōsueuerūt:ut lāpridius tradidit & i arena rudibus:ut cōstat cōmodū pricipē i harena rudibus iter gladiatores pugnasse. Batuētē:feriētē pulsantē Pli.ita ut batuerent ante ictū ulcera.

Cōfodit:traiecit. Ferrea fica:uero telo & nō ficto quo ꝑ lusū utebāt. Cū palma:q̄si ueræ simlātæ uictoriæ cōpos. Succītus:caligula expeditus ne alio q̄ uellet hitu īpeditus ictū detorsisse uī. Cultrariū:cultrū sacrificāti subiicere solitū aut certe q hostiæ iugulo cult℞ admouebat. Effusus:solutus. Vno meo nutu:me tm̄ inuēte. Varios iocos:iocosos sermōes. Assistētes:astās. Apellē tragœdū:tragœdia℞ actorē. Vter:ipse an Iuppiter. Cūctanter:hesitantem tardius respondentem.

sponte prostratū confodit ferea sica : ac more uictorum cū palma discurrit. Admota altaribus uictia succinctus pōparū habitu:elato altemalleo cultrariū mactauit: lautiore cōuiuio effusus subito in cachinnos:cōsulibus qui iuxta cubabāt quidnā rideret blāde quærētibus: qđ inqt nisi uno meo nutu iugulari utrunq; uestrū statim posse.

De Apelle per eum flagellato:& aliis gestis eius.

INter uarios iocos : quū assistens simulacro Iouis: Apellē tragœdū cōsuluisset uter illi maior uideret cūctātē flagellis discidit. collaudās subde uocē depcātis q̄si etiā in gemitu prædulcē. Quotiens uxoris uel amiculæ collum exoscularet addebat:tā bona ceruix simul ac iussero demet .quin & subinde iactabat exquisitur℞ semel fidiculis de Cesonia sua cur tantopere diligeret.

De malignitate & superbia eius cōtra omnes.

NEc miore liuore ac malignitate:q̄ supbia seuiciaq; pœne aduersus oē gēus hoium grassatus ē. Statuas uiro℞ illustriū ab Aug. ex capitolia area pp āgustias ī martiū cāpū

PHI. Spōte:tāquā q nolet uincere pricipē. Sica:gladio breui: unī sicarii nūcupāt.Cū palma gladiatoria uictoribus i certāinibus palma ac signū uictoriæ dari solebat:quoniā ut Pluta.& Gellius tradiderūt : magnitudini oneris urgēti nō cedat:sed aduersus pōdus resurgat sursumq; nitat:rōani sicuti docet Liuius i.x.palmas uictoribus dare cœpere græcos imitati.cū palma gladiatoria discurrit Caius sicut posteriori tēporibꝫ palmas gladiatorias cōsecutus ē ex occisis retiariis : certaminibusq; gladiato℞.Cōmodus ipator : q caligulā habuit ueluti exēplar:qđ imitaret: Admotas:tā ꝓxia facta ut mactaret. Succintus:more ministro℞ q succinti expeditiq; eē solēt:Oratius succintus currit at hospes. Pōparū habitu:q̄liter succītus eē solebat uictimarius paratus uictimis immolādis:de quo Ouidius.nomi

malleator

nis eē pōt succītus cā minister hostia celitibus:quo feriēte cadit. Malleo:ferramēto fabrili a quo malleator deriuat :Martialis:illinc paludis malleator hispāæ a iuriscōsulto libro de legatis.iii.libri dnr malleari ꝑ eo quo ē cōcinati pactiq; a malleatore cōcinatoreq; libro℞. Cultrariū:cultrarius dr minister q uictimā cul

uictimarius agon ꝑ agōe risus cachiabilis

tro uictimat q alio nōie dr uictimarius imolator uictimæ. Edicere:illud uerbū sacris accōmodatū qđ ē agon.dē quo Seneca li.iii.cōtrouersia℞ carnifex manū tollat:deide respiciat ad patrē & dicat agō:qđ fieri solet uictimis:hic illđ ē nasonis ex lib.i.fasto℞:ꝓ agat ne rogat:nec nisi iussus fuit. In cachinos:i risus solutiores:pcipit Seneca:ut risus noster sit sine cachino:ab apuleio risus imodicus & rephēsibilis festiuiter dictus cachinabilis. Cubabāt:i mēsa discūbebāt. Vno nutu:tāquā ad solū pricipis nutū psto sint parati milites:q iugulēt q cōfodiāt q cūcta pficiāt:nutus.n.pricipis ꝑ edicto ē: cū oēs sicut prio edere scriptū ē regibus obediāt. Tragœdū:histrionē scenicū actorēq; tragœdia℞ sicut cōmœdū dicīus actorē comœdia℞.

Cōsuluisset:iterrogasset. Vter:ipe priceps an Iuppiter. Cūctātē:cūctāter dubitāterq; respōdētē. Discidit:cōcidit:cecidit mactauit. Subide:freqnter. Depcātis:tragœdi q̄si etiā i gemitu:tanquā nō solū dulci uoce uterel i agēdis fabulis cōmēticiis:sed ēt i uero gēitu uēroq; dolore.i primis canora uox cōuēit tragœdo.M.tullius i oratore desiderat uocē tragœdo℞.amiculæ sicut amiculū dicius ὑποκριτικὸ hoc est

diminutiuo uocabulo amicũ ita ẽt amiculã uocitamus:qualia nomĩa ſunt plena blãditiaꝵ & amatoribus accõmodata. Tã bona ceruix:tã pulchra:tam uenuſta:ad elegãtiã luculẽtitatẽq; referẽda eſt. Demet amputabit ad iuſſum meũ. Subinde:freq̃nter. Fidiculis: fidiculaꝵ tormẽto.de qbus ĩ Tyberio ſatis multa: repete q̃ illic annotata ſunt. De ce.elegãs locutio hæc ẽ:ut dicamus q̃ro de te q̃ro de uxore:pro eo qd eſt q̃ro abs te q̃ro ab uxore. Tãtopere:quaſi filtris & ueneficiis cõtra naturã ſuã pellectus eſſet & coactus ad amandã eſſictĩ ceſoniã. Graſſatus: debacchatus utens crudelitate: & ſæuitia: de graſſatoribus & graſſaturis iã dictũ eſt. Ex capitolina area:qntus catullus curator reſtituẽdi capitolii uoluit olĩ areã capitolinã deprimere:ut pluribus gradibus in eam conſcenderetur: ſugeſtuſq; pro faſtigii magnitudine altior fieret: ſed id facere non quiuit impeditus quibuſdam ciſternis quæ in area capitolina erant ſub terra.

M.AN. Diſcidit:lacerauit. Subĩde:idẽtidẽ ſæpius. Prædulcẽ:dulcẽ & ut in tragœdiarum actu modulatã. Amiculæ:amicarũ cuiuſpiam. Tã bona:ſuauis:ſimul ac ſtatim:quod. Exquiſiturũ: quæſtionẽ habiturũ. Fidiculis:quæſtione & ſuppliciis a fide fidicula eſt.quo genere uinculi membris colligatis: acerba exercebatur quæſtio. Tãtopere diligeret:q̃ſi ſe nõ natura : ſed magica arte amare intelligeret. Minore liuore:inuidia. Omne genus hoĩum.oĩs generis hoĩes. Graſſatus:uiolenter & pernicioſe inuectus. Niſi ſe conſulto:ſe prius auctore facto. Abolendis:tollendis. Ciuitate ſua: quam ipſe legibus & inſtitutus conſtituit ad cuius æmulationem Xenophon cyri inſtitutionem ſcripſiſſe dicitur cenſuit: Plato eo opere Homeri ſcripta in uſum haud recipienda : Euphorion & panetius prodiderunt initium librorum quos Plato de repub.ſcripſit ſæpius inuerſum ab eo atq; immutatum.

collatas ita ſubuertit atq; diſiecit:ut reſtitui ſaluis titulis nõ ualuerit. Vetuit poſthac uiuẽtiũ cuiq̃ uſquã ſtatuã aut imaginẽ niſi ſe cõſulto & auctore põi. Cogitauit ẽt de Homeri carminibus abolẽdis:cur enĩ ſibi non licere dicẽs quod Platoni licuiſſet:q cum e ciuitate quã cõſtituebat eiecerit. Sed & Virgilii & Titii Liuii ſcripta & imagĩes paulũ abfuit:qn ex omnibus bibliothecis amouerit. Quorũ alterum ut nullius ingenii minimæq; doctrinæ:alterũ ut uerboſũ in hiſtoria negligentẽq; carpebat. De iuris quoq; cõſultis quaſi ſciẽtiæ coꝵ oẽm uſũ aboliturus ſæpe iactauit:ſe me hercle eſſe

PHI. Collatas : comportatas. Saluis titulis: manẽtibus inſcriptionibus eoꝵ uiroꝵ: qbus ſtatuæ poſitæ fuerãt. ſtatuã aut imaginem. ſtatua Aenea eſt uel marmorea. imago cerea uel picta. qd platoni licuiſſet. Pla. lib. ii. de repub. poetas cenſet ex ea ciuitate quã format eſſe repellendos. nã de heſiodo inqt non probe mentitus eſt heſiodus quando fingit quemadmodũ ſaturnus cœlium patrẽ puniuit: quę a filio ioue ſaturnus ipſe perpeſſus eſt: quæ q̃dẽ ſi uera eſſent:non tamen putarem eſſe pferenda ſed tacenda potius. de homero uero paulopoſt ſic ait. uincula iunoni a filio indita piectionemq; uulcani a patre:cũ ille uerberatæ matri ſubuenire uellet aut deorũ pugnas quotcũq; homerus ſcripſit minime in ciuitate recipere debemus:ſiue per allegoriam dicta ſint:ſiue ſine allegoria. idẽ libro decimo poeſim inqt ex ciuitate expulimus huius platonicæ ſentẽtiæ Cicero quoq; meminit uerba hæc ſunt. Rectæ a platone educũt poetæ ex ea ciuitate:quam finxit ille:cũ mores optimos & optimũ reipublicæ ſtatũ exquireret. Euſebius in præparatione euãgelica poetas e ciuitate platonica repudiatos eſſe prodidit & in primis homerũ propter pugnas cõtentioneſq; deorũ. quas ille in ſuo poemate ſcribit. quinetiam Auguſtinus in ſecũdo de ciuitate dei ſuper hac re tradit hæc. an forte platoni græco potius palma danda eſt: q cũ ratione formaret: q̃lis eẽ ciuitas debeat: tanq̃ aduerſarios ciuitatis poetas cẽſuit urbe pellendos. Alteꝵ ut nullius igenii:hoc ad uirgiliũ referẽdũ eſt q cõtra caligulæ ĩuidẽtiã maximus atq; optimus poetarũ ab eruditis nũcupat: quẽ ut inqt nõ minus uere quã ſcite Macrobius:nullius unquã diſciplĩæ error ĩuoluit. Quẽ alexãder Romanus ĩperator Platonẽ poetarũ uocitabat. Alterũ ut uerboſum: hoc ad liuiũ referẽdũ:qui tamẽ ex ſententia eruditorũ nobiliſſimus eſt hiſtoricorũ:ad quẽ uiſendũ ex ultimis galliarũ hiſpaniæq; finibus uiros nobiles romã ueniſſe Plinius Hieronymuſq; notificãt. Caligula ut nõ ſolũ in uiuẽtes ſed etiã in defunctos ſeuiret:ut nõ ſolũ in corpora ſed etiã in igenia ſtringeret ferã ferreamq; naturã: cogitauit de abolenda iliade & odyſſea homeri:a quo Ceu fonte perẽni uatũ pieriis ora rigant aq̃s. Dicebat.n. ſi licuit platoni eiicere poemata homerica ex illa ſua ciuitate cõmẽtitiã & imaginaria: cur mihi uero pricipi nõ licet illa abolere: tãquam ita animis imperare poſſet ut corporibus. Nec mirũ ſi Virgiliũ ut indoctũ: ſi liuiũ ut uerboſum carpebat maleuolus & oſor uirtutis princeps:cũ maxima ſemper ingenia fuerint inuidentiũ morſibus ſubiecta: Sũma enim impetit liuor minora præter uolans. ſic altiora fulminantur. ſicut ait ſidonius: linguas uituperonũ cote liuoris acuminatas nõ fugere demoſthenes & Cicero. Sic homero mantuano & hiſtorico Patauino nõ defuere carptores. Nãq; compilator græcorũ dictus eſt ab emulis maro: ĩ quẽ auſi ſunt critici ſtrigere liguas & olĩ editus ẽ liber a nebulone ĩfando titulo ĩſcriptus Virgiliomaſtix. ſicut zoilus homeri obtrectator cognomiatus fuit homeromaſtix. Liuiũ quoq; aſinius pollio auſus ẽ canina lacerare facũdia dicẽs ſe ĩ illo iueniſſe quandã patauinitatẽ. ſed dũ caligula obiicit uirgilio ĩſciẽtiam igeniiq; hebetationẽ. perinde facit ac ſi herculi obiiciat timiditatẽ. Dũ in liuio criminat ubertatẽ perinde ac ſi foe-

Poetæ e ciuitate Platonis exploſi

conditatem culpet in fonte & in oceano largitatem insectetur.cũ uirgiliana maiestate nihil doctius nihil ingeniosius. Cum liuiana ubertate nihil secundius nihil expetibilius excogitari possit. De iuris quoque consultis:plato & Aristoteles præcipiunt legem dominari debere ut regina:si uolunt mortales honeste degere & beate.ubi uero nõ lex præstet sed subest nec legi paret princeps sed imperat:male actum sit cum ciuitate illa est necessum.Caligula uolebat legibus imperare non parere cõtra præscripta sapientissimorum: ideoq iactabat se aboliturum usum scientiæ iurisconsultorum:quæ pertinet ad legum interpretationem: legis enim scriptum Augustum interpretatio legis diffusa est cuius ministri sunt iurisconsulti: adeo ut qđ dictum est de magistratu iuridico idem dici possit de iure consulto uidelicet iurisconsultum legem eẽ loquentem:sublato itaq usu iurisconsultorum lex quodammodo muta fiet:& silens quo circa caius uolens abolire interpretamenta iurisconsultorum poterat uideri leges ipsas tollere uelle atq concidere ut ipsius fedissimæ uolũtates & placita insanissima pro legibus haberentur.

M.AN. Nullius doctrinæ:contra Plinius Virgilius inqt oium disciplinarũ peritissimus:Fabius Quintilianus:Domitii aphri iudicio credidit tam ꝓxime ad Homerũ accedere ut ꝓpior primo q̃ tertio esset:trãseo poetarũ & grãmaticorũ,testimonia qbus plane arguiẽ deliramentũ id caligulæ fuisse nõ iudiciũ. Verbosum:Liuium.s.sed Fabius q eum Herodoto comparat:ac supra q̃ diu possit in concionibus putat eloquentem nihil luxuriare credidit. Iurisquoq consultus:iuris scientiæ peritis. Aboliturus:sublaturus.

PHI. Præter eũ:quæ.s.illi collibuissent.libido.n.regũ ut inquit iustinus pro lege ẽ & ut testaẽ iurisconsultus:qđ principi placuit legis hẽt uigorem:si uero legas præter quũ.sensus erit caligula iactasse se effecturum ut iuriscõsulti nõ tam ex ꝑscripto legũ responsa darent q̃ ex æquo & bono:est aũt æquũ & bonũ non tã secũdũ legẽ:q̃ secundũ emendationẽ legis:nã ut inquit eleganter Aristoteles in.v.ethicorũ:natura boni & æqui emẽdatio legis est:qua omissum erat aliquid præter uniuersale. Ne quid respondere:uerbo usus est iuriscõsultis accõmodato:qui ꝓprie de iure respõdere dicũẽ.auctor ẽ Põponius iuriscõsultus ante tpa Augusti ꝓpublice respondẽdi ius datũ non fuisse iuriscõsultis: sed qui fiduciam studiorũ suorũ habebant cõsulentibus respõdebãt neq responsa signata dabant:primus diuus Augustus: ut maior iuris auctoritas habereẽ: constituit ut ex auctoritate eius respõderent.legimus neruã filium adhuc adolescentẽ uel potius puerũ publice de iure respondisse.labeo quoq antistius consulentibus de iure publice respõsitauit.

Responde re de iure

ctarum ne quid respondere possint præter eum.

Item de eodem & de inuidia eius contra omnes.

Aetera fãiliarũ ĩsignia nobilissimo cuiq adẽit Torquato torquẽ:Cincinnato crinẽ. Cn.Põpeio stirpis antiquæ magni cognomẽ:ptolemæum de quo retuli & accersitũ e regno:& exceptum honorifice non alia causa repente ꝑcussit q̃ quod edẽte se munus ĩgressum spectacula cõuertisse hominũ oculos fulgore purpureæ abollæ aĩaduertit:pulchros & comatos quotiẽs sibi occurrerẽt

Insignia : insignia familiarũ uocamus:q unaqueq familia destinctionis causa habet peculiaria ut illustres principes mei bentiuoli habent insignia serrulata.ita apud priscos in gente torqtorum erat torquis ob illum torquem:quem interfecto gallo detraxit Manlius ob id torquatus cognominatus:hæc insignia Caius ex inuidentia seuaq natura nobilissimis detrahebat.ita torquato nobili id tẽporis in gente torquata detraxit insignia torqs:ne eo honestamento amplius insignireẽ. Cincinnato crimen:Cincinnus significat capillũ intortũ:ut est in uite collicolus capolus nũcupatus.auctor.M.Varro: a cincinno cicinnati capillati dicunẽ: & ab eodem cincino qntii ueteres romani cognominati sunt cõcinati apud Liuiũ li.iii.ab origine urbis luculẽter historia ꝑscribiẽ de qnto cincinato.q obsessi cõsulis & exercitus liberator ab aratro uocatus ad dictaturã uenit: ac rursus fascibus depositis:quos ut inqt columella festinãtius uictor reddiderat q̃ sumpserat imꝑator ad eosdẽ iuuẽcos &.iiii.iugerũ auitũ herediolũ.est aũt herediolũ ut columellæ uerbũ ĩtelligas ꝓdiolũ ab eo dictũ: qđ hæredẽ sequereẽ in legibus.xii.tabularũ in horti significatione semper noiabaẽ hærediũ.ex quo diminutiua forma hærediolũ dictũ.crinis aũt hoc ẽ capillus in familia cincinatorũ erat ꝓ ĩsignibus.hũc ademit pessimus princeps cuidam cincinato ex illa uetusta familia:sicut cuidam Põpeio:q a magno Põpeio descẽderat ademit cognomentũ illud magni:qđ Põpeius magnus aphrica subacta & in deditionẽ redacta tanq̃ spoliũ sibi cõpauit auctor Plinius.sentire uideẽ Liuius magni Põpeii cognomẽ cepisse ab assentatione familiari.sicut felicis syllæ:Plutarchus uero tradit Pompeiũ ex bello aphricano redeũtem a sylla magnũ ingenti uoce salutatũ fuisse:q iussit ut oẽs q tũc aderant consimiliter eũ magnũ appellarent.alii dicũt cognomẽ hoc primũ in aphrica ab uniuersa exercitu inditũ fuisse Pompeio:deinde uim atq consuetudinem ex hac syllæ salutatione habuisse.Pompeius ipse sero longoq tẽpore post se magnũ in epistolis scripsit. De quo retuli: Paulo ante retulit Ptolemæũ regẽ fuisse a caligula interemptum cuius necẽ dum libertus ulcisci laborat: fuit cã ut arma romana Claudio iam principe in mauritania bellauerint. Edẽte:exhibẽte. Munus:spectaculũ gladiatorũ. Fulgore abollæ:abolla uestis ẽ militaris ut inqt nonius.abollã scribit Seruius uestem esse duplicẽ.apđ martialẽ accipiẽ ꝓ cycini philosophi uestimẽto sic scribentẽ: Cætera quẽ nudi tegit uxor

Insignia bẽtiuolorũ serrulata
Torquus torqtorũ
Cicinus
Crinis cicinatorũ herediolum
Hærediũ
cognomẽ magni
Abolla

abolla grabati.apud eūdē abolla tyria hoc ē purpurea daſ Criſpino īter aulicos potētiſſimo:neſcit cui dederit tyriam criſpinus abollam.abollæ meminit iuuenalis:oīs autem purpura:nō ē fulgore luminoſa:ſed q̄dam obſcuritate cenſeſ: quæ niſi altius tollatur non ſplendeſcit nec īplet oculos contuentiū. hinc Augusti iocus īnotuit:qui cū olim q̄reretur de obſcuritate tyriæ purpuræ:quā emi iuſſerat: dicēte uēditore erige altius & ſuſpice:his uſus eſt ſalibus : quid ergo ut me populus romanus dicat bene cultū in ſolario ambulaturus ſum.cæterū ſicut ueſtis præcioſa cām mortis pſtitit Ptolemæo:apđ caligulā: ita impiū pepit Syloſonti apud Darium.q olim curioſa cōtemplatiōe uiderat Syloſontē amiculo purpureo indutū:eiuſq̧ pulchritudine captus id mercari uoluerat.Sed ſyloſon ego inquit amiculum hoc nulla pecunia uēdo ſed tibi dono do ſi mō tuum perpetuo eſſe debet.Mox darius memor muneris liberaliter dati ſyloſonē: remuneratus eſt regia remuneratione:nāq̧ p ueſte illi retribuit impium Sami inſulæ fortūatæ & opinæ. auctores Herodotus in thalia. Valerius in.iiii.Strabo in.xiiii.geographiæ.

nō oīs purpura illuminata

locus augusti exēplū

regio remuneratio nis

M.AN. Præter cū:oēs tranquilliani codices quos uidimus ſic hēnt ego æquū nō eū legendū cōtenderim ut ſit ſenſus ſtatuiſſe caligulā abdere oīa iuris uolumia neq̧ poſtea cōſultus niſi ex æquo & bono nō aūt ex iure cōſultorū auctoritate reſpōdere poſſet:aliud eſt.n.lege:aliud ex æquo & bono iudicare nec eſt cur eū ad caligulā referas:ſiquidē pter ſe nō eū dixiſſet:quū ipſe loqueretur. Vetera inſignia ornaméta q̄dā a maioribus p manus tradita ut geſtādi torq̄s.& cōcinnatæ comæ uſum. Torquato:torquatæ gētis uiro cuidā: ſed cuius familiæ nō dicit:nā & a torque gallo hoſti adēpto torquati cōgnomē uictori primum mox & familiæ uſurpatum:Liuius & Ouidius id prodiderunt:cæterū.C.nomium aſprenatem ab Augusto aureo torq̧ donatū plane conſtat datūq̧ ut ipſe & poſteri torquati cognomen ferent: in dubium igiſ uenire pōt aſprenatum an mallio℞ uni ſit ipſum īſignæ ademptū. Cīcinato : cui gentile erat concinatū capillū ferre. Stirpis antiquæ:a Magno Pōpeio deductæ. Cognomen magni : ne magni cognomen ferret:eam appellationem ex clariſſima illa oriētis uictoria Pompeio quæſitam: Appianus innuere uidetur q pharnace ſub primum acceſſum ſuperato ait Cæſarem exclamaſſe hi ſunt qui te magnum fecere Pompei Plutarchus eum:admodū iuuenem ad ſyllā cum exercitu uenientē ab eo magnū appellatū tradidit:Plures ex Africa ab eo magni appellationē relatā dicunt. Percuſſit: occidit. Munus: gladiatorū ſpectaculum.
Fulgore:ſplendore. Abollæ:ueſtis ſenatoriæ ut Feſto placet : q̄ſi abullæ qđ ſit undiq̧ bullata : Nonius Varronem ſecutus militarem ueſtem abollā interpretatur: Varro toga detracta eſt abolla data.

occipitio raſo deturpabat. Erat e ſuis pculo patre primipilari ob egregiā corporis amplitudinem & ſpeciē coloſeros dictus. Hunc e ſpectaculis detractū:repēte & ī arenam deductū trahi:& mox oplomacho cōparuit:biſq̧ uictorē cōſtrigi ſine mora iuſſit:& pānis obſitū uicati circūduci:ac mulieribus oſtendi:deinde iugulari. Nullus deniq̧ tā abiectæ cōditionis:tanq̧ extremæ ſortis fuit:cuius nō cōmodis obtrectaret. Nemorenſi regi quod multos iā annos potiretur ſacerdotio ualidiorē aduerſatiū ſubornauit: quū quondā die

PHI. Occipitio: miror Albertū magnum uirū alioquin eruditiſſimū occipititium partem capitis anteriorem nūcupare:ſinciput uero poſteriorem:cū apđ latine pureq̧ ſcribentes ī cōtrariū accipianſ: qđ & alibi annotauimus. Deturpabat:ſicut ornamētum capitis ē maximū coma ita dehoneſtamentū turpiſſimū eſt capillamenti amputatio : in tātū uſ ipſa uenus dea℞ pulcherrima ſicalua pceſſerit placere nō poſſit:nec uulcano q̄dem ſuo:comati uero q mallent rempub.turbari q̄ comā ſi hoc tempore raſo capite deturparenſ:deus bone:quas lamentationes quos eiulatus facerent:q̄ plorabili quærimonia perditam comam cōplorarent:qui nō minus temporis minuſq̧ curæ impendunt concinnatoribus capillo℞:q̄ ſtudioſi doctoribus diſciplina℞. Eſius pculus:nomen eſt proprium uiri ſtaturoſi. Coloſſeros dictus:coloſſos auctore Plinio uocant moles ſtatuarū turribus pares:inde proculus coloſſeros ſiue coloſſos dictus eſt:cū eſſet ſtaturoſus: ſtatuæ quoq̧ ingentes coloſſe & coloſſicæ a ueteribus nuncupatæ ſunt.Spartiāus. ſtatuas Selio uero per totā orbem coloſſas poni iuſſit.Plinius fecit phidias alte℞ ſignum coloſſicon nudum. Victruuius in.x.coloſſicotera onera cōparatiuo noīe elegāter dixit intelligi uolens ingentiora magiſq̧ coloſſica. Hunc e ſpectaculis: qui inter ſpectatores ſedebat ſpectabatq̧ alios gladiatores in arena gladiatoria digladiantes. Thraci:gladiatores quidā ſpeciali uocabulo thraces dicti ab armatura thracum.Oratius.ad imum thrax erit quē locum exponēs porphirio ait.auctorabiſ in ludum ut gladiator ſit. myrmilloni ī certamine gladiatorio opponebaſ thrax quod ſignat Auſonius in monoſyllabis cū ait:Quis myrmilloni contendiſ?equimanus thrax.Ci.ī ſexto antoninarū:thracem iugulauit familiarem ſuum. De thrace gladiatore intelligendum eſt illud Plinianum. ex.xi. Thracio ſtudioſo in Caii Cæſaris ludo notum ex dexterā fuiſſe pceriorem. Signat.n.Plinius gladiatorem ex his qui thraces uocitantur:ſolitum in caligulæ ludo gladiatorio exercere gladiaturam. Caligula enim qui dicitur caius cæſar delectabatur thracibus.inde arma thracis gladiatoris dicta threcidica.cicero in ſexto antoniana℞.myrmillo ī Aſia depugnauit cū ornaſſet threcidis comitē & familiarem ſuum:illum miſerū fugientem iugulauit:ciceroniani codices mendoſi ſunt. Interpretes quoq̧ illud threcidicis perpe-

ſtatuæ coloſſicæ colloſſicotera

Thraces gladiatores

Correctus ram & legunt & interpretantur. Oplomacho:gladiatorem uocant oplomachum quasi cum armis mili-
Ci.locus taribus & scuto depugnãtem.græci enim τὸ ὅπλον dicunt scutum. τὰ ὅπλα arma & μάχομαι pugno.
Martialis oplomachus nunc es fueras ophthalmicus ante.de oplomachis gladiatoribus ait Iulius firmicus
oplomachus in septimo.si mars fuerit in finibus Iouis famosi gladiatores nascentur.oplomachi nascentur si testimoni-
um ueneris defuerit marti. Comparuit:opposuit.commisit. Bisq̃ uictorem: cũ primo thracem deinde
oplomachum uicisset. Pannis obsitum:uestitu sordido squalentiq̃ obuolutum magis q̃ indutum:tale est
illud terentianũ:uideo quendam annis & pannis obsitũ translatio est ab egro : ut inquit donatus. Vica-
tim:per uicos urbis. Obtrectaret:noceret incõmodaret. Nemorensi regi: iuxta aritiam lucus est dianæ:
sacerdos artemisiũ uocant:ubi barbaricus scythicusq̃ mos obseruatur. namq̃ sacerdos instituitur fugitiuus q̃dam
fugitiuus uir gladiũ tenens & insultus semper circũspectans:& ut inq̃t Strabo ad se tutandũ strenue paratus scribit
Seruius in hoc arthemisio fuisse arborẽ illã:quã celebrat Virgilius in sexto.de q̃ infrigi ramũ non licebat.
dabatur aũt fugitiuis potestas ut siquis exinde potuisset auferre:monomachia hoc est singulari certamine
cũ fugitiuo tẽpli dimicaret:cui uicto uictor succedebat in sacerdotiũ.idq̃ peculiariter regnũ uocabatur &
ipse sacerdos rex Nemorẽsis dictus a nemore illo dianæ sacrato:qđ arthemisiũ nũcupari significauius.hic
ab Ouidio dictũ est in tertio fastorũ:Regna tenent fortes manibus pedibusq̃ fugaces & petit exẽplo post
modo quisq̃ suo.Item in primo de arte.Ecce suburbanæ templũ memorale dianæ: partaq̃ per gladios re-
gna nocẽte manu.Hic Valerius Flaccus in secũdo argonauticorũ & soli nõ mitis aritia regi: Lucãus quoq̃
in tertio pharsaliæ sic inquit:Qua sublime nemus scithycæ qua regna dianæ. Caligula qui oium cõmodis
incõmodabat:imisit quendã fugitiuũ robustiorẽ:qui cũ rege illo aricino sacerdote depugnaret:ut ita supe
ratus & uita spoliaretur & sacerdotio:& si sacerdotium illud quod erat conditionis uilioris.

M.AN. Occipitio:posteriore parte capitis:Persius occipiti ceco posticæ occurrite sannæ occiput dici-
mus & occipiciũ. E suis ꝓculus:hic quoq̃ locus mẽdose meo iudicio legitur.oia.n.quæ uidimus trãquil
li exemplaria e suis habent:quasi duæ sint partes orationis quod ne eleganter quidem diceretur:ex qua le-
ctione nullus sequitur sensus quare Esius nomen melius accipies ut sit Esius proculus siue Elius : colosse-
ros.q.maior quidem colossus.E spectaculo e cauea spectantium in subiectum theatri locum. Thraci retia
rio:Seneca si thrax essem fusius essem. Mox oplomacho:oplomachus gladiator qui scuto & ferro in spe-
ciem iustæ pugnæ dimicat τὸ ὅπλον græci scutum uocant μάχομαι.pugno q̃q̃ καὶ τὰ ὅπλα græci ar-
ma καὶ ὁπλίτην armigerum dicunt. Comparauit: commisit. Bis uictorem thrace & oplomacho ue-
ctis. Obsitum:sordidis uestibus & squalore coopertum. Mulieribus ostendi:quibus ob elegantem for-
mam gratissimum fuisse senserat. Obtrectaret:detraheret malediceret. Nemorensi Regi:aricinæ dianæ
sacerdoti:ariciæ ipsum quoq̃ sacerdotium regnum dicebatur:Ouidius regna tenent fortes manibus pedi
busq̃ fugaces:& perit exemplo postmodo quisq̃ suo siquidem quot annis ferro decertare cogebatur qui
si uictor fuisset uictum pro hostia numini dabat: si uictus is qui uicisse sacerdotium optinebat. Sed huius
feri ritus:præter Ouidium:Plinius Strabo Lucanus & alii pleriq̃ meminerunt. Multos annos: quasi ra-
ro alias contigisset ut tam diu quisq̃ superstes fuisset:quum circumacto fere anno sagina grauis & deses fe-
rocissimo hosti & morti deuoto obiiceretur. Validiorem:potentiorem: Aduersarium hostem concerta-
torem. Subornauit:substruxit instigauit.

muneris esedario porio ob prosperã pugnam seruum suum manumittẽti studiosus plausum esset:ita se ꝓripuit e specta culis:ut calcata lacinia togæ p̃ceps per gradus iret indigna bundus & clamitans dominum gẽtium populum ex re leuis sima plus honoris gladiatori tribuentem q̃ consecratis prin cipibus aut præsenti sibi.

De luxuria & libidine eiusdem.

Vdicitię neq̃ suæ neq̃ aliẽę pepit. M. Lepidũ. M. Nestorẽ Pãtomimũ:quosdã obsides dilexisse ferũt cõmercio mutui stupri. Valerius Catulus cõsulari familia iuuenis stupratũ a se ac latara sibi cõtubernia eius

PHI. Muneris spectaculi:gla-
diatorii. Esedario : esedarium
appellat certatorem nomine po-
rium:q ex esedo depugnabat ui
deturq̃ significare lanistã. de ese
dariis britanis longa est diserta-
tio apud Cæsarem in cõmentari
is:& nos superius meminimus q
Cõuinarii alio noie dicũtur cõuinarii a cũ
uino curru. Seruũ:q erat in fa-
milia lanistæ gladiatoria. Plau-
sum eẽt:a spectatoribus. Calca
ta lacinia:illa uestis inq̃t elegãter
symachus decẽter idutui ẽ:quæ
nõ trahit puluerẽ nec ĩ humũ de
missa calcat̃.laciniã hoc ẽ extre-
mã togæ particulã cũ ꝓlixior esset pedibus p̃ssit cõculcauitq̃ caligula p ĩdignationẽ e spectaculo se furen-
ter eripiẽs:adeo ut p̃ceps p singulos gradus iret.more eorũ qui uestigia titubata tenere nõ possunt a lacinia
Laciniosus laciniosus deriuat̃:accipiturq̃ ꝓ flexuoso sinuosoq̃:ab apuleo cõuallis laciniosa.a Hierõymo disputatio la
ciniosa decẽtur dr̃ ꝓ tortuosa & ĩplicata.Sũt.n.laciniæ ĩ uestimẽto cesuræ particulatĩ cõcisæ decoris cã:unĩ
laciniata uestis & aduerbiũ laciniatĩ:qđ significat pticulatĩ & p flexuras:Apuleius. Nõ laciniati dispso sed
cuneatim stipato. Cõeatu:difficultates illas trãsabiremus. Laciniosa fuit alexãdria anguloso ꝓ cursu Co-

lumella iubet pecus egrotũ distribui ĩ lacinias hoc est in pticulas separi ut facilius cõualescat. Plus honoris ppter plausum quo psecuti fuerát manumissioné gladiatoris manumissi a porio esedario. Cõsecratis pricipibus: moris fuit apd romáos ut pricipes in theatro populari plausu excipenť: hos aút tergeminos honores appellat Oratius. Præsenti sibi: cũ debeat pricipis urgere psentia & hoc ipso honoratior soleat eẽ. Vis in pnoie: sibi q pticeps erat. sibi q deus uideri uolebat: sibi q diuio cultu uenerabilis & uenerádus appebat. Sibi q se fratré Iouis ut inqt Iosephus est ausus appellare. sibi q se dominũ ĩposito diademate ut ait Sextus Aurelius iussit noiari. Neq̃ suæ: stupratũ stupratoréq̃ fuere significat. Pátomimũ: histriões pátomimi dicunť ab egregia q̃dá reꝝ oium imitatiõe. furius bibaculus fuerã iqt & uocabat pátomimus scribit Iulius firmicus pátomimos nasci q hẽnt leporis sidus ĩ horoscopo: si eũ locũ uẽus respexerit. Olĩ pátomimi sublati fuerút a Domitião. restituti mox a Nerua: quos traianus iteꝝ sustulit: ut scribit Pli. ĩ panegyrico celebrať mors repétina duoꝝ eqtũ q ĩ uenere obierút coeũtes cũ pátomimo mythico tũc forma pcellẽte. Quosdá obsides: ĩ hác sniam ẽ illđ satyrici poetæ. aspice qd faciũt cõmertia uenerat obses. hic fiũt hoies. caligula quosdá ĩ obsidatũ datos turpi amoř dilexit dũ illos subagitat & ab illis uicissĩ subagitať. Mutui: cũ piter agerẽt & pateréť mľebria. Stupratũ. s. caligulá. Cõtubernio: obscẽa sodalitate & pbrosa cõtubnalitate atq̃

M. AN. Esedario porio: lanistæ qđ ĩ Claudio aptius ostẽdiť. Máumittẽti: libertaté donáti. (cõuictu. Seruũ suũ unũ ex familia ex iis uidelicet q ad gladiaturá sub eo ĩstituebáť. Ob psperá pugná: qa idé gladiator ĩ munere pspe pugnasset. Studiosius: maiore quodá studio & fauore uelut ei q grate & nõ auare fecisset ut hũc q pspe pugnasset & si ĩ seruitute retiere liceret libertate tamé dõasset. Proripuit: cũ ĩpetu & ĩdignatiõe se spectaculo subtraxi. Calcata: pedibus psſa. Lacinia: extreme uestis scissura sũt. n. laciniæ scissuræ ĩ extrema pte uestiũ ornatus gratia factæ unde laciniatæ uestes a lacero id nomé hinc lacesso qđ est lacerádo puoco seu irrito: Apuleius sæpissime laciniá p ueste accipit. Præceps: pcipitantes ruens. Gladiatori: quí ob psperam pugnam manumissus esset. Neq̃ suæ. q. d. ne suæ qdem pudicitiæ nõ modo alienæ rationem habuit. Comertio: nefaria cõsuetudine. Stupratũ: caligulá. Cõtubernio: domestico usu. Defessa latera: stupri assiduitate. Iu. nec quæritur qđ & lateri parcas: & rursus q̃tum erat exhausti lũbos donare clíẽtis. Vociferatus: clara & alta uoce testatus. Sup soroꝝ icesta: supra nefarios soroꝝ cõcubitus. Notissimum amorem: pter repete: qđ perdite prostitutá amauerat ancillam. Lente: cũctanter ociose. Mercantiũ more: tanq̃ aliquid mercaturus. Faciem: ipsarũ mulierũ. Alleuans: attollens erigens.

defessa etiá uociferatus est. Super sororũ incesta. & notissimũ prostitutæ Pyrallidis amorem nõ temere ulla illustriore fœmina abstinuit. quas plerũq̃ cum maritis ad cœnam uocatis. preterq̃ pedes suos tráseũtes diligẽter ac lẽte mercantiũ more considerabat. etiam faciem manu alleuans si q̃ pudore summitterẽt. Quotiẽs deinde libuisset egressus triclinio. quũ maxime placitam seuocasset. paulopost recẽtibus adhuc lasciuiæ notis reuersus uel laudabat palá uel uituperabat singula numerás bona malaue corporis atq̃ concubitus. Quibusdam absentium maritorum nomine repudium ipse misit. iussitq̃ in acta referri.

PHI. Defessa: Catullus eleganti uocabulo latera per concubitum crebriorem exhausta appellat ex futura nam frequẽs uenus debilitat subneruatq̃ & ĩ primis latera: unde parcere lateri est abstinere a coitu. Iu. Nec q̃ritur qđ & lateri parcas. Ouidius pcipiẽs exercendam uenerem ait. sed lateri nec parce tuo: sũt. n. in lateribus renes: quos ait uarro ita dictos: quasi riui ab his obscẽi humoris orianť. (Quidá philosophorũ libidines reꝝ uenereaꝝ ĩ iecore cõtineri arbitranť. qđ a lactátio quoq̃ memorať in lib. de opificio. Pyralidis: nomé est propriũ meretriculæ q̃ amauit caligula. alias pyralis ẽ pẽnata bestiola magnitudie muscæ ex igne pueniẽs: uñ & nomé a qbusdá pyrausta appellať: quá diu ẽ ĩ igne uiuit cũ euasit lõgiore Paulũ uolatu tũc emoriť. Prostitute: ĩstar uulgaris scorti & diobolaris. dř. n. diobolare scortũ: quod duobus obolis cõduciť: mẽdosus est locus apud Varroné in tertio de latina lingua: in cuius codicibus ĩpressis sic legiť. uiuolares sabini soboles corrupto sensu ex litteraꝝ cõfusiõe ĩuersiõe & ordie ppostero. Tu ita lege diobolares a binis obolis. docet enim Varro diobolares meretrices dici a binis obolis a duobus minutulis nũmulis: q pro præcio cõcubitus numeranť. Plautus in penulo dixit seruuloꝝ sordiduloꝝ esse scorta diobolaria. erat itaq̃ ob ĩfamiam notissimus amor: quo caligula efflictim amabat turpé & pstitutá meretricé pyralida: potuissetq̃ uideri tollerabilis: si sequutus foret illud catonianũ oratianũq̃ pceptũ. huc iuuenes æquũ ẽ descẽdere nõ alienas permolere uxores: & illud plautinũ: Dum te abstineas: nupta: uidua: uirgine: iuuẽtute: & pueris: liberis: ama qđ lubet: sed caligula & prostitutas amabat nec illustrionibus matronis abstinebat nuptasq̃ sectabať. Præter pedes iuxta pedes. Mercantiũ more: mos est mercatoꝝ ut mercé quá empturi sunt ociose & cũ q̃dá lentitudine etiá atq̃ etiam cõtempléť. hoc idé faciebat Caius in spectáda pensitandaq̃ matronaꝝ formositate. Sũmitterẽt: ad terrá demitterent more matronaꝝ uerecũdaꝝ. decet. n. talis pudor ingenuá mulierem Virgilius tũ breuiter dido uultum demissa psať. & sicut γύναιξι κόσμον ἡ σιγὴ φέρει mulieribus orna-

tũ ꝓbet taciturnitas:& ita uerecũdia. Seuocasset:solã seorsũ euocasset:qd significat futuri cõcubitus. Notis:signis uestigiisq; pactæ libidinis:qualia sunt illa apud Iuuenalẽ:humida suspectis referẽs multicia rugis uexatasq; comas uultuq; auremq; calentẽ. Laudabat palam:agebat cõtra Ouidii documẽtũ scribẽtis pcipue cytherea iubet sua furta taceri:cui stipulanť tibullus & Propertius:quoꝝ alter cecinit:q sapit in tacito gaudeat ille sinu.alter tradidit.in tacito cohibe gaudia clausa sinu. Bona malaq; cõcubitus: scribit Lucretius in q̃rto.scorta in cõcubitu moueri ut ipsa uenus sit cõcinior uiris & suauior.Caligula palã dicebat de cõcubitu matronaꝝ:qd cocinnitatis qd suauitatis habuisset inde bona corpis uel uicia si qua latebãt promulgabat:adeo nullã rõnem habebat matronatus matronalisq; dignitatis.Signat aũt historiã:quã legimus apd Senecã li.ii.q in sapientẽ nõ cadit iniuria.erat Valerius asiaticus in primis ferox & uix æquo aio aliẽas cõtumelias laturus huic in cõuiuio in cõtione uoce clarissima q̃lis in cõcubitu esset uxor eius obiecit.hæc tã atrox tãq; insigniter facta iniuria effecit ut Asiaticus iter pcipuos auctores iterficiẽdi caligulæ fuisse ꝑdať:q̃uis ipse dicat apud Iosephũ.cũ quæreref de interfectoribus Caii utinã ego interemissem.hic deinde accepto Claudii iussu libero mortis arbitrio uenas secuit:ut docet Cor.Tacitus. Repudiũ misit: sensus ẽ Caius princeps libellũ repudii misit ad quasdã matronas:nomine nõ suo sed maritoꝝ:cũ illi essent absentes. In acta:tale est illud poetæ:cupient & in acta referri nã ut res testatior esset de repudio matronaꝝ uoluit in acta publica referri. Nepotinis sumptibus:luxuriosis & imodicis ꝓfusionibus impẽsaꝝ.in uetusto codice legimus nepotatus qd placet.&.n.ne potatũ dicimus luxuriã ꝓdigamq; ꝓfusionẽ & nepotari significat luxuriose & ꝓdigaliter uiuere:quo uerbo usus est Tertullianus in apologetico:aristippus inqt in purpura nepotať. Prodigoꝝ ingenia:duo sunt inquit.M.Tullius genera largoꝝ quorum alteri liberales.prodigi qui epulis & uiserationibus & gladiatorum numeribus ludorum uenationumq; apparatu pecunias profundunt.ueteres dixere prodigitatẽ & prodigentiam profusionem:quã nunc dicunt prodigalitatem:

furta ueneris occultanda

nepotatus

nepotatur

M.AN. Sũmitterent faciem:est enim muliebris decori uultum coram uiris demittere. Ver. Tum breuiter dido uultum demissa profatur:contra petulantis & impudicæ attolere.Iuue.cumq; paludatis ducibus præsente marito ipsa loqui recta faciæ strictisq; mamillis. Lasciuiæ notis:patratæ libidinis signis. Mala:uitiaq; laterent. Concubitus:coeundi rationem quam in foemina obseruasset. Quibusdam: matronis.s. Referri in acta: ut publice constaret capitolinus auctor est apud præfectũ ærarii notari solita quæ publicis actis maiores inferri uoluissent. Nepotinis luxuriosis: nepotes luxuriosæ. ut Festo placet:uitæ homines quod:tam his suæ res curæ sint q̃ iis quibus pater auusq; innuunt:Plini.apitium altissimũ appellat nepotũ gurgitem inde nepotatus pro luxuria & uoracitate : Affranius scurilitate & nepotatu nobilis: Inde & nepotius. Portentosissima:noua & insueta ut portẽtoꝝ loco haberi possent:Seneca.C.Cæsar Augustus quem mihi uť rerũ natura edidisse : ut ostenderet qd summa uitia in summa fortuna posset centies sextertio coenauit uno die. Aceto:liquefactas: quod cleopatra quoq; in luxuriosis & intẽpestiuis Antonii coenis fecisse dť q unionẽ ea tẽpestate maximũ liquæfactũ hausit ꝓfessa grãdi spõsiõe secenties sextertium una coena absumpturam : Plinius & Macrobius sunt auctores. Obsonia:quæ cũ pane apponũtur. Aut Cæsarem:eum qui omnia posset:uel cui p cũctis sumptuosissima conuiuia parare liceret.

De luxuria eiusdẽ in cœnis:balneis edificiis & aliis opibus.

PHI. Cõmentus:cũ excogitasset. Portẽtosissima:iusitata atque admiranda loco uiceq; portenti: Plinius appellat ingenia portentosa:quæ noua luxuriæ instrumenta excogitauerũt. Vt calidis hoc referendũ ẽ ad nouum usum balnearũ:neq;.n.antea usitatũ fuerat lauari in balneari solio unguentis calidis frigidisque. unde Plinius noster hoc commentum Caii Caligulæ in.xiii.taxat his uerbis:Necnon aliquem ex priuatis audiuimus iussisse spargi parietes balnearum unguento:atq; Caiũ principẽ solitum lauari:ac ne principale uideatur hoc bonum & postea quendam ex Seruius Neronis. Vnguentis:unguenta sicut scribit Pomponius iurisconsultus ea intelligimus: quæ & uoluptatis & ualitudinis causa comparantur: sed Plinius & reliqui fere omnes: qui latie & puriter loquũť unguẽtoꝝ noie ea significãt:quæ ad uoluptatẽ & elegãtiam tãtũ cõficiunť:cum me-

unguenta

NEpotinis sũptibus oium ꝓdigoꝝ igenia supauit:cõmẽtus nouũ balneaꝝ usũ: portẽtosissima gña ciborũ atq; cœnaꝝ ut callidis frigidisq; unguẽtis lauaretur:p̃ciosissĩas margaritas aceto liq̃factas sorberet: cõuiuiis ex auro pães & obsõia appõeret aut frugi hoiem eẽ oporteť dictitãs:aut cæsarẽ q̃n & nũmos ñ mediocris sũmæ e fastigio

dicamẽta illa ulterius dicant:quæ ad ualitudinẽ pertinẽt quoꝝ multiiuga sunt noĩa.aristippus auctore Seneca aliquando delectatus unguento male istis effeminatis eueniat qui rem tã bellam infamauerũt: de cõpositione unguentoꝝ & nominibus lege:quæ scribit Plinius in.xiii.qui cum omnia diligẽter copioseq̃ explicasset.hæc ẽ ait materia luxus e cunctis maxime supuacuĩ: unguenta ilico expirant suis & moriunt̃ horis:olĩ Licinius crassus & Iulius Cæsar censores edixerũt neq̃ uẽderet unguẽta exotica.sic.n.peregrina & externa nuncupant̃.ex quo est illud planti non possunt oẽs olere unguenta exotica: quod ad insiaro trãgli ptinet ait Plinius audiuisse Caium principem solitum lauari unguento. græci μυρον uocant unguentum myropolion tabernam unguentariã myropolã unguentarium.sic enim dicitur qui conficit unguenta & uendit cum confector medicamentoꝝ nominetur medicamentarius: apud Plinium q̃ significatissime scribit inuenies unguentarium a medicamẽtario seiũgi.sicut unguẽta a medicamẽtis. Margaritas liquefactas:Clodius tragedi esopi filius ut experiret̃ in gloria palati qd sapent margaritæ: singulos uniones conuiuis absorbẽdos dedit:ne luxũ suo nimis supbiat Caius princeps histrioni comparatus. Oratius in.ii.sermonũ filius Esopi detractã ex aure metelle.s.ut decies solidũ exorberet aceto diluit insignẽ baccã hoc idẽ fecit cleopatra cũ unionẽ ꝓciosissimũ ex aure detractũ mersit in aceto & liquefactũ absorbuit facta cũ.M. Antõio spõsione:se solã una cœna cẽties sextertiũ absumpturã.historia scribit̃ a Plinio in.ix.a Macrobio ĩ tertio saturnaliũ. Aceto:scribit Plinius in.ix.aspitatẽ uimq̃ aceti in tabem margaritas resoluere. Ex auro panes:scribit Plutarchus in li.de claris mulieribus quemadmodũ olĩ uxor pithei oĩum id tpis ditissimi marito apposuit aureos panes oĩa cibaria ex auro fabrefacta ad illius auaritiã castigãdã auro semp ĩhiãtis & aurifodĩas iugiter exercẽtis:cui olĩ ex pegrinatiõe domũ reuertẽti uxor mẽsam aureã apponi iussit.in q̃ oĩa erãt ex auro obsonia:gauisus pitheus:prio aspectu mox satiatus auri ĩspectiõe cibũ afferri ꝓcipiebat uerũ mulier cũcta ex auro cõcinnata iubebat apponi.cũq̃ ille iracundia pcitus esurire se diceret:neq̃ se aliud temporis desiderare sapiẽter inquit uxor tu nullius rei ꝑter hanc unã habendæ facultatẽ ꝑbes.oĩs cura uiroꝝ tuo iussu occupata ẽ in auro fodiẽdo:ut nemo iã agros colat:nemo fruges serat:nemo arbores plãtet.hac uxoria castigatiõe cõmotus pitheus quintã duntaxat ciuiũ partẽ in aurifodinis continuit reliquos tum agriculturæ tũ cæteris artibus operam dare ꝓcepit. Obsonia: esculenta quibus cum pane uescimur uulgo obsõia dicũt̃ græci οψοσ uocãt obsoniũ.& οψοποιον cõcinatorẽ edulioꝝ.obsonare ẽ emere obsonia:obsonatores q̃ emẽdis & cõcinnãdis obsoniis ꝓsunt.de q̃bus ĩ annotatiõibus plura.Cato dixit obsõtauere ꝓ sæpe obsonauere optimũ obsoniũ ẽ fames & ut dicebat Alexãder magnus ad prãdiũ optimus est coquus optimũq̃ obsoniũ νυκτιποριη.i. nocturnũ iter ad cœnam uero ολιγαριστια.i.prãdii pcitas.

Aut frugi aut Cæsarẽ:hoc ẽ uel parcũ uel magnificẽtissimũ lautissimũq̃ frugi p oĩa genera ideclinabiliter dr̃.& significat tempatũ parcũ moderatũ.unde frugalitas ut auctor ẽ Ci.appellari põt ea uirtus:q̃ græci sophrosynẽ latini tũ tẽperãtiam tum moderãtionẽ appellare cõsueuerunt : græci frugi.hoĩes χρησιμουσ dicunt idest utiles & id sentit donatus:qui frugi utile interpretat̃.&.M.Celius qui se esse hoĩem frugi dictitabat hoc est utilem.multis & fructuosum.sed ut ait Cicero id nomẽ latius est: ut non solum utilis:sed moderatus & temperans & parcus frugi dicatur.hinc cognomen Lucii pisonis magnopere laudatum:qui frugi dictus est.illud attende quod qui frugalis dicit latinitate peccat.si credimus Quĩtiliano:qui monet: ut frugi dicatur:frugalis uero relinquatur contentiosis. Fastigio:summa altitudine & culmine.

M.AN. Basilicæ Iuliæ:de ea in Augusto abunde diximus. Cedris præciosa cedri materia: Plini.cedri duo genera quæ floret fructum non fert fructifera non floret:nec multo post materiæ inquit ipsi æternitas itaq̃ & simulachra deorum:ex ea factitarunt:in syria ea arbor ꝓuenit. Versicoloribus :colorũ uarietate præditis. Magna thermaꝝ laxitate:laxioribus thermis porticibus & tricliniis. Ferarũ:arborum:his quoq̃ nauim excultam fuisse subaudi. Choros:canentium cætus. Symphonias:cõcentus. In extructionibus:edificationibus. Prætoriorum:campestrium edificiorum.

Dictũ aristippi
Exotica
myropoliũ
myropolia
medicamẽtarius
uniones
aceto liq̃facti
Exẽplum auaritiæ castigandæ pulcherrimum
Obsonia
Obsonare
Quod obsoniũ optimum
Frugi

basilicæ Iuliæ p aliquot dies sparsit ĩ plebẽ: fabricauit & de cedris liburnicas:gẽmatis puppibꝰ uersicoloribꝰ uelis:magna thermatũ & porticuum & tricliniorꝝ laxitate:magnaq̃ etiã uitiũ pomiferaꝝ arborũ uarietate:quibus discũbẽs de die inter choros ac simphõias littora cãpaniæ pagraret. In extructionibus ꝓtorioꝝ atq̃ uilaꝝ omni ratiõe posthabita nihil tã efficere concupiscebat:q̃ qđ posse effici negaret̃ & iactæ itaq̃ moles ĩfesto ac ꝓfundo mari:excisæ rupes durissimi silicis & cãpi montibus aggere eq̃ti: & cõplanata fossuris mõtiũ iuga incredibili quidẽ celeritate quũ more culpa capite lueretur:ac ne singula enumerẽ immensas opes:totumq̃ illud.T.Cæsaris uicies ac septies milies sestertiũ non

PHI. Basilicæ iuliæ:uictruuiꝰ architectꝰ tradit se ꝑfectũ fuisse basilicæ iuliæ faciẽdæ. Spsit ĩ plebẽ olĩ po.ro. nũmos spsit posthũio & Marcio cõsulibꝰ &.Cn.Scipio infamis existiatus ẽ quod pecuniam sparsisset in populũ:scribit iosephus Caiũ Caligulã ascendisse in capitoliũ ut pro filia sacrificaret:& in imperialis loci culmine stãtem dispersisse populo auri argentiq̃ pecũias. ex quo loco chereas cogitauit præcipitem impellere. Liburnicas: naues de quibus ante dictum est. De cedris: auctor ẽ Plinius reges in egypto

Naues ex cedro

ac syria ad naues cóficiédas usos esse credo iopia abiectis. Diodorus quoq; testis est l.ii.bibliothecæ ex cedris naues ígéres fabrefactas fuisse a regibus egyptiacis:materie cedri æternitas est ióq; simulacra deo℞ ex ea factitauerút.cedrius fuit romæ apollo sosiáus. tectú tépli ephesiæ dianæ fuit ex cedrinis trabibus ut refert Pli.i.xvi.carié uetustatéq; nó sentit cedrus. Versicoloribus uelis:cleopatra uclo purpureo ad actiú uenit cú Mar.Antõio:eodéq; fugit:uersicoloria appellare uidenť iurisconsulti nó solú ea quæ diuersi coloris

uersicoloria

sint:sed ét quæ ticta ifectaq; fuerit natiuúq; coloré imutauerit.sed apud Pli.& scriptores alios luculentos uersicoloria dicunť a uarietate colo℞ sicuti caudæ pauonis & maculæ uiparú uersicolores noiant.oli íter dictú fuit matronis ne uersicoloribus uestirenť:hoc est uestibus coloris uarietate distictis. Therma℞ hic laxitas & amplitudo nauigiorú significať in qbus & therme & porticus & triclinia erát capacissima una cú uiridariis pomariisq;. Inter choros:multorú uocibus cõstat chorus:ut Seneca & Macrobius ꝓdiderunt:

Chorus

est enim multitudo cátorú ad musicú cõcentú cõficiendú præpata.chorus apud priscos ex seruis symphoniacis cõparabať:ex quo apud iuriscõsultos titulo de edilitio edicto scriptú é.si chorus uenerat plurimú referre:nú í singulos an í uniuersos ꝑciú cõstituať:itidé libro de legatis tertio ait celsus. si chorus legeť pinde est q̃si singuli hoíes legati sint. Symphonias: musicos cõcentus unde & simphoniaci pueri a Cicerone dicti:q ad modulationes musicas cõcentusq; cõficiendos cõparáť a latinis symphonia enúciať penultia correpta:cõtra cõsuetudiné uulgatioré.De uero Antonio hoc idé memorat Iulius capitolius:quod.s.iter sym

prætoria substructiones

phonias & cantica p maritimas ciuitates nauigaret. Prætoriorú::iá supra docuimus ꝓtoria í agris dici edificia magnificétiora atq; elegátiora:quorú edificationes dicunť extructiones substructiones ue:í quo significatu est illud Cicerõis:i oratione pro milone ꝓpter ísanas illas substructiones facile mille hoíum uersabatur ualentiú. Moles:saxa ígentia pilæ edificia. Iactæ:mari.qui fastidiosus terræ est edificat i mari.í hanc sniam est illud oratianum.contracta pisces equora sentiút iactis í altum molibus.huc frequés cementa dimittit redéptor cú famulis dominusq; terræ fastidiosus.Iosephus scribens puteolanas moles:de quibus ante dictum est:fabrefactas fuisse a Caligula sic ait libro undeuigesimo antiquitatum.graue putans ut remis transitú faceret putansq; subiicere sibi ét elementum aquæ posse uelut domino maris existente talia ét uolebat fluctibus gerere qualia solet terræ natura sustinere.uoluit ergo & a littore ad littus stadia ferme.ccc. in medio mari.& ítra tam uastum sinum pontem cõstruere.super quem carrucis & diuersis uehiculis itinera ualeret efficere. Aggere equati:ex aggeratõne terræ cumulati.hoc idé factitauit xerxes:q uelut naturæ ipsius dominus conuexa uallium equabat mõtes í planum deducebat:maria pontibus sternebat. Totum illud tyberii:omnes illas luculéras pecunias:q̃s cõgesserat Tyberius & caio successori reliquerat. Capite pœna capitali. Lueret:puniret. More culpa:q fuisset létus operarius pœná capitis dabat ꝓ lentitudine.

M.AN. Omni rõne:oi edificádi lege seu ꝑcepto a maioribus tradito. Iactæ:fundatæ. Infesto spestuanti. Durissuri silicis.Ver.Quá stet dura silex quo durior fuisset uena eo difficilius eét excisa. Aggere aggregatiõe fossuris mõtiú mõtibꝰ effosis Pli.ꝓmõtoria aperiúť mari & re℞ natura agiť í planú. Culpa morę:si qd operátiú culpa minus celeriter fuisset cõfectú. Capite lueret:capitale esset. Totú illud tyberii:totá ui illá pecunia℞ a tyberio relictá. Nõ toto uertente anno:anno nõdú circúacto. Negabat ciuitatem: hæc una calúnia℞ fuit quas ad exprimédas ciuibus & populis pecuniá est caligula cõmétus. Neq; posteros:calúniæ rõ q̃si posteri qbus ciuitas fuerat a maioribus ípetrata ítelligerenť nisi filii q̃ praua íterptatõ publicú beneficiú pluribus adimebat. Diplomata:qd diplomata eént alio é loco demõstratú. Vt uetera & obsoleta:ac per hoc illis minime standum.

toto uertente anno absumpsit.

De rapinis & extorsionibus eiusdem.

Xhaustus igiť atq; egés ad rapinas cõuertit aíum uario & exquisitissimo calumnia℞ & auctionú:& uectigaliú genere. Negabat iure ciuitaté romaná usurpare eos:quo℞ maiores sibi posterisq; eá ípetrassent nisi filii eént:neq;.n.intelligi debere posteros ultra hunc gradú prolataq; diuorum Iulii & augusti diplomata ut uetera

PHI. Nõ toto uertéte áno sol xii.signo℞ íterualla ꝑuagádo cú redit ad id signú: a quo cœpit:ꝑficit spaciú anni: qué uertété appellát:auctor uictruuius li.ix.macrobius quoq; li.ii.i sõniú Scipionis uertété annú appellari posse merito tradit cú astra cuncta ad eádé metá redierit:uñ semel ꝑfecta sút.idé Paulopost ait.ánus uero q múdanus uocať:q uere uertés é qa cõuersiõe plenæ uniuersitatis efficiť largissimis sæculis explicať.idé in.i.saturnaliú annú solis uertétem noiat:sicut & lunaris annus

Annus uertens

mésis uertens dr̃ a uictruuio.ex quo illud plauti é í psã.tu si hác emeris núq̃ hercle húc mésem uertété credo seruibit tibi.annú uertenté significauit Iuuenalis illo uersu & cú se uerterit annus.Accipe uictori populus qd postulat au℞.Ci.in orone ꝓ qntio.sex qdem illis mésibus ꝓfecto anno uertére fine cõtrouersia anno & sex mésibus uerbú nullú satis & quoniá ícidit mentio anni uertentis annotáda hoc potissimum loco q̇dam sunt de anno nõ ídigna memoratu.quidá annum magnú esse dixerunt in annis uertétibus duobus.alii in multis milibus anno℞ arbitrati sunt.quidá penteterida noiauerunt:qui annus magnus ex quadriénio cõstabat:non nulli trieterida.q tertio quoq; anno redibat.eudoxus octoterida magnum anni ét

Mésis uertens

De anno pulchra

Trieteris

dixit qd & pleraq̃ græcia existimauit:tanq̃ ex octo uertẽtibus annis constantẽ.Romani lustra græci olym
piadas ꝑ annis magnis obseruauerũt.est & annus quem Aristoteles maximum potiusq̃ magnum appellat: Annus maximus
quem solis & lũæ uagarũq̃ quinq̃ stellaꝝ orbes cõficiũt:cuius ãni hyems est cataclysmos:nostri dilluuio-
nem uocãt.estas aũt cepyrosis.i.exustio:qd est mũdi icendium hæc est illa exustio:de qua itellexit Pli.scri- Exustio
bens in.vii.Ratos patribus ꝓceriores fieri:cõsumẽte ubertatem seminũ exustiõe in cuius uices nũc uergat
euum.est & ãnus chaldaicus cõstans ex ãnis solaribus.xii.unde dodecateris uocaẽ:quẽ genethliaci nõ ad so
lis lunæq̃ cursus sed ad obseruatiões alias accommodãt.præterea sũt ãni magni complures:ut ægyptioꝝ:
quem græce κῦνι κὸν.latine canicularem uocamus,ꝓpterea ꝙ initium illius sumiẽ cum eo die quo cani-
culæ sidus exoriẽ.est & metonticus:quem methon atheniẽsis ex annis undeuiginti cõstituit.de quo itelle- metõticus
xit.M.Tul.cum in epistola quadam ad atticum ait:quis erit cui credam aut quãdo iste metonis annus ue- Locus ciceronis
niet.mẽdosi codices ꝑ metonis habẽt mẽtionis corrupto noie & sensu.præterea fuerũt anni apud quosdã
semestres:q estate ãnum unum determi nabãt.alteꝝ hyeme.tales erãt ãni acarnanum.Arcades quadriparti
tis temporibus ãnum metiebanẽ.itaq̃ illoꝝ ãni trimestres fuere:quoꝝ fuit ãnus mẽstruus lũæ senio termi
natus.talis uideẽ fuisse ægyptioꝝ & iudæoꝝ.itaq̃ apud eos aliqui singula milia ãnorum uixisse produnẽ.
huic tamẽ opinioni reclamat Augustinus:q in.xv.de ciui.dei:conaẽ ostẽdere ãnos iudæoꝝ tales & tantos:
fuisse quales & quãti nostri sũt.ãnum autem dici tanq̃ circulum iterpretatur.M.Varro cuius uerba ex lib.
ii.latiæ linguæ hæc sũt tempus a brumã dũ sol rediit uocatur ãnus:ꝙ ut paruuli circuli ãnuli sic magni di
cebantur circites ãni:unde ãnus dictus.ateius capito ãnum a circuitu temporis putat dictum quia ueteres Annus unde
an pro circum ponere solebãt:ut an terminũ.i.circum terminum dixit Cato.quidam a græco ἐνιαυτὸς
deduci arbitranẽ. Caligula:ut domũ repedemus:luxu & ꝓdigalitate portẽtosa ꝓdegit effuditq̃ luculẽtas
opes q̃s coaceruauerat Tyberius itra spatiũ unius ãni uergẽtis:q ãnus solis ẽ:q diebus.ccclxv.& q̃drãte pa-
git circuitionẽ zodiaci:dũ ad id signũ se denuo uertit:ex quo die digressus ẽ:unde ab illa uersiõe ãnus uertẽs
uocaẽ:& habeẽ magnus:cũ lũæ ãnus breuis puteẽ.ex hoc Macro.i.i.saturnaliũ scribit sciẽter dcm̃ eẽ a Vir
gilio iterea magnũ sol circũuoluiẽ ãnũ. Ad rapinas:sequunẽ largitionẽ ꝓdigalitatẽq̃ rapiæ:cũ.n.& dãdo
& effundẽdo egere cœperũt aliẽis bõis:ut ait.mar.Ci.mãus afferre cogunẽ. Calũniaꝝ:ordiatim subiũgit
exẽpla declarãtia:calũnias auctiões & uectigalia:q̃bus ad rapias cõuersus est caligula. Auctionũ:auctio si- Auctio
gnificat publicã uẽditiõem ab eo dicta:qd emẽtem augeat & uẽdẽtem.auctor placiades. Ciuitatem roma
nã usurpare:tanq̃ nõ essent legitimi Romani ciues. Intelligi posteros:cũ appellatione posteroꝝ notissima
itelliganẽ nõ solũ filii sed & nepotes ꝓnepotes abnepotes & reliq̃ gradatim descẽdẽtes:nolebat Caius poste
ros ꝓtẽdi ultra primũ filioꝝ gradum.Paulus iuriscõsultus digestis de gradibus sic scribit.Liberi usq̃ ad tri
nepotẽ noiantur ultra hos posteriores uocanẽ.q̃ iniqua foret caligulæ iterꝑtatio de posteris satis liquet:cũ
dicamus posteris traditũ eẽ:& posteroꝝ negotiũ agere se dicat Seneca qd sane referẽ ad posteritatem. Di Posteroꝝ appellatio
plomata:uulgus decreta & bullas appellat:diximus i Augusto qd sint diplomata.si quid protulisset diplo-
mata & priuilegia obtẽta per Iulium Cæsarem & Augustũ de ipetrata ciuitate romana sibi & posteris in q̃- Diplomata
bus declarabaẽ posteros itelligi in gradus ulteriores:dicebat Caius talia diplomata iam uetustate esse obso
leta & euanescẽtia:& dum fingit se illa deflere tanq̃ obsoleta:ipse erat cã ne rata fierent.
M.AN. Arguebat:fraudi dabat. Editos:a ciuibus relatos. Primipilariũ:primipilares milites erãt q̃ si-
gna circũstabant:hi postea rei militaris rõne mutata pilani diu cœperũt dici. Rescidit:ꝓ irritis hũit. De-
stinasse:aio cõstituisse. Ab ignotis:a q̃busdã q minus noti erãt. Macteas uenẽatas:iũctas obsonio uenẽo il
lita.mar.neutro gñe ꝓtulit te mattea sola iuuãt q̃dã a uerbo græco πᾶτιῶ oblino nomẽ scm̃ existimãt:sũt
q̃ ἀπὸ τοῦ ματτοὺμασθαι mãdere siue comesse id dcm̃ putent.Aristophanes grammaticus dulcius nihil est
mihi mattya dixit.

& obsoleta deflebat. Arguebat & ꝑperam editos cẽsus : qui
bus postea quacũq̃ de causa q̃cq̃ incrementi accessisset Te
stamenta primipilariũ:qui ab initio principatus Tyberii:
neq̃ illũ:neq̃ se hæredem reliq̃ssent:ut ingrata rescidit. Itẽ
cæteroꝝ ut irrita & uana quoscunq̃ q̃s diceret hærede Cæ
sare mori destinasse. Quo metu iniecto quũ iam & ab igno
tis iter familiares:& a parẽtibus iter liberos palã hæres nũ
cupareẽ:derisores uocabat:qd post nũcupationẽ uiuerẽ pse
uerarẽt:& multis ueneratas macteas misit:cognoscebat ãt
de talibus causis taxato prius modo sũmæ ad quem cõficiẽ-

PHI. Et obsoleta:obsoleo ut scribit Priscia.unde obsoletus deri Obsoleo
uaẽ ab obs:& oleo componitur:
obsoleta aũt dicimus qua obie-
rũt idesuetudinẽ tanq̃ squalẽtia
& iculta:Orati.care obsoleti sor
didus tecti caret iuidẽda sobriuſ
aula. Perperam:nõ recte. Edi
to cẽsu:moris erat apud romãos
ut unusq̃sq̃ ederet cẽsum : hoc ẽ
q̃tũ i bõis possideret ꝑ editionẽ
declararet cẽsum primus istituit
Seruius Tullius sextus rex roma
noꝝ:sensus est caligulã arguere
solitũ census ciuiũ Romanoꝝ tanq̃ editos iniuste si post cẽsionem illi auxissent patrimonia:& ob hoc mul
ctabanẽ. Primipilaꝝ:iam dixius primipilos dici centuriones priæ cohortis:unde & primipilares non mi-
lites dci:q erant sub primo pilo:sed ipsi centuriones q functi eranr ea dignitate militari:quã idulserat prin- primipilares

dum consideret:cōfecto demū excitabat:ac ne paululū q̄dē more patiēs sup q̄draginta reos quondam ex diuersis criminibus uana sentētia condemnauit:gloriatusq̧ est experge facta somno Cæsoniæ q̄tum egisset dum ea meridiaret. Auctione proposita reliquias omnium spectaculorum subiecit & uenditauit exquirens per se præcia:& usq̧ eo extendens ut quidam immenso coacti quædam emere:ac bonis exuti uenas sibi īciderent:nota res est:Aponio saturnino inter subsellia dormitāte monitum a Caio præconem ne prætorium uirum crebro capitis motu nutātem sibi præteriret nec dicendi finem factum quo ad tredecim gladiatores sestertium nonagies ignorantia didicerentur.

cept:ita.n.primipilaris dici uidet ut ɔsularis.tales āt honoratiores habebant. Rescidit:rescindi dicunt testamēta qñ irrita fiūt:neq̧ obseruant:titulus est apud Valeriū de testamētis rescissis. Vt ingrata:cū nihil pricipi reliqssent:a quo diuitias eēnt cōsecuti:& dignitate primipili decorati. Item cæterorum.s.rescidit testá. Hærede cæsār:si qs diceret se ex aliquo audiuisse:qd ille hæredē sibi esse uellet pricipē:Caius illius bōa occupabat rescissis testamētis tanq̄ irritus atq̧ futilibus:scribit Paulus iuriscōsultus titulo de testamētis:ꝙ eius bona q se impatorē factum hæredē esse iactauerat a fisco occupari nō possunt. A parētibus:iter liberos natura cōparatū ē:ut patribus nlli hæredes sint gratiores q̄ filii:itaq̧ scito a bono patre nō scribi:neq̧ hæredē neq̧ cohæredē nisi malū pricipem:similiter si ignotus iter familiares nūcupat hæredē pricipem:credas id fieri ex metu & necessitate:igit cū caligula a patribus iter filios hæres scriberet & ab ignotis iter familiares qd causæ qd meriti putas iteruenisse:profecto rapax truculētaq̧ in principe natura ita fieri cogebat q̄to laudabilior uideri pōt pertinax imperator:q professus est nullius se aditurum hæreditatē:quæ aut adulatiōe alicuius delata eēt aut lite perplexa:ut legitimi hæredes & necessarii priuarent:addiditq̧ hæc uerba bracteata:sanctius est inopem rēpu.obtinere:q̄ ad diuitiarum cumulū per discriminum atq̧ dedecorum uestigia peruenire. Post nuncupationē:post q̄ ipm iter hæredes noiassent.dicebat eos mori debere:ut.s.statim illorum bona occuparet.

Venenatas macteas:macteæ dñr præciosa edulia apud græcos matyasin significat matheas cōficere hoc est ganeata cibaria:refert athneus comessantibus qbusdā lacenā fœminā iussisse Matya deportari:statimq̧ illatæ fuerūt perdices:& an ferculi assati & q̄dræ placētarum.Martialis neutro gñe mactea dixit cū ait:sed te mactea sola iuuāt:apud Senecam lib.v.cōtrouersiarum:locus est ex noie turdi qd nomē est & hois & auis i cibatu præciose:erat ingt iter ifames maxie & iuisos hoies turdus:cū turdus promitteret iturum se:ut inde posset exire:sabinus silentio facto ait ego ad cæsarē nō sum iturus cū mactea. Taxato mō summæ:ad quā.s.summā psoluēdā cōdemnasset reos. Cōsideret:tāq̄ iudex sederet:hinc illud notissimū cōsedere duces. Cōfecto:taxata.s.sūma. Sup:ultra. Vna snia:ex hoc caligulæ iprobitas significat:q una snia cōdemnauit reos.quorum diuersæ erāt causæ:& diuersa cria.& ob id debebāt sigillatim audiri:& eorum cā ob diuersitatem non merebant subiici uni sniæ. Cæsoniæ:uxori. Meridiaret.i.meridie dormiret:meridiare.n.significat somnū meridianū capere.Cornelius celsus lōgis diebus meridiari debet potius añ cibū sin minus post eū:hinc meridiationē dicimus qetē meridianā.Cicero in.ii.de diuinatiōe nūc & lucubratōes detraxi & meridiationes addidi qbɔ aña uti ñ ɔsueuerā:a catullo quoq̧ dcm̄ ē:iube ad te ueniā meridiatū:nō memini leger me qd meridiare significet meredā hoc ē meridianū cibū cape.sed semp p dormitiōe & meridiano somno.

Dictú bracteatú

macteæ

Locus Senecæ

Nō sū iturus cū mactea

meridiare meridiationes

M.AN. Cōsideret:cōsessum iret aut secretū q̄reret. Reos:iudiciis obnoxios. Quātū egisset:q̄tū opatus esset. Meridiaret:meridianis horis qesceret sed meridiare est tā cibū q̄ qetē circa meridiem cape. Auctiōe uenali:hasta in auctionario foro cōstituta. Reliqas spectaculorum:qcqd ex numerum ludorum ne appatu superfuisset. Subiecit:auctiōi siue hastæ. Exqrens per se p̄cia:ipe suo arbitrio p̄ciū rebus ascribēs. Extēdens:augēs. Bonis:propriis fortūis. Inciderēt:refectis uenis uitā abiicerēt. Præconē:qui auctiōi istabat.

Nutātem:dormitātem atq̧ ob id quasi nutu licitātem. Sibi:qñ sua interesset. Præteriret:ne illum elabi pateret quin aliquid ex auctione homini annuenti addiceret. Tredecim gladiatores:q ex ipso munere reliqui fuerant. Addicerentur:pro uenditis ascriberentur. Damnatorū sororū:liuillæ & Agrippiæ:quas damnauerat. Inuitatus:lucro quod ex diuendita sororū supellectile fecerat. Instrumenti ; apparatus.

Veteris aulæ:ab Augusto & Tyberio instructæ.Comprehēsis:curruī iunctis. Meritoriis:mercede locari solitis. Pistrinensibus:ad pistrini usum quæsitis. Panis deficeret:quum iumentorum defectu pistoria opera cessarent. Pleriq̧ litigatorum:pleriq̧ litigantium.

PHI. Auctiōe:uēditione ex eo dicta:ꝙ & ementē augeat & uendentem parasitus plautinus ait se facere auctionem parasiticā & festiuiter enumerat:quæ habeat uenalia parasiticæ suppellectili congruētia. Reliquias spectaculorū:idest reliquū apparatū:qui superfuerat ludo gladiatorio exhibēdo:scribit Pli.in.xxxvi.in spectaculis Marci scauri:quæ in edilitate sua fecit:tantū apparatum tantasq̧ reliquias superfuisse ex attalica ueste tabulisq̧ pictis:ut in Tusculanam uillam reportata fuerint:quæ superfluebāt cotidiani usus deliciis:quæ incensa uilla ab iratis seruis concremata sunt ad sextertia mille. Subiecit:proprie loquitur:subiiciuntur enim auctioni & hastæ q̄ uenalia proponuntur. Per se:sine præcōis ministerio. Extēdens:hinc

Item de eodem & de turpibus lucris eius.

IN gallia quoq; quum damnatarum ſororum ornamenta & ſuppellectilem:& ſeruos atq; etiam liberos immenſis præciis uendidiſſet: inuitatus lucro quicquid inſtrumenti ueteris aulæ erat ab urbe repetiit: comprehenſis ad deportandum meritoriis quoq; uehiculis & piſtrinenſibus iumentis:adeo ut panis Romæ ſæpe deficeret:& litigatorum plæriq; quod occurrere abſentes ad uadimonium non poſſent:cauſa caderent:cui inſtrumento diſtrahẽdo nihil nõ fraudis ac lenocinii adhibuit mõ auaritiæ ſingulos increpans:& quod non puderet eos locupletiores eſſe q̃ ſe:modo pœnitentiam ſimulans: quod principalium rerum priuatis copiam faceret:Compererat prouincialem

auctio dicta quoniã auget ementem & uẽdentem:itaq; caius extẽdebat hoc eſt augebat more p̃conis præciũ rez uenaliũ. Imẽſo.ſ.præcio. Bonis exuti:ſpoliati propriis fortũis:quas impẽdeẽ cogebanẽ ad ea emẽda: quæ uolebat prĩceps q tãti uẽdere uolebat quãti libebat. Inciderent uenas:genus mortis eſt lẽiſſimũ inciſio uenaz:de quo ĩtelligi uoluit Seneca cũ ait . quæris quod fit ad libertatẽ iter : quælibet in corpore tuo uena. Inter ſubſelia:ubi auctio celebrabaẽ rez uenaliũ. Prætoriũ uiz:ſaturninũ. Nutãtem:qui dormitat capite nutare idẽtidem cõſueuit:& qui ſic nutat approbare uideẽ:quod fit diciturq;:unde caligula captãs quæſtũ ex ſaturnio dormitãte admonuit præconẽ:qui præerat auctioni peragendæ:ut illi tanq̃ motu capitis inuẽti ſe uenalia emere uelle:addiceret magno præcio cũ tamẽ ſaturninus nutaret ex ſomno:nõ aũt ex approbatiõis emptiõe. Ne præteriret: ne omitteret pertranſiret ue aponiũ tanq̃ ex nutu capitis ĩueret ſe emere uelle aliq̃d ex auctiõe illa. . Dicẽdi finem:extẽdendo.ſ.ſemper præciũ & illo p ſomniũ ueluti approbante talem licitationẽ:tanq̃ nutatio capitis dormitantis eſſet p cõprobatione. Nonagies:nonaginta millibus ſextertioz. Ignorãti:ſaturnio:q̃d enim homo dormitãs eaz rez ſcire poterat:quæ a uigilantibus emi & uẽdi ſolẽt. Addicerentur: uẽderentur:eſt enim addicere in auctiõe uẽdere:inde titulus apud iuriſcõſultos eſt de in diẽ additiõe : de addictis affatim ſupra ſcripſimus. Dãnatoz ſoroz:quas.ſ.ipſe dãnauerat. Inuitatus lucro:cũ ſibi lucrũ arrideret cõfectũ ex diuẽditis ſoroz bõis. Quicquid inſtrumẽti.i.oẽ inſtrumẽtũ:noĩe aũt inſtrumẽti aulici ĩtelligimus q̃cq̃d pertinet ad aulã imperatoriã ĩſtruẽdam atq; parãdam:ſic inſtrumẽtũ fundi inſtrumẽtũ laniõis. inſtrumẽtũ balneatoriũ dñr a iuriſcõſultis & explicantur in titulo de fundo ĩſtructo:ſic etiam ĩſtrumentũ oratoris memoraẽ. Ab urbe:Roma:cũ ĩ gallia fieret talis auctio. Veteris aulæ.ſ.imperatoriæ:quæ extiterat ſub anteceſſoribus Auguſto & Tyberio. Meritoriis uehiculis:meritoria uehicula ſunt illa:quæ mercede locantur:ſic & pueri meritorii apud antiquos dicti:qui mercede corpus proſtituebãt.Meritoria abſolute dixit Seuerus pro tabernis mercede cõductis:cũ ait in epiſtola:quã ſcribit ad celſum gallias regẽtem pro tricliniis popinas habẽt.pro cubiculis meritoria.itidẽ Iuuẽalis:Nã quæ meritoria ſomnũ admittũt. Piſtrinẽſibus iumẽtis:piſtrino ſeruiẽtibus:legato piſtrini inſtrumẽto & caballos & piſtores legatos uideri reſpondit Seruius iuriſcõſultus:q̃d & põponio placet:ut ĩ titulo de fũdo ĩſtructo pditũ eſt. Panis:ex hoc colligimus molas molẽdinarias:q̃ aq̃riæ ſunt nõ fuiſſe in freq̃nti uſu apud Romãos:ſcribit tñ Paladius piſtrina ſi aquæ copia eſt ita debere formari:ut cõſtructis aq̃riis molis ſine aialiũ uel hoium labore frumẽta frãganẽ.

ĩſtrumẽtũ

meritoria uehicula

ĩſtrumẽtũ piſtrini

molæ aq̃riæ

M.AN. Occurrere:tẽpeſtiue adeſſe curruũ defectu. Vadimoniũ:uadimoniũ ſpõſio ad certũ diẽ ſiſtẽdi ſe in iudicio.i.cõparẽdi p ſe aut per aduocatos.Quintilianus niſi ad uadimonium legatẽ uẽiſſes nõ multoz diez cõmeatũ habebamus. Cauſa caderẽt:actione cauſæ. Inſtrumẽto:aulico apparatui. Diſtrahẽdo:alienãdo. Lenocinii:uerboz illecebre. Prĩcipalium:quæ Auguſti & Tyberi prĩcipum fuiſſent id unũ illecebre genus. Priuatis:priuatæ fortunæ uiris. Copiam:emẽdi facultatem. Vocatoribus:iis q̃bus datũ erat id negociũ ut ad cœnam prĩcipis cõuiuas uocarẽt. Per fallaciã:ſuppoſita alterius loco perſona. Interponereẽ:cœnæ adhiberẽ. Huic:p̃uinciali. Sedẽti in auctiõe:ubi uenalia haſtæ ſubiecta erant. Friuoli:minimi ualoris. Ducẽtis millibus:ducẽtorum milliũ taxatione ipſi rei aſcripta.

PHI. Occurrere ad uadimonium:ex inopia uehiculoz multi litigatores non poterant in tempore obire uadimoniũ quo deſerto litem perdebant:eſt autẽ uadimoniũ ſpõſio quædam ſiſtendi ut dici ſolet cõparendiq; in iudicio ad diem præſtitutam:quod deſerere non licet hinc illud plinianum inſcriptiones propter quas uadimonium deſeri poſſit apud Ciceronem in oratione pro Quintio longa eſt diſputatio de uadimoniis dilatis atq; deſertis.Seneca per prouerbialem ueluti ſententiam ait uadimonium promittimus & tamẽ deſeritur:plinius per decorã trãſlationem dixit in duo deuigeſimo.nõ ad dies utiq; præfinitos ſperari debere tempeſtatum uadimonia thales mileſius culpabat uadimõia:ex quo eſt illud ſidõii thales mileto genitus uadimõia damnat:idem ait mileto quod crete thales uadimonia culpas:plautus quoq; decẽter dixit & feſtiuiter:ubi tu es q me conuadatus ueneris uadimoniis. Cauſa caderẽt:litem perderent.Cicero libro primo de oratore deridet oratores fatuos:qui neſcirẽt quid ſignificaret cauſa cadere.cum olim ipſius maxima uoce a marco craſſo prætore contenderet.ut ei quem defendebat cauſa cadere liceret . Cn.autem Octauius nõ minus longa oratione recuſaret:ne aduerſarius cauſa caderet. Diſtrahendo:uẽdendo: diſtra

Vadimõia

Cã cadere

locupletem ducēta ſeſtertia numeraſſe uocatoribus ut per fallatiam cōuiuio interponeretur: nec tulerat moleſte tam magno æſtimari honoré cœnę ſuæ: huic poſtero die ſedenti in actione miſit: qui neſcio quid friuoli ducētis milibus traderet: diceretq; cœnaturum apud Cæſarem uocatu ipſius.

De nouis uectigalibꝫ & tribuis & ſordidis q̄ſtibꝫ.

Vectigalia noua atq; inaudita primum per publicanos: deinde quia lucrum exuberabat per centuriones tribunoſq; prætorianos exercuit: nullo rerum aut hominum genere omiſſo: cui non tributi aliquid imponeret pro eduliis: quæ tota urbe uenirent certum ſtatumq; exigebatur pro litibus atq; iudiciis ubicunq; conceptis quadrageſima ſummæ: de qua litigaretur nec ſine pœna: ſi quis compoſuiſſe uel donaſſe negocium conuinceretur: gerulorum diurnis quæſtibus pars octaua ex capturis proſtitutarum quantū quæq; uno concubitu mereret: Additumq; ad caput legis ut tenerent̃ publico & quæ meretricium: quiue lenociniū feciſſent. nec non & matrimonia obnoxia eſſent.

distrahere

here enim uerbum eſt peculiare iuriſcōſultoꝝ & ſignificat uēdere: ut inq̄t nonius: quo uſus ē lucilius diuidāt diſſipāt diſtrahāt. Nihil nō: oēm fraudē. Lenocinii: fuci & pelliculationis. Pricipalium reꝝ: imp̄atoriaꝝ a principe nomē deriuatum: olim Marcus Antonius auctionem fecit: & ipſe ornamētoꝝ imperialium: uēdiditq; uaſa regia: & ueſtem uxoriam auctor Iulius capitolinus.

Copiam: p emptiōem: qua. ſ. fieri pōt meum id quod erat pricipis: nā quod emas poſſis dicerē iure tuū. Prouincialem: nō italicū: hæc. n. italicus & prouincialis opponunt̃: uel ad gallicanū hoiem ſpecial'r referas: cum in prouīcia gallia fieret talis auctio.

Vocatores uocatiōes

Vocatoribus: uocatores ſignificanter dn̄r hi quorū offm̄ eſt cōuictores iuitare ad pricipis mēſam. & hi erant in familia principum & opulentioꝝ. Martialis iam dices mihi uapulet uocator. Pli. in. xxxv. īdignanti ptolemæo & uocatores ſuos oñdēti ut diceret: a quo eoꝝ iuitatus eſſet: hinc catullus inuitationes elegāter uocatiōes appellat illo endecaſyllabo: quærūt in triuio uocatiōes. Honorē cœnæ ſuæ: exiſtimat̃ honorificū diſcūbere neſciq; ex mēſa pricipis: uñ olim Veſpaſianus egit gratias pricipi apud ſenatum: qđ ſe honore cœnæ dignatus eſſet. cōtra athenodorus ait ne ad cœnam qdem ſe ituꝝ ad eum: q ſibi nihil p hoc debiturus ſit: mos tñ eſt hodierno

fercula p congiariis

die: ut opulēti fercula p cōgiariis numerēt: & cum amicoꝝ officiis parem mēſam faciant: ut inq̄t ueriſſime Seneca in libro de tranq̃llitate uitæ. caligula gauiſus ē. q ille p̄uincialis tāti faceret ſecū cœnare ut ob id magnā pecuniā erogauerit uocatoribus: a qbus fuerat iuitatus. Neſcio qđ friuoli: rem uilē & paruī p̄cii: Iuuenalis: iā friuola trāſſert ucalegō: friuola aūt ſūt p̄prie uaſa fictilia quaſſa: uñ uerba friuola dicta. quæ minus ſunt fide ſubnixa: auctor feſtus. Vocatu ipſius: uocatiōe & inuitatiōe facta per ip̄m Cæſarem: qđ honorificētius eſt: non aūt prouocatorem. ſicut ſuperiore die uocatus cœnauerat ueluti dicere uellet caligula: ſi tu uocatus a uocatore meo: ad cœnā dediſti ducēta: debes lōge plura mihi ipſi p̄ſoluere: cū meo ipſius uocatu ad cœnā cæſareā fueris iuitatus. Exuberabat: uberius copioſiuſq; p̄ueniebat. Tribūos prætorianos: hi p̄ erāt cohortibus prætorianis: de quibus in tyberio dictum eſt. Pro eduliis: hoc ad res refert̃: quaꝝ nouum uectigal iſtituit: uoluit. n. ut p cibariis quæ paſſim Romæ uēdebant̃ uectigal certū exigeret̃: hoc etiam hac tempeſtate fit Bonōiæ ſit & in aliis Italiæ ciuitatibus. ut pro edulis uēdendis macellarii ſoluāt uectigal iſtitutum: quod alibi maius alibi minus imponit̃ ediliū hoc erat offm̄: quos Plautus dictione græca agorano-

Agorāomi

mos appellat: ſic. n. ait in captiuis: euge edictiōes edilitias hic qdē habet: miruq; adeo eſt niſi hūc fecerūt ſibi etoli agoranonum. Venirēt: uēderent̃. Statutum: cōſtitutum & ut dici ſolet taxatum.

M. AN. Vocatu ipſius: ipſo cæſare nō miniſtro ad cœnā uocāte ut pridie acciderat. Per publicanos: publicanis ea cōducētibus. Exuberabat: redūdabat. Pro edulis: eſculētis. Statutum: impoſitum uectigal. Quadrageſima: de uectigalis rōne alias. Cōpoſuiſſe: priuſq̄ de eo eſſet iudicatum. Donaſſe: remiſiſſe. Negocium: litem. Geruloꝝ: græci τουϽ ραϽάζοῦτāϽ uocant. Capturis: quæſtibus. Proſtitutarum: quæſtum corpore facientium. Mereret: uno concubitu caperet. Ad caput legis: ad eam legem quæ uno complexa erat capite ut iſignior adhuc eſſet. Tenerentur: legi obnoxii eſſent.

Quadrageſima

PHI. Quadrageſima ſūmæ. ſ. exigebat̃: exēpli gr̄a uoluit caius ſi litigatū foret de ſūma q̄draginta miliū: ut q̄drageſima ps hoc eſt mille de ipſa ſūma exigeret̃ noīe uectigalis: ſic. n. dicimus abſolute q̄drageſimā ut decimā: uigeſimā q̄nquageſimā atq; cēteſimā: de quo ſcriptū eſt a nobis ī ſupioribus: & ī libro ānotationū. Cōpoſuiſſe: ſolēt ſæpe litigatores īter ſe cōponere negociū: atq; decidere: ut ita ſubter fugiāt impēſas moleſtiaſq; litigatorias: ſed noluit caligula p cōpoſitionē uel p donationē lites explicari: ne priuaret̃ quadrage-

Geruli

ſima: quæ ſibi debebat̃ ex lite. Geruloꝝ: ad hoc hoium uectigal referēdū eſt: ſunt autē geruli. q mercedis gr̄a uecturas oneꝝ ſuo corpore factitant: græci ut īquit gellius Βαστᾶξοντᾶσ uocāt. Cicero & Apuleius

Baiuli

baiulos appellauerūt. Diurnis q̄ſtibus: lucra ſinguloꝝ dieꝝ diurnus quæſtus noīat: ex qbus octaua pars noīe tributi exigebat̃: uerbi cauſa ſi gerulus octonos nummos ex lucello diurno lucrabat̃ uoluit ut nūmus ſingulus perſolueret̃. Ex capturis proſtitutaꝝ: Bononiæ hoc etiam hæc tempeſtate. obſeruat̃: ut p̄ſtitutæ

Item de eodem.

HViusmodi uectigalibus indictis neque propositis: quum per ignorantiam scripturæ multa commissa fierent: Tandem flagitante populo proposuit quidem legem: sed & minutissimis litteris: & angustissimo loco uti ne cui describere licere: Ac ne quod non manubiarum genus expediretur: lupanar in palatio constituit: destructisq; & instructis pro loci dignitate compluribus cellis: in qbus matronæ ingenuiq; starēt. Misit circum fora & basilicas nomenculatores ad inuitandos in libidinem iuuenes senesq; p̄bita aduenientibus pecunia fœnebris appositiq; qui nomia palam subnotarent quasi adiuuātium Cæsaris redditus. Ac ne ex luxu quidem aleæ compendium spernens plus mēda

meretrices tributariæ sint hoc ē uectigal p̄soluāt mēstruū: his magistratibus: q uulgo p̄fecti bulletarū dn̄r. si latine dici uolumus syngrapharū dici p̄nt: Plautus elegāti uocabulo p̄stitutas meretrices: scorta appellat diobolaria: ab eo q̄d duobus obolis cōducebāt a scortatoribus: ut an̄ docuimus refert Iulius firmicus in. viii. matheseos: q̄d h̄ntes horoscopum i tertio pede scorpii erūt meretrices pudore p̄stituto. idē ait: q̄d i q̄rta pte pisciū h̄ns horoscopum mulier pudorē passiua libidinū nūdinatiōe p̄stituet: capturas āt ītellige q̄sticulos quos capiūt p cōcubitu a subactoribus: p̄ciū āt scorti ut inqt solomō uix unius est panis: īstitutū āt fuisse uectigal meretriciū & lenonū: & exelotorū testis est lāpridius q Alexādrū īpatorē romanū uetuisse talia uectigalia īferri in sacrū ærariū: sed ea deputasse ad īstauratiōnē theatri circi & amphitheatri. Mereret: uerbo usus est meretricibus accōmodato: nā merere ī terdū significat humillimū & sordidissimū q̄stū cape: un̄ & mercenarii & meretrices auctore nonio dn̄r. Au. gellius lais inqt corīthia ob elegantiā uenustatēq; formæ grādem pecuniā merebat. Ad caput: uulgo dr̄ capitulū: in lege. n. capita sunt plura: de qbus in p̄rio cōmētario mētio facta est: & ut inqt Ascōius p̄prie iuris capita dn̄r: cōsimilr̄ capita regū capita ep̄lārū appellitamus. Legis: quā tulerat Caius de p̄stitutis meretricibus deq; earū uectigali. Tenerent̄ publico: obligarent̄ soluere publicū uectigal. Meretriciū fecissēt: absolute meretriciū appellat artem meretriciā: &. n. uoluit eas quoq; obnoxias esse legi: q̇ olim meretriciū q̄stū exercuissent: q̄uis in p̄ntia ob seniū aliā ue cām nō exercerēt. Lenociniū: Vlpiāus iuriscōsultus lenociniū inqt facit: q q̄stuaria mācipia & p̄stituta hēt & talis notat̄ īfamia & lēocinii pœna tenet̄: lenonū quoq; uectigal fuit īstitutū: ut dudū diximus. M̄rimonia obnoxia: nuptas quæ adulteranter: quæq; pudicitiā p̄stituerēt uoluit esse obnoxias de p̄stitutis: penæq; obligatas ob adulteriū: ut. s. ita tantūdē soluerēt q̄tum p̄stitutæ soluebāt. Indictis: indicere. n. denūciare est: un̄ īdictū bellū & īdictiuū funus dn̄r: est āt īdictiuū funus id ad q̄d p p̄conem aduocabant̄. Neq; p̄positis: leges q̄n in æs incisæ sunt tūc p̄positæ & perlatæ eē dn̄r: neq; amplius eas tolli fas est: sed q̄n p̄mulgatæ tātūmodo erāt: nec dū tabulis īscriptæ tolli poterāt: & īfirmari: & hoc est q̄d ait Cicero in prima antonianarū: loquar de legibus p̄mulgatis: de qbus est integrū uobis demōstro uitia: tollite: denūcio uim arma remouete. Cōmissa: pc̄tā cōtra præscriptū legis nondum p̄positæ: commissa. n. ut inqt Asconius dn̄r facta contra uolūtatem conditoris. Virgi. luant cōmissa: cōmitti fraus dr̄ atq; peccatū: sed ut docet Aristoteles in. iii. ethicorū per ignorantiā commissa nō puniunt̄: nisi si ip se committēs cā fuit ignorātiæ. illi uero puniunt̄: q ignorāt aliqd ex his quæ legibus cōtinent̄: quæ utiq; scire oportet nec difficilia sunt: & quæ per negligentiam ignorant̄ apud oratores locus est uenialis status ab imprudētia: cū sciuisse aliqd is q arguit̄ negat̄. Minutissimis: quæ uix legi possent. Angustissimo: ad quē nō esset facilis aditus. Vti: ut. Describere: exscribere exempla transferre.

Præcium scorti

diobolaria scorta

meretriciū

Lenociniū

īdictiuum funus

Commissa

uenialis status ab imprudentia

M. AN. Et q̇ meretriciū: corpore pecūiam mererēt. Et q̇ lenociniū: q̇ pœnes se q̄stuarias habuissent ancillas. Matrimonia: matrimōio locatæ essent modo turpiter q̄stū facerēt. Indictis: denūciatis. Neq; p̄positis: in publicū relatis. ut q̄lis esset rō intelligi posset. Minutissimis: quo minus p̄legi possent. Angustissimo: & ob id minus frequēti. Manubiarū: pecuniarū quasi ex præda quadam principi quæsitarū: nam q̄d alioqn manubiæ sint diximus. Pro loci dignitate: p cōditione hoc uel illo loco prostituēdarū. Matrōæ: ad ancillarū d̄riam quasi ingenuæ dicere uoluisset: nam & quæ nōdum nupserāt & uiduas promiscue ac nuptas prostitutas crediderim. Ingenui: adolesētes hoc quoq; conditionem respicit. Circum fora: per loca uidelicet celebratiora. Nomenculatores: qui noīatim ciues uocarent: quid nomenculator esset in Augusto significauimus. Fœnebris. cum fœnore & non gratuita. Adiuuantium: palatinum lupanar frequentantium. Et lusu: ludendi studio. Aleæ: luue. alea quando hos animos.

PHI. Ne quod non: ut omne genus. Manubiarū: pecuniæ prædaticiæ: & spoliorū impatorio responde multiplici manubiarū significatu diximus supra habūde in Iulio cæsare. Lupanar: constituit: hoc idem tradirū est de heliogabalo qui lupanaria domi amicis clientibus & seruis exhibuit. Pro loci dignitate: qualis est dignitas edium palatinarum. Cellis: cellulas meretricias significat quibus noīa & tituli prostitutarū inscribebant̄ Seneca libro. ii. cōtrouersiarū meretrix uocata es in cōi loco stetisti: suppositus est cellæ tuæ titulus uenīētē accepisti. idem deducta es in lupanar: accepisti locū: præciū cōstitutum est. titulus īscriptus est: hinc illud satyricum exiit in messalinā: tūc nuda papilis cōstitit curatis titulum mētita lyciscæ: & ab epigrā-

Lupanaria heliogabali

titulus inscriptus

cio atq; etiam periurio lucrabatur. Et quondam proximo collusori demandata uice sua progressus in atrium domus cum prætereuntes duos equites Romanos locupletes sine mora corripi confiscariq; iussisset exultans rediit gloriansq; nũquam se prosperiore alea usum.

De dote ꝑ nata filia & strenis ꝑ eum pitis & receptis.

Filia uero nata paupertatem nec iam imperatoriam modo sed & patria conquerens onera collatiões in alimoniam atque dotem puellæ recepit: edixit & strenas ineunte anno se recepturum: stetitque in uestibulo ædium calendis ianuarii ad captãdas stipes: quas plenis

cellæ cõcubinæ commodi

matario poeta dcm̃ ẽ:itrastiq; quotiẽs iscriptæ limina cellæ: In q. bus matrõæ: cõmodus impator: q eũdem diẽ natalẽ habuit: quo caligula natus est imitator caianoꝝ flagitioꝝ collegit cõcubias trecẽtas ex matronis & exoletos totidẽ ex nobilibus: cũ qbus ĩ palatio ꝑ cõuiuia & balneas bacchabaẽ. Circũ fora: utpote loca celebratiora & frequẽtiora uñ circũforanei dicti: ita Liuius decẽuiri inqt supplicationẽ in biduũ ualitudinis cã per oĩa fora cõciliabulaq; eduxerũt. Basilicas: loca iudiciis negociatiõibusq; frequẽtata: Seneca fremitu iudicioꝝ basilicæ resonãt. Nomẽclatores: nomẽclatores uocauerũt seruos: q ciuium oium noĩa colebãt: & unũ quẽq; noĩatim noiabãt: adrianus adeo singulari memoria ꝑditus fuit: ut noĩa singulis sine nomenclatore redderet: & nomenclatores sæpius errãtes emẽdauerit a plinio nomẽclatura noĩatio ipa dicta est: caligula nomẽclatores mittebat q noĩatim euocarẽt ciues ad libidinem uel puerilem uel fœmineã colendã. Pecũia fenebris: cũ usura & fœnore: Liuius ĩ. vii noui cõsules fenebrẽ quoq; rẽ quæ distinere unanimos uidebaẽ leuare aggressi. idem in xxxv. instabat cura alia: q ciuitas fœnorẽ laborabat: & cũ mltis fœneribus legibꝫ cõstricta auaritia eẽt: uia fraudis inita erat mẽdosa dictio est in codicibus liuiãis: nã ꝑ fœneribus legiẽ fœneribus. prisci aũt leges de credita pecũia fenebres appellauerũt a fœnore

nomenclatores

Lex fenebris

.s. & foetu: qa crediti nũmi alios nũmos pariunt: fœnerari aũt apud maiores nõ solũ dedecorosum erat: sed detrimẽtosum: nam ut inqt. M. Cato cẽsorius in legibus posuerũt furem dupli cõdemnari fœneratorẽ quadrupli: ex quo licet existimare q̃to peiorẽ ciuem existimauerint fœneratorẽ: q̃ furẽ idem olim iterrogatus nunqd fœnerari utile foret: qd hoiem inqt occidere iuenio apud auctores. L. genutium tribunũ plebis tulisse ad populũ ne fœnerare liceret. scribit Liuius fœneratores ab edilibus fuisse mulctatos: ex quoꝝ mulctaticia pecũia ænea in capitolio limina posita fuerũt. Noĩa eorum. s. q pecũia fenebrem acciperẽt: & ad lupas palatinas frequẽtes itarẽt: & ita soluta pecũia ꝑ cõcubitu adiuuarẽt uectigal impatoris. Cõpẽdium: lucrum cõtrarium est dispẽdium: inde compẽdiosum & dispẽdiosum ꝑ lucroso & detrimentoso apud eruditos repies. Collusori: socio in alea & ludo aleatorio: Cicero lẽticulam de alea cõdemnatum collusorem suũ restituit. Vice sua: ut ꝑ se iaceret talos in ludo talario. Corripi: tanq̃ sontes capi. Cõfiscari: dãnari ad iudicari fisco principis. Rediit: ad collusores. Prospiore alea: qm̃ plus lucri ex cõfiscatiõe duoꝝ eqtum fecerat quã ex oĩ unq̃ ludo talario. Collatiões: ciues pro uirili portiõe pecunias cõtulerũt noĩe alimentorũ & dotis ꝑ filia nata impatori: cũ pr̃ cõquereret de oneribus & patriis & imperatoriis. Qui ad tãtã prupit isaniã ut filiolã ꝑduceret ĩ capitoliũ: eãq; sup genua simulachri iouialis collocaret: cõem sibi natã iouiq; cõfirmãs: duos pr̃es uni proli cõstituens. Edixit: utpote impator edicto imperatorio ꝑposito declarauit.

M. AN. Cõpendiũ: lucrũ. Mẽdacio: fallendoq; collusores. Periurio: peieratiõe. Collusori: ex coludẽtibus uni. Vice sua: ut uicariam ꝑ se uicem gereret. In atrium: in aptam domus partem & quæ sub diuo est. Corripi: raptos in custodiã duci. Cõfiscari: illoꝝ bona fisco ascribi. Alea: tesseraꝝ iactu. Impatoria onera: quæ. s. ex impii admistratiõe sustineret. Pr̃ia: qa pr̃ ex cæsonia factus esset. Collatiões: pecunias spõte potius qua tributi noĩe oblatas. Edixit: edicto denunciauit: de strena habunde supra. Cupidine: cupiditate: sed fœminino genere. Verg. Quæ lucis miseris tam dira cupido: sunt qui cupidinem maius qdam cupiditate significare dicant: illud lucilii secuti cupiditas ex homine: sed cupido ex stulto nunquam tolliẽ.

Spaciatus: citro ultroq; euagatus. Ex destinato: proposito certo ue consilio.

PHI. Ineunte anno: calendis Ianuarii: superius habunde docuimus cur strenæ darentur anni noui pricipio: & unde strenarum nomen deductũ sit. Edium. s. palatinarum. Ad captandas stipes: nummos ꝑ strenis oblatos. Oĩs generis: fœminæ & mares senatoris & equestris ordinis q̃ plebei. Nudis pedibus: ut ipo corpe auꝫ cõtrectaret. Volutatus: uide pricipis isaniam: qui existimabat pricipale bonum esse nõ solum

ante eum manibus ac sinu omnis generis turba fundebat: Nouissime contrectandæ pecuniæ cupidine incensus super immēsos aureoꝝ aceruos patentissimo diffusos loco: & nudis pedibus spaciatus & toto corpe aliquādiu uolutatus ē.

De expeditione eius germanica.

Militiam resq̧ bellicas semel attigit neq̧ ex destinato: sed quum ad uiscendum nemus flumenq̧ clitumni meuaniam processisset admonitus de supplendo numero batauorum quos circa se habebat expeditionis germanicæ impetum cœpit: neq̧ distulit: sed legionibus & auxiliis undiq̧ excitis: delectibus undiq̧ acerbissime actis: contracto & omnis generis commeatu: quātos nunq̄

habūdare auro. sed uolutari sup aceruos aureoꝝ istar iumēti: cui in puluere uolutatio ē iucūdissima. debebat caius nimiꝝ facere id qd' olim alcmeon factitauit: q cū a creso donaret tāto auro q̄tū semel corpe suo ferre posset: hāc astutiam cōmentus est: pgrādem tunicā idutus coturnis follicātibus calceatus prexit ad thesauꝝ cresi: ibiq̧ primū calciamēta auro refersit: mox sinus uestis ipleuit: q̄nēt capillos ramētis aureis iplicās: ore quoq̧ repleto exiit e thesauro onustus: id cernēs cresus risuq̧ cachinabili difflués ea oīa alcmeoni condonauit: aliaq̧ nō minora dedit: ex quo domus alcmeonis uehemēter est locupletata.

Astutia ad auꝝ ferendum

alcmeon onustus auro

Neq̧ ex destinato: nulla prius facta animi deliberatione super rebus bellicis tractādis. Flumē clitumni: fluuius est in umbria cuius aqua pota cādidos boues facit: ut testis est Pli. in. ii. de quo filius & lauat igentem perfundens flumine sacro clitūnus tauꝝ. Meuaniam: meuanates populi sunt umbriæ in sexta Italiæ regiōe a Plinio collocati: iclyta est ciuitas alumno perpetuo: de meuania filius sic inqt & latis meuania pratis meuaniā clitumnūq̧ desideranter inspexi propter genitale nō solum Propertii poetæ: cum ex urbe Roma ī patriam per ea loca domuitionem capesserem in comitatu reuerēdi fratris tui Antonii galeatri protonotarii apostolici: qui a repu. nostra destinatus fuerat legatus ad pōtificem maximum salutādum. Batauoꝝ: in rheno insula est batauoꝝ nobilissima prope. C. millia passuū in lōgitudinem auctor Pli. in quarto de batauis hæc Cor. tacitus in li. de situ germāiæ oīum haꝝ gentiū uirtute præcipui bataui non multū a ripa īsulam rheni colūt. Martialis spumā batauam appellauit saponem propterea quod apud germāos batauosq̧ sapo in maximo usu erat tā uiris q̄ fœminis ad capillos rutilādos: sicuti docet Pli. in. xxviii. Sylius in. iii. pūicorum in laudē domitiani cecinit illud: iam puer auricomo præformidate batauo. Quos circa se: tanq̄ somatophylaces: ita enim græci custodes corporis regis appellāt: quos latini prisci uocabulo latrones dixerūt quasi laterones ab latere. qā ut īterpretat̃ Varro circum latera erāt regi atq̧ ad latera habebāt ferrum: Seruius existimat a uerbo græco λατρεύειν: quod seruire significat dici latrones ex quo illud plautinum: nam rex seleucus me opere orauit maximo: ut sibi latrones cogerem & cōscriberem: dictum iam est quemadmodum Augustus Cæsar iter armigeros secū habuerat cohortem germanoꝝ usq̧ ad cladem uarrianā: & cum bataui populi germāiæ sint: eosdem habuisse caligula significat̃. de cohortibus batauoꝝ mētio fit ab eodem cor. tacito in libris historiaꝝ. Legiōibus & auxiliis: sæpe iā diximus legiōes ex romanis auxilia ex externis cōstare ītelligiq̧ militibus. Cōmeatu: annona oīsaria. Quātos nunq̄ antea alter. s. cōmeatus cōtraxit: uidet̃ tamē elegantius sic legi posse. Quātum nunq̄ ante iter ingressus est: ut sit sensus caligulam ingressum esse iter ad expeditiōem germanicam cū cōmeatu coadunasset tātum quātum nunq̄ antea congregauerat.

Clitūnus fl. meuania

īsula batauoꝝ spūa batava

somatophylaces latrones unde

M. AN. Flumē clitūni: Tranquillus circa menaniam esse clitūnum significare uidetur: est. n. menania imbriæ oppidum: de quo Plinius & Strabo: Veꝝ q ad flumen attinet: Plinius in faliscis aperte clitūnū retulit in phalisco inquit clitūni amnis aqua potata candidos boues facit: Ouidius colla rudes operum præbēt ferrēda magistro. Quos aluit cāpis herba phalisca suis: Verg. hic alibi clitūne greges & maxima taurus uictima sæpe tuo perfusi flumine sacro Romanos ad templa deū traxere triūphos: optimi inde ut ex his apparet ad usum sacroꝝ tauri Romā accersebant̃: sed filius Italicus menaniæ quoq̧ cāpis optimos ī hūc usum tauros nutriri ait. Et sedet ingentes pascens menaunia tauros dona Ioui: Dion clitūnū ait fontem esse umbriæ q̄ scriptoꝝ uariatio effecit: ut ītelligi nō possit: ubi sit clitumnus apud phaliscos in hetruria: an in umbria apud menaniam: ut Tranquillus sentire uidetur. nisi quis dicat primo illum in hetruria clitumnum uidisse mox in umbriam trāsgressus menaniam usque processisse. Batauorum: bataui in chartis prius fuere mox: ut tacitus ait seditione pulli ad extrema galliæ oræ cultoribus uacua īsulāq̧ occuparūt: quæ a fronte oceanum habet a tergo & lateribus rheno flumine alluit̃. Lucanus penultimam huius nois corripit rangiones batauiq̧ truces. Iuue. produxit hic petit eufratem iuuenis comitiq̧ bataui. Auxiliis: externis. Modo: interdum. Ita: hoc est iumentis signa portantibus. Octophoro: lectica octo ceruicibus gestata. martia. octophoro sanus portatur auitæ Philippus: hunc tu si sanum credis auitæ furis: conspergi aquam profunda ne puluere offenderetur: quo ipso manifesta laborum in duce arguitur impatientia: sed apud xenophōtem capiles cyrum filium instituit frigus estum & labores in primis oportere imperatorem perpeti. Maturis: ætate prouectis: sed libentius: quasi dicat legitima molitia defunctus quod ex his quæ sequuntur potest itelligi. Antequam consumaturi: ad militiæ exitum peruenturi.

PHI. Confecitq; s.iter. Cõtra morem:ex more est ut signiferi signa ferãt:sed nũc ob celeritatem cogebantur imponere signa ferenda iumentis:ut expeditius Caiũ comitarent festinãter iter facientem. Octophoro:lecticam quæ ab octo seruis lecticariis fertur:octophorum dixerũt.quod uectabulũ proprie est delicatorũ:Apuleius in secũdo apologiæ uectabat octophoro:uidistis profecto qui affuistis quam improba iuuenũ circũspectatrix quã immodica ostẽtatrix:martialis octophoto sanus portat amice Philippus. Verri:purgari mundari:Iuuenalis uerre pauimentũ:inde uersum dicimus nõ solũ id quod tractũ est:ut autumat seruius:sed repurgatũ atque detersum.Cato mũda fiet uillica uillã uersam mũdaq; habeat:ueteres romani deã nomine deuerra uenerabant:ut bene scopis domũ deuerere possent:auctor Augustinus in.vi.de ciuitate dei.

Et cõspergi:aqua profundi:ita enim puluius restinguit:hæc autẽ fiebãt:ut mollius ac delicatius iter faceret cõtra offm̃ boni imperatoris q neq; puluerem neq; solẽ timere debet:imo uirtus ut iquit Seneca puluerulẽta est colorata & callosas habens manus. Cicero in oratione de suppliciis castigat uerrem & incessit faceto sa quadã urbãitate:q; itinerũ laborem:qui uel maximus est: i re militari:iucũdũ sibi per delitias reddiderit:qui nõ in equo:sed in lectica ferebat:in qua erat puluinus perlucidus melitẽsi rosa fartus:qui cũ ad aliquod oppidum uenerat:eadem lectica usq; ad cubiculũ deferebatur. Legatos:militares significat:& eos qui secundas ab imperatore partes in exercitu tutabantur. Cũ ignominia:per ignominiosam missionem. Recensendo:in cognoscendis militibus & lustratione militari faciendã:in penthatheuco in eo libro:cui titulus est numeri: frequens est hæc locutio recensiti sunt per nomia & capita singulorũ omne quod sexus est masculini a uigesimo anno & supra. Maturis:matura ætate iam senescentibus:alii legunt emeritis:ut exponas ueteranis:qui legitima stipendia iam iã erant peracturi:uel iam iã peregerunt. Quã consumaturi essent:pro finituri stipendia militaria:quibus peractis dicebantur ueterani emeritæ militiæ:quales habuisse i exercitu Alexan.magnus & Cæsar dictator a luculẽtis scriptoribus memorantur. Primos pilos:dignitatem centurionatus primipilarem:de centurionibus primipili satis ac super dictũ est superius:Liuius in septimo primus centurio erat: quẽ nunc primipilũ appellant. Causatus:causam afferens:cur id fecisset tanquã obsenium inutiles forent disciplinæ militari:interdũ causari est excusationem afferre:& causificare:ut apud Vlpianũ:ne possit causari tempestatẽ:& apud martialem:sed iam causaris barbamq; pillosq;:unde & causa dicitur:ut inquit Asconius excusatio. Senium:ueteres senectutem malã ætatem dixerunt:cũ seniũ sit tediũ & odiũ.senesq; omnibus tedio & odio esse dicantur:morbus naturalis est ipsa senectus:inter cuius incõmoda est imbecillitas uiriũ & hebetudo sensuũ.seniũ ad inanimata quoq; transfertur.Liuius in.vii.cuius lentæ tabis senio uicta utriusq; populi pertinacia est. Increpita:castigata. Cõmoda emeritæ militiæ:ueteranis emeritis cõmoda & emolumenta quædã perinde dabantur:ac si militiam exercerent:de his loquitur Cæsar apud Lucanum: quæ rura dabuntur quæ noster ueteranus aret:quæ menia fessis : ueteranis idem honor erat:qui & decurionibus:sicuti alibi docuimus.

Marginal notes: octophorũ — Verrere — uersum — dea deuerra — uirtus puluerulenta — Recensiti — primipilus — causari. — excusatio — seniũ — Senex

ante alter ingressus est : confecitq; modo tam festinanter & rapide : ut prætorianæ cohortes contra morem signa iumentis imponere ut ita subsequi cogerentur:iterdum adeo segniter & delicate : ut octophoro ueheretur:atque a propinquarum urbium plebe uerri sibi uias & conspergi propter puluerem exigeret.

De gestis per eum in castris.

POstquam castra attigit:ut se acrem & seuerum ducem ostenderet legatos qui auxilia serius ex diuersis locis adduxerant : cum ignominia dimisit : at in exercitu recensendo plerisque centurionum maturis iam & nõnullis añ paucissimos q̃ cõsumaturi essent dies primos pilos ademit, cãtus seniũ cuiusq; ĩbecillitatẽ ; cæterorũ ĩcrepita cupiditate cõmoda emeritæ militiç ad sexcẽtorũ miliũ sũmã rescidit:nihil aũt amplius q̃ Admimocino Bellini

M.AN. Primos pilos.i.primipili centurionatũ primũpilũ pria centuria uocabat:quæ graui armatura instructa circa aqlã excubabat i qua iter cætera armorũ genera hastile erat pedũ qnq; & semis:qd pilũ.ro.nominabãt:huius ordinis cẽturio cæteris cẽturiõibus dignitate p̃stabat.miror tamẽ prios pilos trãqllũ dixisse:cũ primũpilũ neutro genere alioquin pronunciari soleat:ad ordines credo allusit:nec me fugit primipilos dictos centuriones ipsos primæ cẽturiæ:Liuius cẽturio erat.quæ primipilũ nũc uocant ad aliud certe est primos pilos:aliud primipilos dicere:quãquam ne hoc quoq; recte diceretur:nisi forte nõnullis qui primipili essent:primipilos ademptos dcm̃ uideri uelles:quod nil aliud esset dicere tribunũ tribuno aut cẽturionem centurioni ademit quum ipse interim aperte de adẽpta dignitate loquat. Cõmoda:militibus ob emeritam militiã reddenda. Rescidit:sustulit nec reddenda censuit. Insula britannia: Latoribus: tabellaris. Vehiculo:uecti. In æde martis:quo patres uocarẽtur. De custodia:de his qui ad eius corporis custodiam potius q̃ castrorum lecti erant. Traiici:in aduersam rheni ripam deuehi. Proripuit:celeriter. rex suorum conspectu abiit. Ad lumina:uel ut difficili negocio nox interuenisset.

PHI. Británoꝝ: nō uideo cū de expeditione germáica loqtur quō bene q̄dret: ut filiū británoꝝ regis in deditióe acceperit: germáico.n. bello británi intépestiue ímiscent: quo circa batauoꝝ cēseo legendū eē nō británoꝝ: nāq pp supplendū numeꝝ batauoꝝ: quos custodes corporis habebat expeditionē germanicam susceperat: facile át fuit ꝑ batauoꝝ scribere británoꝝ: sed ut británoꝝ quis legere malit q̄ batauoꝝ facit auctoritas orosii. A quó historia hæc explicaẗ scribēte de caligula his uerbis hic siqdē magno & icredibili apparatu ꝓfectus qrere hostē uiribus ociosis germaniá gallıáq percurrens: in ora oceani circa ꝓspectū britanniæ restitit. Cūq ibi minocynobellinū británoꝝ regis filiū: qui a patre pulsus cū paucis oberrabat ī deditioné recepisset deficiente belli materia romá redıít: si uera sunt hæc orosiana haud dubie legemus apud Tráqllū: británoꝝ ut sit īter historicos eadem referétes eadē fides historiæ: sed potuit idē error ob uicinitatem nominis obrepe orosio: q iuétus erat ī Tráqllo: ut británoꝝ pōeret ꝓbatauoꝝ: dispice q̄so diligéter o lector candide & iudicii sinceriorıs acumē itende: nū británoꝝ legendū sit an potius batauoꝝ & ísula tradita nū britannia an batauia significeẗ: apparatus quoq triūphi cū sit ꝑtinens ad res germáicas non británicas ét atq ét suadet: ut opier uel potius credá de batauis & ísula batauoꝝ eē sētiédū: habes o lector utráq sniam: ut si hæc nſa curiosius pēsitata sordescit. seqris alterá uulgatioré: nec ob id me arguas íscíétiæ aut supstitiosæ curiositatis: ut át minocynobellio legédū eē tanq̄ sit nomē ꝓpriū barbaricū qdá seiūctū legūt miocyno: bellini: tāq̄ sint duo noía: alteꝝ filii: alteꝝ pris: prior lectio q̄drat: cū orosio & talia noía ísuláis barbaricis cōuēiūt. Plautus lōga noía pſaꝝ & cōtortiplicata eē ꝓdidit. scribit Cor. tacitus. C. Cæsaré hūc uidelicet caligulá agitasse de intrāda británia: sed mobilitate ígenii & penitēria substitisse: q itaq agitauit de intranda britannia nō itrauit: q cogitauit de bello nō gessit: hoc tamē totū libeꝝ opinaturis relinquo. Tradita insula: batauia. s. quá diximus nobilissimá esse germanicaꝝ ísulaꝝ in fluuio rheno uel ītellige de británia. Vehiculo: ex Augusti instituto q per uias nisi stares uehicula disposuerat: qbus uecti nūcii litteras celerrime ꝑferebát. Latoribus baiulus litteraꝝ: qui geruli & portitores nō inelegáter appellāẗ: tabellarios uetustas dixit. ueredarii uero q equis pernicibus utentes citissime perferunt litteras nūcupantur: uulgus caballarios uocat: refert iulius firmicus in. viii. ueredarios nasci sub sidere equi cœlestis. In ede martis: templū martis cognomento ultoris significat ubi de bellis triumphisq senatus cōsulebaẗ ex Augusti cōstitutione. De custodia: uel quos captos habebat in custodia significat uel quos habebat ad sui corporis custodia. Traici: transportari. Occuli occultari Pli. locū occultatissimū appellat occultissimū secretissimūq: q̄uis ꝑ contrariū oculatissimus dici possit manifestissimus: & tūc ab oculato uocabulo: nō át ab occulo uerbo deriuabiẗ: sicut & oculissimū ꝑ carissimo cū ait Plautus: & occulitus ea forma. q̄ medullitus diciẗ: quo significaẗ tam caꝝ esse q̄ oculū.

Trás rhenū: hoc demōstrare satis uideẗ regulū batauoꝝ potiusq̄ británoꝝ in deditioné fuisse receptū a caligula: quæ insula rhenana é. Hosté: germanū batauumq. Proripuit: quasi ad rem multuariam esset festinanter eūdū. In modū tropheoꝝ: scribit plutarchus Romulū uictoré opia spolia deposuisse ad q̄rcū ī trophei formá adornatá. trophei át forma: sicut significare uideẗ ruffinus in symbolo apostolico: erat cruci similia: q̄ triūphi isigne est & tropheū. Ad lumina reuersus: q̄si ī noctē ꝓtracta fuerit dimicatio. Corripuit: castigauit. Distictas: uariegatas ornatasq. Exploratorias: nomē nouū é corōaꝝ: ut exploratoriæ q̄si in exploratioué hostiū datæ: cū ap̄ ueteres obsidionalis ciuica muralis rostrata castrēsis oualis celebrētur.

M.AN. Comites: q illū secuti fuerát. Ac noíe: nouo. Distictas solis & lunæ: est hoc nouū illud genus formæ: sed ad expeditiōis illius euētū corōaꝝ formá accōmodasse uideri pōt qppe q̄ diei noctuq fuit particeps. Exploratorias: ad illud referaẗ qd nō solū forma: sed nouo ét noíe corōas ab eo datas dixit. Obsides: quos a regulis & populis ad eoꝝ fidé sibi opigneráda accepat. E lírario ludo: qué obsides frequentabant. Abductos: quos adduci fecerat. Reꝑhensos: ex fuga receptos. In: hoc quoq nimio sed ut minimo legi posset negocio. s. subintellecto: alioquin nimio cum sequentibus ingas. Coactū: agmē quod eēnt

penfitatio curiosior de britanis & batauis

Veredarii

oculatissimus locus

oculissimus

occulitus

britannorū regis filio: qui pulsus a patre cum exigua manu trāsfugerat in deditionē recepto: quasi uniuersa tradita īsula magnificas romā litteras misit: mōitis sæpe latoribus ut uehiculo ad forū usq & curiam pertēderent: nec nisi in æde martis: ac frequente senatu consulibus traderent.

De eodem & de silua per eum truncata & militibus donatis: & aliis gestis eius.

MOx deficiēte belli materia paucos de custodia germanos traiici oculiq trās rhenū iussit: ac sibi post prandiū q̄ tumultuosissime adesse hostē nunciari: quo facto proripuit se cū amicis & parte equitū ꝑtorianorū in proximā siluam truncatisq arboribus & in modū trophæorum adornatis ad lumina reuersus eorum quidē qui non secuti essent timiditatem & ignauiam corripuit: comites autem: & participes uictoriæ nouo genere: ac nomine coronarum donauit. Quas distinctas solis ac lunæ siderūq specie exploratorias appellauit. Rursus obsides quosdā

qui agmẽ cogerẽt & quaſi ſubſidio ſequeretur id perſpicue Liuius demonſtrat Magonem iquit ide iubet cũ expeditis numidis cogere agmen. Durarent: Ver. durate & uos met rebus ſeruare ſecundis. Obiurgauit: caſtigauit. Perpetraturus: profligaturus ad exitum perducturus.

abductos e litterario ludo: cláq; pmiſſos: deſerto repẽte cõuiuio cũ equitatu inſecutus ueluti pfugos ac rephenſos in cathenis reduxit. In hoc quoq; minimo pter modũ itemperãs repetita cœna renũciãtes coactũ agmẽ ſicut erãt loricatos ad diſcũbẽdũ adhortatus ẽ. Monuit ẽt notiſſimo Vergilii uerſu Durarẽt ſecũdiſq; ſe rebus ſeruaret. Atq; inter hæc abſentẽ ſenatũ populũq; grauiſſimo obiurgauit edicto: qđ Cæſare pliãte & tãtis diſcriminibus obiecto i tẽpeſtiua cõuiuia circũ & theatra & amœnos ſeceſſus celebrarent.

De apparatu exercitus contra oceanum & geſtis aliis eius.

POſtremo qſi ppetraturus bellũ directa acie i littore oceani ac baliſtis machiniſq; diſpoſitis nemine gnato ac opinãte qdnã cepturus eẽt: repẽte ut cõchas legerẽt: galeaſq; & ſinꝯ replerẽt: ipauit: ſpolia oceãi uocãs capitolio palatioq; debita. Et i idiciũ uictoriæ altiſſimã turrẽ excitauit: ex q̃ ut ex pharo noctibꝯ ad regẽdos nauiũ curſus ignes emicarẽt pnũciatoq; militi dõatiuo cẽtẽis uiriti

PHI. Abductos: quaſi ui furtiq; abreptos aſportatoſq;. Ludo: ex ſchola in q̃ uacabãt diſciplinis. Rephẽſos: rephẽdere eſt fugiẽtẽ apprẽdere: reducere retinere retrahere. Liuius. adeo turbati erãt dexteræ alæ eqtes pediteſq;: ut quoſdã cõſul manu ipſe rephẽderit uerteritq; in hoſtem: plautus i pſeudulo rephẽde hominẽ aſſeqre. coactũ. cõgregatũ.

Loricatos. lorica idutos uerbũ ẽ ap̄ antiquos loricare qđ ſignificat lorica ſe mũire. hic illđ a Pli. elegãter dictũ. mox ubi pluribꝯ eodẽ mõ ſe coriis loricauit in dimicationẽ pgit. diloricare uero ẽ diſcidere & lacerare qſi lorica re ſciſſa. Apul. his dictis inuolat eã ueſtẽq; plurifariã diloricat: capilloq; diſciſſo & capite conqſſato grauiter affligit. Ci. i. ii. de oratore loquẽs de Mar. Antonio ait nõ dubitauit excita rege cõſularẽ & eius diloricar tũicã. lorica

loricula
ãt in ẽdificiis ẽ quodã qſi ſepimẽtũ & ueluti pibolus: q̃ nos tuet a lapſu. ẽ & loricula iñ re militari pſidium
Loricatio.
obſidẽtiũ. ſolẽt. n. obſeſſores ultra teli iactũ foſſum facere: q̃ nõ ſolũ uallo & ſudibus ſed ẽt turriculis iſtruunt: ut erũpẽtibus ex ciuitate poſſint obſiſtere. qđ opus loricã uocãt ſæpe iuenit in hiſtoriis loriculã urbes fuiſſe circũdatas: cuius uegetius & Cæſar in cõmentariis meminerũt. loricationẽ uero ap̄ iuriſconſultos legimus accipi pro ornatu domus ſpecioſo ac ueluti tectorio quæ impẽſæ ſunt uoluptariæ. Durarent: apud Vergiliũ in prio æneidos ait Aeneas ad ſocios durate & uos met rebus ſeruate ſecũdis. Obiurgauit: icuſauit. Edicto. impatorio. Intẽpeſtiua cõuiuia: tanq̃ laborante principe indignũ ſit & flagitioſum ciues indulgere uoluptatibus & curate genialia. Circũ: ſpectaculæ circẽſi a Theatra. ludos theatrales & ſcenicos.

Seceſſus ameni
Seceſſus amenos: q̃les fuerũt pneſtinus: Tyburtius: aricinus Papinius in ſiluis multiiugos celebrat his uerſibus. hos præneſte ſacrũ. nemus: hos glaciale dianæ. algidus aut horrens aut tuſcula ptegit umbra: tiburis his lucos anienaq; frigora captãt. Strabo refert neapolitão autiatioq; ſeceſſu tanq̃ amẽo oblectatos eſſe in primis pceres romanoꝝ. Perpetraturus: ipoſiturus extremã manũ. Baliſtis de baliſtiarũ cõfectione ſcribit elegãter & ſciẽter uictruuius i. x. q̇ ea magnitudine formant: ut lapides. c. xx. põdo eiaculẽtur. Vegetius in. iiii. de re militari baliſtas nõ ſolũ ſaxa ſed & ſpicula mittere tradit: quæ q̃to plixiora brachia habuerint tãto tela lõgius torquent q̇ ſi iuxta artẽ mechanicã tẽperabunt penetrabũt quocũq; percuſſerint aſtipulat

Baliſta
Vegetio ſilius: cũ ait ex baliſta miti molares & haſtas. baliſtã phenices primi inuenerũt. hinc baliſtarii arti-
Baliſtarii.
fices dicti quoꝝ meminerũt iuriſcõſulti. Machinis: bellicis tormẽtis: iter machinas & organa auctore ui-
Machinæ
ctruuio id uidet eẽ diſcrimẽ: qđ machiæ pluribus opibus i maiores cogũt effectus: uti baliſtæ: organa aũt
Nerus
unius ope ppoſitũ: uti ſcorpiõis. Gnaro: ſciẽte: ſcribit Ci. priſcos dixiſſe notos. nauos naros: qbus cũ in p-
ignarus
poni oporteret dulcius uiſum ẽ ignotos ignauos ignaros dicere q̃ ut ueritas poſtulabat. Cõchas: hæc ſũt
Donatiuũ
maris eiectamẽta. Legerẽt: colligerẽt. Spolia oceãi: ſicut ſpolia hoſtiũ & ipatoꝝ dici ſolet: ita caligula con-
pugnaturus accipiat.
chas marias uocauit oceãi ſpolia. Capitolio palatioq; debita: uide pricipẽ ridiculariũ: q cõchas qs fluctus eiaculãt i littus ueluti ſpolia oceãi exiſtimat eẽ i capitolio edibuſq; palarinis cõſecrãdas. cũ in talibus locis nõ nugatoria ſed regalia ſpolia & exuuiæ dedicari & debeãt & ſoleãt. Excitauit: conſtruxit erexit. Vt ex pharo ſupius docuimus turres uocitari pharos generali uocabulo: ex qbus ignes nocturno tẽpore dirigũt curſus nauigãtiũ. Dõatiuo: ſulpitius ſeuerus ſcribit fuiſſe cõſuetudinẽ ut ſinguli milites citarent ad donatiuũ qđ militibus impator erogabat. & oli diuus. Martinus donatiuũ iuliani Cæſaris cũ nõ amplius militaturus eẽt accipe recuſauit dices donatiuũ tuũ pugnaturus accipiat. Cẽtenis. hoc dabat pro donatiuo.

M. AN. Baliſtis machinis: bellicis iſtrumẽtis. Nemine gnaro: nullo qdẽ percipiente. Conchas: inanes conchas intellige oceani æſtu in littus deiectas. Legerent: colligerent. Debita: conſecratione digna. Indicium: monumentum. Excitauit: erexit. Vt pharo: ut ex alta turri quæ iuxta mare Alexandriæ piacet.

Donatiuo:munere quod ab imperatore militibus ut dixi dabaẗ. Quasi omne exemplum:quū cæsar dictator & alii imperatores eo noie multo plura dedissent. Transfugas:obsides ex fuga receptos. ἀξιοθριαμβεύτον:triumpho dignum siue idoneum. Rutilare:cura & studio flauos reddere.

denariis quasi omne exemplū liberalitatis supergressus habite inquit læti:habite locupletes.

De cura triumphi & aliis gestis eius.

Onuersus hinc ad curā triumphi præter captiuos ac transfugas barbaros galliarū quoq; ꝓcerissimū quéq; & ut ipse dicebat ἀξιοθριαμβεύτον ac nōnullos ex pricipibus legit ac seposuit ad pōpā:coegitq; nō tātū rutilare & summittere comā:sed & sermonē germanicū addiscere:& nomina barbarica ferre. Pręcepit etiam tiremes quibus introiuerat oceanū magna ex parte itinere terrestri Romā deuehi. Scripsit & pro curatoribus triumphum appatarent q̄ minima summa:sed quantus nunq̄ fuisset:quādo in omnium hominū bona ius haberent.

De nephario cōsilio trucidādi legiones.

Rius q̄ prouincia decederet:cōsiliū iniit nefandæ atrocitatis legiones:quæ post excessum Augusti seditionē oli mouerant cōrrucidandi: quod & patrem suum Germanicū ducem:& se infantem tunc obsedissent:uixq; a tā pręcipiti cogitatōe reuocatus inhiberi nullo potuit mō:qndecim mare uelle pseueraret. Vocatos itaq; ad cōtionē iermes:atq; ēt gladiis dispositis æqtatu armato

PHI. Denariis:denarius nūmus est argenteus:q pro.x.libris æris accipiebaẗ: sicut qnarius ꝓ qnq;:oli placuit denariū sexdecī assibus pmutari qnariū octonis. Abite locupletes:tāq̄ cētei dēarii possint milité locupletare:q uno interdū die maiorē sūmā ꝓdigere cōsueuit. Procerissimū:magna statura & ꝓcera corporatura ꝓditū: q̄les Augustinus statu rosos appellāt. ἀξιοθριαμβεύτον:hoc est dignū triumpho. Ex principibus.s.galloꝝ. Legit elegit. Ad pompā triūphalē. Rutilare comā:ut .s.ita ueri germani uiderenẗ: quoꝝ ut inqt tacitus rutilæ sunt comæ & corpora ꝓcera:qbus peculiaris hic mos fuit ut capillos rutilarent adhibito sapone:qđ tñ in usu frequēti fuisse nō minus galloꝝ quā germanoꝝ docet Plinius.hinc pilæ saponis dictæ sunt matiatæ amatiacis germanicæ populis quorū meminit tacitus in libro de hermania. Martialis accipe mathiacas quo tibi calua pilas:idē appellant spumā causticā saponē habentē uim ignitā ad capillos.rutilādos:qua germani utebanẗ:hic illud est. Caustica theutōicos accēdit spuma capillos.idem mos cōualuit apud romanas matronas ut capillos rutilaret:sicut tradit Valerius capite de institutis antiqs. Sūmittere: ꝓmittere & ꝓlixiorē facere:qđ ꝓpriū est germanoꝝ:nāq; populi septētrionales ut Victruuius & Pli. tradiderūt flauos habēt crines & ꝓmissos ex hūoris copia:sicut ecōtrario ethiopes uaporis efficatia capillos hnt breues & adustis similes. Sermonē germāicū:sūt germanis carmina quoꝝ relatu quē baritū uocāt accidūt aiosaffectatur ꝓcipue asꝑitas soni strabo in vii.geographiæ germāos dictos eē autumat ꝑinde ac fratres legitimos galloꝝ:qm̄ & proceritate corpoꝝ & colore flauo& forma & moribus & uiuēdi ritibus pares existimat.nō me ꝑterit aliter tradi a cornelio tacito. Nomia sint elegātiora:germāoꝝ uero asꝑiora magisq; barbarica. Itinere terrestri:hoc oli ab argonautis factū ē:q hūeris argonauim alpes trāsuexerūt:q̄ mox subit histro dein sao deide nauporto fluuio:cui nomē ex ea cā ē. Procuratoribus:his qui ꝓcurabāt triūphū uel cæsaris ꝓcuratoribus.titulus ē apud iurisconsultos de officio ꝓcuratoris Cæsaris:ubi scriptū ē:quæ acta gestaq; sint a ꝓcuratore cæsaris sic ab eo cōprobari ac si a cæsare gesta sint. Sūmā:impēsam. In oium bona:tanq̄ illis permitteret inuadere bona ciuiū & fortunas ꝓ arbitrio dissipare. Excessum:obitū. Patrem suum germanicum:supra dictum est quēadmodū legiones in germania tumultuari cœperunt obitu augusti nunciato tum imperatorē tyberiū recusarent germanicū caligulæ patrem deposcentes. Tunc obsedissent:supra huius rei sic meminit tranquillus post excessum augusti tumultuantes & in furorem usq; præcipites solus aut dubie conspectu suo flexit non enim prius destiterunt quā obligari eū ob seditionis ꝑiculū & in ꝓximā ciuitatē:demādari aiaduertissent. Decimare:decimum quéq; afficere supplicio.quid sit decimare & centesimare supra dictum est.

rutilæ comæ

Germāotū pilæ matiacæ

Spuma castiga

Longi capilli germanorum

Germania unde

nauportus unde

ethiopes

M.AN. Sūmittere:alere ut Germāi crederēt aduersos quos bellū a se motū uideri uoluit. Noia.barbarica germāica. Ferre:hře. Procuratoribus:iis q res ipsius absentis domi pcurabāt eratq; poenes eos auctoritas nō parua. Quā minima sūma:minima fisci ipēsa. Sed quāuis:quam magnificus & sumptuosus. Nunq̄ alius triūphus.s.Bona ius haberent in omniū fortunas grassandi facultatē. Excessum:obitū Augusti. Seditionē olim mouerāt:bis in Tyberio & rursus in caligula militaris seditiōis sub Germanico factæ meminit. Obsedissent:quasi uim allaturi cicūstetissent de recentiore igit̄ itelligit qua puer ipse a militibus retētus est sed officiose nō uiolenter. Decimare.decimū quēq; supplicio afficeret. Plerosq;:ex his qbus res suspecta erat. Dilabi:Clādestine abire. Profugit:e concionis se repente surripuit. Deflexa:a militibus in patres:animaduertēdos.sic habēt quæcūq; Tranquilli uidimus exemplaria sed ad auertendos legendū esse cōtēderim.i.discutiendos. Iusto triūpho:qui sibi decretus nō fuisset. Aditus.præuētus. A legatis:ab his qui officii gratia publice obuiā missi fuerāt. Capulū gladii māubriū est & capulus quo mortui afferuntur:sed utrūq; a Capio ut festo placet. Optarent:sc.s.reuersurum. Equestri ordini & populo quasi dicat nō senatui. Neq; ciuem neq; principem:hostem ergo potius q̄ hospitem innuere uoluit. Facinora:hic in malam partem:est.n.mediū alioquin uerbum. Vtriusq; ordinis:patritii & Equestris. Index inscriptio. A claudio:qui illi successit. Exitio:perniciæ interitu.

circunsedit. Sed cū uideret suspectare plerosq; dilabi ad resumēda siqua uis fieret arma pfugit concionē:cōfestiq; urbē petiit deflexa oia acerbitate in senarū:cui:ad auertēdos tātorū dedecorū rumores pala miabat̄:q̄rēs iter cætera fraudatū se iusto triūpho:quū ipse pauloante ne qd de honoribus suis ageretur:ēt sub mortis pœna denunciasset.

De reditu eius ad urbem:& de malo proposito: & ueneuis repertis.

Dirus ergo in itinere a legatis amplissimi ordinis: ut maturaret orāribus:q̄ maxima unce ueniā ingt uenia:& hic mecū capulum gladii cerebro uerberās:quo cictus erat:edixit & reuerti se:sed his tm̄ q optarēt eq̄stri ordini & populo. Nā se neq; ciuē:neq; principē senatui amplius fore. Vetuit ēt quēq; senatorū sibi occurrere:atq; omisso uel dilato triūpho ouans urbē natali suo igressus ē. Intraq; q̄rtū mēsem periit igētia faciora ausus & aliquāto maiora moliēs. Siqdē pposuerit Antiū: deinde alexandriā cōmigrare:interēpto prius utriusq; ordinis electissimo quoq;: quod ne cui dubiū uideat̄ in secretis eius repti sunt:duo libelli diuerso titulo:alteri gladius:alteri pugio idex erat. Ambo notas & nomina continebant morti destinatorū. Inuenta & arca ingens uariorū uenenorū plena: qbus mox a Claudio demersis:infecta maria traduntur:nō sine piscium exitio:quos enectos æstus in proxima littora eiecit.

PHI. Circūsedit:circuuallauit ne ullū pateret effugium. Si q̄uis fieret si aliq̄ uiolētia infestarent ab his armatis quos adhibuerat Caius. Dilabi:sensim dissimulāterq; abscedere. De flexa:deriuata. Fraudatum se.s.a senatu. Quærens:coq̄rēs. Iusto:legitimo & merito. Neqd:ageret ex hoc temeritas caligulæ significatur q minabat̄ senatui tāq̄ ab eo fraudatus eēt triūpho: cū olim ipse senatui denūciasset sub poena capitali neqd ageret de honoribus ad ipsum ptinētibus. Aditus a legatis:cū legati eū adiuissent. Amplissimi ordinis senatorii. Capulū gladii:ita significās senatui trucidationē.crebra n.cōcussio capuli: hoc est ipsius manubrii:specimē ē minarū capitaliū.statius illius ad capulū rediit manus. Sed his tantū:tanq̄ senatus nō desideraret. Caium reuerti ab expeditiōe. Sibi occurrere:obuiam uenire officii causa. Dilato:in aliud tēpus protracto. Ouans:in pompa ouationis:quid autē differant triūphus & ouatio suo iam loco declarauimus. Natali suo nouissimo scilicet die mensis augusti. Alexandriā cōmigrare:chereas caligulæ interfector aduocatis coniuratis dixit an nō uidetis hodie spectaculorū diē eē nouissimū!& Caiū ferri ad alexādriā nauigaturū:ut egyptū cōtēplet̄ hoc itaq; ppositū cōmigrādi fuit cā cōiuratis maturādi necē caianā. Vtriusq; ordis:senatorii & eq̄stris. Quoq;:quolibet quocūq;:Proptius uix decimo admitor nūc ego quoq; die. Alteri gladus:cū i libellis gladius & pugio tanq̄ signa & notæ apposita fuissent significabat se gladio & pugiōe.i unūquēq; debacchaturū.de quo orosius hisdē pœne uerbis tradit hæc.duo libelli in secretis eius repti sūt quorū alteri pugio alteri gladius p signo nois ascriptus erat ābo lectissimorū uirorū utriusq; ordinis senatorii & eq̄stris noia & notas cōtiebāt morti destinatorū.iuēta ē & arca igēs uariorū uenenorū pocula cōtinēs qbus mox Claudio Cæsare iubēte demersis ifecta maria traduūt nō sine magno pisciū exitio:quos enecatos p pxima littora estus eiecit. Infecta:corrupta cōtaminata uenenata.alias infectū dicimus tinctū & ifectores tinctores:sentētia est apud Senecā luculenta sic scribētē.uiciis nō maculati simus sed infecti. Enectos:mortuos.autumant grāmatici enectum proprie dici ui necatum.

infectum

Enectus

M.AN. E normi gracilitate: tanta corporis gracilitate prǽditus ut modum excederet sed maxíe ceruicis & crurũ. Torua:terrifica. Cǽtera:cǽteris corporis:ptibus. Quare:ob qđ ipm quia caluitio insignitus eét:& totus hirsutus. Horridũ:horrore ꝑditum. Tetrum:fœdum terribilem. Ex industria:dedita opera. Efferebat:exqsita feritate deformabat. Componens:aptás. Neq corporis neq animi:& íccirco omnis fœlicitatis expres:lu.orandum est ut sit mensa in corpore sano. Comitiali morbo:quem maiorem etiam appellatum Cornelius ait:eum uulgo caducum uocant:& comitialem ut Quintus:Seruius ait ab eo quod aliquo cadente comitia soluerentur. Defectione:subito corporis affectu ex improuisa ui grassantis morbi. Mentis ualitudinem:alienationem. Subinde:idẽtidem sǽpius de secessu:Anticyrão credo. Potionatos:medicato poculo a communi mente alienatus.

De statura corporis & ualitudine eius.

STatura fuit eminẽti:pallido colore:corpore enormi:gracillitate maxima ceruicis & crurũ:& oculis & tẽporibus cõcauis:frõte lata & torua:capillo raro:ac circa uerticẽ nullo:hirsutus cǽtera. Quare trãseunte eo ꝓspicere ex superiore parte aut oĩno quacunq de causa capram nomiare criminosum & exitiale habebatur. Vultum uero natura horridum ac tetrum etiam ex industria efferebat componens ad speculum in omnem terrorẽ ac formidiẽ. Valitudo ei neq corporis neq animi constitit.

PHI. Corpore enormi:immẽso & exuberanti.quales sunt uẽtriosi ita enim plautus appellat quos grǽci gastrodes dixerunt enorme ueteres uocant in modicũ & enormitatẽ nimiã magnitudinẽ atq exuperãtiam. spartianus enormitate stipendii militibus ut solet placatis inde Romã rediit.idem alibi.deniq nisi qrelis de zeta editis & animis militũ delinitis enormibus ẽt stipendiis datis Romã basianus redire nõ potuit.Solinus sũt enormes ĩquit pisces supra modũ ĩgẽtium colũnaꝶ. Oculis cõcauis:cõditi oculi clarissime cernũt ꝓminẽtiores uero sũt hebitiores. Caio pricipi rigẽtes oculos fuisse scribit Pli.ĩ.xi.tpa aũt cõcaua ĩ eqs maxíe seniũ significãt.Seneca ĩ li.ad serenũ qđ in sapiẽtẽ nõ cadit iniuria:de hoc Caio Cǽsare sic scribit.tãta illi palloris ĩsaniã testãtis feditas erat tãta oculoꝶ sub frõte simul latẽtiũ toruitas:tãta capitis destituti & denudatis capillis apsi deformitas.adice obsessam setis ceruicẽ & exilitatẽ pedũ. Frõte lata:qbus frõs lata ẽ ut ĩnqt Aristo.ĩ primo de aĩalibus:mẽte moueri idõei sunt:qbus magna segnes qbus pua mobiles:qbus rotũda iracundi.hoc idẽ trogus ap̃ latios retulit.a frõte sunt frõtonũ cognomina sicut a capite capitonũ.auctor.Ci.li.i.de natura deoꝶ. Hirsutus cǽtera:pilosus hirtusq ĩ reliquo corpe.elocutio uetus ẽ & ꝑinde elegãs Virgilius &c. graius:Pli.de phẽice aqle narraẽ magnitudine auri fulgore circa colla:cǽtera purpureus.Itidẽ Oratius.cǽtera fuluus.hoc ẽ ĩ tot corpe coloris fului.hirsutos ãt q & hirti & pilosi dñr.libidinosiores eẽ trogus & Pli.ꝓdiderũt. Prospicere ex superiore:ne uidereẽ de ĩdustria uelle cõtẽplari deformitatẽ capitis destituti capillis & honore cõǽ despoliati.talis.n.erat uertex caligulǽ. Caprã noĩare:id cõuiciũ Caius ad suã cõtumeliã trahebat cũ eẽt ipse hirsutus istar cap̃.capras aũt pilosas eẽ & hirsutas mãifestariũ ẽ qdã auctore porphiriõe pilos caprǽ nõ setã esse dicebãt.sed lanã:cui sñiǽ adstipulaẽ ulpia.li.iii.de legatis scribẽs legata lana ẽt caprinã cõtineri:Seneca dixit ceruicẽ caligulǽ fuisse obsessã nõ pilis sed setis ut εμφατικοτέρωσ signaret hoĩs hirsutiã.refert amianus Marcellius Iulianũ ĩpatorẽ cũ eẽt hirsutus appellatũ fuisse a carptoribus capellã:tãq̃ & ipse setoso corpore reꝑsentaret hirsutias setaꝶ caprinaꝶ. Vultũ horridũ:seneca li.iii.de ira de caligula sic scribit. torserat p oĩa q̃ ĩ reꝶ natura tristissima sunt fidiculis e culeo igne:uultu suo:qbus uerbis significat uultum habuisse plenũ horroris atq formidinis:adeo ut loco tormẽti eẽt trux eius aspectus. Tetrũ : tetrũ dicimus uitabile illuuiosum crudele.ꝓpiũ austerũ.Virgilius lauit improba teter ora cruor uultus teter in caligula significaẽ crudelis & uitabilis a cõtrario per quandã quasi annominationẽ dixit Sidonius apollinaris. seueritas nõ tertra sed tetrica. Efferebat:truculentiorẽ:tetrioreq & magis ferũ efficiebat. Ad speculũ:inuenta sunt specula ut homo ipse se nosceret:formosus ut uitaret infamiã deformis ut sciret redimendũ eẽ uirtutibus qcqd corpori deesset.Iuuenis ut flore ǽtatis admoneretẽ illud tẽpus esse discendi.senex ut indecora canis deponeret & de morte aliquid cogitaret.auctor Seneca in primo quǽstionum:socrates quoq speculo ad disciplinam morum utebatur suadens discipulis crebro ut semet in speculo contemplarentur demosthenẽ tradunt semper ante speculum quasi ante magistrum causa esse mediatum:tanq̃ a speculo peteret pnunciandi congruentiam.sestius ait quibusdam iratis profuisse speculum aspexisse:perturbauit enim illos tanta mutatio sui:qui uelut in rem prǽsentem adducti non agnouerunt sese. Econtrario caligula speculum contemplabatur:non ut ex eo componeretur ad mores & tranquillitatem:sed ut ad feritatem & tristitudinem accumulandam fieret compositior. Valitudo neq corporis neq animi:infœlicem fuisse Caium ex hoc clarum est q bonis animi:quǽ prima sunt:dein corporis:quǽ secundum locum obtinent fuit uiduatus:scribit Plato in gorgia cantilenam hanc in conuiuiis cantare solitam:optimum esse bene ualere: secundo loco formosum esse:tertio habere diuitias nulla fraude partas.idem libro.iii.de legibus recta inquit distributio est ut prima & in primis honoranda censeantur animi bona:secundo gradu corporis bo-

enorme

Oculi conditi.

Frons lata

Frontones capitones

Hirsutus cǽtera

Lana caprina

Iulianus dictus capella

cur specula inuenta

cantilena conuiualis

Bona anima

na ponant:tertio externa:quæ fortunæ sunt. Aristoteles quoq3 lib.vii.polliticorũ cũ inqt tria sint genera bonorũ externa corporis & animi:ista omnia oportet adesse homini fœlici. Externa aũt gratia animi expe tenda esse docet:cum animus sit præciosior corpore & pecuniis:uotum ausonii illud est:non animo dolẽ am non corpore cuncta quietis fungantur membra officiis. Morbo comitiali:relege q̃ curiose opinor & copiose scripsimus in primo cõmentario super comitiali morbo:quo & Cæsar dictator laborauit.

Bona corporis bona fortunæ.

M.AN. A cæsonia uxore.lu.cui totam tremuli frõte Cæsonia pulli:infudit:q non facit quod principis uxor:ardebat cũcta & fracta cõpage ruebant:nõ aliter q̃ si fecisset iuno maritũ ĩsanũ:iosephus hoc nomie ait Cæsoniá a cõiuratis interfectã.qa alienata potionibus principis mẽte omniũ maloꝝ fuisset causa. In somnio græci ενυπνιοα uocãt:fit quotiẽs cura oppressi animi uel corporis uel fortunæ qualis uigilantẽ fatigauerit:talẽ se igerit dormiẽti q̃re apte tranqllus ad in caligula ut tyráno & undiq3 odiis circũueto posuit:sunt & aliæ species quatuor somniũ uisionẽ oraculum & uisum græci οιἔιρον οαρᾶνα χρηματισμον οψικφ ἄντᾶσμα uocant quoꝝ rationẽ macrobius diligenti disertatione explicat. Inter cæteras:imagines scilicet. Diuersissima:nã quid magis diuersum a metu esse potest quá confidentia. Tantopere contẽderet:ut & ioui obstreperet:seq3 inter castorem & pullucẽ adorandum daret. Conniuere:oculos perstringeret occludere quod timoris est inditium. Caput obuoluere:strangulis:ne fulgetra & tonitru offenderetur. Ad maiora:tonitrua. Siciliensi:quum in siciliam est profectus.

Puer comitiali morbo uexatus ĩ adolescẽtia ita patiẽs laborũ erat:ut tñ nõnũq̃ subita defectione ingredi:stare colligere semet:ac referre uix posset:mentis ualitudinẽ & ipse senserat:ac subinde de secessu:deq3 purgãdo cerebro cogitauit. Creditur potiõatus a Cesonia uxore amatorio quidẽ medicamẽto:sed quod in furorẽ uerterit. Incitabatur in somnio maxie:neq3.n.plusq̃ tribus nocturnis horis qescebat:ac ne his qdẽ placida qete:sed pauida miris rerũ imaginibus utq inter cæteras pelagi quõdã spẽm colloquẽtẽ secũ uidere uisus sit. Ideoq3 magna parte noctis uigiliæ. cubantiq3 tedio nũc toro residẽs. nũc prælõgissima porticus uagus iuocare idẽtidem atq3 expectare lucem consueuerat.

Itẽ de ualitudine mẽtis & cõtẽptu deoꝝ:& aliis gestis eius.

On immerito mẽtis ualitudini attribuerim diuersissima in eodẽ uitia summam confidentiam & contra nimium metũ. Nam qui deos tantopere contemneret: ad minima tonitrua & fulgura conniuere:caput

PHI. Puer: scripsit hypocrates & astipulatur galenus epilepsiã qui morbus caducus siue comitialis dicitur a nostris:esse ꝓprie infantium & puerorum:q adolescentes quoq3 infestat propter ĩcontinentiam:& si fuerint famis uigiliæ caloris algoris supramodum patiẽtes. Cor.celsus auctor ẽ comitialem morbum ante pubertatem ceptum non egre finiri. Pli.quoq3 ait in.xxviii.multos morbos maximeq3 comitiales finiri primo coitu pueri primoq3 menstruo fœminæ:quod si non contingat longinquos fieri. Subita defectione:genus morbi est defectio animi quo laborantes: defecti dicũtur:græci synctexes appellant ipsum morbum & syncteticos defectione laborantes. Plinius tali sorbitionis gñe emẽdantur synctexes idem:ꝑcordiorum uicii synecticis comicilibus cum uino in aqua mulsa illinitur.idem nã ut in chaia bubulũ biberẽt pthisici syntecticiq3 diximus ĩ orbe terrarum a nobis traditũ est in Cæsare dictatore:de his quos linqt animus q morbus est consimilis defectioni. Collegeret:reficere. Cicero manifesto furto perturbatus ubi se collegit. Subinde:frequente idẽtidẽ De secessu:tanq̃ mutatio loci possit mutare morbũ animi náq3 ut scriptũ ẽ in decretis canonicis.lxxxi. di. plerũq3 dũ mutatur locus mutatur mẽtis affectus:ueꝝ uti inqt Oratius. Scandit æratas uiciosa naues cura & alibi. Cælũ nõ animũ mutant q trans mare currunt. olim iuueni cõquerẽti q peregrinatiões nihil sibi ꝓfuissent non miꝝ inquit Socrates. uitia.n.tua tecũ circũfers. Potionatus:potione ad dementiã conuersus ap̃ Quintilianũ mẽtio est patris egroti:q potionẽ a filio medico datã cũ bibisset epota potiõis pte dixit uenenũ sibi datũ.est.n.potio meson hoc ẽ mediũ uocabulũ:nã & salutiferá & mortiferá potionẽ appellamus Amatotio medicamẽto:Quĩtilianus in.vii.ex cõtrario inqt argumẽta ducuntur ut si queratur an amatorium uenenũ sit nec ne:quia uenenũ amatoriũ nõ sit hecatõ luculenter ait ego ubi mõstrabo amatoriũ sine medicamẽto.sine herba:sine ullius ueneficæ carmine:si uis amari ama. sed amatoriũ uenenũ eẽ credere libet cũ legerimus lucullũ amatorio periisse & Lucretiũ poetá amatorio poculo in furorẽ cõuersum:per interualla insaniæ libros aliquot conscripsisse:& mox sibi ferro mortẽ cõstituisse:Plinius amatoria commemorare se nolle tanq̃ medicamẽta nõ sint:subide testatur. In furorẽ uerterit:huius amatorii ita meminit iuuenalis his uersibus. si nõ & furere ĩcipias ut auũculus ille Nerõis:cui totá tremuli frontẽ cæsonia pulli infudit. de eodẽ scribit iosephus li.antiqtatũ undeuigesimo omniũ maloꝝ q̃ gesta fuerãt a Caio Cæsonia fuerat caput. Caio náq3 dederat poculũ ut eius mẽtẽ suo potuisset subiugare seruitio & amore ĩcãtatiõibusq3 ad uesaniá transformatũ sibi deuinxerat. Nec placida quiete:inquies nocturna & somnia tumultuosa sunt lo-

Comitialis finitur primo coitu defectio animi

Syntectici

potio. Amatoriũ Lucullus Lucretius potionati

co pœnæ mortalibus. Miris imagibus: scribit Auicēna & Cor. Tacitus mētē freneticorum imagibus qbusdā uais eē ad dictā. idē celsus īsaniæ iqt gēus ē cū imagibꝰ nō mēte fallūt: qlē īsaniētē aiacē uel horestē poeta rū fabulæ ferūt. Pelagi spēm imaginē oceāi: phātasma signare ur. qd Ci. uisū uocat ut docet Macro. i prio in somniū Sciptōis: fit cū dormiēs aspicere ur irruētes i se uel passim uagātes imagies a natura seu magni tudie seu specie discrepātes: uariasq tēpestates rerum uel lætas uel turbulētas i hoc gñe est & ἐπιάλτης quē publica psuasio opiat īuadere & pōdere suo pssos. ac sentiētes grauare: Auicēna icubū appellat. Vigiliæ: extrisecus subitelligēdū ē erāt iter mala aūt ut ait Pli. i. xxvi. uigiliæ sūt plerisq. Thoro residēs: dū cuban di iacēdiq tedio afficit. Itidē: frequēter. Valitudini: īsaniæ ac pturbatiōi. Cōfidētiā: fortitudini ps ē fi dētia. ut ait Ci. i secūdo rhetoricorum & dr cū laude: cōfidētia uero i uitio ē cū sit temeritas & audatia: ut ap pacuuiū grādē atq atrocē coherce cōfidentiā. Cōniuere deos: cōtēnere ad cōfidentiā: cōniuere uero ad metu referendum est: cōniuere autē est oculos claudere. de quo uerbo satis supra scriptum est.

phātasma

Epialtes

incubus

Vigiliæ inter mala

Fidentia

Confidētia

M.AN. Ex messana: urbe etnæ propinq. Etnei uerticis: ætnæ icēdia notiora oino sūt q lōgior de his sermo sit habēdus: Pli. Strabo polybius: Solius: Mella & Poetæ q plurimi eius rei memierūt. Miacissimus miarum plēus. Angustiora: loca. Essedo: uehiculo. Stipatos: refertos. Per māus subleuātium: sup capita eorum qui in tanta trepidatione ad decedendum illi sese expedire tā cito non poterant. Rebellionē: germa niam rebellasse. Trāsmarinas: quasi italiæ rebus minus fidere coepisset. Victores: Germani.

obuoluere: Ad uero maiora ppipere se e strato: sub lectūq cōdere solebat. peregrinatiōe quidē siciliensi irrisis multorū locorum miraculis: repente a messana noctu pfugit: ætnæi uerticis fumo ac murmure pauefactus. Aduersus barbaros quoq minacissimus: quū trans rhenū inter angustias depssumq agmen iter essedo faceret: dicente quodā non medio crem fore consternationē sicunde hostis appareat: equū ili co cōscēdit ac ppere uersus ad pontes: ut eos calonibus & ipedimētis stipatos repperit: ipatiēs moræ p manus: ac sup capita hominum translatus est. Mox etiā audita rebellione germāiæ fugam: & subsidia fugæ classes apparabat uno so latio acqescens transmarinas sibi super futuras prouincias si uictores alpiū iuga ut cimbri uel etiam urbem ut senones quondā occuparēt: unde credo percussoribus eius: postea consiliū natā apud tumultuantes milites ementiendi ipm si bi manus intulisse nuncio malæ pugnæ perterritum.

De uestibus & cætero habitu eius.

Estitu calciatuq & cętero hitu: neq pprio: neq ciuili ac ne uirili qdē: ac dēiq hūano semp usus ē. sępe

PHI. Obuoluere: ut ita obuolutus mius sentiret tōitrua. Sub lectū: diximus i Tyberio quēadmodū pauidi specus altiores tutissimos putabāt cōtra fulminū metū cū nunq altius qnq pedibus fulmē descēdat i terrā. Irrisis miraculis: hoc quoq referas ad cōfidētiā iter cætera locorū syciliæ miracula hoc ēt memoratur: q lacus i ea ē: i cuius medio sita ara colit ultra quam nō licet attingi: & si qs ausus fuerit malo plectit q tāq sui pīe igurgitauerit tantā pditū uadit. ē & fluminis miraculū de quo si hauserit i pudicus nō coibūt i corpus unū latex uini & latex aquæ sal etiā agrigētinus iter mira ē: q in flamā liqscit in aq crepitat uel uri torreat cuius meminit augusti. i xxi. de ciuitate dei. A messana pfugit: & hoc ad nimiū metū ē referēdū: messana aūt ciuitas ē siciliæ: quā siculi zanclā uocāt a specie falcis: si qdē falcē siculi zāclā appellāt. messanā aūt noiauit anaxilaus rhegiorum tyrānus a messēa antiq patria. auctor thucydides li. vi. mamertini q natio cāpana fuit: tm oli messanæ pollētes fuerūt: ut mamertini oēs uocarēt. uñ & uinū qd generosissimū est nō messaniū sed mamertinū: Strabo & Plinius nuncupauerunt. quod olim Cæsar. dictator dedit in epulo una cum chio lesbo & falerno. Murmure: ætna. interdiu fumat noctu flamigat: & ut inquit pindarus per noctes emittit fluenta flamæ cum strepitu: quod profecto monstrem est tum uisu tum auditu mirabile: hinc a Virgilio dictū. Erigit eructans liquæ factaq saxa sub auras cum gemitu glomerat fundoq exestuat imo. Esedo: curru. Consternationem: pauorem exanimationem. autumat festus consternationem a sternutamento deduci: eo q toto concutimur corpore: aitq concitationem significare subitariam ex aliquo metu. Sicunde: aduerbiū est & significat si ex aliqua parte. Ad pontes: qui supra rhenum erant fabricati. Calonibus: seruis militaribus de quibus supra. Impedimentis: impedimēta dici nō solum sarcinas sed etiam ipsa iumenta docet frontinus scribens in libris stratagematicon fuisse interfecta a petreio impedimenta in magna aquarum & pabuli inopia. Stipatos: confertos repletosq. Super capita: caligula sustollebatur festinanter & raptim supra capita militum. ut ita citius transferretur cis rhenum cū aliter per pontē transire non posset refertissimum. Classes: nimirum naues sunt subsidia fugæ: qs apparabat Caligula cum audisset germanos rebellare. Si uictores. s. germani. Vt cimbri. s. quondam occupauerunt alpium iuga: quando undantes superatis alpibus transmiserunt in italiam. & apud athesim a mario profligati fuerūt: historiam retulimus in commentariis propertii: & in Iulio cæsare affatim de cimbris

miraculū

aquæ

Siculæ sal agrigētius

zancla a falce

mamertini

Consternatio

impepimēta

Senones unde — dictū est. Senones:historia notissima quēadmodū Senones galliaꝝ ppli urbē Romā cœperūt:dirruerūt ꝗ ꝑter capitoliū.hoc ꝑtereūdū nō est qđ tradit uerrius senonas appellatos eē:q̄si cænonas:q̄a noui uene-rūt ex trāsalpīa gallia cænon enī græci nouū uocāt:a senonibus bellū senonicū dictū. Apud tumultuan-tes ex morte.s.ipsius Caligulæ. Sibi manus ītulisse:tanq̄ ex nimio metu ad desperationē redactus fuisset.

Vestis fœminea non decet uirū — Ac ne uirili q̄dē:in deuteronomio ꝓcipit̄ ne uir īduat̄ ueste fœminea sicut mulier uirili ueste uti nō de-bet & apud iuriscōsultos digestis de auro & argēto legato scriptū legimus uiꝝ mulieribus uestibus nō fa-cile uti posse sine uituperatione.Caligula uero īuerecōdissimus ꝑmortuiꝗ pudoris stolas muliebres īdue-bat cocinnabatꝗ capillos annulis & cincinnis aliaꝗ faciebat:q̄ pertinēt ad ornatū cultūꝗ muliebrē.cū ta lis esset quod deterius est:audebat aliis cultus fœmineos exprobrare.auctor iosephus in.xx.

M.AN. Cibri:q a Caio Mario uicti circa alpes ad unū īteriere.Plutarchus ē auctor. Senones:quondā bellū senonicū quo urbs Ro.capta est quod heraclitus ponticus futuꝝ aliquanto antea ꝑdixerat. Liuius id bellum abunde explicat.Polybius & Plutarchus & ipsi de eo plura. Ementiendi:milites mēdacio fal lendi. Manus intulisse:sibi mortem consciuisse.

depinctas gēmatasꝗ īdutus penulas:māuleatus:& armillatus in publicū ꝓcessit:aliquādo sericatus & cycladatus: ac modo in crepidis uel coturnis:mō ī speculatoria caliga:nō nūquā socco muliebri. Plerunꝗ uero aurea barba fulmē tenens:aut fuscinam:aut caduceū deorū insignia :atꝗ etiam

PHI. Depinctas pēulas:uestitus hic minime īperatorius ideo ꝗ rephēsibilis in Caligula. nāꝗ ut auctor est helius sparciāus imperatores penulis nunq̄ uti solebant:penula aūt utimur pluuiæ tēpore ideoꝗ neꝗ pictura neꝗ gēmis distincta eē debet hinc locus ille est apud Quintilianum. cū galba penulā rogāti amico r̄ndit nō pluit nō opus est tibi:si pluet ipse utar.in hāc sn̄īam est illud satyrici poetæ.& nullo stillaret penula nimbo.significare uidet̄ Augustinus penulā habitū fuisse grāmaticorum sic scribēs libro p̄rio cōfessionū:qs penulatoꝝ magistroꝝ audit aure sobria ex eodē puluere hominem cla mantē & dicentē fingebat hæc homerus. Vlpianus iuriscōsultus īter cōia uestimēta q̄bus uir & mulier ꝓmiscue utūt̄ penulas annumerat:Varro dixit elegāter nō q̄rēdā esse penulā hoī:q habet uirturē.scribit Lāpridius Alexādrū cōstituisse:ut senatores penulis ītra urbē frigoris cā uterent̄:cū id uestimēti genus semp itinerariū aut pluuiæ fuisset matronas ītra urbē penulis uti uetuit.a penula pēulariū deducit̄ significatꝗ thecā & repositoriū pēulæ. Gēmatas:gēmis ornatas distīctasꝗ dicebat Alexāder Romāus gemmas uiris usui nō esse neꝗ ad ornatū uirilē ptinere. Manuleatus:māuleatā dicimus tunicā māicas,plyxiores habentē & māuleatū hominē īdutū tunicis māicatis.q̄bus uti uirū Romæ atꝗ in oī latio īdecoꝝ fuit:ut inq̄t Gellius.eas tunicas græco uocabulo χειροδωτας nostri idest manicas appellauerūt.alio noīe manicatæ tūichæ nomināt̄ macrocheræ.Lāpridius macrocheras ex purpura ad usum suū reuocauit.Publius africanus Sulpitio gallo hoī delicato īter pleraꝗ q̄ oblectabat id quoꝗ ꝓbro dedit:qđ tunicis uteret̄ manus tota operiētibus.Plautus tn̄ ait ī pseudulo manuleatā tunicā habere hoīem decet. Armillatus:armillis ornatus sūt aūt armillæ ornamēta militaria ab armis idest hūeris nūcupatæ.scribit Pli.sictiū detatū armillis C.sexagita fuisse donatū.Iulius capitolinus auctor est seueꝝ īperatorē militares ludos dedisse ꝓpositis ꝑmiis argēteis idest armillis torq̄bus & balteolis:ab armilla armillatus deriuat̄ Propertius:armillatos colla mollosa canes:sup quo uersu annotauimus q̄dā nō īdigna cognitu ī cōmētariis Propertianis. Sericatus:īdutus ueste serica:Alexāder Romanus impator uestas sericas raras habuit.olosericas nūq̄ induit subsericas nunq̄ dōauit.est aūt oloserica uestis ex serico cōtexta sine alia materia:subserica uero q̄ nō plene est serica. illa enī pericula sub significat tēperamētū.Sericarius aūt uocat̄ ipse textor.Iulius firmicus ī.viii. matheseos refert sericariū textatorē nasci q habuerit horoscopū ī.xxviii.pte arietis.sericū aūt dici a seribus populis nemo nō nouit.de quo ī notis seruii oposius scripsimus:illud adde.ꝙ singulariter ī recto casu dr̄ Ser.Ausonius tā pelago uolitat mercator uestifluus ser. Cycladatus:cyclade īdutus.cyclas aūt uestis ē fœminea ī rotūditatē formata:cuius copiosa mētio a me facta ē ī q̄rto propertii cōmētario enarrāte illud:hæc nūc aurata cyclade signat humū addamus ī ꝑsentia id qđ tradit̄ a Sidonio,ꝓnubā cyclade honorari sicut toga senator honorat̄. In crepidis:calciamētis histriōicis.autumat Seruius cothurnū calciamentū eē utriꝗ pedi accōmodatū ex quo therамētes ille atheniēsis dictus ē festināter cothurnus:tanq̄ modo haꝝ mō illaꝝ foret partiū a cothurno cothurnatus deriuat̄ accipiturꝗ nō tā pro eo q sit calciatus:q̄ pro grādiloquo. Speculatoria caliga:supra docuimus caligā calciatū esse militarē:quā speculatoriā dicit ab eo quod speculatores caligati speculū ibant & exploratū ī prouerbio apud priscos fuit cū de ieptis & lōgis hoībus sermo fieret.ut diceret̄ caliga maximini:cuius calciamentū fuit lōge maius hūano uestigio atꝗ mēsura. Socco:soccum non solū muliebre calciamentū sed & histrionicū esse testis est Oratius illo uersu:hūc socci cepere pedē grādesꝗ cothurni.comedi enī hoc est actores comediaꝝ cū soccis ītroibant proscenium sicuti actores tragici cum cothurnis:scribit Pli.ī.xvi.corticem suberis in usu fuisse ī hiberno fœminarum calceatu.quāobrem non īfacite græci cortices arborū appellant. Aurea barba:sicut iuppiter figurat̄:esculapius quoꝗ barba aurea olī spoliatus fuit a Dionysio. Fulmen tenens:tanq̄ habitu Iouem fulminātem imitari uellet

Marginalia: Penulati grammatici. — Penula — manuleata tunica. — manuleatus — armillæ — Sericatus — Oloserica — Subserica — Sericarius — Ser. — Cyclas — Coturnus — Theramentes — Coturnus — Socci

Fuſcinã: tanq̃ neptunus uideri cuperet: cuius īſignæ eſt fuſcina. quæ alio nomine dr̃ tridẽs hinc illud no Fuſcina
tiſſimũ fulmina ſub ioue ſunt neptuni fuſcina telũ. Caduceũ: hoc mercurii īſignæ eſt unde & caducifer Caducifer
dictus Ouidius: hic ſe ſuſtulerat paribus caducifer alis caduceũ egyptii figurauerũt ī ſpem draconum ma
ris & fœminæ cõiũctorum: qui parte media uoluminis ſui nodo herculaneo obligant̃: primæq; ptes ī circu-
lũ reflexæ ambitũ circuli iungũt: & poſtmodũ caudæ reuocant̃ ad capulum caducei. exiſtimat macrobius Caducei
argumẽtũ caducei ad geniturã hoĩum referri. Pli. i. xxix. ſcribit cõplexũ anguiũ & effratorum cõcordiã uide- forma
ri cãm eſſe. quare caduceũ fecerint ī pacis argumẽtis circũdata anguiũ effigie: neq; criſtatos eſſe ī caduceo
mos eſt. hinc caduceatores auctore Seruio dicti legati: q pacis deditionis ue cõciliãdæ cauſa mittunt̃. quin
tus curtius. caduceatorẽ præmiſit q denũciaret ni dederẽt ipſos ultima eſſe paſſuros.

M. AN. Ac deniq; non hũano. q. d. nõ cõtẽtus pro patrio cultu peregrinũ uſurpaſſe pro ciuili militarẽ:
pro uirili muliebrẽ: ſed ne diuino qdẽ abſtinuit manuelatas a muliebribus ut alio loco oſtendimus uſurpa
ri ſolitas. nec niſi a mollibus uiris ī uſum receptas: Cycladatus: iuue. hæ ſunt quæ tenui ſudant in cyclade:
Lampridius cyclade quæ ſex unciis auris plus nõ haberent. In crepidis uel coturnis: alterum granorum eſt ut
Perſius ait: poetarũ alterũ: Verg. ſola ſiphocleo tua carmina digna coturno. Caliga: quæ militaris eſt. Soc
co: muliebri calciamento q̃q̃ & comici eo ſint uſi. Fulmẽ: iouis īſigne ut fuſcinã neptuni ut Caduceũ mer
curii. Veneris habitu: q alius alibi figurabat̃: nã & barbata apud quoſdã culta eſt: colebat̃. Cõditorio: qd
alexãdriæ fuit. Attẽdit: aĩum adiecit. Irato: q magis ẽt mirũ ẽ cũ ira una & animũ & orationẽ ferre īpe-
diat: q̃q̃ Marcus Tullius peripateticorum ſnĩa oratorẽ nõ modo accuſantẽ ſed ne defendentẽ quidẽ pbari
dicat ſine iracũdiæ aculeis unde apparet non ſolũ nõ obeſſe ſed neceſſario etiam ad agendum reqri. Per
oraturus: ad calcem orationis peruenturus. Telum: ſpiculum hoc eſt uulnificam uim dicendi.

Veneris cultu cõſpectus eſt. Triumphalẽ quidẽ ornatum etiam ante expeditionẽ aſſidue geſtauit. Interdũ & magni Alexandri thoracem repetitum e conditorio eius.

De eloquentia eius & arte oratoria.

EX diſciplinis liberalibus minimũ eruditõi: eloquẽtiæ plurimũ attẽdit: q̃tũuis facũdus & promptus utiq; ſi perorandũ uel ī aliquẽ eẽt irato & uerba & ſnĩæ ſuppetebãt. Pronũciatio quoq; & uox ut neq; eodẽ loci p̃ ardore cõſiſteret & exaudiret̃ a pcul ſtãtibꝰ. Peroraturus ſtrictorum ſe lucubratõis ſuę telũ mĩabat̃. lẽius cõptiuſq; ſcribẽdi gẽus adeo cõtẽnẽs: ut Senecã tũ maxime placẽtẽ.

PHI. Veneris cultu: Cultam
uenerẽ graphice & eleganter de-
ſcribit apuleius in. x. metamor-
phoſeos. cuius uerba hæc ſunt ī-
troceſſit uenus nudo & intecto
corpore perfectã formoſitatẽ p-
feſſa: niſi quod tenui pallio bom
bicino inumbrabat ſpectabilem
pubẽ īpe color deæ diuiſus ī ſpe
ciem. corpus cãdidũ quod cœlo
demeat: amictus ceruleus qd ma-
ri remeat. Triũphalẽ ornatũ: de
ornatu habituq; triumphali me
morauimus in ſuperioribus. An
te expeditionẽ. ſ. germanicã. E
conditorio: corpus Alexãdri ma
gni alexãdriæ primũ in auleolo aureo conditũ fuit mox ī uitreo cũ coccas aureũ ſuſtuliſſet: auctor ſtrabo
libro nouiſſimo. Conditoriũ aũt dici repoſitoriũ annotauimus in ſecũdo cõmẽtario. unde a marcellio di
ctum eſt conditorium. muralium tormentorum. Minimũ eruditiõi: ſcribit Cicero in oratore ab aliis rerũ
ab aliis uerborũ doctrinã queri. Terentius Varro auctore. Quintiliano plus ſcientiæ collaturus eſt quã elo
quentiæ. Cicero eloquentior eſt. Marcus Varro eruditior: ſicut de duobus iuriſcõſultis trebatio & caſelio
dictum eſt: quod. ſ. trebatius peritior eſſet caſelio: caſelius trebatio eloquentior fuiſſe diceret̃. Caligula at-
tendit hoc eſt operam dedit ut non tam eruditus foret. q̃ diſertus: quãuis nemo poſſit eſſe cõſumatus ora
tor: niſi ſit multarum doctrinarum ſcientiam conſequutus. Et uerba & ſententiæ. cũ uerba rerum cauſã in Verba re-
uenta ſint debent rebus præſto eſſe. & ancillari ſubſeq; procliuiter ſentẽtiã. unde dicebat pollio male uer rum cã
bis eueniat: ubi rem nõ ſequuntur. albutius. quoq; declamator dicere ſolebat. cum res animum occupauit
uerba ambiũt. Irato: ira. n. ut inqt Ariſtoteles cos eſt uirtutis. Pronunciatio & uox. ſ. ſuppetebant. pronũ Pronũcia-
ciationem autem a uoce ſeparauit: quoniã pronunciatio: nõ ſolum uoce conſtat ſed uultu & geſtu ut inqt tio
fortunatianus: a Cicerone & Quintiliano dr̃ actio: quæ nihil aliud eſt q̃ corporis eloquentia. Exaudiret̃
a procul ſtantibus: in oratore deſiderat Cicero uocem tragœdorum. & Quintilianus. in. xii. in Thracalo te
ſtatur ſe cognouiſſe uocem ſuper omnes quos unquã audierit tragœdos pronunciationemq; uel ſcenis ſuf
fecturam. Peroraturus: perorationem qdam cumulum alii concluſionem uocant: in qua rerum repetitio Peroratio
ſummatim ſit q̃ græce dr anacephaleoſis latine dici poteſt ut Auguſtinus interp̃tatur recapitulatio. Cice- Anacepha
ro cum in omnibus orandi partibus eſſet eximius in peroratione cõprimis dominabantur unde quotiens leoſis
cunq; plures oratores cauſam unam agebant: perorationem omnes Ciceroni relinquebãt. Stricturum te- Recapitu-
lum: ſcribit Cor. Tacitus in dialogo de oratoribus eloquentiam eſſe præſidium ſimul & telum: quo ppu- latio
gnare pariter & inceſſere poſſit: Cicero quoq; in primo de oratore quid eſt inquit tam neceſſarium quam Eloquẽtia
tenere ſemper arma qbus tectus ipſe poſſis uel prouocare improbos: uel te ulciſci laceſſitus. ſtrictorum elegã- telum
ter dixit: cũ ſtringere ſignificet gladium educere & ut dici ſolet euagiare: quo tamẽ uerbo eccleſiaſtici ſcri-

ptores frequenter utuntur eloquentia stringitur uice teli.cū penetret instar spiculi intra uitalia. Lucubrationis:latini libros suos auctore Plinio lucubrationes īscripserūt tāq̄ ad lucernā elucubratos euigilatosq;.

Telum:quod nō manu sed uoce cōtorquebat uibrabatq;. Cōptius:rephēdit ab eruditis genus illud dicendi molle delicatum & quasi calamistratum:qualis eloquētia fuit in mecenate. Tum maxime:fuit inqt tacitus ingenium senecæ amœnum & temporis eius auribus accommodatum.

M.AN. Commissiones meras:sine glutino ac per hoc male compactam & connexam orationē. Arenam sine calce:quæ concrescere nō pōt:q̄ de senecæ scriptis eruditiore sæculo fuerint iudicia:fabius & gellius plane demōstrant. Tū maxime placētē:hoc quoq; noīe Fabius praua sui tēporis accusat iudicia qđ illius scripta potioribus præferrent nec mirum uideri oportet Caligulam.hæc de anneo Seneca sensisse quū ille sub Nerone maxime floruerit q̄ post claudiū regnauit:siqdē ultro ipse fatetur potuisse se Ciceronē cognoscere si fato nō ferro periisset quo apparet Caligulæ temporibus fuisse Senecā iam ætate prouectū ac grandem natu. Rescribere:scripto respondere. Meditari:rēpestiua meditatione præparare. Stilus cesserat:dicendi ratio successerat siquidem stilum non causam secutus eo detorquebat impetum quo uis dicēdi facilius inclinasset. Studiosissime:magnum est plures artes exercere sed studiosissimæ omnes lōge maius. Batuebat:pugnabat quum thracem ageret.

cōmissiones meras componere:& arenam esse sine calce diceret Solebat etiam prosperis oratorum actionibus rescribere & magnorum in senatu reorum accusationes defensionesq; meditari. Aut(pro ut stilus cesserat)uel onerare sententia sua quēq; uel subleuare:equestri quoq; ordine ad audiendum inuitato per edicta.

De arte cantandi saltandi & aurigandi.

SEd & aliorū generū artes studiosissime & diuersissimas exercuit. Trax & auriga.i.cantator atq; saltator:batuebat pugnatoriis armis. Aurigabat extructo plurifariā circo:canēdi ac saltādi uoluptate ita efferebat:ut ne publicis qdē spectaculis tēperatet:quo mius&

PHI. Commissiones meras:ī edificiis cōmissiones meræ non probantur:quæ nullo ferrumine nulloq; glutino immisso firmitudinem non præstant edificiis.Sed uetustate hiantes proruunt.sed cū non temere inuenias dici cōmissiones pro coagmētationibus lapidū & pro cōmissuris structurarū cūq; cōmissiōes dicantur cōponi in ludo gladiatorio quādo gladiatores simul cōmittūtur:ut mox iter se digladient.uide etiā atq; etiā an istud caligulæ dictū in Senecā ad id referri possit:senecæ.s.scriptionē nō esse cōcitatā:neq; sanguinariā neq; uibrāntē sniās instar iaculorū.sed ut uideat tantūmodo cōmittere qdem gladiatores atq; deducere in certamen sed nō digladiari:tanq̄ eloquētia senecæ perueniat usq; ad certamē nec certet: usq; ad gladiaturā nec audiat sanguinē. componere enī meras commissiones dici potest ille:qui cōparat sola tātūmodo gladiatorū paria:ut in arenaria pugna bene cōueniāt:cū ipse:nec arma īstituat:nec cōflictū meditetur. componere.n.uerbū est huic rei accommod atum quādo iter se paria gladiatorū cōmittuntur comparanturq; ad gladiaturam.unde illud lucilli componit optimus multo post homines natos gladiator qui fuit unus.si quis fuerit aure non hispida neq; hebeti iudicio diiudicabit uerbū istud Caligulæ de seneca dictū esse decoriter in hanc sniam:quā explicauimus per gladiatoriā q̄si quādam translationem.uehemēs enī orator nō solū cōponit gladiatores:quādo parat tela sanguinātis eloquētiæ sed digladiatur atq; depugnat:cū illa uibrat atq; cōtorquet petitq; iugulū aduersarii de quo alibi dictū est:hoc ego sentio.ita īterp̄tor:cū primis hoc meum commētum est:hæc mea īterp̄tatio:quæ si cui nō probat is.habet alterā illā priorem sentētiam:quā sequat:quæ triuialis est & uulgo usurpata. Arenā sine calce:ī edificiorū structura arenæ mixta calci pficit ad firmitudinem ita autem tēperari debet:ut arenæ fossitiæ qrta pars calcis addat:fluuiatili aut marinæ tertia.auctores plinius & Vitruuius.quēadmodū ergo arena sine calce structuram nō bene ferruminat nec bene coagmentat:ita caligula Senecam arenam esse sine calce dicebat:tanq̄ eius oratio male coagmentata maleq; ferruminata flacesceret atq; proflueret.sicut Cicero dixit curionem fuisse instruēdo dissipatū miror non de caligula qui per insaniā iudicio caruit:sed de Quintiliano & Gellio uiris doctissimis:q Senecæ orationē infamare nō desinunt.& eius dicēdi genus corruptū & omnibus uitiis fractū esse tradūt:cū sentētiosum & sanctū

Cōmissiones meræ

Cōponere commissiones

componit gladiator

& eruditū sit:& seuerissimus morum castigator mihi uideatˀ:cuius libros in māibus quotidie habeo & habēdos eē studiosis suadeo nō ut illis īsit eloquētia uibrans:sed pressa & philosophica magis quā oratoria.
Actionibus:dudū diximus actionē eē corporis eloquētiā unde & actores causaꝝ dicti:& ut inqt eleganter Plinius in epistolis oratio est actionis exemplar atq; archetypon:fieriq; potest ut sit actio bona:quæ nō sit bona oratio:Caligula cōposuit rescripta cōtradictionesq; actionibus oratoꝝ:q i d tēporis prospere fœliciterq; causas actitauerāt & actiones ediderāt.de quo sic refert iosephus.fuit rhetor optimus caligula græca lingua pariter & latina ad dicēdū uelocissimus:& ad itelligēda aliena opera pparatus.ita ut maiori oratione cōtradiceret alienis & acerrimo īgenio meditatiōisq; labore suū magis opus excellere dictionis fortitudine comprobaret.de eodem sic tradit Cor.tacitus etiam Cai.Cæsaris turbata mēs uim dicēdi nō corrupit. Magnoꝝ reoꝝ:magnos reos uocamus summates uiros q corā magistratibus accusanˀ: possunt & magni rei dici:q de magnis criminibus accusanˀ ut maiestatis & repetundarum.Meditari:oratoris officiū est ut mediteˀ cum nihil nō ei assidua iugiq; meditatiōe facillimum fiat.refert Cicero galbam nō solū in agendo sed etiā in meditādo fuisset īcēsum atq; uehemētem. Stilus:Stilū dicēdi magistrū optimum Cicero appellat:quē creditū est nō minus agere cū decet quā cū scribit. Onerare:quādo accusabat. Vel subleuare:quādo defendebat. Inuitato:cū in senatu accusaret uel defenderet.eqtes quoq; īuitabat:ut i senatū uenirēt ad audiēdū principē orantē. Thrax:gladiator:de thrace gladiatore affatim dictū est in superioribus. Batuebat:digladiabaˀ depugnabāt & hoc ad id referēdū est:q thrax erat.qd sit batuere superius explicauimus. Pugnatoris:pugnæ magis quam gladiaturæ accomodatis. Circo:Plinius uaticanum appellat circū Caii & Neronis principum:quoniam in eo aurigare solebant.

Stilus magister dicendi

batuere

M.AN. Pugnatoriis armis:qbus reliqui in pugna tātum utuntur. Efferebaˀ:ita studio accedebatur.
Pronūciāti agenti. Cōcineret:accomodaret. Gestū histrionis:gesticulationem & motum. Palam:omnibus spectātibus. Peruigiliū:ut nox quæ diem cædis proxime secutura erat peruigilio ageretur: peruigilium dicitur quum tota nox uigilatur.Mar.nā uigilare leue est priuilegiare graue.Plinius gladiatorū corpora priuilegio firmari dixit. Initiū:principium. In scœnā prodeūdi:scœnicam operam nauandi.

tragœdo pnuncianti & concineret:& gestum histrionis qsi laudās uel corrigēs palā effingeret:nec alia de causa uideretur eo die quo petiit puigiliū idixisse:q ut initiū in scænā pdeundi licētia tēporis auspicareˀ. Saltabat aūt nōnūq etiā noctu:& quondā tres cōsulares secūda uigilia in palatiū accitos multaq; & extrema metuētes sup pulpitū collocauit: deinde repēte magno tibiarum & scabellorū crepitu cū palla tunicaq; talari prosiliuitq; ac desaltato cantico abiit: atq; hic tam docilis ad cætera natare nesciit.

De studio eius & fauore ad plaudētes:& odio ad īpediētes.

QVoꝝ uero studio tenereˀ:oībus ad īsaniam fauit. M.Nestorem pantomimū etiam inter cætera spectacula osculabaˀ:ac siquis saltante eo:uel leuiter obstreperet:detrahi iussum manu sua flagellabat:Eqti Romāo tumultuāti p cēturionē denūciauit:ut obiret sine mora hostiā:perferretq; ad Ptolomæum regem in mauritaniā

PHI. Tragœdo:histriōi actoriq; tragœdiarū. Pronūcianti: officium pœne totū histrionum in pronūciatiōe cōsistit:q & uox & gestus corporis significaˀ. Cōcineret:i decretis cāonicis.di.xxi legimus cōcētorē dici eum:q cōsonat & cōcinit canēti sicut succētor est qui uoce subsequēs canēdo respōdet:sicut præcētor:q uocē pmittit in cātu. Effingeret:fingēdo imitādoq; repræsentaret. Peruigiliū ut per totā noctem uigilaretur.est enim peruigilium sacrum nocturnum quo uigiliæ īdicunˀ liuius in.xxiii.castra cāpana ut peruigilio neglecta simul omnibus portis īuadit peruigilare est cōtinēter noctem totā uigilare.unde illud epigrāmatistæ nā uigilare leue est peruigilare graue.peruilegio præcipue cibi coquuntur in stomacho ut autumat.Plinius noster in.xi. In scænam prodeundi:ad auspicandam scænicam artem & inchoandam histrionicam. Licentia tēporis:nocturnum tempus accōmodatius.est rebus turpibus & īdecoris. Saltabat:Cicero in oratione pro murena neminē saltare,sobriū scribit nisi forte insaniat:& saltatorem appellare maledictū esse demōstrat scipio emilianus ludum saltatorium tanq probrosum taxat his uerbis.sed cum ductus sum in ludū & saltatorium plus medius fidius in eo ludo uidi pueris uirginibusq; quingentis.i his unum quod me reipu.misertum est puerum bullatum cum crotalis saltare.Mar.Cato cecilium senatorem non ignobilem spaciatorem per contumeliam euocat:eūq; staticulos dare castigat. Secūda uigilia:iam diximus noctem in quatuor uigilias diuidi:quarum singulæ trium horarum spatio supputaˀ. Extrema metuentes:tanquam euocati essent ad supplicium capitale subeundū. Scabellorum:a scāno scabellum sit ut docet Quintilianus.suppedanem dicitur a luculentis scriptoribus ecclesiasticis.græci ὑποπόδιον appellant:cum scabella concrepant sit crepitus sonitusq; uehementior. Palla tunicaq; tallari:habitus est tibicinis de quo periphrasticos locutus est iuuenalis:sit licet eximius citharedus sit ue seleuchus & quibus aura

Cōcentor. Succentor Præcentor

Peruigiliū

Vituperatio saltatorii ludi

Spaciator

scabellum suppedaneum

ta mos est decurrere palla.& oratius in arte poetica.Iuxuria atti tibicen:traxitq; uagus per pulpita uestem.

Tunica talaris
Natabula
Vrinatores
Vrinare

Tunicam talarem dicimus ad talos dimissam:quam græci uocāt poderin.:cuius meminit hierōymus ī epistola ad fabiolam. Desaltato:saltatione peracto. Natare nescit:contra ritum romanoꝝ:qui omnes ī tyberim natare discebāt:natabula dixit apuleius loca natationis.nati sub delphino habebūt natādi studium.& cum saturni testimonio erant urinatores sicut docet iulius firmicus in.viii.urinatores autem dicuntur qui natādi peritia sub aquis diutius mersi cōmorant.urinare.n.est mergi in aquā unde urnæ dictæ:q; urinant ī aqua auriēda.hinc urinatores noīati ut ait Varro.apud Plinium crebra est mētio urinātiū in hoc significatu.uulgus indoctum existimat urinare esse urinam facere qđ meiere uerbo latino dictitamus. Ad insaniā fauit.i.uehemētissime fauit.nā īsani faciūt oīa uehemēter.unde Plautus uehemēter cum uoluit dicere dixit īsane:& ita īterpretatus est.M.Varro libro tertio de latina lingua. Osculabatur:hoc maximum specimen est fauoris:q; pantomimum ob artem histrionicam oscularetur:cum osculo excipere eos potissimum soleamus qui nobis sunt iucūdissimi.scribit iulius firmicus.qui habuerit horoscopum in.xxiii. parte capricorni:eum futurum pantomimū grata uenustate cōspicuū fortasse hic pātomimus nestor talem habuit geniturarn:cum esset tam fauorabilis apud Caium. Saltāte:fabulā agente saltare enim dicuntur histriones in agēdis fabulis.Detiahi iussum:e spectaculis cunctisq; theatralibus. Tumultuāte:tumultū excitante saltante nestore pātomimo. Hostiā:ciuitatem cōditam ab anco martio in hora tyberis. In mauritaniam: mauritaniam duplicē esse testis est ptolemæus in tertio cosmographiæ:altera tingintanica dicitur altera Cæsariēsis.mauri auctore strabone magna ex pte pastoraliter uiuunt comæ cincinis exornant & barba & tersura dētium & unguiū cultu:raro uideas īter se cōtingere dum ambulant ne capillorum ordo perturbet.autumat Salustius mauros pro medis appellatos noie corrupto lingua barbara.

M.AN. Licētia temporis:nocturnis tenebris. Auspicaret:īcoharet. Extrema:ultima mala & supplicia. Sup pulpitū altiore loco. Cū palla:mulieri ueste & ad uestigia usq; ut Seruius tradit deducta:Ver.p longe tegmine pallæ Tigridis eximiæ per dorsum a uertice pendent. Tūicaq; tallari:q̄ sub palla gestabatur marcellus palla est honeste mulieris uestimentū hoc est tunicæ pallium:iosephus stolam quoq; aliquādo iduisse ref:rt. Ad īsaniā fauit:īsano & īmoderato fauore. Eo:nestore. Detrahi:spectaeulo. Sua:ppria manu. Tumultuāti:tumultuosius spectāti:interi dū nestor caneret. Hostiā:oppidū in rippa tyberis nō pcul a fluminis ostio Mar.Ancus q̄rtus romanoꝝ rex cōdidit auctores sunt Strabo & Liuius. Ad ptolemæum regem:cōsanguiniū suum cuius supra meminimus. Codicillos:litteras.

Codicilli

PHI. Codicillos : tabellas : & pugilares ante.n.cartharū usum in libris arborum constat eē scriptitatū.unde & homerus belorophonti codicillos datos nō epistolas prodidit : alias codicillos accipitur genere testamēti.quod ante latius explicatū est. Ei quē istuc:uerba sunt caii pricipis sub ridiclā ī codicillis exarata. Thraces:propter studium gladiaturæ quā exerceant gladiatores thraces nuncupati:de quibus supra.

codicillos suos.Quorum exemplū erat:ei quem istuc misi neq; boni quicq̄:neq; mali feceris. Thraces quosdam germani corporis custodibus p̄posuit. Mirmilonū armaturas rescidit:Colūbo uictori:leuiter tamē saucio uenenū ī plagam addidit:quod ex eo colūbinum appellauit. Sic certe inter alia uenena scriptum ab eo repertum est. Prasinæ factioni ita addictus & deditus:ut cœnaret ī stabulo : assidue & maneret. Agitatori cythico comessatione quadā in apophoretis uicies sestertiū cōtulit. Incitato:cuius equi causa

Armatura myrmilonum
Dilogia
prasina factio
Veneta.
uenetiani

Myrmilonum:tāquā digladiātiū cum tracibus.myrmillo.n.& thrax in gladiatura inter se depugnant.hinc illud Ausonii in monosyllabis:quis myrmilloni contenditur æquimanus thrax. Armaturus:armatura mirmillonum gallica erat.unde & ipsi myrmillones antea galli appellabantur:in quorum galeis piscis effigies inerat spartacus ille notissimus gladiator ab historicis myrmillo nominatur.Caligulam myrmillōicam armaturam subuertit sustulitq; e medio:utpote fautor thracum gladiatorum:qui cōtrarii sunt myrmillonibus. Columbo:nomen est myrmillōis. Columbinum: dilogia figura est.iocus mouetur ex nomine tanquam a columbo alite colūbinum deriuatur:cum a colūbi gladiatoris nomine uenenum id columbinum intelligi uellet caius:quo.s. columbum necauerat myrmillonem.ex quo significat myrmillones inuisos fuisse Caligulæ:thraces autem gratissimos. Prasinæ factioni:in libro annotationum nostrarum satis opinor diligenter scripsimus de factione aurigarum prasina & ueneta:quæ a coloribus nomina sortiuntur.& enim a panno coloris prasini q uiridis est dicta est factio prasina.sicut a ueneto:qui ceruleus est & marinis fluctibus similis.uenetiani aurigæ nuncupati.uerus Antonius imperator imitatus est Caligulam fauore & studio prasinæ factionis Relege quæ copiosius operosiusq; tradidimus in annotationibus.factio autem olim honestum uocabulum fuit:unde adhuc ut inquit festus pompeius factiones histrionum & quadrigariorum dicuntur : nunc autem sicut inter bonos amicitia ita inter malos factio esse dicitur:quod & memius in oratione testatur apud salustium.erant & aliæ duæ factiones aurigarum alba.s.& rosea a panno albo & roseo dicta. Casiodorus ait

rosea factio albæ

prasinum coloreto ueiēti ueri.roseum flammabundæ estati album albicanti niuibus autumno:uenetum

cerulez hyemi esse dicatum. sed de his in posterioribus plura. In stabulo. s. prasinorum aurigarum. Cythico: nomen est aurigæ factionis prasinæ. de quo iosephus erat enim cythicus agitator prasini codices s. pressi adeo in eo loco mendosi sunt: ut nulla structura nullusq; sensus eleuceat. Comessatione. luxuriosa extraordinariaq; post cœnam epulatione. In apophoretis: apophoreta munera sunt saturnalitia: & ꝓprie illa: quæ pro xeniis remittuntur. apud Martialem libri sunt duo alter xeniorum: alter apophoretorũ. Vicies sextertium: non tam uiginti sextertia q̃ uiginti milia significat hæc locutio. Incitato: nomen est aurigæ prasini: de quo Martialis. cocceo mullio fulget incitatus idem. sed cum sponsio fabulæq; lassæ de scorpo fuerint & incitato. Equo: ob equum ita enim distinguendum est: ut ĩcitato sit datiuus casus: equo autem septimus. & est sensus caligula addictus prasinæ factioni incitato aurigæ dedit munera regalia: propter equum optimum: cuius equi causa ut quiescere posset denunciabat silentium uicinis illo semper die qui antecedebat spectacula circensia. in quibusdam codicibus suppressa illa dictione equo: sic legitur: incitato cuius equi causa: idem tamen est sensus.

apophoreta

M. AN. Thraces: retiatios. Rescidit: sustulit. Ex eo. quia columbum myrmillonem eo perdidisset. Columbinum: uenenum subaudi. Prasinæ factioni: factiones circensium ludorum diuersæ erant & a panni nominibus nũcupatæ: quod ex iis quæ in Domitiano scribuntur datur intelligi duas inquit græcorum factiones circẽsibus purpurei auratiq; panni ad quattuor pristinas addidit: cassiodorus colores explicat: ludi ait theatrales & circenses in urbe adhuc fiebant colores autem inuicem temporum quadrifariam diuisione funduntur: prasinus uirenti ueri: roseus flammeæ estati: uenetus nubile hyemi: albus pruinoso autũno dicatus: quibus factionibus per colores distictis uniuersus populus suo quisq; studio ductus: Per partes fauebat: nec alii tantum sed & Cæsaris ipsi nam præter hæc quæ de Caligula dicuntur idem auctor tradit uitellium ob id ipsum quosdam interemisse quia apertæ uenetæ factioni male dixerant. Mar. si ueneto prasino ue faues qui coccina sumis ne fias ista trãsfuga sorte uide: Capitolinus uenatianos dixit multas inquit a uenetianis passus est iniurias quod turpissime contra eos faueret: nam & uoluchri equo prasino aureum simulachrum fecerat. Plinius nunc fauent pãno pãnum amãt & si in ipso cursu nõ mediochri certamine hic color illuc: ille huc transferatur studium fauorq; transibit & repente agitatores illos equos illos quos procul noscitant quorum clãmitant nomina: tanta gratia: tanta auctoritas in una uilissima tũica: nec illud obiter tetigisse grauabimur quemadmodum aurigarum sic & histrionum factiones in theatro uarias fuisse: Cornelius fautores inquit histrionum uelut in prælia conuertit impunitate præmiis. Prasinæ: igitur factioni uiridi panno insignite uiride enim græci ϖρᾶσινον dicũt. In stabulo: quo quadrigæ asseruabãtur. Agitatori: aurigæ ipsi. Cythico: sed euticho melius quod aurigæ nomen est apud. Martia. Ad apophoretis. i. eorum munerum celebratione: Apophoreta αϖό Του αποφοξειν ꝙ referre est dicta: Mar. nouissimum operis librum apophoreta inscripsit. Incitato equo: mar. de scorpo fuerint & incitato qbus uerbis mar. aurigam incitatum nõ equum fuisse innuere uidet: & rursus cocco mulio fulget incitatus quare uide ne incitati equo uerior sit lectio: q̃ incitato equo.

pridie circenses ne inquietaretur uicinæ silentium per milites indicere solebat: præter equile marmoreum: & præsepe eburneum ꝓterq; purpurea tegumenta ac mõile e gemmis domum etiam familiam & suppellectilem dedit: quo lautius nomine eius inuitati acciperentur; cõsulatum quoq; traditur destinasse.

De coniuratione & conspiratione contra eũ facta.

ITa bacchantem atq; grassantem nõ defuit plerisq; animus adoriri. Sed una & altera cõspiratiõe detecta. Aliis ꝑ inopiã occasionis cũctãtibus duo cõsiliũ cõmũicauerũt: ꝑfecerũtq;: nõ sine cõscientia potẽtissimoꝝ libertoꝝ: ꝑfectorũq; ꝑtorii: qđ ipsi quoq; & si falso in quẽdam coniuratione quasi ꝑticipes noĩati suspectos tamẽ se & inuisos sentiebant. Nam & statim seductis magnam

PHI. Pridie circenses: illo. s. die: qui antecedebat futuros ludos circenses: quibus equus aurigæ incitati erat cursurus in certamine curuli. Igitur Caligula denunciabat silentium uicinis aurigæ omnibus illo die quem subsequebantur ludi. ut equus bene quiescere posset. & ita paratior agiliorq; fieret ad cursuram quies enim nocturna auget uires & alacritatem suggerit: sicut inquietatio subneruat. & uexat. Equile: sicut bubile & ouile & caprile dicimus stabulum boum ouium & caprarum. ita equile uocamus locum in quo equi stabulãtur. ab equo per diminutionem fit equuleus: equula quoq; dicta est equa: equisonem uero dici uo- Equile Equisio
luerũt domitorẽ equoꝝ & magr̃m Varro eqso doceat tolluti qđ significat uolubiliter gradi: uñ & tollutarii eq noĩati. q molliter gradiũt. Tegumẽta: qbus equus ĩcitati tegebat. talia eleganti uocabulo dorsualia appellat iulius capitolinus sic scribẽs ĩ galliẽis. ꝓcesserũt cẽteni albi boues cornibus auro iugatis & dorsualibus sericis discoloribus ꝑfulgẽtes. M. Varro asellos dossuarios luculẽ ter appellat: q dorso onera ferunt Mõile: ad equũ exornandũ scribit Apuleius sese cũ esset asinus a domino exornatum fuisse fucatis ephip. Tollutim Tollutarii Dorsualia Dossuarii

piis & purpureis tapetis & frenis argenteis & tintinabulis per argutis. Lautius: lautiore & splendidiore apparatu. Acciperentur: pascerentur : uerbum est conuiuiis accommodatum. Virgilius illos porticibus rex accipiebat in amplis.auctores Seruius & Donatus. Nomine eius : sensus est Caligula incitatum auri- gam cui peculiariter fauebat instruxi domo domesticoq instrumento: ut ita inuitati nitidius elegantiusque accipi possent ab incitato. Bacchantem:furentem & seuientem instar grassatorum & eorum:qui di- cuntur bacchabundi. Duo communicauerunt : scribit Iosephus libro antiquitatum uindeuigesimo tria

Capita coniuratio nis

capita fuisse triplicis in Caligulam coniurationis : uidelicet emilium regulum cassium chereani tribunũ: & minutianum:causa erat odium: quo uniuersi aduersus caium tenebant. Praeterea emilius regulus hor- rebat iracundiam iniustitiamq principis : qua in cunctos utebatur : Minutianus ulcisci uolebat lepidum amicum suum:quem Caius extinxerat: super hoc quoq timebat ne idem a Caio & ipse pateretur. chereas uero confusionem suam & Caligulae opprobria non ferebat : qbus eum culpabat q quasi nihil in se forti- tudinis gereret:omnes quoq in commune mortem Caii desiderabant : cupientes a tantis cladibus aliquã-

cherea tribunus

do liberari.super omnia chereani ad opus gerendum excitabat melioris famae cupiditas: & quia cernebat facilem sibi aditum fore ad Caiũ:erat enim tribunus:& per hoc oportunitatem se repertuꝝ putabat : qua pessimũ principem perimeret Tranquillus signare uidetur chereani & minutianum : q habito colloquio consenserunt de caede Caligulae. Non sine conscientia: cum conscios participesq coniurationis fecissent libertos principis qui apud illum erant potentissimi:significatur autem calistus imprimis: qui inter liber- tos Caii fuit maximus & potentia summi culminis eleuatus : quem conscium coniurationis fuisse innuit idem Iosephus eodem libro antiquitatum. Praefectoremq praetorii : claementem atq papinium inuita- tos esse a cherea in participatum coniurationis conditores clarissimi prodiderũt quoꝝ claemens super mi litiam erat constitutus:papinius uero super eos:qui caligulae fuere custodes : pompedius quoq ascitus est qui per omnes poene ordines ut inquit Iosephus perq omnes gradus administrationis transierat. In qua-

Tolerãtia foeminae i ormentis

dam coniuratione:didius accusauit apud Caligulam pompedium illum:de quo nunc mentio facta est.q conuitiis & maledictis principem infamaret: fuitq qntilia foemina ob pulchritudinem amabilis amicaq multoꝝ iussu Caligulae torta cruciataq:uti ui tormentorũ coacta confiteret conscios coniurationis eius. quae dicebat in Caligulam parata fuisse:quae cum ad tormenta duceretur unius ex consciis pedem calce p̃ mens signauit eos:debere confidere:& nihil de tormentis eius poenitus timere in hac uero coniuratione:q ducem chereã habuit:multi ex ordine senatorio multi ex equitibus conscii extiterunt.

M.AN. Pridie circẽses:pridie illius diei quo cursurus erat. Inqetaret:strepitu & clamore uicinorũ ue- xaret. Indicere:sollẽdi denũciatiõe p̃cipere. Egle:locũ. quo equi stabulant. Er p̃sepe : ĩ quo pabula il- lis opponũtur. Domũ:familiam ut maius adhuc studium prae se ferre:omniaq desideria ipsi equo & eius agitatori tẽpestiue adhiberent. Cõsulatũ agitatori incitato:unde dat itelligi põt icitato equo mẽdose ut p̃xime ostẽdimus legi. Bachantẽ:isaniẽtẽ. Grassantem:dire saeuientem.

fecit inuidiam:destricto gladio affirmãs sponte se perituꝝ: si & illis morte dignus uideret. Nec cessauit ex eo crimiari alterũ alteri:atq inter se omnes cõmittere. Quũ placuisset palatinis ludis spectaculo egressum meridie aggredi:prias sibi partes Cassius Chaerea tribunus cohortis p̃toriae de- poposcit:quẽ.C.Seniorẽ iam & mollem & effoeminatum denotare omni probro cõsueuerat:& modo signum peten- ti Priapum aut uenerem dare:modo ex aliqua causa agenti gratias osculandam manum offerre : formam commotãq

PHI. Fecit iuidiam:illos inuisos & odiosis pro uiribus fecit. Inter se committere:ad manus contentionesq deducere: super quo uerbo superius habundanter diximus. cato ille censorius hoc idẽ facere solebat:sed in seruis:inter quos seditiones serebat & inimicitias clanculum cõmentabat:tanquam seruotum cõsensus esset formidandus. Palatinis ludis:ludi palatini sũt spectacula:q in palatio agebant in paruo rotundo templo ĩ honorem

Seditiones serebãt inter seruos cato

ludi palatini

Caesaris dictatoris:qui primus potestatẽ populi cõuertit in seipsum.hos ludos palatinos romani nobiles cũ filiis simul & cõiugibus libẽter spectare solebãt:tũc Caius negligẽs adeo erat adeoq oibus facilis patebat ĩcursus:ut potuisset qlibet ad eius necẽ audacter accedere:absentibus quoq custodibus q licet uellẽt non tñ ei p̃sidiũ facile deportarent.triduũ palatini ludi celebrabant:ut docet iosephus.uñ cherea tribunus die ludoꝝ nouissimo exhortatus cõscios cõiuratiõis rẽ peregit:q cũ omne tẽpus oportunissimũ huic negotio judicaret:cogitauit olim caligulã stãtẽ in culmine capitolii ipellere dareq p̃cipitẽ:cũ se a nullo uideri putã ret.sed cõsciis placuit ut ĩ celebratiõe spectaculoꝝ res perageret:itaq cõuẽit in eos ut Caiũ aggrederentur dũ egredit e spectaculo circiter meridiẽ:id tpis quo ludi palatini agebant:ob Caesaris honorẽ. Primas sibi partes:chereas solicitus pro publica libertate cõiuratos arguebat segnitiae & lẽtitudinis.ipse dux auctor impulsor usq quaq erat cõiuratoꝝ ut rẽ maturarent:habitaq apud eos exhortatiõe ipse audacia erat armatus & reliquis fiduciã praeparauit.ita ut cuncti ipulsore cherea extimulati iã desiderarent conamen attingi. Caius:caligula. Seniorẽ.chereã. Mollẽ:ut inqt Seneca exprobabat uariis modis calligula mollicẽ

armato chereæ:& ut refert iosephus.cherea cõfusioné suá & Caii opprobria nõ ferebat:qbus eú arguebat.ꝙ quasi nihil in se fortitudinis gereret. Denotare:notabilé facere ac defamare probro dedecore atq; flagitio. Priapú aut uenerẽ:Seneca ad serenú.Caius chereæ signú petédi modo ueneris modo priapi dabat:aliter atq; aliter exprobrás armato mollicié.coegit itaq; illú uti ferro:ne sæpius signú peteret.ille primus inter cõiuratos manú sustulit:ille ceruicẽ mediá uno ictu diffidit.plurimú deinde undiq; publicas & priuatas iniurias ulcisčétiú gladioꝝ ĩgestú est.sed primus uir fuit q minime usus est.hactenus Seneca. signú aút militare significat qđ uegetius in tertio appellat uocale:qa uoce daẗ:sic eni ait uocalia signa sunt quæ uoce humane pronũciátur sicut in uigiliis uel in ꝑlio:pro signo diciẗ utputa.uictoria palma uirtus deus triumphus.& alia quecũq; uoluerit dare is:q in exercitu habet maximá potestaté.sciédú est tamen ista uocabula quotidie debere uariari:ne ex usu hostes signũ cognoscát & exploratores iter nostros uersenẗ ĩpũe. Ruffinus in expositiõe symboli apostolici:refert symbola latine signa uel ĩdicia nucupati:quæ in bellis distĩcta unusq;sq; dux suis militibus tradit:ut si forte occurrerit qs de quo dubitaẗ symbolú prodat.si sit hostis uel socius.Seruius explanás illud ĩ.vii.æneidos it bello tessera signú:dicit ĩtelligi symbolú bellicú:quod ad.pugná exeũtibus daẗ.s.pp cõfusioné euitandá:ut fuit in bello marii lar deus:in syllæ apollo delphicus.in cæsaris uenus genitrix.a uegetio tesserarii nominãtur:q tesseras per cõtubernia militú nũciát.tessera auté dicitur ꝑceptú ducis:quo uel ad aliquod opus uel ad bellú moueẗ exercitus.signi dationé tesseras uigilias inuenit palamedes troiáo bello ut auctor est Plinius ĩ.vii.significatur illud signú militare:qdé sed quod etiá citra bellú & in urbe ab imperatore dari solet tribuno militú ex more militiæ.sic etiam Nero tribuno petenti signum ex more militari dabat optimæ matris.Igitur ut ad Tráquilli enarrationé reuertamur.Caligula signum ex more molitiæ chereæ tribuno nõ dabat aut uictoriæ aut palmæ auẗ triúphi aut consimilium sed dabat signum ueneris & priapi:de quoꝝ signoꝝ turpitudine intellexit iosephus cum ait per totam ciuitatem grata chereæ uidebatur iniuria quam pro signoꝝ datione ipse portabat:qui minutiano requirenti quod signum illo die accepisset.tu mihi inquit da libertatis signum.

Signum uocale

Symbola

tesserarii

Tessera.

Da libertatis signum

M.AN. Plerisq; adoriri:quod plerisq; dixit nõ uacat ná haud semel in eo cõiuratú est:primo ab emilio mox a minutiano:cherea sabino & aliis. Libertoꝝ:ipsius caligulæ & in iis calistinú fuisse iosephus innuere uideẗ. Præfectoꝝ: qui ꝑtorianis cohortibus ꝑtorio ue præerát : Iosephus clæmẽté q militiæ ꝑerat:papinium qui custodibus & chereá mollem tribunú primú cõspirasse ait:mox Sabinú Minutianum: Lupum Asprenatem inde & alios adhibitos. Seductis:in secretum abductis. Magnam fecit inuidiam:magnam eis inuidiam cõflauit uel se illis inuisum reddidit. Cõmittere:odiis decertare. Palatinis ludis spectaculo si ludi spectaculo legas erit sub dura lectio:ordoq; talis quú placuisset palatinis ministris.s.cõiuratis spectaculo ludi.p ludoꝝ:qđ nullo mõ placet:sed uerior lectio erit quú palatinis ludis spectaculo idest dú palatini ludi spectarenẗ licuisset cõiuratus eú iuadere:erát eni palatini ludi ut iosephus scribit in honoré Cæsaris dictatoris i palatio triduo celebrabanẗ circa téplú illi eodé loco erectú. Seniorem:cheream.

in obscenum modum.

De prodigiis futuræ cædis eius.

Vturæ cædis multa ꝑdigia extiterunt:olympiæ simulacrum Iouis:quod dissolui trásferriq; Romã placuerat tantũ cachinum repente edidit. ut machinis labefactis opifices diffugerint.Supuenitq; ilico quidam Cassius quoq; nomine uisum se somnio affirmans imolare taurum ioui.Capitolium Capuæ idibus martii de cælo tactum est. Item Romæ cella palatia atriẽsis:nec defuerunt qui coniectarent altero ostento periculum a custodibus domino portẽdi:altero cædem rursus insignem qualis

PHI. In obscœnú modum.ad effigié mẽbri uirilis reꝑsentandá sicut uulgo fieri solet ab improbioribus per cõtéptionem.est.n.manus:cú sit organú ut philosophi dicũt:accõmodata ad plures imagines exprimendas. hinc ait eleganter Hieronymus ad rusticú monachú scribés.si subito respexeris aut ciconiarú deprédes post te colla curuari:aut máu aures asini agitari:aut estuá tem canis protrahi linguá:q omnia tránstulit uir doctissimus ex illo persiano:o iane a tergo qué nulla ciconia pĩsat. Anaxagoras hominé prudentissimú omniú animaliú esse ait:quoniá unus oíum manuatus est.sed recta rõ exigit:ut doctissime scribit Aristoteles ut quoniá prudentissimus oíum est:ideo máus receperit:q̃ instrũm sunt. Agéti gratias.s.chereæ tribũo:ut iniqt cor.tacitus finis ferme sermõnú cú principe est actio gratiarú. Osculandá:religio est in dextra q̃ osculis auersa petitur.olim Caligula p insolentiá porrexit nõ manú sed pedé sinistrú osculandú põpeio pœno gratias agẽti. Olympiæ:olympia locus ẽ & lucus oleastro uestitus iuxta fluuiú alpheú:in agro pisano sub ditione eleorú:ubi fuit téplú ioui olympio dicatú.iclitú monumẽtis poetaꝝ & historicoꝝ:ubi olympiacacertamia cú maxima totius græciæ celebritare agebáẗ instituta antiquitus ab Hercule.in qbus ipse primus décertasse fertur palmamq; reportasse. Dissolui transferriq;:iupiter olympius:qué ex ebore fabrafecit phidias atheniensis:tanta erat magnitudine ut tectú templi fere uertice contingeret:q̃uis sedens esset effigiatus:auctor

irisionum genera

porrexit pedem

osculandū Olympia Iupiter olympius Strabo in.viii.de Ioue olympio Plinius hæc.phidiæ Iupiter olympius quotidie testimoniū perhibet. Idem phidiā clarissimū esse per oēs gētes:q̄ iouis olympii famā itelligūt nemo dubitat.Quintilianus in.xii.ait io uis olympii pulchritudinē esse tantā:ut adiecisse aliqd religioni uideat:adeo maiestas opis deū æquit hu ius historiæ meminit Iosephus his uerbis.nā c̄t iouē olympiū:q maxie apud gētiles uenerabilis habet:quē fidias atheneus fecerat:usus ē i romanā trāsferre ciuitatē nec tñ ad effectū res pducta ē.architectis dicenti bus:q̄ si illud moueret simulacrū:aliqd malū posset accidere. Machinis.s.tractatoriis scribit eni Victru uius li.x.de architectura genus eē machinæ tractoriū nūcupari:quo onera ptrahūt. Cassius quoq̄ noie hoc pdigiū fecit.cū & hic Cassius diceret sicut & cherea iterfector Caligulæ nomiabat. Tauræ iouisicut cassius cherea caligulā tanq̄ uictimā imolauit. Capitoliū capuæ.de capitolio qd erat capur ad silitudinem romāi capitoli ait silius l.xi.púicoræ.mōstra capitolia celsa stellatisq̄ docēt cāpos cerereq̄ benignaq̄: fuit & capitoliū beneuēti. De cœlo tactū:fulmine pcussum:fulmina ut inqt Seneca i secūdo qōnū sæpe.nun ciāt ordinē sequētiū fatoræ:tātaq̄ habetur uis fulminū ut q̄cq̄d alia portēdūt id omne iteruētu fulmie tol latur quicquid ab hoc portenditur fixū sit:iter multa fulminū genera unū ē:quod uocatur auctoritas:qd rē bonā uel malā futurā enūciat.de fulminibus alibi rettulimus & eruditius & copiosius.hoc aūt portēde bat Caio exitū pœne talē:qlē oli passus fuerat iulius Cæsar p supiora tpa eodē.s.die.idibus.s.martii iterfe ctū fuisse Cæsarē uel uulgo notū ē:& i supioribus explicatū. Cella pallatia atriēsis.s.de cœlo tacta & ful miata ē:qd portēdere uidebat dño ediū palatiaræ caio ifortuniū p custodes:ē aūt cella atriēsis dicta ab atrio priori pte ædiū palatinaræ uñ & atriēsis Seruus dictus:q i familia nobiliū nautior cēsebat.hinc apud Plau tū atriēsis ille Seruus noie saurea lducit ipseriosius.& Cicero i paradoxis.i magna inqt familia stultoræ sūt alii lautiores ut sibi uidet serui sed tñ serui atriēses.atriis græci i edificiis nō utunt ut ait Victruuius. Al tero ostēto:quo cella palatina fulmine icta est. A custodibus:tanq̄ ab atriensibus. Portēdi:significari.

Capitoliū capuæ Capitoliū beneuenti Atriensis.

M.AN. Probro:iniuria cōtumelia:Iosephus chereas Caii obprobria ferre nō poterat. Signum petētu tes sarā:Symbolum quod excubantibus ad oportunos casus dari cōsueuit.item ad pugnam exeūtibus aut no cturnā stationē circa castra habentibus:Vet.in bello tessara signū Plinius auctor est palamedē troiano bel lo tesseras & uigilias iuenisse. Priapū aūt uenerē:per q̄ libidinosam senectutē chereæ exprobabat. Agē ti:chereæ. In obscœnū modū:in surrecti genitalis formā. Machinis:q̄ admotæ erant ad simulachrū soluē dū. Capitoliū capuæ:de loco diximus in Tyberio. Atriēsis:q i atrio erat. A custodibus:in atrio.n. do mus milites excubabāt. Eodē die:idibus martiis quo die Cæsar dictator i senatu occisus est. Fortuæ an tiatæ.Mar.seu tua uiridice discūt respōsa sorores Macr.auctor ē fortunā sub duaræ sororæ imagie antii cul tā id tēplū opulentum fuisse scribit Porphirio. Cassium longinum:cui drusillam matrimonio locatā ade mit. Delegauerat:mandauerat: Phœnicopteri sanguine:aspreuatem cōiuratorū unum sanguine uictu mæ respersum fuisset ait:Iosephus:fuisseq̄ illi augurio qa ipse quoq̄ eo die occisus est Philippus Alexādri pater q a pausania est occisus Valerius & plutarchus Sunt auctores.Miror hoc iosephū tradidisse Philip pum.eius dico imaginem eo spectaculo ad finem usq̄ ad sociorum uno sustineri solitam.

eodē die facta quondā fuisset. Cōsulenti quoq̄ de genitura sua Sulla Mathematicus certissimam necem appropinqua re affirmauit. Monuerunt & fortunæ antiatinæ ut a Cassio caueret:qua causa ille Cassium Longinum asiæ tum pro cō sulem occidendum delegauerat immemor Chęream Cassi um nominari. Pridie q̄ periret somniauit cōsistere se in cœ lo iuxta soliū iouis:impulsumq̄ ab eo dextri pedis pollice: & in terras pcipitatum. Prodigiorū loco habita sunt etiam quæ forte illo ipso die paulo prius acciderant:sacrificās re spersus est Phœnicopteri sanguine. Et Pantomimus mini ster tragœdiam saltauit:quam olim Neoptolemus tragœ dus ludis:quibus rex macedonum Philippus occisus ē ege rat. Et quū in laureato mimmo:in quo auctor prorīpiēs se

PHI. Eodem die:quo.s.capi tolium capuæ fulmine percussū est:fuit autem dies idus martiæ quo Cæsar a tyrānoctonis fuit i pompeiana curia interemptus. De genitura:de natiuitate. Sul la mathemathicus : Quintilia nus in primo dicit doctorē sub tilem origines misse nominum scrutaturū:unde sullæ dicti fint. possunt uideri sullæ nuncupari a silo naso:est eni silus nasus sur sum uersus & repandus ex habi tu enim corporis syllas dici sicut burrhos plancos & scauros exi stimat.Macrobius uero ait Cor. ruffum cum esset unus ex decē uiris sibillinis cognomiatum eē sibyllam:qui mox corrupto uo cabulo primus silla cœpit uocitari quam in sententiam uideri potest iuisse Papinius cum ait in siluis.con uiua.sybillæ cœnabat semper.sybillæ enim dixit pro syllæ. Fortunæ antiatinæ:scribit Macrobius in. i.sa turnalium apud antium simulachra fortunarum fuisse:quæ promouebantur ad danda respon sa Hinc an tiatinæ fortunæ a Tranquillo dictæ.fortunam autem antiū colitestis est Oratius illo uersu.o diua gratum quæ regis antiū. Cassiū longinum:ante dictū est quemadmodū caligula drusillam sororem cassio longi no consulari collocatam abduxit.de quo nunc loquitur.fuit alter cassius lōgius iureconsultus maxime in

Sulla unde Silus nasus

sibylla pro silla antiatinæ fortunæ Cassius longinus

rūſa ſanguinē uomuit:ut plures ſcđaꝝ certatim expimentū artis darēt:cruoꝛ ſcœna abūdauit. Parabaſ & i noctē ſpectaculū quo argumēta iferoꝝ p ægyptioſ & ęthiōes explicarēt

De cæde & morte eius.

Nono calēdas februarii.hora q̄ſi ſeptima cunctatus an ad prādiū ſurgeret marceſcēte adhuc ſtomacho pridiani cibi onere tandē ſuadentibus amicis egreſſus eſt. quū in crypta p quā trāſeūdū erat:pueri nobiles ex aſia edēdas ī ſcœna ōpas euocati p̄pararēt:ut eos iſpiceret:hortareſ q;:ſ̄ſtitit:ac niſi pricepſ ḡgis algeſ ſe diceret:ſdiſ ac repſētaſ ſpectaculū uoluit.duplex dehic fama ē. alii tradunt eloq̄ndi pueros a tergo Chæreā ſceruīcē gladio

urbe Roma auctoritatis:q expulſus a caio caligula i ſardiniam reuocatꝰ a Veſpaſiāo diē ſuū obiit. Aſiæ puinciæ.ſ.eſt.n.aſia tertia ps orbiſ & aſia dr̄ prioris ps aliæ: in qua eſt ionia ac puincia romana cilicia auctor Mar. Varro.illud obiter ānotādū qđ ad laudē maxīe ſpectat fœminaꝝ:orbē terraꝝ ſortitū eſſe nomē a mulieribus. nāq; aſia ab uxore pmethei.labya a muliere īdigena ſibi nomē uedicāt:Europā uero ab europa tyria nomē accepiſſe tradūt.ex quo illđ oratianū.tua ſectus orbis noīa ducet. Chereā:a quo fuit īterfectus. Soliū:ſellā Iouialē. Illo ipo die:quo.ſ.fuit cōtrocidatus. Phœnicopteri ſāguie:dcm̄ eſt ſupra quēadmodū aues phœnicopteri quaꝝ liguæ ſūt ſcitiſſimi ſaporis erāt hoſtiæ:q̄ imolabanſ nūini ipſius caligulæ. Miniſter:exiſtio dictionē eē mēdoſam atq; expūgēdā & in eius locū ſubſtituēdū Marcus neſtor.lubrico.n.errore & facili ex lſaꝝ confinio p Marcus neſtor ſubrepſit miſter.ſupra ſtatū ē marcū neſtorē pātomimū in primis fuiſſe caligulæ iucūdiſſimū. Philippꝰ occiſus ē.de hac re Ioſephus ſic tradit li.xix. antiq tatū.pātomimus fabulā ſaltauit ciniræ:ī q̄ & ipſa occiſa & eius filia myrrha uidebaſ:atq; ſanguis mimica arte diffuſus.Cōſtat aūt q̄m & dies ipe fuit:quo philippū aminthæ filiū macedonū regem ī ſpectaculū īgrediētē unus ſociorū ſuſtulit:fuit aūt hic q iteremit philippū pauſanias noīatus:hiſtoricoꝝ monumētis clarus q cōſtupratus ab atalo Philippū regē nuptias celebrātē & publico ſpectaculo īdulgērē obtrūcauit:ppea qđ cōtempſerat ulciſci iniurias ſibi ab atalo factas.mēdoſum ī codice Ioſephi uerbū fecit eruditos titubare:ſic.n.hn̄t impſſa uolumia.Philippū ſpectaculū īgrediētē unus ſocius ſuſtinet cū legēdū ſit ſuſtulit.ſignificaſ.n.pauſanias:q unus erat in comitatu Philippi:q ſuſtulit hoc eſt iteremit ipm regē in ſpectaculo. Tragœdus:actor tragœdiaꝝ tpe Philippi. In laureato:uideſ legēdū laureolo potius q̄ laureato.eteni laureoli crebra eſt mētio apud ueteres ſcriptores:Iuuenalis.laureolum uelox etiam bene lentulus egit iudice me dignus uera cruce martialis.nō falſa pēdens in cruce laureolus.aureolus uero ut trebelius pollio auctor eſt nomē eſt gladiatorium:& nomē principis ro.a cuius obitu pons aureoli nūcupatus eſt.Ioſephus huius hiſtoriæ mētionem faciens crucifixum iudicem appellat:quem Trāqllus laureolum minimum:uerba Ioſephi hæc ſunt:in illo ſiquidem ſpectaculo duo ei auguria prouenerunt:minimus namq; eſt introductus quo actū ē ut iudex depenſus crucifigeretur:& pātomimus fabulam ſaltauit:& ſāguis mimica arte diffuſus:& circa iudicem crucifixum & myrrham. Auctor:corrige actor.& ītellige actorem fabulæ hiſtrionem.

Laus fœiarum orbis terræ noīatus a fœis

mors philippi regis macedonū

Laureolus aureolus

M.AN. Laureolo mimo:Iu.Laureolū uelox bn̄ lētulus egit neuius ī carceſ laureolū fabulā ſcripſit. Proripiēs ſe ruīa:ex argumēto fabulæ:id erat ut auctor ſe ruinæ ſubtrahēs ſāguinē uomat:Ioſephus ſanguis ait īmimica arte diffuſus & circa iudicē crucifixū & circa cimarā atq; myrrhā:nā cinarā & myrrhā filiā pātominū ſaltaſſe ait:& iudicē dephēſum crucifixū:ita ut laureolo dcm̄ ſuſpicari poſſis:Marti.& ficta pēdēs ī cruce laureolus. Plures ſcdaꝝ:q ſcdas erāt ſortiti ptes. Expimentū artis:ut exēplum primi actoris ſecuti ad expientiam artis ipſi quoq; ſanguinem uomerēt. Argumēta:repræſentatiōes. Per ægyptios & æthiopas: ob colorem maxime rei accommodatos. Marceſcente:crudo adhuc ac cibumq; faſtidiente.

PHI. Ruīa:ita erat argumētū ut actor ſcēicus ſubduceret ſe ruīe ītroductæ ī fabl'a. Plures ſcdaꝝ.ſ. ptiū.īter actores fabulaꝝ ille dr̄ primaꝝ ptiū:q ſæpius pgrediſ:ſcdaꝝ uero:q mīus mīuſq; pcedit:actor Pediāus Aſcōius.auctores.n.ſcdaꝝ ptiū teſte porphiriōe oīa ſūmiſſe agūt.qđ & Cicero teſtaſ ſit ſcribēs ī dīnatōe ut ī actoribꝰ græcis fieri uidēus ſæpe illū q ē ſcdaꝝ ut tertiaꝝ ptiū poſſit aliq̄to clarius dicere:q̄ ipe primaꝝ: multū ſūmitteſ:ut ille priceps q̄ maxīe excellat.de actoꝛ ſcdaꝝ p.iū ſic ait Ora.ul' ptes mimū tractaſ ſcdaſ. de actore priaꝝ Terē.in phormiōe:qa prias ptes q aget is:is erit phormio paraſitus.ſenſus trāqlli ē.cū ageſ fabula mimi laureoli.actor primaꝝ ptiū put argumentū expoſcebat ſanguinē euomuit:qđ cū p artē hiſtrionicā fieret a ſecūdaꝝ quoq; ptiū actoribus:ut imitarenſ actorē primarū:ſcena cruore repleta eſt qđ fuit dirū omen caligulæ:portēditq; inſtare uerā.ſ.ſanguinis effuſionē.Argumenta inferioꝝ fabulæ ad actū

primarum partium ſecundarum

Actor ſecūdarum

argumenta

scenarum cõpositæ argumēta dñr:auctor Quintilianus in.v.in quo significatu hic accipimus argumēta p̄terea argumēta sunt opificũ:pauloq̧ numerosius opus dr̃ argumētosum.idē Quintilianus in.ii.narrat argumentũ iter spēs narratiõis.hoc idem refert hermogenes in p̄exercitamētis. Aegyptios & æthiopes:utpote hoies nigros & ipso colore dis manibus & inferis bñ cõgruentes.opinat̃ Herodotus genitură æthiopũ esse nigrā:iõq̧ illos nasci adusto colore.herodotũ refellit Aristoteles.q̧ oium aĩalium tradit gēiturā eẽ albam. adusti aũt nigri coloris sũt ægyptii & æthiopes.p̄terea q̧ uicini solis uapore torrent̃. Pridiani cibi: pristini diei & hesterni ita supra pridiani.i.supioris diei obsonia dixit opposita fuisse a Tyberio in solēnibus cœnis. Marcescēte:Nauseabũdo & fastidioso.Oratius testis marcētē sq̃llis recreabis & afra potorē coclea.In hãc sniam est illud sidonii apollinaris.esculēta ructuatio de dapibus hesternis. In crypta:losephus:cũ iam esset itra regalia rectũ dimisit iter:ubi cõstituti erãt famuli:q ei gratifice ministrabãt. Claudio.s.præcedēte cõuersus est ad locum quēdã angustũ:atq̧ silēter iturus ad balnea simul & pueros q uenerãt ex asia cõteplaturus:q eoꝝ forēt utiles ad hymnos ministerioꝝ:quæ erat celebratæ cõsuetus:aut q ad pyrrhicã i theatris apti esse uiderent̃.cryptã uocamus dictiõe græcanica occultã & subterraneã:qualis est crypta illa neapolitana:cuius meminit Sene.li.vi.eplarum mortaliũ dicēs illo carcere nihil lõgius esse nihil illis faucibus obscurius.κρύπτω apud græcos significat abscõdo.hinc crypta:hinc cryptoporticus nuncupata porticus undiq̧ tecta:& quasi sepimēto parietũ abscõdita tanq̃ subterranea:Plinius i epistolis.subest cryptoporticus subterrăeæ similis estate iclusi frigore riget:cõtētaq̧ aere suo nec desiderat auras nec admittit.a crypta cypticus deriuat̃ significatq̧ occultũ & subterraneũ.sidonius apolliaris.in prio epistolaꝝ.potēs antiqtus cypticis arcubus formicauit.Iulius firmicus li.iii.matheseos elegãter crypticos noiat secreta fideli taciturnitate custodiētes.& tales facit mercurius in.vi.loco ab horoscopo.Idē Seneca in.iii de ira auctor est caligula & hũc decollasse ad lucernã quosdã cũ iãbulanet in crypta materoꝝ hortoꝝ.simillima crypris sũt hypogea: sic.n.græco uocabulo subterranea loca:nominant̃.sed usitato apud latinos:quo petronius arbiter & egelippus usitati sunt.eodem utit̃ interpres losephi ruffinus. Ad edēdas opas:ad hymnos theatricos cõcinnendos uel ad pyrrhicã depugnãdã. Hortaret̃:subaudi ad operas scenicas nauiter exhibendas. Princeps gregis:grex hic accipit̃ p caterua scenicoꝝ.sicut apud Plautũ scribentem in asinaria:gregiq̧ huic & dominis & conductoribus. Pueros:quos ad scenicas operas præparatos inspiciebat. Algere:algore:siue algu ut ueteres dixerunt infestari.qui frigentis sunt naturæ quiq̧ a frigore ledunt̃:Hi eleganti uocabulo dicunt̃ alsiosi.Plinius ambrotonum & adonium:qui sunt flores alsiosa esse refert Marcus Varro de capris scribens ait: stabulat̃ pecus melius ad hybernos exortus si spectat:quod est alsiosum.

errot herodoti de spmate cur nigri æthiopes

Crypta qd cryptoporticus Cryprici arcus Cryptici homines hypogea Alsiosi

M.AN. Crypta:subterrãeo loco aut certe cõcauo græci κρυπτὸν uocat ea occultius ait losephus caiũ i balnea cõcessuꝝ fuisse:sil̃ & pueros q ex asia uenerãt ɔtēplaturꝝ q eoꝝ ad hymnos:q itē ad pyrrhicã i theatris apti eẽnt. Prĩceps gregis:caput & dux cœtus. Alget se:se algoř affectũ:celebrabãt̃.n.hiludi circa idus martias. Cæsim: ex acie ñ pũctim:Liui.pũctim ac cæsim. Hoc age uox a pcone:ut Plutar.ait i sacris usurpata ut aĩus sacrificio adhiberēt:sed hic alr accipiēda ut ul̃ signũ iuadēdi fuerit paulopost cõiuratoꝝ signũ fuisse ait repete aut certæ uiæ q̃ ĩstarēt caligulã aliđ curãtē aduertet̃ hostilr & uiolēter iussit. Ex ad.a frõte.

PHI. Cæsim:Vegetius dictiõe utit̃ mĩme apđ priscos usitata.nã cæsa uocat ictũ:q cæsim:sicut pũcta:q pũcti.ait.n.cesa quouis ipetu ueiãt nõ freq̃nter iterficiũt.at contra pũctã duas uncias adacta mortal̃ ē.cæsim pugnãtes derisẽr rõani:q pũcti hostes feriẽdos eẽ pcipiebãt ait Liui.hispãos quoq̧ pũcti magis q̃ cæsim assuetos petẽt.hostẽ. Grauiter pcussisse:scribit losephus chereã gladio itulisse plagã caligl̃æ uæhemētē nõ tñ oino mortalē iter hũeꝝ & colũ.

cæsa pũcta cesim punctí

Hoc age:hoc dixit chereas q̃si diceř uellet attēde huic negocio qđ ad te magis ptiet quã ispectiõi pueroꝝ:ul̃ hac uoce adhortatus ē cõiuratos.ut idē factitarēt ipsi exēplũ secuti:i sacris uero q̃n res

cæsim grauiter pcussisse præmissa uoce hoc age:dehinc Cornelium Sabinum alterum e coniuratis tribunum ex aduerso traiecisse pectus:alii Sabinũ summota p conscios centuriones turba signũ more militiæ petisse:& Caio Iouem dante Cheream exclamasse accipe ratum:respicientiq̧ maxillã ictu decidisse:iacentēq̧ cõtractisq̧ mēbris clamitantē se uiuere cæteri uulneribus.xxx.cõfecerũt.Nã signum erat omnium repete:quidam etiam p obscœna ferrũ adegerũt. Ad primũ tumultũ lecticarii cũ asseribus in auxilium occurrerunt.Mox germani corporis custodes ac nonnullos ex percussoribus quosdam ẽt senatores innoxios interemerunt.

De funere Caii & morte uxoris & filiæ eius.

Ixit ãnis.xxix.ĩpauit triēnio & decē mēsibꝰ diebusq̧ octo:cadauer eius clãi hortos lamiãos asportatũ diuina fiebat uox ista a pcone cũ boatu præclamabat̃ hoc age:per quã uocē admonebat imortales ut aĩos sacrificio adhiberent & huic uni rei uacarent oibus aliis posthabitis operibus:auctor Plutarchus in coriolano. Corneliũ Sabinũ:de hoc sic scribit losephus.caligulã fugient ē Cornelius sabinus & ipse iã sua mente pstructus ipulit:eũ genuflexu cadentē multi circũstãtes singuli adinuicē gladiis discrepserunt. Signum

hoc age

petiisse:dissentit Iosephus scribēs chereā nō sabinū petiisse signū a.C. & illū p illusionē signū dedisse iāguentiū:potuit sabinus quoq; utpote tribunus & ipse signū a Caio petere:q signū Iouis dedit. Accipe ratū: tanq̄ signū qd ipe p uulnus infligebat princip: eēt futuꝝ firmū & ualidū. Discidisse:diuisisse disrupisse. Maxillā:Cicero i oratore sentit maxillā dici nō ὑπὸ ὑποκορισ-μῶν.i.diminutiue a mala sed mala e maxilla cē factā p cōtractionē fuga litteræ uastioris:tanq̄ elegātior fit dictio & iucūdior auribus mala q̄ maxilla.itidē ab axilla ala a uexillo uelū factū ē.malas dixit Plinius nulli esse p̄ter hoiem maxillas crocodilus tātū superiores mouet cū cætera moueant.inferiores sicut homo. Cōfecerūt:cōtrucidauerūt. Repete:imperatiuus est modus.& hoc fuit signū inter ipsos coniuratos cōstitutū:quo significabaṫ ut unusq̄sq; ex cōiuratis nō semel feriret caiū sed bis terq; repeteret uulnus.ultimus oīum aqla caligulæ mortiferā intulit plagā: sed omnis gloria chereæ indubitanter attribuēda est:nā licet cū multis hoc opus effecerit:tamen ipse primus cogitauit queādmodū res gereret & primus alios congregauit:sapienterq; cuncta disponens rē prior agressus est:operamq; dedit ne uxor ne filia superessent:sed tota domus una cū Caio extingueret. Lecticarii:sunt serui:qui lectica dominū portant. Vlpianus.legato continēter mancipia puta lecticarii: qui solā matremfamilias portabāt.libro quoq; de legatis tertio traditū est.quod Seruius lecticariis legatis si idem lecticarius sit & coquus accedit legato: & qa ad octophorū gestandū opus erat octo lecticariis. ideo dixit Pomponius si ita legatū ē lecticarios octo. Cū asseribus:asseres ligna appellat: qbus inixi lecticarii lectica baiulāt.iuriscōsultus burdones appellare uideṫ asseres lecticarū:de his existio itellexisse Martialē illo uersu.ut canusinatis multo sirus assere sudet.Iuuenalis quoq; ait.ferit hic cubito ferit assere duro alter. Germani:scribit Iosephus mortē caii primū germanis esse cognitā:q erāt armigeri corporis robusti:& magis ipetu ualētes q̄ rōne pollentes:qbus Caius ob hoc carissimus erat:qꝺ illos pecuniaꝝ muneribus sibi placauerat:euaginatis ergo gladiis pscrutantes Cæsaris peremptores:apprehensos:qui primus occurrit interemerūt: post hunc barbarus norbanus fortissimus ciuium multis uulneribus interficiṫ tertius ateius ex ordine senatorio a germanis occidiṫ:q furētes & subtiliter inquirētes eos q caiū occiderāt etiā inoxios una perimebant. In hortos:lamiāos uoluptatis cā cōparatos fuere cōplusculi:ut salustiani luculliani menecenatiani. inter quos erāt etiā lamiani a lamiarum generosa familia nuncupati:de qua posterius in domitiāo dicetur.

M.AN. Sabinū:Cor.s.Cōscios cōiuratiōis particeps. Accipe ratū:certū ac firmū subintellige sed ad uul nus allusit uel certe militarē est morē secutus a nullo qꝺadhuc sciam traditum ut q signū accipient ratū dicerent. Signū erat:ppetrandæ cædis. Repete:uulnus itera. Clamitantem:sunt q scribant in quibus est Iosephus nullā emisisse uocem sed quasi primo uulnere dissimulato tētasse in aptū euadere. Lecticarii:q lecticam gestabant. Quū asseribus:Iu.duro ferit assere lumbum. Et percussoribus:coniuratis. Innoxios:coniurationis & cædis expertes & in his Anteiū senatorē. Hortos lamiāos:lamia gens clara & illustris haud unius poetaꝝ testimōio.Iu.lamiaꝝ cadēadēti.Hora.Hæli uetusto nobilis ab lamoa lamo qui caietæ regnauit.gens ipsa orta dr̄.Silius Italicus:& regnata lamo caietæ Ouidi.atq; lamo ueterē lestrigonis.

tumultuario rogo semiambustū leui cespite obruptum est. Postea per sorores ab exilio reuersas erutum & sepultū crematumq; satis constat prius q̄ id fieret hortorum custodes umbris inqetatos. In ea quoq; domo in qua occubuerit nullam noctem sine aliquo errore transactam donec domus incendio consumpta sit. Periit una & uxor Cæsonia gladio a centurione confossa:& filia perieti illisa.

De gestis per senatum post mortem eius.

CONditionē tēpoꝝ illoꝝ ēt p hęc æstiare quis possit. Nā neq; cęde uulgata stati creditū est:fuitq; suspitio ab ipō caio famā cædis simulatā & emissā:ut eo pacto erga se hoium mētes dephēderet:neq; cōiurati cui q̄ ipiū destiauerūt. Et sēatus in asserēda libertate adeo cōsensit:ut cōsules primo nō in curia:qa Iulia uocabaṫ:sed i capitoliū cōuocarent. Q uidā uero sniæ loco abolēdā cæsarum memoriā ac diruēda tēpla censuerunt. Obseruatum aūt nō tatūq; ē in primis cæsares oēs quibus Caii p̄nomē fuit ferro periisse iā inde ab eo qui cinnanis tpibus fit occisus.

PHI. Tumultuario:p tumultū festinationēq; cōfecto.sic tumultuariū studiū & tumltuariā pugnā dicitus. Cespite:terra herbosa. Ab exilio:in qꝺ missæ fuerāt a caio fr̄e. Hortoꝝ:subaudi lamianoꝝ:i qbus obrutum erat cadauer caligulæ. Inqetatos:scribit Apuleius in lib. de demonio socratis laruas appellari umbras aiasq; sceleratoꝝ:q terriculamēta sūt iania:qbus hoīes terreri se & inqetari hnt psuasissimū. Cæsonia:lupus unus tribūoꝝ a cherea missus ē ad uxorē caii filiāq; pimēdas:sic cæsōia a lupo pēpta ē magnanimiter iugulū porrigēs & sup eā filia piter extīcta. Depn deret:ut ita cognosceret q dolerēt ex eius obitu tāq̄ amici q letarenṫ tāq̄ inimici. Neq; stati creditū ē:dū in theatꝛ de caii nece sermo pueīsset admiratio & icredulitas fcā ē alii ualde letabaṫ eīo morte:nec tñ sinebanṫ credeṙ p tiorē mulieribus & ifantibus mime grata fuit mors caii pp spectacula qbꝰ solitus erat pasceṙ oculos spectatoꝝ.qdā audire de cæde caii aut dicere fugiebāt metuētes:ne cum ueꝝ nō

mala maxilla

Lecticarii

burdones

Horti uoluptiari

tumultuariū studiū

Laruæ mors cesoniæ

apperet penæ succũberẽt:q̃si uota suæ uolũtatis apientes.ꝑterea sermo dispsus est in pplo.ꝙ res qdem a cõiuratis tẽtata fuisse:nec tñ Caius eẽt extinctus:sed ablatus a medicis curaret. Sẽatus in asserẽda libertate: post caligulæ necẽ cõgregata est multitudo senatoꝝ.q iá fiducia utebant̃ q̃si in eis eẽt respu.cõstituta. chereas uero cũ signũ a cõsulibus militiæ more petiisset illi libertatis signũ dederũt:qd specimẽ fuit oẽs libertatis assertores uidicesq̃ sese pstare. Iulia uocabat̃:adeo nomẽ Cæsaꝝ cœpat eẽ detestabile:ut nec qdẽ in curia Iulia cõuocari senatus uellet abominatus.s.nomẽ Ilulioꝝ tanq̃ oppssores eẽnt libertatis & id nomẽ foret ominosum. Diruẽda tẽpla:q̃.s.cæsaribus tãq̃ diuis pluria iá pridẽ fuerãt dicata. Quibus caii:ꝑnomẽ scriptores fere semp Caiũ Cæsarẽ appellãt itelligi uolẽtes caligulã:qñ uero mentionẽ facere uolũt de Iulio Cæsare idẽtidẽ eũ noiant Cæsarẽ dictatorẽ:& ita appellatiõe Caii cæsaris significat̃ caligula iterdũ tñ & ipse cæsar dictator dr̃ a scriptoribus.C.cæsar sine additamẽto dictatoris.oli caligula iratus ẽ hereneo macro primipilari:qa ipm Caiũ salutauerat:tanq̃ Caius dici nollet.Idẽ ut inqt Sene.in li.cui titulus est. in sapiẽtẽ nõ cadit iniuria:existimabat caligulæ nomẽ eẽ cõuitiũ & ꝓbrũ:neq̃ caligula appellari uolebat sed alũnus legionũ queẽadmodũ ergo hic Caius caligula & caius cæsar dictator ferro cõtrucidati pierũt:filr̃ & tertius cæsar cui ꝑnomẽ fuit caius ferro & biothanata morte occisus ẽ:quo tpe cina & mario uictoribus lumina romáæ reipu.extĩcta sũt:Ná cũ Cor.cina:cõsul pnitiosas leges p uim ferret pulsus urbe ẽ ab octauio collega:& ab his qbus pax & qes potior erat:q mox caio mario cũ aliis exulibꝫ accersito bellũ ꝑriæ itulit.urbẽq̃ circũsederũt q̃tuor exercitibus:quoꝝ duo dati sũt carbõi atq̃ sertorio:cũ iáiculũ occupauissent recepti tádẽ in urbẽ sũt.Cina & marius:q uelut raptá eam cedibus & rapinis uastarũt:octauio cõsule occiso & oĩbus aduersæ ptis nobilibus trucidatis:iter quos hic caius cæsar de quo núc ait trãqllus i penatibus suis una cũ frẽ.L.Iulio cæsare fuit iterfectus.eiusq̃ caput i rostris positũ.historia ab historicis mẽorat̃.Augusti. quoq̃ in.iii.de ciui dei mẽtionẽ facit de nece istius caii cæsaris:quẽ trãqllus ait fuisse occisũ cinanis tpibus.illa.n.tpa merito cinana núcupabant̃:qbus cina ipotẽter atq̃ crudelr̃ dñatus ẽ turbata repu.ciuili bello: dforma ta ciuitate cedibus nobiliũ atq̃ rapis:ipe Paulo põt ab exercitu iteremptus dedit pœnas crudelitatis. hic nimiꝝ est ille caius Iulius cæsar:q disputat de risu & facetiis apud Ciceronem in secũdo de oratore.fuit.n.facetissimus orator de cuius morte sic scribit idem Cice.in.iii.de oratore.Neq̃ uero nõ lõge ab eo caii Iulii caput hospitis hetrusci scelere proditũ.cũ.L.Iulii fratris capite iacuit.de eodẽ sic ait in bruto. festiuitate & facetiis caius Iulius lucii filius & supioribus & æqualibus suis omnibus præstitit:oratorq̃ fuit minime ille quidẽ uæhemẽs:sed nemo unq̃ urbanitate:nemo lepore:nemo suauitate conditior.

Libertatis signum

caius dici nollebat caligula ꝓ conuitio

cinana tpa Duo cæsares fratres interfecti

M.AN. Tumultuario:tumultuose istructo. Erutum:refossum. Id fieret:ut legitĩe tumularet̃. Vmbris:manibus. In q̃ occubuerat:obtrũcatus erat.filia ex cæsonia & caligula genita quã druxillã noiarant. Illisa:afflicta. Cõditionẽ:formidolosam terrificũq̃ tẽpoꝝ statũ. Eo pacto:uulgata fama. In asserẽda:qa Iulia:abhomiati Iuliæ gẽtis nomẽ. Cõuocarẽt:senatũ. Abolẽdã:obliuiõi dãdã. Diruẽda:tẽpla illoꝝ gẽiis erecta.C.ꝑnomẽ tulisset i ea familia. Qui cinanis tpibus:Appianus.C.iqt & lucius Iulius in uia dephensi trucidant̃:cæteꝝ satis cõstat ab una gẽte Iulia neq̃ ulla romanaꝝ alia cæsaris cognomẽ receptũ.

PHI. Vita Claudii impatoris:Quitus Philippi Beroaldi Cõmentarius.

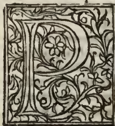

Extus Aurelii ð claudio cæsar̃ scribit hæc claudius drusi tyberii frĩs filius:caligulæ patruꝰ ipetrauit ãnos.xxiii.istic cũ senatus cẽsuisset gentẽ cæsaꝝ exterminari:deformi latebra latẽs a militibꝰ reptus:q uecors erat: & mitissim uidebat̃:ipator effectus ẽ hic uẽtri cõiugis impiis subiectis fuit.Scripturus Suetõius uitã claudii exordit̃ a pr̃e:q oĩ ꝑco nio bonitatis ornatus lõge filio dissimilis fuit.ille.n.prudentissimus & uirtute alienus:q nunq̃ ꝓfecto ad impium puenisset:si romãis sicut carthaginẽsibus mos fuisset eligẽdi impatorẽ nõ scd̃m gẽus.sed scd̃m uirtutẽ sʒ bõi maliq̃ idiscrimĩati impant fauẽte fortũa:uerũq̃ ẽ illd cõstátini dcm̃ ipatorẽ eẽ fortũæ est.sed iam cõmẽtationes ceptas pagamus amputata lõgiore ꝑfactiõe. Oli decimũ mox Neronẽ a ꝑnoie:Nero Drusus núcupatus.decimum aũt prænomen fuisse priscorum indicat epigrámatarius poeta illo uersu:quintum pro decimo pro crasso regulæ macrum.legimus apud historicos brutum illum q fuit unus ex cæsaris interfectori

Impatorẽ eẽ fortũæ est

CAII Suetonii Tranquilli Liber Quintus Diuus Claudius Cæsar.

De patre Claudii & gestis eius.

Atrem Claudii Cæsaris drusum olim decimum mox Neronem prænomine Liuia cũ Augusto grauida nupsisset:intra mensem tertium peperit: fuitq̃ suspitio ex Victrico per adulterii consuetudinem procreatum: statim certe uulgatus est uersus : τοῖσω τυχοῦσι καὶ τρυμῖνα παῖδια. Is Drusus in quæsturæ præturæque honore dux rhetici:deinde germanici belli oceanum septẽtrionalem primus romanoꝝ ducum nauigauit trãs quæ rhenum

bus noiatum fuisse decimũ brutũ:quis in qbusdá codicibus nõ decimus Brutus legaẽ sed decius:Neroné aũt lingua sabina significare forté diximus in Tyberio. Grauida:supius dixit tranqllus:quemadmodũ pf Tyberii uxoré Liuiá Drusillá & tũc grauidá & añ iam apud se Tyberium enixam petẽti Augusto cõcessit.

Intra mẽsem:liuia postea q̃ nupsit Augusto ante tris mẽses exactos pepit Drusum.apud Gelliũ caput est qd significet intra kal.ubi docet ĩterdũ ĩtra calẽdas accipi nõ antea Kal.sed in calẽdis.i.eo ipso die:quo calẽdæ sunt.ĩterdũ ĩtra calẽdas dici sicut ĩtra modũ hoc est citra calẽdas & citra modũ.& ĩtra freqńs est locutio:ut dicamus ĩtra mẽsem p citra mẽsem. Ex uictrico:Cæsare augusto τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ τρίμηνα παιδία.hoc ẽ fœlicibus ẽt trimestres filii:tanq̃ mirũ nõ eẽt:si impatorii fortũato natus esset filius trimestris:cũ gẽitales mẽses sint septimus nonus & decimus:sed hoc dcõ latẽter:uoluit significare Augustũ liuiá fecisse pgnanté ex cõsuetudine adulterii:anteq̃ eá duxisset uxoré. Rhetici:relege q̃ dixius in Tyberio de bello rhetico. Oceanũ septẽtrionalé:Hecateus oceanũ septẽtrionalé appellat amalchiũ:qď nomé ligua scythica significat cõgelatũ:a cimbris uocaẽ mare mortuũ.ab germáia ĩcipit clarior fama eius appiri:ubi efficit sinũ q codanus uocaẽ refertus ĩsulis.Herodotus ait marẽ scyticũ hoc est oceanũ septẽtrionalé gelu stringi & cõcrescere:in quá culpá lapsus uideri põt Iuuenalis illo uersu ultra sauromatas fugere hinc libet & glacialem oceanũ.philosophi uero reꝝ naturalium trutinatores asserũt omne mare esse incongelabile. intra calẽ. mare mortuũ mare ĩ cõgelabile

MARCI Antonii Sabellici ad Augustinum Barbadicum Serenissi. Venetiarum Principem Paraphraseos in Claudium Parænesis Quinta. M. AN.

PAtrem Claudii Cæsaris fortũa cledo.Ro.po.potiusq̃ hoium cõsilia Claudiũ ad impii fastigiũ pduxit iucũdissime priceps:ná tm̃ abest ut obscure in priuata fortũa p̃ se tulerit q̃lis futurus eẽt impator qď quũ soror eius audisset fore ut qñq; reꝝ potiturus eẽt:palam tá iniquá.ro.po.forté sit detestata:& Antonia mr̃ portẽtum hoís eum appellare sit solita:nec absolutum a natura sed tantum inchoatum:ac si quem socordiæ argueret stultiorem filio suo Claudio esse diceret.Augusti p̃terea ad liuiá eplæ haud obscure demõstrant nihil eo adolescẽte amẽtius fuisset sed fatũ ut dixi cui hũana rõne occurri nõ põt ita uenire uoluit ut ppls ille oĩum gẽtiũ uictor unius uiri socordiæ tá turpiter seruiret q̃ oĩbus oĩi gẽtibus gloriose impasset:magnũ fortũæ ludibriũ & quo res hũanæ suæ fragilitatis ualeát admoneri:sed ea clades nihil ad tuũ principatũ Dux iclyte &.n.optimá admĩstrationis formá a maioribus traditá ñ solũ ad hũc dié ĩcorruptá seruasti:sed uariis ẽt clæmẽtiæ & æqtatis exẽplis augusti plurimũ:ut uñ merito cõsecutus es:ut nemo sit q te in optioꝝ pricipũ nũero apta p̃dicatiõe nõ cẽsent reponẽdũ:sed iá q̃lem Claudius pricipẽ egerit:ex his q̃ sequunẽ cognosce ueterẽq; alieni impii fortuná tecũ miserare. Intra menses tertiũ:ab eo.s.quo augusto nupsit elegáterq; ĩtra dixit:referẽ.n.& ad nũeꝝ & ad spaciũ ut ĩtra.xx.dies.ĩtra muros:ĩfra ad dignitaté & locũ:ut ĩfra philosophi offm̃ ĩfra rectũ. Victrico:Augusto. Cõsuetudiné:qď ante cõciliatas nuptias liuiæ cõsuetudine tenereẽ:id triũuir Antonius illi p eplás idq; græcũ carmé ĩcerto auctoř illi exprobrauit. τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ τρίμηνα παιδία fœliciter agẽtibus & filii trimestres.

Oceanum septentrionalem:Germáicũ ĩtelligas ná gallicũ prius Cæsar dictator nauigarat. Sermõe latio:qď ipm quoq; ad pdigium attinet. Aestiuis castris:ad hibernoꝝ dr̃iam. Honorarium:Cenothaphiõ honoris nõ usus gratia excitatum. Sibi & posteris:ut Germanici cognomẽ ferrent.

fossas noui & immensi operis effecit: quæ nũc adhuc Drusinæ uocantur. Hostem etiam frequenter cæsum : ac penitus in intimas solitudines actum non prius destitit insequi: q̃ species barbaræ mulieris humana amplior uictorem tendere ultra. sermone latino phibuisset: Quas ob res ouandi ius:& triumphalia ornamenta pcepit. Ac post præturá cõfestim inito consulatu:atq; expeditione repetita supremum dié morbo obiit in æstiuis castris quę ex appellata sum scelerata:Corpus eius p municipiorum coloniarũq; primores suscipientibus obuiis scribarum decuriis ad urbé deuectũ. sepultumq; est in martio campo. Cæterum exercitus honorarium ei tumulum excitauit:circa quem deinceps statuto die quot ãnis miles decurrerẽt. galliarumq; ciuitates publice supplicarẽt. Præterea senatus inter alia cõplura marmoreum arcum cũ tropheis uia appia decreuit. & germáici cognomen ipsi posterisq; eius. Fuisse autem credit non minus

PHI. Fossas effecit: sæpe imperatores ad discũtiendũ torporẽ militaré milites occupatos detinẽt ĩ fossa faciẽda.aliisq; similibus hoc fecit drusus.olim corbulo quoq; iter mosa rhenemq; trium &.xx.miliũ spacio fossam pduxit ut ita miles ocium exueret Drusinæ a noie drusi fosse in germania effectæ sunt noiata Drusinæ. Hostem : germanos. multi auté populi germanoꝝ a Druso sub acti sunt:q missus in eá pũinciá prios dõuit usipetes ĩde bructeros supauit spoliis quoq; macromanoꝝ insignibus q̃ndá editũ tumulũ ĩn trophei modũ excoluit.inde ualidissimas natiões cheruscos sueuos & sicábros pariter aggressus est qbus supatis p rheni ripá q̃nq̃ginta ãplius castella disposuit:p̃terea hercinĩam silũá in id tp̃s inaccessa patefecit ea deniq; in germania uirtute drusi pax ea tranqllitas fcá est:ut mutati hoíes Gesta germanica

gloriosi q̄ ciuilis animi. Nā ex hoste super uictorias opima quoq; spolia captasse: summoq; sæpius discrimīe duces germanorum tota acie insectatus: nec dissimulasse unq̄ pristinum se reip. statum quandocūq; posset restituturum. Vnde existimo nonnullos tradere ausos suspectum eum augusto: reuocatumq; ex prouincia & quia cunctaretur interemptum ueneno. Quod equidem magis ne prætermitterē rettulit: q̄ quia uerum aut uerisimile putē. Quum Augustus tātope & uiuū dilexerit ut cohæredē sp filiis institueri: sicut quōdā ī senatu pfessus ē: & defūctū ita p cōciōe laudauit: ut deos pcatus sic similes ei Cæsares suos facerēt: sibiq; tā hōestū qnq; exitū darēt q̄ illi dedissēt: nec cōtētus elogiū tumulo eius uersibꝫ ɔpositis a se exculpsisse: ēt uitæ memoriā psa orōne cōposuit. Ex Antonia minore cōplures qdē liberos tulit: uerū tres oīno reliquit. Germanicū. Liuillā: Claudiū.

alia terra coelū ipm mitius molliusq; soliro uiderer. Spēs barbaræ mulieris: ipsam germaniā intelligimus sub hitu muliebri barbarico appuisse druso uictori: eū q; admōuisse uerbis latinis utpote cognobilioribus: ne ultra se insectari uellet. apud Lucanū effigies urbis ro. describis Iulio cæsari offerētis rogātisq; ne ultra pgrederet. Ouādi ius: sensus est drusū ouationē pegisse & p triūpho pcepisse ornamēta triumphalia: q̄ multis data sūt citra triūphū.

Expeditōe repetita: cū redūsset iterq; ad germāicū bellū. Morbo obiit: Liui. autūat drusum mortuū eē ex fractura equo sup crus eius collapso: piit aūt iter salā fluuiū & rhenū ut idicat Strabo li.
mors drusi septimo. Appellata scelerata: ad calamitatem infortuniūq; indicandum est obitu drusi scelerata dicta sit
Scelerata castra: sicut olim porta romæ scelerata est appellata: qua Fabii egressi ad annē cremerā ad unum omnes cæ
porta si sunt a ueientibus. & campus quoq; Romæ sceleratus dictus prope portam collinam: quo uirgines uesta
Campus les ob incestum uiuæ defodiebant. Fuit & uicus Romæ sceleratus dictus a tullia tarquinii superbi uxore:
sceleratus q ibi cum iaceret pater Seruius Tullius a genero occisus: iussit mulliōnē supra eū agere carpentū: quo uehe
Vicus batur: auctores Liuius Varro & Festus Pompeius. Scribaꝝ decuriis: ordinibus scriptuarioꝝ. ita olim di
sceleratus cti sunt qui nunc scribæ uocant: quorū ordinem honestum appellat Cicero: qui tamē apud græcos ut inqt
Scripturarii Emilius probus honoratiores fuerūt: quā apud romanos. Namq; apud illos ad id officium nemo admittebat nisi honesto loco & fide & prudētia cognita: quod necesse est omnium cōsiliorum eū esse participem.
Scribæ archigrāmateus græci scribam grāmatea uocant: qua dictione usus est Apuleius libro ultimo de asino aureo scribarum archigrammatea. hic ait Plutarchus eumenem cardianum fuisse archigrammateā Alexādri magni. uulgo cancellarii uocant. quam dictionem latinitate donauit flauius uopiscus scribens a carino imperatore factum
Cācellarii esse præfectū urbis unū ex cancellariis suis mercuribus in horoscopo cōstitutus facit scribas. præterea scribæ regum: uel quibus dictandi committit officium nascent habētes horoscopū in. xvii. parte libræ. In mar
honorariꝰ tio campo. In Iulii cæsaris dictatoris tumulo conditum fuisse cadauer drusi docet Liuius. Honorarium:
tumulus tumulum honoris causa factum uocat honorarium. & hūc in germania factū fuisse intelligas non Romæ:
Cenotaphium perinde ac cenotaphiū. est enim cenotaphium inane sepulchrum: quod iurisconsultus ex uirgilii auctoritate religiosum locum esse demonstrant. quādo funus fit cadauere iam sepulto uocat imaginarium ab imagine defuncti: quæ funebri pōpa perinde honoratur: ac si demortui corpus præsens foret. Iulius capitolinus
Imagiariū pdidit funus imaginariū factū fuisse pertinaci imperatori. Idē referens Spartianus ait in Seuero funus pti
funus nacis imagini duxit eūq; inter diuos sacrauit. Miles: milites. singularis nūerus p pluratiuo. Decurreret: de
Decursio cursionē faceret more militari: Liuius in. xxxx. mos erat lustrationis facto pacto decurrere exercitū & diui
militaris sas bifariā duas acies cōcurrere ad simulachrū pugnæ: talis decursio nūc significat a Trāqllo instituta a militibus in honorē defuncti drusi in germania. Vegetius in. ii. inter militares exercitatiōes memorat cāpi decursionē ad quā cū excūt milites tubicine uocāte operant: & rursum tubicine admonente cessant. Supplicarent: supplicatiōes solēnes templatim facerent in honorē drusi. Marmoreū arcū: qles dicari solent imperatoribus ob uictoriam ex hoste partā: qles duos Romæ conspeximus in qbus trophea fabrefacta uisunt.
Cognomē Germanici cognomen. L. florus in q̄rto druso quod nunq̄ alteri senatus cognomē ex puincia dedit: traia
germanici no quoq; ut inqt Plinius panegyrista cū germaniæ psideret germanici nomen ex urbe missum fuit. Domitianū & ipsum germanici cognomentum usurpasse suo mox loco explicabitur.

M. AN. Gloriosi: gloriæ cupidi. Opima spolia: quæ a Romulo primum mox a Cornelio cosso. nouissime a marcello sunt relata.

Gloria stimulus PHI. Gloriosi: gl̄osos ī primis aīos extiulat glīa istar stiuli & icētiui: de q̄ ait flaccus. Tu solaiaios mētesq; puris glīa: a filio n̄ mīus uere q̄ graphice glīa dcā ē fax mētis hōestæ: mihi solā glīā uirtutis uberrimū fructū existimār: cuius cupiditate q n̄ tāgit: is mihi saxeus uī & stolido fatuitatis stupor cōfectus. Ciuil pditi ciuilitate. Opia spo. de opimis spoliis q̄ dux duci detrahebat ɔsecrabatq; ī tēplo iouis feretrii supiꝰ diximus: & a sfari scripsimꝰ i. iiii. pptii cōmētario & hoc referēdū ē ad aiuz gl̄iosū. Dissimlasse: hoc ad ciuilē drusi aīum referēdū ē q apte declarabat se: si unq̄ possꝫ restitutuꝝ rēp. ī pristinā libertatē: q̄ tūc a cæsaribꝰ opp̄ssa tene
pticulones bat: qd specimē maximū ē ī hoīe ciīlitatis. Ex pui. germāia. Cohrdē: ātiq pticulones dixerūt cohrdes ab co

De natiuitate Claudii & eius infantia.

Laudius natus est Iulio Antonio Fabio Affricano consulibus calendis Augusti lugduni eo ipso die: quo primum ara ibi Augusto dedicata est. appellatusq; tyberius Claudius drusus mox fratre maiore in Iuliam familiam adoptato Germanici cognomen assumpsit. infans aūt relictus a p̄re: ac p oē fere pueritiæ atq; adolescentiæ tp̄s uariis & tenacibus morbis cōflictatus ē: adeo ut aīo simul & corpore hebetato: ne p̄gressa qdē ætate ulli publico priuatoq; muneri habilis existimaret̄. Diu etiā atq; post tutelā receprā alieni arbitrii: & sub pedagogo fuit: quē barbaɿ & olim supiumētariū ex industria sibi appositum: ut si quibuscunq; de causis q̄ sęuissime coerceret ipse quodam libello conqueritur. Ob hanc eandem ualitudinem & gladiatorio mūere: qd̄ simul cū fratre memorię patris edebat palliolatus nouo more p̄sedit: & togæ uirilis die circa mediam noctem sine solemni officio lectica in capitolium latus est.

qd̄ ptes p̄rimonii sumāt. Defūctū: laudauit Liuius scri. laudatū fuisse drusum a cæsare augusto ī ictrico & sup̄mis eius fūeribus plures: honores exhibitos. cū aūt fūebres laudatiōes auctore Quītiliāo freqnter mādarent̄ magr̄atibus: nō potuit maior magr̄atus cōtingere druso quam Augustus oīum maxius. Cæsares suos: filios quos caiū & Luciū domi adoptauerat: ut supra retulimus. Tā hōestū exitū: Hānibal apud siliū optat sibi dare obitū tā honestū: quā datus est paulo emilio canēsi clade occūbēti. sic. n. ait li. x. punicoɿ. cū fata uocabūt. tale p̄cor nobis salua carthagine lætū. Elogiū: hic p epitaphio accipius elogiū: cū alibi p oī testificatione dicat̄ nō minus uitupatōis quā laudis: sicuti aň explicatius docuius.

Votū ānnibalis de morte antonia nūq̄ expuisse

Versibus cōpositis: Plato li. xii. de legibus epitaphia q̄tuor cātū heroicis uersibus cōfici debere p̄scribit: qbus laudes defūcti cōprehēdantur. Cicero quoq; platōicas leges emulatus. idem tradit lib. xi. de legibus. Ex Antonia minore: hæc est illa Antōia quā nūq̄ expuisse. Pli. solinusq; notificāt. Lugdūi: gēitale solū claudii fuit lugdunū ciuitas galliæ notissima: a q̄ lugdunēsem dici galliā aň dc̄m est. Ara ab augusto dicata: diximus supra ex auctoritate senecæ quēadmodū lugdunū colonia fuit numacii plāci: & olī tota incēdio deflagrauit: ubi fuit tēplū ab uniuersis galliæ populis cōi impēsa extructū dicatūq; augusto cæsari: aderat & ara dignitatis eximiæ gētiū. lx. nūero īscriptū hn̄s titulū: earūq; singulaɿ singulæ statuæ errectæ. post hāc arā altera erat ara ingēs locata.

ara dicata a. lx. gētibꝰ

Fr̄e maiore: germāico caligulæ p̄re. In Iuliā familiā: qn̄ adoptatus fuit a tyberio: q & ipse p adoptionem īsertus fuerat Iuliæ gēti. Tenacibus: nō facile desinētibus. Hebetato: morbus plerūq; cā est ut una cum corpe aīus hebetescat & deprauet̄. nā cū sit corpus aī organū sicut p̄hi dixerūt nō pōt aīus suū satis offm̄ facere orgāo male coagmēto. Muneri: offō. Post tu. rece. postq̄ exemit se p ætatem ex aliena tutela. receptū qnq; significat liberatū & assertum ut illud maronianū medioq; ex hoste recepi: & illud fruges receptas.

corpus aī organum

M. AN. Dissimulasse: celatū habuisse. Pristinū reipu. statum: qualis aň Cæsarem dictatorem fuisset de qua re datas ab eo ad Tyberium lr̄as atq; augusto p̄ditas alio tranquillus loco significauit. Suos cæsares: quos in familia adoptasset. Germanicum: caligulæ patrem. Liuillam: hæc illa est de qua ægra Augustus sub ipsum uitæ exitum eos q ex urbe uenerāt rogasse dicit̄: Claudium de cuius uita iam hic perget auctor dicere. Lugduni: unde comatæ galliæ pars nūcupata est. Ara augusto dedicata est: Strabo auctor est ad araris & Rhodam cōfluentem templum ait ab uniuersis gallis cōi designatum impēsa ibiq; aram præcipuæ dignitatis titulo. lx. gentium īscriptam. Fr̄e maiore: germāico. Adoptato: a tyberio augusti iussu. Hebetato: ībecilliore fc̄ō. Progressa ætate: ætate iā adulta. Post tutelā receptā: postq̄ sub tutore esse desiit.

PHI. Sub pedagogo: de pedagogis: in uniuersum hoc p̄cepit qntilianus ut sint eruditi: aut se nō esse eruditos sciāt. hac tempestate. Nō pauci pedagogi: de malis loquor: aut plagosi aut stupratores sunt discipulorū. & cū hoc hoīum genus maxīe impiosum sit ferula uice sceptri ītumescūt atq; īterim seinētes stulticiam sua p̄docēt. talis fuit claudii pedagogus īdoctus truculētus. Supiumētariū: eadē forma dr̄ iumētarius: quā armētarius & significat eum: q præest iumētis merito conquerebat̄ claudius sibi appositū fuisse tanq̄ custodem rectorēq; eū: q iumēta regere cōsueuisset: non aūt hoīes: q barbariā doceret non elegātiā: q sæuitia uteret̄ non hūanitate. Quibuscūq; de cāis: ēt leuissimis cū pœna delicto maior eē nō debeat. Ob eandē ualitudinē: qua afflictabat̄ aīo corpeq; hebetato. Cū fr̄e: germāico caligulæ p̄re. Memoriæ p̄ris: ritu exemploq; maioɿ: q ī fūere p̄rum gladiatoria spectacula edere solebāt. Valerius lib. ii. dictoɿ factorūq; memorabiliū testis ē gladiatoɿ munus primū romæ datū esse in foro boario Appio claudio Quinto Fuluio cōsulibus: dederūt aūt Marcus & Decius filii Bruti funebri memoria p̄ris cineri honorādo. Palliolatus: īdutus palliolo: ē aūt palliolū genus uestis formata p diminutionē a pallio dictiōe: uideturq; magis muliebris eē q̄ uirilis. Iuue. dorida nullo cultā palliolo. martialis hāc uolo q̄ facilis q̄ palliolata uocat̄. idē succida palliolo uelera qnq; petit. attn̄ iurisc̄ōsultus titulo de auro & argēto legato nūerat palliola īter uestimēta uirilia a palliolo aduerbiū fit palliolatim. Plautus palliolatī amictus sic īcessi ludibūdus. Nouo more: cū id uestimēti gēus usurpari nō soleat ab his: q p̄sidēt spectaculis. Togæ uirilis die: quo. s. togā uirilē īduit: q dies

receptum

pedagogi plagosi

Superiumētarius

munus gladitorū ī funere parentum

palliolatus

palliolati

De opera eius circa liberales disciplinas.

DIsciplinis tamen liberalibus ab etate prima nõ mediocrẽ operam dedit:ac sæpe expimenta cuiusq; ẽt publicauit. uerų nec sic quidẽ qcq̃ dignitatis asseq: aut spem de se commodiorẽ in posterum facere potuit. Mater Antonia portentum eũ hoĩs dictitabat: nec absolutum a natura sed tãtum inchoatum:ac si quẽ socordiæ argueret: stultiorem aiebat filio suo Claudio. Auia augusta pro despectissimo semper habuit:non affari nisi rarissime:non monere nisi acerbo & breui scripto aut per iternuncios solita. Soror Liuilla quum audisset quandoq; imperaturum: tam iniquam:tam indignam sortem populi Romani palam & clare detestata est. Nam & auũculus maior Augustus quid de eo in utranque partem opinatus sit:quo certius cognoscatur capita ex ipsius epistolis posuit.

Epistolę Augusti ad Liuiã de testimonio Claudii.

COllocutus sum cum Tyberio ut mandasti mea Liuia : quid nepoti tuo Tyberio faciundum esset ludis Martialibus. Consentit autem uterq; nostrum semel nobis esse statuendum quod consilium in illo sequamur. Nam si est αρτιοσ(ut ita dicam)ολοκληρόσ qd est qd dubitemus:qui per eosdem articulos &'gradus perducẽdus

est tyrocinii:de quo supra dixius affatim. Sine solẽni offõ: sine põpa & magnificẽtia in talibus diebus usitata. Quicq̃ dignitatis:p expimẽta publicationẽq; liberaliũ disciplinaų:q̃ ornamẽta & dignitatẽ maximã mortalibus idẽtidẽ cõciliare cõsueuerũt.scribit Tacitus neminẽ priscis tpibꝰ magnã potẽtiã sine eloq̃ntia cõsecutũ:idẽ testis ẽ ueteres romãos sibi ipsis psuasisse neminẽ sine eloq̃ntia aut asseq posse i citate aut tueri cõspicuũ & eminentẽ locũ: claudius tñ adeo erat p ualitudinẽ hebes & socors ut nec qdẽ p eruditionẽ asseq̃ret ullã dignitatẽ:fortassis qa in ĩpatore:& in eo q impaturus est aliud q̃rit̃ q̃ litteratura. Portẽtũ:ut nõ tã portẽtosus uideret̃ q̃ ipm portẽtũ. Absolutũ pfectũ: absoluet̃.n.iterdũ significat pficere.hic ille iocus ẽ Augusti cæsaris:q cũ multi Seuero Cassio accusante absoluerent̃: & architectus fori ipsius expectationẽ opis diu traheret:ita iocatus ẽ:uellẽ & cassius meũ foų accusasset. Socordiæ argueret:stulticiæ accusaret uetus est & latina locutio.Plautus eccũ uideo:q me miserã arguit stupri dedecoris:socordiã p ignauia posuerũt.Cato p stultitia posuit:tanq̃ p cõpositionẽ sine corde significet. Stultiorẽ Claudio:tanq̃ Claudius exẽplũ eẽt unicũ absolutæ cõsumatæq; stultitiæ. Augusta:liuia drusilla quæ augustæ cognomẽto decorata est post augusti matrimonium. Despectissimo:uilissimo contentissimo despicatissimo.

dignitas ex disciplinis

Absoluere

socordia

M.AN. Pedagogo:ductore custode moderatore. Barbaų:& iccirco ihumanũ & intractabilẽ. Iumẽtarium:qui iumẽta egisset. Eandem ualitudinem:corporis & animi imbecillitatem. Palliolatus Palliolo amictus ut parum mẽtis compos.erat enim pallium non patrius sed peregrinus habitus. Nouo more:nouo exemplo quum nemo antea tali habitu ludis præsedisset. Solemni:legitimo & consueto:experimenta noua opuscula. Publicauit:in apertum rettulit edidit. Ne se qdem:q̃q̃ uariarum disciplinaų præ se ferret cognitionẽ. Dignitatis:in republica administrãda. Portentum hominis:portentosum hominẽ. Socordiæ:ignauiæ. Auia augusta:liuia drusi mater. Audiuisset:ex mathematico aliquo seu auspice seu coniectore. Detestata:aduersata. Auũculus maior:si quidem minor Antonia Claudii mater:ex Antonio triumuiro & octauia Augusti sorore nata est:ergo Augustus maior auunculus quia maternæ auiæ frater. In utranque partem:bonam scilicet & malam. Cũ Tyberio:filio tuo. Nepoti Tyberio:Claudio nam Tyberius Claudius Drusus ab initio nominatus est. Consentit uterq; nostrũ:ambobus conuenit. In illo:Claudio αρτιοσ inter ολοκληροσ totus perfectus. Articulos:temporum momenta & oportunitates.Terẽ. uide ut in ipso articulo oppressit ελλαττῶσται minui. Eum:& sic enim legendum non eum etiam ut cæteri habẽt alter enim ordo non procedit βεβλάφσται καιειδ την τουσῶματοσ καὶ τησ ψυχησ αρτιοτητα:idest offensus est circa animi & corporis integritatem τα τοιαι τασκωπτειν κιμωκτυριζειν ειωθοτισ ημιν: hæc cauillari:& ridere consuetis. Estuabimus:sollicitũ & anxii erimus & præpudore feruebimus.

PHI. Aut p iternũcios:tanq̃ fastidiret cũ nepote stulto consociare sermonẽ. Audisset:a mathematicis. Tam indignam sortem:quod essent futuri sub imperio fatui & insipientis. Detestata:execrata . dolebat enim q; populus romanus futurus esset sub imperio principis tã fatui tãq; socordis detestatio apud iuriscõsultos significat denũciationẽ factam cũ testatione. Auunculus maior:supra diximus auunculũ maiorem siue magnũ dici auiæ maternæ fratrem:qui est in quarto affinitatis gradu ex transuerso:ut scribunt iurisconsulti. Augustus auunculus maior erat Claudii:cum frater esset octauiæ:ex qua nata erat Antonia Claudii mater. In utranq; partem:& laudationis & uituperationis. Capita:uulgo dicimus capitula. Collocutus sum:uerba sunt ex epistolis augusti.ad uxorem liuiam. Nepoti tuo tyberio:hunc claudiũ significat q appellatus ẽ Tyberius Claudius Drusus. Martialibus:in honorẽ martis ultoris:de quo dictũ est in secũdo.

detestatio

auunculus maior

sit per quos frater eius perductus sit. Sinauté ἐλαττῶσθαι sentimus eum etiã βεβλάφθαι καὶ εἰς τὴν τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἀρτιότητα præbenda materia deridéti & illum:& nos & nõ est hominibus τὰ τοιαῦτα σκώπτειν καὶ μυκτηρίζειν εἰωθόσι.Nam semper æstuabimus:si de singulis articulis tépoꝝ deliberabimus μὴ προϋποκειμένου ἡμῖν posse arbitremur eum gerere honores nec ne:In præsentia tamen quibus de rebus consulis curare eum ludis Martiali bus triclinium sacerdotum non displicet nobis:si est passu/rus se ab siluani filio homine sibi affini admoueri ne quid fa ciat:quod conspici & derideri posset : spectatur cum circa circenses ex puluinari non placet nobis.Expositus enim in prima frõte spectaculorum conspicetur.In albanum mon tem ire eum nõ placet nobis:aut esse Romæ latinarum die bus.Cur enim non præficitur urbi si potest fratrem suũ se/qui in montem.Habes nostras mea Liuia sentẽtias: quibus placet semel de tota re aliquid constitui:ne semper inter spẽ & metum fluctuemus.Licebit autem si uoles.Antõiæ quo q; nostræ des hanc partem epistolæ huius legendam:rursus alteris litteris Tyberium adolescentem:ego uero dũ tu abe ris quottidie inuitabo ad cœnam ne solus cœnet cũ suo Sul pitio & Athenodoro : qui uellem diligentius & minus πε/ρισπώμενος deligeret sibi aliquem:cuius motum & habitum & incessum imitaretur misellus ἀτυχεῖ ἐν τοῖς σπουδαίοις λίαν/ ...:ubi non aberrauit eius animus satis apparet ... χυ

Vterq; nrũm:ego & Tyberius liuiæ filius. ἄρτιος:græce dr̃ itéger.& ὁλόκληρος totus pfe ctus & iteger.sensus est augusti si Claudius ẽ itegris sensibus & ua/lidus aĩo & corpe nihil esse dubi tãdum:qn pducẽdus sit ad glori/am hisdẽ gradibꝰ:p quos germa/nicus fr̃ fuerat pductus.ἐλαττο/σθαι.i.minui & hebetari: siue ἠλαττῶσθαι.hoc est errare. βε/βλάφθαι:græca sũt uerba quoq; est ad uerbũ interp̃tamẽtũ nocu mẽto affectum eẽ circa corpis & aĩæ integritaté. τὰ τοιαῦτα σκώπτειν.i.talia deridere & sub sanare solitis. Æstuabimus:agita bimur uexabimur ãxietate & cu/ris.ora.æstuat & uitæ discõuenit ordie toto:trãslatio sumpta a flu ctibus maris æstuãtis. Articulis: momẽtis. μὴ προϋποκειμένου .i.ne subiacẽtẽ nobis. Cõsulis:cõ sultas ingris. Tricliniũ sacerdo/tũ:hoc pp salios dcm̃ existimo:q erãt sacerdotes dicati marti:& so liti erãt celebratis ludis lautissi/mas cœnas cõficere. uñ auctore porphirione est in puerbio salia/res cœnas dicere opiparas & co/piosas.Apuleius saliares se cœnas se cœnas crederet. p̃terea cœnæ

Saliares cœnæ

põtificũ epulis exq̃sitissimis erãt istructissimæ.Macrobius põtificũ cœnã memorat:in q̃ triclinia lectis ebur neis strata fuisse:in q̃bus põtifices cubuerũt: & edulia esculẽtiora multifaria fuisse testat̃.curare aũt triclini um is dr̃:q p̃est triclinio ut oĩa diligẽter in cœna apparent̃.græco uocablo uocat̃ architriclinus & sympo/siarches. Admoneri:tanq̃ a rectore & magro. Sibi affini:ita scribet tranq̃llus Appiũ syllanũ fuisse cõso/ceꝝ Claudii.p̃terea fuit.M.Syllanus nepos neptis diui augusti. Ex puluinari:tanq̃ ex loco religioso & no biliori:de puluinari supra diximus nõ pauca. In prima fronte:ex hoc colligit̃ eũ q spectabat ludos ex pul uinari:fuisse iter cæteros cõspicabilẽ utpote in primis ac honoratioribus spectaculis sedentẽ.igit̃ cũ in tali bus locis nõ sint collicãdi hoĩes fatuitate alia ue qua labe mõstrabiles merito noluit Augustus Claudiũ ut pote fatuũ atq; ridiculosum spectare ex loco conspicuo & eminẽtiori.ne esset causæ risus spectatoribus.

architricli/nus

symposiar/ches

M.AN. Articulis tempoꝝ:quotiẽs aliq̃d erit agẽdũ μὴ προϋποκειμένου ἡμῖν præ subiectũ & nobis. Posse arbitremur:totius cõsultatiõis rõ utꝝ quem talẽ hẽrent putandũ eẽt:posse nec ne gerere honores. Cõsulis:petis a me cõsiltũ.Ludis martialibus quos credo Augustus in dedicatiõe tẽpli martis ultoris cele brauit. Ab siluani filio:syllani potius legerim.nã &.m.Syllãi filia claudilla dcã ẽ qđ nomẽ arguit syllãæ fa miliæ claudiæ & affinitatẽ. Puluinari qd puluinar eẽt diximus. In pria frõte:uñ ab oĩbus possit cõspici. Latinaꝝ:diebus latinis feriis. Cur nõ p̃ficit̃ urbi.sensus ẽt si talis hñdus est:ut sine maiore nr̃o rubore cũ fr̃e albã sacroꝝ cã uẽire possit nõ uideo q̃ rõne nõ ẽt citati eũ p̃ficere possumus:abñtibus.n.magr̃atibus q ciuitati p eos dies præesset creabat̃.põponius iure cõsultus quotiẽs ĩnq̃t reipu. magistratus perficiscũtur unus reliq̃t̃ q ius dicat q p̃fectus olĩ ɔstituebat̃:postea latiaꝝ feriaꝝ cã itroductus ẽ:& quotãnis obseruat̃.
PHI. In albanũ mõte:ubi in honorẽ iouis lacialis fiebat sacꝝ:& p latinas ferias oẽs latini populi carmẽ accipe soliti erãt historia tradit̃ in Dionysio in.iiii. Præficit̃ urbi.q.d.põt p̃fectus urbi:q̃ dignitas amplis sima est cõstitui:si idoneus est ad celebrãdas latinas ferias albano mõte cum fr̃e germãico. In mõtẽ.s.alba num.ubi cõsules soliti erant sacꝝ facere ioui latiali.ex quo itelligimus augustum hæc scripsisse eo tpe.quo cõsul erat germanicus claudii frater:q cũ esset facturus in monte solẽne sacꝝ in dictis latinis feriis:quære/bat̃ liuia ab augusto:an una mittẽdus eẽt Claudius cũ germanico fratre cõsule. Inter spẽ et metũ:iter du/as cõtrarias affectiões:est.n.spes opinatio boni futuri:metuero egritudo futuri mali.tale est illud maronia/nũ spẽq; metũq; iter dubii. Fluctuemus:istar fluctuũ agitemur.iuxta illud magno curaꝝ fluctuat æstu.
Antõiæ:mr̃i.s.ipsius claudii. Tyberiũ adolescẽtẽ:claudiũ.s.Tybe.appellatũ. Cũ suo Sulpitio et Athino

spes metus

A

χρόαὐτοὐευγένεία. Itẽm tertiis litteris Tyburium nepotem tuum placere mihi declamantem potuisse peream nisi mea Liuia admitor. Nam qui tam σαφῶς loquatur: qui possit quum declamat ἀσαφῶς dicere quæ dicenda sunt nõ uideo. Nec dubium est quid post hæc Augustus constituerit & reliquerit eum nullo præter auguralis sacerdotii honore impartitum: ac ne hæredem quidem nisi inter tertios ac pœne extraneos: ne parte sexta nuncuparet legatoq; non amplius q̃ octingentorum sestertiorum prosecutus.

De honore cõsulatus eidẽ p Tyberiũ negato & secessu eius.

TYberius patruus petẽti honores consularia ornamẽta detulit: sed instantius legitimos flagitãti id solũ codicillis rescripsit quadraginta aureos in saturnalia & sigillaria misisset ei. Tunc demum abiecta spe dignitatis ad ociũ concessit modo in hortis & suburbano: modo domo modo in campaniæ secessu delitescens: atq; ex contubernio sordidissimorum hominum super ueterem segniciæ notam ebrietatis & aleæ quoq; infamiam subiit.

De gratia & fauore eius apud homines.

CVm interim (quamquam hoc modo agenti) nunquam aut officium hominum: aut reuerentia publica defuit. Equester ordo bis patronum eum perferendæ pro se legationis elegit semel cum

doro: hos inutiles & minus idõneos fuisse significat ad claudiũ excolẽdũ & uirtutibꝰ expoliẽdũ. sed potius accõmodatos ad corrũpẽdũ: trahunt a cõuersantibus mores: ut inqt Sene. & ut auctor. est aristoteles: q iusto tẽperantiq; se deiunxerit melior euadet. Si itaq; exui uitiis lõge a uitioꝝ exemplis recedẽdum est: corruptor fraudulẽtus. circunscriptor: aleator: a sotus: explodendi eliminandiq; sũt: cũ uel solo tactu & uisu nocituri sint. uiue cũ catõibus uiue cũ leliis: uersare cũ pbatis dege cũ lrãtis: quoꝝ cõuersatio tibi futura est & ornamẽto & emolumẽto. nã sicut ille q in sole ambulat colorat: sic q couiuit cum bonis colore bonitatis inpergit carendũ est nõ solũ crimine turpidinis sed etiam suspitiõe: quæ de nobis exoriri solet: cũ iter malos uersamur: q̃q̃ impoluti icorrupti ue ueꝝ ait Cyprianus. nemo ẽ satis tutus piculo pximis. Minus μετεωρος. i. minus subleuatus miusq; stolidus: nã græci metheoron sublimẽ uocant. ide metheora Aristotelis & Alberti magni: q corrupto uocabulo uulgus semidoctum appellat metaura. in his. n. rebus sublimibus tractat. ἀτυχεῖ. i. fœliciter agit ualde nimis iter studiosos. ἡ τῆς ψυχῆς. i. satis cernit animi ipsius generositas. Tyberiũ: Claudium. s. Peream: uerbum est imprecatoriũ. ita Oratius. peream male si nõ optimũ erat. ἀσαφῶς. i. obscure & idocte. σαφῶς: aperte & nitide. est aũt sensus: eũ q in quotidiano sermone: q maxime pspicuus esse debet obscure loquat: non credibile est eundẽ aperte loqui posse in declamatiõe: quæ suapte natura artificiosior est & subobscurior. Auguralis sacerdotii: de sacerdotio augurali & numero auguꝝ diximus supra ex auctoritate liuii: quoꝝ numerus erat impar. Impartitũ: decoratũ factũq; participem. Inter tertios: tertii hæredis ita secundis substituunt sicut secũdi primis: ut iã diximus. Extraneos: hæredes: qui testatoris iuri non sunt subiecti: extranei appellant. itaq; liberi quoq; nři qui in potestate nõ sunt: hæredes a nobis instituti: extranei hæredes dĩr: seruus quoq; a domino institutus extraneoꝝ numero habet. scribunt iurisconsulti extraneis hæredibus deliberãdi ptatẽ esse de adeũda hæreditate uel non adeũda. Parte sexta: sextante. Legato: inter legatario: Augusti fuit claudius sed in legato haud quaq̃ opulẽto & optimo.

Saluberrimum documẽtum

meteora metaura

Extranei hæredes

M. AN. De tota re: de tota Claudii uita & istitutiõe: Fluctuemus in motu & sollicitudie simus. Antõiæ quoq; nřæ: claudii mřis μετέωρος suspẽsus. Misellus claudius ἀτυχεῖ ἐν τοῖς σπουδαίοις ... qui fœliciter ita ualde iter studiosos aiax oĩno insanus itellige ut ille ... αὐτοῦ εὐγένεια ait eius generositas. Tertiis lrĩs: ad eãdẽ liuiã. Tyberiũ: claudiũ subaudi ἀσαφῶς pplexe & obscure σαφῶς pspicue. Cõstituerit. q. d. illũ nullo maiore pditũ honore relinqre. Inter tertios: q secũdis hæredibus substituebant: qppe qbus nulla pene spes erat hæreditatem aliqñ adeũdi. Parte sexta: solo sextãte q ex duodecim bonoꝝ partibus duas hẽt. Patruus: drusi q cladiũ genuit frater. Legitimos honores: nõ imaginarios ut erat triũphalia dedisse ornamẽta: sed publica mũera obeũda. Id solũ: ad ea. s. quæ petebant: munuscula se mittere ut puero & huic q adhuc parum saperet: rescripsit. In saturnalia: ad saturnalioꝝ luxum.

PHI. Tyberius: q princeps fuit post augustũ: frater Drusi & ita patruus Claudii. Legitimos. s. honores aliud est cõsulatũ gerere aliud ornamẽta cõsularia impetrare: cũ consulatus sit legitimus honos & magistratus: consularia uero ornamenta p indulgẽtiã principis ẽt illis dent: q nunq̃ ad cõsulatũ aspirauerũt: sicut insignia quæstoria & ornamẽta prætoria: decreta narcisco & crispino fuisse legimus. In saturnalia & sigillaria ad celebrandã saturnalioꝝ & sigillarioꝝ festiuitatẽ: sciendũ est aũt sigillarioꝝ celebritatẽ adiectã esse saturnalibus: & ita in septem dies ppagatã fuisse læticiã saturnaliciã. cũ prius saturnatia qnq; tm̃ dieꝝ nũero terminarent. hinc martialis saturnalioꝝ dies mõ qnq; nolat mõ septẽ. sic. n. ait septẽ saturni uenerat ante dies. scribit macrobius sigillaria lusum pbere reptãti adhuc ifantiæ oscillis fictilibus. illis. n. diebus sigilla: hoc ẽ

de sigillaribus pl'chra

A

parua simulachra fingebant ac uenalia parabant:q̇ hoies ꝓ suis capitibus offerr solebât in sacellũ ditis aræ saturni cohærés.iõ saturnalibus taliũ cõmertioꝝ celebritas cepta septẽ occupat dies:q erát feriati sicut aũt saturnalibus cerei missitabantur.ita in figillaribus figilla:q̇ arte fictili fingebât:totoq; hoc tpe alea ipũe exercebat.& sicut saturnalicia mũera appellarũt:quæ saturnalibus missitabant.ita figillaricia uocauerũt q̇ in figillaribus mittebant:spartianus:saturnalicia & figillaritia freq̄nter amicis inopinãtibus misit Hadrianus impator & ab his libẽter accepit & alia inuicem dedit.figillaria dicimus dies ipsos atq; festiuitatem sicut saturnalia & ita in hoc loco accipit.præterea figillaria dici locũ ipm in quo figilla fingebât & uenalia ꝓponebant testis est gellius:qui sic ait in q̇nto apud figillaria forte in libraria ego &.L.paulus poeta uir memoria nra doctissimus cõsideramus obseruauimus mẽtionem fieri de figillaribus apud iuriscõsultos in hoc significatũ uidelicet ꝓ loco in urbe Roma.in quo nõ solũ figilla sed ẽt uasa uenalia ꝓponebant.sic.n.ait scæuola libro de legatis tertio.pr̃familias ita legauit.lãces duas leues q̄s de figillaribus emi:dari uolo is de figillaribus leues q̇dem nõ emeret.lãces ẽt emptas hẽbat:q̄ friuola q̄ futulis q̄ ridicula deus bone est Accursii interpretatio.q figillaria exponit ꝓ gñe uasoꝝ.mox tanq̄ aliq̇d luculẽtius excogitasset ait esse genus uẽditoꝝ est ne hoc iterpretari lege an inquinare.talia iterpretamẽta cãdidatos legũ ĩficiũt haud dubie nõ instituũt.quæ nescire melius est:cũ sint dedocẽda potius q̄ docẽda:habet tñ hic egregius enarrator sectatores nõ paucos: adeo adictos:ut nefas esse existimẽt piaculumq; cõmitti:si uel unguem latum ab ipsius iterpretatiõe discesserint:tãq̄ unus & unicus sub oĩ coelo sit iuris ciuilis illustrator:q nõ tm̃ cutem sed sanguinẽ & medullã legum possit eruere.pecũias aũt ut ad rẽ redeamus.in figillaria dari soli solitas docet spartianus cũ de Antonio caracallo scribẽs ait:q̇ a parẽtibus gr̃a figillarioꝝ accepat:ea uel cliẽtibus uel magistris spõte donauit id munus figillariciũ dicebat.Sene.li.i.eplaꝝ ego sum foelicio:cui solebas figillaricia afferre.mendosi:codices hñt figillaria.flauius uopiscus.tradit Aurelianũ ĩstituisse uxori & filiæ annuũ figillariciũ: Ex cõtubernio sordidissimoꝝ:scri.Hierony.dñaꝝ mores sæpe ex ancillaꝝ moribus iudicari:ita q cũ sordidis & aleatoribus uiuit iter sordidatos & aleones nũerari solet:q̄rit Aristo.i ꝓblematis:cur q iusto & tẽperãti & bono uiro se iũxerit melior in his bõis aĩ euadet q uero cũ sano traxerit morã nihilo fiet robustior:qa.s.bõa corpis aĩo imitari ñ possumus:bõa ãt aĩ possumus:claudius igit dũ uersat cũ ebriosis & aleatoribus ĩfamatus est. Præter segnitiæ notã & suggillatiõem:tanq̄ & ipse ebrietati idulgeret & aleæ. Bis patronũ:ut patrociniũ suscipet ordinis equestris in legatione.perferenda:tanq̄ idoneus esset:qui fieret orator impetrabilis.

M.AN. Et figillaria:quæ saturnalibus dono mittebant spartianus saturnalicia & figillaricia frequenter amici inopinantibus misit dabat autem ir primis pueris quod idem auctor alibi demõstrat q̄ a parẽtibus figillarioꝝ gr̃a accepat id uel cliẽtibus:uel mag̃ris spõte donauit:erãt itaq; figillaria puæ imagies fictilibus descriptæ a fignis dicta.Mar.in apophoretis gloria tã pui nõ ẽ obscura figilli & rursus sum fragilis s3 tu mo neo ne sperne figillũ. Mõ domo:usitatius domi. Sup ueterẽ notã:fignitiæ & ignauiæ infamia. Aleæ:lusus. Patronũ:ut suã ad cõsules cãm ageret. Oppressum seianũ gratularent:sic liuius ut uictoriã philippus ipsi populoq; romano gratularet. Spectaculis:Iter spectandũ. Aduenĩeti:theatrũ ingrediẽti.

deportandum Romam corpus Augusti humeris suis a consulibus exposcerẽt.Iterum cum post oppressum Seianum apud eosdem gratularentur:quin & spectaculis aduenienti assurgere:& lacernas deponere solebant:senatus quoq; ut ad numerum sodalium augustalium sorte ductorum extra ordinem addiceretur censuit. Et mox ut domus ei:quam incendio amiserat:publica impensa restitueretur:dicẽdæq; inter consulares sententiæ ius esset.Quod decretum abolitum est excusante tyberio imbecillitatem eius:ac damnum liberalitate sua resarturum pollicente:qui tamen moriens & in tertiis hæredibus eum ex parte tertia nuncupatum legato etiam circa sestertium uicies prosecutus:commendauit insuper exercitibus senatui:populoq; romano inter cæteras necessitudines nominatim.

PHI. Deportãdi corpus Augusti:decuriões mũicipioꝝ & coloniaꝝ a nolla bouillas usq; deportauerũt corpus Augusti:a bouillis eq̄ster ordo suscepit:urbiq; ĩtulit atq; ĩ uestibulo domus eius collocauit Claudius noĩe eq̄stris ordĩs hanc pegit legationẽ apud senatũ:ut.s.ordini eq̄stri deportatio corpis Augusti demanderet. Iteꝝ.s.patronũ Claudiũ elegit ordo eq̄ster. Apud eosdem.s.senatores.latine & elegãter dicĩus tibi gratulor uictoriã.Plautus in captiuis:ubi q̇sq̄ uidẽt eũr obuiã gratulanturq; ea rẽ. Solebat: sensus est eq̄ster ordo in honorem Claudii solitus erat lucernas deponere in spectaculis;ut.s. togati nõ lacernati una cũ ipo Claudio spectarẽt.depositio.n.lacernaꝝ signũ erat ueneratiõis cũ id uestimẽti genus ĩ spectaculis usurparet:de quo supra copiose diximus.ꝑterea in Augusto explicatũ est quẽadmodũ princeps noluit quẽpiam nisi positis lacernis togatũ cõsistere in circẽsibus spectaculis. Sodaliũ augustaliũ:Tyberius Cæsar Iuliæ gẽti sacrauit sacerdotes.q dicti sunt sodales augustales:sicut olim tale sacerdotium Romulus tatio rẽgi sacrauerat.auctor Cor.tacitus li.xviii.ꝑterea legimus impatoribus defunctis sacratos fuisse sacerdotes:q sodales cognomiati

Sigilla

Sigillaricia

Sodales augustales

De consulatibus eius & gestis per eum.

SVb Caio demum fratris filio secundam existimationem circa initia imperii omnibus lenociniis colligente: honores auspicatus: cõsulatum gessit una per duos menses: euenitq; ut primitus ingredienti cum fascibus forum præteruolans Aquila dexteriore humero cõsideret. Sortitus est & de altero consulatu in quartum annum: præseditq; nonnunquam spectaculis in Caii uicem: acclamante populo fœliciter partim patruo imperatoris: partim Germani fratri.

De contumeliis eidem per ludum illatis.

NEc eo minus contumeliis obnoxius uixit. Nam & si paulo serius ad pdictam cœnę horam occurrisset non nisi ægre & circuito demum triclinio recipiebatur. Et quotiens post cibum addormisceret (quod ei fere accidebat) olearum ac palmularum ossibus incessebatur: interdum ferula flagroue: uelut per ludum excitabatur capreis: solebant & manibus stertentis socci induci ut repente expergefactus faciem sibi confricaret.

De discriminibus quæ passus est.

SEd ne discriminibus qdẽ caruit primũ in ipso cõsulatu: qd Neronis & Drusi fratrum Cæsaris statuas

fũt a noie illius cui dicabant. hic
ait Iulius capitolius antõino pio
sacratos fuisse sodales cognomia
tos antõianos: idẽ sodales antõia
nos Mar. Antonio ĩpatori, datos
fuisse tradit spartiáus quoq; pdi
dit flãminẽ & sodales heluianos
sacratos fuisse heluio ptiaci. ĩfra
sodales uñ — dicet tráqllus galbá iter sodales
augustales fuisse cooptatú. soda
les aút gñali uocabulo ab eo dcí
qd una sederét & eént hoc ẽ epu
larent: uel q ut ĩterpretat Augu
stinus nuncupat simul edales eo
sodalitates — qd sil edãt: hinc sodalitates ĩstitu
tæ: quas Cato senior apud Cice
ronẽ se iuuene cœptas eẽ testat.
Caius iuriscõsultus titulo de col
legiis ait sodales eẽ q eiusdẽ colle
gii sint: q multú simul habitátes
sunt. mãdatis pricipalibus pcipit
psidibus puinciaꝶ. ne patiant eẽ
sodalitia — sodalitia: tanq̃ collegia sint illici
ta. Sorte ductoꝶ: sensus est cú
p sortitionem sodales augustales
eligerent uoluit senatus: ut clau
dius honoris cá extraordinarius
ltio núero adiúgeret. Publica ĩ
pẽsa: memoriæ pditú ẽ a scripto
ribus luculẽtis honorẽ húc q̃ paucissimis cõtigisse. ut impensa illis publica domus ex ædificaret. Ná Vale
quibus domus publice ædificata — rio maxio inter alios honores domus pnblice fuit ædificata in palatio. pterea Cicerõi domú pecũia publi
ca ædificatú fuisse testat Asconius: & ipsemet Cicero sæpe gloriatus est. Inter cõsulares. in senatu romano
in dicẽda snia primi rogabant cõsulares: uel ĩter primos. uñ ait Gellius obseruatú fuisse. ne qs queq̃ ex alio
quá ex cõsulari loco sniam primú rogaret: cú id extra ordinẽ fieret: Claudio id honoris cõcessum est ut sen
tentiá in senatu dicere posset ĩter cõsulares: hoc est eos q iam fuerát cõsules: q̃uis ipse nõdú ad cõsulatú pue
nisset. Decretú: de restituẽdá. s. domo Claudii publico sumptu: & de dicẽda ĩter cõsulares snia. Imbecil
litatẽ: hoc ad sniam dicẽda referẽdum est. Damnú resarsuꝶ: hoc ad domú incẽdio asumptam referẽdú.
Tertii hæredes — resarsuꝶ aút dixit q̃si compẽsatuꝶ. In tertiis hæredibus: quẽadmodú scdi hæredes dñt instituto hæredi
substituti: ita secúdis hæredibus tertii hæredẽs substituunt: & ut aiút iuriscõsulti põt qs in testõ suo plures
Legatarius — facere gradus hæredú: utputa. si ille hæres nõ erit ille hæres esto: & deinceps in q̃tú uelit testator substitue
nomiatim — re põt. Ex parte tertia: ex triente. Legato: inde legatarius dictus q legata consequit. Cæteras necessitu
dines: necessarios & cognatos. Nominatim: nuncupatim: uerbum est iurisconsultoꝶ. namq; libro. xxviii.
digestoꝶ titulo de liberis & posthumis sic ingt Vlpiáus: quid sit nominatim exhæredari uideamus. nomẽ
& prænomen & cognomen eius dicendú est. an sufficit unum ex his? & constat sufficere.

M. AN. Lacernas deponerent: aut qua transiturus esset susternerẽt: aut certe ut núc apto capite supiorẽ aliquẽ officii gfa excipimus ita illi positis lacernis: sed neutrum qd sciam legere est. Quidá lucernas legunt sed quid sibi uelint non uideo. Sodaliú augustalium: si flamines sodales & templa sunt Cæsarum qbusdá post mortem decreta: capitolinus unde inquit ei templum constructum dati sacerdotes Antoniani & sodales & flamines & omnia quæ de sacratis decreuit antiqtas. Damnum: cladem illá paꝶ sanementis cõcussiq; morbo corporis aut certe ignominiá quod auctor eius decreti abolendi fuisset. Res arturum: supplectuꝶ. Necessitudines: necessarios. Nominatim claudii noi expresso. Scdam existimationẽ benignitatis & clæmentiæ opinionẽ. Oibus lenociniis: blãdimentis. Colligente: captante. Auspicatus: rite occepit. Ad dexteram: quod adhuc auspicatius fuit. Partim patruo: mõ imperatoris patruum modo germanici fratrem appellando. Cõtumeliis: iniuriis. Recipiebat: a conuiuaꝶ aliquo loco cedebatur.

PHI. Sub Caio: Caligula. Scdam existimationẽ: fauorabile & plenú benignitatis nomen. Lenociniis: blãdiciis & illecta mẽtis. Colligẽte: aucupate. Honores: auspicatus: magratus ĩcipiens. Vna: cú Caligula Cæsare. Ingrediẽti cú fascibus: ĩ Iulio cæsare denarrauimus quẽadmodú fasces primi mẽsis cõsul sumebat
Aquilæ honor — ille prior q erat maior natu plurisq; liberos quá collega hẽbat. igit ob ætatẽ fasces sumẽdi claudio prás scá
ẽ a Caio Cæsare. Aqla: scribit Sene. lib. ii. q̃stionú naturaliú aqlæ húc honorẽ datú fuisse: ut magnaꝶ reꝶ

faceret auſpicia & ut auctor ẽ Seruius mĩora auguria maioribus cædũt nec ullaꝶ ſũt uiriũ licet priora ſint: hinc auguria cornicis & colũbaꝶ ſup uẽiẽtia aqla abſolent: ſicut qcqd aqlæ portẽderũt iteruẽtus fulminis tollit. Dexteriore:nõ oẽs aues ab eadẽ pte ratũ faciũt auſpiciũ: ſed ſicut ſiniſtra cornix & picus faciũt ratũ ſic a dextera coruus & aqla.hic illud plautinũ ex aſinaria picus & cornix ẽ ab leua:coruos porro ad dextra cõſuadẽt.apud Liuiũ & Diõyſiũ legimus quẽadmodũ aqla auſpiciũ fecit regni Tarqnio priſco Romã cõmigrãti. In qrtũ ãnũ:hoc ẽ ut poſt primũ cõſulatũ qrto demũ ãno iniret ſcdm. Præſedit:ueluti ppoſitus & agonitheta. Partim patruo:hæ duæ populares acclamatiões fœlicitatẽ portendebãt Claudio qbus mõ patruus impatoris caligulæ acclamabaẽ mõ germãici fr. Obnoxius:ſubiectus. Egre:difficulter. Triclinio lecto diſcubitorio. Recipiebaẽ:a cõuictoribus & diſcũbẽtius. Inceſſebaẽ: pcutiebaẽ impetebaẽ. hac tẽpeſtate pueri oſſiculis ceraſoꝶ:q̃ digitis exprimũt iceſſere hoĩes ludibrii cã cõſueuerũt:ſcribit porphirio oratiãus interps ſolere amãtes duobus primis digitis cõpreſſare pomoꝶ ſemia eaq; mittere in camerã uelu ti augurtũ:ut ſi camerã cõtigerint ſpare poſſint ad effectũ pduci qđ aĩo cõceperũt. Poſt cibũ obdormiſceret:ſcri. Ariſto.ſõnũ a cerebro pficiſci:q maxie cibũ ſubſeq cõſueuit.uñ ait Lucre.i.iiii.deide cibũ ſeqẽ ſomnus:qa q̇ facit Aẽr.hæc eadẽ cibus in uenas dũ diciẽ oĩs:efficit:& multo ſopor ille grauiſſimus extat:quem ſaẽ aut laſſus captas.Claudius obdormiſcẽs in mẽſa ludibrii cã & cõtemptiõis iceſſebaẽ oſſiculis oliuaꝶ:q̃ ſunt orbiculata:q̃ a columella ſauſæ noiantẽ ſic ſcribẽte in.xiii.& cũ eſt oliua i ſanſam redacta tũc ſal coctus trituſq; manu pmiſceẽ cũ cæteris aridis cõdimẽtis:oſſa uero palmaꝶ ſiue dactyloꝶ ſunt oblõga.Plinius lignũ appellat:idq; in pleriſq; ait eẽ umbicilatũ:qđ eſt ſemen ipſaꝶ palmaꝶ:& ut utar ipſius Plinii uerbis:palmaꝶ aliis breuius lignũ in pomo:aliis lõgius his mollius:illis durius:qbuſdã oſſeũ limatũq; dente cõtra faſcinãtes religiõe politũ:aliud pluribus ueſtitũ:paucioribus ue tũicis.aliud craſſioribus tenuioribus ue. A capreis:qdã exponũt capreas p meretricibus qđ ſentire ridiculũ eſt:alii capreas accipiũt p iſula de qua dcm̃ eſt in Tyberio:tanq̃ illic & nõ Romæ tales cõtumeliæ in Claudiũ pperrarentẽ.uetuſtus & pinde emẽdatus codex debet a tropeis:q̃ lectio mihi in primis placet:ut ſit ſenſus Claudiũ obdormiſcentẽ in cõuiuio iceſſi ſolitũ oſſibus oleaꝶ nunq̃ ferula cædi & ita ueluti p iocũ excitari a ſomno p cõuiuas:q ſtatim ſe conuertebant ne ab ipſo Claudio dephenderentẽ auctores cõtumeliaꝶ:ſicut hodie quoq; ſæpe fieri ſolet:ut q alteꝶ uellicat i ſeſtatq; in cõuiuio ſe ipm auertat diſſimulamẽti cã.tales aũt dictiõe græca tropei uocantẽ:qſi uerſarii. Τρωπῶ.n.græce ſignificat uerto:& ꝥ ρσπὴ uerſionem.inde & tropei uẽti uocantẽ cũ e mari redeũt: quoꝶ meminit Pli.in.ii.& Ariſto.in pblematis:interpres Ariſtotelicus tropeos interpretatus eſt uerſarios. Socci induci:calciamẽta idui. Confricaret:manibus.ſ.calciamẽto loco inductis. Fratrũ Cæſaris.ſ.caligulæ ſuperius enarratũ eſt quẽadmodũ nero & druſus fratres Caligulæ a Tyberio perempti fuerunt.

Picus & cornix a leua

Sanſæ oſſicla oliuaꝶ oſſa palmarũ lignum

Tropei q

tropei uẽti

M.AN. Obdormiſceret:dormire inciperet. Fere:ſemper oſſibus digitorum compreſſu excuſſis per cõtemptum petebatur. A capreis:impudicis & proſtitutis ſic ſupra hircum uetulum capreis natura ligurire. Socci:ſocci calciamenti genus qui & clauis ſuffixi clauati dicebantur.

ſegnius locandas ponẽdaſq; curaſſet. pœne honore ſummo tus eſt. Deinde extraneo. uel etiam domeſticorum aliquo deferente aſſidue uarieq; inquietatus. Q uum uero detecta eſſet Lepidi & Getulici coniuratio: miſſus in Germaniam iter legatos ad gratulandum etiam uitæ periculum adiit. In dignante ac fremente Caio patruum notiſſimum ad ſemiſſum quaſi ad puerum regendum:adeo ut non defuerint qui traderent præcipitatum quoque in flumen ſicut ueſtitus ad uenerat: Atq; ex eo nunquam non in ſenatu nouiſſimus conſularium ſententiam dixit:ignominiæ cauſa poſt omnes interrogatus. Etiam cognitio falſi teſtamenti recepta eſt: in quo & ipſe ſignauerat. Poſtremo etiam ſeſtertium octogies pro introitu noui ſacerdotii coactus impendere ad eas rei familiaris anguſtias decidit:ut quum obligatam ærario fidem liberare non poſſet.in uacuum lege prædiatoria uenalis pependerit ſub edicto præfectorum.

PHI. Segnius locãdas: ſtatuæ ponẽdæ ſũmatibꝰ locabantẽ:qđ cũ ſegnius fcm̃ eẽt a Claudio cõſule in ſtatuis fratꝶ caligulæ impatoris paꝶ abſuit:qn a ꝯſulatu ſubmoueretẽ. Deferẽte: iſimulãte accuſante iprimis apud caligulã.q ut auctor ẽ Ioſephus lib.undeuigeſimo antiqtatũ: ſtudebat claudiũ iterficere & cũ honeſtas occaſiões exqreẽ nõ poſſet ſubornauit caliſtũ libertũ ad calũnias in claudiũ ſtruẽdaſ.ſed eũ diuinitas a caii ueſania liberauit. Lepidi & getulici:q in Caiũ Caligulã cõiurauerãt &.n.pluribus cõiurationibus in Caiũ cæſarẽ cõſpiratũ fuit ſʒ una & altera detectæ fuerũt. In germaniã:ubi erat caligula q expeditiõem ſuſcepat aduerſus batauos:& egreſſus ſueuiam ſtrenue nihil fecerat ut ait eutropius. Ad gratulãdũ:ut gratularetẽ Caio reipu.noie ob detectã cõiurationẽ.iterdũ gratulari ẽ gr̃as agere:i quo ſignificat eſt illud Scipionis admodũ ſcitũ cẽſeo relinq̃mus nebulonẽ hũc:eamuſq; nũc ptinus Ioui optio maxie gratulatũ. Fremẽte caio:liuius de Annibale ait.frẽdẽs fremẽs gemẽſq; ac uix lachrymis tẽperãs:dr̃ legatoꝶ uerba audiſſe. Patꝶ:

gratulari

claudiũ. Nũq̃ nõ:femp. Nouiſſimus cõſulariũ ultimus fuit:ſp Claudius ĩdicẽda ſnĩa ĩter eos:q ſicut ipſe
cõſulatũ geſſerãt. Interrogatus.ſ.ſniam:nã q ultio loco ſniam i ſenatu rogari ſolet.magis ignominiæ cã quã
dignitatis rogari uĩ. Et ipſe ſignauerat:ſeptẽ ſignatores teſtõ ſignãdo adhibẽdos eẽ docẽt iuriſcõſulti:ſi qs
uero falſo teſtm̃ ſignaſſet legis corneliæ pœna tenebaĩ hinc illud ſatyricũ.ſignator falſo. Pro itroitu noui
ſacerdotii:ſodaliũ.ſ.Auguſtaliũ cui ſacerdotio extra ordinẽ additus ẽ ex decreto ſenatus. Lege p̃diatoria:
qua.ſ.p̃dia tam ruſtica q̃ urbana uẽui ſubiiciunĩ:a p̃diis.n.p̃diatoria lex nũcupata:uñ & p̃diatores dictĩ cõ

lex prædiatoria
p̃diatores

ſulti peritiq; iuris ad p̃dia ptinentis:ſcribũt Vale.lib.viii.& cicero in oſone p.Cor.balbo Sceuolã cũ de iu
re p̃diatorio cõſulereĩ ſolitũ eẽ conſultores ſuos reiicere ad furiũ & caſeliũ p̃diatores:cũ aſſiduus uſus uni
rei additus & ĩgeniũ & artẽ ſæpe ſupet. In uacuũ uenalis:ea res:q̃ uẽditioni ſubiiciĩ.cuius emptor nõ iue
niĩ:dr̃ pẽdere uenalis in uacuũ.& ita claudius in uacuũ hoc eſt nõ repto emptore pepẽdit uenalis ſub edi
cto p̃fectoꝝ ærarii.cui debebat:iõ aũt pepẽdit in uacuũ qa nullus emere uolebat bona:q̃ ſoluẽdo nõ eẽnt.
talis.n.erat claudius:q̃lis lyco Plautius argẽtarius:q ait ſit reddo qbꝫ debeo plus alieni ẽ. Præfectoꝝ.ſ.æra
rii:olĩ q̃ſtores urbãi p̃fecturã ærarii admiſtrabãt:q̃ Auguſtus ad p̃torios uiros p̃tores ue traduxit. Eo de
ſiderãte.ſ.Caligula:q cũ eẽt ĩtra regalia rectũ dimiſit iter deflectẽs ad locũ anguſtũ ubi ĩſpecturus erat pue

dieta
dictarii

ros arti ſcenicæ p̃paratos. Dietã:dieta ſignificat cœnationẽ ſiue locũ i domo:ĩ quo hĩtamus a dieta dicta
rii dcĩ miſtri dietæ deſeruiẽtes quoꝝ meminit Vlpiãus titulo de functo ĩſtructo:apud eoſdẽ iuriſcõſultos
titulo de extraordiariis crimĩbus legimus dictarios appellari eos:q in aliẽa cœnacula ſe dirigũt furãdi aĩo:

Correcta dictio iuriſcõſultorum
Dietetica medicina
diuiſio medicinæ

quos pluſq̃ fures puniẽdos eẽ docet Vlpiãus.corrigẽda eſt obiter mẽdoſa dictio apud eoſdẽ iuriſcõſultos
titulo de effractoribꝫ:ubi ſic ſcriptũ ẽ.ſili mõ & ſoccullarii & detractarii erũt puniẽdi tu p detractarii emẽ
da dictarii:accipeq; p his:q in dietis furanĩ.de qbus ait Papinius i.ii.ſiluaꝝ:una tñ cũctis pcul eminet una
dietis:dr̃ dieta uerbo græco Διαιτῶμαι qd̓ ſignificat uiuo & uerſor.in his.n.cœnaculis uiuimus & uer
ſamur.uñ ẽt dieta noĩaĩ uictus & mediciæ ps dietetica nũcupata:quæ uictu medeĩ:eſt.n.medicina in tris
ptes diducta:indieticã q̃ uictu in pharmaceuticã:q̃ medicamentis:in chirurgicã:q̃ manu morbos curat:de
dieta ſic ſcribit Sceuola iuriſcõſultus.lib.iii.de legatis liberto meo ex domo mea:q̃ liberis meis dedi: dietã
in qua habitaui itẽ cellariũ iũctum eidẽ dietæ ab hærede meo ei concedi uolo.dietam ſidonius interpre
tari uideĩ cœnaciũculam eẽ:cũ ait in epiſtolis:ex triclinio fit in dietã ſine cœnaciũculã trãſitus.leges apud
Pliniũ ſæpe zetam & zeteculã noiari:q dietæ & dieticulæ elegantius dicereĩ:qd̓ ſi codices pliniãos ſine mẽ
dis haberemus talis opinor lectio facile appareret.eſt.n.q̃dam cognatio inter.D.&.z.ut odor ὄζω p.medẽ

Medẽtius mezentius

tius mezentius:fortaſſis ita dieta & zieta fieri potuit:q mox per contractionem zeta dicta eſt.

M.AN. Locãdas:opificibus decernẽdas. Ponẽdas:publico loco erigẽdas. Deferente:accuſante falſis
cribus in eũ apud caligulã graſſante.Ioſephus:Pollucẽ ſeruũ ait caligl̓a ãnuẽte falſis at capitalibus criatiõi
bus claudiũ icesſere aliq̃diu pſeueraſſe.Gratulãdũ:ut publice ei noie gratulareĩ. Ad pueꝝ:ad ſe uelut pue
rũ. Recepta:ut cognoſcereĩ. Signauerat:ex ſignatoribus unus fuerat p itroitu noui ſacerdotii quũ augu
rale ſacerdotiũ adiiſſet. In uacuũ lege p̃diatoria:ſic Cic. p Cornelio &.n.ſi.Qu.Sceuola ille augur quũ de
iure p̃diatorio conſulereĩ hõ iuris pitiſſimus cõſultores ſuos nõnunq̃ ad furiũ & caſſelliũ p̃diatores reiicie
bat:hæc Cicero.q̃ſiui ego a iuriſciæ pitiſſimo quodã qd eſſet p̃diatoria lege in uacuũ pẽdere qd̓ Tranqllus
p̃ſſe admodũ & obſcure poſuiſſet:tũ ille Veterẽ ait aberatoꝝ ignominiã tãgit ſiqdẽ iurecõſultus in dige
ſtis demõſtrat eos q nõ eſſent ſoluẽdo ſublimiore loco altero tm̃ pede & manibus ſubnixos pẽdere ſolitos
p qd argueret nihil pdioꝝ aut fortũaꝝ ſupeſſe illis amplius:ne ſoli qdẽ tm̃ ut in eo plãtis cõſiſtere poſſent
ſed ego poſtea digeſtoꝝ uolũina ſcrutatus locũ nõ repio ſi lectiõis inſolẽtia nõ me fefellit. Vẽalis aliogn:
uenalis.q.d.niſi ea ignominia debitoris nomẽ declinaſſet ab ærarii p̃fectis ueniſſet ut ærario illud octogi
es ſextertiũ recupareĩ. Pepẽderit:ſic alibi reos q añ qnquẽniũ pximũ apud æratiũ pependiſſent.

PHI. Hermeũ:ſoliti erant ue
teres uidere noia cœnatiõibus:
& cubiculis a noibus deoꝝ ſicut
lucullus tricliniũ hẽbat nomine
apollinẽ in quo lautiores cœnas
pare ſolebat:uñ illd̓ celeberrimũ
eſt cœnabaĩ in apolliẽ ſic & her
meũ ab herme.i.Mercurio dcm̃
exiſtimamus.Alexãder romanus
ĩpator fecit ĩ palatio dietas noĩe

Dietæ mãmeæ

mãmeas in honorẽ mr̃is mãmeæ
quas uulgus impitum poſtea ad
mãmã uocitauit.hac ẽt tẽpeſtate
in edibus principum ſunt cubi
cula uariis noĩs : ut aliud pſitaci
aliud pauonũ:aliud colũbaꝝ uo
citeĩ:a noibus quoq; diuoꝝ no

De initio imperii Claudii.

PEr hæc ac talia maxima ætatis pte trãſacta qnqua
geſimo anno imperiũ cœpit:q̃tũuis mirabili caſu.
Excluſus inter cæteros ab ĩſidiatoribus Caii:quũ
quaſi ſecretũ eo conſiderante turbam ſũmouerent : dietam
cui nomen eſt Hermeum receſſerat. Neq; multo poſt rumo
re cædis exterritus:p̃poſita ad ſolariũ proximũ interq; præ
tenta foribus uela ſe abdidit:latentẽ diſcurrens forte grega
rius miles aĩaduerſis pedibus e ſtudio ſciſcitandi q̃ſnam eẽt
agnouit:extractũq; & præ metu ad genua ſibi accidentem:
impatorem ſalutauit.hinc ad alios cõmilitones fluctuantes
nec qcq̃ adhuc frementes pduxit:ab his lecticæ ĩpoſitus:&

quia sui diffugerant uicissim succolantibus in castra delatus est. tristis ac trepidus miserante obuiam turba quasi ad pœnam raperetur insons. Receptus intra uallum inter excubias militum pernoctauit aliquanto minore spe q̃ fiducia. Nã consules cum senatu & cohortibus urbanis forum capitoliumq; occuparant: asserturi communem libertatem: Accitusq; & ipse per tribunum plebis in curia ad suadenda: quæ uideretur uise & necessitate teneri respondit. Postero uero die senatu segniore in exequendis conatibus per tedium ac dissensionem diuersa sentientium & multitudine quæ circunstabat unum rectorem iam & nominatim exposcente: armatos pro cõcione iurare in nomen suum passus est: promisitq; singulis quinadena sestertia: primus cçsarum fidem militis etiam præmio pigneratus.

minamus cubicula & cœnatiões. ut apostoli Petri: ut Pauli. & cõsimiliter. Ad solariũ: latini solaria uocãt plana tecta quæ alio noie meniana nuncupant. q̃ græci dicũt domata ut supra docuimus ex interptatione Hieronymi: alias solariũ accipit ꝑ horologio. ꝑterea solariũ appellãt iuriscõsulti titulo ne qd in publico fiat: uectigal: qđ ꝑ solo pendit & ex eo solariũ dcm. hic accipit solariũ ꝑ meniano: sicut in scdo regum ubi scriptum est: qđ dauid deambulãs in solario domus regiæ uidit bersabé se lauanté ex aduerso sup solariũ suũ. Se abdidit: Iosephus li. xix. Claudius egrediebat de theatro Caio mortuo & domo Cæsaris nece turbata in Augusto ꝑ sua salute cõsistens: & in quodã loco arctissimo deueniés se celabat: q nequaq̃ de sua salute securus stabat: in quodã loco sup paucos gradus obscuritate celatus. itidé. vi. Aurelius ait claudiũ deformi latebra latẽté fuisse abreptum a militibus. Prætéra foribus uela: aulea significat q in domibus principũ añ hostia pretendi solét. Lãpridius Alexãdrũ romanũ impatoré ea fuisse humanitate præditũ scribit: ut salutaret quasi unus de senatoribus patẽte uelo admissionalibus remotis. hæc peculiariter uocant cubicularia uela: utpote cubiculoꝝ usui accõmodata. idé Lampridius de heliogabalo sic refert. subito militũ strepitu exteritus in angulum se cõdit: obiectuq; ueli cubicularis: qđ in introitu erat cubiculi se texit. Grægarius: uilior Cicero at id ẽt grægarii milites faciũt inuiti ut coronam dent ciuicã: & se ab aliquo seruatos esse fateant: hic autem miles de quo loquit Suetonius: proprio nomine: ut inqt Iosephus gratus nuncupabat: qui uidens Claudium: nec perfectæ præ obscuritate cognoscés proxime uenit: eũq; apprehendens agnouit: seq; sequentibus dixit. iste germanicus est: eum constituamus imperatorem. Ad genua sibi accedentem: Claudius metuens ne ꝑpter Caiũ ipse moreret parcendũ sibi esse poscebat: tũc gratus subridens dexterã ei porrexit: & noli inqt de tua salute pusillanimus esse cũ te magis oporteat magnanimiter de impio cogitare: qđ dii auferétes caio mũdoq; prospicientes: tuæ cõcessere uirtuti. perge & maioꝝ tuorum recipe soliũ: ad genua ideo dixit: qa misericordiæ sunt cõsecrata & claudius ꝑ metu supplicabat militi grægario. relege: q̃ a nobis explicata sunt de genuũ adoratiõe in supioribus. Cõmilitones fluctuantes: milites ex obitu caligulæ ꝑturbati cedé fecerũt: mox a cede abstinentes facere conciliũ de imperatore creando. q decreuerũt claudiũ ipatoré facere utpote defũcti caligulæ patruũ & oium senatoria dignitate ꝑcipuũ uirtute maioꝝ fultũ & militari disciplina pariter eruditũ hũc itaq; deliberauerũt in medio statuẽtes iparoré facere dignisq; solénitatibus honorar: fremebãt ãt milites ex nece caligulæ qa ille illis clarissimus fuerat: ꝑpterea q̃ pecuniaꝝ muneribus eos sibi conciliauerat. Vicissim succollãtibus: ꝑ uices humeris subleuãtibus portantibusq;: succollare. n. significat in collũ tollere & ita baiulare. Varro libro. iii. de re rustica apes inquit regem suũ sequunt quocunq; it: & fessum subleuãt: & si nequit uolare succollant. Plinius idem memorans ait fessum humeris subleuant ualidius fatigatũ ex toto portant: hinc ab eodem Tranqllo succollatus otho imperator dictus est hoc est collo humeroq; baiulãtium subleuatus. scribit Iosephus claudium supportatũ fuisse nequaq̃ ualentem pedibus ambulare. propter timorem. s. gaudiumq; dictorum.

Solaria

Solarium uectigal

Succollare quid

M. AN. Insidiatoribus: iis q in Caiũ conspirabant: Iosephus auctor est claudiũ & minutianũ præcessisse nõ nihil Caiũ ex spectaculo exeunté: sed cum ille in concauũ locũ ubi occisus est quasi in balnea iturus repente deflexisset factum esse ut ille a sequẽtiũ multitudine sit ab eo exclusus. Eo desiderante: caligula in dietã cœnaculũ in quo æstate cœnat ad umbrã: hyeme ad solé qđ & cœnatio dr quãuis a græco qdã id nomen deducãt: Varro ita appellatã existimat qđ in ea die edat: in hortis dieta fere ædificari solebat; hinc & dietarii dicti q furãdi gfa in aliena se igererét cœnacula. est & dieta unius diei cibus. Hermeũ: græci ερμᾶιον refugiũ thessauꝝ uocãt. Ad solariũ: horologiũ nũc i quo horæ umbraꝝ aspectu notabat: Plinius pricẽps romãis solariũ horologiũ statuisse añ. xii. ãnos q̃ cũ pyrrho bellatũ est ad ædem qrini. L. papirius cursor: ad ꝑximũ igit solariũ qđ ꝑximo erat loco: nisi solariũ accipias simplr ꝑ eminẽtiore loco. nã Iosephus de eius latebra ita refert stabat inqt in quodã loco sup paucos gradus obscuritate cœlatos. Foribus: solarii. s.

Genua accedẽté: genua misericordiæ ueteres cõsecrarũt: iccirco supplr ꝑcaturi ad illa obuoluti iacuere.

PHI. Sui diffugerãt: illi codices hñt serui & ad lecticarios referẽdũ: q lectica ipositũ dñm deportare cõsueuerũt. Quasi ad pœnã rapet: Iosephus cõcurrebãt inqt circa gratũ multi militũ: & uidẽtes Claudiũ duci q̃si ad suppliciũ reꝝ gestaꝝ dolebãt. tũc claudio ꝑp corporis debilitaté fugere non ualẽte eũ in uehiculo rapiẽtes ꝑ eius icolumitate solliciti cũ fuga ad palatiũ uenerũt. Inter excubias militũ: concursus militũ

factus est cunctis aspectū claudii libenter inspicientibus eūq; principē statuere festinantibus,p fauore germanici eius fratris:qui magnam gloriam uitæ suæ reliquerat uniuersis. Intra uallū:castra prætoria significat. Foꝝ occupatāt:diuisæ snīæ erant populi & senatus. Nāq; senatores dignitatem pristinam appetebant & onerosum seruitiū tyrānidis declinabant:& ob hoc tāq; assertores libertatis occupauerat capitoliū & forū.populus aūt gaudebat impatore:latebaturq; claudiū foueri militari fauore ad impiū capessendū. Accitus:euocatus. Per tribunū plebis:scribit Iosephus legatos a senatu missos ad claudiū uenarium & brachū,ambos tribūos:q postrati suppliciter claudium orabāt ne belloꝝ ac subuersionis foret occasio ciuitati, suadebantq; simul ut si appeteret principatū a senatu magis q̄ a militibus acciperet.refert Iosephus agrippā a senatu ad Claudiū fuisse legatū:q latēter exacuit Claudium ut impii dignitatem tutaret neq; cæderet senatui. Vi se teneri:scribit Iosephus Agrippā missum esse a senatu legatum ad Claudiū sup rebus cōponendis:cui Claudis rñdit non esse mirabile:si impatorem nō libēter acciperet curia:quæ crudelitate prioꝝ principum fuerit uulnerata sed si ipsius māsuetudinem degustaret:cū noie tantū ipse princeps esset futurus:re aūt senatus imperaret:pfecto illos gauisuros sibi psperе imperium obuenisse. Diuersa sentiētium:ex senatoribus adhuc nocte exīte alii semetipsos occultauerūt:alii in agros pprios sunt egressi:uixq; cētum senatores collecti sunt:qbus in cōe de præsenti statu tractantibus repēte clamor congregati exercitus est emissus petentis:ut militaris impator eligeref. Multitudine noiatim exposcente:milites decreuerant apud semetipsos ut uni & speciatim Claudio tradereť imperium ut ante dictum est: hoc tm̄ senatoribus concedentes ut ipsi q dignus uidereť eligerēt. Iurare in nomē suū:Claudius cōgregato exercitu contionē habuit iusiurādū a militibus accipiēs secū pmanendi:donauitq; singulos custodes corporis qnq; milibus drachmarū: & ducibus muneꝝ,pmeritam portionē largitus ē.sed & militibus abūtibus similia repromisit. Militis:p militū.singulatiuus numerus,p pluratiuo. Pigneratus:ueluti pignore obligatū obnoxiūq; efficiēs. Antiquus:melius carius.Macrobius:soli posthumiano antiquor uisa est instruēdaꝝ cura defensionū. Liui.i.vii.Vtilitate fides fuit antiqor.Lucilius:qn potius uitam degat sedatus qetam:quam tu antiquus:q̄ facere hoc fecisse uidearis. Id biduū:qd tumultuosum.f.inter obitum Caii & principatū Claudii fuit itermediū:de quo sit ait Paulus orosius.Claudius mox ut cōfirmauit imperiū magna atq; adhuc icognita clæmētia ne in tāti nobiliū multitudinē ultio si esset cœpta feuiret:biduū illud qd ex reipu.statu infœliciter consulatū actūq; fuerat memoriæ exemit.oīum factoꝝ dictorumq; in eo ueniam & obliuionē in ppetuum sanxit.

Antiquus

M.AN. Quia serui:sic.n.legēdū non sui ut alii habēt qd ne latine qdem diceret. Succollantibus:ceruicem oneri subiicētibus Iosephus uehiculo ait i castra puectū. In castra:prætoria quæ circa urbē appia uia fuere:Plinius ad extrema uero tectoꝝ cū castris prætoriis:cœperūt ea tyberii principatu Romæ esse: quā antea prætoriæ cohortes uagæ p urbē sparsa haberēt tabernacula. Aliqto minori spe q fiducia:aut minus oīno spei adesset q̄ fiduciæ. Cohortibus urbanis:q̄ in urbe erant ad pricipis præsidiū. Afferturi:uindicaturi. Per tribunū plebis:cui uocādi senatus ueteri instituto ius erat sentiū saturninū hūc fuisse crediderim quē Iosephus de libertate continuo post mortē claudii cōcionatū scribit. Nominatim:noie claudiū deposcētes. In nomē suū:suo noie nouo se sacro astringere. Præmio pigneratus:primus q pcio impiū mercatus est. Antiquus:utilius. Id biduū:acta illius bidui.i.consulationes patrum & quæcūq; ad afferendam libertatem uariæ in curia aut alibi dicta essent. Memoriæ:eximere abolere.

PHI. Obliuionē in perpetuū: in libro annotationū nostraꝝ latissime explicauimus queādmodū sæpe nūero obliuio pteritoꝝ factoꝝ īducta est:quā græci amnestiā uocāt q̄ si legē obliuionis: quā romæ īducere cicero tētauit post iterfectū Iuliū cæsarē:quam claudius ultronea clæmētia nīl'o expetēte firmauit relege q̄ a nob sup hac re scripta sūt i li.ānotatio nū.ubi enarrāus illd ciceroīanū: græcū ēt uerbū usurpaui qd tū i sedādis discordiis usurpauerat ciuitas atheniensis. Tribunis iter emptis:chereas priceps caiāæ necis ad suppliciū ductus ē:q mortem excepit aio uirili rogās ut eo gladio necareť:quo ipse caiū interemerat.lupus alter e cōiuratis pluriaꝝ ictu plagaꝝ pemptus ē: eo qd ceruicē mollis præparasset

amnestia

mors cheręæ

De gestis per eum in initio principatus.

Mpio stabilito nihil antiquus duxit:q̄ id biduū:quo de mutādo reipublicę statu hæsitatū erat mēoriæ eximere. Oīum itaq; fctōꝝ dictorūq; in eo ueniā & obliuionē in ppetuum sanxit ac præstitit. Tribūis modo ac centurionibus paucis e cōiuratorum in Caiū numero inter emptis:exēpli simul causa:& quod suam quoq; cædem depoposcisse cognouerat. Cōuersus hic ad officia pietatis ius iurādum neq; sanctius sibi:neq; crebrius istituit q̄ per Augustum. Auiæ Liuiæ diuinos honores:& circēsi pompa currum elephantorū Augustino similem decernendū curauit. Parētibus iferias publicas & hoc amplius patri circēses annuos natalis die:matri carpentū quod circūduceretur & cognomen Augustæ:ab auia recusatum. Ad fratris memoriā p oēm occasionem celebratā. Comœdiā quoq; græcam neapolitano certamine docuit:ac de snīa iudicum coronauit.

ad necē. Sabinus autē ſemet ipſum occidit gladio ſic icūbēs: ut eū uſq; ad capulū uulnus abſorberet. Exēpli cā: iter cauſas puniēdi peccata hæc quoq; rō uīdicādi eſt: quæ a græcis παράδειγμα. a latinis dr̄ exemplū: cū pūitio pp exēplū neceſſaria eſt: ut cæteri a ſimilibus peccatis: metu cognitæ pœnæ deterreāt. Iccirco ueteres exempla pro maximis grauiſſimiſq; poenis nominitabāt. Quā per auguſtū: Claudius quādo ſanctiſſimū iuſiurādū iurare uolebat: p Auguſti nomē deierabat: qđ erat pietatis initiū ī Auguſtū Cæſarē: in cuius nomē uelut quadā adoptiōe aut iure hæreditario ſuccedebāt romāi impatores. Auguſtino: uetus codex habet auguſteo ſed ſiue Auguſtio legas ſiue auguſteo nomē eſt deriuatum ab Auguſto cæſare. & eſt ſenſus claudiū decreuiſſe ī honorē uiæ liuiæ auguſtæ: ut ī pompa circēſiū ſpectaculoꝝ currus ageret: q̄lis oli fuerat decretus Auguſto: quē appellat currū elephātoꝝ. propterea qđ ab elephātis duceret ut res eēt honorificētior. ſicut oli ſubiere currū pōpeii magni africo triūpho: quāuis poſſimus etiam eo nomine itelligere currū eburatū: tāquā ex ſecto elephāto hoc eſt ebore compactū. namq; notū eſt nō ſolū dētes elephantorū ſed etiam oſſa penuriæ cauſa ī lamias ſecari ſolita ad ebur cōficiūdū. hinc maro ebur ſignificare uolēs dixit elephātū. cū ait altera cādēti perfecta nitēs elephāto: & alibi ait ſectoq; elephāto. qđ autem ex ebore uehicula forent in uſu priſcorū gliſcēte luxuria teſtes ſūt hiſtorici & ī primis lampridius q ait heliogabalū habuiſſe gemmata uehicula & aurata cōtemptis argēteis & eboratis. Parētibus: druſo & antoniæ. Inferias: parētalia. Circēſes annuos: ſubaudi decernēdos curauit: ut. ſ. quot annis die natali druſi ludi circēſes exhiberentur. Carpētū. ſ. curauit decernēdū: eſt autem carpētū caruca matronalis de quo ſupra ſatis diximus. carpētis per urbem uehi matronis cōceſſum eſt: qa cū auꝝ nō reperiret ex uoto quod camillus nouerat apollini id matronæ cōtulerūt. Ab auia recuſatū: Pli. tñ ſignificat cognomē auguſtæ nō fuiſſe a liuia recuſatum ſcribens eam accepiſſe nomē Auguſtæ: cū primū pacta eſſet Auguſto cæſari. & idē ī ultimo naturalis hiſtoriæ inqt magnitudo cryſtalli ampliſſima adhuc nobis uiſa erat: quam ī capitolio liuia auguſta dicauerat librarū circiter qnquagīta auguſtas autem matres uxores ſorores filias imperatorū appellatas eſſe dignitatis cā proditū eſt. Fratris: germanici. Neapolitāo certamine: apud neapolitāos auctore ſtrabōe agon qnquennalis complures dies celebrabatur: qui & muſicus erat & gymnicus illis emulus: q per græciam clariſſima celebritate gerunt. hinc illud papinii lib. v. ſiluarum: patrii quinquēnia luſtri. Docuit: uidetur potius legēdum dedit. talia enim exhibentur magiſquā doceant. Coronaui: ſubintellige actorem comœdiæ græcæ ipſi enim hiſtriones coronari ſolent nō comœdiæ quod ſi legas docuit: erit ſenſus claudiū ipſum docuiſſe comedum prout fabula eſſet agenda: cū alioquin comedus adeo ſcius gnaruſq; eſſet ſoleat actionis hiſtionicæ: ut præcipiat Quintilianus oratorem futurum dare operam debere comedo: cuius officium hoc eſſe dicit: ut uitia oris emendet: ut expreſſa ſint uerba.

Paradigma
Exemplū
Exempla pro poenis
Auguſtinus currus
Elephātus pro ebore
Eburata uehicula
Liuia auguſta
auguſtæ agon neapolitanus

M. AN. Præſtitit: ſeruauit. Exempli ſimul cauſa: ut illorum pœna aliis documento eſſet. Quam: ſuā quoq; cædē quo ſe quoq; ad cædē requiſiuiſſent: chereā & lupū ad ſuppliciū tractos ioſephus ſcribit ſabinum uero ſibi mortem conſciuiſſe. Auiæ: iuliæ druſi patris ſui matri. Diuios: honores quos defunctæ decerni tyberius nō permiſerat. Currum elephātorū: qui iunctos haberet elephātes iulius capitolinus elephātorum quadrigas ait: Gordiano: Principi decretas quibus ille more perſico triūpharet: quo apparet elephantes currui admoueri ſolito. Auguſtino: q auguſto: fuerat decretus. Decernēda: neutro genere decernēda dixit nō uocē ſed ſenſum ſecutus quum currū & honores decernēdos curaſſet. Fratris: germanici. Græcā: græcæ ſcriptā. Neapoletāo certamine: ludoꝝ rōnem ſuo loco explicauimus. Docuit: ſic platonius ille de comœdiarum differentiis ἰσμὲν γοῦν ὅτι καὶ πολλοὶ ... τοὺς ... ſimus eupolim quoniam ſi captas fabulam docuerit. Coronauit: qui maxime placuiſſet.

Ne Marcū quidē Antoniū inhonoratū ac ſine grata mētione tranſmiſit teſtatus quondā per edictū tanto impēſius petere ſe ut natalē patris Druſi celebrarent: quod idē eſſet & aui ſui Antonii. Tyberio marmoreū arcū iuxta Pōpei theatrum decretum quidem olim a ſenatu uerū omiſſum pegit. Caii quoq; & ſi acta omnia reſcidit: diem tamen necis: quis exordium principatus ſui uetuit inter feſtos referri.

De honoribꝰ ꝑ eū ſp̄tis & aliis ciuilibꝰ geſtis eius.

AC in ſemet augēdo parcus atq; ciuilis: pnoīe impatoris abſtinuit: nimios honores recuſauit. Sponſalia filiæ: natalēq; gēiti nepotis ſilētio: ac tantū domeſtica religione trāſegit. Nemīnē exulum niſi ex ſenatus auctoritate reſtituit: ut ſibi in curiā præfectum prætorii tribunoſq; militum ſacum inducere liceret: utq; rata eſſent q̄

PHI. Ne Mar. quidem Antonium: erat hic claudii maternus auus utpote pater Antoniæ quæ mater fuit claudii quam ex octauia Auguſti ſorore ſuſceperat. hinc ait ipſe Claudius apud Senecam. Mar. Antonius auus meus nullo minor: niſi eo a quo uictus eſt fratrem interfectum audiui. Idem eſſet: eundem diem Natalem habebāt druſus pater claudii & Antonius auus maternus. Tyberio principi: fratri patris druſi: & ob hoc patruo ipſius claudii. Pompeii theatꝝ ſcribit Euſebius theatrum pompeii incenſum eſſe Tyberi principatu. Caii: caligulæ. Inter feſtos: cum feſtorum libris dies

religiosi & nefasti cæteros dierum perscriberenē:noluit claudius ut inter fastos referreť dies ille quo caius fuerat
Iteremptus:quis eum ipse diem haberet pro exordio sui principatus.alii codices habēt iter festos & sensus
erit apertior tāq̄ noluerit claudius iter dies festos referri diem illū:quo occisus fuerat caius:& quo fuisset
initiū sui pricipatus:ne uidereť isolētius & elatius exultare partim de nece caii:partim de inito principa-
tu:de diebus fastis & festis scribit Macrobius diligēter i primo. Prænomine imperatoris:sicut claudii ci-
uilitas laudāda ex eo est q̄ iperator dici noluit:ita cæsaris dictatoris isolētia repræhēdēda recipiētis præ-
Sponsalia nomē imperatoris:qui a græcis dr̄:αὐτοκράτωρ. Spōsalia:seruius sulpitius spōsalia i latia hoc more fie-
sponsa ri solita scripsit:q̄ iquit uxorem ducturus erat ab eo unde ducēda erat stipulabať in matrimonium ductu
spondere rū iri:q̄ daturus erat itidem spōdebat daturū.is cōtractus spōsionū stipulationūq̄ dicebať spōsalia:tū quæ
pmissa erat spōsa appellabať:q̄ spopōderat ducturū spōsus:talis formula significať a Plauto sic scribente in
curgulione:spōdes ne miles mihi hāc uxorem?spōdeo spōdere aūt ut docet Varro est dicere & a sponte.i.
uolūtate deduciť:hinc spōsus spōsa cū spōsus spōsio & spōsalia deriuāť:& q̄ spopōderat filiā despondisse di
cebať:quod ex spōte eius.i.uolūtate exierat.obiter enarrādū uetus uerbū:qd̄ est despōdisse animū.namq̄
Despōdere despōdere animū dr̄.ille qui suæ spōtis statuit finem:& quasi ex desperatione mori decreuit Varro in ter-
animū qd tio de re rustica.ne reliq̄ si uideāt despōdeāt animū:atq̄ alieo tempore uēditori morianť.Liuius in tertio
ab origine urbis.nec ipsi solū despōderāt animos.sed cōtēni cepti erant a finitimis populis plautus in mili
Despōdere te.ne lamentetur ne ue animum despōdeat.apud Senecam despōdere legimus sine animi additamento. In
sapiētiam hoc eodem significatu per eandem similitudinem dicitur quis despōdere sapientiam qui desperat se posse
præcario ad sapientiæ fastigium peruenire:& ob hoc desistit ab incepto destituitq̄ inchoatum studium. Silentio:si
præcarium ne publica festiuitate. Præcatio exegit:præcibus impetrauit a senatu ut ingrediens curiā se cū ducere pos
set præfectum prætorii & tribunos militū:qbus alioqn ius nō erat i senatū uenīēdi:præcario aūt aduerbi
um est quo plautus & terentius usi sunt apud iuriscōsultos titulus est de præcario:ubi sic inquit Vlpianus
præcariū est quod præcibus petēti utendum cōceditur tādiu: q̄diu is qui cōcessit patitur.in hanc sententiā
elegāter dictū est a Seneca hominem esse præcarii spiritus:& apud qn.curtiū ait Alexāder:mori præstat q̄
præcarium præcario imperatorem esse idem sed præcarium inq̄t spernebať imperiū ubi præcariū imperiū dr̄ id qd̄
imperium tamdiu obtineť: quamdiu qui cōcessere permittunt.

M.AN. Marcum quidem Antonium:traiecto sed cœliana illa adhuc durior has res ad te scriptas luci
missimus eli. Aui materni: Antonii triūuiri qui ex octauia Augusti sorore Antoniam claudii matrem ge
nuit. Tyberio:patruo qui drusi patris sui fuerat frater. Inter fastos referri:quasi maiorem duxerit can-
næ cædis & luctus ex ea accepti q̄ ppriæ lætitiæ ex adepto principatu rationem habendam. Sponsalia fi
liæ:cuius dicat in dubium uenire potest:claudiam.n.Antoniam & Octauiam filias habuit claudiam ut ex
adulterio genitam ad matris ianuam exposuit:antonia Pompeio magno deinde fausto Syllæ nobilissimis
iuuenibus nupsit:Octauia syllano prius mox Neroni priuigno desponsata est. Restituit:ab exilio reuoca
uit. In curiam:Cæsaris dictatoris exitu admonitus cum patribus egit ut cum tribunis & præfecto præ-
torii sibi curiam ingredi liceret.

procuratores sui in iudicādo statuerent pcario exegit. Ius
nundinarū in priuata pdia a cōsulibus petiit. cognitiōibus
magistratuū ut unus e cōsiliariis frequēter.iterfuit. Eosdē
spectacula edētes surgēs & ipse cū cætera turba uoce ac ma
nu ueneratus est. Tribu.ple.adeūtibus se pro tribūali excu
sauit.qd̄ pp angustias nō posset audire eos nisi stātes. Q ua
re in breui spacio tm̄ amoris fauorisq̄ collegit:ut cū profe-
ctum eū ostiā periisse ex isidiis nūciatū esset. magna cōster
natione populus:& militē quasi proditorē: & senatū quasi
patricidā diris execrationibus incessere non ante destiterit
q̄ unus atq̄ alter & mox plures a magistratibus in rostra p-
ducti saluum:& appropinquare confirmarent.

PHI. Procuratores sui:quæ a
procuratore cæsaris fiunt ea per
inde rata haberi solēt.atq̄ si ipse
imperator statuisset:auctor iuris
consultus:tamen Claudius ut se
magis ac magis ciuilem præbe-
ret præcatus est senatum ut rata
haberentur:quæ per suos procu
ratores statuta fuissent:refert cor
ne.Tacitus auditam esse uocem
uox clau- principis claudii:patrem uim re-
dii rum habēdam essent iudicatarū
a procuratoribus suis ac si ipse sta
tuisset.quod & senatusconsulto
confirmari & Vberius fieri uo-
luit.Augustus quoq̄ antea de-
creta procuratorum perinde ha
beri iusserat:ac si magistratus romāi cōstituissent. Ius nūdinarum:scribit pli.in.v.epistolarum uirum ptorium a
senatu petiisse ut sibi istituere i agris suis nūdinas pmittereť:cui cōtra dixerūt legati uicētinorum. Cogni-
tiōibus:qn̄ de cā aliq̄ cognoscebāt. Vt unus e cōsiliariis:ut unus q̄ cōsuleret:nō ut impator qui præcipet.
Eosdem scilicet magistratus. Surgens:honoris uidelicet causa:nam quos honoramus his assurgere con
sueuimus:de quo iam dictum est:Voce ac manu.acclamatione & plausu. Propter angustias scilicet tribu
Stant. nalis. Nisi stantes:stare & sedere inter se opponuntur.plautus in captiuis.hi stant ambo non sedent:cum
sedent tribunal nō esset capax multorum & ob id tribuni qui sedere debuissent stare cogerentur:usus est excusa-
tione. Hostiam ciuitatē:ab anco marcio cōditā. Militē:milites. Quas patricidā:tanq̄ auctorem mor-

De ĩſidiĩs & cõiuratõibus cõtra eũ factis.

NEc tñ expers ĩſidiaꝝ uſqꝫ quaqꝫ pmãſit:ſed & a ſingulis & p factionẽ:& deĩqꝫ ciuili bello ĩfeſtatus ẽ. E plæbe hõ nocte media iuxta cubiculũ eius cum pugiõe dephenſus ẽ. Repti & eqſtris ordĩs duo in publico cũ dolone ac uẽatorio cultro:pſtolantes alter ut egreſſum theatro alter,ut ſacrificãtẽ apud Martis ædẽ adoriret. Con ſpirauerãt ãt ad res nouas Gallus aſinius & ſtatilius Coruinius Polliõis ac Meſſalæ oratoꝝ nepotes aſſũptis cõpluribus libertis ipſius:atqꝫ ſeruis. Bellũ ciuile mouit Furius camillus Scribonius dalmatiæ legatus. Verũ ĩtra qntũ diem oppſſus eſt. Legionibus quæ ſacramẽtũ mutauerãt in pœnitẽtiã religione cõuerſus:poſtq̃ denunciato ad nouũ imperatorem itinere caſu quodam ac diuinitus:neqꝫ aqla ornari neqꝫ ſigna conuelli moueriqꝫ potuerunt.

tis Claudii q pater eſſet ſenatus. Plautus elegãti uocabulo parẽticidã uocat:quẽ græci patroctonõ dicũt.nos uulgatiori uocabulo patricidã noĩamus. Inceſſere:ĩpetere criari ĩſectari. Au.Gel.iceſſebat quẽpiã taurus philoſophus ſeuera atqꝫ uehemẽti obiurgatiõe.filius.unũ iceſſentia tela. In roſtra:pulpitũ romãi fori ubi cõcionant de quo ſatis multa ĩ Iulio Cæſare.declinãt aũt nũero tm̃ pluratiuo roſtra ĩ hac ſignificatiõe ut docet Diomedes. Per factionẽ:cõſpiratiõe pluriũ. E plebe plebeius.& hoc referẽdũ ẽ ad ſingulos. Eqſtris ordinis duo. Cor. Tacitus:interea Romæ nullis palã neqꝫ cognitis mox cauſis nonius eqs romãus ferro accĩctus repit ĩ cetu ſalutãtiũ principẽ.nã poſtq̃ tormẽtis dilaniabat cõſcios non edidit icertũ an occultãs. Dolõe:dolões auctore donato ſunt tela q̃dã bellica a ledẽdo dicta nã λολοσ græce leſio dicit:unde & dolus a ledendo.Seruius enarrãs illud ex. vii. Eneidos:pila manu ſceuoſqꝫ gerũt.in bella dolones:ait dolonẽ flagellũ eẽ:ĩtra cuius uirgã lateat pugio:dolões aũt a fallẽdo dici:qđ decipiãt ferro cũ ſpeciem pſerãt ligni.hac dictiõe uſus eſt Alphenus iuriſcõſultus digeſtis ad legẽ aqliã.cuius hæc ſunt uerba: tabernarius eũ cõſequutus lucernã repoſcebat & fugientẽ retinebat.ille flagello quod in mãu habebat in quo dolon ĩerat uerberare tabernariũ cœperat. accurſius legit dolor:& ita ĩ codicibus ĩpreſſis legit:ſed ego exiſtimo legẽdũ eſſe dolon & accipiẽdũ p telo flagelli.ap Liuiũ dolões accipi uidẽtur pro armamentis naualibus ſic ſcribẽtem.ſublatis raptim dolonibus epheſum petit fuga. Venatorio cultro: Venator nõ ſolũ uenabulo telo longiore utitur in uenatu:ſed etiam cultro breuiore ſuccingitur:qui ob id uenatorius dicitur.de quo eſt lẽma in epophoretis epigrãmatarii poetæ. Præſtolãtes expectantes:alias pſtolari ſignificat pſto eſſe ut exponit donatus Terẽtianus interpres. Egreſſum.ſ.Claudium. Conſpirauerãt:hoc ad illud referendum eſt qꝫ ait perfectionem infeſtatum fuiſſe.

Parenticida patroctonus

Dolonei g

Culter uenatorius

M.AN. Ius nũdinarũm:ut nũdinæ in pdiis quæ priuato poſſideret celebrari poſſet. Vt unus ex conſiliariis:& nõ ut imperator excuſauit in excuſationem adduxit. Inceſſere:inſectari. In roſtra:in forũ ubi roſtra erant. Per factionem plurium:conſpirationem. E plebe:homo hoc ẽ quod a ſingulis dixit. Cum dolone. Verg.ſeuoſqꝫ gerunt in bella dolones Seruius flagellum eſſe putat in cuius uirgis lateant pugiões Varro contum cum ferro breuiſſimo ſatis conſtat a dolo nomen rei datum quia aliud facie fit:re ipſa aliud.Cornelius Nonium equitem romanum ait ferro accinctum in cœtu ſalutantium depræhenſum nullis cruciatibus cogi potuiſſe ut conſcium quempiam nominaret. Venatorio cultro.Mar.ſi deiecta geres lõgo uenabula roſtro hic breuis in grandem cominus ibit aprum. Gallus:aſinius pollionis nepos. Statilius coruinus:hic quoqꝫ nepos coruini.Meſſalæ de quo & pollione Fabius in decimo:Cornelius Tacitus in hiſtoriis & rurſus in libro quem de oratoribus ſcribit.

PHI. Ipſius.ſ.Claudii. Bellũ ciuile:Plinius in tertio epiſtolaꝝ huius ciuilis belli ſic meminit.Scribonianus arma ĩ illyrico cõtra claudiũ mouerat fuerat petus in ptibus occiſo Scriboniano Romã trahebat. De hoc eodẽ ſextus Aurelius ſic refert.Claudii tpibus Scribõianus camillus ĩtra dalmatias ĩpator creatus occidit.Cor.Tacitus tradit furiũ Scribonianũ huius ſcriboniãi filiũ:q arma p dalmatiã mouerat:fuiſſe miſſũ in exiliũ:q̃ſi finẽ principis p chaldeos ſcrutaret. Legiões q ſacramẽtũ mutauerãt.hãc hiſtoriã copioſius explicat paulus oroſius.cuius uerba ſubieci ad ſniam trãquilli lucidiorem apertioreqꝫ reddendam:accidit inquit eodẽ tempore grãde miraculũ:ſi quidẽ furius Camillus Scribonianus dalmatiæ legatus bellum ciuile molitus legiones multas fortiſſimaſqꝫ ad ſacramẽti mutationem pellexeratãtaqꝫ die dicto ut in unum uu

Scribonianus

Scriboniani mors

De consulatibus eius & gestis in eis.

Onsultus super pristinũ .iiii. gessit ex quibus duos primos iũctim sequẽtes p̃ iteruallũ: q̃rto quẽq; anno semestrẽ nouissimũ: bimestes cæteros. Tertiũ aũt nono circa pricipẽ exẽplo in locũ demortui suffectus. Ius & cõsul & extra honorẽ laboriosissime dixit. ẽt suis suoq; qdiebus solẽnibꝫ nõ nũq̃ festis quoq; antiqtus & religiosis. Nec semp perscriptã legum secutus duritiam lenitatem ue multaq; ex bono & æquo perinde ut efficeret moderatus ẽ. Nã & his q apud priuatos iudices plus petendo formula excidissent: restituit actiones: & in maiore fraude cõuictos legitimam pœnã supergressus ad bestias condẽnauit.

De uarietate eius ĩ cognoscẽdo & sentẽtiãdo.

N cognoscẽdo ãt ac decernẽdo mira uarietate animi fuit mõ circũspectus & sagax: iterdũ icõsultus ac p̃ceps: nõnũq̃ friuolus amẽtiq; similis. Q uũ decurias req; actu expũgeret: eũ q dissimulata uacatione, quã bñficio liberoq; hẽbat: respõderat: ut cupidũ iudicãdi dimi

diq; ad nouũ impatorẽ cõuenirẽt: neq; aqlæ ornari: neq; cõuelli quoquo mõ signa moueriue potuerũt exercitus tãta & tã iussi tata miraculi fide motus & conuersus in pẽitẽtiã impatorẽ scribonianũ qnto stati die destitutũ interfecit: seq; sacro prioris militiæ cõtinuit. Ad nouũ impatorẽ: Scribonianũ camillũ. Aqlæ ornari: obiter dicẽdũ ẽ quemadmodũ aqlæ pricipalia romãorũ signa iungebantur festis diebus.

Signa cõuelli Neq; signa cõuelli: hoc oinosũ fuisse apud ueteres testat̃ casus flaminii cõsulis cui anteq̃ apud trasimenũ cũ copiis deleret̃ ocius cõuelli signa iubẽti nũciat̃ signũ oĩ ui moliẽte signifero conuelli neqre: q cõtẽptor religionis cõuersus ad nũciũ inqt nũcia signũ effodiãt: si ad cõuellẽdũ manus præ metu obtorpuerũt: Sed Paulopost dedit poenas spreti ominis & ostẽti iterfectus ab Annibale. ap̃ trasimenũ cũ magna strage romãoq;. Cõuelli aũt p̃prie dixit: q̃ a romana signa figebãt̃ in castris: & cũ ad bellũ eũdũ erat captatis auguriis euellabãt̃ e terra. nam alibi ut tradit Seruius grãmaticus figi nõ l icebat. sed iter auguria hoc ẽt habebat̃: si auellẽtẽ facile sequerent̃. adeo ut Crassus parthico bello occisus sit: q iturus ad p̃liũ auellere signa nõ potuit. Virgilius ĩ undecimo ubi primũ uellere signa annuerint supi. Sup pristinũ: p̃ter illũ priorẽ: quẽ cũ caio adhuc priuatus gessit per duos mẽses. Iunctim: sine iteruallo. Nouo exẽplo: cũ nõ sit ex ĩperatoria dignitate: ut priceps in locũ demortui cõsulibus substituat̃. sed debet ordinarius eẽ cõsul nõ suffectus.
Suffecti consules Suffectus: substitutus subrogatus. sufficere. n. substituere est: unde & suffectos cõsules dicimus. Et extra honorẽ: extra cõsulatũ. Suis suoruq; diebus: multi dies ĩ fastis legebãt̃ solẽnes & festi: q dicati erãt p̃tim Claudio: p̃ti cæsaribus Claudii antecessoribus: parti druso & germãico religiosq; gẽtis claudiæ maioribus. hinc est illud Nasonis ex libro primo fastoq;. ĩuenies illic & festa domestica uobis. Sæpe tibi pater est sæpe legẽdus auus. quæq; ferũt illi pictos signãtia fastos: tu quoq; cũ druso p̃mia fratre feres. Religiosis: de diebus religiosis dictũ ẽ in superioribus: qui potius ominosi sunt q̃ sacrati. Duritiã lenitatẽue: Claudius leges quæ nimis atroces uidebãtur in exigenda poena moderabatur: cũ auctore martião iuriscõsulto in grauioribus pœnis seueritatẽ legũ cum aliquo temperamento benignitatis iudices subsequi debeant: interdum uero quæ leuiores leges uidebantur
Bonum & æquum eas grauiores faciebat: prout ipse delictum atrox iudicabat. Ex bono & equo: docet Aristoteles bonũ & æquum esse emẽdationẽ legis: nã cũ lex uniuersalis sit accidatq; iterdũ aliud præter uniuersale. tũc rectum
Formula excidere. est ut ex equo & bono id princeps moderet̃: Plus petendo formula excidissent: Ci. in oõne pro roscio co
Cã cadere medo: si tu ingt amplius numo petisti in iudicio quam tibi debitum est: causam perdidisti: si peteret q̃spiã apud iudicẽ cẽtum sibi dari hic nisi planum facit cẽtum sibi ad libellam deberi causam perdit. secus est in arbitrio: nãq; ad arbitrium hoc animo adimus ut neq; nihil: neq; tantũ quãtũ postulamus cõsequamur. In iuditio nihil nisi directũ: asperum: simplex. in arbitrio: mite: moderatum & æquum. apud eundem Ciceronem libro. i. de oratore docet Crassus eum causa cadere qui plus lege agendo petebat: quam quantum lex xii. tabularum permiserat. Formula: quæ. s. de petendo instituta est.

M. AN. Furius Camillus: Camillus scriboniani pater ait Cornelius arma p Dalmatiã mouerat. Sacramentum: siquidem in nomen Claudii prius iurauerant. Ad nouum imperatorem. camillũ. Neq; aquila quæ erat in publicis signis. Cõuelli refigi: idq; ostẽtũ religionẽ & metũ militibus iniecit. Nouo circa pricipem exẽplo: qa princeps impatores dico ad id tp̃s inde mortui cõsulis locũ sufficĩ nõ cõsueuissent. Præscripta: q̃ legũ legibus sancita aut scita essent. Ex bono & equo ex æquo ius dr̃ quum ex uero cõmuniq; utilitate iudicaret̃. Afficeret̃: pacatus infestus ue esse causæ. Priuatos: priuatas causas cognituros.

PHI. Restituit actiones: ut cãm suã perinde ac ĩtegrã iterũ agere possent: quã p̃didisse ex lege uidebant̃ & hoc referas ad duritiã legũ: quã moderatus est. Legitimã pœnã supgressus. hoc p̃tinet ad illud qd ait lẽitatẽ legũ exasperasse. Ad bestias: iter capitales poenas dãnatio ad bestias numerat̃ ut scribunt iurisconsul
dãnatio ad bestias ti digestis de poenis. Nõnunq̃ friuolus: aliquando leuis inanis nulliusq; momenti sicut friuola dicuntur
Friuola uerba quæ minus fide sunt subnixa: & friuola quoq; prisci uocitauerunt uasa fictilia quassa: unde friuola p

ſit. Aliū̃ interpellatū̃ ab aduerſariis de propria lite negan-
téq̃ cognitiõis ré. ſed ordinarii iuris eẽ agere cãm cõfeſtim
apud ſe coegit: ꝓprio negocio documentū̃ daturū̃ q̃ equus
iudex ĩ aliẽo negocio futurus eẽt. Fœminã nõ agnoſcẽté
filiū̃ ſuū̃ dubia utrinq̃ argumẽtoꝝ fide ad cõfeſſioné cõpu-
lit: idicto matrimonio iuuẽis. Abſentibus ſecũdum p̃ſentes
dabat facillime delatu culpæ ne qs in aliqua neceſſitate ceſ-
ſaſſet. Proclamãte quodã p̃cidẽdas falſario mãus carnifice
ſtatĩ acciri cũ machera mẽſaq̃ lanionia flagitauit. Peregri-

nugatoriis dici qs neſit. Iuuena-
lis: iam friuola transfert. Decu-
nas: iudicũ de qbus iá ſatis mul-
ta. Expungeret priuaret: & ut
utar uerbo iuriſcõſultoꝝ cancel-
laret remoueretq̃ ab actiõe rerũ
iudicialiũ. expũgere. n. uerbũ eſt Expungere
militare qđ ſignificat milites ab
exercenda militia repellere atq̃
exauctorare adempto ſtipendio
Paulus iuriſconſultus in ti. de re
militari. ex cã deſertiõis notatus
ac reſtitutus tpis: quo ĩ deſertio-
nis cã fuerit ĩpẽdiis expũgit: hic illud plautinũ ẽ. expũcto ĩ mãipulo: hic illa apud ſenecã ĩ li. iiii. de benefi-
ciis luculẽta ſnia. pignus ẽ ꝓtinus aliud iuicẽ mittere & munus mũere expũgere: qđ ſignificat delere ne de-
bere uideat. milites. n. pũctis ſcripti iſerũt legiõi & iurãt ut docet Vegetius ĩ. ii. ĩde expũcti dicti deleti & a
militia remoti: Itidẽ expũgi dicũt iudices iudicũq̃ decuriæ qñ amouẽt a iudicãdo ueluti expũcti cãcella-
tiq̃ ex albo iudicum. diſpũgere quoq̃ uerbũ eſt cõſimile qđ ſignificat cõferre accepta & data: ſicuti docet Diſpũgere
papinianus iuriſcõſultus. Diſſimulata uacatiõe: p diſſimulationẽ occultata nõ pfecta uacatiõe iudicãdi.
Beneficio liberoꝝ hẽbat: ſcribũt iuriſcõſulti digeſtis de uacatiõe & excuſatiõe mũerũ. qđ nũerus libero-
rũ a mũeribus ciuilibus p̃ſtat excuſationẽ. Reſpõderat: tanq̃ legitimus iudex. rñdere. n. dicunt iudices. &
iure cõſulti: qñ de iure reſpõſitãt. De ꝓpria lite: ptinẽte ad eũ ipm q iudex erat. Cognitiõis rẽ: apud ora-
tores ſtatus eſt ſiue cõſtitutio: q dr̃ tráſlatiõis: ea auté formula eſt: an huic. an cũ hoc? an hoc lege? an apud Status
húc? an hoc tpe liceat agere: ſenſus eſt. cũ unus ex iudicibus negaret ꝓprie litis cognitionẽ agi poſſe eo tem- tráſlatiuus
pore & loco. claudius coegit ut apud ſe tanq̃ priuatus cãm ſuã ageret: ut ita ĩ ꝓpria cã doceret quã recte iu-
dicare deberet ĩ aliẽis negociis. Ordĩarii iuris: tanq̃ extra ius & iniuriũ eẽt eũ q iudex eſt agere cãm de ꝓ-
pria lite. nãq̃ ut inqt Vlpiãus titulo de ĩ ius uocãdo: nõ debet iudex ĩ ius uocari dũ de re cognoſcit. Ad
cõfeſſionem cõpulit: nõ abſimile eſt illud eccleſiaſticũ: qđ de ſalomone circũfert iudicãte iter duas mulie-
res de filii ꝓprietate litigãtes. Indicto: denũciato. Iuuẽis. ſ. quẽ filiũ ſuũ eſſe negabat. Abſentibus. ſ. alter-
utris litigatoribus. ſeptimus eſt caſus. Secũdũ p̃ſentes dabat: dare ſecũdũ p̃ſentes litẽ & poſſeſſionem dr̃
iudex: quãdo pro præſentibus iudicat: & ſecũdũ te litẽ do pro te ſicut cõtra te & hoc ad id refert qđ inter- ſecundum
dũ fuit icõſultus & p̃ceps ĩ iudicãdo abſentibus. n. alterutris litigatoribus nõ debet iuridicus magiſtratus te litem do
ſecũdũ præſentes litẽ dare: ſed differre ſniam quoadq̃ uenire poſſint: q abſentes ſunt: ſi qs. n. iuſta cã ĩpeditus
ad iudiciũ occurrere nõ potuit erit ei ſubueniẽdũ: ut tradit Vlpiãus li. ii. digeſtoꝝ. ideoq̃ lex. xii. tabularũ
iubet diem iudicii eſſe diffuſum: ſi alteruter ex litigatoribus morbo ſontico ĩpediat. dr̃ autẽ morbus ſon-
ticus nocẽs & uehemẽtior. Nullo delectu culpe: in hoc icõſultus erat claudius: q nullum habebat delectũ
de culpa ceſſatoꝝ. ſiqs culpa & dolo malo nõ ſteti ſſet ĩ iudicio: cum tali minime danda ſit exceptio: an ua- morbus
litudie uel alia iuſta cauſa ĩpeditus ſiſtere ſe nõ potuiſſet: cũ tali ſit ſubueniẽdum. claudius omnes uno ordi- ſonticus
ne habebat. Ceſſaſſet: ut. ſ. omnes litigatores properarẽt adeſſe ĩ iudicio attamen leges ueniam exceptio-
nẽq̃ dat illi: q neceſſitate coactus ad diem iudicii præſto eſſe non potuit.

M. AN. Reſtituit actionẽ: exequẽdæ cãæ qua deciderãt facultatẽ idulſit. Ad beſtias: beſtiis ad laniatũ
in theatro obiiciẽdos. Decernẽdo: decreta ĩterponẽdo. Circũſpectus: prudẽs cõſulte agẽs. Sagax: acutæ
ſentiẽs: Inconſultus ac præceps: temere & præcipitãter agens. Decurias: iudicũ. Rerum actu: rerum ge-
rẽdarum cura. i. iudicandi munere. Expũgeret: amoueret ex albo tolleret: ſed tu quorundam nomina ex
decuriis expũcta accipias: & quaſi ex albo ſublata defunctoꝝ. ſ. nec nõ eorũ q uel morbo uel ætate: dome-
ſticis ne curis aſtricti uacationem haberẽt. Eũ: unum ex iudicibus. Diſſimulata: cælata ſupp̃ſſa. Vaca-
tione: ĩmunitate. Beneficio liberorum: filiorum meritis ait quod magis placet trium natorum iure cõceſ-
ſa. Reſponderat noĩatim. n. ĩ recognoſcendis decuriis citabantur ſed hic quũ uacationem haberet ambi-
tioſeq̃ adhuc ĩ iudicum numero eſſe uellet: ob eamq̃ rem ad nomen reſpõdiſſet. Dimiſi: ignominioſe p̃-
teriit miſſumq̃ fecit. Alium: e numero iudicum. Interpellatum: admonitum: accerſitum. De propria
cauſa q ad eum ipſum & aduerſarios attinebat. Rem de qua eſſet: ab aduerſariis ĩterpellatus. Cognitio-
nis: negãtem. ſ. talem eſſe ut tũc cognoſci poſſet ſeu deberet: ſed alio aut loco aut tẽpore. Ordinarii iuris: pœna
alterius cognitionis & magis ordinarie coegit claudius. Darurũ eũ: q pro iudice ſederet: Documentum falſarii
exemplũ. In alieno: ſi ĩ propria cauſa boni cõſuleret. Iuuenis: quem ſe agnoſcere diſſimulabat. Secundũ machera
præſentes: pro iis q iudicio adeſſent. Nullo delectu: nullo delicti diſcrimine. Neq̃: ſed ſiqs uerior lectio: machero-
ut ſit ordo: ſiqs ceſſaſſet non ſponte ſed neceſſitate compulſus. pios

PHI. Falſario: pœna legis Cornelie irrogatur in falſarios & eos omnis qui falſi damnantur ut docet machero-
Martianus iuriſconſultus ad legem corneliam de falſis. Acciri: euocari. Cum machera: gladio græ- phori
ci enim macheram dicunt gladiũ: inde macheropios faber gladiatorũ. quo nomine nũcupatus demoſthe-

nitatis reũ orta inter aduocatos leui cõtẽtione togatum ne an palliatum dicere cuſam oporteret: quaſi æquitatem integrã oſtẽtãs mutare habitũ ſæpius & ꝓut accuſaret defenderetur ꝗ iuſſit. De quodã negocio & ita ex tabella ꝓnũciaſſe credit ſecũdũ eos ſe ſentire: q uera ꝓpoſuiſſent. Propter q uſq; eo euiluit: ut paſſim ac ꝓpalã cõtẽptui eẽt. Excuſans quedã teſtẽ e ꝓuĩcia ab eo uocatũ negauit pſto eẽ poſſe diſſimulata diu cã: ac poſt lõgas demũ iterrogatiões mortuus eſt: inqt puto licuit. Alius gratias agẽs: qd reũ defendi peteretur adiecit & tñ fieri ſolet. illd quoq; a maioribꝰ natu audiebãt adeo cauſidicos patiẽtia eius ſolitos abuti: ut deſcẽdẽtẽ e tribũali nõ ſolũ uoce reuocarẽt. ſed & lacinia togę retẽta iterdũ pede apphẽſo retinerẽt: ac ne cui hæc mira ſint litigatori greculo uox i altercatiõe excidit Καὶ σὺ γέρων εἶ καὶ μωρὸς & tu ſenex & ſtultus es. Eqtẽ qdẽ Ro. obſcœnitatis i fœminas reũ. ſed falſo & ab ĩpotẽtibꝰ inimicis cõfictĩo crĩe ſatis cõſtat: quũ ſcorta meritorie citari aduerſus ſe & audiri ꝓ te-

nis pater. macherophori dicti a Cicerone ſatelites accincti gladiis. Liuius leuo humero machera prope traiecto ceſſerat parũper ex acie. Apuleius macherã ſpatãq; idifferẽter uſurpat. cũ ait ĩ nono de aſino aureo. cõminabatur ſeſe cõciſurum eũ machera fruſtatim. quo ſermõe eius cõmonefactus hortulanus eripit ei ſpatã Vegetius meminit ſpatæ & ſemiſpatæ. Mẽſa laniona: qua. ſ. utũtur carnifices ad dãnatos plectẽdos & capita amputãda: a laniãdo dicta: ſicut lanio ſiue lanius a laniãdo ſicut lãiſtæ q; laniãdis p ſint gladiatoribus noiati. ſcribit Varro laniena dici locũ ubi uendit caro ſicut pelleſuinã: ubi pelles: ſutrinã ubi calcei. apud apuleiũ ꝓut i libro annotationũ noſtraꝝ obſeruauimus laniena accipit nõ ſolũ p loco ſed ẽt p ipſa laceratiõe. laniõia ãt mẽſa nõ ſolũ ĩ iſtro ẽ carnificis ſed ẽt cõtiet in iſtro lãionis. Peregrinitatis reũ: q peregrinus erat ſe romanũ faciebat: uñ recognita accuſatus ẽ pegrinitatis: ex hoc cernit claudius i cognoſcẽdo friuolus & ſiliis amẽti: q mõ togã mõ palliũ idui uoluit ab eo q accuſabat de pegrinitate: ut uidelicet palliũ idueret habitũ pegrinũ qñ accuſabat tanq̃ pegrinus: togã uero romanũ ueſtimẽtũ: qñ defendebat tanq̃ ciuis rõanus. ita fiebat res ridicula: cũ idẽ i iudicio ſæpius cogeret mutare ueſtẽ: cũ accuſatores nõ ſemel ſed pluries accuſatori munus obirẽt: & idẽtidẽ defenſores defenſiõis mũia capeſſerẽt. Togatũ: tãq̃ rõanus eẽt cũ rõanoꝝ ſit toga. Palliatũ: tãq̃ pegrius eẽt eũ palliũ ſit græcoꝝ: uñ fabulæ palliatæ dictæ. Prout accuſant: qñ accuſabat tanq̃ pegrinus iduebat palliũ: qñ defendebat tãq̃ rõanus ſumebat togã. Ex tabella: ex ſcripto qd i tabella cõtiebat. Secũdũ eos ſe ſentire: icõſulta prſus ſnĩa ẽ: & q̃ nihil icõſultius ac pœne amẽtius eẽ poſſit: ut deſcripto ꝓnũciet ĩpator. ſe ſentire iudicareq; ſecũdũ uera ꝓponẽtes: cũ icertũ ſit q uero ꝓpoſuerit ex litigatoribus: & cũ bõi iudicis offĩn ſit auditis hic & idc: allegatõibꝰ uel dãnare uel abſoluere: & ita diudicare qs uera ꝓpoſuerit: q; ſi res ſit dubioſa dicere debet ſibi non liq̃re ſicut ueteres factitabant. Euiluit: factus ẽ uilis & p cõtẽptionẽ deſpicabilis. Excuſans teſtẽ: ſi ad teſtimõiũ deſideratus uocatusue ad iudiciũ occurrere i tpe nõ poterit: erit ei ut iqt Vlpi. ſubueiẽdũ. Præſto eẽ: tẽpeſtiuiter: ad aduerbiũ ẽ tibullus paup erit pſto: appitores dici exiſtiat Ser. miſtros ab eo q; appẽt & pſto ſũt ad obſequiũ. Diſſilata diu: cã pp quã pſto eẽ nõ potuerit teſtis e ꝓuĩcia euocatus. Mortuus ẽ inqt: q excuſabat teſtis tarditatẽ & morã coactus explicare cãm cũctatiõis dixit illũ eẽ mortuũ: & adiecit puto licuit: hoc ẽ ſe putare licitã eſſe cãm cũctatiõis mortẽ: & ita p ludibriũ cõtẽptibilis erat claudius. Quod reũ defendi pateret: nõ tã laudãdus ẽ pricẽps q; reũ defendi ſinat: q̃ uituperãdus ſi ſecus fecerit: cũ iniuſtiſſimi ſint illi: q reũ idicta cã cõdẽnãt. Fieri ſolet: ut. ſ. reus defẽdat & cãm dicat. Patiẽtia abuti: cõſile ẽ illud Ciceronianũ: quouſq; tandẽ abutere patiẽtia nr̃a Catilina. Licinia: parte ueſtis extrema pœne fimbriata cẽſuratimq; conciſa.

Laniona menſa

laniena

pelleſuina

Sutrina

Ridiculũ iudicium

Non liq̃t

Præſto eſt

Apparitores unde

M. AN. Falſario: q teſtamẽtũ aut qd aliud falſo ſignarat: Falſarius lege cornelia itelligebat nõ ſolũ q falſum teſtamentũ ſcripſiſſet ſed q ẽt ſignaſſet: recitaſſet: ſubieciſſet uel adulterinũ ſignũ feciſſet aut ſculpiſſet pœna in ſeruos ultimũ ſuppliciũ in liberos deportatio: deportari dicebat qui imperpetuum relegaret relegatio certo tẽpore finiebat hæc iurecõſultus. Cũ machera. græca uox eſt latineq; ſica dr̃: dicit & culter ad ſenidẽdum ſimul & uulnerãdum. Iuue. ames uictũ nomẽq; macheræ. hinc & macherophori ſicari dicũtur. Mẽſa lanionia: qua ceruices & dãnatorũ mẽbra pcidũtur a liando dicta: nec eo ĩficias laniõiã mẽſam poſſe ẽt dici: qua lanii beſtiaꝝ carnes diſſecãt. ſiqdem utrũq; alnio uerbo eſt. Peregrinitatis reũ: q peregrinitatis arguebat: quũ pro ciue ſe geſſiſſet. Togatũ: ut ciuẽ. An palliatũ: pallio amictũ ut peregrinũ. Ex tabella: ex ſcripto ut iam ſtultũ iudiciũ adhuc nobilius eſſet. Euiluit: uilis omnibus factus. Negauit pſto eſſe poſſe: nihil intẽpeſtiuius leuiuſq; pronũciari potuit. Puto licuit: & hoc oino mimus ſtultum. Licinia togæ: qd licinia ſit diximus. Καὶ σὺ γέρων εἶ καὶ μωρὸς & tu ſenex es & ſtultus.

PHI. In altercatione: apud Quintilianum libro. vi. titulus eſt de altercatione. in quo tradit quemadmodum in altercatione ualet plurimum accumen: & ut neq; iracundus neque turbidus neque clamoſus ſit altercator. Excidit: ex oræ cecidit. Virgilius tantumque nefas patritio excidit oræ. Καὶ σὺ γέρων εἶ καὶ μωρὸς. ideſt & ſenex es & ſtultus: quid contemptius quid diſpicatius eſſe poteſt

ſtimonio uideret:graphiũ & libellos quos tenebat.in mãu ita cũ magna ſtultitiæ & ſęuiciæ exprobratione iecifſe in faciem eius:ut in genam non leuiter perſtrinxerit.

De officio cenſuræ:& geſtis per eum.

CEſſit & cẽſurã ĩtermiſſam diu poſt Paulũ Plãcũq; cẽſores:ſed hãc quoq; iæqualiter uarioq; & aĩo & euẽtu. Recognitõe eqtũ iuuenẽ plenum ꝓbri:ſed quẽ pater ꝓbatiſſimũ ſibi affirmabat ſine ignomĩa dimiſit. hñe dicẽs cẽſorẽ ſuũ. Aliũ corruptelis adulteriiſq; famoſũ nihil ãplius q̃ mõuit:ut aut ptius ætatulę:ĩdulgeret aut certe cautius addiditq;. Quare.n.ego ſcio q̃ amicã hẽas & equũ orãtibus familiaribus dempſiſſet cuidã apposita notã:littura tñ:Inqt:extet. Splẽdidũ uirũ gręciæq; ꝓuinciæ principẽ uerum latini ſermonis ignatum nõ modo albo iudicum erasit:ſed etiam in pegrinitatẽ redegit:nec quenq̃ niſi ſua uoce utcũq; quis poſſet ac ſine patrono rõnẽ uitæ paſſus eſt reddere. Notauitq; multos & quoſdã inopinãtes & ex cauſa noui generis quod ſe inſcios ac ſine cõmeatu italia exceſſiſſent. Quendã uero & qđ comes regis in ꝓuincia fuiſſet referens maiorum temporibus. Rabirio. Poſthumo Ptolemæũ alexandriam crediti ſeruãdi cã ſecuto crimen maieſtatis apud iudices motũ. Plures notare conatus magna inquiſitorum

eo principe:in quẽ talia cõuitia ipũe dicãť:& ſenex es & ſtultus hoc.n.iterp̃tamẽtũ eſt uerborũ græcoꝝ:q in altercatiõe græculo exciderũt. Obſcẽitatis ĩ fœminas reũ:de cunilingo ĩtelligẽdũ eẽ cẽſeo:q obſcẽitas merito pũiebať:quã multis epigrãmatis inſectať Mar. Seneca quoq; Mamercũ deteſtať ancillarum mẽſtrua oræ hiante excipientẽ. & lactantius in morſum cuniligorum & fellatoꝝ dixit ĩ.yi.đ iſtis loquor quoꝝ teterrima libido & execrabilis furor ne capiti qdẽ parcit: nõ placet ĩtelligas de libidine ꝓpoſtera:q & ipſe obſcẽitatis labe maculoſa ẽ. Ab ĩpotẽtibus:ualẽtioribus & ſupra modũ potẽtibus.ita ĩpotẽs tyrãnus & fortũ ĩpotẽs dicũť. Scorta meritoria q mercede corpora ꝓſtituunt & tã ſupiores q̃ iferiores ptes oĩ libidinis genere ꝓphanãt nũdinato ueditoq; pudore ita & pueri meritorii dicti q ob mercedẽ ꝓſtituuntur quos catamitos dixit antiqtas. Audiri ꝓ teſtimonio:tanq̃ idignũ foret minimeq; ferẽdũ ſcorti teſtimoniũ audiri aduerſus eqtis romãi dignitatẽ:nãq; fœmiæ ẽt ꝓbatæ teſtimoniũ dicere nõ poſſunt niſi ĩ paucis admodũ cauſis ut ẽ ĩ crĩe leſæ maieſtatis:ſcorta uero cũ famoſa ſint tãto magis repelli debẽt a dicẽdo teſtimonio ꝓ:teſtimonio ãt dixit elegãter & ſciẽter:cũ iſta picula ꝓſit ĩ ofone latia maxime uarietatis.alter.n.dicimus põtifices ꝓ collegio decreuiſſe:aliter ꝓ caſtris depugnatũ:aliter ꝓ roſtris ꝓ tribunali.aliter teſtẽ ĩtroductũ ꝓ teſtimõio dixiſſe.q oẽs dictiones neq; oĩno ſĩles ſũt & pares:neq; oĩno diuerſæ. Graphiũ:ſtilũ ferreũ. Cœnã:malã ĩtelligit Pli.ĩfra oculos malæ hoĩ tñ q̃s priſci gẽas uocabãt. alias gena ſignificat palpebrã opimẽtũq; oculoꝝ.idẽ piſces inqt & ĩſecta nõ hñt genas.ennius quoq; genas palpebras uocat illo uerſu pãdite ſulris gẽas & corde relinqte ſomnũ. Perſtrixerit:uulnerauerit læſerit. Hãc quoq; ĩeqliter:ſicut ĩ iudicãdo fuerat marie uarius:ita ĩ offõ quoq; cẽſorio exercẽdo ꝓbit ſe ĩeqlẽ & uarietate ĩcõſtãtẽ:ob hãc Claudianã cẽſurã dixit Sidõius & caligas Caii claudi cẽſura ſecuta ẽ. Corruptelis plautus ĩ aſinaria is apud ſcortũ corruptelæ & liberis luſtris ſtudet. Probri:dedecoris atq; flagitii. Cẽſorem ſuũ dictũ ꝓfecto cẽſoriũ grauitatis & prudẽtiæ plenũ:quo claudius declarauit ptes cẽſores eẽ debere filiorũ.& cẽſorio ſupcilio atq; caſtigatorio ſeueritate uti ad illos coercẽdos:nã ut ait Sidõius filios ꝓ pria auctoritate mõere debemus. Famoſũ:ĩfamẽ. Etatulæ:molliori & iuuẽiori ætati:q ꝓpẽſa ẽ atq; ꝓcliuis ad libidinẽ.ita Varro ꝓpate uiuere pueræ q̃s finit ætatula ludere. Aut certe cautius:ſupp̃ſſius prudẽtiuſq;:iuxta illud triuiale:ſi nõ caſte ſaltẽ caute:cui cõſile ẽ illud Apuleianũ:qđ nemo nouit pœnæ nõ fit:cæteꝝ ſapientẽ nec qdẽ peccaturũ eẽ philoſophi trađũt ẽt ſi peccaſſe eũ dii atq; hoĩes ignoraturi forẽt:nõ.n.pœnæ aut ĩfamiæ metu:nõ eſſe peccandũ ſentiũt;ſed iuſti hõeſtiq; ſtudio & officio:remoti uero ab illa ꝑfecta ſapientia peccare ꝓcliuius exiſtimãť:cũ latere poſſe id peccatũ putauerint:imunitatẽq; ex ea latebra ſperauerit. Quare ego ſcio:his uerbis oſtẽdit claudius adulteria paꝝ caute ne furti exerceri ab eo iuuene:quẽ caſtigabat:cum eius amica ſibi foret nota. Furta autẽ ueneria furtim clanculũq; exerceri debent:nec myſteria cupidinis ſunt inuulgãda,nam ut inquit Ouidius:præcipue cytherea iubet ſua ſacra taceri.

M.AN. Obſcœnitatis ĩ fœminas:qđ obſcœno cõgreſſu illis abuteretť. Impotẽtibus: ualde potẽtibus. In faciẽ:claudii. Præſtrinxerit:ĩpegerit nũc alioqn ꝓſtringere ꝑcurrere radere ẽ. Intermiſſam cẽſuram. Vario:ĩcõſtãti nec eodẽ circa crimina affectu. Probri:criminis ĩfamiæ. Cẽſorẽ:patrẽ.ſ.qui ꝓ cẽſore illi eẽt. Etatulæ:teneræ ætati. Cur ſcio quã amicã:admõere id certe fuit ut cautius adulteria ſectareť.

PHI. Deꝑſiſſet:ſuſtuliſſet detraxiſſet. Apposită notã ĩfamiã & ſugillationẽ:nñ & notatus ĩfamia dici ſolet ignomioſus.iterdũ nota accipiť ĩ bonã ptẽ:ut illđ apđ oui. ille numãtia traxit ab urbe notã. Litura demo igt notã.ʒ tñ uolo ut extet litura hoc ẽ ueſtigiũ note:q ſs đclẽt hũc oli fuiſſe notatũ ſugillatũq; albo ĩ quo noĩa iudicũ ꝑſcripta legebãť ipete q ſup explicauimꝰ đ albo iudicũ đcuriõũ:& põtificũ.ĩ pegritatẽ ĩde

Obſcena libido

impotens

meritoria ſcorta

catamiti

pro teſtimonio

malæ genæ

Etatula

Sapientem non peccaturum

Nota

Sine causidicis fœlices urbes
lex optima de reddenda ratione uitæ
cōmeatus
Diocetes correctus locus ci.

git: Iter peregrinos nūerari uoluit: tanq̄ ciuitate romana dignus nō eēt: q latīe loq nesciret. Ac sine patrono. laudādus merito uel ob hoc claudius ē: q noluit quēquā ex ordie iudicū rōnē uitæ suæ reddere p aduocatū: sed ut ipsimet suamet uoce cāin suā tutaret: sine causidicis ut inqt elegāter columella fœlices olim fuerūt futuræq̧ sūt urbes. Rōnē uitæ reddere: oli amasis ægyptioꝝ rex legē cōdidit saluberrimā: ut q̄sq̧ quot annis apud p̄sidē rōnē uitæ redderet: demōstraretq̧ un uiueret. aut quo q̄stu sustētaret q hoc nō faceret ut is morte afficeret. hāc legē solon ab egyptiis trāstulit ad atheniēses: quā illi: ut inqt herodotus ī eā terpe: q fit castissima assidue usurpāt. & .n. hoīes hōestatē sectabūt: suppressius cautiusq̧ peccabunt memores rōnē uitæ eē reddēdā. utinā hæc lex ī patria nr̄a seruaret: pfecto iuuenes q luxu diffluūt ad frugalitatē uerterēt. Ac sine cōmeatu: nō petito tpali abscessu: q cōmeatus dr̄: lege militari milites puniūt q sine cōmeatu castris excedūt. hinc Liuius taxās exercitū annibalis tanq̄ luxuriosum nimis factū & paꝝ obseqbilē ait sine cōmeatibus magna ps absignis dilabebāt. neq̧ aliæ latebra quā capua desertoribus erāt. Rabirio posthumo: Caius rabirius posthumus Ptolæmeo regi Alexādrio cū regno pulsus Romā uēisset egēti & rogāti grādē pecuniā credidit: cui & regnāti crediderat absens: nec solū suā pecuniā credidit sed ēt amicorū. postq̄ aūt ī regnū reductus est ptolæmeus: Alexādriā pfectus ē posthumus cā pecūiæ exigēdæ: ubi diocees fuit regius hoc ē dispēsator dictio mēdosa est apud Ciceronē in orōne p rabirio posthumo. nā nō diocetes sed diogenes in plerisq̧ oībus codicibus legit. ṗterea coactus ē suscepta regia dispēsatione uestitū habitūq̧ mutare: ex hoc accusatus tanq̄ maiestatē po. ro. lesisset & a Cicerōe defensus: pp hūc opior dictū ab eodē Ci. ī pricipio epistolaꝝ ad lētulū. res agit p eosdē creditores. p quos cū tu aderas agebat: nāq̧ nomie creditoꝝ priuati rabirius posthumus significat: q pecūiā credebat regi Alexādrio. sensus āt tranqlli hic est quēdā ob id notatū fuisse a claudio nouo gn̄e notatiōis ob hoc solū: qđ regē externū comitatus fuisset: tanq̄ ī decoꝝ eēt romāos ciues comites asseclasq̧ fieri regū. allegatq̧ exēplū rabirii posthumi: q factus fuerat reus maiestatis dū seqt ptolemæūq̧ alexādriā ex urbe reuertēte. ueꝝ ut ait Ci. uis q̄ oīa frāgit coegit posthumū ēt īuitū cā seruādæ pecūiæ creditæ ptolemæū subseq & eius fieri dispēsatorē. Crediti: pecūiæ creditæ. Notare: nota ignominiosa signare. Inqsitoꝝ negligētia: sæpenūero iqsitores: qbꝰ aliqd iqrēdū uestigādūq̧ mādat p negligētiā & ī curiā peccare nos faciūt. ita claudius iuētus ē uāidicus & dedecorosus: dū credidit uera eē: q̄ sibi referebāt ab his: qbꝰ iqrēda hoc gēus cria cōmiserat neglīgēter somniculoseq̧ iqrētibꝰ. sic ēt seneca: si Quin. rephēdēti credimus errauit deceptus ab his: qbꝰ iqrēda q̄dā mādabat. Celibatū: singula singulis opponēda. nā celibatū ad maritos orbitates ad p̄res egestatē ad opulentos referre debemus. celibatus aūt significat abstinētiā rei uxoriæ uitāq̧ sine mr̄imonio: & celebs is dr̄ q caret uxore. Qui deridet modestū: q qa cœlio saturnus gēitalia absciderit celibes appellatos ait q uxore careāt. gabinius igēio se sibi uisus ē dicere celibes dici ueluti celites: Prisciāus quoq̧ ait celebs dr̄ q̄si cœlestiū uitā ducēs. Hiero. li. ii. cōtra iouinianū celibibus nomē īditū eē autumat qđ cœlo digni sint q coitu careāt: uidēturq̧ hi oēs accipe celibes nō tā p uxore carētibus: quā p castis & oi uenere abstinētibus. sed nescio an satis exacte satisq̧ significāter locuti sint: nāq̧ apud eos q pariter & latine loquunt celibes p his q uxore careāt usurpant: ēt si in cōcubinatu cōcubinas haberēt de celibatu sic ait Marcianus capella cōstituit inqt mercurius pellere celibatū: quē locū allegās fulgētius placiades exposuit celibatū eē uirginitatis abstinētiā maritū & celibem inter se opponi docet hic trāquillus & Quintilianus libro. v. sic scribēs. pater an filius: ciuis an peregrinus: liber an seruus: maritus an celebs: parēs liberoꝝ an orbus sit. Boetius & dialectici hæc affecta appellant: quæ se e regione respiciūt: celibes aūt opere censorio puniri solebant sicuti docet Valerius in titulo de nota censoria & Cicero sic scribens in legibus de officio censorum: celibes esse prohibento.

Seneca deceptus ab inquisitoribus
celibatus
celibes unde
maritus opposita. celebs

M. AN. Notā ignominiā. Litura extet ut mōumētū ignominiæ eēt irrogatæ: sed p̄cario remissæ. Ex albo iudicū: ī albo ut diximus iudicū noīa cōscribebāt. In pegrinitatē redegit: ciuitate ad empta p pegrio habuit. Cā noui gn̄is: noua q̄dā de cā: & ob quā nemo unq̄ antea notatus eēt. Quod se īscio: & hæc causaꝝ una. Quod comes regis: qđ regē comitatus eēt: sed quē regē nō dicit. Rabirio posthumo. p quo bis Cicero orauit. Motū crimē: crimini datū. Inqsitoꝝ: eoꝝ q negligenti inquisitione temere quorundam crimina detulissent.

negligētia: sed suo amore dedecore innoxios fere repperit: qbuscūq̧ cælibatū aut orbitatē: aut egestatē obiiceret maritos p̄res opulētos se pbātibus. Ego qdē qui sibimet uim ferro ītulisse arguebat illæsum corpus ueste deposita ostentate: Fuerūt & illa in cēsura eius notabilia. qđ esedū argenteū sūptuose fabricatū ac uēale ad sigillaria redimi: cōcidiq̧ corā imperauit: quodq̧ uno die. xx. edicta pposuit: īterq̧ duo quorū altero admōebat ut uberi uineaꝝ prouētu bene dolia picarent: altero nihil æque facere ad uipere morsum q̄

homicida sui

PHI. Orbitatē: quod filios. s. non haberēt. de orbitate hac statius orbitas oī fugiēda nisu. Plinius ait orbitatē fuisset in auctoritate summaq̧ potentia orbi. n. captabāt ab heredipetis: & ut auctor ē marcellius: orbi & celices colebant. Sibi uim intulisse: scribit Aristoteles in. v. ethicoꝝ eū q semet occidit sibi qdē iniuriā nō facere: qa uolēs id patit sed ciuitati: cuius p̄tē tollit: est. n. ciuis particula ciuitatis. Essedum: de essedo curru & essedariis copiose scripsimus in superioribus & in scdo.

ppertii cōmētario. Argēteū:Pli.in.xxxiii.taxans tōaná luxuriá ait:at nos carrucas ex argēto celare iueni-
mus.idē i eodē memorat currus argēteos aureosq͡ mithridatici eupatoris fuisse trāslatos i triūpho magni
Pōpeii. Ad sigillaria:nomē est uici i quo sigilla hoc ē simulachra pusilla uēdebāť.uñ & sigillaria.p festiui-
tatis noie & sigillaritia mūera:de qbus suo loco dixius i uico sigillarioꝝ uenale fuisse essedū significat de
quo uico sic meminit Gellius lib.v.apud sigillaria forte i libraria ego & Lucius Paulus poeta uir memoria
nostra doctissimus cōsederamus. Cōcidi:frāgi & i frustra particulasq͡ secari. Bene dolia picarenť:dolia
uasa sunt grādia fictilia:qbus uina recōdunť.docet Pli.i.xiiii.quemadmodū uentrosa ac patula minus uti-
lia sunt:hæc āt pice itus linebanť:quod picare dr̄ & impicare.apud Columellā:unde & uasa picata.Plinius
picari oportere ait ,ptinus post ortū caniculæ:coopercula uero dolioꝝ medicāda mastice ae pice: qnēt ui-
nū ipm pice prisci cōdiebant:idq͡ picatū uocitabāt: cuius cōditura tradiť a columella libro.xii.agricola-
tionis.& Plinius dixit pice & resina cōdire musta uulgare Italiæ est:idē in.xxiii.uinū rubrū magis cōstrin-
git magisq͡ calefacit:Innocētius pice sola cōditū:erat & picatū aliud:qď spōte naturæ suæ picis saporē reci
piebat:& hoc i agro uenienfi peculiariter nascebať.Plinius:iā iuenta uitis per se i uino picē habens respici-
ensq͡ ueniēsem agrū:de hoc genere uini itellexit Martialis illo uersu.hæc de uitifera uenisse picata uiēna.
pix āt brutia & nemetutica laudanť ad uini cōdituras.columella dolia refert ante.xl.uindemiæ diē pican-
da esse picariq͡ dicit debere pice feruētissima ifusa:& qď distillauit in fundū aut qď in lateribus hesit cur-
uata ferrea radula ducendū.est aūt radula istrumentū ferreū a radendo dictū:unde pix ipsa radulana co-
gnominata:quæ radula eradiť.obiter emēdemus mēdosam Plinii dictionē.ita.n.i.xiiii.passim scriptū est:
rabulana pice ac resina cōdire musta:cū radulana legēdū sit & rabulana expungendū.de doliis uinaris scri
būt iurisconsulti hæc.uino legato cū uasis dolia legata nō sunt quia.sea mente uinū i dolia condimus:ut
ex his postea uel amphoras uel i cados diffundamus: & hoc ē qď uinū diffusum noiatur a doctis.Iuuena-
lis ille capillato diffusum cōsule potat: qui uersus a grāmaticis uacāter & ociose solet nō tā explicari q̄ im-
plicari.Iulianus titulo de uerboꝝ significatiōe ait dolia tādiu eē i uasis uinariis ponēda: q̄diu uinū habue
rint cū sine uino esse desinerēt i eo numero.nō esse quoniā ad aliū usum transferri possunt:diminuriuū do-
lii est doliolū:unde & locus Romæ dictus doliola: ex eo qď cōdita i doliis sacra Romanoꝝ: illie defossa
fuerūt i bello gallico a flamie qrinali uirginibusq͡ uestalibus:auctor Liuius i.v.Marcus aūt Varro doliola
eē ait ad cloacā maximā:diciq͡ a doliolis:i qbus eēnt ossa cadaueꝝ.Alii ꝙ nūmæ pōpilii religiosa qdā post
mortē eius eēnt i fossa doliolis:a dolio uasa doliaria nūcupata:Plautus anū uētriosam & suffarcinatā festi-
uiter appellat doliarē. Ad uiperæ morsum:ut ait Lucanus morsu uirus hēnt fatūq͡ i dēte minanť:pocu-
la morte carēt:qdam uiperis utunť i cibis:ut ait Plinius.libro undetrigesimo qttuor digitoꝝ mesura a cau
da & a capite pcisa exēptisq͡ iterrāeis: Antōius musa uipas edēdas dabat:cū icidisset ulcera isanabilia:mira
q celeritate psanabat:uipa porcelli mō i assata medeť sociorꝝ doloribꝫ:cōstat cōtra oium serpētiū ictus:q̄
uis isanabiles ipaꝝ serpētiū extra iposita auxiliari:eosq͡ q aliqñ uipe iecur ederit nūq̄ postea feriri a serpēte.

Dolia impicare
Picatū uinum
Radula radulana pix
Locus Plinii
Vinū diffusum
Doliola
doliaria

taxi arboris succum.

De expeditione eius britannica & triumpho.

Xpeditionē unā oīno suscepit: eāq͡ modicā quum decretis sibi a senatu ornamētis triūphalibus leuio rē maiestati principali titulū arbitraretur.uelletq͡ iusti triūphi decus unde acqreret britāniā potissimū elegit: neq͡ deprædatā ulli post diuū Iuliū & tūc tumultuantē non

M.AN. Cœlibatū: cœlibē uitā & cōnubii exptē. Orbitatē:qď certe ieptius fuit quū illď cōsilio: hoc casu euēire possit:nisi orbitatē simplr̄ accipias p sterilitate q̄dā cōnubii ue detrectatiōe. Obiiceret: pbro & crimini daret. Maritos patres opulētos:singula singulis referēda eodem ordie quo crimina intentata. Esedum:uehiculum. Ad sigillaria : Gellius quum in sigillariis sederemus. Bene dolia picarentur : quasi uero priuati commodi ciues publico edicto admonendi essent: qď dolia picarentur Plinii uerba demonstrant doliis dumtaxat inquit uasisque cæteros utilis lentore ab alia pice differens. cato ante uindemiam uasa lauentur corbulæ sarciantur picentur dolia.

PHI. Taxi sucū:ab arbore taxo taxica dici putat uenena : q̄ nunc toxica dicimus uasa uiatoria ex taxo uinis facta mortifera fuisse coopertū ē. arbor ē baccifera ut ingt plinius cuius baccis in hispania pcipue uenenū lætale inest: de taxo scribit habūde theophrastus: in tertio de plātis : ubi refert taxi fructum esse rotundum faba Paulo maiorem colore ruffum: tactu mollem. Si iumenta taxi folia comederint emoriunť:si ruminātia nihil pa-

Taxica toxica
Fructus taxi

ob reditos tráſfugas. Huc cú ab hoſtia nauigaret: uæhemé
ti circio bis pœne demerſus é ,ppe lyguriá : iuxtaq́ ſtecha
das iſulas. Q uare a maſſilia geſſoriacú uſq́ pedeſtri itinete
cõfecto:inde tráſmiſit:ac ſine ullo prælio aut ſanguine iter
pauciſſimos dies parte inſulæ in deditioné recepta: ſexto q̃
profectus erat menſe Romá rediit:triumphauitq́ maximo
apparatu.ad cuius ſpectaculú commeare in urbé non ſolú
præſidibus ,puinciaꝶ permiſit:uerúetiá exulibus quibuſdá
atq́ inter hoſtilia ſpolia naualé coronam faſtigio palatinæ
domus iuxta ciuicá fixit : traiecti & quaſi domiti oceáí inſi

tiunt:dicebat Claudius ſuccú ta
xi pſentiſſimú eé remediú ad ui
peræ morſú fortaſſe qa uenenú
ueneno retúdit atq́ expugnat.ſi
cut acõitú colluctat cú ueneno:
qd iuenerit i hoíe: & ita duo ue
nena i hoíe cõmoriút ut ipſe hõ
ſupſit. Auicenna refert remedia
nõ pauca ad morſus uiparú:nul
la facta mentiõe huiuſce claudia
næ medelæ. cú primis ait coagu
lú ceruinú ,p leporinú eé ſaluta
ria laudat & rutá ſilueſtrem.ſter
cus caprinú in potu datú.ſuccú
anagallidis ſuccú porri.& corticé ariſtolochiæ. Leuioré titulú: aliud é triúpho decorari aliud triúphali
bus ornamétis:ná multi ornaméta triúphalia cõſecuti ſunt:q núq̃ tamé triúpharút:q̃ aút eént ornamenta
triúphalia alibi docuimus:titulus át ornamétoꝶ triúphaliú uiſus eſt Claudio leuior q̃ maieſtati principis
Iuſtus magnus
cõueniret:iõq́ expeditioné bellicá ſuſcepit. Iuſti triúphi:legitimi & magni Plinius opæ iuſtæ tépoꝶ nro
rú hiſtoriá orſi:& iuſtú pliú:& iuſtú exercitú hoſtirici dicút magnú Virgilius uero i eodé ſignificato nõ iu
ſtú dixit ſed inluſtú ſic.n.ait in georgicis.iniuſto ſub faſce uiá dú carpit:Aſconius iuſtas inimicitias apd Ci
ceroné ,p magnas expoſuit:ſubiúxitq́:magnas dixit:ut ecõtrario Virgilius iniuſto ſub faſce uiá dú carpit.
Poſt diuú Iuliú:prius oíum Romanoꝶ diuus Iulius cú exercitu britániá igreſſus põt uideri oſtédiſſe po
ſteris eá iſulá nõ tradidiſſe.caligulá cogitaſſe de itráda británia ſatis cõſtat:ni uelox igenio mobilis pœnitétia
fuiſſet Claudius uero tráſuectis legiõibus auxiliiſq́ eá expeditioné ſuſcepit auctor Cor. Tacitus i lib.de ui
Circius
ta Iulii agricolæ. Veheméti circio:circius uétus é peculiaris galliæ narbonéſis:de quo hæc gellius.galli ué
tú ex ſua terra flanté:qué ſeuiſſimú pantunt:circiú appellát a turbine opinor eius ac uertigine.Marcus Ca
Cercius
to cerciú dicit nõ circiú:cuius uerba hæc ſunt uétus cercius cú loq̃re buccá iplet:armatú hoiem: Plauſtrú
oneratú pcellit:de circio Lucanus.ſolus ſua littora turbat circius:& tuta ,phibet ſtatiõe monechi: Seneca i
q̃rto qſtionú:atabulus apuliá ifeſtat calabriá iapix athenas ſciron:galliá circius.addit Plinius i ſcdo húc ué
tú circiú nõ ſolú i reliqs cœli ptibus eé ignotú:ſed nec qdé uiená eiuſdé ,puiciæ galliæ ciuitaté attingere.
Prope liguriá:Plinius Italiæ deſcriptioné ordit a liguria:cuius finis é fluuius macra. celeberrimú oppidú
genua:refert Liuius libro undeq̃dragefimo liguriá ,puiciá ante oés alias acuiſſe romaná uirtuté: cú liguſti
nus hoſtis uideret eé natus ad cõtinendá romanis militaré diſciplíná: Virgilius de liguribus:aſſuetúq́ ma
Ligures
lo liguré.olí capillati fuerút ligures núc tõſit ex quo illud Lucáí:& núc tõſe ligur.ligures bellicoſos fuiſſe
Stechades
teſtis quoq́ Plutarchus é i emilio. Stechadas:ſtechades iſulæ tres núero ſunt i rhodáí oſtio uiciæ maſſilié
ſibus:pp ordiné quo ſcitæ ſút ita núcupatæ.græci.n.ſtichõ ordiné dicút & uerſus nomina ſtechadú ut igi
Plinius i tertio ſút.hæc ,pte:meſe.hype.latie dici poſſút:priá media ultia ſtechadoſ ſingulariter ,ptulit Lu
Geſſoriacú
canus illo uerſu:uenerat i fluctus rhodani cú gurgite claſſis ſtechados arua tenés. Geſſoriacú:ſcribit Pli
Morini
nius i q̃rto geſſoriacú littus eſſe gétis morinoꝶ:q a Virgilio extremi hominú dicút:unde traiectus breuis
eſt i britániam hodie uulgo cales núcupat. In deditionem recepta:auctor eſt Cor. Tacitus Claudiú aſſú
pto i parté rerú Veſpaſiano domuiſſe gentes britannicas regeſq́ cœpiſſe:Euſebius quoq́ cronographus ſic
inquit Claudius de británis triúphauit & orcadas iſulas romano adiecit iperio. Commeare:uenire.
M.AN. Taxi arboris ſuccú:neq́ hoc mius ridiculú medicinæ præcepta per edictú populo demõſtrare.
aut certe qa nullus ipſi arbori ut Plinius ait ieſt ſuccus ex baccis eſt pcipuú uenenú:ſunt q uenena ide toxi
ca putét dicti q̃ſi taxica i archadia tá pſentis é ueneni ut ſiq dormiát ſub ea cibú ue capiant moriant & ua
ſa uinis ex ea arbore facta mortifera fuiſſe i gallia cõpertú eſt græci ut ſeſius ait cá ſimilacé uocát potuit qd
ad edictú attinet Claudius ſimpathia aliq̃ ſecutus uideri:ná ut cõtraria cõtrariis ſic ſimilia ſimilibus curát.
Maieſtate pricipali:q̃ pricipis maieſtaté deceret. Tráſfugas:adminiocinú bellini regis filiú: q cú multis
ad caligulá tranſfugerat. Veheméti circio:eſt is uétus narbonéſi galliæ clariſſimus:nec ullo ut Plinius ait
uiolétia inferior oſtiá plerúq́ recto liguſtico mari pferens. Stechadas inſulas:ſunt hæ ante rhodani oſtia
tres numero ,pte: Meſe & thipe: ab ipo ordíe quo iacét dictæ:Plinius é auctor. A maſſilia:Strabo iſthmú
eſſe ait:q a narbonenſi mari oceanú ſubmoueat tribus millibus ſtad.arctioré. Geſoriacú:Plinius cerſiacú
pagum appellat Morinis propinquum quos Maro.ad oceanum poſuit extremiq́ hominum morini.
PHI. Præſidibus permiſit cum alioquin præſidi abnoctare non liceat extra prouinciam permiſit præ
ſidibus Claudius:ut Romam uenire poſſent cauſa ſpectandi triumphum.nam ut inquit eleganter Marcia
nus iuriſconſultus illud obſeruandum eſt:ne qui prouinciam regit eius fines excedat niſi uoti ſoluédi cau
Corona naualis
ſa. Naualem coronam:corona naualis eſt:qua donari ſolet maritimo:prœlio qua prius in hoſtium naué
ui armatus tranſiliuit:ea quaſi nauium roſtris inſignia ex auro fieri ſolebat auctor Gellius in quinto Plini
us in.xvi.roſtratis appellat:quas in duobus maxime celebres fuiſſe ,pdidit Mar. Varrone:ſcilicet & Marco

gne currum eius Messalina carpento secuta est: secuti & triumphalia ornamenta eodem bello adepti: sed cæteri pedibus & in prætexta. Crassus frugi equo phalerato & in ueste palmata quod eum honorem iterauerat.

De cura urbis & annonæ.

Rbis annonæq; curã solicitissime semp egit. quũ æmiliana ptinatius arderent in diribitorio duabus

Agrippa. hic illud maronianũ. tẽpora nauali fulgẽt rostrata corona. Fastigio: pte sublimiori emi nẽtioriq;. Palatiæ domus: ipatoriæ Cæsarũq; Pli. ait palatinas domos cæsaꝝ fuisse repletas signis pbatissimis. Iuxta ciuicá. s. coroná: quá i primis ipatores accipiebát. eáq; figebát i uestibulo sicuti latius explicatũ ẽ in Tybe- — Rostrata corona

rio. Currũ: triũphalẽ. Carpẽto: tanq̃ caruca matrõali: carpẽta ab euádri mře carmẽtæ dicta fuisse alibi
docuimus. usus carpẽtoꝝ peculiariter fuit fœminis i urbe cõcessus. In ptexta ptextati. s. sequuti sunt au-
ctor ẽ etropius claudiũ deuicta británia p. Cn. sentiũ & Aulũ plautiũ illustres & nobiles uiros triũphũ cele
brẽ egisse: q circa quosdá amicos tá ciuilis extitit: ut ẽt plautiũ nobilẽ uiꝝ: q i expeditiõe británica multa
egregia fecerat: triũphátẽ ipẽ psequeret. & cõscendẽti capitoliũ leuus icederet. Crassus frugi: primus apd
romáos lucius piso cognominatus ẽ frugi. Cicero i tusculanis quõnibus. reliq̃s ẽt uirtutes frugalitas conti- — Piso frugi
net: q nisi táta eẽt: & si his angustiis qbus pleriq; putát teneret: nunq̃ eẽt lucii pisonis cognomẽ tátopere lau
datũ. græci χρηστίμους homines appellát: quos latini dixerũt frugi noĩe ĩdeclinabili. hinc a Martiale di-
ctũ: tá frugi iuno uellet habere nouẽ. donatus frugi utile iterptat tanq̃ frugibus nihil sit utilius: boni serui — Frugi
peculiariter frugi nũcupabant q̃si utiles & necessarii. Plautus atq; ita seruũ par uidet frugi sese ĩstituere. in
crassoꝝ quoq; familia fuisse cognomentũ frugi ĩdicat hic Tráqllus & Sparciáus cũ ait crassũ frugi occisũ
fuisse a pcuratore hadriáĩ iniussu ipius q̃si res nouas moliẽtẽ. Phalerato: phaleris ornato. In ueste palma
ta: uestẽ hác triũphátiũ fuisse docet Ausonius i panegyrico. sic scribẽs. palmata uestis ut i pace cõsulis ẽ: sic i — Palmata
uictoria triũphátis: eiusdẽ mẽinit Liuius li. x. cũ de ornamẽtis triũphalibus loquẽs ait. quos uos sellis curru — uestis
libus toga ptexta tũica palmata & toga picta & corõa triũphali laureaq; honor ueritis: palmata ut refert ser
uius utebát illi q palmá merebát: unde palmata dicta. hic illud luculẽter dictũ a sidonio i panegyrico. post
palmá palmatá uẽit. nõ ptereundũ ẽ qđ tradit Iulius capitolius. q de gordiáo scribẽs ait. palmatá tunicá &
togá pictá prius rõanoꝝ priuatus suá ppriá habuit cũ ante ĩpatores ẽt de capitolio acciperẽt uel palatio.
Emiliana ptinatius arderẽt. Marcus Varro libro. iii. de re rustica mentionẽ facit æmilianoꝝ ædificioꝝ. — Emiliana
cũ sic ĩqt qđ eni extra urbẽ ædificiũ nihilo magis est uilla quá eoꝝ edificia q habitát extra portá flumẽta
ná: aut in emilianis: emilianoꝝ quoq; meminit Cor. tacitus his uerbis: plus ĩfamiæ id ĩcendium habuit: qa
prædiis tigilini emiliáis pruperat uidet át emiliana dici a familia emilioꝝ: quæ Rõæ fuit honestissima — Emilia gẽs
uetustissimaq; a sermonis lepiditate dicta: quá græci emiliá appellant emilianus uocitat africanus mior q̃si — unde
emilii filius: q per adoptionẽ ĩsertus fuit familiæ scipionũ. q sentit emiliana ab emilia uia nuncupati male
sentit: cũ ab placẽtia ariminũ usq; perducta sit. emilia uia ab emilio consule: q legit æqmeliana perperá legit
a scriptoq; recedit. In dirubutorio: hunc nodũ q enodauerit nõ sat scio sicut alia multa dissimuláter pteri
ta sunt. ego existĩo legẽdũ esse. ĩ delibatorio sicut emaculatus codex habet. erat aũt delibatoriũ locus deli- — Delibatori
batiõibus accõmodatus: cuius conditor fuit. Mar. Agrippa: cuius apud Pliniũ nostrũ mentio fit li. xvi. na. — um
historiæ. uerba Plinii adscripsimus q̃ sunt hæc. fuit & memoria nostra i porticibus scriptoꝝ a Mar. Agrip-
pa relicta æque miraculi cá: quæ deliberatorio supfuerat. xx. pedibus breuior sex q pedali crassitudine. qui
diriuatoriũ corrigendũ esse autumat accipiuntq; pro castello i ductibus aquaꝝ deformato: hii cõmenti-
ciá dictionẽ & nusquá repertá deriuare moliunt: igit legas uelim meo qdem piculo delibatoriũ ut sit sen- — Diribitori
sus Claudiũ ardentibus emilianis masisse per duas noctes ĩ delibatorio loco scilicet emilianus proximo ut — um
sua præsentia & cura ad ĩcendiũ restiguendum hoĩes ĩcitarentur. quantum ex Varronianis uerbis & Plinia — Diriuito
nis cõiectare possemus emiliana & delibatoriũ erant in cápo marcio prope septa & uillam publicam. ita ut — res
ardẽtibus emilianis merito Claudius mánserit ĩ delibatorio. illicq; ĩcitauerit restitores ĩcendii: qđ si legas in
dinbitorio sicut pleriq; oẽs lactitare cõsueuerũt expones p ministratorio hoc est p loco: ĩ quo ministri di
uersant: quos diriuitores appellát. q̃ dictiõe usus ẽ Apuleius i secũdo de asino aureo cũ ait: diriuitores plu
sculi splẽdide amicti: fercula copiosa scitule subministrata: amianus quoq; Marcellius sic scribit lib. historia
rũ duodeuigesimo dũ hæc ĩ castris cõstátii q̃si p lustra agunt & scená & diriuitores uenũdatæ subito prá
tis prætium per potiores diffundit Pli. in epistolis pedagium appellat: id quod diriuitorium dici uidetur:
ἀπὸ τῶν παίδων idest a pueris & ministris: prior sententia magis placet ut legas in deliberatorio.
M. AN. Hostilia spolia quæ in apto suspenderat. Naualẽ coroná: cuius formam in Augusto expressi
mus. Iuxta ciuicá: cuius ppetuo habendæ usus iam antea fuerat impatoribus cõcessus: Pli. dedit hanc Au
gustus coroná Agrippæ sed ciuicam a genere humano accepit ipse: & rursus ciuicæ coronæ militũ uirtu-
tis ĩsignæ clarissimũ iampridem uero & clæmẽtiæ impatoꝝ postq̃ ciuiliũ belloꝝ pfanatione meritũ cœ-
pit uideri ciuẽ nõ occidere. Messalina: ex qua octauiá & filiũ quẽ germanicũ primo mox británicũ appel
lauit. Iu. ostẽditq; tuũ generosæ británicæ uentrẽ. Crassus frugi: frugi cognomen est sic in galba pisonem
ĩnqt frugi licinianũ cuius gentis crassi i licinia familia fuere credo fuit pisonis pater & quẽ postea Nero ut

Cor.ait occidit. In ueste palmata:triũphale toga q̃ triũphãtes utebanť eratq; ea picta & togæ iouis similis ab eo palmata siue palmaris dicta:qđ ea utebanť q palmã.i.uictoriã meruissent. Emiliana: Aeqmeliana potius ædificia.s.æqmelio circũiecta fuit æqmeliũ in pte urbis ad busta gallica quo.s.gallo⁊ q in urbe perierũt ossa sunt ĩ unũ collata eius loci Liuius & Varro meminerũt:æqmeliana igiť aut certe ædificia deflagrasse accipias q̃ urbs in æmiliã mittit qđ nõ ꝓbo. Diriuitorio:multũ diuq; elaboraui qd diribitoriũ esset itelligere:nec ex uaria lectiõe ad hũc diẽ cõtigit id discere tradet fortasse id alius:ue⁊ ne oino itactũ locũ ꝓtereamus libet ut in plerisq; aliisq; suspicari q̃do neq; nostri neq; græci auctores:quos uidius id tradãt librario⁊ ĩ curia deprauatã:esse dictionẽ:ut uno alteroq; elemẽto obsont uicinitatẽ inuerso ꝓ diriuatorio diribitoriũ scripserint latine.n.Tranqllus diriuatoriũ appellare potuit:ædificiũ in aquæductibus qđ castellũ aliĩ uocãt:unde aquæ in diuersas urbis ptes corriuabanť:ut Vulpianus & iabolenus iurecõsulti apte demõstrant:qbus Plinius & Frõtinus astipulanť ut sit sensus spectauit Claudius icendiũ ex diriuatorio.i.castello⁊ uno qppe q̃ erant ad.c.triginta numero ac cõplura cultu magnifica & opibus altisq; locis sita ut frõtinus ait deo ut in palatio quoq; fuisse colligere possis:uñ suo arbitrio uno pluribusue locis laborãti ꝑ biduũ urbis aq̃s subministrari iuberet:sunt scio q ꝓ domus pte accipiãt sed q̃lis ea fuerit uñ dicta nõ expediũt:apuleius diriuitores iqt plusculi splẽdide amicti fercula copiosa scitulæ submistrata:qbus uerbis appet locũ diriuitoriũ eẽ potuisse ubi cõuiuia pareť:sȝ id nom ut dixi nõ mẽini ap̃ quẽpiã me adhuc legisse.

noctibus mansit ac deficiente militũ: ac familiarum turba auxilio plebem per magistratus ex omnibus uicis conuocauit ac positis ante se cum pecunia fiscis ad subueniendũ hortatus est repræsentaturus pro opera dignam cuiq; mercedem Arctiore autem annona ob assiduas sterilitates detentus quondam medio foro a turba: conuiciisq; ac simul fragminibus panis ita instratus:ut ægre nec nisi postico euadere in palatium ualuerit nihil non ex eo cogitauit ad inuehẽdos etiam ĩ tempore hiberno commeatus. Nam & negociatoribus certa lucra proposuit suscepto in se damno:si cui qd per tempestates accidisset:& naues mercaturæ causa fabricantibns magna commoda.

PHI. Auxilio:ad ignẽ restiguendũ. Fiscis:marsupiis atq; cruměis:sunt eni fisci auctore pediano numo⁊ receptacula: sicut & fisciæ & fiscellæ.de hoc alibi copiose dictũ satis est:Cicero reperiebã fiscos cõplures cũ pecũia siciliensi a quodã senatore ad eqtẽ romanũ eẽ trãslatos. Repsentaturus:ĩ ꝓsentia & sine cũctatiõe exhibiturus. Arctiore:egestate rei frumentariæ: quo tpe cõstat.xv.tm̃ die⁊ alim̃ta urbi supfuisse. Detẽtus medio foro:Cornelius tacitus nec occulti tm̃ q̃stus sed iura reddentẽ Claudiũ circũuascere clamoribus turbidis:pulsumq; in extremã fori ptem ui urgebãt:donec militũ globus ifensos prorupit. Instratus:cooptus impetitus & ut legiť ab orosio ifestatus. Aegre:difficulter. Postico:qđ Trãqllus posticũ uocat:id elegãti uocabulo pseudothy⁊ quasi falsũ hostiũ Paulus orosius appellat:cuius uerba hæc sunt ex libro.vii.qbus historia hæc explicať.uerũtamẽ sequẽti anno tanta fames romæ fuit:ut medio foro iperator correptus a populo cõuitiis & fragminibus panis turpissime ifestatus ægre ꝑ pseudothy⁊ ĩ palatiũ refugiẽs furorẽ excitatæ plebis euaserit:quinẽt parens romani eloquii Marcus tullius pseudothy⁊ latinitate donauit sic scribẽs in uerrinis.ea quemadmodũ ad istũ postea per pseudothy⁊ reuertanť tabulis uobis & testibus iudices planũ faciã.amianus quoq; Marcellinus eadẽ dictione usus est his uerbis.socrus cõmisceri sibi gene⁊ flagrãs eius amore nõ impetraret ut ferebať:ꝑ palatii pseudothy⁊ introducta:posticũ aut hostiũ eẽ in parte ediũ posteriore testis est uel ille uersus oratiãus:atria seruantẽ postico falle clientẽ.Plautus ĩ trinũmo.usus est postici diminutiuo.sic enim ait posticulũ hoc recipit cũ ædes uẽdidit.Interdũ adiectiuũ est ut apud ausoniũ sic scribẽtem postico uulnere fossor.diciť & postica se.genere Marcellinus ꝑ posticã igressus refertã inueni cõfluẽte ex finitimis uirili & muliebre sexu.In alia significatione postica significat ptem tẽpli cælestis uergentẽ ad septẽtrionẽ.ut docet Mar.Var. Cõmeatus:cibaria & rẽ frumentariã. Negociatoribus.s.frumẽtariis. In se dãno:ut iactura redũdaret ĩ ipm pricipẽ si negociatores frum̃tarii ui tẽpestatis frum̃ta amisissent.sile ẽ illđ qđ tradit Li.li.xxiiii.ab origĩe urbis:qđ.s.oli societas publicão⁊ cõduxit ꝓbẽda ea oĩa:q̃ ad exercitũ hispãiẽse opus eẽnt hac cõditiõe:ut q̃ nauibꝫ iposuissẽt ad hostiũ ꝑicula tẽpestateq; ĩ publico eẽnt.

Fisci

Pseudothyrum

Posticum

Posticulum

Postica

M.AN. Arctiore:angustiore:cariore. Cõuitiis:probrosis uerbis. Fragminibus:frustis. Instratus:coopertus. Postico: hostio posteriore parte ædium.posticum ueteres dixere posticam & posticulam: Apuleius per quandam breuem posticulam. Inuehendos:deportandos.

PHI. Magna commoda:repete illud uerbum proposuit:melius enim cum superioribus connectitur q̃ cum inferioribus. Mercaturæ; potissimum frumentariæ.mercatura si tenuis est sordida putanda est.ut sentit.Mar.Tullius in primo de officiis.Sin magna & copiosa multa undiq; apportans non est admodũ uituperãda.ꝓstat mercaturis rem q̃rere:ut inqt optime.M.Catoni tam periculosum sit. Vacationẽ legis papiæ:papiam legem Iuliæ legi de adulteriis e regione oppositã fuisse indicat Ausonius illo uersu: papia lex placuit Iulia displicuit:hæc ãt lex tp̃s præscribebat:quo nuptialia celebrari deberẽt.Hinc illud est Senecæ

Mercaturæ

Lex papia

De uacationibus per eum cessis.

COnstruit pro cõditione cuiusq̃ ciuis uacationẽ le-
gis Papię:põpeiæ latiæ ius quiritum fœminis ius
quattuor liberorũ quæ constituta hodie seruant̃.
in libris naturalis philosophiæ:
qd ergo ẽ ꝙ apud poetas salacis-
simus Iuppiter desierit libras tol-
lere.utꝝ sexagenarius factus est:
& illi lex papia fibulã iposuit.in
codicibus lactantii hæc senecæ
uerba repetẽtis mẽdũ est.nãq̃ passim legit̃ fabulã uel tabulã iposuit:cũ legẽdũ sit fibulã iposuit. fibula.n. emacula
utimur ad coercẽda genitalia.de q̃ alibi dixius:Seuerus ipator leges papias exclusit q̃s tertulliãus i apolo- tus locus
getico uanissimas appellat:cũ ante cogãt liberos suscipi q̃ Iuliæ matrimoniũ cõtrahi:a papo cõditore dicta lactantii
lex papia:q̃ cũ mlta haberet capita.In his unũ erat:quo cõtinebant̃ iura patronoꝝ: sicut meminerũt iuris- Fibula
cõsulti:uñ & li.iii.istitutionũ sic scriptũ legimus.postea uero lege papia adaucta sunt iura patronoꝝ q̃ locu
pletiores libertos hẽbant:cautũ est.n.ut ex bonis eius q̃ sextertioꝝ centũ miliũ patrimoniũ reliqrat:uirilis
pars patrono deberet̃.scribit Gellius se iuenisse papiã legẽ q̃ cauet̃ de capiẽda uirgine uestali.In codice ipa
torio copiosa mẽtio fit de lege papia.circa obseruationẽ caducoꝝ:q̃ in multis capitibus emendatã fuisse a
ueteribus testat̃ Iustinianus cũ nimis rigida foret:ex quo & ipæ papiæ legi derogat ueluti austeriori. Põ-
peiæ:põpeia lex multã habebat capita & illud potissimũ:quo parricidaꝝ pœna cõtinet̃.legimus apud Cice Lex pom
ronẽ lege põpeia horas ternas ad dicẽdũ datas esse.In hoc aũt loco Tranqllus nõ hãc põpeiã legẽ significa- peia
re uidet̃:sed aliã quæ põpeia latia nũcupabat̃:ꝓpterea ꝙ de latinitate ut opinor danda nisi certis ꝑsonis lo-
quebat̃:& hæc fortassis dicta ẽ a Põpeio Strabone põpei magni patre:q colonias transpadanas traducẽs nõ
nouis colonis eas cõstituit sed ueteribus incolis manẽtibus ius dedit latii ut possent habet̃ eius qđ cæteræ
latinæ coloniæ.idest ut petẽdi magistratus ciuitate rõana adipiscerent̃ auctor Pedianus asconius.de lati-
nis aũt colonis diximus affati in prio cõmentario.sensus uero Tranqlli hic est.Claudius ꝓ conditiõe ciuiũ
uacationẽ legis papiæ dabat hoc est ut ẽt ultra sexagita annos uxorẽ ducere possent:quẽ terminũ præscri-
ꝑserat lex papia:dabat ẽt uacationẽ põpeiæ latiæ hoc ẽ ut latinitatẽ impetrare possent & ius latii obtinere
cõtra quã legis põpeiæ ꝑscripto capite cõtinet̃:qdam seiũctim legũt põpeiæ & latinæ tanq̃ duæ leges signi
ficent̃:sed magis cõuenit ut iũctim legamus:dicat̃q̃ lex põpeia latina:quæ de iure latii & latinitate tracta-
bat.ego ut enarratoris nõ icuriosi officio fungar existimo legendũ eẽ nõ latine sed latinis & ita distinguen-
dũ.latinis ius qritũ ut sit sensus Claudiũ uacationẽ dedisse legis papiæ & põpeiæ: eũdẽq̃ cõstituisse latinis
populis ius qritũ hoc est ut latini iure ciuitatis romãæ ꝑinde ac qrites fruerent̃:& legis põpeiæ caput illud
significabit̃:qđ de sexagenariis ne uxorẽ ducere possent:cõscriptũ fuerat:& ut ita exponã facit Trãqllus:q
paulopost scribit Claudiũ abrogasse huic capiti legis papiæ & põpeiæ:qd si legas iũctim legis papiæ & põ-
peiæ tanq̃ una tm̃mõ sit lex a papo põpeio ꝑlata.opus ẽ acri iudicio ad hæc curiose pẽsitãda. Ius qritũ fœ
minis:Sẽsus ẽ.uoluit ut fœminæ ꝓ dignitatis cõditiõe ius qritũ haberẽt hoc ẽ iure romãæ ciuitatis fruerẽ
tur.Nãq̃ prisco istituto nuptiæ nõ iure cõtractæ existimabant̃.q̃ nõ aut iter ciuẽ romanũ ciuẽq̃ romanã
iũgebant̃:aut cui priceps populusue ciuitatẽ uel cõnubiũ ꝑmisisset:uñ filii ita suscepti i patrũ nõ erãt ꝑtãte
sed matres potius seqbant̃:qm̃ nuptias fecissent cũ eo:cũ quo cõnubii ius nullũ erat.hæc boetius in secũ-
do cõmentario topicoꝝ:unde elicimus hũc Trãqlli sensum qđ Claudius fœminis ius qritũ hoc est ciuita-
tẽ romanã ꝑmisisset iusq̃ cõnubii:ut filii ex tali matrimonio nati eẽnt legitimi romani ciues. Ius quattu- Ius quattu
or liberoꝝ:ius triũ quattuor quinq̃ liberorũ pro numero nobilius est:& ad maiores ꝑtinet imunitates:ut or libero
inqt iurisconsultus excusationẽ præstat a muneribus ciuilibus:ubi annotandũ qđ adoptiui filii numeꝝ nõ rum
ꝑficiũt coꝝ liberoꝝ qui excusare parẽtes solẽt:certũ cũ distinctio sensum faciat apertiorẽ:ita existimo esse
distinguendũ:legendũq̃.latinis ius qritũ:mox subnectẽdũ fœminis ius q̃ttuor liberoꝝ:ut sit sensus Clau-
diũ ꝓ cõditione personaꝝ tribuisse fœminis ius q̃ttuor liberoꝝ:hoc est ut ea prærogatiua & immunitate
fruerent̃:qua decorant̃ matres quattuor liberoꝝ:qđ aũt foret id ius:uideor ferme obseruasse apud iuris-
cõsultos maximeq̃ libro tertio Istitutionũ:ubi scriptũ annotauimus fuisse cautũ tertulliano senatusconsul
to:ut mater ingenua triũ liberorũ ius habẽs:libertina quattuor:ad bona filioꝝ filiarũue admittat̃ intesta-
torum mortuorũ:licet in ꝑtãte parenetis sit q̃uis aũt senatusconsultũ illud Tertullianũ post Claudiũ adria
ni tꝑibus factũ fuerit:tamen ex eo colligimus pœne consimile ius quattuor liberoꝝ pro beneficio fœmi-
narum a Claudio istitutũ fuisse.namq̃ eodem libro istitutionũ eodẽq̃ titulo proditũ est ex lege duodeci
tabulaꝝ necessitudines fœminaꝝ expelli amoueriq̃ a capiẽda hæreditate:sed hæc iuris stricti nimis angu
stiæ posterioribus tꝑis emẽdatæ sunt:& prius qdẽ diuus claudius de quo nũc scribit̃ matri ad solatiũ libe
roꝝ amissoꝝ legitimã coꝝ detulit hæreditatẽ:hæc lectio hæc distictio hæc iterꝑtetatio magis placere ma
gisq̃ quadrare uidet̃ q̃ illa superior sed hoc totũ diiudicandũ pẽsitandũq̃ lecturis relinquo. quoꝝ maior
pars atq̃ cãdidior pedibus transibit opinor in hãc nostram sñiam:utpote elegãtiorem atq̃ distinctiorem.
M.AN. Magna cõmoda:hæc cũ iis quæ sunt in fronte alterius capitis ordinant̃ aliter non procedet.
Vacationem legis papiæ:lex papia qualis esset Lactantii uerba declarant quid est iquit ꝙ apud poetas sa
lacissimus Iuppiter desierit liberos tollere utrũ sexagenarius est factus & illi lex papia tabulam imposuit:
Ausonius:iurisconsulto cui uiuit adultera cõiunx papia lex placuit: Iulia displicit. Pompeiæ latinæ.i.de
iure latii ad alterius legis põpeiæ differentiã quã de quæstorũ creatiõe magnus Pompeius tulit:Pompeius

Strabo transpadanis ius latii dedit ius uidelicet petendi in urbe magistratum ut Asconius interpretatur: sed quid alii senserint suo loco significauimus. Ius quiritum: pompeia scilicet lege concessum. Ius quattuor natorum Mar. rumpitur inuidia tribuit quod Cæsar uterque: ius mihi natorum plura quidem commoda id ius habentibus erant constituta.

De operibus publicis per eum factis.

Pera magna potius q̃ necessaria q̃ multa p̄fecit sed uel p̄cipua aq̃ ductũ a caio ichoatũ. Itẽ emissariũ fucini lacus: portũq; hostiẽsẽ quãq̃ sciret ex his alteꝝ ab augusto p̄cãtibus assidue marsis negatũ: alteꝝa diuo Iulio sępius destinatũ: ac pp difficultatẽ omissũ. claudię aq̃ gelidos & ubes fontes: quoꝝ alteri cæruleo: alteri curtio &.

PHI. Aquæ ductum a caio inchoatum: Pli. in. xxxvi. na. historiæ in hanc sententiam ait hæc: uicit antecedens aquarũ ductus nouissimum impendium operis inchoatia Caio cæsare & peracti a claudio. Emissarium fucini lacus: fucinus lacus marsorum ẽ in quarta italiæ regiõe iuxta quẽ albenses sunt auctor Plinius in tertio. de eodem sic ait Strabo libro quinto geographiæ prope marsorum albam fucinus est lacus longitudine per pelago. is marsis & uicinis maxime usui fuit: memoriæ proditum est illum non nunq̃ usq; ad montana crescere interdum autem decrescere: ut mersa prius lacu loca deficeentur: & agricolationem rusticis exhibeant de fucino lacu fontes aquæ marciæ manare traduntur: quæ clarissima aquarum oium iter reliqua deum munera urbi romæ tributa est fucini lacus meminit Maro illo uersu: te nemus angiciæ: uitrea te fucinus undate liquidi fluere lacus. Claudius Cæsar emissurus fucium lacum: perrupit montem edidit q; spectaculum quo perfecto apertum fuit aquarum iter: quinetiam conuiuium effluuio lacus appositum magna formidine cunctos affecit: quando uis aquarum prorumpens proxima trahebat auctor Cor. Tacitus in. xii. emissarium autem appellat emissionem ipsam & effluuium: quo iter aquarum ex fucino lacu emittendæ pate factum est monte perrupto. Portum hostiensem: sic nuncupatum ab hostia ciuitate in Tyberis ripa ab anco martio condita: de qua per sæpe dictum est. Ego proximis mensibus curiose contemplatus sum non tam portum hostiensem a claudio perfectum: q̃ uestigia portus nescio quid magnum adhuc præferentia: contemplatus est & uenerabilis frater tuus Antonius galeatius prætonotarius apostolicus: in quo non tam indoles q̃ plena uirtus enitescit: qui ad pontificem maximum salutandum destinatus orator a senatu bononiense id probitatis id prudentiæ: id moderationis specimen præbuit: ut non tirunculus sed ueteranus uideretur: nec parum laudaretur a superciliosis antistibus: qui quotienscunq; uacuus erat a publicis negociis desideranter inquirebat locos uetustos: causasq; locorum percontabatur: aderat & noster roscius sine quo nil altum mens ichoat. Ex his: scilicet emissario fucini & portu hostiensi. Alterum: Emissarium fucini lacus. Præcantibus marsis: quoniam in regione ipsorum erat lacus fucinus. Alterum: portum hostiensem. & quamuis in Iulio Cæsare nihil super hoc dixerit tranquillus. non tamen propterea negandum est. Iulium Cæsarem constituisse portum hostiensem edificare multa enim κατἀσιὡπομενον. hoc est per silentium omittuntur: quæ suis mox locis referuntur. in quo Iulio Cæsare dixit tranquillus: quemadmodum ille destiauerat emittere fucinum lacum. nunc ait quemadmodum Augustus emissionem talem concedere noluit præcãtibus marsis. nec ista discordant: cum alter destinauerit emittere: alter negauerit emissionem: similiter in Iulio Cæsare nihil dixit: q destinasset extruere portum hostiensem: nunc uero cum dicat: ob hoc non existimandus est historicus obliuiosus: cum scriptoris officium sit multa pro loco pro tempore uel reticere uel dicere. Claudiæ aquæ: frontinus libro primo de aquæ ductibus sic inquit caligula duos ductus inchoauit: quos claudius consumauit: alteri quod ex fontibus cerulo & curtio perducebatur claudiæ datum nomen alter anio nouus appellari cœperat. Vberes fontes: frontinus claudia aqua concipitur uia sublacensi diuerticulo sinistrosus ex fontibus amplissimus cerulo: qui a similitudine appellatus est & currio. de hisdem sic scribit Plinius in. xxxvi. uicit antecedentes aquarum ductus nouissimum impendium operis inchoari a caio Cæsare & peracti a claudio. influxere curtius atq; ceruleus fontes.

Fucinus lacus

Martia aqua

Emissariũ

Laus pro tonotarii bentiuoli

claudia aqua

M. ANTO. Aquæ ductum: edificium aquas in urbem perducẽdam. Inchoatũ: quem caligula inchoarat. Regione tiburti: q̃ tibur ad montes sedet emissarium ostium per quod emitteret. Fucini lacus: is in marsis est ut Pli. & strabo scribunt ubi pugnam naualem claudius spectandam dedit Mar. Fulcinius & pigri taceant. stagna neronis. Alterũ: fucini emissariũ. Sæpius: destinatũ hostiẽsem portum intelligas necesse est: sed in Cæsare dictatore dixerat eum emittere destinasse quo apparet non recte bis alterum legi rectus igitur secũdo loco: Cæterũ pro alterũ dixeris ut sit sensus emissionem lacus ab Augusto marsis sæpius denegatã destinatam uero a Iulio Cæsare sed operis difficultatẽ omissam. Alterũ a diuo Iulio: nõ est cur hostiensis portus opus ad Cæsarem referas q is nunq̃ si Tranquillo credimus sed fucini emissionem destinauit & iccirco. Cæterum tutior uerior q. erit lectio. Alter ceruleo: alteri curtio: Plinius uicit antecedentes aquarum ductus nouissimum impendium operis inchoari a. C. Cæsare & peracti a Claudio quippe a lapide sexagesimo ad eam celsitatem ut in omnes urbis montes leuarentur influxere curtius atq; ceruleus fontes errogata in id opus sestertia a quingenta. lv. milia.

albudino nomen est:simulque riuum anienis nouo lapideo opere in urbem perduxit:diuisitque ĩ plurimos & ornatissi-mos lacus: fucinum aggressus est nõ minus compendii spe q̃ gloriæ:quũ quidam priuato sumptu emissuros se repromitterent si sibi siccati agri cõcederẽtur. Per tria autem passuum milia partim effosso monte:passim exciso carnale absoluit:ægre & post undecim ãnos quãuis cõtinuis.xxx.hominũ milibus sine intermissione operãtibus:portum ostiæ extruxit:circunducto dextra,sinistraque brachio: & ad introitum profundo iam solo mole obiecta:quam quo stabilius fundaret:nauem ante demersit:quam magnus obeliscus

PHI. Albudino nomẽ est:frõ
tinus de hoc.accipit & eũ fontẽ
qui uocať albudinus tantæ bo- Albudius
nitatis ut martiæ adiutorio sit:
demiror uiros alioqui eruditos
tradidisse nullã albudini fontis
mẽtionẽ fieri apud alios scripto
res.unde anxie nimis laboraue-
runt nomẽ hoc ab albunea dea
tubertina deducere: cum si licet
coniectura uti: possit ab albulis
aqs uel potius ab albore albudi-
ni nomẽ deriuari. Riuũ aniẽis:
romæ inter aq̃ ductus anio ue- Anio uetus
tus & anio nouus annũeraũ:hic
de anieno nouo intelligendũ: ut Anio nouus
Tranqllus frõtinusq; cõcordẽt:dixit enim frõtinus duorũ ductũ quos Claudius cõsumauit alteri claudiæ
nomẽ datũ esse:alteq; anienẽ nouũ appellari cœpisset qm̃ duæ anienis aquæ in urbẽ fluere cœperãt.anie-
nẽ autẽ Mar.curius in urbẽ perducendũ curauit: In plurimos lacus:Plinius scribẽs de aquæ ductu clau-
diano mox hæc subiũgit.quod si quis diligẽtius existimauerit aquarũ habũdantiã in publico balneis pisci
nis domibus euripis hortis suburbanis uillis:spacioq; aduenĩẽtis extructos arcus:mõtes professos:cõual-
les æquatas:fatebitur nihil magis mirandũ fuisse in toto orbe terrarũ. Compendii:lucri.ide cõpẽdiosum
lucrosum diciť:sicut ecõtrario dispendiũ significat detrimẽtũ & dispẽdiosum detrimẽtosum. Columella Dispẽdiosum
cũ præsertim maius dispẽdiũ sequať inertẽ & sœuũ pastorem:quam prudentem diligentemq; compendi-
um. Idem:quod si per partis nõ nunq̃ damnosum est in summa tamẽ fit compendiosum:idem.dispendio Compẽdiosum
sa est cunctatio. Siccati agri:tanq̃ post emissam aquam futuri fœcũdiores &.n.loca ab aquis liberata fiũt
fœcũdiora uelut uligine saginata. Effosso:per cunicularios factis cũiculis. Exciso:ubi fossores fossam
cuniculũq; cõtinuare nõ poterãt ob aspredine excidebãt silicea saxa:oĩa ramẽ intus fiebãt in tenebris.xxx.
hoium milibus Plinius.eiusdẽ inqt claudii iter maxia ac memoranda duxerim:q̃uis destitutũ successoris
odio montẽ pfossum ad lacũ fucinũ emittẽdũ:inenarrabili profecto ĩpendio & operariorũ multitudine:
per tot annos:cũ aut corriuatio aquarũ q̃ternus mons erat egereret in uertice machinis:aut silex cederet
oiaq; intus in tenebris fierẽt:q neq; cõcipi aĩo:nisi ab his q uidere neq; hũano sermõe narrari possũt. Mo
le obiecta:extructione maxiã sub aqs edificata:talia eni moles appellanť.Pli.huiusce rei mẽtionẽ faciẽs in.
.xvi.tres moles turriũ a Claudio dicit fuisse extructãs. Stabilius fundaret:scribit Plinius ex puteolão pul Tres moles turriũ
uere ex edificatas fuisse a Claudio turres hostiẽsis portus.est aũt puteolãus puluis appellatus:quoniã in pu-
teolanis collibus nasciť:q opponiť maris fluctibus mersusq; protinus lapidescit unus ĩexpugnabilis undis Puteolãus puluis
utiq; si cumão cemẽto misceať:de hoc puluere itelligit Victruuius sic scribẽs.est gẽus pulueris admirãdũ:
nasciť ĩ regionibus baianis:qđ cõmixtũ cũ calce & cemẽto nõ modo cæteris edificiis p̃star firmitates:sed
ẽt moles cõstructæ in mari sub aqua solidescũt: de hoc puluere puteolão ẽ illud a sidonio p̧ditũ ĩ panegy
rico.nãq; dicarcheæ translatus puluis arenæ intratis soli datur aquis. Nauẽ ante demersit:hac naue nihil
mirabilius uisum in mari certũ est:ut inqt Pli.longitudo spaciũ obtinuit magna ex p̃te hostiensis portus la
tere leuo:ibi nãq; demersa est a Claudio pricipe. Magnus obeliscus:obeliscus auctore amiano Marcellio
lapis est in figurã metæ cuiusdã sensim ad p̧ceritatẽ cõsurgens excelsam & in radiũ gracilescens specie qua
drata:in uerticẽ productus angustũ:manu leuigatus artificis:formarũ innumeras notas cõtinet: quæ hie-
rogliphicæ litteræ appellanť:Pli.in.xxxvi.de obeliscis scribẽs hæc tradit.trabes ex lapide simithe fecere re- De obeliscis
ges quodã certamie obeliscos uocãtes solis numini sacratos.radiorũ eius argumentũ in effigie est.& ita si-
gnificať.noie ægyptio:primũ oium obeliscũ rex mithres ĩstituit.sculpturæ uero effigiesq; quas uidemus Hierogliphicæ
ægyptiæ sunt litteræ.obeliscon græci dicũt ueru.ex ægyptio aũt romã plures obelisci translati sunt quoq;
unũ importauit Caius caligula nauigio illo : quo nihil mirabilius in mari uisum autumat Pli.de hoc nũc Obelis asteriscisq; distincta scriptura
intelligit Tranqllus.uolumina ĩstrumẽti ueteris fuerũt antiqtus obelis astericisq; distĩcta.nam si qd ĩ græ-
co fuisset iuuẽtũ qđ in hebraico codice nõ legereť:id obelo notabať ueluti uirgula cõfodiendũ peride ac
subditiciũ.Contra si qd esset in hæbreo qđ græcus codex nõ haberet:id e latere adscribebať apposito aste
rico ueluti stella illuminandum:super quo Hieronymus & ecclesiastici scriptores multa conscribunt.
M.ANTO. Albudio:sextus ruffus unde uigĩti aq̃ ductus enumerat meminitq; ceruleæ aq̃ cuius mõ
Pli.sed albudinũ neuter celebrat.ne Frontinus qdẽ ruffo antiqoris octo tantum aquæ ductus memorat:
posset tamẽ uideri ex anienis corriuatione nomen factum:quod albunea cuius Varro & Lactãtius memi-
nerunt in ripa ipsius fluminis sit tiburi culta eiusq; simulachrum postea in flumine repertum fuit albũea
sibyllarũ una:nec me latet quid Plinius de ea scripserit:Maro ad hæc lucosq; sub alta consulit albunea ubi
Seruius fons est ait & silua eius nois:quo apparet ab anienis corriuatiõe uel ab albunea tiburti regione du-

ćta nomen esse fonti inditũ:legerimq; libentius albunium quam albudinum quasi albuneium sed coniećtura hæc nõ rõ est. Nouo lapideo opere:ad recentẽ anienis corriuationẽ allusit fuit enim & anio uetus. Efosso mõte:per quẽ emissus est.De ueteri fucini lacus inũdatione Strabo nõ nihil in trãscursu. Gellianus prodidit alchipẽ marsorũ oppidũ a marsia lydorũ rege conditũ lacus inũdatione absorptũ. Ad itroitum:portus.s.hostiensis. Profundo iam solo: posset nõ absurde & salo legi. Nauem ante demersit:eam per plures annos asseruatã tradit Pli.nã obelistus ingens fuerat in illa ex ægypto delatus tũ uero puteolani pulueris turribus super eã extructis a Claudio portus gratia mari demersam. Obeliscus: est obeliscus lapis in figuram metæ sensim ad proceritatem consurgens excelsam Pli.trabes ex eo lapide fecere reges quodam certamine obeliscos uocantes solis numini sacratos radiorũ eius argumentum in effigie est.

ex ægypto fuerat aduećtus:cõgestisq; pilis supposuit altissimam turrim in exemplum alexandrini phari : ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent. Congiaria populo sepius distribuit.

De spectaculis per eum editis.

SPectacula quoq; complura magnificaq; edidit:nõ usitata modo ac solitis locis : sed & commenticia & ex antiquitate repetita : & ubi præterea nemo ante eum : ludos dedicationis pompeiani theatri: quod ambustũ restituerat : e tribũali posito in orchestra cõmisit:quum prius apud superiores ædes supplicasset perq; mediam caueam sedentibus:ac silentibus cunctis descendisset:fecit & sęculares quasi anticipatos ab Augusto:nec legitimo tempori reseruatos:quamuis ipse in historiis suis prodat intermissos eos Augustum multo post diligentissime annorum ratione subducta in ordinem redegisse. Quare uox præconis irrisa est inuitantis: more solemni ad ludos quos

PHI. Congestis pilis:saxeas pilas intelligit qualis a poeta describit:saxea pila cadit : magnis quã molibus ante cõstructam iaciũt põto:autumat festus põpeius pilam quæ parietem sustentat ab opponẽdo dictam.a pila fit aduerbiũ pilatĩ quod significat per pilas:ex quo illud Vićtruuii.pilatim struũt edificia. Altissimã turrim:nõ turrim unam sed turres a claudio exedificatas in portu hostiensi ex puluere puteolano Plinius prodidit. Alexãdrini phari: legendũ est Alexandrinæ.:est enim pharos generis fœminini de pharo aũt alexandrina explicatius diximus in commentariis propertii enarrantes: uersum illũ: & ptholomeæ littora capta phari : supra quoq; non pauca retulius super pharo. Cõgiaria:dona imperatoria. Commenticia: noua commentatione excogitata.cõmenticiũ enim significat partim fićticiũ partim nouũ. Scribit Varro cõminisci dićtũ eẽ a cõ & mente:cũ fingunt in mente quæ non sunt.hinc commentũ commenticiũq; deriuant. Ludos commisit:significanter locutus.nam committi proprie ludi dicunt. Virgilius & tuba commisso medio canit agere ludos. Quod ambustũ:testis est Eusebius in cronicis pompei theatrũ incensum fuisse imperante Tyberio. E tribũali in orchestra:tribũal poni uoluit Claudius in orchestra ex qua senatores spectabãt:ut illic cõmittendorũ ludorũ signũ daret ueluti agonitheta atq; præpositus. Superiores ædes:templa hic itellige:cũ alias ædes pluraliter dicant pro domicilio.templa aũt illa itelligit:quæ erant in illa parte urbis collocata:quæ est super theatrũ. Caueam:theatralem:caueã signat de qua alibi dićtũ est. Silentibus cũćtis: contra morẽ Romani populi:q plausu excipiebat bonos principes ad theatrũ ingressos.sicuti malos exsibilabat. Nec legitimo tempore reseruatos:legitimũ sæculariũ tempus est ut inqt censorinus spaciũ centũ annorũ:siue ut alii centũ & decem.quod sentit Oratius sic scribẽs in carmine sæculari.Certus undenos decies per annos urbis ut cautus referatq; ludos. Prodat: tradati.Claudiũ aũt fuisse eruditũ scriptoremq; historiarũ Paulo posterius dicet. Ratiõe subducta:supputato nũero annoꝝ p ratiocinationẽ.Ci.i epistolis ad lẽtulũ:hic ego quãtũ humano cõsilio efficere potui circũspectis rebus meis oĩbus ratiõibusq; subdućtis summã feci cogitationũ mearũ omniũ:Plautus in curgulione beatus uideor subduxi ratiunculam.

Saxea pila

Pilatim

Cõmenticium

Tẽpus sæcularium

M.ANTO. Congestisq; pilis:grandioribus saxis ad molam sustinendam: Festus pila inquit quæ parietem sustentat ab opponendo dicta.Mar.nulla catenatis præcincta est pila lagenis Horatius nulla tabernameos hẽat neq; pila libellos. In spẽm Alexandrini fari:sic & ruffus Auienus Romuleiq; fari fauces illæsa relinquat.lu.Tyrrenamq; faron dixit fœminino genere. Commenticia:nouiter inuenta. Mediam caueam:mediũ consensum Pli.de scauri theatro cauea ipsa cœpit hominũ.lxxx. pro quo theatri loco sit cauea accipienda uideo diuersum trahi:sunt qui partes altiores unde sedens populus spectat. Caueam appellatã existiment : alii aream ipsam in medio theatri quod Verg.Carmen significare uidetur hoc totum caueæ consessum ingentis & ora prima patrũ &c.caueam poeta dixit quã nõ multo antea circũ appellauit: circus erat quo se multis cum millibus heros consensu medium tulit extructoq; resedit.Seruius caueam simpliciter consensum populi appellat. Sedentibus:nec illi assurgentibus. Silentibus : nullo plausu & fauore excipientibus quum soleret alioquin populus Cæsarem uenientẽ plausum & fauore excipere.mar.quoq;

ſonát pleno uoceſq; máuſq; theatro.Quú ſubiti ppl's Cæ.ora uidet idq; ptiax ſilétiú í cá fuiſſe uſ qd ille ex
tribúali ludos nõ ex ſcæna cõmiſerit aliqñ maiore ppl'i cui iratus erat í cõmodo. Anticipatos:añ legitimú
tépus repetitos ſæculariú ludo℞ ratio ſatis ſupq; alio eſt exp̄ſſa. Ad ludos:quos Claudius erat editurus.

nec ſpectaſſet quiſq̄ nec ſpectaturus eẽt:quũ ſupereſſent ad huc qui ſpectauerãt & quidam hiſtrionum producti.olim tunc quoq; producerentur. Circéſes frequéter etiam í uaticano commiſit:nõnunquá interiecta per quos miſſus uenatióe:circo uero maxío marmoreis carceribus auratiſq; metis:q̄ utraq; & tophina ac lignea antea fuerant exculta.propria ſenatoribus conſtituít loca ꝓmiſcue ſpectare ſolitis:ac

PHI. Quos nec ſpectaſſet qſq̄:uerba erát ꝓconis ad ludos ſæculares inuitantis ſpectatores:q̄ qdem erant uera:quádo inter ſæculares binos fuiſſet legitimú interuallũ cétũ decẽ anno℞: quos raréturuel pœne nunq̄ tráſcédit caduca mortalitas: ſed fuit tunc ridicula uox ꝓcõis: quoniá inter ſæculares augusti & Claudii iter fuere anni nõ amplius tres & ſe-

xaginta.unde merito potuerũt multi ſpectaſſe & primos & ſecũdos ſæculares.præterea q ſpectauerút hos
claudianos potuerũt ẽt ſpectatores eſſe ſæculariú:quos poſtea fecit domitiáus:cũ iter utroſq; nõ fuerit ma
gnú interuallũ:& ob hoc dicit matrona apud epitaphiſtá Martialé.bis mea romáo ſpectata eſt uita taréto:
ſup quo habũdanter cõſcripſimus in annotatiõibus.Quidá hiſtrionũ ꝓducti.ſcribit Pli.iter ludos ſæcula-
res quos fecit diuus Auguſtus:& quos poſtea Claudius Cæſar edidit:ſexagita tres annos nec amplius iter
fuiſſe:ſtephanionéq; togata℞ fabula℞ hiſtrioné utriſq; ſæcularibus ludis ſaltaſſe hiſtrionamq; feciſſe. In
uaticáo cõmiſit:uaticanũ collé appellatũ eſſe autumat feſtus põpeius.q eo potitus ſit populus romáus ua-
tú reſpõſo expulſis ethruſcis.Gellius uaticanú ag℞ dictũ eé céſet a uaticiniis:quæ ui atq; íſtinctu dei uatica
ni í eo agro fieri ſolita eſſent:eſt aũt uaticáus deus pœnes qué ſunt uocis humanæ initia noíatus ab eo:qd Vaticanus
pueri ſimul atq; parti ſint eá primá uocé edũt:quæ prima í uaticáo ſyllaba eſt.tamé Auguſtius nõ uaticanũ
húc deú appellat ſed uagitanú tanq̄ íſantiú uagitibus ꝓſidenté.Pli.in.xxxvi.uaticanú elegáter appellat cir- Vagitanus
cú caii & Nerõis pricipũ:propterea qd in eo ludos currules peculiariter exercebát. Per quinos miſſus:Ser
uius tradit olí in ludis circéſibus.xxv.miſſus ſolitos exhiberi:quo℞ ultimus appellabaẽ ærrarius eo quod
de collatione populi exhibebaẽ: Tranqllus uero in domitiano centú miſſus in circenſibus peragi ſolitos
fuiſſe ſignificat ad qd' uideẽ alluſiſſe poeta illo uerſu.Centú quadriiugos agitabo ad flumina currus:dicũ-
tur auté miſſus equo℞ circuitiones in ludis circéſibus:dú a carceribus ad metas recurrút.ſenſus eſt Clau-
diú poſt qnq; equo℞ miſſus peractos íterpoſuiſſe uenatioñé: ut ita magis ſpectatores oblectarenẽ:qa aliq̄ Miſſus lu-
nouitate ut ingt Oratius morádi ſunt ac retinendi. Carceribus:carceres dicũẽ in circo unde mittunẽ eq dorũ
ex eo nominati:quod coercenẽ equi ne inde exeant:anteq̄ magiſtratus ſignũ miſerit.auctor Varro.Carce- Carceres
res neuius oppidú appellat. Metis:circũ metas currere ſolitos equos nullus ignorat.hic oratianũ metaq; Meta
feruidis euitata rotis:& Varro circũ dici exiſtimat eo quod ibi equi in ludis circũ metas currũt:hinc illud
apud eũdem ꝓuerbialiter dictú in primo de re ruſtica:an qd aliud & a quibus carceribus currat ad me-
tas:quoniam aũt auriga quandocunq; primus metam ſuperauerat iam ad finem certaminis perueniſſe ui-
debatur ex eo factum eſt ut metam pro fine terminoq; paſſim accipiamus.Maro.hic labor extremus lon-
garum hæc meta uiarũ. Et apud:Silium tormentis finem metamq; laboribus orat. Figura autem metæ
pyramidis eſt a lato incipiens in acutum faſtigiata.hinc Plinius figuram umbræ noctis ait ſimilem eſſe me
tæ & columella præcipit in ſecundo ut fœnum ſiccatũ in metas extruaẽ quæ in acutiſſimos uertices exa-
cuuntur. Tophina & lignea:refert Liuius libro octauo ab origine urbis:quoto anno carceres in circo pri
mú ſtatuti.ſed neq; ex topho neq; ex ligno factos indicat:quod hic docet Tranquillus:eſt autem tophus la Tophus
pis ut inquit Seruius aſper.unde a uirgilio ſcaber núcupatur illo uerſu.& tophus ſcaber & nigris exeſá che Tophace
lidris:a topho tophinus & tophacius deducitur.Plinius eſt alba ruffa columbina argilacea tophacea arena us
cea:idem.nam tophus ſcaber natura friabilis expetitur ab auctoribus. Exculta:corrige exculto.ita ut cõ-
nectas circo maximo exculto hoc eſt exornato marmoreis carceribus. Promiſcue ſpectare ſolitis:In ludis
quidem theatralibus loca propria ſenatoribus erant aſſignata: cum in circo eſſent promiſcua. prodiderũt
hiſtorici ante ſcipionem ad quingenteſimum octauum annum ab origine urbis in promiſcuum fuiſſe ſpe In ꝓmi
ctatum.ſenatus autem a populo ſecretus primum ſpectauit ludos romanos:quos atilius ſeranus lucius ſcri ſcuú ſpecta
bonius libro ediles currules primi fecerunt:ferunt africanum quod eius rei auctor fuiſſet penituiſſe. tum

M.ANTO. Nec ſpectaſſet qſq̄:ſpectare potuiſſet ſi ueteri íſtituto céteſimo quoq; áno eos celebrari cõ-
tigiſſet. Producti olí:q auguſti tpibus ſcœnicá operam ſæcularibus ludis exhibuerát. In uaticáo:ubi núc
ultra tyberi põtifici a domus ſita é uaticanú ueteres dixere:quo appet non a loco ut alibi diximus eſſe lu-
dos dictos. Per qnos méſes:íſuetũ certe & ingratũ diuturnitate ſua ſpectaculũ:q̄re uerius qnos miſſus:q̄
menſes legeris:ut ſit ordo iteriecta p qnos miſſus uenatiõe.i.qnqes íſtauratá : aut q cõplici fera℞ ímiſſiõe
edita ſic alibi circéſiũ die quo facilius cétũ miſſus pagerenẽ. Carceribus:unde æq í curſũ ꝓrũpũt. Met-
tis:circa q̄s aurigæ bigas & q̄drigas agitabát. Tophinia:ex thopho lapide:uulgaris is lapis & í primis cir-
ta urbé.Iu.& ígétiú uiolarét marmora tophũ: Papinius cotto puluere ſordidoq; topho. ..Promiſcue ſpe-

ctare solitis:quo pacto ꝑmiscue quú Augustus senatoris iniuria motus quẽ nemo puteolis frequenti spectaculo recepat:iussisset ubicuq͂ qd spectádú esset semp prius subselliorꝫ ordo uocaret senatoribus:sed his ita occurrẽdú q͂q͂ primus ordo senatoribus uocaret cõtigui tamẽ & pœne imixti.ſ.æqtibus illi erant q secundú ordinẽ optinebant:at claudii idulgẽtia ex podio senatores spectare cœpisse crediderim:sicq͂ maiorem immodú ordines utrunq͂ ab altero fuisse discretos.Iu.& omnibus ad podium spectantibus.

super quadrigariú certamina troiæ lusum: exhibuit & africanas cõficiente turma eqtum ꝑtorianorum ducibus tribunis:ipsoq͂ ꝑfecto. Præterea thessalos equites: qui feros tauros per spacia circi agunt:insiliũtq͂ defessos: & ad terrá cornibus detrahunt. Gladiatoria munera plurifariam ac multiplicia exhibuit. Anniuersariú in castris prætorianis sine uenatiõe apparatuq͂ iustú atq͂ legitimum in septis ibidem extraordinariú & breue dierumq͂ paucorꝫ: quodq͂ appellare cœpit sportulá quia primú daturum se dixerat uelut ad subitá cõdirá cœnuliá iuitare se populú. nec ullo spectuli genere cõmunior & remissior erat adeo ut oblatos uictoribus aureos prolata sinistra pariter cú uulgo uoce: digitisq͂ numeraret:ac sæpe hortando rogãdoq͂ ad hilaritaté homines ꝑuocaret:dominos idẽtidẽ appellãs imixtis irerdú frigidis & accersitis iocis q̃lis ẽ:ut quú palúbú postulãtibus datuꝝ se ꝑmisit si captus esset. illud quoq͂ plane q͂tũuis salubriter &

PHI. Super quadrigarú:præter q͂drigatios ludos & curriles exhibuit etiam ludicrum troiæ. Africanas: lege q̃ scripsimus in libro annotationum enarrantes húc locú: ubi docuimus africanarú appellatione intelligi pantheras:quarú genus in africa creberrimú:de quibus senatuscõsultú fuit uetus ne liceret africanas in Italiam aduehere: econtrario tulit ad populú Cn. aufidius tribunus plebis:permisitq͂ circensium gratia iportare. Cõficiẽte: trucidante uerbú est bestiarioꝝ & gladiatorú: inde confectores dicti interfectores ferarú:scribit lampridius cõmodú imperatorem fuisse tantarú uirium ad feras conficiendas ut singulis ictibus multa milia ferarum ingentium conficeret. Prætorianorú:utpote nobiliorum. Præfecto:scilicet prætorianarú cohortiú:qui & perfectus prætorio nuncupaẽ. Feros:In omnibus animaliú cuiuscunq͂ generis ullú est placidú eiusdem inuenit & ferú:utpote cú hominú etiam Siluestriú plura genera tradanẽ:scribit Plinius efficatiora oĩa in medicamẽtis esse ex feris animalibus.problema est Aristotelis cur in animantiú genere quæcúq͂ domestica eadẽ etiá fera reperimus.q͂cunq͂ aút fera nõ utiq͂ eadẽ domestica natura creauit. Ad terrá oĩbus:Pli. tradit ĩ o͂ctauo thesaloꝝ gẽtis iuentú eẽ equo iuxta q͂drupedãte cornu ĩtorta ceruice tauros necare:qđ spectaculú prius dedit Rõæ cæsar dictator. Anniuersariú dicius:aniuersaria:q̃ quot annis fiũt sicut anniuersariú sacrú. Plurifaria:pluribus in locis. In castris prætorianis: castra prætoria ad extrema urbis romæ edificia fuisse collocata signat Plinius ĩ tertio. Iustúq͂ atq͂ legitimú:spectaculú gladiatorú iustú & legitimú appellat:quod ex formula rituq͂ ordinario dabaẽ una cú uenatione: apparatuq͂ gladiatorio. In septis:septa fuisse ĩ cãpo martio alibi latius explicauius. Ibidẽ:ĩ septis. Sportulá:Claudius gladiatorú munus tanq͂ cœná datuꝝ se denũciauerat ideoq͂ nõ inuenuste sportulá appellabat:quæ iter sportulantes cõdici dariq͂ solet a principibus. Primú daturú: quidam codices habent præmiú. Conditá denunciatá:condicere enim uerbo prisco significat denunciare:& ad cœnas refertur.Cicero:ná cú mihi crassus condixisset cœnauit apud me. Cõmunior. Magis cõmunis & omnibus obuius ex positusq͂. Remissior:solutior & animo magis:relaxato. Victoribus:gladiatoribus. Cú uulgo:quod uictoribus præmiú dari deposcit Iuuenalis:accipe uictori populus qđ postulat aurú. Voce:ut palam diceret numerú aureorú quos numerabat. Digitis:suamet manu sicut fieri solet. Dominos:πολιτικῶτάτοσ hoc est ciuilissimus erat Claudius tá cõi ciuiliq͂ erga romanos appellatione:ut cú ipse dominus sit dominos appellet ipsos subiectos. scribit Seneca dominos salutari a nobis obuios solitos si nomina nõ succurrút. Identidẽ: frequenter. Accersitis:de industria quæsitis euocatisq͂. Palúbú postulantibus:iocus est in nomine.ná palúbus nomẽ est auis notissimæ & eodẽ nomĩe gladiator famosus nũcupabaẽ populus ro. petebat exhiberi gladiatorẽ nomine palúbú.Claudius alludens ad nomẽ alitis dabo iquit si captus fuerit.

M.AN. Africanas:pátheras siue pardos Pli. de pátheris núc iquit uarias núc pardos q mares sunt appellat ĩ eo omni genere creberrimo ĩ africa syriaq͂ qdá ab his pátheras solo cádore discernũt nec adhuc aliá differẽtiá ĩueniri:senatuscõsultú fuit ne liceret africanas ĩ Italiá aduehere q͂bus uerbis colligiẽ pátheras ꝑdos uarias & africanas dici. Ducibus:tribúis:militaribus. Ipsoq͂ ꝑfecto:ꝑtorii.ſ.hoc ẽ tribúis & ꝑfecto ꝑtorii ductãtibus eqtú turmas. Thessa. equi:Plinius thessallorú gentis iuentú est equo iuxta quadrupedãte cornu intorta ceruice tauros necare. Feros:idomitos minaces & hæc sunt illa noua spectaculorú genera. Anniuersariú:omnibus annis: Iustú atq͂ legitimú:munus.ſ.cum ueneratione & reliquo apparatu:

Condictáq͂:ut inter priuatos solet cõmuniter simulq͂ constitutá ac determinatam:condicere.n.simul determinare est: unde & conditum quasi in communi dictum. Communior: ciuilior. Prolata sinistra:

Africæ pátheræ

Confectores

Ferum Placidum

Condicere

Domini

qua aureos dinumeraret. Dominos: ambitiosa nimis appellatione quos ciues aut quirites debuit: dominos uocabat. Palumbum: gladiatoris id nomen fuisse accipias.

in tpe: quũ esedario: pro quo q̃ttuor filii depcabant̃ magno oium fauore indulsisset rudẽ tabulã ilico misit admonẽs populũ quãtope liberos suscipe deberet: quos uideret: & gladiatori psidio gratiæq; eẽ. Edidit & i martio cãpo expugnationem diriptionẽq; oppidi ad imaginẽ bellicã & deditionẽ britãniæ regum: pseditq; paludatus. Quin & emissurus fucinũ lacum naumachiam ante commisit: sed quum proclamãtibus naumachiariis. Aue imperator morituri te salutãt respondisset auete uos: neque post hanc uocem quasi uenia data quisquã dimicare uellet: diu cunctatus an omnes igni ferroq; absumeret. Tandem e sede sua prosiluit ac p ambitũ lacus nõ sine fœda uacillatione discurrens partim minando

PHI. In tempore: tẽpestiuiter: temporius aduerbiũ est qđ significat maturius & tempestiuius. columella i nono scribẽs de gallinis ait ante crepusculũ pp̃ter cibi spem temporius ad officinam redeãt. Ouidius. mõdo surgis cõtẽporius cœlo modo serius incidis undis. Esedario: gladiatorem significat qui ex esedo scienter depugnabat. neq; eni placet: ut p gladiatoris noĩe proprie accipiatur. itidem i Caligula dictũ est. Esedario porio ob prosperã pugnam. Indulsisse rudem: gladiaturæ immunitatẽ: est enim rudis ut alibi copiose explicauius uirga qua gladiatores donati cessabant a gladiatura unde rudiarii. Tabulã misit: qdam codices hẽnt. fabulã tanq̃ significet rumorẽ diuulgasse inter populares liberis operã dãdã esse: cũ filii patri gladiatori uacationẽ gladiaturæ ĩpetrauissent magis placet legas: tabulã misit & exponas Claudio missam esse tabulã in populũ continentẽ de gladiatore filiisq; argumentũ. Ad imaginẽ bellicã: idẽ a Vespasiãis imperatoribus i triũphi iudaici spectaculis factitatũ est: nãq; auctore Iosepho multis imitatiõibus bellũ alternaliter diuisum certã sui faciẽ demõstrabat: erat eni cernere uastari totas iterfici acies hostiũ: & alios fugere alios captiuos dici tẽporibus nostris edita sunt talia spectacula a pricipibus: ut ciuitas e ligno formata oppugnaret̃ forinsecus ꝓpugnaret̃ intrĩsecus. Præsedit: tanq̃ p̃ses p̃spectusq; ludorũ. Paludatus: paludamẽto ĩperatorio ornatuq; militari idutus: tanq̃ legitimæ pugnæ interesset. Cor. Tacitus. Claudius ĩsigni paludamẽto neq; ꝓcul Agrippina chlamyde aurata p̃sidere. Naumachiã: pugnã naualem: de qua hæc Tacitus: itet lacũ fucinũ amnẽq; lyrim prupto mõte: quo magnificẽtia opis a pluribus uiseret̃ lacu in ipso nauale prœliũ ordinat̃. Claudius triremes quadriremesq; & unde. xx. milia homium armauit cĩcto ratibus ambitu ne uaga effugia forent. Naumachiariis: q prœlium nauale committunt naumachiarii græca dictione nuncupãtur bellatores in re nautica epibatas eruditi appellant: q̃uis græco uocabulo ἐπιβάτης proprie significet̃ a censor oppius siue hircius ĩ cõmentario belli Alexandrini. capta est una hostiũ quadriremis depssa est altera: alteraq; perturbata. deĩde omnes epibatis nudatæ. idẽ in cõmentario belli africi: remigum partem exclasse gallorũ rhodiorũq; epibatorũ armata. Morituri: in hac ipsa scilicet nauali pugna. Auete uos: auete uerbum salutatoriũ est: quo cũ usi essent erga ĩperatorem naumachiarii: eodẽ Claudius illos resalutans uicissim usus est: unde illi arbitrantes sibi datam pugnãdi ueniam dimicare supersedebant: qdem codices nõ auete uos habent: sed auton: quæ dictio græca est & significat ipsum tanq̃ Claudiũ militibus dicentibus se morituros illũ salutare suprema salutatiõe respõdent id ipsum. S. uelle: & ita illud: q̃si uenia data corrigendã erit unius litteræ ĩmutatiõe ut ꝓ uenia legas nenia: & erit sensus naumachiarios dimicare amplius noluisse: tanq̃ Claudius per id uerbũ illis dederit neniam quandam hoc est funebrem orationem qualis mortuis exhiberi solet: neniam enim carmẽ dici funebre nullus ignorat & iterdũ accipi pro epithaphio: ut apud Sidoniũ sic scribentem nenia marmori incisa per endecasyllabos: & hic mihi uidet̃ uerior sensus & lectio. Fœda uacillatione: more senum. quorũ corpora nacillant & tremula sunt: scribit enim Macrobius in septimo saturnaliũ senes laborare tremore membrorũ: unde senectus non minus uero q̃ eleganti epitheto dicta est tremebunda a calphurnio in bucolicis: & a Quintiliano dictũ est in primo. Nolo puerũ seniliter tremere tanq̃ tremor sit peculiaris morbus seniorũ. Iu. una senũ facies cũ uoce tremẽtia mẽbra: ipsum uero Claudiũ laborasse tremore posterius ostendit Tranqllus: quẽ destituebãt poplites parum firmi & caput tremulũ dehonestabat: ex quo est illud in Claudiũ a satyrographo prolatum: ille senis tremulumq; caput descendere sua sit in cœlum.

Téporius
Rudis
naumachiarii
Epibatæ
Auete
Nenia
Senectus tremebũda

M. ANTO. Indulsisset rudem: ferri uacationem concessisset. quæ per rudem significatur. Iu. accepta rude incipiet ueiecto uideri. Horatius donatum rude quæris. Fabulam: argumento rei notatam figuratam non dixerim quæ continuo missa est. Paludatus: paludamento ornatus tanq̃ ueræ pugnæ præsidens. Naumachiariis: naualem pugnam pugnaturis. Morituri: naumachiarii. quasi. d. qui Paulopost pugnando morientur. Auete uos: resalutatos intellige: sed illi qui quasi uiuite: Claudius dixisset remissam sibi pugnandi necessitatem interpretati sint. Neque post: eam uocem auete scilicet. Quasi data uenia: quasi ueniam sibi datam interpretantes. Cunctatus: anceps & deliberabundus. Per ambitum: extremitatem. Fœda: turpi & indecora. Vacillatione: trepidatione.

partim adhortādo ad pugnam cōpulit hoc ſpectaculo claſſis ſicula & rhodia concurrerunt : duodenarum triremium ſingulæ exciente buccinam tritōe argenteo: qui e medio lacu per machinam emerſerat.

De inſtitutione correctione & ordinatiōe quroūdam morum & actuum.

Vædam circa cerimonias ciuileſq; & militaré morem item circa omniū ordinū ſtatum domi foriſq; aut correxit: aut exoleta reuocauit: aut etiā noua inſtituit. In cooptādis p collegia ſacerdotibus neminé niſi iuratus nominauit: obſeruauitq; ſedulo ut quotiens terra in urbe mouiſſet ferias aduocata cōtiōe ptor indiceret utq; dira aut i urbe aut i capitolio uiſa obſecratio héret eāque ipſe iure maximi pontificis cōmonito p roſtris populo

PHI. Claſſis rhodia: rhodios fuiſſe nauticos homines & omnis naualis diſciplinæ ſcios teſtātur hiſtorici ex quo lex rhodia de iactu dicta eſt : quæ pertinet ad rem nauticam. Ad pugnam ſcilicet naualem. Duodenarū triremium : tacitus ait nō ſolum triremes ſe & quadriremes hoc nauali prœlio depugnaſſe. Exciente: inſtante. Buccinam: tubam de qua alibi dictum eſt: unde & buccinator īclinatur. Tritone: triton. tubicen eſt neptuni: referta; Plinius Tyberio principi nūtiaſſe olyſiponenſium legationem uiſum auditumq; ī quodam ſpecu concha canentem tritonem qua naſcitur forma. tritonis autem formam ſic deſcribit poeta. frons hominem prefert in piſtrin definit aluus de buccina tritonis quæ concha eſt traditur hiſtoria ab igino: qui ait tritonem cum concham iuentam excauaſſet: ſecum eam contra gigantes tuliſſe: & ibi ſomnitum quendam inauditum per concham emiſſe : hoſtes autem ueritos ne qua eſſet immanis fera ab aduerſariis adducta cum eſſet ille mugitus fugæ ſe mandaſſe : & ita uictos in hoſtium poteſtatem ueniſſe. Romani tritonas cum buccinis faſtigio ſaturni ædis ſuperpoſuerunt ut ſignificarent a commemoratione ſaturni hiſtoriam quaſi uocalem eſſe factam: cum antea muta & obſcura & incognita fuiſſet: quod etiam teſtari uidentur ut inquit Macrobius caudæ tritonum humi merſæ & aſconditæ. Per machinam: mechanico: ſcilicet artificio fabrefactam: quales hodie quoque in ſpectaculis ſcienter conficiuntur. Omnium ordinum ſtatum: ſenatorii æqueſtris & plebeii. Exoleta: per deſuetudinem euaneſcentia & iam abolita. Cooptandis: uerbum eſt electioni accommodatum. Cice. cooptatum me ab eo in collegium recordabar. Plinius me pœne adhuc puerum patronum cooptauit. Nominauit: indicat Plinius in epiſtolis hoc uerbum nominare ad ſacerdotes peculiariter pertinere: uerba Plinii hæc ſunt ex ſecundo epiſtolarum: ſic illo die quo ſacerdotes ſolent noīare quos ſacerdotio digniſſimos nomināt: me ſemper nominabat. hinc dicta nominatio. In urbe mouiſſet: Romæ factus eſſet terræmotus. nunq̄ autem auctore Plinio urbs Roma tremuit ut non futuri euentus alicuius id prænuncium eſſet. refert Iulius capitolinus in gallienis olim factum eſſe motum terræ: quo mota eſt Roma: mota & libya: hiatus terræ plurimis in locis fuerunt. Ferias indiceret: imperatiuæ feriæ ſignificantur. has enim ut auctor eſt Macrobius conſules uel prætores pro arbitrio poteſtatis indicunt: ueteres uero Romani ubi terram mouiſſe ſenſerant nūciatum ue erat ferias eius rei cauſa edicto imperabant: ſed dei nomen ita uti ſolet cui obſeruari ferias oporteret: ſtatuere & edicere quieſcebant: ne alium pro alio nominando falſa religione populum alligarent. cuius rei cauſam hanc fuiſſe tradi Gellius in ſecundo noctium atticarum: quoniam compertum non eſt nec inter phyſicas quidem philoſophias ſatis conſtat: quæ nam eſſe cauſa uideatur: quamobrem terræmotus fiant: Anaxagoras ignem putat eſſe cauſam motus terræ. Anaximenes ait terram ipſam ſibi eſſe cauſam motus: thales mileſius atque Democritus ab aqua terram moueri crediderunt. ſed Plinius Seneca Ariſtoteles uentos eſſe prodiderunt cauſam motus: cum ſpiritu nihil ſit potentius: hoc idem ſentit epicurus epicuriq; ſectator Lucretius. Obdira: exempli cauſa: ſi bubo aliæq; aues inauſpicatæ uiſæ fuiſſent. ſcribit enim Plinius in. x. Romam luſtratam fuiſſe: propterea quod capitolii cellam ipſam intrauerat bubo: qui funebris & maxime abominatus publicis maxime auſpiciis: Lucanus in primo farſaliæ ob dira prodigia nuntiata uates ex ethruria accitos: & ab ſacerdotibus deos comprecatos : urbemque luſtratam fuiſſe commemorat. Obſecratio: ſupplicatio: eſt enim obſecrare opem a ſacris petere ut docet feſtus. Iure maximi pontificis antiquitus quod etiam in decretis canonicis ſcriptum eſt. D. xxi. erat hæc conſuetudo: ut rex eſſet ſacerdos & pontifex: unde & romani imperatores pontifices appellabantur: hinc illud Iuuenalis de domitiano: deſtinat hoc monſtrum cymbæ liniq; magiſter pontifici ſummo.

Triton

Buccina tritonis

Cooptare

Nomiatio

Imperatiuæ feriæ

Cāæ motus terræ

Rex pontifex

M. AN. Tritone: neptuni filio & miniſtro. Ver. Cimodoce ſimul & triton anixus acuto. Detrudunt naues ſcopulo: Papinius ſtat celer obſeqo iuſſa ad neptunia tritō: Seruius neptūi & ſalaciæ filiū dixit. Argumēto: ſquamoſis piſcibus & uitreis aquis cū colori. Per machinā: īſtrumentū ad hoc ipſum artificioſe paratū. Exoleta: abolita. Niſi iuratus: iureiurando affirmaſſet ſe optimū quēq; ac maxime idoneū nominatuṛe. Mouiſſet: mota eſſet. Prætor: urbanus ſcilicet. Dira prodigia: deorū iram portendentia: obſecratio uenia a diis peteretur: eſt enim obſecrare deprecari & quaſi ſacra facere : ut ueniam impetremus. Iure maximi pontificis: pontificia poteſtate. Præiret: uota ſiue præces nuncuparet: cæteriq; ſequerentur.

PHI. Præiret:Plinius in.xxviii.scribens ualeant ne aliqd uerba & icantamenta:uidimus inqt certis præcationibus obsecrasse summos magistratus:& neqd uerboꝝ prætereaẜ aut præposteꝝ dicaẜ de scripto pire aliquem.Idem cuius sacri pcationem qua solet preire quindecim uiꝝ collegi magister: si qs legat profecto uim carminū fateaẜ:obsecratio itaq̧ fiebat adhibita pcatione uerboꝝ solemniū : qua pibat maximus sacerdotum.est.n.preire plegere:ut reliqui mox concinant.Liuius in.viii.agedum pontifex publicus populi Romani prei uerba. Quintilianus in secundo ait doctores non posse semper preire singulis legentibus.

præiret:summota operariorum seruorūq̧ turba rerū actuū diuisum antea in hybernos æstiuosq̧ menses coniunxit.

De institutis & sanctionibus eius.

IVrisdictionē de fidei commissis quot annis & tantū in urbe delegari magistratibus solitam in perpetuū:atq̧ etiam per prouincias potestatibus demādauit.Capiti papiæ pompeiæ legis a Tyberio Cæsare quasi sexagenarii generare non possent edito abrogauit.Sanxit ut pupillis extra ordinem tutores a consulibus darentur.ut hi quibus a magistratibus prouinciæ interdiceretur : urbe quoq̧ & italia summouerentur.Ipse quosdam nouo exemplo relegauit:ut ultra lapidem tertium uetaret egredi ab urbe.De maiore negocio acturus in curia medius inter cōsu-

Reꝝ actum : actionē reꝝ quæ in foro iuditiisq̧ agi solent cum prius essent distributæ p tpa uoluit ut sine iteruallo iugiter continenterq̧ tractarenẜ.de actionibus titulus est apud iurisconsultos:actus etiā dicunẜ.filius. rerū oēs prendent actus.aliter actus itelliguntur in fabulis. De fidei commissis: fideicommissa ex eo appellata sunt : qđ testatores fidei committebant eoꝝ:qui capere ex testamento poterāt hæreditatem : fuitq̧ creatus ptor pprius qui de fieri cōmissis ius diceret quē fidei cōmissariū appellabāt. In ppetuū:referendum hoc est ad illud quot annis. Per prouincias:referendum hoc ad illud in

Actus

Fideicommissa

urbe delegari. Potestatibus:scribūt iurisconsulti potestates dici magistratus qui gladii & necis habēt potestatem.magi auctore Plinio tribuūt sanguini basilici successus petitionū a potestatibus.idem pmittūt dētes draconis mites præstare dominos:potestatesq̧ exorabiles. Capiti papiæ i lege papia caput erat quod uulgo capitulū dicūt ne sexagenarii uxorem ducere possent:tanq̄ ad generandū minime idonei.hoc idem altero quoq̧ capite legis pompeiæ cōtinebaẜ:& ita a Tyberio Cæsare fuerat editū publicatūq̧ ut edito exponas publicato.Claudius uero huic capiti abrogauit.abrogatur autem legi siue capiti legis cū prorsus tollitur.legis papiæ atq̧ pompeiæ mentio superius facta est:ubi coniectatorie annotauimus non isciente de una tantū legi itelligi posse:qui papia pompeia diceretur. Quasi sexagenarii hoc dictū est secundū id qđ est usitatissimum.alioquin multi inuenti sunt.q annos septuaginta nati genuerunt ut auctor est Aristoteles in septimo de animalibus.præterea Plinius & solinus prodiderūt masanissam regem post octoginta sex annos generasse filiū nomine metimathnum.Catonem quoq̧ censorium octogesimo exacto e filia salonii clientis sui genuisse filium notum est.merito.Claudius detraxit capiti legis prohibentis sexagenarios ducere uxorem:cum supra eam ætatem uiros genere posse & eruditorum probet auctoritas & exempla testentur uerba Aristotelis subscripsi ad hanc rem conducentia:quæ sunt hæc.mares plurimi ad sexagesimum annū generant:quem si excesserint ad septuagesimum usq̧ procedunt.& iam quidam annos septuaginta nati genuerunt.idem in septimo politicorū auctor est fetus seniorū sicut iuniorū esse imperfectos & corporibus & ingeniis. Tutores consulibus darentur apud iurisconsultos tituli sunt de legitimis tutoribus de datis tutoribus:& de his qui petant tutores.ubi declaratur pupillis esse subueniendum:tradit Vlpianus ius dandi tutores datum esse omnibus magistratibus municipalibus. Vrbe & Italia : sensus est:uoluit Claudius ut illis urbe & Italia quoq̧ interdictum esset:quibus prouinciæ interdicerentur exempli causa : ut si seio a prætore siciliensi prouincia sicilia interdicta fuisset:Roma quoq̧ & Italia eidem interdictum significaretur. Vltra lapidem tertium:militarium tertium. Vetaret egredi : nouum profecto genus relegationis nouumq̧ exemplum:ut quis hac relegatione afficiatur:ne egredi possit ex urbe Roma ultra tria milia passuū.sicut relegati in isulas & loca penitissima egredi nō possunt nec debent pscriptos terminos relegatiōis.

Potestates

Vir generat usq̧ ad annos .lxx.

Nota relegatio

M.AN. Sūmota:sublata ne a seruili ministerio & operæ auersi rebus agendis interesse cogerentur. Actus:actus & acta pro priuatis officiis usurpato a maioribus obseruare est:sunt enim acta priuatarum rerum minorum ac familiarium quāquam acta & actus senatus & populi dicuntur:Lampridius actibus publicis post multam operam dabat & rursus actus publicos seu bellicos seu ciuiles ipse Tranquillus alibi tam senatus q̄ populi diurna acta.lu.cupient & in acta referri.Cicero in eundem sensum utraq̧ est uoce usus:Lucanus ingentes obruperit actus:Papinius solidos nouus exultabis in actus:ubi Papinius actum pro forensi actione uidetur accipere & si Laurentius Valla actum comœdiarum esse uelit actionem causarum quod a Pli.una ad Cornelium epistola id sæpissime usurpat in quem autem sensum nūc Tranqllus plane ostenditur.non.n.comœdiaꝝ spectacula sed ciuium officia a Claudio coniuncta significare uoluit. Iurisdictionem:munus dicundi iuris. Fidei commissis: quæ fidei commissa dicanẜ notissimum est. Imppetuum:

quũ annũ antea fuisset id munus. Papiæ:legis de liberis.s.ꝑcreádis. Edicto:edito & nõ edicto legẽdũ: ut sit ordo capiti papiæ legis edito a Tyberio. Quasi sexagenarii:legis ratio hæc fuit:ne ultra sexagesimũ annũ quasi homo amplius generare nõ posset quisq̃ uxoré ducere teneret. Abrogauit: uim oẽm ademit ac sustulit.est.n.abrogare ꝑrsus tollere unde abrogatio:si quidem credidit claudius ea quoq; ætate ut res habet uiros esse ad ꝑcreationé aptos. Extra ordiné:quádo & quos illis uisum eẽt dari oportere.ꝑuinciæ interdicerent̃ ii qbus ꝑuincia aliqua eẽt interdictũ urbe quoq; & italia exclusi ĩtelligerent̃. Nouo exẽplo: nouo quidé si quũ sontes ꝑcul urbe relegari cõsuessent ipse ita relegaret ut ꝑcul urbe abscedere ꝓhiberet.

lum sellas tribunitio subsellio sedebat. Cómeatus a senatu peti solitos beneficii sui fecit.

De indulgentia & liberalitate eius.

R namenta cõsularia etiã procuratoribus ducenariis indulsit. Senatoriã dignitaté recusantibus eq̃strem quoq; ademit. Latũ clauũ quãuis initio affirmasset non lecturũ se senatorem nisi ciuis. Ro. abnepoté etiã libertini filio tribuit:sed sub conditione si prius ab eqte Romão adoptatus eẽt: ac sic quoq; repręhẽsioné uerens ét appiũ cæcũ censoré generis sui ꝑauctoré libertinorũ filios in senatũ allegisse docuit:ignarus téporibus Appii & deinceps aliquãdiu libertinos dictos non ipsos q manumitterẽtur:sed ingenios ex his procreatos. Collegio quęstorũ pro stratura uiarũ gladiatorum munus iniunxit: decretaq; hostiensi & gallica ꝑuincia:curã ærarii Saturni reddidit:quã

PHI: Medius inter cõsulũ sellas:alibi docuimus mediũ locũ eẽ honoratiorem. Tribunitio subsellio quo.s. tribuni uti solebant:quibus ius ueniẽdi in curiã nõ fuit antiquitus:sed ante ualuas positis subselliis decreta patrũ attentissima cura examinabant: ut si q̃ ex eis improbassent rata esse nõ finerent. Cõmeatus:solebant multi petere a senatu facultaté abeũdi téporariũq; discessũ uoluit claudius ut id ab ipso peteret.

Ducẽarii

Ducenariis: procuratoribus ducẽariis dictum est ĩ augusto quéadmodũ ad tres iudicũ decurias quartam addidit augustus:quæ uocata é ducenarioꝝ: iudicabatq; de sũmis leuioribus. ꝑcuratoribus ex hoc ordine tribuit Claudius ornamenta consularia.nec mirũ.cum facta per procuratores suos rata haberi uoluerit perinde ac si per ipsum decreta fuissent.

Mecenas cõtentus eq̃stri dignitate

Senatoriam recusanribus:proditum posteritati est talem fuisse mecenatem temporibus Augusti qui sua uoluntate in equestri dignitate ꝑmãsit:cũ senatoria dignitas & lati claui facultas ei pateret. Latũ clauum:ius gestandi uesté senatoriam.

Abnepos

Nisi ciuis Ro.abnepoté:quarto gradu inferiore est abnepos & abneptis:sicut superiore abauus & abauia.Claudius cũ prius affirmasset se nullum senatorem esse facturum.nisi qui quarto gradu esset ciuis romanus:hoc est abnepotem tamen mutata uolũtate senatorem legit filiũ libertini:eiq; tribuit latum clauum: quia primo tantũ gradu ciuis ro.erat.

proautor

Proautorem: qua forma proauum dicimus:eadem ꝑautorem quasi procul & longa origine: autorem eleganter dixit. Libertinoꝝ filios. Liuius in.ix.tradit appium claudiũ in censura inquinasse senatũ lectis libertinorũ filiis: quæ cũ esset infamis & inuidiosa senatus lectio uictus uerecũdia collega appii plaucius magistratu se abdicauit.cecus aũt factus appius & luminibus captus est ira deoꝝ.cum eo auctore ministeriũ sacri herculanei trãslatum fuisset:a potẽtia gente ad seruos publicos:de hoc appio ceco ductum est abundanter in tertio cõmẽtario.

Libertini

Libertinos dictos:hoc tanq̃ notabile diligẽter obseruandũ est.cũ alias libertini dicant̃:q ex seruitute manumissi sunt:qđ & iurisconsulti testant̃.unde libertinitas dicta sicut ab igenuis ingenuitas.

Libertinitas

Ingenuus

Ingenuos:ingenuus est is q ut statim natus est liber est:siue ex duobus ingenuis matrimonio constante editus: siue ex libertinis duobus siue ex altero libertino & altero ingenuo. Ex his:manumissis. Prostratura uiarum: cũ antea quæstoꝝ munus fuisset ut uiæ silicæ sternerent̃. uoluit claudius ut loco uiaꝝ sternẽdaꝝ gladiatoꝝ spectaculũ celebraret̃ pecunia eoꝝ q quæsturã adipiscerent̃:& cum a antea q̃stura ex dignitate candidatorũ aut facilitate tribuẽtiũ gratuito cõcederet̃:uoluit claudius ut uenũdaret̃ ex s̃nia dolobellæ ita cẽsentis.

Decreta:boni codices habent detracta:ut sit sensus claudiũ ademisse quæstoribus hostiẽsem ꝑuinciã & galliã:q̃ erãt ꝑuinciæ q̃storiæ & loco eaꝝ restituisse præfecturã ærarii: quã Augustus a q̃storibus urbanis ad prætorios ꝑtoresue trãstulerat.M.Tullius in orone ꝓ murena mentioné facit hostiensis ꝑuinciæ quæstoriæ quã ait eẽ non tam gratiosam & illustrem:q̃ negociosam & molestã. idq; illi cũ q̃stores sortiunt̃:et acclamari solet.

Erariũ in æde saturni

Erarii saturni:in æde saturni erat erariũ romanũ.causam quærit Plutarchus in problematis:an ex eo inqt quod fama obtinuit saturni tempore nec auaritiam nec improbitatem usq̃ in hominibus fuisse sed iusticiam & fidem.refert Cyprianus saturnũ in Italia primũ instituisse numos signare: unde ærarium saturni uocitat̃ de hoc Macrobius sic refert ædẽ saturni ærariũ Romani esse uoluerunt: ꝙ tempore quo incoluit Italiam fert̃ in eius finibus nullũ esse furtũ cõmissum.aut qa sub illo nihil erat cuiusq; priuatum primus aũt oĩum Valerius publicola exactis regibus ædem saturni ærariũ declarauit ductus oportunitate loci quem & aptũ & ab insidiis tutũ & imprimis munitũ aiaduertit.In ærario tabulæ publicæ seruabant̃ & ex eo dictũ tabulariũ:quasi tabulaꝝ repositoriũ.Ci.hic tu tabellas desideras heracliensiũ publicas:

Tabulariũ

quas italico bello incenso tabulario interiisse scimus omnes.

M. AN. Cōmeatus:a ciuibus nūc peti soliros itellige non a militibus. Sui beneficii:a se peti & ipetrari uoluit. Procuratoribus: pcurator ur Vulp. ait ē q aliēa negocia mādato dñi admiſtrat. Ducenariis: q ducētesimā ex auctiōibus exigebāt nā duceteni & duceni dicius ducētesima auctionū caligula ab initio sui pricipatus Italiæ remisit q Claudius non fecit. Abnepotē:q abauū ciuem Romanū habuisset.q.d.cuius nō solū pr ciuis romāus fuisset sed q lōge plus ē ēt abauus. Prostratura uiaꝝ:p sternēdaꝝ uiaꝝ munere.ur qstoꝫ antea fuisse itelligas publicas uias cōmunire. Gladiatoꝝ munus:ur munus ipsum gladiatoriū dico quot annis illoꝝ q qstores eēnt pecunia istrueret publio dolobella cōsule id cēsente:Cornelius ē auctor. Hostiēsi & gallia:duabus puincüs illoꝝ curæ adeptis & si qdā nō detracta: sed decreta habeāt sicq diuersus erit sensus. Aerarii saturni:q cura ab Augusto ad ptores ptorios uiros fuerat delata:cur in saturni templo fuerit ærarium constitutum Macrobius docet.

medio tēpore ptores:aut utiq tunc præetura functi sustinerant. Triūphalia ornamēta Syllano filiæ suæ sponso nōdū puberi dedit. Maioribus uero natu tā multis: tāq facile ut epistola communis legionum nomine extiterit potentiū ut legatis consularibus simul cū exercitu & triumphalia darētur:ne causam quo quomodo belli quęrerēt. Aulo Plautio etiā ouationem decreuit:Igressoq urbem obuiam progressus:& in capitoliū eunti:& inde rursus reuertēti latus texit: Gabinio secundo caucis gente germanica superatis cognomen caucium usurpare concessit.

PHI. Medio tpe:ab Augusto ad Claudiū. Præetura functi:ptorii uiri significantur. Triumphalia ornamenta.Cor. Tacitus Lucio syllano desponderat octauiam cæsar iuuenēq & alias clarū p isignia triūphaliū & gladiatorii muneris magnificētiā ptulerat ad studia uulgi. Tā multis.s.dedit triūphalia ornamenta:legatis consularibus. de dignitate legatoꝝ cōsulariū loco suo diximus. Cū exercitu & triumphalia: huius rei meminit Tacitus his uerbis.at legionibus cū dāno labor & foderet riuos:q in apto grauia humum infra moliri:quis subactus miles & quia plures & prouincias similia tolerabantur: componit occultas litteras nomine exercituū præcantiū imperatorem:ut quibus permissurus esset exercitus triumphalia ante tribueret. Inde reuertenti.scilicet Plautio mos erat eorum qui aut ouabant aut triūphabant ut irent in capitolium unde domū pompabiliter reuertabantur reducēbanturq. Latus texit:inferior in itinere latus tegere dicitur superioris:quem cōmitatur Oratius i.ii.sermonū.uis ne tegā spurco damæ latus.de hoc ita scribit Eutropius.tam ciuilis circa quosdam amicos extitit.ut etiam Plautium nobilem uirum: qui in expeditione britannica multa egregie fecerat: triumphantē ipse psequeret: & cōscendēti capitoliū leuus icederet. Gabinio scdo: sēsus ē claudius cōcessit gabinio q scds noiabat: ut a deuictis caucis cautio cognominaretur: sicut a creta creticus a ballearibꝫ balearicus a dalmatis uictis dalmaticus.fūt cognomia ti tres metelli: ē ar caucoꝝ gens i germāia icipiēs a frisiis: parteq occupās littoris septētrionalis i cattos usq porrecta auctor Tacitus i li.de situ germāiæ: Pli.caucos duplices eē signat:q maiores minoresq appellēt:quoꝝ cibus ē lutū potus iber: & tñ hæ gētes si uicāt a po.ro.seruire se dicūt. Post mortē:ut post psecturā cohortis admistratā alæ eqstri pficeret.de ala eqtū & alariis eqtibꝫ iā dictū ē. Post alā:ut post psecturā alæ fieret tribūus & ita gradari pmoueba i militia. Imaginē militiæ:imaginariā militiā uocāt:q legitia nō ē:sed cōmētitia. Sup numeꝝ:uulgo supnūerarii dñr.ue getius li.ii.rei militaris de supnūerariis sic scribit.milites uocabāt accersiti hoc ē postea additi:q fuisset legio cōpleta:quos nūc supnūerarios uocāt. Titulo tēus:ut milites qdē dicerēt:quis legitimā uerāq militiā nō exercerēt. Salutādi causa:tanq nō deceret milites fieri salutatores:qd' urbanoꝝ est. Libertinos publi

Item de qbusdā ciuilibus gestis & ordinatiōibus eius.

Equestris militias ita ordiauit:ut post cohortē:alā post alā tribunatū legiōis daret: stipēdiaq Istituit & imaginariæ militię genus qd uocat super numerū quo absentes & titulo tenus fungerēt. Milites domus senatorias salutādi causa ingredi etiā patrū decreto phibuit libertinos q se pro equitibus Romanis agerent publicauit igratos:& de qbus patrōi quęrerēt:reuocauit in seruitutē:

Cauci

Supernumerarii

cauit:in publicum redegit & publica eorũ bona publicosq; ipsos fieri iussit. Ingratos reuocauit in serui-
Ingratus libertate exuitur
tutẽ hoc ex istituto atheniensiũ trãstulit Claudius:apd quos cõuictus a patrono libertus igratus iure liber
tatis exuebat̃.supsedeo inquit patronus habere te ciuẽ tãti muneris impiũ extimatorem abii igitur & esto
seruus quoniã liber esse nescisti.apd massilieẽses quoq; tres in eodẽ manumissiões rescindi pmittebat̃:si ter
ab eodẽ deceptũ dominũ cognouerint:q̃rto errori subueniendũ non putabant : merito itaq; & laudabili-
ter instituit Claudius ut igrati in patronos liberti ĩ seruitutẽ pristinã mãcipatuiq; reuocarent̃: cũ initio in-
Actio aduersus ingratos
gratitudinis nihil non inuasit mali:unde apud atheniẽses ut inq̃t Valerius.actio aduersus igratos cõstituta
ẽ:& auctor ẽ Xenophon in prĩo pediæ: apud psas igrati seuerissime puniebant̃: qppe q arbitrãt̃ eos q sint
igrati deos maiorẽ ĩ modũ negligere & parẽtes & patriã & amicos:sicut aũt gratitudo ut docet Ci.in orõ-
ne pro plãcio mater ẽ uirtutũ oĩum reliq̃rũ:sic e cõtrario igratitudo dicet̃ mr̃ uitiorũ crimenq; absolutæ
ngratitudo
malitiæ qd uero ingratius esse põt eo hoĩe:qui agit imemorem acceptæ libertatis:q iextimabilis res est:ut
aiunt iurisconsulti:cuius dulcedine captus Ci.exclamat:o nomen dulce libertatis.

M.AN. Cõmunis:cõmuni noĩe data. Latus texit:ouãtis lateri hæsit. Caucis:gẽte germãica:Pli.& pto-
lemæus de caucis gẽte germãica Trãq̃llo accedũt Cor.corbulonẽ ait ĩ caucos mouisse:cæterũ bello claudii
litteris auersũ isignibusq; nihilõinus triũphalibus donatũ. Post cohortẽ:cohortis p̃fecturã alã. Imaginariæ
nõ ueræ sed rei imaginẽ p̃ se ferẽtis. Etiã patrũ decreto:p̃hibus ẽt id decreto p̃hibẽtibus. Publicauit:i pu-
blicũ cũ bõis redegit. Ingratos:q ĩ p̃tronos igrati eẽnt ĩmẽoresq; accepti ab eis bñficii qd libtate dõati eẽnt.

aduocatisq; eorũ negauit. se aduersus libertos ipsorum ius dicturũ. Q uum quidam ægra & affecta mancipia in insula æsculapii tedio medẽdi exponerẽt. liberos esse sanxit:nec redire in ditionẽ domini si conualuissent : quod si quis necare malet quemq̃ exponere cædis crimĩe teneri:uiatores nec p italiæ oppida nisi aut pedibus aut sella aut lectica transirẽt:monuit edicto. Puteolis & hostię singulas cohortes ad arcendos incendiorũ casus collocauit. Peregrinæ conditionis homines uetuit usurpare Rõana nomĩa dũtaxat gẽtilia.

PHI. Aduocatisq; eorũ:si qui
erant aduocati qui suo p̃ocinio
cãm libertiorũ igratorũ tutarẽt̃
talibus negauit Claudius se iura
dicturũ : si de libertis suis & ipsi
aliq̃do conq̃rerentur. tanq̃ indi-
gni eẽnt:qbus imperator faueret
in ea causa:quam ibãt oppugna-
tum. Quidam.s.dñi. Affecta
mancipia:languentes & egrotos
Affectũ
seruos.nãq; affectum dicimus lã-
guidum: absoluta locutione : ut
illud apud ppertium.iuppiter af
fectæ tandẽ miserere puellæ & a
Afficitur
celso eleganter dictũ ẽ:pulmo totus afficit̃.& alibi: at lienis ubi affectus est intumescit : & renes ubi affecti
Insula æsculapii
sunt diu male hẽnt Liuius in.v.uires torporis affectæ : sensus oculorũ atq; auriũ habẽtes : memoria labat.
In insula æsculapii:insulã æsculapii dicimus insulã tiberinã:in qua æsculapii tẽplum constructũ fuit Plini
us in.xxix.ideo templũ æsculapii etiam cũ reciperet̃ is deus extra urbẽ fecisse iterũq; in isula tradunt̃.Oui
dius li.xv.metamorphoseos historiã referẽs unde æsculapius epidaurius in insula Tiberina tẽplum accepe-
rit:sic ait : scindit̃ in geminas partes circũfluus amnis insula nomen habet : laterũq; a parte duorũ porrigit
æquales media tullure lacertos.huc se delata pinu Plebeius anguis contulit.idẽ ĩ primo fastorũ docet calẽ
dis Ianuarii in hac insula tiberina sacratũ fuisse templũ æsculapio una cũ delubro iouis.historia de templo
æsculapii in insula tiberina dicato a Valerio quoq; in prĩo & a Liuio in.xi.memoratur.hodie quoq; in ea i
æsculapius deus medicinæ
sula conuisitur delubrũ religiosum nõ ethnicæ supstitionis sed christianæ religionis.in isula aũt æsculapii
ideo exponebant̃ egroti:qa deus medicinæ est ob hãc sciam in deorũ numerũ receptus ut ait celsus in pri-
mo.mortalitas.n.ut Plinius quoq; libro undetrigesimo refert: diis primũ inuẽtores suos assignauit & cœ
lo dicauit.phalaris epistola quadã sic inquit. Te neq; ipse medicæ artis inuentor esculapius cũ oĩbus diis
sanare unq̃ potuisset.fabulata est uetustas æsculapiũ fulmĩe iouiali ictũ fuisse:quoniã hippolytũ uel ut alii
tradunt tindaridã reuocasset ad uitã.apud aristophanẽ in fabula:cui titulus est πλουτοσ:inducuntur li
guẽtes ĩ ede æsculapii:ut medelarũ fomẽtis refocillarent̃: apud Plautũ ĩ curguliue inducit̃ leno cappadox
Medicia hippocratis
lienosus.iecorosus pulmonarius in fano æsculapii incubãs.cã ualitudinis recupandæ. hippocrates istituis-
se fert̃ medicinam clinicen in tẽplo æsculapii.nã cũ mos fuisset liberatos morbis in isula.Co.scribere in tẽ
plo æsculapii qui auxiliatus esset:quo quisq; usus remedio cõualuisset: ea exscripsisse fertur.ædes.aũt æscu
lapii extra urbẽ ideo edificari solet:qa ut refert Plutarchus in q̃stionibus crediderũt prisci salubrius foris
in urbe habitari.unde & græci in excelsis locis æsculapii tẽpla cõstituebãt.in isula tiberina erat Romæ ue-
Nosocomion xenodocium
luti domiciliũ egrotorũ egenorũ:tanq̃ nasocomion:sic.n.græco uocabulo uocamus domiciliũ languentiũ.
scribit Hieronymus fabiolã instituisse nosocomion qd ipse interpretatur uillam languentiũ in quo egro-
tantes refouebant̃.consimile est Xenodocium. In ditionẽ:in potestatem. Quẽq̃:duæ dictiones & seiũ-
Viatores
ctim legendæ:ut sit sensus:dominũ tanq̃ homicidii reũ haberi:qui necari maluisset quẽ hoc est aliquẽ ser-
uorũ:q̃ exponere in insulã æsculapii. Monuit edicto miror hoc edixisse claudiũ:tanq̃ iprobaret eos uia-
tores.qui in equo aut in iuuento aut in caruca ueherent̃.Marcus impator uetuit sederi in equo aut in ue-
hiculo in ciuitatibus:& de uiatoribus:qui uulgo ita dicunt̃ itelligit: cũ alias uiatores sint ministri publici

ex eo noīati: qd a uillis in curiā senatores euocabant: auctores Plinius Ci. & columella. Puteolis: ciuitas est campaniæ alio noīe dicearchia dicta de hac supra diximus. Gentilitia: sicuti sūt iuliorum Scipionū claudiorum Fabiorum & id genus reliquarum familiarum Romanarum: de nominibus gentiliciis diximus affatim in primo cōmentario. non improbādus in hoc Claudius: qui noluit nomina Romanarum familiaꝝ pollui usurpariq; a peregrinis: perinde ac tali usurpatiōe polluerent: esset. n ī decorum: q̄ peregrini usurparent nomina gētis corneliæ emiliæ claudiæ aliarū gentilicia. Romana nomina. n. athenieñ̄ses sanxerūt ne cui seruo inderētut nomina armodii & Aristogitonis.

M. AN. Aduocatus eoꝝ: libertoꝝ cāæ fauētibus: eoꝝ dico aduersus quos īgratitudīs ageref. Aduersus libertos ipsoꝝ: qñ uidelicet īdigni eēnt: q eo iure subleuarēt qd nup oppugnassent. Affecta: morbo ꝑ pemodū cōsumpta. In īsula æsculapii: ī tiberia īsula ubi æsculapii tēplū: Valerius & Ouidius ī fastis sūt auctores: mos uetus & a græcis sumptus si curādi gratia eo delati sūt: Aristophāes ηο αὐ ϫι τινεσκοϰλοι ϫι οδεpoi τ ου ει ου sic carion ille heræ suæ. s. de iis q ī æsculapii tēplo erāt: sed hi ut medicarēt expositi ut denf ob idq; ī dñoꝝ īuidiā pricipis decreto libertate dōati. Cædis crīe teneri: quo maior dñis curandi necessitas īpōeref aut si curare nollēt māumittēdi. Viatores: peregre trāseuntes. Verg. Carpe uiator iter: Horatius tādē fessus dormire uiator īcipit: de hoc melius q̄ de publico ministro ītelligas: q agris utiq; senatores accersere solebāt: nō aūt italiæ urbes ꝑagari. Aut sella aut lectica: sequif ut neq; rheda neq; equo sedēti liceret: sed cur magis sella q̄ equo: aut lectica magis q̄ rheda licere uoluerit non uideo uide tñ ne sit negatiue nō disiūctiue legēdū. i. pedibus nō aūt lectica nō sella capitolinus huic opinioni nostræ astipulatur: Marcus inqt uetuit sederi in ciuitatibus ī eqs siue uehiculis. Dum taxat gentilia hæc: sunt quæ usurpari noluit: ne temeraria nūcupatione se Corneliæ iuliæ Lyciniæ familiæ: alteriue insereret.

Ciuitatem romanā usurpātes in cāpo æsquilino securi percussit. Prouincias achaiā & macedoniā: quas Tyberius ad curā suā trāstulerat: senatui reddidit. Lyciis ob exitiabiles īter se discordias libertatē ademit. Rodiis ob pœnitētiā ueteꝝ delictoꝝ reddidit: iliēsibus quasi Romāæ gētis auctoribus tributa in ꝑpetuū remisit: recitata uetere epistola græca senatus populiq; Ro. Seleuco regi amicitiā & societatē ita demū pollicenti si cōsanguineos suos ilienses ab oī onere imunes ꝑstitisset. Iudęos īpulsore Christo assidue tumultuantes Roma expulit. Germanorum legatis in orchestra sedere ꝑmisit simplicitate eorū & fiducias motus. quod ī popularia deducti quum animaduertissent parthos & armenos sedentes in senatu ad eadem loca sponte trāsierāt: nihilo deteriorem uirtutem: aut conditionem suam prædicantes.

PHI. Ciuitatē Ro. usurpātes: eos. s. qui cū eēnt peregrini ciues se romanos eē dictitabant & ius qritū frauduléter usurpabāt. In cāpo exqlino: fortassis hic ille cāpus est quē catullus miorē appellat illo uersu te q̄siuimus in miore campo: exqliæ aūt ut alibi docuimus a qbus secunda romana regio exqlia nomiaf: ab excubiis regis dicte sūt uel ab eo qd exculta a rege tullo fuerunt exquiliæ duo mōtes habiti sunt alter cispius alter opius dictus. auctor uarro. Ad curā suā trāstulerat. ut. s. Cæsaris dicerenf: augustus n. totū impiū bifariā diuisit in ꝑuincias cōplures: quaꝝ aliæ Cesaris: aliæ populi dicebanf ī ꝑuīcias Cæsaris ipse cæsar mittit ꝑsides. ī ꝑuīcias populi ipse populus: & ex his aliæ factæ sunt cōsulares: aliæ ꝓcōsulares: aliæ ꝑsidiales: aliæ prætoriæ ꝑuīciæ auctores Strabo & Sextus Ruffus. Liciis: licia regio ē asiatica: in q̄ mons chimera noctibus flagrās & patara ciuitas: unde apollo patareus noiatus. Reddidit. s. libertatē Cor. Tacitus reddif inqt rhodus libertas adēpta sæpe aut firmata: ꝓut bellis externis meruerāt aut domi seditiōe deliqrāt. Iliensibus: nero adhuc puer suscepit cām iliēsiū ap̄ claudiū: īpetrauitq; ut iliēses oī publico mūere soluerenf: dū iuliæ stirpis æneā & Romāos troia oriūdos facūde enumerat. auctor Tacitus. Trāqllus uero ait īmunitatē iliensibus datā cū recitata eēt epistola. quā oli græce scriptā senatus & po. ro. miserat ad seleuchū syriæ regem: quā cōsanguineos suos iliēses appellabāt. cōsilr diuus cæsar maximā de iliēsibus curā suscepit utpote consanguineis & cū qbus certissima habebat cognatiōis signa: itaq; regionē eis tribuit libertate & īmūitate seruata. Iudæos ipulsore: christo locus hic diligēter enarraf a paulo Orosio: q lib. vii. historiaꝝ scribit hæc anno principatus claudii nono expulsos ꝑ claudiū urbe iudæo iosephus refert. sed me magis Suetōius mouet q ait hoc mō. claudius iudæos īpulsore christo assidue tumultuātes roma expulit: qd utꝝ cōtra xp̄m tumultuātes iudæos coherceri & cōprimi iusserit: an ēt christianos simul uelut cognatæ religionis homines uoluerit expelli nequaq̄ discernitur ex his orosii uerbis satis liquet cur a trāqllo dictū sit iudæos īpulsore christo tumultuātes expulsos urbe roma eē a claudio: tñ apud iosephū legimus edictū a claudio ꝓ iudæis missum esse ꝑ orbē terraꝝ. cū agrippa & Herodes petiissent ut iudæis sua iura cōcederenf in oī imperio romanoꝝ. ait ī edicto itaq; claudius. optimū iudico iudæos ī oī mūdo sub nobis cōstituto patrias solēnitates sine ꝓhibitiōe celebrare qbus iā nūc ꝑcipitio ut meā hāc māsuete custodiāt & ipsi aliaꝝ gētiū religionē nequāq̄ subneruare ꝑtēderēt: sed suas leges obseruēt. In orchestra: ī sedibus seꝛatoꝝ. Cor. Tacitus id ad

Exqliæ unde

Prouinciæ cæsaris

Prouinciæ populi

iudæi īpulsore xp̄o

Nerone non claudio factum eẽ ꝑdidit:uerba taciti hæc sunt de rebus Neronis scribẽtis intrauere barba
simplicitas barbarorũ
roꝶ legati Põpei theatꝶ:quo magnitudinẽ populi uiserẽt illic ꝑ ociũ:nec.n.ludicris ignari oblectabãẗ:dũ
cõsessu caueæ discrimia ordinũ.qs eques ubi senatus ꝑcũctanẗ:aduertere quosdã cultu externo ĩ sedibus
senatoꝶ:& q nã forẽt rogitãtes postq̃ audiuerũt eaꝶ gẽtiũ legatis id honoris datũ q̃ uirtute & amicitia ro
manoꝶ ꝑcellarẽt:nullos mortaliũ armis aut fide ante germãos eẽ exclamãt:digrediũturq;.& inter patres
cõsidũt:qđ comiter a uiscẽribus exceptũ nero ciuitate romana ambos donauit. In popularia ĩ cuneos &
gradus theatrales:in q̃bus populus sedẽs spectare solet. Parthos & armẽios:legatos parthoꝶ & armẽioꝶ.
Eadẽ loca:sedilia senatoria in orchestra. In senatu:ĩ sedibus senatoriis. Nihilo deteriorẽ uirtutẽ:excla
mauerũt.n.ut ex uerbis taciti declarauimus:nullos mortaliũ armis aut fide ante germanos esse.
M.AN. Vsurpantes:nũc in malã partẽ & q̃si fraude uẽdicãtes. Achaiã & macedoniã:ꝓuiciaꝶ aliæ ut
Strabo ait Cæsaris aliæ populi dicebãẗ. Lyciis:lycia regio mĩoris asiæ ĩter Cariã & pãphiliã a Lyco pãdio
nis filio. Rhodiis reddidit:Pli.pulcherrima & libera rhodiis:lyciæ ea p̃iacet estq; cicladũ pria. Seleuco:
fuit is Syriæ rex & antiochi pater q uxorẽ ꝓpriã ut appiãus ait filio cõcessit cũ illius amore depire sensisset.
Iliẽses:a q̃bus romãi auctore Aenea oriũdi. Impulsore Xp̃o seu ut alii habẽt xp̃o utrũq; nomẽ uiri ꝓpri
um hoc ab eo qđ χρϋσοσ bonus seu utilis dr̃ illud παρᾶ τοχρῶ ungo. In popularia:quod popularia ĩ
theatro essent diximus. In senatu:in orchestra seu podio. Sponte nõ accersiti.

tes. Dryudarum religionẽ apud gallos diræ imãitatis & tã
tum ciuibus sub Augusto interdictam penitus oboleuit cõ
tra sacra Eleusina etiam transferre ex attica Romam cona
tus est. Templum quoq; in sicilia Veneris Erycinię uetu
state collapsum:ut ex ærario populi Romani. reficeretur:
auctor fuit. Cum regibus fœdus inforo icit: porca cæsa ac

Dryudæ
PHI. Dryudarũ religionem:
dryudæ magi sunt gallorũ ut in
quit plinius in.xvi.q nihil habẽt
sacratius uisco & arbore ĩ qua gi
gnaẗ:si mõ sit robur. nulla sacra
sine roboris fronde conficiũt:ut
inde appellari quoq; interp̃tatio
ne græca possint dryudes uideri
græce.n.Δρυσ nominaẗ q̃rcus
idẽ in.xxx.refert dryudas homo
nẽ imolare solitos ꝓdigioso sacro exercẽtes artẽ magicã.de auctoritate dryudaꝶ & doctrina multa facun
dissime scribit Cæsar in.vi.cõmẽtario:quoꝶ mẽtio quoq; fit a strabõe li.iiii.geographiæ quos iustissimos
esse memorat:ideoq; illoꝶ fidei priuata & publica iudicia cõmitti adeo ut rebus quoq; bellicis p̃sint ita ut
pugnaturi iubẽtibus dryudis a pugna desistãt aut in pugnã ĩpellanẗ. Diræ ĩmanitatis:ꝑp ĩmolationẽ ho
minũ q̃ faciũt exercẽtes magicã.Lucanus ĩ.i.pharsaliæ meminit dryudaꝶ illis uersibus.& uos barbaricos
Gallicinæ Dryudæ
ritus morẽq; sinistrũ sacroꝶ dryudæ positis repetistis ab armis.nõ solum autem uiros dryudes fuisse sed
& fœminas testis est flauius uopiscus.q ait aurelianum cõsuluisse gallicanas dryudas:sciscitantẽ utꝶ ap̃ eius
posteros impiũ ꝑmãeret:q respõderũt:nullius nomẽ ĩ re pu.clarius futuꝶ:q̃ claudii.posterorũ. Penitus
aboleuit:Pli.nõ a claudio sed a Tyberio dryudas dryudaꝶq; religionẽ sublatã esse demonstrat sic scribẽs
li.xxx.na.hi.nã Tyberii cæsaris principatus substulit dryudas galloꝶ.& hoc genus uatum medicorũq;.põt
tamẽ plinius cũ Tranqllo cõuenire:cũ claudius cæsar appellatus sit Tyberius claudius Drusus: sicut supra
demõstratũ ẽ.& ap̃ iosephũ li.undeuigesimo formula edicti a claudio missi talis sit Tyberius claudius Cæ
sar pius germanicus tribũiciæ ꝑtãtis uicit. Cõtra:ex altera ꝑte quẽadmodũ.n.religionẽ dryudaꝶ execra
Eleusini
tus est:ita e cõtrario eleusinas cerimonias ẽ ueneratus.de eleusinis sacris q̃ iter uetustissima sacratissimaq;
cõmemoranẗ:diximus ĩ.ii.cõmẽtario:repete q̃ illic latissime explicata sunt:fuit.n.eleusin ciuitas ĩ attica.cere
ri cõsecrata:ut refert põpõius mella:ubi eleusinæ cereris tẽplũ extitit memoratissimũ una cũ phano mysti
co:qđ ictinus apparauit turbæ theatralis capacissimũ ut inqt Strabo ĩ.ix.prophani auctore lampridio sum
mouebaẗ a sacris eleusinis. Veneris erycinæ:scribit Strabo in sexto erycẽ montẽ esse siciliæ excelsũ:i quo
ueneris ob id erycinæ nominatæ tẽplũ antiqtus extructũ fuit quod singulari ueneratione colebaẗ mulie
rũ frequẽtia refertũ.Romæ quoq; ante portã collinã ædes fuit ueneris erycinæ:quam auctore liuio fabius
Venus erycina
Maximus dictator uouit:de qua ĩtellexit Ouidius illo uersu.est prope collinã tẽplũ uenerabile portam ap
posuit tẽplo noĩa celsus eryx. Vetustate collapsum:tradĩ Strabo suis tẽporibus tẽplũ ueneris ericynæ de
fecisse:sicut & copia sanctaꝶ fœminarũ quæ ueneri erycinæ dicatæ erãt.Cicero in uerrinis meminit uene
rioꝶ:q in ueneris familia cõsecrati numerabãẗ.sicut Martiales dicti apud larinates publici martis minis
quorũ mentio fit ab eodẽ.M.Tullio in orõne pro cluẽto. Ex ærario:ex pecũia deprompta ex ærario ad
Icit
impensam. Icit:percussit:hoc eni significat icit:plautus frendit icit fœmur dicimus & in passiuo ut ap̃ Lu
cretium:emicat in partẽ sanguis:unde icimur ictu:icimur dixit pro eo quod est percutimur & ferimur in
de fœdus ictũ frequẽter ab historicis dr̃ pro factũ:quia ꝑcussa uictima fiebant fœdera. Porca cæsa:Liuius
Fœdus ictum
ĩ primo formulã fœderis:qđ primũ ĩter Romanos & albanos ictũ est referẽs nõ porcã:sed porcũ cedi soli
pater patratus
tũ demõstrat:feriebaẗ aũt saxo silice a p̃re patrato:q priceps erat fecialiũ ad patrandũ.i.sanciẽdum fœdus
adhibitus.Virgilius fœminino genere sicut Tranquillus porcam dixit illo uersu.& fœda iungebãt fœdera
porca:q̃uis Seruius existimet Virgilium usurpasse gẽus ꝑ genere tanq̃ porcam dixerit pro porco:nãq; sicut
ex auctoritate liuii demonstrauimus non porca:sed porcus ad hoc sacrificii genus adhibebatur præterea

in oĩbus sacris fœminini generis uictimæ plus ualere existimanť unde si per maré litare non possent succidanea fœmina dabať, si auté per fœminá non litassent, succidanea adhiberi non poterat. Fœcialiũ: numa Põpilius sacerdotiũ istituit fœcialiũ: q erát qdá q̃si pacis custodes: unde a græcis ut inqt Dionysius noíati sũt irenodici. græci ení ειρήνην pacé uocát ex quo irenarchæ icliari uidenť: q corrigédis moribus præficiunť: q̃si præsides pacis: quo℞ métio fit ap̃ iuriscõsultos titulo de múeribus fœciales præerant fœderibꝰ faciédis quo℞ maximus pr̃ patratus noíať: tanq̃ pr̃ eis fit: & illi filii. auctor plutarchus in ꝓblematis fœcialibus Marcus Varro hæc fœciales dicta: q̃ fidei publicæ iter populos præerát. ná per hos fiebat ut iustũ cõcipereť bellũ & ide desitũ: & ut fœdere fides pacis cõstitueret: ex his mittebanť qui res repeterent. & per hos etiam núc fit fœdus quod fidus scripsit ennius. ex quo existimat Seruius fœdus dici a fœcialibus.

Victimæ fœminæ ualidiores
Fœciales irenarchæ
Fœciales unde
formula fœderis

M.AN. Dryuda℞: bardi ut strabo ait uaties & dryudæ apud gallos i honore erát quo℞ bardi laudationibus & poeticis studebát uaties naturalibus causis: dryudæ nõ naturæ solú rebus: sed & moribꝰ hi hominé diuinationi destiatũ in tergo feriétes ex ipso ipaciétiæ afflictádiq̃ modo uaticiniũ cupiebát. Plini. Cn. Cornelio Létulo & P. Licinio crasso cõs. senatuscõsultũ factũ ne hõ imolareť: paláq̃ i tépus siluit sacri prodigiosi celebratõ gallias utiq̃ possedit & qdé ad nostrá ætaté: náq̃ Tyberii cæsaris pricipatus sustulit dryudas eo℞ & hoc genus uatũ: qd̃ nisi locus médosus est a Tyberio nõ claudio dryudæ sublati sunt. De dryudis & puerso sacro℞ ritu. Lucáus & uos barbaricos ritus moremq̃ sinistrũ sacro℞: Dryudæ positis repetistis ab armis. Sacra eleusina. cereris initia ab eleusi oppido ut pli. ait atticæ regionis: ubi sacra ipsa celebrabantur. Erycinæ: eryx mons & oppidum siciliæ polybius erycem ait post ætna omnium siciliæ mõtium maximum esseq̃ in eius uertice templum ueneris opulentissimum. Porca cæsa: quæ quoniam fœde icta lapide cederetur Varro fœdus dictum existimauit.

uetere fœcialiũ prefatione adhibita: Sed & hæc & cætera totũq̃ adeo ex parte magna principatũ non tam suo q̃ uxorũ libertorũq̃ arbitrio administrauit: talis ubi plerũq̃ qualem esse eum aut expediret illis: aut liberet.

De sponsis & uxoribus eius.

Spõsas admodũ adolescés duas habuit: Aemiliá lepidá Augusti ꝓnepoté: Ité liuiá Medullíná: cui cognomen & Camillæ erat e genere antiquo dictatoris Camilli prioré: qd̃ parétes eiꝰ Augustũ offéderát: uirginé adhuc repudiauit: posterioré ipõ die: q erat nuptiis destinatꝰ ex ualitudie amisit: uxores deide duxit plautiá Herculáillá triũphali: & mox eliá petiná cõsulari pr̃e: cũ utraq̃ diuortiũ fecit: sed cũ Petina ex leuibꝰ offésis cũ herculanilla

PHI. Vetere p̃fatione: formula ueteris p̃fationis i fœdere percutiédo iter Romanos & albáos fuit: quá in aliis quoq̃ fœderibꝰ usurpabant: fœcialis patré patrátum faciebat. q legibus recitatis audi inqt suppliter audi pater patrate populi albái audi tu populus albanus sine dolo maloq̃ uti ea hic hodie rectissime itellecta: sunt illis legibꝰ po. Ro. prior nõ deficiet: si prior defecerit publico cõsilio dolo malo: tu illo die iupiter populũ Romanũ sic ferito ut ego hodie hunc porcũ feriam: tantoq̃ magis ferito: quanto magis potes polesq̃: ubi id dixit porcũ saxo silice ꝑcussit. Vxorum libertorumq̃ arbitrio: s̃nia apostolica est uiŗ eét caput mulieris. ex quo itelligimus ordíe fieri ut caput iperet: membra obsequanť: fit aũt ordo præposterus & cũcta turbanť: ubi quod subesse debet id uult præesse debet ut inqt sapiétissime Aristoteles i secũdo œconomico mulier putare uirũ esse ueluti legem uitæ suæ ipositam: maritũq̃ peride ac dñm reuereri: neq̃ fœminá decet perquirere: quæ fiant foris. claudius uero cũ eét uxorius nõ iperabat uxoribus: ut decet sed Parebat: qd̃ cũ primis dedecet: hic ait cor. tacitus i claudio nõ fuisse iudiciũ nõ odium nisi idicta & iussa: ex quo factũ est: ut cũcta fœminæ obedirét: fieretq̃ id i romano iperio: qd̃ i pricipatu lacedæmõio℞ est factitatũ: apud quos ut docet Aritoteles i secũdo politico℞: multa a mulieribus administrabanť: nihil auté refert utrũ mulieres ipse gubernét. an q gubernát a mulieribus gubernétur: idem enim pariter accidit: turpe est principé iperiũ administrare ex arbitrio uxoris: turpius ex arbitrio libertorũ & mancipio℞: tales taxat Plinius in panegyrico his uerbis: pleriq̃ pricipes cũ essent ciuiũ dñi libertorum erant serui: ho℞ consiliis ho℞ nutu regebáť: per hos audiebant: per hos loquebantur: decet principem regere nõ regi: decet admistrare iperiũ nõ ex arbitrio mulierculari & mancipio℞: sed ex p̃scripto legis: quá ut dominá ubi coluerit. libertos tractet ut libertos. uxores habeat ut uxores: ipse uero agat principem non obnoxiũ. Emiliá lepidá: cũ claudium dixerit arbitrio uxo℞ libertorũq̃ administrasse principatũ: primo loq̃tur de uxoribus: mox de libertis locuturus: dicit: aũt primá sponsam habuisse emiliam lepidá. quæ Augusti proneptis erat. Namq̃ ut in secũdo cõmétario explicatum est Augustus habuit nepté iuliá: quá paulo emilio censoris filio collocauit: ex qua nata est hæc emilia lepida Augusti proneptis quá primá spõsam habuit claudius. E genere antiquo camilli: Furius camillus: q Romulus ac parés patriæ conditorq̃ alter urbis appellabať: seruata a máibus gallo℞ urbe roma: qnquies dictator fuit & quater triumphauit. Tusci ueteres camillũ appellauere mercuriũ: quo uocabulo significat p̃ministrũ deo℞: unde pacuuius medeá te

Vix lex uitæ uxoriæ
Mulieres lacenæ. r. p. adminiſtrát
Libertorũ serui

litũ camillá q̃ſi præminiſtrá uocat. Romani quoq; pueros puellaſue nobiles & ĩueſtes camillos & camil' appellitauerũt. Flaminicaꝝ & flaminũ miniſtros. In nuptiis caſmillus noiaẽ:q meꝝ fert:& camillon antiq dicebát uas quodá:qd opertũ in nuptiis ferebát:in quo erát nubétis utenſilia: Auctores macrobius Feſtus Põpeius &. M. Varro. Hæc aũt medullina camilla erat ex ea familia:quæ defluxerat a furio camillo dictatore. Apud Iuuenalẽ fœda ẽ ſugillatio alterius medullinæ illo uerſu. ipſa medullinæ frictũ criſſantis adorat. Prioré:emiliá lepidá. Auguſtũ offenderát:ſuperius ſcripſit Tráglllus quẽadmodũ lucius paulus Auguſti pgener:q pater fuit huius emiliæ lepidæ. Cõiurauerat in auguſtũ:cuius cõiuratio priuſq̃ inualeſceret ĩdicio detecta ab Auguſto compreſſa eſt:pterea idem iuliá nepté emiliæ lepidæ matrẽ oĩbus probris cõtaminatam relegauit. Poſteriorem:liuiá medulliná. Triũphali:ſcilicet patre natá. Eliá petiná:hanc ex familia tuberonũ fuiſſe ĩdicat tacitus:ex qua antoniá filiá ſuſcepit hæc poſt diuortiũ elaborauit fautore narciſo ut rurſus nuberet claudio in celibatu uiuenti ex obitu meſſalinæ:

M. AN. Fecialiũ:ſacerdotũ de fecialibus ap̄ Diõyſiũ Liuiũ:Plutarchũ:& Seruiũ leges plura. Præfatione:q̃li feciales præfatiõe uterenẽ:Liuius explicat. Auguſti pronepté:ex iulia Auguſti neptæ:q̃ Agrippæ & iuliæ fuit filia &. L. paulo æmilio cẽſoris filio genitá. Medulliná:apud Iuuenalẽ ĩpudicæ id fœmiæ eſt nomé:ipſa medullinæ fructũ criſſantis adorat. Dictatoris:Camilli qui ſenones gallos urbe roma deiectos gabina uia ad unũ cecidit eius uictoriæ Liuius & plutarchus auctores. Parentes : quia pater Lucius paulus in Auguſtum cõiurarat:mater iulia adulterii dánata ab Auguſto relegata eſt. Poſterioré:medullinam. Triumphali:patre qui triumphum egerat.

ob libidinũ probra & homicidii ſuſpitioné:poſt has Valeriam Meſſaliná barbari meſſallæ cõſobrini ſui filiá ĩ mrimoniũ accepit quá quũ comperiſſet ſup cętera flagitia atq; decora. C. Silio etiá nupſiſſe:dote inter auſpices cõſignata ſupplicio affecit. cõfirmauitq; p cõcione apud prætoriáos quatinus ſibi matrimõia male cederét:perméſurũ ſe in celibatu. ac niſi pmãſiſſet:nõ recuſaturũ confodi manibus ipſorũ:nec durare ualuit:qn de cõditionibus cõtinuo tractaret etiá de petinæ quá olim exegerat:deq; lolliæ paulinæ:quæ

PHI. Ob libidinũ pbra:dedecora ac dehoneſtamenta:& hæc iuſta profecto eſt legitimaq; cauſa diuortii. qd ení eẽ poteſt flagitioſius matrona uirioſa & adultera:cũ nulla res magis exornet ſummaté fœminam q̃ pudicitia: nõ ení natales faciunt matréfamilias:ſed bõi mores:merito celebraẽ illa fœmia ſpartana:quæ interrogata quá ad maritũ doté afferret:reſpondit ſe afferre: τὴν πάτριον σωφροσύνην. i. patriam modeſtiam ſiue pudicitiam.

Boni mores faciunt matremfamilias

meſſalæ a meſſana

Valeriá meſſaliná: Valerios fuiſſe cognominatos meſſanas a meſſana ciuitate ſiciliæ deuicta:mox corrupto uocabulo meſſalas alibi annotauimus:& teſtaẽ Seneca in libro de breuitate uitæ. ex quo nomẽ fœminæ ĩ ualeria familia natæ:ut Valeria meſſalina diceref:ſicuti uiri ualerii meſſalæ nũcupanẽ. Barbati:ita uocabaẽ ſicut ap̄ Liuiũ celebraẽ nomẽ cõſulis barbati. Caio filio nupſiſſe:hic ẽ ille Caius filius cui nimia pulchritudo parauit excidiũ:de quo ſic ingt Iuuenalis:rapiẽ miſer extinguẽdus meſſalinæ oculis:hũc cor. tacitus iuuẽtutis rõanæ pulcherrimũ fuiſſe tradit. cuius amore ita exarſerat meſſalina:ut nõ furti:ſed multo comitatu eius domũ uẽtitaret:egreſſibus adhereſceret:illiq; & opes & honores largiretur. poſtremo ob magnitudiné ĩfamiæ nomẽ matrimonii cũ filio cõcupiuit: pfecto itaq; hoſtiam claudio principe ſacrificii gratia cũcta nuptiaꝝ ſolẽnia celebrauit:idq; adeo palá factitatũ eſt ut ſacrificauerit apud deos diſcubuerit ĩter cõuiuas oſcula cõplexus:noctẽ déiq; egerit licẽtia cõiugali:unde narciſus apud tacitũ ſic ingt claudio:an diſſidiũ tuũ noſti:ná matrimoniũ filii uidit populus & ſenatus & miles:ac ni ppere agis tenet urbẽ maritus:hæc ẽ illa meſſallia ob ĩpudicitiá famoſiſſima:quæ pudoré paſſiua libidinũ nũdinatione pſtituit: q̃ palmá coitus regalé eẽ exiſtimás elegit in id certamé nobiliſſimá e proſtitutis ancillá:eáq; die ac nocte ſuperauit qnto ac. xx. cõcubitu:ex hoc nõ cõméticiũ:ſed hiſtoricũ uideri põt illud ſatyrici poetæ pconiũ de meſſalina celebratũ:ĩtrauit calidũ ueteri cẽtone lupanar:& cellá uacuá atq; ſuá:deinde paulopoſt : excepit bláda ĩtrátes atq; æra popoſcit apud cor. tacitũ agminatim recẽſenẽ noía adulteroꝝ meſſalinæ:ſextus Aurelius ſic tradit. Claudii uxor meſſalia primo paſſim q̃ſi iure adulterii utebaẽ:ex quo facto plures metu abſtinẽtes extincti ſunt:dehinc atrocius accẽſa nobiliores quaſq; nuptas & uirgines ſcortorũ mõ ſecum pp̄o ſuerat:coactiq; mares ut adeſſent: qd ſi qs talia horruerat adficto crimine in ip̄m omnẽq; familiá ſeuiebat ut magis uidereẽ ſub ĩperatore uir:q̃ imperatori nupta eẽ. Inter auſpices cõſignata:ap̄ antiquos non ſolũ publice ſed etiá priuatim nihil gerebaẽ:niſi auſpicio prius ſumpto:quo ex more ut ingt Valerius nuptiis ẽt nũc auſpices ĩterponũtur:hic Lucanus loquẽs de catonis martiæq; matrimonio ait:iunguntẽ taciti contẽtiq; auſpice bruto. Cor. tacitus cũ hác meſſaliæ hiſtoriá memoraret hoc quoq; adſcripſit adhibitos fuiſſe:q obſignarét ueluti ſuſcipiẽdoꝝ liberoꝝ cá cõueniſſe:atq; illá audiſſe auſpicũ uerba:hoc idẽ ſatyrice taxant ſatyrographus cũ ait:ueniet cũ ſignatoribus auſpex: hæc tu ſecreta & paucis cõmiſſa putabas non niſi legitime uult nubere. Supplicio affecit:Claudius ĩpulſore narciſo meſſaliná mádauit ĩterfici:q̃ in hortis luculliáis uitam prolatantẽ tribunus ictu tranſfixá ĩteremit:corpus matri leperidæ conceſſum eſt nuncia

filius pulcherrimus

impudicitia meſſalinæ

auſpices in nuptiis

tumq; claudio epulāti periisse messalia. Prætorianos:milites. Quatinus:differētia est īter quatinus per.i. & quatenus per.e.pronūciatū:quatinus enī significat quoniā:ut apud Iuuenalē:q̄tinus hic nō sunt:q̄tenus uero qua fine:ut hactenus hac fine:auctor festus. Permāsurę ī celibatu:uictu9 sine uxore.tacitus scribit Claudiū celibi uitæ ītonātē fuisse obnoxiū cōiugibus īperatoris:de celibe & celibatu diximus affati paulo ante. Ipsorę militū:p̄torianorę. Cōtinuo:statī. De petinæ.s.cōditionibus:helia petina a narciso foue/batur.q ut suaderet claudio eā ī primis uxorē ducendā esse:memorabat uetus matrimoniū familiā cōem: nā antonia ex petīa erat:nihil ī penatibus pricipis nouū futurę.si sueta cōiūx rediret haud quāquā nouer/calibus odūs uisura britanicū & octauiā p̄xia suis pignora. Oli exegerat:cū q̄ diuortiū fecerat ex leuibus offensis. Loliæ pauliæ.s.cōditionibus tractaret:hæc aūt calistū habebat fautorē:q ap claudiū agebat loli am paulinam marci lolii consularis filiā uxorem ducendā esse:quæ cū nullos liberos genuisset uacua emu latione priuignis futura esset parentis loco.

mors messalinæ
Quatinus
Quatenus

M.AN. Ob libidinū p̄bra:nā cū botere claudii liberto coiuerat quo adulterio claudiā ferūt conceptā. Messalæ cōsobrini sui:antonia claudii m̄r unā habuit sororē ex antonio triūuiro & octauia augusti soro re genitā q̄ domitio ænobarbo nupsit quū ipsa druso nupsisset hūt ex eadē m̄re &.M.marcello genitas so rores duas:ex his quoq; una agrippæ prius nupsit:idē antonio.M.Antonii & fuluiæ filio altera cui nupse/rit nō repio sed ex hac ipsa suspicari liber barbatū messalā genitū quē Trāqllus claudii cōsobrinū fuisse ait C.Silio:Tacitus cornelius.C.inq̄t Siliū iuuentutis romanæ pulcherrimū ita exarserat:quū de messalia il/le iteri loquerer:ut Iuliā syllanā nobilē fœminā matrimonio eius exturbaret. Dote ēt iter auspices consi gnata:idē auctor nō ultra ait expectato qd̄ sacrificii gratia claudius hostiam proficisceret cūcta nuptiarū solēnia celebrat.Iu.de eodē cōnubio ueniet cū signatoribꝫ auspex nec multopost nō nisi legitime uult nu/bere. Supplicio affecit:ī fucilianis hortis ī cornelii textus est deprauatus ab euodo tribuno occisa ē:sunt qui lucilianis legant alii lucullanis. In celibatu:sine cōnubio. De conditionibus:nouæ coniugis ducēdæ. Petinæ:cum qua leuibus offensis diuortiū fecerat. Loliæ paulinæ:quā caio memio caligula ademerat: cui dimissæ perpetuo alterius cōcubitu interdixerat.

C.Cæsari nupta fuerat:Verū illecebris agrippinæ germāi ci fratris sui filiæ per ius osculi:& blandiatiarū occasiones p̄allectus in amorē subornauit:proximo senatu qui cēseret. cogendum se ad ducendū eam uxorē quasi Reipub. maxi/me interesset:dandamq; cæteris ueniam talium coniugiorę: quæ ad id tempus incesta habebantur:ac uix uno interposi to die confecit nuptias nō repertis:qui sequerent exemplū excepto libertino quodam altero primipilari:cuius offici/um nuptiarum & ipse cum Agrippina celebrauit.

De liberis & generis eius.

Liberos ex tribus uxoribus tulit:ex herculāilla dru sum & Claudiā ex Petina antoniam:ex Messalina octauiā.& quem primo germanicum mox britan nicū cognominauit.Drusum Pompeiū puberem amisit pi/ro per lusum in sublime iactato:& hiatu oris excepto stran gulatum cui & ante paucos dies filiam seiani despondisset. Quo magis miror fuisse q traderēt fraude a seiano necatū

PHI. Caio Cæsari: caliculæ hoc supra explicatū ē:& pli. p̄di dit se uidisse loliā paulinā quæ fuit caii pricipis matrona sponsa liū cœna smaragdis margaritisq; optā. Per ius osculi:refert taci/tus agrippinā habuisse fautorē palantē claudii libertū: q apud patronū ī agrippia id maxie lau dabat:qd̄ germanici filia qui fue rat frater claudii:germanici ne/potē secum traheret dignū pror sus iperatoria fortuna:cauendū/q; dicebat ne fœmia ex parte fe/cūditatis ītegra iuuenta claritu/dinē cæsarū aliā ī domū ferret: perualere hæc adiuta agrippinæ illecebris.quæ ad claudiū p spe/ciem necessitudis crebro uenti/tando pellexit patruū ut præla/tā cæteris & nondū uxor poten/tia uxoris iam uterer.De iure os culi quo cognati fœmias oscula banf supra diximus causamq; ex plicauimus. Præallectus:elegātius leges pellectus: q̄si iductus illectusq;:pellicere.n.iducere est & illicere: unde apud priscos pellicator dictus:q ad fraudē pellicit:itidem est pellax & pellacissimus pelliculationem quoq; dixit cato a pellicēdo itelligi uolēs quoddā ueluti illicitū:sic.n.ab illicēdo iclinat illiciū:sicut a pelli cēdo pelliculatio:& illices oculi & uenus illix eleganter usurpanf a doctis:ex eo quod illiciūt attrahuntq; aios amantiū:pellicere iterdū accipif in bonā p̄tē:ut indicat illud martiani capellæ:cū ait Varronis diale/cticā prima in latinā uocē pellexit idustria. Subornauit p̄ximo senatu:uitellius percuntatus claudium an iussis ppli an auctoritati senatus cederet:ubi ille se cessurū respōdit:curiā igredif docetq; principem egere adminiculis uxoris:ut domestica cura uacuus in cōe cōsulat:cōiugēq; assumendā eē suadet:q in p̄speris du busq; socia sit:cui cogitatiōes itimas cui paruos liberos tradat:postq̄ hæc fauorabili oratione p̄misit mul/taq; patrū assentatio sequebaf:q̄si maritādū pricipē cūcti suadebāt:ait uitellius agrippinā in primis esse di/ligēdū fœminā nobilitate puerperiis sanctimōia isignē nō defuerūt senatores q certatim:si cūctaref cæsar:

Pellectus
pellicator
pellicula/tio
illicium
illix uenus
illices ocu li

Incestum unde incestare

ui coacturos se claudiũ esse testificarent ad agrippinã ducendã. Taliũ cõiugiorũ:ut.s.filias fratrũ patruis liceret ducere uxores. Incesta:sic ait uitellius apud tacitũ:at.n.noua nobis i fratrũ filias coniugia:sed aliis gẽtibus solẽnia neq̃ lege ulla prohibita.icesta aũt dicimus illegitima ihonesta polluta:unde icestus sermo dr̃ a liuio:existimat lactãtius siue lutacius iterpres papinii.Incestũ dici qđ nõ fuerit iũctũ cesto:qđ cingulũ ueneris est:quo ad honestas nuptias uti ferẽt:icestare significat polluere:unde & icestũ dr̃:ut ait seruius:q̃cũq̃ pollucio sed de icesto & icestuosis alibi plura. Excepto libertino quodã:Cor.Tacitus:nec tñ repertus est:nisi unus talis matrimonii cupitor titus aledius seuerus eques romãus:quẽ pleriq̃ agrippinæ gratia impulsum ferebãt.Claudius senatuscõsultũ fieri iussit:quo iuste iter patruos fratrũq̃ filias nuptiæ ẽt i posterũ statuerent. Et ipse.s.claudius:ut celebrãdo tales nuptias approbare uideret. Mox britãnicũ:a deuictis britanis:britãnici nomẽ ididit filio.de quo est illud notissimũ:ostẽdiq̃ tuũ generose britãnice uẽtrẽ ferũt britãnico fuisse indolẽ minime segnẽ:cuius retinuit famã sine experimẽto. Pubere:prisci uesticipes eleganti uocabulo eos appellarũt:q iam pubescẽtes prima barba uestiebant:apuleius inuestẽ a uobis accepisti uesticipẽ illico reddisti. Seiani:de seiano seianiq̃ potẽtia satis ac super in tyberio.

Vesticipes inuestis

M.AN. Agrippinæ:ex germanico fratre & agrippina marci agrippæ & iuliæ filia natæ. Per ius osculi qa sæpius & aperte ut fratris filia in Claudii cõplexus & oscula se effundebat uetus;pterea est nec a romanis ut cato & Plinius docẽt:tñ;sed a peregrinis quoq̃ igẽtibus seruatũ ut necessitudie cõiũctas osculo uiri exciperẽt. Ouidius oscula:apta dabis oscula apta dabo. Qui cẽseret:i curia sñiam diceret cogendum claudiũ senatus auctoritate. Incesta:icesti loco.Exẽplũ:ut fratris filiã uellet ducere. Cuius primipilaris.

claudiã ex liberto suo botere cõceptã.quis ante qntũ mensem diuortii natã:aliiq̃ cœptam:exponi tamẽ ad matris ianuã & nudã iussit abiici antoniã.Cn.Põpeio magno:deide fausto syllæ nobilissimis iuuenibus:octauiam neroni priuigno suo collocauit:Syllano ante desponsatã Britannicum uigesimo imperii die:inq̃ secũdo cõsulatu natũ sibi paruulum etiã tũ & militibus pro cõcione mãibus suis gestans:& plebi p spectacula gremio aut ante se retinẽs assidue cõmẽdabat:faustisq̃ omnibus eum acclamantiũ turba prosequebatur.E generis Neronem adoptauit:Põmpeiũ atq̃ Syllanum non recusauit modo:sed & interemit.

De libertis ab eo prædilectis.

Libertorũ pręcipue suspexit posidem spadonẽ:quẽ etiam britannico triumpho inter militares uiros hasta pura donauit:nec minus fœlicem:quem cohortibus & alis prouinciæq̃ iudeę præposuit trium reginarum maritũ:& harpocrã cui lectica p urbẽ uehendi spectaculaq̃ publice edendi ius tribuit. ac super hos polybium

Octauiã : quæ Neroni nupsit. Britãnicum:lu.ostenditq̃ tuũ generosæ britãnicæ uentre. Puberem iam adultum. Ante paucos dies:quã ita extinctus esset. Necatum:drusum ipsum. PHI. Claudiã expõi iussit: ob hoc.s.quia nõ ex se ipso.sed ex liberto suo nomine botere cõceptam esse opinabat scribit iulius firmicus li.vi.matheseos quod illi exponẽtur:in quorũ horoscopo saturnus & mars solẽ & lunã diametra radiatiõe respexerint. Diuortii:superius dictũ ẽ claudiũ fecisse diuortiũ cũ herculanilla ob libidinum probra. Alii ceptã:educari atq̃ nutriri. Gneo põpeio magno : uni ex posteris illius magni põpeii q i ore oium.& p figurã ypozeugma uerbũ illud annecte collocauit:quod significat in matrimoniũ dedit. Fausto syllæ:a fausto sylla filio syllæ fœlicis descẽdẽti. Neroni priuigno : filio.s. Agrippinæ:q̃ ipsi Claudio denupserat. Syllano ante desponsatã:Cor.tacitus tradit claudium diremisse affinitatẽ cũ syllano genero:q cum eẽt ꝑtor coactus est eiurare magistratũ:& ita octauia abducta syllano desponsata ẽ Neroni uitelio & polliõe suasoribus. Ominibus:auguriis & fœlicibus acclamatiõibus. Interemit:tacitus ait syllanũ generũ nõ fuisse a claudio itereꝑtũ:sed sibi mortẽ cõsciuisse eo die:quo nuptiæ iter agrippinã & claudiũ celebratæ fuerũt:caluina syllani soror italia pulsa ẽ. Libertorũ suspexit posidem:sextus aurelius de libertis ap̃ claudium potẽtissimis & maxime fauorabilibꝫ scribit hæc libertorũ & cõiugis iperiis subiectus fuit:ex q̃bus fœlicẽ legiõibus iudeæ ꝑfecit:posidi eunucho post triũphũ britãnicũ iter militariũ fortissimos arma isignia tanq̃ participi uictoriæ dono dedit:polibiũ in

ter cõsules mediũ ĩcedere fecit:hos omnes anteibat narcisus ab epistolis dñm se gerẽs ipsius dñi pallasq̧ ꝓtoriis ornamẽtis sublimatus. Possidẽ:de hoc iuuenalis.ut spado uĩcebat capitolia nostra possides.ab huius noĩe ĩ baiano aq̃ calidæ:q̃ obsonia quoq̧ ꝑcoquebãt possidiãæ uocatæ sũt auctor Pli.l.xxxi. Hasta pura.i.sine ferro:ita enĩ dõatus & Seruius ĩterptanť exponẽtes illũ maronis uersũ:ille uides pura iuuẽis q̃ nitť hasta:hastis puris ob fortitudinẽ milites donabãť:scribit Pli.sictiũ dentatũ dõatum fuisse hastis puris duodeuigitĩ. Nec minus fœlicẽ:de fœlice claudii liberto sic scribit tacitus at nõ frater pallãtis cognomẽto fœlix pari moderatiõe agebat:tũ primũ iudeæ ĩpositus:& cũcta malefacta sibi ĩpũe ratus tãta potentia subnixo:huius quoq̧ fœlicis claudiãi mẽtio fit ĩ actibus apostoloꝝ:ubi scriptũ legimus ad fœlicẽ ꝓsidem iudeæ Paulũ fuisse ꝑductũ:quo de fide disputãte atq̧ de iudicio futuro tremefactus est fœlix:q̃ successori suo noĩe festo:ut iudæis gratificareť reliqt paulũ uictũ:De eodẽ iosephus sic refert ĩ secũdo belli iudaici:post hæc fœlicẽ pallãtis fratrẽ destiauit ad iudæos:q̃ eoꝝ ꝓuĩciã cũ samaria & galilea curaret:hic fœlix ĩ ꝓcuratiõe iudeæ cœpit eleazaꝝ pricipẽ latronũ aliosq̧ cũ eo multos:quos ꝑtĩ uictos Romã direxit ꝑtĩ ĩ crucẽ sustulit:ex quo iudæa a latronibus purgata ẽ. Triũ reginaꝝ maritũ:in actibus apostoloꝝ scriptum legimus drusillã:q̃ erat iudæa uxorẽ fuisse fœlicis. Harpocran:existimo hũc eẽ illũ:q̃ alio noĩe calistus nominabať:quẽ Pli.Claudii libertoꝝ potẽtissimũ fuisse dicit:quẽ seneca ĩ primis memorat:cuius mẽtio multa est ap̃ tacitũ:q̃ plurimũ ẽt polluit sub caligula:nã cũ Trãqllus nullã faciat mẽtionẽ calisti q̃ ĩter alios est memoratissimus adducor facile ut credã eũ alio noĩe a Trãqllo significari tanq̃ eẽt biominis. Lectica uehẽdi:qđ uix sumates & nobiliores usurpãt. Polybiũ a studiis:Seneca cõsolať hũc polybiũ ĩmodice lugentẽ de obitu fratris:quẽ ostẽdit liberalibus disciplinis nõ tm̃ fuisse nutritũ:sed ĩuatum:ex quo ĩter cætera fomẽta hãc ĩ primis adhibet cõsolationẽ:ut studiis ĩmergať ut ex lr̃is solatiũ petat:ut cũ homero uirgilioq̧ moreť:idẽ apte demõstrãt quã gratus quãq̧ iucũdus fuerit Claudio ĩperatori:quẽ ĩducit ĩpm polybiũ cõsolatiõe luculẽta mitigãtẽ:hũc Trãqllus nõ minus docte quã elegãter ait a studiis fuisse ipsi pricipi:cũ intelligi uelit eũ ꝑfuisse studiis ĩperatoris utpote uirũ eruditissimũ:cuius opa & adminiculatiõe ĩ studiis litterarũ utereť:cõsilr̃ ab epistolis a rationibus dicti:q̃ epistolis q̃ rõnibus pricipis ꝓpositi erãt a libellis quoq̧ is uenuste dr̃:q̃ ꝑest libellis supplicibus:q̃ noĩa sũt:ut inqt tacitus sũmæ curæ & meditamẽta:sicut a memoria appellať is:cuius offm̃ ẽ suggerere pricipi res obeũdas & q̃ sint agẽda ĩ memoriã illius reuocare ex præscripto:scribit Lãpridius Alexãdrũ romanũ:post meridianas horas dedisse opã semp subscriptiõi & lectioni epistolaꝝ:ita ut ab epistolis a libellis & a memoria semp assisteret ex hac eadẽ nõ minus erudita q̃ nitida elocutiõe dr̃ a pugione:is q̃ gestat pugionẽ pricipis:eiq̧ semp ꝓsto est lãpridius in cõmodo Cæsare inter quos libertinus q̃ a pugiõe appellatus est:a pugione noiari posset & latie & scite is.q̃ ante ꝓtorẽ põpabiliter euntẽ gestat ensem siue pugione ꝑinde ac ĩsignæ ꝓtoriæ potestatis:frõtinus ĩ secũdo de aqductibꝰ:appellat a pũctis eũ:q̃ ꝑerat reditui aq̃rioꝝ:quẽ uocãt pũctã.ĩ secũdo regũ dr̃ a secreto q̃ uulgo uocitať secretarius:ĩ eodẽ scriptũ ẽ Iosaphat erat a cõmẽtariis:ꝑ eo q̃ ꝑest cõmẽtariis:q̃ cõmẽtariẽsis ab Asconio nuncupať:sed de elegãtissima uarietate istius ꝑticulæ.a copiosissime annotatũ ẽ:ĩ supioribus queadmodũ ĩterdũ significat post:ut a ꝑtu a coitu a tergo.ĩterdũ habet uim defensiõis & idẽ pollet qđ ꝓ:ut a q̃õnibus a testibus a uolũtate.i.ꝓ q̃õnibus ꝓ testibus ꝓ uolũtate & talis locutio creberrima ẽ ĩ libris rhetoricoꝝ:sed ut eodẽ reuertamur:unñ digressi sumus cõmode & sciẽter dicere possemus tyronẽ Ciceronis libertũ fuisse patrono a studiis.ꝓpterea q̧ eo admiculatore & q̃si admistratore ĩ ĩsidiis lr̃atũ Cicero usus ẽ:ĩter duos consules:ecõtrario laudãt historici hadrianũ pricipẽ:q̃ cũ quõdã seruũ suũ inter duos senatores ambulantẽ uidisset misit q̃ ei colaphũ daret:& diceret noli ĩter eos ambulare:quoꝝ adhuc potes esse seruus.

Narcisus dominus domini
Aquæ possidianæ
Hasta pura
fœlix libertus Claudii
A studiis
a memoria
a pugione
a punctis
a secreto
a commentariis
a partu
a quæstiõibus
Noli inter consules ambulare

M.AN. Botere:q̃ furto cũ herculanilla cõcubuerat. Antoniã:quã expectiua tulerat. Cn.Põpeio matrimonio locauit. Ex generis:filiaꝝ maritis. Neronẽ:Agrippinæ & domitii Neronis filiũ. Possides:huius Iu.meminit ut spado uicebat capitolia nostra possides.. Fœlicẽ libertũ:fuit hic pallãtis frater ut iosephus ĩ historiis refert post hæc inqt fœlicẽ pallãtis fratrẽ ad iudæos destiauit. Polybiũ a studiis:seruũ subaudi aut libertum sic a manu:sic a pedibus dixere a studiis:quod eius opera in studiis litterarum uteretur.

a studiis:qui sæpe ĩter duos cõsules ambulabãt:sed ante omnes Narcisum ab epistolis:& Pallãtẽ a ratiõibus:quos decreto quoq̧ senatu nõ præmiis modo ingẽtibus:sed & questoriis prætoriisq̧ ornamentis ornari libẽter passus est. Tãtũ prçterea acquirere & rapere:ut querente eo quondã de fisci exiguitate:non absurde sit dictum:abũdaturũ si a duobus libertis in consortium reciperetur.

PHI. Narcisum:de narciso & pallãte libertorũ claudii potentissimis crebra mẽtio ẽ ap̃ eruditos:scribit tacitus pallãti ꝓtoria ĩsignia & centies q̃dragies sestertiũ decreta fuisse:alibi de eodẽ ait:flagrantissima eo ĩ tpe gratia pallas:idẽ narciso quoq̧ q̃storia ĩsignia decreta fuisse tradit:idẽ de eodẽ inqt liberto oĩa obediebãt:hic a Iuuenale dictũ satyrice & mordaciter possideo plus pallãte & licinis:itẽ alibi nec diuitiæ narcisci ĩdulsit cæsar cui claudius omnia cuius paruit ĩperiis uxorẽ occidere iussus:narcisum dñi dñm fuisse dixit Sextus aurelius. Quæstoriis ꝓtoriisq̧ ornamẽtis:questoria ad narcisũ:ꝓtoria ad pallãtẽ ĩsignia sunt referẽda:hic exiit illud Plinianum:

& nos adeo potiri reꝝ uidimus: ut ptoria quoq; ornamẽta decerni a senatu iubẽte agrippa Claudii Cæsaris uiderimus libertis. Querẽte: lamẽtãte. A duobus libertis: narciso & pallante: de hoc sic refert sextus aurelius adeo diuites narcisus & pallas: ut causante eo ĩopiã fisci lepidissime famoso elogio uulgatũ sit abũde ei pecuniã fore: si a duobus libertis ĩ societatẽ reciperẽ. Addictus: subiectus mãcipatusue. Sed ministrũ egit: Tacitus ĩ hãc sniam scribit: ĩ aĩo claudii pricipis nõ iudiciũ nõ odiũ fuisse nisi ĩdita & iussa. Cõpẽdio lucro: sextus aurelius ita liberti eius sũmã ptãtẽ adepti stupris exilio: cede pscriptiõibus: oĩa fedabãt. Reuocatas libertates: uerbi cã si cui gẽti libertatẽ cõcessisset eã reuocabat uolẽtibus uel uxoribus uel libertis.

Exẽplum philippi

Eius iudicia rescissa: nihil turpius dici põt: q̃ qd iudicia pricipis rescideren̄ ex uolũtate uxoris & libertorũ: Cõtra philippus macedonũ rex cũ machetæ cãm iniq; iudicasset cognouissetq; paulopost se iniq; iudicasse iudiciũ: qdẽ nõ rescidit sed estimationẽ litis ipse psoluit: Suppositos offõꝝ codicillos exẽpli cã: si claudius ticio offm aliqd dedisset uxor aut liberti subiiciebãt uel imutabãt diplomata & codicillos. ĩ qbꝰ mos ẽ pscribi nomẽ eius: q accepit offm uñ de claudio merito dici id poterat qd dioclitiãus dicere solebat nihil

Nihil difficilius q̃ bene iperare

Protrepticon

Saluberima monitio

ẽẽ difficilius q̃ bñ ĩperare. colligũt eni se q̃tuor uel qnq; atq; una cõsiliũ ad decipiẽdũ iperatorẽ capiũt ipator q domi clausꝰ ẽ uera nõ nouit: cogit̄ hoc tm̃ scire: qd illi loquũtur: facit iudices. quos fieri nõ oportet amouet a repu. quos debeat obtiere: deniq; optimus uendit̄ iperator quo circa clarissime Annibal ẽt atq; ẽt circũspicito: ne ministri tui te ignaro qcq̃ sub noĩe tuo pperã moliãt̄: ne dicãt te iussisse id qd mĩme iusseris: ne afferãt te id uelle: qd mĩme uelis: qd si tibi ministri sũt egregie fideles: sicut pfecto sũt: hi in domesticis tuis rebus sint piligẽtes: de his uero rebus q ad aliquã ptẽ reipu. ptinebũt neqd attigãt: nõ discursent nõ satagãt nõ susurrẽt ĩ aures magistratuũ te uel hoc uel illud deposcere: nisi tu pceperis: & ut semel finiã facito ne tui tã scribæ q̃ asseclæ fumos uẽdãt ne pecũiæ cã ledãt tuã estimationẽ neue a pscripto tuo ne digitum qdẽ trãsuersum recedãt sæpe eni bonus priceps ob malos ministros ĩfamatus sigillatusq; ẽ: mea erga te obseruãtia fecit: ut lõgior forẽ ĩ monẽdo & si scio te nõ egere alienæ mõitiõis: cũ p te ipe sapias: desq; operã: ut q ĩ famulatu tuo sũt hi oẽs sint & bene morati: & bene ĩstituti: tamen non iniitus addidi calcaria spõte currẽti: tuq; id oẽ quod me præcipere cogit doctoris affectus boni cõsules: sed iam ad propositum redeamus.

Laus annibalis bentiuoli.

M. AN. Narcissum: ab epistolis ut a studiis dixit sic & pallãtẽ a rõnibꝰ: cuius cornelius meminit. Questoriis prætoriisq; ornamentis: idem tacitus auctor est questoria narcisso decreta fuisse ĩsignia. Acquirere & rapere passus est subaudi. A duobus libertis: pallante & narcisso. lu. ego possideo plus palãte & licis pli. multos post pallantem calistũ & narcissum cõpendio cõmodo usu lucro. Exercitus: exercituũ administratione minima queq; exempla uidelicet licentiore illorum administrationis sed. Libertates: urbibus siue populis concessas. Rescissa iudicia. ab eisdem libertis: aut uxoribus.

De maleficiis opa libertoꝝ & uxoꝝ p eũ patratis.

Is (ut dixi) uxoribusq; addictus nõ principẽ se sed ministrũ egit. Cõpẽdio cuiusq; hoꝝ: uel ẽt studio ac libidie honores: exercitus: ĩpũitates: supplicia largitꝰ ẽ. Et qdẽ ĩsciẽs plerũq; & ignarꝰ: ac ne sigillati minima qq; enũerẽ: reuocatas libertates: eiꝰ iudicia rescissa: suppositos aut ẽt palã imitatos datorũ officioꝝ codicillos: Appiũ Syllanũ cõsoceꝝ suũ: Liuiasq; alterã Drusi: alterã germanici filiã crimine ĩcerto nec defensione ulla data occidit. Itẽ. Gn. Põpeiũ maioris filiæ uirũ &. L. Syllanum minoris spõsum. Ex qbus Põpeius ĩ cõcubitu dilecti adolescẽtuli cõfossus est. Syllãus abdicare se ptura anre. iiii. calen. Ianuarias: moriq; initio anni coactus. Die ipso Claudii & agrippinæ nuptiaꝝ ĩ qnq; &. xxx. senatores trecẽtosq; ãplius eqtes Ro. tãta facilitate aĩaduerterit. ut de nece cõsularis uiri rnũciãte cõturiõe factũ eẽ qd ĩperasset: negauit. qcq̃ se ĩperasse nihilominus rẽ comprobaret. Affirmãtibus libertis officio milites functos qd ad ultionẽ imperatoris ultro procurris-

Consoceri

PHI. Cõsocerum: consoceros uocant: quoꝝ filii iter se matrimonio copulati sunt uerbi gratia ego illi cõsocer sum & ille mihi cõsocer ẽ cuius filio filia mea nupsit: consocerũ claudii appiũ syllanũ appellat ppterea qd octauia claudii filia despõsata fuerat syllano appii syllãi filio: uis exemplũ cõsoceronũ clarissimũ id euidenter exibẽt illustrissimi pater tuus & dux ferariensis: qui sunt inter se consoceri: cum alter socer sit uxoris tuæ alter socer tuus: prosocerum uero & absocerum eodẽ incliatu dicimus quo proauum & abauum. Alteram drusi: de hac Liuia Drusi existimo sensisse. pli. sic scribentẽ lib. xxix. iam uero & adulteria etiam in principũ domibus: ut euidẽs in liuia drusi cæsaris. Alteram germanici: supra dixit tranquillus germanicũ ex uxore agrippina suscepisse tres filias agrippinã drusillã & liuiã continuo triẽnio natas. Maioris uirũ. supra dixit antoniam claudii filiam. Cn. Pompeio nobilissimo iuueni nupsisse. Minoris sponsum: cui octauiam filiam natu minorem. claudius desponsauerat. In concubitu adolescentuli: apud ualerium legimus. Cor. gallũ & quintũ eteriũ eqtẽ romanũ in concubitu pueroꝝ interiisse: sed non aliena manu confossos: sicut Pompeius hic confossus fuit. Abdicare se

prosocer absocer

Qui ĩ uenere obierũt.

ptura cor. Tacitus sup hoc sic refert syllanus isidiaꝝ nescius ac forte eo āno ptor repēte p edictum uitellij ordie senatorio mouet:adactusq; eiurare magratū:& reliquū pturæ dies in epiū marcellū collatus est. Mori coactus:cor.tacitus die nuptiaꝝ claudii & agrippiæ syllāus mortē sibi cōsciuit:siue eo usq; spē uitæ pduxerit:seu delecto die ad augēdā iuidiā:caluina soror eius Italia pulsa ē. Negaret qcq̄ se impasse:cōsil'e ē & cōpar id claudianū facinori illi impatoris seueri:q cū occisi eēnt suo noie nōnulli se excusabat:& post eoꝝ mortē negabat fieri iussisse qđ fcm̄ erat. Aiaduerterit:pūierit:ide aiaduersiōes poenæ & supplicia dn̄r. Vltro:ēt sine iussu impatoris. Tabellas dotis cōsignauerit:Iuue.signatæ tabl'æ dcm̄ foel'r & tacitus ait adhibitos eē a messalia nubēte filio q obsignarēt:sed hoc uix credibile uideri pt:qđ ipemet claudius suo ānulo signatorio signauerit tabl'as dotales:de dote quā messalia nubēs filio cōstituebat. Ad trāsferēdū piculū:sēsus ē ex qbusdā portētis arioli pdixerāt piculū imiere Ipatori:qđ ut claudi9 ppulsaret i alterūq; trāsferret pmisit ut messalia nuberet filio:ut ita in filiū tanq̄ i ipatorē piculū ipsi iminēs trāsferret:nā queadmodū licebat ap̄ atiquos cōsuli & ptori p se aliū ciuē deuouere.ita piculū trāsferri posse putabat ab uno ad alteꝝ.

M.AN. Cōsoceꝝ:ob octauiā dixit syllani filio locatā. Iulias:q̄s iulias dicat nō intelligo:neq;.n. drusus q claudii fuit pr̄:iuliā filiā hūit neq; germāicus fr̄:sed uterq; liuiā filiā q̄ pp liuias eē legēdū cōtenderim nō iulias nec ē cur aut ex druso tyberii filio aut altero q fuit Germāici quē dānatū tyberius in pte palatii necauit eas natas suspiceris:neutrū.n.filiā ullā tulisse pditū est nec eas genitas Claudii filiis quoꝝ hic drusus ille germāicus prio mox britānicus est dictus:&.n.alter in prima pubertate piit uxor nōdū ducta.Alter claudio iā principe natus ita:ut uix ipse non modo filiæ p ætatem in crimen aliqđ maiestatis alterius ue flagitii deuocari potuisset. Defensione data:concessa se defendendi facultate. Maioris filiæ:Antoniæ. Minoris filiæ:octauiæ. Initio anni:anno:ineūte triduo postq̄ magistratus abire iure iussus erat. Die nuptiaꝝ:quo Agrippinā uxorem duxit. Facilitate:adeo leui de cā. Excesserit:maius.q.d.alienatæ mētis exemplū q fides ulla haberi possit. Cōsignauerit:subscripserit q̄si testiū unus. Auertendū:ad depellendū. Transferendum:in alterius caput & uitā detorquendū. Ipsi:Claudio & hæc persuasionis ratio.

sent. Nā illud omnem fidem excesserit:quod nuptiis: quas Messalina cum adultero Silio fecerat:tabellas dotis & ipse consignauerit inductus quasi de industria simularentur ad auertendum trasferendumq; periculum, quod imminere ipsi per quædam ostenta portenderetur.

De forma & statura eius.

AVctoritas dignitasque formæ non defuit uel stanti uel sedenti:ac præcipue quiescenti. Nam & prolixo:nec exili corpore erat:& specie caniciēq; pulchra:opimis ceruicibus cæterum & ingredientem destituebant poplites minus firmi:& remisisse quid uel serio agentem multa dehonestabant:risus indecens: ira turpior spumante rictu humentibus naribus:plectra linguę titubantia

PHI. Auctoritas non defuit: Oportet in primis imperatorem esse auctoritate præditū:ac ueluti maiestate uenerabilē: armat.n. ut ingt uerissime silius maiestas æterna ducē:in impatore ait cicero in primis eē oportere auctoritatē:quā in Pōpeio magno tantā fuisse refert ut mithridates sola pōpei auctoritate cohibitus sit & tigranes retardatus:dignitas aūt formæ cumulat auctoritatē i principe:q uenerabilior quodāmō fit ex statura impatoria:q̄lem in principe impatoria fuisse pdidit Iulius capitolinus. Vel stanti:qdam sedentes p̄ se ferunt maiestatem:qua stantes destituunt:alioꝝ status est reuerendus sessio:parū decora:sed Claudiū siue staret siue sederet siue quiesceret subsequebat decor & dignitas. præcipit Cicero ut status in nobis sessio accubatio incessus uultus oculi manū motus:teneant illud decorum:quod græci τὸ πρέπον uocant. Prolixo nec exili corpore:significat Claudiū fuisse longa statura neq; tamen gracili: cū multorū:qui longa statura præditi sunt corpus gracile esse soleat:longa aūt statura ut in iuuenta decora est sic natura senectute conficit:sicuti docet hyppocrates in aphorismis & repetitū est a Corne.celso in secundo de medicina. Specie:sicut facies a faciendo:ita species a speciendo dicta est:prisci enim specio & spicio dictitabant:qđ nos aspicio:unde spectionem pro aspectione in auguriis nominauerūt hinc etiam dictū specillum:quo oculos inūgimus.qbus specimus:ut interpretatur.M.Varro:de quo specillo ait Plini.in septimo:super omnes.C.Iulius medicus dū inūgit specillū per oculū trahens:Cor.celsus in sexto specillo super oculū indicat:idem inducat specillū non solū ad oculos pertinere.sed etiam ad alia genera morboꝝ:ait.n. in quinto:ante omnia demitti specillū in fistulam conuenit:ut quo tendat & q̄ alte perueniat scire possit; species ergo a speciendo dicit pl'chritudo & forma:& ut ait pacatus in panegyrico.augustissima quæq; species plurimū credit trahere de coelo a specie speciosum pulchrū formosumq; nominamus species in alio significatu dialecticoꝝ notissima est:q̄ generi subiicit. Cicero tamen non species dicere uoluit:sed formas: unde speciale deriuat:quod significat non tam particulare q̄ propriū & ueluti peculiare sicut ait Iulius capitolinus macrianoꝝ familiam id speciale semper habuisse:ut Alexandrū magnum in auro & argento exculptum semper haberent. Dici & species latino uocabulo ipsa aromata sicut etiam uulgo uocitant testis

Forma cumulat auctoritatem

Decorū

Longa statura

specillū qd

Species

species aromata

est Macrobius:q sic ait in ultimo saturnaliū:spēs & acres & calidæ supficie cū apponunť exulcerāt: Hierōymus quoq; in omelia in cāticū cāticoꝝ.dixit aromata qdē spēs:esse sed nō simplr.addidit.n.spēs pigmētorū:pterea spēs,p prætexto & quodā quasi uelamēto qs est q ignoret. Caniciæ:cā caniciei est iopia caloris sicut cā caluitii est inopia humoris calidi.auctores Aristo.in.v.de gñatione: & Albertus magnus in.xviii.de annalibus. Opimis:pinguibus & crassis. Ceruicibus:antiq pluralr tm̄ ceruices appellabāt primus uideť hortēsius ceruicē singulr dixisse:sicuti docēt Quintilianus & Varro. Poplites:partes sūt sub genibus scribit pli.elephantū poplitē intus flectere hoīs mō cætera aīalia in diuersum. Remisse:soluto aīo & relaxato aduerbiū est. Serio:seuere grauiter citra iocū:serietas usurpatur a sidonio. Dehonestabāt: dedecorabāt. Risus īdecens:catullus risu soluto nulla res ineptior. Ira turpior:irā sapiētes breuē īsaniam esse dixerūt: hinc illud oratianū ira breuis furor est aīum rege. Spumāte rictu:irascētium signa sunt:ut ingt Sene.lib.i. de ira:multus toto ore rubor:flagrātes oculi:uocibus sermo pruptus:fœda uisu & horrēda facies:multaq; alia sunt iter quæ Gelius nūerat ex auctoritate Plutarchi:os turpidū in spumā ruborēue efferuescēs: Claudiū aūt habuisse os spumabūdū idicat ēt Iuue.illo uersu manātia labra saliua.Rictus autē est ex trāsuerso oris patefactus:ut docet Lactātius in lib.de opificio:rictū ēt feraꝝ dici testať Martialis cū ait:Rictibus his tauros nō eripuere magistri. Humentibus naribus:pōt cōnecti cū eo:qđ ait ira turpior.ut ex hoc itelligať iræ turpitudo:qua rictus spumās & nares humētes comitabanť:qđ si seiūctim legas:referť ad reumatismos nasi:qbus obnoxia ē senectus:hinc illud madidiq; īfantia nasi.Plectra liguæ:romāi liguā silēꝫ plectri:dētes cordaꝝ dicere solebāt:,put docet Cicero in.ii.de natu.deoꝝ:cui astipulať Ambrosius sic scribēs lib.vi.exameri lingua uelut plectrū loquētis & quædā ædētis est manus:q defluētem cibū dentibus suggerit:& sumministrat:igiť eleganter plectra linguæ dixit Tranqllus fuisse in Claudio titubātia.cū significare uellet linguæ titubationē qua laborāt senes:uetus codex scriptū hēt plectra:& ita legēdū cēseo:q̄uis nōnulli dictionem illā expugnāt tanq̄ supuacaneā:plectrū aūt dici instrm̄:quo corde plectunť a cytharedo:idest feriunť nemo est qui nesciat:unde & illud epigrāmatici poetæ:exornant docilem garula plectra lyrā.

cā caniciei

cā caluitij

Poplites

Serietas

Irascentiū signa

Rictus

Rheumatismus

Lingua plectrum

M.AN. Auctoritas:grauitas & maiestas q̇dā. Stāti uel sedēti:claudio. Opimis:plenioribus. Destituebāt:lāgore & uacillatiōe retardabāt. Poplites:auersæ genubus ptes supra suras quo potissimū loco cōsistit oīs cruꝝ fœmorūq; agilitas. Remissæ:minus uæhemēter. Serio:intētius. Rictu:ore. Titubātia:infirmitas creberq; fibrarum motus.

caputq;.tum semper:tum in quantulocunq; actu:uel maxime tremulum.

De ualitudine eius.

Valitudine sicut olim graui:ita priceps præpro spera usus est excepto stomachi dolore:quo se correptum etiam de consciscend ī morte cogitasse dixit.

De conuiuiis & aliis gestis eius.

Conuiuia agitauit & ampla & assidua ac fere patentissimis locis:ut plerunq; sexcenteni simul discumberent. Conuiuatus & super emissarium fucini lacus:ac pœne summersus:quum emissa impetu aqua redundasset. Adhibebat omni cœnæ & liberos suos cū pueris puellisq; nobilibus qui more ueteri ad fulcra lectorum sedentes uescerentur:conuiuæ qui pridie scyphum aureum surripuisse existimabatur reuocato in diem posterum calicem sictilem apposuit. Dicitur etiam meditatus edictum quo ueniam daret:efflactum crepitumq; uentris ī conuiuio emittendi:Quum periclitatum quendam præ pudore ex continentia reperisset.

De cibo & potu & luxuria eius.

Cibi uiniq; quocunq; & tempore & loco appetētissi

PHI. Caput tremulū: claudii caput tremulū fuisse Iuue.quoq; indicat sic scribēs de claudio.ille senis tremulūq; caput descēdere suasit:pterea sicut in supioribus annotaui senex maxime tremuli sūt obnoxiiq; tremori mēbroꝝ.

De cōsciscenda morte:maiores nři tris asprimus cruciatus eē iudicauerūt primū calculoꝝ a stillicidio uesicæ ,pximū stomachi: tertium eoꝝ q in capite doleant: existimat auicena stomachu cām esse oīum corpis egrotationum: uñ merito stomachus pr̃familias dici meruit: q̄si oē animal solus gubernans ex quo est illud a qnto sereno luculēter dictum. Qui stomachū regem totius corporis esse cōtendūt uera nitiratiōe uidenť:legimus apud pliniū olim caium,pculeium augusti Cæsaris familiarē in maxīo stomachi dolore gipso poto consciuisse sibi mortem: unde mirandum non est si Claudius dolore stomachi correptus cogitauit de morte sibi inferenda. Qui stomacho laboratis dicitur stomachicus: plinius ait in uigesimoquinto:helleborum mederi stomachicis:apud eundem remedia sūt ad stomachi dolores rosiones & rheumatismos:sic enim fluctiones appellantur. Conuiuatus super emissarium:Corne. Tacitus quin & conuiuium effluuio fucini lacus appositum magna formidine cunctos affecit: quando uis

tres asprimi cruciatus

Stōachus pr̃familias

Mors ,pculei

stōachicus rheumatismi qui

aquarum prumpens:cõuulsis ulterioribus fragore etiã sonitu exterriti. Emissariũ aũt appellat ipsam emissionem & effluuiũ ab emittẽdo dictum:Pli.n.xxxiii.emissaria in his quin a pedum quadratorum ternũ fere linquunt:& repleto stagno excussis obturamẽtis erũpit torrẽs tãta ui ut saxa prouoluat. Fulcra:fulcrũ a fulciẽdo dici docet Seruius enarrãs illud maronianũ:lucẽt gẽialibus altis aurea fulcra thoris:sũt.n.fulcra spõdæ lectorum qbus fulcimur.i.sustinemur:legato lecto fulcra quoq cõtineri ait Vlpiãus li.iii.de legatis. Fulcrum More ueteri:mos hẽbatur principum liberos ut docet Tacitus:cũ cæteris eiusdẽ ætatis nobilibus sedẽtes uesci in aspectu ppinquorum ppria & parciore mẽsa. Cõuiue q pridie:hũc qdam ouiniũ:alii Titũ iuniũ noiatum fuisse pdiderũt:de quo hæc Plutarchus in galba:cũ ouinius apud Claudiũ Cæsarẽ cœnaret argenteũ poculũ clam sustulit:quod Cæsar cũ audisset rursus postridie ad cœnã inuitauit:q cũ uenisset iussit ministris:ut nullũ illi argẽteũ poculũ:sed fictilia oĩa apponerẽt:de eodẽ Cor.tacitus hæc. T.Iunius seruilius ioco respersus est:tanq̃ scyphũ aureũ in cõuiuio Claudii furatus:& Claudius postero die soli oĩum iunio fictilibus ministrari iussit:hic mox ex procõsulatu galliã narbonẽsem seuere itegreq rexit. Lepidũ exemplũ Scyphũ aureũ:scyphus genus poculi est & peculiariter Herculi dicatus sicut libero pr̃i cãtharus:auctor Macrobius i.v.saturnaliũ de quo ait poeta:& sacer impleuit dextrã scyphus Alexandrum magnũ itemperãtia bibẽdi & ille herculaneus & fatalis scyphus cõdidit:sicuti testat̃ Sene.li.xii.epistolarum moraliũ:qd aũt scyphus sit potui paratus & inter pocula nũeret̃ oñdit Sceuola iuriscõsultus titulo de auro legato. Scyphus cõdidit alexãdrũ Efflatum:Pli.i.xxviii.sub obscure simul & elegãter ostendit nephas fuisse in cõuiuio uẽtris crepitũ emittere:qd uulgo dicimus pedere:uerba Plinii hæc sũt per mẽsas utebant̃ mũditiarum causa deflare.Claudius tñ existimabat licere in cõuiuio pedere hoc ẽ crepitũ uentris emittere:& hoc ex snia stoicorum:q aiũt crepitus uentris:æque liberos ac ructus esse oportere. Per mẽsas utebãt̃ deflare Periclitatũ:adiisse periculũ alias periclitatũ dicimus expertum. Ex cõtinẽtia:dũ continere uult crepitũ quod pudibũdi officiũ est:cũ tamen talis continentia rex noxia iudicet̃:hinc illud iocose dictũ ab epigrãmatario poeta:pedere te malem nam hoc nec inutile dicit simachus:& risum res mouet ista simul. crepitus uẽtris liberi Quocũq tempore:Diogenes cynicus interroganti qua hora prandẽdũ foret respondit:si diues est prãdeat quãdo uult si pauper quãdo potest:& profecto optimũ solariũ est uenter:ut dicebat persæ:q cum latrat & instat ut creditor illi dãdus est cibus idifferenter. Optimũ solariũ est uenter Et loco:idem diogenes dictitabat si prãdere nihil mali ẽ nec in foro prandere malum est:non aũt malum prandere:nec in foro qdem prandere malum est.

M.AN. Maxime tremulũ:lu.ille senis tremulũ caput descendere suasit in cœlũ & lõge manãtia labra saliua. Fulcra:sustentacula a fulciẽdo sed fulcrũ pro ipso quoq lecto ponit̃.lu.genium contendere fulcri.
Scyphum aureũ:scyphus peculiare herculis poculũ ut liberi patris Cantharus:Macrobius est auctor. Plutarchus epoton nondũ Herculis scypho. Calicem fictilem:optimi calices ex sagunto:ut Plinius ait.oppido hispaniæ.Mar.Sume sagũtino pocula ficta luto.Iuue.& lagenam sagũtinam celebrat pugna sagũtina feruet commissa lagena. Periclitatum uitæ:periculum addisse.

mus. Cognoscens quondam in Augusti foro uictusq nidore prandii,quod in maxima Martis æde saliis apparabatur: deserto tribunali ascendit ad sacerdotes: unaque discubuit. Nec temere unquam triclinio abscessit:nisi distentus ac madens. & ut statim supino ac per somnum hianti pinna in os inderetur ad exonerandum stomachum. Somni breuissimi erat,nam ante mediam noctem plerũq uigilabat:ut tamen interdum nonnunquã in iure dicendo obdormisceret:uixq ab aduocatis de industria uocem augentibus excitaretur. Libidinis in fœminas profusissimæ:mariũ omnino expers: Alea studiosissime lusit:de cuius arte librum quoq emisit: solitus etiam in gestatorio ludere:ita esedo alueoq adoptatis ne lusus confunderetur.

PHI. Cognoscens:cognoscere dicunt̃ princeps & magistratus audientes cõtrouersias litigantiũ alias cognitor significat familiarẽ defensorẽ q pñtis cãm nouit & sic tuet̃ ut suã:ut docet Asconius in quã snlam est illud oratianũ.si cognitor ipse.hinc ait Cicero in uerrinis siculi me cognitorem iuris sui me actorem cãæ totius esse uoluerũt. Cognitor Nidore:græci κνισσᾶν appellãt odorẽ epularum quem latini nidorẽ uocant. Martialis pasceris & nigræ solo nidore culinæ.& illud Hieronymi:uariis nidoribus fumant patinæ. nidor saliares cœnæ Saliis:sacerdotibus martialibus:q cœnas faciebant amplissimi apparatus:unde in prouerbio est saliares cœnas dicere opiparas & copiosas.de collegio saliorum q erãt duodecim a numa rege istituto: copiosissime scribũt liuius Plutarchus & Diõysius.salios a saltãdo dici autũat.m.Varro qd facer̃ i sacris quot ãnis & solẽt & debẽt:alii a saliomãnineo salios uocari pdiderũt.multa de his Oui.in.iii.fastorum. mẽse.n.martio i honorẽ martis gradiui ibãt p urbẽ gestãtes ancylia & canẽtes carmia cũ tripudiis soléniq saltatu. Maxia æde:illã signare ur̃.quã marti ultori dicauit augustus extruxitq una cũ foro. Tribũali:ubi ius dicebat.
Distẽtus:fartus ac satur.distẽdere.n.ẽ iplere & distẽtũ plenũ.maro distẽdũt nectar̃ cellas.Madẽs uini plenus & bñ poto. Distentus Pĩna i os iderer̃:q uomitũ puocare uolũt pẽnã i os demittũt.uñ a cor.tacito scriptũ ẽ xẽophõtẽ medicũ demisisse i fauces claudii pĩnã uenẽo illitã:tanq̃ nixus euomẽtis adiuuaret.de talibus ganeo

De sæuitia & crudelitate eius.

SAeuum & sanguinarium natura fuisse magis minimisq; apparuit rebus. Tormenta quæstionum pœnasq; parricidiarum representabat exigebatq; coram. Quum spectare antiqui moris suppliciũ Tyburi concupisset: & deligatis ad palum noxiis carnifex deesset: accitum ab urbe uesperam usque operiri perseuerauit. Quocunq; gladiatorio mũere uel suo: uel alieno etiam fortasse prolapsos iugulari iubebat maxime retiarios: ut expirantium faciem uideret. Quũ par quoddã mutuis ictibus concidisset cultellos sibi paruulos ex utroq; ferro in usũ fieri sine mora iussit. Bestiariis meridianisq; adeo delectabat: ut a prima luce ad spectaculũ descenderet: & meridie dimisso ad prandium populo persederet: præterq; destinatos etiam leui subitaq; de causa quosdam committeret. De fabrorum quoq; ac ministrorum: atq; id gẽus numero: si automatum pegma: uel quid tale aliud parum cessisset. Induxit & unum ex nomencularibus sui sicut erat togatus.

nibus & ut ueteres dicebãt comedonibus celebrat̃ illud Hieronymi: qđ & in canonicis decretis: di. nouissima de cõsecratione repetitũ est. multi in patiẽtiã gulæ uomitu remediant̃: & qđ turpiter ĩgresserũt turpius egerunt. Plinius & Seneca insectant̃ uomitores: q bibũt ut uomãt & rursus hauriũt: tanq̃ geniti ad uina pdenda. Dicimus autẽ pinnã pennã: cuius diminutiuũ est pinnula. Apuleius. Nec ullæ plumulæ nec usq̃ pinulæ. ab eodẽ celeritas pegasi pinnata decoriter dicta sicut a uarrone pinnatũ eloquiũ nuncupat̃. Indere: imitteret̃ iterponeret̃. Interdiu: de die qdã codices habent iierdũ prima lectio elegantior. Mariũ oino expers: masculoꝝ cõcubitorẽ minime fuisse Claudiũ significat talis uenus: quæ infanda est eleganter dr̃ præpostera & auersa. Iulius capitolinus oñdere uolẽs albinũ talẽ fuisse i re ueneria: qualis extitit claudiꝰ: sic iqt mulearius iter primos amatores: auersæ ueneris sp ignarus & taliũ psecutor consilr. Claudius cũ esset mulierarius & mulierosus erat auersæ ueneris atq; pposteræ p̃itus ignarus. masculoꝝ aũt concubitores aplica sisa negant̃ posse frui sedibꝰ piorũ. Studiosissime lusit: extat libellus senecæ cui titulus ẽ de ludo claudii: ĩ quo fingit claudiũ apđ iferos luder̃ pcusso frutillo iubẽte eaco: scribit firmicus aleatorẽ nasci i nona pte libræ q sit pplari notiõe pspicuus. In gestatorio: gestatoriũ appellamus lecticã sel láue siue carrucã deniq; qđcũq; i quo gestamur in li. ii. machabeorũ scriptũ est in gestatorio torq̃bat̃ antiochus ut de corpe impii uermes scaturirẽt. Esedo: curru in quo gestabat̃. Alueo: tabula lusoria: q alio noie alueolus p diminutionẽ noiat̃. Sãguinariũ: Pli. elegãter sanguiariũ tarqnii supbi rñsum appellat cũ crudelissimũ & sanguini hũano hauriẽdo accõmodatũ significar̃ uellet a Sene. quoq; sanguiarius prĩceps dr̃ gaudẽs sãguie hũano & crudelitate. Pœnas parricidaꝝ: q̃lis eẽt pricidaꝝ pœna docuimus in augusto. Repsẽntabat: pñs exhibebat. Antiq moris supplicium: apud ãtiquos iter cætera supplicioꝝ gña hoc iprimis freq̃ntabat̃ ut ad palũ đligati uirgis cederet̃ securiq; ferirent̃. Accitũ: euocatũ carnificẽ. Opiri: expectare. Vesperã: usq; ad crepusculũ usq; uespertinum.

Turpiter ĩgresserũt turpius egerunt

uenus præpostera & auersa

Gestatoriũ

Alueolus

Sanguinarius

M. AN. Cognoscens: cãrum cognitionẽ occupatus. Nidore: odore qui pprie assataꝝ aliterue rõditaꝝ carnium dicitur. Iu. te nidore suæ captũ putat ille culinæ. Maxima æde. i. ultoris martis cui Augusti forũ erat contiguum. Ad sacerdotes: alios. Distentus: uino plenus. Supino: supino corpore iacenti. Inderet a ministris. Aduocatis: aduocatus dr̃ quoquo modo reo assistens: nũc pro causaꝝ patronis posuit. Mariũ oiũm: oiũm dixit ad depellẽdam utriusq; flagitii suspitidem ut neq; pathicus fuisse credat̃ neq; puerorũ amator gestatorio ubi gestari solebat. Sanguinariũ humani sanguinis appetentem. Antiqui moris: ut ad palum deligati darent pœnas Liuius de bruti liberis stabant nobilissimi iuuenes ad palum deligati in nerone aliud supplicii genus explicatum a maioribus seruatum: ut nudi hominis ceruix furcæ insereretur corpusq; uirgis ad necem cederetur. Tormenta: crucia mea ad quæstionem attinentia. Representabat: omnium oculis subiiciebat. Noxiis: sontibus. Opperiri expectare carnificem intellige.

PHI. Forte plapsos: qui lapsi forent casu neq; ex idustria. Reciarios: q sint gladiatores reciarii suo loco supra copiose explicauimus. Spirantiũ faciẽ: erat. n. aperta & nuda facies retiarioꝝ: q solo pileo tecti digladiabant̃. hic illđ satyricũ de retiario. tota fugit agnoscẽdus harẽa. Par quodã: duo gladiatores iter se cõpositi ad depugnãdum. Ex utroq; ferro: ex talis gladiatoriis utriusq; gladiatoris. In usum: ad obsonia ciba-

De timiditate & diffidentia eius.

SEd nihil æque q̃ timidus ac diffidens fuit: primis imperii diebus quãquam (ut diximus) iactator ciuilitatis: neq; conuiuia inire auſus eſt niſi ut ſpeculatores cum lanceis circunſtarent militeſq; uice miniſtrorũ fungerentur. neq; ægre quemquam uiſitauit niſi explorato prius cubiculo culcitriſq; & ſtragulis prætentatis & excuſſis: reliquo autem tempore ſalutatoribus ſcrutatores ſemper appoſuit: & qdem omnibus & acerbiſſimos: ſero enim ac uix remiſit: ne fœminæ prætextatiq; puellæ contrectarentur: & ne cui uis comiti aut librario calamariæ: & graphiariæ thecæ adimerentur. Motu ciuili quum eum Camillus non dubitans etiam citra bellum poſſe terreri: contumelioſa & minaci & contumaci epiſtola cedere imperio iuberet: uitamq; ocioſam in priuata re agere: dubitauit adhibitis principibus uiris an obtemperaret.

riaq; cõcidenda. Beſtiariis q ad
uerſus beſtias pugnãt beſtiarii di — Beſtiarii
cunt ſeneca nup i ludo beſtiario
rũ uenus e germanis cũ ad matu
tina ſpectacula ꝑpararet̃ ſeceſſit
ad exonerãdũ corpus. Amianus
Marcellinus. ut beſtiarii obiicere
mur feris. Meridiãis: meridiãos
uocat eos gladiatores: q hora me
ridiana digladiabant̃. de qb9 ait
tertulliãus i apologetico. riſimus
ĩter ludicras meridianoꝝ crude — merediani
litates: mercuriũ mortuos caute
rio examinantẽ. Augu. lib. viii. cõ
feſſionũ ſpectaculũ circẽſium po — Pomeri-
meridianũ appellat ꝑpterea qd' — dianum
poſt meridiẽ exhiberet̃. erant. n. — ſpectaculũ
q̃dã ſpectacula: q̃ matutina dice
bant̃. uñ illud Senecæ. cũ ad ma
tutia ſpectacula ꝑpararet̃: & mar
tialis: matutinaꝝ nõ ultima ꝑda — matutinæ
feraꝝ: erãt & alia ſpectacula: quæ meridiana & pomeridiana noiabant̃ ex eo qd' meridie & poſt meridiem — feræ
edebant̃. Meridie ꝑſederet: hoc pp meridianos dcm̃: quoꝝ ſpectacula a meridie ĩcipiebant. Deſtinatos:
ꝑparatos & ut dici ſolet deputatos ad ſpectaculũ celebrãdũ. Cõmitteret: uerbũ eſt accõmodatũ cõgreſſi
bus & cõcertatiõibus ut ſupra docuimus. De fabroꝝ numero: uoluit Claudius ut nõ ſolũ beſtiarii deſti
nati gladiatoreſq; depugnarẽt. ſed ut etiã fabri ac miniſtri ipſius apparatus cõgreſſibus depugnarẽt. Id ge
nus: huius generis: crebra eleganſq; locutio apud eruditos. Si aut ornatus parũ ceſſiſſet: ideſt ſi ea quæ ad
ornãdo ſpectacula parabant̃ paꝝ diligenter ab ipſis machinatoribus parata fuiſſent. quidã codices habent
automaton. ſunt aũt automata arte mechanica ita ſubtiliter fabricata inſtrã: ut ſua ſponte nullaq; apparen — Automata
te cã moueant̃ qualia ſunt horologia machinæq; uerſatiles: automaton. n. iterpretat̃ ultroneũ & ſuæ ſpon
tis ſcribit Victruuius qd' ad hanc pertinet ſn̄iam hydraulicas machinas & aquaꝝ expreſſiones automatas
a cteſibio primo repertas fuiſſe: ubi automata appellat mechanica inſtrã: quæ per ſemetipſa moueant̃: mors — mors auto
naturalis & fatalis dr̃ a Demoſtene αυτοματοσ θανατοσ. qua ſuæ ſpõtis & nulla extrinſecus ui coacta. — matos
Aut pegma: de pegmatibus quod ſcienter in ſublime creſcebant: & p pegma eſſe in priuato quoq; ædifi
cio: nãq; Vlpianus titulo de fundo inſtructo putat pegmata eſſe partẽ domus atq; ea cedere in emptionẽ
ſiue ſint in ædificio poſita ſiue ad tempus detracta: machinatores a Claudio ad cõflictũ cõmittebant̃ ſi pe — pegma
gma qd' p ſe ſurgere ſolet aut illud automaton: ideſt machinamentũ ſua ſponte uerſatile paꝝ ceſſiſſet: ſolẽt
enim talia interdũ deficere luxatis conuulſiſq; mechanematibus. Induxit: ad pugnam beſtiaꝝ. Ex no
menclatoribus: ex his qui nominatim uocant unũ quẽq;: quibus ſunt nomina ſinguloꝝ cognitiſſima. Ia
ctator: oſtentator: eſt enim iactantia ut ait Auguſtinus in. xiiii. de ci. dei libido gloriandi. — Iactantia

M.AN. Prolapſos: quibus parci alioquin mos erat. Faciẽ uideret: quo apparet eum humana cæde non mediocriter delectatum. Par: gladiatorum. Ex utroq; ferro: ex utriuſq; gladio. In uſum: edẽdi credo ad cibaria ſecanda. Beſtiariis: in beſtias euntibus aut ad beſtias deſtinatis. Meridie: ut meridianis etiã periclitantes ſpectaret. Deſtinatos: aliquo crimine ad id ſuppliciũ damnatos uel certe prætio ad uenationes quæſitos. Cõmitteret: feris repente obiiceret. Aut ornatus: ſic omnes Tranquilli codices habent ſed automatum legendũ: quod uideo a Politiano quoq; uiro diligentiſſimo obſeruatum: ſunt autem automata machinæ ita fabrili arte diſpoſitæ ut ultro ac ſine ullo humano impulſu ualeãt per ſe moueri ut ſunt horologia aut opera ſpõte alioquin uerſatilia. eſt enim ἄυτομάτον ut ſuidæ placet αυτοεχεδον αυτοκλητον ἄυτοβοσλον: & ut uno uerbo dicam ἄυτοματοσ eſt qui per ſe aut ſua ſponte aliquid facit. Ceſſiſſet: parum proſpere ſubductum eſſet beſtiis commiſit. Nomenculatorem: quid nomenculator eſſet diximus. Togatus: & ob id maiori periculo obnoxius. Nihil æque: in nullo alio uitio æque ac metu & diffidentia notabilis. Iactator: oſtentator. Ciuilitatis: ciuilis modeſtiæ.

PHI. Spiculatores: ſpicula ſunt tela miſſilia ferro triangulo unciarũ nomen haſtili pedũ quinq; & ſemis — Spicula
pila priſci uocitauerant. auctor uegetius in. ii. inde ſpiculatores dicti cuſtodes regum corporis. tacitus dila — Spiculato-
pſis ſpiculatoribus cætera cohors non aſpernata concionantẽ. habentes horoſcopum in. xvi. parte ſcorpii — res
erunt ut inquit firmicus maternus ſpiculatores. Cum lanceis: tales dicuntur lãcearii græco uocabulo λο — Lancearii
γχοφόροι appellant̃ q uero ictu lanceæ necant̃ hi lanceati nuncupant̃ Iulius firmicus in. viii. qcũq; habue — Lanceati
rint horoſcopũ i. xxi. pte tauri lãceati morient̃ marcus Varro & Gellius tradunt lanceã non latinũ uerbũ. — Lancea
eſſe ſed hiſpanicũ. a lancea diminutiuũ lanceola dicimus lib. iii. regũ q; ꝓphetæ lucoꝝ incidebãt ſe lãceolis

De timore insidiarum & gestis aliis eius.

Vasdam insidias temere delatas adeo expauit:ut deponere imperium tentauerit. Quod(ut supra retuli)cum ferro circa sacrificantem se deprenso senatum per praecones ppere conuocauit:lachrymisq & uociferatione miseratus est conditionem suam : cui nihil tuti usquã esset:ac diu publico abstinuit. Messalinae quoq amorem flagrantissimum non tam dignam indignitate contumeliarum q periculi metu abiecit.cum adultero Sylio acquiri imperium credidisset. Quo tempore foedum in modum trepidus ad castra confugit:nihil tota uia q esset ne sibi saluum imperium requirens.

De poenis p eu inocetibo pp leues suspitões illatis.

Vlla adeo suspitio nullus auctor tam leuis extitit a quo nõ mediocri scrupulo iniecto ad cauendũ ulciscẽdũq cõpelleret. Vnus ex litigatoribus:seductũ in salutatiõe affirmauit se uidisse per quietem occidi eum a quodam. Deinde paulopost quasi percussiõem agnosceret libellum tradẽtem aduersarium suum demonstrauit:confe-

Stragula

donec sanguie pfunderent. Stragulis:stragula sunt oia q sterni solent.uñ quaerit iuriscõsultus. nũ qd tapecia qbus subsellia isterni solent in ueste sint stragula an in suppellectile. Excussis:ne.s.subter telũ aliqd occultum delitesceret. Scrutatores:q explorarẽt & diligenter scrutarent:ne cũ ferro qspiã sub offõ salutãdi adiret pricipẽ:sicut oli nonius eqs romãus ferro accictus fuit reptus in cetu salutãtiũ Claudiũ. Oibus: salutatoribus idifferẽter habita nullius dignitatis rõe. Acerbissimos: scrutatores. Cõtrectarent:manibus scrutatorum. Comiti: comitẽ accipe debemus eũ.q comitet & sequat:iter comites sunt & pedagogi i familia sũt & librarii.Iuue. librarius archimagiri. Calamariae thecae:repositoria calamorum: q comites & librarii ferre solent: de theca calamaria ait Mar. sortitus thecã calamis armare memẽto caetera nos dedimus tu leuiora para.

Comes

Theca calamaria

graphiariũ

Graphiariae:repositoria graphiorum:Martia.elegãti uocabulo thecã graphiariã appellauit graphiariũ:in quo deceptus ẽ mattia.iterps ut alibi docuius. Motu ciuili:motũ ciuilẽ illũ itelligit:quẽ Scriboniãus camillus cõcitauerat:de quo supra diximus. Citra bellũ:sine bello. Cõtũeliosa:plena pbrorum & cõtũeliarum:q ut ait nonius grauiores sũt q iniuriae. Cedere impio:deponere ipiũ romanũ.sicut oli fecit Dioclitiãus:q impio deposito in uitã priuatã cõcessit:& in uilla pclaro ocio senuitq dũ ab herũlco & galerio ad accipiẽdũ impiũ rursus rogaret:tanq pestẽ aliquã detestatus in hũc modũ ni disse fert.utinã possetis uiscere olera nris mãibus istituta pfecto nunq istud tẽtandũ iudicaretis. Pricipibus uiris:primariis:& optimatibus. Adhibitis:in consiliũ uocatis. An obtemparet:an deponeret impiũ.

Dioclitianus deposuit ipium

pconis ars lucrosa

Per pcones:mercurio pconia & pcones attribuuntur:ut ingt Diodo.l.vi.bibliothecae:pconis ars lucrosa erat & pecũiosa:uñ ait epigrãmatista:artes desceri uult pecũiosas pconẽ facias ul architectũ:& ut ingt Quitiliãus.pco plus debet uoci suae q orator. Prope:festinãter & raptim. Nihil tuti:qd differat tutũ a securo elegãter docet Sene.in hyppolito:cũ ait.scelus aliq tutũ nulla securum tulit. Flagrãtissimũ:ardẽtissimũ:& ob hoc maximũ.amor.n.ardor ẽ & ustrina potẽtior igne feruẽtior incẽdio.ignis.n.ut ingt sapiẽter & uere cyrus apud Xenophontẽ.urit hoies tãgẽtes:ast amor nõ solũ pñtes urit uerum ẽt abñtes & amica formosa accẽdit amatorẽ uel pcul ituentẽ:ut estuet & flagret itolerãdũ.merito dixit portius Licinius hoiem ob amorẽ nõ eẽ ignitũ sed ipm ignem.cũ ait qritis ignẽ ite huc:qritis.ignis hõ ẽ.& nos quoq nec cõfiteri pudet satis ac supexpti sumus:torrẽtissimi amoris icendia:q te quoq medullitus coquũt:q iã coepisti facere stipendia & merere i amoris cõtubernio nõ ẽ idecorum mihi crede iclyte annibal bẽtiuole amare:& ueneris tenere bigas:sed si amoris ipotẽtia regi si affectus ille ferocissimus cohiberi posset saluberrimũ mehercle foret id facere qd monet Plautinus seruus bonũ est pauxillũ amare sane:isane nõ bonũ ẽ.amemus itaq.si mõ fieri pt sane.sit quodã ueluti tẽperamẽtum iter affectiões ipotẽtissimas ne iuiti nimis distrahamur.scis.n.immo scimus amorẽ melle eẽ felleq condirũ q gustu tantũ dulce dat:cũ amarum ad facietatem usq aggeret.

amor ustrina est

ignis hõ ẽ.

nõ idecorum est amare

Amor melle & felle conditus

M.AN. Spiculatores:corpis custodes. Culcitris & stragulis:qbus aeger cubabat. Scrutatores:q officii gratia se adeũtes scrutarent an ferrum haberent ut librario librorum transcriptori est.n.librarius q libros transcribit bibliopolae qui uendit. Graphiariae:thecae ut calamariae dicuntur a graphiis & calamis. Principibus uiris:utriusq ordinis primoribus. Publico:in publicum prodire non est ausus.

PHI. Indignitate cõtumeliarum:pp stupra & adulteria quae passim exercebat : adeo ut ipsa imperare non imperatori inupta eẽ uideretur:ut scribit sextus Aurelius. Acqri imperium credidisset:tradit Cor. Tacitus Claudiũ audito uxoris messalinae & filii matrimonio pturbatum fuisse tãto pauore:ut idẽtidem iterrogaret:an ipse imperii potens an filius priuatus esset. Scrupulo : sollicitudine.Scruptus est proprie lapillus breuis:qui pede pressus sollicitudinem creat:qui diminutiue dicitur scrupulus:unde est illud prouerbialiter prolatum apud Terentium inieci scrupulum:& apud apuleiũ.iniecto non scrupulo sed lancea.alias scrupulus ponduscculum est:ex tribus scrupulis drachma conficitur: ut docet Priscianus cum ait. in scrupulis trinis drachmam.inde aduerbium fit scrupulatim:sicut ab uncia unciatim.Plinius in uigesimosecũdo:scru

Scruptus scrupulus

scrupulatĩ

ſtimq; is pro deprehenſo ad pœnam raptus eſt. Pari mō oppreſſum ferunt Appium Syllanum quē cum Meſſalina & narciſus conſpiraſſent pdere diuiſis partibus: alter ante lucē ſimilis attonito patroni cubiculum irrūpit affirmans ſomniaſſe ſe uim ei ab Appio illatam. altera in admiratiōe formata: ſibi quoq; eandem ſpeciē aliquot iā noctibus obuerſari: rettulit: nec multo poſt ex compoſito irrumpe Appius nūciatus: cui pridie ad id temporis: ut adeſſet præceptū erat: qua ſi plane repræſentaretur ſomnii fides: arceſſi ſtatim ac mori iuſſus eſt. Nec dubitauit poſtero die Claudius ordinem rei geſtæ perferre ad ſenatum: ac liberto gratias agere quod p ſalute ſua etiam dormiens excubaret.

De ira iracundiæ ac ſtultitia eius.

IRæ atq; iracundiæ conſcius ſibi utrunq; excuſauit edicto: diſtinxitq; pollicitus alteram quidem breuem & innoxiam: alteram non iniuſtam fore. Hoſtienſibus quia ſibi ſubeunti tyberim ſcaphas obuiam non miſerint grauiter correptis: eaq; cū iuidia: ut i ordinē ſe coactum cōſcriberet repente tantūmodo ſatiſfacientibus ueniā dedit. Quādā in publico parum tempeſtiue adeūtes manu ſua reppulit. Item ſcribā quæſtoriū: itēq; prætura functū ſenatorē inauditos & innoxios relegauit: qd' ille aduerſus priuatum ſe intempantius affuiſſet. hic in edilitate inquirinos prædiorum ſuorum contra uetitum cocta uendentes mulctaſſet

pulatim qdē colligere: ac miſcere uires nō cōiecturæ humanæ opus ſed ipudētiæ eſt. Seducto. ſ. claudio ſeorſum ducto & ſeuocato ne cū illo colloqns exaudiri poſſet pſius: quæ niſi ſeductis negas cōmitterē diuis. Libellū: ſupplex libellus ſignificat: uñ a libellis dictus isq huic offō pꝑerat. Aduerſariū demōſtrauit: tanq̄ is eēt ille a quo p qetem uidiſſet Claudiū occidi. Pro deprenſo: tāq̄ in ipſo crimine manifeſtario deprenſus foret. Appium ſyllanū: hūc ſupra Claudii cōſocerum appellauit: erat. n. pr̄ ſyllani: cui octauiam filiā Claudius deſponſauerat. Perdere: extinguere necare. Alter: narciſus. Patroni: Claudii. ſunt .n. patronus & libertus noia ad aliqd: q relatiua dialectici uocāt. Altera: meſſalina. Formata: cōpoſita ut admirari maxīe uideretur ſōniū narciſi ueluti hoc idē ipſa ſomniaſſet. Eandē ſpēm: uiſionē. Obſeruatim: i ſomniis occurrere. Ex cōpoſito: ita. n. meſſalina & narciſus compoſuerant: ut id horæ adeſſe deberet appius ſyllanus. Repſentaret. i. præſens exhiberet: & certa eē comprobaret. Accerſi: euocari. Liberto: narciſo. Excubaret: ſicut excubitores uigilādo excubādoq; tutant pricipē. ita narciſus dormiens uidebat excubare p ſalute pricipis: dū in ſomniis ſomniat uel ſomniare ſe fingit cōducentia ad uitā Claudii ut utandam. e contrario in ſomniū attulit pniciē illuſtri eqti romāo: tanq̄ ſcdm qetem uidiſſet claudiū pāpinea corona. uel ut alii pdidere ſpicea corona euinctum ſpicis retro cōuerſis. adeo illo tpe nō ſolū uigiliæ ſed ēt ſōnia erant peſtifera & Exitialia tam ſua q̄ aliena: tā uera q̄ cōmenticia. fomnia exitialia Iræ atq; iracūdiæ: iter iram & iracūdiam dīa hæc eſt: qd' ira eſt ex cā: iracundia ex moribus uitioq; multū iraſcentis. ſicut docet donatus: Seneca quoq; lib. i. de ira ſic ſcriptū reliqt: ita quo diſtet ab iracūdia apparet: quo ebrius ab ebrioſo: & timēs a timido. iratus pōt eſſe nō iracūdus. iracūdus pōt aliqñ iratus nō eſſe. Ira Iracundia Alteram breuē. ſ. iram q breuis furor: eſt cuius impetus ut inqt Seneca cōtatiōe frangit. q ut Cicerōis finitōe utar: libido eſt puniendi eius q uideatur leſiſſe iniuria. qdam ex ſapientibus iram dixerunt eſſe breuem iſaniam. Alteram: iracundiam: unā peripatetici cotem fortitudinis eſſe dicūt. Subeūti Tyberium: iter facienti per aquas tyberinas.

M. AN. Contumeliarum: qbus ab ea fuerat affectus. Periculi metu: ne a Meſſalīa & filio ſibi capitales pararent iſidiæ. Auctor leuis: & iccirco nulla fide dignus. Seducto: i ſecretū collogum adducto. In ſalutatione: in ſalutationis offō. Percuſſorē: quem ſe p qetem uidiſſe mētitus erat. Pro deprehenſo. q. manifeſti ſceleris conuicto. In admiratōe formata: i admirantis ſpēm ſimulatoq; ſtupore defixa. Eandemq; ſpeciem: quam narciſus ſibi aduerſatam dixerat. Excubaret: per qetem ēt de ſua ſalute eſſet ſollicitus. Alteram iram: q oium affectuū unus ut Seneca ait mentem præcipitat quū cæteri trahant. Alteram iracundiā quā græci μῆνιν uocant eſtq; ut ſtoici uolūt iueterata ira & plena odii ulciſcendi tempus obſeruans.

PHI. Hoſtiēſibus: ab hoſtia citate i ripa tyberis cōdita hoſtiēſes nūcupati. Scaphas nauiculas. Correptis: caſtigatis ſeueritate caſtigatoria. In ordinē ſe coactū: i ordinē coacti & i ordinē redacti dñr q ɔtēptui ſūt & diſpica tui Priſia. li. xviii. i ordinē redactus ē hoc ē iter uiles & abiectos nūeratus. Liui. tri. plebis i ordinē redacti p cōtēptiſſimi hiti ſūt: hoc græce dr̄ εγκυκλιοσ αμεροτοιουτοσ εστιν. Tāto mō: uetus codex hēt. In ordinē coacti In ordinē redacti Tātūnū: ſatiſfaciētibus: ut dcm̄ ſit ex eloquutōe ātiquorum qlis ē illa apud filiū. tm̄ nō ſtrictis mucrōibus. qd' ſignificat ēt & iā tū cui ſiſe ē ēt nō: ſup qua pticula i ſupioribus ſatis mlta. neſcio an cōſimilis ſit apud Pli. eloquutio ſic ſcribētē i. xxxv. tmq; nō cū laureatis faſcibus remitti illo uñ cretatis pedibꝰ aduēiſſent. Tantūnū Satiſfaciētibꝰ: ſatiſfacerē ē tm̄ facerē q̄tū ſatis ſit irato ad uīdictā. Scribā q̄ſtoriū: q fuerat ſcriba q̄ſtoris. náq; q̄ſtores: q ꝑerāt æratio ſcribas hēbāt: quorum miſterio utebant. olī cato cū eēt q̄ſtor ſcribās: q prīꝰ do Scribæ quæſtorii

uillicúq̧ interuenientem flagellasset:qua de causa etiam co ertioné popinarú ædilibus ademit. At ne stultitiá quidem suá reticuit:simulatamq̧ a se ex industria sub Caio quod ali ter euasurus perueturusq̧ ad susceptam stationé non fue rit quibusdá oratiunculis testatus est:necante persuasit q̄ in tra breué tempus liber editus sit.cui idex erat. μώρων ἐπα νάστασις. Argumentum autem stultitiam neminem fingere.

De obliuione & aliis gestis eius.

Nter cætera in eo mirati sunt homines & obliuio nem & inconsiderantiam:uel ut græce dicam μετ εωρίαν καὶ ἀβλεψίαν occisa Messalina paulopost q̄ i triclinio decubuit:cur domina non ueniret requisiuit. Mul tos ex his quos capite damnauerat postero statim die & in consilium & ad aleæ lusum admoneri iussit: & quasi mora rentur ut somniculosos per nuncium increpuit. Ducturus contra fas Agrippinam uxorem nó cessauit omni oratione filiam & alumnam & in gremio suo natam atque educatam prædicare:asciturus in nomen familiæ Neronem quasi pa rum reprehéderetur quod adulto iam filio priuignum ado ptaret:idétidem diuulgauit:neminem usquam per adoptio nem familiæ Claudiæ insertum.

mini eē uidebant ministroꝝ lo cú tenere coegit:& quosdá parú diligétes ab offō scribaꝝ repulit.

Inauditos:iniquú est hoiem in auditú indicta cā dánare.sed in iustius est dánare innoxiú ut ino cétem qd̓ dú facit Claudius pec cat duplici gñe improbitatis. Il le:scriba q̄storius. Aduersus pri uatú se:priusq̄ impio potiret. Af

Adesse

fuisse:adesse dr̄ aduocatus q cau sam cuiuspiá defendit aduersus alteꝝ.Plinius i.iii.epistolaꝝ ade ram inqt beticis mecúq̧.L.Albi nus.idé.in.ii.ego & Cor.Tacitus adesse ꝑuincialibus iussi. Hic:se nator q̄storius. In edilitate mul ctasset:offm̄ erat ediliú hoc i pri mis ꝑúiri eos.qui uéderent ciba

Agoranōi

ria cocta cōtra legem:græci ago ranomos appellát. Inquilinos ꝑ

Inquilini

dioꝝ:inqlini dn̄r:q alienas ædes alienaq̧ ꝑdia ex cōducto icolút cicerone inqlinú catilia ꝑ oppro briú noiabat tanq̄ alienú domici liú icolenté.q inqlinis cœnacula locát habitáda elegáter dn̄r a iu

cœnacula ria

riscōsulto facere cœnaculariá: ꝑ dia át tam urbica quá rustica dici testant iuriscōsulti scribétes de seruitutibus ꝑdioꝝ urbáoꝝ & rusticoꝝ ꝑdia quoq̧ dici bona demōstrat pedianus Asconius. Villicú:de offō uillici titulus est apud Catonem.est

Villicus

aút uillicus uillæ gubernator uñ & a uilla uillicus nomé accepit ut docet Hierony.q enarrás qd fit uillicus iniqtatis in euágelii parabola tradit uillicú ꝑ dispésatore accipi qué græci uocát œconomō. Coertionem popinaꝝ:ius ptásq̧ coercédi luxú popinalé & obsonia popinaꝝ ganeata erat penes ediles.sed Claudius idi gnatiōe ꝑuocatus ediles priuauit hac ptáte:ne talis coertio púitioq̧ ptineret ad edilis offm̄. Simulatá sub Caio:id hoc uideri pōt imitatus eē brutú:q ut inqt Ouidius erat stulti sapiés imitator ut esset tutus ab insi

Brutus

diis dire supbe tuis.de quo Liuius hæc.Brutus ex idustria factus ad imitationé stultitiæ bruti haud abnu it cognomé ut sub eius obtétatu cognominis liberator ille po.ro.aius latens apiret tpe suo. Susceptá sta tioné.s.impii:Lucanus.tecú statōe pacta astra petes serus. Editus:publicatus. Index:titulus μώρων ἐπα νάστασις.i.stultoꝝ isolétia.alii codices hñt.μώρων ἀνάστασις.qd̓ magis placet:quod interpretatur stultoꝝ resurrectio:tanq̄ Claudio q stultissimus erat impante facta sit stultoꝝ q̄dá quasi resurrectio uel in

Stoliditas brutescit q simulabat isaniá isanꝯ factus

solentia. Stultitiá neminé fingere:hoc erat argumétú materiaq̧ libri editi:tanq̄ nemo stultitiá fingeret.sto liditas.n.ut inqt Sidonius brutescit.cōtra legimus apud Senecá:quéadmodú Gallus Tubius ad isanié non casu cecidit sed iudicio puenit:q dum isanos imitat & stultitiam fingit ad ueꝝ redegit:quod simulabat.

M.AN. In ordinem se coactú.i.nulla sui tanq̄ priuati ciuis rōnem habitam. Satisfaciétibus:iuidiá de precantibus petétibusq̧ ueniam. Affuisset:Plinius iunior aderam Arulenillæ.i.Arulenillæ cám agebam.

Coertionem popinaꝝ:ius & potestatem quam in popinas habuerát & hæc ad iracúdiam referas. Statio nem:satis qdé uerecúde imperii administrationem stationem appellauit. μώρων ἐπανάστασις stulto rú cōtrarietas isolentia.μετεωρίαν καὶ ἀβλεψίαν eleuationem & iconsiderationem.

PHI: μετεωρίαν:meteoros græce dr̄ sublimis subleuatus & stolidus:& meteoria sublimitas specula tioq̧ sublimiú pariterq̧ stolidas. ἀβλεψίαν:ablepsia iterpretat cecitas & iconsiderantia. Reqsiuit:hoc ad obliuionem Claudii referendú:q uelut oblitus messaliná suo iussu occisam fuisse q̄siuit cur iconuiuiú

Domina

nō ueniret. Domina:ita Claudius appellabat messaliná coniugé:uidelicet imitatus græcos:qui uxoré di cút δέσποιναν.i.dominá in quem sensum existimat seruius dici posse illud maronianú:hi dominam di tis thalamo deducere adorti. Postero die:postridie eius diei quo damnati ad supplicú fuissent. Ad aleæ lusum:tanq̄ suos collusores ut secum aleá luderent:cuius studiosissimú fuisse claudiú ante dictum est. Sō

somniculosus

niculosos:somni plenos & ignauiæ:iterdú somniculosus dicit non q somno idulget:sed q somnú concilia habetq̧ uim somnificam:cina aspidem uocat somniculosam non q̧ ipa dormiat:sed quod ui somnifica ho mines ꝑcussos necat. Contra fas:qa coniugia iter patruos fratrumq̧ filias nefaria sunt & icesta. Alum nam:in gremio suo educatam dicit iuppiter apud Apuleiú:cupidinem manibus meis alúnatus sum. In no

De sermonibus & orationibus eius.

Sermonis uero rerumq; tantam sæpe negligentiam ostendit: ut nec quis: nec inter quos quoue tempore ac loco uerba faceret: scire ac cogitare existimaretur. Quum de laniis aut uinariis ageretur: exclamauit in curia: Rogo uos quis potest sine offula uiuere. Descripsit abundantiam ueterum tabernarum: unde solitus esset uinum olim & ipse petere. De quæstore quodam candidato inter causas suffragationis suæ posuit: quod pater eius frigidam ægro sibi tempestiue dedisset: inducta teste in senatu hæc inquit matris meæ liberta & ornatrix fuit. Sed me patronũ semper existimauit: hoc ideo dixi. quod quidam sunt adhuc in domo mea qui me patronum non putant: sed & pro tribunali hostiensibus quidam publice orantibus: quũ excanduisset. nihil habere se uociferatus est: quare eos demereatur si quem alium & se liberum esse. Nam illa eius quottidiana & plane omnium horarum momentorũ erant: quid ego tibi telogonius uideor: &

multaq; talia etiam priuatis deformia nedum principi neq; infacundo: neq; indocto: immo etiam pertinaciter liberalibus studiis dedito.

men familiæ: claudiorũ. s. & Neronũ. Asciturus neronẽ: pallas libertus auctore tacito stimulauit claudiũ: ut adoptaret domitium neronẽ: tãq; ptẽ curarũ capescituruũ: q euictus pallãtis psuasiõe biẽnio maiorem natũ domiciũ filio britannico anteponit: habita apud senatũ oratione in eũdẽ quẽ a liberto acceperat modũ. In nomẽ familiæ: domicius p adoptionẽ in familiã claudiã & nomẽ Neronis trãsiuit. Priuignũ domiciũ agrippia filiũ ex domitio priore marito. Idẽtidẽ: freqnter. Neminẽ p adoptionẽ: ex hoc mãifestaria fit Claudii incõsiderãtia: q domitiũ priuignũ adoptauit: cũ nulla ante illã adoptionẽ ĩ familia claudia adoptio fuisset: & id ipsemet palã testaret. ĩ hãc sñiam ait Tacitus. annotabãt piti nullã añ hanc adoptionẽ inter claudios pritios repiri: eosq; ab appio claudio cõtinuos durauisse. Sermõis negligẽtiã. Ci. & Ambrosius ĩ libris officiorũ pceperũt seruãdũ esse decorũ etiã in sermone. nam repti il li marie sũt q rõnẽ nõ habẽt neq; tp̃is: neq; illorũ qbus cũ loquunt: neq; pẽsitant qd ipsos deceat. Laniis: lanioibus. hi psunt laniãdis carnibus: meminerũt iuriscõsulti de instrumento lanionis in supioribus explicatũ est qd differãt lanii a macelariis. Vinariis: uinarii sunt uini uẽditores: apud plautũ in asinaria mẽtio fit uinarii exerambi: scribit elius lãpridius alexãdrũ romanũ cõstituisse corpora uinariorũ & caligariorũ & omnino omniũ artiũ. Cicero in oratiõe p fonteio facit mẽtionẽ de uinario crimine institutoq; uini portorio. Lanii Vinarii

Sine offula: hoc pter lanios dictũ est: sunt enim offulæ frusta ueluti libralia: in quæ caro concidit: columella scribẽs de salsura suillæ carnis ait deinde offulæ carnis spissæ cõponunt & alternis sal ingeritur prisci offam penitã uocauerũt porcinũ frustrũ cũ cauda. Offulæ offa penita Tabernarũ. s. uinarium: & hoc ad uinarios referẽdum est. Romæ fuit uicus dictus Sobrius qa in eo nulla fuit taberna uinaria. Vicus sobrius Quæstore cãdidato: elegãtior lectio est qsturæ cãdidato: & accipit p petitore magistratus illius: quæ qstura nominat. Suffragatiõis: fauoris siue fauẽtiæ ut utar uocabulo Cypriani. Fauentia fauor Tẽpestiue: nihil est inqt Seneca in morbis magis piculosũ quã imatura medicina: sicut e cõtrario nihil salutarius medicia tẽpestiuiter data. iuxta illud nasonis tpibus medicina ualet: data tpe psunt: & data nõ apto tpe uía nocẽt. Frigidã: aquã: Martia. frigida nõ deerit: ñ deerit calida petẽti: scribit celsus qd petro medicus febricitatem hominem ubi acceperat multis uestimẽtis operiebat: ut calorem igentem sitimq; simul excitaret: deide ubi Paulũ remitti cœperat febris: aquã frigidã potui dabat: & si mouerat sudorẽ explicuisse se ægrũ idicabat: si nõ mouerat ẽt plus aquæ frigidæ ingerebat. Frigida aq p medela

M. AN. Domina: messalina cõiunx. Somniculosos: somno & desidiæ debitos hæc quæ ad obliuiõem attinẽt. quæ sequunt ad iconsiderationem. Filiam alũnam: quæ nomina iuidiam sceleris nõ parum augebant. Adulto filio: britãnico. Insertum: ascitum quapropter ualide admoneri potuit ne id faceret. Nec quis: aut iter quos quo ue loco ac tempore omnia breuiter collegit quæ sunt in primis oratori spectãda & q plato uir sũmus diligẽter ab eo q dicturus sit cõsideranda cẽsuit. Offula: obscinio: carnis frustulo.

PHI. Inducta teste: hoc contra leges factum uidetur: quæ a dicendo testimonio fœminas excludunt: nisi fuerit crimen lesæ maiestatis. tũc enĩ mulieres audiunt. & cõiurationem catilinæ fuluia mulier detexit. & Mar. Tullium consulem indicium eius instruxit. Matris meæ liberta: uerba sunt principis incõsiderati & fatua intempestiuaq; loquentis non seruato dignitatis decoro. Ornatrix: græci ornatrices cosmetas appellant: qua dictione usus est Iuuenalis illo uersu. ponunt cosmetæ tunicas. scribit Celsus iurisconsultus ornatricibus legatis. eas quæ per duos tantum menses apud magistrum fuerunt: legato non cedere: alii uero eas cedere tradiderunt: in famulatu matronarũ fuerunt etiam ancillæ custodes uestium uestispicæ dictæ: ab eo quod uestem spiciant. idest uestimenta dominæ custodiant. afranius noui non insciam ancillulam uespere: & uestispicam. Me patronum: cũ patrona illius esset Antonia Claudii mater. Me patronũ: non putant ex hoc satis indicabat se apud suos libertos esse dispicatui. Pro tribunali: ex hoc liquet quãta fuerit in Ornatrices Cosmetæ uestispicæ

De libris & opusculis per eum editis.

Istoriam in adolescentia hortante Tito Liuio Sulpitio uero Flauo etiam adiuuante scribere agressus est & quum primum frequenti auditorio commisisset: ægre perlegit refrigeratus sæpe a semetipso: Nam quum initio recitationis defractis compluribus subselliis obesitate cuiusdam risus exortus esset: ne sedato quidem tumultu temperare potuit. quin ex interuallo subinde facti reminisceretur. cachinosq; reuocaret. In principatu quoq; & scripsit plurimum: & assidue recitauit per lectorem. Initiũ autem sumpsit historiæ post cædem Cæsaris dictatoris: sed & transiit ad inferiora tempora: cœpitq; a pace ciuili: quum sentiret neque libere: neque uere sibi de superioribus tradendi potestatem relictam correctus sæpe & a matre & ab auia prioris materiæ duo uolumina: posterioris unum & quadraginta reliquit. Compoſuit: & de uita sua octo uolu-

claudio negligẽtia: q quo ex loco uerba faceret minime cogitabat.

excãdescẽtia — Thymosis — telegonius

Quiddã: nescio qd neutro genere dictũ. Excãduisset per excãdescẽtiam idignatus esset. est enĩ excãdescẽtia ira nascẽs & modo desistẽs quæ thymosis græce dr̃. Eos demereat: beneficio sibi obliget: demereri. n. est beneficiũ præstare. Quintilianus. simul ut pleniore obseqo demerer amãtissimos mei. Si quẽ aliũ: eloquutio est frequẽs. ut ita dicamus. ego liber sum si q alius: significare uolentes non esse liberos: ꝑut quispiam alius liber reperiri possit. Telegonius: interpretatur nouissimo loco natus ab hoc humilis & inglorius. quidã codices habẽt theogonius tanq̃ per interrogatõem diceret claudius: se uideri ex diis genitũ: hoc. n. significat theogonius. quod uidet quadrare cũ sequẽte clausula: quæ interpretat decẽs loquutor uel λογιδτάτοσ. i. eloquẽtissimus. Neq; infacũdo: duo erãt in claudio primis expetẽda uidelicet facũdia: & doctrina: cũ nõ pauci sint diserti quidẽ sed parũ docti. uel cõtra eruditi citra facũdiam: uidenturq; hæc posse seiũgi: ut ab aliis doctrina reꝶ: ab aliis facũdia uerboꝶ expetat. Pertinaciter: perseuerãter cũ laude dictũ est. Hortante liuio: merito princeps historicoꝶ hortator erat claudio ad historiam scribendam: quis enim melius ac persuasibilius impellet atq; extimulare potest ad historiam cudendã q̃ ille: q est pater historiæ: quis ad eloquentiã capescendam q̃ princeps eloquẽtiæ. Sulpitio adiuuante: quemadmodũ Lelius dictus est adiuuisse Terẽtium in comœdiis scriptandis. ita sulpitius flauus adiuuit claudiũ in historia cõponenda. fuitq; illi pro adminiculatore: sicut etiã Cicero tyrõe liberto in studiis litteraꝶ usus esse fertur adiutore adminiculatoreq;.

tyro adminiculator Ciceronis — Obesus — anagnostes

Cõmisisset: quasi in certamie litteratorio & in cõmissione historicoꝶ. Perlegit: usq; ad finẽ legit. Refrigeratus: ebetatus relentescẽs. Obesitate: pinguitudine & corpulẽtia. obesum pro pingui uberiq; accipitur quãuis neuius obesum dixerit pro exili. atq; gracilento. Subinde: frequenter. Facti quo. s. defractũ erat subselliũ ꝑpter obesitatem corpulẽtioris auditoris. Cachinos: risus solutiores: q sunt reprẽsibiles. unde ait Seneca. sit risus citra cachinnum. In principatu: dũ prĩceps esset. Per lectorem: græce dicitur anagnostes. qua dictiõe usi sunt idẽtidem latini cõditores. scribit Cor. nepos Pomponiũ atticũ in familia habuisse litteratissimos anagnostas. Post cædẽ cæsaris: a morte cæsaris dictatoris auspicatus ẽ initiũ historiæ scribẽdæ.

M. AN. Inducta teste: ut testimonium diceret. Matris meæ: Antoniæ. Ornatrix: quæ capillũ uestẽq; ornabat. Iuuena. componit crinem laceratis ipsa capillis nuda humeros psecas infœlix. Telogonius: procul natus. Neq; infacundo: principi. Indocto: litterarum & rerum imperito ut perspicuũ. si talia omnia dementia & stoliditate non rerum ignorantia accidisse. Hortante Tito Liuio: romanarum rerum scriptore clarissimo qui usq; ad Tyberii tempora Eusebio auctore uixit. Refrigeratus: ab ardore recitandi retardatus. Obesitate: pinguedine. Subinde: sæpius identidem. Cachinnos reuocaret: insolutum prorumperet risum. Transiit: priore argumento omisso a bellorum ciuilium pace sumpsit initium quæ post. Mar. Antonium uictum secuta est.

Veritas infracta — Scribere de uita sua

PHI. A pace ciuili: pacẽ ciuilem intelligit: quæ imperante augusto facta est tumultibus urbanis ex omni parte tranquillatis. Potestatem relictam: ante imperatores cæsares memorabantur res populi Romani pari eloquentia & libertate: sed postq̃ omnis ad unum potentia conferri cœpta est: magna illa ingenia cessere: & ut inquit Corne. Tacitus simul ueritas pluribus modis infracta est maxime libidine assentandi interdũ odio aduersus dominantes. A matre: Antonia. Ab auia: liuia augusta: quod si de auia materna liber sen-

mina magis inepte q̃ ineleganter. Item Ciceronis defensionem aduersus Asinii galli libros satis eruditam nouas etiam commentus est litteras tres: ac numero ueterum quasi maxime necessarias addidit: de quarum rationem quum priua tus adhuc uolumen edidisset: mox princeps non difficulter optinuit: ut in usu quoq; promiscuo essent. Extat talis scriptura in plerisq; libris ac diurnis titulisq; operum.

De studio græcaꝝ lraꝝ & operibus eius.

NEc minore cura græca studia secutus est amorem præstantiamque linguę occasione omni professus. Cuidam barbaro græce ac latine differenti quum ut utroque inquit semone nostro sis peritis. Est in commen danda patribus conscriptis Achaia gratam sibi prouinciam ait communium studiorum commertio. ac sæpe in senatu legatis perpetua oratione respondit. Multum uero pro tribunali etiam heroidis locutus est uersibus. Q uotiens quidem hostem uel insidiatorem ultus esset: excubitori tribuno signum de more poscenti non temere aliud dedit quam

tire significabit̃ octauia augusti soror. Prioris materiæ: de historia scripta a cæde cæsaris. Posterioris maternæ: quã cœpit a pace ciuili. Cõposuit de uita sua: ex more rituq; maioꝝ hoc uidet̃ factitasse: q đ uita sua scriptitabãt. sicut sylla & Augustus scripsisse memorant̃. ꝑterea apud priscos ferme Tabulas cõficiebant de uita sua Cicero ait cluentium cõfecisse tablãs diligẽtissime falsa de Mar. Antõio fuit opio tanq̃ nullas fecerit: sed cõstat eũ diligẽtissime fecisse: qdam faciebãt a pricipio: qdã a certo tpe auspicabãt̃ sicut idẽ Ci. oñdit in uerrinis: tñ cõfectio taliũ tabulaꝝ magis ad rõnes accepti & expẽsi: q̃ ad alias in uita actiões pertinere uĩ. Magis inepte: cũ ois de semetipso indecora sit laudatio: ieptis esse uidebat̃ Claudius in scriptione: dũ fortasse seipm laudat & p iactatõnẽ imitat̃ militẽ gloriosum. Aduersus asinii galli libros: asinius pollio ille luculẽtus orator filiũ hũit asinũ gallũ: quẽ ut auctor est Seneca in declamatiõibus reliqt magnũ oratorẽ. is libros scripsit de cõparatiõe pris & Cicerõis in qbus prem Ciceroni lõge anteponit: qđ significat Plinius sic scribens in. vii. epistolarũ cũ libros galli legerem: qbus ipse parenti ausus de cicerõe daret palmãq; decusq;. Claudius aduersus hos asinii galli libros cõdidit instar Apologetici defensiõem Cicerõis. uĩ autẽ asinius gallus dum scribit in Ciceronẽ defunctum imitari uoluisse patrem asiniũ pollionẽ: q ductus est orones cõdidisse in plancũ quæ post mortem planci ederent̃: ne respõdere posset. unde plãcus fert̃ dixisse nõ illepide. cũ mortuis non nisi laruas luctari: quo dicto sic repercussit illas polliõis orones ut apud eruditos nihil impudẽtius teste plinio iudicet̃. — *Asinius gallus* — *cũ mortuis non nisi laruas luctari*

Commẽtus est: reperit excogitauit. Litteras tres: huius rei mẽtio fit a tacito his uerbis. Claudius nouas litteraꝝ formas addidit uulgauitq;: scribit qntilianus eolicũ digamam unã fuisse ex his litteris: quas Claudius adiecit: cuius quoq; meminit Priscianus in prio grammatices. Numero ueterum: apud uetustissimos græcoꝝ non plus q̃ sexdecim lræ erant: qbus ab illis acceptis ueteres latini antiqtatem seruauerunt perpetuam: nam si uerissime uelimus: ut testat̃ Priscianus ĩspicere eas hoc est sexdecim: non plusq̃ duas additas ĩ latino sermone iueniemus. Pli. quoq; in septio refert lras numero sexdecim a cadmo in græciam fuisse allatas ex phœnice: ueteresq; illas græcas fuisse easdemq; poenæ: quæ nunc ingt latinæ sunt. Vt in usu promiscuo: Tacitus sic. Claudius tres litteras adiecit: quæ usu imperitante eo: post oblitteratæ aspiciunt̃ ẽt nunc in ære publicandis plebiscitis per fora ac templa fixo. Diurnis: diurna uocamus libros in quibus rationes singulorum dierum describuntur. Iuuenalis longi relegit transacta diurni. alias diurnũ accipit̃ ꝓ uictu atq; mercedula unius diei Seneca diurnum accipit incentulo dormit. idem in secundo controuersiarum consors modo omnis fortunæ diurnum petam. Linguæ: græcæ. Vtroq; sermone nostro: græco & latino tã quam sermo græcus Claudio non minus familiaris esset quam latinus. Communium studiorum: tanquã sibi græcisq; studia græcarum doctrinarum forent communia. Commertio: usu consuetudine: alias mercium permutatione. opinatur plinius commercia uictus causa fuisse inuenta. — *Sexdecim lræ* — *Diurna* — *cõmertia*

M. AN. A matre: Antonia. Et auia: liuia quarum utraq; diuerso studio probaret damnaretq; illius scripta. Prioris materiæ quæ a. C. Cæsaris cæde sortita erat exordium. Posterioris: materiæ quicquam iam ĩde ex quo Roma ciuilibus erat bellis defũcta scribere fuerat exorsus. Asinü Galli libros: quem uel ex hoc apparet in Ciceronem scripsisse quare aduersus hunc Ciceronem ipsum ait defensum. Litteras tres: sed quæ rarum fuerint figuræ aut nomina aut usus non tradit. Sermone: nostro æque nobis familiati. Cõmunium studiorum: quæ sibi cum græcis communia essent.

PHI. Legatis. s. græcorum. Perpetua oratione: longa & sine intersatione. Cicero in uerrinis utar oratione perpetua: non quoniam ut sit necesse uerum ut experiar utrum ille ferat molestius tunc tacuisse an núc dicere: idem si quis erit: qui perpetuam orationem accusationemq; desiderat altera actione audiet: Quintilianus perpetuam orationem proprie dici oratoris docet: cum ait in secundo institutionũ: itaq; cũ duo sint genera orationis: altera perpetua: quæ rhetorice dicitur: altera conscia: quæ dialectice. Oratione. s. græca & hoc contra institutum antiquorum qui perseueranter custodiebãt: ne græcis unquam nisi latine respõsa — *Perpetua oratio*

ἀύχρα ἐπύμιρος σιοτέτις ωρότρος καλεπ'αίνῃ. Denique & græcas scripsit historias cyrenicon.xx.carchediachō.viii. quarum causa ueteri alexandriæ museo additum ex ipsius nomine institutumq; ut quot annis in alterum cyrenicon libri: altero circhedoniacū diebus statuis uelut in adiutorio recitarentur toti a singulis per uices.

De pœnitētia matrimonii Agrippinæ & adoptiōis Nerōis.

SVb exitu uitæ signa quædam nec obscura pœnitētis de matrimonio Agrippinæ deq; Neronis adoptiōe dederat: siquidem commemorantibus liberis: ac laudantibus cognitionem qua pridie quandam adulterii ream condemnauit: sibi quoque in fatis esse iactauit omnia impudica: sed non impunita matrimonia. Et subinde obuium sibi Britannicum arctius complexus: hortatus est: ut cresceret: rationemque a se omnium facto-

darēt: qnetiam ipsos græcos per īterp̄tem latine loq cogebāt: nulla in re togā pallio subiiciēdā arbitrātes. Heroicis uersibus: sūma nō orōnis modo grā est: sed etiam iucūditatis: cum orōni īse rimus uersus poetaꝝ: quoꝝ sentētiis ut ait Quītilianus ueluti qbusdā testimōiis corroborat̄ oratio. Excubitori: excubias agēti excubiarūq; præfecto. Signum: scribit uegetius signoꝝ quædam esse uocalia: quæ uoce humana p̄nūciant̄: sicut in uigiliis uel in p̄lio signo dr̄: utputa uictoria: palma: uirtus: triūphus: & alia quæcūq; uoluerit dare is: q in exercitu maximā habet p̄tātem: sciēdū est tñ ī bello ista uocabula quotidie debere uariari: ne ex usu hostes cognoscāt: & exploratores īter nostros uersent̄ impūe: de signo qđ moræ militiæ tribūo dat̄: diximus in p̄xīo cōmētario copiosissime. ἀνδρά. uersus est græcus heroicus: quē p signo dabat Claudius q sic interpretat̄ uiꝝ ulcisci: qñ aliqs prior sceuit: siue molestus est. Cyrenicō: de rebus cyrenaicis. fuit aūt cyrenæ ciuitas aphricæ īclyta & potēs cōdita a batto laconico: quē callimachus p̄genitorē suū fuisse tradit: ea ob regionis bonitatē plurimū creuit ut inqt Strabo li. ulti. geographiæ: uiros quoq; cōplures nobiles hūit q imminētibus barbaris fortiter restitere poterāt cyrenaicā philosophiā īstituit aristippus socraticus: a cyrenis cyrenaica regio dicta: q̄ illustrabat̄ hamonis oraculo: quā Pli. appellat pētapolitanā a numero qnq; ciuitatū: cyrenicō aūt dixit genitiuo græco ea forma: qua dicimus argonauticō & astronomicō. Carchedoniachō: de rebus uidelicet pūicis. græce. n. carthago dr̄ carchedon: & carthaginēses carchedonii: unā a Plauto dictū est. carchedonius uocat̄ hæc comœdia latine penulus. carbūculos auctore Plinio carchedonios uocauere p̄pter opulētiam carthaginis magnæ: dicta āt est carchedō: quæ a nobis carthago uocitat̄ a carchedōe cōditore: cuius meminit Appiāus in lybicis: sed uulgatior fama est cōditam fuisse a Didone carthaginē. de cuius opibus & rebus clarissime gestis melius est silere quā pauca dicere: cū emula fuerit romāæ urbis terrarꝝ orbe circiter. c. xx. ānos cyrenēses quoq; magnos opulētosq; fuisse testis est Salustius: q ait eos de finibꝫ agroꝝ gessisse aduersus carthaginēses bellū magnū atq; diuturnū. quo utriq; legiones itē classes sæpe fusæ fugatæq; sūt: & alteri alteros uicissim attriuerūt. Alexādriæ museo: museū græci uocāt Domiciliū musis dicatū: accipiturq; p diuersorio eruditoꝝ: Pli. ī ep̄lis. O mare o littus uerꝝ secretūq; museō: q̄ m̄lta īuenitis q̄ m̄lta dictatis: scribit alr̄ pli. i. xvi. stagiris: q̄ fuit p̄ria Aristo. ī museo pp̄lm albāq; ceciderat sua spōte resurrexisse: qđ fausti fuit ominis: alexādriæ uero museū fuit celebratissimū: qđ ut īqt Stra. li. geographiæ nouissimo ābulachꝝ hēt & exedrā & maximā domū: ī q̄ cœnaculū ē eoꝝ: q museo p̄ticipāt hoīum circa disciplinas uersantiū hic cōuētus cōes pecūias hēt & sacerdotē q museo p̄est: olī a regibꝫ nūc a cæsare cōstitutū similis museo erat edes camēaꝝ & atheneū hoc ē edes mineruæ. ubi p̄fessores sua studia p̄fitebāt̄: hoc obiter dixisse uolui ut ītelligeres apud Iuliū capitolinū: illđ ī uita gordiāoꝝ postea ubi adoleuit ī atheneo cōtrouersis declamauit audiētibus ēt īpatoribus suis: apud lāpridiū mēda ē: nā p atheneū legit̄ etheneū: cū ait ad atheneū audiēdoꝝ & græcoꝝ & latioꝝ rhetoꝝ ul̄ poetaꝝ cā freq̄nter p̄cessit: ī hoc āt Alexādrino museo solebat hadriāus īpator m̄ltas q̄ones p̄fessoribus p̄ponere: & p̄positas ipse dissoluere: sicuti tradit spartiāus. Additū. s. alteꝝ auditoꝝ. Ex ipsius noīe: ut Claudianū museū diceret̄. Toti. s. libri ipsius Claudii.

signa uocalia

cyrenæ

cyrenica philosophia

Pentapolitana

cyrenicon

carchedon

carthago

carchedōii

museū

atheneū

M.AN. Perpetua: continuata. Respondit: græce. s. Excubitori: corporis custodiæ præsidioq; constituto. ἀνδρα ἐνυμῦνάσ λαιδτέτσιπτερος καλεναινῆ uiꝝ ulcisci quando prior aliqs iniuriet̄ siue molestus sit. Cyrenicon: cyrenicaꝝ reꝝ. Carchedoniacon: carthaginensium. Museo Alexandrino: Strabo cœnaculū eoꝝ q in museo participant hoīum circa disciplinas uersantiū: qbus uerbis plane apparet museon locū fuisse ad studiosoꝝ hoīum cōparatū: qđ & ip̄m quoq; nomē arguit. Additū: aliud: intellige recens museon in altero museo oīa matrimonia: ne Agrippinæ qdem matrimonio excluso.

PHI. Cognitionē: cognoscere est cās litigantiū auditas diiudicare: inde cognitio dicta. Sed non impunita: tanq̄ fatale esset ut uxores impudicas haberet: sed q̄ tamen luerent pœnas suæ impudicitiæ sicuti iam acciderat messalliæ. Corne. Tacitus uocē claudius temulentus iecerat fatale sibi ut coniugiū flagitia ferret dein puniret. Subinde: mox deinde: Liuius uno alteroq; subinde ictu: alias subinde significat frequēter. Arctius: ex affectu paterno. ὀρφῶσ: græca dictio est: q̄ significat recte facite: alii codices habent philos qđ interpretat̄ amor impellit. Impubi: scilicet britannico q nondum ad pubertatem peruenerat. Statura

rum acciperet græca insuper uoce prosecutus. ὀρθῶσ ποιεῖτε quumq; impubi teneroq; adhuc quando statura permitteret togam dare destinasset: adiecit ut tandem populus Romanus uerum Cæsarem habeat.

De testamento & morte eius.

NOn multoq; post testamentum etiam conscripsit: ac signis omnium magistratuum obsignauit. Prius igitur q̃ ultra progrederetur p̄uentus est ab Agrippina quam præter hęc consciam quoque nec minus delatores multorum criminum arguebant: & ueneno quidem occisum conuenit: ubi autem & per quem dato discrepat. Quidam tradunt epulanti in arce cum sacerdotibus per Halotum spadonem prægustatorem: alii domestico conuiuio per ipsam Agrippinam: quæ boletum medicatum auidissimo ciborum talium optulerat. Etiam de subsequentibus diuersa fama est multi statim hausto ueneno obmutuisse aiunt excruciatumque doloribus nocte tota defecisse prope lucem. Nonnulli inter initia consopitum: deinde cibo affluente euomuisse omnia: repetitūq; toxico incertū

permitteret: ostēdit britānicū in ætate puerili fuisse p̄ceriore statura p̄ditū. Togam: uirilis toga significat. Verū cæsarē: tanq̄ nero: q erat adoptiuus nō eēt uerus cæsar sed subditicius. Præuentus: p̄occupatus ut dicit anticipatusq;. Signis obsignauit: scribūt iuriscōsulti signando testō septem adhibēdos: q nomen suū ascribāt & signent ānulo impresso. Delatores multorū criminū: narcisus in primis palā criminabat Agrippinā: eiq; impudicitiā obiectabat: cū pallāte adultero potiret. Dato. s. ueneno: per halotū spadonem. hoc sentit Cor. Tacitus scribēs locustæ ingenio paratū uenenū: cuius minister ex spadōibus fuit halotus. Prægustatorē: prægustatores dr̄: q in aula principis gustu epulas prægustāt: explorātq; neqd uenenatū īferat: Cor. tacitus idē tradit scribēs halotū solitū inferre epulas & gustu explorare. Per ipsam Agrippinā: Iosephus li. xx. antiqtatū: sermo inqt quorūdā est: qđ Claudius ab uxore Agrippina fuerit uenēo peremptus: quæ metuēs ne britānicus crescēs regnū a p̄re p̄ciperet: & uolēs imperiū Neroni filio suo p̄parare: đ morte claudii sicut erat sermo tractauit. Boletū medicatū: Pli. in. xii. na. histo. iter ea: q̄ temere mandunt boletos ponit atq; optimus qdē est is cibus: sed imēso exēplo in crimē adductus ueneno Tyberio Claudio principi per hāc occasionē a cōiuge dato Agrippina: quo facto illa terris uenenū alterū sibiq; ante oēs neronē suū dedit. Cor. Tacitus scribit. uenenū īfusum cibo delectabili: nec uim medicaminis statim itellectam. Auidissimo ciborū taliū: Pli. boletos nouissima gulæ irritamēta uocat. quos q̄rcus p̄batissimos gignit boletos āt placuisse Claudio in cibis idē significare uidet scribēs Claudiū putasse boletos stomacho utiles esse: poetæ quoq; Claudiū boleto extinctū esse notificant. Martialis: boletū q̄lem Claudius edit edas. Iuue. boletus dn̄o: sed qualem Claudius edit ante illū uxoris post quē nihil amplius edit a boleto boletaria dcā patina boletis cōdiendis præparata: quæ sic loquit apud martialem: cū mihi boleti dederint tā nobile nomen p̄totomis pudet heu seruio colliculis de cōditura boletorū sic scribit Apitius: boletos fungos carenū fasciculū coriandri uiridis ubi ferbuerit exēpto fasciculo inferes: boletos aliter. Coliculos eorū liquamine uel sale aspsos inferūt. Defecisse: aīam efflasse. inter inicia: statim uenenū p̄pinatū. Repetitū toxico: scribit. Cor. Tacitus aluū Claudio solutā adhibitūq; esse medicū Xenophontē ab agrippina: q tanq̄ nixus euomētis adiuuaret pēnā ueneno rapido illitā faucibus eius demisisse credit. Pulti. puls cibus ex fare. quo longo tp̄e romāi uixerūt: uñ & pulmētaria dicta sacra quoq; prisca cōficiebant: ut inqt Pli. pulte fritilla: uideturq; tā puls ignota græciæ fuisse: quā Italiæ polēta: a pulte pultarius deriuatur accipiturq; pro uasculo pultis. Corne. Cel. si cætera defecerunt caliculus quoq; aut pultarius oris compressioris ei rei cōmode aptat.

Prægustatores

de morte Claudii

Boleto extinctus Claudius

Boletaria

puls

pultarius

M. AN. ὀρθῶσ ποιεῖτε: recte facite. Impuberi: britannico. Verū Cæsarem & non adoptiuum: ut Neronem. Obsignauit: signis clausit ac communiuit ne posset nisi illis adhibitis re ignari. Quā ultra p̄grederet: ut britānico caueret in neronēq; aut agrippinā noui aliqd statueret. Præuētus: uenēo oppressus. Arguebāt: apud claudiū. Prægustatorē: p̄gustatoris dr̄ q suspectos p̄gustat cibos. Iu. p̄gustet pocula papus. Medicatū: ueneno īfusum. Iu. boletū dn̄o sed qualem claudius edit Mar. boletū qualem claudius edit edas. plinius optimus est is cibus: sed imenso exemplo in crimē adductus: ueneno claudio principi per

hác occasionem a cõiuge dato Agrippina. Repetitũ:ueneno ab agrippina siue a ministro iterũ dato.

pulti ne addito:quum uelut exhaustum refici cibo oporteret an immisso per clystere ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere egestionis subueniretur.

De morte eius celata & tempore mortis & fũere.

Ors eius cœlata est:donec circa successorem omnia ordiarentur. Itaq; & quasi pro ęgro adhuc uota suscepta sunt:& inducti per simulatiõem comœdi:qui uelut desiderantem oblectarenr. Excessit.iii. idus octobris Asinio marcello:Acilio Auiola consulibus.lxiiii. ætatis:imperii.xiiii.anno funeratusq; est solemni principũ pompa:& in numerum deorum relatus:quẽ honorem a nerone destitutum aboletumq; recepit mox p Vespasianum.

De præsagiis mortis eius.

R æsagia mortis eius pręcipua fuerũt exortus crinitæ stellę: quã cometem uocant. Tactumq; a cœlo monumentum drusi patris. Et quod eodem anno ex omnium magistratuum genere pleriq; mortem obierant. Sed nec ignorasse aut dissimulasse ultima uitæ suæ tẽpora uidetur aliquot quidem argumentis: Nam & quum consules designaret neminem ultra mensem: quo obiit designauit: & in senatu cui nouissime interfuit: multum

PHI. Refici:recreari refocillariq;:inde ciboꝝ refectio dicta & hoies cibo refecti Liuius refecti cibo corpora qeti dát. Clyster: ibis quæ auis ægypti est peculiaris prima clysteris usum mõstrauit rostri adũcitate p eá ptem se puleus.ꝗ reddi ciboꝝ onera maxime salubre est. Abũdantia: ciboꝝ redũdátia: Plinius in.xxxi. clysteribus mariná ĩfundũt tepefactá.itẽ salẽ clysteribus ĩfudere ĩschiaticis. Hoc gñe egestionis: ĩter curatões morboꝝ quæ cões dĩr est deiectio:hác aũt antiq ut docet celsus in secũdo uariis medicamẽtis crebraq; alui dictione moliebanť:qd ĩfundiť p clystere neq; frigidũ esse oportet neq; calidũ:ne alterutro modo ledať cũ ĩfusum est continere se debet in lectulo eger qtũ fieri potest: ubi necesse est tũ demũ desideř: hæc egestio demit materiam noxiá: superioribusq; partibus leuatis morbũ:ipsum mollit:hoc modo p clystere infusum fuit uenenũ Claudiũ dũ simulát se uelle educta egestaq; materia exonerare corpus principis distẽti. Circa successorẽ:Neronẽ. Adhuc uota suscepta:Cor.tacitus:uota pro incolumitate principis cõsules & sacerdotes nũcupabant.cũ iá exanimis uestibus & fomentis obtegereť. Comœdi oblectarent:comœdos uocamus histriones actoresq; comœdiaꝝ:q iterdũ egrotátibus adhibenť causa oblectamẽti:náq; ut auctor est celsus:in qbusdá morbis symphoniæ & cymbala strepitusq; pficiũt:& delectatio qrẽda est ex fabulis ludisq;:qbus maxie capi sanus assuẽuerat:futurus orator dare debet operá comœdo ueluti formatori pnunciationis. Auiola:alius fuit ille auiola:quẽ cõsularẽ uiꝝ in rogo reuixisse:& qm subueniri non poterat pualẽte flãma uiuũ crematũ esse: Valerius pliniusq; notificát. In numeꝝ deoꝝ:eutropius post mortẽ claudius consecratus diuusq; appellatus est:græci apotheosin uocant deificationẽ: per quá mortales fiũt diui:Seruius enarrans illud maronianum:daphni ad astra feremus:interpretať apotheosin daphnidis se dictuꝝ:olim thasii populi insulani agesilaũ illũ magnũ lacedæmonioꝝ ĩpatorẽ apotheosi honorauerũt & in numeꝝ deoꝝ adhuc uiuentẽ retulerũt:quo cognito agesilaus interrogauit an ipsi potestatẽ haberent deoꝝ faciendoꝝ:qď cũ illi affirmassent:facite inqt uos ipsos prius qď si feceritis tunc crediturus sum potestatẽ uobis esse etiá mei deificandi. Abolitũ:oblitteratũ & intermissum. Præsagia:prognostica & oñta. Crinitæ stellæ:plinius cometas græci uocát nři crinitas horrẽtes crine sanguineo & comaꝝ mõ in uertice hispidas:idẽ mox paulo ait.in nřo euo circa ueneficiũ quo claudius cæsar impiũ reliqt Domitio Neroni ac deide principatu eius assiduũ ppe ac sceuũ hoc sidus fuit:Seneca in.vii.quæstionũ naturaliũ stellam hanc crinitam:quæ apparuit claudii principatu:eleganter appellat claudianũ cometẽ q a septentriõe primũ uisus nõ desiit in rectũ assidue celerior ferri donec excessit. Tactũ e cœlo:fulmine pcussum:Virgilius de cœlo tactas memini prædicere quærcus. Elocutio hæc est usitata apud eruditos: qua in primis scatet Liuius. Et omniũ magistratuũ:Cor.tacitus:numerabať inter ostenta diminutus omniũ magistratuũ numerus quæstore edili:tribũo ac prætore & consule.paucos intra menses defunctis. Designaret:deligeret:designati enim dicunť magistratus electi qui nondũ honorẽ ipm inierũt. Vltra mensem.s. octobrem. Liberos naturalem britannicũ:alteꝝ adoptiuum Neronem.

Refecti cibo.
Clysteris usus ab ibide
Deiectio
comœdi
apotheosis
Sapientissimũ dictũ
crinita
claudianus cometes
designatus

M.AN. Pulti:quam post nomi tum hauserit. Immisso:infuso ueneno. Successorem:Neronem. Comœdi:comœdiarum actores. Innumero deorum relatus:diuinos honores adeptus.Iu.minus ergo nocẽs Agrippinæ boletus siquidem unius pcordia pressit ille senis tremulũq; caput descendere sua fit in cœlũ. Exortus:crinitæ stellæ.plinius de eiusdem syderis ortu nostro inquit æuo circa ueneficium quo claudius cæsar imperium reliquit Domitio neroni ac deinde principatu eius assiduum prope ac sæuum. Argumentis:signis demonstrationibus.

ad concordiam liberos suos hortatus: utriusque ætatem suppliciter patribus commendauit: Et in ultima cognitione pro tribunali accessisse se ad finem mortalitatis: quanquam abominantibus: qui audiebant semel atque iterum pronunciauit.

PHI. Ad concordiá hortatus: fecit claudius qd antea cyrus & mycipsa reges factitauerunt: nanq; cyrus sicut copiosissime ac facúdissime edisserint xenophō in. viii. pediæ uicinus morti hortatus est filios: ut se uicissim honorarét: seq; fraterne diligerent. qui. n. ingt fratri puidet seipm curat: qué turpius est non amare q̄ fratrem: qué pulchrius est anteponere q̄ fratré. ue; surdis narrauit fabulá: ubi. n. primú migrauit e uita cyrus cōtinuo filii iter se dissidere & simultates exerceŕ cœperút: itidé mycipsa apud salustiú: cú sibi finé uitæ adesse ítelligeret: hortaŕ filios ad cōcordiá fraterná colendá. dicens qs amitior q̄ frater fratri: aut qué fidū alieis iuenies si tuis fueris hostis: eqdé uobis ego regnú trado firmú. si boni eritis: si mali imbecillú: ná cōcordia paruæ res crescút discordia maxie dilabuŕ: sed monitiōes istæ tá sanctæ tá ueræ nihil pfuerunt: ná statim defuncto mycipsa cœpit iugurtha uitæ fratrú isidiari: nec prius qeuit quam utrūq; sustulit: sic etiá claudius iá præsagiés appetere morté: hortaŕ: filios: ut cōcorditer degant: sed frustra. nanq; post illius obitú nero fratrē británicum ueneno necauit: sed talia fiút ab improbis fratribus q fratres haud dubie dici non mereńť. Inter honos. n. uiget fmus affectus: splédescit germana cōcordia ad cuius cultu á monitor hortator rogator esse non desisterem nisi exploratú héremus atq; cōpertú: q̄to tu amore fratres psequaris: q̄ fraterne cú fratribus degas. in súma agis bonú fratrem: quod in te illustris alúne nō minus pbo q̄ cæteras dotes. sed in hac re nō ero plixior cú supuacanea sit æstimulatio pniciter curréti. Pribus: senatoribus. Vltima cognitiōe: iurisditiōe postq̄ nihil amplius egit. Quáquá abominátibus: hoc quotidie fieri solet ut quotiéscúq; princeps aliqd de se triste loquiŕ & luctuosum: reiiciamus & uelut malú omé amoliamur. uerba cōsimilia illi Maroniáo dicétes. Dii phibete minas: dii talé auertite pesté: apud filiú milites abominanť dcá Annibalis ominosa cú effundút gemitus atq; oia tristia uertút in stirpem æneadum.

Cyrus hortans filios ad concordiam

Hortatio mycipsæ

amor fraternus

M. AN. Liberos suos britannicum & neronem. In ultima cognitione: quum pro tribunali nouissime ius dixit. Pronunciauit: se ad mortalitatis exitum peruenisse dixit.

C. SVETONII TRANQVILLI LIBER SEXTVS NERO CLAVDIVS CAESAR.

X gente Domitia duæ familiæ claruerunt

Vemadmodú eadé terra & uenena noxia gignit & fruges salutares. sic romanú imperiú & bonos principes húit & malos. quo; pessimus fuit hic nero: q in lsa; monumenta mitti nō debuisset: nisi ut hoc exéplo discerét tyráni circúspectius uiuere & modestius: eniuero quéadmodú boni ańcessores imitádi sunt & imitales successoribus ita improbo; mores improbabiles cogniti documéto sunt aliis: ne similes esse uelint. Qui clarissimi dictatoris Cæsaris uitá & gesta plegit ex ea lectiōe inflámaŕ ad táti uiri mores imitádos: q ipurá negssimi nerōis uitá íspicit is ex ea íspectiōe admoneŕ ut caueat a tá pbrosa táq; dedecorosa uiuédi formula: sunt igiŕ & boni & mali pinde scribédi & legédi: ut illo; mores emulemur: isto; flagitia defugiamus: nō improbádū est ístitutú illud Spartiata;: q iuuenes a uitio ebrietatis abducere cupiétes cōsueuerút seruos ad potú crapuláq; cōpellere: eos deíde mero ígurgitatos í cōuiuia iuuenú adduci iubebát: ut illi cernétes temuléto; turpe dehonestamétú: temuléticá ueluti ré fœdissimá phorrescerent: antigenidas quoq; ille tibicinio pstantissimus bonos modulatores iuuenibus arbitrabaŕ futuros iucúdiores: si malos aliqñ expti fuissent: eodé pacto nos quoq; alacriores ppensioresq; futuros existio ad uitá sanctius pbatiusq; degédá: si flagitioso; principú mores cognouerimus. Náq; philosophi subaccusant eos. q uitio; naturá ignorare se se gloriańť: tanq̄ uirtutes colere recte nō possint nisi nouerint cōtraria fugiéda. Igiŕ diis bñ iuuátibus auspicabimur cōmétariú in neronis uitá. ut tátisp aius nŕ dú illa scribimus ab improbitate reuoceŕ ad pbitaté: deinde ut legétes facilius pcipiant unú hoiem ex oibus uitiis fuisse cōpactú atq; conglutinatú adeo ut de nerone merito dicere possimus: uersum illú: qué in ruffinú nō minus graphice quá uere scripsit claudiáus: solus hés scele;: qcqd possedimus oés. sed iam ad ístitutú cōmétandi offm reuertamur. Scripturus Tranqllus uitá neronis principis primordia gentis repetit a longiore principio.

Lectio bono; & malo; utilis.

Laconicú institutum ad uitandá ebrietatem

MARCI Antonii Sabellici ad Augustinú Barbadicum Serenissimum Venetiarum Principem paraphraseos in neronem paraenesis sexta.

X gente domitia hic est nero ille princeps serenissime qué. C. plinius alterá humani generis facé appellare nō dubitauit: qué ét si dictator cæsar oraculo aliquo puidere potuisset sibi & ad familiæ dedecus & ad impii exitiú successu; aut eo dominatu: cuius semp cupidissimus fuit aut certe oi filio; adoptiōe ne ad id mōstrú gñis uenireŕ ptinaciter abstinuisset: at siue casu siue qd ma

est Macrobius:q sic ait in ultimo saturnaliũ:spẽs & acres & calidæ supficie cũ apponunt exulcerãt: Hierõymus quoq; in omelia in cãticũ cãticoꝶ.dixit aromata qdẽ spẽs:esse sed nõ simplr:addidit.n.spẽs pigmẽtorũ:pterea spẽs.p prætexto & quodã quasi uelamẽto qs est q ignoret. Caniciæ:cã caniciei est iopia caloris sicut cã caluitii est inopia humoris calidi.auctores Aristo.in.v.de gñatione: & Albertus magnus in.xviii.de annalibus. Opimis:pinguibus & crassis. Ceruicibus:antiq pluralr tm̃ ceruices appellabãt primus uidet hortẽsius ceruicẽ singulr dixisse:sicuti docẽt Quintilianus & Varro. Poplites:partes sũt sub genibus scribit pli.elephantũ poplitẽ intus flectere hois mõ cætera aialia in diuersum. Remisse:soluto aio & relaxato aduerbiũ est. Serio:seuere grauiter citra iocũ:serietas usurpatur a sidonio. Dehonestabãt: dedecorabãt. Risus idecens:catullus risu soluto nulla res ineptior. Ira turpior:irã sapiẽtes breuẽ isaniam esse dixerũt: hinc illud oratianũ ira breuis furor est aium rege. Spumãte rictu:irascẽtium signa sunt:ut ingt Sene.lib.i. de ira:multus toto ore rubor:flagrãtes oculi:uocibus sermo ꝑruptus:fœda uisu & horrẽda facies:multaq; alia sunt iter quæ Gelius nũerat ex auctoritate Plutarchi:os turpidũ in spumã ruborẽue efferuescẽs: Claudiũ aũt habuisse os spumabũdũ idicat ẽt Iuue.illo uersu manãtia labra saliua. Rictus autẽ est ex trãsuerso oris patefactus:ut docet Lactãtius in lib.de opificio:rictũ ẽt feraꝶ dici testat Martialis cũ ait:Rictibus his tauros nõ eripuere magistri. Humentibus naribus:põt cõnecti cũ eo:qd ait ira turpior.ut ex hoc itelligat iræ turpitudo:qua rictus spumãs & nares humẽtes comitabant:qd si seiũctim legas:refert ad reumatismos nasi:qbus obnoxia ẽ senectus:hinc illud madidiq; isantia nasi. Plectra liguæ:romãi Ilguã siłe; plectri:dẽtes cordaꝶ dicere solebãt:.put docet Cicero in.ii.de natu.deoꝶ:cui astipulat Ambrosius sic scribẽs lib.vi.exameri lingua uelut plectrũ loquẽtis & quædã ædẽtis est manus:q defluẽtem cibũ dentibus suggerit:& sumministrat:igit eleganter plectra linguæ dixit Tranqllus fuisse in Claudio titubãtia.cũ significare uellet linguæ titubationẽ qua laborãt senes:uetus codex scriptũ hẽt plectra:& ita legẽdũ cẽseo:q̃uis nõnulli dictionem illã expugnãt tanq̃ supuacaneã:plectrũ aũt dici instrm:quo corde plectunt a cytharedo:idest feriunt nemo est qui nesciat:unde & illud epigrãmatici poetæ:exornant docilem garula plectra lyrã.

Cã caniciei
cā caluitij
Poplites
Serietas
Irascentiũ signa
Rictus
Rheumatismus
Lingua plectrum

M.AN. Auctoritas:grauitas & maiestas qdã. Stãti uel sedẽti:claudio. Opimis:plenioribus. Destituebãt:lãgore & uacillatiõe retardabãt. Poplites:auersæ genubus ptes supra suras quo potissimũ loco cõsistit oĩs cruꝶ fœmorũq; agilitas. Remissæ:minus uæhemẽter. Serio:intẽtius. Rictu:ore. Titubãtia:infirmitas creberq; fibrarum motus.

caputq;.tum semper:tum in quantulocunq; actu:uel maxime tremulum.

De ualitudine eius.

Alitudine sicut olim graui:ita priceps præprospera usus est excepto stomachi dolore:quo se correptum etiam de consciscend i morte cogitasse dixit.

De conuiuiis & aliis gestis eius.

Onuiuia agitauit & ampla & assidua ac fere patentissimis locis:ut plerunq; sexcenteni simul discumberent. Conuiuatus & super emissarium fucini lacus:ac pœne summersus:quum emissa impetu aqua redundasset. Adhibebat omni cœnæ & liberos suos cũ pueris puellisq; nobilibus qui more ueteri ad fulcra lectorum sedentes uescerentur:conuiuæ qui pridie scyphum aureum surripuisse existimabatur reuocato in diem posterum calicem fictilem apposuit. Dicitur etiam meditatus edictum quo ueniam daret:efflactum crepitumq; uentris i conuiuio emittendi:Quum periclitatum quendam præ pudore ex continentia reperisset.

De cibo & potu & luxuria eius.

Ibi uiniq; quocunq; & tempore & loco appetẽtissi

PHI. Caput tremulũ: claudii caput tremulũ fuisse Iuue.quoq; indicat sic scribẽs de claudio.ille senis tremulũq; caput descẽdere suasit:pterea sicut in supioribus annotaui senex maxime tremuli sũt obnoxiiq; tremori mẽbroꝶ.

tres asprimi cruciatus

De cõsciscenda morte:maiores nri tris asprimus cruciatus eẽ iudicauerũt primũ calculoꝶ a stillicidio uesicæ.primũ stomachi: tertium eoꝶ q in capite doleant: existimat auicena stomachu cam esse oĩum corpis egrotationum: uñ merito stomachus pr̃familias dici meruit: q̃si oẽ animal solus gubernans ex quo est illud a gnto sereno luculẽter dictum.Qui stomachũ regem totius corporis esse cõtendũt uera nitiratiõe uident:legimus apud pliniũ olim caium pculeium augusti Cæsaris familiarẽ in maxio stomachi dolore gipso poto consciuisse sibi mortem: unde mirandum non est si Claudius dolore stomachi correptus cogitauit de morte sibi inferenda. Qui stomacho laboratis dicitur stomachicus: plinius ait in uigesimoquinto:helleborum mederi stomachicis:apud eundem remedia sũt ad stomachi dolores rosiones & rheumatismos:sic enim fluctiones appellantur. Conuiuatus super emissarium:Corne. Tacitus quin & conuiuium effluuio fucini lacus appositum magna formidine cunctos affecit:quando uis

Stõachus pr̃familias
Mors pculei
stõachicus
rheumatismi qui

aquaꝝ prumpens:cōuulſis ulterioribus fragore etiā ſonitu exterriti. Emiſſariū aūt appellat ipſam emiſſionem & effluuiū ab emittēdo dictum: Pli.n.xxxiii.emiſſaria in his quin a pedum quadratoꝝ ternū fere linquunt:& repleto ſtagno excuſſis obturamētis erūpit torrēs tāta ui ut ſaxa prouoluat. Fulcra: fulcrū a fulciēdo dici docet Seruius enarrās illud maronianū: lucēt gēialibus altis aurea fulcra thoris: ſūt.n.fulcra ſpōdæ lectoꝝ qbus fulcimur.i.ſuſtinemur: legato lecto fulcra quoq; cōtineri ait Vlpiāus li.iii.de legatis. More ueteri: mos hēbatur principum liberos ut docet Tacitus: cū cæteriſ eiuſdē ætatis nobilibus ſedētes ueſci in aſpectu ꝓpinquoꝝ ꝓpria & parciore mēſa. Cōuiue q pridie: hūc qdam ouiniū: alii Titū iuniū noiatum fuiſſe ꝓdiderūt: de quo hæc Plutarchus in galba: cū ouinius apud Claudiū Cæſarē cœnaret argenteū poculū clam ſuſtulit: quod Cæſar cū audiſſet rurſus poſtridie ad cœnā inuitauit: q cū ueniſſet iuſſit miniſtris: ut nullū illi argēteū poculū: ſed fictilia oīa apponerēt: de eodē Cor.tacitus hæc. T. Iunius ſeruilius ioco reſperſus eſt: tanq̄ ſcyphū aureū in cōuiuio Claudii furatus: & Claudius poſtero die ſoli oīum iunio fictilibus miniſtrari iuſſit: hic mox ex procōſulatu galliā narbonēſem ſeuere itegreq; rexit. Scyphū aureū: ſcyphus genus poculi eſt & peculiariter Herculi dicatus ſicut libero pr̄i cātharus: auctor Macrobius i.v.ſaturnaliū de quo ait poeta: & ſacer impleuit dextrā ſcyphus Alexandꝛū magnū itemperātia bibēdi & ille herculaneus & fatalis ſcyphus cōdidit: ſicuti teſtatꝰ Sene.li.xii.epiſtolaꝝ moraliū: qđ aūt ſcyphus ſit potui paratus & inter pocula nūeretꝰ oñdit Sceuola iuriſcōſultus titulo de auro legato. Efflatum: Pli.i.xxviii.ſub obſcure ſimul & elegāter oſtendit nephas fuiſſe in cōuiuio uētris crepitū emittere: qđ uulgo dicimus pedere: uerba Plinii hæc ſūt per mēſas utebantꝰ mūditiaꝝ cauſa deflare. Claudius tn̄ exiſtimabat licere in cōuiuio pedere hoc ē crepitū uentris emittere: & hoc ex ſnia ſtoicoꝝ: q aiūt crepitus uentris: æque liberos ac ructus eſſe oportere. Periclitatū: adiiſſe periculū alias periclitatū dicimus exptum. Ex cōtinētia: dū continere uult crepidū quod pudibūdi officiū eſt: cū tamen talis continentia rex noxia iudicetꝰ: hinc illud iocoſe dictū ab epigrāmatario poeta: pedere te malem nam hoc nec inutile dicit ſimachus: & riſum res mouet iſta ſimul. Quocūq; tempore: Diogenes cynicus interroganti qua hora prandēdū foret reſpondit: ſi diues eſt prādeat quādo uult ſi pauper quādo poteſt: & profecto optimū ſolariū eſt uenter: ut dicebat perſæ: q cum latrat & iſſat ut creditor illi dādus eſt cibus idifferenter. Et loco: idem diogenes dictitabat ſi prādere nihil mali ē nec in foro prandere malum eſt: non aūt malum prandere: nec in foro qdem prandere malum eſt.

Fulcrum

Lepidū exemplū

Scyphus cōdidit alexādrū

pc dere

Per mēſas utebāt deflare crepituſ uētris liberi

Optimū ſolariū eſt uenter

M.AN. Maxime tremulū: Iu. ille ſenis tremulū caput deſcendere ſuaſit in cœlū & lōge manātia labra ſaliua. Fulcra: ſuſtentacula a fulciēdo ſed fulcrū pro ipſo quoq; lecto ponitꝰ. Iu. genium contendere fulcri.

Scyphum aureū: ſcyphus peculiare herculis poculū ut liberi patris Cantharus: Macrobius eſt auctor. Plutarchus epoton nondū Herculis ſcypho. Calicem fictilem: optimi calices ex ſagunto: ut Plinius ait. oppido hiſpaniæ. Mar. Sume ſagūtino pocula ficta luto. Iuue. & lagenam ſagūtinam celebrat pugna ſagūtina feruet commiſſa lagena. Periclitatum uitæ: periculum addiſſe.

mus. Cognoſcens quondam in Auguſti foro uictuſq; nidore prandii, quod in maxima Martis æde ſaliis apparabatur: deſerto tribunali aſcendit ad ſacerdotes: unaque diſcubuit. Nec temere unquam triclinio abſceſſit: niſi diſtentus ac madens. & ut ſtatim ſupino ac per ſomnum hianti pinna in os inderetur ad exonerandum ſtomachum. Somni breuiſſimi erat, nam ante mediam noctem plerūq; uigilabat: ut tamen interdum nonnunquā in iure dicendo obdormiſceret: uixq; ab aduocatis de induſtria uocem augentibus excitaretur. Libidinis in fœminas profuſiſſimæ: mariū omnino expers: Alea ſtudioſiſſime luſit: de cuius arte librum quoq; emiſit: ſolitus etiam in geſtatorio ludere: ita eſedo alueoq; adoptatis ne luſus confunderetur.

PHI. Cognoſcens: cognoſcere dicuntꝰ princeps & magiſtratus audientes cōtrouerſias litigantiū alias cognitor ſignificat familiarē defenſorē q p̄ñtis cām nouit & ſic tuetꝰ ut ſuā: ut docet Aſconius in quā ſnīam eſt illud oratianū. ſi cognitor ipſe. hinc ait Cicero in uerrinis ſiculi me cognitorem iuris ſui me actorem cāæ totius eſſe uoluerūt. Nidore: græci κνισσᾶν appellāt odorē epulaꝝ quem latini nidorē uocant. Martialis paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ. & illud Hieronymi: uariis nidoribus fumant patinæ. Saliis: ſacerdotibus martialibus: q cœnas faciebant ampliſſimi apparatus: unde in prouerbio eſt ſaliares cœnas dicere opiparas & copioſas. de collegio ſalioꝝ q erāt duodecim a numa rege iſtituto: copioſiſſime ſcribūt liuius Plutarchus & Dioÿſius. ſalios a ſaltādo dici autūat.m. Varro qđ ſaceꝛ i ſacris quotānis & ſolēt & debēt: alii a ſaliomātineo ſalios uocari ꝓdiderūt. multa de his Oui. in. iii. faſtoꝝ. mēſe.n.martio i honorē martis gradiui ibāt p urbē geſtātes ancylia & canētes carmīa cū tripudiis ſolēniq; ſaltatu. Maxia æde: illā ſignāre uꝰ. quā marti ultori dicauit auguſtus extruxitq; una cū foro. Tribūali: ubi ius dicebat.

Cognitor

nidor ſalia res cœnæ

Diſtētus: fartus ac ſatur. diſtēdere.n.ē iplere & diſtētū plenū. maro diſtēdūt nectaꝛ cellas. Madēs uini plenus & bñ potꝰ. Pinā i os idereꝛ: q uomitū ꝓuocare uolūt pēnā i os demittūt. uñ a cor.tacito ſcriptū ē xēophōtē medicū demiſiſſe i fauces claudii pinā uenēo illitā: tanq̄ nixus euomētis adiuuaret. de talibus ganeo

Diſtentus

De sæuitia & crudelitate eius.

SAeuum & sanguinarium natura fuisse magis mini misq̧ apparuit rebus. Tormenta quæstionum pœnasq̧ parricidiarum repræsentabat exigebatq̧ coram. Quum spectare antiqui moris suppliciũ Tyburi concupisset:& deligatis ad palum noxiis carnifex deesset:accitum ab urbe uesperam usque operiri perseuerauit. Quocunq̧ gladiatorio mũere uel suo:uel alieno etiam fortasse prolapsos iugulari iubebat maxime retiarios:ut expirantium faciem uideret. Quũ par quoddã mutuis ictibus concidisset cultellos sibi paruulos ex utroq̧ ferro in usũ fieri sine mora iussit. Bestiariis meridianisq̧ adeo delectabatur ut a prima luce ad spectaculũ descenderet:& meridie dimisso ad prandium populo persederet:prætercq̧ destinatos etiam leui subitaq̧ de causa quosdam committeret. De fabrorum quoq̧ ac ministrorum:atq̧ id gẽus numero: si automatum pegma:uel quid tale aliud parum cessisset. Induxit & unum ex nomencularibus sui sicut erat togatus.

nibus & ut ueteres dicebãt comedonibus celebrat̃ illud Hieronymi:qđ & in canonicis decretis:di.nouissima de cõsecratione repetitũ est.multi in patiẽtiã gulæ uomitu remediant̃:& qđ turpiter ĩgressérũt turpius egerunt. Plinius & Seneca insectant̃ uomitores:q bibũt ut uomãt & tursus hauriũt:tanq̃ geniti ad uina pdenda. Dicimus auté pinnã pennã:cuius diminutiuũ est pinnula. Apuleius. Nec ullæ plumulæ nec usq̃ pinulæ.ab eodẽ celeritas pegasi pinnata decoriter dicta sicut a uarrone pinnatũ eloquiũ nuncupat̃. Inderet̃:imitteret̃ iterponeret̃. Interdiu:de die qdã codices habent iterdũ prima lectio elegantior. Mariũ oino expers:masculoꝝ cõcubitoré minime fuisse Claudiũ significat talis uenus:quæ infanda est eleganter dr̃ præpostera & auersa. Iulius capitolinus oñdere uolẽs albinũ talẽ fuisse i re ueneria:qualis extit claudiꝰ:sic iqt mulcarius iter primos amatores: auersæ ueneris sp ignarus & taliũ psecutor confilt. Claudius cũ esset mulierarius & mulierosus erãt auersæ ueneris atq̧ ppostera pẽitus ignarus.masculoꝝ aũt concubitores aplica ssia negant̃ posse frui sedibꝰ piorũ. Studiosissime lusit:extat libellus senecæ cui titulus ẽ de ludo claudii:i quo fingit claudiũ apđ iferos luder̃ pcusso frutillo iubẽte eaco:scribit firmicus aleatoré nasci i nona pte libræ q sit pplari notiõe pspicuus. In gestatorio: gestatoriũ appellamus lecticã sellãue siue carrucã deniq̧ qdcũq̧ i quo gestamur in li.ii. machabeorũ scriptũ est in gestatorio torqbat̃ antiochus ut de corpe impii uermes scaturirẽt. Esedo:curru in quo gestabat̃. Alueo : tabula lusoria:q alio noie alueolus p diminutioné noiat̃. Sãguinariũ: Pli.elegãter sanguiariũ targnũ supbi rñsum appellat cũ crudelissimũ & sanguini hũano hauriẽdo accõmodatũ significar̃ uellet a Sene.quoq̧ sanguiarius prĩceps dr̃ gaudẽs sãguie hũano & crudelitate. Pœnas parricidaꝝ:q̃lis eẽt pricidaꝝ pœna docuimus in augusto. Repsentabat:pñs exhibebat. Antiq moris suppliciũ:apud ãtiquos iter cætera suppliciorꝝ gña hoc ĩprimis freq̃ntabat̃ ut ad palũ đligati uirgis cederet̃ securiq̧ ferirent̃. Accitũ:euocatũ carnificẽ. Opiri:expectare. Vesperã:usq̧ ad crepusculũ usq̧ uespertinum.

Turpiter ĩgressérũt turpius egerunt

uenus præpostera & auersa

Gestatoriũ

Alueolus

Sanguinarius

M.AN. Cognoscens:cãtum cognitione occupatus. Nidore:odore qui pprie assataꝝ aliterue rõditaꝝ carnium dicitur.Iu.te nidore suæ captũ putat ille culinæ. Maxima æde.i.ultoris martis cui Augusti forũ erat contiguum. Ad sacerdotes:alios. Distentus:uino plenus. Supino:supino corpore iacenti. Inderet̃ a ministris. Aduocatis:aduocatus dr̃ quoquo modo reo assistens:nũc pro causaꝝ patronis posuit. Mariũ oium:oĩum dixit ad depellẽdam utriusq̧ flagitii suspitidem ut neq̧ pathicus fuisse credat̃ neq̧ puerorũ amator gestatorio ubi gestari solebat. Sanguinariũ humani sanguinis appetentem. Antiqui moris:ut ad palum deligati darent pœnas Liuius de bruti liberis stabant nobilissimi iuuenes ad palum deligati in nerone aliud supplicii genus explicatum a maioribus seruatum:ut nudi hominis ceruix furcæ inseretur corpusq̧ uirgis ad necem cederetur. Tormenta:crucia mea ad quæstionem attinentia. Repræsentabat: omnium oculis subiciebat. Noxiis:fontibus. Opperiri expectare carnificem intellige.

PHI. Forte plapsos:qui lapsi forent casu neq̧ ex idustria. Reciarios:q sint gladiatores reciarii suo loco supra copiose explicauimus. Spirantiũ faciẽ:erat.n.aperta & nuda facies retiarioꝝ:q solo pileo tecti digladiabant̃.hic illđ satyricũ de retiario.tota fugit agnoscẽdus harẽa. Par quodã:duo gladiatores iter se cõpositi ad depugnãdum. Ex utroq̧ ferro:ex talis gladiatoriis utriusq̧ gladiatoris. In usum:ad obsonia ciba

De timiditate & diffidentia eius.

SEd nihil æque q̃ timidus ac diffidens fuit: primis imperii diebus quãquam (ut diximus) iactator ciuilitatis: neq̧ conuiuia inire ausus est nisi ut speculatores cum lanceis circunstarent militesq̧ uice ministrorũ fungerentur. neq̧ ægre quemquam uisitauit nisi explorato prius cubiculo culcitrisq̧ & stragulis prætentatis & excussis: reliquo autem tempore salutatoribus scrutatores semper apposuit: & qdem omnibus & acerbissimos: sero enim ac uix remisit: ne fœminæ prætextatiq̧ puellæ contrectarentur: & ne cui uis comiti aut librario calamariæ: & graphiariæ thecæ adimerentur. Motu ciuili quum eum Camillus non dubitans etiam citra bellum posse terreri: contumeliosa & minaci & contumaci epistola cedere imperio iuberet: uitamq̧ ociosam in priuata re agere: dubitauit adhibitis principibus uiris an obtemperaret.

riaq̧ cõcidenda. Bestiariis q ad uersus bestias pugnãt bestiarii dicunt seneca nup i ludo bestiariorũ uenus e germanis cũ ad matutina spectacula pparaset secessit ad exonerãdũ corpus. Amianus Marcellinus. ut bestiarii obiicere mur feris. Meridiãis: meridiãos uocat eos gladiatores: q hora meridiana digladiabant. de qbꝯ ait tertulliãus i apologetico. risimus iter ludicras meridianoꝝ crudelitates: mercuriũ mortuos cauterio examinanté. Augu. lib. viii. cõfessionũ spectaculũ circẽsium pomeridianũ appellat ppterea qđ post meridié exhiberet. erant. n. qdã spectacula: q̃ matutina dicebant. uñ illud Senecæ. cũ ad matutia spectacula pparaset: & martialis: matutinaꝝ nõ ultima pda feraꝝ: erãt & alia spectacula: quæ meridiana & pomeridiana noĩabant ex eo qđ meridie & post meridiem edebant. Meridie psederet: hoc pp meridianos dcm̃: quoꝝ spectacula a meridie icipiebant. Destinatos: pparatos & ut dici solet deputatos ad spectaculũ celebrãdũ. Cõmitteret: uerbũ est accõmodatũ cõgressibus & cõcertatiõibus ut supra docuimus. De fabroꝝ numero: uoluit Claudius ut nõ solũ bestiarii destinati gladiatoresq̧ depugnarẽt. sed ut etiã fabri ac ministri ipsius apparatus cõgressibus depugnarẽt. Id genus: huius generis: crebra elegansq̧ locutio apud eruditos. Si aut ornatus parũ cessisset: idest si ea quæ ad ornãdo spectacula parabant paꝝ diligenter ab ipsis machinatoribus parata fuissent. quidã codices habent automaton. sunt aũt automata arte mechanica ita subtiliter fabricata instra: ut sua sponte nullaq̧ apparente cã moueant qualia sunt horologia machinæq̧ uersatiles: automaton. n. iterpretat ultroneũ & suæ spontis scribit Victruuius qđ ad hanc pertinet sniam hydrauliticas machinas & aquaꝝ expressiones automatas a ctesibio primo repertas fuisse: ubi automata appellat mechanica instra: quæ per semetipsa moueant: mors naturalis & fatalis dr a Demostene αυτοματοσ θάνατοσ. qua suæ spõtis & nulla extrinsecus ui coacta.

Bestiarii — meredianí — Pomeridianum spectaculũ — matutinæ feræ — Automata — mors automatos

Aut pegma: de pegmatibus quod scienter in sublime crescebant: & p pegma esse in priuato quoq̧ ædificio: nãq̧ Vlpianus titulo de fundo instructo putat pegmata esse parté domus atq̧ ea cedere in emptionẽ siue sint in ædificio posita siue ad tempus detracta: machinatores a Claudio ad cõflictũ cõmittebant si pegma qđ p se surgere solet aut illud automaton: idest machinamentũ sua sponte uersatile paꝝ cessisset: solét enim talia interdũ deficere luxatis conuulsisq̧ mechanematibus. Induxit: ad pugnam bestiaꝝ. Ex nomenclatoribus: ex his qui nominatim uocant unũ quéq̧: quibus sunt nomina singuloꝝ cognitissima. Iactator: ostentator: est enim iactantia ut ait Augustinus in. xiiii. de ci. dei libido gloriandi.

pegma — Iactantia

M. AN. Prolapsos: quibus parci alioquin mos erat. Facié uideret: quo apparet eum humana cæde non mediocriter delectatum. Par: gladiatorum. Ex utroq̧ ferro: ex utriusq̧ gladio. In usum: edédi credo ad cibaria secanda. Bestiariis: in bestias euntibus aut ad bestias destinatis. Meridie: ut meridianis etiã periclitantes spectaret. Destinatos: aliquo crimine ad id suppliciũ damnatos uel certe præcio ad uenationes quæsitos. Cõmitteret: feris repente obiiceret. Aut ornatus: sic omnes Tranquilli codices habent sed automatum legendũ: quod uideo a Politiano quoq̧ uiro diligentissimo obseruatum: sunt autem automata machinæ ita fabrili arte dispositæ ut ultro ac sine ullo humano impulsu ualeãt per se moueri ut sunt horologia aut opera spõte alioquin uersalitia. est enim αὐτομάτον ut suidæ placet αυτοεχέδον αὐτόκλητον αὐτοβούλον: & ut uno uerbo dicam αὐτομάτοσ est qui per se aut sua sponte aliquid facit. Cessisset: parum prospere subductum esset bestiis commisit. Nomenculatorem: quid nomenculator esset diximus. Togatus: & ob id maiori periculo obnoxius. Nihil æque: in nullo alio uitio æque ac metũ & diffidentia notabilis. Iactator: ostentator. Ciuilitatis: ciuilis modestiæ.

PHI. Spiculatores: spicula sunt tela missilia ferro triangulo unciarũ nomen hastili pedũ quinq̧ & semis pila prisci uocitauerant. auctor uegetius in. ii. inde spiculatores dicti custodes regum corporis. tacitus dilapsis spiculatoribus cætera cohors non aspernata concionanté. habentes horoscopum in. xvi. parte scorpii erunt ut inquit firmicus maternus spiculatores. Cum lanceis: tales dicuntur lãcearii græco uocabulo λογχοφόροι appellant q uero ictu lanceæ necant hi lanceati nuncupant Iulius firmicus in. viii. qcũq̧ habuerint horoscopũ i. xxi. pte tauri lãceati morient marcus Varro & Gellius tradunt lanceã non latinũ uerbũ esse sed hispanicũ. a lancea diminutiuũ lanceola dicimus lib. iii. regũ q pphetæ lucoꝝ incidebãt se lãceolis

Spicula — Spiculatores — Lancearii — Lanceati — Lancea

De timore insidiarum & gestis aliis eius.

Vasdam insidias temerē delatas adeo expauit: ut deponere imperium tentauerit. Quod (ut supra rettuli) cum ferro circa sacrificantem se deprenso senatum per præcones ꝑpere conuocauit: lachrymisq; & uociferatione miseratus est conditionem suam: cui nihil tuti usquā esset: ac diu publico abstinuit. Messalinæ quoq; amorem flagrantissimum non tam dignam indignitate contumeliarum q̄ periculi metu abiecit. cum adultero Sylio acquiri imperium credidisset. Quo tempore fœdum in modum trepidus ad castra confugit: nihil tota uia q̄ esset ne sibi saluum imperium requirens.

De pœnis p eū inocētibꝰ pp leues suspitões illatis.

Vlla adeo suspitio nullus auctor tam leuis extitit a quo nō mediocri scrupulo iniecto ad cauendū ulciscēdūq; cōpelleretē. Vnus ex litigatoribus: seductū in salutatiõe affirmauit se uidisse per quietem occidi eum a quodam. Deinde paulopost quasi percussiõem agnosceret libellum tradētem aduersarium suum demonstrauit: confe-

donec sanguie pfunderentē. Stra-
Stragula gulis: stragula sunt oia q̄ sterni solent. uñ quærit iuriscōsultus. nū qd tapecia qbus subsellia isterni solent in ueste sint stragula an in suppellectile. Excussis: ne. s. sub ter telū aliqd occultum delitesceret. Scrutatores: q explorarēt & diligenter scrutarentē: ne cū ferro qspiā sub offō salutādi adiret pricipē: sicut oli nonius eqs romāus ferro accinctus fuit reptus in cetu salutātiū Claudiū. Oibus: salutatoribus īdifferēter habita nulli us dignitatis rōe. Acerbissimos: scrutatores. Cōtrectarentē: manibus scrutatoꝝ. Comiti: comitē accipe debemus eū. q comitet & sequatē: iter comites sunt & pedagogi ī familia sūt & librarii Iuue. librarius archimagiri. Calamariæ thecæ: repositoria calamoꝝ:
Comes q̄ comites & librarii ferre solent:
Theca calamaria de theca calamaria ait Mar. forti tus thecā calamis armare memē-
to cætera nos dedimus tu leuiora para. Graphiariæ: repositoria graphioꝝ: Martia. elegāti uocabulo the-
graphiariū cā graphiariā appellauit graphiariū: in quo deceptus ē martia. īterps ut alibi docuius. Motu ciuili: motū ciuilē illū ītelligit: quē Scribonīāus camillus cōçitauerat: de quo supra diximus. Citra bellū: sine bello. Cōtūeliosa: plena ꝑbroꝝ & cōtūeliaꝝ: q̄ ut ait nonius grauiores sūt q̄ iniuriæ. Cedere impio: deponere ipiū
Dioclitianus depo- romanū. sicut oli fecit Dioclitiāus: q impio deposito in uitā priuatā cōcessit: & in uilla ꝑclaro ocio senuit: q
suit ipium dū ab herūleo & galetio ad accipiēdū impiū rursus rogaretē: tanq̄ pestē aliquā detestatus in hūc modū rn disse ferē. utinā possetis uiscere olera nr̄is māibus īstituta ꝑfecto nunq̄ istud tētandū iudicaretis: Pricipibus uiris: primariis: & optimatibus. Adhibitis: in consiliū uocatis. An obtemparet: an deponeret impiū.
ꝑconis ars lucrosa Per ꝑcones: mercurio ꝑconia & ꝑcones attribuuntur: ut inqt Diōdo. i. vi. bibliothecæ: ꝑconis ars lucrosa erat & pecūiosa: uñ ait epigrāmatista: artes desceri uult pecūiosas ꝑconē facias uľ architectū: & ut inqt Quintiliāus. ꝑco plus debet uoci suæ q̄ orator. Prope: festināter & raptim. Nihil tuti: qd differat tutū a securo elegāter docet Sene. in hyppolito: cū ait. scelus aliq̄ tutū nulla secuꝝ tulit. Flagrātissimū: ardētissimū: & ob
amor hoc maximū. amor. n. ardor ē & ustrina potētior igne feruētior incēdio. ignis. n. ut inqt sapiēter & uere cy-
ustrina est rus apud Xenophontē. urit hoīes tāgētes: ast amor nō solū pñtes urit ueꝝ ēt abñtes & amica formosa accēdit amatorē uel ꝑcul ītuentē: ut estuet & flagret ītolerādū. merito dixit portius Licinius hoīem ob amorē
ignis hō ē. nō eē ignitū sed ipm ignem. cū ait q̄ritis ignē ite huc: q̄ritis. ignis hō ē. & nos quoq; nec cōfiteri podet satis ac supꝑexpti sumus: torrētissimi amoris īcendia: q̄ te quoq; medullitus coquūt: q iā cœpisti facere stipendia
nō idecoꝝ est amare & merere ī amoris cōtubernio nō ē īdecoꝝ mihi crede īclyte annibal bēniuole amare: & ueneris tenere bigas: sed si amoris īpotētia regi si affectus ille ferocissimus cohiberi posset saluberrimū mehercle foret id facere qd' monet Plautinus seruus bonū est pauxillū amare sane: ī sane nō bonū ē. amemus itaq;. si mō fieri pt sane. sit quodā ueluti tēperamētum iter affectiões īpotētissimas ne īuiti nimis distrahamur. scis. n. immo sci
Amor melle & felle conditus mus amorē melle eē felleq; conditū q gustu tantū dulce dat: cū amaꝝ ad facietatem usq; aggeret.

M. AN. Spiculatores: corpis custodes. Culcitris & stragulis: qbus æger cubabat. Scrutatores: q officii gratia se adeūtes scrutarentē an ferꝝ haberent ut librario libroꝝ transcriptori est. n. librarius q libros transcribit bibliopolæ qui uendit. Graphiariæ: thecæ ut calamariæ dicuntur a graphiis & calamis. Principibus uiris: utriusq; ordinis primoribus. Publico: in publicum prodire non est ausus.

PHI. Indignitate cōtumeliaꝝ: pp stupra & adulteria quæ passim exercebat: adeo ut ipsa imperare non imperatori īnupta eē uideretur: ut scribit sextus Aurelius. Acqri imperium credidisset: tradit Cor. Tacitus Claudiū audito uxoris messalinæ & filii matrimonio pturbatum fuisse tāto pauore: ut idētidem iterro-
Scruptus garet: an ipse imperii potens an filius priuatus esset. Scrupulo: sollicitudine. Scruptus est proprie lapillus
scrupulus breuis: qui pede pressus sollicitudinem creat: qui d'iminutiue dicitur scrupulus: unde est illud prouerbialiter prolatum apud Terentium inieci scrupulum: & apud apuleiū. iniecto non scrupulo sed lancea. alias scrupulus ponduculum est: ex tribus scrupulis drachma conficitur: ut docet Priscianus cum ait. in scrupulis
scrupulatī trinis drachmam. inde aduerbium fit scrupulatim: sicut ab uncia unciatim. Plinius in uigesimosecūdo: scru

ſtimq̨ is pro deprehenſo ad pœnam raptus eſt. Pari mō op-preſſum ferunt Appium Syllanum quē cum Meſſalina & narciſus conſpiraſſent pdere diuiſis partibuſ: alter ante lucē ſimilis attonito patroni cubiculum irripit affirmans ſōniaſ-ſe ſe uim ei ab Appio illatam. alterā in admiratiōe firmata: ſibi quoq̨ eandem ſpeciē aliquot iā noctibus obuerſari: ret tulit: nec multo poſt ex compoſito irrumpe Appius nūcia-tus: cui pridie ad id temporis: ut adeſſet præceptū erat: qua ſi plane repreſentaretur ſomnii fides: arceſſi ſtatim ac mori iuſſus eſt. Nec dubitauit poſtero die Claudius ordinem rei geſtæ perferre ad ſenatum: ac liberto gratias agere quod p ſalute ſua etiam dormiens excubaret.

De ira iracundiæ ac ſtultitia eius.

IRæ atq̨ iracundiæ conſcius ſibi utrunq̨ excuſauit edicto: diſtinxitq̨ pollicitus alteram quidem bre-uem & innoxiam: alteram non iniuſtam fore. Ho-ſtienſibus quia ſibi ſubeunti tyberim ſcaphas obuiam non miſerint grauiter correptis: eaq̨ cū iuidia: ut i ordinē ſe coa-ctum cōſcriberet repente tantūmodo ſatiſfacientibus ueniā dedit. Quidā in publico parum tempeſtiue adeūtes manu ſua reppulit. Item ſcribā quæſtoriū: itēq̨ prætura functū ſe natorē inauditos & innoxios relegauit: qđ ille aduerſus pri uatum ſe intempantius affuiſſet. hic in edilitate inquirinos prædiorꝝ ſuorꝝ contra uetitum cocta uendentes mulctaſſet

pulatim qdē colligere: ac miſcere uires nō cōiecturæ humāæ opus ſed ipudētiæ eſt. Seducto. ſ. clau dio ſeorſum ducto & ſeuocato ne cū illo colloqns exaudiri poſ ſet pſius: quæ niſi ſeductis neqas cōmitteſ diuis. Libellū: ſupplex libellus ſignificaſ: uñ a libellis di ctus isq huic offō ꝑerat. Aduer ſariū demōſtrauit: tanq̄ is eēt ille a quo p qetem uidiſſet Claudiū occidi. Pro deprenſo: tāq̄ in iꝑo crimine manifeſtario deprenſus foret. Appium ſyllanū: hūc ſu-pra Claudii cōſocerꝝ appellauit: erat. n. pſ ſyllani: cui octauiam fi-liā Claudius deſponſauerat. Per dere: extinguere necare. Alter: narciſus. Patroni: Claudii. ſunt. n. patronus & libertus noīa ad aliqd: q relatiua dialectici uocāt. Altera: meſſalina. Formata: cō poſita ut admirari maxīe uidere-tur ſōniū narciſi ueluti hoc idē ipſa ſomniaſſet. Eandē ſpēm: ui ſionē. Obſeruatim: ī ſomniis oc currere. Ex cōpoſito: ita. n. meſ-ſalina & narciſus compoſuerant: ut id horæ adeſſe deberet appiuſ ſyllanus. Repſentareſ. i. præſens exhibereſ: & certa eē comproba-reſ. Accerſi: euocari. Liberto: narciſo. Excubaret: ſicut excubitores uigilādo excubādoq̨ tutanſ pricipē. ita narciſus dormiens uidebaſ excubare p ſalute pricipis: dū in ſomniis ſomniat uel ſomniare ſe fingit cōducentia ad uitā Claudii ut utan-dam. e contrario in ſomniū attulit pnicie illuſtri eqti romāo: tanq̄ ſcđm qetem uidiſſet claudiū pāpinea co-rona. uel ut alii pdidere ſpicea corona euinctum ſpicis retro cōuerſis. adeo illo tpe nō ſolū uigiliæ ſed ēt ſō-nia erant peſtifera & Exitialia tam ſua q̄ aliena: tā uera q̄ cōmenticia. Iræ atq̨ iracūdiæ: iter iram & iracū-diam dña hæc eſt: qđ ira eſt ex cā: iracundia ex moribus uitioq̨ multū iraſcentis. ſicut docet donatus: Sene-ca quoq̨ lib. i. de ira ſic ſcriptū reliqt: ita quo diſtet ab iracūdia apparet: quo ebrius ab ebrioſo: & timēs a ti-mido. iratus pōt eſſe nō iracūdus. iracūdus pōt aliqñ iratus nō eſſe. Alteram breuē. ſ. iram q̄ breuis furor: eſt cuius impetus ut inqr Seneca cōtatiōe frangiſ. q ut Cicerōis finitōe utar: libido eſt puniendi eius q ui-deatur leſiſſe iniuria. qdam ex ſapientibus iram dixerunt eſſe breuem iſaniam. Alteram: iracundiam: unā peripatetici cotem fortitudinis eſſe dicūt. Subeūti Tyberium: iter facienti per aquas tyberinas.

somnia exitialia

Ira

Iracundia

M. AN. Contumeliaꝝ: qbus ab ea fuerat affectus. Periculi metu: ne a Meſſalia & filio ſibi capitales pa-rarenſ iſidiæ. Auctor leuis: & iccirco nulla fide dignus. Seducto: i ſecretū collogum adducto. In ſalu-tatione: in ſalutationis offō. Percuſſorē: quem ſe p qetem uidiſſe mētitus erat. Pro deprehenſo. q. manife ſti ſceleris conuicto. In admiratōe formata: ī admirantis ſpēm ſimulatoq̨ ſtupore defixa. Eandemq̨ ſpe ciem: quam narciſus ſibi aduerſatam dixerat. Excubaret: per qetem ēt de ſua ſalute eſſet ſollicitus. Alte ram iram: q oium affectuū unus ut Seneca ait mentem præcipitat quū cæteri trahant. Alteram iracundiā quā græci ΔΙΝΗΙ ν́ uocant eſtq̨ ut ſtoici uolūt iueterata ira & plena odii ulciſcendi tempus obſeruans.

PHI. Hoſtiēſibus: ab hoſtia citate ī ripa tyberis cōdita hoſtiēſes nūcupati. Scaphas nauiculas. Corre-ptis: caſtigatis ſeueritare caſtigatoria. In ordinē ſe coactū: ī ordinē coacti & ī ordinē redacti dñr q cōtēptui ſūt & diſpicatui Priſia. li. xviii. ī ordinē redactus ē hoc ē īter uiles & abiectos nūeratus. Liui. tri. plebis ī ordi nē redacti p cōtēptiſſimi hiti ſūt: hoc græce dſ εγ́κυκλιοσ α̉μεροτοιου̂τοσ εστιν. Tāto mō: uetus co dex hēt. Tātūnū: ſatiſfaciētibus: ut dcm̄ ſit ex eloquutōe ātiquorꝝ q̄lis ē illa apud filiū. tm̄ nō ſtrictis mu-crōibus. qđ ſignificat ēt & iā tū cui ſiľe ē ēt nō: ſup qua pticula ī ſupioribus ſatis mlta. neſcio an cōſimilis ſit apud Pli. eloquutio ſic ſcribētē i. xxxv. tm̄q̨ nō cū laureatis faſcibus remitti illo uñ cretatis pedibꝫ aduēiſ ſent. Satiſfaciētibꝫ: ſatiſfaceſ ē tm̄ faceř q̄tū ſatis ſit irato ad uīdictā. Scribā q̄ſtoriū: q fuerat ſcriba q̄ſto-ris. nāq̨ q̄ſtoreſq ꝑerāt ærario ſcribas hēbāt: quorꝝ miſterio utebanſ. olī cato cū eēt q̄ſtor ſcribās: q prīꝫ do

In ordinē coacti

In ordinē redacti

Tantūnū

Scribæ quæſtorii

uillicū𝈀 interuenientem flagellasset: qua de causa etiam coertionē popinarū ædilibus ademit. At ne stultitiā quidem suā reticuit: simulatamq𝈀 a se ex industria sub Caio quod aliter euasurus peruenturusq𝈀 ad susceptam stationē non fuerit quibusdā oratiunculis testatus est: necante persuasit q̄ intra breuē tempus liber editus sit. cui īdex erat. μώρων ἐπανάστασις. Argumentum autem stultitiam neminem fingere.

De obliuione & aliis gestis eius.

Nterĕ cætera in eo mirati sunt homines & obliuionem & inconsiderantiam: uel ut græce dicam μετεωρίαν καὶ ἀβλεψίαν occisa Messalina paulopost q̄ i triclinio decubuit: cur domina non ueniret requisiuit. Multos ex his quos capite damnauerat postero statim die & in consilium & ad aleæ lusum admoneri iussit: & quasi morarentur ut somniculosos per nuncium increpuit. Ducturus contra fas Agrippinam uxorem nō cessauit omni oratione filiam & alumnam & in gremio suo natam atque educatam prædicare: asciturus in nomen familiæ Neronem quasi parum reprehēderetur quod adulto iam filio priuignum adoptaret: idētidem diuulgauit: neminem usquam per adoptionem familiæ Claudiæ insertum.

mini eē uidebanť ministrorū locū tenere coegit: & quosdā parū diligētes ab offō scribarū repulit.

Inauditos: iniquū est hoiem inauditū indicta cā dānare. sed iniustius est dānare innoxiū ut ĩnocētem qd' dū facit Claudius peccar duplici gn̄e improbitatis. Ille: scriba q̄storius. Aduersus priuatū se: priusq̄ impio potireť. Af

Adesse — fuisse: adesse dr̄ aduocatus q causam cuiuspiā defendit aduersus alterū. Plinius i. iii. epistolarū aderam inqt beticis mecūq𝈀 L. Albinus. idē. in. ii. ego & Cor. Tacitus adesse p̄uincialibus iussi. Hic: senator q̄storius. In edilitate mulctasset: offm̄ erat ediliū hoc ĩ primis p̄uiri eos. qui uēderent cibaria cocta cōtra legem: græci ago-

Agoranōi — ranomos appellāt. Inquilinos p̄

Inquilini — diorū: inqlini dn̄r: q alienas ædes alienaq𝈀 p̄dia ex cōducto ĩcolūt ciceronē inqlinū catilia p oppro briū noīabat tanq̄ alienū domiciliū ĩcolentē. q inqlinis cœnacula locāt habitāda elegāter dn̄r a iu-

cœnacularia — riscōsulto facere cœnaculariā: p̄dia āt tam urbica quā rustica dici testanť iuriscōsulti scribētes de seruitutibus p̄diorū urbāorū & rusticorū p̄dia quoq𝈀 dici bona demōstrat pedianus Asconius. Villicū: de offō uillici titulus est apud Catonem. est

Villicus — aūt uillicus uillæ gubernator un̄ & a uilla uillicus nomē accepit ut docet Hierony. q enarrās qd sit uillicus iniqtatis in euāgelii parabola tradit uillicū p dispēsatore accipi quē græci uocāt œconomō. Coertionem popinarū: ius ptāsq𝈀 coercēdi luxū popinalē & obsonia popinarū ganeata erat penes ediles. sed Claudius ĩdignatiōe p̄uocatus ediles priuauit hac ptāte: ne talis coertio p̄uitioq𝈀 ptineret ad edilis offm̄. Simulatā sub Caio: id hoc uideri pōt imitatus eē brutū: q ut inqt Ouidius erat stulti sapiēs imitator ut esset tutus ab insi

Brutus — diis dire supbe tuis. de quo Liuius hæc. Brutus ex ĩdustria factus ad imitationē stultitiæ bruti haud abnuit cognomē ut sub eius obtētatu cognominis liberator ille po. ro. aius latens apireť tpe suo. Susceptā stationē. s. impii: Lucanus. tecū statōe pacta astra petes serus. Editus: publicatus. Index: titulus μώρων ἐπανάστασις. i. stultorū ĩsolētia. aliū codices hn̄t. μώρων ἀνάστασις. qd' magis placet: quod interpretatur stultorū resurrectio: tanq̄ Claudio q stultissimus erat impante facta sit stultorū q̄dā quasi resurrectio uel in

Stoliditas brutescit q simľabat ĩsaniā ĩsano factus — solentia. Stultitiā neminē fingere: hoc erat argumētū materiaq𝈀 libri editi: tanq̄ nemo stultitiā fingeret. stoliditas. n. ut inqt Sidonius brutescit. cōtra legimus apud Senecā: quēadmodū Gallus Tubius ad ĩsaniē non casu cecidit sed iudicio p̄uenit: q dum ĩsanos imitať & stultitiam fingit ad uerū redegit: quod simulabat.

M. AN. In ordinem se coactū. i. nulla sui tanq̄ priuati ciuis rōnem habitam. Satisfaciētibus: ĩuidiā deprecantibus petētibusq𝈀 ueniam. Affuisset: Plinius iunior aderam Arulenillæ. i. Arulenillæ cām agebam.

Coertionem popinarū: ius & potestatem quam in popinas habuerāt & hæc ad iracūdiam referas. Stationem: satis qdē uerecūde imperii administrationem stationem appellauit. μώρων ἐπανάστασις stultorū cōtrarietas ĩsolentia. μετεωρίαν καὶ ἀβλεψίαν eleuationem & ĩconsiderationem.

PHI: μετεωρίαν: meteoros græce dr̄ sublimis subleuatus & stolidus: & meteoria sublimitas speculatioq𝈀 sublimiū pariterq𝈀 stolidas. ἀβλεψίαν: ablepsia ĩterpretať cecitas & ĩconsiderantia. Reqsiuit: hoc ad obliuionem Claudii referendū: q uelut oblitus messalinā suo iussu occisam fuisse q̄siuit cur ĩconuiuiū

Domina — nō ueniret. Domina: ita Claudius appellabat messalinā coniugē: uidelicet imitatus græcos: qui uxorē dicūt δέσποιναν. i. dominā in quem sensum existimat seruius dici posse illud maronianū: hi dominam ditis thalamo deducere adorti. Postero die: postridie eius diei quo damnati ad supplicū fuissent. Ad aleæ lusum: tanq̄ suos collusores ut secum aleā luderent: cuius studiosissimū fuisse claudiū ante dictum est. Sō-

somniculosus — niculosos: somni plenos & ignauiæ: ĩterdū somniculosus diciť non q somno ĩdulget: sed q somnū conciliat habetq𝈀 uim somnificam: cīna aspidem uocat somniculosam non q ipa dormiat: sed quod ui somnifica homines p̄cussos necat. Contra fas: qa coniugia ĩter patruos fratrumq𝈀 filias nefaria sunt & ĩcesta. Alumnam: in gremio suo educatam dicit iuppiter apud Apuleiū: cupidinem manibus meis alūnatus sum. In no-

De sermonibus & orationibus eius.

SErmonis uero rerumq; tantam sæpe negligentiam ostendit:ut nec quis:nec inter quos quoue tempore ac loco uerba faceret:scire ac cogitare existimaretur. Quum de laniis aut uinariis ageretur:exclamauit in curia:Rogo uos quis potest sine offula uiuere. Descripsit abundantiam ueterum tabernarum : unde solitus esset uinum olim & ipse petere. De quæstore quodam candidato inter causas suffragationis suæ posuit:quod pater eius frigidam ægro sibi tempestiue dedisset : inducta teste in senatu hæc inquit matris meæ liberta & ornatrix fuit. Sed me patronũ semper existimauit:hoc ideo dixi. quod quidam sunt adhuc in domo mea qui me patronum non putant : sed & pro tribunali hostiensibus quidam publice orantibus: quũ excanduisset. nihil habere se uociferatus est : quare eos demerearur si quem alium & se liberum esse. Nam illa eius quottidiana & plane omnium horarum momentorũ erant: quid ego tibi telogonius uideor:&

multaq; talia etiam priuatis deformia nedum principi neq; infacundo:neq; indocto:immo etiam pertinaciter liberalibus studiis dedito.

men familiæ:claudiorũ.s. & Neronũ. Asciturus neroné : pallas libertus auctor tacito stimulauit claudiũ:ut adoptaret domitium neroné:tãq; pté curarũ capesciturũ:q euictus pallãtis psuasiõe biénio maiorem natũ domiciũ filio britannico anponit:habita apud senatũ ofone in eũdé quẽ a liberto acceperat modũ. In nomé familiæ:domicius p adoptioné in familiã claudiã & nomé Neronis trãsiuit. Priuignũ domiciũ agrippia filiũ ex domitio priore marito. Idétidé:freqnter. Neminé p adoptioné: ex hoc mãifestaria fit Claudii incõsiderãtia:q domitiũ priuignũ adoptauit:cũ nulla ante illã adoptioné ĩ familia claudia adoptio fuisset:& id ipsemet palã testaref.i hãc sniam ait Tacitus.annotabãt piti nullã añ hanc adoptioné inter claudios pritios repiri:cosq; ab appio claudio cõtinuos durauisse. Sermõis negligétiã.Ci.& Ambrosius ĩ libris officiorũ pceperũt seruãdũ esse decorũ etiã in sermone.nam sepri illi maxie sũt q rõné nõ habẽt neq; tpis:neq; illorũ qbus cũ loquunf:neq; pẽsitant qd ipsos deceat. Laniis: laniõibus.hi psunt laniãdis carnibus:meminerũt iuriscõsulti de instrumento lanionis in supioribus explicatũ est qd differãt lanii a macellariis. Vinariis:uinarii sunt uini uéditores:apud plautũ in asinaria métio fit uinarii exerambi:scribit elius lãpridius alexãdrũ romanũ cõstituisse corpora uinariorũ & caligariorũ & oĩno omniũ artiũ. Cicero in oratiõe p fonteio facit métioné de uinario crimine instituroq; uini portorio.

Lanii Vinarii

Sine offula:hoc ppter lanios dictũ est:sunt enim offulæ frusta ueluti libralia:in quæ caro conciditf: columella scribés de salsura suillæ carnis ait deinde offulæ carnis spissæ cõponunf & alternis sal ingeritur prisci offam penitã uocauerũt porcinũ frustrũ cũ cauda. Tabernarũ.s.uinatium:& hoc ad uinarios referédum est.Romæ fuit uicus dictus Sobrius qa iu eo nulla fuit taberna uinaria. Quæstore cãdidato:elegãrior lectio est qsturæ cãdidato:& accipif p petitore magistratus illius:quæ qstura nominaf. Suffragatiõis: fauoris siue fauétiæ ut utar uocabulo Cypriani. Tépestiue:nihil est inqt Seneca in morbis magis piculosũ quã imatura medicina:sicut e cõtrario nihil salutarius medicĩa tépestiuiter data.iuxta illud nasonis tpibus medicina ualet:data tpe psunt:& data nõ apto tpe uĩa nocẽt. Frigidã:aquã:Martia.frigida nõ deerit:si deerit calida petẽti:scribit celsus qd petro medicus febricitatem hominem ubi acceperat multis uestiméris operiebat:ut calorem igentem sitimq; simul excitaret:deide ubi Paulũ remitti cœperat febris:aquã frigidã potui dabat:& si mouerat sudoré explicuisse se ægrũ idicabat:si nõ mouerat ét plus aquæ frigidæ ingerebat.

Offulæ offa penita

Vicus sobrius

Fauentia fauor

Frigida aq p medela

M.AN. Domina:messalina cõiunx. Somniculosos:somno & desidiæ debitos hæc quæ ad obliuiõem attinét.quæ sequunf ad iconsiderationem. Filiam alũnam:quæ nomina iuidiam sceleris nõ parum augebant. Adulto filio:britãnico. Insertum:ascitum quapropter ualide admoneri potuit ne id faceret. Nec quis:aut iter quos quo ue loco ac tempore omnia breuiter collegit quæ sunt in primis oratori spectãda & q plato uir sũmus diligẽter ab eo q dicturus sit cõsideranda cẽsuit. Offula:obscinio:carnis frustulo.

PHI. Inducta teste:hoc contra leges factum uidetur:quæ a dicendo testimonio fœminas excludunt:nisi fuerit crimen lesæ maiestatis.tũc enĩ mulieres audiunf.& cõiurationem catilinæ fuluia mulier detexit. & Mar.Tullium consulem indicium eius instruxit. Matris meæ liberta:uerba sunt principis incõsiderati & fatua intempestiuaq; loquentis non seruato dignitatis decoro. Ornatrix:græci ornatrices cosmetas appellant:qua dictione usus est iuuenalis illo uersu.ponunt cosmetæ tunicas.scribit Celsus iurisconsultus ornatricibus legatis.eas quæ per duos tantum menses apud magistrum fuerunt:legato non cedere : alii uero eas cedere tradiderunt: in famulatu matronarũ fuerunt etiam ancillæ custodes uestium uestispicæ dictæ: ab eo quod uestem spiciant.idest uestimenta dominæ custodiant.afranius noui non insciam ancillulam uespere:& uestispicam. Me patronum:cũ patrona illius esset Antonia Claudii mater. Me patronũ:non putant ex hoc satis indicabat se apud suos libertos esse dispicatui. Pro tribunali:ex hoc liquet quãta fuerit in

Ornatrices Cosmetæ

uestispicæ

claudio negligẽtia:q quo ex loco uerba faceret minime cogitabat.

Quiddã:nescio qd neutro genere dictũ. Excãduisset per escãdescẽtiam ĩdignatus esset.est enĩ excãdescẽtia ira nascẽs & modo desistẽs quæ thymosis græce dr̃. Eos demereat̃:beneficio sibi obliget:demereri.n.est beneficiũ præstare.Quintilianus.simul ut pleniore obsequio demerer amãtissimos mei. Si quẽ aliũ:eloquutio est frequẽs.ut ita dicamus.ego liber sum si q alius:significare uolentes non esse liberos: put quispiam alius liber reperiri possit. Telegonius: interpretatur nouissimo loco natus ab hoc humilis & inglorius.quidã codices habẽt theogonius tanq̃ per interrogatõem diceret claudius:se uideri ex diis genitũ:hoc.n. significat theogonius.quod uidet̃ quadrare cũ sequẽte clausula:quæ interpretat̃ decẽs loquutor uel λογιδτατοσ.i. eloquẽtissimus. Neq̧ infacũdo: duo erãt in claudio primis expetẽda uidelicet facũdia:& doctrina:cũ nõ pauci sint diserti quidẽ sed parũ docti.uel cõtra eruditi citra facũdiam: uidenturq̧ hæc posse seiũgi:ut ab aliis doctrina rer͡ū:ab aliis facũdia uerbor͡ū expetat̃. Pertinaciter:perseuerãter cũ laude dictũ est. Hortante liuio:merito princeps historicor͡ū hortator erat claudio ad historiam scribendam:quis enim melius ac persuasibilius impellet̃ atq̧ extimulare potest ad historiam cudendã q̃ ille:q est pater historiæ:quis ad eloquentiã capescendam q̃ princeps eloquẽtiæ. Sulpitio adiuuante: quemadmodũ Lelius dictus est adiuuisse Terẽtium in comœdiis scriptandis.ita sulpitius flauus adiuuit claudiũ in historia cõponenda.fuitq̧ illi pro adminiculatore:sicut etiã Cicero tyrõe liberto in studiis litterar͡ū usus esse fertur adiutore adminiculatoreq̧.

excãdescẽtia

Thymosis

telegonius

De libris & opusculis per eum editis.

Historiam in adolescentia hortante Tito Liuio Sulpitio uero Flauo etiam adiuuante scribere agressus est & quum primum frequenti auditorio commisisset:ægre perlegit refrigeratus sæpe a semetipso: Nam quum initio recitationis defractis compluribus subselliis obesitate cuiusdam risus exortus esset:ne sedato quidem tumultu temperare potuit.quin ex interuallo subinde facti reminisceretur.cachinnosq̧ reuocaret. In principatu quoq̧ & scripsit plurimum:& assidue recitauit per lectorem. Initiũ autem sumpsit historiæ post cædem Cæsaris dictatoris:sed & transiit ad inferiora tempora: cœpitq̧ a pace ciuili: quum sentiret neque libere:neque uere sibi de superioribus tradendi potestatem relictam correctus sæpe & a matre & ab auia prioris materiæ duo uolumina: posterioris unum & quadraginta reliquit. Composuit: & de uita sua octo uolu-

tyro adminiculator Ciceronis

Obesus

anagnostes

Cõmisisset:quasi in certamĩe litteratorio & in cõmissione historicor͡ū. Perlegit:usq̧ ad finẽ legit. Refrigeratus:ebetatus relentescẽs. Obesitate:pinguitudine & corpulẽtia.obesum pro pingui uberiq̧ accipitur quãuis neuius obesum dixerit pro exili.atq̧ gracilento. Subinde:frequenter. Facti quo.s.defractũ erat subselliũ ppter obesitatem corpulẽtioris auditoris. Cachinos:risus solutiores:q sunt reprẽsibiles.unde ait Seneca.sit risus citra cachinnum. In principatu:dũ prĩceps esset. Per lectorem:græce dicitur anagnostes. qua dictiõe usi sunt idẽtidem latini cõditores.scribit Cor.nepos Pomponiũ atticũ in familia habuisse litteratissimos anagnostas. Post cædẽ cæsaris:a morte cæsaris dictatoris auspicatus ẽ initiũ historiæ scribẽdæ.

M.AN. Inducta teste:ut testimonium diceret. Matris meæ:Antoniæ. Ornatrix:quæ capillũ uestẽq̧ ornabat.Iuuena.componit crinem laceratis ipsa capillis nuda humeros psecas infœlix. Telogonius: procul natus. Neq̧ infacundo:principi. Indocto:litterarum & rerum imperito ut perspicuũ.si talia omnia dementia & stoliditate non rerum ignorantia accidisse. Hortante Tito Liuio:romanarum rerum scriptore clarissimo qui usq̧ ad Tyberii tempora Eusebio auctore uixit. Refrigeratus:ab ardore recitandi retardatus. Obesitate:pinguedine. Subinde:sæpius identidem. Cachinnos reuocaret: insolutum prorumperet risum. Transiit:priore argumento omisso a bellorum ciuilium pace sumpsit initium quæ post.Mar. Antonium uictum secuta est.

PHI. A pace ciuili:pacẽ ciuilem intelligit:quæ imperante augusto facta est tumultibus urbanis ex omni parte tranquillatis. Potestatem relictam:ante imperatores cæsares memorabantur res populi Romani pari eloquentia & libertate:sed postq̃ omnis ad unum potentia conferri cœpta est:magna illa ingenia cessere: & ut inquit Corne.Tacitus simul ueritas pluribus modis infracta est maxime libidine assentandi interdũ odio aduersus dominantes. A matre:Antonia. Ab auia:liuia augusta:quod si de auia materna liber sen-

Veritas infracta

Scribere de uita sua

mina magis inepte q̃ ineleganter. Item Ciceronis defensionem aduersus Asinii galli libros satis eruditam nouas etiam commentus est litteras tres: ac numero ueterum quasi maxime necessarias addidit: de quarum rationem quum priuatus adhuc uolumen edidisset: mox princeps non difficulter optinuit: ut in usu quoq; promiscuo essent. Extat talis scriptuta in plerisq; libris ac diurnis titulisq; operum.

De studio græcaꝝ lraꝝ & operibus eius.

NEc minore cura græca studia secutus est amorem præstantiamque linguę occasione omni professus. Cuidam barbaro græce ac latine differenti quum ut utroque inquit semone nostro sis peritis. Est in commendanda patribus conscriptis Achaia gratam sibi prouinciam ait communium studiorum commertio. ac sæpe in senatu legatis perpetua oratione respondit. Multum uero pro tribunali etiam heroidis locutus est uersibus. Quotiens quidem hostem uel insidiatorem ultus esset: excubitori tribuno signum de more poscenti non temere aliud dedit quam

tire significabit̃ octauia augusti soror. Prioris materiæ: de historia scripta a cæde cæsaris. Posterioris materiæ: quā cœpit a pace ciuili. Cōposuit de uita sua: ex more rituq; maioꝝ hoc uidet̃ factitasse: q̄ d uita sua scriptitabāt. sicut sylla & Augustus scripsisse memorant̃. p̄terea apud priscos ferme Tabulas cōficiebant de uita sua Cicero ait cluentium cōfecisse tablas diligētissime falsa de Mar. Antōio fuit opio tanq̃ nullas fecerit: sed cōstat eū diligētissime fecisse: qdam faciebāt a principio: qdā a certo tpe auspicabāt̃ sicut idē Ci. ońdit in uerrinis: tñ cōfectio taliū tabulaꝝ magis ad rōnes accepti & expēsi: q̄ ad alias in uita actiōes pertinere uī. Magis inepte: cū ois de semetipso indecora sit laudatio: iepris esse uidebat̃ Claudius in scriptione: dū fortasse seipm laudat & p iactatōnē imitat̃ militē gloriosum. Aduersus asinii galli libros: asinius pollio ille luculētus orator filiū hūit asinū gallū: quē ut auctor est Seneca in declamatiōibus reliqt magnū oratorē. is libros scripsit de cōparatiōe pris & Cicerōis in qbus prem Ciceroni lōge anteponit: qđ significat Plinius sic scribens in. vii. epistolarū. cū libros galli legerem: qbus ipse parenti ausus de cicerōe daret palmāq; decusq;. Claudius aduersus hos asinii galli libros cōdidit instar Apologetici defensiōem Cicerōis. uī autē asinius gallus dum scribit in Ciceronē defunctum imitari uoluisse patrem asiniū pollionē: q ductus est orones cōdidisse in plancū quæ post mortem planci ederent̃: ne respōdere posset. unde plācus fert̃ dixisse nō illepide. cū mortuis non nisi laruas luctari: quo dicto sic repercussit illas polliōis orones ut apud eruditos nihil impudētius teste plinio iudicet̃.

Asinius gallus

cū mortuis non nisi laruas luctari

Commētus est: reperit excogitauit. Litteras tres: huius rei mētio fit a tacito his uerbis. Claudius nouas litteraꝝ formas addidit uulgauitq;: scribit qntilianus eolicū digamam unā fuisse ex his litteris: quas Claudius adiecit: cuius quoq; meminit Priscianus in prio grammatices. Numero ueterum: apud uetustissimos græcoꝝ non plus q̃ sexdecim lræ erant: qbus ab illis acceptis ueteres latini antiqtatem seruauerunt perpetuam: nam si uerissime uelimus: ut testat̃ Priscianus ispicere eas hoc est sexdecim: non plusq̃ duas additas ī latino sermone ieniemus. Pli. quoq; in septio refert lras numero sexdecim a cadmo in græciam fuisse allatas ex phœnice: ueteresq; illas græcas fuisse easdemq; pœnæ: quæ nunc ingt latinæ sunt. Vt in usu promiscuo: Tacitus sic. Claudius tres litteras adiecit: quæ usu imperitante eo: post oblitteratæ aspiciunt̃ ēt nunc in ære publicandis plebiscitis per fora ac templa fixo. Diurnis: diurna uocamus libros in quibus rationes singulorum dierum describuntur. Iuuenalis longi relegit transacta diurni. alias diurnū accipit̃ p uictu atq; mercedula unius diei Seneca diurnum accipit incentulo dormit. idem in secundo controuersiarum consors modo omnis fortunæ diurnum petam. Linguæ: græcæ. Vtroq; sermone nostro: græco & latino tā quam sermo græcus Claudio non minus familiaris esset quam latinus. Communium studiorum: tanquā sibi græcisq; studia græcarum doctrinarum forent communia. Commertio: usu consuetudine: alias mercium permutatione. opinatur plinius commercia uictus causa fuisse inuenta.

Sexdecim lræ

Diurna

cōmertia

M. AN. A matre: Antonia. Et auia: liuia quarum utraq; diuerso studio probaret damnaretq; illius scripta. Prioris materiæ quæ a. C. Cæsaris cæde sortita erat exordium. Posterioris: materiæ quicquam iam īde ex quo Roma ciuilibus erat bellis defūcta scribere fuerat exorsus. Asinii Galli libros: quem uel ex hoc apparet in Ciceronem scripsisse quare aduersus hunc Ciceronem ipsum ait defensum. Litteras tres: sed quæ rarum fuerint figuræ aut nomina aut usus non tradit. Sermone: nostro æque nobis familiati. Cōmunium studiorum: quæ sibi cum græcis communia essent.

PHI. Legatis. s. græcorum. Perpetua oratione: longa & sine interfatione. Cicero in uerrinis utar oratione perpetua: non quoniam ut sit necesse uerum ut experiar utrum ille ferat molestius tunc tacuisse an nūc dicere: idem si quis erit: qui perpetuam orationem accusationemq; desiderat altera actione audiet: Quintilianus perpetuam orationem proprie dici oratoris docet: cum ait in secundo institutionū: itaq; cū duo sint genera orationis: altera perpetua: quæ rhetorice dicitur: altera conscia: quæ dialectice. Oratione. s. græca & hoc contra institutum antiquorum qui perseueranter custodiebāt: ne græcis unquam nisi latine respōsa

Perpetua oratio

ἀὐάρα ἐπύμῖρος σῖοτἐτίς πρόἐρος κἀλεπαίνῃ. Denique & græcas scripsit historias cyrenicon.xx.carchediachó.viii. quarum causa ueteri alexandriæ museo additum ex ipsius nomine institutumq; ut quot annis in alterum cyrenicon li bri:altero circhedoniacũ diebus statuis uelut in adiutorio recitarentur toti a singulis per uices.

De pœnitétia matrimonii Agrippinæ & adoptióis Neróis.

SVb exitu uitæ signa quædam nec obscura pœnité tis de matrimonio Agrippinæ deq; Neronis ado/ ptióe dederat:siquidem commemorantibus liber tis:ac laudantibus cognitionem qua pridie quan/ dam adulterii ream condemnauit:sibi quoque in faris esse iactauit omnia impudica:sed non impunita matrimonia. Et subinde obuium sibi Britannicum arctius complexus: hortatus est:ut cresceret:rationemque a se omnium facto/

darẽt:qnetiam ipsos græcos per
íterp̃tem latine loq cogebát: nul
la in re togá pallio subiiciédá ar/
bitrátes. Heroicis uersibus: sũ/
ma nõ oronis modo gr̃a est: sed
etiam iucũditatis:cum oroni íse
rimus uersus poetaꝝ:quoꝝ sen/
tétiis ut ait Quītilianus ueluti q
busdá testimõiis corroboraꝛ ora
tio. Excubitori:excubias agéti
excubiarũq; præfecto. Signum:
signa uocalia scribit uegetius signoꝝ quædam
esse uocalia:quæ uoce humana p
nũciantꝛ:sicut in uigiliis uel in p̃/
lio signo dr̃:utputa uictoria: pal/
ma:uirtus:triũphus:& alia quæ/
cũq; uoluerit dare is:q in exerci/
tu maximá habet ptátem:sciédũ
est tñ ĩ bello ista uocabula quoti
die debere uariari:ne ex usu ho/
stes cognoscát:& exploratores íter nostros uersenꝛ impũe:de signo qđ moræ militiæ tribũo daꝛ: diximus
in pxio cõmétario copiosissime.ἀνάρα.uersus est græcus heroicus:qué p signo dabat Claudius q sic inter/
cyrenæ pretaꝛ uiꝝ ulcisci:qñ aliqs prior sceuit:siue molestus est. Cyrenicõ:de rebus cyrenaicis.fuit aũt cyrenæ ci
uitas aphricæ íclyta & potés cõdita a batto laconieo:qué callimachus pgenitoré suũ fuisse tradit:ea ob re/
gionis bonitaté plurimũ creuit ut inqt Strabo li.ulti.geographiæ:uiros quoq; cõplures nobiles hũit q imi/
cyrenica philosophia nétibus barbaris fortiter restitere poterát cyrenaicá philosophiá ístituit aristippus socraticus:a cyrenis cy/
renaica regio dicta:q̃ illustrabaꝛ hamonis oraculo:quá Pli.appellat pétapolitaná a numero qnq; ciuitatũ:
cyrenicõ aũt dixit genitiuo græco ea forma:qua dicimus argonauticõ & astronomicõ. Carchedoniachõ:
Pentapolitana de rebus uidelicet pũicis.græce.n.carthago dr̃ carchedon:& carthaginẽses carchedonii:uñ a Plauto dictũ
est.carchedonius uocaꝛ hæc comœdia latine penulus.carbũculos auctore Plinio carchedonios uocauere
cyrenicon ppter opulétiam carthaginis magnæ:dicta ãr est carchedõ:quæ a nobis carthago uocitaꝛ a carchedõe cõ/
carchedon ditore:cuius meminit Appiáus in lybicis:sed uulgatior fama est cõditam fuisse a Didone carthagĩné.de cu
carthago ius opibus & rebus clarissime gestis melius est silere quá pauca dicere:cũ emula fuerit romáæ urbis defer/
carchedõii raꝝ orbe circiter.c.xx.ãnos cyrenéses quoq; magnos opulétosq; fuisse testis est Salustius:q ait eos de finibꝰ
agroꝝ gessisse aduersus carthaginéses bellũ magnũ atq; diuturnũ.quo utriq; legiones ité classes sæpe fusæ
fugatæq; sũt:& alteri alteros uicissim attriuerũt. Alexádriæ museo:museũ græci uocát Domiciliũ musis
dicatũ:accipiturq; p diuersorio eruditoꝝ:Pli.ĩ epl̃is.O mare o littus uerꝝ secretũq; museõ:q̃ m̃lta íuenitis
q̃ m̃lta dictatis:scribit alr̃ pli.i.xvi.stagiris:q̃ fuit p̃ria Aristo.ĩ museo ppl̃m albáq; ceciderat sua spõte resur/
museũ rexisse:qđ fausti fuit ominis:alexádriæ uero museũ fuit celebratissimũ:qđ ut íqt Stra.li.geographiæ nouis
simo ábulachꝝ hét & exedrá & maximá domũ:ĩ q̃ cœnaculũ ẽ eoꝝ:q museo pticipát hoíum circa discipli
nas uersantiũ hic cõuẽtus cões pecũias hét & sacerdoté q museo p̃est:olĩ a regibꝰ nũc a cæsare cõstitutũ si/
milis museo erat edes caméaꝝ & atheneũ hoc ẽ edes mineruæ.ubi p̃fessores sua studia pfitebáꝛ: hoc obiter
dixisse uolui ut ĩtelligeres apud Iuliũ capitolinũ:illđ ĩ uita gordiáoꝝ postea ubi adoleuit ĩ atheneo cõtro/
uersis declamauit audiétibus ẽt ĩpatoribus suis:apud lápridiũ méda ẽ:nã p atheneũ legiꝛ etheneũ:cũ ait ad
atheneũ atheneũ audiédoꝝ & græcoꝝ & latioꝝ rhetoꝝ uł poetaꝝ cá freq̃nter pcessit:ĩ hoc át Alexádrino museo
solebat hadriáus ĩpator m̃ltas qõnes p̃fessoribus pponere:& ppositas ipse dissoluere:sicuti tradit spartiáus.
Additũ.s.alteꝝ auditoꝝ. Ex ipsius noíe:ut Claudianũ museũ diceret. Toni.s.libri ipsius Claudii.

M.AN. Perpetua:continuata. Respondit:græce.s. Excubitori:corporis custodiæ præsidioq; consti/
tuto.ἀνάρα ἐνυμῦνάσ λαιδτέτσιπτερος κἀλεύναιν̃ῃ uiꝝ ulcisci quando prior aliqs iniuriaꝛ siue
molestus sit. Cyrenicon:cyrenicaꝝ reꝝ. Carchedoniacon:carthaginensium. Museo Alexandrino:Stra
bo cœnaculũ eoꝝ q in museo participant hoíum circa disciplinas uersantiũ:qbus uerbis plane apparet mu
seon locũ fuisse ad studiosoꝝ hoíum cõparatũ:qđ & ipm quoq; nomé arguit. Additũ:aliud:intellige re/
cens museon in altero museo oía matrimonia:ne Agrippinæ qdem matrimonio excluso.

PHI. Cognitioné:cognoscere est cás litigantiũ auditas diiudicare:inde cognitio dicta. Sed non impu/
nita:tanq̃ fatale esset ut uxores impudicas haberet:sed q̃ tamen luerent poenas suæ impudicitiæ sicuti iam
acciderat messalliæ. Corne.Tacitus uocé claudius temulentus iecerat fatale sibi ut coniugiũ flagitia ferret
dein puniret. Subinde:mox deinde:Liuius uno alteroq; subinde ictu:alias subinde significat frequẽter.
Arctius:ex affectu paterno. ὀρφῶσ:græca dictio est:q̃ significat recte facite:alii codices habent philos
qđ interpretaꝛ amor impellit. Impubi:scilicet britannico q nondum ad pubertatem peruenerat. Statura

rum acciperet græca insuper uoce prosecutus. ὀρθῶσ ποιεῖτε quumq; impubi teneroq; adhuc quando statura permitteret togam dare destinasset: adiecit ut tandem populus Romanus uerum Cæsarem habeat.

De testamento & morte eius.

Non multoq; post testamentum etiam conscripsit: ac signis omnium magistratuum obsignauit. Prius igitur q̄ ultra progrederetur p̄uentus est ab Agrippina quam præter hęc consciam quoque nec minus delatores multorum criminum arguebant: & ueneno quidem occisum conuenit: ubi autem & per quem dato discrepat. Quidam tradunt epulanti in arce cum sacerdotibus per Halotum spadonem prægustatorem: alii domestico conuiuio per ipsam Agrippinam: quæ boletum medicatum auidissimo ciborum talium optulerat. Etiam de subsequentibus diuersa fama est multi statim hausto ueneno obmutuisse aiunt excruciatumque doloribus nocte tota defecisse prope lucem. Nonnulli inter initia consopitum: deide cibo affluente euomuisse omnia: repetitūq; toxico incertū

permitteret: ostēdit britānicū in ætate puerili fuisse, p̄ceriore statura p̄ditū. Togam: uirilis toga significat. Ue℞ cæsarē: tanq̄ nero: q erat adoptiuus nō eēt uerus cæsar sed subditicius. Præuentus: p̄occupatus ut dicit anticipatusq;. Signis obsignauit: scribūt iurisc͡ōsulti signando testō septem adhibēdos: q nomen suū ascribāt & signent ānulo impresso. Delatores multo℞ criminū: narcisus in primis palā criminabat Agrippinā: eiq; impudicitiā obiectabat: cū pallāte adultero potiret. Dato. s. ueneno: per halotū spadonem. hoc sentit Cor. Tacitus scribēs locustæ ingenio paratū uenenū: cuius minister ex spadōibus fuit halotus. Prægustatorē: prægustatores dn̄t: q in aula principis gustu epulas prægustāt: exploratq; neq̄d uenenatū īferat: Cor. tacitus idē tradit scribēs halotū solitū inferre epulas & gustu explorare. Per ipsam Agrippinā: Iosephus li. xx. antiqtatū: sermo inqt quotīdiā est: qd Claudius ab uxore Agrippina fuerit ueneo p̄emptus: quæ metuēs ne britānicus crescēs regnū a p̄re p̄ciperet: & uolēs imperiū Neroni filio suo p̄parare: d morte claudii sicut erat sermo tractauit. Boletū medicatū: Pli. in. xii. na. histo. iter ea: q̄ temere mandunt boletos ponit atq; optimus qdē est is cibus: sed imēso exēplo in crimē adductus ueneno Tyberio Claudio principi per hāc occasionē a cōiuge dato Agrippina: quo facto illa terris uenenū alte℞ sibiq; ante oēs neronē suū dedit. Cor. Tacitus scribit. uenenū īfusum cibo delectabili: nec uim medicaminis statim ītellectam. Auidissimo cibo℞ taliū: Pli. boletos nouissima gulæ irritamēta uocat. quos qrcus p̄batissimos gignit boletos āt placuisse Claudio in cibis idē significare uidet scribēs Claudiū putasse boletos stomacho utiles esse: poetæ quoq; Claudiū boleto extinctū esse notificant. Martialis: boletū q̄lem Claudius edit edas. Iuue. boletus dn̄o: sed qualem Claudius edit ante illū uxoris post quē nihil amplius edit a boleto boletaria dcā patina boletis cōdiendis præparata: quæ sic loquit apud martialem: cū mihi boleti dederint tā nobile nomen p̄totomis pudet heu seruio colliculis de cōditura boletorū sic scribit Apitius: boletos fungos carenū fasciculū coriandri uiridis ubi ferbuerit exēpto fasciculo inferes: boletos aliter. Coliculos eo℞ liquamine uel sale asp̄sos inferūt. Defecisse: aīam efflasse. inter initia: statim uenenū p̄pinatū. Repetitū toxico: scribit. Cor. Tacitus aluū Claudio solutā adhibitūq; esse medicū Xenophontē ab agrippina: q tanq̄ nixus euomētis adiuuaret pēnā ueneno rapido illitā faucibus eius demisisse credit. Pulti. puls cibus ex fare. quo longo tp̄e romāi uixerūt: uñ & pulmētaria dicta sacra quoq; prisca cōficiebant: ut inqt Pli. pulte fritilla: uideturq; tā puls ignota græciæ fuisse: quā Italiæ polēta: a pulte pultarius deriuatur accipiturq; pro uasculo pultis. Corne. Cel. si cætera defecerunt caliculus quoq; aut pultarius oris compressioris ei rei cōmode aptat.

Prægustatores

de morte Claudii

Boleto extinctus Claudius, Boletaria

puls

pultarius

M. AN. ὀρθῶσ ποιεῖτε: recte facite. Impuberi: britannico. Ue℞ Cæsarem & non adoptiuum: ut Neronem. Obsignauit: signis clausit ac communiuit ne posset nisi illis adhibitis re ignari. Quā ultra p̄grederet: ut britānico caueret in neronēq; aut agrippinā noui aliqd statueret. Præuētus: uenēo oppressus. Arguebāt: apud claudiū. Prægustatorē: p̄gustatoris dr̄ q suspectos p̄gustāt cibos. Iu. p̄gustet pocula papus. Medicatū: ueneno ifusum. Iu. boletū dn̄o sed qualem claudius edit Mar. boletū qualem claudius edit edas. plinius optimus est is cibus: sed imenso exemplo in crimē adductus: ueneno claudio principi per

hāc occasionem a cōiuge dato Agrippina. Repetitū:ueneno ab agrippina siue a ministro itez dato.

pulti ne addito:quum uelut exhaustum refici cibo oporteret an immisso per clystere ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere egestionis subueniretur.

De morte eius celata & tempore mortis & fūere.

Ors eius cœlata est:donec circa successorem omnia ordiarentur. Itaq; & quasi pro ęgro adhuc uota suscepta sunt:& inducti per simulatiōem comœdi:qui uelut desiderantem oblectarent. Excessit.iii. idus octobris Asinio marcello:Acilio Auiola consulibus.lxiiii. ætatis:imperii.xiiii.anno funeratusq; est solemni principū pompa:& in numerum deorum relatus:quē honorem a nerone destitutum aboletumq; recepit mox p Vespasianum.

De præsagiis mortis eius.

Ræsagia mortis eius pręcipua fuerūt exortus crinitæ stellę: quā cometem uocant. Tactumq; a cœlo monumentum drusi patris. Et quod eodem anno ex omnium magistratuum genere pleriq; mortem obierant. Sed nec ignorasse aut dissimulasse ultima uitæ suæ tēpora uidetur aliquot quidem argumentis: Nam & quum consules designaret neminem ultra mensem: quo obiit designauit: & in senatu cui nouissime interfuit: multum

Refecti cibo.

Clysteris usus ab ibide

PHI. Refici:recreari refocillariq;:inde ciboz refectio dicta & hoies cibo refecti Liuius refecti cibo corpora qeti dāt. Clystef: ibis quæ auis ægypti est peculiaris prima clysteris usum mōstrauit rostri adūcitate p eā ptem se puleus.q̄ reddi ciboz onera maxime salubre est. Abūdantia: ciboz redūdātia: Plinius in.xxxi. clysteribus marinā īfundūt tepe factā.itē salē clysteribus īfudere īschiaticis. Hoc gñe egestionis: īter'curatōes morboz quæ cōes dīn̄t est deiectio:hāc aūt anniq ut docet celsus in secūdo uariis medicamētis crebraq; alui dictione moliebanf:qđ'īfundif p clystere neq; frigidū esse oportet neq; calidū:ne alterutro modo ledat'cū īfusum est continere se debet in lectulo eger q̄tū fieri potest: ubi necesse est tū demū desidef: hæc egestio demit materiam noxiā: superioribusq; partibus leuatis morbū:ipsum mollit:hoc modo p clystere infusum fuit uenenū Claudiū dū simulāt se uelle educta egestaq; materia exonerare corpus principis distēti. Circa successorē:Nerone. Adhuc uota suscepta:Cor.tacitus:uota pro incolumitate principis cōsules & sacerdotes nūcupabant.cū iā exanimis uestibus & fomentis obtegeref. Comœdi oblectarent:comœdos uocamus histriones actoresq; comœdiaz:q iterdū egrotātibus adhibenf causa oblectamēti:nāq; ut auctor est celsus:in qbusdā morbis symphoniæ & cymbala strepitusq; pficiūt:& delectatio q̄rēda est ex fabulis ludisq;:qbus maxie capi sanus assueuerat:futurus orator dare debet operā comœdo ueluti formatori pnunciationis. Auiola:alius fuit ille auiola:quē cōsularē uiz in rogo reuixisse:& qm̄ subueniri non poterat p̄ualēte flāma uiuū crematū esse:Valerius pliniusq; notificāt. In numez deoz:eutropius post mortē claudius consecratus diuusq; appellatus est:græci apotheosin uocant deificationē: per quā mortales fiūt diui:Seruius enarrans illud maronianum:daphni ad astra feremus:interpretaf apotheosin daphnidis se dictuz:olim thasii populi insulani agesilaū illū magnū lacedæmonioz imparatorē apotheosi honorauerūt & in numez deoz adhuc uiuentē retulerūt:quo cognito agesilaus interrogauit an ipsi potestatē haberent deoz faciendoz:qđ'cū illi affirmassent:facite inqt uos ipsos prius qđ'si feceritis tunc crediturus sum potestatē uobis esse etiā mei deificandi. Abolitū:oblitteratū & intermissum. Præsagia:prognostica & oñta. Crinitæ stellæ:plinius cometas græci uocāt nri crinitas horrētes crine sanguineo & comaz mō in uertice hispidas:idē mox paulo ait.in nr̄o euo circa ueneficiū quo claudius cæsar impiū reliqt Domitio Neroni ac deīde principatu eius assiduū ppe ac sceuū hoc sidus fuit:Seneca in.vii.quæstionū naturaliū stellam hanc crinitam:quæ apparuit claudii principatu:eleganter appellat claudianū cometē q a septentriōe primū uisus nō desiit in'rectū assidue celerior ferri donec excessit. Tactū e cœlo:fulmine pcussum:Virgilius de cœlo tactas memini prædicere quercus. Elocutio hæc est usitata apud eruditos: qua in primis scatet Liuius. Et omniū magistratuū:Cor.tacitus:numerabaf inter ostenta diminutus omniū magistratuū numerus quæstore edili:tribūo ac prætore & consule.paucos intra menses' defunctis. Designaret:deligeret:designati enim dicunf magistratus electi qui nondū honorē ipm inierūt. Vltra mensem.f. octobrem. Liberos naturalem britannicū:altez adoptiuum Neronem.

Deiectio

comœdi

apotheosis

Sapientissimū dictū

crinita claudianus cometes

designatus

M.AN. Pulti:quam post nomi tum hauserit. Immisso:infuso ueneno. Successorem:Neronem. Comœdi:comœdiarum actores. Innumero deorum relatus:diuinos honores adeptus.Iu.minus ergo nocēs Agrippinæ boletus siquidem unius pcordia pressit ille senis tremulūq; caput descendere sua fit in cœlū. Exortus:crinitæ stellæ.plinius de eiusdem syderis ortu nostro inquit æuo circa ueneficium quo claudius cæsar imperium reliquit Domitio neroni ac deinde principatu eius assiduum prope ac sæuum. Argumentis:signis demonstrationibus.

PHI. Ad concordiá hortatus:fecit claudius qđ antea cyrus & mycipſa reges factitauerunt:nāq; cyrus ſicut copioſiſſime ac facúdiſſime ediſſerint xenophō in.viii.pediæ uicinus morti hortatus eſt filios:ut ſe uicíſſim honorarét:ſeq; fraterne diligerent.qui.n.ingt fratri ꝓuidet ſeipm curat:qué turpius eſt non amare q̄ fratrem:qué pulchrius eſt anteponere q̄ fratré.ueꝝ ſurdis narrauit fabulá:ubi.n.primú migrauit e uita cyrus cōtinuo filii iter ſe diſſidere & ſimultates exerceř cœperút:itidé mycipſa apud ſaluſtiú:cú ſibi finé uitæ adeſſe itelligeret:hortař filios ad cōcordiá fraterná colendá.dicens qs amitior q̄ frater fratri?aut qué fidú aliéis iuenies ſi tuis fueris hoſtis:

Cyrus hortans filios ad concordiam

Hortatio mycipſæ

ad concordiam liberos ſuos hortatus : utriuſque ætatem ſuppliciter patribus commendauit : Et in ultima cognitione pro tribunali acceſſiſſe ſe ad finem mortalitatis:quáquam abominantibus : qui audiebant ſemel atque iterum pronunciauit.

eqdé uobis ego regnú trado firmú.ſi boni eritis:ſi mali imbecillú:ná cōcordia paruæ res creſcút diſcordia maxie dilabuř:ſed monitiões iſtæ tá ſanctæ tá ueræ nihil ꝓfuerunt;ná ſtatim defuncto mycipſa cœpit iugurtha uitæ fratrú iſidiari:nec prius qeuit quam utrúq; ſuſtulit:ſic etiá claudius'iá præſagiés appetere morté:hortař:filios:ut cōcorditer degant:ſed fruſtra. nāq; poſt illius obitú nero fratré británicum ueneno necauit:ſed talia fiút ab improbis fratribus q fratres haud dubie dici non mereř.Inter honos.n.uiget ſinus affectus:ſplédeſcit germana cōcordia ad cuius culturá monitor hortator rogator eſſe non deſiſterem niſi exploratú héremus atq; cōpertú:q̄to tu amore fratres ꝓſequaris:q̄ fraterne cú fratribus degas.in ſúma agis bonú fratrem:quod in te illuſtris alúne nō minus ꝓbo q̄ cæteras dotes.ſed in hac re nō ero ꝓlixior cú ſupuacanea ſit æſtimulatio ꝓniciter curréti. Pribus: ſenatoribus. Vltima cognitiōe:iuriſditiōe poſtq̄ nihil amplius egit. Quáquá abominátibus:hoc quotidie fieri ſolet ut quotiéſcúq; princeps aliqd de ſe triſte loquiř & luctuoſum:reiiciamus & uelut malú omé amoliamur.uerba cōſimilia illi Maroniáo dicétes.Dii ꝓhibete minas:dii talé auertite peſté:apud filiú milites abominanř dcá Annibalis ominoſa cú effundút gemitus atq; oia triſtia uertút in ſtirpem æneadum.

amor fraternus

M.AN. Liberos ſuos britannicum & neronem. In ultima cognitione:quum pro tribunali nouiſſime ius dixit. Pronunciauit:ſe ad mortalitatis exitum perueniſſe dixit.

C.SVETONII TRANQVILLI LIBER SEXTVS NERO CLAVDIVS CAESAR.

X gente Domitia duæ familiæ claruerunt

Vemadmodú eadé terra & uenena noxia gignit& fruges ſalutares. ſic romanú imperiú & bonos principes húit & malos.quoꝝ peſſimus fuit hic nero:q in ſfaꝝ monumenta mitti nō debuiſſet: niſi ut hoc exéplo diſcerét tyráni circúſpectius uiuere & modeſtius:eniuero quéadmodú boni áńceſſores imitádi ſunt & imitales ſucceſſoribus ita improboꝝ mores improbabiles cogniti documéto ſunt aliis:ne ſimiles eſſe uelint.Qui clariſſimi dictatoris Cæſaris uitá & geſta ꝓlegit ex ea lectiōe inflámař ad táti uiri mores imitádos:q ipurá neqſſimi nerōis uitá íſpicit is ex ea íſpectiōe admoneř ut caueat a tá ꝓbroſa tá q; dedecoroſa uiuédi formula:ſunt igiř & boni & mali ꝓinde ſcribédi & legédi:ut illoꝝ mores emulemur:iſtoꝝ flagitia defugiamus:nō improbádú eſt íſtitutú illud Spartiataꝝ:q iuuenes a uitio ebrietatis abducere cupiétes cōſueuerút ſeruos ad potú crapuláq; cōpellere:eos deide mero igurgitatos i cōuiuia iuuenú adduci iubebát:ut illi cernétes temulétoꝝ turpe dehoneſtamétú:temulétiá ueluti ꝑé fœdiſſimá ꝓhorreſcerent: antigenidas quoq; ille tibicinio ꝓſtantiſſimus bonos modulatores iuuenibus arbitrabař futuros iucúdiores:ſi malos aliqń experti fuiſſent:eodé pacto nos quoq; alacriores ꝓpenſioreſq; futuros exiſtio ad uitá ſanctius ꝓbatiuſq; degédá:ſi flagitioſoꝝ principú mores cognouerimus.Nāq; philoſophi ſubaccuſant eos.q uitioꝝ natura ignorare ſe ſe gloriánř:taq̄ uirtutes colere recte nō poſſint niſi nouerint cōtraria fugiéda. Igiř diis bñ iuuátibus auſpicabimur cōmétariú in neronis uitá.ut tátiſꝑ aius nř dú illa ſcribimus ab improbitate reuoceř ad ꝓbitaté:deinde ut legétes facilius ꝑcipiant unú hoiem ex oibus uitiis fuiſſe cōpactú atq; conglutinatú adeo ut de nerone merito dicere poſſimus:uerſum illú:qué in ruffinú nō minus graphice quá uere ſcripſit claudiáus:ſolus hés ſceleꝝ:qcqd poſſedimus oés.ſed iam ad íſtitutú cōmétandi offiń reuertamur. Scripturus Tranqllus uitá neronis principis primordia gentis repetit a longiore principio.

Lectio bonoꝝ & maloꝝ utilis.

Laconicú inſtitutum ad uitandá ebrietatem

MARCI Antonii Sabellici ad Auguſtinú Barbadicum Sereniſſimum Venetiarum Principem paraphraſeos in neronem paraeneſis ſexta.

EX gente domitia hic eſt nero ille princeps ſereniſſime qué.C.plinius alterá humani generis facé appellare nō dubitauit:qué ét ſi dictator cæſar oraculo aliquo ꝓuidere potuiſſet ſibi & ad familiæ dedecus & ad impii exitiú ſucceſſuꝝ aut eo dominatu:cuius ſemp cupidiſſimus fuit aut certe oí filioꝝ adoptiōe ne ad id mōſtrú gñis ueniret ꝑtinaciter abſtinuiſſet:at ſiue caſu ſiue qđ ma

gis credo ꝓuidétia aliqua acciderit Iſfœliciſſimus Neronis exitus magnũ uidet mihi mortalibus documen
tũ dediſſe nihil niſi deus & prudétia aſſint eſſe hoibus diu in terris ſtabile:nihil ꝑpetuo máſuꝝ gens Iulia
quæ aſcaniũ æneæ filiũ Veneris nepoté ſui ſanguinis auctoré habuit:quæ totá regũ ſerié quáta olim albæ
regnaſſe dr.quæ ipſius urbis pñtem & cõditorem romulũ genuit:in qua ꝑpetuæ deoꝝ cerimoniæ dictatu
ra Auguſtaꝝ & patris patriæ appellatiões cõſecratiões aliiqꝫ humani & diuini honores locati ſunt quæ de
niqꝫ nõ ſolũ cæſares:ſed ut ſtultá tũc erat hoium ꝑſuaſio deos quoqꝫ romáæ ciuitati dederat cũ ſit demũ
ſortita uiꝫ q præter ſacrilegia:rapinas:cædes:parricidia:libidinéqꝫ oibus corporis patribus receptá urbe i
qua natus erat:q̃ illũ humanaꝝ reꝝ gubernaculo admouerat hoſtiliter incẽſa hoſtis iudicatus infœlici exi
tu:omine aliquáto infœliciori decus & nomen eſt gentis ſecũ extulit:eſt igit meo iudicio nihil qđ bonus
amabiliſqꝫ princeps in nerone imitari poſſit ꝑter artiũ quarũdá emulationé ſi uſus dico eaꝝ ſit hõeſtior q̃
in illo fuit:ſed ad domitiá genté redeo:quæ ut domitius & Domitianus a domo uerbo eſt:Priſcianus é au
ctor:ſed ipm uerbũ idé ualet qđ dominio ꝑtátiqꝫ meæ ſubigo cuius prima origo eſt domus.

PHI. Caluinoꝝ:in Iulio cæſa
re dictũ eſt quemadmodũ. Cn.
Domitius caluinus amiſit exerci
tũ in põto fuitqꝫ dictatoris cæſa
ris legatus:cõſimiliter Liuius in
x.refert.Cn.domitiũ cognomen
to caluinũ fuiſſe edilé curulem.

ænobarbi unde

Aenobarboꝝ:cũ nero ex fami
lia ænobarboꝝ deſcẽderit:iõ trã
quillus caluios omittés ænobar
bos latiſſime explicat: Cogno
minis:ænobarboꝝ. Cui rute re
uertenti:ſcribit plutarchus i pau
lo æmylio:quo tpe romani tarq
nos latioſqꝫ ꝑfligarũt : cõſpectos

caluinorum & ænobarborum . Aenobarbi auctorem originis : itemque cognominis habent. L. Domitium: cui iure quondam iuuenes gemini auguſtiore forma ex occurſu imperaſſe traduntur nunciaret ſenatui ac populo uictoriam de qua incertum adhuc erat. Atque in fidem maieſtatis adeo permulſiſſe malas: ut e gigno rutilum ærique aſſimilem capillum redderent: quod inſigne manſit: & in poſteris eius ac magna pars rutila barba fuerunt. Functi autem conſularibus. vii. triumpho cenſuraque duplici: & inter patricios allecti perſeuerauerunt omnes in eodem

eſſe paulopoſt ab exercitu ueniétes iuuenes duos ꝓceris ac uenuſtis corpibus:q ea quæ in ꝑlia geſta fuerát
nũciabát:crediderũt romái illos fuiſſe caſtoré & pollucé.primus illis obuius i foro factus eſt hic lucius do
mitius equos multo fluétes ſudore ſicantibus:q cũ illa quæ de uictoria nũciabant minime crederet illi tũc
leuiter arridétes barbá eius manibus attractaſſe credunt:& ex fuſca in flauá cõuertiſſe:ꝑ hunc modũ & aſ

Auguſtior

ſertiõis ſuæ fidé & uiro cognométũ ænobarbi fecerũt. Auguſtiore:maiore humano habitu:diuiniore ſa
cratiore:Liuius:ibi inqte utriqꝫ conſuli eadé dr uiſa ſpecies uiri maioris:quá humano habitu auguſtioriſqꝫ.
Victoriá:de tarqniis latiniſqꝫ ad lacũ regillũ ꝓfligatis:quá hiſtoriá luculenter enarrat liuius in ſecũdo &
Dioyſius in.vi.antiqtatũ:q tradit caſtores uiſos eſſe ꝓ romanis depugnantes ſudoré equoꝝ abluere:ubi po
ſtea edes extructa fuit caſtoris & pollucis qdá ſentiũt ad uictoriá:quá ex deuicto p ſe adeptus eſt æmylius
paulus:hoc ænobarbi exemplũ eſſe referédũ:ſed male:ná temporꝝ ſupputatio nõ patit.ut ænobarboꝝ co
gnomé cœperit a bello geſto aduerſus perſem:cũ antea id cognomentũ in domitiis ſit celebratum: Liuius
enim ſcribit in.xxxv.Cn.Domitiũ ænobarbũ:&.L.Quintiũ factos fuiſſe conſules multis annis anteq̃ per
ſes ab æmylio ꝓfligaret:ex quo liquet nõ potuiſſe tpe perſei origiem ducere id cognomen:qđ longe prius
extiterat ante perſicũ bellũ. In fidem maieſtatis:ut fidé facerét ſe deos eſſe & diuina maieſtate præpollé

maieſtas
maieſta
mattici q
Capillus ꝓ pilo
hepatizon
æs. rutilus
ruffus
Rutilare
Rutiliæ fœminæ

tes:q̃ a magnitudie dicta eſt ut ait feſtus Põpeius:a maieſtate Iouem maiũ dixere ut docet macrobius in.i.
uxor quoqꝫ uulcani maieſta uocitabat:quá qdá maiam appellát. Malas:maxillas:hoies magnaꝝ malarũ
mattici antiquitus cognominabant. Capillum:barbá:náqꝫ & pilũ dici capillum teſtis eſt Gellius:cũ aut ſi
ouiũ lacte hedi aut capraꝝ agni alerentur:cõſtat ferme in his lanam duriorem in illis capillũ gigni tenerio
rem. Aeri aſſimilem:æreá:qualis eſt æris color eſt quodá genus æris ſuo colore præcioſum ad iocinoris
imaginé uergens:ex quo ut tradit Plinius in.xxxiiii.hepatizon appellauere. Rutila:hinc ænobarbi dicti a
barba.ſ.rutila æneoqꝫ colore:rutilũ enim ruffum ſignificare teſtis eſt feſtus Pompeius:cuius coloris ſtudio
ſæ etiam antiquæ mulieres fuerunt:unde & rutilæ dictæ ſunt.m. Varro in.iii.de lati.lingua.Rutilare é ab
aureo colore:aurei enim rutili:& inde etiam mulieres ualde ruffæ rutiliæ dictæ.

M.AN. L.Domitiũ:Plutarchus in æmylio perſæ rege uicto caſtorem aut & pollucem ut uulgo creditũ
eſt in foro conſpectos uictoriá nũciaſſe uiro qui primus occurrerat:ac non credenti leniter arridentes bar
bam demulſiſſe qua ex fuſca in flauam continuo uerſa.& uictoriæ fidem & uiro ænobarbi cognomentum
eſſe factum. Gemini iuuenes:caſtor & pollux:ſic.n.uetuſtati perſuaſum. Auguſtiore:humana ſanctiore.
Permulſiſſe:leniter tractaſſe. Aeri:qđ metalli génus ſane fuluum eſt. Ouidius uiginti fuluos operoſo ex
ære lebetes:plinius cyprio æri ſi addat plũbũ edos purpure ſit in ſtatuaꝝ ꝑtextis. Malas:quas hodie ma
las dicimus:Plinio auctore genas ueteres dixere interdicto.xii.tabulaꝝ eas a fœminis radi:ſunt ꝓpriæ ge
næ mébranæ q̃ oculos contegunt.plinius neqꝫ genæ oibus iõ neqꝫ dictationes malæ infra oculos. Rutila
ruffa ut feſto placet:é ruffus color a rubore dictus gellius eſt auctor:Actius iáqꝫ auroiá rutilare cerno:ruti

lare dixit pro eo ut Varro interpretatur quod est aureum colorem aeri inducere:nec Varronis sententiā Gellio repugnat si quidem non uno modo dicitur aliquid rubere:aliter enim ignis aliter sanguis rubet ali ter ostrum:aliter crocum:quæ uarietates sub ruffi appellatione continentur. Allecti:ænobarbi.

cognomine. Ac ne p̄nomina q̄dem ulla p̄terq̄ Cnei & Lucii usurparunt eaq̧ ipsa notabili uarietate mō cōtinuātes unū q̄dq̧ p trinas p̄sonas:mō alternātes p singulas. Nā primū se cūdūq̧ ac tertiū ænobarborū Lucios:rursus sequētes ex or dine Cneos accepimus:reliquos non nisi uicisim:tū lucios tum Cneos:plures e familia cognosci referre arbitror:quo facilius appareat ita degenerasse a suorum uirtutibus Nero ut tū uitia cuiusq̧ quasi tradita & ingenita rettulerit.

De Cneo Domitio Atauo Neronis.

AT igitur paulo altius repetā:atauus eiꝰ. Cn. Domitius ī tribūatu pōtificibꝰ offēsior:q̄d aliū q̄ se ī p̄ris sui locū cooptassent. ius sacerdotū subrogan doꝝ a collegiis ad populū trāstulit:ac ī cōsulatu allobrogi bus aruernisq̧ supatis elephāto p puīciā ūectus ē turba mi litū q̄si iter solēnia triūphi p̄seq̄nte:ī hūc dixit licinius crassus orator nō eē mirādū:q̄d æneā barbā hr̄et cui os ferreū cor plūbeū eēt: huiꝰ filiꝰ p̄tor cæsarē abeūtē cōsulatu:quē aduersus auspicia legesq̧ legisse existiabat ad disq̄sitionē se natus uocauit:mox cōsul īperatorē ab exercitibus gallicis retrahere tētauit. Successorq̧ ei p factionē noiatus princi pio ciuilis belli ad corphinium captus est: unde dimissus

PHI. Cognomie:ænobarborū:ut oēs enobardi dicerentur. Vnū quodq̧:p̄nomē.s.lucii:& Cn. Per trias p̄sonas:ut tres ppetuo tēore & cōtiua serie dicerēt Cnei & mox totidē lucii. Alternātes:ut post lucium.cn. post cneū lucius q̄dā q̄si uicissitudie noiarēt. Vicissim:p uices anti q uicissati dixerunt:uicissitatem quoq̧ p uicissitudie usurparūt. Vicissitas

Referre ptiere ad negociū susceptū. Degenerasse:pptius:dū mihi sūt testes nō degenerasse p pinqs. Dicimus āt tā degenerare a malo q̄ a bono. Liuius ī.xi. Ne degeneraueris a familia īpiosissima & supbissima. Cuiusq̧:pro auoꝝ. Retulerit: rediderit:ac regenerauerit. Atauus:qnto gradu cognatiōis sunt supra atauus atauia ista atnepos atneptis. Cooptassent:elegissent:sup hoc uerbo nō pauca supius ānotauimus

A collegiis:ne pōtifices cæteri q̧ ī sacerdotio collæ ius hr̄et substituēdi sacerdotē ī locū de mortui:sed uoluit ut hæc subrogādi potestas ptineret ad pplm. Alobrogibus aruernisq̧:ppli sūt Galliæ trāsalpiæ alobroges ī gallia narbonēsi collocanť a geographis: quorū metropolis est uiēa:aruerni uero sup ligeri flumē siti metropoli habēt nemosum:hi aduersus romāos bella idētidē gesserūt:q cōtra Cæsarē dictatorē q̄drigētis bellatoꝝ milibus depugnauerūt.cum prius aduersus maximū emylianū & hūc domitiū ænobarbū.cc.hominū millibus cōfluxissent:auctor est Strabo in quarto de hoc bello allobrogico sic scribit. L. Florus in tertio:quātū gaudiū uictoriæ fuerit:hinc extimari pōt: quod & domitius ænobarbus & fabius maximus ipsis q̄bus dimicauerat locis saxeas errexere turres:& desuper exornata armis hostilibꝰ trophea fixere:cū hic mos iusitatus fuerit nostris. Elephāto ūectus ī hoc imitabatur Annibalē & poꝝ regem īdorum:qui elephāto uectabantur. In hoc autē allobrogico bello romāos habuisse elephātos testantur historici scribentes:q maximus barbaris terror elephanti fuere imanitati gentium pares. Per prouinciam:galliam narbonensem signat.q̄ po.romāi prouincia erat:dehac intelligit Cæsar sic scribēs:iter heluetiis alterum per prouinciam nostram multo facilius atq̧ expeditius. Inter solēnia triumphi:quēadmodū in triumphali pompa triumphātem milites prosequi solebāt. Triūphasse aūt domitium signat. L. florus:qui scribit in eo triumpho nihil tam cōspicuū fuisse q̄ rex ipse fuit uisus discoloribus in armis argenteoq̧ carpēto. Lucius crassus:hic est ille crassus:q disputat apud Ciceronē in libris de oratore:quem ait in bruto fuisse eloquētiū iuris peritissimum:sicut sceuolā iuris peritorū eloquentissimū:hic lateris dolore cōsumptus est:quē morbū medici pleureticū uocāt. Os ferreū:crassus alludēs ad nomē ænobarbi mordaciter usus īcomate est ducto ex noibus metalloꝝ æris ferri plūbi:ita ut p os ferreū durū & īflexibile:p cor plūbeū liuidū domitii īgeniū nec nō obtusum & ponderosum intelligi uellet. Cæsarē:dictatorē. Ad disq̄sitionē:hoc ī iulio Cæsare habūde explicatū est:quēadmodū senatui delatū est.ut cognosceret de actis cæsaris ī cōsulatu.sed cū senatus talē cognitionē suscipere recusasset cæsar abiit in prouinciā irrito domitii conatu. Mox cōsul:cū domitius minareť se effecturū in cōsulatu q̄d efficere in prætura nō potuisset. Imperatorē:cæsarē. Per factionem:pompeianoꝝ.s.& eoꝝ q cæsarē opp̄ssū esse cupiebāt. Ad corphiniū captus:Lucāus in.ii.pharsaliæ laudās hūc domitiū scribit cæsarē inuito & renuēti uitā cōcessisse:uiue licet nolis & nostro munere dixit cerne diem.

alobroges aruerni

Crassus eloquentium iuris pitissimus

pleureticus morbus

M. ANTO. Continuantes:idem prænomen usurpantes. Per trinas personas: per tres continua seriæ in familia lucios aut Cneos dictos. Alternantes:nunc Lucii prænomen nunc Cnei uariantes. Patris sui:Cnei domitii qui Liuio auctore. Pont. maximus fuit sacerdotum:ut non collegia uelut antea quē uel

lent coaptarent:ſed populi id beneficiũ eſſet. Allobrogibus aruerniſq; ſuperatis.Strabo.cc.aruernorũ milia a domitio ænobarbo & æmilio maximo una acie ſupata prodidit. Elephãto:q̃ bellua ro.rato ad eum uſum recipere:ut dorſo ſedẽtes tãta mole ueherent. Annibal ĩ traiectũ apẽnini quũ per ſtagnãtia arni loca exercitũ traduceret elephãto uſus ẽ.Liuius & Iuue.ſũt auctores. Lucius craſſus:ſic libẽtius legeri q̃ licinius ut alii ferme oẽs habẽt.Cicero qd ualet illa eloquẽtiſſimi uiri lucii craſſi magis copioſa q̃ ſapiẽs Oratio Cornelius tacitus decimo ætatis ãno lucius craſſus.C.Carbonẽ accuſauit:nec eo ĩficias ĩ craſſoꝝ gẽte licinii quoq; nomẽ fuiſſe ĩſertũ:ſed p̃noĩe ſcriptores:uti maluerũt. Ferreũ:durũ. Coriæ plũbeũ:obtuſum ut ĩcõſtãtiæ & ſocordiæ uno tpe arguerit. Ad diſq̃ſitionẽ ſenatus:reqre uĩ uerbi ex cæſaris dictatoris uita.

Ad corphiniũ:Pli.appianus.Plutarchus.& Lucanus deditionis a Domitio corphinii factæ meminerunt.

maſſilieſes obſidione laborantes cũ aduentu ſuo cõfirmaſſet:repente deſtituit. Acieq; demũ pharſalica occubuit:uir neq; ſatis cõſtans & ingenio truci. In deſperatiõe rerũ mortem timore appetitã ita expauit:ut hauſtũ uenenum pœnitentia euomeret:medicũq; manumiſit:qui idẽ ſibi prudens ac ſciens minus noxiũ temperaſſet. Conſultante autẽ. Cn. Pompeio de mediis ac neutram partem ſequentibus: ſolus cenſuit hoſtium numero habendos.

Item de proauo Neronis.

Reliquit filium omnibus gentis ſuæ proculdubio p̃ferendum:is inter cõſcios Cæſarianæ necis quãq̃ inſons dãnatus lege pedia. quũ ad Caſſiũ Brutũq; ſe propinqua ſibi cognitione coniunctos cõtuliſſet: primo utriuſq; interitu claſſem olim commiſſam retinuit. Auxit etiã nec ipſi partibus ubiq; profligatis. M. Antonio ſponte & ingentis meriti loco tradidit:ſoluſq; omnium ex his:qui

PHI. Maſſilieſes cõfirmaſſet: cæſar i.i.belli ciuilis cõmentario refert domitiũ hũc:quẽ ipſe corphinio captũ dimiſerat:a põpeio miſſum eẽ ad occupãdã maſſiliã nauibus actuariis ſeptẽ:q a maſſilieſibus receptus urbi p̃ficit: ſũmaq; ei belli adminiſtrãdi p̄mittit. Deſtituit:deſeruit:cũ uideret maſſilieſes ſuperari a cæſarianis & maxĩe a bruto: quẽ cæſar bello p̃fecerat. Acie pharſalica occubuit.L.domitius ut auctor eſt cæſar ĩ commẽtariis ex clade pharſalica in mõtẽ refugiẽs ex caſtris:cũ uires eius laſſitudine defeciſſent ab eq̃tibus ẽ iterfectus.

Mors domitii

Lucãus domitii mortẽ tanq̃ generoſam extollit luculẽto præconio in.vii.pharſaliæ.ĩ deſperatione reꝝ.ſ.ap̃ corphiniũ. Venenũ penitẽtia uomeret:Pli. ĩ ſeptimo hæc tradit:at cõtra miſeriaꝝ:innumera ſũt exẽpla:Lucius Domitius clariſſimæ gẽtis apud maſſiliã uictus corphinii captus ab eodẽ cæſare ueneno poto pp tediũ uitæ poſtq̃ biberat oĩ ope ut uiueret annixus eſt. Medicũ manumiſerit:Seneca li.iii.bñficioꝝ medicũ hunc ſeruũ fuiſſe ſignificat a quo hæc hiſtoria luculẽte deſcribit:cuius uerba ſubieci q̃ hæc ſũt corphiniũ cæſar obſidebat:tenebat ĩcluſus Domitius ĩperauit medico eidẽq; ſeruo ſuo: ut ſibi uenenũ daret cũ tergiuerſantẽ eũ uideret qd cõtaris inqt tanq̃ ĩ tua poteſtate totũ iſtud ſit mortẽ rogo armatus tũ ille p̄miſit:& medicamentũ innoxiũ illi dedit:quo cũ ſopitus eſſet:acceſſit ad filium eius:iube me inqt ſeruari:dũ ex euentu intelligis an uenenũ patri tuo dederim:uixit Domitius ſeruatus a cæſare:prior tamen Seruus illũ ſeruauerat.

Medicus ſeruus

Minus noxiũ:refert plutarchus in cæſare medicũ ſeruũ cũ Domitius potionem hauſiſſet pniaq; mox afficeret cõſolatũ eſſe dominũ:tanq̃ nõ mortiferã:ſed ſomniferã hauſiſſet potionem. De mediis:in cæſaris dictatoris uita proditum eſt quemadmodũ pompeius denunciauit pro hoſtibus ſe habiturum:qui medii fuiſſent:cæſar uero tales ſuorũ ſibi numero futuros pronunciauit huius põpeianæ ſententiæ:quæ plane iniuſta eſt auctorẽ fuiſſe Domitiũ ſignificat Tranqllus. Dannatus lege pedia:dictum eſt in iulio cæſare q̃ẽadmodũ inter cæteros hæredes hæredem inſtituit:quintum pediũ ex q̃drante:a quo lex pedia lata eſt:qua oẽs tyrannoctoni hoc eſt cæſaris interfectores & cõtra eos:q illis ignouiſſent omnibus præſtituta eſt dies una facto præconio ut ad iudiciũ adeſſent auguſto ipſo iudicia obſeruante:neq; ullo iudicii abſolutionem obtinente inter alios dãnatus fuit hic Domitius:quãuis innocẽs foret nec affinis culpæ parricidalĩ.

Lex pedia

Tyrannoctoni

Edificia in profligato

Poſt utriuſq; interitũ:bruti.ſ.& caſſii:qui quemadmodum obierint hiſtorici oẽs prodiderunt & nos ſupra retulimus. Cõmiſſam:ſibi traditã a tyrannoctonis. Partibus:brutinis & caſſianis. Profligatis:profli̇ctis deperditis & ad ĩternetionem deductus:q̃dam edificia quæ p̄pe abſoluta eẽ ctaq; ſunt in profligato eſſe dicunt:quos Gellius arceſſit inſcientiæ & ignorationis. M. Antonio tradidit:appianus libro q̃nto belloꝝ ciuilium tradit domitium bruto & caſſios p̄fligatis magna claſſe præditum una cum murco fuiſſe reliquias bruti & caſſii refouentem:cum quibus factionem quandam ſeparatim per ſe fecit uireſq; firmauit.Idem poſtea totam claſſem tradidit Marco antonio.

M.AN. Truci:fero & indomito. Morte timore appetitam:plutarchus auctor eſt illum corphinii:quum ſoporiferam portionem a medico datam pro ueneno bibiſſet: continuo pœnitentia adductum cœpiſſe uicem ſuam turpiter flere uixitq; errore cognito metu liberatum. Hoſtium numero habẽdos: plutarchus pompeius inqt omnes iubens partes ſequi præmonito quod qui remãſiſſet uir cæſaris exiſtimaret

urbé reliqt. Inter conscios:quű ipse expers eius cõsilii fuisset lege pedia quá. Qui̇tus pedius cõsul tulit co hæres Augusti is Augusti i prio cõsulatu collega Brutű Cassiű & oẽs Cæsaris iterfectores absentes pricidii cõdẽnauit:multi i id crimẽ deuocati:qa că cædes patrata ẽ haud procul abierát Appianus est auctor. In sons dánatus:unde datur intelligi ex iis unum qui in crimen adducti sunt q̄ media cæde se curia non pro ripuissent domitium fuisse. Cõmissam:a bruto & cassio illi tarditam. Ne nisi partibus:uñ steterat. Pro fligatis:prorsus accisis. Classem.L.ab initio naues eum habuisse. Appianus tradit inde Bruto & cassio ui- ctis suam non aliam factionem secutus perstitit ut idem auctor ait classem retinere.

pari lege dánati erant restitutus in patria mamplissimos ho nores percurrit:ac subinde reditegrata dissensione ciuili ei dé Antonio legatus delatá sibi summũ imperii ab his:quos Cleopatrę pudebat. neq̧ suscipe:neq̧ recusare fidenter pp subitá ualitudiné ausus transiit ad Augustum : & in diebus paucis obiit nõnulla & ipse infamia aspersus. Ná Antonius cũ desiderio amicæ Seruiliæ naidis tráfugisse iactauit.

De Domitio auo Neronis.

EX hoc Domitius nascitur:quem emptoré familiæ pecuniæq̧ in testaméto Augusti fuisse mox uulgo notatũ ẽ:nõ minus aurigandi arte in adolescentia clarus:q̧ deinde ornaméťis triumphalibus ex germáico bel lo. Verũ arrogans,pfusis:immitis censoré. L. plancũ uia si bi decedere ædilis coegit pturæ cõsulatusq̧ honore. Eqtes Ro. matronasq̧ ad agédũ mimum produxit in scœnam ue- nationesq̧ & in circo & in oĩbus urbis regióibus dedit. Mu nus etiam gladiatorium:sed tanta sæuitia : ut necesse fuerit Augusto clam frustra monitum edicto coercere.

PHI. Pari lege.s.pedia. Ho- nores:magistratus. Subide : mox stati. Reditegrata dissẽsiõe:in ter augustũ & antoniũ:quoq̧ so cietas semp dubia & icerta recõ ciliationibus uariis male focilla ta tádé abrupta est. Propter su bitá ualitudinem:Domicius fe- bricitás nauiculá igressus ad Cæ saré cõfugit Antõius cõtra cleo- patræ uolũtaté impediméta oia cũ seruis & clictib9 & amicis ad eum tráfmisit:sed domitius post paucos dies:qsi pfidiæ:ac,pditio nis eũ pẽiteret:uita decessit(au- ctor Plutarchus.i antonio). Ser uiliæ naidis:nomé,ppriũ puellæ ob cuius desideriũ & amoris im patiẽtiá iactauit Antõius domi- tiũ tanq̃ tráfugá tráfisse ad Au gustũ. Emptoré familiæ :inter testaméto q̧ genera hoc .quoq̧ antiqtus:u surpatũ est:qd diceba tur p æs & librá:qd per emanci pationé.i.imaginariá quádá uen ditioné agebaẽ qnq̧ testibus & libripẽde ciuibus romáis puberibus p̄sentibus & eo q familiæ emptor di- cebaẽ:hoc testaméti gẽus sicut alia uetusta i usu eẽ desiit auctores iuriscõsulti cuius rei ẽt métio fit.li.ii.in- stitutionũ titulo de testaméťis ordinádis:de hoc emptore familiæ itelligẽdũ haud dubie ẽ in hoc loco ap̄ Suetoniũ:q significat domitiũ ab augusto i testõ factũ eẽ emptoré familiæ:ut.f.p illá imaginariá emptio- né augusti familiá emptá mox máumitteret dispõeretq̧ ex uolũtate sniaq̧ ipsius testatoris:appellatiõe aũt familiæ significaẽ hæreditas:sicut i lege.xii.tabulaq̧ his uerbis agnatus,pximus familiá habeto. Peciiæq̧ uerbũ pecũiæ nõ solũ nũeratá pecuniá cõplectiẽ:neq̧ ẽt oẽm oino pecuniá hoc ẽ oia corpora: ná corpora quoq̧ appellatiõe pecũiæ cõtieri nemo ẽ q ignoret. Aurigádi arte clarus:qcũq̧ habuerit i horoscopo equ um:qd sidus cæleste ẽerũt aurigæ agitatores & ueredarii auctor firmicus maternus i.uiii.Matheseos. Ex germáico bello:qd auspitiis augusti gestũ ẽ:q germáos ultra albi fluuiũ sũmouit:q sueuos & sicábros ger- maniæ populos dedẽtes se traduxit in galliá:hoc át bellũ germanicũ a Tyberio gestũ ẽ sub auspiciis augu- sti Cæsaris:quo bello ut supra docuit Tranqllus q̃draginta milia deditioq̧ traiecit in galliam. Ornamen- tis triũphalibus:moris fuit:ut qui in bello strenuam operam nauassent imperatori:ornamentis triumpha- libus insignirenẽ:qbus ob uirtuté domitius fuit exornatus. Profusus:imodicus & prodigus in impensis. Censoré uia decedere:ex hoc arrogantia domitii declaraẽ:qui cum esset edilis minorq̧ magistratus:coe- git censorem:qui maior magistratus est sibi cædere de uia. Præturæ cõsulatusq̧:cum eẽt prætor & con- sul. Ad agẽdũ mimũ:ad historiá faciendá & scenicá arté exercẽdá:quæ res ap̄ romáos notabaẽ infamia:ait n.ptor q i scená,pdierit isamis est:neq̧ ap̄ græcos scenici actores i honore paruo habebanẽ sicut docet Au gustinus i.ii.de ciuitate dei. Vrbis regióibus:urbé romá i.xiiii.regiões diuisam fuisse tradunt historici:& nos supra annotauimus:hoc aũt referẽ ad profusioné prodigalitatẽq̧ domitii. Edicto coercere : pceptũ: ecclesiasticũ.hoc idé præcipit:ut clam prio peccanté corrigas q si emendari nõ uult:palá castigandus est.

M.AN. Reditegrata:iteq̧ exorta iter ciues discordia iter augustũ itellige & antoniũ. Ab his:q in an- tonii partibus erant. Cleopatræ pudebat.i.p̄sentis iperii qd oia cleopatræ libidine & uoluntate gereren- tur. Propter subitá ualitudiné:febré. Ad augustũ transiit:sub actiacæ pugnæ tp̄s transitioné ab eo factá Plutar.ait Domitius inqt ænobarbus iá febre iplicitus paruá nauiculá igressus:quũ ad cæsare transfugisset Antonius contra cleopatræ uoluntatem ipedimenta oia cum seruis clietibus & amicis ad eum remisit:sed domitius post paucos dies quasi perfidiæ & proditionis eum pœniteret uita decessit. Desiderio: cupidita

Emptor familiæ q

Familia hæ reditas pe- cunia

sub equo nascuntur aurigæ

Scenici fa- mosi

te. Amicæ:mulieris amatæ. Trãſfugiſſe:ad Auguſtũ trãſiſſe. Domitius:Nerõis auus. Emptorem:uel qa familiã ab Auguſto relictã coemerit:uel qđ magis placet ãbitiõe ac ꝓcio ꝑ eos q apud illũ gratia ualebãt Auguſtõ iſinuatus iter tertios hæredes teſtõ ẽ iſertus ob idq; & i familiæ potiũdæ pecũiæq; ab Auguſto relictæ ſpẽ uenerit. Ex germãico bello:Tyberii Nerõis ui poſtea impator fuit ductu i Germãia geſto:is triũphũ:illiricũ quẽ ob uariarã cædẽ Auguſto uictrico pmittẽre diſtulerat ægẽs,pſequẽtibus legatis triũphalia ipetrauit ornamẽta:uñ itelligi põt Domitiũ unũ ex tyberii legatis fuiſſe:nã iter eos q Romanas legiões i Germãia ductarũt.Domitiũ ipm tacitus Cor.i eo libro quẽ de ſitu germaniæ ſcripſit non retulit. Via ſibi decedere:quũ miores magiſtratus maioribus decederẽt. Ad agẽdũ mimũ:ad ſcænicã operam exhibẽdã. Produxit:i ſcænã duxit qđ ipm qa ſine igẽti ipẽdio fieri nõ poterat: iccirco,pfuſum dixit:credibile ẽ.n.matrõas & uiros hõeſto ordie locatos ad phamã,prſus abiiciẽdã ſine maiore q̃dã ſpe pmii iduci nõ potuiſſe. Vẽatiões:feraꝝ.cõfectiões q̃ ſine cõficiẽtiũ pnitiæ ſterni qdẽ:nõ poterãt. Tanta ſæuitia:tã dura cõditione in uictos ſæuiendi. Clam fruſtra monitũ:qa clam fruſtra Domitiũ ipſum monuiſſet.

De patre Neronis.

X Antõnia maiore patrẽ Neronis procreauit omni parte uitæ deteſtabilẽ:ſi quidem comes ad oriẽtem C.Cæſaris iuuenis occiſo liberto ſuo qđ quãtũ portare iubebatur:recuſaret:dimiſſus e cohorte amicorũ nihilo modeſtius uixit,ſed & in uiæ appię uico repente puerũ citatis iumẽtis:haud ignarus obtriuit.& Romæ medio foro cuidã equiti Romano liberius iurganti oculũ eruit.Perfidiæ uero tantæ ut nõ modo argentarios pꝛciis rerum coemptarũ:ſed & in ꝑtura mercede palmarum aurigarios fraudauerit.Notatus ob hæc & ſororis ioco q̃rentibus dominis factionũ repſentanda pmia in poſterum ſanxit. Maieſtatis quoque & adulteriorum:inceſtique cum ſorore Lepida ſub exceſſu Tyberii reus mutatione temporum eua-

Antoniæ — PHI. Ex Antonia maiore:ex Antõio & octauia duæ filiæ antoniæ natæ ſũt:quarũ maior nupſit domitio ænobarbo:minor druſo auguſti priuigno. Caii cæſaris:hic filius pre adoptionẽ auguſti cæſaris fuit:q in armeniam ad parthicas arabicaſq; res cõponẽdas miſſus ẽ pli.ſcribit caium cæſarẽ auguſti filiũ gloriã percepiſſe ex arabia:de cuius obitu ſupra dictũ ẽ. Quãtũ portare:uetus codex hẽt portare.tãq̃ libertus occiſus ſit a patrono qa bibere tantũ recuſabat q̃tũ patronus uolebat.ſi portare legimus referendũ erit ad onus geſtãdum. E cohorte amicoꝝ:de hac cohorte ait oratius.qđ operoſa cohors operũ ſtruit.& catullus piſonis comites:cohors inanis:ueteres cohortẽ pꝛtoriã appellauerunt. Puerum obtriuit:cõculcauit oppſſit attriuit. Iurganti:iurgium dicendi eſt enim iurgare iurgium facere.oratius. iurgares ad te quod epiſtola nulla rediret. Oculũ eruit:eluſcauit ut utar uerbo iuriſcõſultorũ.eluſcare.n.eſt luſcum facere & oculum eruere ſcribit Iulianus iuriſconſultus aqlia lege tenere eũ:qui eluſcauerit diſcipulũ in diſciplina. Præciis reꝝ coẽptaꝝ:argẽtarios pꝛfuiſſe auctioni:rerũq; uenaliũ præcia i libros retuliſſe docet ſeneca ſcribẽs lib.i. declamationũ hortẽſium pſediſſe diẽ totũ in auctiõe & oẽs res & præcia & emptores ordine ſuo recẽſuiſſe:argẽtariis recognoſcentibus:ita ut in nullo falleret. In ꝑtura:ꝑtoꝝ ediliumq; peculiare munus ẽ ut ludos exhibeant.hinc a iuuenale dictũ eſt graphice & ſatyrice prædo caballorũ ꝑtor ſedet: ſuper quo uerſu non pauca ſcripſimus in libro annotationum.Marcialis quoq; idicat ꝑtorẽ ludos exhibere ſolitum:ſic enĩ ait.Dicã ego prætor erat:cũ ſtatura fuit megalenſis purpura cẽtum:officium aũt bõi ꝑtoris ẽ aurigaris uictoribus tribuere legitimã uictoriæ mercedẽ qua domitius cũ eſſet ꝑtor ꝑ quandã pꝼidiã aurigarios fraudauit.aurigarii ãt ſignificant nõ tã ipſi aurigæ q̃ domini aurigaꝝ & pricipes factionũ praſinæ.ſ.& uenetæ atq; reliquaꝝ. Palmaꝝ:ſcribit liuius in.x.ab urbe cõdita palmas uictoribus dari cœptas i romanis ludis tranſlato e græcia more.cur aũt in certaminibus placuerit palmã ſignũ eẽ uictoriæ ſupra docuimus ex auctoritate gelii atq; plutarchi. Ioco:ſcomate & iocoſa reprehẽſione:quã græci ledoriã uocant. Querentibus:lamentantibus: Dominis factionũ:factiones aurigarum ſignificat:quales erant praſina & ueneta:quorum domini cum quererentur ſe fraudatos eſſe legitimo uictoriæ præmio domitius ad hanc notã abolẽdam decreuit ut deinceps pmia pſentibus uictoribus traderent. Maieſtatis reus:accuſatus de crimine leſæ maieſtatis de adulteriis de inceſto cũ ſorore comiſſo. Mutatione:mors pricipis cã eſt temporum mutationis:& iudicia inchoata itermittunt. Sub exceſſu:morte & iteritu. Pyrgis:in ethruria oppidũ ẽ nomine pyrgi:cuius meminit pli.in.iii.de quo ait Maro in.x.& pyrgi ueteres intẽpeſteq; grauiſcæ.ait ſeruius caſtellum hoc nobiliſſimũ fuiſſe quo tuſti pyraticã exercuerunt. Aquæ intercutis:intercus dicitur aq̃ quã græci hydropa uocant:ut ait Priſcianus:aqua.n.inter cutẽ male habet auctore celſo:q morbus acutus eſt. plautus mihi erat bilis aq̃ intercus:tuſſis febris.pli:alio noie hũc morbũ aquæ ſubtercutẽ fuſæ noiat. cor. cel.,pdidit quod ab auicẽna quoq; traditũ eſt:tres ſpẽs eſſe hydropis:tipanitẽ:hypoſarchã:aſcytẽ græci nominant:cõis oĩum eſt humoris nimia habundantia.Interdũ intercus adiectiuũ nomen eſt:cato itercutibus ſtupris dixit pro inteſtinis.Itidẽ gellius intercutibus inquit uitiis madentes:

Iurgare
Eluſcare
Argentarii
Aurigarii
Palmæ uictoribus
Ledoria
Factiones aurigarum
Pyrgi
Intercus aqua
Hydrops
Tympanitis
Hypoſarcha
Aſcate

M.AN. Ex Antõia maiore.M.Antõii triũuiri & Octauiæ filia. C.Cæſaris:quẽ ex.M.Agrippa & iulia genitũ auguſtus adoptauit. Occiſo liberto ſuo:qa ſuũ occidiſſet libertũ. Dimiſſus e cohorte abire iuſſus. Viæ appiæ:de uia Appia regre ſupra. Liberius:audacius. Iurgãti:iurgiũ ſibi facienti. In prætura: quum ludos ederet. Aurigarios:aurigariũ dños. Sororis ioco:urbana ſororis lepidæ cauillatiõe. Inceſti:iceſtũ cõmiti aiũt cũ ea q̃ ob arctiſſimũ ſanguinis uiculũ religionẽue uxor eẽ nõ põt. Ver.auſus lectũ inceſtare nouercæ. Sub exceſſu Tyberii:ſub id tẽpus quo ille uita deceſſit. Reus:tot capitalibus cribus obnoxius. Mutatõe tẽpoꝝ:mutata cũ morte pricipis tẽpoꝝ rõæ. Pyrgis:littorali hetruriæ oppido uetuſtate iſigni & iã ide ab aduẽtu æneæ ĩ italia ĩter hetruriæ oppida ẽlatũ uer.& pyrgi ueteres ĩtẽpeſtateq; grauiſcæ.

ſit. Deceſſitq; pyrgis morbo aquæ ĩtercutis oblato filio Nerone ex Agrippina Germanico genita.

De natiuitate & ĩfãtia Nerõis & p̃ſagiis q̃buſdã.

NEro natus eſt ante nouẽ mẽſes q̃ tyberius exceſſit. xviii. calẽdas ianuarias tantũ quod ex oriente ſole pene ut radiis prius quã terra cõtigeretur. De genitura eius ſtarim multa & formidoloſa multis cõiecturãtibus præſagio fuit etiã Domitii patris uox ĩter gratulatiões amicorũ negantis quicq̃ ex ſe & Agrippina niſi deteſtabile & malo publico:naſci potuiſſe. Eiuſdẽ futuræ ĩfœlicitatis ſignũ euidens die luſtrico extitit. Nã.C.Cæſar rogante ſorore. ut ĩfanti ei quod uellet nomen daret intuẽs Claudiũ patruum ſuũ:a quo mox pricipe adoptatus ẽ:eius ſe dixit dare:neq; ipſe ſerio:ſed per iocum & aſpernãte Agrippina q̃d tum claudius inter ludibria aulæ erat. Trimulus patrẽ amiſit:cuius ex parte tertia hæres ne hanc quidem integrã cœpit correptis per cohæredem caium uniuerſis bonis:& ſubinde matre etiam relegata pœne ĩnops:atque egens apud

PHI. Sublato filio : ſuſcepto. Ex agrippina:duas fuiſſe agrippinas notiſſimũ ẽ quæ caii caligulã & domitiũ nerone pricipes genuere totidẽ faces humani generis:germanicus ex agrippia filia agrippæ ſuſcepit filiã agrippinã nerõis mãtrẽ. Exceſſit:mortuus ẽ. Tm̃ q̃d:emẽda iã tũ q̃dẽ. Terra cõtigeret.hũc locũ ĩ auguſto enarrauimus ſcribentes q̃ueadmodũ naſcẽtes terrã tãgebãt & iõ dea ops uocabaẽ:quod opẽ naſcẽtibus p̃beret.M. uarro ſic refert.Natus ſi erat uitalis ac ſublatus ab obſtetrice ſtatuebaẽ in terra:ut auſpicareẽ rectus eſſe: diis cõiugalibus.pilumno & picũno ĩ edibus lectus ſternabaẽ. Genitura:natiuitate alias ſpermate.de quo in.ii.cõmẽtario ſatis multa. Formidoloſa:plena formidinis. formidoloſum dici & formidat & qui formidaẽ docet gel.in.viii.noctiũ acticaꝝ:& eruditoꝝ exẽpla notificanẽ. Ex ſe & agrippina:emphaſis eſt in noĩbus:tanq̃ ex duobus peſſimis naſci niſi peſſimus nõ poſſet. Die luſtrico:dies luſtricus dicitur:quo infantes luſtranẽ & nomen accipiunt:ſed is maribus nonus octauus eſt fœminis.Macrobius auctor:in primo ſaturnalium.feſtus Pompeius luſtratum alio noĩe appellat.Romani nundinam deam uenerabantur a nono naſcentium die nuncupatam:quo ĩfantibus nomen imponebãt.cur autem nomina infantibus non ante diem octauum imponerentur : cauſam eſſe dicit plutarchus in problematis:quia ſeptimus dies cum in cæteris tũ ad umbilicum infantibus nuperditis periculoſus eſſe cõſueuit.ſeptimo enĩ die pleriſq; reſoluiẽ.hoc idem ſentire uidetur ariſtoteles libro ſeptimo de animalibus his uerbis:quæ ſubieci.plurimi ante ſeptimum diem intereunt inde fit ut nomina ſeptimo die imponantur tanq̃ ſaluti iam pueri magis credamus.alia cauſa proditur a plutarcho quæ philoſophica eſt de numero pari & impari tanq̃ octonarius:ut pythagorici aſſerunt:fœmina credatur:nouenarius uero mas:mẽdoſa eſt dictio in codicibus plutarchi impreſſis.nam pro nono die uulgo impreſſerunt nono anno:ut enim diximus maribus nono die:fœminis octauo nomina imponere cõſueuerunt legimus eſſe populos i africa atlãtes dictos:q ſunt anonymi hoc eſt ſine propriis nominibus:neq; enim nominũ ulloꝝ ĩter eos appellatio eſt:in uniuerſum atlantes tantum uocitantur. Caius Cæſar:caligula.Neronis auũculus. Sorore:Agrippina Neronis parente. Eius ſe dare:uerum fuit Caligulæ præſagium : nam Claudius nero dictus eſt ubi inſertus fuit per adoptionem familiæ Claudiorum:nomina autem quæ imponũtur mortalibus die luſtrico dicuntur nomina impoſitiua:de quibus præſcita ſunt pythagoræ ſecundum numerum uocalium uel imparẽ:uel parẽ:cuius rei mentio quoq; fit a plinio in.xxviii. Serio:ſed per iocũ cõtraria ſunt ſerio & ioco:hinc oratius:ſed tamen amoto quæramus ſeria ludo. Inter ludibria aulæ:ſuperius declaratum eſt quẽadmodum claudius pro deſpectiſſimo habitus eſt:quem Caius Caligula nõ uiſi i ludibriũ reſeruauit. Trimulus:trimum dicimus & trimulũ a numero trium annorum ſicut trimatum triennii tẽpus. Ex parte tertia:ex triente. Caium caligulam auunculũ. Subinde:deinde mox. Relegata: dixit in caligula tranquillus:quẽadmodum ille ſorores cõdẽnauit.

Formidoloſus

Dies luſtricus

octonarius numerus fœmina

Anonymi

nomina impoſitiua

Trimus

Trimulus

Trimatus

M.AN. Aquæ intercutis : græci hydropa uocant Corne.Cel.inter acutos retulit morbos triaq; ait eſſe eius morbi genera. Ex agrippina:germanici filia quæ nouiſſime Claudio nupſit.xv. Xviii.calendas ianuarii : germanico genita dixit ad alterius agrippinæ differentiam quæ fuit huius mater:& Mar.agrippa

& iulia augusti filia mater est decembris. Statim multa: subintellige fuerunt aliter ordo nõ pcedit. Formidolosa: uox scilicet Domitii patris. Die lustrico: quo infantes lustrabantur: noméq; accipere consueuerat is dies octauus ab eo quo puellæ nasci cõtigisset puero uero nonus ut plutarchus in quæstionibus ait & Macrobius in saturna. C. Cæsar: caligula. Sorore Agrippina neronis matre. Claudium: q postea priceps fuit. Trimulus: tris ãnos natus dr & trimus ut bimus & bimulus: quadrimus q̃drimulus: anniculus uero qui unius fit anni. Caium: caligulá. More: Agrippina de cuius relegatione satis in caligula.

Amitã Lepidã nutritus est sub duobus pædagogis saltatore atq; tonsore. Verũ Claudio imperiũ adepto nõ solũ paternas opes recuperauit: sed & crispi passieni uitrici sui heredi tate ditatus est. Gratia quidẽ & potẽtia reuocatæ restitutæ que matris usq; eo floruit: ut emaneret in uulgus missos a Messalina uxore Claudii, qui eũ meridiantẽ quasi britanni ci æmulo strãgularẽt: additũ fabulæ & eosdẽ dracone e puluino se pferẽte cõterritos refugisse: quæ fabula exorta ẽ deprehensis in lecto eius circũ ceruicalia serpẽtis exuuiis. q̃s tamen aureæ armillæ ex uoluntate matris inclusas dextro brachio gestauit aliquãdiu: ac tedio tãdẽ maternæ memoriæ abiecit: rursusq; extremis suis rebus frustra requisiuit.

PHI. Amitá: nullus ignorat amitá dici patris mei sororé tãq̃ a me tertia sit: uel ideo amite dicta est: qa a patre amata. ná plus sorores a fratribus quá fratres diligi solét: iter hác lepidá & agrippiná olí certamen accerrimum exortũ est cú utraq; cõtenderet

Amita uñ

amita potius an mater apud Neroné præualeret: tãdé uicit agrippina morsq; lepidæ idicta est: q̃uis narcisus multú aduersaret.

Saltator

Saltatore: saltator dr: tripudiator & q saltãdi arté callet: hoc.n. saltare significat idẽ

Ludus saltatorius

ludus saltatorius: in quo iuuenes saltare & tripudiare cõdiscũt: scipio emylianus. eũt inqt i ludũ saltatoriũ iter cynedos uirgines puerirq; igenui in pbo saltationẽ fuisse apud ueteres Romanos docet Cicero in oratione p murena & macrobius testat in tertio saturnaliũ: q scribit studiũ saltãdi gabinio cõsulari tanq̃ pro maximo pbo obiectũ fuisse a cicerone. Quintilianus palestricos uocat saltatores: a quibus motus gestusq;

palestrici chironomia

format: qbus paulũ uacare uult futurũ oratorem cũ tales doceãt chironomiã: quæ est lex gestus a socrate pbata & a platone in numero ciuiliũ posita uirtutũ: qui habuerit horoscopũ in lupo: quod sidus cœleste ẽ erit saltator: sicut tonsor nascit qcũq; habuerit horoscopum in parte arietis unde trigesima. Crispi passieni: de hoc plinius libro. xvi. arborẽ mori eximiã ætate nostra adamauit passienus crispus bis consul orator agrippinæ matrimonio & nerone priuigno clarior: postea osculari cõplectiq; eam solitus: nõ modo cubare sub ea uinumq; illi affundere: hic passienus uxorem alteram habuerat nomine domitiá: cuius cũ litem pecuniariá ageret aduersus fratrẽ eius ænobarbũ: dixit illá cõsulá a Quintiliano laudatá. Nihil uobis minus deest: q̃ de quo cõtẽditis de eodẽ plinius i epistolis: quo audito passienus crispus dixit bene me hercle bñ: sed quorsum tá bene. Reuocate: ab exilio. Vitrici; uitricum & priuignũ opponi notũ est: cũ sint nomia

meridiãus

relatiua. Meridiantẽ: meridiano summo indulgentẽ. sup hoc uerbo habundanter dictum est in caligula.

Emulatio

Emulũ emulatio dupliciter dicit ut & in laude & in uitio fit. nam & imitatio uirtutis emulatio dicitur: unde & emuli cũ laude dicunt. emulatio quoq; est egritudo: si eo quod quis concupierit alius potiat ipse careat. hinc emili dicti. quod nomen uitii est: & in hoc secũdo significatu hic accipitur: tanq̃ nero de potẽtia contẽderet cũ británico filio messalinæ ac claudii. Dracone e puluino. Cor. tacitus uulgabat affuisse infantiæ neronis dracones in modum custodum: fabulosa res & externis miraculis assimulata, nam ipse haud quasi sui detractor unam omnino anguem in publico uisam narrare solitus est. Ceruicalia: puluios nomine a ceruicibus deriuato. hoc.n. instrumento delicatorũ ceruices confouent. hinc illa pliniana perora tio eo delitiæ processere ut sine hoc plumæ istrumento durare iam ne uirorum quidem ceruices possint:

Ceruicalia

De ceruicali ait epigrammatarius poeta. tinge caput nardi folio: ceruical olebit. a ceruice fit denominationum ceruical ut docet priscianus in. iiii. Serpentis exuuiis: notum est serpentes quot annis uerno tempore exuere membranarum corporis hiberno situ obductã: exuũt ãt adhibito fœniculi succo plinius: modo

Anguina uernatio

anguinam uernationẽ mõ membraná: modo senectutem: modo senectam appellat. exuuius serpentum easq; multis medicamentis efficaces demõstrat uernatio anguiũ repositá in armariis tineas necat. Armillæ: inclusas a plinio morborum remedia referunt: quæ inclusa armillæ gestabantur. inter cætera illud est me-

Contra lippitudinem

moratu dignum. q uulpinam linguam habentes in armilla lippituros negat. Dextro brachio: ueluti i brachiali: uocamus. n. brachiale tegumentum brachii & ornamentum: sicut uentrale uentris: frontale frontis: tibiale tibiarum in cruribus & alia hoc genus. plinius i. xxviii. lais & salpe canum rabiosorum morsus & te-

Brachiale

Ventrale

rentianas quartanasq; febres aiũt leniri mẽstruo in lana arietis nigri argento brachali incluso. Diotius thebanus uestis oĩno ita infectæ portiũcula acu uel pellicio brachali inertæ. Extremis rebus: in rerũ desperatione: quando deploratum erat de eius imperio: & ipse ad mortem quærebatur.

M. AN. Amitam. lepidam domitii patris sororem. Victrici: passieni cui Agrippina mater secundo nupserat: plinius arborem mori eximiam ætate nostra adamauit passienus Crispus bis cõsul & orator agrip.

pinæ matrimonio & Nerone priuigno clarior postea. A messalina:quæ ante Agrippinam claudio nupserat. Meridiantem:meridianis horis quieti deditum. Britannici:messalinæ filii. Eosdem percussores a Messalina subornatos. Ceruicalia:ceruical quo dormientis ceruix fulcitur.Mar. Tinge caput nardi folio ceruical olebit perdidit unguentum quum coma pluma tenet. Exuuius:spolio siue corio. Maternæ memoriæ:quasi monumentum quoddam matris id esset. Extremis:perditis.

De pueritia eius:& gestis in ea.

Cener adhuc nec dũ matura pueritia circẽsibus:ludis troiã constantissime fauorabiliterq̧ lusit. Vndecimo ętatis anno a claudio adoptatus ẽ: Anneoq̧ Senecæ iã tunc senatori in disciplina traditus. Ferunt Senecã proxima nocte uisum sibi per quietem. C. Cæsari pręcipere:& fidẽ somnio Nero breui fecit prodita immanitate naturæ quibus primum potuit experimentis. Nãq̧ Britannicum fratrem:quod se post adoptionẽ ænobarborum ex consuetudine salutasset:ut subdititium apud patrem arguere conatus est. Amitam eius Lepidam ream testimonio corã afflixit gratificans matri:a qua rea præmebaᵗ. Deductus in forum tyro populo congiarium militi donatiuũ ꝓposuit idicta decursione. prætoriani scutum sua manu prætulit:exinde patri gratias in senatu egit. Apud eundẽ cõsulẽ pro bononiensibus latine:pro rhodiis atq̧ iliensibus græce uerba fecit. Auspicatus est & iurisditionem præfecti urbis

PHI. Matura pueritia:ẽ pueritia noua matura & ꝑceps:qd & de aliis quoq̧ ætatibus dr. Virg. iã senior sed cruda deo uiridisq̧ senectus. Troiã fauorabiliter lusit:Cor.tacitus: sedente Claudio circẽsibus ludis cũ pueri nobiles eqs ludicrũ troiæ inirent;: iterq̧ eos britãnicus impatore genitus & L.domicius adoptione mox i imperiũ & cognomẽto neronis ascitus fauore plebis acriore in domitiũ loco præsagii acceptus est. Fauorabiliter:cum fauore populi: fauorabilis is dr q ẽ gratiosus plenusq̧ fauoris in populo. Fauorabilis In disciplina traditus:agrippinã senecã exulantẽ ab exilio reuocauit:eiq̧ ꝑturã ipetrauit:cui domitiũ filiũ tradidit erudiẽdũ ut illius pueritia tali magro adolesceret:& consiliis eiusdẽ ad spẽ dñatiõis uteret. Proxima nox: illa significaᵗ:diẽ illũ secuta est: quo sibi traditus ẽ nero erudiẽdus. C.Cæsari ꝑcipere:tanq̃ nero futurus eẽt alter caligula. Fidẽ somnio: q̃a nõ solũ sese Caligulæ similẽ ꝑstitit sed illo quoq̧ sceleratiorẽ truculẽtioreq̧ mõstravit. Prodita:detecta. Aenobarbũ salutasset britãnicus domitiũ ænobarbũ salutauit nec Neronẽ noiauit i q̃ sniam ait cor.tacitus obuii iter seuero britãnicũ noie ille domitiũ salutauere:qđ ut discordiæ iniciũ Agrippina multo q̃stu ad maritũ deferre:spni q̃ppe adoptionẽ q̧q̧ cẽsuerit pres iusserit populus itra pẽates abrogari. Ut subditiciũ:ꝓpostera res est:qđ adoptiuus filius accuset apud patrẽ legitimũ filiũ perinde ac subditiciũ & adulterinũ:subditicii eni dicũᵗ suppositicii:quos iuuenalis suppositos appellat:a plauto iuppiter luculẽte dictus ẽ amphitrio subditicius:ꝓpterea q imaginẽ amphitriõis sũpserat. Quĩtilianus i prio ut nõ modo uersũ cẽsoria q̃dã uirgula notare:& libros q falso uiderenᵗ iscripti:tanq̃ subdititios submouere familia permiserit sibi. Subditicii Arguere:criari. Amitã lepidã afflixit:pauloante dictũ ẽ quẽadmodũ mors idicta fuit lepidæ Neronis amitæ:quæ exercuerat simultates cũ agrippina. Rea:scilicet lepida. fuit autẽ obiectũ in accusatiõe inter cætera lepidæ reæ factæ:qđ cõiugiũ pricipis deuotiõibus petiuisset:quodq̧ parũ coercitis p calabriam seruoꝝ agminibus pacẽ italiæ turbaret. Tyro:die tyrocinii:sup quo nõ pauca superius annotauimus:q̃ repetẽda illinc sũt si qd scire desideras. Populo cõgiariũ:de hoc sic scribit tacitus. uirilis toga Neroni maturata:quo capescẽdæ reipu. idoneus uidereᵗ & Cæsar adulationibus senatus libẽs cessit. ut uigesimo ætatis anno cõsulatũ Nero iniret:atq̧ iteri designatus ꝓcõsulare iperiũ extra urbẽ haberet. ac princeps iuuentutis appellareᵗ. additũ noie eius donatiuum militi:cõgiariũ plebei de cõgiario. quod populare est:& donatiuo quod militare ẽ:supra satis ac sup. Cõsul.xxx. anno. princeps iuuentutis Indicta decursione:denũciata signat autẽ militarẽ decursionẽ:quæ solẽniter fieri solebat causa ludicri spectaculi:ut supra affatim declarauimus in funere nobilium decurrebãt circa ipsum rogum & hoc est quod dixit maro in.xi.æneidos ter circum accensos cincti fulgẽtibus armis decurrere rogos. Decursio. Scutum ꝑtulit:tanq̃ ipse Nero in decursiõe præcurreret:& ꝑtoriani milites eum sequerentur præferentem scutum ex ritu decursionis. Patri:Claudio per adoptionem. Gratias egit: pro honoribus quibus eum exornauerat Claudius:de quibus modo diximus. Pro bononiensibus:bononia patria nostra id temporis igne deflagrauerat:tunc nero pro bononiensi colonia orauit impetrauitq̧:ut largitione centies sextertium bononiæ subueniretur ex quo nos non parum deberemus principi Neroni: nisi ille obscelera detestanda factus esset odium cunctorum mortalium. Nero ꝑ bononiẽsibus Pro rhodiis:rhodii oratore Nerone libertatem impetrarunt. Iliensibus. nero ut eloquentiæ studiis enitesceret causam suscepit iliẽsium obtinuitq̧:ut illi omni publico munere soluerentur:quod supra quoq̧ explicatum est: præterea iliensibus concessum fuit priuilegio peculiari:ut qui matre iliensi esset is sit municeps iliensium:auctor Vlpianus titulo ad municipales. Iurisdictiõem præfecti urbis:sensus est. nero ius dicere coepit ab his rebus quæ spe

ctát ad officiū p̄fecti urbis & p̄fecti latinaꝝ.q̄ aūt ad iurisdictionem p̄fecti urbis ptineant docet iurisconsultus li.i.digestoꝝ.scribēs oīa oīno crimina sibi uendicare urbis præfecturā:nec tantū ea:quæ intra urbē admittuntur:uerum quo pro ea quæ extra urbem intra italiam fiebant.

M.AN. Anneo senecæ:stoicæ disciplinæ studiis ea tēpestate claro:p̄ter ipsius opa q̄ & multa & uaria extāt:Fabius Quītilinus:Gellius:Iuuēalis:Mar.& Papinius ī Siluis meminerūt. Proxīa:q̄ diē illū quo Neronē īstituēdū susceperat. C.Cæsari:Caligulæ. Fidē somno:nā Nero nō solū æquit caligulæ scelera:sed superauit ēt Pli.p utrasq̄ Agrippias maxīæ q̄ caiū:& domitiū.Neronē principes genuere totidē faces generis hūani. Aenobarbū:& nō cæsarē. Ex cōsuetudīe:ut ante adoptionē cōsueuerat. Subdititiū: nō uerum Claudii filiū:sed fraude subditū ac falso creditū. Amitā ēt lapidā:patris sororē nec eius legas qđ ne elegāter qdē diceref:sed ēt. Tyro:rudis adhuc cōgiariū donū. Dōatiuū:qđ militi citra stipendiī aut p̄mii nomē dabaf donatiuū dixere:qđ gratuitū pplo cōgiariū q̄q̄ aliud sportula aliud recta cœna esset aliud uisceratio & breui cōgiariū & donatiuū pecūia fere cōstabāt. Decursiōe:q̄lis eēt hæc decursio nō repio:nō septe tñ accipias decurrere p circūcurrere siue circuire:sic enī Seruius Virgilianū illud īterp̄taf decurrere rogos ut certo anni die militari pōpa militēs tā ad ostētarionē q̄ ad recognitōis usū aut in defuncti ducis memoriā decurrerēt ut alibi idē trāqllus cæteꝝ īqt exercitus honorariū ei tū ullū excitauit circa quē deinceps statuto die quot annis miles decurreret:fuit idibus iuliis & eqtū trāsuectio cuius Diōysius & Valerius memierūt.sed illi pedibus hi eqs sedētes pulchrū & hilare spectaculū exhibebāt ciuitati:nec eo inficias posse id militaris ludicri certaminisue gēus uideri qđ ip̄m q̄le eēt.uox ipsa ppemodū testaf a decurro decursus ē & decursio. Pr̄i:claudio. Gr̄ias:qđ honorificētissimo Tyrocinio se ī foꝝ traduxisset. Auspicatus:rite cœpit. Iurisdictionē:dicūdi iuris munus. Præfecti urbis:p̄fectus urbis latinaꝝ feriis creatus.

atq̄ latinarum celeberrimus patronis non trāslatitias ut assolet & breues:sed maximas plurimasq̄ postulationes certatim ingerentibus:quāuis interdictum a claudio eēt. Nec multo post duxit uxorem Octauiam ediditq̄ pro Claudiis salute circenses & uenationem.

De imperio Neronis.

SEptendecim natus annos ut de claudio palā factū est inter horā sextā septimāq̄ processit ad excubitores:quum ob totius diei diritatē non aliud auspicandi tempus accomodatius uideretur:proque palatii gradibus imperator consalutatus lectica in castra: & īde raptim appellatis militibus in curiam delatus est. Discessit iam uesperi ex immensis quibus cumulabatur honoribus tantum patris patriæ nomine recusato propter ætatem.

PHI. Atq̄ latinarū:Au. gellius li.xiii.noctiū atticaꝝ demonstrat p̄fectū urbis latinaꝝ cā romæ relinq solitū quē mutius negat senatū habere posse:quæ aūt sint latinæ feriæ:& cuius rei causa īstitutæ supra docuimus:qdā codices habēt p̄fecti urbis cā latinaꝝ tanq̄ ob cām latiaꝝ feriarū obeūdaꝝ usurpauerit iurisdictionē p̄fecti urbis:ad quē latiæ ptinebant.qdā seiunctum legunt p̄fecti urbis atq̄ latinaꝝ qđ placet:alii iunctim. Nō trāslatitias postulationes:trāslatitiæ postulationes dicunf accusatiōes nō nouæ nec nup īuentæ sed aliunde translatæ:& tales breues esse solēt utpote ex formula trāscriptæ & faciliores explicatu sic edicta trāslatitia ueteres dixerunt:de quo supra dictū est.postulationes aūt nō solū petitiones dici sed ēt accusationes satis notū est qđ a postulādo deriuatur:supra quo uerbo abundanter scripsimus in primo cōmentario sensus ē:īterdixerat claudius ne patroni causaꝝ ingererent numerosas īplicatasq̄ postulatiōes apud Neronem.ne ille adhuc tyrūculus in iure dicēdo uexaretur:habendam enim censebat rationē ætatis iuuenalis in actione causarum.tamen illi perseuerauerunt in proposito ut maximas plurimasq̄ postulationes p uiribus quisq̄ ingererent. Octauiam:filiam Claudii principis. De claudio:claudium scilicet occubuisse & extinctum esse. Inter horam sextam processit:in publicū egressus est.Agrippina expectabat:ut inqt tacitus.tēpus prosperū a caldeis prædictū:tūc medio diei ante idus octobris foribus palatii repēte deductis nero egressus est in publicū. Ad excubitores:ad cohortē:quæ more militiæ excubiis aderat progressus ē nero comitante burro.ibi festis uocibus exceptus lecticæ īpositus fuit.dubitauisse quosdā ferunt respectātes rogitātesq̄ ubi britānicus eēt:mox nullo in diuersum auctore eū q offerebaf secuti sunt.itaq̄ illatus castris nero īpator cōsultaf. Diritatē:tanq̄ priora tēpora portēderēt p̄sagarentq̄ dira capescēdi principatus īnitia. Pro palatii gradibus:ante scalas palatinas. Appellatis:nero milites alloquutus est cōgruentia tēpori præfatus.promisitq̄ donatiuum ad exemplum paternæ largitionis.tacitus auctor. In curiam delatus:scribit tacitus consulta patrum secuta esse sententiam militarē in cōsalutando imperatore. Propter ætate cum adhuc puer esset:nec illi ætati patris patriæ nomen conueniret.

Trāslatitiæ postulationes

M.AN. Celeberrimis patronis:eoq̄ cognitione magis difficili. Nō translatitia: non aliunde acceptas alioue deferendas. Postulationes:legitimas debitasq̄ petitiones. Ingerentibus:cumulātibus īferētibus. Interdictum:ne illius adhuc tyronis iurisditionem arduis & laboriosis implicarēt negociis. Octauiam:

Claudii & Messalinæ filiã. De claudio:de claudii obitu. Processit:in apertũ uenit. Ex cubitores:q præsidii causa circa fores excubabant. Diritatem:diram extorum speciem quibus litare non potuerat. Auspicandi:suscipiendi inchoandi imperii. Consalutatus:ab iis qui in statione erãt. In castra:quæ appia uia fuisse diximus. Appellatis:accersitis in officio confirmatis. In curiam:ad patres. Decessit:e curia. Propter.ætatem:quasi patris appellatione indignam.

De gestis per eum in initio principatus.

Rsus hic a pietatis ostentatione Claudiũ apparatissimo funere elatũ laudauit: consecrauitq; Memoriæ domitii patris honores maximos habuit Matri summam omnium rerum publicarum priuatarumq; permisit: primo etiam imperii die signum excubanti tribuno dedit optimam matrem: ac deinceps eiusdem sæpe lecti ca per publicum simul uectus est. Antium coloniam deductis ascriptis ueteranis e prætorio: abditisq; per domicilii translationem ditissimis primipilarium: ubi & portum operis sumptuosissimi fecit.

De ciuilibus gestis eius.

T quæ ut certionem adhuc indolem ostenderet: ex Augusti præscripto imperaturum se professus neque liberalitatis: neque clæmentiæ: nec comitatis quidem exhibendæ ullam occasionem omisit. Grauiora uectigalia aut aboleuit: aut minuit: præmia delatorum

PHI. Orsius.icipiẽs. Claudium laudauit:laudationẽ claudii funebrẽ exorsus est Nero:in qua antiqtatem generis cõsulatus ac triũphos maiorum enumerauit: sed ubi puidẽtiã sapiẽtiãq; claudii laudare coepit:nemo risui tẽperauit.autumat tacitus orationẽ illã a seneca fuisse cõpositam: annotauerũtq; seniores primum Neronẽ ex principibus romanis eguisse alienæ facundiæ. Nero eguit alienæ facundiæ Cõsecrauitq;.s.p apotheosin.tacit9 ait flaminẽ claudialẽ simul claudio cẽsoriũq; funus fuisse decretum & mox cõsecrationẽ die funeris idẽ pauloante.coelestes inqt honores claudio decernũtur & funeris.solẽne pinde ac diuo augusto celebrat̃ emulante agrippina proauiæ liuiæ magnificentiam.

Domitii p̃tis:ait tacitus effigiẽ domitio patri petiisse Neronẽ a senatu. Matri sũmã:itidẽ Alexãder Romãus.imperator cũ puer ad iperiũ puenisset fecit cũcta cũ matre:ut & illa uideret̃ pariter imperare.helio gabalus quoq; symiamiræ matri adeo deditus fuit:ut sine illius uolũtate nihil i repu.faceret & psecto mr̃na cõsilia.nõ sunt filio repudiãda:qñ mr̃ p captu mulieꝝ circũspecta est & solers.qualis ẽ clarissima atq; prudẽtissima matrõaꝝ parẽs tua:iclyte hãnibal:nũq̃ a me sine honoris p̃fatione nominãda.q̃ non solũ callet officia mr̃onatus:sed mirabili prudẽtia p̃dita:callẽter itelligit:quo pacto negocia ad rẽpu.ptinẽtia debeãt administrari:q̃ta deus bone ẽ i mr̃e tua illustrissima dexteritas:q̃ta affabilitas ad adeũtes excipiendos q̃ta i rebus oibus obeũdis circunspicientia:quo circa facito quod facis utere maternis cõsiliis fert ad matrẽ:q ubi futura optima est fidissimaq; consiliatrix:cui pares paucissimas æs inuẽturus nullam superiorem.non cornelia gracchorum.nõ aurelia cæsaris:nõ actia augusti mater zeneueræ bẽtiuolæ sunt præferẽdæ.immo ut dicam quod sentio nec quidem æquiperandæ.qua nec tanaquil solertior fuit nec liuia circũspectior. Laus zeneueræ bentiuolæ Optimam matrem:tacitus propalam omnes in agrippinam matrem honores cumulabantur.signũq; more militiæ petẽti tribuno dedit optimæ matris. Simul:cum matris agrippina. Antiũ:quæ ciuitas fuit caput uolscoꝝ ubi generatũ eẽ ipsum Neronẽ pdiderũt. Adscriptis:adscripti dicebant̃ q in colonias noia dedissent ut eẽnt coloni.alio uerbo trãscribi dicunt̃ ut docet seruius q enarrãs illud maronianũ trãscribũt urbi mr̃es ait romãi moris uerbũ est,trãscripti.n.in colõias deducũt̃. Et p̃torio:ex militib9 p̃toriãis. Per domicilii trãslationẽ:domicilii trãslatio fit qñ colõi ex urbe roma trãsferunt̃ ad coloniã habitãdã.ubi illis domicilia & agri assignant̃. Portũ fecit:cũ antea antiũ ciuitas fuisse portu carẽs:sicut indicat strabo i.v.geographiæ. Sũptuosissimi:maximi sumptus maximarũq; ipẽsaꝝ. Ex augusti p̃scripto: traianus dicere solebat pcul distare cũctos pricipes a primo qnquẽnio pricipatus Neronis:illo eni tpe tam fuit optimus pricipũ Nero:quã postea pessimus.p̃scriptũ aũt ut inqt porphyrio p præcepto dr̃ trãslatiõe sumpta a magistris ludi q p̃scripta pueris dãt pcipiuntq; imitari:oratius nõ ita romuli p̃scriptũ:apud rethoras tractatio uberrima:ẽ quomõ p̃scribamus a re a psona a tpe & reliqs ait fortunatiãus præscriptionẽ differre a trãslatiõe:cũ p̃scriptio excludat actionẽ:trãslatio aũt differat.Cor.taciti in hanc sniam uerba sunt hæc præscriptũ tũc formã futuri pricipatus nero p̃scripsit.ea maxime declinãs:quoꝝ recẽs iuidia flagrabat:nihil in penatibus suis uenale aut ambitiõi puiũ eẽ uoluit. Comitatis:benignitatis & facilitatis.comes eni benigni faciles & suaues hoies eẽ dicunt̃ unde & comiter:p benigne accipit̃ auctor cicero in orone pro.Corne.balbo, Comes Comiter

Aboleuit:tradit tacitus uectigal qntæ & uigesimæ uenaliũ mãcipioꝝ remissum fuisse a Nerone.idẽ idu xit abolitionẽ q̃dragesimæ qnquagesimæq;.& q̃ alia ex auctionibus illicitis noia publicãi iuenerãt. idẽ cogitauit de abolẽdis cũctis uectigalibus.tãq̃ id pulcherrimũ donũ generi mortaliũ daturus.sed eum cohibuerunt senatores dissolutionẽ iperii docẽdo.si fructus qbus res pu.sustinet̃ diminueret. Præmia delato

Quadruplatores Delatores legis Decimæ uxoribus quartæ meretricibus

rum:erāt inter delatores criminū publicoꝝ qdam quadruplatores noīati:q quartā partē de ꝓscriptoꝝ bonis quos detulerāt cōseqbanť.cū aūt lege papia delatoribus ꝓmia cōstituta fuissēt:nero ea minuēs redigit ad q̄rtas.uerbi cā ut delator:q.p delatore accipe debebat q̄dragita accipet decē.uł āt sensus ille eē cōgruentior.ut ītelligas neronē ad q̄rtas redigisse minuisseq̧ ꝓmia:q̄ cōstituta erāt his delatoribus:q accusabāt deferebātq̧ noīe illoꝝ q agerēt aduersus papiā legē:dc q̄.pxio cōmētario copiose disseruimus.ita.n. dicimus delatores papiæ legis sicut delatores iuliæ.pōpeiæ corneliæ legis:ītelligi uolētes illos:q accusant trāsgressores ꝑuaricatoresq̧ eaꝝ legū:ad q̄rtas āt absolute dixit:sicut ē illud admodū scitū trachali oratoris contra Spatalē.placet hoc ergo leges dilīgētissime pudoris custodes decimas uxoribus dari quartas meretricibus.

M.AN. Per translationem domicilii:domicilio ex urbe in coloniam translato aut certe ita in coloniam ascripti ut eorum domicilia alibi essent quod in nono comensi quoq̧ colonia euenit. Præscripto:formula. Præmia delatorum:delatoribus decreta.

papiæ legis ad quartas redegit:diuisis populo uiritim quadrigenis nummis:senatorū nobilissimo cuiq̧:sed a re familiari destituto annua salaria:& quibusdā quingena cōstituit. Item ꝓtorianis cohortibus frumentū. menstruumq̧ gratuitum. Et quum de supplicio cuiusdam capite damnati:ut ex more subscriberet admoneretur:quā uellem inquit nescire litteras. Omnes ordines subinde memoriter salutauit:agenti senatui gratias respondit quum meruero. Ad campestres exercitationes suas admisit & plebem declamauitq̧ æpius publice:recitauit & carmina non modo domi:sed in theatro tanta uniuersorum lætitia:ut ob recitationem supplicatio decreta sit:aquæ pars carmium aureis litteris Ioui capitolio dicata.

De spectaculis per eū editis & libertate eius ad populum.

Spectaculorum plurima & uaria genera edidit:Iuuenales.circenses:scœnicos ludos:gladiatorium munus. Iuuenalibus senes quoque consulares

PHI. Quadragenis: q̄dragenis.hoc idē Cor.tacitus sic scribens plebei cōgiariū q̄drigēi nūmi uiritim dat. Quibusdā qngena:scribit tacitus qngēa sestertia ī singulos annos oblata fuisse a nerone ualerio messalæ:quibꝰ īopiā īnoxiā sustentaret:Aurelio quoq̧ cotte & aterio Antonino annuā pecuniā statuit priceps nero q̄uis ꝑ luxū habitas opes dissipassent. Menstruū gratuitum sine ꝓcio frumentū unius mēsis ex argitiōe neroniana datū militibus cohortiū ꝓtorianarum significat.qdā exponūt menstruū nō tā unius mensis:q̄ in singulos mēses datū frumētū sine ꝓcio ꝓtorianis cohortibus utpote nobilioribus & ad custodiā pricipis excubāntbus. Nescire lrās:seneca li.ii.de clæmētia se maxīe cōpulsum esse hac una Neronis uoce ait ut de clæmentia scriberet: quā appellat uocē generosam dignāq̧ quā audirent oēs gētes:quæ Romanū īperiū colunt:quā uocē ait in cōcionē omniū mortaliū eē mittēdā.in cuius uerba principes regesq̧ iuramentū faciant:quā uocē appellat publicā generis humāi īnocētia dignā nā cū burrus ꝓfectus cohortiū uir egregius:ī latrōes duos animaduersurus eēt exigebat nerone:ut subscriberet in quos & ex q̄ cā animaduerti uellet:hoc sæpe dilatum ut aliquādo fieret īstabat.tandē nero inuitus suito cū carthā ꝓtulisset traderetq̧ exclamauit.uellē nescire litteras hoc autē ideo dixit ne cogereť subscribere libellū pertinētē ad suppliciū capite dānatorū. Memoriter salutauit:in hoc laudāda Nerōis memoria est nō minus:quā cyri.q noīatim oēs in exercitu suo milites appellauit:nec minusquā.L.scipionis q po.ro.nominatim alloquebať:nec minusquā themistoclis:q oium ciuiū noīa memoriter tenuit. Subīde:frequēter. Cū meruero:uox plena sūmissæ ciuilitatis:tanq̄ nō mereref:ut sibi a senatu gratiæ agerenť:cū nullū adhuc beneficiū cōtulisset ī senatū. Cāpestres exercitationes: q̄ī in cāpo martio exercebanť.de exercitatiōībus cāpestribus diximus supra satis ac sup. Admisit & plebē specimen signūq̧ est comitatis in principe exhibere se in publico & ab exercitationibus suis non excluderē populū spectatorē:cōscientia eni scelerū nimirū fuit illa:quæ pria nos docuit ianitores apponere ne flagitia nostra uulgo noscitarenť.sed bonus princeps nihil nō agere pōt in ꝓpatulo:cū nihil agat reprensibile.

Laus dicti neroniani

Vellem nescire litteras

Memoria cyri & themistoclis

Aureis litteris:ob excellētiā fauorēq̧ popularē.scribit plinius tria chilōis lacedæmōii ꝓcepta delphis cōsecrata fuisse litteris aureis. Iuuenales:a iuuene iuuenales ludos deriuari nomē ostēdit.nā ut ait prisciāus in.iiii.a iuuene iuuenalis deduciť & iuuenalis:uidēturq̧ fuisse pro salute iuuenū īstituti ludi iuuēales sicut olim plebei pro libertate plebis facti:uel qa a solis iuuēibus celebrāť.Nero nō solū iuuenes:sed senes & uetulas cōtra ritū iuuēaliū exhibuit ad lusum.de his scribit hæc tacitus.īstituit Nero ludos iuuenaliū uocabulo ī quos passim nomina data nō nobilitas cuiq̄.nō ætas aut acti honores īpedimēto:quo minus latini græciue histriones artē exercerēt.refert iulius capitolinus gordianum edisse ludos scenecos & iuuenalia ꝑ quadriduum:de his sidonius.iam famæ iuuenalibus peractis.

Iuuenales ludi

M.AN. Papiæ legis:q̄ papia lex eēt suo loco diximus:fuit & alteꝝ papiæ legis caput quo cauebatur nō q pegrīus eēt ciuitatē fraude usurpet. Mēstruū gratuitū:ut quū singulis mēsibus accipent unius tantū &

nõ omniũ gratuitũ daret:aut frumẽtũ gratis ab eo cõſtitutũ accipias & ut magis gratificaret̃ idipſm menſtruũ. Neſcire lĩas:ne ad hmõi cogeret ſubſcriptionẽ:Anneus ſeneca burrus iqr pfectus tuus uir egregius & tibi pricipi notus exigebat a te ut ſcriberes ĩ quos & ex q̃ cã aĩaduerti uelles hoc ſæpe dilatũ ut aliogn fieret iſtabat ĩuitus ĩuito quũ chartã ꝑtuliſſet traderetq́ꝫ exclamaſti uellẽ neſcire lĩas:o dignã uocem q̃ audirẽt oẽs gẽtes:q̃ romanũ ĩpiũ colũt. Cãpeſtres exercitatiões:dũ ĩ cãpo aut Gymnaſio exercerẽt̃. Iuuenalibus:qbus iuuenes tm̃ oportebat ĩtereſſe ſed ſenes & anus a Nerõe nouo exẽplo recepti: Capitolius iuuenalia ait & ſcænicos ludos per quatriduum de ſuo edidit.

anuſq́ꝫ matronas recepit ad luſum. Circenſibus loca equiti ſecreta a cæteris tribuit. Cõmiſitq́ꝫ etiam camellorum quadrigas ludis:quos pro æternitate imperii ſuſceptos appellari maximos uoluit. Ex utroq́ꝫ ordine & ſexu pleriq́ꝫ ludicras ptes ſuſtiuerũt. notiſſimus eques Romãus elephanto ſup ſedẽs p Catadromũ decucurrit. Inducta eſt Afranii togata:quæ incendium ſcribitur:conceſſumq́ꝫ ut ſcænici ardentis domus ſuppellectilem diriperẽt:ac ſibi haberẽt ſparſa & populo miſſilia omnium rerum per omnes dies ſingula quottidie millia. Auiũ cuiuſq́ꝫ generis multiplex penus theſſeræ frumentariæ:ueſtis:aurum:argẽtum:gẽmæ:margaritæ:tabulæ pictæ:mãcipia:iumẽta:atq́ꝫ etiã manſuetæ feræ:nouiſſimæ naues inſulæ agri.

Lex ſpectaculorum

PHI. Loca equiti ſecreta:lege roſcia ĩ ſpectaculis theatralibus ordo eqſter ſpectabat ſepatus a popularibus:cui q̃ttuordecĩ gradus erant aſſignati. Nero uoluit ut ĩ ludis quoq́ꝫ circenſibus loca tribuerent̃ eqtibus diuiſa ſeparataq́ꝫ a cæteris. Cor. tacitus. eodẽ anno Cæſar nero eqtũ romanoꝝ locos ſedilibus plebis anteposuit ante circũ. nãq́ꝫ ad eã diẽ ĩdiſcreti ibãt:qa lex roſcia nihil niſi de q̃tuordecĩ ordinibus ſanxit. Eqti:ordini eqſtri. Commiſit:uerbũ ẽ ſpectaculis exhibẽdis accõmodatũ quo ſupra diximus. Camelorũ q̃drigas:ut nõ ſolũ q̃drigæ equorũ ĩ circẽſibus currerẽt ſed ẽt cameloꝝ. camelos iter armẽta paſcit oriens:qui eqtatu fungũt̃ ĩ ꝑliis iumẽtoꝝ uero dorſo:qbus uelocitas eſt iter equos.

Cameli

Ludi magni maximi

Ludis:ſcenicos ĩtelligit & theatricos. Appellari maxios:cũ ludi Romãi alio noie magni appellarent̃:nero ſuos ludos tanq̃ nobiliores uoluit maximos nũcupari. & ita uidet̃ alluſiſſe ad nomẽ magnoꝝ ludorũ.

Catadromos

Ex utroq́ꝫ ordine:ſenatorio & equeſtri. Sexu:uirili & fœmineo. Ludicras ptes:ſcẽicã & hiſtrionicã diſciplinã pegerũt:qđ ꝓbroſum erat famoſumq́ꝫ apud romãos. Catadromũ:græci catadromõ uocãt:qđ latine decurſoriũ dr̃ poſſumus. κα τ α χ ρ ό μ έ ω eni decurro & κα τ ά λ ρ ο μ ῆ diſcurſio ſignificat̃:decurſionẽ autẽ p catadromũ nõ ſine piculo fuiſſe ſignificat iuriſcõſultus ĩ titulo de actiõibus empti. ubi ait. nã ſi periculoſam rẽ ante uẽditionẽ facere ſolitus ẽ:culpa tua id factũ eẽ uidebit̃. puta enĩ eũ fuiſſe ſeruum:q p catadromũ deſcẽdere aut ĩ cloacã dimitti ſolitus eẽt idẽ iuris erit.

Togatæ

Afrãii togata:ſupra explicauimus togatas dici fabulas:q̃ ſcriptæ ſũt ſecũdũ ritus & habitus hoium togatoꝝ. i. romãoꝝ:ſicut græcas fabulas ab hitu palliatas priſci noiauerũt ĩ togatis ãt ſcribẽdis excelluit afranius poeta:q tamẽ argumẽta iqnauit puerorũ fedis amoribus:ita mores ſuos faſſus. auctor Qui. in. x. hic ab oratio decẽter dictũ eſt. dr̃ afrani toga cõueiſſe menãdro & ab auſonio:quã toga facũdi ſcenis agitauit afrãi:ĩter afrãi togatas fabulas una fuit nominata ĩcẽdiũ ab argumẽto:ſicut olĩ nõnulli ĩcẽdiũ phaetõtis ſcripſiſſe ꝓdunt̃:& lucãus cõdidit iliaconſtĩ: quo poemate ĩcẽdiũ troiæ cõtinebat̃. Domus ardẽtis:ita erat argumẽtũ fabulæ:ut domus ĩcẽdio flagrãs ĩduceret̃. nero pmiſit ut ſcenici hoc eſt hiſtriones ſuppellectilẽ direptã ex ĩcẽdio illo ſcẽico ſibi haberẽt.

Maſſilia

Sperſa miſſilia:ſolẽt pricipes & magiſtratus mittere ĩ uulgus numos & alia q̃ miſſilia nolamus q̃ ſiũt occupãtiũ ut ſcribũt iuriſcõſulti:ſupra de ſparſiõe miſſiliũ diximus abũde. Sĩgula milia auiũ cuiuſq́ꝫ generis: uidet̃ hic faciẽda diſtictio:ut ſenſus in ſingulos ludoꝝ dies ſparſa eẽ ſingula auiũ milia ex quocũq́ꝫ genere auiũ. mox ſubiũgẽdũ ẽ multiplex penus. ſ. ſperſum ẽ. Multiplex penus:eſculẽta & poculẽta noie penoris intelligi notiſſimũ ẽ. Cicero penus eẽ omne:quo ueſcunt̃ hoies:q geſtãt penus penatores dicti ſunt a. M. catõe: in notis ſerui nõ pauca a nobis ſup penu ſcripta ſũt. Quidã codices habẽt multiplex gẽus qđ nõ conuenit.

Penus
Penatores

Exarmatæ feræ
Mãſuetarii
Cicurare

Teſſeræ frumẽtariæ:repete q̃ annotauimus ĩ auguſto ſup teſſeris frumẽtariis ne eadẽ ſæpius dicãt̃. Naues ĩſulæ agri:nõ ĩtelligo hæc ĩ populũ ſparſa fuiſſe:nec enĩ poſſibile eſt:ſed teſſeras:q̃s qcũq́ꝫ occupaſſet:illi mox dabãt̃ naues & agri ꝓut nota teſſeræ ſignificabat:ſicuti ſpargebant̃ teſſeræ frumẽtariæ: p qbus ſumma frumẽti notata accipiebat̃. ĩſulæ aũt ĩ hoc loco ſignificãt̃ domus de qbus alibi ſatis ac ſup. Mãſuetæ feræ:exarmatas feras lãpridius appellat:q ſint mãſuefactæ p mãſuetarios. ita enĩ dicũt̃ magiſtri mãſuefaciẽdi feras. iulius firmicus i. viii. metheſeos:oriẽte ſeptẽtrione nati erũt mãſuetarii feraꝝ ideſt q urſos uel tauros depoſita feritate hũanis cõuerſatiõibus ſociẽt cicurare dixit antiqtas mãſuefacere:& ideo dictũ. cicur ĩgenium obtineo pro mãſuetum:& Cicero cicures nominauit beſtias:quæ nõ ſint feræ.

Cicur ingẽnium

M. AN. Secreta a cæteris:ordinibus ſcilicet ſed in circẽſibus ludis id nũc datum accipias antea equites fuerãt id cõſecuti ut ipſi ordini. xiiii. ĩ theatro uacarẽt gradus. Cameloꝝ q̃drigas:ut cameli quadriuges q̃drigarũ more currerent. Ludicras partes:hiſtrionicas. Catadromum:decurſionis ſtadium. Affrãi to-

gata:fabula ſcilıcet Fabius Quintilianus togatis excellit Affranius utināq̄ nō inq̄naſſet argumēta puerorum fedis amoribus mores ſuos faſſus:ſunt togatæ romāorum fabulæ ut græcorum palliatæ Varro eſt auctor: utrūq̄ nomen a peculiari gentis habitu deductū ſuntq̄ togatarū quatuor genera prætextatæ:Tabernariæ Atellanæ:planipedes unū atq̄ alterū genus a perſonarum qualitate ſectū tertiū a loco:nouiſſimū ab habitu plano enī pede ideſt nudo proſceniū earū actores intrabant quū q tragœdias agerent coturnis īgrederentur. Ardentis domus:ex fabulæ argumēto ita repſentatæ. Miſſilia:mūera q̄ a principibus uulgo ſpargebant̄ uelaria linea odores unguēta & alia his ſilia ac īterdū maiora qd ex iis q̄ ſequunt̄ pōt ītelligi. Sigula quotidie milia:ex ſingulis generibus ſingula millia. Teſſeræ frumētariæ:īciſæ.ſ.aut certa ſūma notatæ qd teſſeræ eēnt alio ē loco ſignificatū. Naues īſulæ:agri:hæc ut alia q̄dā certe ſpargi nō potuerūt niſi notata noīa aut tabellis figurata in populū ſparſa accipias atq̄ illis ipſis q eas adepti eſſent ex fide repreſentata poſſent & ſigilla earum rerum in uulgus miſſa uideri ſed ſuperior ſnīa ſimilior eſt uero.

Itē de ſpectaculis & uñ ea ſpectauerit:& aliis geſtis eius.

HOs ludos ſpectauit e pſcenii faſtigio:mūere qd in amphitheatro ligneo ī regiōe martii cāpi ītra ānī ſpaciū fabricato dedit:neminē occidi ne noxiorū qdē. Exibuit aūt ad ferrū ēt q̄dringētes ſenatores:ſexcētosq̄ eq̄tes Ro. & quoſdā fortūę atq̄ exiſtimatōis integræ:ex hiiſdē ordinibus cōfectoresq̄ ferarū & uarię harenæ miniſteria. Exibuit & naumachiā marina aq̄ īnantibus beluis. Itē pyrrhicas quaſdā e numero epheborū quibus poſt edictā operā diplomata ciuitatis Romanæ ſingulis obtulit:inter pyrrhicarū argumēta:taurus paſiphaen ī ligneo iuuēcę ſimulacro abditam iniit:ut multi ſpectantium crediderūt.

proſceniū

PHI. Ex pſcenii faſtigio:proſcēiū auctore diomede dicimus locū q eſt ante ſcenam:pſceniū ītroibāt actores tragœdiarum cum cōturnis.comedi uero cū ſoccis:ubiq̄ fabulas agebant:maro.i.ii.georgicorum ueteres ineunt pſcenia ludi. Mūere:ſpectaculo gladiatorio. Amphitheatro ligneo curio funebri patris munere fecit e ligno non amphitheatrū ut nero:ſed theatra duo ampliſſima cardinum ſingulorum uerſatili ſuſpenſa libramento:quæ cornibus inter ſe coeuntibus faciebāt amphitheatrū:& poſt meridiāis horis gladiatoria ſpectacula illic edebant̄:plinius Romani populi furorē demirat̄:qui auſus ſit ſedere ludoſq̄ ſpectare tā īfida īſtabiliq̄ ſede:periturus momento aliquo luxatis machinis.hæc nimirum fuerūt illa Caii curionis munera:de quibus loquit̄ Cicero in illa epiſtola:nempe ſtudiū nō defuit declarādorum munerū tuo noīe. Ad ferrum:ad pugnā gladiatoriā. Quadringētos ſenatores:Cor.tacitus.ſpectacula gladiatorum idē annus habuit pari magnificētia ac priora.ſed fœminarū illuſtriū ſenatorūq̄ plures fœdati ſunt.hic exiit illud ſatyrici poetæ:quāti ſua funera uendant:qd refert.uendunt nullo cogente nerone. Fortūæ itegræ:opulentos & auctoritate magna pditos illibatæq̄ exiſtimationis. Ex hiiſdem ordinibus:ſenatorio & ęqueſtri ordine. Cōfectoresq̄ ferarum:cōficere interdū ſignificat frangere & trucidare.inde cōfectores ferarum dicti:qui feras pugnando īterrimunt atq̄ confringūt:hic lucilius confectores cardinū dixit effractores.flauius uopiſcus uſurpat cōfectores pro īfectores tinctoresue colorum:qui alio noīe offectores nominātur.ſic.n.ſcribit in Aurelianos:miſſis diligētiſſimis cōfectoribus requiſiuerunt tale genus purpuræ.de multiplici ſignificātia huius uerbi cōficio ſcribit nonius macellus.tradit iulius firmicus eos:qui in horoſcopo habuerint caniculæ ſydus depugnaturos eē cū feris publico ſpectaculo. Harenæ miniſteria:miniſtros ſeruientes in arena ſpectaculorum.a qua harenarii dicti:q in harena depugnant:quos naſci autumat iulius firmicus ſob ſydere caniculæ. Naumachiā:naualem pugnā.

Theatra lignea curionis

Munera curionis

Confectores

Harenarii

Marina aqua:quā.ſ.induxerat ex mari pximo intra naumachiā. Innātibus beluis:quales ſunt crocodili & hippopotami:quos olim Mar.ſcaurus oſtēdit euripo tēporario ludis ſuæ ædilitatis:martialis quoq̄ laudans Cæſaris ſui naumachiā ſcribit feras ignotas ēt ipſi thetidi exhibitas fuiſſe. Pyrrhicas:relege quæ nō incurioſe ſcripſimus in iulio cæſare ſuper pyrrhica ſaltatiōe. Epheborū:ephebia prima ætas adoleſcentiæ eſt.adoleſcentia uero extrema pueritiæ:auctor dōatus.phebū ephebū ueluti per annominationem appellat ſidonius.cenſorinus ephebos ſeparat ab exephebis:tanquā ephebi dicantur in ſexto decimo ætatis āno: exephebi uero ultra illud tempus appellētur.Inde ephebeū dictū palleſtræ membrū in quo ephebi exercētur:de quo uictruuius in.y.ſic inq̄t in duplici porticu collocētur hæc membra ephebeū in medio:hoc aūt eſt exedra ampliſſima in libro ſecundo machabeorum ephebia fœminino genere dicitur:ubi ſcriptum eſt. gymnaſium & ephebiam ſibi conſtituere. Editam.exhibitam nauatamq̄ in pyrrhicis ſaltationibus. Diplōata:uulgus appellat priuilegia & bullas. Iniit paſiphaen: martialis id ſpectaculi gēus a cæſare ſuo exhibitum fuiſſe ſignificat his uerſibus.iunctam paſiphaen dicteo credite tauro. uidimus:accepit fabula priſca fidem paſiphaes aūt hiſtoria fabuloſa in triuialibus ludis quotidie memoratur:quemadmodum.ſ.icluſa ſimulachro uaccæ:quod dedalus fabricauit cum tauro adamato concubuit.ex quo coitu minotaurum fertur genuiſſe.inire autem eſt coire.unde & initus cohitus de quo in auguſto ſatis diximus.ſentire uidet̄ tranquillus in repreſentanda fabula paſiphaes uerum taurum coiſſe cū fœmina:q̄ inſtar paſiphaes incluſa intra

Ephebia

ephebei

ephebeum

Inire coire

initus

coitus

simulacrũ uaccæ excepẽrit taurũ coeuntẽ.i deuteronomio pcipit si fœmia coiuerit cũ iumento:ut morte moriat.ex quo colligimus illis quoq; sanctis tẽporibus fuisse fœmias ipudicitia obscena pollutas:appetenteslq; prænimia libidinis uredine coitus belluini:ut uerũ uideri possit matronam summatem sitiẽter appetiuisse concubitum cũ apuleio in asinum deformato:sicut ipse festiuiter denarrat. Fœmina coierit cum iumẽto

M.AN. Proscenũ:Ver.& ueteres ieunt,pscenia ludi sunt ut Seruius interpretat' ,pscænia pulpita ante scenã i qbus ludicra exercebãt. Hos ludos:quoq; maximos appellari uoluit. Ad ferrũ:ad gladiaturã: liue.ferrũ est quod amãt. Fortũæ & existimatiõis itegre:qsi dicat neq; iopia cõpulsos neq; ulla ad id tempus ignominia notatos. Ex eisdẽ ordinibus:senatorio & equestri.Iu.Popul frons durior huius.Qui sedet & spectat triscuria patriciorũ plãipedes audit fabios ridere põt qui mamercorũ alapas.Quãti sua funera uẽdat.Quid refert uẽdũt nullo cogẽte Nerõe Nec dubitãr censi prætoris uẽdere ludis:unde colligit.Nerone cogẽte patricios in arenã productos quũ Trãqllus pmio & illecebris a Nerone allectos inucre uideatur cui eo libẽtius quã Satyro accedo quo ambitiosius Nerõis studiũ in oĩum ordinũ fauore sibi cõcilian do ab initio sui pricipatus fuit. Marina aqua.in uaticão fuit naumachia illa ut Cornelius docet:nec multo post magna ps eius mortis naumachia dicta ẽ. Pirrichas:saltationes. Diplomata:tabellas sũt.n.diplomata pugillares seu tabellæ qbus lrẽ scribi cõsueuere qd ipsa tñ noĩs demõstrat:Græci diplõ duplũ dicũt.

Pasiphaen.tanq̃ pasiphaen. Ver.Exultat Amazon:id tragici cõcubitus argumẽtũ sub Domitião repñtatũ ẽ.Mar.significare:iũctã pasiphaen dicteo credite tauro.Vidimus accepit fabula prisca fidẽ:fuit illa miois uxor captaq; tauri amore cũ eo cõcubuit:uñ miotaurus ortus Ver.Et fortũatã si nũq̃ armẽta fuissẽt pasiphaen niuei solat amor iuueci & rursus:ueneris mõumta nefãdæ miotaurus iest philocorus uiq; fuisse scripsit apd mioẽ potẽtia & uiribɔ isignẽ quẽ Thesus certamie uicerit eũ rumor erat cũ pasiphæ cõcubere.

Icarus prio statim conatu iuxta cubiculũ eius decedit:ipsumque cruore respersit:nã praro præsidere cæterum accubãs primum paruis foraminibus:deinde toto podio adaperto spectare consueuerat. Instituit & quinquennale certamen primum omniũ Romæ more græco triplex:musicũ:gymnicum equestre: quod appellauit neronia.dedicatisq; thermis atque gymnasio. Senatui quoque & equiti oleum prębuit. Magistros Toti certamini præposuit consulares

PHI. Icarus decidit:nullus uł mediocriter lrĩs triuialibus ĩbutus ignorat historiã siue fabulã icari dedalei:quã scribit. Ouidius i secũdo de arte & in.vii. metamorphoseos.diodorus i.v. bibliothecæ refert dedalũ minois irã formidantẽ ex isula creta effugisse auxilio pasiphaes nauem ad effugiẽdũ accomodãtis. post dedalũ icarus quoq; filius fugiens cũ isulã quãdã peteret ĩ mare decidẽs periit.a cuius noĩe in icarus ab icario

sula dicta est icaros:& mare icariũ nũcupatũ:fabulæ tradũt dedalum alas summa arte fabricasse:quas cera cõpactas sibi filioq; annexuit:sed icarus dũ p ĩprudẽtiã altius iter adolescẽs peteret solis estu cera liquefcẽte laxatisq; alarũ iucturis ĩ mare decidit:dedalus ad sicilia peruenit ĩcolumis.auctor est plinius uela nauiũ ab icaro inuẽta fuisse malũ uero & antẽnã a dedalo q fabricã quoq; materiã primus inuẽit:& in ea serram asciã glutinũ terebrã & perpẽdiculũ.igit' icarus iductus ĩ fabula ex argumento pyrrhicæ decidit nõ tam simulato lapsu q̃ uero casu. Ipsum neronẽ. Eius:neronis. Perraro pŝidere consueuerat:qui præfecti sunt spectaculorum hi præsidere dicunt':nero raro præsidendi officio fungebat':sicut ẽt augustus solebat substituere:qui suã uicem pŝidendo in spectaculis fungerent'. Toto podio:podiũ pulpitum esse significat uitruuius i.v.de architectura.cuius altitudinẽ præscribit.quod autẽ ex podio ludi spectarentur satis idicat uel ille satyrici poetæ uersus.omnibus ad podiũ spectãtibus.scribit spartianus ĩ seuero.quod die circẽsium uictoriola gypsea uento icta de podio stans decidit & humi cõstitit. Quinquẽnale certamen:ut singulis qnquẽniis certamẽ triplex hoc ẽ musicoꝝ gymnicorũ & equestræ exhiberet':sicut apud græcos exhiberi qnquẽnalia ludicra solebãt.unde scripsit strabo.in.v.geographiæ neapoli agona quinquẽnalẽ musicum & gymicũ complures p dies celebrari solitum:q agon illis certaminibus sacris erat emulus.quæ per græciam clarissima celebritate gerunt'.cor.tacitus de hoc certamine neroneo istituto sic scribit:nerone quartũ cornelio cosso consulibus qnquẽnale ludicrũ istitutũ est ad morẽ græci certaminis. Neronea:a nomine suo neronea certamina q̃ quinquẽnalia istituerat dici uoluit. Thermis:eusebius chronographus,thermæ inquit a nerone ædificatæ.quas neronianas appellauit de:qbus epigrammatarius poeta:qd nerone peius:qd thermis melius neronianis.& papinius ĩ siluis thermas neronianas significat scribẽs nerõea nec si modo lotus ĩ unda hic iterum sudare neget. Gymnasio.Cor.tacitus.gymnasium eo ãno dedicatum a nerõe. Oleum præbuit:oleum a nerone præbitũ equiti ac senatui græca facilitate scribit.Cor.tacitus:apud quẽ mendosa dictio est:nãq; pro oleum passim legitur oletũ.quod autẽ oleo uteret' ĩ gymnasio luctatores & gymnisticam exercentes habũde docet ut ille uersus maronianus.exercẽt patrias oleo labente palestras nudati socii.& plinius noster eleganter de oleo scribẽs ĩ.xv.dixit usum eius ad luxuriam uertere græci uitiorũ omnium genitores in gymnasiis publicando:Quintilianus palestricos dãnat qbus pars uitæ ĩ oleo pars ĩ uio cõsumitur:qui corporum cura mentẽ obruerũt:seneca quoq; in epistolis moralibus ait.luctatores & totã

Icariũ mare

Quinquẽnale ludicrum

Thermæ neronianæ

Oleũ ad gymnasiũ

palestrici

oleo & luto constãtem scientiam expello:cur autẽ oleo uterenť causa esse uideť:qa oleo natura est tepefacere corpus & cõtra algores mũire.hinc dixit idem plinius in.xxiii.omni oleo mollit corpus:uigorem & robur accipit idem ait in.xiiii.duo sunt liquores corporibus humãis gratissimi intus uini foris olei.

M.AN. Icarus:de pẽnis & casu icari notissima fabula:Oui.pluribus criminibus ẽ rẽ tetã executus.Iu.& mare pcussum puero fabrũq; uolãtẽ. Eius:Neronis. Raro præsidere:ut tũc quoq; haud præsedisse itel ligas. Accubãs:& icirco iuxta cubiculũ dixit. Toto podio:unde spectabat.Iuue.Et oĩbus ad podiũ spectãtibus. Adaperto:patefacto. Dedicatis thermis:post thermarũ dedicationẽ spartianus in ea pte urbis Nerõis thermãs fuisse ait ubi postea alexãdrinæ thermæ fuerũt circa Eustachii ædẽ & flaminiũ circũ siue agonẽ Oleoũ & ad thermaꝵ ĩ qbus erãt balnea & ĩ palestræ usum:Quod in balneis ungereť.Iuue. Carmẽ demõstrat:pp qđ Romæ quũ bocare nemo lauať quũ de oleo interim loqueretur in palestra quoq; ungi solitos.Lucanus plane significat perfundit mẽbra liquore hospes olympiacæ seruato more palestræ.

sorte prętorũ:deinde in orchestrã senatũ descendit & orationis quidẽ carminisq; latini coronã de qua honestissimus qsq; contẽderat:ipsorũ cõsensu cõcessam sibi recepit Citharæ autẽ a iudicibus ad se delatũ adorauit:ferriq; ad Augusti statuã iussit:Gymnico qđ in septis edebat Iter buthysiæ apparatũ barbam primã posuit conditã in auream pysidem & præciosissimis margaritis adornatã capitolio consecrauit. Ad athletarũ spectaculum iuitauit & uirgines uestales:qa

PHI. Sorte ptorum:sensus ẽ certamini neroneo pposuit nero cõsulares moderatores ea sortitiõe:qua prætores spectaculis p. esse cõsueuerũt in libro annotationum docuimus:& alibi apud trãqllũ explicauimus:queãdmodum ad officiũ ptoꝵ ptinebat exhibitio spectaculoꝵ qdã codices nõ sorte habent:sed sede:qđ placet ut sit sensus:pfectos ludi neroniani sedisse in his sedibus ĩ qbus ptores q psumit ludis sedere cõsueuerãt:q sorte redẽptoꝵ legũt in libros de corruptis exẽplaribus factos inciderũt neq; ex tali lectione nõ solũ uerus sed nec qdẽ uerisimilis sensus elicit. Oratiõis carminisq; latini:hoc satis ostẽdit musicũ certamẽ:nõ minus ad poetas oratorẽsq; esse referẽdũ:q̃ ad cytharistas:in quo corõa uictoriæ Neroni ipsi perinde ac uictori cõcessa fuit cõsensu decertãtiũ.de quo hæc tacitus eloquẽtiæ nemo prima tulit:sed uictorẽ eẽ Cæsarẽ pnũciatũ. Cytharæ.extrisecus subintelligẽdũ ẽ coronã:de qua sic scribit eusebius.nero romæ in cytharistarũ agone cõtẽdẽs cunctos supat. Gymnico:certamine:in quo nudati corpora exercebãt. In sceptis:scepta ĩ cãpo martio fuisse supra docuimus:qbus porticus addidit agrippa.unde agrippina septa a doctis noianť. Buthysiæ apparatũ:buthysia dictio græca ẽ significatq; magnũ sacrificiũ:qlis ẽ hecatõbe & imolatio maioꝵ hostiaꝵ.græci.n.rebus magnis assueti sũt pponere hãc pticulã.bu.a magnitudine.s.bouis & maiestate sicut festus põpeius.& Mar.Varro pdiderũt.ide grãdes.pueros bupedas appellãt bulimon magnã famã. busicõficũ mariscã:corrigẽda est obiter dictio mẽdosa apud festũ pompeiũ:nã marescãficon in oĩbus pariter codicibus a doctis indoctisq; perinde legiť:cũ legẽdũ sit murliscã cũ &.n.p diuisionem dictionũ perperã factam:qđ erat primæ dictioni copulãdũ.id ĩsequentẽ procliuiter trãslatũ ẽ corrupto & uerbo & sensu.uult.n.significare festus.busicõ a græcis dici mariscãficũ:q̃ haud dubie magna erat & grãdis.unde senetio ille declamator:q oĩa grãdia pbabat ficos nõ edebat nisi mariscas:qa.s.grãdes sunt. sed ut ad buthysiã reuertamur græci tysiã dicũt sacrificiũ & pponẽtes bu significãt magnũ sacrificium.& plutarchus buthytas appellat sacerdotes:ubi ait ĩ apophthegmatis q agesilaus erat ἐφεστὸσ βουθυτῶν hoc est pfectus buthytaꝵ.i.sacrificãtiũ.autumat porphirius ille christianæ sectæ oppugnator.acerrimus thysiã ideo dici sacrificiũ:qa ex herbis antiqtus sacrificabãt:a quaꝵ exhalatiõe q̃ græci thymiasin dicunt: thysiã quoq; deriuari asserit:subiũgitq; nõ recte thysiã capi pro illo cultu atq; sacrificio:qđ sanguie hostiarũ celebrať. Barbã primam posuit.mos fuit antiquoꝵ:cũ primũ primã barbã deponebant & crines tondebãt:ut ea numini dicarent:sicut apud papiniũ & martialẽ carinus domitiani libertus consecrat comam esculapio.& ita nero primã barbã cõditã ĩ pyxide aurea cõsecrauit ioui capitolio. Pyxidẽ:pyxides:ut docet Quinti.ĩ.viii.cuiuscũq; materiæ sũt:quaꝵ usus uariis rebus ẽ accõmodatus.in his uenena ĩ his medicamẽta cõtineť:de pyxide ueneni celiana disserit Ci.in orõne pro celio:apud lactãtiũ snĩa est illa puerbialis:medicoꝵ tituli remedia habẽt:pyxides uenena.dimiutiuũ pyxidis ex pyxidula.Cor.cẽsus in sexto liqdũ collyriũ pyxidicula seruať.a pyxide fit pyxidatus:significatq; ad effigiẽ pyxidis ĩ cõmissura formatum plinius ĩ.xxxi.cõmissuris pyxidatis. Athletaꝵ spectaculũ:hoc quoq; ad gymnicũ certamẽ referẽdum est.

Septa
agrippina
buthysia
bupedes
Bulinos
correctus
locus grãmatici
Marisca
ficus
Thysia
buthytæ
porphirius
oppugnator christianorum
pyxides
pyxidicula
pyxidatus.

M.AN. Sorte redemptorũ:uel redemptoribus ludoꝵ sortitionẽ habentibus qui e consularibus certamini præponi deberent:uel iidẽ cõsulares qui ludorũ redemptores essent inter se sortiti qs eorũ ludis præsideret. In orchestram senatumq;:idest in cõsessum patrũ q ex orchestra spectabunt qđ in theatro orchestra esset supra significauimus sed uide ne scœnã sit potius legendum:ut sit ordo & sensus per orchestram in scœnam eloquentia certaturus descendit. Orationis latinæ:ad Græcæ differentiam. Latini certaminis:ut nõ pedestri tãtũ sed equestri quoq; oratiõe certatum intelligas. Conatam:Aureum tali quidẽ se papinius coronatũ testatur:Quum modo germanas acies modo daca sonantem:Prædia palladio tua me ma

nos induit auro. Citharæ:coronam quā Martialis quernā fuisse significare uidet:O cui tarpeius licuit.cō
tingere q̄rcus.luce.an capitolinā deberet pollio q̄rcus sperare & fidibus promittere:q̄bus uerbis dat ītel
ligi uictores citharedis q̄rna corona dōari solitos & statim postea nec turpe putauit pro cithara uelare ca
put. Buthisiæ apparatu magni puto sacrificii Βου.n.in cōpositione augendi uim habet:ϑυσία sacrificiū:
hostiā uictimā significat. Aureā pisidē:bene aureā addidit nam pixis ab eo ꝙ græci Ἰυυπξῦ.buxū uocāt
dicta est : ex qua materia plurimū id uasis genus fieri cōsueuit. Capitolio cōsecrauit:capillū & barbā prio
resectā ueteres solēni quodāmō.dedicabant.Mat.hos tibi plebe uouet totos a uertice crines.Encolpus do
mini cēturiōis amor:papinius accipe laudatos iuuenis phœbeie crines.Quos tibi cæsareus donat puer.

olympię quoq̧ cereris sacerdotibus spectare conceditur.

De mithrydate rege per eum recepto & eius spectaculo.

NOn immerito inter spectacula ab eo edita & Tyri datis in urbē ītroitū rettulerim.Quē Armenię re ge magnis pollicitatiōibus sollicitatū quum desti nato per edictū die ostensurus populo propter nubilum di stulisset:produxit quo opportūissime potuit dispositis cir ca fori tēpla armatis cohortibus curuli residēs apud rostra triūphātis habitu:inter signa militaria atq̧ uexilla : & prio per deuexū pulpitum subeuntem admisit ad genua:alleua tūq̧ dextra exosculatus est:dein præcāti thiarā deductam:

PHI. Olympiæ:de agone:q̄ ī
honorē iouis olympii celebraba
tūr singulis q̄nquenniis alibi di
ctū ē:lege āt ꝓh bitū erat ut inq̄t
Lactātius statii ī̄terpres olympi
cū certamē spectare mulieres:ex
cipiebāt cereris antistitæ:q̄bus
ob sacerdotii maiestatē cōcede
bāt spectare ludos olympicos.ci
cero in uerrinis docet quemad
modū sacra cereris ꝑ mulieres ꝓ
batās ac uirgines cōficiebāt :hic
illud iuuenalis:pauce adeo cere
ris uittas cōtingere dignæ:tradit
plinius matronas in thesmopho
riis atheniēsiū castitatē custodiē
tes foliis uiticis quē græci agnō uocāt cubitus sibi sternere solitas:funt aūt thesmophoria sacra cereris : q̄
græce dr̄ thesmophora:q̄si legifera.prima.n.ceres leges īuenisse ꝓdit:sacerdos olympiade memorant a ꝓ thesmo
bo emylio:a q̄bus alcibiades execrationibus deuotus ē iubēte populo atheniēsi.una cereris antistita deuo phoria.
uere alcibiadē recusauit dicens ad se ꝑtinere offam supplicationū nō exectationū:Paulopost:idē illi olym
piade sacerdotes rursus alcibiadē resecrare coacti sūt:q eū deuouerāt:pilæq̧ illæ:in q̄bꝰ deuotio fuerat scri
pta ī mare ꝑcipitatæ. Tyridatis ītroitū:tyridates ut refert cor.tacitus.frater fuit uologesis ꝑthorū regis:
qui pulsus uictusq̧ a corbulone exercitus romani ꝑfecto:colloq̄o locū diēq̧ poscit.quo ī̄petrato placuit ut
tyridates deponeret aꝑ effigiē neronis diadema:qđ regiū insigne:ē nec nisi manu neronis resumeret.& col
loquiū osculo finitū itaq̧ post paucos dies ꝓgressus tyridates ad effigiē nerōis curuli sede collocatam cesis
ex more uictimis sublatū capiti diadema imagini subiecit:acceptusq̧ est comiter epulis a corbulone.dein
de sicut pactus erat romā uenit laturus nouū de se cæsari decus:quē introeūtē romā nero ut honorificēti
us acciperet iussit auro opiri theatꝝ pōpeianū cuius rei auctor est pli.i.xxxiii.merito itaq̧ trāq̄llus tyrida
tis ītroitū utpote magnificēter exultū refert īter spectacula exhibita populo a nerōe. Destinato:cōstituto
publicatoq̧. Ostensurus populo scribit cor.tacitus oēm ciuitatē romanā fuisse effusam ad excipiendum
principē spectādūq̧ regē tyridatē:q accipiēdo armeniæ regno aduētabat:& hoc tꝑs delectū fuit ad dāna
tionē peti thraseæ & bareæ sorāi:q erāt uiuæ uirtutis simulacra.de q̄bus iuuenalis stoicus occidit bareā &
q̄le coronati ciuidiusq̧ bibebāt.ideo aūt illud potissimū tꝑs dānatiōi delectū fuit:ut occupatis circa exter
na regisq̧ introitū rumoribus intestinū scelus obscuraret:siue ut magnitudinē iꝑatoriā nero cede īsigni
um uiroꝝ q̄si regio facinores ostētaret. Circa fori tēpla.ut est tēplū castoꝝ tēplū iouis statoris q̄ erāt ī fo
ro. Curuli residēs:ī sella curruli sedēs.refert.Cor.tacitus tantū mō:quēadmodū tyridates nō Romæ sed De tyrida
in armenia deposuit diadema ad imaginē neronis:quā sedes curulis sustinebat. Triūphātis habitu : supra te
explicauimus q̄lis foret habitus triūphalis. Inter signa & uexilla:seiunctim diuisimq̧ hæc duo posuit:per Signa
inde ac dissimilia.sunt.n.signa legionū & pricipalia:ut aq̄læ.uexilla cēturiaꝝ.nāq̧ ut scribit Vegetius sin uexilla
gulis cēturiis singula uexilla cōstituerūt ita ut ex q̄ cohorte uel quota eēt cēturia ī illo uexillo lr̄is eēt ascri
ptū:qđ legētes milites a cōtubernalibus aberrare nō possent.liuius in.viii.auctor est sub uno uexillo fuisse
homines.c.lxxx.a uexillo uexillarius dictus.idē liuius.ordo sexagēos milites.duos cēturiones. uexillatum Vexilla
unū habebat.uexillationes antiq noīauerunt alas eq̄tū.autumat Cicero in oratore e uexillo factū eē uelū rius
fuga litteræ uastioris sicut inq̄t e maxillis & axillis male & alæ cōtrahunt cā aurium.nos uulgo uocitamus Vexillatio
uexilli ferū iusticiæ maximū magistratuū in nostra republica:quod an satis eleganter significanter ue dica nes
tur uiderint eruditi.cū uexillifer eo inclinatu dictus:sit quo signifer & aq̄lifer:q accipiunt pro portioribus Vexilli fer
baiulisq̧ uexilloꝝ signoꝝ & aquilaꝝ:quod munus est gregarioꝝ ac uilioꝝ. Per deuexū:inclinatum atq̧ iustitiæ
procliue. Admisit ad genua:utpote ad eas corporis partes:quas adorantes attingunt.genua.ut inquit pli Genua
nius in.xi.supplices tangunt.ad hæc manus tendunt.hæc ut aras adorant:genua misericordiæ consecrata adorantur
esse prodidit seruius grāmaticus & nos alibi retulimus. Tyara deducta:Nero remouit a capite tyridatis Tyara
tyaram imposuitq̧ diadema ut ita significaret se illū restituere in pristinam regiam potestatē.est aūt tyara

pileū qd in capite gerit sacerdos:quo antiq̄ p diademate utebant̄:ut idicat lactātius enarrans illud ex.viii. thebaidos.sustētare mau nec adhuc iplere tyarā:seruius quoq̄ maronianus iterps tyarā dicit eē pileū phrygiū.Hieronymus ad fabiolā de ueste sacerdotali scribēs luculētius explicatiusq̄ qualis sit tyara demōstrat cuius hæc sūt uerba rotūdū ē pileolū:quasi sphera media sit.& pars una ponat̄ in capite hoc græci & nostri tyarā.nōnulli galerū uocāt.nō habet acumē in summo:nec totū usq̄ ad cōas caput tegit.sed tertiā partē a fronte inopertā relinqt.tyara aūt & sacerdotes & pōtifices apud hæbreos uti solitos docet. Virgili.masculino genere protulit:ubi ait sceptrūq̄ sacerq̄ tyaras:olim semiramis mētita uirilē sexū tyara caput texit sicut historici pdiderūt:tyara āt peculiariter gestabatur a psis:quē lunatū a forma appellat sidonius cū ait in panegyrico flectit achemenius lunatū persa tyaram.

Lunatus tyara

M.AN. Olipiæ:olipia i piseo agrolocus i quo oli piaci ludi celebtabant̄.S.nec uero pisea tellus augeæ regno subiecta fuit i q̄ olipia ē. Cereris ele.f.cuius sacerdotis uox illa fuit siqdē iussa cū aliis alcibiade ut ipsū execrari respōdisse dicitur supplicationū ad se officia nō execrationū attinere:plutarchus ē auctor Tiridatis:accessus tiridatis ad urbē Cornelius & pli.meminerūt. Produxit:i cōspectū dedit. Dispositis circa fori tēpla:Cornelius idē inqt eques cōpositus per turmas & insignibus patriis hinc agminā legionū constitere:fulgentibus aqlis signisq̄ & simulacris &c. Curruli:sella idem auctor sedes effigiem Neronis sustinebat. Deuexum:accliue & quasi pendens:Hora.me quoq̄ deuexeri rapidus commures orionis illiricis notus obruit nudis:Ver.conexa Polus dum sidera pascer. Tiara:seruius phrygiū pileum tiaram interpretatur eo capitis insigni Reges & sacerdotes usi sunt.

diadema imposuit:uerba suppliciis interp̄tata p̄torio uiro multitudini pronunciante pductū i theatrū:ac rursus supplicantē iuxta se latere dextro collocauit. Ob quę imperator consalutatus:laurea in capitolium lata.

De Iano gemino per eum clauso.

PHI. Diadema:insigne regū: de quo copiose scripsimus in primo commētario ubi docuimus nihil aliud esse diadema q̄ fasciam:qua capita regū circūligant̄. de diademate ait sidonius diademate crinem fastigatus eas. Verba suppliciis:quæ erant barbara utpote hominis pthici. pthorū āt sermo iter scithicū medūq̄ medius ē:& utrisq̄ mixtus.auctor iustinus i.xli.epithomatis. In theatrū.f.pōpeianū:qd inaurari iusserat nero ad tyridatē magnificētet suscipiendū. Supplicantē:ad genua neronis manus porrigentē. Latere dextro:tanq̄ pte illa honoratiore. e cōtrario scribit xenophon cyrū solitū fuisse honoris cā cōniuas a latere sinistra iuxta se in mensa collocare: tanq̄ certiores fidelioresq̄ illos existimaretq̄ qui a pte cordis sinistra consisterent. Laurea in capitoliū:tradit plinius laurem in gremio iouis capitolini poni solitam. quotiens letitiā uictoria nouā attulisset. Ianū geminū repete quæ scripsimus in augusto de tēplo iani qd tpe belli patebat tēpore pacis claudebat̄.unde patulcius & clusius cognominabat̄.illud annotandū ideo ianum geminū uocari:qd p̄terita sciuerit & futura puiderit:uel q̄ superorū & inferorū ianitor extiterit: unde & bifrontē fingebant.qdā ianū solē demonstrari uolunt & ideo geminū q̄si utriusq̄ ianuæ cœlestis potētē:q exoriēs aperiat diē:occidēs claudat. in sacris ut inqt Macrobius inuocabatur ianus geminus:plutarchus in p̄blematis ianū ideo bifrōtē & geminū dici fingiq̄ autumat ppterea q̄ græcus fuit.& cum in italiam traiecisset linguam: simul cum uictu commutauit.uel potius italos id temporis barbaros & agrestes ab incomi incultoque uictu ad humanitatem traduxit uitamque cultiorem. scribit iulius capitolinus. gordianum aperto

Sermo parthorum

Coniuuæ a latere sinistro

Patulci clusius ianus geminus ianus geminus unde

Ianum geminū clausit tā nullo q̄ residuo bello.cōsulatus quattuor gessit:primū bimestrē: secūdum & nouissimū semestres:tertiū quadrimestrem:medios duos cōtinuauit:reliquos iter ānua spatia uariauit.

De more eius i iure dicēdo & sentētiādo & aliis gestis eius.

Iuris̄dictione postulatoribus nisi sequēti die ac p libellos nō temere respōdit. In cognoscēdo morē eū tēus:ut cōtinuis actionibus omissis singulatī q̄ q̄ p uices ageret:quotiēs āt ad cōsultādū sederet:neq̄ i cōmune qcq̄:neq̄ ppalam deliberabat. Sed & conscriptas ab uno quoq̄ sētētias tacitus ac secreto legēs qd sibi libuisset

tano gemio:qđ signū erat īdicti belli,pfectū esse cōtra psās cū exercitu īgēti. Cōtinuauit:nullo īteruallo: cū ex pscripto legis ānalis nemo cape possit eūdē magr̄atū īter.x.ānos. Tā nullo bello:sine respectu bellū ne eēt an pax. Reliquos:primū & nouissimū cōsulatū. Postulatoribus:postulatores a uariis petitiōibus dcī olim Cicero in cā uerris postulauit tp̄s ingrēdo℞ criminū in siciliā postulatores quoq; accipi p̄ñr p ac cusatoribus:cū postulare sit accusare ur añ dcm̄ ē. Per libellos.ut cōsultius circūspectiusq; rñderer rē age bar p libellos:qbus qđ sentimus planius explicamus:q̄ ore pnūciemus. Cōtinuis actionibus:moris fuerat ut agēdi dies priori postulatori prior ordinaret:& locus ad agēdū daret:ex quo fiebat ut altera cā agi non posset nisi pria absoluta.hoc cognosci licet ex uerrinis cicerōis:&.n.Cicero laborauit,ne rupilius siue oppi us a uerr̄ subornatus añ se cām ager̄ icipet:qa sic p īterpositā nouæ accusatōis de īdustria morā:ad alios cō sules uerris accusatio dilata fuisset.nero cōtinuas illas actōes omisit:q̄ prius dōec absoluerent agi cōtinēter solebāt:qb₉ accusatori.xx.dies ad accusandū lēi erāt cōstituti:totidēq; defensori ad rñdēdū. Peruices:ui cissim mō hāc cām cognosceret:mō illā. Ad cōsultādū sedebat:moris est:ut sedētes cōsultemus nō stātes. uñ uetus puerbiū ē.Romāus sedēdo uicit:cui accōmodari pōt illud plautinū:nimio plus sapio sedēs.serui us enarrās illud uirgilianū.turnus sacrata ualle sedebat.ingt sedere ē cōsiliū cape.sensus hic ē.nero cū sede ret in cōsilio sñias singulo℞ cōsiliario℞ iudicūq; exqrēs.nō id palam factitabat.sed a singl̄is cōsiliariis sñias cōscribi seorsum uolebat.deīde id quod sibi placuisset palā pnunciabat:tanq̄ ea foret sñia plurimo℞.

postulationes

.xx.dies legitimi ad accusandū

Romanus sedēdo uicit

M.AN. Diadema:regiū īsigne a græcis Χε ἀχηιᾶ:Χι ᾶλξῶ corono ē siue circūligo:Cor.a Trāqllo di uersus aliter:Tiridates īgr cæsis ex mor̄ uictimis sublatū capiti diadēa imagini subiecit hæc illū sub primū accessū fecisse Cor.ait quo apper diadematū ī cōspectū uēisse. Ianū geminū:pacis & belli argumēto ita ro mæ cultū pli.ait plutarchus est ingt eius tēplū Romæ duabus portis q̄ belli iamiā uocant.Oui.Bicipitē fa cit bina repente oculis.obtulit ora meis. Tam nullo q̄ residuo.q.d.indifferenter siue pax esset siue bellū. Medios duos:scdm & tertiū. Cōtinuauit:sine īntermissiōe gessit. Cōtinuis actiōibus:ad unā subītellige cā℞ attinētib₉. Admissis:ī curiā.

Sedere

perinde atq; pluribus idem uideretur pronunciabat. In curiam libertinorum filios diu non admisit:admissis a prioribus principibus honores denegauit. Candidatos qui supra numerum essent in solatium dilationis ac moræ legionibus præposuit. Consulatum in senos plerunq; menses dedit. Defunctoq; circa calendas Ianuarii: altero consulibus neminem substituit:improbans exemplum uetus Caninii Rebuli uno die cōsulis. Triumphalia ornamenta etiam quæstoriæ dignitatis & nonnullis ex equestris ordine tribuit. Nec utique de causa militari: sed & de quibusdam rebus orationes ad senatum missas præterito quæstoris officio per consulem plerunque recitabat.

PHI. Perinde atq;:tanq̄. Liberti o℞ filios cū maiestas senatus polluat de honestamento sordido℞:noluit nero ut libertiæ cōditiōis hoies in ordie senatoriū reciperent. A prioribus pricipibus:sicut a claudio:q allegit ī senatū filios libertino℞ ut ante dictū est. Cādidatos:supra numerum præscriptus erat nūerus magistratuū exēpli cā:ut duo cōsules crearent;duo p̄tores alter peregrinus:alter urbanus:uñ fit ut in petitiōe cōsulatus si plures fuerint cādidati:duo tm̄ cōsules designent reliq repulsam patiant. talibus nero dabat p̄fecturas legionū ut ita eqoribus aīs ferrent se fuisse p̄teritos:& in aliud petēdi tp̄s dilatos. In senos menses: cū legitimū tp̄s cōsulatus annuū sit. Circa calendas:qdā codices hñt citra qđ significat añ diē calendā℞. Exemplū caninii:in Iulio cæsare dcm̄ est quēadmodū cōsulatū dedit caninio rebilio ī

De qbusdam institutis per eū:& prauis moribus emēdatis.

Formam ædificiorum urbis nouam excogitauit. & ut ante insulas ac domos porticus essent: de quarum solariis incendia arcerentur: easque sumptu suo extruxit: destinarat etiam hostiam tenus mœnia promouere: atque inde fossa mare ueteri urbi inducere. Multa sub eo & animaduersa Seuere & coercita:

paucas horas:cū pridie calēdas Ianuarii repētina morte cōsul occubuisset.unde innotuit iocus ille pitholai in caninium unius diei cōsulē.ante flamines nūc cōsules diales fiūt.Idem a Mar.tullio tali aspersus est scor nate.Cōsulē hūimus tā cēsoriū:ut in eius magr̄atu nēo prāderit:nēo cœnauerit:nēo dormierit: Quæstoriæ dignitatis:ornamēta q̄storia significat:q̄lia olī claudiāo liberto narciso decreta fuerūt. Sed & de qbusdā reb₉:hic distiguēdū.cū id a sñia supiore depēdeat sitq; sēsus.nero nō solū ob rē militarē egregie administratā tribuit ornamēta triūphalia atq; q̄storia:sed ēt ob res alias mime militares:tāq̄ prius talia ornamēta maxieq; triūphalia tm̄mō tribuerent ex cā militari his q ī militia aliqđ p̄cla℞ facīus edidisset. Præterito q̄storis offō:ex q̄storibus qdā cādidati pricipis dicebant:q libris pricipalibus in senatu legēdis uacabāt.auctor uulpiāus ī titl'o de offō q̄sto℞.nero uoluit rcitari p ɔsulē orones missas ad sēatū tāq̄ id foret splēdidi₉ atq; magnificētius:omisso offō q̄storis cādidati:cui₉ h̄ pecl'iare erat offm̄ orones ī senatu recitar̄ qđ & ī titi

consulti diales

Quæstores candidati

uita mox demõstrabiẽ.de quo itellexit cor.taci.cũ ait.Ingressi curiã senatores:& oro pricipis p qstorẽ eius audita est. Añ insulas:iã sæpe dcm̃ est domos ab aliis domibus seiũctas dici isulas:nero ab arceda icẽdiis:qbus obnoxia erat urbs Roma areas patefecit porticus extruxit:q̃ frõtẽ isulaꝝ domoruq̃ ptegerẽt.ex q̃uĩ solariis icẽdia repelli possent:q̃ sint solaria & meniana nõ icuriose explicauimus pxio cõmẽtario. Cor. taci. in hãc sniam sic scribit.patefactis areis additisq̃ porticibus:q̃ frõtẽ isulaꝝ ptegerent:nero eas porticus sua pecũia extructuꝝ pollicitus est. Hostia tenus:usq̃ hostiũ ciuitatẽ ab anco rege cõditã. Promouere:augere ppagare. Inde fossa:neroni seuerus & celer machiatores pmiserant a lacu auerno usq̃ ad hostia tiberina

Nero icredibiliũ cupitor

se depressuros fossam nauigabilẽ:sequẽti littore aut p mõtes aduersos.nero ut erat icredibiliũ cupitor: effodere pxima auerno iuga cõixus est manẽtq̃ ut ait tacitus uestigia irritæ spei.tranqllus uero dicit neronẽ cõstituisse facere fossam p quã mare iduceret urbi Romæ:quã ueterẽ uocat ad dñam illius:quã nero facere destinuerat mœnibus usq̃ hostiã pductis. Coercia:cohibita cõpressa. Adhibitus sũptibus modus:

lex cibaria

legẽ sũptuariã:q̃ alio noie cibaria noiatẽ neronẽ exercuisse significat:de q̃ i.i.cõmẽtario satis mlta. Cœnæ

Cœnæ rectæ

ad spor.reda.nero ut cohiberet luxũ gulæ efferuescẽtẽ uoluit ut loco cœnaꝝ sportlæ darẽẽ.nã cœnas dari pricipes solebãt cliẽtibus:q̃s rectas uocabãt:q̃ erãt oppiparæ & lautæ:de qbus scrpsimus i augusto.sportla uero specimẽ erat pusilli hoĩs atq̃ depci.hic illd̃ satyricũ.sportla prio limie pua sedet:urbe rapiẽda togatæ

M.AN. Supra nũeꝝ:magĩatuũ q creãdi eẽnt ac p hoc dignitatẽ nõ adepti. In solatiũ:ut repulsæ Solamẽ eẽt. Dilatõis:dilati honori. Sustituit:i demoriui locũ suffecit. Caninii:a cæsare dictatore i aliquot horas sustituit in quẽ iocus ille Cicerõis extitit:idustriũ cõsulẽ rẽpu.sortitã dixit q in suo cõsulatu nõ dormisset. Præterito qstoris offõ:qstoris opa p̃termissa cuius erat publicas in senatu lr̃as recitare. Insulas:de urbicis isulis in Augusto diximus. Solariis:solaria q̃ eadẽ sũt ut festus ait q̃ & babylonica ab eo dñr q in his solia sternerenẽ babilõica credo ab ipsa structuræ rõne q̃ semyramis in babylõis mœnibus struẽdis usa ẽ uide Herodotũ:& Diodoꝝ:Cornelius patefactis inqt areis additisq̃ porticibus q̃ frõtẽ isulaꝝ ptegerẽt nero eas porticus sua pecũia extructuꝝ pollicitus est. Promouere.ampliare. Veteri urbi:ueteri dixit ad nouæ dñã q̃ hostiã usq̃ ex nerõis destinatiõe erat pcessura. Aiaduersa:punita. Cohercita:compressa.

nec minus instituta: adhibitus sumptibus modus publicæ cœnæ ad sportulas redactæ: interdictum ne quid in popinis cocti præter legumina aut olera ueniret quũ antea nullum non obsonii genus proponeretur. Afflicti suppliciis christiani genus hominũ superstitionis nouæ ac maleficæ. Vetiti quadrigariorum lusus: quibus inueterata licẽtia passim uagantibus fallere ac furari per iocum ius erat. Pantomimorum factiones cum ipsis simul relegatæ.

popinarii

PHI. In popinis:scribit Iulius Firmicus qd̃ luna a uenere deflu ens si feratẽ ad mercurium faciet popinarios:uenus quoq̃ si domina actus fuerit i deiectis locis faciet popinarios & tabernarios.a popina fit uerbũ popinari qd̃ significat helluari & idulgere popinis ac ganeæ: Iulius capito.dũ

popinatur popiatiões

Galiẽus inqt popinatẽ. & balneis ac lenõibus reputat uitã.popinatiões quoq̃ dñr helluatiões popina optimo epitheto noiatẽ uncta ab oro.De popinis & popinonibus affatim dixius i tyberio. Veniret.uẽderetẽ. Nullũ ñ.qdcũq̃. Obsonii:antiq obsomniũ noia

De qbusdã legibus p eũ reptis & institutis.

ADuersus falsarios tunc primum repertum ne tabulæ nisi pertusæ ac ter lino per foramina traiecto obsignarentur. Cautum ut in testamentis primæ duæ ceræ testatorum modo nomine inscripto uacuæ

Manducũ mãdones

uerũt mãducũ:& ita in atelanis uocatẽ a mãducãdo:mãducari ãt

Mãducões

a mãdẽdo dici refert.M.Var.uñ & mãdones & mãducones dicti edaces & comedones. Apuleius in.vi.de asino aureo:qd iãdudũ decreueritis de isto asino semp pigro qdẽ sed mãducone sũmo. Proponeretẽ.s.ue-

prima persecutio christiaoꝝ.

nale in popinis. Christiani:primã in christianos psecutionẽ exercuit nero sicut ecclesiastici scriptores pdiderũt:de quo Paulus orosius scribit hæc.nero primus Romæ christiãos morte & supplicio affecit ac p oẽs puincias pari persecutione excruciari impauit ipsumq̃ nomẽ extirpare conatus beatissimos christi apostolos

suppliciũ i christianos

Petrum cruce Paulũ gladio occidit. Superstitionis nouæ:scriptores ethnici & in primis duo Suetonius & tacitus religionem xpianam:quæ uera religio est & ueri dei cultura:tanq̃ superstitionẽ execrabilẽ detestanẽ.unde a Cor.tacito cũ trangllli snía cõgruẽte sic scriptum est.ergo aboleẽdo rumori nero subdidit reos & exqsitissimis pœnis affecit:quos p flagitia iuisos uulgus christiãos appellabat.auctor nominis eius christus tyberio imperãte per procuratorem põtiũ pilatum supplicio affectus fuerat.repressa in præsens exitiabilis superstitio:rursum erũpebat nõ mõ p iudæam originem eius mali:sed per urbẽ ẽt:quo cuncta undiq̃ atrocia aut pudenda cõfluunt celebranturq̃:hoc aũt in primis supplicio affecti sunt a nerone:ut feraꝝ ter

Histriones pulsi pãtomimi sublati

gis contecti laniatu canum interirẽt aut crucibus affixi:aut flãmis in usu nocturni luminis urerenẽ. Quadrigariorum:agitatores quadrigaꝝ ipsosq̃ dominos equoꝝ quadrigarios uocamus.refert maternus aurigas & agitatores nasci subsidere alitis equi. Ius erat:cum ex talibus furtis minime punirentur. Pantomimorum factiones:scribit tacitus histriones pulsos Italia a nerone:cũ factiones histrionũ quos pãtomimos

tranqllus uocat fautores hérét adeo uehæmétes:ut ob id diſcordia ĩ populo & tumltus exorireť militeſq; ad cõpeſcen dá fautoꝝ cõtentioné theatro aſſidere iubereń.olim pátomimi a nerua reſtituti fuerũt quos ſuſtulerat:ut Pli.inqt in panegyrico:malus priceps.dein a traiano ſublati fuerũt ut ſuo loco annotauimus.

Pertuſæ pforatæ ter lino traiecto ita obuiá ibaꝛ fraudi falſariorũ:ne tabulas teſtamẽtarias:aliaq; negotia cõtinétes adulterare poſſent.náq; linũ nõ ſemel ſed ter traiectũ p foramina tabulaꝝ eas a fraude falſarioꝝ muniebat.linũ aũt adhiberi ſolitũ ad tabellas obſignádas.plautus quoq; demonſtrat:q ſic ait in pſeudulo. phenicíũ calidoro amatori ſuo p cerá & linũ lr̃aſq; interp̃tes ſalutẽ mittit.Idẽ in bacchidibus.effer cito ſtilũ ceras & tabellas & linũ & mox Paulo.cedo tu cerá ac linũ ac tutũ age obliga obſigna cito.de tabulis teſtamẽtariis ſignádis ſic refert uulpiáus titulo de teſtamẽtis.ſignatas tabulas accipi oportet & ſi lintheo quo tabulæ iuolutæ ſũt ſigna imp̃ſſa fuerit. Primæ duæ ceræ:dixit oratius in ſermõibus.qd prima ſcđo cera uelit uerſu:ſolus mľtis ne cohæres ueloci pcurre oculo:quẽ locum exponẽs porphirio ait qđ in prima cera hoc eſt tabula primo loco teſtatoris nomẽ ponebaꝛ:ſcđo uero hæredis.nero ad repellẽdas fraudes teſtamẽtarias cauit ut priæ duæ tablæ ceratæ ſignatoribꝰ:q ſeptẽ ſũt:uacuæ oñdereń iſcripto ſolo noie ipiꝰ teſtatoris:ut ita teſtatori libeꝝ eſſet hæredẽ ſcribere quecũq; uellet.namq; ubi in teſtamentariis tabulis ſolum teſtatoris nomẽ inſcriptũ eum coram ſignatoribus liquido declaratur teſtm̃ illud legitimum & ex teſtatoris ſententia futuꝝ:in quo nullus per fraudem hæres legatariuſue ab ipſo ſcriptore ſupponi poſſit.

Linum ad tabellas

In pría cera nomen teſtatoris

M.AN. Publicæ cœnæ:a ſe & aliis Cæſaris dari ſolitæ. Ad ſportulá:ad certá nũmariæ rei ſummá.Iu. nũc ſportula prio limine pua ſedet turbæ rapiẽda togatæ & mox ſtatim ſportula deide foꝝ:eá cẽtũ q̃drátibus cõſtitiſſe idẽ auctor pſpicue docet:Déſiſſima cẽtũ quadrátes lectica petit.Mar.cẽtũ miſſelli iá ualere q̃drátes:& rurſus dat baiana mihi q̃drátes ſportula cẽtũ iter delitias qd facit iſta fames. Véiret uenale:p poneret. Chriſtiái genus:Ioſephus auctor eſt Neronẽ crudeliter xpianos inſectatum:Cornelius abolẽdo inqt rumori Nero ſubdidit reos & exqſitiſſimis pœnis affecit quos p flagitia iuiſos uulgus chriſtianos appellabat auctor nois eius Xp̃s:Tyberio imperáte p pcuratorem Põtium Pilatum Supplicio affectus erat repreſſaq; in præſens exitiabilis ſupſtitio hæc ille & alia iſanda de chriſtianis certe dignus ipſe qui p eoſdem cruciatus qbus tum merito chriſtianos ait affectos ppetuo diſtrahereꝛ:pietatem flagitiũ appellat: ueridiei cultũ ſupſtitionẽ hõ impius dæmonũq; præſtigiis addictus ſed iam pridẽ credo intelligit quid ipſe qd ſui populares in Ioue Iunone cæteriſq; dæmonibus colẽdis meriti ſint quid cõtra chriſtiani cum ſua innocentia & pietate de quibus hæc nõ magis impie q̃ inepte ſcribit. Malefice:ſic tibi Tráglle & tuis popularibus pſuaſum:uerũ deo optimo maximo aliter uiſum. Luſus:deceptiões ludere decipe eſt.Neuius tu me ludere auſus es Sylophára:Ver.crudelis tu quoq; falſis ludis imaginibus. Quibus:quadrigariis. Factiões:qbus uerbis pcipi põt ut aurigas in circẽſibus ſic ſcœnicis ludis & aliis theatralibus ſpectaculis pátomimos ſuas factiones habuiſſe. Falſarios:falſaꝝ tabulaꝝ auctores. Lino:filo ut ſit hodie quoq; in ſecretioribus lr̃is obſignádis. Obſignareń:ſub ſigno claudereń cõtra reſignare delecto ſigno aperire eſt. Duæ primæ ceræ:tabulæ qbus primi ſecũdiq; hæredes cõſcriberenť:nam tertiæ haud tanti erant momẽti.raro.n.uſu euenit ut q in tertia cera relati ſint hæreditatẽ:adierint qđ ceratis tabulis teſtamẽta & alia priuata acta ſcriberenť tam poetaꝝ q̃ alioꝝ teſtimonia declarát.Iuue.notũ eſt cur ſoli tabulas impleuerit hiſter liberto & mox poſtea ſignatæ tabulæ.dictũ fœliciter:idem nõ ne libet medio ceras implere capaces:& ad herẽnium Cicero ſi ciceronis eſt id opus:tabulas in carcerẽ afferũt teſtm̃ ipſo præſente cõſcribũt ſed ſupuacuum eſt hæc colligere q paſſim legentibus occurrũt. Teſtatoꝝ:qui teſtamentum conderét. Vacuæ.ſ.ceræ: quibus uidelicet nihil eſſet notatum præter teſtatorem nomen:quo conſpecto apparebat ſatis exploratum habere ſignatores quicquid in tabulis poſtea ſcribereꝛ id ex teſtatoris ſententia ſcriptum iri.

ſignaturis oſtenderentur:Ac ne quis alieni teſtamenti ſcriptor legatum ſibi aſcriberet.Item ut litigatores p patrociniis certam iuſtamq; mercedem pro ſubſelliis nullam omnino darent præbẽte ærario gratuita:utq; rerum actu ab ærario cauſæ ad forum ác recuperatores tráſſerentur:ut & oẽs

PHI. Signaturis:his q erát futuri ſignatores.ſi ſignator ab ipſo teſtatore acceperit annulum & ſignauerit teſtamentũ.ualet quaſi alieno ſignauerit.ſi ſigna illa turbata ſunt:ab ipſo teſtatore nõ uideꝛ ſignatum.ſignum autẽ utrũ annulo tãtum ipreſſo adhibeaꝛ: an & ſine annulo alio quodá impreſſo:cũ uarie hoies ſignẽt qriꝛ.ſentit ulpianus annulo tantum poſſe ſignari:dum tamen hẽat charactera.

Signatum teſtamẽtũ

Teſtamẽti ſcriptor:qui adhibitus eſt ad teſtm̃ ſcribẽdum in numero teſtium hẽri poteſt & tabulas ſignare quas ſcripſit:quod adeo idubitatum uꝛ:ut cũ Domitius labeo quæſiuit de celſo an teſtis & ſignator habendus eſſet ſcriptor teſtamẽti:ille reſpõderit:aut nõ intelligo qd ſit de quo me cõſulueris:aut ualde ſtulta eſt interrogatio tua.tabellionẽ uocant.ſcriptorẽ teſtamẽti. Legatum ſibi aſcriberet:regulus ille epiſtolis plini famoſus cum ueniſſet ad ſignádum aureliæ ornatæ fœminæ teſtamẽtum.coegit mulierem ſibi tunicas:q̃s erat induta legare:obſeruauit ſcribentẽ.iſpexit an ſcripſiſſet.cum iniquum itaq; ſit ſignatores ſcriptoreſq; alieni teſtamẽti ſibi legata poſcere atq; aſcribere:merito laudádus eſt nero:q cauit ne qs notarius in alieno teſtamẽto ſibi aſcriberet legatũ.debet.n.teſtatoris uolũtas eẽ libera:ut poſſit legare cui uelit:pteri

Scriptor teſtamenti

Stulta eſt interrogatio tua

ne ſcriptoria ſcribat ſibi legatũ an liceat

uendere procinium

re quē nolit. Pro patrociniis mercedē:in decretis canōicis.xi.q.iii.ſcriptū legimus qđ licet aduocato uendere iuſtum patrociniū:& iuriſcōſulto rectum cōſilium:ſed nō licet iudici uēdere iuſtū iudiciū. Contrariū ſanxit lex cincia:qua cauebať antiqtus ne qs ob cām orādam pecūiam donumue acciperat.aliæ quoq3 leges fuerūt & ſenatuſcōſulta:q̄ uetabāt uenire aduocatiōes. Atq uero uoluit ut merces a litigatoribus dareť patronis cāꝝ.p patrocinio:ſed nullam dari uoluit iudici.p iudicio ut exponas.p ſubſelleis hoc eſt.p iudicis, ſed magis placet ſimpliciter accipe ſubſellia.p ſedibus:in qbus litigātes dū cā agebať ſedere ſolebāt.p qbus pēſio & merces certa ſoluebať uñ uoluit nero ut.p ſubſellis q̄ ſeruiūt litigatoribus nllā merces dareť iubēs ab ærario ſubſellia ſine mercede exhiberi in iudiciis. Subſellia aūt cōduci ſolita nō ſolū a litigatoribus ſed etiam a recitatoribus indicat Iuuenalis illo uerſu & q̄ cōducto pendēt anabatra tigillo:& Cor. tacitus I dialogo de oratoribus ait:rogare ultro & ambulare cogiť ut ſint q dignenť audire:& ne id qdem gratis. nam & domū mutuanť & auditorium extruit:& ſubſellia cōducit. Rerum actu:ab agēdis rebus, rerū actum appellat:ueluti actionē ſicut in ſupioribus dictū eſt. Ab ærario:I auguſto relatū eſt quēadmodū cura ærarii ad p̄tores p̄toriosq3 uiros trāſlata fuit:uñ itelligimus neronē īſtituiſſe:ut cāæ a p̄fectis ærarii hoc ē p̄toribus q i iudiciis p̄eſſe ſolebāt:trāſfereñť ad forēſes actiōes iudiciaq3 recupatoria. Recupatores:iudices dati edcō p̄torio iniuriis eſtimādis recupatores dñr:quoꝝ mēinit Gel.lib.noctiū atticaꝝ nouiſſimo. Cicero in oſone.p cecina:quā hūit ad recupatores:īſinuat recupatores dici ex eo:qđ p illos ius nr̄um recupemus: Idē in uerrinis legitimū recupatoꝝ nūeꝝ ex tribus cōſtare ſignificat:ubi ait tres a uereť recupatores datos aſſeclas ipſius uerris hoīes.ſ.iprobiſſimos.quoꝝ iudicio recupatorio euerſi ſunt ſicli aratores:Liuius quoq3 recupatores tres ab africāo datos ſcribit:q īter eos iudicarēt:q iter ſe cōtēdebant de corona murali.

Subſellia conducebantur

Recuperatores

M.AN. Signaturis:iis q ad hocipſum ut ſignarēt acceſſiti eēnt. Alieni teſti:nō ſui.nō.n. ſemp teſtator ſuū notare pōt teſtm̄ aut dextra debilitatus aut mācus aut lraꝝ ignoratio:ne cautū igiť ne q ſcriberet alterius legata qcq̄ qđ ad ſe attineret:id tabulis notaret ne ſibi p̄ter teſtatoris mētē aliqd aſcriberet. Pro patrociniis:.p opa ne cauſis aliīs ue negociis a patrōis nauata. Pro ſubſelliis:ergo & pro ſubſelliis quæ iudicum ut dixi erant certa a litigatoribus pecūia pēdi ſolita eſt. Gratuita ſubſellia. Reꝝ actu:in trāſigēdis rebus. Ab ærario:a iudicibus ærariis. Recuperatores:fiſcalium reꝝ aſſertores.

appellationes a iudicibus ad ſenatum fierent.

De qbuſdam geſtis circa exercitum britannicum.

AVgendi propagandiq3 imperii nec uoluntate ulla neq3 ſpe motu unquam etiam ex Britannia deducere exercitum cogitauit:nec niſi uerecundia ne obtrectare parentis gloriæ uideretur deſtitit. ponti modo regnum concedente Polemone. Item alpium defuncto Cottio in prouinciæ formam redegit.

De expeditionibus Alexādriæ & Achaie p eum ſuſceptis.

PEregrinationes duas omnino ſuſcepit Alexandrinam & Achaiam : ſed Alexandria ipſo profectionis die deſtitit : turbatus ſimul religione ac periculo. Nam cum circuitis templis in æde ueſtæ reſidiſſet:conſurgenti ei primum lacinia obhæſit:deinde tanta cohorta caligo eſt : ut deſpicere non poſſet. In Achaiam

appellatio a miori ad maiorem

PHI. Appellatiōes: titulus eſt apud iuriſcōſultoſ notiſſimus de appellatiōibus:ubi ſcriptū eſt:qđ a miori iudice ad maiorē licet.p uocare:uñ a iudice ad ſenatū appellare fas erat.a ſenatu uero ad principē appellari nō poſſe: oſone diui adriani p̄ſcriptū eſt.Con ſimiliter nero uoluit ut appellatiōes ſiue.puocatiōes fieri poſſet a ſnīa iudicū ad ipm ſenatū: tāq̄ a mioribus ad maiores & ita oñdit nero ſe plurimi facere ſenatorū auctoritatē.de quo hæc Cor. Ta.auxit patꝝ honorē ſtatuēdo: ut q a priuatis iudicibus ad ſenatū.puocaſſent:eiuſdē pecuniæ piculū facerēt cuiꝰ hi q impatores appellauere.nā aña uacuū id ſolutūq3 pœna fuerat.lræ aūt p q̄s cā ad eum iudicē q appellatus eſt dimittiť:dimiſſoriæ dñr:uulgo nominanť apl̄i.ut docet iuriſcōſultus titulo de uerboꝝ ſignificatiōe. Ex britānia:exercitū.Cor.tacitus in libro quē ſcribit de uita Iulii agricolæ ſoceri ſui tradit britānos agitaſſe cōſilia excutiēdi romanū iugū: uniuerſoſq3 ſūpſiſſe bellū duce fœmia noīe uoadica.Quod niſi Suetōius Paulius.ppere ſubuēiſſet:amiſſa britānia foret:idē in libris hiſtoriaꝝ mlta facūdiſſime ſcribit de bellis in britānia geſtis p romāos legatos Neronis pricipatu. Pārētis gloriæ:Claudius Nerōis pr̄ p adoptiōem britāniæ gētes domuit:tranſuectis illuc legiōibus auxiliiſq3 aſſūpto in ptē reꝝ Veſpaſiāo.tūc britāniæ pars.pxima redacta eſt in formā.puīciæ addita iſup ueteranoꝝ colonia. Pōti regnū:ſextus Aurelius tradit a nerōe polemoniacum pōtum ſcm̄ eſſe.puinciā unā cū alpibus cottiis cottio rege mortuo.Euſebius quoq3 chronographus in hāc ſniam ſic ſcribit duæ tm̄.puiciæ ſub Nerōis factæ pōtus polemoniacus & alpes cottiæ cottio rege defuncto.plinius meminit ciuitatū cottianaꝝ q̄ ſitæ erāt in cottiis alpibus.eiuſdem hiſtoriæ ſic meminit eutropius:duo regna ſub nerōe.puiciæ factæ ſunt pōtus polemoniacus cōcedēte rege polemōe.& alpes cottiæ rege defuncto:alpes autē cottias aggeribus attoli ad ſolis ortus teſtis ē amiāus Marcellius:aitq3 eas extructas eē mollibus magnis

apoſtoli quid

polemoniacus pōtus Cottiæ alpes.

a cottio rege:q receptus fuit ī amicitiā octauii cæsaris.In his alpibus cottiis:quaꝝ initiū a segusia ē oppido ꝑcelsum erigiť iugū.nulli fere sine discrimie penetrabile.mēdosa dictio est apud Cor.tacitū sic scribētē in xvii.fabius ualēs allicere uel si abnuerint: uastare gallias & quotidiāis alpibus Italiā irrūpe tu.p quotidianis alpibus legito cottianis & p cottiis alpibus q̄ & cottiāæ dñr accipito. Alexādrinā:puicias oriētis & maxime ægyptum secretis imaginatiōibus nero agitabat suscepturus itaq; Alexādrinā pegrinationē dicto testificatus est nō lōgā fore sui absentiā:supq; ea pfectiōe adiit capitoliū:ubi ueneratus deos capitolinos.cū uestæ quoq; tēplum iniisset repēte cūctos p artus tremere cœpit:seu numine exterrente seu facinoꝝ recordatione itaq; nunq̄ timore uacuus deseruit inceptū cūctas sibi curas amore patriæ leuiores dictitans.auctor Cor.Tacitus q ait omissam quoq; antea fuisse pfectionē in achaiā.cur aūt omiserit causæ incertæ fuerunt. Circuitis tēplis:ut ante pfectionē deos oēs salutaret:deorūq; fauorē in pegrinatiōe ieunda pmereret. Lacinia obesit:uestimenti pars illa q̄ cæsuratim cōfecta est adhesit sellæ:ne posset exurgere:qd' fuit omiosum.

Emaculatus locus taciti

Tremor inuasit neronem

Coorta caligo:hoc ad periculum referendū ait.n.tantas tenebras caligantibus oculis Neronis esse factas ut nihil dispicere atq; internoscere posset.addit Tacitus oēs p artus cōtremuisse. Achaia:achaiæ nomē puinciæ ab isthmo icipit:antea egialos uocabať:pp urbes in littore p ordinē positas.græce.n.αἰγιαλοσ dicitur littus. Primus nullū acrius hortamētū est:q̄ quod fieri uult princeps ut id ipse primus aggrediatur: tūc animi excitantur ad emulationem.tūc pudet subditos id laboris recusare:quem princeps non recusat. ait apud Liuium leuinus consul.si quid iniungere inferiori uelis:id prius in te ac tuos si ipse iuris statueris: facilius omnes obediētes habeas.& ut inquit Lactātius in quarto q præcepta dat præcepta faciat.malūt.n. homines exempla q̄ uerba.In hāc sentētiam est illud a Lucāo prolatum in catonis laudatiōem:monstrat tolerare labores non iubet Sidonius quoq; apollinaris hoc præconio extollit maiorianū in panegyrico:sic agmina uoce erigis exemploq; leuas:primusq; labores aggrederis quoscūq; iubes.itidem uero primus cœpit fodere ne milites id opus ueluti culpatum dehonestumq; aggredi supersederent.

Achaia

Egialos

Qui præcipit faciat

M.AN. Parētis:claudii. Ponti:ponticæ regionis. Concedente polemone:Eusebius de nerone pontū inqt polemiacū in puinciam redegit:Ptolemæus ponti inqt polemoniaci descriptio & mox paulo polenomiacū iasonium oppida. Itē alpiū:regnū.s. Cottio:rege sic in Tyberio a Cottii regno dixerat ē idē & cottiū oppidū a Strabōe in relatiōe alpiū sæpius repetitū. Profectiōis:die quo ex urbe pfecturus erat. Religiōe:metu. Periculo:clade corpis uel uitæ discrimine. Lacinia:extremæ togæ scissura. Obnesit:adhæsit hærēs rēorata ē sic obsedit obiit p adscedit & abiit ueteres dixeř. Oborta caligo:illius ne oculis oborta an tēplo circūfusa uľ dēsa nebľa ɔspectū ademerit ñ dicit sed qa piclo dixit ad neronē ipʒ id potiꝰ referas.

isthmum perfodere aggressus prętorianos pro cōcione ad inchoādum opus cohortatus est tubaq; signo dato primus rastello humum effodit:& corbulæ congestam humeris extulit.Parabat & ad caspias portas expeditionem conscripta ex Italicis senum militum peditum tyronibus nona legione:q̄ magni Alexandri phalangem appellabat: Hæc partim nulla reprehensione partim etiam non mediocri laude digna in unum contuli,ut secernerem a probris ac sceleribus eius:de quibus dehinc dicam.

PHI. Isthmū pfodere: relege quæ in primo cōmentario diligēter satis perscripsimꝰ sup isthmo corinthico. illud in pñtia addendum:quod cum damis philosophus admirareť inceptum neronis de isthmo fodiēdo:pinde ac opus animi amplissimi dignum admiratiōe.dixit apollonius tyaneus:mihi uideť eius opis imperfectio afferre illi sūmā calūniam tanq̄ impfecte conanti & imperfecte fodiēti:neronē.n.uideo nō q̄ per isthmū nauigatuꝝ:nec ad fodiendi finē puentuꝝ. Ad inchoandū opus:isthmi effosionē. Rastello:rastri diminutiuū est sicut a rostro rostellum deriuatur.palidius inter instrumēta rustica numerat rastros.M.Varro rastellos ab rasu dictos esse autumat:quoniā.s.in pratis his festucas abradunt feniseces.ita.n.dicunť q fenū secāt. Corbulæ: a corbe corbulā diminutiua forma deduci nullus ignorat.Varro in primo latinæ linguæ:corbes ab eo qd' spicas aliudue qd eo corruebant.hinc minores corbulæ dictæ.Iuriscōsultus inter instrumēta fundi nūerat corbes. Extulit:exportauit. Ad caspias portas:Pli.in.vi.ait corrigēdū eē errorē multoꝝ:q caspias appellauere portas iberiæ:quas caucaseas ipse dicit uocari.Neronis principis comminatio ad caspias portas tendere dicebať:cum peteret illas quæ p iberiā in sarmatas tēdunt uocanturq; caucasiæ:ad quas uix ullus est aditus pp mōtes appositos:causa aūt nois portaꝝ caspiaꝝ est qd interruptis angusto transitu iugis uix singula meant plaustra.angustiæq; ille impediunť liquore e cautibus corriuato.Trāquillus sequutus opinionem uulgatiorem dixit caspias portas:ad quas cōminatio neroniana tendebat. Senū pedum: pceritas corporis in tyronibus antiqtus exigebatur tanq̄ ad uictoriā accōmodatior.ita ut sexpedū lōgitudinē corporatura boni tyronis ipleret.auctor Vegetius in prīo de re militari.Idē tamē censet nō tam staturæ rōnem habendā esse q̄ uiriū:cui astipulať homerus q tydeū minorē qdē corpe sed fortiorē armis fuisse significat.debet itaq; tyro eligi uigilātibus oculis:erecta ceruice:lato pectore:humeris musculosis:longioribus brachiis uentre modicus:exilior cruribus:suris non superflua carne distētis:sed neruoꝝ duritia collectis. cum hæc

Diuinatio apollonii

Rastellus

Rastellum

Fenisex

Corbula

Casæ portæ

Corpatura in tyrone

De studío & opera eius in cantu & musica.

INter cæteras dísciplínas pueritiæ ímbutus tempore & musica: statím ut imperiũ adeptus est terpnũ Cytharedum uigentem tunc præter alios arcessit: diebus continuis: post cœnam canenti in multam noctem assidens paulatím & ipse meditari: exercitariq̨ cœpit: neq̨ eorum quicquam. omittere. quæ generis eius artifices uel conseruandæ uocis causa: uel augendæ factitarent sed plumbeam cartham supinus pectore sustinuit & clystere uomituq̨ purgari: & abstínere pomis cibisq̨ officientibus: donec blandiente profectu (quamquam exiguæ uocis & fuscæ) prodíre ín scęnam concupiuit: subinde ínter famíliares græcum prouerbium iactãs occultæ musicæ nullum

qlis tyro in tyrõe signa deprẽdis pceritatẽ
magnope nõ desideres. utilius. n.
est fortes eẽ milites quã grãdes.
nero aũt nõ tã robur quã pceritatẽ i tyrõibus existimãs
eẽ spectãdã. fecit legionẽ ex tyrõibus Italicis: q corpis p
ceritate sex pedes iplebãt & pfecto legio ex staturosis &
amplissima corporatura pditis res digna spectaculo est
Lõgitudo ac ueluti maiestatẽ addit ipatori. Et. n. lõgitudo sex pe
sex pedum dũ ltia est amplitudo humãæ staturæ cũ pes auctore ui
ctruuio sit sexta ps altitudinis de hercule tñ dcm̃ est:
qđ septem pedũ mẽsuram impleuerit: uñ ut iqt solinus
pleriq̨ diffiniũt nullũ posse excedere hãc lõgitudinem.
Modus Gel. quoq̨ in. iii. noctium atticaꝝ modũ esse dicit sum
adolescẽdi mũ adolescẽdi humani corporis septẽ pedes. nõ placet
legas senũ miliũ peditũ: sicut nõnulli legẽdũ asseuerãt.
cũ trãqllus nõ tã de numero militũ q in legiõe sunt itel
ligi uelit: q̃ de pceritate & corporatura tyronũ: ex qbus
legio a nerõe conscripta est quot
aũt milia legiõe romana cõtine
renť alibi docuimus. non uideo
cur tranqllus fecerit opepcium:
si legimus senũ miliũ peditũ: me
morãdo legionẽ fuisse cõscriptã
a nerõe constantẽ ex sex milibus
peditũ: cũ legiões romãæ fermæ
oẽs hoc numero cõscribantur: q
mõ fuerũt triũ miliũ mõ quattu
legio qua or: uñ legio q̃drata dicebať: mõ
drata qnq̨ milia cõtinebat. sed pprie le
gio romana hẽt ut inqt Vegetius
pedites sex milia. eqtes. dcc. xxx.
nimiꝝ uoluit significare rem me
morabilẽ ob pceritatẽ corpoꝝ:
cũ oẽs essent uel sola corporatu
Quot sũt ra mõstrabiles. In phalange uero quã macedões pecul'r habuerũt armatoꝝ octo milia cẽsebanť: cũ in cæte
in phalãge uis galloꝝ atq̨ celtiberoꝝ sena milia bellatoꝝ cõtinerenť. de phalãge macedonica scripsi adolescẽtulus ad
Cateruæ huc in qbusdam pliniãis annotationibus: a cuius noie phalãgite appellanť: quoꝝ mẽinit Liui. in. xxxviii. le
phalangite gimus apud heliũ lãpridiũ quẽadmodũ Alexãder romãus impator & ipse ad imitationẽ alexandri magni
phalãgarii fecit phalãgem triginta milia hoium quos phalangarios uocari iusserat. Secernerẽ: seiungerem separarẽq̨
uirtutes. n. cũ uitiis male coeũt. Ideoq̨ separatim tractanda sunt. A pbris: flagitiis & dehonestamẽtis.
M. AN. Rastello: a rastro diminutiuũ nomẽ Terẽtius at hos rastros interea tm̃ depone: Cato in re rusti
ca rastra quattuor: rastros quadridentes sex: Corbulæ: corbula uas uimineũ Cato rutabulũ unum corbu
las amerinas quattuor. Extulit: humeris aportauit nec id temere honore. n. & gloria ut est apud Xenophõ
tem leuior reddiť labor principis aut imperatoris: oportet ad hæc ut apud eundẽ cãbyses cyro filio pcipit
impatorẽ i primis labores ppeti. Caspias portas: pli. corrigẽdus est inqt multoꝝ error & eorum ẽt qui in
armenia res proxime cum Corbulone gessere nãq̨ hi caspias appellauer portas hiberiæ quas caucasias dixi
mus uocari situsq̨ depicti & ide missi hoc nomẽ inscriptũ habẽt: & neronis principis cõminatio ad caspi
as portas tẽdere dicebať quũ peteret illas quæ p hiberiã & sarmatas tẽdũt hæc & alia Pli. qbus apparet tra
quillũ cõem errorẽ secutũ caspias portas pro hibericis dixisse: sunt aũt portæ ipse mõtiũ angustiæ repente
interruptoꝝ ubi fores obdite ferratis trabibus: diridoro amne supfluente. Senũ pedum: sic habent oia q̃
ad huc diẽ uidimus exemplaria ex q̃ trũca & mutilata lectiõe nil seqtur sed tu senũ milliũ peditũ legas: qđ
& uerba q̇ sequunť facile declarãt: quã magni inqt Alexãdri phalãgẽ appellabat: de alexãdri phalãge plutar
chus plura: erit igiť is ordo: noua legione senũ milliũ peditũ ex italicis tyronibus conscripta.
Musica PHI. Imbutus musica: nõ rephẽdit in nerõe studiũ musicæ disciplĩæ q̃ ut iqt Aristo. in. viii. poli. iter di
sciplĩas in gẽuas collocať: & a pueris in primis ediscẽda est ut pcipit plato in libris legũ: de cuius laude non
pauca collegimus digna memoratu. in libro oronũ: qs dicauimus martino crũnouiẽsi scholastico boemo.
sed reprẽdit tranqllus neronẽ: qđ iã princeps nimio musices studio teneret: illiq̨ tantã impẽderet & operã
Iuppiter & diligẽtiã. quantã uix cytharedus impẽderet nõ sine reprẽsione. Iuppiter. n. ut inquit elegãter Aristoteles:
non cantat non cantat aut cytharam pulsat: quo exẽplo docet principes in primis nõ debeť musicã exercere: qbus satis

est si aliis utētibus oblectent.unde haud imerito Philippus macedonū rex alexādrū filiū iusta castigatiōe icessuit:cū accepisset illū quodā in loco suauiter cecinisse:nōne te pudet ingens qd tā pulchre canere scias satis:ē.n.regi canētibus aliis audiēdi otiū supesse scitū quoq̧ ē illud musici:nā cū idē Philippus psaltē quēdā uellet iter canēdū corrigere ueluti musica peccātē:& de pulsandis fidibus differere:dixit oppido q̄ sciēter psaltes.id abste mali o rex dii,phibeāt ἵνα τοῦτο ἐμοῦ βέλτιον εἰδῇς.i.ut hæc melius meipso calleas & pfecto pmultū uī prīceps impartiri musis:si uel spectatorē tm̄ se exhibeat musicis de musica cōcernētibus.aliæ nimirum uirtutes grauiores nobilioresq̧ in imparore requirunt:q nō tā uoluptatibus,ppriis isei uire debet q̄ cōmodis subditorum. Terpnū:nomē,ppriū citharedi τέρπνον græci iucūdū uocāt & τερπνότητα.iucūditatē. Accersiit:euocauit. Canēti:terpno citharedo. Meditari:nihil est tā difficile qd nō assidua meditatio facillimū reddat. Artifices:cātores musici citharedi. Cōseruādæ uocis:scribit Aristo.i.vii. de aīalibus cātores abstinere solitos eē a coitu:ut ita diutius uox sine mutatiōe seruet suauis & canora:q̄ in uirilē sonū maxime trāsit in his:q rē uenereā agere īcipiūt.pterea ut ingt fortūlacianus clarā uocē efficit anaphonesis hoc ē exclamatio:firmā & suauē obseruātia cibi & potus & uētris cōtinētia.alit aūt uox si a lectulo statim corpus deambulādo moueamus:frigidis ēt potiōibus abstinēdū cēsent:qa his iuuant arteriæ: calidis āt apiunt.qd si uox uexata fuerit utēdū erit cibis acrioribus:qbus si qd obstrepit uoci prumpat.nā medici dormituris ēt laser istillāt.cibus quoq̧ lenissimus arteriæ,pdest. Plūbeā chartā:pli.i.xxxiiii.laminā plumbeā pectori impositā eē efficacē ad uoces alēdas.uñ & nero ingt prīceps lamina pectori iposita sub ea cātica exclamās alēdis uocibus demōstrauit rōnē.quent laminæ plūbeæ lūbis ad alligatæ inhibēt impetus ueneris:qbus caluus orator usus esse fert ad cohibēdas libidinū imaginatiōes in somno:& ita uires corporis studiorum labore custodiebat. Cibis officiētibus:uoci nocentibus:quemadmodū multa ciborum gn̄a sūt uoci nocētia:ita etiam cibaria,pduntur claritudini uocis accōmodata: & īprimis porrum sectiuū ad hoc efficax est:cui nero auctoritatem dedit uocis gratia ex oleo estiuis oībus mēbus:nihilq̧ aliud ac ne pane q dem uescēdo.fici quoq̧ siccæ guturi & faucibus mirifice utiles,pdunt.ouorum quoq̧ lutea,psunt fauciū scabriciæ,quinetiam sucus glycirhicæ uoci utilissimus est linguæ subditus īdocti medici liquiritia appellant.

castigatio philippi in filium

Scitū musici

Cātores abstinere a coitu

Quid faciat clarā uocem

lamia plūbea ad uocem

Caluus usus laminis

porrum ad uocem

Blandiēte profectu:inuitante musices progressu.in qua quotidie magis ac magis proficiebat. Fuscæ:uocis de qualitate uocis scribēs Quītilianus.est iquit plena & candida & fusca:& exilis & aspera & contracta fusa & dura & flexibilis & clara & obtusa.in Antonio oratore uox fusca & subrauca fuisse prodit. Subinde:frequēter. Iactans:per gloriationem dictitans. Occultæ musicæ:huius prouerbii meminit Gellius sic scribens in.xii.nocti iquam magister uerbum illud.s.uetus egregiam musicam:quæ sit abscondita eam esse nulli rei. Nullum respectum:nullam dignationem existimationemq̧.

In antonio uox fusca

musica abscondita

M.AN. Et musica:pter cæteras subaudi disciplinas imbutus:Thimagenes auctor ē oīum in lris studiorū musicē antiqssimā extitisse:cui clarissimi poetæ astipulati sunt:apud quos laudes heroū ac deorum ad citharam canūt:sic ille Vergiliāus Iopas apud Didonē sic Demodocus homericus apud alcinoū hic ν ει ἀοιδὸς ... & alia q̄ sequunt ille errātē lunā & solis labores cāebat:cōstat:ad hæc pythagoricos ad liræ cōcentū qeti sese dedere & rursus quasi ad nouam meditationem excitari solitos:trāseo qd Socrates iā grādis natu lyra institui uoluit & qd themistocles Atheniensiū longe alioqn princeps qa lyræ imperitus esset habitus est indoctior ut Cice.& plutarchus scribūt:sed quorsum hæc ut non solū nō reprehensibile sed necessariū etiam:maximeq̧ probabile id studiū in nerone uideri potuisse si ea arte quatenus antiqssimis heroībus summisq̧ philosophis placuit cōtentus fuisset:uerum qa scænecam illam effœminatam & impudicam plus secutus est atq̧ usus detestabile odiū īsignisq̧ cōtumeliā īde reportauit. Terpnū: ppriū citharedi nomē:atq̧ īde fortasse q̧ τέρπνος iucūdus dr. Eius generis:scœnicæ artis. Plūbeā cartham:tenuem plumbi laminam plinius nero:quoniam ita diis placui:princeps lamina pectori imposita sub ea cantica exclamans alendis uocibus monstrauit rationem. Clystere:græcum est illi enim τὸν κλυστῆρα dicunt. Vomitu:ut non solum innis partibus sed oræ etiam purgaretur. Officientibus:nocentibus uoci quasi dicat tanto curandæ uocis studio teneretur ut quæcūq̧ obesse putarentur pertinaciter abstineretur utereturq̧ profuturis:plinius quem sectiuo porro nuper auctoritatem dederit nero uocis gratia ex oleo estatis mensium omnibus diebus. Blandiente:blande trahente. Exiguæ & fuscæ uocis:quæ duo sunt canentibus contraria. Occultæ musicæ:quæ in occulto esset.uni uel alteri nota. Nullum esse respectum: nullam ipsius habere rationem.

esse respectum. Et prodiit neapolim primum ac ne concusso quidem repente motu terræ theatro ante cantare destitit: quam inchoatum absolueret nomon. Ibidem sæpius & per complures cantauit dies sumpto etiam ad reficiendum uocem breui tempore impatiens secreti a balneis in theatrum transiit.mediaque in orchestra frequentet po-

PHI. Prodiit neapoli: non Romæ ausus incipere musicam profiteri neapolim quasi græcā urbem delegit.inde initium capturus: ut mox transgressus in achaiam sacras i græcis certaminibus coronas adeptus maiore fama studia ciuium eliceret.

Concusso theatro:cum neapolitanorum theatrum compleuissent oppidani & hi:quos e proximis coloniis & municipiis fama musicæ neronis exciuerat: prodigium hoc accidit.nanque theatrum repeten-

Theatrum

pulo epulatus:si paulum subbibisset aliquid se sufferri tin/niturum græco sermone promisit. Captus autem modula/tis Alexandrinorum laudationibus: qui de nouo commea/tu Neapolim confluxerant: plures Alexandria euocauit. Neque eo segnius adolescentes equestris ordinis: & .v. am/plius milia a plebe robustissimæ iuuentutis undiq; elegit: qui diuisi in factiones plausuum genera condiscerent (bom/bos & imbrices & testas uocabant) operamq; nauarét Can/tanti sibi insignes pinguissima coma & excellentissimo cul/tu pueri: nec sine annulo læuis: quorum duces quadrage/na milia sestertia merebant.

De tragœdiis & aliis p eũ rõæ publicę decãtãtis.

Vm magni ęstimaret cãtare ẽt Rõæ Neroneũ ago/na ante pstiturã diẽ reuocauit: flagitãtibusq; cũctis

lapsum te collapsum est: egresso iam: q af/
neapoli fuerat populo: ut sine ullius 'no/xa moles tãta corruerit: & cũ ple/riq; id triste & pdigiosum eẽ ar/bitrarent. ipse nero traxit ad fœ/licitatẽ. uñ p cõpositos cãtus gra/tes dis egit: ipsamq; recentis cãus fortunã celebrauit. ait Tranqllus eũ non ante desiisse cantare: q̃ ab solueret canticũ iã inchoatũ. qd' nomen appellat tanq̃ canendi le/
nomon gem: nomos. n. græce lex iterpre/taẽ. est aũt genus cantilenæ: qd' a græcis diciẽ nomos. i. lex in quo ut auctor est Aristoteles lib. xiii. pblematũ antistrophinon adhi/benẽ: cũ cæteris choreaꝝ cãticis antistrophis usus nõ deesset. Ibi dem: i ciuitate neapolitana. Ad reficiendã uocẽ: recreandã. cõtinuatio musici cantus uocẽ in primis obtũdit sicut e contrario cessatio refe/cit. itaq; nero usus est pausa & qete breuis qdẽ tpis cã uocis recreãdæ. A balneis: post balneares delitias: tẽ/pus aũt leuandi ut docet uictruuius in. v. a meridiano ad uespam est cõstitutũ. In theatꝛ. s. neapolitanũ: qd' concussum collapsumq; nõ totũ sed ex parte fuisse colligimus. Populo: neapolitano. Subbibisset: ali/
Subbibere bi docuimus hãc particulã sub significare tẽperamẽtũ: unde subbibere est modice & cũ tempamẽto bibei.

Se sufferri: sensus hic est. pmisit nero in theatro neapolitano se si modicas potiões hausisset cantatuꝝ ali/qd dignũ celebratione & plausu: tanq̃ uinũ suppeditet uocẽ cantanti: & eloqntiam diserto. iuxta illud epi/grãmatici poetæ: possum nil ego sobrius: bibenti succurrũt mihi qndecim poetæ. uerba aũt ita ordinanda sũt. promisit se tinituꝝ hoc est more tinientis cymbali 'resonatuꝝ aliqd sufferri. qd'. s. sufferreẽ. i. extolleret laudareẽ celebrareẽ: pinde ac diceret se cantatuꝝ canticũ dignũ sublatione hoc est laudatione & gloria. q/dam legũt aliqd sufferri tanq̃ dictio sit ex græco latinoq; composita significetq; tolerabile tanq̃ nero pmit/teret se cantatuꝝ aliqd sufferri hoc est tolerabilis. prima lectio uerior est & accõmodatior. Captus: dele/ctatus demulctusq;. Modulatis: ex musica disciplina concinnatis ad ipsum neronẽ laudandũ tanq̃ in mu/
Adulatioẽ fica & cantu præstantissimũ: nihil aũt magis princeps infatuat & inflat q̃ adulatio. De nouo cõmeatu: cõ/
fatuat meatũ pter temporariam abeũdi facultatẽ pterq; rẽ annonariã accipiẽ ẽt p itu & redditu classis commeã/tis: in quo significatu illud a cæsare dictũ in. v. cõmẽtario. duobus cõmeatibus exercitũ reportare cõstituit. & paulopost: prioris inqt cõmeatus expositis militibus & quas postea labienus faciẽdas curauerat nũero se/xaginta p pauce locũ capent. de hoc: ut ego sentio cõmeatu intelligẽdũ est in hoc Tranqlli loco. moris. n. erat ut Alexãdrinæ naues ex ægypto cõmearent in Italiã causa frumẽti mertiumq; importandaꝝ: quas an/
tabellariæ tecedere solebant nauiculæ quasi precursoriæ: quæ nũciarẽt uẽturæ classis aduẽtum. & hæ ut auctor est Se/
naues neca in. xi. epistolarum tabellariæ uocabanẽ: tanq̃ tabellariorum fungentes officio.

M. AN. Motu terræ: de hoc credo Eusebius sensit qui neronis pricipatu dixit terræmotum factum & solis defectum & si id Romæ accidisse dicat non foris. Nomen: legem. Ibidẽ: neapoli. A balneis: postq̃ locus esset: nam priusquam cibum caperẽt ueteres lauabantur Satyrus persicum futurum cõuiuam ita allo/quiẽ: iam nunc in balnea salua fronte licet uadas q̃q̃ solida hora supsit. Aliqd sufferri: subtolerabile aliqd ut sit ex latino credo & græco factum quẽadmodum æstimo uerbum ab ære τιστιαινα: præcio φερτον enim græci tolerabile dicunt. Tinnituꝝ: sonituꝝ canturum quasi tinnitum nisi forte emissuꝝ. Tintini/re: sonare est ut Nonio placet: unde & tintinabula dicta: Affranius tintinire ianitoris impedimenta audio: Iuuena. tot tintinabula dicas pulsari. Modulatis laudationibus: laudibus pro se ab Alexãdrinis suaui mo/dulatione decãntatis. De nouo commeatu: ob nouam commeatum ab eo impetrandũ Plinius multis de causis hæc omnia accidunt idest ob multas causas.

PHI. Adolescentes equestris ordinis: hoc de romanis intelligẽdum. nõ autem de neapolitãis: uidetur q;
Augustani Tranquillus signare augustanos de qbus sic scribit tacitus. nũc primum conscripti sunt equites romani co/gnomẽto augustanorum ætate ac robore conspicui: & pars igenio procaces alii spe potentiæ. hi dies ac no/ctes plausu psonare formam pricipis uocẽq; deorũ uocabulis appellãtes: q̃si p uirtutẽ clari honoratiq; age/re. In factiões: quẽadmodũ auctiões aurigaꝝ atq; histrionum suos habebant dispitosq; fautores: ita ne/ro uoluit sibi plaudi a plausoribus diuerso plaudendi genere: qui diuisi forẽt p partes ad factionũ similitu/dinem. Bambos: hoc per parenthesim dictum est. ut sit sensus. plausus illos prout uarii erant ita uariis no/minibus fuisse nuncupatos. ut. s. alii bombi. alii imbrices: alii testæ uocarenẽ a sonitus uidelicet similitudi/
TT na bõbus ut notũ est sonitus est talis: q̃lis ab apibus murmurantibus exprimiẽ. Pli. i. xi. noctu q̃es apibus in

matutinum donec una excitet omnes gemino aut triplici bombo ut bucino aliquo. idem post Paulum: cum aduesperascit in alueo strepunt: minus: ac minus: docet una circunuolet eodem quo excitauit bombo ceu quietem capere imperans. ennius sonum pedum bombum pedum dixit. Imbrices: tegulas esse ad tegenda culmina domorum nullus ignorat. unde a Plauto dictum est: meas confregisti imbrices & tegulas ibi dum condignam te sectaris simiam. dicitur autem imbrex & masculino & foeminino genere sicuti docet Seruius enarrans illud Vergilianum. Augustiq; imbrice tecti parietibus praemunt artis ab imbrice imbricatum deriuatur. unde Plinius cypriam laurum esse scribit folio breui nigro per imagines imbricato culpa. idem ait linguam esse felibus imbricatae asperitatis ungues testae eodem sunt simiae imbricati: imbricati est non tam imbrices conficere: q̃ imbricibus tegere. Sidonius. tegulis imbricarent. Testas: a similitudine crepitus sonitusq;: quem efficiunt imbrices testaeq; complosae: genara plausuum sic uocabant de crepitu testarũ ait Iuuenalis sic scribens: non capit has nugas humilis domus audiat ille testarũ crepitus cum uerbis. columella in. x. de apibus scribens ait. crepitaculis aereis aut testarũ plerunq; uulgo iacentium terreat fugiens iuuentus. testae etiam dicunt calculi: quos graeci ostracos uocant. unde ostracismus. quod nomen est exilii. testarũ suffragiis exilio mulctati fuisse produnt temistocles & cymon. super quo affatim in libro annotationum perscripsimus. a testa fit aduerbium testatim: quod significat comminutim. De lagenis. quae sunt uasa testacea scriptum legimus in instrumento ueteri in libro iudicum: ex quo uerba haec exscripta sunt. coeperunt buccinis clangere & cõplodere inter se lagenas. scabellorũ quoq; crepitus inter haec numerari posset: quae concuti solita post finitam fabulam testatur. M. Tullius in oratione pro celio. cum ait. Deide scabella concrepãt auleũ tollitur: ex hoc in Caligula dictum est. Repente magno tibiarũ & scabellorũ crepitu cum palla tunicaq; talari prosiluit. Operam nauarent: ministrarent. uoluit. n. nero ut sibi cã tanti praesto essent atq; inseruirent ministri bene unguenati & elegãter culti: quo fieret spectabilior. Pinguissima coma: propter densitatem capillorũ & unguẽti inspersionem. Sine ãnulo leuis: ut omnes essent annulati annulũq; in leua hoc est sinistra manu gestarent. cur aũt leuis manibus honos annulorũ dicatus fuerit potiusq̃ dextris: diximus in primo commẽtario. Duces: rectores puerorũ. Merebant quadragena milia: hoc propter equestres cẽsus dictum est: qui sestertia. cccc. continebãt. merere autem est quaestum capere & eum quidem ut expõit Nonius sordidissimum. Marcus Varro. aes militare merebat. unde mercenarii & meretrices dicũtur: super hoc uerbo satis ac super in primo commentario. Neroneũ agona: certamen: quod quinquenale instituerat: appellauitq; a nomine suo Neroneum: agon enim graece certamen nominatur. Ante praestituram diem: nundum exacto quinquẽnali tẽpore: quod legitimum praescripserat: inter duo certamina neronea: ut superius demonstratum est.

Bombũ

Imbrex

Imbricatũ

Imbricanti

Testarũ

Testorũ

Ostracismus

Scabellorũ crepitus

Merere

Agon

M. ANTO. Robustissime & ob id firmioribus pditae lateribus. Infactiões: i diuersos cuneos. Plausuum genera: ut quaeq; factio suo modo sibi canenti plauderet. Bombos: ĩbrices & textas uocabãt: haec omnia per parenthesim legenda: bombus uox ficticia est quae uno modo proprie apiũ Varro si intus aluum bombus faciunt Plinius donec una excitet omnes gemino aut triplici bombo ut buccino aliquo bõbos ab ipso sonitu quem plaudendo imitabantur appellauit. sic imbrices & testas: ab simili quodam ĩbricũ & collisarũ testarũ strepitu. Operaq; nauarent: nisi accurate distinguas non procedit qđ sequitur excellentissimo cultu pueri quum superius iuuenes & adolescẽtes appellarit: erit igitur hic ordo elegit. qui plausuum genera condiscerent operamq; nauarent uario intellige plausu: bombos imbrices & textas uocabant: & haec ut dixi per parenthesim: canenti sibi pueri pinguissima coma operam nauarent hoc est ministrarent ut bis idem uerbum repetas pinguissimam autem comam unguento delibutam uel certe dẽsam accipe. Nec sine annulo leuis: id est leuis omnium manibus annulum habẽtibus cur leua potius ab initio annulo fuerit insignita suo loco ex Plinii & Gellii auctoritate ostendimus illud adiiciam quod prio re loco non diximus praeter ea quae a Plinio & Gellio tradunt Macrobius ait iccirco annulum sinistrae manui ab initio datum ut res admodum praeciosa & in deliciis habitae non tam cito usu attereretur: quidam uero ac habent non nec alii lenis non leuis sed is ut diximus uerior est sensus ut omnia ad illud referas quod excellentissimos dixerat fuisse cultu praeditos. Quorum: puerum. Duces: praefecti. Merebant: salarii siue stipendii nomine capiebant quanta fuerit Neronis luxuria quũ ex multis aliis quae postea dicentur tum ex hoc ipso intelligi potest quod tam turpis ordinis duces tam grandẽ in re inepta merent pecuniam appareatq; necesse fuisse ita euenire ut Eusebius ait esse illi centies centena millia decreto patrum quotannis publice subministrata. Etiam Romae: quum iam Neapoli scoenam prodiuisset. Neronem agona: quinquennale certamen musicum Gymnicum & equestre ab se institutũ quod neronia appellauit. Ante praestitutam diem: ante quinquennium.

caeleste uocẽ respõdit quidem in hortis se copiam uolẽtibus facturũ: sed adiuuante uulgi preces ẽt statione militũ q̃ tũc excubabat repraesentaturum se pollicitus ẽ libẽs ac sine mora nomẽ suum in albo profitẽtium citharedorũ iussit ascribi: sorticulaq; in urnã cum caeteris demissa intrauit ordine

PHI. Celestẽ uocẽ: ob hoc dixit Tacitus plausores nerõis uocẽ solitos appellare uocablis deorũ. Copiã: uocis suae: quã illi caelestẽ appellabãt. In hortis: nero niãis. Quae tũc excubabat: alius alia nocte excubabat uicissimq;

in statiões militares excubituri succedebát. Qu. curtius iá alii ex cohorte i statiõe successerát ante cubiculi fores excubituri. & Virg. ait iu. ix. omnis p muros legio sortita periclũ excubat exercetq; uices quod cuiq; tuẽdũ est. idẽ post Paulo. uigiles simul excitat illi succedũt seruátq; uices statiõe relicta. Repræsentatuȩ: statim se in psentia cũctoȩ exhibituȩ. In albo cytharedoȩ: quẽadmodũ albũ decurionẽ albũ ptoris dicebat: de quo affatim iá diximus. ita albũ cytharedorũ uocabat: i quo nomina cytharedoȩ pscribebant: quádo certamẽ musicũ pfitebant. nero ne dignũ qdẽ tráuersum a cytharedica lege discederet: uoluit nomẽ suũ tanq̃ cytharedus ascribi in albo cytharedoȩ. ab Apuleio dicẽter dictũ est albũ musaȩ translatiõe nõ inuenusta: apud quẽ sic ait Iuppiter i. vi. de asino aureo. Dei cõscripti musaȩ albo mẽdosi sunt codices Apuleiani. in qbus p albo pperá legit alno. pcliuis fuit lapsus & error obuius ex litteræ finitimæ iuersiõe.

Album cytharedoȩ
Albũ musarum
Mẽdo i codice apulei

Sorticula in urná: nulla progatiua uoluit nero pcellere. sed more reliquoȩ: sortitus ẽ: & ubi sors sua exiit ex urna: quá sorticulá υπ ωκόριστικωσ. uocát: tũc intrauit in musicũ certamẽ. Cythará sustinẽtes. põpaticus Neronis cytharedi itroitus signat: q itrauit in certamẽ cytharedoȩ: cũ cythara: qua ipse erat usurus: sustineret a psectis ipm comitantibus una cũ tribuuis & iterioribus amicis: sed pfecto talia principẽ dedecẽt magis q̃ decent. meritoq; Apollonius iterrogatus a tigillino quid sentiret de nerone. melius iquit sentio q̃ uos. cátare. n. uos illũ dignũ putatis. ego aũt dignũ tacere. Peracto pscœnio: pulpito pparato: de quo supra diximus. Alii codices & fideliores habent peracto principio: ut sit sensus Neronẽ pronúciasse se cantaturũ fabulam niobes post peractũ principiũ: quo cytharedi uti solent emerendi fauoris gratia anteq̃ legitimũ certamẽ inchoent. id prohemiũ græci nominauerũt: latine principiũ dicimus. unde prohemia oratorũ translata sunt auctor Quintilianus in qrto. Per cliuiũ ruffum: tanq̃ is præconis officio fungeret: quo res esset magnificentior de. Mar. Cliuio Ruffo mentionem facit. Cor. Tacitus: qui ait cliuiũ Ruffum fuisse apd uitelium criminationibus petitũ a liberto ipsius uitelii. tanquam propriam potentiam potestatemq; tentasset: sed auctoritas cliuii præualuit ut puniri ultro libertum suum uitellius iuberet. de eodem sic alibi refert Hispaniæ præerat cliuius Ruffus uir facundus & pacis artibus bellis inexpertus: ferunt neronem cum per hũc cluuium ruffum pronunciasset se niobem cantaturũ cantasse in theatro Pompeii. mox Lucanũ poetá ex tempore orpheũ recitauisse: quo audito iudices coronam Lucano dederũt quod adeo egre tulit nero: ut theatro interdixerit Lucano: phibueritq; carmina ostentare. hæc potissimũ cá accendit postea extimulauitq; poetam cordubensem ut in pisoniana coniuratione conspiraret in Neronem.

dictũ apollonii
Prohemiũ cytharedorum
clauius ruffus
Lucanus neronem

M. AN. Cœlestẽ uocẽ apta ppli assentatio quũ exilẽ & fuscá fuisse cõstet: nisi forte ad psonæ dignitatẽ alluserint. In hortis: Neronianis q ea parte urbis fuere ubi hodie tráftiberinæ uirginis tẽplũ est situ. Stationariis militibus: uulgi pces iuuantibus qppe q studio efflagitabant ut publice cantaret: nõ in hortis quo haud oibus patuisset accessus. Repræsentaturũ: in conspectũ daturũ. In albo: quo citharedorũ certare uolentiũ scribebant nomina: sic Nero se in ordinẽ redegit. Sorticula: diminutiuũ a sorte. Ordine suo: primo altero ue loco quo uidelicet sors eius urna fuerat educta. Cythará: qua ille usurus erat. Iuxtaq;: post tribunos ipsos. Constitit: in conspectu stetit. Peracto principio: prohemio quo ad conciliandũ fauorem citharœdi uti consueuere: Quintilianus & cytharedi pauca illa q̃ ante q̃ legitimũ certamen inchoent emerendi fauoris gratia canũt prohemiũ uocauerũt. Cluuium ruffum: Cornelius perat inquit cluuius Ruffus uir facũdus & pacis & artibus belli inexpertus.

suo simul præfecti prætorii citharã sustinẽtes: post tribuni militũ iuxtaq; amicorũ intimi. utq; cõstitit pacto principio Niobẽ se cãtaturũ p Cliuiũ ruffũ cõsularẽ pnũciauit: & in horã fere decimã pseuerauit: coronãq; eã & reliquam certaminis ptẽ i ãnũ sequẽtẽ distulit: ut sæpius canẽdi occasio eẽt qd quũ tardũ uideret: nõ cessauit idẽtidẽ se publicar: nõ dubitauit etiã in priuatis spectaculis operã iter scenicos dare quodã ptoȩ sestertiũ decies offerẽte. tragœdias quoq; cãtauit psonatus heroũ deorũq;. Itẽ heroidũ ac deatũ psonis effictis ad similitudinẽ oris sui & fœminæ prout quanq̃ diligeret: iter cetera cãtauit Canacẽ parturiẽtẽ: Orestẽ matricidã

PHI. Niobẽ: fabula niobes a nobis copiose pscripta est in primo ppertii cõmẽtario: illuc te si quid desideras remitto: ne sæpius eadẽ & maxie fabulosa dicantur. Perseuerauit: in fabula niobes cãtãda. Coroná: cytharedi cá. Certáiuis: musici: qd illo die peractũ nõ est. Distulit: ptaxit. Idẽtidẽ: frequenter publicare. suæ uocis musiceq; i publico facere ptãtẽ. In priuatis spectaculis: auctor ẽ philostratus i. v. apollonii cãtasse nerõem in taberna caupõaria nudũ & femorabilius dũtaxat amictũ: nõ secus ac si esset sordidissimus cauponũ. Tacitus quoq; auctor est fedũ fuisse i nerone studiũ cytharæ ut ludicrũ i modũ caneret: q ẽt clausus in ualle uaticana equos regebat haud pmiscuos spectaculo mox ultro uocare cœptus est populus Romanus qui uideret aurigantẽ sicut uiderat cytharizantẽ. Inter scenicos: histriones. Quodam prætorũ: alibi annotauimus prætores & ediles solitos exhibere ludos & spectacula: itaq; & fabulas emebant & histrionum græges præcio conducebant ad scenicam artem agendam: igitur cum unus ex prætoribus offerret ingens precium: nero ueluti conductus histrio exercuit histrionicam. Tragœdias

cātauit psonatus:psona tectus more histrionū:q psonati fabulas agebāt:hinc ab oratio personatus pater di- Personatus
ctus senex de comedia.antiquitus galeris nō personis mimmi utebanť.personis uti primis cœpit Roscius
Gallus præcipuus histrio:q oculis subuersis erat:nec satis decorus.hic in personis solos parasitos pronūcia-
bat.illud obiter annotādū personatos ꝓprie uocari histriones attellanicos:qa ius ē his nō cogi in scena po
nere psonas:quod cæteris histrionibus pati necesse est.personata quoq; fabula dicta ē quæ agiť a persona- Personata
tis histrionibus. Heroū:de heroibus abūde scripsimus in notis seruii. Heroidū:heroidas nūcupauit an- fabula
tiquitas fœminas clariores:quales sunt heroū uxores & filiæ:papinius ī tertio siluarū qua ueteres latias gra Heroides
tiasq; heroidas æquas Sidonius quoq; ait ī panegyrico transcēdūt hic heroas.heroidas illi a ꝓpertio nomi Heroine
nanť heroinæ:sicut in cōmentariis annotauimus. Personis effictis:figuratis formatis effigiatisq; uulgus sē
midoctū laruas:appellitat:quæ psonæ dicūť.apud latinos scriptores:quod quidē meminerim uix uno ora
tiano loco inuenies laruā usurpari pro psonæ significatu: sic.n.īquit oratius in sermōibus.nil illi larua aut Laruæ
tragicis opus esse cothurnis.aliogn larnæ dicūtur uetere latina lingua animæ defunctoꝝ umbræq; noctur
næ:quæ ꝓpter aduersa uitæ merita errabūde ceu quodā exilio puniunť.quæ inane sunt terriculamentū
bonis hominibus noxium uero malis de qbus luculenter scribūt Martiāus & Apuleius.quinetiam Augu-
stinus in.ix.de ciuitate dei animas ingt hoīum dici lemures seu laruas si mali meriti sunt.i de laruati furio laruati fu-
si dicti & mēte moti quasi laruis exciti. Oris sui:hoc referendū est ad psonas heroū & deorū. Et fœmiæ riosi
scilicet personis effictis ad similitudinem fœminæ adamatæ & hoc referendū ad heroidas ac deas. Cana Historia ca
cem parturientem:fabulā canaces:de q̄ extat nasonis epistola:de qua Plutarchus scribit hæc historico stilo naces
eolus rex tuscorum ex amphitea filias sex & mares totidē suscepit.Macharius omnium ætate minimus so Exēplū ca
roris canaces amore incensus eam uiolauit: qua ex re conceptus infans uagitu rem prodidit.pater itaq; fi- nuliæ
liæ mittit ensem:quo accepto illa rē flagitiosam intelligēs necē sibi consciuit. Idemq; Paulopost machare-
us fecit.consimile exemplū est canuliæ adamatæ a fratre Romāo:quā grauidā ubi pater papirius resciuit fi
liæ misit ensem:quo se puella cōfodit.Idē romanus factitauit. Orestē matricidā:de oreste:q īterfecit ma-
trē clytēnestrā ut ulcisceret patrē agāmenona:adeo mľtæ scriptæ sunt tragœdiæ ut dixerit maro ī quarto
eneydos.aut Agammenonis scenis agitatus orestes.apud rhetoras exemplū est memoratissimū:& quo fere Orestes ma
omnes usi sunt an iuste orestes matrem occiderit:scribit probus orestem post matricidium ex responso di- tricida
dicisse:quod deponeret furorem:si ablueretur flumine:quod septem fluminibus confunderetur.itaq; diu
uexatus tandem purgatus est matris nece ī agro rhegino apud flumen:cui septem fluuii miscentur:cuius:
rei meminit Varro libro decimo rerum humanaꝝ.diciť orestes post necis maternæ expiationem: abiēs re
liquisse ensem in arbore & templū Apollinis edicasse.Lāpridius refert orestem se purificasse apud tria flu-
mina circa hæbreū & orestam condidisse ciuitatem:quam sanguine humano cruentari necesse erat.

M.AN. Niobē:fuit hæc amphionis thebani cōiūx.nota est fabula quoniā Niobe thebanas mulieres in-
crepuisset ꝙ latonæ sacra facerēt nō sibi:quæ tā nūerosam prolē enixa eēt: tota soboles ab Apolline & dia
na iratis extincta est.Iu.Parce ꝓcor pean & tu depone sagittas.Nil pueri faciūt ipsam cōfigite matrē:Am-
phiō exclamat:sed peā nota sunt reliqua:de filiorū numero uaria oīno traduntť:gellius est auctor. Perse
uerauit:canere. Coronāq; eā:quā ex eo certamie ut uictor expectabat. Reliquā certaminis partē:qď resi
diū erat agonis nā ad exitū perduci nō est passus. Tardū:uidereť expectare dū annus circūageret. Iden
tidem:sæpius. Publicare:publicis spectaculis canere seu publice operā locare. In priuatis.priuato nomi-
ne editis:quod potuit adhuc turpius existimari. Quodam prætorū:uno ex prætoribus siqdem prætores
publice ludos instruebat qui honorarii dicebanť.Iu.Nec dubitant celsi prætoris uendere ludis. Persona
tus persona uelatus participiū sine uerbo:psona tegmen est quo senicorū os tegiť diciturq; ut.C.bassus gel
lio auctore existimauit a psonādo quare os persona tectū quū una sit uia qua uox manare possit relicta ma
gis sonare uideať enūtiare:significat alioquin psona qualitatē quādā qua alius ab alio differt:tum aīo tum
corpore tū exteris. Heroū horoes semi dei ut suidas interpretatur uiriq; antiquitus geniti ἥρωες inquit
ἡμίθεοι χώλιατοι παλαιοὶ πρὸ τούτου τινὲς εἰσὶ. Heroidū:illustriū fœmiaꝝ q̄ cū heroibus ipsis iūxere.
Effictis:deliniatis. Ad similitudinē oris sui:quū deoꝝ alioquin aut heroū uideri & dici uellet. Cana-
cē:æoli & cleopatræ ex genere lestrigonū filiā:quæ cū fratre concubuit. Orestem:agamēnone & clitēne-
stra genitum. Matricidā:qui ī ultionem patris clitēnestrā matrē occidit sophocles ea fabula q̄ ἠλέκτρα
inscribitur rem oēm late exequitur Cicero sororicida quoq; usus est parricida inquit fratricida:sororicida.

PHI. Oepidodē excecatū: tragœdia extat ap̄ senecā.cui titulus ē edipus:ī q̄ itroduciť seipm excecās:si- Edipus edi
biipsi oculos funditus euellēs:postq̄ facta & īfandū scelus dep̄ndit de œdipo siue œdipode scribit diodo podis
rus in gnto edipus tertii ordinis ē.facit.n.genitiuū edipodis:& ita īflectiť sicut melāpus melāpodis:quāuis
plautus ablatiuo casu edipo di-
xit pro edipode.sic.n.ait in penu
lo:nam isti quidem hercle oroni
edipo opus est coniectore: qui
sphyngi interpres fuit.de Nero-
ne cantāte fabulas sic scribit phi-
lostratus quid de homie dicam:

Oedipodē excecatū: Herculē insanum:in qua fabula fama
est Tyrūculū militē positū ad custodiā aditus: quum eū or
nari ac uinciri cathenis: sicut argumentum postulabat:ui-
deret accurrisse ferendæ opis gratia.

qui Augusti Iuliiq; habitu deposito cantoris uestes assumit:& creontis edipodisque facta dictaue ex amu sim scire tanti existimat:ut maxime reprensionem timeat si quid in schola sceptroue deliquerit. Herculem insanum:tragoedia scribitur a Seneca:cui ab argento insaniae titulus est hercules furens:ubi inducitur furore extimulatus laeto dare filios & uxorem:& hoc est:quod dixit Aristoteles in problematis: herculem per mentis excessum in liberos seuisse. Tyrunculum: nouum primoq; tantum tyrocinio militiae imbutum.diminutiuum est tyronis:Hieronymus foemi.genere tyrunculas puellas appellat. Aditus: introitus illius loci scenici:in quo nero erat agens herculem. Vinciri cathenis : in scenecae tragoedia argumentum hoc non ut hercules cathenis uinciatur.inducitur quidem Theseus:ad furibundum herculis insani impetũ cohibendum sed sine uinculis. Ferendae opis gratia:accurrit tyrũculus ut opitularet̃ principi:tanq̃ ne ro reuera uincirer̃:q ideo obligabatur:ut impleret argumẽtum fabulae:cum ageret herculem insanum.dixit Plato hominem esse ludibrium dei sed nero factus est ludibrium hoiũm cõtemptor famae: incuriosus impatoriae maiestatis:dũ cantat in theatris:dum gladiaturam exercet iter gladiatores uiuens:dum quadrigam regit uelut auriga.equales dii boni eruditis sermões pbuit priceps tã sordidus tãq; mãcipatus oibus probris ac dehonestamentis. Equorũ studio:cum equitandi pitia sit probabilis non uituperatur nero ex eo q; esset equitãdi scius:sed q; aurigarũ instar regeret equos quadrigarios. nimioq; studio talium equorũ teneret. Quanq̃ uetaret: sententia oratiana est naturam expellas furca tamen usq; recurret: itidem nero temperare non poterat:quo minus sermocinaretur de equis currentibus in circo: quis rectores eius pueritiae ac pedagogi uetarent eum habere sermunculos super cursoribus equis & aurigis. apud Xenophontem equitandi studium adeo probat̃:ut psae dicant̃ nihil nõ agere ex equis quorum filii in primis discebãt equitare sagittare.& uera dicere.iustinus quoq; tradit parthos adeo equo studio teneri. ut equis omni tẽpore uehant̃:illis bella:illis conuiuia illis publica ac priuata officia peragant super equos ire consistere mercari colloqui consueuerunt.deniq; hoc discrimẽ inter seruos liberosq; est:quod serui pedibus liberi nõ nisi equis incedunt. De circensibus.scilicet ludis:q equorũ cursu celebrant̃:in quibus bigae quadrigaeq; agitant̃. Quaerens:conquerens dolens. Tractum,s.impetu & ui equorum.quadrigis agendis tracti rotae uulnerati & quoquo mõ sanguine contuso curabant̃ fimo caprino auctor Pli.in.xxviii. Prasinũ agitatorem:aurigam prasinae factionis:de qua habundae diximus in caligula.

Hercules insanus — *Tyrũculus* — *Homo ludibriũ dei* — *nero ludibriũ hominum* — *psae ex eqs omnia* — *medela sanguinem cõcussum*

M.ANTO. Oedipodem:Laii thebaru n regis & iocastae filium papinii carmine satis notum sed sophoclis fabula quae oi̅ διπους inscribitur adhuc notiorem. Excecatum : cognita enim prius caede nefarioque cum matre incesto se luminibus priuauit Papinius Mox auidus poene digitis cedentibus ultro incubui miseraq; oculos in matre reliqui. Herculem insanum ; furentem Annei senecae fabulae Hercules furens inscribitur. Tyrunculum:non multo ante inauctoratum & icciico eorũ quae gerebantur omnino rudem. Aditus:eius loci in quo Neroni herculis persona inducebant̃. Argumentum: ratio & materia fabulae. Accurrisse:impetum in eos qui neronem ornabat fecisse. Ferendae opis gratia:ut uelut ad supplicium iuncto opem ferret. Equorũ studio:aurigandi cupiditate. Flagrauit: incensus fuit uehementi est studio prosecutus. Vetaretur a praeceptoribus & pedagogis. De circensibus ludis:quibus inerant quadrigarum cursus. Tractum: distractum ab equis. Prasinum : prasinae factionis agitatorem aurigam sic spartianus amauit inquit & aurigas:prasino fauit.

PHI. De hectore : hectorem circa menia troiana tractum fuisse ab achille in patrocli ultionem nemo mediocriter doctus ignorat:qui uel saltem legerit illud maronianum:ter circum iliacos raptauerat hectora muros:homerus uero in.xxiiii.iliados scribit quod achilles iunctis ad currum equis hectorẽ alligauit: & ter circum defuncti patrocli sepulchrum traxit:inde ad tabernaculum reuersus in puluere pronum dimisit:Nero cum castigaretur a magistro:quod immodice doleret de agitatore prasino ab equis distracto: ut se purgaret dixit se loqui de hectore:qui & ipe pariter fuerat tractus ab achille.quod autem nero fuerit prasinae factioni indicat uel ille epigrammatarii poetae uersiculus :uicit nimirum non nero sed prasinus.

Hector tractus circa sepulchrũ patrocli

Eburneis:quadrigis:existimo hoc referendum esse ad ludum puerilem:mos enim puerorum est:ut quadrigas ex ebore alia ue materia conficiant cum quibus lusitant: atq; oblectantur:poene simile est illud Oratianum edificare casas plostello adiungere mures: nero utpote puer in initio principatus cum studio equorum immo dico teneretur quadrigas habebat eburneas : quibus super abacũ ludebat:est aũt abacus mẽsa uasis escariis potoriisq; continendis accommodata : cuius multa mẽtio est apud scriptores:nõ credo abacum accipi p tabula luso

Abacus

De studio eius aurigandi citharizandi & aliis gestis.

Equorũ studio uel praecipue ab ineunte aetate flagrauit:plurimisq; illi sermo quanquam uetaretur de circẽsibus erat & quondam tractum prasinum agitatorem inter condiscipulos querẽs obiurgãte magistro de Hectore se loq ementitus est: sed cũ iter initia iperii eburneis quadrigis quotidie in abaco luderet:ad oẽs minios circẽses secessu cõmeabat primo clã deide ppalã:ut nemini dubiũ esset eo die utiq; affuturũ:neq; dissimulabat uelle se palmarũ nũarũ ãpliare. Quare spectaculũ multiplicatis missi

libus in serũ ꝑtrahebať:ne dõinus qdé iã factionũ dignantibus nisi ad totius diei cursũ greges ducere. Mox & ipse aurigare atq͙ ét spectari uoluit sæpius positoq͙ in hortis iter seruitia & sordidã plebem rudiméto uniuersorũ se oculis in circo maximo præbuit:aliquo liberto mittente mappá : unde

ria: quia non memini legere me abacum usurpari in hoc significato : soleo autem ad auctoritatem scriptorum tanquam ad anchoram confugere : quæ nullo auctore subnixa sunt ea tanq̃ titubantia non procliuiter amplector.alias abacus significat tabulam calculatoris & geometræ.de quo Martianus in libro geometriæ:abacus nuncupatur res depingendis designandisq͙ oportũa formis: sunt etiam abaci ornaméta columnarum: præcipit Victruuius in tertio de architectura abacum debere esse longum & latum q̃ crassa columna est.

Minimos circenses:etiam minus celebrata spectacula. Secessu:uel q͙ ipse ex secessibus repente conualeret in urbem causa circensium spectandorum:ueluti pluris faciens uoluptatem ludicri circensis q̃ amenitatem secessum:uel q͙ sensim secedebat ad circenses spectandos. Affuturum : quotiensc͡uq͙ uel minimi circenses Romæ fiebant persuasissimum erat omnibus Neronem ludicro inter futurum q̃uis id temporis foret absens coleretq͙ secessus:omnes enim nouerant quanto studio equorum curruliumq͙ ludorũ flagraret princeps auriga:qui non de equis:sed de hominibus regendis meditari debuisset:si quid in illo fuisset priscæ uirilitatis. Neq͙ dissimulabat:aperte fatebatur demonstrabat. Palmarũ numerũ:alibi annotauimus ex Liuii auctoritate romanos translato e græciam more uictoribus ludorum palmas dare solitos:nero uolebat ampliare hoc est numerosiorem facere palmarũ numerũ:quæ uictoribus dabantur: ut ita spectacula circensia fierent prolixiora diuturnioraq͙. Multiplicatis missibus:ut scilicet missus plures currentiũ equorũ exhiberentur:quam prius soliti essent exhiberi:de quibus scripsimus in Claudio. In serũ:in serotinam diei partem & uespertinam. Dominis factionũ: prasina & ueneta factio reliquæq͙ aurigarũ factiões suos habebant dominos:qui post multiplicatos a Nerone missus non dignabatur ducere greges equorum quadrigarios ad currule certamen.nisi currere deberent in omnibus missibus:per totum diem : domini auté factionum tanto fiebant opulentiores:quanto plures erant Circenses missus:& ludi:ex quo est illud lampridii innita commodi:Circenses multos addidit ex libidine potiusquam religione:& ut dominus factionum ditaret. Aurigare:uice aurigæ agere quadrigas & trigas:scribit Plinius ꝛNeronem trigario solitum se approbare : qui si curru euersus tractusque ab equis fuisset recreabatur epoto cinere caprini fimi ex aqua.

Palme uictoribus

domini factionum

medela nerõis tracti ab equis

Posito rudimento:deposito tyrocinio aurigandi exutaque nouitate aurigationis. Inter seruitia : inter seruos & plæbeios uiliores. Mittenté mappam:signum currenti dante: idest in circo sunt carceres : unde emittuntur equi ad cursum:Cum magistratus signum misit.ut scribit Varro: erat autem antiquitus mappa signum: qua missa equi cursum Circensem auspicabantur : de qua intelligendum est illud ab epygrammatario poeta dictum cretatam prætor cum uellet mittere mappam:hinc etiam Quintilianus dixit mappam circo usitatum esse nomen:propterea : quod in Circensibus spectaculis pro signo mittebatur a magistratu:cum autem officium prætoris id foret:ut signum daret equis ad cursum emittendis: uoluit nero id ab aliquo suorum libertorum dari. Vnde:ex carceribus.

Mappa signũ i cursu

M.AN. De hectore:nã Hector ab achille circũ pergama:ut Homerus ait est distractus. Ver.Ter circũ iliacos raptauerat hectora muros.Ouidius hic lacer admisso terruit : Hector equos:quia igitur uterq͙ tractus locus médacio nõ defuit. In abaco:Tabula nũc luxuriosa quũ & mẽsa fit:in qua potoria cõstituunť uasa.Iuuenalis.urceoli sex ornamentũ abaci. Minimos circẽses:minus celebres. Secessu:hora secessus:q̃si dicat deãbuládi hora secessumq͙ petẽdi uel quod magis placet ex suburbanis locis aut oppidis littoralibus in q̃ secedere consueuerat circẽsiũ die romá cõmeabat:ut nemo nõ itelligeret illũ oĩbus mimis.i.oĩbus circẽsibus ludis affutuꝝ posset & minimos legi ut sit sensus nõ modo nõ celebriores circenses passus est se absente celebrari sed & minimus etiá interfuit. Palmarũ numerũ ampliare:maioré facere : ut quo plures essent palmæ eo frequentiores equorum missus sed missus ferarũ quoq͙ dicebanť ut est supra significatum nec missus tantum sed missio quoq͙ dicebať:Spartianus in munere publico tam magnanimus fuit ut centum leones una missione simul exhiberet. Dignantibus:cũ ne iugito ut sit sensus & ordo dominis factionũ neutiq̃ dignantibus quadrigarũ gregem producere nisi ad totius diei cursum palmæ proponerenť:sic quadrigarũ uim immodica expssit:nam maiore opus erat numero quo pluribus missionibus equi ad cursum ꝑducerenť. Aurigare:quadrigas agere. Seruitia:& sordidã plebem.q.d.sordidissimis humilimisque quibusq͙ spectantibus. Rudimento:noua aurigatione. Præbuit:dedit se auriganté oĩbus in circo spectãdũ. Aliquo liberto:ex ipsis libertis uno. Mittẽte mappã:quidam intelligũt ueteri instituto mappã a ꝓtore uictori aurigæ mitti solitã.Mar.Cretaram prætor quũ uellet mittere mappam surripit Hermogenes:alii in quibus est cassiodorus certum putat fuisse futurorum circẽsium signũ quum mappa a prætore ostenderetur ad quod.Iuue.allusisse uideri potest interea megalesiacæ spectacula mappæ ideum solemnæ colunt.

PHI. Magistratus : docet Liuius in.viii.ab urbe condita prætores solitos quadrigis mittentis signum dare:unde cum olim Lucius plaucius prætor graui morbo esset implicitus dictatorem creauerunr: qui ludis Romanis signum daret:quadrigis emittendis:qui eo ministerio functus dictatura se abdicauit:nec mirum uideri debet ob rem leuiculam creatum esse dictatorem qui interdum creabatur causa figendi claui:

Dictator causa signi dandi

magiſtratus ſolent. Nec cõtẽtus harũ artiũ expimẽta Rõæ dediſſe achaiã: ut dixius petiit hic maxie motus inſtituerat ciuitates apud q̃s muſici agones edi ſolent oẽs cytharedorũ corõas ad ipſũ mittere.eas adeo grate recipiebat ut legatos q ꝑtuliſſent nõ mõ prios admitteret:ſed ẽt familiaribus epulis interpõeret:a qbuſdam ex his rogatus ut cãtaret ſup cœnã:exceptuſq; effuſius ſolos ſcire audire grçcos:ſoloſq; ſe & ſtudiis ſuis dignos ait:nec ꝓfectione dilata ut primũ Caſiopẽ traiecit:ſtatim ad aram iouis Caſii cantare auſpicatus ẽ.

De certaminibus & exercitio eius in dictis diſciplinis.

Ertãina deiceps obiit oia.nã & q̃ diuerſiſſioꝝ tpotũ ſũt cogi i unũ ãnũ qbuſdã ẽt iteratiſ iuſſit:olipię quoq; ꝑter ꝯſuetudinẽ muſicũ agona ꝯmiſit. Ac ne qd circa hoc occupatũ auocaret:detiererẽ:quũ ꝑſentia eius urbicas res agere a liberto Helio admõeret̃ reſcripſit his uerbis.quãuis nũc tuum cõſilium ſit & uotum me celeriter reuerti:tamẽ ſuadere & optare potius debes:ut nerõe dignus reuertat.Cãtãte eo nec neceſſaria qdẽ cã exceder̃ theatro licitũ erat.Itaq; & enixæ q̃dã in ſpectaculis dñr.Multi tedio audiẽdi laudãdiq; clauſis oppidoꝝ portis: aut furti diſſiluiſſe de muro:aut morte ſimulata funere elati. Q uã aũt trepi

qui erat annoꝝ nota: aliquando dictus eſt dictator cã feriaꝝ cõſtituẽdaꝝ. Ciuitates.ſ.græcoꝝ. Muſici agões: muſica certãina. Ad ipm mittere: tãquã in arte cytharedica ipe ſolus excelleret: eſſetq; omnibus cytharedorum coronis coronandus. A quibuſdam:ex his.ſ.legatis græcoꝝ.qui cytharedicas coronas ciuitatum nomine ad neronem ꝑtulerant. Exceptus:effuſius:imodica laudatiõe & plauſu aſſentatorio:dixit.n.ſatyricus poeta nõ imerito gẽtẽ græcoꝝ aduladi eẽ ſciẽtiſſimã.& Cicero ĩ epiſtola ad.y.fratrem didas calica græcos ait eſſe leues & diuturna ſeruitute ad nimiã aſſentationem eruditos.quitus curtius nõ mius uere q̃ elegãter ingenia græcorũ appellat tẽporaria tanquam tempori ſeruiẽtia:& ꝓ tẽpore adulationẽ aſſentationeſq; tractantia:& cũ adulatio fit perpetuũ regũ malũ infatuetq; mentes principũ & penetret ad interiora uentris: merito nero adulatione græcoꝝ corruptus ſolus dicebat græcos dignos eſſe:qui ipm cãtantẽ audirẽt & ſolos dignos ſua muſica diſciplina:cũ romana ſeueritas minime docilis eſſet ad aſſentãdũ. Caſſiopẽ traiecit:caſſiope oppidũ eſt iſula corcyta:quæ alio noie dicta pheacia:ubi fuit templũ caſii iouis:ſicut oſtẽdit Plinius in quarto. Certamina omnia:nero adiit oia muſica certamina:quæ apud græcos celebrantur:ſcribit philoſtratus in quarto de uita apollonii neronẽ in græciã ueniſſe ſubiicientem ſe ꝑconi in olympiis pythiiſq;:aitq; eũ uiciſſe in iſthmiis cytharedos & præcones: qui in olympiis etiam tragœdos uicit:& tũc de iſthmo fodiẽdo dicit̃ cogitaſſe: ipſum nauibus puium redderet atq; adriaticũ egeo miſceret:& ita naues omiſſo illo ſinuoſo circuitu:p iſthmi ſciſſionem ueherẽt̃. Cogi:congregari & contrahi.i hãc ſaiam apollonis apud philoſtratũ:ludos olympiacos ex conſuetudine ſolitos celebrari circa finem anni:ab elidenſibus: quos nero iuſſit in aduẽtum ſuũ differre: ita ut ſibi potius q̃ ioui uiderentur ſacrificaturi. Iteratis:iterum celebratis. Olympiæ:in ludis olympiacis. Præter conſuetudinem:inuit in olympiacis ſpectaculis muſicum certamen celebrari ſolitum nõ fuiſſe quod indicat apollonius apud philoſtratum:cum ait neronem in olympiis ꝓpoſuiſſe certamina tragœdorũ & cytharedoꝝ apud uiros:qbus nec theatra ſint nec ſcenæ ad huiuſmodi ludos peragendos idoneæ: ſed ſtadiũ duntaxat natiuum nudũq; patet: in olympiis autem ter uictorem fuiſſe Neronem teſtatur philoſtratus:qui ait miſſos fuiſſe curſores uſq; ad gaditanos:q iuberẽt ſupplicationes fieri ob uictoriam neronis in olympiis:multæ in hiſpania ciuitates:cũ neſcirẽt qd eẽnt olympia opinabant̃ bellicã quãdam uictoriam ſignificari:p q̃ diis eſſet ſacrificãdũ:tanq̃ nerõ populos aliquos olympios appellatos bello ꝓfligaſſet decem autem iudices ludis olympicis præficiebant̃ forte ducti. Auocaret:abduceret remoueret.

Græci adulatores igenia tparia caſiope ci. Nero uictor præconum

Muſicus agõ nõ erat ĩ olympiis Ridiculũ

M.AN. Achaiam:quæ circa iſthmum.pelopõneſo inſinuat̃:imo eius partem occupat. Legatos:ad hoc ipſum publice a ciuitatibus miſſos. Primos:ante alios legatos audiret. Exceptus:nero tempeſtiua illa poſtulatione. Effuſius:immoderatius. Caſſiopen:poſt ceraunios epiri montes ambraciam uerſus mille & cc.a brũduſio ſtadiis Strabo caſſio & penſes & teſprotos inter epiroticas gentes refert. Caſſii Iouis:in caſſiope templum fuit caſſii Iouis auctor eſt Plinius. Au ſpicatus:canendi principium ſumpſit. Cogi:colligi indici. Iteratis:iterum annuo ſpatio celebratis. Præter conſuetudinem:ſi quidem in olympia muſici certare non conſueuerant. Circa:hoc muſicum certamen.

Anima rei pu.priceps

PHI. Vrbicas res:urbana negocia romanamq; rẽpu.cuius aĩa eſt bonus priceps:& illa pricipis corpus. Quãuis nũc:uerba ſunt neronis ad heliũ libertum. Vt Nerone dignus:uide imperatoris ineptias exiſtimantis ſe romam reuerti non poſſe dignum ſemet ipſo & imperatoria maieſtate: niſi muſico certamine cytharedos ſuperauerit:cũ id potius bono principi dedecoroſum ſit atq; probroſum:nanq; ut ſupra annotauimus Philippus Alexandrum filium caſtigauit quod nimis bene cantarẽt tanq̃ hæc ſtudia nõ pricipibus conueniant:ſed grauiora ſanctioraque:ſed nero ab omni principis uirtute penitus alienus exiſtimabat ſibi

esse gloriosum:si uictoriã consequeret̃ ex his quæ occulere magis deceret. Enixe:filios peperisse. Tedio
audiẽdi laudãdiq;:scribit tacitus:quosdã cãtante Nerõe uerberatos eẽ a militibus: dũ aspectũ illũ tolerare
adulariq; recusant:quidã obtriti fuerũt:& alii dũ diem noctemq; sedibus cõtinuãt morbo exiciabili corre
pti:qppe grauior erat metus si spectaculo defuissent: unde tenuioribus tristitiã uultu demõstrantibus sta
tim irrogata supplicia aduersum illustres dissimulatũ ad præsens: & mox odiũ redditũ est: præterea ut au
ctor est philostratus delatores his delationibus cũ primis criminabant̃ nõ uenisti auditũ Neronem:aut ue Delatio
nisti qdem sed negligenter & parũ attente audiebas. Risisti:nõ plausisti:nõ pro Neronis uoce sacrificasti: nes
ut clarior esset atq; lucidior. Funere elati:dũ se mortuos simulabant efferebant̃:ut sta cuaderent tediũ au Nõ uenisti
diendi histrionẽ principẽ. Certauerit.s.cũ cytharedis i musico certamine. Quo metu iudicũ:quanta for auditum
midine & amphibolon uidet̃ tanq̃ incertũ sit utrũ ne iudices Neronẽ metuerẽt an a Nerone metuerent̃: Neronem
metus enim ut ĩquit gellius utroq; uersum dici potest:nã metus hostiũ recte dicit̃ & cũ timẽt hostes & cũ Risisti
timent̃:itaq; salustius metũ Pompeii dixit nõ quod Pompeius metueret:quod ẽ usitatus:sed quod metue Metus
ret̃:attamen ut intelligamus metũ iudicũ dici:q̃ ipsi metuerent̃ significat Cornelius tacitus:qui ait Nero
nem flexũ genu cetum theatralem manu ueneratũ sententias iudicũ expectasse ficto pauore. Aduersari
os:cytharedos. Conditionis eiusdem:cytharedicæ musicæq; disciplinæ. Obseruare:speculari:lucillius si obseruare
hæc obseruare uolueris.alias dicit̃ uenerari. Virgilius præterea regem non sic ægyptus & ingens lydia nec
populi parthorũ aut medus hidaspes obseruant. Captare:capere:Plautus qd me captas carnifex: inde ca Captiones
ptiones sophisticæ cauillationes:inde captatores dicti qui uafricia & astu captant aliẽas hæreditates.Mar Captato
tiales:scis te captari:scis hunc qui captat auarum. Infamare: Quintilianus deinde cum se iactaret eodem res infama
modo dicere Senecam infamabat:commodus auctore lampridio adolescens omne genus hominum infa uit
mauit & ab omnibus infamatus est. Incessere: impetere conuitiis.Au.gellius : incessebat quempiam tau
rus philosophus seuera & uehementi obiurgatione. Corrumpere:sibi conciliare mũeribus ut.s.id facerẽt:
quod ab actoribus græcis fieri solet: sæpe enim ille ut inquit eleganter Cicero : q̃ est secundarũ aut tertia Secũdarũ
rũ partiũ.cũ possit aliquanto clarius dicere:q̃ ipse primarũ: multũ summittere solet minusq; contendere: ptium sum
q̃ potest:ut ille princeps quam maxime excellat. Reuerentissime : cũ maxima reuerentia & ueneratione. missiores
In manu fortunæ:fortũa cũ in rebus aliis tũ in certaminibus omnibus maxime damnat̃ adeo ut euẽtus Fortuna
uel ludicri certaminis sit collocatus in fortũæ arbitrio:quæ sola ut inquit Plinius utranq; paginam & acce domina
pti facit & expensi:in hanc sententiam Apuleius in floridis luculenter oĩbus inquit bonis in rebus cona certaminis
tus in laude effectus in casu est:quãquã hoc plerũq; facimus ut cõsilia euentis põderemus:& cui bene quid
pcesserit multũ illũ prouidisse cui secus nihil sensisse dicãus ut refert.M.T.in orõne p rabirio posthumo.
M.AN. Res urbicas:urbanarũ rerũ statũ. Nerõe dignus:dignus eo q̃ musica professione semper uide
ri uolui. Necessaria causa:ne curãdi qdem corporis alterius ue urgentis negocii gratia cuius molestia spe
ctator præteriret. Enixæ:partu solutæ. Furtim:occulte. Funere elati:uelut uita defuncti extra oppidũ
deportati. Trepide:tumultuoso & ĩconstanti motu. Anxie:sollicite & laboriose: ut hoc ad animũ illud
ad corpus referat̃. Quo metu iudicũ:Cornelius sentẽtias iudicũ operiebat̃ ficto pauore. Aduersarioq̃:
qbus cantu cõgressus decertabat. Iudicũ eorũ:q de summa certaminis iudicaturi erant. Obseruare:ex
plorare quæ facerẽt Terẽtius obserua dauũ. Captare:capere si qd offensum eẽt. Liuius ĩde consiliũ ex re
natũ ĩsidiis ferocẽ hostẽ captandi. Infamare:ĩfamẽ reddere aliqua ei ĩuecta calũnia uel potius dãnare:re
probareq; fabius clitarchi probat̃;ĩgeniũ fides ĩfamat̃. Ex occursu:si qs eorũ occurrisset. Maledictis:ob
trectatiõibus q̃si necessaria laboraret simultate:quã solo nutu discutere potuisset. Præcellerẽt p̃starẽt ante
irẽt. Corrumpere:muneribus efficere ut ex arte aliqd remitterent. Reuerentissime:maxime reuerenter.
PHI. Fortuita:casus fortuitos:qui sæpe numero efficiunt:ut melior superetur a deteriore. Hortanti
bus;scilicet iudicibus. Vt auderet:cum alacritate & audacia musicum certamen capesceret. Taciturni
tatem pudoremque:si qui ex iudicibus musici certaminis:quibus inerat aliquid priscæ seueritatis pudore
suffusi tacuissent ob dedecus principis cantantis:id crimini dabat nero:fuerunt ue spasianum tanq̃ somno
conniueret in spectaculis a phe
bo Neronis liberto increpitum:
egreque imminentem perniciem
effugisse: multi præterea per cu
neos dispositi erant:qui alacrita
tem tristiciam quæ spectatorum
perscrutarentur. Pro tristicia:
cum sit quædam uitiis uirtuti
busque uicinitas utebatur nero Vicinitas
proxima deriuatione uerborum uirtutum
ut pro pudore malignitatem ar
gueret : sicut pro forti temerari
um: pro liberali prodigum : pro
parco auarum plerunque uoci

de anxieq; certauerit:quãta aduersariorũ emulatione.quo
metu iudicũ uix credi potest.Aduersarios quasi plane cõdi
tiõis eiusdẽ obseruare:captare infamare secreto nõnunquã
ex ocursu maledictis incesseret:ac si q arte precellerẽt corrũ
pere ẽt solebat:iudices aũt priusq̃ inciperet reuerẽtissime al
loq̃batur omnia se faciẽda fecisse:sed euẽtũ ĩ mãu eẽ fortũę:
Illos ut sapiẽtes & doctos uiros fortuita debere excludere
atq; ut auderet hortãtibus æqore aĩo recedebat:ac ne sic q
dẽ sine solicitudine taciturnitatem pudorẽq; quorundã pro
tristicia ac malignitate arguens suspectosq; sibi dicens.

De obediétia eius ī dictis certaminibus & aliis gestis p eū.

N certádo uero ita legi obediebat. ut nūq̄ excreaī ausus sudoré quoq̄ frótis brachio detergeret: atq̄ etiā in quodā tragico actu quū elapsum baculum cito resūpsisset: pauido & metués ne ob delictū certamie sū moueret̄: nō aliter cōfirmatɔ ē q̄ adiurāte hipocrita nō aiad uersū id īter exultatiōes succlamatiōesq̄ populi. Victoré āt se ipse ꝓnūciabat. qua de causa & præconio ubiq̄ cōtédit.

& uitiorū
Pro parco auarus
Cur frōte sudemus

tamus. Legi scilicet cythare dicæ Cor. Tacitus in hanc sententiam scribit hæc: nero īgreditur theatrum cunctis cytharæ legibus obtemperás: ne sessus reside ret: ne sudorem nisi ea: quam indutui gerebat ueste detergeret: ut nulla oris aut narium excrementa uiserétur. Sudorem frōtis: quærit Aristotelis in problematis encyeliis: cur facie & maxime fronte sudemus. causam refert: qa expeditius illa sudare possunt: quæ humida laxaq̄ sunt caput aūt tale est: cōtinet enim suā plurimā humiditaté distillatiōes quoq̄ e capite oriunt̄: & cerebrū humidū: est foramina permulta in capite habentur: igit̄ sudor de capite prorumpit: potiusq̄ de imis partibus: & primū frōte sudamus: quæ prima cerebro subdita est. Bracchio detergeret: frontis sudoré sudario siccare solemus: & ita iubet Plinius ab oratore sic

Lex sudoris detegendi

cari frontem sudanté in actiōe ne comæ turbent̄: sed cū lex cytharæ præscribat. sudoré detergeri ea tantū ueste: quā īduit cytharedus: nero ne a ꝑscripto legis recederet brachio sudoré frontis detergebat manica uidelicet uestis. quā īdutui gerebat. Tragico actu: quinq̄ actus eé in comedia tragœdiaq̄ satis notū: & nos suo loco declarauimus: hic actus tragicus accipit̄ pro cantu tragœdiæ: quā nero canens agebat. Baculū: ita erat fabulæ argumétū ut cū baculo ꝓdiret: in ꝓsceniū. Ob delictū: quo baculus elapsus erat e māibus.

Hypocrites

Sūmoueret̄: repelleret̄. Certamine: a musica cōtentiōe. Hypocrita: græci hypocrité uocāt simulatoré hypocrisin simulationé: unde & mimus hypocrita dictus qa imitator est & simulator. quītiliāus in secūdo memorat eschinem hypocrité fuisse oratoré. Se pronūciabat: cōtra moré ritūq̄ sacrorū certaminū: nero semet sua uoce uictoré pronūciabat: cū hoc præconis officiū sit: q pronūciat magna uoce nomina uictoꝝ: sicut docet Cicero i epistola ad luciū luceiū: hinc a marone dictū uictoré magna præconis uoce cloantū

ꝑco ꝓnūciat uictoré

declarat. Præconio contendit: hoc est cū præconibus decertauit de ꝑconii pitia & uocis magnitudine & de nomie uictoris pronūciādo: unde factū est: ut nero coronas acciperet nō solū cytharedorū: sed etiā præconū soliti enim erant præcones ludorū gymnicorū coronas imponere uictoribus: eorūq̄ nomina magna uoce pronūciare: deinde ipsi ante ludorū missioné corona donabant̄: quæ imponebat̄ illis ab alio præcone. ne sua uoce ipsi præcones se uictores prædicarent ꝑcones a præ idest ualde & canédo dici autumat Priscianus: q facit præconiū uetat̄ esse in decurionibus: cū q iā fecerit nō uetet̄. auctor Cicero in epistola ad le

Præconius
Geryx q locus orosii correctus

ptā: eius stilo uocabat̄ præconius: propterea q pater eius fecerat præconiū: quod aūt nero cōtenderit cū præconibus eosq̄ præconio superauerit testat̄ philostratus & docet Eusebius chronographus: q ait a Nerone cerycas fuisse certamine superatos: ceryx enim græce dicit̄ latine præco & caduceator. corrigenda ē obiter médosa dictio apud orosiū de Nerone scribeñté. sic enim in codicibus īpressis legit̄ assumpto uarii uestitus dedecore ceritos cytharistas tragœdos & aurigas sæpe sibi supasse uisus. Tu dictioné illā ceritos obelo iugula & cerycas substitue: & ꝑcones itellige: Seneca ad sereniū inq̄t nō uis nisi cōsul aut prytanis aut ceryx aut suffes administrare répub. ubi ceryx nō pro præcone accipi uidet̄: sed pro caduceatore & magi

Prytanis
Prytanion
Suffetes q

stratu ad rempub. administrādā pertinent: qualis est cōsul apud Romanos qualis prytanis apud athenienses: qualis suffes apud Carthaginenses: quæ dictiones ut in transcursu explicent̄: scito prytanea dici præfectū & reipub. administratoré a uerbo græco prytaneuo: quod significat & guberno & exerceo magistratū: inde pritanion locus athenis magistratū: & iudicū: cuius meminit Cicero in primo de oratore: & Dionysius prytanea uocat curias: in q̄bus sacra fiebant ab his qui maximā in urbibus habent potestaté. Suffes uero significat consulem lingua penorū. Liuius. senatū itaq̄ suffetes: quod uelut cōsulare imperiū apud Carthaginenses erat uocauerūt: de cerycis & prytanis prytāiq̄ significatu copiose multipliciterq̄ ꝑscribit suidas in etymologico: adrianus auctore Sparciano tiburtinā uillā mire exedificauit: ita ut in ea locorū celeberri

Lycium schola: Aristotelis
Vnde pipatetici
Locus Sparciani emaculatus & explicatus

ma nomina īscriberet: ueluti prytaniū lyciū academiā picilen uocaret: de prytanio iam dictū est: lyciū autem ut in transcursu explicemus uerba quoq̄ Sparciani: fuit athenis schola Aristotelis: sicut academia Platonis: in q̄ περιπατῶν idest deambulans philosophabat̄: unde peripateticorū nomē effulsit: lyciū media syllaba ꝓducta enūciauit. M. Tullius illo uersu: inq̄ academia umbrifera nitidoq̄ lycio fuderūt claras fœcūdi pectoris artes: picilen uero eméda & lege poecilen: fuit enim athenis porticus nominata poecile ex uarietate picturæ: græci enī ποικίλον uariū dicunt: & ποικιλίαν uarietatem: unde & lapis similes uocatus est pyrropoecilos a uarietate rubentiū macularū: in hac āt porticu Zeno philosophus discipulos docebat: unde & secta stoica nomē accepit: & philosophi stoici nūcupati: qui antea Zenonii ab ipso doctore appellabant̄: στοὰ enim græce porticus uocat̄: hæc est illa porticus stoicoꝝ memoratissima: quā crysippus dictus est fulcire quā pixit polygnotus gratuito: cū partē eius mycō mercede pigeret: de qua Pli. l. xxxv. hic & athenis pixit porticū: q̄ poecile uocat̄ gratuito: méda ē ap̄ Pliniū quoq̄ unius litteræ īmutatiōe. nā ꝓ poecile legit̄ poetile: sicut ēt i illo Apuleio: & tamē athenis proximo & ante porticū poetilen: ibi enī ꝓ poetilé

legendũ est poecilen de hac porticu ĩtellexit persius cũ ait braccatis illita medis porticus:illic enim depicta erat pugna marathonia:quæ duce milciade pugnata est aduersus persas:quos braccatos medos persius appellant:de hac sic ait probus emylius:milciadi talis honos tributus est ĩ porticu:quæ poecile uocat̃:cũ pugna depingeret̃ marathonia:ut in.x.prætorũ numero prima eius imago poneret̃: igitur hadrianus ut ad enarrationem Sparciani uerborum reuertamur in tiburtina uilla extruxerat loca quæ appellabat lycium: ab exemplo scholæ Aristotelicæ:academiam ab honore Platonis:prytanium a nomine prytanii atheniensis:& poecilem ab emulatione porticus poeciles:in qua philosophabat̃ Zeno princeps stoicorum.

poecile porticus
Stoici unũ
Correcta dictio plinii & apuleii

M.ANTO. Fortuita:quæ casu & fortũa euenirẽt. Excludere:pro iis quæ ad iudiciũ attinerẽt non habere. Eqore:sedatiore minus trepido & æstuãti. Taciturnitatem:si q non ita impuderet:ut ipse uoluisset se adhortaret̃ iuberẽtq; bono esse aio. Pro tristitia & malignitate: ut tristes malignos & seueros ac in se parũ equos iudicaret. Elapsum:manibus excussum. Ob delictum:qđ in eo deliqsset. Submoueret̃ scœna abire lege cogeret̃. Hypocrita:ex iis credo uno qui ministerii gratia illi assistebant quum ὑποκριτής minus alioqn græce simulatorq; dicat̃. Præconio: præconii peritia: Eusebius est auctor præcones ab eo & olympiæ & ĩ isthmiis certamine uictos:Nero ĩquit olympiade coronantur Cericas citharistas tragœdos & aurigas uario certamine superans cerycas græca uoce præcones dixit κῆρυξ enim caduceator & præco dicitur & rursus Nero isthmia pithia actia celebrans inter cerycas tragœdos & citharistas coronatur. Se ipse pronunciabat:sua non alterius uoce ut ad præconem emulationem referatur.

PHI. Hieronicarum: hieronicas græco uocabulo uocamus uictores sacrorum certaminum sacra autem certamina græcorum sunt olympia pythia isthmia & nemea:quæ fierent in sacris certaminibus docet aperte Quintilianus in secundo:cum ait:quomodo palestricus ille cursorem faciat aut pugilem: aut luctatorem aliud ue quid ex his quæ sunt sacrorum certaminum.scribit Iulius firmicus in sexto:si luna & mars in septio ab horoscopo loco fuerit:& Iuppiter in medio cœli & sol trigonica radiatione iungatur.Athletã faciet ista genitura : qui sacris certaminibus uictor famosa reportet insignia coronarũ. In latrinas : ignominiæ & dehonestamenti causa.latrinas.n.receptacula dici stercorũ & sordium nullus ignorat. Iulius firmicus tradit eos:qui horoscopũ habuerint in.xxviii.parte arietis & in secũda parte tauri purgaturos semper mundaturosq; latrinas: auctor est Marcus Varro in libris de analogia antiquos appellare consueuisse lauatrinam:quod posteritas balneum nuncupauit:idem alibi ait truæ:quæ in lauatrinam aquam fundũt: heliogabalus in latrina occisus fuit:tractus deinde per publicum addita iniuria cadaueri est:ut in cloaculã milites mitterent:latrinas esse priuatas cum cloacæ publicæ sint indicat Columella illo uersu : immundis quæcunque uomit latrina cloacis. Statuas & imagines:quod statuæ antiqtus dicarent̃ hieronicis hoc est uictoribus sacrorũ certaminum docet Plinius:qui scribit in.xxxiiii.quod mos erat dicari statuas in olympia omnium qui uicissent. Plurifariam : pluribus in locis : scribit Tacitus clausum fuisse in ualle uaticana spacium:in quo equos regeret Nero haud promiscuo spectaculo:mox ultro uocari po.ro.cœpit: q laudibus extollebat principis aurigationem:hinc Plinius uaticanum appellat Neronis circũ propterea q̧ Nero illic aurigabat perinde ac in circensibus ludis. Olympiis.scilicet ludis & spectaculis:fuit olympiæ porticus:quam oppidani heptaphonon uocant quoniam species eadem uox redditur:ut auctor est Plinius in xxxvi.talium locorũ meminit Lucretius sic scribens ĩ quarto sex etiam ut septem loca uidi reddere uoces unam cum iaceres:ita colles collibus ipsi uerba repulsantes iterabant dicta referri.

Hierõice
Sacra certamina
Latrinæ
Lauatrina
Truæ uasa
Statuæ uictoribus
Vaticanus Neronis circus
Heptaphonos

M.AN. Hierõicarũ:ĩ sacris certãinibus uictorũ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ.i.sacro καὶ νικῶ uico fit nomen. Extaret:appęret. Vestigiũ:signũ. Existeret:appęret. In latrinas:ĩ cloacas & loca olida. Statuas & imagines:Pli.est auctor statuas sacrorũ certãinũ uictoribus pôĩ solitas effigies iqt hoium nõ solebat exprimi nisi aliq̃ illustri cã pp̃etuitatẽ merẽtiũ & p̃rio sacrorũ certãinũ uictoria maxieq; olympiæ ubi oĩum q uicissent statuas dicari mos erat. Imagies:tabulas nisi potius ad icõas id referri oporteat:nã iis q ter olympiæ uictores fuissent:ut idẽ auctor scribit ex mẽbris ipsorũ similitudie iconas posuere qđ uero olympiõicæ tabulis figurarent̃ eiusdẽ Plinii uerba demonstrant.est inqt Eupompi uictor certamine Gymnino palmã tenens.

Ac ne cuius alterius hieronicarũ memoria aut uestigiũ extaret usq̃ subuerti & unco trahi abiiciq; in latrinas omniũ statuas & imagies ĩpauit:aurigauit quoq; plurifariã olympis uero etiam decemiugem:quamuis id ipsum in rege Mithridate carmine quodam suo reprehendisset : sed excussus curru ac rursus repositus quum perdurare non posset : destitit ante decursum nec eo secius coronatus est:decedens deinde prouinciam uniuersam libertate donauit simulq; iudices ciuitate romana & pecunia grandi quæ beneficia e medio stadio isthmiorum die sua ipse uoce pronunciauit.

PHI. Decẽ iugẽ: currũ quem decem equi iuncti traherẽt decẽ iugem uocat:sicut seiuges dicti a sex eqs iũctis:plinius in.xxxiiii.serũ hoc & in his nõ nisi a diuo augusto seiuges:Apuleius quoq; in floridis ait uir cui oẽs p̃uinciæ q̃ driuges & seiuges currus ubiq; gentium ponere gratulãtur. Id ipsum:quod currus decemiuges mithridates ponti rex agitasset. legimus apud historicos mithridatem Regem illum ponti maximum seiuges equos rexisse &

Decem iuges
Seiuges

De triũpho eius ob uictoriã musicorũ & aliis gestis.

seiugẽ currũ agitasse. Excussus:
eiectus sicut apud statiũ excutit
curru ĩ curruli spectaculo polinices. Ante decursũ: an
Secius — te decursiõem legitimã absolutã. Nec eo secius: nec iõ
Secus — minus seciusue : a sero.n.secius uidet dictũ.secus uero si
gnificat aliter. Prouĩciã libertate donauit:imitatus exẽ
plũ titi flaminii: q olĩ philippo macedonũ rege ꝓfligato
oẽs graeciae urbes liberas atq; ĩmunes eẽ iussit:itq; publi
co frequẽtissimoq; isthmioꝝ spectaculo per ꝑconis uo
cẽ factitatũ: quae res tãto gaudio cũctos graecos affecit:
Soter.flam minius — ut Titũ flaminiũ sotera hoc est seruatorẽ appellitarẽt.ite
rũ inqt Plutar.nr̃a aetate graecia p celebritatẽ isthmiorũ
pristina libertate donata est : suisq; legibus restituta Ne
rone:dũ is ĩ foro corinthi ex pulpito cõtionẽ habuisset
ad populum. Iudices:a qbus uictor fuerat renũciatus.
Ciuitate rõana.s.donauit. E stadio medio:ex curricu
Stadium — lo stadii:stadiũ centũ &.xx.qnq;
nostros efficit passus: hoc est pe
des sexcẽtos uigintiqnq;:q mẽsu
ra octies efficit mille passus : au
ctores Plini.& Columella: stadia
uero in qbus currulia certamina

Euersus e graecia neapoli.qđ ĩ ea primã artẽ ꝓtule
rat albis eqs ĩtroiit disiecta pte muri.ut mox hierõi
caꝝ ẽ simili mõ Antiũ:ide albanũ:ide romã: sed &

Olympicũ stadium — exigebant ĩ terris graeciae:pedũ erãt numero ducẽtoꝝ olympicũ uero stadiũ:qđ Hercules suis pedibus me
tatus fert tãto lõgius erat.quã caetera stadia.qnto mẽsura herculãei pedis ꝓcerior erat q̃ aliorũ. Isthmio
Isthmia — rũ:isthmia ludi fuerũt quinquẽnales ab isthmo corithiaco ubi fiebant nũcupata:q a theseo primũ institu
ta fuisse in honorẽ neptũni autumat Plutarchus ad Herculis emulationẽ:q ioui olympia dicauerat:alii tra
dũt in scyronis honorẽ isthmia fuisse reperta: ut ita se theseus a caede scyronis:quẽ necauerat ob propinq
tatẽ expiaret:qdã in melicerte honorẽ qui alio nomine dicit palemõ ludicrũ id isthmioꝝ cõstitutũ esse p
diderũt:ex pacto uetustissimo ad isthmia corrynthii accedẽtes in sedẽdo caeteris ꝑferebant:Plini.isthmio
rũ meminit:cũ ait in qrto isthmii pars altera:cũ delubro neptũni qnquẽnalibus iclyto ludis:curtius quoq;
memorat ludicrũ isthmioꝝ. Sua uoce:sine ꝑconis ministerio:cũ ipe ꝑconis uice fungeret. Primũ artẽ p
tulerat:supra dictũ ẽ quẽadmodũ nero neapolĩ elegit:utpote graecã urbẽ:in q̃ auspicaret musicã artẽ. Al
bis eqs:ritu triũphantiũ:q curru albis eqs uicto urbẽ ĩuehebant:ita triũphasse camillũ refert Liuius. Vt
Muros deiicere hierõicis — mox hierõicaꝝ:Plutarchus ĩ symposiacis:uictoribus ĩquit curru uehẽtibus pmissum ẽ partẽ muri deiicere.
qđ significat nõ magnope ciuitati muro opus eẽ uiros habẽti q pugnare possint & uicere.ꝓterea auctor est
Victruuius ĩ.ix.de architectura uictoribus sacrorũ certaminũ magnos honores a graecia fuisse cõstitutos:
periodon uicisse — admiraturq;: qđ nõ scriptoribus iidẽ honores & ẽt maiores tributi sint q ĩfinitas uoluptates aeuo ꝑpetuo
oĩbus gẽtibus praestãt in sacris certaminibus periodõ uicisse dicebat:q pythia isthmia nemea olympia ui
Olympio nices — cisset a circuitu eorũ spectaculorũ:q uero in olympia tantũ uictores fuissent hi ob id olympiõices nomina
bant.M.Tulli.in pria tusculanarũ:cũ rhodius diagoras olympionices nobilis uno die duos suos filios ui
Paradoxi — ctores olympiae uidisset accessit ad senẽ:refert fortũatianus olympionicas & caeteros uictores certaminũ
nominari peradoxos:magis ex cõsuetudie uulgi:q̃ ex rõne:parũ.n.diligenter graece loquẽtes paradoxõ pro
eo qđ est bonae opiniõis accipiebãt:nã ut opinor inqt paradoxon est:qđ est παρὰ τὴν δόξαν hoc est cõtra
opinionẽ bonã:unde figurarũ cõtrouersiarũ una est dicta paradoxos:qđ opinionis malae possumus dicere
tamen paradoxi elegãter & sciẽter uideri possunt dici uictores sacrorũ certaminũ:tanq̃ sit admirabiles &
praeter opinionẽ hoium praestantes:paradoxa enim ut docent Cicero & Seneca cũ sint admirabilia & prae
ter omniũ opinionem:merito ita appellant:olympica oratio est ut inquit Apollonius apud philostratum:
qua ad athletas utunt elei.qui certaturis dicũt si diligẽter elaborastis:ut in olympiis certare possitis stadia
audenter intrate.qui uero non ita paratus est:quocunq; uult abeat.

M.AN. Decẽ iugẽ:laboriosum ac poene ĩcredibile.x.equos uno tpe agitare. In mithridate:q ita auri
gasse dicit. Rep̃hẽdisset:ut piculosum aut certe supuacuũ aurigãdi genus. Destitit:ab ĩstituta agitatiõe.
Ante decursũ:priusquã stadiũ totũ decurreret. Prouĩciã:achaiã. Iudices:sub qbus certarat. Isthmio
rũ:isthmii ludi ab isthmo corynthiaco dicti Pli.isthmi ps altera cũ delubro neptũi qnquẽnalibus ĩclyto lu
dis qttuor erãt graeciae celeberria certamia:Olympica ĩ olympii Iouis honorẽ ĩ quo uictores corõa oleagi
corõabant.pythia apollini sacra quoꝝ uictor põa ꝑmiũ ferebat:nemea q̃ archemori erãt deoꝝ ĩstitutiõe.
Papius plura cuius certãinis uictores pinu coronabãt erãt & isthmia paleoni dicata ubi q uicissent apio co
ronabant.Iu.de eodẽ nerõe graeciaeq; apiũ meruisse corõae. Sua ipe uoce: sic supra seipm uictorẽ nero p
nũciauit: Vt mox hierõicaꝝ:ut diruta muroꝝ pte ĩ urbẽ reciperet qm ut Plutar.ait p id signabat nõ opor
tere eã urbẽ eẽ mẽibo muitã q̃ eos tulisset uiros q reliquos mortales uirtute ꝑstaret.i.certare posset & uicere.

Romã eo curru quo augustus olim triumphauerat:& i ueste purpurea distinctaq; stellis aureis clamyde:coronãq; capite gerens olympicã dextra manu pythiam. præeunte põpa cæterorũ cum titulis ubi & quos quo cantionum quoue fabularũ argumento uicisset: sequentibus currum ouantium ritu plausoribus augustianos militesq; se triumphi eius clamãtibus. Dehinc diruto circi maximi arcu per uelabrũ forũq; palatium & apollinem petiit:incedenti passim uictimæ cesq; sparso p uias idẽtidẽ croco:ingesteq; aues ac lenisci

PHI. Inde albanum:scilicet secessum & simplex elocutio tale est illud Plinianum ex epistolis: quantum copiarum. in otriculano in narniensi in carseolano in perusino tuo. Simili modo: ut pars murorum deii creetur. In ueste purpurea: habitu uidelicet triumphali: nam supra annotauimus triumphantem toga prætexta: punica palmata & toga picta denique Iouis optimi maximi ornato decoratum per urbem uehi in capitolium solitum. Distincta:uariegata. Coronam olympicam:hæc erat:ex oleastro: unde ait Plini. græci olympiæ uictores oleastro coronãt.hic ab aristophane dictũ ẽ ĩ pluto Iouẽ uictores athletas:corona ɛ:κοτινουσ τεφανω hoc est oleastri corona. Pythiã:pythia fiebãt in honorẽ apollinis:cuius ludicri uictores lauro coronanť:ut inqt Lactantius ĩterpres papinii:& innuit Ouidius in prio metamorphoseos:q testať pythia dici a noĩe pdomitæ serpentis:ante inuentã laurũ corona esculea coronabãť:spectatissima laurus:ut inqt Plinius in.xv.est in monte parnaso:ubi fiebãt pythia:ideoq; apollini grata: uictores delphis in pythiis certaminibus coronabanť peculiariter ea lauro:q̃ delphica noiatur qua & triũphantes romæ:quæ uiridior est maximis baccis atq; e uiridi rubẽtibus. Põpa cæterarũ coronaꝝ:qualis ẽ isthmica i quæ erat ex pinu:Plinius:pinea corona uictores apud isthmũ coronanť:qualis:& nemea: quæ erat ex apio sicut Plinius indicat in nonodecio his uerbis honos apio ĩ achaia coronare uictores sacri certaminis nemeæ: Plutar.uero in timoleone auctor est corona ex apio coronari solitos uictores:apđ corynthios in isthmiis ludis quẽadmodũ & in nemeis:cũ pinea corona nondũ in usum uẽisset:ex hoc toto Nerõis studio dedecoroso circa ludicra græcorũ:exiit illa satyrica subsanatio:hæc opera atq; hæ sunt generosi pricipis artes gaudentis fedo peregria ad pulpita saltu prostitui:graiæq; apiũ meruisse coronæ. Cãtionũ: cãtilenarũ. Ouantium:ritu ouantes sequi solebant nõ milites: sed uniuersi senatores: auctor Sabinus masurius. Augustianos milites: superius scripsimus eqtes Romanos a Nerõe cõscriptos fuisse cognomẽto augustanorũ:q plausores erant principis dies noctesq; plausimus personantes. Diruto arcu: ex ritu hieroĩcarũ: q muri partẽ deiiciebant in ĩtroitu ciuitatũ ut dudũ dixios. Per uelabrũ:relege quæ in Iulio Cæsare & quæ in q̃rto propertii commentario super uelabro uico Romano annotauius. Apollinem.s.palatinũ: cuius templum Augustus excitauerat ĩ ea parte palatiæ domus:quæ fulmĩe icta fuerat:de hoc ĩ Augusto pluribus. Sparso croco:moris est apud nos ut sabulũ ĩ festiuitatibus per uias dispergať:at in honorem reuertentis Neronis crocũ spatsum est: ut ita honorificentius excipereť:crocum autiqtus spargebať in theatris: uino dulci tritũ:ut docet Plinius in.xxi.ex quo est illud lucretii & cũ sena croco cilici perfusa recẽs est: ad hanc croci sparsionem est referendũ illud quoq; epigrammatarii poetæ:& cilices nimbis hic maduere suis & illud rubro pulpita nĩbo spargere & effuso permaduisse croco:sed de hac re copiose scripsimus in quarto propertii commentario in enarrationem illius uersiculi pulpita solẽnes non oluere crocos in funeribus quoque nobilioribus rogum croco respergi solitum testis est papinius cum ait:uer arabum ciliciumq; fluit: floresque sabei coriciæque comæ:nam comæ coriciæ significant crocum:quod in corico ciliciæ monte erat laudatissimum: cuius herba folio Augusto est pœne in capilamenti modum. Identidem: frequenter & subinde. In geste aues:transeunti Neroni ingerebantur a spectatoribus aues uarii generis uolitantes: ut ita uictorem ex ludicris spectaculis redeuntem acciperent magnificentius & hilarius prosequerentur. Lemnisci:fasciolæ colorisčæ dependentes ex coronis lemnisci dicuntur:ut docet Festus:inde leniscatæ coronæ dictæ:quæ lemniscis erant ornatæ:Seruius enarrans illud uirgilianum:puniceis ibant euincti temporã tenis:significat inquit leniscatas coronas:quæ sunt de fondibus & discoloribus fasciis: & sicut Varro dicit magni honoris sunt.Plinius noster in.xxi.prodidit leniscos addidici solitos coronis aureos. qui diu fuere puri.quos cœlare primus instituit publius Claudius pulcher.

Habitus triũphãtis

Pythica ex lauro

Delphica laurus

Isthmiaca ex pinu

Nemea ex apio

Augustani plausores

Crocũ sparsum rubro pulpita nimbo

Crocũ in funere

lemnisci

M.AN. Antiũ murorũ.s.parte diruta oppidũ est igressus: sic albæ sic Romæ factũ itellige: ut murorũ parte disiecta sit igressus. Clamyde: purpurea & stellis distinta. Olympicam:oleaginam. Pythiam:poma quæ eius certaminis uictores ferebant. Cæterarũ:coronarũ. Vbi:quo certamine. Quos: citharedos aurigas cerycas uicisset. Plausoribus:quorũ ut dixi numerũ sibi ingentem ab initio delegerat. Augustianos:cæsarianos. Apollinem:palatini apollinis ædem:quam Augustus ea parte palatinæ domus erexerat quæ fuerat de cœlo tacta. Incedenti:Neroni. Ingestæ:in eum coniectæ ac certatim sparsæ. Lemnisci:fasciolæ quæ coronis adhibebantur:Plinius accesserunt quoque lemnisci quos adiici ipsarum quoque coronarum honos erat: sunt qui lemniscos dictos quasi laniscos putent quod Festus aperte demonstrat lenisti inquit fasciolæ coloriscæ dependentes ex coronis propterea dicuntur quia antiq̃ssimũ fuit genus coronarũ lanearũ:capitolius luxuriosissimis cœnis coronas cũ lenistis aureis iperatore datas tradidit.

& bellaria:sacras coróas í cubuli circũ lectos posuit. Ité statuas suas citharedico habitu: q̃ nota ẽt nummũ pcussit. Ac post hæc tãtũ abfuit a remittẽdo laxãdoq; studio:ut cõseruãdæ uocis gratia:neq; milites unq̃ nisi absẽs aut alio uerba pnũciãte appellaret: neq; qcq̃ serio iocoue egerit nisi astãte Phorasco:q mõeret parceret arteriis ac sudariũ ad os applicaret multisq; uel amicitiã suam optulerit: uel simultaté

Tragemata belaria
Mellita
pepsis cõcoctio
Dispepsia
Nõ erat in usu saccarõ

PHI. Bellaria:quæ græci tragemata & pẽmata dixerũt:ea ueteres nostri bellaria appellauerunt: sunt autem oĩa genera ciborũ:q̃ mensis secũdis inferunt:uina quoq; dulciora est inuenire í comediis antiqorbus hoc noíe appellata:dictaq; esse ea liberi bellaria.Marcus Varro bellaria inqt ea maxime sũt mellita: q̃ mellita non sunt:qbus uerbis significat bellaria illa esse iucũdiora & digestiõi accõmodatiora: quæ melle cõdita nõ sint:cũ dulcia infidã habeãt societaté cũ ipsa cõcoctiõe:quã Macrobius & Gellius uerbo græco pepsin noíauerũt:inde a catone ut obiter id quoq; enodemus:dispepsia noíatur accipiturq; p mala difficiliq; perfectione ciborũ: scire aũt debes ueteres illos Romáos nõ habuisse bellaria ex saccaro cõcinnata caruisseq; an tanta uoluptate: q̃nta est í edilíis ex saccaro cõfectis quæ nostris tpibus multifaria scitissimoq; sapore cõdita cõponunt: quod ita esse ut credas audi Plinium sic scribẽtem í.xii. saccarõ & arabia fert sed laudatius ídia : est át mel í arũdinibus collectũ gúmiú mõ candidú:dẽtibus fragile:amplissimũ nucis auellanæ.magnitudine:ad medicinæ tantũ usum:itaq; nostri sapientiores iudicãdi:qui saccari bonitaté nouere:nõ solũ in usu medicinæ : sed in gustu gulæq; uoluptate palmã illi mensarum merito dederũt. Sacras coronas : olympicam pythiam isthmiam & nemeã:notat quæ in sacris certaminibus dabant uictori. In cubili:coronas ex pulegio in cubiculis ponebant ueteres Romani:propterea q pollet ad recreandos defectos aío & uertigini capitis pdest quinetiam

Coronæ ex pulegio herba í cubiculis

imposita capiti corona pulegii dicit leuare capitis dolores:olfactu quoq; capita tueri cõtra frigorũ estusq; iniuriam tradit:auctor Plinius in:xx. Cytharedico habitu : quo cytharedi peculhariter utunt: est.n.illis suus proprius habitus:olí alexander Romanus in aío habuit oĩbus officiis genus uestium pprium dare:ut a uestitu dignoscerent:nero cũ magis cytharedus eẽt q̃ princeps statuas sibi erexit hitu cytharedico:q cytharã de collosso suspẽdit:ut ínuit satyrographus illo uersũ:& de marmoreo cytharam suspende coloso:idẽ neroné appellat mordaciter principẽ cytharedũ cũ ait:res haud mira tamẽ cytharedo principẽ natus. Nota:effigie cytharedici hitus. Tãtũ abfuit:alienus fuit. Studio:musicæ professionis. Neq; milites appellaret:q ad milites cõcionaturus ẽ pnũciatiõe sublatiore atq; sonãtiore ut cogit:q res haud dubiæ obtũdit uocẽ:iõq; nero milites alloq supsedebat nisi adhibito alio:q uerba ipsius enũciaret. Phonasco: uocis ma-

Phonascus

gistro:de quo diximus í augusto:de quo ait sidonius psalmorũ hic modulator & phonascus. Parceret arteriis:erasistratus medicus duas eẽ q̃si canaliculas uel fistulas tradit.q̃ a faucibus deorsum pficiscunt:p alterã í stomachũ delabunt oĩa esculẽta & poculẽta.p alterã spũs ab ore in pulmonẽ atq; rursum í os & í nares cõmeat:pq; eãdẽ meatus uocis fit & græce noíat τραχεῖα ἀρτηρία.i.aspera arteria:lactãtius hãc arteriã appellat fistulã spiritalẽ:alio noíe curgulio nũcupat:de his arteriis sentit Plini.scribẽs.in.xxviii.arterias

Canaliculæ
Fistula spiritalis
Curgulio
Arteriæ arterias ledi uoce
Sudariolũ

exulceratas leuari lacte bubulo aut caprino:arterias aũt uoce nõnũq̃ ledi testis est lucretius: qui neutro genere ptulit arteria:uersus lucretii hi sunt. præter radit.n.uox fauces sæpe : facitq; asperiora foras gradiens arteria clamor:libro tertio rhetoricorũ ad herennium ait.M.Tullius:siue is cornificius fuit:nam icertus ẽ auctor arterias ledi si ante quam uox permulsa est acri clamore compleantur & post paulum uulnerantur inquit arteriæ acuta atq; extenuata nimis acclamatiõe fortunatianus quoq; in tertio rhetoricorum scribens de uoce custodienda præcipit arterias esse oportere non humidas:sed lubricas: quibus prodest lenissimus cibus:in alio significatu arteriæ sunt spiritus semitæ.sicut uenæ riui sanguinis ; auctor Plinius in.xi.

Sudarium:ex setabi ciuitate hispaniæ laudatissima mitti linteola ; quæ sudaria dicuntur: docent Catullus:& fillius : diminutiuum sudarii est sudariolum:quo utitur Apuleius in apologia : ubi elegãter renuit a sudore sudariũ inclinari uerba apuleii hæc sunt: quanti sudores innocentibus hoc uno sudariolo afferãt. possum equidem pluribus disputare: sudario frontem sicandam esse ab oratore dixit Plinius.

M.ANTO. Bellaria:quæcunq; secũda mẽsa apponunt ueteres bellaria dixere:q̃ fere mellita eẽ cõsueuerunt dicta uel quasi bona:a bono.n.bellus est uel qa ut sagittas & alia belli ístrumẽta:bellaria olim festo auctore dixere:ita dulciora hæc tanq̃ mẽsarũ instrumenta bellaria:græci τραγήματα appellant. Sacras coronas:sacris certaminibus q̃sitas. Citharedico habitu:Iu.& de marmoreo citharã suspende colossorid nero & si in alium sensum accipimus ad illius tamẽ statuas allusum uideri põt. Phonasto: moderandæ uocis magistro.Quintilianus sed cura non eadem oratoribus q̃ & phonascis cõuenit:tamen multo sunt utrisq; cõmunia. Arteriis:arteriæ superiore parte sunt stomacho annexæ.Pli.summum gulæ fauces uocantur postremum stomachus hoc nomine est sub arteria iam carnosa inanitas ad longitudinem & latitudinem lagenæ & rursus postea arteria & stomachus denticulatus.qbus apparet intra fauces & stomachum esse arterias.Erasistratus Gellio auctore ostendit arteriam dici calliculã quẽdam seu fistulã per quam spiritus a summo ore in pulmonem ac rursus:inde ad os & nares commeet & quæ a græcis τραχεῖα ἀρτηρία.i.aspera arteria dicatur:de qua nunc aperte Tranqllus est alioquin arteria alia quædam uenæ annexa eoq distat

a uena q̃ hæc plus sanguinis minus spiritus habeat. illa plus spiritus minus sanguinis: Sudarium.: breue linteolum ac tenue a sudo idest semiudo siue sudore dictum. Qu. quo magis miror hanc quoq; succurrisse Plinio curam ut ita sudario frontem siccarii iuberet. Ad os: Neronis.

PHI. Simultantem indixerit: odium denũciauerit. Naturæ uitia non ætatis: naturalia uitia ut inquit Seneca leniri quidem arte possunt: sed uinci & extirpari non possunt. uitia uero ætatis cũ ætate deponũt. uerbi causa puerile uitium exacta pueritia deponitur. iuuenile ubi aduenerit maturior ætas. hic illud a poeta satyrico dictum. fecimus & nos hæc iuuenes: esto desisti nẽpe: nec ultra fouisti error est breue sit qđ turpiter audes. M. Tullius quoq; ĩ oratiõe p̃ celio mltos sua patrũq; memoria clarissimos uiros fuisse testat̃: quorũ cũ adolescentiæ cupiditates deferbuissent eximiæ uirtutis firmata iam ætate extiterũt. est. n. illa ætas iuuẽilis obnoxia libidini & magis appetitui obtemperat q̃ rationi. unde in illo adolescentiæ lubrico ut inquit pacatus panegyrista qui non cadit saltem titubat. exacto autem illo ætatis feruentioris curriculo consueuit ratio partes suas iam tutari succumbẽte appetitu. & paulatim senescentibus uitiis: uirtutes adolescere. sed nero cũ flagitia nullo tempore intermiserit plane declarauit innata esse sibi illa & ingenita.

Naturalia uitia ætatis

Lubricũ adolescentiæ

indixerit: prout quisq; se magis parciusue laudasset.

De rapis ĩiuriis & aliis sceleribꝯ clã p eũ & publice cõmissis

Petulãtiã libidinẽ luxuriã auaritiã crudelitatẽ sensũ quidẽ primo & occulte uelut iuuẽili errore exercuit sed ut tũc quoq; dubiũ nẽini foret naturæ illa uitia nõ ętatis eẽ post crepusculũ stati arrepto pilleo uel gallero popinas inibat: circũq; uicos uagabat̃ ludibũdꝯ. nec sine pernicie tñ. siquidẽ redeũtes a cœna uerberar̃: ac repugnãtes uulnerare cloacisq; demergere assuerat. Tabernulas ẽt effrĩgere: & expilare: quintana domi cõstituta pte ubi & ad licitatorẽ diuidendæ p̃dæ prætium assumeretur: ac sæpe in eiusmodi rixis

Post crepusculum: tempus diei qđ est post occasum solis crepusculum dixerunt a crepero: qđ significat dubiũ: tunc. n. multis dubiũ est dies sit an iã nox. ab hoc res dubiæ dictæ crepere. & crepusci noĩa apud Sabinos: q eo tẽpore erãt nati. hinc Lucretius creperũ bellũ appellat anceps & dubium. Martianus. creperũ uidens ocellis. a sidonio hora uespertina eleganter dicta est creposculascens. Popinas inibat: Tacitus in hãc sniam. otiũ inq̃t foris fœda domi lasciuia: qua nero itinera urbis & lupanaria & diuerticula. ueste seruili in dissimulationẽ cõpositus pererrabat. Pileo uel galero: de pileo cuius diminutiuũ est pileolũ alibi plura. galerus uero cuius diminutiuũ galericulus est: accipi uidet̃ iterdũ pro coma aliena: quã ad galeri effigiẽ reformatã capiti nostro ita aptare solemus ut iternosci nõ queat. quod infra suo loco plenius demõstrabit̃. hoc in caligula capillamẽtũ noĩauit. a galero galeritam dici auiculam q̃ alio noĩe appellat̃ alauda docet Plinius in. xi. a uarrone dicit̃ galericus propterea quod in capite habet plumam elatã Iulius capitolinus cuculionem appellat pilei genus uiatorũ: quo capite obtecto uagari nocte. solitũ tradit per tabernas ac lupanaria uerũ imperatorẽ ut pote emulũ uitiorũ neronianorũ. Ludibũdus: nõ similis ludẽti sed exuperanter per ludos lasciuiens & petulãtiæ Plenus. hæc. n. omnia ad petulantiam sunt & referẽda quæ lasciuia q̃dam immodica est & proterua porcacitas. a petendo dicta petulãtia. maro petulcos hedos dixit ueluti lasciuos & exultantes. Verberare: monet Solomõ in parabolis quosdam esse defugendos qui nõ dormiũt nisi male fecerit & nisi alios supplãtauerit unde & illud satyricũ. ebrius ac petulãs q nullũ forte cecidit dat pœnas & mox. ergo quibusdam somnũ rixa facit. Cloacis demergere: heliogabalus fuit occisus in latrina & tractus in cloaculam ludibri causa. cloacas Romæ publicas manibus plebis fecit Tarquinius priscus: quarũ cauis eam amplitudinẽ fecisse prodit̃. ut uehen feni large onustã trãsmitteret. refert Plinius Agrippã in edilitate fecisse cloacas operũ omniũ dictu maximũ urbe pẽsili subterq; nauigata. immũditia cloacarũ gignit pestilẽtiam ut ait iuriscõsultus titulo de cloacis. nõ prætereũda est in hoc loco snia illa Sidonii Apollinaris ex primo epistolarũ. in flagitiosum. feculẽtiæ parcloacali: quæ quo plus commota plus fœtida est: cloacas a cloacãdo dictas esse autumat festus: cloacare aũt significat inquinare. Tabernaculas effringere: tabernas effringi solitas a petulãtibus ĩdicat ille uersus Iuuenalis: quæq; catenatæ fixa est compago tabernæ. Expilare: diripere populari. Cor. Tacitus comitabant̃ iquit Neronem: qui raperent uenditioni exposita. Quintana cõstituta: scribit Festus Pompeius Quintanã in castris portam appellari post prætoriũ: ubi rerũ utensilium erat forũ quidam Quĩtana parte legũt: tanq̃ nero ex mercibus expilatis diuenditisq; quintam sibi partem exciperet. ego existimo uerba tranqlli sic esse ordinanda: quĩtana domi constituta: ubi parte & ad licitationem diuẽdẽdæ prædæ. ut ita legas Neronem constituisse domi quintanam illam portam hoc est forũ rerũ uenaliũ: in quo assumeret̃ præciũ prædæ per expilationes nocturnas partæ hoc est acquisitate: quæ diuenderet̃ ac distraheretur ad licitationem. dicitur autem merx ad licitationem uendi quando illi addicitur. qui præcium maius obtulerit. de licitatione uectigalium alibi diximus ex auctoritate iurisconsultorum.

Crepusculum

Creperũ

Crepusci

Crepusculascens

Galericulus

Capillamẽtũ cuculio

Ludibũdus

Petulantia

Petulci hedi

Amplitudo cloacarum

Cloacare ĩquinare

Quintana

M. AN. Induxerit: more maiorũ denũciarit quo apparet ita musice fuisse addictũ ut si quidẽ se ĩ eo studio male sentirẽt ĩdignos sua amicitia existimaret. Petulãtia: trãsitio ab inepto canẽdi studio ad cætera

illius uitia q̃ eo atrociora habéda quo publice & priuati magis fuere calamitosa. Sẽsim:remisse ac modi ce. Post crepusculũ:primis se tenebris itendẽtibus crepusculũ dubia lux dicit̃ creperũ ueteres ut Nonius ait dubiũ dixere:unde res crepa dubia dicta ẽ: & bellũ creperũ dubiũ. Arrepto pileo uel galero: galerus pilei genus teste Seruio fronto neutro genere declinauit. Ver. Masculino pars spicula gestat bina manu fuluosq̧ lupi de pelle galleros. Iuue. Porrigit & longo iactetur spira galero: Iulius Capitolinus de uero principe atq̧ in tãtum ait uitiorum caianorum & Nero manorũ fuisse emulũ constat ut uageretur nocte per tabernas & lupanaria obtecto capite cucullione uulgari uiatorio:committeret rixas dissimulãs q̃s eẽt sæpeq̧ afflictũ liuida faciæ rediisse. Ludibũdus:lusu petulantia lasciuia plenus. Sine pernicie: sine clade & icommodo eorum quos forte obuios habuisset. Verberare:pulsare:Iuue.de eiusmodi grassationis genere Ebrius & petulans si nullũ forte cecidit & mox idem. Si rixa est ubi tu pulsas ego uapulo tantum.

Cloacas:cloacæ sunt loca caua per quæ colluuies & sordes fluunt unde cloacare coingnate: cloacæ tamen appellatione Vulpianus tubos & fistulas contineri credidit. Expilare: diripere. Quintana: ex castrensi usu sumptum.erat.n.quintana porta ut festus ait post prætoriũ in castris ubi rerũ utensilium erat forum quare uide ne sit porta potiusq̃ parte legendum. Assumeretur:a nocturnæ grassationis sociis.

oculorũ & uitæ piculũ adiit a quodã laticlauo. cuis uxorẽ attrectauerat ꝓpe ad necem cęsus. Quare nunq̃ postea publico se illud horæ sine tribunis cõmisit ꝓcul & occulte subsequẽtibꝰ. Interdiu quoq̧ clã gestatoria sella delatus i theatrũ seditiõibus pãtomimoꝝ ex parte ꝓscenii superiori signifer simul ac spectator aderat. Quũ ad manus uẽtũ eẽt: lapidibusq̧ & subselliorũ fragminibus decerneret̃ multa & ipse iecit in populum: atq̧ etiam prætoris caput consauciauit.

De comessationibus & epulis eius.

PAulati uero ĩualescẽtibꝰ uitiis iocularia & latebras omisit: nullaq̧ dissimulãdi cã ad maiora palã erupit. Epulas e medio die ad mediã noctẽ ꝓtrahebat: refotꝰ sępiꝰ

PHI. Oculorum & uitæ piculũ. Cor. tacitus tradit neronẽ i rixis nocturnis excepisse ictus & oræ ꝓtulisse. addit Plinius neronem solitum sibi illinire faciẽ cõ uerberatam nocturnis crassationibus: quodam medicamẽto: ex tapsia adeo efficaci: ut sequenti die cõtra famam cutẽ sinceram circunferret. A quodam laticlauio: senatore: scribit Cor. Tacitus Iulium montanũ senatorii ordinis congressum forte per tenebras cũ Nerone illũ acriter repullisse q mox mori adactus est: unde nero metuẽtior i posterũ milites sibi & plerosq̧ gladiatores circũdidit: q rixarũ initia modica & q̃si priuata sinerẽt. si a lesis ualidius augeret̃ arma iferebãt a latoclauo ueste senatoria senator dictus

Laticlauius
Præclauiũ
Illud horæ
Gestatoriũ
Auxilia cõmunia qnq; gestatio
Prosceniũ
Seditio gracchana sine ferro

laticlauius. baleares auctore Strabõe primi mortaliũ ꝓdũt̃ iduisse latũ clauũ. filius testat̃ sacerdotes quoq̧ induisse latũ clauũ cũ de sacerdotibus herculis loquẽs i tertio punicoꝝ sic iqt discitis mos thura dare atq̧ e lege parentũ sacrificã lato uestẽ distiguere clauo ꝓclauiũ uocãt partem uestis quæ texit̃ ante clauũ. Attrectauerat: cõtrectauerat ꝑpetulãtiã & mãibus subagitauerat: qđ fieri nec debet nec licet. Illud horæ: illo tẽpore nocturno: elocutio uetus & frequẽs ut dicamus id ætatis id tẽporis id horæ. Gestatoria: a gestãdo dicta. id alio noĩe dicit̃ gestatoriũ. sicut supra dictũ est: hic legimus in libris machabeoꝝ in gestatorio torquebat̃ antiochus. gestatio aũt in primis laudat̃ a clarissimis cõditoribus: iter quos est asclepiades: q quiq̧ res maxime cõmuniũ auxiliorũ in medicina professus ẽ. abstinẽtiã cibi: alias uini fricationẽ corporis. ambulationẽ: gestationesq̧. Plinius quoq̧ in. xxviii. imprimis prodest inqt ambulatio gestatio & ea pluribus modis. Cor. celsus in. ii. sic refert gestatio lõgis etiã & iclinatis morbis aptissima est genera aũt gestationis plura sunt leuissima est naui in portu uel flumine. mollis est gestatio i lectica. eaq̧ peculiariter utebãtur romãi: tam fœminæ q̃ uiri: qui a lecticariis aut in exaphoro aut in octophoro gestabant̃. Seditionibus pãtomimoꝝ: Cor. Tacitus sic refert. ludicram licẽtiã & fauores histrionũ uelut in prælia nero cõuertit impunitate & ꝓmiis: ipse uero occultus & plerũq̧ corã prospectabat: donec discordi populo & grauioris motus terrore nõ aliud remediũ repertũ est: q̃ ut histriones Italia pellerent̃. Prosceniis: supra annotauimus prosceni um dici pulpitũ ante scenam collocatũ: i quo scenici agebãt histrioniam. Signifer: ueluti signum ferret daretq̧ fautoribus histrionum quo i prælia conuerterent̃. Ad manus: liuius. pugna iam ad manus iã ad gladios uenerat. Subselliorꝝ: seditio gracchana citra ferrũ acta esse prodidit lepidibus & fragminibus subselliorum. gracchus ipse a nasica oppressus fuit in capitolio fustibus fragmentisq̧ sedilium. Decerneret̃: depugnaret̃ inter fautores pantomimorum & populũ discordem. Multa. s. fragmina subsell iorum & id genus tela missilia. Prætoris: q præerat ludis exhibendis. Latebras omisit: hactenus nero sceleribus & flagitiis uelamenta quesierat. mox palã & in propatulo cœpit erumpere in omne genus flagitiorum: adeo ut in uno homine omnia uitia conspicerentur: possetq̧ unus uideri compactus & conglutinatus ex omnibus impuritatibus. Epulãs: e medio die: talem epularum luxuriam taxat silius in campano populo his uersibus: medioq̧ dierum regales epulæ atq̧ ortu conuiuia solis deprensa: & nulla macula non illita uita. heliogabalus oli tale conuiuiũ celebrauit: ut uix toto die finitum sit. Refotus: sæpe madefactus & recreatus.

M.AN. Laticlauo: a Patricio siue senatore quodá.utriusq.n.ordinis latus clauus erat isignæ. Attractauerat:petuláter in eá manú iniecerat. Cæsus:Nero. Sine tribúis:nisi tribunis militú cõmitátibus. Interdiu:luce. Pátomimorú:de pátomimorú factionibus abúde alibi. Proscœnii:pulpiti ante scœnam ad ludicra exercéda locati. Signifer:núc figni dator potiusq̃ signa ferés. Ad manus uentú esset:cõtractum certamen. Multa tela:temere occurrétia. Inualescentibus:fortius ualidiusq̃ emergétibus. Iocularia:q̃ per spem ioci fiebant. Latebras:pileum galerum & tenebras aspernatus. Ad mediam noctem.lu.luxuriam imperii ueterem noctesq̃ Neronis iam medias aliamq̃ famem. Refotus:immersus.

calidis piscinis ac tépore æstiuo niuatis. Cœnitabatque nõ nunq̃ & i publico naumachia prçclusa: uel martio campo: uel circo maximo inter scortoꝝ totius urbis ambubaiarũq̃ ministeria. Quotiés ostiam tyberi deflueret: aut ad baianũ sinũ pternauigaret:dispositæ per littora & ripas diuersoriæ tabernæ parabãtur insignes ganeæ & matronarũ istitorias operas imitãtium atq̃ hinc inde orantiũ ut appelleret. Indicebat & familiaribus cœnas: quorum uni mellita quadragi

PHI. Calidis piscinis: orosius luxuriæ tá effrenatæ neroné fuisse pdit:ut frigidis & calidis lauaret unguentis. addit Eutropius hoc eú factitasse exéplo caligulæ auúculi cui simillimus fuit.piscinæ uero pter notá signationé i balneis quoq̃ dñr uidétq̃ a piscibus dici ut iqr fortunatiãus:q̃uis in his nihil pisciú sit de qbus hic itelligit sicut ap Martia.piscina peto nõ licet natare rõæ fuit publica piscia:ad q̃ & natatú & exercitatiõis cá ueniebat ppl's.unde a lucillio dictus é pugil piscinésis.q i piscina exercebat:lápridius auctor é eliogabalú natasse piscinis iſectis unguéto nobili aut croco.qđ siqs dicat hoies piscibus similes natádo fieri & ide pisciæ nomé eé natú:nõ é repugnádú cú ab re minime abhorreat talis origiatio. Niuatis:niue refrigeratis:quá luxuriæ cá estiuis mésibus seruabár.hic illa Plintana & pláæ césoria castigatio.seruat algor estibꝫ excogitaturq̃ ut aliéis mésibus nix algeat.scribit lápridius eliogabalú fecisse mõté niuiú i uiridario domus estate aduectis niuibus:curiosus lector fortassis q̃ret quo modo niué estiuo tépore custodirét cú calore i primis resoluat.sciat in palea optie niué seruari posse:de q̃ Augustius i .xxi.de ciuitate dei sic scribit.qs paleæ dedit uel tá frigidá uim:ut obrutas niues seruet:uel tá feruidá ut poma imatura maturet:ꝑterea luxuria cõméta é officinas niuis reponédæ.qđ cõqueriť grauiter simul & luculéter seneca i q̃stionibus:ubi taxat gulá illoꝝ:q nõ solú sorbere niué uolúr sed ét esse:& frustra eius i scyphos deiicere iter ipsam bibédi morá. Naumachia:supius annotauius naumachiam dici & locú i quo pugna naualis fit & ipsam pugná.hic locus significať. Ambubaiaꝝ:ambubaiæ auctore porphiriõe sunt mulieres uagæ ac uiles:qbus nomé ab ebrietate balbutiétiú uerboꝝ uideť esse iditú.nõnulli ambubaias tibicinas syriaca lingua putant dici.notissimus est uersus ille oratianus. Ambubaiarú collegia pharmacopolæ.

Piscinæ

Seruať algor estibus

In palea seruatur nix

Officinæ niuis

Ambubaiæ quæ

Ostiá Tyberi:q ex urbe Roma ostiam usq̃ per tyberí nauigat secúdo flumie decurrit.sicut & nos hoc anno decurrimus uoluptatis cá perueniimusq̃ secúdo tyberi ad ostiú ipsum: ibiq̃ prospeximus mare id temporis undabundú & procellosum. Per littora & ripas: littora sunt maris ripæ flaminis. unde ab Ouidio eleganter dictú.p ripis littora pulsant. Diuersorie : ad q̃s ex itinere diuertere solemus:sicut & diuersoria dicta. Ganeæ:loca libidini & gulæ accomodata:super qua dictione habúde scripsimus in tyberio. Institorias operas:institor ut inqr Vlpianus:appellatus ex eo qđ negotio gerédo istat:nec multú facit tabernæ sit ppositus aut cuilibet alii negotiationi:nam cuicúq̃ negotio ꝑpositus institor recte appellabať ab istitore istitoria actio & istitoriæ opæ dictæ:nõ solú aút uiri sed etiá fœminæ istitoriæ actioni ꝑponunť:sensus est dispositas fuisse tabernas:in qbus matrõæ istitoriá exercitationé imitabanť.qdam codices pro istitorias operas hént istituta loca:& túc legendú erit inuitantiú ut sit sensus aptus.loca fuisse in ripis littoribusq̃ istituta:in qbus matronæ tanq̃ tabernariæ iuitarét rogarétq̃ Neroné:ut ad ipsaꝝ tabernas potius appellere uellet q̃ aliaꝝ:more cauponú & stabularioꝝ:q uiatores inuitare subide cõsueuerút ut ad sua hospitia diuertanť. Appelleret:naué q̃ uehebať subduceret ad ipsaꝝ taberná:appellere pprie diciť cú ex pelago aut fluuio qs ad litus aut ripá accesserit. Virgilius hic me digressum uestris deus appulit oris. Indicebat:denúciabat. Familiaribus:celeberrimæ luxu famaq̃ epulæ fuere:quas neroni parauit tigillius:q i stagno agrippæ fabricatus é ratem:cui cœnas superpositú cõuiuiú aliaꝝ tractu nauiú mouebať.naues ex auro & ebore distinctæ erant.remiges exoleti:uolucres & feræ diuersis terris petitæ.pisces usq̃ ab oceano deportati.crepidinibus stagni lupanaria stabant illustribus fœminis completa.ubi noctescere cœpit omnia cantu & luminibus cõsonabant. Mellita:cibaria dulciora:quæ melle condita sunt mellita uocamus: qbus frequenter usi sunt antiqui:cum luxuria nõdú saccaron materiá ganeæ fecisset illo eni tempore ad medicinæ tantú usum saccaron adhibebať:cuius hac tempestate tam frequens usus est ad gulæ condimenta:ut nulla cõuiuia lautiora fiár sine saccari mixtura dulciarios appellamus artifices cõcinnatoresq̃ mellitorum cibariorum.scribit Iulius firmicus dulciarios nasci sub sydere spicæ:quæ i parte uirginis decima exoriť:dixit Varro & repetitú est ab Au.gellio atq̃ Macrobio bellaria ea maxime mellita esse:quæ mellita non sint.

Littora

Ripæ

Institor

Appellere

Epule tigillini luxuriosæ

Mellita

Dulciarii

M.AN. Piscinis:domesticis lacubus in id usus comparatis &.n.q̃q̃ piscina a pisce é nõ tamé pisces semper hére diciť. Tépore æstiuo niuatis:niuali aq̃ refrigeratis: Eusebius calidis & frigidis unguentis lauari

solitû scribit. Naumachia:nauali stagno qđ i uaticão fuit. Ambubaiarum:tibicinarum mulierum syriaca.n.lingua ambubaia tibia dŕ:Horatius ambubaiarum collegia pharmaco polæ. Defflueret:scđo fluuio nauigaret. Diuersoriæ:ad earum dŕ iá q̃ uẽales habẽt merces.coponolas ítellexit & loca ad diuersandû cõparata. Ganeæ:uinoléta ut Marcelli utar uerbo loca ac libidini apta ganeatas dapes habẽtia:uñ Ganeões dicti ut popinões a popinis.Ci.qs ganeo qs adulter q̃ mulier ísamis:Festus ganeû ait a ueteribus locû additû ac uelut subterraneû dõatus meretricû tabernâ. Institorias opas:q̃les ístitores p̃stare solẽt sũt ístitores ut Vlpia.ait tabernæ locoue ad emẽdû uẽdẽdûq; p̃positi. Hic ĩdẽ:ex utraq; ripa. Vt appelleret:suo nauiû diuersorio (applicaret. PHI. Rosaria:nõ tá ornaméta ítelligimus noíe rosariorû sigñari:quá unguẽta & cõdiméta. usus.n.rosæ in coronis ut inquit eleganter Plinius prope minimus ẽ:mensarû uero delitiis inungendis rosarû usus p̃tiosus.unde & unguẽtû rhodinû dictû a rosæ mixtura:quá græci rhodõ appellãt.in alio significatu:q apiter ẽ rosaria dicũť loca rosis cõsita:q̃ ut paladius ait mẽse februario sunt cõferẽda apđ eundẽ legimus rhodomel cõfici ex succo rosæ & melle cõmixto:p̃terea qđ ad hũc sensum ptinet scribit lampridius heliogabalû strauisse triclinia de rosa & lectos porticus ac sic p ea deambulasse. eundẽ rosarû pinearum attritione moderatius reddidisse:qđ pocionis genus fuisse uŕ:quo idẽ heliogabalus olim uulgû ad bibendû íuitauit.

Rosaria
Rhodinû unguentû
Rhodomel
Rosatum

es sestertiû cõstitit.alteri pluris aliquanto absyrtio rosaria.

De luxuria & libidine eiusdem.

Pedagogia:obseruauimus apud iuriscõsultos titulo de fundo ístructo pedagogia dici seruitia atq; mãcipia.uerba Vlpiani iuriscõsulti hæc sunt.si ístructû fundû legasset ea pedagogia q̃ ibi hẽbat: ut cû ibi uẽisset p̃sto eẽnt í triclinio. legato cõtinenť.dictio ẽ apud latinos ífrequẽs & rara íuentu. Trãqllus uero pedagogia accipit p cõcubitu puerorum qđ nescio an alibi i hoc sigñatu rapiať.apđ umianû marcellinû pueri pedagogiani sit mẽtio:cuius significatio posset trahi í hãc sñiam.ego uero ut dicá qđ sentio subditiciá dictionẽ hanc eẽ existimo: legendûq; nõ pedagogia sed pederastiá.qđ & íuetusto sinceræq; fidei codice scriptû dep̃ndimus.est aût pederastia:ut græci dicût amor obscenus in pueros:& pederastes amator puerorû significat.pedagiû uero significat locum in domicilio í quo pueri serui seruiq; cõmoraũť qui παιδαγωγεῖον uocãť:Plinius.in septimo epistolarum puer í pedagio mixtus pluribus dormiebat. Super:ultra. Rubriæ:nomẽ est uirginis uestalis. Neronẽ imitatus í hoc heliogabalus:q & ipse in uirginẽ uestalem incestum admisisse proditur. Actẽ libertam: refert.Cor.Tacitus ífractam fuisse potentiá matris apud filium Neronẽ delapsum in amorẽ libertæ cui uocabulû actæ fuit: q̃ pẽitus irrepserat in aíum principis:ne senioribus qdẽ prícipis amicis aduersantibus muliercula nulla cu

pedagogia
puer pedagogiáus pederastia pederastes pedagium
Acte libta

SVp ingenuorum pedagogia:& nuptiarum cõcubiatus uestali uirgini Rubriæ ui ítulit actẽ libertá paulû abfuit:qn iusto matrimõio sibi cõiûgeret súmissis cõsularibꝯ uiris q regio genere ortá peíerarẽt. Puerum Sporum exectis testibus ẽt í muliebrẽ naturá tráfigurare cõatus ẽ. Cû dote & flãmeo p̃solẽni nuptiarum celeberrio officio deductû ad se p uxore habuit. Extatq; cuiusdá nõ inscitus locus bene agi potuisse cû rebus hûanis si dõitius pater talẽ habuisset uxorẽ. Hûc Sporû augustarû ornamẽtis excultû lecticaq; uectû:& circa cõuẽtus mercatusq; græciæ.ac mox Romæ circa sigillaria comitatus est idẽtidem exosculans. Ná

iusq̃ iniuria libidini e Neronis explẽte:q ui amoris subactus se actæ pmisit.idẽ tradit actẽ libertá a seneca missam eẽ: ut Nerõi deferret p uulgatû esse incestû prícipis cum matre agrippina : nec toleraturos milites prophani prícipis imperiû. Sûmissis:clanculum & furtim immissis subornatisq;. Deierarent:ualde iurarent.De enim incõpositione interdû auget:unde & deiuriû dictû iusiurandû.si legimus peierarent significat falso ieiurando affirmarent.dicimus peiuro & peiero.Plautus : ubi uerbis conceptis sciens libenter periuraris. Puerû sporum:sextus Aurelius.spadone sporo:quẽ quondam nero exectû formare in mulierẽ temtauerat. Exectis testibus:amputata uirilitate. Flammeo: uelamento nuptiali: flãmea autẽ lutei coloris fuisse docet Plinius in.xxi. Non inscitus:non inelegans non inuenustus. Talẽ uxorem:si domicius Neronis pŕ habuisset talẽ uxorẽ q̃lis fuit sporus:nunq̃ profecto genuisset Neronẽ: quẽ Plinius facẽ humáí generis appellat. Augustarû ornamẽtis:augustæ dicebanť cõiuges sorores filiæ impatorû.liuia postq̃ nupsit augusto decorata ẽ augustæ cognomẽto:agrippia:ut ait Tacitus:aucta est cognomĩto augusta.refert Plinius í panegyrico senatû obtulisse cognomẽ augustarû uxori sororiq; traiani:qđ certatí dep̃catæ sunt in

Deierare
Deiuriû
peiuro
peiero
Flámea
lutea
Fax humáí generis

dicantes plus esse in eo si uxor & soror traiãi impatoris q̃ si augustæ dicerenť. scribit Iulius capitolinus eadem die: qua pertinax imperator appellatus est augustus & flauiá titianam uxorem eius augustam eẽ appellatam. Spartiãus quoq; auctor est uxoré & filiá Iuliãi impatoris augustas esse appellatas ex senatuscõsulto.

Cõuẽtus: in primo commẽtario diximus asiatim de cõuentibus iuridicis prouinciaꝝ. tales cõuentus græciæ nũc significanť. Et mercatus græciæ: mercatũ hẽri solitũ maximo ludoꝝ apparatu totius græciæ celebritate testis est Cicero in qnta questiõe tusculana. præterea mercatus in insula delo cycladum clarissima fuit celeberrimus: ut docet Plinius in quarto. Mercatus Sigillaria: uicum significat romanũ. in quo librariam fuisse Gellius idicat his uerbis: quæ sunt ex libro. v. noctium atticarum. apud sigillaria forte in libraria ego & Lucius Paulus poeta uir memoria nostra doctissimus sederamus. de festiuitate sigillariorum sigillariciisq; muneribus affatim suo loco rettullimus. Identidem: frequenter.

M. AN. Rosaria: nũc rosaꝝ coronamẽta quum loca sint aliogn rosis consita. Ver. Biferiq; rosaria pesti.

Pedagogia: paꝝ usitatæ pueroꝝ assectatões cõbitusq; nefarios pedagogia dixit: nã pedagogiũ sine dubio a pedagogo est is απο Τουπαιχοσ dr̃ παιδιω qđ pueroꝝ ductor sit & istitutor. Et neptaꝝ cõcubitus super: repete ut sit sensus ꝑter pueroꝝ & stupra & infonatum adulteria q̃ sectatus dr̃. Acten libertam: acté legẽdum nõ accé ut qdam mẽdosi codices hñt: Cornelius immissam acté libertá q̃ simul suo piculo & phama neronis anxia deferret. Summissis: subornatis instructis. Peierarẽt: peierãdo affirmarent. Trãsfigurare: per oĩa mulierem affingere. Celeberrimo officio: ingẽti hoium cõuentu nuptias celebrãte. Nõ inscitus: ergo elegãs Terẽ. edepol scitus hodie puer e pãphilo est natus. Bñ agi: fœliciter cõtingere aut euẽire.

Pater: Neronis. Talẽ uxorẽ: qualem nero duxisset quæ utiq; natura parere nõ poterat. Iu. Interea tormẽtũ ingẽs nubẽtibus hæret qđ nequeũt parere & partu retinere maritos sed melius qđ nil aĩs in corpore iuris natura ĩdulget. Augustaꝝ ornamẽtis: qbus Agrippina mater & aliæ q̃ cæsaribus nupserãt ornari cõsuerãt. Mercatusq; græciæ: tũ ĩtellige cũ in achaiã cãtandi studio ꝓfectus est. Circa sigillaria: sigillarias tabernas Gellius quũ in sigillariis sederemus: de rõne nois plura suo loco diximus nephariã hmõi affectionẽ satyrus accusat puer ingt automedon: nam lora tenebat: Ipse lacernatæ dum se iactaret amicæ.

matris concubitum appetisse & obtrectatoribus eius ne ferox atq; impotens mulier & hoc genere gratiæ præualeret deterritum nemo dubitauit: utiq; postquam meretricem q̃ fama erat Agrippinæ simillimam inter cõcubinas recepit. Olim etiam quotiens lectica cum matre ueheretur libidinatum incestę ac maculis uestis proditum affirmant.

De pudicitia eius passim prostrata.

SVam qdem pudicitiam usq; adeo prostituit: ut cõtaminatis pœnæ omnibus mẽbris nouissime quasi genus lusus excogitaret: quatenus feræ pelle cõtectus emitteretur e cauea: uirorumq; ac fœminarum ad stipitem deligatoꝝ inguina iuaderet. Et quũ affatim deseuisset

PHI. Matris cõcubitũ: auctor est. Cor. tacitus Agrippinã amore retinẽdæ potẽtiæ: eo usq; ꝓuectã ut medio diei: cũ id tpis nero ꝑ uinũ & epulas incalesceret: offerret se sæpius temulento cõptã & icesto paratam sed Seneca cõtra mliebres illecebras subsidium a fœmia petiuit immisitq; actem libertã: cuius astu cõcubitus nephãdus iter mrẽm filiumq; disiectus fuit. sextus Aurelius asserit neronẽ stupro matrẽ cõtaminasse. Stuprum Obtrectatoribus: seneca ipri neronis cũ mis significať: a quo immissam li matre im bertam diximus ad incestum ꝓ potens pulsandũ. Impotẽs: immodica & nimiũ potẽs. ita fortũa ipotẽs & tyrannus impotens dici solẽt: a liuio dicta est impotens dominatio philippi ueluti imperiosa & intolerãda. Præualeret: burrus & Seneca rectores erant imperatoriæ: iuuẽtæ utriq; unum certamẽ erat contra ferociam agrippinæ: quæ cũctis malæ dominationis cupidinibus flagrãs regere q̃ regi malebat: nimia super filio cohercẽdo: quem ut per blãdimẽta aggredereť. suum cubiculũ suum sinum suum qđ dictu quoq; nefas est cõcubitum offerebat. sed ꝓximi amicoꝝ orabãt neronẽ cauere insidias matris mulieris semp atrocis tum ẽt falsæ. Libidinatum inceste: fede & turpiter: aduerbium est. sub obscuræ autẽ & symbolicos ĩtelligit neronem fuisse masturbatũ ex desiderio materni concubitus: cum simul in lectica ueherenť. masturbare aũt est manu tractando uirilia peragere rem ueneriam. inde masturbatores dicti quo uerbo identidem Masturbare utitur poeta epigrãmatarius. Maculis uestis: quas. s. fecerat effusa genitura sup ipsius uestimẽto. Plinius cõ Masturbatores similiter: ferũt inquit amore praxitelicæ ueneris captum quẽdam: cum delituisset noctu simulachro cohesisse: eiusq; cupiditatis esse indicem maculam. Pudicitiam prostituit. vi. Aurelius in hãc sentẽtiam sic scribit. eo progressus est nero: ut neq; suæ neq; aliorum pudicitiæ parcens ad extremum amictus nubentium uirginum specie: palam cõuocato senatu: docte dicta: cunctis festa ex more frequentantibus nuberet. prostituere autem pudicitiam est uulgo sui corporis potestatem facere. inde meretrices prostitutæ dicuntur.

Omnibus membris: superioribus & inferioribus. Lampridius de heliogabalo scribens ait: eum per cuncta caua corporis libidinem recepisse. Feræ pellæ contectus: sextus Aurelius pelle tectus feræ: nero utriq; nero nubit sexui genitalia uultu cõtrectabat. E cauea: istar ferarum: quæ e cauea emitti solent in spectaculum. tradit prostituere

Plinius Augustũ tigrim Romæ oñdisse in caueã mãsuefactam.& Apuleius trãsileonem uersæ pelle contectũ scribit in cauea oblatũ fuisse demochari mũerario. Ad stipitẽ:ad palũ. Inguina:genitalia tã fœminaꝝ q̃ uiroꝝ inguina dici notũ est.& Martialis docet illo uersu:accessi quotiẽs ad opus mixtisq; mouemur inguinibus. Inuaderet.s.ore:tanq̃ fellator & cunilingus:ut cõueniat cũ.vi.Aurelio.q dixit nerone genitalia utriusq; sexus uultu cõtrectasse. Affatim:intemperanter & immodice:seruius enarrãs illud uirgilianum:n misq; fatiscũt ait:abundanter aperiunt. fatim aũt abundanter dicimus:unde & affatim:amianus poeta & probus grãmaticus:affatim prima acuta non media,pnunciabãt:quod & gellius probat in.iiii.noctium atticaꝝ. Cõficeret:ineretur subigeretur more pathicoꝝ.sed tranquillus per translationem dixit conficeret quod uerbum est rei accommodatum.nam cõfectores feraꝝ dicunt.qui aduersus feras in spectaculo congrediunt.cũ aũt nero ferina pelle tectus emissus e cauea perinde ac fera deseruiret cõtra deligatos: merito confici dictus est a doryphoro subactore:cum tamen intelligi uelit eum fuisse subagitatum.

Margin: Cauea — Inguina — Affatim — cõfectores ferarum

M.AN. Matris:agrippinæ. Ab obtrectatoribus:ab iis qbus agrippinæ potẽtia suspecta erat ob idq; illam filio inuisam oĩ criminatiõis genere reddere cõtẽdebãt. Ne ferox:reddit cãm q̃ obtrectatores a mris cõcubitu illũ deterruerit:p Actẽ cornelius scribit neroni significatũ:fore ut si cũ mre cõcuberet milites uelut pphani pricipis impiũ eẽnt detrectaturi. Hoc genere grãe:nefario filii cõcubitu. Deterritũ:neronem sensus & ordo est nã nemo dubitauit neronẽ appetiuisse cõcubitũ mris:sed deterritũ ab eo ab obtrectatoribus ipsius agrippinæ ueritis ne illa ferox alioqn & ualde potẽs si filio ẽt cõcubitu misceret nimis supbiret seuiretq; in se quos utiq; suspectos hẽbat utpote filiũ a se oĩ criminatiõe alinãtes. Inter cõcubinas:ut agrippinæ liniamẽta ĩ ea secutus,p mre abuteret. Olim quũ:uidelicet eius cõcubitũ appeteret. Libidinatum inceste:incestantiũ more mri ĩherẽdo uenerẽ pegisse. Maculis:rugis patratæ libidinis indicantibus. Iuue. Bilẽ tibi cõtrahat uxor hũida suspectos referẽs multicia rugis uexatasq; cõas.Cor.auctor ẽ agrippinã ipsam se meridiãis horis filio offerri solitã atq; lasciuis osculis aliisq; illecebris ad ĩcestũ ĩuitare ausã sed ab eo solere a suis p Actẽ ut supra oñdimus fuisse deterritũ. Suã pudicitiã:sui corpis. Prostituit:uulgauit. Cõtaminatis oĩbus mẽbris.i.nulla corpis pte nõ polluta ut nõ solũ pathicus eẽt sed falleret etiam:ultroq; irrumaret. E cauea:tanquã e cauea aut certe ex ipsa cauea feraꝝ ut maiorẽ adhuc terrorẽ ĩcuteret iis in quos erat grassaturus. Stipitẽ:palum. Inguina:obscœnas partes ut feraꝝ ritu subito ĩcursu uiri fœminæ ue stipiti alligatæ inguina oræ ĩuaderet. Affatim:abũde nũc lictu nũc luctu nũc morsu lacessisset.

conficeretur a Doryphoro liberto:cui etiam sicut ipsi Sporus ita ipse denupsit uoces quoque & eiulatus uim patientium uirginum imitatus. Ex nonnullis comperi persuasissimum habuisse eum neminem hominem pudicum: aut ulla corporis parte purum esse:uerum plerosq; dissimulare uitium & caliditate obtegere. Ideoq; professis apud se obscœnitatem:cætera quoq; concessisse delicta.

De prodigalitate & effusione diuitiarum.

Diuitiaꝝ & pecuniæ fructum non alium putabat q̃ pfusionem sordidos ac deprauatos esse:quibus ro impensaꝝ constaret:prælautos uereq; magnificos q abnutarent ac pderent:laudabat mirabaturq; auunculũ Caiũ nullo magis noie q̃ qd ingẽtes a tyberio relictas opes ĩ breui spacio,pdegisset. Quare nec largiẽdi nec absumẽdi

PHI. A doryphoro liberto: hũc.Cor.tacitus pythagoram appellat.cuius uerba hæc sunt: nero p licita atq; illicita fœdatus nihil flagitii reliqrat:quo corruptior ageret: nisi paucos post dies uni ex illo cõtamiatoꝝ grege nomẽ pythagoræ fuit ĩ modũ solẽniũ collegioꝝ denupsisset. īditũ impatori flãmeum:nisi auspices: dos & gẽialis thorus & faces nuptialesq;: cũcta dẽiq; spectata.q̃ etiã in fœmĩa noxa parit.huius quoq; pythagoræ mẽinit marti. illo hẽdecasyllabo:qles pythagoras dabat nerõi.fortassis a trãqllo doryphorus iõ nũcupat:q pythagoras,pprio noie dicebat:qd eẽt pricipis satellas.nã græci doryphorõ dicunt satelitẽ ab hasta ferẽda:q dory dictiõe græca noiat.celebratus ẽ doryphorus ille:quẽ uiriliter pueꝝ fecit polycletus. Ipsi neroni. Denupsit:nubere ut inqt Priscia.in.xi.ad fœminas ptiet solũ:sicut futuere ad solos mares. sed uitupatiõis cã maribus hoc quoq; uerbũ aptari põt.sicut satyrico morsu dcm̃ ẽ Iuuenale:qd q̃ris nubit amicus.& martiale:nubit cherestratus afro.uiri.n.pinde ac fœminæ uiris denubebãt:qd ẽ portẽtosum.hinc lãpridius impuros & impudicos mores heliogabali taxãs ait.nupsit & coit ut pnubã hẽret uero ita denupsit huic doryphoro sine pythagoræ.sicut ipsi nerõi denupserat sporus spado:de quo supius dictũ est.fuit itaq; doryphorus sic maritus nerõis ut zeticus heliogabali.& pfecto talia legẽs nõ pricipes.immo non hoĩes illos fuisse censeo sed portẽta in ultimas terras deportãda. Vlla corporis parte:archesilaus philosophus de effœminato dixit.nihil interest qbus membris cynedi sitis prioribus an posterioribus.scitum quoq; est illud Catonis:& aduersus & auersus impudicus es. Vitiũ:impudicitiam:& obscœnitatem. Professis obscœnitatem:sensus est:q simpliciter apud neronẽ,pfitebat suã obscœnã impuraq; naturam:illi condonabat reliqua delicta.obscœnũ ãt ab obs & cœno componi autũat Priscianus lib.ix. Varro aũt abscena obscœni

Margin: Dorypho ros — Nubere ad fœminas uiri nubũt uiris . nõ pricipes sed portẽta — Aduersus & auersus impudicũ obscœnũ unde

dici tradit. nō deſūt q ab oſcis obſcenū obſcenitatēq́ deriuēt: cū illis fuerit frequētiſſimus uſus libidinum ſpurcaꝝ. uñ a Varinio dcm̄ eſt: oſce fabulanť: ꝑ obſcēæ & impudēter. Deprauatos: corrige dcpcos ſicut hēt uetuſtus codex: dñt. n. deparci elegāti uocabulo tenaces & nimiū pci: qbus ꝓfuſi magnificiq́ opponūť. Apuleius. at nō cōtraria accuſaſtis: unū ſeruū ut depci: tris libertos ut ꝓfuſi. Sordidos. Oratius in. ii. ſermonū ſordidos eos dici oſidit: q in uictu nimiū pci nimiūq́ auari ſūt. qbus cōtrarii ſūt lauti & nitidi. ſic. n. iqt. ſordidus a tenui uictu diſtabit ofello iudice. Rō impēſaꝝ: q rationinia expēſæ pecūiæ aſſumūt & curioſe pēſiculanť: qđ liberali uiro nedū pricipe alienū eſt. Magnificos: Ariſto. in. iiii. ethi. magnificū inqt illū dici: q in magnis ꝑ dignitate ſūptus facit. magnificus qdem liberalis eſt: liberalis āt nihilo magis magnificus. ꝑterea nō in ſeipm̄ ſumptuoſus eſt dicēdus magnificus ſed in publica Cicero uero in. ii. retho. magnificētiam partem eē tradit fortitudinis: eamq́ ita definit: magnificētia eſt reꝝ magnaꝝ & excelſaꝝ cū animi ampla quadā & ſplēdida ꝓpoſitiōe cogitatio atq́ adminiſtratio. Abuterenť: abutimur ut inqt ſciēter Boetius bis rebus: quæ nobis utētibus peūt: utimur his: quæ nobis utētibus ꝑmanēt. ex quo uſus & abuſus uidenť cōtraria itaq́ q legauit uſum fructū bonoꝝ: nō potuit legare cōtrarium: qđ eſt abuſus. Auunculū Caium: caligulam pricipem intelligit: q frater fuit agrippinæ Nerōis matris. Prodegiſſet: conſumpſiſſet ꝓfudiſſet īde prodigi dicti. ueteres prodigitatē dixerūt ꝓfuſionem & ꝓdigētiam: quæ uulgo ꝓdigalitas appellať Cor. Tacitus. cuius abditis adhuc uitiis per auaritiam ac prodigentiam mire congruebat.

osce fabulantur
Deparci
Sordidi
magnificus
magnificētia
Abuti qd
Vſus
Abuſus
prodigitas
prodigentia

M. AN. Cōficereť: pedicareť. Liberto ſuo cui ipſe nupſerat: hūc deteſtabilē nubēdi morē & impiū naturæ abuſum: ſatyrus haud uno loco acerbiſſime accuſat: Quid q̄ris nubit amicus: & rurſus iacuit grenoua nupta marito: Mar. Nolito frōti credere nupſit heri. Vim: prios: iuitoſq́ concubitus. Imitatus: Nero. Pudicū: icorruptū. Aut ulla pte corpis puꝝ. q. d. nō pathicus idē & fellator eēt ſed q̄ turpiter & flagitioſe ſe his ſceleribus addixerat tā ſtulte hæc ſibi pſuaſerat: ſiqdē abominatus ille ſpūs ex ſuo igenio i cæteros mortales iudicabat. Diſſimulare: cælare. Obſcœnitatē: obſcœniſſimā fellationē. Diuitiaꝝ: ubi de portētoſis Nerōis libidinibus dixit ꝓprius hic erat ex ꝓpōne locus ut de eius luxuria & auaritia diceret qđ breui uſus trāſitiōe trāqllus facit. Fructū: uſum uoluptatē. Profuſionē: eas ꝓfundere ac ꝓdigere. Deprauatos: auaritiæ ſordibus imerſos qdam parcos legūt: qđ nō ita ꝓbo. Ratio impēſaꝝ: modus & mēſura eoꝝ quæ impēdereňť. Cōſtaret: in offenſa manerat aut ratio uel ſūma ipſa expēſarūq́ pecūiaꝝ calculario nota eēt. Prælautos: ualde ſplēdidos. Auūculū: caligulā Agrippinæ fratrem. Prodegiſſet: temere cōſumpſiſſet.

modum tenuit: In Tiridatem quod uix credibile uideatur octingenta nummum milia diurna erogauit abeuntiq́ ſuper ſeſtertium milies contulit: Menecratem cytharedum: & ſpectillum mirmillonem triumphalium uirorum patrimoniis ædibuſq́ donauit. Cercopitecum Panerotem fœneratorem & urbanis ruſticiſq́ prædiis locupletatum prope regio extulit funere. Nullam ueſtem bis induit: quadrigenis in punctum ſeſtertiis aleam luſit. Piſcatus eſt rete aurato: purpura coccoq́ funibus nexis. Nunquam carrucis minus mille feciſſe iter traditur: ſoleis: mularum argenteis: canuſinatis mulionibus: armillata & phalerata cūma

PHI. Modum: mēſuram. In tiridatē: de hoc ſupra facta ē mētio: quēadmodū Romā uenit, exceptuſq́ fuit honorificentiſſime a Nerōe: a quo diximus theatrū fuiſſe deauratū i tyridatis aduētū. Nūmū: antiq mille nūmum dicere malebāt quam nūmoꝝ ſicut mille denariū nō mille denarioꝝ. Diurna: ꝑ ſingulos dies. Erogauit: erogare & accipe opponunť ex quo erogatorius & acceptorius moduli dñr in aq̄ eroganda & accipiēda: frōtinus i primo. de aq̄ductibus. cui erogatorio modulo minus iuenit̄ i acceptorio plus appet nō errorē eſſe ſed fraudē. Sup: inſup. Mirmilonē: gladiatorē de quo ſupra. Triūphaliū: eoꝝ q oli triūphaſſent & ob id nobiliſſimoꝝ. Cercopitecū: nomē eſt fœneratoris: alias cercopitecus: ut nomē idicat caudatā Simiā ſignificat. martia. ſi mihi cauda foret cercopitecus erā. Vrbanis ruſticiſq́ ꝑdiis: apud iuriſcōſultos tituli ſūt de ſeruitutibus urbanoꝝ & ruſticoꝝ & prædioꝝ. qđ & ſupra latius explicauimus. in primis certi ſunt redditus urbanoꝝ prædioꝝ. Regio funere: cōtra ꝑſcriptū legis. docēt. n. iuriſcōſulti ſumptū funeris faciendū eſſe ꝑ facultatibus uel dignitate defūcti: funeris āt cā ſumptus factus uř is demū: q iō fit: ut funus ducať. ſine quo funus duci nō poſſit utputa ſiqd impēſum eſt in illatiōe mortui. Extulit: uerbo uſus eſt accōmodo: efferri. n. dñr cadauera. a Terētio dcm̄ eſt. iterea dū efferť funus. Bis iduit: de heliogabalo legimus: qđ neq́ calciamētū neq́ ānulos iterauit. hoc idē faciebat nero i ueſtibus: ut nullā bis idueret iteraretq́. In pūctū: uno iactu talario. Rete aurato: Paulus oroſius. luxuriæ tā effrēatæ nero fuit. ut retibus aureis piſcareť: quæ purpureis funibus extrahebāť. Purpurea coccoq́: de purpura ſæpe mētio facta eſt: coccū aūt rubēs ē gramē: in maxima laude inter nobilia pigmēta celebratū: uulgus granū appellat. āniculo cocco lāguidus eſt ſuccus. idē poſt q̄driēniū euanidus ita nec recēti uires nec ſeneſcēti. laudatiſſimū naſciť circa emeritā luſitāiæ ciuitatē. auctor Pli. in. ix. hinc coccinea & coccina ueſtimēta dñr & coccinati induti coccineis: q coccea quoq́ dici poſſe teſtis eſt lāpridius: qui ait Diadumenū indumenta coccea primum accepiſſe. Carrucis: uehiculis. a carruca mulæ carrucariæ dictæ ſunt: & carrucarius auriga

mille nummū
erogatoria
acceptoria
cercopitecus
Sūptus funeris
effertur
coccū
coccina
coccea
mulæ carrucariæ

ipse moderatorq; carrucæ.muliones quoq; carrucarii noiant.heliogabalus sexcētis uehiculis dr iter facere
Quingētæ carrucæ solitus asserēs regē psay.x.millibus camelo iter facere:& Neronē qngētis carrucis iter iniisse.auctor Iam pridius.Pli.ait carrucas celari ex argēto iuētum eē romanæ luxuriæ:q ad aurea & argētea uehicula puenit.
Soleis:calciamētis:qbus ex ferro passim nūc oēs utunt.Catullus.ferratā ut soleā tenaci in uoragie mula.
cōquadrat huic luxui neroniāo luxuria cōiugis pōpeiæ:q̄ hac isania ueriusq̄ magnificentia maritū supabat
Solæ iumē calciādo iumēta soleis aureis.ex quo ē illud plinianū ex.xxxiii.nra ætate pōpeia cōiūx nerōis pricipis deli
torum aureæ catoribus iumētis suis soleas ex auro iduere solebat. Canusinatis:canusinatū dicimus idutū ueste ex lana
Canusinatus canusina cōfecta cuius color ē:ut græci dicūt erythros:ut latini iterptant rutilus:canusina lana teste Plinio laudatissima fuit circa canusiū apuliæ:Martia.ut canusinatus nro syrus assere sudet flauius uopiscus memo
Canusina lana rat biros canusinos scenicis donatos fuisse significans uestiméta ex lana canusina.Cymazacū:multi iterpta
mēta pay cōsistētia cōminiscunt.Quidā cymazares accipiūt p stipatoribus:qd' bñ qdē cōgruit: sed nullo
biri cāusini idoneo auctore fulcit.Tu uero legito Amaxicoy:sicut legit in codice emaculatiore:dnr aūt amaxici auri
Amaxicoy gæ rectoresq; uehiculoy:dictio est a græco uocabulo iclinata:nāq; illi amaxā currū appellāt:qd nos septé
Amaxici triōes in cœlo uocamus:græci amaxā uocāt.qa sile plaustri hoc sidus uocat:hāc dictionē nri latinitate do
nauerūt & i primis Iulius capitolinus scribēs qd maximinus amaxas māibus attraheret:rhedā onustā solus
mouerer.Pli.amaxobios pplos appellat:quoy uita degit in plaustris.Ita ab amaxa hoc est plaustro amaxei
& amaxici deriuantur:significātq; plaustrarios aurigas.hos nero hre uoluit armillis phalerisq; cultissimos.
Armillata:armillis ornata.sūt āt armillæ ornamēta bracchioy q̄ ut ait Prisci.alio noie bracchiaria noiant.
M.AN. Tiridatē:armeniæ regē Romā accersitū. Diurna:i singulos dies. Sestertiū milies:decies cētū
milia nūmū:uiatici noie datū accipias qa abeūti dixit. Triūphaliū uiroy:ut iniqus fcīn appareat q splen
didissimoy ciuiū patrimonia sordidæ cōditiōis hoibus hēnda dederit. Extulit:funerauit. Bis iduit: se
mel iductā nec amplius i usū receptā accipias. In pūctū:ul' i unius uleæ casum uel i singula tesseray pūcta.
Aleā lusit:sic curro cursum uiuo uitā dixere:sed & ludo pila dicius:ludo trocho.Mar.folle decet iuuenes
ludere folle senes cætey Iu.passiue dixit si ludit alea p nox. Rete aurato:Eusebius:nero tantæ inqt luxu
riæ fuit ut frugidis & calidis unguētis lauaret retibusq; aureis piscaret q̄ purpureis fūibus extrahebat.pur
pura & cocco:duobus ptiosissimis coloribus.ē.n.coccū ueluti granū q uel ex arbuscula ilici sili uel ex rubē
ti gramine nascit oli in gallacia africa & lusitania legebat:mox & in gallia trāsalpina & pelopōnesso:Pli.est
auctor uñ coccina neutri gnis & coccinæ uestes.Iu.quē coccina lena uitari.Mar.coccia famosæ dōas & hiā
tia mœchæ. Purpura:piscis ex cōchay gne itra annū suā ut idē auctor ait iplet magnitudinē:tirii maiori
bus purpuris detracta cōcha auferet succū:miores frāgūt de purpuræ apparatu:plura Plini. Nexis:tortis
nūc potiusq̄ ligatis. Carrucis:uehiculis a carro carruca ē Pōponius plerasq; mulas carrucarias tales esse ut
trāsiugi nō possint. Soleis:quū ferreæ ab aliis iduci soleāt:ē solea ut festo placet q̄ solo pedibus subiicitur
quo fit ut p calciamēto quoq; accipiat.Iu.& solea pulsare nates:Persius & solea puer obiurgare erubram.
Cāusinatis:cāusina ueste cultis fcā dico cāusino uellere:q rutiliū ut Pli.ait.Mar.hæc tibi ,turbato cāusini
similia mulso:fuit ea lana i sūmo pcio ob idq; ap.Iu.ouē sibi cāusinā emi a marito flagitat sūptuosa mulier
PHI. Cursoy:græci cursores
Hemerodromes uocant hemerodromas ab unius
dici cursu:quē cōtinēter pagunt:
quoy Liuius & probus æmylius
meminerūt:ex hoc gne fuit phi
lippides cursor:quem cucurrisse
mille cētū qnquaginta stadia ab
athenis lacedæmonē bidui spa
tio scriptores pdiderūt.celebrat
philomides quoq; Alexādri ma
gni cursor:q a syciōe ad heli uno
die mille & ducēta stadia cucur
Cursores rit. Aurelianus cursores eo habi

zochum turba atq; cursorum.

De operibus publicis per eum factis ac dispositis.

On in alia re damnosior quam in ædificando domum a palatio exquilias usq; fecit:quā primo trāsitoriam:mox in incēdio absumptam restitutamq; auream nominauit. De cuius spacio atque cultu suffecerit hoc rettulisse: Vestibulū eius fuit in quo colossus cētū.xx. pedum staret:ipsi effigiei tāta laxitas:ut porticus triplices

tu:quo ipse hēbat:ut inqt flauius uopiscus:senatoribus cōcessit.Nero uoluit suos cursores cultu ornatuq;
Regiares præcellere. In edificādo:Martialis optat diuitias cā duay rey ut.s.donet & ædificet.regia profectores ē
ædificare & principalis ædificare.ornāda est.n.dignitas domo in quā cū a claro & opulento dño hospites multi red
laus.lo.bē piendi sint:& admittenda cuiusq; generis hoium multitudo:adhibenda est cura laxitatis.Alter ampla do
tiuoli i ædi mus:ut inqt uerissime.M.Tullius decori dño sæpe fit:si est in ea solitudo.i quo illustrissimus pr tuus clari
ficando sime Annibal quodā ueluti peculiari pconio ē extollēdus:q unus oium maxie ppēsus ē ad ædificādū:q uil
Prætoriū las & ptoria i agris cōplura magnificēter extruxit:iter q̄ ptoriū bentiuolū:qd uocāt:laxitate pulchritudine
bētiuolum magnificētia cōtēdit cū uillis luculliāis:domus uero quā bononiæ habitatis quā pulchra.q̄ culta:q̄ ex sym
Edes bentiuolorū metriis oibus extructa ē:q̄ aduenæ oēs cū admiratiōe cōtéplant.n.uero ut dicā qd sentio:nō mius domus
dño:q̄ dñs domo honestat.i hac nūq̄ solitudo ē.sed semp hospitibus illustrissimis referta cōspicit pricipes
oēs italici legatiōes oēs honoratiores hospitio bētiuoloy hospitaliter accipiūt.Néo hac transit ex uiris su

matibus:q nõ iuenite accipiaturq; comiter ĩtra bẽtiuolas edes:adeo ut nõ mĩus pateãt aliẽigẽis q̃ ipsi hero & filiis hr̃dibus.sed q̃tũ clarissimus pr̃ tuus ex edibus ornatissimis gloriatiõis meret̃: tm̃ nero uitupatiõis ex ea domo q̃ Romæ fecit uel ut uerius loq̃r:q̃ Romã iclusit:cõsecutus ẽ.nãq; necesse fuit exturbare uicinos & cõplurimas edes demoliri gemẽtibus dñis & mussantibus.p̃terea luxuriæ unius pricipis domus illa seruiebat:q solus qđ debebat esse totius populi possidebat. A palatio exqlias usq; a mõte palatino usq; ad mõtẽ exqlinũ. Trãsitoriã:ab ipso uidelicet trãsitu:q p eã domũ facilis erat ab uno colle ad alteꝝ collẽ forũ quoq; nouæ trãsitoriũ dcm̃ est. Aureã:Plinius iuectus in luxuriã ædificioꝝ:bis uidimus inqt urbẽ totã cigi domibus pricipũ Caii & nerõis:& huius qdẽ neqd deesset aurea. Colossus:Plinius ĩ.xxxiiii. colossum hũc nerõianũ a Xenodoro statuario fcm̃ tradit:q postea dicatus fuit solis ueneratiõi:sparciãus quoq; auctor ẽ hoc simulachrũ colossicũ ab hadrião soli cõsecratũ fuisse:q aliđ tale apolodoro architecto facere molitus ẽ. Ipsius effigiei:testãt̃ historici colossum habuisse exp̃ssum Nerõis uultũ:q sublatus dein fuir dãnatis illius pricipis sceleribus.alibi docuimus moris fuisse ut capita statuaꝝ pmutarent̃ surdo figuraꝝ discrimine.cõmodus ĩpator auctore lãpridio dempsit caput colossi qđ Nerõis erat:& suũ ĩposuit. Tãta laxitas:Cicero in.i.officioꝝ domũ hoĩs honorati & pricipis ita ædificãdã eẽ monet:ut dignitas uiri domo honestet̃:in primisq; ait adhibẽdã eẽ curã laxitatis. Triplices:porticus duplices triplicesq; appellauerũt q̃ sũt laxiores & in q̃bus ordines colũnaꝝ duplicati triplicatiq; cõficiunt̃:uictruuius in.v.scribit in duplici palestraꝝ porticu collocãda esse cõplura mẽbra.græco uocabulo tetrastice porticus dñr a quattuor & q̃nq; ordinibus colũnaꝝ.Gallienus romanus impator auctore Iulio capitolino talem porticũ fieri iusserat.

Foꝝ trãsitorium

Colossus neronis

Demptum caput neronis ex colosso

porticus triplices

Tetrastice

M.AN. Cũ mazacũ:turba sub:itellige & multitudĩe:mazaca urbs cappadociæ est uñ seruitia oli romã deportabant̃:ide ne ide sit nomẽ fcm̃ qdã cyma gaiũ eũ hẽnt cuius noĩs rõpaꝝ ut igemiæ fateã mihi constat. Cursoꝝ:ad aliqđ celeriter nũciãdũ cursoꝝ opa Alexãdrũ quoq; macedonẽ usum Plinii uerba demõstrãt alexãdri iqt cursor philõides ex ficiõe ad elim mille &.cc.stadia nomẽ diei cõfecit horis. Trãsitoriã: qa credo ex palatio ĩ exqlias eius trãsiret uastitas. Aureã noĩauit:Pli.& in sellariis aureæ domus disposita Nerõis Colossus Pli.is iqt:quũ de zenodoro iterim loq̃ret̃:postq̃ satis ibi artẽ approbauerat Romã accitus est a Nerõe ubi destinatũ illius pricipis simulachrũ colossum fecit:cẽtũ.x.pedũ lõgitudie cẽtũ.x. dixit Pli. quũ tranqllus.c.xx.dicat quo apparet alterutrum mẽdose legi. Tãta laxitas:ædificioꝝ uel nouæ domus.

miliarias haberet. Item stagnum maris istar circumseptum ædificiis ad urbium speciem. Rura insuper aruis atq; uinetis & pascuis siluisq; uaria cum multitudine omnis generis pecudum ac ferarum. In cæteris partibus cuncta auro lita distincta gemmis:unionũq; conchis erant cœnationes laq̃ate tabulis eburneis uersatilibꝫ ut flores ex fistulis & unguẽta desup spargerentur:præcipuã cœnationũ rotunda:q̃ perpetuo diebus ac noctibus uice mũdi circũageretur. Balneę

PHI. Miliarias:uidet̃ tranqllus porticus miliarias appellasse a mille passuũ lõgitudine & ꝓ[illegible]tate miliaria.qdã existimãt miliarias dici porticus:q̃ alio noĩe miliarẽses a flauio uopisco nuncupant̃.q scribit Aurelianũ ornasse in ortis salustianis porticũ miliarẽsem:in q̃ cotidie & se & equos fatigabat.existimat̃ miliaria porticus siue miliarẽsis fuisse cõstructa ex lapide tophaceo.mox suo loco docebimus qđ fuerit ĩ foro romão miliariũ.ĩ q̃busdã codicibus omissa ẽ hæc dictio ueluti subditicia.tanq̃ loq̃ns tranqllus de laxitate domus:eã demõstrauerit p porticus triplices:q̃ haud dubie laxitatẽ maximã designãt:miliarias uero magis ad lõgitudinẽ indicãdã ptinẽt q̃ ad laxitatẽ. Stagnũ:de hoc Mar.stagna nerõis erãt. Insup aruis:subitelli ge extrinsecus circũsepta:ut itelligas rura fuisse in domo nerõis undiq; septa aruis & uinetis.sũt ãt arua ab arãdo dcã cũ rura appellent̃ ab eo:qđ rursum ĩ agris faciẽda quot ãnis sũt:ut rursus capias fructus.oĩs aũt ager:ut iqt uirgiliãus iterp̃s:aut aruus ẽ.i.satiõalis aut cõsitus.i.aptus arboribus:aut pascuus:q herbis tm̃ & aĩalibus uacat aut floreus ĩ quo sũt horti apibus ꝯgruẽtes & floribus.igit̃ mãifestariũ ẽ rura ab aruis differre cũ illud sit gñalius hoc specialius.refert Cor. Tacitus.Nerone usum p̃riæ ruinis extruxisse domũ:in q̃ nõ tã gẽmæ & auꝝ miraculo eẽt q̃ arua & stagna:& ĩ modũ solitudinũ:hinc siluæ.ĩde apta spacia & ꝓspectus: magr̃is & machiatoribus Seuero & celere:q̃bus igeniũ erat ptẽtare ẽt ea q̃ natura negauisset:& uiribus pricipis illudere. Pecudũ ac feraꝝ:pecudũ nũero hẽnt̃ q̃drupedes:q̃ grægatim pascũt̃ ueluti oues capræ boues eq mulli asini.q̃netiã iuriscõsultis placet sues pecudũ appellatiõe cõtineri.canis iter pecudes nõ est:neq; bestiæ ĩ eo nũero sunt:ueluti ursi leões & pãtere:q̃ feraꝝ appellatiõe cõtinet̃. Auro lita:distincta: bractea taq; uerbũ ẽ lino a quo litus lita litũ deriuat̃:sicut a delino delictũ ab iterlino iterlitũ deduci testant̃ grammatici.poeta de apibus loq̃ns in georgicis ait:& paribus lita corpa guttis hoc est distincta:ut exponit seruius.M.Tullius ait Lucretii poemata eẽ lita multis luminibus igenii. Vnionũq; cõchis:albi docuimus uniones:q margaritæ alio noĩe dñr:partus esse cõchaꝝ a gẽmisq; differre. Laqueatæ:laquearibus exornate dicimus ãt liq̃aria & lacunaria cameras cenationũ.lacus quoq; dici posse docet seruius & indicat uersus lucillianus resultãt edesq; lacusq;. Versatilibus:luxus priscoꝝ excogitauit triclinia uersatilia.ut.s.ita circũagerent̃ discũbẽtibus cõuiuis.sicut herologia cõspicimus uersatilia:quoꝝ mẽinit uictruuius in.ix.hic legimus

Pentastice

Miliariæ porticus

Miliarẽsis

arua rura

pecudes canis iter pecudes nõ ẽ

Feræ

Lino

Litus

Laquearia

Lacũaria

Lacus

Triclinio uersatilia Versatilia laquearia Euripi

heliogabalū oppssisse ī tricliniis uersatilibus parasitos suos uiolis & floribus.tales erāt nerōis cœnatiões ta
bulis.s.uersatilibus cōpactæ ut ī uersatiōe flores dispgerent:& p fistulas unguēta:fistulatim expssa effunde
rent ī subiectos couictores.mime ptereūdū ē qđ tradit Seneca de uersatilibus laqaribꝫ cuius uerba subscri
psi ex li.xiiii.eplaꝝ ad hác rē ī primis cōducētia:q̃ sūt hæc.hodie utrꝫ tādē sapiētiorē putas q iuenit quēad
modū in imēsam altitudinē hortū latētibus fistulis expriat.Qui euripos subito aqꝝ ipetu iplet aut siccat
aut uersatilia cœnationū laqaria ita coagmtat:ut subide alia facies atq; alia succedat:& totiés tecta quotiés
fercula mutent:an eū q & aliis & sibi hoc mōstrat:q̃ nihil nobis natura duꝝ difficile impauerit. hactenus
Seneca.cuius uerbis duæ res diligēter explicant uersatilia.s.laqaria & euripus.ut iā lucidius fiat illđ ī Iulio
Cæsare.ī gyꝝ euripo addito.tales.n.euripi subito aquaꝝ ipetu iplebant.Idē repēte siccabant. Vice mun-
di:ut quēadmodū mūdus æterna uertigie circūagit ita cœnatio uersatilis cōtinent uersabat. Balneæ.M.

Balneæ Balnea Balanion Instrm Balneatorium Albulæ

Varro balneas:sœ.genere publicas significari designat balnea uero priuata.hic Gellius apud balneas inqt
scias ambulamus.& Apuleius:balneas facile pcōtabimur.sed hæc nō semp adamusim.balneis āt nomē ide
īditū ē:qa græci balaniō dixerūt:qđ anxietatē pellat ex aīo:ut iterptat Augu.li.ix.cōfessionū:instro balnea
torio legato:ut inqt Martianus iuriscōsultus balneatores cōtinent qm sine his balneæ usum suū pbere nō
pnt. Albulis:alibi tradidimus albulas aqs iuxta Romā fuisse uulneribus medētes:q erāt pgelidæ:de qbus
ait epigrāmatarius poeta.crudaꝝ nebulæ qđ albulaꝝ.Strabo albulaꝝ sic mēinit in.v.in hac planitiæ anio
fluit:& quas nūcupāt albulas aqs frigidas multis fontibus edētes uarios ad morbos salutares.

M.AN. Miliarias:mille passuū lōgitudine ptētas. Stagnū maris istar:Mar.hic ubi cōspicui uenerabilis
amphiteatri eriget moles:stagna nerōis erāt:Cor.extruxitq; domū q̃ haud pinde gēmæ:& auꝝ tā miracu-
lo eēnt solita pinde & usu uulgata q̃ arua & stagna in modū solitudinū:sed apud Cor.arma mēdose:p ar-
ua legit.q trāqlli uerba sane demōstrāt q rura isup inqt aruis atq; uinetis. Auro lita:auro ptectorio illita.

Distiīcta gēmis:Cor.haud pinde gēmæ & auꝝ tā miraculo eēnt. Vnionū cōchis:qbus uniões repiunt si
qdē cōchæ ipsæ aliq̃ ex pte margaritaꝝ imitant cādorē. Cœnatōes:ad decliuis cœli declinationē solis &
auræ exceptiōe porticus ueteres:ut Acrō ait:cōstituebāt:luce.& algētē rapiat Cœnatio solē. Laqatæ:con-
nexæ. Versatilibus:uersatu facilibus. Fistulatis:poas fistulas hn̄tibus. Præcipua cœnationū:oīum pul-
cherrima aut capacissima. Vice mūdi:cœlesti motu.Pli.Mūdū & hoc q noīe alio cœlū appellari libuit.

marinis & albulis fluentes aqs. Eiusmodi domū cū absolu-
tam dedicaret hactenus comprobauit:ut diceret q̃si hoiem
tandem habitare cœpisse. præterea inchoabat piscinā a mi
seno ad auernū lacū cōtectam porticibusq; conclusam:quo
qcqd totis baiis calidaꝝ aquaꝝ esset committeret: fossam
ab auerno ostiam usq; ut nauibus nec tamen mari iret lon
gitudinis p.clx.miliaria latitudinis qua contrariæ qnquere
mes commearent:quoꝝ opeꝝ pficiendoꝝ grā:qđ ubiq; eēt
custodiæ in Italiam deportari ēt scelere couictos nō nisi ad
opus damnari pceperat. Ad hunc impēdioꝝ furorem super
fiduciam imperii etiam spe quadam repentina immēsaꝝ &
reconditarum opum impulsus est ex iudicio æquitis roma
ni pro comperto pollicentis thesauros antiquissimę gazæ:

Mariæ aq̄ medicatæ

PHI. Marinis:marias aq̄s me
dicatas eē & sanādis morbis accō
modas testant eruditi:& in pri-
mis Pli.ait ī.xxxi.marias aqs cale
fieri ad neruoꝝ dolors & fractu
ras ossaq; cōtusa.aquā marisi p se
se efficatiorē discutiēdis tūoribꝫ
putāt medici:bibit quoq; in q̄r-
tanis:pterea maciē corpis. corri-
gūt piscinæ maris & balneæ ex
marinis. Quasi hoiem:ex quoti
diāo sermōe deductū uerbū ē ut
dicamus nos tādē ut hoies habi-
tare cœpisse:cū magnificēter ex-
cultas edea hře cepimus. Pisci-
nā uocamus:piscias loca in qbus
pisces alunt notissimo uocabulo

Ichthiotrophi Piscinarii

græce dn̄r χθυοτροφια. Colu-
mella iterptat aq̄tiliū alalium re
ceptacula:tales pisciæ ut ait.M.Varro alunt magno:& marsupiū exenterāt.pisciarii hoīs dn̄r q piscinis ob-
lectant.Ita Cicero.L.Philippū & hortēsiū piscinarios appellat:q piscinas refertas habuerūt piscibus pciosis
simis.in alia significatiōe piscia locus est natatiōis sine piscibus:de q̃ ait Mar.piscinā peto nō licet natare:de
qua in supioribus fcā est mētio.sidonius hoc genus piscinā græco uocabulo dici mōstrat baptisteriū q̄si la-

baptisteriū Miscenum

uacꝝ:cū ait.piscia seu si græcari mauis baptisteriū. A miseno ad auernū:misenū pmōtoriū eē in cāpāia co
mis:pximū a miseno troiāo nūcupatū nemo nō nouit.iuxta sūt baiæ & lacus duo.s.lucrinus & auernus:q
cōprensam usq; misenū tellurē efficit cheronesum. Baiis calidaꝝ aquaꝝ:baiæ calidas hēns aqs:& ad uo-
luptatē & ad sanādos morbos accōmodatas.de qbus Pli.ī.xxxi.scribit hæc nusq̄ largius aquæ qua in baiāo

aque baiane

Aquæ Baianæ Fossa neronis nauigabilis

sinu.nec pluribꝫ auxiliādi gn̄ibus.aliæ sulphuris:aliæ aluminis:aliæ salis:aliæ nitri:aliæ bituminis nōnullæ
ēt accida sallaue mixtura:uapore quoq; ipso aliquæ psunt:tātaq; est uis ut balneas calefaciat obsoia quoq;
pcoquūt iam gn̄atim neruis psunt pedibusue aut coxēdicibus.aliæ luxatis fractisue.inaniunt aluos:sanant
ulcera:capiti auribusq; priuatim medent. Fossam ab auerno hostiā:hæc ē illa fossa:de q̃ opiot Pliniū itel
lexisse sic scribētē ī.xiiii.magis tn̄ fossa Nerōis quā a baiano lacu hostiā usq; nauigabilē inchoauerat.eiusdē
meminit tacitus referēs a nerōis machiatores adhibitos:q̃ ab lacu auerno nauigabilē fossam usq; ad hostia

tiberina depſſuros ꝑmiſerāt.itaq̃ nero ut erat icredibiliū cupitor effodere ꝓxima auerno iuga cōnixus:eſt manétq̃ ueſtigia irritæ ſpei. Cōtrariæ qnq̃ remes:qnqueremé q̄ qnq̃ ordinū nauis īſtituit primus neſictō ſalaminius.ex hoc latitudiné foſſe amplá fuiſſe colligimus.cū p eā ſine offenſatiōe tráſcurrerét qnq̃ remes duæ cōtrario curſu cōmeátes. Quod ubiq̃ cuſtodiæ.i.oēs cuſtodias & carcerarios ſolui iuſſit uīculis carceris & deportati ad hæc opa pficiéda.ſupra documus appellatiōe cuſtodiaꝝ ſignificari dánatos: q cuſtodia carceris cuſtodiunť.cōſimile fecit olim rex æthiopū ſabacus in ægyptios:ná quotiés ex his qſq̄ deliqſſet:neminé morte afficiebat:ſed ꝑ ſui quéq̃ delicti magnitudíe dánabat ad agendá certā mēſurá aggeꝝ ad urbé:uñ qſq̃ icolentiū erat:atq̃ ita urbes ſūt ſublimiores effectæ auctor Herodotus in ſcđa hiſtoria. Ad opus.ſ.foſſæ ducédæ ab auerno hoſtiá uſq̃. Impédioꝝ furoré:impēſas ſine mō & ꝓdigaliter factas elegáter appellat furoré ípédioꝝ.Pli.íſaniá impédia át quo noíe ípēſæ ſignificamus ab ære ípédendo dici Pli.& Varro ꝓdiderūt. Sup:ultra p̄ter. Spe recōditaꝝ opū:ceſelius baſſus origíe penus mēte turbida romá uectus expromit Nerōi ſe in agro ſuo ſpecū repiſſe:quo uis magna auri cōtinereť aſſerebat didoné pheniſſam tyro ꝓfugá cōdita carthagie illas opes abdidiſſe:ne nouus ppl's nimia pecūia laſciueret.igiť nero miſit q uelut ꝑthá ꝓdá aduehérēt:iteri cōſūebanť ueteres opes q̄ſi oblatis opibus:q̄s multos ꝑ ános ꝓdigeret & ita diuitiaꝝ expectatio cá erat ꝓdigalitatis.baſſus tádé poſita uecordia cū ſe deluſum eē cognouiſſet morté ſibi cōſciuit:& ita nerōiani milites exauſti ſūt labore irrito & uáo.Cor.tacitus auctor in.xvi.ánaliū. Eqtis romái:baſſū ſignat:q origíe penus erat. Gazæ:gazá ꝑ ſe uocát pecūiá regiá:ut ingt.Q.curtius:mela ait ꝑ fas uocare gazá ærariū uñ & nomé íditū é gazæ ciuitati ſiriæ:cū cábyſes & belli opes & pecūiá cōtuliſſet: ſed de gaza & gazophilatio copioſius ſuo loco memorauimus:é át gazophylatiū gazæ & pecūiæ repoſitoriū.

M.AN. Albulis aqs:de albulaꝝ aqs in Auguſto diximus. Foſſam ab auerno hoſtiá:Seuero íqt tacitus & celebre machíatoribus qbus ígeniū erat & audacia ét q natura negaſſet ꝑtētare & uiribus prícipis illudere:náq̃ ab lacu auerno nauigabilé foſſā uſq̃ ad hoſtia tibería depſſuri ꝓmiſerát ſeqnti littore. Cuſtodiæ: qcqd ubiq̃ dánatoꝝ in uinculis eēt:aut cuſtodia tenereť. In Italiá:ut oēm multitudiné illá ad id opus dánaret. Impédioꝝ furoré:furioſum ípédiū. Eqtis romái:ceſſelii baſſiis origine pœnus:ut Cornelius tradit:mēte uero turbida í agro ſuo ſpecū a ſe reptam ingéti multitudine theſauris plená Nerōi nunciauit:obidq̃ naues ut íde auꝝ aſportarét in lybiá miſit. Veꝝ poſt multos molétiū labores fruſtra hauſtos cū uana oía apꝑent. Baſſus ultra morté oppetiit:alii eū a nerōe dimiſſum tradiderūt:ſed bōis oibus theſauri loco prius mulctatū. Antiqſſimæ gazæ:theſauri uetuſtiſſimi:Seruí.gazá uocabulū ait eē pſicū.diuitiaſq̃ ſignificari Strabo theſauꝝ uñ & Gazá urbem in ſyriá dictam:quo Cambiſes in ægyptios bellaturus omnem regium theſaurum contuliſſet.

quos Dido regina fugiens tyro ſecum extuliſſet: eſſe in africa uaſtiſſimis ſpecubus abditos. ac poſſe erui paruula molientium opera.

De rapinis & extorſionibus & ſacrilegiis eius.

VErum ut ſpes fefellit deſtitutus atq̃ ita iam exhauſtus & egens ut ſtipendia quoque militum & commoda ueteranorum protrahi ac differri neceſſe eſſet:calumniis rapiniſq̃ intendit animum. Ante omnia inſtituit ut e libertorum defunctorum bonis pro ſemiſſe dodrās cogeretur ei qui ſine probabili cā eo nomine eſſet quo fuiſſent ullæ familiæ quas ipſe contingeret. Deinde ut ingratorum in principem teſtamenta ad fiſcum pertinerent. ac ne impune eſſet ſtudioſis uiris qui ſcripſiſſent uel dictaſſent ea tum ut lege maieſtatis facta dictaq̃ omnibus quibus modo delator non deeſſent:temerentur. Reuocauit & præmia coronaꝝ. quæ unq̄ ſibi in certaminibus ciuitates detuliſſent.

PHI. Quos dido:notiſſima ſunt q̄ de didone & poetæ & hiſtorici ꝓdiderūt.hoc obiter memorádū:quod dido ubi reſciuit maritū ſicheū a pigmaliōe fratre occiſum eē:naues opibus & auro onuſtas pronexit in pelagus & ut miniſtros pigmaliōis falleret harená í uolucris qbuſdá íuolutam in mare deiecit:tanq̄ illi theſauri forét atq̃ ita aſportatis opibus í africá delatá é:ubi mercata ſoliū: q corio bouis tegi poſſet: carthaginé cōdidit.autúat donatus qđ memoratu dignū eſt iō hoc ꝓditū eē:qa túc pecūia erat ex corio bubulo:tātūq̃ fuiſſe in p̄cio loci q̄tū bouis unius coriū conficere potuiſſet. Extuliſſet: exportaſſet. Abditos: ocultatos. Erui: Extrahi educi. Moliétiū:effodientiū. Exauſtus:exinanitus euacuatuſq̃ pecunia. Protrahi:prolatari & in longiora tpa trahi:cū pecunia nō ſuppeteret ad ſtipendia exoluenda. Pro ſemiſſe dodrás:ſnía iplicatior eſt:quæ ita explicari pōt:cū moris eét ut dimidiatus aſſis hoc ē dimidium bonorum defuncti liberti pueniret ad patronū íſtituit nero ut pro ſemiſſe hoc eſt pro dimidio hæreditatis dodrans.i.nouem partes totius aſſis illi cōficerenť:q eo noíe appellareť:quo familiæ illæ noíabanť qbus ipſe nero eét affinitate ꝓximus.poſt hoc aūt inſtituit ut talia teſtá pertinerent ad fiſcus principis tanq̄ illi teſtatores ingrati fuiſſent in principem nuſquam noíando iter cohæredes ipſum Neroné. E libertorum:generaliter loquitur de libertis omnibus. Sine probabili cauſa:nam ſi probabilis ulla cauſa extitiſ-

Quinq̃ remis

Damnati ad aggeré ſtruédum

Prodigalitas ex uana ſpe

gaza quid

Aſtus didonis

Nota corium bouis dici pecuniam

fet:pp quam eo noie ille appellaret:non potuissent talia testã ad fiscũ pricipis deuolui:tanq̃ igrata & ioffi- ciosa sed ut res magis colliquescat:exéplo istruéda est.si qs noiabat Domitius aut Claudius aut Iulius: nul- la cã pbabili tanq̃ minime gẽtilis ac necessarius istituit nero:q tales familias pximitatis gradu cõtingebat: ut huic ex bonis libertoꝝ dodrans hoc est noué partes assis cogerent.i.cõficerent cumularenturue:deide talia testaméta rescĩdebat uolebatq; ut ad fiscũ suũ ptinerét tanq̃ illi liberti igrati fuissent in illũ principẽ: q istituisset ut hæreditates illoꝝ gẽtilibus suis cõpararent.

Libertus patroni nomen accipit

libertus.n.seruitute liberatus ac mãumissus sta- tim:ut ait Lactãtius in.iiii.patroni nomé accipit tanq̃ filius:si qs ergo libertus fuisset alicuius: q Domitius uel Claudius:uel Iulius diceret.& ipse nomé illud accipiebat:ex quo uidebat debere in testõ memor esse pricipis ob nomẽ. Ne ipune esset studiosis:uoluit nero ut scriptor taliũ testõꝝ poene obnoxius esset. Tũ ut lege maiestatis:sensus é uoluit nero:ut oĩa idifferẽter dicta factaq; uocarent ad crimẽ læsæ maiestatis:si mõ delatores nõ defuissẽt:q talia dicta ac facta p capitalibꝰ deferrẽt:q̃ iniquũ iniuriũq; hoc foret uel cæco appet.cũ nõ oĩa ẽt in pricipẽ dicta nec facta sint trahẽda ad crimẽ læsæ maiestatis:

Lubricum linguæ

&.n.lubricum liguæ ut inqt sapienter modestinus iurisconsultus nõ facile ad poenã trahẽdũ est:nec si qs lapide iactato icerto for- tuito statuã Cæsaris attigerit crimẽ maiestatis cõmisit.hæc ãt snia a supiore seiugenda est:nec ad scriptores testõꝝ referẽda.hæc.n.res alia est.Illud ãt:dicta factaq; oĩbus:legẽdũ plãe est:dicta factaq; oĩa:ut sit sensus oĩa uel minima dicta & facta in principẽ tractã esse ad crimẽ læsæ maiestatis:ut ita ex oĩ re per fas uel nefas pdaret. Præmia coronaꝝ:in sacris certamimibus nõ solum coronæ uictoribus dabant:sed ẽt pmia uicto riæ deferrebant:q̃ nero prius omiserat:utpote princeps contentus solis coronis soloq; honore uictoriaꝝ. nũc nero pecũia exhaustus pmia sibi olim uictoria a ciuitatibus delata coepit reuocare atq; repetere.

M.AN. Tyro extulisset:Ver.portant auari pigmaleonis opes pelago dux foemina facti. Moliẽtium: ædificioꝝ moles euertẽtiũ. Destitutus:spe libyci thesauri potiũdi. Militũ:q sub signis erãt. Veterano- rum:q iam emeriti erãt. Calũniis:falsis criminibus a Caluo.i.decipio ut Prisciano placet. Libertoꝝ defũ ctoꝝ:obscurus ordo sed sensus aliq̃to obscurior.ueꝝ utrunq; sic hẽt:istituit Nero ut ex bonis libertorum defunctoꝝ pro semisse q̃ plus cogi cõsueuerãt.i.bonoꝝ dimidio dodrãs cogeret.i.tres tertiæ bonoꝝ ptes illi exprimerent.q eẽt aliq̃ pbabili cã eo noĩe pditus quo familiæ illæ usæ essent q̃s ipe Nero arcto uiculo affinitatis:seu agnationis cõtingeret:quo appet oẽs claudios:Domitios:Iulios:passienos:legi fuisse obnoxi- os.his enim & pluribus si plures familiæ q̃ illũ quoquo modo necessitudine cõtingerent usi sunt noĩbus. Noĩa erãt quæ post pnomẽ ueteres usurpabãt:q̧ libertoꝝ bona gentilium essent.Cicero ad qntum fratrẽ demõstrat. Ingratoꝝ in principẽ:q testãdo iter hæredes neronẽ ipm nõ noiassent quũ ab eo ipi quoquo mõ ornati fuissent:aut i familiarissimis habiti. Studiosis iuris:utpote igratitudinis cõsciis:q̃re iuris & æq- tatis nõ ignaris. Lege:maiestatis læsæ itellige. Tenerent legi:obnoxia essent. Præmia coronaꝝ:q̃cunq; pmia uictori sibi in certaminibus ultra corõas pposita eẽnt. Detulissent:ad se deferẽda censuissent.

Et quũ interduxisset usum amethystini ac tyri coloris: sum misissetq; qui nundinarum die pauculas uncias uenderet: præclusit cunctos negociatores quinetiam inter canẽdum animaduersam matronam e spectaculis uerita purpura cul tam demõstrasse procuratoribus suis creditus:derractamq; ilico non ueste modo:sed & bonis exuit. Nulli delegauit of ficium ut non adiiceret:scis quid mihi opus sit:& hoc aga- mus nequis quicquam hẽat. Vltimo templis compluribus dona detraxit:simulachraq; ex auro uel argẽto fabricata cõ flauit:in his penatium deorum quæ mox Galba restituit.

De parricidio eius in psonis claudii & Britãnici.

PArricidia & cædes a claudio exorsus est. Cuius ne cis & si nõ auctor at cõscius fuit:neq; dissimulãter ut qui boletos in quo cibi genere uenenum is acce perat quasi deoꝝ cibũ posthac prouerbio græco collauda re sit solitus. Certe omnibus rerum uerborumq; cõtumeliis mortuorũ insectatus modo stultitiæ:modo sçuitiæ arguẽs.

PHI. Interdixisset: usum: fre- quens elocutio est ut p ablatiuũ dicamus.iterdico tibi aq̃ & igni. & hac & illa re:tñ Tranqllus per accusatiuũ ptulit sicut & Seneca q scribit li.iii.de.ira si iubes Cæ- sar statim illi domũ meã interdi cam:iterdicere aũt usum amethi stini coloris nihil aliud ẽ: quam uetare ne qs uestimẽto utat pur- purei coloris.est.n.amethystinus color purpuræ eximius buccino pelagioq; pmixtis.luxuria iuenit amethystã iebriare tyrio colore: uñ fieret cõposito uocablo tyria methystus.Pli.in.ix.non est satis abstulisse gẽmæ.nomẽ amethy- stũ rursum absolutus iebriat ty- rio.ut sit ex utroq; nomẽ iprobũ tyriamethystus.Idẽ i ultio ame- thistos gẽmas eẽ docet p lucẽtes uiolaceo colof.cãm ãt noĩs ame- thysti afferũt:qđ usq; ad uini co lorẽ accedẽs priusq̃ eũ degustet in uiolã desinit fulgorq; qdam in illa purpuræ nõ ex toto igneus sed in colorẽ uini deficiens. est.n.ã.priui tiua.pticula & μέθη ebrietas:tanq̃ amethystinus color sit sobrius mimeq; iebriatus uini colof.ad hoc allu sit Mar.sic scribẽs i apophoretis de lanis amethystinis.ebria sydonie cũ sim de sanguie cõchæ.Nõ uideo q̃-

Interdico domum & domo

Amethystus

Tyriamethystus

amethystus gẽma

re sobriā lana uocet magi amethystos gēmas ide appellatas existimāt qđ ebrietati resistāt. Tyrii colorisι de tyria purpura tyrioq; colore q̄ pciosissimus erat alibi plura iā diximus:ex tyrio & iāthio hoc ē uiolaceō colore fit cōpositū nomē pciosæ īfecturæ tyriāthius:unde palliū tyriāthinū dictū ex tyrio uiolæq; colore cōmixtū.flauius uopiscus.īscriptū ē adhuc ī pallio tyriāthino:quo ille uelut īpolio nobilitatis exultat. Sūmisisset:clāculū furtimq; īmisisset. Nūdinaꝝ:die quo.s.emporiū mercatusq; reꝝ uenaliū celebraẽ. paucular uncias:amethystini ac tyri coloris.librā ut uiolaceæ purpuræ uēditā eē denariis cētū testis est Cornelius nepos.tyria uero dibalpha ī libras denarius mille nō poterat emi.ē āt dibalpha pciosior:q̄si lota succoq; iebriata. Præclusit:claustris coercuit sublata abeūdi facultate. Negociatores:tanq̄ sontes pœneq; obnoxios:q̄ cōtra uetitū mercati eēnt purpurā tyriā ac amethystinā. Vetita purpura:amethystia purpura uľ tyria:cuius usum iterdicto uetuerat. Detractā.s.e spectaculis ī q̄bus spectabat canētē Neronem. Bonis exuit:patrimonio spoliauit. Scis qđ mihi opus sit:tanq̄ signare uellet sibi dandā esse pecuniā qua indigebat:& ita uenditor erat officioꝝ & magistratuū:qđ a bono pricipe minime fieri debet.unde laude dignus est Alexāder Rōanus impator:q honores nunq̄ uēdi passus est dicens uerbū hoc dignū memoratu. necesse est ut q emit uendat.ego,nō patior mercatores prātum. Dona donaria q̄ in templis dicata fuerāt. Cōflauit:Redegit in massam. Penatiū:penates dii sunt ꝓprii romanoꝝ:de quibus multa Macrobius in tertio:& nos plura alias.hoc solū interibi addēdū est penates dici siue a penu:est.n.pēus oē quo uescuntur hominis:siue ab eo qđ penitus īsident.ex quo ēt penetrales a poetis uocanẽ.Cicero auctor in.ii.de natura deorū:alii penates autumāt dici ab eo qđ p illos penitus spiramus rōnemq; animi possidemus. Galba.qui Neroni successit in īperio. Patricida:notissima ē pœna parricidaꝝ ex lege pōpeia & ueteri romanoꝝ instituto de q̄ in secūdo cōmētario satis multa.illud adde ap̄ egyptios pœnā hāc in pricidas fuisse cōstitutā. Articulati mēbratiq; acutis calamis cæsos iubebāt uiuos sup spiaꝝ aceruū cōburi:maximum indicātes scelus ei mortē īferre:a quo uitā accepissent. A claudio:antecessore eodēq; p adoptionē patre. Quasi deoꝝ cibū ita iocabaẽ nero ī claudiū.defūctū dū boletos cibū deoꝝ uocat tāq̄ claudius p boletos extīctus dei relatus sit in nūeꝝ deoꝝ. Mortuū:Claudiū. Mō stultitiæ:tanq̄ claudius & stultus fuisset & crudelis.

Sobria lana

Tyriāthinus

Dibalpha

Officia uēdi ñ debēt

Qui emit uendit

penates unde penetrales

pœna parricidæ apud ægyptios

M.AN. Amethistini:amethisti lapidis colore īfectæ:Pli.nō satis ē abstulisse nomē gēmæ amethistū rursum absolutus inebriaẽ tyrio:ē aūt amethistus gēma uiolacei coloris & ut Pli.demōstrat ad ebrietatē domādā efficax unde rei nomen datū. Pauculas uncias:purpurei coloris atq; amethisti. Nūdiaꝝ die : ipsis nūdinis quē diē ut festi utar uerbis esse uoluerūt:quo mercādi cā rustici ī urbē uenirent:sed de rei:& nois rōne plura Macrobius. Præclusit:in carcerē cōiecit:ut ob eā calūniā aliquā ei pecuniā exprimerunt. Inter canendū:quū publice caneret. Ex spectaculis:expectādi loco ueteres.n.nūc spectationē ipam nūc locum: nūc rē q̄ spectarent spectaculū dixere. Quid opus est:pecūias.s.aut multorū expilatione. Ex hoc:adiiceret. Tēplis dona detraxit:Cor.spolitis in urbe tēplis egestoq; auro q̄ triūphis q̄ notis ois po.ro. ætatis p spere aut ī metu sacrauerat. Simulachra ex auro:idē auctor p asiā inq̄t & achaiā nō dōa tm̄ sed sil'achra numinū obripiebaẽ:missus ī eas,puícias Acto:& secūdo ille libertus cuius flagitio,pmptus his græca disciplina ore tēus exercitus. Penatiū deoꝝ:Nigidius & labeo apollinē:& neptunū pœnates deos eē crediderūt. alii Iouē Iūonē & Mieruā:Cassius hēnia eosdē pœnates eē credidit quos σεουσ ωογαλοσ dixere.i. magnos deos nigidus eosdē quos & θεὺσ πατρωοσ.i. deos patrios:quoꝝ utrūq; maro usurpauit:nūc magnos.deos:nūc patrios appellās qđ aūt alicarnaseus Diōysius de his senserit supra significauimus. Galba: is ei successit. A claudio:q ueneno sublatus crediẽ. Cōscius:eius cōsilii pticeps. Deoꝝ cibū:ad Claudii cōsecrationē alludēs:morari:fatue & stulte agere μῶροσ fatuus diciẽ:unde moror uerbum affinxit.

Nam & morari eū inter homines desiisse producta prima syllaba locabatur:multaq; decreta & constituta ut īsipiētis atq; deliri pro irritis habuit:deniq; bustū eius consepiri nisi humili leuiq; materia neglexit:Britānicum nō minus æmulatione uocis : quæ illi iucundior suppetebat quā metu ne quandoq; apud hominum gratiam paterna memoria ꝑualeret:ueneno aggressus est:quod acceptum a quadā locusta uenenatiorū īndice:quum opinione tardius cederet : uētre modo britānici moto accersitā mulierē sua manu uerberauit:arguēs ꝑ ueneno remediū dedisse:excusantiq; minus datū ad occultandū facinoris inuidiā sane inquit legem iuliam timeo:coegitq; se corā in cubiculo q̄ posset uclocissimū

PHI. Morari : græci moron stultū uocāt & fatuū:q̄a nostris sanio nūcupaẽ.ide Plautus ī trinūmo facere dixit amor mores hoies moros & motosos:efficit. hinc uerbum moror deducitur qđ significat fatuū eē & īsanire. uerū iter uerbū illud notissime significationis & hoc græcanicū illa est differentia:q̄ illud primā syllabam corripit:hoc producit: cum μῶροσ apud græcos scribatur p ωμεγα: qđ nimiꝝ syllabā facit,pductā.Igiẽ nero cum diceret Claudiū desisse morari īter hoies dicere uidebaẽ: qđ cessasset māere & uiuere iter hoies: cū tamē ītelligi uellet eū desisse per mortē delirare & desipere:q uiuus delirauerat. Bustū:Cicero bustū putat appellari tombā:ubi in legi

Mores stultus

Sanio

Moror

Bustum bus ait pœna est si qs bustū:nā id puto appellari tōbā aut mōumētū aut colūnā uiolārit deiecerit.alias bustū si seruio credimus:dr cū rogus iā exustus.qd & Vir.inuit scribēs semiustaq; seruāt busta.& ī hoc significatu accipi ut a Trāqllo de bustuariis gladiatoribus & meretricibꝫ suo loco iā diximus. Cōsepiri:tāq; sepimēto quodā circūuallari.lex icēdiū uerita rogū bustūue nouū uetar erigi,ppius sexagita pedes iuxta edes

Lex de rogo & busto aliēas iuito dño. Britānicū ueneno agressus:Festis saturno diebus īter alia ludicra britānicus iussus a Nerone cātū aliquē īcipe,pgressus ī mediū exorsus ē carmē:quo euolutū se sede patria rebusq; sūmis significabat.unī orta miseratio ē.itaq; nero parati ueneni occulte iuber ministro Iulio polliōe:uenenū uenefice locustæ opa paratū accepit primū britānicus ab ipsis educatoribus trāsmisitq; aluo paꝶ exoluta.uñ itēꝶ uenenū rapidū psentariūq; decoqr:qd ī aq̄ frigida britānico datū ita cūctos artus iualit:ut uox piter & spūs rapenf.auctor Cor.tacitus. Illi iucūdior:supius dictū ē uocē Nerōis fuisse fuscā. Prīna mēoria:agrippia iā Nerōi filio īfensa,pclamabat adultū iā eē britānicū uerā dignāq; stirpā suscipiēdo pris ipio:qd insitus &

mors britanici adoptiuus p iniuriā mris exerceret. Alocusta:fœminā noie locustā uenefici nois dānatā multa sceleꝶ fama testis ē Cor.tacitus.ab hac uenefica uenenū pparatū ē:quo britānicus extīctus ē.eiusdē mulieris īgenio

Locusta uenefica paratū fuit uenenū illd.quo claudius ē pēptus ut supra explicatū.pp hāc locustā:dictū ē illud notissimū a poeta satyrico:īstituitq; rudes melior locusta,ppīqs:britāicū ār uenēo latēter occidisse Iosephus quoq; scri

uenenarii bit libro nouissimo antiqtatū. Venenarioꝶ:uenenarii sūr q uenēa cōficiūt dāthois necādi cā:q pœna tenētur legis coreliæ de siccariis & ueneficis. Apuleius.q uenēariū accusat scrupulosius cibaf: q furē arguir sua custodit.mercurius auctore firmico mēno cōstitutus i.xii.ab horoscopo loco facit maleficos uenēarios:si

index mars eū aur de diametro aut de q̄drato respexit. Indice:īdex ē:q facioris:cuius īpe ē cōscio.latebras īdicit īmūitate,ppositā auctor pediāus ascōius.locusta cū uenefica eēt ueneficiiq; dānata uenēarios quoq; idicauerar. Opiniōe tardius:q̄ nerō opiatus eēt:q lēti sceleris ipatiēs illico exrigui britānicū uolebar dato psentissimo uenēo. Mulierē:locustā:cuius suppliciū iulij qd dū timorē respicir securitate desideriū suū mora

ref. Excusāti.f.locustæ. Legē iuliā timeo:capite legis iuliæ quodā pœna pscripta erar ī ueneficos.uñ alludēs nero locustæ.se excusanti dixit ego legē iuliā timeo:tāq; significare uellet nō opus eē sceleris occulatio

Leges similes telis araneꝶ ne:cū īpe priceps legibꝫ solutus sit:nec pœna a lege pscriptā reformidet.pricipis eni ē leges dare nō accipe: sicur olī iulia nouerca priuigno dixit antōino caracallo & mali pricipes qlis erat nero regere leges nō regi a legibus p īporētiā uolūt leges ut dicebar anacharsis sūt similes telis araneaꝶ:nā sicur illæ ifirma aialia retinēt ualētiora trāsmittūt:ita legibus humiles & pauperes constringunt:diuites & ppotētes non alligantur.

M.AN. Producta pria:ad differētiā alterius uerbi moror q ē in mora sum ī factitio aūt comega ē ī prima. Cōsepiri:claudi. Aemulatiōe uocis:id magis fuit detestabile q̄ si iperii æmulatiōe:q plerīq; factitarūt:paricidiū patrasset:Cor.auctor est:Saturnalibus quū per luxū Nero sortitus eēt Iter æqles iperiū:iussisserq; Germiicū ī mediū,pcedere:atq; canere carmē:atq; idipm idērisum cōstāter illū exorsum miserabile carmē significare se pria se de rebusq; sūmis euolutū.unde orta cōmiseratio māifestior:qa dissimulationem uox & lasciuia exemerat:ad id certe Trāqllus allusit:sed nero tū forte magis rē attēdit:q̄ uocem. Paterna memoria:Claudii pris. Locusta:hoc quoq; noie satyri carmie locusta nota ē.Instituitq; rudes melior locusta,pqnqs.Per phamā & populū nigros efferre maritos:Cor.& Pli.auctores sunr locustæ ministerio paratū uenenū quo britānicus sublatus ē. Vētre moro:soluta aluo ui ueneni. Sua māu uerberauir:Cor.Suppliciū tm̄ itermiatū air p iuliū pollionē ptoriæ cohortis tribunū:quē eiūs cōsilū pticipē fecerat. Excusanti:locustæ. Mius:pcius. Legē iuliā timeo:lex iulia nō solū ī adulteros lata:sed & mūera ab hospite accipi phibebat:eadē & ī ueneficos & siccarios pœnā statuebat:cor.quoq; auctor ē locustā ueneficii damnaram.

ac præsentaneū coquere.Deinde in hædo expertus postq̄ is quinq; horas protraxit.Iterū ac sæpius recoctū porcello obiecit:quo statim exanimato inferri i tricliniū.dariq; cœnāti secū Britānico iperauit:& quū ille ad primū gustū cōcidisset:comitiali morbo ex cōsuetudine correptū apud cōuiuas.emētitus:postero die raptū inter maxios imbres trālatitio extulit funere.Locustæ pro nauata opera impunitatem prędiaq; ampla:sed & discipulos dedit.

PHI. Præsentaneū : dicimus

Venenū psentaneū uenenū psentaneū quod repenti nū ē & præsentē subitariāq; mortem affert.sicut econtrario remediū psentariū appellaf: quod statim pdest.Au.Gellius regulū attiliū ī senatu dixisse referr ueneū sibi carthaginēses dedisse nō psentaneū:sed eiusmodi:qd mortem in diem proferret.Pli. remedia psentanea & psentissima fre

Præsentissima remedia quenter appellar:q̄ sine cōtatiōe auxilianf. Coqre: Cor. tacitus iuxta cubiculū pcoquif uirus cognitis ante uenenis rapidū.Liuius matronas tradit accusatas damnatasq; qd uenena coqrēt.qbus maritos absumebant.In ædo:antīq ædos & ircos sine aspiratiōe scribebār pcussime

Edus ircos ea ufi:ut docet Quītilianus.a fabinis ut auctor ē.M.Varro dicebaf fœdus:qa rōanis hedus.hediliar appel

Edilia lat.Oratius stabula hædoꝶ. Is:hædus. Protraxisset:uiuēdo durasset. Porcello:tertius gradus dimiutio

procellus nis:nā a porco porculus & īde pcellus dictus:flauius uopiscus ut uno die ueruecē.& porcellū comederet.

porcullatio nutricatū porculoꝶ prisci porculationem uocauerūt. Exanimato.extincto:alias pturbato. Dari britan

De parricidio eius i matrē & amitā:& aliis sceleribus eius.

MAtrē dicta factaq; sua exquirentē acerbius:& corrigētē hactenus prio grauabat:ut inuidia identidem oneraret q̄si cessurus imperio:rhodūq; abiturus mox & honore oi & potestate priuauit:Abductaq; militum & germanorū statiōe cōtubernio quoq; ac palatio expulit:neq; in deuexanda quicq̄ pensi habuit: submissis & q Romæ morantem litibus & in secessu quiescentem per cōuicia & iocos terra mariq; præteruehentes inquietarēt. Verū minis eius ac uiolētia territus perdere statuit:& cum ueneno tentasset.sentiretq; antidotis præmunitam: lacunaria quæ noctu sup dormientem laxata machina deciderēt pa

nico:cibo potusq; britānici a ministris gustu explorabat.uñ neutriusq; morte scelus pderet.talis dolus repertus est innoxia adhuc & præcalida prægustataq; potio dat britānico.deide postq̄ feruore eā aspnabat:frigida in aq̄ effundit uenenū qd ita cūctos eius artus inuasit:ut uox pariter & spūs raperet.epulabat aūt tūc britannicus cū cæteris eius ætatis nobilibus inter quos erat.Titus Vespasianus:quē ex ea potione gustasse creditū est grauiq; diu morbo cōflictatū. Ementitus.s.nero. Comitiali morbo:nero ut erat recliuis & nescio similis solutū ita dixit britānicū:per comicialē morbū:quo primū ab infantia afflictaret:& redituros paulatī uisus sensusq;. Extulit efferri pprie dicunt cadauera mortuorū. Translatitio funere:uilibus exequiis & modico apparatu funebri:q. nō esset impatorius legitimus ue:sed aliūde translatus:sicut & edicta trāslatitia dicta sunt per q̄ dictiōe superius satis multa. Cor.tacitus nox eadē necem britānici & rogū cōiūxit: prouiso ante funebri apparatu:q modicus fuit. Inter maxios ibres: Cor.tacitus i cāpo martio sepultus est britānicus adeo turbidis ibribus:ut uulgus irā dei portendi crediderit.tradūt plerīq; scriptores illusum esse pueritiæ britānici nerone.supmūq; illū claudiorē sanguinē stupro priusq̄ ueneno pollutū.nero exequiis britānici nō iterfuit a maioribus institutū referens subtrahere oculis acerba funera:neq; laudatiōibus retinere. Impunitatē:erat enī ueneficii dānata. Discipulos:tanq̄ magistra ueneficiorū artē ueneficam doceret. Matrē corrigentē:scribit tacitus libidīes Nerōis tardatas fuisse matris reuerētia:in quas sese totū effudit post illius obitū. Grauabat:grauiter & ægre tollerabat. Factaq; exgrentē.in urbe sermonū auida erant q dicerent nullū subsidiū esse in principe:qui a foemina regeret:quæ dñationis cupiditatibus flagrabat:& ferocia præpollēs non tam in participatū imperi cū filio uocari cupiebat:q̄ ipsa imperare:cuius ipotentiæ obuiam iuere Seneca & burrus rectores Neronis: iuuentæ cunctis cupientibus infringi potentiam imperiosæ Agrippinæ. Identidem:frequenter. Abducta statione germanorū.scribit Cor.tacitus excubias militares:quæ agrippinæ ut matri imperatoris asseruabantur a Nerone iussas esse digredi simulq; germanos:qui custodes additi erāt agrippinæ honoris causa:& nece tu frequentantiū frequentaret separat domum matremq; transfert in eam domum.quæ antoniæ fuerat:tūc statim:relictum est agrippinæ limen nemo illam solabatur:nemo adibat præter paucas foeminas.

In frigida uenenum

Translatitium funus

Infringit potentia matris

M.AN. Crenanti secum:in eodem triclinio sed non eodem thoro quin parciore mensa:cum principū liberis æqualibus suis:ut Cornelius scribit:additq; uenenum illi in frigida aqua datum. Cōmitiali morbo:quo ut Cornelius ait ab infantia conflictari esset solitus. Translatio:subito & tumultuario quale aliū de sumptum alioue trāsferēdū eē solet;idē auctor modico appatu i cāpo martio eodē die quo piit scribit sepultū:ac p spēm ueteris istituti acerbū funus oculis populi subito subtractū ne laudatiōe qdē ulla adibita:adeoq; turbidis hibribus:ut uulgus deorū irā portēdi crediderit. Et discipulos:ad eā forte institutionē Iuuenale allusit eo carmine instituitq; rudes melior locusta ppinquas. Grauabatur:grauate ferebat. Gessurus imperio:imperii administratione abiturus. Abducta:adempta.

PHI. Contubernio:ne secum intra eosdem penates degeret & contubernalitate sociaretur. Palatio:palatinis edibus & domo imperatoria. In diuexanda:exagitanda affligenda. Quicquam pensi habuit: salustius neque dum pararet sibi regnum quicquam pensi habuit. Submissis:clanculum immissis & subornatis hominibus. Litibus inquietarent:narrat Cornelius tacitus accusatores paratos fuisse a iulia syllana: qui agrippinam accusarent tanquam destinasset rubellium plancum ad res nouas extollere:quod crimen propere atrociterque delatum est Neroni per paridem histrionem. In secessu: cum nero uitaret secretos matris congressus:illa abscedebat in hortos aut in tusculanū uel anciatem in agrū: laudabaturq; a filio qd ociū lacesceret. Perdere statuit:iterimere.tacitus postremo ubicunq; haberet prægrauē

rauit. hoc cõsilio per conscios parũ cælato solutilẽ nauem, cuius uel naufragio uel cameræ ruina periret. cõmentus ẽ. Atq; ita reconciliatione simulata iucundissimis litteris baias euocauit. ad solẽnia quinquatrium simul celebrãda: pa/toq; negocio trierarchis: qui liburnicã qua aduecta erat uelut fortuito cõcursu cõfringerẽt: ꝓtraxit cõuiuiũ: repetenti baulos in locũ corrupti nauigii machinosum illud obtu/lit hilare ꝓsecutus: atq; in digressu papillis quoq; exculatis reliquũ tẽporis cũ magna trepidatiõe uigilauit: opiens cœptorũ exitũ. Sed ut diuersa oĩa nãdoq; euasisse eã cõperit: i ops cõsilii. Lagerinũ libertũ eius saluã & icolumẽ cũ gau/dio nũciãtẽ abiecto clã iuxtã pugiõe ut percussorẽ sibi subor/tũ arripi cõstrigiq; iussit: matrẽq; occidi quasi deprahẽsum crimen uolũtaria morte uitasset. Adduntur his atrociora ne incertis auctoribus ad uisendum interfectæ cadauer accurisse: contractasse: membra: alia uituperasse: alia laudas/

Trux agrippina

solutilis nauis

solutilis cymba

Cameræ unde

Trierarchus

Bauli unde

matrẽ ratus iterficere statuit. Minis eius trux erat ut inqt tacitus & minax agrippina: q; filio dare iperiũ tollerare sperantẽ nequibat. Idem alibi præceps post hac agrippina ruere ad terrorẽ & minas. Antidotis ꝓmũitã: cõsultauit nero an ueneno an ferro uł qua alia ui matrẽ iterficere placuit prio uenenũ. sed illa ꝓsumẽdo remedia muniebat corpus remedia aũt hmõi antidota nominamus. Lacũaria: camerã contignationẽq; cubiculi. Solutilẽ: solutilis dr̃ nauis q̃ eo artificio cõpacta est ut p se dissolui facile possit. Huius nauis solutilis sic meminit tacitus ergo nauẽ posse cõponi docet: cuius ps ipso in mari p artẽ soluta effũderet ignarã solutilis uero cymba dr̃ a marone itexta & ob id fragilis illo uersu: gemuit sub põdere cymba sutilis. Cameræ: q̃ in ipso nauigio erat extructa: & significaẽ ps supior cubiculi & tectũ. Camuris cornibus dixit Virgilius ꝑ curuis & i se redeũtibꝰ. unde cameras dici autumãt seruius & Macrobius. est. n. ꝓprie camera nõ totũ cubiculũ sed lacunar parsq; supior cubiculi: q; ferme sẽp deformatiõe curua fieri solet. Plinius l. xxxvi. cameras accipit in hac significatiõe cũ ait. pulsa deinde ex humo pauimẽta in cameras trãsiuere ut pnũ uitiũ. a camera tectũ cõcameratũ appellaẽ qđ est fornicatum & ad similitudinẽ cameræ fabricatum. Cõmẽtus est: excogitauit inuenit. Baias euocauit: nero cum quinquatrium festos dies apud baias frequentaret illuc matrem elicit. ferendas matrum iracundias & placandũ aĩum dictitans: ut ita reconciliationis rumore uulgato acciperet matrẽ agrippinam facili credulitate fœminarũ ad gaudia ueniẽtem cui obuius in littore factus eã excepit manu ac cõplexu. Quinquatribus: qnquatria festiuitatẽ fuisse solẽniter dicatam mineruæ suo loco demõstrauimus: celebratur aũt per qnq; dies mẽsis martii. Trierarchis: Trierarchus significat præpositum nauis triremis quæ græco uocabulo trieris dicitur. In daniele scriptum est. Venient super eũ trieres & romani. solita aũtẽ erat agrippina uehi in trireme classiariorũq; remigio. Liburnicam: nauigiam de quo in augusto habunde diximus. Protraxit cõuiuium: Cor. tacitus. tũc inuitata ad epulas erat ut occultando facinori nox adhiberetur. Idem ait tractum in longum a nerone de industria fuisse conuictum. Baulos: cor. tacitus ducit baulos id uillæ nomen est: quæ inter ꝓmontorium misenum baiarumq; lacum flexo mari alluitur. Mar. dũ petit a baulis mater cerelia baias. Pli. quoq; in tertio huius uillæ baulorũ meminit his uerbis: misenum: portus baiarum: bauli lacus lucrinus & auernus. seruius cãm nois inde factam memorat q; olim hercules iuxta baias fecit caulam bobus: & eam sepsit: qui locus primo baulia dictus mox dici cœpit bauli. Marchinosum: solutilem nauem: quã ob idipsum cõmentus fuerat.

M. AN. Statiõe: militũ. s. q ad id tps psidii cã circa illã excubuerãt. Cõtubernio: cõi domicilio. Palatio: palatii regiõe q adhuc inhumanius fuit. Submissis: subornatis instructis. Litibus: forensibus. In secessu: Cor. auctor est Agrippinã i hortos aut i tusculanũ agrũ antiatemue recedere solitam. Quiescentem gescere cupientẽ. Per cõuitia & locos: ut q̃si cõuitiis iter se certãtes mutuisq; uerbis per iocũ incessentibus illã per noctẽ inqetarẽt. Antidotis: ualidis aduersus uenena remediis. Lacunaria: lacunar & lacunarium ueteres dixere atq; utrũq; a plana trabe q̃ lacus dr̃. Parũ cælato: ab iis q eius cõsilii participes eẽnt ꝓdito. Sutilẽ nauẽ: q̃ p se solueret ut quãdo domestica ruina nõ potuit matrẽ naufragio pdere istituit. Cameræ quæq; solutilẽ i naui struxerat. Cõmẽtus est: Excogitauit: Cor. ait ab aniceto Nerõis educatore sed tũ præfecto classis id consiliũ monstratũ. Ad solẽnia qnquatrium: ut diẽ Mineruæ sacrũ secũ baiis celebraret. Trierarchus: triremiũ præfectis υρι̇ χ ι ρηυ. n. triremis dicit ἄρχοσ princeps. Liburnicã: celetẽ nauim q̃ agrippina baias deuecta fuerat. Fortuitu cõcursu: tanq̃ uiolẽto cursu quẽ ex alto tenuissent in eam delati fortuito ipulsu frãgerẽt. Repetẽti baulos: bauli uilla ut Cor. ait iter misenũ & baias ubi mrem agrippinã a se accersitã excepit nero: sed eã ex antio uocatã itelligas: nõ ex baulis q idẽ auctor pspicue demõstrat

PHI. Hilar: hilariter cũ hilaritate. Papillis exosculatis: Cor. tacito ꝑseqẽ nero abeuntẽ arctius oculis & pectori ihærẽs: siue explẽda filiatiõe siue pituræ mris supmus aspectu q̃uis ferẽ aium retiebat. Opiẽs: expectãs. Vt diuersa oĩa: Cor. tacitus. at nerõi nũcios patrati facioris opiẽti offerẽ euasisse ictu leuisauciatã. Lagerinũ: separati legendũ. L. agerinũ. erat. n. agerinus pnoie lucius agrippinæ libertus: quẽ illa ut natãdo euasisrem dissimilãs misit ut nunciaret filio benignitate deum & fortuna eius euasisse grauem casum. namq; te

se:sitiq; interim aborta bibisse. Neq; tamē sceleris conscientiam quāq; & militū & senatus populique gratulationibus confirmaretur:aut statim aut unquā postea ferre potuit:sæpe cōfessus exagitari se materna specie:uerberibus furiarū

ctum & camera solutilis nauigii multo plūbo grauis corruit:cuius ruina pssus & stati exaiatus ē crepereus gallus agrippia & acerrōia ptectæ sūt:sed cū dissolutio nauigii n̄ seqret̄ i mare iactæ sūt

camera nauigii corruit
Agrippina enatauit

Acerrōia p ipruḋētiā dū se agrippinā eē clamitat:ut matri pricipis subuēiret̄ naualibus telis remisq; cōficit̄ Agrippia unū uulnus hūero accepit.nādo deide occursu nauicula⁊ uecta i lucrinū lacū uillæ suæ fuit importata. Abiecto pugiōe:Cor.taciti uerba hæc sūt cū uerbis Trāqlli cōgruētia ipse audito uenisse missu agrippiæ nūciū agerinū parat ultro scenā crīs.gladiūq; dū mādata pferret abiicit iter pedes eius.tūc qsi de prēso uicula inlici iubet ut exitū pricipis molitā matrē:& pudore depnsi sceleris spōte mortē sūpsisse cōfingeret. Matrēq; occidi.s.iussit anicetus nerōis libertus sūmā iterimēde agrippiæ sibi depoposcit:uillāq;:i q illa ierat militari statiōe circūdat refractaq; ianua cubiculi fores irrūpit trierarcho herculeo & cēturiōe comitatus:circūsistūt lectū pcussores:& prior trierarchus hoc ē psectus triremis fuste caput pcussit:multisq; uulneribus cōfecta ē. Alia laudasse:aspexerit matrē exanimē nero & formā corpis eius laudauerit sunt q tradiderit:sūt q abnuāt. Neq; sceleris cōsciētiū:uetus uerbū ē cōsciētia mille testes:& ut inqt uerissime pacatus ipsa sibi carnifex cōsciētia ē hæc lāciat mētes sceleratoꝝ & itrinsecus dicit:ego feci.hac iudice nemo nocēs absoluit̄. Exagitari materna specie.Idē nero post matricidiū patiebat̄:qd orestes tragicus ,ppessus eē pdit̄:q armatā facibus matrē uidebat:cuius mēs imagibus fallebat̄ ut poeta⁊ fabulæ ferunt:qd isaniæ gēus eē scribit cel. Stati feræ:post pfectū patricidiū nero p reliquā noctē sceleris magnitudinē qescere nō poterat mō p silētiū defixus.sæpius pauore exurgēs & mētis iops lucē opiebat̄ tāq; exitū allaturā. Militū gratulatiōibus:pria fuit cēturionū tribūorūq; adulatio.Nerōi gratulātiū:q discrimē iprouisū & mris facinus euasisset.amici deide uictimis & legatiōibus leticiā apud pricipē testabāt̄. Sēatus:decretæ:sūt supplicatiōes a senatu ob mortē Agrippiæ:cuius dies Natalis iter nefastos relatus ē. Verberibus furiaꝝ:de horeste matricida pditū ē a pacuuio:q a furiis agitat⁊ pp illas uitādas igressus ē apollinis tēplū:& cū iā uellet exire denuo iuadebat̄ a furiis.sed opepciū ē cognoscere quēadmodū.Mar.tullius furias ipioꝝ tragicas ac furiaꝝ faces ardētes iterptet̄.cuius uerba ex orone i pisonē sūt hæc.nolite.n.putare:ut i scēa uidetis hoies cōsceleratos ipulsu deoꝝ terreri furiaꝝ tedis adeūtibus sua quēq; fraus.suū facius suum scelus sua audatia de sanitate ac mēte deturbat.hæc sūt ipioꝝ furiæ hæc flamæ hæc faces.Idē in oratiōe pro roscio amerino sic scribit.Nolite eni putare quēadmodū in fabulis sæpe uideris eos q ipie sceleratēq; cōmiscerint agitari & pterreri furiarū tedis ardētibus. sua quēq; fraus & suus terror maxie uexat.suū quēq; scelus agitat amētiaq; afficit:suæ malæ cogitatiōes amenti.eq; ai terrent.hæ sūnt ipiis assidue domesticeq; furiæ: q dies noctesq; parētū pœnas a cōsceleratissimis filiis repetāt.tullianæ sniæ astipulat̄ satyricū carmē.Diri cōsciētia facti mens habet attonitos & surdo uerbere cedit occultū qtiēte aio terrore flagellū.pacatus quoq; panegyrista hēt inqt nescio quos iternos mens scelerata carnifices.Nō incōmode hoc in loco referri pōt id qd tradit maximus ecclesiasticoꝝ scriptoꝝ origies:q in secūdo periarchon supplicia iferoꝝ & cruciatus nihil aliud sentit eē q ipsam mortaliū cōsciētiā.q ppriis stimulis agitat̄:atq; compungitur & sui ipsa efficit̄ accusatrix & testatis.cū per diuinam uirtutē uidet ante oculos expositam ueluti historiam quandam sceleꝝ suorū:quæ in hac uita commisit:& singula quæ fœde ac turpiter fecit in memoriā reuocat.Poetæ tres furias esse dixerūt ,ppterea q tres sunt affectus:q mētes hoium exagitent.q mortales in oia faciora pcipites agūt uidelicet ira cupiditas.libido.ira ultionem desiderat.cupiditas opes.libido uoluptates.sicuti eleganter docet Lactantius li.vi.institutionū.igit̄ neroni furiis domesticis ingeto obuersabatur maris illius & littorum grauis aspectus:& erant qui crederent planctus exaudiri ex tumulo agrippiæ:quæ leuibus exequiis cremata fuit:mox domesticoꝝ cura leuē tumulū accepit iuxta uiā miseni & uillā Cæsaris dictatoris.

mors agrippinæ
Carnifex cōsciētia ē
Natalis agrippinæ inter nefastos
Furiæ horestis
Furiæ qd
Sua quēq; fraus uexat
Domestice furiæ
Cōsciētia suppliciū inferorum
Cur furiæ tres

M.AN. Lagerinū:ap Corneliū sp Agerius ,p lagerino legit̄. Abiecto:a Nerōe.s.aut certe neronis iussu. Percussorē:iterfectorē. Sibi:aduersus se. Subornatū:a matre istructū. Matrēq; occidi : mādauit subaudi:fuerat Agrippia naufragio seruata i uillā suā q ad lucrinū erat lacū delata hūero media trepidatōe cōsauciato:ibi filii iussu a niceto thearco herculeo & obarito Cēturiōe lecto cubās multis ē uulneribus cōfossa. Volūtaria morte uitasset:ultro sibi mortē cōsciuisset. Incertis auctoribꝫ:Cornelius quoq; id uarie traditū affirmat. Alia:mēbra. Vitupasse:ut paꝝ pulchra spreuisse. Sitiq; iteri oborta:uanā hic qdā argutuli iterptes cōfingūt fabulā oia i peius trahētes uolūtq; ad nerōis libidinē id referri oportere:quasi atrocissimū id spectaculū eius oculis blāditū ad libidinē iuitarit quū ne uiua qdē illa oibus illecebris ad id scelus trah : potuisset nec Trāqllus q portētosas eius libidies tā diligenter isectat̄ rē tā atrocē obscurissimo iuo luisset enigmate:nec quū alia tū coiuisse qd aliqs iepte suspicabit̄ cōtēderi:sed eius itēperātia notat̄: qd in tā diro casu ac circa mediā noctē potu nō abstinuisse q noctu ad eā uidendū nero accesserit Cornelius est auctor. Verberibus furiaꝝ:furialibus curis qd & oresti post matris cædē Euripides accedisse ait. orestis sūt hæc apud illū ὦ μῆτερ ἱκετεύω σε μὴ ἐπίσειέ μοι τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας αὗται γὰρ αὗται πλησίον θρῴσκουσί μου. Ver.aut Agamēnonius furiis agitatus orestes:Armatū facibus matrē & serpētibus atris.Quū fugit:ultricesq; sedent in limine diræ.

Magi ad neronem

PHI. Facto per magos sacro:Plinius in.xxx.magicas uanitates coarguens Neronem magicæ disciplinæ cupientissimæ fuisse prodidit:adeo ut nemo unq̃ ulli artium ualidius fauerit.magus ad eum mithridates uenerat & magos secum adduxerat magicis ét cœnis eũ iuitauerat non tamen cum ei regnum daret hanc ab eo accipere artem ualuit. Euocare manes:Euocatio maniũ est:quam per artem magicam facit ulyxes apud homerũ in.xi.odisseæ.Consimiliter apud siliũ scipio euocat manes hoc est umbras defunctorũ magico sacrificio.appion quoq; grammaticus prodidit se euocasse umbras ad percontandũ homerus qua patria qbusue parẽtibus gẽitus eẽt:

Euocatio manium

ac tedis ardentibus.Q uin & facto p magos sacros euocare manes & exotare tẽtauit.Peregrinatione qdẽ græce eleusinis sacris quoq; initiatiõe ipii & scelerati uoce p̃cõis summouerenť:iteresse nõ ausus ẽ.Iunxitq; p̃ricidio m̃ris amitæ necẽ q̃ quũ ex duritia alui cubãtẽ uisitaret:& illa tractãs lanuginẽ eius ut assolet iã grãdis natu:p blãditias forte dixisset simul hanc excepero mori uolo:conuersus ad proximos confestim se positurum uelut irridens ait:præcepitq; medicis ut largius purgarent ægram:Nec dum defunctæ bona inuasit:suppresso testamẽto ne quid abscederet.

de hac maniũ euocatione intellexit tibullus sic scribẽs de saga fœmina.hæc cantu finditq; solum manesq; sepulchris elicit. fiebat autẽ peculiariter inferorũ euocatio sanguine in fossa uictimarũ melle uino lacte cõmixtis.hic ab oratio dictũ cruor in fossam cõfusus ut inde manes elicerẽt animas responsa daturas.nero sacro magico tentauit euocare manes hoc est animã maternam:eamq; complacare sed nõ potuit. Scelerati uoce præconis:scribit helius lãpridius in eleusinis sacris proclamari solitũ ut nemo ingrediatur:nisi qui se innocentem nouit.hic trãslatũ est illud poeticũ procul o procul este prophani conclamat uates.præterea nullus q incitatus non foret ingrediebatur apud athenienses templũ cereris:unde cũ olim duo iuuenes acarnanes per initiorũ dies non incitati templũ cereris imprudentes religionis ingressi essent:deducti sunt ad antistites & tanquã ob infandum scelus interfecti:de eleusinis sacris quæ initia peculiariter nominantur habunde diximus supra. Nero ex cõscientia cõscleratissima nõ ausus est interesse sacris cereris:cũ econtrario Marcus Antoninus imperator ut se innocẽtem probaret cereris templũ adiit:& ut refert iulius capitolinus:sacrarium solus ingressus est. Amitæ necẽ:scribit Tacitus Neronis amitã lepidã olim certamen acerrimũ aduersus agrippinam exercuisse:utrũ amita an mater apud Neronem præualeret.tandem illi mors fuit in dicta quamuis multum narcisus aduersaretur.sed hæc de qua loqtur tranqllus nimirũ altera est quæ domitia uocabatur inter quam & agrippinam infensa quoq; emulatio exercebať:cuius libertus fuit paris histrio. Ex duritia alui:alios iqt celsus astricta alios resoluta aluus exercet.Igiť aluũ soluere is debet cui astricta est:sicut aluus firmare is cui fusa.succurrendũ enim semper est parti maxime laboranti. Contrahiť autem aluus plerũq in senectute ut auctor est hippocrates in aphorismis.memoratu digna sũt q̇ scribit Plinius in uigesimo sexto.cuius uerba subscripsi.plurimũ negocii hũano generi aluus exhibet:cuius cã maior pars mortaliũ uiuit alias enim cibos non transmittit:alias non continet:alias non capit:alias non conficit:eoq; mores uenere: ut homo maxime cibo pereat. Cubantem:egrotantem.Oratius.cubat hic in colle Quirini: ubi exposuit porphirio egrotat. Lanuginem eius:barbam pubescentis Neronis.scribit Macrobius:post annos ter septe nos uestiri a iuuene genus flore primo lanuginis. Martialis. Iam mihi prima latet longis lanugo capillis est lanugo quedam quasi lana:qua in primis cotonea mala conuelantur:a lanugine inclinatur lanuginosus. plinius lanuginosum uocat araneum.

Cruor in fossam

pcul este prophani

plurimũ negocii exhibet aluus

Lanugo Lãugiosus

M.AN. Per magos sacros:q̧ ille hæc tentauerit Pli.uerba declarant:præterea inqt umbrarũ inferorũq colloqa q̇ omnia ætate nostra princeps Nero uana falsaq; comperit.Lucanus auctor est ita maioribus persuasum posse umbras herebi ui magica euocari ex eius pharsalide est id carmen:fata peremptorũ pendent iam multa uirorũ quem superis reuocasse uelit si tollere totas tentasset campis acies & redderẽ bello cessissent leges herebi:Apulei auctoritas haud uno loco Lucano astipulať. Exorare:præcibus flectere ac placare. Peregrinatione græciæ quũ peregre in græciam est profectus. Eleusinis sacris:eleusinæ cereris græci θεσμοφόρια uocant. Amitæ necem:domitiæ dominii patris sorori:Tacitus hæc Turius & clausius atineto domitiæ Neronis amitæ liberto aperiũt. Lanuginem eius:barbam tũ primũ:pubescentẽ q̃ nero nõdũ deposuerat. Grandis natu:iam annus.

PHI. Simul hãc excepo:uerba amitæ i morbo blãdiẽtis nerõi.tãq̃ tũc libẽter moriturae:cũ uidisset neronẽ deposita p̃ria lãugie iã maturæ ĩpio ad uirilitatẽ puẽisse talia ãt uerba ex usu sũt quotidião & affectiõib dõesticis.Hãc lãuginẽ barbæ. Sepositurũ:tãq̃ significare uellet nullã i se mortis differẽdæ cãm futurã.Largius:usq; ad aĩæ effusionẽ. Supsso:occltato. Abscederet ut oĩa amitæ bõa ad ipm ptierẽt. Octauiã:q̃ filia fuit claudii q̃ pr despõdit. Dõitio nerõi:post m̃rioniũ agrippiæ. Popeiã sabinã:erat Rõæ sabia popeia:q̃ nomẽ aui p̃tni sũpserat illustri mẽoria põpeii sabini cõsularis & triũphali docer ꝓfulgẽtis.huic oĩa alia fuere p̃ter hõestũ aĩum.sermo comis:nec absurdũ igẽiũ modestiã ꝓferebat:& lasciuia tñ utebať.famæ nũq̃ pepcit maritos & adlteros ñ destigues. raro i publicũ ꝓgrediebať:idq; uelata pte oris ne sciaret aspectũ:ud

popea sabina

Famæ non pepercit

Item de parricidiis eius in uxores affines & necessarios:& coniunctos suos commissis.

Xores p̃ter octauiã duas postea duxit: Pompeiã Sabinã questorio patre natam & equiti Romano ante nuptã:deinde statiliã Messalinã Tauri bis cõsulis ac triũphalis abneptẽ: Qua ut potiretur uirum eius Atticũ Vestinũ cõsulẽ in honore ipso trucidauit. Octauiæ cõsuetudinẽ cito aspernatus corripiẽtibus amicis sufficere illi debere respõdit uxoria ornamẽta. Eandẽ mox sæpe frustra strãgulare meditatus dimisit ut sterilẽ:sed ĩprobãte diuortiũ populo nec parcẽte cõuitiis ẽt relegauit:deniq; occidit sub crimine adulteriorũ adeo impudenti falsoq;:ut ĩ questione pernegãtibus cunctis Anicetum pedagogum suum indicẽ subiecerit:q dolo stupratam a se fateretur:Popeiam duodecimo die post diuortiũ Octauiæ in matrimoniũ acceptã dilexit unice:& tñ ipsam quoq; ictu calcis occidit quod se ex aurigatione sero reuersum grauida & ægra conuiciis incesserat. Ex hac filiã tulit Claudiã Augustam:amisitq; ad

qa sic dicebat. Pr̃e q̃storio:hic dictus ẽ titus olius. Eq̃ti romano:Ruffo crispio:ex quo filium gẽuerat. Statiliã messalinã:altera hæc ẽ messalia ab illa impudica claudii p̃ncipis cõiuge. Tauri bis:cõsulis:ab hoc statilio tauro tẽporibus augusti amphiteatrũ Rõæ extructũ ẽ:fuit & alius statilius taurus huius messalinæ frater ut opior:q ob opes & hortos egregios:q̃bus agrippia ĩhiabat accusatus ui uitæ suæ attulit

Statilius taurus

Habemus ĩnq̃t.M. Varro multa noia a pecore.ex quo Statilii tauri:Annii captæ:Põpõii uituli cognomiati. Abneptẽ:q̃rto cognatiõis gradu sũt supra abauus abauia:ĩfra abnepos abneptis.

Abneptis

Atticũ uestinũ:Nerõi odiũ aduersus uestinũ ex nimia sodalitate ceperat:dũ hic ignauiã p̃ncipis penitus cognitã despicit: ille ferociã amici metuit accesserat altera odii cã:q̃d uestius statiliã messalinã sibi m̃rimõio iũxerat.haud nescius ĩter adulteros eius & cæsarẽ eẽ:uñ nero nõ c̃rie nõ accusatore exñte tribunũ cũ cohorte militũ ĩmittit ad uestinũ trucidãdũ:q eo die munia cõsulis ĩpleuerat.cõuiuiũq; celebrabat.q ubi audiuit se a tribũo euocari statĩ exurgẽs clauditᷣ cubiculo p̃sto ẽ medicus.abscĩdũtᷣ uenæ:uigẽs adhuc balneo ĩfertᷣ:calida aq̃ mersatᷣ:nulla edita uoce:q̃ semet miseraretᷣ. In ipso honore:cõsulari.

Mors uestini

Dimisit ut sterilẽ:nero fato quodã abhorrebat ab octauia eãq; exturbat sterilẽ dictitãs.exin poppeæ cõiũctus ẽ:cã aũt sterilitatis ut supra relatũ ẽ:diuortiũ fieri licebat:q̃d primus instituit spurius carbilius ruga:cũ liberi ex uxore sterilitatis uitio nõ gignerentᷣ.

diuortium ex sterilitate.

Relegauit:in cãpaniã pulsa fuit octauia addita militari custodia.cũ crebri q̃stus nec occulti p uulgũ fierẽt.a nerõe reuocata mox ĩ ĩsulã pãdateriã relegata.& ut inq̃t elegãter Tacitus:nõ alia exul fœmĩa uisentiũ oculos maiore misericordia affecit.paucis de hic ĩteriectis diebus mori iussa ẽ.itaq; ĩfœlix octauia restrigitᷣ uinculis uenæq; eius per oẽs artus exoluũtᷣ & qa p̃ssus pauore sanguis tardius labebatᷣ p̃feruidi balnei uapore enecatᷣ:pp hãc octauiam scripta ẽ a Seneca tragœdia: q̃ ĩscribitᷣ octauia.

mors octauiæ. octauia tragœdia

Sub c̃rie adulterioꝝ:popea Nerõis mariti potẽs quẽdã ex ministris octauiæ ĩpulit seruilẽ ei amorẽ obiicere:destĩatusq; reus ẽ eucherus Alexãdrinus tibicen.actæ ob id de ancillis q̃ões.q̃dã ui tormẽtoꝝ uictæ adulteriũ annuerũt:plures p̃stiterũt sanctitatẽ dñæ tueri.in q̃õne.s.tormẽtoꝝ. Anicetũ pedagogũ.adhuc alludẽs dixit iuuẽalis permordet anicetus ipse.supra diximus hũc anicetũ patratorẽ fuisse necis agrippinæ.hũc igitᷣ nero pollicitatiõibus onerat ut fateri uelit se adulteriũ cũ octauia cõmisisse:q ĩsita uecordia plura ẽt q̃ iussus erat fingit:faterurq; adulteriũ octauiæ apd amicos:quos uelut cõsilio adhibuerat nero:mox in sardiniã pellitᷣ.ubi nõ iops exiliũ tolerauit & fato obiit auctor tacitus. Indicem:qui uelut conscius facinoris indicaret adulteriũ cũ octauia cõmissum ĩpunitate p̃posita.tales.n.sũt ĩdices ut tradit asconius senatoria p̃sona nõ põt indiciũ p̃fiteri saluis legibus.

index

M.AN. Hanc:barbã siue lanuginẽ. Mori uolo.q.d.simul hac uidero te factũ uirũ libẽs moriar. Largius:ad interitũ usq; eius aluũ exinanirẽt. Inuasit:occupauit. Abscẽderet:ad alios deueniret. Tauri statilii de quo supra.is.n.ex legato amphitheatꝝ Romæ Au.p̃cipatu erexit. Atticũ uestinum:accesserat repẽs cã q; uestinus statiliã messalinã sibi iũxerat:haud nescius inter adulteros eius & Cæsarẽ esse de uestini morte eodẽ loco tacitus. Octauiæ:q̃ claudius princeps ex messalina tulerat. Impudenti:turpiter assimulato. Anicetũ:hic ille ẽ:cuius cõsilio usus est nero in agrippina m̃re solutili nauigio p̃denda:tacitus nõ anicetũ sed euceꝝ natiõe alexãdrinũ canere per tibias doctũ adulterii reum ait destinatum.

PHI. Popeam.hæc est illa popea:quæ balnearum solium asinino lacte temperabat: quo cutem erugari & tenerescere:& candorem custodiri putant.ob hoc greges asinarum popeam comitabantur: ut illo lacte corpus totum maceraret:cutẽq; extenderet.auctor Plini.in.xi.&.xxviii.hæc soleis ex auro induebat:pedes iumentorum delicatiorum.autumant eruditi ab huius poppeæ nomine poppeana medicamenta dici:quorum meminit poeta satyricus.

Lacte asinino erugatur cutis poppeana

Ictu calcis.tradit tacitus poppeã obiisse mortem fortuita mariti iracundia a quo grauida calcis ictu afflicta est:q̃dã scriptores p̃diderũt ueneno extinctam esse. corpus poppeiæ non igne crematũ est ex romano more sed regũ externoꝝ consuetudine repletũ odoribus.tumulo iulioꝝ illatũ ẽ exeq̃æ publicæ ductæ sũt.laudauit ipsemet nero defunctã p rostris.Qui mulierẽ p̃gnantem calce per-

ictu calcis perit

modū infanté. Nullū adeo necessitudinis genus est: qd̄ non scelere perculerit: Antoniam filiam Claudii recusanté post Pompeiæ mortem nuptias suas quasi molitricem nouarum rerum interemit. Similiter item cęteros. aut affinitate aliqua sibi aut propinquitate cōiunctos in quibus Aulū Plautium iuuenem: quem cum ante mortem per uim cōspurcasset: eat nunc inquit mater mea: & successorem meum osculetur iactans dilectum ab ea: & ad spem imperii impulsum Priuignū Ruffum Crispinū Pompeia natum impuberem adhuc: quia ferebatur ducatus & imperia ludere mergendum mari dum piscaretur seruus ipsius demandauit. Tuscum nutricis filium relegauit: quod in procuratione ægy-

cusserit: moriente fœmina ex eo ictu & ipse pcussor moriat. aīam n. p aīa cēset lex iudaica eē repetendá. Quod ēt referſ a iosepho in quarto antiqtatū. Cōuitiis i cesserat. Iurgiis & maledictis fuerat isectata.

Cōuitium unde

cōuitiū a uicis dictū existimat festus uel mutata. i. littera quasi cōuociū: cui astipulaſ Vlpianus scribēs cōuicium dici uel a cōcitatione uel a conuentu hoc est a collatiōe uocū: cum in unū uoces cōplures cōferuntur. Cōuitiū. n. appellatur quasi cōuocium. Labeo ait cōuiciū esse iniuriá & pprie accipitur pro maledicto cōtumelioso. Laurētius uallensis ab hoc uerbo cōuitio conuitiū deriuari opinaſ: quasi uitādū & uituperationis causa factum sit. Augustam. Nero ut auctor est tacitus natá sibi ex popeia filiá uocauit augustá. nata autem est apud antiū co-

Templum fœcūditati

loniá. & senatus uota publicæ susceperat pro utero popeiæ: quæ exoluta sunt: & additæ supplicationes téplūq; fœcūditati. Admodū isanté. Quartū intra mēsem defuncta est isans augusta: rursusq; exortæ adulatiōes cēsentiū honorem ut diuæ & puluinar edēq; & sacerdoté. Nero ut leticiæ ita meroris immodicus egit. Perculerit. subuerterit uexauerit afflixerit. alias percusserit. liuius. genu femur perculit. Atoniam: supradictū est Claudiū ex petina uxore suscepisse filiá noīe antoniam quæ a Nerone iterempta est: cum illi nubere recusasset fuit hæc antonia uxor Cor. syllæ: cuius noīe olim delati sunt apud neronem pallas & burrus. tanq̄ cōsensissent uocare illū ad imperiū. Cæteros. s. iteremit. Affinitate. affinitaté uiri & uxoris

affines uñ

cognationem: sicut affines utriusq; cognatos dici scribit iuriscōsultus: ab eo quod duæ cognatiōes: quæ diuersæ iter se sunt cognatiōe per nuptias copulátur: & altera ad alterius finé accedit. Propinquitate. con-

proximitas

sanguinitate & necessitudine: quá iuriscōsulti uocát proximitaté. Cōstuprasset. ueluti stuprator: alii codi-

Spurcare

ces habét cōspurcasset: quod significat spurca libidine poluisset: spurcare. n. est fedare atq; uitiare. plautus.

Spurcum uinum

spurcatur nasum odore illutibili. Idé spurcas noctes ipuras & impudicas uocat. Antiq spureum uinū dicebant cum aqua admixtū tanquá nō amplius purū foret. Celsus iuriscōsultus titulo ad legem aquiliam cū eo agi posse aqlia ait. qui uinū spurcauit uel effudit uel acetū fecit uel alio modo uiciauit. Successoré meum: agrippina olim apud neroné accusata est: quod destinasset rubeliū plācū ad res nouas extollere: coniugioq; eius etiam imperiū rursus inuadere. erat enim ut auctor est tacitus per maternam originem plancus

Mors planci

ex familia iulia pari ac nero gradu a diuo augusto. agrippina ipetrato filii colloquio ultionem i idelatores obtinuit. plácus ipse ad p̄sens silétio trásmissus est qui pau opost admōitus litteris neronis cū uxore & paucis familiariū cōcessit i asiá ibiq; fuit iterēptus a ceturiōe p mediū diei nudus exercēdo corpori. caput interfecti relatū est ad nerōem qui capite cōspecto dixisse fertur: cur nero deposito metu nuptias popeæ ob eiusmodi terrores dilatas maturare parat: octauiáq; cōiugē amoliri.

M. ANTO. Popeiá: sic. n. legendū & nō pōpeiá ut habét oēs fere Trāglliāi codices quos duntaxat uidimus tacitus cur iquit nero deposito metu nuptias poppeæ ob eius terrores dilatas maturare paraſ Octauiáq; cōiugem amoliri & rursus exturbat Octauiá: sterilē dictitás exin poppeæ cōiugiſ: Pli. popea certe domitii neronis cōiūx qngētas per oīa secū fœtas trahēs quū de asinaꝝ natura interi loquereſ. Ictu calcis tacitus post finē ludicri poppea mortē obiit fortuita mariti iracūdia a quo grauida ictu calcis afflicta ē neq;. n. uenenū crediderim q̄ qdá scriptores magis odio q̄ ex fide tradiderūt. Claudiam augustam: tacitus propeam nō claudiá augustá isanté nominatá scribit. Antoniam: claudii qui princeps fuit & petinæ filia quæ pompeio & fausto syllæ nobilissimus iuuenibus nupserat de antōiæ cōspiratione & morte plura tacitus. Cōstuprasset: irrumatiōi adhibuisset q̄ flagitiū ut patratū suspicemur uerba q̄ frequēſ efficiūt: ea inqt mater mea & successoré meū osculeſ quasi dicat núc maxime quū eius os ē irrumatiōe coinquinatum.

priuignus

PHI. Priuignū crispinū: diximus dudū poppeá ruffi crispi uxorem fuisse ex quo filium húc crispinum genuerat. quem priuignū neronis fuisse dicit tráglIus & ab ipso uitrico iteremptū uitricus. n. & priuignus noīa sūt relatiua: priuignos eni & priuignas uocamus filios filiasue uxoris nostra ex alio uiro ut docet modesti. iuriscōsultus. Ludere ducatus. ludus pueroꝝ ut fingát per ludibria potestates & ludát p̄positurás quas ducatus appellat. scribit capitolius i galieo pueros fingere p ludibria potestates. a duce siue aducédo ducatus dr̄ pricipatus. Iulius capitolius qd tm̄ laboras cū eius loci iá sis ut ducatū possis accipe: flauius uopiscus i aureliáo habuit multos ducatus multos tribūatus. Ludere. ludo & alea puerili. q̄si ob hæc uidereſ uelle iperare. Nutricis. ipsius neronis. In pcuratione ægypti. augustus decreta pcuratoꝝ ægypti perinde haberi iusserat: ac si magistratus romāi cōstituissent. In aduētū suū: cū nero suscepisset pegrinatioē

pti balneis in aduentum suum extructis lauisset. Senecam preceptorem ad necem compulit quāuis sæpe commeatū petenti bonisq cedenti persancte iurasset suspectum se frustra periturumq potiusquam nociturum ei. Burro præfecto remedium ad fauces pollicitus toxicum misit: Libertos diuites: & senes olim adoptionis mox dominationis suæ fautores atq rectores ueneno partim cibis: partim potiōibus indito intercepit.

alexādrinā uulgasset q se in egyptū itur: egypti extruxerāt nouas balneas: qbus neronē suo aduentu honorificēter accipient: qbus cū filiis nutricis ausus eēt lauare fuit intereptus: tanq nullā habuisset rōnē iperatoriæ maiestatis: cuius utensilia a reliquorū usu seiūcta eē solēt. uñ legimus apud historicos capitale fuisse si quis consedisset in sella plagæ regis. Senecā ad necē. seneca claritudine studioq memorabilis pueritiæ nerōis educator idignā eruditiōis mercedē a discipulo recepit: qui doctori suo pinde ac cōscio cōiuratiōis pisonianæ p tribunū ptoriæ cohortis siluanum idici mortē iussit. erat id tpis seneca i suburbano rure ad quartū lapidē ab urbe subsistēs: q accepto hoc nūtio ipauidus secuit uenas brachioq & poplitū & nouissimo momēto suppeditante eloquētia aduocatis scriptoribus pleraq tradidit: q ad posteros nō puenerūt. ceterū cū lentitudine mortis diu cruciaret uenenū hausit sed frustra: cū iā artus frigescerent: & clausi forent corporis meatus aduersus uim ueneni. postremo illatus balneo & uapore eius exanimatus sine ullo funeris solēni crematus est. ita. n. codicillis ipse pscripserat. fama fuit destinasse principes cōiurationis pisonianæ ut post occisum neronē piso quoq interficeretur: tradereturq iperiū senecæ claritudine uirtutū ad sūmū fastigiū delecto: hinc uidet illud dictū a iuuenale. libera si dent populo suffragia qs tā pditus ut dubitet senecā: pferri neroni. cotrigēdus est error hoc in loco multoq: cū pleriq oēs existimēt hūc senecā fuisse cōditorē tragœdiaq: qd ne credas & rō & auctoritas euidēter ostendunt. Nāq in tragœdia cui titulus est octauia. inducit mater Neronis agrippina: quā filius iusserat occidi: pdicens futurā filii deserti & cunctis egētis necē nō potuit autē Seneca magister neronis talia scribere: cum ante neronē ipse perierit. Præterea sydonii apollinaris auctoritas liberat nos ab opinione hac falsa & inueterata. qui i hēdecasyllabis apertissime docet ex duobus senecis alterū fuisse philosophū ac neronis præceptorē: alterū poetam tragœdiarū cōditorē. uersus sidōii sunt hi. Nō qd corduba ppotens alumnis. facūdū ciet hic putes legendū. quoq unus colit hispidū platona. Incassumq suū monet neronē. orchestram quatit alter euripidis. pictū fetibus eschylon sequutus. Cōmeatū. abeundi facultatem & in ociū litterarū secedendi. Bonisq cedēti. apud cor. tacitū seneca cum uariis criminationibus pmeretur in colloquio neronis ait hæc. cū opes ultra sustinere nō possim psidiū peto iube eas per pcuratores tuos administrari in tuam fortunā recipi: nec me in paupertatē ipse detrudā sed traditis quorū fulgore perstringor. qd tēporis hortoq aut uillarū curæ seponitur in animū reuocabo. Burro pfecto. burrus pfectus cohortiū ptoriarū militaribus curis: seneca uero pceptis eloquentiæ lubricā neronis ætatē moderabant. olim nero destinauerat amouere burrū: a pfectura tanq agrippinæ gratia puectū: sed ope senecæ dignatio burro retēta est cuius mors infregit senecæ potentiā. periit aūt ueneno fraude neronis d:.to. nā cū tumescentibus faucibus egrota & burrus a nerone qsi remediū adhibituro missum ē medicamē noxiū quo illitum fuit illius pallatū. burrus intellecto scelere cū ad uisendum eum princeps uenisset aspectū eius auersatus: sciscitāti hactenus rñdisse fertur. ego bene me habeo. burrū antiqui dixerūt ruffum. unde burrata potio appellat lac mixtum sapa a burro hoc est ruffo colore. hic rubens cibo ac potiōe ex prādio burrus noiatur hic cognomina fuerūt burrorum apud romanos. & hoc ē qd intelligi uoluit Quintilianus in. i. cū ait pceptorē subtilē scrutaturū mille origines noīum secretiorū. unda ingt sint burri. galbæ. plāci. pāsæ. scauri: & similia Ennius ut testatus est cicero in oratore burrū dicebat: cū pyrrhū signare uellet. qdā codices tulliāi nō burrum habent sed purrum.

Capitale in sella regis sedisse

Mors senecæ

Correctus error publicus

An hic seneca scripserit tragœdias

Duo senecæ

Mors burri

Ego bene me habeo

burrus ruffus

burrata potio

M. AN. Ruffinū crispinū ex Ruffo crispo equite. Ro. & Sabina poppea genitū. Ludere: se mō ducem mō impatorē p lusum assimulare quasi ad successionem ipii alluderet qa Cæsaris priuignus. In pcuratiōe quū ægyptū pcuraret. Lauisset. tuscus quasi nullā rōnem Neronis affuturi habuisset. Senecam: Anneū: Senecā stoicæ disciplinæ philosophū sua ætate summū uaria de eius scriptis iudicia: cæterū ingeniū pbant oēs: Gellius & fabius sunt auctores: is refectis uenis haustoq ueneno ut tacitus ait calidæ aquæ balneo illatus piit: de calūnia & mortis rōne idē auctor plura illud nō ptereūdū puto pcrebuisse phamā subriū flauium cū Cēturiōibus occulto cōsilio agitasse: si piso & socii Neronē obtrūcassent impiū senecæ demandare. Præfecto: ptorii. Toxicū misit: tacitus concessit uita burrus incertū ualitudine aut ueneno ualitudo coniectabatur q in se tumescētibus paulatim faucibus & impedito meatu spiritū finiebat: plures uim Neronis quasi remedium adhiberet illi tum pallatum eius noxio medicamine asseuerabant.

PHI. Libertos diuites: Cor. Tacitus: eodē anno libertorū potissimos ueneno iterfecisse creditus est. doryphorū qsi aduersatū nuptiis popeiæ pallantē quod immensam pecuniā longa senecta teneret. Adoptionis fautores: pallantē libertū in primis auctoritate suasioneq obtinuisse: ut nero adoptaretur a claudio auctor ē Cor. Tacitus. Partim potionibus. M. Tullius in oratiōe p cluētio ostendit uenenū celerius posse in potione epotum q in cibo comesum pnāere in uenas atq in oēs partes corporis. & facilius fallere i pocu

Venenū in poculo

De sæuitia eius cōtra extraneos:& cæde illustriū uirorū.

Nec minore sæuitia foris & i exteros grassatus ē stel la crinita:q̄ sūmis potestatibus exitiū portendere uulgo putaᵗ p cōtinuas noctes oriri cœpat. Anxi us ea re: ut ex Babilo astrolosto didicit solere reges talia ostēta cæde aliq̄ illustri expiare:atq; a semet in capita pce rū depellere:nobilissimo cuiq; exitiū destinauit. Enimuero multo magis & q̄si per iustā cām duabus coniurationibus prouulgatis quarū prior maiorq; pisoniana Romæ:poste rior uineiana beneuenti conflata atq; detecta est. Coniura ti e uinculis triplicium cathenarum dixere causam. Q uum quidam crimine ultro faterentur:nonnulli etiam impura rent tanq̄ aliter illi non possent nisi morte succurrere dede eorato flagitiis omnibus. Damnatorum liberi urbe pulsi enectiq; ueneno aut fame. Constat quosdam cum pedago gis & capsariis uno prandio pariter necatos:alios diurnum uictum prohibitum quętere.

lo q̄ in cibo. Indito:imisso ipo sito. Intercepit:e medio sustulit itereмitque. Foris:nō solum i domesticos & necessarios grassa tus est nero:sed ēt foris hoc est i eos:q nulla pximitate illū.cōtie bāt:& erāt exteri & extrarii. Stel la crinita:cometes. de quo hæc

Cometes neronianus

tacitus.sidus cometes effulsit:de quo uulgi opinio est tanq̄ muta tionē portēdat.Idē alibi fine an ni uulganᵗ pdigia iminētiū ma lorū nūtia:uis fulgurū non alias crebior:& sydus cometes sangui ne illustri semp Neroni expiatū de hac stella crinita sic scribit pli ni.in.ii.terrificū magna ex parte sydus in nr̄o æuo circa ueneficiū quo.Claudius Cæsar iperiū reli qt domitio neroni:ac deide pri cipatu eius assiduū ac seuū.Sene ca quoq; li.ul. questionū tradit hæc sex mēsib9 hic cometes:quē

Cur cometes in morte regum

Mors biothanata

biothanati

nos nerōis principatu lætissimo uidimus spectādū se p̄buit indiuersum illi claudiano circūactū.Idem post Paulū.nā intra sextū mensem dimidiā cœli partē trāscurrit hic pximus cometes q septētrione mortuus sui initiū fecit & p occidentē in meridiana puenit erigēs cursu obliquo.de cometis quas nr̄i crinitas stellas ap pellant affatim diximus in prio cōmētario.sydus est terrificū & portendēs regnorū euersiones.cuius rei cā tradiᵗ ab alberto magno li.i.meteoro℞:q ait q̄rendū eē quare dr̄ comete significare mortē principum & bella futura:ubi dicēdū q̄ significat & pauperis & diuitis destructionē:sed tn̄ circa mortē regis pp famam & illustre nomē plus obseruaᵗ.ptērea cā cometæ pria significat martis fortitudinē:q decernit pcipue mor tē uiolentā:quā Iulius firmicus elegāti uocabulo subinde uocat biothanatā a quo & biothanati dicti q uio lēta morte extīguūᵗ. Et babilo astrologo:ap̄ tacitū mentio fit cuiusdā babilil cui egypti præfectura a Ne rone pmissa est. Expiare:tanq̄ infortuniū iminēs possit i alte℞ trāsferri p expiationē & diis satisfieri pos sit alieno sanguine. Promulgatis:patefactis iuulgatis editis. Terētius uia patrū pmulgata. Pisonianā.cōiu

Cōiuratio pisoniana

pisonis mores

ratio pisoniana a Caio pisone nomē accepit:q calfurnio genere ortus ac multas isignesq; familias pr̄na no bilitate cōplexus claro apud uulgū rumore erat p uirtutē aut spēs uirtutibus siles facūdiā tuendis ciuibus exercebat:largitionē erga amicos.apud ignotos comis erat.illi corpus pcerū decora facies.idē magnificen tia clarus & aliquādo luxui idulgebat:cōiurauit hic cū multis nobilibus cōtra Neronē:q destinauerant ut post occisum principē piso iperaret.sed dū res plataᵗ detecta ē cōiuratio p milichū seruini libertū:q postea

Soter seruator

a nerone p̄miis ditatus cōseruatoris sibi nomē assumpsit græco eius rei uocabulo ut inqt tacitus.nā soter dictus est:q latine dici potest seruator.Cicero tamē in uerrinis sotera inqt latine uno uerbo exprimi non posse:is est nimirū soter:qui salutem dedit.piso obiit abruptis brachiorum uenis.de hoc pisone locutū eē Iuuenalē arbitror sic scribentē:nemo petit modicis:quæ mittebanᵗ amicis a seneca:quæ piso bonus q̄ cot ta solebat largiri. Vinciana:hæc coniuratio a uincio auctore nomen sortita est.uincii ruffini eqtis Roma

Beneuētū Maleuētū

ni meminit Cor.Tacitus.q lege cornelia de falsis a nerōe dānatus est. Beneuenti:beneuentū.ii.regione ita liæ est:quæ ciuitas quōdā appellata ē maleuentū.auctores Pli.& Liuius. Tripliciū cathenarū:ad firmiorē obligationē:cū simplicibus singularisq; cathenis uincere coniuratos nō sufficere existimaret.

M.AN. Libertos:idē auctor pallātē claudii libertū q̄ imēsam pecuniā longa senecta teneret ab eo occi sum scribit de Pallātis diuitis Pli.ut alio loco diximus:& Iu.ego possideo plus pallāte & licinis. Adoptio nis.ut nero a claudio adoptareᵗ:Pallas.n.Agrippinæ nuptiis fuerat quū calistus post messaliæ mortē solā Paulinā claudio ducendam censeret. Foris extra necessitudines. Stella crinita:Plinius nostro iquit æuo circa ueneficiū quo Claudius Cæsar imperium reliquit Domitio neroni ac deinde principatu eius assidu um prope ac seuum nisi cometam hunc ab eo de quo alio loco diximus diuersum fuisse dixit. Per conti nuas noctes:ob id Pli.assiduum dixit. Cæde illustri:illustrium uirorum morte. Pisoniana:ab auctore cō iurationem ipsam pisonianam appellauit:quum multi alioquin uiri clari cum eo coniurassent & in his mi litaris ordinis centuriones quidam & Fennius ruffus prætorianarum cohortiū præfectus. Vinciana:hæc quoq; a conspirationis principe nuncupata.

PHI. Vltro fatereнᵗ.subrius flauius tribunus in coniuratione pisoniana noiatus.postq̄ urgebaᵗ:confes sionis gloriā cōplexus:interrogatusq; a nerone qbus causis ad obliuionē sacramenti accessisset:dixisse pdiᵗ

Item de cæde multorum passim facta:& aliis gestis eius.

hæc uerba digna mẽoratu. amauerã te inqt dum amari meruisti odisse cœpi postq̃ parricida matris & uxoris auriga & histrio & incendiarius extitisti. Vox plena libertatis

Nõnulli ẽt ĩputarẽt: exprobrarẽt obiicerẽtq; beneficii loco. & hoc in primis referẽdũ est ad sulpiciũ asperũ cẽturionẽ: q pcõtanti nerõi cur ĩ cedẽ suã cõspirasset breuiter rñdit nõ aliter tot flagiciis eius subueniri posse. Dãnatorũ liberi: cõtra legẽ & ciuile & diuinã hoc factitatũ nãq; ut scribit calistratus iuriscõsultus crimẽ paternum nullã maculã filio ĩfligere põt nec alieni criminis successor cõstituit idq; ẽt diui fratres rescripserũt ecclĩastica quoq; snĩa ẽ: qđ filius nõ portabit iniqtatẽ patris. inter exẽpla syllãæ crudelitatis hoc cũ primis memorat q a republica liberos pscriptorũ submouit cũ teste seneca nihil iniquus sit: q̃ aliquẽ hæredẽ paterni odii fieri. Filius non portabit iniqtatem patris

Enecti nero pticipiũ pteriti facit a necaui necatus a necui nectus oratius spẽ mẽtita seges bos ẽ enectus arãdo. Ci. in pria tuscu lana. enectus siti tãtalus. pprie ãt necatus ferro: enectus uero alia ui pemptus dr: ut tradit priscianus in. ix. Necatus Nectus Capsarius

NVllus post hac adhibitus delectus aut modus interimendi quoscunq; libuisset quacunq; de causa sed ne de pluribus referam. Saluidieno Orphito obiectum est: quod tabernas tres de domo sua circa forum ciuitatis ad stationem locasset. Cassio longino iurisconsulto

Cũ capsariis pedagogos: & capsarios fuisse iter seruos docet Vlpianus titulo de manu missis uĩdicta: ubi capsariũ: interpraꝫ eũ eẽ. q portat libros uerba Vlpiani hæc sunt si collactaneus uel ducator: si pedagogus ipsius uel nutrix. uel filius filia ue eius eorũ uel alũnus uel capsarius: i. q portat libros: si ĩ hoc mãumittaꝫ ut pcurator sit dũm õ nõ minor annis decẽ & septẽ sit. de capsario seruo ĩtelligi uoluit Iuuenalis illo uersu: quẽ seqꝫ custos angustæ uernula capsæ. alias capsarii significãt illos q mercede seruãda in balneis uestimẽta suscipiũt: quorũ meminit Paulus iuriscõsultus lib. i. digestorũ titulo de officio pfecti uigilũ: uulgo capsarios uocitamus: q pposiri sunt capsæ numariæ argẽtariorũ & numulariorũ. Vno prãdio. filr Pli. scribit uno cõuiuio iterem ptos esse cunctos cõuiuas & tribunos & cẽturiones suillis fungis: qđ genus uenenis ẽ accõmodatissimum. Suillis fungis cõuiue ĩterẽpti

Diurnũ: diaria dicimus uictũ diurnũ diogenes apud græcos cognominatus est hemerobios a diurno uictu. diaria appellauerũt cibaria in singulos dies data: quorũ meminit oratius illo uersu: urbana diaria rodere mauis. & iuriscõsultus titulo de alimẽtis legatis. ubi ait Vlpianus diariis relictis neq; habitationem neq; uestiariũ neq; calciariũ deberi: cũ de cibo tantũ testator senserit. Ad stationẽ: stationes pter alia significata appellamus loca publica: in qbus ociosi stare & sermocinari & docere cõsueuerũt: de qbus ĩtelligit poeta satyricus ubi ait. cõuentus stationes oẽ theatrũ de rutilo. & Au. Gellius. li. xii. quesitũ eẽ memini in plerisq; Romæ stationibus ius publicæ docẽtiũ aut respõdẽtiũ. nero obiecit tãq̃ capitale crimẽ orphito: qđ domũ suã cõuertisset in usum triũ tabernarũ: q̃ erant circa forũ: easq; locabat in usum stationũ. Stationes Ciuitatis: qdã codices habent ciuitatibus ut sit sensus locatas fuisse tabernas ad usum stationũ ciuitatibus hoc est peregrinis & aliarũ ciuitatũ hoĩbus romã uenĩẽtibus: qđ si legas ciuitatis: referes ad ciues romãos. Cassio lõgino: de hoc iuuenalis longinum & magnos senecæ pdiuitis hortos. hũc cassiũ lõginũ olĩ nero phibuit ab officio exequiarũ cõiugis popeæ. qđ primũ ĩdiciũ mali fuit: & cũ nullũ crimẽ Cassio obiectari posset obiectatũ hoc est: qđ inter imagines maiorũ ẽt imaginẽ. C. Cassii coluisset ita ĩscriptã: duci partiũ: de quo satis ac sup in primo cõmẽtario. itaq; senatuscõsulto dãnatus in exiliũ est cassius deportatusq; in insulã sardiniã fuit & alter cassius longinus & ipse iuriscõsultus pronepos serui sulpicii: qui consul fuit cũ quartino temporibus tyberii: diemq; suũ obiit principe Vespesiano imperatore. Longinus

M. AN. Vltro: sponte: nõ qõne coacti. Imputarent: beneficii loco obiicerent. Illi: perditæ illius uitæ Succurrere: opẽ ferre quãdo morbus aĩ alia rõne q̃ morte curari nõ posset. Capsariis. Vulpianus capsarios dictos ait eos q mercedis gr̃a seruãda ĩ balneis uestimẽta suscipiebãt sed hic p iis qui capsarũ custodes: totiusq; suppellectilis nobilium adolescẽtiũ eẽnt accipias oportet: Iu. custos angustæ uernula capsæ. Vno prãdio: ad illũd est referendũ qđ multos ueneno sublatos dixit. Diurnũ uero cibũ ad famẽ. Orphito: Orphiti Tacitus nõ uno loco meminit. Ad stationẽ: ad usum standi cõmorandiue. nõ uẽdendi ut prius quũ tabernæ fuerant unde orta est reo calũnia: est pter significatũ iã dictũ statio locus in quo ut uulpianus ait tuto naues stare possunt quidam ita distingunt ut sit statio in qua naues ad tp̃s consistunt portus ubi tuto hyemare possunt. Ciuitatis: ad ciuiũ stationẽ uel ciuitatibus ut qdã habẽt. i. pegrinis. Cassio longino: tacitus obiectaiũ inqt Cassio ẽ qđ inter imagines maiorũ. C. Cassii effigiẽ coluisset ĩscriptã: duci partium.

Genitura luminibus orbatorũ · Asconius · Timoleon · Capti luminibus · Stemma · petus thrasea

PHI. Luminibus orbato: si sol in horoscopo fuerit & saturnus in imo cœli cõstitutus periculũ cecitatis isligit; ut ait firmicus maternus in septimo matheseos. scito maximos uiros iã senescẽtes captos eẽ luminibus iter quos numeratᷓ pedianus ascõius historicus clarus & orationũ tullianaꝝ doctissimus iterpres: qui septuagesimo tertio ætatis anno oculos amisit. Timoleon quoq̃ corĩthius cũ ætate iã puectus esset sine ullo morbo amisit lumina oculorũ. Gẽtili: stẽmate: stẽmata cognationũ directo limine in duas lineas separantᷓ: quaꝝ altera superior: altera iferior ẽ: ut docet iuriscõsultus. & ut auctor ẽ donatus multi gradus sunt & uelut rami ꝑpinquitatis in affinitate & cognatione dispositi. Peto thraseæ: petus thrasea patauius libertatis ꝑpugnator bru toꝝ Emulus neroni ob uirtutẽ iuisus fuit: accesserunt & aliæ simultatis causæ iter neronem & thraseã: quod senatu egressus est cũ de agrippina tractaretᷓ: quod q̃ iuuenali ludicro parũ expectabilẽ operã ꝑbuerat: qđ dum poppeæ honores decernuntᷓ sponte absens funeri nõ iterfuerat. eidẽ præterea ab delatore capitõe cossutiano obiectũ est quod nunq̃ pro salute principis immolauisset: itaq̃ thraseæ dãnato datum est mortis arbitriũ: qui flentes suos facescere propere iubens arriam uxorem monuit retinere uitam. tũ intra cubiculum abruptis utriusq̃ brachii uenis postq̃ cruorẽ fudit humũ superspargens libamus inqt ioui liberatori. & ita uir maximus extinctus est. Cuius gener fuit heluidius: de quo mox suo loco dicemus. de quibus dixit poeta satyricus. quale coronati thrasea heluidiusq̃ bibebant. tanta fuit uirtute præcellẽs petus thrasea: ut Cor. Tacitus eius mortem scripturus non timuerit sic præfari. Trucidatis tot insignibus uiris ad postremũ nero uirtutem ipsam excidere concupiuit interfecto thrasea peto & barea sorano.

ac luminibus orbato qđ in uetere gentili stẽmate .C. Cassii
pcussoris Cæsaris imagines retinuisset. Peto Thraseæ tristi
ro & pedagogi uultus mori iussis nõ amplius q̃ horaꝝ spa
ciũ dabat. At ne qd more interuẽiret medicos admõebat: q
cũctãtes cõtinuo curarẽt (ita .n. uocabat) uẽas mortis gra
tia icidere. Creditᷓ ẽt Polyphago cuidam ægyptii generis
crudã carnẽ: & qcqd daretᷓ mãdere assueto cõcupisse uiuos
hoĩes: laniãdos: absumẽdosq̃ obiicere. Elatus inflatusque
tantis uelut successibus negauit quenquã principum scisse

Arria uxor thraseæ · libamus ioui · Pedagogus senatorum

Pedagogi uultus scilicet obiectus est pro crimine capitali: tanq̃ repsentaret uultũ seueriorem tristioreq̃ pedagogi sui: quam existimo fuisse demetriũ cynicæ sectæ professorem: q doctor fuit ipsius thraseæ: cũ quo pauloante q̃ moreretᷓ de natura animæ & dissociatione spũs corporisq̃ disputauit. Aurelianus a populo Romano dictus ẽ pedagogus senatorũ. Horarũ spatiũ: legimus senecã post denũciatam ultimam mortis necessitatem poposcisse testamenti tabulas: sed a centurione quẽ miserat nero denegatũ est tp̃s condendi testamenti. de hoc horrario breuiq̃ spatio mortis meminit Cor. Tacitus: his uerbis proximam necem plautii laterani consulis designari Nero adiũgit adeo propere: ut nõ cõplecti liberos: non illud breue mortis arbitriũ permitteret. Cũctãtes: mortẽ prolatãtes differentesue. Cõtinuo: statim. Curarent: uerbum est medicorũ. dicere solebat asclepiades officiũ medici esse ut cito. ut tuto ut iucũde curet. sed hoc uerbo intelligi uolebat nero ut uenas secarẽt: tanq̃ hæc foret optima curatio. Venas icidere. mors q̃ sit icisione uenarũ existimatᷓ hr̃e minus cruciatus minusq̃ tormentoꝝ q̃ reliquæ mortes: cũ paulatim labẽte sanguine uita deficiat. hic legimus solitos secare uenas qbus dabatᷓ eligendæ mortis arbitriũ. multiq̃ in cõiuratiõe pisoniana nominati secuerũt uenas. Poliphago: poliphagi uocabulo græco dicuntᷓ qui multũ commedũt. latine dici possunt manducones gulones comedones. & sunt multi tibi capacissimi: sicut pamphagi dicti populi cũcta comedentes. phagone id genus hominũ appellat eleganter flauius uopiscus: q ait Aurelianũ imperatorem uehementissime delectatũ esse phagone: q usq̃ eo multũ comedit: ut uno die ante mensam eius aprũ ĩtegrũ centũ panes ueruecem & porcellũ comederet. Crudam carnem: diogenes cynicus carnes crudas esitasse ferᷓ: qui cũ olim bouis pedem crudũ edisset bile correptus atq̃ inde defunctus est ut qdam prodiderunt: quod etiam memorat laertius apud Aristotelem in septimo ethicorũ scriptũ legimus immanes esse & efferatas gentes circa pontũ: quæ crudis carnibus delectantᷓ ὠμοφάγος καὶ ὠμόσιτος: dicitᷓ a græcis cruda comedens. Mandere: dicimur proprie mandere ea quæ sunt duriora & dentibus reluctantᷓ a mando mansus deriuatᷓ: Quintilianus cibos mansos appellat dentibus comminutos commanducatosq̃ ac prope liquefactos: qui facilius digeruntᷓ. Homines laniandos: tanq̃ hic esset anthropophagus: ita enim nominantur humana carne uescentes: quorũ plura genera fuisse apud scytas auctor est Plinius: in sicilia uero & Italia fuerunt gentes: quæ humanis corporibus uescerentᷓ uidelicet cyclopes & lestrigones. Successibus: prosperitatibus: lucanus successus urgere suos.

Curare · Officiũ medici · incidere uenas · poliphagus · Mãducões · pamphagi · phago · Cruda carnis · Cibi mansi · anthropophagi

M.AN. Peto thraseæ: idem Cornelius: alias in ꝗt causas subtexit interfecto thrasea peto & barea sorano olim utriusq̃ infensus & accedentibus causis in thraseam qđ senatu egressus est quũ de Agrippina referretur: quodq̃ iuuenili ludicro parũ inexpectabilem operam præbuerat. Polyphago cuidã: haud propriũ id nomen esse dixeris se appellatiuũ atq̃ a re ipsa factũ πολὺ multũ κίφατω cõmedo. Plinius pamphagos idest omnia mandentes & anthropophagos idest hũana carne uescentes in aphrica ad meridiẽ supra syrtes posuit: Crudam carnem: ob id ὠμοφάγον ἢ ὠμόσιτον non inepte dixisset.

PHI. Quid sibi liceret:tanq̃ principi oĩa ẽt infanda liceát.olim regi iudices cãbisæ regi pſarũ dixerunt quidã inueniri legẽ qua liceret regi facere qcqd liberat:Iulia quoq̧ nouerca Antonũ caracali priuigno dicenti uellẽ te uxorẽ si liceret:respõdisse fert̃ si libet licet:an nescis te imperatorẽ eẽ?& leges dare nõ accipere quo audito furor incõditus ad effectũ criminis roboratus ẽ nuptiasq̧ cũ nouerca celebrauit:quasi sciret se leges dare cũ uere id ifandũ matrimonrũ solus ꝓhibuere debuisset.i hãc sniam a liuio scienter & uere dictũ est reges dñi regꝫ tẽporũq̧ trahũt cũcta nõ sequunt̃.attamẽ q̃ iusta sunt & honesta ea licẽt pricipi:uere pricipãti:ex quo haud immerito laudat̃ antigonus:q dicẽte quodã oĩa regibus esse honesta & iusta ita ꝑ iouem inqt barbarorꝫ regibus:nobis aũt ea duntaxat honesta sunt:q̃ honesta & ea sola iusta:q̃ iusta.

Quid liceat principi si libet licet

Dictum antigoni bracteatum

quid sibi liceret. Multasq̧ nec dubias significationes sæpe iecit:ne reliquis quidem se parsurum senatoribus:eũq̧ ordinem sublaturum quãdoq̧ e Republica:ac prouincias & exercitus equiti Romano:ac libertis permissurum. Certe neq̧ adueniẽs neq̧ proficiscens quẽq̃ osculo ipartiuit. Ac ne resalutatione quidem:& in auspicando opere isthmi magna frequentia clare ut sibi ac po. Ro. bene res uerteret optauit dissimulata senatus mentione.

De incendio urbis per eum facto.

SEd nec populo aut mœnibus patriæ pepercit dicẽte quodã in sermone communi εμοῦ θάνάντοσ τά ιαμιχθάτω πυρί immo inquit. εμοῦ ζῶντοσ plane ita fecit nam quasi offensus deformare ueterum ædificiorũ & angustiis flexurisque uicorum incendit urbem tam palam

Sæpe iecit:emisit in mediũ. Ordinem:senatorium. Sublaturꝫ:ablaturꝫ.de medio. atq̧ necaturũ. Eqti romano: equitibus romanis ordiniq̧ eqstri. Libertis:libertinorũ potẽtiã olĩ iprimis mirari sunt britanicũ uidissent duces exercituũ obedire polycleto neronis libertoq̃ quẽ princeps miserat ad spectandũ britaniæ statũ. Quẽq̃: senatorũ.s. Ne resalutatiõe qdẽ isolẽtiæ imodicæ signũ ẽ:quando quis nõ dignat̃ resalutare salutatores:ex quo martialis taxat quẽdã:q nec quidẽ resalutare dignabat̃. Auspicãdo ope isthmi: ichoando fœlicibus auspiciis:supra dictũ ẽ neronẽ isthmũ corinthiacũ ꝑfodere tẽtauisse:qđ opus dũ auspicato icipit clara uoce optauit:ut id sibi ac romano populo faustũ foret & fortunatũ:nulla facta ordinis senatorii mẽtiõe quod haud dubie signũ fuit pricipis male aiati in senatũ. destitit aũt nero a fodiẽdo isthmo:qa egypti philosophi dixerũt fore:ut cõmixta maria eginã isulã delerẽt:qdã aiunt iõ destitisse ab iceptis:q in nouationes aliquas circa impiũ timuerit.iccirco celebrat̃ dictũ apollinii tyanei tãq̃ uerissimũ:q de isthmi fossione ꝓdixit fore:ut scinderet̃:uel forsam nõ sciderect̃.cœpit.n.nero scidere.sed nõ ꝑscidit.fodere sed nõ ꝑfodit. Bene res uerteret:ꝓspe ac fœliciter ꝓueniret. ꝓuerbialis eloquutio.a cõtrario dixit maro : qđ nec beneuertat mittimus hedos.id aũt dictũ ab hectore & aiace tractũ autumat Seruius.nã hector dedit aiaci gladiũ:quo se postea aiax iteremit.hector uero balteũ accepit ab aiace:quo circa muros patriæ tractatus ẽ postea & illud comicũ natum est.dii bene uertant:qđ agas.sæpe.n.res eueniũt aliter q̃ uolumus.& iõ teste donato uortunus colebat̃.q præest rebus uertentibus:sup quo deo copiose prodidimus in cõmẽtariis propertii ἐπουφάνοντ ὅσ.hæc fit aduerbum interpretant̃ .me moriente terra misceat̃ igni.huius aũt uersus græci meminit seneca li.ii.de clæmentia:ubi ait.multas uoces magnas sed detestabiles in uitam humanam ꝑuenisse:celebresq̧ uulgo fieri:ut illã:oderint dum metuant:cui inqt græcus uersus similis est.q se mortuo terrã misceri ignibus iubet.haud absimile est uotum illud execrabile ruffini apud claudianũ euerso iuuat orbe mori solatia læto exitium cõmune dabit.Nero uero cupiens uidere romã incendio flagrantem immo inquit εμοῦ ζῶντοσ.i.me uiuente.s.terra misceat̃ igni. Angustiis flexurisq̧ uicorum:Cor.Tacitus obnoxia urbe arctis itineribus huc & illuc flexis atq̧ enormibus uicis:qualis uetus Roma fuit scribit Liuius romam:posteaq̃ a gallis incensa fuerat promiscue ac ꝑperanter iterũ edificatã quæ festinatio exemit curã dirigendi uicos:dum omisso sui alieniq̧ discrimine in uacuo edificant ea fuit causa ut forma urbis esset occupatæ magisq̃ diuisæ similis. Incendit urbem:nero urbis Romæ incendiũ uoluptatis suæ spectaculum fecit:& ob id incendiarius dictus fuit a subrio flauio tribuno.initium autem incendii ab ea parte circi ortum est:quæ palatino cælioq̧ montibus contigua erat:ubi per tabernas : quibus id mercimonium inerat quo flãma aliter:discurrere cœpit ignis:qui statim ualidus & uento adiutus longitudinem circi corripuit. incendiũ autẽ hoc ad.xiiii.ca.sextiles cepit:quo die senones galli urbem antiqtus inflamauerũt. Stupa & teda:hæc sunt instrumẽta & nutrimẽta incendiorũ stupã a stipando iclíari autumat seruius:de stupa hæc Plinius.quod proximum cortici fuit stupa uocat̃ deterioris lini lucernarũ fere luminibus aptior:& ipsa tamen pectitur ferreis ahenis donec omnis membrana decorticet̃ a stupa stuparius malleus dictus.teda autem ex genere arborũ est resinã ferentiũ abũdantior succo q̃ reliqua:flammis ac lumini sacrorum ẽt grata inde faces tedæ nuncupant̃.scribit Tacitus alios palam faces iecisse atq̧ sibi esse auctorem uociferasse:siue ut rapinas licentius exercerent.siue id iussum fuerit.

Cã desistendi ab isthmo fodiendo

Beneuertat

Vertunus

Incendium romæ incendiarius nero

Stupa

Stuparius malleus

Teda

M.AN. Quid sibi liceret.q.d.neq̧ ius neq̧ fas oportere ab eo respici quo Anaxarchus sophismate Ale-

xandrini animũ clyti cæde ꝓſtratũ ut Plutarchus ait erexit. Iecit:in aptũ dedit. Libertis:ſuis. Queq̃:
ſenatorũ. Reſalutatione:mutuo ſalutiõis officio:impartio te hac re & hãc tibi rẽ dicimus. Auſpicando:
rite icohando. Opæ iſthmi:corĩthiaci iſthmi effoſſione.ἐμοῦ θανόντος γαῖ ἀμιχθήτω πυρί.i. me-
moriente terra cremet̃ igni.ἐμοῦ ζῶντος me uiuo. Incẽdit urbem tam palam:Tacitus de incẽdio dictu
rus ſequit̃.inqt clades forte an dolo principis incertum:nam utrũq; auctores prodiderunt.

ut pleriq; conſulares cubiculares eius cum ſtupa tædaq; in
ꝓdiis ſuis depꝓhenſos non attigerint:quedã horrea circa do
mum aureã:quorum ſpacium maxime deſiderabat:ut belli
cis machinis labefacta atq; inflãmata ſint:quod ſaxeo mu-
ro conſtructa erant:per ſex dies ſeptẽq; noctes ea clade ſæ-
uitum eſt ad monumentorum buſtorumq; diuerſoria plebe
compulſa. Tunc præter immenſum numerũ inſularum do-
mus priſcorum ducũ arſerunt hoſtilibus adhuc ſpoliis ador
natæ deorumq; ædes ab regibus ac deinde punicis:& galli-
cis bellis uotę dedicatæ:& qcqd uiſendũ atq; mẽorabile ex
antiqtate durauerat. Hoc incendiũ e turre mœcenatica ꝓ-
ſpectãs:lætuſq; flãmę:ut aiabat pulchritudie haloſin ilii de
cantauit in illo ſuo ſcœnico habitu. Ac ne nõ hic quoq; q̃tũ
poſſet prædæ & manubiarũ inuaderet pollicitus cadauerũ

PHI. In ꝓdiis ſuis:in hoc lo-
co urbana prædia haud dubie ſi
Horrea gnificant. Horrea:alibi docui-
mus horrea dici nõ ſolũ grana-
ria:ſed & receptacula rerũ aliarũ
huius rei meminit oroſius ſic hor
rea q̃dro ſtructa lapide:magnæ-
q; illæ ueterũ inſulæ:q̃s diſcur-
rens adire flama non potuit:ma
gnis machinis labefactatæ atq; i
flãmatæ ſunt. Bellicis machinis
bellicæ machinæ ſunt multiu-
gæ:iter quas baliſtæ catapultæ
arietes teſtudies arietariæ & ona
gri numerãt. Labefacta : diſie-
cta cõcuſſa. Sex dies:cõcordat
cũ Tranqllo tacitus:qui ait ſex-
to demũ die finem incendio fa-
ctũ. Clade:incẽdio. Ad mõu
mẽtorũ diuerſoria:ſolaciũ popu
lo exturbato ac ꝓfugo fuit:campus Marcius ac mõumẽta agrippæ. Buſtoꝝ:generaliter ad ſepulchra cõ-
fugiſſe plebeios ſignificat̃:poteſt & priuatim referri ad buſta gallica:fuit eni rõæ locus iuxta æ qmeliũ di-
Buſta gallica ctus buſta gallica:ab eo qđ galloꝝ oſſa ibi coaceruata ac cõſepta fuerũt poſt urbẽ recupatã : itaq; aceruati
cumuli galloꝝ fecere locũ iſignẽ noie buſtoꝝ gallicoꝝ:auctores Liuius & Varro. Inſulaꝝ eaꝝ domoꝝ
quæ ab aliis ſeiũctæ ſũt:de qbus ſupra Cor.tacitus:domorũ ac iſulaꝝ & tẽploꝝ:quæ amiſſa ſunt nũerum
inire haud promptu fuerit. Hoſtilibus ſpoliis adornatæ:in foribus ducũ illuſtriũ romanorũ:& eorũ:qui
ſpolia refrigere non licet hoſtes profligaſſent ſpolia hoſtilia affigi ſolita ſcribit Plinius in.xxxv.quæ nec emptori refringere licebat:
quæ ẽt dominis mutatis domus ornamẽta erant:Liuius in.x.quorũ domos affixis hoſtium ſpoliis iſignes
iter alias feceritis:hic ait tibullus & domus hoſtiles præferat exuuias. Deorũ ædes: Cor.tacitus delubra
deũ & porticus amenitati dicatæ latius procidere:templũ lunæ:qđ Seruius Tullius:& magna ara fanũq; q
præſenti Herculi arcas euãder ſacrauerat ædeſq; ſtatoris iouis uota Romulo:numæq; regia & delubrum
ueſtæ cũ penatibus.po.romani exauſti. Turre mecenaciana:diſſentire uidet̃ a Tranqllo. Cor. tacitus:qui
ait eo tempore Neronẽ fuiſſe ancii:q non antea in urbẽ regreſſus eſt:quã domui eius:qua palatiũ & mece-
Horti mecenatis natis hortos continuauerat ignis propinquaret.fuerũt ãt horti mecenatis & turris i exqliis:quẽ locũ ex pe
ſtilente ſaluberrimũ repurgando feciſſe mecenatẽ teſtis ẽ Oratius in ſermonibus:finis aũt incẽdio factus
eſt apud imas exqlias ſexto die:cũ ex.xiiii.regionibus q̃tuor ſolæ ab icẽdio itegræ manſiſſent.attamẽ oroſi
us idẽ memorat quod Suetonius:uidelicet Neronẽ ꝓſpectaſſe incendiũ ex altiſſima illa mecenatiana turre

Haloſin:græci appellant captiuitatẽ.unde haloſis illi ſignificat̃ captiuitas troiæ.incendiũ aũt troianũ ce
ciniſſe: tũc Neronẽ teſtat̃ quoq; Cor.tacitus ſcribẽs q rumor puaſerat ipſo tẽpore flagrãtis urbis Neronem
iniſſe domeſticã ſcænã:& ceciniſſe troianũ incendiũ:pſentia mala uetuſtis cladibus aſſimulantẽ.qđ Trãql
Halosis lus haloſin ilii uocat:id oroſius iliadẽ appellauit ſic ſcribẽs icẽdiũ ex altiſſima turre mecenatiana ꝓſpectãs
Troica lætuſq; flãmæ ut aiebat pulchritudine tragico hitu iliadẽ decãtauit.eutropius & Euſebius tradũt Neronẽ
Neronis incẽdiſſe urbẽ romã:ut ſpectaculi eius imaginẽ cerneret:q̃lis oli troia capta arſerat:indicat ſeruius qđ huic
Locus loco cõuẽit Neronẽ cõpoſuiſſe troica:ubi ait i qnto cõmẽtario:paris ſecũdũ troica Neronis fortiſſimus fu
Iuuenalis it:nimiꝝ ob id dixit.Iu.i ſcena nũq̃ cãtauit horeſtes:troica nõ ſcripſit. Scẽico:tragico:quo i ſcena agens hi
Cadauera oppidorũ ſtrioniã uti peculiariter cõſueuerat. Necnõ.i.ut. Hic:ex hoc icẽdio. Cadauerũ:multi iteriere :q̃uis pa-
tente effugio ob ſuoꝝ caritatẽ quos eripe liberareq; nequerãt:poſſumus ẽt nõ idocte cadauera referre ad
domicilia ꝓſtrata.cũ nõ ſolũ hoium:ſed ẽt oppidoꝝ cadauera p ſilitudinẽ dici poſſe demõſtret ſeruius ſul
pitius cuius hæc ſunt uerba ex epiſtola ad Ciceronẽ cõſolatoria:en nos homũculi indignamur ſi qs noſtrũ
iteriit aut occiſus eſt:quorũ uita breuior eẽ debet:cũ uno loco tot oppidorũ cadauera proiecta iacent.

M.AN. Stupra tedaq;:iſtrumẽtis ad id ſcelus ppatrãdũ aptiſſimis. In ꝓdiis:ſuis domibus: ſiue locis:q
in urbe poſſiderẽt & urbanũ ꝓdiũ & agreſte dicit̃. Nõ attigerit:mulctare ſint auſi. Bellicis machinis:in-
ſtrumẽtis ad muros & edificia diſcutiẽda exq̃ſitis. Labefacta:cõcuſſa. Saxeo muro:nõ lateritia materia.
Sex dies:ſexto demũ ſcribit tacitus die ap imas exqlias finis incendio factus . quũ initiũ eodem auctore

ſumpſiſſet in ea parte circi maximi quæ palatino:cælioq́ȝ mõti cõtigua eſt ignis interim ita lõge:lateq́ȝ graſſatus pater ut ex quatuordecim regionibus in quas diuiſa fuit Roma q̃tuor itractis tres ſolotẽus deiectæ ſint:reliq̃s ſeptem pauca tectoꝝ ueſtigia ſupfuerint. Monumentoꝝ buſtorúq́ȝ:idem auctor ſolatium ait populo exturbato:ac profugo campú martis:& monumenta:Agrippæ hortos:q̃netiam & ſuos patefecit nero. Priſcorú ducú:regú & imperatoꝝ an potius illuſtriú romanorú q magnos quádoq́ȝ ductaſſent exercitus. Deorũ ædes plurimæ in q̃bus:Iúæ ædes herculis ara:cũ phano ab euandro ſacrata ſtatoris Iouis:numæ regia:Delubrú ueſtæ:cũ penatibus populi ro.illud adiiciam quod ad tantæ cladis memoriam attinet quarto decimo calédas ſextilis id incédiú ortú quo die ſenones Galli urbem a ſe captá concremarũt. Votæ:ædes. E turre mecenatia:q̃ in exq̃liarú parte eſt hodie corrupto noíe menſa pro mecenatia dr̃: de ea Oratius.Molẽ propinquá uubibus arduis Omitte mirari beatæ. Flaminæ pulchritudine.i.pulchro flammarú aſpectu:ſed hæc ad ſæuũ Nerõis aium referenda. Haloſim ilii:ilii captioné ſiue expugnationé.Ver. Tú uero omne mihi uiſum cõſidere in ignes iliú & ex imo uerti neptúnia troia.Iu.ſcripſiſſe neroné id incédiú ſignificare uidet:in ſcœna inq̃t núquá cátauit oreſtes Troica uõ ſcripſit. Illo ſuo ſcænico:quo ſcilicet in ſcœna uti erat ſolitus. Hinc:ex quo incédio. Cadauerú:corporú ruinis obrutorum.

& ruderum gratuitam egeſtionem:nomini ad reliq̃as rerũ ſuaꝝ adire permiſit:collationibuſq́ȝ nõ receptis nõ ueꝝ efflagitatis ꝓuincias priuatorũq́ȝ cenſus prope exhauſit.

De cladibus q̃ eius tp̃e obuenerũt:& ꝓbris cõtra eũ dictis.

Ceſſerũt tantis ex principe malis probriſq́ȝ quedã fortuita peſtilentia unius autumni.quæ.xxx.funerũ milia in rõné libitinæ uenerũt:clades britãnica

PHI. Ruderũ:rudera appellamus cõminuta fragmenta dirutorú edificiorú : quod & rudus dicit ſingulatiuo numero. Cornelius tacitus ruderi accipiendo hoſtiẽſes paludes deſtinabat:uti q̃ naues:quæ frumẽtum tyberi ſubuectaſſent onuſtæ rudere decurrerent:a rudere fit uerbũ eruderare : qđ ſignificat repurgare: & rudus auferre:Sidonius apollinaris decẽter & metaphoricos dixit aures uiroſa ſuſurronũ fece cõpletas eruderat:relege q̃ uberius de rudere annotaui in ſecúdo cõmẽtario. Egeſtioné:exportationé repurgationéq́ȝ. Rerũ ſuarũ:uſtarũ illo incẽdio. Collationibus:ut unuſq́ſq́ȝ pro facultatibus cõferret:unde & collatiões dictæ:uulgus ientacula uocat collatiões ab eo:q̃ unuſq́ſq́ȝ coepulonũ cõfert pecuniam ad cibaria coemẽda:q̃ & ſymbola dicunt:ide eleganti uocabulo aſymbolos dicit ab Au.gellio is:q ſymbolú uõ dedit:& ſine collatione acceſſit ad comeſationem:in canonicis decretis.D.xliiii.proditú eſt nõ oportere clericos celebrata cõuiuia ex ſymbolis:q̃ uulgus comeſalia appellat. Efflagitatis:cẽties centena milia ſeſtertiú ád annuam impenſam a ſenatu ſibi cõferri imperauit. Cẽſus exhauſit:omniú imprimis negociatorum ſub una die tormẽtis quoq́ȝ adhibitis oẽm penitus cenſum abſterſit:præterea cõferẽdis pecuniis:ut auctor eſt tacitus uaſtata Italia eſt :ꝓuinciæ euerſæ:ſociiq́ȝ populi & libere ciuitates:ſpoliata ẽt ſunt in urbe tẽpla egeſtúq́ȝ aurú:quod triumphis quod uotis oís ætas ro.populi ſacrauerat. Probris:flagitiis & dehoneſtamẽtis. Peſtilẽtia unius autũni:hiſdem poene uerbis hoc idẽ memorat Paulus oroſius ſic ſcribens:ſubſequẽte autũno tauta urbi peſtilẽtia iucubuit:ut.xxx.milia funerũ i rõnem libitinæ uenerint. In rõnem libitinæ:libitiæ dea ẽ i cuius æde:q̃ ad funus ſepulturáq́ȝ pertinẽt:uendere & locare cõſueuerũt:qđ numæ põpilii regis iuſtitutú fert.libitiná a libendo dici interpretat.M. Varro eamq́ȝ uenerẽ eſſe ſignificat:náq́ȝ ut Plutarchus in ꝓblematis refert una eadéq́ȝ dea uenus principiú ac finẽ uitæ iu ptáte habet:utpote quæ igredientibus uitá & decẽtibus ꝑſideat.græci epythimbiam cognominauerũt:q̃ſi tũbæ ꝑſidem:hinc libitinarii dicti:q libitiuæ ꝑſunt & actioné libitinariá exercẽt:quæſtui inſeruiẽtes:quos inſtitutorú loco eẽ ſentit Vlpianus titulo de inſtitoria actione.hi tanto maius lucrũ faciũt:q̃to maior ẽ numerus morientiú:unde de libitinariis Seneca libro de beneficiis ſexto ſic refert.An tu arunciú & ateriú & cæteros:q captandorú teſtamẽtorú artẽ profeſſi ſunt nõ putas eadẽ habere:q̃ deſignatores & libitinarios uoce:illi quorũ mortes optẽt neſciũt:hi familiariſſimum quẽq́ȝ mori cupiũt. Valerius quoq́ȝ libitinariorũ officii exꝑſſius meminit libro.v.dictorũ factorúq́ȝ memorabiliú: cuius uerba ſubiecit.M.cornuto ꝑtore funus hircii & páſæ locáte:q túc libitiná exercebát:tũ rerú ſuaꝝ uſũ:tũ miniſteriú ſuú gratuitú polliciti ſunt q̃ſtúq́ȝ cõtẽpſerũt:nulli alii rei q̃ q̃ſtui uiuẽtes:cæteꝝ cũ iu æde libitinæ pararent neceſſaria ad funebrẽ apparatú:huic factú ẽ ut libitina pro feretro accipiat:hoc eſt lecto:quo mortui efferunt:ſicut expoſuerũt iterpres oratiani enarrátes uerſum illú:nõ oís moriar magnaq́ȝ pars mei uitabit libitiná:& alterú miraturq́ȝ nihil niſi qđ libitina ſacrauit in hoc ſignificatu eſt illud ſidonii:ſed cũ libitiná ipſam flentes exoſcularent penſitarẽt remorarent:cõſimiliter dictú uideri põt illud ab epigrammatario poeta:iá grauis arſuro ſtruit libitina papyrio:ſenſus át Tráq̃lli ẽ:libitinarios retuliſſe in rõnariú libitinæ quo numerus defunctorú perſcribebat:ſe locauiſſe apparatú exequiarú ad.xxx.milia funerum uno autũno efferenda in ſniam haud diſſimile eſt illud liuianũ ex libro.xl.peſtilentia in agris foriſq́ȝ & cõcilia bulis & in urbe tanta erat ut:libitina uix túc ſufficeret:de hoc uectigali itellexit ſymbolicos & operte poeta ſatiricus illo uerſu dimidiato:portandum ad buſta cadauer:ab hac libitina:quod dignú relatu eſt & cognitu:dicta fuit romæ porta libitinenſis:per quá efferebant:cum ex præſcripto legis extra urbẽ cadauera

Rudus

Eruderare

Collatiões

aſymbolos

comeſalia

Spoliata templa

De libitina

Epythibia

Libitiarii

Vota libitinariorum

Hoies libitinæ

sepelirent̃:portæ libitinẽsis meminit lampridius in commodi uita. Apuleius per decoram translationẽ libitinas appellat inuisores & malignos ueluti exitiales pestiferosq́ instar libitinæ: sic ení ait in floridis: si q igit̃ ex illis libitinis splendidissimo huic auditorio uelut quedam macula se immiscuit.

M.AN. Ruderũ:disiectæ materiæ qua domorũ erãt uestigia oppleta. Gratuita:gratis exhibitã. Egestionẽ:arearũ purgationẽ. Ad reliqas:ad ea icendio supessent recipiẽda. Collatiõibus:pecuniis hinc ide collatis. In rõne libitinæ:in libitinæ templo ad funus necessaria uendi consueuerũt:ut Plu.ait.

q̃ duo præcipua oppida magna ciuiũ sociorũq́ cede direpta sunt ignominia ad orientem legionibus in armenia sub iugũ missis:ægreq́ Siria retẽta:mirũ uel præcipue notabile inter hoc fuit:nihil eum patientius quã male dicta & cõuicia hominum tulisse:neq́ in ullos leniorem:quã qui se dictis aut carminibus lacessissent extitisse. multa græce latieq́ proscripta aut uulgata sunt sicut illa.

Q uis negat Aeneæ magna de stirpe Neronem.
Sustulit hic matrem:sustulit ille patrem.
Dum tendit citharam noster dum cornua partus.

Clades in britania

PHI. Classes britãnica :eutropius.britãniã pœne amisit : nam duo sub Nerõe nobilissima oppida capta illic atq́ euersa sũt:narrat Cor.tacitus quẽadmodũ grauis clades in britania accepta est tẽporibus Neronis cũ uoadica fœmina duce uniuersi sumpsere bellũ sparsos per castella milites romanos cõsectati:expugnatis p̃sidiis coloniã ipsam inuasere tanq̃ sedẽ seruitutis.nec ullum sæuitiæ genus per irã & uictoriã omiserunt:qđ nisi paulinus Suetõius propere subuenisset amissa britãnia foret. Ignominia.s.accessit.

Subiugum missi ro.

Legionibus:sub iugũ missis:sextus ruffus in epitomate tradit Neronem amisisse duas armenias:cũ romanæ legiones duæ subiugũ a persis missæ extremo dedecore romani exercitus sacra fedauerũt.historia copiose & luculẽter scribit̃ a Cor.tacito referẽte quẽadmodum cẽsenius petus dux copiarũ romanarũ cũ duabus legionibus in armenia obessus fuit a uologese rege parthorũ:tandem reper internucios cõposita liberati funt obsidiõe romani:recesserũtq́ finibus armeniorũ castellis &:cõmeatibus uologesi traditis:rumor quoq́ diuulgauit sub iugũ missas legiões iterea rõæ qđ ridiculũ fuit trophea de pthis arcusq́ in capitolio mõte figebant̃ a Nerõe. Syria:uirture corbulionis nõ solũ syria retẽta ẽ:sed & armenia domita:cui eadẽ potestas ẽ.q̃ po.ro.romanus olĩ.Cn.Põpeio bellũ aduersus p̃dões gesturo dederat. Dictis:Dicteriis scomatibus græci ledorias uocant:Macrobius dictũ uolo hostis referre sed uicti.

Potestas corbulõis

ꝑscribere domum

nero dictus horestes

Alcmeon matricida

Neonymphon

Proscripta:p scripturã publicata ꝑscribi domus dicunt̃ qñ apposita ĩscriptiõe uenales uel locãdæ significant̃.Cicero in tertio de officiis Claudius ꝑscripsit insulã uẽdidit idẽ alibi ille qđ nõ placebat ꝑscripsit:tu qđ placebat emisti. ὑβρον ορέ ῶ ‹…› :iterp̃tamẽtũ uerboꝝ græcorũ hoc ẽ.Nero horestes alcmeon:matricidia nouus spõsus ꝑpriã matrẽ iterfecit.dictus est aũt nero p cõuitiũ horestes & alcmeon quoniã matrẽ occidit sicut:& illi occidisse ꝑdunt̃ notissimũ.n.est horestem matrẽ clitẽnestram diis auctoribus occidisse:ex quo furiis agitatus est:alcmeon quoq́ amphiarai uatis filius matrem eriphilem necauit:& est ut horestes furore correptus:unde a propertio dicuntur alcmeoniæ furiæ:tradir diodorus eum consuluisse apollinem:an matrem eryphilem occidere deberet:qui respondit ut faceret:non solum quia monile aureum mater acceperat in necem paternam:sed & peplum quoq́ causa filii interimendi neonymphon hoc est nouus spõsus per probrosum scõma nominatus propter puerum sporum:quem loco uxoris habuit:uel q̃ ipse uelnti spõsa pythagoræq́ denupserat. Quis negat æneæ:his uersiculis taxatur nero tanquam matricida:omnis autem lepos & sales dicuntur ex eo uerbo sustulit:quod modo significat sursum tulit & erexit:modo abstulit & necauit:nota autem historia est ex uirgiliano carmine & Senecæ testimonio: quemadmodum æneas patrem anchisen humeris baiulans liberauit ex incendio troiano ab ænea autem oriundi sunt Cæsares:qđ nullus ignorat:igitur scriptor huius carminis festiuiter simul & mordaciter in Neronem lusit dicens eum non degenerare ab ænea progenitore:cum ille sustulerit patrem hoc est humeris baiulauerit.hic uero sustulerit matrem hoc est abstulerit necauerit & læto dederit. Dum tendit cytharam noster:distichon alterum est a superiori seiunctum.cuius hic est sensus. Qui operam impendit cytharæ:cytharam tendit:qui sagittas ab arcu mittit cornua ipsius scilicet arcus tẽdit:nero utpote cytharedus tendebat cytharam:parthus utpote sagittarius tendebat cornua scilicet arcus:hæc autem differentia est inter Neronem & parthũ dissimilia tendentes:quod nero erit pean:idest instar apollinis cytharedus:ille uero parthus erit a longe iaculator sagittarum:ex quo significatur Neronem dum indulget cytharæ profligari & uinci a parthis sagittariis:& enim ut modo diximus uologeses rex parthorum romanos legiones:cum duce peto non solũ obsiderat:sed per dedecus & ignominiam sub iugum miserat:pean aũt dicitur apollo:unde uirgines uestales ita indigitabant apollo medice apollo pean:dicitur autem pean ἀπὸ τοῦ παίειν idest a feriendo : sagittis enim ferire fert̃ tanq̃ deus sagittarius:quod ideo fictum est:quia ut inq̃t eleganter Macrobius iactu radiorum nonnunquam pestiferum immittit uirus:per sagittas autem radii ĩtelligunt̃. latona cum apollinem hortaret̃ impetum phythonis serpentis incessere sagittis:græce dixit βάλλε παῖ ἄφ:idest immitte feriendo:de peane apolline Festus Pompeius hæc peiana apollinem uocauerũt:q̃ sagittaꝝ ictu nocere putabãt:

Sustulit

Pean

Per sagittas radii peanes

est enim παίειν ferire. Alii qđ remedians morbis finem faceret talis grauitatis: hoc amplius peanes dicuntur laudes deoꝝ: peculiariter uero apollinis: sicut grammatici duo: Seruius lactantiusq̧ prodiderunt: nam παιανίζειν græci uocant uoce lætari: qđ latini ueteres uitulari dixerũt ἑκατηβελέτης uero significat a lõge iaculantem: & apollo iter cætera cognomenta ἑκηβόλος καὶ ἑκατηβόλος nuncupatur eo qđ radios tanq̃ sagittas e longissimo altissimoq̧ in terram usq̧ demittat: partus merito hecatebeletes dicit̃: cum a tergo per fugæ simulationem sagittas longe iaculet̃ & plus fugiens noceat q̃ resistens.

Vitulari

Hecatebeletes

Hecatebolos

M.AN. Duo p̃cipua oppida: camelodinũ & lodiniũ colõiæ. & cũ his Verulaniũ mũicipiũ qbus locis ad lxx. ciuiũ & socioꝝ millia cecidisse dñr. Cornelius est auctor. Legiõibus: sub iugũ missis: duæ legiões cese niipeti ductu in arméia ad arsaueiectẽ amnẽ a uologese pthoꝝ rege aliq̃diu obsidiõe p̃ssæ: nouissime ignominiosis cõditiõibus sunt dimissæ: addidit tacitus rumoré pcrebuisse eas subiugũ ẽt missas. Syria in q̃ tũ res gerebant̃ syrus apollinis filius: ut Appianus scribit terræ nomen dedit νερῶν ὀρέστης καὶ ἀλκμαίων μητροκτόνος νεόνυμφος νέρων ἰδίαν μητέρα ἀπέκτεινε Nero orestes: idest alter orestes matricida: nouus sponsus. nero ꝓpriam matrem occidit. Quis negat æneæ: gens Iulia ab iulo est æneæ filio lõga gentis series in neronem usq̧ per adoptiõem ꝓpagata. Sustulit: hic nero. s. Matrem: agrippinam. Ille: Aeneas. Patrem: anchisem. Ver. illũ ego per flammas & mille sequentia tela eripui his humeris tota uis & acumẽ distichi ĩ ambiguo uerbi sensum est: tollo. n. unde sustuli nũc perdo siue e medio tollo significat nũc ĩ altum tollo nũc educo: capio: siue habeo. Fabius uxorem duxi: natũ sustuli: in quo significatu tranquillus sæpe tũlit p sustulit utit̃ in priore igit̃ parte carminis sustulit pro abstulit siue pdidit accipi oportet altero loco p eo quod ẽ in altum tulit: constat nãq̧ anchisem excidio patrio ab ænea humeris delatum. Ruffus auienus sustollit dixit præsenti tempore illa aũt lybicas quæ se sustollit ad auras & rursus in primo phænomenõ: Iam placet in supeꝝ uisus sustollere cœlũ: idẽ passiua uoce sustollit̃ dixit sæpius. Dũ tendere cytharã: dum nero cytharæ studet fallit̃ siqs credat hæc carmia uno cõprehẽdi epigrãmate: quũ singula disticha diuersum sint sortita argumẽtũ: quo appet diuerso fuisse tpe edita. Dũ cornua parthus: parthus hostis corneo arcu utit̃.

Noster erit pean ille hecatebeletes.
Roma domus: fiet ueios migrate quirites.
Si nos & ueios occupat ista domus.

Sed neq̧ auctores requisiuit. & quosdam per indicem delatos ad senatum affici grauiore pœna prohibuit. Transeũtẽ eum Isidorus cynicus ĩ publico clara uoce corripuerat: qđ naupli mala bñ cantitaret sua bõa male dispoderet: & datus attellanaꝝ histrio in cãtico quodã ὑγίαινε πάτερ, ὑγίαινε μῆτερ salue pr̃ salue mr̃: ita demõstrauerat ut bibentẽ natãtemq̧ faceret exitũ. c. claudii agrippiæq̧ significãs: & ĩ nouissia clausula

PHI. Roma domus fiet: hoc tertiũ distichõ dictũ est ad taxãdã luxuriosum nerõis domũ de cuius magnitudĩe supra memorauimus: q̃ ut iqt tacitus palatiũ & mecẽatis hortos nero cõtinuauerat: igit̃ pp magnitudinẽ & laxitatẽ hæc domus neroniana: nõ eẽ in urbe roma: sed ipsam romã capere uidebat̃. Veios migrare: post urbẽ romã a gallis euersam tribuñi plebis assiduis ↄtiõibꝫ agitabãt: ut po. ro. afflictis p̃riæ ruinis ueios ethruscã ciuitatẽ & id tpis opulentã integrãq̧ trãsmigraret: quod ne fieret auctoritate camilli dictatoris effectũ est: q persuasit populo. ut omissa ueios transmigratiõe ruinas patriæ repararẽt: & solum genitale habitarẽt. historia luculẽter scribit̃ a Liuio lib. v. ad quã alludunt hi uersiculi: fuerãt. n. ueiẽtes ethrusci populi adeo florẽtes pollentesq̧ ut decẽnale bellũ aduersus romanos firmiter cõstanterq̧ tollerauerint: & tũc primũ romani milites sub pellibus hiemare coacti sũt: qdam neotericoꝝ autumãt ueios esse oppidũ illud qđ hodie uulgo dr̃ ciuitas castellana. Neq̧ auctores: uersiculoꝝ.

An trãsmigratio ueios fiat ueii ciuitas castellana

Delatos: denũciatos accusatos. Cinicus: cinici philosophi a canibus nũcupati sunt quoꝝ uitam: ut inqt Lactãtius imitant̃: qdam a gymnasio cyno sarge dici autumant: cynicæ sectæ cõditor fuit anthistenes: Diogenes illustrator: hi nullam uerecũdiæ rõnem habẽtes in ꝓpatulo cohibãt: qđ olim Diogenem gloriabũdũ fecesse tradit Augu. in. xiiii. de ciuitate dei. peculiare cynicoꝝ est libere carpere & cõuiciari: nec minus principis q̃ priuatos iterrogatus aliquando Diogenes cur canis uocaret̃: quod eis inqt blandior q dant: in eos uero q nõ dant oblatro: malos aũt mordeo. Corripuerat: castigauerat reprenderat mulctauerat palam ex instituto sectæ cynicæ. Naupli mala: nauplius palamedis pater dolens: filiũ suũ factione græcorum interemptum cum uideret classem illorũ tempestate laborare caphareũ euboiæ montem ascendit & eleuata facula a signũ dedit uicini portus: qua re decepti græci inter asperrimos scopulos naufragiũ ꝓtulerũt: hinc a propertio dictum ẽ: nauplius ultores sub noctem porrigit ignes: & natat exuuiis græcia præssa suis: omnis autem de nauplio historia & calamitas tragœdiis perscribebatur: unde nero utpote tragœdiarum actor illa solebat scœnico habitu: subinde cantare quod principi probrosum est: consimili castigatiõe incessebat Diogenes cynicus grammaticos: quod cum Vlyssis mala requirerent sua ignorarent: itidem musicos carpebat: quod cum lyræ chordas congrue aptarent: animi mores inconcinos haberent. Datus: nomen est histrionis attellanarum fabularum: de quibus supra memorauimus. In cantico: cantica comœdiarum membra sunt: in quibus ut auctor est diomedes. una tantum debet esse persona aut si duæ fuerint ita debẽt eẽ:

Cynici a canibus

Canis diogenes

nauplius ultores ignes ĩ grãmaticos & musicos

Cantica comœdiaꝝ

ut ex occulto uno audiat nec loquaẽ:sed secũ si opus fuerit uerba faciat.ubi uero psõæ plures uersanẽ ille
Diuerbia comœdiaꝝ partes nosanẽ:diuerbia a psonaꝝ diuersitate hoc obiter dictum sit ut intelligas illud liuianũ:
locus liuii ĩde ad manũ cãtari histrionibus cœptum:diuerbiaq; tm̃ ipsoꝝ uoci relicta.υγίαινε.latine interp̃taẽ ua-
le pr̃ uale mr̃:erãt aũt hæc uerba in cantico fabulæ græcæ:q̃ cũ ab histriõe recitarenẽ rep̃ntauit more acto
ris bibẽtem & natãtem:ut ita significaret claudiũ bibẽdo agrippinam natãdo periisse:nam claudio uenenũ
in portione datum nõ in boleto quidam prodiderãt:quod & supra tranquillus ostendit dicens traditum
esse a quibusdam datum fuisse uenenũ claudio per prægustatorem. Clausula:scilicet cãtici athellanici.
M.AN. Noster erit pean:q̃q̃ simpliciter ad apollinẽ ob lyrã id referẽdũ uideaẽ:qa tm̃ pean dixit pcusso
rẽ accipias παίω ferio:uñ pean:Iu.parce p̃cor peã:& tu depone sagittas & mox postea:sed peã cõtrahit ar-
cũ. Ille:pthus hostis. Hecatebeletes:a lõge feriẽs græce ἑκατηβελέτης dr̃ & ἑκατηβόλος Homerus
ἑκατηβόλου ἀπόλλωνος. Roma domus:Nerõis.s.q̃ totã urbẽ occupabat:pli.& quota ps ea appara
tus fuit aureæ domus ambiẽtis urbẽ:ut prio disticho illi mr̃na cædes exprobrabaẽ atq; ei pximo ĩeptũ cy-
tharizãdi studiũ:ita hoc tertio ædificãdi luxuria. Veios migrate qrites:ad ueterẽ allusit historiã Liui.est
auctor senonas urbe eiectos eaq; incẽdio:& ruinis deformata cõsultatũ ĩter patres an ad ueios populariter
migrare deberẽt:sed uæhemẽti camilli orõne:quã sup ea re habuit tẽpestiuoq; omine cõfirmari:perseuera
rũt ciues Romam ĩcolere:est ueioꝝ oppidũ in æthruria nec multũ ab urbe distãs qppe uñ nihil ĩtermisso
cursu romã usq; equos cucurrisse cõstat.Pli.maius auguriũ circa priscos plebeiis circẽsibus excusso auriga
ita:ut si staret cucurrisse ĩ capitoliũ equos sedẽq; ter lustrasse maximũ uero eodẽ puẽisse a uehiis cũ palma
& corona effuso rutumẽa:q ibi uicerat:q̃q̃ nõ eo ĩficias ĩtermisso ẽt cursu hoc accidere potuisse. Si nõ &
ueios:ĩuidiose dcm̃ q̃si tãta eẽt domus uastitas ut piculũ eẽt ne ueios quoq; occuparet. Cinicus:cinici do
gmatis sectator.Clara uoce cinicoꝝ fuit apta allatratiõe uitia corripe. Nauplii:fuit is palamedis q ad tro-
iam piit pr̃ q̃sdẽ ĩmeritã filii mortẽ in græcos ultus ẽ:Vale.flaccus & face sæua in tua mox danaos actu-
rus saxa caphareu:Nauplius. Mala:ĩ tragœdiis relata ὑγίαινε πάτερ ὑγίαινε μῆτερ.i.salue pr̃ salue mr̃:
sic.n.ĩscripta erat athellanica fabula. Demõstrauerat:histrio. Bibẽtẽ:prẽm ad claudiũ alludẽs:q ueneno
sublatus est:q̃q̃.n.boleto ĩditum credaẽ.fuerũt tñ q aliter datũ opinarenẽ quasi poculo infusum. Natan-
tem:hoc ad agrippinam quæ quantum in nerone fuit naufragio periit. Nouissima clausula:fabulæ.

Orcus uobis ducit pedes senatum gestu notaret histrio-nem & philosophum nero nihil amplius q̃ urbe Italiaque summouit.uel contemptu omnis infamiæ:uel ne fatendo dolorem irritaret ingenia.

De defectione galliaꝝ cõtra eũ & aliis gestis eius.

TAlem principem paulo minus.xiiii.annos perpessus terrarum orbis tandem destituit initium facientibus gallis duce iulio uindice qui tum eam prouinciam proprætor optinebat:prædictum a mathematicis.Neroni olim erat fore ut quandoq; destitueretur:unde illa uox eius celeberrima τὸ τέχνιον πᾶσα γαῖα τρέφει tota terra nutrit mimam artem:siue articulã:quo maiore uenia

Orcus du-
cit pedes PHI. Orcus uobis:uerba sunt
fabulæ athellanicæ:in qua ex ar-
gumento dicebaẽ orcus.i.pluto
uobis ducit pedes:ut significareẽ
illos ad mortem duci.puerbialis
Orcus enim locutio est orcus tibi ducit
pedes pro eo qd̃ est pluto trudit
trahitq; te ad inferos:idest tu a
morte cuius preses:est pluto du-
ceris igitur cum histrio hãc clau-
sulam referret:ubi pnunciauit di
ctiõem illam uobis per gesticula
tionem histrionicam notauit se-
natum tãquam nero orcus signi-
ficareẽ:qui senatoribus ducebat
pedes:cum senatoribus foret ĩfe-
stissimus:eũq; ordinẽ sublaturũ
se q̃nq; e repu. minareẽ:itidẽ uer
res a Cicerone ob similitudinem dictus est alter orcus:orcum aũt plutonem dici nullus ignorat:q uel saltẽ
legerit illud maronianum:pallidus orcus Eumenidesq; sate:ab urgendo orcũ inclinari autumat festus ue-
Sumanus teres sumanũ dixerunt quasi sũmũ manium:ut ĩterpretaẽ marcianus de nuptiis philologiæ:idẽ uedius nũ
Vedius cupatus:quẽ & plutonẽ & ditẽ uciouẽq; dixerũt ab antiqs dictus est qetalis:credo quia mors quies est eñ
Quietalis naꝝ:qdam legũt orchis accipiuntq; p saltatiõe:quod parũ quadrat parũq; habet acuminis. Histrionem:
scilicet datũ:q egerat fabulã athelanã. Philosophũ:Isidoꝝ cynicũ:q neronem in publico corripuerat. Sũ
mouit:eiecit. Cõtẽptu ĩfamiæ:ĩfamiam facile cõtemnũt pbrosi homines & dedecorosi:uñ & a iuuẽale di
ctũ in fœminam ĩpudicam:famã cõtempserat olim:cuius apud molles minima est iactura cathedras. Irri-
taret:si demõstrasset se dolẽter affici ex talibus obiurgatiõibus:haud dubie irritasset prouocassetq; ĩgenia
eruditoꝝ ad pbra hoc genus cõminiscẽda in ĩpm neronẽ:sed dũ simulat hæc susq; deq; facere:uel re uera
Desertio floccipẽdit nimiꝝ relentescũt ingeniosi ab talibus excogitandis:qbus prĩceps nõ moueẽ. Destituit: dese-
neronis ruit:Eutropius:romãæ urbi execrabilis nero ab oibus simul destitutus. Iunio uindice.historia hæc est:iu
nius uindex galliæ prætor ĩsurrexit in neronem bellũq; apte suscepit scriptis ad galbam litteris:q id tempo
ris erat in hispania:quẽ hortabatur ad accipiẽdũ ĩpiũ.ruffus uero uirginius:q legionibus potentissimis præ
erat cũ ipator a suis appellareẽ:dicebat se neq; acceptuꝝ ĩpiũ neq; pmissuꝝ ut alii dareẽ:q a senatu electus

nõ foret:hinc uirginii uĩdicisq; exercitus simul cõflixerũt:quo cõflictu uĩdex se ipm interemit:unĩ rumor uulgatus est ipiũ uirginio oẽs dare uelle:tũc demũ galba sibi metuẽs ad uirginiũ scripsit:eumq; iuitauit ad romanũ ipiũ libertatẽq; tutãdã:q ubi cognouit neronẽ occisũ eẽ galbæ pide ac ipatori obuiam pfectus ẽ: hos tris tãq̃ assertores romãi ipii extictoresq; nerõis iũctim locauit Iuuenalis:ubi ait:qd.n. uirginius armis debuit ulcisci magis aut cũ uĩdice galba? τοτεχνιον:latie significar articulã oĩs terra nutrit:nero ãt usurpabat hãc græcã sniam:ut significaret sibi necessariũ eẽ aliquã uel mĩmam artiũ ediscere:ut destitutus deiectusq; impio ab illa nutriri aliq; posset:artes.n.& disciplĩæ ubiq; gẽtiũ.ubiq; locorum parãt artificibus alimẽta:hæc.n.sũr prædia & uiatica:quæ nobis a fortũa adimi non possunt:quæ etiam e naufragio possũt enatare:quæ nos nusq̃ destituũt:talia dicebat Aristippus uiatica liberis oportere parari:in quæ fortuna non habet imperiũ:Theophrastus uero ait doctũ ex oĩbus solũ neq; i aliẽis locis peregrinũ neq; inopẽ futurum:qdã codices hñr uersum Homeri dimidiatũ:quo poeta eximius cecinit nihil alere terrã miserius hoĩe tanq̃ nero idẽtidẽ usurparet hãc homericã sniam:q nihil terra nutrit miserius ανφρονταρφιο.i.homũculo.

Mors uĩdicis

Disciplinæ uiatica

Dionysius docuit pueros

M.AN. Orchis:saltatio:sic.n.legerim potiusq̃ orchus ut oẽs codices quos uidimus hñt ut latẽter taxatã itelligamus turpẽ senatus assentationẽ q canẽti nerõi plauderet nisi orchus p nerõe accipiatur q̃si alter in absumẽdo senatu orchus. Gestu:idecoro plausu. Histrionẽ.q fabulã egit. Et phũm:Hisidorum cynicũ. Cõtẽptu:qa uere cõtẽneret puifaceretq; eiusmõi obtrectatiões. Irritaret:cõcitaret. Ingẽiosos:ad plura in se scribẽda. Destituit orbis.i.hoium cõsensus fauor:stũdiũ. Iulio uĩdice:de uĩdicis & Galbæ defectiõe:tacitus abũde mlta τοτεκνιονπασαγαια τρεφει filiolũ tota terra nutrit. Maiore uẽia.i.mĩor accusatiõe.

meditaretur cytharedicã artem principi sibi gratam priuato necessariam: Spoponderunt tamen quidam destituo ei ordinationem orientis nonnulli nominatim regnum hierosolymorum plures omnis pristinæ fortunæ restitutionem. Cui spei pronior britãnia armeniaq; amissa:ac rursus utraq; recepta defunctum se fatalibus malis existimabat. Vt uero cõsulto delphis Apolline septuagesimũ & tertium annũ cauendum sibi audiuit quasi eo demũ obiturus:ac nihil coniectans de ætate Galbæ tanta fiducia nõ modo senectam : sed etiam perpetuam singularemq; concepit fœlicitatẽ:ut amissis naufragio pciosissimis rebus nõ dubitauerit inter suos dicere pisces eas sibi relaturos. Neapoli de motu galliarum cognouit die ipso:quo mrem occiderat adeoq; lente ac secure tulit ut gaudendi ẽt suspitionem pberet tanq̃ occasiõe nata spoliandarum iure belli opulẽtissimarum prouinciarum. Statimq;

PHI. Meditaretur:exerceret ĩde meditatiões dictæ exercitatiões: & ut inqt Vegetius nihil est tam difficile:quod nõ assidua meditatio facillimum reddat. Priuato necessariã:tãq̃ si unq̃ priuatus eẽt futurus uellet cytharedicã artem pfiteri:cuius q̃stu aleretur:sunt.n. disciplinæ & imprimis litteræ in rebus secũdis ornamẽto i aduersis psidio:Diõysius tyrãnus cũ syracusis esset expulsus dr corithi apuisse ludũ litterariũ : puerosq; docuisse artẽ quoq; cytharedicã fuisse quæstuosam testatur martialis cũ ait artes discere uult pecuniosas:fac discat cytharedus aut choraules:ariõ quoq; musica cytharedicaq; arte pstãtissimus grãdem pecũiam & uberes q̃stus factitauit:eiusq; artis gra periãdro regi corithiorum fuit dilectissimus

Arion ex musica opulentus

qdã mathematici. Noiatim:q spõdebãt nerõi ordĩationẽ oriẽtis:hi gñal'r:loqbantur:ut nõ hãc magis q̃ illã regionẽ oriẽtalẽ significarẽt:qdã uero noiatim speciatiq; dixerũt neronẽ hiturum in oriente post defectionẽ oium regnũ hierosolymorum:hierosolyma ãt ecc'liastici scriptores hierusalẽ uocãt:dñr ãt hierosolyma.ut pdidit Egesippus q prio solyma dicebãtur:sed cũ rex cananeus cognomẽto iustus:q fuit cõditor solymorum tẽplũ addidisset:ĩde hierosolyma nũcupauit:græci.n.ιεpov tẽplũ uocãt.autũat Eusebius i.ix.euãgelicæ pparationis:hierosolyma appellari q̃si hierõ solomõis hoc ẽ ædẽ solomõis a tẽplo:qd solomõ hierosolymis pl'cherrimũ magnificẽtissimũq; cõstruxit. Cui spei:quã faciebãt plures ex mathematicis:ut.s.sibi pristĩa fortũa oĩs restitueretur:natura.n.cõpatũ ẽ.ut id libenter credamus spemusq; futurum:qd uolumus ac optamus. Vtraq; recepta:supra meorauimus:neronẽ accepisse clades alterã i britãnia alterã i armẽia:q mox britãniã recepit uirtute Suetõii paulini:& armeniã uirtute corbulõis ex quo iterptabatur se restitutũ eẽ i pristinã fortunã : & ita liberatũ eẽ a piculis malisq;:q̃ fata portẽdebãt. Defũctũ:liberatũ:uirgiliꝰ neq;q̃ magnis defũctæ piclis: Liuius defũcta morbis corpa.dixit p liberata:defũctũ exposuit Dõatus Terẽtiãus iterps p finitũ:ĩde mortui defũcti q finierũt pegerũtq; uitæ mũia. Septuagesimũ &.iii.ãnũ.oracula sæpe flexiloq̃ & obscura sũt: ut iqt cicero i.ii.de dĩnatõe:qd & plimorum exẽpla notificãt:tale fuit hoc apollinis oraculũ nerõi datũ:nã cũ dixisset nerõi cauẽdũ eẽ ãnũ.lxxiii.existiauit nero id significari.qd ipe eo ætatis suæ ãno eẽt moriturus:sed oraculũ:ut mox patuit significare uolebat nerõi metuẽdũ eẽ galbã.q agebat.lxx.& tertiũ ætatis ãnũ:qñ ex turbato nerõe factus est ipator. Quasi eo demũ obiturus:ueluti moriturus eẽt ãno ætatis suæ.lxxiii.quæ ætas fuissꝫ haud dubie polychrõia. Pisces relaturos:exẽplo polycratis samiorum tyrãni:quẽ fœlicẽ fuisse tradũt eo qd nihil acciderat ei qd nollet:q ex ꝯsilio amasis regis ægyptiorum ãnulũ pciosissimũ: quo delectabatur

Hierosolyma unde Solyma

Quod uolũt credũt

Defunctus

Oracula flexiloqua

Fœlicitas polycratis

annulus re-latus poly-crati

in mare abiecit:ut ita aliqd moleſtiæ expireť in uita:ueꝝ rurſus fcũs eſt fœlix:cũ is ipſe ãnulus in ꝑcordiis piſcis inuentus eẽt:quẽ piſcator captũ ꝑ mũere obtulit:hiſtoria ſcribiť luculẽter ab herodoto in tertio:cu-ius & Cicero in.v.de finibus & Pli.in.xxxiii.& in ultimo meminerũt. Die ipſo:nero matrem ĩterfecit:per feſtos qnquatriũ dies q ſũt mẽſis marcii mineruæ dicati:idẽ poſt multos annos eodẽ ipo die nũciũ accepit de rebelliõe galliaꝝ:& iulii uindicis defectiõe tanq̃ ita fata diſponerẽt ut quo die cõmiſerat matricidiũ:eo euerſionẽ ſubiret ipii. Lẽte ac ſecure tulit:ſcribit plutarchus ĩ Galba neronẽ audita defectiõe uĩdicis ſimu laſſe ſe illũ cõtẽnere ac nihili ducere res galloꝝ:qnẽt uelpti ꝑ iocũ ad amicos dixiſſe ferť:nõ malã ſibi pecu niis egenti rebellionẽ galliaꝝ incidiſſe:quaꝝ opes cũ in ſeruitutem ueniſſent:ſibi ꝑdæ futuras aſſeuerauit: galliæ enim inter prouincias ſũt opulentiſſimæ & ob id accõmodæ ad imperatorem dimitiis ſaturandum.

M.AN. Meditareť:exerceret. Quidam:mathematicoꝝ. Cui ſpei:priſtinæ.ſ.fortũæ in ĩtegrum reſti-tuendæ. Britãnia & armenia:de quaꝝ alienatione in trãſcurſu auctor.nã quũ ro.legiones a parthis ſubiu-gatæ ſũt:ob armeniã eſt bellatũ Defunctũ:ad exitũ peruiſſe. Aetate:galbæ q eũ uitæ annũ agebat quũ in hiſpãia ĩpator cõſalutatus eſt. Singularẽ:unicã & nullo mõ uariabilẽ:aut tã lõgã:ut nulli pricipũ lõgior cõtigiſſet. Piſces:eas ſibi relaturos qđ policrati ſamio oĩum pricipũ q ſua ætate fuerũt fortũatiſſimo cõti-giſſe Herodotus & Pli.tradũt ut ãnulũ in mare ꝓiectũ eximii ualoris ſardonicẽ ait.Pli.fuiſſe piſcis a piſcato re oblatus reſtituit. Die:quo mr̃em occiderat:nõ illo tpe ſed eo anni die quo mater ab illo occiſa fuerat.

in gymnaſiũ progreſſus certãtes athletas effuſiſſimo ſtudio ſpectauit:cœnæ quoq; tpe interpellatus tumultuoſioribus lrĩs hactenus excanduit ut malum his q deſiſſent minareť deniq; per octo continuos dies perſcribere cui non manda-re quid aut præcipere conatus rem ſilentio oblitterauit.

De reditu eius ad urbem:& contumeliis in eum dictis & aliis geſtis eius.

Dictis tandem uindicis cõtumelioſis & freq̃ntibus ꝑmotus ſenatum epiſtolam in ultionem ſui.Reiq; pub.adhortatus eſt:excuſato lãgore fauciũ ꝓpter quem nõ adeſſet. Nihil aũt æque doluit:q̃ ut cytharedum malũ ſe increpitum ac pro nerõe Aenobarbum appellatũ: & nomen q̃dẽ gẽtile:quod ſibi per cõtumeliam exprobare tur reſumpturũ ſe profeſſus eſt depoſito adoptiuo. Cætera cõuitia ut falſa nõ alio argumento refellebat:q̃ quod ẽt ĩſci tia tantope laborate perfectæq; a ſe artis obiiceretur: ſingu los ſubide rogitãs noſſent nequẽquam præſtãtiorem . Sed urgentibus aliis ſup alios nunciis Romam prætrepidus re-diit:leuiterq; mõ in itinere friuolo auſpicio mente recreata quũ annotaſſet inſculptum monumẽto militem gallum ab eqte romano oppreſſum trahi crinibus ad eam ſpeciem exi luit gaudio:cœlũq; adorauit.Ac ne tũc quidem aut ſenatu aut populo corã appellato quoſdã e prioribus uiris demũ euocauit.trãſactaq; raptim cõſultatione reliquã diei ptem

PHI. In gymnaſium.ſ.neapo-litanoꝝ apud quos athletica cer tamia & agõ gymnicus ritu græ-canico edebanť. Interpellatus: ĩterruptus. Tumultuoſioribuſ: cũ tumultu præcipitantiaq; de-portatis:uel tumultuoſa nũcian tibus. Hactenus:eo uſq; eatẽus.

Excande-ſcentia Thymoſis

Excanduit:iratus eſt:eſt eni ex-candeſcentia ira naſcẽs & modo deſiſtenſ:quæ thymoſis græce di ciť. Malum minareť: ſic uulgo quoq; dici ſolet:Liuius i.iiii.ma-lũ qdem militibus meis inqt niſi q̃euerint. Deſiſſent: elegan:ius leges deſciſſent pro eo qđ eſt de-feciſſent:rebellaſſentq;. Nõ mã dare qd:nulli mãdata dedit nul-li præcepit:ut ita hæc tota de re belliõe galliaꝝ fama ſilentio mã dareť. Edictis uindicis:cũ uin-dex prætor eẽt galliæ merito edi

Edicta ꝓ-toria

cta appellat:cũ ꝓprie edicta ſint leges prætoriæ.cicero q plurimũ tribuunt edicto prætoris edictũ legem annuam dicũt eſſe. Con tumelioſis: probroꝝ contũelia-rũq; refertis. Epiſtola:quam ex neapoli miſit romam ad ſenatũ.

Angina Tonſillæ Squinantia Synanche

Excuſato langore fauciũ:mor-bus fauciũ eſt angina & tonſillæ: imperitũ medicorum uulgus ſq-nãtiam uocat:cũ Hippocrates:& Galenus ſynãchẽ appellitauerint.pli.tonſillas ſeiũgit diſcriminatq; ab angina. Se ĩcrepitũ:obiurgatum ca

Oratio ui-rulenta in Neronem Dictum ui dicis

ſtigatũq; a uindice ſcribit philoſtratus uĩdicem uocato ad contionẽ exercitu orõnẽ habuiſſe uirulentã cõ-tra Neronem:q inter alia dicebat illũ magis eſt omnia q̃ cytharedũ·cytharedũ uero multo magis q̃ regem eundem quoq; ĩfamia furore:auaritia:laſciuia:omniq; crudelitate corruptũ criminabať qđ uero matrem ĩterfeciſſet id nequaq̃ illi crimini dandũ eſſe dicebat:tanquam iure ĩterfecta eſſet illa:quæ tale portentum pepiſſet. Aenobarbum:ſimiliter alias doluit nero ſe domitium a britãnico ſalutatũ fuiſſe:ſunt enim hæc noĩa familiæ:quæ nero faſtidiebat:poſteaq̃ in gentem claudiam per adoptionem fuerat aſcitus. Nomen gentile.ſ.ænobarbi. Inſcitia:inſcientia & ĩperitia. Exprobaretur:probro dareť a uindice. Depoſito ado ptiuo.ſ.noĩe Neronis:qđ per adoptionem uſurpauerat.tranſiueratq; in claudiam familiam. Refellebat:re

Refellere

futabat : redarguebat : refellit enim is : qui negat ut inquit donatus. Inſcitia artis : ſcilicet cytharedicæ

sensus ãt hic ẽ cũ nero icrepitus fuisset a uidice tãq̃ cytharedus malus:ex hoc argumẽtabaᷓ maledicta oĩa uidicis sibi obiectata eẽ falsa:cũ sibi cytharedica obiicereᷓ:in q̃ sese pfectissimũ absolutissimũq; & credi & dici uolebat. Subide:freq̃nter. Rogitãs:iterrogãs. Præstãtiorẽ:ipso.s.Nerõe i arte citharedica. Praetrepidus: ualde trepidãs. Rediit.s.Romã. Friuolo:leui & nugatorio:sũt.n.friuola uasa fictilia quassa. Auspiciũ:hic auspice itellige dcm̃ p psagio & pgnostico:sine ulla auiũ spectiõe:cũ alias auspiciũ ab aue specienda dcm̃ accipiaᷓ. Monumẽto:sepulchro. Militẽ gallũ:ex hoc nero cœpit fœlix omẽ:tanq̃ ipse romãus cũ romãis ita oppssurus esset gallos cũ uidice rebellãtes quẽadmodũ gallus ille sculptus oppssus trahebaᷓ ab eqte romão. Militẽ gallũ:apud gallos ad militãdũ oĩs ætas aptissima est:& pari pectoris robore senex ad pcinctũ duciᷓ:& adultus gelu duratis artubus & labore assiduo multa cõtempturus & formidãda: auctor amianus marcellinus in.xv.q ait gallos uini auidos eẽ adeo:ut qdam ebrietate cõtinua obtũdant sensus. Ad eam spẽm:figuram sculpturæ. Cœlũ adorauit:ait Aeneas Virgilianus:tẽdoq; supinas ad cœlum cũ uoce manus. Aut senatu appellato:neq; allocutus est senatũ neq; uerba fecit apud populum:qd pmerẽdi fauoris gra in re ancipiti fuerat factitãdũ. Euocauit:e cœtu supatos uocauit ut cum his cõsularet.

Friuola

Auspiciũ

Apud gallos oĩs etas apta militiæ

Galli auidi uini

M.AN. Hactẽus:ut i aptas mĩas erupit. Cõtumeliosis:cõtũeliaᷓ pleĩs:eiusq; phamã pscindẽtibus. Cytharedũ:malũ:ita turpia illa cytharæ deliramẽta aĩo isederãt ut ne in apto qdẽ discrimĩe mentire desierit.

Aenobarbũ:de cognominis rõne uide supra. Adoptiuo:Nerõis appellatiõe qd nomẽ eẽt ex Claudii adoptõe sortitus. Inscita:qd iscius eẽt opæ:& studii a se circa musicẽ nauati. Militẽ gallũ a ro.oppssũ:q̃si certũ futuræ i gallos uictoriæ auguriũ rẽ ad se traxit. Ne tũ qdẽ:quũ maximæ ordinũ fauore opus erat.

per organa hydraulica noui & ignoti generis circunduxit: ostendensque singula de ratione ac difficultate cuiusq; disserens : iamque etiam prolaturum omnia in theatrum affirmauit si per uindicem liceat.

De defectiõe hispaniarum:& galbæ contra eum.

POstq̃ deinde ẽt galbam & hispanias desciuisse cognouit collapsus aĩoq; male fracto diu & sine uoce:& ppe intermortuus iacuit:utq; resipiuit ueste discissa capite conuerberato actum:de se pnunciauit Consolantiq; nutriculæ & aliis quoq; iam principibus similia accidisse memorãti se uero præter cæteros inaudita & icognita pati respondit:qui suũ imperium uiuus amitteret:nec eo secius quicquam ex consuetudine luxus atq; desidiæ omisit uel minimum:Quinimo quum prosperi quidam ex prouinciis nunciatum esset super abundantissimam cœnam iocularia in defectionis duces:carmina:lasciueq; modulata : quæ uulgo innotuerunt etiã gesticulatus est:ac spectaculis theatri clam illatus cuidam scœnico placẽti nũcium misit abuti

PHI. Organa hydraulitica: sũt qdã machĩæ ad hauriẽdã aq̃ inuẽtæ:q̃ organa hydraulica uocanᷓ:quoᷓ meminit Victruuius architectus i.ix.&.x.sunt & organa hydraulica musica instra:q̃ p aquã sonãtes excitãt uoces:unᷓ & nomẽ accepũt:græci.n.τουχοϸ aquã uocãt & αυχῆν tibiã: ctesibius tonsoris filias hydraulicas machinas primus istruxit : cuius rei Pli.quoq; meminit in.vii. his uerbis laudatus ctesibius ẽ pneumatica rõne & hydraulicis organis reptis:idẽ in.ix.delphinũ mulieri pdidit musica arte & pcipue hydrauli sono:de his musicis instrumẽtis cẽsoria est illa & digna mẽoratu apud amianũ poratio. Deniq; p philosopho cãtor & in locũ oratoris doctor artiũ ludicraᷓ acciᷓ & bibliothecis sepulchroᷓ ritu in ppetuũ clausis organa fabricanᷓ hydraulica. Difficultate cuiusq;:haud dubie difficulter miraq; arte mechanica conficiuntur organa hydraulica:unde non immerito laudaᷓ ctesibius inuẽtor machinarum hydraulicarum. Differens:disputans dissertans. Prolaturum: producturum ostẽsurũ.

p philosopho cãtor

Per uindicem:a quo id temporis admonebaᷓ:si qd prudentiæ habuisset omittere debere cytharedicam artem:& musica instrumenta.& arma esse tractanda non organa. Hispanias:galba per octo annos rexit hispaniam taraconensem:ubi imperator ab exercitu cõsalutatus est:nero autẽ auctore Plutarcho lotus prandebat:ubi audiuit galbam cum hispania defecisse qd adeo dolenter tulit:ut mensam subuerterit. Malẽ fracto:pœnitus infracto debilitatoq;. Intermortuus:intermortuũ latini dicũt eum q inter morte uitãq; ex dolore procũbit similis expiranti:Plinius in.xxxii.uituli inqt marini adeps instilaᷓ naribus intermortuarum uuluæ uitio:attalus cũ boetios ad societatem romanam hortareᷓ:ut apud Liuiũ.ait Eumenes: in ipsa contione itermortuus haud multo post expirauit de inanimatis quoq; intermortuũ dici posse testis est Cicero:q ait in oratione pro murena memoriam prope itermortuã generis sui uirtute renouare. Rescipiuit: ad se rediit respirauit refocillatus est. Veste discissa:hoc in dolore fieri consueuit.unde legimus subide in scripturis canonicis multos discidisse uestimẽta ob mœrorem. Similia accidisse:ab exemplo nutrix alũnũ consolabaᷓ:tanq̃ ea fortiori aĩo ferenda sint:quæ aliis quoq; cognoscimus accidisse. Vnius:tanq̃ alii principes nõ in uita amittãt summũ imperiũ:sed cũ morte:attamẽ legimus multos adhuc uiuẽtes impio spoliatos fuisse:sicut tarqnios & Dionysium syracusanũ. Nec eo secius:nec ideo minus. Luxus:luxuriosi pro-

mẽsam subuertit

Intermortuus

Vestimẽta diloricari i lucta

digiq; uictus. Prosperi qdá:qdá res pspera. Abúdátissimá:ex cõsuetudine luxus. In defectiõis duces:uĩdicẽ & galbá. Innotuerút:celebrata iuulgataq; sunt. Gesticulatus:more histrionú:q nõ solú carmia ore depromút:sed gesticuláte uultu & motu corporis accõmodato psequunt. Clá:illatus:fug; & ignorátibus spectatoribus. Scoenico:sæpe dcm̃ est scoenicos absoluto uocabulo histriões nuncupari:Augu.ait in.ii.de ciuitate dei:quo mõ abiicitur scoenicusq; per quem colit deus. Placéti:mire oblectáti. Abuti:utimur cũ honore abutimur cũ iniuria:sicuti docet donatus Terétianus iterps:in alio significatu abuti dicimur his rebus:quæ nobis utétibus pereút:unde cui legatus est usufructus bonoȝ:illi nõ potest uideri legatus usus penoris neq; uini neq; olei & id genus reȝ aliaȝ:quæ utendo consumunt:unde ait eleganter Boetius cum usus & abusus contraria sint:cui reȝ usufructus legatus est:non potest uideri legatus abusus.

Scœnici

Abuti

Vsus abusus contraria

M.AN. Per organa hydraulica:musicũ instrumétũ a similitudine naualis machinæ dcm̃ Plinius auctor est pneumatica rõne chthesibiũ hydraulica organa in atheniẽsium nauali repisse:& rursus delphias hydraulicoȝ organoȝ cõcétu demulceri. Prolatuȝ:repñtatuȝ. Si p uindicé:q̃si p húc dicere uoluisset publicæ fœlicitatis iterpellatoré. Et hispáias:qbus galba psidebat. Male.i.ualde Cicero idq; ad ré ptinere credebát scriptores illos male mulctatos. Nutriculæ:æglogæ siue certæ alexandriæ utraq;.n.eius nutrix fuit.

Aliis pricipibus:q ipsius tpa pcesserát. Similia accidisse puliciaȝ & exercituũ defectiões. Præter cæteros:pricipes itellige. Sup abúdátissimá cœná:uel luxuriose paratá aut qd'magis placet freqntissimo cõuiuio initá. Indefectiõis duces:uindicé & galbá. Innotuerút uulgus exire. Gesticulatus:gestu quodá imitatus. Clam:occulte ob temporum nouitatem persona dissimulata. Scœnico:histrioni in scœna canéti.

Abuti eum:ociose sibi placere quia sine æmulo certaret:quasi denunciatum uellet nisi præsentibus esset curis districtus fuisse se cum illo certaturum iniecturumq; sollicitudinem ingétem.

eum occupationibus suis.

De malis eius propositis & de consulum priuatione:& consulatus assumptione.

Nirio statim tumultus multa & imania uerum non abhorrentia a sua natura credit destinasse successores pcussoresq; summittere exercitus:& prouincias regentibus quasi cõspiratis idemq; & unũ sentiétibus qcqd ubiq; exulum:qcqd in urbe hoium gallicanoȝ esset contrucidare illos ne discíscétibus aggregarent:hos ut cõscios populatiũ suoȝ atq; fautores Gallias exercitibus diripiendas pmittere senatũ uniuersum ueneno p conuiuia necare:urbé incédere feris in populũ immissis:quo difficilius defenderet:sed absterritus nõ tã pœnitentia q̃ pficiédi despatione: credésq; expeditionem necessariam cõsules ante tempus priuauit honore atq; in utriusq; locum solus iniit consulatum quasi fatale esse non posse Gallias debellari nisi a cõsule:ac susceptis fascibus quũ post epulas triclinio digrederetur innixus humeris famulorum affirmauit simul ac primũ prouinciam attigisset inermẽ se in conspectus exercituũ pditurum:nec quicq̃ aliud quã fletuȝ. Reuocatisq; ad pœnitentiam defectoribus sequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia:quæ iam nunc sibi componi oporteret.

De appatu expeditõis cõtra gallos & extractiõibus eius.

i N præparanda expeditione primam curam habuit

PHI. Occupatiõibus suis: histrionia.s.& scœnica arte.q haud dubiæ erát occupatiões neronis: cũ in his totos dies frequéter impéderet. Tumultus qui exortus est ob defectiõem uidicis in gallia:& galbæ in hispáia. Immáia: crudelia & sanguinaria. Súmittere:furti & clá imittere. Quicqd exulũ:oés exules. Hoium gallicãoȝ:pp initiũ rebelliõis factũ a gallis auctore uindice.scribit lápridius gallicanas mentes duras ac retrogradas esse:& sæpe imparoribus graues:olĩ a gallicáis hoibus occisus fui alexáder romáus imparor una cũ mr̃e. Illos:exules. Desciscétibus rebellátibus: desciscere.n.est rebellare:& discedere a fide pria. Hos:gallicanos hoies. Popularium : popularis dicit homo eiusdé cõditionis generisq; popularis populo amatus est:& popularis ciuis : popularis humilis est:popularis uilis:hic itelligimus populares eiusdem cõditiõis & generis:ut sit sensus neronem destiasse cõtrucidare gallicanos hoies:q erát Romæ uelut fautores galloȝ transalpinorũ rebellátium.apud Salustiũ populares dñt pticipes & cõscii coniuratiõis Permittere:zeugma est a supiori.repetédũ.n.é uerbũ illud.credit destiasse. Per cõuiuia necare:sicut oli suillis fungis tota cõuiuia iterempta fuerút:una cũ anco seréo psecto nerõis uigilũ & tribunis & céturionibus. Vrbé icédere:exemplo Catilinæ:q destiauerat cũ cõiuratis.xii.fil' oportũa loca urbis incédere:ut eo tumultu facilior aditus fieret ad cõsulé Ciceroné cæterosq; qbus isidiæ pabát opprimédos. Difficilius:dũ oés forét occupati circa feras uicati discursantes. Expeditioné necessariá:ut cõparatis copiis militaribus expeditioné bellicá susciperet aduersus gallos desciscétes. Ante tps:ante exactũ legitimũ cõsulatus spaciũ:qd erat annuum. Ho-

gallicanæ

mentes retrograde

desciscere

popularisq

nore:cõsulatu. Vtriusq̃:cõsulis. Fatale:decretũ cõstitutũq; a fatis:q̃ ut inqt cleantes & interp̃tat̃ Seneca ducũt uolẽtẽ trahũt nolẽtẽ. Fatoꝝ necessitas:ut elegãter ait Apuleius ieffugibilis ẽ.uñ a bono poeta dcm̃ est:ieluctabile fatũ. Nisi a cõsule:more magni põpeii:q oli solus cõsul fine collega creatus ẽ.lõ ãt uoluit nero inire solus cõsulatũ:ut gallias debellaret:uel uti ꝓuiciæ galliaꝝ ab unico tm̃ cõsule nõ ãt a duobus cõsulibus debellari subigiq; possent:sicut fatali decreto cõtineri affirmabat̃. Fascibus.s.cõsularibus:relege q̃ i p̃rio cõmẽtario ãnotaui sup fascibus uirgisq; cõsularibus. Innixus:firmatus stabilitus sustentatus.a Liuio dcm̃ ẽ rẽ romanã stetisse inixã papyrio cursor̃. Prouĩciã galliã:q̃ erat ꝓuicia po.ro.Pli.scribẽs de narbonẽsi gallia inqt Italia uerius q̃ ꝓuĩcia. Exercituũ:q duce Iulio uidice primi defecerãt. Proditũꝝ progressuꝝ.

Quã fletuꝝ:tanq̃ lachrymis solis posset reuocare ad offm̃ copias militares & prĩcipes defectiõis:ueꝝ nesciebat qđ ab apollõio rethore dcm̃ fuerat nõ mĩus uere q̃ pulchre lachryma nihil citius arescere:cũ flagitioꝝ imanitas uicat fletũ & cõploratiõem. Cãratuꝝ epinicia:græci uocãt epinicia p̃mium & celebrirates ꝓ p̃ta uictoria ε π ῖ ῦ ι κ ι ο σ dr̃ uictorialis:trãqllus epinicia ĩtelligi uult carmĩa laudatiõesq; cõpositas ex uictoria.hãc dictiõem usurpat hierosolymus i ĩterp̃tatiõe libri scđi machabeoꝝ.ubi sic scriptũ est:& cũ epinicia agerẽt in hierosolymis:ubi exposuit nõ inepte Nicolaus de lyra epinicia ĩtelligi solẽnirates de uictoriis.

M.AN. Desciscẽtibus:defectionũ ducibus. Hos:Gallos. Cõscios:p̃ticipes. Populariũ.i.cõsilioꝝ q̃ ab hoĩbus suæ gẽtis fuissent in se inita. Defenderet̃:urbs.s.ab ĩcendio. Nõ tã pœnitẽtia:q̃a sceleris pœniteret. Quasi fatale eẽt:isq; ĩuadẽdi cõsulatus p̃textus fuit. Epinicia:carmĩa nũc & laudatiões ad uictoriã attinẽtia est ε π ῖ ν ι κ ι ο aliogn præmium:seu celebritas ꝓ hita uictoria ab ε π ῖ κ α ι τ ῆ σ ν ί κ ῃ σ uictoria.

Ducunt uolentem Fata — *Necessitas ieffugabilis* — *Innixus* — *Lachryma cito arescit* — *Epinicia*

deligendi uehicula portandis scœnicis organis: concubinasque quas secum educeret tondendi ad uirilem modum: & securibus peltisque amazonicis instruendi. Mox tribus urbanas ad sacramentum citauit: ac nullo idoneo respondente certum dominis seruorum numerum indixit. Nec nisi ex tota cuiusque familia probatissimos ne dispensatoribus quidem aut amanuensibus exceptis recepit: partem etiam census omnes ordines conferre iussit. & insuper inquilinos priuatarum ædium atque insularum pensionem annuam

PHI. Deligendi uehicula: ex hoc diiudicare potes q̃ ieptus q̃ mollis:q̃ đlicatus fuerit impator q cũ primã curã hẽre deberet reꝝ militariũ: cũ primis curiosus erat delitiaꝝ & libidinũ.iã qđ nefas dictu quoq; est organa & musica instr̃a facta erãt sarcinæ militares.& ut inqt Seneca in.i.q̃stionũ qeqd mũdus muliebris uocabat̃ iã sarcinæ uiriles sunt minus dico ẽt militares.Iã speculũ quoq; adhibet̃.ex hac obiurgatiõe ẽ uulgatissimũ illud speculũ ciuilis sarcina belli.Ci.taxat uerre q dũ eẽt impator ppl̃i romani ĩtroducebat intra tentoria solas ferme mulieres & libidinũ ministros. Scenicis orgãis:organa in hoc loco ĩtelligimus musica instr̃a gn̄ali uocabulo: ĩter q̃ erãt & hidraulica de q̃bus supra memorauimus.alias organa significat machinas:de q̃bus uictruuius archi tectus in.x.scribit hæc.Inter machinas & organa id ur̃ esse discrimẽ.qđ machinæ pluribus opibus in maiores cogunt̃ effectus:ut balistæ torculariũq; p̃la organa aũt unius ope: ꝓpositũ uti scorpiõis.organoꝝ fabricatores organarii nũcupant̃.Iulius firmicus in.iii.matheseos ait Mercuriũ cũ uenere i.vi.ab horoscopo loco facere organarios & myropolas.myropolæ aũt sũt pigmẽtarii uẽditoresq; unguẽtoꝝ delicatioꝝ. Tondẽdi ad uirilẽ modũ:hoc olim factitauit ipsicratea mithrydatis cõiũx:q̃ totõdit capillos in uirilẽ modũ:& equo se armisq; assuefecit:quo facilius laboribus & piculis eius ĩteresset:q̃ uictũ maritũ a Põpeio magno p efferatas gẽtes fugientẽ aĩo & corpe ĩfatigabili q̃si uirago q̃dã ĩsequuta est i hitũ uirilẽ reformata.Nero dũ debet curare quo mõ uincat hostes:curat quo mõ cõcubinas secũ educat detõsas more uirili. Securibus: ut ad imitationẽ amazonũ ita cõcubitæ armatæ uiderent̃:illæ.n.armatæ securibus bella inibant.uñ securigeræ a poetis dictæ:& ab oĩo securis optimo epitheto amazonia nũcupata:cuius ĩuentrix fuit auctore Plinio pẽthesilea amazon Peltis:pelta scutũ breue est in modũ lũæ figuratũ:quo usæ sunt peculiariter amazones in bello.hinc illud maronianũ ducit amazonidũ lunatis:agmina peltis.Iphicrates atheniẽsis cũ militaria arma imitasset ĩstituit ut peltã ꝓ parma ferrẽt:a quo postea peltastæ pedites sunt appellati q ad motũ cõcursumq; erãt leuiores. Tribus urbanas:q̃ttuor solas urbanas tribus fuisse autumat Plinius appellatas a partibus urbis:in q̃bus habitabãt.nã suburrana palatina collina exq̃lina dicebant̃:in q̃s trãsferri ignominiosum erat desidiæ ꝓbro,rusticæ uero tribus laudatissimæ existimabant̃.sed hic tranqllus p tribus urbanas significare ur̃ oẽs romanas tribus:q̃ erãt nũero.xxxv. Ad sacrm̃.s.militare:milites.n.iurare solebãt in nomẽ impatoris oĩaq; se strenue facturos:quæcũq; iussisset impator:& militiam nunq̃ deserturos.ideoq; sacramẽta dicebant̃:Iuuenalis cõmoda nũc alia atq; emolumẽta notemus sacramentoꝝ.Citauit.consules itidẽ citabãt iuniores ut noia darẽt in militiã:de quo apud Liuiũ multa est mẽtio. Seruoꝝ:nũeꝝ cũ legitimi milites deerãt ad seruos cõfugere solebãt:sicut in secundo punico bello factitatũ est:q̃ ut ĩnqt Liuius honesta utilibus cesserũt.quẽ exercitũ utpote ex seruis ĩstitutũ.Augu.in.iii.de ciuitate dei eleganter pudendum uocat.præterea lege militari serui ab omni militia ꝓhibent̃:alioquin capite puniunt̃ ut scribũt iurisconsulti. quod etiam grammaticus Seruius ꝓdidit in enarratione illius uersus uetitisq; ad troiam miserat armis. In-

Organa sarciæ militares — *organa machinæ* — *Organarii* — *Myropolæ* — *Ipsicratea* — *Securigeræ* — *Pelta* — *Peltastæ* — *noia tribuũ urbanarum* — *Sacra* — *Exercitus ex seruis*

Indictiuæ feriæ — Funera idictiua — Dispésatores unde — Impendia — Libripédes — amanuéses

dixit:imperauit denúciauit.idicere.n.denúciare est.uñ imperatiuæ feriæ dictæ:quas consules uel ṕtores ṗ arbitrio ṗtátis idicunt.& funera idictiua a priscis núcupata:ad quæ per præconem euocabant. De funere idictiuo itellexit tranqllus cú scripsit in Iulio Cæsare:funere idicto rogus extructus est. Cuiusq; dñi fami lia:appellatióem familiæ seruos & mácipia itelligi notissimú est. Dispésatoribus:dispésatores,fuisse in ser uoꝝ numero familiaq; notú est:& idicat Pli.scribés in.xxxiii.seruus claudii drusillanus noíe rotúdus dispé satot hispáiæ citerioris qnquagenariá lácem habuit:dicti aút súr dispésatores ob ære impédédo:náq; apud ueteres romáos cú asses librales eént appédebant:uñ expésa compédia impédia & dispésatores appellant: qnetiam stipis pöderádæ pésatores libripédes dicti:auctores Mar.Varro & Plinius. Amanuésibus:uoca bulum est tráqlli peculiare:tanq̃ a manu formatú:sunt.n.amanuéses serui:q & a manu dńr quorum opera & manu in scribédo peride ac scribarum utimur:super qua dictióe annotauimus plura nó idigna memo ratu in superioribus cómétariis:sensus est cum dispésatores & amanuéses sint inter cæteros seruos dñis in primis códucibiles:& maxime necessarii:ne hos qdem excipi uoluit nero:qn ex his quoq; reciperet in mili tiam quos iudicaret idoneos. Partem césus:uoluit nero ut unusqsq; tam ex ordíe senatorio q̃ eqstri atq; plebeio ṗ collationé cóferret portioné sui césus atq; diuitiaꝝ ad expedinóem bellicá capescendá. Inquili

Inqlini

nos ediú:inqlini sunt:qui alienas domos icolunt:qbus cœnacula locare solebant hi:qui faciebant cœnacu lariam:ut ait iurisconsultus. Insularum:domorum de quibus iam sæpe dictum.

M.AN. Scœnicis orgáis:instŕis qbus i scœna utebant. Peltis:scutis.Ver.Ducit amazóidú lúatis agmia peltis.Mar.pelta tá amazóa appellat. Nullo idoneo:ad militare munus obeúdú apto. Dñis seruoꝝ:is q seruos hérét. Familia:seruoꝝ núero. Ne dispésatoribus:aut amanuésibꝰ:exceptis:ſꝫ illis ét adéptis quoꝝ opa ciues maxie idigerét:erát amanuéses serui quoꝝ máu i scribédis eplis & aliis id genus libellis dñi ute bát dńr & serui a máu quo uerbo idé tráqllus alibi é usus. Césus:suaꝝ fortúaꝝ. Cóferre:i usum belli exhi bere. Inquilinos:aliéas domos icolétes. Priuataꝝ:ad eaꝝ dñá q̃ publicæ locabant. Annuá:ergo itegrá.

Fiscus principis — Exactores — Exigor portorium — Exacti — Eiecti — asp núrnus — pustulatú

PHI. Repńtare:statim annu merare. Fisco:ipsius.s.principis. alias obseruauimus fiscum ṗprie dici pricipis:errariú uero populi. Exegit:uel ui extorsit uel ut de bitú repetiit.uñ & exactores di cti.apud ceciliú noue dcm̃ eé an notauit Gellius sic scribenté.ego illud minus nihilo exigor porto riú.i.nihilo minus exigit de me portoriú.alś exigeŕ é eiceŕ & ex cludere.uñ exacti reges dicti pro eiecti.& publicola regú exactor pro exclusore & eiectore. Fasti dio:isolétia. Aspeꝝ:psius. quid asper utile númus hét.uidet aút númus asper dici ab eo qđ i aspe ritatem cursus signatusq; é. Pu stlatú:argétú excoctú purgatúq;

repræsentare fisco. Exegitque ingenti fastigio & acerbita te nummum asperum. argentum pustulatum: aurum aut obrizum:ut plerique omnem collationem palam recusa rent consensu flagitantes a delatoribus potius reuocanda præmia quæcunque cœpissent.

De ṗbris contra eum scriptis:ac aliis gestis eius.

EX annonæ quoq; charitate lucrantium acreuit in uidia nam forte accidit ut in publica fame alexan drina nauis núciaretur puluerem luctatoribus au licis aduexisse. Quare omnium in se odio incitato nihil contumeliarum defuit: quin subiret Statuæ eius a uerti ce currus appositus est cum inscriptione græca. Nunc de mum agona esse & traderet tandem. Alterius collo & a

pustulæ — Aurum obrizum — Ophir — Quadruplatores — Dardani

ad summá bonitaté postulatú uocari iterpretant.martia.argéti tibi libra pustulati.ego existimo pustulatum dici a pustulis:q in argéto celato in aspreduné quádá excisæ uisunt:sicut pustulæ in corpe oriunt.cú aspre dine siles illis pustulis:q ex urtica uel sudore nascunt.de qbus luculétú est apud celsum in.v.de medicina.

Auꝝ obrizú.scribit Pli.in.xxxiii.auꝝ uocari obrizú qđ excoctú purúq; est & quo sæpius arsit eo magis ṗficit ad bonitaté:ruber simili colore ignis:in scripturis canóicis lib.Danielis scriptum legimus:& ecce uir unus uestitus lineis:& renes eius accicti auro obrizo ubi exposuit iterṗs obrizú auꝝ dici múdissimú:legi mus apud fortúatú iterṗté ecclíasticaꝝ dictionú:auꝝ ophir dici hæbraice qđ é ualde ṗciosum qđ obrizú apud latinos appellet. Collationé:césus & primóti:de collatióe iá diximus. A delatoribꝰ reuocáda ṗmia: delatoribus ob delationé criminú ṗmia erát cóstituta:ex qbus qdá q̃druplatores dicti:q q̃rtá ṗté de ṗscri ptoꝝ bóis:quos detulerát cóseqbant:sensus est romani a qbus nero exigebat acerbá collationé:flagitaŕ cœ perút:ut ṗmia illa qcúq; accepant delatores ab illis reuocarent trásferrenturq; ad expeditioné neroniaá: tanq̃ illa eént habúde suffectura:cú multi quos fouebat nero ex delatióibus fierét opuléti & fortúati. Lo crátiú:solét auari locupletiores ánoná oneraŕ penuriáq; iducere:dú fructus suos aqs ṗtiis uédere supsedét: dú minus uberes ṗuétus expectát.In nos ut ait Vlpiáus titulo de extraordiáriis cribus poena uaria statuit: hi dardái a iuriscósultis uocant:q ánoná carioré facere solét.Pli.dixit elegáter.máceps annoná flagellat.sen sus aút tranqlli hic est:Inuidiá illoꝝ creuisse q lucrari solét ex ánonæ penuria ex eo qđ dú expectat i publi ca famæ nauis ex Alexádria deportás frumétú núciatú é nó frumétú illa naue aduectú eé:sicut ab esuriéte ṗplo expectabat sed puluerè:quo uterent in lucta luctatores neroniái qdá legút luctátiú:tanq̃ luctarentur

exercerētq; palestrá ex caricate publicæ ánonæ:dú harena uilotica uice fruméti illis deportaret. Alexádrina nauis:ex Alexádria & ægypto tanq̄ ex horreo fruméntario urbi Romæ fruméta suppeditant:qd supra retulimus & Pli.docet in panegyrico. Pulueré:palestritæ luctatoresq; in palestrico certamie corpa resperge bát haréa.hinc ait Ouidi.describés luctá herculis & acheloi.Inq; uice fuluæ tactu flauescit haréæ.Martialis græco uocabulo a tactu aphé.dixit.sic.n.ait:& flauescit aphe.Lucáus quoq; i palestra herculis & anthei harená usurpatá esse testat.harena autem e nilo ut docet in.xxxv.palestræ studiis existimabat accommodatissima:Inde patrobio principis Nerōis liberto aduehebat.qn & leonacto & cratero ac meleagro alexádri magni ducibus sabulú hoc palestræ cá deportabat.Plutarchus i Alexádro refert complures leonato camelos transferre solitos puluere ad gymnasia ex ægypto usq;. Aulicis:ab aula imperatoria aulici dicti. Sparciáus famulitium aulicú appellat famulos impatorios. Currus appositus:in cōtumeliá taxationemq; aurigationis hoc factú est:cú nero studio ímodico agédi currus ut supra dictum est teneret. Agona:certamé. Traderet:cōfrigere traheret:currus.n.trahi dicitur. Alterius:statuæ neronis.

Harena in palestra
Aphe
Aulici aulicú famulicium

M.AN. Repn̄tare:fisco ascribere aut certe numerare. Fastidio:morositate. Númú asperæ:recéter credo pcussum. Argétú pustulatú:purissimú.Mar.argéti tibi libra pustulati q̄q̄ scio ego nō deesse q postuláti legát. Obrizum:Plinius auriq; experiméto ignis est:ut simili colore rubeat ignis atq; ipsum obrizú uocát. Oém collatiōem:ab eo qd supra cōferre dixit. Præmia reuocáda:adiméda potius delatoribus quæ sua delatiōe diu cōsecuti eént & hoc in nerōis inuidiá:q delatores multos dánatis oium ordinú ciuibus eorumq; fortúis cōfiscatis ditarat. Lucrátiú:sic oés codices quos uidimus habét:sed neq; sensus : neq; ordo ullus ex ea lectiōe elicit quare luctátiú legendú cōtéderim.i.nerōis:& aulicoræ.q palestrá exercebát:tenebatur nero palestræ studio:ut nō multo post dicet. Puluere:Pli.nō multú a puluere puteoláo distat harena téuissima nō ad sustinéda maria:fluctusq; frágédos:sed ad debelláda corpora palestræ studiis ide certe patrobio neronis principis liberto aduehebatur. Currus:quid per currum præter aurigandi studium intelligere possimus non uideo:nam nero in publicis quoq; spectaculis ut est supra demōstratum aurigandi peritiam ostentauit. Agona:certamen:ad bellum undiq; illi conflatum allusit.

scopera deligata simulq; titulus:ego quid potui:sed ut culeum meruisti. Ascriptum & columnis iam gallos eum cantando excitasse:iam noctibus iurgia cum seruis plerique simulantes crebro uindicem poscebant.

De somniis & pdigiis mortē eius præcedentibus.

Erebatur ad hæc euidentibus portentis somniorū & auspiciorum & omnium tum ueteribus tum nouis nunquam antea somniare solitus. Occisa demū matre uidit per quietem nauem sibi regēti extortum gubernaculū:trahiq; se ab octauia uxore in arctissimas tenebras. Et modo pēnataræ formicarum multitudine oppleri: modo

PHI. Scopa deligata:supplicium nō tá acerbú q̄ ignominiosú est:qn̄ fontes obnoxá scopaæ fasciculo manuali cedunt:circúducti p fora ut uibices rubétes existát in tergo.hoc uulgo dr scopare:quo uerbo usus é Hierōymus in Esaiæ interptaméto. uerba ex sacro codice hæc sút scopabo babilonem in scopa terés dicit dn̄s exercituú.ubí ánotauimus scopá dici enicos hoc é singulr:sicut & in hoc loco trangllí:q̄uis usus & auctoritas eruditoræ uelit ut scopæ pluralr efferant.ṗterea columella scopulá tanq̄ a scopa diminutiuo uocabulo singul'r ptulit:cuius uerba hæc sút ex lib.xiii.Deinde peniculo detergit & feruétissima pice ífusa nouo alio rutabulo & scopula picat.sensus aút trágllí hic erit.deligatá fuisse scopá statuæ nerōis ad significádú illú dignú esse cōtumeliosæ scopaæ supplicio:quod tñ cú leue sit:dicit scopa:Ego qd potui?q̄si dicere uelit scopæ nō sút idoneæ ad neroné puniédú.q ob parricidia meret i sui culeo cú gallo simia & serpéte:q poena est parricidaræ.& sulpicii genus atrox cōgruésq; neroni matricidæ patricidæ fratricidæ.pollicianus uero uir doctissimus p scopa legédú asserit ascopera est aút ascopa græcú uocabulú significatq; : ut ait suidas. marsupium siue crumená.Fuit igit ascopera.i.sacculus pelliceus alligatus collo statuæ neroniáæ. ueluti symbolum cullei:cú & ipse fiat e corio táquam p ascoperá significaret neronem utpote matricidam cullei suppliciú mereri:de quo diximus abúde in augusto. de quo sic ait Quintiliáus in.vii.q patré occidit culleo insuat:matré occidit.ex quo significatur & matricidá culleo ísuédum:cum ex scripto ducat qd scriptú nō est.obiter annotádum.scoparios dici ministros:quoræ ministeriú est:ut scopis deuertát pauimenta sordétia. Gallos excitasse:gallus nomé est omonymon significat.n.gétem auem & castratum:& nomé est hois pprium.núc allusio est ad nomé auis & gétem gallicanam.nam cum dicere uideat gallos gallinaceos fuisse excitatos a nerōe cantáte:cum ipsi soleát cátu ad opa excitare mortales:itelligit gallos hoc est gétem gallicaná fuisse excitatam ad defectiōem:quæ principé cantorem ferre nō poterat dedignabaturq; seruire principi cantori cytharedo:quadrigario. Vindicem poscebát:mordacitas salsa est in noie uindicis.nam cú uideret poscere uindicem hoc est ultorem atq; larariú:q uídicaret.i.púiret seruos & plecteret.Symbolicos petebát iuliú uídicem defectiōis ducé ad répub.a tyránide nerōis uindicádá asserédáq;. Et omnium:omina pprie ad uerba referunt.prisci osmé dixerút nos omé extrito.s.de ominibus sic scribit cicero : nō solum

Scopare
Scopa
Scopula
Ascopera
Scoparii
omonymō
Gallus
Osmen

deo℞ uoces pythagorei obseruauerũt:sed etiã hoium quæ uocãt omina:q̃ maiores nr̃i q̃a ualere cẽsebant: iccirco oĩbus rebus agẽdis qd̃ bonũ faustum fœlix fortũatũq; esse præfabant. Nũq̃ somniare solitus:scribit Pli.in.x.quosdã nunq̃ somniare:qbus mortife℞ fuit signũ cõtra cõsuetudinẽ somniasse:qstio ẽ magna apud eruditos utrũ sint aliqua p̃cita animi quiescẽtis:& an somnus credẽdũ sit. Extortũ gubernaculũ:nauigii rector gubernaculum moderat.& clauum tenẽs q̃uis sedeat in puppi qetus maiora tñ & meliora faciat quã iuuenes faciãt.Nero tanq̃ gubernator regebat nauẽ.sed cũ somniasset gubernaculũ sibi p uim extortũ eẽ atq; detractũ significabat q̃ romãi impii q̃ tanq̃ gubernator diu rexerat:gubernacula sibi p uim extorq̃rent. Ab octauia:quã occiderat. In artissimas tenebras.q.d.ĩfernas. Penata℞:hoc formica℞ sõniũ portẽdebat uim multitudinis eẽ cauẽdã:cũ formicæ gregatim degãt:apud ĩdos formicæ pẽnatæ sũt canũ magnitudine miores:uulpiũ uero maiores:q̃ ex cauernis terræ egerũt au℞.qd̃ ĩdi furant præ uelocibus camelis utẽtes:quo℞ ordore sollicitatæ puolãt:crebroq; lacerãt illos fugiẽtes.Pli.in.xi.& Herodotus ĩ.iii.auctores.ĩ sicilia nõ sũt pẽnatæ formicæ:ẽ & formica℞ genus uenẽara℞.solifugas Cicero appellat salpygas betica & ita appellãt a Lucão utpote hispão poeta:q sic scribit ĩ.x.pharsaliæ:qs calare tuas metuat salpica latebras.

Quidã nõ somniant

formicæ enormes

M.AN. Scopa:sic tranqlliãi oẽs quos dũtaxat uidimus hñt codices sed nil ad culleũ quẽ Nero meritus erat scopa:addo qd̃ Fabio auctore ut scalas:sic scopas nũero multitudinis dicimus:sed ascopam legẽdũ ut ex politiãi uiri clarissimi obseruatiõibus didiscimus ille uetustissimi codicis lectiõe fretus in quo mius mutilatã eẽ dictionẽ scribit:cæte℞ suidæ auctoritatẽ secutus q ἀσκὸν ἰσπαυλδσι μηιον.i.marsippiũ eẽ ait nos facile ĩ sñiam adduxit ut p scopa mẽdosã dictiõe:ac ne latia qdẽ ascopam legamus:ut sit sensus.ego quo potui pellicũ siue mimũ follẽ tibi ĩduxi:sed tu q̃a m̃tem pemisti culleũ es meritus capaciorẽ dico follẽ:quo insutus in pfluẽtẽ deiiciare Ci.ad herẽniũ si Cicerõis id opus ẽ.Et lex.q parẽtẽ necasse iudicatus erit ut is obligatus & obuolutus corio deuehat in fluẽtẽ Diõysius bubulũ ait coriũ ipsi supplicio adhibitũ. Vale.illi astipulat. Gallos ad gallia℞ defectiõem allusit:illius desidia:ĩertiq; catãdi studio ortã. Crebro uindicẽ: ciues q̃ plurimi simulata in seruos ira quũ torctorem appellarẽt uidicem adesse iubebãt ad ipsum galliciæ defectiõis auctorẽ oẽm referentes. Tũ ueteribus:supiore tẽpore aut per quietem aut aliter uisis. Nouis: post defectiõem oblatis. Ab octauia cõiuge:q̃ falso adulterii crimine occiderat. Opleri:cooperiri.

a simulachris gentium ad Pompeii theatrum dedicaturum circũiri:arceriq; progressu Asturconem:quo maxime lætabatur posteriore corporis parte in simiæ speciẽ transfiguratũ:ac tantũ capite integro hinnitus edere canoros. De mausoleo spõte foribus patefactis exaudita uox est : nomine eũ ciens:calẽdis Ianuarii exornati lares in ipso sacrificii apparatu conciderunt. Auspicanti Sporus annulum muneri obtulit cuius gemmæ sculptura erat proserpinæ raptus. Votorum nuncupatione magna iam ordinum frequẽtia uix repertæ capitolii claues:quum ex oratione eius:qua in uindicem perorabat:recitaret in senatu daturos pœnas sceleratos:ac breui dignum exitum facturos:conclamatum est ab uniuersis. Tu facies Auguste. Obseruatum etiã fuerat nouissimam fabulam cãtasse eũ publice: Oedipodem exulem

PHI. A simulachris gẽtiũ: sõniauit Nero q̃ simulachra & effigies ea℞ gentium:quæ dedicatæ ad ornatũ theatri põpeiãi uisebãtur:seipsum circuirẽt phiberẽtq; ĩgredi theatrũ:quod fuit ominosum.Põpeius autẽ in ornamẽtis theatri mirabiles fama posuerat effigies ob id diligẽtius magno℞ artificiũ ĩgeniis elaboratas inter quas legit:ut ingt pli.in.vii. eutice a.xx.liberis rogo illata tralis enixa.xxx.parthus. Asturconẽ:in hispania asturia gens iclyta est genere equorum quos asturcones appellãt:quibus forma minori præditis mollis est alterno crurum explicatu glomeratio hi tollutim gradiũt hoc ẽ uolubiliter:unde & tollutarii dicti a seneca. Hinnitus:hinnire dñt equi:uñ hĩnitus eq̃na uox.equus nerõis uisus in somniis emittere hinnitũ sonãtiorẽ portẽdit exitiũ.Cõtra Dionysio fcm̃ est omẽ futuri regni:cũ exaudisset equũ hinnientẽ: q subuersus uoraginibus extrahi nõ potuerat. Mausoleo:sepulchrũ ĩtelligit:qd̃ Augustus Cæsar extruxit in cãpo martio:de quo satis multa suo loco memorauimus. Ciẽs uocãs:alias ciens dr̃ mouẽs.cit & ciet uerbũ est apud pliniũ frequẽtissimũ p eo qd̃ est mouet.simile pene omẽ factũ est didõi:quæ noiatim se citari sensit a simulachro mariti sichei uñ ait Oui.Ipse sono tenui dixit elisa ueni.Et maro canit in q̃rto.hinc exaudiri uoces: & uerba uocãtis uisa uiri. Exornati lares:de laribus affatim diximus in augusto:quo℞ simulachra cum nero pricipio ãni ex cõsuetudine exornasset:sua spõte corruerũt:qd̃ fuit portentosum.feriæ laribus dedicatæ fuerũt.xi.cal.Ianuarii:qbus edẽ Emilius p̃tor in cãpo martio curãdã uoluit.Indicat pli.in.xxi.corõis ornari solitos lares publicos & priuatos. Auspicãti:auspicia obseruãti.supra diximus nihil publice sine auspicis nec domi nec militiæ geri solitũ. Sporus:significat illũ q nerõi ritu fœmineo denupsit. Proserpiæ raptus talis sculptura p̃sagiũ fuit neroni:qd̃ & ipse ab orco rapet:sicut rapta fuerat pserpina:quæ fabula notissima est carminibus poeta℞ & Cicerõis testimõio:q scribit in uerrinis raptã esse pserpinã ex nemore enensium q locus in medio sicilia situs est:& iccirco umbilicus siciliæ nominatur.pserpinam lunam significari docet

Asturcões

tollutim

Tollutarii

Hinnitus

Cit Ciet

Lares coronis ornabãtur

Raptus pserpinæ

Vmbilicus siciliæ pserpina unde

Marcus Varro & a pserpendo dictam:qd̃ ut serpens modo in dextrã mõ in sinistrã cœli partẽ late moueat.
serpe & pserpere idem dicebãt:ut plautus:q scribit in asinaria.fac me pserpẽtẽ bestiã. Votoꝶ nũcupatiõe:
moris erat ut calẽdis Ianuarii solẽnis uotoꝶ nũcupatio fieret a principe cõsulibus ineuntibus magistratũ: Nũcupatio
q ibãt ut ait Liuius i capitoliũ ad uota nũcupãda.huius quoq; rei meminit Cor.Taci.qn & illa obiectabat uotorum
pricipio anni uitare thraseam solẽne iusiurandũ:nũcupatiõibus uotoꝶ nõ adesse.uota nũcupata dñr:quæ
cõsules ptoresue cũ in puinciam pficiscunt faciũt:ea in tabulas præsentibus multis referunt.& pecũia nun Pecunia
cupata dicebat pmissa noĩata & quasi testificata in nexu faciẽdo nero cũ uellet ex ritu in capitoliũ ad uota nuncupata
nũcupãda habuit hoc diꝶ præsagiũ:ꝙ claues uix reptæ sunt:tãq̃ dii recusarẽt uotoꝶ nũcupatiõem fieri a
nerõe q illa nõ esset soluturus. Recitarent:p quæstorẽ. Daturos pœnas:hæc pticula erat neroniæ orõ
nis scriptæ i Iuliũ uindicẽ actorẽ defectiõis. Tu facies Auguste:hæc diasyrtica acclamatio est:nã cũ uide Diasyrtica
ret dicere hæc o auguste hoc est o nero Cæsar tu facies.s.qd̃ scelerati dabũt pœnas:itelligi uolebãt ꝙ nero acclamato
faceret.s.exitũ dignũ suis sceleribus & ita relatio facta est ad illud uerbũ facturos exitũ ex orõne nerõiana
recitatũ. Nouissimã:ultimam postq̃ nullũ amplius egit. Oedipodẽ exulẽ:tragœdiæ scribebant de œdi
pode excæcato & œdipode exule:quẽadmodũ post parricidiũ eiectus fuit i exiliũ ex quo i regnũ icidit:uñ
ait ipse apud Senecã i tragœdia cui titulus est œdipus.exul itrepidus uagãs cœlũ deosq; testor:In regnũ ici œdipus pa
di.& olim epaminũdas thebanus cũ a calistrato oratore atheniẽse obiiceret thebanis edibus patroctonos troctonos
.i.patricida:festiuiter dixit.nos fatemur œdipodẽ fuisse pricidam:ueꝶ ob id scelus illũ nos qdẽ eiecimus: Dictum
atheniẽses uero susceperunt. sæpenumero auguria præsagiaq; ducta sunt in principes ex hmõi fabulis olim epaminun
philippo Alexãdri magni patri factũ est omen luscationis:dum cyclopum fabulam audiret recitari. dæ

M.AN. Arceriq; pgressu.ut unũ ad principatus amissionẽ in somniũ ptineret:alteꝶ ad ipsius iteritũ ter
tiũ tã ad impii q̃ ad uitæ exitũ. Asturconẽ:asturcones ab asturia hispaniæ pte unde optimi ueniũt eq par
ui:q mollitur alterna crura glomerãdo explicauit.Mar.Hic breuis ad numeꝶ rapidos q colligit ungues ue
nit ab auriferis gẽtibus astur equus. Mausolo:qd̃ i martio cãpo fuisse oñdimus. Auspicãt auspicia captã
ti. Sporus:q nerõi nupsit. Vix reptæ claues:q̃si dii nulla eẽnt illius uota excepturi. Tu facies:qd̃ fit iter
pretãdũ appet q̃si acclamatum esset ut dicerent qui circunfusi steterant ita facies nero:hoc est hũc exitum
tuis sceleribus dignũ assequere.

atque in hoc decidisse uersu. λῦνεῖν τοανότεσιτἄχόσ ἀἴςτηρπ̃ᾶἰηό.

De uariis angustiis & cogitationibus eius : quum esset ab omnibus derelictus.

NVnciata etiã interim cæteꝶ exercituum defectiõe litteras prandenti sibi redditas conscerpit : mẽsam subuertit:duos scyphos gratissimi usus:quos homericos a cœlatura carminum homeri uocabat:solo illisit. ac sumpto a locusta ueneno:& in auream pyxidem condito transit in hortos seruilianos:ubi premissis libertorum fidissimis ostiam ad classem præparandam: tribunos centurionesq; prætorii de fugæ societate temptauit:sed partim tergi uersantibus. partim aperte detrectantibus.uno uero ẽt proclamante usq; adeo ne mori miserum est:uaria agitauit parthos ne an Galbam supplex peteret:an atratus prodideret in publicum proq; rostris quanta posset maxima ueneratione ueniam prꝫteritorũ præcaretur. Ac ni flexisset animos

PHI. θανεειν:iterp̃tatio hæc
ẽ:mori me iussit uxor:mr̃ pr̃.hãc
sniam dicebat de se ipõ œdipus
i fabulata:tanq̃ mori iuberet pp
uxorẽ:q erat mr̃ iocasta:& p preꝫ
latũ:quẽ iteremerat.Idem uersus
nerõi cõmodissime aptari põt: q
mori iubet pp uxorẽ octauiam.
mr̃em agrippinã pr̃em claudiũ:
quos oẽs iteremerat. Cæteroꝶ
exercituũ:germaniciãi & hispani
ensis. Cõcerpsit:discidit dilace
rauit.Au.gel.libꝶ stati corã disci
dit suis mãibus & cõcepsit. Du
os scyphos:scyphus poculũ ẽ ita Scyphus
herculis:ut liberi pr̃is cãtarus pli.
calices appellat aitq; crystallinos
fuisse sic scribẽs li.ul.na.hi.Nero
amissaꝶ reꝶ nũcio accepto du
os calices crystallios i sup̃ma ira
fregit illisos.Hæc fuit rõ sæculũ
suũ puniẽtis:neqs alius ex his bi
beret. A celatura carminũ:Ho
merus i.xi.iliados rapsodia calicẽ nestoreũ describit:q aureis clauis iterpunctus erat duplici fondo q̃ttuor Calix nesto
uelut auribus redimitus:ad q̃ꝶ singulas binæ colũbæ aureæ pasci uidebant:q tã grauis erat ut repletũ uix reus
e mẽsa alius mouere posset.quẽ nestor poturus facile tollebat.nestorida id uasis gẽus appellauerũt:de cuius
forma atq; celatura Eustachius ml̃ta digna cognitu pdidit ad hoc poculi nestorei gẽus allusit mar.hi duo
lõgeuo cẽsent nestore fũdi pollice de pylio trita colũba nitet.Nero scyphos crystallios appellabat homeri
cos ab hac celatuta:q i nestorio calice homericis uersibus luculẽte describit. Solo illisit:terræ applosit ifre
gitq;. Pyxidẽ:pyxides cuiuscũq; mr̃iæ sunt ut ait Fabius.pyxidas:q p diminutione pyxidiculæ dñr:accõ
modatas eẽ uenẽo declarat snĩa apud lactãtiũ celeberrima medicoꝶ tituli remedia hẽnt:pyxides uenena. Pyxides
Et Ci.in orõne p celio ait eodẽ liciniũ eẽ uẽturũ atq; his uenẽi pyxidẽ traditurũ & eiusdẽ pyxidis ibidẽ sæ Celiana py
pe cõmeminit:uñ a qntilião celiana pyxidis dcã. In hortos seruiliãos:i seruilioꝶ familia illustri:uñ seruili xis

Triēs uilio rum horti seruiliani — ani bōi dicti: fuit hoc dignū cognitu & mēoratu. hēbat triētē æreū sacrę: quē pascebat auro argētoq; cōsumē tē utrūq; cui sūma cū cura magnificētiaq; quot ānis sacra faciebat: quē ferūt alias creuisse alias decreuisse uideri: ex eo aut diminutionē aut honorē familiæ significari. In seruiliāis āt hortis solitū neronē cōmorari docet Cor. Taci. q ait milichū: quo detecta est cōiuratio uēisse ī hortos seruiliāos. ibiq; cōuētū neronē edo cuisse q audierat de cōiuratis. Cēturiōes ptorii: cohortiū ptorianarū: q erāt honoratiores & ad custodiā

tergiuersator — principis uicissim excubabāt. Tergiuersantibus: dissimulātēr abnuētibus. ē. n. tergiuersari q̄si tergū uertere:

Bouinator — Lucilius tergiuersatorē nouo uocabulo dixit bouinatorē. lucilii uersus hic ē. hic strigosus bouinatorq; oræ īprobus duro. Vno pclamāte: ex cēturiōibus siue tribūis ptorii. Vsq; adeo ne mori: hemistichiū ē Virgi lianū: qd dicit turnus ad sororē iuthurnā. l. xii. æneī. ubi ōndit potius moriēdū eē q̄ fugiēdū. uersus marōis hi sūt. Vsq; adeo ne mori miserū est? uos o mihi manes este bōi: qm̄ supis auersa uolūtas. Parthos ne itidē Pōpeius in extrema sua fortūa deliberauit parthos an aphricā an ægyptū peteret ex quo triplices fieri sua sorias posse qntiliāus ōndit l. iii. īstitutionū. scribit Plutarchus ī galba nemini dubiū fuisse Neronē ex regę

Atratus an thracinus color — de spatiōe in ægyptū fuga cōcessurū. Atratus: idutus artis hoc ē nigris uestibus: q color funebris est cōue nitq; lugētibus & ad misericordiā mouēdā est accōmodatus. nephas erat apud priscos in epulo publico ac cūbere atratos cōuiuas. hinc cicero taxat uatiniū: qd ī epulo. Qu. arii cœnauit atratus: græci anthracinū uo

Amiculū nigellum — cāt nigrū atrūq; colorē: ab athrace q græce dr̄ carbo: & uestis anthracina erat lugētiū. sicut nr̄o quoq; tpe ī luctu usurpat. Varro amiculū nigellū appellauit uestitū nigri coloris: quo utimur in luctu. uerba uarronis

Aegyptus ab eqtibus obtinebat — hæc sūt: ppiquæ adolescētulæ & adolescētuli pximi amiculo nigello capillo demisso sequeret luctū. Præte ritorū: ut sibi pterita delicta scāq; cōdonarent: cū pterita magis repndi possint q̄ corrigi: & qd scm̄ est fieri īfectū nō possit & ut dicebat Plato & repetit Seneca neo punit qa pcm̄ ē sed ne peccet. Præfecturā ægy

Nomi — pti: eqtes romāi ex īstituto diui augusti pfecturā obtinebāt loco regū: copiasq; qbus ægyptii coher

Locus Ouidii — cerent ita uisū ē: ut auctor ē tacitus retiere, puīciā aditu difficilē: ānonæ fœcūdā supstitōe discordē: ptera

Bubastis — ægyptus diuidit ī pfecturas oppidorū: qs nomos uocāt: sicut ē lycopolites aphrodipolites & bubastites: ē āt bubastitis pfectura: ut hoc ī trāscursu declarēus dcā a ciuitate bubasti. ubi cōuētus quot ānis agebat in ho norē diāæ: quā bubastī uocāt. auctor Herodo. l. ii. hic ab Ouidio dcm̄: scāq; bubastis uariisq; colorib⁹ apis.

M. AN. χαλεὶν αἰῶνο γλευγγαιὸσ ἀν Πὁτοα Πὴρ mori me iusserūt uxor mr̄ pater. Concerpit: lacerauit. Duos scyphos: calices cristallios. Pli. octo ingt amissarū regę nūcio accepto: duos calices cristalli nos in supma ira fregit. Tergiuersantibus: neq; pollicētibus: neq; apte recusantibus. Detrectantibus: ab nuētibus. Atratus: mœsto & lugubri hitu & qlis reum suppliceq; deceret qdā. Atratus: legūt q̄si nero expectādū cēsuisset tātisp: dū infectis cathenis in medium traheretur: quod tam ridiculum est dicere: q̄ stul tum fuisset agere. Flexisset: flectere potuisset ut in pristina dignitate imperio retineretur.

PHI. Vel ægypti: hæc pticula hoc in loco accipi uī p saltem ut sit sensus nerone si flecteī nequis set aios romāoꝝ īfestissimos: agi tasse: ut saltem sibi pfectura ægy pti cōcederet: q res cōparatōe re gni ē oppido q̄ pusilla. Scrinio: ī quo. s. eplæ reponunt. Seneca ī ul. cōtrouersiarū: & scriniū ī quo erant missæ ab hostibus eplæ su

magister scrinii — stulit. hinc magr̄ scrinii dictus. Discerperet: laceraret. Statiōem militum: ex more cohors ptoria statiōem p uices agere solebat in palatio: scribit tacitus militē ur banū ad destituēdū neronē artis magis & īpulsu quā suo igēio tra ductum. Nihil a quoq: hoc usu

Cum fortuna fides — subide cōpertū ē q amici cū for tūa mutat fidē: q ī rebus aduer sis nulli repiunt: cū in florētibus cateruati cōuolēt. hinc Ambro. in. iii. exameri. alius auis atauisq; nobilis īsignibus amicis abūdās: stipatus cliētibus repēte aliq̄ acci

uel ægypti præfecturam cōcedi sibi oraret inuentus est po stea in scrinio eius hac de re sermo formatus: sed deteritum putant ne prius q̄ in forum perueniret: discerperetur: sic co gitatione in posterum diem dilata ad mediam fere noctem excitatus ut comperit stationem militum recessisse prosili uit e lecto: misitq; circum amicos & quia nihil a quoq̄ renū ciabatur: ipe cum paucis hospitia singulorꝝ adiit. Verꝝ clau sis omnium foribus respondēte nullo in cubiculum rediit: unde iam & custodes diffugerent direptis etiam stragulis: amota & pyxide ueneni: ac statim spiculum ac myrmilonē: uel quēlibet alium pcussorem: cuius manu periret: requisi uit & nemine reperto. Ergo ego inqt: nec amicum hēo nec inimicū. procurritq; quasi præcipitaturus se in thyberim.

De fuga eius ab urbe & aliis gestis.

Ed reuocato rursus īpetu aliqd secretioris latebræ ad colligendū aīum desiderauit: & offerente Plato ne liberto suburbanū suū iter salariā & numētanā uiā circa q̄rtū miliariū ut erat nudo pede atq; tūicato pēulā

dētis piculi mole turbatus destituit ab oibus delingt: ipugnat a pximis amicus certus ut ingt ennius in īce

Amici conciliandi — certa cernit. parant āt amici bn̄ficētia comitate dexteritate: quorꝝ nlli unq̄ fuit satis. esto ergo mi Annibal sicut pfecto es. ppēsus ad amicicias cōciliādas. Singulorꝝ: amicorꝝ. Vnde: a quo cubiculo. Direptis stragu

lis:In tumultu & regꝫ pturbatõe hoc fieri solet:ut nõ solũ stragula sed tota suppellex diripiaᵗ asportetur q̃.
Pyxide uenẽi: supra dixius neronẽ habuisse uenenũ aurea pyxide recõditũ:q a custodibus iter diripiẽdũ stragula fuerat amota ex cubiculo. Spiculũ:nomẽ est gladiatoris ut iũctim legas spiculũ myrmilonẽ: tãq̃ unus tñmõ significeᵗ:de quo sic scribit Plutarchus in galba:q̃re spiculũ gladiatorẽ nerõis statuis dũ traherenᵗ subiectũ in foro pdiderũt. Percussorẽ:cuius mãu ferroq̃ pcussus occũberet:multi.n.tradunᵗ i extrema dispatiõe q̃siuisse pcussorẽ:sicut lib.i.regũ scriptũ est Saulẽ dixisse ad armigeꝝ suũ euagina gladiũ tuũ & pcute me:ne forte ueniãt icircũcisi isti & iterficiãt me illudẽtes mihi.brutus quoq̃ dictatoris Cæsaris iterfector stratonẽ adhibuit:q ensem subiecit cui moribũdus icubuit. Nec amicũ.s.cuius mãu pire possim, addit.vi.Aurelius neronẽ post istud uerbũ subdisse.De decoro se uixi turpius peream.Chilo lacedæmõius amicicias inimiciciasq̃ ex necessitate iuicẽ cõseq arbitrabaᵗ.un cũ audiuisset queda dicẽtẽ nullũ se inimicũ hre:iterrogauit an nullũ ẽt amicũ hẽret:tanq̃ alteꝝ sine altero eẽ nõ possit. Ad colligẽdũ aĩum:cõfirmandũ reficiendũq̃.colligere.n.interdũ est reficere & recreare.Ci.mãifesto furto pturbatus ubi se collegit. Salariã uiã: salaria uia Romæ est:q a sale nomẽ accepit:nãq̃ p illã sal in sabinos portari cõsueuerat.auctor Pli.in.xxxi. Nomẽtanã:uia romana ẽ:q̃ itur nomẽtũ. de nomẽto ait Mar.si uicina tibi nomẽto rura colunᵗ.ẽ aũt oppidũ in latio nõ pcul ab urbe Roma.In agro nomẽtano balnea fuerũt:q Strabo appellat labana.Palemon grãmaticus:i agro nomẽtano uineas mercatus ẽ foecũditate pcellẽtes.De hoc suburbão liberti neroniãi sic scribit Eusebius in chrõicis.Nero cũ a senatu q̃rereᵗ ad pœnã e palatio fugiens ad q̃rtũ urbis miliariũ i suburbano liberti sui iter salariã & nomẽtanã uiã semet interficit. Tunicatus:idutus sola tunica:quã uulgo camisiã uocãt:quæ & interula uocitaᵗ. Penulã:uestis est:q tunicæ supinduiᵗ:de qua alio loco plura penulis intra urbẽ frigoris causa ut senes uterenᵗ pmisit Alexander romanus impator cũ id uestimẽti genus itinerariũ aut pluuiæ fuisset.matronas intra urbẽ penulis uti uetuit in itinere permisit:cõmodus imperator cõtra consuetudinẽ penulatos iussit spectatores nõ togatos ad munus gladiatoꝝ conuenire.

Saul adhibuit percussorem
De decoro se uixi
Dictum chilonis
Colligere
Salaria uia
Labana balnea
Interula
péula itinerarium.
Vestimẽtũ penulati

M.AN. Stragulis:cubiculari apparatu. Pyxide amota.ut ne mori qdẽ liceret. Percussorem:q se ferro cõficeret. Nec amicũ habeo nec inimicum:uocem uere miserabilẽ:miser sit necesse est q neutrũ hẽat:qđ uox illa apud lælũ Ciceronis declarat quũ qdã stulte gloriareᵗ se inimicũ nullum hre risum est ergo nec amicũ:necessum ẽ.n.hois uitã utrũq̃ sortiri. Salariã & nomentanã uiã:salaria uia:q̃ in sabiniã itur dictaq̃ ut festo placet quia per eam sabini salem deferebant estq̃ salaria quoq̃ porta:quæ olim quirinalis mox collina ut Varro innuere uidetur dicta est. Nomentana uia:quia nomentum ducat.

obsoleti coloris supinduit:adoptoq̃ capite & ante faciẽ obtenso sudario equũ ascendit quatuor solis cõitantibus, inter quos & Sporus erat:statimq̃ tremore terræ:& fulgure aduerso pauefactus audiit ex proximis castris clamorem militum & sibi aduersa:& galbæ prospera ominãtiũ. Et iam ex obuiis uiatoribus quẽdã dicẽtẽ hi neronẽ psequunᵗ: alium sciscitantem & qd in urbe noui de nerone. Equo ãt odore abiecti in uia cadaueris consternato detecta facie agnitus est a quodam Missitio prætoriano & salutatus ad diuersiculũ uentum est dimissis eq̃s inter fruticeta ac uepres per harundineti semitam ægre:nec nisi strata sub pedibus ueste aduersus uillæ parietem euasit. Ibi hortante eodem phaõte ut interim in specũ egestæ arenæ condereᵗ. negauit se uiuũ sub terrã iturum:ac parumper cõmoratus dum clãdestinus ad uillam introitus parareᵗ:aquã ex subiecta lacũa potaturus manu hausit. Et hæc est:inq̃t neronis decocta:Deĩde diuulsa sentibus penula traiectos surculos rasit:atq̃ q̃drupes per angustias effossæ cauernæ receptus in proximã cellã decubuit sup lectũ moducella culcitra:uetere pallio strato istructũ:fameq̃ & iteꝝ siti iterpellante panem q̃dem sordidum

PHI. Obsoleti:sordidi & squalidi:Oratius caret obsoleti sordibus tecti:Inde obsoletissimus uestitus ab Apuleio dictus in floridis p sordidissimo & lugentibus accõmodo. Obtẽso:ptento antepositoq̃. Fulgure aduerso trãq̃llus omisit id qđ alii de nerone pdiderunt.uidelicet q oli discũbenti nerõi dapes fulmine ictæ fuerũt:mẽsaq̃ disiecta:& ut inq̃t philostratus calix manu neronis excussus est:cũ iã ori popius admouisset.Ex quo apolloni tyãei existimatio cũ admiratõe maxĩa facta ẽ:q triduo ante suspiciẽs in cœlũ pp id pdixerat:erit magnũ aliq̃d & non erit. Ex pximis castris ptoria castra itelligit q̃ erãt ad extrema urbis tecta collocata. Ominantiũ:psagientiũ atq̃ augurãtiũ. Quẽdã dicẽtẽ.s. audiuit. Ecq̃d:nũq̃d noui ex usu quotidiãæ iterrogatiõis dictum. Equo:quo nero uehebaᵗ. Cõsternato:cõterrito pauefacto cõturbato. Detecta:reuelata: quã sudario cõuelauerat. Missitio:nomẽ ẽ ptoriãi militis:mẽtio quoq̃ sit a Martiale missitii cuiusdã rauẽtis. Ad diuerticulũ:diuerticulũ est:ubi iter de uia flectiᵗ.& pprie diuerticula auctore donato dñr in uia domicilia:ad quæ de itinere diuertẽdũ sit.Seruius enarrãs illud Virgilianũ:obiiciũt eq̃tes sese ad diuortia nota exposuit diuortia esse diuerticula:diuerticula aũt dixit eẽ semitas trãsuersas:q̃ sunt a latere uiæ militaris.

calix excussus manu neronis
Dictum Apollonii
Diuerticulum
Diuortia

oblatum aspernatus est: Aquæ autem tepidę aliquantum bibit.

De morte eius & gestis in ea.

TVnc uno quoque hincinde instante ut quamprimum se impendentibus contumeliis eriperet. scrobem coram fieri imperauit: mensus ad corporis sui modulum: componiq; simul si qua inuenirentur frusta marmoris & aquam simul ac ligna conferri curando mox cadaueri flens ad singula atque identidem dictitans. Qualis artifex pereo. Inter moras perlatos a cursore phaontis codicillos præripuit: legitq; se hostem a sena

Fruticare — Fruticeta: loca plẽa fruticibus: sicut senticetũ uocãus locũ sentibus spinisq; refertũ. frutificare uetus uerbũ est & significat pullulare atq; succrescere. luue. & fruticificãte pilo.

uepres · uepręcula — Vepres: spinas Virgilius & hirsuti secuerũt corpora uepres. inde diminutiuũ fit uepręcula. quo usus est Cicero in orone pro sesto scribens uepreculis

nitedula — extracta nitedula significat exiguũ murem.

Arũdinetũ — Arũdineti: locũ arũdinibus cõsitũ dicimus arũdinetũ. Cato præcipit in arundina asparagos maxime serẽdos esse.

Semita — Semitam: semita ut ait Varro: uia angusta est quasi semi inter dicta. Ad aduersum: ex opposito & e regione collocatum. Egestæ: extractæ. Clãdestinus: furtiuus & occultus. hæc dictio penultimã ꝓducit cõtra usum perperam ꝓnunciam. Silius in. vii. punicoꝝ: ceu clãdestino traheref foedere bellũ. Mãlius in primo astronomicon: & clãdestinis surgentia fraudibus arma.

Lacuna — Lacuna: fouea. lacunæ ut ait Seruius sunt fossæ in qbus collecta aqua stare cõsueuit. inde lacunosum deriuatur: p similitudinem decẽtissimã dixit Cicero: uide quæso ne lacuna sit in auro. idem in uerrinis. lacunam rei familiaris explerent.

Poculum naturæ — Manu hausit: poculum naturæ manus sunt. Diogenes cũ uidisset pueꝝ aquas manibus haurientem abiecit poculũ qd habebat ex ligno dicẽs: nesciebam qd natura haberet poculũ. de hoc manuali poculo dicẽter dictum est illud a calphurnio in bucolicis cõcauat ille manus palmasq; in pocula uertit. Hæc est neronis decoctæ neronis principis inuentum fuit decoquere aquã uitroq; demissam in niues refrigerare. ita uoluptas frigoris cõtingit sine uitiis niuis auctor Pli. in. xxx. igitur nero memor huiusce aquæ delicatissimæ: cuius ipse fuerat

Decocta neronis — inuentor: cũ bibiturus foret aquã lutosam cenosamq;: dolẽter dixit & miseranter. hæc est decocta neronis: tanq dicere uellet: heu me miseꝝ: qualẽ aquã bibo. nõ est hæc illa decocta: qua ego p delitias uti solebã niuibus refrigerata. & hoc pathetica orone ꝓnunciandum est. Diuulsa: discisse lacerata. Sẽtibus: spinis ue-

senticosũ — pribus inde senticosum spinosum dicimus. Quadrupes: instar quadrupedis pedibus manibusq; gradiens introiuit p angustias. Decubuit: iacuit. Modica: alii codices habẽt modicella tanq diminutiuũ fit a modico formatum. Instructum: ornatũ: sicut dicimus fundum instructum. & domum instructam. Interpellante: exstimulante lacescente. Panem sordidũ aspernatus: in fame panis omnis solet esse suauis & bonus. in quam sniam est illud a Seneca prolatum li. ul. epistolaꝝ. Nõ habet panem meus pistor: sed habet uillicus: sed habet atriẽsis: sed habet colonus malũ panem inqs expecta bonus fiet: & iam illũ teneꝝ tibi & siligineũ

Fames obsonium — fames reddet. ideo non est ante edẽdũ q̃ illa imperet. ꝓfecto optimũ obsoniũ est fames: sicut suauissima potio est sitis Darius ut ingt: Cice. in qnta tusculana cũ aquã turbidã ex cadaueribus ingnatã in fuga bibisset:

exẽplũ darii sitiens — negauit unq̃ se bibisse iucũdius: nunq̃ uidelicet sitiens biberat: ptolomæo quoq; pagranti ægyptũ comiti-

Exemplũ ptolomæi esurientis — bus nõ consecutis cũ cibarius in casa panis datus esset nihil uisum est illo pane iucũdius: nũq̃ uidelicet esuriens ederat: socrates dicebat ambulando se obsonare famem nero tamen in fame panem cibariũ aspernatus est: nec in siti aquam suauiter bibit: cũ iam morte appetente & satis super caput instantibus nec mulsum nec panis siligineus potuissent palatum oblectare.

M. AN. Sudario: tenui uelo. Ad aduersum: ex aduerso stantes. Euasit p arũdineti semitam & uepres puenit. Prætoriano: milite. Egestæ arenæ: unde arena erat egesta. Introitu pararet. nã ad uillæ muꝝ pgressus nõ cõtinuo est uillam ingressus. Decocta. i. decoctæ loco cupidissime epota. Surculos abrasit: surculos q traiecta penula ihęserãt detersit. Quadrupes: pedibus & manibus obrepens. Strato: sup iniecto.

PHI. Oblatum: a ministro. Eriperet: scilicet per mortem: hortabantur enim Neronem ut sibi mortem consciseeret: & ita euaderet contumelias iminentes: quibus uiuens erat futurus obnoxius ad libidinem ini-

Scrobiclus Scrobs — micorum. Scrobem: foueam: scrobs masculini est generis: unde scrobiculus diminutiua forma deducit Columella: scrobs clibano similis est: imus q̃ sumus patentior idem scrobiculo facto ad imum solum præciditur: quidam foeminino genere dicere maluerunt: ut gracchus qui ait exigua posuit scrobe. Dimensus:

tu iudicatum & quæri ut puniatur more maiorum. interrogauitq; quale esset id gēus pœnæ. & quum comperisset nudi hominis ceruicem īseri furcæ corpus uirgis ad necem cædi. conterritus duos pugiones quos secum tulerat arripuit: tentataq; utriusq; acie rursus condidit: causatus nondū adesse fatalem horam: ac modo sporum hortabatur: ut lamentari ac plangere inciperet: modo orabat ut se aliquis ad mortem capessendam exemplo iuuaret interdum segnitiem suā his uerbis increpabat uiuo deformiter ac turpiter ὀυπρέπει νέρωνι οὐ πρέπει· νήφειν δεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἄγε ἔγειρε σεαυτόν. iamq; equites appropinquabant. quibus præceptum erat ut uiuum eum attraherent: quod ut sensit trepidanter effatus ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει ferrum iugulo adegit iuuante Epaphrodito a libellis Semianimisq; adhuc irrumpenti centurioni & penula ad uulnus apposita in auxilium se uenisse simulanti non aliud respondit q̄ sero: & hæc est fides atq; in ea uoce defecit: extantibus rigentibus oculis usq; ad horrorem formidinemq; uisentium: nihil prius aut magis a comitibus exegerat q̄ ne potestas cuiquā capitis sui fieret: sed ut quoquo modo totus cremaretur. permisitq; hoc Seius Galbæ libertus non multo ante uinculis exolutus: in quæ primo tumultu cōiectus fuerat.

metitus mēsuratusq;. Modulū: mēsurā oratius ab imo ad sūmū totus moduli bipedalis. Frusta: crustas & particlas: diminutiuū frusti est frustulū: hinc aduerbiū frustatim & frustilatim iclinant: quæ significāt p frusta & minutatim: Plautus iā ego te faciā ut hic formice frustilatim differāt. — modulus — Frustulum — Frustatim

Aquā: calida aqua lauabant cadauera ex ritu priscoꝝ: quē expssit ma. in. vi. æneid. ps calidos latices & athena undātia flāmis expediūt corpusq; lauant frigentis & ungunt ennius quoq; sic cecinit: Tarqnii corpus bona fœmia lauit & unxit. Ligna: uel ad rogum extruēdū uel ad aquam calfactandam. Idētidem: frequenter & subinde. Qualis artifex: cum miseratiōe pronūciandum: sicut a Nerone flente dictū est. suas fortūas miserante: quod ex imperatore maximo factus esset sui fūeris curator miserabilis. Cursore phaontis: tanta fuit libertinoꝝ id temporis potētia: ut illis essent plures interdū serui q̄ patronis: sicut Demetrio pōpeiano liberto: cui numerus quotidie seruoꝝ uelut imperatori exercitus referebat: quē puduit locupletiorem esse patrono: nō igit mirꝫ si a phaōtis liberti Neroniani cursore ait platos fuisse codicillos hoc est pugillares & tabellas: cursores āt erāt in numero famuloꝝ. Elius uerus Romanus imperator cursores suos uentoꝝ noībus uocitauit aliū boream aliū notū: item aquilonem aut circiū cæterisq; nominibus appellās. Quæri: inquiri uestigari ad pœnam. Vt puniat: more maioꝝ: de morte neronis hæc Eutropius ab omnibus nero simul destitutus & a senatu hostis iudicatus: cū quæreret ad pœnam: quæ pœna erat talis: ut nudus p publicū ductus furca eius capiti inserta uirgis usq; ad mortem cederet atq; ita præcipitaret ex saxo e palatio fugit & in suburbano liberti sui: qđ est iter salariā & nomētanā uiā ad quartū urbis miliariū se interfecit: hactenus Eutropius. Tētata acie: explorato mucrone: ut pœnetrabilis foret. Cōdidit: reposuit. Fatalē horā: qua sibi foret fataliter peūdū. Exēplo iuuaret: ut aliqs se confodiens ipsi exēplo foret mortis intrepide subeūdæ οὐ πρέπει. interpretamētū hoc est. nō decet neronē nō decet: sobriū eē oportet in eiusmodi rebus: age excita te ipsum. Præceptū erat. s. a senatu. ἵππων. i. equoꝝ uelocium undiq; strepitus aures ferit. Iugulo: q locus maxīe mortiferus est. uni homini sunt iuguli: ut ait Pli. duos aūt esse iugulos dextrum & sinistrum docent eruditi: hinc ait Apuleius per iugulū sinistrū capulo tenus gladium ei demergit. — Demetrius pōpeianus — Iuguli

M.AN. Impēdētibus: iminētibus īstantibus. Eriperet: subtraheret. Scrobē: fossam. Curādo: lauādo. Qualis artifex: idest q̄ miserabilis: qui uiuus adhuc meum curo funus. Et quæri: ad supplicium requiri. Acie: mucronum acumine & fastigio. Exemplo: ut eorum aliquis prius sibi mortem consciseeret: cuius exemplū secutus itidem ipse faceret ὀυπρέπει νέρωνι οὐ πρέπει νήφειν δεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις ἄγε ἔγειρε σεαυτόν ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει: equorum uelocium strepitus pulsat aures meas.

PHI. Iuuante epaphrodito: consimiliter brutus adiuuante stratione incubuit ferro & ita occubuit dissentit a Tranquillo sextus Aurelius: qui ait neronem semet ictu gladii transegisse adiuuante trepidantem manum non epaphrodito: sed impuro illo Eunucho sporo: qui neroni instar fœminæ denupserat ab hoc epaphrodito dicti sunt horti epaphroditani. quorum meminit Frontinus libro secūdo de aquæductibus. — Horti epaphroditāi
A libellis: qui præsunt libellis supplicibus imperatoris hi dicuntur a libellis: super qua loquutione satis multa in proximo commentario dicta sunt: scribit Lampridius Alexandrum imperatorem post meridianas horas subscriptioni & lectioni epistolarū dedisse operam: ita ut ab epistolis a libellis & a memoria semper assisterent. Ad uulnus: quod uulgo influxerat. Sero: scilicet uenisse: & hoc uerbo significare uoluit nero centurionis auxilium esse serotinum & superuacaneum: cum iamiam esset moribundus: nec uitæ spes ulla superesset. Et hæc est fides: centuriones militesq; in sacramento militari iurare solēt: se nunquam imperatorem deserturos: ideoq; nero destitutus etiam a militibus hoc uerbum nouissimum dixit: hæc est fi- — A libellis — hæc ē fides

De funere & reliquis eius.

Vneratus est impensa ducentorum milium stragu lis albis auro intextis:quibus usus calendis ianua rii fuerat reliquias æglogæ & Alexandria nutrices cum acte concubinas gentili domitiorum monumento con diderunt:quod prospicitur e campo martio impositum col lo hortulorum:in eo monumento solium porphiretici mar moris superstanti lunensi ara:circũseptũ est lapide thasio.

De statura & cultu corporis eius.

Tatura fuit pœne iuxta:corpore maculoso & fœ tido:subflauo capillo:uultu pulchro magis q̃ ue nusto:oculis cesiis & hebetioribus:ceruice obesa: uentre obiecto gracillimis cruribus:ualitudine prospera. Nam qui luxuriæ immoderatissimæ esset ter oĩo per quat tuordecim annos languit.atque ita ut neq; uino:neque con suetudine reliqua abstineret.Circa cultum habitumq; adeo pudendus:ut comam semper in gradus formatam:peregri natiõe achaica etiam pone uerticem summiserit:ac plerũq;

des:nimiæ significare uolens cẽ turioné fidei datæ fuisse præua ricatoré.tale est notum illud:he us ubi pacta fides. Defecit:exti ctus est. Extantibus:prominen tibus:quos oculos hebetiores eẽ Aristoteles & Plinius ꝓdiderũt: & Neroni hebetes fuerũt ad pro pe admota nisi cum conniueret. Rigentibus:duris Pli.ait Caio principi fuisse oculos rigentes. Totus:Iuuenalis mortem Catili næ atq; cetegi antepõit Pompei neci:propterea quod integri to toq; cadauere ceciderũt:cũ pom peio abscissum caput fuerit ma nibus septimii. In quæ: scilicet uincula. Primo tumultu:qui ex ortus est nunciata defectiõe gal liaꝝ & hispaniaꝝ. Stragulus al bis:ex lino consutis: apud indos

Linum albestinũ — inuenit linum quod ignibus no absumit.ex quo albestinu uoca tur a græcis:nostri uiuũ id appel lant:inde fiunt tunicæ regum funebres.quæ corporis fauillam ab reliquo separant cinere:praeciosissimum est adeo:ut æquet præcia excellẽtiũ margaritaꝝ. Cal,Ianuarii:principio anni noui uestitu cultiore nitidio req; uti solemus:quod & prisci obseruauerũt:unde Ouidius in primo fastoꝝ sic ait:uestibus intactis tarpe ias itur in arces:& populus Festo cõcolor ipse suo est. Cum acte concubina:supra annotauimus actem li bertam fuisse in concubinatu neronis:quam Paulum abfuit quin iusto matrimonio sibi coniungeret. Gẽ

Familiaria sepulchra — tili monumento:iurisconsulti sepulchra gentilia uocant familiaria:sunt autem quæ quis sibi familiæq; suæ cõstituit:sicut hæreditaria:quæ quis sibi hæredibusq; suis constituit:in talibus sepulchris soli hæredes atq; successores licet sepelire.liberti nec sepeliri nec alios inferre poterunt:nisi hæredes extiterint patrono. Do mitiorum:maioꝝ suoꝝ:natus.n.erat Nero ex gente domitia:quamuis per adoptionem insertus fuisset fa miliæ claudioꝝ & Iulioꝝ. Collo:loco eminẽtiore:quemadmodũ & uertex & caput & supcilia locis inaia tis per similitudinem assignantur:ita & collum attribuitur:alii codices habent colle:ut intelligamus hortu

Soliũ sepulchri — los collinos fuisse potius quam campestres. Solium:in sepulchro solium accipitur pro loculo:in quo con ditum est cadauer:quintus curcius scribens sepulchrum cyri fuisse apertum ab alexandro magno sic ait:ip se solium in quo corpus iacebat uelauit:idem alio loco: septimus dies erat: ex quo corpus regis iacebat in solio:de solii significatu multiplici diximus suo loco. Porphyretici marmoris:porphyrites marmor est ru

Leucostictos porphyrites — bens:uocatur leucostyctos candidis interuenientibus punctis.

M.AN. Epaphrodito a libellis:ut a pedibus:ut a manibus sic a libellis ueteres dixere:tuq; seruum: aut ministrum subaudi. Penula:ueste. Sero:tarde uenisse:quasi dicat se iam perempto. Et hæc est fides: q sero uenisset quia animam efflaret:uel certe centurionem mutatæ fidei arguere uoluit. Extantibus: emi nentibus. Rigentibus:terrifico rigore contentis. Primo tumultu:statim nunciata galliæ defectiõe. Ca len.Ianua.quo die nitidiore cultu sacrorum causa capitolium romani ascendebant.Ouidius uestibus inta ctis tarpeias itur ad aras. Cum acte:sic legendum ut alio loco admonui non accia.Tacitus Actem libertã a nerone amatam sæpius celebrat:acciam nunquam. Domitiorum:qua familia nero erat ortus. Colle: eminentiore:hortorum per te:quidam collo habent q non probo. Solium:sepulchri superficies. Porphy ritici lapidis: de porphyrite plura plini.

marmor lunense — PHI. Lunẽsi ara:ex marmore lunẽsi cõstructa:quod ut auctor est Strabo candidũ erat & lucidũ:ex quo colũnæ & insignia romanæ ciuitatis opera conficiebatᷓ.nãq; cum mari uicina incũbat effosio: facile lapides

Luna metallifera — lunẽses euehebantᷓ:quos e pelago subuehẽdos tiberis excipiebat:hinc luna metallifera a papinio dicta cum ait.in siluis Anne metalliferæ repetit iã mœnia lũæ. mamurra ꝓfectus fabroꝝ cæsaris dictatoris in gallia:

Marmor thasium — quẽ Catullus carminibus ꝓbrosis ꝑscidit:in edibus suis nullam hũit colũnã nisi ex marmore caristio aut lu mensi. Circũseptũ:circũuallatum. Lapide thasio:thasos insulaꝝ cycladũ una est marmore nobilis:quod ut inqt Pli.erat maculosum:de hoc marmore thasio ĩtelligit Papinius illo uersu.Nõ huc admisse thasos aut undosa caristos.Celebratur inter uina generosa & uinum hasium: cuius meminit Apuleius in apologia.

Lentigo contraria — Iusta:neq; procera nimis neq; pusilla. Maculoso:maculis plẽo & lẽtiginoso:magi hẽnt hæc perfugia ut dicant lentiginem habẽtibus numina magicæ artis non obsequi forte fuit hoc in nerone inquit Plinius in

xxx.qui ait nihil mēbris neronis defuisse quo minus arti magicæ posset initiari. Fœtido:scribit iulius firmicus i.viii.matheseos illos exudare miserū uirus hircini fœtoris:qcūq; habuerit horoscopū in.xiiii.parte tauri:alii codices habēt fœdo:ut exponas p corpore deformi. Sufflauo:modice flauo:uerus Antōius imperator Romāus dr̄ habuisse tātam curā flauētiū capillo℞:ut capiti auri Roramēta respergeret : quo magis coma illuminata flauesceret. Quā uēusto:uēustatē ppriε mulie℞ esse sicut dignitatē uirorū docet Cicero i primo de officiis. Cesiis:cesios oculos uocamus glaucos uiridisq; coloris:scribit Aristoteles in priō de animalibus aliis nigros aliis cesios aliis caprinos oculos ēē quod morū optimorū inditiū est : qbusdam equorū oculi cesii hoc est glauci sūt:est aūt color cesius dictus:q̄si celius de colore cœli:unde a latinis ueteribus celia dicta est minerua quæ a græcis glaucopis dr̄:sicut sæpissime ab homero dicta est glaucopis αφηνн:hoc est minerua oculos glaucos habēs:de qua in priapeis:minerua flauo lumīe. Hebetioribus:Plinius in.xi.nerōi oculi fuerūt nisi cū cōniueret ad propere admota hebetes. Obesa:pīgui.alias obesus ut annotauit gellius ī carmie neuiāo significat macillētū & gracilem. Protecto:pminēte talis a Plauto dr̄ uētriosus græce προγαστόρ:ptinax imperator fuisse fert̄ uētre prominulo. Luxuriæ:prodigi uictus & mensæ opulētioris. Lāguit:egrotauit. Neq; cōsuetudine aliq̄ abstineret:cōsuetudo magna res est:& ut puerbio græco testatū est altera natura.unde quærit Aristoteles in problematis encyclius.i.i qōnibus.circularibus cur aliqui egrotāt ubi uitam luxuriosam uiuere assueti agere luxuriose cessauerūt:ut Dionysius tyranus q in urbis suæ obsessione aliquātū temporis a potu solito destitit tabe protinus laborauit:an quia ingt cōsuetudo res magna cuiq; sit:ita qui morem mutāt solitū egre atq; moleste ex cōsuetis discēdūt:& eodē redīisse sibi saluberrimū habēt:peride quasi ad suæ naturæ statū redierint:sentētiæ aristotelice astipulat̄ maximus hipocratis iterpres gallenus:qui ait ōmen pmutationē omissa cōsuetudine noxiam esse corporibus maximo nocumēto ob uim cōsuetudinis dixit hipocrates scribens de regimine acuto℞:cibos solitos ēt illaudabiles ēē inocētiores q̄ isolitos:& si laudabiles fuerint & bōi succi:idem in aphorismis pcipit dādū ēē aliquid cōsuetudini:cū igit̄ cōsuetudo sit potētissima:& ut ait.Qu.curtius iterdū natura ipsa potētior:nō uidet̄ mirādū si nero cū lāgueret nō abstinuit a uictu luxurioso:cuius cōsuetudo uersa erat i naturam : cū alioqn egrotātes restituant̄ ad sanitatē dieta:hoc est uictu tenui & frugalissimo:hinc legimus i decretis canonicis.Di.ultima.de cōsecratione:quosdam morbo articulari & podagræ morbo laborantes ad simplicē mensam & pauperes cibos redactos cōualuisse:epularū enī largitas ut inquit Hieronymus & corpus frangit & animum. In gradus formatam:qui nascūtur orīetibus pleiadibus:hi crines iflectūt & cincinatuli sunt atq; comatuli:quorum coma gradatim formata descēdit:ut uenustior sit & elegantior:talem comam Martialis uocat epapheresin:econtrario Silius laudat in aphricano comam nullis cincinis annulisq; distinctam nec gradibus porrectam:sed ex omni parte æquabilem:qualis decet uirum:uersus silii hic est:martia frons facilesq; comæ:nec pone retroq; cæsaries breuior. Post uerticem:Cæsar a uertice capillum reuocabat:nero post uerticem summittebat deprimebatq;.

Margin: magicæ — Hircinū uirus — Cæsii oculi — Celia — Glaucopis — Obesus — Vētriosus — Cōsuetudo magna res est — Snia hipocratis — Simplex mensa pro medicina — Cinnatuli — Epapharesis

M.AN. Circūseptum:clausum. Maculoso:maculis resperso. Sufflauo:semiflauo. Pulchro magis q̄ uenusto:magis forma q̄ liniamentis prædito. Cæsiis:ceruleis:glaucis a ueteribus latinis cæsia q a græcis glaucopis & ut nigidius credidit a colore cœli dicta est a maioribus:quasi cœlia. Hebetioribus debilioris uisus:aut certe nullū uigorem habentibus. Obesa:præpingui. In gradus:in plures ordines seu orbes cōcinatos. Submiserit:cōtra patriū morem crescere passus sit.

synthesim indutus ligato circum collum sudario prodierit in publicum sine cinctu.& discalciatus.

De studio eius circa liberales disciplinas.

Liberales disciplinas omnes fere puer attigit:sed a philosophia eum mater auertit monens imperaturo contrariam esse a cognitione ueterum oratorum Seneca præceptor quo diutius in admiratione sui detineret.itaq; ad poeticam pronus carmina libenter ac sine labore composuit:nec ut quidam putant aliena pro suis edidit. Venere in manus meas pugillares libellique cum quibusdam notissimis uersibus ipsius Chirographo scriptis: ut facile appareret non translatos : aut dictante aliquo exceptos : sed plane quasi a cogitante : atque generante

PHI. Synthesin:synthesis uestis ē q̄ rōani peculiariter ī saturnalibꝫ utebāt̄.illis enī diebꝫ oēs exuebāt togā & synthesin induebāt:hic ait Seneca uoluptatis cā ac festo℞ die℞ uestē mutauimꝰ ap epigrāmaticū poetā distichō ē:qđ idicat synthesimuestē fuisse saturnaliciā.cui titulus ē synthesis.Dū toga p qnas gaudet requiescere luces:hos poteris cultus sumer̄ iur̄ tuo:idē alibi ait:synthesibꝫ dū gaudet eqs dn̄sq; seatꝫ:fortasse dcā synthesis uidri p̄t ab eo q cōsueta cōtextaq; eēt cōposito ne q̄dā uersicolori:Sceuola titulo de uestibꝫ legatis sic ait.Quero an ex uniuersa ueste an ex synthesi tūicas singulas & palliola sē prōia eligere possit:ē ēt synthesis gēus uasis fictilis:ad qđ allusit papinius ī q̄rto silua℞:unā mittere synthesin:qđ horres albo℞ calicū atq; cacabo℞:eiusdē meminit Mar.illo hēdecasyllabo: septenaria sinthesis sa- Synthesis uas

Synthesis compositio Asyntheta Cinctus Cingulum Mendum plautinum Tunicæ demisiciæ. Aliud i imperatore q̃ litteræ: Philosophia uitæ dux

gunti:præterea generali uocabulo græco synthesis compositio significatur:qua dictione usus est qntus serenus sic scribens:uilem depræhendit in illis synthesin & uulgata satis medicamina risit:idē synthesis hæc prodest unda molita calenti. Plinius crystalla appellat asyntheta:quæ pura sunt & sine uitio:qui indutus ē synthesi uestæ synthesinatus nūcupatur. Sine cinctu: Varro cinctum a cingulo differre tradit:tanquā cinctus uiris cingulum mulieribus attribuatur.aphrorum peculiaris mos fuit ut essent sine cinctu:hinc illud est plautinum in penulo. Tu qui zonam non habes quid in hanc uenisti urbem idem discintum aphrum significare uolens festiuiter ait sane genus hoc mulierosum est tunicis demisiciis:mendum est manifestarium in codicibus plautinus:nam pro tunicis demisiciis passim legitur:demissitus:cū plautus demisicias tunicas appellet quæ longe sunt & demissæ ad talos tanquam talares:& nulla zona succintæ. Impaturo cōtrariam:scribit Iulius capitolinus aliud in imperatore quæri:q̃ litteras præterea philosophia suadet animi qetem & tranqllitatem:remouetq̧ penitus ab administratione reipu.q̧ oia cōtraria sunt illi:q sit imperaturus:dicere solebat auidius cassius de.M.Antonio.M.Antonius philosophaṫ:nec sentit pro repu.& ut inqt M.Tullius i primo rhetoricoꝝ:multi nihil prodesse philosophiam:plerıq̧ ēt obesse arbitranṫ:& in opinione positū est hoc probabile:eos q philosophiæ dāt operā nō arbitrari deos esse.ait Apuleius obiectari philosophis:q̧ irreligiosi putenṫ:& q̧ deos abnuāt:q̃ ab imperatore lōge esse debent:sed cōtra idē.M. Tullius philosophiam dixit esse uitæ ducem uirtutū īdagatricem:uitioꝝ expultricem.sine qua uita hominū iculta fuisset:& belluina:cū sit philosophia magistra moꝝ & norma uiuēdi.plato quoq̧ dixit beatas fore ciuitates:in quibus aut philosophi iperarēt aut pricipes philosopharenṫ:nero tamē post epulas impartiebat tēpus doctoribus sapiētiæ. A cognitione ueteꝝ oratorū: Seneca uolebat ut nero ueteribus oratoribus legēdis operam daret:quo ipse apud discipulū foret i maiori ueneratiōe:scribit Cor.tacitus solitū fuisse Senecam iactare īgeniū crebris oratiōibus:quas uoce principis Neronis uulgabat. Ad poeticam pronus:in hanc snlam ait tacitus:quod Nero aliquādo carminibus pāgēdis inesse sibi elemēta doctrinæ ostendebat: idē alibi refert Neronē affectasse carminū studiū cōtractis:qbus aliqua pāgēdi carmia facultas foret q uersus a poeta ichoatos supplere solitus erat & dimidiatos cōnectere:qd spēs ipsa carminū docet nō impetu & instinctu nec ore uno fluens. Aliena pro suis:sicut in oratōibus factitauit:q̃s a Seneca cōpositas ipse p̱ suis recitabat:q̃lis fuit illa:quā habuit i funere claudi & altera:q̃ in senatu flagitia materna colligerat. Pugillares:de pugillaribus uberrime scriptū ē in supioribus:i hoc locō annotādū uidetur pugillares & pugillaria pluraliter tm̄ dici ex grāmaticoꝝ regula:cui reclamāt auctoritas eruditoꝝ & imprimis ausonii:q ait bipatēs pugillar expedi. Chirographo:manu ꝑpria. Nō trāslatos:trāslari dicunṫ uersus:quos ex alieno exemplari trāsferimus trāscribimusq̧. Dictāte:a multis hoc usurpaṫ ut dictāte uiro erudito ipsi exscribāt excipiantq̧ aliēa:siue poemata sint siue oratiōes:& mox pro suis edant:Quintilianus in decimo subaccusat delitias dictādi:ex quo fieri putant:ut dū dictamus nō rudia tantū & fortuita:sed ēt ipropria effluant. Quasi a cogitante:qui pāgit uersus totus in cogitatione defixus est:solet & facere illud quod inquit oratius.sepe caput scaberet uiuos & roderet ungues.

Versus alie nos supplebat Aliena pro suis pugillar Studium dictandi

M.AN. Synthesim:uestē breuē & expeditā ex diuersis lanaꝝ coloribus:q̧ nomē ipm arguit Σύνθεσιν græci cōpositionē uocāt:eo uestis genere saturnalibus.ro.uti.cōsueuere.Mar.synthesibus dū gaudet eques dominusq̧ senatus. A philosophia:a philosophiæ studiis. Cōtrariā eē:nō pp ꝓcepta credo:sed qa tā aī q̃ corporis uigor rerūq̧ gerēdaꝝ īdustria philosophica cōtēplatiōe cōtrahaṫ sunt alioqn.qs.nō uidet:nō mō nō iutilia:sed necessaria ēt philosophiæ ꝓcepta huic q uel reipu.uel magno ꝓsit impio. A co.uet.ora. auertit subaudi. In admistra:sui ut sua miraret scripta:q̃ i elocutiōe Gellii & Fabii testimonio longe ueteribus fuere iferiora:fabius nā & oratiōes eius inqt & poemata & epistolæ & dialogi efferūṫ & in philosophia parū diligēs & mox Paulo:sed in eloquēdo corrupta pleraq̧ & aliquāto superius q̧ accidit mihi dum corruptum & omnibus uitiis fractum dicendi genus reuocare ad seueriora iudicia cōtēdo:quum fere solus hic in manibus adolescentium fuit:quem non omnino conabar excutere:sed potioribus præferri non sinebā. Pugillares:quid pugillares essent diximus. Libelli:ex papyro aut membrana. Chyrographo:ꝑpria manu notatis. Translatos:aliunde sumptos. Generante:per se meditante.

exaratos:ita multa & delata & īducta & sup scripta inerāt.

De studio eius i pīgēdo & fingēdo & emulatōe eius ad oēs.

HAbuit & pingēdi fingēdiq̧ nō mediocre studiū maxime autē popularitate efferebaṫ oīum æmulus q quoquo mō aīum uulgi mouerēt. Exiit post scænicas corōas opinio ꝓxīo lustro discēsurū eū ad olympia iter athletas:nā luctabaṫ assidue:nec aliter certamina gimnica grēcia tota spectauerat q̃ brabeutarū more in stadio habui assidens:ac si qua paria longius recessissent in medium māi

PHI. Exaratos:cōscriptos ita Ci.ad cornificiū:hæc cū esse i senatu exaraui. Sup scripta:mos ē eis:q ul pāgit poema ul cōponit orōnē ut multa deleat multa superscribat. Pīgēdi:Cor.tacito pueriliibus stati annis Nero uiuidū aīum i alia detorsit celare pingere cātus aut regimē equoꝝ exercere pictura apd ueteres i tāta fuit estīatiōe:ut inter ingēuas artes nūeraret:utiq̧ igenui pueri antigraphicē hoc est picturā in ludo

Antigraphice

bus suis protrahens. Destinauerat etiã quĩ Apollinem can tu solem aurigãdo æquiparare æstimaret. Imitari & Herculis facta ꝑparatũq; leonẽ aiũt: quẽ claua uel brachiorũ nexibꝰ ĩ ãphitheatri arẽa spectãte populo nudus elideret.

De uoto per eum emisso si uinceret.

Sub exitu quidẽ uitæ palam uouerat: si sibi incolumis status permãsisset ꝓditurũ se parta uictoria ludis etiã hydraulam & coraulam & utricularium ac nouissimo die histrionẽ saltaturũ Virgilii Turnũ: & sũt q tradãt paridẽ histrionẽ occisum ab eo q̃si grauem aduersariũ.

docerentur: ut docet Plinius in xxxv. Aristoteles quoq; in octauo politicorũ ait iuuenes discere cõsueuisse litteras: gymnasticã musicã & picturã. Fingẽdi: fingere ad plasticẽ statuariamq; refertur. Nãq; ut inqt Pli. in. xxxv. plastices opus est fingere ex argilla similitudines praxiteles plasticen matrẽ eẽ dixit statuariæ sculpturæ & celaturæ: & cũ eẽt ĩ his oĩs summus nihil unq̃ fecit anteq̃ finxit. Alexander magnus a solo lysippo fingi uolebat. Popularitate: fauore & aura populari: papinius & gratũ popularitate magnũ. Emulus: imitator. Mouerẽt: delectarẽt iuuarẽt amẽarẽt. Inter athletas: hoc ẽ ludis olympiacis athletica depugnaturũ cũ athletis: de qbus affatĩ diximus ĩ primis cõmẽtariis: illud adde solitos athletas põderibus plũbeis assuefacere mãus: qbus uacuis & nudis ĩ certamĩe mox utebãť. Difficiliora enĩ ut inqt Quin. debẽt esse q̃ exercẽt. Gymnica: in qbus corpora denudãť. Brabeutaꝝ more: brabeutas græci dicũt iudices spectaculoꝝ: qnq; uictoribꝰ ĩ certamine exhibent præmium & coronas: qui uero præfectus est certaminis diciť agonitheta: græci auctore philostrato ludis olympicis decẽ iudices præficere solebant: sensus est neronem in spectaculis uicẽ parteſq; usurpasse brabeutaꝝ hoc est iudicum: & eoꝝ qui dãt præmia uictoribus. Si qua paria: luctatoꝝ atq; depugnãtium: dicimus enim paria gladiatoꝝ & athletaꝝ. In medium: scilicet stadiũ. Destinauerat: constituerat deliberaueratq;. Apollinẽ cãtu: nemo nõ nouit apollinẽ citharedũ dici & cantorẽ ꝑstãtissimum: q in certamine musico uictũ marsiã detracta pelle nudũ dereliqt. Solẽ aurigãdo: sol aurigationis peritissimus a poetis ꝓdiť. fabula nota ap̃ Ouidiũ in. ii. metamorphoseos: ubi ĩduciť sol monẽs filiũ phaetontẽ: quo mõ curꝰ & equos moderari debeat. Præparatũ leonẽ: nota est fabula de leone nemeo: quem Hercules interemit cuius deĩde pelle uestitus cõfecit memorãda certamina: illud adde Herculẽ adhuc iuuenẽ aduersus alteꝝ leonẽ depugnasse: q dictus ẽ theumesius a mõte boetiæ de quo ĩtellexit papinius in prĩo thebaidos his uersibus: illius ĩ speciẽ: quẽ ꝑ theumesia tẽpe: amphitriõiades fractũ iuuẽilibus ãnis: ante cleonei uestiť ꝑlia mõstri. Nudus elideret: suffocaret strãgularetq;: sicut Hercules leonẽ nemeũ mãibus strãgulasse ferť.

Claua: uulcanus clauã ac thoracẽ Herculi dono dedisse ꝓdiť: qñ dii suis q̃q; muneribus Herculem donauerũt: a poetis duo dii clauigeri dicunť Hercules & ianus alter a claua alter propter clauẽ. Brachioꝝ nexibus: hæc sunt Herculis arma q aut claua aut nexu brachioꝝ: cũ eẽt lacertosus depugnabat. Prodíturũ ludis: exhibituꝝ & repsentatuꝝ ꝓdire dicunť histriões dũ ĩ ꝓsceniũ ꝓgrediunť. Hidraulã: qui sciẽs pituſq; est organoꝝ hidraulicoꝝ is hydraula nũcupať: de his organis supra habũde mentio facta est. Choraulã: tibicinẽ ĩstantẽ tibias ĩ choro uocamus choraulẽ: sicut & nomẽ ĩdicat: choros enĩ græcæ chorus: & tripudium significať: aulos uero tibiã fistulãq; significat: Apuleius erat qdẽ iuuenis satis corpulentus choraula doctissimus: Martialis existimat id esse optimum conuiuium ad quod choraules non uenit.

M. AN. Fingẽdi: alterius formã deliniãdi. Popularitate: studio & cura oĩbus placẽdi: unde & popularis q eiusdẽ ẽ po. tereñ. popularis meus geta nõ nũq̃ pro uili & ignobili accipiť. Plautus ꝑstat diuitẽ esse: ac popularẽ q̃ nobilẽ: & mẽdicũ laberius deũ popularia agius nugatoria. f. ulia. Mouerẽt: oblectarent. De scensuꝝ: elegãter: dixit quasi in certaminis discrimen ituꝝ sic descẽdo in campum: in pugnam dicimus nõ tã ex supiore loco ĩ ĩferiorẽ: q̃ ex tuto ĩ locũ discriminis: q̃q̃ & ad sitũ urbis & castroꝝ munitiones: & loca spectãtiũ q̃ supiora sunt tota usurpatio referri possit: sed elegãtiaꝝ accuratissimi exauctores quod prius diximus tenẽt. Babrẽtarũ: sic habẽt oĩa q̃ uidius exẽplaria: sed babrẽtatũ legẽdũ contẽderi suidæ auctoritate ductus ille. n. Βαβφοῦ λέγεται τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον ζοῦ καὶ Βαβρευταὶ οἱ τὰς βασιλικὰς βαστάζοντες ῥάβδους: κτοῖς νικῶσι τοὺς στεφάνους διδόντες hoc est: diciť & brauiũ regale sceptrũ uñ sũt & babrẽte regales uirgas gestãtes & uictoria ꝑmia uictoribꝰ dãtes: q̄ nero eo habitu sederit in stadio: ipsa trãquilli uerba: q̃ sequunť poene demõstrant. Paria: pugnãtiũ athletaꝝ. Destinauerat: animo proposuerat: iã cõmẽtus erat. Quin: quo mõ. Elideret: arctissimo cõplexu necaret. Proditurũ: ĩ mediũ platuꝝ. Hydraulã: ad illud respexit: q̄ sub primũ tumultũ dixerat se hydraulica organa ĩ theatro repsentatuꝝ si per uindicem licuisset: de hidraulicis organis Victruuius plura. Coraulã & utriculariã simplicem se tibiam utriculareq; inflaturum.

PHI. Vtricularium. fistulicem qui inflat ex utre fistulam: a latinis utricularius dictus a græcis. ascaules qua dictione usi sunt & latini poetæ: Martialis & concupiscat esse casus ascaules. Nouissimo die. s. ludoꝝ

Saltaturũ: histriões agẽtes fabulã saltare dicũť. iuuenalis: chironomõ ledã molli saltãte bathyllo & apud Macrobiũ: tũc cũ populus coegit idẽ saltare cãticũ: idẽ saltabat hylas edipoden. Ausonius saltauit q capãea tutt. Virgiliũ turnũ: uouerat nero se ĩstar histriõis reꝑñtatuꝝ poama uirgilianũ quo cõgressus turni & æneæ

Plasticæ mater statuariæ

Pondera athletarũ plumbea

Brabeutæ qui.

Agõitheta

Deo leones herculei

Clauigeri dii

Hydraula

choraules

Vtricularius

Ascaules

Saltant histriones

De cupidine famæ æternitatis eius.

ERat illi æternitatis ꝑpetuæq; famæ cupido: sed in cõsulta. Ideoq; multis rebꝰ ac locis uetere appellatõ ne detracta nouã induxit eo suo noĩe. Mensem quoq; aprilẽ neroneũ appellauit. Destinauerat & Romã neropoli nũcupare.

De cõteptu eius & obseruãtia religionũ.

REligionũ usq; quaq; cõteptor ꝑtor unius deæ: syriæ: hanc mox ita spreuit ut urina cõtamiaret alia superstitiõe captus: in qua sola ꝑtinacissime hæsit: siqdẽ acũculã puellarẽ: quũ quasi remediũ isidiarum a plebeio quodã & ignoto mũeri accepisset: detecta cõfestim cõiuratiõe ꝓ sũmo numine: trinisq; in die sacrificiis colere ꝑseuerauit: uolebatq; credi mõitiõe eius futura ꝑnoscere. Ante paucos q̃ periret mẽses attẽdit & extispitio: nec unq̃ litauit.

De ætate eius & gestis post obitũ ipsius.

OBiit.xxx.&.ii. ætatis anno die quo quodã octauiã iteremerat. Tãtũq; gaudiũ publice ꝑbuit ut plebs pileata tota urbe discurrerũt. & tñ nõ defuerunt q ꝑ lõgũ tẽpus uernis æstiuisq; floribus tumulũ eius ornarẽt: ac mõ imagines ꝑtextatas ĩ rostris ꝓferrẽt: mõ edicta q̃si uiuẽtis & breui magno inimicoꝝ malo reuersuri. Q uiet uologesus pthoꝝ rex missis ad senatũ legatis de istaurãda societate hoc ẽt magnope orauit: ut nerõis memoria coleret. deniq; cũ post uigiti annos adolescẽte me extitisset cõditionis icertæ: q se neronẽ eẽ iactaret tã fauorabile nomẽ eius apd parthos fuit: ut uehementer adiutus & uix redditus sit.

describit: q res notissima ẽ & in scholis triuilialibus qootidie cõ memorat. Paridẽ histrionem: hic libertus fuit domitiæ nerõis amitæ: ut memorat tacitus q solitus erat luxus neronis itendere tpe cœnæ: & nerõis aium demulcere: de hoc ait Iuuẽalis: esurit itactã paridi nisi uẽdat agauẽ: qd nõ dãt ꝓceres dabit histrio. Neroneũ: Cor. Tacitus refert decretũ fuisse ut mẽsis aprilis neronis cognomẽtũ acciperet: qm eo retecta esset coniuratio pisoniana.

Paris histrio

Neropolin: q̃si nerõis ciuitatẽ: neronẽ i hoc emulatus uidet cõmodus impator: q romã coloniam cõmodianã uocari uoluit: q romãus hercules ẽ appellatus: q feras i amphitheatro occidisset.

Romanus hercules

Deæ siriæ: de dea syria scripsimus affati i libro annotationũ: ex quo poteris mutuari: si qd desiderabit: ab apuleio i.viii. de asino aureo oipotẽs & oiparẽs dea syria nũcupat quã ꝑ plateas & oppida effœminati sacerdotes cymbalis & crotalis ꝑsonãtes circũferebãt: nõ modicasq; summulas pecũiaꝝ corradebãt. Hæsit: ꝑseuerauit. Vria cõtaminaret: specimen maximu ex quo nullũ ferme maius eẽ põt ad significãdũ cõtẽptionẽ religiõis: cũ illa ꝑ cõtemptissimis despectissimisq; habeat: q urina pollunt: ex quo est notũ illud cuius ad effigiẽ nõ tm̃ meiere fas est. Acunculã puellarẽ: in usu puellaꝝ sũt acus q̃ diminutiuo uocabulo acũculæ dicut: qbus ornatrices utũt: q̃le est discerniculum qd capillis discriminãdis est accõmodatũ. i alio significatu acus dr purgamẽtũ siue palea: q secernitur a frumẽto: qñ i area uẽtilabris subiectat. M. Varro: ita fit: ut qd leuissimũ est i eo atq; appellat acus euanatur foras: idẽ alio loco ait acus substernẽdũ gallinis parturiẽtibus qdã nõ acũculam legẽdũ esse opinãt: sed imagũculã: tanq̃ pusilla imago puellæ pro numine coleret a nerõe: q̃les pupas prisci uocauerũt: & memorat ꝑsius: q lectio satis bene & cõducẽter quadrat. Detecta: ꝑ seruũ noie milicũ detecta fuit cõiuratio pisoniana: qui ob hoc ut supra docuimus cõseruatoris sibi nomẽ assumpsit. Mõitiõe eius: ex hoc uero similius uidet imagũculã potiusq̃ acũculã significari: cũ ad imaginẽ magis q̃ ad acũ mõitio referri possit. Attendit: operã dedit. Extispicio: extispiciũ uocamus disciplinã ispectionẽq; extorũ: qd alio noie dicit aruspicium. quod auctore Plinio: primus delphus iuẽit. hinc aruspicina de qua suo loco nõ pauca retulimus. dicimus extispiciũ ea forma qua ignispiciũ ruspiciũ ab extis speciẽdis. nã qd nos cum præpositione dicimus aspicio apud ueteres spicio dicebat. unde & auspiciũ iclinat. Nec unq̃ litauit: facto extoꝝ sacro. nunq̃ deos placauit. litare. n. significat sacrificio facto placasse numen.

oip arens dea syria

acunculæ

Discernicu lum

Acus pur gamentũ

Extispiciũ

Spicio

M. AN. Vergilii turnũ: uergiliano carmine complexũ. Incõsulta: temeraria. Neropolim: nerõis. urbẽ. Syriæ deæ syria dea: ut Lucanus credidit iuno est: apuleius isidẽ esse ostẽdit. Acũculam: paruam acũ: dicimus & aciculam cæterũ suspicari libet deprauatũ esse uerbũ & pro imagũcula acũcula esse scriptũ. Puellarem: si ad acũ id referas quali puellæ se comunt. si ad imaginẽ ut puellã nõ pueꝝ imago imitaret. Extispicio & toꝝ inspectiõe. Nec unq̃ litauit: nũq̃ placata exta sed dira semp obseruauit: octauiam interemerat ad quem plane exitum illud de octauia insomniũ pertinuit.

PHI. Pileata: iduta pileis: tãq̃ significaret se libtate dõatã: cũ uiuẽte nerõe seruitutis iugo ꝑssa ancillaret: Sextus Aurelius ois roma adeo iteritu nerõis exultauit. ut plebs iduta pileis mãumissionũ tãquã seuo exẽpta dño triõpharet pileũ eni libertatis ptæ signũ ẽ: uñ & mãumissi pileũ iduebãt: de quo alibi diximus habũdanter. M. permittis puto pileata roma: i saturnalibus ad libertatẽ declarãdã pileata erat romana turba.

Pileati

Pileũ libertatis isigne

C. SVETONII TRANQVILLI LIBER SEPTIMVS SERGIVS GALBA IMPERATOR.

De progenie cæsarum quæ in Nerone defecit & prodigiis hoc præcedentibus.

Rogẽies Cæsarũ in neróe defecit:qd̃ futurũ in cõ ut docet Seneca in.ii. epistolarũ moraliũ:unde & a Mar.dictum est.Dũq; decent nostrũ pilea sũpta Ioue. Vernis estiuisq; floribus:uerni flores sũt uiolæ albæ helychrysos hiacinthus & alii. quos nũerat Pli.l.xxi.estiui uero flores sũt lichnis & iouis flox & amaracus:quẽ phrigiũ noiant. Prætextatas:idutas ptexta:q uestis ẽ magistratuũ & puerorum:ĩgẽuorum:ut alibi declaratũ. Vologeses pthorum rex:de hoc uologese multa scribit Cor.tacitus:q elephãtũ eqtare solebat. cũ quo Nero pacẽ fecit:qñ tyridatẽ fratrẽ romã misit ad Neronẽ adorãdũ:scribit Sextus aurelius:qd̃ huic loco cõuenit:psas i tm̃ dilexisse Neronẽ:ut legatos mitterẽt orãtes copiã cõstruẽdi mõumẽti. Post.xx.annos:ab obitu ipsius Neróis. Adolescẽte me:ex hoc loco admonemur Suetoniũ Tranquillum p ea fermẽ tẽpora natũ esse:qbus periit nero. Qui se neronẽ eẽ iactaret:scribit Cor.tacitus asiã atq; achaiam falso rumore exterritas fuisse:uelut Nero aduẽtaret:quẽ plures uiuere fingebãt credebãtq; tũc seruus ex ponto siue libertinus ex Italia cithara & cãtu peritus oris liniamẽtis Nerõi simillimus Neronẽ esse sese asserebat:adiunctisq; plurimis:quos promissis corruperat famã excitauit i dies gliscẽtẽ:tãq; uerus nero reuerteretur:sed hic pseudo nero a calphurnio aspernate:cui Galatiã ac pãphiliã puincias regẽdas galba permiserat detecta fraude iterfectus ẽ:cuius corpus isigne oculis comaq; & toruitate uultus in asiã atq; in romã peruectũ ẽ: scribit Augustinus in.xx.de ciui.dei.qd̃ huic loco cõqdrat:quosdã putasse Neronẽ minime occisum fuisse:sed subtractũ ut putaret occisus & uiuũ occultari in uigore ipsius ætatis:in qua fuit cũ crederet extinctus:donec suo tẽpore reuelet & restituat in regnũ:unde nõnulli neronem futurũ antichristum suspicantur. Fauorabile:fauoris & gratiæ plenũ. Redditus.f.calphurnio aspernati ad supplicium.

Verni flores

Estiui flores

Pseudo nero

Nero antichristus

ROGENIES CAESARVM. hactenus iperatoria Cæsarũ familia habenas Romani iperii moderata est subsequunt principes romani qdẽ:sed nullo tamẽ gradu gẽtẽ Cæsarũ contingẽtes galba otho & uitelius:q merito possunt appellari tragici iperatores:cũ instar tragicorum tyrãnorum ob celerem mutabilitatem alius iduceret tanq̃ p scænã alius educeret. Vnde & apollonius ille tyrãneus galbã othonẽ atq; uitelium imperatores thebanos appellabat:quod sicut thebani breui admodũ tempore græciæ tenuerant principatum:ita isti paucis mensibus romæ imperauerunt:tanq̃ tragœdiarum tyranni personam mutantes:qui se inuicem eliserunt:sicut claui clauos excutiunt:Tranqllus scripturus de sergio galba primo memorat:quemadmodum iam defecerat in nerone Cæsarum progenies:quod quibusdam etiam ostentis demonstratum est:nos enarraturi uitam galbæ uidemur facturi operepciũ: si elogiũ ex Cor.tacito excerptũ ascripserimus.quo mores galbæ continent.uerba taciti hæc sũt:uetus in familia nobilitas:magnæ opes:ipsi galbæ mediũ ingenium magis extra uitia q̃ cum uirtutibus famæ nec incuriosus: nec uendicator pecuniæ alienæ non appetens suæ parcus:publicæ auarus:amicorum libertorumq; ubi in bonos incidisset sine repræhensione patiẽs:si mali forent usq; ad culpam ignorans:sed .claritas nataliũ:& metus temporũ obtinuit:ut quod segnitia erat sapientia uocaret:dum uigebat ætas militari laude apud germanias floruit:proconsul africam moderate iam senior Citeriorem hispaniam pari iusticia continuit: maior priuato uisus dum priuatus fuit:& omniũ consensu capax imperii nisi imperasset.

tragici iperatores

iperatores hebani

Medium galbæ ingenium

M.AN. Pileata:pileis operta q; libertatis erat insigne. Prætextatas:puerili habitu. Edicta proferrent in publicum ederent quasi eius nomine proposita. Post.xx.annos:quam nero perierat. Et uix redditus: quum ob mendacium ad pœnam reposcerent.

MARCI Antonii Sabellici ad Augustinum Barbadicum Serenissimum uenetiarum Principẽ paraphraseos in galbam parenæsis septima.

Rogenies Cæsarũ in Nerone defecit:fuerunt Aug.princeps Serenissime q Galbam. Othonẽ & Viteliũ:hi.n.certa serie post neronẽ tumultuose imperiũ inuasere:siue q; paucissimis mensibus singuli principatũ tenuissent seu q; magis credo:qa semel occupatũ sibi stabilire nequerint inter Cæsares minime reponẽdos curarint:uerum qa Tranqllus reposuit operepciũ est:& mores galbæ & reliquam uitã ex tumultuaria illa administratione cognoscere:de qua ut breuiter dicã quod sentio:siqs illius moderationẽ cũ libertorum auaritia:quorũ nutu oia gerebant diligenter cõferat haud facile expediat inter bonos sit princeps galba reponẽdus an malos:satis constat magnos illi honores post mortẽ decretos sed longe maiores decerni potuisse si pricipatũ non sordide fortunæ uiros per quos:ut Dioclitianus identidẽ prædicare solebat sæpe optimus uendit princeps:sed ingenuos potius multaq; rerũ:experiẽtia claros administrasset:at illa regiminis forma ualde execrabilis & oinoq; cœlatu idigna:contra optabilis hæc q̃ equitatis & clæmẽtiæ plena:et a maioribus tradita ẽ ita a te princeps iucũdissime & aliis q reipu. gubernaculo admonent sanctissime custodit qua uelut unũ omnibus sit propositũ certamen:qs in summa administratione maxie de repu. meritus quãdoq; uideri possit isq; pcipuã ex ea dignitatem laudẽ reportasse credit:q eã admistratiõis formã aut istituerit:aut seruarit quã optimus qsq; princeps mõ publicis consultum uelit rebus studio cupiat imitari:nunc ad Cæsarum progeniem redeo:q in nerone:ut tranquillus ait esse desiit:

sed q̄lis fuerit ipsa ꝓpagatiōis rō paucis expediā. C. Cæsar dictator: a quo uetus rei pu. forma sublata ē: soro ré Iuliā habuit. ex ea: &. M. Accio balbo accia nata ē: accia ex. C. Octauio: Octauū: q postea reꝝ potitus Augustus ē appellatus: is a maiore auúculo: a Cæsare dico dictatore ī nomē familiæ ascitus ꝓxius ab illo īperauit: tradit Augustus p manū Tyberio priuigno ipiū Liuiæ Drusillæ q̄ uxoré duxit: & Tyberio Nerōis filio destiauerat ab initio Augu. sibi ex testō successores Caiū & Luciū ex iulia filia &. M. Agrippa gēitos: sed illis utroq; post alteꝝ extictis. Agrippā eoꝝ fratré & Tyberiū priuignū ī familiæ & reꝝ successioné adoptauit: Agrippa uero ob sordidū īgēiū abdicato solus Ty. post Augusti exitū familiæ & īpio successit: is Germáicū ex druso fr̄e & miore Antōia gēitū prio Augusti iussu adoptauit: mox eo defūcto Drusū & Neroné eius filios: qbus sublatis tertiū fratré: ac minimū natu Caiū q Caligula cognoiatus ē reȝe: & īpii hæredem ascripsit: post caligulā: Claudius ex druso Tyberii fr̄e natus. & Antōia. M. Antōii Triūuiri: & Octauiæ filia sortitus ē īpiū: sed hic dubitari pōt q̄ rōe ī gētis successioné uenerit siqdé pr̄ eius drusus ī adoptioné nō uenit ipse a Tyberio īter tertios tm̄ hæredes relatus ē a caligula neq; eū neq; aliū adoptatū legere ē: ueꝝ qa īter tertios hæredes noiatū cōstat: iccirco familiæ īsertū crediderī: Claudius ipse neroné Agrippiæ germani ci fratris suis filiæ: q̄ ipse uxoré duxit: & domitii ænobarbi filiū ī gentis & imperii successioné testamento adduxit: q nouissimus eoꝝ: q per adoptioné in Cæsaꝝ familiā uenerūt īperauit: nā galba de quo ꝓxiæ dicturi sumus militari suffragio absq; ullo successionis ꝑtextu ad īperii fastigiū est euectus.

pluribus quidé signis sed euidētissimis duobus apparuit. Liuiæ olim post Augusti statim nuptias ueiētanū suū reuisenti ꝑteruolans aqla gallinā albā ramulū lauri rostra teneuté ita ut rapuerat dimisit in gremiū: quūq; nutriri alité pangi ramulū placuisset: tēta pollorū soboles prouenit: ut hodie quoq; ea uilla ad gallinas uocetur: Tale uero lauretū ut triumphaturi Cęsares inde laureas decerperēt: fuitq; mos triumphātibus alias cōfestim eodé loco pāgere. & obseruatū est sub cuiusq; obitū arboré ab ipso institutā elanguisse. Ergo nouissimo Neronis anno & silua oīs exaruit radicitus: & qcqd ibi gallinarum erat: interiit. Ac subinde tacta de cœlo Cæsarū æde capita omnibus statuis simul deciderunt. Augustiq; septrum e manibus excussum est.

PHI. Liuiæ oli: hanc historiā tradit Pli. li. xv. cuius uerba subieci: q̄ sūt hæc. Nāq; liuiæ drusillæ q̄ postea augusta matrimonii nomé accepit: cum pacta eēt illi Cæsari gallinā cōspicui candoris sedēti aqla ex alto abiecit in gremiū illesam ītrepideq; mirāti accessit miraculū: qm̄ tenētem rostro laureū ramū onustum suis baccis: cōseruari alité & sobolem iussere aruspices ramūq; eū seri ac rite custodiri: qđ factū ē ī uilla Cæsarū fluuio Tyberi īposita iuxta nouū lapidé flaminia uia.
Ad gallias q̄ ob id uocat̄ ad gallias miroq; silua ꝑuenit: ex ea postea triumphans Cæsar lauꝝ in manu tenuit: coronā ī capite gessit ac deide īperatores Cæsares cūcti: traditusq; mos ē ramos quos tenuerūt serēdi: hactenus Pli. Veiētanū: sicut tusculanū formianū & pōpeianū dicimus uillas a locis: ita ueientanū ꝑtoriū uilláq; significat in ueientāo territorio. Alité: gallinā. Ex iussu. s. aruspicū. Pági: seri plantariq;: est eni pangere defigere: unde paginæ di
pangere ctæ: q͏ in illis uersus pāgunt̄: idest fingunt̄. Pulloꝝ: gallinaceorum pullo pullicinus. ὑποκοριστικῶς
pullicini hoc est diminutiue dictus: lampridius seruos habuit uectigales: q eos ex ouis atq; pullicinis ac piponibus
pullastræ alerét. M. Varro iuuécas gallias appellat pullastras sicut a nobis quoq; ligua uernacula núcupát̄. Ea uilla
Daphnon uerba plinii īdicát uillā hác Cæsaꝝ fuisse iuxta Tyberī ī uia flaminia ad nonū lapidē. Lauretū: græci da
lauretum phnona uocát lauretū hoc ē locū lauro cōsitū: q̄ dictiōe usus ē marcialis: ubi ait daphnonos platáos. Rōæ in auētino lauretū uocabat̄: ubi silua lauri fuit. Laureas: corōas. s. ex lauro: quæ ꝓprie triúphis dicata ē au
laureta tumat plinius laureā uocari ipsa folia. Vnius arborū nomé in latina ligua iponit̄ uiris. Ná laurea nomen ꝓ
laurea li- prium. mar. Cicero liberrū habuit noie Tulliū lauream: cuius epigramma clarissimū memorat̄ a Plinio in
bertus xxxi. Alias: pli. sentit morem fugisse: ut rami illi sererent̄: quos ī manu tenuissent cæsares triúphantes: non
Ciceronis enim solum coronam in capite gerebant: sed ramū quoq; laureū manu tenebant.

M. AN. Veientanū suū: uillā ī Veiētáo agro. Pígi: solo defigi unde carmia quoq; pági sunt dcá: qa cere is tabulis figerét̄ págo núc cáo ē: núc scribo ea quoq; rōe cōsistit laurū rāo seri de quo democritus & theophrastus dubitauere. Alias cō. e. l. p. pli. rāos quos triúphātes Cæsares māu tenuissent seri solitos scribit.

PHI. Sub cuiusq;: cæsarū. Institutū: satá plátatáq;. Exaruit: hoc signū fuit cū nerōe piter exaruisse deficisseq; ꝓsapiā cæsarū. Elāguisse: mortuis ramalibꝫ & arescēte trúco emarcuisse. Tacta æde fulmie ꝑcussæ:
Fanaticæ prisci fulmitū dixerūt id qđ ē fulmie ictū. arbores quoq; fanaticæ appellatæ: q̄ erát fulmie ꝑcussæ. Augu
arbores sti sceptrū: qđ augusti statua māu tenebat. ē. n. septrū īsigne dominátis. Haud dubie: sine dubio. Vetere ꝓsa
prosapia pia: Qu. ꝓsapiā eē ait uerbū uetustū nimis & oblr̄atū: quo minime utēdū eē sentit. Statuarū titulis: pli. in
Catulus xxxiiii. r̄fert īstitutū fuisse ut ī basibꝫ statuarū honores hoium & tituli īscriberét̄: ne ī seplchris tm̄ legerét̄.
capitoli- Prōepoté tertio cognatōis gradu īfra ē ꝓnepos & ꝓneptis. sicut supra ꝑauꝫ & ꝑauia. Capitolini: Qu. catulus
nus capitolini nomé accepit ex eo qđ curator fuit īstituēdi capitolii illđq; đdicauit qđ solū felicitati sue đfuisse

De prosapia & ueteri origine galbæ.

NEroni galba successit nullo gradu contingens Cæsarũ domũ: sed haud dubie nobilissimus magnaq̨ & uetere ꝓsapia: ut q statuarũ titulis pronepotem se Quinti Catuli Capitolini semp ascripserit. Impator uero ēt stéma in atrio ꝓposuerit quo paterna originē ad Iouē maternam ad phasiphaen Minois uxorem referret.

De progenitoribus & cognomie galbæ.

IMagines & elogia uniuersi generis exeq̄ lōgum ē familiæ breuiter attingã. Qui primus Sulpitiorũ cognomé Galbæ tulit cur aut unde traxerit ambiguitur. Quidã putant quod oppidũ hispaniæ frustra diu oppugnatũ: illitis demũ galbano facibus succenderit. Alii quod in diuturna ualitudine galbeo.i. remediis lana iuolutis assidue uterec: nōnulli qđ ꝑpinguis fuerit uisus: qué galbã galli uocãt: uel cõtra qđ tã exilis q̄ sunt animalia q̄ i æscu lis nascũt appellãturq̨ Galbæ. familiã illustrauit Sergius galba cõsularis tẽporũ suorũ eloquẽtissimus quem tradunt Hispaniam ex ꝑtura obtinentem. xxx. Lusitanoꝶ milibus

sylla cõfessus est. huius historiæ mẽtio facta ē i uita cæsaris dictatoris galbã aũt fuisse necessitudine catulo cõiũctũ Plu. quoq̨ testac: q ait galbã aio admodũ elatũ fuisse pp catuli cognationem & apud cor. tacitũ ait ipse galba ad pisonẽ: qué mox adoptauit. & tibi isigne sulpitiæ ac lutaciæ gẽtis decora nobilitati tuæ adiecisse: lutacia.n. gẽs dicta ē catulorũ: ex quo memoratissimus ē ille lutacius catullus: q penos uicit prio pũico bello: nauali pugna apud egatis insulas: de quo ait silius i. vi. pũicorum possessor pelagi ꝓnaq̨ lutacius aura captiuas puppes ad littora uictor agebat. Stéma: ꝓprie stéma significat seriẽ gradusq̨ cognationũ & ut inqt paulus iuriscõsultus i duas lineas separ quaꝶ altera superior altera iferior. ex supiore uero & secũdo gradu trãsuersæ lineæ pẽdẽt. hic illud a Pli. eleganter dictũ i. xxxv. stémat uero lineis discurrebãt ad imagines pictas. alias stémata coronæ sũt sicuti aꝑ græcos & in primis apud homerũ & aristophanẽ subide repies. Iulius quoq̨ firmicus stémata usurpat ꝓ corōis sic.n. scribit i. iii. matheseos magnos uiros faciet Mercurius q̨ sacris & gloriosis stemmatibus coronẽc. In atrio: apud maioris i atris erãt stémata & imagies ceræ: q singulis dispōebãc armariis: cōitabãturq̨ funera gẽtilicia. Ex quo ē illud notissimũ: tota licet ueteres exornẽt undiq̨ ceræ atria. Ad phasiephaē: notissima ē historia fabulosa: q de phasiphae solis filia circũferc: quã adamasse tauꝶ usq̨ ad coitũ tradunt. obiter ãnotãdũ dictionẽ hãc eẽ q̄ttuor syllabaꝶ: qđ euidẽter ostẽdit uel ille uersiculus apud ausoniũ: nō sum ego mioæ machia pasiphaes. Quod aũt gẽus galbaꝶ eẽt a mioe pasiphaeq̨ oriũdũ testac & silius italicus: cũ in viii. pũicoꝶ sic scribit de quodã galba huiusce familiæ. Rectorē magno spectabat nose galbã. huic gẽus ordic mios: Inuisaq̨ tãto pasiphae. Elogia: laudatiões. testificatiões. repete q̄ supius de elogio memorauimꝰ. In hãc sniam ē illud catōianũ. decorauere moumẽtis signis statuis elogiis historiis. Sulpitioꝶ: Plu. galbã sulpitiũ appellat aitq̨ trãsiuisse i cæsarũ familiã cũ priuatus adhuc oium ditissimus foret. sextus Aurelius sic ait. galba nobili sulpitioꝶ gñe ꝓgẽitus ipauit ãnos: vii. diesq̨ totidẽ. Ambigic: dubitac. Galbão: galbanũ i syria gigni testis ē. Pli. i. xii. qđ sinceꝶ si urac fugat nidore serpẽtes. idẽ medicinæ quoq̨ adhibec. In alio significatu galbana uestimẽta sũt delicatoꝶ: q̄ a uiris gestari mordaciter taxat Iuuenalis illo uersu cerulea indutus scutulata & galbana rasa. Inde galbanatus a Martiale dictus hō molis & effœmiatus tanq̄ galbano idutus: Tunica quoq̨ galbina a colore dicta: Flauuius uopiscus in aureliano. Inter hæc fuit tetricus chlamyde coccea: tunica galbina. Illitis: isperfis ueluti quodã fomite ac nutrimẽto. ab illino illitus iclinac. Galbeo: qd sit galbeũ interpretac ipsemet Tranqllus. tñ alii tradunt Galbeũ eẽ genus ornamenti.

Lutacia gens
Stéma
Stémata coronæ
Galbanũ
Galbanatus
Galbina tunica
illitus
galbeum

M. AN. Pronepotē: nepotis filiũ. Qu. Catuli: qué dictator i petitiōe pōtificatus maximi cōpetitorem hũit: qué ēt prio ꝑturæ die ad disq̄sitionẽ populi ob capitolii refectionẽ uocauit. Capitolinii: is.n. capitoliũ refecit ac dedicauit. trãqllus & Mar. sũt auctores sunt q scribãt capitoliũ a sylla nō Catullo instauratũ. Stéma: maioꝶ imagies: siue imaginũ seriẽ erãt si qdẽ maioꝶ imagines nō solũ decori & ornamẽto sed ad deꝑcãdũ suppliciũ & ignominiã facere uidebac. Cicero si qd ait deliq̄ro mille sunt imagines q̄ me a nobis depcenc. erat ãt stéma imaginũ ordo uelut qbusdã ramis lineis itercurrẽtibus distinctus. ꝑsius stémate q̄ thusco ramũ milesime ducis. Iu. stémata qđ faciũt. M. atria pisonũ stabãt cũ stémate toto dr̃ stéma & coronamẽtũ: q̄si ϛεφαιῶ ιιᾶ σέφανοσ coroua est σέφαιῶ coronò. Elogia: nũc laudatiões: aliogn elogium honoris q̄ uitupationis testificatio. Galbano: facibus. Ver. galbaneoq̨ agitare graui nidore chelidros. ferulus galbanũ arboris spẽm esse ait multis aptã medicaminibus: Pli. ferulã arborẽ & iu amano syriæ monte nasci ad amoniaci similitudinem: eiusq̨ Nidore serpentes fugari.

PHI. Lana inuolutis: lanæ & in primis succidæ: ut ait Pli. plurima ꝑstãt remedia p se iponunc & aliis inuoluunc medicamẽtis. Galbã galli uocãt: uocabula multa pegrina ex uariis gẽtibus uenerũt i latinã liguã & plurima ut ait qntiliãus gallice ualuerũt: ut theda ac petoritũ q̄ sũt noia uehiculoꝶ: ut bracca. uñ braccata gallia noiata: ut ēt galba: q̄ dictōe i gallica ligua significac ꝑpiguis. Galli quoq̨ facũdos uocãt ꝓ facetis

Vocabula gallica

perfidia trucidatis uiriatini belli cãm extitisse. Eius nepos ob repulsam cõsulatus ifensus Iulio Cæsari: cuius legatus in gallia fuerat cõspirauit cũ Cassio & Bruto: pp qđ pedia lege dãnatus est. Ab hoc sũt ĩpatoris galbæ auus & pr: auus clarior studio: q̃ dignitate nõ. n. egressus p̃turæ gradũ multiplicẽ nec icuriosam historiã edidit. Pr. cõsulatu fũctꝰ: q̃q̃ breui corpe atq; ẽt gibber modiceq; ĩ dicẽdo facultatis cãs ĩdustriæ actitauit. Vxores habuit Numiã achaiã nepté Catuli pneptẽq;. L. Mũmii: q corĩthũ excidi. Icẽ Liuiã occellinã ditẽ admodũ & pulchrã: a q̃ tñ nobilitatis cã appetitus ultro existiat: & aliquãto enixius: postq̃ subinde ĩstãti uidũ corpis secreto posita ueste detexit: ne quasi ignotam fallere

ut docet fortunatianus: Ambactus gallica ligua seruus appellatur. Præpiguis: ualde pinguis. Exilis gracilis & macer. Esculis: glãdifera arbor est esculus. cuius meminit Pli. i. xvi. quã ñ ubiq; nasci tradit. glãde esculea fungosa fit porci caro: Aialia: fortassis ĩtelligit culices: quos gigni ĩ grãdiferis arboribus ĩdicat Pli. Sergius eloquẽtissimus. Cicero ĩ prio de oratore sic meminit de hoc sergio galba. eqdẽ sergiũ galbã memoria teneo diuinũ hominẽ in dicẽdo. Idem in bruto ait sergiũ galbã eloquentia p̃stitisse:
orationes cuius tñ oratões exiles fuerũt &
galbæ redolẽtes antiqtatẽ quæ ob id exaruerũt. Lusitanoꝝ: lusitania hispaniæ ulterioris p̃uĩciã est cui nomẽ de
redolentes disse lusum liberi patris ac lysam cũ eo bacchantẽ Pli. Martianusq; pdiderũt. Perfidia trucidatis. M. Tul
antiqtatẽ lius in bruto tradit lusitanos: a sergio galba p̃tore cõtra ĩterpositã ut existimabat̃ fidẽ ĩterfectos. ex quo titus libro tribunus plebis. po. ro. ĩcitauit ĩ galbã: & ĩ eũ rogationẽ tulit similẽ priuilegii. M. quoq; cato cẽsorius ĩ galbã luculẽta oratione ĩuectus ẽ. tũ quãta eloquẽtiæ uis in galba foret cognitũ est: q liberos suos paruulos in cõcione pducẽs: filiũq; ẽt sulpitii galbæ suis ipse mãibus circũferẽs. fletu ac miseratiõe commouit po. ro. ad misericordiã: & ita eripuit se flãma atq; euasit dãnationẽ: cuius rei mẽtio quoq; fit a fabio Quintiliano in secũdo ĩstitutionũ. Orosius ãt ĩ. iiii. scribit sergiũ galbã p̃torẽ a lusitanis magno p̃lio uictum fuis
Viriatinũ se uniuersoq; exercitu amisso ipm cũ paucis uix elapsum euasisse. Viriatini belli: qđ duce uiriato lusitani
bellum aduersus romãos gesserũt: fuit ãt uiriatus uir calliditatis acerrimæ: quæ ex uenatore latro. ex latrone ubi dux atq; ĩpator lusitanoꝝ p annos. xiiii. Rõanos duces exercitusq; cõtriuit. trabeas fasces cæteraq; insignia rõana in mõtibus suis trophea p̃fixit. tãdẽ ĩsidiis suoꝝ ĩterfectus ẽ: cũ domestici pcussores pecũia corrupti
mors uiria a Seruilio cepiõe fuissent: q uiriatũ uino depositũ pemerũt: q a suis deflectus nobilissime tumulatus fuit.
ti primo ui Rõani hãc uictoriã: qa p̃tio empta fuerat ĩprobarũt: pcussoresq; ĩdignos p̃mio iudicauerũt. ad hũc uiriatũ
riatus in alludẽs silius sic cecinit in. iii. punicoꝝ: prio uiriatus ĩ æuo. Nomẽ romãis factũ mox nobile dãnis. Cuius
æuo legatus in gallia: Cæsar in cõmẽtariis crebro meminit de hoc legato suo galba. cuius uirtutẽ in primis extollit in. iii. cõmẽtario belli gallici. Ob repulsam cõsulatus: hircius in cõmẽtario belli gallici mẽtionẽ fecit huius repulsæ: q̃ passus ẽ galba ĩ cõsulatu. scribit. n. aduersarios Cæsaris ĩsolẽter gloriatos: ereptũ esse sergio galbæ cõsulatũ. cũ is multo plus gr̃a suffragiis ualuisset: q cæsari cõiũctus & familiaritate & necessitudine legatiõis eẽt. Pedia lege dãnatus: augustus: sicut in augusti uita latius explicatũ ẽ: cõspiratores Iulii Cæsaris aggressus est legibus: & ĩ primis lege a q̃nto pedio lata reos cedis detulit. Nec icuriosam: non incurio
Gibber se negligẽter cõpositã. Gibber: gibbo deformatus gibber & gibberus dr̃ q gibbũ hẽt. Pli. gallinaꝝ genus
Gibberus gibbeꝝ uocat qđ gibbosæ sunt. ipse quoq; gibbus noiat̃ gibber. Iu. attritus gibbere nasus. Iulius firmicus
Gibberosi tradit ĩ. viii. matheseos nasci gibberosos q ĩ septia ptes arietis hũerint horoscopũ. Industriæ: nauiter soler
Corinthus ter aduerbiũ ẽ. Actitauit: frequẽter egit: agere. n. dñr causidici & oratores: uñ actio dcã. Mũmi: pneptẽ
decus græ L. mũmius cui cognomẽ achaici uictoria dedit conrithũ diruit qđ oppidũ achaiæ cap̃ græciæ decus & lu
ciæ mẽ maximi scriptores appellãt. Cã belli fuit critolaus: q legatos rõanos cõtra ius gẽtiũ uiolare ausus ẽ: & cũ
Euersio ob hoc mãdatũ fuisset metello bellũ achaicũ: ad alienã uictoriã mũmius uẽit: q sub ipsis ĩsthmi faucibꝰ fu
corinthi dit acheos. mox corĩthus ab ĩcolis deserta & solo æq̃ta ẽ. signis tabulisq; spoliata: qbus cũ totã replesset Italiã ĩ domũ suã nihil ĩtulit. nãq; ut auctor ẽ Strabo tabulas pictas rogantibus amicis facile largiebat̃. Addit Pli. tũc æra corĩthia q̃ p̃ciosissima fuerũt ab eodẽ dispsa fuisse cõpluribꝰ achaiæ oppidis. Idẽ alio loco arbitrat̃ picturã externã rõæ primũ publicatũ fuisse ab hoc. L. mumio: q aristidis tabulã libeꝝ prem cõtinẽtẽ ĩ cereris delubro posuit. Cũ itaq;. L. M. Achai. cognoiaret̃ merito mũmia illius pneptis achaia nũcupata est.

M. AN. Sergius galba: Cicero & Sergio galbæ: &. c. Lælio: socero tuo: quas constat dicẽdi gloria præstitisse: Tacitus q ad Sergium inqt galbã: &. C. Læliũ attĩet & si quos alios antiquorũ agitare nõ destitit apud Liuiũ: & Corneliũ. Seruiũ p sergio legit̃. Perfidia trucidatis: & ad lusitanos: & ad galbã referri potest: Liuius auctor ẽ: cõfessum ĩ iudicio galbã iccirco lusitanos pp se castra hñtes suo iussu cæsos q cõptũ habuisset equo & hoĩe ĩmolatis p spẽm pacis illos suũ exercitũ adoriri ĩ aĩo hũisse. Viriatini: ab auctoris noĩe nũcupati. Cassio & Bruto pricipibus cõiuratiõis: q̃ Cæsar dictator ẽ oppressus. Pedia lege: a. Qu. Pedio cõsule lata ea alibi. Gibber: gibbo ĩsignis. Qui corinthũ excidit: Cicero qđ si. L. Mũmius aliquẽ ĩstorũ uideret Matelionẽ corinthiũ cupidissime tractantẽ. quũ ipse totã corinthon cõtẽpsisset.

PHI. Ditem: opulentam. Appetitus: desideratus: Enixius: uehementius cupidiusq;. Subinde: fr

uidereť. Ex achaia liberos Caiū & Sergiū pereauit quorū maior Caius attritis facultatibus urbe cessit prohibitusq; a Tiberio sortiri anno suo ꝓcōsulatū uolūtaria morte obiit.

De natiuitate Galbæ & iudiciis principatus eius.

Sergius Galba iperator. M. Valerio Messalla. Cn. Lētulo cōsulibus natus est. ix. calen. ianua. in uilla colli supposita ppe terracinā sinistrorsū fūdos petētib⁹: adoptat⁹ a nouerca sua liuia nomē & ocellare cognomen assumpsit mutato pronomine. Nā Lucium pro Sergio usque ad tempus imperii usurpauit. Constat Augustum puero adhuc salutanti se inter æquales appræhensa buccula dixisse καὶ σὺ τέκνον ἀρχῆς ἡμῶν παρέξου. Sed & Tyberius quum comperisset eum imperaturum uerum i senecta uiuat sane ait: qndo id ad nos nihil ptinet. Auo quoq; eius

quenter. Instanti:liuiæ. Vitiū corporis:gibbum. Detexit:retexit denudauit ostendit. olim crates thebanus quidam consimile fecisse proditur:q cum hiparche eum maritum optaret iter scapilium retexit:qđ erat gibberosum peracq; cū bacculo & pallium humi posuit professus puellæ eam sibi esse sup pellectilem: eamq; formam quam uideret proinde inquit sedulo consule:ne post penitudo te capiat. enimuero hipparche cōditionem accipit respondēs iā dudū sibi ꝓuisum satis eē & satis cōsultū neq; ditiorem maritū neq; formosiorē uspiam gentium posse iuenire. proinde duceret quo libeat: & ita crati cynico philosopho nupsit hipparche. Ex achaia:mumia ꝑnepte. L. mummii attritis facultatibus:cōsumptio patrimonio. Sortiri ꝓconsulatū:moris erat apud romanos ut consules ꝓuincias proconsulares sortirentur. hinc frequēter leges apud historicos cōsulibus sorte obuenisse ꝓuincias. Tyberius uero ꝓhibuit. C. galbam ne sortiretur ꝓconsulatū. ꝑpter facultates atritas: quo dolore pculsus Caius adiit mortē uolūtariam. Suo anno:legitimo quo. s. ꝑ leges poterat fieri cōsul. de ꝓcōsulatu aūt officioq; ꝓ cōsulis alibi scripsimus habūdāter. Cicero gloriať suo qdē anno se honores adeptū esse cūctorū suffragiis:qđ cōtigit paucis nobilibus. ꝓcōsul primus apud roma nos uideť fuisse. p. philo. cui primo impium prorogatum est: ut docet Liuius in. viii. qui appellat proconsules: quibus finito consulatu imperium progať. Colli supposita:ꝑceptū uarronianū est ut potissimū sub radicibus mōtis uilla edificeť. Columella quoq; optimā esse uillæ positionē arbitrať i mediis collibus ubi aer calore & frigore tēperatus est. Sinistrorsūm:ad finistrā partē. Ora ius ille sinistrorsum hic dextrorsum:unus:utriq; error. Fūdos:nomē est oppidi de quo oratius fundos aufidio lusco ꝑtore libēter linqmus. Liuii nomē:a nouercæ noie noiatus ē Liuius galba: & ocellaris cognomiatus cū illa liuia ocellina noiareť. Luciū:existimo legēdū eē liuiū:ut cōgruat cū supradicta snīa. qđ. sliuii nomē assumpserit. Inter equales:inter pueros eiusdē ætatis & coeuos: quos græci synchronos appellāt qsi contēporaneos scribit Hieronymus oseen prophetā fuisse synchronō elaiæ. Buccula:sermo ē polysemus. i. multa significans:nāq; pars cassidis est:de qua Iuuenalis:& fracta de casside buccula pendēs:significat & uaccā. Vir. in priō georgicoꝝ. aut buccula coelū suscipiēs patulis captauit naribus auras:Columella masculino usus est:nā buculos dixit ꝓ iuuēcis bobus:sic enim ait in septimo agricolationis. cū deinde bucculos cōpræhēderis pducito ad stabulū. ꝑterea buccula accipitur pro pusilla bucca:quæ oris pars est. de buccis Pli. in. xi. sic rēfert ifra malas sunt hilaritates:risumq; idicantes buccæ. Ex qbus uerbis discimus buccas ꝓpriæ:intellige partes illas:quæ inflari solēt:quæ duæ sunt in hoie. hinc ait Oratius. Quid causæ merito qn illis iuppiter ambas iratus buccas inflet. Interdū buccā itelligimus ipsum os:sicut illud ꝓuerbialiter dictū:qcqđ in bucca uenerit:hic buccula deduciť accipiturq; ꝓ pusilla bucca siue osculū ipsum idest puum os:siue ptē genaꝝ:quæ inflať intelligere uellimus. In hoc significatu capit nūc tranquillus. Nā mos est cum puerū osculari uolumus:ut illius bucculā manus apprendamus qđ ad os & ad genam referri pōt. In hanc snīam apuleius i. vi. de asino aureo sic scribit. Tunc iuppiter ppressa cupidinis bucculā manuq; ad os suū relata cōsauiat. καὶ σὺ τέκνον:græca uerba sunt: q sic iterptanť. & tu filii impio nostro adhere. Ad nos nihil ptinet:quia nos iam defuncti erimus:si senecta ætate imperaturus est Galba.

Exēplum cratis philosophi Inter scapilium

Proconsul primus philo.

synchroni equi polysemus buccula Bucculi Buccæ duæ i hoie

M. ANTO. Appetitus:qq gibber. Enixius:studiosius. Subinde:sæpius Instanti: ocellinæ. Vitiū corpis:gibbi deformitatē. Attritis:cōsumptis. Sortiri q; ob id negatum appet:qa cōsumptis fortunis of bus solū uertisset. Anno suo:& ad designationē ipam referri pōt:q; in plures ānos ꝓuiciæ ordiarenť aut q; ex cōsulatu quū ꝓcōsul ueteri istituto eēt ꝓuinciā administraturus a Tyberio pricipe sit ꝓhibitus. Liuii

K

nomen & ocellare cognomen. Liuia.n.ocellina eius nouerca est dicta aq̃ fuit adoptatus. Lucũ:ut.L.Liuius ocellaris siue ocellinus diceret. Puero:galbæ. Salutãti: īter officia salutáriũ assistéti. Inter æq̃les īter eiusdé ætatis pueros. Buccula:ore ná oris cõcauitas bucca dr̃.cicero qcq̃d ĩ buccã uenerit.Iu.notæq̃ p oppida buccæ.Hora iuppiter ambas inflatus buccas:est & buccula pua hos:Pli.eidé morbo bucculæ iecur ꝓdest:Ver.aut buccula cœlũ suspiciés est & ps cassidis: p q̃ emittit̃ spús.Iu.Lorica & fracta de casside buccula pédés. καὶ σὺ τέκνον τῆς ἀρχῆς ἡμῶν παραγεύσῃ:& tu fili principatum nostrũ.iuxta sedens.

fulgur procurãti:quum exta de mãibus aq̃la rapuisset:& in frugiferã quercũ cõtulisset súmũ sed serũ impiũ portãdi familiæ respõsũ ẽ.Et ille irridẽs sane ĩq̃t quũ multa pepit.Nihil æq̃ postea Galbã tẽtãtẽ res nouas cõfirmauit q̃ mulæ ptus:cæsarisq̃ ut obscœnũ ostẽtũ abhortẽtibus:solus ꝓ lætissimo accepit mẽor sacrificii dictiq̃ aui.Sũpta uirili toga sõniauit fortunã dicẽtẽ stare se ante fores defessã:& nisi ocius recipet̃ cuicũq̃ obuiæ pdæ futurã utq̃ uigilauit apto atrio simulacrũ æneũ deæ cubitali maius iuxta limẽ inuenit:idq̃ græmio suo tusculũ ubi æstiuare consueuerat:auexit:& in parte ędium consecratum menstruis deinceps supplicationibus & peruigili anniuersario coluit:quãquam ætate modũ constanti ueteris ciuitatis exoletumque mortem ac tan-

Fulmia læta aduersa mixta

ꝓcuratiões fulminum

Prouorsũ fulgur

Nocturna fulmĩa sũmani

Frugiferæ arbores

Fruges

PHI. Fulgur ꝓcuranti: expiãti ꝓpiciãtiq̃ p procurationes. Nã fulminũ q̃dã sunt læta:q̃dã sunt aduersa: q̃dam mixta: q̃ aduersa sunt:ut inquit seneca mala portẽdũt: & ideo expiationibus ꝓcurationibusq̃ propiciari solẽt ad auertẽda mala: q̃ minitant̃ & de his ꝓcurationibus fulminum intelligit.Idẽ Seneca sic scribens in .ii.q̃onum naturalium. Quid ergo expiationes procurationesq̃ quo ptinent:si mutabilia sunt fata.apd̃ Lucanũ ĩ primo pharsaliæ describit̃ ꝓcuratio fulminis fcã ab aurispice ꝓuorsum fulgur appellauerunt:qd̃ ignoratur nocturnu an iterdiu sit factũ.Ideoq̃ ioui & sumano res diuĩa fiebat qa diurna iouis nocturna summãi fulgura habebant̃.ẽ aũt summãus deus q̃si summus maniũ dictus ut iterptat̃ Marciãus:quẽ mõ dirẽ patrẽ:mõ plutonẽ appellãt. Frugiferã quercũ:frugiferas arbores Pli.Apule.& Tacitus uocãt:q̃ fructũ ferũt:fruges ãt arboꝝ antiquus fuerũt glãdes ut alibi docuius. uñ merito quercus frugifera est dicta.Vlpiãus tamẽ negat poma dici fruges: cũ Iuliãus scribat fruges oẽs esse q̃bus hõ uescat̃.

Sũmũ:maximũ. Portẽdi:significari. Familiæ:sulpitiorũ. Respõsum ẽ:ab aruspicibus ꝓcuratoribusq̃ fulminis. Illæ:auus galbæ. Cũ mula peperit:hoc dixit pinde ac itelligi uolẽs nunq̃ impiũ in familia sua futurũ:tanq̃ mulæ nunq̃ pariãt. Aristoteles enĩ muloꝝ genus sterile esse & in totũ nõ parere ꝓdidit.causasq̃ sterilitatis elegãter cõplexus est libro.ii.de generatiõe aĩaliũ: ubi ait mulã cõcepisse q̃dẽ aliq̃do sed ad finẽ nequisse pduxisse:qd̃ cõceperit.Pli.uero noster in.viii.mulas dixit iccirco nõ parere. Quod ea q̃ duobus diuersis generibus nascant̃ tertii generis fiãt & neutri parentũ sint similia: eaq̃ ipsa:quæ ita nata sunt nõ gignere in omni aĩalium genere est.tamẽ in annalibus historiisq̃ romanis mulas peperisse sæpe:uerũ p digũ loco id habitũ est.Idem Aristoteles in sexto de animalibus in syria tradit mulas esse quæ coeant & pariant omnes.sed id genus diuersum est a genere mulaꝝ nostratiũ:apud herodotũ in thalia.luculẽta historia est graphice perscripta de babylone obsessa a rege dario:ĩ qua unus babyloniorũ ꝓbra ingerens dario atq̃ eius exercitui:quid ĩquit istic desidetis psæ:quin potius abscẽditis:tũc expugnaturi nos cum mulæ pepererint.hoc ille dicebat credẽs nunq̃ parere mulã.sed Paulopost cõtigit:ut quædam mula pareret zopyro:quo ostento in spem uenit capiẽdæ babylonis & cœpit cũ babylonios uaframẽtis circunuenisset.propter quod beneficium Darius tanti fecit zopyrũ:ut olim aperto malo punico optauerit se male tot zopyros:quot erãt mali punici grani. Obscenũ:dirũ execrabile ominosum. Vir.obsceniq̃ canes importunæq̃ uolucres signa dabant. Pro lætissimo accipit:fecit idem galba quod zopyrus:qui pro fœlici ostento accepit mulam peperisse:animo reputans uerba illius babyloni q̃ inter initia obsidonis dixisset:tunc fore ut babylon expugnaretur cum mulæ parerent. Ante fores: ipsius galbæ. Ocius: cito celeriter. Aeneum:ex ære fabrefactum. Deæ:fortunæ. Cubitali:cubitus cõstat ex.xxiiii.digitis:ut inquit Victruuius hoc est ex sex palmis.est præterea cubitus geometricus:q̃ origene & Augustino auctoribus.sex nostra cubita continet. Tusculum:in ciuitatem tusculanam:de qua alibi pluribus.M.cato fuit Tusculanus. Interdum tusculum diminutiuum est turis:ut apud plautũ.In aulularia.hũc tusculũ emi & hasce coronas floreas. Estiuare:estiuo tẽpore commorari sicut hybernare ad hybernũ tempus refert̃. Varro mihi greges in apulia hybernabant:q̃ in arretinis montibus estiuabant. Edium:domus.Menstruis supplicationibus: per singulos menses:a mense enim menstruus deriuat̃.unde luna a marone mẽstrua dicta. Et sumptus menstruus a columella.hinc etiam fœminarum pro fluuia mẽstrua nuncupant̃:quia singulis mensibus cõcitantur. unde Pli.sæpissime menses uocat. Peruigili anniuersario.sacra quæ quot annis semel fiunt anniuersaria dicunt̃. anniuersariũ puigilium appellat sacrificium:quod iugi uigilia per totam noctem celebrabatur:sicut erant peruigilia cereris.Cor.Tacitus ait.lectisternia ac peruigilia celebrauere fœminæ: quibus mariti erant. Cõstanti:Firma & robusta. Exoletum:Abolitum & qui iam per desuetudinem euanuerat.

Mulæ non pariunt

Mulæ q̃ pariãt historia pulchra

Tot zopyros malo

obscenũ

Cubitus geometricus

Tusculũ

Estiuare

Mẽstruus

Mẽstruus sumptus

Mẽstrua

Menses

Anniuersaria

M.AN. Procurāti:sacrificio expiāti. Quū multa pepit:q̄ sint tertiū gēus mulæ: iccirco nō piunt Pli.ē auctor:sed annaliū mōumētis cōstat nō nūq̄ pepisse:rēq̄ i portētū uersa. Theophrastus i Archadia mulas parere tradidit:Herodotus sub id tp̄s quo babylonē Cyrus expugnauit:enixā fuisse mulam .scribit. Deæ fortunæ.lu.sed nos te facius fortuna deam:cœloq̄ locamus. Aestuare:æstiuis mēsibus secedere. Anniuersario:annuo sacro. Peruigili:diligenti:ac nihil intermisso:uel certe solēni peruigilio.

tum in domo sua hærenrem obstinatissime retinuit:ut liberti seruiq̄ bis die frequentes adessent:ac mane saluere: uesperi ualere sibi singuli dicerent.

De studio eius i artibꝰ & iure:& uxoribꝰ eius & filiis eius.

INter liberales disciplīas attēdit & iuri:dedit:& matrimonio operā. Verū amissa uxore Lepida : duobusq̄ ex ea filiis remāsit in cælibatu:neq̄ sollicitari ulla conditione amplius potuit:ne Agrippinę quidē uiduatæ morre Domitii: quæ maritum quoq̄ adhuc nec dum cælibem galbam adeo omnibus solicitauerat modis:ut īter cōuētum matronarū correpta iurgio : atq̄ ēt manu pulsata sit a matre Lepida:Obseruauit ante omnes Liuiam Augustam cuius & uitæ gratia plurimum ualuit:& mortuę testamento pœne ditatus est:sestertium nanq̄ quingēties quum pcipuum inter legatarios habuisset:qua notara non perscripta erat summa hęrede Tiberio legatum ad quingenta reuocāte ne hæc quidem accepit.

De honoribus p eū gestis:& disciplīa i re militari.

HOnoribus ante legitimū tēpus initis ptor cōmissione ludorū floralium nouum spectaculi genus ele-

PHI. Mane saluere : ut hora matutina accedentes salutarent uesptina abeūtes dicerent uale: qd est uerbū recedētiū. Attendit : iuri operā dedit iuri ciuili. Matrimōio:operā:q ducit uxorē operam dat mr̄imonio : sicut q coit cū uxore operā dare dicit liberis. In celibatu: sine uxore: supra satis ac sup de celibe & cælibatu memorauius: ē aūt ,pprie celebs: is q uxorē habuit nec habet:quod curiosus lector cognoscet ex obseruatiōe scriptorum si classici fuerit nō proletarii. Interdū pro eo accipit celebs:qui sine uxore ē ut ego sum nec me penitet uiuere ī celibatu : nec ad hoc æui expertum eē molestias uxorias. Morte domiti:hic fuit Neronis pater. Maritum habentē uxorem.est.n.maritus nomē ad aliquid. Celibem : sine uxore. Correpta: obiurgata matronali cōuitio. A matre lepida:quæ fuerat uxor galbæ. Obseruauit: modo coluit & ueneratus est:alias obseruare significat speculari & dilıgēter attēdere. Plautus:ne me obseruare possis qd rerū gerā. Plurimum ualuit:scribit Plutarchus galbā genere cōiūctū fuisse liuiæ uxori Cæsaris:cuius opera ex palatio ,pcesserit ad cōsulatū. Pœne:merito addidit hāc pticulā pœne qa haud dubie fuisse locupletatus & factus opulētus si legatū sibi liuianū accepisset.sed id iterceptū fuit tyberii fraude. Inter legatarios:legatarii sunt qbus legata a testatore siue legatore reliquūt sicut mādatarii qbus mādata dant. Notata nō pscripta summa:aliud est notare summa pecuniarū:aliud pscribere notat summa p notas sicut calculatores:rationarore siue notare cōsueuerūt:ut exēpli grā.L.apud romanos antiquos nota erat qnquagīta:sicut qngēta p.D.lr̄am notabant:pscribere uero est ipsis lr̄is itegraq̄ dictione summā explicare.Igit cū ī testō liuiæ summa illa pecuniæ:quā noīe legati galbæ relinqbat notata eēt nō perscripta:facile potuit tyberius legatū illud a qngentis reuocare ad qnquagīta:ut .s.loco.d.supponeret.l.sine magna īmutatiōe.dixius.n.q̄ antiq qngēta notabāt p lr̄am.D.quinq̄ginta uero p lr̄am.L.īter.d.aūt &.l.haud magna distātia est Honoribus:magistratibus. Cōmissiōe ludorū:officium peculiare erat ptoris:ut ludos exhiberet priuata īpensa.hinc Ci.laudat murenæ magnificentiā:qui in ptura ludos fecit magnificentissimos:q illi mox in petitione cōsulatus admodū profuerūt apud populū ludis magnope letātem.hic simachus ī epistolis ait.In ptura filii mei equorū mihi curuliū nobilitas pparāda est: ut expectationi po.ro.mea pecunia tua cura respōdeat.Itē designatū tibi ad urbanā pturā filiū meū nūtio: intelligis qd sibi hoc indiciū uelit:q̄drigaꝝ curuliū nobilitas pparāda ē.Igt galba cū esset ptor creatus anteq̄ p leges liceret edidit ludos quorū sciret magnificentiā a po.ro.,pbari ut magnificētiores forēt eos exornauit noua elephātoꝝ funabuloꝝ editione. Ludoꝝ:floraliū.Flora cū magnas opes ex arte meretricia acquisiuisset:po.ro.scripsit hæredem certāq̄ pecuniā reliquit:Cuius ex annuo fenere suus natalis dies celebraret editione ludoꝝ:quos appellant.Floralia.hi ludi celebrabant cū oī lasciuia cōuenientes memoriæ meretricis nā præter uerboꝝ licentiam:quibus obscenitas omnis effundit:exuunt etiā uestibus populo flagitāte meretrices:quæ tūc mimoꝝ fungunt officio:etiam in cōspectu populi usq̄ ad facietatem impudicoꝝ luminū:cū pudēdis motibus continent.auctor lactātius in prio diuinaꝝ institutionū.hic illud epigrāma tarii poetæ. Nosces iocose dulce cū sacrū floræ:festosq̄ lusus & licentiam uulgi.idem alio loco floralicias feras uocat:quæ in spectaculo floralium ludorum exhibebant.mythici.i.fabulatores finxerunt Floram eē deam quæ floribus præsit:eamq̄ oportere placari:ut fruges cum arboribus &,uitibus bene prosperēq̄ flo-

Saluere
Valere
Celebs
Obseruare
Legatarii
Legatores
Mādatarii
Notare
L.nota qnq̄genarii
Quīgēti p .D.notant
Ludi ptorum
Floralia
Floralitiæ fere
Mythici

reſcerent. Vnde floralia ad quartum calen. Maii inſtituerunt diem feſtum : ut omnia bene deflorefce
Gloris — rent.Sicut docet Plinius ın.xviii.& Marcus Varro in primo de re ruſtica inuocat deam floram ut illa pro
Flora — picia frumenta atq; arbores tempeſtiue floreant itaq; inquit floræ ludi floralia inſtituti. Ouidius i.v.faſto
uocor — rum cecinit floram nympham fuiſſe:quæ goris ſit uocitata eamq; a zephyro nubenté a marito id mune
ris accepiſſe ut haberet omniú florú ptátem.olim cato cú ludos florales ſpectaret po.Ro.catoniana maie
maieſtas catonis — ſtate cõmotus erubuit poſtulare ut mime nudarentur:quo cognito diſceſſit e theatro cato: ne pſentia ſua
ſpectaculi conſuetudinem ipediret:quem habeútem ingenti plauſu ut inquit Valerius capite de maieſtate
po.Ro.proſequutus priſcum morem iocorum in ſcenam reuocauit.

M.ANTO. Exolétú:abolitú. Hærenté:retétú. Mác ſaluere:q hoís loco duci potuit:qſi futurú eſſet
ut íperator q̄doq; máe publice ſalutaret. Iuri:iuris ſciétiæ cognitioni. In cælibatu:uita cõiugi expte q̄q
proprie cælebs is é q caret:caruitq; ſemp cõiuge:q̄doq; tamé ſimpliciter ut núc p quocúq; uxoré nõ hñs
accipit: Fabius lib.an ſeruus:maritus an cælebs. Agrippiæ:q ex domitio ænobarbo neroné pricipé géuit.
Nec dú cælibé.i.adhuc maritú uiua lepida:q̄ repudiata opus erat:ut galbæ cõiugio potiret. Correpta:
ícrepita:iurgio excepta. A mře lepidæ:galbæ ſocru.q̇ filiæ repudiú timebat. Legatarios : q liuiæ legata
ſortiti ſunt. Notata:núerorú figuris:nõ ſyllabis & pléis dictióibus expſſa. Ad gngĝita:una uidelicet cal
cularia figura í calce adépta. Ludorú floraliú:flore ſacroꝝ q pridie calé.maias celebrat eá larétiá fuiſſe q
dá aiút nobile ſcortum:quæ po.ro.ſub conditióe hæredem reliquit ut natali ipſius die annui ſibi ludi fie
rent patres flagitium auerſati:dicta quæ floribus præeſſet clacádam céſuere fruges cú arboribus & uitibus
bene & proſpere florent:& q ludi a nudis celebrarentur magna qdem licétia.M.Quis floralia ueſtit & ſto
latum permittit meretricibus pudorem.Iu.Digniſſima prorſus florali matrona tuba.

phantos funambulos edidit. Exinde prouinciæ. Aquitaniæ anno fere præfuit. Mox conſulatum per ſex menſes ordinarium geſſit. Euenitque ut ipſe. L. Domitio patri Neróis ipſi Siluius Otho pater Othonis ſuccederet uelut præſagiú in ſequentis caſus quod menius inter utriuſq; filios extitit imperator. A Caio Cæſare ludis ſubſtitutus poſtridie quam ad legationes uenit ſolemni forte ſpectaculo plaudentes inhibuit data teſſera : ut manus penulis continerent : ſtatum per caſtra iactatum eſt ; diſce miles militare Galba eſt non

Funábulus — PHI. Elephantos funábulos:
Schenobates — funábulus dicit is qui per funes
ambulat:unde & nomen cõpoſi
Neubates — tú eſt.græci ſchenobaté uocát.ſi
cut Neurobaté:q per neruos cur
rit q̄ dictióe uſus eſt. Flauius uo
piſcus ſcribés neurobaté exhibi
tú eé i ſpectaculis a cario ípatore
prius meſſalla coruinus funábu
lú dixiſſe prodit: ne ſchenobaté
græcá dictioné latinis uerbis im
miſceret poſt meſſallé Terentius
funábuli nomen uſurpauit: q ſic
ait in ecyra.ita populus ſtupidus
Fúepeus — in funábulo aíum occuparat.in lib.annotationú obſeruimus funábulú eleganti uocabulo díci funepeú ab
Ingeniculus — Apuleio in libris floridoꝝ.nati ſub ſydere ígeniculi·qué græco uocabulo engoniaſin uocát erút funábuli
& neurobatæ:ut docet Iulius firmicus in.yiii.matheſeos.Quod aút elepháti docilitate táta ſint pdititut p
Engoniaſis — funes icedát docet Pli.in.viii.q ait elephátos aduerſis funibus ſubiſſe.qd' qdé miꝝ fuit:ſed mirabilius eu
aqtania — ſtimatú:cú retrogradirent funibus utiq; pnis.Seneca quoq; libro epiſtolaꝝ undecío ſic ıngt.elephantem
minimus ethiops iubet ſubſidere in genua:& ambulare p funé. Aqtaniæ:pars é galliaꝝ tráſalpinaꝝ pro
ut hiſtorici geographiq; tradiderút: de q̄ Amianus Marcellinus ſic refert.hæ puiciæ urbes: q̇ ſunt ſplédi
de galliaꝝ.Aqtania q̇ pyreneos mõtes & eá prem ſpectat Oceani q̇ ptinet ad hiſpanos.pria puintia é aqta
nia:amplitudie ciuitatú ad modú culta. Ordíariú:legitio ordine datú:oſtédit lápridius differre ordiari
Ordiarii — os cõſules a ſuffectis:táq̄ ordinarii ſint illi:q ex ordine creati ineút magiſtratú anni pricipio. ſuffecti uero q
Suffecti — in locú demortui ordiarii ſuſtituunt.Iuppiter in.v.ab horoſcopo loco faciet cõſules ordinarios. ut docet
Firmicus maternus in tertio matheſeos. Ipſi:galbæ. Succederet: in conſulatu. Inter utriuſq; filios:ne
roné filiú domitii & othoné filiú ſiluii othõis:iter quos ıta medius fuit ípator galba:ſicut medius fuerat
cõſul iter pres eoꝝ. A Caio:caligula. Subſtitutus:ut loco ipſius caligulæ peſſet ludis.Plaudétes: plauſú
q fit manuú cõploſióe dátes.manus.n.ut ingt Seneca iter ſe clauſæ plauſum edút:auerſæ uero ſi iter ſe col
liſæ ſint nõ plaudút. Penulis cõtinerét:q plaudút máus exerút extra ueſtiméta.uſi galba ut plauſum mi
litaré íhiberet:tanq̄ indecorú:dedit ſignú manus itra penulas eé cõtinédas:qbus aſtricti & ueluti íclufi eé
ſolemus.ex quo dixit Cor.Tacitus in dialogo de oratoribus penulas attuliſſe multú militaris eloquétiæ:
Orator penulatus — q̄ uelut nobilis equus libeꝝ campú ſpaciúq; probat:quo libera & ſoluta ferat.orator uero penulatus quo
dammõ incluſus uidet:nec exerto brachio fere mutilis & mácus. Teſſera data : pcepto ducis & ſigno ex
Teſſerarii — more militari de teſſera iá dixius copioſe.a teſſera teſſerarii dicti:q teſſerá.I.pceptú ducis p cõtubernia mi
Teſſera — litú nunciant.eſt ét teſſera figura geometrica:quæ cubus uocat:cuius meminit Macrobius in primo i ſom
Cubus — niú Scipionis.é & in arithmetica numerus octonar.us:de q̄ martianus in arithmetica.ſi teſſeram metitur.
Iactatú:uulgata uox eſt. Diſce miles:militare.Sextus Aurelius in hanc ſniam ſic ſcribit:milité:ſeueriſſi
me tractás galba:ita ut ígreſſo eo caſtra uulgaret ſtati:diſce miles militare galba é nõ getulicus.galba eſt:

uis est in noie:tanq̄ itelligi uellent galbam seuerū esse & rigidū nimis in administratione rei militaris.
M.AN. Elephātos funābulos:p funes gradiētes:græci οχοίνβάτην appellāt quā latini funambulum Apuleius funapeum dixit. Ordinarium : haud in demortui locum datum:Lāpridius consules ordinarii uel suffecti. Ipse Lucio Domitio:succederet subaudi. Ipsi siluius otho:utrūq; ad successionis ordinē attinuit:sic.n.euenit ut nerōi galba successerit galbæ otho. Præsagiū:pdiuīatio:ē.n.ut festo placet p̄sagire p̄ diuinare. A.C.C.Caligula.s. Ludis: ut sit ordo postridie q̄ ad legiones uenit ludis a.C.C.substitutus. Plaudētes:milites galbæ:an alii non dicit. Data tessera: dato militari signo. Manus penulis cōtinerent, ne cuiq̄ plaudēdo manus iactarēt q̄si parū id militi decoꝶ:est pēula uestis:q̄ supra tunicā accipi cōsueuit q̄ si e pellibus cōstitisset scortea dicebaẜ:Lāpridius penula inqt uestimētum semper itinerarium:aut pluuiæ.

getulicus pari seueritate iterdixit commeatus peti. Vetera nū ac tyronem militū ope assiduo corroborauit : matureq; barbaris qui iā in galliā:usq; præruperant coercitis præsenti quoq; Caio talem & se & exercitum approbauit:ut iter innumeras cōtractasq; ex omnibus ꝓuinciis copias neq; testimoniū:neq; præmia ampliora ulli perciperēt. Ipse maxie in signis:qđ campestrem decursionē scuto moderatus ēt ad essedum imperatoris per.xx.passuum milia cucurrit.

Item de eodem & de iustitia & æquitate eiusdem.

Caede Caii nunciata multis ad occasionē stimulantibus quietem ꝓtulit. Per hæc gratissimus claudio receptusq; in cohortem amicorum tantæ dignationis est habitus:ut quum subita ei ualitudo nec adeo grauis īcidisset:dilatus sit expeditionis Britannicæ dies. Africā ꝓcōsul biēnio optinuit extra sortē electus:ad ordinandā ꝓuiciā & intestina dissensione & Barbaroꝶ tumultu inqetā ordinauitq; magnę seueritatis ac iusticię cura etiā ī paruulis rebus Militi q per expeditionē annona arctissima residuum cibariorū tritici modium centum denariis uendidisse arguebaẜ

PHI. Nō getulicus:nō mollis & indulgēs : sicut getulicū fuisse uideẜ significare de quo āt getulico itelligat ambigiẜ attamē uideẜ designare ipsius galbæ antecessorē:q cū fuisset mitis & cōniuēs in exigēda militari disciplia: merito milites ī galbā successorē getulici utpote rigidū nimis & asꝑum dixerūt: illū minime eē getulicū.fuit aūt cossus augusti tpibus dux iclitus: q getulos cōspecuit:uñ illi getulici cognomē iditū fuit: ut auctorē florus ī q̄rto. ab hoc nomē opinor getulicoꝶ ꝓpagatū.Iu.salue getulice seu tu syllanus. Interdixit:uetuit ꝓhibuit. Cōmeatus:abscessū tparium:q ut ait uegetius ap̄ ātiquos difficile militibus dabaẜ nisi cāis iustissimis approbatis. Ope assiduo:ex disciplina militari:q p̄cipit milites iugiter exercēdos esse militaribꝰ exercitatiōibus: uñ & ex re ipa exercitus nomē accepit qm̄ exercēdo fit melior.exercitatio militaris uetus hæc fuit : ut quot mēsibus tā eqtes q̄ pedites educereẜ ambulatū hoc est.x.milia passuū armati iſtructiq; oībus telis pedites militari gradu ire & redire iuberenẜ ī castra.Eqtes quoq; diuisi p turmas armatiq; similiter tm̄dē itineris pagerēt:uideẜ aūt galba imitatus uestigia maioꝶ:ap̄ quos scipio exercitū disciplię regula custodita oī ope fossisq; faciēdis.ita diligēter exercuit:ut diceret fodiētes luto iqnari debere.q sanguie hostiū madere uoluissent:metellus quoq; & Pōpeius:milites nō solū exercebāt:sed exēplis iuitabāt ad meditatiōes militares. Coercitis:cohibitis ihibitis. Caio:caligulæ. Copias.s.militares. Testimoniū:ut nullis militibus exhibita sint ampliora uberioraq; testimōia uirtutis:q̄ ipi galbæ & eius exercitui. Cāpestrē decursionē:genus ē exercitatiōis:ut milites ī patēti cāpo decurrāt:q cāpestris decursio noiaẜ:quā in supioribus nō neglīgēter memoraui:galba ut officiū nō solū boni ducis impleret sed strenui militis obiret decurrētibus militibus scutū ipe p̄ferebat & ita militarē in cāpo decursionē moderabaẜ.eiusdē rei mētio facta in nerōe. Ad essedū:ad currū:alibi docuimus esseda ꝓprie galloꝶ eē & britanoꝶ. Impatoris:caligulæ. Cucurrit:cōsimile ē id:qđ de philippo ferẜ:q currere solebat ad equū alexādri magni & oli ex imodica cursura expirauit caligula ut i supioribus explicatū est:quosdā sūmis honoribus functos ad essedū sibi currere p aliquot passuū milia passus est. Quietē:archidamus lacedemōius olim scripsit epistolā ad heleos:his uerbis κάλον ησυχίά.i.pulchrū est qescere. Ei:galbæ. Expeditiōis britanicæ:claudius distulit expeditionē:quā ad britānos parauerat ob ualitudinē:qua iplicitus erat galba:quod haud dubie specimē est amplissimū beniuolētiæ. Africa:Cor.taci.ꝓcōsul galba africā moderate cōtinuit.Plutarchus quoq; tradit galbā africæ procōsulē iter paucos laudatū fuisse. Extra sortē:nō sortitus ex more romāo ꝓuinciā:sed per electionē cōsecutus:quod est honoratius:cū sors in manu sit fortunæ.electio uero ex iudicio proueniat. Ad ordinādā ꝓuinciā.s.africā:est enim africa ꝓuincia.po.Romani procōsularis in africa tertia pte orbis terraꝶ.hæc ut ait Salustius uicina erat numidiæ. Annona arctissima:In maxima rei frumētariæ penuria. Cētū denariis uēdidisse:legimus apud historicos i obsidiōe casilini adeo famē itus iualuisset:ut modius fruměti drachmis centū uenūdareẜ:sed hoc accidit ut uenditor qdem morereẜ fame tabescens. Emptor aūt incolumis eua

Getulicus unde

Exercitus unde

Exercitatio militaris

Fodiētes luto ingnādos

Pulchrū qescere

Africa prouincia

Mus uenditus

terior:tharaconēsis appellata est a tharacone oppido:quod Pli.Scipionū opus esse prodidit. Prouinciam: tharaconensem. Acerram:turribulum quo utimur in sacris. Acerra

M.AN. Et is fame extabuit;extinctus est: cassilensi quoq; obsidione constat eum qui soricem captum .cc.nummis uendidisset fame consumptum emptore ea alimonia seruato:Plinius est auctor: Lucaus.Proh lucri pallida tabes non est prolato ieiunus uenditor auro. Reuelato capite:idest uelaméto sublato. XV. uiros:qui sybillinis præerant libris. Sodales titios:Apollinis hos fuisse Varro innuere uidetur:atq; a titiis auibus quas in auguriis obseruarunt dictos:sunt qui a tito tatio malint a quo titiensis tribus & titia curia dicta est. Inter augustales:sacerdotes ascitus:i Claudio Augustales sodales dixit uñ appet & sacerdotes & sodales Augusto decretos.Capitolinus in antonino Dati sacerdotes antoniái:sodales & flamies:& oía q̇ de sacratis decreuit antiquitas posses nō inepte & sodales titios ad cerimonias Augusto decretos referre ut ipsos quoq; Augustales intelligas. In secessu:loco ab oculis ciuium remotiore. Gestandum:ut gestaretur.

canesceret. Nec defuerunt qui interpretarentur significari rerum mutationem.successurumque iuueni senem. hoc est ipsum Neroni nec multo post in cantabriæ lacum fulmen decidit:repertæq; sunt duodecim secures haud ambiguum summi imperii signum.

De uarietate eius in ꝓuincia & de initio principatus eius.

PEr octo annos uarie & inæqualiter ꝓuinciam rexit:primo acer & uæhemens & in coercēdis q̇dem delictis uel imodicus.nam & tumultuario non ex fide uersanti pecunias manus amputauit.mensæq; eius affixit:& tutorem quod pupillū cui substitutus hæres erat ueneno necasset:cruce affecit.Implorantiq; leges & ciuem romanum se testificanti:quasi solatio & honore aliquo pœnā

PHI. Canesceret:albesceret & cāus fieret. scribit Plini.equos tā tum & hoies canescere. hoc uerbu; ad alia quoq; metaphoricos transfertur:cicero ait orationem sua; cœpisse canescere. Ouidius pabula canescunt. Senem:capillus in puero canescens portendit senem galbam.senes enim canescere solent. Successurum:Neroni iuueni. Cantabriæ:cantabri populi sunt hispaniæ olim ab augusto dōiti ut Strabo florusq; testantur.Oratius cantaber sera domitus cathena. Fulmé decidit:sūma est uis fulminum:ut inquit Seneca in quæstionibus: & q̇cquid fulmine portenditur id fixū est: nec alterius ostenti significatione minuit̄.secūda manubia dicit̄ fulmen quod prodest & rem bonam futuram enunciat.tale fuit hoc fulmen q̄d galbæ portendit imperium:cum in eo lacu quod cœlo tactū est:sint repte.xii.secures insignia haud dubia imperii romani. Sūmi imperii:modo regni alias consulatus:nam & cōsul & rex.xii.lictores habuerunt gestantes secures uirgasq; fascibus alligatas.Liuius de Romulo romano rege scribēs ait:cum cætero habitu se augustiorem tum maxime lictoribus.xii.sumptis fecit. Inæquabiliter: nō seruata æquabilitate in iure dicēdo: quā in omni uita seruandam Cicero præcepit. Prouinciam: hispaniam tharaconēsem. Vel immodicus:nimius uæhemens non seruato modo:q cum in rebus oībus optimus sit præcipue in puniendis sontibus adhibendus ē. Nam ut ait Martiāus iuriconsultus: debent iudices seueritatem legum in grauioribus pœnis cum aliquo temperamento benignitatis subseq:uenuleius quoq; poenas molliendas esse ait potiusq̄ exasperandas. Non ex fide uersanti pecunias:dicitur nūmularius uersare pecunias citra fidem:quando nūmos minime probos minimeq; legitimi ponderis uersat & expendit: non placet ut intelligas hoc dictum esse de facienda uersura:illud.n.non magis ad nūmularios pertinet:q̄ ad omnes debitores:uersuram enim facere dicitur qui æs alienum ex ære alieno soluit.dicit̄ etiam ut ait donatus uersuram facere cum minore fœnore acceptam pecūiam maiore occupat. Mensæ:nūmularii: unde & mensarii dicti græco uocabulo trapeza nominat̄ mensa nūmularii:unde trapezitarum nomen. Tutorem q̄ pupillū:diuus seuerus ulpio ruffino scripsit omnen se rōnem adhibere subueniendi pupillis.Constat enim ex moribus ro.populi primū iuxta parētes locū tenere pupillos debere:fidei tutelæq; nostræ creditos:quis ergo non uidet flagitiosum facinus esse pupillos a tutoribus circū̄scribi:longe uero omniū flagitiosissimum necari?Nam cum tutores dicti sint quasi tuitores atq; defensores:ut docent iurisconsulti:qui pupillos circūscribunt qui spolant: qui quod peius est necant.hi non sunt appellādi tutores:sed parricidæ & omnium nequissimi.multa mentio est apud iurisconsultos & tutoribus & contutoribus:quorū alii legitimi nūcu-

canescere

Sūma uis fulminū

Modus optimus

Pœne molliende

uersurá facere

Trapezite

Numularii

Locus pupilli iuxta parentes

Tutores unde

Fiduciarii pant:alii honorarii:alii fiduciarii:alii testamentarii:alii suspecti tutores non īdigna laude est hæc galbæ se
Testamen ueritas in tutorem:q pupillū ideo ueneno necauit ut eius opes inuaderet.cum in testamento illi fuisset hæ
tarii res substitutus a testatore.præclare statuit solon Nomothetes.idest conditor legum:ne is fieret curator tu
Solonis no tor ue pugilli:ad quem post obitum pupilli bona & hæreditas pertinerent. Imploranti leges:porcias.f.&
mothetæ sempronias.nam porcia lex pro tergo ciuium lata uidetur : cum graui pœna sanxerit afficiendum : si quis
lex optima uerberasset necassetq ciuem romanū:cuius meminit Liuius in.x.ab urbe condita.& salustius dixit in ca
Porcia lex tilina legem porciam uetare ne uerberibus in ciues romanos animaduerteret.idem lege sempronia conti
Lex sem nebat lata a sempronio graccho.hinc illa est Ciceronis comploratio in uerrinis:o nomen dulce libertatis
pronia o ius eximium nostræ ciuitatis.o lex porcia legesq semproniæ.o grauiter desiderata & aliquando reddita
Cinis ro plebi romanæ tribunitia potestas.idem in orone pro Caio rabirio porcia inquit lex uirgas ab omnium ci
manus sū uium Romanorū corpore amouit.hic misericors flagella retulit.porcia lex libertatem ciuium lictori eri
Facinus uí puit.laberius homo popularis carnifici tradidit.C.gracchus legē tulit ne de capite ciuium romāoꝝ iniu
ciri ciuem su uestro iudicaret. Et ciuem Romanum se testificanti:scribit Cicero in hanc sententiam.cum uirgis ce
deret a uerre in medio foro messanæ ciuis Romanus:nullam uocem alias illius miseri inter dolorem cre
pitumq plagarū auditam esse nisi hoc.Ciuis Romanus sum:hac ille commemoratione Ciuitatis se omnia
uerba depulsurum cruciatumq a corpore deiecturum arbitrabatur.idem mox Paulo:inquit facius est uin
ciri Ciuem Romāum.scælus uerberari.parricidium necari:quid dicam in crucem tolli.

M.AN. Canesceret:cāus fieret. Cātabriæ.q tharaconēsis hispāiæ puīcia ē ad ortū exposita. Inæqliter haud eodē īstituto. Nūmulario:nūmularius qd sit in Augusto dixius. Versanti:& ad numeꝝ:& ad pōdus & ad adulterationē ipsam referri pōt uel quod magis placet uersurā faciēti qd sit uersurā facere festus docet. Imploratiq leges:portiā.s.quæ ut Ci.scribit uirgas ab oīum ciuiū ro.corpore amouit:libertatēq lictori in ciuē ademit:Gracchus quoq ut idē auctor scribit legē tulit ut de capite ciuiū rōanoꝝ in iussu populi nemo iudicaret hic eisdē uerba illa carnifex uero & obductio capitis & nomē ipm crucis absit nō mō corpore ciuiū:sed etiā a cogitatione oculis:& auribus. Ciuē ro.qsi ciues nō ita ut serui & peregrini solerēt cruci:aut uerberibus admonerent.hinc illa Marcelli cōsulis pfatio quū nouocomensem decurionē uirgis pulsari iussisset id se facere pnunciauit ut ille intelligeret se non esse ciuem ro.Plu.est pfatiōis illius auctor.

leuaturus mutari:multoq pręter cæteras altiorē:& dealbatam statui crucē iussit.Paulum in disidiam:segnitiemq conuersus est:ne quid materiæ pberet Neroni:& ut dicere solebat quod nemo rationem ocii sui reddere cogeretur. Carthagine noua conuentum agens tumultuari Gallias comperit:legato aquitaniæ auxilia implorāte:superuenerūt. Vindicis litteræ hortantis ut humano generi assertorem ducemque se accōmodaret:nec diu cunctatus cōditionem partim metu:partim spe recepit. Nam & mandata Neronis de nece sua ad procuratores clam missa deprehenderat: & cōfirmabatur cū secundissimis auspiciis & ominibus ac uirginis tum honestæ uaticinatione:tanto magisq eadē illa carmina

PHI. Multo pter cæteras altiorē : Marcus Tullius uniuersæ eloquētiæ suæ uerbis ac uiribus uelut affusis totius ingenii fontibus psecutus ē crucē gánianá pclamās indignū facinus esse ciuē Romanū cōtra oēs leges in cruce esse sublatū a Caio uerre.insectaturq ardēter & īflamāter caium uerrē:qd ausus sit ī crucē tollere: eū q ciuē romanū se esse testificabat.fecit aūt uerres rē haud dissimilē ab hoc galbæ facinore. Nā crucem altam figi iussit in pte siciliæ : q ad italiam spectabat : ut Gāius:qui se Ciuem Romanum esse dicebat ex cruce illa italiam cernere ac domum suam prospicere posset.De hac cruce nimiꝝ intellexit Lactantius cū ait in.iiii.Di.institutionū nō enim Ganianam crucē describimus.mēdosi codices nō Ganianam crucem habent sed gabianiam.sed ultima uerrina euidenter ostēdit legendū esse crucē ganianā.cū de ganio scribat in crucē sublato:a cuius noie ganiana crux dicta cō similiter de cruce reguli ait gestar apd filiū in secūdo punicoꝝ.uidi cū robore pēdēs hesperiam cruce sublimis spectabat ab alta. Mutari:pro minori cruce altiorē reponi. Dealbatam:ob candorem futuram conspicabiliorem. Paulatim in desidiam:ecce quemadmodū galba uarius & inæqualis fuit in regēda prouincia.nā ex uæhemēte & īmodico factus est desidiosus & segnis. Nemo rationē ocii sui:ob hoc dixisse uidetur Cor.tacitus q segnitia in galba uocabat sapientia : tanq minus suspecti sint principibus desidiosi & segnes.in hanc sententiam ait egesippus.apud mortales minus suspecta est ignauia hebetiorū:q gratia bonorū.nero antē galbæ regendam commisit hispaniam opinione modestiæ incitatus.cū nūdum edoctus esset metuere magnos ciues in dignitate positos ut inquit Plutarchus. quod autem dicebat galba neminē reddere ocii sui rationem:dissentiens est a sententia maioꝝ nostrorū qui censuerunt ut ait Columella in.i.tā ocii q negotii rōnem reddi oportere.M.quoq portius cato scripsit in originibus suis clarorū uirorū atq magnorū nō minus ocii q negotii rōnem extare oportere.quod dictum catonianum cicero magnificū pclarumq esse arbitratur.Carthagine noua:ciuitas est hispaniæ citerioris opus pœnorum : quæ non solum

Marginal notes: crux ganiana — Locus Lactantii correctus — crux reguli — segnitia p sapientia — Ratio ocii & negotii reddēda — carthago

noua cognominaẞ sed etiam spartaria appellaẞ a Plinio in.xxxi.a sparti ubertate:quod iunci genus peculia riter in agro carthaginis nouæ reperiebaẞ.scribit Polibius in secúdo carthaginem conditá fuisse ab Asdru balæ:quæ ciuitas non solú ad res hispaniæ uerúetiam Africæ ob loci oportunitatẽ cõmodissima est. Cõuentú agens:inter septem conuentus iuridicos:in quos diuiditur hispania citerior:unus est carthaginensis cõuentus. Tumultuari:tumultú facere. Superuenerút uindicis litteræ:scribit Plutarchus iunium uindicem prætorem galliaꝝ:qui primus fuit auctor defectionis a nerone:litteras scripsisse ad galbam post bellú a se palá declaratú:qbus eum hortabaẞ ad accipiendú íperium:suadebatq; ut seipsum corpori ualido caput quęrẽti gallis pberet:q milia uirorú armatorú numero centú hére dicebanẞ.Nero ne hoc ídictú omitáus sacrauit apud capitoliú eú pugionẽ:quẽ seuinus pparauerat ad ípm in coniuratiõe pisoniana occidendú:inscripsitq; Ioui uindici.qđ fuit pſagiú futuræ ultiõis:quá Iulius uidex moliebaẞ. Assertorẽ: ultoré uidicẽ liberatoréq;. Partim metu:ppter mandatam a Nerõe necẽ suam pcuratoribus. Partim spe:pp auspicia & uaticinationẽ fœminæ fatidicæ. Ad procuratores.s.Cæsaris:quos nero habebat í hispáia meminerunt iurisconsulti titulo de officio pcuratoris Cæsaris. Cum:parti. Secúdissimis:fœlicissimis. Ominibus. auguriis:de qbus iam dictum est. Ac uirginis:legendú uideẞ.tum uirginis:ut istud tum ad illud cú referaẞ:& ut satis notum est.tú plus significat in posteriore loco positum:q̄ faciat cum in anteriore.

[Margin: spartaria; Ioui uídici pugio; Tum]

M.AN. Mutari:erucem. De albatam:atq; ob id magis insignem. Conuentú agés:ius dicens iuridici cõuentus tharaconensis hispaniæ:auctore Plinio.vii.numero fuere carthaginensisq; omnium primus. Tumultuari Gallias:galliæ.n.prouinciaꝝ primæ a Nerone defecerunt. Aqtaniæ.q̄ & se galliarum pars una est non tamen subito defecerat:adiacet regio pyreneis mõtibus:& ob id hispaniæ affinis. Vindicis:de cõsilio & cõatu uindicis.Tacitus plura. Assertorem:uindicem ultorem. De nece sua:& ob id metu dixit.

Diuinæ:sic.n.habẽt codices qdam fama emendatissimi:alii cluniæ habent sed neutrú meo iudicio cõuenit:at cluniæ libentius legerim.est.n.clunia tharacoñẽsis hispaniæ oppidum:Plinius:& ptolemæus sunt auctore:ut sacerdos Iouis:q cluniæ colebaẞ:ex penetrali somnio monitus fatidicum eruerit carmen.

sacerdos Iouis clúie ex penetrali somnio mõitus eruerat ante ducentos annos similiter a fatidica puella pronunciata. quorum carminum sententia erat oriturum quandoq; ex hispania principem dominumq; rerum.

Item de initio principatus eius.& aliis gestis.

IGitur quú quasi manumissioni uacaturus conscendisset tribunal propositis ante se damnatorú occisorumq; a Nerone q̄plurimis imaginibus. & astanti nobili puero quem exulantem ex proxima baleari ísula ob id ipsum acciuerat deplorauit temporum statum. cõsulatusque imperator legatú se senatus ac Populi Romani professus est. Deinde iusticio indicto e plebe quidem prouiciæ legiones & auxilia cõscripsit super exercitum ueterem legionis unius.duarumq; alarum & cohortium trium: Ac e primoribus prudẽtia atq; ætate præstantibus uelut instar senatus.ad quos de maiore re quotiés opus esset: referretur istituit. Delegit & equestris ordinis iuuenes:qui manẽte annulorum aureorú usu euocati appellarentur: excubiasq; circa cumulum suum uice militum agerant. Etiá per prouincias edicta dimisit.auctor singulis uniuersisq; conspirádi simul: & ut qua posset:quisq; opera communem causam iurarẽt.

PHI. Sacerdos Iouis clúie:clunia oppidú est in hispania citeriore celtiberiæ finis:aq cluniésis cõuẽtus dictus.illic erat templú Iouis:cuius sacerdos deprõpserat q̄dá carmia ex penitiore sacrario. q̄ ducẽtis annis añ galbá fuerant pnúciata p quádá puellá fatidicá hoc é fata futura uaticinátẽ:qbus maxiæ ad íperiú cõfirmatus est galba:cú eadẽ carmía enúciari ipse pſens audisset a uirgine uaticináte:cuius mores & cõdictio honestate césebaẞ.galbá aút moratú esse in oppido cluniæ testatur Plutarchus:cuius codex méndosus est emendandus: náq; uulgo sic legiẞ in colõiam íberiæ urbẽ galba secessit.tu pro coloniá corrige cluniam. Orituꝝ ex hispania principẽ: hoc uaticinium galba ad se ipsum tráſtulit: tanq̄ ipse ex hispania:quam id tẽporis regebat: iturus esset ad íperium romanú capescendum. Manumissioni uocaturus. ad cognitionẽ pſidis prouinciæ íprimis pertinet manumissio: adeo ut non solum apud proconsulem sed & apud legatum eius manumitti posse Paulus iurisconsultus prodiderit.& ut ait Caius non solum pro tribunali manumitti possunt serui.sed etiam plerunq; in transitu.cum aut lauandi aut gestádi aut ludorum gratia prodierit prætor aut proconsul legatus ue Cæsaris. Propositis.ante se damnatorum imagibus.galba: ut refert Plutarchus:pro tribunali palam recusauit Neronem : & illos quos damnauerat uiros clarissimos defleuit:pollicitusq; est patriæ se suam puidentiá dedituꝝ. Ex proxia : baleari insula.baleares duæ sunt insulæ in hispania funda bellicosæ:a teli fundæq; iactu:qđ græce βάλειν dicitus appellatæ uel a baleo Herculis comite ibi relicto.græci gymnesias dixerút.maior oppida hẽt palmá & polẽtiam.minor ciuitates hẽt

[Margin: Clunia Ci.; Fatidica; Manumissio apud p̄sidem; Baleares insulæ; Fúda balearica.]

labonē & magnomē:arma baleariū fundæ sunt ternæ.una caput cigūt:altera uētrē:tertiā māibus gestant. id unū ē balearibus ab īfantia studiū.cibū puer a mře nō accipit nisi quē ipsa mōstrāte pcussit lapide e funda destīato.de his Strabo ī.iii.Diodorus ī.vi.florus in.iii.uegetius ī prīo nō pauca pdiderūt.igiť galba euocauit puerū nobilē ad īuidiā Neroni faciēdā:ex īsula balcari:in quā a Nerōe missus fuerāt ī exiliū ea pœna mulctatus quā elegāter insularē Marcellinus appellat. Deplorauit tēporū statū:tanq̄ sæculū neronianum oī foret colluuiōe fœdatū:& status illoꝝ tēpoꝝ deterrimus tenebri cosissimusq̄ sub pricipe īpurissimo fla

Pœna insu laris gitiosissimo neqssimo:itidē Cicero olī in iudicio Caii Antōii deplorauit tēporū statū. Cōsulatus:corrige cōsalutatus. Legatū se pfessus:scribit Plutarchus galbā cōcorditer ab oībus īperatorē salutatū fuisse:quā ille appellationē respuit:tanq̄ neq̄ Cæsar neq̄ īperator eēt:sed legatus romāi senatus nominandus. E plebe puinciæ:e plebeis puincialibus hispanis. Duaꝝ alarū:de alis alariisq̄ eqtibus supra satis multa. Velut istar senatus:galba ut ostēderet senatorias ptes seq & senatoriā tutari maiestatē: quosdā elegit ex prioribus:q̄ apud illū eēnt loco senatus. Referreť:relatiōes fierent cōsulatiōesq̄. Annulorū:aureorū usū alibi

Euocati tradidimus ānulos aureos īsignia fuisse eqtū.cuius rei luculēta narratio est apd Pliniū ī.xxxiii. Euocati: generale nomē ē euocatorū.īterdū speciali significatu euocatos dicius in re militari:q̄ndo fiebat euocatio

euocatio de q̄ sic scribit Seruius ī.viii.cōmētario.duo sunt genera militiæ.cōiuratio & euocatio. Nā ad diuersa loca diuersi ppter cogēdos mittebāť exercitus.hic legius apud historicos id nomē eē dignitatis. Cæsar erat igitur crastinus euocatus in exercitu Cæsaris. Vice militū:loco excubitorū:q excubias stationesq̄ circa imperatoris tabernaculū ex disciplia militari agere solēt. Cōmunem cām:pertinentē ad salutē cunctorum mortalium tanq̄ asserere iperiū ex māibus tyrāni sanguinarii ptineat ad cōmune cōmodū totius orbis terrarum.

M.AN. Ante.cc.annos:q̄ uidelicet ea in hispania mouerenť. Oriturum:initum habiturum. Principē: principis declarationem.sed tu ad galbā itelligas oraculum attinere. Manumissioni uocaturus:manumittendis operā daturus. Ex proxima:baleari īsula.s.græci baleares gymnasias dixere:duæ sunt nūero magnitudie dispari una.ccclxxx.miliū passuū lōgitudine altera pœne q̄druplo mior.xxx.millibus passuū ab ea distās. Annuloꝝ usu:eqstris dignitatis īsigni. Euocati:q nō iusti milites erāt:sed repētina aliq̄ necessitate ex agris:aut aliūde ad bellū p militibus uocati qđ ipse auctor pspicue declarauit:q uice militū ingt agerent crispus Salustius.neu qs miles:neu p milite & alibi ab his oēs euocatos. Cōem cām.i.publicā cām.

Per idem forte tempus in munitiōe oppidi quod sedem bello delegarat:repertus est ānulus ope antiquo sculptura gēmæ uictoriam cum trophæo exprimēte. Ac subinde Alexādrina nauis detorsa appulit armis onusta sine gubernatore siue nauta : ac uectore ullo:ne nemini dubium esset iustum piumque & fauentibus diis bellum suscipi. Quum repente ex inopinato prope cuncta turbata sunt:alarum altera castris appropinquante pœnitentia mutati sacramenti destituere conata est.ægreque retenta in officio : & serui quos a liberto Neronis ad fraudem præparatos munere acceperat : per angiportum in balnea transeuntem pœne interemerunt nisi cohortantibus inuicem ne occasionem amitterent:interrogatisque de qua occasione loquerentur expressa cruciatu confessio esset.

De consternatione eius propter mortem Vindicis:& aliis gestis.

ACcessit ad tanta discrimina mors Vindicis:qua maxime consternatus destitutoq̄ similis non multum

PHI. Victoriā cū trophæo: simulachrū deæ uictoriæ una cū trophæo continebať in sculptura gēmæ annularis : quod omen fuit galbæ tāq̄ uictori futuro aduersus Neronē. nec miꝝ uideri debet si una gēma & trophæū & uictoria expssa cōtinebanť: cum achatē gēmam habuerit pyrrhus:

Musæ ī gē ma pyrrhi in qua nouem musæ cum suis singulæ īsignibus:& apollo cytharā tenēs spectarenť. Subide: mox inibi ex interuallo. Detorsa:deflexa a legitio.s.cursu: quo destinata pergebat.qdam codices habēt decursu.nāq̄ & naues decurrere dicūtur per undas : unde &

Decursus decursus nuncupatus.maro.pna petit maria & pelago decurrit apto.Plinius geminæ aūt salutares & prosperi cursus prænūciæ. cursus dixit pro nauigationis. Ap-

Appellere pulit:appellere pprie dř auctore donato cū ex pelago quis ad littus accesserit.quod etiam de pecore dř accedēte ad aquā.trebatius iuriscōsultus titulo de aq̄ quotidiana.cū amplior nūerus pecoris ad aq̄ appelleť:q̄ debet appelli:posse uniuersū pecus ipūe phiberi.hic apulsus dcūs p accessu pecoris ad aq̄.iuriscō

A'pulsus sultus totū corrūpat pecoris ad aquā appulsū.ē aūt appulsus nomē q̄rti ordis. Ac uectore ullo:uectorē di

uecto ci & q uehiť:ānotauerūt germāici.pprie uector significat eū:q uehiť:qđ ońdit Lucāus illo uersu cā est hæc sola tioris:uectorē nō nosse suū.& iuriscōsulti titulo nautæ caupones.sic tradūt.nauta mercedē accepit ut traiiciat uectores.caupo ut uiatores māere ī caupona patiať. Sine nauta:nautā ut ingt ulpiāus accipe de-

Nauta qui bemus eū:q nauim exercet:q̄uis nautæ appellenť oēs q nauis nauigādæ cā in naui sunt,sed de exercitore solūmō prætor sentit. Iustum bellū suscipi:cum nauis onusta armis suapte sponte ad galbam delata puene-

rit.merito cuncti crediderunt id esse omen & inuitamentum belli capescendi a galba contra Neroné.Ná ut inquit Augustinus bellum sine dubio iustum quod deus imperat.& ut proditum est in cáonicis decretis,xxiii.Qu.secunda:bella iusta solent diffiniri:quæ iniurias ulciscunt. Appropinquantem:galbá. Alarum altera:in legióæ duæ sunt alæ:unde alares & alarii equites dicti:de quibus supra satis ac super.hic ala significatur una ex his:quas dudum dixit duas habuisse. Destituere:deserere. Aegre:difficulter. Per angiportum:alii dicunt angiportum esse uiam sine exitu.alii uicum angustum & flexuosum in modum anguis.Marcus Varro in primo de lingua latina:quod exitum non habet ac peruium non est:angiportum & id angustum ab angendo & portu.donatus enarrans illud terentii ex adelphis.id quidem angiportum non est peruium inquit idest angusta & curua uia quasi angiportus. ut angitia quasi anguitia.alii quod inter portus sit locus angustus hoc est inter domos quas uel portus uel insulas ueteres dixere. Oratius dixit angiportu:tanq̃ esset nomen quarti ordinis cum sic.ait.flebis in solo leuis angiportu. Poene:quasi. Confessio.confessi sunt adhibitis tormentis se præparatos fuisse ad galbam interimendum. Mors uindicis:exercitus uindicis & uirginii simul conflixerunt ui quodammodo ipsos duces ad pugnam impellentes uelut aurigas:qui frenis equos moderari non possunt.in eo conflictu uindex ut supra dictum est semetipsum interemit.ex hac uirginii uictoria rumor uulgatus est cunctos uelle.ut uirginius imperaret.unde galba pauefactus scripsit litteras ad uirginium rogans:ut secum simul Romanum Imperium libertatemq; tutaret affectusq; penitudine rerú captarum:secessit cluniam cum desiderio pristini ocii & quietis.auctor Plutarchus. Consternatus:perturbatus pauefactus conterritus. Destituto:deserto.desolato.derelicto:

Iusta bella

Angiportus

Vindex Virginius conflixerunt

M.AN. Expriméte:ex ípressione repsentáte. Decursu:ui uẽtorú acta. Appropinquante:galba iá castris propinquo. Destituere:galbá relinquere. Ad fraudem:ad cædé. Per angiportú angustá:iter domos ueteres angiportú dixere:domos.n.ptim portus ptim ísulas appellauere unde ét porticus dictæ. Morte uindicis:is cú Virginio cõflixit:ac inter.xx.cæsorú millia sibi mortem conscinit: Plut.& Tacitus auctores.

PHI. Superuenié tibus nunciis:iam æstas erat:cú pauloante crepusculum Romam uenit itellus libertus die septimo:qui cognito galbam solú quiescere confestim ad eius cubiculú perrexit: quod ui patefactum q̃uis reluctantibus cubicularus introgressus:núciauit:quéadmodum nõdum defuncto nerone fuerat a senatu & exercitu imperator appellatus. paulopost cum nunciaret.iquit necatum esse neronem nunciis illis credere nolui:sed ipsemet ad cadauer accessi: contemplatusq; sum neroné iacétem: biduo post uenit titus cum aliis multis.q singillarim cuncta denarrauit. Deposita legati.s.appellatiõe.ná ut supra demonstratú

abfuit quin uitæ:renunciaret: sed superuenié tibus ab urbe núciis ut occisum Neronem cunctosq; in uerba sua iurasse cognouit:deposita legati suscepit cæsaris appellationé. Iter q; igressus est paludatus:ac depédéte a ceruicibus pugione ante pectus nec prius usum togæ recupauit quá oppressis qui nouas res moliebantur: præfecto pretorii Nymphidio sabino Romæ. In germania Phonteio Capitone in aphrica Clodio Macro legatis.

De sæuitia & auaritia eiusdem:& aliis gestis eius.

PRæcesserat d eo fama sęuitię simul atq; auaritię qd ciuitates Hispáiaru galliarúq; q̃ cunctátius sibi accesserát grauioribus tributis quasdá ét murorú destructione punisset:& pposiros procuratoresque supplicio capitis affecisset cú coniugibus ac liberis: quodq; oblatam

est cõsulatus imperator se legatú senatus ac populi Romani professus est.nunc cognita Neronis morte:Cæsarem appellari se non renuit: cum prius neq; Cæsar neq; imperator salutari uoluisset. Paludatus: ornamentis militaribus indutus. A ceruicibus: more priscorú locutus est: q ceruices pluraliter tantum dicebát hortensius singulatiuo numero primus ceruicem dixit. Vsum togæ: qua in pace domi in foro uti solemus:hinc illud cedant arma togæ.iure togæ ut inqt Plinius in quarto epistolarú carent illi qbus aqua & igni interdictú fit. Nymphidio sabino Romæ: nymphidius sabinus Caligulæ filius dictus est: cum ille eius matré nouisset noíe nymphiadá í tabernis medicinariis.hic post obitú Neronis sporú: de quo iá multa dicta sunt:dú cadauer Neronianú adhuc cremaretur:continuo accersitú:loco nuptæ habebat:pompeiúq; appellabat.idé Romæ clam per amicos res nouas moliebatur:nec nõ per mulieres quasdam uirosq; senatores:q ei occulte adiutorio essent:& ut auctor est Plutarchus decreuerút multi: nymphidiú impatoré declarare: qui dum sibi mollit imperiũm in ipso conatu oppressus a militibus iugulatur:eiusq; cadauer in mediú tractú fuit ut esset spectaculo per rotú diem uidere uolentibus. In germania phonteio capitone: capito phõteius in germania p ualenté Fabium & cornelium aquinú legatos legionum interfectus est:cum familiam compararet.Cor.Tacitus ait capitonem fuisse auaritia & libidine fœdum ac maculosum:qué occisum fuisse qui quæri non poterant:tamen indignabantur. In africa clodio macro:clodium macrú in africa haud dubiæ turbantem atrabonius procurator iussu galbæ interfecit. Præcesserat fama sæuitiæ & auaritiæ: male sperandum est haud dubiæ de eo principe:qui sit crudelis & auarus: cú dos prima & regum insigne

Iure togæ caret iter dicti

Sporus delitiú nymphidii

Nex capitonis fonteii

Clæmẽtia in principe
Aculeus recõdẽdus
Liberalitas decet principem
Hortamẽtum ad Annibalẽ bẽtiuolũ
Princeps noia facit cũ donat

sit clæmẽtia.ideoq3 rex in apibus aut aculeũ nõ habet aut si hẽt illo nõ utit̃.ut priceps admoneatur aculeum nõ esse exerendũ sed recõdendũ & liberalitas cũ primis decet principes eosq3 apud cunctos mortales facit fauorabiles:cũ nullũ uitiũ sit tetrius auaritia maximeq3 in principibus & rempub.gubernantibus:& ecõtrario nihil liberalitate amabilius.esto ergo mi Annibal & clæmens & liberalis. sit tibi beneficentia in primis cordi:facito tibi liberalitate clientes ex deuotis deuotissimos ex fidis fidissimos persuasio magnoȝ uirorũ est donatio.nõ inepte dixit.M.Antonius apud rabiriũ poetam.hoc habeo quodcũq3 dedi.iam pridem noui te animo magno præditum & generositate præstantem.tuos comiter liberaliterq3 tractantem. nõ deparcũ sed benignũ & benignitatis munia callenté.perge quo cœpisti.facito ut opibus gliscentibus liberalitas quoq3 ꝑpaget:cuius nomẽ adeo amabile est atq3 iucũdũ ut princeps munificus laudet̃ foueatur ametur colat̃ ab oibus.Sordidus uero apud cunctos sit odibilis:itaq3 aut immerito Auaritia auaritiæq3 fama prænũcia nocuit maximopere galbæ apud populũ romanũ oſcrem pricipis auarioris:cũ uel saltem ueniens ad capessendũ imperiũ debuisset esse indulgentissimus munificentissimusq3.ad colligendam beniuolentiam popularem.Scito alumne mi Clarissime principem nunq̃ magis nomina:nunq̃ magis debitores facere q̃ cum donat. Cõctantius:longiori cõctatione & mora. Sibi accesserant:suas ptes secutæ fuerant.

Oblatam coronam auream:hoc ad auaritiam galbæ indicandam pertinet:qui coronam sibi dono datã a taraconensibus hispaniæ populis cõflauit redegitq3 in massam & cũ tres unciæ in cõflatura defuissent fortassis diminutæ per interimentum : ad explendum legitimum pondus librarum quindecim: tot.n.corona cõstare dicebatur.iussit exigi illud pusillum trium unciarum pondusculum quod defuerat ab ipso artifice:qui coronam in massam proflauerat:q autem conflatores auri ficesq3 soleant furtim ex auro surripere: declarat exemplum illud pulcherrimum quod de archimede memorant uictruuius & Priscianus:qui ingenii excellentia quadam deprendit.quomodo aurum furatus fuisset opifex coronarius de corona.

M.ANTO. Ab urbe nũciis:Plutarchus scribit.vii.die sicellũ seu:ut qdam scribũt icellum ab urbe in hispaniã uenisse Neronis mortẽ & ipsius declarationem nũciaturũ. Vsum togæ:nã ut paludamẽtũ belli isigne erat:& eorũ q in armis uersarent̃ ita toga erat pacis. Nymphidio sabino:is ut tacitus ait milites ad defectionẽ cõcitãdo sibi uiã ad impium moliebat̃. Frõteio capitõe: Aqnus & fabius ualens legati legionũ capitonem in germania ut tacitus scribit obtruncarunt uerũ quo crimine parũ cõstitit:fuerũt q crederent ideo occisum qa familiam captaret:alii qa legatis bellũ suadentibus non facile esset assensus. Clodio macro:is haud dubiæ turbare prouinciæ statũ aggressus ab harebonio guntiano procuratore:Galbæ iussu ut tacitus prodidit est oppressus. Sibi accesserant:suo imperio acquieuerant. Oblatam:dono datam.

Classiarii

PHI. Ea fama.s.seuitiæ atque auaritiæ. Classiarios: milites q in classibus depugnant:classiarii dicuntur Corneli.Tacitus centurionem classiariũ uocat ad differẽtiam eoȝ q erant in legiõibus a Liuio classici milites dicũt̃.sensus est. Nero olim ex remigibus legitimos milites classiarios fecerat:quos galba ad officiũ remigandi redire coegit. Ad pristinũ statũ.officiũ remigandi. Aqlam & signa : ut legitimi milites uiderent̃ deposcebant aqlam & signa militaria : quæ milites seq solẽt:qđ alibi explicatũ est. Immisso eqte : immissis equitibus.

Decimare

Disiecit: dissipauit. Decimauit : decimare est decimũ queq3 capitali supplicio afficere super quo uerbo plura diximus in secũdo commẽtario. ait Cor.Cassius apud taciũ. ex fuso exercitu cum decimus quisq3 fusti ferire tur:etiã strenui sortiũtur. Germanorũ cohortem a cæsaribus: institutã.supra dictũ est in augusto & Caligula quemadmodum germani fuerunt custodes corporis ipsius principis habebanturq3 inter armigeros. In patria:germaniam.Cn.dolobellæ.hic esse uidet̃ ille dolobella. qui a multis fouebat̃ ut a galba adoptaret̃:sed ut ait Plutarchus.dolobellam galba non probabat.dolobella uero diminutiuũ est dola

a tharaconẽsibus e uetere tẽplo iouis coronã aureã librarȝ .xv.cõflasset:ac tres uncias:q̃ ponderi deerant: iussisset exigi.Ea fama & confirmata & aucta ẽ: ut primũ urbẽ ĩtroiit. Nã quũ classiarios quos Nero ex remigibus iustos milites fecerat:redire ad pristinũ statũ coegerit:recusantes atq3 insuper aqlam & signa pertinacius flagitantes non modo immisso eqte disiecit:sed decimauit etiã.item Germanorũ cohortẽ a Cæsaribus olim ad custodiam corporis institutam: multisq3 experimentis fidelissimã dissoluit:ac sine ullo commodo remisit ĩ patriã: quasi Cn. Dolobellæ iuxta cuiꝰ hortos tendebat proniorem:illa quoq3 uere ne an falso per ludibriũ iactabãtur apposita lautiore cœna ingemuisse eũ. Et ordinario quidam dispensatori breuiariũ rationũ offerenti parapsidẽ leguminis pro sedulitate ac diligẽtia porrexisse. Cano autem Coraulæ mire placenti denarios qnq3 donasse prolatos manu sua peculiaribus loculis suis.

De aduentu eius ad urbem.

Vare aduẽtus eius nõ pinde gratus fuit:idq3 ꝑxio spectaculo apparauit siqdẽ atelãis notissimũ cãticũ exorsus

bræ. Columella in quinto. dolobella conueniet expurgare quicquid emortuũ est. item semper circa crus dolobella demouenda terra est. Tendebat:tentoria habebat. Virgilius:hic dolopum manus hic seuus tẽdebat achilles. Ingemuisse eũ:maximum auaritiæ indiũ hoc est:q̃ princeps ingemiscat & doleter ferat si lautior cœna apposita fuerit a dispensatore. debet.n. principis mensa nitidior esse & opulẽtior q̃ priuatorum. non quidem luxuria diffluens:sed affluens cibis lautioribus. meritoq̃ dixit Augustinus & i canonicis decretis. Di. xli. repetitũ est:non cogant̃ diuites pauperũ cibis uesci utant̃. consuetudine sua:utant̃ præciosis:dent pauperibus uilia. Ordinario dispensatori: quemadmodum ordinarii consules dicunt̃ ita & ordinarius dispensator appellatus tanq̃ legitimus & primarius: a contrario ordinariũ hominem ueteres appellauerunt scurram & improbum:qui minime ordine uiuat. Breuiarium rationum: summarium:acceptæ expensæq̃ pecuniæ. Parapsidem leguminis: solent ueri pricipes luculentis muneribus remunerari dispensatorũ suorũ diligẽtiã. galba uero porrexit dispẽsatori pro exhibita dispensationis sedulitate uasculũ leguminis:quam parapsidem uocant:cuius mentio fit in euangelio:& a Iuuenale dictũ ẽ:quam multa magnaq̃ parapside cœnat. Legumia:a legẽdo dicta quoniã uellẽdo legunt̃ nõ subsecãtur quidam ut gallicani legaria appellant. auctor Varro in prĩo de re rustica. Cano choraulæ:cãus tibicen ut ĩquit Plutarchus inter cœnãdũ tibia utebat̃:eratq̃ auditu pgratus galbæ:qui ubi tibicinem laudasset essetq̃ ipo delectatus iussit afferri sibi arcam ligneam:unde denarios quosdã acceptos cano in manibus dedit:dicens ex priuatis non ex publicis pecuniis illos donare. uidetur hic esse ille canus de quo Martialis. plaudere nec cano plaudere nec glaphyro. coraulam aũt tibicinem dici supra memorauimus. Denarios:denarius erat argenteus & ut ait Plinius in. xxiii. ualebat pro denis libris æris:sicut qnarius pro quinq̃. Marcus Varro. in argẽto nũmi denarii dicti. q̃ denos æris ualebãt. sentit Plutarchus nõ argenteos denarios sed aureos nũmos fuisse: quos galba dedit cano tibicini. Loculis: capsulis numariis. de loculo locelo & loculamento plura alibi.

Mensa principis lautior
Diuites utantur p[r]eciosis
Ordinarius homo
Parapsis
Legumina unde
Legaria
Plaudere nec cano
Denarius
Quinarius

Non perinde:non multum:Cor. tacitus introitum galbæ in urbem infaustum fuisse prodidit atque formidolosum. Exorsus:uidetur legendum exorsus ut iunctim legas athelanis exorsis.

M.AN. Exigi:a cõflatore reposci. Classiarios pro assiduis & diligẽtibus ciuibus classiarii accipiũtur: qa is q in classibus essent ordinibus dico a seruio tullo ĩstitutis parati essent ad oẽm reipub. necessitatẽ:sed nũc p iis accipe q nauali negocio opam reipub. exhibuerãt quos utiq̃ Nero ex remigibus iustos milites fecerat. Ad pristinum statum: remi usum. Aquilam flagitantes: ut uelut legitimi milites sub signis essent. Intermisso:equite: immissis eqtibus disiecti sunt miserabili occisione:Plut. est auctor. Decimauit: decimum quemq̃ supplicio affecit. Commodo:munere præmio:immunitate. Cn. Dolobellæ: sepositus inquit Tacitus per hos dies Cornelius dolobella in coloniam aqnatem neq̃ arcta custodia:neq̃ obscura nullũ ob crimen sed uetusto noĩe:& propinqtatẽ Galbæ monstratus. Tendebãt:tabernacula habebãt.

Proniorem: ppensiorẽ dolorẽ ex sumptuosiore apparatu cõceptũ gemitu pdidisse. Porrexisse:dono obtulisse. Cano:nomẽ propriũ. Choraulæ:in choro tibia canẽti. Manu sua:qd̃ nõ solũ auari Pricipis fuit ob tenuitatẽ muneris sed ẽt sordidi:Plut. qnq̃ aureos denarios fuisse ait:quos ex arca:quam sibi iusserat afferri deprõptos:dixisse se nõ de publicis:sed priuatis pecuniis eos dare. Non perinde:non multum.

uenitiõe simus a uilla:cũcti simul spectatores cõsentiẽte uoce reliquã partẽ rettullerũt:ac sæpius uersu repetito egerũt.

De gestis per eum in initio principatus.

MAioꝛ adeo & fauoꝛ & auctoritate adeptꝰ ẽ q̃ gessit imperiũ:q̃q̃ multa documẽta egregii principis daret:sed neq̃q̃ tã grata erãt:q̃ inuisa:q̃ secus fierẽt. regebat̃ triũ arbitrio:quos una & ĩtra palatiũ hitãtes:nec unq̃ nõ adhærẽtes pedagogos uulgo uocabãt. Hi erãt Liuiꝰ legatus eius in Hispania cupiditatis imẽsæ. Cornelius Laco ex assessore

PHI. Venitione:uerba cantici hæc sunt: quod illo tempore erat notissimũ nũc pẽitus ignotũ: & si solerter introspicere uelimus: nõ solũ mẽdosa hæc uerba esse diiudicauimus sed etiam pœne barbarica. quid.n. est uenitione? quã habet coagmentationem. quẽ sensum accommodatũ? in uetusto codice ita scriptũ legi. uẽit ionesius a uilla tanq̃ in cantico attellanico fieret mẽtio cuiusdam noĩe ionesii hoĩs rusticani & perinde auari sordidiq̃. unde cũ recitaret̃ in spectaculo:ueluti de galba dictũ spectatores acceperũt. ego ut dicã qd̃ sentio sic opinor legẽdũ. uenitio simus a uilla. ut nomẽ ppriũ sit uenitio dictus simus a p̃ssis naribus. sicut a poeta capellæ simæ cognominant̃:ĩ cãtico.n. inducebat̃ qdam noĩe uenitio simus. qui a uilla. in urbẽ exarguto mẽto fabulæ repedabat hõ sordidus & deparcus:cuius nomẽ cũ a uerbo ueneo uideat̃ posse inclinari: meri spectatores traxerũt id in cõtumeliã pricipis auarissimi sordidissimi:tanq̃ ipse alter uenitio simus uilla uenisset in urbẽ ad iperiũ capessendũ:galba tamẽ fuit naso adunco ut ĩfra apparebit. Reliquã partẽ: cãtici atellanici. Versu repetito. s. uenitio simus a uilla. Nequaq̃ tamẽ grata:sensus est illa egregii pricipis laudabiliter facta nõ tã placebãt romanis:q̃ displicebãt q̃ fiebant turpiter & reprehẽsibiliter: nõ tã ab ipso galba q̃ ab his:quoꝝ arbitrio nõ tã regebat q̃ regebat̃. Regebat̃ triũ arbitrio:q̃rit̃ ab eruditis q̃ res malos pricipes faciat. in primis ut ingt uopiscus licẽtia ipune peccandi:amici p̃terea iprobi:satelites detestãdi:eunu-

Quid faciat malos principes

chi auarissimi aurici uel stulti uel detestabiles:& re℞ publica℞ ignorãtia. unde dioclitianũ dixisse ferũt:ni hil eẽ difficilius q̃ bñ impare:cũ se q̃ttuor uel .v. colligũt atq̃ unũ cõsiliũ ad decipiẽdũ impatorẽ capiũt:& ita sæpe bous uẽdit impator:dũ regit arbitrio ĩprobo℞ amico℞. Notũ ẽ illud qđ idonei scriptores pdide rũt meliorẽ eẽ rẽpu. In q̃ priceps malus ẽ,ea in q̃ sunt amici pricipis mali:siqdẽ unus malus põt a multis bo nis corrigi:multi at mali nõ possunt ab uno quauis bono ũlla rõne supari. Igit galba pbus qdẽ & modera tus erat suapre natura ut dixit nymphidius:sed cũ minime suis cogitatibus uteret deprauatus ẽ ĩprobitate titi iunii & lacõis:a qbus nõ regebat sed destruebat. uñ cẽsuit nymphidius mitti oportere legatos ab exer citu ad galbã:q edocerẽt si ex amicis hos solos duos amouisset iucũdiorẽ se oibus desideratiorẽq̃ uẽtu℞: hoc exẽplo disce agedũ mi annibal ita degere ita formare actiões tuas ut regas quos nõ seq̃ris:ut tibi pareãt nõ ĩperẽt. debet.n. rector regere nõ regi:debet ductor ducere nõ duci:debet dominus dominari nõ serui re. nolo repudies cõsilia tuo℞. nolo monitiões aspneris: sed minime ps ẽ summatẽ uiũ℞ mãcipatũ esse his:q cũcta per fumos uẽdunt:q pœnes se uolũt esse regimẽ re℞ oium:in quo℞ manu cũcta subinde uisunt:q bus pter nomẽ dominãtis, nihil aliud deest:quominus re ipa dominent:ita fit ut pricipes cũ alio℞ sint do mini, fiant serui ministro℞: q sub quodã ueluti ptexto moderatiõis furtim grassat imo sæpissime palã ra piũt spoliãt uexant pricipe uel ignorãte uel mussitante. q segnis & dissolutus si extiterit cõtemnit estq̃ lu dibrio. Nec unq̃ nõ:iugiter & semp. Pedagogos:queadmodũ pedagogos dicius educatores doctoresq̃ puero℞:qbus cõtinẽter adherẽt:ita pedagogi uulgo uocitati sunt:hi q instar pedagogo℞ regãt galbã & illi tanq̃ discipulo semp adherebãt. Huius rei meminit Sextus Aurelius his uerbis. galba triũ amico℞ cõsilio.i. Iunii cornelii & iteli cũcta disponẽs adeo ut ĩter palatias ædes pariter & uulgo pedagogi dicerẽt. Hi erãt titus:iunius & Cornelius laco:de his sic scribit tacitus ĩualidũ senẽ galbã titus iunius & Cornelius laco al ter reterrius mortaliũ:alter ignauissimus odio flagitio℞ oneratũ cõtẽptui iertiæ destruebãt. apđ Plutar. p T. Iunio legit ouinius. Ex assessore:apud iuriscõsultos titulus ẽ de officio assessoris:ubi ait Paulus. oẽ offi ciũ assesso℞ ĩ his fere causis cõstare:in cognitionibus:postulatiõibus:libellis:edictis:decretis epistolis. asses sores ab assidẽdo dicti & loco cõsiliario℞ sunt:unde ait iuriscõsultus cõsiliariis eo tẽpore:quo assidẽt ne gotia tractare ĩ suũ qdem adiutoriũ nullo modo cõcessum esse:ĩ alienũ autẽ nõ phiberi. Alexãder romãus imperator assessoribus salaria ĩstituit:q̃uis sæpe dixerit eos esse promouẽdos q per se rempu. gerere possent non per assessores. ab assessore fœmininum est assestrix : afranius dimittit iam assestricem me ad se uocat.

M. ANTO. Venitione sumus:a uilla quia a ueneo uideri poterat nomen factum iccirco in galbæ con tumeliam acceptum qui ob auaritiam omnia uenalia haberet. Nec unq̃ non: semper. Assessore: huius erat præsidi assidere:ac consulare fere in iis:quæ constat cognitionibus:postulationibus libellis:edictis:de cretis:epistolis: fœmininum assestrix: Affranius dimittit assestricem.

pfectus prætorii arrogantia socordiaq̃ intollerabilis: liber tus icelus paulo ante annulis aureis:& Martiani cognomie ornatus:ac iã sũmæ equestris gradus cãdidatus:his diuerso uitiorũ genere grassantibus:adeo se abutẽdũ pmisit & tradi dit ut uix sibi ipi cõstaret:mõ acerbior parciorq̃:mõ remissi or ac neglig ẽtior q̃ cõueniret principi electo:atq̃ rllius æta tis. Quosdã claros ex utroq̃ ordine uiros suspicione minia inauditos cõdẽnauit:ciuitatẽ Roanã raro dedit Iura triũ li berorũ uix uni atq̃ alteri. ac ne his qdẽ nisi ad certũ præfini tũq̃ tps. Iudicibus sextã decuriã adiici pcãtibus:non modo negauit:sed etiã concessum a Claudio beneficium: ne hye me initioq̃ anni ad iudicandum euocarentur eripuit.

De gestis eius & deliberalitatibus neronis p eũ correctis.

Xistiabat ẽt senatoria & eq̃stria officia biẽnii spa cio determinaturus:nec daturus nisi ĩuitis ac recu santibus. Liberalitates neronis nõ plus decimis cõ cessis p q̃nq̃ginta eqtes ro. ea cõditione reuocandas curauit

PHI. Præfectus ptorii : Cor. Tacitus. potentia principatus di uisa in titum iuniũ consulem & cornelium laconẽ prætorio præ fectum. Socordia:ignauia:Ca to socordiam pro stultitia posu it. Libertus itelus:Cornelius ta citus. nec minor gratia itelo gal bæ liberto:quem ãnulis donatũ eq̃stri nomine Martianum uoci tabãt. Plutarchus quoq̃ mẽorat liberto itelo ãnulos aureos a gal ba datos:atq̃ Martianũ uocatũ habuisse primã in libertis ptãtẽ.

Actiã sũmæ eq̃stris gradus: su pra docuimus cãdidatos dici nõ solũ petitores magistratuum sed alia℞ quoq̃ rerum:sicut cãdida tus fidei a Hierõymo:cãdidatus eloq̃ntiæ a Quitilião dictus. Iti dẽ nunc Tranq̃llus libertũ itelũ candidatũ uocat summæ eque stris gradus petẽtem adeuntẽq̃ summã cẽsus equestris:quæ erat sextertio℞ quadringento℞. non placet ut cãdidatus referat ad petitionẽ magistratus. simpliciter ordinãda constructio est candidatus summæ equestris gradus. Scribit Seneca uigesimotertio epistola℞ hoiem esse multa℞ re℞ candidatum. Grasantibus:seruientibus euntibusq̃. Vt uix ipsi constaret:dicitur homo si biipsi cõstare:q suæ mẽtis cõpos seruat in agenda uita cõstantiã: quã Cicero in primis tenendã esse perscri-

Difficillimum bene imperare

Cõsilium nymphidii

Monitio ad Annibalem bẽ.

Priceps regat non regatur

Pedagogi galbæ

assessores

Socordia

Martianus Itellus

Cãdidatus

bit.& ficut ita maxime decet.ita maxie dedecet eẽ incõſtantẽ ficut erat galba:cuius moꝝ iſtitutorũq; mutatio.fiebat.ex arbitrio triũ iprobiſſimoꝝ. Quã cõueniret pricipi electo: nullũ pricipẽ decet neglĩgẽtia atq; ſocordia in rebus agẽdis:tãto miũs illũ.q ſit & electus & ſenex:cũ utraq; res acerrius ſit ſtimulus i pricipe ad oĩa uigilãter & prudẽter obeũda.nã qcũq; eligiť is plane exiſtimať circũſpectior. ſeni uero i primis prudẽtia aſſignať.unde ait Plautus i trinũmo.ſapiẽtiæ ætas cõdimẽtũ eſt.ſapiẽs ætati cibus eſt.& ut iqt elegãter Plato i ſympoſio : tũc mẽtis oculus acutẽ icipit cernere cũ primum corporis oculus deflorelcit. Ex utroq; ordĩe:ſenatorio & eqſtri. Inauditos:cõtra legẽ & maioꝝ cõſuetudinẽ: q nemiẽ i dicta cã iauditũ q; cõdẽnabãt.egeſippus in prĩo ait.lex iauditos uetat exitio dari. Raro dedit:rarẽter ciuẽ romanũ aliquẽ externũ faciebat. Iura triũ liberoꝝ:quẽadmodũ bononiæ q decẽ liberos habet imunis ẽ a publicis oneribus ita apud romanos numerus triũ liberoꝝ imunes faciebat:quod ius ſæpe ab iperatoribus numeris amplĩſſimi loco ipetrabať:unde gloriať Martialis ſibi a Domitiano tributũ eſſe ius triũ natoꝝ.galba uero difficulter hãc idulgẽtiã iperatoriã tribuebat i prĩo cõmẽtario annotauimus non pauca ſup hac re:q repetere poteris cũ uoles. Præfinitũq; tẽpus:cũ alii i perpetuũ hoc munus cõſequerenť.galba dabat ad tẽpus.uerbi gratia:ut hic ius triũ natoꝝ haberet p trienniũ:ille per ſexenniũ. Sextã decuriã:iã dixĩus quẽadmodũ iudicũ decuriæ qttuor fuerũt prĩo:qbus Caius priceps decuriã qntã adiecit.nũc cũ iudices galbã pcarenť:ut ſexta decuria adiiceret:quo minori tedio laboreq; i iudicãdo afficerenť:nõ ſolũ nõ cõceſſit : ſed ẽt uoluit: ut ad iudicãdũ uenirẽt euocati genialibus hyemis diebus & calẽdis ianuarii:cuius tẽporis uocationẽ iudicãdi olĩ impetrauerãt a Claodio:ſed galba irritũ fecit claudii beneficiũ. Sẽatoria:q p ſenatores fieri ſolẽt. Eqſtria:quæ ab eqtibus.obeunť. Niſi iuitis ac recuſantibus:cũ opiniõe galbæ ſentiebat Alexãder romanus iperator:q dicere ſolebat iuſtos nõ ambiẽtes in rẽpu.eſſe collocãdos.ita apd Liuiũ Fabio recuſanti cõſulẽ fieri dať a populo cõſulatus. Liberalitates Nerõis reuocãdas:Nero bis & uicies mille ſextertiũ donationibus effuderat.galba a ſingulis eoꝝ:qbus donauerat nero:iuſſit donatiões repeti:decima tãtũ parte liberalitatis ap quẽq; eoꝝ relicta.Exẽpli gratia:ut q ex liberalitate nerõis acceperat cẽtũ ſextertia:is reſtitueret nonagita & decẽ tm̃modo retineret.uerum ut iqt elegãter Cor.tacitus:uix illis decimæ portiões ſupererant hiſdem erga aliena ſumptibus:qbus ſua prodegerant:cũ rapaciſſimo cuiq; ac perditiſſimo non ager aut ſenus:ſed ſola iſtrumenta uitiorũ manent. Per qnquaginta eqtes: Cor.Tacitus ait triginta eqtes Romanos fuiſſe præpoſitos huic exactioni:quod nouum officii genus fuit ex ambitu numero oneroſum.

M.AN. Icelus:is unus erat ex tribus quoꝝ nutu oĩa admiſtrabãť:potẽtia pricipatus iqt tacitus diuiſa:i T.Iuniũ cõſulẽ:Corneliũ laconẽ ptorii pfectũ:nec mĩor gr̃a icelo galbæ liberto:quẽ annulis donatũ eqſtri noĩe Martianũ uocitabãt. Iã ſũt eqſtris:tã diues ut eqſtrẽ poſſideret cẽſum. Cãdidatus: cãdida toga ad magiſtratũ petẽdũ pgredi auſus. Electo:q electiõe nõ hæreditario iure ad iperii faſtigiũ pueĩſſet. Illius ætatis:q̃ quo grauior erat.eo ſalubriora i illo reqrebãť cõſilia. Inauditos.i deã cã. Iura triũ liberoꝝ:ius triũ natoꝝ dabať ſæpe filios nõ hñtibus hoc q fuiſſet aſſecutus quũ aliqd pplo uiritĩ diuidebať p tribus qſi liberis accipiebat alim̃ta:id ab initio iſtitutũ i laudẽ ofoꝝ q trigẽini i curiatios albãos.p ro.ipio pugnarũt.M.Quod natũ uetat fieri pmitte uideri:natoꝝ gẽitor credar ut eẽ triũ. Adiici pcãtibus:ut aucto de curiaꝝ nũero iudicãdi onere leuarẽť. Nõ euocarẽť:ſed uacationẽ mũeris haberẽt. Sẽatoria & eqſtria: q̃ a ſenatoribus & eqſtris ordis hoĩbus obiri ſolerẽt. Nõ plus decimis:Plutar.ait pter decimã prẽ oẽs neronis liberalitates repetitas:ſed qđ pplo decimæ ab iperatoribus darenť apte i caligula trãqllus demõſtrat.

exigendaſq; ut & ſi qd ſcænici aut xyſtici donatũ olim uẽdidiſſent:auferet emptoribus quando illi abſũpto præcio ſoluere nequirent. At cõtra nihil nõ per comites atq; libertos præcio adipiſci:aut donari paſſus eſt gratia uectigalia imunitates pœnes innocẽtũ ipunitatẽ noxioꝝ. Q uinetiã populo ro.depoſcẽte ſuppliciũ haloti: & Tigillini ſolos ex omnibus Nerõis emiſſariis:uel maleficẽtiſſimos incolũes præſtitit. Atq; inſuper Halotum procuratione ampliſſima ornauit:pro tigillino ẽt ſæuitiæ populum edicto increpuit.

De inuidia militum contra eum:& rebellione exercitus Germaniæ.

PEr hæc ppere uniuerſis ordinibus offenſis.uel pcipua flagrauit inuidia apud milites. Nã quũ in uer

PHI. Scenici aut xyſtici:hiſtriones & athletæ:de xyſticis affatim ſcripſimus in libro annotationũ:ubi hic locus a nobis explicať.& in Auguſto ſup xyſti & xyſticis ſatis ac ſuper memorauimus. Auferetur emptoribus: Plutarchus hanc hiſtoriã referẽs ſic inqt.quas largitiones nero dederat ſcenã & paleſtrã agentibus eas galba uehementius repeti iuſſit:præter decimã partẽ. deinde parua tẽuiaq; accipiẽs(.Nã q acceperant eas largitiones plurimi cõſumpſerat hoĩes in diẽ uiuentes)illos q ab his emerant inquirebat:& quod habuiſſent exigebat q̃ res cum ultra modũ pgrederet galbæ ifamiã: tito iunio iuidiã atq; odiũ cõciliauit.Quãdo illi.ſ.ſcenici & xyſtici. Soluere negrent:In hãc ſniam Tacitus attamen grãde gaudiũ:q tã paupes forẽt qbus donaſſet nero:q̃ quibus abſtuliſſet. Nihil non:oĩa. Præcio adipi-

Prudẽtia in ſene

Mentis oculus floreſcit oculus corporis defloreſcit

Inauditi non puniendi

Ius triũ natorum

Quinta decuria

Inuitos nõ ambientes collocandos in.r.p.

xyſtici. athletæ

sci:corrige addici ut sit sensus galbã pmisisse cũcta addici.i.uenditari ꝑcio ut gr̃a donari p libertos: & eos a qbus regebaẽ.sup hoc uerbo addico unde & addicti suo loco plura retulimus. Pẽas inocentiũ:cõtraria sunt hæc:pœne inocẽtiũ:ĩpunitas noxiorũ & innocẽtibus ĩpunitas debeaẽ:noxiis uero suppliciũ: galba dũ gratificaẽ libertis ꝑpotẽtibusq;:pmittit:ut ꝑcio uel gr̃a innocẽtes puniant nocẽtes absoluanẽ. Vectigalia.ĩpassus ẽ addici:ait Plutarchus:ouiniũ q titus iunius a tranqllo tacitoq; noiaẽ: ꝑcio uẽdidisse remissiões tributorũ.eidẽ cũcta fuisse uenalia:q uidẽs senẽ galbã fortuna ĩplebaẽ tanq̃ ea simul & oriẽte & occidẽte. Emissariis:emissarii uocanẽ cõciliatores furtorũ q a magistratibus committunẽ:atq; iter nũrii.Au.
Emissarii ctor Pedianus Asconius.unde & M. Tullius emissarios uerris appellat cõciliatores furtorũ uerris iternun
Emissarius ciosq; stuprorũ.sic.n.ait in qnto in uerrẽ.dubitaturũ quenq̃ existimas:qn illis emissariis hæc tibi oĩs pecu
palmes nia sit.idẽ alio loco magni sua putabãt itereste publice potius q̃uis magno emi:q in aliquẽ ĩstius emissariũ
Scãna arborũ duramẽ ĩcidere.In libro.i.regnũ mẽtio sit emissariorũ:ubi sic scriptũ ẽ.Ait res emissariis:q circũstabãt eũ.Pli.emis
tũ duramẽ sariũ appellat palmitẽ:q emissus ex deputatiõe infert imis scãnis ac p singulos annos ad supiora scãdat.de:
Tabulata quo sic ait l.xvii.relicto semp duramẽto in singulis tabulatis & emissario uno q subeat usq; quo placuerit ut ãt uerba hæc Pliniana pcipias scito scãna dici i arboribus ramos & bracchia p q̃ uites ascẽdũt.scãnũ quoq; i alio significatu agricolæ uocãt.ut docet columella l.ii. crudũ solũ & imotũ minimeq; aratro ꝑscissũ: duramẽtũ ãt significat bracchiũ uitis.Idẽ columella l.v.q̃terniq; bracchiis q̃ duramẽta qdã uocãt diuidaẽ i totidẽ ptes.alio noie duramia nũcupãẽ.Tabulata uero i arboribus sunt rami trũciq; sobolẽ pmittẽs.qđ docet idẽ columella l.vi.cũ ait.falce formãda & tabulata ĩstituẽda sũt.hoc.n.noie usurpãt agricolæ ramos trũcosq; pmittẽtes.De his tabulatis itellexit Virg.in.ii.georgicorũ scribẽs.assuescãt summasq; seq tabulata p ulmos ubi exposuit Seruius Marõianus iterps: tabulata eẽ ramos effusiores & in plana tẽdẽtes nõ ad altiora crescẽtes.Nõ iuitus iterdũ digredior ad id genus diuerticula:q recreare solẽt non minus lectorẽ q̃ scriptorẽ lassescẽtẽ:de emissariis ut domũ repedemus Amiãus Marcellius sic inqt.p emissarios quosdam fallẽdi pstringẽdiq; gnarus psarũ sciscitabaẽ cõsilia. Halotũ:fortassis hic ille ẽ halotus spado:quo pgustatore qdã tradiderũt.Datũ eẽ uenenũ Claudio i arce epulãti. Pro tigillino:po.ro.deposcebat tigillinũ ad
Tigillinus mortẽ:quẽ uocabat magistrũ ac pedagogũ tyrãnidis.& ut auctor est Plutarchus:nullius spectaculi cupidi
petiẽ ad tate tã tenebaẽ:q ut tigillinũ uideret iudicio circũuentũ.qnẽt i theatro & stadio assidue petebat tigillinũ
suppliciũ dãnari:unde icrepitus ẽ e dictio galbæ dicẽtis nõ diu uictũrũ tigillinũ tabido morbo iã tabescẽtẽ:depcantisq; ne exacerbarẽt sæuientẽq; tyrãnida ex iperio.sed de tigillini moribus & morte mox dicet in othone. Apud milites: in primis urbanos ꝑtorianosq; iurãtibus militibus. Absentis: anteq̃ ex hispania romam uenisset ade impium ingens capescendum. Præpositi:ꝑfecti huic negotio.& ueluti ꝑcuratoris galbiani.
M.AN. Auferret emptoribus:& hæc cõditio q̃ Nerõis liberalitates reuocari iussit. Impũitatẽ:noxiorũ & si p ſide hoc erat atq; illud qđ ꝑxie dixit leges uiolare minus tamẽ hoc iuidiosum i quo clæmẽtiæ qdã repsentabaẽ imago:ut i altero sæuitiæ. Emissariis pediãus:emissariũ iterptaẽ eũ q cõciliator furtorũ & rapiarũ eẽt q̃ a pricipe sine dño patrarenẽ.i hũc ferme sensũ lãpridius rõæ iqt nil aliud egit nisi ut emissarios hẽrẽt q sibi bñ nasatos p q̃rerẽt.M.qđ eius uerbi rõnẽ attiet nasutũ nõ nasatũ.pnũciauit:nasutus fit usq; licet. Maleficẽtissimis:pessime de oĩbus meritis. Pro tigilio:tigillini tacitus & Plutar.mẽineẽ.lu.põe tigilinũ.

ba eius absentis iurãtibus donatiuũ grãdius solito ꝑposĩti p nũciasset:neq; rẽ ratã habuit & subide iactauit se legere militẽ nõ emere cõsuesse. Atq; eo qdẽ noie oẽs q ubiq; erãt exacerbauit. Centũ ꝑtorianos ẽt metu & idignitate cõmouit remouẽs subinde plerosq; ut suspectos: & Niphydii socios sed maxie fremebat supioris Germaniæ exercitus fraudari se præmiis nauatæ aduersus gallos & uindicẽ operæ. Ergo primi obsequiũ rupẽrũ ac se cal.ianuarii adiici sacramento ni si in nomen senatus recusarũt: statiq; legationẽ ad prætorianos cũ mãdatis destinauerũt:displicere ĩperatorẽ in Hispania factũ. Eligerent ipsi quẽ cuncti exercitus cõprobarent.

PHI. Donatiuũ ꝑnunciasset: scribit cor.ta.milites urbanos ad res nouas ꝑnos agitatos esse pꝰ q̃ nõ dari donatiuũ sub noie galbæ promissum itellexerũt. Se
Legi militẽ non emi. legere militẽ: Cor.Tacit.accessit galbæ uox ꝑ repub.honesta ipsi anceps legi a se militẽ nou emi.significabat ãt hac uoce galba milites p uirtutẽ eligẽdos:nõ aũt p largitionẽ cõciliãdos:de hac uoce sic Plutar. Emisit galba uocẽ dignã imꝑatore qppe q diceret morẽ fuisse diligere non emere milites. ubi hoc illi audiuerunt graui in eũ odio sunt accẽsi uide baẽ.n.non ipse solos eos priuare sed legẽ ferre & docere reliquos imꝑatores. Centũ ꝑtorianos: lege potius cæterorũ q̃ cẽtũ. Sub inde mouẽs:a militia. Et nymphidii socios:cum nymphidium interemptũ galba audisset interfici iussit eos quoq; q cũ illo cõiurauerãt unde oẽs pœne nymphidii socii perierũt in qbus ẽt Cingonius fuit q orationẽ cõposuerat qua nymphidi-

De adoptione pisonis per eum facta.

Vod ut nunciatũ ẽ despectui eẽ non tã senectã suã: q̃ orbitatẽ ratus pisonẽ Frugi Licinianũ egregiũq;

us uteret ad milites in sniam suã traducẽdos. Fremebãt supioris germaniæ exercitus:Milites q prius sub uirginio fuerãt.tũc sub Flacco erãt i germania dignos se existimabãt maxima remũeratiõe ac pmiis ob eã pugnã:qua aduersus uindicẽ gallosq; pugnarãt.Itaq; nihil ex deliberalitate galbæ cõsequuti nullã consolationẽ nullã exhortationẽ admittebãt:Flaccũ ipsum pro nihilo reputãtes utpote regẽ imperitũ & dolore pedũ cõflictatũ.supioris ãt germãiæ dixit ad drĩam iferioris germaniæ.Marcellinus in descriptiõe galliarũ collocat primã & secũdã germaniã ueluti prouĩcias gallicanas.Ptolemæus quoq; i cosmographia bifariam partit germaniam i magnã & paruã:noĩe magnæ.significat uera germania:q̃ i supiorẽ diuidit & inferiorẽ noĩe aũt puæ germaniæ designat ptẽ galliæ narbonẽsis i qua ẽ massilia. Præmiis nauatæ operæ:iã dictũ ẽ quẽadmodũ iunius uidex gallos cõcitauit primus ad rebellionẽ aduersus neronẽ.tunc uirginis qui legiõibus potẽtissimis i germania pꝛerat cõflixit cõtra uidicẽ:quo certamie circiter uigiti milia gallorũ occiderũt uidex uero sibi mortẽ cõsciuit.hic i sepl'chro uirginii ruffi scriptũ legebat.hic situs ẽ ruffus: cæso q uidice quõdã imperiũ asseruit nõ sibi sed patriæ. Obseqũ rupere:primi cœperũt esse iobediẽtes & ab officio decessere.M.Tullius putat a terẽtio prio dictũ eẽ obsequm.unde i lib.de amicicia uerbũ id terentianũ uocatur.sed dõctus falsitatis ciceronẽ arguit cũ & plautus & neuius ante terẽtiũ dixerit obsequm. Cal.ianuarii addici sacramẽto recusarũt:Cor.Ta.paucis post cal.ianuarias diebus popeii pping procuratoris e belgica litteræ afferũt superioris germãiæ legiões rupta sacramẽti reuerẽtia aliũ iperatorẽ flagitare & senatui ac po.ro:arbitriũ eligẽdi permittere:quo seditio mollius acciperet.cũ igit cal.ianuarii a flacco ad iusiurandũ cogeret;qđ per iperatorẽ intrare mos erat:illi accedẽtes galbæ imagies euerterũt demolitiq; sunt.iurati aũt ut ingt Plutar.iusiurãdũ per senatũ po.q; romanũ soluti sũt. Prætoriãos:milites urbanos:flaccus auctore Plutarcho detulit ad ptorianos metuere se iobediẽtiã exercitus germaniciãi ut defectionẽ. Impatorem i hispania factũ:nimiꝶ galba significat:q a legionibus i hispania factus fuerat imperator.germaniæ milites a galba deficiẽtes.uitelliũq; eligere iperatorẽ destinãtes dixerũt ostẽdamus cũctis hoibus nos iberis eẽ lusitanisq; potiores q iperatorẽ eligamus subsequẽtibus tẽporibus:iperatores nõ pauci iperarũt militari progatiua electi euocatiq; ad iperiũ. Despectui:cõtẽptui despicatui. Nõ tã senectam:suam Cor:Ta.ait ætatem galbæ irrisui fuisse ac fastidio. Quã orbitatẽ:q filiis eẽt orbatus Papinius:orbitas oĩ fugienda nixu. Plutarchus.pterritus galba q nõ modo obseniũ ueꝶ ẽt qa careret filiis cõtẽptui foret:cõsultabat sibi adoptarẽ adolescẽtẽ aliquẽ ex illustribus:eiq; declarare iperii successorẽ. Pisonẽ frugi licinianũ:galba cognito tumultu exercitus germaniciãi nõ amplius distulit adoptionẽ & cũ qdã amicoꝶ pro dolobella iunius p Marco othone cõtẽderẽt:pisonẽ liciniũ accersiri iussit seu propria electiõe.siue ut qdã tradiderũt lacone istãte.erat aũt hic piso Mar.Crasso & scribonia gẽitus nobilis utriq;:uultu habituq;:moris antiq:& existimatiõe recti seuerus:igenio ad uirtutẽ oẽm accõmodato.hũc galba adoptauit i castris tanq̃ sibi iperio successurũ.ferũt pisonẽ ex adoptiõe nullũ exultãtis ai motũ pdidisse.apparuerũt prodigia quæ significabãt adoptionem hãc isaustã futurã.nãq; dies ille fœdus ibribus fuit tonitrua & fulgura & celestes miæ ultra solitũ portẽdere uidebãt eã adoptionẽ diis imortalibus nõ pdari. Frugi:alibi memorauimus pisones cognominatos esse frugi ab eo Lutio pisone:cuius meminit Cice.i.iii.questione tusculana.

Hic situs est ruffus

Obsequm an bene

Cicero

Piso adoptat a galba piso frugi

M.AN. Donatiuũ:donũ qđ a pricipe siue iperatore militi dabat. Præpositi:q res Galbæ tũ Romæ pcurabãt. Subide:sæpius. Aduersus gallos:florẽtissime uirginii legiões ipsis ut plutarchus ait ducibus inuitis aduersus uĩdicis copias cõflixere qbus delectis uidex sibi mortẽ cõsciuit. Obsequm:offm parẽdi facilitatẽ. Ad ptorianos:q Romæ erãt. In hispania:aperte galbã demonstrabant. Orbitatẽ:qa liberis careret. Pisonẽ:frugi licinianũ:fuit hic Crassi filius ut tacitus scribit eius credo quẽ i claudio Crassum frugi appellauit ut appareat frugi cognomen esse siqdem Crassi in licinia gente ferunt.

iuuenem ac sibi olim probatissimũ testamẽtoq; semp in bõa & nomen adscitũ repẽte & media salutantiũ turba apprehẽdit:filiũq; appellans pduxit in castra:ac pro cõciõe adoptauit:ne tunc quidẽ donatiui ulla mentione facta.Quo faciliorem occasionem.M.Saluio Othoni præbuit præficiendi conata intra sextum adoptionis diem.

PHI. Et nomen assitũ:assumptũ:q adoptat i nomen adoptãtis asciscit.hic ait galba ap Tacitũ:mihi egregiũ erat si te adoptãtẽ.Cn.Põpeii.M.Crassi sobolem in pẽates meos asciscere. Ac p contione adoptauit:galba apud frequentẽ militẽ contionẽ iperatoria breuitate adoptari a se pisonem pnũciauit more diui augusti & exẽplo militari:quo uir uiꝶ legeret.Nec donatiui mẽtiõe facta.nocet nimia se ueritẽs iterdũ principibus:auaritia uero semp:nam cõstat ut ait tacitus potuisse cõciliari aios militũ q̃tulacũq; parci senis liberalitate:unde aĩ militares i galbã p idignationẽ irritati sũt:q nullo dõatiuo nullaq; largitione eos adoptionis cã psecutus foret. Perficiẽdi conata:de occupãdo iperio & galba trucidãdo.de quo paulopost pluribus Portẽderãt:significauerãt:unde portẽta dicta sicut a monstrãdo mõstra.oia ãt portẽta cõtra naturã dicimus eẽ sed nõ sũt.nã ut ingt elegãter augustinus i.xxi.de ci.dei:portẽtũ nõ fit cõtra naturã.sed cõtra q̃ est nota natura. Per oẽ iter:qđ.s.fecit ex hispania Romã pgens ad nomẽ igẽs capescẽdũ. Oppidati:p singula oppida. Securis ictu cõsternatus:notãdũ ẽ ut ingt Pli.i.viii.deos nõ placari hostia trahẽte se ab aris.La

Impatoria breuitas

portentum non fit cõtra naturã

De pdigiis præcedentibus infœlicem exitū imperii eius.

MAgna & assidua monstra iā inde a principio exitū ei qualis euenit portēderāt quū per omne iter dextra sinistraq; oppidatim uictimæ cæderēt: taurus securis ictu cōsternatus rupto uinculo esedum eius inuasit. Elatisq; pedibus totū cruore perfudit: ac descendentem spiculator īpulsu turbæ lancea prope uulnerauit. Vrbē quoq; & deīde palatiū īgressum excepit terra tremore: & assimilis qdā mugitui sonus: secuta sunt aliquāto maiora & tristiora: monile margaritis gēmisq; consertum ad ornādū fortunam suā tusculanā ex omni gaza secreuerat. Id repēte q̄si augustiore dignius loco capitolinæ Veneri dedicauit: ac pxima

canus iter pfagia pharsalicæ cladis memorat fugā uictimaꝝ ab īmolatiōe. Igit taurus cū ex ictu uictimarii cōsternatus hoc ē pterritus pauefactusq; iuasisset uehiculū galbæ totūq; cruore pfudisset omē illi fecit futuræ cædis. d tauro cōsternato exictu securis extat illud maronianū q̄lis mugitus fugit cū saucius arā taurus & icertam excussit ceruice securi. Olī flaminio cōsuli īmolāti uitulius iam ictus: ex māibus sacrificātiū se pripuit: multosq; circūstātes cruore respsit. Id a plerisq; in omē magnæ calamitatis acceptū: qua paulopost affecti fuere romani ad lacū trasimenū: ubi flaminius occubuit. Rupto uiculo: piaculū ē ut inqt Seruius ī sacrificiis aliqd eē religatū

Solutæ hostiæ — solutasq; fuisse hostias pdidit. cur ergo ait tranqllus taurum rupisse uinculū. hoc plane refert ad tpis momentū: qd sacrificiū antecedit ante qd hostiæ ligabant; ut Iuuenalis idicat: sed pcul extēsum petulās quatit hostia funē. Essedū: carrucā galbæ siue uehiculum. Elatis: sublatis eleuatisq;. De

Spiculator — scēdētē. s. galbāæ uehiculo. Spi

Spiculum — culator: satelles quos antiqtās laterōes uocitabat. a spiculo aūt telo romāico spiculatores dici notū ē & nos supra memorauimus.

Lācea. M. Varro lanceā uoca

Lancearii — bulū hispanicū eē refert a lācea

Lanceati. — dicti lācearii q lāceā gestāt. cū lāceati dicāt lāceæ ictu pcussi. Iuli us Firmicus ait q lāceati moriēt hñtes horoscopū i. xx. pte tauri. idē alio loco ait lāceatus morie

Tremor terræ — tur qcūq; habuerit horoscopū ī decima septima pte aqrii. Tremore: terræ motu. Virgi. uñ tremor terræ. Seneca. i. iiii. qstionū naturalium

Mugitus ex terræ motu — nō sine cā tremorē terræ dixerūt maiores nri: q cōcussioni & īclinatiōi dissimilis, ē qdā terræ nūq̄ tremuerūt. sicut egyptū nō tremuisse maximi auctores pdiderūt. nūq̄ urbs Roma tremuit ut nō futuri euētus alicuius id pnūciū eēt. ut ait Pli. igit cū terra tremuerit galba īgresso urbē Romā fuit id plane pfagiū futu

Terra mugiens — ræ calamitatis. Assimilis mugitui sonus: anteq̄ terra moueat solet ut inqt Seneca i. vi. questionum mugitus audiri uentis i abdito tumultuātibus. unde est illud a Virgi. scienter simul & eleganter dictū. sub pedibus mugire solū: Pli. quoq; noster i. ii. pcepit inquit comitaturq; terribilis sonus alias murmur similius mugitibus. aut clamori hūano armorūue pulsantiū fragori astipulat Plinio senecæq; Amiāus: q ait. necesse est uelut taurinis reboare mugitibus fragores fremitusq; terrenos talē ostentū factum est galieni principatu: auditū. n. tonitruum est: ut inquit Iulius capitolinus: terrą mugiente.

M. AN. Quo: q̄ donatiui fraudatiōe. Cōsternatus: pterritus & pauore actus. Essedū: uehiculū quo Galba uehebat. Elatis pedibus: ī currū piectis. Spiculator: q pſidiī cā circa illū steterat. Tremore: horrēdo motu. Assimilis mugitui: neq; id pdigiosum. Pli. de motu terræ pcedit inquit comitaturq; terribilis sonus alias murmur similius mugitibꝫ aut clamori hūano: armoꝝ ue pulsantiū clamori p qlitate materiæ excipiētis foraq; uel cauernaꝝ uscuiculi p que meat treuel. tōitruū ut auditū terra mugiēte ñ ioue tonāte.

Monilia gemmosa — PHI. Margaritis gēmisq;: In cōmētariis ppertii retulimus queadmodū margaritæ a gēmis separant: qd & Pli. & iuriscōsulti pdiderūt. Monile: muliebri mūdo legato sceuola respōdit monilia nō cōtineri: i qbus gēmæ & margaritæ isunt. monilia cōtexta gēmis nō inelegāter gēmosa dicunt ab apulcio in. v. de asino au

Fortuna in cubiculo principū — reo. Fortunā tusculanā: supra dictū est queadmodū galba simulachrū fortūæ: de qua somniauerat inuentū ante fores deportauit tusculum coluitq; mēstruis supplicationibus. unde a tusculo dicta tusculana obiter annotandū fortunā aureā i cubiculo principū coli solitā quā olim Antoninus pius imperator cū grauari se uideret trāsferri ad. M. Antoninū iussit: qd haud dubie signū fuit trāslati imperii ad illū ueluti successorē ita destiatū. auctor helius Spartiāus: q alio quoq; loco scribit seueꝝ impatorē statuisse geminare hanc

Gaza ærarium — fortunā regiā: q comitari pricipes & i cubiculis pōi solebat: ut sacratissimū simulachꝝ utriq; relinqret filiorū. sed cū uideret se purgeri morbo sub hora mortis iussisset ut alternis diebus ap filios ipatores ī cubiculis fortūa poneret. Gaza: psæ ut ait pōponius mella gazā ærariū uocāt & ide nomē est gazæ oppido pa

nocte somniauit speciē fortūæ querētis fraudatā se dono destiato:minātisq; erepturā & ipsam q̄ dedisset. Q uūq; exteritus luce pria ad expiandū somniū præmissis q rē diuinam appararēt:tusculū excucurrisset:nihil īuenit pter tepidā in ara fauillā atratūq; iuxta seneī catino uitreo thus tenētē & in calice fictili merū. Obseruatū ēt est cal. ianuarii sacrificāti coronam de capite excidisse. Auspicanti pullos euolasse: adoptionis die:neq; milites allocuturo castrensem sellā da more positam pro tribunali oblitis ministris:& ī senatu currulem peruerse collocatam.

lestinæ cū cambyses illuc belli & opes & pecuniā ītulisset. Seruius ait noie gazæ diuitias significari Vir. dixit in qnto Eneidos.& gaza lætus agresti excipit:ubi expo suit Seruius:opibus rusticāis. nā gaza oīs fructus est : de gaza & gazophylatio iā satis ac sup. Augustiore:uenerabiliore & sanctiore.id.s.monile. Capitolinæ ueneri:q̄ capitolio colebat. Spēm effigiē imaginē. Querētis:lamētantis. Dono destiato : monili margaritis gemmisq; confecto.

Quæ dedisset:fortūa nimiȝ galbæ dederat imperiū:ergo mīabat se iperiū & iperatorias opes erepturam. cū & ipsa fuisset a galba monili fraudata:& ita par pari repēsurā. Ad expiādū somniū:moris fuit apud ueteres romāos:ut somnia q̄ uidebant portēdere diritatē facto sacrificio piaculari expiarēt:q̄ uero erant obscura solebāt ea deferre ad cōiectores hoc ē interpētes somnioȝ explicāda atq; interptāda Cicero. defert ad cōiectorē quēdā somniasse se ouū pēdere ex fascia lecti sui cubicularis. tales alio noie somniatores dicunt: de qbus ī deuteronomio legimus. nō audiēs uerba somniatoris. Atratū:uestimēto nigro atriq; coloris in ductū:q color ē lugubris ut iā dictū est. senex itaq; atratus uisus portēdebat exitiū seui galbæ. In catio uitreo:Catinū uitreū & calix fictilis malū omen fecerūt principi galbæ:cū uasa tā uilia nō cōueniāt sacrificiis iperatoriæ maiestatis:& qa erāt præpostera. solēt. n. catina eē fictilia calices uero uitrei. legimus tñ apud Pliniū l. xxxv. qd ī sacris nō murrinis crystalinisue:sed fictilibus sympulis plibabat inocētius. sunt aūt sympula calices fictiles & uascula:qbus utebant ī sacrificiis ut ait Varro:a sumēdo sympulla dicta q his uinū sumebāt minutatī. De sympullo ait iuuenalis sympullū ridere numæ:q̄uis nō pauci perperā legāt simpuuium: Apuleius catinū & sympullū sacrificiis adhiberi solita ostēdit ī apologetico sic scribēs:pauptas populo romāo imperiū a primordio fundauit:pq; eo ī hodiernū dis īmortalibus sympullo:& catino fictili sacrificat. Symplator uero:ut id ī trāscursu annotemus:dr amicus sponsi q cū eo per cōuiuia ambulat: Symplones dicebant cōuiuæ. Calice:diminutiuū calicis ē caliculus:seneca p quā elegāter appellat caliculos uascula illa:qbus præstigiatores qbusdā pstigiis iponūt oculis spectatoȝ & ueluti pstringūt aciē cōtuētiū. merū aūt & thus adhiberi solita sacrificiis:nemo est q ignoret. & a nobis superioribus satis multa mentio facta ē thuris & meri sacrificalis. Romulus lacte nō uino libabat. numæ pōpilii lex ex īputata uite libari uinā diis nefas eē statuit. L. Papyrius dimicaturus aduersus sannites uotū fecit si uicisset ioui pocillū uini. thus uero qd ī sacris adolet duplici uidemia colligit:quaȝ prior est circa canis ortū. secūda est uerno tpe. inciditur enī cortex arboris thuriferæ qua maxime uideat eē prægnās tenuissimisq; laxat hinc plaga:inde psiliit spuma pīguis:Māmosum ut inqr Plinius in duodecimo pcipua gratia est:cui a similitudine māmarū nomē ē. Masculū uocauit Virgilius qd ex rotūditate guttæ pependit. aliq putāt masculū a specie testiū dictū Plautus diminutiuo uocabulo usus thusculū dixit in aulularia. Coronā de capite excidisse : hoc portendebat ita apicē iperatoriū de ipsius capite casuȝ. Auspicāti:galbæ auspicia captāti. Pullos euolasse:supra annotauimus signū fuisse infortunitatis:quotiēscūq; pulli gallinacei e cauea liberati in auspiciis nō pascebant : & pariter euolabant. olim hostilio mancino cōsuli in hispaniā ituro accidit hoc prodigiū:cum sacrificiū facere uellet pulli cauea emissi in proximam siluam deuolauerunt. summaq; diligentia quæsiti reperiri nequiuerunt. auspicia hæc tristia fuisse exitu probatum est:uictus enī hostilius mancinus a numātinis & castris exutus cū spes nulla seruandi exercitus esset:pacē cū his fecit ignominiosam quā ratam esse senatus uetuit auctores Valerius primo libro. Liuius. xly. ab urbe condita.

Ad coniectorem
somnia
Sōniatores
Stratus
Sympulis
libabatur
symplator
symplones
Caliculi
pocillū uini
Thus
Vindemia
thuris
māmosum
masculum
Thusculū
pulli e cauea
euolarunt
Mācinus
uictus a numantinis

M.AN. Tusculanā:quā tusculi colebat. Quæ dedisset:impiū. s. & reliquos successus. Expiādū:sacrificio purgandū. Atratū:pullis uestibus amictū quod ad infœlicē Galbæ exitū pertinuit. Thus & merū his duobus ueteres sacrificare solitos constat:& in primis iano ut Ouidius uidet īnuere mox ego cur quāuis alioȝ numina placē:iane tibi primū thura merūq; fero. Pullos euolasse:quod &. C. hostilio mancino sacrificanti accidisse Valerius prodidit quippe cui auspicanti cū pulli caua emissi in proximā siluā effugissent nec regsiti uspiam extitissent futura per id clades denunciata est.

PHI. Adoptionis die:hūc fœdū fuisse hymbribus & ominosum signat tacitus. Neq; castrensem sellā de more positā præsagiū calamitatis fuit q sella castrensis per obliuionē ministroȝ nō fuit apposita galbæ ante tribunali:cū milites alloq uellet eo die. quo pisonem adoptabat. Curulem peruerse collocatā. Sella curulis ob eam cām appellata est:q in curru ponebat quo in curiā soliti erāt uehi honoris gratia:q curulem magistratū gessissent:ut Caius bassus in cōmētariis scriptū reliquit. & ab aulo gellio repetitum ē in tertio noctium atticarum. Sella currulis ppostere in senatu collocata omē fecit Galbæ imminentis infortunii immutatæq; fortūæ. Aruspex idētidē monuit:umbricius significat:q sacrificanti galbæ pro æde apollinis

Curulis
Vmbricius
aruspex

De cæde morte eius:& aliis gestis.

PRius uero quã occideretur sacrificantem mãe aru spex identidẽ monuit caueret periculũ non longe percussores abesse. Haud multo post cognoscit te neri castra ab othone:ac plerisq̨ ut eodẽ quãprimum per geret suadentibus:posse enim auctoritate & præsentia p̃ua lere:nihil amplius quã cõtinere se statuit.& legionariũ fir mate præsidiis:qui multifariã diuersecq̨ tendebant. Loricã tamen induit linteam quãquã haud dissimulans parum ad uersus tot mucrones p̄futura. Sed extractis rumoribus fal sis quos conspirati ut eum in publicum elicerent de idustria dissiparant paucis tenere affirmantibus transactũ negociũ oppressos qui tumultuarent aduenire frequentes cæteros gratulabundos:& in omne obsequiũ paratos. His ut occur reret prodiit tanta fiduciatut militi cuidã occisum a se otho nem gloriantiquo auctore responderit. Atq̨ in forum usq̨ p̄cessit:ibi eqtes q̄bus mandata cędes erat quũ per publi cũ dimota paganorum turba equos adegissent uiso procul

tristia exta & instãtes insidias ac domesticũ hostẽ p̄dixit audiẽte othõe:q p̄ximus astabat:idq̨ ut lætũ & suis cogitatiõibus p̄speꝝ iterpretãte:auctor Cor. Tacitus uf hic eẽ ille umbricius:quẽ Pli. in.x.aruspicũ in suo euo pitissimũ fuisse p̄didit:de quo fortassis sensit poeta satyricus inducẽs umbriciũ ĩ satyra sermocinantẽ. Idẽtidẽ:frequẽter. Teneri castra:otho digressus a galba sacrificãte a tribus &.xx. spiculatoribus cõsalutatus impator:sellæq̨ festinãter ĩpositus aggregatis in itinere totidẽ militibus p̄xit ĩ castra p̄toria:in q̄bus stationẽ agebat iulius Mar.tribunus:is q̨ habitus aĩorũ fuit:ut pessimũ facinus auderẽt pauci:plures uelẽtõ nes paterent. Eodẽ: ĩ castra p̄toria. Plerisq̨ suadentibus:marius celsus & lacõ uehemẽtius incitabãt galbã:ut in castra p̄geret cõtra dissuadebat. T. Iunius:& ita galbã duæ sniæ distinebãt:cũ titus iunius intra domũ manẽdũ eẽ censeret opponẽda seruitia;firmãdos aditus:neq̨ eũdũ ad iratos.e cõtrario festinãdũ uidebat cæteris: antequã cresceret iualida adhuc cõiuratio paucoꝝ trepidantiũ. Multifariã:multis diuersisq̨ locis. Tendebat:tẽtoria hẽbant. Loricã linteã:Cor. Tacitus.sumpto thorace galba irruenti turbæ neq̨ ætate corpore ĩsistẽs sella leuat.lineis ãt thoracibus pugnasse priscos homerus pliniusq̨ testãt celebrat ab historicis thorax ille lineus:quẽ habuit amasis rex egyptius cuius singula fila tercẽtũ sexagintaq̨ filis constare p̄didit plinius in.xix.Na.historiæ.liuius in.iiii.mẽtionẽ facit thoracis lintei.q dicatus erat in templo iouis feretrii. legitur ap̄ Emiliũ p̄bũ loricas lĩteas p loricis æneis datas eẽ atheniẽsibus militibus ab iphicrate:q multa in re militari commutauit.erãt ẽt libri apud antiquos lintei:quos auctores idẽtidẽ citant historici:q in æde mõetæ repositi fuerũt.Plinius quoq̨ in.xiii.testis ẽ publica monumẽta plũbeis uoluminibus:priuata uero linteis cõfici cepta aut ceris:linteata legio samnitũ celebrat a liuio in.x.dicta nõ ab eo q linteis thoracibꝰ fuerint armati:sed q ĩtra locũ linteis contectũ adigebant.iurare diro quodã carmine in execrationem capitis familiæq̨ & stirpis cõposito:nisi ĩssent in p̄liũ:quo imperatores sui duxissent:aut si ex acie fugissent. ea legio ab ĩtegumẽto cõsepti:quo sacrata. sãnitiũ nobilitas erat:appellata ẽ.linteones uocãt textores linteoꝝ Alexã.Ro.auctore lãpridio ĩstituit uectigal linteonũ.scribit iulius Firmicus uenerẽ in diurna genitura facere linteones.itẽ luna a mercurio defluens ad martẽ facit linteones pellarios & coriarios.heliogabalus luxu difluens linteamen lotũ nunq̃ attigit:mendicos dicens:q lĩteis lotis uterent. Extractus:euocatus elicitusq̨:ut e palatio p̄diret. Rumoribus:rumor.ut plutarchus ait tumultuarius multis persuasit othonẽ ĩ castris occisum.mox ut in magnis mẽdaciis fieri solet ĩterfuisse se q̄dam & uidisse affirmabant.credula fama ĩter gaudẽtes & curiosos.multi arbitrabãt: ut refert Tacitus:cõpositũ auctũq̨ rumorẽ fuisse ab othonianis:q ad euocandũ galbã læta falso uulgauerant. Transactũ negotiũ:finitã esse seditionẽ occiso othone. Aduenire:repete paucis affirmantibus.ait Tacitus nemo scire & oẽs affirmare.

Loricæ linteæ
Thorax amasis
Libri lintei
Linteata legio
linteones
linteamen lotum non attigit
heliogalas

M.AN. Adoptionis die:quo Pisonem adoptauit. Neq̨ milites:ordo est obseruatũ ẽt oblitis ministris neq̨ sellam de more pro tribũali appositã illi milites allocuturo. Peruerse:auersa fronte. Aruspex:umbricũ aruspicẽ eũ fuisse Plu.ait:cuius.Iuue.credo & Pli.meminere:is mane Galbæ in palatio sacrificanti cõspectis extis magnæ p̄turbatiõis signa p̄iculũq̨ ex dolo eis capiti munere dixit. Teneri castra:ab othõe occupata prætoriaq̨ castra ĩtellige in q̃ sella muliebri otho euectus impatore fuerat salutatus. Firmare:corpus suũ munire qđ Titus iunius ut faceret p̄suesit. Legionarii milites:illyrici exercitus qđ Tacitus docet: tẽdebant hi ĩ uipsana porticu aut certe militibus classicæ legiõis qđ nõ p̄bo.constat.n.cõtinuo othonis studiis accessisse. Liteã loricã:thoracibus lineis a nõnullis ad Troiã:pugnatũ Hõerus tradidit Pli.de lĩo curnon & p̄liis interfit ut & naufragiis idẽ auctor est.Amasis regis egypti lineũ thoracẽ in rhodo insula fuisse cuius singula fila ex.ccclxv.filis cõstarẽt. Opp̄ssos:Othonẽ & alios tumultus illius auctores.

PHI. Gratulabũdos:tum uero nõ populus tm̃ & ĩperita plebs in plausus & ĩmodica studia ruebat : sed eq̄tũ plerîq̨ & senatoꝝ posito metu in cauti refractis palatii foribus accurrerũt:& se galbæ ostẽtarũt: præreptã sibi ultionẽ q̄rentes:cũ tales ut ait Tacitus forent ignauissimi in periculo nihil ausuri lingua tantum

eo parumper restiterunt:deinde rursum : incitati desertum a suis contrucidarunt.

De gestis p eũ in morte:& de funere:& cadauere eius.

SVnt qui tradant ad primũ tumultum proclamasse eũ quid agitis cõmilitones. Ego uester sum:& uos mei:donatiuũ etiam pollicitum. Plures autem p diderunt obtulisse ultro iugulũ:& ut hoc agerent ac ferirẽt quando ita uideretur hortatum. Illud mirum admodũ fuerit neq; præsentium quẽquã imperatori auxilium fere conatum:& oẽs qui accerserentur spreuisse nunciũ. Excepta germanicorũ uexillatione. Hi ob recens meritum qd se ægros & inalidos magnope fuisset:ĩ auxiliũ auolauerũt:sed serius itinere deuio per ignorantiam locorum retardati iugulatus est ad lacũ Curtii:ac relictus ita uti erat:dõec gregarius miles a frumẽtatiõe rediens abiecto onere caput ei amputauit & quoniã capillo præ caluitie arripere nõ poterat:ĩ gremium abdidit. Mox ĩserto p os pollice ad Othonẽ detulit:ille lixis calonibusq; donauit qui hasta suffixum non sine ludi-

feroces. Prodiit : egressus est e foribus palatii. Militi cuidam gloriãti:iuliũ atticũ spiculatorẽ significat:q galbæ obuius in palatio factus cruentũ gladiũ ostẽtãs occisum a se othonẽ exclamauit:ad quẽ ĩtuẽs galba o cõmilito ĩnqt qs iussit.ĩsigni aĩo ad coercendã militarẽ licentiã auctores Plutarchus & Tacitus. Dimota paganoꝝ turba:nomine paganoꝝ significaẽ plebs & turba urbana:quæ militaris est nã pagani & milites ĩter se opponũtur:tanq̃ pagani omnes dici possint : q numero militũ nõ sunt:id qd in.ii.cõmẽtario latissime explicauimus ex auctoritate iuriscõsultoꝝ:apud quos peculiariter in hoc significatu pagani accipiunẽ.Cor.tacitus hãc historiã memorans ait.igiẽ milites romãi quasi uologesem aut pachoꝝ auito arsacidã solio depulsuri:ac nõ imperatorẽ suũ inermẽ senẽ trucidare pgerẽt disiecta plebe pro cõculcato senatu truces armis rapidis equi forũ irrũpũt.idẽ de paganis in hac significatiõe sic refert:unde & seditiosa colloqa & ĩter paganos corruptio miles. Desertũ a suis:atilius Virgilio imaginẽ galbæ deiectã solo affixit : eo signo desertũ fuga populi forũ ẽ & cũ undiq; iaculis ensibusq; lectica galbæ ĩpeterect.oẽs diffugerũt pter unũ centurionẽ nomĩe semproniũ:q nullo priuati beneficio a galba affectus:sed hõestati maiestatiq; ĩperatoriæ opẽ ferẽs solus stetit ante lecticã:sublataq; uitæ cẽturiali iubebat milites irruẽtes parcere ĩperatori.& cũ diu repugnasset tandẽ corruit.tũc galba trepidatione lecticarioꝝ proiectus est sella ac puolutus iuxta lacũ curtii:ibiq; multis uulneribus cõfessus ẽ de percussore a quo iugulatus ẽ nõ satis cõstat.qdã Terentiũ euocatũ alii decaniũ fuisse pdiderũt.crebrior fama pdidit camuriũ qntiæ decimæ legionis militẽ.impsso gladio iugulum eius aufisse.cæteri crura brachiaq; nã pectus thorace lĩteo tegebaẽ:fœde laniauerũt.pleraq; uulnera feritate & seuitia trũco iã corpore adiecta.caput Fabius occultasse ferẽ. Donatiuũ ẽt pollicitũ:repete sũt q tradãt.ut ait Tacitus:quidã pdiderũt suppliciter ĩterrogasse qd mali meruisset:pcatũq; eẽ paucos dies exoluẽdo dõatiuo. Obtulisse ultro iugulũ:idẽ Cor. Ta.plures obtulisse ultro pcussoribus iugulũ:agerẽt ac ferirẽt:si ita reipub. uidereẽ.

Accerserenẽ:euocarẽẽ ĩuitarẽturq; ad auxiliũ galbæ ferẽdũ. Excepta germãicoꝝ uexillatiõe:pceptum fuerat amulio & domicio sambio primipilaribus:ut germãicos milites ex atrio libertatis accerserent.& cũ reliq milites othõi adhererẽt germãica uexilla diunutauerũt:qd eos egros ĩpensiore cura galba refouebat:auctor Ta.uexillatiões aũt alas eqtũ dici existimat uegecius ĩ secũdo de re militari a uelo:qa uelis hoc ẽ flamulis utanẽ.ordo romãæ militiæ ut ĩnqt Liuius i.viii.sexagẽos milites:duos cẽturiões uexillariũ unũ habebat.pterea qdã erãt ordĩes.q ex tribus uexillis cõstabãt:uexillũ centũ octoginta tres hoĩes erãt.uexillum flãmeũ ut tradit Marcellĩus erat signũ belli. Itĩere deuio:extra uiã militarẽ collocato.ita Cicero populos quosdã deuios uocat.lõge positos a uia militari.ab orario scortũ deuiũ dictũ a uia publica remotũ.

M.AN. Militi cuidã:iuliũ atticũ spiculatorẽ hũc fuisse Ta.scribit q cruentũ gladiũ ostẽtãs occisum a se Othonẽ exclamarit cui Galba qs iussi rñderit. Cõtrucidarũt:Cor.& Plu.multis aut illũ uulneribus circa crura & bracchia cõsauciatũ ob thoracẽ quo erat reliquũ corpus mũitũ a camerio.xv.legiõis iugulatũ qdã Terẽtiũ eũ fuisse aiũt:alii Archadiũ:alii Fabiũ cognomẽto fabulũ. Donatiuũ pollicitũ.i.suũ militi donũ repsentatuꝝ.Cor.paucos dies exoluẽdo dõatiuo pcatũ scribit. Neq; psentiũ qnq̃:Plu.auctor ẽ a sempro-

lingua feroces
O cõmilito qs iussit
pagani
Oẽs deserunt galbã
Vitis centurialis.
Percussor galbæ
Nex galbæ
Agerent ac ferirent
Vexillationes
Vexillarius
Vexillum
Deuium scortum

nio cēturiōe accerrime defensum. Germanoꝝ uexillatione:germanorū manu ex atrio libertatis ut Tacitus tradidit accersitu.habuit uexillum ut liuius docet milites centum tres atq; octoginta.

brio circū castra portarunt acclamantes identidē Galba cupide fruaris ætate tua:maximæ irritati ad talē iocorū petulantiam.quod ante paucus dies exierat in uulgus laudanti cuidam formā suam:ut adhuc floridam & uegetam respondisse eū ουτοσ μοι μοροσ ειμπεδοσ εστιν.Ab his patrobii neroniani libertus centum aureis ademptum eo loco ubi iussu Galbæ animaduersum in patronum fuerat:abiecit.Sero tandē dispensator argium:& hoc & cæterum trūcū in priuatis eius hortis aureliæ uiæ sepulturæ dedit.

De statura corporis & de membris eius.

Tatura iusta fuit capite caluo : oculis cæruleis

Historia de lacu curtio

PHI. Ad lacū curcii:i foro romāo lacus ē:quē curciū appellarūt a metio curtio sabio:q certamie iter sabios romāosq; exorto i paludē sese strepitu sequētium trepidāte equo cōiecit. auctor liuius i prio ab urbe cōdita.idē in vii.cām aliā huius nois memorat tāq̄ curcius lacus sit nomiatus a Marco curtio romāo:q armatus equo isidēs se i specū imisit:quo mediū romanū foꝝ i imēsam altitudinē collapsum fuerat.Mar.uarro utrāq; historiā memorat i prio de ligua latia:additq; tertiā q̄dā aliā huiusce nois cām:refert tacitus iuxta curtii lacū fuisse galbā ex sella puolutū:ibiq; iugulatū. Gregarius miles:mānipularis & uilior ait tacitus gregariū militē uiatica sua & balteos tradidisse.Fabius aūt significat:q auctore plutarcho galbæ

Caput galbæ in lancea

caput i amictu cōphēsū prio occultabat mox a sociis admōitus.ut rē fortiter gestā ostētaret:illud lāceæ affixit:& ita q̄tiēs senis pricipis faciē lāciā cruore pfusā q̄ciebat.otho galbæ capite uiso exclamasse fert hoc nihil ē o cōmilitōes mōstrate mihi pisonis caput:qđ & ipm Paulopost allatū ē:cū piso pforibꝫ tēpli uestæ fuisset trucidatus.nullū caput tā isaciabilibꝫ oculis plustrasse dr otho q̄ pisonis:cuiꝫ ut inimici & muli cæ

Nex pisonis

de lætari ius fasq; credebat. Abiecto onere:fasciculi frumētarii. Inserto p os pollice:Plu.ut mō ētulimus sentit ipm gregariū militē lācea suffixū galbæ caput cursitādo detulisse ad othonē. Circū castra portarūt Cor.Ta.psixis cōtis capita gestāt iter signa cohortiū iuxta aqlā legiōis certati ostētātes cruētas māus:q occiderāt:q iterfuerāt:q uere:q falso:q pulchrū & memorabile facius iactabāt. Lixis calōibusq; seruis militatibus.de utriusq; supra affati dictū ē.calōes.n.ligna militibus subministrāt.lixæ uero aquā.i hanc sniam

Colones lixæ Vegetum

Ta.caput galbæ p lixas calōesq; suffixū laceratūq;. Idētidē:frequēter. Aetate tua:senio & hæc ē acclamatio subide repetita i galbæ ludibriū. Vegetā:uigētē uiuidā atq; robustā.Liuius sed uegetū ingeniū i uiuido pectore uigebat. ε μιμοι:latie ad uerbū sic iterptat.ēt robur mihi firmū ē. Ab his.s.lyxis & calōibꝫ q caput galbæ p ludibriū circūtulerāt hasta suffixū. Patrobii nerōiāi libertus:patrobius nerōis libertꝫ fue

Patrobius

rat a galba pūitus.ut ait Ta.huius patrobii libertus:cuius nomē nō tradit i ultionē uidictāq; patrōi abiecit lacerauitq; caput Galbæ ante tumultū patrobii:qđ postera die crematū fuit mixtūq; cū reliquo corpore. Plu.uero dixit nō a liberto patrobii redēptū fuisse caput galbæ:sed a militibus dono datū tradit seruis patrobii:& uitellii:qđ illi accipiētes:ubi multifariā occidissent & oi cōtumelia affecissent abiecerūt i eū locū i quo eos necāt:quos Cæsares supplicio dedūt.uocat aūt is locus sextertiū.huic patrobio Nerōis principis

Sextertium quid

liberto aduehebat ad studiū palestræ arēa ex nihilo tenuissima ut refert Pli.l.xxxv. Eo loco:ante tumulū patrobii dixit Ta. Patronū:patrobiū:nec miꝝ uideri debet libertū alienū habuisse & ipm libertos : cū libertinorū potētia fuerit tāta:ut pricipes:q erāt dn̄i liberoꝝ:fierēt serui libertoꝝ. Dispēsator argius:cor. Ta.galbæ corpus diu neglectū & licētia tenebraꝝ.Pluribus ludibriis uexatū dispēsator argius ex primariis seruis hūili sepultura i priuatis eius hortis cōtexit.Plu.ait galbæ corpus othōe pmittēte sublatū ab heluidio prisco:qđ noctu argius libertus sepeliuit. Aureliæ uiæ:aurelia uia romana ē a sole dicta:ut q̄dā putāt:

Aurelia uia Auselii Aurelii Forum aurelium myconii calui Cerulei oculi

a quo aurelia quoq; familia ex sabinis oriūda ē noiata:cui publice a po.romano datus est locus.in quo sacra faceret.ex quo auselii prio dicebant ut ualesii & papisii.mox aurelii sunt appellati.de aurelia uia meminit Cicero i iuectiuis contra Catilinā cū ait.demonstrabo iter aurelia uia pfectus est.si accelerare uolēt ad uesperā consequent.ab eodē fit mētio fori aurelii sic scribente in Catilinam:q̄q̄ quid ego te inuitē:a quo iam sciam esse præmissos:q te ad foꝝ aureliū pstolarent armati. Capite caluo:supra memoraui caluicii & caniciei causas.q̄dā aialia naturaliter caluescūt.ut struccio cameli.in insula mycono calui hoies gignuntur.

Ceruleis:glaucis:quales diuo augusto fuerūt:oculi glauci siue cerulei dolosum & audacē significāt & ad militiā inuigilantem.auctor Albertus magnus in primo de animalibus.

M.AN. Gregarius miles:Plu.fabulū cēsi Galbæ ad Othonē caput detulisse ait q ut dixius & iugulū illi apuisse a qbusdā ē creditus. ουτοσ μοι μοροσ ειμπεδοτεσιν:hic mihi solus firmus ē. Ab his:calonibus & lixis. Patrobius Nerōianus:sic.n.hn̄t oēs trāqlliāi codices sed patrobius q fuit nerōis libtus a galba ē occisus:Plu.de Nerōianoꝝ inqt suppliciis iprobos occidit i qbꝫ fuit Elius polycletus:petius & patrobiꝫ Cor.Ta.caput eius inqt p lixas calōesq; suffixū laceratūq; an patrobii tumultū libtus is nerōis fuerat & a galba pūitus:quoꝝ utriusq; uerbis apte dat itelligi patrobiū nerōianū a galba occisū qđ si sic ē eius caput mercari nō potuit:q̄re sic locū emēdādū duximus ut patrobii nerōiāi libtus legat nō pfobius neronianus:

ut patrobii libertus i ultioné přoni fiue dñi ut Plu.ait galbæ caput lacerádű redemerit plutarchi lectio id máifeste demóstrat:Galbæ inqt caput patrobii uiteliiq; ferui dono dederűt qd illi accipiétes oí cõtumelia affecerűt. Et hoc:cor.postridie q̃ cadauer é cõcremaꝝ caput fuisse illi adiunctű ait. Aureliæ uiæ:ex tribus portis quæ in ianiculo sűt media in summo iugo sita aurelia dicta est hodie a pxima diui æde pancratiana dicit. Ceruleis:subuiridis coloris seruius ceruleű esse ait quod est inter uiride & nigrum.

adunco naso:manibus pedibusq; articulari morbo distortissimis:ut neq; calceű ppeti:neq; libellos euoluere aut tenere oino ualeret:excreuerat ét i dexteriore latere eius gibbus: uel caro:ppédebatq; adeo ut ægre fascia substringeretur.

De cibo potu luxuria eiusdem.

Cibi plurimi tradit qué tpe hiberno ét ante lucé capere cõsueuerat iter cœná uero usq; & abűdáti ut cõgestas sup máus rliqas circűferri iuberet:spargiq;

PHI. Adűco naso:græci adűcű nasum hñté grypon uocant. hic demetrii filius siriæ regis gripos cognoiatus.cuius meminit iustinus i.xxxiii.epitomatis. per sæ amát hoies hñtes aduncű nasum:qa cyrus:quem supra reges oés i primis dilexerűt fuit adunco naso.corrigédus est obiter error iterptis plutarchi apophteg. maton:q alioquin eruditissimus sniam plutarchi hác:quá retulimus iuertés sic iterptatur.persæ amát hoies adűco naso:qm Cyrus hac potissimű forma reges eé delectaret.sed uerba ipsa plutarchi græca lőge dissentiűt ab hoc iterptaméto:qđ ut euidérius elucescat ipsa uerba græca subiicimus:q hæc sűt. περσάι τοὺ γρυπῶν ἐρῶσι διὰ τὸ κυρον ἀγαπηθέντα μάλιστα τῶν βασιλέων γεγονέναι γρυπὸν τὸ εἶδος.latie ita iterptati sumus.psæ amát hoies hñtes adűcű nasum ppterea qđ cyrus regű lőge dilectissimus fuit adűco naso.hic é plutarchi sensus.hæc uera ex græco ducta tráslatio:hoc exigit decor historicus.ut iő psæ amét hoies adűco naso:qa talis fuit cyrus.qué maxie dilexerűt. Articulari morbo:articularis morbus dr is q ifestat articulos:de quo sic scribit celsus i qrto.de medicina i máibus pedibusq; articuloꝝ uitia frequẽtiora lőgioraq; sűt:q i podagris chiragrisue eé cõsueuerunt qdá cű toto anno a uino & uenere sibi téperassent.securitaté totius uitæ ab articuloꝝ doloribus cõsecuti sűt.Ennius poeta dű nimis uio idulget articulari morbo periit.qntus serenus.ennius ipse pater dú pocula siccat iniq̃ hoc uitio tales fert meruisse dolores:terẽtia uxor.M.Ciceronis laborauit doloribus articulorű articulationé uocat Pli.articularé morbű:qué nő solú hoium sed ét arboꝝ eé pdidit:q tradit i.xvii.articulationé uitibus morbű eé peculiaré.cuius iniuriæ oés i articulis sentiűt.Morbi pdunt eé hæreditarii. qđ & auctoritate clarissimoꝝ medicoꝝ cõprobat.scribit.n.Galenus doctissimus hippocratis interps podagrá & artetica ex hæreditate comitari ppterea qđ sperma i paréte maculosum necessario pedes filioꝝ debilitat.addit auicéna nő solú podagrá sed & phtisim & leprá tradi p successiőes.si mars auctore firmico materno fuerit dñs géituræ faciet caducos pneumenicos & podagricos.dicűt aűt pneuméici:ut id quoq; trásiéter attingá.laborátes pulmone q latine dici possunt pulmőarii:sicut a columella ouis pulmonaria dicta est:cuius pulmo afficit.Pli.i.xxvi.memorat podagrá morbű eé pegrinű:ná si italiæ inqt fuisset antiqtus latinű nomé iuénisset.rarior solebat eé patrű auorűq; memoria isanabilis nő est credédus:qppe qm in multis & sponte definit & i pluribus curat.cecinit tñ Ouidius:nő tá ut poeta q̃ ut uates & medicus.tollere nodo sam nescit medicia podagrá.publius minographus exorta qőne qđ ná eét molestű ociű:dixit.podagri pedes.sextus pőpeius olî correptus dolore podagræ mersit i triticű sese sup genua:leuatusq; siccatis pedibus mirabili modo hoc postea remedio usus é.scribit maximus medicorű hippocrates in aphorismis:neq; eunuchos neq; pueros iuestes neq; fœminas podagrizare.uel ut latinius loquar podagricos fieri.tñ galẽus asserit podagrosos fieri & eunuchos & femias ex icőtinétia & uictu luxurioso.seneca quoq; libro epistolarű moraliű.xv.fœmias ait tpe suo pedibus egras fieri ex crapula & igluuiæ.& ita iqt maximű medicoꝝ méda eé faciűt.q uelut ex oraculo dixerat fœmias neq; podagricas neq; caluas fieri.scribit aboléus iuriscősultus ad edilictiű edictű:eű q podagra uexet:nec his qdé diebus:qbus morbus uacaret:recte sanű dici. Excreuerat gibbus:mars i.vi.ab horoscopo loco facit claudos & gibbosus.ité hñtes horoscopű i tertio gradu siue pte scorpii erűt gibberosi. Fascea.s.linea.hic uerbű est fasceari.quo spartianus de antonino pio scribens utitur.cum ait.sed cű esset longus & senex incuruareturq; tiliaticiis tabulis in pectore positis fasciebat.ut rectus incederet.a fascia aduerbiű uetus est faciatim:ut a zona zonatim.Mattianus orbé terre diuidit i qnq; fasces:quod ait melius esse q̃ zonas. Cibi plurimi:qcunq; habuerit horoscopű in tertia pte aquarii erit edax & multű cibű capiens:ut inqt maternus.legimus apud liuiű i.viii.papyriű cursorem fuisse cibi uiniq; plurimi capacissimű.talis erat galba. Calceű perpeti:hoc refert ad articulationem pedű. Libellos euoluere:hoc ad articularem morbum manuű est referendum.

M.AN· Articulari morbo:q in manus & pedes indifferenter erassat celsus i manibus pedibusq; articulorum uitia frequentiora longioraq; sunt:quæ in podagris chiragrisq; esse consueuerunt.

PHI. Tépore hiberno:scribit hippocrates in aphorismis:uẽtres hibernis uernisq; tpibus esse calido res: ideoq; plus edédű eé illo tpe cőuéit:& minus sed meracius bibédű:qđ ét refert celsus in prio. Abűdáti.s. cibo. Cőgestas:cumulatas. Reliqas.s.cibarioꝝ:plautinus parasitus ait sibi i uẽtre eé cellá ubi reliquiarű

Grypos
adunco
naso
Cyrus
adunco
naso
Error
interptis
plutarchi
Articularis
morbus
Ennius periit articulari morbo
Articulatio in arboribus
morbi hæreditarii
pneumoniaci
pulmőarii
podagra
morbus
peregrinus
Quod molestum ocium
an fœmiæ podagricæ
gibbosi
horoscopus
Fasceari
Fasceatim
Fasceæ
zonæ cibi plurimi capax

ad pedes ſtātibus: Libidinis ī mars ꝑnior: & eos nō niſi ꝑduros exoletoſq ferebāt ī hiſpāia Eticellū e ueteribus cōcubinis de nerōis exitu nūciātē nō mō arctiſſimis oſculis palā exceptū ab eo ſed ut ſine mora uelleret oratū atq ſeductum.

De tpe & ætate eius: & geſtis per ſenatū poſt morté.

PEriit tertio & ſeptuageſimo ætatis anno impii méſe ſeptio. Sēatus ut primū licitū fuit ſtatuam ei decreuerat roſtratæ colūnę ſupſtanté in parte fori q̄ trucidatus eſt: ſed decretum Veſpaſianus aboleuit percuſſores ſibi ex hiſpania in iudeam ſummiſiſſe opinatus.

religas recōdat. Sup māus: mi
Ad pedes niſtrorū. Ad pedes ſtātibus: mi
ſtabant niſtros ſignificat ab eo: q cenāti
bus dn̄is ad pedes ſtabant. quos
Martialis ſub obſcure deſignat il
lo uerſu: mixto lagenā replet ad
pedes uio. Seneca libro tertio de
beneficiis. ſeruus q cenāti ad pe
des ſteterat: narrat qd̄ iter cœnā
ebrius dixiſſet. noli hoc in loco
ītelligas ſignificari illos q erāt a
pedibus illd̄ enī aliud ē: de quo
Reliquiæ ſupra ſatis ac ſuper. religas auté
miniſtris cœnarū diuidere ſolemus mini
diuidunt ſtrantibus ex quo ait Seneca in. xi. epiſtolarū: quēadmodū cœna pacta reliqæ circūſtātibus diuidūt: ſic per
Exoleti acta uita aliqd porrigi his: q totius uitæ miniſtri fuiſſent. Præduros: iā hiſpidos & ueſticipes & ualde du
Cōcubini ratos. ſcribit iulius firmicus ueneré ī horoſcopo loco cōſtitutā facere hoīes q puerorū amoribus īplicent.
Exoletos: Adultiores. ſūt. n. dicti exoleti q oleſcere ideſt creſcere deſierūt: alias exoletus ſignificatur aboli
tus & deſuetudie uetuſteſcēs. ut exoleta uerba dicūt a ſeneca: & exoleti ſcriptores a Quītiliāo. Cōcubinis
nō minus q̄ puellæ fuerūt in cōcubinatu obſcéorū: uñ & cōcubinos & cōcubinas iuxta dici teſtant eruditi
īter quos Quītiliāus: q ait. noſtras amicas noſtros cōcubinos uidét. a Martiale quoq dictū é: cū concubio
nocte dormiret pria. Ferebāt: uulgo dicebāt tradebātq. Arctiſſimis oſculis: talia oſcula nimirū ſūt ama
toria. nā ut inqt Lucretius: amatores qd̄ petiere præmūt arcte faciūtq dolorē corporis: & dentes illidūt ſæ
pe labellis: oſculaq affigūt. C. Itellū: hūc ānulis aureis a galba donatū fuiſſe ſupra memorauimus. Velle
Vellabant ret: q patiebant mulíebria ut eēnt glabriores moliere ſue pilos uelebāt: pti pſilotro parti uolſellis q̇ ſūt in
pſilotro & ſtrā uellēdis pilis accōmodata. hinc ſcipio emiliāus ꝑ maxio ꝑbro obiectauit ſulpitio gallo homini delica
uolſellis to: qd̄ fœminibus ſubuulſis hoc é fœmoribus depilatis ābularet: Quītiliāus in prīo ait uelli & comā ī gra
Fœmini dus frangere nō carere reprenſione. idem in octauo tradit corpora uulſa atq fucata eſſe fœdiſſima. ſcribit
bus ſubuul Iulius firmicus q qui naſcentur pleiadibus orientibus hi demptis pilis corpus in fœminam transferūt. ita
ſis euirantur mares ita libidinibus inſanis ut inquit Cyprianus in uiros uiri procurrunt. itidem galba orauit
Corpora itellum ut uellaretur: eumq ſeduxit ad libidinem præpoſteram & infandam: quæ omnibus bonis merito
uulſa inuiſa eſt & execrabilis. Seductum: ſeparatim ſeorſumq abductum conſtruprādi cauſa. Tertio & ſeptua
polycronii geſimo: polychronios græco uocabulo uocant & Macrobios: qui ſunt longeui: ſicut ologochronios: q pa
oligo chro rum uiuunt. ſuntq modicæ uitæ. Mercurius cum Matre in diuina genitura facit oligrogonios: derine. ecō
nii trario habentes horoſcopum in coniunctione ſpinæ capricorni erunt pollichronii. & hiis dictionibus ue
luti peculiaribus ſcatet Iulius firmicus in libris matheſeos. galba itaq periit polichronius hoc eſt longeus.
nam ūt ait pſalmographus prophetes αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη ideſt di
es anniorum noſtrorum in ipſis ſeptuaginta anni: ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ὀγδοήκοντα ἔτη καὶ τὸ πλεῖον
αὐτῶν κόπος καὶ πόνος. Si autem in potétatibus octoginta anni (& amplius eorum labor & do
lor) ſcribit Macrobius cum decas heptadi hoc eſt cum denarius numerus ſeptennario iungitur ideſt cum
meta uiuen anni. lxx. conficiuntur: q hæc creditur a phyſicis meta uiuendi: & hoc uitæ humanæ perfectum ſpacium
di terminatur: quod quiſquis exceſſerit ab omni officio uacuus ſoli exercito ſapientiæ uacat. Roſtratæ co
lumnæ ſuperſtantem: celebratio ſtatuarum in columnis antiqua eſt. ut inquit Plinius libro. xxxiiii. ſicut Ca
Statuæ in io menenio ſupra columnam ſtatua dicata eſt: qui deuicerat priſcos latinos. columnarum autem ratio ni
colūnis hil aliud ſignificat: quam eos attolli dignos eſſe ſupra cæteros mortales. roſtratam autem columnam uo
Striatæ co cat quaſi roſtris inſignitam: ſicut & coronæ roſtratæ dictæ: quod roſtris nauium erant decoratæ: quod ſi
lūnæ legas ſtriatæ columnæ: namq ſtriates columnas priſci dixerunt eas: quæ ſtriis diſtinctæ ſunt: ſunt autem
Striæ ſtriæ quaſi canaliculæ & ſulci: quibus quodam columnarum genus excauatur: de quibus ſic ſcribit Victru
Striari uius in tertio de architectura. columnarum ſtriæ faciendæ ſunt. xxiiii. ita excauatæ: ut norma in cauo ſtriæ
cum fuerit coniecta: circunacta anconibus ſtriarum dextra ac ſiniſtra tangat acumen. idem ait columnas
ſtriari. xx. ſtriis oportere. ſi cupis noſce exemplum ſtriarum columnarum: contemplato columnas illas: qui
bus ædes ueſtræ inclytiſſimæ fulciuntur: ille enim ſtriatæ ſunt ſtriis uenuſtiſſimis non infeſtiuiter Apule
ius frontem ſtriatam uocat contractam caperatamq & quaſi ſulcos facientem præ triſtitudine. ab eodem
conchula epitheto perquam eleganti ſtriata nuncupatur. Decretum: quo ſenatus honorem ſtatuæ
galbæ decreuerat. Aboleuit: ratum eſſe noluit obliterauitque. In iudæam: ubi ipſe præerat le
gionibus: quibus bellum iudaicum adminiſtrabat. Summiſiſſe: furtim & diſſimulanter: immiſiſſe
more inſidiantium.

M. AN. Congeſtas: in unum collectas. Super manus: ipſius aut alterius miniſtrantis. Religas: reliquas
exculentorū ptes. Exoletos: impudicos iam adultos. C. Icelū: libertū de quo ſupra. Velleretur: infernis

partibus depilaret. Seductum:in secretiorem locũ ad obsenum usum obductum. Vt primum licitum est.q.d.ubi othone sublato.integrum fuit senatui honores quos uoluit Galbæ decernere. Rostratæ colũnæ in rostri spẽm formatæ aut certæ excisæ. Qua trucidatum est:ad lacum curtii eum iugulatum Tranquillus tacitus & plu.tradidere.. Decretum:honorem quem illi senatus decreuerat. Aboleuit:sustulit antiquauit ex quo apparet decretam illi fuisse statuam:sed nondum publico loco constitutam.

C. SVETONII TRANQVILLI LIBER OCTAVVS OTHO SILVIVS IMPERATOR.

De progenitoribus Othonis.

MAiores Othonis sunt orti oppido ferentino familia uetere & honorata atq; ex principibus ethruriæ. Auus. M. Siluius Otho patre equite Romão matre humili:incertum enim an ingenua per gratiam Liuiæ Augustæ in cuius domo creuerat senator est factus:nec præturę gradum excessit Pater. L. Otho materno genere præclaro:multarũq; & magnarũ propinquitatum tam carus:tamq; non absimilis facie Tyberio pricipi fuit; ut pleriq; procreatum ex eo cederent. Vrbanos honores ꝑ consulatũ Africe & extraordinaria imperia seuerissime administrauit. Ausus etiam est in illirico milites quosdam qđ

PHI. MAIORES othõis:hic est secũdus illoꝝ imperatoꝝ:quos apollonius thyaneus thebanos appellauit:quod sicut illi tpe admodum breui græciæ tenuerunt principatum:ita isti paucissimis admodum diebus dicá an mẽsibus romani impii habenas moderati sunt cũ otho nonaginta quinq; dies tm̃ modo imperauerit:tales nimiꝝ sunt tragici tyrãni qui repente inducunť in scená repente educunť. docent affatim nos istec exempla nihil esse instabilius piculosiusq; potestate tyrãnica:quæ nõ uera ni subnixa est:ut merito dictum sit gladios seta pendentes ceruicibus imminere tyrãnicis:hastas undiq; spicula undiq; formidari. sed anteq̃ enarrationem Othonis ingrediamur quodá quasi elogiũ ꝓponimus:qđ de othone sũmatim breuiterq; cõscripsit. vi. Aurelius:cuius uerba sunt hæc. Syluius otho splẽdidis ortus maioribus ex oppido ferẽtino ĩpetrauit mẽses tres uita oĩ turpis maxie adolescẽtia. hic a uitellio primũ apud placentiá:dehinc apud Bebriacũ uictus semet gladio tráffugit anno ætatis. xxxvii. adeo amabilis militibus ꝓpriis:ut pleriq; corpe eius uiso suis manibus interierit. Oppido ferẽtino:Plinius ferẽtinates collocat in pria Italiæ regiõe:in qua & Roma est. ferẽtini oppidi meminit Oratius in. i. eplaꝝ. ferentinũ ire iubebo. Iulius in. x. ferẽtinum fuisse oppidũ sannitũ tradit:munimẽto naturaq; tutum:qđ decius mus ꝓcõsul oppugnádo cœpit:prædamq; militi cõcessit. de origine othonis tacitus hæc:origo illi municipio ferẽtino: pr̃ cõsularis:auus prætorius:mr̃num genus impar nec tñ decoꝝ. Ex principibus ethruriæ:cõiectare hinc licet ex ethruria familiá othonis oriúdam cõmigrasse in oppidũ ferẽtinũ. Mr̃e humili:obscuro loco nata: & hæc nõ mr̃ othonis significať sed mr̃ aui othoniái. An ĩgenua:ĩgenui sunt ut alibi explicatum est:q statim ut nati sunt liberi sunt siue ex ĩgenuis parentibus editi siue ex libertinis:tradunt iuriscõsulti:si qs ex matre nascať libera pr̃e uero seruo:igenuũ nihilominus nasci uideri:ingenuos Liuius dici sentit:q pr̃em auũq; ciere possunt. Propinqtatum cognationũ & affinitatum:ꝑpinquos. n. uocamus ꝓximos & necessarios:unde inclinata ꝓpinquitas. Ex eo:tyberio honores magistratus. Vrbanos:utputa edilitatem. præturam cõsulatum:qui magistratus in urbe geruntur. Extra ordinaria:quæ extra ordinem dari solent.

Tragici tyranni

Elogium de othone

Ferentinũ

Ingenui

propingtas

M. AN. MARCI Antonii Sabellici Ad Augustinum Barbadicum Serenissimum Venetiarum Principem Paraphraseos in Othonem Paraenesis octaua.

MAiores othonis:quid boni in publica aut priuata uita. egerit otho præter unum Barbadice dux inclyte nõ repio:potuit. n. si nefariũ bellũ trahere uoluisset pluribus locis parentem oĩum terrã ciuili sanguine fœdare sed uno aduerso ꝓlio uictus sibi manum intulit:cætera uita foedis libidinibus coinquinata honesto potuit inuolui silentio:sunt qdem immoderate libidines in oĩ fortuna turpes:sed in ea quæ eminentissima sit multo turpiores. At tu quo gratior esset principatus tuus has animi pestes ab initio cõtẽnere didicisti sapiẽtissime princeps:proq; his moderationem & beneficẽtiam complexus:facile es cõsecutus ut tm̃ tibi laudum cõi ꝑdicatiõe in oĩ uirtutum gñe tribuať q̃tũ eoꝝ cuiq; q sanctissimá istá gubernandi rõnẽ tibi & aliis futuris principibus p manus tradiderũt:Maiores igiť ut ad tranquillũ redeam numero tm̃ multitudinis dicimus q ante tritauos fuere:istra illos interdum cõi noie patres quale est quũ dicimus memoria patrũ:est. n. pater a græco πάτηρ q̃si πάντηρ ut qdá aiunt. i. oĩa seruat lustdas σωτοῦ ἐσ ωαρτάι τρίτου πρώσοπου τουπαρᾶκ..ιμ..νου ἐσωάρμάι και ἀποβηλάϊτοῦσ. i. ab esparte q̃ est tertia ꝑsona ꝑteriti passiui huius uerbi spiro:qđ est semino sub hoc noie iuriscõsulti qdá putant cõtineri nõ solũ genitores sed auos ut dixi proauos abauos attauos tritauos & ut eos q ultra sunt maiores appellamus ita qui post trinepotes futuri sunt minores. Sũť orti:eleganter orti dixit. i. ferentini nati:

Maiores

otho enim non ortus sed oriũdus inde fuit. Ferentino:est id latii oppidũ haud multũ ab urbe latina uia: ut Strabo ait sitũ. Hetruriæ gẽtis:miror cur hetruriæ dixerit quũ ferentinũ in latio sit.sed pricipes gentis hetruscos fuisse accipias q auctores suis fuerint ferẽtinũ migrãdi:nisi hẽniæ gẽtis & non hetturiæ aliqs dicat esse potius legẽdũ:qđ nõ inepte oino ob locoꝶ ppinqtatem diceret. An ingenua libero ne loco:an libertino gñe pcreata. Propinquitatũ:affinitatũ si qdem ppinqui nõ solũ q prope sunt sed affines esse dñr unde & ppinqtas affinitas. Ver. Et consanguinitate ppinquum. Procreatum: genitum.

motu Camilli ex pœnitẽtia præpositos suos quasi defectionis aduersus claudium auctores occiderãt capite punire & quidam ante pricipia se corã quis ob id ipsum promotos in ampliorem gradũ a claudio sciret. Quo facto sicut gloriã auxit ita gratiam minuit:q̃ tamen mature recuperauit:detecta equitis Ro. fraude:quam prodentibus seruis necẽ claudio parare cõpererat. Nãq & senatus honore rarissimo statua in palatio posita psecutus est eum:& claudius allectum inter patricios collaudans amplissimis uerbis:hæc quoque adiecit. Vir quo meliores liberos habere ne opto qdẽ. Ex Albia Terentia splendidissima fœmina duos tulit filios. L. Ticianum & Minorem Marcum cognomen sibi:tulit & filiam:quã nondum nubilẽ Druso Germanici filio despõdit.

De natiuitate Othonis:& eius adolescentia.

Tho imperator. iiii. calẽdas mai natus est. Camillo Arũtino:Domitio Aenobarbo cõsulibus. A prima adolescentia prodigus ac procax:adeo ut sæpe

PHI. Motu camilli:i claudio cõiuratio camilli scribonião fuit explicata:q dalmatiæ legatus bellũ ciuile molitus legiões multas fortissimasq ad sacri mutationẽ pellexerat:quẽ mox exercitus pœnitudine affectus iterfecit seseq facto prioris militiæ continuit. quosdam ex his pr othõis capite puniuerat:cũ in illirico ageret iperiũ extraordinariũ.cũ illi occidissent suos ꝑpositos tãq̃ auctores rebellionis:ex quo significat hois seueritas:q nec qdẽ pricipalẽ idignationẽ ueritus est. Et qdẽ ante pricipia:a loco seueritas: uel potius crudelitas atrocior facta est cũ ante principia ausus sit punire milites a Claudio ob fidẽ factos honoratiores.sũt ãt pricipia loca militaria in castris:q donatus dubitat an in extrẽo agmine sint an i medio:ubi enarrat illud ex eunucho hic ego post pricipia ide oibus signũ dabo.pricipia ãt noiari uident a militibus qbus pricipibus est nomẽ quoꝶ post hastatos pugna erat ut tradit Liui.i.viii.uegetius uero pricipes uocari ait milites:q in pria acie dimicabãt:a qbus
principes milites loca i castris pricipia nũcupata sũt:quoꝶ mẽinit Tacitus his uerbis.sabini uxor mala cupidie uiscẽdi situ castroꝶ p noctẽ militari habitu igressa cũ uigilias & cætera militiæ munia eadẽ lasciuia tẽtasset:in ipis pricipiis stupꝶ ausa. idẽ alibi ait.legati eoꝶ in squalorẽ mesticiãq cõpositi p pricipia p cõtubernia congrẽtes ac cẽdebãt aios. Promotos in ampliorẽ gradũ:quẽadmodũ olim Cæsar dictator ab octauis ordibus ad primũ pilũ traduxit scæuã cẽturionẽ:tanq̃ de se optie meritũ:ita claudius pmouerat i aplioré maioris dignitatis gradũ.hoies tanq̃ de se bñ merẽtes:quos morte mulctauit othõis pr. Sicut gliã auxit:tanq̃ gloriosum facinus fecisset capite puniẽdo eos milites:q suos ꝑpositos occiderãt. Grãm:apud Claudiũ. Prodẽtibus: idicãtibus reuelãtibusq. Seruis illius.s.eqtis rõani:q Claudio isidiabat. Statua in palatio posita : quẽadmodũ loca ab hoibus honorant:ita iterdũ locus honoratior ꝑbet hoi ornamẽtũ.Nã statua in palatio a senatu posita othõi pri fuit hoi maiori honestamẽto & claritudini:quã si in alio loco & ab aliis posita fuisset.

Vir quo meliores liberos:tali pœnæ laudatiõe psecutus est Augustus drusum germanicũ:cũ ꝑcatus ẽ Cæsares suos illi siles futuros. Ex albia terẽtia:fortassis hæc erat ex familia albioꝶ:quæ cẽset poeta cãdidissimo albio tibullo:ad quẽ scribẽs Oratius inqt:albi nostroꝶ sermonũ cãdide iudex. Tulit: pcreauit. Co-
Cognomines gnominẽ sibi.i.othonẽ appellatũ sicut ipse.L.otho noiabat.cognomines.n.sunt:q eiusdem sunt nois.sicut a plauto duæ sorores bacchides noiatæ elegãter uocant cognomines:sic enim ait:qd agunt duæ germanæ meretrices cognomines?& a Virgilio dictum est in.vi.æneidos.gaudet cognomine terra:ubi exposuit Seruius gaudet sui nois similitudine. Nondum nubilem:uiro imaturam annis nondum plenis.ecõtrario est illud.Iam matura uiro iam plenis nubilis annis. Druso:hũc dixit in superioribus a Tyberio necatũ fame alimẽtis subductis:adeo ut tomentũ e culcitra mãdere tẽtauerit. Prodigus ac procax:Cor. Tacitus.namq
horoscopo otho pueritiam icuriose adolescentiã petulãter rexerat.Mercurius in.v.ab horoscopo loco si fuerit uesper-
prodigoꝶ tinus faciet prodigos:qui erogationibus profusis dissipent:quicquid repositum fuerit.

M. AN. Camilli motu:de Camilli defectiõe i Claudio diximus. Ante pricipia:pricipia ut uegetius uidet inuere dñr principales milites ut tribũi cẽturiões:dicti q̃si pricipioꝶ noia. Ob idipm:q tanq̃ auctores defectiõis obtrũcassent & hoc est qđ ausus dixit. Promotos:honestiore militia ornatos. Gloriã:apud alios. Gratiam:apud principes. Rarissimo:raro nec temere cuiq̃ decerni solito. Vir.L.otho.L. Ticianum:Terentianum libẽtius legerim qđ alter filioꝶ minum tulerit cognomen. Pmũ:alter. Cognominẽ: q eiusdem nois cognomines dicuntur.pli.a qbus in Italia ortos cognomines eorũ uenetos credo postulat.

Druso:quê tyberius in ima pte pallatii fame necauit. Quarto cal.maii:octauo & uicesimo Aprilis die.

flagris obiurgaretur a patre:ferebatur & uagari noctibus solitus:atq; in ualidum quemq; obuiorum:uel potulentum corripere:hac discincto sago impositum in sublime iactare. Post patris deide mortem libertinam Aulicam gratiosam: quo efficatius coleret etiam diligere simulauit q̄uis anum ac pœne decrepitam:per hanc insinuatus Neroni facile sũmum inter amicos locum tenuit congruentia morũ:ut uero q̄dam tradunt:& consuetudine mutui stupri. Ac tantum potentia ualuit ut damnatum repetundis consularem uirũ ingẽs præmiũ pactus priusq̄ plane restitutionẽ ei impetrasset:non dubitaret in senatum ad agẽdas gratias ĩtroducere:

De amicicia eius cum nerone & aliis gestis eius:

Mnium autem consiliorũ secretorumq; particeps die quem nero necandę matri dastinauerat ad con uertendas suspitiões cœnam utriq; exquisitissimæ

PHI. Flagris obiurgaret: flagellaret:flagra autẽ & flagella & flãmã dici a flagitatõe autũat donatus:cũ flagitatio cũ strepitu fiat.unñ & flagellare.i.personare deducit. Nãq; hæc oĩa sine strepitu crepituq; nõ sunt.apud sparthanos pueri ĩ ara flagellabant:quã rẽ græci διαμαστιγωσιν nñi deflagellationem dicũt. Inualidũ:ĩbecillũ & ĩfirmũ & ob id iniuriæ obnoxiũ. Obuiorũ:eorũ q sibi obuii fiebãt. Potulẽtũ ebriũ uinoq; madẽtem:talis erat otho: q̄les solomon in paroemiis fugiẽdos:mõet q nõ dormiũt nisi supplãtauerit:neronẽ quoq; hoc idẽ factitasse supra ꝓditũ ẽ. Distento sago:hoc ludicri supplicii genus freq̄ns est apud ꝓcatiores:q culcitra alioue uestimẽto pluriũ manibus distẽto in sublime iactare consueuerũt uel hoiem uel canẽ ludibrii cã de hoc Mar.ibi ab excusso missus in astra sago. Libertinã aulicã:queadmodũ aulici dñr uiri in aula ĩperatoria uiuẽtes.Ita aulicæ fœminæ in famulitio ĩperatorio nũerant. Gratiosam:fauorabilẽ & gra pollentẽ.q̄les in aulis pricipũ freq̄nter reperiunt.si uenus dña fuerit genituræ faciet gratiosos & amabiles:ut inqt Firmicus mĩnus in.iiii.matheseos. Diligere:amore.s.uenerio. Quãuis anũ:anilis ætas minime amabilis est:cũ uenus senioribus nõ cõueniat.hinc illud periclis o elpenice uetula es. Decrepitã:decrepitos dici senes.ab eo qđ crepãt.i.resonãt & assidue clamãt existimat donatus.sũt.n.clamosi senes.alii uero decrepitos dictos eẽ tradũt a crepero uocabulo antiquo:qđ significat anceps & dubiũ:tanq̄ senes in dubio uitæ constituti sint:quorũ aĩa ut inqt Seneca habitat in primoribus labris:& ut ait Varro.si homo bulla est tãto magis senex. Insinuatus:q̄si per insinuationẽ q̄dã cõciliatus ĩtroductusq;.Iulius firmicus ĩ.viii.amicus regi corpis pulchritudine insinuatus.

Cõgruẽtia morũ:Cor.ta.gratũ nerõi fuisse othonẽ memorat emulatione luxus.Idẽ alio loco ait:qđ otho flagrãtissimus in amicicias neronis hẽbat;sicut ãt dispares mores dissociant amicicias.Ita similitudo morũ glutinũ ẽ tenacissimũ ad amiciciã sociãdã:& sicut boni mores cõciliant ꝓbos:ita mali improbos.Ex hoc ut uerissime memorat.m.tullius in lelio neq; boni improbis:neq; ĩprobi bonis amici esse pñt:cũ inter eos maxima sit morũ studiorũq; distãtia.Igit othonem neronẽq; facile coniunxit similitudo morũ improbissimorũ qa malũ est:ut inqt Liuius malo aptissimũ.Itident igitillinus famosissimus intima familiaritate fuit deuinctus neroni ob libidines & uitia:qbus solis gloriabat.qd multa?nõne hac tẽpestate flagitiosi non pauci plus possunt pollẽtq; apud pricipes flagitiosos:q̄ probi & bonitate conspicui. Mutui stupri:mutuam libidinem colebant:uterq; stuprator erat utriq; stupratus uicissatim. De repetũdis:duobus tantũ casibus dicimus repetũdarum & de repetũdis:cuius rei in primo cõmentario copiosa facta est enarratio. Nõ dubitaret in senatũ:ex hoc plane demõstrat q̄ta subnixus potentia fuerit otho:q ausus est ĩtroducere in senatũ ad gras agẽdas eũ:q damnatus erat repetundarũ tanq̄ restitutum in pristinã dignitatẽ absolutũq;:cũ tamẽ neq; adhuc restitutionem nec absolutionẽ impetrasset:uerũ adeo cõfidebat suæ potentiæ:ut speraret se cũ uellet restitutionẽ impetraturũ.hoc ãt beneficiũ uendidit accepta ingenti mercede quã pactus erat cũ reo.

Ad auertẽdas suspitiões:ne Agrippina aliqd suspicari posset. Vtriq;:matri & filio. Exq̄sitissimæ comitatis:ad affabilitatem sermocinationis & elegantiã nitoremq; apparatus referri potest.

M.AN. Potulẽtorũ:nimio portu & temulentia titubantiũ. Distento sago:ueste militari:sic mar.ibi ab excusso missus in astra sago. Aulicã gratiosam:ab aula aulicã grõsam dixit qa gra polleret apud neronem.

Per hanc aulicã:hoc eẽ q̄dã existimãt qđ Iu.obliq in satyris scripsit.Quos euehit optia summi.nũc uia ꝓcessus uetulæ uessica beatæ.Tacitus cõtra otho inqt pueritiã ĩcuriose adolescẽtiã petulãter rexerat gratus neroni emulatione luxus. Cõsuetudine mutui stupri:idẽ tacitus nero ait poppeã sabinã pricipale scortũ: ut apud cõsciũ libidinũ deposuerat:nõ tã in alienas fœminas q̄ arcanarũ ĩter se libidinũ ĩtelligas.uel certæ ad id allusit qđ alio loco idẽ auctor delapso nerone ĩ amorẽ libertæ cui uocabulũ acte fuit simul assumptis in cõsciam othone & Claudio senetione. Ingẽs ꝑmiũ pactus:si eũ abolita dãnationis ignominia in pristinã dignitatẽ restitueret. Restitutionẽ:priusq̄ pres restituendũ cẽsuissent. Ad agendas gras:principi & pribus q̄si iam confecto negocio. Particeps:otho consiliorũ:quæ de necanda matre nero cum eo cõicarat.

Vtriq;:neroni & Agrippinæ. Exquisitissimæ comitatis:multa comitate refertam.

Flagra
Flagella
Flagellare
Diamastygosis
Ludicrum sagi supplicium
Vetula es
decrepiti
creperũ
senex bulla
Ex similitudine morum amicicia
malũ malo aptissimũ

comitatis dedit. Item poppeiam Sabinam tunc adhuc amicam eius abductam marito: demandatamq; interim nuptiarum sibi specie recepit. Nec corripisse contentus: adeo dilexit ut ne riualem quidem neronem æquo tulerit animo. Creditur certe non modo missos ad arcessendam non recepisse: sed ipsum etiam exclusisse quondam pro foribus astantem: miscentemq; frustra minas & præces: ac depositum reposcẽtem: quare diducto matrimonio sepositus est p causam legationis in Lusitaniã: & satis uisum ne pœna acrior in unũ hominem diuulgaret: q tamen sic quoq; hoc disticho enotuit. Cur Otho mentio sit quæritis exul honore: uxoris mechus cœperat esse suæ. Prouinciam administrauit quæstorius p decem annos moderatione atque abstinentia singulari.

De spe eius ad imperium: & aliis gestis eius.

VT tãdẽ occasio ultiõis data est conatibus galbę primus accessit eodẽq; momẽto & ipe spẽ impii cœpit magnã quidẽ & ex cõditõe tẽporũ: sed aliquãto maiorem & affirmatiõe Seleuci Mathematici: q cum eũ olim

PHI. Poppeã sabinã: otho sabinã poppeã pellexit inuenta ac luxu ad adulteriũ: mox adulterio iũxit mrimoniũ: cuius formã elegãtiãq; dũ apud pricipẽ imodice laudaret: ut auctor ẽ Tacitus: eũ accendit ad eãdẽ appetẽdã. sæpe auditus ẽ otho cõsurgẽs ex cõuiuio nerõis se ire ad illã. cui cõcessam dictitabat nobilitatem pl'chritudinẽ uota oĩum & gaudia fœliciũ. talibus irritamẽtis nero ĩ amorẽ poppeæ ardescẽs ut illius amore solus potiret: othonẽ mãdauit ĩ hispaniã sub ptextu legatiõis idẽ Tacitus ĩ alio loco poppeã sabinã elegãter appellat pricipale scortũ ueluti pricipis amicã: quã nero apud othonẽ cõsciũ libidinũ deposuerat dõec octauiã uxorẽ amoliret. mox suspectũ ĩ eadẽ poppeia ĩ puicia lusitãia spẽ legatõis se posuit. Eius: nerõis. Abductã: marito: ruffo crispo eqte rõano: ex quo filiũ genuerat. Demãdatã: sibi tanq̃ depositũ a nerõe cõmissã. Nõ mõ missos: nero cum quosdã misisset ad othonẽ: q euocarẽt poppeam: ad seq; deducerẽt: exclusi fuerũt ab othone: q ẽt dr ausus eẽ excludere quõdã ipm neronẽ: & ut ait Tacitus: ipsa poppea acri Neronis amore ad supbiã abutẽs dictitabat se nuptã eẽ othoni: illiq; deuinctã: q aio & cultu magnificus foret: cũ nero assuetudine ancillæ noie actes deuinctus nihil traxisset ex contubernio seruili nisi abiectũ & sordidũ. Accersendã: euocandã. Depositũ: poppeã sabinã: quã instar dpositi fidei othonis cõmiserat. tradit Plutarchus: qđ huic loco cõsentaneũ ẽ: olim poppeã exclusisse neronẽ othõe absente: siue ut societatũ uoluptatẽ auferret: siue qđ Cæsaris nuptias grauiter ferret: cũ nequaq̃ fugeret amatoris usum pp imodicã libidinẽ: ut ãt scribũt iuriscõsulti ẽ depositũ depositori reddẽdũ a depositario: quotiẽscũq; repoposcerit. & ut ait iuriscõsultus nõ debet res deposita deterior reddi. Diducto: sepato diuulso abducta poppea. Sepositus: itidẽ tacitus sepositũ fuisse othonẽ p spẽm legatiõis dicit. In lusitaniã: tacitus. dr familiaritate sueta post cõgressum & comitatũ otho: & ad postremũ ne i urbe æmulatus ageret: puinciæ lusitaniæ pficit. Plutarchus refert lusitaniã othoni datã eẽ a nerone Senecæ suasu & monitu: quo in primis beniuolo & amico utebat. Ne pœna acrior: pax abfuit: qn otho iterficeret: fuitq; absurdũ qđ nero q uxorem occiderat & sororem ob poppeæ cõiugiũ: pepcerit othõi. Mimũ oẽm: totius fabulæ scœnã: q̃ exorta erat de amore poppeæ iter neronẽ & othonẽ pciario. Qu. mimus & rũor fabulæ scœnicæ psimilis. Enotuit: diuulgatus ẽ. Sit exul: scribit Plu. othõis satis cõptũ fuisse: qđ lusitaniæ pfectus fuerat constitutus: ut sub hoĩe impii uelaret exiliũ. Mẽtio ho. ut p spẽm legatiõis & sub honoris uelamento exiliũ delitesceret. Vxoris su. poppeæ q̃ primo othõis uxor fuit: mox neroni nupsit cũ ille exturbasset octauiã. Prouinciã: lusitaniã: q in ulteriore hispãia ẽ. Quæstorius: iã honore q̃sturæ functus. Abstinẽtia sing. tacitus. puinciæ lusitãiæ pficit otho: ubi usq; ad ciuilia arma nõ ex priore ĩfamia sed ĩtegre scẽq; egit pcax ocii & ptãtis tẽperatior. Idẽ alio loco testat puinciã lusitaniã comiter administratã fuisse ab othõe. Plu. quoq; refert othonẽ lusitãis pstitisse sese facilẽ & iucũdũ. Vltionis: q̃ Neronẽ ulcisci posset. Primus acces. cũ galba defecisset a nerone ut plutar. pdidit. prius otho accessit ex ducibus ad ptes galbæ: & q̃tũ auri argẽtiq; hẽbat ĩ poculis: argẽtario id oẽ dedit: ut ide nũmi fierẽt: quos ministris galbiãis enumerauit: fecitq; iter multos dies una cũ galba. Ex cõdi. tẽ tpa cũ forẽt turbida & tumultuosa spẽ dabat othõi aspirãdi ad ĩperiũ. Seleuci mathe. mathematici siue genethliaci: quos pœnes se otho sp hẽbat eũ bene spare de ĩpio pollicebant sed iter alios erat ptolomæus maioris ap̃ othonẽ auctoritatis: qđ ueritatẽ sæpe illi pdixisset: q othõi in hispania comes iter alia pdixerat hoc futurũ ne a nerone ĩterimeret: q prior eẽt moriturus: ipm neroni supfuturũ p miserat romaniq; impaturũ. Itaq; ptolomæus cũ ex euẽtu uerũ appuisset illud: qđ prio loco pdixerat: hortabat othonẽ ne de ĩperio spẽ abiiceret. ille more hũani ĩgenii qđ cupiebat id libẽter amplexabat. demiror a trãqllo mathẽaticũ hũc noiari seleucũ: cũ ptolemæus a Cor. ta. atq; plutar. nũcupet nisi fortassis dictus sit ptolemæus seleucus ueluti binominus. Sæpe ẽt de noibus nõ cõstat: sicut ap̃ Liuiũ freq̃ntissime dubitat.

M. AN. Adhuc amicã: nundum coniugem: nã ea nero postea uxorẽ duxit ictuq; calcis pgnantẽ occidit. Abductam marito. i. Crispino plutarchus otho ingt famosus Romæ ob nuptias poppeæ quã cũ eẽt cri-

nero ĩ amore poppeæ ardescens

Poppea pricipale scortũ nero exclusus

Poppea exclusit neronem

seneca amicus othõis

Amor parciarius

prædictũ mathẽatici

spini cōiunx amauit nero:addidit idem auctor eá a marito ab othone non nerone alienatá illud adiiciēdū puto apud Plutarchū semp pōpeiá p̄ poppeia mēdose legi. Demādatá:apud othoné depositá:Tacitus poppeiá igt Sabiná pricipale scortū:ut apud cōsciū libidinū deposuerat dōec octauiá amoliret. Corripisse:ad coitus cōsuetudiné traxisse. Cōtētus:otho. Missos:a nerōe. Ipm:ēt neroné. Depositū.i.poppeá ap̄ ipm depositá. Diducto mrimōio:ad illud referē qđ nuptiaꝶ spē dixerat poppeá ab othōe receptá.q.d.adepta othōi poppea. Sepositus:otho. Ne pœna acrior.i.si maiori pœna affecisset. Mimū oém: redículá rei fabulá q̄ otho p̄ belle neroné poppeæ possessiōe exclusisset. Mētito:ficto assimulato. Vxoris suæ:ipius nerōis q̄ poppeá postea sibi mrimōio iūxit. Prouīciá:lusitaná: ut Plutar.scribit. Quæstorius:quū q̄stura tm̄ functus eēt. Vltiōis:qđ honoris p̄textu a nerōe relegatus esset. Seleuci:mathematici: Cor.& Plutarchus ñ seleucū sed ptolomæū noīant.

superstitem Neroni fore spopondisset tunc ultro inopinatus aduenerat:imperaturum quoque breui repromittens. Nullo igitur officii aut ambitionis in quemquam genere omisso:quotiens cœnam principem acciperet aureos excubāti cohorti uiritim diuidebat nec eo minus alium alia uia militum demerebatur. Cuidam etiam de parte finium cum uicino litiganti adhibitus arbiter totum agrum redemit: emancipauitq̄ ut iam uix ullus esset qui nō sentiret & prædicaret solum successionis imperii dignum.

De conspiratione eius contra Galbam & causis.

SPerauerat āt fore ut adoptaret a galba.idq̄ indies expectabat:sed postq̄ pisone p̄lato spe decidit ad uim conuersus est instigante sup animi doloré etiá magnitudinem æris alieni:neq̄ enim dissimulabat nisi principem se stare nō posse:nihilq̄ referre ab hoste in acie an i foro sub creditoribus caderet. Añ paucos dies seruo Cæsaris

PHI. Supstité:supuictuꝶ sup futuꝶ.ná superesse iterdū significat supstité eē.docet Gel.& Plauti cōfirmat auctoritas:q ait in asinaria sicut tuū uis unicū gnatum tuæ superesse uitæ sospité & supstité.a supstite superstitio dicta:q̄ aniculaꝶ ppria ē:q̄ multis p ætaté superstites sūt:ut iterp̄tať Seruius.nō me p̄terit.m.tulliū superstitiosos ex eo dictos opiari q̄ totos dies p̄caní ut sui sibi filii sint superstites.Lactātius uero autumat superstitioné & supstitiosos dici:q supstité memoriá eoꝶ colūt:aut q paréttbus suis superstites colebát imagines eoꝶ domi tanq̄ deos:superstitio āt nihil aliud é q̄ falsi dei cultus:& sicut religio colit deos ita superstitio uiolat ut ingt elegāter Seneca:a quo superstitio dr̄ error insanus. In queq̃:ēt in uiliores.erat otho officiosissimus:q ut ait tacitus oia seruilr faciebat p dñatiōe. Quotiés cœna pricipé exciperet:in hác sniam ait tacitus eo paulatim p̄gressus é otho ut per spém cōuiuii:quotiés otho ap̄ galbá epulareť cohorti excubias agēti uiritim cétenos nūmos diuideret.Plutarchus quoq̄ igt quotiés galbá epulo acciperet cohorté semper q̄ ad custodiá aderat corrūpebat:aureū singlis tribués:qbus rebus ipm galba honorare uidebať:qđ eo studio & pplari gr̄a in multis utereť. Demerebať:obsequio deuíciebat & bñficio cōciliabat.Quintilianus simul ut pleniore obseqo demerer amātissimos mei. Aliū alia uia:ut húc affabilitate illū benignitate:aliū militari p̄motiōe demerereť.nácq̄ ut historici p̄diderút.affabilé se & humanū oibus exhibebat:egenis opitulabať plurimá uiris militaribus opé ferebat:multosq̄ p̄mouebat castrēsibus honoribus. Cui cū uicino litigāti:Coceiū p̄culū spiculatoré significat:cui ut uerbis taciti utar de parte finiū cū uicino ambigēti uniuersum uicini agrū sua pecūia emptū dono dedit. Adhibitus:arbiter mirari se ait Cicero in orone p̄ muréa iuriscōsultos nondū stature potuisse utꝶ iudicé an arbitꝶ dici oporteat. dr̄ āt arbiter iudex q̄ totius rei héat arbitriū & p̄tāté:& ut docet idé Cicero in orone p̄ roscio comedo:cū ad iudicé cām labefactari aiaduertūt:ad arbitrū cōfugiūt.In hoc aūt differūt iudex & arbiter:iudiciū & arbitriū:q̄ iudiciū est pecūiæ certæ:arbitriū icertæ.ad iudiciū hoc mō uenimus ut totá lité aut obtineamus aut omittamus:ad arbitriū hoc aío:ut neq̄ nihil neq̄ tm̄ q̄tū postulauimus cōsequamur Proculus iuriscōsultus titulo p̄ socio tradit duo eé gñа arbitroꝶ:unū eiusmodi:ut siue æquū siue iniquū parere debeamus qđ obseruať cū ex cōpromisso ad arbitꝶ itū é.alteꝶ hmōi ut ad bōi uiri arbitratū redigi debeat.& si noiatim p̄sona sit cōpréssa cuius arbitratu fiat:arbitrariū uero dr̄ cū adhuc res ap̄ arbitꝶ gerif:q̄ res adhuc icerta é.ex quo est illud plautinū.hoc qdé certū é nō est arbitrariū. Emácipauitq̄:q̄si p emácipationé quádá tradidit in mácipatū coceí p̄culi. Adoptareť a galba:spé adoptōis statí cōceptá acrius idíes rapiebat otho fauétibus plerisq̄ militū: p̄na in eū aula nerōis ut similé. Titus iūius:de cuius potētia apud galbá supra memorauimus:othoné fouebat nitebaturq̄ p uiribus:ut galba adoptareť. Decidit:delapsus é a spe adoptōis. Instigáte magnitudíe æris aliéi:othoné:cui oé íturbidū cōsiliū multa simul exstimulabant luxuria ét pricipi onerosa:íopia uix priuato tollerāda. Mercurius in.vi.horoscopo loco facit multis debitis & multo usurarū fœnore implicari. Referre:nullá eé dr̄iam. An in foro sub creditoribus caderet:sicut hostis in acie iugulat hosté:ita creditor in foro iugulat debitoré dum repetit apud prætorem pecuniam creditam.

M.AN. Tūc Nerōe:sublato. Aureos uiritim dabat:hmōi largitiōis & Tacitus & Plutar.i galba memi-

Superesse
Superstitio unde
demereri
Arbiter
Iudex
arbitrium
Iudicium
Arbitrariū
Horoscopus debitoris

nerunt. Aliū militū:ex militibus quēuis aliū. Adhibitus:otho. Arbiter:litis cognitor. Redemit:dato litigatori ex ære suo agri de quo ambigebaꝛ ꝑcio. Emācipauit:oī onere leuauit. Successionis dignū:sed usitatius successiōe dixisset. Indiesq; expectabat:neq; hoc satis ex cōsuetudine dictū:quū nullū fit ī uerbo īcremētū.uiuo.n.in diē dicimus expecto in diē:cresco uero in horas doctior fio in horas nec secus fere ap̄ bonos legere ē. Sub creditoribus:qbus grāde æs debebat. Caderet:casurus eēt:piret. Cæsaris:galbæ.

pro impetrata dispensatione decies sestertium expresserat: hoc subsidium tanti cœpti fuit:ac primo.v. speculatoribus commissa est res:deide.x.aliis quos singuli binos produxerant omnibus dena sestertia representata & quinquagena promissa:per hos solicitari reliqui.nec adeo multi aut dubia fiducia in ipso negocio pluribus affuturis.

De assūptiōe eius ad principatum & aliis gestis.

TVlerat animus post adoptionem statim castra occupare: cœnantemq; in palatio Galbam aggredi: sed obstitit respectus cohortis: quæ tunc excubabat ne oneraretur inuidia. quod eiusdem statione & Caius fuerat occisus.& desertus Nero: Medium quoque tempus religio & Seleucus exemit ergo destinata die præmonitis consciis: ut se in foro sub æde Saturni ad miliarium aureum opperirentur: mane galbam salutauit: utque consueuerat osculo exceptus etiam sacrificanti interfuit. Audiuique prædicta aruspicis: deinde liberto adesse architectos nunciante: quod signum conuenerat quasi uenalem

PHI. Pro impetrata dispensatiōe:sensus est:unus ex seruis galbæ cupiebat fieri dispēsator imperatoris:qđ ut facilius ipetraret usus erat othōe depcatorꝛ.ex quo factus uoti cōpos uelut ꝑ remuneratiōe othoni dedit decies sextertiū:hac sūmula aggressus ē rē maximā tāti coepti īperii occupādi & galbā trucidandi. Quinq; speculatoribus:lege spiculatoribus.Cor.taci.& Plutarchus mēorāt duobus tm̄mō hāc ꝓuinciam fuisse cōmissam ꝓculo tessarario spiclatori:& ueturio optiōi:quos ꝑcio & ꝓmissis onerauit data pecūia ad perdēdos pluriū aīos.uñ ut ait tacitus suscipe duo māipulares īperiū po.ro.trāsferendū:& trāstulerūt.obiter emaculādus ē locus apud Cor.tacitū:apud quē legiꝛ ueturiū opitionē.ꝓ optionē.optiōes.n.in re militari appellanꝛ hi:quos decuriōes aut centuriōes optāt sibi ministros uicariosq;:quo facilius obeāt publica officia:de qbus sic refert Vegetius in.ii.optiōes ab optādo appellati:q antecedētibus egritudine ꝑpeditis hi tanq̄ adoptati eoꝝ atq; uicarii solēt uniuersa curare.de eisdē ait.m.Varro in.i.de la.lingua.quos decuriōes primo sibi administros optabant:optiōes uocari cœpti:quos nūc ꝓpter ambitiōes tribūi faciūt.de optiōe in hac administri significatiōe decēter dixit Plautus in asinaria. optionē tibi sumito leonidā.Liuius uꝛ noīe subcēturionis signare optionē a centurione electū:cū ait in.viii. ꝑmissū fuisse cēturionibus:ut sub cēturione sibi quē qsq; uellet eligeret.q eū tutareꝛ.Ab optiōe dꝛ optionatus:ut a decurione decurionatus.A pōtifice pōtificatus.m.cato.maiores ꝑcium parauere bonis atq; str[illegible]uis decurionatus.optiōatus.hastas donaticas:aliosq; honores. Singuli:qlibet ex illis qnq; spiculatoribus binos sibi asciuerat socios & ita.xv.numero fuerūt principes othonianæ cōspirationis. Representata:statim enumerata. Sollicitati reliqui:partim argento partim pollicitationibus. Haud dubia:indubitata & certa. Tulerat animus:optauerat:Ouidius in noua fert animus. Post adoptionem:inter adoptionem pisonis & cædem galbæ sex dies medii fuerūt. Castra:prætoria. Ne oneraret inuidia:refert causam quare otho non aggressus sit galbam cœnatē.sicut aīo destinauerat.namq; illo forte die stationē agebat ī palatio ea cohors qua excubante iam pridem Caius caligula fuerat occisus:mox nero desertos.igiꝛ ne illi cohorti cōflaret inuidia tertii flagitii inureretq; tertiā desertiōis imperatoriæ notam:distulit negociū in sextū diem:tot.n.interfuere iter adoptio[illegible]m pisonis & galbæ iugulationem. Medium tp̄s:quattuor dies intermedios. Exemit:ne illo tempore g[illegible]bā aggredereꝛ. Religio:cum mathematicus diceret tempus ex monitu fatoꝝ nōdum aduentasse. D[illegible]ta die:fuit hic dies ad decimū octauū.Cal.februarias. Sub ædem saturni:ædē saturni.in qua fuit ro[illegible]oꝝ ærarium:fuisse in foro romano historici ꝓdiderūt. Ad miliarium aureum: Plutarchus in galba miliariū aureū fuisse colūnam auream tradit:in qua īcisæ oēs Italiæ uiæ finiunt.Pli.in iii.miliarium in capite romani fori statutum fuisse memorat:a quo ad singulas portas:quæ erant numero xxxiiii.currebant mēsuræ regionum.Cor.Taci.ait perrexisse othonem ad aureum miliarium sub æde saturni. Operirenꝛ:expectarent.præstolarenꝛ. Audiuit:prædicta aruspicis:umbricius aruspicum peritissimus ut supra dictum est:galbæ sacrificanti tristia exta & īstantes īsidias ac domesticum hostem prædixit:periculumq; capitis iminere imperatori audiente othone:q proximus galbæ astiterat:& his quæ dicebanꝛ ab umbricio attentum se præstabat. Liberto architectos nunciante:onomastus libertus othonis significaꝛ: quē patronus futuro sceleri ꝑfecerat:q non multo postq̄ aruspex galbæ illa ꝑdixerat:nunciat eū expectari ab architecto & redemptoribus:erat āt id signum paratæ coniurationis & militū iā coeuntiū. Igiꝛ otho digressus est dicēs prædia urbana uetustate suspecta sibi emenda esse.& ideo prius exploranda īspiciēdaq;.

Duo manipulares trāstulerūt imperium

Locus taciti emaculatus

Optiōes q Subcenturio

miliarium aureum

Prædictū umbricii

M.AN. Dispēsatiōe:ut galbæ dispensator eēt. Decies sestertiū:decē sestertia q̄ ne dimidiū qdem attici iplēt talēti:Plutarchus ut alio dixius loco qnq; &.xx milibus decies sestertiū taxauit:alii decē milibus nec amplius. Cœpti:audacis cōsilii. Siguli:eo℞ qnq; qbus ab initio cōmissa res est. Binos:ex illis decē q cōspiratiōi scdo loco accessere. Dena sestertia:q̄ otho Cæsaris seruo expsserat:ut ad illud referat̃ qd eā pecuniā subsidiū tāti icepti fuisse dixerat. Post adoptionē:pisonē a galba adoptato. Respectus:honor cxistiatio. Excubebat:i palatio statione hēbat quo appet nō semp eādē cohortē excubare solitā. Sed ex ꝑtoriis castris p uices aut potius sorte accersi cōsuerā. Oneraret̃:maiore iuidia flagrare cœpisset. Eiusdē statiōe:eadē i palatio excubāte. C.priceps:caligula.desertus destitutus qa illo℞ ignauia aut pfidiā ita accidisset ut ipsis excubātibus unus atq; alter cæsa℞ piclitatus eēt. Religio:metus ac syde℞ obseruatio. Seleucus:mathematicus. Ac miliariū:aureū sic.Tacitus:p tyberianā domū in uelab℞ īde ad miliariū aureū sub æde Saturni pgit.Pli.currēte mēsura miliario i capite Romāi fori statuto:cū his tres miliariū eūdem locū uocent haud apte tñ pōt itelligi qd ea res eēt.At plutarchus clarius descēdens inqt p ædes q̄ tyberii uocabant̃ gradiebat̃ in fo℞ ubi steterat colūna aurea in q̄ icisæ oēs italiæ uiæ finiūt. Auspiciis:umbricii. Liberto:onomasto ut tacitus & plutarchus scribūt. Architectos:hūc ꝑtextū duo illi quo℞ pxie mēini fuisse affirmāt.

domum inspecturus abscessit. Proripuitq; se postica parte palatii ad cōstitutum:alii febrem simulasse aiunt:eamq; excusationem proximis mandasse si quæreretur. Tunc abditus propere muliebri sella in castra contendit. ac deficientibus lecticariis quum descendisset cursumq; cœpisset laxato calceo restitit:donec cōmissa mora succolatus:& a præsente comitatu imperator consalutatus inter faustas acclamationes strictosq; gladios ad principia deuenit. Obuio quoq; non aliter ac si conscius & particeps foret adherēte. Ibi missis qui galbam & pisonem trucidarent ad conciliandos pollicitationibus militum animos nihil magis ꝓ cōcione testatus est q̄ id demum se habiturum quod sibiipsi reliquissent.

De initio principatus eius & aliis gestis.

DEinde uergēte iā die ingressus senatū positaq; breui orōne q̄si raptus de publico & suscipe imperiū ui coactus:gesturusq; communi oīum arbitrio palatiū petit. Ac sup cæteras gratulātiū adulantiūq; blāditias

PHI. Postica pte:ædiū palatiarū posteriore pte nā posticū dicimus qd est & a tergo.cuius diminutiuū est posticulū: quo ūtitur plautus in trinūmo : posticulum h̄ recipit cū ædes uēdidit.postica ēt dr̃ in augurio ps tēpli cælestis ad septentrionē uergēs ut docet Varro lib.iii.la.liguæ hoc amplius posticā absolute appellamus posticū ptēq; ædiū posteriorē. sicut usurpat amianus Marcellius & nos supius memorauimus.posticæ diminutiuū est posticula. Si q̄reret̃:a pricipe galba. Proximis:q ppe ipm stabāt in cōspectu pricipis. Abditus: muliebri sella.Cor.Ta.ait othonē liberto onomasto inixum p tyberinam domū in uelabrū puenisse in forū:ubi tres.&.xx.spiculatores imperatorē cōsalutauerunt.& sellæ festinanter impositū strictis mucronibus in castra rapuerūt in itinere totidē militibus aggregatis. Lecticariis:lectice bainlis. Deficiētibus:languētibus defatigatisq; ex ꝓpera gestatiōe. Laxato calceo:soluta corigia calciamēti.olim Hierōymus syracusano℞ iyrānus cōfossus ē: uulneribus cū custos corpis tanq̄ laxaret nodū calcei abstrictū moratus turbam tanto iteruallo sustinuerit agmen satellitū:ne tyrāno succurrere possent.calceo℞ cōfector elegāti uocabulo dictus a plauto calceolarius in aulularia.q̄uis qdā legere malint calceolarii qd non ꝓbo. Succullatus:in collū militum sublatus.sup hoc uerbo plura in.v.commentario. Strictos:eductos euaginatosq;. Ad principia:loca in castris de qbus iam dictū est. Quoq;:quocūq;:propertius uix decimo admittor nūc ego quoq; die:sensus est qcūq; obuius fiebat othoni pinde illi adherebat ac si conscius foret illius cōiurationis.cū tñ non eēt particeps:sicut lu lius martialis tribunus:q stationem in castris agebat ꝓbuit plerisq; suspitionē cōscientiæ. Missis q Galbā & pisonem trucidarent:Galbam trucidatum fuisse multis uulneribus supra memorauimus.piso uero adoptatus a galba.in ædem uestæ confuerat:latebraq; abditus imminens exitium differebat: cum aduenerunt missi ab othone Sulpitius flore & Statius marcus:a quibus protractus i foribus tēpli trucidatus ē. Quod sibi ipse reliquissent:mira othonis benignitas:qui non tanquam imperator uelit congere fortunas imperatorias sed totius imperii dños faciat milites:habiturus id tantūmodo qd̕ sibi milites tanq̄ commilitoni habendum reliquissent.refert tacitus othonem id tpis ꝑtendisse manū ad singulos adorasse uulgum fecisse oscula:& oīa fecisse seruiliter pro dñatione:q p uallo castro℞ ꝑtoriano℞ cōcionatus est ad commilitones. Ita enim blandius maluit appellare q̄ milites:qua concione insectatus est galbæ crudelitatē & auaritiam pisonisq; adoptionem.mox aperto armentario:arma statim rapit:eumq; secuti sunt milites nullo ad hortante:cum sibi quisq; dux foret & instigator.mox otho iam imperator galba pisoneq; trucidatis promisit militibus se ex fisco suo uacationis annuas exoletu℞. Vergente die:in uesperā inclinante. Quasi raptus de publico.scribit tacitus exacto p scelera die nouissimū malo℞ fuisse lætitiā:tūc senatū uocat ꝑtor urbanus

posticū
posticulū
postica
posticula
Dolus alexandri nodum calcei
Calceolarius
succulatus
nex pisonis
Oia ꝓ dominatione
Sibi quisq; dux

uerrania pisonis

certant adulationibus cæteri magistratus:accurrūt patres decernit̄ Othoni tribunitia potestas & nomen Augusti &'omnes principium honores:ipse adhuc cruento foro per stragem iacentium in capitolium atq; inde in palatium uectus est.cōcediq; corpora sculpturæ cremariq; permisit.caput pisonis uerrania uxor redemit ab interfectoribus condiditq; in sepulchro. Breui oratione:imperatoria breuitate usus.

M.AN. Postica pte:auersa domo⁊ pte p tyberianas domos. Proximis:q.pxie steterāt. Mādasse: Galbæ se regrēti subiiciēdā. Deficiētibus:pōdere & cursu lassis:erāt.n.castra ptoria extra urbē uia appia:ad locū quē hodie bubulū caput uulgo noiant. Laxato:apto diffracto soluto.Omissa:reiecta. Succolatus: militum humeris delatus. Particeps:conspirationis:Id se domum habiturum:quasi dicat omnia eorum libidini permissurum. Ipsi'milites. Vrgente:inclinante. Raptus:a militibus. E publico:e foro quod plus fuit q̄si ex priuato in medium productus fuisset. Gesturus:administraturus.s.imperium.

ab infima plebe appellatus Nero:nullum inditium recusantis dedit immo ut quidam tradiderunt etiam diplomatibus primisq; epistolis suis ad quosdam prouincia⁊ præsides neronis cognomen adiecit. Certe & imagines statuasq; eius reponi passus est:& procuratores atq; libertos ad eadem officiā reuocauit. Ne quicquam prius pro potestate subscripsit q̄ quingenties sestertium ad peragendam auream domum: dicitur ea nocte per quietē pauefactus gemitus maximos edidisse:repertusq; a concursantibus humi ante lectum iacens per omnia piaculorum genera manes Galbæ:a quo deturbari expellique se uiderat:propitiare tentasse. Postridie quoque in augurando tempestate orta grauiter prolapsum idētidem obmurmurasse. τίσ ἄρ μοι καὶ μακροῖσ αὐλοῖσ. Q uid mihi & cum magnis asylis.

De coniuratione germanici exercitus cōtra Othonem & aliis gestis eius.

Vb idē uero tp̄s Germanici exercitus i Vitelliū uerba iurauit:Q d ut compit auctor senatui fuit mi

otho salutatus nero

neroni & othoni

Imagines

Statuæ

PHIL. Ab ifima plebe appellatus nero in theatris auctore Plutarcho nero salutatus fuit: & cū qdā nerōis imagines ptulisset in ppatulū nō phibuit:& ut refert Cor.Taci.creditus ē otho de celebrāda nerōis memoria agitauisse spe uulgū alliciendi & fuere q imagines nerōis pponerēt atq; ēt qbusdā diebus pplus & miles:neroni & othoni acclamauit. Neronis cognomē adiecit.Ita uidelicet subscribebat marcus Otho nero. Imagies:imagies sūt cereæ & pictæ:statuæ uero æneæ & lapideæ. Ad eadē officia:q officia habuerāt pcuratores libertiq; neronis uiuēte nerone: ea amiserāt galba ipante:nunc ab othone ad pristinā dignitatē reuocāt. Pro ptāte: p iure maiestatis ipatoriæ.

Fastidiū subscribendi in cario

Vale tātū in epistolis

Subscribere fauere

Subscripsit:moris ē pricipū subscribere libellos quos pbāt: i qbo notata sūma est expēdēdæ pecuniæ.otho ut usquequaq; se neronis amicū pfiteret cū primū potuit ex auctoritate impatoria subscripsit libellū pecūiæ'exoluēdæ ad absoluēdā aureā domū:quā fecerat nero.Carinus impator fastidiū subscribēdi tm̄ hūisse tradit:ut impu⁊ quēdā ad subscribēdū poneret:quē obiurgabat plerūq;:q bñ suā imitaret manū:cōmodus quoq; ipator adeo negligēs tardusq; fuit in subscribēdo:ut libellis una forma multis subscriberet.In ep'is āt plurimis uale tm̄ scriberet:alias subscribere significat fauere uñ subscriptores dicti de qbus alibi plura.. Ea nocte: q̄ prima fuit post galbæ iugulationē. Cōcursantibus:ministris & aulicis q audito gemitu repēte accurrerunt.Idē filius canit famulos accurrere solitos cū luminibus ad Annibalē in somnis bella gerentē. Piaculo⁊: expiationū pcurationūue. Manes galbæ ppiciare:aīam galbæ defūcti p sacrificia placare:sicut Romulus manes fris remi ppiciauit. Deturbari:de lecto deiici. Viderat.s.p qetē & in somnis. In augurādo:mos erat principū:ut augurarent & captato augurio res aggrederent. Idētidē:freqnter. τίγάρ.i.qd.n.mihi & longis

Asilus tabanus oestrū

asilis!est aūt asilus uespæ'genus uulgo tabanus uocat.græci oest⁊ uocāt de quo cecinit poeta:s.iii.geor.plurimus alburnū uolitās:cui nomē asilo romanū ē.oest⁊ grai uertere uocātes:plini.s.xi.aculeus inqt quibusdā in oræ est ut asilo:siue tabanū dici placet:uidet aūt otho ideo murmurās:dixisse:qd mihi & lōgis asilis! ut ostenderet sibi ominosum fuisse auguranti:bestiolas id genus uolitātes auguriū obturbasse.sed cū asilus latinū nomē:sit oestrū uero græcū:nō uideo qūo græce pnūciauerit latinā dictionē.& cū urbiq; p ypsilon scriptū sit uidet potius ad asilū locū esse referendū:tanq̄ dixerit otho:qd mihi & lōgis asylis cōe est!tanq̄ dicere uellet nullū sibi paratū esse suffugiū:qualia asylia sunt:ad qd confugiens euadere possit:nimi⁊ significari uolens sibi in imperio aut uiuendū esse aut moriendū. Germanici exercitus:sincerus codex habet ger-

Germanicianus

Illyriciāus

Vrbanicianus

manicianus exercitus:& ita legendū est:dr.n.germanicianus q in germania est q̄uis romanus sit:sicut illyricianus exercitus dictus:qui romanus erat sed in illyrico morabatur.sicut Vrbanicianus:q erat ad urbem q̄uis constaret ex alienigenis.utq; ita germanicianus'a germanico differre:sicut hispaniensis ab hispano: & romaniensis a romano:q̄uis ista non semp ex regula & ex formula latinitatis usurpent. In uitellii uerba iurauit:primis Fabius ualens elegatis promptissimus coloniam agripinensem cum equitibus legionaris ingressus impeatorem uitellium consalutauit:continuoq; secutæ sunt legiones exercitusq; superioris germaniæ

qui ſpecioſis ſenatus populiq; relictis nominibus atq; ſacramento iurauit in uerba uitelii imperatoris ſe facturum imperata:& ita appellatus eſt in germania uitelius imperator.

M.AN. Recuſantis:neronis appellationẽ repudiãtis. Procuratores & libertos:nerõis. Eadem officia: quæ ſub nerõe obiuerant. Subſcripſit:ſuũ aſſenſum ſubſcriptiõe teſtatus eſt. Quingẽties ſeſtertiũ:ex publico ſtellige erogãdũ. Aureã domũ:quã nero magna ex pte ornarat. Ea nocte:quæ pximæ galbæ cædẽ ſecuta eſt. Propitiare:ſacrificiis placare. In augurando:quum auguria captaret. Murmuraſſe:murmura edidiſſe. Germanici exercitus:non germanicus ut quidam codices habentur: Tacitus auctor eſt duos ſuperioris germaniæ & inferioris exercitus eodem ferme tempore in Vitelii uerba iuraſſe.

tendæ legationis:quæ doceret electum iam principem quietem & concordiam ſuaderet.& tamen per internuncios ac litteras conſortem imperii generũq; ſe Vitelio obtulit. Verum haud dubio bello iam ducibus & copiis quas Vitelius præmiſerat appropinquantibus animum fidemq; erga prætorianoꝶ pœne internitione ampliſſimi ordinis exptus eſt: & placuerat per claſſiarios arma transferri remittiq; nauibus. Et quum in caſtris ſub noctem promerentur : inſidias quidam ſuſpicati tumultum excitauerunt:repente oẽs nullo certo duce in palatium cucurrerunt cædem ſenatus flagitantes:repulſiſq; tribunoꝶ qui inhibere tentabant nonnullis & occiſis ſicut erant cruenti ubi nam imperator eſſet requirentes:ꝑrupuerunt in triclinium uſq;:nec niſi uiſo deſtiterunt. Expeditionem aũt impigre atq; etiam præpropere inchoauit:nulla ne religionẽ quidem cura:ſed & motis necdum cõditis ancilibus quod antiquitus infauſtum haberet

PHI. Electum iã principẽ:uidelicet ipm othonem electione militari & ſenatus fuiſſe pricipẽ creatũ. Cõſortem impii : tradit plutarchus othonẽ ſcripſiſſe uitelio pollicentẽ ei. ſi qeſceret ſe datuꝶ grandes pecũias & urbẽ: ubi uitã uicturus eſſet qetiſſimã & iucũdiſſimã. Ducibus & copiis:duces copiaꝶ uitelianarum duo ĩprimis fuerũt fabius ualẽs: & aulus cecina.xxx.m.armatoꝶ ex ſupiore germãia ducebat cecina:q in Italiã deſcẽdit uerſicolori ſagulo & bracchis qđ barbaricũ tegmẽ eſt idutus.Fabius uero ualẽs p alpes cotias irrupit in Italiã ad.xl.m.armatoꝶ ſecũ ducẽſ. — *duces uiteliãi ueſtituſ cecinnæ*

Pœne iternitione: q̃ſi excidio. Ampliſſimi ordinis.ſ. ſenatorii: hiſtoria hæc ẽ.otho criſpinũ miſit.Qui acciret ſeptimã decimã cohortẽ e colonia oſtiẽſi in urbẽ Romã q cũ iuſſa exequẽs iuberet uehicula armis onerari icipiẽte nocte:apto armamẽtario audaciſſimi milites fremere cœperũt:clamãtes ueniſſe criſpinũ ſenatũq; res nouas tẽtare arma cõtra Cæſarẽ non p Cæſare capi:quo ſermõe uulgato alii currus occuparũt.alii ipm criſpinũ cũ duobus cẽturionibus obtrũcarũt . oẽs uero raptis armis nudatis gladiis iſtructi Romã uenerũt:tanq̃ laturi ſuppetias othoni piclitãti:apud quem id tpis cœnabãt circiter octoginta ſenatores fœminæq; primores.illi hãc occaſionẽ exiſtimãtes idoneã iterimẽdi ſenatores tãq̃ Cæſaris inimicos tumultuabanſ.othonẽ anxietas cœpit haud ſecus diſcrimine ſenatus q̃ ſuo territũ.uñ ꝑfectos miſit ad mitigãdas militũ iras:ſimulq; ſenatores ad cœnã uocatos ſurgere e cõuiuio iubẽs p poſticũ emiſit tũc magſ̃atus piectis inſignibus ſenes fœminæq; p tenebras diuerſa latibula petiuerũt:uixq; effugere potuerũt cũ iam milites impetu cõcitari irrumpent in cœnaculũ oñdi ſibi othonem poſtulãtes.tũc erectus otho q diſcũbebat lachrymis & ꝑcibus egre cohibuit furorem militũ:q in caſtra rediere initi neq; innocẽtes.poſtridie uero eius diei largitiõe uſus eſt nũerataq; ſũt ſingulis militibus qna milia nũmũ.ipſe otho laudauit ꝑtorianos milites:q beniuoli ſe alacreſq; fuiſſent:poſtulauitq; temperamentũ militaris fortitudinis & erga ſe charitatis modũ. Per claſſiarios:milites nauales:de qbus ſupra diximus. — *Criſpinus trucidatur* — *Tumultati militaris*

Arma trãſferri:huic negocio ꝑfecerat criſpinũ ut arma trãſferrenſ in naues:eſſetq; claſſis inſtructa. Sub noctẽ:nocte icipiente circa noctẽ:ſic.n.expoſuit Seruius enarrãs illud Virgilianũ ſub noctem cura recuſat: cũ.n.tp̃s ſignificaſ hæc ꝑpoſitio ſub accuſatiuo coheret.ita apud Oratiũ.ſub galli cantum cõſultor ubi hoſtia pulſat. Promerenſ:educerenſ ex armẽtario:uñ pmus dictus:q præeſt pmendis e cellario cibariis.plautus:ſum pmus cp̃dus pcurator peni. Inſidias ſuſpicati:ait Cor. Ta.nocturnũ tp̃s in ſuſpitiõem cãm in crimen eualuiſſe ita ut milites fremerẽt arguẽtes pditiõis tribũos cẽturioneſq;.tanq̃ familiæ ſenatoꝶ ad pniciem othonis armarenſ. Nõnullis occiſis:reſtitere ſeditiõi tribunum & ſeueriſſimos cẽturionũ obtrũcauerũt urbẽ palatiumq; petẽtes quoꝶ impetus nec ipſis qdem palatii foribus coerceri potuit:quominus cõuiuiũ irrumperẽt:ubi uulnerati ſunt Iulius Martialis tribunus & uitelius Saturninus præfectus legatiõis: tãdẽ uiſo othone coercitus eſt furor. Lamẽtari:conſimiliter adonia ſacra celebrabantur in qbus ululapides undiq; plãctus & lucubris ſonus audiebaſ adonioꝶ mentio fit in ezechiele. In triclinium:in cœnationẽ: ubi cũ octoginta ſenatoribus epulabaſ fœminiſq; primariis. Niſi uiſo:othõe imperatore:qui in toro recũbebat. Præpropere:nimis feſtinanter. Motis necdũ cõditis ancilibus:huius rei meminit Tacitus his uerbis fuere q pficiſcẽti othoni moras religionẽq; nũdum conditoꝶ ancilioꝶ ſcutum uel arma cæleſtia afferẽt:aſpnatus eſt oẽm contationem ut Neroni quoq; exitioſam.erat.n.iſauſtum inchoare expeditionẽ illis — *Sub noctẽ* — *promus*

Salii ancylia geſtant in martio

diebus:qbus ancilia ex ſacrario mota a tripudiātibus ſaliis in honorem martis geſtarent̃:& tantiſp expectādum credebat̃:donec finita ſalia feſtiuitate intra ſacrarium conderent̃:fiebat aūt ſolemnis hic ſaltatus ſalioꝝ ancilia geſtantiū in mēſe martio:ſicut hiſtorici & poetæ prodiderūt.de ancilibus plura alias.

M.AN. Doceret:Viteliū. Per itemūcios:peculiares nō publice miſſos. Haud dubio:bello eminēti. Ducibus:Tacitus cecinam cū.xxx.milibus hoīum ad occupādas alpes a Vitelio deſtinatū ſcribit:cui plutarchus aſtipulat̃:cæteꝝ Fabium ualētem ad ſollicitandas gallias miſſum ac p coccianas alpes in Italiam irrūpere iuſſum nec obiter illud pigeat admonere apud Tacitū mendoſe quotidianas legi p coccianas. Amplissimi ordinis.i.ſenatus:octoginta.n.ſenatores:ut Plutarchus ait q ea nocte cū eo cœnabāt.niſi auerſa pte palatii clādeſtine fuiſſent uel iuito othone a militibus tricliniū irrumpētibus obtrūcati eēnt. Per claſſiarios:plutarchus ait Criſpinū ad negociū quoddā quū ſeptima cohorte miſſum a militibus q īſidias ſuſpicati ſunt cū duobus cēturionibus cæſum. Nulla religionū cura:nulla religioſi aut īfauſtis diei rōne hita. Ancilibus motis:geſtari cœptis de ancilibus & tpe quo geſtarent̃.Oui.ſtatim in prīcipio tertii faſtoꝝ abunde multa.Cæteꝝ Liuius Dionyſius Plutarchus & ipſi oino aliqua. Condita:ſuo ſacrario repoſita.

& die quo cultores deum matris lamentari & plangere incipiunt. Præterea aduerſiſſimis auſpiciis:nam uictimas Diti patri cæſas litauit quum tali ſacrificio contraria exta potiora ſint. Et primo egreſſu inundationibus tyberis retardatus:ad uiceſimum etiam lapidem ruina ædificiorum præcluſam uiam offendit.

De cōgreſſu Othōis cū exercitu Vitellii: & aliis geſtis.

PHI. Die:hic erat mēſis marcii:tūc.n.galli ſacerdotes cybeles q mr̃ deū nūcupat̃ fanatici lamētabant̃.ſimulachrumq; deæ lauabāt in almone fluuio q nō ſacra:ſed ſacrilegia:nō lauationem ſed ingnationē appellat Augu.in.ii.de ci.dei.celebrabant̃ aūt pōpæ annales matri deorū Romæ ad ſextū.cal.Apriles:ut docet Amianus Marcellius.& carpētū i quo uehit̃ ſimulachꝝ cybeles almonis undis abluebat̃ ex ſolēnitate ſacrificali.Ouidius tñ i faſtis feſta mr̃is deū celebrari ſolita autūat nō martio mēſe ſed Aprili.poſſumus itelligere duplicē fuiſſe cybeles feſtiuitatē alterā marcio:alterā aprile celebrari ſolitam.qđ aūt marcii fuerit hoc tp̃s:quo otho ab urbe pfectus eſt contra uiteliū:ſatis cōſtat teſtimonio Cor.ta.& argumēto ancilioꝝ.quæ martio mēſe peculr̃ a ſaliis ſolēni ſaltu circūferebant̃. Diti pr̃i uictimas litauit:ſicut fœlix & fauſtum eſt litare diis ſuperis:ita ifœlix:& iſauſtum litare plutoni.Nā q placat plutonem cæſa uictima ſe caꝝ eē diis ifernis cognoſcit:q uero nō litat plutoni pſpeꝝ auſpiciū cōſeqtur tanq̃ ſit uicturus:nec ad plutōias ſedes p mortem trāſiturus.otho dum litat diti pr̃i hoc ē plutoni pſagiū capit futuræ mortis tanq̃ in orci proſerpinæq; familia numeratus.Dis autē deus iferoꝝ eſt:qa diues cum omnia recidant in terras & orient̃ ex terris:ut iterpretatur Marcus Tullius in ſecundo de natura deorū.ſic etiam apud græcos appellat̃ πλοῦτον a qbuſ diuitiæ dicuntur.πλοῦτος.πλοῦτου autē ideſt diuitiaꝝ dator eſt pluton:

Galli fanatici

Non lauatio ſed ingnatio

Litare plutoni

Dis pater pluto

Imili temeritate quamuis dubium eſſet nemini. quin trahi bellum oporteret:quando & fame anguſtiis locorum urgeretur hoſtis:quamprimum tamen decertare ſtatuit:ſiue impatiens longioris ſollicitudinis:ſperanſque ante Vitelii aduentum profligari plurimum poſſe.ſiue impar militum ardori pugnam depoſcentium:Nec illi pugnæ affuit.ſuſtititque brixelli.

ut ſcribit plato in cratyllo dr̃ autem iuncto uocabulo dis pater:ſicut neptunus pater:Saturnus pater:Ianus pater coniunctæ dñr.& mars pater hoc eſt marſpiter & itegro uocabulo Iouis pater:quod nunc elyſis aut imutatis qbuſdā lr̃is Iuppiter appellat̃.ſcribit Cicero i oratore ꝙ antiqtus diuis uocabat̃:q nūc dr̃ dis:poſt q̃ placuit noīa contrahere. Inundationibus tyberis retardatus:iter cætera prodigia præcipuo pauore affecit ſubita tyberis iundatio:quæ imenſo auctu rupto ponte ſublicio non modo plana urbis loca iundauit ſed ſecura ab huiuſmodi caſu impleuit.rapti ſunt e publico plerīq; plures i tabernis & icubilibus itercepti. Plutarchus & Tacitus auctores. Lapidem:miliarium. Præcluſam uiam:paranti expeditionem othoni campus marcius & uia flaminia iter belli obſtructum uertabatur in omen iminentiū Claudiū. Trahi:procraſtinari & in longum duci. Quamprimū decertare ſtatuit:Corne.Tacitus in hanc ſniam ait:otho increpans ducum ſegnitia rem in diſcrimen mitti iubebat eger mora & ſpei impatiens.hoc tñ non fiebat ab othone.

Marſpiter

Diuis dis

ex præcepto diſciplinæ militaris:quæ præcipit publicum conflictũ eſſe uitãdum niſi occaſio inuitet aut neceſſitas urgeat.Ideoq; æmiliũ paulũ dicere ſolitũ ferũt ſignis collatis bonũ imperatorem decertare nõ debere:niſi ſũma neceſſitudo aut ſũma ei occaſio data eſſet. Añ uitelii aduẽtum ꝓfligari:uitelius.ut ſupra dictũ eſt:præmiſerat in Italiã cũ copiis militaribus duos duces fabiũ ualẽtẽ atq; cecinnã.uñ ſꝑabat otho magnam partem belli ꝓfligari poſſe aduerſus cecinnã atq; ualentẽ:anteq̃ ipſe uitelius aduentaſſet:ꝓfligare aũt ut docet Gellius in.xiiii.noctiũ atticaꝝ:ſignificat ad ꝑnitiem interitũq; deducere atq; depdere. ꝓfligataſq; res quaſi ꝓflictas & ꝑditas appellamus.in alio ſignificatu ꝓfligata dixerũt abſoluta & effecta:qđ q̃uis damnet a gellio:tñ repudiãdũ nõ eſt cũ & latinæ linguæ parẽs Mar. Tullius ꝓfligatũ dixerit ꝑ abſoluto & pœnæ cõfecto.ſic.n.ait.in.v.q̃ſtione tuſculana:atq; ſi ita eſt ꝓfligata iam hæc & pœnæ ad exitũ deducta q̃ſtio eſt:Cor.Tacitus dixit profligauerat bellũ cũ iudæis Veſpaſianus ꝑ eo ꝙ eſt confecerat & pœne ad exitũ deduxerat.ſic & bellũ profligatum idẽtidẽ uſurpaſ ab hiſtoricis. Subſtitit brixelli:plu.in othone ait.ipſe igitur brixelli.quæ urbs Italiæ circa padum ſita eſt:ſubſiſtens copiarum duces emiſit.tũ marium celſum Suetoniũq; paulinũ tum etiam gallum & ſpurinam claros quidem uiros:ſed qui in rebus agẽdis minus potuerint,ut inſtituerãt uti cogitatibus ſuis:propter inobedientiam audatiamq; militum.

Ex occaſione aut neceſſitate pugnandũ
profligare
profligata abſoluta
Bellum ꝓfligatum

M.AN. Cultores:galli ſacerdotes. Deũ mr̃is:Cybeles. Lamentari & plãgere:Mar.æra celeneos lugentia matris amores:Eſuriẽs gallus uẽdere ſæpe ſolet:ſolebant enim plãctu & lamentatiõe galli ſacerdotes ad almonẽ uſq; flu.eius ſimulachꝝ comitari.Ouidius:Papinius in ſiluis:Lactãtius & Aurelius Auguſtinus uanæ illius ſupſtitionis meminerũt.Diti pr̃i:Plutoni cui ara in cãpo martio fuit. Contraria:nõ litantia. Potiora ſint:meliora protendant. Inundatiõe Tyberis:Plutarchus & tyberim inundaſſe ait &.C.cæſaris ſtatuam ſua ſpõte cõuerſam ad ortũ ſolis:& habenas ſigno uictoriæ in capitolio excidiſſe. Aedificioꝝ : quæ caſu prolapſa uiam occluſerãt. Trahi bellũ oportere:nullã hoſtibus fieri pugnãdi copiam. Profligari:cõfici Liuius mitterent ad collegam qui iã bellũ profligatũ haberet utiſ ille hoc uerbo ſæpius:quo magis mireris Gelliũ ut nouũ & paꝝ uſitatũ non probare. Impar:non tanti ut militibus poſcentibus pugnã poſſet obſiſtere. Illi:quæ primo commiſſa eſt. Brixelli:eſt id oppidum ciſalpinæ galliæ circa padum.

Et tribus quidem ueꝝ mediocribus ꝑliis apud alpes circaq; placentiam & ad Caſtoris quod loco nomen eſt uicit:nouiſſimoq; maximo apud bebryacum fraude ſuperatus eſt:quũ ſpe colloquii facta quaſi ad conditionẽ pacis militibus eductis ex improuiſo atq; in ipſa conſultatione dimicandum fuiſſet:ac ſtatim moriẽdi impetum cœpit.ut multi nec fruſtra opinantur magis pudore:ne tanto rerum hominumq; periculo dominationem ſibi aſſerere perſeuerarat : q̃ deſperatione ulla : aut diffidentia copiarũ.Q uippe reſiduis integriſq; etiam nunc quas ſecum ad ſecundos cãus detinuerat: & ſuperuenientibus aliis e Dalmatia Pannoniaq; & meſia

PHI. Tribus ꝑliis:Paulus oroſius in hãc ſententiã ſic ſcribit de othone loquẽs:bellũ ciuile molitus tribus primum leuibus ꝑliis: hoc eſt uno apud alpes:alio circa placẽtiã:tertio circa locũ quẽ caſtoris uocãt contra uitelianos duces cõgreſſus:uictor extitiſſet.q̃rto apud bebriacũ ꝑlio cum aiaduertiſſet ſuos uinci ſeſe iterfecit. Apud alpes:maritimas alpes tenebat mariuſ.q arcere othoniãos intendit ſed prio impetu ceſi ſũt diſiectiq; montani:irritatiq; eo ꝑlio othoniani milites uerterunt iras in municipiũ Albitemelium cũ in acie nihil prædæ cœpiſſent. Circa placẽtiam:ſpurina dux Othonianus placẽtiã obtinebat:quã cecinna uitelianus oppugnare cõtendit:unde de exorto certamine:quã temere cœpat:traiecto rurſus pado Cremonã petiit.in hoc apud placẽtiam certamine pulcherrimũ amphitheatri opus ſitũ extra muros conflagrauit. Et ad caſtoris:Cor.Ta.ad.xii.a Cremona lapidem locũ eſſe ait:quẽ ipſe nõ caſtoris uocat ſed caſtroꝝ: ubi uiteliani a Suetonio paulino & mario celſo ducibus othonianis in iſidias præcipitati ſunt:cõſtatq; deleri potuiſſe cecinnã cũ uniuerſo exercitu uiteliano:niſi Suetonius paulinus receptui ceciniſſet. Nouiſſimo maximoq;:hoc quartũ prælium eſt quo othoniani profligati fuerũt non tam uirtute hoſtiũ quam fraude.

cõfligrauit theatrum placentinũ

Apud brachiũ:iter Veronã cremonãq; ſitus eſt uicus bebriachi:quẽ Corne.Tacitus ait duabus romanis cladibus notum infauſtũq; eſſe.plutar.bebriacũ inquit oppidum eſt prope Cremonã:quo cũ otho ueniſſet de pugna conſultauit.de hoc Iuuenalis.bebriaci i campo ſpolium affectare palati. Cũ ſpe colloquii facta: dum othoniani in procinctu ſunt ad certamen ieundum:rumor diſperſus eſt uitelianum exercitum deſciuiſſe a uitelio:quaꝑpter omiſſo pugnæ ardore othoniani ultro uitelianos ſalutauerũt:cõmilitoneſq; appellauerũt.fecit hæc res metum proditionis apud ignaros pleroſq;:quæ cauſa ſalutandi fuiſſet.tunc incubuit hoſtium acies robore & nũero præſtantior.othoniani q̃q̃ diſperſi ac pauciores forent tamen præliũ acriter ſumpſerunt.cominus eminuſq; uiritim concurrebatur.tandem uictoria fuit pœnes uitelianos. othoniani uicti paſſim fugere cœperũt. Cõſultatione:corrige conſalutatione:dũ.n.othoniani conſalutãt uitelianos & commilitones appellant:tũc Viteliani acriter icubuerunt iuaſeruntq; othonianos. Statim : audita ſuorum ſtrage:cũ ꝓfugi e prælio perditas res patefeciſſent.non.n.iterfuit ipſe certamini. Magis pudore:huic opioni aſtipulatur plutarchus ſcribens othonem antequã mortem ſibi conſciſceret dixiſſe ad cõmilitones:

Bebriacus uicus

uictoriæ ciuilis bonũ pĩæ malũ

uictoriæ ciuilis bonũ pĩæ malũ eſt:mihi credite:mori malo q̃ imparé.haud.n.uideo cui tãto emolumẽto romanis futurus ſim ubi uicero:quanto ſi me ipſum dedero ꝓ pace atq; cõcordia & ne rurſus talem diẽ uideat Italia. Quippe reſiduis integriſq;:cũ othone bebriaci remãſerat magna militũ copia adhuc ĩtegra & ĩtacta clade.Corne.tacitus prætorianus miles nõ uirtute ſe ſed proditiõe uictũ fremebat:ſupeſſe adhuc cũ ipſo othõe qcqd militũ trãſpadum foret:uenire meſicas legiones.magnã exercitus partem bebriaci remanſiſſe.hos certe nõdũ uictos:& ſi ita ferrẽt honeſtius in acie pituros. Ad ſecũdos caſus:noluit otho primo diſcrimini cãuiq; bellico cõmittere copias oĩs:ſed partem militũ ſibi reſeruauerat ad fortunã bellicã:caſũq; tentandũ:ſi primo cõflictu fuiſſet ꝓfligatus. E dalmatia pãnonia & mẽſa:Plocius firmus prætorii præfectus dũ orat othonẽ ne aduerſæ fortũæ ſuccũbebat:præmiſſi e meſia nũciabant exercitus aduentare legioneſq; iã iter ĩgreſſas.& ipſe otho anteq̃ ſemetipm̃ ĩterimeret:palã dixit ſcio uictoriam eſſe hoſtibus neq; firmã neq; ualidã.anũciaẽ noſtras e meſia uires non procul abeſſe.aſia & ſyria & ægyptus & q cũ iudæis bellũ gerũt nobiſcũ ſunt.ſenatus & hoſtiũ filii atq; uxores penes nos ſũt.præterea ut Plutarchus ait:multi nũciabãt pãnonios & dalmaticos & meſiæ exercitus ĩpatorẽ othonẽ elegiſſe.appellaẽ aũt meſia ꝓuincia:quæ iũgiẽ pãnoniæ ad põtũ uſq; cũ danubio cõcurrẽs.in ea ſũt dardani meſi & tribali põtoq; contermini ſcythæ.

meſia

M.AN. Tribus præliis uno præter placentiæ moenia:Altero iter cremonã & placẽtiã:tertio in cãpis bebriaci:duobus ſuperioribus ad othonianis proſpere depugnatis ultimo euentu poenæ dubio quũ ab initio hoſtẽ fudiſſent inde ipſi uicti ſint. Caſtoris:locus is inter cremonã & placẽtiã ubi altero ab othoniãis prælio ꝓſpere fuerat pugnatũ.Bebriacũ:eſt id oppidũ in cremonẽſi agro. Cũ ſpe colloqi. Plutarchus auctorẽ othoniãos prima acie ſtãtes amice a uiteliãis cõpellatos ac quodã modo ortã inter milites colloquii quãdã ſpeciẽ:quo accidit:ut duæ tñ legiones eo die conflixerint Vitelii una quæ rapax dicebaẽ & othonis altera quæ auxiliatrix. Reſiduis:copiis. Ad ſecundos caſus:magis neceſſarios.ſunt enim ſecundi caſus qui pendent ex neceſſitate quã primus caſus nobis impoſuit. E dalmatia pandonia & meſia:plutarchus alii pãnonios Dalmaticos & miſiæ exercitus una cum ducibus othonem elegiſſe nunciabant.

ne uictis quidem adeo afflictis ut non in ultionem ignominiæ quiduis diſcriminis ultro & uel ſolę ſubirent.

De deteſtatione eius ciuilium bellorum:& ultima diſpoſitione ipſius.

INterfuit huic bello pater meus Suetonius Lenis tertiæ decimæ legionis tribunus Auguſti Clauius. Iſte mox referre crebro ſolebat othonem etiam priuatum uſq; adeo deteſtatum ciuilia bella:ut memorante quodam inter epulas de Caſſii Brutiq; exitu cohorruerit: nec concurſurum cum Galba fuiſſe:niſi confideret ſine bello rem tranſigi poſſe. Tũc ad deſpiciendam uitam exemplo manipularis militis concitatum:qui quũ cladem exercitus nunciaret nec cuiquam fidem faceret:ac nunc mendaciis. nunc timoris quaſi fugiſſet ex acie argueretur.gladio ante pedes eius incubuerit.hoc uiſo proclamaſſe eũ aiebat:non amplius ſe in periculum tales tamq; bene meritos cõiecturũ

PHI. Ne uictis qdem adeo afflictis:cũ uictæ othõis copiæ nõ ita ex clade afflictæ eẽnt:ut neqrent caput releuare.militũ ardor ut ait tacitus bonũ habere aium iubebat othonẽ:adhuc nouas uires & ipſos extrema paſſuros auſuroſq; flagrabãt ire in aciẽ furore quodã & iſtinctu genua othonis prẽſantes.præcabanẽ ne ipſos deſereret:ne ue hoſtibus ꝓderet. Quid uis diſcriminis:qdcunq; periculum. Vel ſole:ſine auxilio earũ copiarũ:quæ ĩtegre erãt nec ĩterfuerũt prælio bebriacenſi.

Pater Suetonii

Suetõius lenis:pater cognominatus eſt lenis cũ filius dictus ſit tranquillus cognomẽto cõſimili. nolim exiſtimes hunc eſſe Suetoniũ paulinũ:ĩter duces othonianos clariſſimũ quẽ contatorẽ natura fuiſſe memorat tacitus. ille enĩ fuit dux copiarũ cũ pr̃ trãqlli fuerit tribunus.tribuni aũt obtẽperant legato q ſub imperio ducis eſt. Auguſti clauius:nomen eſt officii ſed cuius ambigiẽ.ego exiſtimo clauiũ a tranqllo appellari patrẽ ſuũ:ab eo ꝙ præfectus fuerit donatiuo imperatorio iter milites diſpartiendo:& ut pedibus uadã in hãc ſniam:ſuadet auctoritas Cor. Taciti: qui ſcribit clauariũ donatiui nomen eſſe.uerba taciti hæc ſunt ad hãc ſniam pertinẽtia.ſeditioſæ militũ uoces ferebant clauariũ:donatiui nomen eſt.flagitãtium nec pecũiam aut frumẽtũ prouiderant:& feſtinatio atque auiditas præpediebant.poſſumus etiam nõ iepte Auguſti Clauium ĩterpretari ſenatori ſenatorem ab imperatore factum.nam quẽadmodum latus clauus dr̃ ueſtis ſenatoria:ita & clauus dici poteſt.quod probat naſonis carmen curia reſtabat.claui menſura coacta eſt.ubi clauus haud dubie ſenatoria dignitas nuncupaẽ. igitur nil prohibet ita a clauo clauium inclinare & accipere pro ſenatore:quemadmodum a lato clauo laticlauius ſenator nuncupatur.prior ſententia magis placet.namq; & apud Marcellinum mentio fit de eo.q præpoſitus erat largitiõibus ĩperatoris:quem uocat comitem largitiõem:qui a clauo uel claue hoc nomẽ putant ĩclinari tanq̃ clauam imperatoris præferret uel clauibus præeſſet:falli uidenẽ:cum tale officium ſit ſordidiſſimum:nec tranquillus ſordibus paternis fuiſſet gloriatus.Dehoneſtamenta enim patris haud du-

auguſti clauius

clauarium quid

claui mẽſura coacta ẽ

Fratrem igitur fratrisq̧ filium:& singulos amicorum cohortatus ut sibi quisquam pro facultate consuleret ab amplexu & osculo suo dimisit omnes. Secretoq̧ captato binos codicillos exarauit ad sororem consulatios: sed ad Messalinam Neronis: quam matrimonio destinauerat commendans reliquias suas & memoriam. Quicquid deinde epistolarum erat: ne cui periculo aut noxiæ apud uictorem forent concremauit: diuisit & pecunias domestimis ex copia præsenti.

De morte & funere eius.

Atq̧ ita paratus intentusq̧ iam morti tumultu inter moras exorto ut eos qui discedere & abire cœptabant corripi quasi desertores detineriq̧ sensit. Adiiciamus inquit uitæ & hanc noctem iis ipsis totidemque uerbis uetuitq̧ uim cuiquam fieri. & in serum usq̧ patente cubiculo si quis adire uellet potestatem sui præbuit. Post hæc sedata siti gelidæ aquæ potione arripuit duos pugiones: & explorata utriusque acie quum alterum puluino subdidisset foribus adopertis artissimo somno quieuit. Et circa lucem demum expergefactus uno se traiecit ictu

hic maluisset dissimulare q̄ prædicare. Tales aūt clauicularios di ci uoluerūt quos nasci existimat maternus si luna se cum sole mercurio saturno & marte aliqua ratiōe cōiunxerit a clauicula: q̄ uirgā significat & clauē clauicularius dictus: sed in his & ferme in omnibus opus est accerrimo iudicio: quo nihil est in eruditio ne præstantius. Detestatum ciuilia bella: uerba othonis ad hāc sniam pertinētia sunt hæc apud Plutarchum: sed neq̧ aduersus ānibalem neq̧ aduersus pyrrhum neq̧ aduersus cymbros bellum est pro Italia: sed cum romanis bellum gerentes ambo patriam & uicentes & uicti iniuria afficimus: nam uictoriæ bonū patriæ malum est. Detestatum: execratum. Cassii brutiq̧ exitu: qualis fuerit exitus Bruti & Cassii tyrānicidarum Plutarchus & Apianus cæteriq̧ historici prodiderunt: & nos supra memorauimus. Corruerit: subitaria consternatione ceciderit: uel cohorruerit horrore subito fuerit implicitus: tanquam a cohorresco dictum sit. Tunc post cladem bebriacensem. Despiciendam: cōtemnendā. Concitatum: zeugma est a superiori. repetēdum enim est: pater referre solebat. Exemplo manipularis militis: scribit plutarchus unū ex obscurioribus militibus sustulisse ensem: qui cū dixisset: scito Cæsar sic oēs esse pro te instructos: seipsum ingulauit. Nūc mendacii argueretur: accusaretur culpareturq̧ q̧ mendax nūcius foret & fraudulentus: cū nuncius nō uanidicus esse debet sed ueridicus. Propertius. omnis enim debet sine uano nūcius eē. Aiebat: scilicet pr̄ meus. Non amplius se in periculū: ait otho apud Tacitum. hunc animū: uirtuté uestrā hanc ultro periculis obiicere nimis grande meæ uitæ preciū puto. addit Plu. Othonē dixisse. o commilitones hunc diem illo duco beatiorem: quo me fecistis imperatorem. cum uos tales intueor & talibus sum dignis existimatus.

clauiculari us

Iudicio nihil præstantius

Fides militis othoniani

Nūcius nō uanidicus sed ueridicus

M. ANTO. Ne uictis quidē: copiis ipsis superuenientibus. Vel sole: fine iis etiā quæ in Italia circa othonē erant. Pater meus Suetoni. Suetonii paulini plutar. in othone sæpe meminit eiusdē & tacitus: sed paulinum non lenē: ut quidā tradunt cognominauit: quare uide ne diuersus hic ab eo fuerit. Clauius: officii nomen sed a claua ne ante clauo in dubiū uenire potest. Augusti. Si ad octauium Augustū id referas ætas uix competet: ut sub othone tribunus adhuc esset: uel si ita accidit certe iā grandem natu tunc esse oportuit. Priuatū: nondū imperatorem. Corrueit: repente conciderit atrocissime rei admonitus. Nec cōcursū: pater tepete solebat referre. Cum Galba: cui imperiū & uitam ademerat. Transfigi: confici. Quasi fugisset ex acie argueretur: uelut desertor ignauiæ: & pauoris corriperetur. plutarchus ait: inter hortationes militum ex obscurioribus quendam sustulisse ensem ac dixisse scito Cæsar sic esse omnes pro te instructos, seq̧ ipsum iugulauit.

PHI. Fratrem: saluiū ticianum: cui profectus ab urbe curam imperii permisit. penes eundem uoluit esse honorem militaris imperii: qui ex clade bebriacensi effugit usus beneficio noctis. Fratrisq̧ filium: Plutarchus accersitum fratris filium cocceiū adhuc adolescentem ut audiret: neq̧ timeret uitelium est hortatus & ut matrem & domū & uxorem ipse tanquam proprios curans tueretur. Tacitus eum uocat saluiū cocceianū: quē ait prima iuuenta trepidum fuisse: quem otho monuit ut erecto animo capesceret uitam: neu pa

truum suũ othonẽ fuisse aut obliuisceretur unquã aut nimiũ meminisset. Dimisit oẽs: ait Tacitus iussisse othõem dari naues ac uehicula amicis abeũtibus pecũiasq; distribuisse. ita domitis oĩbus Paulũ requieuit.

Exarauit Codicillos: tabellas pugilares: de quibus satis supra. Exarauit: scripsit qui enim stilo scribit in codicillis: is quasi sulcos instar aratoris ducere uidetur. Marcus Tullius in epistola ad cornificiũ. hæc cũ essem ĩ senatu exaraui. Sororẽ: quæ nupserat druso germanici filio. Ad messalinã neronis. s. exarauit codicillos cõmẽdaticios. in nerone traditũ est quẽadmodũ statiliã messalinã habuit uxorẽ: qua ut potiret̃ uirũ eius
Libellos abolet uestinũ cõsulẽ trucidauit. Quicqd epistolaꝝ erat: Corne. Tacitus. libellos epistolasq; studio erga se aut in uiteliũ contumeliis insignes abolet. Noxæ: dãno alias culpæ. Apud uictorẽ: uiteliũ. Ex copia præsenti: Plutarchus refert othõem ad loculos accessisse uocatisq; domesticis pecũias suas distribuisse: huic plures, alii pauciores nõ tanq̃ de alienis prodigũ. sed pro dignitate cuiusq; moderate diligẽterq; dispartientem.

Tumultu exorto: dimotis oĩbus cũ paululũ requiesceret supremasq; iam curas animo uolutaret: repentino tumultu auersus est nũciata consternatione ac licentia militũ: qui senatoribus abeũtibus exitiũ minitabant̃. si abscessisset imperatorẽ deserentes & non mansissent: forent ut eos iugularent. igitur otho uiris illis metuens uenit in conspectũ militũ increpitisq; seditionis auctoribus uacauit abeuntiũ alloquiis donec omnes inuiolati digrederetur. Corripi: a militibus. Quasi desertores: tanq̃ imperatorẽ othonẽ abitu suo desererent. His ipsis uerbis: sunt. n. illa othonis uerba. adiiciamus uitæ: & hanc noctem. In serũ: in serotini diei iam uesperascentis. Sedata siti: tacitus uesperascẽte die sitim die haustu gelidæ aquæ sedauit. Explorata acie: prætentato mucrone utriusq; pugionis: ut eo uteretur: qui magis foret penetrabilis & cuspidatus.

Puluino subdidisset: Tacitus: tũ allaris pugionibus cũ utrunq; pertemptasset alteꝝ capiti subdidit: noctẽ quietam: neq; affirmauit non insomnẽ egit. Adopertis: clausis quod si legas adapertis, significabit̃ patefactis tanquã patente cubiculo quieuerit. Arctissimo profundo & alto somno. ita ut cubicularii sentirent illũ grauiter dormiẽtẽ.
mors othonis Vno se traiecit ictu: ait Tacitus luce prima othonẽ ĩ ferrũ pectore incubuisse. prius tamẽ auctore Plutarcho libertũ uocauit. imperans ut inquireret quid senatores ageret: & cũ accepisset eos incolumes abiisse: ualde igit̃ inqt & tu: teq; ipsum ostende militibus: si non uis ab ipsis trucidari. tanq̃ meæ mortis adiutor. illo autem egresso incubuit pugioni: quem ambabus manibus firmum tenebat. & cũ corruisset semel tantũ suspirauit. ad gemitum morientis ingressi liberti seruiq; & plocius firmus prætorii præfectus unũ uulnus inuenere.

M.AN. Fratrẽ: Saluiũ titianũ. Tacitus Saluius inqt titianus othonis frater nullũ discrimẽ adiit. Fratris filiũ: cocceiũ hũc plutar. nominat fratris ait filiũ cocceiũ adhuc adolescentẽ. Dimisit: abire iussit. Binos codicillos: binas litteras: libellos: epistolas. Consolatorios: cõsolationẽ de morte sua cõtinentes. Messalinã Neronis: quæ fuerat Neronis uxor. sic Maro. Hectoris andromache pyrrhim connubia seruas: nero nouissimã omniũ statiliã messalinã duxit uxorẽ. quã poppeæ superduxit: Tacitus & tranquillus sunt auctores.

Victorẽ: uiteliũ. Ex copia præsenti: quæ tũc aderat. Corripi: a militibus. Vim cuiq̃ fieri: idest quenq̃ ui retrahi: aut inuitũ detineri. Explorata: tentata. Adapertis: patentibus.

infra leuam papillam. Irrupentibusq; ad primum gemitum modo cælans modo detegens plagã exanimatus est & apud ueliternam (ita præceperat) funeratus. xxx. & octauo ætatis anno & nonagesimo & quinto imperii die.

De statura & cultu corpis eius: & aliis gestis eius.

TAnto Othõis animo nequaquam corporis aut habitus competiit. Fuisse enim traditur & modicæ staturæ: & male pedatus. caluusque: mundiriarum uero pœne muliebrium. Vulso corpore: galericulo capiti propter raritatem capillorum adoptato: & annexo: ut nemo dignosceret: quin & faciem quottidie rasitare: ac

PHI. Infra leuã papillam: loco letifero. Nã cor cũ cæteris aĩalibus in medio pectore sit: homini tantũ infra leuã papillã turbinato mucrõe in priora eminens solũ hoc uiscerũ læsum mortẽ illico affert.
In corde uitalitas & fons uitæ in corde enĩ uitalitas p̃cipua est: a quo uenæ nerui sanguis uelut a fonte principiũ habent ut auctor est Aristoteles. q̃uis Aristotelicæ sententiæ gallenus & qdã medicorũ refragent̃. dixit Auicẽna Aristotelem secutus: qđ omniũ uirtutũ radix est
Cor radix uirtutum cor: & oĩbus aliis mẽbris suas tribuit uirtutes qbus nutriuntur &
Papillæ uiuũt. papillæ aũt proprie sunt capitula mãmaꝝ ab eo dictæ: qđ populaꝝ sunt similes. populas aũt uocãus pustulas & tubercula minuta rotũda: qbus cutis exasperat̃ & rubet leuiterq; rodit̃: quaꝝ duo sunt genera: sicut docet celsus in. v. Seruius enarrans illud maronianũ: ardentes papulæ. exposuit carbũculos
papulæ significari. Examinatus: extinctus alias perturbatus. Apud uelitermã funeratus: funus othonis maturatũ est: id enim ipse præcibus petierat: timens ne amputaret̃ caput ludibrio futuꝝ. sepulchrũ aũt extructũ est modi-
Inscriptio sepulchri cũ & mansuꝝ: qđ plutarchus ait fuisse non apud uelitermã uicũ. sed brixelli: seq; id uidisse cũ tali inscriptione. marci othonis. ueliternæ: qđ uici nomẽ est: nulla mentio fit neq; a Tacito neq; a plutarcho. Xxx. & . viii.
corpus aĩo competere ætatis anno. vi. Aurelius Cor. Taci. & plutarchus uno anno minus othonẽ uixisse prodiderũt. dicũt. n. vii. & xxx. ætatis anno ipm obiisse. Cõpetiit dicit̃ corpus aĩo competere qñ generoso aĩo & magno corpori mẽ-

bratura proportioq; respõdet ut animus corpore & corpus tali aío dignũ uideat᷑. Male pedatus: distortis pedibus sicut a manu manuleatus ita a pede pedatus deriuat᷑. unde & aduerbiũ pedatim inclinatũ est: quo utit᷑ Plinius: q ait in. xi. leo tãtũ & camelus pedatim igrediunt᷑ hoc est ut sinister pes nõ transeat dextrũ sed subsequat᷑. pedes hoi maximi sunt foeminis tenuiores. uola hoi nõ solũ in mãibus est: sed ẽt in pedibus: unñ & hinc cognomina iuenta placi: plauti: scauri: pãsæ: ut aũt in trãscursu plinianas dictiones enarremus: placi appellantur q supra modũ pedibus plani sunt: sicut & planæ tabulæ plãcæ noiant᷑. Plauti uero: q & ploti dicunt᷑: sunt planis pedibus. unñ & poeta comicoꝝ lepidissimus a planicıæ pedũ primo plotus postea plautus est dictus: soleas quoq; qbus utebant᷑ in uenãdo. quo planius pedẽ ponerẽt semiplocia appellabãt. scauri appellant᷑ q extãtes talos hñt: pãsæ uero d ñr quoꝝ pedes icurui sũt. a uerbo pãdo qđ significat recuruo atq; reflecto. Pli. in. xvi. at populus contra oĩa iferiora pandit᷑: facile pandit᷑ iugulãs: hinc a uictruuio arbores pãdatæ elegãter dictæ: q in ædificiis curuant᷑. Mũdiciaꝝ muliebriũ: ait marius apud Salusthum mundicias mulieribus uiris laborẽ conuenire. si Iuppiter fuerit dominus genituræ facit amatores mũdicialũ & q nascent᷑ oriẽtibus pleiadibus stellis erũt mũdiciaꝝ muliebriũ unguẽtis obliti: crinibus ãnulatis polita fronte nitidi: moliter ambulãtes. Vestigia suspẽdẽt: deniq; penitebit tale: qđ uiri nati sint. noie aũt mũditioꝝ muliebriũ subitelligimus ẽt cõtineri speculũ illud: qđ othõi iprimis pbro datũ est de quo ait Sidõius apollinaris elegãter. post speculi imanis põpã: quo se ille uidebat hinc turpis q̃ pulcher otho. ex quo illud uulgatissimũ. Tenet speculũ patici gestamẽ othonis: Seneca quoq; in uniuersum castigãs molliciã effoeminatoꝝ: sic ait in primo q̃stionũ: ut qcqd mũdus muliebris uocabat᷑: sarcinæ uitiles sint: minus dico ẽt militares. iã speculũ ornatus tñ cã adhibet᷑: nulli nõ uitio muliebrario necessariũ fcm̃ est. cũ hac Senecæ snia q̃drat illud satyrograui. speculũ ciuilis sarcina belli. Vulso: depilato & glabiore facto specimẽ effoeminati hois est uellere pilos: ut glaber mollisq; fit in foeminã reformatus: sicut supra dcm̃ est. Galericulo: supius ãnotauimus galericulũ ẽẽ adulterinã comã: qñ ex alienis capillis istar galeri coma cõpingit & capiti ita graphice ac diligẽter ãnectit᷑ aptaturq; ut a uera coma ignosci nõ queat. Scribit elegater Iulius Firmicus in. viii. matheseos: qđ illi q pleiadas hñt ĩ horoscopo: alienis crinibus pulchritudinẽ mẽtiunt᷑: & dẽptis pilis corpus ĩ foeminã trãsferũt. Quotidie rasi. In hoc imitatus est otho aphricanũ Scipionẽ q prius oium radi quotidie istituit.

M. AN. Examinatus est: extinctus. Apud ueliternã plutarchus ait. brixelli ubi se occiderat othonis sepulchrũ se uidisse cũ hac inscriptione. M. Othonis. L. & octauo ætatis anno: oia Trãqlli exemplaria quæ ad manũ puenere sic hñt: quæ lectio ut mẽdosa nõ solũ auctoritate: sed rõne ẽt refellit᷑: plu. auctor est: Othonem septimo ac tricesimo ætatis anno periisse: qđ uerissimũ esse ipsa tempoꝝ rõ demõstrat cõsta illũ luxuria & turpitudine uitæ: & ut qdã ẽt tradũt mutuo stupro Neroni conciliatũ. qđ flagitiũ nõ nisi iter æquales solet cadere: Cæteꝝ nero tricesimo atq; alterno uitæ ãno periit othõe anno qdem post eius mortẽ circũacto qđ si tam puecte otho fuisset ætatis nõ uideo qua rõne illi cũ nerõe in uita cõuenire potuisset octauo igit᷑ & tricesimo: ut propius plutarchi testimõio accedat᷑ nõ qnquagesimo legẽdũ. Tãto othõis aĩo: Mar. Nũqd maior othone fuit. Competiit: cõgruens fuit. Male pedatus: pedibus & cruribus infirmis: pes enĩ dicitur qcqd est a foemore ad calcem: est ad hæc: & stãdi fundamẽtum pes. iccirco in ædificiis area pes magnus appellat᷑: & q negociũ istituit pedem posuisse quasi fundamẽtũ fecisse d r: ẽ pes ẽt mẽsura quæ ex. xvi. cõstat digitis est & funis quo uelũ nauale tendit᷑: Ver. Vna oẽs fecem pedẽ. Vulso: deglabrato depilato: Galericulo: alienis comis in speciem galeri circa caput compactis. Mar. Fiũt absentes & tibi galba comæ. Annexo coaptato: ac pane madido. Iuue. & præssum in facie digitis extendere panem.

pane madido linire consuetum: idq; instituisse a prima lanugine ne barbatus unquam esset: sacra etiam Iudis sæpe in lintea religiosaque ueste propalam celebrasse: per quæ factum putem ut mors eius minime congruens uitæ maiori miraculo fuerit. Multi præsentium militum cum plurimo fletu manus ac pedes iacentis exosculati fortissimum mirum unicum imperatorem prædicantes ibidem statim nec procul a rogo uim suæ uitæ attulerint. Multi & absentium accepto nuncio præ dolore armis inter se ad internitionem concurrerunt. Deniq; magna pars hominum incolumẽ grauissime detestata mortuum laudibus tulit: ut uulgo iactatũ sit: etiam Galbam ab eo non tam dominandi q̃ reip. ac libertatis restituendę causa interemptum.

PHI. Pane madido linire: hãc othõis mollitiẽ traxauit poeta satyricus illo uersu. Et præssum in facie digitis extẽdere panẽ: nõ expressit quo succo madidus foret panis ille: quo faciem otho linebat. possumus itelligere de lacte asinio: quo cutẽ in facie erugari: & tenerescere & candorem custodiri putãt. potest referri ad psilotra: quæ multifaria sũt. & cũ q̃dã fiãt ex sanguine pisciũ ut thynnorum & ranaꝝ sanie: merito panis madibus talibus medicamentis illinebat᷑ ad pilos cohibendos: & cũ in omni psilotro uellẽdi prius sint pili: ut plinius noster prodidit in trigesimo secundo. merito otho prius rasitabat faciem mox illinebat pane madido psilotri medicamine. In lintea ueste: linteam uestem: quæ byssina d r: sacerdotalem

pedatim
uola ĩ pedibus
planei q
plancæ
plauti
plautus
plotus
Scauri
pansæ
Arbores pandatæ
Horoscopus amatoris
mũditiarũ
Speculum othonis
Vulsus
Galericulũ fieri ex alienis capillis
lac asininũ
psilotra
litea uestis sacerdotal᷑

esse & religioni accommodam affatim explicauimus in superioribus.unde linigeri dicti sacerdotes isiaci. otho ueluti unus ex isiacis hoc est sacerdotibus isidis celebrauit sacra deæ isidis linteatus & liniger. Commodũ quoq; imperatorem ferũt sacra isidis coluisse ita:ut caput raderet & anubim portaret.de cerimonis isidis nõ neglígẽter scripsimus ĩ propertii commẽtariis. Minime cõgruens uitæ:cũ uita othonis fuerit delicata & pœnæ fœminea:mors uero romana & uirilis:minime iter se congruebant:mors enim congruit uitæ:quãdo uitam laudabiliter actam & fortiter mors generosa subsequit.ait Tacitus tantũdem apud posteros meruisse othonem bonæ famæ quãtum malæ. Manus ac pedes exosculati:Cornelius Tacitus tulerũt corpus prætoriæ cohortes cum laudibus & lachrymis uulnus manusq; eius exosculantes: qdam militum interfecere sese:nõ noxa neq; ob metum sed emulatiõe decoris & charitate principis. Multi & absentiũ: ait idem Tacitus & bebriaci & placẽtiæ aliisq; in castris celebratũ promiscue id genus mortis ab othonianis.ut semetipsos interficerent. Ad internitionem:ad excidiũ & morté. Liuius in nono.lucerini ac samnites ad internitionem cæsi.interneciũ exitiale significat.plinius.habet deinde interneciuum bellum cum Ichneumone. Incolumẽ:grauissime detestata.Qui uitam othonis uituperauerant hidem mortem laudauerunt.nam cum uixisset ut ait plu.nihilo modestius Nerone:mortem dedit nobiliorem.at milites othõiani uix difficulterq; iurarunt in uerba Vitelii.Et uenia impetrata sese cecinnæ duci uiteliano dediderunt.

Ex charitate se interficiebant

iternecium

Laudibus tulit:præconio laudationis extulit celebrauitq;.hinc planæ exiit illud epigrammatarii:sic cato dum uiuit sane uel cæsare maior:dum moritur nunquid maior othone fuit.

M.ANTO. Lintea:lineis uestibus isidis sacerdotes utebant̃.Ouidius:Ne fugæ linigeræ memphitica tẽpla iuuẽcæ.mar.Linigeri fugiũt calui sistrataq; turba:pli.uestes ipsas xilina uocant. Mors:quæ forté & cõstantem decere potuit uirũ.mar.Quũ morit̃ nunqd maior othone fuit. Vitæ:quæ mollissima fuit. Vim suæ uitæ:sibi mortem consciuere. Incolumen:Othonem. Laudibus tulit:laudibus celebraunt. plu. Neq; inquit pauciores reliquit qui mortem laudarent q̃ qui uitam uituperarent:quo apparet utrunq; alteri obstetisse:ut uerissimum sit illud Ciceronis:pro Quintio mors honesta sæpe uitam quoq; turpem exornat.uita turpis ne morti quidem honeste reliquit locum.

C.SVETONII TRANQVILLI LIBER NONVS AVLVS VITELIVS IMPERATOR.

De stirpe & origine uiteliorum.

Viteliorum originem alii aliam:& quidem diuersissimam tradunt:partim ueterem & nobilem:partim ue

Viteliorũ originem: Si moribus hoium congruẽtes pposituræ darent̃:sane uitelius non ĩpator romãoꝶ creari merebat̃ sed pfectus popinaꝶ:q sũmũ bonũ in crapula & uoluptate cibaria collocauerat.cuius deus erat uẽter:q ut ĩqt elegãter egesippus: si diutius uixisset:luxuriæ sũptibus & pcio mẽsaꝶ romãi impii opes obligurisset.Fabius cognominatus fuit gurges a deuorato pñmonio.hic nõ solũ gurges sed & uorago & charybdis romãi impii dici põt:q iter ganeões gulõesq; eminẽtissimus abdñi natus helluabat̃:tãq̃ popiarii eẽt impare.cũ ecõtrario nihil mius decẽat pricipẽ q̃ helluario & popinatio uñ a salomõe scriptũ ẽ sciẽter in ecclíaste ue tibi terra:cuius prĩcipes mãe comœdũt:beata terra cuius prĩcipes uescũt̃ ĩ tpe suo ad refectioné nõ ad luxuriã:ueꝶ quã dedecorosa fuit uitelii uita tã defamatus fuit obitus hic nobis norma ẽ & exẽplar:ut uiteus luxũ efferuescẽtẽ & gulã ĩ ordinẽ redigãus: sed iã ĩterptamẽtũ uitelii auspicemur:q ortus fãilia nobili ẽ:si credíus.vi.aurelio:de quo Taci.scri.hæc.uitelius cõsulatũ sacerdotia nomẽ locũq; ĩter priores nl'la sua ĩdustria:sed pris cũcta claritudie adeptus ẽ:pricipatũ ei detulet̃:q ipm ñ nouerãt studia exercitꝫ raro cui q̃ bõis artibꝫ q̃sira pide affuet̃ q̃ huic p ignauiã:ierat tñ simplicitas ac liberalitas:q̃ nisi adsit modus ĩ exitiũ uertũt̃.Suetõius scripturus de uitelio recẽset diuersas ĩter se discordãtiũ scriptoꝶ snias. De orig.uiteli.fãiliæ:cũ ab aliis ut nobil' laudet̃ ab aliis ut sordida cipet̃.

uẽter deus uitelii

Fabius gurges uorago ab dñatus

MARCI Anto.Sabel.ad Augu.Barbadicũ Serenis.uenetiaꝶ prĩcipẽ paraphraseos ĩ uiteliũ paraenesis.ii.

Villioꝶ originem:tumultuosæ impium uitelius ĩuasit Augustine dux serenissime:sed tumultuosius aliq̃to administrauit perijtq; tumultuosissime:sic.n.sæpius euenire solet ut quæ mala habberint pricipia nihilo meliores sortiant̃ exitus:huius uita uere ĩutilis dici põt ın qua nihil ferme pter scelera & flagitia repias.sed Thersitẽ ĩter græcos reposuit Homerus poetaꝶ anustes:& inter assyrios reges:q tãta ídole sibi regnũ quæsiuere:sardanapalũ trogus:quãq̃ neq; tam stultus q̃ thersites aut tã mollis q̃ assyrius illa hic nr̃ dici possit.Veꝶ aliis cæsaribus cõparatus:uix honestiorẽ sibi uẽdicat locũq̃ illi sint ĩter suos adepti.etenim dubiũ est maiore ne luxuria fuerit an sæuitia.Notissima est ĩfamis illius patinæ dedicatio cuius tranqllus & Plinius meminere.Expiri credo uoluit flagitiosus homo qd sũmũ rerum in summa fortũa posset:sed tã turpiter periit:q̃ eius uita fuit turpis.Expedit me hercule huius hois uel ob hoc oñũ uitia cognoscere:ut eoꝶ fœditate ĩtellecta alii in sũmo reꝶ fastigio collocati:tanto enixius se ab eiusmodi ĩfamia asserant q̃to illa notior est:si in summa fortũa sit posita q̃ si in humili aut priuata.

PHI. Nouã:ut oppõas tãquam cõtraria nouam & ueterem obscurã & nobilẽ. Per adulatores:adulatio perpetuũ est ĩ aula regia malũ:ĩ qua multi libidĩe assentãdi ueritatẽ ĩfringũt:adulatores familiã uitelii ueterem & nobilẽ esse iactabãt. Cõtra liuidi & obtrectatores sordidũ & obscurũ genus illius insectabanť:cũ obtrectatio & liuor pronis auribus accipiať. Aliquãto prius:q̃ imperare cœpisset:ex quo nec adulatores nec obtrectatores existebãt. Variatũ:ut alii nobilem alii sordidũ dictitarent. Extat elogii libellus:testificatiõis & quasi monumẽti cuiusdam de familia uiteliorũ. Viteliũ questorẽ:cãdidatus questor significa-

Adulatio in aulis

ro nouam & obscuram atque etiam sordidam: Quod ego per adulatores obtrectatoresq; imperatoris Vitelii euenisse opinarer:nisi aliquanto prius se familiæ conditiõe uariatum esset. Extatq; elogii ad. Q. uin. Vitelium diui Augusti questorem libellus:quo continet Vitelios fauno ab originum rege:& uitelia quæ multis locis pro numine coleretur ortos toto latio imperasse. Horum residuam stirpem ex Sabinis transisse romam. atq; inter patricios allectam. Inditia stirpis diu mansisse:uiam uitelliã ab ianiculo ad mare usque. itẽ coloniam eiusdem nominis quã gentili copia aduersus æqculos tutandam olim depoposcissent:tempore deide samnitici belli prçsidio in apuliam misso quosdã ex Vitellis

ri uideť:q ut sæpe iam dictũ est epistolas prĩcipis & orationes in senatu legebat. Fauno:faunus latini pater pici filius regnauit ĩ latio:sicut meminit eutropius de hoc ait maro in septĩo æneidos: hũc fauno & nympha gẽtiũ laurẽte marica accipimus:fauno picus pater:isq; parẽtẽ te saturnæ refert:sũt præterea fauni dii terrestres:q post prolyxum tempus moriunť:ut ait Martiãus capella ĩ libro de nuptiis philologiæ: a faunis fana dicta existimat probus tradit seruius faunũ & faunam dictos esse a uaticinando.i. fando:unde & fatuos dicimus ĩ cõsiderate loquẽtes:nonis decẽbris faunalia erãt apud romãos hoc est dies festus fauni:ĩ cuius honorem pecudes lasciuiũt:hinc ab oratio dictũ:ludit herboso pecus omne campo cũ tibi nonæ redeũt decẽbres. Aboriginũ:aborigĩes populi appellati sũt:quod errãtes cõuenerũt in agrũ:q nũc est po.romãi:fuit enim gens antiq̃ssima italiæ:de aboriginibus ait salustius. Cũq; his aborigenes gẽus hominũ agrestæ sine legibus sine imperio liberũ atq; solutum Diõysius quoq; ĩ primo historiarũ memorat oborigenes fuisse italiæ ĩdigẽas ex sese ipsos oriũdos q̃bus ex eo cognomẽ ĩditũ dicũt ꝙ eorũ:qui post fuere genus ab illis ĩcipiat quemadmodũ & græci genarchas atq; protogonos appellãt:ab his aboriginibus ait diõysius ĩcipere romanũ genus. Vitelia:fortassis hæc est illa: quæ alio nomine fatua ab eruditis nominatur:quam matricam dixit poeta. Pro numine coleretur:numẽ dicunt esse imperium dei ab nutu auctor uarro. Latio:in prima regione italiæ latium est antiquum latiũ a Tyberi circeios usq; seruatum est:deinde nomen latii processit ad lyrim fluuium. Transisse:repete uerbum illud:libello continetur.

Faunus

Fana

Fauni

Fatui a fando

Faunalia

Aborigenes

protogon

Numeni

latium

M. AN. Per adulatores:q ĩ uitellii ĩpatoris grãm multa de familiæ uetustate & splẽdore ɔfixissent. Obtrectatores:ĩ eãdẽ familiã ut sordidã & obscurã ĩoecti potuit sane alterutrũ euẽire:fuere nãq; semp adulatio & ĩuidia altioris fortũæ cõites. Valerius. Nulla est tam modesta fœlicitas:q̃ malignorum dentes uitare possit. Cæterũ adulatiõis nomẽ apte arguit id uiciũ ĩ potetiorũ aulis ortum. Elogii libellus:ĩ elogii formã cõscriptus. Faunous ut Lactãtius scribit pici filius fuit:primusq; omniũ Saturno auo nefaria sacra ĩ latio ĩstituit:patrẽq; picũ cõsecrauit:necnõ & faunã cõiugẽ & sororẽ. C. Bassus eã fatuã nominatã tradidit:qa fata mulieribus caneret:ut faunus uiris:unde a fando apparet utrũq; nomẽ factũ. Aborigines:Alicarnaseus diõysius ait aborigĩes oenotriorũ progeniẽ fuisse q pulsis siculis latiũ tenuere:quãq̃ pelasgi & ipsi in eã Italiæ orã uenerit:ide archades:mox epii q Herculis comites fuere:ad belli tñ usq; Troiani tẽpora aborigenes dici pseuerarunt:tũ uero a Latino rege latios dici cœptos idẽ auctor tradidit. Sed latinos a latio potius dictos crediderim:pcessisseq; id nomẽ Troiana belli tẽpora:qđ Orpheus poetarũ uetustissimus plãe demonstrat. is in argonautis σάρσῶον ἰκοιιε λά βυσού κολωούστέ λατΐνῶν. Orthos:uitelios.

fauna

PHI. Ex sabinis:sabini in regione italiæ quarta sunt a religione & deorũ cultu quasi seuini appellati. Silius a sabo auctore gentis sabinos dici prodidit scribens in octauo punicorum. pars laudes ore ferebant sabe tuas:qui de patrio cognomine primus dixisti populos magna dictione sabinos. Allectam:assumptam: allecti dicebantur equites in senatorum numerum assumpti. Ad mare usq;:inferum.s.quod alio nomine tuscum tyrenũq; uocitamus. Ab ianiculo:ianiculum a iano dici nullus ignorat:qui uel illud legerit maronianum:hanc ianus pater:hanc saturnus condidit urbem:ianiculũq; huic:illi fuerit saturnia nomen:ianiculum romæ adiectum ab anco martio:idq; nõ muro solum sed etiam ponte sublitio tum primum in Tyberim facto coniungi urbi placuit. Coloniam eiusdẽ nominis:subĩtellige:cõtineť libello:mansisse indicium stirpis uitelianæ coloniam nomĩe uiteliam. Cuius mẽtio fit a Liuio ĩ.v. cuius uerba subscripsi:quæ sũt hæc uitellam coloniam romanam in suo agro equi expugnant. Colonorum pars maxima incolumis: quia nocte proditione oppidum captum liberam per auersa urbis fugam dederat Romam perfugere. Gentili copia:tutãdam opulẽtia & facultatibus gentis uiteliorum citra impẽsam publicam:sicut olim fabia gens bel-

Sabini unde

Allecti

Ianiculum

subsedisse nuceriæ:eorumq; progeniem longo post interuallo repetisse urbem.atq; ordinem senatorium.

De progenitoribus & patre Vitelii

Ontra plures auctoré generis libertinum ꝓdiderunt.Cassius seuerus nec minus alii:eundé & sutorem ueteramentarium:cuius filius sectionibus & futuris uberius cópendiũ nactus ex muliere uulgari Antiochi cuiusdã furnariã exercentis filia equité Roma. genuerit.Sed quod discrepat sit in medio.Cæterum.P. Vitelius domo nuceria siue ille stirpis antiq; siue pudendis parétibꝰ atq; auis eques certe Romãus:& rerũ augusti ꝓcurator q̃tuor filios amplissimæ dignitatis cognominestac tãtũ ꝑnominibus distinctos reliquit.Aulũ.Q.P.L.Aulus in cõsulatu obiit : qué cũ Domitio Neronis Cæsaris patre inierat ꝓlatus eloquio:famosusq; cœnatũ magnificentia.Quintus caruit ordine:quum auctore Tyberio secerni minus idoneos senatores remouerique placuisset.P.Germanici comes

lum ueiens depoposcit a senatu gerendũ priuato sumptu & copia gẽtis fabiorum. Aduersus equiculos : Equuli in eadem regione Italiæ sunt qua sabini Plinius equiculanos appellat:ab equulis quæ antiqua gens est ut ait Liuius trãstulit ancus martius ius fetialiũ: quo res repetunt:equicole gẽtis meminit maro his uersibus:horrida præcipue cui gens assuetaq; multo uenatu nemorum duris equicola glebis:Liuius ait uiteliã coloniam ab eqs i quorum agro erat expugnatam.Tanq̃ equi eqcoli q; idiscriminatim accipiant. Tẽpore samnitici belli:samniticum bellũ : quod ancipiti marte diu gestũ esse scribit Liuius:dictũ ẽ a samnitibus gente opibus armisq; opulẽtissima:quos sabellos dixerunt samnites multis annis populus romanus ita subegit ac domuit per Fabios ac papitios:ita urbes diruit:ut hodie samniũ in ipso samnio requiratur:ex samnitibus quatuor & uiginti triumphi romam reportati sunt.obiter annotandũ:nomine samnitium peculiari quodam uocabulo significari gladiatores ab armis scilicet ornatuq; samnitum: quibus gladiatores campani quondam armarunt:& ita ornatos inter epulas digladiari uoluerũt quod docet Liuius i nono:cuius uerba subscripsi.Et romani quidem ab honorem deum insignibus armis hostium samnitium usi sunt. Campani ab superbia odioq; samnitium gladiatores:quod spectaculum:inter epulas erat eo ornatu armarunt samnitiũq; nomine appellarunt.De hoc gladiatorum samniticorum spectaculo inter epulas exhiberi solito a campanis intellexit filius:cum ait in undecimo punicorum.Quin etiam exhilarare uiris conuiuia cædes mos olim & miscere epulis spectacula dira:de samnitibus in hac gladiatorum significatione est illud ab oratio in epistolis decenter sciteq; ploratum.Cædimus & totidem plagis cõsumimus hostem:lento samnites ad lumina prima duello:ad hanc significantiam nimirum illud solini referendum sic scribentis.Varro in relatione prodigiosæ fortitudinis annotauit tritanum gladiatorem armatura samnitem fuisse.hoc idem exemplum memorans Plinius ait in septimo:corpore uescos esse:sed eximiis uiribus tritanum in gladiatorio ludo samnitium armatura samnitica:qui sunt uesci explicarem:nisi id latissime iam pridem explicassem i notis Seruii:& ut nihil omittam quod equidem sciam ad hanc rem accommodatum:in ornatu samnitiũ gladiatorum erant pinnæ;quarum uno tantum uerbo fit mentio a.M.Varrone sic scribente in primo de latina lingua:muri summa pinnæ ab his quas insigniti milites habere in galeis solent & in gladiatoribus samnites:ex hac Varroniana doctrina colligimus quid sibi uelit illud satyrici poetæ:pinnirapi cultos iuuenes iuuenesque lanistæ.quo plane uersu sub nomine pinnirapi significatur gladiator ille:qui depugnat aduersus samniticum gladiatorem:tapitq; pinnam illam:quam in galia peculiariter habent in gladiatoribus samnites & hunc iuuenalis uersum non satis curiose introspexerunt pensitaruntq; commentatores alioquin eruditi. Præsidio in apuliam misso:cum romani milites præsidiarios misissent in apuliam ne ea regio ad samnites deficeret:præsidium ut ait Martia.Varro dictum est:quia extra castra præsidebant i loco aliquo quo tutior regio esset.

Samnium querit in samnio

Triumphi ex samnitibus

De samnitibus gladiatoribus pulchra

Pinnæ samnitium pinirapi.

Præsidium

M.AN. A ianiculo:collis est transtyberinæq; iminet regioni:a iano dictus:quod Dionysius & Ouidius testantur.Pomponius lætus præceptor noster omnium qui nostra tempestate fuere omnis uetustatis peritissimus eo epigrammate:quo campanum bucensem condiscipulum nostrum florenti ætate extinctum ad Onophrii ædem sepeliit originem nominis secutus sic ait.Regia te sepelit iani tulit hernica bucca.Heu ui cena tuos clausit arista dies. Gentili copia:uiteliana tantum gente. Equiculos:fuerunt equiculi medii inter marsos Hernicos:& latinos. Samnitici belli:quod ob campanos a romanis susceptum uario præliorum euentu in octogesimum est annum extractum.

PHI. Subsedisse : mansisse nec ultra progressos esse. Nuceriæ:ciuitas est campaniæ de qua Silius : illic nuceria & gaurus naualibus apta : luceria uero oppidum est apuliæ:ait Liuius lucerinos ad internetionem cesos esse una cum samnitibus. Repetisse urbem:remeasse romam & subintellige uerbũ illud cõtinet in libello. Cõtra:e cõtrario. Prodiderũt:tradiderũt uerbũ i hoc significatu apud clarissimos scriptores frequentissimũ. Sutoré ueteramétariũ:calceolarius ut utar uerbo plauti:q ueteres calceos reficit & re

Nuceria

concinat dr sutor ueteramētarius:ex hoc itelligi uult nō solū auctorē familiæ uitellianæ fuisse i sordido sutoris q̄stu uersatū:sed i sordidissimo ueteramētarii:tanquā nec legitimus quidē sutor is fuerit ea formula dr ueteramētarius:qua ab armēto armētarius qua a ferramēto ferramētarius:ait Iulius firmicus mercuriū in solis domo cōstitutū facere ferramētarios & pelliones:sunt āt ferramētarii ferramētoꝝ cōfectores:sicut pelliones pelliū. Sectionibus:incisionibus sectio a secando deducit:sectione utit caligarius ut ptar uocabulo frequētissimo apud Iuliū firmicū:quādo secat & cōcidit coria ad calceos factitandos:alias itelligit sectio illa de qua ait Cæsar in commentariis:sectionem eius oppidi uniuersam cæsar uēdidit:de cuius significātia & de sectoribus affatim scripsimus in libro annotationū:illinc si quid desideras poteris mutari. Sutoris:quibus urit sutor in calceis suendis:a suendo.n.suturæ & sutores dicti:animaduerte tamen sutorem proprie dici artificem calceoꝝ:cū ille q fuit pannos elegantius sarcinator q̄ sutor dicat ab idoneis scriptoribus.Lucilius sarcinatorem esse summū:fuere centonem optime:suturas quoq; de aliis rebus per similitudinē noiamus.Cor.cel.in.viii.raro caluaria solida sine suturis est:& id caput firmissimū atq; a dolore tutissimū est ex cæteris:in quo suturæ pautiores sunt:eo capitis ualitudo cōmodior est. Vberius cōpendiū. copiosius lucrū. Furnariam:ita furnariam absolute dixit ut cenaculariam:& sagariā ueteres dixerunt:furnariam aūt is exercet:q ex furno panisq; coctura q̄stū facit:sed ut ego sentio:is furnariā dr exercere q furnos locat cōductoribꝫ:de quo Iuuēalis balneolū gabiis rōæ cōducere furnos optarēt:sic dr qs exercere cenaculariā:q cenacula locat iqlinis:furnos āt a nigro colore dici pp fuliginē uel pp obscuritatē.quā itus hābent: sentit porphirio oratiāus iterp̄s enarrās illud.Nec q frigus collegi furnos & balnea laudat:furnariæ foeminæ uulgo dicunt furno opantes. Sit i medio:neq; affirmet neq; refellat.liberꝝ sit sentire qd q̄sq; uelit:ita gellius:ego i mediū relīquo. Siue ille stirpis antiq:sicut iqt dubiosum ē de origie an natus sit uetere & nobili familia siue obscura & sordida:put assentatores obtrectatoresq; pdiderūt.ita certū ē hūc publium uiteliū eqtē fuisse rōanū & Augusti pcuratorē. Cognomies:oēs uitelios dictos:cognomies.n.dicuntur eiusdē nols:de quo supra. Aulū Qu.P.L.hæc sunt p̄nomia:qbus distīguebāt q̄tuor uitelii fratres. Aulus:icipit ab eo uitelio:q erat iter fratres maior natu. Prælatus elogo:scribit tacitus i dialogo de oratoribus p suasum fuisse priscis neminē sine eloquētia aut asseq posse i ciuitate aut tueri cōspicuū & eminentē locum.

Famosus:ifamis sugillatusq;. Cēaꝝ magnificētia:ifamiā parari & suggilationē ex cēis lautioribꝫ isinuat oratius:q sic ait i.ii.sermonū:grādes rūbi patiæq; grādæ ferūt una cū dāno dedecus.Cato uticēsis negabat ueꝝ iustūq; eē allici beniuolētiā cibo. Quītus:secūdus uitelioꝝ. Caruit ordie:amotus fuit ordie senatori. Secerni:separari seq̄strariq;. Minus idōeos senatores:hoc erat officiū censoꝝ:ut in lectione eiicerēt eos:qui notari merebant:institutum autē fuit uetus:ut his ascriberēt notas:propter quas e senatu eos mouebant.Liuius auctor libro undequadragesimo. Publius:hic tertius est fratrum uiteliorum.

- Veteramētarius
- horoscopus ferramentarii.
- Pelliones
- Calegarius
- Suturæ
- Sarcinator
- Suturæ capitis.
- Furnariam exercere
- Furni unde
- Cognomines
- sine eloquētia nullus honos

M.AN. Nuceriæ:est nuceria appulorū mediterranea dixitq; in appulia ad alterius nuceriæ differentiā quæ umbrorum Ptolemæo auctore est. Libertinum:haud ingenuo loco natum. Cassius seuerus:hic est cuius scripta Tyberii principatu sunt abolita moxq; a Caligula in publicū reuocata. Eundem:generis auctorem. Sutorem ueteramentarium:ueteramenta pro ueteribus calceamentis accipias oportet ut sit ueteramentarius sutor q fractos calceos & attritos resarcit. Sectionibus:sectio ut Festus ait persecutio iuris, Cicero sectorem æstimatorem redemptoremq; bonorum appellat.Asconius sectores inquit dicti sunt:qui spem lucri sui secuti:bona condemnatorum auctionabantur proq;his pecunias pensitabāt singulis:sed nūc sectionem pro corii incisione accipio:est enim ut Festo placet sector qui secat:& qui empta sua prosequit. ut sit sensus & ordo:cuius ueteramentarii filius nactus uberius compendium idest lucrum sectionibus & suturis.i.non resarciendis calceis ut pater fecerat:sed ex secanda pelle calceisq; ex secta conficiendis : quod magis est questuosum:ac quodammodo minus sordidum. Vulgari ignobili:& uulgi una. Furnariam: ex furno questum.Iu.quum iam conducere furnos. Filium:qui postea eques romanus fuit. Quod discrepat:parum inter auctores conuenit. Sit in medio:pro incōperto relinquatur. Cognomines:eiusdem nominis uitelios omnes. Aulus uitelius:scilicet maximus natu. Famosus:infamis. Quintus : uitelius. Caruit:ordine senatorio scilicet.

Cn.Pisonē inimicum & interfectorem eius accusauit:condēnauitq;:Ac post præturæ honorem inter Seiani conscios arreptus & in custodiā fratri datus.Scalpro librario uenas sibi incidit:nec tā mortis penitentia quam suorum obtestatione obligari curariq; se passus in eadem custodia morbo periit.L.ex consulatu syriæ præpositus arthabanū par-

PHI. Pisonē iterfectorē eius accusauit:Supra dictū est quēadmodū germāicus uenēo piit:qd dedisse piso ferebat. uñ is.p. uitelius pisonē ueneficii crīe accusauit usus i primis argumēto potētissimo:nō potuisset ob uenenū Cor germanici cremari. contra defensus est piso dicens eum obiisse morbo cardiaco:& enim negat Cor cremari posse & ueneno iterēptis & cardiaco morbo pereūtibus. Eius:germanici. Inter seiani cōscios:De seiani potētia & coniuratione satis ac sup in Tyberio. Fīi:Aulo uitelio. Scalpro librario:instrumēti ferrei nomen ē:quo plures artifices utunt:unde librario addidit ad reliquoꝝ differentiā.Oratius:

- Accu sator pisonis
- Scalprū librariū fabrile

ſcalprum / Scalprū chirurgicū / Scalpratū / Scalpellū / Obligare uulnus. / arthabāus

ſcalpra ſutoria ītelligi uoluit illo uerſuſi ſcalpra & formas nō ſutor nautica uela auerſus mercaturis: delirus & amens undiq; dicaf: Liuius fabrile ſcalprū appellat: quo magiſtri elephantos iterimebant iter aures beluæ adacto in ipſa cōpage: qua cōiungif capiti ceruix. Cor. celſus ſcalprū iter ferramēta chirurgica nūerat: ubi ait i. viii. tū demū ad manū ſcalprūq; ueniendū ē. De ſcalpro ruſticão Columella ī libro qnto agricolatiōis. ſcalprū qđ deinde adūcū eſt roſtrū appellaf. ab eodē i. x. ferramētū ſcalpratū dictū eſt ad ſilitudinē ſcalpri formatū: quo ait opus eſſe ad caſtrādas apiū aluos: a ſcalpro diminutiuū fit ſcapellū. Obteſtatione: rogatione & præcibus: obteſtatio eſt auctore feſto cū i meliorē partem uocaf: deteſtatio cū i deteriorē. Obligari: ligari atq; uinciri. Qu. curtius: dū corripif & dū obliganf oculi. dū ueſtis exuif. In eadē cuſtodia: apud fratrē. Lucius uitelius: nouiſſimus quatuor fratrū. Ex cōſulatu ſyriæ præpoſitus: Ioſephus libro. xviii. turbata gēte cūcti ad uireliū ueniūt: q per id tēpus gerebat pricipatū ſyriæ: atq; apud eum pilatū accuſant: quod iniuſte tātos occiderit. Arthabanū: parthi cū īperio exturbaſſent ſonone: euocauerūt arthabanū parthoꝝ regem ex arſacidaꝝ genere oriundū: nō eni aliūde licet fieri parthoꝝ īperatores Tyberius litteras miſit ad hūc uiteliū iubens ut amiciciā cū arthabāo parthoꝝ rege cōficeret. Vitelius corruptis largiriōe amicis & cōſanguineis athabani ipm pœne perdidit: tandem circa euphratem arthabanus & uitelius de pacis fœdere colloquunf i medio ſibi pōte occurrentes: arthabanus ueneratus ſigna romana

Lazarus gigas / Ordiarius conſulatus / Conſules ordinarii / Suffecti / Amor libertinarū / pauxillum amare bonum / Vxorius maritus

uitelii perſuaſione obſidē dat Tyberio Dariū filiū cū quo ēt mūera magna multaq; tranſmiſit. in qbus etiā hoiem magnitudie ſeptem cubitoꝝ genere iudæū nomine Lazaꝝ: q propter corporis uaſtitatē gigas uocabaf. Pellexit: iduxit attraxit illexit. Ad uenerāda ſigna: idē prius factitauerat corbulo ductor neronianus: q rhiridatem pellexit ad uenerāda ſigna romana & effigiem Neronis colendam: cui diadema ſubiecit. Ordinarios cōſulatus: ſunt conſulatus ordinarii: q legitimo more ordineq; anni pricipio ieunf. hic ordinarii conſules dicti ad differentiam ſuffectoꝝ hoc eſt eoꝝ q ſubſtituunf: de qbus antea memoraui. Lampridius: conſules quoſcunq; uel ordinarios uel ſuffectos creauit ex ſenatus cōſciētia nominauit. Abſente eo: ſcilicet Claudio principe: ſupra enim dictū ē quēadmodū Claudius expeditionem britānicam ſuſcepit parteq; inſulæ in deditionem recepto ſexto q̄ profectus erat menſe romam rediit. Amore libertinæ pern famis: libertinarum amor tutior quidem eſt: q̄ matronarū iuxta illud oratianū. Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda libertinarum dico: ſed ſi nimius ſit & immodicus eſt reprenſibilis. unde idem Oratius ſaluſtium ſatyrico ſaſe perfricuit libertinarum amore inſanientem: bonū eſt ut inquit plautinus Seruus pauxillum amare ſane: inſane non bonū eſt & ut ait Hieronymus ēt in ſua uxore amor nimius turpis eſt. Saliuis melle permixtis: refert ſeneca cognouiſſe ſe quendā ornatū hominem: q exiturus in publicū faſcia uxoris pectus colligabat: & ne puncto qdem horæ præſentia eius carere poterat: potionēq; ſibi nullam niſi alternis tactam labris uir & uxor hauriebant.

M. AN. Gn. piſonē accuſauit: Plinius: Extat inqt oratio uitelii: q̄ reū piſonē eius ſceleris coarguit. Seiani cōſcios: iter eos q cum ſeiano in Tyberiū coniurarūt. Fratri: datus ut a fratre cuſtodiref: quod in Catilinæ quoq; coniuratione eſt factū: ut cōſilii participes aliquor horas priuato cuſtoditi ſint. Scalpro: ferreo inſtrumento. unde ſcalpellum. Obteſtatione: ſupplici rogatu obligari uenas. Ex conſulatu: poſt conſulatum. Arthabanum: de arthabano parthorum rege ſatis in Tyberio. Geſſit. L. Vitelius. Abſente eo: claudio. Per infamis: multa infamia reſperſus. Saliuis: ſputo.

thorum regem ſummis artibus non modo ad colloquiū ſuum: ſed etiam ad ueneranda legionum ſigna pellexit. Mox cum Claudio principe duos inſuper ordinarios conſulatus cenſuramq; geſſit: Curā quoq; imperii ſuſtinuit abſente eo expeditione britanica uir innocens & induſtrius: ſed amore Libertinæ per īfamis: cuius etiam ſaliuis melle permixtis nec clam quidē aut raro: ſed quotidie ac palā arterias & fauces pro remedio fouebat: idē miri in adulādo ingēii: primus C. Cęſarē adorari: ut deū inſtituit: quū reuerſus ex ſyria nō aliter adire auſus eēt: quā capite uelato circumuertenſqu

inſidioſa adulatio / Eſto ī adulabilis. / Cōtra adulatores / Qui dominenf in aulis pricipū / Salubris monitio

PHI. In adulādo igēii: refert Hierōymus libro prio cōtra pelagiū: q callida iſidioſa blāda ſpē adulatio. Idē i epiſtola ad euſtochiū didaſcalica. adulator īquit blandus inimicus ē. Quo circa clariſſime Annibal eſto iadulabilis: obturato aures adulatoribꝫ: quoꝝ uerba mollia feriūt iteriora uētris: q ſæpenūero ſummates uiros iſatuāt: dicere ſolebat antiſthenes cynicus philoſophus ſpſtare i coruos q̄ i adulatores icidere: ab illis qppe mortuos: ab his uiuētes deuorari: adlatores īſectaf Ari. i. iiii. ethi. quos ois ait eē ſeruiles & hūiles. Ex quo pcipit Ci. uel potius lelius ap Ci. ut aſſentatio pcul amoueaf: q nō mō amico: ſed ne libero qdē digna ē: & pfecto ſic hūdū ē nulla i amicitiis peſtē eē maiorē q̄ adulationē blāditias aſſentarionē. Irroborauit cōſuetudo pnicioſa ut i aulis pricipū dominēf hæc tēpeſtate: duo gña hominū deteſtanda: adulatores & obtrectatores: quoꝝ alteri blādiēdo aures dominātis palpo feriūt alteri detrahēdo bonos eliminār: & apud patulas principum aures ſuſurrādo efficiūt: ut inocentes & probi repēte explodāf eiiciunturq; ueluti nocētiſſimi atq; improbiſſimi. Abige repelle ab auribus tuis queſo iclyte Annibal ſuſurrones & aſſentatores: noli patefacere hanc feneſtram ne gnatones agminatim irrumpant ueluti ad militem glorioſum: habita tecum noſce teipſum

pensita nunqd uera sint.quæ assentator extollit:quæ detractor ifamat:quæ delator isinuat:Coegit me uerus erga te amoris affectus erũpere i morsum perniciosæ adulationis:quæ obtrectationi ueluti sorori deuicta est:cũ adulatores nos:a qbus lõge est sermo adulabilis.criminenť:iterdũ ueluti austeriores nec peritos colligere beiuolentiá nec sciẽtes degere iter aulicos:tanq̃ illi soli placeát amenť foueanť a pricipibus:q miri fuerit i adulãdo igenii:qlis fuit hic Iu.uitelius: q adulãdo assentãdoq; fuit fauorabilis ac præpollens apud romãos iperatores. Caiũ Cæsarẽ:Caligulá q adorari uoluit ut supra dictũ ẽ. Capite uelato:more & habitu eo*:q deos ueneranť: quærit Plutarchus i qõnibus cur deos salutãtes caput operiũt:cũ uiris dignitate pditis & honore dignis caput aperiãt:deos autẽ iccirco adoperto capite adorabãt:ut aut operiẽdo capite se ipsos hũiliores redderẽt:aut metu neqd oinosum aut triste alicũde auribus accideret:Seruius historiam fabulosam de diomede & ænea huiusce rei cám fuisse pdidit:hic illud maronianum purpureo uelare comas adopertus amictu:ne qua iter sanctos ignes i honore deorũ hostilis facies occurrat & oia turbet:sane sciẽdũ est sacrificãtes diis oibus caput uelare cõsuetos:ob hoc ne se iter religionem uagis aliqd offerret obtutibus. Excepto tm̃ saturno:cui capite aperto rẽ diuiná fiebant:propterea qđ ueritas occultari obscurariue nõ potest:cui parentẽ ac deũ romani saturnũ habent:præterea honori quoq; deo rẽ diuiná apto capite faciebant:quia splẽdidum quiddam & illustre & apertũ ac late patẽs est gloria:nobiliores uero & potentiores uiros capite aperto iccirco uenerabanť:ut inuidiam illis detraherẽt:ne pares diis immortalibus honores poscere neue eodem cultu delectari uiderenť:tamen.M.Varro capita aperiri aspectu magistratuum nõ uenerationis causa sed ualitudinis prodidit:quo firmiora consuetudine ea fierẽt:sentẽtiæ uarronianæ meminit Pli.i uigesimo octauo.Igiť uitelius cũ caligula adorare ut deũ uellet capite uelato eum salutauit:quẽadmodũ deos prisci uelatis capitibus uenerabãť. Circũuertẽs:hoc ad religionẽ deorũ ptinet. Numæ eni romano* regis istitutũ ẽ ut adorãtes deos i orbẽ sese uertãt.deide uero sedeãt.Causa tradiť a plutarcho q ait adorãtiũ illá uertiginẽ ad mũdani circuitus fieri similitudinẽ.ꝑterea cõuersio illa & totius corporis circũactio nobis documẽto ẽ:nihil ex humãis rebus firmũ eẽ & stabile:Et ut cũq; uertat deus reuoluatq; uitá nostrá id iucũde ac libẽter admitti oportere:sedere át cũ adorarit auspiciũ eẽ dicũt:quo significať ratas ꝑces fore:aiũt & actionũ diuisionẽ eẽ getẽ.q̃si priore actiõe finit a sedẽdũ fit:ut alterius rursus in eundæ:sumať initiũ fiebat,át hæc corporis cõuersio a sinistra i dextrá ad ipsius mũdi imitationẽ:cuius ortus ut ait Plinius ẽ a leua parte i dextrá ꝑceps:hic iocus illic ap̃ Plautũ plautinissimus:ná cũ i curguliõe dixisset amator phedromus:quo me uertá nescio:Palinurus seruus ueluti alludẽs ad hác religiosam conuersionẽ elegãter subdidit:si deos salutas dextrorsum censeo. Econtrario galli sinistrorsum & in leuam partẽ religiosius fieri ab adorãtibus cõuersionẽ corporis arbitrabanť:cuius rei meminit quoq; Plinius noster: q sic scribit i uigesimo octauo.in adorãdo dextrá ad osculũ referimus:totũq; corpus circumagimus:qđ in leuum fecisse galliæ religiosius credũt:leges ꝑterea ap̃ historicos camillũ cum se ad dextram conuertisset:ut mos est romanis adorantibus:subito lapsu cecidisse:qđ omen ad dãnationẽ:qua postea oppressus est pertinuisse uisum:est Tranqllus ut ad enarrationẽ istitutam reuertamur ait uiteliũ in salutando Caligula circũuertisse se deinde procubuisse more rituq; priscorum:q in adorãdis diis circũagebant corpus:deinde pcũbentes sedebant:uel ideo procumbens dixit ut significaret cõsimili ueneratione usum uitelium in colẽdo Caligula:qua regẽ persæ ueneranť:qui procũbentes humi & mento humum contingẽtes regem suum colunt:qđ proscynin uocãt:unde cũ olim Alexãder magnus persico more adorari uoluisset:polypercon unũ ex uenerantibus mento contingentem humum per ludibrium cœpit hortari:ut uehementius id quereret ad terram:ex quo Alexander indignabundus:tu inquit non ueneraberis me:detractumq; polyperconta e lecto præcipitat in terram:& cum his pronus corruisset:uides ne inquit idem te fecisse quod in alio ante ridebas.

se deinde ꝓcũbens.Claudiũ uxoribus libertisq; addictũ ne qua non arte demereretur pro maximo munere a messalina petiit:ut sibi pedes prẹberet excalciãdos detractumq; socculum dextrũ inter togam tunicasq; gestauit assidue nonnũq̃ osculabundus.narcisi quoq; & pallãtis imagines aureas iter lares coluit:huius & illa uox est sæpe facias:quũ sæcula res ludos edenti Claudio gratularetur?

De mãtre uitelii & eius pueritia.& de morte patris & aliis gestis.

DEcessit palysi altero die q̃ correptus ẽ duobꝫ filiis supstitibꝫ:quos ex sextilia ꝓbatissima nec ignobili fœmia editos cõsules uidit:& qdẽ eodẽ ãbos totoq; anno quũ maiori minor in sex menses successisset:defun-

M.AN. Idẽ: Lucius. C.Cæsarẽ:quod Caligula uoluerit adorari: abunde supra Tranquillus significauit. Circumuertens se: circumagens se.

PHILIPPVS. Addictũ:mancipatum obnoxium deditum. Demereretur:sibi conciliaret. Socculum:socci proprie calciamenta: sunt comedorum: a socco socculus deriuatur: accipitur que pro calciamento muliberi: sicut in Caligula soccus muliebris dictus. Tunicas: interulas quas uulgus camisias uocat. Osculabundus:uehementer & ꝓsso ore exosculans: Apuleius in

Capite uelato adorabant

Saturno caput aperitur

Honos aperto capite

cur capita aperiunť

Vertigo in adoratiõe

Sessio post adorationem

Ortus mũdi a leua

Locus plauti.

Conuersio in dextrá

Lapsus camilli in cõuersione

polypercõ præcipitatus in terram

Socculus

ctũ ſenatus publico funere honorauit.item ſtatua ꝓ roſtris cũ hac íſcriptióe:pietatis ímobilis erga prīcipē. Aulus uitelius.L.filius ípator natus ē octauo ca.octobris : uelut qdā vii.idus ſeptẽbris druſo cæſare.Norbão flacco cõſulibꝰ gẽiturā eiꝰ ꝑdictā a mathematicis ita parẽtes exhorruerũt : ut pr̃ magnope ſemp cõtẽderit neq̃ ei ꝓuĩcia uiuo ſe cõmittere tur.Mater & miſſum ad legiões & appellatũ íperatorẽ ꝓaſflicto ſtati lamẽtata ſit. pueritiā primãq; adoleſcentiam capreis egit inter tyberiana ſcorta:& ipſe perpetuo Spintriæ cognomine notatus exiſtimatuſq; corporis gratia initiũ & cauſam incrementorum patri fuiſſe.

ſecunda apologia:flens & mãus meas oſculabundus:in notis Seruii affatim opior refellimus opinionem grammaticorum:q tradunt nomina in bundus definẽtia ſignificare ſimilitudinem:cũ potius productio hæc & extremitas largam & fluentem uim & copiam declaret. Narciſi & pallantis:nomina potentiſſimorum apud Claudium libertorũ: ſicut qui deos colit amat & ſacerdotes:ita qui principi placere ſtudet.obſeruat interiores principis amicos. Inter lares:in larario : qui locus eſt in quo lares & dii domeſtici coluntur.quod in ſuperioribus diligenter annotauimus. Sæpe facias:uox hæc uitelii nimirum plena eſt aſſentationis manifeſtariæ nec minoris uecordiæ:quid enim apertius hac adulatione eẽ poteſt q̃ optat principi Claudio iam ſeneſcẽti.ut ſæpe faciat ludos ſæculares:cum uix unq̃ ab uno eodẽq; editore bis edi poſſint:propter temporis interuallum longiturnum:cum poſt centeſimũ annum fieri ſoleant. ad quã metã uix hominis peruenit uita longiſſima.

Paralyſis paralytici horoſcopus paralyticorum

Paraliſi:morbus eſt:quem latini reſolutionem mẽbrorum paraliſim græci nominant:auctor eſt celſus in.ii.inde paralyticis qui tremuli ſunt remedium ē:in quo ſit aſtringendi efficatia:ideoq; dixit tertullianus in apologetico:leproſos purgaret paralyticos reſtringeret. Saturnus in decimo ab horoſcopo loco facit paralyticos ut docet Iulius firmicus in tertio. Idem in vi.ait ſolem in.vii.ab horoſcopo loco facere paralyticos:quorum ſoluta compagine neruorum omne corpus fractis ac diſſipatis uiribus dedecoret legimus libro primo Machabeorũ alchimũ paralyſi diſſolutũ eſſe nec ultra loqui potuiſſe. Editos:procreatos ſuſceptoſq;. Maiori:filio. Succeſſiſſet:maior filius fuerat ordinarius conſul ſemeſtris:cui minor ſucceſſit:tanquam ſuffectus conſul in reliquos ſex menſes:& ita pater toto anno uidit filios conſules. Pro roſtris:ante roſtra uel in roſtris.pro enim modo ſignificat ante modo in modo aliud ſicut ante dictum eſt. Lucii filius eius qui deceſſit paralyſi. Viii.cal.octobris.xxiiii.die menſis ſeptembris. Vii.idus:ſeptimo die ſeptembris. Genituram:natiuitatem:de genitura plura in ſuperioribus. Exhorruerunt:expauerunt reformidarunt:tanquam mathematici prædixerint futurum quidem Vitelium imperatorem:ſed in imperio uer uim cruciabiliter moriturum. Cõtenderit:elaborauerit. Ad legiones:quæ erant in germania inferiore:ad quas a galba miſſus fuerat. Appellatum imperatorem:a militibus auctore Fabio ualente de quo ſupra. Pro afflicto:memor prædictionis mathematicorum mater ubi audiuit filium imperatorem appellatum fuiſſe a germanicianis militibus lamentatione proſequuta eſt tanquam iam afflictum ſubiturumq; illico ſupplicium poſt imperii nomen : tacitus ait q; pari probitate

ſextilia mater uitelici

mater uiteliorum Sextilia antiqui moris dixiſſe ad primas filii ſui epiſtolas ferebatur:non germanicum a ſe ſed uitelium genitum q̃ nullis poſtea fortũæ illecebris in gaudiũ euecta domus ſuæ tãtũ aduerſa ſenſit.

M.AN. Additũ:deditũ. Pro maxio munere.i.ampliſſimi mũeris loco. A meſſallina:claudii coniuge. Socculũ:calciamẽti genus. Oſculabũdus:identidẽ ſiue uehementer oſculans. Narciſi & pallãtis. Claudii libertoꝝ. Inter lares:deos domeſticos. Vox adulatoria:ímo ſtulta. Sæpe facias:hæc uox illa optantis:ut claudius iã pœne decrepitus ſæpius ſæculares ludos faceret:quod ne adoleſcenti quidẽ cõtingere potuiſſet:ſi cẽteſimo quoq; anno ut ab initio fuerat íſtitutũ celebrari cõtigiſſet. Paralyſi:neruorũ ſolutione tremoreq; & imbecillitate totius corporis Celſus Cornelius in oculis quoq; ait paralyſim fieri. Eodẽ totoq; anno:nõ ut ambo toto anno cõſoles fuerint:ſed qđ mĩor natu maiori ſuccedẽs annũ ípleuerit : quum uterq; alioqn conſulatus ſemeſtris fuerit. Pro roſtris:í foro ubi erãt roſtra. Aulus Vitellius : imperator .ſ. Lucii filius:eius uidelicet:de quo ꝓxime diximus. Druſo Cæſare.qui germanici filius fuit & a tyberio adoptatus:qui ut ſupra fuit ſignificatũ in pte palatii fame periit:de tyberi fratre non eſt cur ítelligas qppe qui in cæſarum familiam nulla eſt adoptione receptus.Geniturā:natalis horæ inſpectionem. A mathematicis:aſtroꝝ peritis. Mater:Sextitia. Miſſum:Vitelliom. Appellatũ imperatorem.uiua enim adhuc matre uitelius eſt imperator conſalutatus. Pro afflictu:tanq̃ afflictum. Memor:eorum quæ de imperio & íſœliciſſimo eius exitu mathematici dixiſſent.

Spĩtria cognomĩatus ſĩlitudo moꝝ cõciliatrix amiciciæ

PHI. Capreis:in ſeceſſu capreaꝝ tiberienſi. Tiberiana ſcorta:quæ tyberius capreis habebat:de quo in ſuperioribus ſatis multa. Cognomine ſpintriæ:diximus in tyberio ſpintrias uocatos nouæ libidinis nouiq; concubitus repertores:unde uitelius cũ & ipſe excogitaſſet nouam coeundi figuram ſpintria meruit cognominari. Corporis gr̃a:tanq̃ eius corpori aſſueſceret tyberius & ætatis floſculũ carperet. In cremẽtoꝝ ut honores & fortũas cõſequeret. Oĩbus probris:oĩ dedecore atq; flagitio. In aula:íperatoria. Caio ꝑ aurigãdi familiaris:quẽadmodũ ſĩlitudo morum ſtudiorumq; íter bonos amicicias parit:ita íter malos

De adolescentia eius & gestis in ea:

SEquẽti quoq; ætate oibꝫ ꝓbris cõtamiatus ꝑcipuum ĩ aula locũ tẽuit. Caio ꝑ aurigandi claudio per aleæ studiũ familiaris: sed aliq̃to Nerõi acceptior tũ pp eadẽ hæc: tũ peculiari merito & ꝑsidẽs certamini Neroneo cupiẽtẽ iter citharedos cõtẽdere: ne q̃uis flagitãtibus cũctis ꝓmittere audẽtẽ. iõ egressũ theatro reuocauerat q̃si ꝑseuerãtis populi legatione suscepta exorandũ præbuerat.

De honoribus per eũ administratis.

TRiũ itaq; pricipiũ ĩdulgẽtia nõ solũ honoribus uerũ & sacerdotiis amplissimis auctus proconsulatũ Africæ post hæc: curãq; operũ publicorũ administrauit & uolũtate dispari & existimatiõe. ĩ ꝓuicia singularẽ ĩnocẽtiã ꝑstitit biẽnio cõtĩuato: quũ succedẽti fratri legatus substitisset: at ĩ urbão officio dõa atq; ornamẽta tẽploꝝ surripuisse: & cõmutasse quædã ferebat̃: ꝓq; auro: & argento stagnum & aurichalcum supposuisse.

De uxoribus & filiis eiusdem.

VXorẽ habuit petroniã cõsularis uiri filiã: & ex ea filiũ petronianũ captũ altero oculo: hunc hæredẽ a matre sub cõditiõe institutũ si de potestate patris exisset mãumisit. breuiq; ut creditũ ẽ interemit: ĩsimulatũ ĩ-

similitudo uitioꝝ cõciliat familiaritatẽ: igit̃ uitelius factus ẽ familiaris Caio Caligulæ ꝑ studiũ aurigãdi: quo ille imprimis oblectabat̃: claudio uero ꝑ aleã: cuiꝰ ille erat studiosissimus. Propter eadẽ: hæc aurigationẽ. s. & aleã: cum & aurigandi & aleæ studio oblectaret̃ nero. Peculiari merito ꝓprio: & ut dici solet: spẽali bñficio. Certamini nerõeo: traditũ ẽ in nerõe: queadmodũ ille agona neroneũ ĩstituit: ĩ quo triplex certamen edebat̃ musicum gymnicũ & eqstre. Capiẽtẽ: nerone. Cõtẽdere: musico certamie. Iõq; egressũ: nero iõ e theatro egressus fuerat: quia nõ audebat ob dedecus atq; ĩfamiã ꝓmittere se iter cytharedos musica decertaturũ q reuocatus a uitelio id loco maximi habuit bñficii: cũ nihil aliud magis cupet: q̃ palã musicã ꝓfiteri: sed ad id cogi uolebat uideri: cũ dedecorosum sit pricipẽ ĩ ꝓpatulo ꝓfiteri se citharedũ. Quasi ꝑseuerãtis populi: uitelius accessit ad neronẽ fingẽs se legatũ ad principẽ missum a. po. ro. ꝑseuerãter efflagitãte: ut nero reuocaret̃ ĩ theatrũ: & cãeret iter citharedos. Exorãdũ: oramo facilia exoramus difficilia: orare rogãtis ẽ: exorare ĩpetrãtis: orator ẽ dũ rogat: exorator cũ ĩpetrauerit. hinc Orare illud terẽtianũ: orator ad uos uenio ornatu ꝓlogi: finite exorator sim. Igit̃ uitelius exorator fuit apud ne- exorare
ronẽ q ueluti difficilis res peteret̃: tandẽ exhibuit se exorandũ & exorabilẽ: apuleius perq̃ decẽter exorabu- exorator
la uocat oia illa artificialia argumẽta: qbꝰ orator per ui eloquẽtiæ iudices exorat. Triũ principiũ: caligulã indulgitas
claudiũ & neronẽ significat. Indulgẽtia: facilitate clæmẽtia comitate. laudãt̃ ĩdulgẽtiæ ĩ ĩpatoribus: antiq ĩdulgitatẽ uocauerũt: q a nobis dr̃ ĩdulgẽtia. Honoribus: magistratibus. Africæ: ꝓuinciæ ꝓcõsularis.

Volũtatẽ dispari: qa cũ in ꝓuincia fuisset ĩnocẽs romæ ĩ officio urbão fuit spoliator & ĩpostor: ex quo disparilitas maxima & uolũtatis & extimationis significat̃. In ꝓuicia: africa. Cor. Ta. refert uitelliũ egisse in africa ꝓcõsulatũ ĩtegrũ ac fauorabilẽ: cũ famosum ĩuisumq; ĩ eadẽ ꝓuicia egerit. uespasianus. Legatus: de legato procõsulis ĩtelligẽdũ est de quo supra dictũ. Substinsset: remãsisset ĩ ꝓuicia: & ita biẽnio fuit in africa: cũ anno primo proconsul secundo legatus fratris: qui sibi succedebat in proconsulatũ substituisset. In urbano officio: in administratione operum publicorum: quorum fuit curator.

M. AN. Capreis: apud tyberiũ principẽ. Spitriæ: de spitriis semel atq; iteꝝ supra. Corporis gratia: cuius flore tyberius abuteret̃. Oibus ꝓbris: oĩbus flagitiis. Caio. caligulæ. Per aleæ studiũ: cuius constat claudiũ ĩpm ꝑcupidũ fuisse. Peculiari ꝓprio: & ob id acceptiore. Certamini neroneo: de neronei certaminis rõne satis suo loco. Promittere audẽtẽ: ob dedecus & ĩfamiã reuocauerat uitelius. Perseuerãtis: id efflagitare. Exorãdũ: ꝑcibus flectendũ. Triũ pricipũ: caligulæ: Claudi & neronis. Indulgentia: facilitate obseqo. Munificentia auctus: maior factus. Dispar uolũtate: ĩnocentiæ foris custodiendæ domi uero per occasionem peccandi. Cum legatus substitutus esset: ex eo pendet quod biennio dixerat præfuisse poterat. n. aliter occurri cur biennium si annuũ erat munus. Vrbão officio: quo publicoꝝ opũ curã gessit.

PHI. Stagnum & aurichalcum: cũ stagnũ colore argento: aurichalcum uero aurosimillimum sit: potuit commodissime pro argento stagnum pro auro supponere aurichalcũ stagnum appellatur liquor plum- Stagnum
bi qui primus fluit in fornacibus qui secundus argentarium adulteratur stagnum addita æris tertia portio- argentariũ
ne candidi in plumbum album fit. & alio modo mixtis albi plumbi nigriq; libris: hoc nunc aliqui argentarium appellant. Aurichalcum: ob præcipuam bonitatem diu obtinuit admirationem ut inquit plinius in aurichalcũ
xxxiiii. apud maiores sicut refert seruius orichalcum præciosius omnibus metallis fuit: quod & splendorẽ auri & æris duriciam possideret orichalcum autem fuisse præciosum ẽt plautus docet: q ait in milite: ego istos mores aurichalco cõparẽ: idẽ ĩcurguliõe: cedo mihi cõtra orichalco: cui ego sano seruiã: autumãt qdã aurichalcũ ab ære & auo eẽ cõpositũ: græci. n. chalcõ æs uocãt: siue q aureũ hẽt colorẽ: orichalcũ sane di- orichalcũ

sup parricidii:& quasi paratū ad scelus uenenum ex conscié cia hausisse:Duxit mox galeriá Fundana prætorio patre.ac de hac quoq; liberos utriusq; sexus tulit:sed maré titubātia oris prope mutum & elinguem.

De germania eidé decreta & de paupertate ipsius:& de co munitate eius erga singulos:& de gestis in castris:

A Galba i iferioré germaniā cōtra opinioné missus ē Adiutū putāt.T.iunii suffragio tūc potētissimi & cui iāpridé p cōem factiōis suę fatuoré cōciliatus eēt nisi qd galba p̄ se tulit nullos minus metuédos q̄ q de so lo uictu cogitarét:ac posse ꝓuicialibus copiis ꝓfundā eius expleri gulá:ut cuiꝯ euidés sit ꝯtéptu magis q̄ gratia electū

cit:ut sentit Festus:qd in monto sis locis inuenit:mōs enī græce oros appellat: disputatio philosophoꝝ est ap̄ Ciceroné & lactā tiū uir bonus reperiat aliqué qui aurichalcū pro auro uédat:tacere ne debeat ut id puo emat an id indicabit ut magno:qd si scelus iudicat nō idicare:q̄to sceleratius uideri debet pro auro aurichalcū supposuisse:qd fecit uitelius.scribūt iurisconsulti titulo de pignoratitia actiōe:siqs in pignore p auro æs subiecisset furti teneri i libro βασιλεων traditū est:oīa uasa fuisse de aurichalco: q̄ fecit hiran solomoni in domo domini:dicimus aurichalcū & orichalcū idifferéter:sicut plostrū & plaustrū:cotes cautes ob eá:q̄ est inter au.&.o.cognationé transmutationé ue sicut ecōtra dixerūt ausculū pro osculū. Petroniá:huius petroniæ meminit tacitus uideturq; sentire factū fuisse diuortiū iter uiteliū & patroniá:cū dicat eá mox a Dolobella in matrimoniū acceptá fuisse. Petroniū:antiq rusticos uocauere petrones a petrarū asperitate & duritia:hinc Plautus petroné ueruecē durioré eleganter petroné dixit:ubi ait in captiuis:q petroni nomen indunt ueruecí sectario:ego si in uia petroné publica cōspexero & petroné & dominū reddá mortales miserrimos:a petrone petronius iclinari pōt:de quodá altero petronio scripsit Tacitus:qui uictis factus est inter paucos Neroni familiaris:mox ab eodé mori iussus uenas incidit:huic dies per somnium : mox officiis & oblectamētis uitæ trásigebantur. Captū altero oculo:Martialis eū cui desiit alter oculus:quem uulgo luscū dicimus:elegāti uocabulo defioculū appellat. Si de ptāte pr̄is exisset:s liꝫ exit de pr̄ia ptāte p emácipatioñé titulus é ap̄ iurisconsultos qbus modis ius patriæ ptāris soluit ex cōstitutiōe iustiniāi impatoris dignitas patriciatus filiū liberat a pr̄ia ptāte. Manu emisit:p emácipationé exemit pr̄ia ptāte. Interemit:facinus ifādū & uix credibile:q; pr̄ filiū iteremerit:fecit tn̄ hoc idé flagitiosissimus ille Catilina:q ut historici ꝓdiderunt necaro filio domū uacuá fecit scelestis nuptiis.cū aurelia horestilla cuius amore tenebatur illi nubere dubitaret timés priuignū ex hoc factore aīus catiliæ diis hoībusq; ifestus ex cōsciētia uexebat neq; uigiliis neq; qetibus sedari poterat:philippus quoq; macedonū rex molitor necis demetrii filii fuisse fert: ap̄ barbaros psās rex artoxerxes iteremit filios supra qnquagita:quos i patré cōiurasse cōperat. Insimulatū:accusatū. Parricidii:tāq̄ patré uenéo necare uoluisset. Ex cōsciétia:qd cōscius tāti sceleris:quod in patré moliebat:ipsemet hauserit uenenū. Galeriá:galeriæ méinit Tacitus:quá ait ꝓtexisse trachalū othonianū ap̄ martiū uiteliū aduersus criminátes. Prætorio pr̄e:cuius pr̄ ꝑturá gesserat. Tulit:procreauit. Titubátia oris:ipediméto liguæ & hesitátia. In iferioré germaniá:ad differétiá superioris germaniæ nominauit iferioré:Ptolemæus germaniá paruá noiat & magná:de qbus supius satis ac sup. Titi iunii:de potétia titi iunii ap̄ pricipé galbá antea dictū ē. Suffragio:fauore. Factionis:suæ fauoré:alii codices habēt fauoré:ut intelligas uiteliū usum fautore uiteliæ factionis ad cōciliádá sibi Titi iunii beniuolentiam.

Petrones petronius icidit uēas defioculus

Catilina interemit filium

Demetrius iterfectus a phil. patre

L. filii a patre occisi

M.AN. Stagnū:pro argento.s.supposuit:ná eius metalli genus quoddá argétariū dicit illitū stagnū æreis uasis saporé gratioré facit:nec qd miꝝ ē pōdus auget.Plinius est auctor. Aurichalcum:ab auro & ære nomé factū χαλκον græcis æs dicunt. Captū altero oculo:luscū:alterius oculi uisu priuatū. Si de ptáte patris exisset:si emancipatus eēt. Manumisit:emácipauit ut hæreditaré adiret. Insimulatū filiū. Parricidii:quasi sibi patri necesse eēt machinatus. Ad scelus:ad se perdédū. Hausisse:petroniū ipsum. Tulit habuit accepit. Titubantia:linguæ titubatione quū loq conaret. Cōtra opinioné ipsius an uulgi dixerit in dubiū uenire potest:sed melius id ad uulgus referas. T.Iunii:tacitus titi ingt iunii potentia defensus ꝑtexentis seruatá ab eo filiam. Et cui.T.siue iunio:uel potius galbæ.

PHI. Præ se tulit demonstrauit ostentauitq;. Quá qui de solo uictu cogitarét:qui summū bonū collocant in uoluptate cibaria:hi nihil arduum nihil sublime meditantur.sed ueluti demersi uoluptatum ceno marcescūt dediti uétri & turpissimæ pti corpis q̇ uoluptas ut ingt Aristoteles in ꝓblematis & li.iii. ethicorum in primis beluina ē:sicut igit aliena uirtus formidolosa regibus esse solet ita desidia minime metuéda est:& profecto ut ingt scienter seneca ob aliá cām nati sumus:q̄ ut cibū potionéq; ꝑcolemus:dixit Hieronymus nihil sic obruere aīum sicut obruit plenus uéter & exestuás:nec cū epularū largitate posse sapientiam copulari.Igit galba cū uideret itelliū helluatiōibus & gulæ deditū deq; solo uictu cogitantem:apte significabat id genus hominū minime mutuendū:ne res nouas moliretur affectaretq; imperiū:& ideo illum præfecit legionibus germanicis. Prouincialibus:copiis diuiciis opulentiisq; germanorum. Contemptu:magis q̄ gratia.quod magis contemptibilis foret & despicabilis apud galbam quam gratiosus & fauorabilis

Voluptas belluina

Satis constat exituro uiaticum defuisse tanta egestate rei fa miliaris ut uxore & liberis. quos Romæ relinquebat meri torio cœnaculo abditis domum in reliquam partem ãni ab locaret: utq; ex aure matris detractum unionem pigneraue rit ad itineris impensas. Creditorum quidem præstolantiũ ac detinentium turbam: & in iis sinuessanos formianosque quorum publica uectigalia interuerterat nõ nisi terrore ca lumniæ amouit. Q uum libertino cuidam acerbius debitũ reposcenti iniuriarum formulam quasi calce ab eo percus sus intendisset: nec aliter quam extortis quinquaginta se stertiis remisisset. Aduenientem male animatus erga princi pem exercitus, pnusq; ad res nouas libẽs ac supinis manibus excepit uelut dono deum oblatum: ter consulis filiũ ætate

Viaticũ: sumptũ itinerariũ: qđ græci ephodiõ uocãt. qntus clau dios scriptor ãnaliũ magnũ uia ticũ nouæ posuit, p magna facul tate & paratu magno. uiaticari ẽ uiaticũ parare. Plautus in menec mis. estiue admodũ uiaticati su mus. diminutiuũ uiatici est ; uiati culũ. Egestate: Cypriãus forma uit uel usurpauit iã formatũ con cine & sciẽter elegãtissimũ uoca bulũ ab egestate egestosum: sicut a sobrio sobriosum . sic. n. loquẽs de singularitate clericoꝝ inqt. cũ nulla fuerit oportũitas scandali ubi trãseũtet qđ peius est egesto sam habuerit mãsionẽ. Merito rio cœnaculo: pcio conducto: su pra ãnotauimus: queãdmodũ cœnacula inqlinis locabanť: q meritoria dñr. & q cœnacula locabãt eisq; q̃ stum exercebãt faceť cœnaculariã dicebanť. meritoria. n. dñr habitacula: quæ mercede cõducunť de qbus itellexit Vlpianus ubi ait. igiť tñ ad meritoria uel stabula non pertinebit uitelius egestate pssus cœnaculũ cõduxit discessurus ab urbe: ut in eo uxor cũ liberis ipso absente mãsitarẽt: domũ uero suã pcio locauit ut ita cõfecta summula paratoq; uiatico in puinciã pficisceref. Ablocaret: elocaret. Abditis: occultatis recon ditisq;: significat trãqllus uiteliũ in cœnaculo cõducto abdidisse occultasse ueluti in gurgustio uxorẽ & li beros: ne dedecorosa mãsio palã inotesceret. Detractũ unionẽ: gloria erat fœmiaꝝ ut inqt plinius noster in ix. binos ac ternos uniões auribus suspẽdere. idẽ in. xi. de auribus scribẽs ait. nec in alia pte fœmis maius impẽdiũ margaritis depẽdentibus. in oriẽte qdẽ & uiris auꝝ gestare eo loci decus existimať. in hãc sniam est illud luculẽte dcm̃ a Seneca seuerissimo romãæ luxuriæ castigatore in sexto de beneficiis. uideo uniões bina ac terna pfimonia auribus singulis pepẽdisse. notissimũ est illud exẽplũ cleopatræ luxus: q gerebat au ribus duos uniões oium maximos p oẽ æuũ: quoꝝ alteꝝ detractũ meruit aceto ac liqfactum absorbuit: or namẽta auriũ inaures appellãt. in exodo ait aro: tollite iaures aureas de uxoꝝ filioriq; & filiaꝝ uraꝝ. auri bus & afferte ad me: Pli. in. ix. in eadẽ uilla Antonia drusi murenæ quã diligebat iaures addidit. scæuola iu riscõsultus: ut a Paulo relatũ est titulo de aureo & argẽto legato: cũ inaures qdã in qbus duæ margaritæ elẽ ci & smaragdi duo: legãsset & postea elẽcos eisdem detraxisset & quæreret an nihilominus detractis elẽcis inaures deberenť: respõdit deberi si maneãt inaures q̃uis margaritæ his detractæ sin. sed ne te turbẽt uerba iuriscõsulti in qbus mõ margaritæ modo elẽci memoranť. scito elẽcos appellari margaritas pceriores fasti giata lõgitudine: ut docet Plinius noster. ex quo sensu exiit illud satyrographi. auribus extẽsis magnos com misit elencos. est quodã genus inauriũ: qđ antiqtas stalagmiũ noiauit cecilius ex auro eius stalagmiũ domi hẽo. Vnionẽ: plinius solinusq; notificãt uniões dici margaritas ab eo: qđ nulli duo repianť idiscreti. unde nomẽ unionũ romãæ. s. iposuere delitiæ. dos ois unionũ est in cãdore magnitudine orbe læuore & põdeř. Pigneraueri: pignerare & oppignerare est rẽ pignori dare: sicut repignerare significat pignus recipe psolu to ptio. iurisconsultus titulo cõmodati nõ repignoras ut mihi reddas. martialis. oppignerauit ad claudu mõ mẽsam uix octo nũmis ãnulos uñ cœnaret. ide pignoratũ dicius id qđ pignori datũ ẽ. de pignoratia actiõe titulus est apud iurecõsultos. Creditoꝝ postulãtiũ: petẽtiũ a uitelio creditã pecuniã. creditoꝝ appellatio ne ut ait Caius iuriscõsultus nõ hi tñ accipiunť q pecũiam crediderũt: sed oẽs oẽs qbus ex aliqua cã debe tur. qdam codices hẽnt. creditoꝝ pstolantiũ. qđ nõ displicet: ot id referas ad creditoꝝ cõsuetudinẽ: q debi torẽ expectare consueuerũt in loco quẽ freqntat. cui sniæ cõuenit illud satyrici poetæ: multos porro uides quos sæpe elusus ad ipm creditor itritum solet expectare macelli. Detinentiũ: sicut olim creditores cæsa rem detinuerũt parantẽ iter in hispaniã: quos interuentu sponsoꝝ remouit. Et in iis: creditoribus.

uiaticum — Ephobion — uiaticari — uiaticulũ — Egestosus — Sobriosus — Cœnacula meritoria — uniones in auribus — uniones cleopatræ — Inaures — Elenci — Locus iu uenalis — Stalagmiũ — uniões uñ — repignerare — creditores

M. AN. Præ se tulit: ostendit cõfessus est: p se ferre. n. est dicto factoue & ipsa stãti frõte q̃lem opinionẽ de aliqua re aut hoie hẽas cõfiteri. De solo oictu: ut uitelius. Cõtẽptu: uilipẽdio quodã. Exituro: uite lio. Egestate: iopia. Meritorio: cœnaculo idifferẽter locari solito. Abditis: occultiore & minus illustri loco cõstitutis: ne turpis suoꝝ inqlinatus inotesceret. Oblocaret: Aliis locãdã curaret. Ex aure mřis pli. de margaritis: paꝝ. s. fuerat in gulas cõdi maria: nisi manibus auribus capite: toto corpe a fœminis iuxta ui risq; gestarentur: & rursus gerebat cleopatra auribus tum singulare illud & uere unicũ nature opus. Vnio nem: grandiorem margaritam. Pigneraueri: in pignus dederit unde repignero pro eo quod est aliẽo ære persoluto: pignus recipio.

PH. Sinuesanos: i saltu uestio phalernũ cõtingẽte agꝝ synope dř græca urbs fuisse sinuessa deinde a ro mãis colõis appellata. auctor Liui. i. x. apud sinuessam aq̃ salubres medicataeq; fuerũt. ide scribit Taci. narci

sinope sin uessa aquæ sinuessanæ

integra facili ac ꝑdigo animo. Quā ueterē de ſe pſuaſionē Vitelius recētibus etiam de ſe experimētis auxerat tota uia caligatorū quoq; militū obuios exoſculās: per quæ ſtabula & diuerſoria mulionibus ac uiatoribus præter modum comis. ut mane ſingulos iam ne ientaſſent ſciſcitaretur. ſeq; feciſſe ructu quoq; oſtenderet.

ſum Claudii libertū ualitudinē aduerſa correptū prexiſſe ſinueſſam refouēdis uiribus molicia cœli & ſalubritate aquaꝝ. Strabo in quīto de ſinueſſa ſic refert. ſinueſſa in ſetino ſita eſt a ſinu. a quo nomē uēdicat.ei ꝓxiæ caldæ ſūt balneæ ad egritudines q̄ſdā accōmodatiſſimæ.

Formiæ
unde
Formianus mamurra

Formianos: ſcribit Strabo in.v.oppidū formias eē maritimū ultra terracinā: quas prius hormias ab opꝑtūo.i.ſtatiōis bōitate appellabāt. formias cōdidere lacōes mamurra ille ꝑfectus fabroꝝ dictatoris Cæſaris in gallia fuit formiāus ideoq; catullus taxare uolēs mamurrā una cum cæſare dixit urbana altera & illa formiana. Oratius formias appellauit urbē mamurraꝝ ſic ſcribēs ī ſermōibus. in mamurraꝝ laſſi deide urbe manemus.

Interuerterat

Interuerterat: ītrcepat ī priuatos uſus uerterat abſumpſerat ſaudauerat. Plautus in aſinaria: quero īteruertā: quo hāc celocī cōferā. refert. A. Gellius cōdēnatū furti colonū: q fundo: quē cōduxerat: uendito poſſeſſiōe eius dñm īteuertiſſet.

Calūnia
Caluor.
Redde qđ debeſ

Terrore calūniæ. calūniā putat Priſciāus deriuatā eſſe ab hoc uerbo caluor qđ ſignificat decipe & fruſtrari: quo utiſ Plautus in caſina. nā ubi domi ſola ſum ſopor māus caluiſ ui telius terrore calūniæ amouit abegitq; creditores dū illis iniicit metus calūniaꝝ. Acerbius debitū repoſcēti: iniq debitoris ē ut inqt elegāter Seneca creditori facere cōuitiū: q̄uis lex gētiū ſit: redde quod debes.

Iniuriam fieri re & uerbo.

Iniuriaꝝ formulā: hæc ē calūnia. titulus ē apud iuriſcōſultos de iniuriis: formulā iniuriæ ītēditis: q ſecundū præſcriptū legis actionē parat iniuriaꝝ. Quaſi calce ab eo ꝑcuſſus: iniuriā fieri labeo ait re aut uerbis quotiēs māus nō inferunſ ut cū cōuitiū ſit. atq iniuria hæc uiteliana neq; māibus facta ē neq; uerbis: unde uidebiſ labeōis diffinitio nō ſatis eſſe abſoluta: cū etiā pedibus iniuria fieri poſſit: quæ cōpręſa nō ē iuriſcōſulti ſnia. fuit ergo noua iniuriaꝝ formula: q̄ uitelius libertinū creditorē ē iſectatus. Extortis: abſtractis & q̄ſi ꝑ uim expreſſis. Remiſiſſet: formulā actionēq; iniuriaꝝ cōdonaſſet. Erga pricipē: galbā.

Supine manus in adoratione.

Supinis māibus: inditiū eſt beniuolētiæ & deſiderii: cū ſupinis māibus ſublatiſq; aliquē excipimus. ꝑterea ſupinis manibus deos adorare ſolemus oratius cœlo ſupinas ſi tuleris māus & maro. tēdoq; ſupinas ad cœlū cum uoce manus. Ter cōſulis filiū: Tacitus. aderat uitelius cenſoris uitelii ac ter cōſulis filius. id ſatis uidebaſ.

Integra ætas
Integer eri
Prodigus. melior auaro
Prodigalitas imitatur liberalitatem.

Aetate īegra: īegra ætas diciſ iuuēta: in q̄ robur uiuidū & ſanguis adhuc īteger ē: q ætate in ſeniū uergēte minuiſ. unde in ſenibus tremor ē. hinc cecinit poeta uos o q̄bus īteger æui ſanguis ait idē alio loco atq; īteger æui Aſcanius: ubi expoſuit Seruius adoleſcentē ſignificari: cui adhuc ætas īegra ſupeſt. ennius deos æui īegros dicit: q̄bus multū æui ſupeſt. ſupra dixit Trāqllus. in auguſto neq; ætate neq; corpore ſatis integri. Prodigo aīo: & ſi ꝑdigalitas uitiū ē tamē amabile eſt. & ꝑdigus melior eſt q̄ auarus. multis.n. ꝑdeſt: cū auarus nemini nec ſibi qđā ipſi ꝓſit. & cū liberales maxime oīum ut inqt Ariſtoteles in ethicis diligāſ merito ꝑdigus uitelius fuit acceptus militibus: cū ꝑdigalitas liberalitatē imiteſ: & plerumq; luxuria ſpecie liberalitatis ſponat. fallit.n. uitium ſpecie uirtutis & umbra. Caligatoꝝ quoſq;: laudat Ci. in īperatore facilitatem comitatēq;. is.n. imprimis carus eſt princeps: qui facilitate infimis par eſſe uideatur: ad quem faciles aditus ſint etiā humilimorum & uiliorum. igitur uitelius cum per comitatem quandam & affabilitatem milites & caligatos: qui uiliores ſunt exoſculareſ: merito auſit perſuaſionem benignitatis facilitatiſq; quam de ſe iampridē cōcitauerat. de caligatis militibus a caliga dictis & clauis caligaribus non indiligenter memoraui in ſuperioribus.

Stabulū
Stabularii.

Perq; ſtabula: ſtabulum non ſolum ſignificat receptaculum æquorum & iumentorum ut uulgo dicitur: ſed etiam accipiſ ꝓ caupona & ꝓ hoſpitio. inde ſtabularii: de quibus titulus eſt apud iuriſconſultos dicti: qui exercent ut ita loquar ſtabulariā: & muliones uiatoreſq; accipiūt. Apuleius: quod primum ingreſſui fuerit ſtabulum prandio participabo. iuriſconſultus titulo pro ſocio uiaticameriorum & ſtabuloꝝ ait recte imputaturū ſi quis ex ſociis iter fecerit.

M. AN. Sinueſſanos: a ſinueſſa urbe. Pli. ſinueſſa extremum in adiecto latio: quam quidam dixere ſinopem uocitatam. Formianos: a formiis: & ipſe latio. idem auctor: Formiæ antiqua leſtrigonum ſedes. Interuerterat: ſic Tacitus in eandem ſniam ipſe abunde ratus: ſi præſentibus frueretur: nec in longius conſultans nouies milies ſeſtertium pauciſſimis diebus interuertiſſe creditur. Terrore calumniæ: niſi ſe calumniæ cum illis acturum īterminatus abſterruiſſet. Iniuriarum formulam: iniuriarum quærelam ſiue æſtimationem. Intendiſſet. quaſi ab eo calce percuſſus eēt calumniā affinxiſſet. Remiſiſſet iniuriæ actionem. Male animatus: odio in principem affectus: ac per hoc male cogitans. Ter conſulis: L. uitelii q ter conſul fuerat. Facili: tractabili. Prodigo: non parco & auaro ut Galba. Experimentis: prodigalitatis exemplis. Caligatorum quoſq;: quocunq; galigatos ac per hoc gregarios milites.

Comis

PHI. Diuerſoria: hoſpitia. & caupōas: ad quas uiatores itinere feſſi diuertūt. Comis: benignus facilis. de comitate uitelii & ꝑdigo aīo: tacitus hæc uitelius apud ſeueros humilis. ita comitatē bonitatemq; fauētes uocabāt: q ſine mō ſine iudicio dōaret ſua largireſ aliena ſimul auiditate īperādi ipſa uitia ꝓ uirtutibus īterpretabanſ. Mane: hora matutina.

Ientare
Ientaculū

Ientaſſent: ſumpſiſſent primū cibū: ientare.n.ē ieiuna adhuc aīa matutinū cibū cape. Afranius hæc ieiuna ientauit. ide iētaculū diciſ guſtulū ſiue deguſtatio matutina

De assũptiõe ei9 ad pricipatũ fcã i castris:& aliis gestis ei9.

CAstra uero ĩgressus nihil cuiquã poscenti negauit atq3 ultro ignominiosis notas:reis sordes]: dãnatis supplicia dempsit. Quare uix dũ mense transacto neq3 diei neq3 temporis habita ratione:ac iam uespere subito a militibus e cubiculo raptus ita ut erat in ueste domestica imperator est cõsalutatus:Circumlatusq3 per celeberrimos uicos strictũ diui Iulii gladiũ tenẽs detractũ delubro. Martis:atq3 in prima gratulatione porrectum sibi a quodã

ut ait placiades. uulgus uocitat collationẽ:qđ nõ sine rõne dictũ uideri põt:cũ symbolũ qsq3 conferre soleat & ita ex collatiõe facta p rata ientare. Ructu:ructus ĩprimis ĩdicat ieiuni ne simus an cibo uinoq3 distẽti.stoicis placet ructus æque liberos esse oportere ac uẽtris crepitus.est aũt ructus ut docet Aristoteles in ꝓblematis expiratio uentriculi:sicut crepitus est alui & capitis sternutamẽtũ.lucilius exhalat placidos tũ demũ pectore ructus.Antiq & ructo & ructor dixerũt ĩ eadẽ significatiõe Martialis:Ructat adhuc aprũ calida roma meũ.Oratius hic dũ sublimis uersus ructat & errat.a sidonio apollinari per q̃ elegãter dicta est ructuario esculẽta:quæ fit ab hoie saturo.raphanũ.ait Plinius ĩ.xix.cibũ esse illiberalẽ.propterea q uim habet laxãdri ructũ. A.Gellius uinũ appellat eructũ ab eructãdo ĩtelligi uolẽs ignobile & aspernabile:ueluti floces.ita enĩ appellãt uini fecem ex uinaceis expssam. a ructu fit ructuosus q est plẽus ructu.clarissima est illa & atrox. M.Celii in.M.Antonium exprobratio. nãq3 ipsum offenderunt temulẽto sopore profligatũ totis præcordiis sternentẽ ructuosos spiritus gemiare. Notas:notæ appõi solent his q ignominia fuerint notati.uñ Vitelius tales notas demebat.ignominiosis & ignominiã remittebat. Cor. Ta. redditi a Vitelio plerisq3 ordĩes remissa ignominia:alleuatæ notæ. Reis sordes:moris ẽ ut rei sordidati sint hoc est ueste sordida in publicũ progrediant:barbã capillũ ue summitãt:quod & idẽ affinibus reorũ facere licebat.uitelius:ut omne genus hominũ demereret reis dempsit sordes sordidũ.s.squalẽtemq3 habitũ & cultũ.Aphricãus minor cum eẽt reus neq3 barbã radere desiit neq3 nõ cãdida ueste uti:neq3 fuit cultu solito reoꝝ. Supplicio:ne supplicio afficerẽtur legibus cõstituto. Vespere subito a militibus: Vitelius primũ a fabio ualẽte unius legionis duce impator salutatus ẽ & cũ eẽt cibi uiniq3 meridiãi plenus assensit uolũtati militũ a qbus germanicus ẽ noiatus.Cæsaris uero nomẽ recipere noluit.auctor plutarchus.refert.Cor.Ta.exercitũ superioris germãiæ calẽdis ianuarii dirupisse imagines galbæ tumultuariq3 cœpisse:cuius turbatiõis atq3 flagitii spectator aderat ordeõius flaccus legatus cõsularis:nõ ausus cõpescere mẽtes nõ retinere dubios non cohortari bonos. sed substitit segnis pauidus & socordia ĩnocẽs.quatuor cẽturiones cũ ꝓtegerẽt galbæ imagines ĩpetu militũ abrepti uinctiq3 sunt. Noctæ quæ:Cal.ianuarias secuta est ĩ coloniã agrippinẽsem aqlifer quartæ legionis epulãti uitelio cũcta nũciauit.tũc missi sũt a uitelio ad legiões legatosq3 : q desciuisse a galba superiorẽ exercitũ nũciarẽt.Die ꝓximo fabius ualẽs legatus coloniã agrippinẽsem igressus imperatorẽ uiteliũ cõsalutauit.secutæ sũt ingẽti certamine legiones eiusdẽ ꝓuiciæ. In ueste domestica:qua.s.domi uestiri solemus exuta toga forẽsi.tales uestes solẽt esse uiliores cũ forẽsia sint ꝓciosiora.Dixit portius cato.uestiri ĩ foro honeste mos erat.domi.qđ erat satis.De hac ait seneca ĩ libro de trãquillitate uitæ sic scribẽs.placet uestis domestica & uilis nec seruãda nec sumẽda sollicite. Celeberrimos uicos:ĩ germãia. Strictũ:eductũ nudatũ q3. Diui iulii:quẽ Iulius Cæsar dictator olim gestauerat:q mox fuerat ĩ tẽplo martis suspensus a germãis. strabo ĩ.iiii.geographiæ meminit cuiusdã gladii:quẽ galli detractũ Cæsari suspẽderũt ĩ tẽplo.refert plutarchus ĩ Cæsare aruernos galliarum populos suspensum in templo gladium monstrare tanq̃ captum ex Cæsare spoliũ quem is posteriori tempore conspicatus risit:cunq3 detrahere illum amici iuberent nequaq̃ permisit:quod rem sacram existimaret in hoc loco significat alius Cæsaris glaudius:qui erat apud germãos in templo martis dicatus:cum ille fuisset apud gallos.

De ructu
Ructo
Ructor
Ructuatio esculantia
Vinum eructum
Rei sordidati
Salutatus impator
Vestis domestica
Gladius cæsaris in templo

M.ANTO. Comis:ꝑhumãus affabilis. Ientassent:an matutinũ sumpsissent cibũ:nã ientare ieiunorum est:Plautus:Nec ieiuna ientauit.M.Surgite iã pueri uẽdit iẽtacula pistor:a iẽto iẽtaculũ est:qđ græci ακρατισμον uocãt. Ructu:subita spũs ruptatiõe. Ignominiosis:ignominia aliq̃ notatis. Reis:futuro iudicio quoquo modo obnoxiis. Sordes:squalorẽ habitũq3 miserabile. Dãnatis supplicio:aut multæ dãnationi addictis. Transacto mense:ex quo in prouinciã uenerat. Neq3 diei:religiosus ne an alter eẽt:an ad agendũ idoneus. Neq3 tẽporis:an sydera & auspicia uetarẽt quasi dicat ea q̃ auspicato fieri cõsuessent te-

mere fierēt:aut certe tpis rationē minime habitā dixit.qa cū iā aduesꝑasset impator sit salutatus sed prio snia uerior. Vicos:urbis. Diui iuliū.C.Cæsaris dictatoris. Detractū delubro Martis:ī quo fuerat suspē sus. Plu.aruernos ī tēplo gladiū.C.Cæsaris tanq̄ spoliū suspēsum habuisse ait.in quo postea a Cæsare cō spectū ferunt illū risisse:ac eos q ꝓxime steterāt auferre īde conatos ob religionem inhibuisse.

nec ante in prætoriū rediit q̄ in flagrante triclinio ex conceptu camini:tum quidē consternatis:& quasi omine aduerso anxiis omnibus:inqt:bono animo estote:nobis alluxit:nullo sermōe alio apud milites usus cōtentiēte deinde ēt iam superioris ꝓuinciæ exercitu:qui prius a Galba ad senatū defecerat cognomen germāici delatū ab uniuersis cupide recepit Augusti distulit.Cęsaris in perpetuum recusauit.

De progressu eius uersus urbem contra Othonē & quibusdam prodigiis.

AC subinde cęde Galbæ annūciata cōpositis germanicis rebus partitus ē copias:quas aduersus othonē ꝓmitteret:quasq̧ ipse ꝑduceret:Pręmisso agmine lętū euenit auspiciū:siqdē a parte dextra repente aquila aduolauit:lustratisq̧ signis.Ingressos uiā sensim antecessit.

PHI. In ꝓtorio:in tabernaculo:quod ut alibi diximus augustale noiamus. Triclinio:cœnatiōe:siue cœnaculo. Camini:cū caminus ipsius triclinii flāmā cōcepisset κάμινον græci fornacē uocāt.illud ex libro danielis uel uulgo satis notum est de tribus pueris cōiectis in caminū.i.i fornacē:ubi græce scr ptū est.ὑπηρέται τοῦ βασιλέωσ καίοντεσ τὴν κάμινον ναφθὰν καὶ πίσσαν καὶ στυπεῖον καὶ κληματίδα.i.ministri regis icēdentes caminū hoc est fornacē. Naphtha & pice & stupa & sarmento.sed i hoc trāqlli loco camius nō tā significatur fornax:quā locus i cœnatiōe ubi fit ignis sicut & uulgo usurpat.Cicero in epistola quadā ad atticū. luculento camino utēdū cēseo:notissimus est ille oratiāus uersus in hāc sniam.ꝑ brunam tyberis sextili mense caminus iuriscōsulti titulo de seruitutibus ꝑdioꝝ heliocaminū appellant locum ostenrū soli & sole calescētē.a camino deriuat caminatus:ad similitudinē camini formatus.Plinius in septimodecimo.scrobes ubiq̧ caminata fossura oræ cōpressiore sint. Consternatis:cōterritis. Omine aduerso:noxio maloq̧ prodigio. Nobis alluxit:nobis lux ista fœlicitatē claritudinēq̧ denūciat:iterpretatus est uitelius prodigiū flammæ caminiq̧ flagrantis sibi portendere fulgorem imperatorium:sicut olim Darius persaꝝ rex ex somnio ꝑsagiū cœpit futuræ claritudinis.nā cū somniasset castra alexandri magno ignis fulgore collucere:uates interꝑtabant lætū id regi somniū esse:quod castra hostiū arsissent:sed q rem diligentius pensitarūt augurabant illustria macedonū castra uisa fulgorē Alexādro portēdere. Superioris ꝓuinciæ:scribit Plutarchus exercitū qui erat in germania superiore euertisse imagies galbæ:& ad uitelium qui inferiori germaniæ ꝑerat aberatq̧ itinere unius diei:se cōtulisse. Cognomē germanici:plutarchus tūc ferunt uiteliū cum esset cibi & uini meridiani Plenus accessisse ad milites:a quibus esset germanicus noiatus cæsaris uero nomen haud admisisse.& ita quidem appellatus est in germania imperator uitelius. Augusti scilicet cognomen. Cæsaris.itidem cognomen:scribit Tacitus uiteliū ꝑmisisse in urbē edictū quo augusti uocabulū differt cæsaris nō reciperet:cū de potestate nihil detraheret.Consimiliter ait nomine germanici uitelio statim addito Cæsarem se appellari etiam uictor prohibuit. Subinde:mox deinde. Partitus est copias:uitelius duos duces duo itinera bello destinauit.nam fabius ualens italiam ex cotianis alpibus rumpere iussus cū exercitu.Cecinne triginta milia armatoꝝ dara:cum quibus per apenini iuga descenderet.suas quoq̧ Vitelius copias suppleuit tota mole belli secuturus. A parte dextra aquila:quædā aues auspiciū faciunt ratum a finistra:ut cornix quædam a dextra ut cornus & aquila.& ut auctor est Seneca in.ii. questionum:aquilæ honor datur ut magnaꝝ reꝝ faciat auspicia.huius augurii historiæq̧ meminit Tacitus his uerbis.lætū auguriū Fabio ualenti exercituiq̧:quem in bellū agebat ipso profectionis die.aquila leni meatu:prout agmen incederet:uelut dux uiæ præuolauit:longumq̧ per spaciū is gaudentiū militū clamor:ea quies:interrita ea ales fuit:ut haud dubium magnæ & prosperæ rei omen acciperetur. Lustratis:uolatura circuitis alias excipiatis.lustrare enim sermo polysemus est id est multa significans:& in primis significar circuire. Virgilius lustrat auentini montem lustrare dicimus scortari a lustris.Plautus luxantur lustrantur comœdunt quod habēt.lustrare quoq̧ expiare est.unde lustratus expiatus dictus.lustrare est seq patefacere ꝑspicere. Signis romanis:in quibus principatum habet aquila:quæ festis diebus apud ueteres inungebant.quam luxuriam castigat Plinius in.xii.

Augustale
caminus
Heliocaminus
Caminata fossura
Somniū darii
Castra alexandri ardere
Germanicus appellatus
uitelius
A dextra
a sinistra
auspicia
Aquila ꝓuolauit
Lustrare

M.AN. Flagrante:ardente. Conceptu camini:incendio.s.q̧ caminus primo contraxisset. Omīe:ostēto. Inquit:Vitelius. Nobis alluxit:lux nobis oblata est ad nouæ fortūæ splendorem alludens. Superioris prouinciæ:germaniæ superioris quū ipse in inferiorem esset. Defecerat:de huiusmodi defectiōe i Galba affatim. Germanici:quia in germania fuisset imperator cōsaluratus. Augusti distulit:quasi postea recepturus. Aqla:regia auis:& quæ in romanis fuit signis. Lustratis:uolatu circuitis:sic futuram præmissi cum Cecinna agminis uictoriam portendit.

At cōtra ipſo mouente ſtatuæ equeſtres:quum plurifariā ei ponerentur fractis repente cruribus pariter corruerunt: & laurea quā religioſiſſime circundederat in profluentē excidit. Mox Viennę pro tribunali iura reddenti gallinaceus ſupra homerum:ac deinde in capite aſtitit. Quibus oſtētis par reſpondit exitus:nam confirmatum per legatos ſuos imperium per ſe retinere non potuit.

De geſtis p eū poſt mortē Othōis:& reditu eius ad urbem.

DE bebryacēſi uictoria:& Othōis exitu quū adhuc in gallia eēt audiit. Nihilq̧ cūctatus qcqd ꝓtorianarū cohortiū fuit:ut peſſimi exempli uno exauctorauit edicto iuſſas tribunis cadere arma:centū autē atq̧ uiginti:quoꝝ libellos Othoni datos inuenerat expoſcentiū ꝓmiū ob editā in cæde galbæ operā cōquiri:& ſupplicio affici iperauit:egregie prorſus atq̧ magnificæ:& ut ſūmi pricipis ſpē oſtēderet niſi cætera magis ex natura & priore uita ſua q̄ ex impii maieſtate geſſiſſet. Nāq̧ itinere inchoato p medias ciuitates ritu triumphātiū uectus eſt perq̧ flumina

PHI. At cōtra:quemadmodū auſpiciū fauſtū factū eſt ualēri & copiis a uitelio præmiſſis.Ita ecōtrario ipſi uitelio iam ſe ad expeditionem mouēti facta ſūt oſtēta iauſpicata:cū ſtatuæ equeſtres ipſi dicate corruiſſent pluribus locis. Cruribus:equeſtriū ſtatuaꝝ:eqſtres uero ſtatuæ ut ingt Plinius in.xiiii.romanam celebrationem habēt orto ſine dubio a græcis exemplo.equeſtriū ſtatuaꝝ origo per quam uetus eſt : cum fœminis etiam honore communicato.Cocliæ enim uirgini ſtatua equeſtris fuit poſita. Circūdederat:q̄ caput coronauera:. In profluentem:aquam fluuialem. Excidit:ſuapte ſponte cecidit:ex capite in undas profluentes:qđ haud dubie fuit ominoſum. Viēnæ · ciuitas eſt galliæ narbonēſis:ī agro uiēnēſi uina picata naſcebāť. Gallinaceus:gallus gallinaceus. Par reſpōdit exitus:augurium aqlæ factū cecinæ & fabio ualenti uitelianis legaťs portēdit illos futuros uictores:ſicut accidit oſtenta uero facta uitelio portēderūt exitiū & cladem:quam mox paſſus eſt.gallinaceus enī ſupra hūerū ac deinde capite ſiſtens ſignificauit cōuentuꝝ in alicuius gallicani hoīs poteſtatem : ſicot res ipſa comprobauit.nā ab Antōio primo aduerſaꝝ partium duce oppreſſus eſt : qui cognomiatus fuit beccus quod ualet ut · infra declarabiť gallinaceū roſtrum. De bebryacenſi uictoria. Quā apud bebryacum deuictis othonianis adepti fuerant uiteliani Cum adhuc in gallia eſſet:ait. Tacitus uiteliū ꝑgreſſum iter paucoꝝ dierum proſperas apud bebryacū res ac morte othōis cōcidiſſe bellū accepiſſe. Quicquid prætorianaꝝ cohortiū:quotquot milites aderāt exhortibus prætorianis:eos Vitelius exauctorauit priuauitq̧ armis inſignibuſq̧ militaribus:p inde ac othoniani forēt nō uiteliani.etenī a prætorianis galba fuerat deſtitutus & Otho creatus īperator.

Eqſtres ſtatuæ

Cocliæ ſtatua eqſtris

Vina picata uiēnæ

Vt peſſimi exēpli:peſſimū exemplū ꝓbuerant prætoriani erga imperatorē dū deſerūt galbam:& Othonem ipſi ſine ſenatus populiq̧ auctoritate faciūt imperatorē:Igiť ne in poſterū milites talia auderent ī pricipem uitelius prætorianos exauctoratos iuſſit arma tradere tribunis.Ita Cæſar apud Lucanū ſeditioſos & deſertores militiæ arma reddere iubet.ſic enim inqt:uadite meq̧ meis ad bella relinqte fatis.inueniēt hæc arma manus uobiſq̧ repulſis tot reddet fortūa uiros:quot tela uocabūt. Centū uiginti quorum libellos: Cornelius Tacitus rem explicat his uerbis.plures q̄ centū & uiginti libellos præmiū expoſcētiū ob aliquā notabilem illa die operā Vitelius poſtea inuenit:oēſq̧ cōquiri & īterſici iuſſit:nō honore galbæ ſed tradito principibus more:munimentū ad præſens in poſterū ulнonē Plutarchus quoq̧ tradit multos:q re uera homicidæ nō fuerāt tanquā ipſi galbā occidiſſent:manus enſeſq̧ cruētos Othoni oſtēraſſe:a quo ꝓmia expoſcebāt per libellos:itaq̧ centū poſtea ac uiginti inuenti ſunt ex libellis petitoriis:quos uitelius requiſitos oēs occidit. Ex natura & priore uita ſua:natura uitelii & prior uita fuerat defamatiſſima & omnibus probris maculoſa:unde apud Tacitū ait Mutianus ad Veſpaſianū.nec mihi maior in tua uigilantia parſimōia ſapientia fidutia eſt:q̄ in uitelii torpore inſcitia ſæuitia.igiť uitelius repente rediit ad ſe mores ſuos:quia naturam mutare difficile immo impoſſibile eſt. Per medias ciuitates:quāto magis propiquabat uitelius urbi:tāto corruptius erat iter:immiſſis hiſtrionibus & ſpadonum gregibus & cætero Neronianæ aulæ īgēio Bononiæ ſpectauit gladiatorum ſpectaculum a Fabio ualente editum:nunquam enim ita ad curas intentus erat ut uoluptatum obliuiſceretur.

Prætoriani arma reddunt

Torpor in uitelio & inſcitia

M.AN. Mouente:ex germania proficiſcente. Cruribus equoꝝ:in qbus figuratus ſedebat. Circunderat capiti īduxerat. Per legatos:cecinnam & Fabiū ualētē. Gallinaceus ſupra hūerū ad eius exitum:id oſtētū ꝑtinuit:nā in gallici hoīs poteſtatē uenit:cui Becco ī pueritia fuerat nomē:qđ perinde ualet ac galliacei roſtrū. Bebryacēſi:ad bebryacū parta. Quicqd prætorianaꝝ cohortū.i.prætorianas oēs cohortes qppe:quæ galba obtrūcato Othonem imperatorē ſalutarāt. Exauctorauit:ſtipendio priuauit. Iuſſas:cohortes. Libellos othoni datos:qbus ꝓmia cædis in galbā patratæ ab eo popoſcerāt. Conquiri:ad ſupplicium.ſ.C.illos &.xx.cædis reos. Ex natura:quæ prodiga & incōtinens erat.

delicatiſſimis nauigiis:& uariarum corõarũ genere redimitis. Inter pfuſiſſimos obſoniorum apparatus nulla familiæ aut militis diſciplina rapinas:ac petulantiam omnium in io cum uertens:q non cõtẽti epulo ubiq; publice pbiro quoſcunq; libuiſſet in libertatẽ aſſerebant:uerbera & plagas ſæpe uulnera nonnunquã necem repreſentantes aduerſantibus. Vtq; campos in quibus pugnatũ eſt adiit abhorrentes quoſdam cadauerũ tabem deteſtabili uoce confirmare auſus ẽ:optime olere occiſum hoſtẽ:& melius ciuem: Nec eo ſecius ad leniendã grauitatem odoris plurimũ meri propalam hauſit:paſſimque dimiſit:pari uanitate atque inſolentia lapidem memoriæ Othonis inſcriptum intuens dignum

Nauigiũ cleopatræ

PHI. Delicatiſſimis nauigiis:in hoc imitatus uidet luxũ cleopatræ q̃ uẽtura ad.M.Antoniũ per cydnũ ciliciæ fluuiũ uecta eſt nauigio delicatiſſimo qđ ebotatũ fuiſſe pacatus oſtẽdit:cuius puppis erat aurea:uela purpurea funibus auratis pandebant:remi argẽtei ad fiſtulæ tybiæq; modos agitabantur.ipſa uero regina ſub tentorio aurato requieſcẽs ad ſimilitudinẽ ueneris ornata erat.pueri utrinq; collocati cupidinibus perſimiles.puellæ inſignes nereidum & gratiarũ habitu partim gubernacula regebant : partim rudentibus innitebant.ancillæ aũt ripas fluminis cõplebãt uaporibus:itaq; undiq; currebatur ad huiuſcemodi ſpectaculũ. Redimitis:hoc eſt corõatis nauigiis.qdam codices habẽt redimitus tanq̃ uitelius ſignificetur coronatus multifariis coronis.magis quadrat ut ad nauigia referat. Obſoniorum cibariorũ: uerbũ uetus eſt obſonare quod ſignificat emere obſonium. Plautus in bacchidibus.paſcite paraſitos obſonate pollucibiliter.i.ſplẽdide & laute.hoc.n.ſignificat ad uerbiũ illud pollucibiliter pollucibilis cœna a Macrobio dicta opulenta & dapſilis:ſup quo uerbo plura alias.obſonatores uero ut in li.annotationum annotauimus ſunt miniſtri q pſunt obſoniis cõparãdis:qbus ut ait ſeneca notitia ſubtilis eſt dominici palati.Cato dixit obſonitauere pro ſæpe obſonauere.græci ὀψον obſoniũ appellant.inde ὀψοποιος dictus cõcinnator obſoniorum. dicebat alex.magnus habere ſe ὀψοποιους βελτίστους hoc ẽ coquos optimos artificeſq; gancatorum cibariorum uidelicet ad prãdiũ nocturnũ iter:ad cœnam uero prãdii pcitatẽ.ſed id græcæ dulcius ſuauſus uenuſtiuſq; eſt πρὸς μὲν ἄριστον τὴν νυκτοπορίαν πρὸς δὲ δεῖπνον τὴν ὀλιγαριστίαν. Familiæ:imperatoriæ. Nulla.diſciplina:qualis princeps tales aulici ſũt:& ut inqt elegãter epigrãmatarius poeta.Nemo ſuos hæc ẽ aulæ natura potẽtis:ſed dominos mores cæſarianus hẽt.igit cũ uitelius ſolã gulã uẽtreq; meditaret:merito apud illũ oĩa erãt indiſpoſita remulẽter:& ut inqt tacitus puigiliis ac bacchanalibus q̃ diſciplinæ & caſtris prõptiora. Rapinas ac petulãtiã e cõtrario peſcenius niger tanta ſeueritate coercuit licẽtiã militarẽ:ut ob unius gallinacei direptionẽ decẽ cõmanipulones q raptũ ab uno comederãt:ſecuri pcuti iuſſerit:& feciſſet niſi ab oĩ exercitu prope uſq; ad metũ ſeditiõis eẽt rogatus.tamẽ iuſſit ut denorum gallinaceorum pcia redderẽt puinciali addito eo:ut toto in expeditiõe ĩ cõmanipulatiõe nemo focũ faceret:ne unq̃ recẽs coctũ cibũ ſumerẽt.ſed pane ac frigidis uescerent appoſitis ſpeculatoribus q id curarẽt.Cæterum de petulãtia & rapinis uitelianorum ſic ſcribit Cor. ta. Diſpſi p municipia & colonias uiteliani ſpoliare rapere:ui & ſtupris polluere:In oẽ fas nefaſq; auidi aut uenales nõ ſacro nõ pfano abſtinebãt.Item uires luxu corrũpebant cõtra ueterẽ diſciplinã & inſtituta maiorũ: apud quos uirtute q̃ pecunia res romana melius ſtetit. Publice:publica ciuitatũ ĩpenſa.ait tacitus exhauſtos principes ciuitatũ apparatibus cõuiuiorum:ipſaſq; ciuitates uaſtatas dum explere non poſſunt gulam Vitelii in explebilẽ. Quoſcũq;:alienos ſeruos. Aduerſantibus:his q phiberẽt mãcipia a uitelianis aſſeri ĩ libertatẽ. Repſentantes:ſine cõctatiõe ĩferẽtes. Cãpos:bebriacẽſes. In qbus pugnatũ eſt:uitelius luſtrare oculis cõcipiuit ueſtigia recẽtis uictoriæ:uidit itaq; fœdũ ac atrox ſpectaculũ ĩtra quadrageſimũ bebriacẽſis pugnæ diem.lacera.n.corpora:trũci artus:putres hoĩum equorũq; formæ.Infecta tabo humus uiſebatur.aderãt ualẽs & cecinna mõſtrãtes pugnæ locos.uulgus quoq; militũ ĩtuebat aggerem armorũ & ſtrues corporum mirabat.Cõtra erãt quos uaria ſors rerum lachrymæ & miſericordia ſubiret.at ipſe Vitelius nõ flexit oculos nec tot milia ĩſepultorum ciuiũ exhoruit:lætus ultro & futuræ ſortis quæ iã ppinquabat ignarus ĩſtaurabat ſacrũ diis illius loci. Tabẽ:corruptũ ſanguinẽ & putredinẽ. Optime olere hoſtẽ : uox uitelliana plane ſanguinaria ac deteſtabilis:quæ nõ abhorret ab illa truculẽta Annibalis uoce:q cũ foſſam ſanguine hũano plenã uidiſſet dixiſſe prodit:o formoſum ſpectaculũ:põt huic uitellianæ uoci execrãdæ cõparari pclamatio illa nepharia uoleſi aſiæ procõſulis:q cũ tercẽtos una die ſecuri pcuſſiſſet ĩcedens ĩtra cadauera uultu ſuperbo quaſi magnificũ qddã cõſpiciẽdũq; feciſſet proclamauit o rẽ egregiã. Fuit eiuſdẽ uitelii illa quoq; uox ſæuiſſima:qua ſe pauiſſe oculos ſpectata bleſi inimici morte iactauit. Nec eo ſecius:nec ideo minus. Plurimũ meri hauſit:tanq̃ uini odor & hauſtus lẽiret tetrũ illũ peſtiferũq; odorẽ ex tabeſcẽtibus corporibus emanantẽ. Paſſimq; diuiſit:iter milites mexrum partitus ẽ. Memoriæ othonis ĩſcriptũ ait Plutarchus ſe uidiſſe monumẽtũ othonis:cũ hac breuiſſima ĩſcriptione marci othonis.

obſonare

Pollucibiliter

Pollucibilis

obſonatores

Opſopeus

Optima obſonia prandii & cœnæ

Dictum Alex.

Seueritas poſcenii nigri

Rapinæ uitelianorum

Gula uitelii

uoces ſanguinariæ

M.ANTO. Redimitis:ornatis:familiæ domeſticorum. Quoſcũq;:ex alienis ſeruis:q fontem circũſtetetant. Repreſentantes:reſtitutiõis loco iferentes. Aduerſantibus:iniuriam pati recuſantibus. Optime

olere:suauē odorem emittere. Et melius ciuem:suauis ciuis cadauer eaq; fuit uox illa detestabilis:q̄ suos cōfirmare est ausus. Nec eo secius:nec ob id minus. Diuisit:meo͛.s.militibus. Vanitate uerborū.

eo mausoleo ait:pugionemq; quo se is occiderat in agrippinensem coloniam misit marti dedicandum. In Apenini ét iugis peruigilium egit.

De aduētu eius ad urbē & gestis p eūdē i initio pricipatus.

PHI. Eo mausoleo:sepulchro & cū mausoleū ꝑprie significet sepulch͛ magnificēter extructū & regium:illudens uitelius dixit othonem dignū esse tali mausoleo:cū sepulch͛ illud uix priuato nedum principi conueniret. Is otho. In agrippinensem coloniá:agrippina neronis mater ut uim suam externis quoq; nationibus ostētaret in oppidū ubio͛:q sunt in germania iferiore:i quo genita erat.coloniam deduxit: cui nomé ex uocabulo ipsius iditū est.ná agrippinensis colonia dicta. Tacitus auctor.merito uitelius in hác coloniá misit pugitioné Othonis marti cōsecrandú.ꝑpterea qđ in agrippinēsi colonia primū impator fuit cōsalutatus amiáus Marcellinus refert agrippiná coloniam fuisse i secūda germania.Ita.n.appellat inferioré germaniá:cū primá germaniá appellet:quá alii superiorem dixerūt. Marti:germani inter cæteros deos marté colūt qué animalibus placát q̄uis Cæsar i cōmentariis ꝑdiderit deo͛ numero eos solos a germanis existimari. quos cernūt:uidelicet solé uulcanū & luná.qđ aūt & herculē uenerēt & marté testis tacitus i libro de situ germáiæ. Peruigilium.supra annotatū est ꝑuigiliū dici sacrū i quo totam nocte per uigilamus.Paulo ante retulimus oía apud uitelliū fuisse peruigiliis q̄ disciplinæ militari promptiora. Ad classicū:ad classici sonū. alibi memorauimus classicū dici & tubā & sonū. Paludatus:habitu militari.paludameta.n. insignia sūt militaria unde paludati dicti sicut ante dictū est.

Agrippinēsis colonia

Prima germania

Secunda germania.

Dii germanorum

VRbé quoq; ad classicum itroiit paludatus: ferroq; succinctus iter signa atq; uexilla sagulatis cōitibus ac detectis cōmilitonū armis. Magis deide ac magis oī diuino hūanoq; iure neglecto alliēsi die pōtificatū maximū cœpit. Cōitia i decé annos ordiauit:seq; ꝑpetuū cōsulé. Et ne cui dubiū foret:qđ exéplar regédæ Reip. eligeret. medio martio cápo adhibita publico͛ sacerdotū frequētia

Cor. Ta. hoc idé memorans ait ipse uitelius a pōte miluī isigni equo paludatus accinctusq; senatū & populū ante se agēs:quo minus ut captá urbé igrederetur amico͛ cōsilio deterritus sumpta ꝑtexta & cōposito agmine icessit. Inter signa atq; uexilla. seiūgit signa a uexillis ueluti diuersa.tāq̄ signo͛ appellatiōe itelligant aquilæ:quas aqliferi portát quæ sunt prima signa legionū:uexilla uero minora signa:unde uexillationes & uexillari dicti uexillū flāmeā scribit Amiáus fuisse signū belli Cor. Ta.& ipse discreuit hæc duo sic scribens quatuor legionū aqlæ per fronté.totidéq; circa e legiōibus aliis uexilla.mox duodecim ala͛ signa. Sagulatis:sagulo idutis:saga aūt cuius diminutiuū é sagulū sumebāt tépore belli.id qđ in supioribus annotauimūs. Detectis:denudatis ostentatis reiecta ephestride:sic.n.græci uocát uesté:quæ armatis supinduiť. Cor. Tacitus itroitū uitelii i urbē memorás.ait hæc. Ante aqlam ꝑfecti castro͛ tribuniq; & primi centurionū cádida ueste:cæteri iuxta quisq; céturionē armis donisq; fulgētes & militū fallere torquesq; splēdebāt decora facies & nō uitelio pricipe dignus exercitus. Sic capitoliū igressus atq; ibi matré cōplexus augustæ noíe decorauit. Alliēsi die:ominoso & infausto. dictus é át dies alliēsis ab allia fluuio:q e crustuminis mōtibus ꝑalro defluēs alueo tyberino amni misceť ab undecimo ab urbe lapide.ubi magna strage romani a gallis profligati sunt.mox urbs a gallis capta incensa q; est ꝑter capitoliū.fuit aūt hic dies ad quintūdecimū cal.sex.duplici clade isignis.Nácq; eodem prius die ad cremerá fabii cæsi:deinde ad alliá cū exitio urbis fœde pugnatū est.romani húc.diem a posteriore clade alliensem appellarunt:Insignemq; rei nullius publicæ priuatimq; agendæ fecerunt.auctor Liuius in.vi. Ci.in epistolis ad atticum de die alliensi scribit hæc.maiores nostri funestiorem diem esse uoluerunt alliēsis pugnæ:q̄ urbis captæ:quod hoc malū ex illo.itaq; alter etiam nūc religiosus dies:alter in uulgus ignotus.igitur cum dies alliensis inter religiosos & atros & ominosos numereť:apud romanos cuncta interprētates acceptū est loco funesti ominis:quod maximum pontificatū uitelius cœpisset die antiquitus infausto duabus cladibus cremerensi & alliensi. Diuino humanoq;:Cor. Tacitus.adeo omnis diuini humaniq; iuris expres pari liberto͛ amicorūq; socordia:uelut inter temulentos agebat. Comitia ordinauit:sensus est magistratus:qui comitiis comicialibusq; diebus quot annis creari solebant:a uitelio per decem annos or-

Paludati

Signa uexilla.

uexillationes.

Sagulati

Ephestris

Dies alliensis

Allia flu.

Religiosus dies

dinati sunt:ut ita per decennium minime foret opus habere comitia magistratuum causa.ait Tacitus uitelium comitia consulum cum condidatis ciuiliter celebrantem affectasse etiam infime plebis rumoré in spectaculis. Exemplar:archetypon quod sequi uellet & imitari.

M.AN. Mausoleo:sepulchro. Is:otho. In agrippinensem coloniam:quæ in belgica gallia est. In iugis apenini:in summa apenini parte. Peruigiliũ exegit:insomné noctẽ traxit metu ne an religione an potius cõtinua potatione nõ ĩtelligo. Paludatus:paludaméto ornatus:Cornelius ait amicorũ cõsilio deterritus. priusquá urbé ĩgrederet paludaméto deposito prætextem sumpsisse. Sagulatis:sagulo militari ueste succinctis. Detectis armis:quasi hostilé ĩgressus urbé. Diuino hũanoq; iure:religiõis & ciuitatis ritu. Alliẽsi die:postridie idus qntilis:quo die a.Qu.Sulpitio tribuno militũ ĩfœliciter est ad Alliá flu.cũ senonibus gallis pugnatũ:Liuius & Macrobius sunt auctores:Tacitus ait dié illũ Alliensi & cremerensi clade fuisse in famé:is.n.& omnes postridiani dies:q post idus nonas:& caleddas,pxime sequebant infausta appellatione atri sunt dicti:qppe qui neq; pliares:neq; puri:neq; comitiales habebant. Comitia:hoc ad ciuitatis ritum referas·quod nouo pœnæ exéplo in tot annos futuros magistratus:seq; perpetuũ cõsulé cõstituisset. Exéplar:quá formá aut institutum Neronis scilicet & nõ alterius principis.

inferias Nerõi dedit:ac soléni cõuiuio citharœdũ placenté palam admõuit:ut & aliqt de Domitio diceret. Incohantiq; neroniana cantica primus exultans etiam plausit.

De progressu eius in initio principatus?

TAlibus principiis magná imperii parté nõ nisi cõsilio & arbitrio uilissimi cuiusque histrionũ & aurigarum administrauit: & maxime asiatici liberti hunc adolescentulum mutua libidine constupratum mox testio profugum cũ puteolis poscam uendentem reprehendisset:coniecit in cõpedes statimque coluit:& rursus in deliciis habuit:Iterum deinde ob nimiam contumaciam & nimiam ferocitaté grauatus circumforaneo lanistæ uendidit:

inferiæ PHI. Inferias nerõi dedit:neroni sacrificauit:inferiæ enim dicuntur exequiæ & sacrificia:quæ diis manibus inferũtur: Tacitus in hác sentétiam sic scribit.apud bonos inuidiæ fuit:quod extructis in campo martio aris inferias neroni iecisset. Placẽté.oblectantem & auribus principis satisfacientem. Dedomitio:i laudem domitii neronis. Neroniana cantica:nomine neronianoꝝ cáticorum significátur carmina in laudem neronis a cytharœdo cátata.uel quæ nero ipse solitus erat cáere. Plausit:tanq̃ fautor probatorq; cátici nerõiani. plausu.n.excipimus quibus fauemus sibilo uero quos explodimus. Arbitrio uilissimi cuiusq;:aggregabátur inquit Tacitus e plebe flagitiosa p obsequia uitelio cogniti scurræ histriones aurigæ:qbus ille amicitiaꝝ dehõestamétis mire gaudebat. Asiatici liberti:miꝝ dictu est quéadmodũ libertini hoies fuerũt potétes pollétesq; apud romáos pricipes:quo-

potẽtia libertorum rũ nõ pauci libertoꝝ arbitrio regebát.sicut iá de narciso & palláte potẽtissimis.libertoꝝ apud Claudium

supra memorauimus.De itello martino apud Galbá fauorabili iam facta est métio:qd in psentia memoré

Demetrius pompeianus Nerõianos libertos?qd Demetrium pompeianũ?Cuius tanta fuit apud patronũ auctoritas & existimatio: ut supra libertoꝝ modum usq; ad iuidiam excelleret ut ab eo patriam gadaram reformari proposcerit & impetrauerit.Itidem uitelius Libertũ habuit nomine asiaticum:quem honorauit ánulis & equestri digni-

Asiaticus uitelii libertus tate.Refert Cor.Ta.Vitelium postulante exercitu ut libertũ suũ asiaticum equestrĩ dignitate donaret:cõpesciuisse adulationem inhonestam:qui mox mobilitate ingenii:quod palam abnuerat.inter secreta cõuiuii largitus est honorauitq; asiaticum annulis fœdum mancipium & malis artibus ambitiosum. Mutua libidine:dum uicissim & agit & patitur.& ut inquit ille morbo pallet utroq;. Profugum:a uitelio profu-

Dicearchia puteoli unde gientem ob tedium infandæ libidinis. Puteolis:ciuitate campaniæ:quæ alio nomine dicta est dicearchia propterea quod ea ciuitas quondam iustissime regebatur:auctores Plinius & festus.hinc a papinio dictum in secundo siluarum Celsa dicarchei speculatrix eila profundi.puteolos autem appellauerunt romani a pu-

Rephensio oratoria teorum frequentia uel a putore potius q̃ putridus sæpe hic locus est odoribus ex sulfure & alumine.Mar. Varro & Strabo auctores. Reprehendisset retraxisset:ita Liuius ut quosdam consul manu ipse rephen-

posca derit uerteritq; in hostem.Apud oratores controuersiæ genus est:quod hermagoras μετάληψιν appellat:nostri reprehensionem.ideo autem reprehensio uocatur:ut docet fortunatianus: quod cum maxime

Compedes inducatur in iudicium causa reprehenditur & quasi retrahitur. Poscam uendentem:posca potionis gẽus

Compedio est:quá græci execratio uocant:quæ ex aquæ acetiq; mixtura conficitur.Cor.Celsus in.iii.dari potest in tri-

Genera cõpedum ta uel ex aqua calida uel ex pusca.Plinius in.xxx.Tormina sanat palumbus ferus ex posca decoctus.apud eundem hæc dictio est frequens. In compedes:uincula pedum dici compedes nullus ignorat.ide compe-

Neruus p uiculo diti pro uinctis accipiuntur.nonius Marcellus non a pedibus sed ab impediendo compedes dici autumat. est enim uerbum compedio sicut impedio Varro in flexibulis domo.exeo intro & pedes corrigiis compe-

Dictum catonis dio.Genera compedum sunt numelæ boiæ pedicæ neruus.Est enim neruus uinculum ferreum:quo pedes impediuntur.ex quo est illud scitum Catonis dignum memoratu.fures priuatorum furtorum in neruo

atq; iñ compedibus ætatem agunt: fures publici in auro atq; in purpura. Ob nimiam contumaciam: Natura libertinorum seruorumq; hæc ferme est ut sint contumaces in dominos, patronosq; contumaciam in bonam quoq; partem accipi posse testis est: Cor. Tacitus qui sic ait Contumax etiam aduersus torméta seruorum fides supremæ clarorum uirorum necessitates. Circũforáeo lanistæ: de lãistis: qui emunt docent q; familias gladiatorias abundante iam dictum est. Circũforaneus autem lanista dicitur: qui circunfora multa discurrit uersaturq; ut gladiatores uel emat uel munerariis uendat. dictio generalis est: unde Mar. Tullio in oratione pro cluentio Lucius Clodius pharmacopola circunforaneus nominatur: qui fora multa multorum oppidorum circuibat & pharmaca uenditabat. a Hieronymo monachus circunforaneus dictus in epistola ad donionem: cuius uerba sunt hæc scribis eos immo nescio quem de triuio de compitis de plateis: circunforaneum monachum rumigerulum tabulum uafrum tantum ad detrahendum concionari aduersum me.

Contumax in bono

Circũforaneus

M.ANTO. Inferias: exequias Tacitus in campo inqt martio extructis aris quũ iferias Nerõi iecisset cæsæ publicæ uictimæ. De domitio: Nerõe ex iis canticis: qbus ille uti consueuerat aut certe de eius laudibus. Neroniana cãtica: quæ nero iuenerat: aut libentius usurparat: aut in eius laudem edita. Plausit: canenté plausu excepit. Histrionũ & aurigarũ: Tacitus Vitelio inqt cogniti scurræ: histriões: aurigæ quibus de honestamentis mire gaudebat. Mutua libidine: mutuo stupro. Tedio: obscænæ cõsuetudinis. Profugum: porro fugatũ. Poscã: aquã aceto mixtã: qdã quod nõ probo Loram interp̃tant. In compedes: in uincula: sunt. n. compedes pedũ uincula. lu. fastidit cõpede fossor. Contumaciam: ob contumax & intractabile ingeniũ. Circũforáeo: sic habent omnes Tranqlliani quos uidimus codices. sed circũforaneo legẽdum: dicuntur autem circũforanei: qui circa forum uersantur uenditãtes aliquid aut ementes.

delatumq; ad finem muneris repente surripuit. & prouinciã: deinde accepta manumisit: ac primo imperii die aureis donauit annulis super cœnam: cum mane rogantibus p̃ eo cũctis detestatus esset sæuerissime talem equestris ordinis maculant.

PHI. Delatũ ad finem muneris: Corrige dilatũ & intellige p̃tractum prolongatumq; ut dici solet: ut nouissimus in spectaculo gladiatorio depugnaret: sensus est. Vitelius furtim Clanculũq; surripuit asiaticum lanistæ: cũ extremo loco productus digladiari deberet in spectaculo gladiatorũ. Surripuit: furtim subtraxit: inde a Plauto puer subruptitius dictus q a mercatore subreptus fuit dum inter homines aberrasset a patre. Prouícia acceptar: germania inferiore. Primo imperii die: significatur dies ille quo primum nuncium accepit de bebriacensi uictoria & othonis morte: túc enim ut dudũ retulimus postulauit exercitus a Vitelio ut libertũ suũ asiaticũ equestri dignitate donaret: qui militũ adulationem ueluti inhonestam compescuit: deinde ex ingenii mobilitate quod palam abnuerat inter secreta conuiuii largitus est honorauitq; asiaticũ ãnulis mãcipium ut Taciti uerbis utar fœdum & malis artibus ambitiosum. Cunctos: toto exercitu rogãte: ut asiaticus equestri dignitate donaretur. Talem maculam: tanq̃ asiaticus equestri dignitate donatus illũ ordinem esset maculaturus polluturusq; quodam quasi dehonestaméto: nam ut inquit eleganter Hieronymus triumphi interdũ triũphantiũ sordibus polluũt. Luxuriæ: nomine luxuriæ signat imodicam profusioné luxũq; epularũ & ganeæ inexplebilis. Trifariam: in tris partes sicut quadrifariam in quattuor. Ientacula qui primus ieiunorum cibus est: quo peculiariter pueri utuntur: prisci prandicula uocauerunt. græci ἀκρατισμὸς καὶ ἀκρατίσματα dicunt: scribit Aristoteles: in nono. de animalibus aquilam non uenari nec operari: sed quiescere. μέχρι ἀκρατισμάτος: idest usq; ad ientaculũ. Interpres Aristotelis interpretatus est: dum prandendum fit. Comesationes: De comesationibus ante dictum est: in hoc loco comesationes proprie significantur cibi potusq;: qui post cœnam ex luxu summunt: comesari enim proprie est post cœnam epulari: quod in domitiano aperte significat cũ ait: conuiuebatur frequenter & large: sed pœnæ raptim certe nõ ultra solis occasum: nec ut postea comesaretur. Consimiliter Liuius libro quadragesimo refert demetrium post cœnam qua sodales acceperat dixisse: qui in comesatũ ad fratrem imus? Idem post Paulum ait. comesatores tanq̃ ad cœdé suã uenientes aditu ianuæ arcet: íté conuiuã separat a cõuiuatione: tanq̃ conuiua ad cõuiuiũ cœnãq; uocet: comesator uero postcœnã ad comesationé: sic. n. loquit ap̃ eundem perseus criminãs fratré demetriũ. cõuiuã me tibi cõmittere ausus non sum: comesatoré te cũ armatis recipiã? ab eodé comesatio usurpat in hoc significatu: quo apud tranqllum accipit ut. s. accipiat p̃ postcœnia: cur eni nõ liceat nobis dicere postcœniã sicut licuit ueteribus dicere antecœniã & domiceniũ. Interdũ comesatiões uocamus generali uocabulo epulationes cõpotationesq; cũ luxuria & crapula ueluti uoragines mensarum: unde comesabũdus Alexandri magni exercitus dicit a quinto curtio: quasi idulgens p̃ter modum & extra ordiné prodigis epulis gulonũq; escariæ uoluptati. In decretis canonicis di. xl. iiii. comesatiões culpantur

De comesatione & epulis eiusdem.

Ed uel p̃cipue luxuriæ sæuitiæq; deditꝰ epulas trifariã sp: iterdũ q̃drifariã dispticbat in ientacula & prãdia & cœnas comesatióesq; facile oibꝰ sufficiés

Subruptitius

Triũphi triũphantiũ sordibꝰ polluũtur

ientacula

Prãdicula

Acratisma ta

comesatio nes

Comesari

Cõuiuia

comesator

postcœnia

añcœniam

Domiceniũ

tanq̃ noxiæ non solũ sacerdotibus:sed etiam laicis. Augustinus quoq; comesatiões & ebrietates tolli iubet non aspere neq; duritet sed monendo magis q̃ minando:docendo magis q̃ iubẽdo. In alia significatiõe comesationes accipiunt apud Aristotelem.tanq̃ sint conuiuia ex collatiõe simbolisq; cõfecta:quæ lacedæmonia phiditia cretes andria nuncupauerũt:unde ait in.ii.politico.comesationes phiditia nominãt lacedæmonii apud quos unusq́sq; cõferre habet:& si sunt pauperrimi.q uero comesationum esse participes nequeũt:hi ad reipu.gubernationem nõ admittunt.idem in.vii.politicorũ tradit hanc comesationũ institutionẽ eẽ oppido q̃ uetustã:quæ in creta facta est regnãte minoe:sed multo prius in Italia comesationes institutæ fuerunt ab italo rege oenotriorũ:oportet aũt ut inqt idem Aristoteles ad harũ comesationum cõlonem admitti ciues uniuersos:cum tñ non facile sit ut paupes contribuere statutam pensionem possint. Ideo aũt phiditia dicunt a lacedæmoniis cõuiuia comesationesq; qa.s.φιλιάσ.i.amiciciæ & humanitatis ea sint.λ.p.λ. accipiendo:siue q̃ ita consuescerẽt ad parsimoniam & frugalitatem quæ græce dr̃ φειδώ:Tertiam quãdã ethymologiam affert Plutarchus in licurgo. Andria uero appellãuerũt cretensium conuiuia quasi dicas uirilia:ex eo q̃ ἄνδρες.i.uiri adultæ ætatis ad ea uocabantur:de quibus multa Strabo in.x.

Phiditia andria ritus comesationum uetus

M.AN. Dilatum:apud lanistam tam diu relictum. Ad finem muneris:ad id tempus usq;:quo a lanista producendus erat in arenam:aut certe ad gladiatorii muneris exitum. Surripuit:clandestine rapuit. Manumisit:libertate donauit. Aureis annulis:equestri dignitate. Talem maculam:ut homini tam sordido honestissimum ordinem contaminaret. Sufficiens:ad tot epulas ingurgitandas.

uomitandi consuetudine:indicebat autem aliud eadem die: nec cuiquam minus singuli apparatus quadrigenis milibus nummum constiterunt:famosissima super cæteras fuit cœna ei data aduentitia a fratre:in qua duo milia lectissimorũ piscium:septem auium apposita tradunt. hanc quoq; exupauit ipse dedicatione patinæ quam ob immensam magnitudinem clipeũ Mineruæ αἰγίδα πολιούχου dictitabat. in hac

de uomitu

PHI. Vomitandi cõsuetudĩe: Seneca luxus & gulæ obiurgator acerrimus ait edũt ut uomant: uomũt ut edãt:asclepiades dãnauit uomitões crebriores. Cor. celsus:uomitũ hyeme q̃ æstate utiliorẽ esse pdidit:uerũ luxuriæ cã fieri nõ oportere cõuenit:sed ualitudinis q uomere bis in mense uult uitelius melius cõsulet si biduo continuauerit:q̃ si post.xv. uomuerit:Seneca taxat uomitores:sic.n.appellant q uomũt ut mox refarciant:talis erat uitelius:q qd turpiter ĩgesserat turpius egerebat:nimirũ tales gẽiti sũt ad uia & cibaria pdẽda:cũ fœdissimũ sit:stõachi sui nõ nosse mẽsurã. Indicebat:denũciabat:prisci in eadẽ significatiõe usurpabãt cõdicebat. Aliud alii:ut apud aliũ prãderet:apud aliũ cœnaret:apud aliũ comesaret:solebat heliogabalus quoq; id genus conuiuia celebrare:ut apud amicos singulos singuli ferculorũ missus apparerent. Singuli apparatus:iẽtaculorũ uel prandiorũ uel cœnarũ uel comesationũ. Cœna aduentitia:aduentitiã ĩtelligit cœnã quæ data fuit uitelio a fre suo in urbẽ aduẽtu. Martialis elegãter aduẽtoriã appellauit epistolã:quæ aduẽtãti amico obuiã mittit. Famosissima:memoratissima qdẽ & celebratissima:sed reprẽsibilis magis q̃ laudabilis. Lectissimorũ:pciosissimorũ. Septẽ auiũ.s.milia. De hac cœna sic refert Eutropius. Notissima certæ cœna memoriæ mãdata:ẽ quẽ ei uitelius frater exhibuit ĩ qua sup cæteros sũptus duo milia pisciũ:septẽ milia auiũ apposita tradunt.

uomitores

Cœna aduentitia

Dedicatiõe patinæ:de hac Pli.in.xxxv.scribit hæc:at hercules:uitelius in pricipatu suo ducẽtis sextertiis cõdidit patina:cui faciũdæ fornax in cãpis ædificata erat:qm̃ eo puenit luxuria ut ẽt fictilia pluris cõstent q̃ murrhina:pp hãc patinã mutiãus exprobrauit:patinarũ paludes uitelio. Clipeũ mĩeruæ:clipeũ mĩeruæ a rotũditate uidelicet & enormi magnitudĩe patinã appellabat:cũ clipeo ãt mĩeruã pingi notissimũ ẽ uel illo nasõis testimõio:at sibi dat clipeũ:dat acutæ cuspidis hastã. Cur ãt cũ clipeo mĩerua formet:cã hæc ẽ ut eruditi autumãt:qd orbis q sub clipei spẽ figurat:regit a sapiẽtia:martiãus:hic tibi dat clipeũ sapia q̃ regat orbẽ. αἰγίδα πολιούχου.i.egida patrõi ciuitatis:uitelius græco uocabulo patinã noiauit αἰγίδα πολιούχου:q̃si scutũ Iouis custodis urbis:ab amplitudĩe & orbiculatiõe:egis ãt scutũ ẽ iouis:unn̄ egiochos a græcis cognominatus q̃si tenẽs egida:q̃uis qdã Iouẽ egiochon ĩterp̃tent q̃si a capra nutritũ:de egide Iouis dixit maro ĩ.viii.credũt se uidisse iouẽ:cũ sæpe nigrãtẽ egida concuteret dextra nimbosq; cieret ubi exposuit seruius:egida eẽ pellẽ capræ amaltheæ nutricis iouialis:quã ĩ sinistra iuppiter tenet:Higinus li.de signis iouẽ egiochũ dictũ eẽ tradit: ppea q̃ egos.i.capræ pelle tectus:q̃ egida græci appellauerũt:titanas supauerit:regnũq; sit adeptus:põt si libet hoc totũ referre ad egida mĩeruæ:tãquã uitelius appellauerit patinã suã clipeũ mĩeruæ & egida πολιούχου.i.mĩeruæ urbis patronæ:mĩeruã ãt egide armari qs ignorat:q uel saltẽ legerit illud Virgilianũ:egidaq; horrificã turbatæ palladis arma:egis uero pprie ẽ mũimẽtũ pectoris æreũ hñs ĩ medio gorgonis caput:qd munimẽtũ ut ĩqt seruius si ĩ pectore numinis fuerit egis uocat:si ĩ pectore hoĩs:sicut in antiqs ĩpatorũ statuis uidemus:lorica dr̃:hãc diuã signauit: Martia.quoq; sic scribens:dũ uacat hæc Cæsar poterit lorica uocari:pectore dũ sacro sederit egis erit. egida ãt a clipeo discerni docet Oui. cũ ĩ vi.metamor.de pallade loquẽs ait. At sibi dat clipeũ.dat acutæ cuspidis hastã:dat galeã capiti:defendit egide pectus:patrõa ãt urbiũ ẽ:q̃ ĩ arce tẽpla ueteres palladi sacrarũt:cuius rei cãm dicit eẽ martiãus ĩ hymno palladis:qd rõ amplificet quotq; ẽ elatior urbes.& ĩ egide medusam saxificam iõ gestare memorat:q̃ pani

patina uitelii

cur clipeus mineruæ

Egis

Egiochus

Iuppiter

Egis mineruæ

Lorica

Cur medusa in egide

dũ stupidet sapiẽs solertia uulgus:& qm̃ incidimus in egidis mentionẽ ueluti in transcursu referẽda sunt q̃ tradit Herodotus in.iiii.histo.q ait graecos mutuatos eẽ ab aphris egidas mineruae:qppe apud aphros fiũt uestes pelliceae ad instar egidis fimbriatae:a qbus egeis.i.caprinis pellibus egidas graeci noiauerũt:sed iã ad institutũ redeamus. Scarorũ iocinora cõmiscuit:speciatim enumerat esculẽtiora cibaria:q̃ in uiteliana patina fuerunt cõmixta.est aũt scarus piscis:q solus dr̃ ruminare herbisq̃ uesci non aliis piscibus:huic tpe plinii dabat̃ principatus in honore mensarũ.Tyberio Claudio principe optatus elipertius scaros aduectos ex mari carpathio inter hostiensem & campaniae oram sparsos disseminauit.miro ac nouo exemplo ut iqt macrobius pisces in mari tanq̃ in terra fruges aliqs disseminare.Ouidi.pdidit eo uolumine:qd̃ halieuticon.i. de piscatoriis inscribit̃:scarũ iclusum nassis non frõte erũpere:nec ifestis uiminibus caput iserere:sed aduersum caudae ictibus crebris laxare fores atq̃ retrorsum ita erũpere quẽ lactatũ eius si forte alius scarus extrisecus uideat:aphẽsa mordicus cauda adiuuare nixus erũpẽtis:qd̃ aũt iocinora scarorũ & uiscera iucũdioris sint saporis idicat martialis:q sic ait in xeniis:hic scarus equoreis q uenit obesus ab undis:uisceribus bonus ẽ:caetera uile sapit:de scaris piscibus tanq̃ bonitate saporis pcellẽtibus ait orati.in epodo magis ue rõmbus aut scari:si quos eois intonata fluctibus hyems ad hoc uertat mare:de scaris ait Ambrosius in.v.exameri.denique non ruminant pisces:solus tamen scarus in iis ruminare phibet̃:ut ferũt:qbus aut euentus aut usus fuit aut studiũ talia cõprehẽdere.ait Quĩtilianus scarũ non capi in nostro mari:ut eũdem capi in siculo docet petronius arbiter cũ ait:igeniosa gula est siculo scarus aequore mersus ad mẽsam uiuus perducit̃.

M.AN. Vomitandi consuetudine:crebro uomitu stomachum leuabat.Plini.Vomitiones homini ad haec in remedium excogitatae. Indicebat:denunciabat. Aliud alii:huic prandiũ illi coenam q̃si dicat: alii alia diei hora se conuiuam affuturum praedicare huic mane illi uesperi.Nec cuiquam eorum : cui prandiũ aut coenam indixerat. Famosissima:praeter caeteras ifamis. Aduentitia:sub ipsius uitelii aduentum posuisset nec septe aduẽtitia legi.ab exoticorũ obsoniorũ apparatu. Septẽ auiũ:milia repete. Dedicatiõe patinae:Plinius Clodii Aesopi tragici histrionis patinam celebrat sexcentis sestertiis taxatam.

scaurorum iecinora,fasianorum & pauonum cerebella: linguas phenicopteri murenarũ lactes a carpathio usque fretoque hispaniae per nauarchos:ac triremes petitarum commiscuit. Vt autẽ homo non profunde modo:sed intempestiue quoque ac sordidae gulae:ne in sacrificio quidem nunquã aut itinere ullo tẽperauit: quin iter altaria ibidẽ statũ

PHI. Iecinora:declinat̃ a grãmaticis iecur iecoris & uel iociõris:q gẽtiuus ut ait Pris.i.vi.ut a noiatiuo iocus q̃ i usu nõ ẽ iciĩnatus:Plin.sex uictimarũ iociora replicata itrisecus repta sunt: diminutiuũ iecoris ẽ iecusculũ.Ci.ĩ ii.de diuiatiõe.Nã & musculorũ ingt iecuscula bruma dicũt augeri. Fasiãorũ & pauonũ cerebella:

scribit Lãpridius heliogabalũ exhibuisse palatinis igẽtes dapes:q erãt referte cerebellis phẽicopterorũ & cerebellis turdorũ & capitibus psitacorũ & fasiãorũ & pauonũ. Phẽicopterũ:apitius nepotũ altissimus gurges liguã phẽicopteri auis pcipui saporis ee docuit:sicut añ dictũ ẽ.Seneca.nõ desideras miliarios apros nec liguas phẽicopterorũ & alia portẽta luxuriae:miliarii apri ut Senecae uerbũ itelligas dñr a põdo mille librarũ quorũ meminit.M.Var.i.3.d re rustica. Mureãrũ lactes:lactes auctor Pri.ptes sunt itestiorũ a graeco galactos dictae:cuius singulare ẽ haec lactis:titinius:craticula cerebellũ lactis agnina:Pli.sentire uidet̃ lactes dici tm̃ i ouibus & hoĩbus:sic.n.ait i.xi.ab hoc uẽtriculo lactes i oue & hoĩe:p quas labit̃ cibus:Plautus agninis lactibus uiciẽdũ eẽ dixit fugitiuũ:tãquã escaria uicla caeteris sint ualẽtiora pharus supstitiões sale satyrico pfricãs ait:emeris auriculas pulmõe & lactibus unctis.mureãs aũt pisces eẽ ex genere lõgorũ nullus ignorat:Licinius macer mureãs tm̃ foeminini sexus esse tradit & cõcipere ex serpẽtibus:aiam i cauda habere autumat Plinius:caq̃ icta celerrime exanimari at capitis ictu difficulter:murena ifixa hamo iuertit:se qm̃ sit dorso cultellato:spinaq̃ lineã praesecat:mureãs i honore epularũ maxio fuisse idicat uel ille satyrici poetae uersus.Vironi mureã dat̃:quae maxĩa uenit:gurgite de siculo.illic.n.optĩae a pfectis gulae eẽ credunt̃:multiq̃ auctores mureãs e freto siculo nobilitarũt:Marcus Varro & Columella flutas appellãt q in summa aq̃ prae pinguitudie fluitẽt:lactes aũt murenarũ cũ primis numerant̃ iter edulia Ganeata:ex luxu imodico heliogabalus rusticos pauit murenarũ lactibus & luporũ. A parthia usq̃:quidã a carpathio legẽdũ cẽsent:tãquã e mari carpathio:id genus pisces praetiosi expeterent̃:illic eni scarus iprimis ut ait Plinius fuit frequẽs: si uero legimus a parthia:sicut passim legitur intelligemus ingluuiem uitelii immodicam & enormem significari:qui usq̃ a parthicis regionibus orientem uersus:& a freto athlantico ad occidentem uersus gulae irritamenta perquirebat:in quam sniam est illud a Columella cum censoria castigatione depromptum libro nono agricolationis:ponticũ phasim & scythica stagna meotis eruũt.iam nũc gangeticas & aegyptias aues temulenter eructant.Cor.Ta.taxans gulam uitelii sic scribit.Epularum foeda & inexplebilis libido:ex urbe atq̃ Italia irritamẽta gulae gestabant̃ strepentibus ab utroq̃ mari itineribus:mendosa dictio est in codicibus Taciti : nam pro epularũ corrupte legit̃ epistolarũ. Per nauarchos:nauiũ pfectos : dictio grecanica est:qua latini utunt̃:Cicero in uerrinis:sũptũ oẽm in classem frumento stipendio caeterisq̃ rebus nauarcho suo quaeq̃ ciuitas semper date solebat: idem alio loco iplorat nauarchi fidem. Intẽpestiue gulae:quae

Egides a pellibus caprinis
Scarus piscis
halieutica ouidii
Scarus solus rumiat
Iocinus
Iocineris
Iecusculũ
Miliarii apri
Lactes murenarum
Lactis
Lactibus unctis
Murenae
Dorsum cultellarũ
Flutae
Correcta dictio ap Tacitum
Nauarchus.
Gula intẽpestiua

ante legitimum statutumq; edendi tps ardescit in cibos:dr̄ itempestiua. scribit Gregorius qđ in canonicis decretis repetitú est. Di. ultima de consecratione. uitio gulæ non tentariq uando idigentie tpa præuenit & cibos lautiores:quærit:nonnunquam etiam gula culpæ obnoxia est:cum ipso æstu immēsi desiderii etiam uiliora cibaria esurienter inuadit. in uitelio utrunq; gulæ uitium erat reprensibile:nam cum & tempore nō congruente cibum caperet erat intempestiuæ gulæ:cum uero ab obsoniis semesis priorisq; diei non abstineret erat sordidæ gulæ criminosus. Ne in sacrificio quidem temperauit:hoc ad intempestiuam gulam pertinet:quæ tempore nō congruente & hora præmatura ardescebat in cibos.

uitiú gulæ

M.AN. Scaro℞ iocinora:Mar. Hic scarus æquoreis q uenit obesus ab undis. Visceribus bonus est cætera uile sapit. Cerebella:a cerebro cerebellú. Quid phasianæ aues:qd pauones:qd phoenicopteri sintalio est loco demōstratú. A parthia usq;:sic oia habēt exemplaria:sed mēdose:ut uel mediocriter geographiæ peritus:si altiuscule sensum rimet deprehēdat:nā quo pacto a parthia p nauarchos potuit murena peti:qđ mare parthiam alluit:aut si hyrcanú aliq ex pte:quā classem:quos nauarchos in hyrcano mari romani unq̄ habuerút:aut qn̄ romani parthiæ imparunt:uel qs scriptor dixit unq̄ murenas ex parthia petitas:nec ē cur ad phasianos:pauōes:& phoenicopteros id referas:quú ne ipse qdem aues in ea terra pueniant. Plinius phalerides aues in seleucia partho℞ aquaticaq; laudatissimas nasci tradidit. placet igit̄ ita corrigi:ut a carphathio fretoq; hispāiæ legas:cui nr̄æ opioni Columella astipulat̄. Sola iqt ille ex pciosis piscibus murena:quis tharthesiaci carpathiiq; pelagi. qđ est ultimú uernacula:quo uis hospes fretro pegrinú mar̄ sustiet:hæc ille: qbus uerbis apte colligit̄:aut hác quā ppositui emēdatam esse lectionem:aut certe aliam ab ea quæ inuoluit longe diuersam. Intempestiue:alieno etiam tpe luxuriantis. In sacrificio:interim cum sacrificaret.

PHI. Viscus:carnes holocausto℞:uiscera. n. nō tátum intesti na dicius:sed qcqđ sub corio ē: uń & uisceratio dicta: cuius supra meminimus:est aút nomina tiuus singl'aris:ut ait seruius hoc uiscus huius uisceris:qđ lucretii auctoritate fulcit̄ scribētis libro prio de re℞ nātura:uiscus gigni sanguēq; creari:ubi annotadum est sanguē a lucretio dici ut carmen:sicut a Catone quoq; usurpatú eē obseruauimus:q ait desa tigatú uulneribus atq; spirátem: q sanguen oē deflexerat cognouere. Farra:quæ in sacris adhibebant̄. E foco:qm ad rem di uinā nisi tostú far nō adhibebat̄ nam ut ait pli. l. xviii. núma pōpl lius instituit deos fruge colere & mola salsa supplicare atq; far torrere:statuitq; nō esse pu℞ ad rem diuini nisi tostú idem fornacalia istituit farris torrēdi ferias. Fumātia:adhuc feruētia:cum tam diu temperandā fit:ut feruor ille itollerandus deferuescat. uitelius cuius palatum erat occallosum moræ impatiēs iuadebat appetēter dapes adhuc fumātes. Vel pridiana:hoc ad sordidā gulā uiteli referas:q etiam dimidiata obsonia quæ priori die superfuissent in popinis mandere non erubescat:merito egesippus lib. iiii. ingt. uitelius epulabatur:qui si diutius uixisset luxuriæ sumptibus & præcio mensarum romani imperii opes abligurisset:apud eundem ait cecinna uitelium nihil aliud nisi uino solutum esse & inter cōuiuia pridianas semper ructantem epulas:nisi ut ebrius pereat fine sensu doloris:idem uitelianam uoraginem uocat hanc uiteli in gluuiem. Cum discipulos:græci συμμαθηταs uocant inde condiscipulatus dictus pro institutione sub eodem præceptore. Equales:coeuos:quos græci σύγχρονοs dicút quasi contemporaneos. Tantum num. etiam nú:Ita enim uidetur exponendum:potius q̄ a contrario super qua particula subtiliter perpensæq; deseruimus in superioribus. Allicefactos:pellectos attractos in ductos. Etiam unum:scilicet occidit. In aquæ frigidæ potione:ita necatus est Alexáder magnus:cui philippus & iolas regii prægustatores in aqua frigida uenenum propinquarunt:britannico quoq; in aqua frigida uenenú a ministris datum est. Affectus febræ:calida febris uisceribus infusa:quærit ardoris æstuantis refrigerationem inuitatq; febricitantem ad frigidam aquam appetendam:quæ non semper noxia est:cum sæpe remedia cōtraria prosint: ubi solita non profuerút:hinc legimus petronem medicú dare solitú in potu aquam frigidam febricitanti bus qui si moueret sudorem explicuisse se ægrum indicabat:si non moueret plus etiam aquæ frigidæ ingerebat:asclepiades quoq; aquam frigidam tempestiue dando ægros curabat. Tum funeratorum. ordo est uix pepercit ulli fœneratorum & stipulatorum publicanorumque : de fœneratoribus publicanisque ante dictum est : stipulatores uero dicuntur : qui per interrogationem obligant promissorem : hæc enim duo

Sanguen

far tostum in sacris

fornacalia

uiteliana uorago

condiscipulatus

Synchroni

allicefactus

uenenú alexandro in frigida

frigida febricitantibus data

uiscus & farra pœne rapta e foco manderet:circaq; uiarum popinas fumantia obsonia uel pridiana atq; semesa.

De sæuitia & crudelitate eiusdem.

PRonus uero ad cuiusque & quacunque de causa necem arque supplicium. Nobiles uiros condiscipulos & æquales suos omnibus blanditiis tantum non ad societatem imperii allicefactos uario genere fraudis occidit : etiam unum ueneno manu sua porrecto in aquæ frigidæ potione quam is affectus febre popofcerat tum fœneratorum. & stipulatorum publicanorumque qui unquam se aut Romæ debitum : aut in uia portorium flagitassent : uix ulli pepercit. Ex quibus quendam in ipsa salutatione supplicio traditum statimq; reuocatum cunctis

ſtipulator & promiſſor opponunt᷑:quod ꝑſæpe docẽt iuriſcõſulti & maxime libro.xlv.digeſtorũ titulo de uerboꝝ obligatiõibus:eſt aũt ſtipulatio uerboꝝ cõceptio:qbus is qui interrogat᷑ datuꝝ facturuſnue ſe id quod īterrogatus ẽ reſpõdet:& ut inqt elegãter ulpianus turpes ſtipulatiões nullius ſunt momẽti.illud obſeruandũ ẽ ꝙ uerbũ hoc ſtipulor ī actiua ſignificatiõe quõ & paſſiua ablatiuo cõiungit᷑:dicimus.n.ſtipulor a te:pro iterrogo te:& īterrogor a te.Iuuenalis quãtũ uis ſtipulare & ꝓtinus accipe quod do.& ſubauditur a me ſtipulare in actiua ſignificatiões & priſciãus allegat Suetonii teſtimoniũ ex libro quarto prætorum: ubi ſtipulari paſſiua ſignificatiõe dictũ ẽ:lectoria inqt quæ uetat minoré annis.xxv.ſtipulari:Plautus quoq; paſſiue dixit: niſi dolo malo iſtipulatus ſis. Romæ debitum:ad fœneratores & ſtipulatores referendum.

Stipulatores ꝓmiſſores
Stipulatio
Stipulor
Portoriũ

Aut in uia portorium:hoc ad publicãos ꝑtinet:portoriũ enim ut inquit Nonius dicit᷑ merces:quæ portoribus datur:& eſt uectigal quod ſoluit᷑ portitoribus:ideſt publicãis:portitores ſunt etiã telõarii magiſtriq; tributoꝝ:q operã in portu dabãt īferẽdaꝝ reꝝ & efferẽdaꝝ uectigal exigẽtes:plautus in aſinaria: ego pol iſtum portitorem priuabo portorio. In ipſa ſalutatione:in officio imperatoriæ ſalutationis: de qua ait gellius in ueſtibulo ediũ palatinarum omnis fere ordinũ multitudo operientes ſalutationem Cæſaris conſtiterant:ſalutigerulos appellat eleganter Plautus portitores ſalutationum:qui nomine matronaꝝ ibant ſalutatum. Statimq; reuocatum:a ſupplicio cui traditus erat uitelii iuſſu.

Portitores
Telonarii
ſalutigeruli

M.AN. Viſcus:Lucilius.Viſceribus uiſcus gigni ſangueneq; creari:ſunt uiſcera ut Seruio placet non tantum inteſtina:ſed quicquid etiam ſub corio eſt. Virgili.Tergora dirripiunt coſtis & uiſcera nudant.Lucretius:permixtus uiſcere ſanguis dicitur & hoc uiſcum uiſci:ſed tunc pro tenaci lentore aucupiis apto. Farra pœne rapta foco:Plinius:Mola ſalſa litant farra non habentes:mola ex farre & ſale conſtabat. Fumantia:feruentia adhuc. Pridiana: quæ pridiæ appoſita fuiſſent. Pronus:tranſitio a luxuria ad crudelitatem. Condiſcipulos:qui ſub eodem:quo uitelius inſtituti fuerant præceptore. Aequales eiuſdem ætatis:quæ duæ neceſſitudinis cauſæ potuiſſent illum ab iniuria reuocare: niſi ſupra modum ſæuus fuiſſet. Tantum non:omnia illis præter commune imperium pollicitus. Allicefactos:multis illecebris allectos. Frigidæ:ad calidæ differentiam:utraq; enim romani utebant᷑.Martia.Frigida non deerit:non deerit calda petenti.Iuuena.Gelidæ calidæq; miniſter. Stipulatorum: qui pecuniam rogat quiq; ſpondet ſtipulari dicitur:unde ſtipulatio & ſtipulator. Vlpianus.tris ait ſtipulationum eſſe ſpecies: iudiciales cautionales & communes:quarum cautionales fiunt:ut quis cautior ſit interpoſita ſtipulatione. Portorium merces: quæ portitoribus datur uel uectigal:quod portitori penditur:eſt enim portitor qui uectigal portus ideſt portorium conduxit & qui traducit homines ac uehit ad nauim de portu:uel in portum a naui: uel ad ulteriorem fluminis ſtagni ue ripam:græcauoce porthmea dicimus.Iuue.Tetrumq; nouitius horret porthmea. In ipſa ſalutatione:quum ipſum ſalutatum ueniſſet.

clæmentiam laudantibus corã interfici iuſſit:uelle ſe dicẽs paſcere oculos.Alterius pœnæ duos filios adiecit deprecari pro patre cõatos:ſed & equitẽ Ro. ꝓclamãtẽ quũ rapet᷑ ad pœnã hæres meus es exhibere teſtamẽti tabulas coegit utq; legit cohæredẽ ſibi libertũ eius aſcriptũ iugulari cũ liberto impauit.Quoſdã & de plebe ob id ipm ꝙ uenete factiõi clar maledixerãt iteriecit cõtẽptu ſui & noua ſpe id auſos opiatus.Nullis tamẽ īfenſior ꝗ uernaculis & mathematicis.ut qſq; deferret᷑ iauditũ capite puniebat.Exacerbatus qd poſt edictũ ſuũ:quo iubebat ītra calẽ.octobris urbe itaIiaq; mathematici excederẽt:ſtatimq; libellus ẽ propoſitus:

PHI. Clæmentiam laudantibus:eſt enim prima imperatoris dos clæmentia: & ut inquit Seneca nullum magis clæmentia ex omnibus quam regem ac principem decet: quam philoſophi ſic diffiniunt inclinationem animi eſſe ad lenitatem in pœna exigenda:huic contrariam imperiti putant ſeueritatem ſed nulla uirtus uirtuti contraria eſt:quid ergo opponitur clæmentiæ?crudelitas quæ nihil aliud eſt:quã atrocitas animi in exigendis pœnis: igitur cum Vitelius a ſupplitio deſtinato quendam reuocaſſet: cuncti re uera credentes principem miſericordia motum id feciſſe:laudauerunt eius clæmentiam perinde ac uirtutem imperatoriam:ſed uitelius atrox & ſanguiarius ideo illum reuocauerat:ut coram ipſo interficeret᷑:tanquã non foret contentus cæde hominum:niſi ipſe oculos truculento ſpectaculo paſceret & oblectaret:hanc ſpectandi crudelitatem fuiſſe in domitiano Cor.Tacitus flebili querimonia complorat:atq; illum Nerone fuiſſe truculentiorem:cum in libro quem compoſuit de uita Iulii agricole ſoceri ſui ſic ſcribit.Nero tamen ſubtraxit:iuſſitq; ſcelera non ſpectauit:præcipua ſub domitiano miſeriarum pars uidere & aſpici:cum ſuſpiria noſtra ſubſcriberent᷑:cum de notandis tot hominum palloribus ſufficere ſæuus ille uultus & rubor a quo ſe contra pudorem muniebat. Paſcere oculos:extat apud Cor.Tacitum eiuſdem uitelii uox ſæuiſſima: qua iactauit pauiſſe ſæculos ſpectata morte inimici nomine bleſi. Alterius pœne:ſenſus eſt patrem quendam damnauerat ad capitale ſupplicium pro quo cum filii duo pietate paterna extimulati deprecarent᷑ iuſſit illos pariter cum patre necari. Equitem romanum:eques romanus in teſtamento hæredem ſcripſerat li-

Clæmentia quid
Nulla uirtus uirtuti contraria crudelitas.

bertũ ſuũ una cũ uitelio: Vitelius q publicáos pũiebat:quo℞ ordo erat equeſter:ignarus huius teſtamenti ad pœná rapi iuſſerat equité romanũ:q cũ pclamaret ſe idignũ eẽ ſupplicio:ppea qđ hæredé pricipé ſcripſerat.uoluit ut tabulæ teſtamétariæ exhiberenť:& cũ legiſſet ſe nõ ex aſſe hæredé cõſcriptũ: ſed ſibi cohæredé eſſe aſcriptũ libertũ teſtatoris:utrũq; iugulari iuſſit:& teſtatoré & libertũ cohæredé.

uenetiái

Venetæ factioni in ſupioribus facta métio ẽ copioſa de ueneta & praſina factiõe:& cũ Caligula & Nero praſinæ factioni fauerẽt:uitelius uenetá fouebat & uenetiáis erat addictus:ſic.n.appellanť aurigarii uenetæ factiõis : ex quo plebeios quoſdá táquá fautores praſinæ factiõis iteremit : q i uenetiáos cõuitia igeſſerát & pbra:táq̃ id facerent:ppea qđ ipm uitelũ cõtẽnerẽt & ſpe noua℞ re℞ alerenť:q̃ uernaculis & mathéaticis: qdá iunctim legũt ſubducta pticula copulatiua:uernaculis mathematicis:ut itelligas uitelũ iſenſum fuiſſe mathematicis genethliaciſq; nõ aliẽigẽis:ſed idigẽis & rõæ natis:qđ ſi deſiũcti legas uernaculis & mathẽaticis nimi℞ itelligas uitelũ iſenſum fuiſſe ſeruitiis romæ natis:quos uernas & uernaculos uocát:& mathẽaticis:qđ genus hoiu₃ merito iuiſu₃ eẽ debet utpote ifidũ fallax atq; uáidicũ.

Mathe
matici
nauidici
Mathe
matici
pulſi
Italia

Deferreť:accuſareť. Inauditũ:cõtra legẽ quæ ut inqt egeſippus uetat iauditos exitio dari. Vrbe Italiaq; excederẽt.Cor.Ta.meminit huius edicti uiteliái:quo pulſi Italia mathẽatici ſunt:alibi memorauimus:quẽadmodũ mathẽatici ſæpe ex urbe & Italia pulſi fuerũt:qđ genus hoiu₃ potẽtibus ifidũ ſperátibus fallax ẽ:qđ ut utar Taciti uerbis i ciuitate noſtra & uetabiť ſp & retinebiť. Libellus ẽ ppoſitus:publicatus & in ppatulo affixus ſine auctoris nomie.

M.AN. Hæres meus es:conſtitui te hæredem. Cohæredem:hæreditatis participem. Libertum eius damnati equitis. Venetæ factioni:cui ipſe fauebat de aurigarum factionibus abunde ſupra.Capitolinus. uenetæ factionis homines uenetianos dixit:multas inquit a uenetianis paſſus eſt iniurias. Contemptu ſui. in ſui inuidiam.Noua ſpe:nouarum rerum fiducia. Vernaculis mathematicis:aſtrorum peritis romæ natis nam ſi diſiunctim uernaculis & mathematicis legas:nil ex priore dictione ſequitur niſi oraculis pro uernaculis quis legendum dixerit. Propoſitus:in publico ſine certo auctore poſitus.

PHI. Chaldeos:mathematicos:de quibus ante dictum eſt:uerba aũt hæc in libello propoſito cõtinebátur quod dicerent chaldei:ideſt mathematici bonum fatum & fœlix futu℞ romano populo:ne uitelius uiuus pueniret ad Cal.octobres:quod tempus præſtituerat mathematicis pellendis.

Germanicus uitellius.

Vitelius germanicus ſupra memorauimus uiteliũ cognominatum fuiſſe a militibus germanicum:quando in germania cõſalutatus fuit imperator :.qui filium quoq; infantem germanicum appellauit. Suſpectus in mortem matris:tanquam maternæ mortis ipſe auctor & molitor extiterit. Aegre:ægro táti matri quæ ſextilia nominabatur fœmina pbitate cõſpicua.

Cathi

Catha mulier:cathi populi ſunt germaniæ iuxta herciniam ſiluam ſicut hiſtorici prodiderunt:germani uero ineſſe aliquid ſanctum & prouidum fœminis ſuis putát quarum nec conſilia aſpernanť nec reſponſa negligunt: unde olí auriniam & cõplures alias uenerati ſunt germani tanq̃ deas tradit.Cor.tacitus uidiſſe ſe ſub diuo ueſpaſiano ueledá díu apud pleroſq; numinis loco habitam cuius meminit Papinius in primo ſilua℞.ſic ſcribens captiueq; præces ueledæ:quæ maxima nuper gloria.ſenſus eſt:mulier germana ex gente cathorum fatidica prædixerat uitelio illum firmiter iperatu℞ : ſi matri ſuperuixiſſet:ex quo ſuſpitio orta eſt uiteliũ iperandi cauſa ob id uaticinium fatidicæ mulieris germanæ matrem necaſſe: itaq; hoc in loco catha mulier ſignificatur germana fatidica ex cathis populis:alias uero Catus dicitur acutus:inde cata dicta acuta ut iterpretať.M. Varro & hinc Seſtus helius ob iuris ciuilis periciam catus dictus:nõ tá quod eſſet ſapiens quam q eẽt acutus.porphyrio apud Oratiũ catum ſignificare ait doctum & expertũ:Plinius dixit in.vii.reliquis animi bonis præſtitere & apud cæteros mortales ſapientia:ob id cati corculi apud rõanos cognominati:ſed hæc de catis ſignificátia nihil ad hunc locũ. Tedio præſentium:uideť Tacitus aſtipulari huic ſententiæ : cum ait ſextiliam uitelio℞ matrem nullis fortunæ illecebris in gaudium euectam domus tantum aduerſa ſenſiſ-

Fœminæ loco dearũ ap̃ germanos

ueleda

Catus acutus

& chaldeos dicere bonum fatũ eſt:ne Vitelius germanicus intra eundé calẽda℞ dié uſquá eẽt. Suſpectus & in mortem matris fuit q̃ſi ægre præberi cibũ prohibuiſſet : Vaticináte Catha muliere:cuí uelut oraculo acqeſcebat:ita deinde firmiter ac diutiſſime imperaturũ ſi ſuperſtes paréti extitiſſet. ut alii tradunt ipſam tedio præſentiũ & imminentium metu uenenum a filio impetraſſe haud ſane difficulter.

De appatu exercitus cõtra Veſpaſianũ & aliis geſtis eius.

Ctauo imperii menſe deſiuerũt ab eo exercitus meſiarũ atq; pannoniæ:item ex tranſmarinis iudaicus & ſyriacus ac pars in abſentis pars in præſentis Veſpaſiani uerba iurarunt. Ad retinendũ ergo cæterorum hominum ſtudiũ ac fauorem nihil non publice priuatimque nullo adhibito mõ largitis eſt. Delectũ quoq; ea cõditiõe in urbe egit:ut uolũtariis nõ modo miſſiõem poſt uictoriam: ſed ẽt ueterano℞ iuſtæq; militiæ cõmoda pollicereť . Vrgẽti deinde terra mariq; hoſti hinc fratré cũ claſſe ac tyrõibus

ecidem eiusdē mortis meminit nulla ſimulatiōe filii Vitelii:ſic enim inqt erat illi & feſſa ætate parés.quæ tamē paucis ante diebus opportuna morte excidiū domus ꝑuenit & nihil e pricipatu filii aſſecuta niſi luctum & bonā famā. A filio: Vitelio pricipe:hic tamē mřem in capitolio cōplexus i pricipio ſui pricipatus augustæ noie decorauit. Haud ſane difficulter:tanꝗ ſceleratus filius nō inuitus porrexit uenenū matri: quā ſublatā extinctamqꝫ eē cupiebat. Deſiuerūt:defecerūt rebellarūtqꝫ. Exercitus meſiaꝝ:ſcribit Tacitus tertiā decimā legionē præbuiſſe exēplū cæteris duabus meſiæ legiōibus ut deſciſcerēt a Vitelio & trāſgrederenť in partes Veſpaſiāi:in pānonia uero legiōes tanꝗ galbianæ dolorē iráqꝫ bebriacenſis pugnæ retinentes haud cōtanter Veſpaſiano acceſſerūt & ut ait Tacitus meſici ac pannonici exercitus iuncti dalmaticū quoqꝫ militē traxerūt:meſia aūt prouincia iungiť pannōiæ:quas meſias pluraliter dixit ſicut hiſpanias & gallias & germáias pluratiuo numero uocitamus:in meſia ſunt dardani meſi thraces pontoqꝫ cōtermini ſcythæ. Iudaicus & ſyriacus:iudaico exercitui præerat Veſpaſianus:ſyriaco mucianus q ueſpaſianū ipulit ad iperiū capeſſendū. Pars in abſentis:exercitus meſici pannoniciqꝫ utpote remotiores iurarūt in uerba ueſpaſiani abſentis iudaicus uero exercitus iurauit in uerba præſentis:mutiáus aūt adegit milites ſyriacos in uerba ueſpaſiani. Nihil:nō oia. Nullo modo:nulla mēſura & temperamēto. Delectū: militarē. Voluntariis:q ultronei & ſua ſpōte ſe uitelio obtuliſſent. Miſſionē:honeſtā itellige : quæ emeritis ſtipendiis ab imperatore indulgeri ſolet. Vrgenti hoſti:cū flauiani duces a ueſpaſiano præmiſſi ex omni parte inſtarent cū litteræ edictaqꝫ ueſpaſiani ad oēs legiones ſollicitandas per diuerſa loca præmitterenť:tandem irruptione hoſtium atrocibus undiqꝫ nuntiis exterritus uitelius cecinnam ac ualentem expediri ad bellum iubet. Hinc:ex maritima expeditione. Fratrem.L.Vitelius ſignificať:qui fuit par uitiis fratris & principatu eius uigilantior:qui cum exercitu erat terracinæ. Hinc:ex terreſtri.

Margin: mors mřis uitelii — meſia prouincia

M.AN. Et chaldeos:dicere bonū factū:Mathematicos dicere:quod bono fato ciuitatis futurū eſſet ut uitelius & alia quæ ſequunť. Vſquā eſſet:ſed ante eū diem periturus. Suſpectus:fuit in ſuſpitionem uenit.q.auctor fuerit tollēdæ matris. Aegre:inferme. Catha:cathus ab Horatio pro docto a Cicerone pro ſapiente accipitur:ſed & callidus ardens ingenioſus cathus dicitur :unde uideri poteſt:Cathæ nomē factū: quáquā altera ſyllaba aſpirata ad differentiam fortaſſis nomen ubiqꝫ notatum reperio. Impetraſſe: præcibus a filio cōtendiſſe: ut ſe ueneno tolleret. Haud difficulter.q.d.libens homo impius id matri præſtitit. Meſiarum:quia duplex meſia ſuperior & inferior. Ex tranſmarinis : qui traſmare erant. Pars in abſentis uerba:ut meſiaci exercitus:qui longe aberant. Frattem:Lucium uitelium.

& gladiatorum manu oppoſuit:hinc & bebriacēſes copias & duces:atque ubiqꝫ aut ſuperatus:aut proditus ſalutem ſibi & milies ſeſtertium a Flauio ſabine ueſpaſiani fratre pepigit:ſtatimqꝫ pro gradibus palatii apud frequentes milites cedere ſe imperio quod inuitus recepiſſet profeſſus : cunctis clamantibus rem diſtulit : ac nocte interpoſita primo diluculo ſordidatus deſcendit ad roſtra.multiſque cum lachrymis eadem uerba uerum e libello teſtatus eſt. Rurſus interpellante milite ac populo & ne deficeret hortante:omnem operamque ſuam certatim pollicente animum reſumpſit:Sabinumqꝫ & reliquos flauianos nihil iam metuentes

PHI. Bebriacenſes copias & duces:cecinnā ualentemqꝫ ſignificat:quos expeditionem aduerſus flauianos ſummere iuſſit una cum illis copiis militaribus: quibus apud bebriacū othonianos profligauerat : ſed ut ait tacitus nō uigor corporibus : nō ardor priſtinus aīs militū in erat : quos urbanæ delitiæ ſubneruauerunt: itaqꝫ uideres fluxa uitelianorum arma:ſegnes equos ipacientemqꝫ militē ſolis puluerū & tempeſtatū. Vbiqꝫ aut ſuperatus : apud Cremonā iprimis ſuperati ſunt: uiteliani ab Antonio prio: q erat acerrimus ueſpaſiāi partiū ꝓpugnator cū exercitu in Italiā ꝑmiſſus:tunc Cremōa colonia direpta fuit & incēdio cōſumpta:adeo ut ſolū ueneris templū ſteterit ante mœnia:cohortes etiam quas uitelius habebat narniæ ſeſe dediderūt ducibus flauianis. Aut ꝓditus:iprimis cecinna ꝓditor fuit:q trāſiuit i ptes ueſpaſiani cū exercitu uitelio relicto:Fabius quoqꝫ ualēs apud inſulas ſtechadas a paulino captus eſt:q mox urbini in cuſtodia fuit interfectus galbæ ꝓditor:uitelio fidus & alioꝝ pfidia illuſtratus a lucilio baſſo proditam fuiſſe claſſem rauēnatē tradūt : trierarchoſqꝫ inuaſiſſe imagines uitelii iam in ueſpaſianū inclinantes claſſem quoqꝫ miſenēſem Claudius cēturio ad defectionē traxit:crebra trāſfuga uiteliāoꝝ uiſebanť. A flauio ſabino:hic eo tēpore:quo bellū inter uitelianos & flauianos gerebať : Romæ erat præfectus urbis ſenecta inualidus:quem uitelius quamuis ueſpaſiani fratrē minime uiolauerat. Salutē & milies ſeſtertium: Antonius primus & uarrus flauiani duces obtulerunt uitelio ſalutem & pecuniam & ſecreta campāiæ:ſi depoſitis armis ſe ac liberos ſuos ueſpaſiano permiſiſſet:præterea uitelius & ſabinus ueſpaſiani frater crebris ſermonibus de pace ponendiſqꝫ per conditionem armis agitauere:ſæpe domi collocuti ſunt : poſtremo in æde apollinis pactionē facere adhibitis teſtibus duobus cluuio ruffo & ſilio Italico quod ſi tam facile ſuorum mētes uitelius flexiſſet ꝗ facile ipſe ceſſerat:incruētam urbē ueſpaſiani itraſſet exercitus. Cedere imperio:uitelius apud milites ſuos concionatus pauca dixit & præſenti meſticiæ congruentia: cedere ſe paci

Margin: Fluxa uitelianorum arma — Cremona incenſa — Nex fabii ualentis — Flauius ſabinus — Silius Italicus teſtis i pactione

& repu.rogando milites.ut memoriã sui continerent:fratrẽq; & coniugem & inoxiam liberoꝝ ætate miserarent:simul filiũ ꝑtendens modo singulis modo uniuersis cõmendabat lachrymabũdus. Cũctis clamantibus:lege reclamantibus:cœpunt.n.reclamare & recusare:ne cederet impio. Rẽ distulit:de impio deponẽdo narrat Tacitus uitelliũ paratam fuisse cedere impio:si modo suoꝝ mẽtes flecteṛ potuisset:sed ut q̃sq; uitelio fidus erat ita pacem & cõditiones pacis abnuebant.Dedecus & pericula oñtantes:si cessisset Vespasiano:hortabanturq; ut potius ꝑ uirtutẽ effundere ultimũ spm̃ uellet:q̃ per ludibrium & contumelias:sed

Diluculare surdæ ad fortio consilia uitelio aures obruebanṭ. Diluculo:iam luce apparẽte:inde diluculare est diluculũ fieri:Gellius iccirco die crastino ubi primũ diluculabit:fac amicos adeas. Sordidatus:sordida & squalenti ueste ĩdutus.in hanc sñiam Tacitus pullo amictu palatio digrediṭ mesta circũ fama misso ad flauiãos

Sordidus sordidatus duces nũcio:q subueniri sibi artasq; res nũciaret:sordidus ex moribus:sordidatus ex causa diciṭ.Cicero in pisonem.Nec minus letabor cum te semp sordidum:q̃ si paulisper sordidatũ uiderem. Ad rostra:ut ꝑ rostris contionareṭ:mox interpellatus e rostris fratris domũ petiit:quæ foro imminebat. Eadem uerba:q bus apud milites usus fuerat,ꝑ gradibus palatii dicẽs se cedere uelle impio romano. E libello:in quo ꝑscripta hẽbat uerba:q̃ dicebat tales dñr de scripto facere uerba:q ad libellũ respiciũt & de scripto loquunṭ:Cicero reciteṭ oro:quæ ꝑp eius magnitudinẽ dicta de scripto est. Rursus interpellante:iteꝝ orõnem uitelii interrumpẽtibus militibus:sicut prius iterruperat. Ne deficeret:ne succũberet languesceretq; animo ĩfracto & meticuloso. Certatim:pro uiribus. Animũ resumpsit:q prius metu pauẽs exanimatusq; defecerat:hortamẽtis populi militũq; confirmatus:aĩum alacritatemq; quam iam perdiderat recepit. Sabinũ:fratrẽ

Flauiani Vespasiani. Flauianos:a flauio uespasiano flauiani dicti eius factionis fautores sectatoresq;.

M.AN. Aut uictus:nam circa Cremonã bis uiteliãi uicti:& rursus Cremõa ipsa direpta. Aut proditus cecinna.n.a uitelio ad uespasianũ defecit Fabius ualens:& ipse ad sthecadas ĩsulas oppressus est. Salutẽ & milies sestertiũ:ut sibi incolumitas cũ ea pecuniaꝝ summa concedereṭ. Cũ flauio sabio:Vespasiani fratre q romæ erat. Cedere:impio dignitate abire. Rẽ distulit:sero cessit. Sordidatus:sordida ueste reoꝝ more amictus. Eadem uerba:uti cederet imperio quod inuitus recepisset. Deficeret:ne fractus animo sibi ipsi deesset. Flauianos:flauiane factionis. Nihil iam:post pactionem.s.cum uitelio factam.

ui subita in capitolium compulit:succensoque templo Iouis optimi maximi oppressit quum & prælium:& incendiũ e tyberiana prospicere domo inter epulas non multo post pœnitens facti:& in alios culpam conferens uocata concione iurauit:coegitq; iurare cæteros nihil sibi antiquius quiete publica fore. Tunc soletum a latere pugionem cõsuli,primum:deinde illo recusante magistratibus ac mox senatoribus singulis porrigens nullo recipiente quasi in æde cõcordiæ positurus abscessit.sed quibusdam acclamantibus ipm esse cõcordiam rediit:nec solum retinere se ferrum affirmauit:uerumetiam concordiæ recipere cognomen.

De concordia per eum tentata cum Vespasiano.

SVasit senatoribus ut legatos cũ uirginibus uestalibus mitterent pacem:aut certe tempus ad consultãdum perituros. Postridie responsa opperienti nũciatum est per exploratorem hostem appropinquare.cõtinuo igitur abstrusus gestatoria sella duobus solis comitibus

PHI. Vbi subita:scribit Tacitus Cor.martialẽ a flauio sabino missum fuisse ad uiteliũ cũ mandatis:ne pacta iã ĩstituta turbarẽtur:uitelius culpã in milites conferẽs monuit martialẽ:ut per secreta abiret:ne a militibus suis ĩterficereṭ:erat.n.ipse id tp̃is neq; uetandi neq; iubendi potens nõ iam impator:sed tm̃ cã belli: uix reuersus erat Martialis in capitoliũ:qđ uelut arcẽ tutissimã flauiani ĩsederant:cum repente milites uiteliani surẽtes:nullo duce ascẽdunt erecta acie in capitoliũ:ubi exorto conflictu flauiani uitelianos obruebãt tegulis saxisq;:nec tñ sisti poterant scandentes uite-

Capitoliũ cõflagrauit liãi:tũc capitoliũ clausis foribus ĩdefensum & ĩdireptum conflagrauit:ambigiṭ utrũ oppugnatores ignem rectis iniecerĩt:atticus consul se capitolini ĩcendii auctorem professus est:id facinus post conditam urbem luctuosissimũ fœdissimũq; populo Romano accidisse auctor est Tacitus. E Tyberiana domo:q̃ fuerat Tyberii. Inter epulas:scribit Egesippus quod uitelius epulabatur:ne amitteret moriturus prandium & redundationibus:ut in extremis solet:mense sibi ultimo dapibus reficiebatur:obruebat se uini poculis ut sensum amitteret futuri uel opprobrii uel periculi:eumq; ex conuiuio ad supplicium raptum esse tradit. Pugionem consuli:scribit Cornelius Tacitus:uitelium exolutum a latere pugionem porrexisse consuli:ueluti ius necis uitæq; ciuium tradentem sed aspernante consule & reclamantibus qui adstiterãt discessit uelut positurus in ede concordiæ. In ede concordiæ:in superioribus annotauimus quemadmodum pluribus templis concordia dea romæ fuerat decorata:relege quæ in Tyberio scripta sunt. Ipsum esse concordiam:nil apertius hac assentatione:qua uitelius dicitur esse ipsa concordia dea:cum potius discordia dici debuerit:utpote auctor ac instinctor discordiarum turbarumque ciuilium. Ferrum:pugionem

qué in æde cõcordiæ ponere uoluerat. Gõcordiæ cognomẽ:ut uitelius cõcordia diceret. Vt legatos:cũ uirginibus uestalibus:scribit Tacitus uiteliũ uocato senatu legatos dirrexisse ad exercitus flauianos:ut præ textu reipub.Cõcordiá pacéq; suaderét:legati quorũ ius sacrũ & uenerabile esse solet & debet uiolati sunt adierantq; extremũ discrimẽt:q iuerant ad petiliũ cerealé unũ ex ductoribus flauianis:tũc uulneratus fuit arulenus rusticus legatiõe & prætura isignis:ob hoc dixit Plinius in prĩo epistolarũ. Arulenũ a regulo inimico nũcupatũ esse stigmosum uiteliana cicatrice.æquioribus animis accepti sunt:qui ad Antoniũ alterũ flauianarũ partiũ ducem uenerant:obuiæ uenerũt & uirgines uestales cũ epistolis uitelii ad Antoniũ scriptis:Antonius uirgíes cũ honore remisit uiteliocq; rescripsit direpta esse belli comertia ob trucidatũ sabinũ uespasiani fratrem & icensum capitoliũ. Virginibus uestalibus:annotauimus in prĩo cõmentario uirgíes uestales mitti solitas fuisse deprecatrices sicut olim a messalina missæ fuerát ad Claudiũ depcádũ:sicut cæsari a sylla uitá ueniáq; depcátes ipetrauerũt. Aut certe:tépus ad cõsultádũ uirgíes uestales postulauerant ab antõio eximi supremo certamine unũ diẽ:si hæc mora iteriecta fuisset facilius oía conuẽtura. Operiẽti:expectanti præstolátiq; uitelio. Hostem appropinquare:flauiani tripartito agmíe Romá accesserũt:p̃lia multa & uaria iter flauiáos & uitelianos ante urbẽ facta. Cõcurrerũt:& in cápo martio ifestæ acies:sed ꝑ flauiáis fortúa fuit po.rõanus aderat spectator tanq̃ in ludicro certamíe. Abstrusus gestatoria sella:Cor. Tacitus sic scribit.uitelius capta urbe ꝑ auersá palatii portá auẽtinũ i domũ uxoris sellula defert. ut si diẽ latebra uitasset teraciná ad cohortes fratréq; pfugeret: gestatoria sella q̧ gestari & deferri a lecticariis solet alio nomíe gestatoriũ nomiat:uñ illud ex libro secũdo machabeorũ.In gestatorio torquebat anthiochus.

Stigmosus uiteliana cicatrice

Fortúa ꝑ flauianis

Gestatoria sella

M.ANTO. Iouis optimi:idest capitolini Iouis:quod Tarqnius priscus uouerat:Seruius Tullius:& Tarquinius superbus erexere exactis regibus Horatius puluillus consul dedicauit:quod.L.Scipione:&.C.Narbano consulibus incendio absumptũ scylla instaurauit:dedicauit uero Luctatius Catullus nouissimæ præsenti tumultu conflagrauit sceleris auctorem:Acticus se postea est professus. Oppressit sabinũ:scilicet qui ad uitelii conspectũ obtrũcatus ad germáias est scalas proiectus:Cornelius est auctor. Tyberiana domo: de qua bis supra. In alios qui:sabinũ oppresserũt. Consuli primũ:Quinto actico.qui dum consul cũ eo erat. Vt legatos:cũ uirginibus uestalibus legati:missi:arulenus rusticus:qui uiolatus est:& Mussonius ruffus.hic est rusticus ille:quem stigmosum uiteliana cicatricea Regulo appellatũ Pli.in epistolis ait:qppe q i L.uitelii inuidiam uulnus a flauianis accepisset q̧q̃ legatus & prætor i altera castra uirgíes uestales summo honore ab antonio:q alteris castris præerat : acceptæ ac dimissæ sunt bina enim flauiorũ castra urbi iam admota erant qđ ad uestales uirgines attinet uident mihi Romani ueteres qđ alio loco dixius illarũ operæ usi in deprecanda pœna & gratia recõciliáda.qđ & Cice.planæ demõstrat Gelli exemplaria uident ostẽdere & in lege agraria ciceronẽ id quoq; demõstrasse ubi illud est:nulle sunt uirgines quæ me a nobis deprecent qué galli textũ nos sicuti in Cæsare dictatore ea uerba posuimus sed emendatissimus Ciceronis codex non uirgines sed imagines habet quođ omnino magis probo.

pistore & coquo Auentinum & paternam domum clam petiit:ut inde in campaniam fugeret. Mox leui rumore & incerto tanq̃ pax impetrata esset referri se in palatiũ passus ẽ:ubi cũ deserta omnia reperisset dilabentibus & q simul erant zona se aureorũ plena circũdedit: cõfugitq; i cellulá ianitoris religato pro foribus cane:lectoq; & culcitra obiectis.

PHI. Pistore & coquo: antiq coquos non habebant in seruitiis coq; ex macello cõducebant deinde iter mácipia coqui sicut & pistores recepti sunt. hinc ait Marcellus iurisconsultus : libro de legatis tertio. si unus seruus plura artificia sciat : & alii coqui legati fuerũt:alii textores:alii lecticarii:ei cedere seruũ dicédũ ẽ cui legati etiam sunt i quo artificio plerũq; uersabat:uasa cognaria ex argento fieri caluus orator qstus est scribũt iuriscõsulti uasa cognaria in penu non contineri. Incerto:Sine auctore sine capite diuulgato. Referri se in palatium:ait Tacitus uitellum mobilitate ingenii in palatium regressum esse: quod desertum reperit. Dilabentibus:Tacitus dilapsis etiam infimis seruitiorum aut occursum eius declinantibus id genus exempla affati nos monent:cũ fortuna mutari fidé mortaliũ:q i rebus secũdis cateruati cõfluũt i aduersis dilabunt. Zona aureorũ plena:in libro annotationũ enarrátes illũ Iuuenalis uersum:obrutus & zonam morsu leuaq; tenebit:retulimus:quemadmodũ mos fuit apud priscos ut aurũ monetale in zonis haberẽt unde alexander romanus imperator dicere solebat.miles nõ timet nisi uestitus armatus calciatus & sat & hẽns aliquid in zonula.plura in annotationibus nostris leges ad hác rem conducentia. Circũdedit:tanq̃ id sibi pro uiatico futurũ esset.Itidẽ apud Apuleiũ plotina spectate fidei fœmía zonis auro monitali refertis incincta mariní extorrẽ comitata est. In cellulam ianitoris:cella ianitoris ꝑpe hostiũ ediũ fieri solet: ubi ianitor religatus excubat.hinc ait Ouidius.ianitor indignæ longa religate cathena. Pro foribus: ante fores obiectis ut ita latebra pudéda semet occultaret. Agminis antecessores:Qui antecedebat flauianas copias agminatim aduentantes. Rimabant:Scrutabantur & curiose uestigabant. Rimari proprie dicunt sues:cum pascentes cibi gratia terram uertũt.lutatius grammaticus auctor. Ab his extractus : a Iulio placido tribuno cohortis pertractum e latebra uitelium Tacitus refert. Mendatio elusit : dum se ui-

Coq inter seruos

Vasa cognaria ex argento

Cũ fortúa mutari fidem.

Aurũ in Zona

aurum monetale

Rimari

De capitone & uilissima morte eiusdem.

R uperant autẽ iam agminis antecessores: ac nemine obuio rimabanť :ut fit singula abiis extractus e latebra sciscitantes quis esset: nam ignorabatur:& ubi esse. Vitelium sciret mendacio elusit:deinde agnitus rogare non destitit:quasi quædam de salute Vespasiani dicturus:ut custodireť iterim uel in carcere donec religatis post terga manibus iniecto ceruicibus laqueo ueste discissa semi nudus in forum tractus est : inter magna rerum uerborũq ludibria per totum uiæ sacræ spacium reducta coma a capite:ceu noxi solent:atque etiam mento mucrõe gladii subiecto: ut uiscendam preberet faciem : neue summitteret quibusdam stercore & cœno incessentibus aliis incẽdiarium &

tellum eẽ dissimulat. Vt custodireť iterim : rogabat uitelius cá mortis differendæ ut custodireť uel i carcere: donec flauianos:duces alloquereť. Religatis post terga mãibus: Cor. Ta.iũcte tergũ põe mãus:laniata uesta.fœdũ spectaculũ ducebať mltis icrepatibus nullo illachrymãte. Discissa:lacerata diloricata. In forũ: ppulsus ẽ uitelius ad eũ fori locũ:ubi galba occisus fuerat. Viæ sacræ : ante

sacra uia

dictũ est sacrã uiã in urbe Roma appellatã: qđ in ea fœdus ictũ fit iter Romulũ & Taciũ.oli Cæsar dictaror intexit uelis uiã sacrã ab domo sua ad cliuũ usq; i capitolium. Reducta:retroducta reiecta : ut facies reuelata occultari nõ posset. Mucrone mẽto subiecto:scribit Tacitus uiteliũ ifestis mucrõibus coactũ modo erigere os & offerre cõtumelius:nũc cadẽtes statuas suas:plerũq; rostra aut locum occisi galbæ contueri. Summitteret: ad terrã demitteret. Incessentibus:impetẽtibus:stercore & cœno sextus aurelius. multis cœno fimo & cæteris turpioribus dictu purgamẽtis uultũ eius icessẽtibus p scalas gemõias trahiť. In

Miserãda uitelii sors
Incẽdiarius

cẽdiariũ : queadmodũ nero icẽdiarius a flauio tribũo p cõtumeliã dictus ẽ:qa urbẽ Ro.icẽderat ita uiteliũ icẽdiariũ:uocauere pp icẽsuz capitoliũ:tãq̃ illius luctuosissimi icẽdii ipse auctor extitisse.

M.AN. Auẽtinũ:unũ ex collibus urbis. Paternam domũ: Cor.i uxoris nõ patris domũ uenisse ait. In campaniam: terracinam potius:ubi frater cũ exercitu erat:pfugeret. Impetrata:ab iis q in castra missi essent. Dilabentibus:abeuntibus. Qui simul erant:coquus & pistor. Zona aureorum plena : aureis nummis præfixa. Interim : dum ea ducibus flauianis aut ipsi uespasiano patefaceret.

Ludibria:illusiones. Viæ sacræ: qua ex palatio in forum descendebatur. Reducta:coma : capillis:& auertice & a fronte i unũ quasi nodũ compressis:ut magis conspicuus esset. Ceu noxi solet:coma:scilicet reduci & in unũ colligi. Mento:inferioribus faucũ partibus iugulo imminentibus. Mucrone: cuspide. Incessentibus:contumeliose illudentibus. Incendiarium:ob capitolium incensum.

PHI. Patinarium:Plautus appellat piscem patipariũ patia cõditũ:sic.n.ait i asinaria:uel patiarium uel assum uerses quo pacto iubet.patiarius uero dictus est uitelius ppter illã luxuriosissimã patinã ut Paulo ante memoraui q̃ dedicauerat. ppter quã Mutiãus illi exprobrauit paludes patinarũ. Enormis:uasta & immodica:nam sicut solet pceritas corpis nõ parũ uenerationis acqrere principibus : ita si enormis est & immodica magis dehonestamẽto est:q̃ pulchritudini: dixit celsus longam staturam matura cõfici senectute.

Patinarius

Burrus rubens
Rubidus panis
Quadriga

Rubida:rubẽs rubicunda:burrus apud antiquos uocitabať rubens ex cibo & potione. præterea panem rubidũ appellauerunt parũ coctũ:Plautus in cassina:in furnũ calidũ cõdito atq; ibi metorreto pro pane rubido. Venter obesus:pinguis uber apud neuiũ accipiť pro exili atq; gracilẽto. Sub debile:modice debilitatũ & infirmũ.sæpe dictũ hanc particulam sub significare temperamẽtũ. Impulsu:ĩpulsione. Quadrige:cõtra regulam grammaticorũ ẽ ĩμικωσ:idest singulariter q̃drigam dixit:sicut & Plinius quadrigam dixit a myrmecide fabricatam ex ebore:quam musca integeret alis. Aurigãti Caio:supra memorauimus uiteliũ Caio caligulæ factum esse familiarem per aurigandi studium. Apud gemonias.in tertio commentario satis ac super de gemoniis scalis:illuc te cõfer si qd desideras: ait Tacitus uitelium ad gemonias fuisse ppulsum ubi corpus flauii sabini iacuerat:ingestisq; uulneribus cõfossum cõcidisse. uox nouissima non

uox uiteli nouissima
Excarnificatus

de generis aĩ:excepta fuit a circunstãtibus:nãq; tribuno insultãti se tamẽ imparorẽ eius fuisse respõdit:sextus Aurelius.per scalas inqt gemonias trahiť. Excarnificatus:cõgestis uulneribus lãcinatus euisceratusq; per carnificinã:sicut carnifices dãnatos iterdum minutissimis ictibus lẽta morte cõficiunt. Amiãus Marcellinus:tanq̃ obtrectatorẽ audacẽ excarnificari pcepit:tradit Sextus Aurelius numerosis ictibus cõfossum interisse. Confectus:trucidatus:tractus in tyberim. potuit uitelius Tyberius & tracticius nuncupari sicut

Tractitius

patinariũ uociferãtibus parte uulgi ẽt corporis uitia expro brante: erat enim in eo enormis ꝓceritas: facies rubida ple runq̧ ex uiolẽtia: uẽter obesus: alterũ fœmur sub debile im pulso olim quadrigæ quũ aurigãdi Caio ministratorẽ exhi beret: tandẽ apud gemonias minitissimis ictibus excarnifi catus: atq̧ confectus est: & inde unco tractus in tyberim.

De tempore eius & interpretationem ostenti.

PEriit cũ fratre & filio ãno uitę. vii. q̃nq̃gesimo nec fefellit cõiecturã eoꝝ: q augurio: q̃d factũ ei Viẽ næ ostẽdimus nõ aliud portẽdi p̃dixerãt q̃ uentu rũ in alicuius Gallicani hoĩs potestatẽ si q̃dẽ ab antõio pri mo aduersariũ partium duce opp̃ssus ẽ: Caii tolosæ nato co gnomine in pueritia Becco fuerat id ualet gallinacii rostꝝ.

olim appellatus ẽ heliogabalus: q in latrina occisus fuit deide ĩ tyberi tractus. Cũ fratre: de hoc sic refert Tacitus. dein Lucius uitelius ĩterficiẽ par uitiis fratris: & ꝓ̃cipatu eius uigilãtior nec pinde ꝓsperis sotius: quã aduersis abstractus. Factũ uiẽnæ: q̃ñ ꝓ tribunali iura redẽti Vitelio gallus gallinaceus supra humeꝝ atq̧ in capite astitit. Portẽdi: significari. Ab antonio primo: antonius primus accerrimus belli cõcionator uespasianũ sequutus grande momẽtũ addidit. erat eni strenuus manu. Sermõe prõptus: discordiis & seditiõibus potẽs: raptor: largitor pace pessimus: bello non spernẽdus: huius p̃clara uirtus enituit ĩ bello uitellião: primus appellaẽ a Tranq̃llo ob cognomẽtũ. dicebaẽ enim antõius primus & ita a Cor. Ta. idẽtidẽ appellaẽ. Egesippus id apte indicat lib. q̃rto historiaꝝ ubi ait. prius: id. n. Antõio cognomẽtũ erat. de hoc ĩtellexisse Martialẽ existimo sic scribẽtẽ. iã numerat placido fœlix antõius æuo q̃ndecies actas prius olympiadas. Tolosæ nato: & ob hoc hoĩ gallicão. notũ ẽ. n. tolosam ciuitatẽ galliæ narbonẽsis: in qua olĩ fuit tẽplũ sanctitudie religiosum finitimis uenerabile. de hoĩbus calamitosis dici solitũ ẽ: p ꝓuerbiũ uetus. ille hõ hẽbat aurũ tolosanũ: q̃d ortũ ẽ. Qu. cepiõe: q cũ oppidum tolosanũ dirripuisset. multũq̧ auri ĩ eius oppidi tẽplis fuisset: q̃sq̃s ex ea dirruptiõe aurũ attigit misero cruciabili exitu periit. Cuius rei Strabo iustinus & Gellius meminerũt. Becco: remãsit ĩ ligua uernacula nr̃a hæc dictio: ut beccũ appellemus rostrũ nõ tã gallinacei q̃ oĩum auiũ phryges panẽ beccus appellãt: ex quo psalmeticus ægypti rex olĩ cõiectauit phrygas primo extitisse mortaliũ: cũ hæc uox beccus ab infantibus suapte spõte fuisset p̃ria deprõpta. historiã luculẽte ꝑscribit Herodotus ĩ euterpe: q̃ secutus opinior Apuleius: phrygas sciẽter p̃iogenios appellat lib. xi. de asino aureo. De uiteli moribus & obitu sic scribit Eutropius hic cum multo dedecore ĩpauit & graui sæuitia nobilitatis. p̃cipuæ ĩgluuie & uoracitate. q̃ppe cũ de die sæpe quartũ & q̃ntũ feraẽ epulatus. Notissima certe cœna memoriæ mãdata est: quã ei uitelius frater exhibuit. In q̃ sup cæteros sumptus duo milia piscium: septẽ milia auium apposita traduñẽ: hic cũ nerõi similis eẽ uellet atq̧ id adeo p̃ferret ut ẽt exeq̃as nerõis q̃ humiliter sepultæ fuerãt honoraret: a uespasiãi ducibus occisus ẽ. Interfecto in urbe prius sabino uespasiani fratre: quẽ cum capitolio incẽdit. interfectus aũt est & magno dedecore tractus p urbẽ Romã publice nudus. Erecta coma: & capite eius: subiecto ad mẽtum gladio stercore inuolutus: & pectus ab oĩbus obuiis appetitum. Postremo iugulatus & in tyberi ꝓiectus ẽ. Etiam cõi caruit sepultura: periit aũt ætatis anno septimo & q̃nquagesimo: imperii mense. viii. & die uno.

Nex fratris uitelii

Antonius cognomento primus

Tolosæ

Aurũ tolesanum

Beccus phryges primigenii

Elogiũ de uitello

M. AN: Patinarium. & hoc ob patinæ dedicationẽ. Exprobrante. ꝓbri & cõtumeliæ loco obiiciente. Obesus: uẽter: p̃pinguis. C. Caligulæ: prĩcipi. Mistratorem: se ministrũ illi circa cutꝝ dũ aurigaret præbentẽ. Miutissimis ictibus: ut diutius torq̃reẽ. Excarnificatus: carnificis misterio aut quo pacto a carnificibus dãnati solẽt trũcatus: tacitus cõgestis militũ uulneribus ad gemonias scalas trucidatũ scribit. Cũ fratre. L. uitelio. Ab antonio: huius. n. ductu uicti sunt uiteliãi ad Cremonã: mox ab eodẽ legiões ad urbẽ admotæ. Tolosæ: ẽ tolosa narbonẽsis galliæ ciuitas. Cognomẽ becco: Maro cui nũc cognomẽ Iulo.

Etus s̃nia ẽ oĩum reꝝ eẽ uicissitudinẽ: nãq̧ pluuiæ serẽitas bello pax: sterilitati fœcũditas tẽpestati trãq̃llitas uicissatĩ succedere cõsueuerũt. sic & malis prĩcipibus bõi prĩcipes substituũẽ ut q̃ p ĩprobos afflicta sũt & pessũdata p bonos refoueãẽ & refocilleẽ. sicut a duobus uespasiãis factus ẽ q exãguẽ fessũq̧ terrarũ urbẽ romanãq̧ rẽp. sæuitia tyrãnoꝝ exhaustã dissipatãq̧ refecerit atq̧ recreauerũt. nihil ꝓfecto salubrius bono prĩcipe: q ĩstar bõi pastoris greges suos nõ emaciat sed opimat. hoc ut faceẽ cõdiscãt prĩcipes terraꝝ spectẽt & imiteẽ duos uespasiãos patrẽ & filiũ bõitate p̃cellẽtes & ĩpatoria maiestate dignissimos: Trãq̃llus scriptutus flauii uespasiãi ĩpatoris uitã repetit flauiæ gẽtis originẽ a maioribus: nosq̧ admõet nihil nocere uirtuti sordidos natales: & q̃d lux ĩgẽs & pura ĩterdũ emicat ex p̃ua scĩtila. nã cũ uespasiãus obscuro loco natus foret. tñ p uirtutẽ emersit sublimatusq̧ e ad fastigiũ prĩcipatus. Rebelliõe triũ prĩcipũ: galbã othonẽ uiteliũq̧ sign̄at. Incertũ: labãs & nutabũdũ. Vagũ: ĩstabile & lubricũ: cũ ab galba ad othonẽ: ab othõe ad uitellũ: ab illo ad uespasianũ mox trãsferreẽ nusq̃ stabile & subnixũ. Gẽs flauia: hic flauius uespasiãus dictus: hic a Iuuenale flauius ultius dr̃ Domitiãus. sicut a papinio ĩ siluis flauius caluus. a flauia gẽte noĩati flauiãi duces se

Vicissitudo rerum

Nihil lubrius bono principe

CA. SVETO. TRANQVILLI LIBER DECIMVS

DIVVS VESPASIANVS AVG. IMPERATOR.

De gente flauia & de progenitoribus Vespasiani.

Ebellione trium principum & cœde incertũ diu: & quasi uagũ imperium suscepit: firmauitq; tandẽ gens flauia: obscura illa quidem ac sine ullis maiorũ imaginibus: sed tamẽ rei publi. nequaquã pœnitẽda: cõstet licet domitianum cupiditatis ac sæuitię merito pœnas luisse. T. Flauius Petronius municeps Reatinus bello ciuili põpeianum partium centurio incertum spõte an euocatus, profugit ex pharsalica acie domumq; se contulit. Vbi deinde uenia &

ctatoresq; priũ uespasiani. Sine ullis imaginibus: nobilitas: familiaꝝ imaginibus pauoꝝ mlti iugis spectabat: & atria plẽa fumosis imaginibus. nobilẽ facere credebãt. hic ecõtrario marius apd salustiũ obscuꝝ gẽus suũ & ignobile nõ dissimulat ubi ait. scilicet

Imagĩes nobilitatis

qa imagĩes nõ hẽo & qa mihi noua nobilitas est. mox ex iteruallo nõ possum inqt fidei cã imagĩes neq; triũphos aut cõsulatus maiorũ meorũ ostẽtare. Nequaq̃ q pœnitẽda: ita Liuius. dõi militiæ q; sub haud pœnitẽdo magistro ipso anco rege rõana se iura rõanos ritus didicisse. Apuleius quoq; in apologia iqt. iuitasset iuuenẽ: neq; corpe: neq; aio: neq; fortũa pœnitẽdũ. Cõstet licet: sensus ẽ. gẽs flauia nõ fuit pœnitẽda rõanæ reip. q̃uis Dõitiãus ex eadẽ gẽte Rõæ ipauerit: dederitq; pœnas meritas suæ libidinis & crudelitatis. Ex quo significat trãqllus plus bõi quã mali gẽtẽ flauiã cõtulisse rõanæ reip. cũ ex tribus flauiis duo primi fuerit optimi nouissimus flagitiosus. Pœnas luisse: soluisse dedisseq; suppliciũ: dicimus ãt auctore seruio melius: luo peccatum: q̃ luo pœnã. nã peccatũ soluit pœna: qđ si luo pœnã dixeris nõ pcedit q̃re pẽa soluat. tamẽ auctoritas eruditoꝝ liceter ista cõfundit: ut luo pœnas dicãus & luo peccatũ. maro i. x. Italia petiere luãt peccata. Mũiceps reatius: gẽtẽ flauiã ex mũicipio reatio oriũdã signat. ẽ ãt reate oppidũ i sabinis: ut ait Pli. in. iii. dicatũ celicolũ matri: ut iqt Silius. tradit. M. uarro Italiæ umbilicũ eẽ in agro reatio asinos reatios a generositate celeberrimi scriptores laudauerũt: mũiceps ãt significat ciuis reatinus. nã iqt elegãter ulpiãus lib. I. digestoꝝ mũiceps dicĩus suæ cuiusq; ciuitatis ciues: utputa cãpanos puteolanos. Spõte: uolũtarius ultrõeusue. Euocatus. s. a Põpeio. supra. n. dictũ ẽ euocatos dici milites q̃do per euocationẽ ad bellũ euocabãt. Ex pharsalica acie: ubi põpeianæ ptes profligate fuerũt. Domũ i municipũ reatinũ. Venia: Cæsarẽ fuisse clæmẽtissimũ usq; ad pœnitẽtiã uẽiãq; dedisse. aduersariis noctum est.

Luo peccatum

Luo pœnã'

Reate ubi umbilicus italiæ

Mũiceps

MARCI ANtonii Sabellici ad Augusti. Barbadicum serenissi. Venetiarum principem paraphraseos in Vespasianum paraenesis Decima.

Ebellione: Romanũ impiũ aliquãdiu icerta sede puagatũ. Flauia gens Vespasiãi patris ductu & auspiciis stabiliuit tãdem Serenissime priceps: fuit i oium: q Rõæ ad id tẽpus ipauerãt. lõge clæmẽtissimus: q̃ uirtute nulla magis põt si anneo Senecæ credimus homini cõuenire amplius: nec magis ulli hominũ: q̃ pricipi. Addo urbãitatẽ ac cæteras uirtutes: q̇ pœne plures i uno fuere: q̃ in tribus illis: quorũ proxime meminimus uitia. Sed auaritiæ calũnia nõ caruit: qui sane affectus: quoniã in publicũ usum uertit: nõ priuatũ: laudi potius illi: q̃ uitio cessit: cætera uere dignus: cui defuncto nõ humani tantũ: sed diuini ẽt: ut uana fuit tũc hominũ persuasio: honores sint decreti. Hũc merito miraberis Dux iucũdissime: & nisi p te recte saperes: atq; is esses: q nõ alienis indigeres exẽplis hũc tibi oĩ studio imitãdũ pponerẽ: sed alii pclaris hmõi indigebũt institutis. Tu tuis amplissimis uirtutibus fretus: eo ppemodũ euasisti: ut nihil te uno clæmẽtius: nihil iucũdius oium pdicatione esse feratur: superest autẽ ut is esse pergas quod ut uideo sponte facis qui siphamie & celebritate sis Vespasianus inferior uirtutibus tamen animi: aut maior: aut quod æque erit magnũ par illi repiaris. Rebellione: igit rebelli motu: ac defectione. Trium pricipũ: Galbæ: Othonis: Vitelii. Incertũ: uaccillam: si quidem ad crebram imperii mutationẽ tres illi: quoꝝ pxime meminimus a nõnullis i numerũ non rediguñt. Constar licet: & si non dubiũ sit. Domitianum: qui ultimus flauiæ gentis imperauit. Iuue. Quum iam semianimẽ laceraret flauius orbem ultimus. Municeps reatinus: reate sabinorũ oppido natus. An euocatus: qui euocati essent semel atq; iterum diximus.

PHI. Missione impetrata: ut a militia cẽturionatuq; pmissionẽ hõestã siue causariam dimitteret. Coactiones argẽtarias: Oratius i primo sermonũ patrẽ fuisse coactorẽ idicat: ubi interpretes exposuerũt coactores mercenarios eẽ eoꝝ q habẽt argẽtariã. qđ humile ac turpissimũ genus q̃stus existimat: inde coactiones argẽtariæ collectiones pecũiaꝝ dictæ: quas coactores argẽtariis seruiẽtes usurpãt uident aũt dici coactores a cogẽda pecunia. nãq; in auctionibus argentarioꝝ pecunias cogere solent hoc ẽ colligere & cõgregare: & in decumis exigẽdis accessionẽ facere. Cicero in oratione p rabirio posthumo. nõ itelligo hoc quale sit: utrũ accessionẽ decumæ ut nostri facere coactores solẽt de argẽtariis i. ii. cõmẽtario satis multa. hi. n. sunt q faciũt argẽtariã: sic enim absolutæ & elegãter dicimur argẽtariã facere sicut cenaculariã & sagariã. M. Tullius i oratione pro cecinna romæ argẽtariam nõ ignobilẽ fecit. Primipilarẽ: primipili cẽturionem: de quo suo loco satis diximus. Ordines: militares. quoꝝ alii erãt honestiores alii ignobiles: iõ scribit Cæsar in cõmentariis se ab Octauis ordinibus ad primum pilum traduxisse scæuam centurionem. Sacramento solu-

Coactiões argẽtariæ

Coactores

missione impetrata coactióes argĕtarias factitauit huius filius cognomine Sabinus expers militiæ. & si quidam eũ primipilarem nonnulli quũ adhuc ordines duceret sacramento solutum per causam ualitudinis tradunt publicanũ quadragesimæ in asia egit. Manebantq; imagines a ciuitatibus ei positæ sub hoc titulo καλως τελωνησαντι idest bene tributum exigenti. Postea fœnus apud Heluetios exercuit. ibiq; diem obiit: superstitibus uxore uespasia polla & duobus ex ea liberis. quorũ maior Sabinus ad præfecturam urbis: minor Vespasiáus ad principatũ usq; processit. Polla Nursiæ honesto genere orta patrem habuit uespasianum Pollioné

tum: liberatum militari sacramẽto. Per cám ualitudinis: cáriam missionem signat. quæ dari solet cum qs uitio aĩ uel corporis ualitudine minus idõeus militiæ denunciaẽ. Inde causarii a liuio dicti: q per causariam missionem a militia soluti sunt: & ita legendũ est exponédũq; illud apud spartianũ in adriano: post hæc profectus in gallias oẽs causarios liberalitatibus subleuauit: ita. n. legere mali q̃ causariis sicut habẽt codices impressi. Publicáum quadragesime egit: in libro annotationum locus hic a nobis & emẽdatus est & explicatus. Nam cũ ĩ oĩbus ferme codicibus publicũ legereẽ: euidẽtissimus opinor argumentis asseruimus legendũ esse publicanũ. significar. n. trãquillus flauiũ sabinũ functũ esse in asia officio publicani in exigendis uectigalibus: quæ noĩe quadragesimæ soluebanẽ. Nã sicur centesima: quinquagesima: uigesima: noĩa sunt uectigaliũ ex auctionibus publicanorũ illicitis excogitata: ita & q̃dragesima nomẽ est ĩprobi uectigalis. si uberiora desideres require quæ scripsimus in annotationibus. καλως: latine ĩterpretaẽ bene uectigal exigenti: siue pulchre obeunti munia publicani. Er est casus dandi: per quẽ tituli sæpe numero ĩ monumentis p̃scribi solẽt. Apud heluetios: populos belgicæ galliæ: de qbus multa Cæsar in pricipio cõmentariorũ. Fœnus exercuit: fuit fœneraror. fœneratores aũt sæpe dãnaros mulctatosq; fuisse apud romanos testis est Liuius: q air fœneratoribus diem esse ab ædibus: q ex illorũ pecunia mulctatitia posuerunt limina ænea ĩ capitolio. Idem alibi refert latum esse ad populũ ne fœnerare liceret. Cato fœneratorẽ æquauit homicidæ cum interrogatus: an expediret fœnerare: respondit qd hoiem occidere? Mercurius in parte horoscopi partiliter cõstitutus faciet præpositos fœneratiõnũ dimĩutiuæ fœnus diciẽ fœnusculum. Ad præfecturam urbis: Tacitus sabinum Vespasiani fratrem præfecturam urbis obtinuisse annos. xii. qui interfectus fuit a uitelianis in tumultu ciuili: cuius truncum corpus abscisso capite ad gemonias traxerũt. hic sabinus quinq; & triginta stipendia in repu. fecerat domi militiæq; clarus: sermõis nimius erar septem annis mesiam rexerar. ante Vespasiani principatum: decus domus flauiæ poenes sabinum erat. Polla nursiæ: explicato paterno uespasiani genere nunc maternum genus exequitur atq; matrem uespasiani fuisse nursinã. est autem nursia ciuitas sabinorum. ut air Plinius: quamuis seruius eam in piceno esse tradat. a Virgilio frigida nuncupaẽ quia re uera ita est aut quia nocẽs. frigidus enim noxius significatur. gracchi in cõcionibus suis ubiq; nursinos sceleratos appellauere.

Causaria missione

Quadragesima nomẽ uectigalis

Fœneratores dãnati

Quid hominem occidere

Nursia frigida

Nursi dicti scelerati

M. ANTO. Coactiones argẽtarias: a cogo coacto & coactor ora. si p̃co puas aut ut fuit ipse coactor. est enĩ coactor. ut Acrõ air Mercenarius eorũ q habẽt sũmá rerũ uenaliũ: ci. ut nr̃i facere coactores solẽr & rursus haud multũ diuerso sensu gabinio pecũiam posthumus cogeret argẽtariá dixit coactioné qa coactores argẽtariis q auctiõi p̃erát operá p̃stabât: ci. p cecinia Argẽtariá nõ ignobilẽ fecit & paulo mox argẽtaria dissoluta: & alibi pecũiá argẽtario pmittit e butius. Ordiné ordo sexagenos ut liuius air habuit milites apparet tamẽ p quocũq; militũ ductu ordiné a ueteribus usurpatũ: quod ni ita esset idẽ auctor haud alibi hõestũ ducebar ordinem dixisset: superuacuũ erat honestũ addere si semper idem ordo fuisset. Solutũ sacramento: causaria ut ulpiáus air missione militia solutũ est igt ille ẽr causaria missio quæ pp̃ter ualitudiné laboribus militiæ soluit. Publicũ quadragesimæ: sic hẽnt oĩa trãqlli exemplaria: quæ adhuc uidere contingit sed ego ob ea quæ apud Tacitũ legimus publicanũ pro publico scribendũ cõtenderim manet inqt ille abolitio quadragesimæ qnquagesimæq; & q alia ex auctionibus illicitis noĩa publicani inuenerát: erit igiẽ sensus egir publicanũ quadragesimæ. i. obiuit in asia publicani munus in exigenda quadragesima: nisi qs dicat publicũ egit: publicam p̃sonam gessit in exigenda quadragesima: quid non absurdũ sit ob ea q sequũẽ: καλως τελωνησαντι: recte uectigalia exigẽti. Heluetios: belgicæ galliæ populos. Sabius: q a uitelio est opp̃ssus. Nursiæ: nursia sabinorũ oppidum ut Ptolemæus & Pli. aiunt haud ignobile.

PHI. Ter tribunus mil. q ter functus erat dignitate tribunatus militaris. Præfectum castrorũ: ad officium p̃fecti castrorũ ut inquit Vegetius in secundo positio ualli pertinet & fossæ extimatio tabernacula militum nutu ipsius curabantur: præterea ægri cõtubernales & medicorum a quibus curabantur expensæ ad præfecti castrorum curam pertinebant. Item uehicula ferramenta instrumenta bellica ne deessent aliquando procurabat. hic post longam probatamq; militiam peritissimus omnium eligebatur: ut recte doceret alios. quod ipse cũ laude fecisset. Prætoriæ dignitatis: quæ præturæ honore fuerat decoratus. Spoletum euntibus: qua parte itur ad spoletinos quos Plinius collocat in. vi. Italiæ regione. Vespasiorum: quẽadmodum paterna uespasiani gens dicta: est flauiorum: ita materna uespasiorum nuncupabatur. Magnũ

De offõ p̃fecti castrorum

uespasii

ter tribunū militum:præfectumq; caſtrorum fratremq; ſe-natorem prætoriæ dignitatis locus etiam nunc ad ſextū miliariū a Nurſia ſpoletum euntibus in monte ſummo appellatur Veſpaſiæ ubi Veſpaſiorū complura monumenta extant. magnū indicium ſplēdoris familiæ & uetuſtatis nō negauerim iactatum a quibuſdam Petroniū patrem e regione trāſpadana fuiſſe mancipē operarū: q̄ ex umbria in ſabinos ad culturā agrorū quot annis cōmeare ſolerēt ſubſediſſe āt in oppido reatino uxore ibidem ducta: ipſe ne ueſtigium quidem de hoc q̄uis ſatis curioſe inquirerem: inueni.

De natiuitate Veſpaſiani: & eius educatione: & honoribus per eum geſtis.

Eſpaſianus natus eſt in ſabinis ultra reatē uico modico: cui nomen eſt phalacrine. xv. calen. decembris ueſperi Quinto Sulpitio Camerino. C. Pompeio Sabino conſulibus: quinquēnio antequam Auguſtus

inditium ſplēdoris: locus dictus ueſpaſia: & ueſpaſiorū mōumēta habūde īdicāt magnoſq; fuiſſe argumēto ſplēdidā fuiſſe uetuſtāq; familiā ueſpaſiæ pollæ ueſpaſiāi mrīs: Iactatū: ianiter diuulgatū Seruius illud maronianū talia iactāti expoſuit ꝑ ianiter loq̄nti. Petroniū patrē: Corrige petrōi patrē ut ītelligas Trāq̄llū loq̄ de patre. T. flauii petroni mūicipis reatini: a quo exorſus eſt dudum maiores ueſpaſiāi.

Manceps operarum — Mācipē: operarū. Cōductorē: redēptorēq; ſeruoꝝ & operariorū. hic locus a nobis enodatus eſt in libro annotationū: ubi ſcripſimus mācupes appellari rōanos publicāorū prīcipes q q̄ſtus ſui cā decumas redimūt. præterea mācupes dicebanť: q a populo aliquid emebāt conducebant ue. Plinius dixit q; manceps præualens annonam flagellat. appellatione uero aperarum perſonas ipſas atq; operarios ſignificari eodem in loco a me annotatum eſt. Quæ: operæ ideſt operarii & mancipia mercēnaria. Vmbria: Plinius umbriam collocat in ſexta Italiæ regiōe umbrorum gens antiquiſſima Italiæ exiſtimatur. a græcis umbri dicti quod umbribus ſuperfuerint. ὀμβρος græci imber appellatur. Quod annis commeare: hac tēpeſtate circumpedani idem factitant qui quot annis commeant ad nos & ad flaminiæ populos: qui prætio conducti locant operas diurnas & menſtruas ad culturam agrorum qua peracta ſuffarcianati pecunia in patriam regrediuntur. Subſediſſe: ſubſtitiſſe manſiſſe: alias ſignificat depreſſum eſſe Virgilius ſubſidere uales. In ſamnio: ſamnium cuius regionis cultores ſamnites dicti: conterminum eſſe ſabinis teſtis eſt Plinius in tertio. quidam legunt in ſabinis: in regione autem ſabinorum ſitum eſt reate. Phalacrine: ſi licet per coniectaturam ſcrutari cauſas nominum: quid uetat credere hunc uicum nomen accepiſſe ex eo q; homines calui illic naſcerentur: quos græci phalacros uocant: ſicut in inſula mycono iuuētus omnis calua pſebatur. unde a Plinio dictū eſt in. xi. quod myconii carentes capillo gignuntur: quod & Lucilius indicat cum ait. mycōii calua omnis iuuētus. unde etiam prouerbium græcū eſt. φαλακροὶ μύκονιοι ideſt calui myconii. Corui aquatici naturaliter caluent. quibus apud græcos inde nomen eſt: hoc dixit Plinius: ſed qđ nomen foret id non addidit: Scito aūt tales coruos a græcis dici phalacrocoraces quaſi caluos coruos.

Vmbri unde — Subſidere — Muconii calui — Prouerbiū græcum — Phalacrocoraces

M. ANTO. Præfectū: caſtrorū cui curæ erat caſtrorū metationē legere: uallū iacere tabernacula diſponere: tormenta bellica & alia huiuſmodi curare: ut planæ affirmare poſſis hāc caſtrēſem ꝑſātem nō multū diuerſam fuiſſe ab ea: quā hodie optinent q caſtrorū magiſtri dicunť eſt alioquin haud ignotum quid ꝑfecti nomen ſignificet. Veſpaſiorū: eius familiæ uirorum. Magnū indicium: argumentum: demonſtrationem. Iactatum: leuiter traditum. Mancipem: Aſconius Mancipes publicanorū principes qui quæſtus cā decimas redimūt. Feſtus. Manceps inquit diciť quicquid a populo emiť cōduciturue qa manu ſublata ſignificet ſe auctorem emptionis mancipē ergo pro redēptore accipias licet pro eo dico q. ſub ſe oparios ad opus aliquot conductos haberet. Plinius. Hunc ſiue emulatione incitatus manceps proxime ſutrinæ. Ex umbria occurrit: quare ex umbria ſi ex tranſpadana fuit regione: ſed tu inde oriundū immo ibi natum potius accipias uerum in umbria uixiſſe atq; ibi factum mancipem. Sabinos: ſunt ſabini umbris affines: atq; ab illis oriundi: dicti ut quidam exiſtimauere a religione: & deorum cultu quaſi ſeuini: Cato ut Dionyſius ſcribit ex ſabino ſangi diui gentilis ſabinorum genti nomen impoſitum: credidit. Ne ueſtigium quidem: ne ſignum quidem aliquod. In ſamnis: hic quoque locus librariorum incuria: ne ignorantia dicam ſemel inuerſus ita inoluit ut indifferenter a cunctis mendoſe legatur: ſamni in reatino agro imo nuſq̄ qđ ſciā leguntť: q̄q̄ ſi id ipſum daretur pro populo: aūt proprio loci nomine accepi nequeat: & enim quid aliud eſſet dicere ſamnos eſſe in reatino agro q̄ populum in populo eſſe nec ſamnites: aut ſamnium de qua gente aliquis ſuſpicari poſſet inſunt: Plinius poſtq̄ ſamnitium meminit: ſabinorum inquit Amitternini cirenſes: forum decii forū nouum: fidenates: interemnates: Nurſini: nomentani: reatini: trebulāi: & mox Paulo: tiburtes: parmates. ex qua deſcriptione apparet reatinos eſſe immedios ſabinorū: ne aliquo modo ad ſamnium reatini fines attinere credanť: nec pro loci noīe pōt accipi quū phalacrinem dicat auctor uicū ī quo natus ſit Veſpaſianus appellatū q cū ita habeant nō dubitauerim affirmare pro ſamnis ſabinis eſſe legēdum: qđ ipſum uel una rōne confirmatur: quia reatinus ager totus ſit infra ſabinorum fines: accedit ad hæc pronus

ad errorem lapsus ut unò mediæ syllabæ elemento inuerso deprauata sit dictio.

excederet:educatus sub paterna uía. Tertula in pdiis cossanis:quare princeps quoq & locũ Icunabulorum assiduæ frequẽtauit:manẽte uilla qualis fuerat olĩ: ne qd.s.oculorũ cõsuetudini deperiret:& auiæ memoriã tãtopere dilexit:ut solẽnibus ac festís diebus poculo quoq eius argenteo potare perseuerauerit:sumpta toga uirilí latũ clauum q̃q̃ fratre adepto diu aduersatus est nec tandé appeteret: compelli ni si a matre potuit. Ea demum extulit magis conuicio q̃ pręcibus:uel auctoritate:dum eum identidem per contumeliam Anteambulonem fratris appellat Tribunatũ militũ in thracia metuit:quæstor cretam:& cyrenas puiciã sorte cœpit, ædilitatis ac mox præturæ cãdidatus etiam nõ sine repulsa:

PHI. Excederet:moreretur. Cosanis: cosa oppidũ est ethruriæ a po.Ro.deducta colonia:ut meminit Plini. Virgilius pluraliter cosas dixit cum ait.i.x.Quiq urbem liq̃re cosas quis tela sagittæ. Consa uero ciuitas est in hirpinis: quæ post cladem cánésem tradita est Hánibali.ut docet liuius sed cõsani nihil ad cosanos. Priceps : iam creatus impator. Locum incunabulorũ:ubi educatus fuerat:incunabula.n.appellamus nutricationé puerilé a cunabulis : qui lectuli sunt in quibus infantes iacere consueuerũt. Oculorũ consuetudini: noluit Vespasianus uillã elegãtius neq nitidius reformari in qua fuerat educatus:ut loca illa iam princeps inuisens facilius recordaret educatiõis puerilis.nam immutata uilla induxisset facile obliuionem incunabulorum. Auiæ:tertullæ. Latum clauum: dignitatem senatoriam Antiqui clauata uestimenta dixere clauis intexta. Aduersatus est : recusauit dignitatem tanq̃ senatoriam onerosam:sicuti olim mecenas substitit intra dignitatem equestrem: cum illi laticlaui dignitas pateret.Cicero in oratione pro cluentio laudat quosdam equites Romanos: qui maluerunt degere in uita tranqlla q̃ ascendere ad senatoriam dignitatem:quæ plena est molestiarũ & difficultatum. Quanq̃ fratre adepto:q̃uis Sabinus frater iam senator esset factus. Extudit:tundendo instando impulit ad latum clauum appetendũ.Extũdere enim est tũdendo hoc est percutiendo elicere & excudere: Virgilius.ut uarias usus meditãdo extũderet artes. Si legis extulit:frigidum uerbum est:nec elegãtiæ tranquilli satis accommodatũ. Identidem:frequenter. Per contumeliam:quæ a contemptu dicta est. Anteambulonem : ueluti antecursorem satelitemq sabini fratris.anteambulones dici uoluerũt stipatores & satelites:qui in itinere solent præcedere pricipé uelu i antecursores:unde ab ante & ambulo dicti anteambulones:qua dictione usus est epigrammatarius poeta. sum comes ipse tuus tumidiq anteambulo regis: idem alio loco.Cẽturo miselli iam ualete quadrãtes anteambulonis congiariũ lassi. de his intellexit Seneca sic scribés in.xiii.epistolarũ.o q̃ cuperé illi occurrere aliquem ex his trosulis in uia diuitibus cursores & numidas & multũ ante se pulueris agẽtem.uespasianus cũ audiret se anteambuloné fratris appellari crebriter a matre:ne tali conuitio notaret petit senatoriã dignitatem & impetrauit: generosus.n.aius contumeliã pati non põt.& ingenia liberaliter educata ut inquit uerissime Hieronymus Facilius uerecũdia q̃ metus superat:& quos tormenta nõ uincũt interdũ uincit pudor. Meruit:militauit.Cyrenas prouinciam:cyrenaicã puinciã significat:quæ in africa est pentapolitana a scriptoribus dicta a quinq urbibus: qbus maxime inclyta est:quarũ hæc sunt noia berenice arsinoe Ptolemais apollõia ipsaq cyrenæ. Sorte cœpit:qa sortiebantur prouincias quod alio loco declaratum est. Candidatus:petitor.

Cosæ op.

Incunabula

Senatoria dignitas recusata

Extũdere

Anteambulones

Generosus aius ipati ens cõtumeliæ

Pẽtapolitana

M.ANTO. Cossanis:quæ cossano agro erant sunt cossæ littorale hetruriæ oppidum non longe a grauiscis. Virgilius.& pyrgi ueteres itempestateq grauiscæ est & cõpsa i lucania ciuitas: sed cossanis ubiq scriptum reperio. Princeps:post adeptum principatum. Auiæ:tertullæ. Fratre adepto: idest q̃q̃ sabinus frater lati claui uestis usum recepisset. Diu auersatus:detestatus. A matre:Vespasia. Extulit: excitauit. Anteambulonem:anteambulones dicuntur:qui officii gratia principem aut alium comitãdo præcedunt in quem sensum Martialis quoq eam dictioné usurpauit. Cretam & cyrenas : & si cyrenæ in lybia sunt:hæ tamen prouinciæ una sæpius decernebantur Strabo octauum inquit prouinciam cretẽtũ cyrenaica. Sorte cœpit:sortitione adeptus est: nam extra sortem prouinciæ nõnunq̃ dabantur.

PHI. Sexto loco:intelligimus sexto loco aliquem ademptũ esse magistratũ non ꝙ quiqes antea habuerit repulsam:sed ꝙ prioribus locis petere nõ potuit pp candidatos alios:quibus ob dignitaté prius & secũdus & deiceps alia loca gradati i petitiõe cõcedebãt legius ap liuiũ:qd i unũ locũ.L.Flãminius & Pu.Corneli.cõsulatũ petebãt cõitiis cõsularibus.ego existio ita distiguẽdũ ut cãdidatus edilitatis uix.vi.loco edilitaté sit adeptus.In petitiõe uero pturæ fuerit prius ptor renũciatus:qd erat honorificũ:sicut & Ci.gloriat se primũ ptoré a cũctis cẽturiis fuisse renũciatũ. Caiũ:caligulã. Ne quo nõ genere.i.ut omni officiorũ genere illũ sibi cõciliaret. Extraordinarios:alias dixius quẽadmodũ ediliũ & ptorũ officiũ peculiare erat exhibitio ludorũ:unde uespasiáus ptor depoposcit sibi cõcedi:ut ludos extraordiné facere posset. Pro uictoria germanica:in superioribus dictũ est quẽadmodũ Caius caligula expedinionem aduersus germanos sumpsit quæ magis ridicula fuit q̃ impatoria. Cõiuratorũ:qui coniurassent in caligulam & enim aliquot

ſextoq̨ loco uix adeptus eſt. Ac prima ſtatim petitiõe: & in primis prætor infenſus ſenatui Caium ne quo nõ genere demereref ludos extraordinarios pro uictoria eius germãica depopoſcit pœnęq̨ coniuratorũ addẽdum cenſuit: ut in ſepulti proiicerentur. Egit & gratias apud ampliſſimum ordinem q̨: quod ſe honore cœnæ dignatus eſt.

De uxore & filiis eius.

INter hæc Flauiã Domicillam duxit uxorem Statilii capellæ equitis Romani ſabraceni ex Africa delegatã olim latinęq̨ conditionis: ſed mox ingenuam & ciuem Romanam recuperatorio iudicio pronunciatã patre aſſerẽte Flauio liberale Ferẽtini gẽito: nec q̨cq̃ amplius q̃ quæſtorio ſcriba. Ex hac liberos tulit Titũ & Domitianũ & domicillam: uxori ac filiæ ſuperſtes fuit atq̨ adhuc

conſpirationes in illum ſumptæ ſunt & detectæ ante coniurationem nouiſſimam: qua fuit con trucidatus. Apud ampliſſimuʒ ordinem: ſenatorium. Honore cœnæ dignatus eſſet: ueſpaſiãus in ſenatu egit gratias principi: q̨d eius conuictor fuiſſet. hoc enim exiſtimabatur honorificum: ut alibi annotauimus: ex quo multi uocatores prĩcipis pecunia corrumpebant: ut prãdiis principalibus ueluti uocati infererentur. hinc illud Marcellini. nomenclatores aſſueti talia uenditare mercede accepta cœnis quoſdam & prãdiis inſerũt ſubditicios. ignobiles & obſcuros. Sabracẽi: exiſtimo legendum tabraceni: eſt enim tabraca oppidum ciuium romanorum in numidia africæ regione cuius Ptolemæus & Plinius meminerunt. de qua ait lu. Vmbriferos ubi pandit tabraca ſaltus. & ſilius tabraca tum tyrium uulgus: q̃uis in codicibus compluſculis pro trabaca inueniatur ſabraca. Delegatam olim: penſitatis diligenter tranquilli uerbis uideo hæc inter ſe oppoſita eſſe delegatam & ingenuam ſicut latinæ conditioni Ciuem Romanam oppoſuit. erit autem hic ſenſus ueſpaſianus duxit uxorem domicillam quæ olim exiſtimata eſt delegata & latinæ conditionis apud ſtatilium capellam equitem Romanum tabracenum mox aſſertore patre ingenua: & Ciuis Romana eſt iudicata: & ita delegatam iungens cum genitiuo ſtatilii capellæ quaſi mancipatam ancillamque: uel q̨ a ſtatilio ex Africa Romam delegata commiſſaq̨ fuiſſet fiduciariæ amici tutelæ. legimus apud Iulium capitoliũ a Marco Antonio fuiſſe iſtitutum: per prouincias uſum publicorum tabulariorum: ut ſi forte aliquis in prouĩcia natus cãm liberalem diceret: Teſtatores inde ferret. atq̨ hãc totam legem de aſſertionibus firmatam. Latinæ cõditionis: Pli. refert centuripinos & ſegeſtanos in Sicilia populos fuiſſe latinæ cõditionis: quæ ſignificatur prærogatiua qua in latio latini fruebantur. Recuperatorio iudicio: repete quæ ſcripta ſunt de recuperatoribus: qui iudices erant cã iuris recuperandi ſicut docet Cicero in oratione pro cecina: quã habuit ad recuperatores. Aſſerente: uindicante filiã liberali cã: unde & aſſertores dicti: de quibus ſupra. in negotiali parte querif ut ait Quintilianus. an liber ſit qui eſt in aſſertione. Ferentini: Plinius ferẽtinates collocat i latio. apud Liuiũ mentio eſt ferẽtini oppidi ſannitium. quo potitus eſt poſthumius. R. cõſul. cũ id oppidani ſilenter deſeruiſſent: fugaq̨ nocturna ex oppido exceſſiſſent. Oratius ferentinũ ire iubebo. Quæſtorio ſcriba: flauius liberalis domiciliæ pater nõ altioris dignitatis gradũ aſcẽdit: q̃ ut ſcriba q̃ſtoris eſſet. erãt aũt quæſtori ſcribæ q quæſtoribus ſeruiebãt. olim cato cũ eẽt quæſtor. ſcribas quæſtorios redegit in ordinẽ: ex q̨bus unũ inutilẽ negligentemq̨ accuſauit: priſci ſcribas ſcripturarios appellauerũt. at nũc ut inq̨t feſtus dñr ſcribæ librarii; q rõnes publicas ſcribũt i tabulis. græci γραμματέας uocãt: qua dictione uſus eſt Apuleius cũ ait in. xi. tum ex his unus. quẽ cuncti grammatea dicebant. M. ANTO. Sextoq̨ loco: ex quo apparet q̨nquies tuliſſe repulſam. Primus prætor: poſt præturã acceptam. Caium: caligulam. Nequo non: ideſt oĩ. Coniuratorũ: eorũ qui in eũm coniuraſſent. Se honore cœnæ: ſe cœnæ adhibuiſſet. Sabracẽſis: ſabratha ut Ptolemæus ait oppidum inter duas ſyrtis: Plinius iuxta minorem eſſe affirmat uterq̨ auctor ſabratham hẽt: quare ſabrathenſis. Delegatam: durus ordo: ſenſus durior ſed tu ſic legito: duxit Veſpaſianus flauiam domiciliam uxorem ſtatilii capellæ equitis ſabratheni delegatam ſubintellige aut olim coniugem Vergili. Hectoris andromachæ pyrrin connubia ſeruas: Lucanus liceat tumulo ſcripſiſſe: Catonis Martia. Ex africa olim delegatam: hoc quoque in dubium uenit illius teſtamento cõmiſſam accipias ac cuiuſq̃ fidei demandatam: Cicero poſt delegatam mihi hanc prouinciam: an delegatam ſtatilii equitis nomine apud quendam aſſeruatam: cui ſententiæ ob ea quæ ſequuntur libentius accedo: eſt enim ut uulpianus interpretatur delegare uice ſua alium reum dare creditori uel cui creditor iuſſerit: quod per ſtipulationem fit: aut litis conteſtationem: ut ſit ſenſus cum domiciliæ pater grandem ſtatilio deberet pecuniam filiam creditori addixerit: ſicq̨ delegatam & non uxorem ſtatilii accipies ut ſtatilius ex Africa mandarit puellam ſibi crediti nomine a patre addictam: apud hoſpitem: ſiue neceſſarium Romæ uel in lario aſſeruari hunc nos ex obſcura & perplexa lectione ſenſum elicimus: uerum alii uiderint ſi quid aptius dici poſſit: iuuentq̨ hanc operam noſtram ita ut proſint non ut carpant. Latinæ cõditionis: pronunciatam utpote ferentinati patre genitam: ferentinum enim ut non multo ante diximus in latio eſt. Ingenuam: libero loco natã. Et ciuem: romanã: iam. n. omne nomẽ latinũ fuerat uno tẽpore in romanã ciuitatẽ aſcitũ. Recuperatorio iudicio: ut flauio liberali patri filiã creditoris noĩe apud

ueſci cũ pri cipe honorificum

Trabacã

Ferentinũ

Scribæ q̃ ſtorii

Scripturarii

Grámateus

alium delegatam recuperare liceret pro sua quoquo modo recipere. Ferentino genito: ferentini & non ferenti est legendum est id latii opidum bisq; iam supra demonstratum. Nec quicq̃ amplius: nullam maiorem dignitatem adepto. Vxori & filiæ. duabus Domicillis superstes: uespasianus.

utranque priuatus amisit. Post uxoris excessum Cenidem Antoniæ libertam adamauit & a manu dilectam quondam sibi reuocauit in contubernium habuitque etiam imperator pœne iustæ uxoris loco.

PHI. Vtranq;: anteq̃ ad principatum peruenisset amisit uxorem & filiam. Excessum: obitum. Cenidem: nomen est puellæ q̃ liberta fuerat Antoniæ illius: ut opinor: q̇ nupsit druso germanico quam nunq̃ spuisse scriptores annotauerunt. A manu: amanuensem. nam sicut uiris erant ministri: qui a manu dicebantur ita fœminis erant libertæ ancillæq; quæ & ipse a manu dicebantur scribendis: scilicet rationibus & epistolis accommodatæ sed super hac dictione in superioribus satis multa. Marcellinus ancillam a mãu signasse uidetur: cum ait in. xviii. quibus litteris occulte quantum fieri potuit missis ancilla: quæ domina dictante perscripserat exemplum ferens cartulam prodidit. Reuocauit in contubernium: ut in eodem contubernio secũ degeret: unde contubernalitas & cõtubernales dicti: de quibus ante memoraui. Pœne: quasi. Iustæ: legitimæ.

antoniam

nunq̃ spuisse

ancillæ a manu

De expeditione germanica & iudaica & aliis gestis p eũ.

Claudio pricipe Narcisi gr̃a legatus legiõis in germaniã missus est. Inde in britãniam translatus tricies cũ hoste conflixit duas ualidissimas gentes superq; uiginti oppida & insulam uectem britãniæ proximã in deditionẽ redegit: parti aulii palatini cõsularis legati: partim Claudii ipsius ductu. Quare triũphalia ornamẽta & in spacio breui duplex sacerdotiũ accepit. Præterea cõsulatũ quẽ gessit p duos nouissimos anni mẽses mediũ tẽpus ad p cõsulatũ usq; in ocio secessuq; egit. Agrippinã timẽs potentẽ adhuc apud filiũ & defũcti quoq; narcisi amicos posam.

Narcisi gratia: hunc libertum potẽtissimũ fuisse apud Claudium uulgo notum est. Tricies: Eutropius dicit tricies & bis cum hoste in britannia conflixisse uespasianum. egesippus in tertio uespasianus inquit Britanniam Romano imperio armis acquisiuerat: cuius triumphatæ opibus romā dictior: Claudius consultior æstimabatur. Insulam uectem: Eutropius: insulam uectem Britanniæ proximam Romano imperio adiecit; Plinius in quarto uectem insulam collocat inter hiberniam & Britanniam. Valerius Flaccus in primo argonauticorum. hac uespasiani uictoriam aduersus Britannos extollit hoc præconio. Tuq; o pelagi cui maior aperti fama: Caledonius postquam tua carbasa uexit Oceanus: phrygios prius indignatus iulos. a filio quoque in tertio punicorum in Vespasiani laudem dictum. hinc pater ignotam donauit uincere thylem inque Caledonios prius trahet agmine locos. Partim Auli Plautii ductu: uespasianus res præclaras gessit in bello Britannico non suis sed alienis auspiciis: cum plauciuro modo: modo Claudium duces sectaretur: eorumque ductu belligeraret. fuit autem. A. Plautius uir nobilis qui in expeditione Britannica multa egregie fecit triumphauitque. eumque triumphantem Claudius Imperator prosequutus est. & capitolium conscendenti a sinistra parte incessit. Ductu: auspiciis imperatoriis Claudii quem expeditionem britannicam sumpsisse supra memorauimus: in qua orcades etiam insulas ultra britanniam in Oceano positas romano adiecit imperio. refert Iosephus uespasiani uirtute factum esse: ut Claudius de Britannia sine proprio sudore triumpharet. Nouissimos menses: nouembrem & decembrem. Apud filium: Neronem.

uectẽ insula

plautius triumphat de britannis

orcades

Narcisi amicos perosam: Agrippinam impulit Neronem: ut Narcisus: qui aduersus ipsam iurgiis non pepercerat ad mortem ageretur. nec solum infensa Narciso. sed illius quoque amicos odio insectabatur: ut ob hoc eam non parum formidaret uespasianus: utpote narcisi amicus.

M. ANTO. Priuatus: nondum imperator. Antoniæ libertam: cuius antoniæ non dicit: duæ enim fuere Marco antonio & Octauia antoniæ genitæ: quarum maior Domitio ænobarbo nupsit: altera minor natu Druso liuiæ filio: quæ fuit Germanici & Claudii principis mater: Caligulæ auia paterna: eiusque principatu diem obiit fuit ab his & alia tertia Antonia Claudii principis filia quæ primo. Cn. Pompeio mox fausto syllæ nupsit. A manu: de libertis seruisque a manu & a pedibus affatim supra: sed si aliquis querat an & libertæ a manu dicerentur quidni præsertim quæ id minus præstitisset huic quæ esset sui sexus qui-

dam adamauit legunt::sed ineptæ. In contubernium:ut secum domi haberet. Narcisi:Claudii principis liberti. Tricies.M.Marcellus ut Plinius scribit unde quadragies pugnauit collatis signis: Cæsar dictatot quinquagies. Insulam uectem:Ptolemæus sub magno portu est iquit insula nomie uectis. Claudii ipsius.nam Claudius in britanniam ut suo est loco demonstratum:traiecit. Medium tempus:a consulatu:scilicet ad proconsultatum. Narcisi:coluit uespasianus Narcisum:quo annitente fuerat in germaniam missus. Perosam:odio habentem.

Exinde sortitus africā integerrime nec sine magna dignatione administrauit nisi quod Adrumeti seditione quadā rapa in eū iacta sunt. Rediit certe nihilo opulentior: ut qui ꝓpe labefacta iā fide omia ꝑdia fratri obligaret: necessarioq; ad mangonicos q̄stus sustinēdę dignitatis causa descēderit: ꝓpter qđ uulgo mulio uocabatur. Cōuictus quoq; dicit̄ ducenta sestertia expressisse inuēi: qui latū clauū aduersus patris uolūtatē īpetrarar: eoq; nomine grauiter increpitus. Peregrinatiōe achaia inter comites. Neronis: quū cantāte eo aut discederet sæpius: aur ꝑsens obdormisceret: grauissimā contraxit offensam: ꝓhibitusq; non contubernio modo. sed etiam publica salutatione secessit in paruā ac deuiā ciuitatē qđ latēti etiāq; extrema metuēti ꝓuīcia cū exercitu oblata ē. Percrebuerat oriēte toto uetus & cōstans opinio eē in fatis

PHI. Africam administrauit: filius huiusce africanæ administrationis sic meminit: compescet ripis rhenum: reget impiger aphros: refert tamen Tacitus uespasianum egisse in africa proconsulatum famosum. inuisumque. Adrumeti: ciuitas est africæ prope leptim: & ruspinam.

Rapa
Rapacia
Rapina

Rapa: dicimus rapas fe. & rapa neutro genere. rapacia quoque dicta sunt Columella rapinas uocat culturas raporum. rapa. xl. libras excedentia uidisse se Plinius prodidit. palma est rapis in nursino agro nascentibus: unde & a Martiale dictum est. Nursinas poteris parcius esse pilas. in templo apollinis delphici raptū e plumbo dicatū olim fuit.

Raptū e plūbo dicatū
aristides iustus
Fides sublestior.
Questus mãgonici
Mãgõixãt corpora

Nihilo opulentior: specimen est abstinētis magistratus amplissimum quādo ex prouincia nō reuertitur ditior & opulentior. qua laude imprimis censetur aristides: qui a græcis δίκαιος: idest iustus cognominatur: qui tanto pauperior rediit ex prouincia: quantum ad iter ipsum errogauerat. Labefacta fide: facta fluxiore. prisci fidem labefactam infirmamq; & debilem dixere sublestam. sicut & a Plauto dictum est fides fit sublestior. Omnia prædia: tam urbana q̄ rustica. Fratri: sabino. Ad mangonicos quæstus: sordidum & turpe genus lucri exercuisse uespasianum significat: qui ære alieno pressus prædia fratri sabino subligauit: & ipse questus: quos mangones facere solent sectari cœpit. dicūtur autem questus mangonici lucra: quæ ex māgonum arte proueniūt. māgones autem nō solum exercuisse negociationem seruorum uēalium. sed alia quoq; excoluisse ut pluris uēderent indicant eruditi: maximeq; Plinius & Seneca. de mangonibus apud dictum est affatim. Mulio: tanq̄ mullos māgonizatos interpellatosq; arte māgonica uēditaret. māgones enim māgonizant corpora: ut ita pluris ueneant. alias mulio significat mulorum agasonem. Conuictus: conuicti dicuntur in iudicio: qui crimen obiectum fassi sunt. Expressisse: extorsisse atq; egesisse. Qui: lege cui ut sit sensus uespasianū egesisse ducenta sextertia ab eo iuuene: cui impetrauerat apud principem ius gestandi uestem senatoriam. quamuis pater illius iuuenis refragaretur: nolletq; hanc dignitatem a filio obtineri. Increpitus: castigatus obiurgatusq;.

Nomē debitum

Eo nomine: sensus est. uespasianus castigatus reprehensusque est ob id debitum ducentorum sextertiorum. quo sibi iuuenem illum obligauerat: qui erat adhuc in patris potestate. tanq̄ fecerit uespasianus id quod carpit Oratius. Nomina sectatur modo sumpta ueste uirili. sub patribus duris tyronum & ita nomine expones debito. uel simpliciter eo nomine ea causa de extortis pecuniis. Peregrinatiōe achaica. qua nero achaiam peragrauit. Obdormisceret: memorat Tacitus uespasianum increpitum fuisse a phebo liberto. egreq; meliorum præcibus perniciem effugisse: quod somno conniueret in spectaculis Nerone cantante: qui aduersum illustres parum intentos eius musicis certaminibus dissimulabat ad præsens odium: quod mox in tempore repetebat. Contubernio: neroniano. Publica salutatione: communi: scilicet & generali: a qua uix ullus excludi solet.

Deuia

Deuiam: a uia militari remotam. Quoad: donec. Extrema: extremum excidium & mortem. Prouincia: iudæa. Cum exercitu oblata: Cor. Tacitus. bellum iudaicum flauius uespasianus: ducem eum nero delegerat: tribus legionibus administrabat.

M. ANTO. Dignatione: existimatione. auctoritate. Adrumeti: adrumetum oppidum africæ inter tapsum & aphrodisium. Labefacta: corrupta. Fratri sabino: ne creditoribus addicerentur. Mangonicos: & equorum uenalium & mancipiorum mangones dicuntur: & ob id fortasse mulio dictus: q̄q̄ mulio is sit qui mulos rhedæ iunctos solutosue agit. Conuictus quoq; dicitur. i. phama & criminis conuictum: quod. cc. sestertia fraude expressisset: Latum clauum: usum laticlaui gestandi. Patris: eius. s. iuuenis: cui latum clauum impetrarat. Increpitus: uespasianus. Peregrinatione achaica: quū Neronem in achaiam comitaretur. Eo: Nerone. Obdormisceret: inciperet dormire: quasi Neronis uocem minus atten-

deret. Offensam:ignominiam. Publica salutatione:ne cum reliquis quidem ad salutationis officium admitteretur. Extrema:ultima & quasi capitalia. Prouincia:syria iudæa:

ut eo tpe iudęa profecti rerū potirent̃:id de iperatore Rõano q̃tū euentu postea p̃dictū patuit: iudæi ad se trahētes rebellarũt.cæsoq̃ pręposito legatũ insup syrię cõsularem suppetias ferẽtem rapta aquila fugauerũt. Ad hũc motũ cõprimẽdũ cũ exercitu ampliore:& strẽuo duce cui tamẽ tuto tãta res cõmitteret̃:opus eẽt:ipse potissimũ delectus est:& ut industriæ expte nec metuẽdus ullo mõ ob humilitatẽ generis ac nominis. Additis igit̃ ad copias duabꝰ legiõibus.viii. alis cohortibus decẽ atq̃ inter legatos maiore filio assũpto: ut primũ ꝓuīciā attigit: ꝓximas quoq̃ ciuitates cõuertit ī se

PHI. Vt iudæa ꝓfecti rerū potirent̃:Cor.Ta. pluribus ꝑsuasio fuerat antiq̃s sacerdotũ litteris contineri eo ipso tpe fore ut ualesceret oriens.ꝓfectiq̃ iudæa rerũ potirent̃:quæ ambages uespasianũ ac Titũ p̃dixerant. sed u ulgus more humãæ cupidinis sibi tantã fatorũ altitudinẽ interp̃tati ne aduersis q̃dẽ ad uera mutabant̃.orosius ĩ hãc sñiam.iudæi ĩ carmelũ montẽ seducti sortibus q̃ portenderent exortos a iudæa duces rerũ potituros esse bellum ad se trahentes in rebellionẽ exarserũt:extinctisq̃ romanis præsidiis legatũ quoq̃ syriæ suppetias ferentem rapta aq̃la & cęsis copiis fugauerũt.egesippus quoq̃ libro quinto qđ memoratu dignum est refert:in sacris litteris impssum fuisse:qđ futurus esset uir:qui de regione iudæorũ imperiũ assumeret in orbe terrarũ : quæ res eos in tanto furore posuit:ut sibi nõ solũ libertatem sed etiam regnũ pollicerent̃:id alii ad uespasianum referendũ putarũt:qui ex iudæa profectus romam uenit ad imperiũ ingens capescendum. sed prudentiores:ut inq̃t idem egesippus ad Iesum referendum esse constanter crediderunt.q in iudæorum terris secundum carnem genitus ex maria regnũ suũ per uniuersa terrarũ spacia diffudit. De imperatore Romano:uespasiano.Iudæi ad se trahentes.pro se interpretabantur iudæi ambages fatorũ:tanq̃ unus ipsorũ iudæorũ esset futurus rerũ dominus. Rebellarũt:Iosephus libro.xx.antiq̃tatũ & in secundi belli iudaici tradit florũ fuisse causam & fomitem belli iudaici:qui a Nerone missus procurator in iudæam.auaritia immanitate inflamauit bellũ.impulit iudæos contra romanos arma capescentes.initiũ aũt belli iudaici cœpit secũdo anno administrationis flori.xii.Neronis imperii. Cæso præposito:sabinũ significat.potest & hoc referri ad præpositũ illius præsidii:quod erat in castello maseda.in quod irruẽtes iudæi romanos omnes ipsũq̃ præpositũ interfecere.præterea tradit Iosephus mutiliũ præfectũ Romanorũ per pactionem dedisse se iudæis: q fide polluta Romanos omnes interfecere.dicit̃ tamẽ præfectus ipse mutilius fuisse seruatus incolumis : dũ se iudaizare promittit usq̃ ad circũcisionem. Legatũ syriæ:gallũ significat:q dũ uult comprimere orientem tumultũ uariis prælus:ac sæpius aduersis exceptus est:q ubi fato aut tedio occidit missus mox fuit a Nerone Vespasianus.Tacitus auctor. Suppetias:auxiliũ subsidiũq̃.crebra locutio est. ut per accusatiuũ enunciemus ferre suppetias:q̃uis Plautus dixerit suppetiæ in nominatiuo cũ ait in epidico. Auxilia mihi & suppetiæ sunt domi.oppius siue hircius:icertus ẽ auctor:ĩ cõmẽtario belli africi.usurpat hãc elocutionẽ ut dicat occurrere suppetias & ire suppetias:& suppetias profectus est.pro ferre suppetias uẽire suppetiatũ.hoc enim quoq̃ in usu est pro eo quod est auxiliatũ.est enim uerbũ suppetiari quod significat auxiliari atq̃ succurrere.Apuleius in.viii.at uobis facile est suppetiari miserimo seni.Idem ĩ primo de asino aureo.proclamares saltem suppetiatũ:quamuis uideri possit dictum suppetiatũ.ueluti inclinetur hic suppetiatus ut arbitratus: ut allegatus.ut sacrificatus:quæ nomina sunt quarti ordinis.idem ait salutares mihi suppetias rursus extinguerem. idem suppetiatũ decurrũt anxii.Idem maritũ suũ suppetiatũ ciet pro eo qđ est ĩclamat ad auxiliandũ subueniendũq̃. Ipse potissimũ delectus:scribit Iosephus in tertio belli iudaici:Neronem: cuius anxius foret: & deliberabundus:cui nam commotum crederet orientem:quiq̃ una iudæos rebellantes ulcisceret̃.inuenisse Vespasianũ solũ his necessitatibus parem:& qui tanti belli magnitudinem suscipere posset: uirum ab adolescentia usq̃ ad senectutem bellis exercitatũ.itaq̃ Nero cernens ætatem Vespasiani cũ peritia stabilez obsidesq̃ fidei liberos:eorumq̃ florem imagines esse paterne prudentiæ: mittit eum ad regendos exercitus in syriam constitutos:multis pro tempore blandimentis:atq̃ obsequiis armatũ:qualia necessitas imperare consueuit. Ob humilitatem generis:ob ignobilitatem natulium.Dixit Eutropius Vespasianum obscure quidem natum esse:sed optimis uiris comparandum. Octo alis:aliæ sunt equitũ ordines:unde alarii & alares:de quibus ante dictum est.Iosephus in tertio belli iudaici enumerans uespasiani copias ait cohortes Cæsareas decem & octo accessisse legionibus:cum q̃bus una quæq̃ ala eq̃tum erat: & alæ quinq̃ syrorũ:itidem eq̃tum:decem autem cohortiũ singulæ mille pedites habebant.Præterea Antiochus & Agrippa & soemus reges bina millia peditũ:& sagittarios mille præbuere.malicus quoq̃ arabie rex. præter q̃nq̃ milia peditũ equites mille misit. Maiore filio assumpto:Titũ significat.Iosephus ait uespasianum ex achaia ubi cum Nerone fuerat Titũ filiũ direxisse Alexandriam:ut inde quintam & decimam legiones moneret.ipse uero terrestri itinere in syriam peruenit:ibiq̃ romanas uires congregauit. Inter legatos:legati imperatoris significant̃:quibus legiones & auxilia uniuersa optemperabant. Prouinciam:iudæam.

ex iudæa ꝓfectos rerũ potituros

Ad Christũ referendũ uideri

Florus cã belli iudaici

suppetiæ

Suppetiari

Suppetiatũ

M.ANTO. Iudæa profecti: idest qui e iudæa essent digressi: quod in Vespasiano & Tito filio euenit. Ad se trahentes: ad se pertineri rati. Præposito: sabino. Legatum: Varrum ut Iosephus scribit. Ad copias: quæ in syria erant. Octo alis: alæ propriæ equitum dicuntur. Ver. & uirginis ala Camillæ. Maiore filio: Tito. Proximas: prouincias.

correcta statim castrorum disciplina: uno quoq̃ & altero p̃lio tam constanter inito: ut in oppugnatione castelli lapidis ictum genu scuto sagittas aliquot exceperit.

De prodigiis & signis præcedẽtibus imperiũ Vespasiani.

POst nerone᷑ galbãq; Othone atq; Vitelio de principatu certãtibus in spe᷑ impii uenit: iã pride᷑ sibi per hoc ostẽta conceptam. In suburbão flauiorũ quercus antiq̃ q̃ erat marti sacrata per tres Vespasiæ ptus: singulos repẽte ramos a frutice dedit: haud dubia signa futuri cuiusq; fati primũ exilem & cito arefactum ideoq; puella nata non perannauit: secundum præualidũ ac prolixum: & q magnam fœlicitatem portẽderet: tertiũ uero instar arboris. Quare patrẽ Sabinum ferunt aruspicio insuper confirmatũ renũciasse matri nepotẽ ei Cæsarem genitũ: nec illa qcq̃ aliud q̃ cachinasse mirantem quod adhuc se mentis cõpote

PHI. Correcta castrorum disciplina: laudãt impatores romani: qui correcta disciplia castrẽsi uictoriã ex hostibus profligatis adepti sũt: sicut scipio æmiliãus: q exercitus romanos regula disciplinæ militaris custodita ita diligẽter exercuit: ut q prius uicti fuerãt uictores existerẽt. Metellus quoq; i africa exercitũ licẽtia corruptũ & lasciuia maculosũ recepit: quẽ ita emẽdauit ueteribꝰ istitutꝫ & disciplia maioꝝ: ut postea eos superarẽt a qbus sub iugũ missi fuerãt. Quinetiam marius reliqas legionũ: quas in galliis cimbri pœne deleuerãt cũ suscepisset: ita erudiuit scientia & arte pugnandi: ut innumerabilẽ multitudinem non solum cimbrorum sed etiam theutonoruꝫ publico marte deleret. Igitur Vespasianus ex more romanorum imperatorum cum castrẽsem disciplinam emendasset uictor euasit. Ioseph. laudat Vespasianum quod milites ordinauerit ordinibus ex Romana cõsuetudine usurpatis. Lapidis ictum genu exceperit: Iosephus refert Vespasianum in oppugnatione iotapatæ: non ictu lapidis sed sagittæ fuisse in planta uulneratum: quæ res maximam perturbationem Romanis fecit: his enim qui prope aderant uiso sanguine perterritis per omnem fama uulnerati ducis cucurrit exercitum. aderat & titus formidine perculsus paternæ saluti metuẽs. Vespasianus tamẽ & timore filiũ & perturbatione liberauit exercitũ. superato. n. dolore uulneris: & oĩbus q sui causa ptimuerãt cõspici studens bellũ in iudæos seuius icitauit Egesippus quoq; libro. iii. ait uespasianũ in talo uulneratũ iaculo sagittæ. Ostenta: ostẽtũ tã in bonã q̃ in malã partẽ dicitur. hic accipitur in bonam. apud Pliniũ itidem pro omine fausto usurpatur scribentem in. xvi. factũ esse popu. Romani quiritibus ostentũ arboris: a quo deide tempore maiestas popu. Roma. resurrexit. quia ostendũt ut interpretatur Cicero ostenta dicunt sicut portẽta quia portendũt: interdũ participaliter ostentũ dici solitũ esse nõ dubiũ facit pacuuius: cũ ait in ipso tempore ostentũ senem pro demonstratũ. & a Catone ager dicitur ostentus soli bonus esse oleto conserundo. In suburbano flauiorũ: in prædio flauiæ gentis. Marti sacrata: hoc peculiariter intelligendũ est: quod quærcus illa marti sacrata foret. cũ generaliter quærcus & esculus sint ioui dicatæ. sicut apollini laurus: mineruæ olea: ueneri myrthus: herculi populus. Per tres uespasiæ partus: uespasia polla peperit sabinum: Vespasianũ: & puellulam. Singulos: ramos pro ut uespasia pariebat ita quærcus ramum producebat. A frutice: modo a stirpe: alias arbuscula: namq; ut docet columella libro quarto: frutex minor est arbore: dicit enim ex surculo arborem procedere: ut oleam. uel fruticem ut palmam siluestrem: uel tertium quiddam: quod nec arborem nec fruticem proprie dixeris ut est uitis. a frutice frutico uerbum deriuatur: ut ait Priscianus in. viii. unde Iuuenalis. sed fruticante pilo neglecta & squalida crura. inde fruteta loca fruticibus plena dicuntur. fit etiam a frutice uerbum fruticesco: quo utitur Plinius. Futuri cuiusq; fati: quod esset futurum fatum & sors unius cuiusq; ex uespasianæ fœtibus. Primũ exilem: scilicet ramum dedit. Non perannauit: non peregit uixitq; integrum annum tempus annare uerbum est uetus: unde compositum perannare: quod proprie significat uiuere per totum annum. Macrobius in primo saturnalium memorat priscos romanos mẽse martio & publice & priuatim ad annam perennam sacrificatum ire solitos: ut annare perãnareque commode liceret hoc est uitam degere incolumen per annũ integrũ: perẽnare uero quod per litteram. e. profertur est diu durare & uiuere. columella in tertio. Rosa hoc modo culta multis annis perennat. Secũdum: scilicet ramũ dedit. Protenderet: præsagaret. portendebat autem sabinũ Vespasiani fratrem domi militiæq; clarum futurũ: qui ad præfecturam urbis usq; processit. Tertium: ramum. Instar arboris: ad arboream amplitudinem: & hoc portendebat Vespasiano imperatorium fastigium. Aruspicio insuper confirmatum: sabinus Vespasiani pater detulit ad aruspices ostenta: quæ ex quærcu domestica obseruauerat: q p extorum inspectionem confirmauerunt illum in ea opinione: ut crederet filium id temporis natum futurum principem. Matri: Vespasiani pater matri suæ: quæ erat Vespasiani auia: renunciauit nepotem sibi

Exactores disciplinæ militaris

Ictus uespasianus

Ostentum
Ostentus

diis dicatæ

arbores
Frutex
Frutico
Fruteta
Fruticesco

Annare
Perãnare
anna perẽna
Perẽnare

ſcilicet Veſpaſianum genitum eſſe Cæſarem. qui ſcilicet eſſet futurus Cæſar & imperator. Quam cachinaſſe:riſu ſoluto & cachīnabili defluxiſſe.

M.AN. Lapidis ictū:lapidē ſupnæ emiſſum genu excepit. In ſubur.ꝑdio ī ſuburbāis locis. Veſpaſie: mřis. Frutice:frutex neq; arbor:neq; herba e:neq;.n.ad iuſtā arboris magnitudinē aſſurgit:& ſtatura ſimilis eſt multis herbis:a frutice fructetū ē:& fructicetū. Puella nata:domicilla. Nō pannauit:nō anū iuxta. Inſtar:ad arboris æquationem. Sabinus: Veſpaſiani frater. Nepotē: Veſpaſiani filiū:qui illi nepos erat: ſed utrius ortu titi:an Domitiani id ꝑſagīre cōtigerit:non dicit certæ duorū coaleſcentiū ramoꝝ ī utroq; facere oſtentū. Cachinnaſſe:ſolute & incōpoſite riſiſſe. Se mentis compore.i.q̄q̄ anu: tamen non delira.

deliraret iam filius ſuus. Mox cū ędilem eū. C. Cæſar ſuccēſens propter curā uerēdis uiis non adhibitā luto iuſſiſſet oppleri congeſto per milites in prætextæ ſinū non defuerunt qui intepretaretur quandoq; percōculcatā deſertāq; rēpu. ciuili aliqua perturbatione: ut tutelā eius ac uelut gremiū deuenturam. Prandēte eo quōdam canis extrarius triclinio manū humanā intulit mēſæq; ſubiecit. Cœnāte rurſus bos arator decuſſo iugo tricliniū irrupit: ac fugatis miniſtris q̄ſi repente defeſſus procidit ad ipſos accubentis pedes ceruicē que ſumiſit. Arbor uero cupſſus in agro auito ſine ulla uitēpeſtatis euulſa radicitus atq; poſtrata in ſequēti die uiridior ac firmior reſurrexit. At in achaica ſomniauit initiū ſibi ſuiſq; fœlicitatis futurum ſimulac dens Neroni exemptu eſſet. Eueniťq; ut ſequenti die progreſſus in atriū medicus dētem ei oſtenderet recenter quidem exemptum. Apud iudęā

PHI. Deliraret iā filius ſuus: cachīnauit uetula fœmina.mř ſabini patris ueſpaſiāi: ubi audiuit filiū talia referētē credentēq;:q nato ueſpaſiano foret gēitus Cæſar:& is:q Romæ imperaret.unde mirata ē:q filius nondū ſeneſcēs more ſenum deliraret: cū ipſa q iam ſenio erat cōfecta minime delitio ſenili foret obnoxia: eſt.n.ſenū ut ait Cicero leuiū q̄dam ſenilis ſtulticia q delíratio appellari ſolet. Plinius noſter in.xvii.tradit letare dici a ruſticis ī iterratione occatiōis q̄ndo operiūt.ſemina:unde primū appellata deliratio ē. Edilem:ueſpaſianū. Caius cæſar Caligulā ſignificat. Succēſens:iraſcēs:ſuccenſere eſt iraſci ex cā:auctor donatus. Verrendis uiis: hoc quoq; ediliū erat officiū:ut uias deuerri purgariq; facerēt.unde cū ueſpaſiāus edilis uias uerrēdas mūdandaſq; per ignauiā paꝝ diligēter curaſſet, luto & cœnu iuſſu Caligulæ oppletus eſt a militibus.ueteres deā quādā uenerabāť noīe deuerrā:a deuerrēdo nūcupatā.auctor Auguſtius in.vi.q ſcopis uerrit domū:cuiuſq; miniſteriū eſt ī uerrēdis pauimētis:is elegāter nūcupať ſcoparius.ait ulpiāus titulo de fundo īſtructo:ſi uilla cultior:ſit accedere inſtrumēto fundi atrienſes & ſcoparios:ſicut ſi uiridia ſint accedūt topiarii.de q̄bus iā dictū eſt. Cōgeſto:coaceruato. In ꝑtextæ ſinū:prætextā ſignificat:q̄ indutus erat ueſpaſianus utpote edilis.ſupra.n.memorauimus prætextā ꝓprie eſſe magiſtratuū. Cōculcatā:lutū cōgeſtū in ꝑtextā ueſpaſiani ſignificabat rempublicā cœnoſam conculcatā deuēturā in gremiū ueſpaſiāi.cuius ꝑtextæ ſinus lutū excepat. Extrarius:grāmatici extrariū ab extrāeo ita diſtiguūt:extrarius ē:q extra foꝝ ſacramētū iuſq; ſit:extraneus ex altera terra quaſi exterarreus:& ita nūc Tranq̄llus canē ſciēter extrariū uocat:q erat extra focū ueſpaſiani:neq; inter domeſticos canes domi alebať.noli autē extrariū accipere.pro extraneo:tāquam nō urbicū:& ex altera terra.Cōſimiliter Apuleius:inq̄t in ſecūda apologia.ꝑterea minabať ſi extrario nupſiſſet: nihil ſe filiis ex paternis eorū bonis teſtamēto relictuꝝ.ubi extrarius haud dubie accipiť pro eo q nō ſit domeſticus & ex eadē familia. Mēſæ ſubiecit: ſignificat hoc oſtentum quod humana potentia & exterre gentes erant futuræ ſubiectæ ueſpaſiano.

Cœnāte.ſ.ueſpaſiano. Decuſſo iugo:deiecto. Procidit:procubuit. Accūbētis:epulātis ueſpaſiani:nāq; priſci accubare ſolebāt nō ſedere:ut alio loco memorauimus. Submiſit:& hoc portēdebat:quod animantes erant ſubiture iugū ueſpaſiani:& omnē ſuperbiam ſummiſſuræ:quæ per ceruicem ſignificatur. Arbor cupreſſus:inter omnia imperii quæ ueſpaſiano facta ſunt referť hoc a Cor. Tacito ſic ſcribēte.cupreſſus arbor in agris eius cōſpicua altitudine repente prociderat.ac poſtera die eodem ueſtigio reſurgens procera & latior uirebat.grande id proſperūq; aſſenſu aruſpicū:& ſumma claritudo iuueni admodū ueſpaſiano promiſſa. Auito:ab auo auitum deriuatur. Liuius interuenit deide his cogitationibus auitū malū regni cupido. Ab apuleio hæreditas auita nominať:quæ fuerat aui priuignoꝝ. Radicitus:ſtirpitus ab radice aduerbium eſt. Viridior reſurrexit:ſcribit Plinius in.xvi.in capite de prodigioſis arboribus multas arbores ſine tēpeſtate ulla ue cauſa alia q̄ ꝓdigii cecidiſſe ac ſua ſpōte reſurrexiſſe: quæ fuerūt fauſti ominis & oſtēti.ē aūt cupreſſus arbor natu moroſa.folio amara.odore uiolēta:diti ſacra.& ideo funebri ſigno ad domos poſita.ex quo ſunt illa.& nō plebeios luctus teſtata cupſſus:& ceruleis meſtæ uittis atraq; cupreſſo. In achia: ubi fuerat cū Nerone:ibiq; delectus fuit iudeæ rector. Simulac:cū primū.poſtq̄. Exemptum:Neroni. Recenter:alii recens dicunt alii recenter: eſt etiam uetus uerbum recentare. matius uir doctiſſimus uerbum finxit elegans recentatur pro eo quod eſt denuo naſcitur atque iterum fit recens:ſic enim ait.iamiam

Deliriū ſenile

Deliratio

Letare.

ſuccēſere

Cœno oppletus

Dea deuerra

Scoparius.

Extrarius

Extraneus

Cupſſus reſurrexit

Auitum

Cupſſus diti ſacra

Recentari

albicassit phoebus & recentatur commune lumẽ hominibus & uoluptas.

M.AN. Filius sabinus: dubiũ sabinũ ne Vespasiani pr̃em:an fratrẽ eiusdẽ nois:q usq; ad urbis p̃fectu rã ꝓcessit itelligat.cæterũ quæ fuerit flauii patronii uxor uespasiani auia:quod item puellæ.q̇ itra annũ pe riit nomen non repio. Filius suus:sabinus. Eum:uespasianum. C.Cæsar:Caligula. Succẽsens:irascens. Verẽdis:purgãdis. Oppleri respergi:cooperiri:foedari. Cõgesto:luto. Prætextæ sinũ:ab initio magi stratuum fuit inde eius usus pueris a Prisco Tarqnio cõmunicatus:Cæsar q postea dictator fuit:quũ p̃tæ esset abiecta p̃texta clã domum abiit:sed de usu uestis Dionysius:Plut.& Macrobius oino plura. Procul catã:qđ per lutũ:quo nil est eonculcatius interpretati sunt. In gremium:id quoq; per p̃textæ sinum acce ptum. Canis extrarius:non domesticus:aut certe nõ urbicus ac per hoc euidẽtius ostentũ. Accũbentis: uespasiani. Auito agro:cossano.s.ubi cõstat eũ apud paternam auiã nutritũ. In achaia:quo fuerat Nero nem secutus. Argot cupssus:huius ostẽti Tacitus meminit. Dentem:Neroni intellige exemptum.

carmeli dei oraculũ cõsulentẽ ita cõfirmare sortes:ut quic quid cogitaret uolueretq; animo quãlibet magnũ id eẽ pro uẽturũ polliceref. Et unus ex nobilibus captiuis Iosephus quũ coniiceretur in uincula:constantissime asseuerauit fo re ab eodẽ breui solueretur:uerum iam imperatore. Nun ciabanf & ex urbe præsagia Neronem diebus ultimis moni tũ per quietem ut thensam Iouis optimi maximi e sacrario

PHI. Carmeli dei oraculum:

Carmelus mons

est inter iudæã syriãq; mons car melus cuius mentio fit libro ter tio regũ. Plinius in qnto carme lũ ait esse montẽ & in monte op

Deus carmelus

pidũ eode; noie.deus quoq; car melus uocabaf: cui nec simula chrũ nec templũ erat sed arã tm̃ & reuerentia.illic sacrificanti ue spasiano cum occultas spes uersa ret aĩo basilides sacerdos inspe ctis identidẽ extis:quicqd est inqt uespasiane qđ pars seu domũ extuere seu prolatare agros siue ampliare seruitia:datur tibi magna sedes:igentes termini:multũ hoium.hæc Tacitus. Cõsulentẽ:uespasianũ. Sor

Carmeli sortes

tes:in carmelo mõte a carmelo deo sortes datas esse testis est orosius:q ait sortes carmeli portendisse exor tos a iudæa rerũ potituros. Iosephus:hic nimirũ est ille Iosephus luculentus:iudaicæ historiæ scriptor:q a

Pulchra de Iosepho

Hierõymo græcus Liuius appellaf:q quãdo scribit Iosephũ siue Iosippum a iudæis fuisse ducem creatũ ad bellũ cõtra rõanos gerendũ:de semetipso haud dubie scribit:q in expugnatione iotapatæ demisit se in pu teũ:mox dedit se romanis recordatus somnia nocturna:quibus ei deus & futuras iudæorũ clades:& q ro manis essent futura pricipibus indicasset.ubi per nicanorẽ ad uespasianũ deductus ẽ.nemo fuit ductorũ q non eius uiri aspectu mitior factus sit.titum uero præter alios iosippi misericordia cœpit:plurimaq; salutis eius pars Titus extitit apud patrẽ.uespasianus q̃si missurus eum Cæsari præcepit ut cautissime custodiret. quo audito.iosippus aliqd ei soli ait se dicere uelle:summotisq; oibus aliis præter filiũ Titum ac duos ami

Eris iperator uespasiane

eos:uenio inqt ad te nuncius p̃missus a deo:tu & Cæsar eris & iperator atq; hic filius tuus:dominus qdem nõ mei solũ es tu Cæsar ue⁊ & terræ marisq; ae totius hoium generis nũc me colligato arctius: & ad ma iorẽ poenã custodito.si ĩ te ista confingo.uespasianus cognito q Ioseppus multa alia uera p̃dixerat: cœpit extiare credibilia eẽ q̃ de se quoq; dixisset:sed neq; custodiã iosippo nec uicula remittebat.uestimẽtis aliisq; muneribus eũ dõare:fouere nõ desinebat.ẽt Tito magnã eius operã cõmodante.postea uespasianus cũ im perator nũcupatus fuisset:recordatus iosippi dicta:qbus eum Nerõe uiuo appellauerat iperatorẽ:illũ solui

Iosephus soluitur

iussit. Titus uero q cum p̃re aderat:iustum est inqt pater una eũ ferro ẽt ꝓbro iosippum solui: erit.n.tanq̃ ne initio qdem uictus sit:si nõ soluerimus sed iciderimus cathenas.nãq; id agi solet in his q nõ recte fuerit uincti.itaq; iosippus pro his q̃ p̃dixerat p̃mio donatus:& de futuris iã dignus.cui credẽdum esset:habeba tur.Quod aũt hic iosippus sit ille scriptor maxius historia⁊:ostendit Eusebius cronographus:cum ait.Fla uius Iosephus scriptor historicus dux belli iudæo⁊:cum a romanis iterficiendus eẽt:uespasiano p̃nunciat de morte Nerõis & eius iperio.Idẽ mox Paulo:flauius Iosephus.xx.librũ antiqtatum Domitiãi tẽporibus scribit.Hoc idẽ cõfirmat Hierõymus q ĩ libro de uiris illustribus sic scriptum reliqt.Iosephus mathatiæ fi lius:ex hierosolymis sacerdos a uespasiano captus:cũ Tito filio eius relictus ẽ hierosolymis Hic romã ue niens.vii.libros iudaicæ captiuitatis iperatoribus patri filioq; obtulit q bibliothecæ publicæ traditi sunt & ob igenii gloriã statuã quoq; meruit romæ.idẽ eusebius libro.iii.historiæ ecclesiasticæ Iosephum eundẽ fuisse demõstrat q & bello romãos oppugnauerit & scriptor historiæ fuerit.Corroborat fulcitq; hãc oro sius quoq; s̃niam & euidenter ostẽdit Iosephũ esse eundẽ & iperatorem bellicum & conditorẽ historiæ cla

iosephus iperator & historicus

rissimum.sic.n.scribit Iosephus uero iudæus qui ei tunc bello præfuit:& apud uespasianũ ꝓpter p̃dictum ueniã gratiãq; meruerat scribit undecies centena milia iudæorũ gladio & fame periisse. Ve⁊ iam ipera tore:Orosius historiæ mẽinit his uerbis de uespasiano scribẽs.cognita Nerõis morte hortatu plurimo⁊ re gum & ducum maxie iosephi iudæo⁊ duci s̃nia:qui captus cum in uincula conieceref:cõstantissime dixe rat sicut Suetonius refert:cõtinuo se ab eodem sed iperatore soluẽdum:iperium adeptus est. Ex urbe ro ma diebus ultimis:Paulo anteq̃ trucidaref. Per quietem:in somniis. Thensam:currum ioui dicatum:in quo simulachra deo⁊ deferunf in pompa.in prio commentario de thẽsa copiose dictum est. E sacrario:

Thensa

e sacrorũ repositorio:quod erat in capitolio in quo erat thensa cum aliis donariis sacrisq; ioui dicatis.

M.ANTO. Carmeli dei:de loco:& religionis ritu sic Tacitus:est inquit iudæam inter syriamq; Carmelus ita uocant montem deumq; nec simulachrum deo:aut templum sic tradidere maiores sed aram tãtum & reuerentiam:illic sacrificanti uespasiano quum spes occultas uersaret animo Basilides sacerdos inspectis itidem extis quicquid est inquit uespasiane quod peras seu domum extruere seu prolatare agros ampliare seruitia datus tibi magna sedes. Plinius & Strabo ipsi quoq; in ora syriæ carmelum montem referunt. Iosephus: Iosippum eum appellat Iosephus in historiis atq; ob eam uaticinanonem uinculis solutum scribit. Vltimis:extremo uitæ tempore. Tensam:de tensa abũde alibi. E sacrario:capitolini templi.
PHI. In domũ uespasiani: hoc Neronis somniũ præsagabat fœlicitatẽ maiestatẽq; maximã uespasiano tanq̃ iuppiter rex iudæorũ & hoĩum:ire uellet in domũ uespasiani ut illi traderet impiũ. Incũte comitia: cũ cõsularia comitia haberet de secundo consulatu capiendo. Ad orientẽ conuersa: significabat hoc ostẽtũ.φ impium romanũ ad uespasianũ cõuerterẽt:qui in syria iudæaq; regionibus oriẽtalibus bellũ gerebat contra iudæos. Bebriacensi:qua apud bebriacũ othoniani a uitelianis profligati sunt. Cõmitterẽt:ante q̃ cõfligerẽt pugnareturq;.id.n.est cõmittere:sup quo uerbo alibi plura.

in domũ Vespasiãi in circum deduceret: Ac nõ multũ post comitia secundi cõsulatus incũte Galba statua diui Iulii ad oriẽtem spõte cõuersa: acieq; bebryacẽsi priusq̃ cõmitteret duas aqlas in conspectu omnium confluxisse:uictaq; altera subuenisse tertiam a solis ortu:ac uictricem abegisse.

De assumptione eius ad imperium.

NEc tamẽ quicq̃ ante tentauit prõptissimis atq; etiã instantibus suis:quã solicitatus quorũdam & ignotorum & absentiũ fortuito fauore: mesiaci exercitus bina e tribus legionibus milia missa auxilio othõi:postquam iter ingressis nũciatum est uictum eum: ac uim uitæ suæ attulisse:nihil secius aquileiã usq; perseuauerũt: quasi rumori minus crederẽt ibi per occasionem ac licẽtiã omni rapinarum genere grassati:quũ timerent ne sibi reuersis reddenda ratio ac subeũda pœna esset:cõsilium inierũt eligendi creandiq; imperatores:neq;.n.deteriores eẽ aut hispaniẽsi exercitu:qui Galbã:aut pretoriãoqui othonem: aut germaniano:qui Viteliũ fecissent. Propositis itaq; nominibus

Cõflixisse:repete uerbũ superius nunciabaẽ. Victaq; altera: per duas aquilas confligentes:uitelius & Otho significabatur. tertia uero ueniens ab ortu solis significabat uespasianum: qui ex iudæa ueniret abigeretq; uictricẽ aquilam. hoc est uiteliũ othonis uictorem. aquilis aũt honor daẽ ut inqt Seneca: ut magnaæ rerũ faciant auspicia. Abegisse:fugasse.expulisse præterea abigere est abducere & quodãmodo deprædari unde abigei & abactores dicti:qui ut inqt ulpianus: pecora ex pascuis uel ex armentis subtrahunt: oues pro numero abactorũ aut abigeum aut furem faciunt.qdã putauerũt equum uel bouem unũ abactum abigeatus crimen facere. Instantibus suis: Egesippus lib.iiii.tradit uespasianum a suis extimulatum fuisse ad suscipiendum imperii gubernaculum.ille uero abnuens se indignum dicere asserens refugiẽdũ esse ciuile bellũ:illi instare prõptius:ille resistere pseuerantius.postremo reluctantẽ cogũt ut capessat imperium. Ignotorũ & absentiũ:exercitus romanos significat:q erãt i mesia nec uespasiano pcogniti. Mesiaci exercitus:genitiuus casus est. Diciẽ aũt exercitus mesiacus romanus:q erat in mesia: q prouincia sicut ante dictũ est iungiẽ pãnoniæ ad põtũ usq; cũ danubio decurrẽs. Tribus legiõibus:ad enarrationẽ huius rei scribit Cor. Taci. accelerata esse uespasiani cœpta studio illyrici exercitus:q in eius ptes trãsgressus ẽ:legio tertiadecima fuit illa:quæ exẽplũ cæteris mesiæ legiõibus pbuit. octauæ.s.& septimæ.q̃ fauore othõis ĩbutæ q̃uis p̃lio nõ interfuissent:aquileã pgressæ:pturbatis q de othone nunciabãt: laceratisq; uexillis nomẽ uiteli p̃ferẽtibus. rapta postremo pecunia:& iter se diuisa hostiliter egerant. unde metus exortus est:& ex metu cõsiliũ posse iputari uespasiano:q apud uiteliũ erant excusanda. ita tres mesiæ legiones per epistolas alliciebãt pãnonicũ exercitũ:ita in pãnonia tertiadecima legio ac septima haud cũctanter uespasiano accessere:ui p̃cipua primi antonii. Vim uitæ attulisse:semetipsum cõtrucidasse. Perseuerauerũt.s.pgredi.
Aquileiã usq;:agleia in.x.regiõe italiæ.xii.milibus passuũ a mari sita est:auctor Pli.i.iii.de qua Martialis. Et tu ledei fœlix aquileia timaui. Historici laudãt agleiensiũ in romanos fidem:q p senatu cõtra maximinũ:funes de capillis mulierũ fecisse pdunẽ:cũ deessent nerui ad sagittas emittendas:qđ & in bello senonico romæ dr factũ. unde in honorẽ matronaæ templũ ueneri cognomẽto caluæ senatus dicauit. Rumori. famæ uulgatæ de othonis morte sine certo auctore. Grassati:debacchati. Hispaniensi exercitu:romanus exercitus significaẽ:q in hispania galbã fecerat imperatorẽ. Prætoriano:ptorianas cohortes intelligit a qbus otho factus fuerat iperator. Germaniciano:exercitũ romanũ significat:q in germania uiteliũ consalutauerat impatorem:ubi illud attende germanicianũ dici: qui cum romanus foret agebat in germania: sicut illyricianos exercitus scienter appellat iulius capitolinus legiones Romanas: q in illyrico militabant. Sic & milites urbaniciani a spartiano dicti:non tã φ romani forent:q̃ φ essent ad urbẽ. Alibi tradidimus q̃

Augurium aglarũ confligentium

Abigere

Abigei

Abactores

Abigeatus

Legiones mesiacæ

Agleia

Funes ex capillis mulierum

Germanicianus

urbãiciani

differētia fit hiſpanú & hiſpanięſem:germanum & germanicianum & id genus alia. Propoſitis noibus legatoꝝ:ſenſus eſt:milites meſiaci exercitus more conſultantiū ꝓpoſuerunt noia oĩum legatorum.qui id tēporis rectores erant legionum.ex oibus nullum potiorem eſſe dixerunt ueſpaſiano: quem crearent īperatorem.Legati aūt cōſulares ī hoc loco ſignificantur rectores copiarum olī conſulatu præditi:quales ī germania Ordeonius flaccus:aulus cecina:Fabius ualens fuerunt legati legionum.

M.AN. Ad oriētē: quo oſtēto ſignificabaƭ ex ſyria q̄ ad ortū ſita eſt nouū īperiū oriturū. Bebriacēſi acie: qua a uitelianis ī othonē ē pugnatū. Duas aqlas:p eas Othonē ītellige & uiteliū. Tertiā: q̄ Veſpaſianū portēdebat. Abegiſſe:fugaſſe. Meſiaci exercitus:nūc docet ecquis fuerit ille fortuitus fauor:qđ autem legiones:quæ in Meſia erāt fauerint Othoni: ſupra eſt demonſtratum. Aquileiam uſq;: eſt aqleia latina colonia:ut Liuius ait in carnorum ora:incumbentibus barbaris ut Strabo tradidit impoſita. Ne ſibi reuerſis:romam ſcilicet. Deteriores:minus bonos & fortes.

legatorū cōſulariū quot ubiq; tūc erāt quā cęteros aliū alia de cā īprobarent:& qdā e legione tertia: q̄ ſub exitu Nerōis trāſlata ex ſyria ī meſiā fuerat: Veſpaſianū laudibus ferrēt: aſſēſere cūcti: nomēq; eius uexillis oibus ſine mora īſcripſerūt. Et tunc qdē cōpreſſa res eſt reuocatis ad officiū numeris parūper. Cęteꝝ diuulgato facto Tyberius alexādrr ꝑfectus ægypti prius in urbē Veſpaſiāi legiōes adegit cal. iul. q̄ principatus dies ī poſteꝝ obſeruatus ē. Iudaicus deide exercitus. v. idus iulii apud ipſū iurauit: plurimū cœptis cōtulerūt iactatū exēplar epiſtolæ ueræ ſiuē falſæ defūcti othonis ad Veſpaſianū extrēa obteſtatiōe ultionē mādātis: & ut reip. ſubuēiret optātis: ſimul rumor diſſipatus deſtinaſſe uictorē permutare hiberna legionū: & germāicas trāſferre in orientē ad ſecuriorē molliorēq; militiā. Pręterea ex ꝑſidibus prouinciarum Licinius Mutianus: & e regibus uologeſus pthus. Ille depoſita ſimultate: quā in id tp̄s ex æmulatione non obſcure gerebat: ſyriacum promiſit exercitum

PHI. Laudibus ferrent:ꝑcōio uirtutis & laudatiōibus ad cœlū tollerēt. Quidā ē legiōe tertia. Cor. Tacitus mēmit tertiæ legionis de ſyria in meſiam tranſlatæ: quā alexāder ꝑfectus ægypti iter ſuas numerauerat. Cōpreſſa res eſt:de ueſpaſiano creato a militibus meſiacis īperatore. Ad officiū muneris ut in officio priſtinæ militiæ uellent perſeuerare.

Initiū imperii ueſpaſiani

Tyberius Alexāder præfectus ægypti:initiū ferendi ad Veſpaſianū īperii Alexādriæ cœptū eſt feſtināte Tyberio alexandro:qui cal. Iulii ſacramēto eius legiones adegit:iſq; primus pricipatus ueſpaſiani dies in poſterū celebratus eſt. Iudaicus uero exercitus. v. nonas iulii in nomen ueſpaſiani apud ipſum iurauit: eo ardore ut nec titus qdem filius expectareƭ. cuncta militū īpetu acta ſunt:egreſſum cubiculo ueſpaſianū ut legatū ſalutari īperatorem ſalutauere. tunc cæteri accurrerunt cæſarē & Auguſtū: & oīa pricipatus uocabula cumulantes. hæc Tacitus plurimum cœptis contulerūt:hæc quæ ſequunƭ. plurimū:plurimū uenerūt cœpta militaria de creato īperatore ueſpaſiano. Iactatū:uulgatū. Vltionem mandantis: Otho ante obitū ferebaƭ epiſtolā ſcripſiſſe ad ueſpaſianū:qua illi ultionē ſuam obteſtando mandabat: tanq̄ pſagaret diuinaretq; ueſpaſianū futurū ſuæ mortis ultorem. Morientes diuinare exiſtimanƭ. qđ confirmat Poſſidonius exēplo rhodii:quem moriendo prodidit ſex æquales nominaſſe:& dixiſſe q̄ primus eorū: quis ſecūdus:qs deinceps moriturus eſſet. Et q̄uis mandatū ſolui dicaƭ morte mandatoris: tamen ueſpaſianus mādatū othōis tam defuncti ſuſcepit: ſuſceptūq; cōſumauit. Simul rumor diſſipatus. ſ. plurimū cōculit cœptis.

Salutaƭ īperator

Morīetes diuinant

Deſtinaſſe:cōſtituiſſe. deliberaſſe. Permutare hiberna legionū:refert Tacitus nihil æque prouinciam ſyriam. exercitūq; ſyriacū accendiſſe ad fouendas ueſpaſiani ptes: q̄ q̄ aſſeuerabat Mutianus ſtatuiſſe uitellium:ut germanicas legiōes in ſyriā ad militiā opulentā quietā trāſferret. Cōtra ut ſyriacis legiōibus germāica hiberna coelo ac laboribus dura mutarenƭ. qppe puinciales ſyriæ ſueto militū cōtubernio gaudebant: & a militibus nota illa & familiaria caſtra in modū penatū diligebanƭ. Molliorēq; militiā: aſyam opimam eſſe & fertilem:molliq; cœlo amenam auctores prodiderūt. in quam ſniam eſt illud Lucani. Quicqd ad æoos tractus mūdiq; tpe labiƭ. Emollit gentes clæmētia coeli. M. tullius aſyam appellat delicatā prouīciā in qua cōtinenter uixiſſe laudandū eſt. Licinius mutianus. ſ. contulit plurimū cœptis: Erat aūt Mutianus id tp̄s ſyriæ ꝑpoſitus:cui ab initio ex uicinis prouinciaꝝ adminiſtrationibus æmulatio fuerat cū ueſpaſiano: deinde poſt obitū Neronis poſitis odiis in mediū conſuluerūt. hic magnificentia & opibus clarus grāce facūdiæ oium quæq; diceret atq; faceret arte q̄dā erat oſtētator. hic auctore Tacito ueſpaſianū ſua oratione perſuaſit capeſcere īperiū debere:extat ap̄ eundem luculenta mutiani Oratio ad ueſpaſianū. Exiſtio hunc eſſe illum mutianū:quem ter cōſulem Plinius appellat:eiuſq; identidē citat teſtimoniū. Vologeſus pthus:parthoꝝ rex Cor. Tacitus uologeſis parthoꝝ regis ſubinde meminit. Ille:mutianus. Ex æmulatiōe:cornelius Tacitus quatuor legiones mutianus obtinebat in pace:ſed æmulatio & ꝓximi exercitus gloria depulerat ſegnitiam. idem poſt Paulum: cæterum mutianus ſyriæ: ueſpaſianus iudeæ præpoſitus uicinis

aſia opima & amena

mutianus magnificētia clarus

nis prouinciarum administrationibus inuidia discordes. Exitu demum Neronis positis odiis in mediũ consuluere: primum per amicos. dein præcipua concordia fide Titus parua certamina inter patrem & Mutianum aboleuerat: natura atq; arte compositus aliiciendis etiam Mutiani moribus.

hippotoxotæ

M.AN. Legatorum cõsularium: eorum qui cõsulares prouincias legatorum noĩe administrabant: nec placet cõsulares legatos intelligas: qui olim consules fuissent: tum uero legatione fungerentur. Alium: legatorum. Laudibus ferret: Laudaret Ver. Teucros ĩsigni laude ferebat. Reuocatis: militibus ipsis. Tyberius Alexander: Tacitus initium inquit ferẽdi ad uespasianum ĩperii alexãdriæ cœptũ festinãte Tyberio Alexãdro q̃ calen. Iulis sacramẽto eius legiões adegit: isq; prius pricipatus dies ĩ posterum celebratus. Defuncti othõis defuncti dixit ergo ab ĩferis missæ ergo q̃re uere siue falsæ adiecit: plures ita accipiẽt: ut epistola ab eo ante mortẽ sit scripta: inde eo defuncto ad uespasianũ delata: sed Tranqllus ad sororẽ & Messalinã tantum codicillos othonem exarasse ait. Germanicas legiões: qbus ipse fuerat principatu usus. Ille: Licinius.

hic. xl. milia sagittariorum.

De quibusdã miraculis p eũ factis in initio principatus.

SVspecto igitur ciuili bello ac ducibus copiisq; in italiã præmissis iteri Alexãdriã trãsiit: ut claustra ægypti obtineret: hic quũ de firmitate ĩperii capturus auspiciũ: ædẽ Serapidis summotis oĩbus solus intrasset: ac ppiciatio multũ deo: tandem se cõuertisset uerbẽas coróasq; & pãnificia: ut illic assolet: Basilides libertus

PHI Hic: uologeses parthorum rex. Sagittariorum: sagittarios eq̃stres græco uocabulo hippotoxotas uocant. q̃ dictio frequẽs ẽ apud historicos. pthos ãt ppollet sagittariis satis notũ. cũ sagittis potissimũ bella cõficiãt: quas ẽt a tergo scienter iaculantur adeo ut nõ minus fugiendo noceant q̃ resistẽdo. hinc illud fidẽtemq; fuga parthum uersisq; sagittis. Ducibus: in primis munitião & Antonio prio. Vt claustra ægypti: Cor. Taci. Titũ instare iudææ uespasianũ obtinere claustra ægypti placuit: sufficere uidebant aduersus uiteliũ pars copiarum: & dux mutianus: & uespasiani nomen. Hic: alexandriæ in ægypto. Aedem serapidis: De serapide Augustius in. xviii. hæc pdidit memoratu digna. Apis rex argiuorũ transuectus in ægyptũ: cũ ibi mortuus eet factus est serapis oĩum maxius ægyptiorum deus. Cur ãt serapis appellatus: sit rationẽ Varro reddidit. quia. n. archa ĩ qua mortuus ponit: qđ oẽs iã sarcophagũ uocãt: soros græce dicit: & ibi eũ sepultũ uenerari cœperũt sorosapis. uel sorapis primo. deĩde ut fieri assolet una littera ɔmutata serapis dictus ẽ. Idẽ tradit ab Eusebio libro decimo præparatõis euangelicæ: & a Ruffino in undecimo historiæ ecclesiasticæ. Quidã serapin prodiderunt eẽ Iouem: Cuius capiti modius superpositus: sit quia cũ mensura cũcta indicet moderari. Habebat ãt serapis alexãdriæ tẽplũ opere fornicato constructũ: in quo simulachrũ ipsius dei erat uastum: ut dextera unũ parietẽ: alterum leua pstringeret: quod ex oĩbus generibus metallorum lignorũq; compositũ ferebat. Erat & fenestra q̇dã perexigua dolis: & ea arte cõposita: ut radius solis ĩgrediẽs os & labra serapis illumiaret. ita ut spectãte populo salutatus osculo serapis uideret a sole: serapim esse solem esse osir in esse oĩa. Et multiiugis nominibus appellari testat Martianus in hymno heroico. De origine serapidis copiose scribit Cor. Tacitus: qui ait eũdẽ dici æsculapiũ q morbis medeat. Quidam Plutonem existimauerũt esse. macrobius tradit serapis & solis unam esse & indiuiduã naturam. Aedes aũt serapidis eleganter dicit serapiũ: sicut tẽplũ Isidis isium. Et in hoc significato dictũ est illud a lampridio in uita alexandri. Isium & serapium decenter ornauit additis signis. Et Deliacis & omnibus mysticis: sed de hoc alexandrino serapidis tẽplo idest serapio sic scribit marcellinus in. xxii. inter quæ eminet serapium: qđ licet minuat exilitate uerborum: atriis tamẽ colũnariis amplissimis: spirantibus signorum figmentis. & reliqua operum multitudine ita est exornatũ. ut post capitolium quo se uenerabilis roma in æternũ attollit: nihil orbis terrarum ambitiosius cernat. Se cõuertisset: hoc ex ritu religionis factitatũ: in qua adorantes se uertigine religiosa cõuertebant: qđ in prio cõmentario dictũ est explicatius. Verbenas: uerbena ut ingt Seruius pprie est herba sacra sumpta de loco sacro capitolii: qua coronabant fetiales: Et pater patratus fœdera facturi uel bella ĩdicturi. Abusiue tamen ẽt uerbenas uocamus oẽs frõdes sacratas: ut ẽ laurus oliua uel myrthus. Terẽ. Ex ara hic uerbẽas summe. Nã myrthũ fuisse menãder testat: de quo id trãstulit Terẽ. Dõatus uero uerbenas ait eẽ oẽs herbas & frõdes festas ad aras coronãdas: ex aliquo loco puro decerptas dictasq; autumat eẽ q̃si herbenas. Pli. uero in. xxii. noĩe sagminũ & uerbenarum significari pdidit gramẽ exarce cum

Sagittarii parthi
De serapide
sorosapis
Simulacrum serapidis
Serapium
Isium
Laus serapii
uerbene
uerbe
herbenæ

Clarigatum quid
uerbenarius
Ierobatane
Peristereos
Sagmina
Priuas uerbenas
Panificia
Panifex
ualentissimum
basilidas
Neruici

sua terra uulsum.uerbena sp & legati cũ ad hostis clarigatũ mittebant̃ usi.i.res raptas clare repetitũ: unde utiq̃ uerbenarius uocabat̃.Idẽ in.xxv.uerbenacã peculiariter uocat herbã:quã græci Ierobotanen q̃si sacrã herbã dicũt Aliq̃ pistereon q̃si colũbariã.Hæc ẽ inq̃t quã legatos ferre ad hostes iudicauimus . magi circa hãc isaniũt:aiuntq̃ si aq̄ spargat̃ tricliniũ q̄ maduerit lætiores cõuictus fieri.Liuius li.x.secũdi.punici belli idẽ qd Plinius signat uidelicet uerbẽas & sagmia idẽ significare.eẽ ãt genus herbæ ex arce sumptũ:ubi obiter declarãdũ priuas uerbẽas & priuos silices a liuio dici singulos qa ueteres priua dixerũt q̄ nos singula dicimus:quo uerbo lucilius usus ẽ.abdomia tynia priua dabo cœphaleãq̃ carnẽ. Pãificia:pães significat. dictũ ẽ pãificiũ a pãe faciẽdo ut autumat Varro.unde & pãifex q̄ panẽ facit dictus.Cor.celsus i secundo tradit pãificia q̄ ex frumẽtis fiũt generis ualẽtissimi esse.Id ãt ualẽtissimũ uocat:in quo plurimũ alimenti est.

Vt illic assolet:talia exigebat religio serapidis alexãdrini. Basilides libertus:nomẽ hoc omẽ regni & principatus fecit uespasião.Basileus.n.rex significat̃.unde basilidis omẽ ꝓ omine iperii uespasiãus accepit.Cor. Tacitus.ait sacerdotẽ ipm noiatũ esse basilidẽ:q̄ uespasiano denũciauerit i tẽplo carmeli dei cuncta illi ex animi snia euentura.Idẽ hãc historiã luculenter explicat his uerbis.Altior ide uespasiano cupido adeũdi sacrã serapidis ædẽ:ut super rebus iperii cõsuleret arceri tẽplo cunctam iubet:atq̃ igressus itentusq̃ numini respexit pone tergũ e primoribus ægyptioꝝ noie basiden.quem procul alexãdria plurium dieꝝ itinere & egro corpore detineri haud ignorabat:percontat̃ sacerdotes unde illo die basilides templũ iniisset.percontat̃ obuios utrum in urbe uisus sit.deniq̃ missis militibus explorat illo temporis momento octoginta milibus passuũ abfuisse:tũ diuinã speciem & uim responsi ex noie basilidis interpretatus est.

M.AN. Hic:uologesus. Ducibus:Liciniũ mutianũ cũ sexta legiõe:&.xiiii.uexillarioꝝ millibus premissum Tacitus scribit. Claustra ægypti:sic idẽ Tacitus titum inq̃t istare iudææ Vespasianum obtinere claustra ægypti placuit:quasi claustris.n.ægyptus arabico dorso claudit̃. Serapidis:colebatur serapis religiose in ægypto:Macrobius serapĩ atq̃ isin cultu pene attõitæ uenatiõis obseruat oẽm tñ illã uenerationem soli se sub illius noie testat̃ ipẽdei:q̄bus uerbis appet serapĩ & solẽ eũdẽ eẽ oratus serapis a necocreũte cypriorum rege qs eẽt.rñdit his uersibus:ει μὶ θεοσ τοῖοσ δὲ μαθεῖν οἷον κ' ἐγὼ εἴπω οὐράνιοσ κόσμοσ κεφαλὴ γαστὴρ δὲ θάλασσα γαῖα δέ μοι πόδεσ εἰσί τὰ δ' οὔατ' ἐν αἰθέρι κεῖται ὄμμα τε τηλαυγὲσ λαμπρὸν φάοσ ἠελίοιο. Verbẽas:herbas sacras Plinius sagmina i remediis publicis fuere:& in sacris legationibus q̄ uerbenæ certe utroq̃ noie idẽ significat̃ hoc est gramẽ cũ sua terra euulsum : Terẽtius quoq̃ Myrthũ uerbenã appellauit. Panificia:panes quum alioquim panificiũ sit ꝓprie tamẽ ẽ ipsa panis factura.

Basilides libertus.Tacitus basilidem e primoribus ægyptiorum fuisse ait:sed siue libertus siue alterius fortunæ fuerit:certe nomẽ ostentũ fecit Βασιλεύσ.n.rex dicitur unde basilides.

PHI. Propter neruoꝝ ualitudinem:q̄ neruis laborant neruici dicũt̃.Victruuius i.viii.aq̄ nerui eos & podragricos efficiunt: sulphurosi fontes neruorum labores reficiunt. Longe: octoginta milibus passuũ aberat:ab alexandria basilides id tp̄is. Apud cremonã:q̄do Antonius prius flauianoꝝ dux apd̄ Cremonã cecinnã cũ uitelianis copiis ꝓfligauit. & tunc cremõa icẽdio deflagrauit:ubi cũcta manibus rapientiũ passim direpta sunt. Ipsum: uitelium. Maiestas deerat:ut ait Silius:Armat maiestas æterna ducem:Et ut inquit Valerius maiestatẽ recte qs dixerit lõgũ & beatũ honorem esse sine honore. E plebe quidã:multa quidã miracula:ut inq̃t tacitus alexandriæ euenerũt:q̄bꝫ cœli fauor & quædã in uespasianũ inclinatio ostenderet̃.q̄dã oculoꝝ tabæ notus gẽitus eius aduoluit̃ remedium cecitatis gemitu exposcens: tanq̄ monitus a deo serapide:p̄dicabaturq̃ pricipẽ:ut genas & oculoꝝ orbes dignaret̃ expuere oris excremẽto alius mãu æger eodẽ deo auctore ut pede ac uestigio uespasiani calcaret̃ orabat:uespasianus prio irridere aspernari famãq̃ uanitatis mutuere.postremo æstimari a medicis iubet:an talis cecitas ac debilitas humana

Maiestas honor sine honore

Miracula facta p uespasianũ

optulisse ei uisus est:quẽ neq̃ admissum a quoq̄: & iampridem propter neruoꝝ ualitudinẽ uix igredi lõgeq̃ abesse cõstabat:ac statim aduenere litteræ fusas apud Cremonã Vitelii copias:ipm in urbe iteremptũ nũciãtes. Auctoritas & quasi maiestas q̄dã ut.s.inopinato & adhuc nouo principi deerat:hæc quoq̃ accessit.E plebe q̄dã luminibus orbatus itẽ alius debili crure sedentẽ ꝓ tribunali pariter adierũt orãtes opẽ ualitudinis demõstratã a Serapide p̄ quietẽ : restiturũ oculos si inspuisset:cõfirmaturũ crus si dignaret̃ calce cõtingere:quũ uix fides eẽt rẽ ullo mõ successurã:ideoq̃ ne experiri quidẽ auderet:extrẽo hortãtibus amicis palã ꝓ cõciõe utrũq̃ tẽtauit:nec euẽtus defuit.Per idẽ tẽpus regez in arcadia instinctu uaticinantiũ effossa sunt sacrato loco uasa operis antiqui: atq̃ in iis assimilis Vespasiano imago.

De restitutione collapsæ reipublice per eũ facta.

TAlis tãtaq̃ ꝓcũ fama i urbẽ reuersus acto de iudæis triũpho consulatus octo ueteri addidit: suscepit & cẽsurã:ac & per totũ imperii tempus nihil habuit

ope supabiles forẽt.medici uariæ differẽtes id fortasse cordi deis eẽ dixerũt.& diuino ministerio principẽ electũ.deniq; patrati remedii penes Cæsarẽ irriti ludibriũ penes miseros fore:uespasianus iussa exequitur multitudie ad spectaculũ erecta.statim cõuersa est ad usum manus:ac ceco reluxit dies. Sedentẽ:uespasianum. Pro tribunali:ĩ tribunali tanq̃ ius diceret. Per quietẽ: ĩ somniis. Oculos:illius: qui luminibus erat Orbatus. Crus.Tacitus dixit nõ crure sed mãu egrõ fuisse. Successurã:habiturã successum prosperumq; exitũ. Hortãtibus amicis:maxie medicis:q differebãt nõ excussam eẽ uim luminis illi orbato luminibus & redditurã aciẽ:si pellerent obstãtia:alteri uero deprauatos artus ĩtegrari posse si salubris uis adhibet. Vtrũq;:ĩspuit oculũ egri & calce cõtigit crus debilitati.Nec defuit euẽtus:ait tacitus utrũq; miraculũ ab his:q ĩterfuere:nũc quoq; memorari:postq̃ nullũ mẽdatio p̃cium. Tegeæ ĩ arcadia:tegea oppidũ ẽ arcadiæ:unñ tegeaticus mercurius a Papinio dictus illo uersu & cũ uẽalia uolucer tegeaticus umbra.olim lacedæmõii bellũ ĩtulet tegeatibus ferẽtes secũ cõpedes.tãq̃ eẽnt redacturi illos ĩ captiuitatẽ.uerũ cõgressi p̃lio ac fugati quicunq; uiui sunt capti: eisdẽ q̃s ipsi attulerãt cõpedibus cõpediti cãpũ tegeatẽ metiti] fune coluerũt.Cõpedes ille q̃bus cũ uincti fuerũt lacedæmõii ad memoriã usq; herodoti ĩcolume mãserunt circa tẽplũ Mineruæ apud tegeã suspẽsæ. Vasa operis antiqui:qualia sunt archetypa & q̃lia uascularii artifices antiqui factitauerunt:ut mẽtor agragas boetus & mys:qui in argẽto calãdo inclaruerunt. cum in auro celando inclaruisse neminẽ miret Plinius. Acto de iudæis triũpho:ne credas uespasianum statim ut Romã rediit de iudæis triũphasse:id.n.repugnat sniæ historicorũ:qui p̃diderunt uespasianũ expectasse filium titum a iudaica uictoria reuertentẽ:cum quo cõmunem triũphum ob res bene gestas agere statuit: quãuis utrisq; senatus p̃prium decreuisset. Põpa iudaici triumphi graphice p̃scripta est a Iosepho libro.vii. belli iudaici:in quo inter cætera lex iudæorum gestata fuit:quã in palatio cõditam seruari precepit uespasianus.

Tegea op. Tegeaticus Cõpede ad uinciendos tegeatas Archetypa lex iudæorũ lata in triumpho

Veteri:prio consulatui:quẽ adhuc priuatus gesserat per duos nouissimos anni menses.

M.AN. Neruorũ ualitudinẽ:cõtractionem: aut imbecillitatem. Apud Cremonã:ubi Antõius cum mesiacis legiõibus uitelianos duplici prælio fuderat. Demonstratam: opem. Restituturum: in integrũ redditurum:id.n.per quietem fuerat a Serapide demõstratum. Calce:pedes. Auderet:uespasianus. Tẽtauit:experiri uoluit. Euentus:effectus. Instinctus:suasu.monitu:impulsu.

antiquius q̃ prope afflictã nutantemq; rempu. stabilire primo: deide & ornare:Milites pars uictoriæ fiducia: ps ignominiæ dolore ad oẽm licentiã audaciãq; processerãt. Sed & p̃uinciæ ciuitatesq; libere:nec non & regna quædã tumultuosius inter se agebãt. Quare uitelianorũ quidẽ & auctorauit plurimos & coercuit:participibus autẽ uictoriæ adeo nihil extra ordinem indulsit:ut etiã legitima præmia sero p̃soluerit. Ac ne quã occasionem corrigendi disciplinã prætermitteret:adolescentulũ fragrantẽ unguento: quũ sibi p̃ ĩpetrata præfectura gratias ageret nutu aspnatus uoce etiã grauissima increpuit maluissem allium aboluisses:litterasq; reuocauit. Classiarios uero qui ab ostia & puteolis romam pedibus per uicos commeant petentes cõstitui aliquid sibi

PHI. Antiquius: Carius uel ut nouius expõit melius. Nutãtẽ:labãtẽ uacillãtẽ titubãrẽ. Stabilire prio deide ornare:imitatores deus nos sui eẽ uoluit:q ut inq̃t Ambrosius ĩ p̃rio exameri primo fecit postea uenũstauit: ut & nos prio faciamus aliq̃ postea uenustẽus:ne simul dũ utrũq; adorimur neutrũ possimus implere. Victoriæ fiducia: uictoria supre natura ĩsolẽtes feræ sp̃ uictores facit.hinc salustius syllãos milites postq̃ uictoriã adepti sunt: nihil reliq uictis fecisse prodidit cũ secũdæ res ẽt aĩos sapiẽtũ fatigent. Ignominiæ dolore:q facti fuerant ignominiosi & ignominiæ nota affecti sub prioribus

primo faciendũ mox uenustandũ

principibus. Exauctorauit:missos fecit a militia militaribusq; ĩsignibus priuauit. Indulsit:p ĩdulgẽtias ĩpatorias bẽignius tribuit. Legitĩa præmia:quæ ueterãis ex lege militari cõstituta sunt:& quæ ĩpator promisit se daturũ. Disciplinã:militarẽ. Fragrãtẽ unguẽto:olentẽ unguẽti odorẽ:unguentũ aũt deliciarũ cã nõ ualitudinis paratũ ĩtelligimus:de quo supra satis ac sup:q unguẽto fragrãt molles & effœminati iudicãtur.unde olim festiuiter aristippus dixisse fertur:q delectatus unguẽto:male inqt istis effœminatis eueniat q rẽ tã bellã infamauerũt.oli cẽsores romæ edixerũt neq; uẽderet unguẽta exotica:sic.n. appellauere.quæ p̃egrina ĩtelligi uoluerũt.Lycurgus unguentũ eiecit ab urbe spartana ueluti corruptelã.unguẽtatũ apes ĩfestant & pungũt:cũ ipsæ sequant oĩa pura.Luxuria auctore Plinio mixturã fecit odorũ & ita repta sunt: unguẽta dicimus fragrãtẽ unguẽto & unguentũ.apuleius cinnama fragrãs & balsama rorans calua p̃cesserit. summa aũt cõmẽdatio unguẽtorũ ẽ:ut trãseuntẽ fœminã odor ĩuitet ẽt aliud agentẽ.unguẽti uoluptas merito aliẽa dicit a Plinio.qm̃ odorẽ q gerit ipse nõ sentit. Præfectura:generali uocabulo p̃fectura oĩs dicit a p̃ficiẽdo:unde p̃fectura urbis & p̃fecturæ militares dictæ.ægyptus diuidit in p̃fecturas oppidorũ. quas nomos uocant.thracia diuisa ẽ in strategeas quĩquaginta.ita.n.uocãt p̃fecturas hic militaris p̃fectura significat:q̃lis ẽ p̃fecti legionũ p̃fecti castrorũ & p̃fecti fabrorũ. Nutu:nutus ẽ capitis:unde dictũ numen autumat uarro.ueteres ĩter nutare & ãnuere & nictare hoc ĩteresse uoluerũt:ut nutare capitis sit annuere na

unguentati molles unguenta exotica Odorem qui gerit nõ sentit præfactura Nomi strategeæ nutus nictare

rium uel libiorum.nictare oculorum.Plautus i asinaria:nec illa ulli homini nutet nictet annuat. Plinius in prio epistolarum elegáter docet nutú dici qn annuimus renutú uero qdo recusamus:sic.n.ait.Ná ego quoq; simi li nutu ac renutu respódere uoto tuo possum.& ita i hoc tranqlli loco nutus p renutu accipiet. Increpuit castigauit icessuit. Maluissem alliú oboluisses:snia pfecto iperatoria & memoratu digna ad luxuriá mol licéq; castigádá:ná cú odor alii i primis molestus eé soleat & olfactú iféstare eorum:cú qbus sermocinamur: attamé dixit grauiter & seuere uespasiáus uoluisse se potius ut ille oleret alii odoré illú aspernabilé q quod unguéto fragraret:tanq magis uiro côueniret essetq; res magis uirilis odor alii q unguéti: siqs át ut obiter hoc quoq; attigá:cupit ut odor allia careat:ea seri iubebit cú lua ifra terrá sit:colligi uero cú ichoitu:& ita docéte colúella i.xii.neq; acerrimi saporis existét neq; mádétiú áhelitus iodorabút:menádet græcis auctor é alliú edétibus:si radicé betæ i prúa tostá superederit odoré extingui.apud Plautú tráio in mustelaria asp nat allii fœtore.at te iuppiter diiq; oés pdát oboluisti alliú germana illuuies.Refert Aristoteles i pblema tis:si qs alliú ederit:eú quoq; urinal redditum redoléte.ab allio alleatú deriuat:quod pulmétarii & intin ctus genus é:de quo ait idé Plautus:fine.me alleato fungi fortúas meas.ulpicú græci appellauere genus al lii ulpici qinter pulmétaria ruris.auctores Plinius & columella quidá ulpicú uocát alliú punicú.græci aút ἀφροσκοροδον appellát.hoc iő de ulpico allio posui ut itelligeres illud plautinú ex penulo.tu aút pléior alliú grádius romái remiges.græci σκοροδον alliú uocant:obolere aút est tetrú odorem redolere.ita Plau tus:oboluisti alliú germaná illuuies. Litteras:diploma significat:quo præfectura impetrata côtinebatur. Classiarios:nauales milites. Per uices commeant:ultro citroq; uicissim eunt & redeút instar uere dario rum cursorumq; causa negotiorum publicorum.

Renutus
Vt odore allia care ant
Anheli tus in odorant
Alleatú
ulpicum
Scoro don
Obolere

M.AN. Antiquius:utilius . Melius:Cicero hoc quidem propriú est amicitiæ:sed antiquior & pulchrior & magis a natura ipsa profecta. Ignominiæ:quia multi & a Galba & a uitelio ignominiose ex auctorati fuerant. Participibus:per quos fuerat uictoriam adeptus. Indulsit:indulgéter concessit. Legitima præ mia:non modo donatiuú aliquod sponte dederit. Aboluisses flagrasses:oluisses. Litteras:qbus illú præ fectú designabat. Per uicos cômeant publico ne an priuato negocio nô dicit:sed publico accipe:&.n.si ex cômeatu p uices domú cursitassent haud ausi eént calciari noie aliqd publice petere.

calciarii nomine qsi parum eét sine respőso abegisse iussit:post hæc excalciatos cursitar:& ex eo ita cursitát:Achaiá: Liciá Rhodú:Byzantiú:Samú libertate adépta.Ité Thraciá:Ci liciá:& Comagenem ditionis regiæ usq; ad id tempus in p uinciarú formam redegit.Capadociæ pter assiduos bar barorú incursus legiones addidit:côsularéq; rectoré impo suit p eqte Romáo.Deformis urbs ueteribus icédiis ac rui nis erat:uacuas areas occupar & ædificar si possessores ces farét:cuicúq; pmisit.Ipsa restitutioné capitolii aggressus ru deribus purgandis máus primus admouit:ac suo collo qua dá extulit:ærearúq; tabularum tria milia:quæ simul côfla grauerát restituéda suscepit:undiq; iuestigaris exéplaribus

PHI. Calciari noie:qui pedibus more cursorum inter iugi ter faciunt calciamenta multa cô sumunt : unde illi petebant sibi constitui aliquid præmii nomie calciamenti.calciarium.n.calcia menrú significat : sicut uestiarii nomie uestitus intelligit: quáuis aliquando pro repositorio uesti um accipiat. Vlpianus titulo de alimentis legatis.Diariis uel ciba riis relictis neq; habitationé neq; uestiarium neq; calciarium debe ri palam est. Abegisse : repulisse reiecisse. Excaltiatos: discalcia tos sine calceis.a seneca ex calcia ti dicunt mimi:qui sine coturno & soco agunt fabulam : quales sunt planipedes:decéti aút tráslatiőe p excalceatos signat stilú humilé:sicut p coturnacos grandiloqú:uer ba senecæ hæc sunt ex prio epistolarum q multa publii non excalceatis sed coturnacis dicenda sunt.alias ex calciare significat chalcho.i.ære despoliare:& tunc scribit p aspirationem.hinc ille iocus in uoranium ca tulli libertú furacissimú.qui cú deprésus a númulario eét.de cuius mésa númos subtractos i calceos sibi in farciuerat.quidá re cognita festiuiter iquit:ue tibi.si te númularius ille excalciauerit . ita chalcon.i. æs ab latú excalciato obiecit. Lyciá:Asiæ regio est pxima páphyliæ & ciliciæ.licios ciuiliter uixisse refert.Stra bo in.xiiii. Byzátiú:hodie Côstantinopolis uocatur. Samum:insula é ioniæ fœcúdissima:cui prouerbii illud accommodatur.quod etiá fert lac gallinaccum. Ditionis regiæ:quæ regiones fuerant sub regia po testate. In prouinciarum formam:egesippus in secundo historiarum principatus inquit archelai conuersus est in nomen prouinciæ.quo nomine romani cum in ius suum uincendo redigerent procul positas regio nes appellauere Pro equite romano:ut quæ prius rectorem ex ordine equestri habere solebat:nunc rege retur a rectore consulari:cuius auctoritas & dignitas est maior.ita olim ægyptus quoq; per equites roma nos loco regum obtinebatur quod a diuo augusto institutum fuisse tacitus prodidit : mirandum est id quod de capadocibus idonei scriptores prodiderunt.quibus romani concessere:ut gens ea libera esset fœ dum amicitiá & societatem ante contractam.sed principes libertatem recusarunt dicentes se eam ferre nô posse:& ut rex sibi daretur orarút.Romani admirati q inuenirentur:qui libertatem recusarent permiser

Calciariú
uestiarium
Excalcea re
iocus
Si te ex chalciauit
Licii
Samos
prouinciæ
Mirádum de capa do cibus
Liberta tem recusa runt ca padoces

ut quem uellent regem eligerent.q elegerũt regem ariobazanẽ. Deformis urbs:ficut fupiora ad illud uer bum ftabilire ita hoc ad illud ornare eft referẽdum.priora.n.declarãt uefpafianũ ftabiliffe rẽp.ifta uero ue nuftaffe. Vacuas areas occupare.vi.Aurelius in hanc fniam fic fcribit.hic Romã deformẽ icendiis ueteri bus:ac ruinis reparauit:pmiffa fi dñi deeffent uolẽtibus ædificãdi copia.ita olim roma poft icendiũ gallica nunq̃ reftaurata eft:dum romani omiffo fui alieniq̃ difcrimie in uacuo ædificãt. Reftitutionem capitolii: curã reftituẽdi capitolii cõtulit uefpafianus in luciũ ueftinũ:a quo cõtracti arufpices monuerũt:ut reliquiæ prioris delubri in paludes adueherenť:tẽplũ hifdem ueftigiis fifterenť.ita.xi.Cal.Iulii fpatium oẽ quod tem plo dicabať cuictum eft uittis.igreffi funt milites qbus faufta effent noia:deide uirgines ueftales cũ pueris puellifq̃ patrimis mtimifq̃.tum heluidius prætor peunte pontifice luftrauit areã capitolii precatus Iouem Iunonẽ & mineruã capitolinos deos:uti cœpta pſperarent.mox uittas illas qbus ligatus lapis inexitq̃ funes erãt cõtigit fimul cæteri magiftratus & facerdotes & fenatus & ordo equefter & ps magna populi:paffimq̃ iniectæ funt fundamentis argẽti & auri ftipes & metallorũ primiciæ. Ruderibus:reliquiis prioris cõbufti tẽpli. Aerearũ tabularũ:æræ tabulæ ad magnũ numerũ in capitolio fixæ prius extiterãt:qbus publica mo numenta continebanť.oĩa cum flagraffent una cum icenfo capitolio curauit uefpafiãus ut reftituerenť:cũ exemplaria ex qbus illi tranfcripta fuerant undiq̃ iueftigaffet:quod aũt ĩ capitolio forent publi.monumẽ ta & leges & fœdera in tabulis æneis fcripta teftanť hiftorici & docet Polybius:q fcribit.l.iii.fœdera:q iter romanos & carthaginẽfes icta fuerũt pfcripta in tabulis æneis fuiffe:quæ confpiciebanť in templo Iouis ca pitolini:ubi ab edilibus diligẽtiffime cuftodiebanť.M.Tul.fcribẽs in Catilinã ait æra legũ in capitolio fuiſ fe tacta de cœlo & liqfacta.Pli.quoq̃ tradit publicas conftitutiones incidi folitas in tabulis æreis.Liuius re fert in tertio cõfulta olim fuiffe relata in ædem cæreris ad ediles.& olim fœdus ictum cũ latinis fuit ifcul ptũ ĩ ænea colũna.fcribit Plato in libello de lege.leges æreas eẽ noiatas a tabulis æneis:qbus erãt ifculptæ. M.AN. Achaiã Liciã:de his & aliis quæ fequunť fatis alibi. Libertate adempta:in prouinciæ formam redegit. Ditionis regiæ:quæ fub regibus fuerant. Pro eqte romano:loco equitis:per cuius:ordinis uiros fuerat antea adminiftrata. Areas:loca in qbus ædes fuerant. Tabularũ æreãrũ:qbus tribũorum acta:& alia publica monumenta continebanť quod aũt ad tribunos attinet.Plutarchus contra inqt Cice. nequaq̃ fegnis cũ magna hoĩum manu in capitoliũ profectus tabulas a Clodio fixas in qbus res geftæ tribunatus fui fcriptæ erant:ui refixit atq̃ perfregit. Inueftigatis:diligenter conquifitis.

Reftitutio capitolii

Aeræ tabulæ

Fœdus co lũna ænea leges æreæ

Inftrumentum imperii pulcherrimum ac uetuftiffimum cõ fecit: quo continebantur pœne ab exordio urbis fenatufcõ fulta:plebifcita de focietate & fœdere ac priuilegio cuicũq̃ conceffit.

De opibus pub.p eũ factis & fupplemẽto fenatuf.

Fecit & noua opera templum pacis foro proximum Diuiq̃ Claudii in Celio mõte cœptum quidem ab Agrippina:fed a nerone prope funditus deftructũ. item amphiteatrum urbe media ut deftinaffe compererat Auguftum. Ampliffimos ordines:& exhauftos cæde uaria & contaminatos ueteri negligentia purgauit:fuppleuitque recenfo fenatu:& equite:fubmotis indigniffimis: & hone ftiffimo quoq̃ italicorum ac prouincialium allecto:etq̃ uti notum effet utrunq̃ ordinem non tam libertate inter fe quã dignitate differre. De iurgio quodam fenatoris equitifque Romani ita pronunciauit non oportere maledici fenatori bus:remaledici ciuile fasq̃ effe.

PHI. Inftrumentum:noie in ftrumẽti fignificať hoc loco mo numẽtũ fcripturarũ ad res geftas pertinentium ad imperiũ Roma nũ.Quale ferme eft repertoriũ: quod ut Vlpianus ait.titulo de adminiftratiõe tutorum:uulgo inuẽtariũ appellatur.alias inftru mentum generali uocabulo dici tur apparatus quo fundus taber na & id genus alia inftruuntur. De focietate & fœdere. apud li uium extãt formulæ fœderum: quæ percuffit:& focietatũ : quas coiuit populus romanus cum re gibus & natiõibus externis. Pri uilegio:priuilegia funt:quæ non de uniuerfis ciuibus fed de fingu lis concepta:ficut eft de imperio. Cn.pompeii:& de reditu.Mar.ci ceronis.priua enim ueteres fingu la dixerunt. Templũ pacis:poft triũphum & romani imperii fir miffimũ ftatum Vefpafianus pa ci templum ædificauit:quod ut inqt Iofephus mira celeritate confectũ eft.in hoc templo clariffima quæq̃ artificum opera dicata fũt ab ipfo uefpafiãoq:qd & pli.memorat in.xxxiiii.cuius hac quoq̃ tempeftate ueftigia maxima confpiciunť.de tẽplo pacis ait martialis.limina poft pacis palladiũq̃ forũ. Diuiq̃ Claudii.Sẽ pli.vi.Aurelius fic ait.ædẽ pacis Claudiiq̃ monumẽta reparauit.multaq̃ noua inftituit. In celio monte: unus eft ex feptem mõtibus urbis:quẽ ut auctor eft:Liuius addidit urbi Romæ Tullus Hoftilius.ibiq̃ ha bitauit.dictus aũt eft celius a celio uibeno tufco duce nobili:q cũ fua manu dicit Romulo ueniffe auxilio cõtra latinũ regẽ.pximus celio celiolus ẽ.auctor.m.Varro. Ab agrippina:ipfius claudii cõiuge. Itẽ amphi theatrũ:repete uerbũ illud fecit. Ampliffimos ordines:fenatorius & equefter ordo fignificať. Exhauftos

Inftrm

Priuilegia

Templum pacis

celius mõs

De litigiis per eum compendiosissime decisis: & aliis gestis.

Litium series ubiq; maiorē in modū excreuerāt manētibus antiquis intercapedine iurisdictiōis accedētibꝫ nouis ex cōditōe tumultuq; tpum: sorte elegit p quos rapta bello restituerent: quiq; iudicia cētū uiralia q bus peragendis uix suffectura litigatorū ætas uidebatur extra ordinē diiudicarēt: religerētq; ad breuissimū numerum.

De quibusdam legibus per eum decretis.

Libido atq; luxuria coercēte nullo inualuerat: Auctor senatui fuit decernēdi: ut quæ se alieno seruo iunxisset ancilla haberetur. Ne ue filiorum familias fœnatoribus exigendi crediti ius unquā esset: hoc est ne post patrū quidē mortem. Cæteris in rebus statim ab initio principatus usq; ad exitum ciuilis & clæmens.

De mediocritate originis eius per eum agnita: & recusatione pomparum.

Mediocritatem pristinā neq; dissimulauit unquā: ac frequenter etiā ipse tulit. Quin & conantes quosdam originē Flauii generis ad conditores reatinos

cæde uaria: mutilatos dimiutos. comesos. Contaminatos: pollutos dehonestamētis eo℞: qui in eos ordines recepti ante hac fuerant. Purgauit: ad cōtaminatos referendum: sicut suppleuit ad exhaustos.

Recenso: recognito & recensito per recensionē: de qua dictum est in primo cōmentario. Equite: ordine equestri. Quoq; quocunq;. Italicorum ac prouincialium hæc duo apud eruditos sibi inuicem opponuntur. Plinius in epistolis. Italicus es an prouincialis & columella ubi de cultura uinea℞ italica℞ scripsit: mox de cultura prouincialium uinea℞ capuit luculentum facit in. vi.

Quam dignitatem diferre: ut in ordine senatorio dignitas tantummodo maior intelligatur: q̄ in equestri libertas uero in utroq; ordine par. De iurgio pronunciauit: tanq̄ senator aduersus equitē agere uellet ex formula actionis iniuriarum quæ non solum rebus fiunt sed etiam uerbis: ut conuitium siue iurgium fit. Remaledici ciuile fasque esse uoluit. uespasiāus hac circunspecta librataq; sententia significare senatorem ab equite sola dignitate differre: tanquā nō debeat eqs prior lacessere cōuitio iurgareq; senatore: sed si lacessitus fuerit ut fas sit par pari repēdere & remordere mordentem: iuxta illud e triuio. si dixeris quod uis audies quod non uis & illud prout sementem feceris ita metes. Manētibus antiquis nō litibus prioribus explicatis. Inter capedine iurisdictiōis. intersti tione quadam & cessatione uelu ti quodam iustitio dicendi iuris: interea pedo enim pro interuallo spatioq; accipitur. Martianus in astrologia. inter circulos uniuersos. quid interstitii intercapedo naturalis immiserit æquum ē explicare. alias itercapedo obscœnum uerbū est: quod innuit Cicero in epistola ad papyrium petum. cum ait quid enim non honestū uerbum est diuisio. at enim inest obscœnum cui respondet intercapedo: & hoc est qd symbolicos. & sub obscure itelligi uoluit. Quintiliāus cuius uerba sunt hæc ex libro. viii. institutionum. sed diuisio affert eandem iniuriā pudori: ut si itercapedines noiatiuo casu quis utatur.

Prout sementem feceris ita metes

Intercapedo

Intercapedo inter obscœna

M.AN. Instrumentum: nūc planæ demonstrat quo argumento tabulæ ille essent notatæ. Templū pacis: cuius hodie quoq; uisuntur uestigia ad leuam: uia sacra ad mariæ cognomento nouæ fanū tēdentibus. Diui Claudii: teplū repete. Amphitheatrum: id opus magna ex parte adhuc extat inter palatium Celiū & ædem uirginis: cuius proxime meminimus. Destinasse: aio cōcepisse. Amplissimos ordines: senatoriū & equestrem. Purgauit: indignissimo quoq; suo ordine submoto. Non tam libertate: auctoritate & potentia. Remaledici: maledictis respondere. Antiqs: litibus. Intercapedine: intermissione.

PHI. Tumultuq; tempo℞: tumultuosa tempora scatere solent nouis & multiiugis litibus merito excreuerat numerus litiū: quādo p supiora retro tēpora gliscētibus uigētibusq; ciuilibus bellis & othōiāis & Vitellianis: leges & iudicia conscilescebant: & uelut intermortua languebant cū ius in armis foret & uis coleretur. iuxta illud lilii: uis colit iurisq; locū sibi uendicat ensis. Sorte elegit: uoluit ut per sortitionem deligerent præfecti restituenda℞ re℞: quæ bello uiteliano a militibus raptæ fuissent. illo eni tempore q uiribus plus potest iure plus posse credit: & unusq;sq; existimat sibi licere impune rapere & spoliare quoscūq;. Vix suffectura ætas: tanta erat multitudo litiū atq; causa℞ tamq; multi litigatores: ut uix credibile uideret tādiu

uicturos litigatores:ut suaꝝ litiū cernerent peracta iudicia.unde instituit uespasianus iudices: q cognitione extraordinaria de causis ad centum uiros pertinentibus diiudicarent de centumuiris & centumuiralibus causis suo loco affatim dictū est. Ad breuissimū numeꝝ:Seruius enarrās illud ex secūdo æneidos: si uno ordine habetis achiuos:ait id de antiqua tractū sñia:qa in ordine dicebanť causæ pp multitudinem uel tu multū festinatiū. Libido: cupiditas rei ueneriæ:alias pro generali uocabulo accipiť oīs cupiditatis.unde libido gloriādi dicta q iactantia nūcupať;ut ingt Augustinus.& libido ulciscendi libido dominādi .iterdū honesta dictio est.Salustius.magis in decoris armis & militaribus eqs quā in scortis atq; conuiuis libidinem habebāt. Luxuria:effusus effrenisq; & imodicus deliciaꝝ sumptus. Coercēte nullo:pœas dixit eleganter Aristoteles in secūdo ethicoꝝ eē quasdā ueluti medicinas tradit Liuius libro.xxxiiii. leges latas fuisse ad coercēdā luxuriā.sed sicut ante morbos necesse est cognitos esse q̄ remedia eoꝝ:sic & cupiditates prius na tæ sūt:quā leges:q his modū facerēt.ubi āt nullus neq; magistratus:neq; lex delicta coercet:passim peccať. impunitas.n.parit libidinē peccādi. Quæ se alieno seruo iunxisset:hoc antea factitatū eē mēorat tacitus a Claudio:q rettulit ad senatū de pēa fœminaꝝ.q seruius cōiūgerenť:statuitq; ignoro dño ad id plapsæ in seruitute haberenť:sin cōsensisset ꝓ libertis.repertor eius relatiōis fuit pallas ille libertorum potentissimus: nā si turpis domini existimať cōcubitus cū ancilla.lōge turpior uideri debet dominæ cōsuetudo cū seruo: qm̄ ut ingt elegāter quītilia.in quito nō idē ē dnm cū ancilla coiisse:qd dominā cū seruo.apud iuriscōsul tos titulo ad legē iuliā de adulteriis tractať de seruo adulterii accusato:iubet lex eos seruos: de qbus q̄stio adulterii habita sit publicos eē.apud ægyptios mulier adulterii ultronei dānata naso mutilabať ut ea ma xime pte mulctareť:q cū primis facies exornať.Diodorus auctor in secūdo bibliothecęs. Ne ue filioꝝ fa milias fœneratoribus:Oratius satyrice taxat fufidiū fœneratorē sordidū:q filiis familias sub grauibus usu ris pecunias fœnerabat.uersus oratii.hic est.noīa sectať mō sumpta uestæ uirili sub patribus duris tyronū: & enim cū filiis familias pecūiæ credāť cū picolo exigēdi:solēt fœneratores ob id grauiores usuras īpōere: uespasiāus salubriter iuit obuiā huic fœneratoꝝ iprobitati.dum decretū fieri uoluit:ne fœneratores exige re possent a filiis familias pecūiam sub usuris creditā etiā post mortē parētū:qdo iā ipsi eē cœpissent patres familias. Mediocritatē pristinā:noluit uespasianus facere:id qd multi facere:cōsueuerūt:ut suū genus quā do paꝝ splēdidū & generosum ē dissimulēt immo apte ipse sui generis mediocrē cōditionē ostētabat.Non enim spectādū est ut prognatus sed ut moratus quisq; fit.& ut auctor est Demosthenes in oratione pro the siphonte.nemo nec ex nobilitate parentū laudandus:nec ex ignobilitate culpādus est. Flauii generis:fami liæ uespasiani. Ad cōditores reatinos:hoc munus adulatoꝝ est:qui dū quærūt per assentatiūculas princi pibus gratificari:illoꝝ genus referre solent ad deos immortales:sicuti olim assentatores insatuarunt Ale xandrū:ut se Iouis hamonis filiū eē crederet fastidiretq; Philippū patrē:unde apud curciū ait Hermulaus. tu Philippū patrē auersaris . & sigs deoꝝ ante Iouem haberet. fastidires etiam Iouem.

Libido. — *Penæ sunt medicinæ* — *Adultera naso mutilabatur* — *Fœnerare filiis familias* — *Dictum hermolai*

M.AN. Nouis:litibus. Sorte:nequit ambitiose ab his fieri putareť. Rapta bello:quæcūq;:ui armorū cuiquam adempta essent. Quæ : mulier licet ingēua. Iunxisset : matrimonio scilicet. Filiorum famili as:qui adhuc sub mancipio patris essent. Ne post patrum quidem mortem:ne fœneratorū fraude circum uenti adolescentes clādestine quoquomodo se illis obligarent. Mediocritatē:humilitatem generis. Conā tes:subtili uana:adulatoria:interpretatione.

comitemq; Herculis:cuius monumentū extat uia salaria re ferre:irrisit ultro:adeoq; nihil ornamētoꝝ intrinsecus cupi de appetiuit:ut triūphi die fatigat⁹ tarditate & tedio pōpæ non reticuit:merito se plecti:q triūphū q̄si aut debitū maio ribus suis;aut speratum unq̄ sibi tam inepte senex concupis set. Ac ne tribunitiam qdem potestatē:& patris patriæ ap pellationem nisi sero recepit. Nam consuetudinem salutan tes scrutandi manente adhuc bello ciuili omiserat.

De modestia eius cōtra audacius ad eū loquētes.

Amicoꝝ libertatē:causidicorum figuras ac philoso phoꝝ cōtumaciā lenissime tulit:Liciniū Mutianū

PHI. Comitemq; Herculis: tan quā illi q reate oppidū in sabinis condiderūt:fuerint in Herculis comitatu:filius tamē cecinit rea te nō Herculi fuisse dicatum sed magnæ matri celicolaꝝ. Herculē aūt uenisse i Italiam post abacta gerionea armēta uulgo notū est. unus ex comitibus herculis fuit Zacynthus a cuius noīe & sepul chro dictū est Sagūtū. Via sala ria:a sale.dicta est uia salaria.qm̄ illa sal in sabinis portari cōsueue rat. Irrisit ultro: tanquā meros adulatores assentatoresq;:qd ma lū in pricipū aula ē ppetuū. In trinsecus:qdam forīsecus magni fici uideri uolunt:cū domi sint sordidi.ecōtrario qdam circa culturam corporis sui sunt nimis curiosi:cum in propatulo & foris ornamenta non quærant. Tarditate & tedio pompæ:lege Iosephum describētem lu culenter triumphi iudaici pompam.post cuius simulachra & pegmata aliaq; gestamina Vespasianus prior ibat & Titus deinde sequebatur. Domitianus uero adequitabat. pompæ autem finis fuit capitolini Iouis templum:ubi hostiis per uota solemnia immolatis in palacium recesserunt. Se plecti:puniri & pœnas da

zacynthus comes herculis — *Pōpa triū phi iudaici*

Capite plexi

te.inde capite plexi pro capite puniti dicuntur. Qui triumphum:tam senex concupisset: tanquam senes exacta uitæ maiori parte honores & id genus ornaméta ambire non debeant ut decrescente ætate pariter quoq; cupido minuatur.hinc a tacito dictum est.sed in tanta molle belli plerúq; contatio oberat: & uespasianus modo in spem erectus aliquádo aduersa reputabat:quis ille dies foret: quo sexaginta ætatis annos & duos filios iuuenes bello permitteret.eé priuatis cogitationibus progressum:imperiúq; cupientibus nihil mediú inter summa & præcipitia:quod aút senex in cuius labris primoribus aía habitare fertur honores appetere non debeat docet exéplum deiotari & Crassi.Náq;.M.Crassus ad expeditione parthicam proficiscens cú i itinere deiotarũ regé extremo iá senio cõfectú nouá tñ urbé ædificátem cõperiisset:talibus uerbis in eú iocatus est.o rex quid ná hoc negocii:quid cú iá duodecima diei hora tibi ad sit:nouá urbé cõdere incipis: ad hoc subridens deiotarus.tu uero inquit iperator cú iis haud quaq́ satis:ut uidere uideor matutinus.tamen in parthos cum exercitu festinas.erat enim id téporis sexagenarius Crassus:& aspectu longe grandiorem præferens ætatem.Igitur Vespasianus fatigatus tarditate pompæ triumphalis merito inquit punior:qui cum senex sim tam inepte desyderauerim triumphare:quasi triumphus maioribus meis ob generis nobilitatem deberetur aut a me sperandus fuisset:cum planæ ob ignobilitatem genti flauiæ haud quaquam triumphus deberetur:neq; a seniore foret concupiscendus sperandus ue. Tribunitiam potestatem:iam supra memorauimus quemadmodum tribunia potestas imperatoribus Romanis dabatur: quæ erat pars maxima regalis imperii. Salutantes scrutandi:ex suspitione & metu principum hæc consuetudo nata est:ut salutatores dum principem adeunt officii causa explorentur per ministros scrutatores: ne sub ueste ferrú delitescat olim Seuerú iperatoré centú senatores salutauerút ex cõsuetudine excussi: ne qd ferri haberét.cæterũ bõus príceps beniuoléntia suorũ septus circunuallatusq; talia nõ timet:a cuius salute uelut a filio péder salus subditorú:sicut a salute illustris patris tui clarissime mi Annibal péder salus uniuersorú bononiensiú:hæc enim ciuitas ueluti corpus:ille uelut anima é ciuitatis. Manére adhuc bello:quod tépus utpote periculosius magis caueri solet a principibus. Libertaté:loquédi cõsuetudiné liberioré & linguæ liberæ cõtumelias.sextus Aurelius in hác sententiá inquit.ferebat patienter amicorú motus.contumeliis eorú:ut erat facetissimus.dictis iocularibus respondens. Causidicorú figuras: figuratas reprensiones & obliqua dicta:quibus in actione causarú pricipem taxabant. Philosophorú cõtumatiá:sæpe philosophi ex professione rectæ contumaciter agunt in principes.ueluti illorú sint contemptores:ex qua opinione. est illud senecæ in.x.epistolarum.errare mihi uidentur:qui existimant philosophiæ fideliter deditos cõtumaces esse ac refractarios & cõtemptores magistratuum aut regum eorum ue:per quos publica administrantur. Licinium mutianum:exemplum hoc est de libertate amicorum.

Senex sitiens honorũ non sit

Exemplú crassi & deiotari

Salutatores excussi

A salute pricipis uelut a filio salus subditorum

Laus.Io. Bétiuoli

Contumaces philosophi

M.AN. Comitemq; Herculis:ex quo apparet Reate ab iis qui ex comitatu Herculis fuissent cõditum. Irrisit:pro uanissimis habuit: Intrinsecus:intra se. Merito se plecti:eo affici incommodo. Quasi debitum:qua professione per belle ostendit supra omnem familiæ dignitatem se tátos honores adeptum. Senex:ipse iam seni confectus. Scrutandi:ad salutationem admissos:an ferrum haberent. Libertaté: siquid liberius domestico usu & consuetudine secum loquerentur. Causidicorum figuras :figuratas cauillationes. Contumaciam:propositum repugnantiam. Licinium Mutianum: hic ille est:quem cum copiis ex syria Vespasianus:ut Tacitus scribit præmiserat.

notæ impudicitiæ:sed meritorum fiducia minus sui reuerétem:nunquam nisi clam & hactenus retaxare sustinuit: ut apud communem aliquem amicum quærens adderet clausulæ. Ego tamen uir sum. Saluium liberalem in defensione diuitis rei ausum dicere quid ad Cæsarem:si Hipparchus sestertium milies habet & ipse laudauit. Demetriú Cynicum in itinere obuium sibi post damnationem ác neq; assurgere neque salutare se dignantem:oblatrantem etiam nescio qs: satis canem habuit appellare.

De obliuióe inimicitiarũ & contra eú gestorú.

Efensarum inimicitiarumque minime memor executorue Vitelli hostis sui filiam splendidissime

PHI. Meritorú fiducia:si uerum scrutari uolumus uespasianus imperium debebat mutiáo: a quo & incitatus & maximis uiribus adiutus fuerat.unde merito dixit tacitus mutianum sociú magis imperii egisse q́ ministrorú.Idem alibi ait q mucianus urbem igressus cúcta simul i se traxit apparatu icessu excubiis uim pricipis amplectens nomé remittens.Igiť non imerito mutianus minus reuerebať uespasiáum ex magnitudie beneficiorũ:q́ in illú ápliffima cõtulerat. Minus sui reuerété.minore uespasianú reuerétia psequenté i hoc loco reuerens nomé est nõ pticipiú. ná ut docet Priscia.i.xi.pticipia súť si uerborũ seruauerint cõsequentia.sin amissis tpibus casus quoq; quos noia solét uerbalia seq attrahant:tráseút in ea ut amans illú participiú est.amans illius nomé:ut amator illius:sic reuerens illú erit participiú.reuerés illius nomé.ut in hoc loco.reuerété sui.esse liquet:cum genitiuo nomé fungať. Hactenus:ut ad hoc dictum solum progrederet. Retaxare:remordere repercutere, taxare.n.est

mutianus

Reuerés

Amans illius

maledictis tangere:unde & taxatores dicti.hinc retaxare deducit. Quærens:conquerens de imodica Mutiani libertate. Ego tñ uir sum:de hoc sextus aurelius.Nãq3 liciniũ mutianũ quo adiutore ad iperiũ peruenerat:fiducia meritorũ insoletẽ flectebat adhibito aliquo utriq3 familiari:id unũ dicẽs nosti me uirum esse.hoc uerbo taxabat mutianũ tãquã effœminatũ & muliebri ipudicitia famosum.a Seneca parũ uir dicitur mollis & euitatus.Idem alio loco taxans effœminatã Romanã iuuentutẽ certare inqt cũ fœminis & immundissimis se excolere mũdicis nostrorũ adolescentiũ specimen est:qs æqualiũ nostrorũ satis ingeniosus satis studiosus immo quis satis uir est?emolliti eneruesq3 quod nati sunt inuiti manente:expugnatores alienæ pudicitiæ negligẽtes suæ. Saluiũ liberalẽ:nomen est causidici:ut hoc referas ad figuras causidicorum.

Taxatores
parũ uir
Quis satis uir?

Diuitis rei:hipparchũ significat:q cũ eẽt diues & reus defendebat a saluio libale. Quid ad Cæsarẽ:uerba sunt causidici dicta in uespasianũ mordaciter nimis:tanq̃ diuites soliti essent fieri rei dãnariq3 ob diuitias. Et ipse laudauit:uespasianus hoc figuratũ dicendi genus quo usus erat causidicus laudauit:nã cum uisus esset simpliciter dicere nihil pertinere ad cæsarẽ:si hipparchus reus esset diues:cum ex illis:diuitiis nihil spectaret ad principẽ tñ figurate & latenter per obliquum dictũ intelligi uoluit causidicus nõ debere principẽ inhiare diuitiis reorũ opulentorum:ut ob id uel insontes dãnarent. Apud scriptores disciplinæ rethoricæ in primisq3 apud Martianũ & fortunatianũ.mẽtio fit de ductu obliquo & figurato:est enĩ obliquus ductus cum metus periculi ipedit aliquid dicere libere & aperte.figuratus uero est:cũ aperte quid dicere prohibet uerecundia propter obscœna:& significatione alia atq3 integumentis uestita monstrat. Demetriũ cynicum:huius meminit philostratus : apud quem apollonius tyaneus cũ tito uespasiano sic sermocinatur.ego tibi comitem adiũgam sodalem meũ demetriũ:qui audacia pollet uera loquendi.habet enĩ uim quandam cynicam idest caninam.itaq3:Tite tibi:inquit canis aderit qui pro te aduersus alios & contra te ipsum si quando peccaueris sapienter & etiam sine ratione latrabit:titus alludens ad nomen cynici.festiuiter respõdit apollonio dicens.Ducam pedisse quũ canem:quem concedam nõ latrare tantũ sed etiã mordere:quotiens iniuste aliquid me facientem animaduerterit.apud eundem philostratum extat epistola quã scribit idem apollonius ad demetrium canem.hunc ab urbe post paulum expulit domitianus una cũ cæteris philosophis. Assurgere dignantem:hoc refertur ad contumaciam philosophorum:quid enĩ in philosopho potuit esse magis contumax:quam non assurgere imperatori. Oblatrantem:ex more & nomine cynicorum:qui a caninis moribus tanquam oblatratores appellati sunt.hinc est illud epigrãmatici poetæ non est hic cynicus cosme:quid ergo?canis.olim diogenes cynicus interrogatus cur canis uocaretur.quod eis inquit blandior qui dant:in eos uero qui non dant oblatro:malos autem mordeo. Nescio quid:rẽ quãpiam mordaciter & canine ad latrantem magis q̃ dicentem. Canem appellare:tanquam cynicum.fuit contentus uespasianus canem appellasse. Offensarum minime memor:Cicero laudis absolutæ præconio prosequutus est Cæsarem dicens:qui nihil obliuisci soles præter iniurias:laudat & Seneca Mar.Catonem ut offensarum obliuiscentem:qui cum in balneo a quodam per imprudentiam percussus. fuisset eidẽ postea satisfacienti non memini inquit percussum. Vitelii hostis filiam:sexus aurelius uespasiani inquit inter cætera bona illud singulare fuit inimicitias obliuisci.adeo ut uitelii hostis sui filiam locupletissime dotatam splendidissimo uiro coniungeret.

qd ad Cæsarem?
Ductus obliquus & figuratus
Demetrius cynicus
Diogenes cãis cynicus canis
non meminime percussum

M.AN. Demetrium cynicum:& hoc ad philosophorum contumaciam ut singula singulis referantur. Vitelii filiam:quam ille ex galeria fundana procrearat.

maritauerit:dotauitq3 ẽt & instruxit: Trepidũ eum iterdicta aula sub nerõe:quærẽtẽq3 quidnã ageret:aut quo abiret : q̃dam ex officio admissionis simul expellẽs:abire morboniã iusserat. In hũc postea depræcãtẽ haud ultra uerba excãduit:& qdẽ totidẽ fere atq3 eadẽ. Nã ut suspitiõe aliqua uel metu ad pniciẽ cuiusquã cõpellaret:tãtũ abfuit:ut monẽtibus amicis cauendũ eẽ Metiũ pompusianũ:quod uulgo crederetur Genesim habere imperatoriã:insuper consulẽ fecerit spondens quandoq3 beneficii memorem futurum.

PHI. Maritauit:hoc uerbum nõ solũ de hoibus dicit:sed etiã decẽter ad alia quoq3 trãsfertur Marcus uarro scribẽs de cãibus ait.Tũc.n.dicũt catulire.i.ostendere se uelle marituri.Plĩ.in septimodecimo tradẽs pcepta de arboribus maritãdis inqt.Alternis putant ãnis.Sexto maritãt. hoc ẽ cũ uitæ ueluti cõiuge copulãt. uñ ab oratio dictũ ẽ.Altas maritat pplos & columella si tenerã i qt ulmũ maritauerit.cõiugẽ necabit.hinc arbores maritæ nominantur:quibus uites instar coniugum copulantur econtrario.celebs dicitur arbor solitaria nullaque coniuge maritata copulataue.Idem plinius altera deflexa uitæ uel palmitæ iuxta suam arborem aut citra proximam celibem. Instruxit:instrumento dotali & supellectile matronali excoluit. Interdicta aula:quo tẽpore prohibitus est frequentare aulam neronianam:quod opinor tunc factum esse:cum in ludicro nerõis spectaculo obdormiscere soleret. Trepidum:scilicet Vespasianum adhuc priuatum. Ex officio admissionis:idest unus ex admissionalibus palatinis:quorum officium est : admittere aulicos intra cubiculum ad principem salutandum.Lampridius in Alexandro romano salutaretur uero quasi unus de senatoribus

Catulire maritari
admissionales

De clæmentia eius contra reos accusatos.

On temere qs pũitus isons reperiẽ nisi absente eo & ignaro: aut certe inuito atq; decepto. Heluidio prisco q reuersus ex syria solus priuato noie uespasianũ salutauerat: & i p̃tura oibus edictis sine honore ac mẽtiõe ulla trãsmiserat nõ ante succensuit: q̃ altercationibus insolẽtissimis pœne in ordinẽ redactus: hunc quoq; q̃uis relegatũ primo: deinde interfici iussum magni æstimauit seruare quoquo mõ missis: qui percussores reuocarent & seruasset: nisi iam periisse falso renunciatum esset. Cæterum neq; cæde cuiusquam unquam lætatus iustis suppliciis illachrymauit etiam & ingemuit.

De auaritia & cupiditate in eo notatis.

Ola est in qua merito culpeẽ pecuniæ cupiditas: nõ eni cõtẽtus omissa sub galba uectigalia reuocasse noua & grauia addidisse: & auxisse tributa ꝓuinciis nõnullis & duplicasse: negociatiões quoq; uel priuato pudẽdas ꝓpalã exercuit: coemendo quædã tantum ut plu-

magister admissionum

patẽte uelo admissionalibus remotis. erat apud ueteres magister admissionum: quæ dignitas ut ait amianus marcellinus ẽ honorata. p̃erat. n. officio admittendi in cõsistoriũ & itroducẽdi ad principẽ.

Abire morboniã
Abire directum
Noscomiõ

Abire morboniã: prouerbialis locutio est: q̃ significat in malã crucẽ. cõsimile est illud plautinũ abire directum & allusio simul ẽ ad morbi nomẽ. uelu ti morbõia sit nosocomion hoc est domicillũ morbosoꝶ. Postea: cũ iã ipse uespasiãus reꝶ potireẽ.

Excãdescẽtia.
thymosis.

Excãduit: idignatus est ꝑ excãdescẽtiã: quæ ut philosophi definiũt ẽ ira nascẽs & mõ desistẽs: q̃ thymosis græce dr̃. Totidẽ feræ ac eodẽ: hisdẽ feræ uerbis uespasianus retaxauit admissionabilẽ neronianũ: ut expellẽs illũ iuberet ire morboniã. Cõpelleret: ipelleret cogereẽ.

Genesis imperatoria
Regia genitura

Genesim hr̃e iperatoriã: uulgo ferebat. q̃ mathematici põposião ꝑdixerãt ĩspecta eius natiuitate fore: ut aliquãdo iperaret. hoc. n. significat habere genesim iperatoriã. Olĩ seuerus audiuit quãdã in syria fœminã noie iuliã regiã hr̃e geniturã. hoc est ut regi iũgereẽ eandẽ uxorẽ petiit & accepit. & ita cũ ipse regnaret ꝑdicta mathematicoꝶ de uxore cõprobata fũt. Cõsulẽ fecerit: uideẽ uespasianus idẽ sensisse: qđ Mar. Antonius iperator sensit: q de auidio Cassio: quẽ uerus cauẽdũ scripserat tanq̃ osorẽ tyrãnidis. ita rescripsit. si Cassio diuinitus debeẽ iperiũ non poterimus iterficere ẽt si uelimus. scis. n. paui tui dictũ successorẽ suũ nullus occidit. Quãdoq;: si iperabit: sicut

successorẽ suũ nullus occidit

credĩẽ ex genitura iperatoria. sextus aurelius huiusce historiæ meminit his uerbis. hic monẽ nbꝰ amicis ut caueret a metio põposiano. de quo sermo percbuerat regnatuꝶ fore cõsulẽ fecit alludens tali cauillo quandoq; memor erit tãti beneficii.

De heluidio prisco

Nõ temere: nõ sine iusta magnaq; cã. Insons: inocens. Heluidio prisco: heluidius priscus ex mũicipio Tarẽtio igeniũ illustre altioribus studiis iuuenis admodũ dedit. doctores sapiẽtiæ sequutus: q sola bona q̃ hõesta: mala tm̃ q̃ turpia potẽtiã nobilitatẽ cæteraq; extra animũ neq; bõis neq; malis ãnumerãt. gener fuit peti thraseæ. ex cuius moribus nihil æque ac libertatẽ hausit: ciuis senator maritus gener amicus cũctis uitæ officiis æquabilis: opũ cõtẽptor recti peruicax cõstãs aduersis erat: in exiliũ pulsus ruina soceri thraseæ pricipatu galbæ redierat: hic ẽ ille de quo iuuẽalis: quale corõati thrasea heluidiusq; bibebãt: brutoꝶ cassũ natalibus. Priuato noie: dixit eni salue uespasiane: nec Cæsaris: nec augusti aut iperatoris nomen usurpans: quæ principũ uocabula adulatores commenti sunt. Et in prætura: de heluidii prætura. Cornelius tacitus satis multa. Sine honore transmiserat: cũ mos sit prætorum ut in edictis prætoriis nomen principis cũ ueneratione præscribãt: Heluidius in edictis suis nulla mentiõe honorabat uespasianum: perinde ac æmulus Catonum atq; brutorum: quibus ut ait tacitus constantia & fortitudine æquabatur: olim Hilarius Cæsaris libertus Mar. Cluuium Ruffum hispaniæ rectorem accusauit: tanq̃ audito uitelii & Othonis principatu: propriam ipse potentiam tẽptasset: eoq; in diplomatibus nullum principem ꝑscripsisset. mos erat argiuorum ut prætores comitiorum die primo uelut honoris causa pronunciarent iouẽ apollinẽq; & herculẽ. post quoꝶ noia philippi regis nomen addiiciebatur.

M. AN. Ex officio admissionis: ut nõ mõ nõ ut alios ad salutatiõis officiũ admitteret: sed morboniam ẽt ire iuberet ad morbũ quo tũ cõflictabaẽ alludẽs. Deprecantẽ: eã iuidiã præcipibus lenientem. Totidem fere: uerbis. Atq; eadẽ uerba: iubens illũ morboniã facere. Beneficii: concessæ dignitatis. Heluidio prisco: de hoc & eius libertate tacitus plura. Priuato nomine: uespasianum scilicet non Cæsarẽ appellarat. Sine mẽtione: ipsius uespasiani & enim mos erat Cæsarũ nomina præfationibus inseri.

Succensere nefas patriæ
In altercatione acumen
Inordinẽ redactus
Extra ordinẽ redacti

PHI. Succensuit: iratus est succẽsere irasci est ex cã. hinc illa apud filiũ catholica snĩa: succẽsere nefas patrie. Altercatiõibus: Quintilianus altercatiõis ꝑcepta tradit qbus istructus sit altercator: q neq; turbidus neq; clamosus: neq; uitio iracũdiæ obnoxius eẽ dẽt. in altercatione plurimũ ualet acumẽ. Pœne i ordinẽ redactus: quasi ꝑ cõtẽptibili habitus: & inter uiles & abiectos cõnũeratus: hoc. n. significat in ordinẽ redactus: sicut suo loco explicatũ est. Ecõtrario: extra ordinẽ redacti ꝑ egregiis dicũẽ. Seruare quoquo modo. hoc faciebat heluidii uirtus. q̃ tãta erat ut ẽt aꝑ pricipẽ inimicũ uẽiã mereteẽ. Renũciatũ ẽẽt: ab his quos miserat ad percussores reuocãdos. Iustis suppliciis illachrymauit: mira pricipis clæmẽtia & ꝑconio digna

ris postea distraheret:nec cādidatis quidē honores:reisue tā inoxiis quā nocētibus absolutiōes uēditare cunctatus ē. Credit etiam procuratorum rapacissimū quēq; ad ampliora officia ex industria solitus promouere:quo locupletiores mox condemnaret:quibus quidem uulgo pro spongiis dicebatur uti:quod quasi & siccos madefaceret:& exprimeret humentes. Quidam natura cupidissimum tradunt:idq; exprobratum ei a sene bubulco:qui negata sibi gratuita libertate:qua imperium adeptum suppliciter orauit:proclamauerit uulpē pilum mutare:non mores: Sunt contra qui opinentur ad manubias & rapinas necessitate compulsum summa ærarū fisciq; inopia:de qua testificatus sit initio statim principatus professus quadringenties milies opus esse ut respu.stare posset. Quod & uerisimilis uidentur quādo male partis optime usus est.

qui ēt illachrymaret suppliciis eoꝝ q merito iusta de cā plectebant. Erat prsus memor illius terentianæ sniæ:cuius iugiter meminisse nos ꝑcipit Seneca.homo sum hūani nihil a me alienū puto:clæmētia nullū magis q̄ principe decet:cū dos prima sit regū cū isigne sit imperatoriū obliuisci iniuriaꝝ:nec exercere aculeiū sed recōderet. Pecūiæ cupiditas: Cornelius tacitus de uespasião scribēs ait:prorsus si auaritia abesset antiqs ducibus par. Atq; sextus aurelius hoc praue a qbusdā creditū refert:q uespasiāus īfirmus fuerit aduersus pecuniā.& profecto nihil magis dehonestat principē q̄ auaritia: & cupiditas ista pecuniarū iexplebilis:q̄ sepæ occeati nihil aliud curāt:q̄ ut lyen turgescat in corpore emaciato.hoc est ut fiscus pricipis sit plenus exhausta:& macescēte ciuitate. Quo circa mi iclyte Hānibal si uis amari coli ꝓbari:facito.qđ facis:ne uel tātilla suspitio auaritiæ i te residat:ne sitiēs pecūiæ dicaris:scito.n.pusilli animi eē ihiare diuitiis:cōgerere aurū cuius sacra fames multos mortales in mille decipula ꝓcipitater ipegit:mēs auari pricipis semel uiculis cupiditatis astricta:semp aurū semp argētū uidet:gratius ituet aurū q̄ solē.Ipsa eius oro ad deū auꝝ q̄rit.Et ita auro mācipatus publica cōmoda floccipēdit curiosus tātūmō priuati emolumēti talis plane labes ē eliminānda ab eo q uult esse apud suos & amabilis & ꝓbabilis.Culpa.n.hæc uel sola potissimū in pricipe est ꝑ criminibus sexcētis:sicut liberalitas est loco multiiugæ uirtutis. Negociatiōes uel priuato pudēdas:negociatio sordida & pudēda existimat:nisi sit magna & copiosa multa undiq; apportās:multisq; ipatiēs. Auctor Cicero ꝑterea ut ait Liuius li.xxi.questus ois ꝑtibus idecorus uisus ē.Merito itaq; culpat uespasianus noie auaritiæ:q negociatiōes eas impator exercuerit:q & priuato pudēdæ sordidæq; fuissent. Vt pluris:maiori ꝑcio. Distraheret: Cicero in prio de officiis:sordidos eē refert q mercāt a mercatoribus qđ stati uēdāt.Distrahere uēdere ē.quod uerbū frequēs est apud iuriscōsultos:quo usus est Lucilius:diuidat dissipet distrahāt. Cādidatis:petitoribus magistratuū. Honores uēditare:in hoc a uespasiāo lōge dissentiebat alexāder romanus qui honores nūq̄ uēdi passus est:dicens necesse est ut q emit uēdat.Ego nō patior mercatores ꝑtātū in ærarii inopia honores uēdere licet ex quo status cōparatiuus sit cū in ærarii inopia alius fert legem ut honores ueneāt:alius ut noua uectigalia istituāt:qrit.n.ex scripto:q̄ potior lex sit. Reis accusatis:reus est q cām dicit:& itē q qđ ꝓmisit spopōditue ac deber.Gellius hesius scribēs de significatiōe uerboꝝ quæ ad ius ꝑtinēt.Reus est ingt qui cū altero litē cōtestatā habet:reus ꝓmittēdo est q suo noie alteri qđ ꝓmisit:q ue ꝑ altero qđ ꝓmisit. In eadē opiniōe ē ate ius capito.nūc reos uocamus q uocant i iudiciū:de quoꝝ re agit.actor & reus opponuntur. Procuratoꝝ:de ꝑcuratoribus Cæsaris existimo in hoc loco speciatim itelligēdū:cū alias procurator generali uocabulo dicat:q alienū negociū suscipit atq; ꝑcurat:est.n.ut ait Cicero in oratiōe ꝑ cecinna ꝑcurator quasi quidē pœne dominus & alieni iuris uicarius. Pro spōgiis dicebat uti:eleganti trāslatiōe tales spōgiis cōparabant:q in morbis medent.cū siccæ aqua ꝑfundunt:moxq; intumescētes iter duas tabulas exprimūt. Et sic imposite ꝑsunt morbis:& i primis:ut ingt Pli.stomacho:& in febri contra nimios ardores. Igit uespasianus uidebat habere ꝑcuratores ꝑ spōgiis:quos siccos ꝑfundebat diuitiis:sicut aqua spongiæ perfundunt:deinde exhauriebat sicut spōgiæ exprimi solent haud ab simile est scitū illud cynici diogenis:q dionysium dixit amicis uti pro uasculis q̄ dum plena sunt & euocat:& abiicit uacua.

M.AN. In ordinem:priuatorum numerū. Redactus:uespasianus iurgio & altercatione Heluidi. Magni existimauit:pro magno habuit negocio. Sub galba:pricipe:q̄q̄ auarissimo. Vel priuato:priuatæ fortūæ hoi. Pudēdas:pudore dignas. Distraheret:diuēderet. Honores:magratus. Ampliora:maiora munera obeūda.Quo locupletiores:factos.s. Pro spōgiis:sed cur ꝑ spōgiis dixerit.statim subiicit.

PHI. A sene bubulco:ꝑceptum Catonis est ut uillicus bubulcos duos habeat:subulcum unū:asinarium unū & opilionē unū. A bubulco:uetus uerbum est bubulcitare:qđ significat bubulci officio fungi. Plautus:docet me amare & te bubulcitare. Apuleius in primo floridoꝝ:est apud indos gens quæ nihil ampliusq̄ bubulcitar nouit:idq; cognomē illis bubulcis iditū.Idē bubseqs appellat q̄si bouū secutores. Gratuita:sine ꝑcio. Vulpē mutare pilū:nō mores.ꝑ sniam hāc ꝓuerbialē significari uoluit bubulcus:uicia igēita nulla dignitate mutari:nā ut ingt seneca:qcqđ isixū & ingēitū est leniri potest arte nō uici.Sicut igit uulpes pilū

Hō sum

Dos principum clementia

auaritia dehonestamentum principum

Saluberrima monitio

Auri sacra fames

Negociatio pudenda

distrahere

Non patior mercatores

potestatū

Reus qui

ꝑcurator

procuratores pro spōgiis

Amici pro uasculis

Bubulcus

bubulcitat

Bubsequa

Vicia ingenita nō tolluntur

De libertate & magnificentia eiusdem.

N oē hominū genus liberalissimus :expleuit censum senatoriū :consulares inopes quingētis sestertiis annuis sustētauit:plurimas p totū orbem ciuitates terræmotu aut incēdio afflictas restituit in melius.

De cultu & incremento artificū per eū facto.

Ngēia & artes uel maxime fouit primus e fisco latinis græcisq; rhetoribus annua centena cōstituit: pstantes poetas necnō & artifices coemit. Itē colossi refectorē insigni congiario:magnaq; mercede dōauit. Mechanico quoque grandes columnas exigua impēsa perducturum in capitolium pollicenti præmium pro commēto non mediocre optulit:operam remisit:præfactus sineret se plebeculam pascere pane.

mutat:mores uero fraudulentos nūq̄ deponit:sic uespasianus pilū mutauerat ex priuato factus īperator.sordes uero auaritiæ:q̄ inoleuerāt:īsitæ a natura nusquā posuerat.Cōuēit huic sniæ illud epigrāmatarii poetæ. Quemquā posse putas mores narrare futuros.Dic mihi si fias tu leo:qualis eris Tarādus aīal pilo uestiū mutat colorē. Thoes:qđ genus ē luporū:habitū nō colore mutāt p hyemes hirtus æstate nudus. Tarādus cui uillus est magnitudīe ursorū colorē oīum arborū frutīcū florū locorūq; reddit metuēs ī qbus latet:iōq; raro capit̄. Multi uero sunt hoīum qui īstar uulpis mutāt pilū:nec mos imutāt:

animalia mutantia colorem

Dictum lisandri

Dicebat Lysander quo nō peruēiret λεοντῆ.i.leonis pellis uulpinā pellē esse assuendā:quo dicto significabat:ubi uis nō satis pollet:adhibēdā esse uulpeculæ fraudē. Cōtra:ecōtrario. Necessitate cōpulsum:hoc opinatus sextus aurelius:cū ait uespasianū pp ærarii iopiā.& clades urbiū·nouas neq; postea habitas uectigaliū pensiones exq̄siuisse. Ad mānubias:ad pecuniā p̄daticiā:siue ad p̄dā impatoriā.Et enī manubias ueteres quoq; dixerūt p̄dā īpatoris:ex qua qđ uellet faceret.alias mānubiæ fulmīa dicūt̄.de qbus suo loco plura. Aerarii fiscīq; iopia:differūt ærariū & fiscus:dū illud sit publicū:hic pricipis:qđ copiosus uberiusq; ante dictū est. Verisimilius uidet̄:qđ nō suapte natura fuerit auarus:sed necessitate coactus eā exercuerit.

manubiæ

Cēsum senatoriū:sicut cēsus equester erat.cccc.sextertiorū:ita senatorius octingentorū miliū summa taxabat̄:quē augustus ampliauit usq; ad duodecies cēties. Quingenis sextertiis annuis : eadem liberalitate usus est nero in messallā cōsulatem:cuius paupertatem:ut inquit Tacitus : sustentauit q̄ngenis sextertiis in singulos annos:idē aurelio quoq; cottæ & antonio annuā pecūiā statuit:q̄uis p luxū habitas opes dissipasent. Terræmotu afflictas:scribit Eusebius chronographus:tres in cypro ciuitates principe uespasiāo terræmotu corruisse.Causas tremoris terræ in superioribus explicauimus ex snia philosophorū. Restituit in melius:sextus aurelius per oēs terras qua ius romanū est:renouatæ a uespasiano urbes sunt cultu egregio.

Centēa:sextertia. Rhetoribus annua:scito mi Hannibal ornatissime bonas artes honore nutriri.& hoc specimen florētis esse reipu.ut disciplinarū professoribus p̄mia opulenta pēdātur : ubi enī uirtus honorat̄ ibi uigent ingenia:florescūt professores:disciplinæ in fastigio collocātur & profecto maxima laus est principis fouere eruditos:fauere professoribus:rationem cū primis habere gymnasii litteratorii. Detestādus sane est imperator ille Licinius:qui propter inscitiā īmodicā:adeo litteris erat īfestus:ut eas uirus ac pestem publicam nominaret.Dionysius & si nō admirabat̄ eruditos tamē domi sophistas & litteratos multos alebat:uel ob hoc saltem ut per illos esset admirationi. Nimirū eruditi sunt qui nomina principū commēdās immortalitati:qui uelut buccinatores præconesq; diuturni personant in auribus posterorū:quorū scriptio emuncta nōs docet quis fuerit alexāder:quis Cæsar:quis Cyrus:quid memoratu relatuq; dignum egerint græci:quid persæ:quid Romani:qui omnes uelut inglorii ignorarentur:nisi doctorum præconio forēt celebrati:præcepit Socrates platonicus unumquemque cui famæ cura est;cauere cum primis debere.ne poeticum eruditumque hominem habeat infensum:cum docti uim maximam habeant in utranque partem: & ad laudandum & uituperandum:qui chartaria calamo plurimum prodesse possunt uel obesse.Igit̄ esto amator fautor adminiculator professorum & eruditorum:quorum sermocinatione litterata:alexander roma.imperator se recreari dicebat & pasci.qui & ipse exemplo uespasiani salaria instituit rhetoribus grāmaticis.& id genus professoribus qui amauit litteratos homines uæhementer eos reformidans:ne quid de se asperum scriberent.

uirtus honoranda

Fouendū professores

Laus eruditorū

Eruditi non sunt odio habēdi

M.AN. Bubulco:bouū custode. Gratuita:gratis ac sine p̄cio petita. Vulpem pilū mutare non mores. q.d.ne imperii qdem amplitudinē quicq̄ ex eius auaritia mutare potuisse. Manubias:de manubiis semel atq; iterū diximus. Male pris·p hos.s. pudēdos quæstus. Optime:i cōem usū. Liberalissimus fuit. Censum senatoriū:quē dixit duodecies centies sestertiū ab augusto taxatū. Ingenia:uiros ingenio præditos.

Primus:imperatorū. Centena sestertia:centū milia nummum.

PHI. Præstātes poetas:laudat̄ a doctis ut mira ac eximia uespasiāi liberalitas q; q̄ngēta sestertia saleio basso poetæ absolutissimo dōasset. Colossi refectorē:colossus a uespa.erectꝰ ē altitudis pedū cētū & septē. Insigni cōgiario:mūere īpatorio. Mechāico:artifici pito mechāis:de q̄ meminimus ī supioribus alexāder ro.īpator īstituit salaria mechāicis:& ut auctor ē Lāpridius mechāica opa romanorum plurima īstituit.Qui in

De ludis p eũ editis:& cõuiuiis p eũ factis.

LVdis p quos scena marcelliãi theatri restituta dedicabatur:uetera quoq; acroamata reuocauerat: apollinari tragœdo q̃drigẽta. Tarpeio diodoroq; cicharedis ducẽta nõnullis cẽtena:qbus minimũ q̃dragena sestertia sup plurimas corõas aureas dedit. Sed & cõuiuabaṫ assidue:ac sæpius recte ac dapsile:ut macellarios adiuuaret sicur saturnalibꝰ dabat uiris Apophoreta : ita & calẽ.martii fœminis:& tñ ne sic qdẽ pristiæ cupiditatis infamia caruit:Alexãdrini cibiotatẽ eũ uocare pseuerauerũt cognomine unius e regibus suis turpissimaꝝ sordiũ. Sed & in funere Fauo Archiminus psonã eius ferens imitansque

xv.parte sagittarii habuerit horoscopõ erit mechãicus:q ut ait materno istra belli faciat:mechanicis artibus excelluit archimedes ille syracusanus:quẽ marcellus lugubri mœrore defluit:eũq; briareum appellabat:pinde ac cẽtimanũ. Grãdes colũnas per ductuꝝ:Idẽ archimedes machinator tormẽtoꝝ bellicoꝝ scientissimꝰ scripsit ad hieronẽ:quod cũq; onus arte mechanica moueri posse:q olĩ gloriabũdus iactaṫ se ferṫ si quẽ alteꝝ nactus terræ globũ esset:se hũc orbẽ ad illum translatuꝝ:id cũ hieron admiraret tanq̃ incredibile factu : nauẽ onerariã solito onere onustã procul assidens nullo corporis conatu quieta mãu adeo facile duxit:ut mari plabi uidereṫ. Pro cõmẽto:pro excogitata ratiõe colũnaꝝ perducendarũ in capitoliũ. Operam remisit: noluit ut pduceret cõdonato labore operaq; pducẽti. Sineret plebeculã pascere pane:dictũ imperatore dignissimũ:quo significauit uespasianus nõ debere princip̃e i ædificãdo parcere impensæ:ut ita operarios pauperes & egenos pascat pro opa p̃stita.nam si a mechãnico exigua ipensa in capitoliũ colũnæ perductæ fuissent:oparii.q huic negocio erãt ascripti pdidissent cibũ:quo alebanṫ ob operã impensam. Plebeculam intelligi uoluit oparios uiliores & uictũ ex opa quotidiana q̃ritantes persius eadẽ dictione usus est.ast ubi cõmota feruet plebecula bile.Solet illustris pater tuus io.bẽriuolus cõsimilẽ pœne uocẽ nec minori laude dignã usurpare:cũ ait ædificãdũ esse:uel ob hoc ut ita pascãṫ egẽtes i numeri q pro opis diurnis accipiant ab ædificatore uictũ diurnũ & mercedulã:qua pfestis diebus se reficiãt.nõ diu ẽ:q; Aristoteles ciuis noster mechanicus longe omniũ p̃stãtissimus:turrim ex sua sede mouit:motãq; arte mechanica:i aliũ hãud longe dissitũ locũ trãsportauit:nõ est mẽdatio locus:cũ adhuc sup sint q uidere. Marcelliani theatri:a marcello ex octauia augusti sorore genito marcellianũ theatrũ dictũ est:de quo in augusto satis. Acroamata:q̃ sint acroamata copiose explicauimus i.ii.cõmẽtario.illud adde acromata dici nõ solũ ipsas uoces & uerba : sed ipsos quoq; histriones enarratoresq; acromaton uocales.in quo significatu dictũ est illud a lãpridio:quod alexã.ro.impa.nanos & nanas & moriones & uocales exoletos:& oĩa acromata & pãtomimos populo dõauit.itidẽ possent acromata hoc in loco uideri dictatam pro hoibus q̃ pro uerbis pli.in epi.ait interdũ acromata audiebamus:iterdũ iucũdissimis sermonibus nox ducebaṫ. Tragœdo:scenico auctoriq; tragœdiarũ. Quadrigẽta.s.sextertia dedit. Minimũ qbus:dedit minimũ saltẽ dedit sextertia q̃dragena:ex quo liberalitas principis in artifices declaraṫ. Sup coronas:præter coronas:eã quoq; summã pecuniæ dono dedit. Recte:recta exhibita cœna solitũ cõuiuari uespasianũ signat:de qua martialis: pmissa est nobis sportula recta data est.relege quæ dicta sunt de cœna recta in augusto. Dapsile:abũdanter:& afflũeter.græce enim λαψιλεια largitas & abũdãtia reꝝ nũcupaṫ dapsilis abũdãs:qua dictione & latini frequẽter usi sũt. plautus in aulularia.Istas magnas factiones dotes dapsiles nihil moror.apuleius libro ultimo de asino aureo dapsilẽ copiam facũdiæ uocat:pro uberi larga & opulẽta. Vt macellarios adiuuaret:qui cõuiuia lautiora facit & crebriora is adiuuare diciṫ macellarios:a quibus emit obsonia.ita enim magno annona macelli uenditur:& eius præcia augenṫ.In hanc sententiam mar.uarro in.iii.de re rustica ait eleganter : sed ut ad hunc bolũ peruenias:opus erit tibi aut epulũ aut triũphus alicuius:ut tũc fuit scipionis metelli aut collegioꝝ cœnæ:quæ tũc inumerabiles excãdefaciunt annona macelli.

Briareus

archimedes

aristoteles bononiensis mechanicus

Recta cœna

Dapsilia

Dapsilis

M.ANTO. Coemit:præcio quæsiuit. Colossi:Eusebius colossi huius meminit:colossus iquit erectus habens altitudinis pedes centum ac septem. Mechanico:uili ut festus interpretatur artifici. Pro commẽto:sola inuentione. Operam remisit:nec ad id præstandum coegit. Marcelliani theatri:huius in augusto mentio facta est. Acroamata:auditu digna. Paterno citharedo:huic credo cui Nero impense operã dedit. Recte:rectam & legitimam cœnam exhibens:quæ postea a Domitiano sublata est:sportulæ usu pro cœna inducto. Dapsile:large abunde:liberaliter:græci λαψιλαν largitatem uocant. Macellarios:a quibus obsonia coemeret.

PHI. Sicut saturnalibus apophoreta uiris:supra memorauimus apophoreta dici mũera saturnalicia : & ea proprie quæ remitti solent.hæc uespasianus sicut uiris dabat in saturnalibus:ita eadẽ fœminis quoq; dabat.calen.martiis:quæ erant saturnalia fœminarum sicut ostendit Epigrammaticus poeta illo endecasyllabo ad fœminã:scis puto uestra iam uenire saturnalia martias calen.plautus in milite.Da mi uir calẽdis mittam cum martiæ uenerit.nã tũc fœminis munera missitabanṫ quia calen.martiæ ut inquit porphyrio matronaꝝ dies festus erat & matrõalia dicebaṫ:q̃s elegãter Iuuẽalis fœmieas uocat.pinde ac fœmis peculiari

apophoreta

munera fœminea

calẽ.martii

matronalia

ter dicatas.sic eni ait:mũera fœmineis tractas secreta calẽdis.ꝓterea mense martio igrediẽte ita seruius cœnas matronæ apponebant:ut dñi saturnalibus. Causa autẽ cur calen.martiis matrõalia celebrarent̃:& mulieribus munera mitterẽt̃ uidet̃ fuisse ꝙ ea die antiqtus sabinæ habito matrõa. li cõcilio in iunonis æde ex herfilie cõsilio progressæ ĩ medias aci es romáorũ & sabinoꝝ diremerunt pugnã.& generos soceris & soceros generis consociarunt.ex hoc ĩstitutũ esse autumat Ouidius ĩ fastis ut calẽ.martias matronæ celebrarẽt. Pristinæ cupiditatis prioris auaritiæ. Cibiotatẽ uocare:supra dictũ est Vespasianũ apud Alexãdrinos cõmoratũ fuisse:ibiq̃ ĩperatorem consalutatum a quibus & cibiotates uocabatur:tanquam eẽt ita sordidus & auarus:sicut fuerat olim unus ex regibus Alexãdrinorũ cognominatus cibiotates.Namq̃ singuli ægyptiorum

(ut est mos)facta ac dicta uiri interrogatis palam procuratoribus:quanti funus & pompa constaret:ut audiuit sestertium centies:exclamauit:centum sibi sestertia darent : ac se uel in tyberim proiicerent.

De statura corporis & mẽbroꝝ ac ualitudĩe eiꝰ.

Tatura fuit quadrata:cõpactis firmisq̃ membris uultu ueluti nitẽtis.Vñ qdã urbáoꝝ nõ ĩfacete si qdẽ peterẽt:ut & ĩ se aliqd diceret:dicã inquit:quũ uẽtrẽ exonerare desieris. Valitudine ꝓsperrima usus ẽ:quis ad tuẽdã eã nihil amplius quã fauces cæteraq̃ membra sibimet ad numerum in sphæristerio:defricaret mediamq̃:unius diei per singulos menses interponeret.

De ordine uitæ quẽ in principatu tenuit.

Rdinẽ uitæ fere hũc tẽuit in principatu maturius

Ptolomæi pharaones reges ut inquit Eusebius propriũ nomen habuerũt:qui generali uocabulo Ptolomæi dicuntur pharaones ab ecclesiasticis scriptoribus nũcupari:quod nomen est regiæ dignitatis:sicut ante memorauimus : Sordes autẽ ad auaritiã referũtur.& Oratius sordidũ uictũ distare ait:A tenui parco quæ uictu. In funere:in exequiis Vespasiani. Fauo:Nomẽ propriũ principis mimorũ sicut plato & cato Archimimus princeps ludionũ scenicorũq̃ sicut archigalus dicit̃ princeps primariusq̃ gallorũ cybeleiorũ. Personã eius ferens :adhibitus fuerat funeri imperatorio:ut ritu histrionico sustineret personã Vespasiani:& perinde ac uespasianus loqueretur. Viri: uespasiani. Procuratoribus:qui funus procurauerãt:& ĩpensam funeralem pro dignitate fecerãt. Pompa:funebris. Exclamauit:tanquã esset uerus uespasianus:qui ob auaritiam indignaret̃ tantam impensam in funere suo factam fuisse. Se uel in tyberim:ita sub persona mimica pulsabatur uespasianus tanquam pluris faceret pecuniam quam imperatorium funus & sepulturam. Statura quadrata: obseruauimus curiose apud Celsum & columelam:staturam quadratam dici quæ neq̃ longa neq̃ breuis sit sed inter utrunq̃ temperata.Sic enim ait Columela de canibus scribens:probatur quadratus potiusquã longus aut breuis.Itidem alio loco quare status eius lõgior productiorq̃ ad hos casus magis habilis ẽ quã breuis aut etiam quadratus.Item de gallinis ait.Sint matrices robusti corporis quadratæ pectorosæ magnis capitibus.Celsus ait in.ii.Corpus habilissimum quadratũ esse neq̃ gracile:neq̃ obesum.Nam lõga statura ut in iuuenta decora est sic matura senectute conficitur.gracile corpus infirmum.obesum habes est. Igitur tranquillus significare uolens uespasianum fuisse neq̃ procera:neq̃ breui statura sed intermedia eleganter dixit quadrata. Compactis:solidis & musculosis. Vultu ueluti nitentis:talis erat uespasiani uultus:qlis est hoĩs cũ nisu exonerantis aluũ quæ astrictior fit.talis enim solet cũ labore & conatu niti ut expellat duriora.Consimile est illud Martialis.Nam faciem durũ phœbe cacantis habes. Vrbanorũ:facetorum & dicaculorũ.urbanũ fuisse Demosthenem dicũt:dicacem negant in Cicerone mira quædam fuit urbanitas. Nõ infacete.s.dixit festiuiter:petenti:uespasiano. In se:more urbanorũ qui nec principibus quidem parcunt:dum risum moueant. Cũ uentrẽ exonerare desieris:iocus est urbanissimus nec minus mordax in principem:cuius uultus similis erat exonerari uolenti uentrem.

M.ANTO. Apophoreta:mũera a remittẽdo dicta nouissimus.Martialis liber apophoreta inscribitur. Calen.martii:martiis.n.calen.ueteri ĩstituto mulieribus munera mittebant̃.Iu.munera fœmineis tractas secreta calen.Propertius.martis Romani festæ uenere calẽdæ:Exoriens nostris hic fuit annus auis:Et uaga nunc certa discurrũt undiq̃ põmpa:Perq̃ uias urbis munera perq̃ domos. Cibiotatem:ut sit cognomen ægyptii regis auarissimi:qui sordidos questus uiuus olim sectatus esset. Turpissimarũ sordiũ : studio sum subaudi. Fauo:nomen mimi propriũ. Eius:uespasiani. Procuratoribus:funeris sui locatoribus. In tyberim:quo damnatorum proiiciebant̃ corpora. Quadrata:bene compacta firma. Vultu ueluti intentis ita contracto:qualis sub pondere aliquo nitentiũ esse solet:aut laboriose uentrem exonerantiũ. Quũ uẽtrem exonerare desieris:extat mar.iocus in phœbũ huic perquã similis.utere lacteius & molibus utere nul uis.Nam faciem durum phœbe cacantis habes.

PHI. Ad numerum : defricaret:asclepiades inter medicinas communium auxiliorum in primis professus est fricationem corporis esse utilissimam Plinius in; xxviii. medicinis pendentibus ab homine annumerat fricationem:quæ si uæhemens fuerit spissat lenit mollit:multa adimit corpus:auget modi

Marginal notes: Ptolomæi pharaones; archimimus; Statura quadrata; Corpus habilissimum quadratũ; Defricatione

ca. Cor. celsus in. ii. caput facit de frictiōe luculētū: quo reprehēdit eos q nūero finiūt quotiēs aliqs perfricādus sit. id eni ex uiribus hominis colligēdū est & si is perifirmus est potest eē satis qnquagies: si robustior potest ducēties esse faciēdū. tñ Vespasianus cōtra Corne. celsi p̄scriptū defricabat mebra ad numerū. In sphæriterio: sphæriteriū locus erat rotūdus uariis exercitatiōibꝰ accōmodatus. quod īdicat Plinius ī. v. epistolarū. cuius uerba sūt hæc. Apodyterio superpositū est sphæriteriū quod plura genera exercitationis pluresq; circulos capit. dici aūt uidet a sphærica circulariq; figura. Corrigēdus est obiter mēdosus locus apud iuriscōsultos: ubi digestis mādati pro sphæriterio phæristeriū legitur. Verba ulpiani iuriscōsulti hæc sunt. Cū Aurelius hospiti suo medico mandasse diceret: ut in hortis suis quos rauēnæ habebat: in quos omnibus annis secedere solebat phæristeriū hypocausta & quædā ipsius ualitudini apta sua impensa faceret: ubi pro phæristeriū corrige sphæristeriū. Ridicula est nimirū accursii interpretatio exponētis sphæriterium locū esse amenū herbis. Nec minus inepta est quæ subsequit de hypocausto quod ait significare subterraneā stationem: cū hipocausta: ut id quoq; in trāscursū attigamus: græco uocabulo significet: uaporādis cubiculis balneisq; præparata: quæ igne hinc effuso uaporant. Vnde latiæ uaporaria dici possunt. Cicero ī epistolis ad qntū fratrem propterea inqt: quod ita erant posita: ut eorū uaporariū ex quo ignis erūpit esse sub tectū cubiculi: ubi uaporariū haud dubie accipit pro hypocausto papinius in primo siluarum meminit hypocaustorū cū ait. Et tenuem uoluūt hypocausta uaporem. Plinius in epistolis. Coheret inqt hypocauston: & si dies nubilus immisso uapore solis uicem. supplet. Idem alia quoq; epistola. Applicitū est cubiculo hypocaustū perexiguū: quod angusta fenestra suppositū calorē ut ratio exigit aut effundit aut retinet. Victruuius appellat hypocausin: cū de structura balneorū scribens ait. Facienda esse ænea supra hypocausint tria: caldariū tepidariū frigidariū. Hodie hypocaustis utunt germani & īcolæ rigentis plagæ: qui etiam apud nos conficiūt hypocausta: ipsi stuffas uocant ad uaporandas dietas & cubicula in qbus degūt. Lampridius sphæriteriū capere uidetur pro loco in quo speciatim pilaris lusio exercetur. unde quidam dictū esse autumant a lusu pilæ quam græci σφαιραν uocant: Nam & σφαιρίζειν græcum uerbū est: quod significat pila ludere. Verba Lampridii ex Alexandri uita subieci quæ sunt hæc post electionem opera palestræ aut sphæriterio aut cursui aut luctaminibus mollioribus dabat. Qui in sphæristerio exercentur & ludūt: hi sphæristæ eleganter dicuntur a Sidonio appollinari. cū ait. Ecce sphæristarum contrastantiū paria. Item sphæristarum se turmalibus constanter immiscuit. Mediam unius diei: abstinentiam dialem quæ in primis saluberrima existimatur. Asclepiades quinq; res maxime auxiliatrices professus est. abstinentiam cibi: alias uini fricationem corporis: ambulationem: gestationesq;. Seneca alius interposito ieiunio: corpus exhaurit & purgat. sed sicut utilissima est inedia: si modica fuerit & tempestiua: ita fit noxia si nimia. Vnde ait Auicenna q famem tollerate pernitiosum est: cum stomachus noxiis humoribus repleatur. Legimus apud iulium capitolinum q Aurelianus tanquam uespasianum imitaretur: cum ægrotaret nunquam medicum uocauit: sed ipse se inedia curabat. Vtilissimam autem in cibis esse temperantiam testatur. Pli. noster: neq; quispiam idoneus scriptor inficiatur. Ordinem uitæ: ut certus syderum cursus ita uita hominum disposita delectat senum p̄sertim. Nam iuuenes adhuc confusa quædam & quasi turbata non indecent. senibus placida omnia & ordinata conueniunt. unde Plinius neoteros. i. iunior uiuendi regulam in spuria laudat: qui ordine quodam & uelut orbe uitam circūagebat.

Frictio

Sphæriterium Locus iurisconsultorū correctus

Hypocaustum

Vaporariū

Hypocaustis

Stuffæ uocabulū peregrinū

Sphæristæ

Quinq; res opitulatrices

Famem tolerare noxium est

uita disposita delectat

M. ANTO. Ad numerū: ut singula membra pari cōfricatione curaret. Sphæriterio: phæristeriū locus est in ædibus pilæ lusibus uariisq; exercitationū generibus aptus. Inedia: cibi abstinentia.

semper ac de nocte uigilabat: deinde perlectis epistolis officiorūq; omnium breuiariis amicos admittebat ac dū salutabatur: & decalciabat ipse se & amiciebat. Post desa quæcūq; obuenissent negocia gestationi & inde quieti uacabat: accubante aliqua pallacarum quas in defunctæ locum Cenidis plurimas constituerat: ac secreto in balneum tricliniumque transibat: nec ullo tempore facilior aut indulgentior traditur: eaque momenta domestici ad aliquid petendū magnopere captabant.

PHI. De nocte uigilabat: scripsit Pli. uespasianū noctibus uti solitū: ut dieꝶ actus noctibꝰ & nocturnos diebus traiceceret: qd & heliogabalū factitasse testis ē lāpridius: q sub uesperā de somno surgebat: māe aūt dormire īcipiebat. hūc uiuēdi ordinē tāq rep̄hēsibilē: sic taxat Oratiꝰ ī hermogene. noctes uigilabat adip̄m māe diē totū stertebat. Sextus aurelius ī hāc sniam air de uespasiano sic scribēs. Institutum ūniforme oī impo tēuit uigilare de nocte publicisq; actibus absolutis caros admittere attamen seneca censor romanæ luxuriæ saeuerissimus ī epistolis ad luciliū uiuere illos cōtra naturā asserit. q noctu uigilāt īterdiu dormiunt quos eleganti uocabulo græco lychnobios uocat: quasi dicas lucernarios: siue ad lucernam uiuentes. Breuiariis: summariis de quibus suo loco plura. Obiter annotandū breuem & breui masculi. & neutro genere eleganter & latinæ dici ī eo significatu: quo uulgus usurpat: breuem apostolicū noītandū. lampridius in Alexandro milites suos sic ubiq; sciuit: ut ī cubiculo hr̄et breues & nūerū & tēpora militātiū. Flauius uopiscus ī aureliāo: breue noīnū

uigilare de nocte

lichnobii

Breue

Breuis

cõscripsit.Itẽ breue legit singulis quoq; noĩa cõtinebat. Calciabat se ipse:lõgẽ in hoc dissimilis erat a luxu & deliciis effœmiatoꝝ:q̃ adeo uitã & cõsuetudinẽ mẽbroꝝ humãoꝝ dedicerũt:ut semetipsos nec calciare sciãt nec uelint.i quos merito retorqueri põt illud ſpthãæ fœmiæ:q̃ cũ uidisset hospitẽ ministri manibus calciari nũq̃d o pater ĩquit hic mãus nõ habet. Amiciebat:uestiebat:unde amictus & amicimia & amicula dicta. Gestatiõi:gestatiões usum iter medicias ab hoie pẽdẽtes enumerat Plinius I asclepiades iter ea quæ quisq; sibi pstare remedia põt noiauit gestatiões.Sextus aurelius sic. Vigilare de nocte publicisq; actibꝰ absolutis caros admittere:dũ salutat calciamẽta sumẽs & regiũ uestiũ.post ãt negociis q̃cũq; aduẽissent audi tis exerceri:uectatiõe deĩde regescere:postremo ubi lauisset remissiore aĩo cõuiuiũ curabat:de gestatiõe sic scribit Seneca ĩ.ũ.epistolaꝝ:gestatio.& corpus cõcutit & studio nõ officit possis legere dictare:possis loqui possis audire:quoꝝ nihil nec ambulatio q̃dã uetat fieri. Pallaceaꝝ.παλλακῆμκαὶ παλλάκι δα græci uocãt:quã nos pellicẽ nũcupamus:quod latinũ uocabulũ cũ de græco flexũ sit ut ĩquit gellius:ieunti sunt scriptores nõ proletarii sed classici:q̃ dictiõe græca quã latia ĩ significatu cõcubiæ uti maluerit. Plinius in xxxv.de Alexãdro loquẽs sic ait.Nãq; cũ dilectũ sibi ex pallaceis suis pcipue noie campaspẽ nudam pingi ob admiratiõnẽ formæ ab appelle iussisse:eũq; cũ pari captũ amore sensisset:dono dedit eã.Itidẽ nũc trãq̃l lus pallacũ dixit pro pellicũ siue cõcubiarũ. Defunctæ cẽidis:ante dictũ est Vespasianũ post uxoris obitũ habuisse q̃si iustæ uxoris loco cœnida Antõiæ lĩbtã. Indulgẽtior:iclĩatior pnior facilior ad ĩdulgẽtias:ita enĩ uocãt imperatorias cõcessiões bẽignitatesq;. Ea momẽta captabãt:plurimũ refert quo quis tempore principem adeat & alloquat:quẽ si intempestiuiter accesserimus repulsam paciemur.Si uero tempestiuiter uoti cõpotes existemus. Vnde ait apud Maronẽ dido ad annã sororẽ.Sola uiri molles aditus & tpa noras. Item alibi.Et quæ mollissima fandi.tpa.ĩ hãc sñiam est illud luculẽte scriptã ab Ouidio.Nõ adiit apte non legit idonea credo tpa.scribit Sidõius apollinaris theodericũ gothorũ regẽ cũ ĩ alea uinceret fuisse indulgẽtissimũ.tũc enĩ ĩquit petitiõibus portus aperit:tũc ego aliq̃d obsecraturus fœliciter uincor. Comissimus:bẽignissimus.facillimus.suauissimus.Comes enĩ ut docet.M.tullius benigni faciles suaues homies eẽ dicũtur. Dicacitatis scurrilis:hæc ĩ oratore & uiro graui uituperat:tãtomagis ĩ pricipe uidet rephensibilis.unde Liuius de philippo macedonũ rege scribẽs.Erat ĩquit dicatior natura q̃ regẽ decet.& ne ĩter seria q̃dẽ risu satis tẽperãs:Cicero in.ii.de oratore. Vitãdũ ẽ oratori utrũq; ne aut scurrilis iocus sit aut mimicus.Itẽ sit in hoc scurrilis oratori dicacitas magnopere fugiẽda est.Quĩtilianus quoq; ĩ.vi.ait dicacitas etiã scurrulis & scẽica huic psonæ alienissima est:est aũt dicacitas a dicẽdo dicta pprie significãs sermonem cũ risu aliquos ĩcessentem.ideo demosthenẽ urbanũ fuisse dicũt:dicacẽ negãt græci βωμολόχους καὶ βωμολόχιας uocãt:quos nři scurras & scurrilitatẽ.suidas ĩ ethymologio plura de bomolochis tradit:scurræ aũt uocabulũ a seq̃ẽdo tractum est cũ id genus homines sequi sint soliti opulẽtiores.

Hic mãus non habet
amicimina
amicula
gestatio
pallace
pellex
pallacea
Indulgentiæ
Captanda tempora adeunti principem
mos theoderici
Comes
Scurrilitas reprehensibilis
Dicacitas
Bomolochus
Scurra unde

M.AN. Breuiariis:quid breuiariũ esset ex annei senecæ sñia supra ostendimus. Amiciebat.uestiebat. Obuenissent:ex breuiarii annotatione primo alterouc loco oblata essent. Pallacarum : concubinarum Cenidis:Antoniæ libertæ:quam post uxoris obitum legitimæ prope coniugis loco habuit. Facilior:tractabilior. Indulgẽtior:propẽsior ad ea cõcedenda quæ peterentur. Comissimus:maxime comis ualdeq; affabilis. Dicacitatis:sermonis cum risu incessentis:sic enim.Fabius dicacitatem interpretatur. Sic scurrilis:ita ad scurrilitatem accedentis.

De iocis post cœnã & q̃busdã facetis dictis ipiꝰ.

ET sup cœnã aũt & semp alias cũ amicis multa ioca transigebat.Erat.n.dicacitatis plurimæ:& sic scurrulis ac sordidæ.ut ne ptextatis quidem uerbis abstineret:& tamẽ nõnulla eius facetissima extent : quibus & hoc mestrium florum consularem admonitus ab eo plaustra potius quã plostra dicenda:die postero Flaurum salutauit.Expugnatus autem a quadã quasi amore sui deperiret: quum productæ pro concubitu sestertia quadraginta dõasset admonente dispensatore quemadmodum summam rationibus uellet referri Vespasiano inquit adamato.

PHI. Prætextatis uerbis:prætextatũ sermonẽ ueteres obscœnũ appellauerũt ab eo dictũ q̃d ptextatis nefas sit obscœno uerbo uti.alii dici putãt quod nubẽtibus depositis ptextis a multitudine pueroꝝ obscœna clamẽtur in excerptis festi põpei hæc sentẽtia legit mẽdosa:cũ ĩ codice legitimo ptextus sermo ita explicetur:sicut a nobis in præsentia explicatus est q̃ sensus ad amussim q̃drat cũ trãq̃llo:non enĩ ptextata uerba intelligi uoluit pudica: sed ecõtrario:obscœna & lasciuientia sicut & Macrobius cũ ait ĩ secũdo saturnaliũ.hæc nobis sit litterata lætitia & docta cauillatio uicẽ plãipedis & sabulõis impudica & prætextata uerba iaciẽtis.obiter emendãda est dictio mẽdosa ĩ codicibus Macrobii.Nãq; sabulonis uulgo legitur cũ legẽdũ sit subulonis: est aũt subulo linguam ethrusca tibicem.apud enniũ.subulo uicinas propter astabat aquas:in alio significatu dicuntur subulones cerui:q̃bus sunt cornua simplicia.minimeq; ramosa ad subularũ similitudinẽ:ut docet aristoteles in nono de animalibus:& hoc est quod intelligi uoluit plinius sic scribens in.xi.alius sim-

prætextus sermo
prætextata uerba
Correctus macrobii locus
Subulones qui

De uersibus græcis per eum editis & aliis iocis & facetis dictis eius.

Vtebať & uersibus græcis tempestiue satis: & ut de quodam proceræ staturæ improbusq; nato μάκρα βιβὰσ κραδάων δολιχόσκιον ἔγχοσ. Et maxīe de cerulo liberto. qui diues admodum: & subterfugiendum quandoq; ius fisci ingenuum se. & Lachetem mutato nomine cœperat ferre ὦ λάχησ λάχησ ἐπὰν ἀποθάνησ αὖθισ ἐξ ἀρχῆσ εἴσῃ κηρύλοσ. Et maxime tamen dicacitatē in deformibus lucris affectabat ut inuidiam aliqua cauillatione dilueret transferretq; ad sales. Quendā e caris ministris dispensationē cuidam quasi fratrem petentem: quū distulisset ipsum candidatum ad se uocauit exactaque pecunia quā

plicia tribuit: ut in eodē genere subulōibus ex argumēto dictis. Idē ī.xxviii.ait efficatior ē ad id subulo ceruoꝝ generis. planipes uero ut id quoq; macrobii uerbū trāseūter explicemus: significat actorē plāipe diæ cōœdiæ. plāipedia autē dicta est ob hūilitatē argumēti eius ac utilitatem actorē q nō cothurno aut socco utať in scœna: sed plāis pedibus: idest nudis ieunt ꝓscœniū. unde a plano pede plāipedia fabula: & actor plāipes dictus: sicuti docēt Dōatus & Diomedes. hinc illud galienū ex libro primo noctium atticarū. si ut plāipedi saltādi ita graccho cōcionāti nūeros & modos & frequētamēta quædā uaria tibicē īcineret. actius quoq; scriptor togatarū ait datū est aurū: exultat plāipes.

planipes

plāipedia

Plaustra potiusq; plostra: satis notū est cognationē esse quādā iter au. & o. ut aula & olla. unū ait priscīaus ī primo trāsit. au. in. o. ꝓductā more antiquo: ut lotus ꝓ lautus plostrū pro plaustrū cotes pro cautes: sicut ēt ecōtra: ꝓ. o. au. austrū ꝓ ostrū. ausculū ꝓ osculū: frequētissimeq; hoc faciebant antiq. unde & coda a uarrōe & Cicerōe ꝓ cauda usurpať: uespasiāus itaq; cū uideret floꝝ uelle emēdare cōsuetudinē priscorum: tanq̄ patū latinæ: plostrū diceret: sed plaustrū dicēdū foret. locatus in noīe flori nō florū salutauit: sed flaurū: tanq̄ eadem rōne flaurus dici deberet nō florus: qua ille cēsebat plaustra dicēda esse nō plostrā. Dimlutiuū plostri est plostellū. Oratius. plostello adiūgere mures.

Aula olla

plaustrum

plostrum

Coda

Expugnatus: exoratus ad cōcubitū: sicut historici memorāt Alexādrū magnū uictū fuisse a thelestri regiā amazonū petere ꝑseuerāte ut secum cōcubere uellet: quæ dicebat se uēisse ad cōmūicādos cū rege liberos. Perductæ: adductæ ad cōcubitū uespasiāi: significāter autē loquutus est: cū ꝑductores auctore asconio pediāo ī hoc differāt a leonibus. q lenones sūt scortoꝝ: perductores eaꝝ personaꝝ: ī qbus stupra exercita legibus uidicať. Sūmā ratiōibus referri: dispēsator Cæsaris ī ratiōario diligēter referre solet oēm pecuniā noīe pricipis expēsam & causam ascribere. uerbi gratia. ut ita scribat ꝓ ædificāda uilla: cētū dedi: pro cœmēda suppellectile ducēa. nūc itaq; dispēsator rationibusq; præpositus cū nesciret quomodo hæc sūma dono data fœminæ pro cōcubitu ī codice expēsi eēt referēda: īterrogauit pricipem: quēadmodū uellet ī libro perscribi: ille facetissime dixit pro adamato uespasiano: tanq̄ id diuersum foret a cōsuetudine cōmuni. solēt n. amātes nō amati errogare pecuniā ut uoti cōpotes existāt: sed quia illa dixerat se amore uespasiāi deperire: elegāter & festiuiter ita referri iussit in codice ratiocinioꝝ. sic tu quoq; iclyte Hānibal si unq̄ a puella īuitatus fueris ad palestrā ueneriā: moxq; ex tua liberalitate illa mūere amatorio dōaueris. poteris in ratiōario: summam expēsam ita referre. pro Hānibale adamato. heliogabalus eunuchos rōibus præpositos habuit. Improbius nato: ex sordido loco natū uel uti spuriū signare uidetur. μάκρα βιβὰσ: uersus est. ex. vii. iliados rhapsodia: quo describiť aiax dū uadit in hectorē pleno gradu igēti corpore sublimi dextra trabalē lāceā quatiēs. sic aūt īterptari potest: lōgis passibus uadēs quatiēs hastam umbræ lōgioris. Vespasianus ad proceram staturam illius: quem taxabat alludens retulit hoc carmen. tanq̄ in homine nihil foret præter proceritatem. sicut nos ecōtrario de homīe pusillo interdum dicere solemus pygmeo breuior grauem timenti.

Thalestris ad alexandrū

perductores

Lenones

pro adamato uespasiano

M. AN. Prætextatis: puerilis licētie. Faceta: iculariter dicta & q̄si audiēdi sitim: ut fabii uerbo utar facētia. Plaustra: potiusquā plostra quasi plostra minus elegāter diceret. Flaurū salutauit: quū floꝝ dicere debuisset ad pridianā illius alludēs emēdationē. Expugnatus: præcibus fatigatus: ut quādam ad cōcubitū admitteret. Amore suo: sui elegātius dixisset. Productæ: ad cōcubitū admissæ. Adamato: ad meretriculæ ꝓfessionē respexit: quæ se illū ardēter amare ꝑdicabat. μάκρα βιβὰσ κραδάων δολιχόσκιον ἔγχοσ: lōge uadēs uibrāsq; lōgioris umbræ hastā ex secūdo iliados sumptum.

PHI. Ob subter fugiendū fisci: ne fisco id tributū ferret q libertini ex prisco more pēdebant: Tempore secūdi punici belli decretū fuit ut libertine fœminæ pecuniā pro facultatibus suis cōferrent: ex qua donū daretur feroniæ: quæ dea est libertinoꝝ. ὦ λάχησ: latinæ sic īterpretať: olaches: laches quādo mortuus fueris iterum diceris cerulus. & ita significari uoluit nominis mutationē nihil illi profuturam ab subterfugiendum. Cauillatione: seneca & Cicero cauillationes dixerunt: q græce sophismata nūcupantur hic cauillatio accipitur pro cauillo dicaculo & facetosa urbanitate alias signat irrisionem. Dilueret: resolueret: refelleret. & quasi mitiorem redderet. sicut uinum dicimus aquā dilutum. Au. gellius. sicut fecisse ciceronem scriptum est: cum id quod inficiari non poterat urbano facetoq; dicto diluit. Dicuntur oratores in causis agendis diluere argumentationes aduersarii: quādo per refutationē obiecta refutant. Apuleius. mihi iam

Cauillatio

Diluere

tam is cū suffragatore suo pepigerat sine mora ordiauit. Interpellanti mox ministro alium tibi ait quære fratrem hic quē tuum putas meus est. Mulionem in itinere quodam suspicatus ad calciandas mulas desilisse ut adeunti litigatori spacium moramq́ɜ præberet interrogauit quanti calciasset pactus est lucri partē. Reprehendenti filio Tito quod etiā urinæ uectigal cōmentus esset: pecunia ex primam pensiōe admouit ad nares siscitans num odore offenderetur: & illo negante: atqui inquit elotio est. Nunciantes legatos decretam ei publice non mediocris summæ statuam colosseā iussit uel continuo ponerent: cauam manum ostentans: & paratā basim dicens. Ac ne in metu quidem ac periculo mortis extremo abstinuit iocis: nā quum inter prodigia cætera mausoleū Cæsarum repente patuisset: & stella in cœlo crinita apparuisset: alterum ad Iuliam Caluinam egente Au

dudū satis est. si nō modo crimina obiecta plenissime delui. Ad sales: ad salsa dicta & ridicularia Pli. i. xxi. uita humanior sine sale neqt degere: adeoq́ɜ necessarium

Elementū salis necessariū sales

elemētū est: ut transierit intellectus ad uoluptatē. animi quoq́ɜ famia sales appellant. oisq́ɜ uitæ lepos: & summa hilaritatis: laborūq́ɜ reqes: non alio magis uocabulo cōstat: hinc illud lucani nō soliti lusere sales. & Terētii: q habet salē: quod in te est. & Catuli. Nulla in tam lōgo corpore mica salis: quod ut interpretat qntilianus: significat nihil in corpore eius esse ridiculū. Cuidam quasi fratri: sensus est: quidam fauorabilior apud pricipem ab eo petiit dispensationē aulicā dari cuidam: quē sibi fratris loco esse asseuerabat ut res foret impetrabilior. uespasianus utpote solers & ueterator se uocauit illū petitorē dispensationis. siscitatusq́ɜ est q̄tā pecuniā pactus esset se daturū ministro suo pro impetranda: quā cupiebat: dispensatione. quo cognito eā pecuniā exegit ipse: & sine itercessione alterius dispensationem tribuit. iocatus mox in ministrū quod hic quē appellauerat fratrem: factus erat sibi frater: tanq̄ more fraterno secum par

Cādidatus

tiario pecuniam diuisisset. Candidatum: petitorem dispensationis: nam ut alibi dictū est candidatus generali uocabulo nō solū petitor magistratuum dicit: sed aliarū quoq́ɜ rez: sicuti docent testimonia eruditoꝝ: ad quæ perinde atq́ɜ ad anchoram cōfugimus. Cum suo suffragatore: cū ministro opitulatore adminiculatoreq́ɜ: qui apud principem suffragabatur amico pro dispensatione. Interpellanti: interponēti principis actioni. alias interrūpēti mediam alterius orationē: hoc enim significat interpellare. Ad calciandas mulas: calceantur mulæ quādo soleis ferreis ueluti calciatu muniūtur. Dixit plinius camelos in lōgiore itinere sine calciatu satiscere. Adeunti litigatori moram præberet: sensus est. dū uespasianus faceret iter mulio carucarius: qui principis carucam regebat desiliēs ad terram fecit subsistere mulas: tāquā discalciatæ deperditis soleis iterum forent calciandæ. existimauit uespasianus hoc fieri ut litigator nescio quis data mercede mulioni haberet occasionem ad se accedendi: & litē suam explicādi. unde festiuiter ad mulionē. Dic mihi inquit quantū lucrum fecisti dū calcias mulas: uel potius calciare te simulas. quasi dicere uellet quantam pecuniam accepisti ab hoc litigatore: ut sub hoc prætextu posset ociose satis rem suam denarrare. mulio confessus est: de lucro & id partitus est cum uespasiano.

M. AN. Ius fisci: cui libertinæ conditionis erant obnoxii. ὦ λάχης λάχης ἐπὰν ἀποθάνῃς αὖθις ἔσῃ ἐξ ὑπαρχῆς ἐρητρεῖ κύριλλος: o laches: laches postq̄ mortuus fueris stati ut e pricipio habeberis alcyon.

Ad sales: ridicula uerba. Dispēsationē: haud memini meuspiā legisse candidatos ad dispensationem petēdam procedere solitos: nisi metaphoricos dictū accipias: sed uide ne dispensatorem quendam e charis ministris sit legendum. Petentem: solēni more pro candidato cū quo pactus erat pecuniam tanquam pro fratre supplicantem. Quum distulisset suffragiū suū: aut si nihil placet mutare quū nō statim annuisset: sed i aliud tēpus rem distulisset. Candidatum: eum pro quo petebat. Vocauit: uespasianus. Exacta: expressa.

Suffragatore: idest ministro illo qui pro candidato supplicabat. Ordinauit: si nihil mutandū sit dispensatorem instituit: si uero aliter legendū suo suffragio & auctoritate questorē ædilemue: aut quid aliud declarandū curauit. Suspicatus: uespasiāus. Calciādas mulas: ferreis soleis muniēdas. Adeūti litigatori sensus est. suspicatus uespasianus mulionem suū desilisse ad calciādas mulas: ut adeūti litigatori. i. ut litigator dum mulæ calciarent per ociū sibi dicere posset q̄ uellet: ac p hoc ille pecuniā aliq̄ ob eā morā muliōi dedisset. Interrogauit: uespasianus a mulione petiit. Quāti calciasset: hoc est quantam pecuniam cum litigatore calciādi prætextu pepigisset.

Sordidum uectigal.

PHI. Vrinæ uectigal: sordidum profecto uectigal & ex re sordidissima repertum minimeq́ɜ principi cōueniens: quod hoc opinor pacto excogitauit. Romæ i angiportis & in angulis uicorum: amphoræ antiquitus erant collocatæ: in quibus transitores ebrii & uinulenti urinæ libidinæ lacescente meiere solebant: qd indicat Caius titius uir ætatis lucillianæ in oratione q̄ legem faniam suasit: cuius uerba subiecimus. dū me

amphoræ angiportis

funt nulla est in angiportu amphora quam non impleant: quippe qui uesicam plenam uini habeant: ueniūt in comicium tristes iubent dicere: quorum negocium est narrāt. iudex testes poscit: ipsius it mictū: uix præ uino sustinet palpebras. hæc titius. ex hoc coniectamus uespasianum nouum sordidūq́ɜ tributum reperisse

gusti pertinere dicebat:alterum ad parthorum regem : qui capillatus esset. prima quoq; morbi accessione:ut iquit puto deus fio.

De infirmitate & morte eiusdem.

Consulatu suo nono tentatus in campania motiunculis leuibus. ac protinus urbe repetita Cutilias ac reatina rura:ubi æstiuare quot annis solebat petiit. Hic quum super urgenté ualitudinem creberrimo frigidæ aquæ usu etiam intestina uiciasset:nec eo minus muneribus imperatoriis ex consuetudine fungeretur:ut etiam legationes audiret cubans aluo repente usq; ad defectionem soluto:imperatorem ait stãtem mori oportere. Dumq; cõ

pro amphoris in urbe reficiédis: quibus uesicæ commeantiú exonerabantur.põt referri id uectigal ad urinam:qua fullones utútur:quos ob urinæ tractationem tétari podagra negat plinius.urina eni podagris medeť. Cõmétus:excogitasset iuenisset. Ex primá pensione:solent tributa pluribus pensionibus persolui: sicut carthaginenses a romanis mulctati fuerunt:ut.x.milia talentú auri descripta pensionibus æqs in annos quinquagita. soluerent. Admouit ad nares:apposuit alludés ad urinam:quæ admota naribus infestat olfactú urina pessima est atq; mortifera nigra crassa mali odoris doctriæ si in spurcú uas mittanť:ut dicebat epitectus cõputrescút:fiuntq; urina fœtidiores spurcioresq;. Atqui:sed. aduerbiú est. E locio est:ex urina est hæc pecúia:tanquam sententiá illá iuuenalis docere uellet esse uerissimam lucri bonus odor est ex re qualibet.interrogatus bias quidná faciens homo delectaretur:lucrans iquit. lociú autem latinum uocabulú est & uetus:qđ significat urinam apuleius in asino aureo : nudus & frigidus & locio perlitus quasi utero matris recés editus. Publicæ:a suis populis: unde legari ueniebát. Colosseá ad colossi magnitudine. Alexander statuas colossas locauit alto noie colossica & qsi συγκριτικὰσ. colossicotera signa dicta: flos cyclamini a plinio diciť colossinus ob altitudiné. Continuo:statim. Cauam manú:laté ter petiit pecuniá sibi repsentari decretá ad statuá erigendá.ná quéadmodú basis fultura est & fundamentú statuæ erigédæ.ita manus caua erat istar basis ad pecuniá statuæ cupiendá.Nõ inuenuste bases in pedibus húanis dicútur:quibus corpus fulcitur.In actibus apostolo₰ cõsolidatæ sunt bases & eius plátæ.Nec in periculo mortis. sextus aurelius. seriis ioca quibus delectabať admiscens in interiit.Cõsimilis fuit hadrianus:qui moriens hos uersiculos lusisse dr:animula uagula bládula hospes comesq; corporis:quæ nunc abibis in loca palidula rigida nudula nec ut soles dabis iocos. Mausoleú:sepulch₰.Romano₰ imperato₰ de quo supra satis multa. Patuisset:nulla euidenti rõne patefactú fuisset:ex cuius patore siue apertura uidebatur portendi.mors uespasiáo: ad qué recipiendú foret sepulchrú sua spõte reclusum ac patefactú. Stella crinita:cometes. Ad iuliá caluiná:cú prodigia sint sub obscura & perplexa:uespasianus pdigiú sepulchri Cæsarų patefactú:non ad se ptinere dicebat:qui nõ erat ex gente iulia:sed ad fœminá e gente augusti:a quo id mausoleú fuerat extructú: tanquá illa proximior foret cõditori q̃ ipse:& talia pximioribus minitari uideantur. Alte₰ ad parthorú regé.s. pdigium de stella crinita. Capillatus esset:cú cometes sit sidus capillatú & coma₰ modo in uertice hispidú festiuiter uespasianus dixit id pdigiú pertinere ad regé parthicú:qui ita capillatus erat ut stella crinita crine sanguineo apparauerat:& ita ex noie & effigie ducebat sales sextus aurelius cú crinitum sidus apparuisset.Istud inquit ad regé persa₰ pertinet cui capillus effusior. psæ ut ingt strabo i.xv.gestát pileú turritú & tiaras mago₰ infulis similes.& sindonii páni uolumen. Vtputo deus fio.i.morior.Ná post morté Cæsares referebanť in nume₰ deo₰.unde quicúq; Cæsa₰ dú agit animá elegáter dicere potest: se deú fieri.cú per morté transeat ad diuinitaté:qua mox est cõsecandus.Ná ut docet Tacitus deum honor principi non ante habetur:q̃ agere inter homines desierit. Tentatus motiunculis: agitatus miutis alui lubrice motionibus & quibusdam quasi puntiunculis & uerminationibus:quæ ut ait Seneca.primo motu uexant:sic autem dicitur motiuncula.ὑποκόρκιστικῶς.ut legiúcula & procuratiuncula exceptiuncula.

Vectigal urinæ
Vrina medetur podagris
Sententia epiteti
Lucri bõus odor
Locium
Colossicotera
Flos colossinius
Bases pedum
animula uagula blandula
sidus crinitum ad regem capillatum
Deus fio.
motiúcula

M.ANTO. Pensione:uectigalis exactione. Odore:fœtore aliquo. E locio:ex urina. Colosseá: i specié colossi. Paratá basim:manú.s.cauam fore:fundamentú colossi ad destinatá illius conflationé alludés. Mausoleú:iuliæ gentis sepulchrum:quod in cápo martio fuit. Ad iuliá caluinam:sic enim legendú non iuliam:nam iuliæ nõ iuniæ id gentis fuit sepulchrum, Alterum:crinitam stellam:cuius plinius meminit.

Puto deus fio: satis urbane ad mortem respexi: quando Cæsarum quidam uita defuncti relati essent inter deos. Motiunculis: analogicos a motione ut a lectione lectiuncula.

surgit ac nititur inter manus subleuantium extictus ẽ .viii. calen. Iuli. annum gerens ætatis sexagesimum ac nonũ superq; mensem ac diem septimum.

De certitudine eius circa filios successores.

Onuenit inter omnes tam certum eum de sua suorũq; genitura semper fuisse: ut post assiduas ĩ se cõiurationes ausus affirmare senatui aut filios sibi successores aut neminem; Dicitur etiam uidisse quandam per quietem stateram in media parte uestibuli palatinæ domus positam examine æquo cum altera lance Claudius & Nero starent in altera ipse ac filii: nec res fefellit: quando totidem annis pariq; temporis spacio utrique imperauerunt.

TITI VESPASIANI.

Cutiliæ aquæ

PHI. Cutilias petiit: in agro reatino Cutiliæ lacus est in quo fluctuat insula. quam umbilicũ Italiæ esse marcus uarro tradit. plinius quoq; in secundo ad cutilias aquas siluá semper fluctuãtem memorat quæ nũquam die ac nocte eodem loco uisit. Vbi æstiuare: æstiua agere: & æstiuo tẽpore morari. Aquæ usu: designat ut opior aquas subcutilas:

Subcutile aquæ

quæ in sabinis gelidissimæ sunt: & ut auctor est plinius l.xxxi. suctu quodam corpora inuadunt: ut ppe morsui uideri possit: aptissimæ tamen stomacho neruis & uniuerso corpori. Aquã potui insalubrem esse medicorum schola testatur. Deterrimã uero illam eẽ: quæ sit ex diluta niue Aristoteles tradit. causamq; ascribit in problematibus plinius in.xxxii. refert potum aquæ carnes alere: ideoq; minus roboris esse in corporibus illis & minus roboris: contraq; labores patientiæ. Muneribus: officiis. Cubãs: in lecto ægrotus iacens: Oratius: trãstyberim lõge cubat is prope Cæsaris ortos. Aluo ad defectionem soluta: facto uentris profluuio: quo periit. Imperatorem ait stãtem: uerbum plenum fortitudinis & uirilitatis: quo indicauit uiriliter moriẽdum esse & firmiter: dum ait

Vox uespasiani uirilis

turpe esse imperatori cubanti mori: quem stantem mori oporteat: in hanc sententiam ait Sextus Aurelius. uentris profluuio fessus & assurgens stantem ait imperatorem excedere terris decet. Elius uerus romanus imperator subinde dictitabat. sanum principem mori debere non debilem. Videtur autem hæc uespasiani

Mors senis lenissima

mors fuisse talis: qualem in sene scribit plato cõtingere: qui in Timeo refert eam mortem inter cætera mortis genera esse lenissimã: quæ senio paulatim ad finem deducẽte naturaliter subrepit & cum uoluptate potius quam cum dolore cõtingit. Super: insuper. Genitura: natiuitate. sicut sæpe ante dictum est. Aut filios sibi successuros: hoc idem memorat Eutropius: cuius hæc sunt uerba: genituram filiorum ita cognitã habuit: ut cũ multæ cõiurationes contra eum fierent: quas patefactas ingenti dissimulatione cõtempsit: in senatu dixit aut filios sibi successores aut neminem. legimus apud philostratum quemadmodũ apollonius thyaneus uespasiano suasit: ut imperium Romanum capesseret: in quod filii essent successuri. Staterã exa-

Examẽ State munus

mine æquo: examen ut inquit Seruius proprie est filum illud: quo trutina regitur. & in statera lãces ad æquilibrium diriguntur. stater uero genus est nũmi. cuius mentio fit in euãgelio. & in Canonicis scripturis: ẽ autem ponderis unciarii ut docet fortunatus. Claudius & Nero starent: somnium hoc portendebat uespasianum una cum filiis tanto tempore imperaturum. quanto Claudius & nero imperauerunt: ĩperauerat autem Claudius annos. xiiii. Nero totidem. Vtriq;: & claudius & nero ex una parte: uespasianus & filii ex altera. Nam uespasianus. x. annos imperauit: Titus tres. Domitianus uero. xv. qui omnes in summa collecti annos efficiunt. xxviii. quot claudius & nero imperauerant.

M.AN. Cutilias: nomen loci proprium: ut bouillas fregellas. Aestiuare: æstiuis mẽsibus secedere. Stãtem: nõ cubãtem. Genitura: genesi horoscopo. Quãdam stateram: græci τον στατῆρα nummi gẽus dicunt: sed tu instrumẽtũ ad pondera exigẽda aptum intellige: seu bilãces ipsas. Examine: media ligula lances æquante. Vtriq; imperauerunt: ut quot annos habuissent claudii & nerõis principatus totidẽ tres flauiæ gentis: qui nõ multo post successere essent habituri.

TITI VESPASIANI.

deteriores incolumiores

Diurnare pedes deorum lanati

ICVT EADEM terra cicures gignit & feras: frumenta & tribulos: sentes & flosculos: sic ex uno uespasião. ueluti ex eodẽ fonte dulcedo amarorq; pcessit: quod. n. dulcius Tito? quid amarius Domitiano. quorum tãta fuit morum dissimilitudo: quãta iter demeã & mitionẽ: comicos fratres pfecto nõ extitit. Alter mitis clæmẽs placidus & uirtutũ cõciliabulũ. alter seuus truculẽtus & flagitiorum officina. Sed ut iquit elegãter quadrigarius: hæc maxima uersatur in terris deorum iniquitas: quod deteriores sunt incolumiores: neq; optimum quẽq; inter nos sinut diu uiuere: siue ut ipse dixit diurnare: &. n. titus: qui erat optimus bonitatẽ suam nõ diu in imperio potuit exercere. Domitianus q erat pessimus per. xv. annos per seuã truculentãq; naturã impune crassatus est: uerũ. n. uero qui dixit deos pedes la-

C.SVETONII TRANQVILLI LIBER.XI.
DIVVS TITVS IMPERATOR AVGVSTVS.

ITVS cognomine paterno amor ac deliciæ generis humani tantum illi ad promerendã omnium uoluntatem uel ingenii uel artis: uel fortunæ superfuit: & quod difficillimũ ẽ imperio quãdo priuatus atq; etiam sub patre principe:

natos habere: uerissime dixit. lẽto. n. gradu & isono uestigio: ad fontes punicẽdos pgrediũt. Nãq; Domitiãus suæ uitæ: de famatissimæ meritas tãdem pœnas dedit: bito hanata morte extinctus; quẽ domestici cõtrucidarũt: cũ Titus ipse leni habitu obitu; & naturali morte defunctus sit. cuius uitæ interptamẽtũ iã aggredimur. Titus cognomine paterno: titulos appellauerũt prisci ornamẽta: quæ sacerdotes capitibus habere solẽt ut metã: ab eo quod matres familias crines cõuolutos ad uerticẽ capitis: dicũt titulos: siue ab eo q altissimũ ĩ urbe: quod est arx. ea res tutissima titulus uocaẽ: milites quoq; tituli appellabãẽ quasi tituli q patriã tuereẽ. unde titi pnomen ortũ esse autumat festus: ex quo persius uẽ dixisse: igẽtes trepidare titos ĩperator uero titus cognomine paterno fuisse: dĩ: qa & ipse Titus uespasianus est appellatus Cor. Ta. Titus uespasiãus e iudæa ĩcolumi adhuc galba missus a pẽe. Pli. l. ii. Nã ut ĩ. xii. diebus utrũq; sydus quæreret & nostro euo accidit impatoribus uespasiãis: pẽe tertiũ filio iteq; cõsulibus. Sextus Aurelius. Titus uocabulo patris ẽt uespasiãus dictus; Eutropius. huic filius titus successit qui & ipse uespasiãus est dictus. Amor ac delitiæ generis humãi: cordus tradit Gordianũ adeo fuisse amabilẽ: ut oĩs Romãus populus eum delitias suas appellaret: titus uero nõ unius tãtũ populi: sed qđ lõge præstãtius est: humãi generis amor fuit & delitiæ. Sextus aurelius. Adeo hæc tito ĩmortalẽ gloriã cõtulerũt: ut delitiæ atq; amor humãi generis appellaretur. hoc idẽ memorat eutropius. hinc illud pacati ex panegyrico ad Theodosiũ: Quin me nerua Trãqllus amor generis humãi Titus pietate memorabilis antoninus teneret. Tãtũ illi ad promerẽda: hæc oĩa uelut p parẽthesim ĩterposita uideñẽ: ut cõiũgas pĩcipiũ primi capitis cũ pĩcipio secũdĩ: hoc pacto. Titus natus est ex quo apparet nõ satis pẽsiculate capita eẽ digesta. ad pmerẽdã dixit p demerẽdã & cõciliãdã. Ingenii: sicut oli ĩ scipiõe africão tãta naturalis ĩgenii dexteritas fuisse pdiẽ: ut hostes ẽt ĩfestissimos facũde alloquẽdo sibi cõciliaret. Vel artis: ut qdã q quodã qsi artificio utunẽ ad fauorẽ hoĩum colligẽdũ. Mar. T. in epistola ad. Qu. fratrẽ laudat in uirgilio. &. C. Octauio artificiũ beniuolẽtiæ colligẽdæ. Salustius quoq; docet in. L. sylla. fuisse artẽ gratiæ militũ aucupãdæ. Vel fortũæ: tanq̃ q fortũatus est: illi oĩa habũdæ superfint: cũ fortũa & fauorabiles faciat & sũmos e cõtrario cõtemptibiles & infimos: si ita decreuerit: quæ ut inqt Plautus huãna fingit artatq; ut iubet. Supfuit: affluẽter & copiose affuit supfluit sup abundauit: alibi aliud significat. sicut suo loco tradidimus. Et qđ difficillimũ ẽ in impio: cũ ĩperiũ ferme eẽ soleat inuidiosum & maliuolẽtiæ plenũ: mirũ fuit Tito ĩ pĩcipatu supfuisse tãtũ ĩgenii ad cõciliãdos mortaliũ animos. hoc. n. difficillimũ est: cũ pleriq; omnes libertatem ament seruitutẽ oderint.

Tituli

Titus uñ

titus uespasianus

Gordiãus delitiæ. p. r.

Dexteritas scipionis

Fortuna humana regit

MARCI. Antonii sabellici ad augustinum Barbadicum serenissimum uenetiarum pĩcipem pariphraseos in Titum paraenesis undecima.

Ognomine paterno cõtigit Tito pĩcipi ĩ publica administratiõe dux excellẽtissime: qđ & mortaliũ paucis ac nescio an uerius nulli dixeri. Nunq̃. n. ĩuidia altioris fortũæ uiros destitit incessere. Estq; ap Xenophõtẽ pclare scriptũ animantiũ nulli difficillius ĩperari q̃ homini: quo fitut rato ĩ ea fortũa relinquaẽ inocẽtiæ locus: atq; ob id ita cõparatũ: ut quo maiores fint uitæ successus plures honores q̃siti eminẽtiore fastigio quisq̃ collocatus: ita maior undiq; illi cõfleẽ ĩuidia: ex inuidia odiũ: ex odio ĩsectatio & aduersi rumores: Sic plurimi qui in priuata fortuna inocẽtissime uitæ habita fuerant: postquã ad fastigium dignitatis sunt euecti: quasi priori uitæ cõtrariũ abiissent in procacissimos inuidiæ morsus rumoresq; amarissimos incidere quasi euenire non possit: ut quisquam in publica fortuna melior fiat q̃ in priuata fuisset. uerum satis constat Tito principi aliter cõtigisse: qui quũ priuatus & uiuo adhuc patre infamia nõ caruisset post adeptum imperium ita prorsus omnem uitæ suspitionem diluit: ut ingens mortalium consensus humani generis delitias appellarit: tantum uel prioris uitæ mutatio ualuit: uel quod magis credo accuratissima rerũ administratio fœlix ille: sed tu dux iucundissime fœlicior cui in priuata & publica fortuna semper eadem fama constitit: tuisq; clarissimus fuisti uera namq; & certa fœlicitas in perpetuitate consistit. Cognomine autem paterno: dixit uespasiano: uterq; enim pater inquam & titus qui illi successit uespasianus est dictus. pli. & nostro æuo accidit imperatoribus uespasianus patre tertio: filio iterum quum haud dubie de tito & patre loqueretur & rursus quem intra quadriẽnium imperatores Cæsares uespasiani pater & filius censoresq; egerunt. Item imperatoribus censoribus uespasianis: quibus plinæ colligitur tam patrem q̃ titum filium uespasianum nominatum. Superfuit: affuit: in hunc sane significatum cœpit id uerbum circa plinii & tranquilli tempora usurpari. quod Gellius ait aperitoribus repudiatum. Imperio: siquidem quo amplior est fortuna eo magis obtrectationibus & inuidiæ obnoxio: mirum sane ac pœnæ incredibile dictu: quod qui in priuata fortuna odia & obtrectationes declinare nequiuerit: in summo rerum fastigio æq̃ omnibus carissimus fuerit.

Inuidia

ne odio quidem nedum uituperatione publica caruit.

De natiuitate Titi & eius educatione.

Atus est.iii.calē.ianuarii insigni anno Caiana nece ꝑpe septizoniū sordidis ædibus cubiculo uero per paruo & obscuro:nā manet adhuc & ostēdit. Educatus in aula cū Britānico simul ac paribus disciplinis & apud eosdē magistros institutus. Quo quidem tpe aūt Metoposcopū a Narciso Claudii liberto adhibitū ut Britānicū īspiceret cōstātissime affirmasse illū qdē nullo mō:cæterū Titū quiꝑpe astabat utiq; īperaturum. Erant aūt adeo familiares:ut de potione qua Britānicus hausta periit. Titus quoq; iuxta cubās gustasse credat grauiq; morbo afflictus diu. Quorū omniū mox memor statuā ei aureā in palatio posuit:& alterā ex ebore equestrē:quæ circēsi pōpa:hodieq; præfertur:dedicauit:prosecutusq; est.

De uirtutibus & scientiis eiusdem.

N puero stati corpis aiq; dotes explēduerūt magis

PHI. Ne odio quidem:difficillimū planæ hoc est:eum qui priuatus fuerit odiosus & uituperationi publice obnoxius:in principatu apud omnes fauorabilē esse & gratiosum. Caiana nece:quo anno.C. Calligula fuit interfectus. Prope septizoniū:nomen est magnæ molis & ædificii:quod septē cingulis ambiebatur unde dictum uidet:græci.n.zoniō cingulon uocāt sparcianus īter opa q̄ publica a seuero principe extructa sunt memorat septizoniū:& thermas seuerianas.sed hic haud dubie de alio septizonio est ītelligendū cum multis annis post Seuerus īperauerit:apud Amianū Marcellinū mentio fit septizonii : quem locū Romæ celebrem fuisse testatur ubi opis ambitiosi nympheum hoc ē lauachrū conditum fuisse ait a marco imperatore.septizoniū dimidiatū adhuc Romæ in uisitur & nos proximo anno curiosis oculis sumus cōtēplati supersunt tres operis ambitiosi ueluti zone colūnaꝝ pulchritudine magnificētia altitudie spectabiles:ex qbus cōiectaē uix credibilis reliqua altitudo fastigiū ac cacumen æstimātibus si moles ītegras cū totis septem zonis sup esset. Manet adhuc.s.cubiculū illud:in quo natus est Titus ī aula:imperatoria. Metoposcopū: metoposcopus dr̄ qui addiuinat ex facie hominū : quiq; priuati ex inspectiōe frontis:quid cuiq; euentuꝝ sit prædicit græce:enim μέτωπον frons uocaē:& σκοπός speculator.Pli.i.xxxv. quēdā ex faciæ hominū addiuinantē quos metoposcopus uocāt ex his dixisse aut futuræ mortis annos aut præteritæ:metoposcopū perifrasticos signauit Iuuenalis illo uersu frōtemq; manū præbebit uati:quod autē præsita uitæ quædā in fronte hominū sint.testimonio est trogus auctor maximus:q sic ait.frons ubi est magna segnem animū subesse signat:qbus parua mobilem : quibus rotūda iracūdū hoc idem ꝓdidit Aristoteles in primo de animalibus.phrysignomon uero generali uocabulo significaē:quiq; ꝓfiteē hominū mores naturalsq; ex corpore oculis cultu fronte pernoscere:qualis fuit ille apud priscos zopiros:q socratem dixit esse stupidū & bardū:addidit etiam mulierosum:in quo alcibiades cachinū dr̄ sustulisse. Vt britannicū inspiceret:ex frontis & oris liniamētis inspectis prædiceret qd illi esset euenturū:& nunqd esset imperaturus. Nullo mō:britannicū nequaquā imperaturum. Vtiq;:certe plape haud dubie est:enim hoc utiq; cū assenetatiōe prolatum. Adeo familiares:Titus scilicet & britannicus. De potiōe.quā nero uenenatam a locusta ueneficia præparatā epulanti britannico dari iussit:sicut ante dictum est. Iuxta cubans:prope britannicū accūbēs:mos enim erat principū liberos cū æqualibus nobilibus uesci in aspectu propinquorū peculiari mensa. Mox:cū id imperiū peruenisset. Statuam ei:scilicet britānico. Quæ circensi pompa:supra memorauimus:quemadmodū in pompa circensi ante exhibitionem ludorum præferebantur imagines deorū & principum:inter quas britannici statua tito sic iubente præferebatur : quod erat specimen non parum pristinæ beniuolentiæ. Hodieq;:hoc ad tempora tranquilli refertur. Corporis animiq; dotes:thales milesius unus ex septem sapientibus interrogatus : quis nā fœlix sit:qui corpore inquit sanus fortuna locuplex animo non imperitus est:philosophi latini & imprimis Cicero ac augustinus:prima naturæ uocant dotes animi & corporis:quæ uarro primigēia nominauit:quæ græce dicuntur τὰ πρῶτα τῆς φύσεως.in quibus numerant incolumitatem:ualitudinem:sensus ītegros:doloris uacuitatem:uires:pulchritudinem cæteraq; generis eiusdem:& hæc ut dicebat marcus uarro in libro de philosophia de homines naturaliter appetunt:ut in corpore membrorū integritas & salus atq; īcolumitas sit:in aio uero ille dotes:quæ paruæ uel magnæ in hoium reperiunē ingeniis.igiē trāquillus significare uolēs in tito fuisse ea bona q̄ pria naturæ uocamus:dixit ī illo explēduisse dotes & animi & corporis.

M.ANTO. Caiana nece:Caligulæ cæde. Septizoniū:fuit is locus ī pte aureæ domus cōtra gregorū phanū Spartianus ait seueri afri id opus fuisse:sed credibile est locū ab eo cōmunitū aut īstauratū.Sed pricipatu illius omnino fuisse uetustius id molis genus erat nō multū a sepulchro diuersum quod idē auctor alibi demōstrat:illatus est inqt maiori sepulchro:hoc est Seueri:quod est in appia uia eūtibus ad portā dextra specie septizonii extructū. Britānico:claudii & messaliæ filio. Quo tpe:institutiōis. Metoposcopum:

septizoniū

nympheū

lauachrum

metoposcopus

præsitamorum in fronte

phrysignomon

zopyrus.

Vtiq;

Quis fœlix sit

primigenia naturæ

ἀπὸ τοῦ μετώπου frōte: καὶ σκοποῦ speculatore: quasi frontis seu lineamentorū īspectorē. Illū: britānicum. Quorū omniū: ueteris educationis cōmunisq; periculi. Et: germanico.

ac magis deinceps per ætatis gradus forma egregia: & cui nō minus auctoritatis inesset: q̄ gratiæ pcipuū robur: q̄q̄ neque procera statura: & uentre paulo proiectiore: memoria singularis: docilitas ad oēs fere tū belli: tum pacis artes armorū & equitandi peritissimus latinę græcæq; linguæ uel in orando: uel in fingēdis poematibus promptus & facilis: sed ne musicæ quidem rudis ut qui cātaret psalleret iucūde scienterq;. E pluribus cōperi notis quoq; excipere uelocissime solitū: cum a manuensibus suis per ludū iocumq; certamen imitari chirographa quæcūq; uidisset: ac profiteri sæpe maximum falsarium esse potuisse.

De officiis & studio ac moribus eius: & aliis gestis: & de uxoribus eius.

TRibūus militū & ī germāia & ī britānia meruit sū ma īdustria nec mīore modestia & fama sicut appet ex imaginū eius multitudīe: ac titulis p utrāq; pro

PHI. Per ætatis gradus: solēt interdū dotes animi & corporis senescere in nobis dum adolescimus: quæ in pueritia explendue rāt uiguerātq;: ut crescēte corpore decrescat decor & aī uigor relētescant: sed ī Tito p omnes gradus ætatis. hæc bona primigēia enituerūt: ut puer ut adolescens ut iuuenis: ut in oī ætate fuerit corporis animiq; dotibus ppollens. Quam gratiæ: ut reuerendus eodē tēpore foret & gratiosus. in hāc sentētiam ait Tacitus: in tito fuisse decorem cū quadā maiestate. Proiectiore. uentre p minulo & prominēte. Docilitas: plato tria genera ingeniorū cōplexus est: quorū præstās egregiū uocat: alterū deterrimū: tertiū ex utroq; temperatū mediū nūcupauit. Mediocritatis huius uult eē participē puerū docilem: & quēadmodū docilitas laudabilis est ita īdocilitas rephēsibilis: quæ ut ingt apuleius scribens de dogmate platonis prudētiā īpugnat: cōtrariaq; est descēdæ disciplinæ. Tū belli tū pacis artes: ut ingt elegāter plinius in panegyrico. enituit aliqs in bello: sed obsoleuit in pace: aliū toga sed nō & arma honestarūt: Plinianæ sniæ quadrat illud ppertii: hic satus ad pacē hic castrēsibus utilis armis. Titus uero docilis erat ad pdiscēdas artes oīs bellicas & politicas. In fingēdis: pprie poemata funguntur. officiū. n. poetæ est fingere: & figuratiōibus cōuelare ueritatē. Ad extēporalitatē usq;: ut sine pmeditatiōe extēporali carmine oratiōe ueteretur. Extēporalitas. n. dr̄ facilitas subitaria & repētina quæ. s. ex tempore sine iugi meditatiōe dicēda suppeditat: unde a Martiale extēporalis rhetor dictus est: q pditus erat hac facilitate extēporali. id ē ex tēpore dicēdi facultate. Quin. hūc maximū studiorū fructū eē sentit: & ueluti pmiū quodā lōgi laboris litterarii. Sciēterq;: multi iucūde qdā cātāt sed nō sciēter. utrūq; erat in tito: & uocis iucūditas & musicæ disciplia. Notis excipe solitū: titus solebat p notas: q breuiter colligūt itegrū sensum excipere qcūq; audisset more notariorū: ut notis referas ad pūcta litterarū: qbus singulis: ut ait ausonius una uox absoluitur. falluntur q notis exponūt p familiaribus: tanq̄ dicat se cōpisse ex notis: hoc ē familiaribus titi ea q sequuntur: sed elegātia non quadrat nec sensus cōuēit: nisi ita legas: solitū excipe notis. id ē p notas colligere q dicebantur: tāta illi erat in scribēdo uelocitas: ut de tito merito dici posset: Nōdū ligua suū dextra pegit opus. De hisce notis sic refert Seneca ī. xiiii. epistolarū. Quid uerborū notas: qbus quis citata excipitur oratio & celeritatē liguæ māus seqtur. Cū amanuēsibus: ministris a māu: quorū ministerio: utimur ī scribēdo: & taliū manus ī primis strēua & uelox eē solet. Imitari: quēadmodū unicuiq; suus uultus sua uox ē: ita & sua scriptiōis forma suusq; character. adeo ut difficile sit ex amussim & ad pf. ctū repsentare alienā manū. hoc tn̄ titus īgenii bōitate pcellens factitabat: ut chirographa: & manus alienas graphice imitaretur. Quītiliāus ait signū docilis naturæ eē imitationē: q effingēdi magistra ē. Falsariū: legimus apud iuriscōsultos titulū ad legē corneliā de falsis: qd falsum uidetur esse: si qs chirographū alienū imitetur aut libellū uel rōnē describat. merito igitur falsarius dici pōt: & legis Corneliæ poena puniendus: q aliena chirographa fuerit imitatus. Mars & mercurius in. v. ab Horoscopo loco: falsarios facient aut q per pecunias publicarū flaturarū adulteras artifices imitentur. Meruit: militauit. Ex imaginū multitudine: multitudo imaginū: q tito erant dicatæ: & in germania & in britannia testimonio est illum fuisse fauorabilē & dignū apud puinciales: qui titulis & imaginibus multiiugis īsigneretur. Scribit plinius in panegyrico statuas ob egregia in rēpub. merita solitas ēt priuatis dicari. Olī apud romanos mario gratidiano uicatim statuæ dicatæ fuerunt. Athenienses quoq; demetrio phalerio statuas. ccc. lx. statuerunt: nondū anno hunc numerū dierum excedente.

Tria genera ingeniorum

indocilitas

extēporalitas

Notæ uerborum amanuēses

Falsum

Falsarius

M. ANTO. Proiectiore: prominētiore. Docilitas: īgenii facilitas ad oia capienda. Ad extemporalitatem: ut ex tēpore etiā carmē ederet: & ad dicendū par esset. Comperi: cognoui: accepi: didici. Excipe: dictata uelocissime sequi solitū. Amanuensibus: libellorū ministris alibi a manu seruos appellare consueuit quorū opera in conscribendis epistolis ueteres uterentur. Certantem: scribendi celeritate. Chirographa cuiuscūq; manū: stilū characterē. Falsariū: utpote q oīum chirographa optime imitaretur. Per utrāq; pui

uinciã. Poſt ſtipẽdia foro operã dedit honeſtã magis q̃ aſſiduã. Eodẽq̧ tpe Arricidiã Tertulo patre eqte Romão : ſed pfecto quondã ptorianarum cohortium duxit uxorẽ : & in defunctæ locũ Martiã flauiã ſplẽdidi generis cũ ſublata filia diuortiũ fecit. Ex quæſturæ deinde honore legioni ppoſitus thraciam & gamalã urbes ualidiſſimas iudeæ in ptãtẽ redegit:equo quadã acie ſub fœminibus amiſſo:alteroq̧ inſcenſo:cuius rector contra ſe dimicans occubuerat.

ciam:germaniã & britanniam.

PHI. Poſt ſtipendia. ſ. militaria. Foro operã dedit:cauſas forẽſes exercuit. Honeſtã magis q̃ aſſiduã:iſtar magni patrõi cauſas nobiliores tantũ mõ ſuſcipiebat. Tertulo patre:alterius tertuli meminit Iulius capitolinus: qui fuit adulter fauſtinæ coniugis marci antonini. Defunctæ: arricidiæ primæ uxoris. Martiam fuluiam. ſ. duxit uxorẽ. Sublata:ſuſcepta genita. Thraciam & gamalã:uetus & ptinax mẽda occupauit codices trãqlli ut paſſim a doctis indoctiſq̧ legaẽ. thraciam & gamalã:cũ thraciã tantũ diſtet a iudæa quantũ hypãis ueneto diſſidet eridiano. igiẽ expũcta dictione ſubditicia uera dictio a nobis ſubſtituẽda eſt:ut p thraciã legamus tarichean : ſicut hiſtoriæ fides expoſcit & nois ſimilitudo ſuffragaẽ. Tarichea ãt ciuitas iudeæ ẽ iclyta iuxta locũ:quẽ zeneſerã uocãt in cuius oppidi oppugnatiõe Titus primus in hoſtes citato equo porrexit:quoſdã ex iudæis a tergo inſtantes alios per tranſitũ occidit:nõnullos ante capiens ictu ora trãſuerberat multos aliũ ſuper aliũ lapſos inuoluens configebat. Veſpaſianus lætatus eſt tanta filii uirtute:qui primus irruit in urbẽ taricheas:per lacũ zeneſeram:quem cæteri cõſecuti. ſunt tantus tunc pauor tarichearum defenſores iuaſit. ut nemo ſuſtinuerit phibere uenĩẽtẽ:& ita titi uirtute ciuitas capta:tarichitæ ſupati:hiſtoria latiſſime explicaẽ a Ioſepho ĩ tertio belli iudaici. & ab egeſippo ĩ hiſtoria iudaica:apud pliniũ in. v. tharicíæ nominãtur pro taricheæ:ubi ſcribit lacũ zeneſarã:amenis circũſeptum oppidis eẽ a meridie tharicíæ quo & nomine aliqui etiã lacum appellant ab occidente tiberiade. Plinius tharicien dixit:quã hiſtorici modo tarichean ſingulariter modo pluraliter taricheas protulerunt. Gamala uero urbs eſt iudeæ contra taricheas poſita ſupra lacum zeneſarã:quæ cameli ſimilitudinem pferens inde nomen accipit:ſed corrupto incolarum uſu pro camela nomen gamalæ ĩheſit. Memoratu dignum eſt quod in oppugnatione gamalenſium accidiſſe traditur:nãq̧ in ipſo cõflictu ortus eſt turbo:qui romanorum tela ferebat in gamalenſes:gamaliẽſium uero ſagittas & ſpicula retorquebat auctores Ioſephus & egeſippus. Gamalam introiuit titus eamq̧ funditus excidit:cum gamalenſes partim manibus romanorum militum trucidarentur:partim ſe præcipitarent:adeo ut præter duas mulieres nullus ſaluus euaſerit. Sub fœminibus:in partibus femorum quæ interiores ſunt:æquum titi percuſſum expiraſſe ſignificat. Fœmina enim ſunt partes fœmorum interiores. Inter fœmineum eleganti uocabulo appellat Apuleius genitalia muliebria:eo q̧ inter fœmina ſunt collocata. Cuius: equi. Miſſus ad gratulandum:Cornelius Ta. in hanc ſententiam ſcribit hæc:titus Veſpaſianus e iudæa incolumi adhuc galba miſſus a patre:cauſam profectionis officium erga principem & maturam petendis honoribus iuuenta ferebat:ſed uulgus fingendi auidum diſperſerat aſcitum eſſe in adoptionem. Accerſeretur:euocaretur:ut a galba tunc adoptaretur quando piſonem adoptauit. hinc accerſitores dicti uocatores. Apuleius:mittunt e ſuis accerſitorem unum. Quaqua iret:quocunq̧ loco & quacunq̧ parte. Rediit ex itinere : Corinthi: quæ achaiæ urbs eſt:accepit nuncios certos de interitu galbæ:unde anxius fuit ante in urbem pergere perſeueraret:fuerunt:qui crederent accenſum titum deſiderio beronices reginæ uertiſſe iter ad patrem. Adito paphiæ oraculo:Titus oram achaiæ præter uectus:cum in cyprum inſulam perueniſſet:cupido illum inceſſit adeundi uiſendiq̧ templum paphiæ ueneris inclytum per indigenas aduenaſq̧. Conditor tẽpli fuit rex uenerianus:pcibus & igne puro altaria adolentur:nec ullis ĩbribus q̃q̃ in apto madeſcunt:ſimulachri

Tarichea

Titi uirtute capti tarichitæ

Gamala: a cameli ſimilitudĩe

turbo tela torquebat

Fœmina inter fœmineum

De uenere paphia

De uictoria ciuitatis hieruſalem:& aliis geſtis eius.

Alba mox tenẽte rempublicã miſſus ad gratulandum:quaqua iret cõuertit homines quaſi adoptionis gratia arceſſeretur:ſed ubi turbari rurſus cuncta ſenſit:rediit ex itinere:aditoque paphię Veneris oraculo dũ de nauigatione conſuluit etiam de imperii ſpe confirmatus eſt. Cuius breui cõpos:& ad perdomandam iudęam

deæ est non effigie humana:sed continuus orbis latiore initio:in ambitū tenuē:metæ mō exurgens. Titus de nauigatione primū consuluit:postq̄ pandi uiam & mare prosperum accepit:de imperio per ambages q̄s dam interrogare cœpit:Cæsis compluribus hostiis.sacerdos nomine sostratus ubi læta exta uidit:petito se creto futura aperuit:qui aucto animo ad patrem rediit. Cor. Taci. auctor.

M. AN. Foro:forēsibus causis. Honestā opam:ad gīam & phamā conciliandā. Defunctæ:Arricidiæ. Sublata filia:filia ex ea suscepta. Ex quæsturæ honore:Tacitus inter legatos maiorem filiū a uespasiano assumptū dixit. Thracias & gamalam:Pli. in samaria phœniciæ parte gamalam ponit:& Thracinē nō thraciā in palestina syria. Sub fœminibus:q̄ partes fœmina essent bis est supra demonstratū. Quaqua: quacunq;. Paphiæ ueneris:pli. de Cipro:oppida inqt in ea. xv. paphos palepaphos. Ver. Ipsa paphum sublimis abiit. Dionysius:Tū uero & cypros intra pamphiliæ sinū gratissima olim sedes ueneres dioneæ.

relictus nouissima hierosolymorum oppugnatiōe. xii. propugnatores totidem sagittarum confecit ictibus cœpitq; eā natali filiæ suæ tanto militum gaudeo ac fauore:ut in gratulatione imperatorem eum consalutauerint & subinde decedentem prouincia detinuerint:suppliciter necnon & minaciter efflagitantes aut remanerēt aut secum omnes pariter adduceret:unde nata suspitio est quasi desciscere a patre orientisq; regnum sibi uendicare tentasset. Quā suspitionem auxit postquam Alexandriam petens in consecrando apud memphim boue Api diadema gestauit. De morte siquidem rituq; priscæ religionis:sed non deerant qui secius interpretarentur. Quare festinās in Italiam quum rhegiū:dein puteolos oneraria naue appulissent:Romam inde contendit expeditissimus:inopinatiq; patri uelut arguens rumorum de se temeritatem:ueni inquit pater ueni.

PHI. Relictus:Tacitus sic. cæsar Titus perdomandæ iudææ delegatus a pāte. Hierosolymorū:umbilicū totius iudææ fuisse hierosolyma restant historici: cuius ciuitatis conditor fuit ex cognomēto iustus:potentissimus cananeorū:q fano ædificato hierosolyma uocauit cum antea solyma uocaret. Hieron. n. græci templū uocāt. De hierosolymis alibi pluribus. Propugnatores: iudæos: q p defēsiōe hierosolymorū ppugnabāt. Sūt. n. ppugnatores q pugnādo ex muris ex uallo ppulsāt aduersarios:patriāq; tutāt. uñ & ppugnacula dñr. defensionis cā in urbibus parata. Cōfecit: trucidauit. Liuius alterū curiacium cōficit. idē cōfectores ferarū iter. emptores dicti. Cœpit eam natali filiæ. viii. die mensis septēbris

Vmbilicus iudææ

Hierosolyma

propugnatores

propugnacula

Conficere

cōfectores

anno secūdo pricipatus uespasiāi hierosolyma ciuitas a tito capta est. ut scribit Iosephus i. vii. quinquies autem antea prius capta fuerat a barbaris regibus & a magno pōpeio. Imperatorē cōsalutauerint:refert philostratus in. vi. apollonii gentes finitimas ob uictoriam iudaicā coronare Titū uoluisse qui tali honore indignū se esse respondit. nō. n. se esse taliū operū auctorē:sed deo iracundiam cōtra iudæos demonstranti suas manus præbuisse:quæ cū audisset apollonius Thyaneus uæhemēter usq; laudauit:q uideret Titus īgenio abūdare & modestia:tum uero diuinarū humanarūq; rerū naturam nosse:cū sanguinis causa coronari noluisset. Subinde:mox:deinde. Desciscere:deficere ac rebellare. In cōsecrādo boue api. bos in ægypto numinis uice colit:quē apim uocāt:nō est fas eū certos uitæ ānos excedere:mersumq; in fonte enecāt: q̄situri luctu aliū quē substituāt donec inueniāt merēt:derasis ēt capitibus:nec tñ usq; diu quærit. Iuuentus deducit a sacerdotibus mēphin:grex puerorū comitat carmē honori eius canētiū Mēphi est locus in nilo quem a figura uocāt phialā:oībus annis ibi aureā paterā argenteāq; mergētes diebus quos hñt natales apis:q sunt septem:nemoq; p eos a crocodillis attigit. De api pli. solinus & herodotus nō pauca pdiderūt:qñ po. iudaicus fecit sibi uitulū cōflatilem & adorauit. scito id pp superstitionē apis bouis a superstitiosa natione factitatū:sicut interptat interpres instrumenti ueteris canonicæq; scripturæ. Amianus Marcellinus libro histo. xxii. refert apim bouem lunæ sacratū esse:in quo uisant notæ diuersæ genitaliū:cui bos fœmina iuenta cū certis notis offert:auctor est spartianus adriani pricipatu exortā esse alexādriæ seditionē ob apidē: q cum repertus esset post multos annos turbas īter populos creauit:apud quem deberet locari oībus studiose certantibus Macrobius apim solem intelligi autumat in primo saturnalium. Diadema:hoc exigebat ritus religionis:ut qui consecraret bouem apin:ille diademate foret insignitus:quod cū sit īsigne regum suspitionē fecit regni affectati. De more siquidem:sensus est ita quidem erat mos & ritus uetustæ religionis uel potius superstitionis:ut cum diademate prodiret qui apin consecrabat. sed non pauci id aliter interpretabant: tanquam Titus regnare uellet. Secus aliter: Rhegium:in margine Italiæ situm est oppidum rhegium: cui græci nomen dedere ab argumento dehiscēdi cum in eo loco sicilia ui motus terræ ab Italia fuerit auulsa: unde a uerbo græco ρυγνυμι quod est frango rhegū dictum. auctores Strabo & pli. hinc rhagadia:& rhagades uocantur scissuræ quæ in sede proueniunt:apud Plinium multiiugæ sunt medellæ ad rhagadia. & rhagadas hoc est ani fissuras. Contendit:perrexit. Expeditissimus:sine impedimentis & sarcinis. Velut arguens:refutans atq; conuincens. Rumorum temeritatem:cum sit rumor sine certo auctore dispersus

sexies capta hierosyma

Apis bos

Apis

uitulus cōflatilis

Rhegium

Rhagadia

rhagades

Pro rumoribus cōtra rumores sermo merito temeritatē rumoꝝ dixit: loci sunt cōes apud oratores pro rumoribus & cōtra rumores: tanq̄ his credi nō oporteat: cum temerarii sint & nullo auctore subnixi. Veni ueni: repetitiōe uerbi usus est: ut ostenderet falsidicos illos fuisse & uanidicos: q persuaserant uespasiano titū nō amplius uētuꝝ: sed in oriēte regnum sibi uēdicaturum. Fuit.n.filius patri obediētissimus q apollonio demulcente collum eius robustum: iterrogāsq₃ qs tam ualida ceruice tauꝝ cogeret iugū subire. rñdit: q me uitulū a primordiis educauit: přem uȝ denotās: cui obtēpare paratus sū īqt apud philostratū: q̄ ita me a puero suis p̄ceptis assuefecit.

M.AN. Hierosolymoꝝ: Iudææ urbs est iroparchia nomie dicta lōge ut Pli. ait urbiū oriētis clarissima de eius cōditione & incremētis plura Strabo. Propugnatores: urbis defensores. Natali filiæ suæ: quo accidit ut idumæa sit cognominata. Eusebius auctor est ea expugnatiōe sexcenta iudæoꝝ milia īterfecta. Iosephus undecies centum milia fame & ferro consumpta ac centum captiuoꝝ milia uēdita. Cōsecrando: dedicādo sacrūue faciēdo: de api boue Pli. & Herodotus præter ea quæ a nobis sunt suo loco tradita non pauca ediserūt. Diadema: regiū īsigne. Secus: quasi regiū nomē nō religionē secutus id capiti insigne īduxisset. Regiū: extremū Italiæ oppidū circa fretum siculū. Arguens: refellens: diluens.

De administratiōe principatus cum pře & aliis gestis in ea.

NEq₃ ex eo destitit participem atq₃ tutorem imperii agere. Triumphauit cum patre censuramq₃ gessit una: eidem collega: & in tribunitia potestate: & in septem consulatibus fuit. Receptaq₃ ad se prope omnium officiorum cura quum patris nomine & epistolas ipse dictaret: & edicta conscriberet orationesq₃ in senatu recitaret: etiam quæstoris uice: præfecturam quoq₃ prætorii suscepit: nunquam ad id tempus nisi ab equite Romano administratam. Egitq₃ aliquando inciuilius & uiolentius: siquidem suspectissimum quenq₃ sibi submissis: qui per theatra & castra quasi consensu ad pœnam deposcerent: haud cunctanter oppressit. In his Aulum Cecinnam consularem uirum uocatum ad cœnam: ac uix dū triclionio egressum confodi iussit. Sane urgente discrimine: quū ēt chirographum eius præparatæ apud milites coniurationis deprehēdisset. quibus rebus sicut in posteꝝ securitati satis cauit: ita ad præsens plurimum traxit inuidiæ: ut nō temere quis tam aduersa re magisq₃ inuitis omnibus transierit ad principatum.

agere ptici pem impii PHI. Participē imperii agere: supra dcm̄ est quemadmodū elegās est pide & frequētissima hæc elocutio: ut ita dicamus: agit amicū pricipis: agit publicanum: agit pticipē impii: agit oratorē: p eo qd' est: fungit' offō publicani: sustinet munus participis impii: exhibet se oratorē dixit Cor. Ta. de domitiāo filiū pricipis agebat, dixit idem de mutiāo sociū magis imperii q̄ ministrū agēs. Tutorē: ut una cū pře tutaret' ipiū: Iuuētus senectus simul regnāt Iuuētute aūt una cum senectute regnū gubernāte: q lyra quæ fistula: ut uerissimis inqt: apud philostratū apollonius: iucūdiorē resonabit armoniā: hīc.n. senectus roboris aliqd accipiet: & iuuētus īordiate nō efferet': admonetq₃ titū ut patri simillimus sit. Triūphauit cū pře triūpho.s.iudaico: quo Vespasiāus prior ibat. Titus seqbat'. Cēsuraq₃ gessit una: pli. i.vii. meminit huius cēsuræ: quā duo Vespasiani pr & filius simul gesserūt. Sic.n. inqt accedūt experimēta & exempla recētissimi cēsus: quē itra quadriēniū imperatores Cæsares Vespasiani pater filiusq₃ censores egerūt. In tribūitia potestate: quia imperatores peculiatiter decorabant': hinc Plinius in prohemio Titus imperator natu. histo. titum appellat participem cū patre potestatis tribūitiæ. Recepta ad se officiorum cura: Titus qd' rarenter fieri solet: imperante adhuc patre appellatus est Romæ imperator: ut īquit Apollonius: ex quo exiit illud plinianū ex prohemio nat. histo. sciātq₃ omnes ex æquo tecum uiuat imperium triumphale & cēsorium ius: exeasq₃ consul ac tribunitiæ potestatis particeps. Edicta: imperatoria. Etiam quæstoris uice: Quæstor cādidatus principis eum quæstorem significat qui candidatus principis dicebatur quiq₃ epistolas eius in senatu legebat: ut refert Vlpianus titulo de officio quæstorum. De tali quæstore loquitur Tacitus: cum ait: Oratio pricipis per quæstorem eius audita est. Nisi ab equite romāo administratam: hinc dixit plinius Titum affecisse dignitate ordinem equestrem: dum præfectus prætorio nobilitat illum magistratum a solis equitibus administrari solitū. Verba plinii sunt hæc: & quod his nobilius fecisti dum illud patri pariter & equestri ordini p̄stas: p̄fectus prætorii eius. Erat aūt præfectus prætorio talis apud pricipem: qualis magister equitum apud præfectus prætorio dictatorem: appellari a sentētiis præfecti prætorio non poterat. Suspectissimum quenq₃ oppressit: Sextus Aurelius. nam præfecturam patre imperante adeptus: suspectum quenq₃ & oppositum sibi immissis q per theatra & in castris inuidiosa iactantes: ad pœnam poscerent. quasi criminis conuictos oppressit. Submissis: occulte & furtim immissis quibusdam. absoluta elocutio est per septimum casum. Haud cunctanter: Incōtanter sine conctatione: quod & incontanter dicitur. Aulum cecinnam: Sextus Aurelius causam cecinnæ mortis fuisse memorat suspitionem stuprate beronices: quæ a Tito amabatur. Tranquillus uero sentit confossum fuisse ex suspitione coniurationis: ob inuentum chirographum: quo continebatur præparata apud

milites coniuratio. Vocatum ad cœnam:culpa fit atrocior a loco:cũ dii hospitales & sacra mẽſe hoſpitis ſanguine polluñt.Consimiliter Demetrius poliorcetes.hoc eſt expugnator urbium cognominatus Alexandrũ ad cœnam uocauit eũq; e cœnaculo egredientem multis uulneribus cõfodi imperauit.Legimus apud ſcriptores eccl'iaſticos Symoné uocatũ ad cõuiuiũ fuiſſe ĩterfectũ:una cũ duobus filiis a Ptolemæo conuiuatore. Securitati ſatis cauit:ut ſecurior deiceps foret & tutior. Quis:qſpiá alius. Tá aduerſa re:alii codices hñt aduerſo rũore:utrũq; referẽ ad iugulationé cecinæ & oppſſioné eoꝝ quos ſuſpectos habebat.

Demetrius poliorcetes

M.AN. Principem:principis munus & perſonam ſuſtinens.pli.ad eũdem Titũ:ſciũt omnes q̃ ex æquo tecum uiuat imperiũ. Triumphauit cum patre cenſuramq; geſſit:idem auctor:triumphale & cenſorium ius excaſq; conſul ac tribũitiæ poteſtatis particeps. Etiam quæſtoris uice:nã ut diximus quæſtoꝝ erát publicas in ſenatu lřas recitare. Præfecturam prætorii:plinius in eodem fere loco:& quod his nobilius feciſti:dũ illud patri pariter & equeſtri ordini præſtas præfectus prætorii eius. In ciuilius:parũ ciuiliter quaſi conſenſu ſuo & patris quũ patre inſcio id faceret. Haud cũctanter:ſine mora & cũctatione ulla. Aulum cecinnam:is eſt:qui uitelianarum partium dux primus ad ueſpaſianum defecerat. Vrgente diſcrimine:periculo imminente:quod audacius pœne fuit palam occidere:quũ iam coniurationis conſilia mota eſſent. Eius:cecinnæ. Securitati ſuæ. Cauit:cæde cecinnæ. Quis:alius quiſquam.

De ſuſpitione uirorum conuerſa in laudem ſuam & de gratia & magnificentia eius.

PRæter ſæuitiã ſuſpecta in eo ẽt luxuria erat quod ad mediam noctem comeſationes cum ꝓfuſiſſimo quoq; familiariũ extenderet: nec minus libido propter exoletorũ & ſpadonũ greges: propterq; inſignem reginæ Beronices amorem:cui etiã nuptias pollicitus ferebatur. Suſpecta:& rapacitas quod cõſtabat in concionibus patris nũdinari premiariq; ſolitũ:deniq; pro palã alium Neronem & opinabanẽ:& etiã predicabãt. At illi ea fama pro bono ceſſit: cõuerſaq; eſt in maximas laudes:neq; ullo uitio repto & cõtra uirtutibus ſũmis. Cõuiuia iſtituit iucũda magis q̃ ꝓfuſa:amicos elegit qbus ẽt poſt eũ principes: ut & ſibi & Reipub. neceſſariis acquieuerunt præcipueq; ſunt uſi

PHI. Luxuria ſuſpecta: imodica profuſio in uictu:& prolixior in epulis mora. Comeſationes:ſupra docuimus comeſationem accipi peculiariter a Tranqllo omnem cibum: q poſt cœnã ſumitur:quod plane luxurioſi ẽ: unde & comeſari accipiẽ pro cibum capere iá exacta cœna:ſicut etiam apud Liuiũ nouiſſimo belli macedõici Demetrius iam cœnatus q comeſatum ingr ad fratrem imuſ.Hinc factum eſt ꝙ comeſationes iterdũ accipiunẽ pro intempeſtiuis epulis & extraordinario ac eſculétiore uictu. Et comeſatores dicti:q ídulgent gurgitibus prádioꝝ & uoraginibus cœnaꝝ.Cã nois ante fuit explicata. Nec minus libido. erat i Tito ſuſpecta. Exoletoꝝ & ſpadonũ:hæc ſunt inſtrumenta libidinoſi principis & uenetii:de qbus non pauca antedictum eſt.Romæ fuiſſe exoletos:q paſſiua libidine proſtituerenẽ iſtar proſtitutaꝝ meretricum:teſtis eſt Lampridius:q ſcribit Alexandrũ romanorũ habuiſſe ĩ animo ut exoletos uetaret:quod poſtea philippus fecit:ſed ueritus eſt ne prohibens publicum dedecus in priuatas cupiditates conuerteret:cum homines illicita magis poſcant:prohibitaq; furore perſequanẽ. Beronices amorem:de hac Tacitus:nec minore animo regina beronice iuuabat partes florens ætate famaque & ſeni quoque ueſpaſiano magnificentia munerum grata.Idem alio loco indicat beronicen a Tito adamatam fuiſſe.cum ait: animum Titi iuuenilem non abhorruiſſe a beronice:cuius deſiderio accenſus ferebatur olim ex græcia ĩ iudæam uertiſſe iter.Opinor hanc eſſe illam beronicen Agrippæ ſororem.cuius magna mentio fit apud Ioſephum & Aegeſippum: de qua uulgatus eſt rumor:ꝙ cũ Agrippa fratre coiret.unde ad falſas collocutiones coarguendas polemoni liciæ regi denupſit:quæ nuptiæ non diuturnæ fuerunt.cum beronicen propter nimietatem coitus. polemonem dimiſiſſe prodatur:aliæ beronices celebrantur a clariſſimis conditoribus. Nuptias pollicitus: ob hoc Sextus Aurelius uidetur appellaſſe beronicen Titi uxorem. Nundinari : palam uendere edicta ſententias paternas:hoc enim ſignificat nũdinari:quo uerbo frequenter utiẽ Iulius firmicus: qui in.vi. matheſeos ait:queſtus & libidinis cauſa pudorem duobus fratribus nũdinabit:& ad coitum fratrem iuitabit & filium.Idem in primo:ſylla in ſcurrarũ gremiis per damna nũdinati pudoris adoleuit.Idẽ alibi: nundinati ingr ſanguinis iactura ſe uendent.Apuleius quoq; in hác ſignificationé ait:totiẽ nũc iudices ſententias ſuas ꝑcio nũdinanẽ.Igiẽ Titus dictus eſt nundinari in cõcionibus patris: quoniam quotienſcunq; pater concionabaẽ:tunc ipſe palam uenditabat quæcunq; cuicunq; collibuiſſent:nec ad nundinas unde uerbum deduci uideẽ eſt referendũ:cũ nundinari non ſolũ ſignificet in nũdinis uendere atq; mercari:ſed quocũq; loco & tempore inſtar nundinarũ uenditate:quod & Cicero in tertia antoniana demonſtrat:cũ ait. At uero huius domi inter ciues illius appendebaẽ aurũ:numerabaẽ pecũia una in domo:omnes quorũ iter erat totũ imperium Romanum nundinabanẽ.Ab eodem nundinæ flagitioſiſſimæ imunitatum oppidorũ uectigalium dictæ:pro turpiſſimis uenditionibus:quæ fiebant in.M.Antõii domo ceu in officina:flagitioꝝ.

Comeſationes

Comeſari

Comeſatores

Berõices

nimietas coitus in beronice

nundinari

nũdinatus pudor

Præmiari:lucrari. Alium Neronũ a similitudine morũ:Sextus Aurelius rapinaꝶ cupidũ:unde Neroné cũcti uocátes opinátesq; súmá reꝶ nactum grauiter acceperát. Pro bono cessit:Sextus Aurelius: sed hæc in melius cõuersa imortalé ei gloriá cõtulere. Et cõtra uirtutibus summis:cũ ecõtrario reptæ in Tito eent uirtutes eximiæ. Iucũda magis quá profusa:sicut conuiualis ꝓfusio rephédi solet:ita iucũditas comitasq; laudari:in cõuiuio debent esse belli conuiuæ:scitus conuiuator:tps lectum:apparatus nõ neglectus. Post eum principes:ex hoc laudat Titi solertia utpote principis circũspectissimi:q tales amicos eligebat:ut successuri principes eisdem uterent:tanq̃ meliores utiliores ue reperire nõ possent. Sumptam sibi: corrige: sunt usi:& hic distinguédum ut cũ snía superiore coniugas:tanquá sit sensus:principes post Titum usi sunt præcipua opera illorum:quos Titus amicos elegit:sic enim elegantior nitidiorq; textura est & distinctio: quam si iunctim legas præcipueq; sumptam sibi beronicen:indecora nimirum & perinde insulsa elocutio. Quocirca ita legito.præcipueq; sunt usi:ut ibi facta distinctione & quasi pausa subsequatur.

quæ conuenıant cõuiuio

M. AN. Suspecta:male opinantibus obnoxia. Luxuria:epularum crapula:& nimiæ potationes. Libido:suspecta fuit repete. Beronices:fuit hæc Aristoboli prius:mox Antipatri uxor.cuius Iosephus sæpe meminit. Nundinari: quæstus causa nundinas celebrare:erant nundinæ dies:quibus mercandi cá rustici romam conueniebant:ut sit sensus solitum Titum uendere atq; emere nõ pauca ex occasione quum patre censore uulgus ex agris in urbem conueniret:ipseq; illius actiones sordidæ negociationi accõmodaret: aut nundinari nũdinas indicere pactus.s.cũ iis quorũ interesset pecuniá:ut ex illorũ cõmodo nundinæ indicerent atq; ob id forte ꝑmiari subtũxit. Cicero nundinationé protulit:quá in oíbus ait locis nũdinationem iuris & fortunaꝶ fore putatis. Aliũ Neroné:saltandi cantádiq; studio & libidine. Pro bono cessit: bñ uertit. Sũmis uirtutibus:repertis. Quibus:uiris. Post eũ.Titum. Principes:q secuti sunt. Necessariis:utilibus. Acquieuerunt:ob sapientissima consilia multum tribuerũt ac quodá mõ in cunctis obsecuti sunt.

Beronicé statim ab urbe dimisit inuitus inuitá. Quosdam e grauissimis delicatorũ: q̃q̃ tam artifices saltationis ut mox scænã tenuerint:nõ modo fouere prolixius: sed spectare in publico omni cœtu supersedit. Nulli ciuiũ quicquam ademit:abstinuit alieno:ut siquis unquá ac ne concessas quidé ac solitas collationes recepit. Et tamen nemine ante munificétia maior amphiteatro dedicato thermisq; iuxta celeriter extructis munus edidit apparatissimũ largissimumq; dedit & nauale prœliũ in ueteri naumachia:ibidem & gladiatores:atq; uno die quinq; milia omne genus ferarum.

De liberalitate & ciuilibus gestis.

Natura át beniuolétissimus:quũ ex istituto Tiberii oés dehic Cæsares beneficia supioribus ɔcessa pri

PHI. Beronicen statim ab urbe dimisit: regia profecto res est seipsum uincere: & ille cum primis admirabilis: ut inquit Seneca:qui sibi imperat: qui se habet in potestate cum facilius sit gentes barbaras uincere q̃ aium suũ continere. Dixit Plato & repetit Platonicus Apuleius animanti sanitaté adesse & uires & pulchritudinem:cũ rationabilis aíæ portio ueluti dña reginaq; dominat sibiq; subiicit cupiditates: quas ancillari ac obedienter obsequi decet rationi imperatrici. Valentinus imperator die fati sui dixit se una tñ uictoria gloriari:requisitius qua rñditq; inimicorũ nequissimũ deuinci carné meá. alexander magnus existimabat nõ minus regiũ opus esse seipsum domare q̃ hostes:uñ Pli.alexádrum magnũ nõ minoré illo ꝑclaro facto qñ appelli dono dedit dilectá cõcubiná fuisse autumat: q̃ uictoria aliq̃: qppe tunc se uicit nec thoꝶ tñ suũ.sed ét affectũ donauit artifici. Consimiliter Titus cum prius ardéter beronicen deperisset:postq̃ factus est imperator domitis affectibus eá remisit in patriá:táquá aliũ mores decuissent adhuc priuatũ.alii principi iam facto cõuenirent:hinc ait Sextus Aure.deniq; ut subiit pondus regiũ beronicen nuptias suas sperátẽ regredi domũ:& enaruatorũ greges abire ꝑcepit: quo facto q̃si signũ ꝓtulit mutatæ intéperantiæ. Tam artifices saltationis:tam peritos:scientesq; artis saltatoriæ. Vt mox scenam tenuerít:hoc specimé est haud dubiũ illos fuisse saltatiõis & artis ludicræ scios:cũ nullus in scæna histrioniá exerceat nisi optime calleat saltationem & gesticulationé. In publico oí cœtu: emendatius leges oi(o)qua omni:ut sit sensus. Titus cessauit pœnitus in publico cœtu spectare saltatores:quos gratissimos habebat:tanquam id genus homines in priuato magis q̃ in publico spectari a priucipe cõueniat. Supsedit:cessauit omisit. Vt si quis unq̃:subintellige abstinuit. Collatiões:tributa ítelligit:quæ cõferri ex more solebant:unde a cõferédo collatiões dictæ:laudat traianũ Plinius páegyrista:q collatiões remiserit.exigiq; uetuerit. Nemine mũficétia minor:cõparádus liberalitate & regia munificentia erat omnibus antecessoribus cũ nullo foret iferior. Vñ fit ut ex hac uel sola uirtute sit extollédus celebrádusq; amplissimo præconio cum nulla ferme res:tam fauorabilem tanq; amabilem & laude dignum principem faciat.quam munificentia:quæ immortalitati consecrauit Alexandrum magnum:qui aliquando interrogatus ubi thesauros haberet apud amicos respondisse fertur tanquá fidelius pecuniæ deponant apud amicos q̃ in loculis recõdant. Ita tu quoq; inclite Annibal facito:ut thesauri tui sint apud amicos:qui munificentia fidissimi: de-

uincere se ipsum

laus alexandri magni

laus liberalitatis dictũ alexãdri

uotissimiq; cōparanť. Amphitheatro dedicato:Eusebius chronographus Titus inquit amphitheatrū ro- monitio sa
mæ ædificat & īdicatiōe eius quinq; milia ferarū occidit.idē tradit eutropius.Cōspicabilis adhuc ē īter cæ lubris
tera mirāda moles amphitheatrí:qd opus nullæ priuatæ opes efficere possent. Celeriter extructis: pp hāc
in extruēdo celeritatē uť dixisse epigrāmatarius poeta.hic ubi miramur uelocia mūera thermas. Munus
apparatissimū:spectaculū gladiatoriū cū maxío apparatu. Ibidē:in naumachia. Omne genus:oís generis oē genus
locutio frequēs ē & elegās omne genus:& id genus ꝓ oís generis & huiusce generis. Quū ex instituto Ty id genus
berii:hūc sensum sub obscurū apertioribus uerbis explicat.Sextus aurelius:cū sic ait dehinc donata cōces
sa ue a prioribus pricipibus firmare insequētes solerēt:simul ut īperiū cœpit talia possidētibus edicto spon
te cauit uel cōcessit:instituerat enī Tyberius ut dōata cōcessaue beneficia a supioribus principibus rata nō
essent:nisi insequentes eadem confirmassent:nouo quodā quasi beneficio iterum concessissent.Titus uero
noluit uideri taliū ipse beneficiorum exhibitor:nec talia a se peti amplius uoluit:sed edicto promulgato il
la omnia confirmauit quæ fuerant iam pridem a suis concessa antecessoribus.

M.AN. Inuitus:Titus. Inuitam:Beronicē. Tā artifices:adeo docti ac periti. Scænā tenuerint: publi
ce operā in scæna nauauerint:aut pricipes sui ordinis fuerít. Publico ī cœtu:frequētissimo cōuentu : aut
certe publico spectaculo. Vt si qs:nō mīus q̄ quis īpatoꝝ alius. Nemine mior : cui uis prioꝝ pricipū aut
par munificētia:aut certe maior. Amphitheatro dedicato:Augustus id opus destinauit.uespasianus extru
xit:Titus dedicauit.Amplitudo operis quum magna adhuc ex parte duret notior omnino est : q̄ pluribus
explicari uerbis oporteat. Thermis quæ iuxta:amphitheatrū.s.de his Mar. Hic ubi miramur uelocia mu
nera thermas. Munus:gladiatorium. Vno die:quo gladiatores edidit. Quinq; milia ferarum: uenatio
nem ergo uariam:ac pluribus missibus q̄ unquam antea ullā fuisse oportet. Ex instituto Tyberii:is enim
Cæsaris dictatoris & Augusti beneficia irrita labere cœpit.

cipibus aliter non haberēt quā si eadē iīsdē & ipsi dedissent primus præterea oīa uno confirmauit edicto : nec a se petí passus est. In cæteris uero desideriis aīum hoīum obstinatissime tenuit:ne quē sine spe dimitteret:quin & admonētibus domesticis quasi plura polliceretť quā præstare posset: Nō oportere ait quēquā a sermone principis tristem discedere atq; etiā recordatus quōdā sup cœnā qđ nihil cuiq̄ toto die præstitisset:memorabilē illā meritoq; laudandā uocem edidit. Amici diē perdidi:Populū in primis uniuersum tāta p oēs occasiōes cōitate tractauit:ut ꝓposito gladiatorio munere nō ad suū sed ad spectantiū arbitriū editurū se ꝓfessus sit. Et plane ita fecit nā neq; negauit quicquā petentibus:& ut quæ uellēt peterēt ultro adhortatus est quin & studiū armaturæ thracū præ se ferens:sæpe cum populo & uoce & gestu ut fautor:cauillatus est. Verū maiestate salua nec minus æquitate:ne quid popularitatis ꝑtermitteret nonnunq̄ in thermis admissa plebe lauit. Quędam sub eō fortuita ac tristia acciderunt:ut cōflagratio Veseui mōtis in campāia:

PHI. Non oportere quemq̄: uerbū profecto bracteatū & pricipe dignū : quo Titus formulā præscripsit:quam sequi deberent principes:ut nullū a collogo suo tristem mœstūq; abire permitterent. Super cœnam: dū cœnaret. Amici diem perdidi sextus Aurelius quadā etiā die recordāť uesperi nihil se cui q̄ præstitisse: uenerando cœlestiq; dicto:amici ait ꝑdidimus diē. Caueant itaq; principes ne perdant amici diē. sed quotidie nouis beneficiis nouos sibi amicos concilient : quoniā ut inqt sciēter salustianus sylla apud iugurthā. nulli unquam hominū satis fuit amicoꝝ:scipio æmilianus:cuius uestigia in hoc imitatus uidetur Titus ex præcepto polybii:studebat non prius e foro discedere:q̄ aliquē ex adeūtibus familiarem sibi atq; amicū quouis pacto effecisset: uox hæc Titi præconio eruditorum celebrata:est adeo:ut eiusdē Eusebius chronographus meminerit & Eutropius:ex cuius uerbis illud amici erit uocatiui casus:& pluraliter enunciandū:tanquā sit sensus.o amici ego perdidi diem nihil beneficii cuiquā præstando.perinde ac dies omnis perdať:quo nulla utimur beneficentia:uerba eutropii hæc sūt. præterea cum quadam die in cœna recordatus fuisset non ulli illa die se qcquā ꝑstitisse.Dixerit amicis: hodie diem perdidi:alii uero ita legunt:ut amici sit casus patrius idest genitiuus:tanq̄ dicere uoluerit Titus se ꝑdidisse diem amici:hoc est nouæ amicitiæ cōciliandæ. Tu quoq; īclyte Annibal nullū diem ꝑdas quo nō tibi aut ope aut opibus amicū facias:quoꝝ nulli unq̄ fuit satis:qua suppellectile nulla ꝑciosior suppellex parari potest. Comitate:facillitate benignitate suauitate. Mūere:spectaculo. Armaturæ thracum præ se ferēs.i. cum aperte ostenderet se fautorem esse illius gladiatoriæ factionis:quæ armatura threcidica armabať:erāt enim sicut ante dictum est:quidam gladiatores thraces nūcupati ab armatura thraciæ gentis:sicut myrmilones genere armaturæ gallico ornati degladiabanť. Cauillatus est:cauillatiōe & derisione prosecutus ē. Plato cauillatricem uocat adulationem legalis partis ciuilitatis. Verum maiestate salua:decet quidem iterdum principem cauillari illudere & salibus uti:ita tamen ut maiestatis īperatoriæ habeat rōnem : & seruet

Amici diē perdidi

Nulli satis amicorum mos æmiliani

Vtilis monitio

Suppellex amicorum optima

Thraces gladiatores

Cauillatrix

decoꝝ:qđ in oi uitæ actiõe seruádũ philosophi pceperũt. Nec minus æqtate: sensus ẽ q̃uis Titus fauere uideret & studere his gladiatoribus:q thraces dñr:tñ æquus erat iudex & ex æqtate palmá dabat uictori.

Admissa plebe: nihil potuit a Tito fieri magis populare magisq; plausibile:quá ĩ thermis suis palá lauare una cũ plebeis atq; plebecula : citra omne discrimẽ dignitatis:ex quo nõ solũ thermas:sed princip̃e quoq; publicaŕ uidebaŕ.

Conflagratio uesuui

Vt cõflagratio uesuui mõtis:huius cõflagratiõis:quæ ĩ ueseuo cápaĩæ mõte facta ẽ prici pe Tito meminerũt Sextus Aurelius:orosius & eusebius:ẽ aũt ueseuus siue uesuuius siue uesbius : tot enim modis diciŕ:mõs cápaniæ iuxta sarnũ fluuiũ améissimis olim habitatus agris excepto uertice.q ut ait Strabo in quĩto cinerosus ẽ & cauernosus petris exustis.quas color indicat igni abrosas fuisse : ex quo cõiectát eruditi regionẽ illá prioribus sæculis ardere solitá & ignis habere crateras:uideŕ Papinius in quinto siluaꝝ significare uoluisse hanc uesuuii cõflagrationẽ:quæ Titi tẽporibus facta est:sic enim de patre scribens ait, Iamq; & flere pio uesuina incendia cantu.mens erat:& gemitum patris impenderet annis.

M. AN. Eisdẽ:in quos collata eẽnt Idem:ipsi q tũ ĩperiũ tenerẽt. A se peti:ut ea cõfirmarẽtur. Desideriis:oĩbus quæ desiderarenŕ. Laudandá uocẽ:Scipiõis eá fuisse ait Cicero. Arbitrium : uoluntatem.

Thracũ gladiaturá exercẽtiũ. Fautor:ut unus ex fautoribus. Cauillatus est: tempestiuo cauillio studiũ dissimulauit suũ. Thermis:quas celeriter construxerat. Vesuuii montis:uesuuii cõflagratiõe.Plinius iunior ad Tacitum Corneliũ scribens longiore explicat epistola. Martialis quoque eleganti est epigrámate id incendiũ secutus.Papinius:iamq; & flere pro uesuuia incẽdia cãtu,mens erat quũ pater exemptũ terris ad sydera montẽ sustulit:& late miseras deiecit in urbes.sic quoq; Eusebius uesuuii incẽdio proximæ regiones & oppida uastata sunt:est is mons cápaniæ uel ob eá cladẽ celebratissimus.

& incendium Romæ per triduũ totidemq; noctes. Item pestilentia quãta nõ temere alias:in his tot aduersis ac talibus non modo principis solicitudinẽ:sed parentis affictum unicũ præstitit nunc consolando per edicta : nunc opitulando quatenus suppeteret facultas. Curatores restituendæ cápaniæ e consulariũ numero sorte duxit:bona oppressorum in ueseuo:quorũ hæredes non extabant restitutioni afflictarum ciuitatũ attribuit. Vrbis incendio nihil nisi sibi periisse testatus est publice:cuncta prætoriorum suorũ ornamenta operibus ac templis destinauit:præposuit complures ex equestri ordine:quo quæque maturius peragerentur. Medendæ ualitudini leniẽdisq; moribus nullam diuinam humanamq; opem nõ adhibuit: inquisito omnium sacrificiorum remediumq; genere:Inter aduersa temporum & delatores mandatoresque erant ex licentia ueteri: hos assidue in foro flagellis ac fustibus cæsos:ac nouissime traductos per amphiteatri arenam partim subiici in seruos ac uenire imperauit:partim in asperrima insularum aduehi: utq; etiam similia quandoq; ausuros ppetuo coerceret. Vetuit iter cætera

Incendium

.PHI. Incendium Romæ : de hoc sextus Aurelius incendium Romæ sine nocturna requie per triduũ fuit. hoc incẽdio plurias ædes publicasse fuisse cũ crematas mẽorat orosius. Pestilentia

Lues

tãta:de hac Eusebius sic: lues ingens Romæ facta.Ita ut p multos dies ĩ ephemeridẽ decẽ milia ferme mortuoꝝ hoium referrentur.

Opitulus Iuppiter

Nũc opitulãdo:auxiliando opẽq; ferẽdo:antiq Iouẽ cognomento opitulũ uouerũt ab eo:q opẽ indigẽtibus ferat:auctor Augustinus in.vii.de ciuitate dei.

Quatenus suppeteret facultas: in quãtũ p facultatibus succurrere posset. Restituẽdæ cápaniæ: illo uesuino incẽdio regiões uicinas & urbes cum hoibus exustas eẽ testes sunt Eusebius & Orosius unde a papinio dictũ ẽ in epicedio patris:exere semirutos subito de puluere uultus parthenope.Cinereq; afflato mõte sepultá pone super tumulos:& magni funus alũni. Afflictarũ ciuitatum: modo diximus incendia uesuina urbes cum hominibus afflixisse deleuisseque. Vrbis incendio : explicauit remedia a Tito adhibita ad leuandam cladem conflagrationis uesuinæ nunc exequitur remedia : quibus romanis opitulatus est afflictis illo incendio:quod triduum ternoctiumq; uexauerat Romam.

Prætorie

Prætoriorum:uillarũ elegantiorum uillaticarumq; substructionum excultarum.de prætoris non pauca in superioribus. Operibus ac templis destinauit : Titus ut ageret optimum principem : sustulit ornamenta ex uillis suis atq; prætoris:& ea transtulit ad ornatum templorum & operum publicorum : quæ Romæ conflagrauerant:quæ autem sint ornamenta prætoriorum indicat Plinius scribens in.xxxvi. reliquias apparatus theatralis a Mar.scauro transportatas fuisse in tusculanam uillam ornatus causa : inter quæ ornamenta tabulas pictas:signa ærea:& uestem aulicam numerat. Quoq; quæq; maturius:ut singula quæque citius absoluerentur. Medendæ ualitudini: hoc ad pestilentiam referendum est : cui cunctis remediorum generibus.subuenit:nunc egrotantes per semet ipsum reficiens nunc consolans suorum mortibus afflictos. Nullam non opem : omne genus remediorum. Sacrificiorum: hoc ad diuinam opem refertur,sicut remediorum ad humanam.

mádatores

Mandatores : hic mandatores significantur occulti delatorum in-

pulſores ſubornatores ue:q nō ipſi accuſant:ſed aliis mādāt accuſationes:qđ genus hoīum cū pniciofiſſimū ſit:in bñ īſtituta ciuitate nequaq̄ eſt retinēdū:talē fuiſſe æmilianū īdicat Apuleius in apologia:q p tam nonīū pudētē accuſabat ipm Apuleiū:& ita alius erat ex pfeſſo auctor accuſatiōis:alius mādator & machinator ex occulto. Ex licētia ueteri:impūitas peccādi parit multitudinē peccantiū:cū ex licentia mortales fiant in dies deteriores. Hos:tā delatores q̄ mādatores. Flagellis ac fuſtibus:flagellatōe & fuſtuario ſupplicio. Traductos:ueluti p ignominiā: hoc.n.ſignificat traducere qđ græci dicūt.παραδειγματίσαι unū in euāgelio ſcriptū eſt:& nolēs eam traducere uoluit occulte eā admittere:ubi expoſuit īterpres non īſulſe: ppalare & īfamare. Papinius ī ſūma nēpe ego ſum q traducor:& a martiale dcm̄ rideris multoq magis traduceris afer. Seneca quoq in hoc ſignificatu ſic ingt in.xvii.epiſtolaꝝ:uolo luxuriā obiurgari libidinē traduci. Per amphiteatri arenā:ob hoc dixiſſe uidet̃ epigrāmaticus poeta:nec cœpit arēa nocētes & delator habet qđ dabat exiliū. Ac uenire:uendi tanq̄ ſeruicia mancipiaq uēalia. In aſperimas Iſulas aſportari: eſt inter genera pœnarum ſicut ante dictum eſt:in inſulam deportatio:quæ ab Amiano inſularis pœna dicit̃: Plinius in panegyrico laudat traianum:q idem factitauerit:q delatores pūierit:quorum turba īſulas compleuit:quorum ſupina ora retortaſq ceruices ſpectauere romani:cum uelut piaculares uectime ad ſupplicia ducerentur. Similia:delationes & mandationes ſimiles.

M.AN. Suppeteret:abūde ſufficeret. Reſtituēdæ cāpaniæ:ueſuitia clade affectæ. Papi. Proceꝝ tibi nobile uulgus Creſcit & īſani ſolat̃ dāna ueſeui. Afflictaꝝ:eo incēdio. Vrbis īcendio.eius cladis urbanæ. Idē Euſebius eſt auctor. Ornamēta:colūnas:ſtatuas:tabolas:& alia hmōi ad domoꝝ ornatū attinentia. Prætorioꝝ:campeſtriū ædificioꝝ. Suaꝝ opibus & templis:quæ in urbe cōflagrarāt. Nullā non:oēm. Per amphiteatri arenā:Mar. Turba grauis paci glacidæq inimica qeti. Quæ ſemp miſeras ſollicitabat opes tradita getulis:nec cœpit arena nocentes. Et delator habet qđ dabat exiliū. Similia:delationes & calumnias.

dē eadem re pluribus legibus agi:quærīue de cuiuſq defunctorum ſtatu ultra certos annos.

De clæmentia & manſuetudine eius.

POntificatū maximū ideo ſe profeſſus accipe:ut puras ſeruaret māus:fidē pſtitit:nec auctor poſt hac cuiuſq necis nec conſcius:q̄uis interdum ulciſcendi cauſa non deeſſet:ſed perituꝝ ſe potius q̄ punituꝝ adiurans:duos patricii generis conuictos in affectatione impii nihil amplius q̄ ut deſiſterent monuit: dicens principatum fato dari:ſi quod pterea deſiderarent pmittens ſe tributuꝝ: & confeſtim qdem ad alterius matrem: quæ procul aberat curſores ſuos miſit:qui anxie filiū ſaluum nunciarent. Cæterum ipſos nō ſolū familiari cœne adhibuit:ſed & in ſequēti die gladiatoꝝ ſpectaculo circa ſe ex induſtria collatis oblata ſibi ornamenta pugnantiū inſpicienda porrexit. Dicitur et cognita utriuſq gēitura imminere ambobus piculum affirmaſſe:uenturum quoq & ab alio ſicut euenit. Fratrē inſidiari ſibi nō deſinentē. ſed pœne ex profeſſo ſolicitantē exercitus meditātē fugā:nec occidere neq ſe ponere:ac ne ī minore qdē honore hēre ſuſtinuit ſed ut a prio ipii die cōſortē

PHI. De eadē re pluribus legibus agi:multa ſūt īuenta legū diuerticl'a & uafriciæ:ut ſi actionē ītendero aduerſario ſecundū formulā legis aliq̄ ille abſoluat̃: tūc alterius legiſ actionē mihi cōpetef dicā ut ita īfœlix reus diu uexet̃ ad hæc uaframēta calumniaſq tollēdas noluit titus ut de eadē re actio fieret pluribus legibus:ſed una tantum lege cōpeteret:apud iuriſcōſultos hoc freq̄nter īuenies:q in re una actiones plures dant̃ ex uariis legibꝰ. hoc fieri uetuit titus:q etiam phibuit īngri de ſtatu alicuius defuncti ultra certos annos:quos ipſe præſcripſit:cum ſæpe exoriant̃ calūniæ:ex queſtiōe:quo nā ſtatu fuiſſet ille q defunctus eſt.nā ſtatuſ mutata cōditio plerūq in mutat hæreditatē. Puras manus:puras a ſanguīe.ſ.romanoꝝ & cæde:talis.n.pōtifex eē debet Eutropius tantæ ciuilitatis in īpio fuit ut nullū oīno pūiret. M.Ant. petiit ne qs ſenator tpe principatus ſui occideret̃:ne eius polueret̃ īpiū.

Poſt hac:poſt acceptū pontificatū. Conuictos in affectatiōe impii:hāc hiſtoriā .vi. Aurelius explicat his uerbis.climentiā uero uſq eo perduxit:ut ampliſſimi ordis duo cū aduerſum cū cōiuraſſent:neq abnuere cogitatū ſcelus gerēt:monuerit prio:poſt deductos īſpectaculū circa ſe utrinq aſſidere iuſſerit: petitoq ex induſtria mirmilonū:quoꝝ pugnæ uiſebant̃:gladio qſi ad explorādā aciem uni atq alteri cōmiſſerit:qbus pculſis & cōſtātiā mirātibus diceret:uidetis:ne ptātes fato dari:fruſtraq tentari facius potiūdi ſpe uel amittendi metu. Deſiſterēt:ceſſarēt affectatiōe īpii. Dicēs pricipatum fato dari:neuius poeta dixit metellos fato romæ cōſoles fieri:& Homerus a ioue reges eē cecinit.unde cū pricipatus det̃ diuinitus:non minus uere q̄ ſcite dcm̄ eſt a. Mar. Antonio:ſucceſſorem ſuū nullus occidit. Conſtantinus dicere ſolebat iperatorem eſſe fortunæ eſt. Attende quæſo qđ ſcribat Iulius Firmicus de fato imperatoris: ſic enim inquit in ſecundo matheſeos.imperator ſtellarum non ſubiacet curſibus:& ſolus eſt:in cuius fato ſtellæ decernendi non

Traducere

Diuerticula legum

ptātes fato dari

Impatorē eē fortunæ eſt

De fato imperatoris

habent potestatem:cum enim fuerit totius orbis Dominus.Fatum eius 'dei summi iudicio gubernatur.

Alterius:unus de duobus quos conuicerat aduersus se ipsum coniurasse. Anxie:sollicitæ matri de euẽtu filii in coniuratione conuicti. Ex industria:ex composito. Ornamenta:expone gladios Myrmillonicos:sicut sexti aurelii uerba dudum relata testantur. Inspicienda:ut inquit Aurelius quasi ad explorandã aciem uni atq; alteri commisssit. Genitura:natiuitate. Ab alio:quidam codices habent ab altero tanquã dixerit Titus ambobus illis patriciis de coniuratione conuictis periculum euẽturum:quod alter alteri moliretur:uel ab alio dixit:quod elegantius est ut significaret se nullo tempore insidiaturum uitæ illorum.sed alium quendam utrũq; perditurũ:sicut euenit. Fratrem insidiari:sextus Aurelius. Fratrem quoq;:Domitianum parantem insidias militumq; animos sollicitantem flens sæpius obtestatus est:ne parricidio assequi

Seponere cuperet:quod & se uolente esset obuenturum ei:& iam haberet cum esset particeps potestatis. Poene: quasi. Ex professo:ex aperto citra dissimulationem. Neq; se ponere:sequestrare ablegare amãdare: sicut Augustus olim agrippam se posuit surrentũ ob uecors ingeniũ. Cõsortẽ:pticipẽ iperatoriæ ptãtis.

M.AN. Pluribus legibus:ne miseris ciuibus fraus necti posset falsa legum interpretatione. Quæri : uetuit.s. Vltra certos annos:post certum tpis spacium:quod ipse suo arbitrio statuisset. Puras:ab oĩ cæde: Qui.non bñ cælestes impia dextra colit. In affectõe: studio cupiditate occupãdi impii. Suos pprios: Titi dico. Anxie:sollicite istar gladiatorum:quæ in illorum manibus iure poterant sibi esse suspecta.

successorẽq; testari pseuerauit,nonnunquã secreto lachrymis & præcibus orãs ut tandẽ mutuo erga se aĩo uellet esse.

De morte eius & gestis tunc per eum.

Inter hæc morte præuẽtus ẽ maiore hoĩum dãno quã suo spectaculis absolutis i quorũ fine populo corã ubertim fleuerat.sabinos petit aliquãto tristior quod sacrificãti hostia aufugerat:quodq; tẽpestate serẽa tonuerat.Deĩde primã statim ad mãsionẽ febrẽ nactus quũ inde lectica trãsferetur.suspexisse dicitur dimotis plagulis cœlũ multũq; cõquestus eripi.sibi uitã imerenti:neq; enim extare ullũ suũ factũ pœnitendum excepto dũtaxat uno: id quale fuerit neq; ipse tunc pdidit:neq; cuiq̃ facile succurrit. Quidã opinantẽ consuetudinẽ recordatũ quã cum fratris uxore habuerit:sed nullã habuisse persancte Domitia iurabat:haud negatura siquã oĩno fuisset : immo ẽt gloriatura: qđ illi promptissimum erat in omnibus probris.

De loco & tẽpore mortis eius & laudibus senatus.

Excessit in eadẽ q̃ pater uilla idibus septẽbris post biẽniũ & mẽses duos diesq;.xx.q̃ successerat altero & q̃dragesimo ætatis anno.Quod ut palã factũ ẽ nõ secus atq; in domestico luctu mœrẽtibus publice cũctis

Vtriusq; : cõiuratorum. Affirmasse:titum. Venturum:periculum. Ab alio: qui eos omnino perderet. Fratrẽ:Domitiãum. Ex professo:aperte: nulla dissimulatione. Meditãtem:fugam ex urbe effugere parantem:ut ad exercitus:aut alio ad res nouas proficisceretur. Se ponere:perpetuo relegare.

PHI. Mutuo animo:fraterno : & in amore mutuiter respondente. Morte præuentus est:obseruaui diligenter apud philostratum de morte titi aliter tradi : quam memoret Tranquillus & reliq prodiderint:is enim scribit in sexto de uita Apollonii Titum ab apollonio admonitum : ut ab his sibi caueret : qui essent propinquissimi necatumq; esse eum memorat a Domitiano ueneno leporis marini propinato:quo Neronem quoq; tradunt multos in conuiuiis sustulisse.est enim lepus marinus uenenum aliis in potu aut in cibo datus.aliis etiam uisus:si quidem grauidæ si aspexerint leporem marinũ nauseant ac deĩde abhortũ faciũt. Quã suo : mors bonis principis publica iactura est. Vbertim abundãter & large. Sacrificanti hostia aufugerat:dirum omen hoc ueteres esse arbitrabantur : quotiens hostia traheret se ab aris & aufugeret hinc a Lucano inter prodigia pharsalicæ cladis hoc quoq; positum admotus superis discussa fugit ab ara taurus:liuius quoque ait factum esse omen cladis futuræ flaminio consuli: cui immolanti uitulus ictus e manibus sacrificãtium sese proripuit multosque circunstantes cruore respersit. Tempestate serena: hoc alii pro læto fœlicique auspicio obseruauerũt:sicut indicat illud ennianum:cum tonuit leuum bene tempestata serena:unde ut ait Cicero quædam nobis uidentur

Dirum si hostia aufugit

Tonitru serena tempestate

aduersa:quæ græcis & barbaris bona existimanť.cum alii aliter obseruent signa:sereno autẽ cœlo aliquando tonare refert Seneca in primo questionum:qa inqt infirmus spũs:q in flamma non ualuit in sono ualuit.Serena aũt scite addidit:qa tempestas est μεσον hoc est medium uocabulũ.Itidem Virgilius:unde hæc tam clara repẽte tempestas?Pli.uero in.xviii.debemus inqt meminisse duo esse genera cælestis iniuriæ : unũ quod tempestates uocamus:in qbus grandines procellæ cæteraq; similia intelliguntur: quæ cum acciderint uis maior appelleť.hæc ab orridis syderibus exeunt ueluti arcturo orione & hedis. Primam ad mãsionẽ: Plinius nauigationem ex ægypto diuidit per dispositas mansiones:in qbus mansitare possint cõmode uiatores. Cum inde lectica:ex prima mansione. Suspexisse:sursum cœlũ aspectasse. Dimotis palulis: sublatis uestimentis qbus lectica erat opta:nãq; a pala ὑποκοριστικῶς.i.diminutiue fit palula:quod si legas plagulis:sensus erit apertior.tanq̃ plagulas:idest linteola & stragulam uestẽ lecticariã dimouerit Titus : ut cœlũ suspicere posse:iurisconsulti iter uestimẽta muliebria numerant plagulas. Pœnitendũ: reprehensibile:cuius pœnitudine afficereť.Gloriať Apuleius nullũ suũ factum uel dictum extare:de quo disserere publice non possit.M.portius Cato triũ reꝝ pœnitẽtiã agere se dicebat primũ si mulieri quicq̃ archanum aliquãdo credidisset.Secũdum si aliquo naui transmisisset:quo itinere terræstri sibi proficisci licuisset.Tertiũ si qua dies sibi per icuriam inanis effluxisset:rex regum sapor in epistola ad Constantiũ imperatorem gloriabũdus sic scribit:ab adolescentia prima nihil unq̃ pœnitendum admisit. Prodidit:demonstrauit:ostendit. Succurrit:in mentũ uenit. Cũ fratris uxore:cũ Domitiani uxore noĩe Domitia. Consuetudinẽ.ad stuprũ adulteriũq; referť. Per sancte:religiose asseuerateq; aduerbium est. Si qua cõsuetudo.s. adulterii.

tẽpestates

mansiones

plagulæ

triũ rerum pœnitẽtia in catone

Illi:domitiæ. In oĩbus probris:stupris & flagitiis.nam ut inqt eleganter satyricus poeta:famam contempserat olim.Cuius apud molles minima est iactura cathedras. Excessit:periit. Altero & quadragesimo.s. quadragesimo secundo. Non secus atq;:idest non aliter quam in domestico lutu. Mœrentibus publice cunctis: sextus Aurelius:uixit annis quadraginta duobus:& in eodem quo pater apud sabinos agro febre interiit:huius mors credi uix potest:quantum luctus urbi prouinciisq; itulerit:adeo ut eum delitias publicas appellantes:quasi perpetuo custode orbatum terrarum orbem deflerent.

Mors titi

M.AN. In fine quoꝝ:spectaculoꝝ. Vbertim:abũde multis lachrymis. Sacrificanti:sibi. Serena tempestate:sereno cœlo. Ad primam mansionẽ:ubi primo pnoctauit. Dimotis palulis:sic omnes quos uidi habent codices:sed plagulis melius ueriusq; legeť:plaga linteum thorale:seu lecticarium dicebatur.uñ plagula est. Pœnitendum:cuius se merito pœniteret. Prodidit:palam fecit. Vxore: Domitia lõgina. Illi: Domitiæ. Probriis:flagitiis. Altero & quadragesimo:duos & quadraginta natus annos.

Senatus priusquam edicto conuocaretur. ad curiam concurrit.obseratisq; adhuc foribus. deinde apertis tantas mortuo gratias egit laudesque. quantas congessit nec uiuo quidem unquam atque præsenti.

PHI. Senatus:ad curiam concurrit:de nocte.s.cũ circa uesperam nũciatus fuisse obitus Titi. Obseratis adhuc foribus: clausa curiæ ianua. Quantas cõgessit:idẽ Eutropius hisdem uerbis memorat:sic.n.ait:tantus luctus eo mortuo publicus fuit:ut oẽs tanq̃ in ppria doluerint orbitate:senatus obitu ipsius circa uesperam nunciato nocte irrupit in curiã:& tantas ei laudes gratiasq; cõgessit.q̃tas nec uiuo unq̃ egerat nec pñti:& inter diuos relatus est.Quo circa ita uiuendũ est inclite Annibal:ut nihil pœnitẽdũ admittamus:ut in uita amemur:post obitũ desidereṅť laudemur quæ:sicut Titus desideratus ob bonitatem laudatusq; est.

M.AN. Obseratis:clausis. Egit:agens censuit:aut certe dicendo id defuncto præstitit.

C.SVETONII TRANQVILLI LIBER. XII. DIVVS DOMITIANVS IMPERATOR.

De natiuitate Domitiani & gestis eius in adolescẽtia.

OMITIANVS Natus est. ix. calen. nouembris patre consule designato : inituroque mense insequenti honorem : regione urbis sexta ad malum punicum domo quam postea in templum gentis flauiæ conuertit. Pu

SICVT primus cæsaꝝ inter optimos ob uirtutem enumerari meruit:ita hic nouissimo inter pessimos ob nequitiam referri debet:q caligulæ & Neroni q̃ patri fratriq; similior egit malum principem:q paulatim p oẽs scéleꝝ gradus creuit: secundusq; a Nerone psecutiõem in christianos secundam agi impetrauit:tãta efferatus superbia.ut dominũ ac deũ se se uocari scribi coli iusserit:sed hominis exitus euidenter ostendit deum curare mortalia:qui meritas pœnas irrogauit cruentissimæ bestiæ:ut sicut crudeliter uixerat ita & crudeliter moreretur.sed iam interpretationem aggrediamur:ut tandem ad calcem:quod dicitur:nostra decurrat oratio. Honorem:consulatũ. Mense insequenti:nouembri mense. Regione urbis sexta:Romam in regiones.xiiii.fuisse diuisam supra memorauimus. Ad malum pũicum:nomen est uicis

q erat in sexta regione urbis Romæ:uideturq; ita appellatus ab arbore:q illic speciosa sucreuerat quã malũ
Apyrinon punicam uocamus:aliq granatũ appellãt:est quodam mali punici genus apyrinon dictũ:cui lignosus nucle
us abest:blãdiores sunt acini minusq; amari:cuius pli. Martialis & Seneca meminerũt græci ῥόιάν uocant
Rhoiton malũ punicũ:uñ Rhoiton uinum ex malis punicis factũ punici mali nouẽ genere celebrant.ex his dulcia:
quæ apryna appellari docuimus:stomacho inutilia habent:quæ uinosa dñr utiliora paulo itelligunt:cortex
Malicoriũ mali punici acerbius in magno usu est:uulgus coria maxime perficerẽ illo nouit:ob id malicoriũ appellãt
malacia medici:expetit in grauidaꝝ malacia:ita enim noiat mollicies illa languentis stomachi:cui grauidæ sũt ob
Balaustiũ noxiæ.Flos mali punici balastium uocat:quoꝝ farina dysentericos a morte reuocari inuentum est.Sed ut
ad Suetoniũ regrediamur ita uicus hic nomen uideri potest accepisse a malo punico:sicut alter a pyro di
ctus est ad pyꝝ:de quo est illud Martialis endecasyllabon:longum est si uelit ad pyꝝ uenire. In templum
gentis flauiæ:ifra dicet quemadmodũ Domitianus cõstruxit templũ in honorẽ familiæ suæ:quæ flauia di
cebat:de quo itellexit Papinius cũ ait in.iiii.siluaꝝ:q gẽti pñæ futura semp sancit limina flauiũq; clauum.

MARCI Antonii Sabellici ad Augustinum Barbadicum Serenissi. Venetiarum principem paraphraseos
in Domitianum paraenesis duodecima.

PAtre cõsule:uix uespasiani duo:qui stabilitum per manus imperiũ Domitiano tradiderunt tam
populares Augustine dux iucũdissime fuerũt:q ipe qui longissime ad optimo suoꝝ instituto re
cessit publice & priuatim inuisus:potuisset pfecto in optimi pricipis mores domestico exemplo
natura illa formari:nisi parua & indocilis fuisset:ac certæ talis ut bonos mores alere non posset.
Sed tulit ille crudelitatis suæ præmia:& si sero:tulit tamẽ diis qdem & hominibus ifestus.Fœlicior igit du
caria ista reip. successio in qua nunq̃ defuerũt:q non uirtutis emulatione accẽsi & clæmentia:& pietate suos
decessores aut superare contenderint:aut quod minimũ fuit æquare:sed quũ lõga serie multi sint eiusmo
di exẽpla secuti. Tu sanæ egregiã in tam illustri emulatione laudem es ad hunc diem consecutus adeo præ
clara uirtutis exercitatione profecisti:ut q te uno optimi cuiusq; laudes melius effinxerit unq̃ adhũc diem
extiterit nemo. Nũc qa patre consule natum Tranquillus ait:de primo Vespasiani consulatu intelligi opor
tet:quem Claudio principe duobus nouissimis anni mensibus gessit. Sexta regione fuit:ut Plinius scribit
roma.in.xiiii.diuisa regiones:in uicos mille & amplius. Ad malũ punicum:uicum intellige:siue insulam a
mali punici arbore:quæ illic forte fuit appellatam sic & ad annularias scalas:& ad capita bubula superius
dixit. Martialis. At mea dyspanas spectant cœnacula laurus.

bertatis ac primæ adolescentiæ tempore tanta inopia:tan
ta infamia gessisse fertur: ut nullum uas argenteum in usu
haberet. Satisq; constat Clodium Pollionem prætorium ui
rum:in quem est poema Neronis:quod inscribitur Luscio:
chyrographum eius conseruasse:& nonnunquam protulis
se noctem sibi pollicentis nec defuerũt qui affirmarent cor
ruptum Domitianum:& a Nerua successore mox suo. Bel
lo uiteliano confugit in capitolium cum patruo Sabino:ac
parte præsentium cõpiarum:sed irrumpẽtibus aduersariis:
& ardente templo apud æditurum clam pernoctauit: ac ma
ne isiaci celatus habitu:interq; sacrificulos uanæ supersti
tionis:quum trans tyberim ad condiscipuli sui matrem co
mite uno contulisset:ita latuit:ut scrutantibus qui uestigia
subsecuti erant:deprehendi non potuerit. post uictoriam
demum progressus:& cæsar consalutatus honorẽ præturæ

PHI. Nullum uas argenteũ:
hoc pertinet ad inopiã declaran
dũ:cũ in usu & suppellectile uel
priuatoꝝ uasa habeant argentea
Escariũ argentũ escariũ argentum dicitur: quod
ad epulandũ est accõmodum: si
potoriũ cut potoriũ:quod potus cã habe
tur:quærit pomponius iuriscon
sultus nũqd in argento potorio
contineat:id etiam quod ad præ
parationem bibendi comparatũ
Colũnariũ uas est:ueluti colũnariũ & urceoli &
putat contineri:sicut i escario ar
gento putat cõtineri aqminariũ:
quoniam propter escam parat:ẽ
aqminariũ enim aquiminariũ:quo manus la
uantur:luxuria gliscente coqui
natorio quoque uasa ex argento
factitata sunt: ex quo exiit illud
plinianũ:uasa coquinaria ex ar
gento caluus orator fieri quæri
tur. Quod inscribitur luscio:
hoc refertur ad infamiã significandam magis autẽ uidetur legendũ esse luscio q̃ luscio:ut scilicet inscriptio
libri Neroniani sit luscio dicta propter lusus & scomata: quibus explicabatur argumentũ rei & materia li
bri. Nam lusionẽ ludũ ueteres dixere. Cicero in tusculanũ proficiscens ducensque Ciceronem meũ in ludũ
Lusio discendi non lusionis.& a papinio pilaris lusio dicta est pro ludo pisæ.qđ si legas luscio:uideri poterit nun
cupatus liber a nomine proprio:ut dialogi platonis a sermocinantibus nominantur. Nonnunquam pro
tulisse:quandoque publicasse ostentasse. Pollicentis:domitiani. Noctem:concubitum nocturnum. A
nerua nũq̃ ridens nerua successore:non uidetur libido tam obscœna cadere in mores neruæ:qui successit in imperio Domi
tiano:quem Apollonius thyaneus regnaturum affirmauerat:quem uirũ probum honestũq; uidisse se dixit
eumq; omni laude dignum iudicauit:quem ridentem nunquam uiderit neq; ludentem. Bello uiteliano:

quō Vitelius uitelianiq; contra flauiū Vespasianū flauianosq; depugnauerūt. Irrumpentibus aduersariis: Cornelius Tacitus:irrumpūt Viteliani & cūcta sanguine ferro flammisq; miscēt. Templo:capitolio:de cuius incendio ante dictum est. Apud edituū:Cornelius Tacitus sic scribit. Domitianus prima irruptione apud edituū occultatus solertia liberti lineo amictu turbæ sacricolarum immixtus ignarusq; apud Corneliū primū maternū clientem:iuxta uelabrū delituit:ac potiente rerū patre disiecto editui contubernio modicū sacellū Ioui conseruatori:aram posuit casus in marmore expressam:mox imperiū adeptus Ioui custodi templū ingens:seq; in sinu dei sacrauit:edituus autem significat ille:q præest tuendis edibus: ueteres edititimū appellauerūt. Lucretius.pro edituis edituentes appellat:scribit Iulius Firmicus edituos nasci aut ierodulos hoc est templorum ministros:q in.xxvi.parte geminorū habuerint horoscopū. Isiaci:isiacos uocamus sacricolas sacerdotesq; deæ isidis:Plinius refert l.xxvii.q absinthii marini ramū isiaci præferre solemne habent. Lampridius incommodi Cæsaris uita sic inqt:isiacos:pineis usq; ad perniciem pectus tūdere cogebat. cū anubin portaret. Refert Valerius libro septimo. Dictorum factorūq; memorabiliū. M. Volusiū proscriptū assumpto isiaci habitu per itinera stipem petentem:fefellisse:eaq; fallacia incolumen in.M.bruti castra peruenisse. Habitu:uestiméto lineo:hic enim habitus est isiacorum & sacerdotum:quod alibi latissime explicauimus:ex quo linigeri nūcupari. Apuleius scribens pompam isiacorum sacerdotū ait eos fuisse linteæ uestis cādore puro luminosos. idem alibi memorat linū utpote mūdissimū usurpari a mūdissimis ægyptiorum sacerdotibus non modo indutui & amictui:sed opertui quoq; in rebus sacris. Vanæ superstitionis:deæ isidis:quam superstitionem perfricat satyrico sale Iuuenalis. Condiscipuli sui:Cornelius Tacitus hūc appellat Cornelium:atq; fuisse maternū cliētem. Scrutantibus:inquirentibus Vitelianis. Cæsar cōsalutatus: Cornelius Tacitus. Domitianum postq̄ nihil hostile metuebat ad duces partium progressum & Cæsarem consalutatum miles frequens:utq; erat in armis in paternos poenates deduxit.

Immixtus sacricolis euasit.
Ioui cōseruatori
Edituus
Edituus
Ierodulí
Isiaci qui
Linigeri isiaci

M.AN. Chirographum:Domitiani adolescentis. Noctem pollicétis:obscoenū & nefarium noctis obsequiū. Corruptū:præcio constupratū. Aduersariis:uitelianis. Aedituū:ædis custodem. Isiaci: Lampridius isiacorum inquit capita grauiter obtundebant ora simulachri:& rursus sacra coluit isidis:ut & caput raderet:& anubien portaret:utebant ad hæc lineis uestibus. Ouidius:Nec fuge linigeræ memphitica templa iuuencæ:martia. Linigeri fugiūt calui sistrataq; turba. Lucanus. Euoluam busto iam numen gentibus isim. Et tectum lino spargam per uulgus osirim. plinius de lino uestes ide sacerdotibus ægypti gratissime: ergo lineo habitu capiteq; deraso e capitolio clandestine Domitianum missum intellige. Vanæ assimulatæ:aut proprium superstitionis expressit epithetum. Ver.uana superstitio. Condiscipuli:secum sub eodem præceptore.instituti. Cæsar:imperatoris filius successor seu imperii particeps.

urbanæ cum consulari potestate suscepit titulo tenus quā iurisditionem ad collegam proximum transtulit. Cæterum omnem uim dominationis tam licenter exercuit:ut iam tū qualis futuris esset ostenderet. Nec exequar singula contrectatis multorum uxoribus Domitiam longinā Elio Lamiæ nuptam etiam in matrimonium abduxit:atq; uno die super xx. urbana officia atq; peregrina distribuit. Mirari se uespasiano dictante:quod successorem non & sibi mitteret.

Item de gestis per eum ante principatum.

Expeditionem quoq; in galliam germāiasq; neq; necessariam & dissuadentibus paternis amicis ichoauit tantum ut fratri se & operibus & dignatiōe adequaret. Ob hæc correctus quo magis ætatis & conditionis admoneretur habitabat cum patre una:sellamq; eius ac fratris quotiens prodirent lectica sequebatur: ac triumphum utriusq; iudaicum equo albo comitatus est:in sex consulatibus non nisi unum ordinarium gessit:eumq; cedente & suffragante fratre. Simulauit & ipse inire modestiam. In primisq; poeticæ studium tam insuetum antea sibi quā postea spretum & abiectum:recitauitq; etiam. publice. Nec tamē eo secius quum Vologesus parthorum rex auxilia aduersus alanos:duceemq; alterum ex Vespasiani liberis depoposcis-

PHI. Vrbane:duos prætores fuisse:alterum cui iurisditio urbana alterum cui peregrīa demādabaт:suo loco rettulimus. Titulo tenus:ut prætor diceret: cū tamen iorisditionem prætoriam transtulisset ad alterum prætorem. Contrectatis uxoribus: tācitus in hanc sententiam ait. stupris & adulteriis filium pricipis agebat Domitiāus. Elio lamie familiam:lamiarum uetustam fuisse & nobilem notum est uel ex illo carmine Oratiano eli uetusto nobilis ab lamo. de lamiis mox plura. Super uiginti:idest ultra uiginti. Vrbana: quæ in urbe exercebantur. Quod successorem sibi non mitteret:hoc dicto pater taxauit filiū tanquā immodicum & parum in principatu temperatum:qui officia ex arbitrio suo distribuebat & successores mittebat rectoribus pro prouinciarum expeditionem in germanias:de hac domitiani adhuc pueri expeditione germanica sentire uidetur silius:cum ait in tertio punicorum. At puer aurico-

mo pformidate batauo.germanias ideo pluraliter ptulit:qa & superior & Iferior germania est. Fratri:Ti
to. Aetatis:qua adhuc erat poenæ puerilis neq; tātæ expeditioni par. Conditionis:cū adhuc priuatus fo
ret:cum frater Titus una cū patre imperii habenas moderaref. Sellam sequebatur:Curulē sellā significat
qua in curru uespasiāi pater & filius uectabanf. Equo albo comitatus:Iosephus libro.vii.belli iudaici sic ī
quit.post quæ uespasiāus prior ibat & titus deinde sequebatur:Domitianus adequitabat:ipse quoq; orna
tus pulcherrime dignūq; spectari exhibens equū scribit.Mar.Tullius in oratione pro murena solitos filios
triūphantiū maxime ptextatos sedere in eqs ipsius triūphatoris ut non absurde equus funalis ille:de quo ī

Prætextati in equis triumphantis

Tyberio satis multa:posset referri ad hūc sensum:tanq̄ Marcellus & tyberius perinde ac prætextati filii se
derint in equis:alter in dextro:alter in sinistro triumphātis augusti. Ordinarium:ad differētiam eoꝝ cō
sulatuū:q suffecti dicunf:de qbus supra. Inire modestiam:qdam codices habēt mire:ut sit aduerbiū qđ

in poetica clarus

mirifice significat. Poeticæ studiū:hic scriptores illius temporis per assentatōem laudauerūt Domitianū
tāquam in poetica præcellētem:sicut Quintilianus in.x.de Domitiāo loquēs scribit hæc.Hos nominamus
quia:germanicum Augustum ab īstitutis studiis deflexit cura terraꝝ parumq; his uisum est esse eum maxi
mum poetaꝝ.Et mox Paulo:nos tamē sacra litterarum colētes feras cæsar:si nō hoc Tacitum præterimus:
& uirgiliano certe uersu testamur:inter uictrices hederam tibi serpere lauros.Idem in.iiii.de Domitiano lo
quens ait:ne fefellisse in his uidear pricipē ut in oībus.Item in eloquētia quoq; eminētissimū Silius quoq;
in.iii.pūicorum sic domitiāum ex studio poeticæ celebrat:huic sua musæ sacra ferēt.meliorq; lyra cui sub-
stitit hebrus & uenit rhodope:phœbo mirāda loquef.quinetiam plinius in prohemio natu.histo.scribens
ad Titum inquit quātus in poetica res quemadmodū fratrem imitareris excogitasti:quinetiam Martialis ī
epigrāmate ad Domitianū ait posse deū rebus pariter musisq; uacare scimus:& hæc etiam serta placere ti-
bi:seruates auguste tuos nos gloria dulcis:nos tua cura prior delitiæq; sumus. Postea:cum ad principatū

Alani

peruenisse. Nec eo secius nec ideo minus. Alanos:alani populi sūt scithiæ europiæ iuxta quos sūt toxo-
lani:auctor pli.in.iiii.refert Amianus Marcellinus alanos appellari.quos prisci masagetas dixerūt ab eodē

Alani creophagi

alani europei cognominanf.Martialis:nec te sarmatico transit alanus equo.Alani ut docet Eusebius in.vi.
præparationis euangelicæ carnibus alunf panem non esitant. Ipse potissimum:& non Titus frater.
M.ANTO. Iurisditionem:prætorii muneris. Tam licenter:tanta licentia. Qualis:pressimus scilicet.
Vrbana:ad res urbanas attinentia. Dictante:sæpius dicente. Ob hæc:partim facta:partim temere mo-
ta. Aetatis:quæ ad ea mouenda impar erat. Conditionis:quæ priuata adhuc erat:ut ætatem ad belli cō-
silia conditionem ad officia temere distributa referas. Lectica:uectus. Cedente:fratre non petente.qua-
si dicat ne illum quidem ordinarium gessisset:si Titus se candidatus obtulisset.ordinarius enim consula-
tus erat.qui suffragio populi dabatur:qui uero aut in demortui locum delatus esset:autem ab imperatorū
aliquo qui curarum tedio sponte alicui necessariorum dignitate cessisset extraordinarius est dictus. Et ip
se:domitianus. Poeticæ studium simulauit:atq; ex eo materiam nacti quidam illum in poetica impēse ce
lebrant.martia.Fiat & ex hedera ciuica nostra tibi.Silius italicus:huic sua musæ sacra ferent. Vologesus:
hic ille est qui sub initium imperii uespasiano pollicitus est quadraginta sagittariorum milia. Alanos: Scy
thiæ populos circa imaum montem ad ortum.

PHI. Discussa res est:inter uo
logesem.s.& alanos cōposita con
trouersia est:ita ut non amplius
opus esset romano duce. Idem
postularent:ducem alterū ex ue-
spasiani liberis. An duplū dona
tiuum:ut ita duplicata liberalita
te fauorabilior fieret q̄ frater ap
milites ad imperiū adipiscendū.
donatiuū autem sic militibus da
tur:ut populo congiariū. Reli-
ctum se pricipem imperii: tāquā
uespasianus in testamento princi
pem imperii romāi scripserit do-
mitianū & non titum. Fraudē
adhibitam:a tito scilicet fratre.

setto omni ope cōtendit:ut ipse potissimū mitteretur:& quia
discussa res est alios orientis reges ut idem postularent do-
nis ac pollicitationibus sollicitare tentauit. Patre defuncto
diu cunctatus an duplum donatiuum militi donaret : nun-
quam iactare dubitauit relictum se principem imperii :
sed fraudem testamento adhibitam . Neque cessauit ex eo
insidias struere fratri clam palamque quo ad correptum
graui ualitudine prius quam plane efflaret animam pro
mortuo deseri iussit : defunctumque nullo præter quam
consecrationis honore dignatus : sæpe etiam carpsit obli-
quis orationibus & edictis.

Carptores horariū

Consecrationis honorem:ut inter diuos consecraretur. Carpsit:uelicauit momordit allatrauit.inde car-
ptores dicti uituperatores. Obliquis:figuratis.& quæ ad contumeliam trahi poterant. Secretum hora-
rium:ab hora horarium dictum horæ spacium.plinius in panegyrico insectatur domitianū tenebras sem-
per secretumq; captantem:nec unquam ex solitudine sua prodeuntem nisi ut solitudinem faceret. A ui-
bio.crispo:oratore facetissimo:de quo loquitur iuuenalis:uenit & crispi iucundia senectus:cuius erant mo

uibius crispus

res qualis facunda.de eodem Quintilianus in.x.sic refert:& uibius crispus compositus & iucundus & dele
ctationi natus:priuatis tamen causis q̄ publicis melior. Ne musca quidem:festiuiter incessuit uanas domi

De geſtis per eum in initio principatus.

INter initia principatus quotidie ſecretum ſibi horarium ſumerẽ ſolebat: nec quicquam amplios quã muſcas captare: ac ſtilo præacuto configere: ut cuidam interroganti eſſet ne quis intus cum Cæſare: non abſurde reſponſum ſit a Vibio Criſpone muſca quidem. Deinde uxorem ſuam Domitiam ex qua in ſecundo ſuo conſulatu filium tulerat alteroque anno conſalutauerat: ut Auguſtam. eandem Paridis hiſtrionis amore deperditam repudiauit: intraque breue tempus impatiens diſſidii quaſi efflagitante populo reduxit. Circa adminiſtrationem imperii aliquandiu ſe uarium præſtitit: mixtura quoq; inæquabili uitiorum atque uirtutum: donec uirtutes quoq; in uitia deflexit: quantum coniectare licet ſuper ingenii naturam: inopia rapax: metu ſæuus.

De ſpectaculis p eũ editis & liberalitate eius ad populũ.

SPectacula magnifica aſſidue & ſũptuoſa edidit nõ i ãphitheatro mõ: ue℞ & in circo: ubi pter ſolẽnes biga℞ q̃drigarũq; curſus: pliũ duplex ẽt eqſtre ac pedeſtre cõmiſit. ac i amphitheatro nauale quoq;. Nã uenatões gladiatoreſq; & noctibꝯ ad lychnos: nec uiro

tiani uoluptates: q muſcas in cu- muſcas
biculo nullas relinquebat. ſextus
Aurelius ſtilis ridicule remotis
oĩbus muſica℞ agmina pſequebaẽ: hinc pcũctanti cui- pſequebaẽ
dã quis ne in palatio eſſet: reſponſum eſt nec muſca q-
dẽ. Nugatorius ridiculuſq; prorſus imperator: q tẽpus
ĩpendebat captandis muſcis: quod cõſultationibus de
imperio laudabiliter adminiſtrando impendere debe-
bat: q in hoc haud ſane diſſimilis uideri poteſt puero il puer eruẽs
li q coturnicũ oculos eruere ſolitus erat ex quo eũ dã- oculos co-
nauerunt Areopagitæ iudicantes id ſignum eſſe perni turnicũ
cioſiſſimæ mentis multis malo futuræ ſi adoleuiſſet.
Conſalutauerat ut auguſtam: cognomento auguſta℞
uxores prĩcipũ romano℞ decorabanẽ: ſicut ante dictũ
eſt. Paridis hiſtrionis: hic eſt ille hiſtrio famoſus poe- Paris hi-
ta℞ teſtimoniis celebratus: de quo apud mar. extat epi ſtrio.
taphiũ: de quo iuuenalis paridẽ ludoſq; reliquit. item
quod nõ dant proceres dabit hi
ſtrio. Diſſidii: diuortii. Tibulluſ: diſſidẽtia
diſſidium bene ferre loquebar.
Variũ: modo bonũ principem
modo malũ: non ſeruata cõſtan-
tia neq; eqlitate: q in primis a bo
no pricipe ſeruanda eſt. Mixtu
ra ĩequali: nulla prorſus congruẽ
tia eſt probitati ad ĩprobitatem:
clæmẽtiæ ad crudelitatem: libe-
ralitati ad auaritiam. (quẽadmo-
dum. n. coherere & coniungi nõ
põt amaritudo cũ dulcedĩe cali-
go cũ lumine: pluuia cũ ſerenita-
te: pugna cũ pace: cũ fœcũditate
ſterilitas: cũ trãqllitate tẽpeſtas:
ſic miſceri bene nõ poſſunt cum
bonitate neqtia: cũ uirtutibus ui
cia. Inopia rapax: ex ĩopia rapaci Inopia ex
tas gignĩẽ & ideo Plato in. iiii. de cupiditate
re publica: ĩopiam eſſe e ciuitate
eiiciẽdã arbitraẽ: quoniam male
ficia gignit: & a Silio dictum eſt:
ſceleri procliuis egeſtas inopiam
autem gignũt cupiditates ĩexple
biles. quanto enim quiſq; cupidi
or eſt tanto egẽtior. Metu ſæ-
uus: nihil æque uexat tyrannicas
mentes: q̃ pauor: nam ut dixit Ennius neceſſe eſt multos timeat quem multi timent. ex hoc metu ſæui & cruenti ſanguinarii ſubinde exiſtunt. unde ait Claudianus: cũcta ferit dum cuncta timet.

M. AN. Diſcuſſa: reiecta. Idem poſtularent: alterum ex ueſpaſiani filiis ſibi cũ copiis auxilio mitti. Relictum ſe principem: non titum. Correptum: fratrem. Carpſit: defuncti memoriam. Obliquis: ambiguis. Secretum horarium: ideſt horæ ſpacium. Ne muſca quidem: urbane uanum principis aucupium taxauit. Paridis hiſtrionis: de quo Iuue. Vtq; magis ſtupeas paridem ludoſq; reliquit. Atq; idem alibi: Eſurit intactam paridi niſi uendat agauen. Diſſidii: diſcordiæ: immo diuortii. Varium: modo frugi: modo per nitioſum. Vbi: in quo circo.

PHI. Sumptuoſa: maximarũ impenſarum. Præter bigarũ ſolẽnes curſus: in circo peculiariter currules ludi edebantur. uerũ domitianus non ſolũ curſus equorum exhibuit in circo: qui ſolẽnes & proprii ſunt: uerum etiam prælium equitum peditũq; in circo fieri uoluit. Nauale quoq; prælium ſcilicet commiſit. Venationes gladiatoreſq;: repete uerbum illud cõmiſit. Ad lychnos: ad lumina: nocturnos ludos edidiſ
ſe ſignificat. de lychnis hoc eſt lucernis dictum ſuo loco ſatis ad ſuper. Sed & fœminarũ: exhibitas a do- Pugnæ fœ
mitiani fuiſſe fœminarũ pugnas: teſtis eſt & Papinius: cum ait in primo ſiluarũ: ſtat ſexus rudis ĩſciuſq; fer- minaꝶ

rum modo pugnas : sed & fœminarum : Præterea questo-
riis muneribus : quæ olim omissa reuocauerat ita semper
iterfuit:ut populo potestatem faceret bina paria e suo ludo
postulandi:quæ nouissima aulico apparatu induceret. Ac
per omne gladiatorum spectaculum ante pedes eius sta-
bat puerulus coccinatus portentuoso paruoq; capite: cum
quo plurimum fabulatur nonnunquam serio. Auditus est
certe dum ex eo quærit & quid sciret:& quid sibi uisum es-
set ordinatione proxima ægypto præficeret Metium Ruf
fum. Edidit nauales pugnas pœnæ iustarum classium effos
so & circunstructo iuxra tyberium lacu:atq; in thermis im
bres pspectauit Fecit & ludos sæculares computata ratio-
ne temporum ab anno:nō quo Claudius proximo:sed quo

ri:ut pugnas capit improbus uiri
les:credas ad thanai serúq; pha-
sin thermodonthiacas calere tur
mas Martialis quoq; mētionē fa
cit fœminei prælii a domitiano
editi:cū ait in primo:belliger iui
ctis quod mars tibi sceuit in ar-
mis:nō satis est cæsar sceuit & ip
sa uenus.Iuuenalis satyrica mor-
dacitate lacerat fœminas bestia-
rias scribens:cum uenia ruscū fi-
gat aprū & nuda teneat uenabu-
la māma autumat Plato fœmīas
exercēdas esse uitilibus exercita-
tionibus atq; bellicis. qppe cum
utriusq; una natura sit : eádemq;
esse uirtutem præterea eqtare ar
ma tractare præliari aliena fœmi
nis esse non putat:quā platonicā sentētiā ut parū modestā parūq; moratam exploserunt ecclesiastici condi
munera tores. Quæstoriis muneribus:ludis & spectaculis:quæ per quæstores exhiberi solebant:nam ut inqt Ta-
quæstoria citus:institutum fuit Claudio principe ut spectaculū gladiatoꝝ per omnes annos celebraret pecunia eorū
qui quæsturam adipiscerent.Reuocauerat:cū quæstores obmisissent præbere spectaculum gladiatoꝝ i sin
gulos annos Domitianus reuocauit pristinū editionis morē. Bina paria.s.gladiatoꝝ. E suo ludo:ex gla-
diatorio imperatoris ludo:ubi familiæ gladiatoriæ erudiebant.Itidem Plinius in.xi.mētionē facit de ludo
gladiatorio imperatoris caligulæ:cū ait:Thraci.n.studioso in Caii Cæsaris ludo notū est dextrum fuisse p
ceriorem. Nouissima:post exhibitos gladiatores quæstorios:nouissimo loco iducebat Domitianus bina
paria gladiatoꝝ suorū:quæ populus postulasset exhiberi.& hi gladiatores apparatu aulico.hoc est impera
torio iducebant magnificētiæ causa:aulico.n.apparatu accipitur pro imperatorio:& ob id cultiore elegan-
tiore ue q̄ esset reliquorū gladiatorum. Puerulus:uidetur hic puerulus talis fuisse apud Domitianum: q̄-
Franciscus lis est apud te iclyte Annibal bentiuole Franciscus nanus:ille omnium tuorū ministrorum longe strenuissi
nanus i de mus:cuius omne studium officiúq; est:ut uel ad nutus tuos præsto sit:tua desideria pueniat:ut deniq; oīa
litiis āniba facienda faciat:fide ac diligentia pari:cuius ingenium & solertiam subinde mecum animo reputās uix ad-
li bētiuoli. ducor:ut credam sententiā illā Aristotelicā esse satis probam satisq; probatā:qua maximus ille philosopho
Pumiliões rū omnis rerū naturæ scius & consiliarius prodidit:nanos siue pumiliones mente deficere:propterea quod
mente defi pondus partis superioribus:quæ in pumilionibus magna est:tardiorem reddit mentem sensumq; cōem.ue
cere. rū.n.uero hic tuus nanus & ingenio solers est & mente strenuus:& sermocinatione callidus & agilitate fle-
xuosi corporis spectabilis:capite non paruo ut puerulus Domitiani sed grandi & magno:quod bonæ con-
stitutionis:ut iquit galenus signū est:& cum Nani auctore Iulio Firmico regum deliciis deputati nascantur
habentes horoscopum in quarto gradu siue parte scorpii.merito talis dici potest genitura pumilionis tui:q
cūctis est amabilis:tibiq; in primis acceptissimus. Coccinatus:ueste coccina idutus de cocco diximus suo
loco satis diligenter.Mantilia cocco clauata usurpabat in conuiuio Alexander romanus imperator. Audi
Laus frāci- tus est:a circūstantibus. Dum ex eo quærit:dum domitianus ex puerculo illo sciscitatur & inquirit. Et
sci nani qd uisum esset:ex hoc ostenditur Domitianum solitum cum puero sermocinari de rebus seriis:cum illum
interrogauerit:qd sibi uideretur:quod præposuisset ægypto metium ruffum.talia enim cū seria sint & gra
uia cōmunicari non solent nisi cum circunspectis consiliariis.

M.AN. Sed & fœminarum:pugnas.s.sed in feras potius q̄ in se fœminas cōmissas accipere.Ma.Belliger
iuictus quod Mars tibi sæuit in armis:Non satis est Cæsar sæuit & ipsa uenus:& mox Paulo:hæc iá fœmi-
nea uidimus acta manu.Iuue.Neuia ruscum Figat aprū:& nuda teneat uenabula māma. Quæstoriis mu-
neribus:quod questores munus populo & alia spectacula darent in Cæsare dictatore dixius. Reuocaue-
rat:in usum reduxerat ergo consuetudinem odendorum a quæstoribus munerū intermissam itellige: Ita
iterfuit:ea comitate. Paria:gladiatorū. E suo lodo:gladiatorio ludo hoc loco:quo suo nomine gladiato
res asseruabantur. Nouissima:post alia questorio apparatu exhibita. Aulico apparatu non uulgari : quo
alii a lanistis accersiti sed aliquanto exquisitiore:ut ex aula principis producti uideri possent Martia . dum
peteret pars hæc myrinū:pars illa triumphum promisit pariter Cæsar utraq; manu. Aegypto: præficeret:
hoc est quod serio dixit quum ex eo quæreret:& Ecqd ei de ipsa prouinciæ ordinatione uideret. Naua-
les pugnas:de his mar. Augusti laudes fuerāt cōmittere classes:Et freta nauali sollicitare tuba & i calce epi-
grammatis.Fucinus & pigri tacentur stagna Neronis:hanc norint unam sæcula naumachiam.
Iustus exer PHI. Pœnæ iustarū:qua si magnaꝝ:iusta.n.classis dr magna & legitima:sicut iustus exercitus & iustum
citus prælium.Has autem nauales pugnas a Domitiano editas poetico preconio extulit martialis scribens:Fuci-

olim Auguſtus ediderat. In his circenſium die quo facilius centum miſſus perageretur: ſingulos a ſeptenis ſpaciis ad quina corripuit. Inſtituit & quinquennale certamen capitolino Ioui triplex muſicum equeſtre gymnicum: & aliquāto plurium q̄ nunc eſt coronatorum. Certabatur etiam & proſa oratione græce latineque: ac præter citharœdos chorocitharìſtæ quoq;: & pſallocithariſtæ. In ſtadio uero curſu etiam uirginis certamini præſedit crepidatus purpureaq; amictus toga: Germanicam capite geſtans coronam auream cum effigie Iouis ac Iunonis Mineruęque aſſidentibus Diali ſacerdote & collegio flauialium pari habi-

nus & pigri taceanť ſtagna Neronis hác norit unā ſæcula naumachiā. In thermis imbres: ut pſpectauit: corrige iter maximos imbres: ut fit ſeſus domitianū adeo oblectatū eē ſpectaculis ut nec q̄dem ab ibre maxio ꝓhiberetur quo minus pſpectaret hoc idem ſignificauit Mar. illo epigrammate: aſpice q̄ denſum tacitaꝝ uellus aquaꝝ defluat in uultus Cæſaris inq; ſignus. īdulget tñ ille ioui nec uertice moto contretas pigro frigore ridet aquas. Cōputata rōne tépoꝝ: de ſæcularibus ludis ī claudio ſcripſimus ſatis curioſe. Cū aūt iter binos. ſæculares ludos centeſimi anni ſpaciū debeat inter eſſe. Domitianus fecit ludos ſæculares cōputatis tpibus ab eo anno: quo olim Auguſtus Cæſar ediderat: Nā iter ſæculares Auguſti & ſæculares domitiani fuit legitima itercapedo centum annoꝝ: cum claudius: non expectato legitimo tpe ſæculares feciſſet. De q̄bus. vi. Aurelius ſic meminit. Domitiāi tpe ſæculares ludi celebrati ſunt: philippus impator romanus ſæcularibus ludis quos fecit milleſimum annū romanæ urbis celebrauit. In his: ludis ſæcularibus. Centū miſſus: in claudio docuimus miſſus dici & ferculoꝝ & ludoꝝ: in ludis centū miſſus equeſtres exhibebanť: q̄uis Varro & Seruius tradiderint miſſus uigintiq; olim tātūmodo in circenſibus ludis exhibitos fuiſſe. Quoꝝ ultimus appellabať ærarius: eo q de collatione populi exhibebať. Domitianus ut centū miſſus in ludis circēſibus ſolēnes facilius abſoluerenť: inſtituit ut ſinguli miſſus: q p ſeptena ſpacia prius peragi ſolebant: quinis ſpaciis pagerenť. In enarratiōe illius uerſiculi apud propertiū. Septima quā metā triuerit arte rota annotauimus moris fuiſſe apud romanos: ut ſeptimo ſpacio agitatores circū metas in circo decurrerent: pactis ſeptē ſpaciis palma uictori dabať: unde ait Seneca li. iiii. epiſto. moraliū agitatoꝝ lætitia cū ſeptimo ſpacio palmæ appropinquát. & adhuc numeꝝ alludés Lactan. ſic ſcribit lib. vii. īſtitutionum diuinaꝝ: qm̄ decurſis ꝓpoſiti opis ſeptem ſpaciis: ad metam ꝓuecti ſumus. Sidonius quoq; in endecaſyllabis mētionem facit ſeptem in curſu ſpacioꝝ: cū ait: Stringis quadriiugos & arte ſumma in gyrū bene ſeptimū reſeruas. Domitianus hæc ſeptena ſpacia contraxit ad q̄na: ut ita citius centeni miſſus pagi poſſent. De miſſibus ferculoꝝ & edulioꝝ meminit Lāpridius ſic ſcribēs de heliogabalo: exhibuit paraſitis cœnas de uitreis. & nō nunq̄ tot picta mantilia in mēſa mittebat his eduliis picta quæ apponerenť quot miſſus eſſet habiturus. Item ait heliogabalum ſolitū ſtruere oēs miſſus ſola carne faſianoꝝ. item celebrauit tale conuiuiū ut apud amicos ſingulos ſinguli miſſus apparerenť. Inſtituit quinquennale certamen: Cenſorinus domitianū inſtitutorem fuiſſe memorat capitolinoꝝ agonum: per quos annus magnus: id eſt luſtrum diligentius ſeruabať. Triplex: ob tria genera certatorum muſici enim & eq̄tes & gymnici. hoc eſt athletæ certabant. Coronatoꝝ: eoꝝ q uictores coronabanť. Chorocithariſtæ: chericithariſtas uocamus citharedos q in choro citharizant: ſicut pſallocithariſtæ dicunť: q pſallunt. hoc eſt canunt ad cytharam unde pſaltes & pſaltria pro cātore & cantrice. Cōſimiliter cymbaliſtæ & tympaniſtæ nominanť: qui pulſant cymbala & tympana. Apuleius in libro de deo ſocratis. Barbara autem ſtrepitu cymbaliſtarum & tympaniſtarum & choraularum: tympaniſtria uero dicitur fœmina tympanum quatiens: ſicut pſaltria cantrix. Sidonius in primo epiſtolarum: tympaniſtria pſaltria canit. In ſtadio: in gymnico athletarum certamine & curſu. Virginis certamini: curſu non ſolum uiros ſed etiam fœminas contēdiſſe ſignificat: cum domitianus tanquam præfectus ludorum præſederit certamini uirginis in ſtadio decurrētis: ad inſtar athalantæ: quæ curſu perniciſſima cum uiris certaſſe proditur.

Spaciū ſæcularium ludorum
miſſus ludorum
ſeptena ſpacia ī curſu
Gyros ſeptimus
miſſus ferculorū
Inſtitutor agonū capitolinorum
Chorocithariſtæ.
Pſallocithariſtæ
cymbaliſtæ
Tympaniſtæ

M. AN. Ludos ſæculares: Mar. te colat albano redeuntia ſæcula luſtro: & quæ Romuleus ſacra tarentus habet: Papinius: Nec tantum induerit fatis noua ſæcula crimen: aut inſtaurati peccauerit ara tarenti. Centum miſſus: & miſſus & miſſiones dici: & quid per alterutram uocem ſignificetur ſuperius haud uno loco oſtendimus. Singulos: miſſus. A ſeptenis ſpaciis: quæ metis interiacebant. Ad quina: ſpacia: ut breuiores eſſent curſus: quo apparet miſſus non ſolum ferrarum ſed quadrigarum etiam fuiſſe: quod ſupra eſt ſignificatum. Quinquennale: quinto quoq; anno celebrandis. Triplex: quia muſicum gymnicum & equeſtre: Coronatorum: præmia accipientium. Choro cithariſte: cythara choro canentes. Pſallocithariſtæ: a pſallo. i. cano & cythara: a pſallo pſaltria eſt. Curſum uirginis: cur non uirginum potius niſi Athalante & hippomenis certamen repreſentatum in ſtadio intelligas.

PHI. Crepidatus: calciatus crepidis quæ ſunt grecanicæ ſoleæ. Amictus: ueſtitus inductuſq;. Germanica: domitianum præſediſſe ludis indutum habitu Germanico ſignificat. quidam codices habēt toga grecanica: ut intelligamus græco magis habitu q̄ romano præſediſſe ſpectaculis. Cum effigie Iouis & iunonis: in corona aurea quam geſtabat domitianus uiſebantur effigies & ſimulachra deorum capitolinorum:

Dii capitolini

tu nisi quod illorum coronis ierat & ipsius imago. Celebrabat & in albano quot annis quinquatria Mineruæ cui collegium instituerat: ex quo sorte ducti magisterio fungerent: redderentque eximias uenerationes & scœnicos ludos: superque oratorum ac poetarum certamina. Congiarium populo nummorum trecentorum ter dedit: atque inter spectacula muneris largissimum epulum septimontiali sacrorum quidem die senatui equitique panariis plebeis sportellis cum obsonio distributis. Initiū uescendi primus fecit: dieq; proximo omne genus rerum missilia sparsit: & quia ps maior intra popularia deciderat: quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestres ac senatorii ordinis ꝓnunciauit.

q sunt iuppiter iuno & minerua. erant enim hæc spectacula Ioui capitolino dicata. Assidētibus: iuxta domitianū sedētibus. Diali sacerdote: flamine diali: q sacerdos est iouis. Flauialium: sacerdotū: q templo flauiæ gētis ministrabāt. Pari habitu: flauiales sacerdotes & flamē dialis cōsimili hitu cultuq; ornati aderant quo & ipse priceps hoc solū discrimē ītereat: qđ in coronis flauialiū & dialis: ierat ēt imago ipsius domitiani: q̄ carebat corona pricipis.

In albano qnquatria mineruæ:
paladis filius domitiāus paladis filius dici uo-
lebat: unde qdā olim accusatus fuit: ꝙ dū sacrificat publicis ꝓcibus non addiderat domitianū paladis filiū
esse: unde paladi solitus erat domitiāus iugiter sacrificare: cuius rei mētio fit. a philostrato. & apollōius thia
neus corā domitiano dixit: talia nunq̄ ꝓfecto ex pallade audiuisti: quā de tuis rebus sollicitā esse atq; de his
mīerua numen domitianí dem prouidere fateris. Quintilianus quoq; numē mineruæ familiare domitiani uocat: qđ minerua peculia
riter coleret domitiano. Martialis quoq; epigrāmatista testat: qui scribēs ad Domitianū: ait: pallada: præte-
reo res agit illa tuas: idem eundem indicat albano secessu delectari solitū cū inqt: hoc tibi palladiæ seu col
conscia uirgo tonātis libus uteris albæ. Cæsar & hinc triuiā prospicis inde thetin. idē appellat pallada cōsciam domitiani sic scri-
bens. Dic ꝓcor o nostri: dic cōscia uirgo tonantis. Sic negat hoc uulto quo solet ergo dare. Merito itaq; do
mitianus in albano mōte in singulos annos celebrabat dies festos mineruæ: q qnquatria uocant: de quibus
alibi satis multa. Magisterio: ut magistri rectoresq; eēnt palladiæ festiuitatis: sic magisteriū dicimus ut mi
magisteriū nisteriū. Liuius magisteriū appellat magistri eqtū officiū & magistratum. Venerationes: corrige uenatio-
nes: uoluit. n. domitianus uenationes egregias exhiberi in honorē mīeruæ a rectoribus magistrisq; forte du
ctis. Superq;: isuper. Orator̄ certamina repete uerbum illud instituerat ad alterū redderet. Quod autem
papinius coronatus in certamine poetarū poetæ oratoresq; certarent in spectaculis Mineruæ īstitutis in albano: testis est Papinius: q se in certamine
poetar̄ tanq̄ uictorem coronatum fuisse a domitiāo gloriat: sic. n. ait in. iiii. siluar̄. Lux mihi romanæ qua-
lis sub collibus albæ: cū modo germanas acies: modo daca sonantem: prælia palladio tua me manus indu-
it auro. Nūmorū tercentorū: ut. s. uiritim nummi tercentem darent in cōgiario: hoc est dono impatorio:
Septimontium qđ populo dari solet: ut donatiuū milibus. Muneris: ludi gladiatorii. Septimontiali: septimontiū siue se
ptimontialē die festū agebant romani: eo ꝙ septimus collis urbi attributus est septimontiali aūt die uehicu
lis functis uti cauebant ut partim seipsos partim iumēta ocio oblectarent: Septimontio aūt: ut ait antistius
palatiar labeo: hisce mōtibus feriæ celebrabant in palatio: cui sacrificiū qđ fit palatiar dr̄ i uiminali: cui item sacrifi
Fagutal ciū fit noie fagutal. in qrinali: cœlio oppio mōtibus. De septimontio Mar. Var. sic refert i. ii. de lingua latia:
dies septimontiū noiatus ab his septē montibus: in quibus sita urbs est: feriæ non populi sed montanorū.
Igit domitianus die urbis festo q septimontialis uocat: epulū largissimū inter spectacula dedit: in quo ordi
ni senatorio & equestri panaria distributa sunt cū obsonio sicut plebeis sportellæ: i eo aūt epulo ipe priceps
panaria primus fecit initiū uescēdi. Panariis: panaria uasa sunt: qbus panes repositi iferunt in mensa: sicut granaria
panariola dicta qbus granū recōdit. Papinius in prio siluar̄. hi panaria cādidasq; mappas subuectāt. Diminutiuū pa-
nari est panariolū. Martialis: cū panariolis tribus redisti. Sportellis: tertius gradus est diminutionis: dr̄. n.
sporta sportula & sportella. ita autē ordinanda cōstructio est: ut panaria intelligas tanq̄ preciosiora fuisse di
stributa cum obsoniis senatoribus & equitibus sportellas uero ueluti uiliores plebeis.

M. AN. Crepidatus: soleas græca uoce crepidas nominamus: qdam id latinū existimant & a crepitu: quē ambulando reddūt nomen factū: Cicero gallicas appellauit. Græcanica: græco habitu. Diali sacerdote: diali flamine Iouis. s. Flauialiū: sacerdotū quos ille patri: & flauiæ genti cōsecrarat. Papinius: est hic agnosco minister illius Aeternæ modo qui sacraria genti condidit atq; alio posuit sua sydera cœlo. Mar. Templa deis mores populis dedit ocia ferro: Astra suis cœlo sydera serta ioui. Pari habitu: quo & dialis sacerdos an potius græcanico: quali erat domitianus amictus. Albano: Martia. hic colat Albano redeuntia sæcula lustro. Oratorum & poetarum: in albano repete: Papinius. Qualis sub collibus albæ: Cui modo Germanas acies modo daca sonantem. Prælia palladio tua me manus induit auro: & rursus: si per me serta tulisses cæsarea donata manu. Septimontiali: festo die: quo septem locis urbis: ut Festus ait sacra fiebant.

Sportula sportella Panariis: panaria uasa ex uiminibus facta ad ferendas dapes & fructus: unde panariorum. Sportellis: paruis sportis.

PHI. Initium uescendi. Papinius domitiani facilitatem laudat: qui olim discubuit cum populo romano. sit enim ait tecum uescitur omnis ordo mensa. Martialis quoque scribit ob idipsum: uescitur omnis

De operibus publicis per eum editis.

PLuria & amplissima opa icẽdio absũpta restituit i qs & capitoliũ qđ rursus arserat: sed oia sub titulo tm̃ suo: ac sine ulla pristini auctoris mẽoria. Nouã ãt excitauit ædẽ ĩ capitolio custodi Ioui: & foꝝ qđ nũc neruæ uocat᷑. Itẽ flauiæ tẽplũ gentis: & stadiũ & methodiũ &

æques tecum populusq; patresq;
Ompe genus: omnis generis.
Missilia: de missilibus hoc ẽ rebus quæ per sparsionem a principe mittuntur io populum dictũ est, suo loco copiosius & explicatius. Inter popularia. sedilia in quibus populus sedens spectare consueuit popularia appellant᷑: Popularia
sic & equestria dicuntur loca in quibus equites manentes spectant: PoPularia: uero ueteres dixere nugacia & nugatoria siue puerilia. Popularia
Quinquagenas tesseras: sensus est: cum maior ps missiliũ decidisset ĩter plæbeios & populares Domitianus ad consulandum equestrem ordinem & senatorium: uoluit ut quinquagenæ tesseræ per singulos cuneos equestres ac senatorios assignarent᷑: ut ita per tesseras intelligas notas illas: quibus uel fruměti uel pecuniæ summa cõtinebat᷑. De tessera in augusto nõ pauca sunt explicata de cuneis theatralibus ante dictum est: uñ theatrum cuneatum ab idoneis auctoribus noiatur. Hic tesseræ nũmariæ significãt᷑ quibus exhibitis rep̃sentabat᷑ summa pecũiæ constituta: sicut pro thesseris frumentariis certa sũmula fruměti. Plurima opa: Sextus Aurelius in hãc sñiam ait: Romæ multa ædificia uel cœpta uel a fundamentis construxit. In quis: in operibus. Quod rursus arserat: Capitoliũ ter arsisse apud historicos ob Capitoliũ
seruauimus: semel Scipione & norbano consulibus per bella ciuilia mariana iterum Vitelliano bello tertio ter arsit
una cum Vespasiani interitu inflammatum incensumq; est: & tunc a Domitiano refectum fuit magnificẽtius elegantiusq; qua antea fuisset: cuius impensam duodecim milia talentoꝝ excessisse autumat Plutar.

Sub titulo tm̃ suo: ut ipse conditor & instaurator solus fuisse uideret᷑: nulla habita mẽtione prioꝝ cõditorum. Econtrario laudat᷑ seuerus imperator: qui Romæ multa ædificia publica uicio tpe labentia instaurauerit: nusq̃ ꝑpe suo noie a scripto: seruatis ubiq; titulis cõditiorũ. Aede ioui: sacellũ significat. Cor. Tacit. de Domitiano: scribens ait: mox imperium adeptus ioui custodi tẽplum ingens seq; in sinu dei sacrauit.

Forum qđ nũc neruæ: hoc alio noie transitorium forum dictum est. Flauiæ templum gentis: de hoc tẽplo ait Martialis in octauo epigrammaton. addira quid latino flauia templo foro. Et stadiũ: in Domitianum tanq̃ edificatorem: ut inquit Plutarchus meritó id dici posset: non religiosus tu quidem aut honoris cupidus morbo afficeris: edificare gaudes. Erat enim edificator maximus & conditor nouorum operum: Ediricare
& instaurator uetustiorum. Inter opera a domitiano facta stadium quoq; Eusebius ponit in quo athletæ gaudes
exercebantur. Methodium: apud Eusebium lego non methodium a domitiano factum esse: sed odium: Stadium
quod non displicet. Est enim odium locus ubi caotat᷑. olim pericles ille olympius apud athenienses cognominatus: inter cætera opera: quæ athenis magnificenter extruxit: fecit & odion: in quo certamina musica Odium
spectabant᷑: quod multis sedibus & columnis exhornatum fuisse historici prodiderunt. præterea ut existi- methodiũ
mem legendum esse odium apud Tranquillum: Suadet auctoritas Amiani Marcellini: qui scribit Romæ methodos
fuisse stadium & odium spectara ab imperatore constaotio inter cætera decora romanæ urbis: quod si me methodici
thodiũ ut pleriq; hñt codices significabit᷑ uita modica noie p diminutionẽ ĩclinato a methodo: græci.n. medici
methodoo uiã uocant: unde medicinæ genus: quæ quasi uia q̇dã est contemplatrix eorum quæ in morbis Locus
cõia sint methodon græci noiant: de qua dixit Ausonius: triplex quoq; forma medendi: quæ logos & me- ausonii
thodos cuiq; experientia nomen. & apud galenũ multa disertatio est de medicis methodicis quos pperam medicina
recentiores appellãt methoicos. Sed qm̃ mẽtio incidit medicinæ methodicæ: ut trãseunter explicet᷑ carmẽ tripartita
ausonii escire debes medicinã eẽ tripartitã in tres sectas: uidelicet logicen empiricẽ & methodicen. Logicæ Logicæ
dr̃ latine rationalis medicina: quæ cãs morboꝝ abditas scrutat᷑. Empirice ab experiẽtia nomẽ accepit: tãq̃ Empiricæ
ab experimẽtis medicina deducta fit: cuius pfessores empiricos noiant. methorice uero est ioter media ac methodice
ueluti ĩ cõfinio utriusq; collocata. itaq; methodici medici neq; rationalibus medicis: neq; empiricis uolũt Logicus
annumerari. Logicus medicus q alio noie dr̃ dogmaticus fuit hippocrates maximus medicorum. empirici hippocra
fuerunt Philippus chous & serapion Alexãdrinus. methodici uero archigenes & themison: de quibus iuuenalis: aduocat archigenẽ: & quot themison egros autũno occiderit uno. Galenus logicam hoc est rationalẽ tes Empiricus
medicinã & dogmaticos medicos cum primis probat: reliquos insectat᷑: hæc tria medicinæ gña: eleganter serapion
cõplexus est Ausonius illo uersu quẽ mõ memorauimus. Triplex quoq; forma medendi: quæ logos & methodos cuiq; experientia nomẽ: ꝑterea in tris ptes medicina diducta ẽ: quaꝝ una uictu: altera medicamẽtis: tertia manu medere. primã dieteticã: secũdã pharmaceuticam: tertiam chirurgicam græci noiauerunt.

M.AN. Missilia: qđ missilia eẽot diximus. Popularia loca: q populus in theatro occupabat. Tesseras: est tessera instrm̃ lusui aptum est. & lignum ex utraq; pte cõplanatum: quo numeri notant᷑: ad quos nũeros forte frumẽtũ populo diuidebat᷑: est item tessera signum militare: qđ & alio loco ostẽdimus. In singulos cuneos: Equestria & orchestra: in cuneos erãt diuisa: ut mediæ uitæ: reliq̃rent᷑: id uel ex hoc põt ĩtelligi qđ in cuneos eq̃stris & senatorii ordinis dixit. Titulo suo: non eoꝝ qui dedicarãt olim aut instaurarãt. Forum Neruæ: quod & transitorium fuit appellatum: romano foro adiacens. Stadium: serapium stadiũ Eusebius appellat. Methodium: uiam ratione instructam: quod idem auctor hisuium dixit.

methodicus archigenes
Dietetica
pharmaceutica
Chirurgica

PHI. Naumachia:locū nauali pugnæ accōmodū. Deustis lateribus:cū incendio latera Circi deflagrasſent:nec.n.lateribus hic exponendum est ꝑ lapidibus coctilibus: qbus ædificia cōstruunť. In cattos:populi sunt germaniæ quos ait.tacitus inchoare ab hercinio saltu:de his Papinius in primo siluarū. Das cattis dacisq fidem.Idē Cor.tacitus memorat bellū īter hermáduros cattos gestū: qđ cattis ipsis fuit exitiosum. Cattoꝝ meminit Strabo in.vii.q refert ductū fuisse libem cattoꝝ sacerdotem in triūpho illo germanici clarissimo memoratissimoq. In sermatas: alio noie a græcis sauromatæ dicti:quoꝝ sūt populi amaxobii quasi dicas in plaustris uiuentes.

naumachiā:e cuius postea lapide maximus circus deustis utrinq lateribus extructus est.

De expeditionibus per eum susceptis.

Xpeditiones partim spōte suscepit:partim necessario:spōte in Cattos:necessario unā i sarmatas legione cū legato simul cæsa:in dacos duas primam Oppio Sabino cōsulari oppresso:secundā Cornelio Fusco ꝑfecto cohortū ꝑtorianarū cui belli summā cōmiserat.De Cattis dacisq post uaria prelia duplicē triumphū egit. De sarmatis laureā modo capitolio Ioui rettulit.Bellū ciuile motū a.L.Antonio superioris germāię ꝑside cōfecit absens foe

Catti
Sarmatae
Amaxobii
Daci
Daui
Expeditiones domitiani

In dacos:plinius zetas Romāis dici dacos prodidit.alio noie daui noianť:hinc serui noie daui itroducunť in comœdiis. Cor. Fusco ꝑfecto:Paulus orosius refert domitianum gessisse bellum ꝑ legatos aduersum germanos & dacos: maxima reip. ꝑnitiæ cum maxima fuerint diurpanei dacorum regis cū fusco duce ꝑlia magnæq romanoꝝ clades. Eutropius de expeditionibus domiciani scribit hæc. expeditiōes quattuor habuit:unā aduersus sarmatas:alterā aduersos cattos: duas aduersum dacos.de dacis cattisq duplicem triumphum egit:de sarmatis solā laureā usurpauit:multas qdē calamitates iisdem bellis passus.est nam in sarmatia legio eius cum duce interfecta est:& a dacis appius sabinus consularis & Cor.fuscus ꝑfectus ꝑtorii cū magnis copiis occisi sunt.hactenus Eu.De cor.āt fusco Tacitus hæc sed ꝑcurator aderat.Cor.fuscus ingens ætate clarus natalibus prima iuuenta quietis cupidine senatorium ordinem exuerat.idem ꝑ galba dux coloniæ suæ eaq opa ꝑcurationē adeptus est susceptis. Vespasiani partibus accerrimam bello facem ꝑtulit:nō tam præmiis periculorum q̄ ipsis periculis lætus. ꝑ certis & olim parris noua ambigua & ancipitia malebat.hic cum oppressus fuerit a dacis: iō dixit satyrice Iuuenalis:& qui uulturibus seruabat uiscera dacis:fuscus marmorea meditatus ꝑlia ulla.epitaphiū Cor. fusci extat apud martialem. Laureā ioui capito.rettulit.scribit Pli.lauream in gremio iouis optimi maximi solitam deponi:quotiens læticiam uictoria nouam attulit:& ut auctor est pacatus panegyrista:curri corūcani fabricii ne uirtus quiete languesceret depositis i gremio capitolini iouis laureis triūphales uiri rusticabanť.Plinius quoq in panegyrico sic inqt.allata erat ex pannonia laurea id agentibus diis:ut inuicti impatoris exortum uictoriæ insignæ decoraret.hanc impator nerua in gremio iouis collocarat. solebāt ut hoc quoq in præsentia annotemus:impatores romani re bene gesta litteras mittere lauro reuinctas uictoriarū & læticiæ nuncias:quæ ob id lauratæ nuncupanť a clarissimis cōditoribus Liuius in.y:sic ait.lřæ a posthumio laureatæ sequunť uictoriam populi ro.esse:equoꝝ exercitū delectū.Amianus Marcellinus i.xvi.refert constantium arroganter elatum misitasse litteras laureatas ad ꝑuinciaꝝ ꝑsides:quotiens eo agente in italia dux quidam fortiter egisset nulla illius facta in litteris laureatis mentione:ut ipse solus dimicasse & solus uicisse uidereť.Lampridius tabellas laureatas uocat sic scribēs in alexandro:actæ sūt res fœliciter & i mauritania tingitania ꝑ furium celsum:& in illyrico per uarium macrinū affinem eius & in armenia ꝑ iunium palmatum.atq ex oibus locis ei tabellæ laureatæ sunt delatæ.ob hoc ipm dixit Pli.sciēter & elegāter.cum de lauro scriberet in.xv.Romanis ꝑcipue læticiæ uictoriarūq nūcia additľris & militū lāceis pilisq.quidā male litterati existimant iō Pliniū dixisse lřis addi lauꝝ:qa poetæ & litterati lauro coronanť: cum Plinius intelligi haud dubie uoluerit lřis laureatis:q̄ lauro coronatæ ut docuimus mittebanť ad uictoriā læticiāq nunciandam.De lřis laurearis itelligendum est apud Cæsarem sic scribentem in tertio belli ciuilis cōmentario:sed neq in lřis:quas scribere est solitus neq in fascibus insignia laureæ protulit. A Lutio Ant.ꝑside: Lutius Antonius qui & saturninus cognominatus est accensus est uehementer in domitianum ob iniuriā uerborum:qua se scortum uocari dolebat:unde cum curaret germaniam superiorem imperium corripuit sed per norbanum appiū acie stratus occisusq est:auctor sextus Aure.in hunc tanq̄ seditiosum molitorēq rerum nouarum inuectus est martialis illo epigrammate.impia parrasia mouisti bella sub ursa.

Cor.fuscus
Laura i gremio iouis
De litteris laureatis
Tabellæ laureatæ
Lautus additur lřis
Scortum dicebanť antonius

M.AN. Naumachiā.cuius adhuc aliq̄ credunť extare uestigia post Siluestri phanū inter flaminiā uiā & pincianum collē uinetis coopta. Cattos:germaniæ populos inter turogos & tubātos.papinius. Das cattis dacisq fidem:& rursus:Qualem mō frena tenēte Rhenus & attoniti uidit domus ardua daci. Cum lega. oppio sabino. In dacos duas.s.expeditiones. Mar. tres fuisse uř innuere. Sudantem getica ter niue lauit equum nisi finitum numerum pro infinito accipias. Cornelio fusco.Iune.Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis:Fuscus marmorea meditatus ꝑlia uilla.Mar.quoq eius iteritum eleganti deplorat carmine.Ille sacri lateris custos martisq togati. A Lucio Antonio:huius quoq:mar.meminit.

PHI. Reſolutus:aq̄rũ ubertate iundãs. Inhibuiſſet:retardaſſet cohibuiſſet remoratus eēt. Barbaroꝝ germãoꝝ. Statuã eius.domitiãi. Clãgores edidit:ĩ auſpiciis qđ ante dictũ ē p̄cipatus & honos aq̄le da tur.ut magnaꝝ reꝝ faciat auſpitia:unᷓ ꝓprie regibus p̄cipibuſq; aq̄las portēdere exiſtiauerũt:& ita aquila ædēs clãgores & ſonitũ circa ſtatuã domitiãi auſpiciũ fecit illi ꝑ́ſagiũq; uictoriæ & fœlicitatis.clãgor dr̄ ēt de anſere de buccia de tuba. Occiſum An.uulgatũ ē:plu.in uita pauli emilii huius hiſtoriæ meminit his uerbis.nã cũ anto.a domitião defeciſſet:magnũq; a germãia bellũ cõcitaſſet:rõæq; trepidaret:ex ĩſpato fa- ma uictoriæ ap̄ rõanũ populum uulgata ē antoniũ ipm cũ oĩbus copiis iteriiſſe:tãtãq; habuit fidē hic rumor:ut multi ex p̄iorib9 imolarēt:ſed quũ paulopoſt au- ctor huius nũcii q̄rereť inuētus ē nemo.ſed alter alteꝝ allegabat tãdē uero q̄a ĩ plebē ueluti ĩ ua- ſtũ quodã pelagus ſermo refere- bať:appebatq; nullũ certũ habu iſſe p̄cipiũ:ſubito hmõi fama ꝓ lapſa ceciderat:ſed poſtea domi- tião cũ exercitu ad bellũ ꝓficiſcē ti ĩ ipſa uia certus nũcius & lr̄æ de uictoria aduerſus antoniũ ha bita uenerũt:dies pugnæ idē fue rat:quo Rõæ uictoriã fama uul- gauerat:ultra diſtãtia.xx.milium ſtadioꝝ.hæc ita fuiſſe nemo no ſtræ ætatis ignorat.hactēus plu.

auſpicium aquilæ
Clangor
celeritas famæ

licitate mira:quũ ipſa dimicatõis hora reſolutus repēte rhe nus trãſituras ad Antoniũ copias barbaroꝝ ĩhibuiſſet:de q̄ uictoria prius ꝑ́ſagiis q̄ nũciis cõperit. Siq̄dē ipſo quo dimi catũ ē die ſtatuã eius. Rõæ ĩſignis aq̄la circunſpexa pēnis clangores lætiſſimos edidit:pauloq; poſt occiſum Antoniũ adeo uulgatũ ē:ut caput eius quoq; apportatum uidiſſe ſe pleriq; contenderent.

De quibuſdã conſtitutis & ordinatis per eum.

VLtũ ēt in cõi rerum uſu nouauit:ſportulas publi cas ſuſtulit reuocata cœnaꝝ rectaꝝ cõſuetudīe:du as circēſibus grecũ factiões aurati purpureiq; pã ni ad q̄tuor priſtĩas addidit. Interdixit hiſtrionib9 ſcænã ĩ tra domũ q̄dem exercendi artē iure cõceſſo. Caſtrari mares uetuit:ſpadonum qui reſidui apud mangones erant præcia

Reuocata cœnaꝝ rectaꝝ cõſuetudīe.ſuo loco docuimus rectas cœnas dici:q̄ legitimo & recto apparatu exhibebanť cõuictoribus.cũ ſportulæ ad ſordidos depcoſq; ptinerēt & hæc duo ſportula & recta cœna ſi- bi opponũť.laudatus ē domitiãus qđ ſublato uſu ſportulaꝝ rectas cœnas reuocaſſet.hic ē illud epigrãma tici poetæ ꝓmiſſa ē nobis:ſportula recta data ē.ſportulãtes dicti q̄ ſportulis opanť. Græcũ factiões:mēdũ hoc iolcuit ĩ oĩbus trãq̄lli codicibus:ut græcũ factiões uulgo legať uulgoq; expõať ꝑ græcoꝝ.tu uero le- ge gregũ:ut ad greges equoꝝ referas & aurigaꝝ:quoꝝ factiões ſũt celebratæ.ſenſus ē.cũ q̄tuor eēnt priſti næ factiões gregũ ĩ circēſibus ſpectaculis:dom ciãus addidit duas alterã aurati alterã purpurei pãni. ĩ illis aũt priſtis q̄tuor factiõibus erat factio ueneta:factio praſina factio alba & factio roſea a coloribus nũcupa tæ:caſſiodorus colores q̄tuor totidē factionũ ĩ circēſib9 fuiſſe memorat pp̄ q̄tuor ãni tp̄a:nã praſinus:qui uiridis ē uirēti ueri dicatus erat roſeus flãmeæ eſtati:uenetus nubilæ hyemi albus pruĩoſo autũno:de colo ribus harũce q̄tuor factionũ & de toto ſtudio aurigaꝝ ſcite & decēter ſcribit ſydõius apolliari.cuius ende caſyllabos ſubſcripſi.Micãt colores alb9 & uenetus uirēs.Rubēſq; ueſtra ĩſignia cõtiet:miſtriora & lora ma nu iubaſq; totas cogũt flexilib9 latere nodis:hortãturq; obiter.iuuãtq; blãdis.uult9 plauſib9 & uoluptuoſũ dicãt q̄drupedãtib9 furorē.ĩpellũt.trepidãt.trahũt repugnãt.ardeſcũt ſaliũt rimēt timēť. Interdixit hiſtrio nib9 ſcenã:ne hiſtrioniã artē ĩ ſcena& ĩ ꝓpatulo exercere poſſent:Pli.ĩ panegyrico hoc ſignat cũ ait.pãtomi mos a malo p̄cipe fuiſſe ſublatos.malus.n.p̄iceps ſignificať haud dubie domitiãus: q̄ nõ ſolũ malus: ſed cõparatiõe ſucceſſoꝝ peſſimus merito ē nũcupãdus. Caſtrati mares:amianus marcellinus domitianũ ſcri bit ĩ hoc eſſe laudãdũ.quod receptiſſima ĩclaruit lege.qua miaciter ĩterdixerat ne ĩtra termĩos iuriſditio- nis romanæ caſtraret q̄ſpiã pueꝝ.qđ ni cõtigiſſet:q̄s eoꝝ ferret examĩa:quoꝝ paucitas difficile toleratur. philoſtratus quoq; ĩ.vi.de uita apollonii ſic refert.ꝑ ea tp̄a domitianus romanoꝝ imparor legē tulerat:ne q̄s faceret eunuchos euſebius huius quoq; rei meminit cũ ait.Domitianus eunuchos fieri ꝓhibuit.hinc in laudē domitiani cecinit Mat.Nõ puer auari ſectus arte mangonis uirilitatis dãna meret ereptæ.docti de- teſtanť memoriã ſemiramidis reginæ:q̄ temeres mares oĩum prima caſtrauit.

Rectæ cœnæ
Factiones gregum
Praſina ueri.
Roſea eſtati.
Veneta hiemi
Alba autũno
Timent timentur
ne mares caſtrarētur

M.ANTO. Dimicatõis hora:quũ forte dimicareť. Inhibuiſſet:rhenus. Prius ꝑ́ſagiis q̄ nunciis:nun- ciis ꝑ́ſagii huius plinius meminit:plutarchus uero cũ Antonius ait a domitiano defeciſſet:magnũq; ĩ ger- ma bellũ cõcitaſſet ex ĩſperato fama uictoriæ apud populum romanum uulgata eſt. Antoniũ ipſum cum oĩbus copiis periiſſe:tãtãq; habuit fidē hic rumor ut multi ex prioribus ĩmolarēt:ſed paulopoſt : quũ hu- ius nũcii auctor q̄rereť inuētus eſt nemo:poſtea Domiciano ad bellum quum exercitu proficiſcenti: nam ea fama ut uana ceciderat:in uia certus nuncius & litteræ de uictoria aduerſus Antonium habita uene- runt:dies pugnæ idem fuerat quo Romæ uictoriam fama uulgauerat. Publicas ſportulas : ab imperato- ribus dari ſolitas. Rectarum cœnarum:quarum uſus fuerat iam antea ſublatus pro recta enĩ cœna ſpor- tula fuerat conſtituta:Papinius hoc nomine longo carmine agit ipſi principi gratias:& Mat.ut ſolet aſſen tať. Aurati purpureique panni : de quattuor aliis factionibus:& pannorum diuerſitate abunde ſupra.

Castrari mares:Papinius:nondum pulchra ducis clæmentia cœperat ortu intactos seruare mares: nunc frangere sæuum. Atq; hominem mutare nefas.Mar.Non puer auari sectus arte mangonis uirilitatis damna meret ereptæ.Eusebius:Domitianus inquit eunuchos fieri prohibuit.

moderatus est. Ad summã quondã ubertatẽ uini frumenti uero inopiã existimans nimio uinearũ studio negligi arua edixit ne quis in italia nouellaret:utq; in puīciis uineta succiderẽtur:relicta(ubi plurimũ)dimidia parte:nec exeq rẽ perseuerauit. Quędã ex maximis officiis inter libertios milites q; romanos cõmunicauit:geminari legionum castra pꝛohibuit:nec plus q̃ mille nũmos a quoq̃ ad signa deponi:qđ Lu. Antonius apud duarũ legionũ hiberna res nouas moliens fiduciã cœpisse etiã ex depositoꝝ summa uidebat:addidit & quartũ stipendium:militi aureos ternos.

De diligentia & industria in iure dicendo & aliis gestis eius

Vs diligẽter & idustrię dixit:plerũq; & in foro tribũali extra ordinẽ ãbitiosas cẽtũ uiroꝝ sententias

mangones

Venaliciarii

Venales

nouellare

nouelletũ

dictum apollonii

Terram fecit eunucham

uineta

uinũ a ui

primatus uineæ

PHI. Moderatus est:moderatiora fecit & minora:cũ alias spadones imẽso pcio uẽditarentur. Apud mangones:uenaliciarios q negociationẽ hoium exercẽt: de mãgõibus supra satis ac super uenaliciarii dicũt uẽditores seruoꝝ.nouicios peculiariter accipimus uenales:cũ multa alia sint uẽalia. Arua: frumẽtaria. Ne qs i Italia nouellaret:nouas uites plãtaret.nouellare.n.ẽ nouas uites pãgere.de nouellis uitibus dixit maro.Atq; male uites incidere falce nouellas.a Colũella nouellus palmas dictus hinc nouelletũ elegãti uocabulo appellat iuriscõsultus uineã ex nouellis uitibus cõsitã.sic.n.ait paulus titulo de ipẽsis i rebus dotalibus:ueluti si nouelletũ i fundo factũ sit:aut si i domo pistrinũ aut tabernã adiecerit.qđ ãt domitianus uetuerit nouas uites plãtari testis ẽ philostratus:q ait apolloniũ cũ audisset hoc edictũ domitiãi phibitoriũ de plãtandis uitibus:dixisse ad Ionas:oblitus est admirabilis ĩperator:qđ hoies castrari uetãs terrã fecit eunucham: quãobrẽ ausi sũt Iones ad ĩperatorẽ legatos pro uitibus mittere & uacationẽ legis ab ipso petere:q terram populari amputãdis uitibus iussit & ulterius nõ plãtare:Eusebius quoq; i cronicis ait. Domitiãus phibuit uies i urbibus seri. Vineta:uineas ac uiata.a uite dici ait Varro.uitis uero a uio id a ui dictũ:pcipit Virgilius i georgicis ne uieta uergãt ad solẽ occidentẽ.Cato i rusticatiõe primatum dat uineæ.si multo uino sit. Succiderent:amputarent. Inter libertinos:nõ est miꝛꝝ maxima officia fuisse cum libertinis cõmunicata:quoꝝ ordo erat romæ:numerosus & multi diuitiis atq; potentia fuerit ꝑpollẽtes. Geminari legionũ castra:legimus idẽtidẽ apud historicos moris fuisse romanoꝝ.ut facerent maiora & minora castra. Liuius binis castris cũ multitudo semiermis sine ducibus esset nuncium qui maioribus ꝑerãt mittũt. Domitiãus prohibuit castra duplicia fieri.maiora.s.& minora. A quoq;:a quolibet milite. Ad signa deponi: scribit Vegetius in secundo de re militari ab antiqs ĩstitutum fuisse:ut ex donatiuo quod milites consequunt dimidia pars sequestraret apud signa.& ibidẽ ipsis militibus seruaret:ne p luxũ & inanium rerum coemptionem posset absumi.hic fiebat ut miles q sumptus suos sciebat apud signa depositos esse:de deserẽdo nihil cogitaret:magis diligeret signa:pro illis fortius i acie dimicaret more humani ĩgenii:ut pro illis hẽat maximam curam:i qbus uideat positã eẽ substãtiã.& ita.x.folles hoc ẽ.x.sacci nũmarii siue marsupia p cohortes singulas ponebant:i qbus hæc summa cõdebat.addebat & saccus undecimus.in quem tota legio particulam aliquã cõferebat sepulturæ:scilicet cã:ut siqs ex contubernalibus defecisset:de illo undecimo sacco ad sepulturã ipsius expromeret expensa.Domitianus uero noluit ab aliquo milite deponi sequestrariq; apud signa plusq̃ mille nũmos:propterea q;.L.Antonius:de cuius cõspiratiõe ante dictũ est:uidebatur ex hac pecunia castrensi cœpisse fiduciã rebellandi:ad signa aũt ideo dixit:quia apud signa hæc militaris pecũia sequestrabat:eaq; ratio apud signiferos i cophio seruabat.& ideo signiferi nõ solum fideles sed ẽt litterati eligebant.q & seruarent deposita:& scirent singulis reddere rationem. Hiberna:hæc hiberna fuisse in germania ĩtelligas uelim:ubi cum legionibus hibernabat Antonius. Quartũ stipẽdiũ:cũ prius triplex stipẽdium militi daret.a domitiano additũ est quartum:sicut tempore belli hac quoq; tempestate fieri solet ut stipendia uberiora militibus exhibeant. Aureos ternos:hæc est summa q̃rti stipendii:quod militibꝰ singulis additũ est a domitiano. Ius diligenter dixit:Sextus Aurelius de domitiano scribẽs ait.ius æqssime dixit. Extra ordinem:extraordinaria quadam cognitione. Ambitiosas:per ambitionẽ latas. Centũuiroꝝ:de centumuirali iudicio diximus suo loco satis diligenter.

folles decẽ

Signiferi litterati

M.AN. Nouellaret:nouas sereret uites.Palladius:Nũc cõsideremus nouellæ uitis sarmenta. Idem alibi uineã quoq; nouellam uocat:hoc inqt mẽse nouellæ uinea ĩcipiat puluerari. Ver.Incidere.falce nouellas: ut ad propaginum differentiam dictum accipias:huius quoq; edicti Eusebius meminit. Dimidia parte: uinearum. Geminari:castra castris iungi. Ad signa:circa signa. Deponi:a militibus:utrũq; ad præuertẽda nouaꝝ reꝝ cõsilia edictum pertinet:ne aut copiaꝝ:aut pecũiæ fiducia q̃squã ad defectionẽ animum adiiceret. Quantũ:quũ trina stipendia antea dari consuessent.

rescidit. Recupatores ne se sp psuasioris assertioibus accomodarét idétidé ammouit. Númarios iudices cú suo queq cosilio notauit. Auctor & tri. ple. fuit ædilé sordidú reperú dary accusandi:iudicesq i eú a senatu petédi. Magistratibꝫ quoq urbicis,puinciarúq psidibꝫ cohercédis tm curæ adhibuit:ut neq modestiores unq neq iustiores extiterit:e qbꝫ plerosq post illú reos oium criminú uidimus. Suscepta mox correctióe licentiá theatralé,pmiscue iniqtate spectandi ihibuit. Scripta famosa uulgoq edita qbus priores uiri ac fœminæ notabant:aboleuit non sine actorum ignominia.

PHI. Rescidit:ifirmauit neq ratas habuit.hoc.n.significat rescidere.ualerius scribit de testamétis:q aut rescissa sunt aut cú merito rescidi posset rata máserút.apud iurisco̅sultos titulus est de rescindéda uéditione. Recupatores admonuit.alibi docuimus recuperatores dici iudices:q iuri recupando co̅stituti sút:q iniuriis extimádis dabat.legimus recuperatoꝝ núerus erát tres:sensus é.domitianus frequéter admouit recupatores iudices ne assertiones eoꝝ.q ius suú asserere & ré uédicare uolebát semp sequerent.qm psuasibiles qdé sæpe sunt:& ad psuadendú efficaces:sed tñ fraudulétæ:hoc facit orator:ut sæpe núero psuasoria & psuasibili assertióe:a iudicibus extorqueat qd uult.& uelut caliginé ob oculos obiiciat: in quo domitianus uolebat recuperatores eé circúspectos ne facile crederét argumétis pbabilibꝫ & suasoriis:ad asseréda ea:q petebant.peculiariter assertiões accipiunt i asseréda libertate. quádo de statu hois co̅trouersia é liber ne sit an seruus hinc illud qntiliani.Querit remoto psonarú co̅plexu ut sit ne liber q é i assertióe.In uespasiano facta é métio iudicii recupatorii.ubi dixit asserente flauio,pnúciatá esse igenuá domicillá:quæ libertinæ latinæq co̅ditióis credebat:obiter retractandú illud pensitádúq diligentius uidet:ut exponas latinæ co̅ditióis pro minori libertate:ná q manumittebát: mó maioré libertaté co̅seqbant & fiebant ciues romani.mó mioré & fiebát latini ex lege helia scétia.mrem aút Domitiani hoc est ipsam uespasiani uxoré fuisse libertinæ co̅ditióis sentit Sextus Aurelius:cú ait domitianú domicillæ libertæ filiú fuisse. Númarios iudices:antq númarios iudices dici uoluerunt númis & pecúia corruptos.Cicero in epistolis ad atticú.isectandis exagitádisq númariis iudicibus.Idé i oratióe pro cluétio.uaria iudicú genera númarii pauci.Seneca quoq i prio de beneficiis:númariú tribunal uocat itelligi uolés iudices iudiciúq númis corruptú:sic eni ait.númariú tribunal audita utriq licitatióe addici non mirú. Notauit:Ignominiosa nota affecit. Cú suo co̅silio:idest co̅siliariis:& q i eodé co̅silio sedétes iudicarút. Auctor:tri.plebis fuit.sensus est domitianus auctoritate sua.tri.plebis ipulit ad accusandú edilé de répetúdis utpote sordidos questus secutú.omne eni lucrú magistratibus idecorú est. Iudices a senatu:solitos a senatu iudices & peti & dari.docet plinius i epistolis:cú ait mariú priscum accusantibus afris omissa defensione iudices petisse.tunc ipse plinius & Cor.Tacitus patroni prouincialium:notú fecere senatui priscum mariú immanitate excessisse crimina qbus dari iudices possent.tamen Iulius consul designatus censuit iudices a senatu mario dandos. Vrbicis:urbanis & q i urbe exercent magistratú. Post illú:post domitiani morté. Vidimus:fuit.n.Tranqllus téporibus illis. Mox correctione.i.cú factus esset censor.fuisse aút censorem domitianú testis est epigrámatarius poeta cum ait.censor maxime pricipúq priceps. Promiscua iniqtate:promiscua spectandi iniquitas dr:quando sine discrimine nobiles & ignobiles:opulenti & pauperes confusim occupatis ordibus spectant:cú decoꝝ sit ut nobiliores secreti seiunctiq a popularibꝫ habeant i spectaculis sedilia honoratiora ego existimo no̅ promiscua iniqtate legédú esse:sed promiscue iniqte:ut sit sensus.domitianum ihibuisse licentiam illam theatralem:quæ prius iualuerat:ut promiscue & indifferenter spectaretur i equestribus gradibus:i qbus soli eqtes spectare debebant.hoc autem a domitiano factitatum fuisse testatur martialis:q pluribus epigrammatis eum extollit ob sublatam hanc licentiam theatralem.& ob id redditam ordini eqstri i spectaculis dignitatem.hendecasyllabon martialis hoc é.edictum domini deiq nostri:quo subsellia certiora fiunt & puros eques ordies recepit:item sedere prio i gradu semper tunc cum licebat occupare manceis.item quadrigenta tibi non sunt cherestrate surge. exponas igitur i eqte i ordini equestri.ipprimis eni domitianus curauit ut i gradibus equestribus discreti soli eqtes sederent:sine co̅sessoribus plebeis:q prius idiscrimiati sedila occupabant. Scripta famosa:supra annotauimus:quod legibus.xii.tabularum pœna capitali sanciendum putauerunt i eos:q carmen condidissent:qd ifamiam faceret.unde & apud iurisconsultos titulus est de famosis libellis. Notabantur:ifamabantur taxabantur. Non sine auctorum ignominia:cum ignominiæ notam & ifamiæ maculam apposuisset his:q conditores fuerant scriptorum famosorum.

M.AN. Rescidit:pro irritis habuit. Recuperatoris.q res ad fiscum attinentes cú asserédi potestate reqrebant. Númarios:q de pecuniariis summis iudicabant:aut quod magis placet númis corruptos notauit eni dixit quasi ignominia affecit. Aedilem sordidú:sordidos questus secutum. Vnquá:q eo pricipe. Moꝝ corruptione:censura. Promiscue & ieqte:alii i eqtate habent:sed neutrú seqtur. Ego iqete legendum co̅tenderi:ut sit sensus ihibuit theatralé licétiá spectádi,pmiscue idiscretis ordinibus:ætatibus:ac sexu:nec solú,pmiscue ihibuit sed iqete.i.tumultuose ét spectandi licentiam compressit.

Recupatores

Númarii iudices

Númariú tribunal

Iudices a senatu dari

discretæ in theatro sedes

Q uestoriũ uirũ:quod gesticulandi salutandiq; studio teneret mouit senatu. Probrosis fœminis lecticæ usum ademit: iusq; capiendi legata hereditatesq;. Equitem Romanum ob reductam in matrimoniũ uxorem cui dimissæ adulteri crimen intenderat:erasit iudicẽ albo. Q uosdam ex utroq; ordine lege scantinia condẽnauit. Incesta uestalium uirginũ a patre suo quoq; & fratre neglecta uarie ac seueret coercuit priora capitali supplicio:posteriora more ueteri. Nã cum oculatis sororibus itẽ Varonillæ liberum mortis permisisset arbitriũ:corruptoresq; earũ relegasset: mox corneliam

PHI. Questoriũ;olĩ q̃stura functũ. Gesticulãdi saltãdiq; studio i hoc nimiũ laudandus est ut bonus priceps q ferre nõ potuit uirũ q̃storiũ eẽ saltatorẽ & instar histrioni gesticulatorẽ nã ut inqt elegãter cicero in oratiõe p murena:neq; fere saltat sobrius nisi forte isanit. Neq; i solitudine neq; i cõuiuio moderato atq; honesto:unde saltatorẽ appellare maledictũ erat atq; cõuitiũ.qnetiã emiliãus scipio romanos crimiat q̃ in ludũ saltatoriũ eãt uirgines puerĩq; igenui. Cato. Mar. Ceciliũ uocat spaciatorẽ a saltandi arte. Salustius quoq; semproniã reprẽdit q̃ saltare optime sciuerit. Probrosis fœminis:ipudicis & dedecorosis:pbrum eni & stuprũ significat & dedecus & turpitudinẽ alias accipit p cõuitio & maledicto. lex fixa fuit i atrio libertatis:qua sanciebat ut pbrũ uirginis uestalis capite puniret:uir q eam icestauisset uerberibus necaret. Iusq; capiẽdi legata:spoliauit fœmias probrosas ptãte legatoꝝ capiẽdorũ hoc est ne legatariæ in testamento cuiuspiã scribi possent. hic uidet illud satyrice scriptũ.si capiẽdi ius nullũ uxori. Erasit iudicũ albo;sustulit ex ordie iudicũ: quoꝝ noia i albo pscribebant: de quo superius satis multa. iõ antẽ Domitianus iudiciaria nota iudicem affecit. qa ille cũ uxore diuortiũ fecerat:eãq; de adulterio accusauerat:& mox i matrimoniũ reduxerat:aut eni adultera erat aut casta:si impudica cur eã reducebat i matrimoniũ:si pudica cur illã dimittebat. Ex utroq; ordie:senatorio & equestri.

Saltatores uituperant

Ludus saltatorius

Spatiator

Probrum

Lege scatinia:lex scatinia põit eos:q muliebria patiunt & maxie uiros:hic tota est satyrici poetæ mordacitas:cũ i secũda satyra iuehit i socraticos cinedos:ubi ait:citari antẽ oẽs debẽt scatinia:quo i loco cõmẽtatores fallunt:q existimãt i pedicones subactoresq; scatiniã legẽ eẽ sancitã:cũ poeta tota illa satyra isectetur uiros muliebria paciẽtes:q lege scatinia a scatinio lata puniebãt. celius i epistolis ad ciceronẽ scatiniæ legis meminit. cũ ait. postulãdũ me lege scatinia curãt. & ausonius scribẽs i mollẽ & effœminatũ inqt. scatiniam metuẽs nõ metuit tictã. sensus aũt est domicianũ cõdẽnasse quosdã senatores & eqtes ex lege scatinia. quod s. molles eẽnt & muliebria paterent. scatiniũ ãt cõditorẽ legis scatiniæ nõ romanũ fuisse sed aricinũ docet Mar. Tullius q sic scribit i tertia philippica. q̃d aũt mũicipiũ nõ cõtẽnitis:q aricinũ tãtope dispicit:uetustate antiqssimũ. hic noconiæ hic scatiniæ leges. nugatoria sũt:q̃ dicunt de. C. scatinio:q ui iferre uoluit marcelli filio. cũ ab illo nõ sit dicta neq; lata scatinia lex:sed a scatinio mũicipe aricino. Leges. n. a cõditoribus noiant nõ aũt a sontibus & reis. Incestã uestaliũ uirginũ:scribit eusebius i chrõicis tres uirgines uestæ ob stuprũ dãnatas a domitião:quẽ Papinius i. i. siluarũ laudat a coercẽdi uestales ministras diligẽtia:sic. eni ait pulchrius an tacita uigiler face troicus ignis:atq; exploratas iam laudat uesta ministras philostratus quoq; in. vii. de uita apollonii testis est domitianũ purgasse tẽplũ uestæ uirginibus tribus uestalibus interẽptis. q rẽ cũ uiris habuisse culparent:cũ oportet eas castas & itactas iliensem pallada & ignẽ perpetuũ custodire.

Cõplexio lex scatinia

Vestales ob stuprum dãnatæ

Variæ:uario genere supplicii. Priora. s. icesta uestaliũ. Posteriora:icesta. More ueteri scilicet. cohercuit: mos aũt uetus fuit ut uiuæ humi defoderent i cãpo:q ob in sceleratus uocabat. nã sicut honores multi & amplissimi uestalibus exhibebant. pp quos neq; filioꝝ eis neq; nuptiarũ erat desiderium. sic pœne delinquentibus ipositæ sũt magnæ. earũq; inqsitores & punitores erant ex lege põtifices. eas qdẽ i mioribꝫ delictis uerberibus afficiẽtes corruptas uero miserabili morti tradẽtes:uiuæ. n. i feretro deferunt per forum more mortuorũ. & cum silentio meroreq; deducunt ad portam collinam ubi structa est subterranea domus:ubi a pontifice uirgo incesta operto capite cõstituitur i scalis i hypogeũ hoc est subterraneũ domicilium deferentibus. cum aũt illa descenderat scalæ tollebantur & domicilium humo iniecta operiebatur. i quo luctus erat & lucerna ardẽs. panis quoq; cum aqua lacte & oleo:ne fame mori uideretur. Ocellatis: cognomen est uirginum uestalium:q̃ ex ocellata familia ad sacerdotium accesserant corruptores:stupratores. Relegasse:sicut licinianum ualerium rhetoricæ professorem relegauit ob incestum:qui postea in sicilia professus est:cuius rei meminit plinius i epistolis. Mox corneliã:cuius stuprator eqs romanus nomine celer i comitio uirgis cesus est. q itercedẽdum i hac uoce pstabat. q̃d feci nihil feci. pli. in. iiii. epistolaꝝ meminit domitianũ cõcupisse uiuã defodere corneliã maximillã uestalẽ:ut q illustrari sæculum suũ eiusmodi exemplis arbitraret:qui absentẽ iauditãq; dãnauit icesti:a quo missi statim pontifices:q defodiendã necãdãq; curarẽt:a qbus in illud subterraneũ cubiculum demissa est.

M. ANTO. Questoriũ uirũ:q q̃stor fuerat. Probris:flagitiis & ifamia opertis. Iusq; capiẽdi legata. Iuue. Si capiũdi ius nullũ uxori:c legatũ:ut modestinus ait q̃dã donatio testamẽto relicta. Erasit iudicũ albo:e numero iudicũ expũxit qui falso crimẽ uxori intendisset:sicq; ignominia notatũ intellige. Lege scantinia:a. C. Scantinio in pedicones lata:qui cum marcelli filio ui[illegible] ut Valerius ait inferre ausus esset patre

accusante dānatus est.Iu.quod si leges & iura citanť:Ante omnes debet scantinia. Incesta uestaliū:Eusebius auctor est:tres uestales uirgines Domitiano pricipe incesti dānatus. Priora:icesta. More ueteri ut humi uiuæ sepelirentur.Iu.Sanguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos. Nam cum ocelatis:subiicit causam quare diuerso supplicio idē scelus uidicarit. Ocelatis sororibus:uestabulis a familia ita cognominatis:q̄ fuerat prius incesti accersitæ Varonillæ:item uestali. Liberum mortis genus:ut ipse diligerēt sibi genus mortis:quo uellent affici. Corruptores:qui cū uestalibus incestum cōmiserant.

uirginē maximam absolutam olim:dehinc lōgo iteruallo repetitam atq; conuictam defodi iperauit.Stupratoresq; uirginis in comitio ad necē cædi:excepto p̄torio uiro:cui dubia etiam tū causa & incertis quæstiōibus atq; tormentis de semet professo exiliū indulsit:ac ne qua religio deum impune cōtaminaretur:monumentū quod libertus eius ē lapidibus templo capitolini iouis destiatis filio cōstruxerat diruit per milites:ossaq; & reliquias:quæ inerāt:mari mersit.

De clæmētia & largitate i initio principatus.

INter initia usq; adeo ab omni cæde abhorrebat:ut absente adhuc patre recordatus Virgilii uersum: Impia q̄ cæsis gens est epulata iuuēcis:edicere destinauerit ne boues imolarenť.Cupiditatis quoq; atq; auaritiæ uix suspitionē ullā aut priuatus unquā : aut princeps aliquādiu dedit:imo e diuerso magnæ sæpe non abstinētiæ modo:sed etiā liberalitatis experimēta.Omnes circa se largissime prosecutus.nihil prius aut acrius mōuit quā ne qd sordide facerent:relictas sibi hæreditates ad his q̄bus liberi erāt nō recepit:Legatū etiam ex testamento Rusci Cepionis q cauerat:ut quot annis ingredientibus curiam senatoribus certā summā uiritim præstaret hęres suus irritū fecit.

PHI. Virginē maximā:uirgo maxia dr̄ p̄fecta & priceps reliq̄rū uestaliū:qualis hodie abatissa nūcupať.hinc nō absurde apud pliniū pro corneliā maximillam uestalē legi posset. Cor. maximā uestalē:ut cōueniat cū snia tranqlli. Repetita.s.iudicio:& accusatiōe. Defodi:ut uiua ex more uetusto defodereť de quo Iuue. sanguie adhuc uiuo terrā subitura sacerdos.Liuius i.xxii.duæ uestales eo anno opimia atq; floronia stupri cōpertæ altera sub terrā:ut mos ē:ad portā collinā necata fuerat.altera sibimet ipsa mortē cōsciuerat.L.Cātilius scriba pōtificū:q cū floronia stuprū fecerat.a pōtifice maxio eo usq; uirgis i comitio cesus erat:ut inter uerbera expiraret itaq; domitianus & stupratas & stupratores puniebat ex iure pōtificis maximi:ad quem ptinet talis coercio aiaduersioq;. Stupratores:i primis celerē eqtē romanū significat:cui corneliæ icestū obiectū est & ob id comitio uirgis cesus: ut dudū diximus. Excepto p̄torio uiro:fortassis signat Valeriū licinianū:q p̄mōitus fuit si comiciū & uirgas pati nollet:ad cōfessionē icesticū cū uestale cōfugeret:sicut & fecit.locut9 ē p absente.herēius senecio.liciniāo Domitiāus exiliū molle dedit pmisitq; si q̄ posset ex rebus suis rapet anteq̄ bōa publicarenť. Cōtamiareť:pollueret & maculosa fieret. Libertus eius:Domitiāi. Destiatis:p̄paratis. Filio defuncto:& filius liberti significatur. Diruit:euerti & destrui iussit. Ossa & reliqas:filii liberti filius:tāq̄ nefas foret i lapidibus sacratis pphanū sepeliri. Impia quā cesis:uirgilius i.ii.georgicoℊ sic scribit.ante et sceptrū dictei regis & ante ipia q̄ cesis gēs ē epulata iuuēcis:aureus hāc uita saturnus i terris agebat.i expositiōe huius uersus ait seruius q̄ maiores boues comessene nefas putabāt.Pli.quoq; & columella tradūt i tāta fuisse ap̄ antiquos ueneratione boues:ut tā capitale eēt bouē necasse q̄ ciuē. Edicere:edicto pmulgare. Destiauerit:cōstituerit deliberauerit. Ne boues:imolareť.ex dogmate pythagorico p̄cipiť ap̄ Ouidiū:ne boues imoleť ne ue adhibeanť i cibatu.sic eni scriptū ē.Quid meruere boues aial sine fraude doloq; inocuū simplex.natū tolerare labores? porphyrius quoq; refert ex iniqtate hoium eē iductū morē imolādi hostias:quē fedissimū appellat & crudelitatis plenū:cū ex sanguie occisoℊ aialiū ibuāť aræ deoℊ:qnēt lactātius carpēs hāc aialiū imolationē sic scribit i.v.diuiaℊ istitutionū mactāt igiť opias ac piguas hostias deo q̄si esurieti:pfundūt uia tanq̄ siciēti:trimegistus simile sacrilegiis eē autumat cū deū.ores tuas atq; cætera icēdere.nihil.n.deest deest:q ipse ē omnia: atq; icēsiōes dei eē:cū aguť grates a mortalib9. Expimēta.s.dedit. Largissime:liberalitate maxia. Quā neqd sordide.Domitiāus admōuit suos scē ne qd facerēt:qđ illos sordidos eē & auaros turpisq; lucri cupidos declararet.nimirū pricipes oēs hac admōitiōe suos aulicos mōere deberēt ne qd cā auaritiæ & rapiaℊ sordidiq; lucri factitēt:cū uideamus i aulis pricipū oia secus fieri. Nō recepit:tanq̄ iustius sit hereditates patrū ad filios ptiere q̄ ad pricipē.ex his liqt queadmodū Domitiāus ab initio pricipatus egit bonū pricipē:mox deflexit ad oē gēus flagicioℊ. Legatū irritū fecit:ruscius cæpio i testamēto legatū hoc legauerat senatoribus:ut singulis annis certa summa pecūiaℊ illis uiriti diuidereť ab hærede:q̄n curiā igrediebanť. hoc legatū domitiāus rescidit nec ratū eē uoluit.ut ita hæres ab hoc onere liberareť quod ē laudabile.

M.ANTO. Virginem maximam:Corneliā primam uirginum:& quasi antistitem:quæ ut Eusebius ait

Virgo maxima

Versus uirgilii

capitale boué necasse

Mos fedissimus imolādi hostias

Incensiones dei grates

Salubris monitio

uiua defossa est. Defodi:extra collinã portã more maio℞ in subterraneã specũ uiuam demitti. Stupratores:uestalium corruptores. Exilium idulsit:exilio:dãnauit:quũ maius esset suppliciũ meritus. Libertus:eius nõ dicit:cuius ad Domicianũ uix apte referas. Lapidibus:destiatis:ad usum capitolinæ ædis comparatis. Diruit:dirui fecit monumẽtũ.s. Ossa filii. Ab oi cæde.q.d.multo℞ ẽt aĩaliũ. Sordide:turpiter:ac p̃ lucri cupiditate auare nimiũ. Cauerat:testamẽto legarat. Viritim:senatorum singulis.

Reos qui ante quinquẽnium proximum apud ærariũ pepẽdissent:uniuersos discrimine liberauit: nec repeti nisi intra annum eaq̃ conditione permisit:ut accusatori qui causam teneret exiliũ pœna esset. Scribas q̃storios negociantes ex consuetudine:sed contra Clodiam legem uenia in p̃teritum donauit. Subsiciuia quæ diuisis per ueteranos agris carpti superfuerunt ueteribus possessoribus:ut usu capta concessit fiscales calumnias magnã calumniantium pœna repressit:ferebaturque uox eius:princeps qui delatores non castigat irritat.

De sæuitia & crudelitate eius cõtra plurimos.

Sed neq̃ in clæmẽtiæ neq̃ in abstinẽtiæ tenore per

PHI. Apud ærariũ:pependissent.

Rei pẽdere

dicunt̃ rei pẽdere apud ærariũ:q nec dũ absoluti nec dũ dãnati sunt:sed adhuc illorũ cã est pẽdẽs.& ut dici solet suspẽsa sub icerto exitu. tales liberauit domicianus a p̃iculo dãnationis:si mõ p q̃nquẽnii p̃ximi spaciũ pepẽdissent.

Tabulariũ in ærario

ærarii homines

i ærario aũt tabulariũ erat hoc ẽ repositoriũ ipsarũ tabula℞ ærarius uero hõ dr̃:q ære pecũiaq̃ mulctat̃.hic leges idẽtidem ap̃ luculentos scriptores factos eẽ ærarios & inter ærarios relatos:q ære mulctatitio puniebant̃. Nec repeti ab accusatoribus ite℞ reuocari ad reatũ. Intra annũ:annuũ spacium. Qui cãm nõ teneret.q nõ obtieret reũ dãnari:nec q̃ reũ uiceret i iudicio. Sed cõtra clodiã legẽ:clodia lex p̃hibebat scribas q̃sto℞ exercere negotiatiões:tãq̃ idecõ℞ foret scribã eẽ negociatorẽ:ue℞ tamen ex consuetu

Cõsuetudo lege potentior

dine quæ iterdũ lege potẽtior est q̃dã iueniebant̃ negociãtes quos uenia donauit. Domiciãus remissa legis clodiæ punitiõe.

Subsiciua

Subcisiua

Subsiciua:i codicibus luculento℞ scripto℞ multiiugis mõ subcisiua mõ subsiciua scribi deprẽdes: eadẽ tñ huius uerbi uis est & significãtia.nã subcisiua dicunt̃:q subcisa sũt & q̃si subtracta a subcidẽdo dicta q̃si relicta:qđ si subcisiua legeris a subsecãdo icliabit̃:Pli.i p̃hemio.Na.historiæ & Au.Gellius i nouissimo noctiũ attica℞ subcisiua siue subcisiua tẽpora dixerũt:q subducta subtractaq̃ sũt & ueluti subcisa siue susecta a rebus necessariis.eadẽ dictõe usus est Cicero cũ ait i p̃rio de legibus.subcisiua q̃dã tẽpora icurrũt: q̃ ego perire nõ patior.Itẽ paulopost.qn igit̃ ista ipsa explicas subcisiuis ut ais tẽporibꝫ & cõscribis de iure ciuili subtilibꝫ q̃ cæteri.Apuleiꝫ i ultĩo de asino aureo qđ s̃bsiciuũ:quis iteratæ iã traditõi remãsisset ubi subsiciuũ posuit pro reliquũ.Idẽ i eadẽ significatõe dixit i octauo.Ac me relictũ solũ ac subsiciuũ cũ fastidio plerĩq̃ p̃teribãt.Itidẽ trãq̃llus subcisiua appellat porciũculas agro℞ q̃si subcisas relictas ue:quæ uelut reliq̃æ i diuidẽdis agris sup̃fuerãt.talia domitiãus cõcessit ueteribus possessoribus:q.s.illos agros prius pos

Euerticulũ

sederãt:q̃ ueterãis diuiderent̃.Idẽ apuleius icribit i apologia pythagorã animaduertisse euerticulum:qđ genus retis ẽ:trahi a piscatoribus iuxta metapõtũ i littore Italiæ suæ:quã subsiciuã græciã fecerat ubi subsiciua græcia accipi uidet̃ q̃si pro subsecta sucisaq̃ & ueluti secũdaria græcia:quæ est Italiæ portio:quã græci magnã græciã appellauerũt. Carptim:q̃si frustilatim & mẽbratĩ.hoc est per frusta & mẽbra hic ide decerpta supererãt.

Vsucapere

Vsucapta:q̃si per usus capionem uendicata:antiq̃tus iure ciuili cõstitutũ fuerat:ut res si mobilis erat anno ubiq̃ uno:si imobilis biẽnio tantũ i Italico solo usu caperet̃.ne rerum dominia i icerto essent:mox Iustinianus constitutionẽ promulgauit:qua cautũ est ut res q̃dem mobiles per triennium:imobiles uero per longi temporis possessionẽ.idest iter præsentes decẽnio:iter absentes:xx.annis usucapiãtur:sicut scribunt latissime iurisconsulti:& a boetio i cõmẽtariis topico℞ annotatũ est. Fiscales calũnias:calũniæ fiscales dicunt̃:ex q̃bus dãnato℞ bona ad fiscũ iperatoriũ deuoluebant̃. Ferebat̃:celebrabatur.

Vox domiciani memorabilis

Dictũ Iuliani

Contra delatores

Priceps q delatores nõ castigat:uox hæc i oĩbus pricipũ cubiculis uestibulisq̃ scribenda est:uox aurea uox oĩ laudationis p̃conio digna:eleganter olĩ & sapienter dixit Iuliãus iperator ad delatorẽ coercendum:q̃s inocens esse poterit si accusasse sufficiet.Delatores ergo nisi castigentur:uel ob hoc q̃a ipuniti reliquuntur:ad accusandum magis irritant̃:ideo Domitianus delatores puniendos esse uolens significare dicebat:delatores irritari prouocariq̃ ad delatõis offm̃:nisi a pricipe castigent̃.Nimi℞ delatores ad uenena nascunt̃:quorum atra ceu serpẽtiũ ligua uibrat tabesq̃ aĩ contrectata adurit.Nulla sane pestis pestilentior:nulla pernicies pernicisior ueneno delato℞:q ubi pricipum aures patulas iuenere:ifundũt uirus exitiale inocẽtibus.unñ fit ut p̃ceps numero uir bonus probus isons ex aula pricipali elimineť atq̃ explodatur:dũ principes nimium creduli totas aures repandunt pestiferis delatoribus susurronibusq̃:q uirosis liguis uiperas imitãtur. Quos iclyte Annibal non minus fugiendos censeo q̃ pestes q̃ uenena q̃ mortes.

M.ANTO. Ap̃ ærariũ pepẽdissent:aut i uacuo:ut de claudio dixit:pepẽdissent:aut ãbiguo causæ euentu suspẽsi toto q̃nquẽnio ærarii rei fuissent. Discrimie:icõmodo:oiq̃ periculo liberauit. Nec repeti:iterum cogi. Intra annũ:itra anni spaciũ. Qui cãm nõ teneret:q non uictor eẽt:aut ad exitũ nõ p̃duceret.

Contra clodiã legẽ.P.Clodius tri.pl.quattuor tulit leges Aulo Gabinio:&.L.Pisone cõsulibus in quibus hanc fuisse intelligi oportet. Succisiua.i.agrorũ ptes succisas:hoc est diuidẽdis agris hinc inde subductas: ut mensura admetientibus magis quadraret:dicunt & succisiua tpa necessariis horis subtracta. Pli.succisiuis tpibus ista curamus.Gellius Ea oĩa succisiua:& subsecũdaria tpa. Carptim:hinc inde carpẽdo aliqd. Veteribus possessoribus:his q agros ipos ad id tps possederãt:prius dico q̃ diuisi eẽnt. Vsucapta possessiõis cõtinuatiõe q̃sita.Modestinus usucapio ẽ inqt acqsitio uel adiectio dñii p cõtinuationẽ possessiõis tpis lege definiti. Fiscales:ad fiscũ impii attinẽtes. Calũnias:falsas delatiões aduersus ciues p fisco intentas.

mansit:& tñ aliquanto celerius ad sæuiciam desciuit quam ad cupiditatem. Discipulũ Paridis pantomimi pauperẽ adhuc: etiã tum maxime ægrum.qđ arte formaq̃ non absimilis magistro uidebatr occidit. Item Hermogenẽ tarsensem ꝑpter quasdam in historia figuras:librariis ẽt qui eam descripserant. crucifixis. Patremfamilias quod thracem myrmilloni parem numerario imparẽ dixerat detractũ e spectaculis in arenam canibus obiecit cũ hoc titulo: impie locutus parmularius. Complures senatores in his aliquot consulares interemit: ex quibus Ciuicam Cerealẽ in ipso asiæ ꝓcõsulatu: Saluidienũ Orfitũ. Aciliũ Glabrionẽ exilio q̃si molitores nouarum rerum. Cæteros leuissima quẽq̃ de causa:

PHI. Ad sæuiciã: desciuit deflexit ad crudelitatem priusq̃ ad auariciã. Discipulũ paridis.Exẽpla hæc sunt sæuitiæ in domitiano:qui ob nullã aliã cãm occidit discipulũ paridis histriõis: nisi q̃ arte histrionica & forma magrm repræsentabat. Propter quasdã in hi.figu.obfiguratum scribẽdi genus & obliqua dicta:marciãus atq̃ fortunatianus scribũt dictũ eẽ in orõne figuratum: cũ aperte qd dicere ꝓhibet uerecundia pp obscœna: & significatiõem alia atq̃ in tegumẽtis uestita mõstratr. Est & obliquus ductus cũ metus impedit aliqd dicere libere: & p quosdam cuniculos obiicienda monstramus.Domitianus occidit hermogenem historicum pp figuratos in historia ductus & elocutiones:quæ trahi posse uidebantr in principis contumeliam.Plinius scripsit octo uolumina dubii sermonis sub Nerone nouissimis annis cum oẽ genus studiorũ paulo liberius & erectius periculosum seruitus fecisset.Figurate ut inquit Sidonius:uitam domumq̃ Constantini uidetr uel pupugisse uel momordisse.qui palatinis foribus distichon hoc appendit:saturni aurea secla quis requirat:sunt hæc gemma sed neroniana: Tharsensem:Ex tharso oppido ciliciæ Persius Iouis & danaes filius: tharsum condidisse memoratr:ut ait amianus Marcellinus:unde a Lucano tharsos persea cognominatr illo uersu. Deseritr tauriq̃ nemus perseaq̃ tharsos. Qui eam descripserant:historiam.s. hermogenis exscripserant. proprie.n. describere & exscribere est exempla transferre:quod pertinet ad librarios:cum scribere ad conditorẽ referatur. Vulgus perperam scriptores dicit quos librarios dicere deberet:cum scriptorẽs sint ipsi auctores cõditoresq̃ librorum. Patremfamilias:sensus est Domitianus obiecit canibus laniandum quendam patrẽfamilias.quia in spectaculo gladiatorio.quod exhibebat princeps:dixerat thracem gladiatorem parem quidem eẽ myrmilloni aduersus quem depugnabat: sed muneratio imparem.i. editori ludorum Domitiano minime parem:tanq̃ ab eo uellet nollet digladiari cogeretr.& ita hoc dicto nisus est taxare principem exhibitorem spectaculi gladiatorii. Nam munerarius significat editorem exhibitoremq̃ muneris gladiatorii: cuius nomine domitianus significabatur a patrefamilias: alibi docuimus myrmilloni gladiatori opponi thracem gladiatorem:quod indicat uel ille Ausonii uersus:quis myrmiloni contenditr æqui manus thrax.

Figuratus ductus
Obliquus ductus
Thrasum condidit ꝑseus
Describere
Exscribere
Scriptores
Munerario impar
Thrax myrmilõi

In arenam:gladiatoria arena significatur:in qua gladiatores depugnãt:unde & arenarii dicti. Cum hoc titulo:cum hac notatione iudicioq̃ supplicii. Impie locutus parmularius:uerbum hoc a Domitiano contumeliose dictum est in patremfamilias obiectum:canibus lacerandum:nam parmularius nomen est gladiatoris a parmula dicti.est autem parmula breue scutum:de qua ait Oratius:sensi relicta non bene parmula.milites uelites ritu Romano parmam habebant tripedalem parmulis soliti sunt miles pugnare:quarum usum fertur sustulisse.C.marius:Iphicrates peltam ꝓ parma militibus dedit:ex quo postea peltastæ pedites dicti.apud Quintilianum in.ii.hoc scriptum legimus huic sententiæ accommodatum: alius percuntanti theodoreus an apolodoreus esset:ego inquit parmularius sum:nec sane potuit urbanius ex confessione inscitiæ suæ elabi. Ciuicam cerealem.Cor.Ta.meminit subinde cerealis:qui castra germanorum cœpit exciditq̃. Acilius glabrionem:de hoc ait Iuuenalis:proximus eiusdem ꝓperabat acilius æui.Acilio glabrioni qui apud thermopylas regem superauit anthiochum.statuam auream posuit filius.Acilius glabrio:quæ prima omnium in italia fuit aurata statua.auctores Liuius: Plinius & Amianus Marcellinus.hic quem interemit domitianus ex ea erat prosapia. Cæteros:scilicet interemit. Orfitum. Domicianus orfitum & ruffum paratarum contra se insidiarum insimulans in insulam relegauit.apud philostratum Apollonius orfitum appellat utrum iustum & temperatum:cui obiiciebatr q̃ suasor impulsorq̃ neruæ fuisset ad impium occupandum:adiutum quoq̃ ab ipso Apollonio ad res nouas molliendas calumniabantur:ex hoc ait Trãquillus orfitum fuisse domitiani iussu interemptum in exilio quasi molitorem rerum nouarum. primo.n. fuit insulari exilio mulctatus:mox ibidem interemptus sicut & Acilius glabrio ob consimilem suspicionẽ.

parmularius
parmula
peltastæ
parmularius sum
Statua glabrionis

S

M.AN. Magiſtro:ipſi paridi. Figuras:aliquos inter ſe ſermones Thracem retiarum. Myrmilloni:qui cum retiario pugnat. Munerario:gladiatori ad munus comparato:munus gladiatorium certamen dicit. Iuue.munera nunc edunt & uerſo pollice uulgi:quem libet cecidunt. Impie locutus parmularius: a parma parmula eſt atq; inde recta uoce parmularius parmularum opifex:aut quemadmodum a ſcuto ſcutarius dicitur:ſic a parmula parmularius parmulæ geſtator:ut præteritæ militiæ atq; eiuſdē obſcuræ & gregariæ breui titulo arguerit. Acilium glabrionem.lu.properabat Acilius æuo.

Aeliū lamiā ob ſuſpicioſos qdē:uerū & ueteres & innoxios iocos:qd' poſt adductam uxorē laudanti uocē ſuam heu taceo dixerat:quodq; Tito hortanti ſe ad alterū matrimoniū responderat. καισυ γαμησαι θελεις Saluum Cocceanum quod Othonis imperatoris patrui ſui diem natalē celebrauerat. Metium pōpoſianum quod hēre impatoriam geneſim uulgo ferebat:& qd' depictum orbē terræ in mēbranis:cōcioneſq; regū ac ducū ex Tito Liuio circūferret:quodq; ſeruis nomina Magonis & Hannibalis indidiſſet. Saluſtiū Luculū britaniæ legatū:quod lanceas nouæ formæ appellari luculeas paſſus eſſet. Iunium ruſticum:quod peti Thraſeæ

Lamia

PHI. Aeliū lamiam:pp huius ælii lamiæ necē dixit poeta satyricus: hoc nocuit lamiarū cedæ madēti. Aelioꝝ lamiaꝝ familiā: quæ fuit Romæ ſenatoria oriundā eſſe a lamo formiaꝝ rege:ido nei ſcriptores ꝑdiderūt.In alia ſignificatione lamia dr̄ uoratrix pueroꝝ: a lama q̄ eſt uorago: & maledictū eſt in fœminas maleficas.Apud philoſtratum multa mentio eſt de lamia:quæ formoſiores adoleſcentulos deuorabat Quidam lamias dicūt eē laruas & lemures:quæ humanas carnes deſideranter affectant:Orati.neu pranſæ lamiæ uiuū puerū extrahat aluo:Apuleius in prio de aſino aureo:at ille olore ſpurciſſimi humoris ꝑcuſſus:quo me lamiæ illæ īfecerāt aſpernat. In threnis hieremiæ accipit lamia pro genere aīalis:cum ait:lamiæ nudauerūt mām̄am lacerauerūt catulos ſuos.In eſaia quoq; ſcriptū ē.ibi cubauit lāia & īuenit ſibi requiem.Olim probus īperator exhibuit in ſpectaculo centū lamias. Adductā uxorē:ſupra dictū eſt Domicianū abduxiſſe ī matrimoniū domiciam lōginā ælio lamiæ nuptā. Laudāti:Domiciāo. Heu taceo:hoc uerbū dixit:ælius lamia dolēter & cū ſuſpirio:cū ſignificare uellet ſibi tacēdū eē & labellū digito cōpeſcēdū:cū libere quæri nō poſſet de Domiciāo:q ſibi adduxerat uxorē: Ad alterū matrimoniū:ut poſt adductā a domiciāo primā uxorē domiciā ducere uellet alterā. μὴ καισυ latine īterp̄tat:an & tu uxorē ducere uis:quo dicto ītelligi uoluit ælius lamia qd & Titus quoq; uellet adducere alterā ſibi uxorē: ſicut Domiciāus primā abduxerat:

Cocceanū

Saluū cocceanū:ſubītellige īteremit.fuit āt hic filius fratris othonis īpatoris quē otho iam moriturus admōuit:ne patruū ſuū othonē fuiſſe aut obliuiſceret unq̄ aut nimiū mēiniſſet.

Metiū pōpoſianū:ī Veſpaſiāi uita dictū ē:quēadmodū ſermo ꝑcrebuerat metiū pōpoſianū habere gēiturā īperatoriā:eūq; quādoq; regnaturū:unde a Veſpaſiāo cōſul factus eſt tali cauillo alludente.q̄ndoq; memor erit tanti beneficii:ſed domiciāus lōge patri diſſimillimus pōpoſianū īteremit:ꝑpterea ꝙ in horoſcopo ſydereq; natalitio īperatoria dignitas ei decreta eē uulgo dicebat:qcunq; habuerint horoſcopū in prima parte arietis naſcentur reges duces exercituumq; imperatores. Depictū orbē terræ:Pompoſiano excidiū cōcinauit ea res:quæ hoſtilio mancino conſulatū peperit:q ſitum carthaginis expugnationēq; depictā ꝑponens in foro:& ipſe aſſiſtens populo ſpectanti ſingula enarrabat.qua comitate ꝓximis comiciis cōſulatum adeptus eſt.

tabula anaximandri de ſitu orbis

Anaximāder mileſius de ſitu orbis deſcriptā tabulam primus edidiſſe fert. Heccatheus uero codicē reliquiſſe ſitum orbis cōtinētem:ut tradit eratoſthenes. Cōtiones regū ac ducū.notiſſimū ē Liuiū in cōtētionibus ſupra quam narrari pōt:eloquētiſſimū apud quē maximi duces regeſq; ꝓpe diuinitus cōcionant:qd.n.diuinius cōcionibus ſcipiōis & Annibalis:qd luculētius his quas apud eūdē & romani reges & externi ꝑceſſent.igit cū pompoſianus conciones illas.i.oratiōes quæ apud Liuium & a regibus habent & a ducibus aſſidue circūferret:ſuſpicionē Domitiano fecit tanq̄ regnū affectaret:ex quo fuit interemptus.

Conciones regum

Noīa ſeruis imperatoria

Noīa magonis & Annibalis:hinc Domicianus pompoſianum metuēdū eē opinabat:ꝙ ſeruis imponeret noīa nō ſeruilia ſed imperatoria:& eoꝝ maxime impatoꝝ:qui infeſtiſſimi fuerāt romano noī. magonem.n.& Annibalem fratres maximos pœnoꝝ duces:maximoſq; romanoꝝ hoſtes fuiſſe nemo nō nouit.

Genua diruta a magone

Annotatu dignum eſt genuam liguriæ caput ab hoc magone Annibalis fratre dirutā fuiſſe:mox ex edificatam a Lucretio:cui ob id Prorogatū fuit īperium:mago ex uulnere mortuus eſt:haud ꝑcul ſardinia Annibal ueneno in bithynia extinctus:ducum īperatorumq; externorum haud dubie clariſſimus memoratiſſimuſq;:Econtrario athenienſes decreto olī publico ſanxerūt:ne unq̄ ſeruis indere liceret noīa harmodii & ariſtogytonis:qui libertatis recuperandæ gratia hippiam tyrannum interficere adorſi erāt: nefas enī ducebant noīa libertati patriæ deuota ſeruili contagio pollui.

luculleum marmor

Saluſtium lucullum:repete interemit. Luculleas:a noīe ſuo:dicebat.n.Saluſtius lucullus.cæteꝝ.L.Lucullus ille romanoꝝ nitidiſſimus marmori lucullo nomen indidit:admodum delectatus illo:qd' erat atri coloris. Peti thraſeæ & heluidii:de peto thraſea patauino & heluidio priſco tarentino:qui thraſeæ gener fuit:ſupra copioſe meminius.

Arulenus ruſticus

Iunius arulenus ruſticus q olim tri.pl.obtulit ſe propugnatorem peti thraſeæ:gener fuit heluidii : ſocerumq; & ꝓſocerum

thrascá non minus uero q̃ magno p̃conio extulit:appellauitq̃ sanctissimos uiros:pp quod interfectus est a Domiciano. Scire aút debes thraseam sæuitia Neronis afflictú:ut ante diximus:uenas secuisse:heluidiúq̃ quia thraseæ gener erat italia pulsum exulasse:q mox reuersus romá creatus p̃tor Vespasiani pricipatu libere nimis sníam dixit:utpote emulus soceri:imitatorq̃ catonú & brutoꝝ.ex ea dicédi libertate: ut magná gloriam:ita magná cõtraxit offensam:fuitq̃ a Domiciano morti dánatus. Vnde ait Cor. Taci. scribens de uita Iulii agricolæ soceri sui. Mox nostræ duxere heluidiú in carceré manus. Idem aruleni rustici necem significat his uerbis:nos maurici rusticiq̃ nisus nos innocenti sanguine senetio perfudit. aruleni rustici periculum fouerat. M.regulus.eiusq̃ morte adeo exultauit ut libro edito illú insectatus: appellauerit simiá stoicorum.adiecerítq̃ uitelliana cicatrice stigmosum.ideo autem hoc a.M.regulo dictú est:quia arulenus rusticus cum esset prætor missus a uitellio senatuq̃ legatus ad flauianos duces cõponendæ pacis cá:fuit uulneratus a militibus turbulentis uiolato legati noíe:occisoq̃ lictore.

Libertas heluidii

Simia stoicorum

Vitelliana cicatrice stigmosus

M.AN. Eliú lamiá:lu. Lamiaꝝ cede medenti. Abductá uxoré.s.Domitiá:quá illi adéptá Domitianus duxit uxoré. Laudanti:Domitiano. Heu taceo:quasi stomachi indicium in domitianú dedisset. Se:lamia.καισύτ ἔλιιη σαισελεῖσ:& tu uxorem ducere uis. Saluú cocceanú:occidit subaudi. Imperatoriá genesim:syderalem in ortu posituram ad impiú trahentem. Magonis & Annibalis:carthaginésium ducúro.q̃ nois hostiú. Nouæ formæ:tú primú inuétæ. Luculleas:a suo noíe. Peti thraseæ: a nerone occisi.

& Heluidii prisci laudes edidisset:appellaretq̃ eos sanctissimos uiros: cuius criminis occasione philosophos oés urbe italiaq̃ summouit. Occidit & Heluidiú filiú:quod quasi scænico exodio sub persona paridis & Oenones diuortiú suum cum uxore tractasset. Flauium sabinú alterú e patruelibus quod eum comitioꝝ consularium die destinatum perperá præco non consulé ad populú: sed impatorem p̃nũciasset. Verum aliquãto post ciuilis belli uictoriá sæuior plerosq̃ partis aduersæ:dudum etiá latentes conscios in inuestigato

PHI. Philosophos urbe summouit. Eusebius in chronicis ait domitianum philosophos & mathematicos bis urbe Roma per edictum expulisse. Gellius quoq̃ lib.xiiii.noctium atticarú sic scribit:philosophi domitiano imperante senatuscõsulto eiecti:atque urbe & italia interdicti sunt:qua tempestate epitectus quoq̃ philosophus pp id senatusconsultú nicopoli roma decessit:apud philostratú métio fit de philosophis eiectis a Domitiano:qui habitu mutato partim in hispaniam partim in lybiæ scythiæ ue deserta confugerunt. Quidam ét uiuendi rõne mutata scelerum consiliarios sese illi adiunxerút. Ex quo demetrius philosophus expulsus instituta cum apollonio sermocinatione dolenter dixit & grauiter. Cicadis licet impune canere:nobis nec quidem mutire fas est. Heluidiú filium:sanguinarius princeps nõ cõtentus interfecisse uiꝝ sanctissimum heluidium patrem:occidit ét filium ob ré friuolá & nugatoriá. Plinius neoteros hoc est iunior occiso domitiano librum composuit de heluidii patris ultõe:qui cú sibi fuerat amicitia accusauitq̃ in senatu publicium certú senatoré:uirumq̃ p̃torium:a quo manus illatæ fuerát heluidio.idem deflet luculenta epistola mortem fanniæ uxoris heluidii ex thrasca natæ:quæ bis maritú secuta est in exilium tertio ipsa pp maritú relegata:factusq̃ reus fuit senectio q̃ de uita heluidii libros cõposuisset : sicut rusticus arulenus fuerat interfectus ob editas heluidii prisci & peti thraseæ laudes. Cuius rei meminit Cor. Ta. his uerbis quæ subscripsi. Legimus cú aruleno rustico petus thrasea herénio senectioni priscus heluidius laudati eént:capitale fuisse:neq̃ in ipsos mõ auctores:sed in libros quoq̃ eoꝝ seuitú.delegato triúuiri ministerio:ut monuméta clarissimoꝝ ingenioꝝ in comitio ac foro urerent. Scenico exodio:cantico athelanico repete q̃ supra dicta sunt de exodio. Sub p̃sona Paridis & œnones:Nota est historia fabulosa. Quéadmodum paris inter pastores educatus amauit œnoné:quá deinde facto diuortio deseruit p̃fectus in græciam helenæ amore pellectus. In cebrenia troadis urbe paridis & œnones sepulturá ostédi refert Strabo in.xiii. Oenoné aút dicút alexádri paridis uxoré fuisse priusq̃ helena raperet.apud Ouidiú extat epistola quá paridi scribit œnõe. Heluidius heluidii prisci filius atheláica fabula & exodio cõplexus erat arguméntú de paride & œnone:& quemadmodú inter illos factú foret diuortiú:existimauit Domitianus sub hoc uelamento diuortium suum taxari ab heluidio:ex quo p̃uocatus hoíem interemit. supra aút dictum est quemadmodum domitianus uxorem domitiá repudiauit:moxq̃ impatiens diuortii reduxit. Diuortiú aút dictú est:uel a diuersitate mentiú:uel quia in diuersas partes eút:qui distrahút matrimõiú. In diuortio matrimoniiq̃ renunciatione cõprobata sunt hæc uerba:res tuas tibi habeto:tuas res tibi agito. Ex hac diuortii formula dixit plautina materfamilis:ualeas tibi:héas res tuas reddas meas & apud apuleiú ait cupido ad psychen:cõfestim thoro meo diuorte tibiq̃ res tuas habeto. Ex patruelibus:Merito dixit Plinius:q̃ illa immanissima bellua:ita.n.domitianum appellat p̃pinquorum sanguinem lambebat. Patrueles fratres dicti q ex duobus fratribus p̃generant:sicut sorores patrueles nuncupant ex duobus & ipse fratribus genitæ:auctor iurisconsultus patrueles domitiani erant duo filii ex flauio sabino patris fratre : ex his alterum patri cognominé interemit ex eo q̃ a præcone nõ cõsul sed imperator per errorem p̃nũciatus est apud populú. Philostratus refert interfectú fuisse a domitiano sabinum cognatum:cuius uxoré noíe iuliá abduxerit ipse

Philosophi expulsi

Dictú demetrii

Cicadis licet canere

Fannia

Sepultura paridis & œnones

Diuortiú unde

Res tuas tibi habeto

Patrueles

princeps:quæ erat ipsius neptis:unde parricidiū incestūq; iuxta cōmisit. Perperam:non recte q; errore magis q̄ dolo factū uideri pōt. Destinatū:electū consulē designatūq;. Ciuilis belli:quod inter flauianos & uitelianos gestum est. Partis aduersæ:uitelianæ factionis:magis.n.placet ut ciuile bellū referaᵗ ad uitelianos q̄ ad Antoniū:q & ipse sicut supra dictū est mouit ciuile bellū:cū foret præses supiotis germaniæ.

M. ANTO. Heluidiū prisci:q Vespasiani principatu occisus est. Sāctissimos uiros:inocentes:miræ cōstātiæ cuius illi sectæ fuerint Satyri carmē demōstrat. Quale coronati inqt thrasea heluidiusq; bibebāt Brutorū & Cassii natalibus. Cuius criminis:ipsi rustico intentati. Philosophos:philosophiæ professores ac studiosos. Heluidiū filium:ad patris drīam q a domiciano fuerat occisus. Scœnico exodio:ridiculæ fabulæ argumēto. Paridis & œnones:qa ob paridis pātomimi amorē domiciā uxorē domicianus exegerat fuit œnōe paridis uxor:cū q̄ post raptū Helenæ diuortiū fecit.strabo ē auctor. Diuortiū:dissidiū separationē. E patruelibus:e duobus Sabini patrui filiis. Destiatū:designatū. Aduersæ ptis:Antōiāæ factionis.

PHI. Quæstiōis:tormētorū.

Titio ardens imissus inguinibus

Immissio p obscœna igne apuleius scribit sibi i asinū reformato Titionē ardētē mediis iguinibus a fœmina immissum: a q̄ pnitie se euasisse ait:cū ligda fimo stricti; egesta faciē atq; oculos eius fœmiæ cōfedasset.seneca iter diros cruciatus enūerat carcerē & cruces & eculeos & uncū : & adactū p mediū hominē:q per oēs artus emergere stipidē:& distracta i diuersū actis curribꝰ mēbra: & illā túicā alimētis ignitū:& illatā & i textā nusq̄ tñ mētionē facit huiꝰ supplicii quo seuiebat truculētus Dōiciāus:tāq̄ ipe extiterit iuētor talis cruciatus: Enotioribus:cognitioribus. Laticlauiū senatorē:a latoclauo noīe icliato: i usu antiquorū fuerūt mātilia cocco clauata:qbus in cōuiuio usus est Alexāder Romāus: fuerūt & uestimenta auroclauata:qbus olim interdixit tacitus īperator. Et ob id:q se ipudicum asserit satis probare uideᵗ se nullibi eē metuendū:cū ipudici & effeminati utpote ifames nullius momenti existimenᵗ ad res magnas capescēdas moliēdasue. Auctorem

Auroclauata.

nouo quęstionis genere distorsit immisso per obscœna igne nōnullis & manus amputauit satisq; constat duo solos e notioribus uenia donatos tribunum laticlauum & cēturionē: qui se quo facilius expertes culpæ ostenderent impudicos probauerant:& ob id neque apud ducem:nec apud milites ullius momenti esse potuisse.

Item de sæuitia & crudelitate eiusdem.

Erat āt nō solū magnæ:sed & callidæ iopiateq; sæuitiæ. Auctorē sūmaꝝ pridie q̄ crucifigeret i cubiculū uocauit:assidere i toro iuxta coegit secū hilarēq; dimisit:partibus ēt de cœna dignatus ē. Aretinū clęmētē cōsularē uiꝝ e familiaribus & emissariis suis capitis cōdēnaturus in eadem uel ēt in maiori grā habuit: quoad nouissime simul gestāti cōspecto delatore eius:uis inqt hūc neq̄ssimū seruū cras audiamus & quo cōtentius abutereᵗ patientia hominū nunq̄ tristiorem sententiā sine pfatiōnē clæmentiæ pnūciauit:ut nō aliud iam certius atrocis exitus signū esset q̄ principii lenitas. Quosdā maiestatis reos in curiā induxerat:& cū pdixisset expertū se illa die quā carus senatui esset:facile perfecerat:ut ēt more maiorū puniendi condenarenᵗ:deinde atrocitate pœnæ conterritus ad leniēdā inuidiā itercessit his uerbis:neq;.n.ab re fuerit ipsa cognoscere

summarū:ratiocinatorē significat:q summas accepti & expensi in codice perscribebat: quiq; cōputo & calculo erat instructus tales facit mercurius in qrto ab Horoscopo loco:ut inqt firmicus maternus in.iii.mathesios. Assidere i toro:hoc uidet eē specimē iterioris familiaritatis.Sed ex hoc & id genus aliis cōplusculis planissime liquet ueꝝ id esse:qd memorat Sidonius apollinaris:q i primo epistolaꝝ refert cōsuetudinē regū naturæ flāmaꝝ bene cōparari:q sicut Paulū a se remota illuminat:ita satis sibi admota cōburut. Verū ego id de malorū principū cōsuetudine dici tantū opinor.cū familiaritas boni pricipis sit tanto splēdidior quanto fuerit iterior:tāto dulcior quanto proximior. Iuxta:prope. Partibus de cœna dignatus est:epulaꝝ partes misit ad auctorē summaꝝ ex more:quo pricipes partibus ciboꝝ principaliū de cœna missis cōuictorem honorabāt.ex hoc cōiectabāt illū eē Domiciano carissimū: cū uiderēt tā comiter tāq; hospitaliter hominē accipi a pricipe:a quo mox crucifixus est.Itaq; merito diciᵗ sæuitia talis iopinata:q s.n.opinareᵗ pricipem se uitug; esse cruciabiliter i illū quem tāta comitate prosequebaᵗ.Elegāter talis sæuitia dicta ē cachinans a Mamertino:q scribit i panegyrico ad Iulianū.Quis nescit alioꝝ imperatoꝝ hilarem diritatē cachinantemq; sæuitiā.a qbus igenita crudelitas figmēto leticiæ tegebaᵗ.Plinius quoq; i panegyrico ad Traianū luculenter inqt.Quod enim tam insidū q̄ blandiciæ principū illoꝝ:quibus tāta lenitas tāta fraus:ut facilius esset iratos q̄ propitios habere. Emissariis:internunciis conciliatoribusq; furtorum : hoc enim significat emissarius sicut ante dictum est. Simul gestanti : in eodem gestatorio iter facienti : & aretinus clæmens significaᵗ:quidam codices habent gustanti:ut intelligas aretinum clæmentem simul gustasse intē

Cōsuetudo regū flāmæ par

Sæuitia cachinās.

Blādiciæ principū insidæ

tasseque cum domiciano quod specimen est beniuolentiæ & gratiæ interioris. Delatorem eius: accusatorem arretini clæmentis. Inquit:domicianus arretino clæmenti. Hunc nequissimum seruum:ita delatorem clæmentis appellauit. Contemptius : cum maiori contemptione & despicatu. Quam principii lenitas.q̄do exordiebaẽ leniter & clæméter:tunc timéda erat sentétia tristior & atrocior:qa illud erat indiciú sceuitiæ blandientis. Maiorum: dictum est in Nerone: quemadmodum more maiorum collo in furcam coniecto:uirgis ad necem cedebantur. Maiestatis:accusatos crimine lesæ maiestatis. Atrocitate pœnæ qua ceruix nudi hominis infertur furcæ:& corpus uirgis ad necem ceditur. Intercessit:uetuit. Ab re:extra propositum.hæc duo opponuntur ex re & ab re.

M.AN. Nouo quæstionis genere:nouo cruciatu. Immisso:& hæc torquēdi ratio. Laticlauũ:patriciũ adolescenté. Impudicos:corruptos:corpore pathicos. Auctoré summaꝝ rationũ seu cõputorũ. Partibus de cœna:ex iis q̄ ipsi erát apposita qbusdá dono missis:& qd ad ordiné attinet.lu & ipe sumptũ de margine cœnæ dixit. Emissariis:qd emissarii eẽnt pspicue supra demõstrauimus. Gestãti:domiciáo:sic in cæsare dictatore Tribũitia subsellia ꝑteruehẽti:quũ húc ꝑteruectum quia in curru erat illum gestatum intelligamus. Delatore:clæmentis scilicet. Húc nequissimum seruum:clæmentem. Tristiorem:ab effectu atrociorem. More maiorum:ut nudorum ceruix furcæ inferetur cædereturq; corpus ad necem.

permittite patres cõscripti a pietate uestra impetrari: quod scio me difficulter impetratum ut dãnatis liberum mortis arbitrium indulgeatis. Nam & parcetis oculis uestris & intelligent me omnes senatui interfuisse.

De rapinis & extorsionibus & aliis gestis eius.

EXaustis operũ ac numerum indensis stipédioque quod adiecerat: tentauit quidem ad releuádos castrenses sumptus militũ numerum diminuere: sed cum obnoxium se barbaris per hoc animaduerteret: neque secius eo in explicandis oneribus omnibus habere nihil pẽsi habuit quin predaretur omni modo bona uirorũ ac mortuorum: usque quaque quolibet & accusatore & crimie corripiebantur. Satis erat obiici qualecunque factum dictum que aduersus maiestatem principis confiscabantur alienissimæ hæreditates uel existéte uno qui diceret audisse se ex defuncto cum uiueret hæredem sibi Cæsarem esse. Preter cæteros iudaicus fiscus acerbissime actus est: ad quem deferebanẽ qui uelut professi iudaicam intra urbem uiuerent uitá uel dissimulata origine imposita genti tributa non pependissent. Interfuisse me adolescétulũ memini: quũ: a procuratore frequẽtissimoq; cõsilio inspiceretur nonagenarius senex

PHI. Permittite patres cõscripti:uerba sũt domiciái: qbus clæmẽtiá lenitatéq; p simulationé ꝑferebat. Difficulter impetraturũ:tanq̄ senatus omnio uellet ut maiestatis rei atrocibꝫ pœnis punirenẽ. Parcetis oculis uestris: ne.s.uideẽ cogamini supplicia ex more maioꝝ irrogata dãnatis de maiestate: cuius rei ispectio horroris pléa é.nec libét oculis usurpáda quoꝝ sensus acerrimus é sed q̄uis domiciáus diceret oculis senatoꝝ eé pcẽdú.ne uiderét cruciatus moriẽtiũ: tamé ipse ut pote crudelissimus libẽter spectabat cedes dãnatoꝝ: ut ita pascerent oculos sanguine nobilitatis: Hic Cor. Tac. neroné anteposuit Domiciano ueluti minus sanguinariũ:q subtraxit oculos iussitq; scelera nõ spectauit:cũ sub domiciano ꝑcipua miseriaꝝ pars esset uidere & aspici : cũ denotandis tot hoium palloribus sufficeret seuus ille domiciái uultus & rubor:quo se cõtra pudoré muniebat. Libeꝝ mortis arbitriũ:ut eligat unusqsq; id genus mortis: quod existimat esse mitius & lenius:sicut & sectio uenarũ. Senatui interfuisse:tanq̄ persuaseri senatoribus liberú mortis arbitriũ esse idulgendú maiestatis reis. Exhaustus:exinanitus:consumpta materia. Munerũ:non tam donorũ:q̄ spectaculorũ.Stipédio qđ adiecerat: supra dictũ quemadmodũ domicianus addidit q̄rtũ stipẽdiũ militi aureos ternos. Castréses sumptus:ipensas militares. Obnoxiũ se barbaris:princeps tueẽ maiestaté ferro & copia militũ quorũ nũerus diminutus efficit ipm cõtéptibilé apđ barbaros obnoxiũq; iniuriis hostilibus.milites.n.ut inqt Lucáus impatorem timédũ. Hereret:hesitaret & icertus foret. Nihil pẽsi habuit:elocutio historica est & salustii peculiaris q̄ significat floccipédeẽ:& nihil faceẽ. Corripiebanẽ:capiebanẽ iuadebanẽ a Domiciáo. Quolibet accusatore:idiscriminati fides habebaẽ unicuiq; uel calũniatori & criminatiõi siue uera siue falsa obiicerenẽ. Accusat amianus marcellius cõstátiũ iperatoré:q; aures tá patulas habuerit accusatoribus:ut si qd dubiũ deferebaẽ aut falsum:id p liqdo cõptoq; acciperet. sufficiebat hoc solũ q; qs uel ab sarimico noiatus eẽt delatus ue. Exitiale pfecto hoc uitiũ é:& ex aula boni pricipis elimináđũ:ne boni & isontes calũniis malorũ & sontiũ circũueniáẽ.náq; ut oli dixit lulíáus: hoc pacto qs erit inocẽs si solũmõ accusasse sufficiet. Obiici:ab accusatore p crimie reo obiectari. Confiscabanẽ:ad fiscũ pricipis deriuabanẽ. Audisse se ex defuncto:sensus est si inuẽtus eẽt uel unus q diceret ego audiui ex hoc uel illo q mortuus é q̄do uiuebat:q; Cæsaré sibi hæredé eé uolebat:sine alia rõne pbatio

Ne sint aures patule criminatoribus

ne ue tales hæreditates ad fiscū deducebāt. Iudaicus fiscus: tributū significat qd ex iudæis exactū ad principis fiscū deuoluebat. Ad quē: iudaicū fiscū. Iudaicā uitā uiuerēt: eadē uectigalia fisco soluebāt hi q quāuis iudæi nō eēnt: tamē ritu iudaico Romæ uiuebāt: iudaizabātq;. Martialis meminit huius acerbæ a iudæis exactiōis cū ait: Sed quæ de solymis uēit perustis dānatam mō mētulam tributis. Seuerus īperator iudæos fieri sub graui pœna: uetuit itē ēt de christianis sanxit: tanq̄ iudaicā & christianā sectā nō pbaret. Dissimulata origine: multi reperiebant q originē dissimularēt: seq; iudæos īficiarent: ut ita a tributo pendendo eēnt īmunes: tales domitiāus deferri uoluit ad iudaicū fiscū. Gēti: iudaicæ. Non pependissent: nō psoluissent. Pendere.n. significat soluere: quia æs apud romanos appendebat: & stipēdiarii stipē pendebant. ab eo scribit Ennius: pœni stipēdia pendūt. Hinc dispensatores & libripēdes dicti: unde & īpendia inclinant. A procuratore.f. Cæsaris & fisci imperatorii. aduocatū fisci primus Adrianus instituit.

pēdere æs
dispēsatores
Libripēdes

M. ANTO. Difficulter: q̄si nollet id sibi cōcessum iri. Barbaris: barbarorū moribus. Neq; secius: haud minus. Hæreret: mēte & cogitatione. Crimine quolibet: tā uero q̄ falso. Alienissimæ: nihil ad fiscū attinentes. Fiscus: tributū fisco ascriptū iudæorū: q tū Romæ erant. Deferebant: tanq̄ iudæorū numero habēti uectigales delatorū calūnia fiebant. Dissimulata: celata. A procuratore: fisci.

an circūsectus esset: Ab inuenta minime ciuilis animi cōfidens etiam & tū uerbis: tum rebus immodicus. Cenidi patris cōcubinæ ex histria reuersa: osculūq; ut asseuerat offerenti manum prębuit. Generū fratris indigne ferēs albatos

PHI. An circūsectus: circūcisus: iudæi ex circūcisione dignoscūt: qdā nonagēarius cum se iudæū eē negaret: īspectus fuit a pcuratore fisci an foret circūcisus īde recutiti dicti. Mar. & recutitorū fugis īguia iudæorū. Persius recutitaq; sabbata palles. Sidonius quoq; ait: fert recutitorū primordia iudæorū ab Oratio iudæus appella dictus ē ob circūcisionē pelliculæ: q ut inqt lactātius figura ē & typus significās cordis circūcisionē: qm ps illa corpis q circūcidit hēt quādā similitudinē cordis & ē pudēda: & nudandū eē pectus.i. apto & simplici corde oportere nos uiuere. ob hāc cām deus nudari eā iussit: ut hoc argumēto nos admōeret: ne īuolutum pectus haberemus.i. ne qd pudēdū facinus īter cōsciētiæ secreta uelaremus. Nā illa carnis circūcisio ī iudæis nisi significaret cordis circūcisionē: careret utiq; rōe: qa si deus id uellet sic a principio formasset hoiem ut pputiū nō hēet. Circūcidebāt āt iudæi cultris lapideis: ūn scriptum ē ī Iosue: fac tibi cultros lapideos & circūcide secūdo filios Israel. Scribit Herodotus ī.ii. ægyptios & calchos & ethiopas pputia circūcidere: ait q iudæos cōfiteri se ab ægyptiis didicisse circūcisionē. Sed utrū ægyptii ab æthiopibus: an æthiopes ab ægyptiis didicerit circūcidere uirilia sibi ait nō liqre. Strabo ī.xvi. auctor ē circūcisiōes a iudæis īstitutas esse ex supstitiōe. Cor. Ta. circūcidere inqt gēitalia īstituere iudæi: ut diuersitate noscāt trāsgressi ī morē eorū idē usurpāt. Olī iudæi mouerūt bellū cōtra Adriā. qa utebāt mutilare gēitalia: adeo ptiax ē supstitio. Obiter īserēda uī qō n̄ īdigna explicatu: cur Iu. mētionē faciēs de iudæis dixerit quorū cophinus fenūq; suppellex. & altero itidē loco: cophio fenoq; relictis. Nota sūt mihi oīa illa q a cōmētatoribus dnr: & q a pfessoribus in gymnasiis lratoriis referūt: sed curiositati minime faciūt satis: nam q̄uis sensus simplex & obuius uideat: tn̄ nescio qd archanū subesse licet suspicari diligētius īrospiciēti nō.n. sine cā bis noiasse uideri pōt cophinū & fenū ī iudaica suppellectili. Fateorq; me ī alia nūc eē q̄ prius fuerī opiniōe: antea simpliciter exponebam id referēdū eē ad pauptias iudæorū reculas tēuissimāq; suppellectilē q a domitiāo exhausti acerbitate tributorū: nihil aliud ī bōis retiebāt nisi cophinū & fenū friuola.f. & nugatoria. Nūc uero cophini nomē peculiari supstitiōe iudaica sciēter & nūcupatī usurpatū eē a poeta nō ābiguo: cum legerī ap duos scriptores idōeos. iudæis cophinū assignari ppe peculiariter: nāq; dauid psalmographus idēq; rex israhelitarū sic cecinit ī psalmo. lxxx. ἐ χειρεσ αυτου ἐγ τῷ κοφινῳ ἐδουλευσαν.i. māus eius ī cophio seruiuerūt. Sidōius quoq; apolliari ī.v. epi. nō īscite dixit: Pharao īcedat cū diademate israhelitica cū cophio. Cur āt cophio speciatī uterent iā diu ē qd q̄ro. Quod aūt legimus ap Nicolaū de lyra iterp̄tē dauitici psalterii tātisp seqr dōec īuenero melius. ille enī enarrās locū ex psalmo iā p̄dictū expōit: iudæos id tpis quo ab ægyptiis duro famulatu pmebāt coactos eē exportare ī cophio feces & stercora de ciuitatibus ægyptiorū: ex quo postea liberati a iugo ægiptiacæ seruitutis uideri pnt īstituisse ut cophinū gestarēt: ad ppetuū huiusce rei mōumētū: sicut ēt fenū illis ī usu fortassis erat pp palearū memoria. q̄s ad cōficiēdos lateres ab ægyptiis prio accipe solebāt: mox ītercidēte pharaōe. coacti sūt ipsimet colligere peleas fenū & stipulas sine admiculo aliēorū: dispsusq; ē totus iudæorū pplus ī oēm terrā ægypti ad colligēdas paleas. historia latissime explicat ī exodo & cōcinniter enarrat a Iosopho ī secūdo antiqtatū & qm̄ hæc res suspiciosa īdagie tractat: qd uetat suspicari iō cophinū a iudæis priuatī usurpati: qa Moyses ille cōditor legū maxius seruatorq; gētis iudaicæ memoratissimus cū eēt īfantulus fuit a mr̄e expositus ī ripa nilotica īclusus ī cophino iunceo siue fiscella scirpea: quē filiā pharaōis sublatū nutriuit adoptauitq; ī filii locū uocauitq; eū Moysem: qd līgua hebraica significat ex aq̄ seruatū: sed nō putēt hæc uelut dogmata ut inqt origēs a nobis eē plata sed tractādi more reqrēdiq; discussa. Soleo.n. talia nō ut asserator sed ut opiator excutere: iā ex hac nr̄a opinor curiosa obseruatiōe lector. admōebit. poetarū sensa eē pēsitacius ī trospiciēda: & mox eruditius enucleāda; atq; pmēdā: sed iā pgamus reliq: ne diutius q̄ par ē extra calcē decurrat Oratio. Ciuilis aī: ciuili moderatōe & politica

Recutiti
Appella de circūcisione
Cultri lapidei
Q. circūcidantur

modestia præditi ciuilitatē: quā græci πλιτικὴν.uocant.Plato platonicusq; Apuleius intelligi uolūt. ex Ciuilitas
numero uirtutū:a qua uniuersa spectent atq; discernant:q̄ fortunatum statum faciet ciuitatis: cuius ptes Cōfidens
sunt legalis & iuridicialis medicina & exercitatio. Confidens:nomen est reprensioni obnoxium.& hic ac Cōfidētia
cipit ꝑ improbo audarii & temerario:sicut apud Terentiū est parasitus phormio hō confidēs. uñ & confi
dentia reprēsibilis est:quo noie temeritas & audacia significat:pacuuius grādē atq; atrocē coercere confi-
dētiā.Cicero ꝓ cecinna nec minus uiget inqt nec minus cōfidēs:quā est ille Terētianus phormio. Immo
dicus:nō seruās modū nec temperamētū:qua res cū oēs tū principes maxime decet. Ex histria: histria a Histria
flumine histro cognominata est:excurrit ut penisula:tuditanus domuit histros statuāq; ob id sibi posuit: Albani
auctor Plinius. Manum ꝑbuit:signum in ciuilitatis ac insolētiæ est ꝓ osculo manum ꝑbere: sed insolētius ministri
olim egit caligula:qui Pompeio porrexit ad osculandum pedē. Generū fratris: maritum Iuliæ titi filiæ.
Albatos ministros:albis uestimētis idutos & ob hoc elegātiores cultioresue:q̄ priuato conueniret.albati
epulo intererāt:ut docet Cice.in orone cōtra uatiniū & ab oratio dictū est.Ille repotia natales aliosq; dierū
festos albatus celebret.Refert uopiscus senatores oēs tāta eē lęticia elatos creato Tacito principe ut albati
sederent albasq; hostias imolarent.scribit Plato in.xii.de legibus colorem album diis esse congruentem.
M.ANTO. Circūsectus:circūsectā & recutitā hēret mētulā. Ciuilis:sed supbus & elatus. Reuersæ cæ
nidi. Manum:ꝓ osculo.Generum fratris:cui Iulia Titi filia nupserat. Albatos ministros: albis credo ue-
stibus cultos ac nitidos.q.Titi fratris fauore & impensa id fieret.

& ipsum ministros hēre ꝓclamauit:οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.

De elatione & uana gloria eiusdem.

PRincipatū uero adeptus neq; in senatu iactare dubitauit & prī se & fratri impiū dedisse illos sibi reddidisse. neq; in reducenda post diuortiū uxore dicere uocatā eā in puluinar suū:acclamari ēt in amphitheatro epulari die libenter audit dño & dñæ fœliciter: sed & capitolino certamine cunctos ingēti cōsensu ꝑcātes ut palfuriū surā restitueret:pulsum oli ex senatu ac tūc de oratoribꝫ coronatū:nullo rñso dignatus tacere tantūmō iussit uoce ꝑconis. Pari arrogantia cū procuratorū suoꝝ noie formalē dictaret epistolā sic cœpit. Dominus & deus nr̄ sic fieri iubet unñ institutū post hac ut ne scripto qdē ac sermōe cuiusquā appellaret aliter. Statuas sibi in capitolio nō nisi aureas & argēteas poni ꝑmisit:ac ponderis:certi : Ianos arcusq; cum quadrigis & insignibus triūphoꝝ ꝑ regiōes urbis tātos aut tot extruxit:ut cuidā græce īscriptū arcui sit. Cōsulatus. vii x. cœpit:qd ante eū nemo:ex qbꝫ septē medios cōtinuauit: oēs aut pœne titulo tenus gessit:nec quēq̄ ultra calen.mati.

PHI. οὐκ ἀγαθὸν.i.nō ē bona multitudo imperatorū. olim Dio.syracusanus uersum illū homericū retulit ex secūda iliados rapsodia.in quo hæc snia est. nō posse bene regi rēp.multoꝝ imperiis.& alius dixit non eē bonā Cæsaꝝ multitudinē : & caligula dicebat unus sit rex.unus dn̄s. — Nō est bona multitudo imperatorum

Rediddisse: tāq̄ debitū restituisse.hoc aūt iō dicebat: qa in bello ciuili Vitelliano. pr̄e & fratre absentibus ipse Romæ cuncta cōsceret:& capitolium una cū sabio patruo uelut arcem occupauerat tandē ꝓfligatis uitelliāis militibꝫ Cæsar est consulatus: ex quo uidebat ipse ipiū dedisse prī Ves. & fratri Tito. Vxore: domicia.

In puluinar suū:tanq̄ religiosū & impatoriū:est.n.puluinar dicatū diis:qd & impatoribus tanq̄ diuis tribuit.lu. fœda lupanaris tulit ad puluinar odorē. Dicere:repete nō dubitauit. Epulari die:diem epularem uocat:quo — puluinar

epulū populo dedit. Dño & do.se.hæc ē acclamatio:q̄ populus ꝑ assentationē in epulo acclamauit domi domino &
tiano tanq̄ dño:& uxori Domi.tanq̄ dñæ:q̄ & augusta fuit appellata:in hoc ualde dissimilis fuit domitia dominæ
tius augusto:q nomē dñi tanq̄ maledictū semp exhorruit. Capitolino cer.ante dictū est qnquēnale certa
mē capitolino ioui institutum fuisse a do. Restitueret.in pristinū senatoriā dignitatem reduceret. Palfu palfurius
rium:uī hic eē ille palfurius:de quo ait iuuenalis.si qd palfurio si credimus armilato. Spar. meminit suræ: sura
cuius suffragio Adrianus ad pleniorē traiani amicitiā uenit ab eodē cōperit se adoptādū eē a traiano. Tūc
in certamine capitolino in quo certabat ꝓsa orone græce latineq; īter oratores. Nullo rñso: specimē ma
ximæ arrogātiæ nihil rñdere:ex quo supbi dicti:q rñdere dedignant. Ci.ptim te sopbū eē qd nihil rñdeas Superbi
Formalē:ex formula:uñ & formularii dicti. Dn̄s & de.nr̄:scribit sextus Au.qd domitianus more Cali- Formulari
gulæ dñm sese deūq; dici coegit.Eusebi. in chronicis primus inqt domitianus dñm se & deū appellari ius dominus
sit:hinc illud a poeta assentatore dictum est edictum dñi deiq; nr̄i quo subsellia certiora fiūt. Aliter:q̄.s. & deus
noie dñi & dei:tanq̄ uoces hoīum dare possiut cœlum. Statuas:nō nisi aureas: in hāc sniam ait Eutropi- Statuæ re-
us nullā sibi nisi aureā & argenteā statuā in capitolio passus est poni.regū Romanoꝝ statuas fuisse in capi- gum in ca-
tolio positas testis est Plini.in.xxxiiii. Ianos arcusq;:simulachra iani plurima a domitiano fuisse extructa pitolio
significat una cū arcubus triūphalibus multiiugis.multos aūt ianos fuisse Romæ dicatos signat Oui.cum
ait.cū tot sint iani cur stas sacratus in uno.fuit ianus a numa rege dicatus digitis ita figuratis:ut trecētorū

quinquagintaq̄ꝗ dieꝶ nota.ꝑ significationē anni tpi & æui se deū indicaret. Per regio.urbis:q̄ sūt.xiiii. Tāros aut tot:alteꝶ ad magnitudinē alterū ad numeꝶ est referēdū. Inscriptū arcui sit:in nullo tranqlli codice:q̄uis curiose uestigauerim īuenire potui hanc arcus inscriptionē.Si licet indagine suspiciosa cōiecta re:cōiectemus fuisse in arcu illo iscriptū notatūq; nūeꝶ eoꝶ arcuū & ianoꝶ:quos extruxerat Domitiāus. Septē decē:Papinius in quarto siluaꝶ septimūdecimū Domitiani cōsularū adorat illo carmine. læta bis Othonis accedit purpura fastis. Cōtinuauit:Contra legē annalē:q uetat intra decē annos eūdē capi magistratum. Titulo tenus:ut cōsul tantum mō diceret citra administrationem consulatus.

M.AN. ουκἀγαθὸν πολυκοιρανίη:nō bonum regnū pluribus eōe. Impium dedisse:quia.s.in Vitelianos cū patruo Sabino īsurrexisset:uñ illa Martialis assentatio. Asseruit possessa malis pallatia regnis. Prima suo gessit ꝓ ioue bella puer:sed Tacitus uerius oīa exequit. Epulari die:quo datum est populo epulū Papinius. Vna uescimur oīs ordo mēsa. Parui:fœmina plæbs:eques:senatus:& mox Paulo.lā qsqs is est in ops beatus.cōuiuā ducis eē gloriat. Dño & dñæ:quā appellationē Augustus in primis auersabat. Euseb. domitianus ait se dñm & deum appellari iussit.Mar.Edictū dñi deiq; nri. Palfuriū:Iu.Nā si palfurio credimus armillato. Pulsum senatu:senatorio ordine eiectū. Ac ponderis certi:sed cēteni libentius legeri. Papi.de statua domitiāo dicāda.Da capitolinis æternū sedibꝰ auꝶ.Quo niteāt sacri cēteno pōdere uultus lānos:ad ædificii rōnē allusit:de iani tēplo in augusto diximus. Cōsulatus sep. decies septies cōsul fuit.

plures ad idus usq; ianuarias. Post aūt duos triumphos germani cognomine assumpto septembrē mēsem & octobrem ex appellatiōibus suis Germanicum Domicianumq; trāsnominauit:quod altero suscepisset imperiū:altero natus esset.

De coniuratione contra eum facta:& suspitione mortis quam habebat.

Et hæc terribilis cūctis & īuisus tādē oppressus ē amicoꝶ libertorumq; intimoꝶ cōspiratōe simul & uxoris:annū diemq; ultimū uitæ iāpridē suspectū habebat:hora ēt necnō & genus mortis. Adolescētulo chaldæi cuncta prædixerāt. Pater quoq; sup cœnam quandam fungis abstinentē palam irriserat:ut ignarum sortis suę: qđ nō ferrū potius temerit. Quare pauidus semp atq; anxius minimis ēt suspitiōibus præter modum commouebatur. ut edicti de excidēdis uincis ꝓpositi gratiā facer nō alia magis re cōpulsus credat:q̄ qđ sparsi libelli cū his uersibus erant. κἤν με φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν ὅμως ἔτι καρποφορήσω ὅσσον ἐπισπεῖσαι καίσαρι θυομένῳ. Eadem formidine oblatum a senatu

PHI. Plures.s.cōsulatus. Post duos triumphos.alterū de cattis alteꝶ de dacis. Germanici cognomine assumpto: germanicū dictum eē domitianum a germanis deuictis nō pauci testant:iter quos ait Siluius in.iii. punicorū. At tu trāscendens germanice facta tuoꝶ.& papinius in.iiii. siluarum.ꝑua loquor nec dum æquo tuos germanice uultus.Item Cæsaris insignēq; apit germāicus annum.traianū quoq; germāici nomen accepisse testat plinius ī panegyrico. Germanicum Domitianūq;:macrobius in.i. saturnalium sic refert.mensis september principalem sui nois retinet appellationem:quem germanici appellatiōe:octobrē uero suo noie domitianus inuaserat:sed ubi in faustū uocabulum ex oī ære uel saxo placuit eradi: menses quoq; usurpatiōe tyrānicæ appellatiōis exuti sunt. ob hoc dixit martia: Domitianum annis autumnos accōmodare:cū Septēber & october menses sint autūnales qbus ipse nomē germanici & Domitiani imposuit.Idem germanicas.Cal.appellat Septēbres. Altero:septembre. Altero: octobre:ut.n.ante dictum est natus est domitianus.xxiiii.de mensis octobris cū aūt hoc nomē domitiāus constet decem lris festiuiter & adulatōe dixit martia. futilis aptet deciēs rosa crinibus:ut sit q posuit sacre nobile gentis opus quo dicto significat domitianus sicuti sequentibus uersibus signat germanicus:qđ nomen & ipsum cōstat decem lris:nūc bis qna mihi dabasia:fiat:ut illud nomen ab odrysio qđ deus orbe tulit.Amicoꝶ. Cōspiratōe:eutro.& orosius scribūt domitianum īterfectū fuisse in palatio suoꝶ cōiuratōe.

Germanicus dictus

September germāicus

October domitiāus

& domitia germanicus

Simul & uxoris:Sextus aure.refert ascitā eē ī cōsilio cōiuratoꝶ domitiā uxorē tyrāni domitiani ob amorē paridis histriōis. Adolescētulo:domitiano. Chaldæi:genethliaci & sciētiæ syderalis periti:uulgus auctore gellio:quos gētilitio uocabulo chaldæos dicere oportet:mathematicos dicit.sunt aūt chaldæi ī babilonia philosophi & astrologiæ sciētissimi:q ex diuturna obseruatōe sydeꝶ sciam putant effecisse: ut ꝓdici posset.qđ cuiq; uentuꝶ.& ex quo qsq; fato natus esset:chaldæoꝶ astronomicoꝶ gña multa sūt. nā qdam orcheni dicunt:qdā borsipeni:de chaldæis Strabo ī.xvi.mar. Tul.i.i.de diui.au. gel.in.xiii.multa memoria ꝓdiderūt:sed diodorus in.iii.bibliotheces latissime explicauit dogmata chaldæoꝶ: quos astrologiæ ultra cæteros fuisse peritos memorat:eosq; ꝓdicere futura ita euidēter:ut miꝶ & supra hoīum igenia eē credat: Iuuenalis chaldæis sed maior erit fiducia.Pli. scribēs de ortu & occasu syderū ī octauodecimo chaldæā sectā ī multis sectat. Sup cœnā:ī cœna itercœnādū. Fūgis abstinētē:tanq̄ cibo mortifero:fungoꝶ numerosa sunt gña:iter quos suilli numerant ueneris accommodatissimi:q olim familias iteremere & tota con

Chaldæi

Chaldæa secta

Suilli

uiuia & aneũ ferenũ ꝑfectũ nerõis uigilũ & tribũos & Cẽturiões noxii sunt fungi q in eoquẽdo duriões fiunt.ĩnocentiores q uitro adito pcoquunt.tutiores fient cũ carne cocti:aut cũ pediculo piri.psunt & pira cõfesti ſupra.debellar eos & aceti natura:q̃ ipſis cõtraria ẽ. Ignaræ fortis ſuæ:neſcia mẽs hoium fati fortiſq; futuræ:tanq̃ uis fati:q̃ ieffugibilis ẽ:traheret dõitianũ ad mortẽ biothanatã hoc ẽ uiolẽtã & ferro ĩferẽdã.

fungi
Vt fungi fiant tutiors

Edicti grãm facere:ſupra dcm̃ ẽ dõitianũ edixiſſe.neqs ĩ italia nouas uites pãgeret.ĩ puiciis uieta ſuecide rent.ſed exeq rẽ nõ pſeuerauit:& huius edicti p rẽiſſionẽ grãm fecit cõpulſus libellis:q rõæ ſparſi fuerãt cũ his uerſibus græcis. κὴν με φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν ὁμῶς ἔτι καρποφορήσω ὅσσον ἐπισπεῖσαι καίσαρι θυομένῳ.quoꝝ hoc eſt iterp̃tamẽtũ:ſic.n.loqt uitis uľ ſi me ad radicẽ comederis: tm̃ tñ uini pducam q̃tum imolando Cæſari poſſit infundi:ſunt autẽ uerſiculi ab eueno conditi:quos ita æmulatus eſt Ouidius in.i.faſtorum.Rode caper uitem tamen hic cum ſtabis ad aras.in tua quod ſpargi cornua poſſit erit.ſed feſtiuiter immutata dictio eſt in libellis Romæ ſparſis:nam pro trago hoc eſt capro non inconcinniter Cæſaris nomen ſubſtitutum fuit ut ita Domitianus taxaretur:qui per hos uerſiculos neci deſtinabatur uelut uictima.inter cuius cornua uinum fundi ſolebat in immolatione.

Rode cap uitem

M.AN. Germãicũ domitianũq;:qđ Germãicus ſit domi.cognoĩatus ꝑter Tranqllũ:Iu.carmen demonſtrat:& ĩ ſcripto radiat Germãicus auro.Papinius:An re palladiæ talẽ germãicæ nobis:de trãſnoĩatiõe menſium Euſe.duo inqt mẽſes aliter appellati Septẽber Germa.& October domi.Mar.Au.æſtates & domi. autũnos. Altero:ſeptẽbri ſuſcepiſſet imperiũ. Altero:octobri naſci contigiſſet:nã.xi.calẽ.nouembris eſt natus. Vxoris:domitiæ. Adoleſcentulo:domitiano. Caldæi:mathematici aſtrorum periti.

nouum & excogitatum honorẽ q̃q̃ oĩum talium appetentiſſimus recuſauit:decretum erat ut quotiens gereret conſulatum equites Roma.qbus ſors obtigiſſet trabeati:& cũ haſtis militaribus præcederent eum inter lectores apparitoreſq;. Tempore quoq; ſuſpecti periculi appropinquãte ſollicior in dies.porticuum in quibus ſpatiari cõſueuerat parietes phengite lapide diſtinxit:e cuius ſplẽdore p imagĩes qcqd a tergo fieret:puideret. Et nec niſi ſecreto atq; ſolus pleraſq; cuſtodias receptis pdẽ in manu cathenis audiebat:utq; domeſticis pſuaderet:ne bono qdẽ exemplo audẽdam eſſe patroni necẽ:Epaphroditũ a libellis capitali pœna cõdemnauit:qđ poſt deſtitutionẽ Nero in adipiſcenda morte manu eius adiutus exiſtimabatur.

PHI. Nouũ & excogitatũ honorẽ: qs foret hic nouus honor inibiſtatim declarat ut.ſ. equites trabeati.i.ueſte trabea ĩduti ꝑcederẽt domitianũ cõſultũ gererẽ ſed ex formidine q̃ agitabať hũc honorẽ ſibi decretũ recuſauit:cũ aliogn foret appetentiſſimus nouoꝝ honoꝝ. Quibus ſors obtigiſſet:ſortitionẽ id munus obeũdũ eueniſſet. Cũ haſtis more armigeroꝝ:q cũ lancea ibant tales erãt armigeri Alexãdri. Suſpecti piculi:piculũ de morte domitiãi ſignificať.qđ ipſe ſuſpectũ habebat utpote a caldæis añ ꝑdictũ.

Sollicitior in dies:quotidie magis.magiſq; ſollicitus & anxius.

Phengite lapide:ſcribit Plinius ĩ.xxxvi.repertum eſſe lapidem in cappadocia Nerõis pricipatu duritia marmoris candidũ atq; trãſlucẽtem:q ex argẽto phẽgites appellatus eſt.φέγγω.n.apud græcos ſignificat illumino:& φέγγος.lumẽ uñ phengites lumioſus dictus.hoc lapide cõſtruxerat nero ædẽ fortũæ:quã aurea domo cõplexus eſt.quare etiam foribus opertis interdiu claritas diurna erat:haud alio quã ſpeculari modo:tanquam incluſa luce non tranſmiſſa.Domitianus diſtrinxerat uariegaueratq; phengite lapide de parietes porticuum:& ambulationum:ut ex eius ſplendore tranſlucido uideret:quid fieret a tergo:ne ex inſidiis incautus opprimi poſſet. Pleraſq; cuſtodias:in notis ſeruii annotauimus & in ſuperioribus explicatum eſt cuſtodias dici carcerarios & eos:qui cuſtodia carceris cõtinentur. in quo ſignificatu hic accipitur. Cathenis:cuſtodiaꝝ ſcilicet quibus inditæ erant cathenæ:ſicut uinculatis nexiſq; innecti ſolent. Patroni necem:ne liberti in patroni cædem conſpirarent:præſagibat.n.ſe manibus libertoꝝ perituꝝ. Epaphroditum a libellis:in nerone dictum eſt:quemadmodum epaphroditus libertus neronis:q libellis erat præpoſitus:iuuit patronum neronem iugulo ferꝝ adhibere ſeq; confodere:hunc pœna capitis condemnauit domitianus ob hoc ſolum:q patronum neronem adiuuiſſe exiſtimabať in morte ſibi conſciſcenda:ut hoc exemplo cauerent reliqui abſtinere a nece patroni. Poſt deſtitutionem:cum Nero ab omnibus fuiſſet deſtitutus deſertuſque. Manu eius: ſcilicet epaphroditi liberti: a quo horti epa-

phengites lapis

custodiæ

De patruele p e occiſo & qbuſdã pdigiis mortis eius.

DEniq; Flauium clæmentem patruelem ſuum contemptiſſimæ inertiæ:cuius filios etiam nunc paruulos ſucceſſores palam deſtinauerat: & abolito priore nomine alterum Veſpaſianum appellari iuſſerat:alterum Domitianum:repente ex tenuiſſima ſuſpitione tantum non ipſo eius conſulatu interemit: quo maxime facto maturauit ſibi exitum. Cõtinuis octo mẽſibus tot fulgura fcã nũciataq; ſũt:ut exclamauerit:feriat iã quẽ uolet.

phroditani nolati:quorum meminit frontinus in.i.de aquæductibus. Patruelem suű:ante dictum est pa
trueles fratres dici ex duobus fratribus pgenitos.hic filius fuerat flauii Sabini fratris Vespasiani. Conten
tissime: despicatissime. Abolito priore noie:cum nollet a noibus ipositiuis filios patruelis sui amplius ap
pellari se alte℞ noie pris alte℞ suo. Tátum non:sensus est.Domitianus ítereműt flauiű patruelem sine ul
la contatione:hoc solű obseruás ne in cősulatu eius íterimeret.alii codices hént tm̄modo ut ita coniungas
ex tenuissima suspitione tm̄modo domitianű ítereműsse patruelem adhuc consulatum gerenté ut ita deli
ctű domitiãi fiat atrocius ex dignitate patruelis occisi.magis placet legas tantűnű:& exponas uel ét:in ipso
cősulatu fuisse íteremptű a domitiáo patruelé:tanq̃ pcrastinare nő potuerit differreq́ cædem:dőec ille abi
Fulmia di- ret ɔsulatu.sup hac pticlá tm̄nű alibi satis mltã. Feriat iá qué uo.fulmía diurna Ioui attributa sűt noctur
urna ioui na súmão cű crebra fulmía fierét exclamauit dői.feriat iuppiter suo telo.iá que uolet:qsi diceret ét si me p
Nocturna cutere uoluerit:sed ut íqt uerissime Lucre.iouis telű p sæpe nocétes pterit exaniatq́ ídignos inq́ merétes.
summano M.AN. Quibɔ sors obtigisset:q id munus sortiti eént. Trabeati:trabea ueste culti:de trabea & eqtibɔ
trabeatis semel atq́ ite℞ supra. Phégite:pli.Nerőe prícipe reptus est í cappadocia lapis duritia marmoris
cádidus atq́ trãslucés ét qua pte fuluæ íciderát uenæ ex argumto phégites appellatus. Plerasq́ custodias:
plures í custodia positos. Receptis cathéis eo℞.s.q cám & uiculis & cathéis dicebát ne qd illi í se moliri
posset. Ne bo.qdé exéplo q d.ne patrono qdé iubéte. A libellis:ac si a máu si a pedibus dixisset. Manu
eius:epaphroditi. Cőtéptissime:despectissime. Ex téuissima suspitőe:q ea fuerit nő dicit sed forte qa do
micilla sororis eius filia xpianű nomé recepat:& ob id a se relegata aliéati a pristío í domitianű studio pris
suspitionem iniecerat. Tantű nő in ipso cősulatu.q.d.stati quod consulatu abiit. Feriat:Iuppiter.

Tactum de cœlo capitoliű téplumq́ flauiæ gentis.Item do
mus palatinæ & cubiculű ipsius:atq́ etiam e basi statuæ tri
umphalis titulus excussus ui procellæ in monumentű pro
ximum decidit.Arbor quæ priuato adhuc Vespasiáo euer
sa surrexerat.tunc rursus repente corruit:prænestina fortu
na toto imperii spacio annum nouű lætam eandemq́ semp
sortem dare assueta:extremo tristissimam reddidit : nec sine
sanguinis métione.Mineruam q̄ superstitiose colebat:som
niauit excedere sacrario:negantemq́ ultra se tueri eum pos
se qd exarmata esse a Ioue.Nulla tamé re pinde motus é q̄
responso casuq́ Ascletarionis mathematici. Hunc delatű
nec inficianté iactasse se quæ prouidisset ex arte: sciscitatus
est quis ipsum maneret exitus & affirmanté fore ut breui la
ceraretur a canibus:íterfici quidem sine mora.Sed ad coar
guédam temeritatem artis sepeliri quoq́ accuratissime im
perauit:quod cum fieret euenit ut repétina tempestate deie
cto funere semiustum cadauer discerperét canes:idq́ ei cœ
nanti a Mimmo Latino:q prætериens forte animaduerterat

PHI. Tactű:fulmíe pcussű.ful
miatio át capitolii & tépli flauiæ
gétis portédebat exitiű domitia
no a quo utrunq́ fuerat ex ædifi
catű. Domus pa.ædes ípatoriæ.
Et cubiculum ipsius.s.tactű de
cœlo é. E basi:tituli ferme í ba
sibus statua℞ íscribűť obiter an
Bases uaso- notádű bases quoq́ latíæ dici su
rum stétacula uaso℞:qbus uulgo uti
mur í mésa:sicut ét uernaclá nr̃a
líguá appellitanť.iaboléus iuriſ
cősultus ait:cui corynthia uasa le
gata eént:& bases huic quoq́ eo
rű uaso℞ collocádo℞ cá paratas
deberi trebatiű rñdisse. Titulus
ex.cű tituli soleát scribi í basibus
statua℞.fulmíe excussus eiectuſ
q́ titulus é ex ípa basi statuæ do
mi.triűphalis:q turbíe & tépesta
tis uehemétia decidens í pximű
sepĺch℞ fecit omé mortis ípi prí
cipi. Vi p.repétini flatus si late
procella siccá ruperit nubé pcellá gignűt:
q́ uocaťa græcis ecnephias. Apu.
prester í cosmographia ait pcellá fieri q̃ a græcis pſter dr̃:cum maiore ui torti sunt spũs explosi de hiatibus terræ.
pli.i.xviii.refert tempestatű noie grandíes & pcellas ítelligi:& hæc ab horridis syderibus exire ueluti ab ar
pcellosus cturo oriőe ædis:a pcella pcellosus íclinať. Arbor euersa sur.cupssum significat:q cőspicua altitudíe cű re
péte pcidisset postera die eodé uestigio resurrexit pcera & late uirescés q̃ sicut Vespa.admodű iuuéi claritu
diné iperiűq́ portéderat:ita núc ite℞ corrués ífortuniű ruináq́ domi.denűciauit. Præstia.s.pneste q̃ ci
fortűa pne uitas é latii fortűa religiose colebať:ex quo carneadé clitomachus scribit dicere solitű nusq̃ se fortűatioré:
ste fortűa- quá pneste uidisse fortuná.de iuentőe sortiű pnestia℞ scribit Cice.í secűdo de dinatőe.hic filius.sacrisq́ di
ta catum fortűæ pnestæ iugis:sensus est.cű domitianus p totű ipii sui tp̃s accepisset sortes a fortuna pnestia
Annus no- fœlicitaté significantes:extréo anno sorté tristissimá accepit:qua métio sanguis futuri cőtinebať. Annum
uus nouű:oui.de age frigoribus q̃re nouus ícipit annus.scribit Se.se anno nouo auspicari solitű legere scribere
Filius palla aliqd:ut ita totus annus fœliciter iret. Quam superstitiose colebat Qui.numen mineruæ familiare domi.
dis fuisse refert.ante dictum est ex auctoritate philostrati quemadmodum filius palladis domi.dicebatur.un
Arma palla de & martia.assentans domi.sic lusit.pallada prætereo res agit illa tuas. Sacrario : in quo ab ipso religio
dis se colebatur. Exarmata : despoliata armis : quibus eum hactenus tutata fuisset arma autem palladi hæc
Cur clypeɔ assignant clypeum & acute cuspidis hastam. Dant Galeam capiti:defenditur egide pectus : martialis cly

peum hinc palladi datű ait:fapiētia qđ regat orbē uel rōnis opē:qđ fpumea ƥlia pofcāt.hafta ēt uibrās pene trabile mōftrat acumē:danť ēt fulmia mineruæ:lāpridius exermatas feras uocat feritate pofita.p māfuetari os māfuefactas:q & cicures a luculētis fcriptoribus noiať. Peride:tātű. Quā:quātű. Delatű:a delatore noiatű accufatűq. Nec ificiātē:nec negātē.ificiari.n.& ire ificias negare eſt:unde & ftatus ificialis ab ora toribus dictus:quo reus utiť per ificiationē.fortiffima.n.tuēdi fe ratio eſt:fi quod obiiciť ut inqt Quin.ne gari pōt. Iactaffe:p quādā qſi gloriationē uulgo oftētaffe ƥdicaffeq.eſt.n.iactātia libido gloriādi. Ex ar te:fyderali & aftrologica difciplina. Sciſcitatus:iterrogauit domi. Quis ipfum maneret exitus:quo gene re mortis effet ipfe mathematicű iteriturus. Affirmātē:mathematicű. Interfici.f.perrauit. Ad coarguē dā temeritatē:ad refellēda ƥfcita afcletariōis:reuīcēdāq artē mathematicoꝝ:pide ac temerariā & uāidicā.

palladi
Inficiari
inficialis
ftatus
iactantia

Accuratiffime:ne a canibus refodi lacerariq:uel mortuus poffet. Deiecto funere:proiecto cadauere ma thematici quod efferebatur:alias funus pro exeqis accipitur. Semiuftum ex more romano cadauera cre mabanť:mathematici cadauer ex tēpeftate relictű femiuftulatű & femicombuftű canibus difcerptű fuit.& ita ueridicus fuit aftrologus. Et cœnāti:domitiano. A mimmo latino:latini mimmi:q tēporibus Domi tiani floruit:meminerűt poetæ.& imprimis Martialis:cű ait ad domitianű:qua tymelen fpectas derifoŕēq latinum:ifta fronte præcor carmina noftra legas.apud eundē eftat epithaphium latini mimmi in quo fic ip fe loquitur.dulce decus fcœnæ ludorum fama latinus ille ego fum plaufus delitiæq tuæ. Idem alibi iquit, os tibi præcifum eft quanto non ipfe latinus uilia panniculi percutit ora fono.

Latinus
mimus

M.AN. Statuæ triűphales:ipfius domi. Arbor:cupffus in q̄ factű diximus ƥdigiű in auito Vefpafiani agro. Annű nouű:ieuntem annű. Exarmata:armis exuta:qbus ad id tƥs eű tutata effet. Perinde:tātű. Cōmotus:exterritus. Cafu:exitu. Delatű:accufatum:ac productum ad principem. Iactaffe: palam ac fæpius dixiffe. Sciſcitatus:percűctatus domitianus. Ipfum:Afcletarionem. Mimolatino:de eo Iuue.& a trepido timele fubmiffa latino.Mar.Qua timelē fpectas derifioremq latinum.

inter cæteras diei fabulas referretur.

De qbufdā fignis mortis eius & geftis & de ipfius morte.

PHI. Inter cæteras fabulas:fa bulares narrationes:qbus uti fo lebat ad principem hilarandum; ex ritu fcœnicoꝝ & more fcurra rű.tales enī delitiis ƥcipű funt deputati. Animaduerterat,f.cadauer minimi latini a ca nibus difcerpti. Oblatos tuberes:plinius in.xv. tuberes effe ait mala ƥegrīa:q ex aphrica fextus papinius primus attulit in italiā:tubeꝝ duo genera alteꝝ candidű alterű a colore fericű dictű.tuberes citoneo iferuntur mēfe ia nuario potiffimo:ut auctor ē palladius:q alibi fcribit tu beres feri & iferi februario mēfe martialis tuberes africa nos tanq̄ generofiores celebrat illo difticho.Non tibi de libicis tuberes & appirina ramis de nomentanis: fed da mus arboribus. Luna fe in aquario cruentaret : aquari us unum eft fignum ex duodecim fignis zodiaci:qui ita figuratur ut aquam infundere uideatur.unde complu res ganimedē effe dixerűt : quē Iuppiter deoꝝ miniftrű pocillatorēq in cœlo feciffe exiftimať auctor Higinus. Saturnus ut aftrologi tradunt & mēorat Iulius firmi.i.ii.mathefe os:habet domiciliű in aquario & Capricorno. Aquarius mafculi num eft domicilium Capricor nus fœmininum igitur cű Aqua rius fit fignum humectum & hi bricum dixit domitianus lunam fe in aquario:cruentaturam:quia non aqua:fed cruor effunderet. & hoc prædixit præfagiens mor tem fuam futuram fanguinariā: quo tƥe luna erat in aqrio:quem græci hydrochoon uocāt . unde a catullo dictum eft.ƥximus hy drochoi fulgeret oariō germani cus quoq in arato.ait ifimus hy drochoos fed qua ueftigia figit.

Tuberes
Aquarius
Signum
hibricű
Hydro
choos

PRidie q̄ periret:quum oblatos tuberes feruari iuf fiffet in craftinű:adiecit fi modo uti licuerit:& cō uerfus ad proximos affirmauit fore ut fequēti die luna fe in aquario cruentaret:factumque aliquod exifteret:de quo loquerentur homines per terrarum orbē. At circa mediam noctem ita eft exterritus:ut ex ftrato ƥfili re:dehinc mane arufpicē ex germania miffum: q confultus de fulgure mutationem rerum prædixerat audiit : condēna uitq:ac dum exulceratam in frōte uerrucam uæhemētius fcalpit profluēte fanguine: utinam inqt hactenus. Tűc ho ras requirenti pro quinta quam metuebat:fexta ex iduftria nűciata eft. His uelut tranfacto iam periculo latum feftinā temq ad corporis curam Parthenius cubiculo præpofitus

Vis fulminis
Fulmina pestifera

sunt aliæ stellæ:crura & tibiæ sunt sub aq̃rio ut docet maternus.ex quo cecinit mãlius.cruꝝ fundẽtis aq̃ri arbitriũ est.ẽ in cœlo alter aq̃rius q dicit minor aq̃rius. Strato ꝓsiliret:ex lecto ueluti terriculamento quodã ꝑculsus repẽte cõsurgeret. Mãe:hora matutia. Cõsultus de fulgure:tradit Sene.fulmina significãtia esse futurorũ.summã.n.eẽ uim fulminũ iudicãt qa q̃cq̃d alia portẽdũt ĩteruẽtu fulminis tollit:q̃cq̃d ab hoc portẽdit fixũ est:nec alterius ostẽti significatiõe minuit cecinna ait q̃dã fulgura uocari pestifera:q̃ morte exiliũq; portẽdũt:q̃d genus fulminis nũc signare uidet Tranq̃llus.morte.n.Domicião portẽdit.q̃d cũ ab aruspice ex disciplina ethrusca ꝑdictũ fuisset:illũ Domiciãus audirũ cõdẽnauit. Verrucã scalpit:uerruca tuberculũ ẽ caroq; dura & callosa:uulgo uernacula lĩgua porrus uocat:de qua ait Quĩtus serẽus:ĩterdũ existit turpi uerruca papilla:hic fabius ille q cõtãdo restituit rẽ uerrucosus dictus ẽ.Plini.herbã uerrucariã a latinis appellari tradit q̃ uerrucas tollit:Mat.Cato uerrucã appellat locũ editũ asperũq;. Vrinã igt hactenus:scilicet profluat sanguis.neq; maius fiat in me sanguinis profluuiũ:uerebat eni ne sanguis ex corpore suo p uulnera igesta abũdãter effusus ꝓflueret. Reqrenti:Domicião. Quam metuebat:ꝑdictam a chaldeis. Ex ĩdustria:ex cõposito.cũ cõiurati scirẽt q̃ntam horã a Domicião obseruari. Trãsacto iam periculo:quod ipsi imminere chaldei prædixerant. Ad corporis curam : curat corpus & lauacro & exoneratione uentris & maxie cibo. Virgilius & corpora curãt:Liuius curati cibo corpora q̃eti dant.idẽ a Sexta ad decimã diei horã coactis militibus corpora curare somnoq; operã dare. Partenius:scribit Sextus Aurelius cõiurasse plerosq; in Domicianũ ĩpulsoribus partenio ꝓcurãte cubiculũ & stephão:de hoc partenio ait Martialis tãquã cubiculario Domiciani musæ parteniũ rogate uestrũ admittat timidã breuemq; cartham ĩtra limina sanctioris aulæ:nostri tẽpora tu Iouis sereni:hic neruã cõfirmauit in capescẽdo ĩperio trepidantem adeo ut colore mutato uerbis amissis uix cõsisteret:cũ rumor ortus esset Domicianum uiuere.

Verruca
Verrucosus fabius
uerrucaria

M.ANTO. Inter fabulas diei:inter cætera quæ risu aut memoratu digna eo die occurrerãt. Tuberes: Mar.non tibi de libycis tuberes.& apyrina ramis : De nomentanis sed damus arboribus : & rursus : lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis Et uernæ tuberes quid tibi cũ libycis. fœmi.genere protulit : quum Tranquillus oblatos tuberes dixerit:de ratione fructus:Plinius plura. Ad capricorni caudam est aquarius ut Ruffi auieni carmen ex primo Arati phænomenon testatur : ipse dehinc longos ĩsignis aquarius artus. Astat ad hirsuti caudam pulcher capricorni. Aratus eum Troili.& calliores filium fuisse a quisdam existimatum credit ganimedem dico . Nigidius hydrochoon siue aquarium deucalionem credidit Higinius ab egesinace non a nigidio. Deucalionem ait aquarium existimatum qui diluuio superfuit : alii Aristeum putarunt Apollinis & cyrenes filium . Higinius cuius proxime memini Eubolum ait eum cecropem putasse: idque signum sinistram manum ad capricorni tergum porrigere: dextram ad iubam pegasi pedes in hyemali circulo fixos habere. figuratur stellis.xiiii.In aquario cælesti signo quod cædis:qua secum est omẽ fuisse uideri potest. Missum:sub custodia.quia mutationem rerũ prædixisset. Audiit : causam dicentem. Verrucam:cutis portiunculas in callum contractam.Qu.Serenus:Et rupta immensos fundit uerruca cruores.ueteres & pro scopulo quodam:abruptoq; saxo uerrucam posuere.

PHI. Cõuertit:natura cõparatũ ẽ:quotiẽscũq; q̃s nũciat aliq̃d magni:ut stati cõuertãur cognoscendi cã:& a ꝓposito abducãur. Sic Dõici.a parthẽio cõuersus ẽ a destiata corpis cura. Nec differẽdũ:q̃d mĩme eẽt ꝓcrastinãdũ.

In cubi.cui ꝑpositus erat ptẽius cõscius cõiuratiõis. Lauãtẽ.s. dõicianũ. Dõicillæ ꝓcurator:flauia dõicilla flauii elæmẽtis ex sorore neptis ĩ ĩsulã põtiã a dõicião relegata ẽ:qa se xpianã eẽ testata ẽ:auctor Esue. Interceptaꝝ pecũiaꝝ reus: accusatus q pecũias ex offõ ꝓcuratorio ĩtercepisset: Sextus Au.ait cõiuratos a stephano cõpulsos suspectãte suppliciũ ob fraudem interceptæ pecũiæ. Operã:ad dõicianũ.s.occidẽdũ.

ex sorore neptis
Domicilla christiana

cõuertit:nũciãs eẽ q magnũ nescio q̃d afferret: nec differẽdũ. Itaq; sũmotis oibꝫ ĩ cubiculũ se recepit:atq; ibi occisꝫ ẽ.

De modo cædis & mortis ac de funere eiusdem.

DE ĩsidiaꝝ cędisq; genere hęc fere diuulgata sũt. Cũ ctãtibus cõspiratis q̃n & quomõ iidẽ lauãtẽ ne an cœnãtẽ aggrederẽt. Stephãus Dõicillæ ꝓcurator & tũc ĩterceptaꝝ pecũiaꝝ reus:cõsiliũ opãq; obtulit. Ac sinisteriore brachio uelut ægro lanis fasciisq; ꝑ aliquot dies ad auertẽdã suspitionẽ obuoluto ad ĩpam horã dolũ ĩteriecit ꝓfessusq; cõspiratiõis ĩdiciũ & ob hoc admissus legẽti traditũ a se libellũ:& attonito suffodit inguina. Saucium ac repugnantẽ adorti Clodius cornicularius:& Maximus Parthenii Libertus:& Saturius decurio cubiculariorum: & quidã e gladiatorio ludo uulneribus septẽ cõtrucidauerũt. Puer q

Lãis fasciisq; obuo.stephãus fraudulẽter & astute brachiũ sinistꝝ obuoluerat lãis & fasciis: ut oẽs crederẽt ægrũ eẽ cũ id ĩpe cõmẽtus foret ad occultãdũ ĩter fascias gladiũ:quo dõicianũ cõfodere meditabatur. Dolũ ĩteriecit:ut ꝑ q̃nta sextã nũciaret. Cõspiratiõis ĩdiciũ:tãq̃ ĩdicare uellet eos q cõspirauerãt ĩ Dõicianũ.Index ꝓprie is ẽ:q facioris cuius ĩpe ẽ cõscius:latebras ĩdicat:ĩpunitate ꝓposita:unde & indicium dictum:quod alio noie uocatur ĩdicina:Apuleius:ob indiciæ ꝑmium occupasse:domicio tamen suo restitu-

Index
Indicina

rũ. Admiſſus: ĩtra cubiculũ receptus:ob hoc dixit ſcite & uere. Pli. in panegyrico loquẽs de domitião: ille tamẽ qbus ſibi parietibus: & muris ſalutẽ ſuã tueri uidebaᷣ: dolũ ſecũ & ĩſidias & ultorẽ ſcelerũ deũ icluſit. Dimouit pfregitq́ cuſtodias pœna: anguſtoſq́ p aditus: & obſtructos nõ ſecus ac p aptas fores & ĩuitãtia li mina irrupit: longeq́ tũc illi diuinitas ſua: lõge archana illa cubicula ſeuiq́ ſeceſſus: in quos timore & ſupbia & odio hoĩum agebaᷣ. Legẽti: domitião. Attõito: ſtupefacto ob ea q̃ libello illo cõtinebanᷣ. Suffodit ĩguina: hoc tpe appuit ĩ cœlo tale pdigiũ: corõa q̃dã irridi ſimilis ſolẽ circũdedit. q̃ lumẽ eius ac radios obſcurabat: putabãt oẽs tali ſigno nouitatẽ rerũ aliquã portẽdi: portẽdebat ãt domitianũ a ſtephão eẽ ſugulãdũ: cuius nomẽ figurã illius uiſi in cœlo portẽti ſignificabat. nã corõa græce ſtephãos uocaᷣ: is cũ tyrãnũ ĩterficeᷣ decreuiſſet breuẽ gladiolũ ĩ ſiniſtro bracchio occultãs: manũ tãq̃ fractã multis faſciis circũligauit ĩde domitião obuiã pcedẽs opus ẽ mihi inqt o rex ſecreto: audies. n. ex me res nouas atq́ incredibiles cũq́ tyrãnus collogum nõ abnueret: tũc ſtephãus. nõ ẽ ĩqt mortuus ut arbitraris ĩnimiciſſimus tibi flauius clæmẽs: ſed uiuit adhuc: egoq́ id optĩe ſcio: & ipẽ ẽ q̃ nũc aduerſus te irruit: clamãtis ãt domitiãi: & ob ea q̃ audierat pturbati: ſtephãus ab alligato brachio gladiũ educẽs: femur ĩguinaq́ ſuffodit. uulnere q̃dẽ ad ſubitã mortẽ afferẽdã nõ ſufficiẽti: ſed nullis medicamẽtis ſanabili: & qd pcruciatus cũ lẽtitudĩe illũ cõficeret: dũ hæc rõæ agerenᷣ id horæ apollõius tyaneus epheſi ĩ ludo diſputabat: q̃ cũcta añ oculos ueluti poſita cõſpiciẽs: prio q̃dẽ pauore pculſus uocẽ dimiſit: mox penitus cõticuit toruis oculis in terrã aſpiciẽs: deĩde tres q̃tuor ue paſſus pgrediẽs exclamauit: pcute pcute tyrãnũ tãq̃ res ĩpa añ ipſius oculos pñtis obſeruareᷣ ſtupẽtibus ad hæc epheſiis ſubſiſtẽs Apollonius cõfidite inqt o uiri: nãq́ tyrãnus hoc ipo tpis momẽto occiſus ẽ: quo me cõticẽtẽ uidiſtis: ego p his q̃ uidi deos adoratũ pficiſcor. paulopoſt tabellari feſtinãtes ſupueneᷣ: q̃ oĩa put apollõius puiderat de morte domitiãi fcã eẽ affirmauerũt. Cornicularius: corniculariũ nomen eẽ ordis ĩ militia ſicut cõmẽtariẽſem & accẽſum docet Pe. aſcõius: pĩde ac cornicularius a corniculo ſic ĩeli neᷣ: ut a cornu cornicẽ: nã q̃ corniculo militabat is cornicularius dicebaᷣ. Iu. Firmicus ĩ. iii. matheſeos: eũt cornicularii comẽtariẽſes aut elauicularũ: refert Li. ĩ. x. papyriũ cõſulẽ eqtes oẽs ob ĩſignẽ ĩ bellis opam donaſſe corniculis armilliſq́ argẽteis: tãq̃ cornicula ſint ĩter dõatica ornamẽta militaria. Sue. ĩ libello d̃ grãmaticis ait orbiliũ corniculo meruiſſe nimirũ ĩtelligi uolẽs eũ fuiſſe corniculariũ. Decurio: pfectus & priceps: ſicut. n. decurio eqtũ dr̃: q̃ pẽſt eqtibus: ſic decurio cubiculariorũ nũcupaᷣ q̃ pẽſt cubiculariis: hẽtq́ priatũ quos græci κατ ἰκόιμισταο uocãt. Cõſilr ab amião marcellio palatii decurio dcũs ẽ: q̃ ppoſitus erat palatio: q̃ ẽ ordo dignitatis: decuriã ut docet Aſco. ordinẽ uocãus: uñ latie dici põt decuria cubiculariorũ: ſicut decuria iudicũ & decuria ſcribarũ dictitaᷣ: cuius priceps & caput dcurio noiaᷣ. Decuriões ẽt dñr ĩ municipiis ſenatores: dignitas ĩpa noiaᷣ decuriõatus: ea forma q̃ cẽturiõatus & optiõatus. Puer: ſeruulus.

M. AN. Dõicillæ pcurator: flauiæ dõicillæ flauii clæmẽtis cõſulis. de quo ſupra ex ſoroᷣ neptis ipius pricipis amiſſæ: quã xpião noĩe recepto domitiãus ut Brutius tradidit ĩ pontiã ĩſulã relegauit. Pecũiarũ reus: a quo ĩterceptæ pecũiæ repetebanᷣ. Iudiciũ. q̃. cõpertũ haberet: q̃ in domitianũ ipſum cõſpiraſſent: hocq́ ptextu a parthenio in cubiculũ accerſitum ĩtellige. Attonito: uano potius: q̃ quod uere ĩſtabat periculo ĩtento. Suffodit: Stephanus. Saturius decurio: qui cubiculariorum turmæ preerat: de ratione nominis præter feſtum & pedianum Laurentius ualenſis in elegantiarum libris plura.

corona

ſtephanos

Opus eſt ſecreto

Stephanus pcutit domitianum

Mirum de Apollonio

pcute tyrãnum

Corniculariua

decurio cubiculorũ

decurio palatii

Decurionatus

curæ lariũ cubiculi ex cõſuetudine aſſiſtens interfuit cædi: hoc ãplius narrabat ſe iuſſũ a Domitião ad primũ ſtati uulnus pugionẽ puluino ſubditũ porrigeᷣ: ac miſtros uocaret neq́ ad caput q̃cq̃ excepto capulo: et pterea oĩa clauſa rppeiſſe: atq́ illũ iterim arrecto: deductoq́ ad terram Stephão colluctatũ diu dũ mõ ferrũ extorquere e modo quãq̃ laniatis digitis oculos effoderᷣ conatũ. Occiſus eſt. xiiii. cal. octobris ãno ætatis. xlv. ĩpii. xv. Cadauer eius populari ſandapila p ueſpillões exportatũ. Philix nutrix ĩ ſuburbão ſuo latia uia funerauit. ſed reliq̃as tẽplo Flauiæ gentis clã ĩtulit: cineribuſq́ Iuliæ filiæ Titi quã & ĩpſa educauerat commiſcuit.

PHI. Curæ lariũ cubicli: ſignificat puerũ fuiſſe cuſtodẽ lararii: ubi lares colũᷣ: de quo ſuo loco ſatis mlta. Puluĩo pugionẽ ſub. ĩ hoc domici. Alex. magnũ imitabaᷣ q̃ puluĩo pugionẽ una cũ poemate honerico ſubdere ſolebat. Quicq̃. ſrepiſſe. Capulo: mõ pugiõis mãubrio: alr̃ feretro quo cadauera efferunᷣ. Deducto ad terrã ſtephão: erat igt philoſtrato corpe robuſto dõici. q̃ prio uulnere nequaq̃ deiectus apphendit ſtephanũ: eiq́ ſupicũbens erũere oculos nitebaᷣ: faciẽq́ aureo calice ptũdẽs. pallada ut ſibi ſuppetias ferret ĩuocabat: quẽ clamorẽ audiuerũt q̃dẽ corporis cuſtodes ſed fruſtra accurrerũt: cum iam pœne exanimatus eſſet. Conatum: ſcilicet domitianum. & repete uerbum illud. narrabat puer. Populari ſandapila: Eutropius & Oroſi. idem tradiderunt pariter ſcribentes cadauer domitiani populari ſandapila per ueſpilones exportatum atque ignominioſe ſepultum eſſe: Sextus Aurelius ait ſenatum decreuiſſe: ut gladiatoris more funus efferretur: ſandapilam autem ut inquit fulgentius placiades dici uoluerunt feretrum mortuorum: ideſt loculum quo non corpora nobilium: ſed quo plebeiorum atq́ damnatorũ cadauera portabantur: ſicut ſteſimbrotus teſtatur de morte Polycratis ſamiorum tyranni ſcribẽs: poſtea q̃ de cruce depoſitus

Pugio ſubditus puluino

erpere oculos ſtephão nititur

Sandapila

De ſtatura corporis & membrorum eius ac geſtiſ.

STatura fuit procera:uultu modeſto ruboriſq; pleno:grandibus oculis:uerum acie hebetiore:praeterea pulcher ac decens maxime in iuuenta:& quidē toto corpore exceptis pedibus:quorum digitos ſtrictiores habebat:poſtea caluitio quoq; deformis:& obſcœnitate uētris:& crurum gracilitate : quæ tamen ei ualitudine longa remacruerant. Commentari ſe uerecundia oris adeo ſentiebat:ut aut ſenatum ſic quondam iactauerit uſq; adhuc certe animum meum probaſtis & uultum. Caluitio ita offendebatur ut in contumeliam ſuam traheret : ſi cui alii ioco uel iurgio obiectaretur q̄uis libello quem de cura capillorum ad amicum edidit:etiam hoc ſimul ſeq; conſolans inſeruerit ὀυχ ὁρᾷς κατώκαλὸς τε μεγάς τε ὄς. Eadem remanent me cum capillorum fata:& forti animo fero comā in adoleſcētia ſeneſcentē. Scias nec gratius quicq; decore nec breuius.

Sādapilarii — ſandapila ē̄t deportatus ē. A ſādapila ſādapilarii dci ſepltoreſ cadauez portitoreſq; ſandapilaz. Si. apolliaris:hāc nō ueſpillonū ſādapilariorūq; miniſteria omioſa tumulauere:ſi a uenere defluens lūa feraſ ad ſaturnū faciet pollin

pollictores — ctores:q ſepeliēdoz hoium curā ſuſcipiūt:ut inqt Iulius Firmicus l.iiii.pollictores āt dicti ſūt:q funera monētia curant:qſi polluto rum unctores.i.cadauerū curato

pollinctū pollincere — res. Vñ pollictū fun9 dcm̄ a pollictoribus unctū:pollicere ē cura re ungereq; cadauera. Plautus: ſicut pollictor dixit q eū pollinxerat. Per ueſpillōes:ueſpillōes dicti ſunt baiuli portitoreſq; cadauez a ueſptio tpe nūcupari: quo cadauera efferebanſ:uñ & funera a funalibus dici autumat dōa

Latina uia — tus qa noctu efferebanſ:ob ſacroz celebrationē diurnā. Demetrius quoq; auctoſ M.T.añ lucē iuſſit efferri cadauera. Via latia:iter uiā appiā & ualeriā latia media ē q̄ ad caſſinū oppidū appiæ cōiungiſ:ut ſcribit Strabo l.v.i uia latia ſepeliebanſ cadauera:illicq; mōumēta uiſebanſ:ex quo ē illd ſatyrographi:cliuoſæ ueheris:dū p mōumēta latiæ:itē quoq; flaminia tegiſ cinis atq; latia. Religas:cineris cremati cadaueris. Fu

Funerarii — nerauit:nō tā ſepeliuit q̄ cremauit:funerarios hoc ē funez curatores facit l.iii.ab horoſcopo loco Mercurius cū ſaturno cōſtitutus ut refert Iuli. Firmi. ſcribit iuriſcōſultus eū q funerauit pſeq poſſe qd ipēdit:qs dit:ne qs de alieno funereſ.vi. Aure.ait ſenatū decreuiſſe ut gladiatoris more funus domitiāi efferreſ. Teplo flauiæ:qd a domitiāo extructū fuiſſe añ dcm̄ eſt. Iuliæ filiæ:Titi quā domitiāus amauerat iceſtoq; polluerat. Ruboriſq; pleno:Cor. Taci. de domitiāo loqns ait:cū denotādis tot hoium palloribꝰ ſufficeret ſæuus

Facies domitiani — ille uultus & rubor:a quo ſe cōtra pudorē mūiebat. Pli. quoq; i panegyrico ſic deſcribit faciem domitiani. ſupbia in frōte:ira in oculis:fœmineus & corpore:in ore impudētia multo rubore ſuffuſa. Gradibus ocu-

Oculi magni — lis:oculi magni ſi nitētes & plucidi ſunt:iuſtū prudētēq; ſignificāt:qles ſocratis oculi fuiſſe pdunſ:quē apollo ſapiētiſſimū iudicauit. Hebetiore:lāguidiore & īfirmiore. Caluitio deformis:hinc dixit Auſonius ſic:

Caluus obeſus — quem caluū dixit ſua Roma Neronem. hinc a Iuuenale ſcriptum eſt.& caluo ſeruiret Roma Neroni. Obeſitate:pinguitudine alias gracilitate:obeſus enim modo pro pingui atq; uberi dicitur a neuio pro exili atq; gracilento uſurpatum:uentroſum fuiſſe Domitianum ſignificat. Remacruerant:emaciata & macilenta facta fuerant magis ſolito. ualitudo enim ex gracilibus fecerat graciliſſima ex macris macerrima.

M.AN. Curæ larium:q laribus domeſticis cultus cā aſſiſtebat. Capulo:pugionis. Clauſa:ne ad miniſtros exire poſſet. Stephano:qui primas ſibi cædis partes deſumpſerat. Conatum:Domitianum. Sandapila loculo:quo plebeiorum ac damnatorum corpora efferebantur. Veſpillones:qui cadauera ſepeliebant a ueſpere dicti qua hora cadauera efferri conſueuere. Mar. Qui fuerat medicus nunc eſt Veſpilo diaulus: Quod Veſpilo facit fecerat & medicus. Funerauit:cremauit. Acie:uiſu. Hebetiore:minus acuto. Reſtrictiores.i.contractiores. Obeſitate:pinguedine. Remacruerant:macilentiora facta erant.

PHI. Verecūdia oris:e cōtrario dixit Pli.i ore dōitiāi fuiſſe ipudētiā multo rubore ſuffuſā. Probaſtis & uul.pp oris uerecūdiā & uultus ruborē:quo cōmēdabaſ. In cōtu.ſ.tanq̄ i ſe ipm̄ dcm̄ foret. Obiectareſ:pbro dareſ caluiciū obiiceretſ:exprobareſ. Ioco uel iur.iterdū iocātes iterdū iurgātes opprobramus uitia corpis. ὀυκ ὁρᾷς:uerba ſunt græca a domitiāo iſerta libello de cultu capilloz:q̄ ſic iterptanſ:non uides quēadmodū & ego pulcher ſū & magnus. Te manēt:ut quēadmodū ego caluitio deformiter:ita tu quoq; calueſcas. Comā in adoleſcentia caeſcētē:cōa ſeneſcit i adoleſcēte caneſcūt ſiue per caluiciū ueluti ſenio emoriunſ. Canicies aūt cōtrahiſ ex iopia & exilitate caloris:canicies tm̄ hoi eſt & eqs

cā caniciei formoſitas — ſed hoi ſp a priore pte capitis:tū deide ab auerſa:auctores Ari. Alber.mag.& Pli. Nec gra.dec.Home. formoſitatem decoremq; dixit eſſe φερώνεροι κυδεα χάρα hoc ē dona deoz glorioſa:ex quo Oui. cecinit forma dei munus.& Apule.ait:formoſam & ſi ſit oppido paup tñ abūde dotatā eſſe:philoſophiiter pria naturæ:i qbus qdā ſūmū bonū poſuerūt in primis collocāt pulchritudinē corpis:Pla. in gorgia cātilenā in cōuiuiis cātari ſolitā hāc,pdidit:optimū eē bñ ualere:ſcdo loco formoſum eē:tertio hēre diuitias nulla fraude

Floſculi diales ois caro fœnum — quæſitas. Nec breuius:quæ ſpectatiſſime floreant celerrime marceſcere docēt floſculi.quoz uita dialis ē: q matutino tpe pulcherrimi ante ueſpam euaneſcūt:merito forma hois flori cōparaſ eodē pœne momēto uireſcēs & areſcēs:hinc celeberrīa illa apud eccleſiaſticos ſnia:ois caro fœnū:& ois gloria hois ſicut flos fœ-

De peritia in ſagittando: & impatientia laboris.

Laboris impatiens per urbem pedibus non temere ambulauit: in expeditione & agmine equo rarius: lectica aſſidue uectus eſt. Armorum nullo ſagittarum uel præcipuo ſtudio tenebatur. Centenas uarii generis feras ſæpe in albano ſeceſſu cõficientem ſpectauere pleriq; atq; etiam ex induſtria ita quarundam capita figentem: ut duobus ictibus quaſi cornua efficeret. nonnunquam in pueri procul ſtantis præbentiſq; pro ſcopulo diſpãlam dextræ manus palmam ſagittas tanta arte direxit ut omnes per interualla digitorum innocue euaderent.

De facundia & ſtudio eius.

Liberalia ſtudia in initio imperii neglexit: quamquam bibliothecas incendio abſumptas impenſiſſime reparare curaſſet. exemplaribus undiq; petitis: miſſiſq; alexandriam qui deſcriberent: emendarentq;: Nunq̃ tamen hiſtoriæ carminibuſue cognoſcendiſ operam ullam: aut ſtilo uel neceſſario dedit præter commentarios & acta Tyberii Cæ. nihil lectitabat: epiſtolas orationeſq; & edicta alieno formabat ingenio. Sermonis tamen nec inelegantis dictorũ interdũ ẽt notabilium: uellem inquit tam formoſus eſſe q̃ Metius ſibi uidetur: & cuiuſdam caput uarietate capilli ſubrutilum & incanum: perfuſam niuem mulſo dixit.

ni. M. Var. quẽ puerũ uidiſti formoſum hũc uides deformẽ in ſenecta. Apu. ĩ de. ſocratis ſignificaſ uolẽs nihil eẽ breuius decore ait: formoſus ẽ expecta pauliſp & nõ erit. boe. quoq; ĩ. iii. de cõ. hãc formæ fugitiuæ breuitatẽ his luculẽtis uerbis exeqt: formæ uero nitor ut rapidus ut uelox & uernalium florũ uelocitate fugacior & mox: ſed eſtimate q̃ uultis nimia corpis bõa dũ ſciẽtis hoc q̃dcũq; miramini triduãæ febris ignicullo poſſe diſſolui: ſunt itaq; uerba hæc Dõi. digna memoratu: & ex catholica ſnĩa deprõpta: q̃bꝰ aſtipulaſ Se. ĩ hipolito ſcribẽs: ãceps forma bonũ mortalibus exigui donũ breue tpis: ut uelox celeri pede laberis: idẽ poſt paulum: ut fulgor teneris q radiat genis momẽto rapiſ: nullaq; nõ dies formoſi ſpoliũ corpis abſtulit: res ẽ forma fugax: q̃s ſapiẽs bono cõfidat fragili: dũ licet utere: Calp. in bu. ludicro: donũ forma breue ẽ: nec ſe tibi cõmodat ãnis. Pedibus. n. t. ob hoc dixiſſe uř pli. ĩ pane. ante te prĩceps faſtidio nři: & quodã eq̃litatis metu uſuʒ pedũ amiſerãt: illoſ hũeri ceruiceſq; feruorũ ſup ora nřa uehebãt. In. a. ſ. ubi celebrabat qđ ãnis. liiii. mineruæ: ſeceſſu ãt albão ĩ. i. oblectabaſ: & ob id dcm̃ ẽ a poeta ſatyrico: quos albanũ dux magnus ĩ arcẽ traxerat attõitos: & alibi: albanã nudus arẽa Pli. in. iiii. epi. de dõitião loq̃ns ait: Reliquos põtifices nõ ĩ regiã ſed ĩ albanã uillã cõuocauit. Cõficientẽ: trucidãtẽ: ide cõfectores ferarũ dicti. Quarũdã: ferarũ. Figẽtẽ: dõitianũ. Quaſi. c. ut ſagittæ ĩfixæ capitibus ferarũ cornuũ effigiẽ & poſiturã repñtarẽt. Pro. ſ. p ſigno ſagittarii: græci. n. ſcopõ noĩant ſignũ ppoſitũq; ad qđ ſagittarius iacula dirigit: qđ & hie. memorat li. i. cõtra pelagiũ: refert Ve. in. ii. q̃ ſagittarii funditoreſue ponere ſolebãt p ſcopo hoc eſt ſigno: ſcopas. i. fruticũ uel ſtrãinũ faſces: ita ut ſexcẽtis pedibus remouerẽtur a ſigno: ut ſagittis uel lapidibus ex fuſtibalo deſtinatis ſignũ ſæpius tãgerẽt. Ma. i. i. ĩ ſomniũ ſcipiõis ppoſitum uocat qđ græci σκόπον noĩant. Cõſimiliter apud oratores nuncupaſ ſcopos quo tendit oĩs ductus oratorius. Fortu. i. i. rethorices: modus eſt ductus pte orõnis: ſcopos ãt qđ oĩs effecit ductus. Diſpanſam palmã: expãſam ac extẽtam. vi. Aurelius in hanc ſnĩam ſagittarũ tam doctus fuit domitianus: ut ĩter patentes digitos extẽtæ mãus uiri pcul poſiti iacula trãſuolarẽt. Innocuæ: ſine leſiõe trãſuolãtes. Bibliothecas. vi. Aurelius bibliothecas incendio abſumpta: petitis undiq; alexandria exemplis reparauit.

Forma fugaciſſima

donũ forma breue

Scopon

Scopos oratorius

Bibliotheca alexandrina

M. AN. Verecũdia oris modeſtia q̃dã: & amabili ob ruborẽ pñtia. In cõ. tra. ĩ ſedictũ putaret. Iurgio: cõuitio οὐχ ὁρᾷσ κἀτὼ καλοσ τε μεταστ ἴοσ: ñ uides q̃lis & ego pl̃cherq; magnuſq;. Te m. tu quoq; caluus fies. In al. ſe. quũ albã ſecederet. Quaſi cor. ĩ cornuũ ſpẽm duabus a frõte ſagittis affixis. Diſpẽſã pil. patẽtes digitos. Innocue: mãu nihil offẽſa. Neceſ. ſti. q ĩ freq̃ntẽ dicẽdi uel ſcribẽdi uſũ uẽire ſolet.

PHI. Miſſiſq; alexãdriã: ptolemæus philadelphus alexãdriæ bibliothecã fecit nobiliſſimã: ĩ q̃ & diuinæ ſcripturæ uolumĩa: adhibitis. lxx. ĩterp̃tibus repoſuit: cui p̃poſitus fuit Deme. phalerius: q ĩterrogatus a rege: quot nã libri ĩ bibliotheca eẽnt: dixiſſe pdiſ: plures q̃ ducẽta milia: ſed breui tpe nõ erant forſan inquit pauciores q̃ngẽtis milibus: auctores Augu. & Euſebi. in. viii. p̃paratiõis euãgelicæ: & ariſteas in opuſculo de lxx. ĩterp̃tibus cõdito: p̃terea legius ap̃ gelliũ fuiſſe alexãdriæ numerũ librorũ a ptolemæis regibus uel conq̃ſitũ uel cõfectũ ad milia ferme uoluminũ ſeptĩgẽta: ſed ea oĩa bello priore alexãdrĩo dũ diripiſ ea ciuitas a militibus forte fortuito ĩcenſa fuiſſe. Pli. quoq; & Victruuius meminerũt diligẽtiæ ptolemæi circa bibliothecas cõparandas: merito itaq; domici. repare uolẽs bibliothecas: q̃ romæ cõflagrauerãt miſit alexãdriã librarios ad exẽplaria deſcribẽda: pgamenæ: quoq; bibliothecæ: q̃s attali reges cõparunt: ſunt mẽoratiſſimæ.

Aut ſti. dare opam ſtilo. ſignat ɔpõere aliq̃d & cõdere: ſtilus. n. ẽ dicẽdi opifex: dõitianũ ãt nihil ſcripſiſſe ul' neceſſario ſignat. Præter. co. & acta: dcm̃ ẽ i. iii. ɔmẽ. tyberiũ artes libales ſtudioſiſſie exoluiſſe: & ĩ orõne la

Stilus dicẽdi opifex

De usu aleæ & conuiuiis eius & aliis gestis.

Onditionem principum miserrimam aiebat. qbus de coniuratione comperta non crederetur nisi occisis. Quotiens ocium esset alea se oblectabat. etiam profestis diebus matutinisq horis: ac lauabat de die prandebatq ad satietatem: ut non temere super cœnam præter martianum malum: & modicam in ampulla potiunculam daret: Conuiuabatur frequenter ac large: sed pœne raptim certe non ultra solis occasum nec ut postea comessaretur. Nã ad horã somnii nihil aliud q̃ secreto solus deãbulabat.

De libidine & luxuria eiusdem.

Ibidinis nimiæ assiduitatem concubitus uelut exercitationis genus clinopalem uocabat. Eratq fama quasi concubinás ipse diuelleret: nataretq inter uulgatissimas meretrices. Fratris filiam adhuc uirginẽ oblatam in matrimonium sibi quum deuictis Domitiæ nuptiis pertinacissimæ recusasset: non multo post alii colloca:

tina secutú eẽ coruinú messallá. Domitiáus nihil aliud lectitabat nisi cõmẽtarios a tyberio cõpositos. Alieõ formabat igenio: accidit domitiáo qd Nerõi cõtigisse mẽorat Taci. ut aliena eguerit facúdia: cú reliq pricipes eloqntia & dicẽdi ui fuerit pcellẽtes. Sermõis nõ inelegãtis. s. fuit: laus aũt nõ mima ẽ ueustũ eẽ elegãtẽq i familiari cõiq sermõe. pcipit. M. Tul. ut sermo sit lẽis mimeq ptinax: isitq f'eo lepos. Plato i sophiste: iudiciali & cõtionali parti. tertiá adiecit. προσομιλητικὴν: quá qntiliáus sermõatricẽ interptaẽ q a forẽsi rõne diugiẽ. & ẽ accõmodata priuatis disputatõibz.

Sermo fit lenis

sermõatrix dicta dicteria

Dictorũ nota. q̃ facete & breuiter et acute dñr ea peculiari noĩe dcã. & dicteria appellari uoluerũt Mac. dcm̃ uolo hostis referre sed uicti. Vellẽ tã for. dictũ Domitiái est haud dubie notabile in metium: q forma & pulchritudine nullum sibi comparandum arbitrabaẽ sibiq soli placebat. Sibi uẽ: nõ dixit q̃ formosus ẽ sed festiuiter q̃ sibi uẽ: tãq̃ sibi oĩum formosissimus metius uidereẽ: cú ex alieõ iudicio minime talis foret. Subrutilú: ptim rutilo ptim albicãti colore respsũ. erat. n. ex pte rutilus capillus: ex pte cãescẽs. In ca. cãlce albicãs: Maro: i canaq mẽta. Perfusam ni. mul. urbane & elegãter caput capillo rutilo & cãescẽte uariegatũ appellauit niuẽ pfusam mulso. ná cũ niuis color sit albus & mulsi rutilus. merito ad utrũq colorẽ significãdũ ex q̃dã cõmixtõe cõfectũ ita noiauit: nec tñ simplr hoc dcm̃ putes: sed scito allusisse ad potionẽ mulsi & niuis: q simul in cõuiuio dari solebãt. mixtura coloris rutili & albi facta: qd idicat Pli. cũ sic ait in epistola ad septiũ clarũ: paratæ erãt lactucæ singulæ: coclæ triæ: oua bina. alica cú mulso & niue. Nã hãc quoq cõputabis: imo hãc iprimis: q pit in ferculo.

In canum

Nix pfusa mulso

Cõditionẽ principũ miserrimã. In rescripto Mar. Antonini ad uerũ mẽtio fit huius snĩæ: quã usurpari quoq solitã refert ab Andriáo: sic. n. inqt: sis. n. ipse q auus tuus adriáus dixerit: misera cõditio impatorũ: qbus de affectu tyrannidis nisi occisis nõ põt credi: eius aũt excplũ ponere q̃ domitiani: q hoc primus dixisse ferẽ: malui: tyrãnorũ eni ẽt bona dicta non hẽnt tñ auctoritatis q̃tum debent: hactenus Mar. Antonius. Profestis diebus: pfesti dies cõtrarii sunt festis: uñ dixit Ausonius: Lera nisi austeris uarienẽ festa pfestis. Macro. i. i. saturnaliũ. dies inqt festi diis dicati sunt: pfesti hoĩbus: ob admĩstrãdã rẽ priuatã publicãq concessi. Profestis diebus fasti cõtinenẽ. qbus licet pfari ptori tria uerba solẽnia: do dico addico. Alea: aleones dixere antiq: quos núc dicimus aleatores. Catullus: Nisi ipudicus & uorax & aleo. Lauabat de die: balnearẽ significat lationem: qua cõmodus impator adeo oblectabaẽ ut p diẽ septies atq octies in balneis lauareẽ. E cõtrario prisci: ut inqt Sene. i. xiii. eplarũ moraliũ: brachia tñ ac crura quotidie abluebãt: q. sordes ope collegerãt: cæterũ toti núdinis lauabanẽ. tps ãt lauãdi erat: ut docet Victruuius post meridianũ. Prãdebat ad satie. pceptũ Aristo. ẽ i pblematis. prãdẽdũ eẽ large: cœnãdũ eẽ pce: maxie his q rei ueneriæ opaz daturi sũt: ut cruda isint. q̃ cõcocta pauciora. Domi. ueluti ex pscripto aristotelico saturnabaẽ i prãdiũ: cũ tñ ex more uete rũ leuis cibus & facilis iterdiu sumereẽ. dixit Si. i cpi. prãdebãus breuiter copiose senatorũ ad morẽ. Nõ te. nõ fere: nõ sine cã. Sup cœ. i cœna. Martianũ ma. malorũ plura sũt gña: q cõditoribus suis æternã mẽoriã ppagauerũt. sicut appiana ab appio cognomiata: & sceptiana ab iuẽtore libertino: & matiana a matio: a quo originẽ hñt auctor Pli. in. xv. uñ matianũ malũ legendum esse potius q̃ martianũ arbitror. tanq̃ a matio cognominatũ. M. AN. Nec inelegantis: sed elegantia quadam præditi. Metius sibi uideẽ: hominem sui temporis taxare solitũ accipias: q sibi supra formã placeret. In canũ: canis respersum. Perfusam niuẽ mulso: erat. n. mulsum subrutili coloris. mar. Hæc tibi turbato canusina simillima mulso. Profestis diebus: nõ festis sed quibus opifices & rustici operantur. Martianum: apud plinium id pomi nomen non reperio.

Misera cõditio imperatorum

pfesti dies

Do: dico: addico

Aleones

núdinis lauabaẽ

prãdiũ largius

mala appiana

malum martianũ

PHI. In ampulla: uasculo uitreo: alias ampulla uasculũ ẽ oleariũ: quo i balneis utebanẽ: de quo Apu. in floridis: hipias pdicauit ampullã quoq oleariã quã gestabat semet sibi fabricatũ. Ci. in. iiii. de finibus bonorũ: si ad illã uitã: q cum uirtute degaẽ ampulla aut strigilis accedat sũptuarũ sapientẽ eã uitã potius cui hæc adiecta sit: cũ aũt ampullæ sint uascula uẽtrosa & turgida p decorã trãslationẽ dixit Ora. pticit ampullas: p eo qd ẽ uerba turgẽtia & sufflata abiicit ac depõit. pira q̃dã a collo ampullæ ampullacea appellari refert pli. in. xv. Cõuiuabaẽ: cõuiuator dr q cõuiuaẽ paratq cõuiuium. cõuiuæ uero & cõuictores dicunẽ iuitati ad

ampulla pira ampullacea

Cõuiuator conuictor

tam ultro corrupit. & quidem uiuo etiam tum Tito: mox patre ac uiro orbatam ardentissime palamq; dilexit: ut etiam causa mortis extiterit coactæ conceptum a se abigere.

De mœsticia militũ & læticia senatus ĩ morte eius.

OCcisum eũ populus ĩdifferẽter: milites grauissime tulit: statiq; eũ diuũ appellare conatus: paratus & ulcisci nisi duces defuissẽt: qđ qdẽ paulopost fecit: ex postulatis ad pœná ꝑtinacissimæ cædis auctoribus. Cõtra senatus adeo lętatus ẽ ut repleta certatí cũra nõ tẽperaret: q̃n mortuũ cõtũeliosissimo atq; acerbissimo acclamationũ gñe laceraret: scalas ẽt ĩferri clypeosq; & imagines eius corá detrahi & ibidẽ solo affigi iuberet: nouissime eradẽdos

cõuiuiũ: scitũ ɔuiuatorẽ appellat Li. elegãtẽ & nitidũ in apparatu cõuiuali: apud quẽ sic loq̃t titus flaminius. Est át res simillia cœnæ calcidẽsis hospitis mei & boni & sciti cõuiuatoris. Frequẽter: ad nũeꝝ large ad opulentiá est refe rẽdũ. Pœne raptim: pli. in panegyrico: domitianũ taxare uidet. q̃ distẽtus solitaria cœna spectator adnotatorq; cõuiuis suis imminebat: rursusq; se ad clãdestinam ganeá occultúq; luxũ referebat. Comesaret: post cœnam cibo epulisq; indulgeret. hoc. n. comesari ꝑprie significat: uñ & comesatio dcá: sup quo uerbo copiose suo loco disseruius. Solus de ãbulabat: cato uticẽsis & ipe solitus erat post cœná deãbulaȓ: pactaq; deambulatõe ĩ cubiculũ se recipiebat: auctor Plutar. Auicẽ. quoq; ꝑcipit puá lẽtáq; motionẽ post cœná esse usurpãdá: quoniá facit in stomacho cibũ gescere mox esse dormiendũ. Libidinis nimiæ. s. fuit: hæc enim uerba: est erat fuit: plerũq; absunt cũ elegãtia absq; detrimẽto snīæ. Clinopalẽ uo. vi. Au. furens libidine cuius fœdũ exercitiũ græcoꝝ ligua clinopalẽ uocabat. significat át clinopale palestrá lecti. κλίνη. n. græce: lectus dr. Vnde ὑποκορίστικος clinĩõ. i. lectulus ĩclinat. & græce πάλη significat palestrá siue luctá. Qua dictiõe est usus Papi. cú ait in Achille: Et ligdam nudare palen. & spargere cestus ludus erat. Sido. quoq; sic inq̃t in endecasyllabo: Vnctas tyndaridis dicasse luctas: doctos quos pr̃is palẽ terãnis. Itẽ: cãnas plectra iocos palen rudẽtẽ. Corá te trepidãter explicare. Domitianus exercitationẽ cõcubitus uocabat clinopalen: quasi palestrá lecti & exercitamẽtũ: sicut a Virgi. nocturna bella eleganter dñt colluctatiões ueneriæ: & ab Apu. militia amatoria nũcupat. Diuelleret: uolsellis expilaret ĩguina cõcubinaꝝ. Natatet: more Tyberii: q sibi natãti ĩstituit pueros ĩter fœmora uersari. Fratris filiá: Iuliá significat titi filiam: quá domitiáus: ut inq̃t pli. l. iiii. epist. nõ solũ polluit ĩcesto: ueꝝ ẽt occidit. Ná uidua abortu piit. hic exiit illud satyricũ: cũ tot abortiuis fœcũdá Iulia uuluá solueret. & patruo similes effunderet offas. apud philostratũ mẽtio fit Iuliæ: q neptis erat domitiani ex filia: quá sabino nuptá abduxit dõitianus in uxorẽ: ĩterfecitq; ipm sabinũ & cũ ephesi ꝑ his nuptiis imꝑatoris sacrificarẽt. ĩtêrueniẽs apollonius: ofiox inq̃t qualis fuit danai filiaꝝ: cur sola fuisti. Deuinctus: illaqueatus & captus. Mox pr̃e ac uiro orbatá: cũ pr̃em Titum & maritũ amisisset. Coactæ: casus dãdi est: ut sit sensus: domitianum cãm mortis extitisse Iuliæ titi filiæ coactæ abortũ facere: ná ut inq̃t pli. uidua abortu piit. Hierõymus triũ criminũ reas eleganter esse tradit fœminas christianas. quæ abortum meditantur & frequẽter ipsæ cũ abortu commoriunt. sunt. n. inq̃t homicidæ sui: christi adulteræ: nec dũ nati filii parricidæ. Ci. ĩ oꝛone ꝑ cluẽtio: qđ & a iuriscõsulto titulo de pœnis repetitũ ẽ milesiá quádá mulierẽ scribit rei capitalis eẽ dánatá: q̃ accepta pecũia ꝑtũ sibi ipsa medicamẽtis abegisset. Cõceptũ abigere: uno uerbo dr̃ abortare. Iulius firmicus in. vi. Abortabit filios geminos. Au. gel. dixit: aboriri fœtus in hoc signatu: cũ ait. in. xi. Nitunt ut fœtus quoq; ipsi in corpe suo cõcepti aboriantur. Græci ἐκτρῶμα uocát abortiuũ: uñ uinũ ectromatiũ dictũ: qđ abortus facit: cuius mẽtionẽ fecit Plini. in xiiii. naturalis histo. Indifferenter: græce ἀδιάφορος dr. Miles grauissime: qđ milites grauissime. tulerit domitiani mortẽ: testis est Sextus Aure. scribens milites poposcisse a nerua ad cædẽ interfectores Domiciani: q petronium uno ictu parthenniũ uero amputatis prius genitalibus: & ĩ eos cõiectis iugulauere. Et quoniá militũ ĩcidit mẽtio tráseũter sũmatimq; annotãdũ ĩter signa militaria romáoꝝ fuisse dracones. ex quo sensu ẽ illud claudiái. másuescũt uarii uẽto cessante dracões: hic dracõarii dicti: q gestabát draconũ signa: sicut aqliferi aqlas. Signũ dracõis fuisse purpureũ docet Amiáus marcellinus dracõariorũ mẽinit Vegetius.

M. AN. Libidinis nimiæ: fuit. s. Clinopalem: lecti palestram: ἀπὸ τοῦ κλίνης lecto καὶ παλαίω luctor. Diuelleret: pudendis partibus purgaret. Fratris filiam: Iuliam. Coactæ conceptum a se abigere: abortum facere. Iuue. Quum tot abortiuis fœcundam Iulia uuluam solueret: & patruo similes effunderet offas. Indifferenter tulit ad unum omnes lætati.

PHI. Conatus: ἑνικῶς. i. singulariter dixit miles conatus: pro milites conati. Paulopost fecit: ulti sunt milites necem pricipio: q̃n peremerunt petronium & parthenium auctores Domitiani cædis. Cõtra: ecõtrario. Lætatus: merito senatores lætati morte Domi. a quo quottidie ad necem destinabant a quo dixit Cor. Taci. obsessam curiam & clausum senatum. & factas multorum cõsularium cædes. ut nõ immerito nobilitas comesa a satyrographo dicta sit. Repleta. s. frequẽtissimis senatoribus. Cõtumeliosissimo acclamationum: signat a senatu factas in domitianum acclamatiões: q̃les incommodũ ĩperatorẽ occisum factæ fuerunt: acclamãte senatu hosti patriæ honores detrahant: pricida trahat: hostis deoꝝ: carnifex senatus: parricida: hostis senatus trahatur: q senatum occidit unco trahat: q senatũ occidit ĩ spoliatio ponat: q sanguini

Comesari — motio post cœná lẽta — Clinopale — Clinidion — pale — fœcũdá Iulia uuluam dictũ apollonii — Onox danai dũ cur sola fuisti — Reæ triũ criminum — Abortare — Aboriri — Vinum ectromatium — Oediaphoros — Petronio amputata genitalia — Locus claudiani draconarii — De nobilitate comesa — Acclamationes incõmodum — Vnco trahatur

ubiq; titulos:abolēdāq; oēm mēoriā d̄cerneret. An̄ paucos occideret mēses cornix in capitolio elocata ē:ἐστ' ἀι πάντα καλῶς.i.erūt oīa bn̄. Nec defuit q ostētū sic interp̄taretur.

Nuper tarpeio quæ sedit culmine cornix.

Est bene non potuit dicere:dixit:erit.

Ipsum ēt Domitianū ferūt somniasse gibbā sibi pone ceruicem aureā enatā pro certoq; habuisse beatiorem post se lætioremq; portendi reipublicæ statum. Sicut sane breui euenit abstinentia & moderatione insequentium principum.

C. SVETONII TRANQVILLI. DE VITA.XII. CAESARVM LIBRI DVODECIMI AC VLTIMI.

suo non pepercit unco trahatur necator ciuium trahaf. id genus acclamationes factæ sunt a senatu conuiciis ,p̄scidente lacerante q; dominanum carnificem parricidamq; senatus & bonorū. Laceraret:probris incesserit & conuiciis proscinderet.

Scalarum oppugnatio

Scala

Scalas:qbus appositis imagines & clypei Domi.consecrati detraherētur:quæ in editiore parte curiæ suspensa uisebanf:scalarum oppugnatio a capaneo primum perhibef inuenta q tanta ui extinctus est a thebanis ut extinctus fulmine diceretur. Qui scalam singulatiuo numero dicit peccat.sicut qui mulsa pluratiuo:cum pluralia singulariter:singularia pluraliter efferanf.auctor Quin.tamen ab ecclesiasticis scriptoribus scala ενικῶς usurpaf. Imagines detrahi:acclamatum est a senatu incommodum gladiatoris & parricidæ statuæ detrahanf.scribit Pli.in panegyrico statuas incesti principis:ita.n.domicianum appellat:p̄mixtas fuisse simulachris deorum:q̄ post eius obitū illisæ solo fuerunt:uerba

Statuæ detrahanf

Plinii hæc sunt.iuuabat illidere solo superbissimos uultus:instare ferro:seuire securibus:ut si singulos ictus sanguis dolorq; sequeref. Solo affigi:ad terram præcipitari illidi cōculcari. Titulos:Dominiāi inscriptiones:ait eusebius in chronicis senatum decreuisse:ut oīa:q̄ Domitianus statuerat.in irritum deducerentur: itaq; multos quos iniuste eiecerat de exilio reuersos esse. Decerneret:per decretum constitueret.ellius gallus sic distinguit senatus decretum a consulto:ut decretum dicat particulam quandam esse senatusconsulti:tanq̄ decretum sit specialius.consultum uero generalius: annotandum est fuisse apud ueteres quodam senatusconsultum quod tacitum uocabant:ex eo q̄ talia non erant oībus publicanda.fiebat.n. senatusconsultum tacitum ita:ut non scribæ non serui publici.non censuales illis actibus interessent.senatores excipiebant.senatores scribarum officia complebant.ne quid forte ,p̄deref. Auctor Iulius Capitolinus in gordianis.

Garrula cornix

Cornix elocuta est.Plinius in.x.auctor est cornicem eē inauspicatæ garulitatis. ἐστ' ἀι πάντα καλῶς. non mirum si cornix hæc pauca græca uerba id t̄pis elocuta est:cū scribat Plinius eqtem romanū hūisse cornicem plura cōtexta uerba exprimentē & alia atq; alio crebro addiscētem.uerba aūt hæc significant:erunt oīa bn̄. Tarpeio culmine:fastigio capitolino. Est bn̄ non potuit cum istud uerbum est significet p̄ns tēpus.cornix non potuit dicere:in præsentia est bene cum a Domi.t̄pa eēnt honoris plena & humano polluta sanguine.unde dixit de futuro.erit bene.post obitum.s.Domi.successuris bonis principibus. Gibbam

Gibbus gibba gibberi gibbosi gibberosi

aūream:gibbum & gibbam.mas.genere & fœ.in eodē significato usurpamus.dī & gibber.hic hoīes gibberi gibbi gibbosi & gibberosi noīanf.si luna deficiens lumine a marthe ad saturnū feraf faciet gibbosos.Itē hn̄tes horoscopum in.xx.p̄te sagittarii nascenf gibberosi.in leuitico p̄cipif ne gibbosus offerat panes deo: nec accedat ad ministerium eius:qd̄ ut iterp̄taf Gregorius i pastorali & i canonicis decretis.Di.uñ qnquagesima explicaf.tropologice significat gibbosus eū quē terrenæ sollicitudinis pondus deprimit:ne unq̄ ad sup̄na respiciat.sed solis his:q̄ in ifimis calcanf curuus itēdit.Aristo.in p̄blematis auctor est gibborum halitū

Ne gibbosus sacrificet

esse ferme fediorem & graueolentia asp̄nabilem:qa.s.in talibus locus pulmoni accōmodatus cōclusus. deflexusq; sp̄ūm trāsmittere expedite nē qt.sed euenit ut sp̄ūs interclusus uapore putrescat.sed ut a carcere ad metas transcurramus:somnium hoc Do.significabat a tergo eius hoc est post ipsius obitum futuros principes optimos:q ætatē aureā orbi terrarum reducerēt. Pone ceruicem:post ceruicē. Portendi:significari.

Aīa gibborum feret

M.AN. Laceraret:p̄scinderet:ac maledictis insectaref. Scalas:gemonias quo ut sæpe diximus dānatorū corpa abiiciebanf. Affigi:sic oīa tranqlli exēplaria hn̄t:q̄ lectio & si recipi pōt ut affigi.i.humi statui senatus iusserit:Eusebii tn̄ auctoritas efficit:ut affigi nō affigi legēdū eē cōtēdamus:eius iqt quū de Do.iterim loqref:imagines disiectæ sunt & a populo p ignominiā publice cōculcatæ Ci. quoq; i pisonē statuam istius iqt p̄similē deturbāt affligūt cōminūt. Locuta ē ἐστ' ἀι πάντα καλῶς erūt cūcta bene. Est bn̄: quū de cornicis conatu intelligere uideaf:ad p̄ntē tn̄ rerum statū poeta allusit.Gibbā aureā : tumorē carnis: Iuue.gibbū dixit:cupet rutilæ uirginia gibbū:& rursus:Strumosum atq; utero pariter gibboq; tumētem.

Laus insequētiū prīcipum

PHI. Insequentiū principum:neruæ traiani atq; adriani:de qbus Sextus Au. hæc qd nerua prudentius aut moderatius:qd traiano diuinius?qd p̄stātius hadriano?Eutropius domitiano inqt exitiali tyrāno nerua successit q eqssimum se & uni̇lissimum p̄buit:reipu.diuina p̄uisione cōsuluit traianū adoptādo:q̄lis uero & quantus i iperio traianus exriterit qs ignorat?cum certatim scriptores illū oī p̄conio laudis extollāt. uñ dixit Sextus Au.iperium traiani adueniens denūciatū fuisse ad cornicē:q e fastigio capitolii atticis sermōibus effata ē erit bn̄.hic adeo gloria bonitatis excelluit ut in senatu principibus non aliter acclamaref . ne sis fœlicior augusto:melior traiano.huic successit Hadria.& ipse princeps memorabilis cuius uitā sparcia-

Impiū traiani a cornice signatum

melior traiano

nus apud nřos:Dion apud græcos luculēter pſcribūr:merito itaq; lænior ſtatus & tpa beatiora romanæ rei pu.cōtigerūt poſt obitū truculēti iceſtiq; tyrāni.cū ſequuti pricipes moderatōe abſtinētia aliiſq; uirtutib9 lōge pſtiterit.tpa.n.beata fiūr & aurea ex bonitate pricipū:ſicut tenebricoſa & dira ex iprobitate tyrānoꝝ. uñ Cor.Ta.ſæculū beatiſſimū uocat quo nerua traianuſq; fœlicitatē ipii fecerūt:quo circa pricipes ſi æta-tē beatiſſimā.ſi ſæculū aureū redire deſiderāt:ſint moderati:ſint clæmentes:ſint bñficii: & ut ſemel finiam: ſint oī pconio bonitatis ornati. Habēs inclyte Annibal Bentiuole Annotamenta in Cæſares duodecim Suetonii Tranquilli:qbus obſcurior illius Lectio p uirili pte p nos enodata explicatur. Supereſt ut q.meo fortaſſis noīe a legendo reſilient:hi tuo nomine pellecti ad perlegendum appetenter accurrant.

Tempora aurea ex bonitate principum

M.AN. Inſequētium principum:nam ut de aliis ſileam Nerua:qui illi ſucceſſit:decreto patrū poſt mortem inter deos eſt relatus.Traianus qui proxime imperauit tam popularis fuit:ut in congratulatione principum acclamari ſit ſolitum.Fœlicior Auguſto Traiano Melior.

Tetraſtica de Cæſaribus poſt Tranquillum.

Nerua imperator.
Proximus extincto moderatur ſceptra tyranno
Nerua ſenex:princeps nomine:mente parens
Nulla uiro ſoboles imitatur adoptio prolem
Quam legiſſe iuuet:quam genuiſſe uelut.

Traianus imperator
Aggreditur regimen uiridi Traianus in æuo
Aelim laude prior cætera patris habens
Hic quoq; prole carens ſociat ſibi ſorte legēdi
Quem fateare bonum diſſateare parem.

Hadrianus imperator.
Lelius hinc ſubiit mediis præſignis in actis
Principia & finem fama notat grauior.
Orbus & hic ſocianſq; uirum documenta daturum:
Aſſumpti quantum præmineant genitis.

Antonius pius imperator.
Antonius ad hinc regimen capit ille uocatu
Conſultiſq; pius nomen habens meriti
Filius huic fato nullus:ſed lege ſuorum.
A patria ſumpſit qui regeret patriam.

M.Antonius imperator.
Poſt Marco tutella datur quæſita Platonis.
Seruus ad imperium:patre pio melior.
Succeſſore ſuo moriens ſed principe prauo.
Hoc ſolo patriæ quod genuit nocuit.

Commodus imperator.
Commodus inſequitur pugnis maculoſus harenæ:
Threcidico princeps bella mouēs gladio:
Eliſo tandem perſoluens gutture pœnas.
Criminibus faſſus matris adulterium.

Suetonius Lenis tertiæ decimæ legionis tribunus bello qd' inter Vitelliū & Othonē apud Bebriacum geſtū ē ipatoriſq; clauius Trāquillo Suetonio hiſtorico pr̄ fuit.Qui cū Hadriani ipatoris epi.magr̄ eſſet apudq; Sabinā uxorē unius Sueuii familiarius ſe egiſſet q̄ reuerētia domus aulicæ poſtularet ſucceſſorē meruit.Scripſit de regibus libros tres.quos Læpido poemate in epitomē Pontiū Paulinū redegiſſe memoriæ pditū ē.De grāmaticis oratoribuſq; duos.De uiribus illuſtribus unū quē plerięq; plinii oratoris eē autumāt.De gn̄e ueſtiū unū:reliqr & cæſaꝝ uitas.xii.tāta cura diligentia q; dum minima quæq; attigit conſcriptas:ut pcepta non præbita ſcriptoribus facultas uideatur.

Item de eodem.

C.Suetonius uiſus eſt ea libertate ſcripſiſſe cæſaꝝ uitas:q̄ uixiſſe illi feruntur nemini aut demit aut adiicit quicq̄:nil aſſentatiōnē cuiuſpiam aut ſtudium ſuum:oſa ad integritatē hiſtoriæ refert.Mores illoꝝ & i imperio & priuatoꝝ ſic exprimit:ut nō legere qs Suetonii ſcripta:ſed ii ipſi ſpeculo intueri ſeſe uideatur uitia uirtuteſq; oium citra & inuidiā & grām apperit & q̄ fortūa foris cuiq; fuerit aut domi habitus ē duriuſculus dum nec minima qdem negligit & ſunt aridiora pleraq; & minutiora q̄ q̄ nitere poſſint aut capere eloquentiæ corpus:ſed tamen eſt in genere ipſo ſcribendi multum ponderis:eruditio uero tanta:ut ſeueritate orationis grauiter caſtigata quem huic anteponam ueterum ſcriptorum non uideam.

TRAQ_VILLI VITA PER SABELLICVM.

C.Suetonius Tran. Suetoniū lenē pr̄em hūit uñ cognomen & ſi diuerſa uoce integro tñ ſignificatu credit adeptus fuit illę ciuili bello qd' ad Bebriacū iter Othonē & Vitelliū ē geſtum: tertiæ decimæ legionis tribunus:& Auguſti Clauius:ipſe in forenſi luce nō nihil uerſatus qd Pli.teſtat̄ epiſtolæ:cæterū pr̄monio qd' ampliſſimū a pr̄e accepat pfligato:ſeu ægeſtate ſeu qd' magis credo laudis cupiditate ductus ad hiſtoriā ſe cōtulit:q̄ a Cæſare dictatore auſpicatiſſime exorſus:eo quo ipatū erat ordine p uitas ī Domi.deſcēdit: ſūt q nertiā & traianū illis adieciſſe ſcribāt:ueꝝ cōſcius ſibi eoꝝ q̄ in his paꝝ integra fide tradita eēnt:cū uiuentiū iterim coactus fuiſſet hr̄e rōnē:ne ps una reliq̄ hiſtoriæ fidē eleuaret:ī aptū nō rettulit: cætera ea q̄ illi libertate uixerūt ac neſcio an qdā ēt ut i Nerōe & Galba ab eo liberius pdita:p hæc ſtudia Adriāo principi ab initio cōmēdatus:quū epiſtolaꝝ magiſterio apud illū aliqdiu eēt functus:ueniſſetq; ī ſuſpitiōem qſi familiarius q̄ domus aulicæ reuerētia poſtularat:apud Sabinā pricipis cōiugē ageret:ſucceſſorē meruit ſcripſit de grāmaticis quoq; & oratoribus libros duos:de uiris illuſtrib9 unū:quē iuniorīs Pli.pleriq; autumāt gn̄e ueſtiū unū:de regibus tres:quos lepido poemate ī epitomē pōtiū pauli.redegiſſe qdā pdiderūt.C.Pli. cuius mō memini:familiariter ē uſus.a quo p epi.hortat̄ ut uolumina q̄ pfecta eēnt:& abſoluta qn̄q; uellet

edere. eius dicẽdi genus qđ inter oẽs cõstare uideo haud tã floridũ q̃ uenustũ:domuiq; magis q̃ foro accõmodatũ:breuitasq; uni ut Vop.ait pœnæ familiaris:sed nõ ita breuis ut ñ passim duriu'culus occurrat:dũ minime cõsectaẽ:Quo fit ut pleraq; ne splẽdescere qdẽ possint:corpo ue eloq̃ntiæ ob tenuitatẽ recipe: sed quoquo mõ res hẽt:i eo scribẽdi gñe pri s oium iudicio occupauit:ita ut ex igẽti scriptoꝶ mãu q post illũ i eo gñe nihil obscure uersata ẽ:elocutõe:grauitate:dispõne:q cũ hoc nno iure cõferri possit:fit certe nemo

C.SVETONII TRANQVILLI VITA A PHILIPPO BEROALDO CONDITA.

C.Sue.Tran.patrem hũit Suetonium cognomento lenem tertiæ decimæ legiõis tribunũ & Augusti clauũ qui interfuit bello othoniano.a pr̃e filius tranquilli cognomẽ accepisse crediẽ.Nam cũ ille lenis fit cognominatus:hic eodẽ significato nõ eodẽ uerbo dictus ẽ Trã.floruit sub Hadriano:utpote illius magr̃ epi.ueꝶ fortũa:q lubrica ẽ refragrãte successor ei mox datus:qđ apud sabinã ipatoris uxorem familiarius egisse ferebaẽ:q̃ reuerẽtia domus aulicæ postularet.usus ẽ cõtubernio Plinii posterioris:a quo in epl̃is admoneẽ ad uolumina edẽda:q pfecta absolutaq; appellat.Cũ eẽt uir doctria cõpositiore & elegãtia floridiore pditus scripsit libellũ de grãmaticis & rhetoribus:quẽ diuus Hie.sequutus ẽ:texẽs catalogũ scriptoꝶ ecclesiasticorũ.De gñe uestium.de ludrica historia libros cõcinasse memoraẽ:quoꝶ testimonio utunẽ eruditi idẽ de uitiis corpalibus:& de ptoribus uolumia cõdidit luculẽta:iprimis uero ad posteros trãsmisit.xii.Cæ.uitas ualde qdem pbãdas graphiceq; cõscriptas:in quo stili genere primas cõsessiõe eruditoꝶ haud dubie occupauit.opus est emũctũ refertũq; eruditõe haud q̃q̃ triuiali:& cõpositissimo ordie distictũ:uñ emendatissimus ac cãdidissimus scriptor meruit appellari:cui ut scribi Fla.Vo.familiare fuit amare breuitatẽ.Auso.in epistola ad Pa.libroꝶ meminit:quos nũero tris Sue.de regibus scripsit.i hoc uero Cæ.ope:qđ eruditorum manibus cõtinenter teriẽ:oppido q̃ tersus ẽ:& sincerissima scriptõe pcellens:adeo ut de Sue. dicere merito possimus id:qđ zeusis pictor de seipso prodidit inuisurum aliquem facilius q̃ imitaturum.

ELOGIVM PLINII DE IVLIO CAESARE DICTATORE.

Animi uigorẽ pstãtissimũ arbitror.C.Cæsarẽ Di.nec uirtutẽ cõstãtiãq; nũc cõmemoro:nec sublimitatem oium capacẽ q cælo cõtineẽ:sed pprũ uigorẽ celeritatẽq; quodam igne uolucrẽ:scribere & legere simul dictare & audire solitũ accepimus:epl̃as uero tãtaꝶ reꝶ q̃ternas pariter librariis dictare:aut si nihil aliud ageret.septenis.Idẽ signis collatis q̃nq̃gies dimicauit.Solus.M.Mar.trãgressus q ui q̃dragies dimicauerat. Nã pter ciuiles uictorias undecies cẽtũ & nonaginta duo milia hoium occisa plis ab eo. Nõ eqdẽ i gloria posueri.Tãtã ẽt coactã hũani gñis iniuriã:qđ ita eẽ cõfessus ẽ ipse:belloꝶ ciuiliũ stragẽ nõ pdẽdo . Vt iustus Põpeio magno tribuaꝶ:octingentas q̃dtaginta sex naues piratis ademisse.Cæsari pprium & peculiare fuit pter iam supradicta clæmentiæ insignæ:qua nsq; ad penitẽtiã oẽs supauit.Idẽ magnanimitatis phibuit exẽplum:cui cõparari nõ possit aliud:spectacula.n.edita effusasq; opes aut operũ magnificẽtiam i hac pte enumerare luxuriæ fauentis ẽ illa fuit uera & incõparabilis iuicti ai sublimitas: captis apud pharsaliam Pompei magni scrinis epistolaꝶ:iterũq; apud thapsum Sci.ea optima cõcremasse fide:atq; non legisse.

Ad inclytum Hannibalem Bentiuolum eiusdem Philippi Beroaldi. Appendix Annotamentorum.

Ibuit has quoq; annotatiunculas:inclyte Hannibal bentiuole ueluti appendiculã quãdã apponere in calce cõmẽtarioꝶ:ut ai lectorum uniformi illa lectiõe fatigati.hoc ueluti nouo pabulo recrearentur:& mutatione reficerenẽ.solent enim hæc legentibus non minus iucunda uideri:q uiatoribus iam itinere lassescentibus diuerticula amena sunt.sed ne morosior fit prologus q̃ fabula:hinc pauca quædam digna cognitu nec indigna relatu minimeq; protrita exordiemur.

Quid significet illud Hieronymi ab ecclsiasticis celeberrime usurpatum de Tantali Fonte potantem.

Caput primum

Brachmãæ
Iarchas
Statua tantali cũ phiala
mutuũ mula scabunt

Pleriq; oẽs ecclesiasticæ litteraturæ studiosi:anxie & sitiẽter uestigare solẽt qđ significet illud Hie. uulgatissimũ:qđ liminarẽ paginã istri ueteris itro eũtibus statim obuiũ fit.ut iarchã ithrono sedẽtẽ aureo & de tãtali fonte potãtẽ audiret docẽrẽ.nugatoria nimiꝶ sũt:q a cõmẽtatoribus referũẽ.Nos ut p uirili pte iuuaremus studia studiosoꝶ.Ad eũdẽ fontẽ accessimus:ex quo Hie.hausit.philostrati.n.penetralia ingressi explicationẽ iuenimus huiusce iuolucri latissimã:q talis ẽ.Apud idos sapiẽtes sũt brachmãæ nũcupati:quoꝶ priceps iarcas noiabaẽ:eo tpe:quo Apol. thyaneus discẽdi uiscẽdiq; studio ad illos se cõtulerat: quẽ antecedẽtẽ:cæteri q erãt duo de uigiti apprẽsa mãu salutauerũt.iarcas ãt noiatim salutauit:q in excelso sedebat throno:quẽ ex ære fabrefactũ aureæ statuæ cõplusculæ exornabãt.ifra iarcã sedebãt oẽs i sellis hũilioribꝫ. mox post philosophicã sermocinationẽ ostẽdit iarcas apollonio statuam tãtali subscriptiõe notatã:q̃ttuor cubitoꝶ longitudinis:quæ similis ppinãti phialã porrigebat:in quã humor distillat incorruptibilis potõis phialam mẽsura nunq̃ excedẽtis.ex hoc tantali poculo bibere solebant indici philophi anteq̃ somno idulgerent.& ita iarcas potandi principiũ fecit ex phialia bibens:quæ largiter cunctos satiauit iugem humorẽ fundẽs:nõ secus ac si ex fonte scaturiret.bibit una cũ philosophis apollonius:est aũt amicitiæ firmandæ cã huiuscemodi cõpotatio apud indos inuẽta:q ministrũ eius faciũt pocillatoremq; tantulũ:pptera qđ hic

amicissimus mnasuetissimusq; erga hoies hitus est post hanc ex phiala potionem humi sternũt corpora in lectis herbaticis.hæc copiose refert philostratus libro tertio de uita Apollonii thyanei:qui ēt scribit in.vii. quicunq; bibunt ex tantali phiala.participes periculoꝝ cum amicis esse oportere.ex hac enarratiōe iam ꝑspicuum sit cur dixerit Hieronymus Apollonium peruenisse ad brachmanas:ut audiret iarcam illum principem philosophoꝝ in throno sedētem æreo quidem:sed qui aureis statuis exornaret:potantemq; de tāta li fonte hoc est de phiala:quam propinabat tantali simulacꝝ.ex quo mihi uidet doctius & historiæ accōmodatius legi posse de tantali phiala:q̄ fonte:cum inter phialam & fontem sit quædam litteraꝝ ꝓximitas:& ob hoc lubricus error:quod si nihil placet immutare expones fontem pro phiala:ex qua liquor uelu ti ex fonte scaturiens cōtinenter fundebat:quæ a cōmētatoribus ecclesiasticis tradunt protrita sunt & a fide historica deerantia.sed ego malo hæc & id genus alia haurire ex lympido fonte:q̄ ex riuo turbulento.

Statua tantali cũ ꝑhiala

Quid sit uetus ꝓuerbium.Mutuũ muli scabunt.qd in codicibus Ausonii & Nonii ꝑperã scriptũ legit.

Capur secundum

Apud ausoninm in epistolio prouerbium usurpatur litteris inuersis dictionibusq; cōfusis:quod est.mutuum muliscabant.tu uero ita distincte legas & emēdate.mutuũ muliscabunt:cuius ꝓuerbii sensus significat:tradere sibi operas mutuas & par pari rependere.nāq; muloꝝ mos est ut se mutu scabant & uicissatī defricent:Marcus Varro librũ cōposuit hoc titulo:mutuũ muli scabũt:cuius testimonium citat nonius q̄uis noniani codices mendo inelubili sint maculosi:in quibus hoc prouerbiũ corruptius legit:q̄ in ausonii uoluminibus.ita.n.scriptũ habēt.multum muliscabant.pro mutuum muli scabunt:prouerbii huiusce meminit scienter & enodate symachus.cum in epistolis sic inquit.mutuũ scabere mulos:cui ꝓuerbio ne uidear esse confinis præconiũ uirtutũ tuaꝝ ꝑsso dente restringo.itaq; cũ muli soleāt sese uicissim defricare & scabere:merito hoc prouerbium usurpatur in consimili remuneratione.& talionis æquilibrio:q̄uis a Scipione Emiliano dictum sit:iumenta quoniā manibus carerent alterius frictione indigere.Adriani qd non longe ab re est:iocus balnearis innotuit:qui plures olim senes euocari iussit.& alium ab alio inuicem defricari:cum illi se marmoribus attererent ad liberalitatem principis prouocandam:qui seruis donauerat & sumptibus ueteranum quendā.q se in balneis marmoribus destringebat:ꝓpterea qd seruum non haberent.

Mutuum muli scabunt

Quid intelligi uoluerit Hesiodus:cũ scripsit:Dimidium esse plus toto. Caput iii.

Hesiodus in libro cui titulus est ἐργα καὶ ἡμεραι.i.opa & dies uersum hunc posuit:νηπιοι οὐ δ ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός.i.ignorant stolidi q̄ toto sit dimidiũ plus dissoluenda quæstio est:cuius mentionem fecit gellius libro.xvii.noc.atticarum:nec tamen reliqt explanatũ:qd hesiodus se dicere sentiat:cũ dimidium plus toto esse dicit:qd cōmuni planæ sensui uidet reluctari . plato libro tertio de legibus planissime explicat hoc ambagiosum scribens rectissime dictũ esse ab hesiodo dimidiũ plus eē q̄ totũ:q̄do uidelicet totum cōprendere noxiũ ē:dimidiũ uero tēperate se habet.hine intelligi uoluit moderatũ imoderato plus esse:utpote melius deteriore:docetq; principatũ moderate cōstituendũ esse &·ad mediocritatem redigendum.Idem libro quarto de republica.laudans uitā moderatā tanq̄ optimā:hesiodum illud sapienter dixisse cōmemorat dimidium esse plusq̄ totũ.Consimiliter Aristoteles in quarto politicoꝝ dimidium esse plus toto docet.ex eo quod gubernatio temperāta durabilior est & melior : q̄ impotens & immodica:ideoq; phocilides bene optauit multa mediocribus optima:& ipse mediocris esse uoluit in ciuitate. Idem Aristoteles profitet mediocritatem & medium esse optimum:mediocrisq; fortũæ bonoꝝ possessionem ait optimum oium esse existimandam:idē in ethicis uirtutes mediocritates esse tradit·hinc illa apud græcos catholica snīa.μεσότητασ ἀρετᾶσ εἶναι.ex quo colligit mediũ & moderatũ optimũ esse in uita degenda.& plusq̄ totum appetendum:nō me præterit aliter ab aliis hesiodi uersum exponi solere:se hæc platonica nobis & aristotelica interpretamenta magis probant:cũ eruditiora sint & ueriora.

Moderatũ melius in moderato

Virtutes mediocritates

Enodatus nodus ex epistola.M.Cicerōis Ductus ex ꝓuerbio Sero sapiũt phryges. Caput.iiii.

Mar:Cicero quadam ad trebacium epistola.sic cepit.in equo troiāo scis esse in extremo.sero sapiunt.neotericoteri hoc est recentiores interpretes magis implicant:q̄ explicent sensum epistolicum:scire aũt debes uetus hoc fuisse prouerbium.sero sapiunt phryges:quod a troianis natum est:qui decimo deniq; anno uelle cœperant helenā:quæq; cũ ea erant rapta reddere græcis:a quibus decennali bello ꝑssi uastati uexati fuerāt sed hæc sapiētia troianoꝝ serotina erat & nimis tarda:q tunc demum respicere cœperant:cũ res eorum forent deploratæ:& egritudo irremediabilis.hoc autem prouerbium cōtinebat in extrema tragœdiæ parte:cui titulus erat equus traianus:quam liuius poeta apud latinos uetustissimus cum primis cōdidit.unde a grammaticis citantur testimonia liuii ex equo troiano.huiusce prouerbii mentio fit in codice festi pompeii integriore:ex quo excerpta exscriptaq; sunt illa:que uulgi manibus iugiter conterunt.iam satis liquet opinor:cur Cicero dixerit.esse in equo troiano sero sapiunt:uidelicet alludens ad prouerbium illud sero sapiunt phryges:quod in extrema fabulæ clausula legebatur.

Equus troianus nomē fabulæ

Emaculatũ uerbum ex uersu Lucilliano.inibiq; notata q̄dam sup accipensere Decumano. Caput.v.

Idem Marcus Tullius libro de finibus bonoꝝ secundo.usurpat uersus lucillianos.in q̄bus ad gallonium sic loqt lelius:cœnasti i uita nũq̄ bñ:cũ oia i ista cōsumis sqlla:atq; accubas ære cũ decumano.si lucillius reuiuisceret:carmē hoc in poemate suo satyrico plāe nō agnosceret summoueretq; nō solũ ut subdititiũ: sed ut inuersum adulteratũq; repelleret.qd.n.significat obsecro te accubas ære cũ decũano:qs lepor:qui sales:

q̇ satyrica mordacitas:ego ēt atq; ēt & sensu introspecto & uerbis syllabatim pēsitatis sic censeo corrigēdū:
De accipē ut ꝑ accubas ære cū decumano meo periculo legas:accipēsere cū decumano. Lelius.n.ē q apud luciliū car
sere pit gulā gallonii ganeonis & gurgitis:q patrimoniū hellueba𝔱 i una squilla:qđ genus piscis est:& in accipē
sere prægradi:q piscis est imprimis nobilis:quē ꝓdigis & gulonibus nutriunt maria:de quo Plinius nr̄ lib.
nono na.histo.hæc refert.apud antiquos pisciū nobilissimus habitus accipēser unus oīum squamis ad os
uersis contra aquā nādo meat.fuisse aūt accipenserē in honore mēsaꝝ ꝑcipuo tpibus lelii & africani.testis
est Macrobius in saturnaliū.&.M. Tullius memorat:q ait oblatū esse Africano Scipioni accipenserem: qui
admodū raro cupieba𝔱:ad quem epulādum cum plures cōuictores inuitaturus uidere𝔱.pontius in aurem
o scipio inqt uide qd agas:accipenser iste paucoꝝ hoīum est.samonicus quoq; serenus tradit hūc piscem a
coronatis ministris cum tibicine introferri solitum in sacrum conuiuium. Quinetiam martialis signare uo
lens in magno prætio fuisse accipenserem atq; inuentu rarum sic scripsit in xeniis.

Ad palatinas accipensera mittite mensas. Ambrosias ornent munera rata dapes.

Decumanus aūt accipēser a lucillio dictus est:quē itelligi uolebat ꝑgrādē & enormē.antiq.n.decumana
decumana oua oua dici uoluerunt magna:apud quos scuta quoq; decumana uocaban𝔱:q essent amplissima:& decumani
Decimus fluctus fluctus qa eēnt magni:ex quo apud poetas dicimus fluctus ꝑ maxio & undabūdo celebratissimus ē:hinc
decumana quoq; porta in castris dici uř qđ eēt ampla & patēs sicut & decumanus limes i limitatōe agroꝝ
a magnitudine dictus puta𝔱:cuius Pli.& columella meminerūt.cādidus q̄so lector diligēter pensitet uerbū
lucillianū:syllabas trutine𝔱:lr̄as elemētarias cōferat:sensū introspiciat:ꝑfecto correctionē hāc nr̄am nō im
probabit:quā si dicere fas ē:nec lucillius ipse sit iprobaturus:ut āt i hāc sn̄iam nō pedibus sed calāo ꝓcliui
us irē ipulit ora.offellus:q galloniū hūc cuius igluuiē dixius a lelio luciliāo taxari morsu satyrico lācinauit.
& sale pfricuit ob hūc ipm accipēserē decūanū:sic.n.scribi𝔱 i sermo.gallōi ꝑcōis erat accipēsere mēsa isamis

Perpensa diligenter emēdataq; dictio Apud Mar. Tulliū.in cuius libris legi𝔱 de nartheo.ꝑ Narthecio.

Caput sextum.

Idem Marcus Tullius in eodē de finibus bonoꝝ & maloꝝ uolumine sic scribit iā doloris medicamenta
Nartheciū illa epicurea tanq̄ de nartheo ꝓmant. Tu emēdatius leges & uerius de narthecio.græci.n.narthecа uocant
ferulā assurgentem in altitudine:humilē uero & depssam ὑποκόριστικόσ.narthecion dicunt.cuius rei
mentio fit a Plinio.cum aūt semen ferulæ morbis quibusdā auxiliari dicant medici:hinc narthecion pro
repositorio medicamentoꝝ usurpa𝔱.ēt si fuerit ex alia materia fabrefactū.uel qa id ligni genus accōmoda
tū ē ad seruāda medicamēta. Apud martialē in apophoretis lēma ē narthecīō:cui subscribi𝔱 hoc distichō.

Artis ebur medicæ narthecia cernis:habebis.

Munera:quæ cuperet pactius esse sua.

Locus martialis Cōmētatores epigrāmatarii poetæ exponunt narthecium ꝑ ferula:de qua iā dictū est:aiuntq; ebur dici a
poeta uel a candore eburneo uel quoniā in locū scipiōis eburnei successit nartheciū.nō inficior ferulā siue
narthecion baculoꝝ usum senectuti potissimū ꝑbere:qđ & Pli.docet.sed hoc totū nihil prorsus ad poetæ
sensum enucleādū:q ut dicā qđ sentio:omissa in sectatōe alioꝝ:qđ a me uitiū lōgissime abest:nil aliud signi
ficare uoluit epigrāmarista noīe narthecii:q̄ repositoriū siue loculamētū medicamētoꝝ:ut expōas epur ꝑ
pyxide eburnea:qđ & nartheciū dř i quo medicamēta seruan𝔱:ex hoc significatu explicatior fit & lucidior
Myrotheciu quid sensus tā Cice.q̄ martialis:q nartheciū planæ accipiūt ꝑ arcula medimentaria:sicut myrotheciū significa𝔱
theca atq; repositoriū unguētoꝝ delicatioꝝ.græci.n.μύρον uocāt unguētū & θήκην thecā & loculū ac re
Narthecophori positoriū.hic dictū ē illud a Mar.tul.q̄dā ad atticū epistola p trāslationē decētissimā.meus āt liber totū iso
cratis:myrotheciū atq; omnis eius discipulorum arculas ac non nihil etiam aristotelica pigmenta consum
psit:sed ut ad narthecа.i.ferulam reuertamur:cum sit baccho dicata.ministri Dionysiaci in mysteriis bac
chicis ferulas gestabāt.dicebanturq; græco uocabulo narthecophori.quasi feruligeri.hinc illud apud Plato
nem in phedone:narthecophori multi sunt.bacchi uero pauci.

Correctus senecæ locus enarratusq; de psychonlutre. Caput septimum.

Cū mihi decretū sit nō minus publicæ utilitati studiosoꝝ cōsulere uelle q̄ gloriæ priuatæ respectum hē
re.nō me a ꝓposito deterrebit humilitas reꝝ.imo tāto magis minuta quæq; scrutabimur:quanto talia icu
riosius transmitti solēt.legimus ap̄ senecā usurpari uocabulum græcum.qđ si recte legatur elegantissimum
est:sed bis ap̄ eūdē ꝑperā legi𝔱.sic.n.i.vii.epi.scriptū ē:frigidæ cultor mitto me in mare:quō p sicholutā de
cet gausapatus. Idē in.xii.ille tantus psicolutes:q cal.lan.euripū salutabā.mēdū ē hic & illic.sed in prio loco
Psycolutres qui insignitū magis. Nos utrobiq; sic emaculauimus ut illic psycholutrā:hic psycholutres legas græco.n.uoca
bulo psycholutres dř is qui frigida aq̄ corpus lauat & balneo frigido læta𝔱. charmis massiliensis frigida ēt
hibernis algoribus lauari persuasit: mersit ægros in lacus.hinc illud plinianū ex li.undetrigesimo. Videba
mus senes consulares usq; in ostentatiōe rigētes:qua de re extat ēt Annei senecæ astipulatio:asserit his uer
bis Pli.senecā probare frigida lauacra:quæ haud dubie:non solū doctrina ꝓbat sed ēt exēplo:cū ait se fuis
se psycholutrē hoc est lauacri frigidi cultorē:q cal. Ianua.quēadmodum legere:scribere.dicere aliqd:sic au
spicaba𝔱 in uirginē desilire.est aūtē uirgo fons Romæ clarissimus aquæ frigentis:quam Mar. Agrippa Ro
mā pduxit.quæ uirgo appellata est ex eo:qđ q̄rētibus aquā militibus puella uirguncula quasdā uenas mō
Virgo fōs strauit ut docet frontinus li.prio de aquæductibus. Plinius uero libro.xxxi.nomen uirgini iditum esse ex

eo autumat:q riuum herculaneum:q iuxta ē:refugere uidetur:quãtum ãt martia hauſtu pſtat. tantum uir go tactu præcellebat.ψυχοσ græce dicitur frigus ψυρoσ frigidus λουτρὸν uero balneum & lauacrum: unde compoſita ex utraq; dictione fit pſycholutres.ſignificaturq; lauacri frigidi cultor & amator: qualem ſe fuiſſe intelligi uoluit Seneca ſi ſinceriter legatur & probe intelligatur.

Mendum occupaſſe codices ſenecæ:in quibus pro parenetica philoſophia corrupte ſcribitur parentia ꝑ euthymia ectimia. Caput octauum.

Apud eūdē pars philoſophiæ:quã nos pceptiuã dicius corrupto uocabulo græco Parentia noiat:cum pa renetica dicēda ſit a græco uerbo παραινεῶ qđ ſignificat pcipio & admoneo:ide παραινετικοσ præce ptiuus & admōitorius.& παραινεσισ.pceptio ſiue admōitio.hic acrō oratiãus īterps & ſi nō claſſicus nō tamē proletarius idēndē ait.hæc hode Paranetice ſcripta ē.pro eo qđ ē pceptiue ſiue monitorie ſicut ab eo dē dicit hæc erotice dicta eſt ꝑ amatorie.Nō minus illud apud eundē emaculādū ē ex libro epiſtolaꝝ.xi. aſperomacheiã auocauit.pro ad aſperomachiã:q dictio ſignificat pilarē luſionē.ſiue ludicrã pugnã ſpheri ſtarum.qua dictione papinius quoq; uſus eſt in epiſtola ad marcellū ſic ſcribēs.ſed & ſperomachias ſpecta mus & pilaris luſio admittit.Sidōius ait ī certamīe ſpheræ ſe primum fuiſſe ſigniferꝝ.& qm̄ ſenecæ adhuc res agit reſtituēda forma ē deformatæ dictiōi q nūc nup in mētē uenit.nãq; democriti ectimia legit. ꝑ εὐ thymia .democritus.n.euthymiã ꝑbauit tãq̄ beatæ uitæ effectricē:q interptat ai trãqllitas.cuius & Ci.me minit li.v.de finibus bonoꝝ & maloꝝ:đ q̄ diogenes laercius ita ꝑdidit ī uita dēocriti.finē eē rectū qetūq; a iſtatū.quē euthymiã dicit:q nō ut qdã male ītelligētes iidē ſit qđ uoluptas ueꝝ ſecūdū quē aīus magna tranqllitate cōſtãtiaq; beatus eſt:dum nullo metu nulla ſupſtitōe aut alia quauis perturbatione agitatur. Parenetica — Euthymia

Explicatum carmen perſianum de aceruo chryſippi:longe ſecus:q̄ a commentatoribus & grammaticis ex plicari ſolitum ſit. Caput nonum.

Perſius ſatyrographus poema ſuum hoc uerſu cludit.depinge ubi ſiſtã. inuētus chryſippe tui finitor acer ui.quo plene aliud ſignificari uſ:q̄ aut cōmētatores nouerint aut in ſcolis uulgo ꝑdat : nō.n.ad aceruum uoluminū:q innūera cōdidit chryſippus id referēdū eē autumo.ſed ad argumētatiōes:quas græco uocabu lo ſoritas uocãt:Cicero aceruales interptat:ſed ut ipſe ait in.ii.de diuinatiōe.ſicut multa uerba græcoꝝ ſic ſorites ſatis latio ſermōe tritus ē.igit chryſippus ſolitus erat per ſoritē argumētari & gradatī īterrogare : ex quo argumētatio fiebat numeroſior:& aceruus quaſi qdã gradati cumulabat ꝑpoſitionū & ꝑbationū:ut ita cōcluſio efficeret ad ꝑbādū qđ moliebat ultra pſcriptū argumētatiōis:q ex pceptiōe dialecticoꝝ tripar tita ē ex iſtitutiōe oratoꝝ qnq; partita fieri pōt.ultra quē numeꝝ ꝑgredi nō licet:ſed ſorites.i.aceruus ſiue acerualis chryſippeus in infinitū poene ꝑgrediebat:diffuſus p multiplicationē numeroꝝ innumerabilem. cuius exemplum extat apud eūdē Ciceronē:q in hortēſio quoq; ſoritas lubricos eē & periculoſos tradit.& poſt Paulū placet inqt chryſippo cū gradatim īterroget uerbi cã.tria pauca ſint an multa:aliquanto priuſq̄ ad multa perueniat.mox poſt multa per ſoritas progrediēdo tractata ſubiūgit.hæc chryſippea ſunt nec ab eo qdē diſſoluta.refert laertius chryſippū libros quatuor cōdidiſſe de ſoritis.nimiꝝ ob hunc aceruū chry ſippeū:qui longius ꝑgrediebat.ita ut uix concludendi modū inueniret:dixit ſcite & elegāter perſius ex ꝑ ſona auari.cuius cupiditates immodicæ nullo.mō finiunt per apoſtrophã ad chryſippū:o chryſippe ſaltem tu depinge modū ultra quē non ꝑgrediat aceruus diuitiaꝝ interminabilis:q inuentus es finitor termina torq; tui acerui:hoc eſt illius argumēti ſoritæ:qui quãuis lōgo ordine produceret.tamen aliqndo cōcluſio nis mō cludebat terminabaturq; & hic eſt uerus poetæ ſatyrici ſenſus hoc ueꝝ interpretamētū. hic eſt ille aceruus chryſippeus in quo cecutientes cōmentatores hallucinant:de quo eſt aſtipulatio illa ſidonii ex hē decaſyllabo.chryſippi potuiſſet ex aceruo & Marciani.chryſippuſ cumulet propriū cōſumat aceruū:q alibi dixit.ſoritas cumuli acceſſibus aggerans.pōt uideri Oratius in hanc quoq; aceruí chryſippei ſuſpitionē la pſus eē.cū dixit.mille talenta totū rotūdent.totidē altera porro.tertia ſuccedant.& quæ pars quadrat acer uum.illud quoq; ex ſecundo epiſtolaꝝ hinc opinor fluxit.dum cadat eluſus ratione ruentis aceruí. Sorites. — Aceruales

Quod ſit roboris ſupplicium in lectionibus ueterum ſcriptorum. Caput decimum.

Apuleius platonicus philoſophus in copioſiſſima illa & diſertiſſima oratione:qua crimē magis a ſe alienū eſſe defendit.ſic indignabundus exclamat.o miꝝ commētum o ſubtilitas digna carcere & robore. merito uideri pōt ignorabile:nec īdignū nō explicatu illud roboris ſuppliciū.ſcito igit robur in carcere dici locū: quo præcipitabant malefici & ſontes & ex eo dictū qđ robuſteis lignis ſepiebat.de hoc robore ī hoc ſigni ficatu accipit locus hic apuleianus:ſicut & ille apud ualeriū ex libro.vi.dictorū factorūq; memorabiliū:qn ēt familiares eoꝝ nequis Romãi populi inimicis amicus eē uellet:de robore pcipitati ſunt.Plautus quoq; ad hoc robur alluſiſſe uideri pōt:cū ait:in curgulione:ego uos ambo in robuſto carcere ut pereatis. Robur in carcere

Quã ob cãm herculãea ps a Plauto dicta ſit pro decūa.inibiq; qđ ſit pollucere & polluctū. Caput.xi.

Plautus latinæ linguæ delitiū ī comedia:cui titulus.eſt truculētus ex pſona getæ ſerui ſic inquit. detraxi tē herculaneã:quo dicto ſignificat decumã ſe detraxiſſe:nãq; ueteres herculi decias dicauerunt.qrit Plut. Pn qſtionibus.cur pleriq; copioſi & locupletes patrimōii ſui decimã herculi offerebãt: an inqt qđ hercules ī imonte palatino boum quas gerionæ abſtulit decimã imolauit:an qđ Romanos ab ethruſcis decimari ſoli tos liberauit:an illud potius quaſi odioſis ciuibus & moleſtas nimias diuitias comminentes eo pacto ma xie coli herculē exiſtimabãt:quē iccirco luxuriã coercet & cōprimere delectaret:qđ ipe paucis cōtētus fru Decumæ Herculi dicatæ

galiter cõtinēterq; uixisset:refert diodorus ī qnto bibliothecæ herculē dictitasse eos:q sibi iā diuo facto dē
cimā bonoꝝ dicarēt beate fœliciterq; uicturos:ex quo multi decias herculi uouerunt:posteaq; fortūatio-
Sylla — res facti bōa sua ad q̄tuor talētoꝝ milia herculi sacrarūt.tradunt hystorici syllā ex uniuersis fortūis hercu
Crassus — li decimā sacrificātē lauta populo Romāo fecisse cōuiuia.cōsimiliter crassus ille Romanoꝝ ditissimus de
cimā facultatū suaꝝ ptē herculi cōsecrauit epulūq; populo dedit:uiritiq; unas tres diuisit hoc idē a Lucio
Lucullus — luculo factitatū ē.De hac decūa herculi dicata sensisse uiꝭ Mar.Tu.cū ait ī secūdo đ officiis.ut horesti nup
decimas — prādia ī semitis decumæ noie magno honori fuerūt.Quietiā Teren.Var.ī ea satyra q̄ inscribiꝭ κέραυνοῦ
herculi — Testaꝭ Maiores solitos decimā herculi uouere.nec decē dies itermittere.qn pollucerēt.pollucere āt ē liba-
sacrarunt — mēta herculi ī arā porricere.idq; sacrificiū:qđ herculi decuma data fit polluctū dīctū.Igiꝭ cū decumæ for-
Pollucere — tūaꝝ herculi peculiariter dicatæ sint:elegāter & scite dixit Plautius seruus se detraxisse ptē herculaneā ex
Polluctū — bōis domini amatoris:itelligi uolēs se decumā sibi subduxisse.ī hāc sniam nō mīus scienter q̄ festiuiter di-
quid — xit columē plautiæ familiæ chrysalus iu bacchidibus:si frugi ē herculē fecit ex patre:decumā ptē ei dedit.

Correctus Ouidii uersus.inibiq; nōnulla super smintheo apollinis cognomento digna memoratu.

Caput.xii.

In codicibus Ouidii uolumine metamorphoseon.xii.uersus hic perperā legi & perperā enarrari soler.

Talibus intonsum compellat cynthia dictis.

Tu uero dictionē illā cynthia ueluti adulterinā subditiciāq; obelisco cōfodito.& ī eius locū Smithea cū asterisco substitue.accipeq; pro apollie.iter cætera.n.apollinis cognomēta:q̄ multiiuga fūt hoc quoq; celebre ē:quo smiutheus cognominaꝭ.autumat Macrobius in.i.saturnaliū apollinē sminthea dici.ο τι ζε ωνθει qa feruēs currit.sed homeri iterp̄tes & Strabo homericæ maiestatis illustrator pdiderūt apollinē sminthеū a muribus tanq̄ apollini sacris cognominari q ligua cretēsiū σμίνθοι appellanꝭ.mythici referūt teucris e Troia pfectis datū eē oraculū ibi eos sedē posituros:ubi terrigene eos adorirenꝭ:id circa amaxicū dicūt cōtigisse:maximāq; agrestiū muriū multitudinē noctu exortā qcqd armoꝝ & utēsiū ex corio iuenissent corrosisse.teucrosq; ibi.māsisse.heraclides pōticus auctor ē mures ibi circa tēplū apollinis habūdare & sacros existiari:simulacrūq; apollinis ita istructū eē:ut murē pedibus pmat.multis in locis fuit antiqtus celebratū sminthei nomen.Nam iuxta amaxitū duo loca sunt:q̄ smithea uocanꝭ.Itē in larisseo agro & ī pariāo locus
Locus — erat sminthius appellatus.Itē apud rhodū & lindū.nūc ut inqt Strabo in.xiii:tēplū sminthiū uocant.Apud
Plinii — Pliniū dictio mēdosa est in qnto Na.histo.Nāq; pro sminthiū tēplū:legiꝭ Zinitiū templum durat:in urbe chrisa fuit apollinii sminthei templū cū statua.cuius pedimus subiacebat:quā scopas parius fecit homerus in prima iliados rhapsodia mentionem facit sminthei Apollinis in oratione chrysæ sacerdotis.

Consideratum pensitatumq; solerter prouerbium græcum.in Noctibus Gellianis.ἐστὶ τῇ φακῇ μύρον.

Caput.xiii.

Apud au.gelliū in noctibus illis lucidissimis.puerbiū græcū mēdose legiꝭ:sic.n.lib.xii.scriptū est:ne plāe fiat græcū illud de uarrōis snia,puerbiū.ἐστὶ τῇ φακῇ μῦθον.i.ī lente fabulā:sed si qs curiosius itrospexerit ul sniamq; puerbii:haud dubie cognoscet talē sensum talēq; lectionē eē penitus isipidā:& iuenustā:qd.n. est in lente fabula:qs sensus puerbialis:qs atticus lepor:qd deniq; ad ppositū gellianū.ego existimo legendū esse nō.μῦθον:qđ plane fabula significaꝭ:sed μύρον.qđ unguentū diciꝭ & ita elegāti a græci prouerbii
In lente unguētum — elucescet.si legeris ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον hoc est in lēte unguētū.quo plane puerbio significaꝭ haud quaq̄ uuguentū cū lente cōgruere:nec cōsociarionē fieri unguēti qđ delicatius est.& lētis qđ genus ē uulgatissimi leguminis:hoc prouerbiū usurpat Marcus Tullius quadā ad atticū epistola decenter & salse.sic.n air.legati sunt.Qu.Metellus Creticus &.L.flaccus & τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον lētulus clodiæ filius:uoluit.n.symbolicos & suboscure.Mar Tullius taxare lentulū clodiæ filiū:q ita male copulandus eē uidebaꝭ in obeūda legatiōe cū metello cretico &.L.flacco uiris clarissimis:sicut lens cū unguēto male cōsociaꝭ:cū iter unguēti delicias & lentis uilitatem ea sit disparilitas ac dissociatio:q̄ inter amarorem dulcedinemq; internoscitur.

Quid significet ap̄ eūdē Gelliū:puerbiū alteꝝ latinū.Nihil cū fidibus graculo:nihil cum Amaracio sui.

Caput.xiiii.

Idē in calce opis meminit ueteris puerbii.cuius snia haud lōge abest a supiore.sic.n.ait uetus adagiū est: Nihil cū fidibus graculo uihil cū amaracino sui.sensus adagiisiue puerbii est satis aptus & expositus:quo significaꝭ neq; musicā graculis.auibus obstrepis & clamosis:neq; unguēta porcis imūdis & lutosis conuenire.sed nō de nihilo amaraciuū cūprimis dixit timeri a sue.obseruauius apud Lucretiū:q sues odere unguēta & peculiariter fugitant odorē amaracini.uersus Lucretii ex li.vi.subscripsimus ut res fiat manifestior:de-
Amaracinum quid — niq; amaracinū fugitat sus & timet oē unguētū: Nam setigeris subus acre uenenū ē.I codicibus lucretii: q
mendis pgnantes circunferunꝭ:pro amaracinū legiꝭ amaracum.pro sus sur:sensu cōfusaneo uerbisq; corru
Sansucinū — ptis.ē āt amaracinū unguētū ab amaraco herba odorata noiatū.diocles medicus & sicula gēs amacū appellauerꝭ:qđ ægyptus & syria sansucū nostri uernacula lingua maioranā uocant.hinc unguētū cōfectū nūcupamus modo amaracinum modo sansucinum:Plinius in.xiii scribit sansucinum optimum in cypro fuisse & mytilenis:ubi erat plutima sansucus.Idem ait amaracinum fuisse in insula:Co.laudatissimum.enuntiaꝭ aūt amaracinum penultima corrupta:cōtra uulgi præposteram consuetudinem producentis.

Qui sit sensus Nasonis in eo uersu.Deprensum polypus hostem continet ex omni demissis parte flagel-

lis.inibiq; de significatu acceptabulorum. Caput.xv.

Ouidius in quarto metamorphoseon sic scribit:deprensum polypus hostem.
Continet ex omni demissis parte flagellis.

Hoc uersu significat̃.cõchilia a polypo pisce cõplexu crinium deteri frãgiq; solita:ẽ.n.polypus:qd'uel mediocriter eruditis pspicuũ est:piscis sanguine carẽs:q iter mollia nũerat̃:cui pediculi sunt octoni:a quorum multitudie nomẽ inuenit:quos Pli.modo crines modo cirros appellat:qm̃ istar sunt capillamẽtorum:Ouidius flagella uocat:qbus complectunt̃ cõchilia:quorũ carne uescuntur.& ita expões hostem pro cõchiliis cõchisue:quas peculiariter polybi uenant̃:& flagellis hoc est crinibus siue cirris:ita.n.illoꝝ pediculi nomiant̃ cõplectunt̃:ut auelli nõ queãt:sunt.n.auidissimi cõchaꝝ:q ad tactũ cõprimũt̃ pcidẽtes brachia polypoꝝ. cauẽt ergo polybi isidiãturq; cõchis apitis:ĩpositoq; lapillo ĩ discuneatas grassant̃ extrahũtq; carnes.Idẽ plinius auctor est polypũ in aq luctari cõplexu ad hoiem cõficiẽdũq; sorbere acceptabulis.ac numeroso suctu. detrahere:ubi acceptabula significant̃ calculi:qbus peculiariter prædita sunt illa pisciũ genera q mollia nũcupant̃.Item Aristoteles libro quarto de aialibus tradit mollibus oĩbus esse binos acceptabuloꝝ ordies in polypo uero:q & ipse ex numero molliũ est.simplicem acceptabuloꝝ ordinẽ cerni:trebius niger acceptabula caliculos iterpretari uĩ cum ait.barbas fuisse polypo clauaꝝ modo torosas lõgas pedũ trigita acceptabulis siue caliculis urbalibus peluiũ mõ.Sene.quoq; acceptabula elegãter appellat uascula illa & caliculos:qbus repẽte plenis repẽte uacuis pstigiatores fallere fauorabiliter solẽt oculos cõtẽplãtiũ.uerba senecæ hæc sunt ex libro.vi.epistolaꝝ.sic ista sine noxa decipiũt:quo modo pstigiatorũ acceptabula & calculi: in qbus me fallacia ipsa delectat.ĩ mẽsuris uero & põderibus cũ acceptabuli mẽsura d: significat hemiæ q̃rtã partem.i. drachmas.xv.Plinius uolumine duo de trigesimo tradit ossa ex acceptabulis paruaꝝ præbere usum dentifricii:ubi acceptabula appellasse uĩ:quas pyxides medici recẽtiores & anatomici scriptores appellitant:quibus ĩfixæ sunt coxẽdices:circaq; ea uertunt̃ ossa coxaꝝ:sunt.n.illæ cõcauitates Caliculis persimiles.

Polypus

Cirri

Flagella

Acceptabula præstigiatorum

Emaculatus Plutarchi codex:in quo p fabius buteo.lscite legit̃ bulco:ubiq; de buteõibus. Caput.xvi.

Apud plutarchũ cheronẽsem.latinitate donatũ:error est in uita fabii maximi minutulus qdẽ sed non tñ. aspnãdus.sic.n.habẽt codices impssi:alteꝝ dictatorẽ creauerũt fabiũ bulconẽ:tu corrige fabiũ buteonẽ:fuit.n.Romæ familia fabia buteonũ cognomiata ex eo:qd'in ducis naui psper o auspicio quondã sedisset accipiter quem Romani buteonẽ appellant græci triorchen a numero testiũ qui tris testiculos habẽte:cui pricipatũ in auguriis phemonoe dedit quæ apollinis filia dicta est ut ingt Pli.& ut auctor est Eusebius chonographus:pria exametris uersibus futura cecinisse narrat̃.Ex quo nõ iscienter Lucanus phemonoen appellauit pithyam siue phebada quæ responsum ex oraculo apollinis delphici dedit appio Romano.Liuius historiã fabii buteonis eloquẽter explicat libro.xxiii.ab origie urbis:q dictator creatus ut senatum legeret peracta lectione eodẽ die extẽplo dictatura se abdicauit.lictoribusq; abire iussis turbæ se imiscuit. hæc eadem a plutarcho memorantur:sed pro fabio buteone Mendum irrepsit pcliuiter in fabium bulconem.

Buteo. Tri.

Subesse sensum occultiorem q̃ enarratores agnouerint in illo epigrammatistæ uersiculo pastas glande nates habet secundus. Caput.xvii.

Versiculus est apud Martialem:in quo subest obscœna quidem significatio non tamẽ dissimulanter præterrunda.sic enim inquit in hendecasyllabo.

Pastas glande nates habet secundus.

Vbi non piguitudo pueri significat̃ sicut pperam exponit interpres:sed pariter effœminatiq; impudicitia. accumen.n.sensus & aculeus totus est in dictiõe glãde:q significat̃ ps obscœna genitaliũ uirilium:de q Cor. celsus li.vi.de medicina:ubi uero glans cõtecta ẽ oriculario quoq; clystere iter eam cutẽq; aq calida iserẽda ẽ.Itẽ tubercula ẽt q phymata græci uocãt circa glãdẽ oriunt̃.Aristoteles & galenus alter maximus philosophoꝝ alter nobilissimus medicoꝝ.Βάλανον appellãt græco uocabulo notissimo:qd significat glãdẽ.ẽ ãt pria ps uirilis pœnis.sic.n.honos auribus præfandus ẽ.mẽtula uocat̃.Aristoteles ĩ.i.de aialibus:ita pdidit. maris pœnis postremo thorace ppendens pte sui pria carne ppemodũq; cõstãs & ineqbili facie turbinata: nomẽ a glãde ps hæc murata est.Igit̃ mordax sine fine Martialis uolẽs intelligi pueꝝ noie scdm fuisse pati cũ & emasculatoribus ad obscœnã libidinẽ freq̃nter morigeꝝ festiuiter simul & salse dixit eũ hẽre nates glãde pastas:tanq̃ subactione illa ppostera concubini.ueluti cibo nates pascerent̃.& in hoc toto epigrammate epigrammatisq; sensu explicando caecutit interpres:cum snia poetæ lasciuiẽtis sit referenda ad delicias puerorum multiformes nequitiasq; dissimiles:& fastus amabiles:& morositatem illicibilem:quæ omnia malle sese ait poeta in sodalitate puerili:q dotes dapsiles in uxoria contubernalitate.

Glans uirilitatis

Versus lucretii explicatus de lampade cursoria & de sicyoniis calciamentis.
Caput octauumdecimum.

Lucretius li.ii.de reꝝ natura sic ait:& q̃si cursores uitai lãpada tradũt:cũ significare uellet mortaliũ eẽ ppetuã successionẽ uicissimq; priors a secũdis.secũdos a tertiis.& ita deiceps ipelli & urgeri.ẽ aũt trãslatio sũpta a cursoribus:q ex pmethei consuetudine:ut docet Higinus:ĩstituerũt currere lãpadẽ iactãtes:quã prius cursu defatigatus.scdo itegro tradebat:cuius rei mentio quoq; fit li.iiii.rethoricoꝝ ad herẽniũ.ubi tradit̃ nõ illũ in palestra:q tedas ardẽtes accepit celeriorem eẽ in cursu cõtinuo q̃ sit ille qui tradit.ppterea qd' defatigatus cursu integro facem tradit.in hunc sensum translatione q̃dã oppido q̃ decenti dictum est a pñio.

Lãpada primus tradit secundo

Qui priores cur me in decursu lampada poscis.
Mar.quoq; Varro scitissime dixit in.iii.de re rustica:nõ cursu lampada tibi trado:significãs pueribialiter nõ tibi cædo:uel p cõtrariũ nõ sum te supior. Herodotus li.vi.i.historiaꝝ refert cursores psaꝝ pncipissimos primũ secũdo secũdũ tertio.& ita deinceps alium alimãdata tradere solitos:quemadmodum inquit apud græcos fax tradit.quã uulcano p uices ferre cursor pseuerãt.& qm Lucretii mẽtio facta ẽ enodemus illud quoq; uelut in transcursu uocabulum:quod ab eo positum est libro quarto de rerum natura.
Vnguenta & pulchra in pedibus sicyonia rident.
Sicyonia Vbi sicyonia significantur calciamenta muliebria atq; amatoria delicatioraq;:& effœminatis tantum cõgruentia:de quibus ait lucillius.
Et pedibus læua sicyonia demit honesta.
De quibus.M.T.in.i.de oratore sic refert:ut si mihi calceos sycionios attulisses:non uterer quamuis essent habiles & apti ad pedem:quia non essent uiriles:sed de lucretii locis obscurioribus alibi plura.cũ eius poemata adeo mendosa circunferantur:ut non lita multis luminibus ingenii uideri possint:sicut.Q .Ciceroni uidebantur.sed oblita tenebris errorum præscatentibus.
Lapsum esse idiligenter iterpretem plutarchi apophthegmaton super λημην πειραιως.i.lepitudine pirei.
Caput undeuigesimum.
Plutarchus cheronẽsis:in apophthegmatis.de pericle atheniẽsi sic ait.ἐκέλευσε ἀφελεῖν τὴν αἴγιναν ὥσπερ λήμην τοῦ πειραιῶς.iterps plutarchi hõ græce latineq; liguæ oppido q̃ pitus & callẽs.ita iterptat:iusserat aũt atheniẽses eginã q̃si pirei portũ existimarẽt ac tuerẽt:demiror uiꝝ aliogn græcatiorẽ dedisse id iterpretamẽtũ.qđ penitus cõtrariũ est a sensu uerbisq; græci scriptoris:q̃ nos ita latia fecimus.iusserat aũt atheniẽses eginã q̃si pirei leppitudinẽ auferre.hoc est ueꝝ græcoꝝ uerboꝝ interpretamẽtũ:& sensus ex historia ductus.nã picles suadere uolebat atheniẽsibus:ut eginã insulã delerẽt & e medio tollerẽt:pinde ac lippitudinẽ labẽq; pirei atheniẽsiũ portus:a quo.xii.milibus passuũ abest.hoc apte demõstrat idẽ Plu.in uita piclis:cũ ait.eginã ueluti pirei lippitudinẽ delẽdã cẽsuit.ipressi codices mẽdosi sunt.i q̃ bus p lippitudinẽ legit lippedinẽ.potuit fortassis iterps labi ex icuria uicinitateq; græcaꝝ dictionũ: nã ap græcos.λιμήν est & λήμη.pnũciatu q̃dẽ nõ lõge distãtes inter se dictiões:scriptiõe uero & significatu multũ dissidẽtes.λήμη.n.fœminino gñe significat lippitudinẽ oculariã:scriburq; p.η.λιμήν uero masculino gñe dr portus:& p iota scribit.sed in codicibus plutarchi græcis scriptum est.λήμη q̃ est lippitudo hoc est lippitudo p.η.non λιμένα hoc est portũ p iota.ptereca qs nescit.ἀφαιρεῖν apud græcos accipi p auferrẽ nõ p tutari.plura dicere q̃bus hoc nr̃um tuear supsedeo:ipsa enim sunt p se satis opinor euidẽtia.& quod ab interprete dicitur.& quod a nobis:quæ pensitanda diiudicandaq; candidis lectoribus permitto.
gia lippido pirei
Erratum alterum eiu.dem interpretis sup imolatione filioꝝ:quos saturno sacrificãt carthaginenses.
Caput Vigesimum.
Idẽ plutarchi iterps sic i latinũ uertit apophthema illud.Zelo tyrãnus.quo tpe carthaginẽses ad himerã debellauit.pacẽ cũ his acturus coegit fœderibꝰ iscriberẽt:fore ut ẽt filii a pẽtãdis saturno sacrificiis qescerẽt hæc nouissima apophthegmatis pticula.nõ uidet satis fideliter sinceriterq; expressisse atq; explicasse uerba græca Plu.q̃ ideo subscripsimus:ut docti dispiciãt utrũ laude digna sit an repnsiõe nr̃a hæc curiositas.ad q̃ nos unica ipellit utilitas iuuãdi fouendiq; p uirili pte studia scolasticoꝝ uerba Plu.hæc sũt.ἠνάγκασεν ἐγγράψαι ταῖς ὁμολογίαις ὅτι καὶ τὰ τέκνα παύσονται τῷ Κρόνῳ καταθύοντες.i.ut nos iterpretamur.coegit iscribere i fœderibus.q ce$ssarẽt imolare filios saturno.hoc uerba ipa significãt: hoc exposcit fides historiæ carthaginẽsiũ:q soliti erãt imolare hostias hũanas saturno:excellẽtioreq; ex filiis uictiare : q cũ oli eẽnt obsessi ab agatocle rege siculoꝝ saturnũ iratũ sibi esse rati sunt:qđ loco liberoꝝ ifantibus clam emptis atq; educatis sacrificassent:itaq; ut diligẽtius ad piaculum soluerẽt deũq; cõplacarẽt ducẽtos nobilium filios publice imolauerunt.sicuti Lactãtius i prĩo Eusebius in quarto præparationis euangelicæ & diodorus in.xx.bibliothecæ.prodiderunt hinc silius Italicus in quarto punicorum sic cecinit.
Saturno filii imolabantur
Mos fuit in populis:quos conuenit aduena dido. Infandum dictu paruos imponere natos.
Poscere cæde deos ueniam:ac flagrantibus aris.
Quid inibi subdidit filiũ hãnibalis noĩe asparẽ fuisse forte adiudicatũ huic ĩfando sacrificio:igitur ut ad rẽ redeã sensumq; plutarchi explicẽ.zelo tyrannus pacem cũ deuictis carthaginẽsibus fecit his cõditiõibus ne in posteꝝ imolarẽt filios saturno:ut ita a sacrificio sanguiario plenoq; ihumanæ crudelitatis abducerentur:& hæc est plutarchi snia ueraq; iterpretatio:quod & uerba ipsa demonstrant:si circunspectius pensitati usq; perpendantur:cum iterpretis iterpretamentum sit deuium ab historiæ fide & a sensus elegantia.
Inscite eundem deerrasse super interpretamento therielioꝝ.inibiq; consideratus perpensusq; non in diligenter locus ex Cæsaris commentariis. Caput nouissimum.
Ap eũdẽ plutarchi iterprẽ.i apophthegmatis rõanoꝝ:ubi de scipiõe emilião disserit sic scriptũ legius.cũ mẽmii cuiusdã tribũi militũ iumẽta cõprẽdisset:q lapideas pulues & uitrea pocula depottarẽt:qđ iterps dixit lapideas pelues & uitrea pocula.græcus scriptor ait. ψυκτῆρας διαλιθους καὶ θηρικλεῖα:q uerba græca nequaq̃ adamussim cõgruũt cũ latio iterptamẽto:neq; hoc sensisse uĩ Plu.q uoluit significare memmiũ fuisse castigatũ icrepitũq; acriter a scipiõe:q i usu castrensi haberet uasa pciosa & delicata:mimeq; di

sciplinæ militari conuenientia.lapideæ autem pelues & uasa uitrea non sunt digna castigatione censoria:cũ non sint aliena a parsimonia frugalitateq; priscorum cũq; ut dicere solebat Gallienus:imperator:nihil sit uitro cõius.quo circa ita meo periculo interpretaberis.ψύκυϊρασ λίαλιθουσ καὶ θηρικλεια.i.uasa gēmata & thericlia:λιθάλιθοσ.n.græce gemmatus dicitur thericlia uero sunt uasa potoria delicatiora a thericle artifice celeberrimo nominata:de quo est illud plinianum ex lib.xvi.celebratur & thericles nomine.calices ex therebitho solitus facere torno de thericliis poculis utpote preciosis sic refert phalaris in epistola ad polycletum.misi ad te puri auri phialas quattuor.crateres argenteos non nostri temporis artificii duos. poculorum thericliorum paria decem.de thericliis mentio ab eodem pli.habita est in uita Alexãdri.ex hoc thericliorum significatu existimo corrigendum esse locum apud cæsarem:in cuius.iii.ciuilis belli pompeiãi cõmentario sic legitur.in castris pompeii uidere licuit trichilas stratas:opinor irrepsisse mẽdum:emẽdandũq; pro trichilas stratas.thericlia strata.ut sit sensus thericlia pocula quæ erant preciosa celebrataq; : uisa fuisse strata atq; iacentia passim in castris pompeianis:& si scio trichilas exponi solere pro abacis mẽsisq; potoriis ueluti habẽtibus trialabra & triplices margines:in quibus uasa more aulico gradatim disponi collocarique consueuerunt:sed iam receptui canendum est ne modum excedat appendix:quæ non contenta latialiter disertasse:etiam non nihil atticissauit.iam pausa facienda est & animus ocio refouendus: ut mox uegetior alacriorq; resurgat ad excudenda id genus annotamenta longe uberiora:quæ succissiuis temporibus cõdimus mox in tempore depromptur.meditor enim pro uirili parte agere negocium posterorum: succurrere hesitantibus litteratoribus.prodesse scholasticis:non minus prouincialibus q̄ Italicis:qui auditoriũ meum frequentissimi quotidie stipant.meq; peramanter obseruant.sed cum aurium sensus sit fastidiosissimus iam uale,inclyte Hannibal bentiuole:& quicquid est istud quantulumcunq; est boni consule & ama præceptorem:qui non solum te pie diligit ut alumnum:sed & reuerenter colit ut patronum.

Ad Lectorem.

Lector candide offendes opinor interdum offendicula & moramenta quædam in commentariis nostris ex immutatione transmutationeue litterarum ac syllabarum nonnunquam ex inuersione dictionum.quos errores minutulos quidem & cognobiles non creditori ascribas quæso sed impressori:uix enim fieri potest ut opere in magno non interueniant huiusmodi labeculæ:præfuerunt recognitioni scholastici duo eruditi qui elaborauerunt:ut emendati sincerịq; commentarii ex officia impressoris depromerentur.si quid erit mendosum:id igitur impressori ascribas obsecro. Vale & perlege.

Ioannes baptista pius bononiensis ad librum
I liber annibalis genio suffultus & aura
Nec tu nasutum rhinocerota time.
Inuidia dicthiloquo poterit magis esse philippo
Quam fieri possit æmula posteritas.

Vgerii pontre:Tetrasticon
Venerit unde tibi hic si forte requiris
Crede mihi coelo nobile uenit opus
Viuet in æternum uiuet tua fama philippe
Post cineres uirtus uiuere sola facit.

Commentaria Philippi Beroaldi necnon Marci Antonii Sabellici in Suetonium Tranquillum Fœliciter Venetiis exacta. Per Ioãnem Rubeum Vercellẽsem Anno domini .M.CCCCCVI.Die.VIII. Ianuarii.

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

aa ii a iiii b iiii c iiii d iiii e iiii f iiii g iiii h iiii i iiii k iiii l iiii m iiii n iiii o iiii p iiii q iiii r iiii s iiii t iiii u iiii x iiii y iiii z iiii & iiii ꝯ iiii ꝶ iiii A iiii B iiii C iiii D iiii E iiii F iiii G iiii H iiii I iiii K iiii L iiii M iiii N iiii O iiii P iiii Q iiii R iiii S iiii T iii. In summa qnterni .xxxvi. carta .I.

